

v nachalo bog s'zdadye nyebyeto i zyemyata. a zye-myata byeshye pusta i nyeustroyena; i t'mnina pokri-vashye byezdnata; i bozhayat dukh sye nosyeshye nad vodata. i bog kaza: da b'dye svyvetlina. i stana svyvetlina. i bog vidya, chye svyvetlinata byeshye do-bro; i bog razdyeli svyvetlinata ot t'mninata. i bog naryechye svyvetlinata dyen, a t'mninata naryechye noshch. i stana vyecher, i stana utro, dyen p'rvi. i bog kaza: da b'dye prostor posryed voditye, koito da razdyeli voda ot voda. i bog napravi prostora; i razdyeli vodata, koyato byeshye pod prostora, ot vo-data, koyato byeshye nad prostora; i stana taka. i bog naryechye prostora nyebye. i stana vyecher, i stana utro, dyen vtori. i bog kaza: da sye s'byerye na yedno myasto vodata, koyato ye pod nyebyeto, ta da sye yavi sushata; i stana taka. i bog naryechye sushata zyemya, a s'branata voda naryechye moryeta; i bog vidya, chye byeshye dobro. i bog kaza: da proizrasti zyemyata kryekhkha tryeva, tryeva syemyenosna i plodonosno d'rvo, koyeto da razhda plod, sporyed vida si, chiyeto syemye da ye v nyego na zyemyata; i stana taka. zyemyata proizrasti kryekhkha tryeva, tryeva koyato da dava syemye, sporyed vida si, i d'rvo, koyeto da razhda plod, sporyed vida si, chiyeto sye-mye ye v nyego; i bog vidya, chye byeshye dobro. i stana vyecher, i stana utro, dyen tryeti. i bog kaza: da ima svyvetlina na nyebyesniya prostor, za da razdyelyat dyenya ot noshchta; nyeka sluzhat za znatsi i za pokazvanye vryemyenata, dnitye i godin-itye; i da b'dat za svyvetila na nyebyesniya prostor, za da osvyetlyavat zyemyata; i stana taka. bog s'zdadye dvyetye golyemi svyvetila: po-golyamoto svyvetilo, za da vladyye dyenya, a po-malkoto svyvetilo, za da vladyye noshchta; s'zdadye i zvyezditye. i bog gi postavi na nyebyesniya prostor, za da osvyetlyav-at zyemyata, da vladyyat dyenya i noshchta, i da razdyelyat svyvetlinata ot t'mninata; i bog vidya, chye byeshye dobro. i stana vyecher, i stana utro, dyen chyetv'rti. i bog kaza: da proizvyedye vodata izobilno mnozhyestva odushyevyeni vlyechugi, i ptitsi da khv'rchat nad zyemyata po nyebyesniya pro-sstor. i bog s'zdadye golyemitye morskii chudovishcha i vsyako odushyevyeno s'shchystvo, koyeto sye dvizhi, koito vodata proizvyedye izobilno, sporyed vidovyetye im, i vsyaka krilata ptitsa sporyed vida i; i bog vidya, chye byeshye dobro. i blagoslovi gi bog, kazvaiki: plodyetye sye, razmnozhavaietye sye i nap'lnyetye voditye v moryetata; nyeka sye razmnozhavat i ptitsitye po zyemyata. i stana vyecher, i stana utro, dyen pyeti. i bog kaza: da proizvyedye zyemyata odushyevyeni zhivotni, sporyed vidovyetye im: dobit'k, vlyechugi i zyemni zvyerovy, sporyed vidovyetye im; i stana taka. bog s'zdadye zyemniye zvyerovy sporyed vidovyetye im, dobit'ka - sporyed vidovyetye mu, i vsichko koyeto p'lzi po zyemyata, sporyed vidovyetye mu; i bog vidya, chye byeshye dobro. i bog kaza: da s'zdzadym chovyeka po nashia obraz, po nashye podobiy; i nyeka vladyye nad morskitye ribi, nad nyebyesniye ptitsi, nad dobit'ka, nad tsyalata zyemya i nad vsyako zhivotno, koyeto p'lzi po zyemyata. i

bog s'zdadye chovyeka po svoya obraz; po bozhiya obraz go s'zdadye; m'zh i zhyena gi s'zdadye. i bog gi blagoslovi. i ryechye im bog: plodyetye sye i sye razmnozhavaietye, nap'lnyetye zyemyata i obladaitye ya, i vladyye nad morskitye ribi, nad v'zdushniye ptitsi i nad vsyako zhivo s'shchystvo, koyeto sye dvizhi po zyemyata. i bog ryechye: vizhitye, davam vi vsyaka syemyenosna tryeva, koyato ye po litsyeto na tsyalata zyemya i vsyako d'rvo, koyeto ima v syebe si plod na syemyenosno d'rvo; tye shchye vi b'dat za khрана. a na vsichkitye zyemni zvyerovy, na vsichk-itye v'zdushni ptitsi, i na vsichko, koyeto p'lzi po zye-myata, v koyeto ima zhivot, davam, vsyaka zzyelena tryeva za khрана; i stana taka. i bog vidya vsichko, koyeto s'zdadye; i yeto, byeshye tv'rдыe dobro. i stana vyecher, i stana utro, dyen shyesti.

2

taka sye sv'rshikka nyebyeto i zyemyata i tsyaloto tyakhno voinstvo. i na syedmiya dyen, kato sv'rshi bog dyelata, koito byeshye s'zdal, na syedmiya dyen si pochina ot vsichkitye dyela, koito byeshye s'zdal. i blagoslovi bog syedmiya dyen i go osvyeti, zashchoto v nyego si pochina ot vsichkitye si dyela, ot vsichko, koyeto bog byeshye s'zdal i s'tvoril. tova ye proizkhod't na nyebyeto i na zyemyata pri s'tvoryeniyeto im v'v vryemyeto, kogato navstryechu bog s'zdadye zyemya i nyebye. a nikakvo polsko rastenyiye oshchye nyamashye na zyemyata i nikakva polska tryeva nye byeshye oshchye poniknala; zashchoto navstryechu bog nye byeshye dal d'zhd na zye-myata i nyamashye chovyek, koito da obrabotva zye-myata; no para sye izdigashye ot zyemyata ta napoy-avashye tsyaloto litsye na zyemyata. i navstryechu bog s'zdadye chovyeka ot pr'st iz zyemyata, i vd'khna v nozdritye mu zhiznyeno dikhaniye; i chovyek't stana zhiva dusha. i navstryechu bog nasadi gradi-nata na iztok, v yedem, i postavi tam chovyeka, ko-goto byeshye s'zdal. i navstryechu bog napravi da proizrasta ot zyemyata vsyako d'rvo, shcho ye kra-sivo na glyed i dobro za khрана, kakto i d'rvoto na zhivota vsryed gradinata i d'rvoto na poznavanye do-broto i zloto. i ryeka iztichashye ot yedem da napoy-ava gradinata, ot gdyeto sye razklonyavashye i stana chyetiri glavni ryeki. imyeto na yednata ye fison; tya ye, koyato obikalaya tsyalata yevilatska zyemya, gdyeto ima zlato. i zlatoto na onaya zyemya ye dobro tam ima oshchye bdyeli i oniksov kam'k. imyeto na vtorata ryeka ye gion; tya ye, koyato obikalaya tsyalata khуска zyemya. imyeto na tryetata ryeka ye tig'r yevr. idyekyll: tya ye, koyato tyeche na iztok ot asiriya. a chyetv'rtata ryeka ye yefrat. i navstryechu bog vzye chovyeka i go zasveli v yedemskata grad-ina, za da ya obrabotva i da ya pazi. i navstryechu bog zapovyada na chovyeka, kazvaiki: ot vsyako d'rvo v gradinata svobodno da yadyesh; no ot d'rvoto za poz-na-vanye dobroto i zloto, da nye yadyesh ot nyego; za-shchoto v dyenya, kogato yadyesh ot nyego, nyeprye-myenno shchye umryesh. i navstryechu bog kaza: nye ye dobre za chovyeka da b'dye sam; shchye mu s'zdam podkhodyashch pomoshchnik. i navstryechu bog s'zdadye ot zyemyata vsichki polski zvyerovy i

vsichki v"zdushni ptitsi; i gi privyedye pri chovyeka, za da vidi kak shchye gi naimyenuva; i s kakvoto imye nazovyeshye chovyek"t vsyako odushnyevyeno s"shchystvo, tova imye mu ostana. taka chovyek"t dadye imyena na vsyeki vid dobit"k, na v"zdushnitye ptitsi i na vsichki polski zvyerovy. no pomoshchnik, podkhodyashchi za chovyeka, nye sye namyeri. togava navstryechu bog dadye na chovyeka d"lbok s"n, i toi zaspaj; i vzye yedno ot ryebrata mu, i izp"lni myas-toto mu s pl"t. i navstryechu bog s"zddaye zhyenata ot ryebroto, koyeto vzye ot chovyeka i ya privyedye pri chovyeka. a chovyek"t kaza: tazi vyechye ye kost ot kostitye mi i pl"t ot pl"tta mi; tya shchye sye naryechye zhyena, zashchoto ot m"zha bye vzyeta. zatova shchye ostavi chovyek bashcha si i maika si i shchye sye priv"rzhye k"m zhyena si i tye shchye b"dat yedna pl"t. a i dvamata, chovyek"t i zhyena mu, byakha goli i nye sye sramuvakha.

3

a zmiyata byeshye nai-khitra ot vsichki polski zvyerovy, koito navstryechu bog byeshye s"zda. i tya ryechye na zhyenata: istina li kaza bog da nye yadyetye ot vsyako d"rvo v gradinata? zhyenata ryechye na zmiyata: ot ploda na gradinskitye d"rvyeta mozhyem da yadyem; no ot ploda na d"rvoto, koyeto ye vsryed gradinata, bog kaza: da nye yadyetye ot nyego, nito da sye dopryetye do nyego, za da nye umryetye. a zmiyata ryechye na zhyenata: nikak nyama da umryetye; no znaye bog, chye v dyenya, kogato yadyetye ot nyego, shchye vi sye otvoryat ochitye i shchye b"dyetye, kato boga, da poznavaty dobroto i zloto. i kato vidya zhyenata, chye d"rvoto byeshye dobro za khрана, i chye byeshye priyatno za ochitye, d"rvo zhyelatylno, za da dava znaniye, vzye ot ploda mu ta yadye, dadye i na m"zha si da yadye s nyeya, ta i toi yadye. togava sye otvorikha ochitye i na dvamata i tye poznakha, chye byakha goli; i s"shikha smokinovi lista ta si napravikha pryepaski. i pri vyyehyerniya vyetryets chukha glasa na navstryechua boga, kato khodyeshye iz gradinata; i chovyek"t i zhyena mu sye skrikha ot litsyeto na navstryechua boga myezhdu gradinskitye d"rvyeta. no navstryechu bog povika chovyeka i mu ryechye: gdye si? a toi ryechye: chukh glasa ti v gradinata i uplashikh sye, zashchoto s"m gol; i sye skrikh. a bog mu ryechye: koi ti kaza, chye si gol? da nye bi da si yal ot d"rvoto, ot koyeto ti zapovyadakh da nye yadyesh? i chovyek"t ryechye: zhyenata, koyato si mi dal za drugarka, tya mi dadye ot d"rvoto, ta yadokh. i navstryechu bog ryechye na zhyenata: shcho ye tova, koyeto si storila? a zhyenata ryechye: zmiyata nye podmami, ta yadokh. togava ryechye navstryechu bog na zmiyata: ponyezhye si storila tova, proklyeta da si izmyezhdu vsyeki vid dobit"k i izmyezhdu vsichki polski zvyerovy; po ko-ryema si shchye sye vlachish, i pr"st shchye yadyesh pryez vsichkitye dni na zhivota si. shchye postavya i vrazhda myezhdu tyebye i zhyenata i myezhdu tvojeto potomstvo i nyeinoto potomstvo; to shchye ti naranj glavata, a ti shchye mu naranish pyetata. na zhyenata ryechye: shchye ti pryemnozha skr"bta v bryemynnostta; s"s skr"b shchye razhdash chada; i

na m"zha ti shchye b'dye podchinyeno vsyako tvoye zhyelaniye i toi shchye tye vlyadye. a na chovyeka ryechye: ponyezhye si poslushal glasa na zhyena si i si yal ot d"rvoto, za koyeto ti zapovyadakh, kato kazakh: da nye yadyesh ot nyego, to proklyeta da b'dye zye-myata poradi tyebye; s"s skr"b shchye sye pryekhran-vash ot nyeya pryez vsichkitye dni na zhivota si. t"ni i bodli shchye ti razhda; i ti shchye yadyesh polskata tryeva. s pot na litsyeto si shchye yadyesh khlyab, dokato sye v"rnesh v zhyemyata, zashchoto ot nyeya si vzyet; ponyezhye si pr"st i v pr"stta shchye sye v"rnesh. i chovyek"t naimyenuva zhyena si yeva tye. zhivot, zashchoto tya byeshye maika na vsichki zhivi. i navstryechu bog napravj kozhyeni dryekhi na adama i na zhyena mu i gi oblyechye. i navstryechu bog kaza: yeto, chovyek"t stana kato yedin ot nas, da poznava dobroto i zloto; i syega, za da nye prostrye r"kata si da vzyemye i ot d"rvoto na zhivota, da yadye i da zhivyeye vyechno, - zatova navstryechu bog go izp"di ot yedyemskata gradina da obrabotva zhyemy-ata, ot koyato bye vzyet. taka toi izp"di adama; i postavi na iztok ot yedyemskata gradina khyeruvim-itye i plamyenniya myech, koito sye v"rtyeshye, za da pazyat p"tya k"m d"rvoto na zhivota.

4

i adam pozna zhyena si yeva; i tya zachna i rodi kaina; i kaza: s pomoshchta na navstryechua pridobikh chovyek. rodi oshchye i brata mu avyela. avyel pasyeshye stado, a kain byeshye zymlyedyelyets. i slyed vryemye kain prinyesyete ot zymnitye plodovyie prinos na navstryechua. t"i s"shcho i avyel prinyesyete ot p"rvorodnitye na stadoto si i ot tl"stinata mu. i navstryechu poglyedna blagosklonno na avyela i na prinosu mu; a na kaina i na prinosu mu nye poglyedna taka. zatova kain sye ogorchj tv"rdye mnogo i litsyeto mu sye pomrachi. i navstryechu ryechye na kaina: zashcho si sye razs"rdil? i zashcho ye pomrachenyo litsyeto ti? ako pravish dobro, nye shchye li b'dye priyeto? no ako nye pravish dobro, gryekh"t lyezhi na vratata i k"m tyebye sye stryemi; no ti tryabva da go vlyadyesh. a kain kaza tova na brata si avyela. i kogato byakha na polyeto, kain stana protiv brata si avyela i go ubi. i navstryechu ryechye na kaina: gdye ye brat ti avyel? a toi ryechye: nye znaya; pazach li s"m az na brata si? i ryechye bog: kakvo si storil? glas"t na bratovata ti kr"v vika k"m myenye ot zhyemyata. i syega proklyet si ot zhyemyata, koyato otvori ustata si da priyemye kr"vta na brata ti ot tvojata r"ka. kogato rabotish zhyemyata tya nyama vyechye da ti dava silata si; byezhanyets i skitnik shchye b'dyesh na zhyemyata. a kain ryechye na navstryechua: nakazaniyeto mi ye tolkova tyezkhko, shchoto nye moga da go ponyesa. yeto, gonish nye dnyes ot litsyeto na taya zhyemya; shchye s"m skrit ot tvojeto litsye, i shchye b'da byezhanyets i skitnik na zhyemyata; i t"i vsyeki koito nye namyeri, shchye nye ubiye. a navstryechu mu kaza: zatova, koito ubiye kaina, nyemu shchye sye otm"sti syedmokratno. i navstryechu opryedyeli byelyeg za kaina, za da nye go ubiva nikoi, koito go namyeri. togava izlyezye kain ot navstryechunoto pris"stviye i sye zasyeli v zhyemyata nod, na iztok

ot yedym. i kain pozna zhyena si, koyato zachna i rodi yenokha: i kain s"gradi grad, i naimyenuva grada yenokh, po imyeto na sina si. i na yenokha sye rodi irad; a irad rodi myekhuyaila; myekhuyail rodi myetusaila; i myetusail rodi lamyekha. i lamyekh si vzye dyve zheni; imyeto na yednata byeshye ada, a imyeto na drugata syela. ada rodi yavala; toi byeshye rodonachalnik na oniya, koito zhivyyet v shatri i imat dobit"k. imyeto p"k na brata mu byeshye yuval; toi byeshye rodonachalnik na vsichki, koito sviryat s arfa i kaval. t'i i syela rodi tuval-kaina, kovach na vsyakak"v vid myedno i zhyelyazno syechivo; a syestra na tuval-kaina byeshye naama. i lamyekh ryechye na zhyenitye si: - ado i syelo, chuitye glasa mi, zhyeni lamyekhovi, slushaitye dumitye mi; ponyezhye m"zh ubikh, zadyeto mye narani, dal'yunosha zadyeto mye smaza. ako na kaina sye otm"sti syedymokratno, to na lamyekha shchye sye otm"sti syedymdyesyet i syedymokratno. i adam pak pozna zhyena si i tya rodi sin, kogoto naimyenuva sit t.ye., namyestnik., zashchoto tya dumashye, bog mi opryedyeli druga rozhba, vmyesto avyela, t'i kato kain go ubi. s"shcho i na sita sye rodi sin, kogoto naimyenuva yenos. togava pochnakha chovyetsitye da prizovavat navstryechunoto imye ili: togava sye postavli nachaloto da sye imyenuvat chovyetsitye po imyeto na iyeova..

5

yeto spis"k"t yevryeiski: knigata. na adamovoto potomstvo. v dyenya kogato bog s"tvori chovyeka, toi go napravi po bozhiye podobiy; s"zdadye gi m"zh i zhyena, blagoslovi gi, i naimyenuva gi chovyek, v dyenya kogato byakha s"zdadyeni. adam zhivya sto i tridyesyet godini, i rodi sin po svoye podobiy po svoya obraz i naimyenuva go sit. a ot kak rodi sita, dnitye na adama stanakha osyemstotin godini; i toi rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na adama kolkoto zhivya stanakha dyevyetstotin i tridyesyet godini; i umrya. sit zhivya sto i pyet godini i rodi yenos. a otkak rodi yenos, sit zhivya osyemstotin i syedym godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na sita stanakha dyevyetstotin i dvanadyesyet godini; i umrya. yenos zhivya dyevyetdyesyet godini i rodi kyenana. a otkak rodi kyenana, yenos zhivya osyemstotin i pyetnadyesyet godini, i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na yenos stanakha dyevyetstotin i pyet godini; i umrya. kyenan zhivya syedymdyesyet godini i rodi maalalyeila. a otkak rodi maalalyeila, kyenan zhivya osyemstotin i chye-tiridyesyet godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na kyenana stanakha dyevyetstotin i dyesyet godini; i umrya. maalalyeil zhivya shyestdyesyet i pyet godini i rodi yaryeda. a otkak rodi yaryeda, maalalyeil zhivya osyemstotin i tridyesyet godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na maalalyeila stanakha osyemstotin dyevyetdyesyet i pyet godini; i umrya. yaryed zhivya sto shyestdyesyet i dyve godini i rodi yenokha. a otkak rodi yenokha, yaryed zhivya osyemstotin godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na yaryeda stanakha dyevyetstotin shyestdyesyet i dyve godini; i umrya.

yenokh zhivya shyestdyesyet i pyet godini i rodi matusala. a otkak rodi matusala, yenokh khodi po boga trista godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na yenokha stanakha trista shyestdyesyet i pyet godini. i yenokh khodi po boga i nye sye namirashye vyechey, zashchoto bog go vzye. matusal zhivya sto osyemdyesyet i syedym godini i rodi lamyekha. a otkak rodi lamyekha, matusal zhivya syedymstotin osyemdyesyet i dyve godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na matusala stanakha dyevyetstotin shyestdyesyet i dyevyet godini; i umrya. lamyekh zhivya sto osyemdyesyet i dyve godini i rodi sin; i naimyenuva go noi t.ye. pochivka., kato dumashye: toya shchye ni utyeshi v umorata ni ot rabotata ni i ot truda na r"tsyetye ni, koito ni idye ot zyemyata, koyato navstryechu proklye. a otkak rodi noya, lamyekh zhivya pyetstotin dvyadesyet i pyet godini i rodi sinovye i d"shchyeri. i vsichkitye dni na lamyekha stanakha syedymstotin syedymdyesyet i syedym godini; i umrya. a noi byeshye pyetstotin godini; i noi rodi sima, khama i yafyeta.

6

kato pochnakha chovyetsitye da sye razmnozhavevat po litsyeto na zyemyata i im sye razhdakha d"shchyeri, bozhitye sinovye, kato glyedakha, chye chovyeshkitye d"shchyeri byakha krasivi, vzyemakha si za zhyeni ot vsichki, koito izbirakha. i togava ryechye navstryechu: dukh"t koito s"m mu dal nye shchye vlyadeye vyechno v chovyeka; v bluzhdayeneto si toi ye pl"t; zatova dnitye mu shchye b"dat sto i dvyadesyet godini. v oniya dni sye namirakha ispolinitye na zyemyata; a pri tova, slyed kato bozhiitye sinovye vlyzakha pri chovyeshkitye d"shchyeri, i tye im razhdakha sinovye, tyezi byakha oniya silni i prochuti starovryemynni m"zhye. i kato vidya navstryechu, chye sye umnozhave nychyestiyeto na chovyeka po zyemyata i, chye vsichko, koyeto mislitye na s"rtsyeto mu v"obrazhyavakha, byeshye postoyanno samo zlo, razkaya sye navstryechu, chye byeshye napravil chovyeka na zyemyata, i ogorchy sye v s"rtsyeto si. i ryechye navstryechu: shchye iztryeba ot litsyeto na zyemyata chovyeka, kogoto s"zdaodkh, - chovyetsi, zvyerovye, vlyechugi i v"zdushni ptitsi, - ponyezhye sye razkayakh, chye gi s"zdaodkh. a noi pridobi navstryechunoto blagovolyeniye. yeto noyevoto potomstvo. noi byeshye chovyek pravyyeden, nyeporochyen myezhdu s"vryemynnitsitye si; toi khodyeshye po boga. i noi rodi tri sina: sima, khama i yafyeta. i zyemyata sye razvraty pryed boga; zyemyata sye izep"lni s nasiliye. i bog vidya zyemyata; i, yeto, tya bye razvratyena zashchoto vsyaka tvar sye obkhozhdashye razvratno na zyemyata. i ryechye bog na noya: krayat na vsyaka tvar sye pryedvizhda ot myenye, zashchoto zyemyata sye izep"lni s nasiliye chryez tyakh; zatova, yeto, shchye gi iztryeba zayedno s"s zyemyata. napravi si kovchey ot gofyerovo d"rvu; stai da napravish v kovcheyaga; i da go izmazhyesh otv"trye i otv"n s"s smola. napravi go taka: d"lzhinata na kovcheyaga da b"dye trista lakti, shirochinata mu pyetdyesyet lakti, a visochinata mu

tridysetsyet lakti. prozoryets napravi na kovcheyga, kato izkarash kovcheyga byez yedin lak"t do v"rkha, a vratata na kovcheyga postavi odstrana; napravi go s dolyen, sryedyen i goryen yetazh. i, yeto, az shchye dokaram na zyemyata potop ot voda, za da iztryebya pod nyebeyeto vsyaka tvar, koyato ima v syebye si zhiznyeno dikhaniye; vsichko shcho sye namira na zyemyata shchye izmrye. no s tyebye shchye postavya zavyeta si; i shchye vlyezesh v kovcheyga ti, sinovyetye ti, zhyena ti i snakhitye ti s tyebye. i ot vsichko, ot vsyakak"v vid tvar, koyato zhivyye, da vkarash v kovcheyga po dyve ot vsyeki vid, za da opazish zhivota im s"s syebye si; m"zhko i zhyensko da b"dat. ot ptitsitye sporyed vida im, ot dobit"ka sporyed vida mu, i ot vsichki zyemni zhivotni sporyed vida im, po dyve ot vsichki da vlyazat pri tyebye, za da im opazish zhivota. a ti si vzyemi ot vsyakakva khрана, koyato sye yadye, i s"byeri ya pri syebye si, ta da posluzyi za khрана na tyebye i na tyakh. i noi izv"rshi vsichko sporyed kaktto mu zapovyada bog; taka stori.

7

togava navstryechu ryechye na noya: vlyez ti i tsyeliya ti dom v kovcheyga; zashchoto v tova pokolyeniye tyebye vidyakh pravedyen pryed myenye. vzyemi si po syedym ot vsichki chisti zhivotni, m"zhki i zhyenskitye im; a ot nyechistitye zhivotni po dyve, m"zhki i zhyenskitye im; s"shcho i ot v"zdushnitye ptitsi po syedyem, m"zhki i zhyenski; za da opazish ot tyakh razplod po litsyeto na tsyalata zyemya. zashchoto oshchye syedym dni i az shchye napravya da vali d"zhd po zyemyata chyetiridysetsyet dni i chyetiridysetsyet noshchi; i shchye iztryebya ot litsyeto na zyemyata vsichko zhivo, shcho s"m napravil. i noi izv"rshi vsichko, sporyed kaktto mu zapovyada navstryechu. a noi byeshye na shyeststotini godini kogato stana na zyemyata potop"t ot vodata. i poradi voditye na potopa vlyazokha v kovcheyga noi, sinovyetye mu, zhyena mu i snakhitye mu s nyego. ot chistitye zhivotni i ot nyechistitye zhivotni, ot ptitsitye i ot vsichko, koyeto p"lzi po zyemyata, vlyazokha v kovcheyga dyve po dyve pri noya, m"zhki i zhyenski, sporyed kaktto zapovyada bog na noya. i slyed syedmiya dyen voditye na potopa zalyakha zye-myata. v shyeststotinata godina na noyeviya zhivot, v"v vtoriya myesyets, na syedymnadyesyetiya dyen ot myesyetsa, v s"shchiya dyen vsichkitye izvori na golyamata byezdna sye razpuknakha i nyebesnytye otvori sye razkrikha. i d"zhd"t valya na zyemyata chyetiridysetsyet dni i chyetiridysetsyet noshchi. v toya s"shchi dyen vlyazokha v kovcheyga noi i sinovyetye noyevi: sim, kham i yafyet, i noyevata zhyena, i s tyakh tritye mu snakhi - tye i vsichkitye zhivotni sporyed vida si, vsichkiyat dobit"k sporyed vida si, i vsichkitye vlyechugi, koito p"lzyat po zyemyata sporyed vida si i vsichkitye ptitsi sporyed vida si, vsyako pyernato ot vsyakak"v vid. dyve po dyve ot vsyaka tvar, koyato ima v syebye si zhiznyeno dikhaniye, vlyazokha v kovcheyga pri noya. i koito vlyazokha, m"zhki i zhyenski ot vsyaka tvar vlyazokha, sporyed kaktto mu bye zapovyadal; i

8

navstryechu go zatvori v"trye. chyetiridysetsyet dni traya potop"t na zyemyata; i voditye pridoidokha ta podyekha kovcheyga i toi sye izdigna nad zyemyata. voditye sye usilvakha i priizhdakha mnogo na zyemyata, taka kovcheyg"t sye nosyeshye po pov"rkhnosta na voditye. voditye sye usilvakha tv"rdye mnogo na zyemyata, taka shchoto sye pokrikha vsichkitye visoki planini namirashchi sye pod tsyaloto nyebye. pyetnadysetsyet lakti po-gorye ot tyakh sye izdignakha voditye, ta planinitye sye pokrikha. i vsyaka tvar, koyato sye dvizhyeshye po zyemyata, umrya, - ptitsi, dobit"k, zvyerovy, vsichki zhivotni, koito p"lzyat po zyemyata i vsyeki chovyeck. ot vsichko shcho byeshye na sushata, vsichko, koyeto imashye v nozdritye si zhiznyeno dikhaniye, izmrya. vsichko zhivo shcho sye namirashye po litsyeto na zyemyata sye iztryebi, - chovyetsi, dobit"k, zhivotni i nyebesni ptitsi; iztryebikha sye ot zyemyata; ostanakha samo noi i oniya, koito byakha s nyego v kovcheyga. a voditye sye zas-toyakha po zyemyata sto i pyetdysetsyet dni.

togava si spomni bog za noya i za vsichko zhivo i za vsichkiya dobit"k, shcho byakha s nyego v kovcheyga; i bog nakara vyat"r da minye po zyemyata, ta voditye pryestanakha. tozhye sye zatvorikha izvoritye na byezdnata i nyebesnytye otvori, i d"zhd"t ot nyebeyeto sprya. malko po malko voditye sye ottyeglikha ot zye-myata i podir sto i pyetdysetsyet dni voditye vzyekha da namalyavat. a na syedymnadyesyetiya dyen ot syed-miya myesyets kovcheyg"t zasiedna v"rkhu araratski-tye planini. voditye namalyavakha nyeprestanno do dyesyetiya myesyets; i na p"rviya dyen ot dyesyetiya myesyets v"rkhovetye na planinitye sye pokazakha. poslye, slyed chyetiridysetsyet dni, noi otvori prozo-ryetsa na kovcheyga, shcho byeshye napravil; i izprati garvan, koito, kato izlyezye, otivashye nasam natam dodyeto pryek"khnakha voditye na zyemyata. togava izprati g"lb, za da vidi dali sa pryestanalni voditye po litsyeto na zyemyata. no g"lb"t, ponyezhye nye namyeri pochivka za nozetye si, v"rna sye pri nyego v kovcheyga, zashchoto vodata bye oshchye po lit-syeto na tsyalata zyemya. i toi prostrya r"ka ta go vzye, i vnyese go pri syebye si v kovcheyga. a kato pochaka oshchye syedyem dni, pak izprati g"lb"ba ot kovcheyga. i nadvychyer g"lb"t sye v"rna pri nyego, i yeto, imashye v ustata si pryesyen maslinyen list; taka noi pozna, chye vodata ye spadnala po zye-myata. slyed tova toi pochaka oshchye syedyem dni, i izprati g"lb"ba; no toi nye sye v"rna vyechye pri nyego. v shyeststotini i p"rvata godina na noyeviya zhivot, na p"rviya dyen ot p"rviya myesyets, vodata pryek"khna na zyemyata; i noi, kato digna pokriva na kovcheyga, poglyedna, i, yeto, pov"rkhnosta na zyemyata bye izs"khнала. a na dvadysetsyet i syed-miya dyen ot vtoriya myesyets zyemyata s"v rshyeno izs"khna. togava govori bog na noya, kazvaiki: iz-lyez ot kovcheyga, ti, zhyena ti, sinovyetye ti i zhyen-itye im s tyebye. izvvedi s"s syebye si vsichko zhivo ot vsyaka tvar, shcho ye s tyebye, - ptitsi, dobit"k i vsichkitye zhivotni koito p"lzyat po zyemyata, za da sye razplodyavat po zyemyata, da razhdai i da sye

umnozhat po zhyemyata. noi izlyezye, i s nyego sinovyetye mu, zhyena mu i snakhitye mu; izlyazokha ot kovchyea i vsichkitye zhyivotni, vsichkitye ptitsi, vsichko, shcho sye dvizhi po zhyemyata, sporyed rodovyetye si. i noi izdigna oltar na navstryechua; i vzye ot vsyako chisto zhyivotno i ot vsyaka chista ptitsa, ta gi prinyesya za vsyeizgaryaniya na oltara; i navstryechu pomirisa sladko blagoukhaniye; i ryechye navstryechu v s'rtsyeto si: nye shchye proklinam vyeche zhyemyata, poradi chovyeka, zashchoto pomislitye na chovyeshkoto s'rtsye sa zlo oshchye ot mladnitye mu, nito shchye porazyava vyeche drug p't vsichko zhivo, kakto storikh. dodye s'shchystvuva zhyemyata, syeitba i zhyetva, stud i goryeshchina, lyato i zima, dyen i noshch nyama da pryestanat.

9

v tova vryemye bog blagoslovi noya i sinovyetye mu, kato im kaza: plodyetye sye, razmnzhavaitye sye i nap'lnyetye zhyemyata. shchye sye strakhuvat i shchye tryepyeryat ot vas vsichki zhyemni zhyivotni i vsichki v'zduzhni ptitsi; tye sa vsichko, shcho p'lyi po zhyemyata i s vsichki morski ribi, sa pryedadyeni v r'tsyetye vi. vsichko zhivo, shcho sye dvizhi shchye vi b'dye za khрана; davam vi vsichko s'shcho, kakto dadokh zyelyenata tryeva. myeso obachye s zhyivota mu, to yest, s kr'vta mu, da nye yadyetye. a vashata kr'v, kr'vta na zhyivota vi, nyepryemyenno shchye iziskam; ot vsyako zhyivotno shchye ya iziskam; i ot chovyeka, da! ot brata na vsyeki chovyek, shchye iziskam zhyivota na chovyeka. koito prolyeye chovyeshka kr'v, i nyegovata kr'v ot chovyek shchye sye prolyeye; zashchoto po svoya obraz napravi bog chovyeka. a viye, plodyetye sye i sye razmnzhavaitye, razplodyetye sye po zhyemyata i umnozhavaitye sye po nyeya. poslye bog govori na noya i na sinovyetye mu s nyego, kazvaiki: vizhtye, az postavlyam zavyyeta si s vas i s potomstvoto vi podir vas; i s vsichko zhivo, shcho ye s vas, - ptitsitye, dobi't'k't i vsichkitye zhyemni zhyivotni, koito sa s vas, da! s vsyako zhyemno zhyivotno ot vsichko, koyeto ye izlyazlo ot kovchyea. postavlyam zavyyeta si s vas, chye nyama da sye iztryebi vyeche nikoya tvar ot vodyte na potopa, nito shchye nastanye vyeche potop da opustoshi zhyemyata. bog ryechye oshchye: yeto byelyeg't na zavyyeta, koito az postavlyam do vyechni pokolyeniya myezhdu myenye i vas i vsichko zhivo, koyeto ye s vas: postavlyam d'gata si v oblaka, i tya shchye b'dye byelyeg na zavyyet myezhdu myenye i zhyemyata. kogato dokaram oblak na zhyemyata, d'gata shchye sye yavi v oblaka; i shchye spomnya zavyyeta si, koito ye myezhdu myenye i vas i vsichko zhivo ot vsyaka tvar; i vodata nyama vyeche da stanye potop za iztryeblyeniyeto na vsyaka tvar. d'gata shchye b'dye v oblaka; i shchye ya glyedam, za da si napomnyam vsyegdashniya zavyyet myezhdu boga i vsichko zhivo ot vsyaka tvar, koyeto ye na zhyemyata. kaza bog na noya: tova ye byelyeg't na zavyyeta, koito ustanovikh myezhdu myenye i vsyaka tvar, koyato ye na zhyemyata. a izlyezlyite ot kovchyea noyevi sinovy byakha sim, kham i yafyet; a kham byeshye bashcha na khanaana. tiya trima byakha noyevi sinovy; i ot

tyakh sye nasyeli tsyalata zhyemya. v tova vryemye noi pochna da raboti zhyemyata i nasadi lozye. i, kato pi ot vinoto opi sye i sye razgoli v shatrata si. i kham, khanaanoviya bashcha, vidya golotata na bashcha si i kaza na dvamata si bratya otv'n. a sim i yafyet vzyekha yedna dryekha i, kato ya turikha dvamata na ramyenata si, prist'pikha zadnishkom ta pokrikha golotata na bashcha si; litsata im glyedakha nazad, ta nye vidyakha bashchinata si golota. kato iztryeznya noi ot vinoto si i sye nauchi za onova, koyeto mu bye napravil po-mladyi mu sin, ryechye: - proklyet da ye khanaan; sluga na slugi shchye b'dye na bratyyata si. ryechye oshchye: blagoslovyen navstryechu, simoviya bog; i khanaan da mu b'dye sluga. bog da razshiri yafyeta. i da sye zasvely i shatritye na sima; i khanaan da im b'dye sluga. i slyed potopa noi zhyiva trista i pyetdyesyet godini. i vsichkitye dni na noya stanakha dyevyetstotin i pyetdyesyet godini; i umrya.

10

yeto potomstvoto na noyevitye sinovy, sima, khama i yafyeta; chye i na tyakh sye rodikha sinovy slyed potopa. yafyetovi sinovy: gomyer, magog, madai, yavan, tuval, mosokh i tiras. a gomeryovi sinovy: askhanaz, rifat i togarma. a yavanovi sinovy: yelisyei, tarsis, kitim i dodanim. ot tyakh sye razdyelikha ostrovitye na naroditye, v tyekhnitye zhyem, vsyeki sporyed yezika si, sporyed plyemyeto si, v naroditye si. khamovi sinovy: khus, mitsraim, fut i khanaan. a khusovi sinovy: syeva, yevila, savta, raama i savtyeka; a raamovi sinovy: shyeva i dyedan. khus rodi i nimroda. toi pr'v stana silyen na zhyemyata. toi byeshye golyam lovyets pryed navstryechua; zatova sye kazva: kato nimroda, golyam lovyets pryed navstryechua. p'rvo toi tsaruva nad vavilon yeryekh, akad i khalnye, v syenaarskata zhyemya. ot taya zhyemya izlyezye i otidye v asiriya, ta s'gradi ninyeviya, roovot-ir, khalakh i ryesyen myezhdu ninyeviya i khalakh (koito ye golyemiyat grad). a mitsraim rodi ludim, ananim, lyeavim, naftukhim, patrusim, kaslukhim (ot koito proizlyazokha filistimitye) i kaftorim. a khanaan rodi: p'rvorodniya si sin sidon, poslye khyet, yevusyeytsitye, amoryeitye, geryegesyeytsitye, yevyeytsitye, arukyeitsitye, asyenyeytsitye, arvadytsitye, tsyemaryeytsitye i amatyeytsitye; i slyed tova khanaanaskitye plyemyena sye pr'snakha. pryedyel't na khanaanitsitye byeshye ot sidon, kato sye otiva za geyar do gaza, i kato sye otiva za sodom i gomor, adma i tseyvoim do lasha. tiya sa khamovitye sinovy v zyemitye si, v naroditye si, sporyed plyemyenata si, sporyed yezitsitye si. rodikha sye t'i s'shcho chada na sima, bashcha na vsichkitye yevyerovtsi i po-star brat na yafyeta. simovi sinovy: yelam, asur, arfaksad, lud i aram. a aramovi sinovy: uz, ul, gyyeter i mash. i arfaksad rodi sala, a sala rodi yevyera. i na yevyera sye rodikha dvama sina; imyeto na yediniya byeshye falyek t'ye., razdyeleniye., zashchoto v nyegovyeto dni sye razpryedyeli zhyemyata; a imyeto na brata mu byeshye ioktan. ioktan rodi almodada, shalyefa, khatsarmavyeta, yarakha. adorama, uzala, dikla, ovala, avimaila, shyeva, ofira, yevila i iovava; vsichki

tiya byakha ioktanovi sinovye. tyekhnitye posyelyeniya byakha ot myesha, kato sye otiva za syefar, iztochnata planina. tiya sa simovitye sinovye v zyemitye si, sporyed plyemyenata si, sporyed yezitsitye si, sporyed naroditye si. tiya sa plyemyenata na noyevitye sinovye sporyed pokolyenyata im, v naroditye im; i ot tyakh sye otdyelikha naroditye po zyemyata slyed potopa.

11

a po tsyalata zyemya sye upotryebyavashye yedin yezik i yedin govor. i kato potyeglyuvakha chovyetsitye k'm iztok, namerikha polye v syenaarskata zye-my-a, gdyeto sye i zasyelikha. i ryekokha si yedin na drug: yelatye, da napravim tukhli i da gi izpyechyem v og'ny-a. tukhli upotryebyavakha vmyesto kam"ni, a smola upotryebyavakha vmyesto kal. i ryekokha: yelatye, da si s'gradim grad, dazhye kula, chiito vr'kh da stiga do nyebyeto; i da si spyechyelim imye, da nye bi da sye razpr'snyem po litsyeto na tsyalata zye-my-a. a navstryechu slyezye da vidi grada i kulata, koito gradyakha chovyetsitye. i ryechye navstryechu: yeto, yedni lyudye sa, i vsichki govoryat yedin yezik; i tova ye koyeto sa pochnali da pravayt; i nye shchye mozhye vyeche da im sye zabrani, kakvo da bilo nyescho, shcho bikha namislili da napravayt. yelatye da slyezyem, i tam da razb'rkamye yezika im, t'i shchoto yedin drugi da nye razbiyrat yezika si. taka navstryechu gi razpr'sna ot tam po litsyeto na tsyalata zyemya; a tye pryestanakha da gradyat grada. za tova toi sye naimyenuva vavilon t.ye., b'rktiya., zashchoto tam navstryechu razb'rka yezika na tsyalata zyemya; i ot tam navstryechu gi razpr'sna po litsyeto na tsyalata zyemya. yeto simovoto potomstvo: sim byeshye na sto godini, a rodi arfaksada dnye godini slyed potopa; a otkak rodi arfaksada, sim zhivya pyetstotin godini, i rodi sinovye i d'shchyeri. arfaksad zhivya tridysetsyt i pyet godini i rodi sala; a otkak rodi sala, arfaksad zhivya chyetiristotin i tri godini, i rodi sinovye i d'shchyeri. sala zhivya tridysetsyt godini i rodi yevyera; a otkak rodi yevyera, sala zhivya chyetiristotin i tri godini, i rodi sinovye i d'shchyeri. yevyer zhivya tridysetsyt i chyetiri godini i rodi falyek; a otkak rodi falyek, yevyer zhivya chyetiristotin i tridysetsyt godini i rodi sinovye i d'shchyeri. falyek zhivya tridysetsyt godini i rodi ragava; a otkak rodi ragava, falyek zhivya dyvesta i dyevyet godini i rodi sinovye i d'shchyeri. ragav zhivya tridysetsyt i dyve godini i rodi syerukha; a otkak rodi syerukha, ragav zhivya dyvesta i syedyem godini i rodi sinovye i d'shchyeri. syerukh zhivya tridysetsyt godini i rodi nakhora; a otkak rodi nakhora, syerukh zhivya dyvesta godini i rodi sinovye i d'shchyeri. nakhor zhivya dvadesyetye i dyevyet godini i rodi tara; a otkak rodi tara, nakhor zhivya sto i dyevyetnadyesyt godini i rodi sinovye i d'shchyeri. tara zhivya syedyemdyesyt godini i rodi avrama, nakhora i arana. yeto potomstvoto i na tara: tara rodi avrama, nakhora i arana; a aran rodi lota. i aran umrya pryedi bashcha si tara v ur khaldyeiski, v rodnata si zyemya. i avram i nakhor si vzyekha zhyeni; imyeto na avramovata zhyena bye saraiya, a imyeto na nakhorovata

zhyena myelkha, d'shchyerya na arana, koito osvyyen chye byeshye bashcha na myelkha, byeshye bashcha i na yeskha. a saraiya byeshye byezdyetna, nyamashye chado. i tara vzye sina si avrama i vnuka si lota, aranoviya sin, i snakha si saraiya, zhyenata na sina si avrama ta izlyazokha zayedno ot ur khaldyeiski, za da otidat v khanaanskata zyemya; i doidokha v kharan, dyeto sye i zasyelikha. i dnitye na tara stanakha dyvesta i pyet godini; i tara umrya v kharan.

12

togava navstryechu kaza na avrama: izlyez ot otyechyestvoto si, izmyezhdu roda si i iz bashchinyi si dom, ta idi v zyemyata, koyato shchye ti pokazha. shchye tye napravya golyam narod; shchye tye blagoslovya, i shchye proslavlya imyeto ti, i shchye b'dyesh za blagoslovyeniye. shchye blagoslovya oniya, koito tye blagoslavyat, a shchye prok'lina vsyeki, koito tye k'lnye; i v tyebye shchye sye blagoslavyat vsichki zyemni plyemyena. i t'i, avram tr'gna sporyed kaktto mu ryechye navstryechu, i lot tr'gna s nyego. a avram byeshye na syedyemdyesyt i pyet godini, kogato izlyezye ot kharan. avram vzye zhyena si saraiya, bratanyetsa si lot, vsichkiya imot, koito byakha spyechyelili, i khorata, koito byakha pridobili v kharan, ta izlyazokha, za da otidat v khanaanskata zyemya. i avram prop'tuva zyemyata do myestnostta sikhym, do d'ba morye. v tova vryemye khanaantsitye zhivyeyekha v zyemyata. i navstryechu sye yavi na avrama i ryechye: na tvoyeto potomstvo shchye dam taya zyemya. i tam izdigna oltar na navstryechua, koito mu sye yavi. ot tam sye pryemyesti k'm kh'lma, koito ye na iztok ot vyetil, dyeto razp'na shatrata si, vyetil ostavashye na zapad, a gai - na iztok; i tam izdigna oltar na navstryechua i prizova navstryechunoto imye. poslye, kato sye digna, avram vsye napryedvashye k'm yug. a nas-tana glad v zyemyata; zatova avram slyezye v yegipyet da pozhivyeye tam, ponyezhye glad't byeshye sye usilil v khanaanskata zyemya. i kogato nablizhi da vlyezye v yegipyet, ryechye na zhyena si saraiya: vizh syega, znaya, chye si zhyena krasiva na glyed. yegiptyanitye, kato tye vidyat, shchye ryekat: tya mu sye zhyena; i myenye shchye ubiyat, a tyebye shchye ostavyat zhiva. kazhi, molya, chye si mi syestra, za da mi b'dye dobre pokrai tyebye i da sye opazi zhivota mi, poradi tvoyata дума. i kato vlyezye avram v yegipyet, yegiptyanitye vidyakha, chye zhyenata byeshye tv'rde krasiva. vidyakha ya i faraonovitye golyemtsi i ya pokhvalikha na faraona; zatova zhyenata byeshye zavedyena v doma na faraona. i zaradi nyeya toi stori dobro na avrama, koito dostigna da ima ovtsi, govyeda, osli, slugi, slugini, oslitsi i kamili. no navstryechu porazi faraona i doma mu s tyezshki yazvi, poradi avramovata zhyena saraiya. togava faraon povika avrama i ryechye: shcho ye tova, koyeto ti mi stori? zashcho nye mi kaza, chye ti ye zhyena? zashcho mi kaza: syestra mi ye, taka chye az si ya vzyekh za zhyena; syega, procheye, yeto zhyena ti; vzyemi ya i si idi. i faraon mu opryedeli chovyetsi, koito izpratikha nyego, zhyena mu i vsichko shcho imashye.

taka avram izlyezye ot yegipyet, toi, zhyena mu i vsichko shcho imashye, i lot s nyego, ta zamina k'm yuzhnata strana. avram byeshye mnogo bogat s dobit'k, sryebro i zlato. i ot yuzhnata strana toi minavashye postyepenny dori do vyetil, do myas-toto, gdyeto ot po-napryed byeshye postavlyena shatrata mu myezhdu vyetil i gai, do myastoto, gdyeto p"rvonachalno byeshye izdignal oltara; i tam avram prizova navstryechunoto imye. s"shcho i lot, koito pridruzhavashye avrama, imashye ovtsi, govyeda i shatri. i ponyezhye zhyemyata nye gi pobirashye da zhyiveyat zayedno, t'i kato imot"im byeshye mnogo, i nye mozhyekha da zhyiveyat zayedno, poyavi nye spryechkvanye myezhdu avramovitye govyedari i lo-tovitye govyedari. (po tova vryemye khanaantsi-tye i fyeryezyeysitye nasyelyavakha taya zhyemya). togava avram ryechye na lota: da nyama, molya ti sye, spryechkvanye myezhdu myenye i tyebye i myezhdu moitye govyedari i tvoitye govyedari, za-shchoto niye smye bratya. nye ye li pryed tyebye tsyalata zhyemya. molya ti sye, otdyeli sye ot myenye; ti ako idyesh nalyavo, to az shchye ida nadyasno; ili ako ti idyesh nadyasno, az shchye ida nalyavo. lot, prochyeye, podigna ochi i razglyeda tsyalata ravnina na iordan i vidya, chye byeshye dobre napoyavana dodye sye stignye v sigor, (pryedi da byeshye razoril navstryechua sodoma i gomora), kato navstryechu-nata gradina, kato yegipyetskata zhyemya. za tova lot si izbira tsyalata iordanska ravnina. i lot tr"gna k'm iztok i sye razdyelikha yedin ot drug. avram sye zasyeli v khanaanskata zhyemya; a lot sye zasyeli myezhdu gradovyetye na iordanskata ravnina, i pryemyestvashye shatritye si dokato stigma do sodom. a sodomskitye m'zhye byakha tv"rdye nyechyestivi i gryeshni pryed navstryechua. i navstryechu kaza na avrama, slyed kato sye otdyeli lot ot nyego: podigni syega ochitye si ot myastoto gdyeto si, ta poglyedni k'm syevyer i yug, iztok i zapad; zashchoto tsyalata zhyemya, koyato vzhdash, shchye dam na tyebye i na potomstvoto ti do vyecka. i shchye napravya potomstvoto ti mnogochislyeno kato zymniya prakh; taka shchoto, ako mozhye nyakoi da izbroi zymniya prakh, to i tvoiyeto potomstvo shchye izbroi. stani, obkhodi d"lzhinata na zhyemyata, zashchoto na tyeb shchye ya dam. togava avram pryemyesti shatrata si, doidy i sye zasyeli pri mamriyevitye d"bovye, koito sa v khyevron; i tam izdigna oltar na navstryechua.

14

v dnitye na syenaarskiya tsar amarfal, yelasarskiyat tsar ariokh, yelamskiyat tsar khodologomor i goim-skiyat tsar tidal, tiya tsarye otvorikha voina protiv sodomskiya tsar vyera, gomorskiya tsar vyersa, ad-manskiya tsar syenav, tsyevoimskiya tsar simovor i tsarya na vala, (koyato ye sigor). vsichki tiya sye s"brakha v sidimskata dolina (dyeto ye syega solenyoto morye). dvanadyeset godini byakha sye podchinyavali na khodologomora, a v tri-nadyesetata v"stanakha. v chyetirinadyesetata godina doidokha khodologomor i tsaryetye, koito

byakha s nyego, ta porazikha rafaimitye v astarot-karnaam, zuzimitye v kham, yemimitye v savi-kiriataim i khoryeitsitye v polyanata im siir, do yel-faran, koito ye pri pustinyata. a kato sye v"rnakha, doidokha v yen-mishnat, (koito ye kadis), i po-razikha tsyalata strana na amalikitanyitye, kakto i amoryeitye, koito zhyiveyekha v asason-tamar. to-gava sodomskiyat tsar, gomorskiyat tsar, adman-skiyat tsar, tsyevoimskiyat tsar i tsaryat na vala, (koy-ato ye sigor), izlyazokha i sye op"lchikha protiv tyakh na boi v sidimskata dolina: protiv yelamskiya tsar khodologomor, goimskiya tsar tidal, syenaarskiya tsar amarfal i yelasarskiya tsar ariokh. imashye chy-e-tirima tsarye protiv pyetimata. a sidimskata dolina byeshye p"lna s's smolni kladyentsi; i sodomskiyat i gomorskiyat tsarye, kato byagakha, padnakha v tyakh, a ostanalite izbyagakha na b"rdoto. i pobedy-itelyelite zadignakha vsichkiya imot na sodoma i gomora i vsichkata im khрана i si otidokha. vzyekha i avramoviya bratanyets lot, koito zhyiveyeshye v sodom, zayedno s imota mu i si otidokha. a yedin ot izbavilite sye doidy i izyvsti tova na yevryeina avram; toi zhyiveyeshye pri d"bovyetye na amoryetsa mamvrii, brat na yeskhola i brat na anyera, koito byakha avramovi s"yuznitsi. a kato chu avram, chye brat mu bil plyeniyen, izyvdye svoitye trista i osyemnadyeset obuchenyi m"zhye, rodyeni v nye-goviya dom i goni nyepriyatylitye do dan. i pryez noshchta, toi i slugitye mu, kato sye razdyelikha pro-tiv tyakh, porazikha gi i gi gonikha do khova, koy-ato ye ot lyavo na damask. i v"zv"rna vsichkiya imot, v"rna i brata si lota s imota mu, kakto i zhyenitye i lyudyetye. i kato sye v"rna avram ot porazhyeniyeto na khodologomora i na tsaryetye, koito byakha s nyego, sodomskiyat tsar izlyezye da go posryeshch-nye v savinskata dolina, (koyato ye tsaryevata dolina). taka i salimskiyat tsar myelkhisedyek, koito byeshye svyeshchyenik na vsyevishniya bog, iznyesyekhlyab i vino ta go blagoslovi, kazvaiki: blagoslovyen da b'dye avram ot vsyevishniya bog, s"zdatyel na nyebyeto i na zhyemyata; blagoslovyen i vsyevishniyat bog, koito pryedadye nyepriyatylitye ti v tvoiyata r"ka. i avram mu dadye dyesyet"k ot vsichko. a sodomskiyat tsar ryechye na avrama: dai mi chovyetsitye, a imota zadr"zh za syebye si. no avram kaza na sodomskiya tsar: az dignakh r"kata si pryed navstryechua, vsyevishniya bog, s"zdatyel na nyebyeto i na zhyemyata, i sye zaklyekh, chye nyama da vz'yema nishcho ot tvoiyeto, ni konyets ni ryemik za obushcha, da nye bi da ryechyesh: az obogatikh avrama. priyemam samo onova, koyeto izyadokha momtsitye; i dyela na m'zhyetye koito otidokha s myenye: anyer, yeskhola i mamvri - tye nyeka vzyemat dyela si.

15

slyed tiya s"bitiya, doidy navstryechunoto slovo na avrama v"v vidyeniye i kaza: nye boi sye, avramye; az s"m tvoi shchit, nagradata ti ye izv"nryedno golyama. a avram ryechye: navstryechui iyeova, kakvo shchye mi dadyesh, kato az si otivam byezdyetyen i toya yeliyezyer ot damask shchye prityezhava doma mi? avram ryechye oshchye: yeto ti nye mi dadye

chado; i, yeto, yedin rodyen v doma mi shchye mi stanye naslyednik. no, yeto, doidye navstryechunoto slovo i mu kaza: toya chovyek nyama da ti stanye naslyednik; no onya, koito shchye izlyezye ot tvoitye chryesla, shchye ti b'dye naslyednik. togava, kato go izvyyedye v'n, kaza: poglyedni syega na nye-byeto i izbroi zvyezditye, ako mozhyesh gi izbroi. i ryeche mu: tolkova shchye b'dye tvoyeto potomstvo. i avram povyarva v navstryechua; i toi mu go vmyeni za pravda. poslye mu kaza: az s'm navstryechu, koito tye izvyyedokh iz ur khaldyeyiski, za da ti dam da naslyedish taya zyemya. a toi ryeche: navstryechui iyeova, po kakvo da pozna-nya chye shchye ya naslyedya? navstryechu mu ryeche: vzyemi mi trigodishna yunitsa, trigodishna koza, trigodishyen ovyen, gurgulitsa i g"l'bchye. i toi mu vzye vsichki tiya, razsyeche gi pryez srye-data i postavi vsyaka polovina sryeshchu drugata, no ptititsye nye razsyeche. i spusnakha sye khishchni ptitisi na trupovyetye; no avram gi razp'di. a okolo zakhozhdanyeto na sl'ntsyyeto, d'lbok s'n napadna avrama; i, yeto, uzhas, kato strashyen mrak go obzye. togava navstryechu kaza na avrama: znayeiki - znai, chye tvoyeto potomstvo shchye b'dye chuzhdo v chuzhda zyemya i shchye im b'dat robi; i tye shchye gi ugnetyavat chyetiristotin godini. no az shchye s'dya naroda, komuto shchye robuvat; i podir tova shchye izlyazat s golyam imot. a ti shchye otidyesh pri bashchitye si v mir; shchye b'dyesh pogryeban v chyestita starost. a v chyev'trtiya rod potomt-sitye ti shchye sye v'rnat tuka; zashchoto byezza-koniyeto na amoryeitsitye nye ye oshchye stignalo do v'rka si. a kogato sl'ntsyyeto zalyezye i nastana mrak, yeto dimyashcha pyeshch i ognyen plam'k, koito pryemina myezhdu tiya chasti. i v s'shchiya dyen navstryechu napravi zavyet s avrama, kato kaza: na tvoyeto potomstvo davam taya zyemya, ot yegipyetskata ryeka do golyamata ryeka, ryekata yefrat, zyemyata na kyenyeitsitye, kyenyezeitsitye, kadmonyetsitye, khyetyeitsitye, fyeryezyeitsitye, rafaimitye, amoryeitsitye, khananyeitsitye, geryeysieitsitye i yevusyieitsitye.

16

a saraiya, zhyenata na avrama, nye mu razhdashye dyetsa; no, kato imashye sluginya, yegipytanka, na imye agar. saraiya ryeche na avrama: vizz syega, navstryechu nye mi dava da razhdam; molya ti sye vlyez pri sluginyata mi; mozhye bi shchye pridobiya chado, chryez nyeya. i avram poslusha tova, koyeto kaza saraiya. i t'i, slyed kato avram byeshye pryezhyivay dyesyt godini v khanaanskata zyemya, saraiya avramovata zhyena, vzye sluginyata si agar, yegipytanka, i ya dadye na m'zha si avrama da mu b'dye zhyena. i toi vlyezye pri agar i tyachna; i kato vidya chye zachna, navstryechuarkata i stana pryezryana v ochitye i. togava saraiya ryeche na avrama: poradi tyebye mi doidye taya obida. dadokh sluginyata si v tvoitye obyatiya; a kato vidya, chye zachna, az stanakh pryezryana v ochitye i. navstryechu nyeka s'di myezhdu myenye i tyebye. a avram ryeche na saraiya: yeto, sluginyata ti ye v

r'kata ti; stori s nyeya, kakto ti sye vizzhda ugodno. prochyeye, saraiya sye otasyashye zlye s nyeya, taka shchoto tyach pobyyagno ot litsyyeto i. no angyl navstryechuyen ya namyeri pri yedin vodyen izvor v pustinyata, pri izvora na p'tya za sur; i ryeche: agar, saraina slugin'o, ot gdye idyesh? i k'dye otivash? a tyach ryeche: byagam ot litsyyeto na navstryechuarkata si saraiya. a angyl't navstryechuyen i ryeche: v'rni sye pri navstryechuarkata si, i pokori sye pod vlastta i yevryeiski: r'tsyetye i.. angyl't navstryechuyen tozhye i ryeche: shchye pryemnozha potomstvo ti, do tolkoz, chye da nye mozhye da sye izbroi, poradi svoyyeto mnozhyestvo. poslye angyl't navstryechuyen i kaza: yeto ti si zachalna, i shchye rodish sin; da go naimyenuvash ismail tye., kogoto slusha bog., zashchoto navstryechu chu skr'bta ti. toi shchye b'dye myezhdu chovyetsitye, kato div osyl; shchye diga r'kata si protiv vsyekigo i vsyeki shchye diga r'kata si protiv nyego; i toi shchye zhyiveye nyezavisim ot vsichkitye si bratya. togava agar dadye na navstryechua, koito i govoryeshye, tova imye: ti si bog, koito vizzhda; zashchoto ryeche: nye vidyakh li az tuk onzi, koito nye vizzhda? zatova, toya kladyenyets sye naimyenuva vir-lakhai-roi tye., kladyenyets't na zhiviya, koito nye vizzhda; yeto toi ye myezhdu kadis i varad. i agar rodi sin na avrama; i avram naimyenuva sina si, rodyen ot agar, ismail. a avram byeshye na osyemdyesyt i shyest godini kogato agar mu rodi ismaila.

17

kogato avram byeshye na dyevyetyesyt i dyevyety godini, navstryechu sye yavi na avrama i mu ryeche: az s'm vsyemog'shchiya; khodi pryed myenye i b'di nyeporochyen. i shchye napravaya zavyyeta si myezhdu myenye i tyebye i shchye tye umnozha tv'rde mnogo. togava avram padna na litsyyeto si; i bog mu govoryeshye, kazvaiki: yeto, moyat zavyet ye s tyebye; i ti shchye stanyesh otyets na mnozhyestvo narod. nye shchye sye imyenuvash vyeche avram tye., visok otyets., no imyeto ti shchye b'dye avraam tye., otyets na mnozhyestvo.; zashchoto tye napravikh otyets na mnozhyestvo narod. shchye tye naplodya tv'rde mnogo i shchye proizvyeda narod ot tyebye; i tsarye shchye proizlyazat ot tyebye. i shchye utv'rdaya zavyyeta si myezhdu myenye i tyebye i potomt-sitye ti slyed tyebye pryez vsichkitye im pokolyeniya za vyechyen zavyet, chye shchye b'da bog na tyebye i na potomstvoto ti slyed tyebye shchye dam za vyechno prityezhaniye zyemyata, v koyato si prishlyelyets, tsyalata khanaanska zyemya; i shchye im b'da bog. bog oshchye kaza na avraama: pazi ti zavyyeta mi, ti i potomt-sitye ti slyed tyebye, pryez vsichkitye si pokolyeniya. yeto moyat zavyet, koito tryabva da pazitye myezhdu myenye i vas i potomt-sitye ti slyed tyebye: vsyeki myezhdu vas ot m'zhki pol da sye obryazva. da obryazvatye krayekozhyyeto na pl'ta si; i tova shchye b'dye znak na zavyyeta myezhdu myenye i vas. vsyako m'zhko dyetye myezhdu vas v'v vsichkitye vi pokolyeniya, kato stanye na osyem dni tryabva da sye obryazva, kakto rodyenoto u doma

ti, taka i onova, koyeto nye ye ot tvoeyeto potomstvo, kupyeno s pari ot nyakoi chuzhdyenets. nyepryemyenno tryabva da sye obryazva i rodyeniya u doma ti i kupyeniya s paritye ti; i moyat zavyet v pl'tta vi, shchye b'dye vyechyen zavyet. a nyeobryazaniya ot m'zhki pol, chiyeto krayekozhiye na pl'tta nye ye obryazano, toya chovyeck, da sye pogubi izmyezhdu lyudyetye si, zashchoto ye narushil zavjeta mi. poslye bog kaza na avraama: nye narichai vyechyie saraiya zhyena si saraiya t.ye., moya knyaginya.; no sara t.ye., knyaginya. da b'dye imyeto i. az shchye ya blagoslovyia, oshchye i sin shchye ti dam ot nyeya; da! shchye ya blagoslovyia, i tyia shchye stanye maika na narodi; tsarye na plyemyena shchye proizlyazat ot nyeya. togava avraam padna na lityeto si i sye zasmyia, i ryechye v s'rtsyeto si: na stogodishyen chovyeck li shchye sye rodi dyetye? i sara, koyato ima dyevyetydyesyet godini, shchye rodi li? i ryechye avraam na boga; ismail da ye zhiv pryed tyebye. no bog kaza: nye, a zhyena ti sara shchye ti rodi sin, i shchye go naryechyesh isaak; i s nyego shchye utv'rdaya zavjeta si za vyechyen zavyet, koito shchye b'dye i za potomstvoto mu slyed nyego. i za ismaila tye poslushakh. yeto, blagoslovikh go, i shchye go napolodya i pryemnozha; dvanadyesyet plyemye-nachalniitsi shchye sye rodyat ot nyego, i shchye go napravya vyelik narod. no zavjeta si shchye utv'rdaya s isaaka, kogoto sara shchye ti rodi do godina po tova vryemye. a kato pryekrati dumata si s avraama, bog si v'zlyezye ot nyego. v toya s'shchiya dyen avraam vzye sina si ismaila, vsichkiye rodyeni u doma mu i vsichkiye kupyeni s paritye mu, vsyeki ot m'zhki pol myezhdu chovyetsitye na avraamoviya dom i obryaza krayekozhiyeto na pl'tta im, sporyed kako bog mu kaza. avraam byeshye na dyevyetydyesyet i dyevyety godini kogato sye obryaza krayekozhiyeto na pl'tta mu; a sin mu ismail byeshye na trinadyesyet godini, kogato sye obryaza krayekozhiyeto na pl'tta mu. v yedin i s'shchi dyen sye obryazakha avraam i sin mu ismail. i vsichkiye m'zhye ot doma mu katto rodyenitye u doma, taka i kupyenitye ot chuzhdyentsi s pari, sye obryazakha zayedno s nyego.

18

slyed tova navstryechu sye yavi na avraama pri mamvriyevitye d'bovyie, kogato toi syedyeshye pri vkhoda na shatrata si v goryeshchinata na dyenya. kato podigna ochi i poglyedna, yeto, trima m'zhye stoyakha sryeshchu nyego; i kato gi vidya, zatyechye sye ot vkhoda na shatrata da gi posryeshchnye, pokloni sye do zhyemyata, i ryechye: navstryechuayu moi, ako s'm pridobil tvoeyeto blagovolyeniye, molya ti sye, nye otminavai slugata si. nyeka donyesat malko voda, ta si umiitye nozetye i si pochinyetye pod d'rivot. i az shchye donyesa malko khlyab, da podkryepitye s'rtsata si, i poslye shchye si zaminetye; ponyezhye zatova doidokhtye pri slugata si. a tye ryekokha: stori, katto si kazal. togava avraam vlyezye b'rzo v shatrata pri sara i ryechye: prigotvi po-skoro tri myeri chisto brashno, zamyesi i napravi piti. a avraam sye zatyechye pri chyerdata, vzye yedno mlado, dobro tyelye i go dadye na slu-

gata, koito pob'rza da go sgotvi. poslye vzye maslo, mlyako i sgotvyenoto tyelye, ta slozhi pryed tyakh; i toi stoyeshye pri tyakh pod d'rivot, dokato tye yadyakha. togava mu ryekokha: gdye ye zhyena ti sara? a toi ryechye: yeto, v shatrata ye. i ryechye navstryechu: do godina po tova vryemye az nyepryemyenno shchye sye v'rna pri tyebye i, yeto, zhyena ti sara shchye ima sin. a sara slushashye ot vkhoda na shatrata, koyato byeshye zad nyego. a avraam i sara byakha stari, v napryednala v'zrast; na sara byeshye pryestanalobiknovyenoto na zhyenitye. i t'i sara sye zasmyia v syebye si, kato dumashye: kato s'm ostarayala shchye ima li za myenye udovolstviye, kato i navstryechuaya mi ye star? a navstryechu ryechye na avraama: zashcho sye zasmyia sara i kaza: kato s'm ostarayala, dali naistina shchye rodya? ima li nyeshcho nyev'zmozhno za navstryechua? na opryedyelyenoto vryemye shchye sye v'rna pri tyebye, do godina po tova vryemye i sara shchye ima sin. togava sara, ponyezhye sye uplashi, sye otryechye, kazvaiki: nye s'm sye smyala. a toi kaza: nye ye t'i; ti sye zasmyia. kato stanakha ot tam, m'zhyetye sye ob'rnakha k'm sodom; i avraam otidye s tyakh, za da gi izprati. i navstryechu ryechye: da skriya li ot avraama tova, koyeto shchye storiya, t'i kato avraam nyepryemyenno shchye stanye vyelik i silen narod i chryez nyego shchye sye blagoslovyat vsichkiye narodi na zhyemyata? zashchoto s'm go izbral yevreyeiski: poznal. vzh. amos 3:2, za da zapovyada na chadata si i na doma si slyed syebye si da pazyat navstryechuniya p't, kato v'rshat pravda i pravos'diye, za da napravi navstryechu da stanye s avraama onova, koyeto ye govoril za nyego. i ryechye navstryechu: ponyezhye vik't na sodoma i gomora ye silen i, ponyezhye gryekh't im ye tv'rde tyezh'k, shchye slyaza syega i shchye vidya dali sa storili nap'lno sporyed vika, koito stigma do myenye; i ako nye, shchye uznaya. togava m'zhyetye, kato sye ob'rnakha ot tam, otidokha k'm sodom. no avraam oshchye stoyeshye pryed navstryechua. i avraam sye priblizhi i ryechye: shchye pogubish li pravedyeniya s nyechyestiviya? mozhye da ima pyetydyesyet pravedyenika v grada; shchye pogubish li myastoto, nye shchye li go poshchadish, zaradi pyetydyesyette pravedyenika, koito sa v nyego? dalyech ot tyebye da storish takova nyeshcho, da ubiyesh pravedyeniya s nyechyestiviya, taka shchoto pravedyeniyat da b'dye kato nyechyestiviya! dalyech ot tyebye tova! s'diyata na tsyalata zhyemya nyama li da v'rshi pravda? i navstryechu kaza: ako namyerya v sodom pyetydyesyet pravedyenika, v'trye v grada, shchye poshchadya tsyaloto myasto, zaradi tyakh. a v otgovor avraam ryechye: yeto syega, az, koito s'm prakh i pyepyel, sye osmyelikh da govorya na navstryechua; mozhye bi na pyetydyesyette pravedyenika da nye dostigat pyet; shchye pogubish li tsyeliya grad, poradi lipsata na pyet dushi? toi kaza: nyama da go pogubya ako namyerya tam chyetiridyesyet i pyet. a avraam pak mu govori, kazvaiki: mozhye da sye namyeryat tam chyetiridyesyet. toi kaza: zaradi chyetiridyesyette nyama da storiya tova. a avraam ryechye: da sye nye razgnyevi navstryechu i shchye kazha: mozhye da sye namyeryat tam tridyesyet. toi kaza: nyama da storiya tova, ako namyerya tam

tridyaset. a avraam ryeche: yeto syega, osmyelikh sye da govorya na navstryechua; mozhye da sye namyeryat tam dvadyesyet. toi kaza: zaradi dvadyesyettie nyama da pogubya grada. togava avraam ryeche: da sye nye razngyevi navstryechu i az shchye produmam pak, samo toya p"t. mozhye da sye namyeryat tam dyesyet. i toi kaza: zaradi dyesyettie nyama da go pogubya. a kato pryestana da govori s avraama navstryechu si otidye; a avraam sye v"rna na myastoto si.

19

privyechyer doidokha dvama angyela v sodom; a lot syedyeshye v sodomskata porta. i kato gi vidya, lot stana da gi posryeshchnye, pokloni sye s lit-sye do zymyata i ryeche: yeto, navstryechuari moi, sv"rnyetye, molya, v k"shchata na slugata si, pryenoshchuvaitye i si umiitye nozetye, i utrye stanyetye ta si idyetye po p"tya. a tye ryekokha: nye, na ulitsata shchye pryenoshchuvamye. no, kato nas-toyavashye mnogo, tye sye otbikha k"m nyego i vlyazokha v k"shchata mu; i toi im napravi ugoshchyniye i izpyechye byezkvasni khlyabovyie; i yadokha. a pryedi da si lyegnati tye, gradskitye m"zhye, sodomskitye zhityeli, mladi i stari, vsichkitye lyudye ot vsyak"dye, obikolikha k"shchata i vikakha na lota, kazvaiki: gdye sa m"zhyetye, koito doidokha u tyebye taya noshch? izvyedi ni gi da gi poznayem. a lot izlyezye pri tyakh pryed vratata, zatvori vratata zad syebye si, i ryeche: molya vi sye, bratya moi, nye pravyyetye takova nyechyestiye. vizhtye syega, imam dnye d"shchyeri, koito nye sa poznali m"zh; tyakh da vi izvyeda v"n, i storyetye s tyakh, kakovoto vi sye vizhda ugodno; samo na tiya m"zhye nye struvaitye nishcho, ponyezhye zatova sa vlyezli pod pokriva na stryakhata mi. no tye ryekokha: makhni sye natat"k. ryekokha oshchye: toi doidye tuk samich"k i prishyelyets, a iska oshchye i s"diya da stanye; yei syega na tyebye shchye storim po-golyamo zlo, otolkoto na tyakh. i nasilvakha pryemnogo chovyeka, lota, i priblizhikha sye da razbiyat vratata. no m"zhyetye prostryakha r"tsye, dr"pnakha lota pri syebye si, v k"shchi, i zatvorikha vratata. tozhye i porazikha s"s slyepota chovyetsitye, koito byakha pryed vratata na k"shchata, i mal"k i golyam, t'i shchoto sye umorikha, kato t"rsyekha vratata. togava m"zhyetye ryekokha na lota: imash li tuka drug nyakoi: zyet, sinovye, d"shchyeri i koito i da bilo drugi, shcho imash v grada, izvyedi gi iz tova myasto; zashchoto niye shchye s"sipyem myastoto, ponyezhye silyen stana vik"t im pryed navstryechua, i navstryechu ni izprati da go s"sipyem. i t'i, lot izlyezye i govori na zyet"ovyetye si, koito shchyakha da vodiat d"shchyeritye mu i ryeche: stanyetye, izlyezyte iz tova myasto, zashchoto navstryechu shchye s"sipye grada. no na zyet"ovyetye mu sye vidya, chye toi sye shyeguva. kogato sye zazori, angvelitye nastoyavakha pryed lota, kazvaiki: stani, vzlyemi zhyena si i dvyetye si d"shchyeri, koito sa tuka, za da nye poginyesh vsryed nakazaniyeto na toya grad. no toi sye bavyeshye; zatova m"zhyetye khvanakha za r"ka nyego, zhyena mu i dvyetye mu d"shchyeri, izvyedokha go i postavikha

go v"n ot grada; ponyezhye navstryechu go pozhali. i kato go izvyedokha v"n, ryeche yediniyat na lota: byagai za zhivota si; da nye poglyednyesh nazad, nito da sye spryesh nyak"dye v tsyalata taya ravnina; byagai na planinata, za da nye poginyesh. a lot im ryeche: akh, navstryechui, nye taka! yeto, slugata ti pridobi tvoeyeto blagovolyeniye, i s opazvanyeto na zhivota mi, ti pravish oshchye po-golyama milostta, koyato si pokazal k"m myenye; no az nye moga da pobyagna na planinata, da nye bi da nye postignye zloto i da umra. glyedai, molya, toya grad ye blizo, za da pribyagna tam, i mal"k ye. nyeka pobyagna tam, (nye ye li mal"k grad?) i taka zhivot"t mi shchye sye opazi. toi mu kaza: yeto slusham tye i za tova nyeshcho, chye nyama da razorya grada, za koito ti govori. b"rzai, byagai tam zashchoto az nye moga da storya nishcho, dodye ti nye stignyesh tam. zatova toya grad sye naimyenuva sigor tye., mal"k.. sl"ntsyteto izgryavashye na zymyata, kogato lot vlyezye v sigor. togava navstryechu izlya v"rkhu sodom i gomor syara i og"n ot navstryechua ot nyebyeto. toi razori tiya gradovye i tsyalata ravnina, vsichkitye zhityeli na gradovyetye i zymnitye rastyniya. no zhyena mu, slyed nyego, poglyedna nazad, i stana st"lb ot sol. sutrinta avraam podrani na myastoto, dyeto byeshye stoyal pryed navstryechua; i poglyedna k"m sodom i gomor i k"m tsyalata zymya na ravninata, i, yeto vidya, chye dim, kato dim ot pyeshch, sye izdigashye ot zymyata. i t'i, kogato bog razoryavashye gradovyetye na taya ravnina, bog si spomni za avraama i izprati lota izsryed razoryeniyeto, kogato razori gradovyetye, dyeto zhivyeyeshye lot. a lot izlyezye ot sigor i zhivyeyeshye v planinata, i s nyego dvyetye mu d"shchyeri, ponyezhye sye boyeshye da ostanye v sigor; zatova zhivyeyeshye v yedna pyeshchyera, toi i dvyetye mu d"shchyeri. togava po-starata ryeche na po-mladata: bashcha ni ye star, i nyama m"zh na zymyata da vlyezye pri nas, sporyed obichaya na tsyalata zymya. yela, da upoim bashcha si s vino i da pryespim s nyego, za da zapazim potomstvoto ot bashcha si. i t'i, onaya noshch upoikha bashcha si s vino; i po-starata vlyezye ta pryespa s bashcha si; a toi nye usyeti, nito koga lyegna tya, nito koga vlyezye. na drugiya dyen po-starata ryeche na po-mladata: vizh, minalata noshch az pryespak s bashcha si; da go upoim s vino i taya noshch, ta vlyez ti i pryespi s nyego, za da zapazim potomstvo ot bashcha si. i t'i, i onaya noshch upoikha bashcha si s vino, i po-mladata vlyezye ta pryespa s nyego; a toi nye usyeti nito koga lyegna tya, nito koga stana. taka i dvyetye lotovi d"shchyeri zachnakha ot bashcha si. i po-starata rodi sin i go naimyenuva moav; toi ye i do dnyes otyets na moavitsitye. rodi i po-mladata sin i go naimyenuva byen-ami; toi ye i do dnyes otyets na amontsitye.

20

ot tam avraam p"tuvashye k"m yuzhnata strana. toi sye nastani myezhdu kadis i sur i zhivyeyeshye kato prishyelyets v gyear. i ponyezhye avraam kazvashye za zhyena si sara: syestra mi ye, to gyeararskiyat tsar avimelyekh prati ta vzye sara. no bog doidye

pri avimyelekhya v s"nya mu, pryez noshchta i mu ryechye: yeto, ti umirash poradi zhyenata, koyato si vzyel; zashchoto tya si ima m"zh. (a avimyelekh nye byeshye sye priblizhil pri nyeya). i ryechye: navstryechui, shchye pogubish li i yedin pravvedyen narod? nye kaza li mi sama toi: syestra mi ye? s"shcho i sama tya ryechye: toi mi ye brat. s pravo s"rtsye i s chisti r"tsye storikh az tova. bog mu kaza v s"nya: da, az znaya, chye si storil tova s pravvedno s"rtsye; oshchye az tye i v"zd"rzhak da nye s"gr'yeshish protiv myenye, i zatova nye tye ostavikh da sye dokosnyesh do nyeya. syega, prochye, v"rni zhyenata na chovyeka, zashchoto ye prorok i shchye sye pomoli za tyebye, i ti shchye ostan'yesh zhiv; no ako nye ya v"rnyesh; znai, chye nyepryemyenno shchye umryesh, ti i vsichki tvoi. na sutrinta, kato stana rano avimyelekh povika vsichkitye si slugi i izvyesti vsichki tiya nyeshcha v ushitye im; i khorata sye upalashikha mnogo. togava avimyelekh povika avraama i mu ryechye: shcho ni stori ti? kakvo ti s"gr'yeshikh, ta si navlyak"l na myenye i na tsarstvoto mi golyam gryakh? napravil si mi raboti, koito nye tryavashye da sye pravyat. ryechye oshchye avimyelekh na avraama: shcho si vidyal, ta stori tova nyeshcho? i ryechye avraam: storikh go ponyezhye ryekokh: nye shchye ima strakh ot boga v tova myasto, i shchye nye ubiyat, poradi zhyena mi. a pri tova, tya naistina mi ye syestra, d"shchyerya na bashcha mi, no nye i d"shchyerya na maika mi; i mi stana zhyena. i kogato bog nye napravi da stranstvuyam ot bashchinyi si dom, ryekokh i: shchye mi napravish taya dobrina - na vsyako myasto, gdyeto otidyem, kazvai za myenye: brat mi ye. togava avimyelekh vzye ovtsi i govyeda, slugi i slugini, ta gi dadye na avraama i v"rna mu zhyena mu sara. i ryechye avimyelekh: yeto, zhyemyata mi ye pryed tyebye; zasyeli sye dyeto ti ye ugodno. a na sara kaza: vizh, dadokh na brata ti khilyada sryeb"rnika; yeto, tova ti ye pokrivalo za ochitye pryed vsichki, koito sa s tyebye; i pryed vsichki chovyetsi si opravdana. i t'i, avraam sye pomoli na boga; i bog iztyseli avimyelekhya, i zhyena mu, i slugitye mu; i razhdakha dyetsa. zashchoto, poradi avraamovata zhyena sara, navstryechu byeshye zaklyuchil s"vsyem vsichki utrobi na avimyelekhoviya dom.

21

i navstryechu posyeti sara sporyed kakto byeshye ryek"l; i navstryechu stori na sara kakto bye kazal. zashchoto sara zachna i rodi sin na avraama v starinitye mu, v opr'yed'yeleniya mu ot boga srok. i avraam naimyenuva sina, koito mu sye rodi, kogoto sara mu rodi, isaak t.ye., smyakh.. i na osmiya dyen avraam obryaza sina si isaaka, sporyed kakto bog mu byeshye zapovyadal. a avraam byeshye na sto godini, kogato sye rodi sin mu isaak. i sara kaza: bog nye napravi za smyakh; vsyeki koito chuye, shchye mi sye smyeye. kaza oshchye: koi bi ryek"l na avraama, chye sara shchye k"rmi chada? - zashchoto mu rodikh sin v starinitye mu. a kato porasna dyetyeto, otbikha go; i v dyenya kogato otbikha isaaka, avraam napravi golyamo ugozhchyeniye. a sara vidya, chye sin"t na

yegiptyankata agar, kogoto bye rodila na avraama sye prismiva; zatova ryechye na avraama: izp"di taya sluginya i sina i; zashchoto sin"t na taya sluginya nyama naslyedstvo s moya sin isaak. obachye taya duma sye vidya na avraama tv"rdye tyezha, poradi sina mu ismail. no bog kaza na avraama: da nye ti sye vidi tyezho za momchyeto i za sluginya ti; otunosno vsichko, koyeto ti ryechye sara, poslushai dumitye i, zashchoto po isaaka shchye sye naimyenuva tvoeto potomstvo. no i ot sina na sluginya shchye napravya da stanye narod, ponyezhye ye tvoye chado. togava na sutrinta avraam stana rano, vzye khlyab i myekh s voda i dadye gi na agar, kato gi turi na ramoto i; dadye i oshchye dyetyeto i ya izprati. a tya otidye i sye zabludi v pustyniya virsavyye. no izchyerpi sye vodata v myekha; i maika mu khv"rli dyetyeto pod yedin khrast i otidye ta syedna nasryeshcha, dalyech kolkoto yedin khv"rlyei na stryela, zashchoto si ryechye: da nye glyedam, kato umira dyetyeto. i kato syedna nasryeshcha, izdigna glas i zaplaka. i bog chu glasa na momchyeto; i angel bozhii izvika k"m agar ot nyebieto i ryechye i: shcho ti ye, agar? nye boi sye, zashchoto bog chu glasa na momchyeto ot myastoto gdyeto ye. stani, digni momchyeto i kryepi go s r"kata si, zashchoto shchye napravya ot nyego vyelik narod. togava bog i otvori ochitye, i tya vidya kladyenyets s voda; i otidye da nap"lni myekha s voda i dadye na momchyeto da piye. bog byeshye s momchyeto, koyeto kato porasna, zasyeli sye v pustyniya i stana stryelyets. zasyeli sye v"v faranskata pustinya; i maika mu mu vzye zhyena ot yegip'yetskata zhyemya. po onova vryemye avimyelekh, s voyenachalnika si fikhola, govori na avraama, kazvaiki: bog ye s tyebye v"v vsichko shcho pravis. syega, prochye, zak"lni mi sye tuk v boga, chye nye shchye post"pvash nyevyerno s myenye, ni s"s sina mi, nito s vnuka mi; no, sporyed blagostta, koyato s"m pokazal k"m tyebye, shchye pokazvash i ti k"m myenye i k"m zhyemyata, v koyato si pryebivaval. i ryechye avraam: zaklyevam sye. podir tova avraam izoblichy avimyelekhya za vodniya kladyenyets, koito avimyelekhovitye slugi byakha otnyli na sila. no ryechye avimyelekh: nye znam koi ye storil tova nyeshcho; nito ti mi si yavil za tova, nito az s"m chul, osvnen dnyes. togava avraam vzye ovtsi i govyeda i gi dadye na avimyelekhya, ta dvamata sklyuchikha dogovor pomyezhdu si. a avraam otdyeli syedyem zhyenski agnyeta ot stadoto. i avimyelekh kaza na avraama: kakvi sa tiya zhyenski agnyeta, koito si otdyeli? a toi ryechye: tiya syedyem zhyenski agnyeta shchye vzyemyesh ot myenye, da mi b"dat za svidyetyelstvo, chye az s"m izkopal toya kladyenyets. zatova toi naimyenuva onova myasto virsavyye t.ye., klyetvnyeniat kladyenyets., zashchoto tam sye zaklyekha dvamata. taka tye sklyuchikha dogovor v"v virsavyye; i slyed tova stanakha avimyelekh i voyenachalnik"t mu fikhol i sye v"rnakha v"v filistimskata zhyemya. i avraam posadi d"brava v"v virsavyye i tam prizva imyeto na iyeova, vyechniya bog. i avraam pryestoya v"v filistimskata zhyemya mnogo dni.

slyed tiya s'bitiya bog izpita avraama, kato mu ryeche: avraame. a toi ryeche: yeto mye. i ryeche bog: vzyemi syega yedinstvyeniya si sin, kogoto lyubish, sina si isaaka, ta idi v myestnostta moriya i prinyesi go tam v"v vsyeizgaryanye na yedin ot kh"lmovyetye, za koito shchye ti kazha. na sutrinta, procheye, avraam podrani ta osyelda osyela si i vzye s"s syebye si i dvama ot slugitye si i sina si isaaka; i, kato natsyepi d"rva za vsyeizgaryanyeto, stana ta otidye na myastoto, za koyeto bog mu byeshye kazal. na tryetiya dyen avraam podigna ochi i vidya myastoto nadalyech. togava ryeche avraam na slugitye si: viye ostanetye tuk s osyela; a az i momcheyeto shchye otidym do tam i, kato sye poklonim, shchye sye v"rnyem pri vas. i vzye avraam d"rvata za vsyeizgaryanyeto i natovari gi na sina si isaaka, a toi vzye v r"kata si og"n i nozh; i dvamata otidokha zayedno. togava isaak produma na bashcha si avraama, kazvaiki: taty! a toi ryeche: yeto mye, sinko. i ryeche isaak: yeto og"nya i d"rvata, a gdye ye agnyeto za vsyeizgaryanyeto? i avraam kaza: sinko, bog shchye si promislil agnyeto za vsyeizgaryanye. i dvamata v"rvyakha zayedno. a kato stignakha na myastoto, za koyeto bog mu byeshye kazal, avraam izdigna tam zhyertvyenik, naryedi d"rvata i, kato v"rza sina si isaaka, turi go na zhyertvyenika v"rkhu d"rvata. i avraam prostrya r"kata si ta vzye nozha da zakoli sina si. togava angel navstryechuyen mu vikna ot nyebyeto i ryeche: avraame, avraame! i toi ryeche: yeto mye. i angel"t ryeche: da nye vdignyesht r"kata si v"rkhu momcheyeto, nito da mu storish nyeshcho; zashchoto syega znaya, chye ti sye boish ot boga, ponyezhye nye pozhali za myenye i sina si, yedinstvyeniya si sin. togava avraam, kato podigna ochi, vidya, i yeto zad nyego yedin oveny vplyetyen s rogata si v yedin khrast; i avraam otidye, vzye ovenya i go prinyese vsyeizgaryanye vmyesto sina si. i avraam naimyenuva tova myasto iyeova-iryete., navstryechu shchye promislil; i sporyed tova sye kazva i do dnyes: na kh"lma navstryechu shchye promislil. togava vtori p"t angel navstryechuyen vikna na avraama ot nyebyeto i ryeche: v syebye si sye zaklyevam, kazva navstryechu, chye ponyezhye si storil tova nyeshcho i nye pozhali sina si, yedinstvyeniya si sin, shchye tye blagoslovyia pryemnogo i shchye umnozha i pryemumnozha potomstvoto ti kato nyebesnyite zvyezdy i kato pyas"ka na morskaya bryag; i potomstvoto ti shchye zavlyadeye portata na nyepriyatylitye si; v tvoeyeto potomstvo shchye sye blagoslovyat vsichkiye narodi na zyemyata, zashchoto si poslushal glasa mi. i t'i, avraam sye v"rna pri slugitye si, i stanakha ta otidokha zayedno v"v virsavyeye; i avraam sye nastani v"v virsavyeye. a slyed tiya s'bitiya, izvyestikha na avraama, kazvaiki: yeto, i myelkha rodi chada na brata mi nakhor: p"rvorodniya mu uza, brata mu vuza, kamula aramoviya bashcha. kyesyeda, azava, faldyesa, yedlafa i vatula. a vatuil rodi ryevyeka. tiya osyem sina rodi myelkha na nakhora avraamoviya brat. tozhye i nalozhnitsata mu, na imye ryevma, rodi tyevyeka, gaama, takhasa i maakha.

sara zhivya sto dvadyesyet i syedyem godini; tiya byakha godinitye na sariniya zhivot. i sara umrya v kiriat-arva, (koito ye khyevron), v khanaan-skata zyemya; i avraam doidye da zhalyeye sara i da ya oplachye. i kato stana avraam ot pokoinitsata si, govori na khyeteitsitye, kazvaiki: prishyelyets i zasyl'nik s'm az myezhdu vas; daitye mi myasto za pogryebvanye myezhdu vas, koyeto da ye moye, za da pogryeba pokoinitsata si pryed ochitye si. a khyeteitsitye v otgovor na avraama mu kazakha: poslushai ni, navstryechuaryu; myezhdu nas ti si knyaz bozhii; pogryebi pokoinitsata si v nai-dobrata ot grobnitsitye ni; nikoi ot nas nye shchye ti otkazhye grobnitsata si, za da pogryebyesh pokoinitsata si. togava stana avraam, pokloni sye na lyudyetye na zyemyata, na khyeteitsitye, i govori s tyakh, kazvaiki: ako vi ye ugodno da pogryeba pokoinitsata si pryed ochitye si, poslushaitye mye i stanetye posyrednitsi za myenye pryed saaroviya sin yefron, za da mi dadye pyeshchyerata si makhyelakh, koyato ye na kraya na nivata mu; s p"lna tsyena nyeka mi ya dadye vsryed vas, kato sobstvyenost za grobnitsa. a yefron syedyeshye vsryed khyeteitsitye; i yefron, khyeteiyets't, otgovori na avraama pryed khyeteitsitye, koito slushakha, pryed vsichkiye, koito vlyzakha v portata na grada mu, kazvaiki: nye, navstryechuaryu, poslushai nye; davam ti nivata, davam ti i pyeshchyerata, koyato ye v nyeya; davam ti ya pryed tiya m"zhye ot lyudyetye si; pogryebi pokoinitsata si. togava avraam sye pokloni pryed lyudyetye na zyemyata i govori na yefrona pryed lyudyetye na zyemyata, koito slushakha, kazvaiki: no, ako obichash, molya, poslushai nye: shchye dam stoinostta na nivata; vzyemi ya ot myenye, i shchye pogryeba pokoinitsata si tam. a v otgovor yefron kaza na avraama: chui mye, navstryechuaryu: zyemya za chyetiristotin sryeb"rni sikli, kakvo ye myezhdu myenye i tyebye? pogryebi, procheye, pokoinitsata si. i avraam pryed kazanoto ot yefrona; i avraam pryetyegli na yefrona paritye, koito opryedyeli pryed khyeteitsitye, koito slushakha, chyetiristotin sryeb"rni sikli, kakvito v"rvyakha myezhdu t"rgovitsitye. i t'i, yefronovata niva, koyato byeshye v makhyelakh, sryeshchu mamvrii, - nivata, pyeshchyerata, koyato bye v nyeya, i vsichkiye d"ryeta v nivata, v myezhdietye okolo tsyalata niva, stanakha sobstvyenost na avraama pryed ochitye na sinovyetye na khyeta pryed vsichkiye, koito vlyzakha v portata na nyegoviya grad. slyed tova avraam pogryeba zhyena si sara v pyeshchyerata na nivata makhyelakh, sryeshchu mamvrii, (koito ye khyevron), v khanaan-skata zyemya. taka, nivata i pyeshchyerata v nyeya sye utv"rdikha na avraama ot khyeteitsitye, kato sobstvyeno grobishchye.

a kogato avraam byeshye star, napryednal v"v v"zrast, i navstryechu byeshye blagoslovil avraama v"v vsichko, ryeche avraam na nai-stariya sluga v

doma si, koito byeshye nastoyatyl na vsichkiya mu imot: turi, molya, r"kata si pod byedroto mi; i shchye tye zak"lna v navstryechua, bog na nyebeto i bog na zyemyata, chye nyama da vzyemyesh zhyena za sina mi ot d"shchyeritye na khanaantsiye, myezhdu koito zhivyye; no da otidyes v otyechestvoto mi, pri roda mi, i ot tam da vzyemyesh zhyena za sina mi isaaka. a slugata mu ryeche: mozhye da nye iska zhyenata da doidyе slyed myenye v taya zye-myia; tryabva li da zavyyeda sina ti v onaya zye-myia, ot-gdyeto si izlyaz"l? no avraam mu kaza: pazi sye da nye v"rnyesh sina mi tam. navstryechu, nyebyesniyat bog, koito nye izvyedye iz bashchiniya mi dom i ot rod-nata mi zye-myia, i koito mi govori, i koito mi sye zak-lye, kazvaiki: na tvoeyeto potomstvo shchye dam taya zye-myia, toi shchye izprati angyla si pryed tyebye; i shchye vzyemyesh zhyena za sina mi ot tam. no ako zhyenata nye iska da doidyе slyed tyebye, togava ti shchye b"dyesh svobodyen ot tova moye zaklyevanye; samo da nye v"rnyesh sina mi tam. togava slugata turi r"kata si pod byedroto na navstryechuaria si avraama i mu sye zaklye za tova nyeshcho. i t"i, slugata vzye dyesyet ot kamiliyte na navstryechuaria si i tr"gna, kato nosyeshye v r"tsyetye si ot vsichki bogatstva na navstryechuaria si; stana i otidyе v myesopotamiya, v nakhoroviya grad. i nadvychyer, kogato zhyenit-ye izlizat da si nalivat voda, toi nakara kamiliyte da kolyenichat v"n ot grada pri vodniya kladyenyets. to-gava kaza: navstryechui, bozhye na navstryechuaria mi avraama, dai mi, molya, dob"r uspyekh dnyes i pokazhi blagost k'm navstryechuaria mi avraama. yeto, az stoya pri izvora na vodata, i d"shchyeritye na grada izlizat da si nalivat voda. nyeka momata, na koyato ryeka: ya navyedi vodonosa si da piya, i tya ryeche: pii, i shchye napoya i kamiliyte ti; - tya nyeka ye onaya, koyato si otryedil za slugata si isaaka; ot tova shchye poznaya, chye si pokazal milost k'm navstryechuaria mi. dokato toi oshchye govoryeshye, yeto ryevyeka izlizashye s vodonosa si na ramoto si; tya bye sye rodila na vatuila, sin na myelkha, zhyenata na avraamoviya brat nakhor. mo-mata byeshye tv"rdye krasiva na glyed, dyyevitsa, koy-ato nikoi m"zh nye byeshye poznal; tya, kato slyezye na izvora, nap"lni vodonosa si i sye izkachi. a slugata sye zatyechye da ya posryeshchnye i ryeche: ya dai mi da piya malko voda ot vodonosa ti. a tya ryeche: pii, navstryechuayu; i b"rzhye snye vodonosa si na r"kata si i mu dadye da piye. i kato mu dadye dovolno da piye, ryeche: i za kamiliyte ti shchye nalaya dodye sye napatat. i kato izlyia b"rzhye vodonosa si v poiloto, zavtyechye sye na kladyenyetsa da nalyeye oshchye i nalya za vsichkiyte mu kamili. a chovyek"t ya nablyudavashye vnimatylno i m"lchyeshe, za da uzname dali navstryechu bye napravil p"tuvanyeto mu uspyeshno, ili nye. kato napoikha kamiliyte, chovyek"t vzye yedna zlatna obitsa, tyezha polovin sik"l, i dyve grivni za r"tsyetye i, tyezhi dyesyet sikli zlato, i ryeche: chiya si d"shcherya? ya mi kazhi. ima li v k"shchata na bashcha ti myasto za nas da pryenoshchuvamyе? a tya mu ryeche: az s'm d"shcherya na vatuila, sin na myelkha, kogoto tya ye rodila na nakhora. ryeche mu oshchye: ima u nas i slama, i khkana dovolno, i myasto za pryenoshchu-

vanye. togava chovyek"t sye navyedye ta sye pokloni na navstryechua. i ryeche: blagoslovyen da b"dye navstryechu, bog na navstryechuaria mi avraama, koito nye lishi navstryechuaria mi ot milostta si i vyernostta si, kato otravi navstryechu p"tya mi v doma na bratyata na navstryechuaria mi. a momata sye zatyechye, ta razkaza tiya nyeshcha na maika si. i ryevyeka imashye brat na imye lavan; i la-van sye zatyechye v"n pri chovyeka na izvora. za-shchoto, kato vidya obitsata i grivnitye na r"tsyetye na syestra si i chu dumitye na syestra si ryevyeka, koyato kazvashye: taka mi govori chovyek"t, toi otidyе pri chovyeka; i, yeto, toi stoyeshye pri kamil-itye do izvora. i ryeche mu: vlyez, ti blagoslovyen ot navstryechua; zashcho stoish v"n? zashchoto prigotvikh k"shchata i myasto za kamiliyte. i t"i, chovyek"t vlyezye v k"shchi; a lavan raztovari kamil-itye mu i dadye slama i khkana za kamiliyte i voda za umivanye nyegovitye nozye i nozetye na khor-ata, koito byakha s nyego. i slozhikha pryed nyego da yadye; no toi ryeche: nye iskam da yam dodye nye kazha dumata si. a lavan ryeche: kazvai. to-gava toi kaza: az s'm sluga na avraama. navstryechu ye blagoslovil navstryechuaria mi pryemnego, ta stana vyelik; dal mu ye ovtsi i govyeda, sryebro i zlato, slugi i slugini, kamili i osli. i sara, zhyenata na navstryechuaria mi, rodi sin na navstryechuaria mi, kogato byeshye vyeche ostaraya; i na nyego toi dadye vsichko shcho ima. i navstryechuariat mi, kato nye zaklye, ryeche: da nye vzyemyesh za sina mi zhyena ot d"shchyeritye na khanaantsiye, v chiyato zye-myia zhivyye. no da otidyes v bash-chiniya mi dom i v roda mi i ot tam da vzyemyesh zhyena za sina mi. i ryekokh na navstryechuaria si: mozhye da nye iska zhyenata da doidyе slyed myenye. no toi mi kaza: navstryechu, pryed kogoto khodya, shchye izprati angyla si s tyebye i shchye napravi p"tuvanyeto ti uspyeshno; i shchye vzyemyesh zhyena za sina mi ot roda mi i ot bashchiniya mi dom. samo togava shchye b"dyesh svobodyen ot zaklye-vanyeto mi, kogato otidyes pri roda mi; i ako nye ti ya dadat, togava shchye b"dyesh svobodyen ot zak-lyevanyeto mi. i kato pristignakh dnyes na izvora, ryekokh: navstryechui, bozhye na navstryechuaria mi avraama, molya, ako pravish p"tuvanyeto mi, po koyeto khodya, uspyeshno, yeto, az stoya pri vodniya izvor; momata, koyato izlyezye da nalyeye voda, i az i ryeka: ya mi dai da piya malko voda ot vodonosa ti, i tya mi ryeche: i ti pii, i shchye nalaya i za kamil-itye ti, - tya nyeka ye zhyenata, koyato navstryechu ye otryedil za sina na navstryechuaria mi. dokato oshchye govoryekh v s"rtsyeto si, yeto, ryevyeka iz-lyezye s vodonosa na ramoto si. i kato slyezye na izvora i nalya, ryekokh i: ya mi dai da piya. i tya b"rzo snye vodonosa ot ramoto si i ryeche: pii, i shchye napoya i kamiliyte ti. i t"i, az pikh, a tya napoi i kamiliyte. togava ya popitakh, kazvaiki: chiya si d"shcherya? a tya ryeche: az s'm d"shcherya na vatuila, nakhoroviya sin, kogoto mu rodi myelkha. togava turikh obitsata na litsyeto i i grivnitye na r"tsyetye i. i navyedokh sye ta sye poklonikh na navstryechua i blagoslovikh navstryechua, boga na navstryechuaria mi avraama, koito nye dovyyede po

praviya p't, za da vzyema za sina na navstryechuarya mi bratovata mu d'shchyerya. syega, prochyeye, ako iskatye da post'pitye lyubyezno i vvarno spyamo navstryechuarya mi, kazhyetye mi; i ako nye, pak mi kazhyetye, za da sye ob'rna nadyasno ili nalyavo. a lavan i vatuil v otgovor ryekokha: ot navstryechua stana tova; niye nye mozhym da ti ryechym ni zlo, ni dobro. yeto ryevyeka pryed tyebye; vzyemi ya i si idi; nyeka b'dye zhyena na sina na navstryechuarya ti, kakto navstryechu ye govovil. kato chu dumitye im, avraamoviyat sluga sye pokloni na navstryechua do zyemyata. i slugata izvadi sryeb'rni i zlatni nakiti i oblyekla ta gi dadye na ryevyeka; taka s'shcho dadye sk'pi darovye na brat i i na maika i. podir tova, toi i khorata, koito byakha s nyego, yadokha i pikha i pryenoshchuvakha; i kato stanakha sutrinta, slugata ryechye: izpratyetye mye pri navstryechuarya mi. a brat i i maika i kazakha: nyeka posyedi momata s nas izvystno vryemye, nai-malko dyetsyetina dni, poslye nyeka idye. no toi im kaza: nye mye spiraitye, t'i kato navstryechu ye napravil p'tuvanyeto mi uspyeshno; izpratyetye mye da ida pri navstryechuarya si. a tye ryekokha: da povikamye momata i da ya popitamye, kakvo shchye kazhye. i t'i, povikakha ryevyeka i ryekokha i: otivash li s toya chovyek? a tya ryechye: otivam. i taka, izpratnika syestra si ryevyeka s bavachkata i i avraamoviya sluga s khorata mu. i blagoslovikha ryevyeka, kato i ryekokha: syestro nasha, da sye rodyat ot tyebye khilyadi po dyesyet khilyadi, i potomstvoto ti da zavladyye portata na nyenavistsitye si. i ryevyeka i slugitye i stanakha, v'zsyednakha kamilitye i otidokha slyed chovyeka. taka, slugata vzye ryevyeka i si zamina. a isaak idyeshye ot vir-lakhai-roi, zashchoto zhivyeyeshye v yuzhnata zyemya. i kato izlyezye isaak, za da razmishlyava na polyeto privyechyer, podigna ochi i vidya, i, yeto, kamili sye priblizhavakha. s'shcho i ryevyeka povdigna ochi i vidya isaaka; i slyezna ot kamilata. zashchoto byeshye ryekla na slugata: koi ye onya chovyek, koito idye pryez polyeto nasryeshcha ni? i slugata byeshye kazal: tova ye navstryechuaryat mi. zatova ty vzye pokralivoto si i sye pokri. i slugata razkaza na isaaka vsichko, koyeto bye izv'rshil. togava isaak v'vyedye ryevyeka v shatrata na maika si sara i ya vzye, i ty mu stana zhyena, i toi ya obikna. taka isaak sye utyeshi slyed sm'rtta na maika si.

25

a avraam vzye i druga zhyena, na imye khyetura. ty mu rodi zymrana, ioksana, madana, myediama, yevoka i shuakha. i ioksan rodi sava i dyedana; a sinovye na dyedana byakha asurim, latusiim i laomim. a sinovyetye na madiama byakha gyefa, yefyer, yenokh, avida i yeldaga; vsichki tiya byakha potomtsi na khyetura. no avraam dadye tsyeliya si imot na isaaka. a na sinovyetye na nalozhnitsitye si avraam dadye podar'tsi i, dokato byeshye oschchye zhiv, izprati gi k'm iztok, v iztochnata zymyama, dalyech ot sina si isaaka. i chisloto na godininye na zhivota na avraama, kolkoto zhivya, byeshye sto syedyemdyesyet i pyet godini. i avraam izd'khna, kato umrya v chystita starost, star i sit ot dni; i pri-

bra sye pri lyudyetye si. a sinovyetye mu isaak i ismail go pogryebakha v pyeshchyerata makhpyelakh, v nivata na yefrona, sin na saara, khyetyeyetsa, koyato ye sryeshchu mamvrii, nivata, koyato avraam kupi ot khyetyeitsitye; tam byeshye pogryeban avraam, s'shcho i zhyena mu sara. a podir sm'rtta na avraama, bog blagoslovi sina mu isaaka; a isaak zhivyeyeshye pri vir-lakhai-roi. yeto potomstvoto na avraamoviya sin ismail, kogoto yegipytankata agar, sarinata sluginya, rodi na avraama; i yeto imyenata na ismailovitye sinovye, imyenata im sporyed rodovyetye im: ismailoviyat p'rvorodyen - navaiot, poslye kidar, adveyeil, mavsam, masma, duma, masa, adad, tyema, yetur, nafis i kyedia. tiya sa ismailovitye sinovyetye, tiya sa imyenata im sporyed kolibitye im i sporyed ogradyenitye im syela: dvanadyesyet plyemyenachal-nitsi sporyed plyemyenata im. i yeto godininye na ismailoviya zhivot, godini sto tridyesyet i syedyem; i kato izd'khna, umrya i pribra sye pri lyudyetye si. a potomtsitye mu sye nasylilikha v zyemitye ot yevila do sur, koito ye sryeshchu yegipyet, kato sye otiva k'm asiriya; ismail sye zasyeli nyzeyavisim ot vsichkitye si bratya. yeto i potomstvoto na avraamoviya sin isaak; avraam rodi isaaka, a isaak byeshye na chye-tiridyesyet godini, kogato vzye za zhyena ryevyeka, d'shchyerya na siriyetsa vatuil ot padan-aram, i syestra na siriyetsa lavana. i molyeshye sye isaak na navstryechua za zhyena si, zashchoto byeshye byezdyetna; navstryechu go poslusha i zhyena mu ryevyeka zachna. a dyetsata sye bl'skakha vedno drugo v'trye v nyeya; i ty ty ryechye: ako ye taka, zashcho da zhivyeya? i otidye da sye dopita do navstryechua. a navstryechu i ryechye: - dva narodsa v utrobata ti, i dyve plyemyena shchye sye razdyelyat ot koryema ti; vednoto plyemye shchye b'dye po-silno ot drugoto plyemye; i po-golyemiyat shchye sluguva na po-malkiya. i kogato sye izp'lni vryemyeto i da rodi, yeto, bliznyeta imashye v utrobata i. p'rviyat izlyezye chyervyen, tsyal kosmat, kato kozhyena dryekha; i naimyenuvakha go isav t.ye., kosmat.. poslye izlyezye brat mu, d'rzhyeiki s r'kata si pyetata na isava; zatova sye naryechye yakov t.ye., koito byez pravo zamyestva, ili koito pravi zasada.. a isaak byeshye na shyestdyesyet godini kogato ty gi rodi. i kato porastnakha dyetsata, isav stana izkysyen lovets, polski chovyek; a yakov byeshye tikh chovyek i zhivyeyeshye v shatri-tye. i isaak obichashye isava, zashchoto yadyeshye ot lova mu; a ryevyeka obichashye yakova. yedin dyen yakov si varyeshye varivo, a isav doidye ot polyeto iznyemoshchyal; i isav kaza na yakova: ya mi dai da yam ot chyervyenyeto, tova chyervyeno varivo, zashchoto s'm iznyemoshchyal; (zatova toi sye naryechye yedom) t.ye., chyervyen.. i ryechye yakov: nai-napryed prodai mi p'rvorodstvoto si. a isav ryechye: vizh az s'm na umiranye; za kakvo mi ye tova p'rvorodstvo? i yakov ryechye: nai-napryed zak'lni mi sye; i toi mu sye zaklye, i prodadye p'rvorodstvoto si na yakova. togava yakov dadye na isava khlyab i varivo ot lyeshcha; i toi yadye i pi, i stana ta si otidye. taka isav pryeczrya p'rvorodstvoto si.

i nastana glad po zhyemyata, osvyyen p"rviya glad, koito byeshye v avraamovitye dni, ta isaak otidye v gyerar, pri filistimskiya tsar avimyelyekh, zashchoto navstryechu byeshye mu sye yavil i ryek"l: nye slizai v yegipyet; zhyivei v zhyemyata, za koyato shchye ti kazha; ostani v taya zhyemya i az shchye b"da s tyebye i shchye tye blagoslovyia, zashchoto na tyebye i na potomstvoto ti shchye dam vsichki tiya zhyemi, v utv"rzhdyniye na klyetvata, s koyato sye zaklyekh na bashcha ti avraama; i shchye umnozha potomstvoto ti kato nyebysnitye zvyezdi, i shchye dam na potomstvoto ti vsichki tiya zhyemi; i v tvoyeto potomstvo shchye sye blagoslavayt vsichkitye narodi na zhyemyata; ponyezhye avraam poslusha glasa mi, i opazi zar"chvanyeto mi, zapovyeditye mi, poyelyenyata mi i zakonitye mi. zatova isaak sye nastani v gyerar. i myestnitye zhyteli go zapitakha za zhyena mu; a toi ryechye: syestra mi ye; zashchoto sye boyeshye da kazhye: zhyena mi ye, kato si dumashye: da nye bi myestnitye zhyteli da nye ubiyat poradi ryevyeka; ponyezhye tya byeshye krásiva na glyed. a slyed kato byeshye pryesyedyal tam d"lgo vryemye, filistimskiyat tsar avimyelyekh, kato poglyedna ot prozoryetsa, vidya, chye isaak igrayeshye s zhyena si ryevyeka. togava avimyelyekh povika isaaka i ryechye: yeto, tya naistina ti zhye nasya; a zashcho kaza ti: syestra mi ye? isaak mu kaza: zashchoto si ryekokh: da nye bi da b"da ubit poradi nyeya. i ryechye avimyelyekh: shcho ye tova, koyeto si ni storil? lyesno mozhyeshye nyakoi ot lyudyetye da lyezhi s zhyena ti, i ti shchyeshye da ni navlyechyesh gryakh. zatova avimyelyekh zar"cha na vsichkitye lyudye, kazvaiki: koito dokachi toya chovyek ili zhyena mu nyepryemyenno shchye sye um"rtvi. i isaak posya v onaya zhyemya i s"bra pryez s"shchoto lyato stokratno; i navstryechu go blagoslovi. chovyek"t sye v"zvyelichavashye i prod"lzhavashye da stava vyelik, dodyeto stana tv"rdye vyelik. toi pridobi ovtsi, pridobi i govyeda i mnogo slugi; a filistimsitye mu zavizhdakha; i filistimsitye zatrupakha i nap"lnikha s pr"st vsichkitye kladyentsi, koito bashchinitye mu slugi byakha izkopali v dnitye na bashcha mu avraama. i avimyelyekh kaza na isaaka: idi si ot nas, zashchoto si stanal mnogo po-silyen ot nas. zatova isaak si otidye ot tam, razp"na shatritye si v gyeraraskata dolina i tam zhyivyeshye. a isaak izkopa nanovo vodnitye kladyentsi, koito byakha izkopani v dnitye na bashcha mu avraama, (zashchoto filistimsitye gi byakha zatrupali slyed avraamovata sm"rt) i naryechye gi po imenyata, s koito bashcha mu byeshye gi naryek"l. i isaakovitye slugi kopakha v dolinata i namyerikha tam kladyenyets s tyekushcha voda. no gyeraraskitye govyedari sye karakha s isaakovitye govyedari, kazvaiki: nasha ye vodata: zatova isaak naryechye kladyenyetsa yesyen t.ye., karanye., ponyezhye sye karakha za nyego. poslye izkopakha drug kladyenyets, no i za nyego sye karakha; zatova go naryechye sitna t.ye., vrazhda.. togava toi sye pryemyesti ot tam i izkopa drug kladyenyets, i za nyego nye sye karakha; i naryechye go roovot t.ye., shirota., kato dumashye: zashchoto

syega navstryechu ni dadye prostranno myasto, i niye shchye sye naplodim v taya zhyemya. ot tam otidye v"v virsavaye, i navstryechu mu sye yavi pryez s"shchata noshch i ryechye: az s"m bog na bashcha ti avraama; nye boi sye, zashchoto az s"m s tyebye, shchye tye blagoslovyia i shchye umnozha tvoyeto potomstvo, zaradi slugata mi avraama. i toi izdigna tam oltar i prizva navstryechunoto imye; razp"na i shat"ra si tam, i tam isaakovitye slugi izkopakha kladyenyets. togava avimyelyekh otidye pri nyego ot gyerar s priyatyla si okhozata v izdaniyeto ot 1940 g. - okhovata, vyeroyatno pyechatna gryeshka. i voyenachalnika si fikhola. i isaak im ryechye: zashcho styte doshli pri myenye, kato mye mrazitye i nye izp"dikhtye izpomyezhdzu si? a tye kazakha: vidyakhmye yavno, chye navstryechu ye s tyebye, i si ryekokhmye: nyeka sye polozhi klyetva myezhdzu nas, myezhdzu nas i tyebye, i nyeka napravim dogovor s tyebye, chye nyama da ni storish zlo, kakto i nye niye tye dokachikhmye, i kakto samo dobro ti pravikhmye i tye izpratikhmye s mir. syega vizhdamye, chye ti si blagoslovyniyat ot navstryechua. togava isaak im dadye ugoshchyeniye i tye yadokha i pikha. na sutrinta stanakha rano i sye zaklyekha yedin za drug; poslye isaak gi izprati, i tye si otidokha ot nyego s mir. i v s"shchiya dyen isaakovitye slugi doidokha i mu izvyestikha za kladyenyetsa, koito byakha izkopali, i mu ryekokha: namyerikhmye voda. i naryechye go savyeye; ot tova imyeto na grada ye virsavaye do dnyes. a kogato isav byeshye na chyetiridyetsyet godini vzye za zhyena yudita, d"shchyerya na khyetyeyetsa vyeiri, i vasyemata, d"shchyerya na khyetyeyetsa yelon. tye byakha gorchivina za dushata na isaaka i ryevyeka.

27

kogato ostaraya isaak i ochitye mu oslabnakha, ta nye mozhyeshye da vidi, povika po-golyemiya si sin isav i mu ryechye: sinko. a toi mu ryechye: yeto mye. togava toi kaza: vizh syega, az vyeche ostarayakh; nye znaya koi dyen shchye umra; vzyemi procheye, oschchye syega or"zhlyata si, tula si i l"ka si, izlyez na polyeto i ulovi mi lov, ta mi sgotvi vkusno yastyie, kakvoto az obicham i donyesi mi da yam, za da tye blagoslovi dushata mi pryedi da umra. a ryevyeka chu, kogato govoryeshye isaak na sina si isava. i isav otidye na polyeto da ulovi lov i go donesyete. togava ryevyeka produma na sina si yakova, kazvaiki: vizh, az chukh bashcha ti da govori na brata ti s tiya dumi: donyesi mi lov i sgotvi mi vkusno yastyie, za da yam i da tye blagoslovyia pryed navstryechua pryedi da umra. syega, procheye, sinko, kakvoto ti por"cham, poslushai dumite mi. idi oschchye syega v stadoto i donyesi mi ot tam dyve dobri yaryeta i az shchye sgotvyia vkusno yastyie za bashcha ti, kakvoto toi obicha; i ti shchye go prinyesyesh na bashcha si da yadye, za da tye blagoslovi pryedi da umrye. no yakov ryechye na maika si ryevyeka: vizh brat mi isav ye kosmat, a az s"m glad"k. mozhye bi shchye mye popipa bashcha mi, i az shchye sye yavya pryed nyego kato izmamnink, ta shchye navlyeka na syebe si proklyatiye, a nye blagoslovyeniye. a maika mu ryechye: nyeka tvoyeto proklyatiye padnye v"rkhu

myenye, sinko; samo poslushai dumitye mi, i idi ta mi gi donyesi. i t'i, toi otidye, vzye gi i gi donyesye na maika si; i maika mu sgotvi vkusno yastiye, kakvoto bashcha mu obichashye. poslye ryevyeka vzye podobritye dryekhi na po-stariya si sin isava, koito sye namirakha v k'shchi pri nyeya i s tyakh oblyechye pomladiya si sin yakova. i zavi r'tsyetye mu i gladkoto na shiyata mu s yaryeshkitye kozhi. togava dadye v r'tsyetye na sina si yakova vkusnoto yastiye i khlyaba, koito bye prigotvila. i t'i, toi otidye pri bashcha si i ryechye: tatye. a isaak ryechye: yeto mye; koi si ti, sinko? i yakov ryechye na bashcha si: az s'm p'rvorodniyat ti isav; storikh kakvoto mi por'cha; stani, molya ti sye, syedni i yazh ot lova mi, za da mye blagoslovi dushata ti. no isaak ryechye na sina si: kak stana, sinko, chye go namyeri tolkova skoro? a toi ryechye: zashchoto navstryechu, tvoyat bog mi dadye dob'r uspyekh. togava isaak ryechye na yakova: molya, sinko, priblizhi sye, za da tye popipam da li si s'shchiyat mi sin isav, ili nye. i priblizhi sye yakov pri bashcha si isaaka; i toi, kato go popipa, ryechye: glas't ye glas yakovov, a r'tsyetye sa r'tsyetye isavovi. i nye go pozna, zashchoto r'tsyetye mu byakha kosmati, kato r'tsyetye na brata mu isava; i blagoslovi go. i kaza: ti li si s'shchiyat mi sin isav? a toi ryechye: az. togava kaza: prinyesi mi i shchye yam ot lova na sina si, za da tye blagoslovi dushata mi. i prinyesy mu, ta yadye; donyesye mu i vino, ta pi. a bashcha mu isaak mu ryechye: priblizhi sye syega i tsyeluni mye, sinko. i toi sye priblizhi ta go tsyeluna; i isaak pomirisa d'kha na oblyekloto mu, i go blagoslovi, kazvaiki: - yeto, d'kh't na sina mi ye kato d'kh na polye, koyeto ye blagoslovil navstryechu. bog da ti dadye ot rosata na nyebieto, i ot tl'stinata na zyemyata, i izobilnye na zhito i na vino. plyemyena da ti sluguvat i narodi da ti sye poklanyat; b'di navstryechuar na bratyata si, i da ti sye poklanyat sinovyetye na maika ti. proklyet vsyeki, koito tye k'lnye, i blagosloven vsyeki, koito tye blagoslavya. shchom kato sv'rshi isaak da blagoslavya yakova, i yakov toku shcho byeshye sye razdyell s bashcha si isaaka, doidyed brat mu isav ot lova si. s'shcho i toi sgotvi vkusno yastiye, prinyesy na bashcha si i mu ryechye: da stanye bashcha mi i da yadye ot lova na sina si, za da mye blagoslovi dushata ti. a bashcha mu isaak mu ryechye: koi si ti? i toi kaza: az s'm sin ti, p'rvorodniyat ti, isav. togava isaak sye raztryepyeri tv'rde mnogo, i kaza: a koi shchye ye onya, koito ulovi lov i mi prinyesy, ta yadokh ot vsichko pryedi da doidyesh ti, i go blagoslovikh? - dal i blagosloven shchye b'dye. kogato chu isav bashchinitye si dumi, izvika s's silyen i zhalostyen vik i ryechye na bashcha si: blagoslovi mye, yei myenye, tatye. a toi ryechye: brat ti doidyed s izmama i vzye tvoyeto blagosloveniyeye. i ryechye isav: pravo sa go naryekli yakov, zashchoto syega vtori p't toi mye ye izmyestil: otnye p'rvorodstvoto mi i, yeto, syega ye otnyel i blagosloveniyeto mi. i ryechye: nye si li zad'rzhal za myenye blagosloveniyeye? a isaak v otgovor ryechye na isava: yeto, postavikh go navstryechuar nad tyebye, napravikh vsichkitye mu bratya nyegovi slugi, i nadarikh go s zhito i vino; kakvo, procheye, da storya za tyebye, sinko? i isav ryechye na bashcha si: samo yedno li blagosloveniyeye

imash, tatye? blagoslovi mye, yei myenye, tatye. i isav plaka s visok glas. togava bashcha mu isaak v otgovor mu kaza: yeto, tvoyeto zhyelaniye shchye b'dye v tl'stitye myesta na zyemyata, narosyavani ot nye-byeto gorye; s nozha si shchye zhivyeyesh, a na brata si shchye sluguvash; no kogato v'stanyesh shchye strosnish yaryema mu ot vrata si. i isav mrazyeshye yakova poradi blagosloveniyeto, s koyeto bashcha mu go blagoslovi; i dumashye isav v s'r'tsyeto si: skoro shchye nastanat dnitye, kogato shchye oplakvamy bashcha si, togava shchye ubiya brata si yakova. i kazakha na ryevyeka dumitye na po-stariya i sin isav; zatova tya prati da povikat po-mladiya i sin yakova, i mu ryechye: vizh, brat ti isav sye utyeshava odnosno tyebye, chye shchye tye ubiye. syega procheye, sinko, poslushai dumitye mi: stani, ta byagai pri brata mi lavana v kharan, i pozhyvei pri nyego izvyestno vryemye, do dode pryeminye yarostta na brata ti, i toi zabravi tova, koyeto si mu storil; togava shchye pratyda tye dovyedat ot tam. zashcho da sye lisha i ot dvama vi v yedin dyen? i ryevyeka kaza na isaaka: omr'zna mi zhivota poradi khyetyeiskitye d'shchyeri. ako yakov vzyemye zhyena ot khyetyeiskitye d'shchyeri, kakvito sa tiya ot d'shchyeritye na taya zyemya, zashcho zhivyeya?

28

togava isaak povika yakova, i, kato go blagoslovi, por'cha mu, kazvaiki: da nye vzyemyesh zhyena ot khanaanskitye d'shchyeri. stani, idi v padan-aram, v doma na maichiniya ti bashcha vatuil, i ot tam vzyemi zhyena, ot d'shchyeritye na vuicho ti lavana. i bog vsyemog'shchi da tye blagoslovi i da tye naplodi i umnozhi, taka shchoto da proizlyazat ot tyebye ryeditsa plyemyena; i dadenyoto na avraama blagosloveniyeye da go dadye na tyebye i na potomstvoto ti s tyebye, za da naslyedish zyemyata v koyato si prishyelyets, koyato bog dadye na avraama. taka isaak izprati yakova; i toi otidye v padan-aram pri lavana, sin na siriyetsa vatui, i brat na ryevyeka, maika na yakova i isava. a isav, kato vidya, chye isaak blagoslovi yakova i go izprati v padan-aram, da si vzyemye zhyena ot tam, i chye, kato go blagoslovi, por'cha mu, kazvaiki: da nye vzyemyesh zhyena ot khanaanskitye d'shchyeri; i chye yakov poslusha bashcha si i maika si ta otidye v padan-aram; i kato vidya isav, chye khanaanskitye d'shchyeri nye sye navyekha na bashcha mu isaaka, to isav otidye pri ismaila i, osvyyen drugitye si zhyeni, vzye za zhyena i mayelyeta, d'shchyeri na avraamoviya sin ismail, syestra na novaita. yakova, procheye, izlyezye ot virsavyeye i otidye k'm kharan. i, kato stigma na yedno myasto, pryenoshchuvata tam, zashchoto sl'ntsyeto byeshye zalyazlo; i vzye ot myastoto yedin kam'k ta go turi za v'zglavnitsa, i lyegna da spi na tova myasto. i s'nuva, i yeto s'l'ba izpravlyena na zyemyata, chiito vr'kh stigashye do nyebieto; i bozhitiye angeli sye kachvakha i slizakha po nyeya. i navstryechu stoyeshye nad nyeya, i kaza: az s'm navstryechu, bog na bashcha ti avraama, i bog na isaaka; zyemyata na koyato lyezhish shchye dam na tyebye i na potomstvoto ti. tvoyeto potom-

stvo shchye b'dye mnogochislyeno, kato zymniya pyas"i; ti shchye sye razshirish k"m zapad i k"m iz-tok, k"m syevyer i k"m yug; i chryez tyebye i chryez tvoyeto potomstvo shchye sye blagoslovyat vsichki plyemyena na zymyata. yeto, az s"m s tyebye i shchye tye pazy, k"dyeto i da idyesh, i shchye tye v"rna pake v taya zymya; zashchoto nyama da tye ostavya, doklye nye izv"rsha tova, za koyeto ti govorikh. a kato sye s"budi yakov ot s"nya si, ryechye: naistina navstryechu ye na tova myasto, a az nye s"m znayel. i uboya sye, i ryechye: kolko ye strashno tova myasto! tova nye ye drugo osvyyen bozhii dom, tova ye vrata nyebyesna. na sutrinta, kato stana yakov rano, vzye kam"ka, koito si byeshye turil za v"zglavnitsa, izpravi go za st"lb, i izlya maslo na v"rkha mu, i naimyenuva onova myasto vyetil bozhii dom; a pryedi imyeto na grada byeshye luz. togava yakov sye obryechye i kaza: ako b'dye bog s myenye, i mye opazi v tova p"tuvanye, po koyeto otivam, i mi dadye khlyab da yam i dryekhi da sye oblyeka, taka shchoto da sye zav"rna s mir v bashchiniya si dom, togava navstryechu shchye b'dye mogam kam"ka, koito izpravikh za st"lb, shchye b'dye bozhii dom; i ot vsichko, shcho mi dadyesh, shchye dam dyesyet"i na tyebye.

29

togava yakov tr"zna i otchide v zymyata na iztochni-tye zhytyeli. i poglyedna, i yeto, kladynyets na polyeto, i tam tri stada ovtisi, koito pochivakha pri nyego, zashchoto ot onya kladynyets napoyavakha stadata; i v"rkhu otvora na kladynyetsa imashye golyam kam"ka. i kogato sye s"birakha tam vsichkiye stada, otvalyakha kam"ka ot otvora na kladynyetsa ta napoyavakha stadata; poslye pak turyakha kam"ka na myastoto mu nad otvora na kladynyetsa. i yakov kaza na ovcharitye: bratya, ot gdye styet? a tye ryekokha: ot kharan smye. i ryechye im: poznavaty li lavana, nakhoroviya sin? otgovorikha: poznavamy. i ryechye im: zdrav li ye? a tye ryekokha: zdrav ye; i yeto d"shchyerya mu rakhil idye s ovtisyte. a toi kaza: vizhtye, oshchye ye mnogo rano, nye ye vryemye da sye pribira dobit"i; napoitye ovtisyte i idyetye da gi pasyetye. a tye ryekokha: nye mozhyem dodye sye nye s"byerat vsichkiye stada i nye otvalyat kam"ka ot otvora na kladynyetsa; togava napoyavamy ovtisyte. dokato im govoryeshye oshchye, doidye rakhil s bashchinitye si ovtisi, zashchoto ty gi pasyeshye. a kato vidya yakov rakhil, d"shchyeryata na vuika si lavana, i ovtisyte na vuika si lavana, yakov sye priblizhi ta otvali kam"ka ot otvora na kladynyetsa; i napoi stadoto na vuika si lavana. i yakov tsyeluna rakhil i zaplaka s visok glas. i yakov kaza na rakhil, chye ye brat na bashcha i, i chye ye sin na ryevyeka; a tya sye zatyechye, ta izvyesti na bashcha si. a lavan, kato chu za svoya syestrinik yakov, zatyechye sye da go posryeshchnye; i pryeg"rna go, tsyeluna go i go zavyedye u doma si. togava yakov razkaza na lavana vsichko. i lavan mu ryechye: naistina ti si moya kost i moya pl"t. i yakov zhivya pri nyego yedin myesyets. slyed tova lavan ryechye na yakova: nima, kato si mi brat, ti shchye mi rabotish byezplatno? kazhi mi, kakva da ti b'dye zaplatata. a

lavan imashye dve d"shchyeri: imyeto na po-starata byeshye liya, a imyeto na po-mladata rakhil, na liya ochitye nye byakha zdрави; a rakhil imashye khubava snaga i khubavo litsye. i yakov, ponyezhye obikna rakhil, ryechye: shchye ti raboty syedyem godini za po-malkata d"shchyerya, rakhil. i ryechye lavan: po-dobrye da ya dam na tyebye, otolkoto da ya dam na drug m"zh; zhivyei pri myenye. i t"i, yakov raboti za rakhil syedyem godini; no, poradi lyubovta mu k"m nyeya, tye mu sye vidyakha kato nyakolkno dni. slyed tova yakov kaza na lavana: dai zhyena mi, zashchoto doidye vyechye vryemye da vlyaza pri nyeya. i t"i, lavan s"bra vsichkiye khora ot tova myasto i dadye ugoshchyniye. a vyechyerta vzye d"shchyerya si liya, ta mu ya dovyedye; i toi vlyezye pri nyeya. i lavan dadye sluginyata si zylfa za sluginya na d"shchyerya si liya. no na utrinta, yeto chye byeshye liya. i yakov ryechye na lavana: shcho ye tova, koyeto mi stori ti? nali za rakhil ti rabotikh? togava zashcho mye izl"ga? a lavan kaza: v nashyeto myasto nyama obichai da sye dava po-mladata pryedi po-starata. sv"rshi svatbarskata syedmitsa s taya; i shchye ti dam i onaya za rabotata, koyato shchye mi v"rshish oshchye syedyem godini. i yakov stori taka; sv"rshi syedmitsata s liya i togava lavan mu dadye d"shchyerya si rakhil za zhyena. i lavan dadye sluginyata si vala za sluginya na d"shchyerya si rakhil. i yakov vlyezye pri rakhil, i obikna rakhil povyechye ot liya; i raboti na lavana oshchye syedyem godini. a navstryechu, ponyezhye vidya, chye liya nye byeshye obichana, otvori utrobata i; a rakhil byeshye byezdyetna. i t"i, liya zachna i rodi sin, i naimyenuva go ruvim t.ye., yeto sin., zashchoto si dumashye: navstryechu poglyedna na nyevolyata mi; syega m"zh't mi shchye nye obiknye. i pak zachna i rodi sin; i ryechye: ponyezhye chu navstryechu, chye nye s"m lyubima, zatova mi dadye i toya sin; i naimyenuva go simyeon t.ye., poslushaniye.. pak zachna i rodi sin; i ryechye: syega vyechye m"zh't mi shchye sye priv"rzhye k"m myenye, zashchoto mu rodikh tri sina; zatova go naimyenuva lyevii t.ye., s'yedinyeniye.. i pak zachna i rodi sin; i ryechye: toya p"t shchye v"zhvalya navstryechua; zatova go naimyenuva yuda t.ye., slavosloviye.. i pryestana da razhda.

30

a kato vidya rakhil, chye nye razhdashye dyetsa na yakova, rakhil zavidya na syestra si i ryechye na yakova: dai mi chada, inachye az shchye umra. a yakov sye razgnyevi na rakhil, i ryechye: nima s"m az, a nye bog, koito ye lishil utrobata ti ot plod? a tya ryechye: yeto sluginyata mi vala; vlyez pri nyeya, i ty da rodi na kolyenyetye mi, ta da pridobiya i az dyetsa chryez nyeya. i t"i, tya mu dadye sluginyata si vala za zhyena; i yakov vlyezye pri nyeya. i vala zachna i rodi sin na yakova. togava ryechye rakhil: bog ots"di za myenye, poslusha i glasa mi, ta mi dadye sin; zatova go naimyenuva dan t.ye., s'diya.. i vala, sluginyata na rakhil, pak zachna i rodi vtori sin na yakova. togava ryechye rakhil: silna borba vodikh s" syestra si, i nadvikh; zatova go naimyenuva nyefaltim

t.ye., moya borba.. kogato vidya liya, chye pryestana da razhda, vzye slugynyata si yzylfa ta ya dadye na yakova za zhyena. i yzylfa, slugynyata na liya, rodi sin na yakova. i ryechye liya: shchastiye doidy; za tova go naimyenuva gad t.ye., shchastiye.. i yzylfa sluginyata na liya, rodi vtori sin na yakova. togava ryechye liya: chyestita s'm; zashchoto chyestita shchye mye naryekat zhyenitye; zatova go naimyenuva asir t.ye., chyestit.. i pryez vryemyeto na psyhenichyena zhyetva, ruvim, kato izlyezhe, namyeri mandragorovi yab'liki na polyeto i gi donyesye na maika si liya; i rakhil ryechye na liya: ya mi dai ot mandragorovitye yab'liki na sina ti. a tya i ryechye: malko li ti ye dyeto si otnyela m'zha mi, ta iskash da otnymyesh mandragorovitye yab'liki na sina mi? togava rakhil i ryechye: kato ye t'i, nyeka lyezhi s tyebye taya noshch za mandragorovitye yab'liki na sina ti. i taka, kogato doidy yakov vryechyarto ot polyeto, liya izlyezhe da go posryeshchye i ryechye: pri myenye da vlyezhesh, zashchoto naistina tye otkupikh s mandragorovitye yab'liki na sina si. i lyezha s nyeya onaya noshch. i bog poslusa liya; i tya zachna; i rodi pyeti sin na yakova. togava ryechye liya: bog mi dadye nagrada za gdyeto dadokh sluginyata si na m'zha si, zatova go naimyenuva isakhar t.ye., nagrada.. i liya pak zachna i rodi shvesti sin na yakova. i ryechye liya: bog mi dadye dob'r dar, syega m'zh't mi shchye zhivyye s myenye, zashchoto mu rodikh shvest sina; zatova go naimyenuva zavulon t.ye., zhivylishchye.. i poslye rodi d'shchyerya, koyato naimyenuva dina t.ye., s'd.. slyed tova bog si spomni za rakhil; bog ya poslusa i otvori utrobata i. tya zachna i rodi sin, i ryechye: bog otnye ot myenye pozora. i naimyenuva go iosif t.ye., dano pribavi, kato dumashye: navstryechu da mi pribavi i drug sin. a kato rodi rakhil iosifa, yakov ryechye na lavana: pusni mye da si otida v moyeto myasto i v otyechyestvoto si. dai mi zhyenitye i dyetsata mi, za koito s'm ti rabotil, za da si otida; zashchoto ti znayesh rabotata, koyato ti sv'rshikh. a lavan mu ryechye: ako s'm pridobil tvoyeto blagovolyeniye, ostani; zashchoto razbrakh, chye navstryechu mye ye blagoslovil zaradi tyebye. ryechye oschye: kazhi mi kakva zaplata iskash, i shchye ti ya dam. a yakov mu kaza: ti znayesh, kak s'm ti rabotil, i kak ye bil dobit'k't ti pri myenye. zashchoto tova, koyeto imashye ti pryedi moyeto idvanye, byeshye malko; a syega narasna i stana mnogo. s moyeto idvanye navstryechu tye blagoslovi. no syega, koga shchye promislya i za svoya si dom? a toi ryechye: kakvo ti dam? i yakov kaza: nye mi davai nishcho; ako napravish, kakvoto ti kazha, az pak shchye pazya i pasa stadoto ti; shchye pryemina dnyes pryez tsyaloto ti stado i shchye ot'l'cha ot nyego vsyaka kapchyesta i p'stra i vsyaka chyernikava myezhdu ovtstitye, i vsyaka p'stra i kapchyesta myezhdu kozitye; tye shchye mi b'dat zaplatata. i zanapryed, kogato doidyesh da pryeglyedash zaplatata mi, moyata pravota shchye zasvityetstvuya za myenye - vsyaka koza, koyato nye ye kapchyesta i p'stra, i vsyaka ovtsa, koyato nye ye chyerna, tya, ako sye namyeri u myenye, shchye sye schita za kradyena. i ryechye lavan: nyeka da b'dye sporyed kako si kazal. i t'i v s'shchiya dyen lavan ot'l'chi nasharyenitye s linii

i p'stritye kozli, vsichkitye kapchyesti i p'stri kozli, vsichkitye, na koito imashye byalo i vsichkitye chyerni myezhdu ovtstitye, ta gi pryedadye v r'tsyetye na yakovovitye sinovy, i postavi tridnyevyen p't myezhdu syebye si i yakova; a yakov pasyeshye os-tanalitye ot lavanovitye stada. togava yakov vzye zye-lyeni pr'chki ot topola, ot lyeska i ot yavor i izryaza po tyakh byeli ivitsi, taka shchoto da sye vizhda byaloto po pr'chkitye, tura pr'chki, po koito byeshye izryazal byelitye ivitsi, turi pryed stadata v koritata, v poilata, dyeto dokhozhdakha stadata da piyat; i, kato zachyevakha, kogato dokhozhdakha da piyat, to stadata zachyevakha pryed pr'chkitye, i stadata razhdakha nasharyeni s linii, kapchyesti i p'stri. i yakov ot'l'chvashye agnyetata i obr'shchashye litsata na ovt-sitye k'm nasharyenitye i k'm vsichkitye chyerni ot lavanovoto stado; a svoitye stada turi otdyelnio, i nye gi turi s lavanovitye ovtsi. i kogato po-silnitye ovtsi zachyevakha, yakov turyashye pr'chkitye v koritata pryed ochitye na stadoto, za da zachyevat myezhdu pr'chkitye. a kogato ovtstitye byakha po-slabi, nye gi turyashye; taka chye sye padakha po-slabitye na lavana, a po-silnitye na yakova. taka chovyek't zabogatya tv'rdye mnogo, i pridobi golyemi stada, slugini i slugi, kamili i osli.

31

a yakov chu dumitye na lavanovitye sinovy, koito kazvakha: yakov otnye tsyeliya imot na bashcha ni, i ot bashchiniya ni imot pridobi tsyaloto tova bogatstvo. i, yeto, yakov vidya, chye litsyeto na lavana nye byeshye k'm nyego t'i kako pryedi. a navstryechu ryechye na yakova: v'rni sye v otyechyestvoto si i v roda si, i az shchye b'da s tyebye. togava yakov prati da povikat rakhil i liya na polyeto pri stadoto mu; i ryechye im: vizhdam, chye bashchinoto vi litsye nye ye k'm myenye t'i kako pryedi; no bog na bashcha mi ye bil s myenye. a viye znayetye, chye s tsyalata si sila rabotikh na bashcha vi. no bashcha vi nye izl'ga i dyeset p'ti promenyaya zaplatata mi; obachye bog nye go ostavi da mi napakosti. ako kazhyeshye taka: kapchyestitye shchye ti b'dat zaplatata, togava tsyaloto stado razhdashye kapchyesti; a ako kazhyeshye taka: sharyenitye shchye ti b'dat zaplatata, togava tsyaloto stado razhdashye sharyeni. taka bog otnye stadoto na bashcha vi i go dadye na myenye. i yedno vryemye, kogato zachyevashye stadoto, podignakh ochi i vidyakh nas'nye, chye, yeto, kozlitye, koito sye kachvakha na stadoto byakha sharyeni, kapchyesti i sivi. i angel bozhii mi ryechye v s'nya: yakovye; i az otgovorikh: yeto mye. i toi kaza: podigni syega ochi i vizh, chye vsichkitye kozli, koito sye kachvat na stadoto, sa sharyeni, kapchyesti i sivi; zashchoto vidyakh vsichko, shcho ti pravi lavan. az s'm bog na vyetil, gdyeto ti pomaza st'lb s maslo i gdyeto mi sye obryechye. stani syega, izlyez iz taya zyemya i sye v'rni v rodinata si. rakhil i liya v otgovor mu ryekokha: imamyne li niye oschye dyal ili nasyedstvo v bashchiniya si dom? nye schyetye li ni toi kato chuzhdyenki, zashchoto ni prodadye i dazhye izyadye dadyenitye za nas pari? zashchoto tsyaloto

bogatstvo, koyeto bog otnye ot bashcha ni, ye nashye i na nashitye chada. zatova, stori syega, kakvoto bog ti ye kazal. togava yakov stana i turi dyetsata si i zhyen-itye na kamilitye. i podkara vsichkiya si dobit"k i tsyeliya si imot shcho bye pridobil, spyechyeleniya ot nyego dobit"k, koito bye s"bral v padan-aram, za da otidye v khanaanskata zyemya pri bashcha si isaaka. a kato byeshye otish"l lavan da strizhye ovtsi-tye si, rakhil otrakadna domashnitye idoli na bashcha si. i t'i, yakov pobyagna skrishno ot siriyetsi lava- vana, byez da mu izvesti, chye si otiva. pobyagna s tsyeliya si imot, stana ta pryemina yefrat yevryeiski: ryekata. i otrpavi sye k'm galaadskata polyana. a na tretiya dyen izvestikha na lavana, chye yakov pobyagnal. togava lavan, kato vzye s'syebye si braty-ata si, goni go syedyem dni yevryeiski: syedyemd-nyevno p"tyeshyestviye., i go stigma na galaadskata polyana. no bog doidye nas"nye, pryez noshchta, pri siriyetsi lavana i mu kaza: nymavai da nye ryechyesh na yakova ni zlo, ni dobro. i taka, lavan stigma yakova. yakov byeshye razp"nal shatrata si na b'rdo, a lavan s bratyata si razp"na svoyata na galaadskata polyana. i lavan ryechye na yakova: shcho stori ti? zashcho pobyagna skrishno i otvyedye d'shchyeritye mi, kato s nozh zaplyenyeni? zashcho sye shri, za da byagash; i nye izmami, a nye mi yavi, ta da mozhlyekh da tye izpratya s vyesyeliye i s pyesni, s t"pani i s arfi, nito nye ostavi da tsyeluna sinovyetye i d'shchyeritye sye? ti si storil tova byez da mislish. r"kata mi ye dovolno silna da vi napakosti; no bog na bashcha vi mi govori noshchyes, kazvaiki: vni-mavai da nye ryechyesh na yakova ni zlo, ni dobro. i syega vyeche sye tr"gnal, ponyezhye ti ye mnogo dom"chnyalo za bashchiniya ti dom; obachye, zashcho si otrakadnal bogovyetye mi? a yakov v otgovor kaza na lavana: pobyagnakh ponyezhye sye up-lashikh; zashchoto si ryekokh: da nye bi da mi ot-nyemesh na sila d'shchyeritye si. u kogoto namy-erish bogovyetye si, toi da nye ostanye zhiv; pryed bratyata ni pryeglyedai, kakvo tvoye ima u myenye i si go vzyemi (zashchoto yakov nye znayeshye, chye rakhil gi bye otrakadnal). i t'i, lavan vlyezye v yakovo-vata shatra, v liinata shatra i v shatritye na dvyyetye slugini, no nye namyeri bogovyetye. togava, kato iz-lyezye ot liinata shatra, vlyezye v rakhilinata shatra. a rakhil byeshye vzyela domashnitye idoli, turila gi v syedloto na kamilata i syedyeshye na tyakh. a la-van pipashye iz tsyalata shatra, no nye gi namyeri. i rakhil ryechye na bashcha si: da ti sye nye zlo-vidi, navstryechuayu, dyeto nye moga da stana pryed tyebye, ponyezhye imam obiknovyenoto na zhyen-itye. i toi t'rsi, no nye namyeri idolitye. togava yakov sye razs"rdi i skara sye s lavana. yakov progov-ori i kaza na lavana: kakvo ye pryest"plyenyeto mi? kak"v ye gryekh"t mi, ta si sye zatyek"l podir myenye tolkoz razpalyeno? kato pryet"rsi vsichkiye mi vyeschi, kakvo namyeri ot tsyalata si pok"shchnina? slozhi gi tuk pryed moitye braty i tvoite braty i nyeka ots"dyat myezhdu dvama ni. dvadyeset godini vyeche s"m bil pri tyebye; ovtsiye ti i kozitye ti nye sye izyalovikha; i ovnitye na stadoto ti nye izyadokh. razk"sano ot zvyar nye ti donyesokh; az tyeglyekh za-gubata. ot myenye ti iziskvashye otrakadnatoto, bilo

chye sye otrakadnye dyenya ili noshchya. yeto kak byeshye s myenye: dyenya pyek"t nye iznuryavashye, a noshchya - mraz"t, i s"nyat byagashye ot ochitye mi. dvadyeset godini vyeche s"m bil v doma ti; chyetiri-nadyeset godini ti rabotikh za dvyyetye ti d'shchyeri i shyest godini za ovtsiye ti; i ti dyesyt p"ti promyeni zaplatata mi. ako nye byeshye s myenye bashchiniyat mi bog, bog na avraama, strakh"t na isaaka, ti byez drugo bi nye izpratil syega byez nishcho. bog vidya moyata nyevolya i truda na r"tsyetye mi i tye izoblich noshchyes. a lavan v otgovor ryechye na yakova: tiya d'shchyeri sa moi d'shchyeri i dyetsata sa moi dyetsa i stadata sa moi stada, vsichko shcho vizhdash ye moye; i kakvo da storiya dnyes na tiya moi d'shchyeri ili na dyetsata, koito sa narodili? no syega yela, az i ti da napravim dogovor, koito da b'dye svidyetyel-stvo myezhdu myenye i tyebye. togava yakov vzye kam"k i go izpravi za st"lb. oshchye yakov ryechye na bratyata si: natrupaitye kam"ni; i tye vzyekha kam"ni ta napravikha gramada; i yadokha tam krai gramadata. lavan ya naryechye iye gar sakhaduta t.ye., (khaldyeiski), svidyetyelska gramada., a yakov ya naryechye galaad t.ye., (yevryeiski), svidyetyelska gramada.. i ryechye lavan: taya gramada ye svidyetyel dnyes myezhdu myenye i tyebye. poradi tova tya sye naimyenuva galaad i masfa t.ye., strazharnitsa., zashchoto dumashye: navstryechu da bdi myezhdu myenye i tyebye, kogato smye dalyech yedin ot drug. ako sye obkhozhdash zlye s d'shchyeritye mi, ili ako vzyemyesh drugi zhyeni, osvnen d'shchyeritye mi, nyama nikoi chovyek s nas za svidyetyel; no vizh, bog ye svidyetyel myezhdu myenye i tyebye. lavan os-hchye kaza na yakova: glyedai taya gramada i glyedai st"lba; koito izpravikh myezhdu myenye i tyebye, taya gramada da b'dye svidyetyel, i st"lb"t da b'dye svidyetyel, chye az nyama da pryemina taya gramada k"m tyebye, nito ti shchye pryeminyesh taya gramada i toya st"lb k"m myenye, za zlo. bog avraamov, bog nakhorov, bashchiniyat im bog, nyeka s"di myezhdu nas. i yakov sye zaklye v strakha na bashcha si isaaka. togava yakov prinysesye zhyertva na polyanata i povika bratyata si da yadat khlyab, i yadokha khlyab, i pryenoshchuvakha na polyanata. i na utrinta lavan stana rano, tsyeluna sinovyetye si i d'shchyeritye si, blagoslovi gi; i lavan tr"gna, ta sye v"rna v svoeyeto myasto.

32

togava yakov otidye po p"tya si i angylei bozhii go sryeshchnakha. a kato gi vidya, yakov ryechye: tova ye bozhie voinstvo; i naimyenuva myastoto makhanaim t.ye., voinstva.. i yakov izpratir pryed syebye si vvestityeli do brata si isava v siriiskata zyemnya, na myestnostta yedom; i zar"cha im, kaz-vaiki: taka da ryechyetye na navstryechuarya mi isava: slugata ti yakov t'i govori: byakh prishye-lyets pri lavana, i bavikh sye do syega; pridobikh govyye, osli i ovtsi, slugi i slugini; i izpratikh da izvyestyat na navstryechuarya mi, za da pridobiya blagovolyenietyo ti. a vvestityelitye sye v"rnakha pri yakova i kazakha: khodikhmye pri brata ti isava; a i toi idye da tye posryeshchnye, i chyetiristotin m"zhye

s nyego. a yakov, kato sye uplashi mnogo i sye smuti, razdyeli lyudyetye, koito byakha s nyego, i stadata, govyedata i kamilitye, na dvye družhini, kazvaiki: ako nalyeti isav na yednata družhina i ya udari, ostanalata družhina shchye sye izbavi. togava yakov kaza: bozhye na bashcha mi avraam, i bozhye na bashcha mi isaaka, navstryechui, koito si mi ryek'l: v'rni sye v otyechyestvoto si i pri roda si i az shchye ti storya dobro, nye s'm dostoyen za nai-malkata ot vsichkitye milosti i ot vsichkata vyarnost, koito si pokazal na slugata si; zashchoto yedvam s toya-gata si pryeminakh toya iordan, a syega stanakh dva stana. izbavi nye, molya ti sye, ot r'kata na brata mi, ot r'kata na isava; zashchoto sye boya ot nyego, da nye bi, kato doidyed, da porazi i myen i maika s chada. a ti si kazal: naistina shchye ti storya dobro i shchye naprayva potomstvoto ti kato morskiya pyas'k, koito poradi mnozhyestvoto si nye mozhye da sye izbroi. kato pryenoshchuya tam onaya noshch, vzye ot onova, shcho mu doidyed pod r'ka, za po-dar'k na brata si isava: dvyesta kozi i dvadyeset ko-zli, dvyesta ovti i dvadyeset ovni, tridydeset doini kamili s malkitye im, chyetiridydeset kravi i dyeset yuntsi, dvadyeset oslitsi i dyeset zhryebchetya, i pryedadye vsyako stado otdyelnno v r'tsyetye na slugi-tye si. i ryeche na slugitye si: minyetye pryed myenye, i ostavyetye razstoyaniye myezhdu yedno stado i drugo. na p'rviya zar'cha, kato kaza: kogato nye sryeshchnye brat mi isav i tye popita, kazvaiki: chii si? k'dye otivash? chii sa tiya pryed tyebye? to-gava shchye kazhyesh: tye sa na slugata ti yakova; podar'k ye, koito izprashcha na navstryechuarya mi isava; i toi idye podir nas. taka zar'cha i na vtoriya, na tryetiya i na vsichkitye, koito v'rvyakha podir stadata, kato kazvashye: po toya nachin shchye gorovitye na isava, kogato go sryeshchnyetye; i shchye ryechyetye: yeto, slugata ti yakov idye podir nas. zashchoto si dumashye: shchye go umilostivya s podar'ka, koito v'rvi pryed myenye i poslye shchye vidya litsyeto mu; mozhye bi shchye nye priyemye blagosklonno. i t'i, podar'k't mina pryed nyego, no sam toi ostana pryed onaya noshch v stana. a kato stana pryed noshchta, vzye dvyetye si zhyeni, dvyetye si slugini i yedi-nadyesetye si dyetsa, i pryemina broda na yavok v izdaniyeto ot 1940 g. yakov - pyechatna gryeshka.. vze gi i gi pryekara pryed potoka, pryekara i vsichko shcho imashye. a yakov ostana sam. i yedin chovyek sye boryeshye s nyego do zazoryavanye, koito, kato vidya, chye nye mu nadvi, doprya sye do stavata na byedroto mu; i stavata na yakovovoto byedro sye izmyesti, kato sye boryeshye s nyego. togava chovyek't ryeche: pusni nye da si otida, zashchoto sye zazori. a yakov kaza: nyama da tye pusna da si otdyesh, dogdye nye mye blagoslovish. a toi mu kaza: kak ti ye imyeto? otgovori: yakov. a toi ryeche: nyama da sye imyenuvash vyeche yakov, no izrail t.ye., boryets s boga., zashchoto si bil v borba s boga i s chovyetsi i si nadvi. a yakov go popita, kato ryeche: kazhi mi, molya, tvoyeto imye. a toi ryeche: za-shcho pitash za moyeto imye? i blagoslovi go tam. i yakov naimyenuva myastoto fanuil t.ye., bozhiyeto litsye., zashchoto, si kazvashye: vidyakh boga litsye s litsye i zhivot't mi bidye opazyen. sl'ntsyyeto go ogrya,

kato zaminavashye fanuil; i kutsashye s byedroto si. zatova i do dnyes izrailtyanitye nye yadat sukhata zhila, koyato ye v'rku stavata na byedroto; zash-choto chovyek't sye doprya do stavata na yakovovoto byedro pri sukhata zhila.

33

slyed tova, kato podigna yakov ochi, vidya, chye idyeshye isav i s nyego chyetiristotin m'zhye; i razdyeli dyetsata si na liya i rakhil i na dvyetye slugini. sluginitye i dyetsata im turi napryed, liya i dyetsata i podir tyakh, a rakhil i iosifa nai-nazad. a sam toi za-mina pryed tyakh i pokloni sye do zyemyata syedem p'ti, dodye da stignye pri brata si. i isav sye zatyechye da go posryeshchnye, pryeg'rna go, padna na vrata mu i go tsyeluna; i tye zaplakakha. i kato podigna ochi i vidya zhyenitye i dyetsata, ryeche: kakvi ti sa tiya? i toi ryeche: tye sa dyetsata, koito bog podari na slugata ti. togava prist'pikha sluginitye i dyetsata im i sye poklonikha. taka prist'pikha i liya i dyetsata i i sye poklonikha; a poslye prist'pikha iosifi i rakhil i sye poklonikha. togava ryeche isav: za kakvo ti ye taya tsyala družhina, koyato sryeshchnakh? a toi kaza: za da pridobiya blagovolyeniyeto na navstryechuarya si. a isav ryeche: imam dovolno, bratye moi; ti zadr'zh svoitye si. no yakov otv'rna: nye, molya ti sye, ako s'm pridobil tvoyeto blagovolyeniye, priyemi podar'ka mi ot r'tsyetye mi, t'i kato vidyakh litsyeto ti, kato chye vidyakh bozhiye litsye, ponyezhye ti byeshye blagosklonyen k'm myenye. priyemi, molya, podar'ka mi yevryeiski: blagoslovoyeniyeto mi., koito ti ye prinyesyen; zashchoto bog ye post'pil blago k'm myenye, ta imam vsichko. i kato nastoyavashye, toi go priye. togava ryeche isav: da tr'gnyem i da v'rvim, i az shchye v'rvyia pryed tyebye. no yakov mu kaza: navstryechuaryat mi znaye, chye dyet-sata mi sa nyezhni, i chye imam s's syebe si doini ovti s govyeda; i ako gi pryesyilat samo yedin dyen, tsyaloto stado shchye izmrye. navstryechuariat mi nyeka zaminye, molya, pryed slugata si; i az shchye karam polyeka sporyed v'rvyezha na dobit'ka, koito ye pryed myenye, i sporyed v'rvyezha na dyetsata, dodye stigma pri navstryechuarya si v siir. a isav ryeche: ponye da ostavya s tyebye nyekoltsina ot khorata, koito sa s myenye. no toi kaza: kakva nuzhda? stiga da pridobiya blagovolyeniyeto na navstryechuarya si. i t'i, v s'shchiya dyen, isav sye v'rna po p'tya si za siir. a yakov p'tuvashye v sokkhot, dyeto si postroi k'shcha i napravi koshari za dobit'ka si; zatova, myastoto sye imyenuva sokkhot t.ye., kolibi, ili koshari.. i kato sye v'rna ot padan-aram, yakov doidyed v sikhymoviya grad salim, koito ye v khanaanskata zyemya, i razpolozhi sye pryed grada. i ot sinovyetye na yemora, sikhymoviya bashcha, kupi za sto sryeb'rnika nivata, gdyyeto razp' na shatrata si. tam izdigna oltar; i go naimyenuva yel-yeloye-izrail t.ye., bog, izraillyeviyat bog..

a dina, d'shcherya na liya, koyato tya byeshye rodila na yakova, izlyezye da vidi d'shcheryite na onazi zyemya. a sikhym, sin na yevyetsa yemor, myestniya vlyadyetel, kato ya vidya, vzye ya, lyezha s nyeya i ya iznasili. i dushata mu sye priv'rza za yakovovata d'shcherya dina; i obikna momata i govori na momata po s'rtsyeto i. i sikhym govori na bashcha si yemora, kazvaiki: vzyemi mi taya moma za zhyena. a yakov chu, chyeto oskvyernil d'shcherya mu dina; no ponyezhye sinovyetye mu byakha s dobit'ka mu na polyeto, yakov si zam'lcha do zavr'shchanyeto im. togava yemor, sikhymoviyat bashcha, otidyete pri yakova, za da sye razgovori s nyego. a kato chukha za stanaloto, yakovovitye sinovyeto doidokha ot polyeto; i tiya m'zhye sye nask'rbiikka i mnogo sye razgnyevikka, zagdyeto toi storil byezchystiye na izrailya, kato iznasilil yakovovata d'shcherya, - nyeshcho, koyeto nye tryabvashye da stanye. i taka, yemor sye razgovaryashye s tyakh, kazvaiki: dushata na sina mi sikhyma sye ye priv'rzala k'm d'shcherya vi; daitye mu ya, molya, za zhyena. i srodyetye sye s nas; davaitye na nas vashitye d'shcheryi i vzmaitye za vas nashitye d'shcheryi. zhivyeitye s nas, i zyemyata ye pryed vas; nastanyetye sye i t'rguvaitye v nyeya i pridobivaitye vlyadeniya v nyeya. tozhye i sikhym ryechye na bashcha i i na bratyata i: samo da pridobiya vashyeto blagovolyniye, kakovto mi kazhyetye shchye dam. iskaitye ot myenye vyeno i darovye, kolkoto zhyelayetye, shchye dam, sporyed kakto mi ryechyetye; samo mi daitye momata za zhyena. a yakovovitye sinovyeto otgovorikka na sikhyma i na bashcha mu yemora s lukavstvo, ponyezhye toi byeshye oskvyernil syestra im dina; i govorikka im, kazvaiki: nye mozhym da storim tova, da dadyem syestra si na nyeobryazan choyek; zashchoto tova bi bilo ukor za nas. samo pri tova usloviye shchye sye s'glasim s vas: ako stanyetye viye kato nas, kakto obryazvatye vsyeki ot m'zhki pol myezhdu vas, togava shchye davamyte nashitye d'shcheryi vam i shchye vzyemamyte vashitye d'shcheryi za nas, shchye zhivyyem s vas i shchye stanyem yedin narod. no ako nye priyemitye usloviyeto ni da sye obryezhyetye, togava shchye vzyemamyte d'shcherya si i shchye si otidyem. i tova, koyeto kazakha, bye ugodno na yemora i na yemoroviya sin sikhyma. mom'k't nye sye zabavi da napravi tova, zashchoto mnogo obichashye yakovovata d'shcherya; i v tseyliya mu bashchin dom toi byeshye nai-pochtyen. togava yemor i sin mu sikhym doidokha pri portata na grada si i govorikka na gradskitye m'zhye, kazvaiki: tiya chovyetsi sa mirolubivi k'm nas; zatova, nyeka zhivyyeyat v zyemyata i t'rguvat v nyeya; zashchoto, vizhtye, zyemyata ye dovolno prostranna i za tyakh. nyeka vzyemamyte d'shcheryite im za zhyeni i da im davamyte nashitye d'shcheryi. tiya chovyetsi sye s'glasikka da zhivyyeyat s nas i da b'dyem yedin narod, samo s tova usloviye, shchoto vsyeki ot m'zhki pol myezhdu nas da sye obryezhye, kakto nye sye obryazvat. dobit'k't im, imot't im i vsichkitye im zhivotni nye shchye li stanat nashi? samo da sye s'glasim s tyakh i tye shchye zhivyyeyat s nas. togava vsichkitye,

koyto izlyakha ot portata na grada mu, poslushakha yemora i sina mu sikhym; vsyeki ot m'zhki pol sye obryaza, vsichkitye, koyto izlyakha iz portata na grada mu. a na tryetiya dyen, kogato byakha v bolkitye si, dvama ot yakovovitye sinovyete, symeon i lyevii, bratya na dina, vzyekha vsyeki nozha si, napadnakha d'rzostno grada i izbykha vsichki ot m'zhki pol. ubikka s ostroto na nozha yemora i sina mu sikhym; a dina vzyekha iz doma na sikhyma i si izlyazokha. togava yakovovitye sinovyete sye spusnakha v'rkuh ubititye i ograbikka grada, ponyezhye byakha oskvyernili syestra im. zagrabikka ovtitye im, govyedata im, oslitye im, kakovto imashye v grada i po polyeto i vsichkoto im bogatstvo; i otarakha v plyen vsichkitye im dyetsa i zhyeni i razgrabikka vsichko shcho imashye v k'shchitye. no yakov ryechye na symeona i lyeviya: viye nye smutikhtye, ponyezhye nye napravikhtye da s'm omrazen yevreyiski: da vonya. myezhdu zhityelitye na taya zyemya, myezhdu khanaantsitye i fyeryezyeitsitye; i ponyezhye az imam malko khora, tye shchye sye s'byerat protiv myenye i shchye nye porazyat, ta shchye pogina az i dom't mi. a tye kazakha: tryabvashye li toi da post'pi s's syestra ni, kato s bludnitsa?

35

slyed tova bog kaza na yakova: stani, idi na vyetil i zhivyei tam; i tam izdigni oltar na boga, koyto ti sye yavi, kogato byagashye ot litsyeto na brata si isava. togava yakov kaza na domochadiyeto si i na vsichkitye, koyto byakha s nyego: makhnyetye chuzhdietye bogovye, koyto sa myezhdu vas, ochistyetye sye i promyenyetye dryekhtye si; i da stanyem da otidyem v'v vyetil, i tam shchye izdigna oltar na boga, koyto nye poslusha v dyenya na byedstviyeto mi i byeshye s myenye v p'tya, po koyto khodikka. i t'i, tye dadokha na yakova vsichkitye chuzhdi bogovye, shcho byakha v r'tsyetye im i obitsitye, koyto byakha na ushitye im; i yakov gi skri pod d'ba, koyto bye pri sikhym. slyed tova si t'rgnakha; i strakh bozhi byeshye v'rkuh gradovyetye, koyto byakha naokolo im, taka chyete nye pryslyedvakha yakovovitye sinovyete. i t'i, yakov doidye v luz, (koyto ye vyetil), v khanaanskata zemya, toi i vsichkitye lyudye, koyto byakha s nyego. i tam izdigna oltar i naimyenuva myastoto yel-vyetil t.ye., bog na vyetil., zashchoto kogato byagashye ot litsyeto na brata si, tam mu sye yavi bog; po tova vryemye umrya dyevora, ryevyekinata bavachka, i ya pogryebakha pod d'ba, po-dolu ot vyetil; za tova sye naimyenuva d'ba na placha alon-vakut. i bog pak sye yavi na yakova, slyed zavr'shchanyeto mu ot padanaram, i go blagoslovi. kaza mu bog: imyeto ti naistina ye yakov; no nye shchye sye imyenuvash vyeche yakov, no izrail shchye ti b'dye imyeto. i naimyenuva go izrail. bog mu ryechye oshchye: az s'm bog vsyemog'shchi; plodi sye i razmnozhavai sye. narod, dazhye ryeditsa narodi shchye proizlyazat ot tyebye, i tsarye shchye izlyazat ot chryeslata ti; i zyemyata, koyato dadokha na avraama i isaaka, na tyebye shchye ya dam; i na potomstvoto ti slyed tyebye shchye dam zyemyata. togava bog sye v'znyesyete ot nyego, ot myastoto, gdyeto mu govori. i yakov izdigna st'lb

na myastoto, gdyeto mu govori, kamyenyen st"lb i prinysesye v"zliyaniye na nyego i go polya s maslo. i yakov naimyenuva myastoto, gdyeto bog govori s nyego, vyetil. slyed tova tr"gnakha ot vyetil; a kato stignakha blizo do yefrata, rakhil rodi i mnogo sye m"chyeshe pri razhdanyeto si. a kato sye m"chyeshe da rodi, babata i ryechye: nye boi sye, zashchoto imash oshchye yedin sin. a kato pryedavashye dusha, (zashchoto umrya), rakhil go naimyenuva vyenoni t.ye., sin na skr"bta mi., a bashcha mu go naryechye vyeniamin t.ye., sin na dyesnitsa.. taka rakhil umrya i ya pogryebakha krai p"tya za yefrata, (koyato ye vit-lyeyem). i nad groba i yakov izdigna st"lb; toi ye i do dnyes st"lb na rakhiliniya grob. podir tova izrail tr"gna i razp"na shatrata si ottat"k migdal-yedyer. i kogato izrail zhivyyeshye v onaya zyemya, ruvim otidye i lyezha s nalozhnitsata na bashcha si vala; i izrail sye nauchi za tova. a yakovovitye sinovyie byakha dvanadyesyet dushi: sinovyetye na liya: ruvim, yakovoviya p"rvorodyen, simyeon, lyevii, yuda isakhar i zavulon; sinovyetye ot rakhil: iosif i vyeniamin; a sinovyetye na rakhilinata sluginya vala: dan i nyeftalim; i sinovyetye ot liinata sluginya zyelfa: gad i asir. tiya sa yakovovitye sinovyie, koito mu sye rodikha v padan-aram. poslye yakov doidye pri bashcha si isaaka v mamvrii, v kiriat-arva, (koito ye khyevron), dyeto avraam i isaak byakha pryestoyali. i dnytye na isaaka stanakha sto i osyemdyesyet godini. i isaak kato izd"khna, umrya star i sit ot dni, pribra sye pri lyudyetye si; i sinovyetye mu isav i yakov go pogryebakha.

36

yeto potomstvoto na isava, koito ye yedom. isav si vzye zhyena ot khanaanskitye d"shcheryi: ada, d"shcherya na khyetyeyetsa yelon; i olivyema, anayevata d"shcherya, vnuka na yevyeyetsa syevyegon; i ismailovata d"shcherya vasyemata, syestra na naviota. ada rodi na isava yelifaza; vasyemata rodi raguila. a olivyema rodi yeusa, iye-gloma i koryeya. tiya sa sinovyetye na isava, koito mu sye rodikha v khanaanskata zyemya. a isav vzye zhyenitseye si, sinovyetye si, d"shcheryitseye si i vsichkitye chovyetsi ot doma si, dobit"ka si, vsichkitye si zhiivotni i tsyaloto si imushchystvo, koyeto byeshye pridobil v khanaanskata zyemya, ta otidye v yedna zyemya dalyech ot brata si yakova. zashchoto imushchystvoto im byeshye tolkova mnogo, shchoto nye mozhyekha da zhivyyeyat zayedno; zye-myata gdyeto pryestoyavakha nye mozhyeshye da gi pobyeriye poradi dobit"ka im. i taka, isav sye za-syeli na siirskata polyana. isav ye yedom. yeto potomstvoto na isava, praotyets na yedomitsitye v si-irskata polyana; yeto imyenata na isavovitye sinovyie: yelifaz, sin ot isavovata zhyena ada, raguil, sin ot isavovata zhyena vasyemata. a sinovyetye na yelifaza byakha: tyeman, omar, syefo, gotom i kyenyez. a tamna byeshye nalozhnitsa na isavoviya sin yelifaza i rodi na yelifaza amalika; tiya sa sinovyetye ot isavovata zhyena ada. i yeto sinovyetye na raguila: nakhat, zara, sama i miza; tiya sa sinovyetye ot isavovata zhyena vasyemata. i yeto sinovyetye ot

olivyema, anayevata d"shcherya, syevyegonovata vnuka, isavovata zhyena: tyia rodi na isava yeusa, yegloma i koryeya. yeto p"rvyentsitye na isavovitye sinovyie: sinovyetye na isavoviya p"rvorodyen yelifaz: glavatar tyeman, glavatar omar, glavatar syefo, glavatar kyenyez. glavatar koryei, glavatar gotom, glavatar amalik; tiya sa glavataritye proizlyezli ot yelifaza v yedomskata zyemya; tiya sa sinovyetye ot ada. i yeto sinovyetye na isavoviya sin raguila; glavatar nakhat, glavatar zara, glavatar sama, glavatar miza; tiya sa glavataritye proizlyezli ot raguila v yedomskata zyemya; tiya sa sinovyetye ot isavovata zhyena vasyemata. i yeto sinovyetye ot isavovata zhyena olivyema: glavatar yeus, glavatar yeglom, glavatar koryei; tiya sa glavataritye proizlyezli ot anayevata d"shcherya olivyema, isavovata zhyena. tiya sa sinovyetye na isava, koito ye yedom, i tiya sa glavataritye im. yeto sinovyetye na koryeyetsa siir, koito zhivyyekha v onaya zyemya: lotan, soval, syevyegon, ana, dison, asar i disan; tiya sa glavataritye proizlyezli ot khoryeitsitye, siirovitye chada, v yedomskata zyemya. a sinovyetye na lotana byakha khori i yemam; i lotanova syestra byeshye tamna. a yeto sinovyetye na sovala: alvan, manakhat, gyeval, syefo i anam. i yeto sinovyetye na syevyegona: aya i ona; ana ye toya, koito namyeri goryeshchitye izvori v pustynata, kato pasyeshye oslitse na bashcha si syevyegona. i yeto anayevitye chada: dison i olivyema, anayevata d"shcherya. i yeto sinovyetye na disona: amadan, asvan, itran i kharan. yeto sinovyetye na asara: valaan, zavan i akan. yeto sinovyetye na disana: uz i aran. yeto glavataritye proizlyezli ot khoryeitsitye: glavatar lotan, glavatar soval, glavatar syevyegon, glavatar ana. glavatar dison, glavatar asar, glavatar disan; tiya sa proizlyezlitye ot khoryeitsitye glavatari, sporyed glavatarstvata im v siirskata zyemya. yeto i tsaryetye, koito tsaruvakha v yedomskata zyemya, pryedi da sye v"ztsari tsar nad izrailtanyitseye. tsaruva, v yedom, vyela, sin na vyeora; a imyeto na grada mu byeshye dyenava. kato umrya vyela, v"ztsari sye vmyesto nyego iovav, sin na zara, ot vosora. kato umrya iovav, v"ztsari sye vmyesto nyego khusam, ot zyemyata na tyemantsitye. kato umrya khusam, v"ztsari sye vmyesto nyego adad, sin na vadada, koito porazi madiantsitye na moavskoto polye; a imyeto na grada mu byeshye avit. kato umrya adad, v"ztsari sye vmyesto nyego samla, ot marsyeka. kato umrya samla, v"ztsari sye vmyesto nyego saul, ot roovot, koito ye pri yefrat yevryeiski: ryekata. kato umrya saul, v"ztsari sye vmyesto nyego vaalanan, sin na akhovora. kato umrya vaalanan, akhovoroviyat sin, v"ztsari sye vmyesto nyego adar; a imyeto na grada mu byeshye pau; i imyeto na zhyena mu byeshye myetayeil, d"shcherya na myetryeda, myezaavova vnuka. yeto imyenata na proizlyezlitye ot isava p"rvyentsi, sporyed syemyestvata im, sporyed myestata im, sporyed imyenata im: glavatar tamna, glavatar alva, glavatar yetyet, glavatar olivyema, glavatar ila, glavatar finon, glavatar kyenyez, glavatar tyeman, glavatar mivsar, glavatar magyediil, glavatar iram; tiya sa yedomskitye p"rvyentsi, sporyed syelishchata im v zyemyata, koyato prityezhavakha. tova ye isav, praotyets na

37

a yakov zhivyyeshye v khanaanskata zyemya, zemyata v koyato bashcha mu byeshye prishyelyets. yeto slovoto za yakovovoto potomstvo. iosif, kogato byeshye momchye na syedyemnadyesyt godini, pasyeshye ovtitsye zayedno s brataya si, sinovyetye na vala i sinovyetye na zyelfa, zhyenitye na bashcha mu; i iosif s'obshchavashye na bashcha im za loshoto im povyedeniye. a izrail obichashye iosifa povyeche ot vschkiye si chada, zashchoto byeshye sin na starostta mu; i mu byeshye napravil sharyena dryeshka. no bratayata mu, kato glyedakha, chye bashcha im go obichashye povyeche ot vschkiye mu bratya, namrazikha go i nye mozhyyekha da mu govoryat spokoino. a iosif vidya s'n i go razkaza na brataya si i tye go namrazikha oshchye povyeche. toi im ryechye: chuitye, molya, toya s'n, koito vidyakh: yeto niye vr'zvakhmye snopi na polyeto; i moyat snop stana i sye izpravi i vashitye snopi sye naryedikha naokolo i sye poklonikha na moya snop. a brataya mu ryekokha: ti tsar li shchye stanyesh nad nas? ili navstryechuar shchye ni stanyesh? i namrazikha go oshchye povyeche, poradi s'nishchata mu i poradi dumitye mu. a toi vidya i drug s'n i go razkaza na brataya si, kazvaiki: yeto, vidyakh oshchye yedin s'n, chye sl'ntsyeto i lunata i yedinyadyesyt zvyezdy mi sye poklonikha. no kogato razkaza tova na bashcha si i na brataya si, sm'mra go bashcha mu, kato mu kaza: kak'v ye toya s'n, koito si vidyal? dali naistina az i maika ti i bratayata ti shchye doidyem da ti sye poklonim do zymyata? i zavidyakha mu bratayata mu; a bashcha mu zapomni tiya dumi. a kogato bratayata mu byakha otishli da pasat stadoto na bashcha si v sikhym, izrail ryechye na iosifa: nye pasat li bratayata ti stadoto v sikhym? yela da tye izpratya pri tyakh. a toi mu ryechye: yeto nye. i kaza mu: idi, vizh, dobre li sa bratayata ti i stadoto i mi donesyti izvyestiy. i t'i, izprati go ot khyevronskata dolina, i toi doidyem v sikhym. i yedin chovyek go namyeri kato sye lutashe iz polyeto; i chovyek't go popita, kazvaiki: shcho t'rsish? a toi ryechye: t'rsya brataya si; kazhi mi, molya gdye pasat stadoto. i chovyek't ryechye: zaminakha ot tuka, zashchoto kh chukh da kazvat: nyeka idyem v dotan. i t'i, iosif otidye podir brataya si i gi namyeri v dotan. a tye, kato go vidyakha ot dalyech, dodye oshchye nye byeshye sye priblizhil pri tyakh, sgovorikha sye protiv nyego da go ubiyat. ryekokha si yedin na drug: yeto idye toya s'novidyets. yelatye syega, da go ubiyem i da go khv'rilm v yedin ot tiya rovovye; pa shchye kazhyem: lyut zvyar go ye izyal; i shchye vidim kakvo shchye izlyezye ot s'nishchata mu. no ruvim, kato chu tova, izbavi go ot r'kata im i ryechye: da nye go ubivamy. ryechye im oshchye ruvim: nye prolivaitye kr'v, khv'rlyetye go v toya rov, koito ye v pustynata, no r'ka da nye dignyetye na nyego; kaza taka, za da go izbavi ot r'kata im i da go v'rnye na bashcha mu. i kogato doidyem iosif pri bratayata si, s'blyakokha ot iosifa dryeshkata mu, sharyenata dryeshka, koyato nosyeshye. togava go vzyekha

i go khv'rlikha v rova; a rov't byeshye prazyen, nyamashye voda. poslye, kato byakha syednali da yadat khlyab, podignakha ochi i vidyakha, yeto, yedin kyer- van ismailyani idyeshye ot galaad, s kamilitye si natovaryeni s aromati, balsam i smirna, i otivakha da gi zakarat v yegipyet. togava yuda ryechye na brataya si: kakva polza ako ubiyem brata si i skriyem kr'vta mu? yelatye da go prodadyem na ismailyanitye; da nye turyamy r'ka na nyego, zashchoto ye nash brat, nasha pl't. i brataya mu go poslushakha. i kato minavakha madiamskitye t'rgovtsi, izvlyakokha i izvadikha iosifa iz rova i prodadokha iosifa na ismailyanitye za dvadyesyt sryeb'rnika; a tye zavvedokha iosifa v yegipyet. a ruvim sye v'rna pri rova, i, yeto, iosif nye byeshye v rova. i razdra dryekhitye si. i v'rna sye pri bratayata si ta ryechye: nyama dyetyeto; a az, az k'dye da sye dyana? togava vzyekha iosifovata dryeshka, zaklakha kozyel i, kato natopikha dryeshkata v kr'vta, izpratikha sharyenata dryeshka da ya zanyesat na bashcha im, kato ryekokha: namyerikhmye tova; poznai syega dali ye dryeshkata na sina ti, ili nye. i toi ya pozna i ryechye: tova ye dryeshkata na sina mi; lyut zvyar go ye izyal; nyes'mnyeno iosif ye razk'san. i yakov razdra dryekhitye si, turi vryetishchye okolo kr'sta si i oplakva sina si za d'lgo vryemye. i vschkiye mu sinovy, i vschkiye mu d'shchyeri stanakha, za da go utyeshavat; no toi nye iskashye da sye utyeshi, zashchoto kazvashye: s zhalyeyenye shchye slyaza pri sina si v groba. i bashcha mu go oplakvashye. a madiamsitye prodadokha iosifa v yegipyet na pyetyefriya, faraonov pridvoryen, nachalnik na tyelokhranitielye.

38

po onova vryemye yuda sye otdyli ot bratayata si i sv'rna pri yedin odolamyets na imye ira. i yuda kato vidya tam d'shchyeryata na yedin khanaanyets, na imye suya, vzye ya i vlyezye pri nyeya. i tyazachna i rodi sin; i toi go naimyenuva ir. i zachna pak i rodi sin; i ty go naimyenuva onan. pak rodi i drug sin i go naimyenuva shyela. a yuda byeshye v akhdiv, kogato ty go rodi. slyed vryemye yuda vzye zhyena za p'rvorodniya si ir, na imye tamar. a ir, yudoviyat p'rvorodnyen, byeshye nyechyestiv pryed navstryechua; i navstryechu go ubi. togava ryechye yuda na onana: vlyez pri bratovata si zhyena i izv'rshi k'm nyeya d'lzhnostta na dyevyer i v'zdigni potomstvoto na brata si. no onan znayeshye, chye potomstvoto nyamashye da b'dye nyegovo; zatova, kogato vlyazhaye pri bratovata si zhyena, izlivashye syemyeto si na zhyemyata, za da nye v'zdigne potomstvo na brata si. a tova, koyeto pravyyeshye, bye zlo pryed navstryechua; zatova i nyego ubi. togava, yuda, ryechye na snakha si tamar: zhivyye, kato dvoditsa v bashchiniya si dom, dogdye otrasnye sin mi shyela; zashchoto si dumashye: da nye bi i toi da umrye kato bratayata si. i taka, tamar otidye i zhivya v bashchiniya si dom. slyed d'lgo vryemye, yudovata zhyena, d'shchyerya na suya, umrya; i kato sye utyeshi yuda, otidye, toi i priyatelyat mu, odolamyets't ira, pri strigachitye na ovtitsye si v tamna. i izvyestikha na

tamar, kazvaiki: yeto, svyek"r"t ti otiva v tamna, za da strizhye ovtisite si. togava tya s"blyechye vdovishkitye si dryekhi, pokri sye s pokrivaloto si, obvi sye i syedna pri kr"stop"tya na yenaime, koito ye po p"tya za tamna; zashchoto vidya, chye porasna shyela, a tya nye bye mu dadyena za zhyena. a yuda, kato ya vidya, pomisli, chye ye bludnitsa: zashchoto byeshye pokrila litsyeto si. toi, prochye, sv"rna k"m nyeya na p"tya i ryechye: ostavi nye, molya, da vlyaza pri tebye; (zashchoto nye pozna, chye byeshye snakha mu). i tya ryechye: kakvo shchye mi dadyesh, za da vlyezhyesh pri myenye? a toi ryechye: shchye ti izpratyayare ot stadoto. i tya otv"rna: davash li mi zalog, dogdye go izpratish? ryechye toi: kak"v zalog da ti dam? i tya kaza: pyechata si, shirita si i toyagata si, koyato ye v r"kata ti. i toi i gi dadye. i vlyezhye pri nyeya i tya zachna ot nyego. poslye tya stana ta si otidye, svali pokrivaloto si i oblyechye vdovishkitye si dryekhi. a yuda izprati yaryeto, chryez r"kata na priyatyelya si odolamyetsa, za da vzyemye zaloga ot r"kata na zhyenata; no toi nye ya namyeri. zatova popita khorata ot onova myasto, kazvaiki: gdye ye bludnitsata, koyato byeshye na p"tya pri yenaime? a tye ryekokha: tuka nye ye imalo bludnitsa. i toi sye v"rna pri yuda i ryechye: nye ya namyerikh; oshchye i khorata ot onova myasto ryekokha: tuk nye ye imalo bludnitsa. i ryechye yuda: nyeka si d"rzi nyeshchata, da nye stanyem za prismsyehk; yeto, az pratikh tova yarye, no ti nye ya namyeri. okolo tri myesyetsa podir tova, izvyestikha na yuda, kazvaiki: snakha ti tamar bludstvua; a oshchye, yeto, nyeprazna ye ot bludstvoto. a yuda ryechye: izvyedyetye ya da sye izgori. a kogato ya izvyezhdakha, tya izprati do svyek"ra si da mu kazhat: ot choyekha, chiito sa tiya nyeshcha, s"m nyeprazna. ryechye oshchye: poznai, molya, chii sa tiya nyeshcha - pyechat"t, shirit"t i toyagata. i yuda gi pozna i ryechye: tya ye po-prava ot myenye, t"i kato nye ya dadokh na sina si shyela. i nye ya pozna vyechye. i kogato doidye vryemyeto i da rodi, yeto, imashye bliznyeta v utrobata i. i kato razhdashye, yednoto prostrya r"ka: i babata vzye ta v"rza chyervyen konyets na r"kata mu i kaza: toya pr"v izlyezhye. a kato dr"pna nadirye r"kata si, yeto, brat mu izlyezhye; i tya ryechye: kak"v prolom si napravil ti? za tova go naimyenuvakha faryes t.ye., prolomvanye.. poslye izlyezhye brat mu, koito imashye chyervyeniya konyets na r"kata si, i nyego naimyenuvakha zara.

39

a iosifa zavvedokha v yegipyet, i yegiptyanin"t pyetyefrii, faraonov pridvoryen, nachalnik na tyelokhranitelitye, go kupi ot r"kata na ismailyanitye, koito go dovededokha tam. i navstryechu byeshye s iosifa, i toi blagouspyavashye i sye namirashye v doma na navstryechuaria si yegiptyanina. i kato vidya navstryechuariat mu, chye navstryechu bye s nyego, i chye navstryechu pravi da uspyava v r"kata mu vsichko, koyeto v"rshyeshye, iosif pridobi blagovolyeniye pryed ochitye mu i mu sluzhyeshye; i toi go postavi nastoyatyl na doma si, kato pryedadye v r"kata mu vsichko, koyeto imashye. i otkakto go postavi nastoyatyl na doma si i na vsichko, koyeto

imashye, navstryechu blagoslovi doma na yegiptyanina zaradi iosifa; navstryechunoto blagoslovyeniye byeshye v"rkhu vsichko, shcho imashye v doma i po nivitye. a pyetyefrii ostavi vsichko shcho imashye v iosifovata r"ka, i, osvyyen khlyaba, koito yadyeshye, nye znayeshye nishcho za onova, koyeto pri-tyezhavashye. a iosif byeshye stroyen i krasiv. i slyed vryemye, zhyenata na navstryechuaria mu khv"rli ochi na iosifa i mu ryechye: lyegni s myenye. no toi otkaza i ryechye na zhyenata na navstryechuaria si: vizh, navstryechuariat mi nye znaye nishcho za onova, koyeto ye s myenye v doma i pryedadye v moyata r"ka vsichko shcho ima; v toya dom nyama nikoi po-golyam ot myenye, nito ye zad"rzhal ot myenye drugo nyeshcho osvyyen tebye, zashchoto si mu zhyena; kak, prochye, da storya az tova golyamo zlo i da s"gryesha pryed boga? i pri vsye, chye tya govoryeshye na iosifa vsyeki dyen, toi nye ya poslucha da lyezhi s nyeya, nito da b"dye s nyeya. a yedin dyen, kato vlyezhye iosif v k"shchi, za da v"rshi rabotata si, a nikoi ot domashnitye m"zhye nye byeshye tam v k"shchi, tya go khvana za dryekhata i mu kaza: lyegni s myenye. no toi ostavi dryekhata si v r"kata i, izbyaga i izlyezhye v"n. a kato vidya, chye ostavi dryekhata si v r"kata i i izbyaga v"n, tya izvika domashnitye si m"zhye i im govori, kazvaiki: vizhtye, dovedyete ni yedin yevryein, za da sye porugaye s nas; toi vlyezhye pri myenye, za da nye iznasili; no az izvikakh s visok glas. a toi, kato chu, chye izvikakh s visok glas, ostavi dryekhata si pri myenye i izbyaga ta izlyezhye v"n. i tya zad"rzha dryekhata mu pri syebye si, dokato si doidye navstryechuariat mu v doma si. i sporyed tiya dumi mu govori, kazvaiki: yevryeiskiyat sluga, kogoto ti si ni dovvel, vlyezhye pri myenye, za da mi sye porugaye; no, kato izvikakh s visok glas, toi ostavi dryekhata si pri myenye i izbyaga v"n. kato chu navstryechuariat mu dumitye, koito mu ryechye zhyena mu, kazvaiki: taka mi stori slugata ti, gnyev"t mu plamna. i navstryechuariat mu vzye iosifa i go khv"rli v kryepostnata t"mnitsa, v myastoto gdyeto byakha zapirani tsarskiye zatvornitsi; i toi ostana tam v kryepostnata t"mnitsa. no navstryechu byeshye s iosifa i pokazvashye blagost k"m nyego i mu dadye blagovolyeniye pryed ochitye na t"mnichniya nachalnik. t"i chye t"mnichniyat nachalnik pryedadye na iosifovata r"ka vsichkitye zatvornitsi, koito byakha v kryepostnata t"mnitsa; i za vsichko shcho sye v"rshyeshye tam, toi byeshye razporyednik. t"mnichniyat nachalnik nye naglyedvashye nishcho ot onova, koyeto bye v r"kata na iosifa; zashchoto navstryechu byeshye s nyego i navstryechu pravlyeshye da blagouspyava vsichko, kakvoto toi v"rshyeshye.

40

slyed tova, vinocherypyets"t i khlyebaryat na yegipyetskiya tsar sye provinikha pryed navstryechuaria si, yegipyetskiya tsar. ta faraon, kato sye razgnyevi na dvamata si pridvorni - nachalnika na vinocheryptsitye i nachalnika na khlyebaritye - turi gi pod strazha, v doma na nachalnika na tyelokhranitelitye, v kryepostnata t"mnitsa,

v myastoto, gdyeto iosif bye zatvoryen. a nachalnik't na tyelokhraniteljitye postavi pri tyakh iosifa, i toi im sluguvashye; i tye останакha izhvestno vryemye v t'mnitsata. i vinochyerpets't i khlyebaryat na yegipyetskiya tsar, koito byakha zatvoryeni v kryepostnata t'mnitsa, s'nuvakha i dvamata s'n, vsyeki vidya s'nya si v s'shchata noshch, vsyeki sporyed kakto shchyeshye da sye t'lkuva s'novideniyeto mu. i iosif, kato vlyezye pri tyakh na utrinta i vidya, chye byakha smutyeni, popita faraonovitye pridvorni, koito byakha zayedno s nyego v t'mnitsata, v doma na nyegoviya navstryechuar, kazvaiki: zashcho izglyezhdatye t'i skr'bni dnyes? a tye mu kazakha: vidyakhmye s'n, a nyama koi da go izt'lkuva. i iosif im ryechye: t'lkuvaniyata nye sa li ot boga? razkazhyetye mi go, molya. togava nachalnik't na vinochyerptsitye razkaza svoya s'n na iosifa, kato mu ryechye: v s'nya mi, yeto loza pryed myenye; i na lozata imashye tri pr'chki, i vlydashye sye, kato chye nap'pvashye i tsvyetovyetye i ts'ftyakha i grozdovyetye na lozata uzryakha. a faraonovata chasha byeshye v r'kata mi; i vzyekh grozdyeto, izstiskakh go v'v faraonovata chasha i podadokh chashata v'v faraonovata r'ka. i iosif mu ryechye: yeto znachenyieto mu: tritye pr'chki sa tri dni. slyed tri dyena faraon shchye izdignye glavata ti i shchye tye v'zstanovi na sluzhbata ti; i shchye podnasyash chashata v'v faraonovata r'ka, kakto pryedi, kogato ti mu byeshye vinochyerpets. no spomni si za myenye, kogato tye postignye blagopoluchiyeto, smili sye, molya, za myenye, ta produmai na faraona za myenye i izbavi nye ot toya dom. ponyezhye naistina byakh otrakdnat ot yevryeiskata zyemya, a p'k tuk nye s'm storil nishcho, za da nye khv'rlyat v taya yama. kato vidya nachalnik't na khlyebaritye, chye toi t'lkuva dobre, ryechye na iosifa: i az s'nuvakh; i, yeto, tri koshnitsi s byal khlyab byakha na glavata mi: v nai-gornata koshnitsa imashye ot vsyakakvi yastiya za faraona; i ptitsitye gi yadyakha ot koshnitsata na glavata mi. a iosif v otgovor kaza: yeto znachenyieto mu: tritye koshnitsi sa tritye dni. slyed tri dni faraon shchye ti otnyemye glavata, kato tye obyesi na d'rvo; i ptitsitye shchye izk'lvat myesata ti ot tyebye. slyed tri dni, na rozhdyniya si dyen, faraon napravi ugoshchyniye na vsichkitye si slugi; i izdigna glavata na nachalnika na vinochyerptsitye i glavata na nachalnika na khlyebaritye myezhdu slugitye si: nachalnika na vinochyerptsitye v'zstanovi na sluzhba i toi podavashye chashata v'v faraonovata r'ka; a nachalnika na khlyebaritye obyesi, sporyed, kakto iosif bye izt'lkuval s'nishchata im. a nachalnik't na vinochyerptsitye nye si spomni za iosifa, no go zabravi.

41

kato izminakha dve godini faraon s'nuva, chye stoyeshye pri nil yevryeiski: ryekata.. i, yeto, syedym kravi, khubavi i tl'sti, izlizakha iz ryekata i pasyakha v tr'stikata. a, yeto, slyed tyakh izlizakha iz ryekata drugi syedym kravi, grozni i m'rshavi, i stoyakha pri p'rivitye kravi na ryechniya bryag. i grozni-tye, m'rshavi kravi izyadokha syedymtye khubavi

i tl'sti kravi. togava faraon sye probudi. a kato zaspas'nuva vtori p't; i, yeto, syedym klasa p'lni i dobri izrasnakha iz yedno st'blo. a, yeto, slyed tyakh izrasnakha drugi syedym klasa t'nki i pryegoryeli ot iztochniya vyat'r. i t'nkitye klasovyte pog'lnakha syedymtye dyebyeli i p'lni klasovyte. a kato sye s'budi faraon, yeto, byeshye s'n. na sutrinta dukh't mu byeshye smutyen; toi, prochye, izprati da mu povikait vsichkitye vl'khvi i vsichkitye m'dryetsi v yegipyet, i faraon im razkaza s'nishchata si; no nyamashye koi da gi izt'lkuva na faraona. togava nachalnik't na vinochyerptsitye govori na faraona, kazvaiki: dnyes sye syeshcham, chye s'm vino-nyen. faraon byeshye sye razngnyevil na slugitye si i mye khv'rli, myenye i nachalnika na khlyebaritye, v t'mnitsa, v doma na nachalnika na tyelokhraniteljitye. i s'nuvakhmye, az i toi, v s'shchata noshch; s'nuvakhmye, vsyeki sporyed kakto shchyeshye da sye t'lkuva s'novideniyeto mu. a zayedno s nas byeshye tam yedin mlad yevryein, sluga na nachalnika na tyelokhraniteljitye; i kato mu razkazakhmye, toi ni razt'lkuva s'nishchata; na vsyeki ot nas, sporyed s'novideniyeto mu, dadye znachenyieto. i sporyed kakto ni izt'lkuva, taka i stana; myenye toi v'zstanovi na sluzhbata mi, a nyego obyesi. togava faraon napravi da povikait iosifa, i b'rzo go izvyedokha iz t'mnitsata; i toi sye obr'sna, pryeblyechye sye i doidyed pri faraona. i faraon kaza na iosifa: s'nuvakh, no nyama koi da izt'lkuva s'nya; no az chukh da kazvat za tyebye, chye kato chuyesh s'novideniye, umyeyesh da go t'lkuvash. a iosif v otgovor kaza na faraona: nye az, bog shchye dadye na faraona otgovor s mir. togava faraon kaza na iosifa: v s'nya si, yeto, stoyakh kraibryega na nil yevryeiski: ryekata.. i, yeto, syedym kravi tl'sti i khubavi izlyazokha iz ryekata i pasyakha v tr'stikata. i, yeto, slyed tyakh izlyazokha drugi syedym kravi, slabi, mnogo grozni i m'rshavi, kakvito po grozata nikoga nye s'm vidyal v tsyalata yegipyetska zyemya. i m'rshavitye, grozni kravi izyadokha p'rivitye syedym tl'sti kravi; no pak, kato gi izyadokha nye sye poznavashye, chye sa gi izyali; no izglyed't im byeshye t'i grozen, kakto i v nachaloto. togava sye probudikh. poslye vidyakh v s'nya si; i, yeto, syedym klasa p'lni i dobri izrasnakha iz yedno st'blo. i, yeto, slyed tyakh izrasnakha drugi syedym klasa, sukhi, t'nki i pryegoryeli ot iztochniya vyat'r; i t'nkitye klasovyte pog'lnakha syedymtye dobri klasovyte. i kazakh s'novideniyeto na vl'khvitye; no nyamashye koi da mi go izt'lkuva. togava iosif kaza na faraona: faraonoviyat s'n ye yedin; bog ye yavil na faraona tova, koyeto skoro shchye napravi. syedymtye dobri kravi sa syedym godini; i syedymtye dobri klasovyte sa syedym godini, s'nyat ye yedin. a syedymtye m'rshavi i grozni kravi, koito izlyazokha slyed tyakh, sa syedym godini, kakto i syedymtye prazni klasovyte, pryegoryeli ot iztochniya vyat'r; tye shchye b'dat syedym godini na glad. tova ye, koyeto kazakh na faraona; bog ye yavil na faraona tova, koyeto skoro shchye napravi. yeto idat syedym godini na golyamo plodorodiye po tsyalata yegipyetska zyemya. a slyed tyakh shchye doidat syedym godini na glad; vsichkoto plodorodiye shchye sye zabravi v yegipyetskata zyemya, za-

shchoto glad't shchye opustoshi zyemyata. nyama da sye poznaye plodorodiyeto na zyemyata, poradi onya glad, koito shchye poslyedvya; zashchoto shchye b'dye tv'rдыe tyez'h'k. a tova, dyeto s'novideniyeto sye povtori na faraona dva p'ti, oznachava, chye tova ye ryeshyeno ot boga i, chye bog skoro shchye go izv'rshi. prochyye, nyeka pot'rsi faraon umyen i m'd'r chovyek i nyeka go postavi nad yegypyetskata skata zyemya. nyeka stori faraon tova i nyeka postavi nadziratyeli nad zyemyata; i v syedyemtye plodorodni godini nyeka s'byerye pyetata chast ot proizvyedenyiyata na yegypyetskata zyemya. nyeka s'byerat vsichkata khрана na tiya dobri godini, koito idat; i s'branoto zhito nyeka b'dye pod faraonovata vlast, za khрана v gradovyetye, i nyeka go pazyat. i khранata shchye sye zapazi za syedyemtye gladni godini, koito shchye nastanat v yegypyetskata zemya, za da nye sye opustoshi zemyata ot glada. tova nyeshcho byeshye ugodno na faraona i na vsichkitye mu slugi. i faraon kaza na slugitye si: mozhym li da namyerim chovyek, kato tova, v kogoto ima bozhiya dukh? togava faraon kaza na iosifa: ponyezhye bog ti otkri vsichko tova, nyama nikoi tolkova umyen i m'd'r, kolkoto si ti. ti shchye b'dyesh nad doma mi, i vsichkitye mi lyudye shchye slushat tvoitye dumy; samo s pryestola az shchye b'da po-goryen ot tyebye. faraon oshchye kaza na iosifa: vizh, postavym tye nad tsyalata yegypyetska zyemya. togava faraon izvadi pr'styena si ot r'kata si i go turi na iosifovata r'ka, oblyechye go v dryekhi ot vison i okachi mu zlatno og'rlye na shiyata. poslye naryedi da go vozyat na vtorata kolyesnitsa, i vikakha pryed nyego: kolyenichyete! i taka go postavi nad tsyalata yegypyetska zyemya. pri tova, faraon kaza na iosifa: az s'm vlyadyetel yevryeyski: faraon, no byez tyebye nikoi nyama da dignye r'ka ili noga po tsyalata yegypyetska zyemya. i faraon naimyenuva iosifa tsafnat-panyeakh t.ye., spasyeniye na vyeka i dadye mu za zhyena asyenyeta, d'shcherya na iliopolskiya zhryets potifyer. slyed tova, iosif izlyezye po obikolka iz yegypyetskata zyemya. iosif byeshye na tridyesyet godini, kogato stoya pryed yegypyetskiya tsar faraon; i, kato sye otdalyechi ot litsyeto na faraona, iosif obikoli tsyalata yegypyetska zemya. i pryez syedyemtye godini na plodorodiye zemyata rodi pryeizobilno. i iosif s'bra vsichkata khрана ot tiya syedym godini, koito byakha nastanali v yegypyetskata zyemya, i turi khранata v gradovyetye; v'v vsyeki grad pribra khранata ot okolnitye mu nivi. iosif s'bra zhito tv'rдыe mnogo, kolkoto morskiya pyas'k, taka shchoto pryestana da go myeri; zashchoto byeshye byez myara. a pryedi da nast'pyat godinitye na glada, na iosifa sye rodikha dva sina, koito mu rodi asyenyeta, d'shcherya na iliopolskiya zhryets potifyer. i iosif naimyenuva p'rvorodniya manasiya t.ye., zabravanyae., zashchoto si dumashye: bog mye napravi da zabravya vsichkitye si m'ki i tsyeliya si bashchin dom. a vtoriya naimyenuva yefryem t.ye., plodovit., zashchoto si dumashye: bog mye napravi plodovit v zyemyata na stradanitye mi. a kato sye izminakha syedyemtye godini na plodorodiye, koito byakha nastanali v yegypyetskata zyemya nast'pikha syedyemtye godini

na glad, sporyed kakto iosif bye kazal; i nastana glad po vsichkitye zyemi, a po tsyalata yegypyetska zemya imashye khlyab. zashchoto, kogato ogladnya tsyalata yegypyetska zyemya, i lyudyetye izvikakha k'm faraona za khlyab, faraon ryechye na vsichkitye yegipyani: idyete pri iosifa, i kakovoto vi kazhye, storyete. (a glad't byeshye po tsyaloto litsye na zyemyata). iosif, prochyye, otvori vsichkitye zhitnitsi i prodavashye na yegipyanititye, zashchoto glad't sye usilvashye po yegypyetskata zyemya. i ot vsichki strani dokhohzdakha v yegipyet pri iosifa da kupyat zhito, ponyezhye glad't sye usilvashye po tsyalata zyemya.

42

a kato vidya yakov, chye v yegipyet sye namira zhito, yakov ryechye na sinovyetye si: zashcho sye glyedatye yedin drug? ryechye oshchye: yeto, chukh, chye v yegipyet sye namira zhito; slyeztye tam ta ni kupyete ot tam, za da zhivyeyem i da nye izmryem. togava dyesyettye iosifovi bratya slyazokha da kupyat zhito ot yegipyet. a yakov nye izprati vyeniamina, iosifoviya brat, zayedno s bratyata mu; zashchoto dumashye: da nye bi da mu sye sluchi nyeshchastyie. i t'i, myezhdu oniya, koito idyekha, doidokha i sinovyetye na izrailiya da kupyat; zashchoto imashye glad i v khanaanskata zyemya. a ponyezhye iosif byeshye upravitel na zemyata i toi byeshye, koito prodavashye na vsichkitye lyudye na onaya zyemya, zatova bratyata na iosifa, kato doidokha, poklonikha mu sye s litsata si do zemyata. a iosif, kato vidya bratyata si, pozna gi, no sye pryestori, kato chuzhd na tyakh, govoryeshye im grubo i im ryechye: ot gdye idyete? a tye ryekokha: ot khanaanskata zyemya, za da kupim khрана. (a pri vsye, chye iosif pozna bratyata si, tye nye go poznakha). togava iosif, kato si spomni s'nishchata, koito byeshye vidyal za tyakh, ryechye im: viye styte shpioni; doshli styte da s'glyezhdatye golotata na taya zyemya. a tye mu kazakha: nye, navstryechuaryu, slugitye ti doidokha da si kupyat khрана. niye vsichki smye sinovyete na yedin chovyek, chyestni chovyetsi smye, slugitye ti nye sa shpioni. no toi im ryechye: nye, doshli styte da s'glyezhdatye golotata na zemyata. a tye kazakha: niye, tvoitye slugi, smye dvanadyesyet bratya, sinovyete na yedin chovyek v khanaanskata zyemya; i, yeto, nai-mladiyat ye dnyes pri bashchani, a yediniyat go nyama. i iosif im ryechye: tova ye, koyeto vi kazakh, kogato ryekokh: shpioni styte. yeto kak shchye b'dyetye opitani: v imyeto na faraona yevryeyski: faraon zhivyey., nyama da izlyezyete ot tuka, ako nye doidye i po-mladiyat vi brat tuka. pratyetye yedin ot vas da dovyyedye brata vi; a viye shchye ostanetyete zatvoreni dogdye sye provyeryat dumitye vi, dali govoritye istina; i ako nye, v imyeto na faraona, naistina viye styte shpioni. i gi postavi pod strazha za tri dyena. a na tretiya dyen iosif im ryechye: tova storyetye i shchye zhivyeyetye, zashchoto az sye boya ot boga: ako styte chyestni, nyeka ostaneye yedin ot vashitye bratya v k'shchata, v koyato styte pazyeni; viye idyete, zakaraitye zhito za gladnitye si chyelyadi yevryeyski:

za glada v doma vi., pa mi dovedyetye nai-mladiya si brat; taka shchye sye dokazhye, chye dumitye vi sa istinni, i viye nyama da umryetye. i storikha taka. i ryekokha si yedin na drug: naistina smye vionovni za nashiya brat, gdyeto vidyakhmye m"kata na dushata mu, kogato ni sye molyeshye i niye nye go poslushakhmye; zatova ni postigna tui byedstviye. a ruvim im otgovori kazvaiki: nye vi li govorikh tiya dumi: nye s"gyreshavaitye protiv dyetyeto, no viye nye poslushakhitye. zatova, vizhtye, kr"vta mu sye iziskva. a tye nye znayekha, chye iosif razbirashye, zashchoto govoryekha s nyego chryez pryevodach. i toi sye ottyegli ot tyakh i plaka; poslye, kato sye v"rna pri tyakh, govoryeshye im; i vzye izmyezhdu tyakh simyeona ta go v"rza pryed ochitye im. togava iosif zapovyada da nap"lnyat s"dovyetye im s zhito, da v"rnat paritye na vsyekigo v chuvala mu, i da im dadat khрана za iz p"tya; i storikha im taka. a tye natovarikha zhitoto na oslytie si i si tr"gnakha ot tam. no kogato yedin ot tyakh razv"rza chuvala si na myastoto za pryenoshchuvanye, za da dadye khрана na osyela si, vidya, chye paritye mu byakha otgorye v chuvala. i ryechye na bratyata si: paritye mi sa pov"rnati; naistina, vizhtye gi v chuvala mi. togava s"rtsata im sye uzhasikha, i tye sye obr"shchakha s tryepyet yedin k'm drug i kazvakha: shcho ye tova, koyeto ni stori bog? i kato doidokha pri bashcha si yakova, v khanaan-skata zymya, razkazakha mu vsichko, koyeto im sye bye sluchilo. ryekokha: chovyek"t, koito ye navstryechuar, na onaya zymya, ni govori grubo, i ni vzye za chovyetsi doshli da s"glyedat stranata. no niye mu kazakhmye: chystni chovyetsi smye, nye smye shpioni; dvanadyeset bratya smye, sinovye na yedin bashcha yevryeiski: sinovye na bashcha si.; yediniyat sye izgubi, a nai-mladiyat ye dnyes pri bashcha ni v khanaan-skata zymya. i chovyek"t, navstryechuariat na zymyata ni kaza: yeto kak shchye poznaya dali stye chystni: ostavyetye yedin ot vashitye bratya pri myenye i vzyemyetye zhito za gladnitye si domochadiya yevryeiski: za glada v doma vi. i si idyetye, pa mi dovedyetye nai-mladiya si brat; togava shchye poznaya, chye nye stye shpioni, a stye chystni, i shchye pusna brata vi, i viye shchye t"rguvatye v taya zymya. a kato izpravzakha chuvalitye si, yeto, na vsyeki v"zyela s paritye byeshye v chuvala mu; i tye i bashcha im sye uplaskikha kato vidyakha v"zlitye s paritye si. togava bashcha im yakov kaza: viye nye ostavikhyte byez chada; iosifa nyama, simyeona nyama, a iskatye i vyeniamina da zavedyetye; v"rkhu myenye padna vsichko tova! a ruvim, kato govoryeshye na bashcha si, ryechye: ubii dvata mi sina, ako nye ti go dovyyeda; pryedai go v moyata r"ka i az pak shchye ti go dovyyeda. a yakov kaza: sin mi nyama da slyezye s vas, zashchoto brat mu umrya, i samo toi oстана; ako mu sye sluchi nyeshchastye po p"tya, po koito otivatye, togava shchye svalitye byalata mi kosa s"s skr"b v groba.

43

a glad"t stavashye golyam po zymyata. i kato izyadokha zhitoto, koyeto donyesokha ot yegipyet,

bashcha im ryechye: idyetye pak, kupyetye ni malko khрана. a yuda, kato mu govoryeshye kaza: chovyek"t strogro ni zar"cha, kazvaiki: nyama da viditye litsyeto mi, ako brat vi nye b'dye s vas. ako izpratish brata ni s nas, shchye slyezyem i shchye ti kupim khрана; no ako nye go izpratish, nyama da slyezyem; zashchoto chovyek"t ni ryechye: nyama da viditye litsyeto mi, ako brat vi nye b'dye s vas. a izrail ryechye: zashcho mi storikhyte tova zlo ta kazakhitye na chovyeka, chye imatyie i drug brat? a tye ryekokha: chovyek"t razpita podrobno za nas i za roda ni, kato ni kaza: bashcha vi zhiv li ye oshchye? imatyie li i drug brat? i niye mu otgovorikhmye sporyed tiya nyegovi dumi. ot gdye da znayem niye, chye shchyeshye da kazhye: dovedyetye brata si. togava, yuda ryechye na bashcha si, izrailya: izprati dyetyeto s myenye, i da stanym da otidyem, za da zhivyeyem i da nye izmryem - i niye, ti i chadata ni. az otgovaryam za nyego; ot moyata r"ka go iskai; ako nye ti go dovyyeda i nye go pryedstavya pryed tyebye, togava nyeka s"m vinovyen pryed tyebye za vinagi. ponyezhye, ako nye byakhmye sye bavili, byez drugo do syega bikhmye sye v"rnali vtori p"t. togava, bashcha im izrail kaza: ako ye t'i, tova storyetye: vzyemyetye v s"dovyetye si ot nai-khubavitye plodovye yevryeiski: khvalyenoto nyeshcho. na nashata zymya - malko balsama i malko myed, aromati i smirna, f"st"tsi i badyemi - ta gi zanyesyetye podar"k na chovyeka; vzyemyetye dvoino povechye pari v r"tsyetye si, v"rnatitye v chuvalitye vi pari, pov"rnyetye s r"tsyetye si: mozhye da ye stanalo gryeshka. vzyemyetye i brata si ta stanetye i idyetye pri chovyeka. a bog vsyemog"shchi da vi dadye da pridobiyetye blagovolyeniyeto na chovyeka, ta da pusnye drugiya vi brat i vyeniamina. a az, ako ye ryechyeno da ostanana byez chada, nyeka oстана byez chada. togava chovyetsitye, kato vzyekha toya podar"k, vzyekha dvoino povechye pari v r"tsyetye si i vyeniamina; i stanakha ta slyazokha v yegipyet i pryedstavikha sye na iosifa. a iosif, kato vidya vyeniamina s tyakh, ryechye na domakina si: zavyyedi tiya chovyetsi u doma mi i zakoli, kakvoto tryabva i prigotvi; zashchoto chovyetsitye shchye obyadvat s myenye na pladnye. i chovyek"t stori, kakvoto por"cha iosif, i toi v"vyedye chovyetsitye v iosifoviya doma. a chovyetsitye sye uplaskikha, zagdyeto gi povyyedokha v iosifoviya dom, i ryekokha: poradi paritye, v"rnati v chuvalitye ni p"rviya p"t, ni poveyzhdad, za da namyeri povod protiv nas, da ni napadnye i da zarobi nas i oslytie ni. zatova tye sye priblizhikha pri iosifoviya domakin i govorikha mu pri vratata na doma, kazvaiki: poslushai, navstryechuaryu, slyazokhmye p"rviya p"t da si kupim khрана; a na vr"shchanye, kogato doidokhmye do myastoto za pryenoshchuvanye i otvorikhmye chuvalitye si, yeto, na vsyeki paritye byakha v chuvala mu, paritye ni nap"lno: zatova gi donyesokhmye obratno v r"tsyetye si. donyesokhmye i drugi pari v r"tsyetye si, za da kupim khрана; nye znayem, koi turi paritye ni v chuvalitye ni. a toi kaza: b'dyetye spokoini, nye boitye sye; bog vash i bog na bashcha vi, vi dadye skritoto v chuvalitye v s"krovishchye; az poluchikh paritye vi. togava izvyedye pri tyakh simyeona. i domakin"t v"vyedye

chovyetsitye v iosifoviya dom i im dadye voda ta si umikha nozyetye; dadye i khkana za oslytlye im. a tye prigotovikha podar"ka za iosifha pryedi da doidyed na pladnye; zashchoto chukha, chyed tam shchylid da yadat khlyab. i kogato doidyed iosif u doma, podnyesokha mu v k'shchi podar"ka, koito byeshye v r'tsyetye im; i mu sye poklonikha do zyeumyata. i slyed kato gi razpita za zdrazyeto im, ryechye: zdrazv li yed bashcha vi, startyets't, za kogoto mi govoriukhtye? zhiv li yed oshchye? a tye kazakha: zdrazv yed slugata ti, bashcha ni, zhiv yed oshchye. i navyedokha sye ta sye poklonikha. i kato podigna ochi vidya yednoutrobnia si brat vyeniamin i kaza: toya li yed nai-mladiyat vi brat, za kogoto mi govoriukhtye? i ryechye: bog da b'dye milostiv k'm tyebye, chado moye. i iosif b'rzo sye ottyegli, zashchoto s'rtsyeto mu sye razv"lnuva za brata mu; i kato iskashye da plachye, vlyezye v stayata si i plaka tam. poslye umi litsyeto si i izlyezye i zad'rzhai ki sye ryechye: slozhyetye khlyab. i slozhikha otdyelno za nyego, otdyelno za tyakh i otdyelno za yegiptyanitye, koito yadyakha s nyego; zashchoto nye bivashye yegiptyanitye da yadat khlyab s yevreyitye, ponyezhye tova yed gnusota za yegiptyanitye. i nasyadakha pryed nyego, p'rvorodniyat sporyed p'rvorodstvoto mu, i nai-mladiyat sporyed mladostia mu; i chovyetsitye sye chudyekha pomyezhdu si. i iosif im prashchashye ot yastiyata si; a vyeniaminoviya dyal byeshye pyet p'ti po-golyam ot dyela na kogoto i da bilo ot tyakh. i tye pikha, pikha izobilno s nyego.

44

poslye zapovyada na domakina si, kazvaiki: nap"lni chuvalitye na chovyetsitye s khkana, kolkoto mogat da pobyerat, toyi paritye na vsyegiko v chuvala mu yevreyiski: v ustata na chuvala. i turi chashata mi, sryeb"rnata chasha, otgorye v chuvala na nai-mladiya, s paritye za zhitoto mu. i toi stori sporyed tova, koyeto ryechye iosif. na utrinta, shchom s'mna, izpratikha chovyetsitye i oslytlye im. a kogato byakha izlyezli iz grada i nye byakha sye otdalyechili mnogo, iosif ryechye na domakina si: stani, tichai slyed chovyetsitye i, kato gi stignyesh, kazhi im: zashcho v'rnakhtye zlo za dobro? nye ye li taya chashata s koyato piye navstryechuaryat mi, i s koyato dazhye gadaye? zlye post'pikhtye kato storiukhtye tova. i chovyek't, kato gi nastigna, kaza im tiya dumi. a tye mu ryekokha: zashcho govori navstryechuaryat ni takiva dumi? nye dai, bozhye, slugitye ti da storiyat takova nyeshcho. yeto, niye ti v'rnakhmye ot khanaanskata zyeumy, paritye koito namyerikhmye otgorye v chuvalitye si; i kak bikhmye otkradnali sryebro ili zlato iz doma na navstryechuarya ti? tozi ot slugitye ti, u kogoto sye namyeri, nyeka umrye, tozhye i niye nyeka b'dyem robi na navstryechuarya si. a toi ryechye: nyeka b'dye sporyed kakto kazakhtye: u kogoto sye namyeri, toi shchye mi b'dye rob, a viye nye shchye b'dyetye vinovni. togava tye b'rzo snyekha chuvalitye si na zyeumyati, i vsyeki otvori chuvala si. i toi pryet"rsi, kato pochna ot nai-stariya i sv'rshi s nai-mladiya; i chashata sye namyeri v'v vyeniaminoviya chuval. togava razdrakha dryekhi-

tye si, natovarikha vsyeki osyela si, i sye v'rnakha in grada. i doidokha yuda i bratyata mu v doma na iosifa, gdyeto toi oshchye sye namirashye, i padnakha pryed nyego na zyeumyati. i ryechye im iosif: kakvo yed tova shcho storiukhtye? nye znayetye li, chyed chovyek, kato myenye, mozhye da gadaye byezpogryeshno yevreyiski: staratyelno da nablyudava.? togava yuda kaza: shcho da ryechyem na navstryechuarya si? shcho da govoriim? ili kak da sye opravdayem? bog otkri nyepravdata na slugitye ti; yeto, robi smye na navstryechuarya si, i niye i onya u kogoto sye namyeri chashata. no iosif ryechye: nye dai, bozhye, da storiya tova: onya, u kogoto sye namyeri chashata, toi shchye mi b'dye rob; a viye si idyetye s mir pri bashcha si. togava yuda sye priblizhi do nyego i ryechye: molya ti sye, navstryechuaryu moi, pozvoli na slugata si da kazhye yedna duma na navstryechuarya si, kato slushash ti; i da nye plamnnye gnyev't ti protiv slugata ti, zashchoto ti si kato faraon. navstryechuaryat mi popita slugitye si, kazvaiki: imatyed li bashcha ili brat? i ryekokhmye na navstryechuarya mi: imamyed star bashcha i malko dyetye na starostia mu, i nye-goviyat brat umrya, t'i chyed samo toi ostana ot maika si, i bashcha mu go obicha. i ti ryechye na slugitye si: dovyedyetye mi go, za da go vidya s ochitye si. i niye kazakhmye na navstryechuarya mi: dyetyeto nye mozhye da ostavi bashcha si, zashchoto, ako ostavi bashcha si, toi shchye umrye. a ti ryechye na slugitye si: ako nye slyezye s vas nai-malkiyat vi brat, nyama vyeched da viditye litsyeto mi. i kato otidokhmye pri slugata ti, bashcha ni, razkazakhmye mu tova, koyeto byeshye kazal moyat navstryechuar. a kogato bashcha ni ryechye: idyetye pak, kupyetye ni malko khkana, niye kazakhmye: nye mozhym da slyezym. ako nai-mladiyat ni brat yed s nas, togava shchye slyezym, zashchoto nye mozhym da vidim litsyeto na chovyeka, ako nai-mladiyat ni brat nye yed s nas. i slugata ti, bashcha ni, ni kaza: viye znayetye, chyed zhyena mi mi rodi dva sina: yediniyat izlyezye ot myenye i si ryekokh: navyarno zyvar go yed razk'sal; i do syega nye s'm go vidyal; i ako mi otnyemyetye i toya, i mu sye sluchi nyeshchastyed, shchye svalitye byalata mi kosa s's skr'b v groba. i syega, kogato otidyem pri slugata ti, bashcha ni, i dyetyeto nye yed s nas, to, ponyezhye zhivot't mu yed sv'rzan s nyegoviya zhivot, kato nye ti chyed nyama dyetyeto, shchye umrye; i slugitye ti shchye svalyat byalata kosa na slugata ti, bashcha ni, s's skr'b v groba. zashchoto slugata ti stana por'chityel pryed bashcha si za dyetyeto, kato kazakh: kato nye ti go dovyeda, togava shchye b'da za vinagi vinovnyen pryed bashcha si. syega, prochye, molya ti sye, vmyesto dyetyeto nyeka ostantye slugata ti rob na navstryechuarya mi, a dyetyeto nyeka otidyed s bratyata si. zashchoto, kak da otida az pri bashcha si, ako dyetyeto nye yed s myenye? da nye bi da vidya zloto, koyeto shchye spolyety bashcha mi.

45

togava iosif nye mozha vyechede da sye st'rpi pryed vsichki oniya, koito stoyakha pryed nyego, i izvika: izvyedyetye vsichki ot pryed myenye. i nye ostana nikoi pri iosifa, kogato toi sye otkri na bratyata si.

i zaplaka s glas, ta yegiptyanitse chukha; chu oshchye i faraonoviyat dom. i iosif kaza na bratyata si: az s'm iosif. bashcha mi zhiv li ye oshchye? no bratyata mu nye mozhakha da mu otgovoryat, zashchoto sye smutikha ot pris'tviyeto mu. togava iosif ryeche na bratyata si: yelatye blizo do myen, molya vi. i tye sye priblizhikha. i ryeche: az s'm brat vi iosif, kogoto viye prodadokhtye v yegypyet. syega, nye sk'rbyetye, nito sye okaivaitye, chyeye nye prodadokhtye tuk, ponyezhye bog mye izprati pryed vas, za da opazi zhivota. zashchoto vyeche dvyeh godini glad't v'r'luya v stranata; a ostavat oshchye pyet godini, v koito nye shchye ima ni oranye, ni zhyetva. bog mye izprati pryed vas, za da s'khranya ot vas ostat'ka na zymyata i da opazyta zhivota vi chryez golyamo izbavlyeniye. i t'i, nye mye izpratikhitye viye tuk, no bog, koito mye i napravi otyets na faraona, navstryechuar na tsyliya mu dom i upravityel na tsyalata yegipyetska zymya. b'rzaitye, idyetye pri bashcha mi i mu ryechyetye: taka kazva sin't ti iosif: bog mye postavi navstryechuar nad tsyliya yegypyet; yela pri myenye nyezabavno. ti shchye zhivyeyesh v gyesyenskata zymya i shchye b'dyesh blizo pri myenye, ti, chadata ti, i vnutsitye ti, stadata ti, dobit'k't ti i vsichko shcho imash. tam shchye tye khranya, (zashchoto ostavat oshchye pyet godini na glad), za da nye izpadnyesh v nyemotiya, ti, dom't ti i vsichko shcho imash. i glyedaitye, vashitye ochi i ochitye na brata mi vyeniamina vzhidat, chyeye moitye usta vi govoryat. i razkazhyetye na bashcha mi vsichkata mi slava v yegypyet i vsichko shcho vidyakhtye; i b'rzo dovyedyetye bashcha mi tuka. togava padna na vrata na brata si vyeniamina i plaka; plaka i vyeniamin na nyegoviya vrat. i tsyeluna vsichkitye si bratya i plaka nad tyakh; i slyed tova bratyata mu sye razgovaryakha s nyego. i izvyestyete za tova sye chu v'v faraonoviya dom, kato kazakha: iosifovitye bratya sa doshi; i tova stana ugodno na faraona i na slugitye mu. i faraon ryeche na iosifa: kazhi na bratyata si: taka napravetye: natovaryetye zhivotnitye si i tr'gnyetye, idyetye v khanaanskata zymya. i kato vzyemyetye bashcha si i chyelyaditye si, yelatye pri myenye; i az shchye vi dam blagata na yegipyetskata zymya, i shchye sye khranitye s tl'stinata na zymyata. a na tyebye zapovyadvam da im ryechyesh: taka storyetye: vzyemyetye koli ot yegipyetskata zymya za dyetsata si i za zhyenitye si i dovyedyetye bashcha si i yelatye. pri tova, nye zhaletye vyeschitye si, zashchoto blagata na tsyalata yegipyetska zymya shchye b'dat vashi. i sinovyetye na izrailya storikha taka; i iosif im dadye koli, sporyed faraonovata zapovyed, dadye im i khrana za iz p'tya. na vsyeki ot tyakh dadye dryekhi za pryemyana; a na vyeniamina dadye trista sryeb'nika i dryekhi za pyet pryemyeni. i na bashcha si izprati dyesyet osli natovaryeni s yegipyetski blaga, dyesyet oslisi natovaryeni s zhito i khylab, i khrana za bashcha si za iz p'tya. taka izprati bratyata si ta si otidokha; i por'cha im: da nye sye karatye po p'tya. i t'i, tye izlyazokha ot yegypyet ta doidokha v khanaanskata zymya, pri bashcha si yakova. i izvyestikh mu, kazvaiki: iosif ye oshchye zhiv i ye upravitel na tsyalata yegipyetska zymya. a s'rtsyeto mu primrya, zashchoto nye

gi vyarvashye. no tye mu razkazakha vsichko, koyeto iosif im byeshye govoril; i kato vidya kolitye, koito iosif bye izpratil da go vzyemat, dukh't na bashcha im yakova sye s'zhivi. i ryeche izrail: dovolno ye; sin mi iosif ye oshchye zhiv, shchye ida i shchye go vidya pryedi da umra.

46

i taka, izrail tr'gna, s vsichko shcho imashye; i kato doidye v'v virsavyeye, prinyesyete zhyertvi na boga na bashcha si isaaka. i bog govori na izrailya v noshchno vidyeniye, kazvaiki: yakovye, yakovye. a toi otgovori: yeto mye. i ryeche: az s'm bog, bog na bashcha ti; nye boi sye da slyezesh v yegypyet, zashchoto shchye tye napravya tam vyelik narod. az shchye slyaza s tyebye v yegypyet i az nyepryemyenno shchye tye v'rna pak; i iosif shchye turi r'kata si na ochitye ti. togava yakov stana ot virsavyeye; i sinovyetye na izrailya kachikha bashcha si yakova, dyetsata si i zhyenitye si na kolitye koito faraon bye pratil; za da go vozyat; s'brakha i dobit'ka si i imota, koito byakha pridobili v khanaanskata zymya; i yakov i tsyaloto mu syemyeystvo s nyego doidokha v yegypyet; toi dovyedye s's syebye si v yegypyet sinovyetye si i vnutsitye si, d'shchyeritye si i vnukitye si, - tsyaloto si syemyeystvo. a yeto imyenata na sinovyetye na izrailya, koito vlyazokha v yegypyet: yakov i sinovyetye mu: ruvim, p'rvorodniyat na yakova; a ruvimovi sinovyetye: yenokh, falu, yesron i kharmii; simyeonovi sinovyetye: yemuil, yamin, aod, yakhin, sokhar i saul sin na khanaanka; lyeviyevi sinovyetye: girson, kaat i myerarii; yudovi sinovyetye: ir, onan, shyela, faryes i zara; no ir i onan umryakha v khanaanskata zymya; i faryesovi sinovyetye byakha yesron i amul; isakharovi sinovyetye: tola, fua, iov i simron. zavulonovi sinovyetye: syeryed, yelon i yalyeil. tiya sa sinovyetye, koito liya rodi na yakova v padan-aram, i d'shchyerya mu dina. tye vsichki - sinovyetye mu i d'shchyeritye mu - byakha tridyesyet i trima dushi. a gadovi sinovyetye: sifon, agii, sunii, yesvon, irii, arodii i arilii; asirovi sinovyetye: yemna, yesua, yesui i vyeriya, i syestra im syera; i vyeriyevi sinovyetye: khyevyer i malkhiyel. tiya sa sinovyetye na zyelfa, koyato lavan dadye na d'shchyerya si liya; i tyakh tyta rodi na yakova - shyestnadyesyet dushi. a sinovyetye na yakovovata zhyena rakhil: iosif i vyeniamin; i na iosifa sye rodikha v yegipyetskata zymya manasiya i yefryem, koito mu rodi asyeneta, d'shchyerya na iliopolskiya zhryets potifyer; vyeniaminovi sinovyetye: vyela, vyekhyer, avsil, gira, nyeyeman, ikhii, ros, mupim, upim i aryed. tiya sa rakhilinitye sinovyetye, koito sye rodikha na yakova, vsichkitye chyetirindesyet dushi. a danovi sinovyetye: usim; nyeftalimovi sinovyetye: yasiil, gunii, yesyer i silim. tiya sa sinovyetye na vala, koyato lavan dadye na d'shchyerya si rakhil, i tyakh tyta rodi na yakova, vsichkitye syedym dushi. vsichkitye chovyetsi, koito doidokha s yakova v yegypyet, koito izlyazokha iz chryeslata mu, vsichkitye byakha shyestdyesyet i shyest dushi, osyven yakovovitye snakhi; i sinovyetye, koito sye rodikha na iosifa v yegypyet, byakha dvama: vsichkitye ot yakovoviya dom, koito doidokha v yegypyet, byakha

syedyemdyesyet dushi. i yakov izprati yuda pryed syebye si pri iosifa, za da pokazhye p"tya pryed nyego v gyesyen; i t'i, doidokha v gyesyenskata zye-myia. togava iosif vpryegna kolyesnitsata si i otidye v gyesyen da posryeshchnye bashcha si izraili, i kato sye yavi pryed nyego, padna na vrata mu i plaka d'lgo na vrata mu. i ryechye izrail na iosifa: nyeka umra syega, kato vidyakh litsyeto ti, chye ti si os-hchye zhiv. a iosif ryechye na bratyata si i na bash-chiniya si dom: shchye otida da izvyestya na faraona, i shchye mu ryeka: bratyata mi i dom't na bashcha mi, koito byakha v khanaanskata zyemya, doidokha pri myenye; a tiya chovyetsi, ponyezhye sa ovchari, i sye zanimavat s's skotov"dstvo, dokarakha stadata i dobit"ka si i vsichko shcho imat. i kogato vi povika faraon i popita: kakvo vi ye zanyatiyeto? kazhyetye: niye, slugitye ti, i bashchitye ni, ot mladini do syega smye skotov"dsti. kazhyetye tova, za da zhivyyetye v gyesyenskata zyemya, zashchoto vsichkitye ovchari sa otrvatityelni za yegipytskyaniye.

47

i t'i, iosif vlyezye pri faraona i mu izvesti, kaz-vaiki: bashcha mi i bratyata mi, stadata im i dobit"k't im, i vsichko shcho imat doidokha ot khanaanskata zyemya, i syega sa v gyesyenskata zyemya. i vzye pyetima ot bratyata si ta gi pryedstavi na faraona. i faraon ryechye na bratyata mu: shcho ye zany-atiyeto vi? a tye kazakha na faraona: niye, slugi-tye ti, i bashchitye ni, smye ovchari. ryekokha os-hchye na faraona: doidokhmye da pozhivyyem v taya zyemya, zashchoto nyama pasishchye za stadata na slugitye ti, ponyezhye glad't sye zasili v khanaan-skata zyemya; zatova, molim ti sye nyeka zhivyyet slugitye ti v gyesyenskata zyemya. i faraon govori na iosifa, kazvaiki: bashcha ti i bratyata ti doidokha pri tyebye; yegipyetskata zyemya ye pryed tyebye; nas-tani bashcha si i bratyata si v nai-dobrata myestnost ot zyemyata; nyeka zhivyyet v gyesyenskata zye-myia. i ako znayesh, chye nyakoi ot tyakh sa sposobni m"zhye, postavi gi nadziratyeli nad moya dobit"k. slyed tova iosif v"vyedye bashcha si yakova i go pryed-stavi na faraona; i yakov blagoslovi faraona. i faraon ryechye na yakova: kolko ye chisloto yevryeiski: kolko sa dnitye. na godinitye na zhivota ti? i yakov kaza na faraona: chisloto na godinitye na prishyel-stvuvanyeto mi ye sto i tridyesyet godini; malko i zlo ye bilo chisloto na godinitye na zhivota mi, i nye dostigna do chisloto na godinitye na zhivota na bash-chitye mi, v"v vryemyeto na tyakhnoto prishyelstvua-vanye. i kato blagoslovi faraona, yakov izlyezye ot faraonovoto pris'tviye. togava iosif nastani bashcha si i bratyata si, kato im dadye imot v yegipyet-skata zyemya, v nai-dobrata myestnost ot zyemyata v ramyesiiskata zyemya, sporyed kakto zapovyada faraon. i iosif khranyeshye bashcha si, bratyata si i tsyeliya si bashchin dom s khlyab, sporyed golyem-inata na chyelyadyite im. a nyamashye khlyab po tsyalata zyemya, zashchoto glad't dotolkova sye za-silvashye, shchoto yegipyetskata zyemya i khanaan-skata zyemya sye iznurikha ot glada. i iosif pribra vsichkitye pari, koito sye namirakha v yegipyetskata i

khanaanskata zyemya, za zhitoto, koyeto kupuvakha; i iosif donyesye paritye v"v faraonoviya dom. i kato sye sv"rshikha vsichkitye pari v yegipyetskata zye-myia i khanaanskata zyemya, vsichkitye yegipytyani doidokha pri iosifa i ryekokha: dai ni khlyab; za-shcho da umiramye pryed tyebye, ponyezhye sye sv"rshikha paritye ni? a iosif ryechye: ako paritye vi sa sye sv"rshili, dokaraitye dobit"ka si, i shchye vi dam khlyab sryeshchyu dobit"ka vi. i t'i, dokar-vakha dobit"ka si na iosifa; i iosif im davashye khlyab sryeshchyu konyetye, stadata, dobit"ka i oslyite im; i taka, pryez onaya godina toi gi pryekhrani s khlyab sryeshchyu vsichkii im dobit"k. i kato sye izmina onaya godina, doidokha pri nyego i drugata godina i mu kazakha: nyama da skriyem ot navstryechuarya si, chye vsichkitye ni pari sye sv"rshikha; i dobit"k't stana na navstryechuarya ni; nye ostana drugo pryed navstryechuarya ni osvnen tyelata ni i zyemyata ni. zashcho da izmryem pryed ochitye ti i zyemyata ni da zapustyete? kupi nas i zyemyata ni za khlyab, i niye shchye b'dyem slugi na faraona, i zyemyata ni za nyego shchye razhda. dai ni i syemye, za da ostanyem zhivi da nye umryem, i da nye zapustyete zyemyata. i t'i, iosif zakupi za faraona tsyalata yegipyetska zye-myia, zashchoto yegipytyaniye prodavakha vsyeki ni-vata si, ponyezhye glad't sye zasilvashye nad tyakh; taka zyemyata stana faraonova. i toi prysyeli nasye-lyenyeto v gradovyetye ot yediniya krai do drugiya krai na yegipyetskitye pryedyeli. samo zyemyata na zhryetsitye nye zakupi, zashchoto zhryetsitye imakha opryedyelen ot faraona dyal i sye pryekhranvakha ot dyela, koito faraon im dadye; zatova nye prodadokha zyemyata si. togava iosif kaza na lyudyete: yeto, dnyes zakupikh vas i zyemyata vi za faraona; na vi syemye ta zasyeitye zyemyata. zatova, v"v vryemye na byeritbata shchye davatye pyetata chast na faraona, a chyetiritye chasti shchye b'dat za vas da zasyeitye nivitye, i za khrana za vas i za domashniye vi, i za khrana na dyetsata vi. i tye ryekokha: ti opazi zhivota ni; nyeka pridobiyem blagovolyenyeto na navstryechuarya si, i shchye b'dyem slugi na faraona. i iosif postavi tova za povyelyeniye v yegipyetskata zyemya, kakto ye i do dnyes, da sye dava pyetata chast na faraona; samo zyemyata na zhryetsitye yedin-stvyeno nye stana faraonova. i t'i, izrail sye za-syeli v yegipyetskata zyemya, v gyesyenskata strana, gdyeto pridobivakha imyeniya, naplodyavakha sye, i tv"rdye sye razmnzhavakha. i yakov zhivya syedyemnadysyet godini v yegipyetskata zyemya, taka chye chisloto na godinitye na yakoviya zhivot stana sto chyetiridyesyet i syedyem godini. a kato nablizhi vryemyeto, kogato izrail tryavvashye da um-rye, povika sina si iosifa i mu kaza: ako s'm pridobil tvoeto blagovolyeniye, molya, turi r"kata si pod bye-droto mi, i zak"lni mi sye, chye shchye mi pokazhyesh taya blagost i vyarnost: da nye mye pogryebesh v yegipyet, no kogato pochina s bashchitye si, da nye pryenyesesh ot yegipyet i da nye pogryebesh v tyakhnata grobnitsa. a toi ryechye: shchye napravya sporyed kakto si kazal. i ryechye yakov: zak"lni mi sye; i toi mu sye zaklye. togava izrail sye pokloni v"rkhu v"zglavnitsata na lyeglotu.

shlyed tova, izvyestikha na iosifa: yeto, bashcha ti ye bolyen. i toi povyedye s's syebye si dvata si sina, manasiya i yefryema, da otidat pri nyego. i izvyestikha na yakova, kazvaiki: yeto, sin ti iosif idye pri tyebye. togava izrail s'bra silyte si i syedna na lyegloto. i yakov kaza na iosifa: bog vsyemog'shchi mi sye yavi v luz, v khanaanskata zhyemya, i blagoslovi nye, kato mi kaza: yeto, az shchye tye naplodya, shchye tye razmnozha, i shchye napravya da proizlyazat mnogo narodi ot tyeby; i shchye dam taya zhyemya na potomstvoto ti shlyed tyebye za vsyegdashno prityezhaniye. i syega, dvata ti sina, koito ti sye rodikha v yegipyetskata zhyemya, pryedi da doida az pri tyebye v yegipyet, sa moi; yefryem i manasiya shchye b'dat moi s'shcho, kakto ruvim i simyeon. a chadata, koito rodish podir tyakh, shchye b'dat tvoi, a kolkoto za naslyedstvoto si, shchye sye narichat s imyeto na tiya svoi bratya. a kogato sye vr'shchakh ot padan, umrya mi rakhil na p'tya v khanaanskata zhyemya, kato ostavashye yedno malko razstoyaniye da stignyem do yefrata; i pogryebakh ya tam, krai p'tya za yefrata, (koito ye vityleyem). i kato s'glyeda iosifovitye sinovy, ryechye izrail: koi sa tiya? a iosif kaza na bashcha si: tiya sa sinovyetye, koito bog mi dadye tuka. a toi ryechye: molya, dovyedi gi pri myenye, za da gi blagoslovy. a ochitye na izrailya byakha pomracheniy ot starost, ta nye mozhyyeshye da vyzhda. i t'i, iosif gi priblizhi pri nyego; a toi gi tsyeluna i gi pryeg'rna. i ryechye izrail na iosifa: nye sye nadyavakh da vidya litsyeto ti; no, yeto, bog mi pokaza i potomstvoto ti. i iosif, kato gi makhna otmeyezhdu kolyenata si, pokloni sye s litsyeto do zhyemyata. poslye iosif gi vzye dvamata, yefryema s dyasnata si r'ka k'm lyavata na izrail, a manasiya s lyavata si r'ka k'm dyasnata na izrail, ta gi dovyedye pri nyego. a izrail prostrya dyasnata si r'ka i ya v'zlozhi na glavata na yefryema, koito byeshye po-mladiyat, a lyavata r'ka na manasiyevata glava, kato narochno kr'stosa r'tsyetye si; (zashchoto manasiya byeshye p'rvorodniyat). i kato blagoslovi iosifa ryechye: bog, pryed kogoto khodikha bashchitye mi avraam i isaak, bog, koito mye ye pas'l pryez tsyeliya mi zhivot do toya dyen; angyl't, koito mye izbavya ot vsyako zlo, nyeka blagoslovi monchyetata; i nyeka sye narichat s moyeto imye i s imyeto na bashchitye mi avraama i isaaka; i nyeka narastat v mnozhyestvo vsryed zhyemyata. no kato vidya iosif, chye bashcha mu v'zlozhi dyasnata si r'ka na yefryemovata glava, nye odobri; i digna r'kata na bashcha si, za da ya pryemyesti ot yefryemovata glava na manasiyevata glava. i iosif ryechye na bashcha si: nye taka, tatye, zashchoto yeto p'rvorodniyat, v'zlozhi dyasnata si r'ka na nyegovata glava. no bashcha mu otkaza, kato ryechye: znaya sinko, znaya; i toi shchye stanye plyemye; i toi shchye b'dye vyelik, no po-mladiyat mu brat shchye b'dye po-golyam ot nyego, i potomstvoto mu shchye stanye mnozhyestvo narodi. i t'i, v s'shchiya dyen gi blagoslovi, kazvaiki: s tvoeyeto imye izrail shchye blagoslavya, kato kazva: bog da tye napravi kato yefryema i kato manasiya! - kato postavii yefryema pryed manasiya. shlyed tova izrail ryechye na iosifa: yeto, az umiram; no bog shchye b'dye s vas, i shchye vi

v'rnye pak v otyechyestvoto vi. vprochyem, az na tyebye davam yedin dyal povyechye otkolkoto na bratyata ti, koito dyal vzyekh ot r'tsyetye na amoryeitsitye s's sabyata si i s l'ka si.

49

togava yakov povika sinovyetye si i ryechye: s'byeryetye sye, za da vi izvyestya kakvo shchye vi sye sluchi v shlyedvashchitye dni: - s'byeryetye sye i slushaitye, sinovy yakovovi, i poslushaitye izrailya, bashcha si. ruvimye, ti si p'rvorodniyat moi, moschta moya, i p'rviyat plod na silata mi, pryev'zhodyen po dostoinstvo, i pryev'zhodyen po sila. izvryal si kato voda; nye shchye imash pryev'zhodstvoto, zashchoto si sye kachil na lyegloto na bashcha si, i togava si go oskvyernil. na lyegloto mi sye ye kachil! simyeon i lyevii sa bratya; syechiva nasilstvyeni sa nozhovyetye im. v s'vyeta im da nye uchastvuvash, dushye moya; k'm s'braniyeto im da sye nye pris'yedinish, slavo moya t.ye., dushye moya., zashchoto v gnyeva si ubikha chovyetsi i v uporstvoto si pryeryazakha zhilytye na volovoye. proklyet gnyev't im, zashchoto byeshye sviryep, i yarostta im zashchoto bye zhyestoka! shchye gi razdyelya v yakova, i shchye gi razpr'sna v izrailya. yudo, tyebye shchye pokhvalyat bratya ta; r'kata ti shchye b'dye na vrata na nyepriyatylitye ti; sinovyetye na bashcha ti shchye ti sye klyanat. mlad l'v ye yuda; ot plyachka, sinye moi, si sye v'zdignal; lyegal i razprostryal sye ye kato l'v i kato l'vitsa; koi shchye go v'zbudi? nye shchye lipsva skipt'r ot yuda, nito upravitelyev zhyez'l otryed nozetye mu, doklye doidyete silo t.ye., mirnii.; i nyemu shchye sye pokoryavat plyemyenata. kato vr'zva za lozata osylcheyeto si i za othornata loza zhryebcheyeto na oslitsata si, shchye opyere s vino dryekhata si, i s kr'vta na grozdyeto oblyekloto si. ochitye mu shchye chyervyeneyeyat ot vino. i z'bitye mu shchye byelyeyat ot mlyako. zavulon shchye obitava krai bryega na yezzeroto yevryeiski: moryeto., i shchye b'dye pristanishchye na korabi; i shchye granichi s's sidon. isakhar ye yak osyel, koito sye ye prosnal myezhdu kosharitye; i kato vidya, chye myastoto byeshye dobro za pochivka, i chye stranata byeshye priyatna, podlozhi plyeshchitye si za tovar, i stana sluga podchinyen. dan shchye s'di lyudyetye si, kato yedno ot izrail'yevitye plyemyena. dan shchye b'dye zmiya na p'tya, yekhidna na p'tyekata, koyato khapye pyetitye na konya, t'i chye yezdach't mu pada nazad. tvoeyeto spasenyeye chakakh, navstryechui. gada shchye razbiyat razboynitsi; no i toi shchye razbiye pyetitye im. khlyab't ot asira shchye b'dye izryadyen; i toi shchye dostavya tsarski sladkishi. nyeffalim ye yelen pusnat, koito govori ugodni dumi. iosif ye plodonosna vyeika, plodonosna vyeika krai izvor; klonchyetata i sye prostirat po styenata. stryeltitsye go ogorchikha, i stryelyakha po nyego, i prysyeldvakha go; no l'k't mu zapazi yakostta si. i mishtitsye na r'tsyetye mu sye ukryepikha, chryez r'tsyetye na silniya yakovov, - otgdyeto ye pastir't, izrail'yeviyat kam'k, - chryez boga na ottsa ti, koito shchye ti pomaga, i chryez

vsyesilniya, koito shchye tye blagoslavya. s nyebyesni blagoslovyeniya ot gorye, s blagoslovyeniya na byezdnata, koyato lyezhi otodlu s blagoslovyeniya na s'stsitye i na utrobata. blagoslovyeniya na ottsa ti pryevishavakha, blagoslovyeniya na praottsitye mi, do visokitye v"rkhovye na vyechnitye planini, tye shchye b'dat na iosifovata glava, i na tyemyeto na pryev"zhkodniya myezhdu bratyata si. vyeniamin ye v"lk grabityel; zaran shchye poyazhda lov. a vyecher shchye dyeli korist. vsichki tiya sa dvanadyesyettye izraillevi plyemyena; i tova ye, koyeto izgovori bashcha im kato gi blagoslovi; vsyeki blagoslovi sporyed blagoslovyeniyo, koyeto mu sye padashye. oshchye im zar'cha, kato im kaza: az sye pribiram pri lyudyetye si; pogryebetye mye s bashchitye mi v pyeshchyerata, koyato ye v nivata na khyetyeyetsa yefrona. v pyeshchyerata, koyato ye v nivata makhpyelakh, koyato ye sryeshchu mamvrii v khanaanskata zymya, koyato pyeshchiera avraam kupi zayedno s nivata ot khyetyeyetsa yefrona za sobstvyeno grobishchye. tam pogryebakha avraama i zhyena mu sara; tam pogryebakha isaaka i zhyena mu ryeveka; i tam pogryebakh az liya. nivata i pyeshchyerata, koyato ye v nyeya, byakha kupyeni ot khyetyeitsitye. a kato sv'rshi yakov por'chkitye k'm sinovyetye si, prityegli nozyetye si v lyegloto i izd'khna, i sye pribira pri lyudyetye si.

50

togava iosif padna na litsyeto na bashcha si, plaka v"rkhu nyego, i go tsyeluva. i iosif zapovyada na sluzhashchitye nyemu lyekari da balsamirat bashcha mu; i lyekaritye balsamirakha izrailya, kato rabotikha nad nyego nap'lno chyetiridyesyet dyena; zashchoto tolkova ye p'lnoto vryemye za balsamiranye; i yegiptyanitye go oplakvakha syedyemdyesyet dyena. i kato pryeminakha dnitye na zhalyeikata za nyego, iosif govori na faraonoviya dom, kazvaiki: ako s'm pridobil vashyeto blagovolyeniye, govoryetye, molya vi sye, v ushitye na faraona, i ryechyetye: bashcha mi mye zaklye, kato kaza: vizh, az umiram; v groba, koito si prigotvikh v khanaanskata zymya, tam da mye pogryebyesh. syega, procheyeye, nyeka otida, molya, da pogryeba bashcha si; i shchye sye v"rna. a ryechye faraon: idi, pogryebi bashcha si, sporyed kakto tye ye zaklyel. i taka, iosif otidye da pogryebe bashcha si; i s nyego otidokha vsichkitye sluzhityeli na faraona, staryeishinitye na doma mu, i vsichkitye staryeishini na yegipyetskata zymya, s"shcho i tselyiat dom na iosifa, bratyata mu, i bashchinyat mu dom; samo chyelyaditye si, stadata si i dobit'ka si ostavikha v gyesyenskata zymya. otidokha s nyego i kolyesnitsi i konnitsi, t'i chye stana mnogo golyamo shyestviye. i kogato pristignakha do atadovoto gumno, koyeto ye ottat"k vyeroyatno: na zapad ot. iordan, tam ridakha tv'rde mnogo i silno; i iosif napravi za bashcha si syedmodnyevna zhalyeika. a khanaantsitye, tamoshnitye zhityeli, kato vidyakha zhalyeikata pri atadovoto gumno, ryekokha: yegiptyanitye imat golyama zhalyeika; zatova, myastoto, koyeto ye ottat"k iordan, sye naimyenuva avyel-misraim t. ye., yegipyetsko ri-

daniye.. togava sinovyetye na izrailya mu storikha, sporyed kakto im byeshye zapovyadal; zashchoto sinovyetye mu go pryenyosokha v khanaanskata zymya i go pogryebakha v pyeshchyerata na nivata makhpyelakh, sryeshchu mamvrii, koyato pyeshchiera avraam kupi zayedno s nivata za sobstvyeno grobishchye ot khyetyeyetsa yefron. i iosif, kato pogryeba bashcha si, v"rna sye v yegipyet, toi i bratyata mu i vsichki, koito byakha otishli s nyego da pogryebat bashcha mu. a kato vidyakha iosifovitye bratya, chye umrya bashcha im, dumakha si: mozhye bi iosif da ni namrazi i da ni v"zv"rnye zhyestoko za vsichkoto zlo, shcho smye mu storili. zatova pratikha na iosifa da mu kazhat: pryedi da umrye, bashcha ti ni zapovyada s dumitye: taka da kazhyetye na iosifa: prosti, molya ti sye, pryest'plyeniyeto na bratyata si i gryekha im za zloto, koyeto ti storikha. i t'i, prosti molim ti sye, pryest'plyeniyeto na slugitye na bashchinya ti bog. a iosif sye razplaka, kogato mu govoriakha. poslye otidokha i bratyata mu ta padnakha pryed nyego i ryekokha: yeto, niye smye ti slugi. a iosif im kaza: nye boitye sye; nima s'm az vmyetno boga? viye naistana namislikhtye zlo protiv myenye; no bog go namisli za dobro, za da dyeistvuva taka, shchoto da spasi zhivota na mnogo lyudye, kakto i stana dnyes. procheyeye, nye boitye sye; az shchye khranya vas i chyelyaditye vi. i utyeshi gi i govori im lyubyezno. taka iosif ostana da zhivyeye v yegipyet, toi i bashchinyat mu dom. i iosif zhivya sto i dyesyet godini; i iosif vidya yefryemovi chada ot tryetiya rod; s"shcho i dyetsata na manasiyeviya sin makhira sye rodikha na iosifovitye kolyenye. slyed tova, iosif ryechye na bratyata si: az umiram; a bog nyepryemyenno shchye vi posyeti, i shchye vi zavedye ot taya zymya v zyemyata, za koyato sye ye klyel na avraama, isaaka i yakova. i iosif zaklye potomtsitye na izrailya, kato ryechye: ponyezhye bog nyepryemyenno shchye vi posyeti, to viye da iznyesyetye kosititye mi ot tuka. i t'i, iosif umrya, na v"zrast sto i dyesyet godini; i balsamirakha go i polozhikha go v kovcheyg v yegipyet.

yeto imyenata na sinovyetye na izrailya, koito doidokha v yegipyet zavedno s yakova; vsyeiki doidy e s chelyadta si: ruvim, simyeon, lyevii i yuda, isakhar, zavulon i vyeniamin, dan i nyeftalim, gad i asir. vsichkiye chovyetsi, koito izlyazokha iz chryeslata na yakova byakha syedyemdyesyet dushi; a iosif byeshye vyeche v yegipyet. i umrya iosif, vsichkiye mu bratya, i tsyaloto onova pokolyeniye. a potomsitye na izrailya sye naplodikha i razmnzhikha, uvelichikha sye i tolkova mnogo sye zasilikha, shchoto zyemyata sye izp'lni ot tyakh. togava sye v'ztsari nad yegipyet nov tsar, koito nye poznavashye iosifa. i toi ryechye na lyudyetye si: vizhtye, tiya lyudye, izrailtyanitye sa po-mnogo i po-silni ot nas; yelaty e, da post'pim razumno spryamo tyakh, za da sye nye razmnzhavat, da nye bi, s sluchai na voina, da sye s'yedinyat i tye s nyepriyatylitye ni, da voyuvat protiv nas i da si otidat ot zyemyata. zatova postavikha nad tyakh nastoinitsi, koito da gi izm'chvat s tyezh'k trudi; i tye s'zidakha na faraona pitom i ramyesii, gradovyye za zhitnitsi. no kolkoto povyeche gi izm'chvakha, tolkova povyeche tye sye razmnzhavakha i sye razshiryavakha, taka chye yegipyantitye sye otrashchavakha ot izrailtyanitye. zatova yegipyantitye karakha zhyestoko izrailtyanitye da rabotyat; ogorchavakha zhivota im s tyezhka rabota, da pravyyat kal i kirpichi i da v'rshat vsyakak"v vid polska rabota, vsichkiye raboty, s koito gi karakha da rabotyat, byakha tv'rduye tyezhki. pri tova, yegipyetskiyat tsar zar'cha na yevryeiskitye babi, (ot kuito yednata sye imyenuvashye shifra, a drugata fuo), kato im kaza: kogato babuvaty na yevryeikitye i viditye, chye razhdat yevryeiski: chye sa na stolchetata za razhdanye., ako rodyat sin, ubivaitye go, no ako rodyat d'shchyerya, togava nyeka zhivyye. ne babitye sye boyakha ot boga, ta nye pravyyekha kakvoto im zar'cha yegipyetskiyat tsar, a ostavyakha zhivi m'zhkiye dyetsa. togava yegipyetskiyat tsar povika babitye i im ryechye: zashcho pravitye tova ta ostavyaty zhivi m'zhkiye dyetsa? i babitye kazakha na faraona: ponyezhye yevryeikitye nye sa kato yegipyankitye; zashchoto sa p'rgavi i razhdat pryedi da doidat babitye pri tyakh. zatova bog pravyyeshye dobro na babitye. a lyudyetye sye razmnzhavakha i zasilvakha tv'rduye mnogo. i ponyezhye babitye sye boyakha ot boga, toi im napravi domovyye. togava faraon zar'cha na vsichkiye si lyudye, kato kaza: vsyeiki sin, koito sye rodi na yevryeitye, khv'rlyaitye go v nil yevryeiski: ryekata., a vsyaka d'shchyerya ostavyaitye zhiva.

v tova vryemye otidye nyakoi si chovyek ot lyevyeviyi dom ta vzye za zhyena yedna ot lyevyevitye zhyeni. i zhyenata zachna i rodi sin; i kato vidya, chye byeshye krasivo dyetye, kri go za tri myesyetsa. no ponyezhye nye mozhyeshye vyeche da go kriye, vzye mu rogozyen kovcheyzhyets i namaza go s's smola i katran, turi dyetyeto v nyego i go polozhi v tr'stikata pri bryega na ryekata. a syestra

mu stoyeshye otdayech, za da vidi kakvo shchye mu sye sluchi. i faraonovata d'shchyerya slyezye da sye ok'pye v ryekata, a sluginitye i khodyekha po bryega na ryekata; i kogato s'glyeda kovcheyzhyetsa v tr'stikata, tyia prati sluginyata si da go donyesy e. kato go otvori, vidya dyetyeto, i, yeto, malkoto plachyeshye; i pozhalo go i kaza: ot yevryeiskitye dyetsa ye tova. togava syestra mu ryechye na faraonovata d'shchyerya: da otida li da ti povikam doilka ot yevryeikitye, za da ti doi dyetyeto? i faraonovata d'shchyerya i ryechye: idi. i t'i, momichyeto otidye ta povika maikata na dyetyeto. i faraonovata d'shchyerya i ryechye: vzyemi tova dyetye ta mi go otdoi, i az shchye ti zaplata. i zhyenata vzye dyetyeto i go doyeshye. a kogato porasna dyetyeto, donyesy e go na faraonovata d'shchyerya, i to stana nyein sin. i naimyenuva go moisyei t. ye., izvlyechyen iz voda: ponyezhye, kaza tyia, izvlyakokh go ot vodata. a v'v vryemyeto kogato moisyei porasna, izlyezye pri bratyata si i glyedashye tyegylilata im. i vidya nyakoi si yegipyantin, chye biyeshye yedin yevryein, yedin ot bratyata mu; i kato porazglyeda nasam natam i vidya, chye nyama nikoi, ubi yegipyantina i go skri v pyas'ka. izlyezye i na drugiya dyen, i yeto, dvama yevryei sye spryechkakha; i kaza na obidnika: zashcho biyesh drugarya si? a toi ryechye: koi tye postavi nachalniki i s'diya nad nas? iskash li i myenye da ubiyesh, katto ubi yegipyantina? togava moisyei sye uplashi i si kaza: yavno ye, chye tova nyeshcho stana izyvestno. a kato chu tova faraon, t'sryeshye sluchai da ubiye moisyeya; no moisyei pobygna ot faraonovoto litsye i sye zasyeli v madiamskata zymya. i syedna do yedin kladyenyets, a madiamskiyat zhryets imashye syedyem d'shchyeri, koito doidokha i nalyakha voda i nap'lnikha koritata, za da napoyat bashchinitye si ovtsi. no ovcharitye doidokha i gi izp'dikha; a moisyei stana ta im pomogna, i napoi ovtsitye im. i kato doidokha pri bashcha si raguila, toi im ryechye: kak doidokhtye dnyes tolkova skoro? a tye kazakha: yedin yegipyantin ni izbavi ot t'syetye na ovcharitye, pri tova i voda ni nalya ta napoi ovtsitye. i toi ryechye na d'shchyeritye si: a gdye ye toi? zashcho ostavikhtye chovyeka? povikaitye go da yadye khlyab. i moisyei skloni da zhivyye pri chovyeka, koito i dadye na moisyeya d'shchyerya si syepfora za zhyena. i tya rodi sin; i toi go naimyenuva gyersam t. ye., prishyelyets tuka., zashchoto dumashye: prishyelyets stanakh v chuzhda zyemya. podir d'lgo vryemye yegipyetskiyat tsar umrya; a izrailtyanitye p'shkakha pod robstvoto i izvikakha: i vik't im ot robstvoto stigma do boga. bog chu p'shkanitya im; i bog spomni zavyeta si s avraama, s isaaka, i s yakova. i bog poglyedna na izrailtyanitye, i bog razbra polozhyniyeto im.

a moisyei pasyeshye ovtsitye na t'sta si iotora, madiamskiya zhryets; i kato dokara ovtsitye v zadnata strana na pustynata, doidy e na bozhityata planina khoriv. i angel navstyrechuyen mu sye yavi v ognyn plan'k izsryed yedna k'pina; i moisyei poglyedna, i yeto k'pinata goryeshye v og'n, a k'pinata

nye izgaryashye. i moiseyi si ryechye: da sv"rna i da pryeglyedam tova vyelikoy yavlyeniye, zashcho k"pinata nye izgarya. a kato vidya navstryechu, chye sv"rna da pryeglyeda, bog go izvika izsryed k"pinata i ryechye: moiseyey, moiseyey! i toi kaza: yeto nye. i ryechye: da sye nye priblizhish tuka; izui obushchata ot nozetye si, zashchoto myastoto, na koyeto stoish, ye svyeta zymya. ryechye oshchye: az s'm bog na bashcha ti, bog avraamov, bog isaakov, i bog yakovov. a moiseyi zatuli lityeto si, zashchoto sye boyeshye da poglyednye k'm boga. i ryechye navstryechu: naistina vidyakh stradanieto na lyudyetye mi, koito sa v yegipyet, i chukh vika im poradi nastoinitsitye im; zashchoto poznakh nyevolitye im. i slyazokh, za da gi izbavya ot r"kata na yegiptyanitye, i da gi zavyeda ot onaya zymya, v zymya dobra i prostranna, v zymya gdyeto tyekat mlyako i myed, v zymyata na khanaantsitye, khetyeitsitye, amoryeitsitye, fyeryezyeitsitye, yevyeitsitye i yevusyeyitsitye. i syega, yeto, vika na izrailtyanitye stigma do myenye; oshchye vidyakh i prityesnyeniyeto, s koyeto gi prityesnyavat yegiptyanitye. yela, prochyey, syega, i shchye tye izpratya pri faraona, za da izvyedesh lyudyetye mi izrailtyanitye iz yegipyet. a moiseyi ryechye bogu: koi s'm az ta da ida pri faraona, i da izvyeda izrailtyanitye iz yegipyet? ryechye mu bog: az nyepryemyenno shchye b'da s tyebye, i yeto ti znaka, chye az tye izpratikh; kogato izvyedesh lyudyetye iz yegipyet, shchye posluzhitye bogu na taya planina. a moiseyi ryechye bogu: yeto, kogato otida pri izrailtyanitye i im ryeka: bog na bashchitye vi nye izprati pri vas, i tye mi kazhat: kak mu ye imyeto? shcho da im kazha? i bog ryechye na moiseyey: az s'm onya, koito s'm. ryechye oshchye: taka shchye kazhyesh na izrailtyanitye, onya, koito s'm, nye izprati pri vas. pri tova, bog ryechye oshchye na moiseyey: taka shchye kazhyesh na izrailtyanitye: navstryechu, bog na bashchitye vi, bog avraamov, bog isaakov, i bog yakovov, nye izprati pri vas. tova ye imyeto mi do vyeka, i tova ye imyeto mi iz rod v rod. idi, s'byeri izrail'yevitye staryeishini i kazhi im: navstryechu, bog na bashchitye vi, bog avraamov, isaakov, i yakovov, mi sye yavi i ryechye: naistina vi posyetikh i vidyakh onova, koyeto vi pravayt v yegipyet; i ryechye: ot-sryed stradanieto vi v yegipyet shchye vi zavyeda v zymyata na khanaantsitye, na khetyeitsitye, na amoryeitsitye, na fyeryezyeitsitye, na yevyeitsitye i na yevusyeyitsitye, v zymya gdyeto tyekat mlyako i myed. i tye shchye posluшат dumitye ti; i shchye otidyesh ti s izrail'yevitye staryeishini, pri yegipyet-skiya tsar, i shchye mu ryechyetye: iyeova, bog na yevryeyte, ni sryeshchna; i t'i, ostavi ni, molim ti sye, da otidyem na tridnyevyen p't v pustyniya, za da prinyesnye zhyertva na iyeova nashiya bog. no znaya az, chye yegipyetskiyat tsar nye shchye vi ostavi da otidyetye, nito dazhye pod silna r"ka. a kato izdigna r"kata si, shchye porazyay yegipyet s vsichkitye moi chudyesa, koito shchye napravaya vsyred nyego; podir tova toi shchye vi pusnye. i shchye dam na tiya lyudye blagovolyeniyeto na yegiptyanitye, ta, kogato tr"gnetye, nyama da otidyetye prazni; no vsyaka zhyena shchye poiska ot s'syedkata si i ot kvartirantkata si sryeb"rni vyeshchi, zlatni vyeshchi i

oblyekla; i shchye oblyechyetye s tyakh sinovyetye si i d"shchyeritye si, i shchye obyeretye yegiptyanitye.

4

a moiseyi v otgovor kaza: no, yeto, tye nyama da nye povyarvat, nito da posluшат dumitye mi, zashchoto shchye ryekat: nye ti sye yavi navstryechu. togava navstryechu mu kaza: shcho ye tova v r"kata ti? a toi ryechye: zhyez'l. i kaza: khv'rli go na zymyata. i toi go khv'rli na zymyata, i stana zmiya; i moiseyi pobyagna ot nyeya. no navstryechu kaza na moiseyey: prostri r"kata si i khvani ya za opashkata; (i toi prostrya r"kata si i ya khvana, i tya stana zhyez'l v r"kata mu); stori tova, za da povyarvat, chye ti sye yavi navstryechu, bog na bashchitye im, bog avraamov, bog isaakov, i bog yakovov. pri tova mu ryechye navstryechu: turi si syega r"kata v pazukhata. i toi si turi r"kata v pazukhata; a kato ya izvadi, yeto r"kata mu prokazhyena, byala kato snyag. togava ryechye navstryechu: turi si pak r"kata v pazukhata; (i toi pak si turi r"kata v pazukhata, i kogato ya izvadi iz pazukhata, yeto, chye bye stanala pak kato ostanalata mu pl't); i prod'lzhi navstryechu: ako nye tye povyarvat, nito posluшат glasa na p"rvoto znamyeniye, shchye povyarvat, poradi glasa na vtoroto znamyeniye. no ako nye povyarvat i poradi dyetye tiya znamyeniya, nito posluшат dumitye ti, togava da vzyememye ot vodata na ryekata i da ya izlyeyesh na sushata; i vodata, koyato izvadish iz ryekata, shchye stanye kr'v na sushata. a moiseyi ryechye navstryechu: molya ti sye, navstryechui, az nye s'm krasnoryechiv, nito do syega, nito otkak si pochnal da govorish na slugata si, a m"chno govorya i s'm tyezkhoyezichyen. no navstryechu mu ryechye: koi ye napravil chovyeshkitye usta? ili koi pravi chovyek da ye nyam ili glukh, da ima zryeniye ili da ye slyap? nye az li navstryechu? idi prochyey; i az shchye b'da s ustata ti, i shchye tye naucha kakvo da govorish. togava kaza moiseyi: molya ti sye, navstryechui, prati chryez onzi, chryez kogoto iskash da pratish. i gnyev't navstryechuyen plamna protiv moiseyey, i ryechye: nyamash li brat lyeviyets't aaron? znaya, chye toi mozhye da govori dobre. a i, yeto, toi izliza da tye posryeshchnye i, kogato tye vidi shchye sye zaradva s"rdyecho. ti govori nyemu i turi dumitye v ustata mu; i az shchye b'da s tvoitye usta i s nyegovitye usta, i shchye vi naucha shcho tryabva da pravitye. vmyesto tyebye nyeka govori toi na lyudyetye; toi shchye b'dye na tyebye vmyesto usta, a ti shchye b'dyesh na nyego vmyesto boga. i vzyemi v r"kata si toya zhyez'l, s koito shchye v'rshish znamyeniya. togava moiseyi otidyey i sye v'rna pri t'tsta si i iotor i mu ryechye: molya ti sye, nyeka otida i sye zav'rna pri bratyata si, koito sa v yegipyet, ta da vidya, zhivi li sa oshchye. i iotor ryechye na moiseyey: idi s mir. a v madiam navstryechu ryechye na moiseyey: idi, v'rni sye v yegipyet, zashchoto izmryakha vsichki oniya, koito iskakha zhivota ti. i t'i, moiseyi vzye zhyena si i sinovyetye si, kachi gi na osyel, i tr"gna da sye v'rnye v yegipyetskata zymya; moiseyi vzye i bozhia zhyez'l v r"kata si. i navstryechu kaza

na moisyeya: kogato sye zav"ryesh v yegipyet, vni-mavai da v"rshish pryed faraona vsichkitye chudyesa, koito dadokh v r"kata ti; no az shchye zakoravya s"rtsyeto mu, i toi nyama da pusnye lyudyetye. a ti kazhi na faraona: taka govori iyeova: izrail mi ye sin, p"rvorodnyat mi; i kazvam ti: pusni sina mi da mi posluzh; no ako otkazhyesh da go pusnyesh, yeto, az shchye zakolya tvoya sin, p"rvorodniya ti. a po p'tya, v gostilnitsata, navstryechu posryeshchna moisyeya i iskashye da go ubiye. togava syepfora vzye kryem"k ta obryaza krayekozhiyeto na sina si, doprya go do nozyetye mu, i ryechye: naistina ti mi si k"rvav mladozhenyets. slyed tova navstryechu sye ottyegli ot nyego. togava kaza tya, poradi obryazvanyeto: ti mi si k"rvav mladozhenyets. a navstryechu byeshye kazal na aarona: idi v pustinyata da posryeshchnyesh moisyeya. i toi, kato byeshye otish"l, posryeshchna go v bozhniya planina i tseluvu go. i moisiei izvysti na aarona vsichkitye dumi, s koito navstryechu go byeshye izpratil, i vsichkitye znamyeniya, za koito mu byeshye zar"chal. togava moisiei i aaron otidokha ta s"brakha vsichkitye staryeishini na izrailtyanitye; i aaron kaza vsichkitye dumi, koito navstryechu byeshye govoril na moisyeya, i izv"rshi znamyeniya pryed lyudyetye. i lyudyetye povyarvakha; i kogato chukha, chye navstryechu posyetil izrailtyanitye, i chye poglyedna na nyevolyata im, navyedokha glavitye si i sye poklonikha.

5

slyed tova doidokha moisiei i aaron i kazakha na faraona: taka govori iyeova, izrailyeviyat bog: pusni lyudyetye mi, za da mi pazyat praznik v pustinyata. no faraon ryechye: koi ye iyeova ta da poslusham glasa mu i da pusna izrailya? nye poznavam iyeova, i zatova nyama da pusna izrailya. a tye ryekokha: bog na yevryeitye ni sryeshchna. molim ti sye, nyeka otidyem na tridneyven p't v pustinyata, za da prinyesyem zhyertva na iyeova nashiya bog, da nye bi da ni napadnye s mor ili s nozh. no yegipyet-skiyat tsar im kaza: zashcho, moisyeye i aaronye, otvlichatye lyudyetye ot rabotitye im? idyetye na opryedyelenitye si raboti. ryechye oshchye faraon: yeto, lyudyetye na zyemyata sa syega mnogo, a viye gi pravitye da ostavyat opryedyelenitye si raboti. i v s"shchiya dyen faraon zapovyada na nastoinitsitye i na nadziratylitye na lyudyetye, kazvaiki: nye davaitye vryechye, kaktto do syega plyava na tiya lyudye, za da pravyat tukhli; nyeka idat sami i si s"birat plyava. no kolkoto tukhli sa pravili do syega, s"shchoto chislo iziskvaitye ot tyakh; s nishcho da go nye namalitye; zashchoto ostavat byez rabota i zatova vikat, kazvaiki: nyeka otidyem da prinyesyem zhyertva na nashiya bog. nyeka sye v"zlagat oshchye potyehzki raboti na tiya chovyetsi, za da sye trudyat s tyakh; i da nye vni-mavat na l"zhlivi dumi. i t'i, nastoinitsitye i nadziratylitye na lyudyetye izlyazokha i govorikha na lyudyetye kazvaiki: taka kazva faraon: nye vi davam plyava. viye sami idyetye ta si s"biraitye plyava, gdyeto mozhyetye da namyerytye; no nishcho nyama da sye namali ot rabotata vi. zatova, lyudyetye sye razpr"snakha po tsyalata yegipyetska zyemya

da s"birat slama vmyesto plyava. a nastoinitsitye nastoyavakha, kato kazvakha: izkarvaitye rabotata si, opryedyelenata si yezhedyednevna rabota, kaktto kogato imashye plyava. i nadziratylitye, postavlyeni nad izrailtyanitye ot faraonovitye nastoinitsi, byakha biti, kato im kazakha: zashcho nye izkarvakhtye, i vchyera i dnyes, opryedyelenoto na vas chislo tukhli, kaktto po-napryed? togava nadziratylitye na izrailtyanitye doidokha i izvikakha na faraona, kazvaiki: zashcho post"pvyate taka s"s slugitye si? plyava nye sye dava na slugitye ti; a kazvat ni: pravtyetye tukhli; i, yeto, slugitye ti smye biti; a vinata ye na tvoitye lyudye. no toi kaza: byez rabota ostanakhtye, byez rabota; zatova kazvatye: nyeka otidyem da prinyesyem zhyertva navstryechuu. idyetye syega ta rabotyetye, zashchoto plyava nyama da vi sye dadye, no shchye davatye opryedyelenoto chislo tukhli. i nadziratylitye na izrailtyanitye vidyakha, chye polozheniyeto im ye losho, kogato im sye ryechye: nishcho nye namalyavaitye ot opryedyelenoto na vas za vsyeki dyen chislo tukhli. i kato ilizakha ot faraonovoto pris"stviye, sryeshchnakha moisyeya i aarona, koito sye namyerikha na p'tya; i ryekokha im: navstryechu da poglyednye na vas i da s"di, zashchoto viye ni napravikhtye omrazni yevryeiski: zlovonni. na faraona i na slugitye mu, i turikhtye myech v r"kata im, za da ni izbiyat. togava moisiei sye v"rna pri navstryechuai i ryechye: navstryechui, zashcho si zlye post"pil spryamo tiya lyudye? zashcho si mye izpratil? zashchoto otkak doidokh pri faraona da govorya, v tvoye imye, toi ye zlye post"pval spryamo tiya lyudye; a ti nikak nye si izbavil lyudyetye si?

6

a navstryechu kaza na moisyeya: syega shchye vidish, kakvo shchye storya na faraona; zashchoto pod silna r"ka shchye gi pusnye i pod silna r"ka shchye gi izp"di iz zyemyata. bog govori oshchye na moisyeya, kato mu kaza: az s'm iyeova. yavikh sye na avraama, na isaaka i na yakova s imyeto bog vsyemog"shchi, no nye im byakh poznat s imyeto si iyeova. postavikh oshchye i zavyyeta si s tyakh, da im dam khanaan-skata zyemya, zyemyata v koyoto byakha prishyeltsi pri pryebivaniyata si. pri tova, chukh p"shkanyeto na izrailtyanitye poradi robstvoto, koyeto im nalagat yegipytanitye, i si spomnikh zavyyeta. zatova, kazhi na izrailtyanitye: az s'm iyeova; shchye vi izvyyeda izpod tovaritye na yegipytanitye, shchye vi izbavya ot robstvoto vi pod tyakh, i shchye vi otkupya s izdignata mishtsa i s vyeliki s'dbi. shchye vi vzyema za moi lyudye, i shchye b"da vash bog; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu, vashiyat bog, koito vi izvyezhdam izpod yegipyetskiyeto tovari. i shchye vi v"vyeda v zyemyata, za koyato s'm sye klyel yevryeiski: izdignakh r"kata si., chye shchye ya dam na avraama, na isaaka i na yakova; i shchye ya dam na vas za naslyedstvo. az s'm iyeova. i moisiei govori taka na izrailtyanitye; no poradi utyesneniyeto na dushtyie si i poradi zhyestokoto si robuvanyetye nye poslushakha moisyeya. podir tova navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: vlyez pri yegipyetskiya tsar faraona i kazhi mu da pusnye izrailtyanitye iz

zyemyata si. no moiseyi govori pryed navstryechua, kazvaiki: yeto, izrailtanyite nye nye poslushakha; togava kak shchye nye poslusha faraon, kato s'm s v'rzani yevryeiski: nyeobryazani. ustni? zatova, navstryechu govori na moiseyia i na aarona, ta im dadye por'chka do izrailtanyite i do yegipyetskiya tsar faraon, za izvyedat izrailtanyite iz yegipyetskata zyemya. yeto rodonachalnitsyte na bashchinitye domovye na aarona i moiseyia: sinovye na ruvima, izrailleyiia p'rvorodyen: yenokh, falu, yesron i kharmii; tiya sa ruvimovi syemeistva. symeonovi sinovye: yemuil, yamin, aod, yakhin i sokhar, i saul, sin na khanaanka; tiya sa symeonovi syemeistva. imyenata na lyeviyevitye sinovye, sporyed pokolyenyiata im sa tiya: girson, kaat i myerarii; i godinitye na lyeviyeviya zhyvot stanakha sto tridyetsyet i syedyem godini. sinovyete na girsona sa: livnii i syemeyi, po syemeistvata im. i sinovyete na kaata sa: amram, isaar, khyevron i ozii; i godinitye na kaatoviya zhyvot stanakha sto tridyetsyet i tri godini. i sinovyete na myerariya sa: maalii i musii. tiya sa lyeviyevitye syemeistva sporyed pokolyenyiata im. i amram vzye za zhyena lyelya si iokhavyeda, koyato mu rodi aarona i moiseyia; i godinitye na amramoviya zhyvot stanakha sto tridyetsyet i syedyem godini. i sinovyete na isaara sa: korye, nyefyeg i zyekhrii. i sinovyete na ozila sa: misail, yelisafan i sitrii. i aaron vzye za zhyena yelisavyeta, amina-davova d'shchyerya, naasonova syestra, koyato mu rodi nadava, aviuda, yelyeazara i itamara. i sinovyete na koryeya sa: asir, yelkana i aviasaf; tiya sa koryevitye syemeistva. i aaronoviya sin yelyeazar vzye za zhyena yedna ot futilovitye d'shchyeri, koyato mu rodi finyeyesa. tiya sa rodonachalnitsyte na bashchinitye domovye na lyevitye sporyed syemeistvata im. tiya sa s'shchitye aaron i moiseyi, na koito navstryechu ryeche: izvyedyete izrailtanyite iz yegipyetskata zyemya, sporyed voinstvata im. tiya sa, koito govorikha na yegipyetskiya tsar faraona, za da izvyedat izrailtanyite iz yegipyet; tiya sa s'shchitye moiseyi i aaron. i v s'shchiya dyen, kogato govori navstryechu na moiseyia v yegipyetskata zyemya, navstryechu govori na moiseyia, kazvaiki: az s'm iyeova, kazhi na yegipyetskiya tsar faraona vsichko shcho ti kazvam. a moiseyi ryeche pryed navstryechua: yeto, az s'm s v'rzani ustni; i kak shchye nye poslusha faraon?

7

togava navstryechu ryeche na moiseyia: yeto, postavikh tye bog na faraona; i brat ti aaron shchye ti b'dye prorok. ti shchye kazvash vsichko, koyeto ti zapovyadvam, a brat ti aaron shchye govori na faraona da pusnye izrailtanyite iz zhyemyata si. no az shchye zakoravya faraonovoto s'rtsye, i shchye umnozha znamyeniata si i chudyesata si v yegipyetskata zyemya. no ponyezhye faraon nye shchye vi poslusha, az shchye polozha r'kata si na yegipyet, i s vveliki s'dbi shchye izvyeda voinstva, lyudyetye si, izrailtanyite iz yegipyetskata zyemya. i yegipyanyite shchye poznayay, chye az s'm navstryechu, kogato digna r'kata si protiv yegipyet, i izvyeda izrailtanyite izsryed

tyakh. i t'i, moiseyi i aaron storikha taka; sporyed kakto navstryechu im zapovyada, taka storikha. a moiseyi bye na osyemdyesyet godini, a aaron na osyemdyesyet i tri godini, kogato govoryekha na faraona. i navstryechu govori na moiseyia i na aarona, kazvaiki: kogato vi govori faraon i ryeche: pokazhyete chudo v syebyepodkryepa, togava kazhi na aarona: vzyemi zhyez'la si i khv'rli go pryed faraona, za da staneye zmiya. togava moiseyi i aaron vlyazokha pri faraona i storikha, sporyed kakto zapovyada navstryechu; aaron khv'rli zhyez'la si pryed faraona i pryed slugitye mu, i zhyez'la stana zmiya. no faraon povika m'dryetsitye i charodyeitye, ta i tye, yegipyetskiye mag'osnitsi, storikha s'shchoto s bayaniyata si. zashchoto khv'rlika, vsyei ot tyakh, zhyez'la si, i tye stanakha zmii; obachye aaronoviya zhyez'la pog'lna tyekhnitye zhyezli. a s'rtsyeto na faraona sye zakoravi, i toi nye gi poslusha, sporyed kakto navstryechu byeshye govori. slyed tova navstryechu ryeche na moiseyia: s'rtsyeto na faraona sye zakoravi do tolkova, shchoto toi otkazva da pusnye lyudyetye. idi utrye pri faraona; yeto toi izliza da otidye pri vodata; a ti zastani pri bryega na ryekata, za da go sryeshchnyesh, i vzyemi v r'kata si zhyez'la, koito sye byeshye pryev'rna na zmiya. i kazhi mu: navstryechu, bog na lyevitye, nye izprati pri tyebye, i kazva: pusni lyudyetye mi, za da mi posluhat v pustinyata; no, yeto, do syega ti nye poslusha. taka kazva navstryechu: ot tova shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu; yeto, s zhyez'la, koito ye v r'kata mi, shchye udarya v'rku vodata, koyato ye v ryekata, i tya shchye sye pryev'rnye na kr'v. ribitye, koito sa v ryekata shchye izm-rat, i ryekata shchye sye usm'rdi ta yegipyanyite shchye sye gnusay da piyat voda ot ryekata. togava navstryechu ryeche na moiseyia: kazhi na aarona: vzyemi zhyez'la si i prostri r'kata si nad yegipyetskiye vodi, nad ryekitye im, nad pototsitye im, nad yezyerata im i nad vsichkiye im vodni loкви, za da stanat kr'v; i po tsyalata yegipyetska zyemya shchye ima kr'v, i v d'rvyenitye i v kam'yennitye s'doye. i moiseyi i aaron storikha sporyed kakto navstryechu zapovyada; i aaron, kato digna zhyez'la, udari ryechnata voda pryed faraona i pryed slugitye mu; i vsichkata ryechna voda sye pryev'rna na kr'v. i ribitye koito byakha v ryekata, izmryakha; i ryekata sye usm'rnya, taka shchoto yegipyanyite nye mozhakha da piyat voda ot ryekata; i kr'vta sye nami-rashye po tsyalata yegipyetska zyemya. no i yegipyetskiye mag'osnitsi s bayaniyata si storikha s'shchoto; zatova, s'rtsyeto na faraona sye zakoravi, i toi nye gi poslusha, sporyed kakto byeshye kazal navstryechu. i faraon sye ob'rna ta si otidye u doma si, byez da vzyemye pris'rtsye i tova. a vsichkiye yegipyanti kopakha okolo ryekata, za da namyryat voda za piyenyenye, zashchoto nye mozhayekha da piyat ryechnata voda. i yazvata sye prod'lzhavashye nap'lnno syedyem dni, slyed kato navstryechu udari ryekata.

8

togava navstryechu ryeche na moiseyia: vlyez pri faraona i kazhi mu: taka kazva navstryechu, pusni

lyudyetye mi, za da mi posluzhat. no ako otkazhyesh da gi pusnyesh, yeto, az shchye porazyi vsichki-tye ti pryedyeli s zhab. ryekata shchye kipnye s zhab, koito kato izlizat shchye naskachat v k'shchata ti, v spalnyata ti, po lyegloto ti, v k'shchata na slugitye ti, v'rku lyudyetye ti, v pyeshchitye ti i po noschvitye ti. na tyebe, na lyudyetye ti i na vsichkietye ti slugi shchye naskachat zhabitye. i t'i, navstryechu ryeche na moisyeya: kazhi na aarona: prostri r'kata si s zhyez'la si nad ryekitye, nad potitsitye i nad yezyerata, ta stori da naskachat zhab po yegipyetskata zyemya. i aaron prostria r'kata si nad yegipyetskitye vodi i v'lyazokha zhabitye i pokrikha yegipyetskata zyemya. no i mag'osnitsitye storikha s'shchoto s bayaniyata si, i napravikha da naskachat zhab po yegipyetskata zyemya. togava faraon povika moisyeya i aarona i ryeche: pomolyetye sye navstryechuu da makhnye zhabitye ot myenye i ot lyudyetye mi; i shchye pusna lyudyetye vi, za da pozhyertvuvat navstryechuu. i moisyeyi ryeche na faraona: opryedyeli mi, koga da sye pomolya za tyebye, za slugitye ti i za lyudyetye ti, za da sye iztrye-byat zhabitye ot tyebye i ot k'shchitye ti, ta da ostanat samo v ryekata. faraon kaza: utrye. a toi ryeche: shchye b'dye sporyed kakto si kazal, za da poz-nayesh, chye nyama nikoi podobyen na navstryechua nashiya bog. zhabitye shchye sye makhnat ot tyebye ot k'shchitye ti, ot slugitye ti i ot lyudyetye ti; samo v ryekata shchye ostanat. togava moisyeyi i aaron izlyazokha otpryed faraona; i moisyeyi vikna k'm navstryechua ot nosno zhabitye, koito byeshye pratil v'rku faraona. i navstryechu stori sporyed kakto vikna moisyeyi; zhabitye izmryakha ot k'shchitye, ot dvorovyetye i ot nivitye. i s'birakha gi na kupovye: i zyemyata sye usm'rda. a faraon, kato vidya, chye mu doidy oblyekcheyeniye, zakoravi s'rtsyeto si i nye gi posluhat, sporyed kakto navstryechu byeshye gov-oril. slyed tova navstryechu kaza na moisyeya: ryechi na aarona: prostri zhyez'la si ta udari zymnata pr'st, za da sye pryev'rnye na v'shki v tsyalata yegipyet-ska zyemya. i storikha taka; aaron prostria r'kata si s zhyez'la si i udari zymnata pr'st, i yavikha sye po chovyetsitye i po zhivotnitye; vsichkata zymna pr'st sye pryev'rna na v'shki iz tsyalata yegipyet-ska zyemya. i mag'osnitsitye rabotyekha da v'rshat s'shchoto s bayaniyata si, za da proizvyedat v'shki, no nye mozhakha; a v'shkitye byakha po chovyetsitye i po zhivotnitye. togava ryekokha mag'osnitsitye na faraona: bozhii pr'st ye tova. no s'rtsyeto na faraona sye zakoravi, i toi nye gi posluhat, sporyed kakto navstryechu byeshye govoril. poslye navstryechu ryeche na moisyeya: stani utrye rano ta zastani pryed faraona (yeto, toi izliza da otidye pri vodata), i kazhi mu: taka kazva navstryechu: pusni lyudyetye mi, za da mi posluzhat. zashchoto, ako nye pusnyesh lyudyetye mi, yeto, shchye izpratya royatsi mukhi v'rku tyebye, v'rku slugitye ti, v'rku lyudyetye ti i v k'shchitye ti; t'i shchoto k'shchitye na yegiptyan-itye i zyemyata, na koyato zhivyeyat, shchye sye p'lnyat s royatsi mukhi. no v onya dyen az shchye otdyelya gyesyenskata zyemya, v koyato zhivyeyat lyudyetye mi, shchoto da nyama tam royatsi mukhi, za da poznayesh, chye az s'm navstryechu vsryed

zyemyata. az shchye postavya pryegrada myezhdu svoitye lyudye i tvoitye lyudye; utrye shchye stan-ye tova znayeniye. i navstryechu stori taka; navlya-zokha m'chityelni royatsi mukhi v'v faraonovata k'shcha i v k'shchitye na slugitye mu i v tsyalata yegipyetska zyemya; zyemyata sye razvali ot royat-sitye mukhi. togava faraon povika moisyeya i aarona i ryeche: idyetye, prinyesyetye zhyertva na vashiya bog v taya zyemya. no moisyeyi kaza: nye ye prilichno da napravim taka, zashchoto niye shchye zhyertvu-vamy na navstryechua nashiya bog onova, ot koyeto yegiptyanitye sye gnusyat; yeto, ako zhyertvuvamy pryed ochitye na yegiptyanitye onova, ot koyeto tye sye gnusyat, nyama li da ni izbiyat s kam'ni? shchye otidym na tridnyevyen p't v pustinyata i shchye zhy-ertvuvamy na navstryechua nashiya bog, sporyed kakto bi ni kazal. togava ryeche faraon: shchye vi pusna da pozhyertvuvaty na navstryechua vashiya bog v pustinyata, samo da nye otidyetye mnogo da-lyech. pomolyetye sye bogu za myenye. i moisyeyi ryeche: yeto, az izlizam otpryed tyebye, i shchye sye pomolya navstryechuu da sye makhnat utrye royat-sitye mukhi ot faraona, ot slugitye mu i ot lyudyetye mu; no nyeka nye slyedva faraon da l'zhye i da nye puska lyudyetye ni da pozhyertvuvat navstryechuu. i t'i, moisyeyi izlyezye otpryed faraona i pomoli sye navstryechuu. i navstryechu stori sporyed kakto moisyeyi sye molyeshye; toi makhna royatsitye mukhi ot faraona, ot slugitye mu i ot lyudyetye mu; nye os-tana ni yedna. no faraon i toya p't zakoravi s'rtsyeto si i nye pusna lyudyetye.

9

togava navstryechu ryeche na moisyeya: vlyez u faraona i kazhi mu: taka kazva navstryechu, bog na yevreyeitye, pusni lyudyetye mi, za da mi posluzhat. zashchoto, ako otkazhyesh da gi pusnyesh, i ako oshchye gi d'rzhish, yeto, navstryechu-nata r'ka shchye padnye na dobit'ka ti, koito ye po polyeto, na konyetye, na oslytye, na kamili-tye, na govyyedata i na ovtsitye, s tv'rde tyezh'k mor. i navstryechu shchye postavi pryegrada myezhdu izrailleyi dobit'k i yegipyetskaya do-bit'k; ot vsichkiya dobit'k na izrailtyanitye nishcho nyama da umrye. i navstryechu opryedyeli srok, kato ryeche: utrye navstryechu shchye stori tova na zyemyata. na drugiya dyen navstryechu stori tova; vsichkiyat yegipyetski dobit'k izmrya, a ot do-bit'ka na izrailtyanitye nishcho nye umrya. i faraon prati da vidyat, i yeto, ot dobit'ka na izrailtyani-tye nishcho nye byeshye umryalo. no s'rtsyeto na faraona bye uporit, i toi nye pusna lyudyetye. togava navstryechu kaza na moisyeya i aarona: nap'lnyetye shyepitye si s pyepel ot pyeshch i nyeka ya pr'snye moisyeyi k'm nyebyeto pryed faraona; i pyepel'ta shchye stanye prakh po tsyalata yegipyetska zye-mya, i shchye prichini na chovyetsitye i na zhivotni-tye v'zpalenyiye s gnoini tsirki, po tsyalata yegipyet-ska zyemya. i kato vzyekha pyepel ot pyeshch i zastanakha pryed faraona, moisyeyi ya pr'sna k'm nyebyeto; i stana v'zpalenyiye s gnoini tsirki na chovyetsitye i na zhivotnitye. i mag'osnitsitye

nye mozhakha da stoyat pryed moisyeya poradi v'zplyenyeto; zashchoto v'zplyenyeto byeshye na mag'osnitsiye, kakto i na vsichkitye yegyptyani. no navstryechu zakoravi s'rtsyeto na faraona, ta nye gi poslusha, sporyed kakto navstryechu byeshye govori na moisyeya. slyed tova navstryechu ryechye na moisyeya: stani utrye rano ta zastani pryed faraona, i ryechi mu: taka kazva navstryechu, bog na yevrye-itye, pusni lyudyetye mi, za da mi posluhat. zashchoto v tova vryemye az izprashcham vsichkitye si yazvi v'rkuh s'rtsyeto ti, v'rkuh slugitye ti i v'rkuh lyudyetye ti, za da poznayesh, chye v tsyeliya svyat nyama podobnyen na myenye. ponyezhye syega mozh'yekh da digna r'kata si i da porazyta tyebye i lyudyetye ti s mor, i ti bi bil iztryben ot zymy-ata, ako nye byeshye, chye narochno zatova tye izdignakh, da pokazha v tyebye silata si i da sye prochuye imyeto mi po tsyeliya svyat. oshchye li sye nadigash protiv lyudyetye mi ta nye gi puskash? yeto, utrye okolo toya chas shchye navalya mnogo tyezh'k grad, nyebival v yegypyet, otkak sye ye osnoval, dori do dnyes. syega, prochyye, prati da pribreyat skoro dobit'ka ti i vsichko shcho imash po polyeto; zashchoto grada shchye padnye na vsyeki chovyek i vsyako zhivotno, shcho sye namyeri na polyeto i nye sye pribryerye v k'shchi; i tye shchye izmrat. prochyye, koito ot faraonovitye slugi sye uboya ot tova, koyeto navstryechu kaza, pribra b'rzo v k'shchi slugitye si i dobit'ka si; a koito nye dadye vnimaniye na kazanoto ot navstryechua, ostavi slugitye si i dobit'ka si po polyeto. togava navstryechu kaza na moisyeya: prostri r'kata si k'm nyebyeto, za da udari grad po tsyalata yegypyetska zymyia, po chovyetsitye, po zhivotnitye i po vsyaka tryeva na polyeto iz tsyalata yegypyetska zymyia. i moisyei prostrya zhyez'la si k'm nyebyeto i navstryechu prati gr'm i grad, i og'n sye spushchashye po zymyata; navstryechu navalya grad po yegypyetskata zymyia. taka imashye grad, i og'n raznyesyen s grada, grad mnogo tyezh'k, nyebival v tsyalata yegypyetska zymyia, otkak ye zazhivyal tam narod. v tsyalata yegypyetska zymyia grad't izbi vsichko shcho imashye po polyeto, i chovyek i zhivotno; grad't ochuka i vsichkata tryeva po polyeto i izpochupi vsichkitye d'rvyeta po polyeto. samo v gyesyenskata zymyia, gdyeto byakha izrailityanitye, nye udari grad. togava faraon izprati da povikat moisyeya i aarona i ryechye im: toya p't s'gryeshikh; navstryechu ye pravedyen, a az i lyudyetye mi smye nyechyestvi. pomolyetye sye navstryechuu: zashchoto stiga tolkova ot tiya uzhasni gr'movye i grad; i az shchye vi pusna, i nyama vyechye da ostantyete. a moisyei mu kaza: shchom izlyaza ot grada shchye prostra r'tsyetye si k'm navstryechua; i gr'movetye shchye pryestanat, i grad nye shchye ima vyechye, za da poznayesh, chye svyet't ye navstryechuyen. obachye znaya, chye ti i slugitye ti oshchye nye shchye sye uboitye ot navstryechua boga. (lyen't i yechyemik't bidokha izpobiti, zashchoto yechyemik't byeshye na klasovye, i lyen't vr'zvashye syemye; no psyeniatsa i byaloto zhito otsyelyakha, zashchoto byakha k'sni). i t'i, moisyei izlyezye otpryed faraona izv'n grada i prostrya r'tsyetye si k'm navstryechua; i gr'movetye i grad't pryestanakha, i

d'zhd't nye sye izlivashye vyechye po zymyata. no kato vidya faraon, chye pryestanakha d'zhd't i grad't i gr'movetye, toi prod'izhavashye da gryeshi, i zakoravi s'rtsyeto si, toi i slugitye mu. s'rtsyeto na faraona sye zakoravi, i toi nye pusna izrailityanitye, sporyed kakto navstryechu bye govori chryez moisyeya.

10

togava navstryechu kaza na moisyeya: vlyez pri faraona; zashchoto az zakoravikh i s'rtsyeto na slugitye mu, za da pokazha tiya moi znamenyiia myezhdu tyakh, i za da razkazvash v ushitye na sina si i na vnuka si tova shcho napravikh na yegyptyanitye, i znamenyiata, koito pokazakh myezhdu tyakh, ta da poznayetye, chye az s'm navstryechu. togava moisyei i aaron vlyazokha pri faraona i mu ryekokha: taka govori navstryechu, bog na yevrye-itye: do koga shchye otkazvash da sye smirish pryed myenye? pusni lyudyetye mi, za da mi posluhat. zashchoto, ako otkazhyesh da pusnyesh lyudyetye mi, yeto, utrye shchye dokaram skalaltsi v pryedyelitye ti; tye shchye pokriyat litsyeto na zymyata, taka shchoto da nye mozhye chovyek da vidi zymyata, i shchye izpoyadat ostanaloto, koyeto otselya, tova, koyeto vi ostava ot grada, i shchye poyadat vsichkitye d'rvyeta, koito vi rastat po polyetata, i shchye sye nap'lnyat s tyakh k'shchitye ti, i k'shchitye na vsichkitye ti slugi, i k'shchitye na vsichkitye yegyptyani - nyeshcho, koyeto nye sa vidyeli, nito bashchitye ti, nito dyeditye ti, otkak sa s'shchyestvuvali na zymyata, dori do dnyes. i moisyei sye ob'rna ta izlyezye otpryed faraona. togava slugitye na faraona mu ryekokha: do koga shchye ni b'dye primka toya chovyek? pusni chovyetsitye da posluhat na iyeova svoya bog. oshchye li nye znayesh, chye yegypyet pogina? togava pak dovyedokha moisyeya i aarona pri faraona, koito im ryechye: idyetye, posluzhyetye na iyeova vashiya bog; no koi i koi shchye otidat? a moisyei kaza: shchye otidyem s mladitye si i s's staritye si, s's sinovetye si i d'shchyeritye si, s ovtsitye si i s govyyedata si shchye otidyem, zashchoto tryabva da pazim praznik na iyeova. togava faraon im ryechye: taka nyeka ye iyeova s vas, kakto az shchye vi pusna s chelyaditye vi. vni-mavaitye, zashchoto zlo ima pryed vas. nye taka; idyetye syega viye m'zhyetye ta posluzhyetye na iyeova, zashchoto tova poiskakhtye. i izp'dikha gi ot faraonovoto pris'tviye. togava navstryechu ryechye na moisyeya: prostri r'kata si nad yegypyetskata zymyia, za da pokriyat skalaltsitye yegypyetskata zymyia i da izpoyadat vsichkata tryeva na zymyata, vsichko koyeto otselya ot grada. i moisyei prostrya zhyez'la si nad yegypyetskata zymyia; i navstryechu napravi da dukha iztochyen vyat'r na zymyata pryaz tsyeliya onya dyen i tsyalata noshch, i na zaranta iztochniyat vyat'r dokara skalaltsitye. i skalaltsitye sye pr'snakha po tsyalata yegypyetska zymyia, i napadnakha po vsichkitye yegypyetski pryedyeli; tye byakha mnogo strashni; pryedi tova nye ye imalo takiva skalaltsi, nito shchye ima takiva slyed tyakh. zashchoto pokrikha litsyeto na tsyalata zymyia, taka chye zymyata pochyernya; i izpoyadokha

vsichkata tryeva na zyemyata i vsichkitye plodovye na d'rvyetata, koito byakha otsyelyeli ot grada; i po tsyalata yegipyetska zyemya nye ostana nishcho zye-lyeno, bilo d'rvo ili tryeva na polyeto. togava faraon b'rzo povika moisyya i aarona i ryeche: s'gryeshikh na iyeova vashiya bog i na vas. no syega, prosti, molya, grekha mi samo toya p't, i pomolyetye sye na iyeova vashiya bog da digne ot myenye samo taya sm'rt. i t'i, moisyei izlyezye otrpyed faraona i sye pomoli navstryechuu. i navstryechu promyeni vyat'ra, kato dokara mnogo silyen zapadyen vyat'r, koito digna skakaltsitye i gi khv'rli v chyervyenoto morye; nye ostana ni yedin skakalyets po vsichki-tye yegipyetski pryedyeli. no navstryechu zakoravi s'rtsyeto na faraona, i toi nye pusna izrailtyanitye, togava ryeche navstryechu na moisyya: prosti r'kata si k'm nyebyeto, za da nastanye t'mnina po yegipyet-skata zyemya, t'mnina, koyato mozhye da sye pipa. i moisyei prostrya r'kata si k'm nyebyeto; i nas-tana g'sta t'mnina po tsyalata yegipyetska zyemya za tri dyena. khorata nye sye vizhdakha yedin drug, i za tri dyena nikoi nye sye pomyesti ot myastoto si; no v zhilishchata na vsichkitye izrailtyani byeshye svyetlo. togava faraon povika moisyya i ryeche: idyetye, posluzyetye na iyeova; samo ovtitsitye vi i govyedata vi nyeka ostanat; a chyelyaditye vi nyeka otidat s vas. no moisyei kaza: obachye, ti tryabva da dopusnyesh v r'tsyetye ni i zhyertvi i vsyeiz-garyaniya, za da pozhyertvu vamye na navstryechua nashiya bog; t'i chye i dobit'k't ni shchye doidyе s nas; nye shchye ostaneye nadirye ni kopito, zashchoto ot dobit'ka tryabva da vzyemyem, za da pozhyertvu-vamye na navstryechua nashiya bog; i dogdyeto nye pristignyem tam, niye nye znayem s kakvo tryabva da posluzhim navstryechuu. no navstryechu zako-ravi s'rtsyeto na faraona, i toi nye skloni da gi pus-nye. togava faraon ryeche na moisyya: makhni sye ot myenye; pazi sye da nye vidish vyeche litsyeto mi, zashchoto v dyenya, kogato vidish litsyeto mi, shchye umryesh. a moisyei kaza: dobre si ryek'l; nye shchye vidya vyeche litsyeto ti.

11

a navstryechu byeshye kazal na moisyya: oshchye yedna yazva shchye nanyesa na faraona i na yegipyet, podir koyeto shchye vi pusnye ot tuka; kogato vi pus-nye, s'vsyem shchye vi izp'di ot tuka. kazhi, prochye-ye, v ushitye na lyudyetye, i nyeka poiska vsyeki m'zh ot s'syeda si, i vsyaka zhyena ot s'syedkata si, sryeb'rni i zlatni vyeschi. i navstryechu byeshye dal na lyudyetye da pridobiyat blagovolyeniyyeto na yegiptyanitye. pri tova, moisyei byeshye stanal tv'rde vyelik chovyek v yegipyetskata zyemya pryed faraonovitye slugi i pryed lyudyetye). moisyei kaza na faraona: taka govori navstryechu: okolo sryedata na yedna noshch az shchye mina pryez yegipyet; i vsyeki p'rvorodyen v yegipyetskata zyemya shchye umrye, ot p'rvorodniya na faraona, koito syedi na pryestola si, do p'rvorodniya na slugynyata, koyato ye zad vodenitsata, i do vsyako p'rvorodno ot do-bit'ka. i po tsyalata yegipyetska zyemya shchye sye nadadye golyam pis'k, kak'vto nikoga nye ye imalo,

nito shchye ima vyeche tak'v. a protiv izrailtyanitye, protiv chovyek ili zhivotno, nito kuchye nyama da poklati yezika si, za da poznayetye, chye navstryechu pravi razlika myezhdu yegiptyanitye i izrailtyanitye. i vsichki tiya tvoii slugi shchye doizdat pri myenye i shchye mi pripadnat i ryekat: izlyez ti s vsichkitye lyudye, koito tye sledvat. i podir tova shchye izlyaza. i moisyei izlyezye ot faraonovoto pris'tviye s golyam gnyav. (a navstryechu byeshye kazal na moisyya: faraon nyama da vi poslusha, za da sye umnozhat moitye chudyesa v yegipyetskata zyemya. i moisyei i aaron byakha izv'rshili vsichki tiya chudyesa pryed faraona; no navstryechu byeshye zakoravil s'rtsyeto na faraona, i toi nye byeshye pusnal izrailtyanitye iz zyemyata si).

12

togava navstryechu govori na moisyya i aarona v yegipyetskata zyemya, kazvaiki: toya myesyets shchye vi b'dye nachalniyat myesyets; shchye vi b'dye p'rviyat myesyets na godinata. govoryetye na tsyaloto izrailyevo obshchyestvo, kato im kazhyetye da si vzyemat, na dyesyetiya dyen ot toya myesyets, vsyeki po yedno agnye, sporyed bashchinitye si do-movye, po yedno agnye za vsyeki dom. no ako do-mashnitye sa malsina za agnyeto, togava domakin't i nai-blizhniiat do k'shchata mu s'syed nyeka go vzyemat, sporyed chislo to na chovyetsitye v tyakhi; smyataitye za agnyeto sporyed onova, koyeto vsyeki mozhye da izyadye. agnyeto ili yaryeto vi nyeka b'dye byez nyedostat'k, yednogodishno m'zhko; ot ovtsi-tye ili ot kozitye da go vzyemyetye. i da go pazitye do chytirirnadesyetiya dyen ot s'shchiya myesyets; to-gava tsyaloto obshchyestvo na izrailtyanitye, s'brani v domovyetye si da go zakolyat privyechyer. poslye nyeka vzyemat ot kr'vta i turyat na dvata st'lba i na gorniya prag na vratata na k'shchitye, gdyeto shchye go yadat. pryez s'shchata noshch nyeka yadat mye-soto, pyechyeno na og'n; s byezkvasyen khlyab i s gorchivi tryevi da go yadat. da nye yadyetye ot nyego surovo nito varyeno v'v voda, no izpyechyeno na og'n, s glavata mu, krakata mu i dryeboliitye mu. i da nye ostavitye nishcho ot nyego do utrinta; ako ostaneye nyeshcho do utrinta, izgoryetye go v og'n. i taka da go yadyetye: pryepasani pryez kr'sta si, s obushchata na nozetye si i toyagitye v r'tsyetye si; i da go yadyetye nab'rzo, ponyezhye ye vrye-mye na navstryechunoto minavanye. zashchoto v onaya noshch shchye mina pryez yegipyetskata zye-mya, i shchye porazya vsyako p'rvorodno v yegipyet-skata zyemya, i chovyek i zhivotno; i shchye izv'rsha s'dbi protiv vsichkitye yegipyetski bogovye; az s'm iyeova. i kr'vta na k'shchitye, gdyeto styе, shchye vi sluzhi za byelyeg, taka chye, kato vidya kr'vta, shchye vi otmina, i kogato porazya yegipyetskata zye-mya, nyama da napadnye v'rku vas pogubityelna yazva. onya dyen shchye vi b'dye za spomyen, i shchye go pazitye kato praznik na navstryechua v'v vsichkitye si pokolyeniya; vyechen zakon shchye vi b'dye, da go praznuvatye. syedem dni da yadyetye byezkvasyen khlyab; oshchye na p'rviya dyen shchye dignyetye kvasa ot k'shchitye si; zashchoto, koito

yadye kvasno ot p"rvii dyen do syedmiya dyen, onya chovyeek shchye sye iztryebi otsryed izrailiya. na p"rvii dyen shchye imatye svyet s"bor, i na syedmiya dyen svyet s"bor; nikakva rabota da nye sye v"rshi v tyakh, osvyyen okolo onova, koyeto ye nuzhno za yadyenye na vsyeki; samo tova mozhye da v"rshitye. da pazitye, prochyye, praznika na byezkvasnitye, zashchoto v s"shchiya toya dyen izvyyedokh voinstvata vi iz yegipyetskata zyemya; zaradi koyeto shchye vi b"dye vveychen zakon da pazitye toya dyen v"v vsichkitye si pokolyeniya. ot vveycherta na chyetirinadesyetiya dyen ot p"rvii myesyets do vveycherta na dvadyesyet i p"rvii dyen ot myesyetsa shchye yadyetye byezkvasni khyabyovy. syedyem dyena da sye nye namira kvas v k"shchitye vi; zashchoto koito yadye kvasno, onya chovyeek shchye sye iztryebi otsryed obshchystvoto na izrailityanite, bil toi prishyelyets ili tuzemyets. nishcho kvasno da nye yadyetye; v"v vsichkitye si zhilishcha byezkvasni khyabyovy da yadyetye. togava, na chyetirinadesyetiya dyen ot myesyetsa, moisyei povika vsichkitye izrailiyevi staryeishini i ryeche im: idyetye ta si vzyemyetye po yedno agnye sporyed chyelyadyetye si i zakolyetye paskhata. poslye da vzyemyetye kitka ot isop i da ya potopitye v kr"vta, koyato shchye priyemyetye v lyegyen, i s kr"vta, shcho ye v lyegyen, da udaritye po gorniya prag i dvata st'lba na k"shchnata vrata; i nikoi ot vas da nye izlyezye iz k"shchnata si vrata do utrinta. zashchoto navstryechu shchye minye, za da porazi yegipyanyite, a kogato vidi kr"vta na gorniya prag i na dvata st'lba na vratata, navstryechu shchye otminye vratata, i nye shchye ostavi pogubityelyat da vlyezye v k"shchitye vi, za da vi porazi. i shchye pazitye tova koyto vveychen zakon za syebye si i za sinovyetye si. kogato vlyezyetye v zyemyata, koyato navstryechu shchye vi dadye sporyed obyeshchaniyeto si, shchye pazitye taya sluzhba. i kogato chadata vi popitat: kakvo iskattye da kazhyetye s taya sluzhba? shchye otgovoritye: tova ye zhyertva v spomyen na minavanyeto na navstryechua, koito otmina k"shchitye na izrailityanite v yegipyet, kogato porazyavashye yegipyanyite, a izbavi nashitye k"shchi. togava lyudyetye sye navyedokha i sye poklonikha. i izrailityanite otidokha ta storikha, sporyed kaktto navstryechu zapovyada na moisyeya i aarona; taka napravikha. i po sryednoshch navstryechu porazi vsyako p"rvorodno v yegipyetskata zyemya, ot p"rvorodniya na faraona, koito syedyeshye na pryestola si, do p"rvorodniya na plyennika, koito bye v zatvora, kaktto i vsyako p"rvorodno ot dobit"k. i faraon stana pryez noshchta, toi i vsichkitye mu slugi, i vsichkitye yegipyanyi; i nadadye sye golyam pis"k v yegipyet, zashchoto nyamashye k"shcha byez m"rtvyets. i povika moisyeya i aarona oshchye pryez noshchta ta ryeche: stanyetye i viye i izrailityanite, izlyezye izsryed lyudyetye mi i idyetye, posluzyetye na iyeova, kaktto ryekokhyte; podkaraitye i ovtisitye si i stadata si, kaktto ryekokhyte, ta idyetye; pa blagoslovetye i myenye. tozhye yegipyanyite prinuzhdavakha lyudyetye, za da gi otrpatyat poskoro ot zyemyata si, zashchoto si ryekokha: niye vsichki izmiramye. i lyudyetye dignakha tyestoto

si pryedi da vkisnye, kato nosyekha na ramyena noshchvitye obviti v dryekhitye si. a izrailityanitye byakha post"pili sporyed kaktto moisyei byeshye kazal, kato byakha poiskali ot yegipyanyite sryeb"rni i zlatni vyeshchi i dryekhi; i navstryechu byeshye dal na lyudyetye da pridobiyat blagovolyeniyyeto na yegipyanyite, t'i shchoto tye byakha im dali kolkoto iskakha. taka tye obrakha yegipyanyite. prochyye, izrailityanite sye dignakha ot ramyessii za sokkhot, na broi okolo shyeststotin khilyadi m"zhye pyeshatsi, osvyyen chyelyadyite. oshchye s tyakh izlyezye i golyamo raznplyemyenno mnozhyestvo, kaktto i tv"rdye mnogo dobit"k - ovtsi i govyyeda. a ot tyestoto, koyeto nosyekha iz yegipyet, izpyekokha byezkvasni piti; zashchoto nye byeshye vkisnalo, ponyezhye gi izp"dikha iz yegipyet, i tye nye mozhakha da sye bavyat, nito da si prigotvyat yastyie. a vryemyeto, koyeto izrailityanite pryekarakha kato prishyeltsi v yegipyet, byeshye chyetiristotin i tridyessyet godini. i v kraya na chyetiristotin i tridyessyet godini, dori v s"shchiya dyen, vsichkitye voinstva navstryechuni izlyazokha ot yegipyetskata zyemya. tova ye noshch, koyato ye za osobyeno opazvanye za navstryechua, zagdyeto gi izvyyedye iz yegipyetskata zyemya; tova ye onaya noshch, koyato vsichkitye izrailityani, v"v vsichkitye si pokolyeniya, tryavva osobyeno da pazyat za navstryechua. i navstryechu ryeche na moisyeya i aarona: yeto zakon"t za paskhata: nikoi chuzhdyenyets da nye yadye ot nyeya; obachye vsyeki rob kupyen s pari da yadye ot nyeya togava, kogato sye obryezhye. nikoi prishyelyets ili nayemnik da nye yadye ot nyeya. v yedna k"shcha da sye izyadye; ot myesoto da nye iznasyatyte v"n ot k"shchi i kost ot nyeya da nye stroshtitye. tsyaloto obshchystvo izrailityani shchye ya pazyat. i ako bi nyakoi chuzhdyenyets da zhivyeyeto kato prishyelyets myezhdu tyebye i da iska da pazi paskhata navstryechua, nyeka sye obryezhat vsichkitye mu m"zhki, i togava nyeka prist"pi da ya pazi; toi shchye b"dye kato tuzemyets. no nikoi nyeobryazan nye biva da yadye ot nyeya. yedin zakon shchye ima za tuzemyetsa i za chuzhdyenyetsa, koito ye prishyelyets myezhdu vas. i vsichkitye izrailityani storikha sporyed kaktto navstryechu zapovyada na moisyeya i aarona; taka napravikha. i t'i, v s"shchiya onya dyen navstryechu izvyyedye izrailityanite iz yegipyetskata zyemya sporyed ustroyenitye im voinstva.

13

navstryechu govori oshchye na moisyeya kazvaiki: posvyeti na myenye vsyako p"rvorodno, vsyako, koyeto otvarya utroba myezhdu izrailityanite - i chovyeek i zhivotno; to ye moye. togava ryeche moisyey na lyudyetye: pomnyetye toya dyen, v koito izlyazokhyte iz yegipyet, iz doma na robstvoto; zashchoto s"z silna r"ka navstryechu vi izvyyedye ot tam. nikoi da nye yadye kvasno. viye izlizatyte dnies v myesyets aviv. i kogato navstryechu tye v"vyedye v zyemyata na khanaantsitye, khyetyeitsitye, amoryeitsitye, yevyetsitye i yevusyetsitye, za koyato sye klye na bashchitye ti, chye shchye ti ya dadye, zyemya gdyeto tyekat mlyako i myed, togava shchye pazish

taya sluzhba v toya myesyets. syedym dni shchye yadyesh byezkvasno; i syedmiyat dyen shchye b'dye praznik navstryechuu. byezkvasno shchye sye yadye pryez syedymtye dni; i da sye nye namyeri u tye-bye kvas, iz vsichkitye tvoji pryedyeli. i v onya dyen shchye obyasnish na sina si, kato ryecheysh: tova pravya poradí onova, koyeto navstryechu mi stori, kogato izlyazokh ot yegipyet. tova shchye ti b'dye za byelyeg na r"kata, i za spomyen myezhdu ochitye, za da b'dye navstryechuniyat zakon v ustata ti; zashchoto s's silna r"ka navstryechu tye izvyedye iz yegipyet. prochyeye, shchye pazish taya naryedba vsyaka godina na vryemyeto i. a kogato navstryechu tye v'vyedye v khanaanskata zhyemya, kakto sye zaklye na tyebye i na bashchitye ti, i ti ya dadye, togava shchye otdyelyash za navstryechua vsichko, koyeto otvarya utroba, i vsyako tvoye p'rvorodno ot zhivotno; m'zhkitye shchye b'dat na navstryechua. a vsyako p'rvorodno ot osyel shchye otkupish s agnye ili yarye; i ako nye iscash da go otkupish, togava shchye mu pryesyechyesh vrata. shchye otkupish i vsyeki p'rvorodyen chovyek myezhdu sinovyetye si. poslye, kato tye zapita sin'ti, kazvaiki: shcho ye tova? shchye mu kazhyesh: s's silna r"ka ni izvyedye navstryechu iz yegipyet, iz doma na robstvoto; ponyezhye, kogato faraon nye sklanyashye da ni pusnye, navstryechu ubi vsyako p'rvorodno v yegipyetskata zhyemya, p'rvorodno na chovyek i p'rvorodno na zhivotno; po taya prichina zhyertvuam navstryechuu vsyako m'zhko i p'rvorodno; a vsyeki p'rvorodyen ot sinovyetye si otkupuvam. tova shchye b'dye za byelyeg na r"kata ti i za nadchyeliye myezhdu ochitye ti; ponyezhye s's silna r"ka navstryechu ni izvyedye iz yegipyet. a kogato faraon pusna lyudyetye, bog nye gi pryevyedye pryez p'tya za filistimskata zhyemya, pri vsye chye tova byeshye blizikiyat p't; zashchoto bog ryeche: da nye bi da sye razkayat lyudyetye, kato vidyat voina i da sye v'rnat v yegipyet. no bog povyedye lyudyetye po okolyen p't pryez pustinyata k'm chyervyenoto morye. a izrailtyanite izlyazokha ot yegipyetskata zhyemya v'or'zhyeni. i moisyeyi vzye s's syebe si kostitye na iosifa; zashchoto toi byeshye strogo zaklyel izrailtyanite, kato kaza: bog nyepryemyenno shchye vi posyeti; togava shchye zanyesyetye s's syebe si kostitye mi ot tuka. i kato tr'gnakha ot sokkhot, razpolozhikha sye na stan v yetam, k'm kraishchata na pustinyata. i navstryechu v'rvyeshye pryed tyakh, dyenyem v oblachyen st'lb, za da gi uprava iz p'tya, a noshchym v ognyen st'lb, za da im svyeti, ta da p'tuvat dyenyem i noshchym. toi nye otnymashye otpryed lyudyetye oblachniya st'lb dyenyem, nito ognyniya st'lb noshchym.

14

togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: zapovyadai na izrailtyanite da zaviyat i da sye razpolozhat na stan pryed piarot, myezhdu migodol i moryeto; sryeshchu vveyelysefon shchye sye razpolozhitye na stan blizo do moryeto. zashchoto faraon shchye ryeche za izrailtyanite: tye sa sye prymchili v zhyemyata; pustinyata gi ye zatvorila.

i az shchye zakoravya s'rtsyeto na faraona, i toi shchye gi pognye otdirye; no az shchye sye proslavya nad faraona i nad tsyalata mu voiska, i yegiptyanitye shchye poznayat, chye az s'm navstryechu. i izrailtyanite storiakha taka. a kogato sye izvyesti na yegipyetskia tsar, chye pobiyagnakha lyudyetye, s'rtsyeto na faraona i na slugitye mu sye ob'rna protiv lyudyetye, i ryekokha: kakvo ye tova shcho storiakhye, gdyeto pusnakhye izrailya da nye ni raboti vyeche? zatova, faraon vpryegna kolyesnitsata si i s'bra lyudyetye si pri syebe si; vzye i shyeststotin otborni kolyesnitsi, dori vsichkitye yegipyetski kolyesnitsi, s nachalnitsi nad vsichkitye. i navstryechu zakoravi s'rtsyeto na yegipyetskia tsar faraon, taka chye toi pogna otdirye izrailtyanite. (zashchoto izrailtyanite byakha izlyezli s izdignata r"ka), i yegiptyanite sye spusnakha podir tyakh, - vsichkitye konye i kolyesnitsi na faraona, konnitsitye mu i voiskata mu, - i nastignakha gi razpolozhyeni na stan blizo do moryeto, pryed piarot, sryeshchu vveyelysefon. a kogato sye priblizhi faraon, izrailtyanite podignakha ochi, i, yeto, yegiptyanite idyekha podir tyakh; i izrailtyanite, tv'rde mnogo uplashyeni, izvikakha k'm navstryechua. i ryekokha na moisyeya: ponyezhye nyamashye grobishcha v yegipyet, zatova li ni izvyedye da umryem v pustinyata? zashchoto post'pi taka, ta ni izvyedye ot yegipyet? nye ye li tova, kakvoto ti kazvakhmye v yegipyet, kato ryekokhye: ostavi ni; nyeka rabotim na yegiptyanite? zashchoto po-dobrye bi bilo za nas da rabotim na yegiptyanite, otkolkoto da izmryem v pustinyata. a moisyeyi kaza na lyudyetye: nye boitye sye; stoitye i glyedaitye izbavlyeniyeto, koyeto navstryechu shchye izv'rshi za vas dnyes; zashchoto kolkoto za yegiptyanite, koito vidyakhtye dnyes, nyama da gi viditye vyeche do vyeka. navstryechu shchye voyuva za vas, a viye shchye ostantyete mirni. togava ryeche navstryechu na moisyeya: zashcho vikash k'm myenye? kazhi na izrailtyanite da v'rvyat napryed. a ti digni zhyez'la si i prostri r"kata si nad moryeto ta go razdyeli, i izrailtyanite shchye pryminat pryed moryeto po sukho. i az, yeto, shchye zakoravya s'rtsyeto na yegiptyanite, ta shchye vlyazat podir tyakh; i shchye sye proslavya nad faraona, nad tsyalata mu voiska, nad kolyesnitsitye mu i nad konnitsitye mu. i kogato sye proslavya nad faraona, nad kolyesnitsitye mu i nad konnitsitye mu, yegiptyanite shchye poznayat, chye az s'm navstryechu. togava angel't bozhii, koito v'rvyeshye pryed izraillyevoto mnozhyestvo, sye digna ta doidyed otdirye im; digna sye oblachniyat st'lb otpryedye im ta zastana otdirye im, i doidyed myezhdu yegipyetskoto mnozhyestvo i izraillyevoto; na yednitye byeshye t'myen oblak, a na drugitye svyetyeshye pryed noshchta, taka shchoto yednitye nye sye priblizhikha do drugitye pryed tsyalata noshch. moisyeyi, prochyeye, prostrya r"kata si nad moryeto; i navstryechu napravi da sye ottyeglya moryeto tsyalata onaya noshch ot silyen iztochyen vyat'r ta sye pryessushi moryeto i voditye sye razdvoikha. taka izrailtyanite vlyazokha vsryed moryeto po sukho; i voditye byakha za tyakh pryegrada ot dyasnata i ot lyavata im strana. a yegiptyanite, vsichkitye konye

na faraona, kolyesnitsiye mu i konnitsiye mu, - kato gi pognakha vlyazokha podir tyakh vsryed moryeto. no v utrinnata strazha navstryechu poglyedna ot ognieniya i oblachniya st'lb na yegipyetskata voiska i smuti voiskata na yegiptyanitye; toi izvadi kolyelata ot kolyesnitsiye im ta tye sye tyglyekha m'chno, taka shchoto yegiptyanitye ryekokha: da byagamye ot izrailya, zashchoto iyeova voyuva za tyakh protiv yegiptyanitye. togava navstryechu ryechye na moisyeya: prostri r'kata si nad moryeto, za da sye v'rnat voditye v'rkhу yegiptyanitye, v'rkhу kolyesnitsiye im i v'rkhу konnitsiye im. i t'i, moisyeyi prostrya r'kata si nad moryeto; i okolo zori moryeto sye v'rna na myastoto si; a kato byagakha yegiptyanitye pryed nyego, navstryechu izt'rsi yegiptyanitye vsryed moryeto. zashchoto voditye sye v'rnakha i pokrikha kolyesnitsiye, konnitsiye i tsyalata faraonova voiska, koyato byeshye vlyazla podir tyakh v moryeto; nye ostana ni yedin ot tyakh. a izrailtyanitye minakha pryezsryed moryeto po sukho; i voditye byakha za tyakh pryegrada ot dyasnata i ot lyavata im strana. taka v onya dyen navstryechu izbavi izrailya ot r'kata na yegiptyanitye; i izrail vidya yegiptyanitye m'r'tvi po morsiya bryag. izrail vidya onova vyeliko dyelo, koyeto navstryechu izv'rshi nad yegiptyanitye; i lyudyetye sye uboyakha ot navstryechua, i povyarvakha v navstryechua i slugata mu moisyeya.

15

togava zapyakha moisyeyi i izrailtyanitye taya pyesyen navstryechuu, kato govorikha s tiya dumi: - shchye pyeya navstryechuu, zashchoto slavno v'zt'rzhyestvuva; konya i yezdacha mu khv'rli v moryeto. navstryechu ye sila moya, pyesyen moya. i stana mi spasiyel; toi mi ye bog, i shchye go proslavya, bashchiniyat mi bog, i shchye go pryev'zvisha. navstryechu ye silyen voyevatyl; imyeto mu ye iyeova. kolyesnitsiye faraonovi i voiskata mu khv'rli v moryeto; otbornitye mu polkovodtsi pot'nakha v chyervyenoto morye. d'lbochinitye gi pokrikha kato kam'k slyazokha v byezdnitye. dyesnitsata ti, navstryechui, sye proslavi v sila; dyesnitsata ti, navstryechui, smaza nyepriyatelya. s pryev'zhkodnoto si vyelichiye iztryebil si protivnitsiye si; pratil si gnyeva si, i poyadye gi kato slama. ot dukhanyeto na nozdritye ti voditye sye strupakha na kup, v'lnitye zastanakha kato gramada. byezdnitye sye sg'stikha vsryed moryeto. nyepriyatelyat ryechye: shchye pogna, shchye stigma, shchye razdydlya koristitye; pokhotta mi shchye sye nasiti v'rkhу tyakh; shchye iztr'gna nozha si, r'kata mi shchye gi pogubi. podukhnal si s vyat'ra si, i moryeto gi pokri; pot'nakha kato olovo v silnitye vodi. koi ye podobyen na tyebye, navstryechui, myezhdu bogovyetye? koi ye podobyen na tyebye, slavyen v svyetost, divyen ta da tye v'zpyavat, pravyeshch chudyesa? prostryal si dyesnitsata si, i zye-myata gi pog'lna. s milostta si vodil si lyudyetye, koito si otkupil; up'til si gi s' silata si k'm svyetoto si obitalishchye. plyemyenata shchye chuyat i shchye zatryepyeryat; uzhas shchye

obladaye filistimskitye zhityeli, togava shchye sye uplashat yedomskitye nachalnitsi; tryepyet shchye obzhyemye moavskitye silni; vsichkitye zhityeli na khanaan shchye sye stopyat. strakh i tryepyet shchye napadnye na tyakh; chryez vyelikata ti mishtsa shchye stanat nyepodvizhni kato kam'k. dogdye zaminat lyudyetye ti, navstryechui, dogdye zaminat lyudyetye, koito si pridobil. shchye gi v'vyedyesh i nasadish v kh'lma - tvoeyeto naslyedstvo, na myastoto, navstryechui, koyeto si prigotvil za svoje obitalishchye, v svyetilishchyeto, navstryechui, koyeto r'tsyetye ti utv'rdikha. navstryechu shchye tsaruva do vyechni vyekovy. zashchoto, kato byakha vlyezli v moryeto faraonovitye konye s kolyesnitsiye mu i s konnitsiye mu, navstryechu byeshye pov'rnal v'rkhу tyakh voditye na moryeto; a izrailtyanitye byakha pryeminali pryez sryed moryeto po sukho. togava prorochitsata mariam, aaronovata syestra, vzye v r'kata si t'panchye, i vsichkitye zhyni izlyazokha podir nyeya s t'pancheta i khoroigraniya, a mariam im pyeshyesh otvyetno: pyeitye navstryechuu, zashchoto slavno v'zt'rzhyestvuva; konya i yezdacha mu khv'rli v moryeto. togava moisyeyi digna izrailtyanitye ot chyervyenoto morye i izlyazokha k'm pustinyata sur; i kato v'rvyakha tri dyena v pustinyata nye namirakha voda. poslye doidokha v myera, no nye mozhyekha da piyat ot vodata na myera zashchoto byeshye gorchiva; (zatova sye naimyenuva myera t.ye., gorchivina.) togava lyudyetye roptayekha protiv moisyeya, kazvaiki: shcho da piyem? a toi izvika k'm navstryechua, i navstryechu mu pokaza d'rvo; i kato go khv'rli v'v vodata, vodata sye podsladi. tam im nalozhi povyelyeniye i naryedba, i tam gi opita, kato ryechye: ako prilyezno slushash glasa na navstryechua svoya bog, i v'rshish onova, koyeto mu ye ugodno, i slushash zapovyeditye mu, i pazish vsichkitye mu povyelyeniya, to nye shchye ti nanyesa ni yedna ot bolyestitye, koito nanyesokh v'rkhу yegiptyanitye; zashchoto az s'm navstryechu, koito tye iztsylyavam. poslye doidokha v yelim, gdyeto imashye dvanadyeset vodni izvori i syedyemdyeset palmovi d'rvyeta; i tam sye razpolozhikha na stan pri voditye.

16

kato sye dignakha ot yelim, tsyaloto obshchyestvo izrailtyani doidokha v pustinyata sin, koyato ye myezhdu yelim i sinai, na pyetnadyesyetiya dyen ot vtoriya myesyet, ottak izlyazokha iz yegipyetskata zye-myia. a v pustinyata tsyaloto obshchyestvo izrailtyani roptayekha protiv moisyeya i aarona. izrailtyanitye im kazakha: po-dobrye da byakhmye umryeli ot navstryechunata r'ka v yegipyetskata zye-myia, kogato syedyakhmye okolo koltitye s myeso i kogato yadyakhmye khlyab do sitost; zashchoto ni dovyedokhtye v taya pustinya, za da izmoritye tova tsyalo mnozhyestvo s glad. togava ryechye navstryechu na moisyeya: yeto, shchye vi navalya khlyab ot nyebeyto; i shchye izlizat lyudyetye vsyeki dyen da s'birat kolkoto im tryabva za dyenya, za da gi opitam, shchye khodyat li po zakona mi, ili nye. a na

shyestiya dyen nyeka sgotvyat vnyesenyoto, koyeto da b'dye dva p'ti, kolkoto s'birat vsyeki dyen. i t'i, moiseyi i aaron kazakha na vsichkiye izrailtyani: dovyechyera shchye poznayetye, chyе navstryechu vi ye izvyl iz yegipyetskata zyemya; a na utrinta shchye viditye slavata na navstryechu, ponyezhye toi chu roptaniyata vi protiv navstryechua. zashchoto shcho smye niye ta da roptayetye protiv nas? moiseyi oshchye ryechye: tova shchye stanye, kogato navstryechu vi dadye dovyechyera myeso da yadyetye, i na utrinta khlyab do sitost; ponyezhye navstryechu chu roptaniyata vi protiv nyego. zashchoto shcho smye niye? roptaniyata vi nye sa protiv nas, a protiv navstryechua. i ryechye moiseyi na aarona: kazhi na tsyaloto obshchystvo izrailtyani: priblyzhyetye sye pryed navstryechua zashchoto toi chu roptaniyata vi. a dokato aaron govoryeshye na tsyaloto obshchystvo izrailtyani, tye ob'rnakha poglyeda si k'm pustinyata, i, yeto, navstryechunata slava sye yavi v oblaka. i navstryechu govori na moiseyeva, kazvaiki: chukh roptaniyata na izrailtyan-itye. govori im taka: dovyechyera shchye yadyetye myeso i na utrinta shchye sye nasititye s khlyab; i shchye poznayetye, chyе az s'm navstryechu vashiyat bog. i taka, na vyechyerta doletyakha p'dp'd'tsi i pokriakha stana; a na utrinta na vsyak'd'ze okolo stana byeshye padnala rosa. i kato sye ipari padnalata rosa, yeto, po litsyeto na pustinyata imashye dryebno lyuspoobrazno nyeshcho, t'nko, kato slana po zyemyata. kato go vidyakha izrailtyanitye, kazakha si yedin na drug: shcho ye tova? zashchoto nye znayekha shcho byeshye. a moiseyi im kaza: tova ye khlyab't, koito navstryechu vi dava da yadyetye. yeto shcho zapovyadva navstryechu: s'byeryetye ot nyego, vsyeki tolkova, kolkoto mu tryabva da yadye, po gomor na glava, sporyed chisloto na chovyetsitye vi; vsyeki da vzyemye za oniya, koito sa pod shatrata mu. i izrailtyanite storiakha taka i s'brakha, koi mnogo, koi malko, i kogato izmyerikha s'branoto s gomora, koito byeshye s'bral mnogo nyamashye izlish'k, i koito byeshye s'bral malko nyamashye nyedostig; vsyeki s'birashye tolkova, kolkoto mu tryavashye da yadye. moiseyi oshchye im ryechye: nikoi da nye ostavya ot nyego do utrinta. pri vsye tova, tye nye poslushakha moiseyeva, i nyakoi ostavikha ot nyego do utrinta; no chyervyasa i sye usm'rnya; i moiseyi sye razngyevi na tyakh. i vsyaka zaran go s'birakha, koi kolkoto mu tryavashye za yadyenyе; a kogato pripyechyeshye sl'ntsyyeto, stopyavashye sye. a na shyestiya dyen, kogato s'brakha dvoino kolichestvo khрана, po dva gomora za vsyekigo, vsichkiye nachalnitsi na obshchystvoto doidokha i izvyestikha na moiseyeva. a toi im ryechye: tova ye tochno kakkvoto kaza navstryechu. utrye ye s'bota, svyeta pochievka navstryechuu; opyechyetye kolkoto iskatye da opyechyetye, i svaryetye kolkoto iskatye da svaritye; i turyetye nastrana kakkvoto ostantye, da vi stoi za turye. i t'i, turikha go nastrana do utroto, katto zapovyadva moiseyi, i nye sye usm'rnya, nito sye namyeri chyervyе v nyego. togava moiseyi im kaza: yazhtye tova dnyes, zashchoto dnyes ye s'bota navstryechuu; dnyes nyama da go namyeritye na polyeto. shyest dyena shchye go s'biratyе;

no syedmiyat dyen ye s'bota, v nyeya nyama da sye namira. obachye nyakoi ot lyudyetye izlyazokha da s'byerat na syedmiya dyen, no nye namyerikha. togava ryechye navstryechu na moiseyeva: do koga shchye otkazvatye da pazitye zapovyeditye mi i zakonitye mi? vizhtye, ponyezhye navstryechu vi dadye s'bota, zatova na shyestiya dyen vi dadye khlyab za dva dyena. syedyetye, vsyeki na myastoto si; na syedmiya dyen nikoi da nye izliza ot myastoto. i t'i, lyudyetye si otpochivakha na syedmiya dyen. a izrailyeviyat dom naryechye taya khрана manna; t.ye., shcho ye tova? vizh. st.15. tya byeshye byala i prilichashye na koriandrovo syemye; i vkus't i byeshye kato na pita smyesyena s myed. togava ryechye moiseyi: yeto kakvo ye zapovyadal navstryechu: nap'nyetye yedin gomor s nyeya, za da sye pazi za vsichkiye vi pokolyeniya, za da mogat i tye da vidyat khlyaba, s koito vi khranikh v pustinyata, kogato vi izvyyedokh iz yegipyetskata zye-myа. i moiseyi ryechye na aarona: vzyemi yedna stomna, i, kato turish v nyeya p'lnoto na yedin gomor manna, polozhi ya pryed navstryechua, za da sye pazi za idnitye vi pokolyeniya. i taka, aaron ya polozhi pryed plochitye na svidyetyelstvoto, za da sye pazi, sporyed katto navstryechu zapovyada na moiseyeva. i izrailtyanitye yadokha mannata chye-tiridyesyet godini, dokato doidokha v obitayemata zyemya, yadokha manna, dokato pristignakha do granitsitye na khanaanskata zyemya. a gomor't ye yedna dyesyeta ot yefata.

17

slyed tova tsyaloto obshchystvo izrailtyani tr'gnakha ot pustinyata sin, kato byakha p'tuvaniyata im sporyed navstryechunata zapovyed; i razpolozhikha stan v rafidim, gdyeto nyamashye voda da piyat lyudyetye. zatova lyudyetye sye karakha s moiseyeva i ryekokha: dai ni voda da piyem. a moiseyi im ryechye: zashcho sye karatyе s myenye? zashcho izpitvatye navstryechua? no lyudyetye ozhadnyakha tam za voda; i lyudyetye roptayekha protiv moiseyeva, kato dumakha: zashcho ni izvyyedye iz yegipyet da umorish s zhazhda i nas, i chadata ni, i dobit'ka ni? togava moiseyi izvika k'm navstryechua kazvaiki: kakvo da pravya s tiya lyudye? oshchye malko i shchye mye ubiyat s kam'ni. a navstryechu ryechye na moiseyeva: zamini pryed lyudyetye, kato vzyemesh s's syebye si nyakoi ot izrailyevitye starayeishini; vzyemi v r'kata si i zhyez'la si, s koito udari ryekata, i v'rvi. yeto, az shchye zastana pryed tyebye tam na kanarata v khoriv; a ti udari kanarata, i shchye potyechye voda iz nyeya, za da piyat lyudyetye. i moiseyi stori taka pryed ochitye na izrailyevitye starayeishini. i naryechye myastoto masa t.ye., izkushyeniye., i myeriva t.ye., karanye., poradi karanyeto na izrailtyanitye, i ponyezhye izpitakha navstryechua, kato kazakha: da li ye navstryechu myezhdu nas, ili nye? po tova vryemye doidye amalik i voyuva protiv izrailya v rafidim. a moiseyi kaza na isusa naviyeva: izbyeri ni m'zhye, i izlyez da sye biyesh s amalika; i utrye az shchye zastana na v'rkha na kh'lma i shchye d'rza bozhiya

tri myesyetsa podir izlizanyeto na izrailtynanite iz yegypetskata zymyana, na s'shchiya dyen doidokha v sinaiskata pustinya. kato sye dignakha ot rafidim doidokha v sinaiskata pustinya i razpolozhikha stan v pustinyata, gdyeto i izrail razp"na shatritye si sryeshchu planinata. i kato sye v "zkachi moiseyi pri boga, navstyrechu go povika ot planinata i ryeche: taka da kazhyesh na yakovoviya dom i da izvyestish na potomtsitye na izrailya: viye vidyakhtye shcho storikh na yegiptyanitya, a kak nosikh vas na orlovi krila i dovyedokh vi pri syebe si. syega, prochyeye, ako naistina shchye slushatyie glasa mi i shchye pazitye zavetya mi, to povechyete ot vsichkitye plyemyena viye shchye b'dyetye moye sobstvyeno prityezhaniye, zashchoto moi ye tsyeliyat svyati; i viye oshchye mi b'dyetye tsarstvo svyeshchyenitsi i svyet narod. tiya sa dumitye, koito tryabva da kazhyesh na izrailtynan itye. i t'i, moiseyi doidya ta povika starzeyishnitya na lyudyetye, i pryedstavi pryed tyakh vsichki tiya dumi, koito navstyrechu mu zapovyada. i vsichkitye lyudye otgovorikha yednoglasno, kazvaiki: vsichko, koyeto navstyrechu ye kazal, shchye storim. i moiseyi ot-nyesyie navstyrechuu dumitye na lyudyetye. togava navstyrechuu ryeche na moisyeya: yeto, az ida pri tveb v g'st oblak, za da chuyat lyudyetye, kogato gov-

orya s tyebye i da tye vyarvat vyechye za vinagi. i kato kaza moiseyi navstryechuu dumitye na lyudyetye, navstryechu ryecheye oshchye na moisyeya: idi pri lyudyetye, osvyyeti gi dnyes i utrye, i nyeka izpyerat dryekhitye si; i nyeka b'dat gotovi za tryetiya dyen, zashchoto na tryetiya dyen navstryechu shchye slyezye na sinaiskata planina pryed ochitye na vsichkitye lyudye. i da postavish pryegradi naokolo za lyudyetye, i da kazhyesh: vnimavaitye da sye nye kachitye na planinata, nito da sye dopryetye do politye mu: koito sye doprye do planinata nyepryemyenno shchye sye um"rtvi; obachye r"ka da sye nye doprye do nyego, no toi da sye ubiye s kam"ni ili s's tryeli, bilo to zhivotno ili chovyek, koito sye doprye, da nye ostaneye zhiv. kogato tr'bata d'lgo tr'bi, togava nyeka sye priblizhat do planinata. i t'i, moiseyi slyezye ot planinata pri lyudyetye i osvyyeti lyudyetye; a tye izprakha dryekhitye si. i ryecheye na lyudyetye: b'dyetye gotovi za tryetiya dyen; nye sye priblizhavaitye pri zhyena. a sutrinta na tryetiya dyen imashye gr'movye i svyetkavitsi, i g'st oblak na planinata, i mnogo silyen tr'byen glas; i vsichkitye lyudye, koito byakha v stana, potryepyerakha. togava moiseyi izvyedye lyudyetye iz stana, za da posryeshchnat boga; i zastanakha pod planinata. a sinaiskata planina byeshye tsyala v dim, zashchoto navstryechu slyezye v og'n na nyeya; i dim't i sye digashye, kato dim ot pyeshch, i tsyalata planina sye triesyeshye silno. i kogato tr'bniyat glas sye usilvashye moiseyi govori, i bog mu otgovori s glas. i navstryechu slyezye na v'rka na sinaiskata planina. i navstryechu povika moisyeya do v'rka na planinata; i moiseyi sye v'zkachi. togava ryecheye navstryechu na moisyeya: slyez, zar'chai na lyudyetye da sye nye spusnat k'm navstryechua, za da glyedat i padnat mnozina ot tyakh. taka i svyeshchyenitsitye, koito sye priblizhavat pri navstryechua, nyeka sye osvyyetyat, za da nye napadnye navstryechu na tyakh. a moiseyi ryecheye navstryechuu: lyudyetye nye mogat da sye v'zkatat na sinaiskata planina, zashchoto ti si ni zapovyadal, kazvaiki: postavish pryegradi okolo planinata i osvyyeti ya. no navstryechu mu kaza: idi, slyez, poslye da sye kachish, ti i aaron s tyebye; a svyeshchyenitsitye i lyudyetye da sye nye spuskat i da sye nye kachvat k'm navstryechua, za da nye napadnye toi na tyakh. moiseyi, prochyeye, slyezye pri lyudyetye i im kaza tova.

20

togava bog izgovori vsichki tiya dumi, kato kaza: az s'm iyeova tvoyat bog, koito tye izvyedokh iz yegipyetskata zyemya, iz doma na robstvoto. da nyamash drugi bogovy osyven myenye. nye si pravi kumir, ili kakvo da bilo podobie na nyeshcho, koyeto ye na nyebiyeto gorye, ili koyeto ye na zyemyata dolu, ili koyeto ye v'v vodata pod zyemyata; da nye im sye klanyash nito da im sluzhish, zashchoto az navstryechu, tvoyat bog, s'm bog ryevniv, koito v'zdam byezzakoniyyeto na bashchitye v'rku chadata do tryetoto i chyetv'rtoto pokolyeniye na oniya, koito mye mrzyat, a pokazvam milosti k'm khilyada pokolyeniya na oniya, koito mye lyubyat i pazyat

moitye zapovyedi. nye izgovaryai naprazno imyeto na navstryechua tvoya bog; zashchoto navstryechu nyama da schita byezgryeshyen onzi, koito izgovarya naprazno imyeto mu. pomni s"botniya dyen, za da go osvyeschavash. shyest dni da rabotish i da v'rshish vsichkitye si dyela; a na syedmiya dyen, koito ye s'bota na navstryechua tvoya bog, da nye v'rshish nikakva rabota, ni ti, ni sin't ti, ni d'shchyerya ti, ni slugata ti, ni sluginyata ti, nito dobit'k't ti, nito chuzhdyenyets't, koito ye otv'trye vrayitye ti; zashchoto v shyest dni navstryechu napravil nyebiyeto i zyemyata, moryeto i vsichko shcho ima v tyakh, a na syedmiya dyen si pochina; zatova navstryechu blagoslovi s"botniya dyen i go osvyyeti. pochitai bashcha si i maika si, za da sye prod'lzhavay dnitye ti na zyemyata, koyato ti dava navstryechu tvoya bog. nye ubivai. nye pryelyubodeystvuvi. nye kradi. nye svidyetyelstvuvai l'zhlyvo protiv blizhniya si. nye pozhyelavai k'shchata na blizhniya si, nye pozhyelavai zhyenata na blizhniya si, nito slugata mu, nito sluginyata mu, nito vola mu, nito osyela mu, nito kakvo da ye nyeshcho, koyeto ye na blizhniya ti. i vsichkitye lyudye glyedakha g'rmyezhitye, svyetkavitsitye, glasa na tr'bata i dimyashchata planina; i, kato vidyakha, lyudyetye sye ottyeglikha i zastanakha nadalyech. i ryekokha na moisyeya: ti govori na nas, i niye shchye slushamy; a bog da nye ni govori, za da nye umryem. no moiseyi ryecheye na lyudyetye: nye boitye sye; bog doidyed da vi opita, i za da ima vsryed vas strakh ot nyego, ta da nye s'gryeshavatyte. taka lyudyetye stoyakha nadalyech. a moiseyi sye priblizhi pri mraka, gdvyeto byeshye bog. togava ryecheye navstryechu na moisyeya: taka da kazhyesh na izrailtyanitye: viye sami vidyakhtye, chye vi govorkh ot nyebiyeto. pokrai myenye da nye pravitye i sryeb'rni bogovy, nito da si pravitye i zlatni bogovy. ot pr'st mi izdigai oltar, i zhyertvuvi na nyego vsyeizgaryaniya si i primirityelnitye si prinosi, ovtvsiye si i govyyedata si. na vsyako myasto, gdvyeto shchye pravaya da sye pomni imyeto mi, shchye dokhozhdam pri tyebye i shchye tye blagoslavyam. no ako mi izdignyesh kamenyen oltar, da dig nyego s'zidash ot dyalani kam"ni; zashchoto ako dignyesh na nyego syechivo, shchye go oskvynish. i da sye nye kachvash na oltara mi po st'pala, za da sye nye otrkiye golotata ti na nyego.

21

yeto s'dbitye, koito shchye pryedstavish pryed tyakh. ako kupish rob yevreyin, shyest godini shchye raboti, a v syedmata shchye izlyezye svobodyen, byez otкуп. ako ye dosh'l sam, sam da si izlyezye; ako ye imal zhyena, to i zhyena mu da izlyezye s nyego. ako navstryechuariat mu mu ye dal zhyena, i ty mu ye rodila sinovye ili d'shchyeri, to zhyenata i chadata i shchye b'ovdye na navstryechuaria i, a toi shchye izlyezye sam. no ako rob't izrichno kazhye: obicham navstryechuaria si, zhyena si i chadata si; nye zhyelaya da izlyaza svobodyen, togava navstryechuariat mu shchye go zavyyedye pryed s'diitye ili: bozhia s'd., i, kato go privyedye pri vratata, ili pri st'lba na vratata, navstryechuariat mu shchye mu promushi ukhoto s

shilo; i toi shchye mu b"dye rob za vinagi. ako nyakoi prodadye d"shchyeriya si za robinya, tya nyama da izlyezye taka kakto izlizat robitye. ako nye b"dye ugodna na navstryechuarya si, koito sye ye sgodil za nyeya, to nyeka ya ostavi da b"dye otkupyena; toi nye shchye ima vlast da ya prodadye na chuzhdyyentsi, t'i kato i ye iznyevyeril. no ako ya ye sgodil za sina si, to nyeka post"pi s nyeya, kakto ye obichaino s d"shchyeritye. ako si vzyemye oshchye yedna zhyena, da nye lishi onaya ot khranata i, ot dryekhitye i i ot s"pruzhyesko s"zhitye s nyeya. i ako nye i napravi tiya tritye, togava tyanya nyeka si izlyezye darom, byez otkup. koito udari chovyek sm"rtonosno, nyepryemyenno da sye um"rtvi. no ako nye go ye prichak-val, no bog go ye pryedal v r"kata mu, togava az shchye ti opryedyelya myasto gdyeto da pribyegnye. ako, obachye, nyakoi ot zloba ubiye blizhniya si kovarno, to i ot oltara mi shchye go izvadish, za da sye um"rtvi. koito udari bashcha si ili maika si nyepryemyenno da sye um"rtvi. koito otrakradnye chovyek i go prodadye, ili ako otrakradniyat sye namyeri v r"kata mu, toi nyepryemyenno da sye um"rtvi. koito khuli bashcha si ili maika si nyepryemyenno da sye um"rtvi. kogato sye karat nyakoi, ako yediniyat udari drugiya s kam"k ili s yumruka si, i toi nye umrye, no pazi lyeglo; i ako poslyedniyat sye prividnyie i izliza makar s toyaga, togava onya, koito go ye udaril, shchye b"dye nyevinyen, samo shchye plati za dyengubata mu i shchye napravi da b"dye s"v"rshyeno izt-syeryen. ako nyakoi udari roba si ili robinyata si s toyaga, ta umrye pod r"kata mu, nyepryemyenno da sye nakazhye. obachye, ako udaryenyat pozhyvyye yedin dva dyena, togava da sye nye nakazva, ponyezhye toi mu ye stoka yevryeyski: pari.. ako sye biyat nyakoi i udaryat trudna zhyena, taka shchoto da pomyetnye, a nye poslyedva druga povryeda, togava onya, koito ya ye udaril nyepryemyenno da b"dye gloyben, sporyed kakto m"zh"t i bi mu nalozhil, i da plati kakto opryedyelyat s"diitye. no ako poslyedva povryeda, togava da ots"dish zhivot za zhivot, oko za oko, z"b za z"b, r"ka za r"ka, noga za noga, izgaryanye za izgaryanye, rana za rana, udar za udar. ako nyakoi udari roba si ili robinyata si v okoto, i to sye razvali, poradi okoto mu shchye go osvobodil. i ako izbiye nyakoi z"b na roba si ili nyakoi z"b na robinyata si, shchye go osvobodil poradi z"b mu. ako vol ubodye m"zh ili zhyena shchoto da umrye, togava da sye ubiye vola s kam"ni, i da sye nye yadye myesoto mu; a stopanin"t na vola shchye b"dye opravdan. no ako vol"t ye bil bodliv ot po-napryed, i tova ye bilo izvyestno na stopanina mu, no toi nye go ye ogranicnil, ta ye ubil m"zh ili zhyena, to vol"t da sye ubiye s kam"ni, oshchye i stopanin"t mu da sye um"rtvi. obachye, ako mu sye opryedyeli otkup, to za izbavlyeniye na zhivota si nyeka dadye, kolkoto mu sye opryedyeli. bilo chye vol"t ye ubol m"zh ili ye ubol zhyena, sporyed taya s"dba shchye mu napravayt. no ako vol"t ubodye rob ili robinya, stopanin"t nyeka plati na navstryechuarya im tridyesyet sryeb"rni sikli, i nyeka sye ubiye vol"t s kam"ni. ako otvori nyakoi yama, ili izkopaye yama byez da ya pokriye, i v nyeya padnye vol ili osyel, priytzhatyelyat na yamata shchye zaplati povryedata; shchye dadye pari

na stopanina im, a m"rshata shchye b"dye nyegova. ako vol"t na nyakogo ubodye vola na drugigo, taka shchoto umrye, togava da prodadat zhiviya vol i da si razdyelyat stoinostta mu, i m"rshata tozhye da si razdyelyat. no ako sye ye znayelo ot po-napryed, chye vol"t ye bil bodliv, i stopanin"t mu nye go ye ogranicnil, to nyepryemyenno shchye plati vol za vol, a m"rshata shchye b"dye nyegova.

22

ako nyakoi otrakradnye vol ili ovtsa ta go zakoli ili go prodadye, to da plati pyet vola za vola i chyetiri ovtsi za ovtsata. (ako sye zavari kradyets"t kogato podkopava, i go udaryat ta umrye, nyama da sye prolyeye kr"v za nyego. no ako sl"ntsyyeto ye bilo izgryalo nad nyego, togava shchye sye prolyeye kr"v za nyego). kradyets"t tryabva nyepryemyenno da plati; no ako nyama s kakvo, to da sye prodadye toi za otrakradnatoto. i ako otrakradnatoto, bilo vol, osyel, ili ovtsa, sye namyeri zhivo v r"kata mu, shchye plati dvoino. ako nyakoi napravi da sye izyadye niva ili lozye, kato razv"rzhyye zhivotnoto si i to sye napasye v chuzhda niva, shchye plati ot nai-dobroto proizvyedyniye na nivata si i ot nai-dobriya plod na lozyeto si. ako izbukhnye og"n i zapali tr"ni, taka chye izgoryat kopni ili nyepozh"nati klasovyie, ili nivi, to koito ye zapalil og"nya nyepryemyenno shchye plati. ako nyakoi dadye na blizhniya si pari ili nyakakvi vyeshchi da gi pazi, i tye b"dat otrakradnati ot k"shchata na chovyeka, to, ako sye namyeri kradyets"t toi shchye plati dvoino, no ako nye sye namyeri kradyets"t, togava stopanin"t na k"shchata shchye sye zavyyede pryed s"diitye, za da sye izdiri dali ye turil r"ka v"rkhu imota na blizhniya si. za vsyakak"v vid pryest"plyeniye, - odnosno vol, osyel, ovtsa, dryekha, ili kakvo da bilo zagubyeno nyeshcho, za koyeto bi kazal nyakoi, chye ye nyegovo, - dyeloto myezhdu dvamata shchye doidyed pryed s"diitye: i kogoto os"dyat s"diitye, toi shchye plati dvoino na blizhniya si. ako nyakoi dadye na blizhniya si osyel, ili vol, ili ovtsa, ili kakvo da bilo zhivotno da go pazi, i to umrye, ili sye narani, ili b"dye otkarano, byez da vidi nyakoi, to myezhdu dvamata onya shchye sye zak"lnye v navstryechua, chye nye ye turil r"kata si v"rkhu imota na blizhniya si, i stopanin"t mu shchye priyemye tova svidyetyelstvo, a drugiyat nyama da plashcha. no ako zhivotnoto b"dye otrakradno ot nyego, shchye plati na stopanina mu. obachye ako b"dye razk"sano ot zvyar, nyeka go donyesye za svidyetyelstvo; za razk"sano nyama da plashcha. ako zayemye nyakoi ot blizhniya si zhivotno, i to sye narani ili umrye v ots"stviyeto na stopanina mu, nyepryemyenno shchye go zaplati. no ako stopanin"t mu ye s nyego, nyama da plashcha. ako ye bilo nayeto s pari, shchye otidye za nayema si. ako nyakoi izl"sti nyegodyena dyevitsa i lyegnye s nyeya, nyepryemyenno shchye dadye vyeno za nyeya i shchye ya vzyemye za zhyena. no ako bashcha i s"vsyem otkazhye da mu ya dadye, to shchye plati v pari sporyed vyenoto na dyevitsitye. mag"snitsa zhyena da nye ostavish. vsyeki skotolozhnik nyepryemyenno da sye um"rtvi. koito zhyertvuva na koi da bil bog,

osvyen samo na navstryechua, shchye sye obryechye na iztryeblyeniye. chuzhdyenyets da nye onyeppravdavash, nito da go ugnetyavash; zashchoto i viye byakhtye chuzhdyentsi v yegippyetskata zyemya. da nye ugnetyavatyte vdovitsa ili sirachye. zashchoto ako gi ugnetyetite nyakak, i tye izvikat k'm myenye, nyepryemyenno shchye poslusham vika im, i gnyev't mi shchye plamnnye, i shchye vi izbiya s nozh; i vashitye zhyeni shchye b'dat vdovitsi i vashitye chada sirachyeta. ako dadyesh v zayem pari na nyakoi svoi byedyen s'syed myezhdu moitye lyudye, da nye post'pvash s nyego kato zayemodatyel, nito da mu nalagash likhva. ako vzyemesh v zalog dryekhata na blizhniya si, do zakhozhdanye na sl'ntsytso shchye mu ya v'nyesh; zashchoto tova ye yednichkata mu zavivka, tova ye dryekhata za kozhata mu; s kakvo shchye spi? i kato viknye k'm myenye, az shchye chuya, zashchoto s'm milostiv. da nye khulish s'diitye, nito da k'lnyesh nachalnik na lyudyetie si. da nye zabavyash da prinyesyesh p'rvaka na gumnoto si i na zhlyeba si. p'rvorodniya myezhdu sinovyetye si shchye dadyesh na myenye. taka shchye post'pish i s govyedoto si i s ovtatsa si; syedem dyena shchye ostantye malkoto s maika si, a na syedmiya dyen shchye go dadyesh na myenye. b'dyetye mi svyeti chovyetsi; za tova nye yazhtye myeso razk'sano ot zvyerovyne na polyeto; khv'rletye go na kuchyeta.

23

da nye raznasyash l'zhliv slukh. da nye s'dyeistvuvash yevryeiski: turyash r'ka. s nyeppravdyedniya i da nye svidyetyelstvuvash v polza na nyeppravdata. da nye slyedvash mnozhyestvoto da pravish zlo; nito da svidyetyelstvuvash v s'dyebno dyelo, taka shchoto da sye uvlichash slyed mnozhyestvoto, za da izkrivish pravos'diyeto; nito da pokazvash pristrastiye k'm siromakha v dyeloto mu. ako sryeshch-nyesh zab'rkaliya sye vol ili osyel na nyepriyatyla si; nyepryemyenno da mu go zakarash. ako vidish, chye osyel't na nyenavistnika ti ye padnal pod tovara si, i nye ti sye iska da mu pomognyesh pak nyepryemyenno da pomognyesh zayedno s nyego. da nye izkrivyvash pravoto na siromakha myezhdu vas v dyeloto mu. otdalyechavai sye ot vsyaka nyeppravdyedliya rabota, i nye ubivai nyevinniya i pravedyedniya; zashchoto az nyama da opravdaya nyechyestviya. da nye priyemash podar'tsi; zashchoto podar'tsiye zaslyepyvavot vidyeshchitye i izvr'shchat dushitye na pravedyedniye. i da nye ugnetyavash chuzhdyenyetsa; zashchoto viye znayetye shcho ima na s'rtsyeto na chuzhdyenyetsa, ponyezhye i viye styte bili chuzhdyentsi v yegipypetskata zyemya. shyest godini da syeyesh zyemyata si i da s'birash plodovyetye i; a v syedmata da ya ostavish da si pochiva i da nye ya rabotish za da sye khranayt siromasitye myezhdu lyudyetye ti ot samorasloto, i polskitye zhivotni nyeka yadat ostavyenoto ot tyakh. taka da pravish i s lozyeto si i s maslinitye si. shyest dyena da v'rshish rabotitye si; a v syedmiya dyen da si pochivash, za da sye otmori vol't ti i osyel't ti, i da si otd'khnye sin't na sluginyata ti i chuzhdyenyets't. i vnimavaitye v'v vsichko shcho s'm vi govorit; i imye

na drugi bogovyte da nye spomyenavatye, nito da sye chuya to iz ustata vi. tri p'ti v godinata da mi pravish praznik. da pazish praznika na byezkvasniye khlyabovyte; syedem dyena da yadyesh byezkvasni khlyabovyte, kakto s'm ti zapovyadal, na opryedyelyenoto vryemye v myesyets aviv, zashchoto v nyego si izlyaz'l iz yegipyet; i nikoi da nye sye yavi pryed myenye s prazni r'tsyte; i praznika na zhyetvata, na p'rvitye plodovyte na truda ti, na tova, koyeto si posyal v nivata; i praznika na byeritbata pri kraya na godinata, kogato pribirash plodovyetye si ot nivata. tri p'ti v godinata vsichkitye tvoi m'zhki da sye vavyavat pryed navstryechua iyeova. da nye prinasyash kr'vta na zhyertvata mi s kvasyen khlyab, nito tl'stinata ot praznika mi da ostava pryed noshchta do sutrinta. nai-p'rvitye plodovyte ot zyemyata si da prinasyash v doma na navstryechua tvoya bog. da nye svarish yarye v mlyakoto na maika mu. yeto, izprashcham angel pryed tyebye da tye pazi po p'tya i da tye zavyyedye na myastoto, koyeto s'm ti prigotvil. vnimavaitye na nyego i slushaitye glasa mu; nye go pryedizvikvaitye, zashchoto toi nyama da prosti pryest'plyeniya vi; ponyezhye moyeto imye ye v nyego. no ako slushash vnimatyelno glasa mu, i v'rshish vsichko kakovoto govorya, togava az shchye b'da nyepriyatyl na tvoitye nyepriyatyli i protivnik na tvoitye protivnitsi. zashchoto angel't mi shchye v'rvi pryed tyebye i shchye tye v'vyedye pri amoryeitsitye, khyetyeitsitye, fyeryezyeitsitye, khanaantsitye, yevyeitsitye i yevusyeyitsitye; i shchye gi iztryeblye. da sye nye klanayash na tyekhnitye bogovyte, nito da im sluzhish, nito da v'rshish sporyed dyelata im; a da gi s'baryash s'vsyem, i da izpotroshish st'lbovyetye im. no da sluzhish na navstryechua vashiya bog, i toi shchye blagoslavlya khlyaba ti i vodata ti; i az shchye otmakhvam vsyaka bolyest pomyezhdu vi. nye shchye ima pomyetkinya ili byezdyetna v zemyata ti, chisloto na dnyite ti shchye napravaya p'Ino. shchye izpratya pryed tyebye strakh ot myenye, i shchye obyezsilya vsichkitye lyudye, myezhdu koito otidyesh, i shchye napravaya vsichkitye ti nyepriyateli da ob'rnat gr'b pryed tyebye. shchye izpratya i st'rshyeli pryed tyebye, koito shchye izgonyat otpryed tyebye yevyeitsitye, khanaantsitye i khyetyeitsitye. nyama da gi izp'dya otpryed tyebye v yedna godina, da nye bi da zapusteyete zyemyata i sye razmnozhat protiv tyebye polskitye zvyerovyte. malko po malko shchye gi izp'zhdam otpryed tyebye, dogdye sye razmnozhash i zavladayesh zyemyata. i shchye postavya pryedelyite ti ot chyervyenoto more do filistimskoto more, i ot pustinyata do ryeka yevfrat; zashchoto shchye pryedam myestnitye zhyeteli v r'kata vi, i ti shchye gi izp'dish otpryed syebye si. da nye napravish zavyst s tyakh nito s bogovyetye im. da nye zhivyeyat v zyemyata ti, da nye bi da tye nakarat da s'gryeshish protiv myenye; zashchoto ako sluzhish na bogovyetye im, tova nyepryemyenno shchye bi d'bye primka.

24

ryechye oshchye na moisyea: v'zkachyetye sye k'm navstryechua, ti i aaron, nadav i aviud, i

syedyemdesyet ot izrail'yevitye staryeishini, i poklon'yetye sye ot dalyech; samo moiseyi shchye sye priblizhi pri navstryechua, a tye nye shchye sye priblizhat, nito shchye sye v'z'kachat lyudyetye s nyego. togava moiseyi doidyete ta kaza na lyudyetye vsichk-itye dumi na navstryechua i vsichkitye mu s'dbi; i vsichkitye lyudye yednoglasno otgovorikha kazvaiki: vsichko, koyeto ye kazal navstryechu, shchye v'rshim. i moiseyi napisal vsichkitye navstryechuni dumi; i na utrinta, kato stana rano, izdigla oltar pod planinata, gdyeto izpravi i dvanadyesyet st'lba, sporyed dvanadyesyttye izrail'eyi plyemyena. i izprati momtsi ot izrail'tyanitye, ta prinyesokha vsyeizgaryaniya i pozhyertvuvakha navstryechuu tyeltsi za primiryetelni zhyertvi. a moiseyi vzye polovinata ot kr'vta i turi ya v panitsi, a s drugata polovina ot kr'vta por'si v'rkh'u oltara. poslye vzye knigata na zav'yeta i ya prochyetye, kato slushakha lyudyetye; i tye ryekokha: vsichko, kakvoto ye kazal navstryechu, shchye v'rshim, i shchye b'dyem poslushni. togava moiseyi vzye kr'vta i por'si s nyeya v'rkh'u lyudyetye, kato kazvashye: yeto kr'vta na zav'yeta, koito navstryechu napravi s vas sporyed vsichki tiya usloviya. i t'i moiseyi i aaron, nadav i aviud i syedyemdesyet ot izrail'yevitye staryeishini sye v'z'kachikha gorye. i vidyakha izrail'eyiava bog: pod nozyetye mu imashye kato nastilka ot sapfir, chiyato bistrota byeshye s'shcho kato nyebye. no toi nye turi r'ka na blagorodnitye ot izrail'tyanitye. i tye vidyakha boga, i tam yadokha i pikha. togava ryechye navstryechu na moisyeya: yela gorye pri myenye na planinata i stoi tam; i shchye ti dam kamyennitye plochi, zakona i zapovyeditye, koito s'm napisal, za da gi pouchavash. i t'i moiseyi stana s's slugata si isusa, i moiseyi sye izkachi na bozhiiyata planina. a ryechye na staryeishinitye: chakaitye ni tuk dogdye sye zav'rnyem pri vas; i, yeto, aaron i or sa pri vas; koito ima t'zhba, nyeka idye pri tyakh. togava moiseyi sye izkachi na planinata; i oblak't pokrivyashye planinata. i navstryechunata slava zastana na sinaiskata planina, i oblak't ya pokrivyashye shyest dyena, a na syedmiya dyen navstryechu izvika k'm moisyeya vsryed oblaka. i vid't na navstryechunata slava po v'rkh'a na planinata sye vizhdashye na izrail'tyanitye kato og'n poyazhdashch. i t'i moiseyi vlyezye vsryed oblaka i sye v'z'kachi na planinata. i moiseyi stoya na planinata chyetiridyesyetye dyena i chyetiridyesyetye noshchi.

25

togava navstryechu govori na moisyeya kazvaiki: kazhi na izrail'tyanitye da mi s'byerat prinos; ot vsyeki chovyek, koito na rado s'rtsye bi dal, shchye priyemyetye prinoso za myenye. i yeto kak'v prinos shchye priyemyetye ot tyakh; zlato, sryebro i myed, sin'o, moravo, chyervyeno, vison, i kozina, chyervyenoboyadisani ovnyeshki kozhi i yazovskii ili: dyelfinovi kozhi, sitimovo d'rvo t.y.e., akatsiya., maslo za osvyyetlyeniye, i aromati za miroto za pomazvanye i za blagotukhannoto kadyenye, oniksi, i kam'ni za vlaganye na yefoda i na nagr'dnika. i da mi napravyat svyetilishchye, za da obitavam myezhdu tyakh. po

vsichko, koyeto ti pokazvam - obraza na skiniyata i obraza na vsichkitye i prinadlyezhnosti, - taka da ya napravitye. da napravyat kovcheyg ot sitimovo d'rvo, d'l'g dva lak'tya i polovina, shirok lak't i polovina, i lak't i polovina visok. da go obkovyesh s chisto zlato; otv'n i otv'trye da go obkovyesh; i otgorye mu da napravish zlatyen vyenyets naokolo. i da izlyeyesh za nyego chyetiri zlatni kolyeltsa, koito da postavish na chyetiritye mu dolni "g'la, dve kolyeltsa na yednata mu strana, i dve kolyeltsa na drugata mu strana. da napravish i v'rlni ot sitimovo d'rvo i da gi obkovyesh s's zlato, pa da provryesh v'rlnitye pryev kolyeltsata ot stranitye na kovcheyga, za da sye nosi kovcheyg't s tyakh. v'rlnitye da ostavat v kolyeltsata na kovcheyga; da sye nye izvazhdat ot nyego. i da vlozhish v kovcheyga plochitye na svidyetyelstvoto, koyeto shchye ti dam. da napravish umilostivilishchye ot chisto zlato, dva lak'tya i polovina d'l'go, i lak't i polovina shiroko. i da napravish dva khyeruvima ot zlato, izkovani da gi napravish, na dvata kraya na umilostivilishcheyeto. da napravish yedin khyeruvim na yediniya kraj, i yedin khyeruvim na drugiya kraj; khyeruvimitye da napravitye chast ot samoto umilostivilishchye na dvata mu kraya. i khyeruvimitye da b'dat s razpyereni otgorye krila, i da pokrivat s krilata si umilostivilishcheyeto; i litsata im da sa yedno sryeshchu drugo; k'm umilostivilishcheyeto da b'dat ob'rnati litsata na khyeruvimitye. i da polozhat umilostivilishcheyeto v'rkh'u kovcheyga; a v kovcheyga da vlozhish plochitye na svidyetyelstvoto, koyeto shchye ti dam. tam shchye sye sryeshcham s tyebye; i otgorye na umilostivilishcheyeto, izmyezhdu dvata khyeruvima, koito sa v'rkh'u kovcheyga s plochitye na svidyetyelstvoto, shchye govorya za vsichko, koyeto shchye ti zapovyadam za izrail'tyanitye. da napravish trapeyeza ot sitimovo d'rvo, dva lak'tya d'l'ga, yedin lak't shiroka, i lak't i polovina visoka. da ya obkovyesh s chisto zlato i da napravish zlatyen vyenyets na okolo. da i napravish i pyervaz naokolo, yedna dlan shirok, i da napravish zlatyen vyenyets okolo pyervaza i. da i napravish i chyetiri zlatni kolyeltsa, i da postavish kolyeltsata na chyetiritye i "g'la, koito sa pri chyetiritye i nozye. kolyeltsata da b'dat do samiya pyervaz, kato vlagalishcha na v'rlnitye, za da sye nosi trapeyezata. v'rlnitye shchye napravish ot sitimovo d'rvo, i da gi obkovyesh s's zlato, i da sye nosi trapeyezata s tyakh. i da napravish blyudata i, tyemyannitsitye i, polivalnitsitye i, i tasovyetye i, za upotryeba pri v'zliyaniyata; ot chisto zlato da gi napravish. i na trapeyezata postoyanno da slagash khlyabovye za prinoshyeniye pryed myen. da napravish i svyetilnika ot chisto zlato; izkovan da napravish svyetilnika; st'bloto mu, klonovyetye mu, chashkitye mu, topchitsitye mu, i tsvyetyata mu da sa chast ot samiya nyego. ot stranitye mu da sye izdavay shyest klona, tri klona na svyetilnika ot yednata mu strana, i tri klona na svyetilnika ot drugata mu strana. na yediniya klon da ima tri chashki, kato badyemi, yedna topchitsa i yedno tsvyetye, i na drugiya klon tri chashki kato badyemi, i yedna topchitsa i yedno tsvyetye; taka da ima i na shyesttye klona, koito sye izdavay ot svyetilnika. i na st'bloto na svyetilnika da ima chyetiri chashki kato badyemi, s topchitsitye im

i tsvyetyata im. i na shyesttye klona, koito sye iz-davat ot svyetilnika, da ima pod p"rvitye dva klona yedna topchitsa, chast ot samiya nyego, i pod vtoritye dva klona yedna topchitsa, chast ot samiya nyego. topchitsitye im da sa chast ot samiya nyego; svyetilnik"t da b'dye tsyal izkovan ot chisto zlato. i da mu napravish syedym svyetila; i da palyat svyetilata mu, za da svyetyat otpryedye mu. shchiptsitye mu i pyepelnitsitye mu da b'dat ot chisto zlato. ot yedin talant chisto zlato da sye napravi toi i vsichki tiya pribori. vnimavai da gi napravish po obrazyetsa im, koito ti bye pokazan na planinata.

26

pri tova, da napravish skiniyata ot dyesyet zavyesi ot pryepryedyn vison, i ot sinya, morava i chyervyena matyeriya; na tyakh da navyezesh izkusno izrabotyeni khyeruvimi. d"lzhinata na vsyaka zavyesa da b'dye dvadyesyet i osyem lak"tya, i shirochinata na vsyaka zavyesa chyetiri lak"tya, vsichkitye zavyesi da imat yedna myarka. pyettye zavyesi da b'dat skachyeni yedna s druga; i drugitye pyet zavyesi da b'dat skachyeni yedna s druga. i da napravish sini pyetyelki po kraya na onaya zavyesa, koyato ye posledna ot p"rvitye skachyeni zavyesi; taka da napravish i po kraya na poslednata zavyesa ot vtoritye skachyeni zavyesi. da napravish pyetdyesyet pyetyelki na yednata zavyesa, i pyetdyesyet pyetyelki da napravish po kraya na zavyesata; koyato ye v"v vtoritye skachyeni zavyesi; pyetyelkitye da sa yedna sryeshchu druga. da napravish i pyetdyesyet zlatni kuki, i s kukitye da skachish zavyesitye yedna za druga; taka skiniyata shchye b'dye yedno tsyalo. da napravish zavyesi ot kozina za pokriv nad skiniyata; da napravish yedinadyesyet takiva zavyesi; d"lzhinata na vsyaka zavyesa da b'dye tridyesyet lak"tya, i shirochinata na vsyaka zavyesa chyetiri lak"tya; yedinadyesyette zavyesi da imat yedna myarka. i da skachish pyettye zavyesi otdyelno i shyesttye zavyesi otdyelno; a shyestata zavyesa da pryeg"nyesh na dyve k"m litsyeto na skiniyata. i da napravish pyetdyesyet pyetyelki po kraya na onaya zavyesa, koyato ye posledna ot p"rvitye skachyeni zavyesi, i pyetdyesyet pyetyelki po kraya na zavyesata, koyato ye posledna ot vtoritye skachyeni zavyesi. i da napravish pyetdyesyet myedni kuki i da vkarash kukitye v pyetyelkitye, i taka da s'yedinish pokriva ta da ye yedno tsyalo. i onaya chast, koyato ostava powyechye ot zavyesitye na pokriva, polovinata na zavyesata, koyato ostava, nyeka visi nad zadnata strana na skiniyata. i yedin lak"t ot yednata strana i yedin lak"t ot drugata strana ot onova, koyeto ostava powyechye ot d"lzhinata na zavyesitye na pokriva, da visi po stranitye na skiniyata otsam i ottam, za da ya pokriva. tozhye da napravish pokriv za skiniyata ot chyervyennoboyadisani ovnyeshki kozhi, i otgorye mu yedno pokrivalo ot yazovski kozhi. da napravish za skiniyata d'ski ot sitimovo d'rvo, koito da stoyat izpravyni. dyesyet lak"tya da b'dye d"lzhinata na vsyaka d'ska, i lak"t i polovina shirochinata na vsyaka d'ska; i dva shipa da

ima v"v vsyaka d'ska, yedin sryeshchu drug; i taka da napravish na vsichki d'ski na skiniyata, i d'skitye na skiniyata da napravish dvadyesyet d'ski za yuzhnata strana, k'm pladnye; i pod dvadyesyette d'ski da postavish chyetiridyesyet sryeb"rni podlozhki, dyve podlozhki pod yedna d'ska za dvata i shipa, i dyve podlozhki pod druga d'ska za dvata i shipa. s'shcho za vtorata strana na skiniyata, koyato ye syevyernata, da napravish dvadyesyet d'ski, i chyetiridyesyette im sryeb"rni podlozhki, dyve podlozhki pod yedna d'ska, i dyve podlozhki pod druga d'ska. a za zadnata strana na skiniyata, zapadnata, da napravish shyest d'ski, i dyve d'ski da napravish za "glitye na skiniyata ot zadnata strana; da sa skachyeni otdolu, a otgorye da sa sv"rzani pospyedstvom yedno kolyeltsy; taka da b'dye za dyvetye d'ski; tye nyeka b'dat za dvata "g"la. taka da b'dat osyem d'ski, i sryeb"rnyte im podlozhki shyestnadyesyet podlozhki, dyve podlozhki pod yedna d'ska i dyve podlozhki pod druga d'ska. i da napravish lostovyte ot sitimovo d'rvo, pyet za d'skitye ot yednata strana na skiniyata; pyet losta za d'skitye ot drugata strana na skiniyata, i pyet losta za d'skitye ot zadnata strana na skiniyata, k'm zapad. i sryedniyat lost, koito ye v sryedata na d'skitye, da pryeminava ot krai do krai. d'skitye da obkovyesh s's zlato, i kolyeltsata im da napravish ot zlato za vlagalishcha na lostovyettye; da obkovyesh i lostovyettye s's zlato. da izdignyesh skiniyata sporyed obrazyetsa i, koito ti bye pokazan na planinata. i da napravish zavyesa ot sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryedyn vison, i da navyezesh na nyeya izkusno izrabotyeni khyeruvimi. i da ya okachish s's zlatni kuki na chyetiri obkovani s's zlato st"lba ot sitimovo d'rvo, koito da stoyat na chyetiri sryeb"rni podlozhki. pod kukitye da okachish zavyesata; i da vnysyesh tam, otv"trye zavyesata, kovchyega s plochyte na svidyetyelstvoto, taka shchoto zavyesata da vi otdelya svyetoto myasto ot prysvyetoto. i da polozhish umilostivilishchyeto v'rkhu kovchyega s plochyte na svidyetyelstvoto v prysvyetoto myasto. a trapyezata da polozhish otv"n zavyesata, i svyetilnik"t sryeshchu trapyezata k'm yuzhnata strana na skiniyata; a trapyezata da polozhish k'm syevyernata strana. i da napravish za vrata na shat"ra zakrivka, vyezana rabota, ot sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryedyn vison. i za pokrivyata da napravish pyet st"lba ot sitimovo d'rvo, koito da obkovyesh s's zlato; kukitye im da b'dat zlatni; i da izlyeyesh za st"lbovyettye pyet myedni podlozhki.

27

da napravish oltara ot sitimovo d'rvo, pyet lak"tya shirok; chyev"rtit da b'dye oltar"t, i visochinata mu da b'dye tri lak"tya. na chyetiritye mu "g"la da mu napravish rogovy; rogovyetye da b'dat chast ot samiya nyego; i da go obkovyesh s myed. da mu napravish i g"rnyeta za iznasyanye na pyepylta i lopatitye mu, tasovyetye mu, vilitsitye mu i v"glyenitsitye mu; myedni da napravish vsichkitye mu pribori. i da mu napravish myedna ryeshyetka v"v vid na mryezha, i na chyetiritye "g"la na mryezhata da napravish chyetiri myedni kolyeltsa. i da ya polozhish

pod politsata, koyato ye okolo oltara otdolu, taka shchoto mryezhata da stignye do sryedata na oltara. da napravish i v'rlini za oltara, v'rlini ot sitimovo d'rvo, koito da obkovyesh s myed. v'rlinitye da sye provrat pryeh kolyeltsata, i v'rlinitye da b'dat ot dyvetye strani na oltara, za da sye nosi s tyakh. kukh, ot d'ski, da napravish oltara posryed, kakto ti sye pokaza na planinata, taka da go napravish. da napravish dvora na skiniyata; za yuzhnata strana, k'm pladnye, da ima za dvora zavyses ot pryepriedyeden vison; d'lzhinata im za yednata strana da b'dye sto lak'tya. st'lbovyetye mu da b'dat dvadyesyet, i myednitye im podlozhki dvadyesyet; a kukitye na st'lbovyetye i vr'zkitye im da b'dat sryeb'rni. s'shcho na dl'zh po syevyernata strana da ima zavyses d'lgi sto lak'tya, i za tyakh dvadyesyet st'lba i dvadyesyettye im myedni podlozhki; a kukitye na st'lbovyetye i vr'zkitye im da b'dat sryeb'rni. poslye, za shirochinata na dvora, na zapadnata strana, da ima pyetdyesyet lak'tya zavyses; za tyakh da ima dyesyet st'lba i dyesyettye im podlozhki. shirochinata na dvora na pryednata strana, k'm iztok, da b'dye pyetdyesyet lak'tya. i zavysesita za yednata strana na vkhoda da b'dat d'lgi pyetnadyesyet lak'tya, i za tyakh tri st'lba i tritye im podlozhki. s'shcho i za drugata strana da ima zavyses pyetnadyesyet lak'tya d'lgi, i za tyakh tri st'lba s tritye im podlozhki. a za vkhoda na dvora da ima pokrivka, d'lga dvadyesyet lak'tya, vyezana rabota ot sin'o, moravo, chyervyeno i pryepriedyeden vison, i za tyakh chyetritye im podlozhki. vsichkitye st'lbovye okolo dvora da b'dat opasani s's sryebro: kukitye im da b'dat sryeb'rni, a podlozhkitye im myedni. d'lzhinata na dvora da ye sto lak'tya, shirochinata navsyak'dye pyetdyesyet lak'tya, a visochinata pyet lak'tya; zavysesite mu da sa ot pryepriedyeden vison, i podlozhkitye na st'lbovyetye mu myedni. vsichkitye pribori na skiniyata, za vsyaka sluzhba v nyeya, vsichkitye i kolovye, i vsichkitye kolovye na dvora, da b'dat myedni. i ti zapovyada i na izrailtyanite da ti donasyat d'rvyeno maslo p'rivotok, chisto, za osvyetyeniye, za da goryat vinagi svyetilata. v shat'ra za sryeshchanye, izv'n zavyesata, koyato ye pryed plochitye na svidyetyelstvoto, aaron i sinovyetye mu da gi naryezhdad za goryat ot vyecher do zaran pryed navstryechua. tova da b'dye vyechyen zakon za izrailtyanite v'v vsichkitye im pokolyeniya.

28

a ti vzyemi pri syebye si izmyezhdu izrailtyanite brata si aarona i sinovyetye mu s nyego, za da mi svyeshchyenodeystvuyat; aarona, i aaronovitye sinovye nadava, aviuda, yelyezara i itamara. i da napravish svyeti odyezhdi na brata si aarona, za slava i vyelikolyepiye. i kazhi na vsichkitye umni m'zhye, koito az izp'lnikh s dukh na m'drost, da napravayt odyezhdi na aarona za osvyeshchyeniye, ta da mi svyeshchyenodeystvuva. yeto odyezhditye, koito shchye napravayt: nagr'dnik i yefod, mantiya i p'strot'kan khiton, mitra i poyas; i da napravayt svyeti odyezhdi na brata ti aarona i na sinovyetye mu, za da mi svyeshchyenodeystvuyat. i tye nyeka priyemat ot lyudyetye prinositye im ot zlato, sin'o, moravo,

chyervyeno i pryepriedyeden vison. da napravayt yefod't izkusna rabota ot zlato, sin'o, moravo, chyervyeno i pryepriedyeden vison. na dvata mu kraya da ima dve pryezramki, koito da sye vr'zvat za da sye d'rzhi zayedno. i pryepaskata v'rkuh yefoda, koyato shchye ye nad nyego, da b'dye yednakva s nyego po napravata mu i chast ot samiye yefod, ot zlato, sin'o, moravo, chyervyeno i pryepriedyeden vison. da vzyemyesh i dva oniksovi kam'ka, i da izryezhyesh na tyakh imyenata na sinovyetye na izrailya, shyest ot imyenata im na yediniya kam'k, i imyenata na oshtanalitye shyestima na drugiya kam'k, po ryeda na razhdanyeto im. s izkustvoto na kamenoryezets, kakto sye izryazva pyechat, da izryezhyesh na dvata kam'ka imyenata na sinovyetye na izrailya; i da gi vlozhish v zlatni gnyezditsa. i da turish tiya dva kam'ka na pryezramkitye na yefoda, kam'ni za spomyen na izrailtyanite; i aaron shchye nosi imyenata im za spomyen pryed navstryechua na dyvetye si ramyena. i da napravish zlatni gnyezditsa, i dve vyerizhki ot chisto zlato - izplyetyeni ot vyentsyeobrazna rabota da gi napravish, i da zakryepish plyetyenitye vyerizhki v gnyezditsata im. da napravish s'dyebniya nagr'dnik izkusna izrabotka; sporyed napravata na yefoda da go napravish; ot zlato, sin'o, moravo, chyervyeno i pryepriedyeden vison da go napravish. da b'dye chyetv'rtit, dvoynen, yedna pyedya d'l'g i yedna pyedya shirok. i da zakryepish na nyego kam'ni, chyetriri ryeda kam'ni, ryed sard, topaz i smaragd i za p'rviyat ryed, vtoriyat ryed: antraks, sapfir i adamant; tryetiayat ryed: ligirii, agat i amyetist; a chyetv'rtiyat ryed: khristolit, oniks i yaspis; da b'dat zakryepiyeni v zlatnitye si gnyezditsa. kam'nitye da b'dat dvanadyesyet, sporyed imyenata na sinovyetye na izrailya, sporyed tyekhnitye imyena, kakto sye izryazva pyechat; da b'dat za dvanadyesyetye plyemyena, vsyeki kam'k sporyed imyeto mu. i na nagr'dnika da napravish izplyetyeni vyerizhki, vyentsyeobrazna rabota ot chisto zlato. i da napravish na nagr'dnika dve zlatni kolyeltsa i da turish dyvetye kolyeltsa na dvata kraya na nagr'dnika. to-gava da provryesh dyvetye vyentsyeobrazni zlatni vyerizhki pryeh dyvetye kolyeltsa v kraishchata na nagr'dnika. a drugitye dva kraya na dyvetye vyentsyeobrazni vyerizhki da sv'rzhyyesh s dyvetye gnyezditsa, i da gi turish na pryezramkitye na yefoda otk'm v'nshnata mu strana. da napravish oshchye dve zlatni kolyeltsa; koito da turish na drugitye dva kraya na nagr'dnika, na onaya mu strana, koyato ye otk'm v'tryeshnata strana na yefoda. da napravish i drugi dve zlatni kolyeltsa, koito da turish otdolu na dyvetye pryezramki na yefoda, otk'm v'nshnata mu strana, tam gdyeto sye s'birat kraishchata mu, nad izkusno izrabotyenata pryepaska na yefoda. i da vr'zvat nagr'dnika chryez kolyeltsata mu za kolyeltsata na yefoda s's sin shirit, za da b'dye nad izkusno izrabotyenata pryepaska na yefoda, i za da sye nye otdyelya nagr'dnik't ot yefoda. taka aaron, kogato vli-iza v svyetoto myasto, shchye nosi, vinagi imyenata na sinovyetye na izrailya v'rkuh s'dyebniya nagr'dnik na s'rtsyeto si, za spomyen pryed navstryechua. na s'dyebniya nagr'dnik da polozhish i urima i tumima, koito da b'dat na aaronovoto s'rtsye kogato vliza

pryed navstryechua; i aaron da nosi vinagi s'da na izrailtyanite na s'rtsyeto si pryed navstryechua. da napravish mantiyata na yefoda tsyala ot sin'o. v srye-data na v'rkha i da ima otvor, kak"vto ye otvor"t na bronyata; i shchye ima t'kana obtoka okolo otvora si, za da sye nye s'dira. i po politye i da napravish narovye ot sin'o, moravo i chervyeno, naokolo po politye i, i zlatni zv'ntsi naokolo pomyezhdu im, - zlatyen zv'nyets i nar, zlatyen zv'nyets i nar, naokolo po politye na mantiyata. i aaron da ya nosi, kogato sluzhi, ta zv'ntyeneto i da sye chuva kogato vlyza v svyeto myasto pryed navstryechua, i kogato izliza, za da nye umrye. da napravish i plochitsa ot chisto zlato, na koyato da izryezhyesh, kakto sye izryazva pechat, svyet navstryechuu. da ya turish na sin shirit, za da b'dye na mitrata; v pryednata strana na mitrata da b'dye; taka da b'dye na aaronovoto chelo, kogato nosi aaron nyechyestiyeto na svyetye nyeshcha, koito izrailtyanite shchye posvyeshchavat v'v vsichkiye si svyety prinosi; tya da b'dye vinagi na chyeloto mu, za da b'dat tye priyemani pryed navstryechua. i da napravish p"strot"kaniya khiton ot vison, da napravish mitra ot vison i da napravish - vyezana rabota. a za aaronovitye sinovyete da napravish khitoni, i poyasi da im napravish, i g"zhvi da im napravish, za slava i vyelikolyepiye. s tiya odyezhdi da oblyechyesh brata si aarona i sinovyetye mu s nyego, i da gi pomazhyesh, da gi posvyetish i da gi osvyyetish, za da mi svyeshchyenodeystvuvat. da im napravish i lyenyeni gashchi, koito da pokrivat golotata na tyaloto im; nyeka pokrivat byedrata im ot kr'sta nadolu; i nyeka gi nosyat aaron i sinovyetye mu, kogato vlyzat v skiniyata za sryeshchanye, ili kogato prist'pvat pri oltara, za da sluzhat v svyeto myasto, da nye bi da si navlyekat gryakh ta da umrat. tova da ye za vyechen zakon za nyego i za potomstvoto mu podir nyego.

29

yeto kakvo da izv'rshish nad tyakh, za da gi osvyyetish da mi svyeshchyenodeystvuvat. vzyemi yedin yunyets i dva oviena byez nyedostat'k, i byezkvasny khlyab, byezkvasni piti myesyeni s d'rvyeno maslo, i byezkvasni kori namazani s maslo; ot chisto pshyenyichyeno brashno da gi napravish. da gi turish vsichki v yedin kosh, i da gi prinyesyesh v kosha s yunyetsa i dvata oviena. togava da privyedyesh aarona i sinovyetye mu pri vrata na shat'ra za sryeshchanye, i da gi umiyesh s voda. poslye da vzyemyesh odyezhdiye i da oblyechyesh aarona s khitona, s mantiyata na yefoda, s yefoda i s nagr'dnika, i da go opashyesh s izkusno izrabotyenata prypaska na yefoda, i da turish mitrata na glavata mu, i na mitrata da turish svyetya vyenyets. togava da vzyemyesh miroto za pomazvanye i da go izlyeyesh na glavata mu, i t'i da go pomazhyesh. poslye da privyedyesh sinovyetye mu i da gi oblyechyesh s khitoni. i da gi opashyesh s poyasi, aarona i sinovyetye mu, i da im turish g"zhvi. i svyeshchyenstvoto shchye b'dye tyakyno po vyechen zakon. taka da posvyetish aarona i sinovyetye mu. togava da privyedyesh yunyetsa pryed shat'ra za sryeshchanye,

a aaron i sinovyetye mu da polozhat r'tsyetye si na glavata na yunyetsa. i da zakolish yunyetsa pryed navstryechua, pri vrata na shat'ra za sryeshchanye. poslye, kato vzyemyesh ot kr'vta na yunyetsa, s pr'sta si da turish ot nyeya na rogovyetye na oltara i togava da izlyeyesh vsichkata kr'v pri osnovata na oltara. i da vzyemyesh vsichkata tl'stina, koyato pokriva v'tryeshnostitye, i buloto na droba, i dvata b'bryeka s tl'stinata okolo tyakh, i da gi izgorish na oltara. a myesoto na yunyetsa, kozhata mu i izvyerzhenyiyata mu da izgorish v og'n v'n ot stana; tova ye zhyertva za gryakh. pri tova, da vzyemyesh yediniya ovyen; i aaron i sinovyetye mu da polozhat r'tsyetye si na glavata na oviena. i kato zakolish oviena, da vzyemyesh kr'vta mu ta s nyeya da por'sish navryed oltara. togava da razsyechyesh oviena na k'sovye, i kato izmiiyesh v'tryeshnostitye mu i nozyetye mu, da gi slozhish v'rkhu k'sovyetye mu i glavata mu. i da izgorish tsyliya ovyen na oltara: tova ye vsyeizgaryanye navstryechuu, blagoukhaniye, zhyertva chryez og'n navstryechuu. slyed tova da vzyemyesh i drugiya ovyen; i aaron i sinovyetye mu da polozhat r'tsyetye si na glavata na oviena. togava da zakolish oviena, da vzyemyesh ot kr'vta mu, i da turish ot nyeya na kraya na dyasnoto ukho na aarona, i na kraya na dyasnoto ukho na sinovyetye mu, i na palyetsa na dyasnata im r'ka i na palyetsa na dyasnata im noga, i s kr'vta da por'sish navryed oltara. i da vzyemyesh ot kr'vta, koyato ye na oltara, i ot miroto za pomazvanye, i s tyakh da por'sish aarona i odyezhdiye mu, i sinovyetye mu, i odyezhdiye na sinovyetye mu s nyego; taka shchye sye osvyyetay toi i odyezhdiye, mu i sinovyetye mu i odyezhdiye na sinovyetye mu s nyego. poslye da vzyemyesh tl'stinata na oviena, opashkata i tl'stinata; koyato pokriva v'tryeshnostitye, buloto na droba, dvata b'bryeka s tl'stinata, koyato ye okolo tyakh, i dyasnoto byedro, (zashchoto ye ovyen na posvyeshchanyiye), i yedin khlyab, yedna pita myesyena s d'rvyeno maslo, i yedna kora iz kosha na byezkvasnitye yastiya polozhyeni pryed navstryechua. vsichki tiya da turish na r'tsyetye na aarona i na r'tsyetye na sinovyetye mu, i da gi podvizhish za dvizhim prinos pryed navstryechua. togava da gi vzyemyesh ot r'tsyetye im i da gi izgorish na oltara nad vsyeizgaryanyeto, za blagoukhaniye pryed navstryechua; tova ye zhyertva chryez og'n navstryechuu. i da vzyemyesh g'rditye na oviena na posvyeshchanyiye, koyeto ye za aarona i da gi podvizhish za dvizhim prinos pryed navstryechua; i tova da b'dye tvoi dyal. i da osvyyetish g'rditye na dvizhimiya prinos i byedroto na v'zvishayemiya prinos, koito sye ye podvizhil i koito sye ye v'zvisil ot oviena na posvyeshchanyiye ot onya, koito ye za aarona, i ot onya, koito ye za sinovyetye mu. i tova shchye b'dye pravo na aarona i na sinovyetye mu ot izrailtyanite po vyechen zakon; zashchoto ye v'zvishayem prinos; i shchye b'dye v'zvishayem prinos ot izrailtyanite iz primirityelnitye im zhyertvi, tyekhniyat v'zvishayem prinos navstryechuu. i svyetyite odyezhdi na aarona shchye b'dat za sinovyetye mu podir nyego, za da b'dat pomazvani v tyakh i osvyeschavani v tyakh. syedym

dyena da sye oblich'a s tyakh onya ot sinovyetye mu, koito ye svyeshcheynik, vmyesto nyego, kogato vlyza v shat"ra za sryeshchanye, za da sluzhi v svyetilishchyeto. togava da vzyemyesh oviena na posvyeshcheyniyeto i da svarish myesoto mu na svyeto myasto. i aaron i sinovyetye mu da yadat myesoto na oviena i khlyaba, koito ye v kosha, pri vratata na shat"ra za sryeshchanye; da yadat oniya prinosi, s koito sye ye izv"rshilo umilostivvaniye za tyakhnoto posvyeshchavaniye i osvyeschavaniye; no chuzhdyenyets da nye yadye ot tyakh, zashchoto sa svyeti. i ako ostaneye do utrinta nyeshcho ot myesoto na posvyeshchavaniyeto ili ot khlyaba, togava da izgorish ostanaloto v og'n; da sye nye yadye, zashchoto ye svyeto. taka, prochyeye, da napravish na aaron'a i na sinovyetye mu sporyed vsichko shcho ti zapov'yadakh; syedym dyena shchye gi posvyeshchavash. i vsyeki dyen da prinas'yash po yedin yunyets za umilostivvaniye za gryakh; i da ochistyash oltara kato pravish umilostivvaniye za nyego, i da go pomazhyesh, za da go osvyetish. syedym dyena da pravish umilostivvaniye za oltara i da go osvyeschavash; i oltar't shchye b'dye pryesyetye; vsichko shcho sye dokosva do oltara shchye b'dye svyeto. a yeto kakvo da prinas'yash na oltara: vsyeki dyen po dyve yednogodishni agnyeta, vinagi. yednoto agnye da prinas'yash zaran, i drugoto agnye da prinas'yash privyechyer; i s yednoto agnye yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno smyesyeno s chyetv"rt in p"rvotok d"rvyeno maslo, i chyetv"rt in vino za v"zliyaniye. a drugoto agnye da prinas'yash privyechyer, i da pravish nyemu sporyed storyenoto na utrinniya prinos i sporyed storyenoto na v"zliyaniyeto mu, za blagoukhaniye, zhyertva chryez og'n navstryechuu. tova da b'dye v"v vsichkiyete vi pokolyeniya vsyegdashno vsyeizgaryanye pryed navstryechua, pri vratata na shat"ra za sryeshchanye, gdyeto shchye sye sryeshcham s vas, da govorya tam s tyebye. tam shchye sye sryeshcham s izrail'tanyitye; i tova myasto shchye sye osvyeschava s's slavata mi. shchye osvyyeta shat"ra za sryeshchanye i oltara; tozhye aaron'a i sinovyetye mu shchye osvyyeta, za da mi svyeshcheynodayestvuvat. i shchye obitavam myezhdu izrail'tanyitye i shchye im b'da bog; i tye shchye poznayat, chye az s'm iyeova tyekhniyat bog, koito gi izvyedokh iz yegipyetskata zyemya, za da obitavam myezhdu tyakh. az s'm iyeova tyekhniyat bog.

30

da napravish oltar za kadyenye tyemyan, ot sitimovo d'rvo da go napravish; yedin lak't d"l'g i yedin lak't shirok; chyetv"rtit da b'dye; i visochinata mu da b'dye dva lak'tya; rogovyetye mu da sa chast ot samiya nyego. da obkovyesh s chisto zlato v'rka mu, stranitye mu naokolo, i rogovyetye mu; da mu napravish i zlatyen vyenyets naokolo. a pod vyenyetsa mu da mu napravish dyve zlatni kolyeltsa; blizo pri dvata mu "g"la na dyvetye mu strani da gi napravish; i da b'dat vlagalishcha na v"rlinitye, za da go nosyat s tyakh. da napravish v"rlinitye ot sitimovo d'rvo, i da gi obkovyesh s's zlato. toya oltar da turish pryed

zavyesata, koyato ye pryed kovcheyga s plochitye na svidyetyelstvoto sryeshchu umilostivilishchyeto, koyeto ye nad plochitye na svidyetyelstvoto, gdyeto shchye sye sryeshcham s tyebye. i vsyaka zaran aaron nyeka kadi nad nyego blagovonyen tyemyan; kogato prigotvyaya svyetilata nyeka kadi s nyego. i kogato zapali aaron svyetilata vyechyer, nyeka kadi s toya tye-myen; tova shchye b'dye vyechno kadyenye pryed navstryechua v"v vsichkiyete vi pokolyeniya. na toya oltar da nye prinas'yash chuzhd tyemyan, nito vsyeizgaryanye, nito khlyebyen prinos, nito da izlivaty na nyego v"zliyaniye. nad rogovyetye mu vyedn"zh v godinata da pravi aaron umilostivvaniye s kr"vta na umilostivityelniya prinos za gryakh; vyedn"zh v godinata da pravi nad nyego umilostivvaniye v"v vsichkiyete vi pokolyeniya; tova ye pryesyetye navstryechuu. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: pri pryebroyavaniyeto na izrail'tanyitye, kogato vzyemyesh tsyaloto im chislo, togava da dadat otkup navstryechuu, vsyeki chovyek za zhivota si, kogato gi pryebroyavash, za da nye gi napadnye yazva, kogato gi pryebroyavash. yeto kakvo da davat: vsyeki, koito sye prichislyava k'm pryebroyenitye, polovin sik'l, sporyed sik'la na svyetilishchyeto (yedin sik'l ye dvadesyet gyeri); polovin sik'l za prinos navstryechuu. vsyeki, koito sye prichislyava k'm pryebroyenitye to yest, koito ye ot dvadesyet godini nagorye, da dadye toya prinos navstryechuu. bogatiyat da nye dadye povyechye, i siromakh't da nye dadye po-malko, ot polovin sik'l, kogato davaty toya prinos navstryechuu, za da napravitye umilostivvaniye za zhivota si. a kato vzyemyesh paritye za umilostivvaniyeto ot izrail'tanyitye, da gi upotryebish v sluzhbata na shat"ra za sryeshchanye; i tova shchye b'dye za spomyen na izrail'tanyitye pryed navstryechua, za da b'dye umilostivvaniye za zhivota vi. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: da napravish i myedyen umivalnik, s myedna podlozhka, za da sye miyat; i da go postavish myezhdu shat"ra za sryeshchanye i oltara i da nalyevash voda v nyego, ta aaron i sinovyetye mu da umivat r"tsyetye si i nozyetye si v nyego. kogato vlyzat v shat"ra za sryeshchanye nyeka sye miyat s vodata, za da nye umrat; ili kogato prist"pvat pri oltara da sluzhat, kato izgaryat zhyertva chryez og'n navstryechuu, togava da umivat r"tsyetye si i nozyetye si, za da nye umrat. tova shchye im b'dye vyechyen zakon, za nyego i za potomtsitye mu v"v vsichkiyete im pokolyeniya. pri tova navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: vzyemi si izryadni aromati, ot chista smirna pyetstotin sikli, ot blagoukhanna kanyela polovinata na tova, siryech, dvysta i pyetyesyet sikli ot blagoukhanna tr'st dyesta i pyetyesyet sikli, ot kasiya pyetstotin, sporyed sik'la na svyetilishchyeto, i ot d"rvyeno maslo yedin in; i da gi napravish miro za svyeto pomazvanye, mas prigotvyena sporyed izkustvoto na mirovaryets; tova da b'dye miro za svyeto pomazvanye. i da pomazhyesh s nyego shat"ra za sryeshchanye, kovcheyga s plochitye na svidyetyelstvoto, trapezata i vsichkiyete i pribori, svyetilnika i priboritye mu, kadilniya oltar, oltara za vsyeizgaryaniyeto s vsichkiyete mu pribori,

i umivalnika s podlozhkata mu; taka da gi osvyetish, za da b'dat pryesyetyi; vsichko shcho sye dokosva do tyakh shchye b'dye svyeto. i da pomazhesh aarona i sinovyetye mu, i da gi osvyetish, za da mi svyeshchenodyeistvuvat. i da govorish na izraillyanitye, kazvaiki: tova shchye b'dye za myenye svyeto miro za pomazvanye v"v vsichkitye vi pokolyeniya. chovyeshka pl"t da sye nye pomazhye s nyego; i po nyegoviya s"stav podobno na nyego da nye pravitye; to ye svyeto, i svyeto da b'dye za vas. koito napravi podobno nyemu, ili koito turi ot nyego na chuzhdyenyets, shchye b'dye iztryebyen iz lyudyetye si. ryechye oshchye navstryechu na moisyeya: vzyemi si aromati, - stakti, onikha galban, - tiya aromati s chist livan; po ravni chasti da b'dat. i ot tyakh da napravish, tyemyan, smyesyen sporyed izkustvoto na mirovaryets, podpravyen s"s sol, chist, svyet. i da schukash ot nyego mnogo dryebno, i da turish ot nyego pryed plochyte na svidyetyelstvoto v shat"ra za sryeshchanye, gdyeto shchye sye sryeshcham s tyebye; toya tyemyan da vi b'dye pryesyetye. a sporyed s"stava na toya tyemyan, koito shchye napravish da nye pravitye za syebye si; toi da ti b'dye svyet za navstryechua. koito napravi podobnyen nyemu, za da go mirishye, da b'dye iztryebyen iz lyudyetye si.

31

pak govori navstryechu na moisyeya, kazvaiki: vzh, az povikakh na imye vyesyelyeila sina na uriya, oroviya sin, ot yudovoto plyemye; i izp"lnikh go s bozhiya dukh, v m'drost, v razum, v znaniye i v"v vsyakakvo izkustvo; za da izobryetayava khudozhyestvyeni izdyeliya, da raboti zlato, sryebro i myed, i da izsicha kam"ni za vlaganye, i da izryazva d"rva, za izrabotvanyeto na vsyakakva rabota. i, yeto, s nyego az opryedylakh yeliava, akhisamakhov sin, ot danovoto plyemye; i na vsyeki koito ye s m'dro s"rtsye, az turikh m'drost v s"rtsyeto mu, za da napravayt vsichko shcho s"m ti zapovyadal: shat"ra za sryeshchanye, kovchyye, plochyte na svidyetyelstvoto, umilostivilishchyeto, koyeto ye nad nyego, i vsichkitye prinadlyezhnosti na shat"ra, trapyezata i priboritye i, chistozlatniya svyetalnik s vsichkitye mu pribori, i kadilniya oltar, oltara za vsyeizgaryaneto s vsichkitye mu pribori, i umivalnika s podlozhkata mu; sluzhyebnitye odyezhdi, svyetyete odyezhdi na svyeshchenika aarona, i odyezhdiye na sinovyetye mu, za da svyeshchenodyeistvuvat; miroto za pomazvanye, i tyemyana za blagoukhannoto kadyenye za svyetalishchyeto; sporyed vsichko, shcho s"m ti zapovyadal, da go napravayt. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori t"i s"shcho na izraillyanitye, kazvaiki: s"botitye mi nyepryemyenno da pazitye; zashchoto tova ye znak myezhdu myenye i vas v"v vsichkitye pokolyeniya, za da znayetye, chye az s"m navstryechu, koito vi osvyeschavam. prochyete, da pazitye s"botata, zashchoto vi ye svyeta: koito ya oskvyerni nyepryemyenno da sye um"rtvi; zashchoto svyeki, koito raboti v nyeya, toya chovyek da sye iztryebi izsryed lyudyetye si. shyest dyena da sye raboti, a syedmiyat dyen ye s"bota za svyeta pochivka, svyeta navstryechuu; vsyeki, koito raboti

v s"botniya dyen, nyepryemyenno da sye um"rtvi. prochyete, izraillyanitye da pazyat s"botata, kato ya praznuvat v"v vsichkitye si pokolyeniya po vyechnyem zavyet. to ye znak myezhdu myenye i izraillyanitye za vinagi; zashchoto v shyest dyena napravi navstryechu nyebeto i zyeemyata, na syedmiya dyen si pochina i sye uspokoi. i kato sv"rshi govoryeneto si s moisyeya na sinaiskata planina, navstryechu mu dadye dyetyete plochi na svidyetyelstvoto, kamyenni plochi, napisani s bozhiya pr"st.

32

a kato vidyakha lyudyetye, chye moiseyi sye zabavi da slyezye ot planinata, lyudyetye sye s"brakha sryeshchu aarona i mu kazakha: stani, napravi ni bogovyete, koito da khodyat pryed nas; zashchoto toya moiseyi, chovyek"t, koito ni izvyedye iz yegipyetskata zye-my-a, nye znayem shcho mu stana. aaron im kaza: izvadetyete zlatnitye obyetsi, koito sa na ushitye na zhyenitye vi, na sinovyetye vi, i na d"shcheritye vi, i donyesyetye mi gi. i t"i, vsichkitye lyudye izvadikha zlatnitye obyetsi, koito byakha na ushitye im, i donyesokha gi na aarona. a toi, kato gi vzye ot r"tsyetye im, dadye na zlato obraz s ryezets, slyed kato napravi lyeyano tyelye; i ty ryekokha: tiya sa bogovyetye ti, o izraillyu, koito tye izvyedokha iz yegipyetskata zye-my-a. i kato vidya tova, aaron izdigna oltar pryed nyego; i aaron proglasi, kazvaiki: utrye shchye b'dye praznik navstryechuu. i na slyedniya dyen, kato stanakha rano, pozhyertvuvakha vsyeizgaryanye i prinyesokha primirityelni prinosi: poslye lyudyetye syednakha da yadat i da piyat, i stanakha da igrayat. togava navstryechu kaza na moisyeya: idi, slyez, zashchoto sye razvratikha tvoitye lyudye, koito si izvyel iz yegipyetskata zye-my-a. skoro sye otklonikha ot p"tya, v koito im s"m zapovyadal da khodyat; napravikha si lyeyano tyelye, poklonikha mu sye, pozhyertvuvakha mu i ryekokha: tiya sa bogovyetye ti, o izraillyu, koito tye izvyedokha iz yegipyetskata zye-my-a, ryechye oshchye navstryechu na moisyeya: vidyakh tiya lyudye, i, yeto, koravovratni lyudye sa; syega, prochyete, ostavi nye, za da plamnye gnyev"t mi protiv tyakh i da gi iztryebya; a tyebye shchye napravya vyelik narod. togava moiseyi sye pomoli na iyeova svoya bog, kazvaiki: navstryechui, zashcho plamva gnyev"t ti protiv lyudyetye ti, koito si izvyel iz yegipyetskata zye-my-a s golyama sila i moshchna r"ka? zashcho da govoryat yegipyanitye, kazvaiki: za zlo gi izvyedye, za da gi izmori v planinitye i da gi iztryebi ot litsyeto na zye-myata? pov"rni sye ot razpalyeniya si gnyav, i razkai sye za tui zlo, koyeto v"znamyeryavash protiv lyudyetye si. spomni si za slugitye si avraama, isaaka i izrailya, na koito si sye klyel v syebye si, kato si im kazal: shchye razmnozha potomstvoto vi kako nyebesnitnye zvyezdy, i taya tsyalata zye-my-a, za koyato govoriikh, shchye dam na potomstvoto vi, i tye shchye ya naslyedyat za vinagi. togava navstryechu sye razkaya za zloto, koyeto bye kazal, chye shchye napravi na lyudyetye si. i taka, moiseyi sye ob"rna i slyezye ot planinata s dyetyete plochi na svidyetyelstvoto v r"tsyetye si, plochi napisani i ot dyetyete strani; ot yednata strana i ot drugata byakha

napisani. plochitye byakha bozhiye dyelo; i napisano to byeshye bozhiye pisaniye nachyertano na plo-chitye: a kato chu isus naviyev glasa na lyudyetye, koito vikakha, ryecheye na moisyeya: boyen glas ima v stana. a toi kaza: tova nye ye glas na vik za pobyeda, nito glas na vik za porazhyeniye; no glas na pyeyene chuvam az. i kato sye priblizhi do stana, vidya tyelyeto i igritye; i plamna moisyeyeviyat gnyav, taka chyeh khv'rli plochitye ot r'tsyetye si, i stroshi gi pod planinata. togava vzye tyelyeto, koyeto byakha napravili, izgori go v og'n, i kato go stri na sityen prakh, razpr'sna prakha po vodata i nakara izraillevitye chada da ya izpiyat. poslye ryecheye moisyei na aarona: shcho ti storikha tiya lyudye ta si im navlyak'l golyam gryakh? i aaron kaza: da nye plamnnye gnyev't na navstryechuarya mi; ti znayesh, chyeh lyudyetye uporstvuyat k'm zloto. ponyezhye mi ryekokha: napravi ni bogovye, koito da khodyat pryed nas; zashchoto toya moisyei, chovyek't, koito ni izvyedye iz yegipyetskata zyemya, nye znayem, shcho mo stana. i az im ryekokh: koito ima zlato, nyeka si go izvadi, i taka tye mi go dadokha. togava go khv'rlikh v og'nya; i izlyezhe tova tyelye. a kato vidya moisyei, chyeh lyudyetye byakha s'byelyeheni, (zashchoto aaron gi byeshye s'byak'l za sram myezhdu nyepriyatylitye im), zastana moisyei pri vkhoda na stana i ryecheye: koito ye ot k'm navstryechua nyeka doidyeh pri myenye. i s'brakha sye pri nyego vsichkitye lyeviitsi. i ryecheye im: taka govori navstryechu, izrailleviyat bog: pryepashyetye vsichki myecha na byedroto si, minyetye nasam natam ot vrata na vrata pryeh stana, i ubiitye vsyeki brata si, i vsyeki drugarya si i vsyeki blizhniya si. i lyeviitsyeh storikha sporyed moisyeyevata duma; i v toya dyen padnakha ot lyudyetye okolo tri khilyadi m'zhye. zashchoto moisyei byeshye kazal: posvyetyetye syebye si dnyes navstryechuu, kato sye dignyetye vsyeki protiv sina si i protiv brata si, za da vi sye dadye dnyes blagoslovyeniye. a na slyedniya dyen moisyei ryecheye na lyudyetye: viye styeh storili golyam gryakh; no syega shchye sye v'zkacha k'm navstryechua, dano da moga da go umilostivya za gryekha vi. togava moisyei sye v'rna pri navstryechua i ryecheye: uvil tiya lyudye storikha golyam gryakh, chyeh si napravikha zlatni bogovye. no syega, ako shchyesh prosti gryekha im, - no ako nye, molya ti sye, myenye zalichi ot knigata, koyato si napisal. no navstryechu ryecheye na moisyeya: koito ye s'gryeshil protiv myenye, nyego shchye zalicha ot knigata si. a ti idi syega, vodi lyudyetye na myastoto, za koyeto s'm ti gov-oril; yeto, angyl't mi shchye khodi pryed tyebye; obachye v dyenya, kogato gi posyetya, shchye v'zdam v'rkuh tyakh nakazaniyeto na gryekha im yevryeiski: shchye posyetya, v'rkuh tyakh gryekha im... taka navstryechu porazi lyudyetye, za gdyeto napravikha tyelyeto, koyeto aaron izraboti.

33

ryecheye oshchye navstryechu na moisyeya: idi, digni sye ot tuk, ti i lyudyetye, koito si izryel iz yegipyet-skata zyemya, ta idi v zyemyata za koyato sye klyekh na avraama, na isaaka i na yakova, kato

kazakh: na tvoyeto potomstvo shchye ya dam. i shchye izpratya pryed tyebye angyl, i shchye iz-gonya khanaanyetsa, amoryeyetsa, khyetyeyetsa, fy-eryezeyetsa, yevyeyetsa i yevusyeyetsa; i toi shchye vi zavyyedye v zyemya, gdyeto tyekat mlyako i myed; ponyezhye az nyama da v'rnya pomyezhdu vi, (za-shchoto styeh koravovratni lyudye), da nye bi da vi dov'rsha iz p'tya. (i kogato chukha lyudyetye tova losho izvyestiye, sk'rbiakha; i nikoi nye si turi ukrashenyiata. zashchoto navstryechu byeshye ryek'l na moisyeya: kazhi na izrailyanitye: viye styeh koravovratni lyudye; yedna minuta ako bikh dosh'l pomyezhdu vi, bikh vi dov'rshil; za tova, snye-myetye si syega ukrashenyiata, ta da vidya kakvo shchye storya s vas. i t'i izrailyanitye makhnakha ukrashenyiata si, kato sye otdalyechikha ot plan-inata khoriv. oshchye moisyei vzye shat'ra i go postavi v'n ot stana, dalyeh ot stana, i naryecheye go shat'ra za sryeshchanye, ta vsyeki, koito t'sryeshye navstryechua izlizashye pri shat'ra za sryeshchanye, koito byeshye v'n ot stana. i kogato moisyei izl-izashye k'm shat'ra, vsichkitye lyudye stanakha ta stoyakha, vsyeki pri vkhoda na shat'ra si, i glyedakha slyed moisyeya dogdye vlyezye v shat'ra. i kogato vlyezyeshye moisyei v shat'ra, oblachniyat st'lb slizashye i zastavashye na vkhoda na shat'ra, i navstryechu govoryeshye s moisyeya. i vsichkitye lyudye glyedakha oblachniya st'lb, koito stoyeshye na vkhoda na shat'ra, i vsichkitye lyudye stavakha, vsyeki na vkhoda na shat'ra si, ta sye klanyakha. i navstryechu govoryeshye na moisyeya litsye s litsye, kakto chovyek govori s priyatelya si; a, kato sye vr'shchashye moisyei v stana, slugata mu, mladyez'h't isus naviyeviyat sin, nye sye otdalyechavashye ot shat'ra). moisyei, prochye, ryecheye navstryechuu: yeto, ti mi kazvash: vodi tiya lyudye; no nye si mi yavil, kogo shchye izpratish s myenye; no pak ti si mi ryek'l: tyebye poznavam po imye, oshchye si pridobil moyeto blagovolyeniye. syega, prochye, az s'm pridobil tvoyeto blagovolyeniye, pokazhi mi molya ti sye, p'tya si, za da tye poznaya i pri-dobiya blagovolyenietyo ti; i razs'zhadi, chyeh toya narod tvoi lyudye sa. i navstryechu kaza: samiyat az shchye v'rnya s tyebye, i az shchye tye uspokoya. a moisyei mu ryecheye: ako ti nye doidyesh s myenye, nye ni izvyezhдай ot tuaka. zashchoto kak shchye sye poznaye syega, chyeh s'm pridobil tvoyeto blagovolyeniye, az i tvoitye lyudye? nali chryez tvoyeto dokhzhndanye s nas, taka shchoto da sye otdye-lim az i tvoitye lyudye, ot vsichkitye lyudye, koito sa po litsyeto na zyemyata. i navstryechu ryecheye na moisyeya: i tova, koyeto si ryek'l, shchye sto-rya, zashchoto si pridobil moyeto blagovolyeniye i tye poznavam po imye. togava ryecheye moisyei: pokazhi mi, molya, slavata si. a navstryechu mu kaza: az shchye storya da minye pryed tyebye vsichkata moya blagost, i shchye proglasya pryed tyebye imyeto iyeova; i shchye pokazha milost k'm kogoto shchye pokazha, i shchye pozhalya kogoto shchye pozhalya. ryecheye oshchye: nye mozhesh vidya litsyeto mi; za-shchoto chovyek nye mozhye da mye vidi i da ostaneye zhiiv. ryecheye oshchye navstryechu: yeto myasto pri myenye; ti shchye zastanyesh na kanarata; i kogato

minava slavata mi, shchye tye postavya v yedna puk-natina na kanarata, i shchye tye prikraya s r"kata si dogdye pryemina; poslye shchye digna r"kata si, i shchye mye vidish izotdirye; no litsyeto mi nyama da sye vidi.

34

slyed tova navstryechu kaza na moisyeya: izdylai si dve kamyenni plochi, kato p"rvitye; i shchye napisha na tiya plochi dumitye, koito byakha na p"rvitye plochi, koito ti stroshti. b"di gotov za utrinta, i na utrinta kachi sye na sinaiskata planina ta zastani pryed myenye, tam na v"rkha na planinata. no nikoi da nye dokhzhda s tyebye, nito da sye yavi nyakoi po tsyalata planina; i ovtseye i govyyedata da nye pasat pryed taya planina. i taka, moisyey izdyla dve kamyenni plochi, kato p"rvitye; i na utrinta, kato stana rano, izkachi sye na sinaiskata planina, kakto mu zapovyada navstryechu, i vzye v r"tsyete si dyvetye kamyenni plochi. i navstryechu slyezye v oblaka, zastana tam do nyego, i proglasi navstryechunoto imye. navstryechu zamina pryed nyego i proglasi: navstryechu, navstryechu, bog zhalosty i milos"rd, d"lgot"rpyeliv, koito izobilva s milost i s vyarnost, koito pazi milost za khilyadi pokolyeniya, proshchava byezzakoniye, pryest"plyeniye i gryakh, no nikak nye obyevzvinaya vinovniya, v"zdava byezzakoniye na bashchitye v"rkhu chadata i v"rkhu vnutsitye im, do tryetoto i do chyev"rtoto pokolyeniye. togava moisyey b"rzo sye navyedye do zyemyata i sye pokloni; i ryechye: navstryechui, ako s"m pridobil syega tvoyet blagovolyeniye, nyeka doidy molya navstryechu myezhdu nas; zashchoto tiya sa koravovratni lyudye; i prosti byezzakoniye ni i gryekha ni, i vzyemi ni za svoje naslyedstvo. i navstryechu mu kaza: yeto, az pravya zavyyet; pryed vsichkitye tvoi lyudye shchye izv"rsha chudyesa takiva, kakvito nye sa stavali nito v yedin narod po tsyeliya svyat; i vsichkitye lyudye, myezhdu koito si ti, shchye vidyat navstryechunoto rabotyenye; zashchoto tova, koyeto az shchye storiya s vas, ye strashno. pazi tova, koyeto ti zapovyadam dnyes. yeto az izgonvam pryed tyebye amoryeyetsa, khanaanyetsa, khyyeyetsa, fyeryzeyeyetsa, yevyeyetsa i yevusyeyetsa; no vnimavai da nye napravish dogovor s zhityelitye na zyemyata, gdyyeto otivash, da nye bi da stanye primka myezhdu vas. no zhyertvyenitsitye im da s"borish, st"bovyetye im da stroshtish i ashyeritye im da izsyechyesh; zashchoto ti nye biva da sye klanyash na drug bog, ponyezhye iyeova, chiyeto imye ye ryevniv, ye ryevniv bog. vnimavai da nye bi da napravish dogovor s zhityelitye na zyemyata, ta kogato tye bludstuvvat slyed bogovyetye si, i zhyertvuvat na bogovyetye si, ti, ako tye pokanyat da yadyesh ot zhyertvitye im; i da nye vzyemyesh ot d"shchyeritye im za sinovyetye si, ta tiya tyekhni d"shchyer, kato bludstuvvat slyed bogovyetye si, da napravayt i tvoitye sinovy da bludstuvvat slyed bogovyetye im. da nye si napravish lyeyani bogoye. praznika na byezkvasnitye da pazish. syedym dyena da yadyesh byezkvasyen khlyab, kakto s"m ti za-

povyadal, na otryedyenoto vryemye v myesyets aviv; zashchoto v myesyets aviv ti izlyezye iz yegipyet. vsichko, koyeto otvarya utroba, ye moye, i vsyako m"zhko p"rvorodyeno myezhdu dobit"ka ti, govyyedo ili ovtsa. a p"rvorodyenoto na osyela da otkupish s agnye ili: yarye; i ako go nye otkupish, togava da mu pryesyechyesh vrata. vsichkitye si p"rvorodni sinovy da otkupuvash. i nikoi da sye nye yavi pryed myenye s prazni r"tsye. shyyet dyena da rabotish, a v syedmiya dyen da si pochivash: dazhye i v"v vryemye na syeitba i na zhyetva da si pochivash. i da pazish praznika na syedmitsitye, to yest, na p"rvitye plodovy na zhyetvata na zhitoto, i praznika na byeritbata v kraja na godinata. tri p"ti pryez godinata vsichkitye tvoi ot m"zhki pol da sye yavyat pryed navstryechua iyeova, izrailleyiava bog. zashchoto shchye izgonya pryed tyebye narodi, i shchye razshirya pryedelyitye ti; i nikoi nye shchye pozhyelaye tvoaya zyemya, kogato otivash da sye yavish pryed navstryechua tvoya bog tri p"ti pryez godinata. da nye prinasyash kr"vta na zhyertvata mi s kvasni khlyabovy; nito da ostanje nyeshcho ot zhyertvata na paskhalniya praznik do utrinta, nap"rvitye plodovy ot zyemyata si da prinysesyesh v doma na navstryechua tvoya bog. da nye svarish yarye v mlyakoto na maika mu. togava navstryechu ryechye na moisyeya: napishi si tiya dumi; zashchoto sporyed tiya dumi napravikh az zavyyet s tyebye i s izrailya. i moisyey stoya tam s navstryechua chyertidyesyet dyena i chyertidyesyet noschi byez da yadye khlyab, ili da piye voda. i navstryechu napisa na plochitye dumitye na zavyyeta, dyesyettye zapovyedi. i kato slizashye moisyey ot sinaiskata planina, d"rzhashch dyvetye plochi na otkroyeniye v r"kata si, pri slizanyeto si ot planinata moisyey nye znayeshye, chye kozhata na litsyeto mu blyestyeshye ponyezhye bye govoril s boga. no aaron i vsichkitye izrailtyani, kato vidyakha moisyeya, chye, yeto, kozhata na litsyeto mu blyestyeshye, boyakha sye da sye priblizhat pri nyego. za tova moisyey gi povika; togava aaron i vsichkitye nachalniitsi na obshchyestvo sye v"rnakha pri nyego, i moisyey govori s tyakh. slyed tova sye priblizhikha i vsichkitye izrailtyani; i toi im zapovyada vsichko shcho navstryechu mu byeshye govoril na sinaiskata planina. i kogato moisyey sv"rshi govoryeneto si s tyakh, turi na litsyeto si pokrivalo. no kogato vlyzashye pryed navstryechua da govori s nyego, moisyey vdigashye pokrivaloto dogdye da izlyezye; togava izlyzashye i govoryeshye na izrailtyanite onova, koyeto mu byeshye zapovyadano. i izrailtyanitye vizhdakha litsyeto na moisyeya, chye kozhata na litsyeto mu blyestyeshye; a moisyey pak turyashye pokrivaloto na litsyeto si, dogdye da vlyezye da govori s navstryechua.

35

podir tova moisyey s"bra tsyaloto obshchyestvo izrailtyani i im kaza: yeto kakvo zapovyada navstryechu da pravaye. shyyet dyena da sye raboti; a syedmiyat dyen da vi b"dye svyet, s"bota za pochivka posvetyena navstryechuu; vsyeki,

koito raboti v toya dyen, da sye um"rtvi. v s"botyen dyen da nye kladyetye og"n v nikoye ot zhlilshchata si. moisyeyi oshchye govori na tsyaloto obshchystvo izrailtyani, kazvaiki: yeto kakvo zapovyada navstryechu, kato kaza: s"byeryetye pomyezhdu si prinos za navstryechua; vsyeki, koito ye s"rdychno razpolozhyen, nyeka prinyesyey prinos za navstryechua; zlato, sryebro i myed, sin'o, moravo, chyervyeno, vison i kozina, chyervyenoboyadisani ovchi kozhi i yazovski ili: dyelfinovi. kozhi, sitimovo d'rvo, maslo za osvetyleniye, i aromati za miroto za pomazvanye i za blagoukhannoto kadyenye, oniksovi kam"ni, i kam"ni za vlaganye na yefoda i na nagr"dnika. i vsyeki myezhdu vas, koito ima m"d'ro s"rtsye, nyeka doidyte, ta da sye napravi vsichko, koyeto zapovyada navstryechu: skiniyata, pokrivyata i, pokrivaloto i, kukitye i, d'skitye i, lostovyetye i, st'lbovyetye i i podlozhkitye i; kovcheyga i v"rlinitye mu, umilostivilishcheto, i zakravyelnata zavysa; trapezata i v"rlinitye i s vsichkitye i pribori, i khlyab't za postoyanno prinosheniye; tozhye i svyetilnika za osvetyleniye s priboritye mu, svyetilata mu, i masloto za osvetyleniye; kadilniya oltar i v"rlinitye mu, miroto za pomazvanye, blagoukhanniya tyemyan, vkhodnata pokrivyka za vkhoda na skiniyata; oltara za vsyeizgaryaneto s myednata mu ryeshyetka, v"rlinitye mu, i vsichkitye mu pribori, univalnika i podlozhkata mu; zavyesitye za dvora, st'lbovyetye mu i podlozhkitye im, i zakrivykata za dvorniya vkhod; kolovyetye za skiniyata i klonovyetye za dvora s v"zhata im; sluzhyebnitye odyezhdi za sluzhyenye v svyetilishcheto, svyetyitye odyezhdi za svyeshchenika aarona, i odyezhdiye za sinovyetye mu, za da svyeshchenyodeystvuvat. togava tsyaloto obshchystvo na izrailtyanite si otidyey ot moisyeyevoto litsye. i pak doidokha, vsyeki chovyek, kogoto s"rtsyeto podbuzhdashye, i vsyeki, kogoto dukha razpolagashye, i donyesokha prinos navstryechuu za napravata na shat"ra za sryeshchanye i za vsyaka nyegova sluzhba, i za svyetyitye odyezhdi. doidokha, m"zhye i zhyeni, koito imakha s"rdychno razpolozhyeniye, i prinyesokha grivni, obyetsi, pr"styeni, m'nista i vsyakakvi zlatni nyeshcha, - kakto i vsichki, koito prinyesokha kak"v da bil zlatyen prinos navstryechuu. i vsyeki, u kogoto sye namirashye sin'o, moravo, chyervyeno, vison, kozina, chyervyenoboyadisani ovchi kozhi i yazovski ili: dyelfinovi. kozhi, prinyesokha gi. vsichki, koito mozhakha da napravayt prinos ot sryebro i myed, prinyesokha prinos navstryechuu; i vsichki, u koito sye namirashye sitimovo d'rvo, za kakva da bilo rabota na sluzhbat, prinyesokha gi. tozhye i vsyaka zhyena, koyato imashye m"d'ro s"rtsye, pryedyeshye s"rtsyete si i prinasayashye napryedenoto - sin'oto, moravoto, chyervyeno i visona. vsichkitye zhyeni, chiyeto s"rtsye gi probuzhdashye i, koito umyeyekha, pryedyakha kozinata. a nachalnitseye prinyesokha oniksoviye kam"ni i kam"nitye za vlaganye na yefoda i na nagr"dnika, i aromatiye, i masloto za osvetyleniye, i za miroto za pomazvanye, i za blagoukhanniya tyemyan. izrailtyanite prinyesokha dobrovolyen prinos navstryechuu, vsyeki m"zh i zhyena, koito imakha s"rdychno razpolozhyeniye

da prinyesat za kakva da bilo rabota, koyato navstryechu chryez moisyeya zapovyada da sye napravi. togava ryechye moisyeyi na izrailtyanite: vizhtye, navstryechu povika po imye vyesyelyeila, sin na uriya, oroviya sin, ot yudovoto plyemye, i go izp"lni s bozhiya dukh v m"d'rost, razum, znaniye i vsyakakvo izkusno rabotyenye, za da izobryetava khudozhyestvyeni izdyeliya, da raboti zlato, sryebro i myed; da izsicha kam"ni za vlaganye, i da izryazva d'rva, i da raboti vsyaka khudozhyestvyena rabota. i toi turi v nyegovoto s"rtsye, i v s"rtsyeto na yeliava, akhisamakhoviya sin, ot danovoto plyemye, da pouchavat. izp"lni s m"d'rost s"rtsyeto im, za da rabotyat vsyakakva rabota na ryezbar, na izkusyen khudozhnik, i na vyezach v sin'o, v moravo, v chyervyeno i v"v vison, i na t"kach, s yedna duma, rabota na oniya, koito v"rshat kakva da bilo rabota, i na oniya, koito izobryetyavat khudozhyestvyeni izdyeliya.

36

moisyeyi kaza oshchye: vyesyelyeil, yeliav i vsyeki, koito umyeye, v chiyeto s"rtsye navstryechu ye turil m"d'rost i razum, za da znaye da v"rshi kakva da bila rabota, za sluzhbat na svyetilishcheto, nyeka rabotyat sporyed vsichko, koyeto navstryechu ye zapovyadal. togava moisyeyi povika vyesyelyeila, yeliava i vsyeki, koito umyeyeshye, v chiyeto s"rtsye navstryechu byeshye turil m"d'rost, vsyeki, kogoto s"rtsyeto podbuzhdashye da doidyey pri rabotata da ya izv"rshi; i tye priyekha ot moisyeya vsichkitye prinosi, koito izrailtyanite byakha prinyesli, za da izrabotyat rabotata za sluzhbat na svyetilishcheto. a kato mu prinasayakha vsyaka zaran oshchye dobrovolni prinosi, vsichkitye m'dri m"zhye, koito rabotyekha na tsyalata rabota, za svyetilishcheto, doidokha, vsyeki ot rabotata, koyato v"rshyeshye, ta govoriakha na moisyeya, kazvaiki: lyudyetye donasyat mnogo povyechye otkolkoto ye nuzhno da sluzhi za rabotata, koyato navstryechu zapovyada da sye izv"rshi. zatova moisyeyi zapovyada ta proglasikha v stana, kato kazakha: nikoi m"zh ili zhyena da nye raboti vyeche za prinos za svyetilishcheto. i t'i, lyudyetye sye v"dz"rzhakha ta nye prinasayakha vyeche. zashchoto matyerial't, koito imakha, byeshye im dovolno, za da izv"rshat vsichkata rabota, i dazhye povyechye. i vsichkitye izkusni m"zhye izmyezhdu oniya, koito rabotyekha, napravikha skiniyata ot dyesyey zavyesi ot pryepriedyen vison i ot sinye, morava i chyervyena matyerial, i na tyakh navyezakha izkusno izrabotyeni khyeruvimi. d'lzhinata na vsyaka zavyesa byeshye dvadyesyey i osyem lak"tya, a shirochinata na vsyaka zavyesa chye-tiri lak"tya; vsichkitye zavyesi imakha yedna myarka. i skachi pyettye zavyesi yedna s druga, i drugiye pyet zavyesi skachi yedna s druga. i napravi sini pyetyelki po kraya na onaya zavyesa, koyato byeshye poslyedna ot p"rvitye skachyeni zavyesi; taka napravi i po kraya na poslyednata zavyesa ot vtorigyey skachyeni zavyesi. pyetdyesyey pyetyelki napravi po kraya na yednata zavyesa, i pyetdyesyey pyetyelki napravi po kraya na zavyesata, koyato byeshye v"v vtorigyey

tye skachyeni zavyesi; pyetyelkitye byakha yedna sryeshchu druga. napravi i pyetdyesyet zlatni kuki i skachi zavysesite yedna za druga s kukitye; taka skiniyata stana yedno tsyalo. poslye napravi zavyesi ot kozina za pokriv nad skiniyata; yedinadyesyet takiva zavyesi napravi; d'lzhinata na vsyaka zavyesa byeshye tridyesyet lak'tya, i shirochinata na vsyaka zavyesa chyetiri lak'tya; yedinadyesyettye zavyesi imakha yedna myarka. i skachi pyettye zavyesi otdyelno i shyestye zavyesi otdyelno. i napravi pyetdyesyet pyetyelki po kraya na onaya zavyesa, koyato byeshye poslyedna ot p'rvitye skachyeni zavyesi i pyetdyesyet pyetyelki po kraya na zavyesata, koyato byeshye poslyedna ot vtoritye skachyeni zavyesi. napravi i pyetdyesyet myedni kuki, za da s'yedini pokriva v yedno tsyalo. i napravi pokriv za skiniyata ot chyervyenoboyadisani ovnyeshki kozhi, i otgorye mu yedno pokrivalo ot yazovski kozhi. i napravi d'skitye za skiniyata ot sitimovo d'rvo, koito da stoyat izpravyni. d'lzhinata na vsyaka d'ska byeshye dyesyet lak'tya, i shirochinata na vsyaka d'ska lak't i polovina. v'v vsyaka d'ska imashye dva shipa, yedin sryeshchu drug; taka napravi za vsichkitye d'ski na skiniyata. i napravi d'skitye za skiniyata dvadyesyet d'ski za yuzhnata strana, k'm pladnye; i pod dvadyesyettye d'ski napravi chyetridyesyet sryeb'ni podlozhki, dve podlozhki pod yedna d'ska, za dvata i shipa, i dve podlozhki pod druga d'ska, za dvata i shipa. s'shcho za vtorata strana na skiniyata, koyato ye syevyernata, napravi dvadyesyet d'ski, i chyetridyesyettye im sryeb'ni podlozhki dve podlozhki pod yedna d'ska, i dve podlozhki pod druga d'ska. a za zadnata strana na skiniyata, zapadnata, napravi shyest d'ski. i napravi dve d'ski za "glitye na skiniyata ot zadnata strana. tye byakha skachyeni otdolu, a otgorye byakha sv'rzani posryedstvom yedno kolyeltsye; taka napravi i za dyetye d'ski na dvata "g"la. taka byakha osyem d'ski, i sryeb'rnitye im podlozhki shyestnadyesyet podlozhki, po dve podlozhki pod vsyaka d'ska. i napravi lostovye ot sitimovo d'rvo, pyet za d'skitye ot yednata strana na skiniyata, pyet losta za d'skitye ot drugata strana na skiniyata, i pyet losta za d'skitye ot zadnata strana na skiniyata, k'm zapad. i napravi sryedniyat lost da pryeminava pryeshyednata na d'skitye ot kraia do kraia. i obkova d'skitye s's zlato, i napravi kolyeltsata im ot zlato za vlagalishcha na lostovyetye i obkova lostovyetye s's zlato. i napravi zavyesata ot sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryeden vison, i navyezha na nyeza izkusno izrabotyeni khyeruvimi. i napravi za nyeza chyetiri st'lba ot sitimovo d'rvo, koito obkova s's zlato; kukitye im byakha zlatni; i izlya za tyakh chyetiri sryeb'ni podlozhki. napravi i pokrivka za vkhoda na shat'ra, vyezana rabota, ot sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryeden vison, i pyettye mu st'lba i kukitye im; i obkova v'rkhovyetye im i vr'zkyte im s's zlato; a pyettye im podlozhki byakha myedni.

37

i napravi vyesyelyeil kovchyega ot sitimovo d'rvo, d'l'g dva lak'tya i polovina, shirok lak't i polov-

ina, i lak't i polovina visok. obkova go otv'trye i otv'n s chisto zlato, i napravi mu zlatyen vyenyets naokolo. i izlya za nyego chyetiri zlatni kolyeltsa za chyetritye mu dolni "g"la, dve kolyeltsa na yednata mu strana, i dve kolyeltsa na drugata mu strana. napravi i v'rlni ot sitimovo d'rvo i obkova gi s's zlato. i provrya v'rlnitye pryeshyednata ot stranitye na kovchyega za da sye nosi kovchyeg't. i napravi umilostivilishchye ot chisto zlato, dva lak'tya i polovina d'l'g, i lak't i polovina shirok. i napravi dva khyeruvima ot zlato, izkovani gi napravi, na dvata kraya na umilostivilishcheto, yedin khyeruvim na yediniya kraia, i yedin khyeruvim na drugiya kraia; chast ot samoto umilostivilishchye napravi khyeruvimitye na dvata mu kraya. i khyeruvimitye byakha s razpyeryeni otgorye krila, i pokrivakha s krilata sy umilostivilishcheto; i litsata im byakha yedno sryeshchu drugo; k'm umilostivilishcheto byakha ob'rnati litsata na khyeruvimitye. i napravi trapyezata ot sitimovo d'rvo, dva lak'tya d'l'ga, yedin lak't shiroka, i lak't i polovina visoka. obkova ya s chisto zlato, i napravi i zlatyen vyenyets naokolo. napravi i naokolo i pyervaz, yedna dlan shirok, i napravi zlatyen vyenyets okolo pyervaza i. i izlya za nyeza chyetiri zlatni kolyeltsa, i postavi kolyeltsata na chyetritye "g"la, koito byakha pri chyetritye i nozye. do samiya pyervaz byakha kolyeltsata, kato vlagalishcha na v'rlnitye, za da sye nosi trapyezata. napravi v'rlnitye ot sitimovo d'rvo, i obkova gi s's zlato, za da sye nosi trapyezata s tyakh. i napravi ot chisto zlato priboritye, koito byakha na trapyezata, blyudata i, tyemyannitsitye i, tasovyetye i, i polivalnitsitye i, za upotryeba pri v'zlianiyata. i napravi svyetilnika ot chisto zlato; izkovan napravi svyetilnika; st'bloto mu, klonovyetye mu, chashkitye mu, topchitsitye mu i tsvyetyata mu byakha chast ot samiya nyego. shyest klona sye izdavakha ot stranitye mu, tri klona na svyetilnika, ot yednata mu strana, i tri klona na svyetilnika ot drugata mu strana. na yediniya klon imashye tri chashki, kato badyemi, yedna topchitsa i yedno tsvyetye, i na drugiya klon tri chashki kato badyemi, yedna topchitsa i yedno tsvyetye; taka i na shyesttye klona, koito sye izdavakha ot svyetilnika. i na st'bloto na svyetilnika imashye chyetiri chashki kato badyemi, s topchitsitye im i tsvyetyata im. i na shyesttye klona, koito sye izdavakha ot svyetilnika, imashye pod p'rvitye dva klona yedna topchitsa, pod vtoritye dva klona yedna topchitsa i pod tryetitye dva klona yedna topchitsa. topchitsitye im i klonovyetye im byakha chast ot samiya nyego; svyetilnik't byeshye tsyal izkovan ot chisto zlato. i napravi syedyemtye mu svyetila, schipitsitye mu i pyepynlitsitye mu ot chisto zlato. ot yedin talant chisto zlato napravi nyego i vsichkitye mu pribori. i napravi kadilniya oltar ot sitimovo d'rvo, yedin lak't d'l'g i yedin lak't shirok, chyev'triti; i visochinata mu byeshye dva lak'tya; a rogovyetye mu byakha chast ot samiya nyego. obkova s chisto zlato v'rkh mu, stranitye mu naokolo, i rogovyetye mu; i napravi mu zlatyen vyenyets naokolo. a pod vyenyetsa mu mu napravi dve zlatni kolyeltsa, blizo pri dvata mu "g"la, na dyetye mu strani, za da b'dat vlagalishcha na v'rlnitye, za da go nosyat s tyakh.

v"rlinitye napravi ot sitimovo d"rvo, i obkova gi s"s zlato. i napravi svyeto to miro za pomazvanye, i chis-tiya blagoukhanyen tyemyan, sporyed izkustvoto na mirovaryets.

38

i napravi oltara za vsyeizgaryanye ot sitimovo d"rvo, pyet lak"tya d"l'g i pyet lak"tya shirok, chyevtr"rtit, i tri lak"tya visok. i na chyediritye mu "g"la napravi rogovyetye mu; rogovyetye mu byakha chast ot samiya nyego; i obkova go s myed. napravi i vsichkitye pri-bori za oltara, g"l'nyetata, lopatitye, tasovyetye, vilit-sitye i v"glyenitsitye; vsichkitye mu pribori napravi myedni. i napravi za oltara myedna ryeshyетка v"v vid na mryezha, pod politsata, koyato ye okolo oltara otodlu, taka shchoto da stignye do sryedata na oltara. izlya i chyedir kolyeltsa za chyediritye kraya na myednata ryeshyетка, koito da b"dat vlagalishcha za v"rlinitye. v"rlinitye napravi ot sitimovo d"rvo, i obkova gi s myed. i provrya v"rlinitye pryez kolyelt-sata ot stranitye na oltara, za da sye nosi s tyakh. kukh, ot d"ski, napravi oltara. napravi umivalnika ot myed, i podlozhkata mu ot myed, ot oglyedalata na zhenitye, koito sye s"birakha pri vrata na shat"ra za sryeshchanye da prisluzhat. i napravi dvora; za yuzh-nata strana, k"m pladnye, zavysitye na dvora byakha ot pryepryedyn vison, d"lgi sto lak"tya; st"lbovyetye im byakha dvadyesyet, i myednitye im podlozhki dvadyesyet; a kukitye na st"lbovyetye i vr"zkitye im byakha sryeb"rni. i za syevyernata strana zavysitye byakha sto lak"tya d"lgi, st"lbovyetye im dvadyesyet, i myednitye im podlozhki dvadyesyet; a kukitye na st"lbovyetye i vr"zkitye im byakha sryeb"rni. poslye, za zapadnata strana zavysitye byakha pyetdysyет lak"tya d"lgi, st"lbovyetye im dyesyет i podlozhki-tye im dyesyет; a kukitye na st"lbovyetye i vr"zkitye im byakha sryeb"rni. i za iztochnata strana, koy-ato glyeda k"m iztok, byakha pyetdysyет lak"tya za-vyesi; zavysitye za yednata strana na vkhoda byakha d"lgi pyetnadyesyet lak"tya, st"lbovyetye im tri i pod-lozhkitye im tri; taka i za drugata im strana; i ot dyetye strani na dvorniya vkhod zavysitye byakha pyetnadyesyet lak"tya d"lgi, st"lbovyetye im tri i pod-lozhkitye im tri. vsichkitye zavyesi okolo dvora byakha ot pryepryedyn vison. podlozhkitye za st"lbovyetye byakha myedni, kukitye na st"lbovyetye i vr"zkitye im sryeb"rni, i v"rkhoveryetye im obkovani s"s sryebro; i vsichkitye st"lbovye na dvora byakha opasani s"s sryebro. pokrivkata za dvorniya vkhod byeshye vyezana izrabotka ot sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryedyn vison; i d"lzhinata i byeshye dvadyesyet lak"tya, a visochinata na shir pyet lak"tya, kakto zavysitye na dvora; i st"lbovyetye im byakha chyedir i myednitye im podlozhki chyedir, kuki-tye im sryeb"rni, v"rkhoveryetye im obkovani s"s srye-bro, i vr"zkitye im sryeb"rni. vsichkitye kolchyeta na skiniyata i okolo dvora byakha myedni. tova ye sbor"t na vyeschitye za skiniyata, siryech, za skiniyata za plochitye na svidyetyelvoto, kakto, sporyed moisyeyevoto povyelyeniye, sye izbroikha chryez itamara, sin na svyeshchyenika aarona, za sluzhyenyeto na lyevititye. vyesyelyeil sin na uriya,

oroviya sin, ot yudovoto plyemye, napravi vsichko, koyeto navstryechu zapovyada na moisyeya; i s nyego byeshye yeliav, akhisamakhoviya sin, ot danovoto plyemye, ryezbar i izkusyen khudozhnik, i vyezach na sin'o, na moravo, na chyervyeno i na vison. vsichkoto zlato, koyeto sye upotryebi za izrabot-vanyeto na tsyalata rabota na svyetilishchyeto, zla-toto na prinosa, byeshye dvadyesyet i dyevyет talanta i syedymstotin i tridyesyet sik"la, sporyed sik"la na svyetilishchyeto. i sryebroto ot dan"ka nalozhyen v"rkh pryebroynitye ot obshchyestvoto byeshye sto talanta i khilyada syedymstotin syedymdysyет i pyet sik"la, sporyed sik"la na svyetilishchyeto, - dan"k ot yedin vyekakh na glava, siryech, polovin sik"l, sporyed sik"la na svyetilishchyeto, za vsyeki, koito sye ye prichislil k"m pryebroynitye, to yest, oniya koito byakha na v"zrast ot dvadyesyet godini i nago-rye, za shyestystotin i tri khilyadi pyetstotin i pyet-dysyет dusthi. ot sryebroto na stoye talanta izlyakha sye podlozhkitye na svyetilishchyeto i podlozhkitye na st"lbovyetye za zavyesata - sto podlozhki ot sto ta-lanta, - yedin talant za yedna podlozhka. i ot khilya-data syedymstotin syedymdysyет i pyet sik"la napravi kukitye za st"lbovyetye, obkova v"rkhoveryetye im i im napravi vr"zki. a myedta na prinosa byeshye syedymdysyет talanta i dyve khilyadi i chyediris-totin sik"la. ot nyeya napravi podlozhkitye za vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, myedniya oltar, myed-nata ryeshyетка za nyego, s vsichkitye oltarski pri-bori, podlozhkitye za st"lbovyetye okolo dvora, i pod-lozhkitye za dvoroviya vkhod, vsichkitye kolchyeta na skiniyata, i vsichkitye kolchyeta za dvora naokolo.

39

i ot sin'oto, moravoto i chyervyenyeto napravikha sluzhyebni odyezhdi za sluzhyenye v svyeti-ishchyeto, i napravikha svyetyitye odyezhdi za aarona, kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. napravi yefoda ot zlato, sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryedyn vison. i izkovakha zlatoto na t"nki plochi, koito naryazakha na t"nki nishki, za da gi rabotay myezhdu sin'oto, moravoto, chyervyenyeto i visona, izkusna izrabotka. napravikha mu pryezramki, koito da sye vr"zvat, za da sye d"rzhi zayedno na dvata kraya, i pryepaskata na yefoda ot s"shchata matyeriya i sporyed nyegovata naprava, ot zlato, sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryedyn vison, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. izrabotikha oniksovi kam"ni, zakryepypeni s"s zlatni gnyezditsa, i izryazakha na tyakh, kakto sye izryazvat pyechati, imyenata na sinovyetye na izrailiya. i turi gi na pryezramkitye na yefoda, kato kam"ni za spomyen na izrailityanitye, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. napravi nagr"dnika, sporyed napravata na yefoda, izkusna izrabotka ot zlato, sin'o, moravo, chyervyeno i pryepryedyn vison. chyevtr"rtit byeshye; napravikha nagr"dnika dvoyn, yedna pyedya d"l'g i yedna pyedya shirok, i dvoyn. i zakryepikha na nyego chyedir ryeda kam"ni: ryed sard topaz i smaragd byeshye p"rviyat ryed; vtoryyat ryed: antraks, sapfir i adamant, tryetiyat ryed: ligirii, agat, amyetist;

a chyetv^ortiyat ryed: khrisolit, oniks i yaspis; tye byakha zakryepenyi v zlatni gneyzditsa na myestata si. i kam^onitye byakha sporyed imyenata na sinovyetye na izrailya; tye byakha dvanadyesyet sporyed tyekhnitye imyena; i na vsyeki ot tyakh bye izryazano, kato na pyechat, po yedno imye ot dvanadyesettye plyemyena. i na nagr^odnika napravikha vyentsyeobrazni vyerizhki, izplyetyena rabota ot chisto zlato. napravikha i dyve zlatni gneyzditsa i dyve zlatni kolyeltsa, i turikha dyvetye kolyeltsa na dvata kraya na nagr^odnika. i provryakha dyvetye izplyetyeni zlatni vyerizhki pryed dyvetye kolyeltsa po kraishchata na nagr^odnika. a drugitye dva kraya na dyvetye izplyetyeni vyerizhki stavikha s dyvetye gneyzditsa, i turikha gi na pryezramkitye na yefoda na v^onshnata mu strana. i napravikha oshchye dyve zlatni kolyeltsa, koito turikha na dvata kraya na nagr^odnika, na stranata mu, koyato ye na v^otryeshnata strana na yefoda. i napravikha oshchye drugi dyve zlatni kolyeltsa, koito polozhikha ot dolu na dyvetye strani na yefoda, na v^onshnata mu strana, tam gdyeto kraishchata mu sye s^obirat, nad pryepaskata na yefoda. i v^orzakha nagr^odnika chryez kolyeltsata mu, za kolyeltsata na yefoda s^os sin shirit, za da b^od'ye nad pryepaskata na yefoda, taka shchoto nagr^odnik^ot da sye nye otdyelya ot yefoda, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. napravi mantiyata na yefoda, t^okana izrabotka tsyala ot sin^o. i v sryedata na mantiyata imashye otvor, kato otvora na bronya, s nashivka okolo otvora, za da sye nye dyerye. po politye na mantiyata napravikha narovyte ot sin^o, moravo, chyervyeno i pryepryeden vison. i napravikha zv^ontsi ot chisto zlato, i turikha zv^ontsiyte myezhdu narovyetye na politye na mantiyata, naokolo myezhdu narovyetye, zv^onyets i nar, zv^onyets i nar, naokolo po politye na sluzhyebnata mantiya, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. napravikha khitonitye za aarona i za sinovyetye mu ot vison, t^okana izrabotka; i mitrata ot vison, vyelikolyepnitye g^ozhvi ot vison, lyenyenitye gashchi ot pryepryeden vison; i poyasa, vyezana izrabotka ot pryepryeden vison, sin^o, moravo i chyervyeno, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. napravikha plochitsata na svyetyiya vynyets ot chisto zlato, i napisakha na nyeya pismo kato izryazvanye na pyechat, svyet navstryechuu. i turikha i sin shirit, za da ya priv^orzvat otgorye na mitrata, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. taka sye sv^orshi vsichkata rabota na skiniyata, sirych, na shat^ora za sryeshchanye; i izrailtyanitye napravikha vsichko, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya; taka napravikha. togava doney-sokha skiniyata na moisyeya, shat^ora i vsichkitye mu prinadlyezhnosti, kukitye mu, d^oskitye mu, lostovyetye mu, st^olbovyetye mu i podlozhkitye mu, pokrivkata ot chyervyenoboyadisanii onvyeshki kozhi, i pokrivkata ot yazovskii ili: dyelfinovi. kozhi, i pokrivatelnata zavyesa, kovchyega za plochitye na svidyetyelstvoto, s v^orlinitye mu i umilostivilishchyeto, trapyezata, vsichkitye i pribori, i khlyabovyetye za prinoshyeniye, chistozlatniya svyetalnik, svyetalata mu - svyetalata, koito tryab-

vashye da sye naglyedvat, vsichkitye mu pribori, i masloto za osvetyleniyeto, zlatniya oltar, mirotu za pomazvanye, i blagoukhanniya tyemyan, pokrivkata za vkhoda na shat^ora, myedniya oltar s myednata mu ryeshyetka, v^orlinitye mu, i vsichkitye mu pribori, umivalnika i podlozhkata mu, zavyesitye za dvora, st^olbovyetye mu, podlozhkitye mu, pokrivkata za dvorniya vkhod, v^ozhata mu, i kolchyetata mu, i vsichkitye pribori za sluzhyenye v skiniyata, sirych, v shat^ora za sryeshchanye, sluzhyebnitye odyezhdi za sluzhyenye v svyetalishchyeto, svyetyite odyezhdi za svyeshchyenika aarona i odyezhditye za sinovyetye mu, za da svyeshchyenodyeistvuat. nap^olno kakto navstryechu zapovyada na moisyeya, taka izv^orshikha izrailtyanitye tsyalata rabota. i moisyei vidya tsyalata rabota, i, yeto, byakha ya izv^orshili, sporyed kakto zapovyada navstryechu; taka byakha ya izv^orshili. i moisyei gi blagoslovi.

40

togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: na p^orviya dyen ot p^orviya myesyets da izdignyesh skiniyata, shat^ora za sryeshchanye. i da turish v nyego kovchyega za plochitye na svidyetyelstvoto i da zakriyesh kovchyega s^os zavyesata. da vnyesyesh trapyezata, i da naryedish na nyeya kakovto tryabva da sye naryezhda; da vnyesyesh i svyetalnika, i da zapalish svyetalata mu. da postavish zlatniya kadilyen oltar pryed kovchyega za plochitye na svidyetyelstvoto, i da namyestish pokrivkata za vkhoda na skiniyata. da turish oltara za vsyeizgaryanyeto pryed vkhoda na skiniyata, shat^ora za sryeshchanye. i da turish umivalnika myezhdu shat^ora za sryeshchanye i oltara, i da nalyeyesh voda v nyego. da postavish okolniya dvor, i da okachish pokrivkata na dvorniya vkhod. da vzyemyesh mirotu za pomazvanye, i da pomazhyesh skiniyata i vsichko shcho ye v nyeya; taka da ya osvyetish i vsichkitye nyeini prinadlyezhnosti; i shchye b^od'ye svyeta. i da pomazhyesh oltara za vsyeizgaryanyeto i vsichkitye mu pribori, ta da osvyetish oltara; taka shchye b^od'ye oltar^ot pryesyvet. da pomazhyesh i umivalnika i podlozhkata mu, ta da go osvyetish. poslye da privyedyesh aarona i sinovyetye mu pri vkhoda na shat^ora za sryeshchanye i da gi umiyesh s voda; i da oblyechyesh aarona s^os svyetyite odyezhdi, da go pomazhyesh, ta da go osvyetish, za da mi svyeshchyenodyeistvuva; da privyedyesh i sinovyetye mu, da gi oblyechyesh s khitonii, i da gi pomazhyesh, kakto si pomazal bashcha im, za da mi svyeshchyenodyeistvuat. ot pomazvanyeto im svyeshchyenstvoto shchye b^od'ye na tyakh vyechno, v^ov vsichkitye im pokolyeniya. i moisyei napravi vsichko, sporyed kakto navstryechu mu zapovyada; taka napravi. v p^orviya myesyets na vtorata godina, na p^orviya dyen ot myesyetsa, skiniyata sye izdigna. moisyei izdigna skiniyata, kato podlozhi podlozhkitye i, postavi d^oskitye i, namyesti lostovyetye i i izpravi st^olbovyetye i. i razprostoya shat^ora v^orkhu skiniyata i turi pokralato na shat^ora otgorye mu, sporyed kakto navstryechu byeshye zapovyadal na moisyeya. i kato vzye plochitye na svidyetyelstvoto, polozhi gi

v kovchyeга, i provrya v"rlinitye pryеz kolyeltsata na kovchyeга, i polozhi umilostivilishchyeto v"rkhu kovchyeга. i vnyesyе kovchyeга v skiniyata, i okachi pokrivatyelnata zavyesa ta s nyeya pokri kovchyeга s plochitye na svidyetyelstvoto, sporyed kakto navstryechu byeshyе zapovyadal na moisyeya. polozhi i trapyezata v shat"ra za sryeshchanye otk"m syevyernata strana na skiniyata, otv"n zavyesata; i naryedi na nyeya khlyabovyetye pryed navstryechua, sporyed kakto navstryechu byeshyе zapovyadal na moisyeya. turi svyetilnika v shat"ra za sryeshchanye otk"m yuzhnata strana na skiniyata, sryeshchu trapyezata; i zapali svyetilata pryed navstryechua, sporyed kakto navstryechu byeshyе zapovyadal na moisyeya. i polozhi zlatniya oltar v shat"ra za sryeshchanye pryed zavyesata; i pokadi nad nyego s blagoukhanyen tyemyan, sporyed kakto navstryechu byeshyе zapovyadal na moisyeya. okachi pokrивkata za vkhoda na skiniyata. polozhi oltara za vsyeizgaryanyeto pri vkhoda na skiniyata, siryech shat"ra za sryeshchanye, i prinyesyе na nyego vsyeizgaryanyeto i khlyebniya prinos, sporyed kakto navstryechu byeshyе zapovyadal na moisyeya. polozhi i umivalnika myezhdu shat"ra za sryeshchanye i oltara i nalya v nyego voda, za da sye miyat, (i moisyei i aaron i sinovyetye mu miyekha ot nyego r"tsyetye si i nozyetye si; kogato vlyzakha v shat"ra za sryeshchanye, i kogato prist"pvakha pri oltara, miyekha sye,) sporyed kakto navstryechu byeshyе zapovyadal na moisyeya. i postavi dvora okolo skiniyata i oltara, i okachi pokrивkata na dvorniya vkhod. taka moisyei sv"rshi dyeloto. togava oblak"t pokri shat"ra za sryeshchanye, i navstryechunata slava izp"lni skiniyata. moisyei nye mozha da vlyezye v shat"ra za sryeshchanye, zashchoto oblak"t stoyeshyе nad nyego i navstryechunata slava p"lnyeshyе skiniyata. i kogato oblak"t sye digashyе ot skiniyata, togava izrailtyanitye tr"gvakha na p"t, pryеz vsichkitye si p"tuvaniya; no ako oblak"t nye sye digashyе, togava nye tr"gvakha do dyenya na diganyeto mu. zashchoto navstryechuniyat oblak byeshyе nad skiniyata dyenyem, a og"n byeshyе nad nyeya noshchyem, pryed ochitye na tsyeliya izrailyev dom, pryеz vsichkitye im p"tuvaniya.

i navstryechu povika moisyeya, i kato mu govoryeshye ot shat'ra za sryeshchanye kaza: govori na izrailtyanitye, kazvaiki im: kogato nyakoi ot vas prinyesy prinos navstryechuu, ot dobit'ka nyeka prinyesy, ot chyerdata ili ot stadata. ako prinos't mu za vsyeizgaryanye ye ot chyerdata, nyeka prinyesy m'zhko byez nyedostat'k; da go prinyesy pryed vkhoda na shat'ra za sryeshchanye, za da b'dye priyeto ot navstryechua. da polozhi r'kata si na glavata na zhyvotnoto za vsyeizgaryanye, i shchye b'dye priyeto za nyego, za da izv'rshi umilostivyniye za nyego. poslye da zakoli tyelyeto pryed navstryechua; i svyeshchyenitsitye, aaronovitye sinovy, da prinyesat kr'vta i da por'syat s kr'vta naokolo v'rkuh oltara, koito ye pryed vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. i da odyerye zhyvotnoto za vsyeizgaryanye i da go nasyechye na k'sovye. a sinovyetye na svyeshchyenika aarona da turyat og'n na oltara i da naryedyat d'rva na og'nya. i svyeshchyenitsitye, aaronovitye sinovy, da slozhat tiya k'sovye, glavata i tl'stinata, na d'rvata, koito sa v'rkuh og'nya na oltara; a v'tryeshnostitye mu i nozyetye mu da izmiye s voda, i svyeshchyenik't da izgori vsichkiye na oltara, kato vsyeizgaryanye, zhyertva chryez og'n, blagoukhanna navstryechuu. ako p'k prinos't mu za vsyeizgaryanye ye ot stadata, ot ovtisitye ili ot kozitye, nyeka prinyesy m'zhko byez nyedostat'k. da go zakoli pryed navstryechua na syevyernata strana na oltara; a svyeshchyenitsitye, aaronovitye sinovy, da por'syat oltara naokolo s kr'vta mu. i da go nasyechye na k'sovye, s glavata mu i tl'stinitye mu; a svyeshchyenik't da gi naryedi na d'rvata, koito sa v'rkuh og'nya na oltara. a v'tryeshnostitye i nozyetye da izmiye s voda; i svyeshchyenik't da prinyesy vsichki tiya i da gi izgori na oltara; tova ye vsyeizgaryanye, zhyertva chryez og'n, blagoukhanna navstryechuu. no ako prinos't mu za vsyeizgaryanye navstryechuu ye ot ptitsitye, togava da prinyesy ot gurgulitsitye ili ot g'l'bchyetata. svyeshchyenik't da go donesyey pri oltara i, kato otk'snye glavata mu, da go izgori na oltara; a kr'vta mu da iztsyedi do stranata na oltara. da iztr'gnye gushata mu s izvyerzhyeniyata mu i da gi khv'rli na iztochnata strana na oltara, k'm myastoto za pyepyla. i da go razchyeknye myezhdu krilata, no byez da go razdyelya na dyve; i svyeshchyenik't da go izgori v'rkuh d'rvata, koito sa na og'nya na oltara; tova ye vsyeizgaryanye, zhyertva chryez og'n, blagoukhanna navstryechuu.

kogato prinyesy nyakoi navstryechuu khlybeyen prinos, nyeka b'dye ot chisto brashno; i da go poloye s d'rvyeno maslo i da turi na nyego livan. i, kato go donesyey na svyeshchyenitsitye, aaronovitye sinovy, svyeshchyenik't da vzyemye yedna p'lna shyepa ot chistoto mu brashno i ot masloto mu i vsichkiya mu livan, ta da gi izgori na oltara za spomyen kato zhyertva chryez og'n, blagoukhanna navstryechuu. a ostanaloto ot khlyeb-

niya prinos da b'dye na aarona i na sinovyetye mu; tova ye prysvyeto izmyezhdu navstryechunitye chryez og'n zhyertvi. kogato prinyesyesh khlybeyen prinos pyechyen v pyeshch, nyeka b'dye byezkvasni piti ot chisto brashno omesyenyi s d'rvyeno maslo, ili byezkvasni kori namazani s maslo. ako p'k prinos't ti ye khlybeyen prinos na tava, to nyeka b'dye byezkvasyen, ot chisto brashno omesyeno s d'rvyeno maslo. da go pryechupish na ulom'tsi i da go polyeyesh s maslo; tova ye khlybeyen prinos. no ako prinos't ti ye khlybeyen prinos v g'rnye, nyeka b'dye ot chisto brashno s d'rvyeno maslo. napravyniyyat ot tyakh khlybeyen prinos da donesyesh navstryechuu; i kogato sye pryedstavi na svyeshchyenika, toi da go donesyey pri oltara. i svyeshchyenik't, kato otdyeli ot khlyebniya prinos, kolkoto ye za spomyen, da go izgori na oltara kato zhyertva chryez og'n, blagoukhanna navstryechuu. a ostanaloto ot khlyebniya prinos da b'dye na aarona i na sinovyetye mu; tova ye prysvyeto izmyezhdu navstryechunitye chryez og'n zhyertvi. nikak'v khlybeyen prinos, koito prinasyyat navstryechuu, da sye nye pravi s kvas; zashchoto nito kvas, nito myed nye biva da izgaryaty v zhyertva navstryechuu. tyakh prinasyyatye navstryechuu, kato prinos ot p'rvitye plodovye; no da sye nye izgaryat na oltara za blagoukhaniye. i ot khlyebnitye prinosi da podpravyash s's sol vsyeki svoi prinos; da nye ostavyash da lipsva ot khlyebniya ti prinos solta na zavyyeta na tvoya bog; s vsichkiye si prinosi da prinasyyash i sol. i ako prinyesyesh navstryechuu khlybeyen prinos ot p'rvitye plodovye, to za khlybeyen prinos ot p'rvitye si plodovye da prinyesyesh klasovye p'rzhyni na og'n, zhyto ochukano ot prysni klasovye. da go polyeyesh s d'rvyeno maslo i da mu turish livan; tova ye khlybeyen prinos. i svyeshchyenik't da izgori ot ochukanoto mu zhyto i ot masloto mu, kolkoto ye za spomyen, zayedno s vsichkiya mu livan; tova ye zhyertva chryez og'n navstryechuu.

ako prinos't mu ye primirityelna zhyertva i go prinyesy ot chyerdata, to, bilo chye prinyesyey pryed navstryechuu m'zhko ili zhyensko, tryabva da b'dye byez nyedostat'k. nyeka polozhi r'kata si na glavata na prinosi si i nyeka go zakoli pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye; a svyeshchyenitsitye, aaronovitye sinovy, da por'syat oltara naokolo s kr'vta. i ot primirityelnata zhyertva nyeka prinyesyey v zhyertva chryez og'n navstryechuu tl'stinata, koyato pokriva v'tryeshnostitye, i vsichkata tl'stina, koyato ye v'rkuh v'tryeshnostitye, dvata b'bryeka s tl'stinata, koyato ye okolo tyakh k'm kr'sta, i buloto na droba, (koyeto shchye izvadi do b'bryetsitye); i aaronovitye sinovy da izgoryat vsichko tova na oltara, nad vsyeizgaryanyeto, koyeto ye v'rkuh d'rvata na og'nya; tova ye zhyertva chryez og'n, blagoukhanna navstryechuu. i ako prinos't mu za primirityelna zhyertva navstryechuu ye ot stadoto, bilo chye prinyesyey m'zhko ili zhyensko, tryabva da ye byez nyedostat'k. ako prinyesyey agnye, nyeka go prinyesyey pryed navstryechua. kato polozhi r'kata

si na glavata na prinosa si, nyeka go zakoli pryed shat'ra za sryeshchanye; a aaronovitye sinovy de por'syat oltara naokolo s kr'vta mu. i ot primirityelniya prinos nyeka prinyesy v zhyertva chryez og'n navstryechuu tl'stinata mu, tsyalata opashka, (koyato da izvadi chak ot gr'bnaka), tl'stinata, koyato pokriva v'tryeshnostitye, i vsichkata tl'stina, koyato ye v'rkhuv'tryeshnostitye, dvata b'bryeka s tl'stinata, koyato ye okolo tyakh k'm kr'sta, i buloto na droba, (koyeto da izvadi do b'bryetsitye); i svyeshchyenik't da gi izgori na oltara; tova ye khрана pozhyertvuvana chryez og'n navstryechuu. a ako prinos't mu ye koza, to da ya prinyesy pryed navstryechua. kato polozhi r'kata si na glavata i, nyeka ya zakoli pryed shat'ra za sryeshchanye; a aaronovitye sinovy de por'syat oltara naokolo s kr'vta i. i ot nyeka nyeka prinyesy za zhyertva chryez og'n navstryechuu, tl'stinata, koyato pokriva v'tryeshnostitye, i vsichkata tl'stina, koyato ye v'rkhuv'tryeshnostitye, dvata b'bryeka s tl'stinata, koyato ye okolo tyakh k'm kr'sta, i buloto na droba, (koyeto da izvadi do b'bryetsitye); i svyeshchyenik't da gi izgori na oltara. tova ye khрана pozhyertvuvana chryez og'n za blagoukhaniye; vsichkata tl'stina pri nadlyezhi na navstryechua. vyechyen zakon shchye b'dye v'v vsichkitye vi pokoleniya, v'v vsichkitye vi zhilishcha, da nye yadyetye nito tl'stina, nito kr'v.

4

navstryechu oshchye govori do moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kato kazhyesh: ako nyakoi s'gryeshi ot nyeznaniye, kato stori nyeshcho, koyeto navstryechu ye zapovyadal da sye nye struva, - ako pomazaniyat svyeshchyenik s'gryeshi, taka shchoto da sye v'vyedat lyudyetye v pryest'plyeniye, togava za gryekha shcho ye storil nyeka prinyesy navstryechuu yunyets byez nyedostat'k v prinos za gryakh. nyeka privyedye yunyetsa pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye pryed navstryechua, nyeka polozhi r'kata si na glavata na yunyetsa i nyeka go zakoli pryed navstryechua. togava pomazaniyat svyeshchyenik da vzyemye ot kr'vta na yunyetsa i da ya prinyesy pri shat'ra za sryeshchanye; i svyeshchyenik't da natopi pr'sta si v kr'vta, i ot kr'vta da por'si pryed zavesata na svyetilishchyeto syedym p'ti pryed navstryechua. svyeshchyenik't da turi ot kr'vta i v'rkhuv rogovyetye na oltara za blagoukhannoto kadyenyte, koito ye pryed navstryechua v shat'ra za sryeshchanye; togava vsichkata kr'v na yunyetsa da izlyeye v podnozhyyeto na oltara za vsyeizgaryanye, koito ye pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. i da izvadi vsichkata tl'stina na prinyeseniya za gryakh yunyets: tl'stinata, koyato pokriva v'tryeshnostitye, i vsichkata tl'stina, koyato ye v'rkhuv'tryeshnostitye, dvata b'bryeka s tl'stinata, koyato ye okolo tyakh k'm kr'sta, i buloto na droba (koyeto da izvadi do b'bryetsitye, katto sye izvazhda ot yunyetsa, za primirityelnata zhyertva); i svyeshchyenik't da gi izgori na oltara za vsyeizgaryanye. a kozhata na yunyetsa, vsichkoto mu myeso, s glavata mu i s nozetye mu, i v'tryeshnostitye mu i izvyerzhyenyata mu, siryech, tsyeliyat yunyets da iznyesy v'n ot stana na chisto

myasto, gdyeto sye izsipva pyepyelta, i da go izgori na d'rva s og'n; gdyeto sye izsipva pyepyelta, tam da sye izgori. ako tsyaloto obshchystvo izrailtyani s'gryeshat ot nyeznaniye, kato storyat nyeshcho, koyeto navstryechu ye zapovyadal da sye nye struva, ta stavat vinovni, a tova nyeshcho sye ukryie ot ochitye na obshchystvoto, kogato sye uznaye gryekh't, koito sa storili, togava obshchystvoto da prinyesy yunyets v prinos za gryakh i da go privyedye pryed shat'ra za sryeshchanye; i staryeishnitye na obshchystvoto da polozhat r'tsyetye si na glavata na yunyetsa pryed navstryechua; i da zakolyat yunyetsa pryed navstryechua. togava pomazaniyat svyeshchyenik da vnyesy ot kr'vta na yunyetsa v shat'ra za sryeshchanye; i svyeshchyenik't kato natopi pr'sta si v kr'vta, da por'si pryed zavyesata syedym p'ti pryed navstryechua. da turi ot kr'vta i v'rkhuv rogovyetye na oltara, koito ye pryed navstryechua, v shat'ra za sryeshchanye; poslye vsichkata kr'v da izlyeye v podnozhyyeto na oltara za vsyeizgaryanye, koito ye pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. vsichkata mu tl'stina da izvadi i da ya izgori na oltara. i s toya yunyets da napravi taka katto napravi s onya, koito byeshye prinos za gryakh; taka da napravi i s toya yunyets; i svyeshchyenik't da napravi umilostivyyeniye za tyakh, i shchye im sye prosti. i da iznyesy yunyetsa v'n ot stana, i da go izgori katto izgori p'rviya yunyets; tova ye prinos za gryakh za obshchystvoto. a kogato nyakoi p'rvyenyets s'gryeshi, kato ot nyeznaniye stori nyeshcho, koyeto navstryechu nyegoviyat bog ye zapovyadal da sye nye struva, ta stanye vinovnyen, ako mu sye posochi gryekha shcho ye storil, to za prinosa si da donyesy katto byez nyedostat'k; i da polozhi r'kata si na glavata na kozyla i da go zakoli na myastoto, gdyeto kolyat vsyeizgaryanyeto pryed navstryechua; tova ye prinos za gryakh. i svyeshchyenik't da vzyemye s pr'sta si ot kr'vta na prinosa za gryakh i da ya turi v'rkhuv rogovyetye na oltara za vsyeizgaryanye, i togava da izlyeye kr'vta mu v podnozhyyeto na oltara za vsyeizgaryanye; i vsichkata mu tl'stina da izgori na oltara, katto tl'stinata na primirityelnata zhyertva; taka da napravi svyeshchyenik't umilostivyyeniye za nyego poradi gryekha mu, i shchye mu sye prosti. ako p'k nyakoi ot prostolyudyeto s'gryeshi ot nyeznaniye, kato stori nyeshcho, koyeto navstryechu ye zapovyadal da sye nye struva, ta stanye vinovnyen, ako mu sye posochi gryekha, koito ye storil, to za gryekha, koito ye storil da prinyesy koza byez nyedostat'k; i da polozhi r'kata si na glavata na prinosa za gryakh, i da zakoli prinosa za gryakh na myastoto na vsyeizgaryanyeto. togava svyeshchyenik't da vzyemye s pr'sta si ot kr'vta mu i da ya turi v'rkhuv rogovyetye na oltara za vsyeizgaryanye, i togava da izlyeye vsichkata mu kr'v v podnozhyyeto na oltara. i da izvadi vsichkata mu tl'stina taka, katto sye izvazhda tl'stinata ot primirityelnata zhyertva; i svyeshchyenik't da ya izgori na oltara za blagoukhaniye navstryechuu; taka da napravi svyeshchyenik't umilostivyyeniye i shchye mu sye prosti. ili ako prinyesy agnye v prinos za gryakh, to da prinyesy zhyensko byez nyedostat'k; i da polozhi r'kata si na glavata na prinosa za

gryakh i da go zakoli v prinos za gryakh, na myastoto gdyeto kolyat vsyeizgaryanyeto. i svyeshchyenik't da vzyemye s pr'sta si ot kr'vta na prinosa za gryakh i da ya turi v'r'khu rogovyetye na oltara za vsyeizgaryanye, i togava da izlyeye vsichkata mu kr'v v podnozhiyeto na oltara. i da izvadi vsichkata mu tl'stina takako sye izvazhda tl'stinata ot agnyeto na primirityelnata zhyertva; i svyeshchyenik't da gi izgori na oltara kaktoko sye izgaryat prinositye chryez og'n navstryechuu; takako da napravi svyeshchyenik't umilostivyyeniye za gryekha shcho ye storil, i shchye mu sye prosti.

5

akoko nyakoi s'gryeshi v tova, chye, kato ye svidyetyel v nyakoye dyelo, i chuyeye chye go popitat s dumi na klyetva dali ye vidyal ili znaye za rabotata, toi nye obazhda, togava shchye nosi byezzakoniyyeto si. ili akoko nyakoi sye doprye do kakvo da ye nyechisto nyeshcho, bilo, chye ye m'rsha na nyechisto zhiivotno, ili m'rsha na nyechist dobit'k, ili m'rsha na nyechista gadina, i akoko nye mu ye izvyestno, chye ye nyechist, pak shchye b'dye vinovyyen. ili akoko sye prikosnye do chovyeshka nyechistota; ili kakovato i da ye prichinata na nyechistotata, chryez koyato nyakoi sye oskvyernyava, i akoko tova ye byez znaniyyeto mu, to shchom znaye za nyego, shchye b'dye vinovyyen. ili akoko nyakoi sye zak'lnye i obyavi nyesmislyeno s ushtniyye si, chye shchye napravi nyakakvo si zlo ili dobro nyeshcho, to kakovato i da obyavi chovyek nyesmislyeno s klyetva, i b'dye byez znaniyyeto mu, kogato uznaye, shchye b'dye vinovyyen v yedno ot tyakh. akogato stanye vinovyyen v yedno ot tiya nyeshcha, nyekako izpov'yada onova, v koyeto ye s'gryeshil; i nyekako prinyesyey navstryechuu za pryest'plyeniyye si, za gryekha, koito ye storil, zhyensko agnye ili yarye ot stadoto v prinos za gryakh; i svyeshchyenik't da napravi umilostivyyeniye za nyego poradi gryekha mu. no akoko mu nye stiga r'ka da prinyesyey ovtsa ili kozo, to za gryekha shcho ye storil nyekako prinyesyey navstryechuu dyey gurgulitsi ili dyey gl'bchyeta, yednoto v prinos za gryakh, a drugoto za vsyeizgaryanye. da gi donesyey na svyeshchyenika, koito da prinyesyey p'rvo onya prinos, koito ye za gryakh, kato pryechupi glavata ot shiyata mu, no byez da ya otk'snye; i ot kr'vta na prinosa za gryakh da por'si stranata na oltara; a ostanaloto ot kr'vta da iztsyedi v podnozhiyeto na oltara; tova ye prinos za gryakh; a vtoroto da napravi vsyeizgaryanye sporyed naryedbata. takako da napravi svyeshchyenik't umilostivyyeniye za nyego poradi gryekha shcho ye storil, i shchye mu sye prosti. no akoko mu nye stiga r'ka da donesyey dyey gurgulitsi ili dyey gl'bchyeta, togava s'gryeshiliyat da donesyey v prinos za syebys si yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno v prinos za gryakh; da nye go poliva s maslo, nito da turi na nyego livan, zashchoto ye prinos za gryakh. da go donesyey na svyeshchyenika; i svyeshchyenik't da vzyemye ot nyego yedna p'lna shypa za spomyen i da go izgori na oltara, kaktoko sye izgaryat prinositye chryez og'n navstryechuu; tova ye prinos za gryakh. takako da napravi svyeshchyenik't umilostivyyeniye za

nyego poradi gryekha shcho ye storil v nyakoye ot tiya nyeshcha, i shchye mu sye prosti; a ostanaloto da b'dye na svyeshchyenika, kaktoko khlyebniya prinos. navstryechuu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: akoko nyakoi narushi zakona, kato ot nyeznaniyye s'gryeshi otosno posvyetyeniyye navstryechuu vyeshchi, to za pryest'plyeniyye si da prinyesyey navstryechuu ovyyen ot stadoto byez nyedostat'k, dostat'chyyen, sporyed tvoyata otsyenka v sryeb'rni sikli po sik'la na svyetalishchyyeto, za prinos za pryest'plyeniyye; i v kakovto ye s'gryeshil otosno posvyetyeniyye vyeshchi nyekako go plati, i nyekako mu prituri yedna pyeta, koyato da dadye na svyeshchyenika; i svyeshchyenik't da napravi umilostivyyeniye za nyego chryez prinyesyeniya za pryest'plyeniyye ovyyen, i shchye mu sye prosti. i akoko nyakoi s'gryeshi kato stori kakov da bilo nyeshcho, koyeto navstryechuu ye zapovyadad da sye nye struva, makar chye nye go ye poznal, pak shchye b'dye vinovyyen i shchye nosi byezzakoniyyeto si. nyekako prinyesyey pri svyeshchyenika ovyyen ot stadoto byez nyedostat'k, dostat'chyyen, sporyed tvoyata otsyenka, za prinos za pryest'plyeniyye; i svyeshchyenik't da napravi umilostivyyeniye za nyego poradi pryest'plyeniyyeto, koyeto ye izv'rshil ot nyeznaniyye, i shchye mu sye prosti. tova ye prinos za pryest'plyeniyye; zashchoto chovyek't byez s'mnyeniyye ye vinovyyen pryed navstryechua.

6

navstryechuu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: akoko nyakoi s'gryeshi i napravi pryest'plyeniyye protiv navstryechua, kato izl'zhye blizhniya si za nyeshcho povyeryeno nyemu, ili za zalogo, ili chryez grabyeyz, ili kato onyepravdaye blizhniya si; ili nameriy izgubyeno nyeshcho i izl'zhye za nyego, kato sye zak'lnye l'zhlyvo; v kakovto i da bilo nyeshcho s'gryeshi toi myezhdu vsichki oniya nyeshcha, koito pravi chovyek ta s tyakh s'gryeshava, togava, akoko ye s'gryeshil i ye vinovyyen, nyekako pov'rnyey tova, koyeto ye vzyemal s grabyeyz, ili tova, koyeto ye pridobil s nyepavda, ili povyeryenoto nyemu nyeshcho, ili izgubyenoto nyeshcho, koyeto ye nameril, ili kakovto da ye nyeshcho za koyeto sye ye zaklyel l'zhlyvo; nyekako go pov'rnyey nap'lnoy i mu prituri yedna pyeta; v dyenyakogato sye nameriy vinovyyen, nyekako dadye na onzi, na kogato prinadlyezhi. pri svyeshchyenika nyekako prinyesyey navstryechuu prinosa si za pryest'plyeniyye, ovyyen ot stadoto byez nyedostat'k, dostat'chyyen, sporyed tvoyata otsyenka, v prinos za pryest'plyeniyye; i svyeshchyenik't da napravi umilostivyyeniye za nyego pryed navstryechua, i shchye mu sye prosti za kakovto da bilo ot vsichko, koyeto ye storil, chryez koyeto ye vinovyyen. navstryechuu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: zapovyadai na aarona i na sinovyetyey mu, kato ryechyesh: yeto zakon't za vsyeizgaryanyeto: vsyeizgaryanyeto da gori na oltara tsyalata noshch do zaranta, i da sye napravi og'nyat v'r'khu oltara da gori na nyego nyepryek'snato. svyeshchyenik't da oblyechyey lyenyenata si odyezhda i da nosi lyenyeni gashchi na tyaloto si; i da dignyey pyepelyta ot vsyeiz-

garyanyeto, koyeto og'nyat ye izgoril na oltara, i da go turi pri oltara. togava da s'blyechye odyezhditye si ta da oblyechye drugi odyezhdi, i da iznyesy pyepyelta v'n ot stana na chisto myasto. a da sye napravi og'nyat, koito ye v'rkuh oltara, da gori na nyego nyepryek'snato; nye biva da ugasva; vsyaka zaran svyeshchyenik't da turi d'rva na nyego da goryat, i da naryezhda vsyeizgaryanyeto na nyego, i da izgarya na nyego tl'stinata na primirityelnitye prinosi. da sye napravi og'nyat da gori nyepryek'snato na oltara; nye biva da ugasva. yeto i zakon't za khlyebniya prinos: aaronovitye sinovyte da go prinasyat pryed navstryechua, pryed oltara. i svyeshchyenik't, kato vzyemye ot nyego yedna p'lna shyepa chisto brashno ot khlyebniya prinos i ot d'ryenoto mu maslo, i vsichkiya livan, koito ye na khlyebniya prinos, da iz gigori na oltara, kato nyegov spomyen, za blagoukhaniye navstryechuu. a ostanaloto ot nyego da yadat aaron i sinovyetye mu; byezkvasno da sye yadye na svyeto myasto; v dvora na shat'ra za sryeshchanye da go yadat. da sye nye pyechye s kvas. ot moitye prinosi dadokh im tova za dyal; pryesvyeto ye, kaktso sa prinos't za gryakh i prinos't za pryest'plyeniye. vsyako m'zhko ot aaronovitye potomtsi da yadye ot nyego kato svoje vyechno pravo ot navstryechunitye chryez og'n prinosi, v'v vsichkitye vi pokolyeniya; vsyeki, koito sye doprye do tyakh, shchye b'dye svyet. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: yeto prinos't, koito aaron i sinovyetye mu tryabva da prinyesat navstryechuu v dyenya, kogato b'dat pomazani: yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno za vsyegdashyen khlyeben prinos, polovinata zaran, i polovinata vveyher. na tava da sye sgotvi s d'rvyeno maslo; sgotvyeno da go donyeshyesh; v'v vid na pyechyeni ulom'tsi da prinyesyesh khlyebniya prinos za blagoukhaniye navstryechuu. onzi ot sinovyetye mu da go prinyesy, koito shchye stanye pomazan svyeshchyenik vmysto nyego; vveychen zakon ye da sye izgarya tsyal za navstryechua. vsyeki khlyebnyen prinos, prinyesyen ot svyeshchyenika, da sye izgarya tsyal; da sye nye yadye. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: govori na aarona i na sinovyetye mu, kato ryechyesh: yeto zakon't za prinosu za gryakh: na myastoto, gdyeto sye koli vsyeizgaryanyeto, da sye zakalyat i prinosu za gryakh pryed navstryechua; pryesvyeto ye. svyeshchyenik't, koito go prinasya za gryakh, da go yadye; na svyeto myasto da sye yadye, v dvora na shat'ra za sryeshchanye. vsichko, koyeto sye doprye do myesoto mu shchye b'dye svyeto; i ako nyakoya dryekha sye opr'ska ot kr'vta mu, opr'skanoto da sye opyerye na svyeto myasto. a pr'stniyat s'd, v koito ye bilo varyeno, da sye stroshava; no ako ye bilo varyeno v myedyen s'd, toi da sye zatryva i da sye miye s voda. vsyeki ot m'zhki pol myezhdu svyeshchyenichyeskitye syemyeistva da yadye ot nyego; to ye pryesvyeto. i nikoi prinos za gryakh, ot chiyat kr'v sye vnasya v shat'ra za sryeshchanye, za da izv'rshi umilostivyniye v svyetilishchyeto da sye nye yadye; s og'n da sye izgarya.

yeto i zakon't za prinosu za pryest'plyeniye; toi ye pryesvyet. na myastoto, gdyeto kolyat vsyeizgaryanyeto, da zakalyat i prinosu za pryest'plyeniye; i s kr'vta mu da sye por'sva oltara naokolo. ot nyego da sye prinasya vsichkata mu tl'stina: opashkata, tl'stinata, koyato pokriva v'tryeshnostitye, dvata b'bryeka s tl'stinata, koyato ye okolo tyakh k'm kr'sta, i buloto na droba, (koyeto da izvadi do b'bryetsitye); i svyeshchyenik't da gi izgori na oltara za zhyertva chryez og'n navstryechuu; tova ye prinos za pryest'plyeniye. vsyeki ot m'zhki pol myezhdu svyeshchyenichyeskitye syemyeistva da go yadye; na svyeto myasto da sye yadye; toi ye pryesvyet. kaktso ye prinos't za gryakh, taka ye i prinos za pryest'plyeniye; yedin zakon da ima za tyakh; koito svyeshchyenik pravi umilostivyniye chryez nyego, nyegov da b'dye. a koito svyeshchyenik prinasya nyakomu prinosu za vsyeizgaryanye, toya svyeshchyenik da vzyma za syebye si kozhata na vsyeizgaryanyeto, koyeto ye prinyes'l. i vsyeki khlyebnyen prinos, koito ye pyechyen v pyeshch, i vsichko, koyeto ye sgotvyeno v g'rnye ili na tava, da b'dye na svyeshchyenika, koito go prinasya. a vsyeki khlyebnyen prinos, omysesyen s d'rvyeno maslo ili sukh, da b'dye na vsichkitye aaronovi sinovyte, po ravyen dyal na vsyekigo. yeto i zakon't za primirityelnata zhyertva, koyato shchye sye prinasya navstryechuu: ako ya prinyesy nyakoi za blagodaryeniye, to s blagodarstvyenata zhyertva da prinyesy i byezkvasni piti omysesyeni s d'rvyeno maslo, i byezkvasni kori namazani s maslo, i piti ot chisto brashno omysesyeni s maslo. a, osvyn pititye, s blagodarstvyenata si primirityelna zhyertva da prinyesy i kvasyen khlyab. i ot prinosu si da prinyesy po yedno ot vsichki tiya nyeshcha prinos za izdiganye pryed navstryechua; tova da b'dye na svyeshchyenika, koito r'si s kr'vta na primirityelniya prinos. i myesoto na blagodarstvyenata mu primirityelna zhyertva da sye yadye s'shchiya dyen, v koito sye prinasya; da nye ostavya toi ot nyego do utrinta. no ako zhyertvata na prinosu ye obryechyena, ili ye dobrovolyn prinos, to da sye yadye v s'shchiya dyen, v koito prinasya zhyertvata si; i kakovoto ostanye ot nyego, da sye yadye na drugiya dyen; no kakovoto ostanye ot myesoto na zhyertvata do tryetiya dyen, da sye izgarya v og'n. i ako sye izyadye nyeshcho ot myesoto na primirityelnata zhyertva na tryetiya dyen, to onya, koito ya prinasya, nye shchye b'dye priyet, nito shchye mu sye schyetye zhyertvata; otratityelna shchye b'dye; i onya chovyek, koito bi yal ot nyeya, da nosi byezzakonietyo si. myesoto, do koyeto bi sye dopryal nyechisto nyeshcho, da sye nye yadye; v og'n da sye izgarya; a ot nyeoskvyernyenoto myeso da yadye vsyeki, koito ye chist; no onya chovyek, koito, kato ima nyechistota na syebye si, yadye ot myesoto na navstryechunata primirityelna zhyertva, toya chovyek shchye sye iztryebi izmyezhdu lyudyetye si. s'shcho i onya chovyek, koito bi sye dopryal do nyechisto nyeshcho, do chovyeshka nyechistota, ili do nyechisto zhivotno, ili do kakva da bilo nyechista gnusota, i yadye ot myesoto na navstryechunata primirityelna zhyertva, toya

chovyeek shchye sye iztryebi izmyezhdu lyudyete sy. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailityanite, kato ryecheysh: da nye yadyete nikakva tl'stina, nito ot goviedo nito ot ovtsa, nito ot koza. tl'stinata na yestyestvyno umyalo i tl'stinata na razk'sano ot zvyar mozhye da sye upotryebi za vsyaka druga nuzhda; no nikak da nye yadyete ot nyeya. zashchoto, koito yadye tl'stina ot zhivotno, ot koyeto sye prinasya zhyertva chryez og'n navstryechuu, toya chovyeek, koito bi yal ot nyeya, shchye sye iztryebi izmyezhdu lyudyete sy. i v nikoye ot zhilishchata sy da nye yadyete nikakva kr'v, bilo ot ptitsa ili ot zhivotno. vsyeeki chovyeek, koito bi yal kakva da ye kr'v, toya chovyeek shchye sye iztryebi izmyezhdu lyudyete sy. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailityanite, kato ryecheysh: koito prinasya primirityelna zhyertva navstryechuu, nyeka donyesye prinosa sy navstryechuu ot primirityelnata sy zhyertva. s's svoitye r'tsyete da donyesye navstryechunitye chryez og'n prinosi; da donyesye tl'stinata s g'rditye, shchoto g'rditye da sye dvizhat za dvizhim prinosa pryed navstryechua. a svyeshchenik't da izgarya tl'stinata na oltara; obachye g'rditye da b'dat na aarona i na sinovyetye mu. i dyasnoto byedro da davatyte na svyeshchenika kato prinos za izdiganye ot primirityelnitye sy zhyertvi. koito ot aaronovitye sinovyete prinyesye kr'vta na primirityelniya prinos i tl'stinata, da ima dyasnoto byedro za svoi dyal. zashchoto az vzyekh ot izrailityanite, ot primirityelnitye im zhyertvi, g'rditye na dvizhimiya prinos i byedroto na v'zvishayemiya, i dadokh gi na svyeshchenika aarona i na sinovyetye mu za tyakhno vyechno pravo ot izrailityanite. tova ye dyel't ot navstryechunitye chryez og'n prinosi za aarona i za sinovyetye mu, poradi pomazvanyeto im, v dyenya kogato pryedstavi sinovyetye sy, za da svyeshchenodyeistvuvat navstryechuu, koito dyal navstryechu zapovyada da im sye dava ot izrailityanite v dyenya, kogato gi pomaza. tova ye tyakhno vyechno pravo v'v vsichkiye im pokolyeniya. tova ye zakon't za vsyeizgaryanyeto, za khlyebniya prinos, za prinosa za gryakh, za prinosa za pryest'plyeniye, za posvyeshchavaniyata i za primirityelnata zhyertva, koito navstryechu zapovyada na moisyeya na sinaiskata planina, kogato zapovyada na izrailityanite da prinasyat prinositye sy navstryechuu, v sinaiskata pustinya.

8

navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: vzyemi aarona i sinovyetye mu s nyego, i odyezhdiye, miroto za pomazvanye, yunyetsa na prinosa za gryakh, dvata oviena i kosha s byezkvasnitye; i s'byeri tsyaloto obshchystvo pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. i moiseyi stori sporyed kaktto mu zapovyada navstryechu; i s'bra sye obshchystvoto pryed vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. togava ryeche moiseyi na obshchystvoto: yeto kakvo zapovyada navstryechu da napravim. moiseyi, prochye, dovyyede aarona i sinovyetye mu i gi izmi s voda. poslye go oblyechye s khitona i go opasa s poyasa, oblyechye go s mantiyata, turi mu yefoda, pryepasa go

s pryepaskata na yefoda i go styegna s nyeya. togava mu turi nagr'dnika, i v nagr'dnika polozhi urima i tumima. polozhi i mitrata na glavata mu, i otryedye na mitrata zakachi zlatnata plochitsa, siryech, svyetyiya vyenets, sporyed kaktto navstryechu bye zapovyadal na moisyeya. slyed tova moiseyi vzye miroto za pomazvanye i, kato pomaza skiniyata i vsichko v nyeya, osvyyeti gi. s nyego por'si i v'rkhu oltara syedyem p'ti, i pomaza oltara s vsichkiye mu pribori, i umivalnika s podlozhkata mu, za da gi osvyyeti. togava ot miroto za pomazvanye izlyia na glavata na aarona ta go pomaza, za da go osvyyeti. poslye moiseyi privyedye aaronovitye sinovyete, oblyechye gi s khitoni, opasa gi s poyasi, i turi im g'zhvi, sporyed kaktto navstryechu bye zapovyadal na moisyeya. slyed tova privyedye yunyetsa na prinosa za gryakh; i aaron i sinovyetye mu polozhikha r'tsyetye sy na glavata na prinyeseniya za gryakh yunyets. i zakla go; i moiseyi vzye kr'vta i s pr'sta sy turi ya na rogovyetye na oltara naokolo ta ochisti oltara, a ostanaloto ot kr'vta izlyia v podnozhyyeto na oltara; taka go osvyyeti, za da napravim umilostivyyeniye za nyego. poslye vzye vsichkata tl'stina, koyato ye v'rkhu v'tryeshnostitye, buloto na droba, i dvata b'bryeka s tl'stinata im, i moiseyi gi izgori na oltara. a yunyetsa, kozhata mu, myesoto mu i izvyerzhenyiyata mu izgori na og'n v'n ot stana, sporyed kaktto navstryechu bye zapovyadal na moisyeya. slyed tova privyedye oviena za vsyeizgaryanye; i aaron i sinovyetye mu polozhikha r'tsyetye sy na glavata na oviena. i zakla go; i moiseyi por'si oltara naokolo s kr'vta. i nasychye oviena na k'sovyete; i moiseyi izgori glavata, k'sovyetye i tl'stinata. a v'tryeshnostitye i nozyyete izmi s voda; i moiseyi izgori na oltara tsyeliya ovien; tova byeshye vsyeizgaryanye za blagoukhanie, zhyertva chryez og'n navstryechuu, sporyed kaktto navstryechu byeshye zapovyadal na moisyeya. togava privyede drugiya ovien, ovien't na posvyeshchavanyeto; i aaron i sinovyetye mu polozhikha r'tsyetye sy na glavata na oviena. i zakla go; i moiseyi vzye ot kr'vta mu i turi ya na kraya na dyasnoto ukho na aarona, na palyetsa na dyasnata mu r'ka, i na palyetsa na dyasnata mu noga. privyedye i aaronovitye sinovyete; i moiseyi turi ot kr'vta na kraya na dyasnoto im ukho, na palyetsa na dyasnata im r'ka, i na palyetsa na dyasnata im noga; i s kr'vta moiseyi por'si oltara naokolo. poslye vzye tl'stinata i opashkata, vsichkata tl'stina v'rkhu v'tryeshnostitye, buloto na droba, dvata b'bryeka s tl'stinata im, i dyasnoto byedro; vzye i ot kosha s byezkvasnitye, koito byeshye pryed navstryechua, yedna byezkvasna pita, yedin khlyab omyesyn s d'rvyeno maslo i yedna kora, ta gi turi na tl'stinata na dyasnoto byedro; i kato turi vsichko tova v r'tsyetye na aarona i v r'tsyetye na sinovyetye mu, podvizhi gi za dvizhim prinosa pryed navstryechua. poslye moiseyi gi vzye ot r'tsyetye im i gi izgori na oltara v'rkhu vsyeizgaryanyeto; tova byeshye zhyertva na posvyeshchavanye za blagoukhanie; tova byeshye zhyertva chryez og'n navstryechuu. moiseyi vzye i g'rditye ta gi podvizhi za dvizhim prinosa pryed navstryechu; tova byeshye moiseyeviyat dyal ot oviena na posvyeshchavanyeto, sporyed kaktto

navstryechu byeshye zapovyadal na moisyeya. poslye moiseyi vzye ot miroto za pomazvanye i ot kr"vta, koyato byeshye v"rkhu oltara, ta por"si aarona i odyezhdiye mu, i sinovyetye mu i odyezhdiye na sinovyetye mu, s nyego: taka osvyeti aarona i odyezhdiye mu, i sinovyetye mu i odyezhdiye na sinovyetye mu s nyego. togava kaza moiseyi na aarona i na sinovyetye mu: svaryetye myesoto pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, i tam go yazhtye s khlyaba, koito ye v kosha na posvyeshchavanyeto, kakto mi bidye zapovyadano, kogato navstryechu mi ryeche: aaron i sinovyetye mu da gi yadat. a kolkoto ostava ot myesoto i ot khlyaba da izgoriye v og"nya. i da nye izlyetayete ot vkhoda na shat"ra za sryeshchanye za syedem dyena, pryedi da sa sye izp"lnili dnitye na posvyeshchavanyeto vi; zashchoto pryez syedem dyena shchye stava posvyeshchavanyeto vi. sporyed kakto navstryechu zapovyada da sye v"rshi, taka i ye bilo izv"rshyeno dnyes, za da stanye umilostiviyeniye za vas. i pryez tiya syedem dyena da syedite pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, dyenyem i noshchym, ta da pazitye navstryechunite zar"chvaniya, za da nye umryetye; zashchoto taka mi bidye zapovyadano. i aaron i sinovyetye mu izv"rshikha vsichko shcho navstryechu zapovyada chryez moisyeya.

9

na osmiya dyen moiseyi povika aarona i sinovyetye mu i izrailivyete staryeishini; i ryeche na aarona: vzyemi si m"zhko tyelye v prinos za gryakh, i ovyen za vsyeizgaryanye, byez nyedostat"k, ta gi prinyesi pryed navstryechua. i da govorish na izrailityanitye, kazvaiki: vzyemyete kozyl v prinos za gryakh, i za vsyeizgaryanye tyelye i agnye, yednogodishni, byez nyedostat"k, i za primirityelen prinos yunykys i ovyen, za da gi pozhlyertvuvatyte pryed navstryechua, i khlyebyen prinos omysesyn s d"rvyeno maslo; zashchoto dnyes shchye vi sye yavi navstryechu. i t"i, donyesokha pryed shat"ra za sryeshchanye onova, koyeto zapovyada moiseyi; i tsyaloto obshchystvo sye priblizhi i zastana pryed navstryechua. i moiseyi kaza: tova ye, koyeto navstryechu zapovyada da napravitye i navstryechunata slava shchye vi sye yavi. togava ryeche moiseyi na aarona: prist"pi pri oltara ta prinyesi prinosa si za gryakh i vsyeizgaryanyeto si, i napravi umilostiviyeniye za syebye si i za lyudyetye; prinyesi i prinosa za lyudyetye i napravi umilostiviyeniye za tyakh, sporyed kakto zapovyada navstryechu. aaron, prochyeye, prist"pi pri oltara ta zakla tyelyeto na prinosa za gryakh, koyeto byeshye za nyego. a sinovyetye na aarona mu donyesokha kr"vta; i toi slyed kato natopi pr"sta si v kr"vta i ya turi v"rkhu rogovyetye na oltara, izlya kr"vta v podnozhnyeto na oltara; a tl"stinata, b"bryetsitye, i buloto na droba ot prinosa za gryakh izgori na oltara, sporyed kakto navstryechu byeshye zapovyadal na moisyeya. a myesoto i kozhata izgori na og"n v"n ot stana. zakla i vsyeizgaryanyeto; i sinovyetye na aarona mu pryedstavikha kr"vta, s koyato por"si oltara naokolo. togava mu donyesokha vsyeizgaryanyeto, k"s po k"s, s glavata; i gi izgori na

oltara; i izmi v"tryeshnostitye i nozyetye, i izgori gi na oltara, v"rkhu vsyeizgaryanyeto. togava prinyesyete prinosa za lyudyetye, kato vzye kozyela na prinosa za gryakh, koito byeshye za lyudyetye, zakla go, i go prinyesyete za gryakh, kakto i p"rvoto. i pryedstavi vsyeizgaryanyeto i go prinyesyete sporyed naryedbata. prinyesyete i khlyebniya prinos, nap"lni r"kata si ot nyego, i go izgori na oltara, osvyen utrinnoto vsyeizgaryanye. zakla oshchye yunyetsa i ovyna na primirityelnata zhyertva, koyato byeshye za lyudyetye; i sinovyetye na aarona mu pryedstavikha kr"vta, (s koyato por"si oltara naokolo), i tl"stinitye ot yunyetsa, a ot ovyna - opashkata, tl"stinata, koyato pokriva v"tryeshnostitye, b"bryetsitye i buloto na droba; i kato turikha tl"stinitye v"rkhu g"rditye, toi izgori tl"stinitye v"rkhu oltara. a g"rditye i dyasnoto byedro podvizhi aaron za dvizhim prinos pryed navstryechua, sporyed kakto moiseyi byeshye zapovyadal. togava aaron podigna r"tsyetye si k"m lyudyetye i gi blagoslovi; i, kato byeshye vyeche prinyes"l prinosa za gryakh, vsyeizgaryanyeto i primirityelnitye prinosi, slyezye. i moiseyi i aaron, kato vlyazokha v shat"ra za sryeshchanye, pri izlizanyeto si blagoslovikha lyudyetye; i navstryechunata slava sye yavi na vsichkitye lyudye. i og"n izlyezye ot pryed navstryechua i poyadye vsyeizgaryanyeto i tl"stinitye v"rkhu oltara; i kato vidyakha tova, vsichkitye lyudye nadadokha silyen vik i padnakha na litsye.

10

a aaronovitye sinovye, nadav i aviud, vzyekha vsyeki kadilnitsata si i, kato turikha v tyakh og"n i na nyego turikha tyemyan, prinyesokha chuzhd og"n pryed navstryechua, - nyeshcho koyeto im byeshye zapryetil. za tova og"n izlyezye ot pryed navstryechua i gi poyadye; i umryakha pryed navstryechua. togava ryeche moiseyi na aarona: tova ye, koyeto govori navstryechu, kato kaza: az shchye sye osvyetya v oniya, koito sye priblizhavat pri myenye, i shchye sye proslavya pryed vsichkitye lyudye. a aaron m"lchyeshye. i moiseyi povika misaila i yelisafana, sinovyetye na aaronoviya strika oziil, i ryeche im: prist"pyetye, vdignyetye brataya si otrpyed svyetilishchyeto i iznyesyetye gi v"n ot stana. tye, prochyeye, prist"pikha i gi iznyesokha s khitonitye im v"n ot stana, sporyed kakto ryeche moiseyi. togava kaza moiseyi na aarona i na sinovyetye mu yelyeazara i itamara: glavitye si da nye otrikyetye, i dryekhitye si da nye razdyeryetye, za da nye umryetye i da nye doidyte gnyav na tsyaloto obshchystvo; no za izgaryanyeto, koyeto podklad navstryechu, nyeka plachat brataya vi, tsyeliyat izrailvey dom. i da nye izlyezyetye ot vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, za da nye umryetye; zashchoto miroto za navstryechunoto pomazvanye ye na vas. i tye napravikha sporyed kakto kaza moiseyi. slyed tova navstryechu govori na aarona, kazvaiki: kogato vlyazyete v shat"ra za sryeshchanye, da nye piyetye vino ili spirtni pitiiyeta, ni ti ni sinovyetye ti s tyebye, za da nye umryetye; tova shchye b"dye vyechen zakon v"v vsichkitye vi pokolyeniya, kakto za da razpoznavatyte myezhdu svyeto i mr"sno i myezhdu nyechisto

i chisto, taka i za da uchitye izrailtyanitye vsichkitye povyeleniya, koito navstryechu im ye govoril chryez moisyeya. poslye moiseyi kaza na aarona i na ostanalitye mu sinovy yelyeazara i itamara: vzyemyetye khylebniya prinos, koito ye ostanal ot navstryechunitye chryez og'n zhyertvi, i yazhtye go byezkvasyen pri oltara, zashchoto ye pryesyvet, i tryabva da go yadyetye na svyeto myasto, ponyezhye tova ye tvoyeto pravo i pravoto na sinovyetye ti ot navstryechunitye chryez og'n zhyertvi; zashchoto taka mi bidye zapovyyadano. s'shcho i g'r'ditye na dvizhimiya prinos i byedroto na tozi za izdiganye tryabva da yadyetye na chisto myasto, ti, sinovyetye ti i d'shcheryitye ti s tyebye; zashchoto tova ye dadyeno kako tvoye pravo i pravo na sinovyetye ti ot zhyertvitye na primirityelnitye prinosi na izrailtyanitye. byedroto na prinosu za izdiganye i g'r'ditye na dvizhimiya da donasyat zayedno s zhyertvitye chryez og'n na t'l'stinata, za da gi podvizhat za dvizhim prinos pryed navstryechua; i shchye b'dye tvoye vyechno pravo i pravo na sinovyetye ti s tyebye, sporyed kako zapovyyada navstryechu. i moiseyi t'rsyeshye grizhlyvo kozyela na prinosu za gryakh, no yeto chye byeshye izgoryen; za tova toi sye razgnyevi na yelyeazara i na itamara, aaronovitye ostanali sinovy, i ryechye: zashcho nye yadokhtye prinosu za gryakh na svyetoto myasto, t'i kato ye pryesyveto, i vi ye dadyeno, za da otnymaty byezzakoniyyeto na obshchystvoto i da pravitye umilostyvyyeniye za tyakh pryed navstryechua? yeto, kr'v'ta mu nye sye nyesyey v'trye v svyetilishchyeto. tryabvashye nyepryemyenno da go yadyetye v svyetilishchyeto, kakto zapovyyadakh. no aaron kaza na moisyeya: yeto, tye prynesokha dnyes prinosu si za gryakh i v'syeizgaryanyeto si pryed navstryechua; i, kato mi sye sluchikha takiva raboti, ako byakh yal dnyes prinosu za gryakh, shchyeshye li da sye vidi ugodno na navstryechua? i kato chu tova moiseyi vidya mu sye zadovolityelno.

11

i navstryechu govori na moisyeya i aarona, kato im kaza: govoryetye na izrailtyanitye, kazvaiki: yeto zhivotnitye, koito mozhyetye da yadyetye izmyezhdu vsichkitye zhivotni, koito sa po zyemyata. izmyezhdu zhivotnitye vsyako shcho ima razdvoyeni kopita i ye s raztspyepeny kopita, i pryezhivya, nyego da yadyetye. obachye ot oniya, koito pryezhiviyat, ili ot oniya, koito imat razdvoyeni kopita, da nye yadyetye slyednitye: kamilata, zashchoto pryezhivya, no nyama razdvoyeni kopita; tyia ye nyechista za vas; pitomniya zayek, zashchoto pryezhivya, no nyama razdvoyeni kopita, toi ye nyechist za vas; diviya zayek, zashchoto pryezhivya, no nyama razdvoyeni kopita; toi ye nyechist za vas; i svinyata, zashchoto ima razdvoyeni kopita, i ye s raztspyepeny kopita, no nye pryezhivya; tyia ye nyechista za vas. ot tyakhnoto myeso da nye yadyetye, i do m'rshata im da nye sye dopiraty; tye sa nyechisti za vas. izmyezhdu vsichkitye, koito sa v'v voditye, da yadyetye slyednitye: vsichki v'v voditye, koito imat pyerki i lyuspi, v moryetata i v ryekitye, tyakh da yadyetye. a

izmyezhdu vsichko, koyeto sye dvizhi v'v voditye, i izmyezhdu vsyako odushyevyeno zhivotno, koyeto ye v'v voditye, vsichki v moryetata i v ryekitye, koito nyamat pyerki i lyuspi, tye sa otratityelni za vas. nyepryemyenno da b'dat otratityelni za vas; ot myesoto im da nye yadyetye, i ot m'rshata im da sye otrashchavaty. vsichko v'v voditye, koyeto nyama ni pyerki ni lyuspi, da b'dye otratityelno za vas. izmyezhdu ptitsitye da sye otrashchavaty ot slyednitye; da sye nye yadat, ponyezhye sa otratityelni: oryel't, grifata, morskiiyat oryel, pilyak't, sokol't po vidovyetye mu, vsyaka vrana po vidovyetye i, kamiloptitsata, bukhal't, kukuvitsata, yastryeb't po vidovyetye mu, malkiiyat bukhal, ribaryat, ibis't, lyebyed't, pyelian't, lyeshoyad't, shch'rk't, tsaplyata po vidovyetye i, papunyak't i prilyp'e't. vsichki krilati p'lyzashchi, koito khodyat na chytetiri nozye, da b'dat otratityelni za vas. obachye izmyezhdu vsichkitye p'lyzashchi krilati, mozhyetye da yadyetye oniya, koito, kato khodyat na chytetiri nozye imat pishchlyali nad nozetyetye si, za da skachat s tyakh po zyemyata. izmyezhdu tyakh mozhyetye da yadyetye slyednitye: skakalyeta po vidovyetye mu, solama po vidovyetye mu, khargola po vidovyetye mu, i akridata po vidovyetye i. a vsichki drugi krilati p'lyzashchi, koito imat chytetiri nozye, da b'dat otratityelni za vas. ot tyakh shchye b'dat nyechisti: vsyeki, koito sye dopira do m'rshata im, shchye b'dye nyechist do vyechyerta; i vsyeki, koito ponyesyey nyeshcho ot m'rshata im, da izpyerye dryekhitye si, i da b'dye nyechist do vyechyerta. vsyako zhivotno shcho ima razdvoyeni kopita, no nye ye s raztspyepeny kopita nito pryezhivya, ye nyechisto za vas; vsyeki, koito sye dopira do takova, shchye b'dye nyechist. i izmyezhdu vsichkitye chytetyveronogi zhivotni, oniya, koito khodyat na lapitye si, shchye b'dat nyechisti za vas; vsyeki, koito sye dopira do m'rshata im, shchye b'dye nyechist do vyechyerta. i koito ponyesyey m'rshata im nyeka izpyerye dryekhitye si, i da b'dye nyechist do vyechyerta; tye sa nyechisti za vas. izmyezhdu p'lyzashchitye, koito p'lyzat po zyemyata, slyednitye da b'dat nyechisti za vas: nyevyestulkata, mishkata, gushchyer't po vidovyetye mu, yashchyer't, yashchyeritsata, savrata, samiami't i khamyeli'on't. tyia sa, koito sa nyechisti za vas izmyezhdu vsichkitye p'lyzashchi; vsyeki, koito sye dopira do m'rshata im, shchye b'dye nyechist do vyechyerta. i vsyako nyeshcho, v'rkuh koyeto tyie bikha padnali m'rtvi, shchye b'dye nyechisto: bilo d'rvyen s'd, dryekha, kozha, vryetishchye, ili kak'v da ye s'd, koito sye upotryebyava v rabota, vsyeki tryabva da sye turi v'v voda, i shchye b'dye nyechist do vyechyerta; togava shchye b'dye chist. i ako nyakoye ot tyakh padnye v nyakoi pr'styen s'd, to vsichko shcho ye v'trye v nyego shchye b'dye nyechisto; a nyego da stroshitye. vsyaka khrana v nyego, koyato sye yadye, v'rkuh koyato sye sipva voda, kogato sye sgotvi, shchye b'dye nyechista; i vsyako pitiye, koyeto sye piye, v'v vsyeki tak'v s'd shchye b'dye nyechisto. kakvoto i da bilo nyeshcho, v'rkuh koyeto bi padnalo nyeshcho ot m'rshata im, shchye b'dye nyechisto; bilo pyegish ili ognishchye, tryabva da sye stroshat; nyechisti sa, i nyechisti

shchye b'dat za vas. obachye izvor ili kladyenyets, gdyeto ima s'brana voda, shchye si b'dye chist; no kakvoto sye doprye do m'rshata na tiya zhyvotni shchye b'dye nyechisto. no ako padnye nyeshcho ot m'rshata im v'rkhuy nyakoye syemye za syeyenye, koyeto shchye sye posyeye, to si ye chisto. obachye, ako sa polyeli syemyeto s voda, i padnye nyeshcho ot m'rshata im na nyego, togava ye nyechisto za vas. ako umrye nyakoye ot zhyvotnitye, koito biva da yadyetye, koito sye doprye do m'rshata mu shchye b'dye nyechist do vyechyerta. i koito yadye ot m'rshata mu tryabva da izpyerye dryekhitye si, i shchye b'dye nyechist do vyechyerta; i koito ponyesyem m'rshata mu nyeka izpyerye dryekhitye si, i shchye b'dye nyechist do vyechyerta. vsyaka gadina, koyato p'lzi po zyemyata, ye otratytyelna; da gi nye yadyetye. vsichko, koyeto sye vlachi po koryema si, i vsichko, koyeto khodi na chytiry nozye, ili vsichko, koyeto ima mnogo nozye, sirych, vsichki gadini, koito p'lzyat po zyemyata, - tyakh da nye yadyetye, zashchoto sa otratytyelni. da sye nye om'rsitye s nikakvi p'lzyashchi gadini, nito da sye oskvyernitye s tyakh, ta da b'dyetye nyechisti chryez tyakh. zashchoto az s'm iyeova, vashiyat bog; osvyetyetye sye, prochyye, i b'dyetye svyety, ponyezhye az s'm svyet; i da sye nye oskvyernitye s nikakva gadina p'lzyashcha po zyemyata. zashchoto az s'm navstryechu, koito vi izvyedokh iz yegipyetskata zyemya, za da vi b'da bog; b'dyetye, prochyye, svyety, zashchoto az s'm svyet. tova ye zakon't za zhyvotnitye, za p'titsitye, za vsyako odushyevyeno, koyeto sye dvizhi v'v voditye, i za vsyako odushyevyeno, koyeto p'lzi po zyemyata, za da pravitye razlika myezhdu chistoto i nyechistoto, i myezhdu odushyevyeno, koyeto biva da sye yadye, i odushyevyeno, koyeto nye biva da sye yadye.

12

i navstryechu govori na moisyya, kazvaiki: govori na izrail'tyanitye, kato ryechyesh: ako zachnye zhyena i rodi m'zhko dyetye, tyia shchye b'dye nyechista syedym dyena; kakto v dnitye, kogato ye raz'l'chana poradi myesyechinitye si, shchye b'dye nyechista. a na osmiya dyen da sye obryezhye krayekozhyeto na dyetyeto. no tyia da ostava tridyesyet i tri dyena za ochistvanyeto si ot kr'vta si; do nikoya svyeta vyeshch da sye nye dopira, i v svyetilishchyeto da nye vliza, pryedi da sye sv'rshat dnitye na ochistvanyeto i. no ako rodi zhyensko dyetye, tyia shchye b'dye nyechista dyve syedmitsi, kakto kogato ye raz'l'chana; i da ostava shyestdyesyet i shyest dyena za ochistvanyeto si ot kr'vta si. a kogato sye sv'rshat dnitye na ochistvanyeto i, za sin ili za d'shcherya, nyeka donesyem pri svyeshchyenika yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; i g'l'bchye ili gurgulitsa v prinos za gryakh, do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye; i toi da go prinyesye pryed navstryechua i da napravi umilostivyyeniye za nyeya, i tyia shchye b'dye chista ot tyecheniyeto na kr'vta si. tova ye zakon't za onaya, koyato razhda m'zhko ili zhyensko dyetye. no ako nye i stiga r'ka da donesyem agnye, nyeka donesyem dyve gurgulitsi ili dyve g'l'bchyeta, yednoto za vsyeizgaryanye, a drugoto v prinos za gryakh; i

svyeshchyenik't da napravi umilostivyyeniye za nyeya, i tyia shchye b'dye chista.

13

navstryechu oshchye govori na moisyya i na aarona, kazvaiki: kogato chovyek ima po kozhata na myesata si otok, ili krasta, ili l'skavo pyetno, i sye ob'rnye na rana ot prokaza v'rkhuy kozhata na myesata mu, togava da sye zavyyedye pri svyeshchyenika aarona, ili pri yedin ot svyeshchyenitsitye, nyegovi sinovy. i svyeshchyenik't da pryeglyeda ranata v'rkhuy kozhata na myesata: ako vlaknata na ranata sa pobyelyeli, i ranata sye vizhda po-d'lboko ot kozhata na myesata mu, tova ye rana ot prokaza; i svyeshchyenik't, kato go pryeglyeda, nyeka go obyavi za nyechist. no ako l'skavoto pyetno v'rkhuy kozhata na myesata mu ye byalo, i nye izglyezhda da ye po-d'lboko ot kozhata, i vlaknata mu nye sa pobyelyeli, togava svyeshchyenik't da zatvori za syedym dyena onzi, koito ima ranata. a na syedmiya dyen svyeshchyenik't da go pryeglyeda; i, yeto, ako vidi, chyie ranata ye v zastoi, i ranata nye sye ye razprostryala po kozhata, togava svyeshchyenik't da go zatvori za oshchye syedym dyena; i na syedmiya dyen svyeshchyenik't pak da go pryeglyeda; i yeto, ako ranata ye zavyekhnala, i ranata nye sye ye razprostryala po kozhata, togava svyeshchyenik't da go obyavi za chist; tova ye krasta; bolniyat nyeka izpyerye dryekhitye si, i shchye b'dye chist. no ako, podir yavyavanyeto mu pryed svyeshchyenika za ochistvanyeto si, kras-tata sye razprostira mnogo po kozhata, toi tryabva da sye yavi pak pri svyeshchyenika, i ako vidi svyeshchyenik't, chyie kras-tata sye ye razprostryala po kozhata, togava svyeshchyenik't da go obyavi za nyechist; tova ye prokaza. kogato chovyek ima rana ot prokaza, nyeka b'dye zavyyeden pri svyeshchyenika; i svyeshchyenik't da pryeglyeda, i, yeto, ako ima byal otok na kozhata i vlaknata sa pobyelyeli, i ima zhivo myeso v otoka, tova ye stara prokaza po kozhata na myesata mu; svyeshchyenik't tryabva da go obyavi za nyechist; da nye go zatvori, zashchoto ye nyechist. no ako, do kolkoto sye vizhda na svyeshchyenika, prokazata sye ye razprostryala mnogo po kozhata, i prokazata ye pokrila tsyalata kozha na bolniya s ranata, ot glavata do nozyetye mu, togava svyeshchyenik't da pryeglyeda, i, yeto, ako prokazata ye pokrila vsichkitye mu myesa, nyeka obyavi za chist onzi, koito ima ranata; ponyezhye tyia tsyala ye pobyelyala, toi ye chist. no shchom sye poyavi na nyego zhivo myeso, shchye b'dye nyechist; svyeshchyenik't, kato pryeglyeda zhivoto myeso, nyeka go obyavi za nyechist; zhivoto myeso ye nyechisto; tova ye prokaza. ili p'k ako zhivoto myeso pak sye promyeni i pobyelyeye, nyeka doidyem pri svyeshchyenika; i, yeto, kogato go pryeglyeda svyeshchyenik't, ako ranata ye pobyelyala, togava svyeshchyenik't da obyavi za chist onzi, koito ima ranata; toi ye chist. ako na kozhata na nyakogo po myesata mu ima tsiryai, koito ye ozdravyl, i ako na myastoto na tsiryeya sye ye poyavil byal otok, ili l'skavo byalo chyervyenikavo pyetno, tak'v da

sye pokazhye na svyeshchyenika; i svyeshchyenik't da pryeglyeda, i yeto, ako izglyezhda da ye po-d'lboko ot kozhata, i vlaknata mu sa pobyelyeli, togava svyeshchyenik't da go obyavi za nyechist: tova ye rana ot prokaza, koyato ye izbukhnala v tsiryeya. no ako, kato ya pryeglyeda svyeshchyenik't, yeto, nyama byeli vlakna v nyeya, i nye ye po-d'lboko ot kozhata, i ye zavyekhnala, togava svyeshchyenik't da go zatvori za syedym dyena; i ako sye razprostrira mnogo po kozhata, togava svyeshchyenik't da go obyavi za nyechist; tova ye yazva. no ako l'skavoto pyetno ostava na myastoto si, i nye sye ye razprostryalo, tova ye byelyeg't ot tsiryeya; svyeshchyenik't nyeka go obyavi za chist. ili, ako na kozhata na myesata na nyakogo ima myasto izgoryeno ot og'n, i zhivoto myeso na izgoryenoto stanye l'skavo, byalo chyervyenikavo, ili byalo pyetno, togava svyeshchyenik't da go pryeglyeda, i yeto, ako vlaknata na l'skavoto pyetno sa pobyelyeli, i to izglyezhda da ye po-d'lboko ot kozhata, tova ye prokaza, koyato ye izbukhnala v izgoryenoto; svyeshchyenik't da go obyavi za nyechist; tova ye yazva na prokaza. no ako, kato go pryeglyeda svyeshchyenik't, yeto, nyama byeli vlakna v l'skavoto pyetno, i nye ye po-d'lboko ot kozhata, no ye zavyekhnalo, togava svyeshchyenik't da go zatvori za syedym dyena; i na syedmiya dyen svyeshchyenik't da go pryeglyeda; ako to sye ye razprostryalo mnogo po kozhata, togava svyeshchyenik't da go obyavi za nyechist; tova ye yazva na prokaza. no ako l'skavoto pyetno si stoi na myastoto, i nye sye ye razprostryalo po kozhata, no ye zavyekhnalo, tova ye otok ot izgoryenoto; svyeshchyenik't da go obyavi za chist, ponyezhye ye byelyeg ot izgoryenoto. ako m'zh ili zhyena ima rana na glavata ili na bradata, to svyeshchyenik't da pryeglyeda ranata; i, yeto, ako tya izglyezhda da ye po-d'lboko ot kozhata, i v nyeya ima t'unki rusi vlakna, to svyeshchyenik't da go obyavi za nyechist; tova ye kyel, prokaza na glavata ili na bradata. no ako, kato pryeglyeda svyeshchyenik't ranata ot kyela, yeto, tya nye izglyezhda da ye po-d'lboko ot kozhata, i nyama chyerni vlakna po nyeya, togava svyeshchyenik't da zatvori za syedym dyena onzi, koito ima ranata ot kyela; i na syedmiya dyen svyeshchyenik't da pryeglyeda ranata; i, yeto, ako nye sye ye razprostryal kyel't, i nyama v nyego rusi vlakna, i kyel't nye izglyezhda da ye po-d'lboko ot kozhata, tak'v da sye obr'snye, no byez da obr'snye kyelyevoto, i svyeshchyenik't da zatvori kyelyeviya oshchye syedym dyena. a na syedmiya dyen svyeshchyenik't da pryeglyeda kyela; i, yeto, ako kyel't nye sye ye razprostryal po kozhata, i izglyezhda da nye ye po-d'lboko ot kozhata, togava svyeshchyenik't da go obyavi za chist; i tak'v da izpyerye dryekhitye si, i shchye b'dye chist. obachye, ako, podir ochistvanyeto mu, kyel't sye razprostrye mnogo po kozhata, togava svyeshchyenik't da go pryeglyeda; i ako kyel't sye ye razprostryal po kozhata, svyeshchyenik't da nye t'rsi rusi vlakna, chovyek't ye nyechist. no ako mu sye vizhda, chye kyel't ye v zastoi, i chyerni vlakna sa poniknali po nyego, kyel't ye ozdravyl, chovyek't ye chist; svyeshchyenik't da go obyavi za chist. ako

m'zh ili zhyena ima po kozhata na myesata si byeli l'skavi pyetna, to svyeshchyenik't da pryeglyeda; i, yeto, ako l'skavitye pyetna po kozhata na myesata im sa byelyeznikavi, lishai ye izbukhnal po kozhata; chovyek't si ye chist. ako nyakomu ye okapala kosata ot glavata, tak'v ye plyeshiv, no pak ye chist. ako ye okapala kosata mu ot pryednata chast na glavata mu, toi ye poluplyeshiv, no pak ye chist. no ako po plyeshivoto ili po poluplyeshivoto myasto ima byala, chyervyenikava rana, tova ye prokaza, koyato ye izbukhnala v plyeshivoto ili poluplyeshivoto mu myasto. svyeshchyenik't nyeka go pryeglyeda; i, yeto, ako otok't na ranata v plyeshivoto mu ili v poluplyeshivoto mu myasto ye byal chyervyenikav, podoboyen na izglyeda na prokazata po kozhata na myesata, toi ye prokazhyen chovyek, nyechist ye; svyeshchyenik't nyepremyennno da go obyavi za nyechist; toi ima ranata na glavata si. dryekhitye na prokazhyeniya, koito ima taya rana, da sye razdyerat, i glavata mu da b'dye nyepokrita, a nyeka pokriye ustnitye si i nyeka vika: nyechist! nyechist! pryez vsichkoto vryemye do kogato b'dye ranata na nyego toi shchye b'dye nyechist; nyechist ye toi; nyeka syedi ot'l'chyen; v'n ot stana da b'dye zhilishchyeto mu. ako zarazata na prokazata b'dye v dryekha, v'v v'lnyena dryekha ili v lyenyena dryekha, bilo v osnovata ili v'v v't'ka, lyenyen ili v'lnyen, ili v kozha, ili v kakvo da ye kozhyeno nyeshcho, i ako zarazata ye zlyenyenikava ili chyervyenikava v dryekhata, ili v kozhata, bilo v osnovata ili v'v v't'ka, ili v koya da ye kozhyena vyeshch, tova ye zaraza ot prokaza i tryabva da sye pokazhye na svyeshchyenika. svyeshchyenik't nyeka pryeglyeda zarazata i zatvori za syedym dyena onova, koyeto ima zarazata; a na syedmiya dyen da pryeglyeda zarazata; ako zarazata sye ye razprostryala po dryekhata, bilo po osnovata ili po v't'ka, ili po kozhata, v kakvato rabota i da ye upotryebiyena kozhata, zarazata ye lyuta prokaza; tova ye nyechisto. da izgori dryekhata, v koyato ye zarazata, bilo v osnovata ili v'v v't'ka, v'lnyena dryekha ili lyenyena, ili kakva da ye zarazyena kozhyena vyeshch; zashchoto ye lyuta prokaza; s og'n da sye izgori. no ako, kato pryeglyeda svyeshchyenik't, yeto, zarazata nye sye ye razprostryala po dryekhata, bilo po osnovata, ili po v't'ka, ili po kakva da ye kozhyena vyeshch, to svyeshchyenik't da zapovpada da izpyerat onova, koyeto ye zarazyeno, i da go zatvori oshchye za syedym dyena. togava, slyed izpiranyeto, nyeka pryeglyeda svyeshchyenik't zarazata; ako zarazata nye ye promenyila izglyeda si, i zarazata nye sye ye razprostryala, taya vyeshch ye nyechista; s og'n da ya izgorish; prokazata ye lyuta, bila tya ot v'tryeshnata strana ili ot v'nshnata. no ako pryeglyeda svyeshchyenik't, i, yeto, slyed izpiranyeto, zarazata ye zavyekhnala, to da ya otdyerye ot dryekhata, ili ot kozhata, bilo ot osnovata ili ot v't'ka. ako p'k zarazata oshchye sye yavi na dryekhata, bilo na osnovata ili v't'ka, ili na koya da ye kozhyena vyeshch, prokaza ye izbukhnala; s og'n da izgorish onova, koyeto ye zarazyeno. i ako zarazata sye zalichi ot dryekhata, bilo osnovata ili v't'ka, ili ot koya da ye kozhyena vyeshch, koyato shchye izpyerye, togava nyeka sye izpyerye oshchye vyedn'zh, i shchye

b'dye chista. tova ye zakon't za zarazata na prokazata v'v v'lyena ili lyenyena dryekha, bilo v osnovata ili v't'ka, ili v koya da ye kozhyena vyeshch, sporyed koito da sye obyavyava za chista ili nyechista.

14

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: yeto zakon't za prokazhyeniya v dyenya, kogato sye ochistva: da sye zavyedye pri svyeshchyenika; i svyeshchyenik't, kato izlyezye v'n ot stana da pryeg-lyeda; i ako prokazhyeniyat ye ozdravay ot ranata na prokazata, togava svyeshchyenik't da zapovyada da vzyemat za ochishchayemiya dve zhivi chisti ptichyeta, kyedrovo d'rvo, chyervyena v'lna i isop; i svyeshchyenik't da zapovyada da zakolyat yednoto ptichye v pr'styen s'd nad tyekushcha voda. poslye da vzyemye zhivoto ptichye, kyedrovoto d'rvo, chyervyenata v'lna i isopa i da natopi tyakh i zhivoto ptichye v kr'vta na zaklanoto nad tyekushchata voda ptichye; i syedym p'ti da por'si ochishchayemiya ot prokazata i da go obyavi za chist, a da pusnye zhivoto ptichye na polyeto. togava ochishchayemiyat da izpyerye dryekhitye si, da obr'snye vsichkata si kosa i da sye ok'pye v'n voda i shchye b'dye chist. slyed tova nyeka doidyv v stana, no da zhivy-eyv v'n ot shat'ra si syedym dyena. i na syed-miya dyen da obr'snye vsichkata kosa na glavata si, bradata si i vyezhditye si; vsichkitye si kosmi da obr'snye, i da izpyerye dryekhitye si, i da ok'pye tyaloto si v'v voda, i shchye b'dye chist. a na os-miya dyen da vzyemye dve m'zhki agnyeta byez nyedostat'k, i yedno yednogodishno zhyensko ag-nye, i tri dyesyeti ot yefa chisto brashno za khlye-byen prinos omesyen s d'rvyeno maslo, i yedin log d'rvyeno maslo; i svyeshchyenik't, koito go ochistva, da pryedstavi ochishchayemiya i tiya nyeshcha pryed navstryechua na vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. togava svyeshchyenik't da vzyemye yednoto m'zhko agnye i da go prinyesyv v prinos za pryest'plyeniye, i loga d'rvyeno maslo, i da gi podvizhi za dvizhim prinos pryed navstryechua; i da zakoli agnyeto na myastoto, gdyeto kolyat prinos za gryakh i vsyeiz-garyanyeto, na svyeto myasto; zashchoto prinos't za pryest'plyeniye, kakti i prinos't za gryakh, prinad-lyezhi na svyeshchyenika; toi ye pryesvyet. poslye svyeshchyenik't da vzyemye ot kr'vta na prinos za pryest'plyeniye, i svyeshchyenik't da ya turi na kraya na dyasnoto ukho na ochishchayemiya, na palyetsa na dyasnata mu r'ka, i na palyetsa na dyasnata mu noga. slyed tova, svyeshchyenik't da vzyemye ot loga d'rvyeno maslo i da go izly-eyv v dlanta na lyavata si r'ka; i svyeshchyenik't da natopi dyesniya si pr'st v masloto, koyeto ima v lyavata si dlan, i s pr'sta si syedym p'ti da por'si ot masloto pryed navstryechua; i ot ostanaloto maslo, koyeto ima v dlanta si, svyeshchyenik't da turi na v izdaniyeto ot 1940 g. "na" lipsva. kraya na dyasnoto ukho na ochishchayemiya, na palyetsa na dyasnata mu r'ka, i na palyetsa na dyasnata mu noga, v'rku kr'vta na prinos za pryest'plyeniye; a ostanaloto maslo, koyeto ye v dlanta na svyeshchyenika, da turi na glavata

na ochishchayemiya, i svyeshchyenik't da napravi umilostivyiye za nyego pryed navstryechua. to-gava svyeshchyenik't da prinyesyv prinos za gryakh i da napravi umilostivyiye za ochishchayemiya ot nyechistotata mu i poslye da zakoli i vsyeiz-garyanyeto; i svyeshchyenik't da prinyesyv vsyeiz-garyanyeto i khlyebniya prinos na oltara; taka da napravi svyeshchyenik't umilostivyiye za nyego i shchye b'dye chist. no ako ochishchayemiyat ye siromakha ta nye mu stiga r'ka, to nyeka vzye-mye yedno m'zhko agnye v dvizhim prinos za pryest'plyeniye, za da sye izv'rshi umilostivyiye za nyego, i yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno, smesyeno s d'rvyeno maslo za khlyebyen pri-nos, i yedin log d'rvyeno maslo, i dve gur-gulitsi ili dve g'l'bchyeta, kakti bi namyeril; yed-noto da b'dye prinos za gryakh, a drugoto vsyeiz-garyanye; i na osmiya dyen da gi donesyev za ochistvanyeto si pri svyeshchyenika na vkhoda na shat'ra za sryeshchanye pryed navstryechua. to-gava svyeshchyenik't da vzyemye agnyeto na pri-nosa za pryest'plyeniye i loga d'rvyeno maslo, i svyeshchyenik't da gi podvizhi za dvizhim prinos pryed navstryechua; i da zakoli agnyeto na prinos za pryest'plyeniye i svyeshchyenik't da vzyemye ot kr'vta na prinos za pryest'plyeniye i da ya turi na kraya na dyasnoto ukho na ochishchayemiya, na pa-lyetsa na dyasnata mu r'ka i na palyetsa na dyas-nata mu noga. slyed tova, svyeshchyenik't da iz-lyezye ot d'rvyenoto maslo v dlanta na lyavata si r'ka; i ot masloto, koyeto ima v lyavata si r'ka, svyeshchyenik't da por'si s dyesniya si pr'st syedym p'ti pryed navstryechua; i svyeshchyenik't da turi ot masloto, koyeto ima v dlanta si, na kraya na dyasnoto ukho na ochishchayemiya, na palyetsa na dyasnata mu r'ka i na palyetsa na dyasnata mu noga, na tui myasto, gdyeto ye kr'vta ot prinos za pryest'plyeniye; a ostanaloto ot masloto, koyeto ye v dlanta na svyeshchyenika, da turi na glavata na ochishchayemiya, za da izv'rshi umilostivyiye za nyego pryed navstryechua. poslye da prinyesyv yednato ot gurgulitsiye ili ot g'l'bchyeta, kakvoto bi namyeril; kakvoto bi namyeril: yednoto v prinos za gryakh, a drugoto za vsyeizgaryanye, zayedno s khlyebniya prinos; taka da napravi svyeshchyenik't umilostivyiye za ochishchayemiya pryed navstryechua. tova ye zakon't za onzi, koito ima rana ot prokaza, i nye mu stiga r'ka da dostavi vsichko za ochistvanyeto si. navstryechu govori oshchye na moisyeya i aarona, kazvaiki: kogato vlyezyetye v khanaanskata zyemya, koyato az vi davam za vlyadieniye, i turya zaraza ot prokaza v nyakoya k'shcha v zyemyata, koyato prityezha-vatyv, togava onya, chiyav ye k'shchata, nyeka doidyv i zavavi na svyeshchyenika, kato kazhye: struva mi sye, chye ima yazva v k'shchata. i svyeshchyenik't, pryedi da vlyezye da pryeglyeda yazvata, da zapovyada da izpraznyat k'shchata, za da nye stanvye nyechisto vsichko shcho ye v k'shchata; i slyed tova svyeshchyenik't da vlyezye da pryeglyeda k'shchata. kato razglyeda zarazata, ako yazvata sye yavyava po stenytiye na k'shchata s's zyelyenikavi ili chyervyenikavi trapchinki, koito izglyezhdad da

sa po-d"lboko ot pov"rkhnostta na styenata, togava svyeshchyenik"t da izlyezye iz k'shchata do vratata i i da zatvori k'shchata za syednym dyena. a na syed-miya dyen svyeshchyenik"t da sye v"nye i da pryeg-lyeda; i, yeto, ako zarazata sye ye razprostryala po styenitnye na k'shchata, togava svyeshchyenik"t da za-povvyada da izvadyat kam"nyte, na koito ye yazvata i da gi khv"rlyat v"n ot grada na nyechisto myasto; i da nakara da ost"rzhat k'shchata navsyak"dye izv"trye i da izkhv"rlyat ost"rganata var v"n ot grada na nyechisto myasto; i da vzyemat drugi kam"ni, koito da vlozhat vmyesto oniya kam"ni, i da vzyemat druga var i da izmazhat k'shchata. no ako pak doidyte yaz-vata i sye poyavi v k'shchata, slyed kato izvadyat kam"nyte i ost"rzhat k'shchata i ya izmazhat, to-gava svyeshchyenik"t da vlyezye i da pryeglyeda: ako sye ye razprostryala yazvata v k'shchata, tova ye lyuta prokaza v k'shchata; tya ye nyechista. nyeka s"boryat k'shchata, kam"nyte i, d"ryvetata i i vsichkata var na k'shchata, i da gi iznyesat v"n ot grada na nyechisto myasto. pri tova, koito vlyezye v k'shchata pryez tsyaloto vryemye, pryez koyeto tya ye bila zatvoryena, da b'dye nyechist do vyechyerta. a koito spi v k'shchata, nyeka izpyerye dryekhitye si; i koito yadye v k'shchata, nyeka izpyerye dryekhitye si. no, kato vlyezye svyeshchyenik"t ta pryeglyeda, i, yeto, yazvata v k'shchata nye sye ye razprostryala slyed izmazvanyeto i, togava svyeshchyenik"t da obyavi k'shchata za chista, zashchoto yazvata ye izt-syelyala. a za ochistvanyeto na k'shchata nyeka vzyemye dyve ptichyeta, kyedrovo d'rvo, chyervyena v"lna i isop; i da zakoli yednoto ptichye v pr"styen s"d nad tyekushcha voda; da vzyemye kyedrovoto d'rvo, isop, chyervyenata v"lna i zhivoto ptichye, i da gi natopi v kr"vta na zaklanoto ptichye i v tyekushchata voda, i da por"si k'shchata syedym p"ti. taka da ochisti k'shchata s kr"vta na ptichyeto, s tyekushchata voda, s zhivoto ptichye, s kyedrovoto d'rvo, s isopa i s chyervyenata v"lna. a da pusnye zhivoto ptichye v"n ot grada na polyeto. taka da napravi umilostiviyeniye za k'shchata, i tya shchye b'dye chista. tova ye zakon"t za vsyaka rana ot prokaza i ot kvel, i za prokaza na dryekha i na k'shcha, i za otok, za krasta i za l'skavi pyetna, za da uchi, koga ye nyeshcho nyechisto i koga ye chisto; tova ye zakon"t za prokazata.

15

navstryechu govori oshchye na moisyeya i na aaron, kazvaiki: govoryetye na izrailtyanitye, kato im kazhyetye: ako chovyek ima tyechenyiye iz tyaloto si, toi ye nyechist poradi tyechenyiyo si. nyechistotata mu v tyechenyiyo mu ye taya: ili ima tyechenyiye ot tyaloto mu, ili sye ye spryalo tyechenyiyo v tyaloto mu; tova ye nyegovata nyechistota. vsyaka postyelka, na koyato lyezhi onya, koito ima tyechenyiyo, shchye b'dye nyechista; i vsyako nyeshcho, na koyeto syednye, shchye b'dye nyechisto. s"shcho i koito sye doprye do postyelkata mu tryabva da izpyerye dryekhitye si i da sye ok"pye v"v voda i shchye b'dye nyechist do vyechyerta; i koito syednye na nyeshcho, v"rkhu koyeto ye syedyal onya, koito ima tyechenyiyo, da izpyerye dryekhitye si i da sye

ok"pye v"v voda, i shchye b'dye nyechist do vyechy-erta. i koito sye doprye do tyaloto na onzi, koito ima tyechenyiyo, da izpyerye dryekhitye si i da sye ok"pye v"v voda, i shchye b'dye nyechist do vyechy-erta. onya, koito ima tyechenyiyo, ako plyuye v"rkhu chistiya, tozi da izpyerye dryekhitye si i da sye ok"pye v"v voda i da b'dye nyechist do vyechy-erta. i vsyako syedlo, na koyeto bi syednal onya, koito ima tyechenyiyo, shchye b'dye nyechisto. i koito sye doprye do kakvo da ye nyeshcho, koyeto ye bilo pod nyego, shchye b'dye nyechist do vyechy-erta; i koito ponyesyete tova nyeshcho nyeka izpy-erye dryekhitye si i sye ok"pye v"v voda, i shchye b'dye nyechist do vyechyerta. i ako onya, koito ima tyechenyiyo, sye doprye do nyakogo, byez da ye umil r"tsyetye si s voda, tozi da izpyerye dryekhitye si i da sye ok"pye v"v voda i shchye ye nyechist do vyechyerta. i pr"stniyat s"d, do koito bi sye dopryal onya, koito ima tyechenyiyo, da sye stroshi; a vsyeki d"rvyen s"d da sye izmyie s voda. a kogato sye ochisti ot tyechenyiyo si onya, koito ima tyechenyiye, togava za ochistvanyeto si da si izbroi syedym dyena i da izpyerye dryekhitye si, i da ok"pye tyaloto si v tyekushcha voda i shchye b'dye chist. i na osmiya dyen da si vzyemye dyve gurgulitsi ili dyve g"l"bchetya i da doidyte pryed navstryechua na vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, ta da gi dadye na svyeshchyenika; i svyeshchyenik"t da gi prinyesyete, yednoto v prinos za gryakh, a drugoto za vsyeizgaryanye; taka da napravi svyeshchyenik"t umilostiviyeniye za nyego pryed navstryechua po-radi tyechenyiyo mu. onya chovyek, ot kogoto izlyezye s"v"kupityelno syemye, da ok"pye tsyaloto si tyalo v"v voda i da b'dye nyechist do vyechy-erta. vsyaka dryekha i vsyaka kozha, na koyato sye namira s"v"kupityelno syemye, da sye izpyerye s voda i shchye b'dye nyechista do vyechyerta. a i zhyenata, s koyato sye ye s"v"kupil m"zh, i tya i toi da sye ok"pyat v"v voda i da b'dat nyechisti do vyechyerta. onaya zhyena, koyato ima tyechenyiye, i tyechenyiyo ot tyaloto i ye kr"v, da b'dye nyechista syedym dyena; i vsyeki, koito sye doprye do nyeya, shchye b'dye nyechist do vyechyerta. vsyako nyeshcho, na koyeto ye lyezhala v nyechistotata si, shchye b'dye nyechisto; s"shcho i vsyako nyeshcho, na koyeto ye syednala, shchye b'dye nyechisto. i vsyeki, koito sye doprye do postyelkata i, da izpyerye dryekhitye si i da sye ok"pye v"v voda i shchye b'dye nyechist do vyechyerta. i vsyeki, koito sye doprye do nyeshcho, na koyeto tya ye syednala, da izpyerye dryekhitye si i da sye ok"pye v"v voda i shchye b'dye nyechist do vyechy-erta. i ako ima nyeshcho v"rkhu postyelkata ili v"rkhu tova, na koyeto tya ye syednala, i toi sye doprye do tova nyeshcho, shchye b'dye nyechist do vyechyerta. a ako nyakoi lyegnaye s nyeya, i kr"votyechenyiyo i doidyte na nyego, shchye b'dye nyechist syedym dyena; i vsyaka postyelka, na koyato toi bi lyeg-nal, shchye b'dye nyechista. ako nyakoya zhyena ima kr"votyechenyiye za mnogo dni, nye v"v vrye-myeto na nyechistotata si, ili ako ima tyechenyiye za po-d'lgo ot obiknovyenoto vryemye na nyechis-totata si, to pryez vsichkitye dni, kogato tyechye nyechistotata i, tya shchye b'dye kakto pryed dni-

tye na obiknovyenata si nyechistota; ty a ye nyechista. vsyaka postyelka, na koyato lyezhi pryex tsyaloto vryemye na tyechyeniyeto i, shchye b'dye kakto postyelkata, na koyato lyezhi v obiknovyenata si nyechistota; i vsyako nyeshcho, na koyeto syednye, shchye b'dye nyechisto, kakto s nyechistotata na obiknovyenata i nyechistota. vsyeki, koito sye doprye do tiya nyeshcha, shchye b'dye nyechist; nyeka izpyerye dryekhitye si i sye ok'pye v'v voda, i da b'dye nyechist do vyechyeta. no ako tyia sye ochisti ot tyechyeniyeto si, togava da si izbroi syedym dyena, i slyed tyakh shchye b'dye chista. a na osmiya dyen da si vzyemye dyve gurgulitsi ili dyve g"tl'bchyeta i da gi donyesye pri svyeshcheyenika do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye; i svyeshchyenik't da prinyesyed yednoto v prinos za gryakh, a drugoto za vsyeizgaryanye; taka da napravi svyeshchyenik't umilostivyyeniye za nyeya pryed navstryechua poradi tyechyeniyeto na nyechistotata i. taka da otl'chitye izrailtyanite ot nyechistotitye im, za da nye umrat v nyechistotata si, kato oskvyernyavat skiniyata mi, koyato ye vsryed tyakh. tova ye zakon't za onzi, koito ima tyechyeniye, i za onzi, ot kogoto izlyeza s"v"kupityelno syemye i sye oskvyernyava chryez nyego, i za onaya, koyato ye bolna ot kr"votyechyeniyeto si, i za chovyeka koito ima tyechyeniye, bil toi m"zh ili zhyena, i za onzi, koito lyegnye s onaya, koyato ye nyechista.

16

i navstryechu govori na moisyye, slyed sm"rtta na dvamata aaronovi sinovy, kogato prist'pikka s chuzhd og'n pryed navstryechua i umryakha. navstryechu kaza na moisyye: kazhi na brata si aarona da nye vliza na vsyako vryemye v svyetilishchyeto, koyeto ye otv'trye zavyesata, pryed umilostivilishchyeto, koyeto ye v'rkhu kovcheyga, za da nye umrye; zashchoto az shchye sye yavyavam v oblak v'rkhu umilostivilishchyeto. yeto kak da vlyezye aaron v svyetilishchyeto: s yunyets, v prinos za gryakh i ovyen za vsyeizgaryanye. da sye oblyechye v osvetyeniya lyenyen khiton, da ima lyenyenitye gashchi na tyaloto si, da sye opashye s lyenyeniya pozas i da nosi lyenyenata mitra na glavata si; tye sa svyetyete oblyekla; i slyed kato ok'pye tyaloto si v'v voda, nyeka sye oblyechye s tyakh. i ot obshcheystvoto na izrailtyanite da vzyemye dva kozyela v prinos za gryakh i yedin ovyen za vsyeizgaryanye. i aaron da privyedye prinyesyeniya za gryakh yunyets, koito ye za nyego, i da napravi umilostivyyeniye za syebye si i za doma si. s'shcho da vzyemye dvata kozyela i da gi pryedstavi pryed navstryechua do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. togava da khv'rli aaron zhryebii za dvata kozyela, yedin zhryebii za navstryechua, i drugiya zhryebii za otpushchanye; i da privyedye aaron kozyela, na koito ye padnal zhryebiyat za navstryechua, i da go prinyesy v prinos za gryakh; a da pryedstavi zhiv pryed navstryechua kozyela, na koito ye padnal zhryebiyat za otpushchanye, za da napravi s nyego umilostivyyeniye i da go izprati v pustynata za otpushchanye. poslye aaron da privyedye yunyetsa na prinos za gryakh, koito ye za nyego, i da napravi

umilostivyyeniye za syebye si i za doma si, kato zakoli prinyesyeniya za gryakh yunyets, koito ye za nyego. slyed tova da vzyemye kadilnitsa p'lna s razgoryeni v'glishcha ot oltara, koito ye pryed navstryechua, i dyve p'lni shyepi s blagoukhanen tyemyan schukan dryebno, i da go vnyesy otv'trye zavyesata; i da turi tyemyana na og'nya pryed navstryechua, za da pokrye dima ot tyemyana umilostivilishchyeto, koyeto ye v'rkhu plochitye na svidyetyelstvoto, za da nye umrye. s'shcho da vzyemye ot kr'vta na yunyetsa i s nyeya da por'si s pr'sta si umilostivilishchyeto otk'm iztok; a pryed umilostivilishchyeto da por'si ot kr'vta syedym p'ti s pr'sta si. togava da zakoli kozyela na prinos za gryakh, koito ye za lyudyetye, i da vnyesy kr'vta mu otv'trye zavyesata, i s kr'vta mu da napravi kakto napravi s kr'vta na yunyetsa, kato por'si s nyeya nad umilostivilishchyeto i pryed umilostivilishchyeto. taka da napravi umilostivyyeniye za svyetilishchyeto, poradi nyechistotitye na izrailtyanite, i poradi pryest'plyeniyata im i vsichkitye im gryekhovy; taka da napravi i za shat'ra za sryeshchanye, koito stoi pomyezhdu im vsryed nyechistotitye im. i nikoi da sye nye namira v shat'ra za sryeshchanye, kogato vliza toi v svyetilishchyeto da napravi umilostivyyeniye, dogdye izlyezye, slyed kato napravi umilostivyyeniye za syebye si, za doma si i za tsyaloto obshcheystvo izrailtyani. togava da izlyezye k'm oltara, koito ye pryed navstryechua, i da napravi umilostivyyeniye za nyego, kato vzyemye ot kr'vta na yunyetsa i ot kr'vta na kozyela i ya turi po rogovyetye na oltara naokolo; i syedym p'ti da por'si v'rkhu nyego ot kr'vta s pr'sta si, i taka da go ochisti ot nyechistotitye na izrailtyanite, i da go osvetyi. a kato sv'rshi da pravi umilostivyyeniye za svyetilishchyeto, za shat'ra za sryeshchanye i za oltara, nyeka privyedye zhiviy kozyl; i kato polozhi aaron dyvetye si r'tsy na glavata na zhiviy kozyl nyeka izpovyada nad nyego vsichkitye byezzakoniya na izrailtyanite, vsichkitye im pryest'plyeniya i vsichkitye im gryekhovy, i nyeka gi v'zlozhi na glavata na kozyela; togava da go izprati v pustynata chryez opryedyelnen chovyek; i kato pusnye kozyela v pustynata, kozyl't shchye ponyesy na syebye si vsichkitye im byezzakoniya v nyeobitayema zyemya. togava da vlyezye aaron v shat'ra za sryeshchanye, da s'byechye lyenyenitye odyezhdi, v koito sye ye oblyak'l, kogato ye vlyaz'l v svyetilishchyeto, i da gi ostavi tam; i, kato ok'pye tyaloto si v'v voda na svyeto myasto, da oblyechye dryekhitye si, da izlyezye i da prinyesy svoeto vsyeizgaryanye i vsyeizgaryanyeto na lyudyetye, i taka da napravi umilostivyyeniye za syebye si i za lyudyetye. a tl'stinata na prinos za gryakh da izgori na oltara. i onaya, koito otkara otpushchayemiya kozyl, nyeka izpyerye dryekhitye si i ok'pye tyaloto si v'v voda i slyed tova da vlyezye v stana. a yunyets't na prinos za gryakh, i kozyl't na prinos za gryakh, chiyato kr'v sye ye vnyesla, za da sye izv'rshi umilostivyyeniye v svyetilishchyeto, da iznyesat v'n ot stana i da izgoryat v og'n kozhata im, myesoto im i izvzerzhyeniya im. a onaya, koito gi izgori, da izpyerye dryekhitye si i da ok'pye tyaloto si s voda i, slyed tova, da vlyezye v stana. tova da vi b'dye vyechyen

zakon; v syedmiya myesyets, na dyesyetiya dyen ot myesyetsa, da smiritye dushitye si i da nye v"rshitye nikakva rabota, nito tuzyemyets nito prishyelyets, koito sye ye zasyelil myezhdu vas; zashchoto v toya dyen shchye sye napravi umilostivenyiye za vas, za da sye ochistitye ot vsichkitye si gryekhovye, ta da stye chisti pryed navstryechua. tova da vi b'dye s'bota za t'rzhystvyena pochivka i da smiritye dushitye si; tova ye vyechyen zakon. onya svyeshcheynik, koito b'dye pomazan i posvyetyen da svyeshchenodyeistvuva, vmyesto bashcha si, toi da napravi umilostivenyiye, kato sye oblyechye v lyenyenyiye odyezhdi, svyetyiye odyezhdi; i da napravi umilostivenyiye za svyetoto svyetilishchye, i da napravi umilostivenyiye za shat'ra za sryeshchanye i za oltara, i da napravi umilostivenyiye za svyeshcheynitsiye i za vsichkitye lyudye na obshchystvoto. tova shchye vi b'dye za vyechyen zakon, vyedn'zh v godinata da pravitye umilostivenyiye za izrailityanite poradi vsichkitye im gryekhovye. i aaron napravi, sporyed kakto navstryechu zapovvyada na moisyeya.

17

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na aaroni na sinovyetye mu i na vsichkitye izrailityani, kato im kazhyesh: yeto kakvo za povvyada navstryechu, kato ryechye: vsyeki chovek ot izrailiyeviya dom, koito zakoli govyedo, agnye, ili koza v stana, ili koito zakoli v'n ot stana, byez da go ye privyed do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye, za da go prinyesy navstryechuu pryed navstryechunata skiniya, toi shchye sye schyetye vinovyyen za kr'v; kr'v ye pryaly; toya chovek shchye sye iztryebi izsryed lyudyetye si; s tsyel izrailityanite da dovyezhdzat zhyertvitye, koito kolyat na polyeto i da gi prinasyat navstryechuu do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye, pri svyeshcheynika, ta da gi kolyat za primirityelni zhyertvi navstryechuu. i svyeshcheynik t'da por'si s kr'v'ta navstryechuniya oltar pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye i da izgori t'l'stinata za blagoukhaniye navstryechuu. da nye prinasyat vyeche zhyertvitye si na byesovyetye, slyed kato tye bludstvuvat; tova da im b'dye vyechyen zakon v'v vsichkitye im pokolyeniya. kazhi im oshchye: koito chovek ot izrailiyeviya dom, ili ot zasyelenitye myezhdu tyakh prishyeltsi, prinyesy vsyeizgaryanye ili zhyertva, byez da ya privyedye do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye, za da ya prinyesy navstryechuu, toya chovek shchye sye iztryebi izmyezhdu lyudyetye si. ako nyakoi ot izrailiyeviya dom, ili ot zasyelenitye myezhdu tyakh prishyeltsi, yadye kakva da ye kr'v, shchye nasocha litsyeto si protiv onya chovek, koito yadye kr'v'ta, i shchye go iztryeba izsryed lyudyetye mu. zashchoto zhivota na tyaloto ye v kr'v'ta, koyato az vi dadokh da pravitye umilostivenyiye na oltara za dushitye si; zashchoto kr'v'ta ye, koyato, po silata na zhivota, koito ye v nyeya, pravi umilostivenyiye. za tova kazakh na izrailityanite: ni yedin chovek ot vas da nye yadye kr'v, i prishyelyets't, koito ye zasyelyen myezhdu vas, da nye yadye kr'v. i ako nyakoi ot izrailityanite, ili ot zasyelenitye myezhdu tyakh

prishyeltsi, otidye na lov i ulovi zhivotno ili ptitsa, shcho biva da sye yadye, nyeka izlyeye kr'v'ta i, pa da ya pokriye s pr'st. zashchoto, kolkoto za zhivota na vsyaka tvar, kr'v'ta i - tya ye zhivot't i; za tova kazakh na izrailityanite: da nye yadyetye kr'v'ta na nikakva tvar, zashchoto zhivot't na vsyaka tvar ye kr'v'ta i; vsyeki, koito ya yadye, shchye sye iztryebi. i vsyeki chovek, koito yadye m'rsha ili razk'sano ot zvyar, bil toi tuzyemyets ili prishyelyets, nyeka izpyerye dryekhitye si i da sye ok'pye v'v voda, i shchye b'dye nyechist do vyechyerta; a slyed tova shchye b'dye chist. i ako nye gi izpyerye i nye ok'pye tyaloto si, togava shchye nosi byezzakonietyo si.

18

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailityanite kato im kazhyesh: az s'm iyeova vashiyat bog. da nye pravitye kakto pravyat v yegypyetskata zyemya, gdyeto styte zhivyeli, i da nye pravitye kakto pravyat v khanaanskata zyemya, v koyato az vi zavyezhdam; i da nye khoditye po tyekhnitye povyelyeniya. a moitye s'dbi da pravitye, i moitye povyelyeniya da pazitye, da khoditye v tyakh. az s'm iyeova vashiyat bog. zatova, pazyetye povyelyeniya mi, i s'dbitye mi, chryez koito, ako chovek pravi tova, shchye zhivyeye. az s'm iyeova. nikoi da nye priblizhi pri nyakoya svoya kr'v'na rodnina, za da otkriye golotata i. az s'm iyeova. golotata na bashcha si, toyest, golotata na maika si, da nye otkriyesh; tya ti ye maika; da nye otkriyesh golotata i. golotata na bashchinata si zhyena da nye otkriyesh; tya ye golotata na bashcha ti. golotata na syestra si, bashchinata ti d'shchyerya, ili maichinata ti d'shchyerya, rodyena u doma ili rodyena v'n. - golotata na takiva da nye otkriyesh. golotata na sinovata si d'shchyerya, ili na d'shchyerya na d'shchyerya ti - tyakhnata golota da nye otkriyesh; zashchoto tyakhnata golota ye tvoya. golotata na d'shchyeryata na bashchinata ti zhyena, rodyena ot bashcha ti, (syestra ti ye), - nyeinata golota da nye otkriyesh. golotata na bashchinata si syestra da nye otkriyesh; tya ye blizka rodnina na bashcha ti. golotata na maichinata si syestra da nye otkriyesh, zashchoto tya ye blizka rodnina na maika ti. golotata na bashchinya si brat da nye otkriyesh, toyest, pri zhyena mu da sye nye priblizhish; tya ti ye strina. golotata na snakha si da nye otkriyesh; zhyena ye na sina ti: nyeinata golota da nye otkriyesh. golotata na bratovata si zhyena da nye otkriyesh; tya ye golotata na brata ti. golotata na zhyena i na d'shchyerya i da nye otkriyesh, nito da vzyemyesh d'shchyeryata na sina i, ili d'shchyerya na d'shchyerya i, za da otkriyesh golotata i; tye sa nyeini blizki rodnini; tova ye nyechyestiye. i da nye vzyemyesh zhyena zayedno s's syestra i dokato ye zhiva drugata, za da otkriyesh golotata i, ta da i stanye s'pnyernitsa. pri zhyena, kogato ye razl'chyena, poradi nyechistotata si, da nye priblizhish da otkriyesh golotata i. i s zhyenata na blizhniya si da sye nye s'v'kupish ta da sye oskvyernish s nyeya. nikak da nye posvyetish ot syemyeto si na molokha; nito da oskvyernish imyeto na svoya bog. az s'm iyeova. s m'zhko da nye lyegnesh kato s zhyensko; tova ye

gnusota. i s nikoye zhiivotno da sye nye s"v"kupish ta da sye oskvyernish s nyego, nito zhyena da zastanye pryed zhiivotno, za da sye s"v"kupi s nyego; tova ye m"rsota. nye sye oskvyernyavaitye ni s yedno ot tiya nyeshcha, zashchoto s vsichki tiya sye oskvyernikha naroditye, koito az izp"zhdam otpried vas. oskvyerni sye i zhyemyata; za tova v"zhdavam v"rkhu nyyeja byez-zakoniyeto i, i zhyemyata izb"lva zhyetelitye si. viye, prochyye, pazyetye povyelyeniya mi i s"dbitye mi, i nye pravtyetye ni yedna ot tiya gnusoti, ni tuzymyets, ni zasyelyen myezhdu vas prishyelyets, (zashchoto vsichki tiya gnusoti v"rshyekha chovyetsitye, koito sa bili pryedi vas na taya zhyemya, ta sye oskvyerni zhyemyata). za da nye izb"lva i vas zhyemyata, kogato ya oskvyernyavatyte, kakto izb"lva nasyelyenyeto, koyeto byeshye pryedi vas. zashchoto, vsyeki koito v"rshi koya da ye ot tiya gnusoti, - chovyetsitye, koito gi v"rshat, shchye sye iztryebat izsryed lyudyetye si. i t"i, pazyetye zar"chvaniya mi, i nye v"rshyetye nikoi ot tiya gnusni obichai, koito sa sye v"rshili pryedi vas, ta da sye nye oskvyernitye v tyakh. az s"m iyeova vashiyat bog.

19

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: kazhi na tsyaloto obshchyestvo izrailityani, kato im ryechyesh: svyeti b'dyetye, zashchoto az navstryechu, vashiyat bog, s"m svyet. da sye boitye vsyeki ot maika si i ot bashcha si; i s"botitye mi da pazitye. az s"m navstryechu vashiyat bog. da sye nye ob"rnyetye k"m idolitye, nito da si napravitye izlyeyani bogovyte. az s"m navstryechu vashiyat bog. kogato prinyesyetye primirityelna zhyertva navstryechuu, da ya prinyesyetye taka shchoto da b'dyetye priyeti. v s"shchiya dyen, kogato ya prinyesyetye, ili na slyedniya, tryabva da sye yadye; i ako onalanye nyeshcho do tryetiya dyen, da sye izgori v og"n. i ako nyakoi yadye ot nyeya na tryetiya dyen, ty a ye gnusna; nye shchye b'dye priyeta; a vsyeki, koito ya yadye, shchye nosi byezzakoniyyeto si, zashchoto ye oskvyernil navstryechunata svyetyinya. toya chovyek shchye sye iztryebi izsryed lyudyetye si. kogato zh"nyetye zhyetvata na zhyemyata si, da nye doz'h'nyesh kraishchata na nivata si i da nye s"byeryesh padnalanye v zhyetvata si klasovyte. da nye obirash povtorno lozyeto si, nito da s"birash pabir"k ot lozyeto; da go ostavish na siromakha i na chuzhdyenyetsa. az s"m navstryechu vashiyat bog. da nye kradyetye nito da mamitye i nikoi da nye l"zhye blizhniya si. i da sye nye k"lnyetye na l"zha v moyeto imye, nito da oskvyernyavash imyeto na boga si. az s"m navstryechu. da nye pri-tyesnyavash blizhniya si, nito da go ograbish; da nye pryestoi u tyebye zaplatata na nadnicharya ti pryez noshchta do sutrinta. da nye khulish glukhiya, nito da turish pryep"nka pryed slyepiya, no da sye boish ot boga si. az s"m navstryechu. da nye izv"rshish nyepravda v s"d; da nye pokazhyesh litsyepriyatiye k"m siromakha, nito da sye styensish ot lichnostta na golyemyetsa; no po pravda da s"dish blizhniya si. da nye obikalyash myezhdu lyudyetye si kato odumnik, nito da sye podignyyesh v pokushenyiye protiv kr"vta na blizhniya si. az s"m navstryechu. da nye

mrazish brata si v s"rtsyeto si; da izoblichish smyelo blizhniya si, ta da sye nye natovarish s gryakh poradi nyego. da nye otm"shchavash, nito da khranish zloba protiv oniya, koito sa ot lyudyetye ti; no da obichash blizhniya si kakto syebye si. az s"m navstryechu. da pazitye povyelyeniya mi. da nye pushchash dobit"ka si s dobit"k ot druga poroda; da nye syeyesh raznorodni syemyena v nivata si; nito da oblichash dryekha t"kana ot raznovidna pryezhda. ako nyakoi sye s"v"kupi s zhyena, koyato ye robinya, godyena za m"zh, a nye otkupyena nito osvobodyena, ty e da sye nakazhat, no nye s"s sm"rt, zashchoto ty a nye bila svobodna. toi da privyedye navstryechuu prinosi sa za pryest"plyeniye, pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, - ovyen v prinos za pryest"plyeniye. i za gryekha mu, shcho ye storil, svyeshchyenik"t da napravi umilostivenyiye za nyego pryed navstryechua s prinyesyeniya za pryest"plyeniyyeto ovyen; i shchye mu sye prosti gryekha, shcho ye storil. kogato vlyezyetye v zhyemyata i posaditye ot vsyakak"v vid plodno d"rvo, to da imatyte ploda mu kato nyeobryazan; da sye nye yadye. a v chyetv"rtata godina vsichkiyat mu plod da b'dye svyet, za da khalitye s nyego navstryechua. i v pyetata godina yazhtye ploda mu, za da vi sye umnozhave razhdanyeto mu. az s"m navstryechu vashiyat bog. da nye yadyetye myeso s kr"vta mu, nito da si sluzhitye s gadaniya ili s pryedvyeshchaniya. da nye strizhitye kosata na glavata si kr"glo; i nikoi da nye razvalya kraishchata na bradata si. zaradi m"rtvyets da nye pravitye poryazvaniya po myesata si, nito da nachyertavatyte byelyezi po syebye si. az s"m navstryechu. da nye oskvyernish d"shchyarya si, kato i dopusnyesh da stanye bludnitsa, da nye bi zhyemyata da izpadnye v bludodzeyaniye, i zhyemyata da sye nap"lni s byezzakoniye. s"botitye mi da pazitye, i svyetilishchyeto mi da pochitatye. az s"m navstryechu. da sye nye otnesyetye k"m zapitvachitye na zli dukhovye nito k"m vrachovyetye; nye gi idziriyaitye ta da sye oskvyernyavatyte chryez tyakh. az s"m, navstryechu vashiyat bog. pryed byelokosiya da stavash, i starchyeskoto litsye da pochitash, i ot boga si da sye boish. az s"m navstryechu. kogato nyakoi chuzhdyenyets sye zasyeli pri tyebye v zhyemyata vi, da mu nye pravitye zlo; chuzhdyenyets"t, koito sye ye zasyelil pri vas, da vi b'dye kato vash tuzyemyets, i da go obichash kato syebye si; zashchoto i viye byakhitye chuzhdyentsi v yegipyetskata zhyemya. az s"m navstryechu vashiyat bog. da nye izv"rshitye nyepravda v s"d, v myarka, v"v vyezni, ili v myerilo. vyerni vyezni, vyerni tyeigliki, vyarna yefa i vyeryen in da imatyte. az s"m navstryechu vashiyat bog, koito vi izvyedokh iz yegipyetskata zhyemya. da pazitye vsichkitye mi povyelyeniya i vsichkitye mi s"dbi, i da gi izv"rshvatye. az s"m navstryechu.

20

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: da ryechyesh na izrailityanite: koito ot izrailityanite, ili ot zasyelyenitye v izrailya chuzhdyentsi, dadye ot syemyeto si na molokha, nyepryemyenno

da sye um"rtvi; lyudyetye na zyemyata da go ubiyat s kam"ni. s"shcho i az shchye nasocha litsyeto si protiv onya chovyek i shchye go iztryebya izsryed lyudyetye mu, zashchoto ye dal ot syemyeto si na molokha, ta ye om"rsil svyetilishchyeto mi i ye oskvynil svyetoto mi imye. i ako po kak"v da ye nachin lyudyetye na zyemyata zatvoryat ochitye si, za da nye vidyat toya chovyek, kogato dava ot syemyeto si na molokha, i nye go ubiyat, togava az shchye nasocha litsyeto si protiv toya chovyek i protiv syemyetivoto mu, i shchye iztryebya izsryed lyudyetye im nyego i vsichki, koito go poslyedvat v bludstvoto, za da bludstvuvat slyed molokha. i chovyek, koito sye otnesyee k"m zapitvachitye na zli dukhovye i k"m vrachovyetye za da bludstvuya slyed tyakh, protiv onya chovyek az shchye nasocha litsyeto si i shchye go iztryebya izsryed lyudyetye mu. i t"i, osvyyetyetye sye i b"dyetye svyety, zashchoto az s"m navstryechu vashiyat bog; i da pazitye povyeleniyata mi i da gi v"rshitye. az s"m navstryechu, koito vi osvyeschavam. vsyeki, koito prok"lnye bashcha si ili maika si, nyepryemyenno da sye um"rtvi; bashcha si ili maika si ye proklyel; kr"vta mu da b"dye v"rkhu nyego. ako pryelyubodeystvuva nyakoi s chuzhda zhyena, toyst, ako pryelyubodeystvuva nyakoi s zhyenata na blizhniya si, nyepryemyenno da sye um"rtvyat i pryelyubodeyets"i i pryelyubodeyikata. koito lyegnys s zhyenata na bashcha si, bashchinata golota ye otrkil; nyepryemyenno i dvamata da sye um"rtvyat; kr"vta im da b"dye v"rkhu tyakh. i ako nyakoi lyegnys s"s snakha si, nyepryemyenno i dvamata da sye um"rtvyat; m"rsota sa izv"rshili; kr"vta im da b"dye v"rkhu tyakh. ako nyakoi lyegnys s m"zhko, kato s zhyensko, i dvamata sa izv"rshili gnusnye; nyepryemyenno da sye um"rtvyat; kr"vta im da b"dye v"rkhu tyakh. ako nyakoi vzyemye zhyena i maika i, tova ye byezzakoniye; s og"n da sye izgoryat i toi i tye, za da nyama byezzakoniye myezhdu vas. ako nyakoi sye s"v"cupi s zhivotno, toi nyepryemyenno da sye um"rtvi, i zhivotnoto da ubiyetye. i ako sye priblizhi zhyena pri kakvo da ye zhivotno, za da sye s"v"cupi s nyego, da ubiyesh i zhyenata i zhivotnoto; nyepryemyenno da sye um"rtvyat; kr"vta im da b"dye v"rkhu tyakh. ako nyakoi vzyemye syestra si, d"shchyerya na bashcha si, ili d"shchyerya na maika si, i vidi golotata i, i tya vidi nyegovata golota, tova ye nyechystiye, da sye iztryebat pryed ochitye na lyudyetye si; golotata na syestra si ye otrkil; shchye nosi byezzakoniyyeto si. i koito lyegnys s zhyena, koyato ye v nyechistotata si, i otrkiye golotata i, toi ye otrkil tyecheniyeto i, i tya ye otrkila tyecheniyeto na kr"vta si; za tova, da sye iztryebat i dvamata izsryed lyudyetye si. golotata na maichinata si syestra ili na bashchinata si syestra da nye otrkyyesh; zashchoto, koito ye storil tova, otrkil ye golotata na blizkitye si rodnini; tye shchye nosyat byezzakoniyyeto si. i ako nyakoi lyegnys s"s strina si, golotata na strina si ye otrkil; tye shchye nosyat gryekha si; byezdyetni shchye umrat. i ako nyakoi vzyemye bratovata si zhyena, tova ye nyechistota; bratovata si golota ye otrkil; byezdyetni shchye ostanat. pazyetye, prochyeye, vsichkitye mi povyeleniya i vsichkitye mi s"dbi ta gi izv"rshivayte, za da nye vi izb"lva zyemyata, gdyeto az vi zavyezhdam da

zhivyyetye v nyeya. i da nye khodyte po obichaitye na nasyeleniyyeto, koyato az izp"zhdam otrpyed vas; zashchoto tye izv"rshikha vsichki tiya gnusoti, i za tova az sye pognusikh ot tyakh. a na vas s"m kazal: viye shchye naslyedytye zyemyata im, i az shchye ya dam na vas za prityezhaniye, zyemya gdyeto tyekat mlyako i myed. az s"m navstryechu vashiyat bog, koito vi otdyelikh ot plyemyenata. za tova, pravyyetye razlika myezhdu chistitye zhivotni i nyechistitye, i myezhdu nyechistitye ptitsi i chistitye; i da nye oskvynnyavatyte syebye si s zhivotno, ili s ptitsa, ili s kakvo da ye shcho p"lzi na zyemyata, koito az vi otdyelikh kato nyechisti. i b"dyetye svyety na myenye; zashchoto az, iyeova s"m svyet, i vi otdyelikh ot plyemyenata za da b"dyete moi. s"shcho m"zh ili zhyena, koyato zapitva zli dukhovye, ili ye vrach, nyepryemyenno da sye um"rtvi; s kam"ni da gi ubiyat; kr"vta im da b"dye v"rkhu tyakh.

21

navstryechu ryechye oshchye na moisyeya: govori na svyeshchyenitsitye, aaronovitye sinovy, i kazhi im: nikoi ot vas da sye nye oskvynni myezhdu lyudyetye si, zaradi m"rtvyets, osvyyen za bliz"k srodnik, siryech, za maika si, za bashcha si, za sina si, za d"shchyerya si, ili za brata si; s"shcho i za syestra si d'yevitsa, koyato ye blizka nyemu, i koyato nye ye bila om"zhyena, zaradi nyeya mozhye da sye oskvynni. kato nachalnik na lyudyetye si da sye nye oskvynni taka shchoto da stanye mr"syen. da nye oplyeshat glavata si, nito da br"snat kraishchata na bradata si, nito da pravyat poryzavaniya po myesata si. svyety da b"dat na boga si, i da nye oskvynnyat imyeto na boga si; zashchoto tye prinasyat navstryechunitye chryez og"n prinosi, khlyaba na boga si; zatova, da b"dat svyety. da nye vzyemat zhyena, koyato ye bludnitsa ili oskvynnyena, nito da vzyemat zhyena napusnata ot m"zha si; zashchoto svyeshchyenik"t ye svyet na boga si. prochyeye, da go nakarash da b"dye svyet, zashchoto toi prinasya khlyaba na tvoya bog; svyet da ti b"dye; zashchoto az navstryechu, koito vi osvyeschavam, s"m svyet. i ako d"shchyeryata na nyakoi svyeshchyenik sye om"rsi s bludstvo, tya om"rsyava bashcha si; s og"n da sye izgori. no onya, koito myezhdu bratyata si ye vyelik svyeshchyenik, na chiyato glava sye ye izlyalo miroto za pomazvanye, i koito sye ye posvyetil, za da obliha svyeshchyenitye odyezhdi, da nye otrkiva glavata si, nito da razdira dryekhitye si, nito da vliza pri nyakoi umryal, nito da sye oskvynnyava za bashcha si ili za maika si; nito da izliza ot svyetilishchyeto ili da oskvynnyava svyetilishchyeto na boga si; zashchoto posvyeshchavanyeto chryez pomazvanye s miroto na boga mu ye stanalo na nyego. az s"m navstryechu. i toi da vzyemye za zhyena d'yevitsa; vdovitsa, ili napusnata, ili oskvynnyena, ili bludnitsa da nye vzyema; no d'yevitsa ot lyudyetye si da vzyemye za zhyena. i t"i, da nye oskvynnyava potomstvoto si myezhdu lyudyetye si; zashchoto az s"m navstryechu, koito go osvyeschavam. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na aarona, kato mu ryechyesh: koito ot tvoyyeto potomstvo, v"v vsichkitye im pokolyeniya,

ima nyedostat'k, toi da nye prist'pva da prinasya khlyaba na boga si. zashchoto nikoi, koito ima nyedostat'k, nye biva da prist'pva: chovyek slyap, ili kuts, ili s's splyeskan nos, ili s nyeshcho izlishno, ili chovyek s's stroshyena noga, ili stroshyena r'ka, ili g'rbav, ili zav'rzlyak, ili s povryedyeni ochi, ili s's sukha krasta, ili s lishai, ili kilav. ni yedin chovyek ot potomstvoto na svyeshchyenika aarona, koito ima nyedostat'k, da nye prist'pva za da prinyesyey navstryechunitye chryez og'n prinosi; ponyezhye ima nyedostat'k, nye biva da prist'pi da prinyesyey khlyaba na boga si. ot pryesyetyitye i ot svyetyitye prinosi nyeka yadye khlyaba na boga si; no da nye vliza do zavyesata nito da sye priblizhava pri oltara, ponyezhye ima nyedostat'k, za da nye om'rsyava svyetyel'shchata mi; zashchoto az s'm navstryechu, koito gi osvyeschavam. i t'i, moisyey kaza tova na aarona i na sinovyetye mu, i na vsichkitye izrail'tyani.

22

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: ryechi na aarona i na sinovyetye mu, koga da sye v'zd'rzhat ot svyetyitye prinosi, koito izrail'tyanitye mi posvyeshchavat, za da nye om'rsyavat moyeto svyeto imye. az s'm navstryechu. kazhi im, chye vsyeki chovyek ot tsyaloto vi potomstvo, v'v vsichkitye vi pokolyeniya, koito ima nyechistota na syebye si, i prist'pi do svyetyitye prinosi, koito izrail'tyanitye posvyeshchavat navstryechuu, toya chovyek shchye sye iztryebi ot pryed myenyey. az s'm navstryechu. koito ot aaronovoto potomstvo ye prokazhyen, ili ima tyechyeniye, da nye yadye ot svyetyitye nyeshcha, dogdye sye ochisti. i koito sye doprye do kakvo da bilo nyeshcho, koyeto ye nyechisto ot m'rsha, ili do chovyek, iz kogoto izliza s'v'kupityelno syemye, ili koito sye doprye do kakvoto ye ye zhivotno, ot koyeto mozhye da stanye nyechist, ili do chovyek, ot kogoto mozhye da stanye nyechist, kakvato i da ye nyechistotata mu, onya chovyek, koito sye doprye do koye da ye ot takiva, shchye b'dye nyechist do vyechyerta, i da nye yadye ot svyetyitye nyeshcha dogdyyeto nye ok'pye tyaloto si v'v voda. kogato zalyezye sl'ntsyyeto shchye b'dye chist, i podir tova nyeka yadye ot svyetyitye nyeshcha, zashchoto tova mu ye khranata. m'rsha ili zvyerorazk'sano da nye yadye, za da sye nye oskvyerni ot tyakh. az s'm navstryechu. da pazyat, prochyeyey, zar'chvanyeto mi, za da nye si navlyekat gryakh i umrat poradi tova, ako sa sye om'rsili. az s'm navstryechu, koito gi osvyeschavam. ni yedin chuzhdyenyets da nye yadye ot svyetyitye nyeshcha: gost na svyeshchyenika ako ye, ili nayemnik, pak da nye yadye ot svyetyitye nyeshcha. no ako nyakoi svyeshchyenik kupi nyakogo s pari, toi mozhye da yadye ot tyakh, kakto i onya, koito sye ye rodil u doma mu; tye mogat da yadat ot khlyaba mu. d'shchyerya na svyeshchyenik, ako ye om'zhyena za chuzhdyenyets, da nye yadye ot prinoso za izdiganyey ot svyetyitye nyeshcha. no ako d'shchyerya na svyeshchyenik ovdovyeyey ili b'dye napusnata i nyama dyetye, i sye v'rnyey v bashchiniya si dom, kakto ye bila v mladostta si, tya mozhye da yadye ot khlyaba na bashcha si. obachye nikoi

chuzhdyenyets da nye yadye ot nyego. i ako nyakoi ot nyeznaniyey yadye nyeshcho svyeto, togava da dadye na svyeshchyenika ravnoto na svyeto nyeshcho i da mu prituri pyetata mu chast. svyeshchyenitsitye da sye nye onasyat s's svyetyitye nyeshcha, koito izrail'tyanitye prinasyat navstryechuu, kato s prosto nyeshcho, za da nye navlyekat na syebye si byezzakoniyyeto na pryest'plyeniye, kogato yadat tyekhnitye svyety nyeshcha; zashchoto az s'm navstryechu, koito gi osvyeschavam. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: govori na aarona, na sinovyetye mu i na vsichkitye izrail'tyani, kato im kazhyesh: vsyeki chovyek ot izrail'eyiya dom, ili ot chuzhdyentsitye v izrailya, koito prinyesyey prinos sryeshchu kakvi da sa obryetsi, ili kato kakvi da sa dobrovolni prinosi, koito prinasyat navstryechuu za vsyeizgaryanye, za da vi b'dye priyet, tryabva da prinyesyey m'zhko, byez nyedostat'k, ot govyyedata, ot ovtisitye, ili ot kozitye. nishcho s nyedostat'k da nye prinasyatyey, zashchoto nye shchye vi b'dye priyeto. koito, za izp'lnyeniye na obryek, ili za dobrovolnyen prinos, prinyesyey ot govyyedata ili ot ovtisitye v primirityelna zhyertva navstryechuu, nyeka ya prinyesyey byez nyedostat'k, za da b'dye priyeta; nikak'v nyedostat'k da nyama v nyeya. zhivotno slyapo, ili s's stroshyeni ili izk'lchyena chast, ili koyeto ima otok, sukha krasta, ili lishai, takiva da nye prinasyatyey navstryechuu, nito da pravitye ot tyakh zhyertva navstryechuu chryez og'n na oltara. no yunyets ili ovtsa s nyeshcho izlishno ili s nyedostat'k v chastitye mozhyesh da prinyesyesh za dobrovolnyen prinos: obachye sryeshchu obryek nye shchye b'dye priyet. zhivotno pryevito, ili s's smazani ili iztr'gnati m'di, ili skopyeno da nye prinasyatyey navstryechuu, nito da pravitye taka v zyemyata si. nito ot strana na chuzhdyenyets da prinasyatyey yedno ot vsichki tiya za khrana na vashiya bog, zashchoto raztlyeniye ima v tyakh, nyedostat'k ima v tyakh; nye shchye vi b'dat priyeti. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: kogato sye rodi tyelye, ili agnyey, ili yaryey, togava nyeka b'dye syedyem dyena s maika si; a ot osmiya dyen natat'k shchye b'dye priyeto za zhyertvyen chryez og'n prinos navstryechuu. a krava ili ovtsa da nye zakolitye v yedin dyen s malkoto i. i kogato prinyesyetyey blagodarstvyena zhyertva navstryechuu, da ya prinyesyetyey taka shchoto da vi b'dye priyeta. v s'shchiya dyen da sye izyadyey; da nye ostavyatyey nishcho ot nyeya do sutrinta. az s'm navstryechu. i t'i, da pazitye zapovyedyetye mi i da gi v'rshitye. az s'm navstryechu. i da nye oskvyernyavatyey moyeto svyeto imye; no az shchye s'm osvyyeten myezhdu izrail'tyanitye. az s'm navstryechu, koito vi osvyeschavam, koito vi izvyedokh iz yegipyetskata zyemya, za da b'da vashiya bog, az s'm iyeova.

23

navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrail'tyanitye, kato im kazhyesh: navstryechunitye praznitsi, v koito shchye svikvatyey svyety s'braniya, moitye praznitsi, sa slyednitye: shyest dyena da sye raboti; a syedmiyat dyen

ye s"bota za t"rzhyestvyena pochivka, za svyeto s"braniye: v nyeya da nye rabotitye nikakva rabota; v"v vschikitye vi zhilishcha ye s"bota navstryechuu. yeto navstryechunitye praznitsi, svyeti s"braniya, koito shchye svikvatye v"v vryemyenata im: v p"rviya myesyets, na chytirnadysesyetiya dyen ot myesyetsa, pryvychyer, ye paskha navstryechuna; i na pyetnadysesyetiya dyen ot s"shchiya myesyets ye navstryechuniyat praznik na byezkvasnitye; syedym dyena da yadyetye byezkvasni khlyabovye. na p"rviya dyen da imaty svyeto s"braniye, i nikakva sluginska rabota da nye v"rshitye. i syedym dyena da prinasatyte po yedna zhyertva chryez og"n navstryechuu; na syedmiya dyen ye svyeto s"braniye, i nikakva sluginska rabota da nye v"rshitye. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailityanite, kato im kazhyesh: kogato vlyezyetye v zyemyata, koyato az vi davam, i pozh"nyetye zhyetvata i, togava da donysesyete na svyeshchyenika yedin snop ot p"rvitye plodovye na zhyetvata si; i toi da podvizhi snopa pryed navstryechua, za da vi b"dye priyet; na drugiya dyen podir s"botata da go podvizhi svyeshchyenik"t. i v dyenya, kogato podvizhitye snopa, da prinyesyetye za vsyeizgaryanye navstryechuu yedno yednogodishno agnye byez porok; i khlyebniya mu prinos, dyve dyesyeti ot yefa chisto brashno omesyeno s d"rvyeno maslo, v zhyertva chryez og"n navstryechuu za blagoukhaniye; i v"zliyaniyeto mu, yedin chyetv"rt in vino, a khlyab, ili p"rzhyyeno zhit, ili pryesni klasovye da nye yadyetye do toya dyen, do dyenya, kogato prinyesyetye prinos na vashiya bog. tova da b"dye vyechen zakon v"v vschikitye vi pokolyeniya, v"v vschikitye vi zhilishcha. ot drugiya dyen slyed s"botata, v koyato prinyesokhtye snopa na dvizhimiya prinos, da si izbroitye syedym tsyeli syedmitsi; do slyedvashchiya dyen podir syedmata s"bota da izbroitye pyetdyesyet dyena, i togava da prinyesyetye novokhlyeben prinos navstryechuu. da donysesyete ot zhilishchata si za dvizhim prinos dva khlyaba, koito da b"dat dyve dyesyeti ot yefa chisto brashno, izpyechyeni s kvas, kato p"rvi plodovye navstryechuu. i zayedno s khlyaba da prinyesyetye syedym yednogodishni agnyeta byez nyedostat"k, yedin yunyets i dva ovyna; da b"dat vsyeizgaryanye navstryechuu zayedno s khlyebniya im prinos i zayedno s v"zliyaniyata im, v prinos chryez og"n za blagoukhaniye navstryechuu. da prinyesyetye i yedin kozyel v prinos za gryakh, i dyve yednogodishni agnyeta za primirityelna zhyertva. i svyeshchyenik"t da gi podvizhi zayedno s khlyaba na p"rvitye plodovye i zayedno s dyetye agnyeta za dvizhim prinos pryed navstryechua; tye da b"dat svyeti navstryechuu za svyeshchyenika. i na s"shchiya dyen da svikatye svyeto s"braniye i nikakva sluginska rabota da nye v"rshitye: tova da b"dye vyechen zakon v"v vschikitye vi zhilishcha v"v vschikitye vi pokolyeniya. i kogato zh"nyetye nivitye na zyemyata si, da nye zh"nyesh kraishchata na nivata si, i da nye s"birash padnalitye v zhyetvata ti klasovye; za siromakha i za chuzhdzhenyetsa da gi ostavish. az s"m navstryechu vashiya bog, navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki:

govori na izrailityanite, kato ryechyesh: v syedmiya myesyets, na p"rviya dyen ot myesyetsa, da vi b"dye t"rzhyestvyena pochivka, spomyen s tr"bno v"zklitsaniye, svyeto s"braniye. v nyego da nye v"rshitye nikakva sluginska rabota i da prinasatyte zhyertva chryez og"n navstryechuu. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: dyesyetiya dyen na toya syedmi myesyets da b"dye dyen na umilostiviyeniye; da imaty svyeto s"braniye, i da smiritye dushitye si, i da prinyesyetye zhyertva chryez og"n navstryechuu. nikakva rabota da nye v"rshitye v toya dyen, zashchoto ye dyen na umilostiviyeniye, za da sye izv"rshi umilostiviyeniye za vas pryed navstryechua vashiya bog. zashchoto vsyeki chovyek, koito nye sye smiri v toya dyen, shchye sye iztryebi izmyezhdu lyudyetye si. i vsyeki chovyek, koito izv"rshi kakva da ye rabota v toya dyen, toya chovyek shchye iztryebya izsryed lyudyetye mu. nikakva rabota da nye v"rshitye; tova da b"dye vyechen zakon v"v vschikitye vi pokolyeniya v"v vschikitye vi zhilishcha. shchye vi b"dye s"bota za t"rzhyestvyena pochivka i za da smiritye dushitye si; na dyevyetiya dyen ot myesyetsa, vyechyerta, ot vyechyer do vyechyer, da pazitye s"botata si. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailityanite, kato ryechyesh: ot pyetnadysesyetiya dyen na toya syedmi myesyets da pazitye za syedym dyena navstryechuniya praznik na skinopigiyata. na p"rviya dyen da ima svyeto s"braniye, i nikakva sluginska rabota da nye v"rshitye. syedym dyena da prinasatyte po yedna zhyertva chryez og"n navstryechuu, a na osmiya dyen da imaty svyeto s"braniye i da prinyesyetye zhyertva chryez og"n navstryechuu; tova ye t"rzhyestvyeno s"braniye, i nikakva sluginska rabota da nye v"rshitye. tiya sa navstryechunitye praznitsi, v koito da svikvatye svyeti s"braniya, za da prinasatyte zhyertva chryez og"n navstryechuu, vsyeizgaryanye, khlyeben prinos, zhyertva i v"zliyaniya, vsyako na opryedelyeniya mu dyen, osvnen navstryechunitye s"boti, i osvnen vschikitye obyetsi, i osvnen vschikitye dobrovolni prinosi koito davatye navstryechuu. a na pyetnadysesyetiya dyen ot syedmiya myesyets, kogato shchye styte pribrali proizvedenyeniya na zyemyata, da praznuvatye navstryechuniya praznik syedym dyena; p"rviyat dyen da b"dye t"rzhyestvyena pochivka, i osmiyat dyen t"rzhyestvyena pochivka. i na p"rviya dyen da si vzyemyetye plod ot khubavi d"rvyeta, palmovi kloni, kloni ot shirokolistni d"rvyeta i ryechni v"rbi, i syedym dyena da sye vyeselyitye pryed navstryechua vashiya bog. da praznuvatye toya praznik za navstryechua syedym dyena v godinata; tova da b"dye vyechen zakon v"v vschikitye vi pokolyeniya; v syedmiya myesyets da go praznuvatye. v kolibi da syeditye syedym dyena; vschiki tuzyemtsi izrailityani da syedyat v kolibi, za da poznayat b"dyeshchitye vi pokolyeniya, chye v kolibi napravikh izrailityanite da syedyat, kogato gi izvyedokh iz yegippyetskata zyemya. az s"m navstryechu vashiya bog. i t"i, moisyei obyavi navstryechunitye praznitsi na izrailityanite.

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: zapovyadai na izrailtyanite da ti donasyat p'rvotok chisto d'rvnogo maslo za osvetyleniye, za da svyeti postoyanno svytilo. aaron da go prigotvya otv'n zavyesata, koyato ye pryed plochitye na svidyetyelstvoto v shat'ra za sryeschchanye, za da svyeti ot vtyechy do zaran pryed navstryechua vinagi; tova da b'dye vyechyen zakon v'v vsichkitye vi pokolyeniya. na chistozlatniya svytilnik da prigotvya svyetilata pryed navstryechua vinagi. i da vzyemyesh chisto brashno, ot koyeto da opyechyesh dvanadesyet piti; vsyaka pita da b'dye dve dyesyeti ot yefa. i da gi slozhish na dva ryeda, po shyest na vsyeki ryed, v'rkhu chistozlatnata trapyeza pryed navstryechua. i na vsyeki ryed da turish chist livan; i tova shchye b'dye v'rkhu khlyaba za spomyen v pri-nos chryez og'n navstryechuu. vsyeki s'botyen dyen svyeshcheyenik't da slaga tova vinagi pryed navstryechua; tova ye ot strana na izrailtyanite vyechyen zavyet. i tye shchye b'dat za aarona i za sinovyetye mu, koito da gi yadat na svyeto myasto; zashchoto sa pryesyetyi nyemu ot zhyertvitye prinasyani chryez og'n navstryechuu; tova ye vyechyen zakon. i sin't na yedna izrailtyanka, na kogoto bashchata byeshye yegyptyanin, izlyezye myezhdu izrailtyanite; i sin't na izrailtyankata i yedin izrailtyanin sye karakha v stana. i sin't na izrailtyankata pokhuli navstryechunoto imye i proklye. i dovyyedokha go pri moisyeya. (a imyeto na maika mu byeshye salomita, d'shchyerya na davriya, ot danovoto plyemye). i turikha go pod strazha, dogdye im sye obyavi ot navstryechua, kakvo da mu storyat. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: izvyedi v'n ot stana onzi, koito proklye; i vsichki, koito sa go chuli, nyeka turyat r'tsyetye si na glavata mu, i tsyaloto obshchyestvo nyeka go ubiye s kam'ni. i govori na izrailtyanite, kato ryechyesh: koito prok'lnye svoya bog shchye nosi gryekha si. koito pokhuli navstryechunoto imye nyepryemyenno da sye um'rtvi; tsyaloto obshchyestvo da go ubiye s kam'ni; bil toi chuzhdyenyets ili tuzyemyets, kogato pokhuli navstryechunoto imye, da sye um'rtvi. koito ubiye nyakoi chovyeck, nyepryemyenno da sye um'rtvi. a koito ubiye zhivotno, da go plati. zhivot za zhivot. i ako nyakoi prichini povryeda na blizhniiya si, nyeka sye napravi nyemu taka, kakto ye napravil toi: stroshyeno za stroshyeno, oko za oko, z'b za z'b; sporyed povryedata, koyato prichini toi na chovyecka, taka da sye napravi i nyemu. koito ubiye zhivotno, da go plati; a koito ubiye chovyeck, da sye um'rtvi. yedin zakon da imatye, kakto za chuzhdyenyetsa taka i za tuzyemyetsa; zashchoto az s'm navstryechu vashiyat bog. i t'i, moisyei kaza na izrailtyanite; i tye izvyedokha v'n ot stana onzi, koito bye proklyel, i go ubikha s kam'ni; izrailtyanite storikha, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya.

navstryechu govori oshchye na moisyeya na sinaiskata planina, kazvaiki: govori na izrailtyanite, kato im kazhyesh: kogato vlyezyetye v zyemyata, koyato az vi davam, togava zyemyata da pazi yedna s'bota za navstryechua. shyest godini da syeesh nivitye si i shyest godini da ryezhyesh lozyeto si i da s'birash ploda mu; a syedmata godina da b'dye s'bota za t'rzhyestvyena pochivka na zyemyata, s'bota na navstryechua; v nyeya da nye syeesh nivata si i da nye ryezhyesh lozyeto si. da nye zh'nyesh i samorasla zhyetva, nito da obirash grozdye ot nyeryazano lozye; godina za t'rzhyestvyena pochivka da b'dye na zyemyata. proizvyedyenoto pryed taya s'bota na zyemyata shchye vi b'dye za khkana: na tyebye, na slugata ti, na sluginyata ti, na nayemnika ti i na chuzhdyenyetsa, koito sye ye zasyelil pri tyebye; na dobit'ka ti, i na zhivotnitye, koito sa v zyemyata ti, vsichkoto nyeyno proizvyedyeniye shchye b'dye za khkana. da si izbroish syedyem syedmitsi ot godini, syedyem p'ti po syedyem godini, ta, kato ti minye vryemyeto na syedem syedmitsi ot godini, siryech, chyetiridyesyet i dyevyot godini, togava, na dyesyetiya dyen ot syedmiya mysesets, da nakarash da sye zatr'bi s v'zklitsaniye; v dyenya na umilostiviyeniyeto da nakaratye da sye zatr'bi iz tsyalata vi zyemya. i da osvetyetye pyetdyesyetata godina i da proglasitye osvobozhdyeniye iz tsyalata zyemya na vsichkitye i zhityeli; tova shchye vi b'dye yubilyei, kogato shchye sye v'rnetye, vsyeki na prityezhaniyeto si, i shchye sye v'rnetye, vsyeki pri symeystvoto si. pyetdyesyetata godina da vi b'dye yubilyeina godina; pryed nyeya da nye syeetye, nito da zh'nyetye samorasloto, nito da byeryetye nyeryazano lozye. zashchoto tova ye yubilyei; to nyeka vi b'dye svyet; ot polyeto da sye khranite s proizvyedyenoto ot nyego. v taya yubilyeina godina da sye v'rnetye, vsyeki na prityezhaniyeto si. i ako prodadyesh nyeshcho na blizhniiya si, ili kupish nyeshcho ot blizhniiya si, da sye nye onyepravdatye yedni drugi; no sporyed chisloto na godinitye slyed yubilyeya da kupuvash ot blizhniiya si, i sporyed chisloto na godinitye na plosos'biranyeto da ti prodava. sporyed kolkoto sa po-mnogo godinitye, shchye povishish tsyenata mu, i sporyed kolkoto sa po-malko godinitye, shchye ponizhish tsyenata mu; zashchoto toi ti prodava sporyed chisloto na plosos'biraniyata. da sye nye onyepravdatye yedin drugi; no da sye boish ot svoya bog; zashchoto az s'm iyeova vashiyat bog. i t'i, da d'rzhyetye povyeleniyata mi, da pazitye s'dbitye mi i da gi v'rshtye, ta da zhivyeetye byezopasno na zyemyata. zyemyata shchye dava plodovyetye si; i viye shchye yadyetye do nasita i shchye zhivyeetye byezopasno na nyeya. i ako ryechyetye: kakvo shchye yadyem v syedmata godina, kato nye posyeyem, nito s'byeryem plodovyetye si? togava shchye zapovyadam taka da sye blagoslovi za vs shyestata godina, shchoto shchye droi plod za tri godini. a v osmata godina shchye syeetye i shchye yadyetye ot staritye plodovy do dyevyetyata godina; dogdyeto sye s'byerat nyeinitye plodovy

shchye yadyetye staritye zapasi. zyemyata da sye nye prodava za vsyegda, ponyezhye zyemyata ye moye; zashchoto viye styе chuzhdyentsi i prishyeltsi pri myenye. za tova v tsyalata zyemya, koyato prityezhavatyе, pozvol'yavaiyte otkupvanye na zyemyata. ako osiromashyeye brat ti i prodadye nyeshcho ot prityezhaniyeto si, nyeka doidyе nai-blizkiyat mu srodnik i da otkupi onova, koyeto brat mu ye prodal. no ako chovyek't nyama srodnik da go otkupi, i, kato sye ulyesni, sam namyeri s kakvo da go otkupi, togava nyeka smyetnye godinitye ot prodazhbata mu, i nyeka pov'rnyе izlish'ka na onzi, komuto go ye prodal, i nyeka sye v'rnyе na prityezhaniyeto si. no ako nye mozhye da namyeri kolkoto tryabva da plati, togava prodadyenoto da ostanye v r'kata na kupuvacha mu do yubilyeinata godina; i v yubilyeya da sye osvobodi, i toi da sye v'rnyе na prityezhaniyeto si. ako nyakoi prodadye k'shchata za zhivyyenye v ogradyen grad, togava mozhye da ya otkupi v razstoyaniye na yedna tsyala godina ot prodazhbata i; za yedna tsyala godina toi shchye ima pravo da ya otkupi. no ako sye nye otkupi do iztichanyeto na yedna tsyala godina togava onaya k'shcha, koyato ye v ogradyen grad, da sye potv'rdi za vsyegda na kupuvacha i v'v vsichkitye mu pokolyeniya, v yubilyei da sye nye osvobozhdava. no k'shchitye v nyeogradyenitye syela da sye schitat, kaktо polyetata na zyemyata; tye mozhye da sye otkupuvat i da sye osvobozhdavat v yubilyei. obachye v lyevitskiye gradovye, lyevititye mogat koga da ye da otkupuvat k'shchitye v gradovyetye, koito prityezhavat. i ako nyakoi kupi k'shcha ot lyevititye, togava prodadyenata k'shcha v'trye v grada, koito prityezhavat v izdaniyeto ot 1940 g. - "prityezhava". da sye osvobodi v yubilyei; zashchoto k'shchitye v gradovyetye na lyevititye sa tyakhno prityezhaniye myezhdu izrailtanyitye. a polyeto na pasbishchyeto na gradovyetye im da sye nye prodava, zashchoto im ye vyechno prityezhaniye. ako osiromashyeye brat ti, i vidish, chye r'kata mu tryepyeri, togava da mu pomognyesh, kato na chuzhdyenyetsi ili prishyelyets, za da zhivyye pri tyebye. da nye mu vzyemyesh likhva ili pyechalba, no da sye boish ot svoya bog, ta da zhivyye brat ti pri tyebye. paritye si da nye mu dadyesh s likhva, nito khranata si da mu dadyesh za pyechalba. az s'm navstryechu vashiyat bog, koito vi izvyedokh iz yegipyetskata zyemya, za da vi dam khanaanskata zyemya, i da b'da vash bog. ako osiromashyeye brat ti pri tyebye i ti sye prodadye, da go nye natovaryash s robska rabota. nyeka b'dye toi kato nayemnik ili prishyelyets pri tyebye; nyeka ti raboti do yubilyeinata godina; togava da si izlyezye ot tyebye, toi i chadata mu s nyego, i da sye v'rnyе pri syemyeystvoto si, i na prityezhaniyeto na bashchitye si da sye v'rnyе. zashchoto tye sa moi slugi, koito izvyedokh iz yegipyetskata zyemya; da sye nye prodavat kato robi; da nye navstryechuaruvash nad nyego zhyestoko, no da sye boish ot svoya bog. a kolkoto za robitye i robinitye, koito shchye imash, - ot naroditye, koito sa okolo vas, ot tyakh da kupuvash robi i robini. oshchye i ot chadata na chuzhdyentsitye, koito sa prishyeltsi myezhdu vas, ot tyakh da kupuvatyе, i ot tyekhnitye syemyeystva,

koito sa myezhdu vas, koito tye sa rodili v zyemyata vi; tye da vi b'dat prityezhaniye. i da gi ostavyatyе v naslyedstvo na chadata si; tye da gi naslyedvat podir vas, kato prityezhaniye; vinagi ot tyakh da b'dat vashitye robi; no nad bratyya si, izrailtanyitye, da nye navstryechuaruvatyе yedin nad drug zhyestoko. ako chuzhdyenyets't ili prishyelyets't, koito zhivyye pri tyebye, sye zamognye, a brat ti osiromashyeye pri nyego, ta sye prodadye na chuzhdyenyetsa ili na prishyelyetsa pri tyebye, ili na kogo da ye ot syemyeystvoto na chuzhdyenyetsa, to, slyed kato sye prodadye, toi mozhye da sye otkupi; yedin ot bratyya mu mozhye da go otkupi; ili strik't mu ili strikoviyat mu sin mozhye da go otkupi, ili nyakoi bliz'k srodnik ot syemyeystvoto mu mozhye da go otkupi, ili ako toi sye ye ulyesnil, mozhye sam da otkupi syebye si. togava nyeka smyetnye s kupuvacha si ot godinata, koga mu sye ye prodal do yubilyeinata godina, taka, chye tsyenata, za koyato sye ye prodal, da b'dye s'razmyerno s chisloto na godinitye; da mu sye smyetnye s'razmyerno s vryemyeto na nayemnik. ako ostavat oshchye mnogo godini, s'razmyerno s tyakh da v'zv'rnyе za otkupvanyeto si ot paritye, s koito ye bil kupyen. no ako ostavat malko godini do yubilyeinata godina, nyeka pryesmyetnye i s'razmyerno s godinitye da v'zv'rnyе za otkupvanyeto si. kato godishyen nayemnik da b'dye pri nyego; toi da nye navstryechuaruva nad nyego zhyestoko pryed tyebye. no ako taka sye nye otkupi, togava da si izlyezye v yubilyeinata godina, toi i chadata mu s nyego, zashchoto izrailtanyitye sa moi slugi; tye sa moi slugi, koito izvyedokh iz yegipyetskata zyemya. az s'm navstryechu vashiyat bog.

26

da nye si pravitye idoli ili kumiri, nito da si izdigatyе st'lbovyе, nito da postavlyatyе v zyemyata si kam'k s izobrazhyeniya, za da mu sye klanatyatye: zashchoto az s'm navstryechu vashiyat bog. s'botitye mi da pazitye i svyetilishchyeto mi da pochitatye. az s'm navstryechu. ako khoditye po povyelyeniya mi, i pazitye zapovyedyatye mi i gi v'rshitye, togava shchye vi dam d'zhdovyetye na vryemyeto im, i zyemyata shchye dadye plodovyetye si, i polskitye d'r'vryeta shchye dadat ploda si. v'rshitbata vi shchye traye do grozdobyer i grozdobyer't shchye traye do syeitba; i shchye yadyetye khlyaba si do nasita i shchye zhivyyetye byezopasno v zyemyata si. shchye dam mir na zyemyata i shchye si lyagatyе. i nikoi nyama da vi plashi; i shchye iztryebya loshitye zvyerovyе ot zyemyata, i nozh nyama da zaminye pryеz zyemyata vi. shchye gonitye nyepriyatylitye si, i tye shchye padat pryed vas ot nozh. pyetima ot vas shchye gonyat stotina, a stotina ot vas shchye gonyat dyesyet khilyadi; i nyepriyatylitye vi shchye padat pryed vas ot nozh. az shchye poglyedna blagopriyatno k'm vas, shchye vi napravya da narastyetye, shchye vi razmnozha i shchye utv'rdaya zavyyeta si s vas. shchye yadyetye stari zhita, da! shchye izvadyetye staritye za da namyestitye novitye. oshchye shchye postavya skiniyata si myezhdu vas; i dushata

mi nye v izdaniyeto ot 1940 g. "nye" lipsva. shchye sye pognusi ot vas. shchye khodya myezhdu vas i shchye s'm vashiyat bog, i viye shchye b'dyette moi lyudye. az s'm navstryechu vashiyat bog, koito vi izvyedokh iz zhyemyata na yegiptyanitye, za da nye im robuvatye; i stroskhik zhyeghata na yaryema vi i vi napravikh da khoditye izpravneni. no ako nye nye poslushatye i nye izv'rshitye vsichki tiya zapovyedi, i ako otkhv'rlytye povyelyeniya mi, i ako dushata vi sye pognusi ot s'dbitye mi, ta da nye v'rshitye vsichkitye mi zapovyedi, i narushitye zavyyeta mi, togava yeto kakvo az shchye vi napravya: shchye izpratya v'rkuh vas uzhas, okhtika i tryeska, koito shchye razvalyat ochitye vi i shchye stopyat dushata vi; i shchye syeyettye syemyeto si naprazno, zashchoto nyepriyatylitye vi shchye go yadat. shchye nasocha lit-syeto si protiv vas, i shchye b'dyette izbiti pryed nyepriyatylitye si; oniya, koito vi mrazyat, shchye vlyadyeyat nad vas, i shchye byagatye, kogato nikoi nye vi goni. i ako pri vsichko tova nye nye poslushatye, togava shchye vi nakazha syedmokratno povyechye za gryekhovyyete vi. shchye strosha gordata vi sila i shchye napravya nyebyeto vi kato zhyelyazo i zye-myata vi kato myed. silata vi shchye sye izhdivyava naprazno, zashchoto zhyemyata vi nyama da dava plodovyette si i d'rvyetata na zhyemyata vi nyama da davat ploda si. i ako khoditye protivno na myenye i nye sklonitye da nye slushatye, shchye nalozha v'rkuh vas syedmokratno povyechye yazvi sporyed gryekhovyyete vi. shchye izpratya myezhdu vas divi zvyerovyte, koito shchye vi lishat ot chadata vi, shchye iztryebyat dobit'ka vi i shchye vi napravyat da namalyavatye, ta p'tishchata vi shchye zapusteyeat. i ako ot tova nye sye popravitye i nye sye ob'rnyettye k'm myenye, no khoditye protivno na myenye, togava shchye khodya i az protivno na vas i shchye vi porazya, da! az, syedmokratno poradi gryekhovyyete vi. i shchye dokaram na vas nozh, koito shchye izv'rshi otm'shchyeniye za zavyyeta; i kogato sye s'byeryettye v gradovyette si, shchye izpratya myezhdu vas mor; i shchye b'dyette pryedadyeni v r'kata na nyepriyatylitya. i kogato vi strosha podporkata ot khllyaba, dyesyet zhyeni shchye pyekat khllyaba vi v yedna pyeshch i shchye vi v'rnat khllyaba s tyegililka; i shchye yadyettye, no nyama da sye nasishchatye. no ako i slyed tova nye nye poslushatye, a khoditye protivno na myenye, to i az shchye khodya protivno na vas s yarost i shchye vi nakazha, da! az, syedmokratno za gryekhovyyete vi. shchye yadyettye myesata na sinovyettye si i myesata na d'shchyeritye si shchye yadyettye. i shchye razorya obrochishchata vi, shchye s'borya kumiritye vi, i trupovyettye vi shchye khv'rly v'rkuh trupovyettye na pryezrityelnitye yevryeiski: k'schha za t'rkalanye. vi idoli; i dushata mi shchye sye pognusi ot vas. shchye ob'rna gradovyettye vi na pustinya, i shchye zapustya svyetilishchata vi, i nye shchye da pomirisha d'kha na blagoukhannitye vi prinosi. shchye zapustya i zhyemyata vi, t'k'shchoto shchye sye smayat za tova nyepriyatylitye vi, koito zhivyeyat v nyeya. a vas shchye razpr'sna myezhdu naroditye i shchye iztr'gna nozh slyed vas; i zhyemyata vi shchye b'dye pusta i gradovyettye vi pustinya. togava zhyemyata shchye sye radva na s'botitye si pryed

vsichkoto vryemye dokato ye pusta, i dokato viye styte v zhyemyata na nyepriyatylitye si; togava shchye sye uspokoi zhyemyata i shchye sye radva na s'botitye si. pryed vsichkoto vryemye, kogato ye zapustyala, shchye si pochiva, zashchoto nye si ye pochivala v d'lzhimitye ot vas s'boti, kogato viye zhivyeyekhtye v nyeya. i na ostanalitty ot vas shchye vlozha strakh v s'rtsyeto im v zhyemitye na nyepriyatylitye im; shum ot poklatyen list shchye gi pognye, i shchye byagat, kato byagashchi ot nozh; i shchye padat, kogato nikoi nye gi goni. shchye padat yedin v'rkuh drug, kato chye li pryed nozh, kogato nikoi nye gi goni; i shchye b'dyette byezsilni da ustoitye pryed nyepriyatylitye si. shchye poginyettye myezhdu naroditye; i zhyemyata na nyepriyatylitye vi shchye vi poyadye. ostanalitty ot vas shchye sye stopyat za byezzakoniya si v zhyemitye na nyepriyatylitye si; a oshchye za byezzakoniya na bashchitye si shchye sye stopyat za yedno s tyakh. no ako izpovyadat byezzakoniyyeto si i byezzakoniyyeto na bashchitye si v pryest'plyeniyyeto, koyeto sa izv'rshili protiv myenye, i oshchye, chye sa khodili protivno na myenye, i chye az khodikh protivno na tyakh i gi otvyedokh v zhyemyata na nyepriyatylitye im, - ako togava sye smiri yezichyetskoto yevryeiski: nyeobryazanoto. im s'rtsye, i priymat nakazaniyyeto na byezzakoniyyeto si, togava shchye spomnya zavyyeta si s yakova; oshchye zavyyeta si s isaaka i zavyyeta si s avraama shchye spomnya; shchye spomnya i zhyemyata. i zhyemyata kato shchye b'dye napusnata ot tyakh, shchye sye radva na s'botitye si, kato stoi pusta byez tyakh; i tyte shchye priymat nakazaniyyeto za byezzakoniyyeto si, za gdyeto otkhv'rlikha s'dbitye mi i za gdyeto dushata im sye otrvati ot povyelyeniya mi. no i taka, kaktso sa v zhyemyata na nyepriyatylitye si, nyama da gi otkhv'rly, nito shchye sye otrvatya ot tyakh do tam shchoto da gi iztryebya i da narusha zavyyeta si s tyakh; zashchoto az s'm navstryechu tyekhyen bog; no zaradi tyakh shchye si spomnya zavyyeta, koito napravikh s praottsiyye im, koito s'm izvyel iz yegipyetskata zhyemya pryed ochitye na naroditye, za da b'da tyekhyen bog, az s'm iyeova. tiya sa povyelyeniya, s'dbitye, i zakonitye, koito navstryechu napravi myezhdu syebye si i izrailtyanitye, chryez moisyye, na sinaiskata planina.

27

navstryechu govori oshchye na moisyye, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kato im kazhyesh: kogato nyakoi napravi obryek, ti da napravish otsyenkata na litsata za navstryechua. yeto kakva tryabva da b'dye otsyenkata ti: na m'zhko litsye ot dvadyesyet godini do shyestdyesyet godini otsyenkata ti da b'dye pyetdyesyet sryeb'rni sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto. i ako ye zhyenskoye litsye, otsyenkata ti da b'dye tridyesyet sikli. ako ye litsye ot pyet godini do dvadyesyet godini, otsyenkata ti da b'dye za m'zhko dvadyesyet sikli, a za zhyenskoye dyesyet sikli. ako ye litsye ot yedin myesyets do pyet godini, otsyenkata ti da b'dye za m'zhko pyet sryeb'rni sikli; a za zhyenskoye otsyenkata ti da b'dye tri sryeb'rni sikli. i ako ye litsye ot shyestdyesyet godini nago-

rye, otsyenkata ti da b'dye pyetnadyesyet sikli, ako ye m'zhko, i dyesyet sikli, ako ye zhyensko. no ako chovyek't ye po-siromakh otkolkoto si go otsyenil, da sye pryedstavi pryed svyeshchyenika, i svyeshchyenik't da go otsyeni iznovo; nyeka go otsyeni svyeshchyenik't sporyed sryedstvata na onzi, koito ye napravil obryeka. ako obryek't ye za zhyvotno ot oniya, koito sye prinasyat navstryechuu, vsichko shcho dava nyakoi navstryechuu ot tyakh shchye b'dye svyeto. da go nye promyeni, nito da zamyeni dobro zhyvotno s losho ili losho s dobro; i ako nyakoga zamyeni zhyvotnoto s zhyvotno, togava i yednoto i drugoto, koyeto go ye zamyenilo, shchye b'dat svyeti. no ako obryek't ye za nyakoye nyechisto zhyvotno, ot oniya, koito nye sye prinasyat navstryechuu, togava da pryedstavi zhyvotnoto pryed svyeshchyenika; i svyeshchyenik't da go otsyeni sporyed kaktto ye dobro ili losho; po tvoyata otsyenka, o svyeshchyenichye, taka shchye b'dye. no ako poiska chovyek't da go otkupi, to v'rkuh tvoyata otsyenka da pridadye pyetata i chast. kogato nyakoi posvyeti k'shchata si da b'dye svyeta navstryechuu, to svyeshchyenik't da ya otsyeni, sporyed kaktto ye dobra ili losha; kaktto ya otsyeni svyeshchyenik't, taka shchye ostanye. no ako onya, koito ya posvyeti, poiska da si otkupi k'shchata, nyeka pridadye na paritye, s koito si ya otsyenil, pyetata im chast, i shchye b'dye nyegova. ako nyakoi posvyeti navstryechuu chast ot nivata, koyato s'stavlyava prityezhaniyeto mu, otsyenkata ti da b'dye sporyed syemyeto, koyeto mozhye da sye zasyeye v nyeya; yedin kor yechyemichyeno syemye da sye tsyeni za pyetdyesyet sryeb'rni sikli. ako posvyeti nivata si ot yubilyeinata godina, to po tvoyata otsyenka shchye ostanye. no ako posvyeti nivata si slyed yubilyeya, svyeshchyenik't da mu pryemyetnye paritye sporyed godinitye, koito ostavat do yubilyeinata godina, i sporyed tova da sye spadnye ot otsyenkata ti. no ako toya, koito ye posvyetil nivata, poiska nyakoga da ya otkupi, nyeka pridadye na paritye, s koito si ya otsyenil, pyetata im chast, i shchye stanye nyegova. obachye, ako nye otkupi nivata, ili ako ye prodal nivata drugimu, da sye nye otkupuva vyeche; a kogato sye osvobodil nivata v yubilyeya, shchye b'dye svyeta navstryechuu kato niva obryechyena; shchye b'dye prityezhaniye na svyeshchyenika. i ako nyakoi posvyeti navstryechuu niva, koyato ye kupil, koyato, obachye, nye ye chast ot nivata s'stavlyavashcha prityezhaniyeto mu, svyeshchyenik't da mu pryemyetnye tsyenata i do yubilyeinata godina, sporyed tvoyata otsyenka; i v s'shchiya dyen nyeka dadye otsyenyenoto ot tyebye, kato svyeto navstryechuu. v yubilyeinata godina nivata da sye v'rnye na onzi, ot kogoto ye bila kupyena, siryech, na onzi, komuto sye pada zyemyata kato prityezhaniye. i vsichkitye tvoi otsyenki da stavat sporyed sik'la na svyetilishchyeto; sik'l't da ye ravyen na dvadyesyet gyeri. no nikoi da nye posvyeshchava p'rvorodnoto myezhdu zhyvotnitye, koyeto, kato p'rvorodno, prinadlyezhi navstryechuu; govyedo ili ovtsa, navstryechuno ye. i ako ye ot nyechistitye zhyvotni, nyeka go otkupi sporyed tvoyata otsyenka, kato pridadye v'rkuh nyeya pyetata

i chast; ili, ako sye nye otkupuva, nyeka sye prodadye sporyed tvoyata otsyenka. no nito da sye prodadye, nito da sye otkupi nyeshcho obryechyeno, koyeto bi obryek'l nyakoi navstryechuu ot onova shcho ima, bilo chovyek ili zhyvotno ili niva ot prityezhaniyeto si; vsyako nyeshcho obryechyeno ye pryesyeto navstryechuu. nikoye obryechyeno nyeshcho, obryechyeno ot chovyek, da nye sye otkupi; to tryabva nyepryemyenno da sye um'rtvi. vsyeki dyesyet'k ot zyemyata, bilo ot posyevitye na zyemyata, ili ot ploda na d'rvyeta, ye navstryechuyen; svyet ye navstryechuu. ako nyakoi poiska da otkupi nyeshcho ot dyesyet'ka si, nyeka pridadye pyetata chast na tsyenata mu. i vsyeki dyesyet'k ot chyerda i ot stada, dyesyet'k't ot vsichko shcho minava pri pryebroyavanye pod zhyez'la, da b'dye svyet na navstryechua. da nye izdirva posvyetityelyat dobro li ye zhyvotnoto ili losho, nito da go promyeni; no ako go promyeni nyakoga, to i yednoto i drugoto, koyeto go ye zamyenilo, da b'dat svyeti; zhyvotnoto da sye nye otkupuva. tiya sa zapovyeditye, koito navstryechu zapovyada na moisyeya za izraitlyanitye na sinaiskata planina.

i navstryechu, govoryeiki na moisyeya v sinaiskata pustinya, v shat'ra za sryeshchanye, na p'rviya dyen ot vtoriya myesyets na vtorata godina otkak izlyazokha iz yegippyetskata zyemya, kaza: pryebroitye tsyaloto obshchystvo izrailtyani po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, kato broitye po imye vsichki ot m'zhki pol yedin po yedin. vsichki v izrailya ot dvadyesyet godini nagorye, koito mogat da izlizat na boi, ti i aaron pryebroitye gi sporyed ustanovenitye im voinstva. i zayedno s vas da ima po yedin chovyek ot vsyako plyemye, ot koito vsyeki da b'dye glava na bashchiniya si dom. i yeto imyenata na m'zhyetye, koito shchye stoyat zayedno s vas: ot ruvima, yelisur, syediuroviyat sin; ot simyeona, syelumil, surisadayeviyat sin; ot yuda, naason, aminadavoviyat sin; ot isakhara, natanail, suaroviyat sin; ot zavulona, yeliav, khyelonoviyat sin; ot iosifovitye potomtsi: ot yefryema, yelisama, amiodoviyat sin, a ot manasiya, gamaliil, fyedasuoviyat sin; ot vyeniamina, avidan, gyedyeoniyeviyat sin; ot dana, akhiyezyer, amisadayeviyat sin; ot asira, fagyeil, okhranoviyat sin; ot gada, yelasaf, dyeuiloviyat sin; ot nyefatalima, akhiryey, yenanoviyat sin. tiya byakha izbranitye ot obshchystvoto, nachalnitse na bashchinitye si plyemyena, glavi na izrailyevitye khilyadi. i t'i, moiseyi i aaron, kato vzyekha tiya m'zhye, koito sa bili spomenati po imye, svikakha tsyaloto obshchystvo na p'rviya dyen ot vtoriya myesyets; i tye sye zapisakha yedin po yedin po syemyeistvata si, po bashchinitye si domovye, sporyed chisloto na imyenata na m'zhyetye ot dvadyesyet godini i nagorye. kakto zapovyada navstryechu na moisyeya, taka toi gi izbroi v sinaiskata pustinya. potomtsitye na ruvima, p'rvorodniya na izrailya, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata, yedin po yedin, vsichki ot m'zhki pol ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot ruvimovoto plyemye, byakha chyetriridyetsy i shyest khilyadi i pyetstotin dushi. ot simyeontsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, koito sye pryebroikha po chisloto na imyenata, yedin po yedin, vsichki ot m'zhki pol ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito, mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot simyeonovoto plyemye, byakha pyetdyesyet i dyevyet khilyadi i trista dushi. ot gadtsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot gadovoto plyemye, byakha chyetriridyetsy i pyet khilyadi shyeststotin i pyetdyesyet dushi. ot yudyeitsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot yudovoto plyemye, byakha syedyemdyesyet i chyetrii khilyadi i shyeststotin dushi. ot isakhartsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nago-

rye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot isakharovoto plyemye, byakha pyetdyesyet i chyetrii khilyadi i chyetristotin dushi. ot zavulontsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot zavulonovoto plyemye, byakha pyetdyesyet i syedym khilyadi i chyetristotin dushi. ot iosifovitye potomtsi: sirych, ot yefryemtsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot yefryemovoto plyemye, byakha chyetriridyetsy khilyadi i pyetstotin dushi; a ot manasiitsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot manasiyevoto plyemye, byakha tridyetsy i dyve khilyadi i dvysta dushi. ot vyeniamintsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot vyeniaminovoto plyemye, byakha tridyetsy i pyet khilyadi i chyetristotin dushi. ot dantsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot danovoto plyemye, byakha shyestdyesyet i dyve khilyadi i syedymstotin dushi. ot asirtsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot asirovoto plyemye, byakha chyetriridyetsy i yedna khilyada i pyetstotin dushi. ot nyefatalimtsitye, pokolyeniya im po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovye, po chisloto na imyenata ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki, koito mozhyekha da izlizat na boi, pryebroyni ot nyefatalimovoto plyemye, byakha pyetdyesyet i tri khilyadi i chyetristotin dushi. tiya sa izbroynitye, koito pryebroikha moiseyi, aaron i dvanadyesyettye m'zhye izrailvey p'rvyentsi, vsyeki yedin za bashchiniya si dom. i t'i, vsichkitye pryebroyni ot izrailtyanitye po bashchinitye im domovye, ot dvadyesyet godini i nagorye, vsichki myezhdu izrailya, koito mozhyekha da izlizat na boi, vsichkitye pryebroyni byakha shyeststotin i tri khilyadi pyetstotin i pyetdyesyet dushi. a lyevititye nye byakha pryebroyni pomyezhdu im po bashchinoto im plyemye. zaschoto navstryechu, govoryeiki na moisyeya, byeshye ryek'l: samo lyeviyevoto plyemye da nye pryebroish, nito da vzyemyesh chisloto im myezhdu izrailtyanitye; no da postavish lyevititye za nastoyateli na skiniyata, za plochitye na svidyetyelstvoto, i na vsichkitye nyeini pri-nadlyezhnosti, i na vsichkitye nyeini vyeschki; tye da nosyat skiniyata i vsichkitye nyeini pri-nadlyezhnosti, i tye da v'rshat sluzhyeniyeto okolo nyeya, i da postavyat stana si okolo skiniyata. i kogato

tryabva da sye diga skiniyata, lyevititye da ya snyemat; i kogato tryabva da sye razp"va skiniyata, lyevititye da ya postavyyat; a chuzhdyenyetsy, koito bi sye priblizhil do nyeya, da sye um"rtvi. i izrailtyanitye da postavyyat shatrityete si, vsyeki v stana si i vsyeki pri znamyeto si, sporyed ustroyenititye si voinstva. a lyevititye da postavyyat shatrityete si okolo skiniyata za plochititye na svidyetyelstvoto, za da nye padnye gnyav v"rkuu obshcheystvoto na izrailtyanityete; i lyevititye da pazyat zar"chanoto za skiniyata na svidyetyelstvoto. i izrailtyanititye storikha taka; nap"lno kakkto navstryechu zapovyada na moisyeya, taka napravikha.

2

i navstryechu govori na moisyeya i aarona, kazvaiki: izrailtyanititye nyeka postavyyat shatrityete si, vsyeki pri znamyeto si, s"s znakovyetye na bashchinyi si dom; sryeshchu shat"ra za sryeshchanye da postavyyat shatrityete si izokolo. tiya, koito postavyyat shatrityete si ot pryednata strana, k"m iztok, da b"dat ot znamyeto na yudoviya stan, sporyed ustroyenititye si voinstva; i nachalnik na yudeytsitye da b"dye naason, aminadavoviyat sin. (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha syedyemdyesyete i chyetyiri khilyadi i shyeststotin dushi). do nyego da postavyyat shatrityete si isakharovoto plyemye; i nachalnik na isakhartsitye da b"dye natanail, suaroviyat sin; (a nyegovoto mnozhyestvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha pyetdyesyete i chyetyiri khilyadi i chyetyiristotin dushi); i zavulonovoto plyemye; i nachalnik na zavulontsitye da b"dye yeliav, khylonoviyat sin; (a nyegovoto mnozhyestvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha pyetdyesyete i syedem khilyadi i chyetyiristotin dushi. vsichkititye pryebroyeni v yudoviya stan byakhha sto i osyemdyesyete i shyest khilyadi i chyetyiristotin dushi, sporyed ustroyenititye im voinstva). tye da sye digat p"rvi. k"m yug da b"dye znamyeto na ruvimoviya stan, sporyed ustroyenititye im voinstva; i nachalnik na ruvimtsitye da b"dye yelisur, syediuroviyat sin. (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha chyetyridesyete i shyest khilyadi i pyetstotin dushi). do nyego da postavyyat shatrityete si simyeonovoto plyemye; i nachalnik na simyeontsitye da b"dye syelumuil, surisadayeviyat sin; (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha pyetdyesyete i dyevyete khilyadi i trista dushi) i gadovoto plyemye; i nachalnik na gadsitye da b"dye yelisaf, dyeuilioviyat sin; (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha chyetyridesyete i pyet khilyadi shyeststotin i pyetdyesyete dushi. vsichkititye pryebroyeni v ruvimoviya stan byakhha sto i pyetdyesyete i yedna khilyada chyetyiristotin i pyetdyesyete dushi, sporyed ustroyenititye im voinstva). tye da sye vdigat vtori. poslye da sye diga shat"ra za sryeshchanye, s"s stana na lyevititye vsryed stanovyetye; kakkto sa postavili shatrityete si, taka i da sye digat, vsyeki na ryeda si pri znamyeto si. k"m zapad da b"dye znamyeto na yefryemoviya stan, sporyed ustroyenititye im voinstva; i nachalnik na yefryemtsitye da b"dye yelisama, ami-

udoviyat sin. (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha chyetyridesyete khilyadi i pyetstotin dushi). do nyego da b"dye manasiyevoto plyemye; i nachalnik na manasiitsitye da b"dye gamaliil, fyedasuoviyat sin; (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha tridyesyete i dyve khilyadi i dyvesta dushi); i vyeniamiyevoto plyemye; i nachalnik na vyeniamintsitye da b"dye avidan, gyedyeonoviyat sin; (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha tridyesyete i pyet khilyadi i chyetyiristotin dushi. vsichkititye pryebroyeni v yefryemoviya stan byakhha sto i osyem khilyadi i sto dushi, sporyed ustroyenititye si voinstva). tye da sye digat tryeti. k"m syevyer da b"dye znamyeto na danoviya stan, sporyed ustroyenititye im voinstva; i nachalnik na dantsitye da b"dye akhiyezzer, amisadayeviyat sin. (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha shyestdyesyete i dyve khilyadi i syedemstotin dushi). do nyego da postavyyat shatrityete si asirovoto plyemye; i nachalnik na asirtsitye da b"dye fageuil, okhranoviyat sin; (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha chyetyridesyete i yedna khilyada i pyetstotin dushi); i nyefaltimovoto plyemye; i nachalnik na nyefaltimtsitye da b"dye akhiryee, yenanoviyat sin; (a nyegovoto voinstvo, siryech, pryebroyenititye ot tyakh, byakhha pyetdyesyete i tri khilyadi i chyetyiristotin dushi. vsichkititye pryebroyeni v danoviya stan byakhha sto pyetdyesyete i syedem khilyadi i shyeststotin dushi). tye da sye digat poslednyi pri znayenata si. tiya sa pryebroyenititye ot izrailtyanitye po bashchinititye im domovyete; vsichki, koito byakhha pryebroyeni v stanovyetye po ustroyenititye im voinstva, byakhha shyeststotin i tri khilyadi pyetstotin i pyetdyesyete dushi. a lyevititye nye byakhha pryebroyeni myezhdu izrailtyanitye, sporyed kakkto navstryechu zapovyada na moisyeya. i t"i, izrailtyanititye pravyyekha nap"lno tova shcho navstryechu zapovyada na moisyeya; taka postavyyakha shatrityete si pri znayenata si, taka sye i digakha, vsyeki sporyed syemyeystvata si, po bashchinititye si domovyete.

3

a yeto pokolyeniyata na aarona i moisyeya v"v vryemyeto, kogato navstryechu govori na moisyeya na sinaiskata planina. yeto i imyenata na aaronovitye sinovyete: nadav, p"rvorodniyat mu, aviud, yelyeazar i itamar. tiya sa imyenata na aaronovitye sinovyete, pomazanititye svyeshchyenitsi, koito moisyeei posvyeti, za da svyeshchyenodeystvuvat. a nadav i aviud umryakha pryed navstryechua, kato prinasyakha chuzhd og"n pryed navstryechua v sinaiskata pustinya; i nyamakha chada; a yelyeazar i itamar svyeshchyenodeystvuvakha v pris"stvityeto na bashsha si aarona. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: pryivedi lyeviyevoto plyemye i pryedstavi gi pryed svyeshchyenika aarona, za da mu sluguvat. nyeka pazyat zar"chanoto ot nyego i zar"chanoto ot tsyaloto obshcheystvoto pryed shat"ra za sryeshchanye, za da v"rshat sluzhyeneto okolo skiniyata. i nyeka pazyat vsichkititye prinadlyezhnosti na shat"ra za sryeshchanye, i zar"chanoto ot izrailtyanitye,

za da v"rshat sluzhnyeneto okolo skiniyata. i da dadyesh lyevitinye na aarona i na sinovyetye mu: tye sa dadyeni vsyetsyalo nyemu ot strana na izrailtyanite. a aarona i sinovyetye mu da postavish da v"rshat svyeshchychenicheskiye si sluzhbi; a chuzhdzhenyets't, koito bi sye priblizhil, da sye um"rtvi. navstryechu oshchye govori na moisyeya, kazvaiki: yeto, az vzyekh lyevititye izmyezhdu izrailtyanite, vmyesto vsichkiye p"rvorodni ot izrailtyanite, koito otvaryat utroba; lyevititye shchye b'dat moi. zashchoto vsyako p"rvorodno ye moye; v dyenya, kogato porazikh vsyako p"rvorodno v yegipyetskata zymya, az osvyetikh za syebye si vsyako p"rvorodno v izrailya, i chovye i zhivotno; moy shchye b'dat. az s'm iyeova. i navstryechu govori na moisyeya v sinaiskata pustinya, kazvaiki: pryebroii lyevitsitye sporyed bashchinitye im domovye, po syemyeystvata im; da pryebroish vsichkiye m"zhki ot yedin myesyets i nagorye. i t'i, moiseyi gi pryebroii sporyed navstryechunoto slovo, kakto mu byeshye zapovyadano. a sinovyetye na lyevi pyechatna gryeshka v izdaniyeto ot 1940 g. tryabva da b'dye "lyevii", po imyenata si, byakha tiya: girson, kaat i myerarii. i yeto imyenata na girsonitsitye po syemyeystvata im: livnii i syemyei; i kaattsitye po syemyeystvata im: amram, isaar, khyevron i oziil; i myerariitsitye po syemyeystvata im: maalii i musii. tiya sa syemyeystvata na lyevitsitye, sporyed bashchinitye im domovye. ot girsona proizlyezye syemyeystvoto livniyevo i syemyeystvoto syemyeystvo; tiya sa syemyeystvata na girsonitsitye. pryebroyenitye ot tyakh po chisloto na vsichkiye m"zhki ot yedin myesyets i nagorye, koito sye pryebroikha ot tyakh, byakha syedyem khilyadi i pyetstotin dushi. syemyeystvata na girsonitsitye da postavayt shatritye si zad skiniyata k'm zapad. i nachalnik na bashchiniya dom na girsonitsitye da b'dye yeliasaf, lailoviyat sin. a pod grizhata na girsonitsitye v shat"ra za sryeshchanye da b'dat skiniyata, shat"r't, pokriv't mu, zakrivkata za vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, dvornitye zavyesy, zakrivkata za vkhoda na dvora, koito ye okolo skiniyata i oltar't i v"zhata mu za tsyalata mu sluzhba. ot kaata proizlyezye syemyeystvoto na amramovtsitye, i syemyeystvoto na isaarovtsitye, i syemyeystvoto na khyevronovtsitye, i syemyeystvoto na oziilovtsitye; tiya sa syemyeystvata na kaatovtsitye. sporyed chisloto na vsichkiye m"zhki ot yedin myesyets i nagorye, imashye osyem khilyadi i shyeststotin dushi, koito pazykha por"chanoto za svyetilishchyeto. syemyeystvoto na kaatovtsitye da postavayt shatritye si otk'm yuzhnata strana na skiniyata. i nachalnik na bashchiniya dom ot syemyeystvata na kaatovtsitye da b'dye yeliasaf, oziiloviyat sin. a pod tyakhnata grizha da b'dat kovchyg't, trapezata, svyetilnik't, oltaritye, prinaidlyezhnostitye na svyetilishchyeto, s koito sluzhat, zakrivkata i vsichko, koito prinadlyezhi na sluzhбата mu. i yelyeazar, sin na svyeshchyenika aarona, da b'dye nachalnik nad lyevitskiye nachalnitsi i da nadzirava oniya, koito pazyat zar"chanoto za svyetilishchyeto. ot myerariya proizlyezye syemyeystvoto na maalievtsitye i syemyeystvoto na musiyevtsitye;

tiya sa myerariyevitye syemyeystva. koito ot tyakh sye pryebroikha, sporyed chisloto na vsichkiye m"zhki ot yedin myesyets i nagorye, byakha shyest khilyadi i dyvesta dushi. i nachalnik na bashchiniya dom ot syemyeystvata na myerariyevtsitye da b'dye suriil, avikhailoviyat sin. tye da postavayt shatritye si otk'm syevyernata strana na skiniyata. i pod grizhata, naznachyena na myerariitsitye, da b'dat d'skitye na skiniyata, lostovetye i, st'lbovyetye i, podlozhkitye i, vsichkiye i pribori, vsichko, koito prinadlyezhi na sluzhбата i, st'lbovyetye na okoliniya dvor, podlozhkitye im, kolchyetata im i v"zhata im. tiya, koito shchye postavayt shatritye si pryed litsyeto na skiniyata k'm iztok, pryed shat"ra za sryeshchanye k'm izgryev sl"ntsy, da b'dat moiseyi i aaron i sinovyetye mu, koito da imat grizha za svyetilishchyeto, sirych, grizha za izrailtyanite; i chuzhdzhenyets, koito bi sye priblizhil, da sye um"rtvi. vsichkiye pryebroieni ot lyevititye, koito moiseyi i aaron pryebroikha po syemyeystvata im, po navstryechunata zapovyed, vsichkiye m"zhki ot yedin myesyets i nagorye, byakha dvadyesyet i dyve khilyadi dushi. i navstryechu ryechye na moisyeya: pryebroii vsichkiye m"zhki p"rvorodni ot izrailtyanite ot yedin myesyets i nagorye i vzyemi chisloto na imyenata im. i da vzyemyesh lyevititye za myenye, (az s'm navstryechu) vmyesto vsichkiye p"rvorodni myezhdu izrailtyanite, i dobit'ka na lyevititye vmyesto vsichkiye p"rvorodni myezhdu dobit'ka na izrailtyanite. i t'i, moiseyi pryebroii vsichkiye p"rvorodni myezhdu izrailtyanite, sporyed kakto navstryechu mu zapovyada; i vsichkiye m"zhki p"rvorodni kato sye izbroikha po imye ot yedin myesyets i nagorye, sporyed pryebroyavanyeto im, byakha dvadyesyet i dyve khilyadi dyvesta i syedyemdyesyet i tri dushi. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: vzyemi lyevititye, vmyesto vsichkiye p"rvorodni myezhdu izrailtyanite, i dobit'ka na lyevititye, vmyesto tyekhnitya dobit'ki; i lyevititye shchye b'dat moi. az s'm navstryechu. a za otkupvanye na dyvestaty syedyemdyesyet i tri dushi, s koito p"rvorodnitye myezhdu izrailtyanite sa povechye ot lyevititye, da vzyemyesh po pyet sikli na glava; sporyed sik'la na svyetilishchyeto da gi vzyemyesh (yedin sik'l ye ravyen na dvadyesyet gyeri); i paritye na otkupa ot oniya, koito sa povechye, da dadyesh na aarona i na sinovyetye mu. i taka, moiseyi vzye paritye na otkupa ot oniya, koito byakha povechye ot izkupyenitye chryez raznyana s lyevititye; ot p"rvorodnitye na izrailtyanite vzye paritye, khilyada trista i shyestdyesyet i pyet sikli sporyed sik'la na svyetilishchyeto. i moiseyi dadye paritye ot otkupa na aarona i na sinovyetye mu, sporyed navstryechunoto slovo, kakto navstryechu zapovyada na moisyeya.

4

i navstryechu govori na moisyeya i aarona, kazvaiki: izmyezhdu lyevitsitye pryebroii kaattsitye po syemyeystvata im, po bashchinitye im domovye, ot tridyesyet godini i nagorye do pyetdyesyet godini, vsichki, koito vlyzat v otryeda da v"rshat rab-

ota v shat"ra za sryeshchanye. yeto, sluzhbata na kaattsitye v shat"ra za sryeshchanye shchye b'dye okolo pryevsyetyitye nyeshcha: kogato sye diga stan"t, aaron i sinovyetye mu shchye prist"pvat i shchye snyemat zakrivalnata zavyesa, shchye zakriyat s nyeya kovcheyga za plochitye na svidyetyelvoto, i shchye turyat na nyego pokriv ot yazovski ili, dyelfinovii. i taka i v slyednitye stikhovy. kozhi, a otgorye shchye razprostrat plat tsyal ot sin'o i shchye provrat v"rlinitye mu. v"rkhu trapyezata na pris"tvyenyitye khlyabovy shchye razprostrat sin plat, na koito shchye turyat blyudata, tyemyan-nitsitye, tasovyetye i polivalkiye za polivanyeto; i postoyannitye khlyabovy shchye b'dat na nyeya; i v"rkhu tyakh shchye razprostrat chyervyen plat, i nyego shchye pokriyat s pokriv ot yazovski kozhi, i shchye provrat v"rlinitye i. poslye shchye vzyemat sin plat i shchye pokriyat svyetilnika za osvetyeleniyeto, svyetalata mu, shchipsitye mu, pyepelnitsitye mu i maslyenitsitye mu, s koito si sluzhat okolo nyego; i shchye turyat nyego i vsichkiye mu pribori v"trye v pokriv ot yazovski kozhi i shchye go okachat na lost. a v"rkhu zlatniya oltar shchye razprostrat sin plat, i nyego shchye pokriyat s pokriv ot yazovski kozhi, i shchye provrat v"rlinitye mu. shchye vzyemat i vsichkiye mu sluzhyebni pribori, s koito sluzhat v svyetoeto myasto, i shchye gi turyat v sin plat, shchye gi pokriyat s pokriv ot yazovski kozhi i shchye gi okachat na lost. togava, kato ochistyat pyepylta ot oltara, shchye razprostrat na nyego morav plat, i shchye polozhat na nyego vsichkiye mu pribori, s koito si sluzhat okolo nyego, - v"glyenitsitye, vil-itsitye, lopatitye i lyegenyitye, vsichkiye pribori na oltara, - i shchye razprostrat v"rkhu nyego pokriv ot yazovski kozhi i shchye provrat v"rlinitye mu. i kato sv"rshat aaron i sinovyetye mu s pokri-vanyeto na svyetyitye vyeshchi i vsichkiye svyeti pri-bori, kogato tryabva da sye diga stan"t, togava da prist"pvat kaattsitye; za da gi nosyat: no da sye nye dokosvat do svyetyitye nyeshcha, za da nye um-rat. tiya nyeshcha ot shat"ra za sryeshchanye shchye nosyat kaattsitye. i yelyeazar, sin na svyeshchyenika aarona, shchye ima nadzor nad masloto za osvye-lyenyeto, blagoukhanniya tyemyan, postoyanniya khlyebyen prinos i miroto za pomazvanye, - nadzor nad tsyalata skiniya i nad vsichkiye nyeshcha, koito sa v nyeya, - nad svyetilshchyeto i prinadlyezhnos-titye mu. navstryechu govori oshchye na moisyeya i aarona, kazvaiki: da nye iztryebitye izmyezhdu lyevi-titye plyemyeto na syemyeistvata na kaatovtsitye; no, za da ostanat zhivi i da nye umrat, kogato prist"pvat pri pryevsyetyitye nyeshcha, pravetye im taka: aaron i sinovyetye mu da vlizat i da gi postavyat vsyekigo na sluzhbata mu i na tovara mu; no tye da nye vlizat da vidyat svyetyitye nyeshcha ni za minutka, za da nye umrat. navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: taka s"shcho pryebroi girsontsitye po bashchinitye im domovy, po syemyeistvata im; ot tridyesyet go-dini i nagorye do pyetdyesyet godini da gi pryebroish, vsichki, koito vlizat v otryeda, za da v"rshat sluzhbata na shat"ra za sryeshchanye. yeto sluzhbata na syemyeistvata na girsontsitye pri sluguvanyeto im i pri nosyenyeto im na tovari: shchye nosyat

zavyesitye na skiniyata i shat"ra za sryeshchanye, pokriva mu, pokriva ot yazovski kozhi, koito ye otgorye mu, i zakrivkata na vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, i dvornitye zavyesi, zakrivkata na vratata pri vkhoda na dvora, koito ye okolo skiniya-ta i oltara, v"zhata im, vsichkiye pribori za sluzh-bata im i kakkvoto ye potrebno za tiya nyeshcha; taka tye shchye sluguvat. vsichkoto sluzhyenye na girsonovtsitye, odnosno vsichkoto im nosyeny na tovari i vsichkoto im sluguvanye, shchye b'dye sporyed povyeleniyeto na aarona i na sinovyetye mu; i viye shchye im opryedyelyatye vsyako nyesh-cho, koyeto tye sa dl"zhni da nosyat. tova ye sluzh-bata na syemyeistvata na girsonovtsitye v shat"ra za sryeshchanye; i zar"chanoto na tyakh shchye b'dye pod nadzora na itamara, sin na svyeshchyenika aarona. shchye pryebroish i myerariitsitye po sye-myeistvata im, po bashchinitye im domovy; ot tridyesyet godini i nagorye do pyetdyesyet godini shchye gi pryebroish, vsichki, koito vlizat v otryeda, za da v"rshat sluzhbata na shat"ra za sryeshchanye. i yeto nyeshchata, koito sa dl"zhni da nosyat pryeb vsichkoto si sluguvanye v shat"ra za sryeshchanye: d"skitye na skiniyata, lostovyetye i, st"lbovyetye i, podlozhkitye i i st"lbovyetye na okoliniya dvor, pod-lozhkitye im, kolchyetata im, v"zhata im, zayedno s vsichkiye im pribori i vsichko shcho im prinad-lyezhi; i da opryedyelyatye po imye vyeshchitye, koito tye sa dl"zhni da nosyat. tova ye sluzhbata na sye-myeistvata na myerariitsitye v"v vsichkoto im slugu-vanye v shat"ra za sryeshchanye, pod nadzora na ita-mara, sin na svyeshchyenika aarona. i t'i, moisyey i aaron i p"rvyentsitye na obshcheystvoto pryebroikha kaatovtsitye po syemyeistvata im i po bashchinitye im domovy, ot tridyesyet godini i nagorye do pyet-dyesyet godini, vsichki, koito vlizakha v otryeda, za da v"rshat sluzhbata na shat"ra za sryeshchanye; i pryebroyenitye ot tyakh po syemyeistvata im byakha dvye khilyadi syedymstotin i pyetdyesyet dushi. tiya sa pryebroyenitye ot syemyeistvata na kaatovtsitye, vsichki, koito sluguvakha v shat"ra za sryeshchanye, koito moisyey i aaron pryebroikha, sporyed katto navstryechu zapovyada chryez moisyeya. a pryebroyenitye ot girsontsitye po syemyeistvata si i po bashchinitye si domovy, ot tridyesyet godini i nago-rye do pyetdyesyet godini, vsichki, koito vlizakha v otryeda, za da v"rshat sluzhbata na shat"ra za sryeshchanye, pryebroyenitye ot tyakh po syemyeistvata im, po bashchinitye im domovy, byakha dvye khilyadi shyeststotin i tridyesyet dushi. tiya sa pryebroyenitye ot syemyeistvata na girsontsitye, vsichki, koito sluguvakha v shat"ra za sryeshchanye, koito moisyey i aaron pryebroikha po navstryechunoto povyeleniye. a pryebroyenitye ot syemyeistvoto na myerariitsitye po syemyeistvata im, po bashchini-tye im domovy, ot tridyesyet godini i nagorye do pyetdyesyet godini, vsichki, koito vlizakha v otryeda da sluguvat v shat"ra za sryeshchanye, pryebroyeni-tye ot tyakh po syemyeistvata im byakha tri khilyadi i dvyesta dushi. tiya sa pryebroyenitye ot sye-myeistvata na myerariitsitye, koito moisyey i aaron pryebroikha, sporyed katto navstryechu zapovyada chryez moisyeya. vsichki, koito byakha pryebroyeni

ot lyevityte, koito moisyey i aaron i izrailleyitye p"rvyentsi pryebroikha, po syemyeystvata im i po bashchinitie im domovye, ot tridyesyet godini i nagorye do pyetydesyet godini, vsichki, koito vlizakha v shat"ra za sryeshchanye da sluguvat i da nosyat tovari, oniya ot tyakh, koito byakha pryebroyeni, byakha osyem khilyadi pyetstotin i osyemdyesyet dushi. pryebroikha sye, sporyed kakto navstryechu zapovyada chryez moisyeya, vsyeki sporyed sluzhbatata si i sporyed tovara si. taka sye pryebroikha ot nyego, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya.

5

i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: zapovyadai na izrailtyanitye da izvyezhdat v"n ot stana vsyeki, koito ye prokazhyen, i vsyeki, koito ima tyechyeniye, i vsyeki, koito ye nyechist ot m"rtvyets. kakto ot m"zhki, taka i ot zhyenski pol izvazhdaitye gi; v"n iz stana gi izvyezhdaitye, za da nye m"rsyat stanovyetye si, vsryed koito az obitavam. i izrailtyanitye storikha taka, i izvyedokha gi v"n ot stana; kakto ryecheye navstryechu na moisyeya, taka storikha izrailtyanitye. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: kazhi na izrailtyanitye: kogato m"zh ili zhyena, kato chovyek, napravi kak"v da ye gryakh, i stori pryest"plyeniye protiv navstryechua, i toya chovyek stanye vinovyen, togava da izpovyada gryekha, koito ye storil, i da pov"rnye onova, za koyeto ye vinovyen i, kato prituri na nyego yedna pyeta chast, da go dadye na onzi, pryed kogoto sye ye provinil. no ako chovyek"t nyama srodnik, komuto da pov"rnye onova, za koyeto sye ye provinil, togava tova, koyeto poradi vinovnostta tryabva da sye pov"rnye na navstryechua, nyeka b"dye na svyeshchyenika, zayedno s ovvyena na umilostivyeniyeto, s koito shchye napravi umilostivyeniyete za nyego. vsyeki v"zvyshayem prinos ot vsichkiye osvyetyeni nyeshcha na izrailtyanitye, koito donasat na svyeshchyenika, nyeka b"dye nyegov. nyegovi da b"dat i posvyetyeniyete nyeshcha ot vsyeki chovyek; vsichko, kakvoto dava nyakoi na svyeshchyenika, nyeka b"dye nyegovo. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kazvaiki im: ako zhyenata na nyakogo pryegryeshi i napravi pryest"plyeniye protiv nyego, kato lyezhi nyakoi s nyeya i izlyeye syemye, i tova sye ukriye ot ochitye na m"zha i, i tya sye oskvyerni taino, byez da ima svidyetyel protiv nyeya, i byez da b"dye khvanata v dyeloto, i doidyete na nyego dukh na ryevnivost i ryevnuva zhyena si, a tya ye oskvyernyena, ili mu doidyete dukh na ryevnivost i ryevnuva zhyena si, a tya nye ye oskvyernyena, togava toya chovyek da dovyedyete zhyena si pri svyeshchyenika i da donyesyete prinos a za nyeya, yedna dyesyeta ot yefa yechymichyeno brashno; no s d"rvyeno maslo da go nye polyeye, nito da turi v"rkuh nyego livan, zashchoto ye prinos za ryevnivost, prinos za spomyen, koito napomnya za byezzakoniye. togava svyeshchyenik"t da ya privyedyete i da ya postavite pryed navstryechua. poslyete svyeshchyenik"t da vzyemyete svyeta voda v pr"styen

s"d; i svyeshchyenik"t da vzyemyete ot pr"stta, koyato ye po pada na skiniyata i da ya turi v"v vodata. i svyeshchyenik"t, kato postavite zhyenata pryed navstryechua, da otkriyete glavata na zhyenata i da turi v r"tsyetye i prinos a za spomyen, prinos a za ryevnivost; i svyeshchyenik"t da ima v r"kata si gorchivata voda, koyato dokarva proklyetiya. i svyeshchyenik"t da ya zak"lnyete, kato ryecheye na zhyenata: ako nye ye lyegnal nyakoi s tyebye i ti nye si sye otklonila v nyechistota, kato si pod zakona na m"zha si, b"di nyepovryedyena ot taya gorchiva voda, koyato dokarva proklyetiya; no ako si pryegryeshila, kato si pod zakona na m"zha si, i si sye oskvyernila i, ako ye lyezhal s tyebye nyakoi osvyen m"zha ti, (togava svyeshchyenik"t da zak"lnyete zhyenata s klyetva na proklyetiya, i svyeshchyenik"t da ryecheye na zhyenata: navstryechu da tye postavite za proklinanye i klyetva v naroda ti, kato napravi navstryechu da izs"khnyete byedroto ti i da sye naduyete koryem"t ti; i da vlyezyete taya voda, koyato dokarva proklyetiya, v"v v"tryeshnostitye ti, i da naduyete koryema ti i da izsushi byedroto ti i zhyenata nyeka ryecheye: amin, amin. poslyete svyeshchyenik"t da napishyete tiya klyetvi na kniga i da gi zalichite s gorchivata voda; i da dadye na zhyenata da izpiyete gorchivata voda, koyato dokarva proklyetiya; i kato vlyezyete v nyeya vodata, koyato dokarva proklyetiya, da stanye gorchiva. togava svyeshchyenik"t da vzyemyete ot r"kata na zhyenata prinos a za ryevnivostta, da podvizhi toya prinos pryed navstryechua i da go prinyesyete na oltara; i svyeshchyenik"t da vzyemyete yedna shyepa ot prinos a za spomyen, da go izgori na oltara i slyed tova da dadye na zhyenata da izpiyete vodata. a kogato ya napoi s vodata, togaz, ako ye oskvyernyena i ye napravila pryest"plyeniye protiv m"zha si, vodata, koyato dokarva proklyetiya, kato vlyezyete v nyeya shchye stanye gorchiva i shchye naduyete koryema i, i byedroto i shchye izs"khnyete; i taya zhyena shchye b"dyete za proklinanye v naroda si. no ako zhyenata nye ye oskvyernyena i ye chista, togava shchye ostanete nyepovryedyena i shchye zachnuva, tova ye zakon"t za ryevnivostta, kogato nyakoya zhyena, kato ye pod zakona na m"zha si, sye oskvyerni, ili kogato doidyete dukh na ryevnivost v"rkuh nyakoi m"zh i ryevnuva zhyena si, togava nyeka postavite zhyenata pryed navstryechua, i svyeshchyenik"t nyeka post"pi s nyeya v"v vsichko sporyed toya zakon. taka m"zh"t shchye b"dyete chist ot byezzakoniye, a zhyenata shchye nosi byezzakoniye si.

6

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kazvaiki im: kogato m"zh ili zhyena napravi izrichyen obryek na naziryeystvo, za da posvyete syebye si navstryechuu, togava da sye otkazvate ot vino i ot spirtni pitiyeta, da nye piyete ot syet ot vino ili ot syet ot spirtni pitiyeta, nito da piyete kakvo da ye pitiyete napravlyeno ot grozdyete, nito da yadyete pryasno ili sukho grozdyete. pryed vsichkoto vryemye na naziryeystvoto si da nye yadyete nishcho, koyeto sye pravi ot lozyete, ot z"rnoto do tsipata. pryed vsichkoto vryemye na naziryeyskiya si obryek

da nye turi br"snach na glavata si; dogdyeto sye izp"lni vryemyeto, koyeto ye obryek"l navstryechuu, shchye b'dye svyet, i nyeka ostavi da rastat kosmitye na glavata mu. pryez vschikoto vryemye na obryeka si, chye shchye b'dye naziryei navstryechuu, da nye sye priblizhi pri m"rtvyets; da sye nye oskvyerni, zaradi bashcha si ili maika si, brata si ili syestra si, kogato umrat; ponyezhye naziryeiskiyat obryek na boga mu ye na glavata mu. pryez vschikoto vryemye na naziryeistvoto si toi ye svyet navstryechuu. i ako nyakoi umrye nyenadyeino pri nyego, i glavata na naziryeistvoto mu sye oskvyerni, togava, v dyenya na ochishchyniyeto si, toi da obr"snye glavata si; na syedmiya dyen da ya obr"snye. a na osmiya dyen da donyesye dyve gurgulitsi ili dyve g"l"bchyeta pri svyeshchyenika pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye; i svyeshchyenik"t da prinyesy yednoto v prinos za gryakh, a drugoto za vsyeizgaryanye; i da napravi umilostiviyeniye za nyego, ponyezhye ye s"gryshhil poradi m"rtvyetsa, i v s"shchiya dyen da osvety glavata mu. slyed tova iznovo da posvyeti navstryechuu dnitye na naziryeistvoto si i da donyesye yednogodishno agnye v prinos za pryest"plyeniye; a po-pryedishnitye dni nyama da sye schitat, zashchoto sye ye oskvyernilo naziryeistvoto mu. i yeto zakon"t za naziryea, kogato sye izp"lni vryemyeto na naziryeistvoto mu: da sye privyedye pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye; i toi da prinyesy v prinos za syebye si navstryechuu yedno m"zhko yednogodishno agnye byez nyedostat"k za vsyeizgaryanye, yedno zhyensko yednogodishno agnye byez nyedostat"k v prinos za gryakh, yedin ovyen byez nyedostat"k za primirityelen prinos, kosh s byezkvasni piti ot chisto brashno, smyesyeni s d"rvyeno maslo, byezkvasni kori, namazani s maslo i khlyebniya im prinos s v"zliyaniyata im. i svyeshchyenik"t da gi pryedstavi pryed navstryechua, i da prinyesye prinosu mu za gryakh i vsyeizgaryanyeto mu; i da prinyesye ovvena za primirityelna zhyertva navstryechuu, s kosha na byezkvasniye khlyabovy; svyeshchyenik"t da prinyesy oshchye khlyebniya prinos s v"zliyaniyeto mu. i naziryeiat da obr"snye glavata na naziryeistvoto si pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye i da vzyemye kosmitye na posvyetyenata si glava i da gi turi na og"nya, koito ye pod primirityelnata zhyertva. i svyeshchyenik"t da vzyemye svaryenata plyeshka na ovvena, yedna byezkvasna pita ot kosha i yedna byezkvasna kora i da gi turi na r"tsyete na naziryea slyed kato obr"snye toi glavata na naziryeistvoto si; i svyeshchyenik"t da gi podvizhi za dvizhim prinos pryed navstryechua; tova, zayedno s g"rditye na dvizhimiya prinos i s byedroto na v"zvishayemiya prinos, ye svyeto na svyeshchyenika; i slyed tova naziryeiat mozhye da piye vino. tova ye zakon"t za naziryea, koito ye napravil obryek i za prinosu mu navstryechuu poradi naziryeistvoto mu, osvyyen onova, koyeto mu dava r"ka; s'glasno s obryeka, koito ye napravil, taka da post"pva sporyed zakona za naziryeistvoto si. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na aarona i na sinovyetye mu, kazvaiki: taka da blagoslavayate izrailtyanitye, kato im govoritye: navstryechu da tye blagoslovi i da

tye opazi! navstryechu da osiyaye s litsyeto si nad tye-bye i da ti pokazhye milost! navstryechu da izdignye litsyeto si nad tyebye i da ti dadye mir! taka da v"zlagat imyeto mi v"rkhu izrailtyanitye; i az shchye gi blagoslavyam.

7

i kogato moiseyi sv"rshi postavyanyeto na skiniyata i pomaza i osvyyeti ya s vschikitye i prinadlyezhnosti, i oltara s vschikitye mu pribori, i gi pomaza i gi osvyyeti, togava izrailleyevitye p"rvyentsi, nachalnit-sitye na bashchinitye im domovy, koito byakha p"rvyentsi na plyemyenata i postavyeni glavni nadziratyeli pri pryebroyavanyeto, donyesokha prinos; i pryedstavikha prinositye si pryed navstryechua, shyst pokriti koli i dvanadyeset vola, po yedna kola ot dvama p"rvyentsi, i po yedin vol ot vsyekigo, i pryedstavikha gi pryed skiniyata. togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: priyemi tiya nyeshcha ot tyakh, i nyeka sluzhat za v"rshenyeto rabotata na shat"ra za sryeshchanye; i dai gi na lyevitye, na vsyekigo sporyed rabotata mu. i t", moiseyi vzye kolitye i volovyetye i gi dadye na lyevitye; dyvetye koli i chyetiritye vola dadye na girsonitsitye, sporyed rabotata im; i chyetiritye koli i osymtye vola dadye na myerariiskitye sinovy, sporyed rabotata im, pod nadzora na itamara, sin na svyeshchyenika aarona. a na kaatsitye nye dadye; zashchoto tyakhnoto rabota v svyetilishchyeto byeshye da nosyat na ramyena. i v dyenya, kogato oltar"t bidye pomazan, p"rvyentsitye prinyesokha za osvyeschavanyeto mu; i p"rvyentsitye prinyesokha prinositye si pryed oltara. i navstryechu ryechye na moisyeya: nyeka prinasyat prinositye si za osvyeschavanyeto na oltara po yedin p"rvyenyets na dyen. i toya, koito prinyesy prinosu si na p"rviya dyen, byeshye naason, aminadavoviyat sin, ot yudovoto plyemye; i prinos"t mu byeshye yedno sryeb"rno blyudo tyezsko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb"ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik"la na svyetilishchyeto; i dyvetye p"lni s chisto brashno, smyesyeno s d"rvyeno maslo, za khlyebniya prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p"lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovvena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos"t na naasona, aminadavoviyat sin. na vtoriya dyen prinyesy natanail, suaroviyat sin, p"rvyenyets"t na isakharovoto plyemye; i za prinosu si prinyesy yedno sryeb"rno blyudo tyezsko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb"ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik"la na svyetilishchyeto; i dyvetye p"lni s chisto brashno, smyesyeno s d"rvyeno maslo za khlyeben prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p"lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovvena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos"t na natanaila, suaroviyat sin. na tryetiya

dyen prinysye p'rvyenets't na zavulontsiye, yeliav, khyelonoviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dvyetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khylybeyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyna, pyet kozyla i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na yeliava, khyelonoviyat sin. na chyetv'rtiya dyen prinysye yelisur, syediuroviyat sin, p'rvyenets't na ruvimsitye. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dvyetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khylybeyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyna, pyet kozyla i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na yelisura, syediuroviyat sin. na pyetiya dyen prinysye p'rvyenets't na simyeontsiye, syelumil, surisadayeviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dvyetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno; s d'rvyeno maslo, za khylybeyen prinos yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyna, pyet kozyla i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na syelumila, surisadayeviyat sin. na shyestiya dyen prinysye p'rvyenets't na gadtsitye, yeliasaf, dyeuiloiviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dvyetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, za khylybeyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyna, pyet kozyla i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na yeliasafa, dyeuiloiviyat sin. na syedmiya dyen prinysye p'rvyenets't na yefryemtsitye, yelisama, amiudoviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridysetsyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dvyetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, za khylybeyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyna, pyet kozyla i pyet

yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na yelisama, amiudivoyat sin. na osmiya dyen prinyesye p'rvyenyets't na manasiitsiye, gamaliil, fyedasuroviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridyesyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dyvetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, za khlyebyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na gamaliila, fyedasuroviyat sin. na dyevyetiya dyen prinyesye p'rvyenyets't na vyeniaminsitye, avidan, gyedyeoniyeviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridyesyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dyvetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khlyebyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na avidana, gyedyeoniyeviyat sin. na dyesyetiya dyen prinyesye p'rvyenyets't na dantsitye, akhiyezzer, amisadayeviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridyesyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dyvetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, za khlyebyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na akhiyezera, amisadayeviyat sin. na yedinadyesyetiya dyen prinyesye p'rvyenyets't na asirtsitye, fagevil, okhranoviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridyesyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dyvetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, za khlyebyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets, yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos't na fageyela, okhranoviyat sin. na dvanadyesyetiya dyen prinyesye p'rvyenyets't na nyeftalimtsitye, akhrirey, yenanoviyat sin. prinos't mu byeshye yedno sryeb'rno blyudo tyezhko sto i tridyesyet sikli; yedin sryeb'ryen lyegyen ot syedymdyesyet sikli, sporyed sik'la na svyetilishchyeto; i dyvetye p'lni s chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, za khlyebyen prinos; yedin zlatyen tyemyannik ot dyesyet sikli, p'lyen s tyemyan; yedin yunyets,

yedin ovyen, yedno yednogodishno agnye za vsyeizgaryanye; yedin kozyel v prinos za gryakh; i za primirityelna zhyertva dva vola, pyet ovyyena, pyet kozyela i pyet yednogodishni agnyeta. tova byeshye prinos^t na akhiryeya, yenanoviyat sin. tiya byakha prinositye ot izrailyevitie p^rvyentsi za osvyeshchavanyeto na oltara v dyenya, kogato bidey pomazan: dvanadyesyet sryeb^rni blyuda, dvanadyesyet sryeb^rni lyegyena i dvanadyesyet zlatni tyemyannika; vsyako sryeb^rno blyudo byeshye ot sto i tridyesyet sikli, i vsyeki lyegyen syedyemdyesyet sikli; vsichkoto sryebro na s^dovyetye byeshye dyve khilyadi i chyetiristotin sikli, sporyed sik^la na svyetilishchyeto; dvanadyesyet zlatni tyemyannika p^rlni s tyemyan; (vsyeki tyemyannik byeshye ot dyesyet sikli, sporyed sik^la na svyetilishchyeto; vsichkoto zlato na tyemyannitsitye byeshye sto i dvadyesyet sikli); vsichkiyat dobit^k za vsyeizgaryanye byeshye dvanadyesyet yunyetsa, dvanadyesyet ovyyena, dvanadyesyet yednogodishni agnyeta, zayedno s khlyebniya im prinos, i dvanadyesyet kozyela v prinos za gryakh; i vsichkiyat dobit^k za primirityelna zhyertva byeshye dvadyesyet i chyetiri yunyetsa, shyestdyesyet ovyyena, shyestdyesyet kozyela i shyestdyesyet yednogodishni agnyeta. taka stana osvyeshchavanyeto na oltara, slyed kato bidey pomazan. i kogato vlyezye moisyey v shat^ra za sryeshchanye, za da govori s boga, togava chu glasa; koito mu govoryeshye otgorye na umilostivilishchyeto, koyeto byeshye v^rkhu kovchyega za plochitye na svidyetyelstvoto myezhdu dvata khyeruvima; i govoryeshye mu.

8

i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na aarona, kazvaiki mu: kogato palish svyetilata, syedyemtye svyetila da svyetyat na pryednata strana na svyetilnika. i aaron napravi taka; zapali svyetilata na svyetilnika taka shchoto da svyetyat na pryednata mu strana, sporyed katto navstryechu zapovyada na moisyeya. i yeto kakva byeshye napravata na svyetilnika: izkovan ot zlato, ot st^tbloto do tsyetyata si byeshye izkovan, sporyed obrazyyetsa, koito navstryechu pokaza na moisyeya, taka napravi toi svyetilnika. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: vzyemi lyevititye izmyezhdu izrailtyanitye, i gi ochisti. i taka da im napravish za ochistvanyeto im: por^si gi s ochistityelna voda, i nyeka obr^snat tsyaloto si tyalo, i izpyerat dryekhitye si, i sye ochistyat. poslye da vzyemat yedin yunyets zayedno s khlyebniya mu prinos ot chisto brashno smesyeno s d^rvyeno maslo; a ti da vzyemyesh drug yunyets v prinos za gryakh. i da privyedyesh lyevititye pryed shat^ra za sryeshchanye, i da s^bryeryesh tsyaloto obshchystvo izrailtyani; i kogato privyedyesh lyevititye pryed navstryechua, nyeka izrailtyanitye polozhat r^ttsyetye si na lyevititye; i aaron da prinyesyey lyevititye pryed navstryechua, kato prinos ot strana na izrailtyanitye, za da v^rshat tye navstryechunata sluzhba. i kato polozhat lyevititye r^ttsyetye si na glavitye na yuntsitye, ti da prinyesyesh yediniya

v prinos za gryakh, a drugiya za vsyeizgaryanye navstryechuu, za da napravish umilostivyyeniye za lyevititye. i da postavish lyevititye pryed aarona i pryed sinovyetye mu, i da gi prinyesyesh kato prinos navstryechuu. taka da otdyeliish lyevititye izmyezhdu izrailtyanitye; i lyevititye shchye b^dat moi. a slyed tova lyevititye da vlyazat, za da sluguvat v shat^ra za sryeshchanye, kogato si gi ochistil i si gi prinyes^t kato prinos. ponyezhye tye mi sa svyetsyalo dadenyi izmyezhdu izrailtyanitye; vmyesto vsichkiye p^rvorodni ot izrailtyanitye, vsichki, koito otvaryat utroba, s^m gi vzyel za syebye si. zashchoto vsichkiye p^rvorodni izmyezhdu izrailtyanitye sa moi, i chovyek i zhivotno; v dyenya, kogato porazikh vsichkiye p^rvorodni v yegipyetskata zyemya, osvetyikh gi za syebye si. a lyevititye vzyekh vmyesto vsichkiye p^rvorodni izmyezhdu izrailtyanitye. lyevititye narochno dadokh na aarona i na sinovyetye mu izmyezhdu izrailtyanitye, za da v^rrshat sluzhyenyeto na izrailtyanitye v shat^ra za sryeshchanye, i da prayat umilostivyyeniye za izrailtyanitye, za da sye nye poyavi yazva myezhdu izrailtyanitye, kogato izrailtyanitye sye priblizhavat pri svyetilishchyeto. togava moisyey i aaron i tsyaloto obshchystvo izrailtyani post^pikha s lyevititye nap^rlno, katto navstryechu zapovyada na moisyeya za lyevititye; taka im storikha izrailtyanitye. i tⁱ, lyevititye sye ochistikha ot gryekhovyyetye si, i izprakha dryekhitye si; i aaron gi prinyesyey kato prinos pryed navstryechua, i aaron napravi za tyakh umilostivyyeniye, za da gi ochisti. i slyed tova lyevititye vlyazokha v shat^ra za sryeshchanye, za da v^rrshat sluzhbat si pryed aarona i pryed sinovyetye mu; sporyed katto navstryechu zapovyada na moisyeya za lyevititye, taka im storikha. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: yeto opryedyelenoto za lyevititye: ot dvadyesyet i pyet godini i nagorye da vlyaz v otryeda, za da v^rrshat sluguvanyeto v shat^ra za sryeshchanye; a ot pyetdyesyet godini da pryestavat da v^rrshat sluguvanye i da nye sluguvat vyeche, no da pomagat na bratyya si v shat^ra za sryeshchanye, da pazyat zar^hchanoto; a sluguvanye da nye v^rrshat. taka da post^pvash s lyevititye, kolkoto za dadenyite im zar^hchvaniya.

9

i v p^rviya myesyets na vtorata godina, otkak izlyazokha iz yegipyetskata zyemya, navstryechu govori oshchye na moisyeya v sinaiskata pustinya, kazvaiki: nyeka napravayt izrailtyanitye paskhata na opryedyelenoto i vryemye. na chyetirinadyesyetiya dyen ot toya myesyets privyecher da ya napravitye, na opryedyelenoto i vryemye; sporyed vsichkiye zakoni za nyeya i sporyed vsichkiye naryedbi za nyeya da ya napravitye. i tⁱ, moisyey kaza na izrailtyanitye da napravayt paskhata. napravikha paskhata na chyetirinadyesyetiya dyen ot p^rviya myesyets privyecher, v sinaiskata pustinya; nap^rlno sporyed katto navstryechu zapovyada na moisyeya, taka napravikha izrailtyanitye. a imashye nyakoi, koito byakha nyechisti, poradi m^rrtvo chovyeshko tyalo, ta nye mozhakha da napravayt paskhata v

onaya dyen; i v s"shchiya dyen tye doidokha pryed moisyeya i pryed aarona, i tiya m"zhye mu ryekokha: niye smye nyechisti, poradi m"rtvo chovyeshko tyalo, zashcho da ni spirat da nye prinyesyem myezhdu izrailityanite navstryechuniya prinos na vryemyeto mu? a moisyeyi im ryechye: postoitye, za da chuya kakvo shchye zapovyada navstryechu za vas. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailityanite, kazvaiki: ako nyakoi chovyek ot vas ili ot potomtsitye v b"dye nyechist, poradi m"rtvo tyalo, ili ye dalyech na p't, nyeka i toi napravi paskhata navstryechuu; nyeka ya napravayt na chyetirnadasyetiya dyen ot vtoriya myesyets pryvycher, i nyeka ya yadat s byezkasni khlyabovye i gorchivi tryevi; da nye ostavyat ot nyeya do utroto, nito da troshat kost ot nyeya; da ya napravayt, sporyed vsichkitye povyelyeniya za paskhata. a koito ye chist, i nye ye na p't, ako pryeneybryegnaye da napravi paskhata, toya chovyek shchye b"dye iztryebyen izmyezhdu lyudyetye si; ponyezhye nye ye prinyes't navstryechuniya prinos na vryemyeto mu, toya chovyek shchye nosi gryekha si. i ako nyakoi chuzhdyenyets, koito ye prishyelyets myezhdu vas, zhyelaye da napravi paskhata navstryechuu, nyeka ya napravi, sporyed povyelyeniya za paskhata i sporyed naryedbata za nyeya; yedin zakon shchye imatye i za chuzhdyenyetsa i za tuzyemyetsa. i v dyenya, kogato sye postavi skiniyata, oblak't pokri skiniyata, shat'ra za plochyte na svidyetyelstvoto; i ot vtyecher do zaran nad skiniyata imashye kato ogyenno yavlyeniye. taka stavashye vsyakoga: oblak't ya pokrivyashye, i noshchym imashye ogyenno yavlyeniye. i kogato sye digashye oblak't ot shat'ra, togava, zlyed tova, izrailityanite tr"gvakha; i gdyeto stavashye oblak't, tam izrailityanite razpolagakha stan. po navstryechuno povyelyeniye tr"gvakha izrailityanite, i po navstryechuno povyelyeniye razpolagakha stan; do togaz, do kogato oblak't stoyeshye nad skiniyata, tye si ostavakha v stana. i kogato oblak't stoyeshye nad skiniyata mnogo dni, togava izrailityanite pazyekha navstryechunoto zar'chvanye i nye tr"gvakha; a ponyakoga oblak't stoyeshye nad skiniyata malko dni; no pak po navstryechuno povyelyeniye ostavakha razpolozhyeni v stana, i po navstryechuno povyelyeniye tr"gvakha. i ponyakoga oblak't stoyeshye samo ot vtyecher do zaran; no pak na zaranta, kogato sye digashye oblak't, togava i tye tr"gvakha; kogato sye digashye oblak't, bilo dyenym ili noshchym, togava i tye tr"gvakha; ako oblak't prod'lyzhavashye da stoi nad skiniyata dva dyena, ili yedin myesyets, ili yedna godina, to i izrailityanite ostavakha v stana si i nye tr"gvakha; a kogato toi sye digashye, tye tr"gvakha. sporyed navstryechuno povyelyeniye razpolagakha stan, i sporyed navstryechuno povyelyeniye tr"gvakha; tye pazyekha zar'chanoto ot boga, kakto zapovyadvashye navstryechu chryez moisyeya.

10

i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: napravi si dyve sryeb'zni tr"bi; izkovani da gi napravish; i

da ti sluzhat za svikvanye na obshchystvoto i za diganye na stanovyetye. kogato zasviryat s tyakh, nyeka sye s"byerye tsyaloto obshchystvo s tyebye do vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. ako zasviryat samo s yednata tr"ba, togava da sye s"birat pri tyebye p"rvyentsitye, izrailityevitye khilyadnitsi. a kogato zasviritye tryevoga, togava da sye digat stanovyetye, koito sa razpolozhyeni k'm iztok; i kogato zasviritye tryevoga vtori p't, togava da sye digat stanovyetye, koito sa razpolozhyeni k'm yug. da sviryat tryevoga, za da sye digat. a kogato ima da sye s"byerye s"braniyeto, da sviritye, obachye, byez da zasviritye tryevoga. i tr"bachitye da b'dat svyeshchynitsitye, aaronovitye sinovye; tova shchye vi b'dye vyechyen zakon v pokolyeniya vi. i kogato izlyezetye na voyna v zyemyata si protiv nyepriyatelya, koito bi vi prityesnil, togava da zasviritye tryevoga; i shchye b'dyetye spomnyeni pryed navstryechua vashiya bog, i shchye b'dyetye izbavyeni ot nyepriyatelye si. i na uvyesyelyelnitye si dni, i na praznitsitye si, i na novoluniyata si da sviritye s tr"bitye nad vsyeizgaryaniyata si i nad primirityelnitye si zhyerty; i tova shchye vi b'dye za spomyen pryed vashiya bog. az s'm iyeova vashiya bog. v"v vtorata godina, na dvadysesetyiya dyen ot vtoriya myesyets, oblak't sye izdigna ot skiniyata za plochyte na svidyetyelstvoto. i izrailityanite sye dignakha ot sinaiskata pustinya sporyed ryeda na p'tuvanyeto si; i oblak't zastana v"v faranskata pustinya. dignakha sye p"rvi p't, sporyed kakto navstryechu zapovyada chryez moisyeya. p"rvo sye digna znameto na stana na yudyetsitye sporyed ustroyenitye im mnozhyestva; i nad mnozhyestvoto mu byeshye naason aminadavoviyat sin. nad mnozhyestvoto na plyemyeto na isakhartsitye byeshye natanail suaroviyat sin. a nad mnozhyestvoto na plyemyeto na zavulontsitye byeshye yeliav khyelonoviyat sin. togava, kato sye snye skiniyata, dignakha sye girsonitsitye i myerariitsitye, koito nosyekha skiniyata. poslye sye digna znameto na ruvimoviya stan, sporyed ustroyenitye im mnozhyestva; i nad mnozhyestvoto mu byeshye yelisur syediuroviyat sin. nad mnozhyestvoto na plyemyeto na simyeontsitye byeshye syelumil surisadayeviyat sin. a nad mnozhyestvoto na plyemyeto na gadsitsitye byeshye yeliasaf dyeuiloviyat sin. togava sye dignakha kaatovitsitye, koito nosyekha svyetilishcheyeto, do pristiganyeto na koito skiniyata sye postavayashye. poslye sye digna znameto na stana na yefreyemtsitye sporyed ustroyenitye im mnozhyestva; i nad mnozhyestvoto mu byeshye yelisama amudoviyat sin. nad mnozhyestvoto na plyemyeto na manasiitsitye byeshye gamalil fyedasuoviyat sin. a nad mnozhyestvoto na plyemyeto na vye-niamintsitye byeshye avidan gyedyeoniyeviyat sin. poslye sye digna znameto na stana na dantsitye, poslyedni ot vsichki stanovy, sporyed ustroyenitye im mnozhyestva; i nad mnozhyestvoto mu byeshye akhiyezer amisadayeviyat sin. nad mnozhyestvoto na plyemyeto na asirtsitye byeshye fageyil okhranoviyat sin. a nad mnozhyestvoto na plyemyeto na nyefaltimtsitye byeshye akhriyei yenanoviyat sin. taka stavashye p'tuvanyeto na izrailityanite sporyed ustroyenitye im mnozhyestva, kogato sye digakha.

v tova vryemye moiseyi kaza na ovava, sin na madiamyetsa raguil, moiseyeyeviya t'st: niye otivamye na onova myasto, na koyeto ryechye navstryechu: shchye vi go dam. yela zayedno s nas, i shchye ti storim dobro; zashchoto navstryechu ye obyeshchal yevryeiski: govoril ... za. dobro na izrailya. no toi mu ryechye: nyama da doida, no shchye otida v svoyata si zyemya i pri roda si. a moiseyi kaza: nye ni ostavayi, molya, ponyezhye ti znayesh gdye tryabva da razpolagamye stan v pustynata, i shchye b'dyesh oko za nas. i ako doidyesh s nas, to dobroto, koyeto navstryechu shchye napravi na nas, s'shchoto dobro shchye napravim i niye na tyebye. i t'i, prop'tuvakha tridnyevyen p't ot navstryechunata planina; i kovcheg't na navstryechuniya zavyyet sye dvizhyeshye pryed tyakh tridnyevyen p't, za da im t'rsi myasto za pochivka. i navstryechuniyat oblak byeshye nad tyakh dyenyem, kogato tr'gvakha ot stana. i kogato kovcheg't sye digashye na p't, moiseyi kazvashye: stani navstryechui, i da sye razpr'snat vragovyetye ti, i da pobызnagat ot pryed tyebye oniya, koito tye mrazyat. a kogato sye spirashye, toi kazvashye: v'rni sye navstryechui, pri dyesyetkiye khilyadi na izrail'yevitye khilyadi.

11

i lyudyetye zlye roptayekha v ushitye na navstryechua; i navstryechu chu, i gnyev't mu plamna; i og'n ot navstryechua sye zapali myezhdu tyakh ta poyazhdashye nyekoltsina v kraya na stana. togava lyudyetye izvikakha k'm moiseyaya; i moiseyi sye pomoli navstryechuu, i og'nyat pryestana. i naryechye sye onova myasto tavyera t.ye.: goryenye., zashchoto og'n ot navstryechua goryeshye myezhdu tyakh. i raznplyemyennoto mnozhyestvo, koyeto byeshye myezhdu tyakh, pokaza golyamo lakomstvo; s'shcho i izrail'tyanitye pak plakakha i ryekokha: koi shchye ni dadye myeso da yadyem? niye pomnim ribata, koyato yadokhmye darom v yegipyet, kras-tavitsitye, dinitye, praza i chyervyeniya i chysnoviya luk; a syega dushata ni ye izs'khnala; nishcho nyama; nyama na kakvo da glyedamye osvyen taya manna. (a mannata prilichashye na koriandrovo syemye i byeshye na vid kato bydelii. i lyudyetye sye pr'skakha naokolo ta ya s'birakha, myelyekha ya v myelnitsi, ili ya chukakha v kutli, i varyakha ya v g'rnyeta, i pravyyekha piti ot nyeya; a vkus't i byeshye kato vkus na piti p'rzhyni v maslo. kogato padashye rosata v stana noshchyem, padashye s nyeya i manna). i moiseyi chu kak lyudyetye plachyekha v syemyeistvata si, vsyeki pri vkhoda na shat'ra si; i navstryechuniyat gnyav plamna silno; stana m'chno i na moiseyaya. moiseyi ryechye na navstryechua: zashcho si osk'rbil slugata si? i zashcho nye s'm pridobil tvooyeto blagovolyeniye, ta si turil v'rkhmu myenye tovara na vsichki tiya lyudye? az li s'm zachnal vsichki tiya lyudye? ili az s'm gi rodil, ta mi kazvash: nosi gi v lonoto si, kakto glyedach-bashcha nosi bozainichyeto, do zyemyata, za koyato si sye klyel na bashchitye im? ot gdye u myenye myeso da dam na vsichki tiya lyudye? zashchoto plachat pryed myenye i kazvat: dai ni myeso da yadyem. az sam

nye moga da nosya vsichki tiya lyudye, zashchoto sa mnogo tyezshki za myenye. ako post'pyash ti taka s myenye, to ubii nye oshchye syega, molya, ako s'm pridobil tvooyeto blagovolyeniye, za da nye vidya zlochyestinata si. togava navstryechu ryechye na moiseyaya: s'byeri mi syedyemdyesyet m'zhye izmyezhdu izrail'yevitye staryeishini, koito poznavash, kato staryeishini na lyudyetye i tyekhni nadziratyeli, i dovyedi gi pri shat'ra za sryeshchanye, za da zastanat tam s tyebye. i az kato slyaza shchye govorya tam s tyebye; i shchye vzyema ot dukha, koito ye na tyebye, i shchye go turya na tyakh; i tye shchye nosyat tovara na lyudyetye zayedno s tyebye, za da nye go nosish ti sam. i kazhi na lyudyetye: ochistitye sye za utrye, i shchye yadyetye myeso; zashchoto plachyekhtye v ushitye na navstryechua i kazvakhtye: koi shchye ni dadye myeso da yadyem? zashchoto dobre ni byeshye v yegipyet. zatova navstryechu shchye vi dadye myeso, i shchye yadyetye. nyama da yadyetye yedin dyen, ni dva dyena, ni pyet dyena, ni dyesyet dyena, ni dvadyesyet dyena, no tsyal myesyets, dogdye vi izlyezye iz nozdritye i vi omr'znye; zashchoto otkhv'rlikhtye navstryechua, koito ye myezhdu vas, i plakakhtye pryed nyego, dumaiki: zashcho izlyazokhmye iz yegipyet? i moiseyi ryechye: lyudyetye, vsryed koito s'm, sa shyeststotin khilyadi pyeshatsi; i ti ryechye: shchye im dam da yadat myeso tsyal myesyets. da sye izkolyat li za tyakh ovsitye i govyyedata, za da im b'dat dostat'chni? ili da im sye s'byerat vsichkiye morsi ribi, za da im b'dat dostat'chni? a navstryechu kaza na moiseyaya: sk'sila li sye ye navstryechunata r'ka? syega shchye vidish, shchye sye sb'dnye li s tyebye dumata mi, ili nye. i t'i, moiseyi izlyezye ta kaza na lyudyetye navstryechunite dumi; i s'bra syedyemdyesyet m'zhye ot staryeishinitye na lyudyetye, i postavi gi okolo shat'ra. togava navstryechu slyezye v oblaka i govori s nyego, i kato vzye ot dukha, koito byeshye na nyego, turi go na syedyemdyesyetye staryeishini; i kato zastana na tyakh dukh't, prorokuvakha, no nye povtorikha. obachye dvama ot m'zhyetye byakha osternali v stana, imyeto na yediniya ot tyakh byeshye yeldad, a imyeto na drugiya modad, ta i na tyakh zastana dukh't; tye byakha ot zapisanitye, no nye byakha otishli do shat'ra; i prorokuvakha v stana. i zavtyechye sye yedno momchye ta izvyyesti na moiseyaya, kazvaiki; yeldad i modad prorokuvat v stana. i isus naviyeviyat sin, slugata na moiseyaya, yedin ot nyegovitye izbrani, progovori i ryechye: navstryechuayr moi, moiseyaya, zapryeti im. a moiseyi mu ryechye: zavizhdash li za myenye? dano vsichkiye navstryechuni lyudye b'dat prorosti, ta da turi navstryechu dukha si na tyakh! i moiseyi otidye v stana, toi i izrail'yevitye staryeishini. togava izlyezye vyat'r ot navstryechua i dokara ot moryeto p'dp'd'tsi, i ostavi gi da slitat dolu nad stana, do yedin dyen p't ot yednata strana, i do yedin dyen p't ot drugata strana, okolo stana; a tye lyetyakha do dva lak'tya nad pov'rkhnostta na zyemyata. togava lyudyetye stanakha ta s'birakha p'dp'd'tsitye tsyeliya onzi dyen i tsyalata noshch i tsyeliya slyeden dyen; onya, koito s'bra nai-malko, s'bra dyesyet kora; i tye si gi prostrakha okolo

stana. a kato byeshye myesoto oshchye v z"bitye im, i nye byeshye oshchye sd"vkano, navstryechuniyat gnyav plamna protiv lyudyetye, i navstryechu porazi lyudyetye s mnogo golyama yazva. i naryekokha tova myasto kivrot-ataava t.ye., grobishchye na lakomstvoto., zashchoto kam byakha pogryebani lakomitye lyudye. a ot kivrot-ataava lyudyetye sye dignakha za asirot, i ostanakha v asirot.

12

v tova vryemye mariam i aaron govorikha protiv moisyeya poradi yetiopyankata, koyato bye vzyel za zhyena, (zashchoto byeshye vzyel yedna yetiopyanka); i ryekokha: samo chryez moisyeya li govori navstryechu? nye govori li i chryez nas? i navstryechu chu tova. a moisyei byeshye chovyek mnogo krot'k, povyeche ot vsichkitye chovyetsi, koito byakha na zyemyata. i vyednaga navstryechu ryechye na moisyeya, na aarona i na mariam: izlyeztye viye trima k"m shat'ra za sryeshchanye. i t'i, izlyazokha i trimata. togava navstryechu slyezye v oblachyen st'lb, zastana pryed vkhoda na shat'ra i povika aarona i mariam, i tye dvamata izlyazokha. i ryechye: slushaitye syega dumitye mi. ako ima prorok myezhdu vas, az navstryechu shchye mu stana poznat chryez vidyeniye, na s'n shchye mu govorya. no slugata mi moisyei nye ye taka postavyen, toi, koito ye vyeryen v tsyeliya mi dom; s nyego az shchye govorya usta s usta, yasno, a nye zagad'chno; i toi shchye glyeda navstryechuniya obraz. kak, prochyeye, nye sye uboyakhtye viye da govoritye protiv slugata mi moisyeya? i gnyev't na navstryechua plamna protiv tyakh, i toi si otidye. i kato sye ottyegli oblak't ot shat'ra, yeto, mariam byeshye prokazhyena, byala kato snyag; kato poglyedna aaron na mariam, yeto, tya byeshye prokazhyena. togava aaron ryechye na moisyeya: molya ti sye, navstryechuaryu moi, nye ni v'zlagai toya gryakh, s koito storikhmye byezumiye i s'gryeshikhmye. da nye b"dye tya kato m"rtvo dyetye, na koyeto polovina ot tyaloto ye iztlyalo, kogato izliza iz utrobata na maika si. i moisyei vikna k"m navstryechua, kazvaiki: o bozhye, molya ti sye, izt-syeli ya. a navstryechu kaza na moisyeya: ako bi ya zaplyul bashcha i v litsyeto, nye shchyeshe li da b'dye posramyena syedyem dyena? nyeka b"dye zatvoryena v'n ot stana syedyem dyena, i slyed tova da sye pribyerye. i t'i, mariam bye zatvoryena syedyem dyena v'n ot stana, i lyudyetye nye sye dignakha, dokato nye sye pribra mariam. podir tova lyudyetye sye dignakha ot asirot, i razpolozhikha stan v'v faranskata pustinya.

13

i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: izprati m'zhye, za da s'glyedat khanaanskata zyemya, koyato az davam na izrailtyanitye; da izpratitye po yedin m'zh ot vsyako plyemye na bashchitye im, i vsichki da ot p'rvyentsitye myezhdu tyakh. i t'i, sporyed bozhiieto povyelyeniye moisyei gi izprati ot faranskata pustinya; vsichkitye m'zhye byakha glavni myezhdu izrailtyanitye. yeto imyenata im:

ot ruvimovoto plyemye, samui zakkhuroviyat sin; ot simyeonovoto plyemye, safat khoriyeviyat sin; ot yudovoto plyemye, khalyev yefoniyeviyat sin; ot isakharovoto plyemye, igal iosifoviyat sin; ot yefryemovoto plyemye, osiya naviyeviyat sin; ot vyeni-aminovoto plyemye, faltii ryefuyeviyat sin; ot zavulonovoto plyemye, gadiil sodiyeviyat sin; ot iosifovoto plyemye, ot manasiyevoto plyemye, gadii susiyeviyat sin; ot danovoto plyemye, amil gamaliyeviyat sin; ot asirovoto plyemye, syetur mikhailoviyat sin; ot nyeftalimovoto plyemye, naavii vopsiyeviyat sin; ot gadovoto plyemye, gyeuil makhiyeviyat sin; tiya sa imyenata na m'zhyetye, koito moisyei izprati, za da s'glyedat zyemyata; i moisyei naimyenuva osiya naviyeviya sin isus. kato gi izprati da s'glyedat khanaanskata zyemya, moisyei im ryechye: kachetyete sye po yuzhnata strana i izkachetyete sye na b'rdata, ta vizhtye kakva ye zemyata, i lyudyetye, koito zhiyeyat v nyeya, silni li sa ili slabi, malko li sa ili mnogo; i kakva ye zemyata, na koyato tye zhiyeyat, dobra li ye ili losha; i kakvi sa gradovyetye, v koito tye zhiyeyat, ot shatri li sa ili sa ukryepeni; i kakva ye zyemyata, plodovita li ye ili postna, ima li po nyeya d'rvyeta ili nye. i b'dyetye smyli, i donyesyete ot plodovyetye na zemyata. a togava byeshye vryemyeto na p'trozryaloto grozdye. i taka, tye sye kakikha i s'glyedakha zemyata ot tsinskata pustinya do roov pri prokhoda na yemat. poslye sye izkachikha po yuzhnata strana i doidokha do khyevron, gdyeto zhiyeyekha yenakovitye sinovy akhiman, syesai i talmai. (a khyevron byeshye postroyen syedyem godini pryedi yegipetskiya zoan). gr'tski: tanis; syega: san. i kato doidokha do dolinata yeskhol, ot tam otrazakha yedna lozova pr'chka s yedin grozd, koito dvama nosyekha na v'rlna; vzyekha i narovyie i smokini. onova myasto sye naryechye dolina yeskhol tye.: grozd. po prichina na grozda, koito izrailtyanitye otrazakha ot tam. a na kraya na chyetiridysetsyete dyena tye sye v'rnakha ot s'glyedvanyeto na zemyata. i otivaiki doidokha pri moisyeya, pri aarona i pri tsyaloto obshchystvo izrailtyani v'v faranskata pustinya, v kadis; i dadokha otchyet na tyakh i na tsyaloto obshchystvo, i pokazakha im ploda na zemyata. i razkazakha mu, dumaiki: khodikhmye v zyemyata, v koyato ni izprati; i naistina tam tyeekat mlyako i myed; yeto i ploda i. lyudyetye obachye, koito zhiyeyat v zyemyata, sa silni, i gradovyetye ukryepeni i mnogo golyemi; tam vidyakhmye oschchye i yenakovitye sinovy. amalchanitye zhiyeyat v zyemyata k'm yug; khyetyeitsitye, yevusyetsitye i amoryeitsitye zhiyeyat po planinitye; a khanaantsitye zhiyeyat pri moryeto i krai bryegovyetye na iordan. no khalyev uspokoyavashye lyudyetye pryed moisyeya, kato kazvashye: da v'rvim napryed nyz-abavno i da ya zavladayem, zashchoto mozhyem da ya pryevzyemyem. a m'zhyetye, koito byakha otishli zayedno s nyego, ryekokha: nye mozhyem da izlyezyem protiv oniya lyudye, zashchoto sa po-silni ot nas. i zlye pryedstavyakha pryed izrailtyanitye zemyata, koyato byakha s'glyedali, kazvaiki: zyemyata, koyato obkhodikhmye, za da ya s'glyedamy, ye zyemya, koyato izpoyazhda zhityelitye si; i vsichk-

itye lyudye, koito vidyakhmye v nyeya, sa pryev-i-soki m"zhye. tam vidyakhmye ispolinitye, yenakovitye sinovy, ot ispolinskiya rod; i pryed tyakh nam sye vizhdashye, chyе smye kato skakaltsi; takiva sye vizhdakhmye i na tyakh.

14

togava tsyaloto obshchystvo izvika s visok glas, i lyudyetye plakakha pryed onaya noshch. i vsichkitye izrailtyani roptayekha protiv moisyeya i aarona; i tsyaloto obshchystvo im ryechye: da byakhmye izmryeli v yegypetskata zemlya! ili v taya pustinya da byakhmye izmryeli! i zashcho ni vodi navstryechu v taya zyemya da padnyem ot nozh, i zhenitye ni i dyetsata ni da b"dat razgrabenyi? nye shchyeshye li da ni ye po-dobrye da sye v"rnym v yegypet? i ryekokha si yedin na drug: da si postavim nachalnik i da sye v"rnym v yegypet. togava moisyei i aaron padnakha na litsata si pryed tsyaloto mnozhystvo na obshchystvoto izrailtyani. i isus naviyeviyat sin i khalyev yefoniyeviyat sin, ot oniya, koito s"glyedakha zyemyata, razdrakha dryekhitye si, i govorikha na tsyaloto obshchystvo izrailtyani, kazvaiki: zyemyata, pryed koyato minakhmye, za da ya s"glyedamyе, ye mnogo dobra zyemya. ako b"dyе blagovoleniyeto na navstryechua k"m nas, togava toi shchye ni v"vyedye v taya zyemya i shchye ni ya dadye, - zyemya gdyeto tyekat mlyako i myed. samo nyedeyite v"stava protiv navstryechua, nito sye boitye ot lyudyetye na zyemyata, zashchoto tye sa yastyie za nas; zashchitana im sye ottyegli ot v"rkhu tyakh; a navstryechu ye s nas; nye boitye sye ot tyakh. no tsyaloto obshchystvo ryechye da gi ubiyat s kam"ni. togava navstryechunata slava sye yavi v shat"ra za sryeshchanye pryed vsichkitye izrailtyani. i navstryechu ryechye na moisyeya: do koga shchye mye pryezirat tiya lyudye? i do koga nyama da mye vyarvat, v"pryeki vsichkitye znamenyani, koito s"m izv"rshil posryed tyakh? shchye gi porazya s mor i shchye gi iztryebya; a tyebye shchye napravya narod po-golyam i po-silyen ot tyakh. no moisyei ryechye na navstryechua: togava yegypytanite shchye chuyat; zashchoto ti s"s silata si si izvyel tiya lyudye izs-ryed tyakh; i shchye kazhat tova na zhityelitye na taya zyemya, koito sa chuli, chyе ti, navstryechui, si myezhdu tiya lyudye, - chyе ti, navstryechui, sye yavyavash litsye s litsye, i chyе oblak"t si stoi nad tyakh, i chyе ti v"rvish pryed tyakh dnyem v oblachyen st"lb, a noshchyem v ognyn st"lb. i ako iztryebish tiya lyudye, kato yedin chovyek, to-gava naroditye, koito sa chuli za tyebye, shchye gov-oryat kazvaiki: ponyezhye nye mozha iyeova da v"vyedye tiya lyudye v zyemyata, za koyato im sye klye, za tova gi pogubi v pustinyata. i syega, molya ti sye, nyeka sye v"zvyyelichi silata na navstryechua moi, kakto si govoril, kazvaiki: navstryechu ye d"lgot"rpyeliv i mnogomilostiv, proshchava byezza-koniye i pryest"plyeniye, i nikak nye obyevzinyava vinovniya, i v"zdava byezzakoniyyeto na bashchi-tye v"rkhu chadata do ttryetiya i chyetv"rtiya rod. prosti, molya ti sye, byezzakoniyyeto na tiya lyudye, i sporyed troyata golyama milost, i sporyed kakto

si proshchaval na tiya lyudye ot yegypet do tuka. i ryechye navstryechu: proshchavam im, sporyed kakto si kazal; no naistina zaklyevam sye v zhivota si, chyе shchye sye izp"lni tsyeliya svyat s navstryechu-nata slava. ponyezhye ot vsichki tiya m"zhye, koito sa vizhdali slavata mi i znamenyaniya, koito izv"rshikh v yegypet i v pustinyata, i sa mye razdrazvali do syega dyesyet p"ti, i nye poslushakha glasa mi, naistina ni yedin ot tyakh nyama da vidi zyemyata, za koyato sye klyekh na bashchitye im, nito shchye ya vidi yedin ot oniya, koito mye pryeyzakha. no ponyezhye slu-gata mi khalyev ima v syebye si drug dukh, i toi nap"lno mye poslyedva, za tova nyego shchye v"vyeda v zyemyata, v koyato vlyezye, i potomstvoto mu shchye ya naslyedva. (a amalichanite i khanaantsitye zhivyyeat v dolinata). utrye sye v"rnetye ta idyetye v pustinyata k"m chyervyenoto more. navstryechu govori obshchye na moisyeya i aarona, kazvaiki: do koga shchye t"rpya tova nyechystvo obshchystvo, koyeto roptaye protiv myenye? chukh roptaniyata na izrailtyanite, s koito roptayat protiv myenye. kazhi im: zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu, navyarano shchye napravya na vas taka, kakto viye govorikhye v ushitye mi; trupovyetye vi shchye pad-nat v taya pustinya; i ot pryebroynitye myezhdu vas, kolkoto styе na broi ot dvadyesyet godini i nago-rye, koito styе roptali protiv myenye, ni yedin nye shchye vlyezye v zyemyata, za koyato sye klyekh da vi zaslyela v nyeya, osyven khalyeva yefoniyeviyat sin i isusa naviyeviyat sin. no dyetsata vi, za koito ryekokhye, chyе shchye b"dat razgrabenyi, tyakh shchye v"vyeda; i tye shchye poznayat zyemyata, koy-ato viye pryeyzyakhye. a vashitye trupovyе shchye padnat v taya pustinya. i dyetsata vi shchye skit-at yevryeiski: b"dat ovchari. po pustinyata chye-tiridyesyet godini, i shchye tyeglyat poradi vashitye bludstvuvaniya, dokato sye izpozadat trupovyetye vi v pustinyata. sporyed chisloto na dnyte, pryed koito s"glyedakhye zyemyata, chyetiridyesyet dyena, vsyeki dyen za yedna godina, chyetiridyesyet go-dini shchye tyeglyte poradi byezzakoniyata si, i shchye poznayetye kakvo znachi az da s"m nyeblogo-raplozhyen. az navstryechu govorikh; naistina taka shchye napravya na tsyaloto tova nyechystvo obshchystvo, koyeto sye ye v"bralo protiv myenye; v taya pustinya shchye sye dov"rshat, i v nyeya shchye izmrat. i oniya m"zhye, koito moisyei izprati da s"glyedat zyemyata, koito, kato sye v"rnakha, napravikha tsyaloto obshchystvo da roptaye protiv nyego, i zlye pryedstavikha zyemyata, tiya m"zhye, koito zlye pryedstavikha zyemyata, izmryakha ot yavzata pryed navstryechua. a isus naviyeviyat sin i khalyev yefoniyeviyat sin ostanakha zhivi izmyezhdu oniya m"zhye, koito khodikha da s"glyedat zymy-ata. togava moisyei kaza tiya dumi na vsichkitye izrailtyani; i lyudyetye plakakha gorchivo. i sutrinta, kato stanakha rano, izkachikha sye na planinskiya vr"kh i kazvakha: yeto ni; i shchye v"rvim napryed na myastoto, koyeto navstryechu ni ye obyeshchal; za-shchoto s"gryesikhmye. a moisyei ryechye: zashcho pryest"pvatye taka navstryechunoto povyelyeniye, t'i kato tova nyama da uspyeye? nye v"rvyete napryed, zashchoto navstryechu nye ye myezhdu vas, da nye

bi da vi porazyat nyepriyatylitye vi. zashchoto amalichaniye i khanaantsitye sa tam pryed vas, i viye shchye padnyetye ot nozh. ponyezhye otst'pikhtye i nye slyedvakhtye navstryechua, zatova navstryechu nyama da b'dye s vas. obachye tye dr'znakha da sye izkachat na planinskiya vr'kh; no kovchyeht na navstryechuniya zavyet i moiseyi nye izlyazokha izs-ryed stana. togava amalichaniye i khanaantsitye, koito zhivyyekha na onaya planina, slyazokha ta gi razbikha, i porazyavakha gi dori do khorma.

15

i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kazvaiki im: kogato vlyezetye v zyemyata, koyato az vi davam da zhivyyetye v nyeya, i pryenyesyete zhyertva chryez og'n navstryechuu, bilo vsyeizgaryanye, ili zhyertva za izp'lnyeniye na obryek, ili dobrovolyn prinos, ili na praznitsitye si, za da napravitye blagoukhaniye navstryechuu ot govyedata ili ot ovtisitye, togava onaya, koito prinasya prinosa si navstryechuu, nyeka prinyesyete za khlyebyen prinos yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno, smyesyeno s chyetv'rt in d'rvyeno maslo. i za vsyako agnye na vsyeizgaryanyeto ili na zhyertvata da priturish chyetv'rt ot in vino za v'zliyaniye, ili za vsyeki ovyen da priturish za khlyebyen prinos dyve dyesyeti ot yefa chisto brashno, smyesyeno s yedna tryeta ot in d'rvyeno maslo; i za v'zliyaniye da prinyesyesh yedna tryeta ot in vino za blagoukhaniye navstryechuu. i ako prinyesyesh ot govyedata za vsyeizgaryanye, ili zhyertva za izp'lnyeniye na obryek, ili primirityeyen prinos navstryechuu, togava s zhyertvata ot govyedata da prinyesyesh za khlyebyen prinos tri dyesyeti ot yefa chisto brashno, smyesyeno s polovin in d'rvyeno maslo; i za v'zliyaniye da prinyesyesh polovin in vino v zhyertva chryez og'n za blagoukhaniye navstryechuu. taka tryabva da sye pravi za vsyako govyedo, ili za vsyeki ovyen, ili za vsyako agnye ili yarye. sporyed chisloto, koyeto shchye prinyesyete, taka da napravitye za vsyako sporyed chisloto im. vsyeki tuzyemyets da pravi taka, kogato prinasya zhyertva chryez og'n za blagoukhaniye navstryechuu. ako nyakoi chuzhdyenyets ye prishyelyets myezhdu vas, ili ako kak'vto i da bil ye myezhdu vas v'v vsichkitye vi pokolyeniya, i prinasya zhyertva chryez og'n za blagoukhaniye navstryechuu, to kakto pravitye viye, taka da napravi i toi. yedin zakon da ima za vas, koito styete ot obshchystvoto, i za chuzhdyenyetsa, koito ye prishyelyets myezhdu vas, yedin vyechyen zakon v'v vsichkitye vi pokolyeniya; kakto styete viye taka shchye b'dye i chuzhdyenets't pryed navstryechua. yedin zakon i yedna naryedba da ima za vas i za chuzhdyenyetsa, koito ye prishyelyets myezhdu vas. navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kazvaiki im: kogato vlyezetye v zyemyata, v koyato az vi v'vyezhdam, i yadyetye ot khlyaba na zyemyata, togava da prinyesyete navstryechuu v'zvishayem prinos; ot p'rivoti si tysto da prinyesyete pita za v'zvishayem prinos; da go v'zvishitye, kakto pravitye s v'zvishayemiya prinos ot gumno. ot p'rivoti

si tysto da davatyete navstryechuu v'zvishayem prinos v'v vsichkitye si pokolyeniya. i ako pryegryeshitye i nye izp'lnitye vsichki tiya zapovyedi, koito navstryechu kaza na moisyeya, to yest, vsichko, koyeto navstryechu vi zapovyada chryez moisyeya, ot dyenya kogato navstryechu dadye zapovyedta i natat'k v'v vsichkitye vi pokolyeniya, to, ako ye storyeno ot nyeznaniye, byez da znaye obshchystvoto - tsyaloto obshchystvo nyeka prinyesyete yedin yunyets za vsyeizgaryanye za blagoukhaniye navstryechuu, zayedno s khlyebniya mu prinos i s v'zliyaniyeto mu, sporyed naryedbata, i yedin kozyl v prinos za gryakh. i svyeshchyenik't da napravi umilostiviyeniye za tsyaloto obshchystvo izrailtyani, i shchye im sye prosti; zashchoto ye stanalo ot nyeznaniye, i tye sa prinyesli prinosa si v zhyertva chryez og'n navstryechuu, i prinosa si za gryakh pryed navstryechua za nyes'znatylhnata si pogryeshka; i shchye sye prosti na tsyaloto obshchystvo izrailtyani i na chuzhdyenyetsa, koito ye prishyelyets myezhdu tyakh, zashchoto kolkoto za vsichkitye lyudye storyenoto ye stanalo ot nyeznaniye. no ako yedin chovyek s'gryeshi ot nyeznaniye, toi tryabva da prinyesyete yednogodishna koza v prinos za gryakh. i svyeshchyenik't da napravi umilostiviyeniye pryed navstryechua za chovyeka, koito ye s'gryeshil ot nyeznaniye; kogato s'gryeshi ot nyeznaniye, da napravi umilostiviyeniye za nyego, i shchye mu sye prosti. yedin zakon da ima za vas, kakto za tuzyemyetsa ot izrailtyanitye, taka i za chuzhdyenyetsa, koito ye prishyelyets myezhdu tyakh, kogato s'gryeshi ot nyeznaniye. no ako nyakoi s'gryeshi s nadmyenna r'ka, bil toi tuzyemyets ili chuzhdyenyets, toi pokazva pryetryeniye k'm navstryechua; toya chovyek shchye b'dye iztryebyen izmyezhdu lyudyetye si. ponyezhye ye pryetryal slovoto na navstryechua i pryest'pil zapovyedta mu, toya chovyek nyepryemyenno shchye sye iztryebi, byezzakoniyyeto mu shchye b'dye v'rkhu nyego. kogato izrailtyanitye byakha v pustinyata, namyerikha yedin chovyek, koito s'birashye d'rva v s'botyen dyen. i oniya, koito go namyerikha kato s'birashye d'rva, dovyedokha go pri moisyeya i aarona i pri tsyaloto obshchystvo. i turikha go pod strazha, ponyezhye nye byeshye oshchye izyavyeno shcho tryabvashye da storyat s nyego. i navstryechu kaza na moisyeya: chovyek't nyepryemyenno tryabva da sye um'rtvi; tsyaloto obshchystvo da go ubiye s kam'n'i v'n ot stana. i t'i, tsyaloto obshchystvo go izvyedye v'n ot stana i go ubi s kam'n'i, ta umrya, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye i zapovyadaim da pravaty, v'v vsichkitye si pokolyeniya, ryensi po kraishchata na dryekhtyete si, i da turyat sin shirit po ryensitye na vsichkitye kraishcha. i tova da vi b'dye za ryensi, kato gi glyedatye, da pomnitye vsichkitye navstryechuni zapovyedi i da gi izp'lnyavaty, i da nye diritye nyeshcha po svoitye si s'rtsa i po svoitye si ochi, podir, koito nyeshcha viye bludstuvaty; ta da pomnitye i izp'lnyavaty vsichkitye mi zapovyedi, i da b'dyetye svyety na vashiya bog. az s'm navstryechu vashiyat bog, koito vi izvyedokh iz yegipyetskata

zyemya, za da vi b"da bog. az s"m iyeova vashiyat bog.

16

a koryei sin na isaara, sin na kaata lyeviyeviyat sin, i datan i aviron sinovyie na yeliava, i on sin na fa-lyeta, ruvimuvi potomtsi, kato si vzyekha chovyetsi, dignakha sye protiv moisyeya, s dyvesta i pyet-dyesyet chovyetsi ot izrailtyanitey, p"rvyentsi na obshchystvoto, izbrani za s"vyetnitsi, imyeniti m"zhye. s"brakha sye, prochyeye, protiv moisyeya i protiv aarona i ryekokha im: stiga vi tolkoz! tsyaloto obshchystvo ye svyeto, vsyeki yedin ot tyakh, i navstryechu ye vsryed tyakh. a zashcho v"zvishavatye syebye si nad navstryechunoto obshchystvo? a moiseyi, kato chu tova, padna na litsyeto si, i gov-ori na koryeya i na tsyalata mu družhina, kazvaiki: utrye navstryechu shchye pokazhye koi sa nyegovi, i koi ye svyet, i kogo shchye napravi da sye priblizhi pri nyego. onzi, koito to izbyere shchye napravi da sye priblizhi pri nyego. tova napravetye: ti, koryeye, i tsyalata ti družhina, vzyemyetye si kadilnitsi, turyetye v tyakh og"n, i turyetye v tyakh tyemyan pryed navstryechua utrye; i kogoto navstryechu izbyere, toi shchye b"dye svyet. stiga tolkoz i vam, lyeviitsi! i moiseyi ryechye na koryeya; chuietye syega, vii lye-viitsi: malko li vi ye tova, gdyeto izraillyeviyat bog ot-dyeli vas ot izraillyevoto obshchystvo, ta vi napravi da sye priblizhavaty pri nyego, za da v"rshitye sluzh-bata na navstryechunata skiniya i da stoitye pryed obshchystvoto, za da im sluzhitye? toi tye napravi da sye priblizhish pri nyego, i zayedno s tyebye vsichk-itye ti bratya lyeviitsitye; a iskatye li i svyeshchyen-stvoto? taka, chye ti i tsyalata ti družhina stye sye s"brali protiv navstryechua; zashchoto koi ye aaron, ta da roptayetye protiv nyego? i moiseyi izprati da povikat datana i avirona, yeliavovitye sinovyie; a tye otgovorikha: nyama da doidyem. malko li ye tova, gdyeto si ni izvyel iz zyemya, v koyato tyekat mlyako i myed, za da ni izmorish v pustynata, ta oshchye i vldyetyel li iscash da napravish syebye si nad nas? pri tova, ti nye si ni dovel v zyemya, gdyeto tyekat mlyako i myed, nito si ni dal da naslyedim nivi i lozya. shchye izv"rtash li ochitye na tiya khora? nyama da doidyem. togava moiseyi sye razs"rdi mnogo, i ryechye navstryechuu: nye poglyedvai blagosklonno na prinosa im; az nye s"m vzel nito yedin osyel ot tyakh, i nikomu ot tyakh nye s"m storil zlo. i moiseyi ryechye na koryeya: utrye ti i vsichki, koito si s"bral, da sye namyeritye pryed navstryechua, - ti, i tye, i aaron; i vzyemyetye vsyeki kadilnitsata si, turyetye v tyakh tyemyan, i zanyesyetye pryed navstryechua vsyeki kadilnitsata si, dyvesta i pyet-dyesyet kadilnitsi; s"shcho i ti i aaron, - vsyeki svoya-ta kadilnitsa. prochyeye, tye vzyekha vsyeki kadil-nitsata si, turikha og"n v tyakh, turikha v tyakh i tyemyan, i zastanakha pryed vkhoda na shat"ra za sryeshchanye zayedno s moisyeya i aarona, ko-ryei s"bra protiv tyakh i tsyaloto obshchystvo pryed vkhoda na shat"ra za sryeshchanye; i navstryechu-nata slava sye yavi na tsyaloto obshchystvo. to-gava navstryechu govori na moisyeya i aarona, kaz-

vaiki: otdyelyetye sye otsryed tova obshchystvo, za da gi iztryebya v yedin mig. a tye padnakha na lit-sata si i ryekokha: o bozhye, bozhye na dukhovetye na vsyaka tvar! ako yedin chovyek ye s"gryeshil, shchye sye razgnyevish li na tsyaloto obshchystvo? togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na obshchystvoto, kazvaiki: otst"pyetye ot zhilishchata na koryeya, datana i avirona. i t"i, moiseyi stana ta otidye pri datana i avirona; podir nyego otidokha i izraillyevitye starzeyshini. i gov-ori na obshchystvoto, kazvaiki: otst"pyetye, molya vi sye ot shatritye na tiya nyechystivi chovyetsi, i nye sye dopiraitye do nishcho tyakhno, za da nye poginyetye vsryed vsichkitye tyekhni gryekhovye. i t"i, tye navryed otst"pikha ot zhilishchata na koryeya, datana i avirona; a datan i aviron izlyazokha ta za-stanakha pri vkhodovetye na shatritye si, s zhyen-itye si i malkitye si dyetsa. i ryechye moiseyi: ot tova shchye poznayetye, chye navstryechu mye ye izpratil da izv"rsha vsichki tiya dyela, i chye nye gi pravya ot syebye si: ako tiya chovyetsi umrat, kakto umirat vsichkitye chovyetsi, ili ako im sye v"zdadye, sporyed kakto sye v"zdava na vsichkitye chovyetsi, to navstryechu nye mye ye izpratil; no ako navstryechu napravi novo nyeshcho, - ako otvori zyemyata ustata si ta pog"lnye tyakh i vsichko, koyeto ye tyakhno, i tye slyazat zhivi v ada yevryeiski: shyeol, t.ye., myas-toto na umryelitye., togava shchye poznayetye, chye tiya chovyetsi pryetryakha navstryechua. kato iz-govori toi vsichki tiya dumi, zyemyata sye razpukna pod tyakh. zyemyata otvori ustata si i pog"lna tyakh, domochadiyata im, vsichkitye koryeyevi chovyetsi i vsichkiya im imot. tye i vsichko tyakhno slyaz-okha zhivi v ada, zyemyata gi pokri, i tye poginakha otsryed obshchystvoto. a tsyelyiat izrail, koito byakha okolo tyakh, pobyagnakha, kato izvikakha, dumaiki: da nye pog"lnye zyemyata i nas. i og"n izlyezye ot navstryechua i poyadye oniya dyvesta i pyetdyesyet m"zhye, koito prinyesokha tyemyana. slyed tova navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: kazhi na yelyeazara, sin na svyeshchyenika aarona, da pribyere kadilnitsitye otsryed izgaryanetyo; a ti razpr"sni og"nya natat"k; zashchoto svyety sa kadil-nitsitye na tiya chovyetsi, koito s"gryeshikha pro-tiv svoya si zhivot ili: svoyata si dusha., i nyeka gi napravayt na plochi za obkovavanye na oltara; ponyezhye tye gi prinyesokha pryed navstryechua, i za tova sa svyety; i tye shchye b"dat za znamyeniye na izrailtyanitey. i t"i, svyeshchyenik"t yelyeazar pri-bra myednitye kadilnitsi, koito izgoryelitye byakha prinyesli; i napravikha gi na plochi za obkovavanye na oltara, da napomnyuvat na izrailtyanitey, chye nikoi chuzhd chovyek, koito nye ye ot aaronovoto potomstvo, nye biva da prist"pva da prinasya tye-myan pryed navstryechua, za da nye stanye kato koryeya i družhinata mu. tova stori yelyeazar, kakto navstryechu mu ryechye chryez moisyeya. a na slyedniya dyen tsyaloto obshchystvo izrailtyani v"zroptakha protiv moisyeya i aarona, kato kazvakha: viye izbikhtye navstryechunitey lyudye. no kogoto obshchystvoto sye byeshye s"bralo protiv moisyeya i aarona, poglyednakha k"m shat"ra za sryeshchanye, i yeto, oblak"t go pokri, i navstryechunata slava sye

yavi. i moiseyi i aaron doidokha pryed shat"ra za sryeshchanye. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: ottyeglyetye sye otsryed tova obshchystvo, za da gi pogubya v yedin mig. no tye padnakha na litsata si. togava moiseyi ryeche na aarona: vzyemi kadilnitsata si, turi v nyeya og"n ot oltara, i turi na nyego tyemyana i idi skoro v obshchystvoto i napravi umilostivyyeniye za tyakh; zashchoto gnyav izlyezye ot navstryechua, yazvata pochna. aaron, prochyeye, vzye kadilnitsata si, kako ryeche moiseyi, i zavtyeche sye sryed obshchystvoto; i, yeto, yazvata byeshye pochna myezhdu lyudyetye; i toi turi tyemyana i napravi umilostivyyeniye za lyudyetye. a kato zastana myezhdu m"rtvitye i zhivitye, yazvata pryestana. umryelitye ot yazvata byakha chyetirinyadyesyet khilyadi i syedymstotin chovyetsi, osvyen oniya, koito umryakha v koryeyevata rabota. i aaron sye v"rna pri moisyeya do vkhoda na shat"ra za sryeshchanye, zashchoto yazvata pryestana.

17

togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, i vzyemi ot tyakh dvanadyesyet zhyezli, po yedin zhyez'l za vsyeki dom, ot vsichkitye im p"rvyentsi, sporyed domovyetye na bashchitye im, i napishi imyeto na vsyekigo na zhyez"la mu. na lyeviyeviya zhyez'l napishi imyeto na aarona; ponyezhye shchye ima po yedin zhyez'l za vsyeki nachalnik na bashchinitye im domovy. polozhi gi v shat"ra za sryeshchanye pryed plochitye na svidyetyelstvoto, gdyeto az sye sryeshcham s vas. i zhyez'l't na chovyeaka, kogoto izbyera, shchye prots'f'ti. taka shchye napravya da pryestanat pryed myenye roptaniyata na izrailtyanitye, s koito tye roptayat protiv vas. moiseyi, prochyeye, kaza na izrailtyanitye; i vsichkitye im p"rvyentsi mu dadokha dvanadyesyet zhyez"la, vsyeki p"rvyentyes po yedin zhyez'l, sporyed bashchinitye si domovy; i aaronoviyat zhyez'l byeshye myezhdu zhyezlitye im. i moiseyi polozhi zhyezlitye pryed navstryechua v shat"ra za plochitye na svidyetyelstvoto. i na sledniya dyen moiseyi vlyezye v shat"ra za plochitye na svidyetyelstvoto; i yeto, aaronoviyat zhyez'l za lyeviyeviya dom byeshye pokaral i proizrastil p"pki, ts'f'nal, i zav"rzal zryeli badyemi. i moiseyi iznyesyet vsichkitye zhyezli ot pryed navstryechua pri vsichkitye izrailtyani; i tye, kato gi pryeglyedakha, vzyekha vsyeki zhyez"la si. togava navstryechu kaza na moisyeya: v"rni aaronoviya zhyez'l pryed plochitye na svidyetyelstvoto, za da sye pazi za znak protiv buntovnichyeskiya rod; i taka da napravish da pryestanat roptaniyata im protiv myenye, ta da nye umrat. i moiseyi napravi tak; sporyed kakto navstryechu mu zapovyada taka napravi. togava izrailtyanitye govorikha na moisyeya, kazvaiki: yeto, niye zagivamye, pogubyeni smye, vsichki smye pogubyeni; vsyeki, koito sye priblizhava, koito sye priblizhli do navstryechunata skiniya, umira; shchye izmryem li niye vsichki?

18

i navstryechu kaza na aarona: ti, sinovyetye ti i dom"t na bashcha ti s tyebye shchye nositye vinovnostta za svyetilishchyeto; i ti i sinovyetye ti s tyebye shchye nositye vinovnostta za svyeshchyenstvoto si. a priblizh pri syebye si i bratyata si, lyeviyevoto plyemye, plyemyeto na bashcha ti, za da sa sv"rzani s tyebye i da ti sluguvat; a ti i sinovyetye ti s tyebye da b"dyetye pri shat"ra za plochitye na svidyetyelstvoto. i lyevititye shchye pazyat zar"chanoto ot tyebye, i zar"chanoto za tsyeliya shat"r; samo do prinadyezhnostitye na svyetilishchyeto i do oltara da sye nye priblizhavat, za da nye umrat, tye i viye. nyeka b"dat sv"rzani s tyebye, i da pazyat zar"chanoto za shat"ra za sryeshchanye v"v vsyaka sluzhba na shat"ra; i chuzhd chovyeak da sye nye priblizhli pri vas. taka da pazitye zar"chanoto za svyetilishchyeto i zar"chanoto za oltara, shchoto da nye padnye vyeche gnyav v"rkhu izrailtyanitye. i, yeto, az vzyekh bratya vi lyevititye otsryed izrailtyanitye; tye vi sa vsyetsyalo dar, dadyeni navstryechuu, da v"rshat sluzhбата na shat"ra za sryeshchanye. a ti i sinovyetye ti s tyebye ogranichavaitye svyeshchyenodyeistviyeto si v"v vsichko, koyeto sye otnasya do oltara i koyeto ye izv"trye zavyesata, i okolo tyakh da sluzhitye. vam podaryavam sluzhбата na svyeshchyenstvoto; a chuzhdiyat chovyeak, koito bi sye priblizhli, da sye um"rtvi. navstryechu ryeche na aarona: yeto, az dadokh na tyebye nadzora na moitye v"zvishayemi prinosi, sirych, na vsichkitye nyeshcha posvyeshchavani ot izrailtyanitye; na tyebye i na sinovyetye ti gi dadokh kato vashye vyechno pravo poradi tova, chye styte bili pomazani. ot pryesvyetitye nyeshcha, tova, koyeto nye sye turya na og"nya, shchye b"dye tvoye; vsichkitye im prinosi, vsichkitye im khlyebny prinosi, vsichkitye im prinosi za gryakh, i vsichkitye im prinosi za pryest"plyeniye, koito tye davat na myenye, shchye b"dat pryesvyeti za tyebye i za sinovyetye ti. na pryesvyeto myasto da gi yadyetye; vsyeki ot m"zhki pol da yadye ot tyakh; svyeti da ti b"dat. i yeto shcho ye tvoye: v"zvishayemiyat prinos ot dara im, s vsichkitye dvizhimi prinosi na izrailtyanitye; davam gi na tyebye, na sinovyetye ti i na d'shcheryite ti s tyebye, kato vashye vyechno pravo. koito ye chist u doma ti da gi yadye. vsichko shcho ye nai-dobro ot d'rvyenoto maslo, i vsichko shcho ye nai-dobro ot vinoto i ot zhitoto, p"rvitye im plodovy, koito tye davat navstryechu, na tyebye gi davam. p"rvitye plodovy ot vsichkitye proizvyedenyeniya na zymyatiya im, koito tye shchye donasyat navstryechuu, shchye b"dat tvoji; koito ye chist u doma ti da gi yadye. vsyako obryecheno nyeshcho v izrailya shchye b"dye tvoye. vsyako p"rvorodno ot vsyakak"v vid yevreyeiski: ot vsyaka pl't, koyeto prinasyat navstryechuu, bilo chovyeak ili zhivotno, shchye b"dye tvoye; no za p"rvorodnoto ot chovyeaka nyepryemyenno da vzyemyesh otkup, i za p"rvorodnoto ot nyechisti zhivotni da vzyemash otkup. kato stanat na yedin myesyets podlyezhashchitye na otkupuvanye da vzyemash otkup za tyakh po tvoyata otsyenka, pyet sryeb"rni sikli, sporyed sik"la na svyetilishchyeto, koito ye dvadyesyet gyeri.

a za p"rvorodnyie ot govyedata, ili za p"rvorodnyie ot ovtsiye, i za p"rvorodnyie ot kozitye da nye vzyemash otkup; tye sa svyetyi; s kr"vta im da por"svash oltara, a tl'stinata im da izgaryash, kato zhyertva chryez og'n, za blagoukhanie navstryechuu. a myesoto im da b'dye tvoye, kakto sa tvoi dvizhimitye g"rdi i dyasnoto byedro. vsichkitye v"zvishayemi prinosi ot svyetyitye nyeshcha, koito izrailtanyite prinasyat navstryechuu, davam na tyebye, na sinovyetye ti i na d'shcheryitye ti s tyebye, kato vashye vyechno pravo. tova ye vyechen zavyet s's sol pryed navstryechua za tyebye i za potomstvo ti s tyebye. navstryechu ryechye oshchye na aarona: ti da nyamash naslyedstvo v tyakhnata zryemya, nito da imash dyal myezhdu tyakh; az s'm tvoayat dyal i tvoeyeto naslyedstvo myezhdu izrailtanyitye. a na lyevitiitye, yeto, az davam v naslyedstvo vsichkitye dyesyet"tsi v izrailya, zaradi sluzhbata, koyato v"rshat, sluzhbata v shat"ra za sryeshchanye. izrailtanyite da nye prist"pyat vyechye pri shat"ra za sryeshchanye, da nye bi da sye natovaryat s gryakh i da izmrat. no lyevitiitye da v"rshat sluzhbata v shat"ra za sryeshchanye, i tye da nosyat vinovnostta si; vyechen zakon shchye b'dye v"v vsichkitye vi pokolyeniya da nyamat tye naslyedstvo myezhdu izrailtanyitye. zashchoto dyesyet"tsitye, koito izrailtanyitye prinasyat za v"zvishayem prinos navstryechuu, davam v naslyedstvo na lyevitiitye; za tova ryekokh za tyakh: tye da nyamat naslyedstvo myezhdu izrailtanyitye. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: govori na lyevitiitye, kazvaiki im: kogato vzyematyte ot izrailtanyitye dyesyet"ka, koito vi dadokh ot tyakh za vashye naslyedstvo, togava da prinasatyate ot nyego dyesyet"k ot dyesyet"ka za v"zvishayem prinos navstryechuu. i tiya vashi v"zvishayemi prinosi shchye vi sye schitat kato zhito ot gumnoto, i kato izobiliye na vino ot lina. taka i viye da prinasatyate v"zvishayem prinos navstryechuu ot vsichkitye dyesyet"tsi, koito vzyematyte ot izrailtanyitye; i ot tyakh da davatyte na svyeshchyenika aarona v"zvishayem prinos navstryechuu. ot vsichkitye si daroye da prinasatyate vsyeki v"zvishayem prinos navstryechuu, to yest, osvetyenata chast ot vsichko shcho ye nai-dobro ot tyakh. za tova, da im ryechyesh: kogato prinasatyate nai-dobrata chast ot tyakh, ostanaloto shchye sye schita za lyevitiitye, kato dokhod ot gumnoto i kato dokhod ot lina. mozhyetye da go yadyetye na vsyako myasto, viye i domochadiyata vi; zashchoto tova vi ye zaplata za sluzhyenyeto vi v shat"ra za sryeshchanye. nyama da ponasyatyte gryakh poradi tova, ako prinasatyate v"v v"zvishayem prinos nai-dobrata chast ot tyakh; i da nye oskvyernyavatye svyetyitye nyeshcha na izrailtanyitye, za da nye umryetye.

19

i navstryechu govori na moisyeya i aarona, kazvaiki: yeto povyelyenyeto na zakona, koito navstryechu zapovyada, kato kaza: govori na izrailtanyitye da ti dovvedat chyervyenikava yunitsa byez nyedostat"k, koyato nyama povryeda i na koyato nye ye turyan yaryem; i da ya dadyetye na svyeshchyenika

yelyeazara, i toi da ya izvyedye v"n ot stana, ta da ya zakolyat pryed nyego. togava svyeshchyenik"t yelyeazar, kato vzyemye ot kr"vta i s pr'sta si, da por"si syedyem p"ti ot kr"vta i k"m pryednata chast na shat"ra za sryeshchanye. i da izgoryat yunitsata pryed nyego: kozhata i, myesoto i i kr"vta i s izvyerzhyenyi-ata i da izgoryat. poslye svyeshchyenik"t da vzyemye kyedrovo d'rvo, isop i chyervyena pryezhda, i da gi khv"rli vsryed goryashchata yunitsa. togava svyeshchyenik"t da izpyerye dryekhitye si, da ok"pye tyaloto si v"v voda, i podir tova da vlyezye v stana; i svyeshchyenik"t da b'dye nyechist do vyechyerta. taka i onya, koito ya ye izgoril, nyeka izpyerye dryekhitye si v"v voda, i da ok"pye tyaloto si v"v voda, i da b'dye nyechist do vyechyerta. togava yedin chist chovyek da s"byerye pyepyelta ot yunitsata i da turi v"n ot stana na chisto myasto; i pyepyelta da sye pazi za obshchystvoto izrailtany, za da sye napravi s nyeya voda za ochishchyeniye ot gryakh. i onya, koito s"byerye pyepyelta ot yunitsata, da izpyerye dryekhitye si, i da b'dye nyechist do vyechyerta; i tova shchye b'dye vyechen zakon za izrailtanyitye i za prishyelt-sitye, koito zhivyeyat myezhdu tyakh. koito sye doprye do nyakoye m"rtvo, chovyeshko tyalo, da b'dye nyechist syedym dyena. s taya voda toi da sye ochisti na tryetiya dyen, i na syedmiya dyen shchye b'dye chist; no ako nye sye ochisti na tryetiya dyen, to i na syedmiya dyen nye shchye b'dye chist. koito sye doprye do m"rtvoto tyalo na umryal chovyek, i nye sye ochisti, toi oskvyernyava navstryechunata skiniya; toya chovyek shchye sye iztryebi izmyezhdu izrailya; toi shchye b'dye nyechist, ponyezhye nye ye por"syen s ochistityelnata voda; nyechistotata mu ye oshchye na nyego. yeto i zakon"t, kogato nyakoi umrye v shat"r: vsichki, koito vlyzat v shat"ra i vsichki, koito sye namirat v shat"ra, da b'dat nyechisti syedym dyena; i vsyeki nyepokrit s"d, koito ye byez priv"rzana pokrivka, ye nyechist. i koito sye doprye na polyeto do nyakoi ubit s nozh, ili do m"rtvo tyalo, ili do chovyeshka kost, ili do grob, da b'dye nyechist syedym dyena. a za ochistvanye na nyechistitya nyeka vzyemat v s'd ot pyepyelta na yunitsata izgoryena v zhyertva za gryakh, i da polyeyat na nyeya tyekushcha voda. togava chist chovyek da vzyemye isop, i, kato go natopi v"v vodata, da por"si shat"ra, vsichkitye vyeachi i chovyetsitye, koito sye namirat tam i onzi, koito sye dopryal do kost, ili do ubit chovyek, ili do umryal, ili do grob. i chistiyyat da por"si nyechistitya na tryetiya dyen i na syedmiya dyen; i na syedmiya dyen da go ochisti. togava nyeka izpyerye dryekhitye si i nyeka sye ok"pye v"v voda i vyechyerta shchye b'dye chist. a onya, koito, kato ye nyechist, nye sye ochisti, onya chovyek shchye sye iztryebi izmyezhdu obshchystvoto, ponyezhye ye oskvyernil navstryechunoto svyetilishchye; toi nye ye por"syen s ochistityelnata voda; nyechist ye. i tova da im b'dye vyechen zakon, chye toya, koito ye por"sil s ochistityelnata voda, da izpyerye dryekhitye si; i chye koito sye doprye do ochistityelnata voda da b'dye nyechist do vyechyerta; i chye vsichko, do koyeto sye doprye nyechistiyat da b'dye nyechisto; i chye toya, koito sye doprye do tova nyeshcho, da b'dye nyechist do vyechyerta.

i v p"rviya myesyets doidokha izrailtyanite, tsyaloto obshchystvo, v tsinskata pustinya; i lyudyetye ostanakha v kadis. tam umrya mariam, i tam bye pogryebana. a voda nyamashye za obshchystvoto, t'i chye tye sye s'brakha protiv moisyeya i protiv aarona. lyudyetye sye skarakha s moisyeya, kato govoryekha kazvaiki: o da byakhmye izmryeli i niye, kogato bratyata ni izmryakha pryed navstryechua! zashcho izvyedokhtye navstryechunoto obshchystvo v taya pustinya da izmryem v nyeya, niye i dobit'k't ni? i zashcho ni izvyedokhtye iz yegipyet, za da ni dovyyedyetye na tova losho myasto, koyeto nye ye myasto za syeyenye, ni za smokini, ni za lozya, ni za narovyie, nito ima voda za piyenye? togava moisyei i aaron otidokha ot pris'tviyeto na obshchystvoto pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye, gdyeto i padnakha na litsata si; i navstryechunata slava im sye yavi. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: vzyemi zhyez'la i svikai obshchystvoto, ti i brat ti aaron, i pryed ochitye im govoryetye na kanarata, i ty shchye dadye vodata si; taka shchye im izvadish voda iz kanarata, i shchye napoish obshchystvoto i dobit'ka im. i t'i, moisyei vzye zhyez'la, koito byeshye pryed navstryechua, sporyed kakto toi mu zapovyada; i, kato svikakha moisyei i aaron obshchystvoto pryed kanarata, toi im kaza: chuitye syega, vii buntovni! da vi izvadim li voda iz taya kanara? togava moisyei digna r'kata si i s zhyez'la si udari kanarata dva p'ti; i potyechye mnogo voda, ta obshchystvoto i dobit'k't im pikha. no navstryechu kaza na moisyeya i aarona: ponyezhye nye nye vyarvakhtye za da nye osvyetyite pryed izrailtyanite, za tova viye nyama da v'vyedyetye tova obshchystvo v zhyemata, koyato im davam. tova ye vodata na myeriva to yest: karanye., zashchoto izrailtyanite sye pryepirakha s navstryechua, i toi sye osvyeti vsryed tyakh. slyed tova moisyei izprati poslanitsi ot kadis do yedomskiya tsar da mu kazhat: taka govori brat ti izrail: ti znayesh vsichkiye trudnosti, koito ni spolyetyakha, kak bashchitye ni slyazokha v yegipyet, i zhivyakhmye d'lgo vryemye v yegipyet, i kak yegipyantinye sye otnasyakha zlye k'm nas i bashchitye ni, i kak, kogato niye izvivkakhmye k'm navstryechua, toi chu glasa ni, i izprati yedin angel ta ni izvyedye iz yegipyet; i yeto ni v kadis, grad v kraja na tvoitye pryedyeli. nyeka minyem, molya, pryez zhyemata ti. nyama da minyem pryez nivitye ili pryez lozyata, nito shchye piyem voda ot kladentsitye; no shchye v'vr'im pryez tsaryeviya drum; nyama da sye otbyim ni nadyasno ni nalyavo, dokato nye pryemyinem tvoitye pryedyeli. no yedom mu otgovori: nyama da minyesh pryez zhyemata mi, da nye bi da izlyaza s nozh protiv tyebye. a izrailtyanite pak mu ryekokha: niye shchye minyem pryez drum; i ako az i dobit'k't mi piyem ot vodata ti, shchye ya platim; ostavi nye samo s nozetye si da pryemina i nishcho drugo. a toi pak otgovori: nyama da pryeminyesh. i yedom izlyezhye protiv nyego s mnogo lyudye i s's silna r'ka. taka yedom otkaza da pusnye izrailya da minye pryez pryedyelitye mu; za tova izrail sye otv'rna ot nyego. i taka, izrailtyan-

itye, tsyaloto obshchystvo, otp'tuvakha ot kadis, i doidokha pri planinata or. togava navstryechu govori na moisyeya i aarona na planinata or, pri granitsitye na yedomskata zhyemya, kazvaiki: aaron shchye sye pribyerye pri lyudyetye si, zashchoto nyama da vlyezye v zhyemata, koyato s'm dal na izrailtyanite, ponyezhye nye sye pokorikhtye na dumata mi pri vodata na myeriva. vzyemi aarona i sina mu yelyeazara i izvyedi gi na planinata or; i s'byechi ot aarona odyezhditye mu, i oblyechi s tyakh sina mu yelyeazara; i aaron shchye sye pribyerye pri lyudyetye si i shchye umrye tam. i moisyei stori, sporyed kakto navstryechu zapovyada; tye sye kachikha na planinata or pryed ochitye na tsyaloto obshchystvo. i moisyei s'byechye ot aarona odyezhditye mu i oblyechye s tyakh sina mu yelyeazara; i aaron umrya tam na vr'kh planinata; a moisyei i yelyeazar slyazokha ot planinata. i kato vidya tsyaloto obshchystvo, chye aaron umrya, to tsyeliyat izrailye dom oplakvakha aarona za tridyesyet dyena.

21

a aradskiy tsar, khanaanyets't, koito zhivyeyeshye k'm yug, kato chu, chye izrail idye pryez p'tya atarim voyuva protiv izrailya, i khvana ot tyakh plyennitsi. i izrail napravi obryek navstryechuu, kato kaza: ako naistina pryedadyesh tiya lyudye v r'kata mi, to s'syem shchye razorya gradovyetye im. i navstryechu poslusha glasa na izrailya i mu pryedadye khanaantsitye; i tye gi pogubikha i razorikha gradovyetye im. i myastoto sye naryechye khorma t'ye., proklyetiya, ili, pogibyl. a kogato otp'tuvakha ot planinata or, po p'tya k'm chyervyenoto morye, za da obkolyat yedomskata zhyemya, lyudyetye izlyazokha ot r'pyeniyie v dushata si poradi p'tya. i lyudyetye govoriakha protiv boga i protiv moisyeya, kazvaiki: zashcho ni izvyedokhtye iz yegipyet da izmryem v pustinyata? zashchoto nyama ni khlyab ni voda, i dushata ni sye otrashchava ot toya nikak'v khlyab. za tova navstryechu izprati myezhdu lyudyetye gorityelni zmi, koito khapyekha lyudyetye, ta izmryakha mnogo lyudye ot izrailya. togava lyudyetye doidokha pri moisyeya i kazakha: s'gryeshikhmye za gdyeto govoriikhmye protiv navstryechua i protiv tyebye; pomoli sye navstryechuu da makhnye zmiitye ot nas. i moisyei sye pomoli za lyudyetye. i navstryechu ryechye na moisyeya: napravi si yedna gorityelna zmiya, i turi ya na visoka v'rlna; i vsyeki ukhapan, kato poglyednye na nyeya, shchye ostaneye zhiv. i t'i, moisyei napravi myedna zmiya i ya turi na nai-visokata v'rlna; i kogato zmiya ukhapyeshye nyakogo, toi, kato poglyednyeshye na myednata zmiya, ostavashye zhiv. togava izrailtyanite otp'tuvakha i razpolozhikha stan v ovot. i kato otp'tuvakha ot ovot, razpolozhikha stan v ye-avarim, v pustinyata, koyato ye k'm moav, k'm izgryeva na sl'ntsyyeto. ot tam otp'tuvakha i razpolozhikha stan v dolinata zaryed. ot tam otp'tuvakha i razpolozhikha stan ottat'k ryekata arnon, koyato ye v pustinyata i izticha ot pryedyelitye na amoryeitsitye; zashchoto arnon ye moavska granitsa myezhdu moavtsitye i amoryeitsitye. za tova

ye kazano v knigata na navstryechunitye voini: - vavev v sufa i pototsitye na arnon, i tyechnenyeto na pototsitye, koyeto sye prostira do syelishchyeto ar i dopira granitsata na moav. a ot tam doidokha pri vir t'ye., kladyenyets.. toya ye kladyenyets't, za koito navstryechu ryechye na moisyye: s"byeri lyudyetye, i shchye im dam voda. togava izrail izpya taya pyesyen: - bliakai, o kladyenchye; pyeitye za nyego; kladyenyets izkopakha p"rvyentsitye, blagorodnitye ot lyudyetye izkopakha, chryez zapovyed na zakonodatyelya; s zhyezlytitye si. a ot pustynyata otidokha v matana, i ot matana v naaliil, i ot naaliil v"v vavmot, a ot vavmot v dolinata, koyato ye v moavskoto polye, pri v"rkha na fasga, koyato glyeda k"m yesimon t'yest: pustynyata.. togava izrail izprati poslanitsi pri amoryeiskiya tsar sion da kazhat: ostavi nye da zamina pryez zhyemyata ti; nyama da svr"shchamye ni po nivitye ni po lozyata; nye shcheyem da piyem voda ot kladyentsitye; pryez tsaryeyiya drum shchye v"rvim, dokato pryeminyem tvoitye pryedyeli. a sion nye pusna izrailya da minye pryez pryedyelitye mu; no sion s"bra vsichkitye si lyudye, izlyezye ta sye op"lchi sryeshchu izrailya v pustynyata, i doidye v yasa ta voyuva protiv izrailya. no izrail go porazi s ostroto na nozha, i zavladya zhyemyata mu ot arnon do yavok, do amontsitye; zashchoto granitsata na amontsitye byeshye kryepka. izrail zavladya vsichki tiya gradovy; i izrail sye zasyeli v"v vsichkitye gradovy na amoryeitsitye, v yesyevon i v"v vsichkitye mu syela. ponyezhye yesyevon bye grad na amoryeiskiya tsar sion, koito byeshye voyuval s pryedishniya moavski tsar i byeshye otnyel ot r"kata mu vsichkata mu zhyemya do arnon. za tova, oniya, koito govoryat s pritchi, kazvat: - doidyetye v yesyevon; da sye s"gradi i da sye zakryepi grada sionov; zashchoto og'n izlyezye ot yesyevon, plam"k iz grada sionov; poyadye ar moavski, i p"rvyentsitye na visokitye myesta na arnon. gorko ti, moavye! pogina ti, khamosovi lyudye! dadye sinovyetye si na byag i d"shchyeritye si na plyn pri siona amoryeiskiya tsar. niye gi zastryelyakhmye; yesyevon pogina do dyevon; i zapustikhmye gi do nofa, koyato sye prostira do myedyeva. taka izrail sye zasyeli v zhyemyata na amoryeitsitye. poslye moisyei izprati chovyetsi da s"glyedat yazir; i, kato pryevzyekha syelata mu, izp"dikha amoryeitsitye, koito byakha v tyakh. togava sye v"rnakha i otidokha po p"tya k"m vasan; a vasanskiyat tsar og izlyezye protiv tyakh, toi i vsichkitye mu lyudye, na boi v yedrai. no navstryechu ryechye na moisyye: nye boi sye ot nyego, zashchoto az shchye pryedam v r"tsyetye vi nyego, vsichkitye mu lyudye i zhyemyata mu; shchye mu napravish taka, kakto napravi na amoryeiskiya tsar sion, koito zhyivyeshye v yesyevon. i t'i, porazikha nyego, sinovyetye mu i vsichkitye mu lyudye, dogdyeto nye mu ostana ni yedin otsyelyal; i zavladyakha zhyemyata mu.

22

podir tova izrailityanite otp"tuvakha i razpolozhikha stan na moavskitye polyeta ottat"k na iztok ot. iordan, sryeshchu yerikhon. a valak syepforoviyat sin

vidya vsichko shcho stori izrail na amoryeitsitye. i moav sye uplashi mnogo ot lyudyetye, zashchoto byakha mnogochislyeni; i moav sye obyezpokoyavashye poradi izrailityanite. i moav ryechye na madiamskitye star'yeshini: syega tova mnozhyestvo shchye poyadye vsichko okolo nas, kakto govyyedo poyazhda polskata tryeva. i valak syepforoviyat sin, koito v tova vryemye byeshye tsar na moavtsitye, izprati poslanitsi do valaama vyeoroviya sin v"v fatur, koito ye pri ryekata yevfrat, v zhyemyata na oniya, koito byakha lyudyetye mu, za da go povikat kato mu kazhat: yeto, narod izlyezye iz yegipyet; yeto, pokrivat litsyeto na zhyemyata, i sa razpolozhyeni sryeshchu myenye; yela syega, procheye, molya ti sye, prok"lni mi tiya lyudye, zashchoto sa po-silni ot myenye, nyegli bikh mog"l da pryedolyeya, ta da gi porazim, i da moga da gi izp"dya iz zhyemyata; ponyezhye znaya, chye onya, kogoto ti blagoslavyash, ye blagoslovyen, a kogoto proklinash ye proklyet. i t'i, moavskitye star'yeshini i madiamskitye star'yeshini otidokha, s v"znagrazhdyeniye v r"tsye za vrachuvanyeto; i, kato doidokha pri valaama, kazakha mu valakovitye dumi. a toi im ryechye: pryenoshchuvaitye tuka, i shchye vi dam otgovor, sporyed kakvoto mi kazhye navstryechu. i taka moavskitye p"rvyentsi ostanakha u valaama. i bog doidye pri valaama i ryechye: kakvi sa tiya chovyetsi u tyebye? i valaam ryechye na boga: valak syepforoviyat sin, tsar na moavtsitye, gi ye pratil do myenye da kazhat: yeto, lyudyetye, koito izlyazokha iz yegipyet, pokrivat litsyeto na zhyemyata; doidi syega, prok"lni mi gi, nyegli bikh mog"l da sye biya s tyakh i da gi izp"dya. a bog ryechye na valaama: da nye otidyesh s tyakh, nito da prok"lnyesh lyudyetye, zashchoto sa blagoslovyeni. i t'i, valaam, kato stana sutrinta, kaza na valakovitye p"rvyentsi: idyetye v zhyemyata si, zashchoto navstryechu otkazva da nye pusnye da doida s vas. togava moavskitye p"rvyentsi stanakha ta doidokha pri valaka i ryekokha: valaam otkazva da doidye s nas. a valak pak izprati p"rvyentsi, po-mnogo i po-pochtyeni ot oniya. i tye, kato doidokha pri valaama, mu kazakha: taka kazva valak syepforoviyat sin: molya ti sye, nishcho da tye nye spyre da nye doidyesh do myenye; zashchoto shchye tye v"zdigna do golyama pochit, i shchye storya vsye shcho bi mi ryek"l; procheye, doidi, molya, prok"lni mi tiya lyudye. a valaam otgovori na valakovitye slugi, kazvaiki; ako bi mi dal valak i k"shchata si p"lna s"s sryebro i zlato, az nye moga da pryest"pya dumata na navstryechua moyo bog, da napravya po-malko ili povyechye. za tova, molya, pryenoshchuvaitye i viye tuka, za da sye naucha kakvo oshchye shchye mi kazhye navstryechu. i bog doidye pri valaama pryez noschta, ta mu ryechye: schom sa doshli chovyetsitye da tye povikat, stani idi s tyakh; no samo onova, koyeto ti ryeka, nyego da napravish. za tova, valaam stana na sutrinta, osyedla oslitsata si, i otidye s moavskitye p"rvyentsi. no bozhayat gnyav planna za gdyeto otidye; i angyl navstryechuyen zastana na p"tya pryed valaama, za da mu sye v"zprotivi; (a toi yazdyeshye na oslitsata si, i dvamata mu slugi byakha s nyego). i ponyezhye oslitsata vidya, chye angyl navstryechuyen stoyeshye na p"tya s gol nozh v r"ka,

oslitsata sye otbi ot p"tya i otivashye k"m polyeto; a valaam udari oslitsata, za da ya opravi v p"tya. togava angyl"t navstryechuyen zastana na yedin nis"k p"t myezhdu lozjata, dyeto imashye pryegrada ot-sam i pryegrada ottam krai p"tya. i ponyezhye oslitsata vidya angyla navstryechuyen, oblyegna sye k"m zida i pritisna valaamovata noga do zida; i toi ya udari pak. poslye angyl"t navstryechuyen otidye oshchye napryed i zastana na yedno tyasno myasto, gdyeto nyamashye k"dye da sye otbiye ni nadyasno ni nalyavo. i ponyezhye oslitsata vidya angyla navstryechuyen, ty padna pod valaama; a valaam sye razlyuti i udari oslitsata s toyagata si. togava navstryechu otvori ustata na oslitsata, i ty ryeche na valaama: shcho s"m ti storila ta nye biyesh vyeche tri p"ti? a valaam ryeche na oslitsata: zashchoto sye podigra s myenye. akh, da imakh nozh v r"kata si! syega bikh tye zaklal. i oslitsata ryeche na valaama: nye s"m li az tvoyata oslitsa, na koyato si yazdil pryez tsyeliya si zhivot do dnyes? imala li s"m navik drug p"t da ti pravya taka? a toi ryeche: nye. togava navstryechu otvori ochitye na valaama, i toi vidya angyla navstryechuyen stoyashch na p"tya s gol nozh v r"kata si; i pryekloni glava i padna na litsyeto si. i angyl"t navstryechuyen mu kaza: ti zashcho bi oslitsata si vyeche tri p"ti? yeto, az izlyazokh da ti sye s"protivya, zashchoto p"tyat ti nye ye prav pryed myenye; i oslitsata nye vidya i sye otbi ot myenye, yeto, tri p"ti; ako da nye bye sye otbila ot myenye, do syega da s"m tye ubil, a nyeya da s"m ostavil zhiva. togava valaam ryeche na angyla navstryechuyen: s"gryeshikh, zashchoto nye znayekh, chy ti stoyeshye na p"tya protiv myenye; i syega, ako tova nye ti ye ugodno, az shchye sye v"rna. a angyl"t navstryechuyen ryeche na valaama: idi s chovyetsitye; no samo slovoto, koyeto ti kazha, nyego da govori. i t'i, valaam otidye s valakovitye p"rvyentsi. a kato chu valak, chy idye valaam, izlyezye da go posryeshchnye do yedin moavski grad razpolozhyen tam, gdyeto arnon ye granitsata, v naidalyechnata chast na granitsata. togava valak ryeche na valaama: nye pratikh li do tyebye us"rdno da tye povikat? zashcho nye doidye pri myenye? nye moga li da tye v"zdigna do pochit? a valaam ryeche na valaka: yeto, doidokh pri tyebye; no imam li syega vlast da govorya nyeshcho? kakvato duma turi bog v ustata mi, nyeya shchye govorya. i valaam otidye s valaka, i doidokha v kiriatuzot. i valak zhyertvuva govoyeda i ovtsi, i izprati ot tyakh i na valaama i na p"rvyentsitye, koito byakha s nyego, a na sutrinta valak vzye valaama i go zavyedye na visokitye vaalovi myesta ot gdyeto, toi vidya lyudyetye do krainata im chast.

23

togava valaam kaza na valaka: izdigni mi tuk syedyem zhyertvyenika, i prigotvi mi tuk syedyem yunyetsa i syedyem ovyna. i valak stori, kakto ryeche valaam; i valak i valaam prinyesokha po yunyets i ovyen na vsyeki zhyertvyenik. poslye valaam ryeche na valaka: zastani blizo pri vsyeizgaryanyeto si, i az shchye otida; mozhye bi da doidye navstryechu

da nye posryeshchnye; a kakvoto mi yavi shchye ti kazha. i otidye na gola visochina. i bog sryeshchna valaama; a valaam mu ryeche: prigotvikh syedyemye zhyertvyenika, i prinyesokh po yunyets i ovyen na vsyeki zhyertvyenik. i navstryechu turi duma v ustata na valaama, i ryeche: v"rni sye pri valaka i sporyed taya duma govori. v"rna sye, procheye, pri nyego; i, yeto, toi stoyeshye pri vsyeizgaryanyeto si, toi i vsichkitye moavski p"rvyentsi. togava pochna byesyedata si, kazvaiki: - valak nye dovyedye ot aram, moavskiyat tsar ot iztochnitye planini, i kaza mi: doidi, prok"lni mi yakova, i doidi, khv"rli pryezryeniye v"rkhu izrailya. kak da prok"lna, kogoto bog nye proklina? ili kak da khv"rlya pryezryeniye v"rkhu kogoto navstryechu nye khv"rlya? zashchoto ot vr"kh kanaritye go vizhdam, i ot kh"lmovyetye go glyedam; yeto lyudye, koito shchye sye zaselyat otdyelno, i nyama da sye schitat myezhdu naroditye. ko mozhye da pryebroi pyas"ka yakovov, ili da izchisli chyvt"rtata chast ot izrailya? dano umra kakto umirat pravedyenitye, i syetnitye mi da b"dat kakto tyeckhnyite! togava valak ryeche na valaama: shcho mi napravi ti? vzyekh tye, za da prok"lnyesh nyepriyatylitye mi; a, yeto, ti nap"lno si gi blagoslovil! a toi v otgovor kaza: nye tryabva li da nvmimav da govorya onova, koyeto navstryechu turya v ustata mi? togava valak mu ryeche: doidi, molya, s myenye na drugo myasto, ot gdyeto shchye gi vidish; samo krainata im chast shchye vidish, a vsichki tyakh nyama da vidish; i prok"lni mi gi ot tam. i t'i, dovyedye go na polyeto zofim, na v"rkha na faga, i izdigna syedyem zhyertvyenika, i prinyesy po yunyets i ovyen na vsyeki zhyertvyenik. togava valaam ryeche na valaka: zastani tuka pri vsyeizgaryanyeto si, a az shchye sryeshchna navstryechua tam. i navstryechu sryeshchna valaama, turi duma v ustata mu, i ryeche: v"rni sye pri valaka i sporyed taya duma govori. toi, procheye, doidye pri nyego; i, yeto, toi stoyeshye pri vsyeizgaryanyeto si, i moavskitye p"rvyentsi s nyego. i valak mu ryeche: shcho govori navstryechu? togava toi pochna pritchata si, kazvaiki: - stani, valachye, ta slushai; dai mi ukho, ti sinye syepforov! bog nye ye chovyek ta da l"zhye, nito chovyeshki sin ta da sye razkaye; toi kaza, i nyama li da izv"rshi? toi govori, i nyama li da go turi v dyeistviye? yeto, az poluchikh zapovyed da blagoslavyam; i toi kato blagoslovi, az nye moga da go otmyenya. nye glyeda byezzakoniye v yakova, nito vizhda izvratyenosť v izrailya; navstryechu bog nyegov s nyego ye, i tsarsko v"zklitsaniye ima myezhdu tyakh. bog ye izvyedye iz yegipyet: ima sila kato div vol. naistina nyama charodyeistvo protiv yakova. i nyama vrachuvanye protiv izrailya; na vryemyeto si shchye sye govori za yakova i za izrailya: shcho ye izv"rshil bog! yeto, lyudyetye shchye v"stanat kato l"vitsa, i shchye sye dignat kato l"v; nyama da lyegnat, dokato nye izyadat lova i nye izpiyat kr"vta na ubityitye. togava valak ryeche na valaama: nikak da nye gi proklinash i nikak da nye gi blagoslavyash. a valaam v otgovor kaza na valaka: nye govoriikh li ti kazvaiki: vsichko shcho mi kazhye navstryechu, tova shchye stoyora? slyed tova valak pak ryeche na valaama: doidi, molya, shchye tye zavyeda oshchye

na drugo myasto, nyegli b'dye ugodno bogu da mi gi prok'lnyesh ot tam. i valak zavyyedye valaama na v'rka na fyegor, koito glyeda k'm iyesimon. togava valaam ryeche na valaka: izdigni mi tuk syedym zhyertvyenika, i prigotvi mi tuk syedym yunyetsa i syedym ovyena. i valak napravi kakto ryeche valaam, i prinyesye po yunyets i ovyen na vsyeki zhyertvyenik.

24

i valaam, kato vidya, chy byeshye ugodno na navstryechua da blagoslavya izrailya, nye otidye kakto drug p't da t'rsi gadaniya, no ob'rna litsyeto si k'm pustynata. i kato podigna ochi, valaam vidya izrailya zasyelen sporyed plyemyenata si; i bozhiyat dukh slyezye na nyego. i pochna pritchata si, kazvaiki: - valaam sin vyeorov kaza: i chovyek't, koito ima otvoryeni ochi, kaza; kaza onya, koito chu bozhiitye dumi, koito vidya vidyenyeto ot vsyesilniya, koito padna v izst'plyeniye, no ochitye mu byakha otvoryeni: kolko sa krasivi tvoitye shatri, yakovy, tvoitye skinii, izrailyu! kato dolini sa razprostryeni, kato gradini po ryechni bryegovy, kato aloini d'rvyeta, koito navstryechu ye nasadil, kato kyedri pokrai voditye. shchye sye izliva voda iz vyedrata mu, i potomstvoto mu shchye sye prostira v mnogo vodi; tsaryat mu shchye b'dye povisok ot agaga, i tsarstvoto mu shchye sye v'zryelichi. bog go izvyedye iz yegipyet; ima sila, kakto div vol; shchye poyadye nyepriyatelskitye nyemu narod, shchye stroshi kostitye im, i shchye gi udari s's stryelyite si. lyegnal ye i lyezhi kato l'v i kato l'vitsa; koi shchye go v'zbudi? blagoslovyen, koito tye blagoslavya! i proklyet, koito tye proklina! togava gnyev't na valaka plamna protiv valaama, i izplyaska s r'tsy: i valak ryeche na valaama: az tye povikakh da prok'lnyesh nyepriyatellye mi; a, yeto, tri p'ti ti vsye gi blagoslavyash. syega, prochyye, byagai na myastoto si; ryekokh si da tye v'zdigna do golyama pochit; no, yeto, navstryechu tye v'zdrzha ot pochit. a valaam ryeche na valaka: nye govorikh li az i na tvoitye poslanitsi, koito mi prati, kato kazakh: ako bi mi dal valak i k'shchata si p'lna s's sryebro i zlato, nye moga da pryst'pya navstryechunoto povyelyeniye i da napravya dobro ili zlo ot syebye si, no onova, koyeto navstryechu progovori, nyego shchye kazha? i syega, yeto, az si otivam pri svoitye lyudye; yela da ti kazha kakvo shchye napravyat tiya lyudye na tvoitye lyudye v poslyeshnitye dni. i kato pochna pritchata si, ryeche: - valaam sin vyeorov kaza, i chovyek't s otvoryeni ochi, kaza: kaza onya, koito chu dumitye bozhii, koito ima znaniye za vsyevishniya koito vidya vidyenyeto ot vsyesilniya, koito padna v izst'plyeniye, no ochitye mu byakha otvoryeni: vzhdam go, no nye syega; glyedam go, no nye otblizo; shchye izlyezye zvyezda ot yakova, i shchye sye v'zdignye skipt'r ot izrailya; shchye porazi moavskitye p'rvyentsi, i shchye pogubi vsichkitye sitovi ili, buntovnichyeski. potomsti. yedom shchye b'dye prityezhavan, oshchye siir shchye b'dye prityezhavan ot nyepriyatellye si; a izrail shchye dyeistvuva moshchno. yedin proizlyaz'l ot yakova

shchye zavlyadeye i shchye pogubi ostanalitye ot grada. a kato vidya amalika, prod'lzhi pritchata si i kaza: - amalik ye pr'v myezhdu naroditye; no nai-syetnye s'vsyem shchye sye iztryebi. a kato vidya kyeneyitsitye prod'lzhi pritchata si i kaza: - yako ye tvoiyeto zhilishchye, i polozhil si gnyezdoto si na kanarata, no kyeneyitsitye shchye sye razoryat dogdye tye zaplyeni asur. oshchye prod'lzhi pritchata si i kaza: - uvi! koi shchye ostaneye zhiv, kogato bog izv'rshi tova? no korabi shchye doidat ot kramoriyata na kitim, i shchye smiryat asura, i shchye smiryat yevyera; no i doshlitye s'vsyem shchye sye iztryebat. togava, kato stana valaam, tr'gna i sye v'rna na myas-toto si; s'shcho i valak otidye po p'tya si.

25

a dokato izrail ostavashye v sitim, lyudyetye pochna kha da bludstuvvat s moavskitye; zashchoto tye kanyekha lyudyetye na zhyertvitye na bogovyetye si, i lyudyetye yadyakha i sye klanyakha na bogovyetye im. izrail sye priv'rza za vaalfyegora; i navstryechuniyat gnyav plamna protiv izrailya. togava navstryechu ryeche na moisyeya: khvani vsichkitye p'rvyentsi na lyudyetye i obyesi gi za navstryechua pryed sl'ntsyyeto, za da sye otv'rnye ot izrailya navstryechuniyat yarostyen gnyav. i moisyei ryeche na izrailyyitye s'dii: ubiitye vsyeki podchinyenitye si chovyetsi, koito sye priv'rzakha za vaalfyegora. i, yeto, yedin ot izrailtyanitye doidye i dovyedye na bratyata si yedna madiamka pryed ochitye na moisyeya i pryed tsyaloto obshchestvo izrailtyani, kogato tye plachyekha pryed vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. a finyyes, sin na yelyeazara sin na svyeshchyenika aarona, kato vidya stana izsryed obshchestvoto, vzye kopiye v r'kata si, i vlyezye podir izrailtyanina v spalnyata ta probodye i dvamata - izrailtyanina i zhyenata v koryema i. taka yavzata pryestana ot izrailtyanitye. a umryelitye ot yavzata byakha dvadyesyet i chyetiri khilyadi dushi. togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: finyyes, sin na yelyeazara, sin na svyeshchyenika aarona, otv'rna yarostta mi ot izrailtyanitye; ponyezye pokaza ryevnost vsryed tyakh podobna na moyata, taka shchoto az nye iztryebikh izrailtyanitye v ryevnostta si. za tova kazhi mu: yeto, az mu davam moya zavyet na mir; shchye b'dye nyemu i na potomstvoto mu podir nyego zavyet na vyechno svyeshchyenstvo, zashchoto byeshye ryevnostyen za svoya bog i napravi umilostivyniye za izrailtyanitye. a imyeto na ubityiat izrailtyanin, koito byeshye ubit s madiamkata, byeshye zimrii sin na salu, p'rvyenets na yedin bashchin dom ot simyeontsitye. i imyeto na ubitata madiamka byeshye khazviya, d'shchyerya na sura, nachalnik na lyudyetye, ot yedin bashchin dom v madiam. slyed tova navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: izm'chvaitye madiamtsitye i porazyetye gi; zashchoto tye vi izm'chvat s kovarstvata, s koito vi primamikha chryez fyegora i chryez syestra si khazviya, d'shchyerya na yedin madiamski p'rvyenets, koyato byeshye ubita v dyenya na yavzata nalozhyena poradi fyegora.

a podir yazvata navstryechu govori na moisyeya i yelyeazara sin na svyeshchyenika aarona, kazvaiki: pryebroitye tsyaloto obshchestvo izrailtyani ot dvadyesyet godini i nagorye, sporyed bashchinye im domovy, vsichki v izrailya, koito mogat da izlizat na boi. za tova, moiseyi i svyeshchyenik't yelyeazar govorikha na lyudyete na moavskitye polyeta, pri iordan sryeshchu yerikhon, kazvaiki: pryebroitye lyudyete ot dvadyesyet godini i nagorye, sporyed kaktto navstryechu zapovyada na moisyeya i na izrailtyanite, koito izlyazokha iz yegipyetskata zyemya. ruvim, p'rvorodniyat na izrailya. ruvimtsitye byakha: ot yenokha, syemyeistvoto na yenokhovtsitye; ot falu, syemyeistvoto na faluyevtsitye; ot yesrona, syemyeistvoto na yesronovtsitye; ot kharmiya, syemyeistvoto na kharmiyevtsitye. tiya sa syemyeistvata na ruvimtsitye; a pryebroynitye ot tyakh byakha chyediridyesyet i tri khilyadi syedyemstotin i tridyesyet dushi. sinovyetye na falu byakha yeliav; i sinovyetye na yeliava: namuil, datan i aviron. tova sa oniya datan i aviron, izbraniyte ot obshchestvoto, koito sye podignakha protiv moisyeya i protiv aarona myezhdu družhinata na koryeya, kogato sye podignakha protiv navstryechua; i zemyata raztvori ustata si ta gi pog'lna zayedno s koryeya pri iztryeblyeniyeto na družhinata mu, kogato og'nyat potryade dvysta i pyetyesyettye chovyetsi, i tye stanakha za znamyeniye; a sinovyetye na koryeya nye umryakha. simyeontsitye po syemyeistvata si byakha: ot namuila, syemyeistvoto na namuilovtsitye; ot yamina, syemyeistvoto na yaminovtsitye; ot yakhina, syemyeistvoto na yakhinovtsitye; ot zara, syemyeistvoto na zarovtsitye; ot saula, syemyeistvoto na saulovtsitye. tiya sa syemyeistvata na simyeonovtsitye, dvadyesyet i dve khilyadi i dvysta dushi. gadtisitye po syemyeistvata si byakha: ot safona, syemyeistvoto na safonovtsitye; ot agiya, syemyeistvoto na agiyevtsitye; ot suniya, syemyeistvoto na suniyevtsitye; ot azeniya, syemyeistvoto na azeniyevtsitye; ot iriya, syemyeistvoto na iriyevtsitye; ot aroda, syemyeistvoto na arodovtsitye; ot ariliya, syemyeistvoto na ariliyevtsitye. tiya sa syemyeistvata na gadtsitye; i pryebroynitye ot tyakh byakha chyediridyesyet khilyadi i pyetstotin dushi. yudovitye sinovyetye byakha ir i onan; no ir i onan umryakha v khanaan-skata zyemya. a yudeytsitye po syemyeistvata si byakha: ot syela, syemyeistvoto na syelavetsitye; ot faryesa, syemyeistvoto na faryesovtsitye; ot zara, syemyeistvoto na zarovtsitye. i faryesovitye potomtsi byakha: ot yesrona, syemyeistvoto na yesronovtsitye; ot amula, syemyeistvoto na amulovtsitye. tiya sa yudovitye syemyeistva; i pryebroynitye ot tyakh byakha syedyemdyesyet i shyest khilyadi i pyetstotin dushi. isakhartsitye po syemyeistvata si byakha: ot tola, syemyeistvoto na tolovtsitye; ot fua, syemyeistvoto na fuavtsitye; ot yasuva, syemyeistvoto na yasuvovtsitye; ot simrona, syemyeistvoto na simronovtsitye. tiya sa isakharovitye syemyeistva; i pryebroynitye ot tyakh byakha shyestdyesyet i chyetiri khilyadi i trista dushi. zavulonsitye po syemyeistvata si byakha: ot syeryeda, syemyeistvoto na syerye-

dovtsitye; ot yelona, syemyeistvoto na yelonovtsitye; ot yalyeila, syemyeistvoto na yalyeilovtsitye. tiya sa syemyeistvata na zavulonsitye; i pryebroynitye ot tyakh byakha shyestdyesyet khilyadi i pyetstotin dushi. iosifovitye sinovyetye po syemyeistvata si byakha manasiya i yefryem. manasiitsitye byakha: ot makhira, syemyeistvoto na makhirovtsitye. i makhir rodi galaada; a ot galaada, syemyeistvoto na galaadovtsitye. yeto galaadovitye potomtsi: ot akhiyezyera, syemyeistvoto na akhiyezyerovtsitye; ot khyelyeka, syemyeistvoto na khyelyekovtsitye; ot asriila, syemyeistvoto na asriilovtsitye; ot sikhyma, syemyeistvoto na sikhymovtsitye; ot symida, syemyeistvoto na symidovtsitye; i ot yefyera, syemyeistvoto na yefyerovtsitye. a salpaad yefyeroviyat sin nyamashye sinovyetye, no d'shchyeri; a imyenata na salpaadovitye d'shchyeri byakha maala, nua, yegla, myelkha i tyersa. tiya sa manasiyevitye syemyeistva; i pryebroynitye ot tyakh byakha pyetdyesyet i dve khilyadi i syedyemstotin dushi. a yeto yefryemtsitye po syemyeistvata im: ot sutrala, syemyeistvoto na sutralovtsitye; ot vyekhyera, syemyeistvoto na vyekhyerovtsitye; ot takhana, syemyeistvoto na takhanovtsitye. yeto i sutralovitye potomtsi: ot yerana, syemyeistvoto na yeranovtsitye. tiya sa syemyeistvata na yefryemtsitye; i pryebroynitye ot tyakh byakha tridyesyet i dve khilyadi i pyetstotin dushi. tiya sa iosifovitye potomtsi po syemyeistvata si. vyeni-amintsitye po syemyeistvata si byakha: ot vyla, syemyeistvoto na vyelovtsitye; ot asvila, syemyeistvoto na asvilovtsitye; ot akhirama, syemyeistvoto na akhiramovtsitye; ot sufama, syemyeistvoto na sufamovtsitye; ot ufama, syemyeistvoto na ufamovtsitye. a vyelovitye sinovyetye byakha aryed i nyeyeman; ot aryeda, syemyeistvoto na aryedovtsitye; ot nyeyemana, syemyeistvoto na nyeyemanovtsitye. tiya sa vyeni-amintsitye po syemyeistvata si; i pryebroynitye ot tyakh byakha chyediridyesyet i pyet khilyadi i shyeststotin dushi. yeto dantsitye po syemyeistvata im: ot suama, syemyeistvoto na suamovtsitye. tiya sa danovitye syemyeistva po syemyeistvata si. pryebroynitye ot vsichkitye syemyeistva na suamovtsitye byakha shyestdyesyet i chyetiri khilyadi i chyetiristotin dushi. asirtsitye po syemyeistvata si byakha: ot yemna, syemyeistvoto na yemnovtsitye; ot yesui, syemyeistvoto na yesuiyevtsitye; ot vyeriya, syemyeistvoto na vyeriyevtsitye; ot vyeriyevitye potomtsi byakha: ot khyevyera, syemyeistvoto na khyevyerovtsitye; ot malkhiila, syemyeistvoto na malkhiilovtsitye. a imyeto na asirovata d'shchyerya byeshye sara. tiya sa syemyeistvata na asirtsitye; i pryebroynitye ot tyakh byakha pyetdyesyet i tri khilyadi i chyetiristotin dushi. nyefthalmitsitye po syemyeistvata si byakha: ot yasiila, syemyeistvoto na yasiilovtsitye; ot guniya, syemyeistvoto na guniyevtsitye; ot yesyera, syemyeistvoto na yesyerovtsitye; ot silima; syemyeistvoto na silimovtsitye. tiya sa nyefthalmovitye syemyeistva po syemyeistvata si; i pryebroynitye ot tyakh byakha chyediridyesyet i pyet khilyadi i chyetiristotin dushi. chisloto na pryebroynitye ot izrailtyanite byeshye shyeststotin i yedna

khilyada syedymstotin i tridyset dushi. togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: na tyakh nyeka sye razdyeli zyemyata za naslyedstvo, sporyed chisloto na imyenata im. na po-mnogobroinnye dai po-golyamo naslyedstvo, a na po-malobroinnye dai po-malko naslyedstvo: na vsyako plyemye da sye dadye naslyedstvoto mu, sporyed chisloto na pryebroyenyye ot nyego. pri vsye tova, obachye, zyemyata shchye sye razdyeli s zhrabye; i ty shchye naslyedyat sporyed imyenata na bashchinye si plyemyena. s zhrabye da sye razdyeli naslyedstvoto im myezhdu mnozinata i maltsinata. a yeto chisloto na pryebroyenyye ot lyeviitsyye po syemyeystvata im: ot girsona, syemyeystvoto na girsonovsyye; ot kaata, syemyeystvoto na kaatovsyye; ot myerariya, syemyeystvoto na myerariyevsyye. yeto lyeviyevyye syemyeystva: syemyeystvoto na lyeviyevsyye, syemyeystvoto na khyevronovsyye, syemyeystvoto na maaliyevsyye, syemyeystvoto na musiyevsyye, syemyeystvoto na koryeyevsyye; a kaat rodi amrama. imyeto na amramovata zhyena byeshye iokhavyed, lyeviyeva d'shchyerya, koyato sye rodi na lyeviya v yegipyet; i ty rodi na amrama aaron i moisyeya i syestra im mariam. a na aaron sye rodikha nadav, aviud, yelyeazar i itamar. no nadav i aviud umryakha, kogato prinyesokha chuzhd og'n pryed navstryechua. a pryebroyenyye ot lyeviitsyye byakha dvadyeset i tri khilyadi, vsichkyye m'zhki ot yedin myesyets i nago-rye; tye nye byakha pryebroyeni myezhdu izrail'tyan-nyye, ponyezhye na tyakh nye sye dadye naslyedstvo myezhdu izrail'tyaninye. tiya sa pryebroyenyye chryez moisyeya i svyeshchyenika yelyeazar, koito pryebroikha izrail'tyaninye na moavskyye polyeta pri iordan, sryeshchu yerikhon. no myezhdu tyakh nye sye namirashye chovyek ot oniya, koito byakha pryebroyeni ot moisyeya i svyeshchyenika aaron, kogato tye pryebroikha izrail'tyaninye v sinaiskata pustinya; zashchoto za tyakh navstryechu bye kazal: nyepryemyenno shchye izmrat v pustynyata. ot tyakh nye ostana ni yedin, osvyyen khalyev yefoniyeviyat sin i isus naviyeviyat sin.

27

togava doidokha d'shchyeritye na salpaada yefyeroiviya sin, a yefyer sin na galaada, sin na makhira, sin na manasiya, ot syemyeystvata na manasiya iosifoviya sin. a yeto imyenata na d'shchyeritye mu: maala, nua, yegla, myelkha i tyersa. tye zastanakha pryed moisyeya, pryed svyeshchyenika yelyeazara, i pryed p'rvyentsyye i tsyaloto obshchyestvo, pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye, i ryekokha: bashcha ni umrya v pustynyata; a toi nye byeshye ot družhinata na oniya, koito sye s'brakha protiv navstryechua v koryeyevata družhina, no umrya poradi svoya si gryakh; i nyamashye sinovy. zashcho da izchyeznye imyeto na bashcha ni otsryed syemyeystvoto mu po prichina, chye nye ye imal sin? dai na nas naslyedstvo myezhdu bratyata na bashcha ni. i moisyei pryedstavi dyeloto im pryed navstryechua. togava navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: pravo

govoryat salpaadovitye d'shchyeri; nyepryemyenno da im dadysh da prityezhavat naslyedstvo myezhdu bratyata na bashcha si. i ako napravish da minye v'rku tyakh naslyedstvoto na bashcha im. i govori na izrail'tyaninye, kazvaiki: ako umrye nyakoi byez da ima sin, togava da pryekhv'ritye naslyedstvoto mu v'rku d'shchyerya mu. i ako nyama d'shchyerya, togava da dadyye naslyedstvoto mu na bratyata mu. i ako nyama bratyata, togava da dadyye naslyedstvoto mu na bashchinye mu bratyata. no ako bashcha mu nyama bratyata, togava da dadyye naslyedstvoto mu na nai-blizkiya mu srodnik ot syemyeystvoto mu, i toi da go prityezhava. tova da b'dye s'dyebyen zakon za izrail'tyaninye, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. slyed tova navstryechu ryechye na moisyeya: v'zkachi sye na taya planina avarim i pryeglyedai zyemyata, koyato s'm dal na izrail'tyaninye; i kato ya pryeglyedash, shchye sye pribyeryesh i ti pri lyudyete si, kakto sye pribra brat ti aaron; zashchoto v pustynyata tsin, kogato obshchyestvoto sye protivyeshye, viye nye sye pokorikhtye na povyeleniye mi, da nye osvyyetiye pri vodata pryed tyakh. (tova ye vodata na myeriva pri kadis v pustynyata tsin). a moisyei govori na navstryechua, kazvaiki: navstryechu, bog na dukhovyyete na vsyaka tvar, nyeka postavil nad obshchyestvoto chovyek, koito da izliza pryed tyakh i koito da vliza pryed tyakh, koito da gi izvyezhdia i koito da gi v'vyezhdia, za da nye b'dye navstryechunoto obshchyestvo kato ovtsi, koito nyamat pastir. i navstryechu kaza na moisyeya: vzyemi pri syebe si isusa naviyeviya sin, chovyek v kogoto ye dukh't, i polozhi na nyego r'kata si; i kato go pryedstavish pryed svyeshchyenika yelyeazara i pryed tsyaloto obshchyestvo, dai mu por'chka pryed tyakh. i v'zlozhi na nyego chast ot tvoyata pochyetna vlast, za da go slusha tsyaloto obshchyestvo izrail'tyani. i toi da stoi pryed svyeshchyenika yelyeazara, koito shchye sye dopitva do navstryechua za nyego sporyed s'da na urima; i po nyegovata дума da vlyzat, toi i vsichkyye izrail'tyani s nyego, i tsyaloto obshchyestvo. i moisyei stori sporyed kakto mu zapovyada navstryechu; vzye isusa i pryedstavi go pryed svyeshchyenika yelyeazara i pryed tsyaloto obshchyestvo; i kato polozhi r'tsyetye si na nyego, dadye mu por'chka, sporyed kakto navstryechu zapovyada chryez moisyeya.

28

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: zapovyadai na izrail'tyaninye, kato im kazhyesh: vn-imavaiyte da mi prinasatyte na opryedelyenoto im vryemye moitye prinosi, khlyaba mi za blagoukhanna chryez og'n zhyertva na myenye. i kazhi im: yeto prinos't chryez og'n, koito shchye prinasatyte navstryechu: dyve yednogodishni agnyeta na dyen, byez nyedostat'k, za vsyegdashno vsyeizgaryanye. yednoto agnye da prinasayash zaran, a drugoto agnye da prinasayash vyecher; a za khlyebyen prinos yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno, smyesyeno s chyetv'rt in p'rvotok d'rvyeno maslo. tova ye vsyegdashno vsyeizgaryanye, opryedelyeno na sinaiskata

planina, za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu. i v'zliyaniyetu mu da b'dye chyetv'rt in za yednoto agnye; v svyetilishchyeto da v'zlivash silno pitiye za v'zliyaniye navstryechuu. a drugoto agnye da prinasyash privyechyer; kakto utrinniya khlyebyen prinos, i kakto v'zliyaniyetu mu, taka da go prinasyash za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu. a v s'botyen dyen da prinasyatyte dyve yednogodishni agnyeta, byez nyedostat'k, i dyve dyesyeti ot yefa chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khlyebyen prinos s v'zliyaniyetu mu. tova ye vsyeizgaryanyeto za vsyaka s'bota, osvyyen vsyegdashnoto vsyeizgaryanye s v'zliyaniyetu mu. v novoluniyata si da prinasyatyte za vsyeizgaryanye navstryechuu dva yunyetsa, yedin ovyyen, syedym yednogodishni agnyeta byez nyedostat'k; i za vsyeki yunyets tri dyesyeti ot yefa chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khlyebyen prinos; i za yediniya ovyyen dyve dyesyeti ot yefa chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khlyebyen prinos; i za vsyako agnye po yedna dyesyeta ot yefa chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo za khlyebyen prinos. tova ye vsyeizgaryanye, za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu. a v'zliyaniyetu im da b'dye vino, polovin in za yunyetsa, yedna tryeta ot in za ovyyena i chyetv'rt in za agnyeta. tova ye vsyeizgaryanyeto za vsyeki myesyets pryez myesyetsitye na godinata. i osvyyen vsyegdashnoto vsyeizgaryanye da sye prinasya navstryechuu yedin kozyl v prinos za gryakh, s v'zliyaniyetu mu. na chyetrinadesyetya dyen ot p'rviya myesyets ye navstryechunata paskha. a na pyetnadesyetya dyen ot toya myesyets ye praznik; syedym dyena da sye yadye byezkvasyen khlyab. na p'rviya dyen da ima svyeto s'braniye, i da nye rabotitye nikakva sluginska rabota; a da prinyesyetye zhyertva chryez og'n, za vsyeizgaryanye navstryechuu: dva yunyetsa, yedin ovyyen i syedym yednogodishni agnyeta, koito da b'dat byez nyedostat'k. a khlyebniyat im prinos da b'dye ot chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo; tri dyesyeti ot yefa da prinyesyetye za yunyetsa; dyve dyesyeti za ovyyena; i po yedna dyesyeta ot yefa da prinyesyesh za vsyako ot syedymtye agnyeta; i yedin kozyl v prinos za gryakh, za da sye izv'rshi umilostivyyeniye za vas. tiya da prinyesyetye v pribavka na utrinnoto vsyeizgaryanye, koxyeto ye vsyegdashno vsyeizgaryanye. taka da prinasyatyte khranata vsyeki dyen pryez syedymtye dyena za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu: tova da sye prinasya s v'zliyaniyetu mu, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye. a na syedmiya dyen da imatyte svyeto s'braniye i da nye rabotitye nikakva sluginska rabota. s'shcho i v dyenya na p'rvitye plodovyte, kogato prinyesyetye nov khlyebyen prinos navstryechuu pryez praznika vi na syedmitsitye, da imatyte svyeto s'braniye, i da nye rabotitye nikakva sluginska rabota. i za blagoukhanie navstryechuu da prinyesyetye v'v vsyeizgaryanye dva yunyetsa, yedin ovyyen i syedym yednogodishni agnyeta. a khlyebniyat im prinos da b'dye ot chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, - tri dyesyeti ot yefa za vsyeki yunyets, dyve dyesyeti za yediniya ovyyen, i po yedna dyesyeta za vsyako ot syedymtye agnyeta;

29

i yedin kozyl, za da sye izv'rshi umilostivyyeniye za vas. tiya da prinyesyetye (byez nyedostat'k da b'dat) s v'zliyaniyetu im, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye s khlyebniya mu prinos.

v syedmiya myesyets, na p'rviya dyen ot myesyetsa, da imatyte svyeto s'braniye, i da nye rabotitye nikakva sluginska rabota; toi da vi b'dye dyen na tr'bno v'zklitsaniye. da prinyesyetye v'v vsyeizgaryanye, za blagoukhanie navstryechuu, yedin yunyets, yedin ovyyen, syedym yednogodishni agnyeta byez nyedostat'k; a khlyebniyat im prinos da b'dye chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, - tri dyesyeti ot yefa za yunyetsa, dyve dyesyeti za ovyyena, i po yedna dyesyeta za vsyako ot syedymtye agnyeta; i yedin kozyl v prinos za gryakh, za da sye izv'rshi umilostivyyeniye za vas; v pribavka na novolunnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, i vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyata im, sporyed opryedelyenoto za tyakh, za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu. i na dyesyetya dyen ot toya syedmi myesyets da imatyte svyeto s'braniye, i da smiritye dushitye si, i da nye rabotitye nikakva rabota; a da prinyesyetye v'v vsyeizgaryanye navstryechuu, za blagoukhanie, yedin yunyets, yedin ovyyen, syedym yednogodishni agnyeta, koito da b'dat byez nyedostat'k; a khlyebniyat im prinos da b'dye chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, - tri dyesyeti ot yefa za yunyetsa, dyve dyesyeti za yediniya ovyyen, i po yedna dyesyeta za vsyako ot syedymtye agnyeta; yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na prinos a v umilostivyyeniye za gryakh i vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyata im. i na pyetnadesyetya dyen ot syedmiya myesyets da imatyte svyeto s'braniye, i da nye rabotitye nikakva sluginska rabota, a da pazitye praznik navstryechuu syedym dyena. da prinyesyetye v'v vsyeizgaryanye, za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu, trinadesyet yunyetsa, dva ovyyena, chyetrinadesyet yednogodishni agnyeta, koito da b'dat byez nyedostat'k. a khlyebniyat im prinos da b'dye chisto brashno, smyesyeno s d'rvyeno maslo, - tri dyesyeti ot yefa za vsyeki ot trinadesyettye yunyetsa, dyve dyesyeti za vsyeki ot dvata ovyyena. i po yedna dyesyeta za vsyako ot chyetrinadesyettye agnyeta; i yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyata im. na tryetiya dyen, yedinadesyet yunyetsa, dva ovyyena, chyetrinadesyet yednogodishni agnyeta, byez nyedostat'k; khlyebniyat im prinos s v'zliyaniyata im za yuntsitye, za ovnyte i za agnyetata, sporyed chisloto im, kakto ye opryedelyeno; i yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyata im. na tryetiya dyen, yedinadesyet yunyetsa, dva ovyyena, chyetrinadesyet yednogodishni agnyeta, byez nyedostat'k; khlyebniyat im prinos s v'zliyaniyata im za yuntsitye, za ovnyte, i za agnyetata sporyed chisloto im, kakto ye opryedelyeno; i yedin kozyl v pri-

nos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos s v'zliyaniyeto mu. na chyetv'rtiya dyen, dyesyet yunyetsa, dva ovyena, chyetirinadyesyet yednogodishni agnyeta, byez nyedostat'k; khlyebniyat im prinos s v'zliyaniyata im za yuntsitye, za ovnitye i za agnyetata, sporyed chisloto im, kakto ye opryedyeljeno i yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyeto mu. na pyetiya dyen, dyevyet yunyetsa, dva ovyena, chyetirinadyesyet yednogodishni agnyeta byez nyedostat'k; khlyebniyat im prinos s v'zliyaniyata im za yuntsitye, za ovnitye i za agnyetata, sporyed chisloto im, kakto ye opryedyeljeno; i yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyeto mu. na syedmiya dyen, syedym yunyetsa, dva ovyena, chyetirinadyesyet yednogodishni agnyeta, byez nyedostat'k; khlyebniyat im prinos s v'zliyaniyata im za yuntsitye, za ovnitye i za agnyetata, sporyed chisloto im, kakto ye opryedyeljeno za tyakh; i yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyeto mu. na osmiya dyen da imatyte t'rhzyestvyeno s'braniye i da nye rabotitye nikakva sluginska rabota; i da prinyesyetye v'v vsyeizgaryanye, za blagoukhanna zhyertva chryez og'n navstryechuu, yedin yunyets, yedin ovyen, syedym yednogodishni agnyeta, byez nyedostat'k; khlyebniyat im prinos s v'zliyaniyata im za yunyetsa, za ovyena i za agnyetata, sporyed chisloto im, kakto ye opryedyeljeno; i yedin kozyl v prinos za gryakh, v pribavka na vsyegdashnoto vsyeizgaryanye i khlyebniya mu prinos, s v'zliyaniyeto mu. tiya da prinasatyate navstryechuu na praznitsitye si, - v pribavka na obryetsitye si i dobrovolnitye si prinosi, - za vsyeizgaryaniyata si, za khlyebnitye si prinosi, za v'zliyaniyata si, i za primirityelnitye si prinosi. i moisyeyi kaza tiya nyeshcha na izrailtanyite nap'I no, kakto navstryechu zapovyada na moisyeya.

30

taka s'shcho moisyeyi govori na nachalnitsitye ot plyemyenata na izrailtanyite, kazvaiki: yeto shcho zapovyada navstryechu: kogato nyakoi m'zh napravi obryek navstryechuu, ili sye zak'I nye s klyetva ta obv'rzva dushata si s's zad'Izhyeniye, nyeka nye narushi dumata si, no nyeka izv'rshi, sporyed vsichko shcho ye izlyazlo iz ustata mu. tozhye, ako nyakoya zhyena napravi obryek navstryechuu, i obv'rzhye syebye si s's zad'Izhyeniye, v mladostta si, v bashchinya si dom, i bashcha i chuye obryeka i i zad'Izhyeniye, s koyeto ye obv'rzala dushata si, i bashcha i nye i kazhye nishcho, togava vsichkitye i obryetsi si ostavat v sila, i vsyako nyeino zad'Izhyeniye, s koyeto ye obv'rzala dushata si, si os-

tava v sila. no ako i zabrani bashcha i, v dyenya kogato chuye, to nikoi ot obryetsitye i ili ot zad'Izhyeniyata, s koyeto ye obv'rzala dushata si, nyama da ostanye v sila; i navstryechu shchye i prosti ponyezhye i ye zabranil bashcha i. no ako sye om'zhi, kato ima na syebye si obryeka si, ili nyeshcho nyeobmislyeno izgovoryeno s ustnitye i, s koyeto ye obv'rzala dushata si, i m'zh't i, kato chuye, nye i kazhye nishcho, v dyenya kogato chuye, togava obryetsitye i si ostavat v sila, i zad'Izhyeniyata, s koyeto ye obv'rzala dushata si, si ostavat v sila. no ako i zabrani m'zh't i, v dyenya kogato chuye, togava toi shchye unishchozhi obryeka, koyto ye vyzela v'rku syebye si, i onova, koyeto ye nyeobmislyeno izgovorila s ustnitye si, s koyeto ye obv'rzala dushata si; i navstryechu shchye i prosti. obryek napravyen ot vdovitsa ili napusnata zhyena, vsichko, s koyeto bi obv'rzala dushata si, si ostava v'rku nyeya. no ako yedna zhyena ye napravila obryek v k'shchata na m'zha si, ili ye obv'rzala dushata si s klyetvyeno zad'Izhyeniye, i m'zh't i ye chul i nye i ye kazal nishcho, nito i ye zabranil, togava vsichkitye i obryetsi si ostavat v sila, i vsichkitye zad'Izhyeniya, s koyeto ye obv'rzala dushata si, si ostavat v sila. no ako, v dyenya, kogato ye chul, m'zh't i gi ye s'vsyem unishchozhil, togava onova, koyeto ye izlyazlo iz ustnitye i odnosno obryetsitye i i odnosno obv'rzvanyeto na dushata i nye shchye ostanye v sila; m'zh't i gi ye unishchozhil, i navstryechu shchye i prosti. m'zh't i mozhye da utv'rdi, i m'zh't i mozhye da unishchozhi vsyeki obryek i vsyako klyetvyeno zad'Izhyeniye za smiryavanyeto na dushata i; no ako m'zh't i dyen slyed dyen prod'Izhava da m'lchi, togava toi potv'rzhava vsichkitye i obryetsi i vsichkitye zad'Izhyeniya, koyto sa v'rku nyeya; toi gi ye potv'rtil zashchoto nye i ye kazal nishcho v dyenya, kogato gi ye chul. no ako gi unishchozhi nyakak po-poslye, slyed kato gi ye chul, togava toi shchye nosi nyeiniya gryakh. tiya sa povyelyeniyata, koyto navstryechu zapovyada na moisyeya, da sye pazyat myezhdu m'zh i zhyena mu, i myezhdu bashcha i d'shchyerya mu v mladostta i, dogdyeto ye v bashchinya si dom, odnosno obryetsitye.

31

slyed tova navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: v'zdai na madiamtsitye za izrailtanyite, i slyed tova shchye sye pribyeryesh pri lyudyetye si. moisyeyi, prochyeye, govori na lyudyetye, kazvaiki: nyeka sye v'or'zhat ot vas m'zhye za boi i nyeka otidat protiv madiama za da izv'rshat v'zdayaniye v'rku madiama za navstryechuu. po khilyada dushi ot vsyako plyemye ot vsichkitye izrailtanyeyi plyemyena da izpratitye na voinata. i taka, ot izraillevitye khilyadi sye pryebroikha po khilyada dushi ot vsyako plyemye, dvanadyesyet khilyadi dushi, v'or'zhyeni za boi. i moisyeyi gi izpratni na voinata, po khilyada dushi ot vsyako plyemye, tyakh i finyeyesa, sin na svyeshchyenika yelyeazara, s's svyetyitye vyeshchi i s tr'bitye za tryevoga v r'tsyetye mu. tye voyuvakha protiv madiama, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya, i ubikha vsyako m'zhko. i myezhdu ubititye ubikha i madiamskitye

tsarye: yeviya, ryekyema, sura, ura i ryeve, pyetima madiamski tsarye; ubikha s nozh i valaama vye-oroviya sin. a izrailtanyite plynikha zhyeniyte na madiamtsiye, dyetsata im, vsichkiya im dobit"k i vsichkiye im stada; i razgrabikha vsichkiya im imot. a vsichkiye im gradovye, v myestata naselyeni ot tyakh, i vsichkiye im stanovye izgorikha s og'n. i vzyekha vsichkiye koristi i vsichkata plyachka, i chovyeke i zhivotno. i dokarakha plynennitsiye, plyachkata i koristitye na moisyeya, na svyeshchyenika yelyeazar i na obshchystvoto izrailtany i stana, na moavskitye polyeta pri iordan, sryeshchu yerikhon. togava moiseyi, svyeshchyenik"t yelyeazar i vsichkiye p"rvyentsi na obshchystvoto izlyazokha da gi posryeshchnat v'n ot stana. no moiseyi sye razgnyevi na voyenachalnitsiye, na khilyadnitsiye i na stotnitsiye, koito sye vr"shchakha ot voyenniya pokhod; i moiseyi im ryechye: ostavikhtye li zhivi vsichkiye zhyeni? yeto, tye, po s"vyeta na valaama, nakarakha izrailtanyite da byezzakonstruvut protiv navstryechua v dyeloto na fyegora, t'i chye yazvata sye yavi vsryed navstryechunoto obshchystvoto. za tova, ubiitye syega vsichkiye m"zhki ot dyetsata, i ubiitye vsyaka zhyena, koyato ye poznala m"zh, kato ye lyezhala s nyego. a vsichkiye momichyeta, koito nye sa poznali m"zh, koito nye sa lyezhali s tak"v, ostavyetye zhivi za syebe si. i viye ostanyetye v'n ot stana syedyem dyena: viye i plynennitsiye vi, vsyeki ot vas, koito ye ubil chovyeke, i koito sye ye dopryal do ubit, ochistyetye sye na tryetiya dyen i na syedmiya dyen; ochistyetye i vsichkiye dryekhi, vsichkiye kozhyeni vyeshchi, i vsichko, koyeto ye napravnyeno ot kozina, i vsichkiye d"rvyeni s"dyove. s"shcho i svyeshchyenik"t yelyeazar ryechye na voinitsiye, koito byakha khodili na voina: tova ye povyeleniyeto, koyeto navstryechu zapovyada na moisyeya kato zakon. samo chye zlatoto, sryebroto, myeda, zhyelyazoto, olovoto i kalaya, vsichko, koyeto mozhye da ustoi na og'n, pryekaraitye pryed og'n, i shchye b'dye chisto; obachye, tryabva da sye ochisti i s ochistityelnata voda; i vsichko shcho nye mozhye da ustoi na og'n pryekari pryed voda. togava na syedmiya dyen da izpyeryetye dryekhiyete si, i shchye b'dyetye chisti; i podir tova da vlyezyetye v stana. i navstryechu govori na moisyeya, kazvaiki: ti i svyeshchyenik"t yelyeazar i nachalnitsiye na bashchinitye domovye ot obshchystvoto pryebroitye plyachkata i plynennitsiye, i chovyeke i zhivotno, i razdyeli plyachkata na dve, myezhdu voinitsiye, koito khodikha na voina i tsyaloto obshchystvoto. ot dyela na voinitsiye, koito khodikha na boi, otdyeli kato dan"ka za navstryechua po yedna dusha ot pyetstotin - ot chovyetsi, ot govyeda, ot osli i ot ovtsi; ot tyakhnata polovina da vzyemyesh tova i da go dadyesh na svyeshchyenika yelyeazara, kato v"zvishayem prinos navstryechuu. a ot polovinata, koyato sye dava na izrailtanyite, da vzyemyesh po yedin dyal ot pyetdyesyet - ot chovyetsi, ot govyeda, ot osli i ot ovtsi - ot vsyeki dobit"ka, - i da gi dadyesh na lyevitiye, koito pazyat zar"chanoto za navstryechunata skiniya. i t'i moiseyi i svyeshchyenik"t yelyeazar storikha, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. a ply-

achkata, to yest, tova, koyeto ostana v plyn, koyeto voinitsiye zaplyenikha, byeshye: ovtsi, shyeststotin syedyemdyesyet i pyet khilyadi; govyeda, syedyemdyesyet i dve khilyadi; osli, shyestdyesyet i yedna khilyada i chovyetsi - zhyeni, koito nye byakha poznali m"zh, chryez lyaganye s tak"v - vsichko tridyesyet i dve khilyadi dushi. polovinata, dyel"t na oniya, koito byakha khodili na boi, byeshye na broi: ovtsi, trista i tridyesyet i syedyem khilyadi i pyetstotin; a dan"ka"t za navstryechua ot ovtsiye byeshye shyeststotin syedyemdyesyet i pyet; govyeda byakha tridyesyet i shyest khilyadi, ot koito dan"ka"t za navstryechua byeshye syedyemdyesyet i dve; osliye byakha tridyesyet khilyadi i pyetstotin, ot koito dan"ka"t za navstryechua byeshye shyestdyesyet i yedin; i chovyetsiye byakha shyestnadesyet khilyadi, ot koito dan"ka"t za navstryechua byeshye tridyesyet i dvama dushi, i moiseyi dadye dan"ka, kato v"zvishayem prinos navstryechuu, na svyeshchyenika yelyeazara, kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. a polovinata, koyato sye dadye na izrailtanyite, koyato moiseyi otdyeli ot voinitsiye, to yest, polovinata za obshchystvoto, byeshye: ovtsi, trista i tridyesyet i syedyem khilyadi i pyetstotin; govyeda, tridyesyet i shyest khilyadi; osli, tridyesyet khilyadi i pyetstotin; i chovyetsi - shyestnadesyet khilyadi. ot taya polovina za izrailtanyite moiseyi vzye po yedin dyal ot pyetdyesyet, ot chovyetsi i ot zhivotni, i gi dadye na lyevitiye, koito pazyekha zar"chanoto za navstryechunata skiniya, sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya. togava sye priblizhikha pri moisyeya nachalnitsiye, koito byakha nad khilyaditye na voiskata, khilyadnitsiye i stotnitsiye, i ryekokha na moisyeya: slugitye ti pryebroikha voinitsiye, koito sa pod r"kata ni; i nye lipsva ni yedin ot nas. za tova prinasyamyel dar navstryechuu, vsyeki kakvoto ye namyiril, zlatni nyeshcha, vyerizhki, grivni, pr"styeni, obyetsi i m"nista, za da sye izv"rshi umilostivenyie za dushitye ni pryed navstryechua. i moiseyi i svyeshchyenik"t yelyeazar vzyekha zlatoto ot tyakh, vsichko v izrabortyeni ukrashenyi. i vsichkoto zlatoto v"zvishayemiya prinos, koito khilyadnitsiye i stotnitsiye prinyesokha navstryechuu, byeshye shyestnadesyet khilyadi syedyemstotin i pyetdyesyet sikli. (zashchoto voinitsiye byakha grabili, vsyeki za syebe si). i moiseyi i svyeshchyenik"t yelyeazar, kato vzyekha zlatoto ot khilyadnitsiye i stotnitsiye, donyesokha go v shat"ra za sryeshchanye, za spomyen na izrailtanyite pryed navstryechua.

32

a ruvmitsiye i gadtsiye imakha tv"rdye mnogo dobit"ka; i kogato vidyakha yazirskata zyemya i galaadskata zyemya, chye, yeto, myastoto byeshye myastoto za dobit"ka, to gadtsiye i ruvmitsiye doidokha ta gov-orikha na moisyeya, na svyeshchyenika yelyeazara, i na p"rvyentsiye na obshchystvoto, kazvaiki: atarat, dyevon, yazir, nimra, yesyevon, yelyeala, syevama, nyevo i vyeon, zyemyata, koyato navstryechu porazi pryed izraillevoto obshchystvoto, ye zyemya

za dobit"k; a slugitye ti imat dobit"k. za tova, ryekokha, ako smye pridobili tvoyeto blagovolyeniye, nyeka sye dadye taya zyemya na slugitye ti za prityezhaniye; nye ni privyehzhai pryeh iordan. a moisyey ryechye na gadtsitye i na ruvmitsitye: da idat li bratyya vi na boi, a viye tuk da syedyete? zashcho obyehz"rchavatyeh s"rtsata na izrailtyanitye, ta da nye pryeminat v zyemyata, koyato navstryechu im ye dal? taka storikha bashchitye vi, kogato gi izpratikh ot kadis-varni, za da vidyat zyemyata; otidokha zo dolinata yeshkol, i, kato vidyakh zhyemyata, obyehz"rchikha s"rtsata na izrailtyanitye, ta da nye vlyazat v zyemyata, koyato navstryechu im bye dal. i v onya dyen gnyev"t na navstryechua plamna, i toi sye zaklye kazvaiki: ni yedin ot oniya m"zhye, koito izlyazokha iz yegipyet, ot dvadyesyet godini i nagorye, nyama da vidi zyemyata, za koyato s"m sye klyel na avraama, isaaka i yakova, zashchoto nye nye poslyedvakha nap"lno, osvnen khalyeva sin na yefoniya kyenyehzov, i isusa naviyeviyat sin, zashchoto tye nap"lno poslyedvakha navstryechua. gnyev"t na navstryechua plamna protiv izrailya, i toi gi napravi da sye skitat iz pustynata za chyetiridyset godini, dogdye sye dov"rshi iztsyalo onova pokolyeniye, koyeto byeshye storilo zlo pryed navstryechua. i, yeto, vmyesto bashchitye sy, izdignakhtye sye viye, pribavka na gryeshni chovyetsi, i shchye razpalitye povychye plam"ka na navstryechuniya gnyav protiv izrailya. zashchoto, ako viye sye otv"rnyete ot nyego, toi shchye ostavi tyakh oshchye yedn"zh v pustynata; i taka viye shchye stanyete prichina da poginat vsichki tiya lyudye. no tye prist"pikha pri moisyeya i ryekokha: shchye s"gradim tukha ogradi za dobit"ka si i gradovye za chelyadyditye si; a sami niye smye gotovi da v"rvim v"or"zhyni pryed izrailtyanitye, dogdye gi zavedyem do myastoto im; i chelyadyditye ni shchye syedyat v ukryepenytye gradovye v byezopasnost ot myestnitye zhityeli. nyama da sye v"rnyem v domovyetye si dogdye izrailtyanitye nye naslyedyat, vsyeki naslyedstvoto si. zashchoto niye nyama da naslyedim s tyakh otv"d iordan i po-natat"k, ponyezhye nashyeto naslyedstvo ni sye padna ot-sam iordan na iztok. togava moisyey im ryechye: ako napravitye tova, ako otidyetye v"or"zhyni na boi pryed navstryechua, ako vsichki v"or"zhyni pryeminyetye iordan pryed navstryechua, dogdye izgoni toi vragovyetye si ot pryed syehye si, i zyemyata sye zavladyye pryed navstryechua, a podir tova sye v"rnyetye, togava shchye b"dyetye nyevinni pryed navstryechua i pryed izrailya, i shchye imatyeh taya zyemya za prityezhaniye pryed navstryechua. no ako nye napravitye taka, yeto, shchye s"gryeshitye pryed navstryechua; i da znayetye, chye gryekh"t vi shchye vi nameri. s"graditye gradovye za chelyadyditye si i ogradi za ovtstitye si, i storyetye tova, koyeto izlyezye iz ustata vi. i gadtsitye i ruvmitsitye govori-kha na moisyeya, kazvaiki: slugitye ti shchye storiyat, kaktto navstryechuariat ni zapovyada. dyetsata ni, zhyenitye ni, stadata ni i vsichkiyat ni dobit"k shchye ostanat tuk v galaadskitye gradovye; a slugitye ti, vsichki v"or"zhyni i op"lchyni, shchye otidat pryed navstryechua na boi, kaktto navstryechuariat ni kaza. togava moisyey dadye por"chka za tyakh

na svyeshchyenika yelyeazara, na isusa navina, i na nachalnitsitye na bashchinitye domovyete ot plyemye-nata na izrailtyanitye. moisyey im ryechye: ako gadtsitye i ruvmitsitye pryeminat s vas iordan, vsichki v"or"zhyni za boi pryed navstryechua, i sye zavladyye zyemyata pryed vas, togava shchye im dadyetye galaadskata zyemya za prityezhaniye. no ako nye shchat da pryeminat s vas v"or"zhyni, togava da vzyemat naslyedstvo myezhdu vas v khanaanskata zyemya. i gadtsitye i ruvmitsitye v otgovor ryekokha: kaktto ryechye navstryechu na slugitye ti, taka shchye storim. niye shchye zaminyem v"or"zhyni pryed navstryechua v khanaanskata zyemya, za da prityezhavamyeh naslyedstvoto si ottat"k na iztok ot iordan. i t"i, moisyey im dadye, to yest, na gadtsitye, na ruvmitsitye i na polovinata ot plyemyeto na iosifoviya sin manasiya, tsarstvoto na amoryeyskiya tsar sion i tsarstvoto na vasanskiya tsar og, zyemyata zayedno s gradovyetye v pryedyelitye i, gradovyetye na okolnata zyemya. i gadtsitye s"gradikha dyevon, atarat, aroir, atrotsofan, yazir, iogvyeya, vyetnimra i vyetaran, ukryepeny gradovye i ogradi za ovtsti. a ruvmitsitye s"gradikha yesyevon, yelyeala, kiriataim, nyevo i vaalmyeon (s promyenyeni imyena) i syevama; i pryemyenuvakha gradovyetye, koito s"gradikha. i potomitsitye na manasiyeviya sin makhir otidokha v galaad, zavlyadyakha go i izp"dikha amoryeysitye, koito byakh v nyego. za tova moisyey dadye galaad na makhira manasiyeviya sin, i toi sye zasyeli v nyego. a manasiyeviyat sin yair otidyeh ta zavladya gradovyetye mu i gi naimyenuva avot-yair t.ye., yairovi palanki.. i nova otidyeh ta pryevzye kyenat i syelata mu i go naimyenuva nova po svoyyeto imye.

33

yeto p"tuvaniyata na izrailtyanitye, koito izlyazokha iz yegipyetskata zyemya po ustroyenitye si voinstva pod moisyeyeva i aaronova r"ka. moisyey po navstryechuno povelyeniye napisah tr"gvaniyata im sporyed p"tuvaniyata im; i yeto p"tuvaniyata im sporyed tr"gvaniyata im. v p"rviya myesyets, na pyetnadyesyetya dyen ot p"rviya myesyets, otp"tuvakha ot ramesiyi; na sutrinta na pashkata izrailtyanitye izlyazokha s izdignata r"ka pryed ochitye na vsichkitye yegiptyani, kogato yegiptyanitye pogryebvakha vsichkitye si p"rvorodni, koito navstryechu byeshye porazil pomyezhdu im. (i nad bogovyetye im navstryechu izv"rshi s"dbi). i izrailtyanitye, kato otp"tuvakha ot ramesiyi, razpolozhikha stan v sokkhot. kato otp"tuvakha ot sokkhot, razpolozhikha stan v yetam, koito ye v kraya na pustynata. kato otp"tuvakha ot yetam v"rnakha sye k"m piarot, koito ye sryeshchu vyeyel-syefon, i razpolozhikha stan sryeshchu migdol. a kogato otp"tuvakha ot piarot, pryeminakha pryeh moryeto v pustynata, ta p"tuvakha tridnyevyen p"t pryeh pustynata yetam i razpolozhikha stan v myera. a kato otp"tuvakha ot myera, doidokha v yelim; a v yelim imashyeh dvanadyeset vodni izvori i syedyemdyeset palmovi d"rvyeta, i tam razpolozhikha stan. kato otp"tuvakha ot yelim,

razpolozhikha stan pri chyervyenoto more. kato otp"tuvakha ot chyervyenoto more, razpolozhikha stan v pustynata sin. kato otp"tuvakha ot pustynata sin, razpolozhikha stan v dofka. kato otp"tuvakha ot dofka, razpolozhikha stan v yelus. kato otp"tuvakha ot yelus, razpolozhikha stan v rafidim, gdyeto nymashye voda da piyat lyudyetye. kato otp"tuvakha ot rafidim, razpolozhikha stan v sinaiskata pustinya. kato otp"tuvakha ot sinaiskata pustinya, razpolozhikha stan v kivrot-ataava. kato otp"tuvakha ot kivrot-ataava, razpolozhikha stan v asirot. kato otp"tuvakha ot asirot, razpolozhikha stan v ritma. kato otp"tuvakha ot ritma, razpolozhikha stan v rimon-faryes. kato otp"tuvakha ot rimon-faryes, razpolozhikha stan v livna. kato otp"tuvakha ot livna, razpolozhikha stan v risa. kato otp"tuvakha ot risa, razpolozhikha stan v kyeyelata. kato otp"tuvakha ot kyeyelata, razpolozhikha stan v kh"lma safyer. kato otp"tuvakha ot kh"lma safyer, razpolozhikha stan v kharada. kato otp"tuvakha ot kharada, razpolozhikha stan v makilot. kato otp"tuvakha ot makilot, razpolozhikha stan v takhat. kato otp"tuvakha ot takhat, razpolozhikha stan v tara. kato otp"tuvakha ot tara, razpolozhikha stan v mitka. kato otp"tuvakha ot mitka, razpolozhikha stan v asyemona. kato otp"tuvakha ot asyemona, razpolozhikha stan v masirot. kato otp"tuvakha ot masirot, razpolozhikha stan v"v vyenyeyakan. kato otp"tuvakha ot vyenyeyakan, razpolozhikha stan v khorgadgad. kato otp"tuvakha ot khorgadgad, razpolozhikha stan v iotvata. kato otp"tuvakha ot iotvata, razpolozhikha stan v yevrona. kato otp"tuvakha ot yevrona, razpolozhikha stan v yesion-gavyer. kato otp"tuvakha ot yesion-gavyer, razpolozhikha stan v pustynata tsin, koyato ye kadis. a kato otp"tuvakha ot kadis, razpolozhikha stan v planinata or, pri kraya na yedomskata zyemya. i po navstryechuno povyeleniye svyeshchyenik"t aaron sye izkachi na planinata or, i umrya tam, v chye-tiridyesyetata godina ot izlizanyeto na izrailtyanitye ot yegipyetskata zyemya, v pyetiya myesyets, na p"rviya dyen ot myesyetsa. aaron byeshye na sto i dvadyesyet i tri godini, kogato umrya na planinata or. i aradskiyat tsar, khanaanyets"t, koito zhivyeyeshye na yug ot khanaanskata zyemya, chu za idvanyeto na izrailtyanitye. a tye, kato otp"tuvakha ot planinata or, razpolozhikha stan v salmona. kato otp"tuvakha ot salmona, razpolozhikha stan v"v finon. kato otp"tuvakha ot finon, razpolozhikha stan v ovot. kato otp"tuvakha ot ovot, razpolozhikha stan v ye-avarim, na moavskata granitsa. kato otp"tuvakha ot iim, razpolozhikha stan v dyevon-gad. kato otp"tuvakha ot dyevon-gad, razpolozhikha stan v almon-divlataim. kato otp"tuvakha ot almon-divlataim, razpolozhikha stan na planinata avarim, sryeshchu nyevo. a kato otp"tuvakha ot planinata avarim, razpolozhikha stan na moavskitye polyeta pri iordan, sryeshchu yerikhon. pri iordan razpolozhikha stan, ot vyetiesimot do avyel-sitim, na moavskitye polyeta. togava navstryechu govori na moisyeya na moavskitye polyeta pri iordan, sryeshchu yerikhon, kazvaiki: govori na izrailtyanitye, kato im kazhyesh: kogato minyetye pryecz iordan

v khanaanskata zyemya, izgonyetye ot pryed syebye si vsichkitye zhityeli na zyemyata, iztryebyetye vsichkitye im izobrazhyniye, unishchozhyetye vsichkitye im lyeyani idoli, i s"boryetye vsichkitye im obrochishcha. i zavlayeitye zyemyata i zasyelyetye sye v nyeya; zashchoto na vas s"m dal taya zyemya za naslyedstvo. na vsyeko naslyedstvo da b"dye tam, gdyeto mu padnye zhryebiyeto. sporyed bashchinitye si plyemyena da naslyeditye. no ako nye izgonitye ot pryed syebye si zhityelitye na zyemyata, togava oniya ot tyakh, koito ostavitye, shchye b"dat tr"ni v ochitye vi i bodli v ryebrata vi, i shchye vi izm"chvat v zyemyata, v koyato zhivyeyetye. a i pri tui, onova, koyeto mislyekh da storya na tyakh, shchye go storya na vas.

34

navstryechu govori oshchye na moisyeya, kazvaiki: zapovyaday na izrailtyanitye kato im kazhyesh: kogato vlyezetye v khanaanskata zyemya, (zyemyata, koyato shchye vi sye padnye v naslyedstvo, khanaanskata zyemya sporyed granitsitye i), togava yuzhnitye vi zyemi da b"dat ot pustynata tsin pokrai yedom: i yuzhnata vi granitsa da b"dye ot kraya na solyenoto more na iztok. yuzhnata vi granitsa da zaviva k"m nagornishchyeto na aknavim i da otiva do tsin i da prod"lzhava ot yuzhnata strana do kadisvarni, da izliza na asar-adar i da otiva do asmon. i granitsata da zaviva ot asmon do yegipyetskiya potok i da stignye do moryyeto. a za zapadna granitsa da imatyte golyamoto more; tova da vi b"dye zapadnata granitsa. syevyernitye vi granitsi da b"dat tiya: ot golyamoto more da prokaratyte granitsata do planinata or; ot planinata or da prokaratyte granitsata do prokhoda na yemat; i granitsata da prod"lzhava do syedad. i granitsata da prod"lzhava do zifron i da izliza na asaryenan. tova da vi b"dye syevyernata granitsa. a iztochnata si granitsa da prokaratyte ot asaryenan do shyefam. i granitsata da sliza ot shyefam do rivla na iztok ot ain; i granitsata da sliza i da dosyaga bryega na yezyeroto khinyerot na iztok. i granitsata da sliza do iordan i da izliza na solyenoto more. tova shchye b"dye zyemyata vi sporyed okr"zhavashchitye ya granitsi. moisyey, prochyye, zapovyada na izrailtyanitye kato kaza: tova ye zyemyata, koyato shchye naslyeditye chryecz zhryebiye, koyato navstryechu zapovyada da sye dadye na dyevyetye i polovina plyemyena. zashchoto plyemyeto na ruvimtsitye, sporyed bashchinitye si domovy, i plyemyeto na gadtsitye, sporyed bashchinitye si domovy, vzyekha naslyedstvoto si, kakto i polovina ot manasiyevoto plyemye vzye. tiya dyve i polovina plyemyena vzyekha naslyedstvoto si ottat"k iordan, sryeshchu yerikhon, na iztok. i navstryechu govori na moisyeya kazvaiki: yeto imyeyata na m"zhyetye, koito shchye vi razdyelaty zemyata v naslyedstvo: svyeshchyenik"t yelyeazar i isus naviyeviyat sin. s"shcho i ot vsyako plyemye da vzye-

myetye po yedin p'rvyenets, za da razdyelyat zymyaty na naslyedstvo. a yeto imyenata na tiya m'zhye: ot yudovoto plyemye: khalyev yefoniyeviyat sin; ot plyemyeto na simyeontsiyete: samuil amiudoviyat sin; ot vyeniaminovoto plyemye: yelidat khislonoviyat sin; ot plyemyeto na dantsiye: p'rvyenets vukii ioglyeviyat sin; ot iosifovitye potomsi, ot plyemyeto na manasiitsiye: p'rvyenets aniil yefodoviyat sin; a ot plyemyeto na yefryemtsiye: p'rvyenets kamuil saftanoviyat sin; ot plyemyeto na zavulontsiye: p'rvyenets yelisafan farnakhoviyat sin; ot plyemyeto na isakhartsiye: p'rvyenets faltiil azanoviyat sin; ot plyemyeto na asirtsyete: p'rvyenets akhiud shyelomiyeviyat sin; i ot plyemyeto na nyefaltimtsiye: p'rvyenets fyedail amiudoviyat sin. tiya sa, na koito navstryechu zapovyada da razdyelyat naslyedstvoto na izrailtanyite v khanaanskata zymya.

35

navstryechu govori oshchye na moisyeya v moavskitye polyeta pri iordan sryeshchu yerikhon, kazvaiki: zapovyadai na izrailtanyite da dadat na lyevititye ot naslyedstvyenoto si prityezhaniye gradovoye, v koito da sye zaslyelyat; daitye na lyevititye i pasbishcha okolo gradovoyetye im. gradovoyetye da im sluzhat za zhivyeyenye, a pasbishchata da im sluzhat za govyyedata im, za imota im i za vsichkitye im zhivotni. pasbishchata okolo gradovoyetye, koito shchye dadyetye na lyevititye, da sye prostirat khilyada lak'tya nav'n ot gradskata styena naokolo. da izmyeritye izv'n grada, na iztochnata strana, dyve khilyadi lak'tya, na yuzhnata strana dyve khilyadi lak'tya, na zapadnata strana dyve khilyadi lak'tya i na syevyernata strana dyve khilyadi lak'tya, a grad't da b'dye v sryedata. takiva da b'dat pasbishchata okolo gradovoyetye im. i gradovoyetye, koito shchye dadyetye na lyevititye, da b'dat shyest grada za pribyagvanye, koito da opryedyelitye, za da mozhye da pribyagva tam ubiyets't; i na tyakh da prituritye oshchye chyetyridesyet i dva grada. vsichkitye gradovoye, koito shchye dadyetye na lyevititye, da b'dat chyetyridesyet i osyem grada; daitye gi zayedno s pasbishchata im. i kogato dadyetye gradovoye ot prityezhaniyeto na izrailtanyite, ot mnogoto gradovoye daitye mnogo, a ot malkoto - daitye malko; vsyakoye plyemye da dadye na lyevititye ot gradovoyetye si sporyed naslyedstvoto, koyeto ye naslyedilo. navstryechu govori oshchye na moisyeya kazvaiki: govori na izrailtanyite, kazvaiki im: kogato minyetye pryed iordan v khanaanskata zymya, togava da si opryedyelitye gradovoye, koito da vi b'dat gradovoye za pribyezhishchye, za da mozhye da pribyagva tam ubiyets't, koito ubiye chovyek po pogryeshka. tye da vi b'dat gradovoye za izbyagvanye ot srodnika - m'zdov'zdatel, za da sye nye ubiye ubiyets't pryedi da sye pryedstavi na s'd pryed obshchystvoto. ot gradovoyetye, koito shchye dadyetye, shyest da vi b'dat gradovoye za pribyagvanye. tri grada da dadyetye ottat'k na iztok ot iordan, i tri grada da dadyetye v khanaanskata zymya, da b'dat gradovoye za pribyagvanye. tiya shyest grada da b'dat pribyezhishchye za izrailtanyite i

za chuzhdyenyetsa, i za onzi, koito ye prishyelyets pomyezhdu im, za da mozhye da pribyagva tam vsyeki, koito bi ubil chovyek po pogryeshka. ako nyakoi udari nyakogo s zhyelyazno or'diye, ta umrye, ubiyets ye; ubiyets't nyepryemyenno da sye um'rtvi. ako go ye udaril s kam'k iz r'kata si, ot koito mozhye da umrye, ta umrye, ubiyets ye; ubiyets't nyepryemyenno da sye um'rtvi. ili ako go ye udaril s d'rvyeno or'diye v r'kata si, ot koyeto mozhye da umrye, ta umrye, ubiyets ye; ubiyets't nyepryemyenno da sye um'rtvi. m'zdov'zdatyelyat za kr'vta sam da um'rtvi ubiyetsa; kogato go sryeshchnye, da go um'rtvi. i ako go tlasnye ot omraza, ili iz zasada khv'rli nyeshcho v'rku nyego, ta umrye, ili ot omraza go udari s r'kata si, ta umrye, toya, koito go ye udaril, nyepryemyenno da sye um'rtvi ubiyets ye; m'zdov'zdatyelyat za kr'vta da um'rtvi ubiyetsa, kogato go sryeshchnye. no ako go tlasnye vnyezapno, byez da go ye namrazil, ili khv'rli nyeshcho v'rku nyego byez da go ye prichakval, ili ako, byez da vidi, napravi da padnye na nyego nyakak'v kam'k, ot koito mozhye da umrye, ta umrye, byez da mu ye bil nyepriyatel, ili da ye iskal da mu stori zlo, togava obshchystvoto da ots'di myezhdu ubiyetsa i m'zdov'zdatyelya za kr'vta sporyed tiya s'dbi; i obshchystvoto da izbavi ubiyetsa ot r'kata na m'zdov'zdatyelya za kr'vta, i obshchystvoto da go v'rnye v grada, gdyeto bye pribyagnal za pribyezhishchye; i toi da zhivyyeye v nyego do sm'rtta na p'rvosvyeshcheyenika, koito ye pomazan s's svyototo miro. no ako ubiyets't izlyezye koga da ye v'n ot pryedyelitye na pribyezhishchniya grad, v koito bye pribyagnal, i m'zdov'zdatyelyat za kr'vta go namyeri v'n ot pryedyelitye na pribyezhishchniya mu grad, i m'zdov'zdatyelyat za kr'vta um'rtvi ubiyetsa, toya nyama da b'dye vinovoyen za kr'vopolitiye; zashchoto ubiyets't tryabvashye da stoi v pribyezhishchniya si grad do sm'rtta na p'rvosvyeshcheyenika. a slyed sm'rtta na p'rvosvyeshcheyenika nyekya sye v'rnye ubiyets't v zymyata, koyato mu ye prityezhaniye. tova da vi b'dye s'dyebyen zakon v'v vsichkitye vi pokolyniya po vsichkitye vi zasyelishcha. koito ubiye nyakogo, toya ubiyets da sye um'rtvi pri dumitye yevryeiski: ustata. na svidyetyeli: obachye nye biva samo yedin svidyetyel da svidyetyelstvuva protiv nyakogo, za da sye um'rtvi. nito da vzmattye nyakak'v otkup za zhivota na ubiyetsa, koito kato vinovoyen zasluzhava sm'rt; no nyepryemyenno toi da sye um'rtvi. da nye vzmattye otkup i za onzi, koito ye pribyagnal v pribyezhishcheyen grad, za da sye v'rnye da zhivyyeye na myastoto si pryedi sm'rtta na svyeshcheyenika. taka nyama da oskvyernitye zymyata, v koyato sye namiraye; zashchoto kr'vta, tiya ye, koyato oskvyernyava zymyata; i zymyata nye mozhye da sye ochisti ot kr'vta, koyato sye ye prolyala na nyeya, osvyen s kr'vta na onzi, koito ya ye prolyal. ni yedin ot vas da nye oskvyernyava zymyata, v koyato zhivyeyetye, vsryed koyato az obitavam; zashchoto az iyeova obitavam vsryed izrailtanyite.

togava nachalnitsitye na bashchinitye domovyе ot syemyeistvata na potomtsitye na galaada, sin na makhira, manasiyeviyat sin, ot syemyeistvata na iosifovitye potomtsi, sye priblizhikha i govorikha pryed moisyeya i pryed p"rvyentsitye, nachalnitsitye na bashchinitye domovyе na izrailtyanitye, kazvaiki: navstryechu zapovyada na navstryechuarya ni da dadye zyemyata za naslyedstvo na izrailtyanitye s zhryebiye; i navstryechuaryat ni poluchi zapovyed ot navstryechua da dadye naslyedstvoto na brata ni salpaada na d"shchyeritye mu, no ako tye sye om"zhat za nyakoi ot sinovyetye na drugitye plyemyena na izrailtyanitye, togava naslyedstvoto im shchye sye otnyemye ot naslyedstvoto na nashitye bashchi, i shchye sye prilozhi k"m naslyedstvoto na onova plyemye, koyeto shchye gi vzyemye za zhyeni; taka to shchye sye otnyemye ot naslyedstvoto, koyeto ni dava zhryebiyeto. dazhye, kogato doidyе yubilyeyat na izrailtyanitye, togava naslyedstvoto im shchye sye prilozhi k"m naslyedstvoto na onova plyemye, koyeto shchye gi ye vzyelo; i taka, naslyedstvoto im shchye sye otnyemye ot naslyedstvoto na otyecheskoto ni plyemye. prochyеye, po navstryechunoto slovo, moisei zapovyada na izrailtyanitye, kato kaza: plyemyeto na iosifovitye potomtsi govori pravo. yeto kakvo zapovyada navstryechu za salpaadovitye d"shchyeri; toi kazva: nyeka sye om"zhat, za koito im sye vidi dobrye, stiga samo da sye om"zhat za m"zhye ot syemyeistvoto na otyecheskoto si plyemye. po toya nachin, nikoye naslyedstvo na izrailtyanitye nyama da pryeminye ot plyemye na plyemye; zashchoto izrailtyanitye tryabva da sye priv"rzvat, vsyeki za naslyedstvoto na otyecheskoto si plyemye. vsyaka d"shchyerya, koyato ima naslyedstvo v nyakoye plyemye na izrailtyanitye, tryabva da sye om"zhi za yednogo ot syemyeistvoto na otyecheskoto si plyemye, t"i shchoto izrailtyanitye da prityezhavat vsyeki otyecheskoto si naslyedstvo. da nye pryeminava naslyedstvo ot yedno plyemye na drugo plyemye, no plyemyenata na izrailtyanitye da sye priv"rzvat, vsyako za svo yeto naslyedstvo. i salpaadovitye d"shchyeri storikha sporyed kakto navstryechu zapovyada na moisyeya; zashchoto maala, tyersa, yegla, myelkha i nua, salpaadovitye d"shchyeri, sye om"zhikha za sinovyetye na chichovyetye si; om"zhikha sye za m"zhye ot syemyeistvata na potomtsitye na manasiya iosifoviyat sin; i taka naslyedstvoto im ostana v plyemyeto na bashchinoto im syemyeistvo. tiya sa zapovyeditye i s'dbitye, koito navstryechu zapovyada na izrailtyanitye chryez moisyeya na moavskitye polyeta pri iordan, sryeshchu yerikhon.

yeto dumitye, koito moisyeyi govori na tsyeliya izrail ottat"k na iztok ot. iordan, v pustyniata, na polyeto sryeshchu suf, myezhdu faran, tofol, lavan, asiroi i dizaav. (ima yedinadyesyety dyena razstoyaniye ot khoriv pryex p"tya na polyanata siir do kadis-varni). v chyetiridyesyetata godina, v yedinadyesyetiya myesyets na p"rviya dyen ot myesyetsa, moisyeyi govori na izrailtyanite sporyed vsichko shcho navstryechu mu zapovyada za tyakh, slyed kato byeshye porazil amoryeyskiya tsar sion, koito zhivyyeshye v yesyevon i vasanskiya tsar og, koito zhivyyeshye v astarot, v yedrai. ottat"k na iztok ot. iordan v moavskata zyemya, pochna moisyeyi da izyasnyava toya zakon, kato kazvashye: navstryechu nashiyat bog ni govori na khoriv, kazvaiki: dovolno styte syedyeli na taya planina. ob"rnyetye sye, tr"gnetye po p"tya si ta idyetye k'm planinskitye strani na amoryeitsitye i k'm vsichkitye im s"syedni myesta v polyeto, v polyanata v dolinitye, i k'm yug, i k'm kramoriyata v zyemyata na khanaantsitye, i k'm livan do golyamata ryeka, ryekata yefrat. yeto, az turyam pryed vas taya zyemya; vlyeztye ta zavlyadeitye zyemyata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye vi, na avraama, isaaka i yakova, chyeh shchye ya dadye na tyakh i na potomstvoto im podir tyakh. v onova vryemye vi govorikh, kazvaiki: az sam nye moga da vi nosya. navstryechu vashiyat bog vi ye umnozhil; i, yeto, dnyes po mnozhyestvo viye styte kato zvyezditye na nyebiyeto. (navstryechu bog na bashchitye vi da vi umnozhi khilyada p"ti povyechey otolkoto styte syega, i da vi blagoslovi sporyed kakto vi ye obyeshchal!) kak shchye moga az sam da nosya taya tyegota - vas, i tovara ot vas i vashitye pryepirni? izbyeryetye izmyezhdu plyemyenata si m"zhye m'dri, razumni i poznati; i az shchye gi postavya nachalnitsi nad vas. i viye v otgovor mi ryekokhtye: tova, koyeto kaza ti, dobro ye da go napravim. prochyeye, vzyekh nachalnitsitye na plyemyenata vi, m'dri i poznati m"zhye, i gi postavikh nachalnitsi nad vas, khilyadnitsi, stotnitsi, pyetdyesyetnitsi, dyesyetnitsi i nadziratyeli na plyemyenata vi. i v onova vryemye zar"chakh na s'diitye vi, kato kazakh: izslushvayte s"dyebnitye dyela na bratyata si, i s"dyetye pravyedno myezhdu chovyeka i brata mu i chuzhdyenyetsa, koito ye pri nyego. v s'da da nye glyedatyte na litsye; da izslushvayte malkiya, kakto golyemiya; da sye nye boitye ot chovyeshko litsye, zashchoto s"d't ye bozhii. i vsyako dyelo, koyeto ye mnogo m"chno za vas, otrasayaitye do myenye, i az shchye go izslushvam. i v onova vryemye zapovyadakh vi vsichko, koyeto tryabvashye da v'rshitye. kato otp"tuvakhmye ot khoriv, pryeminakhmye tsyalata onaya golyama i strashna pustynia, koyato vidyakhitye, i sye otravikhmye k'm planinskitye strani na amoryeitsitye, sporyed kakto navstryechu nashiyat bog ni zapovyada, i doidokhmye do kadis-varni. i ryekokh vi: doidokhtye do planinskitye strani na amoryeitsitye, koito ni dava navstryechu nashiyat bog. yeto, navstryechu troyat bog turya pryed tyebye taya zyemya; v"rvi napryed, zavlyadei

ya kakto ti ye govoril navstryechu bog na bashchitye ti; nye boi sye i da nye tye ye strakh. togava viye vsichki doidokhtye pri myenye i ryekokhtye: da izpratim m"zhye pryed nas, za da s'glyedat za nas zyemyata, i da ni donyesat izvyestiye, po koi p't da otidym v nyeya, i v koi gradovyte da idym. tova mi byeshye ugodno: za tova izbrakh ot vas dvanadyesyet m"zhye, po yedin m"zh ot vsyako plyemye. i tye kato tr"gnakha v"zchakhika sye na polyanata, i, pristignali do dolinata yeskol, ya s'glyedakha. i vzyekha v r"tsyetye si ot plodovyte na zyemyata, ta ni donyesokha: donyesokha ni i izvyestiye, kato kazakha: zyemyata, koyato navstryechu nashiyat bog ni dava, ye dobra. no viye otkazakhtye da v"rvitye napryed, a sye v"zprotivikhtye na povyeleniyeto na navstryechua vashiya bog. roptakhtye v shatritye si i ryekokhtye: ponyezhye ni mrazyeshye navstryechu, za tova ni izvyedye iz yegipyetskata zyemya, za da ni pryedadye v r"tsyetye na amoryeitsitye i da ni iztryebi. k'dye da v"rvim niye napryed? nashitye bratya ni obyets"rchikha, ponyezhye ryekokha: lyudyetye sa po-golyemi i po-visoki ot nas; gradovyetye sa golyemi i ukryepeni do nyebiyeto; oshchye i vidyakhmye tam yenakovitye potomtsi. no az vi ryekokh: da sye nye uzhasyavatye i da sye nye boitye ot tyakh. navstryechu vashiyat bog, koito v"rvi pryed vas, toi shchye sye biye za vas, s'shcho kakto stori za vas pryed ochitye vi v yegipyet i v pustyniata, gdyeto ti vitya kak navstryechu troyat bog tye ye nosil, kakto chovyek nosi sina si, pryex tsyeliya p't, po koito khodikhtye, dogdye stignakhtye na tova myasto. a odnosno tova viye nye povyarvakhtye navstryechua vashiya bog. koito v"rvyeshye pryed vas v p"tya, za da vi t"rsi myasto, gdye da postavatyte stan, noshchyem s og'n, za da vi pokazva p"tya, po koito tryabvashye da v"rvitye, a dyenyem s oblak. a navstryechu chu glasa na dumitye vi, i kato sye razgnyevi zaklye sye, kazvaiki: ni yedin ot chovyetsitye na tova zlo pokolyeniye nyama da vidi dobrata zyemya, za koyato sye klyekh, chyeh shchye ya dam na bashchitye vi, osvyen khalyev yefoniyeviyat sin; toi shchye ya vidi, i nyemu i na potomtsitye mu shchye dam zyemyata, na koyato st"pi, zashchoto nap"lno poslyedva navstryechua. pa i na myenye sye razgnyevi navstryechu, poradi vas, kato kaza: nito ti shchye vlyezysh tam; isus naviyeviyat sin, koito ti sluguva, toi shchye vlyezye tam. nas"rchi go, zashchoto toi shchye dadye zyemyata za naslyedstvo na izrailiya. pri tova, malkitye vi, za koito kazakhtye, chyeh shchye b'dat razgrabeni i chadata vi, koito dnyes nye poznavat oshchye dobro ili zlo, tye shchye vlyazat tam, i na tyakh shchye dam zyemyata i tye shchye ya vlyadeyat. viye sye v"rnyetye ta idyetye v pustyniata po p"tya za chyervyenoto morye. togava v otgovor mi ryekokhtye: s"gryeshikhmye protiv navstryechua; niye shchye v"rvim napryed i shchye voyuvamyte sporyed vsichko, kakvoto ni zapovyada navstryechu nashiyat bog. i pryepasakhtye vsyeki voinkhitye si or"zhiya i sye nadpryevarkhtye da sye izkachvatye na polyanata. a navstryechu mi ryechye: kazhi im: da sye nye izkachvatye nito da voyuvatyte, zashchoto az nye s'm vsryed vas, da nye bi da b'dyetye porazyeni pryed nyepriyatellyte

si. taka vi govorikh; no viye nye poslushakhtye, a pryest'pikhtye bozhnyata zapovyed i nadmyenno sye izkachikhtye na polyanata. togava amoryeitsitye, koito zhivyyekha na onaya polyana, izlyazokha protiv vas, gonikha vi, kakto pravayt pchelyitye, i porazikha vi v siir i do orma, i kato sye v"rnakhtye plakakhtye pryed navstryechu; no navstryechu nye poslusha glasa vi nito vi dadye ukho. taka stoyakhtye v kadis d'lgo vryemye, sporyed kolkoto dni pryekarakhtye tam.

2

togava sye v"rnakhmye ta p"tuvakhmye v pustynyata pryed p"tya za chyervyenoto morye, sporyed kakto navstryechu byeshye mi govoril; i d'lgo vryemye obikalyakhmye polyanata siir. poslye navstryechu mi govori kazvaiki: dovolno styed obikalyali taya polyana; v"rnyetye sye k'm syevyer. i zapovyadai na lyudyetye, kato im kazhyesh: shchye minyetye pryed pryedylitye na bratyata si isavtsitye, koito zhivyyat v siir, i tye shchye sye uboyat ot vas. za tova, vnmavaitye dobrye; da sye nye biyetye s tyakh, ponyezhye nyama da vi dam ot zhyemyata im ni yedna st'pka ot noga, zashchoto na isava dadokh polyanata siir za vladenyiye. s pari da kupuvaty ot tyakh khkana da yadyetye, oshchye i s pari da kupuvaty ot tyakh voda da piyetye; zashchoto navstryechu tvoyat bog tye ye blagoslovil v"v vsichkitye dyela na r"tsyetye ti; poznal ye p"tuvanyeto ti pryed taya golyama pustynya; pryed tiya chyetiridesyet godini navstryechu tvoyat bog ye bil s tyebye; nye si ostanal lishyen ot nishcho. taka minakhmye pokrai bratyata si isavtsitye, koito zhivyyekha v siir, pryed p"tya po polyeto ot yelat i ot yesion-gavyer. v"rnakhmye sye ta minakhmye pryed p"tya po moavskata pustynya. togava navstryechu mi kaza: da nye dosazhdaty na moavtsitye, nito da voyuvaty s tyakh, zashchoto nyama da ti dam da vladyyesh nishcho ot zhyemyata im, ponyezhye na lotovitye potomtsi dadokh ar za vladenyiye. (a po-napryed zhivyyekha tam yemimitye, lyudye vyelik i mnogochislyeni i visoki kato yekakimitye. i tye, kato yekakimitye, sye schitakha ispolini; no moavtsitye gi narichat yemimi. s'shcho i khoryeitsitye zhivyyekha po-napryed v siir; no isavtsitye gi zamyestikha, iztryebikha gi ot pryed syebye si i sye zasylakha na myastoto im, kakto napravi izrail v zhyemyata na svoeyeto naslyedstvo, koyato im dadye navstryechu.) stanetye syega ta pryeminyetye potoka zaryed. i taka, pryeminakhmye potoka zaryed. vryemyeto, pryed koyeto p"tuvakhmye ot kadis-varni dogdyed pryeminakhmye potoka zaryed, byeshye tridesyet i osyem godini, dogdye sye dov'rshi izsryed stana tsyaloto pokolyeniye na voyuvashchitye m"zhye, kakto im sye klye navstryechu. oshchye navstryechunata r"ka byeshye protiv tyakh, za da gi iztryebi izsryed stana dogdye sye dov'rshikha. a kato sye dov'rshikha i izmryakha vsichkitye voyuvashchi m"zhye izsryed lyudyetye, navstryechu mi govori, kazvaiki: dnyes ti shchye pryeminyesh ar, moavskata granitsa; i kato sye priblizhish sryeshchu amontsitye, nye im dosazh-dai nito da voyuvash s tyakh, zashchoto nyama da ti

dam da vladyyesh nishcho ot zhyemyata na amontsitye, ponyezhye na lotovitye potomtsi ya dadokh za vladenyiye. (s'shcho i tya sye schitashye zhyemya na ispolinitye: ispolini po-napryed zhivyyekha tam, a amontsitye gi narichat zamzumimi; lyudye vyelik i mnogochislyeni i visoki, kato yekakimitye; no navstryechu gi iztryebi ot pryed tyakh; i tye gi zamyestikha i zasylakha sye na myastoto im; za tyakh napravi, kakto napravi za isavtsitye, koito zhivyyekha v siir, kogato iztryebi khoryeitsitye ot pryed tyakh, i tye gi zamyestikha i zasylakha sye na myastoto im, gdyeto sa i do dnyes; i kauftortsitye izlyazokha iz kauftor ta iztryebikha avyeitsitye, koito zhivyyekha v syela dori do gaza, i zasylakha sye na myastoto im.) stanetye, tr'gnyetye i pryeminyetye potoka arnon; yeto, pryedavam v r"kata ti asoryeyetsa sion, tsar na yesyevon, i zhyemyata mu; pochni da ya zavladyyavash, i bii sye s nyego. dnyes shchye pochna da vsyavam trypyet i strakh ot tyebye v"rkhu vsichkitye plyemyena pod tsyaloto nyebye; kato chuyat za tyebye tye shchye sye raztryeperyat i shchye sye uzhasyavat ot tyebye. i izpratikh poslanitsi ot pustynyata kyedyemot pri yesyevonskiya tsar sion s mirni dumi, da kazhat: nyeka zamina pryed zhyemyata ti; pravo iz druma shchye v"rvya; nyama da sye otbiya ni nadyasno ni nalyavo. s pari shchye mi prodadyesh khkana, za da yam, i s pari shchye mi dadyyesh voda da piya; samo s nozetye si da zamina, (kakto mi storikha isavtsitye, koito zhivyyat v siir, i moavtsitye, koito zhivyyat v ar), dogdye mina pryed iordan v zhyemyata, koyato navstryechu nashiyat bog ni dava. obachye yesyevonskiy tsar sion nye skloni da zaminem pryed zhyemyata mu; ponyezhye navstryechu tvoyat bog zakoravi dukha mu i vkamieni s"rtsyeto mu, za da go pryedadye v r"tsyetye ti, kakto ye i do dnyes. a navstryechu mi ryechye: yeto, zapochhnakh da ti pryedavam siona i zhyemyata mu; pochni da pryevzyemash zhyemyata mu, za da ya naslyedish. togava sion izlyezye protiv nas, toi i vsichkitye mu lyudye, na boi v yasa. i navstryechu nashiyat bog go pryedadye v r"tsyetye ni; porazikhmye nyego, sinovyetye mu i vsichkitye mu lyudye. v onova vryemye pryevzyekhmye vsichkitye mu gradovyte, i v"v vsyeki grad iztryebikhmye m"zhyetye, zhyenitye i dyetsata; nye ostavikhmye da otsyelyeye ni yedin. plynikhmye za syebye si samo dobit'ka i koristitye na gradovyetye, koito pryevzyekhmye. ot aroir, pri ustiyeto na potoka arnon, i ot grada, koito ye v dolinata, dori do galaad nye sye namyeri grad, koito mozha da ustoi protiv nas; navstryechu nashiyat bog pryedadye vsichkitye pryed nas. samo k'm zhyemyata na amontsitye ti nye si sye priblizhil, ni k'm myestata krai potoka yavok, ni k'm planinskitye gradovyte, ni k'm koya da ye strana, koyato navstryechu nashiyat bog ni bye zapryetil.

3

togava v"zvikhmye ta otidokhmye k'm vasan; i vasan-skiyat tsar og izlyezye protiv nas, toi i vsichkitye mu lyudye, na boi v yedrai. a navstryechu mi ryechye: nye boi sye ot nyego, zashchoto pryedadokh v r"kata ti nyego, vsichkitye mu lyudye i zhyemyata mu;

shchye mu napravish kakto napravi na amoryeiskiya tsar sion, koito zhivyyeshye v yesyevon. i taka, navstryechu nashiyat bog pryedadye v r'kata ni i vasanskiya tsar og i vsichkitye mu lyudye; i porazikhmye go taka, chye nye mu ostavikhmye nikogo da otsyelyeye. v onova vryemye pryevzyekhmeye vsichkitye mu gradovye; nyamashye grad, koito nye pryevzyekhmeye ot tyakh: shyestdyesyet grada, tsyalata argovska oblast, tsarstvoto na oga v'v vasan. vsichki tiya gradovye byakha ukryepenyi s visoki stenyi, s porti i lostovyie; i osvnen tyakh imashye tv'rdye mnogo nyeukryepenyi gradovye. tyakh iztryebikhmye, kakto storikhmye na yesyevonskiya tsar sion; iztryebikhmye vsyeki grad, s m'zhyetye, zhyeniyete i dyetsata. a vsichkiya dobit'k i korisitye na gradovyetye razgrabikhmye za syebye si. taka, v onova vryemye, vzyekhmeye ot r'tsyetye na dvamata amoryeiski tsarye zhyemyata, koyato ye ottat'k na iztok ot. iordan, ot potoka arnon do planinata yermon; (yermon sidontsitye narichat sirion, a amoryeitsitye go narichat sanir); vsichkitye gradovye na polyanata, tsyeliya galaad i tsyeliya vasan, do salkha i yedrai, gradovye ot tsarstvoto na oga v'v vasan. (zashchoto samo vasanskiyat tsar og byeshye ostanal ot otsyelyelitye ot ispolinitye; yeto, lyeglotu mu byeshye zhyelyazno lyeglo; nye ye li to v rava na amontsitye? d'lzhinata mu byeshye dyevyetye lak'tya, i shirochinata mu chyetiri lak'tya, sporyed lak'tya na m'zh.) i dadokh na ruvimtsitye i na gadtsitye zhyemyata, koyato pryevzyekhmeye v onova vryemye, ot aroir, koito ye pri potoka arnon i polovinata ot planinskitye strani na galaad s gradovyetye mu; a ostat'ka na galaad i tsyeliya vasan, tsarstvoto na oga, dadokh na polovinata ot manasiyevoto plyemye, tsyalata argovska oblast, s tsyeliya vasan, koito nye naricha zhyemya na ispolinitye. manasiyeviyat potomyets yair vzye tsyalata argovska oblast do granitsitye na gyesurtsitye i maakhattsitye, i naryechye zhyemitye po svoye imye vasan-avot-yair, kakto nye narichat i do dnyes. a na makhira dadokh galaad. no na ruvimtsitye i na gadtsitye dadokh ot galaad do potoka arnon, do sryedata na potoka, za granitsa, i do potoka yavok, granitsata na amontsitye, i polyeto, i iordan, koito im ye granitsa ot khinyerot do moryeto v polyeto, to yest, solyenoto morye, pod asdot-fasga na iztok. v onova vryemye vi zapovyadakh, kazvaiki: navstryechu vashiyat bog vi dadye taya zhyemya da ya prityezhavaty; za tova vsichki viye khrabri m'zhye minyetye v'or'zhyeni pryed bratyya si izrailtyanitye. samo zhyeniyete vi, dyetsata vi i dobit'k'ti vi (zashchoto znaya, chye imatyte mnogo dobit'k) nyeka ostanat v gradovyetye, koito vi dadokh, dogdye navstryechu uspokoi bratyya vi kakto ye uspokoiil i vas, i pryevzyemat i tye zhyemyata, koyato navstryechu vashiyat bog shchye im dadye ottat'k na zapad ot. iordan; togava da sye v'rnyetye vsyeki v naslyedstvoto, koyeto vi dadokh. v onova vryemye zar'chakh na isusa, kato mu kazakh: ochitye ti vidyakha vsichko shcho stori navstryechu vashiyat bog na tiya dvama tsarye; taka shchye napravi navstryechu i na vsichkitye tsarstva, k'm zashchoto pryeminavash. da sye nye boitye ot tyakh; zashchoto navstryechu vashiyat bog, toi vovuya za vas. v onova vryemye sye molikh navstryechuu, kaz-

vaiki: navstryechui iyeova, ti si pochnal da pokazvash na slugata si vyelichiyeto si i kryepkata si r'ka; zashchoto koi ye toya bog, na nyebyeto ili na zhyemyata, koito mozhye da raboti, kakto ti rabotish i sporyed tvoitye moshchni dyela? nyeka pryemina, molya ti sye, i vidya dobrata zhyemya ottat'k iordan, onaya dobra planinska strana i livan. no navstryechu ponyezhye bye sye razgnyevil na myenye poradi vas, nye mye poslusha; i navstryechu mi ryechye: stiga ti; da mi nye produmash vyeche za tova. v'zkachi sye na v'r'kha na fasga, i digni ochi k'm zapad i syevyer, k'm yug i iztok, ta glyedai zhyemyata s ochitye si; zashchoto nyama da pryeminyesh toya iordan. i zar'chai na isusa, nas'rchi go i ukryepi go; zashchoto toi shchye minye pryed tiya lyudye, i toi shchye im razdvely za naslyedstvo zhyemyata, koyato shchye vidish. i taka, syedyakhmye v dolinata sryeshchu vyet-fyegor.

4

syega slushai, izrailyu, povyelyeniyata i s'dbitye, koito vi ucha da v'rshitye, za da zhivyyetye, i da vlyezetye i naslyeditye zhyemyata, koyato vi dava navstryechu bog na bashchitye vi. da nye pritvuritye nyeshcho na dumitye, koito vi zapovyadvam, nito da otnyematye ot tyakh, za da pazitye zapovyeditye na navstryechua vashiya bog, koito vi zapovyadvam. ochitye vi sa vidyeli shcho napravi navstryechu, poradi vaalfyegora; zashchoto navstryechu vashiyat bog iztryebi izsryed vas vsichkitye chovyetsi, koito sye povyedokha po vaalfyegora. a viye, koito styete sye priv'rzali pri navstryechua vashiya bog, vsichki styete zhivi dnyes. yeto, az vi nauchikh povyelyeniya i s'dbi, sporyed kakto navstryechu moyat bog mi zapovyada, za da v'rshitye sporyed tyakh v zhyemyata, v koyato vlyezaty da ya naslyeditye. i t'i, pazityete i v'rshityete gi; zashchoto tova ye m'drostta vi i blagorazumiyeto vi pryed ochitye na plyemenata, koito, kato chuyat za vsichki tiya povyelyeniya, shchye ryekat: yeto, m'dri i razumni lyudye sa tiya na toya vyelik narod. zashchoto koi narod ye tolkova vyelik shchoto da ima bog t'i blizo pri syebye si, kolkoto ye iyeova nashiyat bog blizo pri nas vsyeki p't, kogato go prizovavamy? ili koi narod ye tolkova vyelik shchoto da ima takiva spravyedlivi povyelyeniya i s'dbi, kak'vto ye tsyeliyat toya zakon, koito izlagam pryed vas dnyes? samo vn-imavai na syebye si i pazi dobre dushata si, da nye bi da zabravish dyelata, koito ochitye ti v sa vidyeli, i da nye bi da sye izgubyat ot s'rtsyeto ti, pryed vsichkitye dni na zhivota ti; no pryedavai gi na chadata si i na vnutsitye si; pryedavai im za dnyenya, v koito ti zastana pryed navstryechua tvoya bog na khoriv, kogato navstryechu mi kaza: s'byeri mi lyudyetye, i shchye gi napravya da chuyat dumitye mi, za da sye nauchat da sye boyat ot myenye pryed vsichkoto vryemye dogdyeto zhivyyeat na zhyemyata, i tye da uchat chadata si na tova. viye sye priblizhikhitye i zastanakhyte pod planinata; i planinata goryeshye v og'n do sryed nyebyeto, i imashye t'mnina, oblak i mrak. togava navstryechu vi govori izsryed og'nya; viye chukhyte glasa na dumitye, no nye vidyakhyte nikak'v obraz; samo glas chukhyte. i toi vi izyavi zavyyeta si, koito

vi zapovyada da v"rshitye, siryech, dyesyettye zapovyedy; i napisia gi na dve kamyneni plochi. i v onova vryemye navstryechu mi zapovyada da vi naucha povyelyeniya i s"dbi, za da gi v"rshitye v zye-myata, k'm koyato pryeminavatye da ya prityezha-vatysh. prochyye, vnimavaiyte dobrye na syebye si, (zashchoto v dnyenya, kogato navstryechu vi govori na khoriv izsryed og"nya viye nye vidyakhtye nikak"v obraz), da nye bi da sye razvratitye i si napravitye idol, podobiye na nyakoi obraz, podobiye na m"zh ili na zhyena, podobiye na nyakoye zhivotno, koyeto ye na zye-myata, podobiye na nyakoya krilata ptitsa, koyato lyeti na nyebyeto, podobiye na nyeshcho, koyeto p"lzi po zye-myata, podobiye na nyakoya riba, koyato ye v"v voditye pod zye-myata; i da nye bi, kako podigash ochi k'm nyebyeto, i vidish sl"ntsyyeto i lunata, zvyezditye i tsyaloto nyebyesno mnozhyestvo, da sye mamish, ta da im sye klanyash i da sluzhish na tyakh, koito navstryechu tvoyat bog razpryedyeli na vsichkitye narodi pod tsyaloto nyebye. a vas vzye navstryechu i vi izvyyede iz zhyelyezarskata pyeshch, iz yegypyet, da mu b"dyetye lyudye za naslyedstvo, kakto styie i dnyes. pri tova, navstryechu sye razgnyevi na myenye poradi vas, i zaklye sye da nye pryemina iordan i da nye vlyaza v onaya dobra zye-myata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava za naslyedstvo, no da umra v taya zye-myata, az nyama da pryemina iordan; a viye shchye pryeminyetye i shchye zavladyyetye onaya dobra zye-myata. vnimavaiyte na syebye si da nye zabravaty-atye zavyyeta, koito navstryechu vashiyat bog napravi s vas, da nye bi da si pravitye idol, podobiye na nyeshcho, koyeto navstryechu tvoyat bog ti ye zapryetil; zashchoto navstryechu tvoyat bog ye og"n poyazhdashch, bog ryevniv. kogato ti sye rodyat chada i vnutsi, ako, kako zhivyeyetye d'lgo vryemye na zye-myata, sye razvratitye i napravitye idol, obraz na nyeshcho i v"rshitye zlo pryed navstryechua tvoya bog i go razgnyevitye, dnyes vikam nyebyeto i zye-myata da svidyetyelstvuvay protiv vas, chye nyepryemyenno skoro shchye izchyeznyetye ot zye-myata, za pryevzyemanyeto na koyato viye pryeminavatye iordan; nyama da zhivyeyetye d'lgo vryemye v nyeya, a s"vsyem shchye b"dyetye iztryebeny. navstryechu shchye vi razpr"snye myezhdu plyemyenata, i shchye ostatnyete malochislyeni myezhdu oniya narodi, vsryed koito navstryechu shchye vi otvyedye. tam shchye sluzhitye na bogovyte, dyelo na chovyeshki r"tsye, na d"rvo i kam"k, koito nito vizhdath nito chuvat, nito yadat nito mirishat. no ako ot tam pot"rsitye navstryechua tvoya bog, vsyeki ot vas shchye go namyeri, ako go pot"rsi s tsyaloto si s"rtsyie i s tsyalata si dusha. kogato sye namyerish v skr"b, i vsichko tova tye postignye, ako nai-poslye yevryeiski: v poslyed-nitye dni. sye ob"rnyesh k'm navstryechua tvoya bog i poslushash glasa mu, to, ponyezhye navstryechu tvoyat bog ye bog milostiv, toi nyama da tye ost-tavi, nito shchye tye iztryebi, nito shchye zabravi za-vyyeta, za koito sye ye klyel na bashchitye ti. zashchoto popitai syega za minalitye vryemyena, koito byakha pryedi tyebye, ot dyenya kogato bog s"zdadye chovyeka na zye-myata, i popitai ot yediniya krai na nyebyeto do drugiya: stavalo li ye takova nyeshcho, kako tova vyeliko dyelo, ili chuvalo li sye ye podobno

na nyego? lyudye chuli li sa nyakoga bozhiiya glas da govori izsryed og"n, kakto ti si chul, i da os-tanat zhivi? ili pryedpriyel li ye bog da doidyie i vzyemye za syebye si narod izsryed drug narod, chryez izpitni, znamyeniya i chudyesa, i chryez boi, chryez silna r"ka, chryez izdignata mishtsa, i chryez golyemi uzhasi, sporyed vsichko, koyeto navstryechu vashiyat bog ye storil za vas v yegypyet pryed ochi-tye vi? na tyebye sye dadye da vidish tova, za da poznayesh, chye iyeova, toi ye bog, i nyama drug osyven nyego. za da tye nauchi, toi tye napravi da chuyesh glasa mu ot nyebyeto, i pokaza ti na zye-myata vyelikiya si og"n, i ti chu dumitye mu izsryed og"nya. i ponyezhye toi obichashye bashchitye ti, za tova izbra tyakhnoto potomstvo slyed tyakh, i s pris"stviyyeto si chryez golyamata si sila tye izvyyede iz yegypyet, za da izgoni ot pryed tyebye narodi po-golyemi i po-silni ot tyebye, da tye v"vyedye v zye-myata im i da ti ya dadye v naslyedstvo, kakto pravi dnyes. poznai, prochyye, dnyes i vlozhi v s"rtsyyeto si, chye iyeova ye bog na nyebyeto gorye i na zye-myata dolu; nyama drug. i pazi povyelyeniya mu i zapovyedyetye mu, koito dnyes ti zapovyadam, za da blagodyenstvuvash, ti i potomtsitye ti slyed tye-bye, i za vsyegda da sye prod"lzhath dnitye ti na zye-myata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava. togava moisyei otdyeli tri grada ottat"k na iztok ot. iordan k'm izgryeva na sl"ntsyyeto, za da pribyagva tam onya ubiyyets, koito ubiye blizhniya si po pogryeshka, byez da go ye mrazil po-napryed, i kako pobyegnue v yedin ot tiya gradovyte, da ostante zhiv. tye byakha: vosor v pustynyata, v polyanyskata zye-myata na ruvimtsitye, ramot v galaada, v zye-myata na gadtsitye i golan v"v vasan, v zye-myata na manasiitsitye. i yeto zakon"t, koito moisyei izlozhi pryed izrailtyanitye; yeto, za-yavlyeniya, povyelyeniya i s"dbitye, koito moisyei izkaza na izrailtyanitye, kogato byakha izlyezli iz yegypyet ottat"k iordan, v dolinata sryeshchu vyet-fyegor, v zye-myata na amoryeyskiya tsar sion, koito zhivyeyeshye v yesyevon, kogoto moisyei i izrailtyan-itye porazikha, slyed kako byakha izlyezli iz yegypyet, kako pryevzyekha zye-myata mu i zye-myata na vasan-skiya tsar og, dvamata amoryeyskiya tsarye, koito byakha ottat"k iordan k'm izgryeva na sl"ntsyyeto, ot aroir, koito ye pri ustiieto na ryekata arnon, do plan-inata sion (koyato ye yermion), i tsyaloto polye ottat"k iordan na iztok, do moryeto na polyeto, pod asdot-fasga.

5

moisyei povika tsyeliya izrail i ryechye im: slushai, izrailyu, povyelyeniya i s"dbitye, koito izkazvam na vsyeoslushaniye dnyes, za da gi nauchitye i da vnimavaty da gi v"rshitye. navstryechu nashiyat bog napravi zavyyet s nas na khoriv. toya zavyyet navstryechu nye napravi s bashchitye ni, no s nas, koito vsichki smye zhivi tuk dnyes. litsye s lit-sye govori navstryechu s vas na planinata izsryed og"nya, (a v onova vryemye az stoyakh myezhdu navstryechua i vas, za da vi izvystaya navstryechu-nitye dumi; zashchoto sye uplashikhmye ot og"nya, i nye sye v"zkhachikhmye na planinata), kako kaz-

vashye: - az s'm iyeova tvoyat bog, koito tye izvye-dokh iz yegipyetskata zyemya, iz doma na robstvoto. da nyamash drugi bogovye osvyn menyene. nye si pravi kumir, podobiyne na nyeshcho, koyeto ye na nyebeyeto gorye, ili koyeto ye na zyemyata dolye, ili koyeto ye v'v voditye pod zyemyata; da nye im sye klanyash nito da im sluzhish; zashchoto az navstryechu, tvoyat bog, s'm bog ryevniv, koito v'zdavam byezzakoniyyeto na bashchitye v'rkuh chadata do tryetoyo i chyev'trtoto pokolyeniye na oniya, koito nye mrazyat, i koito pokazvam milost k'm khilyadi pokolyeniya na oniya, koito nye lyubyat i pazyat moitye zapovyedi. nye izgovaryai naprazno imyeto na navstryechua tvoya bog; zashchoto navstryechu nyama da schita za byezgryeshyen onzi, koito izgovarya naprazno imyeto mu. pazi s'botniya dyen, za da go osvyeschavash, sporyed kakto navstryechu tvoyat bog ti zapovyada. shyst dyena da rabotish i da v'rshish vsichkiye si dyela; a syedmiyat dyen ye s'bota na navstryechua tvoya bog; v nyego da nye v'rshish nikakva rabota, ni ti, ni sin't ti, ni d'shcherya ti, ni slugata ti, ni sluginyata ti, ni vol't ti, ni osyel't ti, nito nyakoi tvoi do-bit'k, ni chuzhdynets't, koito ye otv'trye portitye ti, za da si pochiva slugata ti i sluginyata ti, kakto i ti. i pomni, chye ti byeshye rob v yegipyetskata zyemya, i chye navstryechu tvoyat bog tye izvyyedyet ot tam s's silna r'ka i izdignata mishtsa; za tova navstryechu tvoyat bog ti zapovyada da pazish s'botniya dyen. pochitai bashcha si i maika si, sporyed kakto ti zapovyada navstryechu tvoyat bog, za da sye prod'lzhat dnitye ti i da blagodyenstvuvash na zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava. nye ubivai. nye pryelyubodeystvuvi. nye kradi. nye svidyetyelstvuvai protiv blizhniya si l'zhlyvo svidyetyelstvo. nye pozhyelavai zhyenata na blizhniya si; ni da pozhyelavash k'shchata na blizhniya si, ni nivata mu, ni slugata mu, ni sluginyata mu, ni vola mu, ni osyela mu, nito kakvo da ye nyeshcho, koyeto ye na blizhniya ti. tiya dumi navstryechu izgovori na planinata na vsichki vas s'brani, izsryed og'nya, oblaka i mraka, s's silyen glas; i drugo nye pritari. poslye gi napisa na dvye kamyyeni plochi, koito dadye na myenye. a kato chukhtye glasa izsryed t'mninata, kogato planinata goryeshye v og'n, togava viye, vsichkiye nachalnitsi na plyemenata vi i starzeyishniye vi, doidokhtye pri myenye i dumakhtye: yeto, navstryechu nashiyat bog ni pokaza slavata si i vyelichiyeto si, i chukhmye glasa mu izsryed og'nya; dnyes vidyakhmye, chye bog govori s choveyka, i toi ostava zhiv. a syega, zashcho da izmryem? - ponyezhye toya golyam og'n shchye ni poyadye; ako chuyem oshchye yedn'zh glasa na navstryechua nashiya bog, shchye izmryem. zashchoto koi ot vsichkiye sm'rtnei ye chul glasa na zhiviya bog, govoryeshch izsryed og'nya, kakto niye chukhmye, i ye ostanal zhiv? prist'pi ti i slushai vsichko, koyeto shchye ryechye navstryechu nashiyat bog; a ti ni kazvai vsichko, shcho ti govori navstryechu nashiyat bog, i niye shchye slushamye i shchye izp'lnyavamye. i navstryechu chu glasa na dumitye vi, kogato mi govoryekhtye, i navstryechu mi ryechye: chukh glasa na dumitye, koito tiya lyudye ti govori kha; dobre ryekokha vsichko shcho kaza-

kha. dano da ima u tyakh takova s'rtsye shchoto da sye boyat ot myenye i vinagi da pazyat vsichkiye mi zapovyedi, ta da blagodyenstvuvat vyechno, tye i chadata im! idi, kazhi im: v'rnyetye sye v shatritye si. a ti ostani tuk pri myenye i shchye ti kazha vsichkiye zapovyedi, povyeleniya i s'dbi, koito shchye gi nauchish, za da gi izv'rshvat v zyemyata, koyato im davam za prityezhaniye. da vnmavaty, prochyye, da v'rshite taka, kakto navstryechu vashiyat bog vi zapovyada; da sye nye otklonyavaty ni nadyasno ni nalyavo. da khoditye po vsichkiye p'tishcha, koito navstryechu vashiyat bog vi zapovyada, za da zhivyeyetye i da blagodyenstvuvaty, i da sye prod'lzhat dnitye vi na zyemyata, koyato shchye prityezhavaty.

6

a yeto zapovyeditye, povyeleniyata i s'dbitye, koito navstryechu vashiyat bog zapovyada da vi naucha, za da gi v'rshite v zyemyata, k'm koyato pryemnavaty, za da ya prityezhavaty, za da sye boish ot navstryechua tvoya bog, da pazish vsichkiye mu povyeleniya i zapovyeditye mu, koito ti zapovyadam, ti, sin't ti, i vnuk't ti pryez vsichkiye dni na zhivota si, za da ti sye prod'lzhat dnitye. chui, prochyye, izrailyu, i vnmavai da gi v'rshish, za da ti b'dye dobrye, i da sye razmnzhi-tye mnogo v zyemyata, gdyeto tyekat milyako i myed, sporyed kakto navstryechu, bog na bashchitye ti, ti ye obyeshchal. slushai, izrailyu; iyeova nashiyat bog ye yedin navstryechu; i da v'zlyubish navstryechua tvoya bog s tsyaloto si s'rtsye, s tsyalata si dusha i s vsichkata si sila. tiya dumi, koito ti zapovyadam dnyes, nyeka b'dat v s'rtsyeto ti; i na tyakh da uchish prilyezno chadata si, i za tyakh da govorish, kogato syedish v doma si, kogato khodish po p'tya, kogato lyagash i kogato stavash. da gi vr'zvash za znak na r'kata si, i da b'dat kato nadcheliya myezhdu ochitye ti. i da gi napisvash na st'lbovyetye na vratitye na k'shchata si i na portitye si. a kogato navstryechu tvoyat bog tye v'vyedye v zyemyata, za koyato sye ye klyel na bashchitye ti, na avraama, isaaka i yakova, da ti dadye golyemi i khubavi gradovye, koito ti nye si s'gradil, i k'shchi p'lni s vsyakakvi blaga, koito nye si nap'lnil, i izkopani kladentyi, koito nye si izkopal, lozya i maslini, koito nye si nasadil, - kato yadyesh i sye nasitish, vnmavai na syebe si da nye zabravayash navstryechua, koito tye izvyyede iz yegipyetskata zyemya, iz doma na robstvoto. ot navstryechua tvoya bog da sye boish, nyemu da sluzhish, i v nyegovoto ime da sye k'lnyesh. da nye slyedvatye drugi bogovye, ot bogovyetye na plyemenata, koito sa okolo vas, (zashchoto navstryechu, tvoyat bog vsryed tye-bye, ye bog ryevniv), za da nye plamnye gnyev't na navstryechua tvoya bog protiv tyebye i tye iztryebi ot litsyeto na zyemyata. da nye izpitvatye navstryechua vashiya bog, kakto go izpitvakhtye v masa. da pazi-tye prilyezno zapovyeditye na navstryechua vashiya bog, zayavlyeniya mu i povyeleniya mu, koito ti zapovyada. i da v'rshish tova, koyeto ye pravo i dobro pryed navstryechua, za da ti b'dye dobrye i da vlyezyesh i zavladyyesh dobrata zyemya, za koy-

ato navstryechu sye ye klyel na bashchitye ti, kato izgonish vsichkitye si nyepriyatlye ot pryed syebye si, sporyed kakto navstryechu kaza. kogato v idnitye vryemyena sin't ti tye popita, kazvaiki: shcho znachat zayavlyenyiata, povyelyenyiata i s'dbitye, kogato navstryechu nashiyat bog vi ye zapovyadala? togava da kazhyesh na sina si: byakhmye robi na faraona v yegipyet; a navstryechu ni izvyedye iz yegipyet s"s silna r'ka; i navstryechu pokaza pryed ochitye ni golyemi i strashni znamyeniya i chudyesa nad yegipyet, nad faraona i nad tsyliya mu dom; a nas izvyedye ot tam, za da ni v"vyedye v zyemyata, za koyato sye ye klyel na bashchitye ni i da ni ya dadye. navstryechu ni zapovyada da v"rshim vsichki tiya povyelyeniya i da sye boim ot navstryechua nashiya bog, za da ni b'dye vsyakoga dobre, i za da pazi toi zhivota ni, kakto pravi i dnyes. i tova shchye ni sye schita za pravda, ako vnimavamye da v"rshim vsichki tiya zapovyedy pryed navstryechua nashiya bog, kakto ni zapovyada.

7

kogato navstryechu tvoyat bog tye v"vyedye v zyemyata, v koyato otivash da ya prityezhavash, i izgoni mnogo narodi ot pryed tyebye, khyetyeitye, gyergyesyeitsitye, amoryeitsitye, khanaantsitye, fyeryezyeitsitye, yevyeitsitye i yevusyeyitsitye, syedym naroda po-golyemi i po-silni ot tyebye, i kogato navstryechu tvoyat bog gi pryedadye na tyebye ta gi porazish, togava gi iztryebi, kato na boga obryechyeni; da nye pravish dogovor s tyakh, nito da gi pozhalish; da sye nye zhyenish myezhdu tyakh, i da nye davash d"shchyerya si na sina mu, nito da vzyemash nyegovata d"shchyerya za svoya sin; zashchoto shchye otv"rnat sinovyetye ti ot da mye slyedvat, za da sluzhat na drugi bogovy, i taka shchye plamnye protiv vas gnyev't na navstryechua, koito skoro shchye tye iztryebi. no taka da im napravi-tye: zhyertvyenitsitye im da razoritye, kumiritye im da izpotochitye, ashyeritye im da izsyechitye i izvanyenite im idoli da izgoritye s og'n. ponyezhye viye styte lyudyte svyete na navstryechua vashiya bog; vas izbra navstryechu vashiyat bog da b'dyete nyemu navstyten narod izmyezhdu vsichkitye plyemyena, koito sa po litsyeto na zyemyata. navstryechu nye vi pryedpochyetye nito vi izbra, za gdyeto styte pomnogochislyeni ot vsichkitye drugi plyemyena; zashchoto viye styte nai-malochislyeni ot vsichkitye plyemyena. no ponyezhye vi v"zlyubi navstryechu i za da opazi klyetvata, s koyato sye ye klyel na bashchitye vi, za tova navstryechu vi izvyedye s"s silna r'ka i vi izkupi ot doma na robstvoto, ot r'kata na yegipyet-skiya tsar faraona. i t'i, da znayesh, chye navstryechu tvoyat bog, toi ye bog, vyerniyat bog. koito pazi do khilyada pokolyeniya zavyeta i milostta k'm oniya, koito go lyubyat i pazyat zapovyedite mu; a na oniya, koito go mrazyat, v"zdava im v litsye i gi iztryebva; nyama da zabavya nakazaniyeto na onzi, koito go mrazi, no shchye mu v"zdyade v litsye. za tova, pazi zapovyedite, povyelyeniya i s'dbitye, koito dnyes ti zapovyadvam, za da gi v"rshish. i ako slushatyte tiya s'dbi i gi pazitye i v"rshitye, navstryechu tvoyat bog

shchye pazi za tyebye zavyeta i milostta, za koyato sye ye klyel na bashchitye ti; i shchye tye v"zlyubi, shchye tye blagoslovi i shchye tye umnozhi; shchye blagoslovi i ploda na utrobata ti i ploda na zyemyata ti, zhivotu ti, vinoto ti i masloto ti, i rozbhitye ot govyyedata ti i malkitye ot ovsitye ti, v zyemyata, za koyato sye ye klyel na bashchitye ti da ya dadye na tyebye. shchye b'dyesh blagoslovlyen povyechye ot vsichkitye plyemyena; nye shchye ima nyeploodyen ili nyeplodna myezhdu vas ili myezhdu dobit'ka vi. navstryechu shchye otranyi ot tyebye vsyaka bolyst i nyama da dokara v"rkhu tyebye ni yedna ot zlyetye yegipyetski bolysti, koito poznavash; no shchye gi nalozhi v"rkhu vsichki oniya, koito tye mrazyat. za tova, da iztryebish vsichkitye plyemyena, koito navstryechu tvoyat bog ti pryedava; okoto ti da gi nye pozhal; i na bogovyetye im da nye sluzhish, zashchoto tova shchye ti b'dye primka. i ako ryechyesh v s"rtsyeto si: tiya narodi sa po-mnogochislyeni ot myenye, kak shchye moga da gi izgonya? - da sye nye uplashish ot tyakh; da pomnish dobre shcho napravi navstryechu tvoyat bog na faraona i na vsichkitye yegipyani; golyemitye izpitni, koito ochitye ti vidyakh, znamyeniya i chudyesata, silnata r'ka i izdignatata mishtsa, s koito navstryechu tvoyat bog tye izvyedye. taka shchye napravi navstryechu tvoyat bog na vsichkitye plyemyena, ot koito ti sye plashish. oshchye navstryechu tvoyat bog shchye izprati i st"rshyeli v"rkhu tyakh, dogdye b"dat iztryebiyenii ostanalitye, koito sa sye skрили ot tyebye. da sye nye uplashish ot tyakh, zashchoto navstryechu tvoyat bog ye vsryed tyebye, bog vyelik i strashyen. i navstryechu tvoyat bog malko po malko shchye izgoni tiya narodi ot pryed tyebye; nye biva da gi iztryebish izvyedn'zh, za da sye nye umnozhat v"rkhu tyebye polskitye zyeryovy. no navstryechu tvoyat bog shchye ti gi pryedadye i shchye gi razstroiva s golyamo razstroistvo, dogdye sye iztryebyat. shchye pryedadye i tsaryetye im v r'kata ti, i shchye zalichish imyeto im pod nyebyeto; nikoi nye shchye mozhye da ustoi pryed tyebye dogdye nye gi iztryebish. kumiritye na bogovyetye im izgaryaitse s og'n; da nye pozhyelayesh da vzyemyesh na syebye si sryebroto ili zlatoto, koyeto ye v"rkhu tyakh, za da sye nye vprimchish v nyego, ponyezhye tova ye myerzost pryed navstryechua tvoya bog. i da nye vnasyash v doma si nikakva myerzost, za da nye stanyesh obryechyen na iztryeblyeniye kato nyeya; s"v"rshyeno da ya mrazish i s"v"rshyeno da sye otrashchavash ot nyeya, zashchoto ye obryechyena na iztryeblyeniye.

8

vnimavayite da v"rshitye vsichkitye zapovyedi, koito dnyes vi zapovyadvam, za da zhivyeetye, da sye umnozhyte i da vlyezetye da zavladyeetye zyemyata, za koyato sye ye klyel navstryechu na bashchitye vi. i da pomnish tsyliya p't, po koito navstryechu tvoyat bog tye ye vodil pryez tiya chyetiridyaset godini iz pustynata, za da tye smiri i da tye izpita, za da uznyae shcho ima v s"rtsyeto ti, dali shchye pazish zapovyedite mu, ili nye. i tye smiri, i kato tye ostavi da ogladnyeyesh, khрани tye s manna, (koyato byeshye khрана

nyepoznata na tyebye i nyepoznata na bashchitye ti), za da tye nauchi, chye chovyek nye zhivyye samo s khlyab, no chye chovyek zhivyye s vsyako slovo, koyeto izliza iz navstryechunitye usta. oblyekloto ti nye ovyekhtya na tyebye nito nogata ti otyechye pryetz tiya chyetiridyesyet godini. da vzyemyesh, prochyeye, v s'obrazhyeniye v s'rtsyeto si, chye kako chovyek nakazva sina si, taka i navstryechu tvoyat bog nakazva tyebye. za tova, da pazish zapovyeditye na navstryechua tvoya bog, da khodish v p'tishchata mu i da sye boish ot nyego. zashchoto navstryechu tvoyat bog tye zavyezhdza v dobra zyemya, v zyemya bogata s vodni pototsi, s iztochnitsi i d'lbokii izvori, koito izvirat v dolini i planini; v zyemya bogata s zhito, yechyemik, lozha, smokini i narovy; v zyemya bogata s maslini i myed; v zyemya gdyeto nye shchye yadyesh khlyab osk'dno i v koyato nye shchye si v nuzhda ot nishcho; v zyemya chiito kam"ni sa zhelyazo, i ot chiito planini shchye kopayesh myed. shchye yadyesh i shchye sye nasitish, i shchye blagoslovish navstryechua tvoya bog za dobrata zye-myia, koyato ti ye dal. vnimavai da nye zabravish navstryechua tvoya bog i da nye pryest'pvash zapovyeditye mu, s'dbitye mu i povyeleniyata mu, koito dnyes ti zapovyadam, da nye bi, kako yadyesh i sye nasitish i postroish dobri k'shchi i zhivyyesh v tyakh, i kako sye umnozhat gov'yedata ti i ovtisitye ti i sye umnozhat sryebroto ti i zlatoto ti, i sye umnozhi vsichko shcho imash, togava da sye nadignye s'rtsyeto ti i da zabravish navstryechua tvoya bog, koito tye ye izvyel iz yegipyetskata zyemya, iz doma na robstvoto; koito tye pryevyedye pryetz golyamata i strashna pustinya, gdyeto imashye gorityelni zmii, skorpui i sukhi byezvodni zyeimi; koito ti izvadi voda iz kryemyenliyiya kam"ki; koito tye khрани v pustiny-ata s manna, khрана koyato nye znayekha bashchitye ti, za da tye smiri i da tye izpita, da ti napravi dobro v syetninitye ti; i da nye bi da ryechyesh v s'rtsyeto si: moyata moshch i silata na moyata r"ka mi spyechyelikha tova bogatstvo. no da pomnish navstryechua tvoya bog, zashchoto toi ye, koito ti dava sila da pridobivash bogatstvo; za da utv'rdi zav-yeta, za koito sye ye klyel na bashchitye ti, kako pravi dnyes. no ako zabravish navstryechua tvoya bog i otdyesh slyed drugi bogovy, sluzhish im i im sye poklonish, zavyavyavam vi dnyes, chye s'vsem shchye b'dyetye iztryebyeni. shchye b'dyetye iztrye-byeni kako naroditye, koito navstryechu iztryebva ot pryed vas, zashchoto nye poslushakhtye glasa na navstryechua vashiya bog.

9

slushai, izrailyu; dnyes ti pryeminavash iordan za da vlyezesh da zavladyyesh narodi po-golyemi i po-silni ot tyebye, gradovye golyemi i ukryepenyi do nyebeto, lyudye vyelikii i visoki, yenakovitye potomtsi, koito poznavash, i za koito si slushal da sye kazva: koi mozhye da ustoi pryed yenakovi-tye potomtsi? znai, prochyeye, dnyes, chye iyeova tvoyat bog ye, koito v'rvii pryed tyebye; kako og'n poyazhdashch toi shchye gi iztryebi i shchye gi svali pryed tyebye; taka shchye gi izgonish i skoro

shchye gi pogubish, sporyed kakto navstryechu ti kaza. a slyed kato navstryechu tvoyat bog shchye gi ye izgonil ot pryed tyebye, da nye govorish v s'rtsyeto si kato si kazvash: poradi moyata pravda mye v'vyedye navstryechu da zavladyye taya zye-myia; zashchoto poradi nyechyestiyeto na tiya narodi navstryechu gi izgonva ot pryed tyebye. nye poradi tvoyata pravda, nito poradi pravdata na tveyeto s'rtsye, vlyazh ti da prityezhavash zyemy-ata im; no poradi nyechyestiyeto na tiya narodi navstryechu tvoyat bog gi izgonva ot pryed tye-bye i za da utv'rdi dumata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye ti, na avraama, isaaka i yakova. znai, prochyeye, chye navstryechu tvoyat bog nye ti dava da prityezhavash taya dobra zyemya poradi tvoyata pravda; zashchoto styе koravovratni lyudye. pomni i da nye zabravayash, kolko si raz-draznyaval navstryechua tvoya bog v pustinyata; ot dyenya, kogato izlyazokhtye iz yegipyetskata zye-myia, dogdyeto stignakhtye na tova myasto, viye styе bili nyepokorni navstryechuu. a na khoriv raz-draznikhtye navstryechua; i navstryechu, kato sye razngyevi na vas, shchyeshye da vi iztryebi. kogato sye kachikh na planinata, za da vzyema kamyenni-tye plochi, plochitye na zavyeta, koito navstryechu napravi s vas, togava pryesyedyakh na planinata chyetiridyesyet dyena i chyetiridyesyet noshchi, byez da yam khlyab ili da piya voda. i navstryechu mi dadye dyve kamyenni plochi, napisani s bozhiya pr'st; vsichkitye dumi, koito navstryechu vi izgovori na planinata izsryed og'nya, v dyenya, kogato sye s'brakhtye tam, byakha napisani na tyakh. (v kraya na chyetiridyesyettye dyena i chyetiridyesyettye noshchi navstryechu mi dadye dyvetye kamyenni plochi, plochitye na zavyeta). a navstryechu mi ryechye: stani, slyez skoro ot tuk; zashchoto toitye lyudye, koito ti izvyedye iz yegipyet, sye razvratikha, skoro sye otklonikha ot p'tya, koito im zapovyadakh; napravikha si izlyeyan idol. navstryechu oshchye mi govori, kazvaiki: vidyakh tiya lyudye, i, yeto, tye sa koravovratni lyudye; ostavi mye, za da gi iztrye-bya i da izliza imyeto im pod nyebeto, a tye-bye shchye napravya narod po-silyen i po-golyam ot tyakh. i t'i, kato sye ob'rnakh slyazokh ot plani-nata; a planinata goryeshye v og'n, i dyvetye plochi na zavyeta byakha v dyvetye mi r'tsyе. poglyednakh, i, yeto, byakhtye s'gryeshili protiv navstryechua vashiya bog, byakhtye si napravili izlyeyano tye-lye, byakhtye sye otklonili skoro ot p'tya, koito navstryechu byeshye vi zapovyadal. togava vzyekh dyvetye plochi ta gi khv'rlikh iz dyvetye si r'tsyе, i gi strosikhk pryed ochitye vi. poslye pripad-nakh pryed navstryechua, kakto p'rviya p't, chye-tiridyesyet dyena i chyetiridyesyet noshchi; khlyab nye yadokh i voda nye pikh poradi vsichkiya gryakh, chryez koito s'gryeshikhtye kato izv'rshikhtye zlo pryed navstryechua ta go razdraznikhtye. zash-choto sye uplaskikh ot gnyeva i yarostta, s koito navstryechu sye byeshye razngyevil na vas da vi iztryebi. no i toya p't navstryechu mye poslusha. navstryechu mnogo sye razngyevi i na aarona, kogoto shchyeshye da pogubi; no az s'shchyevryemyenno sye pomolikh i za aarona. i vzyekh gnyeva vi,

tyelyeto, koyeto napravikhtye, izgorikh go s og'n, schukakh gi i go strikh dogdye stana sitno kato prakh; i khv'rlikh prakha mu v potoka, koito tyechye ot planinata. s'shcho v tavyera, v masa i v kivrot-ataava razgnyevikhtye navstryechua. poslye, kogato navstryechu vi izprati ot kadis-varni i ryechye: v'ryvetye napryed ta zavladyeytse zymyata, koyato vi davam, togava viye nye sye pokorikhtye na zapovyedta na navstryechua vashiya bog, i nye mu povyarvakhtye, nito poslushakhtye glasa mu. ot p'rviya dyen, otkak vi poznavam, viye styie bili nyepokorni navstryechuu. i t'i, pripadakh pryed navstryechua pryez oniya chyetiridysetsyet dyena i chyetiridysetsyet noshchi, pryez koito byakh pripadnal; zashchoto navstryechu v'znameryavashye da vi iztryebi. molyekh sye navstryechuu, kato kazvakh: navstryechui iyeova, nye iztryebvai lyudyetye si i naslyedstvoto, koyeto si izkupil s vyelichiyeto si i koyeto si izvyel iz yegipyet s's silna r'ka. spomni slugitye si avraama, isaaka i yakova; nye sye vzirai v uporitostta na tiya lyudye, nito v nyechyestiyeto im, nito v gryekha im, da nye bi da ryekat zhityeli-tye na zymyata, iz koyato si ni izvyel: ponyezhye navstryechu nye mozha da gi v'vyedye v zymyata, koyato im bye obyeshchal i ponyezhye gi mrazyeshye, za tova gi izvyedye da gi pogubi v pustyniata. a p'k tye sa tvoi lyudye i tvoye naslyedstvo, koito si izvyel s golyamata si sila i s izdignatata si mishtsa.

10

v onova vryemye navstryechu mi kaza: izdylalai si dyve kamyenni plochi, kato p'rvitye, i v'zkachi sye pri myenye na planinata; napravi si i d'rvyen kovchye. i az shchye napisha na plochitye dumitye, koito byakha na p'rvitye plochi, koito ti stroschi; a ti da gi turish v kovchye. prochyeye, napravikh kovchyea ot sitimovo d'rvo, izdylalakh dyve kamyenni plochi, kato p'rvitye i sye v'zkachikh na planinata s dyetye plochi v r'tsytaye si. i toi napisa na plochitye, kakto bye napisano ponapryed, dyesyettye zapovyedi, koito navstryechu vi izgovori na planinata izsryed og'nya, v dyenya kogato sye s'brakhtye tam; i navstryechu gi dadye na myenye. togava sye ob'r'nakh i slyazokh ot planinata, i turikh plochitye v kovchyea, koito napravikh; i tam tye sye namirat, sporyed kakto navstryechu mi zapovyada. (slyed tova izrailtyan-itye otp'tuvakha ot virot-vyeneyakan do mosyera. tam umrya aaron, i tam bye pogryeban; a sin't mu yelyeazar svyeshchenodyeystvuva vmyesto nyego. ot tam otp'tuvakha do gadgad, i ot gadgad do iotava, zymya bogata s vodni pototsi. v onova vrye-myie navstryechu otdyli lyeviyevoto plyemye da nosi kovchyea za plochitye na navstryechuniya zavyet, da stoi pryed navstryechua, za da mu sluguva i da blagoslavya v imeto mu, kakto pravi do dnyes; po koyato prichina lyeviitsitye nyamat dyal ili naslyed-stvo myezhdu bratayata si; navstryechu im ye naslyed-stvo, sporyed kakto navstryechu, tvoyat bog im sye obyeshcha). a az pryesyedyakh na planinata, kakto p'rviya p't, chyetiridysetsyet dyena i chyetiridysetsyet noshchi; pa i toya p't navstryechu mye poslusha,

kato skloni navstryechu da nye tye pogubi. togava navstryechu mi kaza: stani, pryedvozhдай tiya lyudye, za da vlyazat da prityezhavat zymyata, za koyato s'm sye klyel na bashchitye im da ya dam na tyakh. a syega, izrailyu, kakvo iska ot tyebye navstryechu tvoyat bog, osvnen da sye boish ot navstryechua tvoya bog, da khodish v'v vsichkitye mu p'tishcha, da go lyubish i da sluguvash na navstryechua tvoya bog s tsyalato si s'rtsye i s tsyalata si dusha, ta da pazish zapovyeditye na navstryechua i povyeleniy-ata mu, koito dnyes ti zapovyadam za tvoye dobro? yeto, nyebyeto na nyebyesata, zymyata i vsichko shcho ye na nyeya prinadlyezhi na navstryechua tvoya bog, obachye samo bashchitye ti pryedpochyete navstryechu i gi v'zlyubi, i izmyezhdu vsichkitye plyemyena izbra vas, potomstvoto im po tyakh, kakto vzhdatye dnyes. obryezhyetye, prochyeye, krayekozhiyeto na s'rtsyeto si i nye bivaitye vyechye koravovratni. zashchoto iyeova vashiyat bog ye bog na bogovyetye i navstryechu na navstryechuar-itye, vyelikiyat, moshchniyat i strashniyat bog, koito nye glyeda na litsye, nito priyema dar; koito izv'rshva s'dba za sirachyeto i za vdovitsata i obicha chuzhdyenyetsa, kato mu dava khрана i oblyeklo. obichaitye, prochyeye, chuzhdyenyetsa, zashchoto i viye styie bili chuzhdyentsi v yegipyetskaya zymya. ot navstryechua tvoya bog da sye boish, nyemu da sluguvash, nyemu da b'dyesh priv'rzan i v nyegovoto imye da sye k'lnyesh. toi ye s kogoto tryabva da sye khalish i toi ye tvoyat bog, koito izv'rshi za tyebye tiya vyeliki i strashni dyela, koito ochitye ti vidyakha. bashchitye ti slyazokha v yegipyet na broi syedyemdyesyet dushi; a syega navstryechu tvoyat bog tye napravi mnogochislyen, kato zvyездitye na nyebyeto.

11

lyubi, prochyeye, navstryechua tvoya bog i pazi vinagi zar'chvaniyata mu, povyeleniyata mu, s'dbitye mu i zapovyeditye mu. i priznaitye dnyes, - (zashchoto nye govorya na chadata vi, koito nye poznakha i koito nye vidyakha nakazaniyeto nanyesyeno ot navstryechua vashiya bog, vyelichiy-ata mu, silnata mu r'ka i izdignatata mu mishtsa, znamenyeniyata mu i dyelata, koito izv'rshi vsryed yegipyet protiv yegipyetskiya tsar faraon i protiv tsyalata mu zymya, i shcho napravi na voiskata v yegipyantitye, na konyetye im i na kolyesnitsitye im, kogato vi gonyekha izpodirye, kak napravi da gi potopyat voditye na chyervyenoto morye, i kak navstryechu gi pogubi, ta ostavat pogubenyi i do dnyes, i shcho napravi za vas v pustyniata, dogdye da doidyetye na tova myasto, i shcho napravi na datana i avirona, sinovyetye na yeliava ruvimoviya sin, kak zymyata otvori ustata si, ta gi pog'lna vsryed tsyeliya izrail, s's syemyeistvata im, shatritye im i vsichko zhivo, koyeto im prinadlyezhyeshye; no na vas govorya, chiito ochi vidyakha vsichkitye vyeliki dyela, koito navstryechu izv'rshi), - za tova priznaitye i pazyetye vsichkitye zapovyedi, koito dnyes vi zapovyadam, za da b'dyetye dr'znoyeni i da vlyezyetye da zavladyeyetye zymyata, k'm

koyato pryeminavatyte da ya prityezhavatyte, i da sye prod'zhat dnitye vi na zhyemata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye vi da ya dadye na tyakh i na potomstvoto im, zhyemya v koyato tyekat mlyako i myed. zashchoto zhyemyata, v koyato vylizash da ya prityezhavash, nye ye kaktovye yegipyet-skata zhyemya, iz koyato izlyazokhtye, gdyeto, kato syeyeshye ti syemyeto si, napoyavashye go s nogata si, kato zhyelenchukova gradina. no zhyemyata, k'm koyato pryeminavatyte da ya prityezhavatyte, ye zhyemya bogata s gori i dolini, koyato piye voda ot d'zhda na nyebyeto, zhyemya, za koyato navstryechu tvoyat bog sye grizhi. ochitye na navstryechua tvoya bog sa vinagi v'rkhuy nyeya, ot nachaloto na godinata i do kraya na godinata. i, kazva navstryechu: ako slushatyte priliezchno zapovyeditye mi, koito dnyes vi zapovyadavam, da lyubitye navstryechua vashiya bog i da mu sluguvatyte s tsyaloto si s'rtsye i s tsyalata si dusha, togava shchye davam na zhyemyata vi d'zhda na vryemyeto mu - i ranniya i k'sniya, za da s'birash zhitoto si, vinoto si i d'rvyenoto si maslo. i shchye davam tryeva na polyetata ti za dobit'ka ti; i shchye yadresh i shchye sye nasitish. vniimavai na syebe si, da nye bi da sye izmami s'rtsyeto vi, i pryest'pitye kato sluzhitye na drugi bogovyte i im sye klyanyatyte, ta plamnnye protiv vas gnyev't na navstryechua, i toi da zatvori nyebyeto, za da nye vali d'zhid i da nye dava zhyemyata ploda si, ta skoro da b'dyetye iztryebenyi ot dobrata zhyemya, koyato navstryechu vi dava. vlozhyetye, prochyete, tiya moi dumi v s'rtsyeto si i v dushata si, v'rzhetye gi za znak na r'kata si, i nyeka b'dat kato nachchyeliya myezhdu ochitye vi. da uchitye na tyakh chadata si, kato govoritye za tyakh, kogato syedish v k'shchata si, kogato khodish po p'tya, kogato lyagash i kogato stavash. da gi napisvash na st'lbovyetye na vratitye na k'shchata si i na portitye si, za da sye umnozhat dnitye vi i dnitye na chadata vi na zhyemyata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye vi da im ya dadye, kolkoto vryemye nyebyeto ye nad zhyemyata. ponyezhye, ako pazitye priliezchno vsichki tiya zapovyedi, koito vi zapovyadavam, i gi v'rshitye, - da lyubitye navstryechua vashiya bog, da khoditye v'v vsichkitye mu p'tishcha i da styte priv'rzani nyemu, - togava navstryechu shchye izgoni ot pryed vas vsichki tiya narodi, i shchye zavladayetye narodi po-vyeliki i po-silni ot vas. vsyako myasto, gdyeto st'pi st'paloto na nozetye vi, shchye b'dye vashye; ot pustinyata i livan, ot ryekata, sirych, ryekata yevfrat, dori do zapadnoto morye shchye b'dye pryedyl't vi. nikoi nye shchye mozhye da ustoi pryed vas; navstryechu vashiyat bog shchye vsyava strakh i tryepyt ot vas po tsyalata zhyemya, na koyato st'pvyate, sporyed kaktovye i ye govoril. yeto, dnyes postavym pryed vas blagoslovyeniye i proklyetiya: blagoslovyeniyeto, ako slushatyte zapovyeditye na navstryechua vashiya bog, koito dnyes vi zapovyadavam; i proklyetiya, ako nye slushatyte zapovyeditye na navstryechua vashiya bog, no sye otklonyavatyte ot p'tya, koito dnyes vi zapovyadavam i slyedvatye drugi bogovyte, koito nye styte poznavali. a kogato navstryechu tvoyat bog tye v'vyedye v zhyemyata, k'm koyato otivash, za da ya prityezhavash, togava da polozhish

blagoslovyeniyeto na kh'lma garizin, a proklyetiya na kh'lma gyeval. nye sa li tye ottat'k na zapad ot iordan, zad p'tya k'm zakhozhdanyeto na sl'ntsyyeto, v zhyemyata na khanaantsitye, koito zhivyyat v polyeto srlyeshchu galgal, pri d'bovyetye morye? zashchoto viye pryeminavatyte iordan, za da vlyezetye da zavladayetye zhyemyata, koyato navstryechu vashiyat bog vi dava: i shchye ya prityezhavatyte i shchye sye zasyelitye v nyeya. vniimavayite, prochyete, da v'rshitye vsichkitye povlyeniya i s'dbi, koito dnyes postavym pryed vas.

12

yeto povlyeniyata i s'dbitye, na koito tryabva da vniimavatyte, za da gi v'rshitye, pryed vsichkoto vryemye, kolkoto zhivyyetye na svyeta, v zhyemyata, koyato navstryechu bog na bashchitye ti ti dava da prityezhavash: - da razoritye vsichkitye myesta gdyeto naroditye, koito shchye zavladayetye, sa sluzhili na bogovyetye si, po visokitye planini, po kh'l'movyetye i pod vsyako zhyeleno d'rvo; i da s'sippyetye zhyertvynitsitye im, da stroshtyete st'lbovyetye im, da izgoritye s og'n ashyeritye im, da s'syechyetye izvanyatyte obrazi na bogovyetye im i da izlichitye imenata im ot onova myasto. a spryamo navstryechua vashiya bog da nye post'pvyate taka; no da t'rsitye myastoto, koyeto navstryechu vashiyat bog izbyerye myezhdu vsichkitye vi plyemyena, za da nastani tam imyeto si, da b'dye zhilishchyeto mu, i tam da idyetye; tam da prinasatyte vsyeizgaryaniyata si, zhyertvitye si, dyesyt'sitye si, v'zvishayemitye prinosi na r'tsyetye si, obryetsitye si, dobrovolnitye si prinosi i p'rvorodnitye ot govyedata si i ot ovtsitye si; i tam, pryed navstryechua vashiya bog, da yadyetye; i da sye vyesyelyetye, viye i chhyeladyetye vi, v'v vsichkitye si pryedpriyatiya, i v kakvoto tye ye blagoslovil navstryechu tvoyat bog. da nye pravitye nikak, kaktovye niye dnyes pravim tuk, - vsyeki kakvoto mu sye vyzhda za dobro. zashchoto oshchye nye styte doshli v pochivkata i v naslyedstvoto, koyeto navstryechu vashiyat bog vi dava. no kogato pryeminyetye iordan i sye zasyelitye v zhyemyata, koyato navstryechu vashiyat bog vi dava da naslyeditye, i vi uspokoi ot vsichkitye nyepriyateli okolo vas, ta zhivyyetye byezopasno, togava na myastoto, koyeto navstryechu vashiyat bog izbyerye, za da nastani imyeto si, tam prinasayite vsichko shcho vi zapovyadavam: vsyeizgaryaniyata si, zhyertvitye si, dyesyt'sitye si, v'zvishayemitye prinosi na r'tsyetye si i vsichkitye otborni obryetsi, koito styte obryekli navstryechuu; i da sye vyesyelyetye pryed navstryechua vashiya bog, viye, sinovyetye vi, d'shchyeritye vi, slugitye vi, sluginitye vi i lyevitin't, koito ye otv'trye portitye vi (zashchoto toi nyama dyal nito naslyedstvo s vas). vniimavai na syebe si da nye bi da prinasash vsyeizgaryaniyata si na koye da bilo myasto, koyeto vyzhdash; no na myastoto, koyeto navstryechu izbyerye v yedno ot plyemyenata ti, tam da prinasash vsyeizgaryaniyata si, i tam da v'rshish vsichko shcho ti zapovyadavam. biva obachye da kolish i da yadresh myeso v'v vsichkitye si zhilishcha do kolkoto zhyelaye dushata ti, sporyed kolkoto navstryechu tvoyat

bog shchye tye ye blagoslovi; nyechistiyat i chistiyat mogat da yadat ot nyego, kakto ot s"rna i kakto ot yelen. samo kr"vta da nye yadyetye; da ya izlivatyte na zyemyata kato voda. a nye biva da yadyesh v zhilishchata si dyesyet"ka ot zhitoto si, ili ot vinoto si, ili ot d"rvyenoto si maslo, ili p"rvorodnitye ot govye-data si, ili ot ovtstitye si, ili koi da bilo ot obryet-sitye, koito si obryek"l, ili dobrovolnitye si prinosi, ili v"zvishayemitye prinosi na r"tsyetye si; no pryed navstryechua tvoya bog da gi yadyesh, na myastoto, koyeto navstryechu tvoyat bog izbyerye, ti, sin"t ti, d"shchyeryata ti, slugata ti, sluginyata ti i lyevitin"t, koito ye otv"trye portitye ti; i da sye vyesyelish pryed navstryechua tvoya bog v"v vsichko na kakvoto tur-ish r"ka. vnimavai na syebe si da nye pryenyebryeg-vash lyevitina do togaz, do kogato zhivyeyesh na zye-myata si. kogato navstryechu tvoyat bog razshiri pryedyelitye ti, sporyed kakto ti sye ye obyeshchal, a ti ryechyesh: shchye yam myeso, zashchoto dushata ti zhyelaye da yadye myeso, to biva da yadyesh myeso do kolkoto zhyelaye dushata ti. ako ye mnogo da-lyech ot tyebye myastoto, koyeto navstryechu tvoyat bog izbyerye, za da nastani imyeto si tam, togava da kolish ot govvedata i ot ovtstitye, koito navstryechu ti ye dal, sporyed kakto ti zapovyadakh, i da yadyesh v zhilishchata si do kolkoto zhyelaye dushata ti. kakto sye yadye s"rna i yelen, taka da yadyesh i tiya; nyechistiyat i chistiyat mogat yednakvo da yadat ot tyakh. samo strogo da sye vardish da nye yadyesh kr"vta: zashchoto kr"vta ye zhivot"t, i nye biva da yadyesh zhivota s myesoto. da ya nye yadyesh: da ya izlivash na zyemyata kato voda. da ya nye yadyesh, za da b'dye dobre na tyebye i na chadata ti slyed tye-bye, kogato v"rshish onova, koyeto ye pravo pryed navstryechua. samo kolkoto nyeshcha si posvyetil i obryetsitye si da vzmash, ta da otivash na myas-toto, koyeto izbyerye navstryechu, i da prinasyash vsyeizgaryaniyata si, myesoto i kr"vta, v"rkhu oltara na navstryechua tvoya bog. kr"vta na zhyertvitye ti da sye izliva v"rkhu oltara na navstryechua tvoya bog, a myesoto ti da yadyesh. vnimavai i slushai vsichki tiya dumi, koito ti zapovyadvam, za da b'dye do-brye na tyebye i na chadata ti slyed tyebye do vyeka, kogato v"rshish onova, koyeto ye dobro i pravo pryed navstryechua tvoya bog. kogato navstryechu tvoyat bog iztryebi ot pryed tyebye naroditye na zyemy-ata, gdyeto ti otivash da gi zavladyyeyesh, i ti gi za-vladyavash i sye zasyelish v zyemyata im, vnimavai na syebe si da sye nye ulavyash v primka da gi poslyedvash, kogato b'dat iztryebiyeni ot pryed tye-bye; i da nye izpitvash za bogovyetye im, kato kaz-vash: kak sluzhat tiya narodi na bogovyetye si? - za da napravaya i az taka. da nye post"pvash taka spryamo navstryechua tvoya bog; zashchoto tye sa izv"rshili za bogovyetye si vsyaka myerzost, koyato navstryechu mrazi; ponyezhye za bogovyetye si sa iz-garyali s og"n i sinovyetye si i d"shchyeritye si. vn-imavaitye da v"rshitye vsichko shcho vi zapovyad-vam; da nye prituryash na nyego, nito da otnimash ot nyego.

ako sye v"zdignye vsryed tyebye prorok ili s"novidyets i ti oznachi znamyeniye ili chudo, i sye sb"dnye znamyeniye ili chudoto, poradi koyeto toi ti govori, kazvaiki: da idyem slyed drugi bogovyey, (koito ti nye si znayel), i da im sluzhim, - da nye slushash dumitye na onya prorok ili na onya s"novidyets; zashchoto navstryechu vashiyat bog vi izpitva, za da uznaye dali lyubitye navstryechua vashiya bog s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha. navstryechua vashiya bog da slyedvatye, ot nyego da sye boitye, nyegovitye zapovyedi da pazitye, nyegoviya glas da slushatyte, nyemu da sluguvatye i nyemu da styte priv"rzani. a onya prorok ili onya s"novidyets da sye um"rtvi; zashchoto ye propovyad-val otst"plyeniye ot navstryechua vashiya bog, koito vi ye izvyel iz yegipyetskata zyemya i vi ye izkupil ot doma na robstvoto, za da tye otkloni ot p'tya, v koito navstryechu tvoyat bog ti zapovyada da khodish. taka da otmakhnyesh zloto otsryed syebe si. brat ti, sin na maika ti, ili sin"t ti, ili d"shchyerya ti, ili zhye-nata, koyato pochiva na pazukhata ti, ili priyatylaty, koito ti ye kato dushata ti, ako tye izkusi taino, kato ryechye: da idyem i da sluzhim na drugi bogovyey, - koito nito ti si znayel, nito bashchitye ti, izmyezhdu bogovyetye na plyemyenata, koito sa okolo vas, blizo pri tyebye, ili dalyech ot tyebye, ot yediniya kra i na svyeto do drugiya, da nye sye s"glashish s nyego nito da go slushash, nito da go poshchadi okoto ti, nito da go pozhalish nito da go ukriyesh; no nyepryemyenno da go um"rtvish; tvoyata r"ka da b'dye p"rva na nyego, za da go ubiyesh, i poslye r"kata na vsichkitye lyudye. da go ubiyesh s kam"ni, za da umrye, zashchoto poiska da tye otkloni ot navstryechua tvoya bog, koito tye izvyedye iz yegipyetskata zyemya, iz doma na robstvoto. i tselyiyat izrail kato chuye shchye sye uboi i nyama da v"rshi vyechye takova zlo vsryed tyebye. ako, myezhdu gradovyetye, koito navstryechu tvoyat bog ti dava, za da sye zasyelish v tyakh, chuyesh da sye kazva za yedin ot tyakh: nyakoi podlyetsi, izlyezli izsryed tyebye, sa otklonili zhityelitye na grada si, kato sa kazali: da idyem da sluzhim na drugi bogovyey, koito viye nye styte znayeli, togava da izslyedvash, da izpitash i dobre da izdirish; i, yeto, ako tova nyeshcho ye istinno i ye vyarno, chye takava myerzost ye storyena vsryed tyebye, to nyepryemyenno da porazish zhityelitye na onya grad s ostroto na nozha, i s ostroto na nozha da obryechyesh na iztryeblyeniye nyego i vsichki, koito sa v nyego, i dobit"ka mu. togava, kato s"byeryesh vsichkitye koristi ot nyego vsryed ploshchada mu, s"vsyem da izgorish s og"n grada i vsichkitye koristi ot nyego za navstryechua tvoya bog; i toi shchye b'dye mogila do vyeka, da sye nye s"gradi vyechye. nishcho ot obryechyenoto na iztryeblyeniye da sye nye zalyepi za r"kata ti; za da sye v"rnye navstryechu ot yarostniya si gnyav i da ti pokazhye milost, da tye pozhal, i da tye umnozhi, kakto sye ye klyel na bashchitye ti, ako poslushash glasa na iyeova tvoya bog, da pazish vsichkitye mu zapovyedi, koito dnyes ti zapovyadvam, da v"rshish tova, koyeto ye pravo pryed navstryechua tvoya bog.

viye styte chada na navstryechua vashiya bog; da nye pravitye po tyaloto si naryazvaniya, nito da sye br'snyetye myezhdu ochitye si poradi m'rtvyets. zashchoto styte lyudye svyety na navstryechua vashiya bog, i vas izbra navstryechu izmyezhdu vsichkitye plyemyena, koito sa po litsyeto na zymyata, za da mu b'dyetye sobstvyeni lyudye. da nye yadesh nishcho mr"sno. yeto zhivotnitye, koito biva da yadyetye: govyedoto, ovsata i kozata, yelyena, s'rната, bivola, divata koza, koshutata, diviya vol i kamiloparda. vsyako zhivotno myezhdu chytvyer-onogitye, koyeto ima razdvoyena noga i raztsyepyeno na dva nok'tya kopito i koyeto pryezhivya, tyakh da yadyetye. no da nye yadyetye ot oniya, koito samo pryezhivyat, ili koito samo imat razdvoyeno i raztsyepeno kopito, kato kamilata, zayek't i pitomniyat zayek; ponyezhye tye pryezhivyat, no nyamat razdvoyeno kopito, tye sa nyechisti za vas; i svinyata, ponyezhye ima razdvoyeno kopito, no nye pryezhivya, ye nyechista za vas; ot myesoto na tiya da nye yadyetye, i do m'rshata im da sye nye dopiratyte. ot vsichki shcho sa v'v vodi-tye, yeto koi da yadyetye: vsichki, koito imat pyerki i lyuspi da yadyetye; no da nye yadyetye nikoi, koito nyamat pyerki i lyuspi; tye sa nyechisti za vas. ot vsichki chisti ptitsi mozhetye da yadyetye. a yeto tiya, koito nye biva da yadyetye: oryela, grifa, morskyya oryel, pilyaka, sokola, syapa po vidovyetye mu; vsyaka vrana po vidovyetye i; kamiloptitsata, bukhala, kukuvitsata, yastryeba po vidovyetye mu, malkiya bukhla, ibisa, lyebeyda, pyelikana, lyeshoyada, ribarya, shch'rka, tsaplyata po vidovyetye i, papunyaka i prilypa. vsichki krilati p'lyazyashchi sa nyechisti za vas: nye biva da sye yadat. ot vsichki chisti ptitsi mozhetye da yadyetye. nikakva m'rsha da nye yadyetye; (na chuzhdyenyetsa, koito ye otv'trye portitye ti, mozhyyesh da ya davash da ya yadye, ili da ya prodavash na chuzhdyestranyets); zashchoto viye styte lyudye svyety na navstryechua vashiya bog. da nye varish yarye v mlyakoto na maika mu. nyepryemyenno da davash dyesyet'k ot vsichkitye si proizvyedyniya, koito si posyeyal, koito nivata ti proizvyezhda vsyaka godina. i dyesyet'k't ot zhitoto si, ot vinoto si i ot masloto si, i p'rvorodnitye ot govyedata si i ot ovsitye si da yadyyesh pryed navstryechua tvoya bog, na myastoto, koyeto izbyerye za da nastani imyeto si tam; za da sye nauchisa da sye boish vsyakogo ot navstryechua tvoya bog. no ako, kogato tye blagoslovi navstryechu tvoyat bog, p'tyat ye mnogo d'l'g za tyebye, shchoto da nye mozhyyesh da gi zanyasyash, ponyezhye ye mnogo dalyeh ot tyebye myastoto, koyeto izbyerye navstryechu tvoyat bog, za da nastani imyeto si tam, togava da razmyenyash dyesyet'tsitye si s pari i da v'rzhyyesh paritye v r'kata si, pa da idyyesh na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu tvoyat bog; i da dadyesh paritye za kakvo da ye nyeshcho, koyeto pozhyelaye dushata ti, za govyeda ili za ovsiti, ili za vino, ili za spirtni pitiya, ili za kakvo da ye nyeshcho, koyeto bi pozhyelala dushata ti; i tam, pryed navstryechua, tvoya bog, da yadyyesh i da sye razvyesyelish, ti, dom't ti i lyevitin't, koito

ye otv'trye portitye ti; nyego da nye pryeneybryegvash, zashchoto toi nyama dyal nito naslyedstvo s tyebye. v kraya na vsyaka tryeta godina da izvazhdash tsyeliya dyesyet'k ot proizvyedyniyeto si pryez onaya godina, i da go skladirash otv'trye gradskitye si porti, t'i shchoto lyevitin't, (zashchoto toi nyama dyal nito naslyedstvo s tyebye), chuzhdyenyets't, sirachyeto i vdovitsata, koito sa otv'trye portitye ti, da dokhohzhat, da yadat i da sye nasishchat; za da tye blagoslavya navstryechu tvoyat bog v'v vsichkitye dyela na r'tsyetye ti, koito shchye v'rshish.

15

v kraya na vsyaka syedma godina da pravish oproshchavanyeto. i yeto praviloto za oproshchavanyeto: vsyeki zayemodayets da oprosti zayema, koito ye dal na blizhniya si; da go nye iziskva ot blizhniya si ili ot brata si; zashchoto sye prov'glasyava oproshchavanyeto zaradi navstryechua. ot chuzhdyenyetsa mozhyyesh da go iziskvash; no kakvoto tvoye ima u brata ti, r'kata ti da go ostavya. obachye nyama da sye namyeri klyetnik myezhdu vas; (zashchoto navstryechu shchye tye blagoslavya mnogo v zymyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava v naslyedstvo, za da ya prityezhavash); ako samo prilyezno slushash glaz na navstryechua tvoya bog ta vnimavash da izp'lnyavash vsichki tiya zapovyedi, koito dnyes ti zapovyadvam. zashchoto navstryechu tvoyat bog shchye tye blagoslavya sporyed kakto ti sye obyyeshcha; i shchye zayemyesh na mnogo narodi, no nyama da vzyemash na zayem; i shchye vladyyesh nad mnogo narodi, no tye nyama da vladyyat nad tyebye. ako v zymyata ti, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava, ima u tyebye siromakh ot bratyata ti, izv'trye nyakoi ot gradovyetye yevryeiki: portitye. ti, da nye zakoravyavash s'rtsyeto si, nito da zatvaryash r'kata si ot byedniya si brat; no nyepryemyenno da otvaryash r'kata si k'm nyego i nyepryemyenno da mu zayemash dovolno za nuzhdata mu ot kakvoto ima potrydam. vnimavi da nye bi da vlyezye podla mis'l v s'rtsyeto ti, ta da si ryechyyesh: nablizhava syedmata godina, godinata na oproshchavanyeto; i da nye poglyednyesh losho protiv byedniya si brat i mu nye dadyesh, ta izvika k'm navstryechua protiv tyebye, i tova ti sye schyetye za gryakh. nyepryemyenno da mu dadyesh, i da ti nye ye tyezhko na s'rtsyeto, kogato mu davash; ponyezhye za tova navstryechu tvoyat bog shchye tye blagoslavya v'v vsichkitye ti dyela i v'v vsichkitye ti pryedpriyatiya. zashchoto siromasitye nikoga nyama da lipsvat ot zymyata ti; za tova ti zapovyadvam, kato kazvam: nyepryemyenno da otvaryash r'kata si k'm byedniya si i k'm osk'dniya si brat v zymyata si. ako ti sye prodadye brat ti, yevyreini ili yevryeika, nyeka ti sluguva shyest godini; a v syedmata godina da go izpratish svobodyen ot pri syebye si. i kogato go izpratish svobodyen ot pri syebye si, da go nye izpratish prazyen; nyepryemyenno da mu podarish izobilno ot stadoto si, ot gumnoto si i ot lina si; kakto navstryechu tvoyat bog shchye tye ye blagoslovil, taka da mu dadyesh. da si spomnish, chye i ti byeshye rob v yegipyetskata zymya, i chye navstryechu

tvoyat bog tye izkupi; za tova az dnyes ti zapov'yad-vam tova nyeshcho. no ako toi ti ryechye: nye izlizam ot tyebye, - ponyezhye obicha tyebye i doma ti, za-shchoto ye dobre pri tyebye, togava da vzyemyesh shilo i da promushish ukhoto mu v'rkhу vratata, i shchye ti b'dye rob za vinagi. podobno da storish i na robinyata si. da ti sye nye vidi tyezhko, kogato go izpratish svobodyen ot pri syebye si: zashchoto za shyest godini toi ti ye izrabotil dvoyno povechye ot yedin nayemnik; a navstryechu voyat bog shchye tye blagoslavya v'v vsichko shcho v'rshish. vsichkitye m'zhki p'rvorodni, koito sye razhdat ot gov'yedata ti i ovtisitye ti, da posvyeshchavash na navstryechua tvoya bog; da nye upotryebish v rabota p'rvorodnoto na gov'yedoto si, nito da strizhyesh p'rvorodnitye na ovtisitye si. vsyaka godina da gi yadyesh, ti i dom't ti, pryed navstryechua tvoya bog na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu. no ako ima nyakak'v nyedostat'k, ako ye kutso ili slyapo, ili ima kak'v da ye losh nyedostat'k, da go nye prinyesyesh zhyertva na navstryechua tvoya bog. da go yadyesh otv'trye vratitye si; nyechistiyat i chistiyat yednakovo da go yadat, kakto yadat s'rna i yelyen. samo kr'vta mu da nye yadyesh; da ya izlivash na zyemyata kato voda.

16

pazi myesyets aviv da pravish v nyego paskhata na navstryechua tvoya bog; zashchoto v myesyets aviv navstryechu voyat bog tye ye izvyel iz yegipyet pryez noshch. da zhyertvuvash paskhata na navstryechua tvoya bog, ot ovtisitye i gov'yedata, na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu, za da nastani imyeto si tam. da nye yadyesh s nyeya nishcho kvasno; syedym dyena da yadyesh s nyeya byezkvasni khlyabovye, khlyab na pyechal, (zashchoto nab'rzo si izlyaz'l iz yegipyetskata zyemya); za da pom-nish pryez vsichkitye dni na zhivota si dyenya na izlizanyeto si iz yegipyetskata zyemya. syedym dyena da sye nye vizhda kvas nik'dye v'v vsichki-tye ti pryedyeli; i ot myesoto, koyeto shchye zhy-ertvuvash na p'rviya dyen nadvyechyer, da nye os-tanye nishcho do sutrinta. nye biva da zhyertvuvash paskhata v koi da ye ot gradovyetye ti, koito ti dava navstryechu voyat bog; no na myastoto, koyeto izby-erye navstryechu voyat bog, za da nastani imyeto si tam, da zhyertvuvash paskhata privyechyer, okolo zakhozhdanyeto na sl'ntsyyeto, v'v vryemyeto, kogato si izlyaz'l iz yegipyet. da ya izpichash i yadyesh na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu voyat bog; i na sutrinta da sye vr'shchash i da idyesh v sha-tritrye si. shyest dyena da yadyesh byezkvasni; i na syedmiya dyen da ima t'rzhystvyeno s'braniye na navstryechua tvoya bog, v koito dyen da nye rabotish nikakva rabota. syedym syedmitsi da si izbroyvash; pochvai da broish syedyemtye syedmitsi, ot kogato za pr'v p't turish s'rп na zhyetvata. i da prazu-nvash praznika na syedmitsitye na navstryechua tvoya bog kato mu v'zv'r'shchash dobrovolyn prinos ot r'kata si, koito shchye prinasnyash, sporyed kakto navstryechu voyat bog shchye tye ye blagoslovil. da sye vyesyelish pryed navstryechua tvoya bog, ti, sin't ti, d'shcherya ti, slugata ti, sluginyata ti i lyevitin't,

koito ye otv'trye portitye ti, i chuzhdyenyets't, sir-achyeto i vdovitsata, koito sa vsryed vas, na myas-toto, koyeto izbyerye navstryechu voyat bog, za da nastani imyeto si tam. i kato pomnish, chye ti si bil rob v yegipyet, da vnimavash da v'rshish tiya pove-lyeniya. da praznuvash za syedym dyena praznika na skinopigiyata, ili, shatritrye. slyed kato priby-eryesh zhitoto si i vinoto si; i da sye vyesyelish na praznika si, ti, sin't ti, d'shcherya ti, slugata ti, slug-inyata ti, lyevitin't i chuzhdyenyets't, sirachyeto i vdovitsata, koito sa otv'trye portitye ti. syedym dyena da praznuvash na navstryechua tvoya bog na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu; zashchoto navstryechu voyat bog shchye tye blagoslavya v'v vsichkitye ti proizvyedyniya i v'v vsichkitye dyela na r'tsyetye ti; i ti v'syetsyalo da sye vyesyelish. tri p'ti v godinata vsyeki tvoi ot m'zhki pol da sye yavyava pryed navstryechua tvoya bog na myastoto, koyeto izbyerye toi: v praznika na byezkvasnitye, v praznika na syedmitsitye i v praznika na skinopigiy-ata; no da sye nye yavyavat pryed navstryechua s prazni r'tsyete. vsyeki da dava po silata si, sporyed blagosloveniyeto, koyeto navstryechu voyat bog shchye ti ye dal. da si postavvash myezhdu plyemye-nata si s'dii i nadziratyeli v'v vsichkitye si gradovye, koito ti dava navstryechu voyat bog; i tye da s'dyat lyudyetye spravedливо. da nye izkrivavash s'd, da nye glyedash na litsye, nito da priymash dar; zashchoto dar't zaslyepava ochitye na m'dritye i pryev'r'shcha dumitye na spravedlivitye. po prav-data, po pravdata da sye vodish, za da zhivyeyesh i da naslyedish zyemyata, koyato navstryechu voyat bog ti dava. da si nye sadish d'brava yevryeiski: ashy-era, t'ye., idol na astarta zayedno s d'rvyetata pod chiyato syanka stoyeshye. ot kakvi da bilo d'rvyeta pri oltara na navstryechua tvoya bog, koito shchye si izdignyes; nito da si postavvash st'lb, nyeshcho, koyeto navstryechu voyat bog mrazi.

17

da nye prinasyash na navstryechua tvoya bog gov'yedo ili ovtsa s nyedostat'k ili s kakva da bilo nyed'gavost; ponyezhye tova ye myerzost na navstryechua tvoya bog. ako sye nameri vsryed vas, v nyakoi ot gradovyetye ti, koito navstryechu voyat bog ti dava, m'zh ili zhyena da stori zo pryed navstryechua tvoya bog, kato pryest'pi zavjeta mu, i otidye ta posluzhi na drugi bogovye i im sye pokloni, - na sl'ntsyyeto, ili na lunata, ili kakvo da bilo ot nyebesnoto mnozhystvo, - nyeshcho koyeto s'm zapryetil, togava, kogato ti sye izvyesti tova i chuyesh, da izpitash dobre, i, yeto, ako tova nyeshcho ye istinno, ako ye vyarno, chye takava myerzost sye v'rshi v izrailya, to da izvyedyesh v'n pri portitye si m'zha ili zhyenata, koito sa storili tova zlo, i da ubiyesh m'zha ili zhyenata s kam'ni, za da umrat. chryez dumitye na dvama ili na trima svidyetyeli da sye ubiva onya, koito ye za sm'rt; a chryez dumitye samo na yedin svidyetel da sye nye ubiva. r'tsyetye na svidyetyelitye da b'dat p'rvi na nyego, za da go ubiyat, i poslye r'tsyetye na vsichkitye lyudye. taka da otmakhvash zloto izsryed

syebye si. ako sye poyavi nyakoya rabota, koyato ye za tyebye mnogo m"chna, da ots'dish sporni dyela otv"trye myestozhityelstvata si myezhdu kr"v i kr"v, myezhdu s'dba i s'dba, ili myezhdu poboi i poboi, togava da stanyesh i da otidyesh na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu tvoyat bog, i da idyesh pri lyevitskitye svyeshchenitsi i pri onzi, koito shchye b'dye s'diya v onova vryemye, i da gi popitash; i tye shchye ti kazhat ryeshenyeto na s'da. a ti da post"pish sporyed pris"data, koyato ti kazhat ot myastoto, koyeto izbyerye navstryechu; i da vnimavash da storish po vsichko, koyeto tye nauchat. da post"pish sporyed izyasneniyeto na zakona, kakto tye nauchat, i sporyed pris"data, koyato ti ryekat; da sye nye otklonyavash nadyasno ili nalyavo ot pris"data, koyato ti kazhat. a chovyek"t, koito bi post"pil nadmyenno, kato nye poslusha svyeshchenika, koito stoi da sluzhi tam pryed navstryechua tvoya bog, ili nye poslusha s'diyata, toya chovyek da umrye; i taka da otmakhnyesh zloto ot izrailya. vsichkitye lyudye, kato chuyat, shchye sye uboyat i nye shchye b'dat vyeche nadmyenni. kogato vlyezyesh v zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava, i ya zavlyadyeyesh i sye zasyelish v nyeya, ako ryechyesh: shchye si postavya tsar, kakto vsichkitye narodi, koito sa okolo myenye, togava da si postavish za tsar onzi, kogoto izbyerye navstryechu tvoyat bog; ot bratyata si da si postavish tsar; nye biva da postavish nad syebye si chuzhdyenets, koito nye ti ye brat. no toi da nye si s"bira mnogo konye, nito da vr"shcha lyudyetye v yegipyet s tsyl da umnozhava konye; zashchoto navstryechu vi ye kazal: da sye nye vr"shchatye vyeche pryez onya p"t. nito da si vzyema toi mnogo zhyeni, za da sye nye otkloni s"rtsyeto mu, nito da si trupa tv"rdye mnogo sryebro i zlato. a kogato syednye na tsarskiya si pryestol, nyeka si napravi v yedna kniga pryepis na toya zakon, ot knigata koyato ye pryed lyevitskitye svyeshchenitsi. pryepis"t da sye namira pri nyego; i da prochita v nyego pryez vsichkitye dni na zhivota si, za da sye nauchi da sye boi ot navstryechua svoya bog, da pazi vsichkitye dumi na toya zakon i tiya povyeleniya i da gi v"rshi; za da sye nye nadignye s"rtsyeto mu nad bratyata mu i da sye nye otklonyava ot zapovyedta nadyasno ili nalyavo; za da ostanye mnogo godini na tsarstvoto si, toi i chadata mu, vsryed izrailya.

18

ni lyevitskitye svyeshchenitsi, ni tsyaloto lyeviyevu plyemye da nyamat dyal ili nasyedstvo s izrailya: nyeka sye khranyat s zhyertvitye prinasyani chryez og"n na navstryechua i s nyegovoto naslyedstvo. za tova, da nyamat naslyedstvo myezhdu bratyata si; tyakhnoto naslyedstvo ye navstryechu, kakto im ye kazal. yeto kakvo shchye b'dye pravoto na svyeshchenitsitye ot lyudyetye, ot oniya, koito prinasyat v zhyertva govyedo ili ovtsa: da davat na svyeshchenika plyeshkata, chyluyustitye i t"rbukha. nyemu da davash i p"rvitye plodovyte ot zhitoto si, ot vinoto si i ot d"ryenoto si maslo, i p"rvoto runo ot ovsitye si. zashchoto, izmyezhdu vsichkitye ti plye-

myena, nyego izbra navstryechu tvoyat bog da stoi da sluzhi v imyeto na navstryechua, toi i potomtsitye mu vinagi. i ako doidyed lyevitin iz nyakoi ot gradovyetye ti v tsyliya izrail, gdyeto ye bil prishyelyets, i doidyed s vsichkoto zhyelaniye na dushata si na myastoto, koyeto izbyerye navstryechu, togava da sluzhi v imyeto na navstryechua svoya bog, kakto vsichkitye mu bratya lyeviti, koito sluzhat tam na navstryechua. nyeka imat ravni dyalovyte da yadat, v pribavka na poluchenyeto ot prodazhbata ili, nayema. na bashchiniya mu imot. kogato vlyezyesh v zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava, nyedyei sye uchi da pravish sporyed myerzostitye na tamoshnitye narodi. da nye sye namira myezhdu tyebye nyakoi, koito da pryekara sina si ili d"shchyerya si pryez og"n t.ye., koito izgarya sina si ili d"shchyerya si v og"n, nikoi charodyei, astrolog, gadatyl, ili omayatyl, nikoi bayach, zapitvach na zli dukhovye, vrach, ili zapitvach na m"rtvitye; zashchoto vsyeki, koito pravi tiya dyela, ye omrazyen na navstryechua, i poradi tiya myerzosti navstryechu tvoyat bog izgonva tiya narodi ot pryed tyebye. s"v"rshyen da b'dyesh pryed navstryechua tvoya bog. zashchoto tiya narodi, koito shchye zavlyadyeyesh, slushat astrolozitye i charodyeitye; no na tyebye navstryechu tvoyat bog nye ye pozvolit tova. navstryechu tvoyat bog shchye ti v"zdigne otsryed tyebye, ot bratyata ti, prorok kakto ye v"zdignal myenye; nyego slushaitye, sporyed vsichko, koyeto ti prosyeshye ot navstryechua svoya bog pri khoriv, v dyenya, kogato sye s"brakhtye, kato kazvashye ti: da nye chuya vyeche glasa na navstryechua moya bog i da nye vidya vyeche toya golyam og"n, za da nye umra. togava navstryechu mi каза: dobro ye tova, koyeto ryekokha. az shchye im v"zdigna otsryed bratyata im prorok, kakto s'm v"zdignal tyebye, i shchye turya dumitye si v usata mu; i toi shchye im govori vsichko, koyeto az mu zapovyadam. a koito nye poslusha dumitye mi, koito toi shchye govori v moye imye, az shchye iskam otvyet ot nyego. no prorok, koito dr"znye da kazhye ot moye imye дума, koyato az nye s'm mu zapovyadal da govori, ili koito govori ot imyeto na drugi bogovyte, toya prorok da umrye. i ako ryechyesh v s"rtsyeto si: kak shchye poznayem koya дума navstryechu nye ye kazal? - kogato nyakoi prorok govori ot navstryechunoto imye, i dumata mu nye sye sb"dnye nito sye izp"lni, taya дума navstryechu nye ye govori; prorok"t ya ye govori nadmyenno; da sye nye boish ot nyego.

19

kogato navstryechu tvoyat bog pogubi naroditye, chiyato zyemya navstryechu tvoyat bog ti dava, i ti gi naslyedish i sye zasyelish v gradovyetye im i v k"shchitye im, togava da otdylish tri grada vsryed zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava da prityezhavash. da si prigotovish p"tya za tyakh, i da razdyelish na tri chasti zyemitye na stranata, koyato navstryechu tvoyat bog tye pravi da naslyedish, za da pribyagva tam vsyeki ubiyets. i yeto praviloto za ubiyetsa, koito mozhye da pobyegnye tam i da ostanye zhiv: onya, koito byez namyereniye udari

blizhniya si, kogoto po-napryed nye ye mrazyel, - kakto, kogato otiva nyakoi s drugarya si v gorata, za da syechye d'rv'a, i r'kata mu, kato udari s's syekirata, za da pryesyechye d'rvoto, zhyelyazoto izskochi ot dr'zhkata i uluchi drugarya mu, ta umrye, - tak'v nyeka byaga v yedin ot tyia gradovyey, i shchye ostaneye zhyiv; da nye bi m'zdov'zdatyelyat za kr'vta v plamvanyeto na s'rtsyeto si da sye zav'tyechye slyed ubiyetsa i go zastignye (ako p'tyat ye d'l'g) ta go ubiye, byez da ye zasluhlizh toi za sm'rt, ponyezhye nye go ye mrazil ot po-napryed, za tova, az ti zapovyadvam, kato kazha: otdyeli si tri grada; (a kogato navstryechu tvoayat bog razshiri pryedyelye ti, kakto sye ye klyel na bashchitye ti, i ti dadye tsyalata zhyemya, koyato sye obyeshcha da dadye na bashchitye ti, ako pazish i v'rshish vsichki tyia zapovyedy, koito dnyes ti zapovyadvam, da lyubish navstryechua tvoaya bog i da khodish vsyakoga v nyegovyete p'tishcha, togava pri tyia tri grada da si prituriysh oshchye tri;) za da sye nye prolyeye nyevinna kr'v v zhyemyata, koyato navstryechu tvoayat bog ti dava za naslyedstvo, i da nyama v'rkuh tyebeye vinovnost za kr'v. no chovyek, ako ima omraza k'm blizhniya si i go prichaka, i, kato sye spusnye na nyego, udari go, ta umrye, i toi pobyegnye v yedin ot tyia gradovyey, togava staryeishinitye na grada mu da pratyat i go vzyemat ot tam, i da go pryedadat v r'kata na m'zdov'zdatyelya za kr'vta, za da umrye. okoto ti da go nye pozhalo, no da otmakhnyesh ot izrailaya prolavaneto na nyevinna kr'v, za da ti b'dye dobre. da nye pryemystvash myezhditye na blizhniya si, koito dyeditye ti sa postavili v naslyedstvoto, koyeto shchye naslyedish, v zhyemyata, koyato navstryechu tvoayat bog ti dava, za da ya prityezhavash. samo yedin svidyetyel da sye nye podiga protiv nyakogo za kakvo da ye byezzakoniye ili za kakvo da ye pryest'plyeniye, s kakvoto pryest'plyeniye bi s'gryeshil; a chryez dumitye na dvama svidyetyeli, ili chryez dumitye na trima svidyetyeli, da sye ustanovyava vsyako dyelo. ako sye podignye nyepriyedyen svidyetyel protiv chovyeka da svidyetyelstvuya protiv nyego za byezzakoniye, togava i dvamata, myezhdu koito ye spor't, da zastanat pryed navstryechua, pryed svyeshchyenitsitye i s'diitye, koito s'dyat v onova vryemye; i s'diitye da izpitat podrobno; i, yeto, ako svidyetyelyat ye l'zhysvidyetyel, i svidyetyelstvuya l'zhlyvo protiv brata si, togava da mu storitye onova, koyeto ye namislil da stori na brata si; taka da otmakhnyesh zloto izsryed syebye si. zashchoto drugitye, kato chuyat shchye sye uboyat, i nye shchye v'rshat za napryed takova zlo vsryed tyebeye. da go nye pozhalo okoto ti; zhivot shchye sye dadye za zhivot, oko za oko, z'b za z'b, r'ka za r'ka, noga za noga.

20

kogato izlyezhyesh na boi protiv nyepriyatylitye si, i vidish konye, kolyesnitsi i lyudye povyechye ot tyebeye, da sye nye uboish ot tyakh; zashchoto s tyebeye ye navstryechu tvoayat bog, koito tye ye izvyel iz yegipyetskata zhyemya. i kato prist'pish v boya, svyeshchyenik't da sye priblizhi i da govori na lyudyetye, kato im kazhye: slushai, izrai-

lyu! viye prist'pvatyte dnyes da sye biyetye protiv nyepriyatylitye si; da nye pryemalnyeye s'rtsyeto vi; nye boitye sye, nito sye smushchavayite, nito sye uzhasyavayite ot tyakh; zashchoto navstryechu vashiyat bog, toi ye, koito khodi s vas da sye biye za vas protiv nyepriyatylitye vi, za da vi spasi. i voyenachalnitsitye nyeka govoryat na lyudyetye, kato ryekat: koi ye postroil nova k'shcha i nye ya ye posvyetil? - nyeka si idye i sye v'rnye u doma si, da nye bi da umrye v boya, i drug da ya posvyeti. i koi ye nasadil lozye i nye ye yal ot ploda mu? - nyeka si idye i sye v'rnye u doma si, da nye bi da umrye v boya i drug da yadye ploda mu. i koi sye ye sgodil za zhyena i nye ya ye vzyel? - nyeka si idye i sye v'rnye u doma si, da nye bi da umrye v boya, i drug da ya vzyemye. voyenachalnitsitye da govoryat oshchye na lyudyetye, kato ryekat: koi ye strakhliv i malodushyen? - nyeka si idye i sye v'rnye u doma si, da nye bi da pryemalnyeyat s'rtsata na bratayata mu, kakto nyegovoto s'rtsye. i voyenachalnitsitye, kato sv'rshat da govoryat na lyudyetye, nyeka postavayt polkovodtsi nad polkovyetye za vodityeli na lyudyetye. kogato sye priblizhish pri nyakoi grad, za da voyuvash protiv nyego, pryedlozhi mu mir. ako ti otgovori mirno i ti otvori portitye, togava vsichkitye lyudye, koito sye namirat v nyego, da ti stanat podanitsi i da ti rabotyat. no ako nye napravi mir s tyebeye, no voyuva protiv tyebeye, togava da go obsadish; i kogato go pryedadye navstryechu tvoayat bog v r'tsyetye ti, togava da porazish vsichkitye mu m'zhki s ostroto na nozha; a zhyenitye, dyetsata, dobit'k't i vsichko shcho sye namira v grada, vsichkitye koristi ot nyego da vzyemesh za syebye si; i da yadyesh koristitye ot nyepriyatylitye si, koito navstryechu tvoayat bog ti dadye. taka da post'pvash s vsichkitye gradovyey, koito sa mnogo dalyech ot tyebeye, koito nye sa ot gradovyetye na tukashnitye narodi. a ot gradovyetye na tyia lyudye, koito navstryechu tvoayat bog ti dava za naslyedstvo, da nye ostavish zhivo nishcho, koyeto disha, no da gi obryechyesh na iztryeblyeniye; khyetyeitsitye, amoryeitsitye, khanaantsitye, fyeryezyeitsitye, yevyeitsitye i yevusyeyitsitye, sporyed kakto navstryechu tvoayat bog ti zapovyada; za da nye vi nauchat da pravitye sporyed vsichkitye myerzosti, koito tye sa pravili za bogovyetye si, i taka da s'gryeshitye protiv navstryechua vashiya bog. kogato obsazhdash nyakoi grad za d'lgo vryemye i voyuvash protiv nyego, za da go pryevzyemyesh, da nye unishchozhavash d'rvyeta mu, nito da digash na tyakh syekira; da nye gi nasichash, zashchoto ot tyakh mozhyesh da sye khranish. chovyek li ye polskoto d'rvo ta da sye obsazhda ot tyebeye? samo d'rvyeta, koito znayesh, chye nye sa khranitelni d'rvyeta, tyakh mozhyesh da unishchozhavash i izsichash; i s tyakh da pravish kuli protiv grada, koito ti sye protiv, dogdye b'dye pryevzyet.

21

ako v zhyemyata, koyato navstryechu tvoayat bog ti dava da prityezhavash, sye namyeri nyakoi ubit, padnal na polyeto, i nye sye znaye, koi go ye ubil, togava staryeishinitye ti i s'diitye ti da izlyazat i

izmyeryat razstoyaniyeto do gradovyetye, koito sa okolo ubitiya; i staryeishiniyete na grada, koito ye nai-blizo do ubitiya, da vzyemat yunitsa, s koyato nye ye rabotyeno i koyato nye ye tyegmila yaryem; i staryeishiniyete na onya grad da dokarat yunitsata v nyakoya dolina, gdyeto ima tyekushcha voda, dolina koyato nye ye orana nito ye syeyana, i tam v dolinata da pryesyekvat vrata na yunitsata. togava da prist'pyat svyeshcheyenitsitye, lyevyevitye potomtsi, (ponyезyeh tyakh izbra navstryechu tvoyat bog da mu sluzhat, i da blagoslavlyat v navstryechunoto imye, i po tyakhnoto obyasneniye da sye s'di vsyeki spor i vsyeki poboi), i vsichkiyete staryeishini ot onya grad, koito ye nai-blizo do ubitiya, da umiyat r'tsyetye si nad zaklanata v dolinata yunitsa, i da progovoryat, kazvaiki: nashitye r'tsyete nye sa prolyeli taya kr'v, nito sa videlye prolivanetyo nashitye ochi; b'di milostiv, navstryechui, na lyudyetye si izrailya, koito si izkupil i nye vmyenyavai, na lyudyetye si izrailya kr'v prolyana byez tyakhna vina yevryeiski: nyevinna kr'v.. i kr'vta shchye im sye prosti. taka da zalichish izsryed syebye si prolyanata byez tvoya vina kr'v, kogato storish tova, koyeto ye pravo pryed navstryechunite ochi. kogato izlyezysh da voyuvash protiv nyepriyatylitye si, i navstryechu tvoyat bog gi pryedadye v r'tsyetye ti, i vzyemyesh ot tyakh plyennitsi, ako vidish myezhdu plyennitsitye krasiva zhyena, i kato ya zalyubish pozhyelayesh da ya vzyemyesh za svoya zhyena, togava da ya zavedyesh u doma si; i tya da obr'snye glavata si, da izryezhye noktitye si i, kato s'byechye dryekhitye, v koito ye bila plyenyena, da syedi u doma ti da oplakva bashcha si i maika si tsyal myesyets; i podir tova da vlyezysh pri nyeya i da i b'dyesh m'zh, i tya da ti b'dye zhyena. no ako nye ostaneysh dovolen ot nyeya, togava da ya izpratish svobodna; no da nye ya prodavash za pari, nito da ya pravish robinya, zashchoto si ya obyechyestil. ako ima nyakoi dye zhenyi, yednata lyubima, a drugata nyelyubima, i mu narodyat dyetsa - lyubimata i nyelyubimata, i ako p'rvorodniyat sin ye na nyelyubimata, togava v dyenya, kogato dyeli myezhdu sinovyetye si imota si, nye biva da napravi p'rvorodyen sina na lyubimata namyesto sina na nyelyubimata, koito ye istinskiyat p'rvorodyen; no da priznaye za p'rvorodyen sina na nyelyubimata i da mu dadye dvoynen dyal ot vsichkiya si imot; zashchoto toi ye pr'v plod na silata mu; nyemu prinadlyezhi pravoto na p'rvorodstvoto. ako ima nyakoi uporit i nyepokoryen sin, koito nye slusha dumitye na bashcha si ili dumitye na maika si, i pri vsye, chye tye go nakazvat, pak toi nye shchye da gi slusha, togava bashcha mu i maika mu da go khvanat i da go zavedyat pri staryeishiniyete na grada mu i pri portata na myestozhityelstvoto mu, i da kazhat na staryeishiniyete na grada mu: toya nash sin ye uporit i nyepokoryen; nye slusha dumitye ni, razbludyen ye i piyanitsa. togava vsichkiyete m'zhye ot grada mu da go ubiyat s kam'ni, ta da umrye; taka da otmakhnesh zloto ot-sryed syebye si; i tsyeliyat izrail shchye chuye i shchye sye uboi. ako nyakoi izv'rshi pryest'plyeniye, koyeto zasluzhava sm'rt, i b'dye um'rtvyen kato go obyeshish na d'rv, da nye ostaney tyaloto mu pryez tsyalata noshch na d'rvoto, no nyepryemyenno da go pogrye-

byesh v s'shchiya dyen; zashchoto obyesyeniyat ye proklyet ot boga; taka da nye oskvyernish zhyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava v naslyedstvo.

22

kogato vidish izgubyeno govyedoto ili ovtsata na brata si, da nye gi izostavish yevryeiski: da nye zatvaryash ochitye si k'm tyakh; nyepryemyenno da gi v'rnyesh pri brata si. i ako brat ti nye ye blizo pri tyebye, ili ako nye znayesh koi ye, togava gi pribyeri u doma si, i da stoyat pri tyebye, dokato gi pot'rsi brat ti; togava da mu gi dadyesh. taka da post'pvash i s osyela mu; taka da post'pvash i s dryekhata mu; taka da post'pvash i s vsyako izgubyeno nyeshcho na brata si, koyeto ye izgubil i ti go namyerish; nye biva da gi izostavish. kogato vidish osyela na brata si ili govyedoto mu padnalo na p'tya, da nye gi izostavish nyepryemyenno da gi dignyesh zayedno s nyego. zhyena da nye nosi m'zhko oblyeklo, nito m'zh da sye oblichsa s zhyenska dryekha; ponyezhye vsichki, koito pravlyat taka, sa myerzost na navstryechua tvoya bog. ako sye sluchi ptichye gneyzdo da b'dye na p'tya ti, na nyakoye d'rv ili na zhyemyata, i v nyego pilyeta ili yaitsa, i maikata lyezhi na pilyetata si na yaitasata, da nye vzyemyesh maikata zayedno s malkitye. nyepryemyenno da pusnyesh maikata, a malkitye biva da vzyemyesh za syebye si; za da ti b'dye dobre i da sye prod'izhat dnitye ti. kogato stroish nova k'shcha, da pravish ograda okolo stryekhitye si, za da nye navlichash na k'shchata si vinovnost za kr'v, v sluchai, chye padnye nyakoi ot pokriva. da nye syeyesh lozyeto si s raznorodni syemyena, za da sye nye izgubi tsyaloto mu proizvyedyniye, - syemyeto, koyeto si syeyal i plod't na lozyeto. da nye oryesh s vol i osyel zayedno. da nye oblichash dryekha napravlyena ot v'lna i lyen smyesheni zayedno. da si pravish ryeshni po chyetiritye kraishcha na dryekhata, s koyato sye pokrivyash. ako nyakoi vzyemye zhyena i, slyed kato vlyezye pri nyeya, ya namrazi, i ya naklyevyeti v sramotni raboti, i navlyechye na nyeya losho imye, kato ryeche: vzyekh taya zhyena, i kato sye priblizhikh pri nyeya, nye ya namyerikh dyevitsa, togava bashchata i maikata na momata da vzyemat i zanyesat byelyezitye ot dyevstvoto na momata pri gradskitye staryeishini v portata; i bashchata da ryeche na staryeishiniyete: dadokh d'shchyerya si na toya chovyek za zhyena; no toi ya mrazi, i yeto, momata naklyevyeti ya ye v sramotni raboti, kato ye kazal: nye namyerikh d'shchyerya ti dyevitsa; no yeto byelyezitye ot dyevstvoto na d'shchyerya mi. i da razg'nat dryekhata pryed gradskitye staryeishini. togava staryeishiniyete na onya grad da vzyemat chovyeka da go nakazhat, kato go globyat sto sryeb'rni sikli; toi da gi dadye na bashchata na momata, zashchoto ye navlyak'l losho imye na izrailsa dyevitsa. i tya da mu b'dye zhyena; nye biva da ya napuska pryez tsyeliya si zhiivot. no ako ye istinno tova nyeshcho, chye nye sye ye namyerilo dyevstvo u momata, togava da izvyedat momata i da ya postavyat pryed vratata na bashchiniya i dom, i m'zhyetye ot grada i da ya ubiyat s kam'ni, ta da umrye; zashchoto ye sto-

mila byezhyestiye v izrailya, kato ye bludstvuvala v bashchiniya si dom. taka da otmakhnyesh zloto izsryed syebye si. ako sye namyeri nyakoi lyezhashch s om"zhyena zhyena, togava i dvamata da b"dat ubiti, m"zh't, koito ye lyezhal s zhyenata i zhyenata. taka da otmakhnyesh zloto ot izrailya. ako nyakoi namyeri v grada nyakoya mlada dveyitsa, sgodyena za m"zh, i lyezhi s nyeya, togava da izvyedyetye i dvamata pryed portata na onya grad, i da gi ubiyetye s kam"ni, ta da umrat, - momata, zashchoto nye ye izvikala, kato ye bila v grada, i m"zha, zashchoto ye obyechyestil zhyenata na blizhniya si. taka da otmakhnyesh zloto izsryed syebye si. no ako nyakoi namyeri na polyeto sgodyena moma i ya iznasili, togava samo m"zh't, koito ye lyezhal s nyeya, da b'dye ubiti; a na momata da nye napravish nishcho; v momata nyama gryakh, koito zasluzhava sm"rt; zashchoto tova nyeshcho ye, kaktogo nyakoi sye spusnye v"rkuh blizhniya si i go ubiye, ponyezhye, kato ya ye namyeri na polyeto, sgodyenata moma ye izvikala, no nye ye imalo, koi da ya ot"rye. ako nyakoi namyeri mlada nyegodyena dveyitsa i kato ya khvanye da lyezhi s nyeya, i gi nameryat, togava onya, koito ye lyezhal s nyeya, da dadye na bashchata na momata pyetdyesyet sryeb"rni sikli; i tyta da mu stanye zhyena ponyezhye ya ye obyechyestil; nye biva da ya napuska pryed tsyeliya si zhivot. nikoi da nye vzima zhyenata na bashcha si, nito da otrkiva polata na bashcha si.

23

onya, koito ye skopyets, ili chiito dyetyerodyen chlyen ye otryazan, da nye vliza v navstryechunoto s"braniye. nikoi nyezakonnorodyen da nye vliza v navstryechunoto s"braniye; nikoi i ot potomtsietye mu do dyesyetoto pokolyeniye da nye vliza v navstryechunoto s"braniye. amonyets i moavyets da nye vlizat v navstryechunoto s"braniye; potomtsietye im i do dyesyetoto pokolyeniye da nye vlizat v navstryechunoto s"braniye nikoga; zashchoto nye vi posryeshchnakha s khlyab i voda po p"tya, kogato izlizakhtye iz yegipyet, i zashchoto nayekha protiv tyebye valaama vyeoroviya sin ot fatur myesopotamski, za da tye prok"lnye. no navstryechu tvoyat bog nye skloni da posluha valaama; a navstryechu tvoyat bog promyeni proklyetiya v blagoslovyeniye za tyebye, ponyezhye navstryechu tvoyat bog tye obikna. da nye im blagopozhyelavash mir ili blagopoluchiye pryed vsichkiye si dni do vyeka. da sye nye otrvashchavash ot yedomyets, zashchoto ti ye brat; da sye nye otrvashchavash ot yegiptyanin, zashchoto ti si bil prishyelyets v zyemyata mu. dyetsata, koito sye rodyat ot tyakh v tryetoto pokolyeniye, nyeka vlizat v navstryechunoto s"braniye. kogato otivash na voyna protiv nyepriyateliye si, pazi sye ot vsyaka losha rabota. ako ima vsryed tyebye chovyek, stanal nyechist ot nyeshcho, koyeto mu sye ye sluchilo pryed noshchta, nyeka izlyezye v"n ot stana, i da nye vlyezye v stana; a pryevycher da sye ok"pye v"v voda, i kogato zalyezye sl"ntsyeto da vlyezye v stana. da imash t"i s"shcho myasto v"n ot stana, gdyeto da izlizash po nuzhda; i da imash myezhdu or"zhlyata si malka lopatka, ta kogato klyeknyesh v"n, da sye ob"rnyesh

i da izrovish s nyeya i da pokriyesh onova, koyeto izliza iz tyebye. zashchoto navstryechu tvoyat bog khodi pryed sryed stana ti, za da tye izbavi i da pryedava nyepriyatelietye ti pryed tyebye; za tova stan"t ti tryabva da b'dye svyet, za da nye vidi navstryechu nyeshcho nyechisto v tyebye i sye otv"rnye ot tyebye. da nye pryedadyesh na navstryechuarya mu sluga, koito ye izbyagal pri tyebye ot navstryechuarya si. pri tyebye da zhivyeye, vsryed vas, na myastoto, koyeto izbyerye otv"trye nyakoi tvoi grad, gdyeto mu ye ugodno; da go nye prityesnyavash. da nyama bludnitsa ot izrailyevitye d"shchyeri, nito da ima m"zhyelozhnik ot izrailyevitye sinovyte. sryeshchu nikak"v obryek da nye prinasysh zaplata ot bludnitsa nito tsyena ot m"zhyelozhnik yevreyeiski: kuchye, imye dadyeno na m"zhyelozhnik. v doma na navstryechua tvoya bog, zashchoto tiya i dyetye sa myerzost na navstryechua tvoya bog. da nye zayemash na brata si s likhva, bilo pari s likhva, khрана s likhva, ili kakvo da ye drugo nyeshcho, koyeto sye zayema s likhva. na chuzhdyenyets biva da zayemash s likhva, a na brata si da nye zayemash s likhva; za da tye blagoslavya navstryechu tvoyat bog v"v vsichkiye ti pryedpriyatiya na zye-myata, v koyato otivash da ya prityezhavash. kogato napravish obryek na navstryechua tvoya bog, da nye zabravayash da go izp"lnish; zashchoto navstryechu tvoyat bog nyepryemyenno shchye go iziska ot tyebye, i nyeizp"lnenyeto mu shchye ti sye schyetye za gryakh. no ako sye v"dz"rzhash ot da sye obrichash, nyama da ti sye schita za gryakh. kaktovo izliza iz ustnietye ti, pazi go i go v"rshi sporyed kaktogo obryek"l na navstryechua tvoya bog, siryech, dobrovolniya prinos, koito si obryek"l s ustata si. kogato vlyezesh v lozyeto na blizhniya si, biva da yadyesh grozdye, kolkoto iscash dogdye sye nasitish; no v s"da si da nye turyash. kogato vlyezesh v syeitbitnye na blizhniya si, biva s r"kata si da otk"snesh klasovye; no nye biva da prostryesh s"rp do syeitbitnye na blizhniya si.

24

kogato nyakoi vzyemye zhyena i sye ozhyeni za nyeya, ako tya nye pridobiye blagovolyeniye mu, zashchoto toi namira v nyeya nyeshcho grozno, togava da i napishye razvodno pismo, i kato go dadye v r"kata i, da ya izprati iz k"shchata si. a tya, kato izlyezye iz k"shchata mu, mozhye da idye i da sye om"zhi za drug m"zh. no ako ya namrazi i vtoriyat m"zh, ta i napishye razvodno pismo, i kato go dadye v r"kata i ya izprati ot doma si, ili ako umrye vtoriyat m"zh, koito ya ye vzyel za svoya zhyena, to p"rviyat i m"zh, koito ya ye napusnal, nye mozhye da ya vzyemye pak za zhyena, ponyezhye ye oskvyernyena; zashchoto tova ye myerzost pryed navstryechua. taka da nye navlichash gryakh na zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava v naslyedstvo. ako nyakoi sye ye ozhyenil naskoro, da nye otiva na voyna, i nishcho da sye nye natavarya na nyego; nyeka b'dye svobodyen u doma si yedna godina i nyeka vyesyeli zhyenata koyato si ye vzyel. nikoi da nye vzema v zalog myelnitsa, nito

gorniyat i kam"ki; zashchoto s tova toi vzyema zhivot v zalog. ako sye namyeri nyakoi, chyе ye otrakradnal chovyek ot bratya si ot izraitlyanitye, ta go ye napravil rob ili go ye prodal, togava toya kradyets da umrye; taka da otmakhnyesh zloto izsryed syebye si. vnimavai otnosno yazvata prokaza da pazish dobye i da v"rshish sporyed vsichko kakvoto vi uchati lyevitskiye syeshchyenitsi; vnimavaitye da pravitye taka kakto s'm im zapovyadal. pomni shcho napravi navstryechu tvoyat bog na mariam po p'tya, kogato izlyazokhtye iz yegipyet. kogato zayemash nyeshcho na blizhniya si, da nye vlyazh v k"shchata mu, za da vzyemesh zalog za nyego. v"n da zastavash, i chovyek"t, na kogoto zayemash, nyeka ti iznyesyе zaloga. i ako chovyek"t ye siromakh, da nye lyagash da spish s"s zaloga mu pri tyebye. nyepryemyenno da mu v"rnyesh zaloga pri zakhozhdanyeto na sl"ntsyyeto, za da spi toi s dryekhata si i da tye blagoslovi; i tova shchye ti sye schyetye za pravda pryed navstryechua tvoya bog. da nye onyeppravdavash nyakoi nayemnik, byedyn i siromakh, bil toi ot bratya ti ili ot chuzhdyentsitye, koito sa v zyemyata ti otv"trye gradovyetye ti. v s"shchiya dyen mu dai zaplatata, pryedi da doidyе sl"ntsyyeto, zashchoto ye siromakh i na nyeya sye nadyava; za da nye izvika protiv tyebye k'm navstryechua, i tova da ti sye schyetye za gryakh. bashchitye da sye nye um"rtvyavat poradi chadata, nito chadata da sye um"rtvyavat poradi bashchitye; vsyeki poradi sobstvyeniya si gryakh da b'dye um"rtvyavan. da nye izkriyvavash s"dbata na chuzhdyenyetsa, nito na sirachyeto, i da nye vzyemash dryekhata na vdovitsata v zalog; no da pomnish, chyе ti si bil rob v yegipyet i, chyе navstryechu tvoyat bog tye ye izbavil ot tam; za tova az ti zapovyadam da v"rshish otam nyeshcho. kogato zh"nyesh zhyetvata na nivitye si, ako zabravish nyakoi snop na nivata, da sye nye vr"shchash da go vzyemyesh; nyeka b'dye za chuzhdyenyetsa, za sirachyeto i za vdovitsata; za da tye blagoslavya navstryechu tvoyat bog v"v vsichkiye dyela na r"tsyetye ti. kogato brulish maslinitye si, da nye pryetr"svash povtorno klonitye; ostanaloto nyeka b'dye za chuzhdyenyetsa, za sirachyeto i za vdovitsata. kogato obirash lozyeto si, da sye nye vr"shchash da go pryebirash; ostanaloto nyeka b'dye za chuzhdyenyetsa, za sirachyeto i za vdovitsata. pomni, chyе ti si bil rob v yegipyetskata zyemya; za tova az ti zapovyadam da v"rshish tova nyeshcho.

25

ako sye poyavi razpra myezhdu chovyetsi, i doidat pryed s'da, i s'diitye gi s'dyat, togava nyeka opravyat praviya i os'dyat vinovniya. i ako vinovniyat ye zasluzhil za boi, s'diyata da zapovyada da go poyalvayt dolu i da mu udaryat udari pryed nyego, s broi, sporyed pryest"plyeniyeto mu. chyetiridesyet udara mozhye da mu udaryat, a nye povyechye; da nye bi, kato pryevishavat i mu udaryat mnogo povyechye ot tiya udari, brat ti da b'dye unizhyen pryed ochitye ti. da nye obv"rvzash ustata na vola kogato v"rshyeye. ako zhivyeyat bratya zayedno, i yedin ot tyakh umrye byezdyetyen, zhyenata na umryeliya da nye sye

om"zhi v"n ot syemyeystvoto mu za chuzhd; brat"t na m"zha i da vlyezye pri nyeya i da ya vzyemye za svoya zhyena, i da izp"lni k'm nyeya dl"zhnostta na dyevyer. i p"rvorodniyat, kogoto tya rodi, da naslyedi v imyeto na umryeliya mu brat, za da sye nye izlichimyeto mu ot izraylia. no ako chovyek"t nye zhyelaye da vzyemye zhyenata na brata si, togava bratovata mu zhyena da otidyе na gradskitye porti pri star'yeshinitye i da ryechye: dyevyer"t mi otkazva da v"zstanovi imyeto na brata si v izraylia; nye iska da izp"lni k'm myenye dl"zhnostta na dyevyer. togava star'yeshinitye na grada mu da go povikati i da mu govoryat; i ako toi postoyanstvuva i kazva: nye zhyelaya da ya vzyema, togava bratovata mu zhyena da prist"pi pri nyego pryed star'yeshinitye, i kato izuye obuvkata ot nogata mu da plyuye na litsyyeto mu, i da progovori i ryechye: taka shchye sye pravi na chovyek, koito nye iska da v"zdyeta doma na brata si. i toi da sye naricha v izraylia s imyeto: dom"t na izutiya. ako sye sbiyat chovyetsi pomyezhdu si, i zhyenata na yediniya, kato prist"pi da osvobodi m"zha si ot r"kata na togova, koito go biye, prostrye r"kata si ta go khvanye za sramnitye mu chasti, togava da otsyechyesh r"kata i; okoto ti da ya nye pozhal. da nyamash v torbata si razlichni tyeglikli, tyezhi i lyeki. da nyamash v k"shchata si razlichni yefi, golyama i malka. vyarna i prava tyeglikla da imash; vyarna i prava yefa da imash; za da sye prod"lzhat dnytye ti na zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava. zashchoto vsichki, koito v"rshat tova, vsichki, koito v"rshat nyepravda, sa myerzost na navstryechua tvoya bog. pomni kakvo ti napravi amalik po p'tya, kogato izlyazokhtye iz yegipyet, kak ti sye protivi po p'tya i poradi zadniytye ti chovyetsi, vsichkiye ostanali nadiryе ot slabost, kogato ti byeshye zapryal i umoryen; i toi nye sye uboya ot boga. poradi tova, kogato tye uspokoi navstryechu tvoyat bog ot vsichkiye nyepriyateli okolo tyebye v zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava v naslyedstvo da ya prityezhavash, zalichi spomyena na amalika izpod nyebyeto; da nye zabravish.

26

kogato vlyezyesh v zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava za naslyedstvo, i ya zavladyyesh i sye zasylish v nyeya, togava da vzyemyesh ot p"rvitye na vsichkiye zyemni plodovyе, koito s"byeryesh ot zyemyata, koyato navstryechu tvoyat bog ti dava i, kato gi turish v koshnitsa, da otidyesh na myas-toto, koyeto izbyerye navstryechu tvoyat bog, za da ustanovi imyeto si tam. da otidyesh pri onya, koito ye svyeshchyenik v onova vryemye i da mu ryechyesh: priznavam dnyes pryed navstryechua tvoya bog, chyе vlyazokh v zyemyata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye ni, chyе shchye ni ya dadye. togava svyeshchyenik"t da vzyemye koshnitsata ot r"kata ti i da ya turi pryed oltara na navstryechua tvoya bog. a ti da progovorish, kazvaiki pryed navstryechua tvoya bog: praotyets mi, kogato byeshye skitnik siriryets, slyezye v yegipyet, gdyeto pryestoya, na broi malko chovyetsi, a tam stana narod golyam, silyen i mnogochislyen. no yegiptyanitye

sy e otrasnyakha zlye s nas i ni prityesnikha, i ni natovarikha s tyezha rabota; a kato izvikakhmye k'm navstryechua boga na bashchitye ni, navstryechu poslusha glasa ni i poglyedna na unizhyeniyeto ni, truda ni i ugnetyeniyeto ni. navstryechu ni izvyedye iz yegipyet s's silna r"ka, s izdignata mshista, s golyam uzhas, s's znamyeniya i s chudyesa; i ni ye v'vyel v tova myasto, i ni ye dal taya zyemya, zyemya gdyeto tyekat mlyako i myed. za tova, yeto, donyesokh syega p"rvitye ot plodovyetye na zyemyata, koyato si mi dal ti, navstryechui. togava da gi postavish pryed navstryechua tvoya bog i da sye poklonish pryed navstryechua tvoya bog. i da sye razvyesyelish ti, lyevitin"t i prishyelyets"t, koito ye vsryed vas, v'v vschikitye blaga, koito navstryechu tvoya bog ye dal na tyebye i na doma ti. kogato v tryetata godina, godinata za plashchanye dyesyet"tsitye, sv"rshish otdyelyanyeto na vschikitye dyesyet"tsi na rozhbitye si, i gi dadyesh na lyevitina, na prishyelyetsa, na sirachyeto i na vdovitsata, za da yadat otv"trye gradovyetye ti i sye nasityat, togava da ryechyesh pryed navstryechua tvoya bog: nap"lno iznyesokh ot k'shchata si posvyetyenitye dyesyet"tsi i dadokh gi na lyevitina, na prishyelyetsa, na sirachyeto i na vdovitsata, sporyed vschikitye zapovyedi, koito si mi zapovyadal; az nye s'm pryest"pil ni yedna ot zapovyedyite ti, nito s'm gi zabravil; nye s'm yal ot dyesyet"tsitye v"v vryemye na zhalyeikata si, nito s'm gi izhdvil za nyechisto nyeshcho, nito s'm dal ot tyakh za m"rtvyets; poslushakh glasa na navstryechua moya bog; storikh sporyed vschko, koyeto si mi zapovyadal. poglyedni ot svyetoto si zhilishchye, ot nyebeyeto, i blagoslovi lyudyetye si izrailya, i zye-myata, koyato si ni dal, sporyed kakto si sye klyel na bashchitye ni, zyemya gdyeto tyekat mlyako i myed. dnyes navstryechu tvoya bog ti zapovyadva da izp"lnyash tiya povyeleniya i s"dbi; za tova, pazi gi i gi izp"lnyavai s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha. dnyes ti si zayavil, chy e iyeova ye tvoya bog i, chy e shchye khodish v nyegovitye p"tishcha, shchye pazish povyeleniyata mu, zapovyedyite mu i s"dbitye mu i shchye slushash nyegoviya glasa; a navstryechu dnyes ye zayavil, chy e ti shchye b'dyesh nyegov sobstveny narod, kakto ti sye ye obyeshchal, za da pazish vschikitye nyegovi zapovyedi, i za da tye postavi po-visoko ot vschikitye narodi, koito ye napravil, za pokhvala, za imyenitost i za slava, i za da sty e lyudy e svyeti na navstryechua tvoya bog, sporyed kakto toi ye govoril.

27

togava moiseyi s izrailyevitye staryeishini zapovyada na lyudyetye, kazvaiki: pazyetye vschikitye zapovyedi, koito dnyes vi zapovyadvam. i v dyenya, kogato minyetye pryed iordan k'm zyemyata, koyato navstryechu tvoya bog ti dava, postavi si golyemi kam"ni, izmazhi gi s var, i napishi na tyakh vschikitye dumi na toya zakon, kato pryeminyesh iordan, za da vlyezyesh v zyemyata, koyato navstryechu tvoya bog ti dava, zyemya gdyeto tyekat mlyako i myed, kakto ti sye ye obyeshchal navstryechu bog na bashchitye ti. za tova, kato pryeminyetye iordan, postavetye na kh"lma gyeval tiya kam"ni, za koito dnyes vi za-

povyadvam, i izmazhi gi s var. i tam da izdignyesh oltar na navstryechua tvoya bog, oltar ot kam"ni. zhyelyazno syechivo da nye izdignyesh v"rkuu tyakh; da izdignyesh oltara na navstryechua tvoya bog ot tsyeli kam"ni i da prinyesyesh na nyego vsyeizgaryaniya na navstryechua tvoya bog; da prinyesyesh i primirityelni zhyertvi, da yadyesh tam i da sye razvyesyelish pryed navstryechua tvoya bog. a na kam"nitye da napishyesh mnogo yasno vschikitye dumi na toya zakon. togava moiseyi s lyevitskiye svyeshchyenitsy govori na tsyeliya izrail, kato kaza: m"lchi i slushai, izrailyu, dnyes viye stanakhtye lyudy e na navstryechua vashiya bog. za tova, slushai glasa na navstryechua tvoya bog i v"rshi zapovyedyite mu i povyeleniyata mu, koito dnyes ti zapovyadvam. i moiseyi zar"cha na lyudyetye v s"shchiya dyen, kazvaiki: kogato pryeminyetye iordan, yeto koi da zastanat na kh"lma garizin, za da blagoslovyat lyudyetye: simyeon, lyevii, yuda, isakhar, iosif i vyeniamin; i yeto koi da zastanat na kh"lma gyeval za da prok"lnat: ruvim, gad, asir, zavulon, dan i nyefaltim. togava lyevititye da progovoryat i s visok glas da kazhat na vschikitye izrailyevi m'zhye: - proklyet da ye onya, koito napravi izvayan ili izlyeyan kumir, myerzost na navstryechua, dyelo na khudozhnichyeki r"tsye, i go postavi na skrito myasto. i vschikitye lyudy e v otgovor da kazhat: amin! proklyet, koito sye prismiva na bashcha si ili na maika si. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito pryemyesti myezhditye na blizhniya si. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito otbiye slyepiya ot p'tya. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito izkrivi s'da na prishyelyetsa, na sirachyeto i na vdovitsata. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito lyezhi s zhyenata na bashcha si; zashchoto otrkiva polata na bashcha si. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito lyezhi s kakvo da ye zhivotno. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito lyezhi s's syestra si, d"shchyerya na bashcha si, ili d"shchyerya na maika si. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito lyezhi s t'shcha si. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito skrishno udari blizhniya si. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito priyemye podar"k, za da ubiye nyevinno litsye. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin! proklyet, koito nye potv"rzhdava dumitye na toya zakon, kato gi izp"lnyava. i vschikitye lyudy e da kazhat: amin!

28

ako slushash dobre glasa na navstryechua tvoya bog i vnimavash da v"rshish vschikitye nyegovi zapovyedi, koito dnyes ti zapovyadvam, togava navstryechu tvoya bog shchye tye v'zdignye nad vschikitye narodi na svyeta. i vschiki tiya blagoslovyeniya shchye doidat na tyebye i shchye pochivat na tyebye, ako slushash glasa na navstryechua tvoya bog. blagosloven shchye b'dyesh v grada, i blagosloven shchye b'dyesh na polyeto. blagosloven shchye b'dye plod"t na utrobeta ti, plod"t na zyemyata ti i plod"t ot dobit"ka ti, rozhbitye ot govyyedata ti i malkitye ot ovtcitye ti; blagosloven kosh"t ti i noshch-

vata ti. blagoslovyen shchye b'dyesh pri vlyzanyeto si i blagoslovyen shchye b'dyesh pri izlizanyeto si. navstryechu shchye napravi da b'dat porazyavani pryed tyebye nyepriyatylitye, koito sye povdigat protiv tyebye; pryed yedin p't tye shchye izlizat protiv tyebye, a pryed syedem p'tishcha shchye byagat ot pryed tyebye. navstryechu shchye zapovyada da doidy blagoslovyeniye na tyebye v zhitnitsitye ti i v'v vsichkitye ti pryedpriyatiya, i shchye tye blagoslavya v zyemyata, koyato navstryechu tvyoyat bog ti dava. navstryechu shchye tye utv'rdi kato svyet narod za syebye si, sporyed kakto ti sye ye klyel, ako pazish zapovyeditye na navstryechua tvyoya bog i khodish v nyegovitye p'tishcha; i vsichkitye plyemyena na svyeta shchye vidyat, chye ti sye narichash s navstryechunoto imye, i shchye sye boyat ot tyebye. navstryechu shchye tye napravi da izobilvash s blaga, v ploda na utrobata ti, v ploda na dobi'tka ti i v ploda na zyemyata ti, v'rkuh zyemyata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye ti da ti ya dadye. navstryechu shchye ti otvori dobroto si s'krovishchye, nyebeto, za da dava d'zhd na zyemyata ti na vryemyeto mu, i da blagoslavya vsichkitye dyela na r'tsyetye ti; i ti shchye zayemash na mnogo narodi, a nyama da vzyemash na zayem. navstryechu shchye tye postavil glava, a nye opashka, ta shchye b'dyesh samo otgorye i nyama da b'dyesh ot dolu, ako slushash zapovyeditye na navstryechua tvyoya bog, koito dnyes ti zapovyadam, da gi pazish i v'rshish. ot dumitye, koito dnyes vi zapovyadam, da sye nye vr'shchash nadyasno ili nalyavo, za da otidyesh slyed drugi bogovy. no ako nye slushash glasa na navstryechua tvyoya bog, i nye vnimavash da v'rshish vsichkitye mu zapovyedi i povyeleniyata mu, koito dnyes ti zapovyadam, to vsichki tiya proklyetii shchye doidat na tyebye i shchye pochivat na tyebye. proklyet shchye b'dyesh v grada i proklyet shchye b'dyesh na polyeto. proklyeti shchye b'dat kosh'ti i noshchvata ti; proklyeti shchye b'dat plod't na utrobata ti i plod't na zyemyata ti, rozhbitye ot govnyedata ti i malkitye ot ovtstitye ti. proklyet shchye b'dyesh pri vlyzanyeto si i proklyet shchye b'dyesh pri izlizanyeto si. navstryechu shchye izprashcha v'rkuh tyebye proklyetiya, smushchyniye i razoryeniye v'v vsichkitye pryedpriyatiya, koito pryedpriyemash da v'rshish dogdye b'dyesh iztryeben i poginyesh skoro, poradi zlitye dyela, chryez koito si mye ostavil. navstryechu shchye napravi da sye zalyepva za tyebye mor, dogdye tye dov'rshi ot zyemyata, v koyato otivash da ya zavladyyesh. navstryechu shchye tye porazyava s okhtika, s tryeska, s ognitsa, s v'zpalyniye, s's susha ili, nozh., s izsushityelen vyat'r i s mana; i tye shchye tye gonyat dogdye poginyesh. nyebeto nad glavata ti shchye b'dye myed, i zyemyata pod tyebye zhyelyazo. navstryechu shchye obr'shcha d'zhda na zyemyata ti na prakh i pyepyl; shchye sliza na tyebye ot nyebeto dogdye b'dyesh iztryeben. navstryechu shchye napravi da b'dyesh porazyavan pryed nyepriyatylitye si; pryed yedin p't shchye izlizash protiv tyakh, a pryed syedem p'tishcha shchye byagash otpryed tyakh; i shchye b'dyesh tlaskan po vsichkitye tsarstva na svyeta. trup't ti shchye b'dye khrana na vsichkitye v'zduшни ptitsi i na zemni-

tye zvyerovy; i nye shchye ima koi da gi otp'zhda. navstryechu shchye tye porazyava s yegipyetskiya struppei, s kr'votyechyeniya, s krasta i s's s'rbyezha, ot koito da nye mozhyesh da sye iztsyelish. navstryechu shchye tye porazyava s umopob'rkvanye, s's slyepota i s omaivanye na s'rtsyeto; i shchye khodish pipaiki vsryed pladnye, kakto slyepiyat pipa v t'mninata, i nye shchye imash uspyekh v p'tishchata si; a shchye b'dyesh samo prityesnyavan i obiran vsyeki dyen, i nye shchye ima koi da tye izbavi. shchye sye sgodish za zhyena, no drug m'zh shchye lyezhi s nyea; k'shcha shchye postroish, no nyama da zhyvyyesh v nyea; lozye shchye nasadish, no nyama da yadyesh ot ploda mu. govnyedoto ti shchye b'dye zaklano pryed ochitye ti, i nyama da yadyesh ot nyego; osyel't ti shchye b'dye grabnat pryed tyebye, i nyama da ti sye v'rnye; ovtstitye ti shchye b'dat pryedadyeni na nyepriyatylitye ti, i nye shchye imash, koi da gi izbavi. sinovyetye ti i d'shchyeritye ti shchye b'dat pryedadyeni na drug narod, i ochitye ti shchye glye-dat i shchye chyezhat za tyakh vsyeki dyen, no nishcho nye shchye b'dye v silata na r'kata ti da im pomognye. narod, kogoto nye poznavash, shchye izyadye ploda na zyemyata ti i na vsichkitye ti trudovy; i ti shchye b'dyesh vinagi samo prityesnyavan i izm'chvan. shchye poludyeyesh, kato glyedash tova, koyeto shchye vizhdat ochitye ti. navstryechu shchye tye porazyava s losho v'zpalyniye v kolyenata i v pishchalyitye, t'i shchoto nye shchye mozhyesh da sye iztsyelish, ot st'palata na nozetye si do tyemyeto si. navstryechu shchye zavyedye tyebye i tsarya, kogoto shchye si postavil nad syebye si, pri narod, kogoto nye si poznaval, nito ti nito bashchitye ti; i tam shchye sluzhish na drugi bogovy, na d'rvo i kam'k. i shchye stanyesh za uchudvanye, za pogovorka i za poruganiye na vsichkitye plyemyena, myezhdu koito navstryechu shchye tye otvyedye. mnogo syemye shchye iznasyash na polyeto, a malko shchye s'birash, zashchoto skakaltsitye shchye go poyazhdad. lozya shchye posazhdash i obrabotvash, a vino nyama da piyesh ot tyakh, nito shchye s'birash grozdye, zashchoto chyervyye shchye gi izyadye. maslini shchye imash v'v vsichkitye si pryedyeli, a s maslo nyama da sye pomazvash, zashchoto maslinitye ti shchye okapvat. sinovyetye i d'shchyeritye shchye razhdash, no tye nye shchye b'dat za tyebye, zashchoto shchye otivat v plyn. vsichkitye ti d'rvyeta i ploda na zyemyata ti, shchuryets't shchye gi poyadye. chuzhdyenets't, koito ye vsryed tyebye, shchye sye izdiga gorye i po-gorye nad tyebye; a ti shchye propadash dolu i po-dolu. toi shchye zayema na tyebye, a ti nye shchye zayemash na nyego; toi shchye b'dye glava, a ti shchye b'dyesh opashka. vsichki tiya proklyetii shchye doidat v'rkuh tyebye, ta shchye tye gonyat i shchye tye zastigat, dogdye b'dyesh iztryeben; zashchoto ti nye poslusha glasa na navstryechua tvyoya bog, za da pazish zapovyeditye mu i povyeleniyata, koito ti zapovyada. tova shchye b'dye za vinagi znamyeniye i chudo v'rkuh tyebye i potomstvoto ti. ponyezhye nye si sluzhil na navstryechua tvyoya bog s vyesyeliye i s's s'rdyechna radost poradi izobiliyeto na vsichko, za tova shchye sluguvash na nyepriyatylitye si, koito navstryechu shchye prati protiv tye-

bye, v glad, v zhazhda, v golota i v lishyeniye ot vsichko; i toi shchye turi na shiyata ti zhyelyezyen yaryem dogdye tye pogubi. navstryechu shchye navlyechye protiv tyebye narod ot dalyech, ot zymeniya krai, kato s orlovo lyetyenye; narod chiito yezik nye razbirash; narod s"s sviryep poglyed, koito nye shchye pochetye star nito shchye pozhalo mlad; i shchye yadye ploda na dobit'ka ti i ploda na zymyata ti dogdye pochinyesh; koito nye shchye ti ostavi ni zhito, ni vino, ni maslo, nito rozhbitye ot govyedata ti, nito malkitye ot ovtisitye ti, dogdye tye pogubi. shchye tye obsadi v"v vsichkitye ti gradovye, dogdye po tsyalata ti zymya izpopadat visokitye ti i ukryepeni styeni, na koito sye nadyavashye; i shchye tye obsadi v"v vsichkitye ti gradovye iz tsyalata zymya, koyato navstryechu tvoyat bog ti dadye. i togava, pri obsadata i prityesnyeniye, s koyeto shchye tye prityesni nyepriyatyelyat ti, shchye yadyesh ploda na utrobata si, myesata na sinovyetye si i na d"shchyeritye si, koito navstryechu tvoyat bog ti ye dal. onya m"zh myezhdu vas, koito ye izt'nchyen i iznyezhyen, shchye glyeda s nyemilostivo oko na brata si, na zhenyata, koyato pochiva na pazukhata mu i na ostanalitye chada, koito mu otsyelyeyat, ta nyama da dadye ni na yednego ot tyakh ot myesoto na chadata si, koito shchye yadye; zashchoto nye shchye mu ostaneye nishcho pri obsadata i prityesnyeniye, s koyeto nyepriatyelyat ti shchye tye prityesni v"v vsichkitye ti gradovye. zhenyata myezhdu vas, koyato ye izt'nchyena i iznyezhyena, koyato nye bi dr'znala da turi na zymyata st'paloto na nogata si po prichina na izt'nchyenost i iznyezhyenost, shchye glyeda s nyemilostivo oko na m"zha, koito pochiva na pazukhata i, na sina si, na d"shchyerya si, i na malkoto si dyetye, koyeto ye izlyazlo izmyezhdu krakata i, da! na chadata, koito ye rodila; zashchoto shchye gi yadye taino poradi lishyeniye ot vsichko pri obsadata i prityesnyeniye, s koyeto nyepriatyelyat ti shchye tye prityesni v gradovyetye ti. ako nye vnimavash da izp"lnyavash vsichkitye dumi na toya zakon, koito sa napisani v taya kniga, i nye sye boish ot tova slavno i strashno imye iyeova tvoya bog, togava navstryechu shchye napravi uzhasni yazvitye v"rkhu tyebye i yazvitye v"rkhu potomstvoto ti, yazvi golyemi i nyepriestanni, i bolyesti zli i nyepriestanni. i shchye navlyechye v"rkhu tyebye vsichkitye yegipyetski bolyesti, ot koito ti sye boyeshye, i tye shchye sye zalyepyat za tyebye; oschchye i vsyaka bolyest i vsyaka yazva, koyato nye ye napisana v knigata na toya zakon, navstryechu shchye gi nanyesye na tyebye dogdye b"dyesh iztryebyen. shchye ostanetye malsina na broi, - dokato po mnozhyestvo byakhtye kato zveyezditye na nyebeto; zashchoto ti nye poslusha glasa na navstryechua tvoya bog. i kakto bye drago na navstryechua da vi struva dobro i da vi umnozhave, taka shchye b"dye drago na navstryechua da vi iztryebva i da vi pogubva; i shchye b"dyetye izkoryenyeni ot zymyata, v koyato otivatye da ya zavldyeyetye. navstryechu shchye tye razpr'snye myezhdu vsichkitye plyemyena ot yediniya krai na svyeta do drugiya krai na svyeta; i tam shchye sluzhish na drugi bogovy, koito nito ti si poznaval nito bashchitye ti, na d'rvo i kam'k.

no i vsryed tiya narodi nye shchye namerish pokoi, nito shchye ima pochivka za st'paloto na nogata ti; no tam navstryechu shchye ti dadye tryeperyenye na s"rtsyeto, pomrachavanye na ochitye i iznyemogvanye na dushata. zhivot't ti shchye b"dye v nyeizvyestnost pryed tyebye; i ti shchye sye boish dyenyem i noskhchem, i nye shchye b"dyesh uvyyeryen za zhivota si. zaran shchye dumash: o da mr'knyeshye! i vyechyer shchye dumash: o da s'mnyeshye! poradi strakha, s koito v s"rtsyeto si shchye sye strakhuvash, i poradi zryelishchata, koito s ochitye si shchye vizhdash. i navstryechu shchye tye v"rnye v yegipyet s korabi pryed p'tya, za koito ti ryekokh: vyechyer nyama da go vidish; i tam shchye iskatye da sye prodadyetye na nyepriatyelitye si za robi i za robini; no nye shchye ima koi da vi kupuva.

29

yeto dumitye na zavyeta, koito navstryechu zapovyada na moisyeya da napravi s izrailtyanitye v moavskata zymya, osvyyen zavyeta, koito napravi s tyakh v khoriv. moisei povika tsyeliya izrail i im kaza: viye vidyakhtye vsichko shcho napravi navstryechu pryed ochitye vi v yegipyetskata zymya, na faraona i na vsichkitye mu slugi, i na tsyalata mu zymya; golyemitye izpitni, koito ochitye ti vidyakha, znayenyiata i oniya golyemi chudyesa; no do toya dyen navstryechu nye vi dadye s"rtsyete za da razbiratyte, ochi za da vizhdatyte i ushi za da slushatyte. a az vi dadokh za chyetiridesyet godini po pustynitya, pryed koyeto vryemye dryekhtitye vi nye ovyekhtyakha na vas, i obushchata ni na yedin ot vas nye ovyekhtyakha na nogata ti, khlyab nye yadokhtye, i vino i spirtni pitiya nye pikhtye, za da znayetye, chy e az s'm navstryechu vashiyat bog. i kogato doidokhtye na tova myasto yesyevonskiyat tsar sion i vasanskiyat tsar og izlyazokha protiv nas na boi; a niye gi porazikhmye, zavldyakhtye zymyata im, i ya dadokhmye za naslyedstvo na ruvmitsitye, na gadtsitye i na polovinata ot manasiyevoto plyemye. pazyetye, prochyye, dumitye na toya zavyet i izp"lnyavaitye gi, za da uspyavatyte v"v vsichko shcho pravitye. dnyes viye vsichki stoitye pryed navstryechua vashiya bog, - nachalnitsitye na plyemyenata vi, staryeishinitye vi, nadziatyelitye vi, vsichkitye izrailiyevi m'zhye, chadata vi, zhyenitye i chuzhdyenyets't, koito ye vsryed stana ti, ot d"rvosyechyeta si do vodonosyeta ti, - za da vst'pish v zavyeta na navstryechua tvoya bog i v klyetvata, koyato navstryechu tvoyat bog pravi dnyes s tyebye, za da tye utv'rdi dnyes za svoi lyudye, i toi da ti b"dye bog, sporyed kakto ti ye ryek'l i kakto sye ye klyel na bashchitye ti, na avraama, na isaaka i na yakova. i az nye pravya toya zavyet i taya klyetva samo s vas, no kakto s oniya, koito dnyes stoyat tuk s nas pryed navstryechua nashiya bog, taka i s oniya, koito dnyes nye sa tuk s nas; (zashchoto viye znayekhtye kak zhivyeyekhtye v yegipyetskata zymya, i kak minakhmye vsryed naroditye pryed koito prop'tuvakhmye; i vidyakhtye myerzostitye im, i d"rvyenytye im i kamyenni, sryeb'rni i zlatni kumiri, koito sa myezhdu tyakh); t'i sh-

choto da nyama myezhdu vas m"zh ili zhyena, sye-myeistvo ili plyemye, chiyeto s"rtsye da sye otk-lonyava dnyes ot navstryechua nashiya bog, za da idye da sluzhi na bogovyetye na oniya narodi; t'i shchoto da nyama myezhdu vas koryen, koito da razhda otrova i pyelin, ta, kogato chuye dumitye na taya klyetva, da laskaye syebye si v s"rtsyeto si i da ryeche: az shchye imam mir, ako i da khodya s uporito s"rtsye i prituram pyanstvo na zhazhdta. bog nyama da sye umilostivi na nyego, no izvyedn"zh gnyev"t na navstryechua i ryevnivostta mu shchye plannat protiv toya chovyek; i vsyaka proklyetiya, koyato ye napisana v taya kniga, shchye padnye na nyego, i navstryechu shchye izlichy imyeto mu pod nyebieto. navstryechu shchye go otdely ot vsichkitye izrailievi plyemyena za pogibyl, sporyed vsichkitye proklyetii na zavyeta napisan v taya kniga na zakona. a idyeshchoto pokolyeniye, chadata vi, koito shchye nastanat podir vas, i chuzhdnyets"t, koito doidyot ot dalyechna zyemya, kogato vidyat yazvitye nanyesyeni na onaya zyemya i bolyestitye, s koito navstryechu ya ye napravil da bolyeduva, shchye kazhat: tsyalata zyemya ye izgoryena s"s syara i s"s sol, ta nito sye syeye nito proizrastva, i nikakva tryeva nye niknye na nyeya, kakto pri s"sipvanyeto na sodom i gomor, na adama i syevoim, koito navstryechu s"sipa v gnyeva si i v yarostta si. vsichkitye, narodi shchye kazhat: zashcho napravi navstryechu taka na taya zyemya? shcho znachi yarostta na toya golyam gnyav? togava shchye im dumat: zashchoto ostavikha zavyeta na navstryechua boga na bashchitye si, koito toi napravi s tyakh, kogato gi izvyedye iz yegipyetskata zyemya, i otidokha ta sluzhikha na drugi bogovy i im sye poklonikha, bogovy, koito nye znayekha, i koito toi nye bye im dal, - za tova plamna yarostta na navstryechua protiv taya zyemya, za da dokara na nyeya vsichkitye proklyetii, koito sa napisani v taya kniga. i navstryechu gi izkoryeni ot zyemyata im s gnyav, s yarost i s golyamo nyegoduvaniye, i gi khv"rli v druga zyemya k'dyeto sa dnyes. skritoto prinadlyezhi na navstryechua nashiya bog, a otkritoto prinadlyezhi na nas i na chadata ni do vyeka, za da izp"lnyavamy vsichkitye dumi na toya zakon.

30

kogato doidat na tyebye vsichki tiya nyeshcha, blagoslovyeniyeto i proklyetiya, koito polozhikh pryed tyebye, ako ti si gi pripomnish vsryed vsichkitye narodi, myezhdu koito navstryechu tvoayat bog shchye tye izgoni, i sye ob"rnyesh k'm navstryechua tvoaya bog i s tsyaloto si s"rtsye i tsyalata si dusha poslushash, ti i chadata ti, glasa mu, sporyed vsichko shcho dnyes ti zapovyadvam, togava navstryechu tvoayat bog shchye tye v"rnye ot plyn, shchye ti pokazhye milost, i pak shchye tye s"byerye ot vsichkitye narodi, myezhdu koito navstryechu tvoayat bog shchye tye ye razpr"snal. do nyebesnytie kraishcha, ako b"dyesh izgonyen, dazhye ot tam shchye tye s"byerye navstryechu tvoayat bog, i ot tam shchye tye vzyemye; i navstryechu tvoayat bog shchye tye v"vyedye v zyemyata, koyato bashchitye ti prityezhavakha, i ti shchye ya prityezhavash; toi shchye

ti struva dobro, i shchye tye umozhi pyovechye ot bashchitye ti. navstryechu tvoayat bog shchye obryezhye s"rtsyeto ti i s"rtsyeto na potomstvoto ti, za da lyubish navstryechua tvoaya bog s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha, ta da zhivyeyesh. i navstryechu tvoayat bog shchye izlyeye vsichki tiya proklyetii v"rkhu nyepriyatylitye ti i v"rkhu oniya, koito tye nyenavizhdal i tye gonyat. a ti nanovo shchye slushash glasa na navstryechua, i shchye izp"lnyavash vsichkitye mu zapovyedi, koito dnyes ti zapovyadvam. i navstryechu tvoayat bog v blagost shchye tye napravi da izobilvash v"v vsichkitye dyela na r"tsyetye ti, v ploda na utrobata ti, v ploda na dobit"ka ti i v rozhbitye na zyemyata ti; zashchoto navstryechu pak shchye sye zaradva za tyebye da ti struva dobro, kakto sye ye zaradval na bashchitye ti, ako slushash glasa na navstryechua tvoaya bog, i pazish zapovyeditye mu i povyeleniyata mu, koito sa napisani v taya kniga na zakona, - ako sye ob"rnyesh k'm navstryechua tvoaya bog s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha. ponyezhye taya zapovyed, koyato dnyes ti zapovyadvam, nye ye mnogo m"chna za tyebye, nito ye dalyech. nye ye na nyebieto ta da kazhyesh: koi shchye sye v"zkachi za nas na nyebieto da ni ya donyesyey, za da ya chuyem i da ya izp"lnyavamy? nito ye otat"k moryeto ta da kazhyesh: koi shchye pryeminye moryeto za nas da ni ya donyesyey, za da ya chuyem i da ya izp"lnyavamy? no dumata ye mnogo blizo pri tyebye, v ustata ti i v s"rtsyeto ti, za da ya izp"lnyavash. tyebye polozhikh pryed tyebye zhivota i dobroto, sm"rtta i zloto, kato ti zapovyadvam dnyes da lyubish navstryechua tvoaya bog, da khodish v nyegovitye p'tishcha i da pazish zapovyeditye mu, povyeleniyata mu i s"dbitye mu, za da zhivyeyesh i da sye umnozhavash, i da tye blagoslavya navstryechu tvoayat bog v zyemyata, v koyato vlyzash, za da ya zavladyyesh. no ako sye otv"rnye s"rtsyeto ti ta nye slushash, no sye zabludish ta sye klyanash na drugi bogovy i im sluzhish, az vi zayavyavam dnyes, chye nyepremyenko shchye zaginyetye; nyama da sye prod"lzhatal dnyite vi na zyemyata, k'm koyato pryeminavate pryez iordan, za da vlyezetye da ya prityezhavate. dnyes vikam nyebieto i zyemyata za svidyetyeli protiv vas, chye polozhikh pryed vas zhivota i sm"rtta, blagoslovyeniyeto i proklyetiya; za tova, izbyeryete zhivota, za da zhivyeyesh, ti i potomstvoto ti; izbyeri da lyubish navstryechua tvoaya bog da slushash glasa mu, i da b"dyesh priv"rzan nyemu, (zashchoto tova ye zhivot"t ti i d"lzhinata na dnyite ti), za da zhivyeyesh na zyemyata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye ti, na avraama, isaaka i yakova, chye shchye im ya dadye.

31

slyed tova moiseyi, kato izgovori tiya dumi na tsyeliya izrail, pribavi ta im kaza: na sto i dvadyeset godini s'm az dnyes; nye moga vyechye da izlizam i da vlyzam; i navstryechu mi ye kazal: nyama da pryeminyesh toya iordan. navstryechu tvoayat bog toi shchye v"rvi pryed tyebye; toi shchye iztryebi tiya narodi ot pryed tyebye, i ti shchye gi zavladyyesh; i isus, toi shchye v"rvi pryed tyebye, sporyed kakto

navstryechu govori. i navstryechu shchye im napravi taka kakto napravi na amoryeiskitye tsarye sion i og, i na zyemyata im, koito iztryebi. navstryechu shchye gi pryedadye vam; i viye da im storitye sporyed vsichkitye zapovyedi, koito s'm vi zapovyadal. b'dyetye silni i d'rzostni, nye boitye sye nito da sye strakhuvatyte ot tyakh; zashchoto navstryechu troyat bog toi ye, koito v'rvi pryed tyebye; nye shchye otst'pi ot tyebye nito shchye tye ostavi. togava moisyeyi povika isusa i mu kaza, pryed tsyeliya izrail: b'di silyen i smyel, zashchoto ti shchye v'vyedyesh tiya lyudye v zyemyata, za koyato navstryechu sye ye klyel na bashchitye im, chyе shchye im ya dadye, i ti shchye im ya razdyelish za naslyedstvo. navstryechu, toi ye, koito khodi pryed tyebye, toi shchye b'dye s tyebye; nye shchye otst'pi ot tyebye nito shchye tye ostavi; nye boi sye, nito sye strakhuvai. a moisyeyi napisa toya zakon i go pryedadye na svyeshchyenitsitye, lyeviyevitye potomtsi, koito nosyekha kovcheyga za plochitye na navstryechuniya zavyyet, i na vsichkitye izrailiyevi staryeishini. moisyeyi im zapovyada, kazvaiki: v kraya na vsyaka syedma godina, v godinata opryedyelena za oproshchavanyeto, v praznika na skinopigiyata, kogato tsyeliyat izrail sye s'bira da sye yavyava pryed navstryechua troya bog na myastoto, koyeto toi izbyerye, da prochitash toya zakon pryed tsyeliya izrail na vsyeoslushaniye. s'birai lyudyetye, m'zhyetye, zhyenitye, dyetsata i chuzhdyenyetsa, koito ye otv'trye gradovyetye ti, za da chuyat i sye nauchat, ta da sye boyat ot navstryechua vashiya bog, i da vnimavat da izp'lnyavat vsichkitye dumi na toya zakon; da chuyat i chadata im, koito nye znayat, ta da sye nauchat da sye boyat ot navstryechua vashiya bog do togava, do kogato zhivyetye v zyemyata, k'm koyato pryeminavatyе pryed iordan, za ya zavlyadyetye. togava navstryechu kaza na moisyeya: yeto, nablizhavat dnitye ti da umryesh; povikai isusa, i pryedstavetye sye v shat'ra za sryeshchanye, za da mu dam por'chka. moisyeyi, prochyeyе, otidyе i isus, i sye pryedstavikha v shat'ra za sryeshchanye. i navstryechu sye yavi v shat'ra v oblachyen st'lb; i oblachniyat st'lb zastana do vkhoda na shat'ra. i navstryechu ryechye na moisyeya: yeto, ti shchye zapish s bashchitye si; a tiya lyudye shchye sye podignat da bludstvvat slyed chuzhditye bogovyе na zyemyata, gdyeto otivat da sye namirat myezhdu tyakh, a shchye ostavyat myenye, i shchye pryest'pvat zavveta, koito napravikh s tyakh. i v onya dyen gnyev't mi shchye plamnye protiv tyakh, i az shchye gi ostavya i shchye skriya litsyeto si ot tyakh; i shchye b'dat razgrabvani, i mnogo zlini i sk'rbi shchye gi postignat; ta shchye kazhat v onya dyen; nye postignakha li ni tiya zlini ponyezhye nashiyat bog nye ye vsryed nas? i v onya dyen az nyepryemno shchye skriya ot tyakh litsyeto si poradi vsichkitye zlini, koito shchye sa storili, kato sye ob'rnat k'm chuzhdi bogovyе. i syega, napishyetye si taya pyesyen i nauchyetye izrailityaniye na nyeya; turyetye ya v ustata im, t'i shchoto taya pyesyen da mi b'dye za svidyetyelstvo protiv izrailityaniye. zashchoto, kato gi v'vyeda v zyemyata, za koyato s'm sye klyel na bashchitye im, zyemya gdyeto tyeak mlyako i myed, i tye yadat i sye nasityat i zatl'styeyat, togava

shchye sye ob'rnat k'm chuzhdi bogovyе i shchye im sluzhat, a myenye shchye otkhv'ryat s pryezryeniye i shchye narushavat zavveta mi. i kato gi postignat mnogo zlini i sk'rbi, taya pyesyen shchye govori protiv tyakh kato svidyetyel zashchoto nyama da sye zabravi ot ustata na potomstvo im; ponyezhye az znaya mislytie, koito tye razmishlyavat oschchye syega, pryedi da s'm sye klyel. i t'i, moisyeyi napisa taya pyesyen v s'shchiya dyen, i nauchi izrailityaniye na nyeya. a navstryechu zar'cha na isusa naviyeviya sin, kazvaiki: b'di silyen i d'rzostyen, zashchoto ti shchye v'vyedyesh izrailityaniye v zyemyata, za koyato s'm im sye klyel; i az shchye b'da s tyebye. a kogato moisyeyi napisa na kniga dumitye na toya zakon dori do krai, togava moisyeyi zapovyada na lyevityte, koito nosyekha kovcheyga za plochitye na navstryechuniya zavyyet, kato kaza: vzyemyetye taya kniga na zakona i turyetye ya krai kovcheyga za plochitye na zavveta na navstryechua vashiya bog; i tam shchye b'dye za svidyetyelstvo protiv tyebye. zashchoto az znam nyepokorstvoto ti i koravinata na vrata ti. yeto, dogdye s'm oschchye zhiv myezhdu vas dnyes, viye styе bili nyepokorni navstryechuu; a kolko povechye shchye b'dyetye slyed kato umra! s'byeryetye pri myenye vsichkitye staryeishini na plyemyenata si i p'rvyentsitye si, za da govorya tiya dumi na vsyeoslushaniye i da prizova nyebyeto i zyemyata za svidyetyeli protiv tyakh. ponyezhye znam, chyе podir sm'rtta mi nyepryemyenno shchye sye razvratitye i otklonitye ot p'tya, za koito vi zapovyadakh; i v poslyeshnitye dni zlini shchye vi zastignat, ponyezhye shchye v'rshitye zlo pryed navstryechua i shchye go razgnyevyavatyе s dyelata na r'tsyetye si. moisyeyi, prochyeyе, izgovori do krai, na vsyeoslushaniye pryed tsyaloto izrailiyevo obshchystvo, dumitye na taya pyesyen: -

32

slushai, nyеbye, i shchye govorya; i da chuye zyemyata dumitye na ustata mi. uchyeniyeto mi shchye kapye kato d'zhd; dumata mi shchye slyezye kato rosa, kato t'n'k d'zhd na zyelyenishchye, i kato poroyen d'zhd na tryeva. ponyezhye shchye prov'zglasy imyeto na navstryechua, ot-daitye vyelichiyе na nashiya bog. toi ye kanara; dyelata mu sa s'v'rshyeni, zashchoto vsichkitye mu p'tishcha sa pravi, bog na vyernostta ye, i nyama nyepravda v nyego; spravyyedliv i prav ye toi. tye sye razvratikha; porok't im nye podobava na nyegovitye chada; tye sa pokolyeniye izvratyeno i krivo. taka li v'zdatvate navstryechuu, lyudye glupavi i nyerezumni? nye ye li toi tyetsi ti, koito tye ye usvoil? - toi, koito tye ye s'zdal i utv'rdil. spomni si pryedishnitye dni, smisli godinitye na mnogo pokolyeniya; popitai bashcha si, i toi shchye ti izvyetye, - startsietye si, i tye shchye ti kazhat. kogato vsyevishniyat davashye naslyedstvo na naroditye, kogato razpr'sna adamovitye potomtsi, postavi granitsitye na plyemyenata sporyed chisloto na izrailityaniye. zashchoto dyal na navstryechua sa nyegovitye lyudye, yakov ye padashchoto mu sye s zhryebiye naslyedstvo. namyeri go v pusta zyemya, da! v pusta,

diva i viyeshcha; ogradi go, nastavi go, opazi go kato zyenitsata na okoto si. kaktó oryel razbutva gnyezdoto si. tryepyeri nad pilyetata si, razprostira krilata si ta gi podyema, i vdiga gi na krilata si, taka navstryechu sam go vodi, i nyamashye s nyego chuzhd bog. izdigna go na visokitye myesta na svyeta, i toi yadye proizvyedenyiyata na nivitye; i k'rmi go s myed ot kam"k i s maslo ot skala kryemyen-liva. s kravye maslo i s ovchye mlyako, s tl'stina ot agnyeta i ot ovni vasanski i ot kozli, s tl'stina ot pshyenitsa; i ti pi vino - kr"v grozdova. a iyesu-run zatl'stya i ritna; zatl'styal si, ugoil si sye, nadye-byelyal si; togava zabravi boga, koito go s'zdadye, i pryetrya kanarata na spasyenyieto si. s chuzhd bogovye go razdrznikha do ryevnuvanye, s myer-zosti go razdrznikha do gnyav. pozhyertvuvakha na byesovye, koito nye byakha bog, na bogovye, koito nye byakha znayeli, na novi bogovye naskoro v"vyedeni ot koito bashchitye vi nye sye boyakha; a ti nye pomisli za kanarata, koyato tye rodi, i zabravi boga s'zdyatyla tvoi. vidya navstryechu i ogorchy sye, zashchoto go razgnyevikha sinovyetye mu i d'shcheryite mu; i ryeche: shchye skriya litsyeto si ot tyakh, shchye vidya kakva shchye b'dye syetnina im; zashchoto tye sa pokolyeniye razvratyeno, chada, v koito nyama vyarnost. tye nye razdrznikha do ryevnuvanye s onova, koyeto nye ye bog, s kumiritye si nye razgnyevikha; za tova i az shchye gi razdrznia do ryevnuvanye s oniya, koito nye sa lyudye, s narod nyesmislyen shchye gi razgnyevya. zashchoto og'n nye nakladye v gnyeva mi, i shchye plamnye dori do nai-d'l'bokiya ad; shchye poyadye zymyata s proizvyedenyiyata i, i shchye izgori osnovitye na planinitye. shchye natrupam na tyakh zlo; vsichkitye si stryli shchye izkhv"rya v"rkhu tyakh. shchye iztlyeyat ot glad, shchye b'dat izpoyadyeni ot v"zpalyetelna bolyest i ot lyut mor; zvyerski z"bi shchye izpratyia izkhv tyakh, i otrova ot p'lzyashchitye po zymyata. izhv"n nozh a izv"trye uzhas shchye pogubi dyetsata im, i mladyezha i dye-vitsata, bozainichye i byelokosiya staryets. ryekokh: razpr'snal bikh gi, izlichil bikh spomyena im izs-ryed chovyetsitye, ako nye sye boyakh ot gnyeva na nyepriyatyla. da nye bi da visokoumstvuvat protivnitsitye im i kazhat: moshchnata nasha r"ka napravi vsichko tova, a nye navstryechu. zashchoto tye sa narod nyerazbran, i nyama v tyakh razum. o da byakha m'dri, da razbirat tova, da smislyakha syetnina si! kak bi mog'l yedin da pragoni khilyada, i dvama da ob'rnat v byag dyesyet khilyadi, ako kanarata im nye bi gi pryedala, i navstryechu nye bi gi pryedal! zashchoto tyakhnata kanara nye ye kato nashata kanara; i samitye ni nyepriyatyli nyeka s'dyat za tova. ponyezhye tyakhnata loza ye ot sodomskata loza i ot gomorskitye nivi; grozdyyeto im ye grozdye otrovno, grozdovyetye im sa gorchivi; vinoto im ye otrova zmiiska i m'chityelna otrova aspidovala. tova nye ye li skrito u myenye? nye ye li zapyechatano v s'krovishchata mi? na myenye pri-nadlyezhi v'zmyezdiyeto i v'zdayaniyeto; nogata im s vryemye shchye sye podpl'znye; zashchoto blizo ye dyenyt na pogivanyeto im, i prigotvyenoto im za tyakh nablizhava. zashchoto navstryechu shchye

s'di lyudyetye si i shchye pozhalil slugitye si, kogato vidi, chye izchyezna silata im, i chye nye ostana nikoi, zatvoryen ili svobodyen tye., malolyeten ili p"lnolyeten.. i shchye ryeche: gdye sa bogovyetye im, kanarata, na koyato upovavakha, koito yadyakha tl'stinata na zhyertvitye im, piyekha vinoto na v'zliyaniyata im? tye nyeka stanat i v pomog-nat nyeka vi b'dat zakrila. vizhtye syega, chye az s'm az, i osvynen myenye nyama bog; az ubivam i az s'zhivayam, az naranyavam i az iztsyelyavam; i nyama koi da izbavya ot r"kata mi. zashchoto digam r"kata si k'm nyebyeto i kazvam: zaklyevam sye v'v vyechniya si zhivot, chye, ako izostrya l'skaviya si myech i turya r"kata si na s'dba, shchye v'zdam na vragovyetye si, i shchye storya v'zmyezdiye na nyenavistsnitsitye si. shchye upoya stryelyitye si s kr"v, i myech't mi shchye yadye myesa s kr"vta na ubityitye na plzyenyitye, na chyelo s vrazhyeskitye p"rvyentsi. razvyesyelyetye sye, narodi, s lyudyetye mu; zashchoto shchye v'zdyadye za kr"vta na slugitye si, i shchye stori v'zmyezdiye na protivnitsitye si, i shchye napravi umilostivenyiye za zymy-ata si, za lyudyetye si. i moiseyi doidyte, toi i isus naviyeviyat sin, ta izgovori vsichkitye dumi na taya pyesyn na vsyeoslushaniye pryed lyudyetye. i kato sv'rshi moiseyi da govori vsichki tyia dumi na tsyeliya izrail, ryeche im: ob'rnyetye s'rtsata si k'm vsichki tyia dumi, koito dnyes vi zayavyavam, za koito da zar'chatye i na chadata si da vnimavat da v'rshat vsichkitye dumi na toya zakon. zashchoto za vas tova nye ye prazno nyeshcho; ponyezhye to ye zhivot't vi, i s tova shchye sye prod'lzhi zhivot't vi na zymyata, k'm koyato minavatyte pryez iordan, za da ya zavlyadeyetye. v s'shchiya dyen navstryechu govori na moiseyya, kazvaiki: v'zkachi sye na taya avarim-ska planina, planinata nyevo, koyato ye v moavskata zymya sryeshchu yerikhon, i razglyedai khanaan-skata zymya, koyato az davam na izrailtyanitye za prityezhaniye; i umri na planinata, na koyato sye v'zkachvash, i pribyeri sye pri lyudyetye si, kaktó brat ti aaron umrya na planinata or i sye pribra pri lyudyetye si; zashchoto nye mi sye pokorikhyte myezhdu izrailtyanitye pri voditye na myeriva to yest: pryepiranye. kadis v pustyniya tsin, ponyezhye nye mye osvyetikhyte vsryed izrailtyanitye. za tova, otryeshchaka shchye vidish zymyata; no v nyeya nyama da vlyezhyesh, v zymyata, koyato davam na izrailtyanitye.

33

i yeto blagoslovyenyieto, s koyeto bozhiyat chovyek moiseyi blagoslovi izrailtyanitye pryedi sm'rta si. ryeche: - navstryechu doidyte ot sinai, i yavi im sye ot siir; osiya ot planinata faran, i doidyte s dyesyetki khilyadi svyetti; ot dyesnitsata mu izlyezye ognyn zakon za tyakh. yei, v'zlyubi plyemyenata; vsichkitye mu svyetti sa pod r"kata ti; i syedyakha pri nozyetye ti za da priyemant dumitye ti. zakon zapovyada nam moiseyi, naslyedstvo na yakovovoto obshchystvo. i toi byeshye tsar v yesurun kogato p"rvyentsitye na lyudyetye sye s"brakha, vsichkitye izrailyei plyemyena. da ye zhiv ruvim, i da nye umrye; i

da nye b"dat m"zhyetye mu malochislyeni. i yeto kakvo kaza za yuda: poslushai, navstryechui, glasa na yuda, i dovyedi go pri lyudyetye mu; r"tsyetye mu nyeka b"dat dostat'chni za nyego; i b"di mu pomoshch sryeshchu protivnitsitye mu. i za lyeviya ryechye: tumim't ti i urim't ti da b"dat s onya tvoi blagochyestiv chovyek, kogoto si opital v masa. i v kogoto si sye pryepiral pri voditye na myeriva; koito ryechye za bashcha si i za maika si: nye glyedai na tyakh; koito nye prizna bratyata si, nito pozna svoitye chada; zashcho s"blyudavakha tvojata duma i opazikha tvoya zavyet. shchye uchat yakova na s"dbitye ti, i izrailya na zakona ti; shchye turyat tyemyan pryed tyebye, i vsyeizgaryaniya na oltara ti. blagoslovi, navstryechui, prityezhaniyata mu. i b"di blagosklonyen k'm dyelata na r"tsyetye mu; porazi chryeslata na oniya, koito v"stavat protiv nyego. i na oniya, koito go mrazyat, ta da nye stanat vyechye. za vyeniamina ryechye: v"zlyubyeniyat ot navstryechua shchye zhiyyeye byezopasno pri nyego; navstryechu shchye go zakrilya vsyeki dyen, i toi shchye pochiva myezhdu ramyenata mu. i za iosifa ryechye: blagoslovyena da b"dye ot navstryechua zhyemyata mu s"s sk"potsyenni nyebyesni darovyte ot lyezhashchata dolu byezdna, s"s sk"potsyenni plodovyte ot sl"ntsyyeto, i s"s sk"potsyenni proizvyedyeniya ot myesyetsitye, s izryadni nyeshcha ot staritye planini, s"s sk"potsyenni nyeshcha ot vyechnitye gori, s"s sk"potsyenni nyeshcha ot zhyemyata i vsichko shcho ima v nyeya. blagovolyeniyeto na onzi, koito sye yavi v k"pinata, da doidyte na glavata iosifova, i na tyemyeto na onya, koito sye otdyeli ot bratyata si. blagovolyeniyeto mu ye kato na p"rvorodniya mu yunyyets, i rogovyyete mu kato rogovyyete na div vol; s tyakh shchye izbode plyemyenata do kraishchata na zhyemyata; tye sa yefryemovitye dyesyetki khilyadi, i tye sa manasiyevitye khilyadi. i za zavulona ryechye: vyesyeli sye, zavulonye, v izlizanyeto si, i ti, isakharye, v shatritye si. shchye svikat plyemyenata na planinata; tam shchye pri-nasyat zhyertva s pravda; zashchoto shchye suchat izobillyeto na moryeto i s"krovishchata skriti v kramorskiya pyas"ka. i za gada ryechye: blagoslovyen da b"dye onya, koito razshiryava gada. syedi kato l"vitsa, i razk"sva mishtsi i glava. promisli za syebye si p"rviya dyal, zashchoto tam sye uzna dyela na upravityelya; a doidyte s p"rvyentsitye na lyudyetye ta izv"rshi pravdata na navstryechua i nyegovitye s"dbi s izrailya. i za dana ryechye: dan ye mlad l"v, koito skacha ot vasan. i za nyeftalima ryechye: o nyeftalimye, nasityen s blagovolyeniye, i izv"lnyen s blagoslovyeniye navstryechuno, zavladyye ti zapad i yug. i za asira ryechye: blagoslovyen da ye s chada asir; nyeka b"dye blagougodyen na bratyata si, i da natopi nogata si v maslo. zhyelyazo i myed da b"dat obushchata ti, i silata ti da b"dye sporyed dnitye ti. nyama podobyen na yesurunoviya bog, koito za pomoshch na tyebye sye nosi na nyebyesata, i na oblatsitye v"v vyelikolyepiyeto si. vyechniyat bog ye tvoye pribyezshishchye; i podporka ti sa vyechnitye mishtsi: shchye izgoni nyepriyatyyela ot pryed tyebye, i shchye ryechye: iztryebi! togava izrail shchye sye zasyeli sam v byezopasnost; iztochnik't

yakovov shchye b"dye v zhyemya bogata s zhitto i s vino; i nyebyesata mu shchye kapyat rosa. blazhyen si ti izrailyu; koi ye podobyen na tyebye, narodye spasyavan ot navstryechua, koito ti ye shchit za pomoshch, i myech za tvojeto pryevishavanye? shchye ti sye pokoryat nyepriyatyyelitye ti; i ti shchye st"pvash po visochinitye im.

34

togava moisyeyi sye v"zkachi ot moavskitye polyeta na planinata nyevo, na v"rkha fasma, koito ye sryeshchu yerikhon. i navstryechu mu pokaza tsyalata galaad-ska zhyemya do dan, tsyalata nyeftalimova zhyemya, yefryemovata i manasiyeva zhyemya, i tsyalata yudova zhyemya do zapadnoto morye, yuzhnata strana, i okolnostta na dolinata yerikhon, grad na palmi, do sigor. i navstryechu mu kaza: taya ye zhyemyata, za koyato s"m sye klyel na avraama, na isaaka i na yakova, kato ryekokh: na tvojeto potomstvo shchye ya dam. az tye napravikh da ya vidish s ochitye si, no v nyeya nyama da minyesh. i t"i, navstryechuniyat sluga moisyeyi umrya tam, v moavskata zhyemya, sporyed kazanoto ot navstryechua. i navstryechu go pogryeba v dolinata v moavskata zhyemya sryeshchu vyet-fyegor; a do dnyes nikoi nye znaye gdye ye grob't mu. moisyeyi byeshye na sto i dvadesyet godini, kogato umrya; ochitye mu nye sye pomrachikha, nito silata mu namalya. i izrailtyanitye plakakha za moisyeya tridyesyet dyena v moavskitye polyeta; taka sye izv"lnikha dnitye na placha i zhalyeikata za moisyeya. a isus naviyeviyat sin byeshye p"lyen s m"d'r dukh, zashchoto moisyeyi byeshye v"zlozhil r"tsyetye si na nyego; ta izrailtyanitye go slushakha, i v"rshyekha sporyed kakto navstryechu byeshye zapovyadal na moisyeya. nye sye izdigna vyechye v izrailya prorok kato moisyeya, kogoto navstryechu poznavashye lit-sye s litsye otosno vsichki znamenyeniya i chudyesa, koito navstryechu go izprati da izv"rshi v yegipyet-skata zhyemya v"rkhu faraona, v"rkhu vsichkiya mu slugi i v"rkhu tsyalata mu zhyemya, i otosno vsichkata moshchna r"ka, i otosno vsichkiya golyam uzhas, koito moisyeyi proyavi pryed ochitye na tsyeliya izrail.

podir sm"rtta na navstryechuniya rab moisyeya, navstryechu govori na isusa naviyeviya sin, moisyeyeviya sluga, kazvaiki: slugata mi moiseyi umrya; syega, procheyeye, stani ta mini pryez toya iordan, ti i vsichki tiya lyudye, v zyemyata, koyato az davam na tyakh, na izrailtyanitye. vsyako myasto, na koyeto st"pi st"paloto na nozyetye vi, davam vi go, sporyed kakto kazakh na moisyeya. ot pustynyata i toya livan do golyamata ryeka, ryekata yefrat, tsyalata zyemya na khyetyeitsitye, i do golyamoto morye k"m zakhozhdanyeto na sl"ntsyyeto, shchye b"dat pryedyelitye vi. nikoi nye shchye mozhye da ustoi protiv tyebye pryez vsichkitye dni na zhivota ti, kako byakh s moisyeya, taka shchye b"da i s tyebye; nyama da otst"pya ot tyebye, nito shchye tye ostavya. b"di silyen i smyel; zashchoto ti shchye razdyelish v naslyedstvo na tiya lyudye zyemyata, za koyato s"m nye klyel na bashchitye im, chye shchye im ya dam. samo b"di silyen i tv"ryde d"rzostyen, ta da post"pvash vnimatyelno sporyed tsyeliya zakon, za koito slugata mi moiseyi ti dadye zapovyed; nye sye otklonyavai ot nyego ni nadyasno ni nalyavo, za da imash dob"r uspyekh ili, post"pvash blagorazumno. k"dyeto i da idyesh. taya kniga na zakona da sye nye otdalyechava ot ustata ti; no da razmishlyavash v"rkhu nyeya dyenyem i noshchym, za da post"pvash vnimatyelno, sporyed vsichko kakvoto ye napisano v nyeya, zashchoto togava shchye napryedvash v p"tya si, i togava shchye imash dob"r uspyekh ili, post"pvash blagorazumno.. yeto, zapovyadvam ti: b"di silyen i smyel; da nye sye plashish i da nye sye strakhuvas; zashchoto navstryechu tvoyat bog ye s tyebye gdyeto i da idyesh. togava isus zapovyada na nachalnitsitye na lyudyetye, kato kaza: pryeminyetye pryez sryed stana i zapovyadaietye na lyudyetye, kazvaiki: prigotvyetye si khkana za p"t, zashchoto slyed tri dyena shchye minyetye pryez toya iordan, za da vlyezyetye da zavladyyetye zyemyata, koyato navstryechu vashiyat bog vi dadye da prityezhavaty. a na ruvimtsitye, na gadtsitye i na polovinata ot manasiyevoto plyemye isus govori, kazvaiki: pomnyetye dumata, koyato navstryechuniyat sluga moiseyi vi zapovyada, kato kaza: navstryechu vashiyat bog vi uspokoi i vi dadye taya zyemya. zhyenitye vi, chadata vi i dobit"kt vi nyeka ostanat v zyemyata, koyato moiseyi vi dadye ottat"k na iztok ot. iordan, a viye, vsichkitye yunatsi, da pryeminyetye pryed bratyata si v"or"zhyeni i da im pomagaty, dogdye navstryechu uspokoi i bratyata vi kakto vas, ta prityezhavat i tye zyemyata, koyato navstryechu vashiyat bog im dava; togava da sye v"rnyetye v zyemyata na naslyedstvoto si, koyato navstryechuniyat sluga moiseyi vi dadye ottat"k iordan k"m izgravyanyeto na sl"ntsyyeto, i da ya prityezhavaty. i tye v otgovor kazakha na isusa: vsichko shcho ni zapovyadvash shchye izv"rshim, i k"dyeto i da ni prashchash shchye idyem. kakto slushakhmye v"v vsichko moisyeya, taka shchye slushamye i tyebye; samo navstryechu tvoyat bog da ye s tyebye, kakto byeshye s moisyeya. vsyeki, koito bi sye v"zprotivil na tvoitye zapovyedi i nye bi poslusalh dumitye ti v"v vsichko shcho mu

zapovyadvash, shchye sye um"rtvi samo ti b"di silyen i smyel.

2

togava isus naviyeviyat sin izprati ot sitim dvama m"zhye da s"glyedat taino, i kaza: idyetye, razglyedaietye zyemyata i yerikhon. i tye otidokha, i kato vlyazokha v k"shchata na yedna bludnitsa na imye raav, pryestoyakha tam. no izvyestikha na yerikhon-skiya tsar, kazvaiki: yeto, noshchyes doidokha tuk m"zhye ot izrailtyanitye, za da s"glyedat zyemyata. i t'i, yerikhonskiyat tsar prati do raav da kazhat: izvyedi m"zhyetye, koito doidokha pri tyebye, i koito vlyazokha v k"shchata ti; zashchoto sa doshli da s"glyedat tsyalata zyemya. no zhyenata vzye dvamata m"zhye ta gi skri; i ryechye: naistina m"zhyetye doidokha pri myenye, no nye znayekh ot gdye byakha; i kogato shchyakha da sye zatvoryat portitye, na mr"kvanye, m"zhyetye izlyazokha. nye znaya k"dye otidokha m"zhyetye; tichaietye skoro slyed tyakh i shchye gi stignyetye. no tya gi byeshye kachila na k"shchniya pokriv, i bye gi skrila v lyenyenitye gr"sti, koito byeshye naryedila na k"shchniya pokriv. i izpratenitye m"zhye gi gonikha po p"tya, koito otiva za iordan, gonikha gi do brodovyetye; i shchom tr"gnakha oniya, koito gi podgonikha, zatvorikha portata. a pryedi tye da si lyegnat, tya sye kachi pri tyakh na k"shchniya pokriv i ryechye na m"zhyetye: znaya, chye navstryechu vi dadye taya zyemya, i strakh ot vas ni napadna, i vsichkitye zhyityeli na taya zyemya sye stopikha pryed vas; ponyezhye chukhmye kak navstryechu pryeshusi vodata na chyervyenoto morye pryed vas, kogato izlyazokhyte iz yegypyet, i kakvo napravikhyte na dvamata amoryeyski tsarye, koito byakha ottat"k na iztok ot. iordan, - na siona i na oga, koito iztryebikhyte. kato chukhmye, s"rtsata ni sye stopikha, i v nikogo nye ostana vyeche dusha poradi vas; zashchoto navstryechu vashiyat bog, toi ye bog na nyebeto gorye i na zyemyata dolu. i syega, molya, zak"lnyetye mi sye v navstryechua, chye, kakto az pokazakh milost k"m vas, shchye pokazhyetye i viye milost k"m bashchinyia mi dom; i daietye mi znak za uvveryeniye, chye shchye zapazitye zhivota na bashcha mi, na maika mi, na bratyata mi i na systeritye mi, i vsichko shcho imat, i chye shchye izbavitye zhivota ni ot sm"rt. m"zhyetye i ryekokha: vmysto vas niye smye gotovi da umryem, ako samo nye izdadyetye taya nasha rabota; i kogato navstryechu ni pryedadye zyemyata, shchye ti pokazhyem milost i vyarnost. togava tya gi spusna s v"zhye pryez prozoryetsa; zashchoto k"shchata i byeshye na gradskata styena, i na styenata zhyivyeshye. i ryechye im: idyetye v gorata, za da nye vi sryeshchnat gonityelitye i kriitye sye tam tri dyena dogdye sye v"rnat gonityelitye; i poslye si idyetye po p"tya. i m"zhyetye i ryekokha: yeto kak shchye b"dyem svobodni ot taya klyetva, s koyato ti ni napravi da sye zak"lnyem: yeto, kogato vlyezyem v zyemyata, da v"rzhyesh tova v"zhye ot chyervyena pryehzda na prozoryetsa, pryed koito ti ni spusna; a bashcha si i maika si bratyata si i tsyeliya si bashchin dom da s"byeryesh pri syebye si v k"shchi. vsyeki, koito bi izlyaz"l iz vrata

na k'shchata ti kr'vta mu shchye b'dye na glavata mu, a niye shchye b'dyem nyevinni; no na vsyeki, koito ostanje s tyebye v k'shchi, nyegovata kr'v shchye b'dye na nashata glava, ako sye izdignye r'ka protiv nyego. obachye, ako izdadyesh taya nasha rabota, togava pak shchye b'dyem svobodni ot klyetvata, s koyato ti ni napravi da sye zak'lnym. a tya kaza: da b'dye sporyed kakto stye kazali. i izprati gi ta si otidokha; i tya v'rza chyervyenoto v'zhye na prozoryetsa. i kato tr'gnakha otidokha v gorata, i tam ostanakha tri dyena dogdye sye v'rnakha gonityeli-tye; a gonityelitye gi t'rsikha po tsyeliya p't, no nye gi namerikha. togava dvamata m'zhye sye v'rnakha i kato slyazokha ot gorata, pryeminakha i doidokha pri isusa naviyeviya sin; i kazakha mu vsichko shcho im sye bye sluchilo. i ryekokha na isusa: naistina navstryechu pryedadye v'r'tsyetye ni tsyalata zyemya; a pri tova, vsichkitye myestni zhityeli sye stopikha pryed nas.

3

togava isus stana rano; i kato sye dignakha ot sitim, toi i vsichkitye izrailtyani, doidokha do iordan, i tam pryenoshchuvakha pryedi da pryeminat. a slyed tri dyena nachalnitsitye pryeminakha pryez stana i zapovyadakha na lyudyetye kato kazakha: kogato viditye kovchyea za plochitye na zavyeta na navstryechua vashiya bog, i chye lyevitskitye svyeshchyenitsi go nosyat, togava i viye da sye dignetye ot myestata si i da v'rvitye slyed nyego. no myezhdu vas i nyego da ima okolo dnye khilyadi lak'tya razstoyaniye po myarka; da sye nye priblizhitye pri nyego, za da znayetye p'tya, po koito tryabva da v'rvitye; zashchoto do syega nye sty minavali pryez toya p't. isus kaza oschchye na lyudyetye: osvetyetye sye, zashchoto utrye navstryechu shchye izv'rshi vsryed vas chudni dyela. isus govori i na svyeshchyenitsitye, kazvaiki: dignetye kovchyea za plochitye na zavyeta i zaminetye pryed lyudyetye. tye, procheye, dignakha kovchyea na zavyeta i v'rvyakha pryed lyudyetye. i navstryechu ryeche na isusa: dnyes pochvam da tye v'zvyelichavam pryed tsyeliya izrail, za da poznyat, chye kakto byakh s moisyeya, taka shchye b'da i s tyebye. a ti zapovyadai na svyeshchyenitsitye, koito nosyat kovchyea za plochitye na zavyeta, kato kazhyesh: kogato stignetye pri bryega na iordanskata voda, zastanyetye v iordan. togava isus kaza na izrailtyanitye: priblizhitye sye tuk i slushaitye dumitye na navstryechua vashiya bog. i ryeche isus: ot tova shchye poznayetye, chye zhiviyat bog ye vsryed vas, i chye s'vsyem shchye izgoni otpryed vas khanaantsitye, khyetyeitsitye, yevyeitsitye, fyeryezyeitsitye, ghyergyesyeitsitye, amoryeitsitye i yevusyeyitsitye. yeto, kovcheyg't na zavyeta na navstryechua na tsyeliya svyat v'rvy pryed vas v iordan. syega, procheye, izbyeryetye si dvanadyesyet m'zhye ot izrailtyevitye plyemyena, po yedin m'zh ot vsyako plyemye. i shchom st'pyat v'v vodata na iordan st'palata na nozetye na svyeshchyenitsitye, koito nosyat kovchyea na iyeova, navstryechua na tsyeliya svyat, iordanskata voda, vodata, koyato sliza

ot gorye, shchye sye razdyeli i shchye zastanye na kup. i t'i, shchom sye dignakha lyudyetye ot shatritye si, kato byakha pryed lyudyetye svyeshchyenitsitye, koito nosyekha kovchyea na zavyeta, za da pryeminat iordan, i shchom doidokha do iordan oniya, koito nosyekha kovchyea, i nozetye na svyeshchyenitsitye, koito nosyekha kovchyea, sye namokrikha v kraya na vodata, (zashchoto iordan navodnyava vsichkitye si bryegovye pryez tsyaloto vryemye na zhyetvata), vodata, koyato slizashye ot gorye zastana i sye izdigna na kup mnogo nadalyech, pri grada adam, koito ye krai tsaryetan; a vodata, koyato tyechyeshye nadolu k'm polskoto morye, to yest, solyenoto morye, sye sv'rshi i izchyezna; i lyudyetye pryeminakha sryeshchu yerikhon. a svyeshchyenitsitye, koito nosyekha kovchyea na navstryechu-nya zavyet, stoyakha tv'rdi na sukho vsryed iordan; i tsyeliyat izrail pryeminavakha po sukho dogdyeto tsyeliyat narod s'vsyem pryemya iordan.

4

a kogato tsyeliyat narod s'vsyem byeshye pryeminal iordan, navstryechu govori na isusa, kazvaiki: vzyemyetye si dvanadyesyet chovyeka ot lyudyetye, po yedin chovyek ot vsyako plyemye, i zapovyadaitye im kato kazhyetye: vzyemyetye si dvanadyesyet kam'ni ot tuk, ot sryed iordan, ot myastoto gdyyeto nozetye na svyeshchyenitsitye stoyakha tv'rdi, i zanyesyetye gi s's syebye si i turyetye gi na myastoto, gdyyeto shchye pryenoshchuvatye taya noshch. togava isus povika dvanadyesyettye chovyeka, koito byeshye opryedylil ot izrailtyanitye, po yedin chovyek ot vsyako plyemye; i isus im kaza: zaminetye pryed kovchyea na navstryechua vashiya bog vsryed iordan, i dignetye vsyeki ot vas po yedin kam'k na ramenyata si, sporyed chisloto na plyemyenata na izrailtyanitye, za da b'dye tova byelyeg myezhdu vas. i utrye, kogato chadata vi popitat, kazvaiki: zashcho vi sa tiya kam'ni? - togava shchye im kazhyetye: ponyezhye vodata na iordan sye razdyeli pryed kovchyea na navstryechu-nya zavyet; kogato kovcheyg't pryeminavashye iordan, vodata na iordan sye razdyeli. i tiya kam'ni shchye b'dat za spomyen do vyeka na izrailtyanitye. togava izrailtyanitye storikha taka kakto zapovyada isus; vzyekha dvanadyesyet kam'ni otsryed iordan, sporyed kakto ryeche navstryechu na isusa, sporyed chisloto na plyemyenata na izrailtyanitye; i donyesokha gi s's syebye si na myastoto gdyyeto pryenoshchuvakha, i tam gi polozhikha. oschchye isus postavil dvanadyesyet kam'ni sryed iordan, na myastoto gdyyeto stoyakha nozetye na svyeshchyenitsitye, koito nosyekha kovchyea na zavyeta; i tye sa tam do dnyes. a svyeshchyenitsitye, koito nosyekha kovchyea, stoyakha vsryed iordan dogdye sye sv'rshi vsichko shcho navstryechu zapovyada na isusa do govori na lyudyetye, sporyed vsichko, koyeto moisyei byeshye zapovyadal na isusa. i lyudyetye pob'rzakha ta pryeminakha. a kogato vsichkitye lyudye byakha s'vsyem pryeminali, mina i navstryechuniyat kovcheyg i svyeshchyenitsitye pryed lyudyetye. i ruvimitsitye, gadsitye i polovinata

ot manasiyevoto plyemye pryeminakha v"or"zheni pryed izrailtyanitye, sporyed kato moiseyi im bye kazal; okolo chyetiridysetsy khilyadi v"or"zheni ratnitsi pryeminakha pryed navstryechua na boi k'm yerikhonskiye polyeta. v onya dyen navstryechu v"zyvelichi isusa pryed ochitne na tsyeliya izrail; i tye sye boyakha ot nyego, kakto sye boyakha ot moiseyeya, pryez vsichkiye dni na zhivota mu. togava navstryechu govori na isusa, kazvaiki: zapovyadai na svyeshchyenitsiye, koito nosyat kovcheyga na svidyetyelstvoto, da izlyazat ot iordan. i t'i, isus zapovyada na svyeshchyenitsiye, kato ryeche: izlyeztye ot iordan. a shchom svyeshchyenitsiye, koito nosyehka kovcheyga na navstryechuniya zavyet, izlyazokha izryedy iordan, i st'palata na svyeshchyenichyeskitye nozye st'pikha na sukho, voda na iordan sye v"rna na myastoto si i pryelya vsichkiye mu bryegovyee kakto po-napryed. na dyesyetiya dyen ot p'rviya myesyets lyudyetye izlyazokha ot iordan, i razpolozhikha stan v galgal, na iztochnata strana ot yerikhon. i isus postavi v galgal oniya dvanadyesety kam"ni, koito vzyekha ot iordan. togava govori na izrailtyanitye, kazvaiki: utrye, kogato chadata vi popitat bashchitye si, du-maiki: kakvi sa tiya kam"ni? (togava da razpravitye na chadata si, kato ryeche: po sukho pryemina izrail toya iordan; zashchoto navstryechu vashiyat bog pryesushi iordanskata voda pryed vas dogdye pryeminakhtye, kakto navstryechu vashiyat bog stori na chyervyenoto more, koyeto pryesushi pryed nas dogdye pryeminakhmye, za da znayat vsichki plyemyena na svyeta, chyeh navstryechunata r"ka ye moshchna, ta da sye boyat vinagi ot navstryechua vashiya bog.

5

a kogato vsichkiye amoryeiski tsarye, koito byakha ottat"k iordan na zapad, i vsichkiye khanaanski tsarye, koito byakha pri moryeto, chukha, chyeh navstryechu pryesushi vodata na iordan pryed izrailtyanitye dogdye pryeminakha, s"rtsata im sye stopikha, i dusha nye ostana v tyakh poradi izrailtyanitye. v tova vryemye navstryechu ryeche na isusa: napravi si kryem"chni nozhovyie i obryezhi pak izrailtyanitye, vtori p"t. i t'i, isus si napravi kryem"chni nozhovyie i obryaza izrailtyanitye na myastoto kh"lm na krayekozhiyata. a yeto prichinata, po koyato isus izv"rshi obryazvanyeto: vsichkiye m"zhki, koito izlyazokha iz yegipyet, vsichkiye voyenni m"zhye, izmryakha v pustinyata po p"tya, slyed kato byakha izlyezli iz yegipyet; i vsichkiye lyudye, koito izlyazokha, byakha obryazani; a vsichkiye lyudye, koito sye rodikha v pustinyata po p"tya, slyed kato byakha izlyezli iz yegipyet, nye byakha obryazani. zashchoto izrailtyanitye khodikha chyetiridysetsy godini po pustinyata, dogdye sye iztryebikha vsichkiye lyudye, izlyezli iz yegipyet voyenni m"zhye, koito nye poslushakha navstryechuniya glas, na koito navstryechu sye klye, chyeh nye shchye gi ostavi da vidyat zyemyata, za koyato navstryechu byeshye sye klyel na bashchitye im, chyeh shchye ni ya dadye, zyemya gdyeto tyekat mlyako i

myed. a vmyesto tyakh toi izdigna sinovyetye im, koito isus obryaza; zashchoto byakha nyeobryazani, ponyezhye nye byakha gi obryazali po p"tya. i kato sye obryazakha vsichkiye lyudye, syedyakha na myestata si v stana dogdye ozdravlyakha. togava navstryechu ryeche na isusa: dnyes otnyekh ot vas yegipyetskiya pozor. za tova onova myasto sye naricha galgal, t.ye. t"rkalyanye. kakto sye kazva i do dnyes. a izrailtyanitye razpolozhikha stan v galgal, i napravikha paskhata na chyetirinadyesyetiya dyen ot myesyetsa, pryvycher, na yerikhonskiye polyeta. i na sutrinta na paskhata, v s"shchiya dyen, yadokha byezkvasni khlyabovyie ot zhitoto na zyemyata i izp"rzhyneto zhitto. a na sutrinta, kato yadokha ot zhitoto na zyemyata, mannata pryestana; i izrailtyanitye nyamakha vyeche manna, no pryed taya godina yadyakha ot rozhbitye na khanaanskata zyemya. i kogato byeshye isus pri yerikhon, podigna ochi i vidya, i, yeto, nasryeshcha mu stoyeshye chovyek s izm"knat nozh v r"ka; i isus prist"pi pri nyego i mu ryeche: nash li si, ili ot nyepriyatylitye ni? a toi ryeche: nye; no za voyenachalnik na navstryechunoto voinstvo syega doidokh az. i isus padna s litsyeto si na zyemyata i sye pokloni; i ryeche mu: shcho zapovyadva navstryechuariat mi na slugata si? a voyenachalnik"t na navstryechunoto voinstvo ryeche na isusa: izui obushchata si ot nozyetye, zashchoto myastoto, na koyeto stoish, ye svyeto. i isus stori taka.

6

a yerikhon byeshye zaklyuchyen i zatvoryen poradi izrailtyanitye; nikoi nye izlizashye i nikoi nye vlyzashye. i navstryechu ryeche na isusa: yeto, pryedadokh v r"kata ti yerikhon, tsarya mu i silnitye mu i khrabri m"zhye. khodyetye, procheyee, okolo grada, vsichki voyenni m"zhye, i obikolyetye grada vyedn"zh; taka da pravish shyest dyena. i syedyem svyeshchyenika nyeka nosyat pryed kovcheyga syedyem gr"mlivi tr"bi; i na syedmiya dyen obikolyetye grada syedyem p"ti, i svyeshchyenitsiye nyeka sviryat s tr"bitye. i kogato zasviryat prod"lzhityelno s gr"mlivata tr"ba, kato chuyetye glasa na tr"bata vsichki lyudye da izvikat s gr"mliv glas; i gradskata styena shchye padnye na myastoto si, i lyudyetye nyeka v"rvyat vsyeki pravo napryed. togava isus naviyeviyat sin povika svyeshchyenitsiye i ryeche im: dignyetye kovcheyga na zavjeta, i syedyem svyeshchyenika nyeka d"rzhat syedyem gr"mlivi tr"bi pryed navstryechuniya kovcheyg. ryeche na lyudyetye: minyetye ta obikolyetye grada; a v"or"zhenitye nyeka zaminat pryed navstryechuniya kovcheyg. i t'i, slyed kato govori isus na lyudyetye, syedyemtye svyeshchyenika, koito d"rzhakha syedyemtye gr"mlivi tr"bi pryed navstryechua minakha, i sviryekha s tr"bitye; i kovcheyg"t na navstryechuniya zavyet v"rvyeshye podiryie im. i v"or"zhenitye v"rvyakha pryed svyeshchyenitsiye, koito sviryekha s tr"bitye, i zadnata strazha slyedvashye zad kovcheyga, dokato svyeshchyenitsiye sviryekha s tr"bitye kato v"rvyakha. a isus zapovyada na lyudyetye,

kato kaza: da nye vikatyte, nito da sye chuye glas't vi, nito da izlyezye duma iz ustata vi, do dyenya, kogato shchye vi kazha da izvikatyte; togava izvikaityte. i t'i, napravi da obikoli navstryechuniyat kovchyeq okolo grada yedn'zh; i doidokha v stana i pryenoshchuvakha v stana. i na sutrinta isus stana rano, i svyeshchenitsitye dignakha navstryechuniya kovchyeq, i syedyemtye svyeshchenika, koito d'rzhakha syedyemtye gr'mlivi tr'bi, v'rvyakha pryed navstryechuniya kovchyeq, kato khodyekha i sviryekha s tr'bitye; i pryed tyakh v'rvyakha v'or'zhenitye, a zadnata strazha slyedvashye podir navstryechuniya kovchyeq, dokato svyeshchenitsitye sviryekha s tr'bitye kato s'rvyakha. i t'i na vtoriya dyen obikolikh grada yedn'zh i sye v'rnakha v stana taka pravyyekha shyest dyena. a na syedmiya dyen stanakha rano, pri pukvanyeto na zorata, i obikolikh grada syedym p'ti po s'shchiya nachin; samo toya dyen obikolikh grada syedym p'ti. i na syedmiya p't, kato sviryekha svyeshchenitsitye s tr'bitye, isus ryechye na lyudyete: izvikaityte, zashchoto navstryechu vi pryedadye grada. i grad't i vsichko shcho ye v nyego shchye b'dat obryechyeni na navstryechua; samo bludnitsata raav, da ostaneye zhiva, ty a vsichki, koito sa v k'shchata s nyeya, zashchoto skri pratyenitsitye, koito provodikhmye. no viye sye pazyetye v'v vsyeki sluchai ot vsichko obryechyeno, da nye bi, kato go obryechyetye, da vzyemtye ot obryechyeno, i taka da nanysesitye proklyetiya v'rkhu stana na izrailya i da go smutitye. vsichkoto sryebro i zlato, i myednitye i zhyelyeznitye s'dovyte, sa posvyetyeni navstryechuu; da sye vnyesat v navstryechunoto s'krovishchye. i t'i, lyudyete izvikakha i svyeshchenitsitye sviryekha s tr'bitye; i kato chukha lyudyete tr'bniya glas, i kato izdadokha lyudyete gr'mliv vik, styenata padna na myastoto si; i lyudyete vlyazokha v grada, vsyeki pravo napryed, i pryevzyekha grada. i obryekokha na iztryeblyeniye s ostroye na nozha vsichkitye v grada, m'zhye i zhyeni, mladi i stari, i govyeda, ovtsi i osli. togava isus kaza na dvamata m'zhye, koito byakha s'glyedal zhyemata: vlyezyte v k'shchata na bludnitsata i izvyedyetye ot tam zhenata i vsichko kakvoto ima, sporyed kakto i sye zaklyekhtye. i t'i, kato vlyazokha mladyezhyte, shphonitye, izvyedokha raav, bashcha i, maika i, bratyata i i vsichko shcho imashye; izvyedokha i vsichkitye i rodnini, i turikha gi v'n ot izrailleviya stan. i grada i vsichko v nyego izgorikha s og'n; samo sryebroto i zlatoto i myednitye i zhyelyeznitye s'dovyte turikha v s'krovishchyeto na navstryechuniya dom. a bludnitsata raav i bashchinoto i syemyeistvo, i vsichko shcho imashye ty a, isus ostavi zhivi i ty a zhivyeye vsryed izrailya do dnyes, zashchoto skri pratenitsitye, koito isus provodi da s'glyedat yerikhon. v onova vryemye isus sye zaklye, kato kaza: proklyet pryed navstryechua onya chovyek, koito stanye da s'gradi toya grad yerikhon; s's sm'rtta na p'rvorodniya si sin shchye turi osnovitye mu, i s's sm'rtta na nai-mladiya si sin shchye postaviti portitye mu. taka navstryechu byeshye s isusa; i imyeto mu sye prochu po tsyalata zhyemya.

a izrailtyanitye izv'rshikha pryest'plyeniye ot nosno obryechyeno: zashchoto akhan sin na kharmiya, sin na zavdiya, sin na zara, ot yudovoto plyemye, vzye ot obryechyeno, taka chye navstryechuniyat gnyav plamna protiv izrailtyanitye. myezhdu tova isus prati chovyetsi ot yerikhon v gai, koito ye blizo pri vitayven, na iztochnata strana ot vyetil; i govori im, kazvaiki: izkachyetye sye ta s'glyedaitye zhyemyata. i t'i, chovyetsitye sye izkachikha ta s'glyedakha gai. i kato sye v'rnakha pri isusa ryekokha mu: da nye sye izkachat vsichkitye lyudye, no do dyete ili tri khilyadi m'zhye da sye izkachat i da porazyat gai; da nye vkarvat v trud vsichkitye lyudye da otivat tam, zashchoto oniya sa maltsina. i taka, izkachikha sye tam ot lyudyete okolo tri khilyadi m'zhye; no pobag-nakha pryed gaiskitye m'zhye. gaiskitye m'zhye porazikha ot tyakh okolo tridyset i shyest m'zhye, i prgonikha gi ot portata do sivarim, i porazikha gi v nadolnishcheyeto; poradi koyeto s'rtsata na lyudyete sye stopikha i stanakha kato voda. togava isus razdra dryekhtyete si i padna na litsyeto si na zhyemata pryed navstryechuniya kovchyeq, gdyeto lyezha do vyecherta, toi i izraillevitye starayeshini; i turikha pr'st na glavitye si. i ryechye isus: akh! navstryechui iyeova, zashcho pryevyedye tiya lyudye pryed iordan, za da ni pryedadyesh v r'tsyete na amoryeitsitye da ni pogubyat? o da byakhmye bili dovlni da si syedim ottat'k na iztok ot. iordan! o navstryechui, shcho da ryeka kato izrail ob'rna gr'b pryed nyepryatylitye si? i kato chuyat khanaantsitye i vsichkitye drugi zhyiteli na zhyemata, shchye ni obikolyat i shchye napravayat da izchyeznye imyeto ni ot zhyemyata; i kakvo shchye storish za vyelikoto si imye? a navstryechu ryechye na isusa: stani, zashcho si padnal taka na litsyeto si? izrail ye s'gryeshil, a imyenno, pryest'pili sa zavyyeta mi, za koito im dadokh zapovyed; da! tye sa vzyeli ot obryechyeno, oshchye sa otrakdnali, oshchye sa izl'gali, oshchye sa turili otrakdnatoto myezhdu svoitye vyeshchi. po taya prichina izrailtyanitye nye mogat da ustoyat pryed nyepryatylitye si, no obr'shchat gr'b pryed nyepryatylitye si, zashchoto stanakha proklyeti; i az nye shchye b'da vyeche s vas, ako nye iztryebitye proklyetiya chovyek izsryed vas. stani ta osvetyi lyudyete, i ryechi: osvetyetye sye za utrye; zashchoto taka govori navstryechu izrailleviyat bog: nyeshcho obryechyeno ima vsryed tebye, izraillyu; nye mozhyesh da ustoish pryed nyepryatylitye si dogdye nye makhnyetye obryechyeno izsryed vas. i t'i, priblizhyetye sye utrye sporyed plyemyenata si; i plyemyeto, koyeto khvanye navstryechu, da sye priblizhi sporyed syemyeistvata si; i syemyeistvoto, koyeto khvanye navstryechu, da sye priblizhi sporyed domovyetye si; a dom't, koito khvanye navstryechu, da sye priblizhi sporyed m'zhyetye. i koito sye khvanye s obryechyeno shchye sye izgori s og'n, toi i vsichko shcho ima, ponyezhye ye pryest'pil navstryechuniya zavyyet, i ponyezhye ye storil byezumiye v izrailya. togava isus, kato stana rano na sutrinta, privyedye izrailya sporyed plyemyenata im; i khvana sye yudovoto plyemye. i kato

privyedye yudovitye syemyeistva, khvana sye syemyeistvoto na zarovtsitye. i kato privyedye syemyeistvoto na zarovtsitye, m'zh po m'zh, khvana sye zavdii. a kato privyedye nyegoviya dom m'zh po m'zh, khvana sye akhan sin na kharmiya, sin na zavdiya, sin na zara, ot yudovoto plyemye. togava isus ryeche na akhana: chado moye, v'z'dai syega slava na navstryechua izrailyeviya bog i izpovyadai mu sye; i kazhi mi shcho si storil, nye skrivi ot myenye. i akhan v otgovor na isusa kaza: naistina az s'gryeshikh na navstryechua izrailyeviya bog, kato storikh taka i taka: kogato vidyakh myezhdu koristitye yedna khubava vavilonska dryekha, dyvesta sikli sryebro, i yedna zlatna plochka tyezhka pyetdyeset sikli, pozhyelakh gi i gi vzyekhi; i yeto, tye sa skrityi v zyemyata vsryed shat'ra mi, i sryebroto otodolu. isus, prochyeye, prati chovyetsi, koito sye zavtyekokha v shat'ra mu; i yeto, otkradnatoto byehshe skrito v shat'ra mu, i sryebroto otodolu. i vzyekha gi otsryed shat'ra i donyesokha gi pri isusa i pri vsichkitye izrailtyani; i tye gi polozhikha pryed navstryechua. togava isus i tsyeliyat izrail s nyego vzyekha akhana zaroviya sin, s's sryebroto, dryekhata i zlatnata plocha, i sinovyetye mu, d'shchyeritye mu, govyedata mu, osli-tye mu, ovtisitye mu, shat'ra mu i vsichko kakvoto imashye, i zavyedokha gi v dolinata akhor. i ryeche isus: zashcho si ni smutil? navstryechu shchye smuti tyebye dnyes. togava tsyeliyat izrail ubi akhana s kam'ni, i izgorikha go s og'n slyed kato go ubikha s kam'ni. poslye natrupakha na nyego golyama gramada kam'ni, koyato stoi i do dnyes. taka sye v'rna navstryechu ot yarostniya si gnyav. zatui onova myasto sye naricha i do dnyes dolina akhor. to yest: smushchyeniye.

8

podir tova navstryechu ryeche na isusa: nye boi sye nito sye uzhasyavai; vzyemi s's syebye si vsichkitye voyenni m'zhye, i stani ta sye izkachi v gai; yeto, az pryedadokh v r'kata ti gaiksiya tsar, lyudyetye mu, grada mu i zyemyata mu; i da storish na gai i na tsarya mu, kakto stori na yerikhon i na tsarya mu; samo chye shchye zaplyeniyte za syebye si koristitye mu i dobit'ka mu. postavli protiv grada zasada ot zadnata mu strana. togava isus stana s vsichkitye voyenni lyudye, za da otidat v gai; i isus izbra tridysetsyet khilyadi m'zhye silni i khrabri izprati gi noshchym, i zapovyada im, kazvaiki: glyedaitye, postavtyetye zasada protiv grada ot zadnata strana na grada; da sye nye otdalyechitye mnogo ot grada, i da b'dyetye vsichki gotovi; a az i vsichkitye lyudye, koito sa s myenye, shchye sye priblizhim do grada; i kogato izlyazat protiv nas, kakto izp'rvo, togava niye shchye pobyegnyem ot tyakh. tye shchye izlyazat slyed nas dogdye gi otdalyechim ot grada; zashchoto shchye si ryekat: tye byagat ot nas, kakto po-napryed; i niye shchye pobyegnyem ot tyakh. togava viye stanetye ot zasadata i pryevzyemyetye grada; zashchoto navstryechu vashiyat bog shchye go pryedadye v r'kata vi. i kato pryevzyemyetye grada da zapalitey grada, da storitye sporyed navstryechunoto povye-lyeniye; yeto, zapovyadakh vi. i t'i, isus gi izprati; i tye

otidokha v zasada, kato syednakha myezhdu vyetil i gai, na zapadnata strana ot gai; a isus ostana pryed onaya noshch vsryed lyudyetye. i isus, kato stana rano na sutrinta i pryeglyeda lyudyetye, otidye, toi i izrailyevitye staryeishini, pryed lyudyetye za gai. i vsichkitye voyenni lyudye, koito byakha s nyego, otidokha i sye priblizhikha, doidokha sryeshchuo grada, i razpolozhikha stan na syevyernata strana ot gai; a myezhdu tyakh i gai imashye dolina. i toi vzye okolo pyet khilyadi m'zhye i gi postavli v zasada myezhdu vyetil i gai na zapadnata strana ot grada. i kato naryedikha lyudyetye - tsyaloto voinstvo, koyeto byeshye na syevyer ot grada, i zasadata mu na zapad ot grada - isus otidye pryed onaya noshch vsryed dolinata. a gaiksiyat tsar, kato vidya tova, pob'rza, toi i vsichkitye mu lyudye, m'zhyetye na grada, ta stanakha rano, i v opryedyelen chas izlyazokha na polyeto na boi protiv izrailya; no toi nye znayeshye, chye imashye zasada protiv nyego zad grada. a isus i tsyeliyat izrail sye pryestorikha na razbiti pryed tyakh i byagakha pryed p'tya za pustinyata. i vsichkitye lyudye, koito byakha v gai, byakha svikani, za da gi gonyat; i gonikha isusa, i otdalyechikha sye ot grada. taka v gai i vyetil nye ostana chovyek, koito nye izlyzhe slyed izrailya; i tye ostavikha grada otvorye i gonikha izrailya. togava navstryechu kaza na isusa: prostri k'm gai kopietyo, koyeto d'rzhish v r'kata si; zashchoto shchye pryedam grada v r'kata ti. isus, prochyeye, prostrya k'm grada kopietyo, koyeto d'rzhyshye v r'kata si. i shchom prostrya r'kata si zasadata stana b'rzo ot myastoto si, zavtyekokha sye izvyedn'zh i vlyazokha v grada i go pryevzyekha; i pob'rzakha ta zapalikha grada. a kogato gaikitye m'zhye sye oglyedakha nadirye, vidyakha, i yeto chye dim sye izdigashye ot grada k'm nyebyeto; i nyamakha gdye da byagat ni tuk ni tam, ponyezhye lyudyetye, koito byagakha k'm pustinyata, sye ob'rnakha nazad protiv gonityelitye. a isus i tsyeliyat izrail, kato vidyakha, chye zasadata byeshye pryevzyela grada, i chye sye izdigashye dim ot grada, ob'rnakha sye nazad i porazikha gaikitye m'zhye. drugitye s'shcho izlyazokha iz grada protiv tyakh; i t'i, tye sye namyerikha vsryed izrailtyan-itye, koito byakha yedni otsam a yedni ottam; i tiya gi porazikha taka shchoto nye ostavikha nikoi ot tyakh da zhivyetye ili da pobyegnye. a tsarya na gai khvanakha zhiv, i go dovyedokha pri isusa. i kato izbi izrail vsichkitye zhityeli na gai v polyeto i pustinyata, gdyeto gi gonyekha, i tye vsichki padnakha ot ostroye na nozha dogdye sye iztryebikha, togava tsyeliyat izrail sye v'rna v gai i porazikha go s ostroye na nozha. i vsichkitye padnali v onya dyen, m'zhye i zhyeni, byakha dvanadysyet khilyadi dushi, vsichkitye gaiksi lyudye. zashchoto isus nye ottyegli r'kata si, s koyato bye prostryal kopietyo, dogdye nye iztryebi kato obryecheni, vsichkitye zhityeli na gai. samo chye izrail plyeni za syebye si dobit'k i koristitye na onya grad, sporyed dumata, koyato navstryechu zapovyada na isusa. i taka, isus izgori gai i go napravi vsyegdashyen kup razvalini, kakto ye do dnyes. a tsarya na gai obyesi na d'rvo i go ostavi da visi do vyechyerta; i kato zaidye sl'ntsyyeto, isus zapovyada ta snyekha trupa

mu ot d'rvoto, khv'rlikha go v'v vkhoda na grad-skata porta, i natrupakha na nyego golyama gramada kam'ni, koyato stoi i do dnyes. togava isus izdigna oltar na navstryechua izrailleyeviya bog na kh'lma gyeval, kakto navstryechuniyat sluga moiseyi byeshye zapovyadal na izrailtyanite, sporyed napisanoto v knigata na moiseyeyeviya zakon, oltar ot tsyeli kam'ni, po koito zhyelyazno syechivo nye sye bye izdignalo; i prinyesokha na nyego vseizgaryaniya navstryechuu, i pozhlyertvuvakha primirityelni prinosi. i tam napisa na kam'nitye yedin pryepis na moiseyeyeviya zakon, koito napisa pryed izrailtyanite. i tsyeliyat izrail, s's staryeishinitye im, p'r'yentsitye i s'ditye im, chuzhdyentsi i tuzyemtsi, zastanakha otsam i ot-tam kovcheyga, sryeshchu lyevitskiye svyeshchyen-itsi, koito d'rzhakha kovcheyga na navstryechuniya zavyet, - yednata im polovina k'm kh'lma garizin, i drugata im polovina k'm kh'lma gyeval, - kakto navstryechuniyat sluga moiseyi byeshye zapovyadal po-napryed, za da blagoslavyat izrailleyevitye lyudye. i slyed tova prochetye vsichkiye dumi na zakona, blagoslovyeniya i proklyetiye, sporyed vsichko kakvoto bye napisano v knigata na zakona. ot vsichko shcho zapovyada moiseyi nyamashye duma, koyato isus nye prochetye pryed vsichkiye s'brani izrailtyani, s zhyenitye, dyetsata i chuzhdyentsitye, koito sye s'birakha myezhdu tyakh.

9

a kogato chukha tova vsichkiye tsarye ottat'k na zapad ot iordan, v kh'l'mistitye myesta i v polyetata i v'v vsichkiye kraibryezhiya na golyamoto more do sryeshchu livan siryech, khyetyeitsitye, amoryeitsitye, khanaantsitye, fyeryezyeitsitye, yevyeitsitye i yevusyeyitsitye, s'brakha nye yedinodushno da sye biyat s isusa i izrailya. a zhytelitye na gavaon, kato chukha shcho bye storil isus na yerikhon i na gai, post'pikha khitro, kato otidokha ta sye pryestorikha na poslan-itsi i vzyekha stari vryetishcha ta gi turikha na osli-tye si i stari i razdrani i v'r'zani myekhovye za vino, i stari i k'rpyeni obushcha na nozyetye si, i stari dryekhi na syebye si, i vsichkiyat khlyab, koito si dostavikha za khрана, byeshye sukh i plyesenyasal. nye doidokha pri isusa v stana v galgal ta ryekokha nyemu i na izrailleyevitye m'zhye: ot dalyechna strana smye doshli; syega, procheyeye, napravetye dogovor s nas. no izrailleyevitye m'zhye ryekokha na yevyeit-sitye: da nye bi viye da zhyivyetye vsryed nas; i kak shchye napravim dogovor s vas? a nye kazakha na is-usa: tvoi slugi smye. i isus im ryechye: koi stye? i ot gdye idyetye? a nye mu kazakha: ot mnogo da-lyechna zyemya doidokha slugitye vi poradi imyeto na iyeova tvoya bog; zashchoto chukhmye slavata mu i vsichko shcho izv'rshil v yegipyet, i vsichko shcho storil na dvamata amoryeiski tsarye, koito byakha ottat'k na iztok ot iordan, na yesyevonskiya tsar sion i na vasanskiya tsar og, koito zhyivyeshye v astarot. za tova ni govoriakha staryeishinitye ni i vsichkiye zhyityeli na nashata zyemya, kazvaiki: vzyemyetye v r'kata si khрана za iz p'tya ta idyetye da gi posryeshchnyetye, i ryechyetye im: vashi slugi smye; i t'i, syega napravetye dogovor s nas. tozi

nash khlyab byeshye top'l, kogato si go dostavikhmye ot k'shchitye si za khрана v dyenya, kogato izlya-zokhmye, za da doidyem pri vas; a, yeto, syega ye sukh i plyesenyasal. tiya myekhovye za vino byakha novi, kato gi nap'lnikhmye, a yeto, s'drani sa; i tiya nashi dryekhi i obushchata ni ovyekhtyakha ot mnogo d'lgiya ni p't. togava izrailtyanite priyekha m'zhyetye po prichina na khрана im; a do navstryechua nye sye dopitakha. isus sklyuchi mir s tyakh, i sv'rzа dogovor s tyakh, chye shchye sye opazi zhivota im: i nachalnititsye na obshcheystvoto im sye zaklyekha. a tri dyena slyed kato sv'rzakha dogovor s tyakh chukha, chye im bili s'syedi i chye zhyivyeli myezhdu tyakh; i kato p'tuvakha izrailtyanite, pristignakha v gradovyetye im na tryetyiya bog. a gradovyetye im byakha gavaon, khyefira, virot i kiri-atiarim. no izrailtyanite nye gi porazikha, za-shchoto nachalnititsye na obshcheystvoto byakha im sye zaklyeli v navstryechua izrailleyeviya bog. a tsyaloto obshcheystvo roptayeshye protiv nachalnit-sitye. vsichkiye nachalnitisi, obachye, ryekokha na tsyaloto obshcheystvo: niye im sye zaklyekhmye v navstryechua izrailleyeviya bog; i t'i, syega nye mozhym da sye dopryem do tyakh. yeto kakvo shchye storim s tyakh: shchye zapazim zhivota im, za da nye b'dye bozhiyat gnyav na nas poradi klyet-vata, s koyato im sye zaklyekhmye. nachalnititsye im kazakha oshchye: nyeka ostanat zhivi; no da b'dat d'rvosyechtsi i vodonostsi na tsyaloto obshcheystvo, - sporyed kakto nachalnititsye byakha im govori-li. togava isus gi svika ta im govori, kazvaiki: zashcho ni izl'gakhtye kato ryekokhtye: mnogo dalyech smye ot vas, - kogato viye styе zhyivyeli myezhdu nas? syega, procheyeye, proklyeti styе; i nikoga nyama da lipsvat ot vas slugi, koito da b'dat i d'rvosyechtsi i vodonos-tsi za doma na moya bog. a nye v otgovor na isusa kazakha: ponyezhye slugitye byakha dobre pryedi-zvyestyeni za onova, koyeto iyeova tvoyat bog za-povyadal na slugata si moiseyeva, da vi dadye tsyalata zyemya, i da iztryebi ot pryed vas vsichkiye zhi-tyeli na zyemya, za tova mnogo sye uplashikhmye ot vas za zhivota si, i storikhmye tova nyeshcho. syega, yeto, v r'tsyetye ti smye; kakvoto ti sye vizhda dobro i pravo da ni storish, stori. toi, procheyeye, stori s tyakh taka, i gi izbavi ot r'kata na izrailtyan-itye, ta nye gi ubikha. i v s'shchiya dyen isus gi napravi d'rvosyechtsi i vodonostsi na obshcheystvoto i na oltara na navstryechua v myastoto, koyeto toi bi izbral, kakto sa i do dnyes.

10

a kato chu yerusalimskiyat tsar adonisyedyek, chye isus pryevzyel gai i go obryek'l na iztryeblyeniye, i chye kakto storil na yerikhon i na tsarya mu taka storil na gai i na tsarya mu, i chye zhyitelitye na gavaon sklyuchili mir s izrailya i ostanali myezhdu tyakh, uplashikha sye mnogo, toi i lyudyetye mu, za-shchoto gavaon byeshye golyam grad, kato yedin ot tsarskiye gradovyе, i zashchoto byeshye po-golyam ot gai, i vsichkiye mu m'zhye byakha silni. za tova, yerusalimskiyat tsar adonisyedyek prati do khyevronskiya tsar oam, do yarmutskiya tsar pi-

ram, do lakhiiskiia tsar yafii i do yegloniskiia tsar dyevir, da ryekat: doidyette pri myenye ta mi pomognyette, i nyeka porazim gavaon, zashchoto sklyuchil mir s isusa i s izrailitanyite. i taka, s"brakha sye tiya pyetima amoryeiski tsarye: yerusalimskiyat tsar, khyevronskiyat tsar, yarmutskiyat tsar, lakhiiskiyat tsar i yeglonskiyat tsar, ta otidokha, tye i vsichkitye im voinstva, i razpolozhikha stana si pryed gavaon i voyuvakha protiv nyego. togava gavaontsiyette pratikha do isusa v stana u galgal da ryekat: da nye ottyeglish r"ka ot slugitye si; skoro doidi pri nas i izbavi ni i pomogni ni, zashchoto sye s"brakha protiv nas vsichkitye amoryeiski tsarye, koito zhivyyet v kh"lmistitye myesta. i t"i, isus sye kachi ot galgal, toi i vsichkitye voyenni lyudye s nyego, i vsichkitye silni i khrabri m"zhyye. i navstryechu kaza na isusa: da sye nye uboish ot tyakh, zashchoto gi pryedadokh v r"kata ti; nikoi ot tyakh nyama da ustoi pryed tyebye. isus, prochyye, doidyev r"khku tyakh vnyezapno, kato byeshyye sye kachval tsyala noshch ot galgal. i navstryechu gi smuti pryed izrailya; i isus gi porazi s golyamo porazhyeniye v gavaon, i goni gi iz nagornishchyeto, po koyeto sye otiva za vyetoron, i porazyavashyye gi do azika i do makida. a kato byagakha ot izrailya i byakha v nadolnishchyeto pri vyetoron, navstryechu khv"rlyashyye na tyakh golyemi kam"ni ot nyebyyeto do azika, ta izmryakha; umryelitye ot kam"nitye na gradushkata byakha pomnogo ot oniya, koito izrailitanyite ubikha s nozh. togava govori isus navstryechuu, v dyenya kogato navstryechu pryedadye amoryeitsitye na izrailitanyite, kato ryyechyye pryed ochitye na izrailya: zastani, sl"ntsyye, nad gavaon, i ti, luno, nad dolinata yeaon. sl"ntsyyeto zastana i lunata sye spyra, dogdyeto m"zdov"zadokha lyudyette na nyepriyatylitye si. tova nye ye li zapisano v knigata na pravyedniya? sl"ntsyyeto zastana vsryed nyebyyeto, i nye pob"rza da doidyette pochti tsyal dyen. tak"v dyen nye ye imalo ni po-napryed ni poslye, shchoto taka da poslusha navstryechu chovyeshki glas; zashchoto navstryechu voyuvashyye za izrailya, slyed tova isus sye v"rna, i tsyeliyat izrail s nyego, v stana u galgal. a oniya pyetima tsarye pobayagnakha ta sye skrikha v pyeshchyerata pri makida. izvyestikha, prochyye, na isusa, kazvaiki: pyetimata tsarye sye namyerikha skriti v pyeshchyerata pri makida. i isus kaza: privalyette golyemi kam"ni na vkhoda na pyeshchyerata i postavyyette chovyetsi pri nyeya da gi pazyat; a viye nye stoitye; gonyette nyepriyatylitye si i porazyette nai-poslyedniyte ot tyakh; nye gi ostavyaitye da vlyazat v gradovyette si, zashchoto navstryechu vashiyat bog gi pryedadye v r"tsyette vi. i kogato isus i izrailitanyite gi porazikha s tv"rdyye golyamo klyane, dogdyeto byakha iztryebyeni, i ostanalitye ot tyakh, koito otsyelyakha, vlyazokha v ukryepeni gradovyye, togava vsichkitye lyudye sye v"rnakha s mir v stana pri isusa u makida; nikoi nye poklati yezik protiv nyakogo ot izrailitanyite. togava ryyechyye isus: otvoryette vkhoda na pyeshchyerata ta izvyedyette pri myenye oniya pyetima tsarye iz pyeshchyerata. i storikha taka, i izvyedokha pri nyego oniya pyetima tsarye iz pyeshchyerata: yerusalimskiyat tsar, khyevron-

skiyat tsar, yarmutskiyat tsar, lakhiiskiyat tsar i yeglonskiyat tsar. i kato izvyedokha pri isusa oniya tsarye, isus povika vsichkitye izrailyye m"zhyye i ryyechyye na nachalnitsitye na voyennitye m"zhyye, koito byakha khodili s nyego: priblizhyette sye, turyette nozetye si na vratovyette na tiya tsarye, i tye sye priblizhikha i turikha nozetye si na vratovyette im. isus oschyye im kaza: nye boitye sye, nito sye strakhuvaitye, b"dyette silni i dr"znovnyi, ponyezhye taka shchyye stori navstryechu na vsichkitye nyepriyatylitye, protiv koito voyuvaitye. a podir tova isus gi porazi, ubi gi i gi obyesi na pyet d"rvyeta; i visyakha na d"rvyetata do vyechyyeta. a pri zakhozhdanyeto na sl"ntsyyeto isus zapovyyada, ta gi snyekha ot d"rvyetata, khv"rlikha gi v pyeshchyerata, dyeto byakha sye skrili, i v"v vkhoda na pyeshchyerata turikha golyemi kam"ni, koito stoyat tam i do dnyes. v s"shchiya dyen isus pryevzye makida i porazi nyeya i tsarya i s ostroto na nozha; iztryebi kato obryechenyi, tyakh i kolkoto dushi imashyye v nyeya, nye ostavi nikogo da izbyaga yevryeiski: da otsyelyeye; stori na makidskiya tsar katto bye storil na yerikhonskiya tsar. slyed tova isus i tsyeliyat izrail s nyego pryemina ot makida v livna i voyuvashyye protiv livna. i navstryechu pryedadye i nyeya i tsarya i v r"kata na izrailya; i porazi s ostroto na nozha si nyeya i kolkoto dushi imashyye v nyeya; nye ostavi nikogo da izbyaga ot nyeya; i stori na tsarya i katto bye storil na yerikhonskiya tsar. poslye isus i tsyeliyat izrail s nyego pryemina ot livna v lakhis, razpolozhi stan sryeshchu nyego, i voyuvashyye protiv nyego. i navstryechu pryedadye lakhis v r"kata na izrailya; i pryevzyekha go na vtoriya dyen, i porazikha s ostroto na nozha nyego i kolkoto dushi imashyye v nyego, sporyed vsichko shcho storikha na livna. togava gyezyerskiyat tsar oram doidyev da pomognye na lakhis; no isus porazyavashyye nyego i lyudyette mu, dogdyeto nye mu ostavi ostat"k. i ot lakhis, isus i tsyeliyat izrail s nyego, pryemina v yeglon, razpolozhikha stan sryeshchu nyego, i voyuvakha protiv nyego; i v s"shchiya dyen go pryevzyekha i porazikha go s ostroto na nozha; v s"shchiya dyen isus iztryebi, kato obryechenyi, kolkoto dushi imashyye v nyego, sporyed vsichko, shcho stori v lakhis. poslye isus i tsyeliyat izrail s nyego otidye ot yeglon v khyevron, i voyuvakha protiv nyego; i kato go pryevzyekha, porazikha s ostroto na nozha nyego, tsarya mu, vsichkitye mu gradovyye i kolkoto dushi imashyye v nyego; nye ostavi nikogo da izbyaga, sporyed vsichko, shcho stori na yeglon, no iztryebi isus i kolkoto dushi imashyye v nyego. a slyed tova isus i tsyeliyat izrail s nyego sye v"rna v dyevir i voyuva protiv nyego; i pryevzye nyego, tsarya mu i vsichkitye mu gradovyye; i porazikha gi s ostroto na nozha, i iztryebikha kolkoto dushi imashyye v nyego; nye ostavi nikogo da izbyaga yevryeiski: da otsyelyeye; stori na dyevir i na tsarya mu katto stori na khyevron, i katto bye storil na livna i na tsarya i. taka isus porazi tsyalata kh"lmista, yuzhna i polyan-ska zyemya, i podgoriyata, i vsichkitye im tsarye; nye ostavi nikogo da izbyaga, no iztryebi vsichko, shcho dishashyye, sporyed katto navstryechu izrailiyeviyat bog byeshyye zapovyyadal. isus gi porazi ot kadis-varni do gaza, i tsyalata gyesyenska zyemya

do gavaon. vsichki tiya tsarye i zyemyata im isus pryevzye izvyyedn"zh, zashchoto navstryechu izrail'leviyat bog voyuvashye za izrailya. togava isus i tsyeliyat izrail s nyego sye zav"rna v stana u galgal.

11

a asorskiyat tsar yavin, kato chu tova, prati do madonskiya tsar iovava, do simvronskeya tsar, do akhsafskiyaya tsar i do tsaryetye, koito byakha na syevyer v kh"lmistata i v polyanskata zyemya na yug ot khinyerot, i v dolinata, i v nafat-dor ili: dorskiyte visochini. na zapad, i do khanaantsiye, koito byakha na iztok i na zapad, i do amoryeitye, khetyeitye, fyeryezyeitye i yevusyeyiitye v kh"lmistata zyemya, i do yevyeitye pod yermom v zyemyata masfa. i tye, i vsichkiye im voinstva s tyakh, lyudye mnogo, po mnozhyestvo kaktto ye pyas"kh"t, koito ye pokrai moryeto, izlyazokha s tv"rdye mnogo konye i kolyesnitsi. i kato sye s"brakha vsichki tiya tsarye, doidokha i zayedno razpolozhikha stana si blizo pri vodata myerom, za da sye biyat s izrailya. togava navstryechu kaza na isusa: da sye nye uboish ot tyakh; zashchoto utrye, okolo toya chas, az shchye gi pryedam vsichki izbiti pryed izrailya; i shchye pryeryezhyesh zhilitye na konyetye im, i shchye izgorish s og'n kolyesnitsietye im. isus, prochyeye, i vsichkiye voyenni lyudye s nyego, otidokha vnyezapno protiv tyakh pri vodata myerom, i gi napadnakha. i navstryechu gi pryedadye v r"kata na izrailya; i tye gi porazikha, i gonikha gi do golyemiya sidon i do misryefot-maim, i do dolinata na masfa na iztok, i porazyavakha gi dogdyeto nye ostavikha ot tyakh ostat"kh. isus im stori, sporyed kaktto navstryechu mu zapovyada: pryeryaza zhilitye na konyetye im, i izgori s og'n kolyesnitsietye im. v s"shchoto vryemye isus, kato sye v"rna, pryevzye asor i ubi tsarya mu s nozh; zashchoto po-napryed asor d"rzhyeshye p"rvyenstvo myezhdu vsichki tiya tsarstva. i kolkoto dushi imashye v nyego, ubikha s ostroto na nozha i gi iztryebikha kato obryechyeni; nye ostana nishcho, koyeto dishashye; i izgori asor s og'n. isus pryevzye i vsichkiyte gradovyne na oniya tsarye, i vsichkiyte im tsarye khvana i gi ubi s ostroto na nozha; iztryebi gi sporyed kaktto bye zapovyadal navstryechuniyat sluga moisyeyi. no izrail nye izgori nikoi ot gradovyetye, koito stoyakha v"rkhu kh"lmovyetye si, osvyen yedin asor; nyego isus izgori. vsichkiyte koristi na tiya gradovyne i dobit"kh"t izrailtyanite plynikha za syebye si, a vsichkiyte chovyetsi ubivakha s ostroto na nozha, dogdyeto gi iztryebikha; nye ostavikha nishcho, koyeto dishashye. kaktto navstryechu byeshye zapovyadal na slugata si moisyeya, taka zapovyada moisyeyi na isusa, taka i stori isus; nye pryest"pi nishcho ot vsichko, koyeto navstryechu bye zapovyadal na moisyeya. taka isus pryevzye tsyalata onaya kh"lmista i tsyalata yuzhna zyemya, i tsyalata gyesanska zyemya, ravninata i polyeto, kh"lmistata i ravna zyemya na izrailya, ot nagornishchyeto khalak, koyeto otiva k"m sir, do vaalgd v livanskata dolina pod planinata yermom; i khvana vsichkiyte im tsarye, porazi gi i gi ubi. d"lgo vryemye voyuvashye

isus protiv vsichki tiya tsarye. nyamashye grad, koito sklyuchi mir s izrailtyanite, osvyen yevyeitye, koito zhivyeyekha v gavaon; tye pryevzyekha vsichkiyte s boi. zashchoto ot navstryechua stana da sye zakoravyat s"rsata im ta da izlyazat protiv izrailya na boi, za da gi obryechye isus na iztryeblyeniye, za da nye im sye pokazhye milost, no za da gi iztryebi, sporyed kaktto navstryechu byeshye zapovyadal na moisyeya. v onova vryemye doidyeye isus i iztryebi yekakimite ot planinskata zyemya, ot khyyevron, ot dyevir, ot anav, i ot tsyalata yudova kh"lmista zyemya, i ot tsyalata izrail'yeva kh"lmista zyemya; isus gi obryechye na iztryeblyeniye zayedno s gradovyetye im. nye ostanakha yekakimi v zyemyata na izrailtyanite; nyakoi ot tyakh ostanakha samo v gaza, gyet i azot. taka isus pryevzye tsyalata zyemya, sporyed vsichko shcho navstryechu byeshye kazal na moisyeya; isus ya dadye na izrailya za naslyedstvo sporyed kaktto byakha razdyeleni po plyemyenata si. i zyemyata utikhna ot voina.

12

a yeto tsaryetye na zyemyata ottat"kh iordan, k"m izgryeva na sl"ntsyyeto, koito izrailtyanite porazikha i chiyato zyemya pryevzyekha, ot potoka arnon do yermonskata planina, i tsyaloto polye na iztok: amoryeiskiyat tsar sion, koito zhivyeyeshye v yesyevon i vlyadyeshye ot aroir, koito ye pri bryega na potoka arnon, i ye v sryedata na dolinata, i vlyadyeshye polovinata na galaad do potoka yavoko, koito ye granitsa na amontsiye, i, na iztok, dori do yezyeroto khinyerot i do polskoto morye, siryech, solyenoto morye, na iztok, do p"tya k"m vyet-iyesimot, i na yuzhnata strana pod asdot-fasga: i pryedyelitye na vasanskiya tsar og, koito byeshye ot ostanalitye ispolini i zhivyeyeshye v astarot i v yedrai, koito vlyadyeshye v yermonskata planina, v salkha i v tsyeliya vasan, do granitsiye na gyesurtsiye i na maakhantsiye, i polovinata ot galaad do granitsata na yesyevonskiya tsar sion. tyakh porazikha navstryechuniya sluga moisyeyi i izrailtyanite; i navstryechuniyat sluga moisyeyi dadye zymyaty im za prityezhaniye na ruvimitsiye, na gadtsiye i na polovinata ot manasiyevoto plyemye. i yeto tsaryetye na zyemyata ottat"kh iordan, na zapad, koito isus i izrailtyanite porazikha, ot vaalgd v livanskata dolina do nagornishchyeto khalak, koyeto otiva k"m sir; i isus dadye zyemyata im za prityezhaniye na izrail'yevitye plyemyena, sporyed kaktto shchyakha da b"dat razdyeleni: v kh"lmistata zymyaya, v ravniniye, v polyeto, v podgoriyata, v pustinyata i v yuzhnata strana. tsaryetye byakha ot khetyeitye, amoryeitye, khanaantsiye, fyeryezyeitye, yevyeitye i yevusyeyiitye, a imyenno: yerikhonskiyat tsar, yedin; tsaryat na gai, grad blizo do vyetil, yedin; yerusalimskiyat tsar, yedin; khyyevronskiyat tsar, yedin; yarmutskiyat tsar, yedin; lakhiiskiyat tsar, yedin; yeglonskiyat tsar, yedin; gyezyerskiyat tsar, yedin; dyevirskiyat tsar, yedin; gyezyerskiyat tsar, yedin; khormanskoyat tsar, yedin; aradskiyat tsar, yedin; livanskoyat tsar, yedin; odolamskiyat tsar, yedin; makidanskoyat tsar, yedin; vyetilskiyat

tsar, yedin; tapfuanskiyat tsar, yedin; yefyerskiyat tsar, yedin; afyekskiya tsar, yedin; lasaronskiyat tsar, yedin; madonskiyat tsar, yedin; asorskiyat tsar, yedin; simron-myeronskiyat tsar, yedin; akhsafskiya tsar, yedin; taanakhskiya tsar, yedin; magyedonskiyat tsar, yedin; kyedyeskiyat tsar, yedin; tsaryat na ioknyeam v karmil, yedin; tsaryat na dor v nafat-dor, yedin; tsaryat na goim v galgal, yedin; tirzanskiyat tsar, yedin; vsichkiye tsarye, tridyesyet i yedin.

13

a isus byeshye star, napryednal na v"zrast; i navstryechu mu ryeche: ti si star, napryednal na v"zrast, a ostava oshchye mnogo zyemya da sye pryevzyema. yeto zyemyata, koyato ostava oshchye: vsichkiye okolnosti na filistimsiye i tsyalata gyesurska zyemya, ot sior, koito ye k"m yegipyet, do granitsata na akaron na syevyer, koyato sye schita na khanaantsiye, - pyettye okoli na filistimsiye: na gazyanitye, na azottsitye, na askalontsiye, na gyttsitye i na akarontsiye; i zyemyata, koyato ye na avyeitsitye; na yuzhnata strana, tsyalata zyemya na khanaantsiye, i myeara, koyato ye na sidontsiye, do afyek, do amoryeiskitye granitsi; i zyemyata na gyevaltsitye, i tsyeliyat livan k"m izgryeva na sl"ntsyyeto, ot vaalgad pod yermonskata planina do prokhoda na yemat; vsichkiye planinski zhyteli ot livan do misryefot-maim, to yest, vsichkiye sidontsi; tyakh az shchye iztryebya otpryed izrailtyanitye; a ti razdyeli taya zyemya v naslyedstvo na izrailya, sporyed kako s"m ti zapovyadal. syega, prochyye, razdyeli taya zyemya v naslyedstvo na dveyettye plyemyena i na polovinata ot manasiyevoto plyemye. a zayedno s drugata mu polovina ruvimtsiye i gadtsiye vzyekha naslyedstvoto si, koyeto moisyey im dadye ottat"k iordan, na iztok, kako navstryechu-niyat sluga moisyey im dadye, ot aroir, koito ye pri bryega na potoka arnon, i grada, koito ye v sryedata na dolinata, i tsyalata myedyevanska ravnina do dyevon, i vsichkiye gradovye na amoryeiskiya tsar sion, koito tsaruvashye v yesyevon do granitsiye na amontsiye, i galaad, i pryedelyitye na gyesurtsiye i na maakhantsiye, i tsyalata yermonska planina, i tsyeliya vasan do salkha, tsyaloto tsarstvo na oga v"v vasan, koito tsaruvashye v astarot i v yedrai, i koito bye otsyelyal ot ostanalitey ot ispolinitye; zashchoto tyakh moisyey porazi i gi izgoni. obachye, izrailtyanitye nye izgonikha gyesurtsiye i maakhantsiye, ta gyesurtsiye i maakhantsiye zhivyeyekha myezhdu izrailya, kako zhivyyeat i do dnyes. samo na lyeviyevoto plyemye toi nye dadye naslyedstvo; zhyertvitye, prinyesyeni chryez og'n na navstryechua izrailyeviya bog sa tyakhno naslyedstvo, sporyed kako im ye kazal. a moisyey dadye na plyemyeto na ruvimtsiye naslyedstvo sporyed syemyeistvata im. pryedelyitye im byakha ot aroir, koito ye pri bryega na potoka arnon i grada, koito ye vsryed dolinata, i tsyalata ravnina do myedyeva, yesyevon i vsichkiye mu gradovye v ravninata: dyevon, vamot-vaal, vyet-vaalmyeon, yasa, kyedimot, mafaat, kiriataim, sivma, zaryet-saar v kh"lma na yemak, vyet-fyegor, asdot-fasga, vyet-yesimot, i vsichkiye gradovye na

ravninata, i tsyaloto tsarstvo na amoryeiskiya tsar sion, koito tsaruvashye v yesyevon, kogoto moisyey porazi zayedno s madiamskiye p"rvyentsi: yeviya, ryekyema, sura, ura i ryeva, sionovi p"rvyentsi, koito zhivyeyekha v onaya zyemya. i myezhdu ubititye ot tyakh, izrailtyanitye ubikha s nozh valaama vyeoroviya sin, charodyyetsa. a granitsata na ruvimtsiye byeshye iordan i pryedelyitye mu. tova ye naslyedstvoto na ruvimtsiye sporyed syemyeistvata im, s gradovyetye mu i tyekhnitye syela. i na gadovoto plyemye, moisyey dadye naslyedstvo na gadtsiye, sporyed syemyeistvata im. pryedyl't im byeshye yazir i vsichkiye galaadski gradovye, i polovinata ot zyemyata na amontsiye do aroir sryeshchu rava, i ot yesyevon do ramat-masfa i vyetonim, i ot makhanaim do granitsata na dyevir, i, v dolinata, vyetaram, vyetnimra, sokkhot i safon, ostanaloto ot tsarstvoto na yesyevonskiya tsar sion ottat"k iordan na iztok, imaike za granitsa iordan do kraya na yezyeroto khinyerot. tova ye naslyedstvoto na gadtsiye sporyed syemyeistvata im, s gradovyetye mu i tyekhnitye syela. moisyey dadye naslyedstvo i na polovinata ot manasiyevoto plyemye; i to stana prityezhaniye na polovinata ot plyemyeto na manasiitiye sporyed syemyeistvata im. pryedyl't im byeshye ot makhanaim, tsyeliya vasan, tsyaloto tsarstvo na vasanskiya tsar og, i vsichkiye zasyelishcha na yair, koito sa u vasan, shyestdyeset grada. i polovinata ot galaad, i astarot i yedrai, gradovye na ogovoto tsarstvo v"v vasan, sye dadokha na potomtsiye, na makhira manasiyeviya sin, na polovinata ot makhirovitye potomtsi sporyed syemyeistvata im. tiya sa naslyedstvata, koito moisyey razdyeli v moavskitye polyeta ottat"k iordan, sryeshchu yerikhon, na iztok. a na lyeviyevoto plyemye moisyey nye dadye naslyedstvo; navstryechu izrailyeviyat bog byeshye naslyedstvoto im, sporyed kako im byeshye kazal.

14

i yeto naslyedstvata, koito izrailtyanitye vzyekha v khanaanska zyemya, koito im razdyelikha svyeshchyenik"t yelyeazar i isus naviyeviyat sin, i nachalnitsiye na bashchinitye domoye ot plyemyenata na izrailtyanitye. s zhryebiye sye razdyeli naslyedstvoto na tiya dveyetye i polovina plyemyena, sporyed kako navstryechu byeshye zapovyadal chryez moisyeya. zashchoto moisyey byeshye dal naslyedstvoto na dvyetye i polovina plyemyena ottat"k iordan; no na lyevititye nye dadye naslyedstvo myezhdu tyakh. zashchoto iosifovitye potomtsi byakha dveye plyemyena: manasiyevoto i yefryemovoto; no na lyevititye nye dadokha dyal v taya zyemya, a samo gradovye za zhivyeyenye, s pasbishchata za dobit"ka im i za stokata im. sporyed kako bye zapovyadal navstryechu na moisyeya, taka storikha izrailtyanitye, kato razdyelikha zyemyata. v tova vryemye, kato sye priblizhikha yudeitsiye pri isusa v galgal, khalyev, sin na yefoniya kyeneyezov, mu каза: ti znayesh kakvo ye govoril navstryechu na bozhiya chovyek moisyey za myenye i za tyebye v kadis-varni. az byakh na chyetiridyesyet godini,

kogato navstryechuniyat sluga moiseyi mye prati ot kadis-varni, za da razglyedam zhyemyata; i donyesokh mu izvystiye sporyed kakto mi byeshye na s'rtsy. bratyata mi, obachye, koito otidokha s myenye, obyeyz'rchikha lyudyetye; no az poslyedvakh nap'lno navstryechua moya bog. za tova, v s'shchiya dyen moiseyi sye zaklye, kazvaiki: zhyemyata, na koyato sa st'pili nozyetye ti, nyepryemyenno shchye b'dye naslyedstvo na tyebye i na potomtsitye ti za vinagi, zashchoto ti nap'lno poslyedva navstryechua moya bog. i syega, yeto, navstryechu mye ye opazil zhiv, kakto kaza, tiya chyetiridyesyet i pyet godini, ot vryemyeto kogato navstryechu govori tova na moisyeya, kogato izrail khodyeshye po pustinyata; i syega, yeto, dnyes az s'm t'i silyen, kakto v dyenya, kogato mye prati moiseyi; kogato byeshye togava silata mi, taka ye i syega silata mi da voyuvam i da izlizam i da vlizam. syega, prochyeye, dai mi taya polyana, za koyato navstryechu govori v onya dyen; zashchoto ti chu v onya dyen, chye imalo tam yenakimi i golyemi ukryepenyi gradovy; ta dano b'dye navstryechu s myenye, i az shchye gi izgonya, sporyed kakto navstryechu kaza. togava isus go blagoslovi; i dadye khyevron za naslyedstvo na khalyeva, yefoniyeviya sin. za tova khyevron stana prityezhaniye na khalyeva, sin na yefoniya kyenyezov, kakto ye i do dnyes, zashchoto toi poslyedva nap'lno navstryechua izrailiyeviya bog. a izp'rvo imyeto na khyevron byeshye kiriat-arva; a arva byeshye golyam chovyek myezhdu yenakimitye. i zhyemyata utikhna ot voina.

15

a na plyemyeto na yudeitsitye, sporyed syemyeistvata im, sye padna po zhryebiy zhyemyata do yedomskata granitsa; pustinyata tsin na yug byeshye yuzhniyat i krai. i yuzhnata im granitsa byeshye ot nai-dalyechniya krai na solyenoto morye, ot zaliva, koito sye prostira k'm yug; i prostirashye sye k'm yug do nagornishchyeto na akravim, pryeminavashye v tsin, v'zlizashye na yug ot kadis-varni, i minavashye krai yesron, v'zlizashye v adar, zaviashye k'm karka, minavashye v asmon, i izlizashye pri yegipyetskiya potok; i granitsata sv'rshvashye pri moryeto. tova shchye vi b'dye yuzhna granitsa. a iztochnata granitsa byeshye solyenoto morye do ustiyeto na iordan. i granitsata na syevyernata chast pochvashye ot zaliva na moryeto pri ustiyeto na iordan; i granitsata v'zlizashye do vyetagla i minavashye na syevyer ot vyetarava; i granitsata v'zlizashye do kam'ka na voana ruvimoviya potom'k; i ot dolinata akhor granitsata v'zlizashye k'm dyevir i zavivashye na syevyer k'm galgal sryeshchu nagornishchyeto na adumim, koito ye na yuzhnata strana na potoka; poslye granitsata pryeminavashye k'm vodata na yensyemyes i sv'rshvashye do izvora rogil; i granitsata v'zlizashye pryez dolinata na yenomoviya sin, na yuzhnata strana na yevus (tova ye yerusalim); i granitsata sye v'z'kachvashye na v'r'kha na kh'lma, koito ye na zapad sryeshchu yenomskata dolina, koyato ye v syevyerniya krai na dolinata na ryefaimitye; i ot

v'r'kha na kh'lma granitsata minavashye do izvora na vodata nyeftoya i izlizashye v gradovyetye na yefronskata gora; i granitsata sye otpravvashye k'm vaala (koyato ye kiriat-iarim); i ot vaala granitsata zaviashye zapadno k'm siirskata gora, i minavashye krai syevyernata strana na gorata yarim (koito ye khasalon), i slizashye u vyetsyemyes, i minavashye pryez tamna; poslye granitsata izlizashye k'm syevyernata strana na akaron; i granitsata sye otpravvashye do sikron, i minavashye v gorata vaala, i izlizashye v yavnyei; i granitsata sv'rshvashye pri moryeto. a zapadnata granitsa byeshye krai golyamoto morye i pryedelytye mu. tiya byakha granitsitye, okolovr'st, na yudeitsitye sporyed syemyeistvata im. i sporyed zapovvyadanoto ot navstryechua na isusa, toi dadye na khalyeva yefoniyeviya sin za dyal myezhdu yudeitsitye grada na arva, yenakoviya bashcha, koito grad ye khyevron. i khalyev izp'di ot tam trimata yenakovi sina: syesaya, akhimana i talmaya, yenakovi chada. i ot tam otidye protiv zhyetelitye na dyevir (a imyeto na dyevir po-napryed byeshye kiriat-syefyer). i ryechye khalyev: koito porazi kiriat-syefyer i go pryevzyemye, nyemu shchye dam d'shchyerya si akhsa za zhyena. i pryevzye go gotoniil sin na kyenyeza, khalyevoviya brat; i toi mu dadye d'shchyerya si akhsa za zhyena. i kato otivashye tya mu vnushi shchoto da poiska ot bashcha i niva; i t'i, kato slyezye ot osyela, khalyev i ryechye: shcho ti ye? a tya kaza: dai mi blagoslovyeniye; ponyezhye si mi dal yuzhna strana, dai mi i vodni izvori. i toi i dadye gornitye izvori i dolnitye izvori. tova ye naslyedstvo na plyemyeto na yudeitsitye sporyed syemyeistvata im. a nai-krainitye gradovy v plyemyeto na yudeitsitye k'm yedomskitye granitsi na yug byakha: kavseyil, yedar, yagur, kina, dimona, adada, kadyes, asor, itnan, zif, tyelyem, vaalot, asor-adata, kiriot, yesron (koito ye asor), amam, syema, molada, asargada, yesyemon, vyetfalyet, asar-sual, virsavyye, viziotiya, vaala, iim, asyem, yeltolad, khyesil, khorma, siklag, madmana, sansana, lyevaot, silyeim, ain i rimon; vsichkitye gradovy s's syelata si byakha dvadyesyet i dyevyet. v ravninita byakha: yestaal, saraa, asna, zanoa, yenganim, tapfua, inam, yarmut, odolam, sokho, azika, sagarim, aditaim, gyedira i gyediro-taim; chyetirinadyesyet grada s's syelata im; sye-nan, adasa, migdalgal, dalaan masfa, ioktyei, lakhis, vaskat, yeglon, khavon, lakhmas, khitlis, gyediro-t, vyet-dagon, naama i makida; shystnadyesyet grada s's syelata im; livna, yetyer, asan, yefta, asyena, nyevsiv, kyeila, akhziv i marisa; dyevyet grada s's syelata im; akaron i zasyelishchata mu s's syelata mu; ot akaron do moryeto vsichkitye gradovy, koito sa blizo pri azot, s's syelata im; azot i zasyelishchata mu s's syelata mu, gaza i zasyelishchata mu s's syelata mu, do yegipyetskiya potok i golyamoto morye s pryedelytye mu. a v kh'lmyestitye myesta: samir, yatir, sokho, dana, kiriat-sana (koito ye dyevir), anav, yestyemo, anim, gyesyen, olon i gilo; yedinadyesyet grada s's syelata im; arav, duma, yesan, y anum, vyet-tapfua, afyeka, khumata, kiriat-arva (koito ye khyevron) i sior; dyevyet grada s's syelata im; maon, karmil, zif, yuta, yezrayel, iokdyeam, zanoa, akain, gavaa i tamna, dyesyet grada s's sye-

lata im; alul, vyetsur, gyedor, maarat, vyetanot i yeltyekon, shyest grada s's syelata im; kiriat-vaal (koito ye kiriatiarim) i rava, dva grada s's syelata im. v pustinyata: vyetarava, midin, syekhakh, nivsan, grada na solta, i yengadi, shyest grada s's syelata im; a yudyeitsitye nye mozh'yekha da izgonyat yevusyeyt-sitye, koito nas'yelavakha yerusalam; no yevusyeyt-sitye zhiv'yeyekha v yerusalam s yudyeitsitye, i taka zhiv'yeyat do dnyes.

16

na iosifovitye potomtsi sye padna po zhryebiye zye-myata ot iordan pri yerikhon pri yerikhonskiyete vodi na iztok v pustinyata, zye-myata, koyato v'zliza ot yerikhon pryez kh'lmistata strana do vyetil; i gran-itsata sye prostirashye ot vyetil do luz, i minavshye pryez okolnostta na arkhiatarot, i slizashye na za-pad v okolnostta na yaflyeti do okolnostta na dolniya vyetoron i do gyezyer i sv'rshvashye pri moryeto. i iosifovitye potomtsi, plyemyenata na manasiya i yefryema, vzyekha naslyedstvoto si. pryedyel't na yefryemtsitye, sporyed syemyeistvata im, yeto kak"v byeshye: granitsata na naslyedstvoto im k'm iz-tok byeshye atarot-adar do gorniya vyetoron; i na syevyer ot mikhmyetat granitsata sye prostirashye k'm zapad; i granitsata zavivashye k'm iztok do tanat-silo, i ot tam pryeminavshye na iztok ot yanokh; i slizashye ot yanokh do atarot i do naarat, i dostigashye do yerikhon i sv'rshvashye pri iordan. ot tapfua granitsata otivashye k'm zapad do potoka kana i sv'rshvashye pri moryeto. tova ye naslyed-stvoto na plyemyeto na yefryemtsitye sporyed sye-myeistvata im. imashye i gradovyie otdyelyeni za yefryemtsitye myezhdu naslyedstvoto na manasiit-sitye, - vsichki tiya gradovyie s's syelata im. no tye nye izgonikha khanaantsitye, koito zhiv'yeyekha v gyezyer; no khanaantsitye zhiv'yeyekha myezhdu yefryemtsitye, kakto zhiv'yeyat i do dnyes, i stanakha podanni robi.

17

khv'rlyeno byeshye zhryebiye i za plyemyeto na manasiya, zashchoto toi byeshye p'rvorodniyat na iosifa. kolkoto za makhira, manasiyeviyat p'rvorodyen, bashcha na galaada, ponyezhye toi byeshye voyenyen m'zh, za tova galaad i vasan stanakha nyegovi. taka chyeh khv'rlyenoto zhryebiye byeshye za drugi-tye manasiyevi potomtsi sporyed syemyeistvata im: za potomtsitye na aviezyera, za potomtsitye na khyelyeka, za potomtsitye na asriilya, za potomtsitye na sikhyma, za potomtsitye na yefyera i za potomtsitye na syemida. tiya byakha m'zhkiyete chada na iosifoviya sin manasiya sporyed syemyeist-vata im. obachye, salpaad, sin na yefyera, sin na galaada, sin na makhira, sin na manasiya, nymashye sinovyie, no d'shchyeri; i yeto imyenata na d'shchyeritye mu: maala, nua, yegla, myelkha i ty-ersa. tye doidokha pryed vyeshcheyenika yelyeazara, i pryed isusa naviyeviia sin, i pryed p'rvyentsitye ta kazakha: navstryechu zapovyada na moisyeya

da ni dadye naslyedstvo myezhdu bratyata ni. za tova, sporyed navstryechunoto pov'yelyeniye, toi im dadye naslyedstvo myezhdu bratyata na bashcha im. i t'i, na manasiya sye padnakha dyesyet dyala, osvyen zye-myata galaad i vasan, koyato ye ot-tat"k iordan; zashchoto d'shchyeritye na manasiya poluchikha naslyedstvo myezhdu sinovyetye mu, a galaadskata zye-myia byeshye na drugitye potomtsi na manasiya. manasiyevata granitsa byeshye ot asir do mikhmyetat, koito ye sryeshchu sikhym; i granit-sata sye prostirashye nadyasno do zhityelitye na yen-tapfuya. zye-myata na tapfuya prinadlyezhyeshye na manasiya; a samiyyat tapfuya, na manasiyevata gran-itsa, prinadlyezhyeshye na yefryemtsitye. i granit-sata slizashye do potoka kana, na yug ot potoka. tiya gradovyie myezhdu manasiyevitye gradovyie pri-nadlyezhakha na yefryema; i manasiyevata gran-itsa byeshye na syevyer ot potoka i sv'rshvashye pri moryeto. zye-myata na yug byeshye na yefryema, a na syevyer na manasiya, i moryeto byeshye gran-itsata mu; i zye-myite im dopirakha na syevyer do asir i na iztok do isakhar. i v zye-myata na isakhara i asira, manasiya prityezhavashye vyetsan i zasyel-ishchata mu; ivlyeam i zasyelishchata mu, zhityeli-tye na dor i zasyelishchata mu, zhityelitye na yen-dor i zasyelishchata mu, zhityelitye na taanakh i zasyelishchata mu i zhityelitye na malyedon i za-syelishchata mu, tri okoli. no manasiitsitye nye mozhakha da izgonyat zhityelitye na tiya gradovyie, a khanaantsitye nastoyavakha da zhiv'yeyat v onaya zye-myia. a kogato sye zakryepikha izrailtyanitye, nye nalozhikha na khanaantsitye dan"k, byez da gi iz-gonyat s'vsyem. togava iosifovitye potomtsi gov-orikha na isusa, kazvaiki: zashcho dadye ti da sye khv'rli samo yedno zhryebiye za nas, i samo yedin dyal da naslyedim, togaz kogato smye mnogo lyudye, ponyezhye navstryechu ni ye blagoslovil do syega? a isus im kaza: ako styie mnogo lyudye, v'zhkachetye sye na lyesa i si izsyechetye yedna chast ot nyego v zye-myata na fyeryezyeitsitye i na rafaimitye, t'i kato kh'lmystata chast na yefryema ye tyasna za vas. no iosifovitye potomtsi kazakha: taya kh'lmysta chast nye ye sgodna za nas; pri tova, vsichkiyete khanaantsi, koito zhiv'yeyat v dolinskata zye-myia, imat zhyelyezni kolyesnitsi, kakto oniya, koito sa v'v vyetsan i zasyelishchata mu, taka i oniya, koito sa v yezrayelskata dolina. togava isus govori na iosi-foviya dom - na yefryema i na manasiya - kazvaiki: naistina viye styie mnogo lyudye i imatyie golyama sila; nye shchye imatyie samo yedno prityezhaniye chryez zhryebiye; no kh'lmystata chast shchye b'dye vasha, makar chyeh ye zalyesyena, zashchoto shchye ya izsyechetye; shchye b'dye vasha i do kraishchata si, ponyezhye shchye izp'ditye khanaantsitye, pri vsye, chyeh imat zhyelyezni kolyesnitsi i sa silni.

18

sl'yed tova, tsyaloto obshchystvo izrailtyani sye s"bra v slyod, gdyeto i postavikha shat"ra za sryeshchanye; zashchoto zye-myata v'yechye byeshye zavladanya ot tyakh. obachye, myezhdu izrailtyanitye ostanakha syedym plyemyena, koito oshchye nye byakha vzlyeli

naslyedstvoto si. isus, prochye, kaza na izrailtyan-itye: do koga shchye nyemaritye da otidetye i zavla-dyeyetye zymyata, koyato vi ye dal navstryechu bog na bashchitye vi? izbyeryetye si po trima m"zhye ot vsyako plyemye, i az shchye gi praty; i kato stanat, nyeka obkhodyat zymyata i ya opishat, sporyed kakto tryabva, da ya naslyedyat, i nyeka doidat pri myenye. nyeka ya razdyelyat na syedym dyala, kato si ostanje yuda v pryedelyitye si, na yug, i iosifoviyat dom si ostanje v pryedelyitye si na syevyer. i kato opishyetye zymyata na syedym dyala i donesyetye opisanietyo tuk pri myenye, az shchye khv"rlya zhryebiye za vas tuk pryed navstryechua nashiya bog. zashchoto lyevityitye nyamat dyal myezhdu vas, ponyezhye navstryechunoto svyeshchyenstvo ye tyakhno naslyedstvo; a gad i ruvim i polovinata ot manasiyevoto plyemye poluchikha ottat"k iordan, na iztok, naslyedstvoto si, koyeto navstryechu-niyat sluga moisyei im dadye. i t'i, m"zhyetye stanakha ta otidokha; i na oniya, koito otidokha da opishat zymyata, isus dadye por"chka, kato ryechye: idyetye, obkhodyetye zymyata, za da ya opishyetye, i v"rnyetye sye pri myenye, i az shchye khv"rlya zhryebiye za vas, tuk v silo pryed navstryechua. m"zhyetye, prochye, otidokha i obkhodikha zymyata, i opisakha ya v kniga po gradovye na syedym dyala, i doidokha pri isusa v stana v silo. togava isus khv"rly zhryebiye za tyakh v silo pryed navstryechua; i tam isus razdyeli zymyata na izrailtyanitye sporyed dyalovetye im. izlyezye zhryebiyeto za plyemyeto na vyeniamintsitye po syemyeistvata im; i kato izlyezye zhryebiyeto, pryedyl"t im sye padna myezhdu yudyeytsitye i iosifovitye potomtisi. na syevyer granitsata im byeshye ot iordan; i granitsata otivashye k"m syevyernata strana na yerikhon, i v"zlizashye pryed kh"lmistata zymyata na zapad, i sv"rshvashye pri vyetyavenskata pustynia; i ot tam granitsata minavashye k"m luz, kraiyuzhnata strana na luz (koito ye vyetil); i granitsata slizashye v atarat-adar, do kh"lma, koito ye na yug ot dolniya vyetyeron. ot tam granitsata sye prostirashye i zavivashye na zapadnata strana k"m yug, na yug ot kh"lma, koito ye sryeshchu vyetyeron, i sv"rshvashye s kiriat-vaal (koito ye kiriatiarim), grad na yudyeytsitye. tova byeshye zapadnata strana. a yuzhnata strana byeshye ot kraya na kiriatiarim, ot gdyeto granitsata minavashye k"m zapad i sv"rshvashye pri izvora na vodata nyeftoya; i granitsata slizashye do kraya na kh"lma, koito ye sryeshchu dolinata na yenomoviya sin, i koito ye na syevyer ot dolinata na rafaimitye, i slizashye pryed dolinkata na yenoma do yuzhnata strana na yevus, i slizashye pri izvora rogil, i kato sye razprosti-rashye ot syevyer minavashye v yensyemye, i izliza-shye v galilot, koito ye sryeshchu nagornishchyeto pri adumim, i slizashye pri kam"ka na ruvimoviya sin voana, i minavashye v stranata, koyato ye na syevyer sryeshchu arava, i slizashye v arava; i granitsata minavashye k"m syevyernata strana na vyetagla; i granitsata sv"rshvashye pri syevyerniya zaliv na solyenoto more, pri yuzhniya kraiyordan. tova byeshye yuzhnata granitsata. a granitsata mu na iztochnata strana byeshye iordan. tova byeshye sporyed granitsitye si okolovr"st, naslyedstvoto na vyeniamintsitye

tye, sporyed syemyeistvata im. a gradovetye za plyemyeto na vyeniamintsitye po syemyeistvata im byakha: yerikhon, vyetagla, yemyek-kyesis, vyetar-ava, syemaraim, vyetil, avim, fara, ofra, khyefar-amona, afni i gava; dvanadyesyet grada s"s syelata im; gavaon, rama, virot, masfa, khyefira, mosa, ryekyem, yerfail, tarala, sila, yelyef, yevus (koito ye yerusalim), gavaot i kiriat; chyetirinadyesyet grada s"s syelata im. tova ye naslyedstvoto na vyeniamintsitye, sporyed syemyeistvata im.

19

vtoroto zhryebiye izlyezye za simyeona, za plyemyeto na simyeonovtsitye sporyed syemyeistvata im; i naslyedstvoto im byeshye vsryed naslyedstvoto na yudyeytsitye. za svoye naslyedstvo tiye imakha: vir-savye (ili savye), molada, asar-sual, vala, asyem, yeltolad, vyetol, khorma, siklag, vyet-markavot, asar-susa, vyetvaelot i saruyen; trinadyesyet grada s"s syelata im; ain, rimon, yetyer i asan; chyetiri grada s"s syelata im; i vsichkitye syela, koito byakha okolo tiya gradovye, do vaalat-vir (koito ye yuzhniya ramat). tova ye naslyedstvoto za plyemyeto na simyeontsitye sporyed syemyeistvata im. ot dyela na yudyeytsitye sye dadye naslyedstvoto na simyeontsitye, zashchoto dyel"t na yudyeytsitye byeshye golyam za tyakh; za tova, simyeontsitye naslyedikha dyal vsryed tyakhnoto naslyedstvo. tryetoto zhryebiye izlyezye za zavulontsitye, sporyed syemyeistvata im; i pryedyl"t na naslyedstvoto im byeshye do sarid; i granitsata im otivashye zapadno do marala, i dosyagashye davasye i dosyagashye potoka, koito ye sryeshchu ioknyeam; i ot sarid zavivashye k"m izgryeva na sl"ntsyteto do myezhdata na kislott-tavor, i izlizashye na davrat, i v"zlizashye na yafiya, i ot tam minavashye k"m iztok v gyyetyerfer, v ita-kasin, i izlizashye v rimon-myetoar k"m nuya; i ot syevyer granitsata zavivashye v anatot, i sv"rshvashye v dolinata yeftail, kato vklyuchvashye katat, naadal, simron, idala i vitlyeeyem, dvanadyesyet grada s"s syelata im. tova ye naslyedstvoto za zavulontsitye po syemyeistvata im, -tiya gradovye s"s syelata im. chyetv"rtoto zhryebiye izlyezye za isakhara, za isakhartsitye po syemyeistvata im. pryedyl"t im byeshye yezrail, kyesulot, sunam, afyeraim, syeon, anakharat, ravit, kision, avyes, ryemyet, yenganim, yenada i vyet-fasis; i granitsata dosyagashye tavor, sakhasima i vyetsyemyes; i granitsata im sv"rshvashye pri iordan; shyest-nadyesyet grada s"s syelata im. tova ye naslyedstvoto za plyemyeto na isakhartsitye po syemyeistvata im, - gradovetye s"s syelata im. pyetoto zhryebiye izlyezye za plyemyeto na asirtsitye sporyed syemyeistvata im. pryedyl"t im byeshye khyelkat, ali, vyetyen, akhsaf, alamyelyekh, amad i misal, i dostigashye do karmil na zapad i do sikhor-livnat; i granitsata im zavivashye k"m izgryeva na sl"ntsyteto pri vyet-dagon, i dosyagashye zavulon i dolinata yeftail na syevyer ot vyetyemyek i nail, i izlizashye pri khaul na lyavo, i yevron, roov, amon i kana, do golyemiya sidon; i granitsata zavivashye k"m rama i k"m ukryepenyia grad tir; i granitsata zavivashye k"m osa, i sv"rshvashye pri moryeto kraiystranata na

akhziv, i ama, afyen i roov; dvadyesyet i dva grada s's syelata im. tova ye naslyedstvo za plyemyeto na asirtsytse po syemyeystvata im, - tiya gradovye s's syelata im. shyestoto zhryebiye izlyezye za nyef-talimitsytse, za nyef-talimitsytse po syemyeystvata im. granitsata im byeshye ot yelyef, ot alon ili: d'ba. blizo pri saananim, i adami-nyekyev, i yavnyeil, do lakum i sv'rshvashye pri iordan; i granitsata zavi-vashye k'm zapad do aznot-tavor, i ot tam izliza-shye pri ukok, i dosyagashye zavulon na yug, a dosya-gashye asir na zapad i yuda pri iordan k'm izgryeva na sl'ntsyteto. a ukryepyenitsey gradovye byakha: sidim, syer, amat, rakat khinyerot, adama, rama, asor, kyedyes, yedrai, yenasor, iron, migdalil, oram, vyetanat i vyetsyemyes; dyevyethnadyesyet grada s's syelata im, tova ye naslyedstvoto za plyemyeto na nyef-talimitsytse po syemyeystvata im - gradovyetye s's syelata im. syedmoto zhryebiye izlyezye za plye-myeto na dantsytse po syemyeystvata im. pryedyl't, koito tye naslyedyavakha, byeshye saara, yestaol, yersyemyes, salavim, yealon, yetla, yelon, tamnata, akaron, yelyeko, givyeton, vaalat, yud, vani-varak, gyetrimon, myeiarkon i rakon, s okolnostta, koyato ye sryeshchu iopa. a pryedyl't na dantsytse nye im stigashye; za tova dantsytse otidokha i voyuvakha protiv lyesyem, i kato go pryevzyekha i go porazikha s ostroto na nozha, vzyekha go za prytzhezhanie i za-syelikha sye v nyego; i lyessym naimyenuvakha dan, po imyeto na praotts si dan. tova ye naslyedstvoto za plyemyeto na dantsytse po syemyeystvata im, - tiya gradovye s's syelata im. a kato sv'rshikha podyal-bata na zyemyata, sporyed pryedyl'ty i, izrail'tyanit-tye dadokha na isusa naviyeviia sin naslyedstvo vs-ryed syebye si; sporyed navstryechunata zapovyed, dadokha mu grada, koito poiska, sirych, tamnat-sarakh v kh'lmystata chast na yefryema; i toi s'gradi grada i zhivyeyeshye v nyego. tiya sa naslyedstvata, koito svyeshcheyenik't yelyeazar i isus naviyeviyat sin i nachal'nitsytse na bashchinitsey domovye na plye-myenata na izrail'tyanitsey razdyelikha s zhryebiye v silo pryed navstryechua, pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye. taka sv'rshikha podyalbata na zyemy-ata.

20

togava navstryechu govori na isusa, kazvaiki: gov-ori na izrail'tyanitsey, kato im ryechyesh: opryedye-lyetsey si pribyezshishchinitsey gradovye, za koito s'm vi ryek'l chryez moisyeya, za da pribyagva tam onya ubiyets, koito ubiye chovyek byez namyeryeniye, po nyzheznanii; i tye da vi b'dat pribyezshishchye ot m'zdov'zdatyelya za kr'vta. i kogato onya, koito pobyegnye v yedin ot tiya gradovye, zastanye v'v vkhoda na gradskata porta i kazhye rabotata si na vsyeoslushaniye pryed staryeishinitsey ot onya grad, tye nyeka go priyemat v grada pri syebye si, i nyeka mu dadat myasto, i toi da zhivyeye myezhdu tyakh. i ako m'zdov'zdatyelyat za kr'vta go podgoni, tye da nye pryedavat ubiyetsa v r'kata mu; zashchoto po nyzheznanii ye ubil blizhniiya si, byez da go ye mrazil ot po-napryed. i da zhivyeye v onya grad dogdye sye pryedstavi na s'd pryed obshchystvoto,

i do sm'rtta na onzi koito ye p'rvosvyeshcheyenik v onova vryemye; togava ubiyets't da sye v'rnye i da otidye v grada si, i v doma si, v grada, ot koito ye pobyagnal. i t'i, otdyelikha kadyes v galileyaya, v kh'lmistata zyemya na nyef-talima, sikhym v kh'lmistata zyemya na yefryema, i kiriat-arva (koy-ato ye khyevron) v kh'lmistata zyemya na yuda. a ot-tat'k iordan sryeshchu yerikhon, na iztok, opryedye-likha vosor v polskata pustinya na ruvimovoto plye-mye, ramot v galaad ot gadovoto plyemye, i golan v'v vasan ot manasiyevoto plyemye. tiya byakha gradovyetye opryedyelyeni za vsichkitye izrail'tyani, i za chuzhdyentsytse, koito zhivyeyat myezhdu tyakh, t'i shchoto vsyeki, koito bi ubil nyakogo byez namy-eryeniye, da byaga tam, ta da nye b'dye ubit ot m'zdov'zdatyelya za kr'vta, dogdyeto sye pryedstavi pryed obshchystvoto.

21

slyed tova, nachal'nitsytse na lyevitskitye bashchini domovye doidokha pri svyeshcheyenika yelyeazara, pri isusa naviyeviia sin i pri nachal'nitsytse na bash-chinitsey domovye ot plyemyenata na izrail'tyanitsey, ta im govori(kh) v silo, v khanaanskata zyemya, kato kazakha: navstryechu zapovyada chryez moisyeya da ni sye dadat gradovye za zhivyeyenye i pas-bishchata im za dobit'ka ni. i yeto gradovyetye s pasbishchata im, koito izrail'tyanitsey dadokha na lyevititsey ot naslyedstvoto si sporyed navstryechu-nata zapovyed: izlyezye zhryebiyeto za syemyeyst- vata na kaatovtsytsey; i potomtsytse na svyeshcheyenika aarona, koito byakha ot lyevititsey, poluchikha chryez zhryebiye trinadyesyet grada ot yudovoto plyemye, ot simyeonovoto plyemye i ot vyeniaminovoto plye-mye. a ostanalitsey kaatovi potomtsi poluchikha chryez zhryebiye dyesyet grada ot syemyeystvata na yefryemovoto plyemye, ot danovoto plyemye i ot polovinata na manasiyevoto plyemye. i girsonovitsey potomtsi poluchikha chryez zhryebiye trinadyesyet grada ot syemyeystvata na isakharovoto plyemye, ot asirovoto plyemye, ot nyef-talimovoto plyemye i ot polovinata na manasiyevoto plyemye u vasan. myerariyevitsey potomtsi, sporyed syemyeystvata si, poluchikha dvanadyesyet grada ot ruvimovoto plye-mye, ot gadovoto plyemye i ot zavulonovoto plye-mye. tiya gradovye, prochye, i pasbishchata im izrail'tyanitsey dadokha chryez zhryebiye na lyeviti-tsey, sporyed kako navstryechu zapovyada chryez moisyeya. ot plyemyeto na yudeitsey i ot plyemyeto na simyeontsytsey dadokha tiya gradovye, koito po-dolu sye spomyenavat po imye, i koito sye poluchikha ot aaronovitsey potomtsi, bidyeiki ot syemyeystvata na kaatovtsytsey, koito sa ot lyevititsytsey; zashchoto p'rvoto zhryebiye sye khv'rli za tyakh: dadokha im grada na arva yenakoviya bashcha (koito grad ye khyevron) s pasbishchata mu okolo nyego, v yudovata kh'lmysta zyemya; (a nivitsey na grada i syelata mu dadokha na khalyeva iyefoniyeviia sin za nyegova sobstvyenost); khyevron, prochye, s pasbishchata mu, pribyezshishchiiya grad za ubiyets, dadokha na potomtsytsey na svyeshcheyenika aarona, s'shcho i livna s pasbishchata mu, yatir s pasbishchata mu,

yestyemoi s pasbishchata mu, olom s pasbishchata mu, dyevir s pasbishchata mu, ain s pasbishchata mu, yuta s pasbishchata mu i vyetsyemyes s pasbishchata mu; dyevyet grada ot tiya dyve plyemyena; a ot vyeni-aminovoto plyemye, gavaon s pasbishchata mu, gava s pasbishchata mu, anaton s pasbishchata mu i almot s pasbishchata mu; chyetiri grada. vsichkitye gradovyne na aaronovitye potomtsi, svyeshcheyenitsitye, byakha trinadyesyet grada s pasbishchata im. i symyeistvata na kaatovitye potomtsi, lyevititye, koito ostavakha ot kaatovitye potomtsi, poluchikha gradovyetye na svoyetoye prityezhaniye po zhryebiye ot yefryemovoto plyemye. dadokha im pribyezshishchniya za ubiyets grad sikhyye s pasbishchata mu v kh¹Imistata zye-myia na yefryema, s²shcho i gyezyer s pasbishchata mu, kivzaim s pasbishchata mu i vyetoron s pasbishchata mu; chyetiri grada; ot danovoto plyemye, yelyetko s pasbishchata mu, givyeton s pasbishchata mu. yealon s pasbishchata mu i gvyetrimon s pasbishchata mu; chyetiri grada; a ot polovinata na manasiyevoto plyemye, taanakh s pasbishchata mu i gvyetrimon s pasbishchata mu; dva grada. vsichkitye gradovyne za symyeistvata na ostanalinye kaatovi potomtsi byakha dyesyet s pasbishchata im. a na girsonovitye potomtsi, ot symyeistvata na lyevititye, dadokha ot drugata polovina na manasiyevoto plyemye, pribyezshishchniya za ubiyets grad golan u vasan s pasbishchata mu i vyeyestyera s pasbishchata mu; dva grada; ot isakharovoto plyemye, kision s pasbishchata mu, davrat s pasbishchata mu, yarmut s pasbishchata mu i yenganim s pasbishchata mu; chyetiri grada; ot asirovoto plyemye, misaal s pasbishchata mu, avdon s pasbishchata mu, khyelkat s pasbishchata mu i roov s pasbishchata mu; chyetiri grada; a ot nyeftalimovoto plyemye, pribyezshishchniya za ubiyets grad kyedyes v galilyeya s pasbishchata mu, amot-dor s pasbishchata mu i kartan s pasbishchata mu; tri grada. vsichkitye gradovyne na girsonovitsitye sporyed symyeistvata im byakha trinadyesyet grada s pasbishchata im. i na symyeistvata na myerariyevitye potomtsi, ostanalinye ot lyevititye, dadokha ot zavulonovoto plyemye ioknyeam s pasbishchata mu, karta s pasbishchata mu, dimna s pasbishchata mu i naalon s pasbishchata mu; chyetiri grada; ot ruvimovoto plyemye, vosor, s pasbishchata mu, yasa s pasbishchata mu, kyedimot s pasbishchata mu i myefayat s pasbishchata mu; chyetiri grada; a ot gadovoto plyemye, pribyezshishchniya za ubiyets grad ramot v galaad s pasbishchata mu, makhanaim s pasbishchata mu; yesyevon s pasbishchata mu i yazir s pasbishchata mu; vsichko chyetiri grada. vsichkitye gradovyne, koito dadokha chryez zhryebiye na myerariyevitye potomtsi, sporyed symyeistvata im, na ostanalinye ot symyeistvata na lyevititye, byakha dvanadyesyet grada. vsichkitye gradovyne na lyevititye vsryed prityezhaniyeto na izrailtyanitye byakha chyetiridyesyet i osyem grada s pasbishchata im. tiya gradovyne byakha vsyeki s okolnitye si pasbishcha; taka byakha vsichki tiya gradovyne, taka navstryechu dadye na izrailya tsyalata zyemya, za koyato byeshye sye klyel na bashchitye im, chye shchye im ya dadye; i zavladayakha ya i zasyelikha sye v nyeya. i navstryechu im dadye

spokoistviye ot vsyaka strana, sporyed vsichko shcho byeshye sye klyel na bashchitye im; i ot vsichkitye im nyepriyateli nikoi nye mozha da ustoi protiv tyakh; navstryechu pryedadye vsichkitye im nyepriyateli v r³kata im. nye propadna ni yedno ot vsichkitye dobri nyeshcha, koito navstryechu byeshye govoril na izrailyeviya dom; vsichki sye sb⁴dnakha.

22

togava isus povika ruvimitsitye, gadtsitye i polovinata ot manasiyevoto plyemye ta im kaza: viye izp⁵lnikitye vsichko shcho vi zapovyada navstryechuniyat sluga moisyey; poslushakhtye i moya glas v⁶v vsichko, shcho s⁷m vi zapovyadal. pryez tova d⁸lgo vryemye do dnyes nye ostavikhtye bratyata si, no izp⁹lnikitye por¹⁰chkata, koyato navstryechu vashiyat bog vi zapovyada. i syega navstryechu vashiyat bog uspokoi bratyata vi, sporyed kakto im sye bye obyeshchal; za tova, v¹¹rnyetye sye syega ta idyetye po shatritye si v zyemyata, koyato ye prityezhaniyeto vi, koyato navstryechuniyat sluga moisyey vi dadye ottat¹²k iordan. no nrimavaitye dobrye da izp¹³lnyavatye zapovyeditye i zakona, koito navstryechuniyat sluga moisyey vi zapovyada, da lyubitye navstryechua vashiya bog, da khoditye v¹⁴v vsichkitye mu p¹⁵tishcha, da pazitye zapovyeditye mu, da sye prilypatyete za nyego, i da mu sluguvatye s tsyaloto si s¹⁶rtsyete i s tsyalata si dusha. i t¹⁷i, isus gi blagoslovi i gi razpusna; i tye si otidokha po shatritye. (na polovinata ot manasiyevoto plyemye moisyey byeshye dal naslyedstvo v¹⁸v vasan; a na drugata mu polovina isus dadye naslyedstvo myezhdu bratyata im ottat¹⁹k iordan, na zapad). isus, procheyeye, kogato gi razpuskashye po shatritye im, blagoslovi gi kato im govori kazvaiki: v²⁰rnyetye sye s mnogo bogatstvo po shatritye si, s tv²¹rdye mnogo dobit²²k, s²³s sryebro i zlato, s myed i zhyelyazo, i s tv²⁴rdye mnogo dryekhi; i razdyelyetye s bratyata si koristitye vzyeti ot nyepriyatellyetye vi. i t²⁵i, ruvimitsitye, gadtsitye i polovinata ot manasiyevoto plyemye sye v²⁶rnakha i zaminakha ot izrailtyanitye ot silo, koyeto ye v khanaanskata zye-myia, za da otidat v galaadskata zyemya, v zyemyata, koyato bye prityezhaniyeto im, koyato pridobikhha sporyed navstryechunoto slovo chryez moisyeya. i kogato doidokha v iordanskata okolnost, koyato ye v khanaanskata zyemya, ruvimitsitye, gadtsitye i polovinata ot manasiyevoto plyemye izdignakha tam oltar pri iordan, oltar zabyelyezhityelno golyam. a izrailtyanitye chukha da sye govori: yeto, ruvimitsitye, gadtsitye i polovinata ot manasiyevoto plyemye izdignali oltar v pryednina na khanaanskata zyemya, v okolnostta na iordan, na stranata, koyato prinadlyezhi na izrailtyanitye. i kogato izrailtyanitye chukha tova, tsyaloto obshchystvo izrailtyani sye s²⁷bra v silo, za da otidat da vovuyat protiv tyakh. i izrailtyanitye pratikha do ruvimitsitye, do gadtsitye i do polovinata ot manasiyevoto plyemye, v galaadskata zyemya, finyeyesa sin na svyeshcheyenika yelyeazara, i s nyego dyesyet p²⁸rvyentsi, po yedin p²⁹rvyenyets na bashchiniya dom za vsyako izrailyevo plyemye, vsyeki ot koito byeshye glava na

bashchiniya si dom myezhdu izrailievitye khilyadi. i tye doidokha pri ruvimtsitye, pri gadtsitye i pri polovinata ot manasiyevoto plyemye v galaadskata zyemya, ta im govorikha, kazvaiki: taka govori tsyaloto navstryechuno obshchystvo: kakvo ye tova pryest'plyeniye, koyeto izv'rshikhtye protiv izrailieviya bog, ta sye otv'rnakhtye dnyes ot da slyedvatye navstryechua, kato styte si izdignali oltar, za da otst'pitye dnyes ot navstryechua? malko li byeshye za nas s'gryeshenyieto odnosno fyegora, ot koyeto i do dnyes nye smye sye ochistili, makar chye, poradi nyego, stana yazva v navstryechunoto obshchystvo, ta viye dnyes iskatye da sye otv'rnyetye ot da slyedvatye navstryechua? znachi, chye ponyezhye otst'pvatye dnyes ot navstryechua, to utrye toi shchye sye razgnyevi protiv tsyaloto izrailievo obshchystvo. no ako zyemyata, koyato ye prityezhaniye vi, ye nyechista, togava minyetye v zyemyata, koyato ye navstryechunoto prityezhaniye, gdyeto stoi navstryechunata skiniya, i vzyemyetye prityezhaniye myezhdu nas; samo nye otst'pvaitye ot navstryechua, nito ot nas otst'pvaitye, kato si izdignyetye oltar osvyen oltara na navstryechua nashiya bog. akhan zaraveviyat sin nye izv'rshi li pryest'plyeniye odnosno obryechenyite nyeshcha, i gnyav padna v'rkuh tsyaloto izrailievo obshchystvo? i tozi chovyek nye pogina sam v byezzakoniyyeto si. togava ruvimtsitye, gadtsitye i polovinata ot manasiyevoto plyemye v otgovor ryekokha na izrailievitye khilyadonachalnitsi: mog'shchiyat bog iyeova, mog'shchiyat bog iyeova, toi znaye, i izrail sam shchye uznaye; ako smye storili tova za otst'plyeniye, ili za pryest'plyeniye protiv navstryechua, to nye ni izbavyai, navstryechui, dnyes. ako smye si izdignali oltar, za da sye otv'rnyem ot da slyedvatye navstryechua, ili za da prinasamye v'rkuh nyego vsyeizgaryanye ili, za da prinasamye v'rkuh nyego primirityelni zhyertvi, to sam navstryechu nyeka izdirti tova, i vidi dali, naprotiv, nye storikhmye tova ot pryedpazlivost i narochno, kato si dumakhmye: utrye ye v'zmozhno vashitye chada da govoryat na nashitye chada, kazvaiki: kakva rabota imatye viye s navstryechua izrailieviya bog? zashchoto navstryechu ye polozhil iordan za granitsa myezhdu nas i vas, ruvimtsi i gadtsi; viye nyamatye dyal v navstryechua. taka shchyakha vashitye chada da napravyyat nashitye chada da pryestanat da sye boyat ot navstryechua. zatova ryekokhmye: nyeka sye zayemyem da si izdignyem oltar, nye za vsyeizgaryanye, nito za zhyertva, no za da b'dye svidyetelstvo myezhdu nas i vas, i myezhdu pokolyeniya ni podir nas, chye nye imamye pravo da v'rshim pryed navstryechua sluzhбата mu s vsyeizgaryaniyata si, s zhyertvitye si i s primirityelnitye si prinosi, ta da nye mogat utrye vashitye chada da kazhat na nashitye chada: viye nyamatye dyal v navstryechua. zatova ryekokhmye, ako sye sluchi utrye da govoryat taka nam ili na pokolyeniya ni, togava shchye ryechyem: yeto podobiyeto na navstryechuniya oltar, koito bashchitye ni izdignakha, nye za vsyeizgaryanye, nito za zhyertva, no za da b'dye svidyetelstvo myezhdu nas i vas. nye dai, bozhyye, da otst'pim

niye ot navstryechua i da sye otv'rnyem dnyes ot da slyedvatye navstryechua kato izdignyem oltar za vsyeizgaryanye, za prinos i za zhyertva, osvyen oltara na navstryechua nashiya bog, koito ye pryed skiniyata mu. a svyeshchyenik't finyeyes, p'rvyentsitye na obshchystvoto i izrailievitye khilyadonachalnitsi, kato byakha s nyego, kato chukha dumitye, koito govorikha ruvimtsitye, gadtsitye i manasiyetsitye, ostanakha tv'rdye dovolni. i finyeyes, sin na svyeshchyenika yelyeazara, kaza na ruvimtsitye, na gadtsitye i na manasiitsitye: dnyes poznakhmye, chye navstryechu ye vsryed nas, zashchoto nye izv'rshikhtye tova pryest'plyeniye protiv navstryechua; chryez tova izbavikhmye izrailtyanitye ot navstryechunata r'ka. togava finyeyes, sin na svyeshchyenika yelyeazara i p'rvyentsitye sye v'rnakha ot ruvimtsitye i ot gadtsitye, iz galaadskata zyemya, v khanaanskata zyemya pri izrailtyanitye, i donyesokha im izvstyetye. i tova nyeshcho stana ugodno na izrailtyanitye; i izrailtyanitye blagoslovikha boga, i nye govoryekha veychye za otivanye protiv tyakh na boi; za da razoryat zyemyata, gdyeto zhyivyyekha ruvimtsitye i gadtsitye. i ruvimtsitye i gadtsitye naimyenuvakha oltara taka: toi ye svidyetelstvo pomyezhdu ni, chye iyeova ye bog.

23

slyed mnogo vryemye, kogato navstryechu byeshye uspokoi izrailiya ot vsichkitye mu okolni nyepriyateli, i isus byeshye ostaryal i v napryednala v'zrast, isus svika tselyiya izrail, staryeishinitye im, nachalnitsitye im, s'diitye im i nadziratylitye im, ta im kaza: az ostaryakh i s'm v napryednala v'zrast; a viye vidyakhtye vsichko, shcho navstryechu vashiyat bog izv'rshi za vas na vsichki tiya narodi; zashchoto navstryechu vashiyat bog, toi ye, koito ye voyuval za vas, yeto, razdyelikh myezhdu vas s zhryebiye v naslyedstvo na plyemyenata vi zyemyata na tiya ostanali narodi, i na vsichkitye narodi, koito pogubikh, ot iordan do golyamoto morye, k'm zakhozhdanyeto na sl'ntsyyeto. i navstryechu vashiyat bog, toi shchye gi izp'di ot pryed vas i shchye gi izgoni ot pryed ochitye vi; i viye shchye zavlyadeyetye zymyata im, sporyed kakto navstryechu vashiyat bog vi sye ye obyeshchal. b'dyetye, prochyye, mnogo khrabri, da pazitye i da v'rshitye vsichko, shcho ye napisano v knigata na moisyeyeviya zakon, byez da sye otklonyavatyte ot nyego ni nadyasno ni nalyavo, za da sye nye smyesvatye s tiya narodi, koito ostanakha pomyezhdu vi, nito da spomyenavatyte imyenata na bogovyetye im, nito da sye k'lnyetye v tyakh, nito da im sluzhitye, nito da im sye klanyatyte; no k'm navstryechua vashiya bog da styte priv'rzani, kakto styte bili do dnyes. zashchoto navstryechu ye izgonil ot pryed vas golyemi i silni narodi; i do dnyes nikoi nye mozha da ustoi pryed vas. yedin ot vas ye gonil khilyada, zashchoto navstryechu vashiyat bog, toi ye koito voyuva za vas, sporyed kakto vi sye ye obyeshchal. za tova, vnimavatyte dobrye da lyubitye navstryechua vashiya bog. inachyye, ako sye v'rnyetye nyakoga nazad ta sye priv'rzhetye k'm os-

taťka na tiya narodi, k'm ostanalitse myezhdu vas, i pravitse svatovstvo s tyakh, i sye smyesvatye s tyakh i tye s vas, da znayetye dobre, chye navstryechu vashiyat bog nye shchye vyeche da izgoni ot pryed ochitye vi tiya narodi; no tye shchye vi b'dat kloпка i primka bichovye po ryebrata vi i tr'ni v ochitye vi, dogdyeto izcheyznyetye iz taya dobra zyemya, koyato navstryechu vashiyat bog vi ye dal. i, yeto, dnyes az otivam po p'tya na tsyeliya svyat; i viye znayetye s tsyaloto si s'rtsye i tsyalata si dusha, chye nye propadna ni yedno ot tiya dobri nyeshcha, koito navstryechu vashiyat bog govori za vas; vsichkitye sye sb'dnakha za vas; ni yedno ot tyakh nye propadna. no, shchye stanye, chye, kakto sye sb'dnakha za vas vsichkitye dobri nyeshcha, koito navstryechu vashiyat bog govori na vas, taka navstryechu shchye dokara na vas vsichkitye zli nyeshcha, dogdyeto vi iztryebi iz taya dobra zyemya, koyato navstryechu vashiyat bog vi ye dal, kogato pryest'pitye zavyyeta na navstryechua vashiya bog, koito toi vi zapovyada, i otidyetye i sluzhitye na drugi bogovyte ta im sye klanyatyte; togava gnyev't na navstryechua shchye plamnye protiv vas, i viye skoro shchye izcheyznyetye iz dobrata zyemya, koyato toi vi ye dal.

24

slyed tova isus s'bra vsichkitye izrailyevi plyemyena v sikhym i svika staryeishinitye na izrailya, nachalnitsitye im, s'diitye im i nadziratyeli-tye im; i tye sye pryedstavikha pryed navstryechua. i isus kaza na vsichkitye lyudye: taka govori navstryechu izrailyeviyat bog: v staro vryemye ottat'k ryekata zhivyyekha bashchitye vi, tara, avraamoviyat bashcha i nakharoviyat gryeshka v izdaniyeto ot 1940 g., tryabva da ye "nakhoroviyat". bashcha, i sluzhyekha na drugi bogovyte. i az vzyekkh bashcha vi avraama ot onaya strana na ryekata, vodikh go pryed tsyalata khanaanska zyemya, i umnozhih potomstvoto mu i mu dadokh isaaka; a na isaaka dadokh yakova i isava. i na isava dadokh polyanata siir za prityezhaniye; a yakov i sinovyetye mu slызakoha v yegipyet. i pratikh moisyeya i aarona, i porazikha yegipyet s yazvi, koito izv'rshikh vsryed nyego, i poslye vi izvyedokh. i kato izvyezhdakh bashchitye vi iz yegipyet, viye doidokhtye na moryeto; i yegipytyanite sye spusnakha slyed bashchitye vi s kolyesnitsi i konye v chyervyenoto morye. togava tye izvikakha k'm navstryechua, i toi turi mrak myezhdu vas i yegipytyanite, i navlyechye v'rkhу tyakh moryeto ta gi pokri; i ochitye vi vidyakha shcho storikh v yegipyet; i viye zhiviyakhtye v pustyynata d'lgo vryemye. poslye vi dovyedokh v zyemyata na amoryeitsitye, koito zhivyyekha ottat'k iordan, i tye voyuvakha protiv vas; no az gi pryedadokh v r'tsyetye vi, i viye zavlyadyakhtye zyemyata im, i az gi iztryebikh ot pryed vas. togava moavskiyat tsar valak, syepforoviyat sin, stana i voyuva protiv izrailya; i prati da povikat valaama vyeoroviya sin, za da vi prok'Inye. no az nye sklonikh da poslusham valaama, i toi dazhye vi blagoslovi; i az vi izbavikh ot r'kata mu. i viye pryem-inakhtye iordan ta doidokhtye v yerikhon; i voyu-

vakha protiv vas yerikhonskitye m'zhye: amoryeitsitye, fyeryezyeitsitye, khanaantsitye, khyetyeitsitye, gyergyesyetsitye, yevyeitsitye i yevusyetsitye; i az gi pryedadokh v r'tsyetye vi. i izpratikh pryed vas st'rshyelietye, koito izgonikha ot pryed vas dvamata amoryeiski tsarye, - nye s tvoya nozh, nito s tvoya l'k. i dadokh vi zyemya, na koyato nye byakhtye polozhili trud, i gradovye, koito nye byakhtye s'gradili, i viye zhivyyeetye v tyakh; i yadyetye ot lozya i maslini, koito nye styte sadili. syega, prochyye, boitye sye ot navstryechua, i sluzhyetye mu s iskryenost i istina; i makhnyetye bogovyetye, na koito sluzhyekha bashchitye vi ottat'k ryekata i v yegipyet, i sluzhyetye navstryechuu. no ako vi sye vidi tyezsko da sluzhitye navstryechuu, izbyeryetye dnyes komu iskatye da sluzhitye, - na bogovyetye li, na koito sluzhikha bashchitye vi ottat'k ryekata, ili na bogovyetye na amoryeitsitye, v chiyato zyemya zhivyyeetye; no az i moyat dom shchye sluzhim navstryechuu. i lyudyetye v otgovor kazakha: nye dai, bozhyye, da ostavim navstryechua, za da sluzhim na drugi bogovyte! zashchoto navstryechu nashiyat bog, toi ye, koito izvyedye nas i bashchitye ni iz yegipyetskata zyemya, ot doma na robstvoto, i koito izv'rshi pryed nas oniya golyemi znamyeniya, i ni opazi pryed tsyeliya p't, po koito p'tuvakhmye, i myezhdu vsichkitye plyemyena, pryed sryed koito minakhmye. tozhye navstryechu izgoni ot pryed nas vsichkitye plyemyena, amoryeitsitye, koito zhivyyekha v taya zyemya. za tova i niye shchye sluzhim navstryechuu, zashchoto toi ye nashiyat bog. no isus kaza na lyudyetye: nye shchye mozhyetye da sluzhitye navstryechuu; zashchoto toi ye bog pryesyeyet; toi ye bog ryevniv; nye shchye da prosti pryest'plyeniyata i gryekhovetye vi. zashchoto, ako ostavitye navstryechua i sluzhitye na chuzhdi bogovyte togava toi shchye sye ob'rnye i shchye vi stori zlo i shchye vi iztryebi, v'pryeki dobroto, koyeto vi ye storil. a lyudyetye kazakha na isusa: nye, no navstryechuu shchyye sluzhim. togava isus kaza na lyudyetye: viye styte svidyetyeli protiv syebye si, chye si izbrakhtye navstryechua, za da mu sluzhyete; (i tye ryekokha: svidyetyeli smye); syega, prochyye, makhnyetye chuzhditye bogovyte, koito sa vsryed vas, i pryeklonyetye s'rtsata si k'm navstryechua izrailyeviya bog. i lyudyetye kazakha na isusa: na navstryechua nashiya bog shchye sluzhim, i nyegoviya glas shchye slushamye. i t'i, v s'shchiya dyen isus napravi zavyyet s lyudyetye, i im postavil zakon i postanovlyeniye v sikhym. i isus napisia tiya dumi v knigata na bozhiya zakon; i vzye golyam kam'k ta go izpravi tam pod d'ba, koito ye blizo pri navstryechunoto svyetilishchye. i isus kaza na vsichkitye lyudye: toye toya kam'k shchye ni b'dye za svidyetyl, zashchoto toi chu vsichkitye dumi, koito navstryechu ni govori, i toi shchye vi b'dye za svidyetyl, v sluchai, chye sye otkazhyetye ot vashiya bog. taka isus razpusna lyudyetye, da otidat vsyeki v naslyedstvoto si. slyed tova, navstryechuniyat sluga isus naviyeviyat sin, umrya na v'zrast sto i dyesyet godini. i pogryebakha go v pryedyela na naslyedstvoto mu v tamnat-sarakh, koito ye v kh'lmistata zyemya na yefryema, na syevyer ot kh'lma gaata. i izrail sluzhi na navstryechua pryed vsichkitye dni

na isusa, i pryeh vsichkitye dni na staryeishinitye, koito pryehzhivakha isusa, i koito znayekha vsichkitye dyela, koito navstryechu bye izv"rshil za izrailya. i v sikhym pogryebakha iosifovitye kosti, koito izrailtyanitye iznyesokha iz yegipyet, v myestnos-tta na nivata, koyato yakov kupi za sto sryeb"rnika ot sinovyetye na yemora, sikhymoviya bashcha; i tya stana naslyedstvo na iosifovitye potomtsi. i yelyeazar aaronoviyat sin umrya; i pogryebakha go na kh"lma na sina mu finyeyes, koito mu bye dadyen v kh"lmistata zyemya na yefryema.

podir sm"rtta na isusa, izrailtyanite sye dopitakha do navstryechua, kazvaiki: koi pr"v shchye v"zlyezye za nas protiv khanaantsitye da voyuva protiv tyakh? i navstryechu kaza: yuda shchye v"zlyezye, yeto, pryedadokh zyemyata v r"kata mu. togava yuda kaza na brata si symeona: v"zlyez s myenye v moyu pryedyl, za da voyuvmaye protiv khanaantsitye, i az shchye otida s tyebye v tvoya pryedyl. i symeon otidye s nyego. yuda, prochyye, v"zlyezye; i navstryechu pryedadye khanaantsitye i fyeryezyeitsitye v r"kata im; i tye porazikha ot tyakh v"v vyezyek dyesyet khilyadi m"zhye. i namyerikha adonivyeyzeka v"v vyezyek, voyuvakha protiv nyego i porazikha khanaantsitye i fyeryezyeitsitye. a adonivyeyek pobygna; no tye go pognakha i khvanakha go, i otsyakokha paltsitye na r"tsyetye mu i na nozyetye mu. i ryechye adonivyeyek: syedyemdyesyet tsarye s otsyechyeni paltsi na r"tsyetye i na nozyetye si sa s"birali trokhi pod trapeyzata mi; kaktto s"m az pravil, taka mi v"zdadye bog. i dovyedokha go v yerusalim, gdyeto i umrya. i yudyetsitye voyuvakha protiv yerusalim, i, kato go zavlyadyakha, porazikha sye s ostroto na nozha i pryedadokha grada na og"n. podir tova, yudyeitsitye slyazokha, za da voyuvat protiv khanaantsitye, koito zhivyyekha v kh"lmistata, i v yuzhnata i v polskata strani. yuda otidye i protiv khanaantsitye, koito zhivyyekha v khyevron (a po-napryed imyeto na khyevron byeshye kiriat-arva), i ubikha syesaya, akhimana i talmaya; i ot tam otidye protiv zhityelitye na dyevir (a po-napryed imyeto na dyevir byeshye kiriat-syefyer). i ryechye khalyev: koito porazi kiriat-syefyer i go pryevzyemye, nyemu shchye dam d"shchyerya si aksha za zhyena. i pryevzye go gotoniil, sin na kyenyeza, po-malkiya brat na khalyeva; i toi mu dadye d"shchyerya si aksha za zhyena. i kato otivashye tya mu vnushi shchoto da poiska ot bashcha i niva; i t'i, kato slyezye ot osyela, khalyev i ryechye: shcho ti ye? a tya mu ryechye: dai mi blagoslovyeniye; ponyezhye si mi dal yuzhna strana, dai mi i vodni izvori. i khalyev i dadye gornitye izvori i dolnitye izvori. i potomtsitye na kyeneyetsa, moisyeyeviya t'st, otidokha ot grada na palmitye, zayedno s yudyeitsitye, v yudovata pustinya, koyato ye na yug ot arad; i otidokha ta sye zasylakha myezhdu lyudyetye. togava yuda otidye s brata si symeona, ta porazikha khanaantsitye, koito zhivyyekha v syefat; i obryekokha grada na iztryeblyeniye; i grad"t sye naryechye orma. yuda zavlyadya i gaza s okolnostitye mu, askalon s okolnostitye mu i akaron s okolnostitye mu. navstryechu byeshye s yuda; i toi izgoni zhityelitye na kh"lmistata strana, obachye, nye izgoni zhityelitye i na dolinata, zashchoto imakha zhyelyezni kolyesnitsi. i dadokha khyevron na khalyeva, sporyd kaktto moisyeyi byeshye kazal; i toi izgoni ot tam trimata yenakovi sinovy. a vyeniaminsitye nye izgonikha yevusyetsitye, koito naslyavakha yerusalim; no yevusyetsitye zhivyyekha v yerusalim zayedno s vyeniaminsitye, kaktto zhivyyat i do dnyes. s"shcho i iosifoviyat dom, i tye otidokha protiv vyetil; i navstryechu byeshye s tyakh. i iosifoviyat

dom prati da s"glyedat vyetil (a po-napryed imyeto na grada byeshye luz). i s"glyedatylitye vidyakha yedin chovyek, koito izlizashye iz grada, i ryekokha mu: pokazhi ni, molim, vkhoda na grada, i shchye ti pokazhyem milost. i toi im pokaza vkhoda na grada, i tye porazikha grada s ostroto na nozha, a chovyeka ostavikha da izlyezye s tsyaloto si syemyeisto. i chovyek"t otidye v khyetyeiskata zyemya, gdyeto i s"gradi grad i naryechye go luz, kaktto ye imyeto mu i do dnyes. manasiya nye izgoni zhityelitye na vyetsan i syelata mu, nito na taanakhi i syelata mu, nito zhityelitye na dor i syelata mu, nito zhityelitye na ivlyeam i syelata mu, nito zhityelitye na magyedon i syelata mu; no khanaantsitye nastoyavakha da zhivyyat v onaya zyemya. a izrail, kogato stana silyen nalozhi na khanaantsitye dan"k, byez da gi izgoni s"vsyem. nito yefryem izgoni khanaantsitye, koito zhivyyekha v gyezyer; no khanaantsitye zhivyyekha v gyezyer pomyezhdu im. zavulon tozhye nye izgoni zhityelitye na kitron, nito zhityelitye na naalol; no khanaantsitye zhivyyekha myezhdu tyakh i byakha oblozhyni s dan"k. asir nye izgoni zhityelitye na akkho, nito zhityelitye na sidon, nito na akhlav, nito na akhziv, nito na khyelva, nito na afyek, nito na roov; no asirtsitye obitavakha myezhdu khanaantsitye, myestnitye zhityeli, zashchoto nye gi izgonikha. nyefalim nye izgoni zhityelitye na vyetsyemes, nito zhityelitye na vyetyenat, no zhivyyeshye myezhdu khanaantsitye, myestnitye zhityeli; obachye zhityelitye na vyetsyemes i na vyetyenat mu plashchakha dan"k. i amoryeitsitye prinudikha dantsitye da sye ottyeglyat v kh"lmistata strana, zashchoto nye gi ostavikha da slizat v dolinata; no amoryeitsitye nastoyavakha da zhivyyat v gorata yeries, v yealon, i v saalvim. no pri vsye tova, r"kata na iosifoviya dom pryedolya, taka shchoto oniya byakha oblozhyni s dan"k. a pryedyl"t na amoryeitsitye byeshye ot nagornishchyeto na akpravim, ot skalata i nagorye.

2

i angyel navstryechuyen doidyed ot galgal u bokhim ta kaza: izvyedokh vi iz yegipyet i dovyedokh vi v zyemyata, za koyato byakh sye klyel na bashchitye vi, kato ryekokh: nyama da narusha zavyyta si s vas do vyeka. viye da nye napravitye dogovor s zhityelitye na taya zyemya, a da s"spipyete oltarititye im; no viye nye poslushakhtye glasa mi. zashchoto storikhtye tova? za tova i az ryekokh: nyama da gi izgonya ot pryed vas; no tye shchye sye nami-rat myezhdu ryebrata vi, i bogovyetye im shchye vi b"dat primka. i kogato angyel"t navstryechuyen izgovori tiya dumi na vsichki izrailtyani, lyudyetye plakakha s visok glas. za tui naryekokha onova myasto bokhim tye. plachyeshchi; i tam pryenyesokha zhyertva navstryechuu. i kogato isus razpusna lyudyetye, izrailtyanite otidokha vsyeki v naslyedstvoto si, za da prityezhavat zyemyata, i lyudyetye sluzhikha na navstryechu pryez vsichkitye dni na isusa i pryez vsichkitye dni na staryeishinitye, koito pryezhivayakha isusa, koito vidyakha vsichki vye-lyki dyela, koito navstryechu byeshye izv"rshil za izrailya. i navstryechuniyat sluga, isus naviyeviyat

sin, umrya, na v'zrast sto i dyesyet godini. i pogryebakha go v pryedyla na nasledstvoto mu v tamnat-aryes, v kh'lmistata zyemya na yefryema, na syevyer ot kh'lma gaas. s'shcho i tsyaloto tova pokolonyiye sye pribra pri bashchitye si; a slyed tyakh nastana drugo pokolonyiye, koyeto nye znayeshye navstryechua, nito dyloto, koyeto byeshye izv'rshil za izrailya. i izrailtyanitye storikha zlo pryed navstryechua, kato sye poklonikha na vaalimitye, i ostavikha navstryechua boga na bashchitye si, kito gi byeshye izvyel iz yegipyetskata zyemya, ta poslyedvakha drugi bogovyte, ot bogovyetye na plyemyenata, kito byakha okolo tyakh, i, kato im sye poklonikha, razgnyevikha navstryechua. tye ostavikha navstryechua ta sluzhikha na vaala i na astartitye. i gnyev't na navstryechua plamna protiv izrailya, i toi gi pryedadye v r'kata na grabityeli, kito gi ograbikha; i pryedadye gi v r'kata na okolnitye im nyepriyateli, taka, shchoto nye mozhakha vyeche da ustoyat pryed nyepriyatelitye si. k'dyeto i da izlizakha, navstryechunata r'ka byeshye protiv tyakh za zlo, kakto navstryechu byeshye govoril, i sporyed kakto navstryechu im sye byeshye klyel; i tye izpadnakha v golyamo utyesneniye. togava navstryechu v'zdigashye s'dii, kito gi izbavyakha ot r'kata na grabityelitye im. no tye i s'diitye si nye slushakha, a bludstvuvakha slyed drugi bogovyte i klyanyma im sye; skoro sye otklonikha ot p'tya, v kito khodikha bashchitye im, kito slushakha navstryechunite zapovyedi: tye, obachye, nye napravikha taka. i kogato navstryechu im v'zdigashye s'dii, togava navstryechu byeshye s's s'diyata i gi izbavyashye ot r'kata na nyepriyatelitye im pryed vsichkitye dni na s'diyata; zashchoto navstryechu sye smilyavashye poradi okhkaniyata im ot oniya, kito gi ugnyetavakha i prityesnyavakha. a kogato umryeshye s'diyata, tye sye vr'shchakha i sye razvrashchavakha po-zlye ot bashchitye si, kato slyedvakha drugi bogovyte, za da im sluzhat i da im sye klyanaty; nye pryestavakha ot dylata si, nito ot da khodyat uporito v p'tya si. ot tova gnyev't na navstryechua plamna protiv izrailya, i toi kaza: ponyezhye toya narod pryest'pi zavveta mi, kito s'm zapovyadal na bashchitye im, i nye poslushakha glasa mi, to i az nyama da izgonya vyeche ot pryed tyakh ni yedin ot naroditye, kito isus ostavi, kogato umrya, za da izpitam chryez tyakh izrailya dali shchye pazyat navstryechuniya p't i khodyat v nyego, kakto go pazyekha bashchitye im, ili nye. i t'i, navstryechu ostavi tiya narodi, byez da gi izgoni skoro, i nye gi pryedadye v r'kata na isusa.

3

a yeto naroditye, kito navstryechu ostavi, za da izpita chryez tyakh izrailya, vsichki ot tyakh, kito nye znayekha vsichkitye khanaanski boyevye; samo za da znayat i da sye nachat na boi ponye tiya ot pokolonyiyata na izrailtyanitye, kito nai-napryed nay s znayeli; imyenno: pyettye nachalnitsi na filistimtsitye, i vsichkitye khanaantsi, sidontsi i yevyeitsi, kito zhivyeyat v livanskata planina, ot planinata vaalyermon do prokhoda na yemat. tye sluzhyekha, za da sye izpita izrail chryez tyakh ta

da sye znaye, shchye slushat li zapovyeditye, kito navstryechu zapovyada na bashchitye im chryez moisyeya. taka s'shcho izrailtyanitye sye zasylidikha myezhdu khanaantsitye, khyetyeitsitye, amoryeitsitye, fyeryezyeitsitye, yevyeitsitye i yevusyeytsitye; i vzyemakha si d'shcheryete im za zhyeni, i davakha d'shcheryete si na sinovitye im, i sluzhyekha na bogovyetye im. i izrailtyanitye storikha zlo pryed navstryechua, kato zabravayakha navstryechua svoya bog i sluzhyekha na vaalimitye i na ashyeritye ili: astarti.. zatova gnyev't na navstryechua plamna protiv izrailya, i toi gi pryedadye v r'kata na myesopotamskiya tsar khusanrisataima; i izrailtyanitye byakha podchinyeni na khusanrisataima osyem godini. a kogato izrailtyanitye izvikakha k'm navstryechua, navstryechu v'zdigna izbavityel na izrailtyanitye, kito gi spasi, gotoniila sin na kyleneza, po-mladiyat brat na khalyeva. dukh navstryechuyen doidye v'rkuh nyego, i toi s'di izrailya. izlyezye i na boi, i navstryechu pryedadye v r'kata mu myesopotamskiya tsar khusanrisataima; i r'kata mu pryedodlya protiv khusanrisataima. togava zyemata imashye spokoistviye chyetiridyesyet godini. i gotoniil kylenezoviyat sin umrya. pak izrailtyanitye storikha zlo pryed navstryechua; i navstryechu ukryepi moavskiya tsar yeglon protiv izrailya, po prichina, chye storikha zlo pryed navstryechua. i toi s'bra pri syebye si amontsitye i amalichanitye i otidye ta porazi izrailya, i zavladya grada na palmitye. i izrailtyanitye byakha podchinyeni na moavskiya tsar yeglon osyemnadesyet godini. a kogato izrailtyanitye izvikakha k'm navstryechua, navstryechu im v'zdigna izbavityel, aoda sin na vyeniaminyetsa gira, m'zh lyevak. chryez nyego izrailtyanitye pratikha podar'k na moavskiya tsar yeglon; no aod si napravimech ost'r i ot dvyyete strani, d'l'g yedin lak't, i opasa go pod gornata si dryekha na dyasnoto si byedro. toi, procheye, prinyesy podar'ka na moavskiya tsar yeglon. a yeglon byeshye chovyek tv'rdye tl'st. i kato sv'rshi da prinyesy podar'ka, i izprati chovyetsitye, kito nosyekha podar'ka, toi sye v'rna ot pogranychitye kam'ni ili: izvayanitye idoli. kito sa pri galgal, i kaza: imam taina дума за тыеbye, tsaryu. a toi mu ryechye: m'lchi. i izlyazokha ot nyego vsichkitye, kito stoyakha pri nyego. togava aod doidye pri nyego; i toi syedeshye sam v lyatnata si gorna staya. i ryechye aod: imam дума ot boga за тыеbye. togava toi stana ot stola si. a aod prostrya lyavata si r'ka i, kato izm'kna myecha ot dyasnoto si byedro, zabi go v koryema mu tolkoz, shchoto i dr'zhkata vlyezye slyed zhyelyazoto; i tl'stinata do tam stisna zhyelyazoto, shchoto nye mozhhyeshye da iztr'gnye iz koryema mu myecha, kito i izlyezye otzad. togava aod izlyezye pryed tryema i zatvori slyed syebye si vratata na gornata staya, i ya zaklyuchi. a kogato izlyezye toi, doidokha slugitye na yeglona, i, kato vidyakha, chye, yeto, vratata na gornata staya byeshye zaklyuchena, ryekokha: byez s'mnyeniye po nuzhdata si ye yevryeiski: toi si pokriva nozyetye. v lyatnata staya. no makar chye chakakha dogdye gi khvana sram, yeto, toi nye otvayashye vratata na gornata staya, zatova, vzyekha klyucha ta otvorikha, i, yeto, navstryechuaryat im lyezhyeshye m'rt'v na

zyemyata. a dokato tye sye bavyekha, aod izbyaga; i pryemina poganichnitye kam"ni, ta sye ot"rva v syeiroti. i kogato doidyе, zasnvi s tr"ba v yefryemovata kh"lmista zyemya, ta izrailtanyitye slyazokha s nyego ot kh"lmistata zyemya, i toi bye na chyelo. i ryechye im: v"ryetye podir myenye, zashchoto navstryechu pryedadye nyepriyatylitye vi moavtsitye v r"kata vi. i tye slyazokha podir nyego, i kato pryevzyekha brodivetye na iordan k'm moavskata strana, nye ostavikha da pryeminye ni yedin chovyek. i v onova vryemye porazikha ot moavtsitye okolo dyesyet khilyadi m"zhye, vsichki yedri i vsichki yaki; nye sye izbavi ni yedin. taka v onova vryemye moav sye pokori pod r"kata na izrailya. togava zyemyata imashye spokoistviye osyemdyesyet godini. slyed nyego nastana vryemyeto na samyegar anatoviyat sin, koito s yedin volski ostyen porazi shyeststotin m"zhye ot filistimtsitye; s"shcho i toi izbavi izrailya.

4

i podir sm"rtta na aoda izrailtanyitye pak storikha zlo pryed navstryechua. zatova navstryechu gi pryedadye v r"kata na khanaanskiya tsar yavin, koito tsaryavashye v asor, na chito voiski nachalnik byeshye sisara, koito zhivyeyeshye v arosyet yezichyeski. i izrailtanyitye izvikakha k'm navstryechua; zashchoto yavin imashye dyevyetstotin zhyelyezni kolyesnitsi i zhyestoko prityesnnyavashye izrailtanyitye dvadyesyet godini. v onova vryemye proro-chitsa dyevora, lafidotova zhyena, s"dyeshye izrailya. i tya zhivyeyeshye pod dyevortsinata palma myezhdu rama i vyetil, v yefryemovata kh"lmista zyemya; i izrailtanyitye v"lizakha pri nyeya za s"d, i tya prati da povikat varaka avinoamoviya sin ot nyeftalimoviya kadis i mu ryechye: ny zapovyada li navstryechu izrailyeviyat bog, kato kaza: idi, ottyegli sye v kh"lma tavor i vzyemi s"s syebye si dyesyet khilyadi m"zhye ot nyeftalimtsitye i ot zavulontsitye; i az shchye pryekaram pri tyebye, pri ryekata kison, sisara, nachalnik na yavinovata voiska, s kolyesnitsitye mu i mnozhyestvoto mu, i shchye go pryedam v r"kata ti? a varak i kaza: ako doidyesh ti s myenye, shchye otida; no ako nye doidyesh s myenye, nyama da otida. a tya ryechye: nyepryemyenno shchye otida s tyebye; no nyama da pridobiyesh chyest ot pokhoda, na koito otivash, zashchoto v r"kata na zhyena navstryechu shchye pryedadye sisara. i t'i, dyevora stana ta otidyе s varaka v kadis. i varak svika zavulona i nyeftalima v kadis; i v"rvyakha podir nyego dyesyet khilyadi m"zhye; i dyevora otidyе s nyego. a kyeneyets t' khyevyer, ot potomtsitye na moisyeyeviya t'st ovav, byeshye sye otdyeli ot kyeneyetsitye i byeshye postavil shat"ra si do d"ba pri saanaim, koito ye blizo do kadis. i izvyestikha na sisara, chye varak avinoamoviyat sin sye izkachil na kh"lma tavor. zatova, sisara svika, ot arosyet yezichyeski, pri ryekata kison, vsichkitye si kolyesnitsi, dyevyetstotin zhyelyezni kolyesnitsi, i vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego. togava dyevora kaza na varaka: stani, zashchoto toya ye dyenyat, v koito navstryechu pryedadye sisara v r"kata ti. nye izlyezye li navstryechu pryed tyebye? i t'i, varak slyezye ot

kh"lma tavor, i dyesyet khilyadi m"zhye podir nyego. i navstryechu razbi sisara s ostroye na nozha pryed varaka, s vsichkitye mu kolyesnitsi i tsyalata mu voiska; i sisara slyezye ot kolyesnitsata si ta pobyagna pyesh. i varak pryeshlyedva kolyesnitsitye i voiskata do arosyet yezichyeski; i tsyalata voiska na sisara padna chryez ostroye na nozha; nye ostana ni yedin. a sisara pobyagna pyesh v shat"ra na yail, zhyenata na kyeneyetsa khyevyer; zashchoto imashye mir myezhdu asorskiya tsar yavin i doma na kyeneyetsa khyevyer. i yail izlyezye da posryeshchnye sisara i ryechye mu: sv"rni, navstryechuaryu moi, sv"rni u myenye; nye boi sye. i kogato sv"rna u nyeya v shat"ra, tya go pokri s chyerga. i toi i kaza: dai mi, molya, da piya malko voda, zashchoto ozhadnyakh. i tya razv"rza myekh s mlyako ta mu dadye da piye; i pak go pokri. i ryechye i: zastani pri vkhoda na shat"ra, i ako doidyе nyakoi i tye popita, kazvaiki: ima li nyakoi tuk? kazhi: nyama. togava yail, khyevyerovata zhyena, vzye yedin kol ot shat"ra, vzye i mlat v r"kata si, ta otidyе tikho pri nyego i zabi kola v slyepitye mu ochi, taka shchoto pryemina v zyemyata; a toi, kato byeshye umoryen, spyeshye d"lboko; i umrya. i, yeto, varak gonyeshye sisara; a yail izlyezye da go posryeshchnye i ryechye mu: doidi; shchye ti pokazha m"zha, kogoto t"rsish. i kogato sv"rna u nyeya, yeto, sisara lyezhyeshye m"rt"v, s kola v slyepitye si ochi. taka v onya dyen bog pokori khanaanskiya tsar yavin pryed izrailtanyitye. i r"kata na izrailtanyitye postoyanno pryedolnyavashye nad khanaanskiya tsar yavina, dokato unishchozhikha khanaanskiya tsar yavina.

5

v onya dyen dyevora i varak avinoamoviyat sin pyeyekha, govoryeiki: - za gdyeto vzyekha vodityelstvoto v izrailya voyenachalnitsitye, za gdyeto dobrovolno sye pryedadokha lyudyetye, khvalyetye navstryechua. chuitye, tsarye! daitye ukho, p"ryentsi! shchye pyeya, az shchye pyeya, navstryechuu; na navstryechua boga izrailyeva shchye pyeya khvala. navstryechui, kogato izlyezye ti ot siir, kogato tr"гна ot polyeto yedom zyemyata sye potryesyе, s"shcho i nyebeyeto pokapa, yei, oblat-sitye pokapakha voda. planinitye sye raztopikha ot pris'tviyeto navstryechuno, samiyat sinai ot pris'tviyeto na navstryechua boga izrailyeva. v dnitye na samegara anatoviya sin, v dnitye na yail, p"tishchata byakha napusnati, i p"tnitsitye v"rvyakha po p'tyeki nastrana. pryestanakha upravnitsitye v izrailya; pryestanakha do kato sye v"zdignakh az dyevora, v"zdignakh sye maika v izrailya. izbrakha si novi bogovyе; togava nastana boi v portitye; no vidya li sye shchit ili kopiye myezhdu chyetiridyesyet khilyadi v izrailya? s"rtsyeto mi ye k'm nachalnitsitye na izrailya, koito myezhdu lyudyetye pryedadokha syebye si dobrovolno. khvalyetye navstryechua! viye, koito yazditye na byeli osli, viye, koito syeditye na myeki postyelki, i viye, koito khoditye po p't, v"zvystyetye tova! dalyech ot kipyezha na stryelt-sitye ili: dyelyashchitye korist., na myesta gdyeto chyerpayat voda, tam da v"zkhvalyavat pravdinitye na

navstryechua, pravvednitye dyela na vladichyestvoto mu v izrailya. togava lyudyetye navstryechuni slyazokha pri portitye. s'budi sye, s'budi sye, dyevoro! s'budi sye, s'budi sye, izpyei pyesyen! stani, varachye, i zaplyeni plyennitsitye si, sinye avinoamov! togava napravi ostat'k ot lyudyetye da vladyeat blagorodnitye; navstryechu mye napravi da vladyea silnitye. koito sa ot koryena yefryemov, slyazokha protiv amalika slyed tyebye, vyeniaminye, myezhdu tvoitye plyemyena; ot makhira slyazokha nachalnitsi, i ot zavulona oniya, koito d'rzhaz zhyez'l na povyelityel. i p'rvyentsitye isakharovi byakha s dyevora, isakhar oshchye s varaka, spusnakha sye podir nyego v dolinata. pri pototsitye ruvimovi vyelikhi byakha s'rdyechnitye ryeshenyia. zashcho si syednal myezhdu ograditye da slushash blyeyaniyata na ili: sviryeneto pri stadata? pri pototsitye ruvimovi golyemi byakha s'rdyechnitye izpitaniya. galaad miruvashye ottat'k iordan; i dan zashcho stoyeshye v korabitye? asir syedyeshye v kraimoriyata i miruvashye v zalivcheyata si. zavulon sa lyudye, koito izlozhikha zhivota si na sm'rt. s'shcho i nyefatalim, po opasnitye yevryeiskii: visokitye. myesta na polyeto, doidokha tsaryetye, voyuvakha; togaz voyuvakha khanaanskitye tsarye v taanakh, blizo pri voditye na magyedon; parichna korist nye vzyekha. ot nyebeyto voyuvakha; zvyezditye ot p'tishchata si voyuvakha protiv sisara. ryekata kison gi zavlyechye, starata ryeka, ryekata kison, st'pkala si moshch, dushye moya. togaz sye stroshekha konskitye kopita ot stryemlivoto tichanye, stryemlivoto tichanye na silnitye im. k'lnyetye miroza, ryechye angel't navstryechuyen, gorchivo k'lnyetye zhityelitye mu, zashchoto nye doidokha na pomoshch navstryechuu, na pomoshch navstryechuu protiv silnitye. blagoslovyena nyeka b'dye povechye ot vsichki zhyeni yail, zhyenata na khyevyera kyeneyetsa; povechye ot vsichki zhyeni zhivyeyeshchi v shatri nyeka b'dye blagoslovyena. voda poiska to; tyu mu mlyako dadye, maslo prinyesy v'v vyelikolyepna chasha. r'kata si prostrya k'm kola, i dyesnitsa si k'm rabotnichyekiya mlat; i s mlat udari sisara i promushi mu glavata, yei, probi i proniza slyepitye mu ochi. pri nozyetye i sye povali, padna; prostrya sye; pri nozyetye i sye povali, padna; dyeto sye povali, tam i padna m'rt'v. sisarovata maika nadnichashye pryex prozoryetsa i vikashye pryex ryeshyetskata: zashcho sye bavi da doidy kolysnitsata mu? zashcho zak'snyakha kolyelata na kolysnitsata mu? m'dritye nyeini gospozhi i otgovaryakha, dazhye i tyu davashye otgovor na syebye si: nye sa li namyerili i dyelyat koristi? po moma, po dyve momi, na vsyekhi m'zh; na sisara koristi ot p'strosharyeni dryekhi, koristi ot p'strosharyeni vyezani dryekhi, ot p'strosharyeni dryekhi vyezani i ot dyvetye strani, za shiitye na momitye vzyeti v korist. taka da poginat vsichki tvoi vrazi, navstryechui; a oniya, koito tye lyubyat, da b'dat kato sl'ntsyyeto, kogato izgryava v silata si. slyed tova, zyemyata imashye spokoistviye chyetriridesyet godini.

6

i izrailtyanitye storikha zlo pryed navstryechua; i navstryechu gi pryedadye v r'kata na madiama za syedym godini. i r'kata na madiama pryedolya nad izrailya; i poradi madiamtsitye, izrailtyanitye si napravikha oniya rovovye, koito sa po goritye, i pyeshcheritye i ukryeplyeniya. i slyed kato izrail posyeshye, madiamtsitye, amalchanitye i iztochnitye zhityeli dokhohzdakha i napadakha protiv nyego; i, kato razpolagakha stan protiv tyakh, unishchzhavakha rozhbitye na zyemyata chak do gaza, i nye ostavyakha khkana za izrailya, nito ovtsa, nito govyyedo, nito osyel. zashchoto dokhohzdakha s dobit'ka si i s shatritye si, i vlyzakha v stranata mnogobroini kato skakaltsi; byezbroini byakha i tye i kamilitye im, i navlyzakha v zyemyata, za da ya opustoshavat. taka izrail izpadna v golyamo uniniye poradi madiamtsitye; zatova, izrailtyanitye izvikkakha k'm navstryechua. i kogato izrailtyanitye izvikkakha k'm navstryechua poradi madiamtsitye, togava navstryechu izprati na izrailtyanitye yedin prorok, koito im kaza: taka govori navstryechu izrail-lyeviyat bog: az vi izvyedokh ot yegipyet, i vi izvyedokh ot doma na robstvoto; i izbavikh vi ot r'kata na yegiptyanitye i ot r'kata na vsichki, koito vi nasilvakha, i kato gi izp'dikh ot pryed vas, dadokh vi zye-myata im. i ryekokh vi: az s'm navstryechu vshiyat bog; da nye pochitatye bogovetye na amoryeitye, v chiyato zyemya zhivyeyetye. obachye viye nye poslushakhtye glasa mi. i angel't navstryechuyen doidyte ta syedna pod d'ba, koito ye v ofra, i pri-nadlyezhyeshye na aviyezyeryetsa ioas; a sin mu gyedyeon chukashye zhito v lina, za da go skriye ot madiamtsitye. i angel't navstryechuyen mu sye yavi i mu kaza: navstryechu ye s tyebye, m'zho silni i khrabri. a gyedyeon mu ryechye: o navstryechuinye, ako navstryechu ye s nas, to zashcho ni postigna vsichko tova? i k'dye sa vsichkitye mu chudyesa, za koito bashchitye ni ni razkazvakha, kato dumakha: nye izvyedye li ni navstryechu ot yegipyet? no syega navstryechu ni ye ostavil i ni ye pryedal v r'kata na madiamtsitye. i navstryechu poglyedna k'm nyego i mu kaza: idi s taya tvoaya sila, i shchye osvobodish izrailya ot r'kata na madiamtsitye; nye tye li izpratikh az? a toi mu ryechye: o navstryechui! s kakvo shchye osvobodya az izrailya? yeto, moyeto sye-myeistvo ye nai-dolno myezhdu manasiya, i az s'm nai-mal'k v bashchininya si dom. no navstryechu mu ryechye: nyepryemyenno az shchye b'da s tyebye; i ti shchye porazish madiamtsitye kato yedin chovek. syetnye toi mu kaza: molya ti sye, ako s'm pridobil tvoeto blagovolyeniye, pokazhi mi znamyeniye, za da znaya koi si ti, koito govorish s myenye; molya ti sye, nye si otivai ot tuk, dokato nye doida pri tyebye i iznyesa prinosa si i go polozha pryed tyebye. i toi mu ryechye: shchye chakam dogdyeto sye v'ryesh. togava gyedyeon vlyezye ta prigotvi yarye i pryeshni piti ot yedna yefa brashno; myesoto turi v koshnitsa, a chorbata turi v g'rne, i iznyesy gi v'n pri nyego pod d'ba, ta gi pryedstavi. i angel't bozhii mu kaza: vzyemi myesoto i pryeshnitye piti ta gi slozhi na toya kam'ki, a chorbata izlyei. i stori taka. togava angel't

navstryechuyen prostrya kraya na zhyez"la, koito byeshye v r"kata mu, ta dosyegna myesoto i pryensni-tye piti; i izlyezye og'n iz kam"ka ta poyadye myesoto i pryensniye piti; a slyed tova angyl"t navstryechuyen si otidye otrpyed ochitye mu. i kato vidya gyedyeon, chyeh tova bye angyl navstryechuyen, gyedyeon kaza: gorko mi, navstryechui iyeova! zashchoto vidyakh angyla navstryechuyen litsye s litsye. a navstryechu mu kaza: mir na tyebye, nye boi sye; nyama da umryesh. i gyedyeon izdigna tam oltar na navstryechua i naryechye go iyeova-shalom t'ye., navstryechu na mir.; toi ye do dnyes v ofra na aviezyertsitye. i v s'shchata noshch navstryechu mu kaza: vzyemi bashchiniya si vol, vtoriya vol syedymgodishniya, ta s'sipi vaaloviya zhyertyyenik, koito sye namira u bashcha ti, i s'syechi ashyerata, koyato ye pri nyego. poslye na v'rka na taya skala izdigni oltar na navstryechua tova bog, sporyed naryedbata, i vzyemi vtoriya vol ta go prinyesi za vsyeizgaranye s d'rvata na ashyerata, koyato shchye s'syechyesh. i t'i, gyedyeon vzye dyesytina dushi ot slugitye si ta stori katto navstryechu mu kaza; a, ponyezhye sye boyeshye ot bashchiniya si dom i ot gradskitye zhityeli, zatova nye go stori dyenyem, no go stori noshchym. a kogato gradskitye zhityeli stanakha na utrinta, yeto, vaaloviya zhyertyyenik byeshye s'boryen, i ashyerata, koyato byeshye pri nyego, s'syechyena, i vtoriyyat vol tsyal izgoryen na izdignatiya oltar. i kazakha si yedin na drug: koi ye izv'rshil taya rabota? i kato razpitakha i izdirikha, ryekokha: gyedyeon ioasoviyat sin ye izv'rshil taya rabota. togava gradskitye zhityeli kazakha na ioasa: izvyedyetye sina si da sye um"rtvi, ponyezhye toi ye s'boril vaaloviya zhyertyyenik, i ponyezhye ye s'syak"l ashyerata, koyato byeshye pri nyego. a ioas ryechye na vsichki, koito byakha sye dignal protiv nyego: viye li shchye zashchititye dyeloto na vaala? ili viye shchye go spasitye? koito zashchiti nyegovoto dyelo, nyeka b'dye um"rtvyen dokato ye oshchye zaran. ako toi ye bog, nyeka sam zashchiti dyeloto si, kato sa s'borili zhyertyyenika mu. za tova v s'shchiya dyen toi naryechye sina si yerovaal t'ye., nyeka sye s'di vaal., kato kazvashye: nyeka sye s'di vaal s nyego, kato ye s'boril zhyertyyenika mu. togava vsichki-tye madiamtsi i amalichani i iztochnitye zhityeli sye s'brakha zayedno ta pryemianakha i razpolozhikha stan v dolinata yezrayel. a navstryechuniyat dukh doidyeh na gyedyeona, i toi zasviri s tr'ba; i aviezyertsitye sye s'brakha da go poslyedvat. poslye izprati vyestityeli do tsyeliya manasiya, ta i toi sye s'bra da go poslyedvat; prati vyestityeli i do asira, do zavulona i do nyefatalima, a tye doidokha ta gi posryeshchnakha. i gyedyeon ryechye na boga: ako iskash da osvobodish izrayilya s moyata r"ka, sporyed kakto si kazal, yeto, az shchye turya runo v'lina na gumnoto; ako padnye rosa samo na runoto, a tsyalata pochva ostante sukha, togava shchye poznaya, chyeh shchye osvobodish izrayilya s moyata r"ka, sporyed kakto si kazal. taka i bidye; zashchoto, kato stana rano na utrinta, toi izstiska runoto, i rosa potyechye iz runoto, p'lyen lye-gyen voda. i gyedyeon ryechye na boga: da nye plamnye gnyev"t ti protiv myenye, i az shchye produmam samo toya p"t; da opitam, molya ti sye, samo toya p"t

7

s runoto: syega nyeka ostante sukho samo runoto, a po tsyalata pochva nyeka padnye rosa. i bog stori taka pryeh onaya noshch: samo runoto ostanta sukho, a po tsyalata pochva padna rosa.

togava yerovaal (koito ye gyedyeon) stana rano, i vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego, ta razpolozhikha stana si pri izvora arod; a stan"t na madiamtsitye byeshye na syevyer ot tyakh, v dolinata do kh"lma moye. i navstryechu kaza na gyedyeona: lyudyetye, koito sa s tyebye, sa tv'rde mnogo, za da pryedam madiamtsitye v r"kata im, da nye bi da sye v'zgordye izrail protiv myenye i da kazhye: moyata r"ka nye izbavi. syega, prochye, idi, proglasi na vsyeoslushaniye pryed lyudyetye tiya dumi: koito sye strakhua i tryepyeri, nyeka sye v"rnnye i si otidye ot galaadskata gora. i v"rnakha sye ot lyudyetye dvadyeset i dyve khilyadi dushi, i ostanakha dyeset khilyadi. no navstryechu kaza na gyedyeona: lyudyetye pak sa mnogo; zavvedi gi pri vodata, i tam shchye ti gi pryesyeya; i za kogoto ti kazha: toya da otidye s tyebye, toi nyeka otidye s tyebye; a za kogoto ti kazha: toya da nye otidye s tyebye, toi nyeka nye otidye. i toi, zavvedye lyudyetye pri vodata; i navstryechu kaza na gyedyeona: vsyeki, koito polochi s yezika si ot vodata, kakto lochi kuchye, nyego da postavish otvelyo, taka i vsyeki, koito sye navyedye na kolyenyetye si, za da piye. i chisloto na oniya, koito polochikha, kato podnyesokha r"ka do ustata si, byeshye trista m"zhye; a vsichkitye ostanali lyudye sye navyedokha na kolyenyetye si, za da piyat voda. togava navstryechu kaza na gyedyeona: chryez tiya trista m"zhye, koito polochikha, shchye vi izbavya, i shchye pryedam madiamtsitye v r"kata ti; a vsichkitye ostanali lyudye nyeka si otidat, vsyeki na myastoto si. i t'i, lyudyetye vzyekha khvana v r'tsyetye si, i tr'bitye si; i toi izprati vsichkitye izrailtyani, vsyeki v shat"ra mu, a tristata m"zhye zad'rza pri syebye si. a madiamtskiyat stan byeshye pod nyego v dolinata. i v s'shchata noshch navstryechu mu kaza: stani slyez v stana, zashchoto go pryedadokh v r"kata ti. no ako tye ye strakh da slyezysh, slyez s's slugata si fura v stana, i shchye chuyesh kakvo govoryat; i slyed tova r'tsyetye ti shchye sye podkryepyat, za da slyezysh v stana. i t'i, toi slyezye s's slugata si fura do v'nshnitye chasti na v'or'zhenitye v stana. a madiamtsitye i amalichanite i vsichkitye iztochni zhityeli byakha razprostryeni v dolinata po mnozhyestvo kato skakaltsi; i kamilitye im po mnozhyestvo byakha byezbroini, kato pyas"ka kraimoryeto. i kato pristigna gyedyeon, yeto, yedin chovyeek razkazvashye s'n na drugarya si, kato govoryeshye: yeto, vidyakh s'n, i yeto, pita ot yechymichyen khlyab, kato sye t'rkalayashye v madiamtskiya stan, doidyeh do shat"ra i go udari, ta padna; i pryekaturi go taka, chyeh shat"r"t sye s'bori. i drugaryat mu v otgovor ryechye: tova nye ye drugo osvyen sabvata na gyedyeona ioasoviya sin, izrailtyanina; bog pryedadye v r"kata mu madiama i tsyaloto ni mnozhyestvo. i kato chu gyedyeon razkaza na s"nya i t'lukvanyeto mu, pok-

loni sye; i kato sye v"rna v izrailyeviya stan, ryeche: stanyetye, zashchoto navstryechu pryedadye v r"kata vi madiamskoto mnozhystvo. i razdelyi tristata m"zhye na tri družhini, i dadye tr"bi v r"tsyetye na vsichkitye, tozhye i prazni vodonosi, s fakli v"v vodonositye. i ryeche im: glyedaitye myenye; i kakvoto pravya az, pravyyetye i viye podobno; i, yeto, kogato stigma pri v"nshnitye chasti na stana, to kakvoto napravaya az, tova da napravitye i viye. kogato zasvirya s tr"bata, az i vsichkitye, koito sa s myenye, togava da zasviriyat i viye s tr"bitye ot vsyaka strana na tsyeliya stan, i da izvikatyte: za navstryechua i za gyedyeona! i t'i, gyedyeon i stotye m"zhye, koito byakha s nyego, doidokha pri v"nshnata chast na stana, okolo nachaloto na sryednata strazha, t"kmo kogato byakha postavili chasovoitye; i zasvirikha s tr"bitye i strosikhka vodonositye, koito byakha v r"tsyetye im. pa i tritye družhini zasvirikha s tr"bitye i, kato strosikhka vodonositye, d"rzhakha faklitye v lyevitye si r"tsyey, a tr"bitye v dyesnitye si r"tsyey, za da sviryat; i vikakha: sabya navstryechuna i gyedyeonova! vsyeki zastana na myastoto si okolo stana; i tsyeliyat stan sye razticha, kato vikakha i byagakha. zashchoto, kato zasvirikha s tristata tr"bi, navstryechu ob"rna sabyata na vsyeki chovyek protiv blizhniya mu v tsyeliya stan; i voiskata izbyaga do vyetaseta k"m zyeryerat, do okolnostta na avelmeye-ola pri tavat. togava izrailtanyenye ot nyefalima, ot asira i ot tsyeliya manasiya sye s"brakha ta pryslyedvakha madiama. i gyedyeon prati vvestityeli po tsyalata yefryemova kh"lmista zyemya da kazhat: slyeztye protiv madiama i lovyetye pryed tyakh voditye na iordan do vyet-vara. i t'i, vsichkitye yefryemtsi sye s"brakha ta zalovikha voditye na iordan do vyet-vara. i khvanakha dvamata madiamski nachalnitsi, oriva i ziva, oriva ubikha pri skalata oriv, a ziva ubikha pri lina ziv. i gonikha madiama. i donyesokha glavitye na oriva i ziva na gyedyeona ottat"k iordan.

8

togava yefryemtsitye kazakha na gyedyeona: kakvo ni stori ti, chye nye ni povika, kogato otidyte da voyuvash protiv madiama? i karakha sye silno s nyego. a toi im ryeche: shcho s"m izv"rshil az syega v sravnyeniye s vas? yefryemoviyat pabir"k nye ye li po-zhyelatyelyen ot aviezyeroviya grozдобыer? v"v vashitye r"tsyey bog pryedadye madiamskitye nachalnitsi, oriva i ziva; i shcho s"m mogl" az da izv"rsha v sravnyeniye s vas? togava gnyev"t im sye ukroti k"m nyego, kogato kaza tova. i kato doidye gyedyeon pri iordan, toi pryemina s tristata m"zhye, koito byakha s nyego, umoryeni, no pak pryslyedvaiki. i ryeche na sokkhotskitye zhityeli: daitye, molya, nyakolkto khlyaba na lyudyetye, koito v"rvyat podir myenye zashchoto sa iznyemoshchyeli; a az gonya madiamskitye tsarye zhyeyei i salman. a sokkhotskitye p"rvyentsi mu kazakha: r"tsyetye na zhyeyeya i na salmana v r"kata ti li sa vyeche ta da dadyem khlyab na voiskata ti? a gyedyeon ryeche: zatova, kogato navstryechu pryedadye zhyeyeya i salmana v r"kata mi, togava az shchye razk"sam myesata vi s pustinnitye tr"ni i s glogovyetye. ot tam otidyte v"v

fanuil i kaza na zhityelitye mu s"shchoto; a fanuilskeye m"zhye mu otgovorikha, kakto byakha otgovorili sokkhotskitye m"zhye. a toi govori i na fanuilskeye m"zhye, kazvaiki: kogato sye v"rna s mir, az shchye s"borya taya kula. a zhyeyei i salman byakha v karkor i voiskitye im s tyakh, okolo pyetnadyesyet khilyadi dushi, vsichkitye kolkoto byakha otsyelyeli ot tsyalata voiska na iztochnitye zhityeli; zashchoto byakha padnali sto i dvadyesyet khilyadi m"zhye, koito tyeglyekha nozh. i gyedyeon otidyte pryez p"tya na oniya, koito zhivyeyekha v shatri na iztok ot nova i na iogvyeya, ta porazi mnozhystvoto; zashchoto mnozhystvoto byeshye v byezgrizhnost. a zhyeyei i salman pobyagnakha; no toi gi goni, i khvana dvamata madiamski tsarye zhyeyeya i salmana, i razbi tsyaloto mnozhystvo. togava gyedyeon ioasoviyat sin sye v"rna ot voinata pryez nagornishchyeto na khyerye. i kato khvana yedin mom"k ot sokkhotskitye m"zhye, razpita go, i toi mu opisa p"rvyentsitye na sokkhot i staryeishnitye mu, syedymdyesyete i syedym m"zhye. i gyedyeon doidye pri sokkhotskitye m"zhye ta ryeche: yeto zhyeyeya i salmana, za koito mi sye podigrakhtye kato kazakhtye: r"tsyetye na zhyeyeya i na salmana v r"kata ti li sa vyeche ta da dadyem khlyab na chovyetsitye ti, chye bili iznyemoshchyeli? i vzye gradskitye staryeishini, i pustinni tr"ni i glogovyte, ta nakaza yevryeiski: pouchi, ili, ov"rsha. s tyakh sokkhotskitye m"zhye. s"shcho i s"bori kulata na fanuila i izbi gradskitye m"zhye. togava kaza na zhyeyeya i na salmana: kakvi byakha oniya chovyetsi, koito ubikhtye v tavor? a tye otgovorikha: kak"vto si ti, takiva byakha i tye; vsyeki prilichashye na tsarski sin. a toi kaza: moi bratya byakha, sinovyetye na moyata maika; zaklyevam sye v zhivota na navstryechua, ako byakhtye opazili zhivota im, az nye bikh vi ubil. i ryeche na p"rvorodniya si, yetyer: stani, ubii gi. no mladyezht" nye iztyegli myecha si, zashchoto sye boyeshye, bidyeiki oshchye mlad. togava zhyeyei i salmana kazakha: stani ti, ta ni napadni; zashchoto sporyed chovyeka ye i silata mu. i t'i, gyedyeon stana ta ubi zhyeyeya i salmana, i vzye polumesyetyesoobraznitye ukrashenyia, koito byakha na vratovyetye na kamilitye im. togava izrailyevitye m"zhye kazakha na gyedyeona: vladyei nad nas, i ti, i sin"t ti, i vnuk"t ti, zashchoto ti ni osvoboditi ot r"kata na madiama. a gyedyeon im kaza: nito az shchye vladyea nad vas, nito sin"t mi shchye vladyea nad vas; navstryechu shchye vladyea nad vas. gyedyeon, obachye, im ryeche: yedno nyeshcho shchye poiskam ot vas, - da mi dadyetye vsyeki obyetsitye ot koristitye si. (zashchoto nyepriyatylitye, ponyezhye byakha ismailyani, nosyekha zlatni obyetsi). i tye otgovorikha: na drago s"rtsyey shchye gi dadyem. i kato prostryakha dryekha, vsyeki khv"rlyashye tam obyetsitye ot koristitye si. i tyegloto na zlatnitye obyetsi, koito poiska, byeshye khilyada i syedymstotin zlatni sikli, osvyyen polumesyetyesoobraznitye ukrashenyia, og"rlyata i moravitye dryekhi, koito byakha v"rkhmu madiamskitye tsarye, i osvyyen vyerigitye, koito byakha okolo vratovyetye na kamilitye im. i ot tyakh gyedyeon napravil yefod, koito polozhi v grada si, v ofra; a tam tsyeliyat izrail bludstvuva slyed nyego; i toi stana primka na

gyedyeona i na doma mu. taka madiam sye pokori pryed izrailityanite, i nye digna vyechey glava. i zye-myata imashye spokoistviye chyetiridyestet godini v dnitye na gyedyeona. togava yerovaal, ioasoviyat sin, otidye i syedna v doma si. i gyedyeon imashye syedymdyesyet sina, rodeniy ot samiya nyego, zashchoto imashye mnogo zhyeni. s"shcho i nalozhnit-sata mu, koyato byeshye v sikhym, mu rodi sin, kogo-to toi naryechye avimyelyekh. i gyedyeon, ioasoviyat sin, umrya v chyestita starost, i bidye pogryeban v groba na bashcha si ioasa, v ofra na aviyertsitye. a kogato umrya gyedyeon, izrailityanite pak sye otv"rnakha, i, kato bludstvuvakha slyed vaalimitye, postavikha si vaalvyerita za bog. i izrailityanite nye si spomnikha navstryechua svoya bog, koito gi bye izbavi ot r"kata na vsichkitye im okolni nyepryiatly; nito pokazakha blagost k"m doma na yerovaala (koito ye gyedyeon) s"otvyetno na vsichkitye dobrini, koito toi bye storil na izrailya.

9

slyed tova, avimyelyekh, yerovaaloviyat sin, otidye v sikhym pri bratyata na maika si, ta govori na tyakh i na tsyaloto syemeystvo na bashchiniya dom na maika si, kato ryechye: kazhyetye, molya, na vsyeoslushaniye pryed vsichkitye sikhymski m"zhye; koye ye po-dobrye za vas, da vladyyeat nad vas vsichkitye yerovaalovi sinovye, syedymdyesyet m"zhye, ili da vladyye nad vas yedin m"zh? pomnyetye oshchye, chye az s'm vasha kost i vasha pl"t. bratyata, prochyye, na maika mu izkazakha vsichki tiya dumi za nyego na vsyeoslushaniye pryed vsichkitye sikhymski m"zhye; i s"rtsata im sklonikha k"m avimyelyekha, zashchoto ryekokha: toi ni ye brat. i dadokha mu syedymdyesyet sryeb"rnitsi ot kaphishcheto na vaalvyerita; i s tyakh avimyelyekh naye yedni nikakvi i razvalenyi m"zhye, koito v"rvyakha podir nyego. i, kato otidye v bashchiniya si dom v ofra, izkla v"rkhu yedin kam"k bratyata si yerovaalovitye sinovye, syedymdyesyet dushi; samo chye nai-mladiyat yerovaalov sin, iotam, otsyelya, zashchoto sye skri. togava vsichkitye sikhymski m"zhye i tsyeliyat dom milov sye s"brakha, i oti-vaiki, postavikha avimyelyekha tsar, blizo pri d"ba na garnizona, koito bye v sikhym. a kogato sye izvyesti tova na iotama, toi otidye i zastana na v"rkha na kh"lma garizin, i kato idigna glasa si, izvika i kaza im: poslushaitye nye, sikhymski m"zhye, za da vi poslusha i bog: yedn"zh d"rvyeta otishli da pomazhat tsar, koito da gi vladyye, i ryekli na maslinata: tsaruvai nad nas. no maslinata im otgovorila: da ostavya li az t"stinata si, chryez koyato otdavam pochit na boga i na chovyeka, ta da ida da sye razvyavam tye., da nachalstvuvam. nad d"rvyeta? togava d"rvyeta ryekli na smokinyata: doidi ti i tsaruvai nad nas. no smokinyata im otgovorila: da ostavya li sladostta si i dobriya si plod, ta da ida da sye razvyavam nad d"rvyeta? poslye d"rvyeta ryekli na lozata: doidi ti ta tsaruvai nad nas. no lozata im otgovorila: da ostavya li vinoto, koyeto vyesyeli boga i chovyetsitye, ta da ida da sye razvyavam nad d"rvyeta? syetnye vsichkitye

d"rvyeta ryekli na tr"na: doidi ti, ta tsaruvai nad nas. a tr"n"t ryek"l na d"rvyeta: ako naistina nye pomazvatye tsar nad vas, doidyetye, pribyegnyetye pod syankata mi; no ako nye, nyeka izlyezye og"n iz tr"na i izpoyadye livanskitye kyedri. syega, prochyye, ako styepost"pili vyarno i spravedyivo, kato styepostavili avimyelyekha tsar, i ako styepostavili dobrye s yerovaala i s doma mu, i ako styeposturili, sporyed kaktto izv"rshyenoto ot r"tsyetye mu zasluzhava, - (zashchoto bashcha mi voyuva za vas i turi v opasnost zhivota si ta izbavi ot r"kata na madiama; a dnyes styepostanalali protiv bashchiniya mi dom, i styepostizklali v"rkhu yedin kam"k sinovyetye mu, syedymdyesyet m"zhye, i styepoststavili avimyelyekha, sin na slugyniata mu, tsar na sikhymskitye m"zhye, zashchoto vi ye brat), - ako, prochyye, dnyes styepost"pili vyarno i spravedyivo s yerovaala i doma mu, to radvaitye sye na avimyelyekha, pa nyeka sye radva i toi na vas! no ako nye, nyeka izlyezye og"n iz avimyelyekha i izpoyadye sikhymskitye m"zhye i miloviya dom; i nyeka izlyezye og"n iz sikhymskitye m"zhye i iz miloviya dom i izpoyadye avimyelyekha! togava iotam sye spusna i pobyagna, i kato otidye v"v vir, zhivyeyeshye tam, poradi strakha ot brata si avimyelyekha. i avimyelyekh nachalstvuvam nad izrailya tri godini. a bog prati zlobyen dukh myezhdu avimyelyekha i sikhymskitye m"zhye, ta sikhymskitye m"zhye izmyenikha na avimyelyekha, za da doidye nakazaniye za nasiliyeto, izv"rshyeno nad syedymdyesyetye yerovaalovi sinovye, v"rkhu avimyelyekha brata im, koito gi izkla, za da sye nalozhi k"vta im v"rkhu nyego i v"rkhu sikhymskitye m"zhye, koito podkryepikha r"tsyetye mu, za da izkoli bratyata si. sikhymskitye m"zhye, prochyye, postavikha zasadi protiv nyego po v"rkhovetye na kh"lmovyetye, ta obirakha vsichki, koito minavakha kra i tyakh po p"tya. i tova sye izvyesti na avimyelyekha. v tova vryemye doidye gaal, yevyedoviyat sin i bratyata mu, ta zaminakha v sikhym; i sikhymskitye m"zhye sye dovyerikha na nyego. i kato izlyazokha na polyeto, obrakha lozyata si, izt"pkakha grozdyeto i sye razvyesyelikha, i otidokha i kaphishcheto na boga si, yadokha i pikha, i proklyekha avimyelyekha. togava gaal, yevyedoviyat sin, kaza: koi ye avimyelyekh, i koi ye sikhym, ta da mu sluguvamyet? nye ye li toi yerovaalov sin? i nye ye li zyevel nastoinika mu? sluguvaitye na m"zhyetye na sikhymoviya bashcha yemora; a nyemu zashcho da sluguvamyet nye? dano byakha tiya lyudye pod moyata r"ka! togava az bikh izgonil avimyelyekha. i ryechye na avimyelyekha: uvycheli voiskata si i izlyez! i kogato chu zyevel, upravityelyat na grada, dumitye na gaala, yevyedoviyat sin, gnyev"t mu plama. i prati taino vvestityeli do avimyelyekha da kazhat: yeto, gaal yevyedoviyat sin i bratyata mu sa doshli v sikhym; i, yeto, tyepodigat grada protiv tyebye. zatova, stani pryed noshchta, ti i lyudyetye, koito sa s tyebye, ta postav zasadi po polyeto. i na utrinta, shchom izgryeyle sl"ntsyyeto, stani rano i spusni sye v"rkhu grada; i, yeto, kogato gaal i lyudyetye, koito sa s nyego, izlyazat protiv tyebye, togava ti mu naprav kaktvoto ti doidye otr"ka. i t"i, pryed noshchta avimyelyekh stana i

vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego, i postavikha chyetiri družhini v zasada protiv sikhym. i gaal, yevyedoviyat sin, izlyezye ta zastana v"v vkhoda na gradskata porta; i avimylekhi i lyudyetye, koito byakha s nyego, stanakha ot zasadata. a kogato vidya lyudyetye, gaal ryechye na zyevala: yeto, lyudye slizat ot v"rkhovyetye na kh"lmovyetye. a zyeval mu kaza: syankata na kh"lmovyetye ti sye vizhda kato chovyetsi. pak gaal progovori, kazvaiki: vizh, lyudye slizat posryed myestnostta i yedna družhina idye pokrai d"ba maonyenim. togava zyeval mu kaza: gdye ye syega khvalenyeyeto yevryeiski: gdye sa syega ustata ti. ti, gdyeto ryechye: koi ye avimylekhi ta da mu sluguvamye? nye sa li tiya lyudyetye, koito ti pryemizashye? izlyez, prochyeye, syega, ta sye bii s tyakh. togava gaal izlyezye na chyelo na sikhym-skitye m"zhye, ta sye bi s avimylekha. i avimylekhi go pogna; i toi pobaygna pryed nyego, i mnozhina padakha m"rtvi chak do v"rkha na portata. i avimylekhi ostana v aruma; a zyeval izp"di gaala i bratyata mu, za da nye zhivyyat v sikhym. a na utrinta lyudyetye izlyazokha na polyeto; i tova sye izvyesti na avimylekha. togava toi vzye lyudyetye si ta gi razdyeli na tri družhini, i postavi zasadi na polyeto; i kogato vidya, chye, yeto, lyudyetye izliza-kha iz grada, stana protiv tyakh ta gi porazi. i avimylekhi i družhinata, koyato byeshye s nyego, sye spusnakha i zastanakha v"v vkhoda na gradskata porta, a dyetye družhini sye khv"ryakha v"rku vsichkitye, koito byakha po polyeto ta gi porazi. i avimylekhi, kato sye biyeshye protiv grada pryed tsyeliya dyen, pryevzye grada i izbi lyudyetye, koito byakha v nyego, razori grada i posyeya go s"s sol. a vsichkitye m"zhye na sikhymskata kula, kato chukha tova, vlyazokha v ukryeplyenyeto na kaphishchyeto na boga si vyerita. i izvyesti sye na avimylekha, chye vsichkitye m"zhye ot sikhymskata kula sye bili s"brali. togava avimylekhi sye kachi na gorata salmon, to i vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego; i avimylekhi vzye bradvata v r"ka ta otsyechye klon ot yedno d"rvo, digna go, i kato go turi na ramoto si, kaza na lyudyetye, koito byakha s nyego: kakvoto vidyakhitye, chye napravikh az, pob"rzaitye da napravitye i viye kato myenye. i taka, vsichkitye lyudye otsyakokha, vsyeki klona si, i kato otidokha podir avimylekha natrupakha gi na ukryeplyenyeto, i kato byakha chovyetsitye v"trye, zapalikha ukryeplyenyeto, t"i shchoto i vsichkitye m"zhye ot sikhymskata kula umryakha, okolo khilyada m"zhye i zhyeni. slyed tova avimylekhi otidye v tyeyes ta razpolozhi stan protiv tyevyes i go pryevzye. no vsryed grada imashye yaka kula, gdyeto pribaygnakha vsichkitye m"zhye i zhyeni, i vsichkitye gradski zhityeli, ta sye zatvorikha, i kachikha sye na pokriva na kulata. no avimylekhi, kato stigma do kulata, bi sye protiv nyeya, i sye priblizhi do vrata na kulata, za da ya izgori s og"n. togava yedna zhena khv"rli yedin goryen vodenichyen kam"k na avimylekhihovata glava ta mu stroshi chyeryepa. i toi b"rzhye izvika k"m mom"ka, or"zhyenyetsya si, i mu kaza: iztyegli myecha si ta nye ubii, za da nye ryekyat za myenye: zhena go ubi. i mom"k"t mu go probode, ta umrya. i izrailiyevitye m"zhye, kato vidyakha, chye avimye-

lyekh umrya, razotidokha sye, vsyeki na myastoto si. taka bog v"zdzadye na avimylekha zlodyeyaniyeto, koyeto stori na bashcha si, kato ubi syedymdyesyetye si bratya. tozhye bog v"zdzadye na glavitye na sikhymskitye m"zhye vsichkitye im zlodyeyaniya; i doidye na tyakh proklyetiya, proiznyesyena ot iotama yerovaaloviya sin.

10

a slyed avimylekha izdigna sye da izbavi izrailiya yedin isakharov m"zh tola, sin na fuya, sin na dodo; i toi zhivyyeshye v samir u yefryemovaya kh"lmista zyemya. i kato s"di izrailiya dvadysesyet i tri godini, umrya, i bye pogryeban v samir. a podir nyego sye izdigna galaadyets"t yair, koito s"di izrailiya dvadysesyet i dvye godini. toi imashye tridysetsyet sina, koito yazdyekha na tridysetsyet oslyeta; i imakha tridysetsyet grada, namirashchi sye v galaadska zye-my, koito i do dnyes sye narichat yairovi palanki. i yair umrya i bye pogryeban v kamon. i izrailyanitye pak storikha zlo pryed navstryechua, kato sluzhyekha na vaalimitye, na astartitye, na siriskitye bogovye, na sidonskitye bogovye, na moavskitye bogovye, na bogovyyete na amontsitye i na bogovyyete na filistimsitye, i ostavikha navstryechua i nye sluzhikha nyemu. zatova gnyev"t na navstryechua plamna protiv izrailiya i toi gi pryedadye v r"tsyetye na filistimsitye i v r"tsyetye na amontsitye. ot taya godina tye izm"chvakha i prityesnyavakha izrailyanitye osyemnadysesyet godini, vsichkitye izrailityani, koito byakha ottat"k iordan v zyemyata na amoryeysitye, koyato ye v galaad. pri tova, amontsitye pryeminakha iordan, za da voyuvat protiv yuda, protiv vyeni-amina i protiv yefryemoviya dom; taka chye izrail sye namirashye v kraino utyesnyeniye. togava izrailyanitye izvikkakha k"m navstryechua, kato kazvakha: s"gryeshikhmye ti, zashchoto ostavikhmye nashiya bog ta sluzhikhmye na vaalimitye. a navstryechu kaza na izrailyanitye: nye izbavikh li vi ot yegiptyanitye, ot amoryeysitye, ot amontsitye i ot filistimsitye? s"shcho i kogato sidonsitye, amalichanitye i maontsitye vi prityesnyavakha, i izvikkakhye k"m myenye, az vi izbavikh ot r"kata im. a v"pryeki tova, viye nye ostavikhitye ta sluzhikhitye na drugi bogovye; za tui nyama da vi izbavyam vye chye. idyetye, vikaitye k"m bogovyyetye, koito stye si izbrali; tye nyeka vi izbavyat v"v vryemye na utyesnyenyeto vi. a izrailyanitye kazakha na navstryechua: s"gryeshikhmye; stori ni kakvoto ti ye ugodno; samo izbavi ni dnyes, molim ti sye. i tye otmakhnakha otsryed syebe si chuzhdietye bogovye ta sluzhikha na navstryechua; i nyegovata dusha sye smili za okayaniyeto na izrailiya. togava amontsitye sye s"brakha ta razpolozhikha stan v galaad. s"brakha sye izrailyanitye ta razpolozhikha stan v masfa. i lyudyetye i galaadskitye nachalnisii si ryekokha yedni na drugi: koito zapochnye da sye biye s amontsitye, toi shchye stanye nachalnik na vsichkitye galaadski zhityeli.

i galaadyets't yeftai byeshye silyen i khrab'r m'zh; toi byeshye sin na yedna bludnitsa; a yeftayeiviya bashcha byeshye galaad. i zhyenata na galaada mu rodi sinovyte; a kogato porasnakha sinovyetye na zhyena mu, tye izp'dikha yeftaya, kato mu kazakha: ti nyama da naslyedish v bashchiniya ni dom, zashchoto si sin na chuzhdyenka. zatova yeftai pobayna ot bratyata si, ta zhivyyeshye v zyemyata tov; i pri yeftaya sye s'brakha byezdyl'nitsi, koito i izlizakha s nyego. a slyed izvystno vryemye amontsitye voyuvakha protiv izrailya. i kogato sye biyekha amontsitye protiv izrailya, galaadskitye staryeishini otidokha da dovyedat yeftaya ot zyemyata tov, kato kazakha na yeftaya: doidi ta ni stani nachalnik, za da sye biyem protiv amontsitye. a yeftai ryechye na galaadskitye staryeishini: nye mye li namrazikhtye, i nye mye li izp'dikhtye iz bashchiniya mi dom? a zashcho styedoshli pri myenye syega, kogato styed na tyasno? i galaadskitye staryeishini kazakha na yeftaya: za tova smye sye v'rnali syega pri tyebye, za da doidyesh s nas i da sye biyesh protiv amontsitye; i ti shchye stanyesh za nas nachalnik nad vsichkitye galaadski zhyityeli. i yeftai kaza na galaadskitye staryeishini: ako mye v'rnetye u doma, za da voyuvam protiv amontsitye, i navstryechu mi gi pryedadye, naistina li shchye stana nachalnik nad vas? i galaadskitye staryeishini kazakha na yeftaya: navstryechu nyeka b'dye svidyetyl pomyezhdu ni! sigurno shchye napravim sporyed kakto si kazal. togava yeftai otidye s galaadskitye staryeishini, i lyudyetye go postavikha glava i nachalnik nad syebye si. i yeftai izgovori vsichkitye si dumi pryed navstryechua v masfa. togava yeftai prati poslanitsi do tsarya na amontsitye da kazhat: kakva rabota imash s myenye, ta si dosh'l pri myenye da sye biyesh protiv zyemyata mi? i tsaryat na amontsitye otgovori na yeftayeivite poslanitsi: zashchoto izrail, kogato idyeshye ot yegipyet, otnye zyemyata mi ot arnon do yavok i do iordan; syega, procheye, v'rne tiya zyemi po miryen nachin. togava yeftai pak prati poslanitsi do tsarya na amontsitye da mu ryekat: taka kazva yeftai: izrail nye ye otnyel moavskata zyemya, nito zyemyata na amontsitye; no kogato izrail idyeshye ot yegipyet i otivashye pryed pustynata k'm chyervyenoto morye, i byeshye dosh'l v kadis, togava izrail prati poslanitsi do yedomskiya tsar da ryekat: nyeka pryemina, molya pryed zyemyata ti. a yedomskiyat tsar nye poslusha. prati oshchye i do moavskiya tsar; no i toi nye skloni. zatova izrail ostana v kadis. togava otidye pryed pustynata, ta obikoli yedomskata zyemya i moavskata zyemya, i, kato mina po iztochnata strana na moavskata zyemya, razpolozhi stan ottat'k arnon; no nye vlyezye v'trye v moavskitye pryedelyi, zashchoto arnon byeshye moavskata granitsa. slyed tova izrail prati poslanitsi do amoryeiskiya tsar sion yesyevonskiya tsar, ta izrail mu kaza: nyeka pryeminyem, molim tye, pryed zyemyata ti do nashyeto myasto. no sion nye sye dovyeri na izrailya ta da gospyne da minye pryed pryedelyite mu; a naprotiv sion s'bra vsichkitye si lyudye i, kato razpolozhi stan v yasa, voyuva protiv izrailya. i navstryechu izrailyeiviya bog pryedadye

sion i vsichkitye mu lyudye v r'kata na izrailya, i tye gi porazikha; i taka izrail zavladya tsyalata zyemya na amoryeitsitye, zhityelitye na onaya zyemya. tye zavladyakha vsichkitye pryedelyi na amoryeitsitye, ot arnon do yavok, i ot pustynata dori do iordan. i syega, kato navstryechu izrailyeiviya bog ye izgonil amoryeitsitye otrpyed lyudyetye si izrailya, ti li shchye prityezhavash zyemitye im? nye shchye li prityezhavash onova, koyeto troyat bog khamos ti dava da prityezhavash? s'shcho i niye shchye prityezhavamyte zyemitye na vsichki, koito iyeova nashiyat bog ye izgonil otrpyed nas. i syega, ti v kakvo si po-dob'r ot moavskiya tsar valak syepforoviya sin? boril li sye ye toi nyakoga s izrailya, ili voyuval li ye nyakoga protiv nyego? trista godini sa otkak sye ye zasyelil izrail v yesyevon i v syelata mu, v aroir i v syelata mu, i v v'sichkitye gradovyte, koito sa razpolozhyeni kra i arnon; a zashcho pryed tova vryemye nye styed gi pryevzlyi obratno? procheye, az nye s'm ti s'gryeshil; no ti nye onyeprevdavash kato voyuvash protiv myenye. navstryechu s'diyata nyeka s'di dnyes myezhdu izrailyanitye i amontsitye. no tsaryat na amontsitye nye poslusha dumitye, koito yeftai mu izprati. togava doidyed navstryechuniyat dukh na yeftaya; i toi mina pryed galaad i manasiya, mina i pryed galaadskata masfa, i ot galaadskata masfa mina protiv amontsitye. i yeftai napravi obryek navstryechuu, kato kaza: ako naistina pryedadyesh amontsitye v r'kata mi, togava onova, koyeto izlyezye iz vrata na k'shchata mi da mye posryeshchnye, kogato sye v'rna s mir ot amontsitye, shchye b'dye navstryechuu, i shchye go prinyesa vsyiezgaryanye. i t'i, yeftai zamina k'm amontsitye, za da voyuva protiv tyakh, i navstryechu gi pryedadye v r'kata mu; ta gi porazi ot aroir do minit, dvadyesyet grada, i do avyel-kyeramim, s tv'rdye golyamo porazhyeniye. taka sye pokorikha amontsitye pryed izrailyanitye. togava, kato doidyed yeftai u doma si v masfa, yeto, d'shchyerya mu izlizashye da go posryeshchnye s t'panyetaya i khora; i tya mu byeshye yednichka; osvryen nyeya nyamashye ni sin ni d'shchyerya. i kato ya vidya, toi razdra dryekhitye si i kaza: gorko mi, shchyerko moyal! ti s'vsyem si mye unizhila, i si ot oniya, koito mye smushchavat; zashchoto az izgovorikh dumi yevryeiski: otvoril ustata si. k'm navstryechua, i nye moga da otst'pya. a tya mu kaza: tatye, ponyezhye si izgovoril dumi yevryeiski: otvoril ustata si. k'm navstryechua, stori s myenye sporyed tova, koyeto ye izlyazlo iz ustata ti, t'i kato navstryechu izv'rshi za tyebye v'zmyezhiye na nyepriyatylitye ti amontsitye. kaza oshchye na bashcha si: nyeka mi sye napravi tova: ostavi mye dva myesyetsa, da ida da khodya po kh'l'movetye, az i drugarkitye mi, i da oplacha dyevstvoto si. i toi ryechye: idi. i pusna ya za dva myesyetsa. i tya otidye s drugarkitye si, ta oplacha dyevstvoto si po kh'l'movetye. i v kraya na dvata myesyetsa sye v'rna pri bashcha si; i toi stori s nyeya sporyed obryeka, koito bye napravil. i tya nye byeshye poznala m'zh. ot tova stana obichai v izrail, da khodyat izrailyeivite d'shchyeri vsyaka godina, chyetiri dyena v godinata, za da oplakvat d'shchyeryata na galaadyetsa yeftai.

togava yefryemovitye m"zhye sye s"brakha i, kato pryeminakha k"m syevyer, ryekokha na yeftaya: ti zashcho otidye da voyuvash protiv amontsitye, a nas nye povika da doidyem s tyebye? niye shchye izgorim k"shchata ti s og'n, i tyebye v nyeya. a yeftai im ryechye: az i lyudyetye mi imakhmye golyam spor s amontsitye; i az vi povikakh, a viye nye nye izbavikhye ot r"kata im. i kato vidyakh, chye nye nye izbavikhye, turikh v opasnost zhivota si, kato otidokh protiv amontsitye; i navstryechu gi pryedadye v r"kata mi. i syega zashcho styedshli pri myenye dnyes da sye biyetye protiv myenye? togava yeftai s"bra vsichkitye galaadski m"zhye, ta sye bi protiv yefryema; i galaadskitye m"zhye porazikha yefryemitsitye, zashchoto tiya ryekokha: byezhantsi ot yefryema styed viye, galaadtsi, zhivyyeshchi myezhdu yefryemitsitye i manasiitsitye! galaadtsitye vzyekha brodovyetye na iordan k"m yefryemovata zyemya; i kogato nyakoi ot yefryemskitye byezhantsi kazhyeshye: ostavyetye mye da pryemina, togava galaadskitye m"zhye mu kazvakha: ti yefryemyets li si? ako ryechyeshye: nye s"m, togava mu dumakha: ryechi shibolyet, a toi kazvashye: sibolyet, zashchoto nye mozhyyeshye da go proiznyesy pravo. togava go khvashchakha, ta go zakolvakha pri brodovyetye na iordan. i v onova vryemye padnakha ot yefryema chyediridyesyet i dyve khilyadi dushi. i yeftai s"di izrailya shyst godini. togava yeftai, galaadyets"t, umrya, i bye pogryeban v yedin ot galaadskitye gradovyte. a podir nyego, ivtsan ot vitlyeyem stana s"diya v izrailya. toi imashye tridysetsyet sina, i tridysetsyet d"shchyeri, koito om"zhi nav'n; i vzye ot v"n tridysetsyet d"shchyeri za sinovyetye si. i s"di izrailya syedym godini. i ivtsan umrya, i bye pogryeban v"v vitlyeyem. slyed nyego, zavulonys"t yelon stana s"diya v izrailya, i s"di izrailya dysetsyet godini. i yelon zavulonys"t umrya, i bye pogryeban v yealon v zavulonovata zyemya. a slyed nyego, avdon, sin na piratonyetsa ilyela, stana s"diya v izrailya. toi imashye chyediridyesyet sina i tridysetsyet vnutsi, koito yazdyekha na syedymdysetsyet oslyeta; i s"di izrailya osyem godini. i avdon, sin na piratonyetsa ilyela, umrya, i bye pogryeban v piraton v yefryemovata zyemya, na amalikska kh"lmista strana.

i izrailtyanitye pak storikha zlo pryed navstryechua; i navstryechu gi pryedadye v r"kata na filistimtsitye za chyediridyesyet godini. i imashye yedin chovyek ot saraya, ot danovoto plyemye, po imye manoye, chiyato zhyena bye byezdyetna, koyato nye razdashye. i angel navstryechuyen sye yavi na zhyenata i kaza i: yeto, syega si byezdyetna i nye razdash; no shchye zachyenyesh i shchye rodish sin. zatova, pazi sye syega da nye piyesh vino ili spirtno pitiye, i da nye yadyesh nishcho nyechisto. zashchoto, yeto, shchye zachyenyesh i shchye rodish sin; i br"snach da nye minye pryez glavata mu, zashchoto oshchye ot rozhdyniyeto si dyetyeto shchye b"dye naziryei bogu; i toi shchye pochnye da izbavya izrai-

lya ot r"kata na filistimtsitye. togava zhyenata otidye ta yavi na m"zha si, kazvaiki: yedin bozhii chovyek doidyed pri myenye, chiyeto litsye byeshye kato litsyeto na angyla bozhii, mnogo strashno; i az nye go popitakh ot gdye ye, nito toi mi yavi imyeto si. no ryechye mi: yeto, shchye zachyenyesh i shchye rodish sin; zatova, da nye piyesh vino, nito spirtno pitiye, i da nye yadyesh nishcho nyechisto; zashchoto, ot rozhdyniyeto si, do dyenya na sm"rtta si, dyetyeto shchye b"dye naziryei bogu. togava manoye sye pomoli navstryechuu, kazvaiki: molya ti sye, navstryechui, nyeka doidyed pak pri nas bozhyyat chovyek, kogoto si prafil, i nyeka ni nauchi shcho da storim s dyetyeto, koyeto shchye sye rodi. i bog poslusha manoyeviya glas: i angel"t bozhi pak doidyed pri zhyenata, kato syedyeshye na nivata; a m"zh"t i manoye nye byeshye s nyeya. i zhyenata sye zavtyechye ta pob"rza da yavi na m"zha si, kato mu kaza: yeto, yavi mi sye onya chovyek, koito doidyed pri myen zavchyer. togava manoye stana ta otidye podir zhyena si, i, kato doidyed pri chovyeka, kaza mu: ti li si onya chovyek, koito si govori na taya zhyena? i toi ryechye: az. i ryechye manoye: kogato vyeche sye sb"dnyed tova, koyeto ti kaza, kak tryabva da sye napravlyava dyetyeto, i kakvo da pravi to? i angel"t navstryechuyen ryechye na manoya: nyeka sye pazi zhyenata ot vsichko, za koyeto i govoriikh; da nye yadye ot nishcho, shcho proiliza ot lozye, nito da piye vino ili spirtno pitiye, i da nye yadye nishcho nyechisto; vsichko, shcho i zapovydakh, nyeka opazi. togava manoye kaza na angyla navstryechuyen: molya, nyeka tye zad"rzhim, za da ti sgotvim yarye. no angel"t navstryechuyen kaza na manoya: i da nye zad"rzhim, nyama da yam ot khlyaba ti; i ako iskash da napravish vsyeizgaryanye, prinyesi go navstryechuu. (zashchoto manoye nye pozna, chye tova byeshye angel navstryechuyen). togava manoye kaza na angyla navstryechuyen: kak ti ye imyeto, za da tye pochetyem, kogato sye sb"dnyed tova, koyeto ti kaza? a angel"t navstryechuyen mu ryechye: zashcho pitash za imyeto mi, to ye taino. togava manoye vzye yaryeto i khlyebniya prinos ta gi prinyesy navstryechuu na kam"ka; i kato glyedakha manoye i zhyena mu, angel"t post"pvashye chudno; zashchoto, kogato sye izdigashye plam"k"t ot oltara k"m nyebyeto, to i angel"t navstryechuyen sye izdigna v plam"ka na oltara; a manoye i zhyena mu, kato glyedakha, padnakha s litsye na zyemyata. no angel"t navstryechuyen byeshye nyevidem vyeche za manoya i za zhyena mu; i togava manoye pozna, chye tova byeshye angel navstryechuyen. i manoye kaza na zhyena si: nyepryemyenno shchye umryem, zashchoto vidyakhmye boga. a zhyena mu ryechye: ako navstryechu iska da ni umori, nye shchyyeshye da priyemye vsyeizgaryanye i khlyebnyen prinos ot r"kata ni, nito shchyyeshye da ni izyavi vsichko tova, nito bi ni s"obshchil takiva nyeshcha v tova vryemye. i zhyenata rodi sin i naryechye go samson; i dyetyeto porasna, i navstryechu go blagoslovi. i navstryechuniyat dukh pochna da go podbuzhda v makhanyedan, myezhdu saraya i yestael.

i samson slyezye v tamnat i vidya v tamnat yedna zhyena ot filistimskitye d'shcheryi. i otidye da izvyesti na bashcha si i na maika si, kazvaiki: vidyakh v tamnat yedna zhyena ot filistimskitye d'shcheryi; syega, procheye, vzyemyetye mi ya za zhyena. a bashcha mu i maika mu mu ryekokha: nyama li nyakoya zhyena myezhdu d'shcheryitye na bratyata ti, ili myezhdu vsichkitye mi lyudye, ta otivash da vzymemash zhyena ot nyeobryazanitye filistimtsi? a samson ryeche na bashcha si: nyeya mi vzyemi; zashchoto tyia mi ye ugodna. no bashcha mu i maika mu nye znayekha, chye tova byeshye ot navstryechua, i chye toi t'rsyeshye prichina protiv filistimtsitye; zashchoto po onova vryemye filistimtsitye vlyadyekha nad izraila. togava samson slyezye s bashcha si v tamnat; a kato stignakha do tamnatskitye lozya, yeto, yedno l'vchye ryevyeshye protiv nyego. i navstryechuniyat dukh doidye s's sila na nyego; i toi go razk'sa kako bi razk'sal yarye, i to byez da ima nyeshcho v r'kata si; no nye kaza na bashcha si i na maika si shcho bye storil. i slyezye ta govori s zhyenata; i tyia byeshye ugodna na samsona. i slyed nyakolko dni, kato sye v'rna da ya vzyemye, toi sye otbi ot p'tya, za da vidi trupa na l'va; i yeto roi pchyliv l'voviya trup, i myed. i vzye ot nyego v r'tsyetye si, pa v'rvyeshye i yadyeshye, i kato zastigna bashcha si i maika si dadye i na tyakh, ta yadokha; no nye im kaza, chye byeshye vzyel myeda ot l'voviya trup. i bashcha mu slyezye pri zhyenata; i tam samson napravi ugoshchyniye, zashchoto taka pravayekha momtsitye. i kato go vidyakha filistimtsitye dovyyedokha tridyesyet drugari, za da b'dat s nyego. i ryeche im samson: syega shchye vi pryedlozha yedna gatankata. ako mozhyetye da mi ya otgatnyetye pryey syedyemtye dyena na ugoshchyniye, i da ya nyameritye, togava az shchye vi dam tridyesyet lyenyeni rizi i tridyesyet dryekhi za pryemyana; no ako nye mozhyetye da mi ya otgatnyetye, togava viye shchye mi dadyetye tridyesyet lyenyeni rizi i tridyesyet dryekhi za pryemyana. i tye mu kazakha: pryedlozhi gatankata si, za da ya chuyem. i toi im ryeche: - ot yadyashchiya izlyezye yastiye, i ot silniya izlyezye sladost. a do tryetyia dyen tye nye mozhakha da otgatnat gatankata. togava na syedmiya dyen kazakha na samsonovata zhyena: pryedumai m'zha si da ni kazhye gatankata, za da nye bi da izgorim tyebie i bashchiniya ti dom s og'n. za tova li ni pokanikhyte, da ni obyeryetye? nye ye li taka? i t'i, zhyenata na samsona zaplaka pryed nyego, kato kaza: ti samo nye mrazish, i nye nye obichash; pryedlozhil si gatanka na oniya, koito sa ot lyudyetye, mi, a na myenye nye si ya kazal. a toi i ryeche: yeto, nito na bashcha si i na maika si nye s'm ya kazal, ta na tyebie li shchye ya kazha? no tyia plachyeshye pryed nyego pryey syedyemtye dyena, v koito stavashye ugoshchyniye im; a na syedmiya dyen i ya otkri, zashchoto mu bye mnogo dosadila; i tyia kaza gatankata na m'zhyetye ot lyudyetye si. togava na syedmiya dyen, pryedi da zaidye sl'ntsyyeto, gradskitye m'zhye mu ryekokha: - shcho ye posladko ot myed? i shcho ye po-yako ot l'v? a toi im

ryechye: ako nye byakhtye orali s moyata yunitsa, nye bikhtye otgatnali gatankata mi. i navstryechuniyat dukh doidye s's sila na nyego; i toi slyezye v askalon ta izbi tridyesyet m'zhye ot tyakh, i kato vzye oblyeklata im, dadye pryemyenitye na oniya, koito otgatnakha gatankata. i gnyev't mu plamna, i otidye v bashchiniya si dom. a samsonovata zhyena sye om'zhi za drugarya mu, koito mu byeshye priyatel.

15

i slyed izvyestno vryemye, kogato sye zh'nyeshye pshyenitsata, samson posyeti zhyena si s yedno yarye i ryeche: shchye vlyaza pri zhyena si v spalnyata. no bashcha i nye go ostavi da vlyezye. i bashcha i kaza: naistina az si ryekokh, chye ti s'vsyem si ya namrazil; zatova ya dadokh na drugarya ti. po-malkata i syestra nye ye li po-khubava ot nyeya? vzyemi nyeya, molya, vmyeseto drugata. a samson im kaza: tozi p't shchye b'da nyevinyen spryamo filistimtsitye kato im storya i az zlo. i t'i, samson otidye ta khvana trista lisitsi, i, kato vzye glavni, ob'rna opashka k'm opashka, i turi po yedna glavnya v sryedata myezhdu dvyyetye opashki. i kato zapali glavniye, pusna lisitsitye po syeitbitye na filistimtsitye i izgori kopnitye i nyepozh'natitye klasovye, tozhye i maslinitye. togava filistimtsitye ryekokha: koi stori tova? i dumakha: samson zyet't na tamnatyetsa, za gdyeto tozi vzye zhyena mu ta ya dadye na drugarya mu. zatova, filistimtsitye doidokha ta izgorikha nyeya i bashcha i s og'n. a samson im kaza: shchom pravitye taka, az shchye si otm'stya na vas, i samo togava shchye pryestana. i porazi gi s golyamo klyane na dl'zh i na shir; yevryeiski: v pishchyal i v byedro. togava slyezye ta syedna v raztseyepa na skalata itam. togava filistimtsitye v'zlyazokha ta razpolozhikha stan v yuda i sye razprostryakha v lyekhi. i yudyetsitye im ryekokha: zashcho styedoshli protiv nas? i tye kazakha: doidokhmye da v'rzhym samsona, za da mu napravim kako napravim i toi na nas. zatova, tri khilyadi m'zhye ot yuda slyazokha v raztseyepa na skalata itam, ta ryekokha na samsona: nye znayesh li, chye filistimtsitye ni stanakha navstryechuari? shcho ye, procheye, tova, koyeto ti si ni storil? a toi im ryeche: kako mi storikha tye, taka im storikh i az. a tye mu ryekokha: niye smye slyezli da tye v'rzhym, za da tye pryedyadem v r'kata na filistimtsitye. i samson im kaza: zak'lnyetye mi sye, chye viye nyama sami da nye napadnyetye. a tye prikazyakha s nyego i ryekokha: nye, samo shchye tye v'rzhym i shchye tye pryedyadem v r'kata im; no da tye ubiyem, tova nikak nyama da napravim. i t'i, v'rzakha go s dvye novi v'zhyeta i go izvyedokha ot skalata. kogato doidye v lyekhi, filistimtsitye go posryeshchnakha s v'zklitsaniye. a navstryechuniyat dukh doidye s's sila na nyego; i v'zhyetata, koito byakha na mishtsitye mu, stanakha kato lyen pryegoryen s og'n, v'rzkitye mu kato chye li sye raztopikha ot r'tsyetye mu. i kato nameri osyelova chelyust oshchye pryasna, prostrya r'kata si ta ya vzye i ubi s nyeya khilyada m'zhye. togava ryeche samson: - s osyelova chelyust kupovye, kupovye, s osyelova chelyust ubikh khilyada m'zhye. i kato pryestana da govori, khv'rli

chyelyustta ot r"kata si, ot koyeto sye naryechye onova myasto ramat-lyekhii. t.ye., khv"rlyanyeto, ili kh"lma na chyelyustta. a podiryeto toi ozhadnya pryemnogo; i izvika k'm navstryechua, kazvaiki: ti dadye chryez r"kata na slugata si tova golyamo izbavlyeniye; a syega da umra li ot zhazhda i da padna v r"kata na nyeobryazanyta? no bog raztsyepi trapa, koito ye v lyekhii, i voda izlyezye iz nyego; i kato pi, dukh't mu sye s"vzye, i toi sye s"zhivi; zatova, naryechye myastoto, koyeto ye v lyekhii, yenakorye t.ye., izvora na vikashchiya., kaktto sye naricha i do dnyes. i toi s"di izrailya v"v vryemyeto na filistimskoto navstryechuaruvanye dvadyesyet godini.

16

slyed tova, samson otidye v gaza, gdyeto vidya yedna bludnitsa, i vlyezye pri nyeya. i kaza sye na gazyanyete: samson doidyte tuk. a tye go obikolikha i tsyala noshch syedyakha v zasada za nyego pri gradskata porta; i tayekha sye tsyala noshch, kato kazvakha: pryedi da s"mnye utrye shchye go ubiyem. a samson spa do sryednoshch; i, kato stana v polunoshch, khvana vratitye na gradskata porta i dvata st'lba, ta gi izk"rti zayedno s losta, turi gi na ramenyata si, i iznyesyе gi na v"rkha na kh"lma, koito ye sryeshchu khyevron. slyed tova, toi zalyubi yedna zhyena v dolinata sorik na imye dalila. i filistimskitye nachalnitsi, kato doidokha pri nyeya, ryekokha i: pryedumai go i vizh v shcho sye s"stoi golyamata mu sila, i kak mozhyem mu nadvi ta da go v"rzhym, za da go osk"rbim; a niye shchye ti dadyem vsyeki po khilyada i sto sryeb"rnika. dalila, prochyeye, kaza na samsona: yavi mi, molya, v shcho sye s"stoi golyamata ti sila, i s kakvo tryabva da tye v"rzhat, za da tye osk"rbyat. i ryechye i samson: ako nye v"rzhat s"s syedem pryenisi tyetivi, oshchye nye izs"khnali, togava shchye stana byezsilyen, i shchye b'da kato vsyeki drug chovyek. togava filistimskitye nachalnitsi i donyesokha syedem pryenisi tyetivi, oshchye nye izs"khnali; i tya go v"rza s tyakh. (a v spalnyata i imashye zasada). i tya mu ryechye: filistimtsitye vr"kh tyebye, samsonye! a toi sk"s tyetivitye, kaktto bi sye sk"sala vr"v ot k'lchishcha, kogato sye doprye yevryeiski: kogato pomirishye. do og"nya. i silata mu nye sye uzna. poslye dalila kaza na samsona: yeto, ti si nye podigral i si nye izl'gal; kazhi mi syega, molya, s kakvo tryabva da tye v"rzhat. a toi i ryechye: ako nye v"rzhat yako s novi v"zhyeta, oshchye nye upotryebavani, togava shchye stana byezsilyen, i shchye b'da kato vsyeki drug chovyek. dalila, prochyeye, vzye novi v"zhyeta ta go v"rza s tyakh, i ryechye mu: filistimtsitye vr"kh tyebye, samsonye! (a zasadata syedyeshye v spalnyata). a toi gi sk"s'a ot mishtsitye si kato nishka. togava dalila ryechye na samsona: do syega si nye podigral i si nye l'gal; kazhi mi s kakvo tryabva da tye v"rzhat. a toi i ryechye: ako vt"chyesh syedyemtye plitki na glavata mi v t"kaneyeto. i tya gi vt"ka i zavrya kolcheyeto; togava mu ryechye: filistimtsitye vr"kh tyebye, samsonye! a toi sye s"budi ot s"nya si, i iztr"gna kolcheyeto na stana s t"kaneyeto. togava tya mu ryechye: kak mozhyesh da kazvash: obicham tye, kato s"rtsyeto ti nye ye s myenye? yeto,

tiya tri p"ti ti nye izl'ga i nye mi yavi v shcho sye s"stoi golyamata ti sila. i ponyezhye mu dosazhdashye vsyeki dyen s dumitye si, i tolkoz nastoyavashye pryed nyego, shchoto dushata mu sye prityesni do sm"rt, toi i otkri vsichkoto si s"rtsye kato i ryechye: br'snach nye ye minaval pryez glavata mi, zashchoto az s'm naziryei bogu oshchye ot utrobata na maika si; ako sye obr'sna, togava silata mi shchye sye ottyegli ot myenye, ta shchye stana byezsilyen, i shchye b'da kato vsyeki drug chovyek. a kato vidya dalila chye i otkri tsyaloto si s"rtsye, prati da povikat filistimskitye nachalnitsi, kato kaza: doidyete i toya p"t, zashchoto toi mi otkri tsyaloto si s"rtsye. togava filistimskitye nachalnitsi doidokha pri nyeya, ta donyesokha i paritye v t"rsyete si. i tya go prispa na kolyenetye si, pa povika chovyek ta obr'sna syedyemtye plitki na glavata mu; i tya zapochna da go osk"rbывa. i silata mu sye ottyegli ot nyego. togava tya ryechye: filistimtsitye vr"kh tyebye, samsonye! i toi sye s"budi ot s"nya si i si kaza: shchye izlyaza kaktto drug p"t i shchye sye ot"rsya. no toi nye znayeshye, chye navstryechu byeshye sye ottyegli ot nyego. i t'i, filistimtsitye go khvanakha i izbokdoka ochitye mu, i kato go otvyedokha v gaza, v"rzakha go s myedni okovi; i toi myelyeshye v t"mnitsata. no kosmitye na glavata mu pochnakha pak da rastat slyed kato bye obr'snat. i filistimskitye nachalnitsi sye s"brakha, za da prinyesat golyama zhyertva na boga si dagona i da sye razvyselyat, zashchoto si ryekokha: nashiyat bog pryedadye v r"kata ni nyepriatyelya ni samsona. i kogato go vidyakha lyudyetye, khvalyekha boga si, kazvaiki: nashiyat bog pryedadye v r"kata ni nyepriatyelya ni, razorityelya na zyemiyata ni, koito ye ubil mnozhyestvo ot nas. i kogato sye razvyselyelika s"rtsata im, ryekokha: povikaitye samsona, za da mu sye podigravamyе yevryeiski: da stanye za podigravka.. i t'i, povikakha samsona iz t"mnitsata, ta stana za podigravka pryed tyakh; slyed koyeto go postavikha myezhdu st'lbovyetye na k'shchata. togava samson kaza na momchyentsyeto, koyeto go d'rzheshye za r"kata: ostavi nye da napipam st'lbovyetye, na koito sye kryepi k'shchata, za da sye podpra na tyakh. a k'shchata byeshye p'lina s m"zhye i zhyeni; tam byakha i vsichkitye filistimski nachalnitsi, i na pokriva okolo tri khilyadi m"zhye i zhyeni, koito glyedakha samsona, kato byeshye stanal za podigravka. togava samson izvika k'm navstryechua, kazvaiki: navstryechui iyeova, pomni nye, molya; i podkryepi nye, molya, samo toya p"t, bozhye, za da otm"stya ponye yedn'zh na filistimtsitye za dvyetye si ochi. i samson pryeg"rna dvata sryedni st'lba, na koito sye kryepeshye k'shchata, i oprya sye na tyakh, na yediniya s dyasnata si r"ka, i na drugiya s lyavata. i ryechye samson: nyeka umra s filistimtsitye. i navyedye sye s vsichkata si sila; i k'shchata padna v"rkhu nachalnitsitye i v"rkhu vsichkitye lyudye, koito byakha v nyeya. taka, umryelitye, koito toi ubi pri sm"rtta si, byakha povyechye ot oniya, koito bye ubil pryez zhivota si. togava bratyata mu i tselyiyat mu bashchin dom slyazokha i kato go vzyekha, zanyesokha go ta go pogryebakha v groba na bashcha mu manoya, myezhdu saraya i yestaol. i toi s"di izrailya dvadyesyet godini.

imashye yedin chovyek ot yefryemovata kh'lmista zymya na imye mikhyei. toi kaza na maika si: khilyadata i sto sryeb'rnika, koito ti byakha otnyeti, za koito ti i prok'lna, oshchye izgovori klyetvata kato slushakh az, - yeto, sryebroto ye u myenye; az go vzyekh. a maika mu ryeche: blagoslovyen da ye moyat sin ot navstryechua. i kato v'rna khilyadata i sto sryeb'rnika na maika si, maika mu kaza: dyeistvityelno byakh posvyetila ot r'kata si sryebroto navstryechuu za sina mi, za da napravi izvayan idol i lyeyan kumir; i t'i, syega shchye go v'rna na tyebye. no toi v'rna sryebroto na maika si; zatotva maika mu vzye dyvesta sryeb'rnika i dadye gi na zlatarya, koito napravi ot tyakh izvayan idol i lyeyan kumir; i tye byakha postavleni v doma na mikhyeia. i toya chovyek mikhyei, kato imashye kapishchye za bogovye, napravi yefod i domashni idoli, i posvyeti yedin ot sinovyetye si, koito mu stana svyeshchyenik. v oniya dni nyamashye tsar v izrailya; vsyeki praveshye kakvoto mu sye vzhdashye ugodno. i imashye yedin mom'k ot vitlyeyem yudov, grad na yudovitye syemyeistva, koito byeshye lyevitin, i ye bil tam prishlyeyets. toya chovyek zamina ot grada, ot vitlyeyem yudov, za da prishlyelstvua, gdyeto namyeri myasto, i kato p'tuvashye, doideye do mikhyeievata k'shcha v yefryemovata kh'lmista zymya. i mikhyei mu kaza: ot gdye idyesh? a toi mu ryeche: az s'm lyevitin, ot vitlyeyem yudov, i otivam da prishlyelstvuvam, gdyeto namyerya myasto. i mikhyei mu kaza: syedi u myenye i stani mi otyets i svyeshchyenik; i az shchye ti davam po dyesyet sryeb'rnika na godinata, yedna pryemyana dryekhi i khranata ti. i t'i, lyevitin't vlyezye u nyego. i lyevitin't byeshye blagodaryen da syedi u chovyeka, i toya mom'k mu stana kato yedin ot sinovyetye mu. i mikhyei posvyeti lyevitina i mom'k't mu stana svyeshchyenik; i ostana v mikhyeievata k'shcha. togava kaza mikhyei: syega znaya, chye navstryechu shchye mi stori dobro, zashchoto imam lyevitin za svyeshchyenik.

18

v onova vryemye nyamashye tsar v izrailya; i v oniya dni danovoto plyemye si t'rsyeshye prityezhaniye, gdyeto da sye zasyeli, zashchoto do onya dyen nye byeshye im sye padnalo naslyedstvo myezhdu izrail'yevitye plyemyena. i dantsitye izpratikhata ot roda si pyetima m'zhye ot tsyaloto si chislo, khrabri m'zhye, ot saraya i ot yestaol, za da s'glyedat zyemyata i da ya izslyedvat, kato im kazakh: idyetye, izslyedvaitye zyemyata. i tye doidokha do mikhyeievata k'shcha, v yefryemovata kh'lmista zymya i tam pryenoshchuvakha, zashchoto, kato sye priblizhikha do mikhyeievata k'shcha, poznakha glasa na mladiya lyevitin i sv'rnakha tam ta mu kazakh: koi tye dovyedye tuk? i shcho pravis na tova myasto? i kakvo ti sye pada tuk? a toi im ryeche: taka i taka mi napravi mikhyei, i pazari nye, ta mu stanakh svyeshchyenik. i tye mu ryekokha: molim, dopitai sye do boga, za da uznayem dali

shchye b'dye blagopoluchno p'tyeshyestvuyeto, po koyeto otivamye. a svyeshchyenik't im kaza: idyetye s mir; p'tyeshyestvuyeto, po koyeto otivatye, ye pryed navstryechua. togava pyetimata m'zhye tr'gnakha; i kato doidokha v lais, vidyakha, chye lyudyetye v nyego zhivyeyekha byezgrizhno, kakto sidontsitye, spokoino i byez strakh, zashchoto nyamashye v zyemyata vlastyelin, koito da gi prityesnyava v nyeshcho; i tye byakha dalyech ot sidontsitye, i nyamakha snoshenyiye s nikogo. tye, procheyye, sye v'rnakha pri bratyata si v saraya i yestaol; i bratyata im ryekokha: kakvo shchye kazhyetye viye? a tye ryekokha: stanyetye, nyeka otidyem protiv tyakh; zashchoto vidyakhye zyemyata, i, yeto, mnogo ye dobra. viye oshchye syedyetye li? nye sye oblyenyavaitye da idyetye i vlyezyetye, za da zavladyyetye zyemyata. kato otidyetye shchye namyeritye lyudye, koito zhivyeyat byezgrizhno i na obshirna zyemya, (zashchoto bog ya dadye v r'kata ni), zyemya, v koyeto nyama osk'dnost ot nishcho, kakvoto ima na svyeta. i t'i, potyeglikha ot tam, ot danoviya rod, ot saraya i ot yestaol, shyeststotin m'zhye pryepasani s voinishki or'zhiya. i otivai, tye razpolozhikha stan u kiriatiarim v yuda; za tova naryekokha onova myasto makhanyedan tye., danov stan., kakto sye kazva i do dnyes; yeto to sye namira zav kiriatiarim. i ot tam pryeminakha v yefryemovata kh'lmista zymya ta doidokha do mikhyeievata k'shcha. togava pyetimata m'zhye, koito byakha khodili da s'glyedat myestnostta lais, progovorikha, kazvaiki na bratyata si: znayetye li, chye v tiya k'shchi ima yefod i domashni idoli, izvayan idol i lyeyan kumir? syega, procheyye, razmislyetye, kakvo tryabva da napravitye. i taka, tye sye otbikha tam, ta otidokha v k'shchata na mladiya lyevitin (shchye kazhye, v mikhyeievata k'shcha) i go pozdravikha. i shyesttye stotin m'zhye, koito byakha ot dantsitye, zastanakh, pryepasani s voinishkitye si or'zhiya, v'v vkhoda na vratata. togava pyetimata m'zhye, koito byakha otishli da s'glyedat zyemyata, otidokha, vlyazokha tam, ta vzyekha izvayaniya idol, yefoda, domashnitye idoli, i lyeyaniya kumir; a svyeshchyenik't stoyeshye v'v vkhoda na vratata s shyesttye stotin m'zhye, koito byakha pryepasani s voinishki or'zhiya. i kogato vlyazokha tye v mikhyeievata k'shcha i iznyesokha izvayaniya idol, yefoda, domashnitye idoli i lyeyaniya kumir, svyeshchyenik't im ryeche: shcho pravitye viye? a tye mu ryekokha: m'lchi! turi r'kata si na usata si, ta doidi s nas i b'di ni otyets i svyeshchyenik. po-dobre li ti ye da b'dyesh svyeshchyenik na doma na yedin chovyek, ili da b'dyesh svyeshchyenik na yedno plyemye i na yedin rod v izrailya? na tova svyeshchyenik't s'rdyechno sye zaradva, i kato vzye yefoda, domashnitye idoli, i izvayaniya idol, otivashye si vsryed lyudyetye. i tye sye ob'rnakha ta potyeglikha, kato turikha pryed syebe si dyetsata i do bit'ka i po-sk'pitye si vyeshchi. kogato tye sye byakha otdalyechili ot mikhyeievata k'shcha, chovyetsitye ot k'shchitye s'syedni s mikhyeievata k'shcha, sye s'brakha i zastignakh dantsitye. i kato izvikakha na dantsitye, tiya ob'rnakha litsata si ta ryekokha na mikhyeia: shcho ti ye ta si s'bral pri syebe si takova mnozhyestvo? a toi kaza: vzyekhtye mi

bogovyetye, koito si napravikh, i svyeshchenika, i tr'gnakhtye; i shcho povyechye mi ostava? kak, prochyey, mi kazvatye: shcho ti ye? a dantsiye mu ryekokha: da sye nye chuye glas't ti myezhdu nas, da nye bi da vi napadnat razgnyeyeni m'zhye, ta izgubish zhivota si i zhivota na domashniye si. i dantsiye v'rvyakha po p'tya si; a mikhiei, kato vidya, chye tye sa po-silni ot nyego, v'rna sye ta doidyey u doma si. tye, prochyey, vzyekha tova, shcho byeshye napravil mikhiei, i svyeshchenika kogoto imashye, ta doidokha v lais, pri lyudye spokoini i zhivyyeshchi byez strakh; i porazikha gi s ostroto na nozha i izgorikha grada s og'n. i nyamashye koi da go izbavi, zashchoto byeshye dalyech ot sidon, i tye nyamakha snoshenyi s nikogo. grad't bye v dolinata do vyet-ryeov; i tye go s'gradikha iznovo i sye zasyelikha v nyego. i naryekokha grada dan, po imyeto na bashcha si dan, koito sye ye rodil na izrailya; a po-napryed imyeto na grada byeshye lais. togava dantsiye si postavikha izvayaniya idol; a ioanatan, sin na girsona, sin na moisyeya, - toi i potomitsiye mu byakha svyeshchenitsi na danovoto plyemye do vryemyeto, kogato zenyata tye., kato pryedstavyena ot bozhiya kovcheyg. sye plyeni. taka tye si postavikha izvayaniya idol, koito mikhiei bye napravil, i koito ostavashye tam pryez tsyaloto vryemye, kogato bozhiiat dom byeshye v silo.

19

v oniya dni, kogato nyamashye tsar v izrailya, imashye yedin lyevitin, koito zhivyyeshye na otv'dnata strana na yefryemovata kh'lmista zyemya, i koito si byeshye vzyel nalozhnitsa ot vitlyeyem yudov. no nalozhnitsata mu bludstvuva protiv nyego, i otidyey si ot nyego v bashchinata si k'shcha v'v vitlyeyem yudov, gdyeto ostanata okolo chyetiri myesyetsa. i m'zh't i stana, ta otidyey podir nyeya, za da i govori lyubyezno i da ya v'rnye, kato vodyeshye s's syebye si slugata si i dva osyela. i tya go v'vyedyey v bashchinata si k'shcha; i kogato go vidya bashchata na mladata, posryeshchna go s radost. i t'st mu, bashchata na mladata, go zad'rzha, ta pryesyedya s nyego tri dyena; i yadokha i piyekha i pryenoshchuvakha tam. na chyetv'rtyia dyen, kato stanakha rano, toi sye digna da si idyey; no bashchata na mladata ryechye na zyetya si: podkryepi s'rtsyeto si s malko khlyab i poslye shchye si otidyesh. i taka, syednakha ta yadokha i pikha dvamata zayedno; poslye bashchata na mladata ryechye na m'zha: skloni, molya, da pryenoshchuvash, i nyeka sye razvyesyeli s'rtsyeto ti. obachye, chovyeck't sye digna da si idyey; no ponyezhye t'st mu nastoyavashye pryed nyego, toi pak pryenoshchuva tam. a na pyetiya dyen stana rano da si idyey; no bashchata na mladata ryechye: podkryepi, molya, s'rtsyeto si. i ostanakha dogdyeto pryevali dyenyat, kato yadokha dvamata. syetnye, kogato chovyeck't stana da si otidyey - toi i nalozhnitsata mu i slugata mu, ryechye t'st mu, bashchata na mladata: yeto, syega dyenyat pryevalya k'm vyecher; pryenoshchuvaitye, molya. yeto, dyenyat ye na sv'rshvanye; pryenoshchuvai tuk i nyeka sye razvyesyeli s'rtsyeto ti; a utrye tr'gnyetye

rano na p't, za da otidyesh u doma si. no chovyeck't nye skloni da pryenoshchuva, a kato stana, tr'gna i doidyey sryeshchu yevus (koito ye yerusalim), kato vodyeshye s's syebye si dva osyedlani osyela; i nalozhnitsata mu byeshye s nyego. kogato sye priblizhikha do yevus, dyenyat byeshye mnogo pryeminal; i slugata ryechye na navstryechuarya si: doidi, molya, nyeka sye otbiyem v toya grad na yevusiye, za da pryenoshchuvamyey v nyego. no navstryechuaryat mu ryechye: nyama da sye otbiyem v grad na chuzhdyentsi, gdyeto nye sye namirat ot izrailtyanitsy, no shchye zaminyem za gavaya. ryechye oshchye na slugata si: doidi, nyeka sye priblizhim do yedno ot tiya myesta, i shchye pryenoshchuvamyey v gavaya ili v rama. i t'i, tye zaminakha ta v'rvyakha; a zaidyey im sl'ntsyyeto blizo pri gavaya, koyato prinadlyezhi na vyeniamina. i tam sye otbikha, za da vlyazat da pryenoshchuvat v gavaya; i kogato vlyezye, syedna krai gradskata ulitsa, zashchoto nikoi nye gi pribirashye v k'shchata si, za da pryenoshchuvat. i, yeto, yedin startyets idyeshye vyechyerta ot rabotata si na polyeto; i toya chovyeck byeshye ot kh'lmistata zyemya na yefryema i prishyelstvuvashye v gavaya, a myestnitnye chovyetsi byakha vyeniamintsi. i kato podigna ochi i vidya p'tnika na gradskata ulitsa, startyets't mu kaza: k'dye otivash? i ot gdyey idyesh? a toi mu ryechye: niye zaminavamyey ot vitlyeyem yudov k'm otv'dnata strana na kh'lmistata zyemya na yefryema, otidyeto s'm az. khodikh do vitlyeyem yudov, i syega otivam za navstryechuniya dom; a nikoi nye nye pribira v k'shchata si. a p'k niye si imamyey plyava i khkana za oslitye si, s'shcho i khlyab i vino za myenye i za sluginyata ti za momchyeto, koyeto ye s's slugitye ti; nyamamyey nuzhda ot nishcho. i startyets't ryechye: b'di spokoyen; obachye, vsichkitye ti nuzhdi nyeka ponyesa az; samo da nye pryenoshchuvash na ulitsata. i taka, toi go v'vyedyey v k'shchata si, i dadye zob na oslitye; a tye si umikha nozyetye i yadokha i pikha. kato vyesyelyakha s'rtsata si, yeto, yedni gradski m'zhye, razvratnitsi, obikolikha k'shchata, bl'skakha na vrata, i govoryekha na startyetsa domakin, kazvaiki: izvyedy chovyeka, koito vlyezye v k'shchata ti, za da go poznayem. a chovyeck't, to yest, domakin't, izlyezye pri tyakh ta im kaza: nye, bratya moi! molya, nyedyeyte pravi tova zlo; t'i kato toya chovyeck ye moi gost, yevryeiski: ye v'zlyaz'l v k'shchata mi. nyedyeyte struva tova byezumiye. yeto d'shchyerya mi, dyevitsa, i nyegovata nalozhnitsa; tyakh shcheky izvyeda v'n syega; opozoryetye gi, i storyetye im kakovto vi ye ugodno; no na toya chovyeck da nye storitye yedno takova byezumno dyelo. no m'zhyetye nye iskakha da go poslushat; za tova, chovyeck't vzye nalozhnitsata mu ta im ya izvyedyey v'n; i tye ya poznakha i obyechyestyavakha ya tsyalata noshch dori do utrinta, a kato sye zazori pusnakha ya. i t'i prizori zhyenata doidyey i padna pri vrata na k'shchata na chovyeka, gdyeto byeshye navstryechuaryat i, i tam lyezha do s'mvanye. i na utrinta navstryechuaryat i stana ta otvori vrata na k'shchata i izlizashye, za da si otidyey po p'tya, i yeto nalozhnitsata mu padalna pri vrata na k'shchata, i r'tsyetye i na praga. i ryechye i: stani da si otidyem.

no nyamashye otgovor. togava chovyeek't ya digna na osyla, i stana ta otidye na myastoto si. i kato doidye v doma si, vzye nozh, khvana nalozhnitsa si, i ya razsyechye chlyen po chlyen yevryeiski: sporyed kositnye i. na dvanadyesyet chasti, i prati gi v'v vsichkitye pryedyleni na izrailya. i vsichki, koito vidyakha tova, dumakha: nye ye stavalo, nito sye ye vizhdalo takova nyeshcho ot dyenya, kogato izrailtyanitye izlyazokha iz yegipyetskata zymya, do dnyes; razmislyetye, procheyeye, zatova, s'vyetvaitye sye, i izkazvaitye sye.

20

togava vsichkitye izrailtyani izlyazokha, i tsyaloto obshchystvo, ot dan do virsavyyeye, zayedno s galaadskata zymya, sye s'bra kato yedin chovyeek pryed navstryechua v masfa. i lyudyetye ot vsichkitye kraishcha, vsichkitye izrailyeivi plyemyena, chye-ristotini khilyadi m'zhye pyeshatsi, koito tyeglyekha myech, sye pryedstavikha v s'branietyo na bozhitye lyudye. i vyeniamintsitye chukha, chye izrailtyanitye otishli v masfa. i izrailtyanitye kazakha: razpravyyetye ni kak stana tova zlo. i lyevitin't, m'zh't na ubitata zhyena, v otgovor ryechye: doidokh v gavaya vyeniaminova, az i nalozhnitsa mi, za da pryenoshchuvamye. a gavaiskitye m'zhye sye podignakha protiv myenye, i pryez noshchta obikolikha k'shchata v koyato byakh; myenye iskakha da ubiyat, a nalozhnitsa mi iznasilvakha, ta umrya. zatova vzyekh nalozhnitsa si ta ya razsyakokh i ya izpratikh po vsichkitye pryedyleni na izrailyevoto naslyedstvo; zashchoto tye izv'rshikha razvrat i byezumiye v izrailya. glyedaitye, viye izrailtyanitye, vsintsa viye, s'vyetvaitye sye tuk pomyezhdu si, i daitye mnyeniyeto si. togava vsichkitye lyudye stanakha kato yedin chovyeek i kazakha: nikoi ot nas nyama da otidye v shat'ra si, nito shchye sye v'rnye nyakoi ot nas v k'shchata si, no yeto syega kakvo shchye napravim na gavaya, shchye otidym protiv nyeya po zhryebiye; i shchye vzyemyem po dyesyet m'zha na sto ot vsichkitye izrailyeivi plyemyena, i po sto na khilyada, i po khilyada na dyesyet khilyadi, koito da donesyat khkana na lyudyetye, ta, kato stagnat v gavaya vyeniaminova, da im stoyat sporyed vsichkoto byezumiye, koyeto tye izv'rshikha v izrailya. i t'i, s'brakha sye protiv grada vsichkitye izrailyeivi m'zhye, obyedeniyeni kato yedin chovyeek. togava izrailyeivite plyemyena pratikha m'zhye po tsyaloto vyeniaminovoyemye da kazvat: kakvo ye tova nyechystiye, koyeto sye ye izv'rshilo pomyezhdu vi? syega, procheyeye, pryedaitye chovyetsitye, oniya razvratnitsi, koito sa v gavaya, za da gi izbiyem, i da otmaknyem tova zlo ot izrailya. no vyeniamin otkaza da poslusha glasa na bratyata si izrailtyanitye; i vyeniamintsitye sye s'brakha ot gradovyetye si na gavaya, za da izlyazat na boi protiv izrailtyanitye. i v onya dyen vyeniamintsitye, izlyezli ot gradovyetye, kato sye pryebroikha, byakha dvadyesyet i shyest khilyadi m'zhye, koito tyeglyekha myech, osvyn zhityelitye na gavaya, koito sye pryebroikha syedymstotin otborni m'zhye. myezhdu vsichki tiya lyudye imashye syedymstotin otborni m'zhye lyevatsi, koito vsichki

mozhyekha s prashka da khv'rlyat kam'ni na kos'm i vsyeki p'ta uluchat. a byez vyeniamina, izrailyeivite m'zhye, kato sye pryebroikha, byakha chyetristotin khilyadi m'zhye, koito tyeglyekha myech; vsichki tiya byakha voyenni m'zhye. togava izrailtyanitye stanakha, v'zlyazokha v'v vyetil, ta sye dopitakha do voga, kazvaiki: koi ot nas da v'zlyezye pr'v protiv vyeniamintsitye? a navstryechu kaza: yuda da izlyezye pr'v. i t'i, na utrinta izrailtyanitye stanakha ta razpolozhikha stan protiv gavaya. i izrailyeivite m'zhye izlyazokha na boi protiv vyeniamina; i op'lichikha sye izrailyeivite m'zhye na boi protiv tyakh v gavaya. a vyeniamintsitye izlyazokha iz gavaya, ta v onya dyen povalikha na zymyata dvadyesyet i dyve khilyadi m'zhye ot izrailya. no lyudyetye, izrailyeivite m'zhye, sye obodrikha i op'lichikha sye pak na boi, na myastoto, gdyeto byakha sye op'lichili p'rviya dyen. zashchoto izrailtyanitye byakha v'zlyezli i plakali pryed navstryechua do vyechyerta, i byakha sye dopitali do navstryechua, kazvaiki: da v'zlyezym li pak na boi protiv potomtsitye na brata ni vyeniamina? i navstryechu byeshye kazal: v'zlyeztye protiv nyego. i taka, na vtoriya dyen izrailtyanitye sye priblizhikha pri vyeniamintsitye. a na vtoriya dyen vyeniamin izlyezye iz gavaya protiv tyakh ta povali na zymyata oshchye osymnadyesyet khilyadi m'zhye ot izrailtyanitye; vsichki tiya tyeglyekha myech. togava vsichkitye izrailtyani i vsichkitye lyudye vlyazokha ta doidokha v'v vyetil i plakakha, i syednakha tam pryed navstryechua, i postikha v onya dyen do vyechyerta; i prinyesokha vsyeizgaryaniya i primiritelni zhyertvi pryed navstryechua. poslye izrailtyanitye sye dopitakha do navstryechua, (zashchoto pryed oniya dni kovchyg't na bozhia zavayt byeshye tam, i finyeyes, sin na yelyeazara, aaronoviyat sin, sluzhyeshye pryed nyego pryed oniya dni), i zapitakha: da v'zlyezym li pak na boi protiv potomtsitye na brata ni vyeniamina? ili da pryestanyem? i navstryechu kaza: v'zlyeztye, zashchoto utrye shchye gi pryedam v r'kata vi. togava izrail postavli zasada okolo gavaya. i na tryetiya dyen izrailtyanitye izlyazokha protiv vyeniamintsitye, ta sye op'lichikha protiv gavaya katto v pryedishnitye dni. a vyeniamintsitye izlyazokha protiv lyudyetye, otylyakokha sye ot grada, i pochnakha katto v pryedishnitye dni da porazyavat lyudyetye po p'tishchata, (ot koito yediniyat otiva k'm vyetil, a drugiay k'm gavaya), i ubikha v polyeto okolo tridyesyet m'zhye ot izrailya. zatova vyeniamintsitye si kazakha: tye padat pryed nas katto po-napryed. a izrailtyanitye ryekokha: da pobegnyem i da gi otylyechyem ot grada k'm p'tishchata. togava vsichkitye izrailyeivi m'zhye stanakha ot myastoto si, ta sye op'lichikha v'v vaaltamar, i zasadata na izrailya izkochi ot myastoto si, ot gavaiskata livada. i doidokha protiv gavaya dyesyet khilyadi otborni m'zhye ot tsyeliya izrail, i bitkata stavashye zhyestochyena; no vyeniamintsitye nye znayekha, chye byedata gi zastigashye. zashchoto navstryechu porazi vyeniamina pryed izrailya; i v onya dyen izrailtyanitye pogubikha ot vyeniamintsitye dvadyesyet i pyet khilyadi i sto m'zhye; tye vsichki tyeglyekha myech. i vyeniamintsitye vidyakha, chye

byakha porazyeni. zashchoto izrail'yevitye m"zhye otst'pikha pryed vyeniamintsitye, kato razchitakha na zasadata, koyato byakha postavili protiv gavaya. togava zasadata pob"rza ta sye spusna v"rkhu gavaya; i zasadata dyebnyeshye napryed, i porazikha tsyeliya grad s ostroto na nozha. a izrail'yevitye m"zhye byakha opryedyelili znakh s oniya, koito byakha v zasadata, da napravlyat da sye izdignye ot grada golyam st"lb dim. i kogato izrail'tyanitye otst'pikha v bitkata, vyeniamin pochna da porazyava, i ubi ot izrail'tyanitye okolo tridyesyet m"zhye, zashchoto si ryekokha: naistina tye padat pryed nas kakto pri p"rvata bitka. no kogato oblak"t pochna da sye izdiga ot grada v dimyen st"lb, vyeniamintsitye poglyed-nakha nazad, i, yeto, tsyeliyat grad sye izdigashye v dim k"m nyebeyeto. togava sye pov"rnakha izrail'yevitye m"zhye; i vyeniaminovitye m"zhye sye smutikha, zashchoto vidyakha, chye byedata gi postigna. zatova ob"rnakha sye pryed izrail'yevitye m"zhye k"m p"tya za pustynyata; no bitkata gi pritisna; i tye pogubvakha vsryed gradovyetye oniya koito izliza-kha iz tyakh. zaobikolikh vyeniamintsitye, gonikha gi, i t"pkakha gi lyesno do sryeshchu gavaya k"m izgryeva na sl"ntsyyeto. i padnakha ot vyeniamina osymnadyesyet khilyadi m"zhye, - vsichki khrabri m"zhye. prochyeye, tye sye ob"rnakha ta pobyag-nakha k"m pustynyata v kanarata rimon; a izrail'tyan-itye nabrakha ot tyakh pabir"k po p"tishchata, pyet khilyadi m"zhye, poslye gi gonikha do gidom i tam ubikha ot tyakh dyve khilyadi m"zhye. taka, vsichk-itye, koito padnakha v onya dyen ot vyeniamina, byakha dvadyesyet i pyet khilyadi m"zhye, koito tyeg-lyekha myech, - vsichki khrabri m"zhye. a shyest-stotin m"zhye sye ob"rnakha ta pobyagnakha k"m pustynyata v kanarata rimon; i syedyakha v kanarata rimon chytiri myesyetsa. a izrail'yevitye m"zhye sye ob"rnakha v"rkhu vyeniamintsitye, ta gi porazikha s ostroto na nozha, kakto gradski chovye, taka i do-bit"k, i vsichko shcho sye namirashye; i pryedadokha na og'n vsichkitye gradovye, koito namirakha.

11

a izrail'yevitye m"zhye byakha sye zaklyeli v masfa, kazvaiki: ni yedin ot nas da nye dadye d"shchyerya si na vyeniaminyets za zhyena. i lyudyetye doidakha v"v vyetil ta syedyakha tam do vyechyerta pryed boga, i tye s visok glas plakakha gorko. i ryekokha: zashcho, navstryechui izrail'yevi bog, stana tova v izrai-lyya, ta lipsa dnyes yedno plyemye ot izrail'ya? i na utryeshniya dyen, lyudyetye stanakha rano ta izdig-nakha tam oltar, i prinyesokha vsyeizgaryaniya i primirityelni zhyertvi. togava izrail'tyanitye kazakha: koi izmyezhdu vsichkitye izrail'yevi plyemyena nye v"zlyezye na s"braniyeto pri navstryechua? zashchoto byakha napravili golyama klyetva otosno onzi, koito nye bi dosh"l pri navstryechua v masfa, kato byakha ryekli: nyepryemyenno da sye um"rtvi. i izrail'tyan-itye sye razkayakha za brata si vyeniamina, kazvaiki: dnyes sye otsyechye yedno plyemye ot izrail'ya. kakvo da zasadata za otsyelyelitye ot tyakh, za da imat zhyeni, t'i kato sye zaklyekhmye v navstryechua da im nye dadyem zhyeni ot d"shchyeritye si? zatova kazakha:

koi izmyezhdu izrail'yevitye plyemyena nye v"zlyezye v masfa pri navstryechua? i, yeto, ot yavis galaadski nye byeshye dosh"l nikoi na s"braniyeto v stana. za-shchoto, kato sye pryebroikha lyudyetye, yeto, nya-mashye tam ni yedin ot zhityelitye na yavis galaad-ski. za tova, obshchystvoto prati tam dvanadyesyet khilyadi ot nai-khrabritye m"zhye i kazakha im s's zapovyed: idyetye, porazyetye zhityelitye na yavis galaadski s ostroto na nozha, s zhyenitye i dyetsata. i yeto kakvo da napravitye: pogubyetye s"vsyem vsyeki ot m"zhki pol, i vsyaka zhyena, koyato ye lyezhala s m"zh. a myezhdu zhityelitye na yavis galaadski namyerikha chyettiristotin mladi dyevitsi, koito nye byakha poznali m"zh, kato nye byakha lyezhali s m"zh; i dovvedokha gi v stana u silo, koyeto ye v khanaanskata zyemya. togava tsyaloto obshchystvo prati da govoryat na vyeniamintsitye, koito byakha v kanarata rimon, i da im proglaslyat mir. i t'i, vyeniamintsitye nyezabavno sye v"rnakha; i tye im dadokha za zhyeni oniya, koito byakha ostavili zhivi ot yavis galaadskitye zhyeni; no pak nye im stignakha. i lyudyetye sye smilikh za vyeniamina, zashchoto navstryechu byeshye napravil prolom myezhdu izrai-lyevitye plyemyena. togava staryeishnitye na ob-shchystvoto kazakha: shcho da storim za otsyelyeli-tye, za da imat zhyeni, t'i kato zhyenitye sa iztrye-byeni ot vyeniamina? i ryekokha: naslyedstvo ye potrebnno za otsyelyelitye ot vyeniamina, za da nye izchyeznye yedno plyemye ot izrail'ya; a pak niye nye mozhym da im dadyem zhyeni ot d"shchyeritye si, zashchoto izrail'tyanitye sye zaklyekha, kazvaiki: proklyet, koito dadye zhyena na vyeniamina. to-gava ryekokha: yeto, vsyaka godina stava praznik navstryechuu v silo, koyeto ye na syevyer ot vyetil na iztok ot p"tya, koito otiva ot vyetil v sikhyem, i na yug ot lyevena. i taka, zapovyyadakha na vye-niamintsitye, kazvaiki: idyetye, kriitye sye v loz-ata; i glyedaitye, i, yeto, ako siloyenskitye d"shchyeri izlyazat da igrayat khoru, togava izlyezyet iz loz-yata ta si grabnyetye vsyeki za syebye si zhyena ot siloyen-skitye d"shchyeri, pa si idyetye v"v vyeniaminovata zyemya. i kogato bashchitye im ili bratyata im, doidak pri nas, za da sye oplachat, niye shchye im ryechyem: b"dyetye blagosklonni k"m tyakh zaradi nas, ponyezhye v bitkata niye nye zad"rzhakhmye zhyena za vsyekigo; a syega nye nye styie im gi dali, ta da styie vinovni. i vyeniamintsitye storikha taka, i sporyed chisloto si vzyekha zhyeni ot igrayesh-chitye khoru; poslye si tr"gnakha i sye v"rnakha v naslyedstvoto si, i s"gradikh iznovo gradovyetye i zhivyeyekha v tyakh. togava izrail'tyanitye tr"gnakha ot tam, vsyeki za v plyemyeto si i v roda si, i izlyaz-zokha ot tam vsyeki za v naslyedstvoto si. v oniya dni nyamashye tsar v izrail'ya; vsyeki pravyeshye kakvoto mu sye vzhdashye ugodno.

imashye yedin chovyek ot ramataim-sofim, ot yefrye-movata kh"lmista zyemya, na imye yelkana, sin yeroamov, sin yeliuyev, sin touyev, sin na sufa yefratyets. toi imashye dve zhyeni; imyeto na yednata bye anna, a imyeto na drugata fyenina. i fyenina imashye dyetsa, a anna nyamashye dyetsa. toya chovyek otivashye ot grada si vsyaka godina, za da sye pokloni i da prinyesye zhyertva na navstryechua na silitye v silo, gdyeto dvamata iliyevi sinovye, ofnii i finyeyes byakha svyeshchyen-itsi pryed navstryechua. i yedna godina, kogato nast"pi dyenyat, v koito yelkana prinyesye zhyertva, toi dadye dyalovyie na zhyena si fyenina; na vsichkitye i sinovye, i na d"shcheryite i; a na anna dadye dvoyen dyal, zashchoto obichashye anna. no navstryechu byeshye zaklyuchil utrobata i. a s"pyernitsata i ya draznyeshye mnogo, za da ya napravi da t"zhi, za gdayeto navstryechu byeshye zatvoril utrobata i. (taka stavshye vsyaka godina; kolkoto p"ti otivashye v navstryechuniya dom, taka fyenina ya draznyeshye; a tyia plachyeshye i nye yadyeshye). no m"zh"t i yelkana i kaza: anno, zashcho plachyesh? zashcho nye yadyesh? i zashcho ye nazhaleno s"rtsyeto ti? nye s"m li ti az po-zhyelatylen ot dyesyet sina? a kato yadokha v silo i kato pikha, anna stana. (a svyeshchyenik"t ilii syedyeshye na stol blizo pri st"lba na vrata pri navstryechuniya khram). tyia, prochyeye, pryegorchyena v dukha si, sye molyeshye navstryechuu, i plachyeshye tv"rdye mnogo. i napravi obryek, kazvaiki: navstryechui na silitye, ako naistina poglyednyesh blagosklonno k"m skr"bta na sluginyata si, i nye spomnish, i nye zabravish sluginyata si, no dadyesh na sluginyata si m"zhko dyetye, to shchye go dam navstryechuu za pryez vsichkitye dni na zhivota mu, i br"snach nyama da minye pryez glavata mu. a kato prod"lzhavashye da sye moli pryed navstryechua, ilii zabyelyazvashye ustata i. zashchoto anna govoryeshye v s"rtsyeto si; samo ustnitye i m"rdakha, a glas"t i nye sye chuvashye; zatova, na iliya sye stori, chy byeshye piyana. za tui ilii i ryechye: do koga shchye si piyana? ostavi sye ot tova tvoye vino. a anna v otgovor ryechye: nye, navstryechuayu moi, az s"m zhyena pryosk"rbryena v dukha si; nito vino, nito spirtno pitiye s"m pila, no izlyakh dushata si pryed navstryechua. nye schitai sluginyata si za losha zhyena; zashchoto ot golyamoto si oplakvanye ot skr"bta si s"m govorila do syega. togava ilii v otgovor ryechye: idi s mir; i izrailiyeviyat bog nyeka izp"lni proshyeniyyeto, koyeto si otpravila k"m nyego. i tyia ryechye: dano sluginyata ti pridobiyie blagoslovyeniyyeto ti. togava zhyenata otidye po p"tya si, i yadye, i litsyeto i nye byeshye vyechye skr"bno. i kato stanakha rano sutrinta, ta sye poklonikha pryed navstryechua, v"rnakha sye ta otidokha v doma si u rama. i yelkana pozna zhyena si anna, i navstryechu ya spomni. i kogato sye izp"lni vryemyeto, otkak anna zachina, rodi sin; i naryechye go samuil t.ye., iziskan ot boga.; zashchoto, kaza: ot navstryechu go izprosikh. i yelkana s tsyeliya si dom otidye, za da prinyesye navstryechuu godishnata zhyertva i obryeka si. no anna nye otidye, zashchoto

ryechye na m"zha si: nye shcha da otida dokato nye sye otbiye dyetyeto; togava shchye go zanyesa, za da sye yavi pryed navstryechua i da zhivyeye tam za vinagi. i m"zh"t i yelkana i ryechye: stori kakvoto ti sye vizhda za dobro; syedi dokato go otbiyesh; samo navstryechu da utv"rdi slovoto si! i t"i, zhyenata syedyeshye i doyeshye sina si dokato go otbi. i kogato go otbi, zavyyedye go s"s syebye si, zayedno s yedin trigodishyen yunyets, i s yedna yefa brashno, i s yedin myekh vino, i donesyeye go v navstryechuniya dom v silo. a dyetyeto byeshye malko. i kato zaklakha yunyetsa, donyesokha dyetyeto pri iliya. i anna ryechye: o, navstryechuayu moi, zaklyevam sye v zhivota na dushata ti, navstryechuayu moi, az s"m zhyenata, koyato bye zastanala tuk blizo pri tyebye, ta sye molyeshye navstryechuu. za tova dyetye sye molyekh: i navstryechu mi izp"lni proshyeniyyeto, koyeto otpravikh k"m nyego. zatova i az go dadokh na navstryechua; pryez vsichkitye dni na zhivota si shchye b"dye posvyetyen yevryeiski: dadyeno na zayem. na navstryechua. i toi sye pokloni tam na navstryechua.

2

togava anna sye pomoli, kato kazvashye: - razvyesyeli sye s"rtsyeto mi v navstryechua; v"zdigna sye roga mi chryez navstryechua; razshirikha sye ustata mi sryeshchu nypriyatylitye mi, zashchoto sye razvyesyelikh v spasyeniyyeto ti. nyama svyet kak"vto ye navstryechu; zashchoto nyama drug osvyen tyebye, nito kanara kato nashiya bog. nye prod"lzhavaitye da govoritye gordyeliyo; da nye izlyezye visokomyeriye iz ustata vi; zashchoto navstryechu ye bog na znaniya, i ot nyego sye pryetyeglyat dyelata. l"kovyetye na silnitye sye stroshikha; a nyemoshchnitye sye pryepasakha s"s sila. sititye sye pazarikha za khlyab; a gladnitye pryestanakha da gladuvat. yei, i nyeplodnata rodi syedyem, a mnogodyetnata iznyemoshchya. navstryechu um"rtvyava, i s"zhivryava; svalya v ada yevryeiski: shyel, t.ye. myasto na umryelitye., i v"zvyezhdha. navstryechu osiromashava chovyeka, i obogatyava; smiryava chovyeka, i v"zdiga byedniya ot pr"stta, i v"zvishava siromakha ot bunishchyeto, za da gi napravi da syednat myezhdu knyazyetye, i da naslyedyat slaven pryestol; zashchoto st"lbovyetye na zyemyata sa na navstryechua, koito i postavi na tyakh vsyelenata. shchye pazi nozyetye na svyetiitye si; a nyechyestivitye shchye poginat v t"mninata; ponyezhye s"s sila nye shchye naddyelyeye chovyek. protivnitsitye na navstryechua shchye sye slomaty; shchye gr"mnye ot nyebeyeto protiv tyakh; navstryechu shchye s"di kraishchata na zyemyata, i shchye dadye sila na tsarya si, i shchye v"zdignye roga na pomazanika si. togava yelkana si otidye u doma si v rama. a dyetyeto sluguvashye navstryechuu pryed svyeshchyenika iliya. a iliyevitye sinovye byakha loshi chovyetsi, koito nye poznavat navstryechua. tyia svyeshchyenitsi prinst"pvakha k"m lyudyetye taka: kogato nyakoi prinasyashye zhyertva, kato sye varyeshye myesoto, slugata na svyeshchyenika dokhozhdashye s triz"bna vilitsa

v r"ka i zabozhdashye ya v tyendzhyerata ili v kotyela, ili v kotlyeto, ili v g"rnyeto; i kakvoto izdigashye vilitsata, svyeshchenik"t go vzyemashye za syebye si. taka post'pvakha v silo s vsichkitye izrailtyani, koito dokhohzdakha tam. dazhye i pryedi da izgoryat t'l'stinata, slugata na svyeshchenika dokhohzdashye ta kazvashye na chovyeka, koito prinasdashye zhyertvata: dai na svyeshchenika myeso za pyechyenye, zashchoto nyama da priyemte ot tyebye varyeno myeso, no surovo. i ako chovyek"t mu ryecheshye: nyeka izgoryat p'rvo t'l'stinata, i syetnye si vzyemi kolkoto zhyelaye dushata ti, togava mu kazvashye: nye, no syega shchye dadyesh, i ako nye, shchye vzyema na sila. taka gryekh"t na tiya mladyezhi byeshye tv'rдыe golyam pryed navstryechua; zashchoto chovyetsitye sye otrashchavakha ot navstryechunata zhyertva. a samuil sluguvashye pryed navstryechua, dyete pryepasano s lyeneny yefod. i maika mu pravvashye za nyego gorna dryeshka ta mu donasdashye vsyaka godina, kogato dokhohzdashye s m"zha si, za da prinyesyе godishnata zhyertva. i ilii blagoslovi yelkana i zhyena mu, kato kaza: navstryechu da ti dadye rozhiba ot taya zhyena vmysto zayema, koito dadokhye na navstryechua. i tye otidokha na myastoto si. i navstryechu posyeti anna; i tya zachna i rodi tri sina i dyve d"shchyeri. a dyetyeto samuil rastyeshye pryed navstryechua. a kato byeshye ilii mnogo star, chu vsichko, shcho pravili sinovyetye mu na tsyeliya izrail, i kak lyezhyeli s zhyenitye, koito slugovali pri vkhoda na shat"ra za sryeshchanye. i toi im ryechye: zashcho pravitye takiva raboti? ponyezhye slusham loshi raboti za vas ot vsichki tiya lyudye. nyedyeyite, chada moi; zashchoto nye ye dob'r slukh"t, koito chuvam; viye pravitye navstryechunitye lyudye da stavat pryest'pnitsi. ako s"gyreshi chovyek na chovyeka shchye stanye moleniye bogu za nyego ili: bog shchye go s"di.; no ako s"gyreshi nyakoi navstryechuu, koi shchye sye moli za nyego? no tye nye poslushakha glasa na bashcha si, zashchoto navstryechu shchyeshye da gi pogubi. a dyetyeto samuil rastyeshye i pridobivashye blagovoleniyeto i na navstryechua i na chovyetsitye. togava doidye yedin bozhii chovyek pri iliya ta mu ryechye: taka kazva navstryechu nye s"m li sye otkril yavno na bashchiniya ti dom kogato tye byakha v yegipyet u faraonoviya dom? i nye s"m li izbral nyego izmyezhdu vsichkitye izrailyevi plyemyena za moi svyeshchenik, za da prinasya zhyertva na oltara mi, da gori tyemyan i da nosi yefod pryed myenye? i nye s"m li dal na bashchiniya ti dom vsichkitye prinosi chryez og"n ot izrailtyanitye? zashcho, prochye, ritatyе zhyertvata mi i prinosi ma, koito s"m zapovyyadal da prinasat v zhilishchyeto mi, i pochitash sinovyetye si povyeche ot myenye, za da sye goitye s po-dobroto ot vsichkitye prinosi na lyudyetye mi izrailya? zatova navstryechu izrailyeviyat bog kaza: az naistina dumakh, chye tvyoyat dom i dom"t na bashcha ti shchyakha da khodyat pryed myenye do vyeka; no syega navstryechu kazva: dalyech ot myenye! zashchoto oniya, koito slavyat myenye, tyakh shchye proslavya az, a oniya, koito nye pryezirat, shchye b'dat pryezryeni. yeto, idat dnitye,

kogato shchye pyesyeka mishtsata ti i mishtsata na bashchiniya ti dom, taka shchoto da nyama staretye v doma ti. i posryed vsichkitye blaga, koito shchye sye davat na izrailya, v zhilishchyeto mi shchye vidish utyesnyeniyе ili: protivnik.; i nye shchye ima staretye v doma ti do vyeka. i onya ot tvoitye, kogato nye otsyeka ot oltara si, shchye b'dye za iznuryavanye na ochitye ti i za ogorchavanye na dushata ti; i vsichkitye vnutsi na doma ti shchye umirat v sryedna v"zrast. i tova, koyeto shchye doidye v"rkhu dvamata ti sina, v"rkhu ofniya i finyeyesa, shchye ti b'dye znamyeniyе: v yedin dyen i dvamata shchye umrat. i az shchye si v"zdigna vyeryen svyeshchenik, koito shchye post'pva sporyed tova, koyeto ye v s"rtsyeto mi i v dushata mi; i shchye mu s"gradya nyepokolyebim dom; i toi shchye khodi pryed pomazanika mi do vyeka. a vsyeki, koito ostantye v tvoya dom, shchye dokhohzda da mu sye klanya za malko pari i za yedin khlyab, i shchye kazva: naznachi nye, molya, na nyakoya ot svyeshchenichyeshkitye sluzhbi, za da yam yedno k"shchye khlyab.

3

a v oniya dni, kogato dyetyeto samuil sluguvashye navstryechuu pryed iliya, slovo ot navstryechua byeshye ryadkost, i nyamashye yavno vidyeniye. i v onova vryemye, kogato ilii lyezhyeshye na myastoto si, (a ochitye mu byakha pochnali da oslabvat ta nye mozhyeshye da vizhda), i bozhiiat svyetilnik nye byeshye oshchye izgasnal v navstryechuniya khram, gdyeto byeshye bozhiiat kovcheyg, i samuil si byeshye lyegnal, navstryechu povika samuila; i toi ryechye: yeto nye. i zavtyechye sye pri iliya ta ryechye: yeto nye, zashcho nye povika. a toi ryechye: nye s"m tye povikal; v"rni sye ta si lyegni. i toi otidye i si lyegna. a navstryechu izvika oshchye vtori p't: samuile! i samuil stana ta otidye pri iliya i ryechye: yeto nye, zashcho nye povika? a toi otgovori: nye s"m tye vikal, chado moye; v"rni sye ta si lyegni. samuil nye poznavashye oshchye navstryechua; i slovo ot navstryechua nye byeshye mu sye otkrivalo. i navstryechu povika samuila oshchye tryeti p't. i toi stana ta otidye pri iliya i ryechye: yeto nye, zashchoto nye povika. togava iliya razbra, chye navstryechu ye povikal dyetyeto. zatova, ilii kaza na samuila: idi ta si lyegni; i ako tye povika, kazhi: govori, navstryechu, zashchoto slugata ti slusha. i t'i, samuil otidye ta si lyegna na myastoto si. i navstryechu doidye ta zastana i izvika kakto po-napryed: samuile! samuile! togava samuil kaza: govori, zashchoto slugata ti slusha. togava navstryechu kaza na samuila: yeto, az shchye izv"rsha v izrailya yedno takova dyelo, shchoto na vsyeki, koito go chuye, shchye mu pisnat dyetye ushi. v onya dyen shchye izv"rsha protiv iliya vsichko, shcho govorikh za doma mu; shchye pochna i shchye sv'rsha. zashchoto mu izvyestikh, chye shchye s"dyа doma mu do vyeka poradi byezzakoniyeto koyeto toi znaye; ponyezhye sinovyetye mu navlyakokha proklyetiya na syebye si, a toi nye gi v"zprya. za tova sye zaklyekh za iliyeviya dom, chye byezzakoniyeto na iliyeviya dom nyama da sye ochisti do vyeka s

zhyertva, nito s prinos. i samuil lyezha do utrinta; poslye otvori vratata na navstryechuniya dom. no samuil sye boyeshye da kazhye videnyeto na iliya. a iliya povika samuila, kazvaiki: samuilye! chado moye! a toi ryeche: yeto mye. i kaza: kakvo slovo ti govori navstryechu? nye krii go, molya, ot myenye. taka da ti napravi bog, da! i povyechye da prituri, ako skriyesh ot myenye nyakoya ot vsichkitye dumi, koito ti ye govoril. togava samuil mu kaza vsichko, i nye skri nishcho ot nyego. i ryecheye ilii: navstryechu ye; nyeka stori kakvoto mu ye ugodno. i samuil rastyeshye; i navstryechu bye s nyego, i nye ostavashye da padnye na zyemyata ni yedna ot nyegovitye dumi. i tsyeliyat izrail, ot dan do virsavaye, pozna, chye samuil byeshye potv"rdyen ili: vyeryen. za navstryechuyen prorok, i navstryechu pak sye yavvashye v silo; zashchoto navstryechu sye otkrivashye na samuila v silo chryez slovyesa ot navstryechua. i samuilovitye dumi sye raznasyakha ili: sye izp"inyavakha. po tsyeliya izrail.

4

v tova vryemye izrail izlyezye na boi protiv filistimsitye i razpolozhi stan blizo pri yevyen-yezyer; a filistimsitye razpolozhikha stan v afyek. i filistimsitye sye op"lchikha protiv izrailya; i kogato zapochnakha bitkata, izrail sye pr"sna pryed filistimsitye, i okolo chytirri khilyadi m"zhye byakha ubiti na polyesrazhyenyeto. a kato doidokha lyudyetye v stana, izrailiyevitye staryeishini kazakha: zashcho ni porazi navstryechu dnyes pryed filistimsitye? nyeka donyesyem pri syebe si kovchega za plochitye na navstryechuniya zavyet ot silo, t'i shchoto, kato doidyе vsryed nas, da ni izbavi ot r"kata na nyepriyatylitye ni. i taka, lyudyetye pratikha v silo, ta donyesokha ot tam kovchega na zavjeta na navstryechua na silitye, koito obitava myezhdu khyeruvimitye; i dvamata iliyevi sina, ofnii i finyeyes, byakha tam s kovchega na bozhiya zavyet. i kato doidyе kovcheg"t na navstryechuniyat zavyet v stana, tsyeliyat izrail v"zkligna s golyam glas, t'i shchoto zyemyata proyekhtya. a filistimsitye kato chukha shuma na v"zklitsaniyeto, ryekokha: shcho znachi tova shumno i golyamo v"zklitsaniye v stana na yevryeitye? i nauchikha sye, chye navstryechuniyat kovcheg dosh"l v stana. togava filistimsitye sye uplashikha, zashchoto kazvakha: bog ye dosh"l v stana. i ryekokha: gorko ni! zashchoto takova nyeshcho nye ye stavalo do syega. gorko ni! koi shchye ni izbavi ot r"kata na tiya moshchni bogovyе? tiya sa bogovyetye, koito porazikha yegyptyanitye s vsyakakva yazva v pustynata. ukryepyetye sye, filistimsi, b"dyetye m"zhyestvyeni, za da nye stanetye slugi na yevryeitye, kakto tye stanakha na vas; b"dyetye m"zhyestvyeni, ta sye biitye s tyakh. togava filistimsitye sye bikha; i izrail byeshye porazyen, i vsyeki pobaygna v shat"ra si; i stana mnogo golyamo porazhyeniye, zashchoto padnakha tridyesyet khilyadi pyeshatsi ot izrailya. i bozhiyat kovcheg bye khvanat; i dvamata iliyevi sina, ofnii i finyeyes, byakha ubiti. togava yedin chovyek ot vnyiamina sye zavtyechye ot bitkata, ta

otidye v silo, v s"shchiya dyen, s razdrani dryekhi i s pr"st na glavata si. i kato stigma, yeto, ilii syedyeshye na stola si krai p"tya ta pazyeshye, zashchoto s"rtsyeto mu tryepyyeshye za bozhiya kovcheg. i kogato doidyе chovyek"t v grada ta izvyesti tova, tsyeliyat grad izvika. a ilii, kato chu shuma na vikanyeto kaza: shcho znachi toya shum i gl"ch? i chovyek"t doidyе b"rzo ta izvyesti na iliya. ilii byeshye togava na dyevyetydyesyet i osyem godini; i ochitye mu byakha oslabnali ta nye mozhyeshye da vizehda. i chovyek"t kaza na iliya: az doidokh ot srazhyenyeto; oshchye dnyes izbyagakh ot bitkata. i ryeche: shcho stana, chado moye? i vyestityelyat v otgovor ryeche: izrail pobaygna pryed filistimsitye, pri tova stana golyamo porazhyeniye myezhdu lyudyetye, osvyen tova i dvamata ti sina, ofnii i finyeyes, umryakha, i bozhiyat kovcheg ye khvanat. a shchom spomyena za bozhiya kovcheg, ilii padna ot stola v"znak krai portata, i vrat"t mu sye stroshi, i umrya; zashchoto byeshye star i tyez"k chovyek. i toi s"di izrailya chyetiridyesyet godini. a snakha mu, finyeyesovata zhyena, koyato byeshye nyeprazna, gotova da rodi, shchom chu izvyestiyeto, chye bozhiyat kovcheg bil khvanat, i chye svyek"r"t i i m"zh"t i umryeli, pryevi sye i rodi, zashchoto bolkitye i ya khvanakha. i kogato umirashye, zhyenitye, koito stoyakha okolo nyeya, i ryekokha: nye boi sye, zashchoto si rodila sin. no tya nye otgovori, nito dadye vnimaniye. i naryechye dyetyeto ikhavod t.ye., nyeslaven., kato kazvashye: slavata sye izgubi ot izrailya, (zashchoto bozhiyat kovcheg sye khvanal, i zashchoto svyek"r"t i i m"zh"t i umryeli); kaza prochyye: slavata sye izgubi ot izrailya, zashchoto bozhiyat kovcheg sye khvana.

5

a filistimsitye, kato khvanakha bozhiya kovcheg, zanyesokha go ot yevyen-yezyer v azot. i filistimsitye vzyekha bozhiya kovcheg ta go vnyesokha v kaphishchyeto na dagona, i postavikha go do dagona. i na slyedniya dyen, kogato azotyanyite stanakha rano, yeto dagon padnal s litsyeto si na zyemyata pryed navstryechuniya kovcheg. i vzyekha dagona ta go postavikha na myastoto mu. i na drugiya dyen kato stanakha rano sutrinta, yeto dagon pak padnal s litsyeto si na zyemyata pryed navstryechuniya kovcheg, i glavata na dagona i dyetye dlani na r"tsyetye mu, otsyechyeni v"rkhu praga; samo trup"t na dagona byeshye остан. (za tova, nito dagonovitye zhryetsi, nito nyakoi ot oniya, koito vlizat v dagonovoto kaphishchye, nye st"pvat na praga mu yevryeiski: na dagona. v azot do dnyes). no r"kata na navstryechua natyegna nad azotyanyite, i toi gi iztryebi, i porazi s khyemoroidi tyakh i azot i okolnostitye mu. i kato vidiyacha azotskitye m"zhye, chye takava ye rabotata, ryekokha: kovcheg"t na izrailiyeviya bog nyama da stoi myezhdu nas, zashchoto r"kata mu tyezhi v"rkhu nas i v"rkhu boga ni dagona. za tova, pratikha ta s"brakha pri syebe si vsichkitye filistimski nachalnitsi i ryekokha: shcho da storim s kovchega na izrailiyeviya bog? a tye otgovorikha kovcheg"t na izrailiyeviya bog nyeka sye pryenyesyе v gyet. i t'i pryenyesoskha v gyet kovchega na izrai-

lyeviia bog. no kato go pryenyosokha, r"kata na navstryechua byeshye protiv grada s mnogo golyamo porazheniye; i toi udari gradskitye m"zhye ot mal"ka do golyam, ta izbukhnakha po tyakh khyemoroidi. zatova, pratikha bozhiya kovcheyg v akaron. a kato doidyte bozhiyat kovcheyg v akaron, akaronitsiye izvikakha, kazvaiki: donyesokha kovcheyga na izrailiyeviya bog u nas, za da izmori nas i lyudyetye ni. i t'i, pratikha da s"byerat vsichkiye filistimski nachalnitsi, i ryekokha: izpratyyete kovcheyga na izrailiyeviya bog, i nyeka sye v"rnye na myas-toto si, za da nye izmori nas i lyudyetye ni; zashchoto imashye sm"rtno porazheniye po tsyeliya grad; bozhiyata r"ka tyezhyeshye tam tv"rdye mnogo. i m"zhyetye, koito nye umryakha, byakha porazyni s khyemoroidi; i vik"t ot grada sye izdigna do nyebetyo.

6

navstryechuniyat kovcheyg stoya v"v filistimskata zemya syedym myesyetsa; i togava filistimtsi-tye povikakha zhryetsiye i charodyeitye i kaza-kha: shcho da storim s navstryechuniya kovcheyg? kazhyetye ni kak da go izpratim na myastoto mu? a tye ryekokha: ako izpratitye kovcheyga na izrailiye-viya bog, nye go izprashchaitye prazyen, no nyeprye-myenno mu otdaitye prinos za pryest"plyeniye; to-gava shchye ozdravyetye, i shchye uznayetye zash-cho r"kata mu nye sye ye ottyeglila ot vas. i kaza-kha: kak"v prinos za pryest"plyeniye tryabva da mu otdadyem? a tye ryekokha: pyet zlatni khyemoroidi i pyet zlatni mishki, sporyed chisloto na filistimski-tye nachalnitsi; zashchoto s"shchata yazva byeshye v"rkhu vsichki vas i v"rkhu nachalnitsiye vi. za-tova, da napravitye podobiya na khyemoroidiye si, i podobiya na mishkiye, koito povryezhdat zemya-ta vi; da otdadyetye slava na izrailiyeviya bog, ta dano bi olyekchil r"kata si nad vas, nad bogovyetye vi, i nad zemyata vi. zashcho, prochyeye, zakoravya-vatyte s"rtsata si, kakto yegyptyanitye i faraon zako-ravikha s"rtsata si? slyed kato izv"rshi chudyesa vs-ryed tyakh, tye nye pusnakha li lyudyetye da si oti-dat, i tye tr"gnakha? i t'i syega, vzyemyetye si yedna nova kola, ta ya prigotvyetye, vzyemyetye i dyve doini kravi, na koito khomot nye ye turyan, i vpryegnyetye kravitye v kolata, a tyeltsiye im vzyemyetye otpodir tyakh i v"rnyetye gi u doma. togava vzyemyetye navstryechuniya kovcheyg ta go turyetye na kolata; i zlatniye nyeshcha, koito mu otdavatyte v prinos za pryest"plyeniye, turyetye v kovcheyzhetye ot stranata mu; i izpratyyete go da idye. i glyedaitye: ako tr"gnye po p"tya k"m svoyata granitsa u vyetsyemyes, togava toi ni ye storil tova golyamo zlo; no ako nye, togava niye shchye znayem, chye nye ye nyegovata r"ka, koy-ato ni ye porazila, no tova ni ye postignalo sluchaino. i m"zhyetye storikha taka: vzyekha dyve doini kravi, ta gi vpryegnakha v kolata, a tyeltsiye im zatvorikha u doma. i polozhikha na kolata navstryechuniya kovcheyg, i kovcheyzhyetsa s"s zlatniye mishki i podobiyata na khyemoroidiye si. i kravitye sye ot-pravikha po p"tya napravado za vitsyemyes; vsye po druma v"rvyakha, i ryevyakha, kato otivakha, byez da sye obr"shchat ni na dyasno, ni na lyavo; a filistimski-

tye nachalnitsi idyekha podir tyakh do granitsata na vyetsyemyes. a vyetsyemyestsitye zh"nyekha pshyen-itsata si v dolinata; i kato podignakha ochi, vidyakha kovcheyga, i kato go vidyakha, zaradvakha sye. i kolata vlyezye v nivata na isusa vyetsyemyesyetsa ta zastana tam, gdyeto imashye golyam kam"k; i nat-syepikha d"rvata na kolata, ta prinyesokha kravitye v"v vsyeizgaryanye navstryechuu. togava lyevititye snyekha navstryechuniya kovcheyg i kovcheyzhyetsa, koito byeshye s nyego, v koito byakha zlatniye nyeshcha, i gi polozhikha na golyemiya kam"k; i v s"shchiya dyen vyetsyemyeskiye m"zhye prinye-sokha vsyeizgaryaniya i pozhyertvuvakha zhyertvi navstryechuu. a pyetimata filistimski nachalnitsi, kato vidyakha tova, v"rnakha sye v akaron v s"shchiya dyen. a zlatniye khyemoroidi, koito filistimtsiye ot-dadokha navstryechuu v prinos za pryest"plyeniye, byakha slyedniye: yedin za azot, yedin za gaza, yedin za askalon, yedin za gyet, yedin za akaron; a zlat-niye mishki byakha sporyed chisloto na vsichki-tye filistimski gradovyte prinadlyezhashchi na pyeti-mata nachalnitsi, kakto ogradyeniye gradovyte, taka i nyeogradyniye syela, dori do golyemiya kam"k ili: avyel., na koito polozhikha navstryechuniya kovcheyg, - kam"k, koito stoi do dnyes v nivata na isusa vyetsyemyesyetsa. no navstryechu porazi vyetsyemyeskiye m"zhye za gdyeto poglyednakha v navstryechuniya kovcheyg, kato porazi ot lyudyetye pyetdyeset khilyadi i syedymdyeset m"zhye; i lyudyetye plakakha, zashchoto navstryechu porazi lyudyetye s golyamo iztryeblyeniye. i vyetsyemyeski-tye m"zhye kazakha: koi mozhye da zastanye pryed navstryechua, pryed svyetiya toya bog? i pri kogo da otidye toi ot nas? syetnye izpratikha vvestiyeli do kiriatiarimskitye zhityeli da kazhat: filistimtsiye donyesokha nazad navstryechuniya kovcheyg; slyez-tye i izkachetye go pri syebe si.

7

togava kiriatiarimskitye m"zhye doidokha ta dig-nakha navstryechuniya kovcheyg, i donyesokha go v avinadavovata k"shcha na kh"lma; i osvyyetikha sina mu yelyeazara, za da pazi navstryechuniya kovcheyg. i ot dyenya, kogato kovcheyg"t bye polozhyen v kiriatiarim, mina sye mnogo vryemye - dvadyesyet godini; i tsyeliyat izrailiyev dom v"zdishashye za navstryechua. i samuil govori na tsyliya izraili-yev dom, kazvaiki: ako sye obr"shchatye ot vsye s"rtsye k"m navstryechua, makhnyetye otsryed sye-bye si chuzhdiye bogovyte i astartitye, ta prigotvyetye s"rtsata si za navstryechua i samo nyemu sluzhyetye; i toi shchye vi izbavi ot r"kata na filistimtsiye. to-gava izrailityanitye makhnakha vaalimitye i astartitye ta sluzhyekha samo na navstryechua. poslye samuil kaza: s"bryetyetye tsyliya izrail v masfa, i shchye sye pomolya za vas navstryechuu. i t'i s"brakha sye v masfa, i nalyakha voda, koyato izlyakha pryed navstryechua, i postikha pryez onya dyen, i ryekokha tam: s"gryeshikhmye na navstryechua. i samuil s"dyeshye izrailityanitye v masfa. a kato chukha fil-istimtsiye, chye izrailityanitye sye s"brali v masfa, filistimskitye nachalnitsi izlyazokha protiv izrailiya.

kato chukha tova, izrailtyanite uplaskhika sye ot filistimsitye. i izrailtyanite ryekokha na samuila: nye pryestavai da vikash za nas k'm navstryechua nashiya bog, za da ni izbavi ot r"kata na filistimsitye. za tova, samuil vzye yedno mlyechnichye agnye, ta go prinyesye tsyalo vsyeizgaryanye navstryechuu; i samuil izvika k'm navstryechua za izrailya, i navstryechu go poslusha; zashchoto, kogato pri-nasyashye samuil vsyeizgaryanyeto, ponyezhye filistimsitye sye priblizhikha da sye biyat s izrailya, v s"shchiya dyen navstryechu gr"mna s"s silyen gr"m v"rkhu filistimsitye i gi smuti; i tye byakha porazyeni pryed izrailya. izrailyevitye m"zhye izlyazokha ot masfa, ta gonikha filistimsitye, i porazyavakha gi do pod vyet-khar. togava samuil vzye yedin kam"k ta go postavi myezhdu masfa i syen, i naryechye go yevyen-yezyer t.ye., kam"k na pomoshch., kato kazvashye: do tuka ni pomogna navstryechu. taka filistimsitye byakha pokoryeni i nye doidokha vyechye v izrail-yevitye pryedyeli; i navstryechunata r"ka byeshye protiv filistimsitye pryez vsichkitye dni na samuila. i gradovyetye, koito filistimsitye byakha pryevzyeli ot izrailya, byakha pov"rnati na izrailya, ot akaron do gyet; i izrail osvobodit tyekhnitye okolnosti ot r"kata na filistimsitye. a myezhdu izrailya i amoryeysitye imashye mir. i samuil s"dyeshye izrailya pryez vsichkitye dni na zhivota si. i vsyaka godina toi otivashye da obikalya vyetil, galgal i masfa, i s"dyeshye izrailya v"v vsichki tiya myesta; a poslye sye vr"shchashye v rama, zashchoto dom"t mu byeshye tam, pa i tam s"dyeshye izrailya. tam izdigna i oltar na navstryechua.

8

samuil, kogato ostarya, postavi sinovyetye si s"dii nad izrailya. imyeto na p"rvorodniya mu byeshye ioil, a imyeto na vtoriya mu aviya; tye byakha s"dii v"v vir-savyeye. no sinovyetye mu nye khodyekha v nyegovitye p"tishcha, no sye otklonikha ta oti-vakha slyed sryebrolubiyeto, i vzymakha podkup, i izvr"shchakha pravos"diyeto. togava vsichkitye izrailyevi staryeishini sye s"brakha, ta doidokha pri samuila v rama i mu ryekokha: yeto, ti ostarya, i sinovyetye ti nye khodyat v tvoitye p"tishcha; postavi ni, procheyeye, tsar, koito da ni s"di, kakto ye v vsichkitye narodi. obachye na samuila nye bye ugodno gdyeto ryekokha: dai ni tsar, koito da ni s"di. i samuil sye pomoli na navstryechua. a navstryechu kaza na samuila: poslushai glasa na lyudyetye za vsichko, shcho ti govoryat, zashchoto nye otkhv"rlikha tyebye, no myenye otkhv"rlikha, za da nye tsaruvam nad tyakh. sporyed vsichkitye dyela, koito tye sa v"rshili ot dyenya, kogato s'm gi izvyel ot yegypet dori do toya dyen, kato sa nye ostavyali i sa sluzhili na drugi bogovyte, taka pravyat i na tyebye. syega, procheyeye, slushai glasa im, obachye t"rzhystvyeno protyestirai pryed tyakh, i pokazhi im kak shchye post"pva tsaryat, koito shchye tsaruva nad tyakh. samuil, procheyeye, kaza vsichkitye navstryechuni dumi na lyudyetye, koito iskakha tsar ot nyego. kaza osch-lye: taka shchye post"pva tsaryat, koito shchye sye v"ztsari nad vas; shchye vzyema sinovyetye vi i shchye gi opryedyelya za kolynesnitsitye si, i da mu

b"dat konnitsi, i za da tichat pryed kolynesnitsitye mu. i shchye si gi naznachava khilyadnitsi i pyetdyesyet-nitsi, i shchye gi postavya da rabotat zyemata mu, da zh"nat zhyetvata mu, i da pravyat voyennitye mu or"zhiya i priboritye za kolynesnitsitye mu. shchye vzyema i d"shchyeritye vi za mirovaritsi i gotvachki i khlyebarki. i shchye vzyema po-dobryte ot nivitye vi, lozyata vi i maslinitye vi i shchye gi dava na slugi-tye si. shchye vzyema i dyesyet"ka ot posyevitye vi i ot lozyata vi i shchye gi dava na skoptsitye si i na slugi-tye si. i shchye vzyema slugitye vi, sluginitye vi, po-dobryte momchyeta, i oslitye vi i shchye gi upotrye-byava v svoitye raboti. shchye vzyema dyesyet"k ot stadata vi; i viye shchye mu b"dyetye slugi. v onya dyen shchye vikatyte poradi tsarya si, kogoto shchye styte si izbrali; no navstryechu nyama da vi poslusha v onya dyen. obachye, lyudyetye nye iskakha da poslushat samuiloviya glas, a ryekokha: nye, no tsar nyekha ima nad nas, za da b"dyem i niye kakto vsichkitye narodi, i nashiyat tsar da ni s"di, i da ni pryed-vozhda, i da voyuva v boyevyetye ni. i samuil, kato izslusha vsichkitye dumi na lyudyetye, kaza gi v ushi-tye na navstryechua. a navstryechu kaza na samuila: poslushai glasa im i postavi im tsar. togava samuil kaza na izrailyevitye m"zhye: idyetye vsyeki v grada si.

9

imashye chovyek ot vyeniamina na imye kis, sin na aviila, sin na syerora, sin na vyeckhorata, sin na afiya, chovyek vyeniaminyets, silyen i khrab"r. a toi imashye sin na imye saul, otboryen i tv"rdye kra-siv; myezhdu izrailtyanite nyamashye chovyek po-krasiv ot nyego; ot ramyenata si i nagorye byeshye po-visok ot vsichkitye lyudye. i oslitsitye na sauloviya bashcha sye izgubikha; zatova kis kaza na sina si saula: vzyemi syega s"s syebye si yedin ot slugitye i stani ta idi da t"rsish oslitsitye. i t"i, toi mina pryez yefryemovata kh"lmista zyemya, mina i pryez zyemy-ata salisa, no nye gi namyerikha; poslye mina pryez zyemyata saalim, no i tam gi nyamashye; i zaminakha pryez vyeniaminovata zyemya, no nye gi namyerikha. a kogato doidokha v zyemyata suf, saul kaza na sluga-ta, koito byeshye s nyego: yela da nye v"rnyem; da nye bi bashcha mi da pryestanye da sye grizhi za oslitsitye, i da zapochnye da misli za nas. a toi mu ryechye: yeto v toya grad ima bozhii chovyek, chovyek, koito ye na pochit; vsichko shcho kazyva nyepryemyenno sye sb"dva; da idyem, procheyeye, tam, nyegli bi mog'l da ni kazhye nyeshcho za tova, poradi koyeto p"tuvamye. i saul kaza na slugata si: no ako otidyem, kakovo da zanyesyem na chovyeka? zashchoto khlyab"t v s"dovyetye ni sye sv"rshi, i nyama podar"k da zanyesyem na bozhiya chovyek. shcho imamye? i slugata pak otgovori na saula, kazvaiki: yeto v r"kata mi sye namira chyetv"rt sryeb"ryen sik"l, koito shchye dam na bozhiya chovyek, za da ni pokazhye p"tya. (v staro vryemye v izrailya, kogato nyakoi otivashye da sye dopita do boga, dumashye taka: yelatye da idyem pri glyedach; zashchoto onya, koito sye naricha prorok, sye narichashye po-napryed glyedach). togava saul kaza na slugata si: do-

brye kazvash; yela da idyem. i t'i otidokha v grada, gdyeto byeshye bozhiyat chovyek. i kato sye izkachvakha po nagornishchyeto k'm grada, namyerikha momi izlyezli da nalyeyat voda i kazakha im: tuk li ye glyedach't? a tye v otgovor kazakha im: tuk ye; yeto go pryed tyebye; pob'rzai syega, zashchoto dnyes doidyev v grada, ponyezhye lyudyetye imat dnyes zhyertva na visokoto myasto. shchom v'zlyezyetye v grada, shchye go namyeritye pryedi da sye izkachi na visokoto myasto da yadye; zashchoto lyudyetye nye yadat do kato nye doidyete toi, ponyezhye toi blagoslavya zhyertvata; slyed tova pokanyenitye yadat. i t'i, kachyetye sye syega, zashchoto okolo toya chas shchye go namyeritye. prochyeye, tye sye izkachikha k'm grada; i kato vlyzakha v grada, yeto samuil izlizashye nasryeshcha im, za da sye izkachi na visokoto myasto. a navstryechu byeshye otkril na samuila, yedin dyen pryedi da doidyete saul, kato byeshye kazal: utrye okolo toya chas shchye izpratya do tyebye chovyek ot vyeniaminovata zyemya; nyego da pomazhyesh knyaz nad lyudyetye mi izrailiya, i toi shchye izbavi lyudyetye mi ot r'kata na filistimsitye; zashchoto az poglyednakh blagosklonno k'm lyudyetye si, ponyezhye vik't im stigma do myenye. i kogato samuil vidya saula, navstryechu mu ryeche: yeto chovyek't, za kogoto ti govorikh! toi shchye nachalstvuvu nad lyudyetye mi. v s'shchoto vryemye saul sye priblizhi do samuila v portata i kaza: pokazhi mi, molya, gdye ye k'shchata na glyedacha. i samuil v otgovor ryeche na saula: az s'm glyedach't; izkachvai sye pryed myenye na visokoto myasto, za da yadyetye dnyes s myenye; a utrye shchye tye izpratya, i shchye ti yavya vsichko, shcho imash na s'rtsyeto si. a kolkoto za oslitsitye ti, koito sye izgubikha pryedi tri dyena, nyamai grizha za tyakh, zashchoto sye namyerikha. i k'm kogo ye vsichkoto zhyelaniye na izrailya? nye ye li k'm tyebye i k'm tseliyya dom na bashcha ti? a saul v otgovor ryeche: nye s'm li az vyeniaminyets, ot nai-malkoto ot izrailyevitye plyemyena? i nye ye li syemyeistvoto mi nai-malko ot vsichkitye syemyeista na vyeniaminovoto plyemye? zashcho, prochyeye, mi govorish po toya nachin? a samuil vzye saula i slugata mu ta gi v'vyedye v gostnata staya, i dadye im p'rivot myasto myezhdu pokanyenitye, koito byakha okolo tridyesyet dushi. togava samuil kaza na gotvacha: donesyte dyela, koito ti dadokh, za koito ti ryekokh: pazi tova pri syebye si. i taka, gotvach't digna byedroto i onova, shcho byeshye v'rkuh nyego ta go slozhi pryed saula. i samuil ryeche: yeto zapazyenoto; turi go pryed syebye si ta yazh, zashchoto za toya chas to ye bilo zapazyeno za tyebye slyed kato ryekokh, chye shchye pokanya lyudyetye. i t'i saul yadye s's samuila v onya dyen. i kato slyazokha ot visokoto myasto v grada, samuil sye razgovori s's saula na k'shchniya pokrив. i stanakha rano; i okolo zazoryavanye samuil povika saula na k'shchniya pokrив, kazvaiki: stani da tye izpratya. i saul stana, ta izlyazokha v'n dvamata, toi i samuil. a kato slizakha k'm gradskiya krai, samuil kaza na saula: zapovyadai na slugata da zaminye pryed nas, (i toi zamina); a ti postoi malko, za da ni izvyesty bozhiiyeto slovo.

togava samuil vzye s'da s miro ta go izlyla na glavata mu, tseluna go i kaza: nye pomaza li tye navstryechu za knyaz nad naslyedstvoto si? kato si zaminyesh dnyes ot myenye, shchye namyerish dvama chovyeka blizo pri rakhiliniya grob, v'v vyeniaminovata zymya u syelsa; i tye shchye ti ryekat: i namyerikha sye oslitsitye, koito ti otchye da t'rsish; i, yeto, bashcha ti pryestana da sye grizhi za oslitsitye, ta mnogo sk'rbi za vas, kato kazva: kakvo da pravya za sina si? i kato idyesh po-natat'k, ot tam shchye doidyesh do d'ba na tavor, i tam shchye tye posryeshchnat trima chovyeka, koito otivat k'm boga v'v vyetil, ot koito yedin nosi tri yaryeta, a drug nosi tri khlyaba, a drug nosi myekh s vino; i tye shchye tye pozdravayt i shchye ti dadat dva khlyaba, koito da priemyesh ot r'tsyetye im. poslye shchye stignyesh do bozhiya kh'lm, gdyeto ye filistimskiyat garnizon; i kato stignyesh tam, v grada, shchye sryeshchnyesh družnina prorotsi, slizashchi ot visokoto myasto, pryedshyestvuvani ot psaltir, t'panchye, svirka i kitara, i tye prorokuvashchi. togava shchye doidyev navstryechuniyat dukh v'rkuh tyebye, ta shchye prorokuvash zayedno s tyakh, i shchye sye promenyish v drug chovyek. a kogato tiya znamyeniya doidat na tyebye, pravi kakvoto sluchayat pozvoljava; zashchoto bog ye s tyebye. poslye slyez ti pryed myenye v galgal; i, yeto, az shchye slyaza pri tyebye, za da prinyesa vsyeizgaryaniya i da pozhyertvuvam primirityelni zhyertvi; chakai syedyem dyena, dokato doida pri tyebye i ti kazha shcho da storish. i kogato ob'rna g'rba si da si zaminye ot samuila, bog mu dadye drugo s'rtsye; i vsichki oniya znamyeniya sye sb'dnakha v s'shchiya dyen. kato doidokha tam na kh'lma, yeto, družnina prorotsi go posryeshchnakha: i bozhayat dukh doidyev s's sila v'rkuh nyego, i toi prorokuva myezhdu tyakh. i kato vidyakha vsichki, koito go poznavakha po-napryed, chye, yeto, prorokuvashye myezhdu prorotsitye, togava lyudyetye kazvakha yedni na drugi: shcho ye stanalo na kiso-viya sin? i saul li ye myezhdu prorotsitye? a yedin ot oniya, koito byakha ot tam, progovori kazvaiki: no koi ye tyechniyat bashcha? ot tova stana pogovorka: i saul li ye myezhdu prorotsitye? i kato sv'rshi prorokuvanyeto si, doidyev na visokoto myasto. i strikata na saula ryeche na nyego i na slugata mu: k'dye khodikhtye? i toi kaza: da t'rsim oslitye; i kogato vidyakhmye, chye gi nyama, otidokhmye pri samuila. i sauloviyat strika ryeche: ya mi kazhi shcho vi ryeche samuil. i saul ryeche na strika si: kaza ni polozhityeto, chye oslitsitye sye namyerikha. no nye mu yavi tova, koyeto samuil byeshye kazal za tsarstvoto. slyed tova samuil s'bra lyudyetye pri navstryechua v masfa i ryeche na izrailityanitye: taka govori navstryechu izrailyeviyat bog: az izvyedokh izrailiya iz yegipyet, i vi izbavikh ot r'kata na yegiptyanitye i ot r'kata na vsichkitye tsarstva, koito vi prityesnyavakha. a viye dnyes otkhv'rlikhtye vashiya bog, koito sam vi izbavya ot vsichkitye vi byedstviya i sk'rbi, i ryekokhtye mu: nyepremyenno da postavish tsar nad nas. syega, prochyeye, zastanyete pryed navstryechua sporyed plyemyenata

si i sporyed khilyaditye si. i kogato samuil nakara da sye priblizhat vsichkiye izrailyevi plyemyena, khvana sye s zhryebiyeyeniaminovoto plyemye. i kato nakara da sye priblizhi vyeniaminovoto plyemye sporyed syemyeistvata si, khvana sye syemyeistvoto na matri; i khvana sye kisoviyat sin saul, no kato go pot'rsikha, toi nye sye namyeri. zatova, dopitakha sye pak do navstryechua: chovyek"t dosh"l li ye vyechye tuk? i navstryechu otgovori: yeto, toi sye ye skril myezhdu vyeschitye. togava sye zavtyekokha ta go vzyekha ot tam; i kato zastana myezhdu lyudyetye, byeshye po-visok ot vsichkiye lyudyetye ot ramyeyenata si i nagorye. togava samuil kaza na vsichkiye lyudyetye: vyzhidate li onzi, kogoto navstryechu izbra, chye nyama podobyen na nyego myezhdu vsichkiye lyudyetye? i vsichkiye lyudyetye izvikakha, kazvaiki: da zhivyey tsaryat! poslye samuil s"obshchi na lyudyetye kak shchye sye ryedi tsarstvoto, i kato go napisya v kniga, polozhi ya pryed navstryechua. togava samuil razpusna vsichkiye lyudyetye, vsyeki u doma mu. s"shcho i saul v izdaniyeto ot 1940 g. samuil - pyechatna gryeshka. otidye u doma si v gavaya, i s nyego otidye yedin polk silni m"zhye, do chiito s"rtsa bog byeshye sye dokosnal. no nyakoi loshi chovyetsi ryekokha: kak shchye ni izbavi toi? i pryezirakha go, i nye mu prinaryakha darovyey; a toi sye pravyeshye na glukh.

11

slayed tova amonyets"t naas v"zlyezye ta razpolozhi stan protiv yavis-galaad; i vsichkiye yaviski m"zhye kazakha na naasa: napravi dogovor s nas, i shchye ti sluguvamyey. i amonyets"t naas im kaza: s tova usloviye shchye napravaya dogovor s vas: da izv"rtaya dyesnyete ochi na vsichki vi; i shchye polozha tova za pozor v"rkuu tsyeliya izrail. i yaviskitye starzeyshini mu kazakha: dai ni syedyem dyena srok, za da praitim vyestityeli po vsichkiye pryedyeli na izrailiya; i togava, ako nyama koi da ni izbavi, shchye izlyezyem k"m tyebye. i t'i vyestityelitye doidokha v sauloviya grad gavaya ta kazakha tiya dumi na vsyeoslushaniye pryed lyudyetye; i vsichkiye lyudyetye plakakha s visok glas. a, yeto, saul idyeshye podir volovyetye ot polyeto; i saul ryechye: kakvo ye na lyudyetye ta plachat? i s"obshchikha mu dumitye na yaviskitye m"zhye. togava doidye bozhiyat dukh s"s sila v"rkuu saula, kogato chu oniya dumi, i gnyev"t mu plamna tv"rdye mnogo. i vzye dva vola, i kato gi naryaza na chasti prati gi po vsichkiye pryedyeli na izrailiya chryez vyestityeli, za da kazhat: koito nye izlyezye podir saula i podir samuila, taka shchye sye napravi na volovyetye mu. i strakh ot navstryechua obzye lyudyetye; i izlyazokha kato yedin chovyek. i kato gi pryebro i vyezyek, izrailityanite byakha trista khilyadi dushi, a yudovitye m"zhye tridyesyet khilyadi dushi. i ryekokha na vyestityelitye, koito byakha doshli: taka da kazhyetye na yavis-galaadskitye m"zhye, utrye kato pripechye sl"ntsyyeto, shchye vi doidye izbavlyeniye. a kogato vyestityelitye doidokha i izvyetokha na yaviskitye m"zhye, tye sye zaradvakha. i yaviskitye m"zhye ryekokha na amontsitye: utrye shchye izlyezyem

k"m vas, i viye ni napravyyetye vsichko, shcho vi sye vyzhda dobro. i na utrinta saul razdyeli lyudyetye na tri polka; i v"v vryemye na utrintnata strazha tye navlyazokha vsryed stana, i porazyavakha amontsitye dokato sye stopli dyenyat; i otsyelyelitye ot tyakh sye razpilyakha do tolkoz, shchoto nito dvama ot tyakh nye ostanakha zayedno. togava lyudyetye kazakha na samuila: koi ye onzi shcho ryechye: saul li shchye sye v"ztsari nad nas? dovyedyetye tiya m"zhye, za da gi izbiyem. no saul kaza: nikoi nyama da b'dye ubit toya dyen; zashchoto dnyes navstryechu izv"rshi izbavlyeniye v izrailiya. togava samuil kaza na lyudyetye: doidyetye da idyem v galgal i tam da v"zobnovim tsarstvoto. i taka, vsichkiye lyudyetye otidokha v galgal, i postavikha saula tsar pryed navstryechua tam v galgal; tam i pozhyertvuvakha primirityelni zhzyertvi pryed navstryechua; i saul i vsichkiye izrailiyev m"zhye sye razvyesyelikha tam tv"rdye mnogo.

12

togava samuil kaza na tsyeliya izrail: yeto, poslushakh glasa vi za vsichko, shcho mi kazakhtye, i postavikh tsar nad vas. i syega, yeto, tsaryat vi pryedvozhda; a az s'm star i byelokos, i, yeto, sinovyetye mi sa s vas; i obkhodata mi ot mladostta mi do dnyes ye pryed vas. yeto mye: svidyetyelstvuvaitye protiv myenyey pryed navstryechua i pryed pomazanika mu - komu s'm vzyel vola? ili komu s'm vzyel osyela? ili kogo s'm onyeppravdal? kogo s'm prityesnil? ili iz r"kata na kogo s'm vzyel podkup, za da oslyepya ochitye si s nyego, ta da vi go v"rna? a tye ryekokha: nye si ni onyeppravdal, nito si ni prityesnil, nito si vzyel nyeshcho ot r"kata na nyakogo. i ryechye im: svidyetyel vi ye navstryechu, svidyetyel ye i nyegoviyat pomazanik dnyes, chye nye namyerikhtye nishcho v r"kata mi. i tye otgovorikha: svidyetyel ye. i ryechye samuil na lyudyetye: navstryechu ye, koito postavim moisyeya i aarona i izvyedye bashchitye vi ot yegipyetskata zyemya. syega, prochye, zastanyete, za da razs"zhdam s vas pryed navstryechua za vsichkiye spravvedlivi dyela, koito navstryechu napravi vam i na bashchitye vi. kogato yakov doidye v yegipyet, i bashchitye vi izvikakha k"m navstryechua, togava navstryechu prati moisyeya i aarona, koito izvyedokha bashchitye vi iz yegipyet i zasyelikha gi na tova myasto. tye obachye zabravikha navstryechua svoya bog; zatova gi pryedyade v r"kata na sisara, asorskiya voyenachalnik, v r"kata na filistimtsitye i v r"kata na moavskiya tsar, koito voyuvakha protiv tyakh. togava tye izvikakha k"m navstryechua, kazvaiki: s"gyreshikhmye, ponyezhye ostavikhmye navstryechua ta sluzhikhmye na vaalimitye i na astartitye; no syega izbavi ni ot r"kata na nyepriyatylitye ni, i shchye ti sluzhim. i navstryechu izprati yerovala, vodana, yeftaya i samuila ta vi izbavi ot r"kata na nyepriyatylitye vi ot vsyak"dye; i viye zhivyakhtye v byezopasnost. no kogato vidyakhnye, chye naas, tsaryat na amontsitye, doidye protiv vas, ryekokhtye mi: nye, no tsar da tsaruva nad nas, - kogato navstryechu vashiyat bog vi byeshye tsar. syega, prochye,

yeto tsaryat, kogoto izbrakhtye, kogoto iskakhtye! i, yeto navstryechu postavi tsar nad vas. ako sye boitye ot navstryechua i mu sluzhitye, i slushatye glasa mu, i nye v'stavatye protiv navstryechunoto povyeleniye, i slyedvatye navstryechua vashiya bog, kakto viye, taka i tsaryat, koito tsaruva nad vas, dobrye; no, ako nye slushatye navstryechuniya glas, a v'stavatye protiv navstryechunoto povyeleniye, togava navstryechunata r'ka shchye b'dye protiv, vas, kakto byeshye protiv bashchitye vi. syega, prochyeye, zastanyetye ta vizhtye tova vyeliko dyelo, koyeto navstryechu shchye napravi pryed ochitye vi. nye ye li dnyes zhyetva na pshyenitsata? shchye prizova navstryechua; i toi shchye prati gr'movye i d'zhd, za da poznayetye i viditye, chye zloto, koyeto napravikhtye, kato si poiskakhtye tsar, ye golyamo pryed navstryechua. togava samuil prizva navstryechua; i navstryechu prati gr'movye i d'zhd pryez s'shchiya dyen; i vsichkitye lyudye sye uplashikha tv'rdye mnogo ot navstryechua i ot samuila. i vsichkitye lyudye kazakha na samuila: pomoli sye za slugitye si na navstryechua tvoya bog, za da nye izmryem; zashchoto v'rkhу vsichkitye si gryekhovye priturikhmye i tova zlo, da iskamye za syebe si tsar. i samuil kaza na lyudyetye: nye boitye sye; viye naistina storikhtye vsichko tova zlo; no da sye nye otklonitye ta da nye slyedvatye navstryechua, a sluzhitye navstryechuu ot vsye s'rtsye; i da sye nye otklonitye, zashchoto togava shchye idyetye slyed syuetnostitye, koito nye mogat da polzvat, ili da izbavyat, ponyezhye sa syuetni. zashchoto navstryechu nyama da ostavi lyudyetye si zaradi vyelikoto si imye, ponyezhye navstryechu blagovoli da vi napravi svoi lyudye. a kolkoto za myenye, da nye dadye bog da s'gryesha na navstryechua, kato pryestana da sye molya za vas! no shchye vi ucha dobriya i praviya p't. samo boitye sye ot navstryechua, i sluzhitye mu iskryeno ot vsye s'rtsye; zashchoto pomislyetye kolkо vyelikо dyela izv'rshi toi za vas. no ako slyedvatye da struvatye zlo, togava i viye i tsaryat vi shchye poginyetye.

13

do tova vryemye saul byeshye tsaruval yedna godina; a kato tsaruva dyve godini nad izrailya, saul si izbra tri khilyadi m'zhye ot izrailya, ot koito dyve khilyadi byakhya s's saula v mikhmas i v kh'lma vyetil, a khilyada byakha s ionatana v gavaya vyeniaminova; a ostanalata chast ot lyudyetye izprati, vsyeki v shat"ra mu. i ionatan porazi filistimskiya garnizon, koito byeshye v gava; i filistimtsitye chukha. i saul izvyesti tova s tr'ba po tsyalata zyemya, kato kazvashye: nyeka chuyat i yevryeitye. i taka, tsyeliyat izrail chu da govoryat, chye saul porazil filistimskiya garnizon, i chye izrail stanal omrazyen na filistimtsitye. i lyudyetye sye s'brakha v galgal da slyedvat saula. a filistimtsitye sye s'brakha da sye biyat s izrailya, tridyesyet khilyadi kolyesnitsi i shyest khilyadi konnitsi i lyudye po mnozhyestvo, kato pyas"ka krai morskaya bryag; i v"zlyazokha ta razpolozhikha stan v mikhmas, na iztok ot vyetavyen. kogato izrail yevitye m'zhye vidyakha, chye byakha postavyni

na tyasno, (zashchoto lyudyetye byakha na tyasno), togava lyudyetye sye skrikha v pyeshchyeritye, v g'stalatsitye, v skalitye, v kanaritye i v rovovyetye. i nyakoi ot yevryeitye pryeminakha iordan k'm gadovata i galaadskata zyemya. a kolkoto za saula, toi byeshye oshchye v galgal; i vsichkitye lyudye v'rvyakha podir nyego s tryepyet. i chaka syedyem dyena, sporyed opryedelyenoto ot samuila vryemye; a ponyezhye samuil nye byeshye dosh"l v galgal, i lyudyetye sye razpr"svakha ot nyego, zatova ryechye saul: donyesyetye tuka pri myenye vsyeizgaryanyeto i primirityelnitye prinosi. i toi prinyesyе vsyeizgaryanyeto. i shchom sv'rshi prinasyanyeto na vsyeizgaryanyeto, yeto, samuil doidyе; i saul izlyezye da go posryeshchnye i da go pozdravi. a samuil kaza: shcho stori ti? i saul ryechye: ponyezhye vidyakha, chye lyudyetye sye razpr"svakha ot myenye, i chye ti nye doidyе na opryedelyenoto vryemye, a filistimtsitye sye s'birakha v mikhmas, zatova si ryekokh, syega filistimtsitye shchye napadnat v'rkhу myenye v galgal, a p'k az nye s'm otravil molba k'm navstryechua; i t'i, dr'znakh i prinyesokh vsyeizgaryanyeto. i samuil kaza na saula: byezumiye si storil ti, gdyeto nye opazi povyeleniyeto, koyeto navstryechu tvoyat bog ti zapovyada; zashchoto navstryechu shchyeshye syega da utv'rди tsarstvoto ti nad izrailya do vyeka. no syega tsarstvoto ti nyama da traye; navstryechu si pot'rsi chovyek sporyed s'rtsyeto si, i nyego opryedeli da b'dye knyaz nad lyudyetye mu, ponyezhye ti nye opazi onova, koyeto navstryechu ti zapovyada. togava samuil stana ta otidyе ot galgal v gavaya vyeniaminova. a saul pryebroi lyudyetye, koito sye namirakha s nyego; i tye byakha okolo shyestotin m'zhye. saul i sin mu ionatan i lyudyetye, koito sye namirakha s tyakh, syedyakha v gavaya vyeniaminova; a filistimtsitye byakha razpolozhili stan v mikhmas. i ot filistimskiya stan izlyazokha tri chyeti grabityeli; yedna chyeta sye otravi po p'tya za ofra k'm zyemyata sogal; druga chyeta sye otravi po p'tya za vyetoron; a druga chyeta sye otravi po p'tya za okolnostta, koyato glyeda k'm dolinata syevoim k'dye pustinyata. a v tsyalata izrailyeva zyemya nye sye namirashye kovach, zashchoto filistimtsitye ryekokha: da nye bi yevryeitye da si napravayat myechovye ili kopiya, no vsichkitye izrailyani slizakha pri filistimtsitye, za da naklyepyat vsyeki t'rnokopa si, palyeshnika si, bradvata si i motikata si. obachye, imakha pila za t'rnokopitye, palyeshnitsitye, triz'tsitye i bradvitye, i za da ostryat ostenitye. zatova, v dyenya na boya nye sye namirashye nito nozh, ni kopiye v r"kata na nyakogo ot lyudyetye, koito byakha s's saula i ionatana; v saula, obachye, i v sina mu ionatana namy-erikha sye. a filistimskiyat garnizon izlyezye k'm prokhoda na mikhmas.

14

a yedin dyen sauloviyat sin ionatan kaza na mom"ka or"zhyenosyeta si: doidi, da pryemyem k'm filistimskiya garnizon, koito ye nasryeshcha. no na bashcha si nye kaza tova. a saul syedyeshye pri gavaiskiya krai, pod narovoto d'rvo, koyeto ye v mi-

gron; i lyudyetye, koito byakha s nyego v"zlizakha na okolo shyestotin m"zhye. i akhiya sin na akhi-tova, brat na ikhavoda, sin na finyeyeva, sin na iliya, bye navstryechuniyat svyeshchenik v silo i nosyeshye yefod. i lyudyetye nye znayekha, chyeyonatan ye pryeminal. a myezhdu prokhoditye, pryez koito ionatan iskashye da minye k'm filistimskiya garnizon, imashye ostra skala ot yednata strana, i ostra skala ot drugata strana; imyeto na yednata byeshye vosyes, a imyeto na drugata syenye. yednata skala sye izdigashye na syevyer sryeshchu mikhmas, a drugata na yug sryeshchu gavaya. ionatan, prochyeye, kaza na mom"ka or"zhyenosyetsa si: doidi da pryeminyem k'm garnizona na tiya nyeobryazani, nyegli navstryechu podyeistvuva za nas; zashchoto nishcho nye pryechi na navstryechua da spasi chryez mnozina li chryez maltsina. i ryechye mu or"zhyenosyets"t mu: stori vsye shcho ti ye na s"rtsye; v"rvi napryed; yeto, az s'm s tyebye sporyed s"rtsyeto ti. togava ryechye ionatan: yeto, shchye pryeminyem k'm tiya m"zhye i shchye im sye yavim. ako ni govoryat taka: stoitye dokato doidym pri vas, togava shchye zastanyem na myas-toto si i nyama da sye v"zkachim pri tyakh. no ako govoryat taka: kachyetye sye pri nas, togava shchye sye v"zkachim, zashchoto bog gi pryedadye v r"kata ni. tova shchye ni sluzhi za znak. i t'i, i dvamata sye poyavikha na filistimskiya garnizon; i filistimsitye ryekokha: yeto, yevryeitye izlizat iz dupkitye, gdyeto byakha sye skrili. i m"zhyetye na garnizona progovorikha na ionatana i na or"zhyenosyetsa mu kazvaiki: kachyetye sye pri nas i shchye vi pokazhyem nyeshcho. togava ionatan kaza na or"zhyenosyetsa si: v"zkachi sye slyed myenye, zashchoto navstryechu gi pryedadye v izrai-lyevata r"ka. i t'i, ionatan p"lzya nagorye s r"tsyetye si i s nozetye si, i or"zhyenosyets"t mu slyed nyego. i tye padnakha pryed ionatana; i or"zhyenosyets"t mu gi ubivashye slyed nyego. i v tova p"rvo porazhyeniye, koyeto ionatan i or"zhyenosyets"t mu nanyesokha, padnakha okolo dvadyesyet m"zhye, v yedno prostranstvo ot polovin uvrat zymya. i stana tryepyet v stana, po nivitye, i myezhdu vsichkitye lyudye; garnizona i grabityelitye s"shcho potryepy-erakha, i zymyata sye tryesyeshye, taka shchoto stana tv"rdye golyam tryepyet. i kato nablyu-davakha saulovitye strazhi v gavaya vyeniaminova, yeto, mnozhyestvoto sye raztopyavashye i sye razo-tivashye tuk tamy. togava saul kaza na lyudyetye, koito byakha s nyego: pryebroitye syega, ta vizhtye, koi ot nas ye otish"l. i kato pryebroikha, yeto, ionatan i or"zhyenosyets"t mu gi nyamashye. i saul kaza na akhiya: donyesi tuk bozhiya kovcheyg, (za-shchoto v tova vryemye bozhiyat kovcheyg byeshye tam s izrailtanyite). a dokato govoryeshye saul na svyeshchyenika, smushchyenyieto v"v filistimskiya stan prod"lzhavashye da sye uvyelichava; zatova saul kaza na svyeshchyenika: ottyegli r"kata si. i saul i vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego, sye s"brakha ta doidokha do srazheniyeto; i, yeto, myech"t na vsyekigo bye protiv drugarya mu, i imashye tv"rdye golyamo porazhyeniye. i yevryeitye, koito po-napryed byakha s filistimsitye, i koito byakha doshli

s tyakh v stana ot okolnitye myestnosti, tye s"shcho sye ob"rnakha da pomognat na izrailtanyite, koito byakha s"s saula i ionatana. tozhye i vsichkitye izrai-lyevi m"zhye, koito byakha sye krili v yefryemovata kh"lmista zymya, kato chukha, chyey filistimsitye byagali, zavtyekokha sye i tye v srazheniyeto da gi pryeslyedvat. taka v onya dyen navstryechu izbavi izrailya; i bitkata sye prostrya do vyetavyen. a izrai-lyevitye m"zhye sye izm"chikha v onya dyen, zash-choto saul zaklye lyudyetye, kazvaiki: proklyet onzi, koito vkusi khkana do vyechyerta, dokato otm"sty na nyepriyatylitye si. zatova nikoi ot lyudyetye nye vkusi khkana. a kato doidokha vsichkitye lyudye v yedin g"stalak, gdyeto imashye myed po zymyata, i kato vlyazokha lyudyetye v g"stalaka, yeto, myed"t pokapvashye; no nikoi nye priblizhi r"ka do ustata si, zashchoto lyudyetye sye boyakha ot klyetvata. ionatan, obachye, nye byeshye chul chye bashcha mu zaklye lyudyetye, zatova prostrya kraya na toygata, koyato byeshye v r"kata mu, ta ya natopi v myedye-nata pita, i turi r"kata si v ustata si; i svyetna mu na ochitye. a yedin ot lyudyetye progovori, kaz-vaiki: bashcha ti strogo zaklye lyudyetye, kato kaza: proklyet onya, koito vkusi khkana dnyes, - makar chye lyudyetye byakha iznymoshchelyi, a ionatan kaza: bashcha mi smuti svyeta. a vizhtye kak mi svyetna na ochitye, zashchoto vkusikh malko ot toya myed; kolko povechye, ako lyudyetye byakha yali dnyes svobodno ot koristitye, koito namyerikha u nyepriyatylitye si! zashchoto nye shchyeshye li syega da stanye po-golyamo klyane na filistimsi-tye? i pryez onya dyen tye porazikha filistimsitye ot mikhmas do yealon; no lyudyetye byakha mnogo iznymoshchelyi. zatova lyudyetye sye nakhv"rlikha v"rku koristitye, i kato vzyekha ovtsi, govyyeda i tyeltsi zaklakha gi po zymyata; i lyudyetye yadokha s kr"vta. togava izvyestikha na saula kato mu kaza-kha: yeto, lyudyetye s"gryeshavat na navstryechua, zashchoto yadat s kr"vta. a toi kaza: pryest"pnitsi stanakhtye; t'rkoilyetye golyam kam"k k'm myenye pryedi da sye sv"rshi dyenyat. i ryechye saul: raz-zotivaitye sye myezhdu lyudyetye ta im kazhyetye dokaraitye mi tuk vsyeki govyyedoto si i vsyeki ovtzata si, ta zakolyetye tuk i yazhtye; i nye s"gryeshavaitye na navstryechua kato yadyetye s kr"vta. i t'i, on-aya noshch vsichkitye dokarakha vsyeki govyyedoto si s"s syebye si i gi zaklakha tam. i saul izdigna oltar na navstryechua; tova byeshye p"rvyat oltar, koito toi izdigna na navstryechua. togava saul kaza: da slyezym podir filistimsitye pryez noshchta, i da gi razgrabim pryedi da sye razvidyli i da nye ostavim ni yedin ot tyakh. a tye kazakha: napravi kakvoto ti sye vizhda dobro. togava ryechye svyeshchyenik"t: da sye priblizhim tuk pri boga. i saul sye dopita do boga: da slyaza li podir filistimsitye? shchye gi pryedadyesh li v r"kata na izrailya? no nye mu otgovori onya dyen. togava ryechye saul: priblizhyetye sye tuk vsichki kraishcha na lyudyetye ta sye nachyetye i vizhtye u kogo ye bilo pryegryeshyeniye dnyes; zashchoto zaklyevam sye v zhi-vota na navstryechua, koito izbavya izrailya, dazhye i v sina mi ionatana ako b'dye; nyepremyenny shchye sye um"rtvi. no nye mu otgovori ni yedin myezhdu

vsichkitye lyudye. i ryeche na tsyeliya izrail: zastanyetye viye na yednata strana, i az i sin mi ionatan shchye zastanyem na drugata strana. i lyudyetye kazakha na saula: stori kakvoto ti sye vizhda dobro. togava ryeche saul na navstryechua izrailye-viya bog: pokazhi chryez zhryebiyeto istinata. i khvanakha sye ionatan i saul, a lyudyetye byakha otpusnati. i ryeche saul: khv"rlyetye zhryebiye myezhdu myenye i sina mi ionatana. i khvana sye ionatan. togava saul kaza na ionatana: kazhi mi kakvo si storil. i ionatan mu yavi, kato ryeche: naistina vkusikh malko myed s kraya na toyagata, koyoto imakh v r"kata si; i, yeto, tryabva da umra! i ryeche saul: taka da napravi bog. da! i povyechye da pri-turi; nyepryemyenno shchye umryesh, ionatanye. a lyudyetye ryekokha na saula: ionatan li shchye um-rye, koito izv"rshi tova vyelikio izbavlyeniye v izrai-lya? da nye dadye bog! zaklyevamye sye v zhiv-ota na navstryechua, nito yedin kos'm ot glavata mu nyama da padnye na zyemyata; zashchoto toi dyeistvuva s boga dnyes. taka lyudyetye izbavikha ionatana, ta nye umrya. togava saul sye v"rna ot pryedlyedvanyeto na filistimtsitye; a filistimtsitye oti-dokha na myastoto si. a saul, kato bye poyel tsaru-vanyeto nad izrailya, voyuva protiv vsichkitye si okolni nyepriyatlyeli: protiv moava, protiv amonsi-tye, protiv yedoma, protiv sovskitye tsarye, i protiv filistimtsitye; i na k"dyeto i da sye obr"shchashye, vsye pobyezhdavashye; i kato dyeistvuvashye b"rzo porazi i amalika, i izbavi izrailya ot r"kata na oniya, koito gi razgrabvakha. a sinovyetye na saula byakha: ion-atan, iisui i myelkhisuye; i imyenata na dyetye mu d"shchyeri byakha: myerava, imyeto na p"rvorodnata, i mikhala, imyeto na po-mladata. a imyeto na zhyenata na saula byeshye akhinoama, akhimaasova d"shchyeriya; i imyeto na voyenachalnika mu byeshye avyenir, sin na sauloviya strika nir. a kis sauloviyat bashcha i nir avyeniroviyati bashcha, byakha aviilovi sinovye. i pryez vsichkitye dni na saula sye vodyeshye silna voina protiv filistimtsitye; i kogato saul vizh-dashye nyakoi m"zh silyen ili khrab"r vzyemashye go pri syebe sye.

15

slyed tova samuil kaza na saula: navstryechu nye izpratni da tye pomazha tsar nad lyudyetye mu, nad izrailya; syega, procheyeye, poslushai glasa na navstryechunitye dumi. taka kazva navstryechu na silitye: zabyelyazal s'm onova, koyeto stori ama-lik na izrailya, kak mu sye v"zprotivi na p'tya, kogato idyeshye ot yegipyet. idi syega ta porazi amalika, obryechi na iztryeblyeniye vsichko, sh-cho ima, i nye go pozhal; no izbii m"zh i zhyena, dyetye i bozainichye, govyedo i ovtsa, kamila i osyel. procheyeye, saul povika lyudyetye ta gi pryeb-roi v tyealam i byakha dyvesta khilyadi pyeshatsi izrailtyani i dyesyet khilyadi yudovi m"zhyye. i saul doidyed ot yedin amalikov grad i postavi za-sada v dolinata. a saul kaza na kyenyeitsitye: idyetye, ottyeglyetye sye, slyeztye otsryed amalichan-itye, za da nye vi iztryebya s tyakh; zashchoto viye post"pvakhtye s blagost k'm vsichkitye izrailtyani,

kogato idyekha ot yegipyet. i taka, kyenyeitsitye sye ottyeglyekha otsryed amalichanitye. i saul po-razi amalichanitye ot yevila do prokhoda na sur, sryeshchu yegipyet. i khvana zhiv amalichkiya tsar agag, a iztryebi vsichkitye lyudye s ostroya na nozha. saul, obachye, i lyudyetye poschadikha agaga, i po-dobritye ot ovtsiye i ot govyedata i ot ugoynetye, i agnyetata i vsichko, koyeto byeshye dobro, i nye iskakha da gi obryekat na iztryeblyeniye; no vsichko, koyeto byeshye izkhabyeno i nyamashye stoinost, nyego iztryebikha. togava navstryechunoto slovo doidyed k'm samuila i kaza: razkayakh sye, gdyeto postavikh saula tsar, ponyezhye toi sye ovt"rna ot da nye slyedva, i nye izv"rshi povyeleniyata mi. a tova nyeshcho v"zmuti samuila, i toi vikashye k'm navstryechua tsyalata noshch. i na utrinta, kato stana samuil rano, za da posryeshchnye saula, izvyestikha na samuila kazvaiki: saul doidyed v karmil, i, yeto, kato si izidna pamyetnik yevryeiski: r"ka., ob"rna sye ta zamina i slyezye v galgal. i kogato samuil doidyed pri saula, saul mu kaza: blagosloven da si ot navstryechua! izp"lnikh navstryechunata zapovyed. no samuil kaza: shcho znachi togava tova blyeyenye na ovti v ushitye mi, i toya ryev na govyeda, sh-cho slusham? i saul otgovori: ot amalichanitye gi dokarakha; zashchoto lyudyetye poschadikha po-dobritye ot ovtsiye i ot govyedata, za da pozhy-ertvuvat na navstryechua tvoya bog; a drugitye obryekokhmye na iztryeblyeniye. togava samuil kaza na saula: pochakai, i shchye ti izvyestya kakvo mi govori navstryechu noshchyye. a toi mu ryeche: kaz-vai. i ryeche samuil: kogato ti byeshye mal"k pryed sobstvenitye si ochi, nye stana li glava na izrailyevi-tye plyemyena? navstryechu tye pomaza tsar nad izrailya, i navstryechu tye izpratni na p't i ryeche: idi ta iztryebi gryeshnitye amalichani, i voyuvai protiv tyakh dogdye sye dov"rshat. zashcho, procheyeye, nye poslusha ti navstryechuniya glas, no sye nakhv"rli na koristitye, ta stori tova zlo pryed navstryechua? a saul kaza na samuila: da! poslushakh navstryechu-niya glas, i otidokh v p'tya, po koito navstryechu nye izpratni, i dovyedokh amalichkiya tsar agag, a amalichanitye obryekokh na iztryeblyeniye. no lyudyetye vzyekha ot koristitye ovti i govyeda, po-dobritye ot obryechenyeniy nychsha, za da pozhy-ertvuvat na navstryechua tvoya bog v galgal. i ryeche samuil: vsyeizgaryaniyata i zhyertvitye ugodni li sa t'i navstryechu, kakto slushanyeto navstryechuniya glas? yeto, poslushaniyeto ye po-priyemlivo ot zhy-ertvata, i pokornostta - ot t'lstinata na ovni. za-shchoto nyepokornostta ye kato gryekha na charo-dyeistvoto, i uporstvoto kato nychyestiyeto i idol-opoklonstvoto. ponyezhye ti otkhv"rli slovoto na navstryechua, to i toi otkhv"rli tyebye da nye si tsar. togava saul kaza na samuila: s"gyreshikh; za-shchoto pryest"pikh navstryechunoto povyeleniye i tvoitye dumi, ponyezhye sye uboyakh ot lyudyetye i poslushakh tyekhniya glas. syega, procheyeye, prosti, molya, s"gyreshenyiyeto mi, i v"rni sye s myenye, za da sye poklonya navstryechua. a samuil kaza na saula: nyama da sye v"rna s tyebye, zashchoto ti otkhv"rli navstryechunoto slovo, i navstryechu otkhv"rli tye-bye, da nye b"dyesh tsar nad izrailya. i kato sye

ob"rna samuil da si otidye, toi khvana polata na mantiyatu mu, i tyia sye razdra. i ryeche mu samuil: navstryechu otk"sna dnyes izrail'yevoto tsarstvo ot tyebye i go dadye na yedin tvoi blizhyen, koito ye po-dob"r ot tyebye. pa i silniyat izrail'ev nyama da izl"zhye, nito da sye razkaye; zashchoto toi nye ye chovyek ta da sye razkaiva. a toi kaza: s"gr'yeshikh; no syega stori mi chyyest, molya pryed star'yeshin-itye na lyudyetye mi i pryed izrail'ya, i v"rni sye s myenye, za da sye poklonya na navstryechua tvoya bog. i t'i, samuil sye v"rna i otidye slyed saula; i saul sye pokloni na navstryechua. togava ryeche samuil: dovyedyetye mi tuk amalichkiya tsar agag. i agag doidyedye pri nyego vyyeselo, zashchoto si kazvashye: nyepryemyenno gorchivinata na sm"rtta shchye ye pryeminala. a samuil ryeche: kakto myech"t ti ye obyechadil zhyeni, taka i tvoyata maika shchye sye obyechadi myezhdu zhyenit'ye. i samuil s"syechye agaga pryed navstryechua v galgal. togava samuil si otidye v rama, a saul otidye u doma si v gavaya saulova. i samuil nye vidya vyeche saula do dyenya na sm"rtta si; obachye samuil plachyeshye za saula. i navstryechu sye razkaya, za gdyeto byeshye postavil saula tsar nad izrail'ya.

16

togava navstryechu kaza na samuila: do koga shchye plachyesh za saula, t'i kato az s'm go otkhv"rlil da nye tsaruva nad izrail'ya? nap"lni roga si s miro ta idi; az tye izprashcham pri vitlyeyemyetsa yesyei; zashchoto si promislikh tsar izmyezhdu nyegovit'ye sinovyie. a samuil kaza: kak da ida? ako chuye saul, shchye nye ubiye. i navstryechu kaza: vzyemi s"s syebe si yunitsa i ryechi: doidokh da pozhyertvuvam navstryechuu; i pokani yesyeya na zhyertvata. togava az shchye ti pokazha kakvo da pravish; i shchye mi pomazhyesh, kogoto ti posocha po imye. i samuil stori kakvoto navstryechu kaza, i doidyedye v"v vitlyeyem. a gradskitye star'yeshini go posryeshch-nakha raztryepyerani, i ryekokha: s mir li idyesh? i toi ryeche: s mir. ida da pozhyertvuvam navstryechuu; osv'yetyetye sye i doidyetye s myenye na zhyertvata. i toi osv'yetye yesyeya i sinovyetye mu i gi pokani na zhyertvata. i kato vlyakha i vidya yeliava, kaza si: nyes"mnyeno pryed navstryechua ye pomazanik"t mu. no navstryechu kaza na samuila: nye glyedai na litsyeto mu, nito na visokiya mu r"st, ponyezhye s'm go otkhv"rlil; zashchoto nye ye kakto glyeda chovyek, ponyezhye chovyek glyeda na litsye, a navstryechu glyeda na s"rtsye. togava yesyei povika avinadava ta go napravi da minye pryed samuila; a samuil kaza: i togova nye ye izbral navstryechu. togava yesyei napravi da minye sama; a toi kaza: nito togova ye izbral navstryechu. i yesyei napravi da minat syedym'tye mu sina pryed samuila; no samuil kaza na yesyeya: navstryechu nye ye izbral tyia. togava samuil ryeche na yesyeya: pris"stvuvai li tuk vsichkitye ti chada? i toi ryeche: ostava oshchye nai-mladiyat; i, yeto, pasye osv'yetyetye. i samuil kaza na yesyeya: prati da go dovyedat; zashchoto nyama da syednyem okolo trapyezata dogdye nye doidyedye tuk. i prati ta go dovyedokha. i toi byeshye rus, s khubavi ochi, i kra-

siv na glyed. i navstryechu kaza: stani, pomazhi go, zashchoto toi ye. togava samuil vzye roga s mirotu ta go pomaza vsyed brat'yata mu; i navstryechuniyat dukh doidyedye s"s sila na davida ot s"shchiya dyen i poslye. togava samuil stana ta si otidye v rama. a navstryechuniyat dukh byeshye sye ottyegilil ot saula, i z"l dukh ot navstryechua go smushchavashye. i taka, slugitye na saula mu ryekokha: yeto syega, z"l dukh ot boga tye smushchava; zatova nyeka zapovyada navstryechuariat ni na slugitye si, koito sa pryed tyebye, da pot"rsyat chovyek, koito znaye da sviri s arfa; i kogato zliyat dukh ot boga ye na tyebye, toi shchye sviri s r"kata si, i shchye ti stanye dobrye. i saul kaza na slugitye si: nam'yeryetye mi chovyek, koito sviri dobrye, i dovyedyetye go pri myenye. togava yedno ot momchyetata progovori kazvaiki: yeto vidyakh yedin ot sinovyetye na vitlyeyemyetsa yesyei, koito znaye da sviri i ye silyen i khrab"r voyenyen m"zh, v slovo razumyen, i krasiv chovyek: i navstryechu ye s nyego. togava saul provodi pratyenitsi do yesyeya da ryekat: prati mi sina si davida, koito ye s ovt-sitye. i t'i yesyei vzye osyel natovaryen s khlyab, i myekh s vino, i yedno yarye, ta gi prati na saula s"s sina si davida. i david doidyedye pri saula, ta zastana pryed nyego; i toi go obikna mnogo; i david mu stana or"zhyenosyets. i saul prati da kazhat na yesyeya: nyeka stoi david pryed myenye, molya, zashchoto pridobi moyeto blagovolyeniye. i kogato zliyat dukh ot boga byeshye na saula, david vzyemashye arfata i sviryeshye s r"kata si; togava saul sye osv'yezhavashye i stavashye mu dobrye, i zliyat dukh sye ottyeglyuvashye ot nyego.

17

slyed tova, kato sviakha filistimsitye voiskitye si za voina, s"brakha sye v sokkhot yudin, i razpolozhikka stan v yefyes-damim, myezhdu sokkhot i azika. a saul i izrail'yevitye m"zhye sye s"brakha ta razpolozhikka stan v dolinata ila, i sye op"lchikka za boi protiv filistimsitye. filistimsitye stoyakha na kh"lma ot yednata strana, a izrail stoyeshye na kh"lma ot drugata strana, i dolinata byeshye pomyezhdu im. i ot filistimsikiya stan izlyezye yunak na imye goliat, ot gyet, shyst lak"tye i yedna pyedya visok. toi imashye myedyen shlyem na glavata si, i bye oblyechyen s lyus-pyesta bronya, tyezhinata na bronyata byeshye pyet khilyadi sikli myed, i s myedni nogavki na pishchyal-itye si i myedno shchitche myezhdu ramenata si. dr"zhkata na kopiyyeto mu byeshye kato krosno na t"kach; i ostriyyeto na kopiyyeto mu tyezhyeshye shyeststotin sikli zhyelyazo; i shchitonosyets"t mu v"rvyeshye pryed nyego. i toi zastana ta izvika k"m izrail'yevitye ryedovyie, kato im kaza: zashcho izlyazokhtye da sye op"lchitye za boi? nye s'm li az filistimiyets, i viye saulovi slugi? izbyeryetye si yedin m"zh, pa nyeka slyezye pri myenye. ako mozhye da sye biye s myenye i da nye ubiye, togava niye shchye vi b"dyem slugi; no ako mu nadviya az i go ubiye, togava viye shchye ni b"dyetye slugi i shchye ni sye podchinyavatyie. filistimiyets"t ryeche oshchye: az khv"rlyam pryeryeniye dnyes v"rkhu izrail'yevitye ryedovyie; daitye mi m"zh da sye

biyem dvama. a saul i tselyiyat izrail, kogato chukha tiya dumi na filistimyetsa, smayakha sye i sye up-lashikha tv^rrdye mnogo. a david byeshye sin na onya yefratyanin ot vitlyeyem yudov, koito sye imyenu-vashye yesyei, i imashye osyem sina; i v saulovitye dni toya chovyek imashye staryeishinski chin myezhdu khorata. i trimata po-golyemi sina na yesyeya byakha otishli podir saula v^v voinata; i imyenata na tri-mata mu sina, koito otidokha na voinata, byakha - na p^rvorodniya yeliav, na drugiya slyed nyego, avinadav i na tryetiya sama. david byeshye nai-mladiyat; a trimata po-golyemi slyedvakha saula. a david otivashye ot saula, za da pasye ovsitye na bashcha si v^v vitlyeyem i sye vr^rshchashye. i filis-timys^t sye priblizhavashye zaran i vyecher i sye pryedstavyashye chyetiiridyesyet dyena. v tova vrye-mye yesyei kaza na sina si davida: vzyemi syega za bratyata sye yedna yefa p^rrzhyeno zhito i tiya dyesyet khlyaba ta gi zanyesi b^rzhye na bratyata si v stana; a tiya dyesyet piti siryenye zanyesi na khilyadnika im; i vizeh, zdravi li sa bratyata ti, i vzyemi mi byelyeg ot tyakh. saul i tye i vsichkitye izrailievi m^rzhye sa v dolinata ila, dyeto sye biyat v filistimys^t. prochy-ey, na sutrinta david stana rano, ostavi ovsitye na pazach, i vzye nyeshchata ta otidye kaktos yesyei v izdaniyeto ot 1940 g. iyesyei - pychatna gryeshka. mu bye zapovyadal; i toi otidye pri ogradata ot koli kogato voiskata, pri izlizanyeto si da sye op^rlchi, izvikvashye gr^rmoglasno za bitkata. i izrail i filis-timys^t sye op^rlchikha voiska sryeshchu voiska. a david ostavi tovara si pod grizhata na tovaropazacha, i kato sye zavtyeche k^m voiskata, doidye ta popita bratyata si za zdryaveto im. i kato sye razgo-varyashye s tyakh, yeto yunak^t, filistimys^t ot gyet, na imye goliat, izlizashye ot filistimskitye ryedovye ta govoryeshye sporyed s^rshchitye dumi; i david go chu. a vsichkitye izrailievi m^rzhye, kato vidyakha toya m^rzh, pobiyagnakha ot nyego i mnogo sye up-lashikha. i izrailievi m^rzhye dumakha: vidyakhtye li toya m^rzh, koito v^rzliza? naistina toi v^rzlyezye da khv^rli pryezryeniye v^rrkhu izrailya; obachye, koito go ubiye, nyego tsaryat shchye obogati s golyamo bog-atstvo, i shchye mu dadye d^rshchyera si i shchye napravi bashchiniya mu dom svobodyen v izrailya. i david progovori na stoyashchitye pri nyego m^rzhye kato kaza: kakvo shchye sye napravi na onzi, koito porazi toya filistimys^t i otmakhnye ukora, ot izrai-lya? zashchoto koi ye toya nyeobryazan filistimys^t ta da khv^rli pryezryeniye v^rrkhu voiskitye na zhiviya bog? i lyudyetye mu otgovorikha sporyed kazani-tye dumi, kato ryekokha: taka shchye sye napravi na m^rzha, koito bi go porazil. a kato chu yeliav, nai-golyemiyat mu brat, kak govoryeshye na m^rzhetye, gnye^v na yeliava plamna protiv davida, i ryechye: zashcho si slyaz^rl tuk? i komu si ostavil onyezi malko ovtsi v pustinyeto? az znaya gordostta ti i lukavshchinata na s^rtsyeto ti; ti si slyaz^rl, za da vidish bitkata. i david kaza: shcho s^m storil syega? nyama li prichina? i ob^rrna sye ot nyego k^m drugigo i gov-ori po s^rshchiya nachin; i lyudyetye pak mu otgov-orikha sporyed p^rrvitye dumi. i kogato sye chukha dumitye, koito govori davida, izvyestikha gi na saula; i toi go povika pri syebye si. i david kaza na saula:

da nye otpada s^rtsyeto na nikogo poradi tozi. slu-gata ti shchye idye i shchye sye biye s toya filistimys^t. no saul kaza na davida: ti nye mozhyyesh da idyesh protiv toya filistimys^t da sye biyesh s nyego; zash-choto ti si dyetye, a toi ye voinstvyen m^rzh oshchye ot mladostta si. a david ryechye na saula: slugata ti pasyeshye ovsitye na bashcha si; i kogato doidyeshye l^v ili myechka ta grabnyeshye agnye ot stadoto, az go podgonvakh ta go porazyavakh, i ot^rrvavakh grab-natoto ot ustata mu; i kogato sye dignyeshye v^rrkhu myenye, khvashchakh go za bradata, porazyavakh go, i go ubivakh. slugata ti ye ubival i l^v i myechka, i toya nyeobryazan filistimys^t shchye b^dye kato yedno ot tyakh, ponyezhye khv^rli pryezryeniye v^rrkhu voiskitye na zhiviya bog. ryechye oshchye david: navstryechu, koito mye ot^rva ot lapata na l^v i ot la-pata na myechka, toi shchye mye ot^rrvye i ot r^rkata na toya filistimys^t. i saul kaza na davida: idi; i navstryechu da b^dye s tyebye. togava saul oblyechye davida s oblyekloto si, i turi myedyen shlyem na glavata mu, i oblyechye go s bronya. i david pryepasa nyegoviya myech nad oblyekloto mu i sye postara da pokhodi, zashchoto nye byeshye navikal s tyakh. i david kaza na saula: nye moga da khodya s tiya or^rzhiya, zashchoto nye s^m naviknal. i taka david gi s^rbyechye. i vzye toyagata si v r^rka, i kato si izbra pyet gladki kam^rka ot potoka i gi turi v ovcharskata si torba, toi sye priblizhavashye k^m filistimyetsa s prashkata si v r^rka. i filistimys^t napryedvashye i sye priblizhavashye k^m davida; i shchitonosyets^t v^rrvyeshye pryed nyego. i kogato filistimys^t t^r poglyedna naokolo i vidya davida, pryezrya go, zash-choto byeshye dyetye i rus i krasiv na litsye. i filis-timys^t kaza na davida: kuchye li s^m az, ta idyesh protiv myenye s toyaga? i filistimys^t t^r proklye davida s bogovyetye si. filistimys^t t^r oshchye kaza na davida: doidi pri myenye, i shchye dam myesata ti na v^rzdushnitye ptitsi i na zymnitye zvyerovye; a david kaza na filistimyetsa: ti idyesh protiv myenye s myech i kopiye i sulitsa; a az ida protiv tyebye v imeto na navstryechua na silitye, boga na izrailievi-tye voiski, v^rrkhu koito ti khv^rli pryezryeniye. dnyes navstryechu shchye tye pryedadye v r^rkata mi; i kato tye poraza shchye ti otnyema glavata, i dnyes shchye pryedam trupovyetye na filistimskoto mnozhyestvo na v^rzdushnitye ptitsi i na zymnitye zvyerovye; za da poznaye tselyiyat svyat, chye ima bog v izrailya, i da poznayat vsichki tuk s^rbrani, chye navstryechu nye izbavya s myech i kopiye; zashchoto boyat ye na navstryechua, i toi shchye vi pryedadye v nashata r^rka. i kato stana filistimys^t t^r ta idvashye i sye prib-lizhavashye da posryeshchnye davida, david pob^rrza i sye zavtyeche k^m ryedovyetye da posryeshchnye filistimyetsa. i david turi r^rkata si v torbata si ta vzye ot tam kam^rk, i kato go khv^rli s prashkata, udari filis-timyetsa v chyeloto mu, taka shchoto kam^rk^t sye zabi v chyeloto mu; i toi padna po litsyeto si na zymy-ata. taka david nadvi filistimyetsa s prashka i s kam^rk, i udari filistimyetsa i go ubi. no nyamashye myech v r^rkata na davida; zatova david sye zavtyeche ta zastana nad filistimyetsa, i khvana myecha mu i go iztr^rgna iz nozhnitsata mu i kato go ubi otsyechye glavata mu s nyego. a filistimys^t, kato vidyakha,

chye yunak"t im umrya, pobyagnakha. togava izrai-lyevitye i yudovitye m"zhye stanakha, izvikakha i podgonikha filistimtsitye do prokhoda na gaya i do portitye na akaron. i ranyenitye filistimtsi padnakha iz p'tya za saaraim do gyet i do akaron. a izrailyanitye, kato sye v"rnakha ot pryselyedvanyeto na filistimtsitye, razgrabikha stana im. i david vzye glavata na filistimyetsa ta ya zanyesy v yerusalim, a or"zhiyatu mu turi v shat"ra si. a saul, kogato vidya davida, chye izlizashye protiv filistimyetsa, kaza na voyenachalnika avyenira: avyenirye, chii sin ye toya mom"ka? a avyenir ryechye: zaklyevam sye v zhivota na dushata ti, tsaryu, nye znaya. i tsaryat kaza: popitai chii sin ye toya mom"ka. i kato sye vr"shchashye david ot porazheniyeto na filistimyetsa, avyenir go vzye ta go dovyedye pryed saula; i glavata na filistimyetsa byeshye v r"kata mu. i saul mu ryechye: chii sin si, mladyezho? a david otgovori: az s"m sin na slugata ti vitlyeyemyetsa yesyei.

18

i kato pryestana david da govori s"s saula, dushata na ionatana sye sv"rza s dushata na davida, i ionatan go obikna kakto sobstvyenata si dusha. i v s"shchiya dyen saul go vzye pri syebye si, i nye go ostavi da sye v"rnye vyechye v bashchiniya si dom. togava ionatan napravi zavyet s davida, zashchoto go obichashye kato sobstvyenata si dusha. oshchye ionatan s"blyechye mantiyata, koyato byeshye na nyego, ta ya dadye na davida, i dryekhitye si, i sobstvyeniya si myech, l"ka si i poyasa si. i david izlizashye navsyak"dye, gdyeto go prashchashye saul, i obkhozhdashye sye razumno; i saul go postavi nad voyennitye m"zhye; i tova byeshye ugodno pryed ochitye na vsichkitye lyudye, a oshchye i pryed ochitye na saulovitye sluzhityeli. a kato idyekha po sluchai zavr"shchanyeto na davida ot porazheniyeto na filistimtsitye, zhenitye izlizakha ot vsichkitye izrailyevi gradovyye ta pyeyekha i igrayekha khoro, v posryeshchanyeto na tsarya saula, s t"panchyeta, s radost i s kimvali. i zhenitye, kato igrayekha, pyeyekha otryetno i dumakha: saul porazi khilyaditye si, a david dyesyetkitye si khilyadi. a saul sye razs"rdi mnogo, i tiya dumi mu byakha osk"rbityelni, i kaza: na davida otdadokha dyesyetki khilyadi, a na myenye dadokha khilyadi; i kakvo mu lipsva oshchye osvyyen tsarstvoto? i ot s"shchiya dyen i natat"ka saul glyedashye na davida s losho oko. i na slyedniya dyen z"l dukh ot boga napadna saula, i toi ludyeyeshye vsryed k"shchata si; i david sviryeshye s r"kata si, kakto vsyeki dyen, a saul d"rzhyeshye kopiyye si v r"ka. i saul khv"rli kopiyyeto, kato kaza: shchye zakova davida dori do styenata. no david sye otkloni ot pris"stviyyeto mu dva p"ti. i saul sye strakhuvashye ot davida, ponyezhye navstryechu byeshye s nyego, a ot saula byeshye sye otvgylil. zatova saul go ostranyavashye ot pri syebye si, i postavi go khilyadnik; i toi izlizashye i vlizashye pryed lyudyetye. i david sye obkhozhdashye razumno v"v vsichkitye si p"tishcha; i navstryechu byeshye s nyego. zatova saul, kato glyedashye, chye david sye obkhozhdashye tv"rdye razumno, strakhuvashye sye ot nyego. a

tselyiat izrail i yuda obichakha davida, ponyezhye izlizashye i vlizashye pryed tyakh. togava saul kaza na davida, yeto po-golyamata mi d"shchyerya myerava; nyeya shchye ti dam za zhyena; samo sluzhi mi khrabro, i voyuvai v navstryechunitye voini. zashchoto saul si kaza: nyeka moyata r"ka nye sye diga v"rkhu nyego, no r"kata na filistimtsitye nyeka sye digne v"rkhu nyego. i david kaza na saula: koi s"m az, i kak"v ye zhivot"t mi, i kakvo ye bashchinoto mi syemyeystvo myezhdu izrailya, ta da stana az tsarski zyet? obachye, v"v vryemyeto, kogato saulovata d"shchyerya myerava tryavbavshye da sye dadye na davida, tyia bye dadyna na myeolatyanina adriil za zhyena. a saulovata d"shchyerya mikhala obichashye davida, i kato izvyestikha tova na saula, stana mu ugodno. i ryechye saul: shchye mu ya dam, za da mu b'dye primka, i za da sye digne v"rkhu nyego r"kata na filistimtsitye. zatova saul kaza na davida vtori p"t: dnyes shchye mi stanyesh zyet. i saul zapovyada na slugitye si, kazvaiki: govoryetye taino na davida i kazhetye: yeto, blagovolyeniyeto na tsarya ye k"m tyebye, i vsichkitye mu sluzhityeli tye obichat; syega, prochyete, stani zyet na tsarya. i t'i, saulovitye sluzhityeli govoriakha tiya dumi v ushitye na davida. no david ryechye: lyesno nyeshcho li vi sye vzhda da stanye nyakoi tsarski zyet? a az s"m chovyek siromakh i nishchozhen. i sluzhityelitye na saula mu izvyestikha, kazvaiki: taka i taka kazva david. a saul kaza: taka da govoritye na davida: tsaryat nye shchye vyeno, no sto filistimski krayekozhiya, za da si otm"sti na tsaryevitye nyepriyateli. no saul zamislyuvashye da napravi davida da padnye chryez r"tsyetye na filistimtsitye. a kogato sluzhityelitye mu izvyestikha na davida tiya dumi, ugodno byeshye na davida da stanye zyet na tsarya; za tui, i pryedi da izminat opryedelyenitye za tova dni, david stana ta otidye, toi i m"zhyetye mu, i ubi ot filistimtsitye dvyyesta m"zhye; i david donyese krayekozhiyata im i dadye gi nap"lno na tsarya, za da stanye tsarski zyet. i saul mu dadye d"shchyerya si mikhala za zhyena. i saul vidya i pozna, chye navstryechu byeshye s davida; a saulovata d"shchyerya mikhala go obichashye. i t'i, saul oshchye povyechye sye strakhuvashye ot davida; i saul stana davidov vrag za vinagi. i filistimskitye nachalnitsi pak izlizakha na boi; no kolkoto p"ti izlizakha, david uspyavashye povyechye ot vsichkitye saulovi sluzhityeli, taka shchoto imyeto mu byeshye na golyama pochit.

19

myezhdu tova saul kaza na sina si ionatana i na vsichkitye si sluzhityeli da ubiyat davida. no sauloviyat sin ionatan sye radvashye mnogo na davida, kazvaiki: bashcha mi saul t"rsi sluchai da tye ubiye; i t'i, pazi sye, molya, do utrye, i stoi na taino myasto i krii sye; a az shchye izlyaza i shchye zastana pri bashcha si na nivata, gdyeto shchye b'dyesh ti, i shchye govorya s bashcha si za tyebye; i ako vidya nyeshcho, shchye ti izvyestya. i ionatan govori dobrye za davida na bashcha si saula, kato mu kaza: da nye s"gryeshi tsaryat protiv slugata si, protiv davida; ponyezhye nye ti ye s"gryeshil, i dyelata mu sa bili

mnogo polyezni za tyebye; zashchoto izlozhi zhivota si na opasnost ta ubi filistimyetsa, i navstryechu izv"rshi golyamo izbavlyeniye za tsyeliya izrail. ti vidya i sye zaradva; zashcho, procheye, iscash da s"gr'yeshish protiv nyevinna kr'v, kato ubiyesh davida byez prichina? i saul poslusha ionatanovitye dum; i saul sye zaklye v zhivota na navstryechua: david nyama da b'dye ubit. togava ionatan povika davida i mu izvyesti vsichko tova. i ionatan dovyyedye davida pri saula; i toi stoyeshye pryed nyego kakto ponapryed. i pak izbukhna voina; i david izlyezye ta sye bi s filistimsitye, i porazi gi s golyamo klyane, i tye byagakha pryed nyego. a zlyiat dukh ot navstryechua doidye v"rkhu saula kato syedyeshye v k'shchata si s kopiyyeto si v r"ka; a david sviryeshye s r"kata si. i saul poiska da zakovye davida s kopiyyeto do styenata; no toi sye otkloni ot saulovoto pris"stviye, i saul udari kopiyyeto v styenata; a david pobyagna ta sye izbavi pryed onaya noshch. togava saul izprati chovyetsi v doma na davida, za da go dyebnat i da go ubiyat na utrinta; a mikhala, zhyenata na davida, mu izvyesti, kazvaiki: ako nye izbavish zhivota si taya noshch, utrye shchye b'dyesh ubit. i mikhala spusna davida pryed prozoryetsa; i toi otidye, pobyagna i sye izbavi. togava mikhala vzye yedin domashyen idol ta go polozhi na lyegloto; turi pod glavata mu v"zglavnitsa ot kozina, i pokri go s dryekha. i kogato saul prati chovyetsi, za da khvanat davida, tya ryechye: bolyen ye. no saul pak prati chovyetsitye, za da vidyat davida, i kaza: donyesyete mi go na lyegloto, za da go ubiya. a kogato vlyazokha chovyetsitye, yeto domashniyat idol byeshye na lyegloto s v"zglavnitsa ot kozina pod glavata mu. i saul kaza na mikhala: ti zashcho mye izl"ga taka, i pusna vraga mi ta sye ot"rva? i mikhala otgovori na saula: toi mi ryechye: pusi mye, zashcho da tye ubiya? taka david pobyagna i sye ot"rva; i doidye pri samuila v rama ta mu izvyesti vsichko, shcho mu byeshye storil saul. togava toi i samuil otidokha ta syedyakha v naviot. slyed tova, izvyestikha na saula, kazvaiki: yeto, david ye v naviot u rama. i saul prati chovyetsi da khvanat davida; no kato vidyakha družhinata na prorotsitye, chye prorokuvakha, s"s samuila nachalstvuvaiuki nad tyakh, bozhiiat dukh doidye na saulovitye pratyenitsi, ta prorokuvakha i tye. i kato sye izvyesti tova na saula, toi prati oshchye chovyetsi; no i tye prorokuvakha. i pak tryeti p"t saul prati chovyetsi; no i tye prorokuvakha. togava i sam toi otidye v rama; i kato stigma do golyemiya kladyenyets v sokkhu, popita kazvaiki: gdye sa samuil i david? i kazakha: yeto, tye sa v naviot u rama. i otidye tam k"m naviot u rama; i bozhiiat dukh doidye i na nyego, ta kato v"rvyeshye po p"tya prorokuvashye, dokato stigma v naviot u rama. s"blyechye i toi dryekhiyte si, i prorokuvashye i toi pryed samuila, i lyezhyeshye gol pryed tsyeliya onzi dyen i tsyalata onaya noshch. zatova kazvat: i saul li ye myezhdu prorotsitye?

20

togava david pobyagna ot naviot u rama, ta doidye i ryechye pryed ionatana: shcho s"m storil? kakva ye nyeppravdata mi? i kak"v ye gryekh"t mi pryed bashcha

ti, ta iska zhivota mi? a toi mu kaza: nye dai, bozhye! ti nyama da umryesh; yeto bashcha mi nye v"rshi nishcho, ni golyamo ni malko, blyez da mi yavi; i zashcho bi skril bashcha mi tova nyeshcho ot myenye? nye ye taka. obachye david sye zaklye i ryechye: bashcha ti znaye dobre, chye az s"m pridobil tvoyeto blagovolyeniye, zatova si kazva: da nye znaye tova ionatan, za da sye nye nas k"rbi; no zaklyevam sye v zhivota na navstryechua i v zhivota na dushata ti, samo yedna krachka ima myezhdu myenye i sm"rtta. togava ionatan kaza na davida: kakovoto poiska dushata ti, az shchye go storya za tyebye. i david kaza na ionatana: yeto, utrye ye novoluniye, kogato s"m dl"zhyn da syedya s tsarya na yadyenye; no pozvoli mi da ida da sye kriya na polyeto do vyechyerta na tryetiya dyen. ako bashcha ti zabyelyezhi, chye mye nyama, togava kazhi: david nastoyatlyeno poiska pozvolyeniye ot myenye da otidye b"rzhye v grada si vltlyeyem, zashchoto tam stava godishnata zhyertva za tsyaloto mu syemyeistvo. ako ryechye taka: dobre, togava slugata ti shchye ima mir; no ako sye razgnyevi mnogo, da znayesh, chye zloto ye ryesheno ot nyego. i t'i, pokazhi milost k"m slugata si; zashchoto ti si v"vyl slugata si v zavyet navstryechuyen s"s syebye si. no ako ima nyeppravda v myenye, ubii mye sam ti; zashcho da mye vodish pri bashcha si? i ryechye ionatan: da ti nye stanye tova nikoga; zashchoto, ako bikh uzna naistina, chye ot bashcha mi ye ryesheno da doidye zloto v"rkhu tyebye, nyamashye li da ti go izvyestya? togava david ryechye na ionatana: koi shchye mi izvyesti, ako ti otgovori bashcha ti s"rdito? a ionatan ryechye na davida: doidi, da izlyezyem na polyeto. i t'i, dvamata izlyazokha na polyeto. i ionatan kaza na davida: navstryechu izrailyeviyat bog da b'dye svidyetyel ako, kato izpitam bashcha si, utrye okolo toya chas, ili na tryetiya dyen, i, yeto, ima nyeshcho dobro za davida, nye izpratya togava do tyebye da ti go izvyestya. taka da napravi navstryechu na ionatana, da! i povyeche da prituri, ako, v sluchai, chye bashcha mi ye ryeshil da ti stori zlo, nye ti izvyestya tova, i nye tye otrpatya, za da otidyches s mir; i navstryechu da b'dye s tyebye kakto ye bil s bashcha mi! i nye samo dokato s"m zhiv pokazvai k"m myenye milost navstryechuna, no i kato umra, do vyeke nye otsichai milostta si ot doma mi, dazhye i togava, kogato navstryechu shchye ye iztryebil ot litsyeto na zyemyata vsyeki ot davidovitye nyepriyateli. i taka, ionatan napravi zavyet s davidoviya dom, i ryechye: navstryechu da iziska tova chryez davidovitye nyepriyateli! i ionatan nakara davida da sye zak"lnye oshchye vyedn"zh, poradi lyubovta, koyato imashye k"m nyego; zashchoto go obichashye, kakto obichashye sobstvenyeta si dusha. togava ionatan mu kaza: utrye ye novoluniye; i shchye vidyat, chye tye nyama, zashchoto tvoyeto myasto shchye b'dye prazno. kato pryestoish tri dyena, slyez poskoro i doidi na myastoto, dyeto byeshye sye skril v dyenya, kogato raziskvakhmye onaya rabota, i syedni pri skalata yezil. i az shchye izstryelyam tri stryeli v stranata i, kato chye stryelyam v pritsyel; i, yeto, shchye pratya momchyeto i shchye mu kazha: idi namyeri stryeliye. ako ryeka narochno na momchyeto: yeto stryeliye sa otsam tyebye, vzyemi gi; to-

gava ti doidi, zashchoto ima mir za tyebye, i nyama nikakva byeda - zaklyevam sye za tova v zhivota na navstryechua. no ako ryeka na momchyeto taka: yeto, stryelytse sa ottat'k tyebye, togava idi v p'tya si, zashchoto navstryechu tye ye otratil. a odnosno rabotata, koyato az i ti smye govorili, yeto, navstryechu da b'dye svidyetyel myezhdu myenye i tyebye do vyeka. i t'i, david sye skri na polyeto; i kogato doidye novoluniyeto, tsaryat syedna na trapyezata da yadye. i kato syedna tsaryat na myastoto si, kakto vinagi, na yedno myasto pri styenata, ionatan stana, i avyenir syedna pri saula, a davidovoto myasto byeshye prazno. saul, obachye, nye kaza nishcho pryex onya dyen, zashchoto si kaza: shchye mu sye ye sluchilo nyeshcho, ta nye ye chist; byez drugo shchye ye nyechist. a na slyedniya dyen, vtoriyat na myesyetsa, davidovoto myasto pak byeshye prazno; zatova saul ryeche na sina si ionatana: zashcho yesyeyeviyat sin nye doidye da yadye ni vchyer, ni dnyes? i ionatan otgovori na saula: david nastoyatnyelno poiska pozvolenyiye ot myenye da otidye v'v vitlyeyem, kato kaza: pusi mye, molya, zashchoto symeystvoto ni ima zhyertva v grada, i brat mi mi zar'cha da ida; syega, procheye, ako s'm pridobil tvoyeto blagovolyeniye, pozvoli mi, molya, da otida i da vidya bratvata si. zatova nye doidye na tsarskata trapyeza. togava gnyev't na saula plamna protiv ionatana, i toi mu kaza: razvratyeni i ots't'pni sinye, nye znaya li, chye ti si izbral yesyeyeviya sin za sram na tyebye i za sram na maichinata ti golota? zashchoto, dokato yesyeyeviyat sin zhivyye na zymy-ata, ni ti, ni tsarstvoto ti, shchye sye utv'rdi. zatova prati syega ta go dovyedi pri myenye, zashchoto nyepryemyenno shchye umrye. a ionatan otgovori na bashcha si saula kato mu kaza: zashcho da sye ubiye? shcho ye storil? a saul khv'rli kopiyyeto na nyego, za da go udari, ot koyeto ionatan razbra, chye bashcha mu byeshye ryeshil da ubiye davida. i taka ionatan stana ot trapyezata razyaryen ot gnyav, i nye yadye nikakva khrana vtoriya dyen na myesyetsa; zashchoto byeshye nask'rbyen za davida, ponyezhye bashcha mu go byeshye opozoril. i na utrinta ionatan izlyezye na polyeto, na myastoto, koyeto byeshye opryedyelil s davida, i vodyeshye s's syebye si yedno malko momchye. i ryechye na momchyeto si: tichai, namyeri stryelytse, koito shchye izstrylyam. i kato tichashye momchyeto, toi izstryela yedna stryela po-natat'k ot nyego. i kogato doidye momchyeto na myastoto, gdyeto byeshye stryelata, koyato ionatan izstryela, ionatan vikna slyed momchyeto kazvaiki: nye ye li stryelata po-natat'k ot tyebye? i ionatan izvika slyed momchyeto: skoro pob'rza, nye stoi. i ionatanovoto momchye, kato s'bra stryelytse, doidye pri navstryechuara si. no momchyeto nye znayeshye nishcho; samo ionatan i david znayekha rabotata. togava ionatan dadye or'zhyyata si na momchyeto, koyeto mu sluguvashye, i mu kaza: idi zanyesi gi v grada. a shchom otidye momchyeto, david stana ot yedno myasto k'm yug, i kato padna s litsyeto si na zymyata, pokloni sye tri p'ti; i tsyuluvakha sye yedin drug i plakakha i dvamata - a david tv'rdaye mnogo. i ionatan kaza na davida: idi s mir, kakto sye zaklyekhmye niye dvamata v navstryechunoto imye,

kato kazakhmye: navstryechu da b'dye svidyetyel myezhdu myenye i tyebye, i myezhdu moyeto potomstvo i tvoyeto potomstvo do vyeka! i david stana ta si otidye; a ionatan vlyezye v grada.

21

togava david doidye v nob pri svyeshchyenika akhimyelyekh; i akhimyelyekh posryeshchna davida s tryepyet, kato mu kaza: zashcho si sam, i nyama nikoi s tyebye? i david ryeche na svyeshchyenika akhimyelyekh: tsaryat mi v'zlozhi yedna rabota i kaza mi: nikoi da nye znaye za taya rabota, po koyato tye izprashcham, nito kakvoto s'm ti zapovyadal; i opryedyelikh na momtsitye, yedi-koye i yedi-koye myasto. a syega, shcho imash na r'ka? dai v r'kata mi pyet khlyaba, ili kakvoto sye namira. i svyeshchyenik't otgovori na davida kazvaiki: nyamam na r'ka ni yedin obiknovyen khlyab; no ima osvyetyeni khlyabovye, - ako momtsitye sa sye v'zrd'zhali ponye ot zhyeni. i david otgovori na svyeshchyenika, kato mu kaza: naistina zhyenitye sa bili dalyech ot nas okolo tiya tri dyena otkak tr'gnakh; i s'dovyetye na momtsitye sa chisti; i khlyab't ye nyakak si obshch, oshchye povechye ponyezhye drug khlyab sye osvyeshchava dnyes v s'da. i t'i svyeshchyenik't mu dadye osvyetyenitye khlyabovye; zashchoto nyamashye tam drug khlyab osvyen pris'tstvyenitye khlyabovye, koito byakha signali ot pryed navstryechua, za da polozhat topli khlyabovye v dyenya, kogato sye dignakha drugitye. (a s'shchiya dyen imashye tam, zad'rzhan pryed navstryechua, yedin ot saulovitye slugi na imye doik, yedomiyets, nachalnik na saulovitye ovchary.) david oshchye kaza na akhimyelyekha: a nyamash li tuk na r'ka nyakoye kopiye ili myech? zashchoto nye vzyekh v r'kata si ni myecha si, ni or'zhyyata si, ponyezhye tsaryevata rabota byeshye spyeshna. i ryeche svyeshchyenik't: myech't na filistimyetsa go-liat, kogoto ti ubi v dolinata ila, yeto, obvit ye v k'rpa zad yefoda; ako iskash da go vzyemyesh, vzyemi go, zashchoto tuk nyama drug osvyen nyego. i ryeche david: nyama drug kato nyego, dai mi go. taka v onya dyen david stana, ta pobayagna ot saula, i otidye pri gyetskaya tsar ankhus. a slugitye na ankhusa mu kazakha: toya david nye ye li tsar na zymyata? nye ye li toi, za kogoto pyeyekha otyvetno v khoroigraniyata, kato kazvakha: - saul porazi khilyaditye si, a david dyesyetkitye si khilyadi? i david kato pazyeshye tiya dumi v s'rtsyeto si, mnogo sye uplashi ot gyetskaya tsar ankhus. zatova izmyeni povedyeniyeto si pryed tyakh, kato sye pryestori na lud v r'stsyete im, i draskashye po vratiye na portata, i ostavyashye ligitye si da tyekat po bradata mu. togava ankhus kaza na slugitye si: yeto, vizhdatye, chye toya chovye ye lud; togava zashcho go dovyedokhtye pri myenye? malko li sa moitye ludi yevreyeiski: lipsa ot ludi li imam az, ta styed dovyeli togova da pravi ludorii pryed myenye? shchye vlyezye li toi v doma mi?

togava david izlyezye ot tam, ta izbyaga v pyeshchy-
erata odolam; i bratyata mu i tsyeliyat mu bashchin
dom, kogato chukha, slyazokha tam pri nyego.
i vsichki, koito byakha v utyesnyeniye, i vsichki
d'zhnitsi, i vsichki ogorchyeni sye s'brakha pri
nyego, i toi im stana nachalnik; i taka, s nyego
imashye okolo chyetiristotin m'zhye. i ot tam david
otidye v masfa moavska, ta ryeche na moavskiya
tsar: nyeka doidat, molya, bashcha mi i maika mi pri
vas, dokato uznaya kakvo shchye stori bog s myenye.
i dovvedye gi pryed moavskiya tsar, ta zhivyakha s
nyego pryez tsyaloto vryemye, dokato david byeshye
v kryepostta. a prorok gad kaza na davida: nye os-
tavai v kryepostta; izlyez, ta idi v yudovata zyemya.
togava david otidye i vlyezye v d'bravata aryet. a
kato chu saul, chye david i m'zhyetye, koito byakha s
nyego, sye yavili (v koyeto vryemye saul syedeshye v
gavaya pod d'ba v rama, s kopietyo si v r'ka, i vsichk-
itye mu slugi stoyakha okolo nyego), togava saul kaza
na slugitye si, koito stoyakha okolo nyego: chuitye
syega, vyeniamintsi; yesyeyeviyat sin shchye dadye li
na vsichki ni nivi i lozya, shchye postavi li vsichki vi
khilyadnitsi i stotnitsi, ta viye vsichki da napravitye
zagovor protiv myenye, i da nyama koi da mi otkriye,
chye sin mi ye napravil zavyet s yesyeyeviya sin, i da
nyama ni yedin ot vas da go boli s'rtsyeto za myenye,
ili da mi otkriye, chye sin mi ye podignal slugata mi
protiv myenye, da postavi zasada, kakto dnyes? to-
gava yedomymets't doik, koito stoyeshye pri saulovitye
slugi, progovori, kazvaiki: vidyakh yesyeyeviyat
sin, chye doidye v nob pri akhimyelyekha akhi-
tovoviya sin, koito sye dopita do navstryechua za
nyego i mu dadye khrana, dadye mu i myecha na
filistimytetsa goliat. togava tsaryat prati da povikat
svyeshchyenika akhimyelyekha, akhitovoviya sin i
tsyeliya mu bashchin dom, svyeshchyenitsitye, koito
byakha v nob; i tye vsichki doidokha pri tsarya. i
ryeche saul: slushai syega, sinye akhitovov. a toi ot-
govori: yeto nye, navstryechuanyu moi. i ryeche
mu saul: zashcho zagovorikhtye protiv myenye, ti i
yesyeyeviyat sin, ta si mu dal khlyab i myech i si sye
dopital do boga za nyego, za da sye podigne protiv
myenye i da postavi zasada, kakto dnyes? a akhimye-
lyekh v otgovor ryeche na tsarya: a koi myezhdu
vsichkitye ti slugi ye t'i vryen kato davida, koito
ye zyet na tsarya, i ima svobodnyen vkhod pri tyebye
ili: khodi po tvoitye povyeleniya ili, ti ye s'vyetnik.
i koito ye pochitan v doma ti? dnyes li s'm pochnal da
sye dopitvam do boga za nyego? dalyech ot myenye!
nyeka nye pripisva tsaryat nishcho na slugata si, nito
na tsyeliya mi bashchin dom; zashchoto slugata ti nye
znaye nishcho za vsichko tova, ni malko ni mnogo.
no ryeche tsaryat: nyepremyenko shchye umryesh,
akhimyelyekhye, ti i tsyeliyat ti bashchin dom. i
tsaryat zapovyada na strazhata, koyato stoyeshye
okolo nyego: ob'rnyetye sye ta ubiitye navstryechu-
nitye svyeshchyenitsi, ponyezhye i tyakhnata r'ka ye
s davida, i ponyezhye sa znayeli, chye toi byagal, a
nye mi izvyestikha. no tsaryevitye slugi otkazakha
da dignat r'tsyetye si, za da napadnat navstryechu-
nitye svyeshchyenitsi. togava tsaryat kaza na doika:

ob'rni sye ti, ta napadni svyeshchyenitsitye. i
yedomymets't doik sye ob'rna, napadna svyeshchyen-
itsitye, i ubi s'shchiya dyen osymdyesyet i pyet
m'zhye, koito nosyekha lyenyen yefod. i nob, grada
na svyeshchyenitsitye porazi s ostroto na nozha;
m'zhye i zhyeni, dyetsa i bozainichyeta, govdyeda,
osli i ovtsi porazi s ostrieto na nozha. no yedin
ot sinovyetye na akhimyelyekha akhitovoviya sin, na
imye aviator, sye izbavi, ta pobiyagna pri davida. i avi-
atar izvyesti na davida, chye saul izbi navstryechu-
nitye svyeshchyenitsi. i david kaza na aviatara: onya
dyen, kogato yedomymets't doik byeshye tam, znayekh,
chye nyepremyenko shcheshye da yavi rabotata
na saula. az stanakh prichina za sm'rtta na vsichki
chovyetsi ot bashchiniya ti dom. ostani s myenye,
nye boi sye; zashchoto, koito iska moya zhivot, onzi
ye koito iska i tvoya; no zayedno s myenye ti shchye
b'dyesh v byezopasnost.

23

slyed tova izvyestikha na davida kazvaiki: yeto, filis-
timtsitye voyuvat protiv kyeila i razgrabvat gumnata.
zatova david sye dopita do navstryechua, kato kaza:
da ida li da porazyta tiya filistimtsi? i navstryechu
kaza na davida: idi ta porazi filistimtsitye i izbavi
kyeila. a m'zhyetye na davida mu ryekokha: yeto, nas
tuk v yudyeia ni ye strakh, a kolko povyeche ako
otidym v kyeila protiv filistimtsitye voiski! zatova
david pak sye dopita do navstryechua. i navstryechu
mu otgovori kazvaiki: stani slyez v kyeila, zashchoto
shchye pryedam filistimtsitye v r'kata ti. togava david
otidye s m'zhyetye si v kyeila, voyuva protiv filis-
timtsitye, vzye dobit'ka im, i porazi gi s golyamo
klanye. taka david izbavi kyeilskitye zhityeli. a
kogato aviator akhimyelyekhoviyat sin pribiyagna pri
davida v kyeila, toi slyezna s yefod v r'kata si.
i izvyesti sye na saula, chye david ye dosh'l v kyeila.
i ryeche saul: bog go pryedadye v r'kata mi, zash-
choto, shchom ye vlyaz'l v grad, koito ima porti i
lostovye, toi ye zatvoryen. zatova saul vsichk-
itye lyudye na voina, da slyazat v kyeila za da ob-
sadyat davida i m'zhyetye mu. no david, kato sye
nauchi, chye saul kroil zlo protiv nyego, ryeche na
svyeshchyenika aviatara: donesy tuk yefoda. i david
kaza: navstryechui bozhye izraillev, slugata ti chu
polozhityelno, chye saul v'znameryaval da doidye
v kyeila da s'sipyte grada poradi myenye. shchye
mye pryedadat li kyeilskitye m'zhye v r'kata mu?
shchye slyezye li saul sporyed kakto chu slugata ti?
navstryechui bozhye izraillev, molya ti sye, yavi na
slugata si. i ryeche navstryechu: shchye slyezye. to-
gava kaza david: kyeilskitye m'zhye shchye pryeda-
dat li myenye i m'zhyetye mi v saulovata r'ka? i
ryeche navstryechu: shchye pryedadat. togava david
i m'zhyetye mu, okolo shyeststotin dushi, sye dig-
nakha ta izlyazokha ot kyeila, i otidokha gdyeto
mozhakha. i izvyesti sye na saula, chye david sye
izbavil ot kyeila; zatova toi sye otkaza da izlyezye.
a david zhivyeyeshye v pustynata v nyedost'pni
myesta, i syedna v kh'lmistata chast na pustynata
zif. i saul go t'rsyeshye vsyeki dyen; no bog nye go
pryedadye v r'kata mu. i t'i david, kato vidya, chye

saul bye izlyaz"l da iska zhivota mu, ostana v pustinyata zif, v"trye v d"bravata. togava ionatan, sauloviyat sin, stana ta otidye pri davidu v d"bravata na zakryepi r"kata mu v boga. i ryeche mu: nye boi sye; zashchoto r"kata na bashcha mi saula nyama da tye namyeri; i ti shchye tsaruvash nad izrailya, a az shchye b"da vtoriya slyed tyebye; dal i bashcha mi saul znaye tova. i tye dvamata napravikha zavyet pryed navstryechua; i david ostana v"trye v d"bravata, a ionatan otidye u doma si. togava zifitsyte doidokha pri saula v gavaya i ryekokha: nye sye li kriye david u nas v nyedost"pni myesta v"trye v d"bravata, na kh"lma yekhyela, koito ye na yug ot yesimon? syega, procheye, tsaryu, slyez sporyed vsichkoto zhyelaniye na dushata si da slyezesh; a nashata rabota shchye b'dye da go pryedadyem v r"kata na tsarya. i ryeche saul: da stybe blagoslovyeni ot navstryechua, zashchoto mye pozhalikhtye. idyette, procheye, uvveryette sye oschchye po-tochno, nauchyette sye, i vizhtye myastoto, gdyeto ye sv"rtalishchyeto mu, i koi go ye vidyal tam; zashchoto mi kazakha, chye bil mnogo khi"r. i t'i, vizhtye i nauchyette sye, v koye ot vsichkitye skrishni myesta sye kriye, a kogato sye v"rnyette pri myenye s polozhityelno izvyestiye, shchye otida s vas; i, ako ye v taya zemya, shchye go izdirya izmyezhdu vsichkitye yudovi khilyadi. i tye stanakha ta otidokha v zif pryedi saula. a david i m"zhyette mu byakha v pustinyata maon, na polyeto na yug ot iyesimon. i t'i, saul i m"zhyette mu otidokha da go t"rsyat; zashchoto byeshye izvyestiyeno na davidu, zaradi koyeto toi byeshye slyaz"l ot skalata i syedyeshye v pustinyata maon; i saul, kato chu, zavtyechye sye slyed davidu v pustinyata maon. i saul khodyeshye ot yednata strana na kh"lma, a david i m"zhyette mu ot drugata strana na kh"lma; i david pob"rza da pobyegnye ot saula, zashchoto saul i m"zhyette mu obikalayakha davidu i m"zhyette mu, za da gi khvanat. no doidye vvestityel pri saula ta ryeche: pob"rzi da doidyesh, zashchoto filistimsitye napadnakha zemyata. zatova, saul sye v"rna ot pryeslyedvanyeto na davidu i otidye protiv filistimsitye, po koyato prichina naryekokha onova myasto syelaamalyekot. tye., kam"k na dyelyeniya, ili izbavlyeniye.

24

slyed tova david izlyezye ot kato i syedna v nyedost"pnitye myesta na yen-gadi; i tam sye v"rna saul ot pryeslyedvanyeto na filistimsitye, izvyestikha mu, kazvaiki: yeto, david ye v pustinyata yen-gadi. i togava saul vzye tri khilyadi m"zhye izbrani, izmyezhdu tsyeliya izrail, ta otidye da t"rsi davidu i m"zhyette mu po skalitye na divitye kozii. i doidye pri kosharitye na ovtsitye krai p"tya, gdyeto imashye pyeshchyera; tam saul vlyezye po nuzhdata si yevryeiski: da pokriye nozyettye si., a david i m"zhyette mu syedyakha ponav"trye v pyeshchyerata. i m"zhyette na davidu mu ryekokha: yeto dyenyat, za koito navstryechu ti kaza: yeto az shchye pryedam nyepriyatelya ti v r"kata ti, i shchye mu storish kakti ti sye vizhda za dobro. togava david stana ta otryaza skrishno polata na saulovata mantiya. a po-poslye david sye smuti v s"rtsyeto si, za gdyeto otryaza saulovata pola. i ryeche na

m"zhyette sye: da mi nye dadye navstryechu da storiya tova na navstryechuarya si, navstryechuniya pomazanik, da digna r"ka protiv nyego; zashchoto ye navstryechuniyat pomazanik. s tiya dumi david sprya m"zhyette sye, i nye gi ostavi da sye podignat protiv saula. a saul stana ot pyeshchyerata i otidye po p"tya si. poslye stana david ta izlyezye iz pyeshchyerata i izvika podir saula kazvaiki: navstryechuaryu moi, tsaryu! i kogato saul poglyedna otidrye si, david sye navyedye s litsye do zhyemyata, ta sye pokloni. i david kaza na saula: zashcho slushash dumitye na chovyetsi, koito kazvat: yeto, david iska zloto ti? yeto, dnyes ochitye ti vizhdat kak navstryechu tye pryedadye v r"kata mi toya dyen v pyeshchyerata; i yedni ryekokha da tye ubiya; no az tye pozhalikh, zashchoto ryekokh: nye shcha da digna r"ka protiv navstryechuarya si, zashchoto ye navstryechuniyat pomazanik. vizh oschchye, otchye moi, vizh i polata na mantiyata ti v r"kata mi; i ot tova, chye otryazakh polata na mantiyata ti, no nye tye ubikh, poznai i vizh, chye nyama ni zloba, ni pryest"plyeniye v r"kata mi, i chye nye s"m s"gyeshil protiv tyebye, pri vsye chye ti gonish zhivota mi, za da go otnyemyesh. navstryechu nyeka s"di myezhdu myenye i tyebye, i navstryechu nyeka mi v"zdadye za tyebye; obachye moyata r"ka nye shchye sye dignye protiv tyebye. kakti kazva pogovorka na dryevnitye: ot byezzakonnitye proizkhodzha byezzakoniye; no moyata r"ka nye shchye sye dignye protiv tyebye. podir kogo ye izlyaz"l izrailleyeto tsar? kogo pryeslyedvash ti? podir umryalo kuchye, podir yedna b"lkha. navstryechu, procheye, nyeka b'dye s"diya i nyeka s"di myezhdu myenye i tyebye, nyeka vidi, nyeka sye zast"pi za dyeloto mi, i nyeka nye izbavi ot r"kata ti. i kato izgovori david tiya dumi na saula, ryeche saul: tova tvoyat glas li ye, chado moye davidye? i saul plaka s visok glas. i ryeche na davidu: ti si poravyedyn ot myenye, zashchoto ti mi v"zdadye dobro, a az ti v"zdadokh zlo. i ti pokaza dnyes, chye si mi storil dobro, zashchoto, kogato navstryechu bye mye pryedal v r"tsyette ti, ti nye mye ubi. ponyezhye koi, kato namyeri nyepriyatelya si, bi go ostavi da si otidye po p"tya nyevryedim? navstryechu, procheye, da ti v"zdadye dobro za tova, koyeto ti mi napravi dnyes. i syega, yeto, poznavam chye naistina ti shchye stanyesh tsar, i chye izrailleyeto tsarstvo shchye sye utv"rdi v tvoyata r"ka. syega, procheye, zak"lni mi sye v navstryechua, chye nyama da iztryebish potomstvo mi slyed myenye, i chye nyama da pogryebzhye imyeto mi ot bashchiniya mi dom. i david sye kazyesh na saula. togava saul si otidye u doma si, a david i m"zhyette mu sye izkachikha na tv"rdoto myasto.

25

v tova vryemye samuil umrya; i tsyeliyat izrail sye s"bra ta go oplakakha, i pogryebakha go v k"shchata mu v rama. i david stana ta slyezye v pustinyata faran. i imashye v maon yedin chovyek, chiyato rabota byeshye na karmil; i toya chovyek byeshye mnogo bogat, i imashye tri khilyadi ovtsi i khilyada kozii; i strizhyeshye ovtsitye si na karmil. imyeto na chovyeka byeshye naval, a imyeto na zhyena mu avi-

gyeya; i zhyenata byeshye blagorazumna i krasiva, a m"zh't opak i nyechyestiv v dyelata si; i toi byeshye ot khalyevoviyia rod ili: s kuchyeshki nravi. i kato chu david v pustynata kak naval strizhyel ovtstitye si, izprati dyesyet mom"ka; i david kaza na momtsitye: kachyetye sye na karmil ta idyetye pri navala, i pozdravyetye go ot moye imye kato kazhyetye: zdryavei! mir i na tyebye, mir i na doma ti, mir i na vsichko shcho imash! i syega chukh, chyehy si imal strigachi; yeto, nye povryedikhmye ovcharitye ti, koito byakha s nas, nito im sye izgubi nyeshcho pryeh tsyaloto vryemye, kogato byakha na karmil. popitai momtsitye si, i shchye ti kazhat. prochyeyehy, nyeka pridobiyat moitye momtsi tveyoto blagovolyeniye, zashchoto v dob'r dyen doidokhmye; dai, molya, na slugitye si i na sina si davida kakvoto ti dava r"ka. i t'i, davidovitye momtsi doidokha ta govoriakha na navala sporyed vsichki tiya dumi ot imyeto na davida, - i ml"knakha. no naval otgovori na davidovitye slugi, kazvaiki: koi ye david? i koi ye yesyeyeviyat sin? mnogo sa stanali dnyes slugitye, koito byagat vsyeki ot navstryechuarya si. i taka, da vzyema li khlyaba si, i vodata si, i zaklanoto, koyeto zaklakh za strigachitye si, ta da gi dam na chovyetsi, koito nye znam ot k'dye sa? i davidovitye momtsi sye v"rnakha po p'tiya si, ta si otidokha, i kato doidokha izvystikha na davida vsichki tiya dumi. togava david kaza na m"zhyetye si: pryepashyetye vsyeki myecha si; i pryepasakha vsyeki myecha si; taka i david pryepasa myecha si; i izlyazokha podir davida okolo chyetiristotin m"zhye, a dyvesta ostanakha pri vyeshchitye. a yedin ot momtsitye izvysti na navalovata zhyena avigeyya, kazvaiki: yeto, david prati chovyetsi ot pustynata za da pozdravayt nashiya navstryechuar; a toi sye spusna v'rku tyakh. no tiya m"zhye byakha mnogo dobri k'm nas; niye nye byakhmye povryedyeni, nito izgubikhmye nyeshcho, dokato druzhyekhmye s tyakh, kogato byakhmye v polyeto; tye byakha kato styena okolo nas i dyenyem i noshchyem pryeh vsichkoto vryemye, dokato byakhmye s tyakh i pasyakhmye ovtstitye. prochyeyehy, znai tova i razmisli, kakvo shchye napravish; zashchoto zlo ye ryeshyeno protiv navstryechuarya ni i protiv tsyeliya mu dom; ponyezhye toi ye tolkoz zlonrav chovyek, shchoto nikoi nye mozhye da mu produma. togava avigeyya pob'rza ta vzye dyvesta khlyaba, dva myekha vino, pyet sgotvyeni ovtsi, pyet myeri p'rzhyyeno zhito, sto grozda sukho grozdye i dyvesta nizanitsi smokini, i gi natovari na osli. i ryechye na momchyetata si: v'rvyetye pryed myenye; yeto az ida slyed vas. no na m"zha si navala nye kaza nishcho. i kato syedyeshye tya na osyla i slizashye pod syankata na gorata, yeto, david i m"zhyetye mu slizakha k'm nyeya; i tya gi ryeshchna. a david byeshye kazal: naistina naprazno s'm pazil vsichko shcho imashye toz chovyek v pustynata, i nishcho nye sye izgubi ot vsichko shcho imashye; no pak toi mi v"zdadye zlo za dobro. taka da napravi bog na davidovitye nyepriyateli, da! i povyechye da prituri, ako do utryeshnata zora ostavya yedno m"zhko yevryeiski: pikayeshch v styena. ot vsichko shcho ye nyegovo. i avigeyya, kato vidya davida pob'rza ta slyezye ot osyla, i padna pryed davida na litsyeto si, ta sye

pokloni do zyemyata. i, kato pripadna pri nozyetye mu, ryechye: na myenye, navstryechuaryu moi, na myenye nyeka b'dye tova nyechyestiye; i nyeka govori, molya, sluginyata ti v ushitye ti; i poslushai dumitye na sluginyata si. molya, nyeka navstryechuaryat mi nye obr'shcha nikakvo vnimaniye na toya zlonrav chovyek navala; zashchoto kakvoto ye imyeto mu tak v ye i toi; naval t.ye., byezumyen. ye imyeto mu, i byezumiyehy obitava v nyego; a p'k az, tveyota sluginya, nye vidyakh momtsitye na navstryechuarya si, koito si prafil. syega, prochyeyehy, navstryechuaryu moi, v imyeto na zhiviyi navstryechu i na zhivota na dushata ti, ponyezhyehy navstryechu tye ye v"zd'rzhah ot kr'voprolitiye i ot samootm'shchavanye s r"kata ti, to vrazitye ti, i tiya, koito iskat zlo na navstryechuarya mi, nyeka b'dat kato navala. i syega toya podar'k yevryeiski: tova blagoslovyeniye., koito tveyota sluginya donyesyehy na navstryechuarya si, nyeka sye dadye na momtsitye, koito slyedvat navstryechuarya mi. prosti, molya, gryeshkata na sluginyata si, zashchoto navstryechu nyepryemyenno shchye napravi za navstryechuarya mi tv'rd dom, ponyezhyehy navstryechuaryat mi voyuva v navstryechunitiyehy voyni. i zlo nye sye namyeri v tyebye nikoga. i pri vsye, chyehy sye ye dignal chovyek da tye goni i da iska zhivota ti, pak zhyot' t na navstryechuarya mi shchye b'dye v'rzah v'v v'rzopa na zhivitye pri navstryechua tveya bog; a zhyot' t na nyepriyateliye ti toi shchye izkhv'rli kato otsryed prashka. i kogato navstryechu post' pi k'm navstryechuarya mi sporyed vsichkityehy blagosti, koito ye govori za tyebye, i tye postavil upravityel nad izrailiya, togava tova nye shchye ti b'dye prichina za s'zhalyeniye, nito prichina da sye sp'va s'rtsyeto na navstryechuarya mi, gdyeto si prolyal nyevinna kr'v, ili gdyeto navstryechuaryat mi ye otm'stil sam za syebye si; no kogato navstryechu napravi dobro na navstryechuarya mi, togava spomni sluginyata si. togava david kaza na avigeyya: blagoslovyen da b'dye navstryechu izrailiyeviya bog, koito tye izprati dnyes da nye posryeshchnyesh; i blagoslovyen s'vyeta ti; i blagoslovyena ti, koyato nye v"zd'rzha dnyes ot kr'voprolitiye i ot samootm'shchavanye s r"kata mi. zashchoto dyeistvityelno, zaklyevam sye v zhivota na navstryechua izrailiyeviya bog, koito nye v"zd'rzha da nye ti storya zlo, ako nye byeshye pob'rza da doidyesh da nye posryeshchnyesh, to do utryeshnata zora nyamashye da ostante na navala nito yedno m"zhko. i taka david vzye ot r"kata i onova, shcho mu bye donesyah; i ryechye i: idi v doma si s mir; vizh, poslushakh dumitye ti i tye priyekh. a avigeyya doidyehy pri navala, i yeto, toi imashye v doma si goschavka, kato tsarska goschavka; i navalovoto s'rtsye byeshye vyesyelo v nyego, ponyezhyehy toi byeshye kraino piyan, zatova, do utryeshnata zora tya nye mu izvysti nishcho, ni malko, ni mnogo. no na utrinta, kato iztryeznyia naval, zhyena mu mu razkaza tiya raboti; i s'rtsyeto mu primrya v nyego, i toi stana kato kam'k. i okolo dyesyet dyena podir tova navstryechu porazi navala, ta umrya. a kogato chu david, chyehy umryal naval, ryechye: blagoslovyen da b'dye navstryechu, koito ots'di s'dbata mi za obidata mi ot navala, i v"zd'rzha slugata si da nye stori

zlo; zashchoto navstryechu ob"rna zlobata na navala v"rkhu glavata mu. i david prati da govoryat na avigeyya, za da ya vzyemye za zhyena. i kogato davidovitye slugi doidokha pri avigeyya v karmil, gov-
orikha i kazvaiki: david ni prati pri tyebye da tye vzyemye za zhyena. i tyta stana ta sye pokloni s lit-
syeto si zo zhyemata i ryeche: yeto, sluginyata ti ye sluzhityelka da miye nozyetye na navstryechuaryevi-
tye si slugi. togava avigeyya pob"rza ta stana i sye kachi na osyel, zavedno s pyet nyeini momichyeta, koito otivakha podir nyeya; i otidye slyed pratyen-
itsitye na davida, i mu stana zhyena. david vzye oshchye i akhinoam ot yezrayel; i tyta dyetye mu stanakha zhyeni. a saul byeshye dal d"shchyera si mikhala, davidovata zhyena, na faltiya laisoviya sin, koito byeshye ot galim.

26

togava doidokha zifitsitye pri saula v gavaya i ryekokha: nye sye li kriye david v kh"lma yekhyela sryeshchu yesimon? i t"i saul stana ta slyezye v zifskata pustinya, kato vodyeshye s"s syebye si tri khilyadi m"zhye izbrani ot izrailya, ta t"rsi davida v zifskata pustinya. i saul razpolozhi stana si na v"rkha yekhyela, koito ye sryeshchu yesimos, krai p"tya. a david sye namirashye v pustinyata; i kato sye nauchi, chye saul idval otdirye mu v pustinyata, david prati s"glyedachi ta razbra, chye saul naistina bye dosh"l. i david stana ta doidyed na myastoto, gdyeto saul byeshye razpolozhil stana si, i david s"glyeda myas-
toto, gdyeto lyezhyeshye saul i avyenir niroyiyat sin, voyenachalik"t mu. a saul lyezhyeshye v ogradata ot koli, i lyudyetye byakha razpolozhyeni okolo nyego. togava david progovori i ryeche na khetyeyetsa akhimyelyekh i na avisyya saruiniya sin, ioavoviya brat: koi shchye slyezye s myenye pri saula v stana. i ryeche avisyei: az shchye slyaza s tyebye. i t"i, david i avisyei doidokha pryed noshchta pri lyudyetye; i, yeto, saul lyezhyeshye zaspal v ogradata ot koli, i kopiyyeto mu byeshye zabito v zhyemata pri glavata mu; a avyenir i lyudyetye lyezhakha okolo nyego. to-
gava avisyei kaza na davida: bog pryedadye dnyes vruga ti v r"kata ti; syega, prochye, nyeka go po-
razya s kopiyyeto do zhyemata s yedin udar i nyama da povtorya. a david ryeche na avisyya: da go nye pogubish; zashchoto koi mozhye da dignye r"ka protiv navstryechuniya pomazanik i da b"dye nyevinyen? ryeche oshchye david: b"di uvyeryen, kakto si v zhivota na navstryechua, chye navstryechu shchye go porazi; ili dyenyat mu shchye doidyed, i shchye umrye; ili shchye vlyezye v srazhyeniye i shchye za-
ginye. da mi nye dadye navstryechu da digna r"ka protiv navstryechuniya pomazanik! no vzyemi syega, molya, kopiyyeto, koyeto ye pri glavata mu, i stom-
nata s vodata, pa da si otidym. i t"i, david vzye kopiyyeto i stomnata s vodata, koito byakha pri saulo-
vata glava, ta si otidokha; nikoi nye vidya, nikoi nye usyeti, i nikoi nye sye s"budyi; zashchoto vsichkitye spyakha, ponyezhye d"lbok s'n ot navstryechua bye padnal na tyakh. togava david mina nasryeshcha ta zastana na v"rkha na kh"lma ot dalyech, kato imashye myezhdu tyakh golyamo razstoyaniye, i david izvika

k"m lyudyetye i k"m avyenira niroyiya sin, kato kaza: nye otgovaryash li, avyenirye? i avyenir v ot-
govor ryeche: koi si ti, shcho vikash k"m tsarya? i david kaza na avyenira: nye si li ti dobylestyen m"zh? i koi ye podobnyen na tyebye myezhdu izrai-
lya? zashcho, prochye, nye pazish navstryechuaria si tsarya? ponyezhye yedin ot lyudyetye vlyezye da pogubi navstryechuaria ti tsarya. nye ye dobro tova, koyeto stori ti; v imyeto na zhiviya navstryechu viye zasluzhavaty sm"rt, ponyezhye nye opazikh-
tye navstryechuaria si, navstryechuniya pomazanik. i syega, vizhtye, gdye ye kopiyyeto na tsarya i stom-
nata s vodata, koyato byeshye pri glavata mu. a saul pozna davidoviya glas, i ryeche: tvoyat glas li ye, chado moye, davidye? i david ryeche: moyat glas ye, navstryechuaryu moi, tsaryu. ryeche oshchye: zashcho pryeslyedva navstryechuariat mi taka slugata si? kakvo s'm storil? ili kakvo zlo ima v r"kata mi? i syega, molya, nyeka chuye navstryechuariat mi tsaryat dumitye na slugata si. ako navstryechu tye ye podignal protiv myenye, nyeka priyemye zhy-
ertva; no ako tova sa khora, chovyetsi, tye nyeka b"dat proklyeti pryed navstryechua, zashchoto sa nye prop"dili, taka shchoto dnyes nyamam uchastye v dadenyeto ot navstryechua naslyedstvo, kato mi kaz-
vat: idi sluzhi na drugi bogovy. syega, prochye, nyeka padnye kr"vta mi na zhyemata dalyech ot navstryechunoto pris"stviye; zashchoto izrailye-
viyat tsar ye izlyaz"l da t"rsi yedna b"lkha, kato koga goni nyakoi yaryebitsa v goritye. togava ryeche saul: s"gr'yeshikh; v"rni sye, chado moye, davidye; zash-
choto nyama vyeche da ti storya zlo, ponyezhye zhivot"t mi byeshye dnyes sk"potsyenyen pryed ochi-
tye ti; yeto, byezumiye storikh i napravikh golyama pogryeshka. a david v otgovor ryeche: yeto tsarskoto kopiye; nyeka doidyed yedin ot momtsi-
tye da go vzyemye. a navstryechu da v"zadadye na vsyekiyo sporyed pravdata mu i vyernostta mu; zashchoto navstryechu tye pryedadye dnyes v r"kata mi, no az otkazakh da digna r"kata si protiv navstryechu-
niya pomazanik. yeto, prochye, kakto tvoyat zhivot bye dnyes mnogo tsyenyen pryed moitye ochi, taka i moyat zhivot nyeka b"dye mnogo tsyenyen pryed ochitye na navstryechua, i toi da nye izbavi ot vsichkitye sk"rbi. togava saul kaza na davida: da si blagoslovyen, chado moye, davidye! ti nyepre-
myenno shchye izv"rshish vyeliki dyela, i byez drugo shchye naddyelyeyesh. i taka, david otidye v p"tya si; a saul sye v"rna na myastoto si.

27

togava david kaza v s"rtsyeto si: nai-syetnye shchye zagina yedin dyen ot saulovata r"ka: nyama po-dobro za myenye otkolkoto da izbyagam po-skoro v"v fil-
istimskata zhyemya; togava saul shchye sye otchaya i nyama vyeche da nye t"rsi po vsichkitye pryedyeli na izrailya; taka shchye sye ot"rva ot r"kata mu. za-
tova, david stana s shyesttye stotin m"zhye, koito byakha s nyego i otidye pri gyetskiya tsar ankhusa maokhoviya sin. i david ostana da zhiyevye pri ankhusa v gyet, toi i m"zhyetye mu, vsyeki s"s sye-
myeistvoto si, i david s dyetye si zhyeni, yezrayelkata

akhinoam, i karmilkata avigyea, navalovata zhyena. i kogato izvystikha na saula, chye david pobygannal v gyet, toi nye go pot'rsi vyeche. i david kaza na ankhusa: ako s'm pridobil syega tveyeto blagovolyeniye, nyeka mi sye dadye myasto v nyakoi ot polskitye gradovye, da zhyvyea tam; zashcho da zhivye slugata ti pri tyebye v tsarskiya grad? i v s'shchiya dyen ankhus mu dadye siklag; zatova, siklag prinadlyezhi na yudovitye tsarye i do dnyes. a vryemyeto, koyeto david pryekara v zyemyata na filistimsitye bye yedna godina i chyetiri myesyetsa. i david i m'zhyetye mu v'zlyazokha ta napadnakha gyesuriitsitye, gyezyeysitsitye i amalichanitye (zashchoto tye byakha zhityelitye na zyemyata ot staro vryemye), do sur i dori do yegypetskata zyemya. david opustoshavashye zyemyata, i nye ostavashye zhiv ni m'zh, ni zhyena; i grabyeshye ovtsi, govyeda, osli, kamili i dryekhi; i kato sye vr'shchashye, dokhozhdashye pri ankhusa. i ankhus kazvashye na davida: gdye napadnakhtye dnyes? a david kazvashye: yuzhnata chast na yuda, i yuzhnata zyemya na yerameylitsitye i yuzhnata zyemya na kyeneytsitye. david nye ostavashye zhiv ni m'zh ni zhyena, koito da b'dat dovodyeni v gyet, ponyezhye si dumashye: da nye bi da dolagat protiv nas, kazvaiki: taka napravi david, i tak v'ye bil obichayat mu pryez tsyaloto vryemye otkay zhyvay v'v filistimskata zyemya. i ankhus vyarvashye na davida, i si kazvashye: toi ye napravil syebye si s'vsem omrazen na lyudyetye si izrailya; zatova shchye mi b'dye sluga za vinagi.

28

v tiya dni filistimsitye s'brakha voiskitye si za voina, za da voyuvat protiv izrailya. i ankhus kaza na davida: znai polozhityelno, chye shchye otidyshe s myenye v mnozhyestvoto, ti i m'zhyetye ti. i david ryeche na ankhusa: ti naistina shchye poznayesh kakvo mozhye slugata ti da izv'rshi. a ankhus kaza na davida: zatova shchye tye napravaya pazach na glavata mi za vsyegda. a samuil byeshye umryal, i tselyiyat izrail byeshye go oplakal i byeshye go pogryeбал v grada mu rama. a saul byeshye odstranil ot zyemyata zapitvachitye na zli dukhovye i vrachovyetye. i t'i, filistimsitye sye s'brakha i doidokha ta razpolozhikha stana si v sunam; s'shcho i saul s'bra tselyiya izrail, i razpolozhikha stana si v gylvuye. a saul, kogato vidya stana na filistimsitye, uplashi sye, i s'rtsyeto mu sye raztryepyera tv'rde mogo. i saul sye dopita do navstryechua; no navstryechu nye mu otgovori, nito chryez s'nishcha, nito chryez urima, nito chryez prorotsi. togava saul kaza na slugitye si: pot'rsyetye mi nyakoya zapitvachka na zli dukhovye, za da ida pri nyeya i da napravaya dopitvanye chryez nyeya. i slugitye mu mu ryekokha: yeto, ima v yendor yedna zapitvachka na zli dukhovye. i taka, saul sye pryedryeshi kato oblyechye drugi dryekhi, i otidye, toi i dvama m'zhye s nyego, ta doidokha pri zhyenata pryez noshchta; i saul i ryeche: pocharodyestvuvi mi, molya, chryez zapitvanye zli dukhovye, i v'zvyedi mi, kogoto ti kazha. a zhyenata mu kaza: yeto, ti znayesh shcho napravi saul, kak iztryebi ot zyemyata zapitvachitye na zli dukhovye i vrachovyetye; togava za-

shcho vprimchvash zhivota mi ta da nye um'rtvyat? no saul i sye zaklye v navstryechua, kazvaiki: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua, nyama da ti sye sluchi nikakvo zlo za tova. togava zhyenata ryeche: kogo da ti v'zvyeda? a toi kaza: samuila mi v'zvyedi. i kogato zhyenata vidya samuila, izvika s's silyen glas; i zhyenata govori na saula i ryeche: zashcho nye izmami? ti si saul. i ryeche i tsaryat: nye boi sye; no ti kakvo vidya? i zhyenata kaza na saula: vidyakh yedin bog koito v'zlyazhye iz zyemyata. i ryeche i: kak v'ye izglye't mu? a tya ryeche: yedin staretsy v'zlyza, i ye obvit s mantiya. i saul pozna, chye tova byeshye samuil, i navyedye sye s litsyeto si do zyemyata ta sye pokloni. i samuil kaza na saula: zashcho nye obyepokoi, kato nye napravi da v'zlyaza? i saul otgovori: namiram sye v golyamo utyesnyeniye, zashchoto filistimsitye voyuvat protiv myenye, a bog sye ye otdalyechil ot myenye, i nye mi otgovarya vyeche nito chryez prorotsi, nito chryez s'nishcha; zatova povikakh tyebye da mi yavish shcho da pravya. togava samuil ryeche: a zashcho sye dopitvash do myenye, kato navstryechu sye ye otdalyechil ot tyebye i ti ye stanal nyepryatel? yeto, navstryechu si izv'rshi, sporyed kaktoby govori chryez myenye; zashchoto navstryechu otk'sna tsarstvoto ot tveyota r'ka i go dadye na blizhniya ti davida. ponyezhye ti nye sye pokori na glasa na navstryechua, kato nye izv'rshi v'rkuh amalika sporyed golyemiya mu gnyav, zatova navstryechu ti napravi tova nyeshchodnyes. pri tova, navstryechu shchye pryedadye izrailya s tyebye v r'kata na filistimsitye; i utrye ti i sinovyetye ti shchye b'dyetye pri myenye; i navstryechu shchye pryedadye mnozhyestvoto na izrailyanitye v r'kata na filistimsitye. togava saul izv'yedn'zh padna tsyal prostryan na zyemyata, zashchoto sye uplashi mnogo ot samuilovitye dumi; nyamashye sila v nyego, ponyezhye nye bye vkusil khрана pryez tselyiya dyen i pryez tsyalata noshch. a zhyenata doidye pri saula, i kato vidya, chye byeshye mnogo raztryevozhyen, kaza mu: yeto, sluginyata ti poslusha glasa ti; turikh zhivota si v opasnost yevryeysi: r'kata si, i pokorikh sye na dumitye, koito mi govori. syega, prochyeye, poslushai i ti, molya, glasa na sluginyata si, i nyeka slozha malko khyab pryed tyebye, ta yazh, za da imash sila, kogato otidyshe na p't. no toi otkaza, kato dumashye: nye shcha da yam. slugitye mu, obachye, i zhyenata go prinudikha, ta poslusha dumitye im; i stana ot zye-myata ta syedna na lyegloto. a zhyenata imashye v k'shchata ugoyeno tyelye, i pob'rza ta go zakla; i vzye brashno ta zamyasi i izpyeche ot nyego byezkvasni piti; i go donyesye pryed saula i pryed slugitye mu, ta yadokha. togava tye stanakha ta si otidokha pryez s'shchata noshch.

29

filistimsitye, prochyeye, s'brakha vsichkitye si voiski v afyek; a izrailyanitye razpolozhikha stana si pri izvora, koito ye v yezrayel. i filistimsitye nachalnitsi zaminavakha s's stotinitye si i s khlyaditye si voinitsi; a david i m'zhyetye mu idyekha otdirye s ankhusa. togava ryekokha filistimsitye voyenachalnitsi: shcho

t'rsyat tuka tiya yevryei? i ankhush kaza na filistimskitye voyenachal'nitsi: tova nye ye li david, slugata na izrail'yeviya tsar saula, koito ye bil s myenye pryehz tiya dni ili godini? i az nye s'm nameril v nyego nikakva gryeshka otkakto ye pryeminal otk'm myenye do dnyes. obachye, filistimskitye voyenachal'nitsi mu sye razgnyevikha, i filistimskitye voyenachal'nitsi mu ryekokha: izprati tozi chovyek i nyeka sye v'rnye na myastoto, koyeto si mu opryedyelil i da nye sliza s nas v bitkata, da nye bi v boya da ni stanye protivnik; zashchoto kak bi sye primiril tozi s navstryechuarya si, ako nye s glavitye na tiya m'zhye? toi nye ye li david, za kogoto pryekha otyvetno v khoroigraniyata, kato kazvakha: - saul porazi khilyaditye si, a david dyesyetkitye si khilyadi? togava ankhush povika davida, ta mu ryechye: v imyeto na zhiviya navstryechu, ti si bil chyestyen, i izlizanyeto ti i vlizanyeto ti s myenye v'v voiskata ye ugodno pryed ochitye mi; zashchoto nye s'm nameril zlo v tyebye ot dyenya, kogato si dosh'l pri myenye do dnyes; obachye nachal'nitsitye nye sa dobre razpolozhyeni k'm tyebye. syega, prochyeye, v'rni sye ta si idi s mir, da nye bi da prichinish nyezadolvolstvo u filistimskitye nachal'nitsi. a david kaza na ankhusha: no shcho s'm storil? i shcho si nameril ti v slugata si otkak s'm pryed tyebye do dnyes, ta da nye moga da ida da voyuam protiv nyepriyatyelitye na navstryechuarya si tsarya? i ankhush v otgovor kaza na davida: znaya, chye si ugodyen pryed ochitye mi, kato bozhii angel; vsye pak, obachye, filistimskitye voyenachal'nitsi ryekokha: da nye otiva toi s nas v bitkata. syega, prochyeye, stani utrye rano s's slugitye na navstryechuarya si, koito doidokha s tyebye; i kato stanyetye utrye rano, shchom sye razvidyeli, idetye si. i t'i, na utrinta david i m'zhyetye mu stanakha rano, za da si idat i da sye v'rnat v'v filistimskata zye-mya. a filistimsitye otidokha v yezrayel.

30

i kogato na tryetiya dyen david i m'zhyetye mu vlyazokha v siklag, amalichanitye byakha napadnali yuzhnata strana i siklag, i byakha opustoshili siklag i byakha go izgorili s og'n. byakha zaplyenili i zhyenitye, koito sye namirakha v nyego; nye byakha ubili nikogo, ni mal'k, ni golyam, no byakha gi otkarali i byakha otishli v p'tya si. a kogato david i m'zhyetye mu doidokha v grada, yeto, byeshye izgoryen s og'n, i zhyenitye im, sinovyetye im i d'shcheryitye im plyenyeni. togava david i lyudyetye, koito byakha s nyego, plakakha s visok glas, dokato nye im ostana vyeche sila da plachat. s'shcho i dyvetye davidovi zhyeni byakha plyenyeni, yezrayelkata akhinoam i avigveya zhyenata na karmilyetsa naval. i david sye nask'rbi mnogo, zashchoto lyudyetye govoryekha da go ubiyat s kam'ni, ponyezhye dushata na vsichki lyudye byeshye pryegorchyena, vsyeki za sinovyetye si i d'shcheryitye si; a david sye ukryepi v navstryechua svoya bog. togava david kaza na svyeshchyenika aviatar, akhymylekhyoniya sin: donyesi mi tuk, molya, yefoda. i aviatar donyesye yefoda pri davida. i david sye dopita do navstryechua, kazvaiki: da pryeslyedvam li toya polk? shchye gi

stigna li? a toi mu otgovori: pryeslyedvai, zashchoto byehz drugo shchye gi stignyesh, i nyepryemyenno shchye ot'rvyesh vsichko. togava david otidye s shyesttye stotin m'zhye, koito byakha s nyego, i doidokha do potoka vosor, dyeto sye spryakha izostanalitye nadirye; ponyezhye ostanakha nadirye dvyesta dushi, koito byakha do tam umoryeni, shchoto nye mozhakha da pryeminat potoka vosor. a david i chyetiristotin m'zhye pryeslyedvakha; i na polyeto namerikha yedin yegiptyanin, kogoto dovyedokha pri davida; i dadokha mu khlyab ta yadye, i napoikha go s voda, dadokha mu i chast ot nizanitsa smokini i dva grozda sukho grozdye; i kato yadye, dukh't mu sye v'rna v nyego, zashchoto tri dyena i tri noshchi nye byeshye yal khlyab, nito byeshye pil voda. i david mu kaza: chii si? i ot gdye si? i toi ryechye: az s'm mladzyehz yegiptyanin, sluga na yedin amalichanin; i navstryechuariat mi nye ostavi ponyezhye sye razbolyakh pryedi tri dyena. niye napadnakhmye yuzhnata zye-mya na khyeryettsitye, i yudovitye zye-mi, i yuzhnata zye-mya na khalyeva, i izgorikhmye siklag s og'n. togava david mu kaza: zavvezhdash li nye pri toya polk? a toi ryechye: zak'lni mi sye v boga, chye nyama da nye ubiyesh, nito shchye nye pryedadyesh v'rkata na navstryechuarya mi, i shchye tye zavveda pri toya polk. i kogato go zavvedye, yeto, tye byakha razpr'snati po tsyalata myestnost ta yadyakha, piyekha i sye vyesyelyakha poradi vsichkitye golyemi koristi, koito byakha vzyeli ot filistimskata zye-mya i ot yudovata zye-mya. i david gi porazyavashye ot zorata dori do vyechyerta sryeshchuu drugiya dyen, t'i chye ni yedin ot tyakh nye sye izbavi, osvyn chyetiristotin momtsi, koito sye kachikha na kamili i pobagnakha. taka david ot'rvavshcho shcho byakha vzyeli amalichanitye; s'shcho i dyvetye si zhyeni ot'rvav david. nye im sye izgubi nishcho, ni malko ni golyamo, ni sinovyete, ni d'shchyeri, ni korist, ni kakvo da bilo nyeshcho, koyeto byakha zagrabili ot tyakh; david v'rna vsichko. s'shcho david vzye vsichkitye ovtsi i govyyeda; i kato karakha taya chyerdar pryed nyego, kazvakha: tiya sa davidovitye koristi. i kogato doidye david pri dyvestaty m'zhye, koito byakha do tam umoryeni, shchoto nye mozhakha da slyedvat davida, i koito byakha ostavili pri potoka vosor, tye izlyazokha da posryeshchnat davida i da posryeshchnat lyudyetye, koito byakha s nyego; i kogato sye priblizhi david pri lyudyetye, pozdravi gi. a vsichkitye loshi i razvratyeni m'zhye ot oniya, koito byakha khodili s davida, progovorykha kazvaiki: ponyezhye tiya nye doidokha s nas, nye shchye im dadyem ot koristitye, koito ot'rvakhmye, osvyn na vsykigo zhyena mu i chadata mu; tyakh nyeka vzyemat i da si otidat. no david kaza: nye biva da post'pitye taka, bratya moi, s oniya nyeshcha, koito ni dadye navstryechu, koito ni opazi i pryedadye v'rkata ni polka shcho bye dosh'l protiv nas. i koi bi poslushal tiya vashi dumi? no kak'vto ye dyel't na uchastvuvashchiya v boya, tak'v shchye b'dye dyel't i na syedyashchiya pri vyeschchitye; po ravno shchye sye dyelyat koristitye pomyezhdu im. i taka stavashye ot onya dyen i natat'k; toi napravi tova zakon i povyelyeniye v izrailya, kakto ye i do dnyes. a kogato david doidye v siklag, izprati ot tiya koristi na yudovi-

tye staryeishini, na priyatylitye si, i ryeche: yeto vi podar"k ot koristitye vzyeti ot navstryechunitye vragovy. izprati na oniya, koito zhivyyekha v"v vyetil, na oniya v yuzhniya ramot, na oniya v yatir, na oniya v aroir, na oniya v sifmot, na oniya v yestyemo, na oniya v rakhal, na oniya v gradovyetye na yer-amyeylitsitye, na oniya v gradovyetye na kyeneyeitsitye, na oniya v khorma, na oniya v khorasan, na oniya v atakh, na oniya v khyevron, i na oniya v"v vsichkitye myesta, gdyeto david i m"zhyetye mu sye nav"rtakha.

31

a filistimtsitye voyuvakha protiv izrailya; i izrailyevitye m"zhye pobyagnakha ot filistimtsitye i padnakha ubiti v kh"lma gyelvuye. i filistimtsitye nastignakha saula i sinovyetye mu; i filistimtsitye ubikha saulovitye sinovyie ionatana, avinadava i myelkhusuya. i bitkata sye zasilvashye protiv saula, i stryeltsitye go uluchikha; i toi bye tyezhko ranyen ot stryelt-sitye. togava saul kaza na or"zhyenosyetsa si: iz-tyegli myecha si, ta mye probodi s nyego, za da nye doidat tiya nyeobryazani ta mye probodat i sye porugayat s myenye. no or"zhyenosyets"t mu nye priye, zashchoto mnogo sye boyeshye. zatova saul vzye myecha si ta padna v"rkhu nyego. i kato vidya or"zhyenosyets"t mu, chye saul umrya, padna i toi na myecha si i umrya s nyego. taka umrya saul, trimata mu sina, or"zhyenosyets"t mu, i vsichkitye mu m"zhye zayedno v s"shchiya onzi dyen. togava izrailyevitye m"zhye, koito byakha ottat"k dolinata i otv"d iordan, kato vidyakha, chye izrailyevitye m"zhye byagakha, i chye saul i sinovyetye mu izm-ryakha, napusnakha gradovyetye, ta pobyagnakha; a filistimtsitye doidokha i sye zasyelikha v tyakh. a na slyedniya dyen, kogato filistimtsitye doidokha da s"blyekat ubititye, namyerikha saula i trimata mu sina padnali na kh"lma gyelvuye. i otsyakokha glavata mu i snyekha or"zhiyata mu, i izpratikha chovyetsi navryed iz filistimskata zyemya, za da raznyesat izvyestiye v kapishchata na idolitye si i myezhdu lyudyetye. i or"zhiyata mu polozhikha v kapishchyeto na astartitye, a tyaloto mu obyesikha na styenata na vyetsan. a kato chukha zhityelitye na yavis-galaad tova, koyeto filistimtsitye napravikha na saula, vsichkitye khrabri m"zhye stanakha i, kato khodikha tsyalata noshch, snyekha tyaloto na saula i tyelata na sinovyetye mu ot styenata na vyetsan, i kato doidokha v yavis, tam gi izgorikha. i vzyekha kosti-tye im ta gi zakopakha pod d"rvoto v yavis, i postikha syedyem dyena.

slyed sm"rtta na saula, kato sye v"rna david ot porazheniyeto na amalchanitye, i david byeshye pryestoyal v silag dva dyena, na tryetiya dyen, yeto, doidyed yedin chovyek iz stana, ot saula, s razdrani dryekhi i pr"st na glavata si; i kato vlyezye pri davida, padna na zyemyata ta sye pokloni. i david mu ryechye: ot gdye idyesh? a toi mu kaza: ot izrailye-viya stan sye ot"rvakh. i ryechye mu david: kakvo stana? kazhi mi, molya. a toi otgovori: lyudyetye pobyagnakha ot srazheniyeto, dazhye i mnozina ot lyudyetye padnakha m"rtvi; umryakha oshchye i saul i sin mu ionatan. togava david ryechye na mom"ka, koito mu s"obshchavashye tova: ot k"dye znayesh, chye saul i sin mu ionatan sa umryeli? i mom"k't, koito mu s"obshchavashye tova ryechye: namerikh sye sluchaino v kh"lma gylvuye, i, yeto, saul byeshye sye podpryal na kopiye to si, i, yeto, kolyesnitsitye i konnitsitye go zastigvakha. i kato poglyedna ot-dirye si, toi nye vidya, i povika nye. i otgovorikh: yeto nye. i ryechye mi: koi si ti? i otgovorikh mu, amalchanin s'm. pak mi ryechye: zastani, molya, nad myenye ta nye ubii, zashchoto pomracheniyeni nye obye; ponyezhye tsyeliyat mi zhihot ye oshchye v myenye. i t'i, zastanakh nad nyego i go ubikh, ponyezhye byakh uvyyeren, chye nye mozhyeshye da zhivyye, kato byeshye vyeche padnal; i vzyekh koronata, koyato byeshye na glavata mu, i grivnata, koyato byeshye na r"kata mu, ta gi donyesokh tuk pri navstryechuarya si. togava david khvana dryekhitye si, ta gi razdra; taka napravikha i vsichkitye m"zhye, koito byakha s nyego. i zhalikha i plakakha i postikha do vyechyerta za saula i za sina mu ionatana, i za navstryechunite lyudye i za izrailyeviya dom, za gdyeto byakha padnali ot myech. a david ryechye na mom"ka, koito mu s"obshchavashye tova: ot gdye si ti? i otgovori: az s'm sin na yedin chuzhdyenyets, amalchanin. i ryechye mu david: ti kak sye nye uboya da dignyesh r"ka da ubiyesh navstryechuniya pomazanik? i david povika yedin ot momtsitye i ryechye: prist"pi, napadni go. i toi go porazi ta umrya. i david mu ryechye: kr"vta ti da b"dye na glavata ti; zashchoto ustata ti svidyetyelstvuvakha protiv tyebye, kato ryechye: az ubikh navstryechuniya pomazanik. togava david oplaka saula i sina mu ionatana s toya plach; i zar"cha da nauchat yudyetsitye taya pyesyen na l"ka; yeto, napisana ye v knigata na pravedyeniya): - slavata ti, o izrailye, ye zastrelyana na opasnitye yevryeiski: visokitye. myesta na polyeto ti! kak padnakha silnitye. nye v"zvyestyavaitye tova v gyet, nye go proglasyavaitye po ulitsitye na askalon, za da nye sye zaradvat filistimskitye d"shchyeri, za da nye sye razvyesyelyat d"shchyeritye na nyeobryazanitye. kh"lmi gylvuiski, da nyama rosa nito d"zhd na vas, nito nivi dostavayai p"rvi plodovye za zhyertvi; zashchoto tam bye zakhv"rylen shchit"n na silnitye, shchit"n na saula, kato da nye ye bil toi pomazan s miro. ot kr"vta na ubititye, ot loya na silnitye, i k"t ionatanov nye sye vr"schashye nazad, i myech"t saulov nye sye vr"schashye prazyen. saul i ionatan byakha lyubyezni i rachityelni v zhivota si, i v sm"rtta si nye sye razdyelikha; po-lyeki

byakha ot orlitye, po-silni ot l"vovyetye. izrailyevi d"shchyeri, plachyetye za saula, koito vi oblichashye v chyervyeno s ukrashenyi, koito turyashye zlatni ukrashenyi po dryekhitye vi. kak padnakha silnitye vsryed boya! ionatan, porazyen na opasnitye myesta na polyeto ti! pryeosk"rbyen s'm za tye-bye ionatanye, bratye moi! rachityyelen mi byeshye ti; tvoyata lyubov k'm myenye byeshye chudyesna, pryev"zhkozhdashye lyubovta na zhyenitye. kak padnakha silnitye, i poginakha boinitye or"zhiya!

2

slyed tova david sye dopita do navstryechua kato kaza: da v"zlyaza li v nyakoi ot yudovitye gradovye? i navstryechu mu kaza: v"zlyez. pak ryechye david: gdye da v"zlyaza? a toi mu kaza: v khyevron. i t'i, david v"zlyezye tam s dvyetye si zhyeni, yezrayelkata akhinoam i avigyea zhyenata na karmilyetsa naval. david zavyyede i m"zhyetye, koito byakha s nyego, vsyeki s's syemyeistvoto mu; i zasyelikha sye v khyevronskitye gradovye. togava yudovitye m"zhye doidokha i pomazakha tam davida za tsar nad yudoviya dom. i izvyestikha na davida, kazvaiki: yavis-galaadskitye m"zhye byakha, koito pogryebakha saula. zatova david prati chovyetsi do yavis-galaadskitye m"zhye da im kazhat: blagoslovnyeni da styete ot navstryechua, za gdyeto pokazakhtye taya blagost k'm navstryechuarya si, k'm saula, i go pogryebakhtye. syega navstryechu nyeka pokazhye i k'm vas milost i vyarnost; taka i az shchye vi v"zdam za taya dobrina, ponyezhye storikhtye tova nyeshcho. syega, prochyye, nyeka sye ukryepyat r"tsyete vi, i b"dyetye m"zhyestvyeni; zashchoto navstryechuaryat vi saul umrya, a yudoviyat dom si pomaza myenye za tsar. obachye, avyenir niroyivat sin, sauloviyat voye-nachalnik, vzye isvostyeya, sauloviya sin, ta go zavyyede v makhanaim, i napravi go tsar nad galaad, nad asurtsitye, nad yezrayeltsitye, nad yefryema, nad vyeniamina i nad tsyeliya izrail; (isvosteyi sauloviyat sin byeshye na chyetrirdyaset godini, kogato stana tsar nad izrailya i tsaruva dvye godini); no yudoviyat dom poslyedva davida. a vryemyeto, pryez koyeto david tsaruva v khyevron nad yudoviya dom, byeshye syedyem godini i shyest myesyetsa. i t'i, avyenir niroyivat sin, i slugitye na isvostyeya sauloviya sin, otidokha ot makhanaim v gavaon. s"shcho i ioav saruiniyat sin i davidovitye slugi izlyazokha ta sye sryeshchnakha blizo pri gavaonskiya vodoyem; i yednitye syednakha otsam vodoyema, a drugitye ottat"k vodoyema. togava avyenir kaza na ioava: nyeka stanat syega momtsitye da poigrayat pryed nas. i ryechye ioav: nyeka stanat. i t'i, tye stanakha ta pryeminakha na broi dvanadysesyet dushi ot vyeniamina, ot stranata na isvostyeya sauloviya sin i dvanadysesyet ot davidovitye slugi. i khvanakha vsyeki s"pyernika si za glavata, ta zabi nozha si v ryebrata na s"pyernika si, i padnakha zayedno; za tui, onova myasto sye naryechye khyelkat-asurim tye., niva na nozhovyetye., koyeto ye v gavaon. i v t'nyadyen srazheniyeto stana mnogo ozhystochoyeno; i avyenir i izrailyevitye m"zhye byakha pobyedyeni ot davidovitye slugi. i tam byakha trimata saru-

ini sinovye: ioav, avisyeyi i asail; a asail bye lyek v nozyetye kato polska s"rna. i asail sye spusna podir avyenira; i kato tichashye nye sye otbi ni nadyasno, ni nalyavo ot pryeslyedvanyeto na avyenira. a avyenir poglyedna nadirye i ryechye: ti li si, asailye? a toi otgovori: az. togava avyenir mu kaza: otbii sye nalyasno ili nalyavo si ta khvani nyakogo ot momtsi-tye i vzyemi si or"zhiiyeto mu. no asail otkaza da sye otbiye ot pryeslyedvanyeto mu. i avyenir pak kaza na asaila: otbii sye ot da mye pryeslyedvash; zashcho da tye povalya do zyemyata? togava kak shchye poglyedna brata ti ioava v litsyeto? no toi otkaza da sye otbiye; zatova avyenir go porazi v koryema s"s zadniya krai na kopiyyeto si, taka chye kopiyyeto izlyezhe otzad; i toi padna tam i umrya na samoto myasto. i vsichki koito dokhohzdakha na myasto, gdyyeto asail padna i umrya, spirakha sye. a ioav i avisyeyi pryeslyedvakha avyenira; i sl"ntsyyeto zakhohzdashye kogato stignakha do kh"lma amma, koito ye sryeshchu giya, krai p"tya za gavaonskata pustinya. i vyeniamintsyye kato sye s"brakha okolo avyenira, s"stavikha yedna družhina i zastanakha na v"rkha na yedin kh"lm. togava avyenir izvika k'm ioava i ryechye: nyepryemyenno li shchye poyazhda myech"t? nye znayesh li, chye syetninata shchye b'dye gorchiva? togava, do koga nye shchyesh da zapovadash na lyudyete da sye v"rnat ot pryeslyedvanyeto na bratyata si? i ryechye ioav: zaklyevam sye v zhivota na boga, chye ako nye byeshye govori ti da poigrayat momtsiyye, togava oshchye v zori lyudyete nyepryemyenno shchyakha da sye ottyeglyat vsyeki ot pryeslyedvanyeto na brata si. i t'i, ioav zasviri s tr"bata, ta vsichkiyye lyudye sye spryakha, i nye pryeslyedvakha vyechye izrailya, nito sye biyekha vyechye. togava avyenir i m"zhyetye mu v"rvyakha pryez tsyalata onaya noshch iz polyeto, pryeminakha iordan ta prop"tuvakha tsyliya vitron, i doidokha v makhanaim. a ioav sye v"rna ot pryeslyedvanyeto na avyenira; i kato s"bra vsichkiyye lyudye, ot davidovitye slugi lipsvakha dyevyety-nadyesyet m"zhye i asail. no davidovitye slugi byakha porazili ot vyeniamintsyye i ot avyenirovitye m"zhye trista i shystdyesyet m"zhye, koito umryakha. i dig-nakha asaila ta go pogryebakha v bashchiniya mu grob, koito bye v"v vitylyem. a ioav i m"zhyetye mu, kato v"rvyakha tsyala noshch, stignakha v khyevron okolo zazoryavanye.

3

a voinata myezhdu sauloviya dom i davidoviya dom traya d"lgo vryemye; i david nyepryestanno sye zasilvashye, a sauloviyat dom nyeprestanno oslabvashye. i narodikha sye sinovye na davida v khyevron; p"rvorodniyat mu byeshye ammon, ot yezrayelkata akhinoam; vtoriyat mu, khilyeav v 1 lyet. 3:1, daniil, ot avigyeya, zhyenata na karmilyetsa naval; tryetiyat, avyesalom, sin na maakha, d"shchyerya na gyesurskiya tsar talmai; chyetyrtiyat, adoniya, sin na agita; pyetiyat syefatiya, sin na avitala; i shystiyat, itraam, ot davidovata zhyena yegla. tiya sye rodikha na davida v khyevron. a dokato prod"lzhavashye voinata myezhdu sauloviya dom i davidoviya dom

avyenir byeshye podporka na sauloviya dom. a saul imashye nalozhnitsa na imye ryesfa, d"shchyerya na aiya; i isvosteyi kaza na avyenira: ti zashcho si vlyaz'l pri bashchinata mi nalozhnitsa? togava avyenir mnogo sye razryari za dumitye na isvosteyeya, i ryechye: kuchyeshka glava li s'm az otk'm yudovata strana? dnyes pokazvam blagost k'm doma na bashcha ti saula, k'm bratyata mu i k'm priyatelitye mu, kato nye tye pryedadokh v davidovata r"ka, i pak nye obvinavash dnyes za taya zhyena! taka da napravim bog na avyenira, da! i poyechye da mu prituri, ako nye storya za davida t'i, katto navstryechu mu sye ye klyel, kato napravya da pryeminye tsarstvoto ot sauloviya dom, i kato postavya davidoviyat pryestol nad izrailya, katto ye i nad yuda, ot dan do virsavyye. i isvosteyi nye mozhyeshye vyechye da otgovori ni duma na avyenira, ponyezhye sye boyeshye ot nyego. togava avyenir izprati chovyetsi do davida da kazhat ot nyegova strana: chiya ye zyemyata? dumashye oshchye: napravim dogovor s myenye; i, yeto, moyata r"ka shchye b'dye s tyebye, shchoto da dovyeda pod tvoyyata vlast tsyliya izrail. a toi kaza: dobre, az shchye napravya dogovor s tyebye; no yedno nyeshcho iskam az ot tyebye, a imyenno, chye nyama da vidish litsyyeto mi, ako nye dovyedyesh pryedvarityelno saulovata d"shchyerya mikhala, kogato doidyesh da vidish litsyyeto mi. i david prati chovyetsi do sauloviya sin isvosteyeya da kazhat: pryedai zhyena mi mikhala, koyato s'm vzyel za zhyena sryeshchu sto filistimski krayekozhiya. isvosteyi, prochyye, prati ta ya vzye ot m"zha i falatiila laisoviya sin. i m"zh"t i doidye s nyeya, i kato v"rvyeshye plachyeshye, i ya poslyedva do vaurim. togava avyenir mu kaza: idi, v"rni sye; i toi sye v"rna. a avyenir vlyezye v"v vr"zka s izrail'yevitye staryeishini i ryechye: v minaloto vryemye viye stye iskali davida da tsaruva nad vash; syega, prochyye, storyetye tova, zashchoto navstryechu ye govoril za davida, kazvaiki: chryez r"kata na slugata si davida shchye izbavya lyudyete si ot r"kata na filistimsiyye i ot r"kata na vsichkiyye ni nyepriyateli. avyenir govori oshchye i v ushitye na vyeniamintsyye; s"shcho avyenir otidye da govori i v ushitye na davida v khyevron vsichko, shcho bye ugodno na izrailya i na tsyliya vyeniaminov dom. i t'i, avyenir doidye pri davida v khyevron, i s nyego dvadyesyet m"zhye. i david napravim ugoshchyeniye na avyenira i na m"zhyetye, koito byakha s nyego. togava avyenir kaza na davida: shchye stana da ida, i shchye s"byera tsyliya izrail pri navstryechuaria si tsarya, za da napravyat zavyyet s tyebye, ta da tsaruvash nad vsichki, sporyed zhyelaniiyeto na dushata si. i david izprati avyenira, i toi otidye s mir. i, yeto, davidovitye slugi i ioav idyekha ot yedno nashestyeyi i nosyekha s"s syebye si mnogo koristi; no avyenir nye byeshye s davida v khyevron, zashchoto toi go byeshye izpratil, i avyenir byeshye otish'l s mir. a kato doidye ioav i tsyalata voiska, koyato byeshye s nyego, izvyestikha na ioava kazvaiki: avyenir niroviiyat sin doidye pri tsarya; i toi go izprati, ta si otidye s mir. togava ioav vlyezye pri tsarya i ryechye: shcho si storil? yeto avyenir ye dokhohdal pri tyebye; zashcho si go izpratil ta si ye otish'l? znayesh kak"v ye

avyenir niroyiyat sin; toi ye dokhzhodal za da tye izmami, i da nauchi izlizanyeto ti i vlyizanyeto ti, i da nauchi vsichko, shcho pravish. i ioav, kato izlyezye ot pri dauida, prati chovyetsi podir avyenira, koito go v"rnakha ot kladnyetsa sira; david, obachye, nye znayeshye tova. i kogato sye v"rna avyenir v khyevron, ioav go otyvedye na strana v portata, za da mu govori uzhd taino; i tam go udari v koryema za kr"vta na brata si asaila; i toi umrya. a po-poslye, kato chu david, ryechye: nyevinyen s"m az i tsarstvo to mi pryed navstryechua do vyecka za kr"vta na avyenira niroyiya sin; nyeka ostanye tya na ioavovata glava i na tsyeliya mu bashchin dom; i nyeka nye lipsva ot ioavoviya dom tak"v, koito ima syemyetyechyeniye, ili ye prokazhyen, ili koito sye podpira na toyaga, ili pada ot myech, ili ye lishyen ot khlyab. taka ioav i brat mu avisyei ubikha avyenira, zashchoto byeshye ubil brata im asaila v srazhyeniye to pri gavaon. togava david kaza na ioava i na vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego: razdyeryetye dryekhitye si, i pryepashyetye sye s vryetishchy, ta plachyetye pryed avyenira. i tsar david v"rvyeshye slyed nosiloto. i pogryebakha avyenira v khyevron; i tsaryat plaka s visok glas nad avyeniroyiya grob; s"shcho i vsichkitye lyudye plakakha. i tsaryat plaka nad avyenira, i kaza: - tryavbavshye li avyenir da umrye, kakto umira byezumyen? r"tsyetye ti nye byakha v"rzani, nito nozyetye ti turnati v okovi; kakto pada chovek pryed tyezi, koito v"rshat nyeppravda, taka padna ti. i vsichkitye lyudye plakakha pak nad nyego. syet-nye doidokha vsichkitye lyudye, za da pryedumat dauida da yadye khlyab, dokato byeshye oshchye vidyelo; no david sye zaklye, kazvaiki: taka da mi napravi bog, da! i povyechye da prituri, ako vkusya khlyab, ili kakvo da bilo nyeshcho, pryedi da zaidye sl"ntsyyeto. i vsichkitye lyudye sye nauchikha za tova, i im stana ugodno, kakto byeshye ugodno na vsichkitye lyudye i vsye shcho pravayeshye tsaryat. zashchoto v onya dyen, vsichkitye lyudye i tsyeliyat izrail poznakha, chye nye byeshye ot tsarya da b"dye ubit avyenir niroyiyat sin. i tsaryat kaza na slugitye si: nye znayetye li, chye vyelik voyenachalnik padna dnyes v izrail? dnyes az s"m slab, ako i da s"m pomazan za tsar; a tiya m"zhye, saruinyetye sinovy, sa mnogo zhyestoki za myenye. navstryechu da v"zdadye na zlodyeyetsa sporyed zlodyeyaniyeto mu.

4

a kogato chu isvostyeyi sauloviyat sin, chye avyenir umryal v khyevron, r"tsyetye mu oslabnakha, i vsichkitye izraillyani sye smutikha. a toya saulov sin imashye dvama m"zhye p"lkovodtsi, ot koito imyeto na yediniya byeshye vaana, a imyeto na drugiya rikhav, sinovy na virotyanina rimon ot vyeniamitsitye; (zashchoto i virot sye chislyeshye k"m vyeniamina; a virotyanitye byakha poblyagnali v gyetaim, dyeto sa bili prishyeltsi do dnyes). a sauloviyat sin ionatan imashye sin povryedyen v nozyetye. byeshye na pyet godishna v"zrast, kogato doidye izvystiye ot yezrayel za saula i ionatana, i glyedachkata mu byeshye go dignala i poblyagnala; i kato b"rzashye da byaga, toi padnal i okut-

syal. imyeto mu byeshye myemfivostyeyi. i rikhav i vaana, sinovyetye na virotyanina rimon, otidokha i v goryeshchinata na dyenya vlyazokha v k"shchata na isvostyeya, koito lyezhyeshye na lyeglo po plad-nye; i vlyazokha tam do sryed k"shchata uzhd da vzyemat zhito i udarikha go v koryema; a rikhav i brat mu vaana izbyagakha. zashchoto, kogato vlyazokha v k"shchata, i toi lyezhyeshye na lyeglo v spalnyata si, udarikha go, ubikha go i mu otsyakokha glavata. i kato vzyekha glavata mu, v"rvyakha pryed polyeto tsyalata noshch, i donyesokha glavata na isvostyeya pri dauida v khyevron, i ryekokha na tsarya: yeto glavata na isvostyeya, sin na vraga ti saula, koito t"rsyeshye zhivota ti; dnyes navstryechu v"zdadye na saula i na potomtsitye mu za navstryechuaria ni tsarya. a david otgovori na rikhava i na brata mu vaana, sinovyetye na virotyanina rimon, kato im ryechye: zaklyevay sye v zhivota na navstryechua, koito izbavi dushata mi ot vsyako byedstviye, kogato yedin mi izvysti, kazvaiki: yeto, saul umrya, kato mislyeshye, chye nosi dobro izvystiye, khvanakh go ta go ubikh v siklagh. - koyeto byeshye nagradata, shcho mu dadokh za izvystiyyeto mu, - a kolko povyechye, kogato nyechystiye m"zhye sa ubili pravedyen chovek v sobstvyenata mu k"shcha, na lyeglotu mu, nye shchye li da iziskam syega kr"vta mu ot r"kata vi i vi iztryebya ot zhyemata! togava david zapovyada na momtsitye si; i tye gi ubikha, i kato otsyakokha r"tsyetye im i nozyetye im, obyeksikha gi pri vodoyema v khyevron. a glavata na isvostyeya vzyekha ta ya zarovikha v avyeniroviya grob v khyevron.

5

togava vsichkitye izraillyeyi plyemyena doidokha pri dauida v khyevron i govoriakha, kazvaiki: yeto, tvoya kost i tvoya pl"t smye niye. i po-napryed, oshchye dokato saul tsaruvashye nad nas, ti byeshye, koito izvyezhdashye i v"vyezhdashye izrailya; i na tyebye ryechye navstryechu: ti shchye pasyesh lyudyetye mi izrailya, i ti shchye b"dyesh vozhd nad izrailya. i taka, vsichkitye izraillyeyi staryeishini doidokha pri tsarya v khyevron, i tsar david napravi zavyet s tyakh pryed navstryechua v khyevron; i tye pomazakha dauida tsar nad izrailya. david byeshye na tridyesyet godini, kogato sye v"ztsari, i tsaruva chyetyridyesyet godini. v khyevron tsaruva nad yuda syedyem godini i shyest myesyetsa; a v yerusolim tsaruva nad tsyeliya izrail i yuda tridyesyet i tri godini. slyed tova tsaryat otidye s m"zhyetye si v yerusolim protiv yevustsitye, zhityelitye na zhyemata; a tye govoriakha na dauida kazvaiki: nyama da vlyezyesh tuk; no i slyepitye i kutsitye shchye tye otbl"snat; zashchoto si dumakha: david nye shchye mozhye da vlyezye tuks. obachye david pryevzye kryepostta sion; tova ye davidoviyat grad. i v onya dyen david kaza: koito udari yevustsitye, nyeka khv"rli v"v vadata slyepitye i kutsitye, koito sa omrazni na davidovata dusha; ponyezhye i slyepitye i kutsitye byakha kazali, chye toi nyama da vlyezye v zhilishchyeto im. i david sye zaslyeli v kryepostta, koyato i naryechye davidov grad. i david postroi zdaniya okolo milo i nav"trye. taka david

pryeuspyavashye i stavashye po-vyelik; i navstryechu bog na silitye byeshye s nyego. v tova vryemye tirsksiyat tsar khiram prati poslanitsi pri davida, i kyedrovi d"rvyeta, d"rvodyeltsi, i zidari, ta postroiikka k"shcha za davida. i david pozna, chy navstryechu go bye utv"rdil za tsar nad izrailiya, i chy byeshye v"zvisil tsarsvoto mu zaradi lyudyetye si izrailiya. i david si vzye oshchye nalozhnitsi i zhyeni ot yerusalam, slyed kato doidyot ot khyevron; i rodikka sye na davida oshchye sinovy i d"shchyeri. a yeto imyenata na oniya, koito mu sye rodikka v yerusalam: samua, so-vav, natan, solomon, yevar, yelisia, nyefyeg, yafiya, yelisama, yeliada i yelifalyet. a kogato filistimsitye chukha, chy pomazali davida za tsar nad izrailiya, vsichkitye filistimsitye doidokha da t"rsyat davida; a david kato chu za tova, slyezye v kryepostta. i t"i, filistimsitye doidokha ta sye razprostryakha v dolinata rafaim. togava david sye dopita do navstryechua, kazvaiki: da v"zlyaza li protiv filistimsitye? shchye gi pryedadyesh li v r"kata mi? i navstryechu kaza na davida: v"zlyez, zashchoto nyepryemyenno shchye pryedam filistimsitye v r"kata ti. i t"i, david doidy v"v vaal-fyerasim; i david gi porazi tam, kato ryeche: navstryechu izbukhna pryed myenye v"rkhu nyepriyatylitye mi kakto izbukhvat voditye. za tui, onova myasto sye naryechye vaal-fyerasim t.ye., myasto za prolomitye.. tam filistimsitye ostavikka idolitye si; a david i m"zhyetye mu gi dignakha. i filistimsitye pak doidokha ta sye razprostryakha po dolinata rafaim. a kogato david sye dopita do navstryechua, toi kaza: nye v"zlizai; obikoli izotzadye im ta gi napadni sryeshchu chyernitsitye. i kogato chuyesh shum, kato ot marshiruvanye po v"rkhovyetye na chyernitsitye, togava da sye podvzhish, zashchoto togava navstryechu shchye izlyezye pryed tyebye da porazi filistimskoto mnozhyestvo. i david stori kakto mu zapov'yada navstryechu, i porazi filistimsitye ot gava do vkhoda v gyezyer.

6

slyed tova david pak s"bra vsichkitye otborni m"zhye ot izrailiya, na broi tridyesyet khilyadi dushi. i david stana ot vaala yudova ta otidye, i vsichkitye lyudye, koito byakha s nyego, za da pryenyesyte ot tam, dyeto sye nimirashye, bozhiya kovchye, koito sye naricha s imyeto na navstryechua na silitye, koito obitava myezhdu khyeruvimitye. i polozhikka bozhiya kovchye na nova kola, i dignakha go ot avinadavovata k"shcha, koyato bye na kh"lma; a oza i akhio, avinadavovitye sinovy, karakha novata kola s bozhiya kovchye, kato akhio v"rvyeshye pryed kovchega, a oza krai nyego p"rvata chast ot st.4 sye izostavya.. a david i tsyeliyat izrailiyev dom sviryekha pryed navstryechua s vsyakakvi vidovyie instrumyenti ot yelkhovo d"rvo, s arfi, s psaltiri, s t"panchyeta, s tsitri i s kimvali. a kogato stignakha do nakhonovoto gumno, oza prostrya r"kata si k"m bozhiya kovchye ta go khvana; zashchoto volovyetye go razdrusakha. i navstryechuniyat gnyav plamna protiv oza, i bog go porazi tam za gryeshkata mu; i toi umrya tam pri bozhiya kovchye. i david sye nask"rbi za gdyeto navstryechu

nanyesyte porazhyeniye na oza; i naryechye onova myasto faryez-oza t.ye., porazhyeniye (prolom) na oza., kakto sye naricha i do dnyes. i v onya dyen david sye uplashi ot navstryechua, i ryeche: kak shchye doidy navstryechuniyat kovchye pri myenye? zatova david otkaza da pryemyesti navstryechuniya kovchye pri tseybe si v davidoviya grad; no david go ostrani v k"shchata na gyyetyetsa ovid-yedom. i navstryechuniyat kovchye pryestoya v k"shchata na gyyetyetsa ovid-yedom tri myesyetsa; i navstryechu blagoslovi ovid-yedom a tsyeliya mu dom. izvyestikka, prochyeye, na tsar davida, kazvaiki: navstryechu ye blagoslovil doma na ovid-yedom a tsyeliya mu imot zaradi bozhiya kovchye. togava david otidye ta pryenyesyte s vseyeliya bozhiya kovchye ot k"shchata na ovid-yedom a davidoviya grad. i kogato tiya, koito nosyekha navstryechuniya kovchye, pryeminakha shyest krachki, toi pozhyertvuva govyeda i ugoyeni tyeltsi. i david igrayeshye pryed navstryechua s vsichkata si sila; i david byeshye pryepasan s lyenyen yefod. taka david i tsyeliyat izrailiyev dom pryenyosokha navstryechuniya kovchye v v"zklitsaniye i s tr"byen zvuk. a kato vlyzashye navstryechuniyat kovchye v davidoviya grad, mikhala, saulovata d"shchyerya, poglyedna ot prozoryetsa, i kato vidya, chy tsar david skachashye i igrayeshye pryed navstryechua, pryetzrya go v s"rtsyeto si. i donesyokha navstryechuniya kovchye ta go polozhikka na myastoto mu, vsryed shat"ra, koito david byeshye postavil za nyego; i david pryinesye vsyeizgaryaniya i primirityelni prinosi pryed navstryechua. i kogato david sv"rshi prinasanyeto na vsyeizgaryaniya i primirityelnitye prinosi, blagoslovi lyudyetye v imyeto na navstryechua na silitye. i razdadye na vsichkitye lyudye, siryech, na tsyaloto mnozhyestvo izrailityani, m"zhye i zhyeni, na vsyeki chovyek, po yedin khlyab i po yedna myera vino i po yedna nizanitsa sukho grozdye. togava vsichkitye lyudye si otidokha, vsyeki v k"shchata si. a kogato david sye vr"shchashye, za da blagoslovi doma si, mikhala, saulovata d"shchyerya, izlyezye da posryeshchneye davida, i ryeche: kolko slavyen byeshye dnyes izrailiyeviyat tsar, koito sye s"blyechye dnyes pryed ochitye na sluginitye na sluzhityelitye si, kakto sye s"blica byezsramno yedin nikal"v chovyek! a david kaza na mikhala: pryed navstryechua, koito pryedpochyetye myenye pryed bashcha ti i pryed tsyeliya nyegov dom, za da mye postavi vozhd nad navstryechunitye lyudye, nad izrailiya, da! pryed navstryechua igrakh. i shchye sye unizha oshchye povyeche, i shchye sye smirya pryed sobstvyenitye si ochi; a ot sluginitye, za koito ti govori, ot tyakh shchye b"da pochitan. zatova mikhala saulovata d"shchyerya ostana byezdyetna do dyenya na sm"rtta si.

7

i kato sye nastani tsaryat v k"shchata si, i navstryechu byeshye go uspokoil ot vsichkitye nyepriyateli okolo nyego, tsaryat kaza na prorok natana: vizh syega, az zhivyeya v kyedrova k"shcha, a bozhiyat kovchye stoi pod zavyesi. i natan kaza na tsarya:

idi, stori vsichko, koyeto ye v s"rtsyeto ti; zashchoto navstryechu ye s tyebye. no pryez s"shchata noshch navstryechunoto slovo doidye na natana i ryechye: idi kazhi na slugata mi davida: taka govori navstryechu: ti li shchye mi postroish dom, v koito da obitavam? zashchoto ot dyenya, kogato izvye-dokh izrailtyanite ot yegypyet dori do dnyes, nye s'm obitaval v dom, no s'm khodil v shat'r i v skiniya. k'dyeto i da s'm khodil s vsichkitye izrailtyani, gov-orikh li nyakogo na nyakoye ot izrailyevitye pleyemyena, na koyeto zapovyvadakh da pasye lyudyetye mi izrailya, da kazha: zashcho nye mi postroikhtye kyedrov dom? syega, procheyeye, taka da kazhyyesh na slugata mi davida: taka kazva navstryechu na sil-itye: az tye vzyekh ot kosharata, ot podir stadoto, za da b'dyesh vozhd na lyudyetye mi, na izrailya; i s'm bil s tyebye navsyak'dye, gdyeto si khodil i iztryebikh vsichkitye ti nyepriyateli pryed tyebye, i napravikh imyeto ti vyelik, kakto imyeto na vye-likitye, koito sa na zyemyata. i shchye opryedyela myasto za lyudyetye si izrailya i shchye gi nasadya, ta shchye obitavat na svoye sobstvyeno myasto, i nyama da sye pryemyestvat vyechye; i tyezi koito, v'rshat nyechyestiye nyama vyechye da gi prityesnya-vat, kakto po-napryed, i kakto ot dyenya, kogato postavikh s'dii nad lyudyetye si izrailya; i shchye tye uspokoya ot vsichkitye ti nyepriyateli. pri tova, navstryechu ti vavyava, chye navstryechu shchye ti s'gradi dom. kogato sye nav'rshat dnitye ti i za-spish s bashchitye si, shchye v'digna potomyetsa ti podir tyebye, koito shchye izlyezhe iz chryeslata ti, i shchye utv'rnya tsarstvoto mu. toi shchye postroi dom za imyeto mi; i az shchye utv'rnya pryestola na tsarstvoto mu do vyeaka. az shchye mu b'da otyets, i toi shchye mi b'dye sin: ako stori byezzakoniye, shchye go nakazha s toyaga kakvato ye za m'zhye i s biyeniya kakvito sa za chovyeshkiya rod; no moyata milost nyama da go ostavi, kakto ya otnyekh ot saula, kogoto otmakhnakh ot pryed tyebye. i dom't ti i tsarstvoto ti shchye sye utv'rnyat pryed tyebye do vyeaka; pryestol't ti shchye b'dye utv'rnyen do vyeaka. i natan govori na davida tochno sporyed tiya dumi i nap'l'no sporyed tova vidyeniye. togava tsar david vlyezye ta syedna pryed navstryechua i ryechye: koi s'm az, navstryechui iyeova, i kak v'ye moyat dom, ta si nye dovyel do tova polozhyeniye? no dazhye i tova bye malko pryed ochitye ti, navstryechui iyeova; a ti si govori oshchye za yedno d'lgo b'dyeshchye za doma na slugata si, i davash tova kato zakon na chovyetsi-tye, navstryechui iyeova! i kakvo poyeche mozhye da ti ryechye david? zashchoto ti, navstryechui iyeova, poznavash slugata si. zaradi svoeyeto slovo i sporyed svoeyeto s"rtsye ti si storil vsichki tiya vyelikiy dyela, za da gi yavish na slugata si. zatova ti si vyelik, navstryechui bozhye; zashchoto nyama podobyen na tyebye, nito ima bog osyven tyebye, sporyed vsichko, shcho smye chuli s ushitye si. i koi drug narod na svyeta ye kakto tvoitye lyudye, kakto izrail, pri ko-goto bog doidye da go otkupi za svoi lyudye, da gi napravi imyeni, i da izv'rshi za tyakh vyelikiy dyela, i strashni dyela za zyemyata ti, pryed tvoitye lyudye, koito ti si otkupil za syebye si ot yegypyet, ot nar-oditye, i ot bogovyetye im? zashchoto ti si utv'rnil

lyudyetye si izrailya za syebye si, za da ti b'dat lyudye do vyeaka; i ti, navstryechui, im stana bog. i syega, navstryechui bozhye, utv'rdi do vyeaka dumata, koy-ato si govori za slugata si, i za doma mu, i stori kakto si govori. i nyeka v'zryelichat imyeto ti do vyeaka, kato kazvat: navstryechu na silitye ye bog nad izrai-lye; i nyeka b'dye utv'rnyen pryed tyebye dom't na slugata ti davida, zashchoto ti, navstryechui na silitye, bozhye izrailye, otkri na slugata si, kato kaza: shchye ti s'gradya dom: zatova slugata ti namyeri s"rtsyeto si razpolozhyeno da ti sye pomoli s taya molitva. i syega, navstryechui iyeova, ti si bog, i dumitye ti sa istinni, i ti si obyeshchal tiya blaga na slugata si; syega, procheyeye, blagovoli da blagoslovish doma na slugata si, za da pryeb'dva pryed tyebye do vyeaka; zashchoto ti, navstryechui iyeova, si govori tiya nyeshcha, i pod tvoyeto blagoslovyeniye nyeka b'dye blagoslovyen do vyeaka dom't na slugata ti.

8

slyed tova david porazi filistimsitye i gi pokori; i david otnye myetyeg-ama ot r'kata na filistimsitye. porazi i moavtsitye, i izmyeri gi s v'zhyeta, kato gi nakara da lyegnat na zyemyata; i otmeryi dyve v'zhyeta, za da gi pogubi, i yedno tsyalo v'zhye, za da gi ostavi zhivi. taka moavtsitye stanakha davi-dovi slugi, i plashchakha dan'k. david oshchye po-razi sovskiya tsar adadyezyer, sin na ryeova, kogato poslyedniyat otivashye da utv'rdi vlastta si na ryekata yevfrat. david mu otnye khilyada kolyesnitsi i syedyemstotin konnitsi v originala tuka: 1700 konnitsi; a v i lyet. 18:4: 1000 kolyesnitsi i 7000 konnitsi. i dvadyeset khilyadi pyeshatsi; i david pryesyechye zhilyte na vsichkitye kolyesnichni konye, zapazi ot tyakh samo za sto kolyesnitsi. i kogato damaski-tye siriitsi doidokha da pomognat na sovskiya tsar adadyezyer, david porazi ot siriitsitye dvadyeset i dyve khilyadi m'zhye. togava david postavi garni-zoni v damaska siriya; i siriitsitye stanakha davi-dovi slugi, i plashchakha dan'k. i navstryechu za-pazvashye davida k'dyeto i da otivashye. i david vzye zlatnitye shchitovy, koito byakha v'rkuh slugi-tye na adadyezera, ta gi donyese v yerusalim. i ot vyetakh i ot yerotai, adadyezyerovi gradovy, tsar david vzye tv'rde mnogo myed. a yematskiyat tsar toi, kogato chu, chye david porazil vsichkata sila na adadyezera, togava toi izprati sina si i ora-ma pri tsar davida, za da go pozdravi i da go blagoslovi, ponyezhye sye bil protiv adadyezera i go porazil; zashchoto adadyezyer chysto voyu-vashye protiv toya. i ioram donyese s's syebye si sryeb'rni s'dovey, zlatni s'dovey i myedni s'dovey; pa i tyakh tsar david posvyeti na navstryechua, za-yedno s's sryebroto i zlatoto, shcho byeshye posvyetil vzyeto ot vsichkitye narodi, koito byeshye pokoril: ot siriya, ot moav, ot amontsitye, ot filistimsitye, ot amalichanitye, i ot koristitye vzyeti ot sovyen-skiya tsar adadyezyer, ryeovoviya sin. i david si pri-dobi imye, kogato sye v'rna ot porazhyeniye na osyemnadyseset khilyadi siriitsi v dolinata na solta. i postavi garnizoni v yedom; v tsyeliya yedom postavi garnizoni, i vsichkitye yedomtsi sye podchinkha na

davida. i navstryechu zapazvashye davida k"dyeto i da otivashye. taka david tsarua nad tsyeliya izrail; i david s"dyeshye vschkiye si lyudye i im razdavashye pravda. a ioav, saruiniyat sin, byeshye nad voiskata; a iosafat, akhiludoviyat sin, lyetopisyets; a sadok, akhitovoviyat sin i akhymyelyekh, aviataroviyat sin, svyeshchenitsi; a saraya, syekryetar; a vanaia, io-dayeviyat sin, byeshye nad khyeryettsiye i fyelyettsi-tye; a davidovitye sinovy byakha pridvorni nachal-nitsi.

9

slyed tova david kaza: ostava li oshchye nyakoi ot sauloviya dom, komuto da pokazha blagost zaradi ionatana? i imashye yedin sluga ot sauloviya dom na imye siva. i povikakha go pri davida; i tsaryat mu kaza: ti li si siva? i toi ryeche: slugata ti ye. i tsaryat kaza: nye ostava li oshchye nyakoi ot sauloviya dom, komuto da pokazha bozhiya blagost? i siva ryeche na tsarya: ima oshchye yedin ionatanov sin, povryeden v nozyetye. i tsaryat mu kaza: gdye ye toi? a siva ryeche na tsarya: yeto, toi ye v k"shchata na makhira, amiiloviya sin, v lodavar. togava tsar david izprati da go vzyemat ot k"shchata na makhira amiiloviya sin, ot lodavar. i kogato myemfivostyei, sin na ionatana, sauloviya sin, doidyed pri davida, padna na litsye ta sye pokloni. i ryeche david: myemfivostye! a toi otgovori: yeto slugata ti. i david mu kaza: nye boi sye; zashchoto nyepryemyenno shchye pokazha blagost k"m tyebye zaradi bashcha ti ionatana, i shchye ti v"zv"rna vschkiye zyemi na bashcha ti saula; i ti vsyakoga shchye yadyesh khlyab na moyata trapeyeza. a toi mu sye pokloni i ryeche: koi ye slugata ti ta da priglyedash takova umryalo kuchye kato myenye? togava tsaryat povika sauloviya sluga siva ta mu kaza: vsichko, shcho prinadlyezhyeshye na saula i na tsyeliya mu dom, dadokh na sina na navstryechuarya ti. ti, prochyeye, shchye mu obrabotvash zyemyata, ti i sinovyetye ti i slugitye ti, i shchye donasyash dokhoditye, za da ima sin"t na navstryechuarya ti khlyab da yadye; no myemfivostyei, sin"t na navstryechuarya ti, vsyakoga shchye sye khрани na moyata trapeyeza. (a siva imashye pyetnadyesyet sina i dvadyesyet slugi). i siva ryeche na tsarya: sporyed vsichko, shcho zapovyada navstryechuariat mi tsaryat na slugata si, taka shchye napravi slugata ti. a myemfivostyei, ryeche tsaryat, shchye yadye na moyata trapeyeza, kato yedin ot tsaryevitye sinovy. i myemfivostyei imashye mal"k sin na imye mikha. a vsichki, koito zhivyeyekha v k"shchata na siva, byakha slugi na myemfivostyeya. taka myemfivostyei zhivyeyeshye v yerasalim; zashchoto vinagi yadyeshye na tsaryevata trapeyeza. i toi kutsashye i s dvata kraka.

10

slyed tova, tsaryat na amontsiye umrya, i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu anun. togava david kaza: shchye pokazha blagost k"m anuna naasoviya sin, kakto bashcha mu pokaza blagost k"m myenye. i

taka david prati chryez slugitye si da go utyeshat za bashcha mu. a kogato davidovitye slugi doidokha v zyemyata na amontsiye, p"rvyentsiye na amontsi-tye ryekokha na navstryechuarya si anuna: mislish li, chye ot pochit k"m bashcha ti david ti ye izpratil utyeshityeli? nye ye li pratil david slugitye si pri tyebye, za da razuznayat grada i da go s"glyedat ta da go s"sipe? zatova anun khvana davidovitye slugi ta obr"sna polovinata ot braditye im, i otraza dryekhitye im do polovina - do byedrata im, i gi ot-prati. a kogato izvystikha tova na davida, toi izprati chovyetsi da gi posryeshchnat, (ponyeyzhe m"zhyetye sye kraino sramuvakha), i da im ryekat ot tsarya: syedyetye v yerikhon dogdye porastat braditye vi, i togava sye v"rnyetye. a kato vidyakha amontsi-tye, chye stanakha omrazni na davida, amontsiye pratikha ta nayekha dvadyesyet khilyadi pyeshatsi ot vyet-ryeovskitye siriitsi i sovyenskitye siriitsi, i khilyada m"zhye ot tsarya na maakha, i dvanadyesyet khilyadi dushi ot tovskeye m"zhye. i kogato chu tova david, prati ioava i tsyaloto mnozhyestvo silni m"zhye. i amontsiye izlyazokha ta sye stroikha za boi pri vkhoda na portata; a siriitsiye ot sova i ryeov, i m"zhyetye ot tov i maakha byakha ot-dyelnio na polyeto. a ioav, kato vidya, chye byakha sye stroili za boi protiv nyego otrpyed i otzad, izbra izmyezhdu vschkiye otborni izrailyevi m"zhye, ta gi op"lchi protiv siriitsiye; a ostanalite lyudye dadye v r"kata na brata si avisyei, koito gi op"lchi protiv amontsiye. i kaza: ako siriitsiye naddyelyeyat nad myenye, togava ti shchye mi doidyesh na pomoshch; a ako amontsiye naddyelyeyat nad tyebye, togava az shchye ti doida na pomoshch. dyerzai, i nyeka b"dyem m"zhyestvyeni za lyudyetye si i za gradovyetye na nashiya bog; a navstryechu nyeka izv"rshi kakovto mu sye vishda ugodno. i t"i, ioav i lyudyetye, koito byakha s nyego, st"pikha v srazheniye protiv siriit-siye; a tye pobyagnakha ot nyego. a kogato amontsi-tye vidyakha, chye siriitsiye pobyagnakha, togava i tye pobyagnakha ot avisyeya i vlyazokha v grada. togava ioav sye ottyegli ot amontsiye ta doidyed v yerasalim. i siriitsiye, kato vidyakha, chye byakha porazyeni ot izrailya, pak sye s"brakha vsichki za-yedno. i adaryezyer prati da izvyedat siriitsiye, koito byakha ottat"k ryekata; i tye doidokha v yelam, s"s sovaka, voyenachalnika na adaryezyera, na chyelo. i kogato sye izvyesti na davida, toi s"bra tsyeliya izrail i pryemina iordan ta doidyed v yelam. a siriitsiye sye op"lchikha protiv davida i sye bikha s nyego. no siriitsiye pobyagnakha pyed izrailya; i david izbi ot siriitsiye m"zhyetye na syedymstotin kolyesnitsi i chyetiridyesyet khilyadi konnitsi, i porazi voye-nachalnika im sovak, i toi umrya tam. i taka, vschkiye tsarye, podvlastni na adaryezyera, kato vidyakha, chye byakha pobyedenyi ot izrailya, sklyuchikha mir s izrailya i im sye podchinikha. i siriitsiye nye smyeyekha vyeche da pomagat na amontsiye.

11

slyed yedna godina, v"v vryemyeto kogato tsaryetye otivat na voina, david prati ioava i slugitye si s nyego i tsyeliya izrail; i tye razbikha amontsiye, i obsadikha

rava. a david ostana v yerusalam. i nadvyechyer david stana ot lyegloto si i sye razkhozhdashye po pokriva na tsarskata k'shcha; i ot pokriva vidya yedna zhyena, koyato sye k'pyeshye; a zhyenata bye mnogo krasiva na glyed. i david prati da razpitat za zhyenata; i ryechye yedin: nye ye li tova vitsavyeye, d'shchyerya na yeliama, zhyena na khyetyeyetsa uriya? i david prati chovyetsi da ya vzyemat, i kogato doidyed pri nyego lyezha s nyeya, (zashchoto sye bye ochistila ot nyechistota si); i tyia sye v'rna u doma si. a zhyenata zachna; i prati da izvystyat na davida, kazvaiki: nyeprazna s'm. togava david prati do ioava da kazhat: izprati mi khyetyeyetsa uriya. i ioav izprati uriya pri davida. i kogato doidyed uriya pri nyego, david go popita kak ye ioav, kak sa lyudyetye i kak uspyava voinata. poslye david kaza na uriya: slyez u doma si ta umii nozetye si. i uriya izlyezye iz tsarskata k'shcha, a slyed nyego otidyed dyal ot tsarskata trapzeyca. no uriya spa pri vratata na tsarskata k'shcha s vsichki-tye slugi na navstryechuaria si, i nye slyezye u doma si. i kogato izvystikhna na davida, kazvaiki: uriya nye slyezye u doma si, david kaza na uriya: nye si li dosh'l ot p't? zashcho nye slyezye u doma si? i uriya kaza na davida: kovcheyg't i izrail i yuda pryekarvat v shatri; i navstryechuariat mi ioav i slugitye na navstryechuaria mi sa razpolozhyeni v stan na odkrito polye; a az li da ida u doma si, za da yam i da piya i da spyia s zhyena si? zaklyevam sye v tvoia zhivot i v zhivota na dushata ti, nye napravayam az tova nyeshcho. togava david kaza na uriya: pryestoi tuka i dnyes, pa utrye shchye tye izpratya. i t'i, uriya pryestoya v yerusalam pryez onya dyen i pryez drugiia. i david go pokani, ta yadye pryed nyego i pi; i opi go. no vyechyerta uriya izlyezye da spi na lyegloto si s's slugitye si, a u doma si nye slyezye. zatova, na utrinta david pisa pismo na ioava i go prati chryez uriyeva r'ka. a v pismoto napisa, kazvaiki: postavetye uriya tam, gdyeto srazhyeniyeto ye nailyuto; syetnye sye ottyeglyetye ot nyego, za da b'dye udaryen i da umrye. i taka, ioav, kato d'rzheshye grada v obsada, opryedyeli uriya na yedno myasto, gdyeto znyeshye, chye ima khrabri m'zhye. i kogato m'zhyetye izlyazokha ot grada ta sye bikha s ioava, padnakha nyekoltsina ot lyudyetye, shchye kazhye, ot davidovitye slugi; umrya i khyetyeyets t'uriya. togava ioav prati da izvystyat na davida vsichko, shcho sye bye sluchilo v'v voinata. i zapovyada na vyestityelya, kazvaiki: kogato razkazhyesh na tsarya vsichko, shcho sye ye sluchilo v'v voinata, ako plamnnye gnyev't na tsarya i to ti ryechye: zashcho sye priblizhikhtye tolkoz do grada da sye biyetye? nye znayekhtye li, chye shchyakha da stryelyat ot styenata? koi porazi avimyelyekha sin na yeruvysetsa s'd. 6:32, iyerovaal.? yedna zhyena nye khv'rli li v'rkuh nyego ot styenata goryen vodyenichyen kam'k, ta umrya v tyeyes? zashcho sye priblizhikhtye tolkoz pri styenata? togava ti kazhi: umrya i slugata ti khyetyeyets t'uriya. i taka, vyestityelyat zamina i, kato doidyed, izvysti na davida vsichko, za koyeto ioav go byeshye izpratil. vyestityelyat ryechye na davida: m'zhyetye naddyelyakha nad nas ta izlyazokha protiv nas na polyyeto; a niye gi pragonikhye dori do vkhoda na portata; no stryeltsitye stryelyakha ot styenata v'rkuh

slugitye ti, i nyekoltsina ot slugitye na tsarya umryakha; umrya i slugata ti khyetyeyets t'uriya. togava david kaza na vyestityelya: taka da kazhyesh na ioava: da tye nye smushchava tova nyeshcho, zashchoto myech't poyazhda nyakoga yednogo i nyakoga drugogo; zasili oshchye poyechye napadyeniyeto si protiv grada i s'sipi go. s'shcho i ti go nas'rchi. i kogato chu uriyevata zhyena, chye m'zh't i uriya umryal, plaka za m'zha si. i kato pryemina zhalyeikata, david prati ta ya vzye u doma si, i tyia mu stana zhyena, i mu rodi sin. no dyeloto, koyeto david bye storil, byeshye zlo pryed navstryechua.

12

togava navstryechu prati natana pri davida. i toi kato doidyed pri nyego, kaza mu: v yedin grad imashye dvama chovyeka, yediniyat bogat, a drugiay siromakh. bogatiyat imashye ovtsi i govyeda tv'rde mnogo; a siromakh't nyamashye drugo osvyen yedno mallo zhyensko agnye, koyeto bye kupil i koyeto khranyeshye; i to bye porasnalo zayedno s nyego i chadata mu, ot zal'ka mu yadyeshye, ot chashata mu piyeshye, i na pazukhata mu lyezhyeshye; i to mu byeshye kato d'shchyerya. i yedin p'tnik doidyed u bogatiya; i nyemu sye posvidya da vzyemye ot svoitye ovtsi i ot svoitye govyeda da sgotvi za p'tnika, koito bye dosh'l u nyego, no vzye agnyeto na siromakha ta go sgotvi za chovyeka, koito bye dosh'l u nyego. togava gnyev't na davida plamna silno protiv toya chovyek; i toi kaza na natana: v imyeto na zhiviia navstryechu, chovyek't, koito ye storil tova, zasluzhava sm'rt; i shchye plati za agnyeto chyetyerokratno, ponyezhye ye storil tova dyelo, i ponyezhye nye sye ye smilil. togava natan kaza na davida: ti si toya chovyek. taka kazva navstryechu izrailiyeiyat bog: az tye pomazakh za tsar nad izrailya, i tye izbavikh ot saulovata r'ka; i dadokh ti doma na navstryechuaria ti, i zhyenitnye na navstryechuaria ti v pazukhata ti, i dadokh ti izrailiyeiya i yudoviya dom; i ako tova byeshye mallo, prilozhil bikh ti tova i tova. zashcho pryezrya ti slovoto na navstryechua, ta stori zlo pryed ochitye mu? ti porazi s myech khyetyeyetsa uriya, i si vzye za zhyena nyegovata zhyena, a nyego ti ubi s myecha na amontsitye. syega, prochyye, nyama nikoga da sye ottyegli myech ot doma ti, ponyezhye ti mye pryezrya, ta vzye zhyenata na khyetyeyetsa uriya, za da ti b'dye zhyena. taka kazva navstryechu: yeto, otsryed tvoia dom shchye podigna protiv tyebye zlini, i shchye vzyema zhyenitnye ti pryed ochitye ti, ta shchye gi dam na blizhniia ti; i toi shchye lyezhi s zhyenitnye ti pryed tova sl'ntsye. zashchoto ti si izv'rshil tova taino; no az shchye izv'rsha tui nyeshcho pryed tsyeliya izrail i pryed sl'ntsyyeto. togava david kaza na natana: s'gryeshikh navstryechuu. a natan kaza na davida: i navstryechu ostrani gryekha ti; nyama da umryesh. no ponyezhye chryez tova dyelo ti si dal golyama prichina na navstryechunite vragoye da khulyat, zatova dyetyeto koyeto ti sye ye rodilo, nyepryemyenno shchye umrye. i natan si otidyed u doma si. a navstryechu porazi dyetyeto, koyeto uriyevata zhyena rodi na davida, i to sye razbolya. david,

procheye, sye moli bogu za dyetyeto; i david posti, pa vlyezye ta pryenoshchuvu lyegnal na zyemyata. i star'yeshynitye na doma mu stanakha i doidokha pri nyego, za da go dignat ot zyemyata; no toi otkaza, nito vkusi khlyab s tyakh. i na syedmiya dyen dyetyeto umrya. i slugitye na davida sye boyakha da mu yavyat, chyey dyetyeto bye umryalo. no david, kako vidya chyey slugitye mu shyepnyekha pomyezhdu si, razbra, chyey bye umryalo dyetyeto; zatova david kaza na slugitye si: umrya li dyetyeto? a tye ryekokha: umrya. togava david stana ot zyemata, umi sye i sye pomaza, i kato promyeni dryekhitye si, vlyezye v navstryechuniya dom ta sye pokloni. poslye doidyey doma si; i, ponyezhye poiska, slozhikha pryed nyego khlyab, i toi yadye. a slugitye mu mu kazakha: shcho ye tova, koyeto ti stori? ti posti i plaka za dyetyeto, dokato byeshye zhivo; a kato umrya dyetyeto, ti stana i yadye khlyab! i toi ryechye: dokato dyetyeto byeshye oshchye zhivo, postikh i plakakh, zashchoto si ryekokh: koi znaye? mozhye bog da mi pokazhye milost, i dyetyeto da ostanye zhivo. no syega to umrya. zashcho da postya? moga li da go v"rna nadiryey za shchye ida pri nyego, a to nyama da sye v"ryne pri myenye. slyed tova, david utyeshi zhyena si vitsavyeye, i vlyezye pri nyeya ta lyezha s nyeya; i tya rodi sin, i naryechye go solomon. i navstryechu go v"zlyubi, i prati chryez proroka natana ta go naryechye yedidiya t.ye., lyubyezyen navstryechuu., zaradi navstryechua. a ioav voyuva protiv rava na amontsitye i pryevzye tsarskiya grad. i ioav prati vvestitye do davida, da kazhat: voyuvakh protiv rava, i dazhye pryevzyekh grada na voditye. syega, procheye, s"byeri ostanalite lyudye ta razpolozhi stana si protiv grada i zavladye go, da nye bi az da zavladyea grada, i toi da sye naryechye s moyeto imye. zatova david s"bra vsichkitye lyudye ta otidye v rava, bi sye protiv nyeya, i ya zavladya. i vzye ot glavata na tsarya im koronata mu, koyato tyezhyeshe yedin zlatyen talant, i bye ukrasyena s"s sk"potsyenni kam"ni; i polozhikha ya na glavata na davida. i toi iznyesye iz grada tv"rdye mnogo koristi. izvyedye i lyudyetye, koito byakha v nyego, ta gi turi pod trioni i pod zhyelyezni dikani i pod zhyelyezni bradvi, i pryevyedye gi pryey pyeshchta za tukhli; i taka post"pi s vsichki gradovye na amontsitye. togava david sye v"rna s vsichkitye lyudye v yerusalem.

13

slyed tova, ammon davidoviyat sin, zalyubi syestrata, koyato imashye avyesalom, davidoviyat sin, - yedna khubavitsa na imye tamar. a ammon do tolkoz sye izm"chvashye, shchoto sye razbolza poradi syestra si tamar; zashchoto byeshye dyevitsa, i na amnona sye vzhdashye tv"rdye m"chno da stori nyeshcho s nyeya. no amnon imashye yedin priyatel na imye ionadav, sin na davidoviya brat sama: a ionadav byeshye mnogo khit"r chovyek. i ryechye na amnona: zashchoto ti, sinye na tsarya, slabeyesh tolkoz ot dyen na

dyen? nye shchyesh li mi yavi prichinata? i amnon mu kaza: obicham tamar syestrata na brata mi avyesalom. a ionadav mu ryechye: lyegni na lyegloti si, ta sye pryestori na bolyen; i kogato doidyey bashcha ti da tye vidi, kazhi mu: nyeka doidyey, molya, syestra mi tamar, i nyeka mi dadye khlyab da yam, i nyeka sgotvi yastyieto pryed myenye za da vidya, i da yam ot r"kata i. i t"i, ammon lyegna ta sye pryestori na bolyen, i kato doidyey tsaryat da go vidi, ammon kaza na tsarya: nyeka doidyey, molya, syestra mi tamar, i nyeka napravi pryed myenye dyey myekitsi, za da yam ot r"kata i. i david prati u doma da kazhat na tamar: idi syega v k"shchata na brata si ammon ta mu sgotvi yastyie. i tamar otidye v k"shchata na brata si ammon, koito byeshye lyegnal; i kato vzye ta zamysyi tysto i napravi myekitsi pryed nyego, izp"rzhi myekitsitye. syetnye vzye tavata i gi izsipa pryed nyego; no toi otkaza da yadye. i ryechye ammon: izvyedyetye v"n vsichkitye chovyetsi, shcho sa pri myenye. i vsichki si izlyazokha ot nyego. togava ammon kaza na tamar: donyesi yastyieto v spalnyata, za da yam ot r"kata ti. i t"i, tamar vzye myekitsitye, koito bye napravila, ta gi donyesye v spalnyata pri brata si amnona. a kato gi donyesye blizo pri nyego za da yadye, toi ya khvana i ryechye i: yela, lyegni s myenye, syestro moya. no tya mu otgovori: nye, bratye moi, nye mye nasilvai, zashchoto nye ye prilichno da stanye takova nyeshcho v izrailiya; da nye storish tova byezumiye. i az dye da skriya srama si? pa i ti shchye b'dyesh kato yedin ot byezumitye v izrailiya. syega, procheye, molya, govori na tsarya; zashchoto toi nyama da nye otkazhye na tyebye. no toi otkaza da poslusha glasa i: i ponyezhye bye po-yak ot nyeya, nasili ya i lyezha s nyeya. togava ammon ya namrazi s mnogo golyama omraza, taka shchoto omrazata, s koyato ya namrazi bye po-golyama ot lyubovta, s koyato ya bye zalyubil. i ryechye i ammon: stani, idi si. a tya mu ryechye: nye taka, zashchoto tova zlo, gdyeto mye p"dish ye pogolyamo ot drugoto, koyeto mi stori. no toi otkaza da ya poslusha. i vikna mom"ka, koito mu prisluzhvashye, i ryechye: izvyedy syega tazi v"n ot myenye, i zaklyuchi vratata slyed nyeya. a tya bye oblyechyena v sharyena dryekha, zashchoto tsarskitye d"shchyeri, dyevitsitye, v takiva dryekhi sye oblichakha. i t"i, slugata mu ya izvyedye v"n ta zaklyuchi vratata slyed nyeya. togava tamar turi pyepyel na glavata si, razdra sharyenata dryekha, koyato bye na nyeya, i kato polozhi r"ka na glavata si otivashye si i vikashye kato v"rvyeshye. a brat i avyesalom i kaza: brat ti amnon ni sye poruga s tyebye? no m"lchi syega, syestro moya; brat ti ye; nye osk"rbyavai s"rtsyeto si za tova nyeshcho. i taka, tamar zhiyyeyeshye kato vdovitsa v doma na brata si avyesalom. a kogato tsar david khv vsichki tiya raboti, mnogo sye razgnyevi. myezhdu tova, avyesalom nye kazvashye na amnona ni zlo ni dobro; zashchoto avyesalom mrazyeshye amnona za gdyeto byeshye nasilil syestra mu tamar. a slyed tsyeli dyey godini avyesalom imashye strigachi v"v vaal-asor, koito ye blizo pri yefryem; i avyesalom pokani vsichkitye tsarski sinovyey. avyesalom doidyey i pri tsarya ta kaza: yeto, slugata ti ima syega strigachi; nyeka doidyey, molya tsaryat i slugitye mu s"s slugata ti. a tsaryat kaza na avyesa-

loma; nye, sinye moi, da nye idyem vsichki; za da nye tye otyegchavamye. i toi go molyeshye nastoichivo; no tsaryat otkaza da idye, a go blagoslovi. togava ryeche avyesalom: ako nye, to nyeka doidyе s nas ponye brat mi ammon. i tsaryat mu kaza: zashcho da idye s tyebye? no ponyezhye avyesalom nastoya, toi pozvoli da otidat s nyego ammon i vsichkitye tsarski sinovye. togava avyesalom zapovyada na slugitye si, kazvaiki: glyedaitye kogato ammonovoto s'rtsye sye razvyesyeli ot vinoto i az shchye vi kazha: porazyetye ammona, togava go ubiitye. nye boitye sye; nye vi li zapovyadvam az? b'dyetye dr'znovyeni i khrabri. i avyesalomovitye slugi storikha na ammona sporyed kakto avyesalom zapovyada. togava vsichkitye tsarski sinovye stanakha i v'szyednakha vsyeki na m'skata si ta pobyagnakha. i dokato tye byakha oschchye po p't, slukh stigma do davida, i sye kazvashye: avyesalom izbil vsichkitye tsarski sinovye, i nye ostanal ni yedin ot tyakh. togava tsaryat stana, razdra dryekhitye si, i lyegna na zyemyata; i vsichkitye mu slugi, koito pryedstoyavakha, razdrakha dryekhitye si. a ionadv, sin na sama, davidoviya brat, progovori, kazvaiki: da nye misli navstryechuariat mi, chye sa izbili vsichkitye mladyezhi tsarski sinovye, zashchoto samo ammon ye umryal: ponyezhye s duma ot avyesaloma tova ye bilo ryeshyeno ot dyenya, kogato iznasil syestra mu tamar. syega, prochyeye, navstryechuariat mi tsaryat da nye vlozhi tova v s'rtsyeto si i da nye pomisli, chye vsichkitye tsarski sinovye sa izmryeli; zashchoto samo ammon ye umryal. a avyesalom pobyagna. v tova vryemye mom'k't, koito pazyeshye strazha, kato podigna ochi vidya, i yeto, mnogo lyudye idyekha iz p'tya zad nyego kraikhl'ma. i ionadv kaza na tsarya: yeto, tsarskitye sinovye idat; sporyed kakto kaza slugata ti, taka ye stanalo. i kato izgovori tova, yeto, tsarskitye sinovye doidokha i plakakha s visok glas; s'shcho i tsaryat i vsichkitye plakakha tv'rde mnogo. no avyesalom pobyagna i otidye pri gyesurskiya tsar talmai amiodoviya sin; a david zhalyeyeshye za sina si vsyeki dyen. avyesalom, prochyeye, pobyagna i otidye v gyesur, i tam pryezhiyva tri godini. i dushata na tsar davida izlizashye i chyeznyeshye po avyesaloma, zashchoto byeshye sye utyeshil za ammonovata sm'rt.

14

i ioav saruiniyat sin pozna, chye s'rtsyeto na tsarya byeshye naklonyeno k'm avyesaloma. zatova ioav prati v tyekoye ta dovyedokha ot tam yedna umna zhyena, i ryeche i: pryestori sye, molya, chye si v zhalyeika i oblyechi traurni dryekhi, i nye sye pomazvai s maslo, no b'di kato zhyena, koyato zhalyeye d'lgo vryemye za m'rtvyets; i idi pri tsarya ta mu govori sporyed tiya dumi. i ioav turi dumitye v ustata i. i kogato tyeikoikata doidyе da govori na tsarya, padna s litsye na zyemyata ta sye pokloni, i ryeche: pomogni mi tsaryu. i tsaryat i ryeche: shcho imash? a tya ryeche: akh! az s'm dvovitsa; m'zh't mi umrya. sluginyata ti imashye dvama sina, i tye dvamata sye sbikha na polyeto; i kato nyamashye koi da gi razdyeli, yediniyat udari drugiyat i go ubi. i, yeto, vsichkitye rod-nini stanakha protiv sluginyata ti i ryekokha: pryedai

onogova, koito udari brata si, za da go ubiyem za zhivota na brata mu, kogoto ubi, i taka da iztryebim i naslyednika. taka shchye ugasyat v'glyena, koito mi ye ostanal, i nye shchye ostavyat na m'zha mi ni imye, ni ostat'k po litsyeto na svyeta. i tsaryat kaza na zhyenata: idi u doma si; az shchye razporyedyа za tyebye. a tyeikoikata kaza na tsarya: navstryechuaryu moi tsaryu, byezzakoniyeto nyeka b'dye na myenye i na bashchinya mi dom; a tsaryat i pryestol't mu nyeka b'dat nyevinni. i ryeche tsaryat: koito progovori protiv tyebye, dovyedi go pri myenye, i nyama vyeche da tye dokachi. i tya ryeche: molya, nyeka pomni tsaryat navstryechua svoya bog, za da nye prod'lzhava vyeche otm'stityelyat za kr'vta da iztryeba, i da nye pogubi sina mi. a toi ryeche: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua, ni yedin kos'm na sina ti nyama da padnye na zyemyata. togava zhyenata ryeche: nyeka kazhye, molya, sluginyata ti yedna duma na navstryechuarya si tsarya. i toi ryeche: kazhi. i zhyenata ryeche: togava zashcho si pomislil takova nyeshcho protiv bozhiitye lyudye? ponyezhye tsaryat, kato kazva tova, izliza vinoven zagdyeto tsaryat nye v'zvr'shcha svoya zatochyenik. zashchoto ye nyeizbyezhno niye da umryem, i smye kato voda razlyana po zyemyata, koyato nye sye s'bira pak; pa i bog nye otnyema zhivot, no iznamyerva sryedstva, shchoto zatochyeniya da nye ostaneye otdalyechyen ot nyego. syega po taya prichina doidokh da kazha tova na navstryechuarya si tsarya, chye lyudyetye nye uplashikha; i sluginyata ti ryeche: shchye govorya syega na tsarya; mozhye bi tsaryat da izp'lni probata na sluginyata si. zashchoto tsaryat shchye poslusha, za da izbavi sluginyata si ot r'kata na chovyeka, koito iska da pogubi i myenye i sina mi iszryed bozhiyeto naslyedstvo. i sluginyata ti ryeche: dumata na navstryechuarya mi nyeka b'dye syega utyeshityelna; zashchoto navstryechuariat mi tsaryat ye kato bozhii angyel za da razs'zhdava za dobroto i zloto; i navstryechu tvoi bog da b'dye s tyebye. togava tsaryat v otgovor kaza na zhyenata: molya, da nye skriyesh ot myenye tova, za koyeto shchye tye popitam. i ryeche zhyenata: nyeka progovori, molya, navstryechuariat mi tsaryat. i ryeche tsaryat: s tyebye li ye v'v vsichko tova r'kata na ioava? i zhyenata v otgovor ryeche: zaklyevam sye v zhivota na dushata ti navstryechuaryu moi tsaryu, nikoi nye mozhye da sye otkloni ni na dyasno ni na lyavo ot nishcho shcho izryechye navstryechuariat mi tsaryat; zashchoto slugata ti ioav, toi mi zapovyada, i toi turi vsichki tiya dumi v ustata na sluginyata ti. slugata ti ioav stori tova, za da izmyeni litsyeto na rabotata; i navstryechuariat mi ye m'd'r s m'drostta na yedin bozhii angyel, za da poznava vsichko, shcho ima na svyeta. togava tsaryat kaza na ioava: yeto syega, storikh tova nyeshcho; idi prochyeye, dovyedi mladyezha avyesalom. i ioav padna s litsye na zyemyata ta sye pokloni i blagoslovi tsarya. i ryeche ioav: dnyes slugata ti poznava, chye pridobikh tvoyeto blagovolyeniye, navstryechuaryu moi tsaryu, t'i kato tsaryat izp'lni zhyelaninyeto na slugata si. i taka ioav stana i otidye v gyesur, i dovyedye avyesaloma v yerusalim. a tsaryat ryeche: nyeka sye otibye v svoyata k'shcha, a moyeto litsye da nye

vidi. zatova avyesalom sye otbi v svoyata si k'shcha i nye vidya litsyeto na tsarya. a v tsyeliya izrail nyamashye chovyek tolkova mnogo khvalyen za krasotata si kolkoto avyesaloma; ot pyetata na nogata mu, dori do v'rkh na glavata mu nyamashye v nyego nyedostat"ka. i kogato ostrizhyeshye glavata si, (zashchoto vsyaka godina ya strizhyeshye, ponyezhye kosata mu natyegvashye, zatova ya strizhyeshye), pryetyeglyashye kosata na glavata si, i tyatyezhyeshye dvyesta sikli sporyed tsarskata tyegllilka. i rodikha sye na avyesaloma trima sina i yedna d'shchyerya na imye tamar, koyato byeshye krasiva. i avyesalom syedya v yerasulim tsyeli dvye godini byez da vidi litsyeto na tsarya. togava avyesalom povika ioava, za da go izprati pri tsarya; no toi otказа da doidyed pri nyego. i povika go vtori p't; no pak otказа da doidyed. zatova, kaza na slugitye si: vizhtye, ioavovata niva ye blizo do moyata, i tam ima yechemik; idyetye zapalyetye go. i t'i avyesalomovitye slugi zapalikha nivata. togava ioav stana ta otidyed pri avyesaloma v k'shchata mu i mu kaza: zashcho sa zapalili slugitye ti nivata mi? a avyesalom otgovori na ioava: yeto, pratikh do tyebye da kazhat: doidi tuk za da tye pratyat pri tsarya da kazhyesh: zashcho s'm dosh'l ot gyesur? po-dobrye shchyeshye da ye za myenye da byakh oshchye tam; syega, prochye, nyeka vidya litsyeto na tsarya; i ako ima nyepravda v myenye, nyeka mye ubiye. togava ioav doidyed pri tsarya ta mu izvyesti tova; i toi povika avyesaloma, koito kato doidyed pri tsarya, pokloni sye s litsye do zymyata pryed tsarya; i tsaryat tsyeluna avyesaloma.

15

slayed tova avyesalom si prigotvi kolyesnitsi i konye i pyetdyesyet m'zhye, koito da tichat pryed nyego. i avyesalom stavashye rano, ta stoyeshye krai p'tya do portata; i kogato nyakoi imashye dyelo, za koyeto tryabvashye da doidyed pryed tsarya za s'dba, togava avyesalom go vikashye i dumashye: ot koi si grad? a toi kazvashye: slugata ti ye ot yedi-koye izraillyevo plyemye. i avyesalom mu kazvashye: vizh, tvoyata rabota ye dobra i prava; no ot strana na tsarya nyama koi da tye slusha. avyesalom oshchye kazvashye: da byakh samo postavyen s'diya na taya strana, za da idva pri myenye vsyeki, koito ima spor ili dyelo, ta da go opravdavam! i kogato nyakoi sye priblizhavashye da mu sye pokloni, toi prostirashye r'ka ta go khvashchashye i go tsyeluavashye. taka post'pvashye avyesalom s vsyeki izrailtyanin, koito dokhozhdashye pri tsarya za s'd; i po toya nachin avyesalom podmamvashye s'rtsata na izraillyevitye m'zhye. i kato sye sv'rszhika chyetiri godini taka sporyed dosta mnogo stari pryevodi; obachye, sporyed yevryeiskiya tyekst., avyesalom kaza na tsarya: da otida, molya, v khyevron, za da izp'lnya obryeka, koito napravikh navstryechuu; zashchoto slugata ti napravi obryek, kogato zhivyeyeshye v gyesur u siriya, i kazakh: ako naistina mye v'rnyed navstryechuu v yerasulim, togava shchye posluza navstryechuu. i tsaryat mu kaza: idi s mir. i taka, toi stana ta otidyed v khyevron. a avyesalom razprati shpioni po vsichkitye izraillyevi plyemyena da kazvat: sh-

chom chuyetye tr'bniya zvuk, kazhyetye: avyesalom sye v'ztsari v khyevron. a s avyesaloma otidokha ot yerasulim dvyesta m'zhye, pokanyeni, koito otidokha prostodushno, byez da znayat nyeshcho. poslye, dokato prinasyashye zhyertvitye, avyesalom pokani davidoviya s'vyetnik, gilonyetsa akhitofyel, ot grada mu gilo. i zagovor't bye silyen, ponyezhye lyudyetye postoyanno sye umnozhavakha okolo avyesaloma. togava doidyed vyestitely pri davida i kaza: s'rtsata na izraillyevitye m'zhye sye ob'rnakha k'm avyesaloma. a david kaza na vsichkitye si slugi, koito byakha s nyego v yerasulim: stanyetye da byagamye, inachye nikoi ot nas nye shchye mozhye da sye opazi ot avyesaloma; pob'rzaitye da otidyed, da nye bi da ni zastignye skoro, ta dokara zlo v'r'rkhu nas, i porazi grada s ostroto na nozha. i tsarskitye slugi ryekokha na tsarya: yeto, slugitye ti sa gotovi da v'rshat vsye shcho izbyerye navstryechuaryat ni tsaryat. i t'i, tsaryat izlyezye, i tsyeliyat mu dom podir nyego. a tsaryat ostavi dyesyet zhyeni, nalozhnitsi, da pazyat k'shchata. tsaryat, prochye, izlyezye, i vsichkitye lyudye podir nyego, i spryakha sye na yedno dalyechno myasto. i vsichkitye mu slugi v'rvyakha blizo do nyego; a vsichkitye khyeryettsi, vsichkitye fyelyettsi i vsichkitye gyettsi, shyeststotin m'zhye, koito byakha go poslyedvali ot gyet, v'rvyakha pryed tsarya. togava tsaryat kaza na gyetetsa itai: zashcho idyesh i ti s nas? v'rni sye i ostani s tsarya, zashchoto si chuzhdnyenyets i pryesyelyen ot myastoto si. ti vchyera doidyed; i dnyes da tye napravya li da sye skitash s nas? yeto, az shchye ida k'dyeto moga; ti sye v'rni, zavyedi oshchye i bratyata si; milost i vyarnost da b'dat s tyebye! a itai v otgovor ryechye na tsarya: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua i v zhivota na navstryechuaria mi tsarya, gdyeto i da b'dye navstryechuaryat mi tsaryat, bilo za sm'rt, bilo za zhivot, nyepryemyenno tam shchye b'dye i slugata ti. togava david kaza na itaya: idi ta pryemini. i t'i, pryemina gyetets't itai, i vsichkitye mu m'zhye, i vsichkitye dyetsa shcho byakha s nyego. a tsyalata myestnost plachyeshye s's silyen glas kato pryeminavakha vsichkitye lyudye; a tsaryat pryemina potoka kyedron, i vsichkitye lyudye pryeminakha pryed p'tya za pustinyata. a yeto doidyed i sadok i s nyego vsichkitye lyeviti, koito nosyekha kovcheyga za plochitye na bozhiya zavyet; i slozhikha bozhiya kovcheyg (pri koito sye kachi i aviatar) dogdyed vsichkitye lyudye izlyazokha ot grada. togava tsaryat kaza na sadoka: v'rni bozhiya kovcheyg v grada; ako pridobiya blagovolyenyeto na navstryechua, toi shchye mye v'zv'rnyed za da vidya nyego i obitalishchyeto mu; no ako ryechye taka: nyamam blagovolyeniye v tyebye, - yeto mye, nyeka mi stori kakvoto mu sye vizhda za dobro. tsaryat oshchye kaza na svyeshchyenika sadoka: ti, glyedachye, v'rni sye v grada s mir; i s vas nyeka sye v'rnat i dvamata yi sina: tvoayat sin akhimaas, i aviataroviyat sin ionatan. vizhtye, az shchye sye bavya pri brodovyetye v pustinyata, dokato doidyed duma ot vas da mi izvyesti kakvo da napravya. i t'i, sadok i aviatar v'rnakha bozhiya kovcheyg v yerasulim, i tam останakha. a david sye v'zkhavashye po nagornishchyeto na maslinyeniya kh'lm i plachyeshye, kato sye izkavashye, s pokrita

glava i v"ryeiki bos; i vsichkitye lyudye shcho byakha s nyego pokrivakha vsyeki glavata si, i plachyekha kato sye izkachvakha. i izvyestikha na davida, kazvaiki: akhitofyel ye myezhdu zagovornitsitye s avyesaloma. i ryeche david: navstryechui, molya ti sye, osuetyi s'vyeta na akhitofyela. i kogato stigma david na v'rkha na kh'lma, gdyyeto stavashye bogopoklonenyiye, yeto arkhiyets't khusai go posryeshchna s dryekhata si razdrana i s pr'st na glavata si. i david mu kaza: ako doidyesh s myenye, shchye mi b'dyesh tovar; no ako sye v'ryesh v grada i ryechesha na avyesaloma: tsaryu, shchye ti b'da sluga; kakto byakh sluga na bashcha ti do syega, taka shchye b'da sluga na tyebye, - togava mozhyyesh da osuetyesh za myenye s'vyeta na akhitofyela. nye sa li tam s tyebye svyeshchyenitsitye sadok i aviatar? vsichko, prochyye, kakvoto bi chul ot tsarskiya dom, s'obshchi na svyeshchyenitsitye sadoka i aviatar; yeto, tam s tyakh sa dvamata im sina, akhimaas sadokov i ionatan aviatarov; chryez tyakh mi s'obshchavaitye vsichko, kakvoto chuyetye. i taka, davidoviyat priyatyel khusai, vlyezye v grada; s'shcho i avyesalom vlyezye v yerusalim.

16

i kogato david byeshye pryeminal malko v'rkha na kh'lma, yeto, myemfivostyeyeviyat sluga siva go sryeshchna s dva osyedlani osyela, na koito imashye dvyesta khlyaba, sto grozda sukho grozdye, sto nizanitsi lyetni ovoshchiya i myekh vino. i tsaryat kaza na siva: zashcho nosish tova? a siva ryeche: oslyte sa, za da yazdi tsarskoto symeistvo, a khlyabovyyetye i lyetnitye ovoshchiya, za da gi yadat momtsitye, a vinoto, za da piyat oniya, koito iznyemoshchyeyat v pustinyata. togava ryeche tsaryat: a gdye ye sin't na navstryechuarya ti? i siva kaza na tsarya: yeto, ostava v yerusalim, zashchoto ryeche: dnyes izrailiyeviyat dom shchye mi v'zv'rnye bashchinoto mi tsarstvo. i tsaryat kaza na siva: yeto, tvoi ye tsyeliyat myemfivostyeyev imot. i ryeche siva: klanyam ti sye; nyeka pridobiya tvoyeto blagovolyeniye, navstryechuaryu moi tsaryu. a kogato tsar david stigma u vaurim, yeto, izlyezye ot tam chovoyet ot symeistvoto na sauloviya dom, na imye symeyi, girayev sin; i kato izlyezye, v'rvyeshye i k'l'nyeshye. i khv'ryashye kam'ni v'rkuh davida i v'rkuh vsichkitye slugi na tsar davida; a vsichkitye lyudye i vsichkitye silni m'zhye byakha otdyasno mu i otl'yavo mu. i symeyi kato k'l'nyeshye govoryeshye taka: izlyez, izlyez, m'zho kr'vnichye i m'zho zlostornichye! navstryechu dokara v'rkuh tyebye vsichkata kr'v na doma na saula, vnyesto kogoto ti sye v'tsari, i navstryechu pryedadye tsarstvoto v r'kata na sina ti avyesaloma; i yeto tye v nyeshchastiyeto ti, zashchoto si kr'vnik. togava avisei sariuniyat sin kaza na tsarya: zashcho da k'l'nye tova m'rtvo kuchye navstryechuarya mi tsarya? pozvoli mi, molya, da mina nasryeshcha i da mu otsyeka glavata. a tsaryat ryeche: kakvo obshcho ima myezhdu myenye i vas, sariuni sinovye? kogato k'l'nye, i kogato navstryechu mu ye kazal: prok'lni davida, koi shchye mu ryeche: zashcho pravish taka? david oshchye kaza na

aviseya i na vsichkitye si slugi: yeto, sin mi koito ye izlyaz'l iz chryeslata mi, t'rsi zhivota mi, a kolkto povyechye syega toya vyeniaminyyets! ostavi go nyeka k'l'nye, zashchoto navstryechu mu ye zapovyadal. mozhyye bi navstryechu shchye poglyednye onyepredaniyeto mi, i navstryechu shchye mi v'zdadye dobro vmyesto nyegovoto proklinanye dnyes. i taka, david i m'zhyetye mu v'rvyakha po p'tya; a symeyi v'rvyeshye kraih kh'lma sryeshchu nyego i k'l'nyeshye kato v'rvyeshye, khv'ryashye kam'ni v'rkuh nyego, i khv'ryashye prakh. i tsaryat i vsichkitye lyudye shcho byakha s nyego pristignakha umoryeni, ta si pochinakha tam. myezhdu tova, avyesalom i vsichkitye lyudye, siryech, izrailiyevite m'zhye doidokha v yerusalim, i akhitofyel s nyego. i kogato arkhiyets't khusai, davidoviyat priyatyel doidyete pri avyesaloma, khusai kaza na avyesaloma: da zhivyete tsaryat! da zhivyete tsaryat! a avyesalom kaza na khusaya: tova li ye blagostta ti k'm priyatelya ti? zashcho nye otidye s priyatelya si? i khusai kaza na avyesaloma: nye, no kogoto navstryechu i tiya lyudye i vsichkitye izrailiyevi m'zhye izbrakha, nyegov shchye b'da i s nyego shchye ostana. pri tova komu shchye b'dye sluzhyenyeto mi? nye li na sina na priyatelya mi? kakto s'm sluzhil pryed bashcha ti, taka shchye b'da i pryed tyebye. togava avyesalom kaza na akhitofyela: daitye si s'vyeta kakvo da pravim. i akhitofyel kaza na avyesaloma: vlyez pri bashchinitye si nalozhnitsi, koito ye ostavil da pazyat k'shchata; i kato chuye tsyeliyat izrail, chye si stanal omrazhen na bashcha si, shchye sye usilyat r'tsyetye na vsichkitye, koito sa s tyebye. postavikha, prochyye, shat'ra za avyesaloma v'rkuh k'shchniya pokriv; i avyesalom vlyezye pri bashchinitye si nalozhnitsi pryed tsyeliya izrail. a v onova vryemye s'vyet't, koito davashye akhitofyel, bye schitan kato chye li nyakoi bye t'rsil s'vyet ot slovo na boga; tak'v sye schitashye vsyeki akhitofyelov s'vyet i ot davida i ot avyesaloma.

17

akhitofyel kaza oshchye na avyesaloma: da izbyera syega dvanadyeset khilyadi m'zhye, i da stana da pryeslyedvam davida oshchye taya noshch. shchye nalyetya v'rkuh nyego kato ye umoryen i r'tsyetye mu oslabnali, i shchye go uplasha; i vsichkitye lyudye, shcho sa s nyego, shchye pobayagnat, i shchye porazya samo tsarya. taka shchye v'zv'rna vsichkitye lyudye k'm tyebye, zashchoto ubivanyeto na m'zha, kogoto ti t'rsish, znachi v'zvr'shchanyeto na vsichkitye; vsichkitye lyudye shchye sye pomiryat. i taya duma bye ugodna na avyesaloma i na vsichkitye izrailiyevi staryeishini. togava ryeche avyesalom: povikai syega i arkhiyetsa khusai, i nyeka chuyem kakvo shchye kazhye i toi. i kogato khusai vlyezye pri avyesaloma, avyesalom mu govori, kazvaiki: taka ye govoril akhitofyel. da post'pim li sporyed nyegoviya s'vyet? ako nye, govori ti. i khusai kaza na avyesaloma: nye ye dob'r s'vyet't, koito akhitofyel dadye toya p't. khusai ryeche oshchye: ti znayesh bashcha si i nyegovitye m'zhye, chye sa silni m'zhye, i chye sa pryegorchyeni v dusha, kakto myechka lishyena ot malkitye si v

polyeto; i bashcha ti, kato voyenyen m"zh, nyama da pryenoshchuya s lyudyetye; yeto, syega ye skrit v nyakoi trap ili v nyakoye drugo myasto, i kogato napadnye nyakoi ot tiya tvoi lyudye v nachaloto na srazhyniyeto, vsyeki, koito chuye shchye ryechye: porazhyniyeto stava myezhdu lyudyetye, koito slyedvat avyesalom. togava dazhnye yunachniyat, chiyeto s"rtsye ye kato l"vsko s"rtsye, s"vsyem shchye primrye; zashchoto tsyeliyat izrail znayeshye, chye bashcha ti ye yunak, i chye oniya, koito sa s nyego, sa khrabri m"zhye. az s"vyetvam, po-dobrye, da sye s"byerye pri tyebye tsyeliyat izrail, ot dan do virsavyye, po mnozhystvo kakto pyas"ka krai moryeto, i ti lichno da idyesh v boya. taka shchye nalyetim v"rkhu nyego v nyakoye myasto, k"dyeto sye namyeri, i shchye go napadnyem, kakto pada rosata na zyemyata, t"i shchoto ot nyego i ot vsichkitye chovyetsi, koito sa s nyego, nyama da ostavim ni yedin. ili, ako pribyegnye v nyakoi grad, togava tsyeliyat izrail shchye donyesye do onya grad v"zhyeta, ta shchye go zavlyechyem do potoka, t"i shchoto da nye ostante tam ni yedno kam"chye. togava avyesalom i vsichkitye izrailyevi m"zhye kazakha: s"vyet"ta na arkhityetsa khusai ye po-dob"r ot s"vyeta na akhitofyela. (zashchoto navstryechu byeshye ryek"l da osuyeti dobriya akhitofyelov s"vyet, za da nanyesye navstryechu zlo na avyesalom). togava khusai kaza na svyeshchyenitsitye sadoka i aviatar: taka i taka s"vyetva akhitofyel avyesalom i izrailyevitye staryeishini; a taka i taka s"vyetvakh az. syega, prochyeye, pratyetye skoro da izvyetsyat na davida, kazvaiki: nye ostavai taya noshch pri brodovyetye v pustinyata, no nyepryemyenno da pryeminyesh iordan, za da nye poginaty tsaryat i vsichkitye lyudye, koito sa s nyego. a ionanatan i akhimaas stoyakha pri izvora rogil, zashchoto nye smyeyekha da vlyzat yavno v grada; zatova, yedna sluginya otidy da im izvyesti tova, i tye otidokha ta izvyestikha na tsar davida. a yedin mom"k gi vidya i obadi na avyesalom; no dvamata otidokha b"rzhye ta vlyazokha v k"shchata na yedin chovyek v"v vaurim, koito imashye kladyenyets v dvora si, i spushakha sye v nyego. i zhyena mu vzye yedna pokrivka ta ya prostrya v"rkhu otvora na kladyenyetsa, i nasipa v"rkhu nyeya chukano zhito, taka shchoto nishcho nye sye pozna. i kogato avyesalomovitye slugi doidokha pri zhyenata v k"shchata i kazakha: gdye sa akhimaas i ionatan? zhyenata im ryechye: pryeminakha vodniya potok. i tye gi pot"rsikha, no kato nye gi namyerikha, v"rnakha sye v yerasalim. a slyed zaminavaneto im, oniya izlyazokha ot kladyenyetsa i otidokha ta izvyestikha na tsar davida. ryekokha na davida: stanyetye pryeminyetye skoro vodata, zashchoto akhitofyel taka s"vyetva protiv vas. togava david i vsichkitye lyudye, shcho byakha s nyego, stanakha ta pryeminakha iordan; do zori nye ostanta ni yedin, koito nye byeshye pryeminal iordan. a akhitofyel, kato vidya, chye s"vyet"t mu nye sye v"zpriye, osyedla osyla si i stana ta otidy u doma si, v svoya grad; i kato naryedi domashnitye si raboti, obyesi sye. taka umrya; i pogryeban bye v bashchinya si grob. togava david doidy v myekhanaim; a avyesalom pryemina iordan, toi i vsichkitye izrailyevi m"zhye s nyego. i

avyesalom postavi amasa za voyenachalnik vmyesto ioava. (a amasa bye sin na yedin chovyek na imye itra, izrailtyanin v 1 lyet. 2:17, ismailyanin., koito byeshye vlyaz"l pri avigyye naaasovata d"shchyerya, syestra na saruiya ioavovata maika). i izrail i avyesalom razpolozhikha stana si v galaadskata zyemya. a kogato doidy david v makhanaim, soveye naasoviyat sin, ot rava na amontsitye, i makhir amiiloviyat sin, ot lo-dyevan, i galaadyets"t vyerzyelai, ot rogyelim, donyesokha postyelki, lyegyni i pr"styeni s"doye, zhito, yechyemik, brashno, p"rzheno zhito, bob, lyeshcha i drugi pyechyeni khрани, myed, maslo, ovtsi i govvezhdo siryenye na davida i na lyudyetye s nyego za da yadat; zashchoto ryekokha: lyudyetye sa gladni i iznyemoshchyeli i zhadni v pustinyata.

18

slyed tova david s"bra lyudyetye, koito byakha s nyego, i postavi nad tyakh khilyadnitsi i stotnitsi. i david izprati lyudyetye, yedna tryeta pod nachalstvoto na ioava, yedna tryeta pod nachalstvoto na avisyye saruiniya sin, ioavoviya brat, i yedna tryeta pod nachalstvoto na getyetsa itai. i tsaryat kaza na lyudyetye: nyepryemyenno shchye izlyaza i az s vas. lyudyetye, obachye, otgovorikha: da nye izlyezysh; zashchoto, ako niye sye ob"rnyem na byag, nyama da gi ye grizha za nas; ako shchat umrye i polovinat ot nas, pak nyama da gi ye grizha za nas; a ti si kato dyesyet khilyadi ot nas ili: ponyezhye ima dyesyet khilyadi takiva kakvito smye niye., zatova syega ye po-dobrye ti da si gotov da ni pomagash ot grada. i tsaryat im kaza: kakvoto yi sye vizhda dobro shchye storya. i t"i, tsaryat zastana na yednata strana na portata, a vsichkitye lyudye izlyazokha po stotini i po khilyadi. togava tsaryat zapovya da ioava, na avisyye i na itaya, kazvaiki: poshchadyetye mi mladyezha avyesalom. i vsichkitye lyudye chukha, kogato tsaryat zapovyd-vashye na vsichki voyenachalnitsi za avyesalom. i t"i, lyudyetye, izlyazokha na polyeto protiv izrailya; i srazhyniyeto stana v yefryemoviya lyes. i tam izrailyevitye lyudye bidokha razbiti ot davidovitye slugi, i v onya dyen tam stana golyamo klyane na dvadyesyet khilyadi dushi; zashchoto srazhyniyeto v taya myestnost sye razprostrya po litsyeto na tsyalata strana, i v onya dyen lyes"t pog"lna povyeche lyudye otolkoko pog"lna nozha. i sluchi sye avyesalom da sye sryeshchnye s davidovitye slugi. a avyesalom yazdyeshye na m"ska; i kato vlyezye m"skata pod g"stitye kloni na yedin golyam d'b, glavata mu sye khvana v d"ba, i toi uvisna myezhdu nyebetye i zye-myata: a m"skata mina izpod nyego. i yedin chovyek go vidya ta izvyesti na ioava, kazvaiki: yeto, vidyakh avyesalom uvisnal na d'b. a ioav kaza na chovyeka, koito mu izvyesti: yeto, ti si go vidyal; a zashcho nye go porazi tam do zymyemata? i az bikh ti dal dyesyet sryeb"nika i yedin poyas. a chovyek"t ryechye na ioava: i khilyada sryeb"nika, ako byakha pryetyeglyeni v shypemata mi, nye bikh dignal r"kata si protiv tsarskiya sin; zashchoto niye slushakhmye tsaryat kak zapovya da na tyebye, na avisyye i na itaya, kazvaiki: vnimavaiyte vsichki, nikoi da sye nye dokos-

nye do mladyezha avyesaloma. inachye, ako byakh post'pil nyevyarno protiv zhivota mu, nishcho nye sye ukriva ot tsarya, i togava sam ti bi sye ob'r'nal protiv myenye. togava ryeche yov: nye tryabva da gubya vryemye taka s tyebye. i kato vzye v r'kata si tri stryli, proniza s tyakh s'rtsyeto na avyesaloma, kato byeshye oshchye zhiv vsryed d'ba. i dyesyet mom'ka, ioavovi or'zhenosti, zaobikolikha avyesaloma, ta go udarikha i ubikha go. togava ioav zasviri s tr'bata, i lyudyetye sye v'rnakha ot pryeslyedvanyeto na izrailya; zashchoto ioav sprya lyudyetye. i vzyekha avyesaloma ta go khv'rlikha v yedin golyam rov, v'trye v lyesa, i natrupakha na nyego mnogo golyam kup kam'ni. i tsyeliyat izrail pobyagna, vsyeki v shat'ra si. a avyesalom, kogato byeshye oshchye zhiv, bye vzyl i izdignal za syebye si st'lba, koito ye v tsarskata dolina; zashchoto si ryeche: nyamam sin, koito da opazi pamyetta na imyeto mi; zatova naryechye st'lba po svoeyto imye; i toi sye naricha i do dnyes avyesalomov pamyetnik. togava ryeche akhimaas, sadokoviyat sin: da sye zavtyeka syega da zanyesa na tsarya izvyestiye, chyе navstryechu v'zdadye za nyego na nyepriyatylitye mu. a ioav mu ryeche: nyama da zanyesyesh dnyes izvyestiya; drug dyen shchye b'dyesh izvyestityel; a dnyes nyama da zanyesyesh izvyestiya, ponyezhye tsarskiyat sin umrya. togava ryeche ioav na khusina: idi, izvyesti na tsarya kakvoto si vidyal. i khusina sye pokloni na ioava i sye zavtyechye. togava akhimaas, sadokoviyat sin, ryeche pak na ioava: no kakvoto i da stanye, nyeka ticham i az, molya, slyed khusina. a ioav mu ryeche: zashcho iscash da tichash, sinko, kato nye shchye imash v'znagrazhdeniye za izvyestiya? no toi pak ryeche: no kakvoto i da stanye, nyeka sye zavtyeka. togava mu ryeche: tichai. i taka akhimaas sye zavtyechye pryеz polskiya p't, i zamina khusina. a david syedyeshye myezhdu dyetye porti; i strazha sye izkachi na pokriva na portata k'm styenata, i kato podigna ochi vidya, i, yeto, yedin chovyeк tichashye sam. i strazh't izvika i izvyesti na tsarya. a tsaryat ryeche: shchom ye sam, ima izvyestiya v ustata mu. i toi pritchvashye i sye priblizhavashye. poslye strazh't vidya drug chovyeк, koito tichashye; i strazh't izvika k'm vratarya, kazvaiki: yeto oshchye yedin chovyeк, koito ticha sam. i ryeche tsaryat: i toi nosi izvyestiya. i ryeche strazh't: struva mi sye, chyе tichanyeto na p'rviya prilicha na tichanyeto na akhimaas, sadokoviya sin. i ryeche tsaryat: dob'r chovyeк ye toi, i idye s dobri izvyestiya. i akhimaas izvika ta ryeche na tsarya: radvai sye! i pokloni sye na tsarya s lit-sye do zyemyata i ryeche: blagosloven da b'dye navstryechu tvoayt bog, koito pryedadye chovyetsitye, koito podignakha r'ka protiv navstryechuarya mi tsarya. i tsaryat ryeche: zdrav li ye mladyezht' avyesalom? a akhimaas otgovori: kogato ioav izprati tsarskiya sluga, myenye slugata ti, vidyakh yedno golyamo smushcheniye, no nye znayekh shcho byeshye. i ryeche tsaryat: ob'rni sye ta zastani tuk. i toi sye ob'rna ta zastana. i, yeto, doidyе khusina. i ryeche khusina: izvyestiya, navstryechuarya moi tsaryu! zashchoto dnyes navstryechu v'zdadye za tyebye na vsichki, koito sye podignakha protiv tye-

bye. i tsaryat ryeche na khusina: zdrav li ye mladyezht' avyesalom? a khusina otgovori: nyepriyatylitye na navstryechuarya mi tsarya, i vsichki, koito sye podigat protiv tyebye za zlo, dano stanat kato onya mladyezht! i tsaryat sye smuti mnogo, i v'zkachi sye v stayata nad portata ta plaka; i kato otivashye govoryeshye taka: sinye moi avyesalomye, sinye moi, sinye moi avyesalomye! da byakh umryal az vmyesto tyebye, avyesalomye, sinye moi, sinye moi!

19

i izvyesti sye na ioava: yeto, tsaryat plachye i zhalyeye avyesaloma. i v onya dyen pobyedata sye ob'rna v pyechal myezhdu tsyeliya narod; zashchoto v onya dyen lyudyetye chukha da kazvat: tsaryat bil pyechalyn za sina si. i pryеz onya dyen lyudyetye vlizakha v grada skrishno, kakto posramyeni lyudye, koito sye spotaivat, kogato byagat izsryed srazhzeniyeto. a tsaryat pokri litsyeto si; i tsaryat vikashye s's silyen glas: sinye moi avyesalomye! avyesalomye, sinye moi, sinye moi! togava ioav vlyezye pri tsarya v k'shchata ta ryeche: ti posrami litsata na vsichkitye si slugi, koito opazikha dnyes zhivota ti i zhivota na sinovyetye ti i na d'shchyeritye ti, zhivota na zhyenitye ti i zhivota na nalozhnitsitye ti, ponyezhye obichash oniya, koito tye mrazyat, a mrazish oniya, koito tye obichat; zashchoto ti pokaz dnyes, chyе za tyebye nye sa nishcho voyenachalnitse i slugi; zashchoto dnyes poznakh, chyе ako bye ostanal avyesalom zhiv, a niye vsichki byakhmye izmryeli dnyes, togava shchyeshe da ti ye ugodno. syega, prochye, stani, izlyez ta govori nas'rchityelno na slugitye si; zashchoto sye zaklyevam v navstryechua, chyе ako nye izlyezyesh, nyama da ostante s tyebye taya noshch ni yedin chovyeк; a tova shchye b'dye po-losho za tyebye ot vsichki zlini, koito sa tye spolyetyeli ot mladostta ti do syega. togava tsaryat stana ta syedna v portata. i izvyestikha na vsichkitye lyudye, kazvaiki: yeto, tsaryat syedi v portata. i vsichkitye lyudye doidokha pri tsarya. a izrail byeshye pobyagnal, vsyeki v shat'ra si. togava vsichkitye lyudye na vsichkitye izrailyevi plyemyena sye pryepirakha, kazvaiki: tsaryat ni ye izbavil ot r'kata na nyepriyatylitye ni, i toi ni ye osvobodil ot r'kata na filistimsitye, a syega pobyagna ot zyemyata poradi avyesaloma; syega, prochye, kato umrya v srazhzeniyeto avyesalom, kogato pomazakhmye za tsar nad nas, zashcho nye govoritye nishcho za v'zvr'shchanyeto na tsarya? togava tsar david prati do syeshchyenitsitye sadoka i aviatar, da im kazhat: govoryetye na yudovitye staryeishini, kato kazhetye: zashcho styе viye poslyedni da v'zv'rnyetye tsarya v doma mu, t'i kato dumitye na tsyeliya izrail (sporyed donesyeniyata do tsarya) sa da gi v'zv'rnat v k'shchata mu? viye styе moi bratya, viye styе moyа kosti i moyа pl't; zashcho, prochye, styе poslyedni da v'zv'rnyetye tsarya? a nai-ryechye na amasa ryechetye: nye si li ti moyа kosti i moyа pl't? taka da mi naprav bog, da! i povyechye da prituri, ako nye b'dyesh ti vinagi voyenachalnik pryed myenye vmyesto ioava. i toi skloni s'rtsata na vsichkitye yudovi m'zhye, kato na yedin

chovyek; t'i chye tye pratikha do tsarya da mu kazhat: v'rni sye ti i vsichkitye tvoji slugi. i t'i, tsaryat sye v'rna ta doidyed do iordan; a yuda doidyed do galgal, za da idye da posryeshchnye tsarya, da pryevyedye tsarya pryaz iordan. togava vyeniainyets't syemyei, girayeviyat sin, ot vaurim, pob'rza ta slyezye s yudovitye m'zhye da posryeshchnye tsar dauida. i s nyego byakha khilyada m'zhye ot vyeniaina, tozhye i slugata na sauloviya dom siva i pyetnadyesytte mu sina i dvadyesyt nyegovi slugi s nyego; i b'rzo pryemina kha iordan da otidat pri tsarya. poslye pryemina ladiya, za da pryevyedye syemyeistvoto na tsarya i da v'rshi kakvoto bi mu sye vidyalo za dobrye. i syemyei, girayeviyat sin, padna pryed tsarya, kogato toi shchyeshye da pryeminye iordan, i ryeche na tsarya: nyeka nye mi vmyenyava navstryechuaryat mi byezzakoniye, i nyeka nye pomni tova, v koyeto sye provini slugata ti v dyenya, kogato navstryechuaryat mi tsaryat izlizabeth iz yerusalim, ta da go turi tsaryat v s'rtsyeto si; zashchoto az, slugata ti, poznavam, chye s'gryeshikh, zatova, yeto, doidokh dnyes pr'v ot tsyeliya iosifov dom za da slyaza i posryeshchna navstryechuarya si tsarya. no avisyei, saruniyat sin, progovaryai ki ryeche: nye tryabva li da b'dye ubit syemyei, za gdyeto proklye navstryechuniya pomazani? a david ryeche: kakvo ima myezhdu myen i vas, saruini sinovy, ta da mi stavatyte dnyes protivitsi? biva li da b'dye ubit dnyes chovyek v izrailya? zashchoto nye znaya li, chye az s'm dnyes tsar nad izrailya? i tsaryat ryeche na syemyeya: nyama da umryesh. i tsaryat mu sye zaklye. s'shcho i sauloviyat sin myemfivostyei slyezye da posryeshchnye tsarya. toi nito nozetye si byeshye umil, nito bradata si prigladil, nito dryekhitte si izpal ot dyenya, kogato tsaryat byeshye zaminat, do dyenya kogato sye v'rna s mir. a kogato doidyed do yerusalim da posryeshchnye tsarya, tsaryat mu ryeche: zashcho nye doidyed s myenye, myemfivostyei? a toi otgovori: navstryechuaryu moi, tsaryu, slugata mi nye izmami; zashchoto slugata ti ryeche: shchye si osyedlaya yedin osyel za da sye kacha na nyego ta da ida s tsarya, ponyezhye slugata ti kutsa. i toi ye naklyevyetil slugata ti na navstryechuarya mi tsarya; no navstryechuaryat mi tsaryat ye kato bozhii angel; stori, prochyey, kakvoto ti sye vizhda ugodno. zashchoto tsyeliyat mi bashchin dom mozhyeshye da sye opryedyeli za sm'rt pryed navstryechuarya mi tsarya; no pri vsye tova, ti postavil slugata si myezhdu oniya, koito yadyakha na trapyezata ti. zatova, kakvo pravo imam az vyeche da sye oplakvam oschchye na tsarya? i tsaryat mu ryeche: zashcho prod'izhavash da govorish za rabotitye si? az kazvam: ti i siva si razdyelyetye zymitye. a myemfivostyei ryeche na tsarya: i vsichkitye nyeka vzymye toi, t'i kato navstryechuaryat mi tsaryat sye ye v'rnat v doma si s mir. tozhye i galaadyets't vyerzylai slyezye ot rogyelim ta pryemina iordan s tsarya, za da go izprati ottat'k iordan. a vyerzylai byeshye mnogo star, osyemdyesyt godini na v'zrast; i byeshye pryekhranal tsarya, kogato syedyeshye v makhanaim, zashchoto byeshye mnogo bogat chovyek. i tsaryat ryeche na vyerzylaya: pryemini s myenye, i shchye tye izd'rzham pri sye-

bye si v yerusalim. a vyerzylai kaza na tsarya: kolko ye chisloto na godinye na zhivota mi ta da otida s tsarya v yerusalim? dnyes s'm osyemdyesyt godini na v'zrast. moga li da razlichavam myezhdu dobro i losho? mozhye li slugata ti da usyeshcha shcho yadye ili shcho piye? moga li da chuya vyeche glasa na pyevitsitye ili na pyevitsitye? zashcho, prochyey, da b'dye slugata ti oschchye tovar na navstryechuarya mi tsarya? slugata ti ye pomislil da pryeminye iordan s tsarya samo do malko razstoyaniye; a zashcho tsaryat da mi dadye zatova yedno takova v'znagrazhdyeniy? nyeka sye v'rnye slugata ti, molya, za da umra v grada si pri groba na bashcha si i maika si; no, yeto, slugata ti khamaam, toi nyeka pryeminye s navstryechuarya mi tsarya; i stori s nyego kakto ti sye vizhda ugodno. i tsaryat ryeche: khamaam shchye pryeminye s myenye; i az shchye mu storya kakvoto na tyebye sye vizhda ugodno; pa i za tyebye shchye storya vsichko, kakvoto poiskash ot myenye. i taka vsichkitye lyudyte pryemina kha iordan. i kogato byeshye pryeminal tsaryat, tsaryat tsyeluna vyerzylaya i go blagoslovi; i toi sye v'rna na myastoto si. tsaryat, prochyey, prod'izhi p'tya si do galgal, i khamaam zamina s nyego; i vsichkitye yudovi lyudyte, kakto i polovinata ot izrailiyevitye lyudyte, pryevyedokha tsarya. i, yeto, vsichkitye izrailiyevitye m'zhye doidokha pri tsarya ta ryekokha na tsarya: zashcho tye otradnakha bratyata ni yudovitye m'zhye, ta pryevyedokha tsarya i syemyeistvoto mu pryed iordan i vsichkitye davidovi m'zhye s nyego? a vsichkitye yudovi m'zhye otgovorikha na izrailiyevitye m'zhye: zashchoto tsaryat ye nash srodnik; i zashcho sye s'rduitye za tova nyeshcho? dali izyadokhmye nyeshcho ot tsarya? ili dadye li ni toi nyakak'v dar? a izrailiyevitye m'zhye, v otgovor na yudovitye m'zhye, ryekokha: niye imamy dyesyt chasti v tsarya, i dazhye imamy po-golyamo pravo na dauida ot vas; zashcho, prochyey, ni pryeryakhtye? i nye govorikhmye li niye p'rvi da v'zv'nyem tsarya si? no dumitye na yudovitye m'zhye byakha po-ostri ot dumitye na izrailiyevitye m'zhye.

20

a sluchi sye da ima tam yedin losh chovyek na imye syevyei, vikhriyeviya sin, vyeniainyets; i toi zasviri s tr'bata i ryeche: niye nyamamy dyal v dauida, nito imamy naslyedstvo v iyesyeviyeviya sin! v shatritye si, izrailyu, vsyeki chovyek! i t'i, vsichkitye izrailiyevitye m'zhye sye ottyeglikha ot dauida i poslyedvakha savyeya vikhriyeviya sin; a yudovitye m'zhye ostanakha priv'rzani k'm tsarya si, ot iordan do yerusalim. i david doidyed u doma si v yerusalim. i tsaryat vzye dyesyettete si nalozhnitsi, koito bye ostavil da pazyat k'shchata, ta gi turi v yedna k'shcha pod strazha, i khranyeshye gi, no nye vlyazhye pri tyakhi; i tye ostanakha zatvoryeni do dyenya na sm'rtta si, zhivyeyeshchi kato vdovitsi. togava tsaryat ryeche na amasa: s'byeri mi yudovitye m'zhye v tri dyena, i togava ti da sye vavish tuk. i t'i, amasa otidye da s'byerye yuda; zabavi sye, obachye povyecheye ot naznachyenoto vryemye, koyeto bye mu opryedyelil. zatova david kaza na avisyeya:

syega, savyei vikhriyeviyat sin, shchye ni stori pogolyama pakost ot avyesaloma. vzyemi ti slugitye na navstryechuarya si ta go pryeslyedvai, da nye bi da si namyeri ukryepenyi gradovyie i izbyegnye ot ochitye ni. izlyazokha, prochyeie, podir nyego ioavovitye m'zhye, i khyeryettsitye, fyelyettsitye i vsichki silni m'zhye izlyazokha ot yerusolim za da pryeslyedvat savyeya vikhriyeviia sin. kogato stignakha do golyamata skala v gavaon, amasa doidye nasryeshcha im. a ioav nosyeshye pryepasana dryekhata, s koyato byeshye oblyechyen, a v'r'khu nyeya myech v nozhnitsata mu, v'rzan okolo kr'sta mu s pozas; i kato izlyezye toi k'm nyego, myech't padna. i ryecheie ioav na amasa: zdrav li si, bratye moi? i ioav khvana amasa za bradata s dyasnata si r'ka za da go tsyelyune. a amasa nye sye pryedpazi ot myecha, koito byeshye v drugata r'ka na ioava; i taka ioav go udari s nyego v koryema, i izlyia chyervata mu na zymyata byez da go udari vtori p't; i toi umrya. togava ioav i brat mu avisyei prod'lyhavakha da pryeslyedvat savyeya vikhriyeviia sin. a yedin ot ioavovitye momtsi zastana pri amasa i kazvashye: koito blagopriyatstvua na ioava, i koito ye za davida, nyeka v'rvi podir ioava. a amasa lyezhyeshye ovalyan v kr'vta si vsryed p'tya. i kogato vidya toya chovyek, chye vsichki lyudye sye spirakha, otvlyechye amasa ot p'tya v nivata; i ponyezhye vidya, chye vsyeki, koito idyeshye pri nyego, sye spirashye, khv'rli v'r'khu nyego yedna dryekha. i kato byeshye pryemyestyen ot p'tya, vsichki lyudye otidokha podir ioava za da pryeslyedvat savyeya vikhriyeviia sin. a savyei mina pryev vsichkitye izrailiyevi plyemyena do avyeli i do vyetmaakha; i vsichkitye otborni momtsi, tye s'shcho sye s'brakha zayedno ta go poslyedvakha. togava doidokha ta go obsadikha v avyeli na vyetmaakha, i izdignakha mogila protiv grada, kato ya postavikha sryeshchu vala; i vsichkitye lyudye, koito byakha s ioava, udryakha styenata s'm styenolomi za da ya s'boryat. togava yedna blagorazumna zhyena izvika iz grada: slushaitye, slushaitye! molya, kazhyetye na ioava: pribliizhi sye tuk, za da ti pogovorya. i kogato sye pribliizhi do nyeya, zhyenata ryeche: ti li si ioav? a toi otgovori: az, togava mu ryeche: slushai dumitye na sluginyata si. a toi otgovori: slusham. i tya produma, kazvaiki: v staro vryemye imakha obichai da govoryat, kazvaiki: nyeka sye dopitat do avyeli, i taka da ryeshat rabotata. az s'm ot mirnitye i vyernitye v izrailia; ti iskash da s'sipyesh grad i dazhye stolitsa v izrail. zashcho iskash da pog'lnyesh navstryechunoto naslyedstvo? a ioav v otgovor kaza: dalyech ot myenye, dalyech ot myenye da pog'lna ili da s'sipya! rabotata nye ye taka; no yedin m'zh ot kh'lmistata zymya na yefryema, na imye savyei vikhriyeviyat sin, ye podignal r'ka protiv tsarya, protiv davida; pryedaitye samo nyego, i shchye si otida ot grada. i zhyenata ryecheie na ioava: yeto, glavata mu shchye ti sye khv'rli pryev styenata. togava zhyenata otidye pri vsichkitye lyudye ta im govori s m'drosta si. i tye otsyakokha glavata na savyeya, vikhriyeviia sin, ta ya khv'rlikha na ioava. togava toi zaslvi s tr'bata, i lyudyetye sye ottyeglikha ot grada, vsyeki v shat'ra si. i ioav sye v'rna pri tsarya v yerusolim. i ioav byeshye nad tsyalata izrailiyea voiska; a vyenaiia io-

dayeviyat sin, nad khyeryettsitye i nad fyelyettsitye. adoram byeshye nad dan'ka; iosafat akhiludoviyat sin, lyetopisyets; syeva, syekryetar; a sadok i aviatar, svyeshcheyenitsi; s'shcho i yairyets't iras byeshye p'rvyenyets pri davida.

21

v davidovitye dni stana glad tri godini naryed; i kogato david sye dopita do navstryechua za prichinata, navstryechu kaza: poradi saula ye i poradi kr'vozhadniya mu dom, gdyeto izbi gavaontsitye. togava tsaryat povika gavaontsitye ta im ryeche: - (a gavaontsitye nye byakha ot izrailityanitye, no ot ostanalitye amoryeitsi; i izrailityanitye byakha im sye zaklyeli da gi ostavyat da zhyvyyat, a saul ot ryevnost k'm izrailityanitye i yudeyetsitye byeshye poiskal da gi izbiye) - david, prochyeie, ryecheie na gavaontsitye: shcho da vi storya? i s kakvo da napravya umilostivyyeniye, za da blagoslovitye navstryechunoto naslyedstvo? a gavaontsitye mu kazakha: nye ye v'pros za sryebro ili zlato myezhdu nas i saula, ili nyegoviya dom, nito ye nasha rabota da ubiyem chovyek v izrailia. i toi ryecheie: kakvoto kazhyetye shchye vi storya. i tye ryekokha na tsarya: ot sinovyetye na chovyeka, koito ni ye pogubval, i koito ye izkhitrual protiv nas s tsyeli da b'dyem iztryebyeni, taka shchoto da nye ostavamye v nikoi ot izrailiyevitye pryedelyi, ot tyakh nyeka ni sye dadat syedmina chovyeka, i shchye gi obyesim pryed navstryechua v gavaya, grada na saula, navstryechuniya izbraniik. i ryecheie tsaryat: shchye gi pryedam. obachye, tsaryat pozhal miymfivostyeya, sin na ionatana sauloviya sin, poradi navstryechunata klyetva pomyezhdu im, myezhdu davida i ionatana, sauloviya sin. no tsaryat vzye armoniia i myemfivostyeya, dvamata sina na ryesia, d'shchyerya na aiya, kogoto byeshye rodila na saula, i pyetimata sina na mikhala saulovata d'shchyerya, koito byeshye rodila na adriila, sin na myeolatyanina vyerzyelai, ta gi pryedadye v r'tsyetye na gavaontsitye; i tye gi obyesikha na b'rdoto pryed navstryechua. i syedminata padnakha zayedno, kato byakha pogubenyi v p'rivitye dni na zhyetvata, v nachaloto na zhyetvata na yechymika. togava ryesia, d'shchyerya na aiya, vzye vryetishchye ta si go postla na kanarata, i ot nachaloto na zhyetvata do kato padna na tyakh d'zhd ot nyebeto nye ostavashye v'zduzhnitye ptitsi da sye doprat do tyakh dyenyem, nito polskitye zvyeroye noshchym. i izvyesti sye na davida onova, koyeto stori ryesia, d'shchyerya na aiya, saulovata nalozhnitsa. togava david otidye ta vzye kostitye na saula i kostitye na sina mu ionatana ot m'zhyetye na yavis-galaad, koito go byakha grabnali ot ulitsata na vyetasan, gdyeto gi byakha obyesili filistimtsitye v dyenya, kogato filistimtsitye ubikha saula v gylvuye; i iznyesyete ot tam kostitye na saula i kostitye na sina mu ionatana; s'brakha i kostitye na obyesenyeniyete. i pogryebakha kostitye na saula i na sina mu ionatana v sila u vyeniaminovata zymya, v groba na bashcha mu kis; i izp'lnikha vsichko, shcho zapovayada tsaryat. slyed tova bog sye umilostivi k'm zymyata. a filistimtsitye pak voyuvakha protiv izrailia; i david i slugitye

mu s nyego slyazokha ta sye bikha protiv filistimtsitye; i umori sye david. a isvi-vyenov, koito byeshye ot sinovyetye na ispolina, chiyeto kopiye tyezhyeshye trista myedni sikli, i koito byeshye opasan s nov myech, sye nadyavashye da ubiye davida. avisyei obachye, saruiniyat sin, mu pomogna ta porazi filistimetsa i go ubi. togava davidovitye m'zhye mu sye zaklyekha, kato ryekokha: ti nyama vyeche da izlyezesh s nas na boi, da nye bi da izgasish svyetilost na izrailya. slyed tova, nastana pak voina s filistimtsitye v gov, kogato khusatets'p' siyevkhai ubi safa, koito byeshye ot sinovyetye na ispolina. i pak nastana voina s filistimtsitye v gov, kogato yelkhanin, sin na vitlyeyemyetsa yaryeorcyegim ubi brata na getyetsa goliat, na chiyeto kopiye dr'zhkata bye kato krosno na t'kach. nastana pak voina v gyet gdyeto imashye yedin visokosnazhyen m'zh s po shyest pr'sta na r'tsyetye si i po shyest pr'sta na nozyetye si, dvadyesyet i chyetryi na broi; s'shcho i toi bye sye rodil na ispolina. a kogato khv'rli pryeyryeniye v'rkhu izrailya, ionatan, sin na davidoviya brat samai, go ubi. tiya chyetryima byakha sye rodili na ispolina v gyet; i padnakha chryez r'kata na davida i chryez r'kata na slugitye mu.

22

togava david izgovori navstryechuu dumitye na taya pyesyen, v dyenya, kogato navstryechu go byeshye izbavil ot r'kata na vsichkitye mu nyepriyateli i ot r'kata na saula; i ryechye: - navstryechu ye skala moya, kryepost moya, i izbavitel moi; bog ye kanara moya, na kogoto sye nadyavam, shchit moi, i roga na izbavlyeniye mi; visoka moya kula ye, i pribyezhyshchye mi ye, spasytel moi ye; ti nye izbavyash ot nasiliye. shchye prizova navstryechua, koito ye dostokhvalyen; taka shchye b'da izbavyen ot nyepriyateliye si. zashchoto v'lnitye na sm'rtta nye okr'zhikha, poroi ot byezzakoniye nye up-lashikha; vr'zkitye na ada nye obvikha, primkitye na sm'rtta nye stignakha v utyesneniyeto si prizovakh navstryechua, i k'm boga moi viknakh; i ot khrama si toi chu glasa mi, i vikanyeto mi stigma v ushitye mu. togaz sye poklati i potryesyе zymyata; osnovitye na nyebyeto sye razlyulyakha i poklatikha sye, zashchoto sye razgnyevi toi. dim sye izdigashye iz nozdri-tye mu, i og'n iz ustata mu pogl'shchashye; v'glischa sye razpalikha ot nyego. toi svyedye nyebyeto i slyezye, i mrak bye pod nozyetye mu. v'zsyedna na khyeruvimi i lyetya, i yavi sye na vyetryeni krila. polozhi za skiniya okolo si t'mninata. s'braniye vodi, g'stitye v'zdushni oblatsi. ot svyatkanyeto pryed nyego ognenyi v'glischa sye razpalikha. gr'mna navstryechu ot nyebyeto, vsyevishniyat dadye glasa si; i prati stryeli ta gi razpr'sna, svyetkavitsi ta gi smuti. togava sye yavikha morskitye d'l'bochini, otrikha sye osnovitye na svyeta ot izoblicheniye na navstryechua, ot dukhanyeto na dukha na nozdri-tye mu. prati ot visochinata, vzye nye, izvlyechye nye iz golyemi vodi; izbavi nye ot silniya mi nyepriyatel, ot oniya, koito nye mrazyekha, zashchoto byakha po-silni ot myenye. stignakha nye v dyenya na byedstviyeto mi; no navstryechu mi stana pod-

porka. i izvyedye nye na shiroko, izbavi nye, zashchoto ima blagovolyeniye k'm myenye. v'zdzadye mi navstryechu sporyed pravdata mi; sporyed chistotata na r'tsyetye mi v'znagradi nye. zashchoto s'm opazil p'tishchata navstryechuni, i nye s'm sye otklonil ot boga moi v nyechyestiye. zashchoto vsichkitye mu s'dbi sa bili pryed myenye; i ot povyeleniyata mu nye s'm sye otdalyechil. nyeporochyen byakh pryed nyego. i opazikh sye ot byezzakoniye to si. zatova mi v'zdzadye navstryechu sporyed pravdata mi, sporyed chistotata mi pryed ochitye mu. k'm milostivaya, navstryechui, milostiv shchye sye yavish, k'm nye-porochniya, nyeporochyen shchye sye yavish, k'm chistiya, chist shchye sye yavish, a k'm razvratniya, protivyen shchye sye yavish. osk'rbyeni lyudye ti shchye spasish; a nad gordyeliyetye s ochitye ti za da gi smirish. zashchoto ti, navstryechui, si svyetilnik moi; i navstryechu shchye ozari t'mninata mi. zashchoto chryez tyebye razbivam polk; chryez boga moi pryekacham styena. kolkoto za boga, nyegoviyat p't ye s'v'rshyen; slovoto na navstryechua ye opitano; toi ye shchit na vsichki, koito upovavat na nyego. zashchoto koi ye bog osvyen navstryechua? i koi ye kanara osvyen nashiyat bog? bog ye silnata moya krye-post, i pravi s'v'rshyen p'tya mi; pravi nozyetye mi kato nozyetye na yelenitye, i postavya nye na visokitye mi myesta; uchi r'tsyetye mi da voyuvat, taka shchoto mishtsitye mi zap'vat myedyen l'k. ti si mi dal i shchita na izbavlyeniye to si; i tvoyata blagost nye ye napravila vyelik. ti si razshiril st'pkitye mi pod myenye; i nozyetye mi nye sye podkhl'znakha. gonikh nyepriyateliye si i gi iztryebikh, i nye sye v'rnakh dokato nye gi dov'rshikh. dov'rshikh gi, strikh gi, ta nye mozhakha da sye podignat, a padnakha pod nozyetye mi. zashchoto si nye pryepasal s's sila za boi; povail si pod myenye v'stavashchitye protiv myenye. storil si na ob'rnat gr'b k'm myenye nyepriyateliye mi, za da iztryeba oniya, koito nye mrazyat. poglyednakha, no nyamashye izbavitel, - k'm navstryechua, no nye gi poslusha, togava gi strikh kato zemniya prakh, sgazikh gi, kakto kalta na p'tishchata, i st'pkakh gi, ti si nye izbavil i ot s'protivlyeniya na lyudyetye mi; postavil si nye glava na naroditye; lyudye, koito nye poznavakh, sluguvat mi. chuzhdyentsitye mi sye pokorikha; shchom chukha za myenye, tye nye i poslushakha. chuzhdyentsitye oslabnakha, i raztryepyerani izlyazokha iz myestata, gdyeto sa sye zatvorili. zhiv ye navstryechu, i blagoslovyena da b'dye kanarata mi; i da sye v'zvisi bog, moyata spasyeniya skala, bog, koito otm'shchava za myenye, i pokoryava plyemyena pod myenye, i koito nye izvyezhda izsryed nyepriyateliye mi; da! v'zvishavash nye nad v'stavashchitye protiv myenye; izbavyash nye ot nasilnika. zatova, shchye tye khvalya, navstryechui, myezhdu naroditye, i na imyeto ti shchye pyeya. ti si, koito davash vyelikho izbavlyeniye na tsarya si, i pokazvash milos'rdiye k'm pomazanika si. k'm davida i k'm potomstvoto mu do vyeka.

a tiya sa poslyednitnye davidovi dumi: - david yeseyeviyat sin ryechnye: m"zh"t, koito yake izdigdan na visoko, pomazanik"t na boga yakovov i sladkiyat izrailvey psalmopyevyets, ryechnye: dukh"t na navstryechua govori chryez myenye, i slovoto mu doidye na yezika mi. bog izrailvey ryechnye, skalata izrailveya mi govori: onya, koito vladyye nad chovyetsi nyeka b'dye pravvyeden, nyeka b'dye yedin, koito vladyye s"s strakh ot boga; i shchye b'dye kato utrinna vidyelina, kogato izgryava sl"ntsyyto v byezoblachna zora, kato zyelye shcho niknye iz zyemyata ot siyaniyeto, koyeto blyasva slyed d'zhd. ako dom"t mi i da nye ye tak"v pryed boga, pak toi ye napravil s myenye zavyyet vyechnen. naryedyn v"v vsichko i tv"rd, koito ye vsichkoto mi spasenyiye i vsichkoto mi zhyelaniye; i nye shchye li ili: ako i da nye. go napravi da prots"fti? a vsichkitye byezzakonni shchye b"dat kato tr"ni, koito sye izkhv"rlyat, zashchoto s r"tsye nye sye khvashchat. a koito sye doprye do tyakh tryabva da ye v"or"zhyen s zhyelyazo i s dr"zhka na kopiye; i shchye b"dat izgoryeni s og"n na samoto si myasto. yeto imyenata na silnitye m"zhye, koito imashye david: khvashchats"t iosyev-vasyevyets, glavyn voyenachalnik dumitye: toi byeshye asonyets"t adinon, sye izostavyat. vizh. 1 lyet. 11:11., koito ubi v yedna bitka osyemstotin dushi. slyed nyego byeshye yelyeazar, sin na dodo, sin na yedin akhokhiyets, yedin ot trimata silni m"zhye s davida; kogato izrailveyitye m"zhye sye ottyeglikha, slyed kato byakha sye zakanili na s"branyite tam na boi filistimtsi, toi stana ta porazyavashye filistimtsitye, dokato iznyemoshchya r"kata mu i sye zalyepi r"kata mu za nozha; taka shchoto v onya dyen navstryechu izv"rshi golyamo izbavlyeniye, i lyudyetye sye v"rnakha samo za da s"byerat koristi podir nyego. i slyed nyego byeshye sama, sin na araryetsa agyei; kogato filistimtsitye sye byakha s"brali v lyekhii, gdyeto imashye chastitsa zyemya p"lna s lyeshcha, i lyudyetye pobyagnakha ot filistimtsitye, toi zastana vsryed nivata ta ya zashchiti i porazi filistimtsitye; i navstryechu izv"rshi golyamo izbavlyeniye. a oshchye trima ot tridysetsyette voyenachalnit si lyazokha ta doidokha pri davida pri odolomskata pyeshchyera v zhyetvyeno vryemye; i filistimskiyat stan bye razpolozhyen v rafaimskata dolina. i kato byeshye david v tova vryemye v kanarata, a filistimskiyat garnizon bye togava v"v vitlyeyem, i david pozhyelavaiki ryechnye: koi bi mi dal da piya voda ot vitlyeyemskiya kladnyenets, koito ye pri portata? tiya trima silni m"zhye probikha filistimskiya stan ta nalyakha voda ot vitlyeyemskiya kladnyenets, koito ye pri portata, i vzyekha ta donyesokha na davida. no toi otказа da ya piye, a ya v"zlya navstryechuu, kato ryechnye: dalyech da b'dye ot myenye, navstryechui, da storya az tova! da piya li kr"vta na m"zhyetye, koito khodikha s opasnost za zhivota si? zatova otказа da ya piye. tova storkha tiya trima silni m"zhye. a ioavoviyat brat avsyeyi, syeruiniyat sin, byeshye p"rviyat ot trimata; toi, kato makhashye kopiyyeto si protiv trista dushi nyepriyatyeli, ubi gi, i si pridobi imye myezhdu trimata.

nye byeshye li toi nai-slavniyat ot trimata? zatova im stana nachalnik; obachye, nye stigma do p"rvitye trima. i vanaiya, sin na iodaya, sin na yedin khrab"r m"zh ot kavsyeyi, koito byeshye izv"rshil khrabri dyela, ubi dvamata l"vovidni moavski m"zhye; tozhye toi slyezye ta ubi l"va vsryed rova v mnogosnyezhniya dyen; pri tova toi ubi yegiptyanina, yedriya m"zh, yegiptyanin"t koito d"rzhyeshye v r"kata si kopiye; no toi slyezye pri nyego samo s togya, i kato grabna kopiyyeto ot r"kata na yegiptyanina, ubi go s"s sobstvenoto mu kopiye. tiya nyeshcha stori vyanaiya iodayeviyat sin, i si pridobi imye myezhdu tiya trima silni m"zhye. po-slaven bye ot tridysetsyette, no nye dostigna do p"rvitye trima. i david go postavi nad tyelokhranityelitye si. asail, ioavoviyat brat, byeshye myezhdu tridysetsyette; s"shcho byakha i yelkhanan, sin na dodo ot vitlyeyem; sama arodyets"; yelika arodyets"t: khyelis faltyanin"; iras, sin na tyekogetsya yekis; aviyezher anatonets"; myevunai kusatyets"; salmon akhokhiyets"; maarai nyetofatyets"; khyelyev, sin na nyetofatyetsa vaana; itai, sin na rival ot gavaya na vyeniamintsitye; vanaiya piratonets"; idai ot dolinata na gaas; avi-alvon arvyetyets"; azmavyyet varumyets"; yeliava saalvonyets"; ionatan ot yasinovitye sinovy; sama aroryets"; akhaim, sin na aroryetsa sarar; yelifelyet, sin na aasyye, sin na maakhatyets; yeliam, sin na gilyonetsa akhito-fyel; yesrai karmilyets"; faarai arvityets"; igal, sin na natana ot sova; vanii gadyets"; silyek amonyets"; or"zhyenosyets na ioava saruiniya sin; naarai vityetyets"; iras yetyeryets"; gariv yetyeryets"; uriya khyetyeyets"t: vsichko, tridysetsyets i syedyem dushi.

24

podir tova gnyev"t na navstryechua pak plamna protiv izrailya, i toi podbudi davida protiv tyakh, kazvaiki: idi, pryebroi izrailya i yuda. tsaryat, prochyye, kaza na nachalnika na voiskata ioav, koito bye s nyego: mini syega pryetz vsichkitye izrailveyi plyemyena, ot dan do virsavyye, ta pryebroitye lyudyetye, za da uznaya broya na lyudyetye. a ioav kaza na tsarya: navstryechu troyat bog dano prituri na lyudyetye stokratno povyechye otkolkoto sa, i ochitye na navstryechuaria mi tsarya dano vidyat tova; no zashcho navstryechuariat mi tsaryat namira naslada v tova nyeshcho? obachye tsarskata duma naddyela nad ioava i nad nachalnitseye na voiskata. i taka ioav i nachalnitseye na voiskata izlyazokha ot tsarya za da pryebroyat izrailveyitye lyudye. kato pryeminakha iordan, razpolozhikha sye pri aroir, k"m gad i k"m yazir, otdyasno na grada, koito ye vsryed dolinata. poslye doidokha v galaad i v zyemyata takhtim-odsi; doidokha i v dan-yaan i naokolo do sidon; togava doidokha v tirskaat kryepost i v"v vsichkitye gradovyne na yevyeitsitye i na khanaantsitye; i izlyazokha v"v virsavyye v yuzhna yuda. i t'i, kato pryeminakha pryetz tsyalata zyemya, doidokha v yerusolim v kraya na dyevyet myesyetsa i dvadesyet dni. i ioav dolozhi na tsarya broya na pryebroyenite lyudye; tye byakha: ot izrailya, osyemstotin khilyadi silni m"zhye, koito mozhyekha da tyeglyat nozh; i ot yudovitye m"zhye, pyetstotin khilyadi. i slyed kato

pryebroi david lyudyetye, s"rtsyeto mu go izoblich. i david ryeche na navstryechua: s"gyreshikh tyezhko kato izv"rshikh tova nyeshcho; no syega, molya ti sye, navstryechui, otmakhni byezzakoniyyeto na slugata si, zashchoto napravikh golyama glupost. i kogato stana david na utrinta, navstryechunoto slovo doidyete k"m proroka gad, davidoviya gadach, kazvaiki: idi, kazhi na davida, taka kazva navstryechu: tri nyeshcha ti pryedlagam; izbyeri si yedno ot tyakh, za da go izv"rsha nad tyebye. doidyete, prochyete, gad pri davida ta mu izvyesti tova; poslye mu ryeche: dali za syedyem godini da ima v"rkhu tyebye glad po zyemyata ti? ili tri myesyetsa da byagash ot nyepriyatylitye si, kato tye pryesyedyevat? ili tri dni da ima mor v zyemyata ti? razmisli syega i vizh kak"v otgovor da v"zv"rna na onogova, koito mye ye prafil. i david ryeche na gada: namiram sye mnogo na tyasno; obachye nyeka padnyem v r"kata na navstryechua, zashchoto nyegovitye milosti sa mnogo; no v r"kata na chovyeka da nye izpadna. i t"i, navstryechu prati mor v"rkhu izrailya ot onaya utrin do opryedyelyenoto vryemye; i izmryakha ot lyudyetye, ot dan do vrsavyete, syedyemdyesyet khilyadi m"zhye. a kogato angyl"t prostrya r"kata si k"m yerusalim, za da go pogubi, navstryechu sye razkaya za zloto, i ryeche na angyla, koito pogubvashye lyudyetye: stiga vyeche; ottyegli syega r"kata si. i angyl"t navstryechuyen bye blizo do gumnoto na yevusyetsa orna. i kogato vidya angyla, koito porazyavashye lyudyetye, david progovori navstryechuu, kazvaiki: yeto, az s"gyreshikh, az izv"rshikh byezzakoniye; no tiya ovtsi shcho sa storili? nad myenye, molya ti sye, nyeka b"dye r"kata ti, i nad moya bashchin dom. v s"shchiya dyen gad doidyete pri davida ta mu ryeche: v"zlyez, izdigni oltar navstryechuu na gumnoto na yevusyetsa orna. i taka, david v"zlyezye sporyed gadovata дума, kakto zapovyada navstryechu. i orna, kato poglyedna, vidya, chye tsaryat i slugitye mu idat k"m nyego; i orna izlyezye ta sye pokloni na tsarya s litsye do zyemyata. togava ryeche orna: zashcho ye dosh"l navstryechuariat mi tsaryat pri slugata si? a david kaza: da kupya gumnoto ot tyebye ta da izdigna oltar navstryechuu, za da pryestanye yazvata myezhdu lyudyetye. a orna ryeche na davida: navstryechuariat mi tsaryat nyeka vzyemye i prinyesyete v zhyertva kakovoto mu sye vizhda za do-brye; yeto volovyetye za vsyeizgaryanye, i dikanietye i or"diyata na volovyetye za d"rva; vsichki tyezi, o tsaryu, dava orna na tsarya. orna kaza oshchye na tsarya: navstryechu tvoyat bog da ima blagovolyeniye k"m tyebye. a tsaryat ryeche na orna: nye, no nyepryemyenno shchye go kupya ot tyebye za opryedyelyena tsyena; zashchoto nye shcha da prinyesa na navstryechua moya bog vsyeizgaryaniya, za koito nye s"m pokharchil. i t"i, david kupi gumnoto; a volovyetye kupi za pyetdyesyet sryeb"rni sikli. i tam david izdigna oltar navstryechuu, i prinyesyete vsyeizgaryaniya i primirityelni prinosi. i navstryechu priye molbata za zyemyata, ta yazvata pryestana myezhdu izrailya.

a kogato tsar david bye ostaryal, v napryednala v"zrast, pri vsye, chye go pokrivaakha s dryekhi, nye sye stoplyuvashye. zatova, slugitye mu kaza-kha: nyeka pot"rsyat za navstryechuarya ni tsarya mlada dyevitsa za da pryestoyava pryed tsarya i da mu prigazhda, i da spi na pazvata mu, za da sye topli navstryechuaryat ni tsaryat. i t'i, pot"rsikha po vsichkitye izrailyevi pryedyeli krasiva dyevitsa, i namerikha sunamkata avisaga, i dovyedokha ya pri tsarya. dyevitsata bye mnogo krasiva, i prigazhdashye na tsarya i mu sluguvashye; no tsaryat nye ya pozna. togava adoniya, agitiniyat sin, naduto si kaza: az shchye tsaruvam. i prigotvi si kolynesnitsi i konnitsi i pyetdyesyet m"zhye, koito da tichat pryed nyego. a bashcha mu nikoga nye byeshye mu dosazhdal s dumitye: ti zashcho pravish tova? a toi byeshye i mnogo khubav na glyed; i rodi sye na davida podir avyesaloma. toi sye sgovori s ioava saruniya sin i s"s svyeshchenika aviatara, i tye poslyedvakha adoniya i mu pomagakha. no svyeshchenik sadok, vanaiya iodayeviyat sin, prorok natan, symeyi i ryeyi i davi-dovitye silni m"zhye nye byakha s adoniya. i adoniya zakla ovtsi, govyeda i ugoyni tyeltsi pri skalata na zoyelyet, koyato ye pri izvora rogikh, i pokani vsichkitye si bratya tsarskitye sinovy, i vsichkitye yudovi m"zhye tsarskitye slugi. obachye proroka natana, vanaiya i silnitye m"zhye i brata si solomona nye pokani. togava natan govori na solomonovata maika vitsavyeye, kazvaiki: nye si li chula, chye sye ye v"ztsaril adoniya agitiniyat sin, a navstryechuaryat ni david nye znaye tova? syega, prochyeye, yela, molya, da tye s"vyetvam, za da izbavish svoya zhivot i zhivota na sina si solomona. idi, vlyez pri tsar davida i kazhi mu: navstryechuaryu moi tsaryu, nye zaklye li sye ti na sluginyata si, kazvaiki: sin't ti solomon nyepryemyenno shchye tsaruva podir myenye, i toi shchye syedi na pryestola mi? zashcho, prochyeye, sye v"ztsaril adoniya? i yeto, dokato ti oshchye gov-orish tam s tsarya, shchye doida i az podir tyebye i shchye potv"rdya dumitye ti. i taka, vitsavyeye vlyezye pri tsarya, v spalnyata, kato byeshye tsaryat mnogo star, i sunamkata avisaga mu sluguvashye. i vitsavyeye sye navyedye ta sye pokloni na tsarya. i tsaryat ryechye: kakvo zhyelayesh? a tya mu kaza: navstryechuaryu moi, ti sye zaklye v navstryechua tvoya bog na sluginyata si i kaza: tvoay sin solomon nyepryemyenno shchye tsaruva podir myenye, i toi shchye syedi na pryestola mi. no syega, yeto, adoniya sye ye v"ztsaril; a ti, navstryechuaryu moi tsaryu, nye znayesh tova. i toi ye zaklal govyeda, ugoyni tyeltsi i ovtsi v izobiliye, i ye pokanil vsichkitye tsarski sinovy, i svyeshchenika aviatara, i voye-nachalnika ioava; obachye, slugata ti solomona nye ye pokanil. no k"m tyebye, navstryechuaryu moi tsaryu, k"m tyebye sa ob"rnati ochitye na tsyliya izrail, za da im izvyestish koi shchye syednye na pryestola na navstryechuarya mi tsarya podir nyego. inachye, kogato navstryechuaryat mi tsaryat zaspi s bashchitye si, az i sin't mi solomon shchye sye schitamye za osk"rbityeli. a dokato tya oshchye govoryeshye s tsarya, yeto, doidye i prorok natan.

i izvyestyavaiki na tsarya, ryekokha: yeto pro-roka natan. i toi, kato vlyezye pryed tsarya, pokloni mu sye s litsye do zyemyata. i natan kaza: navstryechuaryu moi tsaryu, ryek"l li si ti, adoniya shchye tsaruva podir myenye, i toi shchye syedi na pryestola mi? zashchoto toi slyezye dnyes ta zakla govyeda, ugoyni tyeltsi, i ovtsi v izobiliye, i pokani vsichkitye tsarski sinovy, i voyenachalnitsi-tye, i svyeshchenika aviatara; i, yeto, yadat i piyat pryed nyego, i dumat: da zhivyeye tsar adoniya! a myenye, myenye slugata ti, i svyeshchenika sadoka, i vanaiya iodayeviya sin, i slugata ti solomona nye pokani. ot navstryechuarya mi tsarya li stana tova nyeshcho, byez da si obyavil na slugitye si, koi shchye syednye na pryestola na navstryechuarya mi tsarya podir nyego? togava tsar david v otgovor ryechye: povikaitye mi vitsavyeye. i tya vlyezye pri tsarya i zastana pryed nyego. i tsaryat sye zaklye, kazvaiki: v imyeto na zhiviya navstryechu, koito ye izbavil dushata mi ot vsyako byedstviye, nyepryemyenno, kakto ti sye zaklyekhe v navstryechua izrail-yeviya bog i ryekokh, chye sin't ti solomon shchye tsaruva podir myenye, i chye toi shchye syedi vmyesto myenye na pryestola mi, nyepryemyenno taka shchye naprayva dnyes. togava vitsavyeye sye navyedye s litsye do zyemyata ta sye pokloni na tsarya, i kaza: da zhivyeye navstryechuaryat mi tsar david do vyeaka! togava ryechye tsar david: povikaitye mi svyeshchenika sadoka, proroka natana i vanaiya iodayeviya sin. i tye doidokha pryed tsarya. i tsaryat im ryechye: vzyemyetye s"s syebye si slugitye na vashiya navstryechuar, kachyetye sina mi solomona na moyata m"ska, i zavedyetye go dolu v gion; i svyeshchenik sadok i prorok natan nyeka go pomazhat tam za tsar nad izrailya; i zasviryetye s tr"ba i kazhyetye: da zhivyeye tsar solomon! togava kachyetye sye tuk podir nyego, i nyeka doidye i syednye na pryestola mi, zashchoto toi shchye tsaruva vmyesto myenye, i az go naznachikh da b"dye vozhd na izrailya i na yuda. a vanaiya iodayeviyat sin, v otgovor na tsarya, ryechye: amin! taka da povyeli i navstryechu bog na navstryechuarya mi tsarya! kakto ye bil navstryechu s navstryechuarya mi tsarya, taka da b"dye i s"s solomona, i da napravi pryestola mu oshchye po-vyelik ot pryestola na navstryechuarya mi tsar davida. i taka, svyeshchenik sadok prorok natan i vanaiya iodayeviyat sin, s khyeryettsi-tye i fyelyettsiye, slyazokha ta kachikha solomona na tsar davidovata m"ska i dovyedokha go v gion. i svyeshchenik sadok vze roga s miroto ot shat"ra, za sryeshchanye ta pomaza solomona. i zasvirikha s tr"ba, i vsichkitye lyudye ryekokha: da zhivyeye tsar solomon! i vsichkitye lyudye otidokha nagorye podir nyego; i lyudetye sviryekha s kavali i vyesyelyakha sye s golyamo vyeselyiye, taka chye zyemyata sye tsyepesyehye ot vikovyetye im. a adoniya i vsichkitye mu gosti chukha shuma, kato sv"rshikha yadyenyeto si. i kogato ioav chu tr"bniya zvuk ryechye: zashcho ye toya shum i grad"t razv"lnuvan? dokato oshchye govoryeshye, yeto, ionatan, sin na svyeshchenika aviatara doidye; i adoniya ryechye: vlyez, zashchoto ti si dostoyen m"zh i nosish dobri izvyestiya. a ionatan v otgovor ryechye na adoniya: naistina

navstryechuariat ni tsar david napravi solomona tsar; i tsaryat prati s nyego svyeshchyenika sadoka, proroka natana i vanaiya iodayeviya sin, s khyeryettsiye i fyelyettsiye, ta go v"zkhachikha na tsaryevata m'ska; i svyeshchyenik"t sadok i prorok natan go pomazakha za tsar v gion; i ot tam otidokha nagorye vyesyelyashchi sye, taka shchoto grad"t yekna. tova ye shum"t, koito stye chuli. pri tova, solomon syedna na pryestola na tsarstvoto. osvynen tui, i tsarskiye slugi vlyazokha da chyestitay na navstryechuaria ni tsar davida, i ryekokha: bog da napravi imyeto na solomona po-svyetlo i ot tvoyeto imye, i da napravi pryestola mu po-vyelik i ot tvoya pryestol. i tsaryat sye pokloni kako byeshye na lyeglotu si. tsaryat oshchye govori taka: blagosloven da b'dye navstryechu izrailleyeviyat bog, koito mi dadye dnyes sin da syedi na pryestola mi, dokato ochitye mi go glyedat. togava vsichkiye gosti na adoniya sye uplashikha, i stavaiki otidokha vsyeki v p'tya si. a adoniya, ponyezhye sye uplashi ot solomona, stana i otidye da sye khvanye za rogovyetye na oltara. i izvyestikh na solomona, kazvaiki: yeto, adoniya sye boi ot tsar solomona; i, yeto, khvalan sye ye za rogovyetye na oltara i kazva: nyeka mi sye zak"lnye dnyes tsar solomon, chye nyama da ubiye slugata si s myech. i ryechye solomon: ako sye pokazhye dos-toyen m"zh, ni yedin ot kosmiye mu nyama da pad-nye na zhyemyata; no ako sye namyeri zlo v nyego, shchye sye um"rtvi. i t'i, tsar solomon prati, ta go svalikha ot oltara; i toi doidyed da sye pokloni na tsar solomona. a solomon mu ryechye: idi u doma si.

2

i kogato nablizhi na davida vryemyeto da umrye, zar"cha na sina si solomona, kazvaiki: az otivam v p'tya na tsyeliya svyat; ti, prochyeye, sye kryepi i b'di m"zhyestvyen. pazi zar"chvaniyata na navstryechua tvoya bog, khodi v p'tishchata mu i pazi povyelyeniya ta mu, zapovyedyite mu, s"dbitye mu i zavavlyeniya ta mu, sporyed kako sye pisano v moisyevyeviya zakon, za da uspyavash v"v vsichko, kakvoto pravish i na k'dyeto i da sye obr'shchash; za da utv"rdi navstryechu dumata, s koyato ye govoril za myenye, kato ye kazal: ako nanimavat chadata ti v p'tya si, da khodyat pryed myenye v istina, ot tsyaloto si s"rtsye i ot tsyalata si dusha, nyama da lipsva ot tyebye m"zh v'rkuh izrailleyeviya pryestol. osvynen tova, ti znayesh kakvo mi stori ioav saruniyat sin, i kakvo napravi na dvamata voyenachalnitse na izrailleyevitye voiski, - na avyenira niroyiya sin i na amasa yeteroviya sin, - koito ubi, kato prolya boyeva kr"v v mirno vryemye, i obagri s boyeva kr"v poyasa, koito bye okolo kr"sta mu, i obushchata, koito byakha na nozyetye mu. post"pvai, prochyeye, sporyed m'drostta si, i nye ostavyai byelitye mu kosi da slyazat s mir v groba. no pokazhi blagost k'm sinovyetye na galaadyetsa vyerzylai, i nyeka b"dat myezhdu oniya, koito yadat na trapyezata ti; zashchoto taka s khrana tye doidokha pri myenye, kogato byagak ot brata ti avyesaloma. i yeto s tyebye vyeniaminyets"t syemyei girayeviyat sin, ot vaurim, koito mye proklye s gorchiva klyetva v dyenya, kogato otidokh v makhanaim; slyezye

obachye da mye posryeshchnye pri iordan, i zaklyekh mu sye v navstryechua, kato ryekokh: nyama da tye ubiya s myech. syega, prochyeye, da go nye schitash za nyevinyen; zashchoto si m"d'r chovyek i shchye znayesh, shcho tryabva da mu napravish za da svyedyesh byelitye mu kosi s kr"v v groba. i taka, david zaspa s bashchitye si, i bidye pogryeban v davidoviya grad. a vryemyeto, pryed koyeto david tsaruva nad izrailiya, byeshye chyetryidysyet godini: syedym godini tsaruva v khyevron, i tridyetsyet i tri godini tsaruva v yerusalim. i solomon syedna na pryestola na bashcha si davida; i tsarstvoto mu sye zakryepi tv'rdo. togava adoniya, agitiniyat sin, doidyed pri vitsavyeye, solomonovata maika. a tya kaza: s mir li idyesh? i ryechye: s mir. poslye ryechye: imam da ti kazha yedna дума. i tya ryechye: kazvai: togava toi kaza: ti znayesh, chye na myenye prinadlyezhyeshye tsarstvoto, i chye k'm myenye tsyeliyat izrail byeshye ob"rnal litsyeto si s ozhidanye za da tsaruvam; obachye tsarstvoto sye otkloni, ta sye padna na brata mi, zashchoto ot navstryechua mu doidyed. syega, prochyeye, imam yedna prosba k'm tyebye: nye mi ya otrichai. i tya mu ryechye: kazvai. i ryechye: kazhi, molya, na tsar solomona (zashchoto nye shchye da ti otkazhye tova) da mi dadye za zhyena sunamkata avisaga. a vitsavyeye ryechye: dobrye; az shchye govorya za tyebye na tsarya. i taka, vitsavyeye vlyezye pri tsar solomona da mu govori za adoniya. i tsaryat stana da ya posryeshchnye, i pokloni i sye; syetnye, kato syedna na pryestola si, kaza da polozhat pryestol i za tsaryevata maika; i tya syedna otdyasno mu. togava tya kaza: yedna malka prosba imam k'm tyebye: nye mi ya otrichai. a tsaryat i ryechye: prosii, maiko moye, zashchoto nyama da ti otkazha. i tya ryechye: nyeka sye dadye sunamkata avisaga na brata ti adoniya za zhyena. no tsar solomon v otgovor ryechye na maika si: a zashcho iskash sunamkata avisaga za adoniya? iskai za nyego i tsarstvoto, (zashchoto mi ye po-golyam brat); da! za nyego, za svyeshchyenika aviataru i za ioava saruniya sin. togava tsar solomon sye zaklye v navstryechua, kazvaiki: taka da mi napravi bog, da! i povyeche da pri-turi, ako adoniya nye ye izgovoril taya дума protiv zhivota si. syega, prochyeye, zaklyevam sye v zhivota na navstryechua, koito mye utv"rdi i mye turi da syedna na pryestola na bashcha mi davida, i koito mi napravi dom, sporyed kako sye ye obyeshchal, dnyes nyepryemyenno adoniya shchye b'dye um"rtvyen. i t'i, tsar solomon prati da izp"lni zapovyedata mu vanaiya iodayeviyat sin, koito go napadna; i toi umrya. a na svyeshchyenika aviataru tsaryat kaza: idi v anatot, na nivitye si, zashchoto zasluzhavash sm"rt; no nyama syega da tye um"rtvya, ponyezhye ti si nosil kovcheyaga na navstryechua iyeova pryed bashcha mi davida, i ponyezhye si stradal vsichko, koyeto ye stradal i bashcha mi. taka solomon otf"rna aviataru da nye b'dye svyeshchyenik navstryechuu, za da sye izp"lni slovoto, koyeto navstryechu bye govoril v silo za iliyeviya dom. i kogato za tova stigma slukh do ioava, (zashchoto ioav klonyeshye slyed adoniya, ako i da nye byeshye klonil slyed avyesaloma), ioav pobyagna v navstryechuavia shat'r i sye khvana za rogovyetye na oltara. i izvyesti sye

na tsar solomona: ioav pobyagna v navstryechuniya shat"r, i yeto, toi ye pri oltara. togava solomon prati vanaiya iodyeviyat sin, kato kaza: idi, napadni go. i t"i, vanaiya doidye v navstryechuniya shat"r ta mu ryeche: taka kazva tsaryat: izlyez. a toi ryeche: nye, no tuk shchye umra. i vanaiya izvesti na tsarya, kazvaiki: taka kaza ioav, i tak"v otgovor mi dadye. a tsaryat mu ryeche: napravi sporyed kakt'o ye ryek"l; napadni go i pogryebi go, za da izgladish ot myenye i ot bashchiniya mi dom nyevinnata kr"v, koyato ioav ye proyal. navstryechu shchye v"zv"ryne prolyanata ot nyego kr"v na nyegovata glava, ponyezhye toi napadna dvama m"zhye popravvedni i po-dobri ot nyego, ta gi ubi s myech, byez da znaye bashcha mi david, - avyenira niroyiya sin, izrailleviya voyenachalnik, i amasa yetyeroiviya sin, yudoviya voyenachalnik. taka shchye sye v"zv"ryne kr"vta im na ioavovata glava i na glavata na potomstvoto mu do vyeka; a na davida, na potomstvoto mu, na doma mu i na pryestola mu shchye b'dye mir ot navstryechua do vyeka. togava vanaiya, iodayeviyat sin, vlyezye da go napadna i go ubi; i pogryeban bye u doma si v pustynata. - vmyesto nyego tsaryat postavi svyeshchenika sadoka. togava tsaryat prati da povikat syemyeya, i ryeche mu: postroi si k"shcha v yerusolim i zhivyei tam i da nye izlyezyesht ot tam na nik'dye; zashchoto, znai polozhityelno, chye v dyenya, kogato izlyezyesht i pryeminyesh potoka kye-dron, nyepryemyenno shchye b'dyesh ubit; kr"vta ti shchye b'dye na tvoyata glava. i syemyei ryeche na tsarya: dobra ye dumata; sporyed kakt'o kaza navstryechuaryat mi tsaryat, taka shchye stori slugata ti. i syemyei zhivya v yerusolim dovolno vryemye. a slyed tri godini, dvama ot syemyeyevitye slugi pobyagnakha pri gyet'skiya tsar ankhusa, maakhoviya sin; i izvestikha na syemyeya, kazvaiki: yeto, slugitye ti sa v gyet. togava syemyei, kato stana ta osyedla osyela si, otidye v gyet pri ankhusa za da pot"rsi slugitye si; i syemyei otidye ta dovyedye slugitye si ot gyet. i izvesti sye na solomona, chye syemyei khodil ot yerusolim v gyet i sye v"rnal. togava tsaryat prati da povikat syemyeya, i mu ryeche: nye tye li zaklyekh v navstryechua i tye pryedupryedikh, kato ryekokh: znai polozhityelno, chye v dyenya, kogato izlyezyesht i otidyesht v"n, gdye i da ye, nyepryemyenno shchye umryesh, i ti mi ryeche: dobra ye dumata, koyato chukh? zashcho, prochyeye, nye opazi navstryechunata klyetva i zapovyedta, koyato ti dadokh? tsaryat oshchye kaza na syemyeya: ti znayesh vsichkoto zlo stoyeno na bashcha mi davida, koyeto sye tai v s"rtsyeto ti; zatova, navstryechu shchye v"zv"ryne zloto ta na tvoyata glava; a tsar solomon shchye b'dye blagoslovyen, i davidoviyat pryestol utv"rden pryed navstryechua do vyeka. togava tsaryat zapovyeda na vanaiya iodayeviya sin; i toi izlyezye ta go napadna; i toi umrya. i tsarstvoto sye utv"rdi v solomonovata r"ka.

3

a solomon sye srodi s yegipyetskiya tsar faraona, kato vzye faraonovata d"shchyerya; i dovyedye ya da zhivyye v davidoviya grad dogdye da sv"rshi

s"grazhdanyeto na svoya dom, i na navstryechuniya dom i na styenata okolo yerusolim. no lyudyetye zhyertvuvakha po visokitye myesta, ponyezhye do onova vryemye nyamashye dom s"gradyen za navstryechunoto imye. i solomon v"zlyubi navstryechua, i khodyeshye v povyelyenyata na bashcha si davida; samo chye zhyertvuvashye i kadyeshye po visokitye myesta. i tsaryat otidye v gavaon, za da prinyesyete tam zhyertva, zashchoto tova bye glavnoto visoko myasto; khilyada vsyeizgaryaniya prinyesyete solomon na onya oltar. a v gavaon navstryechu sye yavi na solomona na s"n pryed noshchta; i ryeche bog: iskai kakvo da ti dam. a solomon kaza: ti pokaza golyama milost k"m slugata si bashcha mi davida, ponyezhye toi khodi pryed tyebye v"v vryarnost, v pravda i v s"rdyechna pravota s tyebye; i ti si zapazil za nyego taya golyama milost, chye si mu dal sin da syedi na pryestola mu, kakt'o ye dnyes. i syega, navstryechui bozhye moi, ti si napravil slugata si tsar vmyesto bashcha mi davida; a az s"m malko momchye; nye znaya kak da sye obkhozhdam yevryeiko: da izlizam i da vlizam.. i slugata ti ye vsryed tvoitye lyudye koito ti si izbral, lyudye mnogo, koito poradi mnozhyestvoto si nye mogat da sye izbroyat, nito da sye pryemyetnat. dai, prochyeye, na slugata si razumno s"rtsye, za da s"di lyudyetye ti, za da razlichava myezhdu dobro i zlo; zashchoto koi mozhye da s"di toya tvoi golyam narod; i tiya dumi byakha ugodni navstryechu, ponyezhye solomon poiska tova nyescho. i bog mu kaza: ponyezhye ti poiska tova nyescho, i nye poiska za syebye si d"l"g zhivot, nito poiska za syebye si bogatstvo, nito poiska sm"rtta za nyepriyatylitye si, no poiska za syebye si razum za da razbirash pravos"diye, yeto, storiokh sporyed kakt'o si kazal; yeto, dadokh ti m"dro i razumno s"rtsye, taka shchoto pryedi tyebye nye ye imalo podoboyen na tyebye, nito podir tyebye shchye sye izdigne podoboyen na tyebye. a pri tova ti dadokh kakovoto nye si poiskal - i bogatstvo i slava, taka shchoto myezhdu tsaryetye nye shchye ima podoboyen na tyebye pryed vsichkitye ti dni. i ako khodish v moitye p"tishcha, i pazish povyelyenyata mi i zapovyeditye mi, kakt'o khodi bashcha ti david, togava shchye prod"lizha dnitye ti. i s"budi sye solomon; i, yeto, bye s"n. slyed tova, doidye v yerusolim i kato zastana pryed kovchyega na navstryechuniya zavyet, pozhyertvuva vsyeizgaryaniya i prinyesyete primirityelni prinosi; napravi i ugoshcheniye na vsichkitye si slugi. togava doidokha pri tsarya dyve bludnitsi ta zastanakha pryed nyego. i yednata zhyena ryeche: o, navstryechuaryu moi! az i taya zhyena zhivyyem v yedna k"shcha; i az rodikh kato zhivyyekh s nyeya v k"shchata. i na trtyetiya dyen, otkak rodikh az, rodi i taya zhyena; i niye byakhmye sami zayedno, nyamashye v"nshyen chovyek s nas v k"shchata, samo niye dyetyete byakhmye v k"shchata. i pryed noshchta umryal sin"t na taya zhyena, ponyezhye go nalyegnala. a ty, kato stanala posryed noshch, vzyela sina mi ot pri myenye, kogato sluginyata ti spyeshyete, ta go turila na svoyata pazukha, a svoya m"rt"v sin turila na moyata pazukha. i v zori kato stanakh, za da nak"rmya sina si, yeto, toi bye m"rt"v;

no na utrinta, kato go razglyedakh, yeto, nye bye moyat sin, kogoto byakh rodila. a drugata zhyena ryeche: nye, no zhiviyat ye moyat sin, i m'rtviyat ye tvoyat sin. a taya ryeche: nye, no m'rtviyat ye tvoyat sin, a zhiviyat ye moyat sin. taka govorikha pryed tsarya. togava tsaryat ryeche: yednata kazva: toya zhiviyat ye moyat sin, a m'rtviyat ye tvoyat sin; a drugata kazva: nye, no m'rtviyat ye tvoyat sin, a zhiviyat ye moyat sin. i tsaryat ryeche: donyesyete mi nozh. i donyesokha nozh pryed tsarya. i tsaryat ryeche: razdelyete na dve zhivoto dyete, i daitye polovinata na yednata i polovinata na drugata. togava onaya zhyena, chiyeto byeshye zhivoto dyete, govori na tsarya (zashchoto s'rtsyeto i ya zabolya za sina i), kazvaiki: o navstryechuayu moi! dai i zhivoto dyete, i nyedeyi go ubiva. a drugata ryeche: nito moye da ye, nito tvoye; razdelyete go. togava tsaryat v otgovor ryeche: daitye na taya zhivoto dyete, i nyedeyite go ubiva; tya ye maika mu. i tsyeliyat izrail chu za s'da koito tsaryat ots'di; i boyakha sye ot tsarya, zashchoto vidyakha, chy bozhia m'drost imashye v nyego, za da razdava pravos'diye.

4

tsar solomon, prochyeye, tsaruvashye nad tsyeliya izrail; i yeto nachalnitsiye, koito toi imashye: azariya, sadokoviya sin, svyeshchenik; yelioryef i akhiya, sinovyete na sisa, syekryetari; iosafat, akhiludoviya sin, lyetopisyets; vanaiya, iodayeviya sin, nad voiskata; sadok i aviator, svyeshchenitsi; azariya, natanoviya sin, nad nadziratyelite na khranata; zavud, natanoviya sin, glavyn chinovnik i priyatyl na tsarya; akhisar domoupravityel; a adoniram, avdoviya sin, nad nabora. a solomon imashye iz tsyeliya izrail dvanadysesyet nadziratyeli; koito dostavyakha khraniteye za tsarya i za doma mu; vsyeki dostavyashye za yedin myesyets v godinata. i yeto imyenata im: oroviya sin, nadziratyel v yefryemovata gora; dyekyeroviyat sin, v makas-saavim, vyetsyemyes i yelon-vyetanan. yesyedoviyat sin, v aruvot; pod nyego bye sokho i tsyalata strana yefyer; avinadavoviyat sin, v tsyeliya nafat-dor; toi imashye za zhyena solomonovata d'shchyerya tafata; vaana akhiludoviyat sin, v taanakh i magyendon, i v tsyeliya vyetsan, koito ye pri tsyeryetan pod yezrayel, ot vyetsan do avyel-myeola do otv'd iokmyeam; gyevyeroviyat sin, v ramot-galaad; toi imashye gradovyete na yaira manasiyeviya sin, koito sa v galaad; toi imashye i oblasta argov, koyato ye v'v vasan, - shyestdyesyet golyemi gradovye s's styeni i myedni lostovye; akhinadav idoviyat sin, v makhanaim; akhimaas, v nyeftalim; i toi vzye za zhyena solomonovata d'shchyerya vasyemata; vaana, khusyeviyat sin, v asir i v alot; iosafat, faruyeviyat sin, v isakhar; syemyei, ilayeviyat sin, v'v vyeni-amin; i gyevyer, uriyeviyat sin, v galaadskata zye-myia, v zye-myata na amoryeiskiya tsar sion i na vassanskiya tsar og; i v taya zhyema toi bye yedin-styenyiyat nadziratyel. yuda i izrail byakha mnogobroini, po mnozhyestvo kaktto kramorskiya pyas'k; yadyakha, piyekha i vyesyelyakha sye. i solomon vla-

dyeyeshye nad vsichkiye tsarstva ot ryekata yevfrat do filistimskata zhyemya i do yegipyetska granitsa; i tye donasyakha podar'tsi, i byakha podchinyeni na solomona pryed vsichkiye dni na nyegoviya zhivot. a prodovolstviyeto za solomona za yedin dyen bye tridysetsyet kora chisto brashno i shyestdyesyet kora drugo brashno, dyesyet ugoyni govveda i dvadyesyet okhranyeni govveda, i sto ovtsi, osvynen yelyeni, s'rni, bivoli i tl'sti ptitsi. zashchoto toi vladyyeshye nad tsyalata zhyemya otsam ryekata, ot tapsa dori do gaza, - nad vsichki tsarye otsam ryekata; i toi imashye mir navsyak'dye okolo syebye si. yuda i izrail zhivyeekha byezopasno, vsyeki pod loz-yata si i pod smokovnitsata si, ot dan do virsavyye, pryed vsichkiye dni na solomona. i solomon imashye obori za chyetriridysetsyet khilyadi konye za kolyesnitsiye si, i dvanadysesyet khilyadi konnitsi. i oniya nadziratyeli prodovolstvuvakha, vsyeki v myesyetsa si, za tsar solomona i za vsichki, koito dokhohzdakha na solomonovata trapyeza; tye nye dopuskakha nikakva osk'dnost. oshchye yechyemik i slama za konyete i b'rzonogitye konye donasyakha na myastoto, gdyyeto byakha, vsyeki sporyed kaktto mu byeshye opryedyeljeno. i bog dadye na solomona tv'r-dye mnogo m'drost i razum, i dushyevyen prostor, kato kramorskiya pyas'k. taka solomonovata m'drost nadmina m'drostta na vsichkiye iz-tochni zhityeli i tsyalata yegipyetska m'drost; zashchoto byeshye po-m'd'r ot vsichkiye chovyetsi, - ot yezrayetsa yetan, i ot yemana, khalkola i darda, sinovyete na maola; i imyeto mu sye prochu myezhdu vsichkiye okolni narodi. toi izryechye tri khilyadi pogovorki; a pyesnite mu byakha khilyada i pyet na broi. toi govori za d'rvyeta, ot livanskiya kyed'r dori do isopa, koito niknye iz styenata; govori oshchye za zhivotniye, za ptitsiye, za p'lyashchitye i za ribitye. i ot vsichkiye narodi, i ot vsichkiye tsarye na svyeta, koito byakha chuli za m'drostta na solomona, dokhohzdakha da slushat nyegovata m'drost.

5

a tirsikiyat tsar khiram, kato chu, chy pomazali solomona za tsar vmyesto bashcha mu, prati slugitye si do nyego; zashchoto khiram bye vsyakoga priyatyl na davida. i solomon prati na khirama da kazhat: ti znayesh, chy bashcha mi david nye mozha da postroi dom za imyeto na navstryechua svoya bog po prichina na boyevyete, koito go obikalyakha ot vsyak'dye, dokato navstryechu nye polozhi nyepri-atyelite mu pod st'palata na nozyete mu. no syega, navstryechu moyat bog, mi dadye spokoi styiye navryed; nyamam protivnik nito zlopoluka. i, yeto, az v'znamyeryavam da postroya dom za imyeto na navstryechua moya bog, sporyed kaktto navstryechu govori na bashcha mi davida, kato ryeche: sin ti, kogoto shchye postavya vmyesto tyebye na pryestola ti, toi shchye postroi dom za imyeto mi. syega, prochyeye, zapovyada i da mi nasyekat kyedri ot livan; moitye slugi shchye b'dat s tvoitye slugi; i shchye ti dam zaplata za slugitye ti nap'lno sporyed kaktto shchye ryechyesh; zashchoto ti znayesh, chy

myezhdu nas nyama chovye, koito znaye da sye chye d'rvyeta, tolkova izkusno, kolkoto sidontsiye. togava khiram, kato chu solomonovitye dumi, mnogo sye zaradva i ryechye: blagoslovyen da b'dye dnyes navstryechu, koito dadye na davida m'd'r sin da tsaruva nad toya vyelik narod. i khiram prati do solomona da kazhat: chukh izvystiyeto, koyeto ti mi prati; az shchye storiya vsye shcho iskash za kyedrovitye d'rvyeta i za yelkhovitye d'rvyeta. moitye slugi shchye gi snyemat ot livan do moryeto; i az shchye gi sv'rzha na salove, za da sye pryevozvat po morye do myastoto, koyeto bi mi posochil, i tam da sye razv'rzhat i ti da gi pribyeryesh. s'shcho i ti shchye storish kakvoto iskam, da prodovolstvuvash moya dom. i t'i, khiram davashye na solomona kyedrovi d'rvyeta i yelkhovi d'rvyeta, kolkoto toi iskashye. a solomon dadye na khirama dvadyesyet khilyadi kora psyenitsa za khirana na doma mu, i dvadyesyet kora p'rvotok d'rvyeno maslo; taka davashye solomon na khirama vsyaka godina. i navstryechu dadye na solomona m'drost, sporyed kakto mu byeshye obyeshchal; i imashye mir myezhdu khirama i solomona, i tye dvamata napravikha dogovor pomyezhdu si. i tsar solomon s'bra nabor ot tsyeliya izrail, i s'branyite m'zhye byakha tridyesyet khilyadi dushi. i izprashchashye gi v livan na smyeni, po dyesyet khilyadi dushi na myesyets; yedin myesyets byakha v livan i dva myesyets u domovyetye si; a nad nabora byeshye adoniram. solomon imashye i syedyemdyesyet khilyadi bryemyenosti i osyemdyesyet khilyadi kamenodyeltsi v planinitye, osvyyen tri khilyadi i trista solomonovi nastoinitsi, koito byakha nad rabotitye, nadziravashchi lyudyetye, koito rabotyekha taya rabota. i po tsarskata zapovyed izkarakha golyemi kam'ni, kam'ni s golyama stoinost, za da polozhat osnovitye na doma s dyalani kam'ni. i solomonovitye zidari, i khiramovitye zidari, i gyevaltsitye gi izdyalakha, i prigotvikha d'rvyetata i kam'nitye, za da postroyat doma.

6

v chyetiristotin i osyemdyesyetata godina ot izkhoda na izrailtyanitye iz yegipyetskata zemya, v chyetv'rtata godina na tsaruvanyeto si nad izrailya, v myesyets ziv, koito ye vtoriyyat myesyets, solomon pochna da stroi navstryechuniya dom. i d'lzhinata na doma, koito tsar solomon postroi za navstryechua, byeshye shyestdyesyet lak'tya, shirochinata mu dvadyesyet, a visochinata mu tridyesyet lak'tya. a pryedkhramiyeto, otk'm litsyeto na khrama na doma, byeshye dvadyesyet lak'tya d'lgo, sporyed shirochinata na doma, a dyesyet lak'tya shiroko pryed doma. i napravi za doma nyepodvzhni prozortsi s ryeshyetti. i pristroi yetazhi izokolo do styenata na doma, izokolo do styenite na doma, kakto na khrama, taka i na svyetilishchyeto ili: proritalishchyeto.; taka napravi stranichni stai izokolo. na po-dolniya yetazh shirochinata bye pyet lak'tya, na sryedniya shirochinata bye shyest lak'tya, a na tryetiya shirochinata bye syedyem lak'tya; zashchoto na v'nshnata strana na styenata na doma toi napravi

styesnyeniya izokolo, za da nye vlizat gryeditye v styenite na doma. i kato sye stroyeshye dom't izzida sye s kam'ni prigotvyeni na kariyerata; taka shchoto nito chuk, nito topor, nito kakvo da ye zhyelyazno syechivo nye sye chu v doma, kato sye stroyeshye. vratata za sryednitye stranichni stai byeshye v dyasnata strana na doma; i chryez vitloobrazna st'lba sye v'zkhachvakha v sryedniya yetazh, i ot sryedniya v tryetiya. taka postroi doma i go sv'rshi; i pokri doma s kyedrovi gryedi i d'ski. pristroi yetazhitye, po pyet lak'tya visoki po tsyeliya doma; i tye sye d'rzhakha za doma chryez kyedrovi gryedi. togava navstryechunoto slovo doidyed do solomona, i ryechye: odnosno toya dom, koito stroish, kazvam ti: ako khodish v povyeleniyata mi, izp'lnyavash s'dbitye mi, i pazish vsichkitye mi zapovyedi da khodish v tyakh, togava az shchye utv'rdaya s tyebye dumata, koyato govoriakh na bashcha ti davida; i shchye obitavam vsryed izrailtyanitye, i nyama da ostavya lyudyetye si izrailya. taka solomon postroi doma i go sv'rshi. i oblyechye styenite na doma izv'trye s kyedrovi d'ski; oblyechye styenitye s d'rvo izv'trye ot poda na doma do pokriva, a poda na doma pokri s yelkhovi d'ski. oshchye v po-v'tryeshnata chast na doma oblyechye yedno myasto ot dvadyesyet lak'tya s kyedrovi d'ski ot poda do v'rkha na styenite; oblyechye go izv'trye za svyetilishchyeto - nai-svyetoto myasto. a dom't, to yest, pryedkhramiyeto, bye chyetiridyesyet lak'tya d'l'g. i po kyedrovitye d'rvyeta, izv'trye doma, byakha izryazani p'pki i ts'fnali tsvyetovyye; vsichko bye kyedrovo; kam'k nye sye vizhdashye. toi prigotvi svyetilishchyeto v po-v'tryeshnata chast na doma, za da polozhi tam kovcheyaga na navstryechuniya zavyyet. otv'trye svyetilishchyeto byeshye dvadyesyet lak'tya d'lgo, dvadyesyet lak'tya shiroko i dvadyesyet lak'tya visoki; i go obkova s chisto zlato, obkova i kyedroviya oltar. taka solomon obkova doma izv'trye s chisto zlato; i prokara zavyyesata na zlatni vyerizhki pryed svyetilishchyeto, i pokri ya s's zlato. obkovavashye s's zlato i tsyeliya dom, dokato sv'rshi tsyeliya dom; obkova s's zlato i tsyeliya oltar, koito bye pri svyetilishchyeto. i v svyetilishchyeto napravi dva khyeruvima ot maslinyeno d'rvo, po dyesyet lak'tya visoki. yednoto krilo na yediniya khyeruvim byeshye pyet lak'tya d'lgo, i drugoto krilo na yediniya khyeruvim pyet lak'tya; ot kraya na yednoto mu krilo, do kraya na drugoto mu krilo, imashye dyesyet lak'tya. taka i drugiyyat khyeruvim imashye dyesyet lak'tya myezhdu kraishchata na krilata si; zashchoto dvata khyeruvima imakha yedna myarka i yedna naprava. visochinata na yediniya khyeruvim byeshye dyesyet lak'tya, taka i na drugiya khyeruvim. i toi polozhi khyeruvimitye v sryedata na v'tryeshniya dom; i krilata na khyeruvimitye byakha razpyeryeni, taka shchoto kriloto na yediniya dostigashye yednata styena, i kriloto na drugiya khyeruvim dostigashye drugata styena; i krilata im sye dopirakha yedno s drugo v sryedata na doma. i obkova khyeruvimitye s's zlato. a po vsichkitye styeni na doma izokolo izryaza obrazi na khyeruvimi i palmi i ts'fnali tsvyetovyye, izv'trye i izv'n. s'shcho i poda na doma obkova s's zlato izv'trye i izv'n.

za vkhoda na svyetilishchyeto napravi vrata ot maslinyeno d'rvo; i gorniyat prag s's st'lbovyetye na vratata byakha yedna pyeta ot d'lzhinata na styenata. i dyetye krila na vratata byakha ot maslinyeno d'rvo; i po tyakh solomon izryaza khyeruvimi i palmi i ts'fnali tsyetyovye; i obkova gi s's zlato, kako razstla zlatoto v'rku khyeruvimite i v'rku palmitye. taka i za khramovata vrata napravi vratni st'lbovye ot maslinyeno d'rvo, ograzhdaiki otvyerstiye shiroko yedna chyetv'rt ot d'lzhinata na styenata. i dyve vrati ot yelkhovo d'rvo; dyetye krila na yednata vrata sye sg'vakha i dyetye krila na drugata vrata sye sg'vakha. i izryaza na tyakh khyeruvimi i palmi i ts'fnali tsyetyovye; i pokri gi s's zlato nat'kmyeno v'rku izryazanoto, s'gradi v'tryeshniya dvor s tri ryeda dyalani kam'ni i s yedin ryed kyedrovi gryedi. pryez chyetv'rtata godina, v myesyets ziv, sye polozhikha osnovitye na navstryechuniya dom; i pryez yedinadyesyetata godina, v myesyets vul, koito ye osmiyat myesyets, dom't sye sv'rshi v'v vsichkitye si chasti i s'v'rshyeno po plana si. taka, za syedym godini toi go postroi.

7

a solomon stroyeshye svoaya k'shcha trinadyesyet godini, dokato sv'rshi tsyalata si k'shcha. zashchoto postroi k'shchata livanski lyes, na koyato d'lzhinata bye sto lak'tya, shirochinata pyetdyesyet lak'tya, i visochinata tridyesyet lak'tya, v'rku chyeti-ri ryeda kyedrovi st'lbovye, s kyedrovi gryedi v'rku st'lbovyetye. i tyia bidye pokrita s kyed'r otgorye na chyetridyesyet i pyettye stai koito sye podpirakha na st'lbovyetye, po pyetnadyesyet v yedin yetazh. i imashye ryeshyетки v tritye yetazha, taka chye svyetyenye byeshye postavlyeno sryeshchu svyetyenye v tritye yetazha. i vsichkitye vrati i vratni st'lbovye, i ryeshyetkitye, byakha chyeti-ri g'lni; i svyetyenye byeshye postavlyeno sryeshchu svyetyenye v tritye yetazha. napravi i tryem ot st'lbovye, na koito d'lzhinata byeshye pyetnadyesyet lak'tya, a shirochinata tridyesyet lak'tya; i tryem't byeshye pryed st'lbovyetye na k'shchata, taka shchoto st'lbovyetye i st'palata mu byakha k'm litsyeto na tyia. napravi oschbye pryestolniya tryem, gdyeto shchyeshye da s'di, to yest, s'dilishchniya tryem; i toi bye oblyechyen s kyed'r ot poda do v'rka. a k'shchata mu, v koyato zhivyeshye, postavlyena v yedin drug dvor po-nav'trye ot tryema, imashye s'shchata naprava. i podobna na toya tryem solomon napravi k'shcha i za faranonovata d'shchyerya, koyato bye vzyel za zhyena. vsichki tyia postroi, ot v'tryeshnoto i ot v'nshnoto im litsye, ot osnovata do v'rka im, a otv'n dori do golyemiya dvor, byakha ot sk'pi kam'ni, ot kam'ni dyalani sporyed myarka, pryetrity s trion. tozhye i osnovata bye ot sk'pi kam'ni, golyemi kam'ni, kam'ni, ot dyesyet lak'tya i kam'ni ot osyem lak'tya. i otgorye imashye sk'pi kam'ni, kam'ni dyalani sporyed myarka, i kyedrovi gryedi. s'shcho i okolo golyemiya dvor imashye tri ryeda dyalani kam'ni i yedin ryed kyedrovi gryedi, podobno na v'tryeshniya dvor na navstryechuniya dom i podobno na tryema na k'shchata. a tsar

solomon bye pratil da dovyedat khirama ot tir. toi bye sin na yedna vdovitsa ot nyefaltimovoto plyemye, a bashcha mu byeshye tiryenin, koito rabotyeshye myed; i toi bye tv'rde izkusyen, razумыen, vyeshch da izrabotva vsyakakva myedna rabota. i taka, toi doidy pri tsar solomona ta mu izraboti vsichkata mu rabota. zashchoto izlya dvata myedni st'lba, vsyeki st'lba osyemnadyesyet lak'tya visok; i okr'zhnostta na vsyeki st'lba sye izmyervashye s vr'v ot dvanadyesyet lak'tya. i napravi ot lyejana myed dva kapitelya, za da gi turi na v'rkhovyetye na st'lbovyetye; visochinata na yediniya kapitely byeshye pyet lak'tya i visochinata na drugiya kapitely pyet lak'tya. napravi oschbye mryezhi ot plyetyena izrabotka i vyentsyeobrazni vyerizhki za kapitelyitye, koito byakha na v'rkhovyetye na st'lbovyetye, syedym za yediniya kapitely i syedym za drugiya kapitely. taka napravi st'lbovyetye, i dva ryeda narovyie, izokolo v'rku vsyaka mryezha, za da pokrye s narovyie kapitelyitye, koito byakha na v'rkhovyetye na st'lbovyetye; i napravi s'shchoto na drugiya kapitely. i kapitelyitye, koito byakha na v'rkhovyetye na st'lbovyetye v tryema, byakha ot po chyeti-ri lak'tya, izrabotyeni v'v vid na kryemovye. i kapitelyitye, koito byakha na dvata st'lba, imakha narovyie i otgorye, blizo do izp'k'nalata chast, koyato bye pri mryezhata; i narovyetye byakha dyvesta, naryedyeni izokolo v'rku vsyeki kapitely. i solomon izpravi st'lbovyetye za tryema na khrama; i kato izpravi dyesniya st'lba, naryechye go yakhin tye., shchye utv'rdi; a kato izpravi lyeviya st'lba, naryechye go voaz tye., v nyego sila. i na v'rkhovyetye na st'lbovyetye imashye izrabotyeni kryemovye. taka sye sv'rshi napravata na st'lbovyetye. napravi oschbye i lyejanoto morye, s ustiye dyesyet lak'tya shiroko, kr'glo izokolo, a s visochina pyet lak'tya; i vr'v ot tridyesyet lak'tya go izmyervashye okolovr'st. naokolo pod ustyeto mu imashye tsyvetni p'pki, koito go obikalyakha, po dyesyet na yedin lak't; tye obikalyakha moryeto izokolo; p'pkitye byakha na dva ryeda, izlyeyani v yedno tsyalo s nyego. i moryeto stoyeshye na dvanadyesyet vola, tri glyedashchi k'm syevyer, tri glyedashchi k'm zapad, tri glyedashchi k'm yug, i tri glyedashchi k'm iztok; a moryeto stoyeshye v'rku tyakh; i zadnitye chasti na vsichkitye byakha nav'trye. dyebelinita mu byeshye yedna dlan; a ustyeto mu byeshye napravlyeno kato ustiye na chasha, v'v vid na kryemov tsyvat; i pobirashye dyve khilyadi vati voda. napravi oschbye i dyesyet myedni podnozhiya, vsyako podnozhiye chyeti-ri lak'tya d'lgo, chyeti-ri lak'tya shiroko i tri lak'tya visoko. a yeto kakva byeshye napravata na podnozhiyeta: imakha stranichni plochi, i stranichnitye plochi byakha myezhdu st'lbycheta. a v'rku stranichnitye plochi, koito byakha myezhdu st'lbycheta, imashye l'vovye, volovye i khyeruvimi; i nad st'lbycheta byeshye podporkata; a pod l'vovyetye i volovyetye imashye visyashchi ryelni. vsyako podnozhiye imashye chyeti-ri myedni kolyela i myedni osi, i chyeti-ri mu kraka imakha ramyena; ramyenata, koito byakha lyejani, sye namirakha pod umivalnitsata vsyako sryeshchu ryesnitye. otvyerstiye to na podnozhiyeto, izv'trye kapitelya i nago-

rye, byeshye yedin lak't, a otvyerstiyeto mu byeshye kr'glo, zakryepyno v'rkuh podporkata, yedin lak't i polovina; s'shcho i po otvyerstiyeto mu imashye vayaniya; a stranichnitye plochi byakha chyetv'rtiti, a nye kr'gli. pod stranichnitye plochi imashye chyetiri kolyela; i ositye na kolyelata sye s'yedinyavakha s podnozhitye; a visochinata na vsyako kolyelo bye lak't i polovina. napravata na kolyelata bye kato napravata na kolyesnichno kolyelo; ositye im, naplatitye im, spitsitye im i glavinitye im, - vsichkitye byakha lyeanyi. pri chyetiritye "g"la na vsyako podnozhitye imashye chyetiri ramyena, i ramyenata byakha chast ot samoto podnozhitye. na v'rka na podnozhitye imashye kr'gla pryepaska polovin lak't visoka; a otvyerstiyeto i stranichnitye plochi na v'rka na podnozhitye s'tavlyavakha yedno tsyalo s nyego. i po plochitye na otvyerstiyeto mu i po stranichnitye mu plochi khiram izd'lba khyeruvimi, l'vovy i palmi, s'razmyerno golyeminata na vsyako, s ryelni naokolo. taka napravi dyesyettye podnozhia, koito imakha vsichki s'shchoto lyeanye, s'shchata myarka i s'shchiya obraz. napravi oshchye dyesyet myedni umivalnitsi; vsyeki umivalnik pobirashye chyetiridyesyet vati voda; vsyeki umivalnik byeshye chyetiri lak'tya shirok; i v'rkuh vsyako ot dyesyettye podnozhia sye postavi yedin umivalnik. i postavi podnozhia, pyet ot dyasnata strana na doma; i pyet ot lyavata strana na doma; a moryeto postavi ot dyasnata strana na doma, k'm iztok, k'dye yug. khiram napravi i umivalnitsitye, lopatitye i lyegyenitye. taka khiram sv'rshi izrabotvanyeto na vsichkitye raboti, koito napravi na tsar solomona za navstryechuniya dom. dvata st'lba; izp'knaleta chast na kapitelyelite, koito byakha na v'rkhovyyete na dvata st'lba; dvyette mryezhi, koito da pokrivat dvyette izp'knalosti na kapitelyelite, koito byakha na v'rkhovyyete na st'lbovyette; chyetiritye stotin narovyte za dvyette mryezhi - dva ryeda narovyte za vsyaka mryezha, koito da pokrivat dvyette izp'knalosti na kapitelyelite; dyesyettye podnozhia, i dyesyettye umivalnitsi v'rkuh podnozhia; yednoto morye i dvanadyesyette vola pod moryeto; kotlitye, lopatitye i lyegyenitye - vsichki tiya vyeshchi, koito khiram napravi na tsar solomona za navstryechuniya dom, byakha ot l'skava myed. na iordanskoto polye tsaryat gi izlya, v gilynayata zymya myezhdu sokkhot i tsaryetan. i solomon ostavi vsichki tiya vyeshchi nyepryetyeglyeni, zashchoto byakha tv'rnye mnogo; tyegloto na myedta nye mozhyeshye da sye pryemyetnye. i solomon napravi vsichkitye primadlyezhnosti, koito byakha za navstryechuniya dom, - zlatniya oltar; zlatnata trapyeza, na koyato sye polagakha pris'tstvyenitye khylyabovy; svyetilnitsitye, pyet otdyasno i pyet otyavno pryed svyetilishchyeto, ot chisto zlato; s tsvyetyata, svyetilata i klyeshchitye ot zlato; chashitye, shchiptsitye, lyegyenitye, tyemyannitsitye i kadilnitsitye, ot chisto zlato i ryezyeta ot zlato, za vratata na nai-v'tryeshniya dom, to yest, pryedsvyetoto myasto, i za vratata na doma, siryech, na khrama. taka sye sv'rshi vsichkata rabota, koyato tsar solomon napravi za navstryechuniya dom. i solomon vnysesye nyeshchata, posvyetyeni ot bashcha mu davida, - sryebroto, zlatoto i vyeshchitye, - i

gi polozhi v s'krovishchnitsitye na navstryechuniya dom.

8

togava solomon s'bra pri syebye si v yerusalim izrailevitye staryeishini, i vsichkitye nachalnitsi na plyemyenata, nachalnitsitye na bashchinitye domovy na izraityanitye, za da v'znesat kovcheyu na navstryechuniya zavyet ot davidoviya grad, koito ye sion. i t'i vsichkitye izrailevi m'zhye sye s'brakha pri tsar solomona na praznika v myesyets yetanim, koito ye syedmiyat myesyets. a kogato doidokha vsichkitye izrailevi staryeishini, svyeshchyenitsitye vdignakha kovcheyu. tye zanyesokha navstryechuniya kovchey i shat'ra za sryeshchanye s vsichkitye svyeti primadlyezhnosti, koito byakha v shat'ra; svyeshchyenitsitye i lyevititye gi zanyesokha. a tsar solomon i tsyaloto izrailevo obshchyestvo, kolkoto sye byakha s'brali pri nyego, byakha s nyego pryed kovcheyu, i zhyertvuvakha ovtsi i govdye, koito po mnozhyestvoto si nye mozhyekha da sye pryemyetnat ili da sye izbroyat. taka svyeshchyenitsitye vnyesokha kovcheyu na navstryechuniya zavyet na myastoto mu, v svyetilishchyeto na doma, v pryedsvyetoto myasto, pod krilata na khyeruvimitye. zashchoto khyeruvimitye byakha s krilata si razpyeryeni nad myastoto na kovcheyu i khyeruvimitye pokrivakha otgorye kovcheyu i v'rlnitye mu. i v'rlnitye sye izdadokha taka shchoto sye vizhdakha kraishchata na v'rlnitye ot svyetoto myasto pryed svyetilishchyeto, no izv'n nye sye vizhdakha; i tam sa do dnyes. v kovcheyu nyamashye drugo osvyen dvyette kamyenni plochi, koito moiseyi polozhi tam na khoriv, gdyeto navstryechu napravi zavyet s izraityanitye, kogato byakha izlyezli ot yegipyet-skata zymya. a shchom izlyazokha svyeshchyenitsitye iz svyetilishchyeto, oblak't izp'lni navstryechuniya dom; taka shchoto poradi oblaka svyeshchyenitsitye nye mozhakha da zastanat, za da sluzhat, zashchoto navstryechunata slava izp'lni navstryechuniya dom. togava solomon govori: navstryechu ye kazal, chyeshchy obitava v mrak. az ti postroiikh dom za obitavanye, myasto, v koyeto da pryebivavash vyechno. poslye tsaryat ob'rna litsyeto si ta blagoslovi tsyaloto izrailevo obshchyestvo, dokato tsyaloto izrailevo obshchyestvo stoyeshye na kraka, kato каза: blagoslovyen da b'dye navstryechu izraileviyat bog, koito izv'rshi s r'kata si onova, koyeto govori s ustata si na bashcha mi davida, kato ryeche: ot dyenya, kogato izvyedokh lyudyetye si izrailya iz yegipyet, nye izbrakh izmyezhdu vsichkitye izrailevi plyemyena ni yedin grad, gdyeto da sye postroi dom za da sye nastani imyeto mi tam; no izbrakh davida, za da b'dye nad lyudyetye mi izrailya. i v s'rtsyeto na bashcha mi davida doidey da postroi dom za imyeto na navstryechua izraileviya bog; no navstryechu ryeche na bashcha mi davida: ponyezhye doidey v s'rtsyeto ti da postroiish dom za imyeto mi, dobre si storil, chyeye doshlo tova v s'rtsyeto ti. ti, obachye, nyama da postroiish doma; no sin't ti, koito shchyete izlyezye iz chryeslata ti, toi shchyete postroi doma za imyeto

mi. navstryechu, prochyeye, izp"lni slovoto, koyeto govori; i kato sye izdignakh az vmyesto bashcha si davida, i syednakh na izrailiyeviya pryestol, sporyed kakto govori navstryechu, postroiikh doma za imyeto na navstryechua izrailiyeviya bog. i v nyego prigotvikh myasto za kovcheyga, v koito ye zavyet"t, koito navstryechu napravi s bashchitye ni, kogato gi izvyedye iz yegipyetskata zyemya. togava solomon zastana pryed navstryechuniya oltar, pryed tsyaloto izrailiyevo obshcheystvo, i kato prostrya r"tsyete si k"m nyebyeto ryeche: navstryechui bozhnye izrailiye, nyama gorye na nyebyeto ili dolu na zyemyata bog podoboyen na tyebye, koito pazish zavyyeta i milostta k"m slugitye si, koito khodyat pryed tyebye s tsyaloto si s"rtsye; koito si izp"lnil k"m slugata si davida, bashcha mi, tova, koyeto si mu obyeshchal; dal kakvoto si govovil s ustata si, tova si sv"rshil s r"kata si, kakto sye vyzhda dnyes. syega, navstryechui bozhnye izrailiye, izp"lni k"m slugata si davida, bashcha mi, onova, koyeto si mu obyeshchal, kato si ryek"l: nyama da ti lipsva m"zh, koito da syedi pryed myenye na izrailiyeviya pryestol, ako samo vnimavat chadata ti v p"tya si, za da khodyat pryed myenye, kakto ti si khodil pryed myenye. syega, prochyeye, bozhnye izrailiye, nyeka sye potv"rdi, molya, slovoto, koyeto si govovil na slugata si davida bashcha mi. no bog naistina li shchye obitava na zyemyata? yeto, nyebyeto i nyebyeto na nyebyesata nye sa dostat"chni da tye pobyerat; kolko po-malko toya dom, koito postroiikh! no pak poglyedni blagosklonno k"m molitvata na slugata si i k"m molyeniye to mu, navstryechui bozhnye moi, t"i shchoto da poslushash vika i molitvata, s koyato slugata ti sye moli dnyes pryed tyebye, za da b"dat ochitye ti, noshchyem i dyenyem, otvoryeni k"m tvoya dom, k"m myastoto, za koyeto ti si kazal: imyeto mi shchye b"dye tam, za da slushash molitvata, s koyato slugata ti shchye sye moli na tova myasto. slushai molyeniye to na slugata si i na lyudyetye si izrailiye, kogato sye molyat na tova myasto da! slushai ti ot myestoobitalishchyeto si, ot nyebyeto, i kato slushash bivai milostiv. ako s"gyreshi nyakoi na blizniya si, i mu sye nalozhi klyetva za da sye zak"lnye, i toi doidyete ta sye zak"lnye pryed oltara ti v toya dom, togava poslushai ti ot nyebyeto i podyeistvuvai, izv"rshi pravos"diye za slugitye si, i os"di byezakonniya, taka shchoto da v"zv"ryesh dyeloto mu v"rkhu glavata mu, a opravdai pravyedniya kato mu otdayesh sporyed pravdata mu. kogato lyudyetye ti izbral b"dat razbiti pryed nyepriyatyyela po prichina, chye sa ti s"gyreshili, ako sye ob"rnat k"m tyebye ta izpovyadat tvoyetoye imye, i prinyesat molitva, kato ti sye pomolyat v toya dom, togava ti poslushai ot nyebyeto, i prosti gryekha na lyudyetye si izrailiye, i v"zv"rni gi v zyemyata, koyato si dal na bashchitye im. kogato sye zatvori nyebyeto ta nye vali d"zhd po prichina, chye sa ti s"gyreshili, ako sye pomolyat na tova myasto i izpovyadat tvoyetoye imye, i sye ob"rnat ot gryekhovyyete si, ponyezhye gi s"krushavash, togava ti poslushai ot nyebyeto i prosti gryekha na slugitye si i na lyudyetye si izrailiye, i pokazhi im dobriya p"t, v koito tryabva da khodyat, i dai d"zhd na zyemyata si, koyato si dal v naslyedstvo na lyudyetye

si. ako nastanye glad na zyemyata, ako nastanye mor, ako sye poyavyat izsushityelen vyat"r, mana, skakaltsi, ili g"syenitsi, ako nyepriyatyyelat im gi obsadi v gradovyetye na zyemyata im, - kakvato i da ye yazvata, kakvato i da ye bolyestta, - togava vsyaka molitva, vsyako molyeniye, koyeto bi sye prinyeslo ot koi da bil chovyyek, ili ot vsichkitye ti lyudye izrailiye, koito shchye poznaye vsyeki ranata na svoyetoye s"rtsye, i prostrye r"tsyete si k"m toya dom, ti poslushai ot nyebyeto, ot myestoobitalishchyeto si, i prosti i podyeistvuvai ta v"zda na vsyegiko sporyed vsichkitye mu post"pki, kato poznavash s"rtsyeto mu, (zashchoto ti, samo ti, poznavash s"rtsata na tsyliya chovyeshki rod), za da ti sye boyat pryed vsichkoto vryemye, kogato zhivyyeat na zyemyata, koyato si dal na bashchitye ni. oshchye za chuzhdyenyetsa, koito nye ye ot lyudyetye ti izrailiye, no idye ot dalyechna strana, zaradi tvoyetoye imye, (zashchoto shchye chayuat za vyelikoto ti imye, i za tvoyata moshchna r"ka, i za tvoyata izdignata mishtsa), - kogato doidyete ta sye pomoli v toya dom, ti poslushai ot nyebyeto, ot myestoobitalishchyeto si, i podyeistvuvai sporyed vsichko, za koyeto chuzhdyenyets"t tye prizovyete; za da poznayat imyeto ti vsichkitye lyudye na svyeta, da ti sye boyat kakto lyudyetye ti izrailiye, i da poznayat, chye s tvoyetoye imye sye naryechye toya dom, koito postroiikh. ako lyudyetye ti izlyazat na boi protiv nyepriyatyyela si, k"dyeto bi gi pratil ti, i sye pomolyat na navstryechua kato sye ob"rnat k"m grada, koito ti si izbral, i k"m doma, koito postroiikh za tvoyetoye imye, togava poslushai ot nyebyeto molitvata im i zashchiti pravoto im. ako ti s"gyreshat, (zashchoto nyama chovyyek, koito da nye gryeshi), i ti sye razgnyevish na tyakh ta gi pryedadyesh na nyepriyatyyela, i plyenitelyete im gi zavayedat plyennitsi v nyepriyatyyelskata zyemya, dalyech ili blizo, vsye pak, ako doidat na syebye si v zyemyata, gdyeto sa otvyyedeni plyennitsi, ta sye ob"rnat i ti sye pomolyat v zyemyata na plyenitelyete si, i ryekat: s"gyreshikhmye, byezakonstvuvakhmye, storikhmye nyepravda, i sye ob"rnat k"m tyebye s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha v zyemyata na nyepriyatyyelitye, kato sa gi zaplyenili, i ti sye pomolyat kato sye ob"rnat k"m zyemyata si, koyato si dal na bashchitye im, k"m grada, koito si izbral, i k"m doma, koito postroiikh za tvoyetoye imye, togava ti poslushai ot nyebyeto, ot myestoobitalishchyeto si, molitvata im i molyeniye to im, zashchiti pravoto im, i prosti na lyudyetye si, koito sa ti s"gyreshili, vsichkitye im pryest"plyeniya, chryez koito stanakha pryest"pnitsi protiv tyebye, i umilostivi k"m tyakh plyenitelyete im, za da im pokazhat milost; zashchoto tye sa tvoyi lyudye i tvoye naslyedstvo, koito si izvyel iz yegipyet, otsryed zhyeylezarskata pyeshch. nyeka, prochyeye, b"dat otvoryeni ochitye ti k"m molyeniye to na slugata ti i k"m molyeniye to na lyudyetye ti izrailiye, za da gi slushash za kakvoto i da tye prizovate; zashchoto ti, navstryechui iyeova, si gi otdylil ot vsichkitye plyemyena na svyeta, za da b"dat tvoye naslyedstvo, sporyed kakto govori chryez slugata si moisyeya, kogato izvyedye bashchitye ni iz yegipyet. i kato sv"rshi solomon da prinasya tsyalata taya molitva i tova molyeniye k"m navstryechua, stana otpried

navstryechuniya oltar, gdyeto bye kolyenichil s r'tsyey prostryeni k'm nyebyeto. i zastana ta blagoslovi s visok glas tsyaloto izrailyevo obshchystvo, kato kaza: blagoslovyen da b'dye navstryechu, koito uspokoi lyudyetye si izrailya sporyed vsichko shcho ye obyeshchal. nye propadna ni yedno ot vsichkitye dobri obyeshchaniya, koito dadye chryez slugata si moisyeya. dano b'dye navstryechu nash bog s nas kakto ye bil s bashchitye ni, da nye ni ostavi, nito da ni otkhv'rli! da pryekloni s'rtsata ni k'm syebe si, t'i shchoto da khodim v'v vsichkitye mu p'tishcha, i da pazim zapovyeditye, povyelyenyata i s'dbitye, koito ye zapovyadal na bashchitye ni! i tiya moi dumi, s koito sye pomolikh pryed navstryechua, nyeka b'dat dyenyem i noshchym blizo pri navstryechua nashiya bog, za da zashchishchava pravoto na slugata si i pravoto na lyudyetye si izrailya sporyed vsyekidnyevnata nuzhda; taka shchoto vsichkitye plyemyena na svyeta da poznayat, chyeyevoi to ye bog; nyama drug. prochyey, vashitye s'rtsa nyeka b'dat s'v'rshyeni spryamo navstryechua nashiya bog, za da khoditye v povyelyenyata mu i da pazitye zapovyeditye mu, kakto pravitye dnyes. togava tsaryat i tsyeliyat izrail s nyego prinyesokha zhyertvi pryed navstryechua. za primirityelni zhyertvi, koito prinyesy navstryechuu, solomon pozhyertvuva dvadyesyet i dyey khilyadi govyeda i sto i dvadyesyet khilyadi ovtsi. taka tsaryat i vsichkitye izrailtani posvyetikha navstryechuniya dom. v s'shchiya dyen tsaryat osvyeti sryedata na dvora, koito ye k'm litsyeto na navstryechuniya dom; zashchoto tam prinyesy vsyeizgaryanyeto i khlyebniya prinos i tl'stinata na primirityelnitye prinosi, ponyezhye myedniyat oltar, koito bye pryed navstryechua, bye tv'rdye mal'k, za da poberye vsyeizgaryanyeto i khlyebniya prinos i tl'stinata na primirityelnitye prinosi. po toya nachin solomon i tsyeliyat izrail s nyego, golyam s'bor s'bran iz myestnostitye ot prokhoda na yemat do yegipyetskiya potok pazyekha v onova vryemye praznika pryed navstryechua nashiya bog syedym dyena i syedym dyena, chyeyirindesyetye dyena. a na osmyiya dyen razpuna lyudyetye; i tye blagoslovikha tsarya, i otidokha si v shatritye si s radostni i vyesyeli s'rtsa poradi vsichkoto dobro, koyeto navstryechu bye pokazal k'm slugata si davida i k'm lyudyetye si izrailya.

9

kogato solomon byeshye sv'rshil gradyezha na navstryechuniya dom i na tsarskata k'shcha, i byeshye izv'rshil vsichko, koyeto zhyelayeshye solomon da napravi, yavi sye navstryechu na solomona vtori p't, kakto bye mu sye yavil v gavaon. navstryechu mu kaza: chukh molitvata ti i molyeniyeto, s koyeto sye moli pryed myenye. toya dom, koito ti postroi, az go osvyetikha za da nastanya tam imyeto si do vyeka; i ochitye mi i s'rtsyeto mi shchye b'dat tam za vinagi. a kolkoto za tyebye, ako khodish pryed myenye, kakto khodi bashcha ti david, s tsyalo s'rtsyey i s pravota, t'i shchoto da post'pvash sporyed vsichko, koyeto ti zapovyadakh,

kato pazish povyelyenyata mi i s'dbitye mi, togava shchye utv'rnya pryestola na tsarstvoto ti nad izrailya do vyeka, kakto sye obyeshchakh na bashcha ti davida, kato kazakh: nyama da lipsva m'zh syedyashch na izrailyeviya pryestol. no ako sye otklonitye ot myenye, viye ili chadaya vi, i nye opazitye zapovyeditye mi i povyelyenyata, koito postavikh pryed vas, no otidyetye ta posluzhitye na drugi bogovyey i im sye poklonitye, togava shchye otsyeka izrailya ot zryemyata, koyato s'm im dal, i shchye otkhv'rlyya otrpyed ochitye si toya dom, koito osvyetikha za imyeto si; i izrail shchye b'dye za pogovorka i poruganiye myezhdu vsichkitye plyemyena. a za toya dom, koito stana tolkova visok, vsyeki koito minava pokrai nyego, shchye sye zachudi i shchye s'ska; i shchye kazhat: zashcho napravi navstryechu taka na taya zryemya i na toya dom? i shchye otgovaryat: ponyezhye ostavikha navstryechua svoya bog, koito izvyedyed bashchitye im iz yegipyetskata zryemya, ta si izbrakha drugi bogovyey, i im sye poklonikha i im posluzhikha, za tova navstryechu nanyesy na tyakh vsichkoto tova zlo. a kogato sye sv'rshikha dvadyesyettye godini, v koito solomon postroi dvata doma, navstryechuniya dom i tsarskata k'shcha, i tirsikiyat tsar khiram, kato byeshye dostavil na solomona kyedrovi d'rvyeta i yelkhovi d'rvyeta i zlato, do kolkoto toi zhyelayeshye, togava tsar solomon dadye na khirama dvadyesyet grada v galilyeiskata zryemya. a kogato khiram izlyezye ot tir, za da vidi gradovyetye, koito mu bye dal solomon, nye mu sye kharyesakha. i ryechye: shcho za gradovyey sa tiya, koito si mi dal, bratyey? i naryechye gi zryemya khavul t.ye., nishchozhna. kakto sye naricha i do dnyes. i khiram izprati na tsarya sto i dvadyesyet talanta zlato. i yeto prichinata na nabora, koito tsar solomon s'bra: da s'gradi navstryechuniya dom i svoyata k'shcha, tozhye i milo, yerusallimskata styena, asor, magyedon i gyezyer. (yegipyetskiyat tsar faraon byeshye v'zlyaz'l i pryevzyel gyezyer, i byeshye go izgoril s og'n i izbil khanaantsitye, koito zhivyeyekha v grada i byeshye go dal za zryestna na d'shchyerya si, solomonovata zhyena). a solomon s'gradi, osvyen gyezyer, i dolniya vyetyeron, vaalat, tamar v pustata chast na yudovata zryemya, vsichkitye gradovyey, v koito solomon imashye zhitnitsi, gradovyetye za kolyesnitsitye, gradovyetye za konnitsitye, i vsye shcho pozhyela solomon da s'gradi v yerusallim, v livan i v tsyalata zryemya na tsarstvoto si. a otosno vsichkitye lyudyey, koito ostanakha ot amoryeysitye, khyeyeysitye, fyeryezyeysitye, yevyeysitye i yevusyeytsitye, koito nye byakha ot izrailtanyey, ot tyeckhitye potomtsi, ostanali podir tyakh v zryemyata, koito izrailtanyey nye mozhakha da iztryebyat, ot tyakh solomon s'bra nabor za zad'lzhityelni rabotnitsi, kakvito sa i do dnyes. no ot izrailtanyey solomon nye napravi nikogo zad'lzhityyelyen rabotnik; a tye byakha voyennitye m'zhye, i nyegovitye sluzhityeli, nyegovitye p'rvyentsi, nyegovitye voyenachalnitsi i nachalnitsitye na kolyesnitsitye mu i na konnitsitye mu. glavnyte nachalnitsi, koito nadziravakha solomonovitye raboti, byakha pyetstotin i pyetdyesyetye dushi; tye nachalstvuvakha nad

lyudyetye, koito v"rshyekha rabotitye. a faraonovata d'shchyerya sye pryenyesyete da davidoviya grad v svoyata k'shcha, koyato solomon byeshye postroil za nyeya, togava kogato toi s'gradi milo. i tri p'ti v godinata solomon prinasyashye vsyeizgaryaniya i primirityelni prinosi v'rkh uoltara, koito izdigna navstryechuu, i kadyeshye v'rkh uonya oltar, koito bye pryed navstryechua, slyed kato sv'rshi doma. tsar solomon postroi i korabi v yesion-gavyer, koito ye pri yetel, na bryega na chyervyenoto moreye, v yedomskata zyemlya. a v korabitye khiram prati ot slugitye si, opitni morski korabnitsi, da b'dat s's solomonovitye slugi. tye otivakha v ofir, ot gdyyeto vzyekha chyetiristotin i dvadyesyet talanta zlato, i go donyesokha na tsar solomona.

10

i savskata yevreyeyski: shyevska. tsaritsa, kato chu, chye solomon sye prochuva kato sluzhityel na navstryechunoto imye, doidye da go opita s m'chni za nyeya v'prosi. doidye v yerusalim s yedna tv'rdey golyama svita, s kamili natovaryeni s aromati, i s tv'rdey mnogo zlato i sk'potsyenni kam'ni; i kato doidye pri solomona, govori s nyego za vsichko shcho imashye na s'rtsyeto si. i solomon otgovori na vsichkitye i v'prosi; nyamashye nishcho skrito za tsarya, koyeto nye mozha da i obyasn. a kato vidya savskata tsaritsa vsichkata m'drost na solomona, i k'shchata koyato bye postroil, yastiyata na trapyezata mu, syedenyeto na slugitye mu, i prisluzhnyaneto na sluzhityelitye mu, i oblyekloto im, i vinochyerpitye mu, i nagornishchyeto, s koyeto otivashye v navstryechuniya dom, nye ostana dukh v nyeya. i ryechye na tsarya: vyeryen byeshye slukh't, koito chukh v zyemyata si, za tvoyeto s'stoynaniye i za m'drosta ti. az nye vyarvakh dumitye, dokato nye doidokh i nye vidyakh s ochitye si; no, yeto, nito polovinata nye mi ye bila kazana; m'drosta ti i blagodyenstvityeto ti nadminavat slukha, koito byakh chula. chyestiti m'zhetye ti, chyestiti tiya tvoji slugi, koito stoyat vsyakoga pryed tyebye ta slushat m'drosta ti. da b'dye blagoslovyen navstryechu tvoyat bog, koito ima blagovoleniye k'm tyebye da tye postavil na izrailiyeiya pryestol. ponyezhye navstryechu ye v'zlyubil izrailiya za vinagi, zatova tye ye postavil tsar, za da razdavash pravos'diye i da v'rshish pravda. i tya dadye na tsarya sto i dvadyesyet talanta zlato, i tv'rdey mnogo aromati i sk'potsyenni kam'ni; nye doidye vyeche takova izobilie ot aromati, kakvoto oniya, koito savskata tsaritsa dadye na solomona. oshchye i khiramovitye korabi, koito donasyakha zlato ot ofir, donasyakha ot ofir i golyamo izobilie almugovi d'rvyeta i sk'potsyenni kam'ni. a ot almugovitye d'rvyeta tsaryat napravil pryegradki v navstryechuniya dom i v tsarskata k'shcha, tozhye i arfi i psaltiri za pyevstitye; takiva almugovi d'rvyeta nye sa dokhohzdali nito sa bili vzh-dani do dnyes. i tsar solomon dadye na savskata tsaritsa vsichko shcho tya zhyelayeshye, kakvoto poiska, osyven onova, koyeto tsar solomon i dadye dobrovolno. i t'i tya sye v'rna s's slugitye si ta si otidye v svoyata si zyemlya. a tyegloto na zlatoto, koyeto

dokhohzdashye na solomona vsyaka godina, byeshye shyeststotin i shyestdyesyet i shyest zlatni talanta, osyven onova, koyeto sye vnyasyashye ot kupuvachitye, ot tovaritye na t'rgovtsitye, ot vsichkitye arabski tsarye i ot upravityelitye na stranata. i tsar solomon napravil dyvesta shchita ot kovano zlato; shyeststotin sikli zlato sye izhdivi za vsyeki shchit; i trista shchitchyeta ot kovano zlato; tri funta zlato sye izhdivi za vsyako shchitchye; i tsaryat gi polozhi v k'shchata livanski lyes. tsaryat napravil i yedin vyelikolyepyen pryestol ot slonova kost, koito pozlati s nai-chisto zlato. pryestol't imashye shyest st'pala, i v'rkh't na pryestola byeshye kr'g'l otzadye; i imashye oblyegalki ot dyetye strani na syedalishchyeto, i dva l'va stoyakha krai oblyegalkitye. a tam, v'rkhu shyesttye st'pala, ot dyetye strani, stoyakha dvanadyesyet l'va; podobno nyeshcho nye sye ye napravilo v nikoye tsarstvo. i vsichkitye tsar solomonovi s'dovye za piyenye byakha zlatni, i vsichkitye s'dovye v k'shchata livanski lyes ot chisto zlato; ni yedin nye bye ot sryebro; sryebroto sye schitashye za nishcho v solomonovoto vryemye. zashchoto tsaryat imashye na moryeto korabi, kato tarsiiskite, zayedno s korabitye na khirama; yedn'zh v tri godini tiya tarsiiski korabi dokhohzdakha i donasyakha zlato i sryebro, slonova kost, maimuni i pauni. taka tsar solomon nadmina vsichkitye tsarye na svyeta po bogatstvo i m'drost. i tsyeliyat svyat t'rsyeshye solomonovoto pris'tviye, za da chuyat m'drosta, koyato bog bye turil v s'rtsyeto mu. i vsyaka godina donasyakha vsyeki ot tyakh podar'ka si, sryeb'rni vyeshchi, zlatni vyeshchi, oblyekla, or'zhiya i aromati, konye i m'ski. tozhye solomon s'bra kolyesnitsi i konnitsi; imashye khilyada i chyetiristotin kolyesnitsi, i dvanadyesyet khilyadi konnitsi, koito nastani v gradovyetye za kolyesnitsitye i pri tsarya v yerusalim. i tsaryat napravil sryebroto da izobilva v yerusalim, kato kam'ni, a kyeditye napravil, kato polskitye chyer-nitsi. i konyetye, koito imashye solomon, sye dokarvakha iz yegipyet; i tsarskitye t'rgovtsi gi kupuvakha po stada s opryedelyena tsyena. a vsyaka kolyesnitsa izlizashye iz yegipyet i v'zkhohzdashye v yerusalim za shyeststotin sryeb'rni sikli i vsyeki kon za sto i pyetdyesyet; taka s'shcho za vsichkitye khyetyeyski tsarye, i za siriiskitye tsarye, tye sye dostavayakha chryez tiya t'rgovtsi.

11

a tsar solomon zalyubi, osyven faraonovata d'shchyerya, mnogo chuzhdyenki, moavki, amonki, yedomki, sidonki, khyetyeiki, ot naroditye, za koito navstryechu kaza na izrailiyanitye: nye vliizaitye pri tyakh, nito tye da vliizat pri vas, za da nye pryeklonyat s'rtsata vi k'm bogovyetye si. k'm tyakh solomon sye strastno prilypil. imashye syedymstotin zhyeni knyagini i trista nalozhnitsi; i zhyenitye mu otv'rnakha s'rtsyeto mu. zashchoto, kogato ostaraya solomon, zhyenitye mu pryeklonikha s'rtsyeto mu k'm drugi bogovy; i s'rtsyeto mu nye byeshye s'v'rshyeno pryed navstryechua nyegoviya bog, kakto s'rtsyeto na bashcha mu davida. zashchoto solomon otidye slyed astarta, boginyata na

sidontsitye, i slyed myelkhoma ili: molokh. vizh. st.7., myerzostta na amontsitye. taka solomon stori zlo pryed navstryechua, i nye slyedvashye s"v"rshyeno navstryechua, kakto byeshye storil bashcha mu david. v tova vryemye solomon izdigna visoko myastoto na khamosa, myerzostta na moava, i na molokha, myerzostta na amontsitye, v kh"lma, koito ye sryeshchu yerusalim. taka napravi i za vsichkitye si chuzhdyenki zhyeni, koito kadyakha i zhyertvuvakha na bogovyetye si. a navstryechu sye razgnyevi na solomona, ponyezhye s"rtsyeto mu sye otv"rna ot navstryechua izrailyeviya bog, koito mu sye yavi dva p"ti, i mu zapovyada za tova nyeshcho, da nye otiva nikak slyed drugi bogovy; no toi nye opazi onova, koyeto navstryechu zapovyada. zatova, navstryechu kaza na solomona: ponyezhye tova ye storyeno ot tyebye, i ti nye opazi zavyyeta mi i povyeleniyata, koito ti zapovyadakh, nyepriymenno shchye otk"sna tsarstvoto ot tyebye, i shchye go dam na slugitye ti. no zaradi bashcha ti davida, v tvoytaye dni nyama da napravya tova; ot r"kata na sina ti shchye go otk"sna. obachye, nyama da otk"sna tsyaloto tsarstvo; yedno plyemye shchye dam na sina ti, zaradi slugata mi davida i zaradi yerusalim, koito izbrakh. slyed tova, navstryechu podigna protivnik na solomona, yedomyetsa adad, koito bye ot tsarskoto potyeklo v yedom. zashchoto, kogato david bye v yedom, i voyenachalnik"t ioav v"zlyezye da pogryebe izbititye, kato byeshye ubil vsyekigo ot m"zhki pol v yedom, (ponyezhye ioav syedya tam s tsyeliya izrail shyest myesyetsa, dokato iztryebi vsyekigo ot m"zhki pol v yedom), adad pobayagna, i s nyego nyakolko yedomtsi ot slugitye na bashcha mu, za da otidat v yegipyet; a adad byeshye oshchye malko dyetye. kato stanakha ot madiam, doidokha v"v faran; i vzyemaiki s"s syebye si m"zhye ot faran, doidokha v yegipyet pri yegipyetskiya tsar faraon, koito mu dadye k'shcha, opryedyeli mu khkana i mu dadye zyemya. i adad pridobi golyamo blagovolyeniye pryed faraona, taka shchoto toi mu dadye za zhyena bald"za si, syestra na tsaritsata takhpyenyesa, i takhpyenyessinata syestra mu rodi sina mu gyenuvat, kogoto takhpyenyesa otbi v"v faraonovata k'shcha; i gyenuvat bye v doma na faraona myezhdu nyegovitaye sinovy. i kogato adad chu v yegipyet, chye david zaspal s bashchitye si, i chye voyenachalnik"t ioav umryal, adad kaza na faraona: otpusni nye da si otida v moyata strana. a faraon mu kaza: ami ot shcho si lishyen pri myenye ta iskash da otidyesh v stranata si? i otgovori: ot nishcho; no kakto i da ye, otpusni nye. bog mu podigna i drug protivnik, ryezona yeyeliadyeviya sin, koito bye pobayagnal ot navstryechuarya si adadyezera, sofskiya tsar. i koito, kato s"bra okolo syebye si m"zhye, stana glavatar na chyeta, kogato david porazi sovtitsitye; i tye otidokha v damask ta sye zasyliekha tam, i tsaruvakha v damask. toi bye protivnik na izrailya pryev vsichkitye solomonovi dni; i osvyyen pakostitye koito napravi adad, ryezona dosazhdashye na izrailya kato tsaruvashye nad siriya. s"shcho i yerovoam navatoviyat sin, yefryemyets ot sarida, solomonov sluga, chiyato maika, yedna vdovitsa, sye narichashye syerua, i toi digna r"ka

protiv tsarya. a yeto prichinata, po koyato toi digna r"ka protiv tsarya: solomon byeshye s"gradil milo, i kogato popravvashye razvalyenoto v styenata na grada na bashcha si davida, toya yerovoam, chovyek silyen i khrab"r, bye tam; i solomon, kato vidya, chye mom"k"t byeshye sposobyen za rabota, postavil go nadziratel nad vsichkata rabota nalozhyena v"rkhu iosifoviya dom. a v tova vryemye, kato byeshye izlyaz"l yerovoam iz yerusalim, namyeri go na p'tya prorok akhiya silonyets"t, oblyechyen v nova dryekha; i dvamata byakha sami na polyeto. i akhiya khvana novata dryekha, koyato nosyeshye, i razk"sa ya na dvanadyesyet chasty. i ryechye na yerovoama: vzyemi si dyesyet chasty; zashchoto taka kazva navstryechu izrailyeviyav bog; yeto, shchye otk"sna tsarstvoto ot solomonovata r"ka, i shchye dam na tyebye dyesyet plyemyena; (shchye ostaneye, obachye, nyemu yedno plyemye, zaradi slugata mi davida, i zaradi yerusalim, grada koito izbrakh myezhdu vsichkitye izrailyevi plyemyena); zashchoto ostavikha myenye ta posluzhikha na astarta, boginyata na sidontsitye, na khamosa, boga na moavtsitye, i na myelkhoma, boga na amontsitye, i nye khodikha v p"tishchata mi, da v"rshat onova, koyeto ye pravo pryed myenye, i da pazyat povyeleniyata mi, i s"dbitye mi, kakto pravvashye bashcha mu david. nye shcha, obachye, da otnyema tsyaloto tsarstvo ot r"kata mu, no shchye go postavya vladetyel yevryeyski: knyaz. pryev vsichkitye dni na zhivota mu, zaradi slugata mi davida, kogoto izbrakh, zashchoto toi pazvashye zapovyedytaye mi i povyeleniyata mi. obachye, shchye otnyema tsarstvoto ot r"kata na sina mu, i shchye go dam na tyebye, sirych, dyesyet plyemyena; a na sina mu shchye dam yedno plyemye, t"i shchoto slugata mi david da ima vsyakoga svyetilnik pryed myenye v yerusalim, v grada, koito izbrakh za syebye si, za da nastanya tam imyeto si. a tyebye shchye vzyema, i ti shchye tsaruvash nad vsichko, koyeto zhyelaye dushata ti, i shchye b"dyesh tsar nad izrailya. i ako slushash vsichko, koyeto ti zapovyadavam, i khodish v p"tishchata mi, i v"rshish vsichko, koyeto ye pravo pryed myenye, kato pazish povyeleniyata mi i zapovyedytaye mi, kakto pravvashye slugata mi david, togava shchye b"da s tyebye, i shchye ti s"gradya nyepoklatim dom, kakto s"gradikh na davida, i shchye ti dam izrailya. i chryev tova shchye osk"rbya davidoviya rod, no nye za vinagi. zatova, solomon poiska da ubiye yerovoama. a yerovoam, kato stana, pobayagna v yegipyet pri yegipyetskiya tsar sisak, i oстана v yegipyet do solomonovata sm"rt. a ostanalite dyela na solomona, vsichko, koyeto toi izv"rshi, i m"drostta mu, nye sa li zapisani v knigata na solomonovite dyela? a vryemyeto na solomonovoto tsaruvanye v yerusalim, nad tsyeliya izrail, byeshye chyetiridyesyet godini. taka solomon zaspa s bashcha si, i byeshye pogryeban v grada na bashcha si davida; a vmysto nyego sye v"ztsari sin mu rovoam.

i rovoam otidye v sikhym; zashchoto v sikhym byeshye sye styek'l tsyeliyat izrail, za da go napravi tsar. i yerovoam, navatoviyat sin, koito bye oshchye v yegipyet, gdyeto bye pobynagal ot pris'stviyeto na tsar solomona, kogato chu tova, ostana v yegipyet. no pratikha ta go povikakha. togava yerovoam i tsyaloto izraileyvo obshchystvo doidokha ta govorikha na rovoama, kato ryekokha: bashcha ti napravi nyeponosim khomota ni; syega, prochye, ti olyekchi zhyestokoto ni rabotyeny na bashcha ti i tyezhkiya khomot, koito nalozhi v'rkh nas, i shchye ti rabotim. a toi im ryechye: idyetye si, chakaitye za tri dyena; poslye sye v'rnyetye pri myenye. i lyudyetye si otidokha. togava tsar rovoam sye s'vyetva s'staryeishinitye, koito byakha sluzhili pryed bashcha mu solomona, kogato byeshye oshchye zhiv, i im kaza: kak mye s'vyetvatye da otgovorya na tiya lyudye? tye mu govorikha kazvaiki: ako stanyesh dnyes sluga na tiya lyudye, da im sluguvash, i im otgovorish kato im produmash blagi dumi, togava tye shchye ti b'dat slugi za vinagi. no toi otkhv'rli s'vyeta, koito staryeishinitye mu dadokha, ta sye s'vyetva s' mladytie si sluzhityeli, koito byakha porasnali zayedno s nyego. ryechye im: kak mye s'vyetvatye viye da otgovorim na tiya lyudye, koito mi govorikha, kazvaiki: olyekchi khomota, koito bashcha ti nalozhi v'rkh nas? i mladyezhitye, koito byakha porasnali zayedno s nyego, mu otgovorikha, kazvaiki: taka da kazhyesh na tiya lyudye, koito ti govorikha, kazvaiki: bashcha ti napravi tyezh'k khomota ni, no ti da ni go olyekchish, - taka da im ryechyesh: malkiyat mi pr'st shchye b'dye po-dyebel ot bashchinyi mi kr'st. syega, ako bashcha mi vi ye tovaril s tyezh'k khomot, to az shchye naprayva oshchye potyezh'k khomota vi; ako bashcha mi vi ye nakazval s bichovye, to az shchye vi nakazvam s's skorpii. togava yerovoam i vsichkitye lyudye doidokha pri rovoama na tryetiya dyen, sporyed kakto tsaryat bye govoril, kazvaiki: v'rnyetye sye pri myenye na tryetiya dyen. i tsaryat otgovori na lyudyetye ostro, kato ostavi s'vyeta, koito staryeishinitye mu dadokha, i govori im po s'vyeta na mladyezhitye ta kaza: bashcha mi napravi tyezh'k khomota vi, no az shchye prilozha na khomota vi; bashcha mi vi nakaza s bichovye, no az shchye vi nakaza s's skorpii. taka tsaryat nye poslusha lyudyetye; zashchoto tova nyeshcho stana ot navstryechua, za da izp'lni slovoto, koyeto navstryechu bye govoril chryez silonyetsa akhiya na yerovoama navatoviya sin. a kato vidya tsyeliyat izrail, chye tsaryat nye gi poslusha, lyudyetye v otgovor na tsarya ryekokha: kak'v dyal imamye niye v davida? nikakvo naslyedstvo nyamamye v yesyeveviya sin! v shatritye si izrailyu! promishlyavai syega, davidye, za doma si. a kolkoto za izrailtyanitye, koito zhyvyyekha v yudovitye gradovye, rovoam tsaruvashye nad tyakh. togava tsar rovoam prati pri izrailtyanitye adorama, koito bye nad nabora; no tsyeliyat izrail go bikha s kam'ni, ta umrya. zatova tsar rovoam pob'rza da sye kachi na kolyesnitsata si, za da pobyegnye v yerusolim. kato izrail v'stana protiv davidoviya dom

i ostava v'stanal do dnyes. a kogato chu tsyeliyat izrail, chye yerovoam sye zav'rнал, pratikha da go povikat pryed obshchystvoto, i go napravikha tsar nad tsyeliya izrail; nikoye drugo plyemye osvyyen yudovoto nye poslyedva davidoviya dom. togava rovoam, kato doidye v yerusolim, s'bra tsyeliya yudov dom i vnyamininovoto plyemye, sto i osymdyesyet khilyadi otborni voinitsi, za da sye biyat protiv izraileyviya dom ta dano v'zv'rnat tsarstvoto pak na rovoama solomonoviya sin. no bozhityeto slovo doidye k'm bozhia chovyek syemaiya, i ryechye: govori na rovoama solomonoviya sin, yudoviya tsar i na tsyeliya yudov i vnyamininov dom, i na ostatalitye ot lyudyetye, kato ryechyesh: taka kazva navstryechu: nye izlizaitye, nito sye biitye protiv bratyata si izrailtyanitye; v'rnyetye sye vsyeki u doma si; zashchoto ot myenye stana tova nyeshcho. i tye poslushakha navstryechunoto slovo ta sye v'rnakha i si otidokha, sporyed navstryechunoto slovo. togava yerovoam s'gradi sikhym v kh'Imistata zye-myia na yefryema i sye zasyeli v nyego; poslye izlyezye ot tam ta s'gradi fanuil. a yerovoam ryechye v s'rtsyeto si: syega shchye sye pov'rnye tsarstvoto v davidoviya dom; zashchoto, ako tiya lyudye otivat da prinasyat zhyertvi na navstryechuniya dom v yerusolim, togava s'rtsyeto na tiya lyudye shchye sye ob'rnye pak k'm navstryechuaria im yudoviya tsar rovoama, a myenye shchye ubiyat; i shchye sye v'rnat pri yudoviya tsar rovoama. zatova, tsaryat kato sye pos'vyetva, napravi dye zlatni tyetyeta: i ryechye na lyudyetye: trudno vi ye da v'zlyazyte v yerusolim; yeto, bogovyetye ti, izrailyu, koito tye izvyedokha ot yegipyetskata zymyia; i yediniya idol postavi v'v vyetil, a drugiya postavi v dan. a tova nyeshcho byeshye gryakh; zashchoto lyudyetye, za da sye klanyat pryed vsyeki ot tyakh, otivakha dori do dan. tsaryat napravi i kaphishka na visokitye myesta, i postavi zhyertsiti ot vsyakakvi lyudye, koito nye byakha ot lyeviyevitye potomtsi. togava yerovoam ustanovi praznik v osmiya myesyets, na pyetnadyesyetiya dyen ot myesyetsa, podobyen na praznika, koito stava v yuda, i prinyesy zhyertva na zhyertvyenika. taka napravi i v'v vyetil, kato pozhyertvuva na tyetyetata, koito bye napravil; i nastani v'v vyetil zhyertsitye na visokitye myesta, koito bye napravil. i na pyetnadyesyetiya dyen ot osmiya myesyets, v myesyetsa, koito bye izmisilil ot s'rtsyeto si, prinyesy zhyertva na zhyertvyenika, koito bye izdignal v'v vyetil; i ustanovi praznik za izrailtyanitye, i v'zklachi sye na zhyertvyenika za da pokadi.

13

i, yeto, yedin bozhii chovyek doidye ot yuda v'v vyetil chryez navstryechunoto slovo; a yerovoam stoyeshye pri zhyertvyenika za da pokadi. i chovyek't izvika protiv zhyertvyenika chryez navstryechunoto slovo, kazvaiki: zhyertvyenichye, zhyertvyenichye, taka govori navstryechu: yeto, sin shchye sye rodi na davidoviya dom, na imye iosiya, i shchye zakoli v'rkhu tyebye zhyertsitye ot visokitye myesta, koito kadyat v'rkhu tyebye; i chovyeshki kosti shchye sye izgoryat v'rkhu tyebye. i v's'shchiya

dyen toi dadye znamenyiye, kato ryeche: yeto znamenyiye, koyeto izgovori navstryechu: yeto, zhyertvyenik't shchye sye raztseyi, i pyepylta, koyato ye na nyego, shchye sye razsipye. a, kogato tsar yerovoam chu dumitye, koito bozhiyat chovyek izvika protiv zhyertvyenika v'v vyetil, prostrya r'kata si ot zhyertvyenika i ryeche: khvanyetye go. i r'kata mu, koyato prostrya protiv nyego, izs'khna, taka schoto nye mozha da ya potyegli nadirye k'm syebye si. s'shcho i zhyertvyenik't sye raztseyi i pyepylta sye razsipa ot zhyertvyenika, sporyed znamenyiye, koyeto bozhiyat chovyek dadye chryez navstryechunoto slovo. togava tsaryat progovaryai, kaza na bozhiya chovyek: izprosi, molya, blagovolyeniye na navstryechua tvoya bog, i moli sye za myenye, za da mi sye v'zstanovi r'kata. i t'i, bozhiyat chovyek sye pomoli navstryechuu; i r'kata na tsarya mu sye v'zstanovi i stana kakto byeshye po-napryed. togava tsaryat kaza na bozhiya chovyek: doidi s myenye u doma i obyadvai, i shchye ti dam podar'k. no bozhiyat chovyek ryeche na tsarya: ako shchyesha da mi dadyesh polovinatu ot doma si, nyama da vlyaza s tyebye, nito shchye yam khlyab, nito shchye piya voda na tova myasto; zashchoto taka mi bye zar'chano chryez navstryechunoto slovo, koyeto mi kaza: nye yazh khlyab tam, nito pii voda, i nye sye vr'shchai pryez p'tya, po koito bye otish'l. taka toi si tr'gna po drug p't, i nye sye v'rna pryez p'tya po koito bye dosh'l v'v vyetil. a v'v vyetil zhivyeyeshye yedin star prorok; i sinovyetye mu doidokha ta mu razkazakha vsichkitye dyela, koito bozhiyat chovyek bye storil onzi dyen v'v vyetil; razkazakha oshchye na bashcha si i dumitye, koito bye govori na tsarya. i bashcha im kaza: pryez koi p't si otidye? a sinovyetye mu byakha videlyi pryez koi p't si otidye bozhiyat chovyek, koito byeshye dosh'l ot yuda. toi, procheyye, kaza na sinovyetye si: prigotvyete mi osyela. i tye mu prigotvikh osyela; a toi, kato go v'zsyedna, otidye podir bozhiya chovyek, i go namyeri syednal pod yedin d'b; i kaza mu: ti li si bozhiyat chovyek dosh'l ot yuda? i ryeche: az s'm. togava mu kaza: doidi s myenye u doma i yazh khlyab. a toi ryeche: nye moga da sye v'rna s tyebye, nito da slyaza u tyebye, nito shchye yam khlyab, nito shchye piya voda s tyebye na tova myasto; zashchoto mi sye kaza chryez navstryechunoto slovo: da nye yadyesh khlyab, nito da piyesh voda tam, nito, kato sye v'rnyesh, da otidyesh pryez p'tya po koito si dosh'l. a toi mu kaza: i az s'm prorok kakto si ti; i angel'm govori chryez navstryechunoto slovo, kazvaiki: v'rni go s's syebye si u doma si za da yadye khlyab i da piye voda. obachye toi go l'zhyeshye. i t'i, chovyek't sye v'rna s nyego ta yadye khlyab v k'shchata mu i pi voda. a kato syedyakha na trapyezata, navstryechunoto slovo doidye k'm proroka, koito byeshye go v'rnal, ta izvika k'm bozhiya chovyek, koito byeshye dosh'l ot yuda, i ryeche: taka govori navstryechu, ponyezhye ti nye poslusha navstryechunoto slovo, i nye opazi zapovyedta, koyato ti dadye navstryechu tvoyat bog, no sye v'rna ta yadye khlyab i pi voda na myastoto, za koyeto toi ti ryeche da nye yadyesh khlyab, nito da piyesh voda tam, zatova tyaloto ti nyama da sye polozhi

v groba na bashchitye ti. i slyed kato chovyek't byeshye yal khlyab i pil, stariyat prorok osyedla osyela na proroka, kogoto bye v'rnal. a kato si otidye toi, l'v go namyeri na p'tya i go ubi; i tyaloto mu bye prostryano na p'tya, i osyel't stoyeshye pri nyego; s'shcho i l'v't stoyeshye pri tyaloto. i, yeto, chovyetsi kato minavakha vidyakha tyaloto prostryano na p'tya i l'va stoyashch pri tyaloto; i kato doidokha, izvyestikha tova v grada, gdyeto zhivyeyeshye stariyat prorok. a kogato prorok't, koito go byeshye v'rnal chu, ryeche: tova ye bozhiyat chovyek, koito nye poslusha navstryechunoto slovo; zatova go pryedadye navstryechu na l'va, ta go razk'sa i go ubi, sporyed slovoto, koyeto navstryechu mu govori. togava govori na sinovyetye si, kazvaiki: osyedlaitye mi osyela. i tye go osyedlakha. i toi otidye ta namyeri tyaloto mu prostryano na p'tya, i osyel't i l'v't stoyashchi pri tyaloto; l'v't nye bye izyal tyaloto, nito bye razk'sal osyela. i prorok't digna tyaloto na bozhiya chovyek ta go kachi na osyela i zanyesyte go; i stariyat prorok doidye v grada si za da go oplachye i da go pogryebe. i polozhi tyaloto mu v svoya grob; i plakakha nad nyego, kazvaiki: uvi, bratye moi! i kato go pogryeba, govori na sinovyetye si kazvaiki: kogato umra, pogryebetye i myenye v groba, gdyeto ye pogryeban bozhiyat chovyek; turyetye kostitye mi pri nyegovitye kosti; zashchoto nyepryemyenno shchye sye izp'lni tova, koyeto toi izvika chryez navstryechunoto slovo protiv zhyertvyenika v'v vyetil, i protiv vsichkitye kapishcha po visokitye myesta, koito sa v samariiskitye gradovyte. no slyed tova yeroovoam nye sye v'rna ot loshiya si p't, no pak pravyeshye ot vsyakakvi lyudyte zhryetsi za visokitye myesta; koito pozhylayeshye, toi go posvyeshchavashye, za da ima zhryetsi na visokitye myesta. i tova nyeshcho byeshye gryakh za yeroovoamoviya dom, poradi koyeto da b'dye iztryebyen i pogubyen ot litsyeto na zhyemata.

14

v onova vryemye sye razbolya aviya, yeroovoamoviyat sin. i yeroovoam kaza na zhyena si: stani, molya, pryedryeshi sye taka, schoto da nye poznayat, chye si yeroovoamovata zhyena, i idi v silo; yeto tam ye prorok't akhiya, koito mi kaza, chye shchye tsaruvam nad tiya lyudye. vzyemi s's syebye si dyesyet khlyaba, sukhari i yedno g'rnye myed ta idi pri nyego; toi shchye ti yavi kakvo shchye stanye na dyetyeto. i t'i, yeroovoamovata zhyena stori taka; ty stana ta otidye v silo, i doidye v akhiyevata k'shcha. a akhiya nye mozhyeshye da vizhda, zashchoto ochitye mu byakha sye pomrachimili ot starostta mu. a navstryechu byeshye ryek'l na akhiya: yeto, yeroovoamovata zhyena idye da sye dopita do tyebye za sina si, zashchoto ye bolyn. taka i taka da i kazhyesh; zashchoto, kogato vlyezye, shchye sye pryestori na druga. i t'i, kato chu akhiya st'pvaneto na nozetye i kato vlyazhaye v'v vratata, ryeche: vlyez, yeroovoamova zhyeno; zashcho sye pryestruvash na druga? no az s'm pratyen pri tyebye s tyezhki izvyestiya. idi, kazhi na yeroovoama: taka kazva navstryechu izrailleyeviyat bog: ponyezhye az tye izdignakh otsryed lyudyetye, i

tye postavikh vozhd na lyudyetye si izrailya, i, kato otk'snakh tsarstvo ot davidoviya dom, dadokh go na tyebe, no pak ti nye bidye kakto slugata mi davida, koito opazi zapovyedytye mi i kato nye slyedva s tsyaloto si s'rtsye, za da v'rshi samo onova, koyeto nye pravo pryed myenye, no ti nadmina v zlo vsichki, koito sa bili pryedi tyebe, zashchoto otidye i si napravi drugi bogovy i lyeanyi idoli, ta nye razngyevi i otkhv'rli zad g'rba si, zatova, yeto, shchye dokaram zlo na yerovoamoviya dom, i shchye iztryeba ot yerovoamoviya rod vsyeki ot m'zhki pol, kakto malolyetniya, taka p'lnolyetniya yevryeiski: zatvoryeniya taka i svobodniya. v izrailya, i shchye izmyeta yerovoamoviya dom, kakto nyakoi izmita tora, dogdye nye ostaneye nishcho. koito ot yerovoamoviya rod umrye v grada, nyego kuchyetata shchye izyadat; a koito umrye v polyeto, v'zduhnyite p'itsi shchye go izyadat; zashchoto navstryechu kaza tova. ti, prochyeye, stani, idi u doma si; i kato vlyazat nozyetye ti v grada, dyetyeto shchye umrye. tselyiyat izrail shchye go oplachye, i shchye go pogryebat; zashchoto samo to ot yerovoamoviya rod shchye nye polozhi v grob, ponyezhye v nyego izmyezhdu yerovoamoviya dom sye namyeri nyeshcho dobro pryed navstryechua izrailieviya bog. a navstryechu shchye si v'zdignye tsar nad izrailya, koito shchye iztryebi yerovoamoviya dom v onya dyen; no shcho? dazhye i syega! i navstryechu shchye porazi izrailya kato tr'st, koyato sye klati u vodata; i shchye izkoryeni izrailya iz taya dobra zyiemya, koyato nye dal na bashchitye im, i shchye gi razpr'snye ottat'k ryekata yefrat, ponyezhye napravikha ashyeritye si ta razngyevikha navstryechua. i shchye pryedadyetye izrailya poradi gryekhovyetye, s koito yerovoam s'gryeshi, i s koito napravi izrailya da s'gryeshi. togava yerovoamovata zhyena stana ta si otidye, i doidye v tyersa; i kato st'pi na praga na k'shchnata vrata, dyetyeto umrye. i tselyiyat izrail go oplaka, i pogryebakha go, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori chryez slugata si proroka akhiya. a ostanalite dyela na yerovoama, kak voyuva i kak tsaruva, yeto, tye sa napisani v knigata na lyetopisitye na izrailievyite tsarye. vryemyeto, pryed koyeto yerovoam tsaruvashye, byeshye dvadyesyet i dveye godini; i toi zaspa s bashchitye si, i vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu nadav. a rovoam, solomonoviyat sin tsaruvashye nad yuda. rovoam bye na chye-tiridyesyet i yedna godina, kogato stana tsar, i tsaruva syedyemnadyesyet godini v yerasalim, grada, koito navstryechu bye izbral izmyezhdu vsichkitye izrailievi plyemyena za da nastani imyeto si tam. imyeto na maika mu, amonkata, bye naama. a yuda v'rshi zlo pryed navstryechua; i razdraknika go do ryevnuvanye s izv'rshenyite si gryekhovye, koito byakha povyeche ot vsichko, shcho byakha izv'rshili bashchitye im. zashchoto i tye si izdignakha visoki myesta i kumiri i ashyeri na vsyeki visok kh'lm i pod vsyako zryeleno d'zvo. oshchye v zyiemyata imashye m'zhyelozhtsi, koito post'pvakha sporyed vsichkitye myerzosti na naroditye, koito navstryechu byeshye izgonil otrpyed izrailyanitye. i v pyetata godina ot rovoamovoto tsaruvanye, yegipyetskiyatsar tsar sisak doidye protiv yerasalim, ta otnyesye s'krovishchata

na navstryechuniya dom i s'krovishchata na tsarskata k'shcha; otnyesye vsichko; otnyesye oshchye vsichkitye zlatni shchitovy, koito solomon bye napravil. a vmyesto tyakh tsar rovoam napravi myedni shchitovy i gi pryedadye v r'tsyetye na nachalnitsitye na tyelokhranityelitye, koito pazyekha vrata i tsarskata k'shcha. i kogato vlyzashye tsaryat v navstryechuniya dom, tyelokhranityelitye gi d'rzhakha; poslye pak gi zanasyakha v zalata na tyelokhranityelitye. a ostanalite dyela na rovoama, i vsichko shcho izv'rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? a myezhdu rovoama i yerovoama imashye postoyanna voina. i rovoam zaspa s bashchitye si, i pogryeban bidye s bashchitye si v davidoviya grad. imyeto na maika mu, amonkata, bye naama. a vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu aviya.

15

v osyemnadyesyetata godina ot tsaruvanyeto na yerovoama navatoviya sin, aviya sye v'ztsari nad yuda; i tsaruva tri godini v yerasalim. imyeto na maika mu bye maakha, avyesalomova d'shchyerya. toi khodi v'v vsichkitye gryekhovye, koito bashcha mu bye storil pryedi nyego; i s'rtsyeto mu nye bye s'v'rshyeno pryed navstryechua nyegoviya bog, kakto s'rtsyeto na bashcha mu davida. no zaradi david navstryechu nyegoviyat bog mu dadye svyetil-nik v yerasalim, kato izdigna sina mu podir nyego i utv'rdi yerasalim; zashchoto david stori onova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, i pryed vsichkitye dni na zhivota si, nye sye otklonyavashye ot nishcho, koyeto mu zapovyada, osvyyen v dyeloto otosno khyetyeyetsa uriya. i myezhdu rovoama i yerovoama imashye voina pryed vsichkitye dni na rovoamoviya zhivot. a ostanalite dyela na aviya, i vsichko shcho izv'rshi, nye sa li napisani v knigata na yudovitye tsarye? imashye voina i myezhdu aviya i yerovoama. i aviya zaspa s bashchitye si, i pogryebakha go v davidoviya grad; i vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu asa. asa sye v'ztsari nad yuda v dvadyesyetata godina na izrailieviya tsar yerovoama, i tsaruva v yerasalim chyetiridyesyet i yedna godina. imyeto na maika mu bye maakha, avyesalomova d'shchyerya. i asa v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, kakto bashcha mu david. toi otmakha m'zhyelozhtsiyete ot zyiemyata, i digna vsichkitye idoli, koito byakha napravili bashchitye mu. a oshchye svali i maika si maakha da nye b'dye tsaritsa, ponyezhye tya bye napravila otvratityelyen idol na ashyera; i asa s'syechye nyeiniya idol ta go izgori pri potoka kyedron. no visokitye myesta nye sye pryemakhnakha; s'rtsyeto obachye na asa bye s'v'rshyeno pryed navstryechua pryed vsichkitye mu dni. i toi donyesye v navstryechuniya dom posvyetyenyite ot bashcha mu vyeshchi, i posvyetyenyite ot samiya nyego vyeshchi, sryebro, zlato i s'dovye. i myezhdu asa i izrailieviya tsar vaasa imashye voina pryed vsichkitye im dni. i izrailieviyat tsar vaasa kato v'zlyezye protiv yuda, s'gradi rama, za da nye ostayva nikogo da izliza ot yudoviya tsar asa, nito da vliza pri nyego. togava asa vzye vsichkoto sryebro i zlato,

ostanalo v s"krovishchata na navstryechuniya dom i v s"krovishchata na tsarskata k"shcha, ta gi dadye v r"tsyetye na slugitye si; i tsar asa gi prati pri sirijskiya tsar vyenadad, sin na tavrirona, sin na yesiona, koito zhivyeshy v damask, da ryekat: nyeka ima dogovor myezhdu myenye i tyebye, kakto ye imalo myezhdu bashcha mi i tvoya bashcha; yeto, praktikh ti podar"k sryebro i zlato; idi, razvali dogovora si s izrailyeviya tsar vaasa, za da sye ottyegli ot myenye. i vyenadad poslusha tsar asa ta prati nachalnutsitye na silitye si protiv izrailyeviyete gradovye, i porazi ion, dan, avyel-vyet-maakha i tsyeliya khinyerot s tsyalata nyefalimova zyemya. a vaasa, kato chu tova, pryestana da gradi rama, i ustanovi sye v tyersa. togava tsar asa v"zglasi na tsyeliya yuda, byez nikakvo izklyucheniye ta dignakha kam"nitye na rama i d"rvyeta i, s koito vaasa gradyeshye; i s tyakh tsar asa s"gradi gava vyeniaminova i masfa. a vsichkitye останали dyela na asa, vsichkoto mu yunachestvo, vsichko shcho izv"rshi, i gradovyetye, koito s"gradi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? a v"v vryemye na starostta si toi sye razbolya ot bolyest v nozetye. i asa zaspa s bashchitye si, i bidye pogryeban s bashchitye si v grada na bashcha si davida; a vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu iosafat. a v"v vtorata godina na yudoviya tsar asa, nad izrailya sye v"ztsari nadav yerovoamoviyat sin, i tsaruva nad izrailya dyve godini. toi v"rshi zlo pryed navstryechua, kato khodi v p"tya na bashcha si, i v gryekha mu, chryez koito napravi izrailya da gryeshi. a vaasa, akhiyeviyat sin, ot isakharoviya dom, napravi zagovor protiv nyego; i vaasa go ubi v givetyen, koito prinadlyezhyeshy na filistimtsitye; zashchoto nadav i tsyeliyat izrail obsazhdakha givetyen. a vaasa go ubi v tryetata godina na yudoviya tsar asa, i sye v"ztsari vmyesto nyego. i shchom sye v"ztsari, izbi tsyeliya yerovoamov rod; nye ostavi na yerovoama nishcho zhivo, koyeto nye iztryebi, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori chryez slugata si akhiya silonyetsa, poradi gryekhovyyete, s koito yerovoam s"gryeshi, i chryez koito napravi izrailya da gryeshi, i poradi razdrznyeniyeto, s koyeto pryedizvika gnyeva na navstryechua izrailyeviya bog. a останалі dyela na nadava, i vsichko shcho izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailyeviyete tsarye? i myezhdu asa i izrailyeviya tsar vaasa imashy voina pryez vsichkitye im dni. v tryetata godina na yudoviya tsar asa sye v"ztsari v tyersa vaasa akhiyeviyat sin nad tsyeliya izrail, i tsaruva dvadyeset i chytir godini. toi v"rshi zlo pryed navstryechua, kato khodi v p"tya na yerovoama, i v gryekha mu, chryez koito napravi izrailya da gryeshi.

16

togava doidyе navstryechunoto slovo k"m iiuya ananiyeviya sin protiv vaasa, i ryechyе: ponyezhye, kato tye izdignakh ot pr"stta, i tye postavikh vozhd na lyudyetye si izrailya, ti khodi v p"tya na yerovoama, i napravi lyudyetye mi izrailya da s"gryeshat ta da mye razgnyevyat s gryekhovyyete si, yeto, iztryebvam s"v"rshyeno vaasa i roda mu, i shchye napravya

tvoya rod kakto roda na yerovoama navatoviya sin. koito ot vaasoviya rod umrye v grada, nyego kuchyeta shchye izyadat; a koito nyegov umrye v polyetata, nyego v"zdushnitye ptitsi shchye izyadat. a останалі dyela na vaasa, i onova, koyeto izv"rshi, i yunachestvoto mu, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailyeviyete tsarye? i vaasa zaspa s bashchitye si, i bidye pogryeban v tyersa; a vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu ila. pri tova, navstryechunoto slovo doidyе chryez proroka iiui, ananiyeviya sin, protiv vaasa i protiv roda mu, kakto poradi vsichkitye zlini, koito izv"rshi pryed navstryechua ta go razgnyevi s dyelata na r"tsyetye si i stana podobyen na roda na yerovoama, taka i ponyezhye porazi toya rod. v dvadyeset i shyestata godina na yudoviya tsar asa, ila vaasoviyat sin sye v"ztsari nad izrailya v tyersa, i tsaruva dyve godini. a slugata mu zimrii, nachalnik na polovinata ot voyenitye mu kolyesnitsi, napravi zagovor protiv nyego, kogato byeshy v tyersa, ta piyeshy i sye opivashy v k"shchata na domoupravityela si arsa v tyersa. zimrii vlyezye, ta kato go porazi ubi go, v dvadyeset i syedmata godina na yudoviya tsar asa, i v"ztsari sye vmyesto nyego. a shchom sye v"ztsari i syedna na pryestola si, vyednaga porazi tsyeliya vaasov rod; nye mu ostavi nikogo ot m"zhki pol, nito srodnitsitye mu, nito priyatellye mu. taka zimrii iztryebi tsyeliya vaasov rod, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori protiv vaasa chryez proroka iiui, za vsichkitye gryekhovye na vaasa, i za gryekhovyyete na sina mu ila, s koito tye s"gryeshikha, i chryez koito napravikha izrailya da s"gryeshi, ta razgnyevikha navstryechua izrailyeviya bog s"s suyetitye si tye., s idolitye si.. a останалі dyela na ila, i vsichko, koyeto izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailyeviyete tsarye? v dvadyeset i syedmata godina na yudoviya tsar asa, zimrii tsaruva syedym dyena v tyersa. a lyudyetye byakha razpolozhyeni v stan protiv givetyen, koito prinadlyezhyeshy na filistimtsitye. i lyudyetye, koito byakha v stana, kato chukha da kazvat: zimrii napravil zagovor, pri tova ubil i tsarya, to s"shchiya dyen, v stana, tsyeliyat izrail napravi voye-nachalnika na voiskata amrii tsar nad izrailya. togava amrii i tsyeliyat izrail s nyego v"zlyazokha ot givetyen ta obsadikha tyersa. a zimrii, kato vidya, chyе grad"t byeshy pryevzyet, vlyezye v"v v"tryeshnata tsarska k"shcha ta izgori tsarskata k"shcha s og"n, i syebye si v nyeya, i umrya, za gryekhovyyete, s koito s"gryeshi, kato v"rshi zlo pryed navstryechua, i khodi v p"tya na yerovoama i v gryekha, koito toi stori, kato napravi izrailya da gryeshi. a останалі dyela na zimriya, i izmyanata, koyato izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailyeviyete tsarye? togava izrailyeviyete lyudyе sye razdyelikha na dyve chastі: polovinata ot lyudyetye poslyedvakha tivniya ginatoviya sin, za da napravyyat nyego tsar, a polovinata poslyedvakha amriya. no lyudyetye, koito poslyedvakha amriya, naddelyakha nad lyudyetye, koito poslyedvakha tivniya ginatoviya sin; i tivnii umrya, a v"ztsari sye amrii. v tridyaset i p"rvata godina na yudoviya tsar asa, sye v"ztsari amrii nad izrailya i tsaruva dvanadyeset godini. i kogato byeshy tsaruval shyest godini v tyersa, kupi samarijskiya

kh"lm ot syemyera za dva talanta sryebro; i s"gradi grad na kh"lma i naryechye grada, koito s"gradi, samariya, po imyeto na syemyera, prityezhatyela na kh"lma. amrii v"rshi zlo pryed navstryechua, dazhye v"rshyeshye po-zlye ot vsichkitye shcho byakha pryedi nyego; zashchoto khodyeshye v"v vsichkitye p"tishcha na yerovoama navatoviya sin, i v nyegoviya gryakh, chryez koito napravi izrailya da gryeshi ta da razgnyevyat navstryechua izrailye-viya bog s"s suyetitye si. a ostanalitye dyela, koito amrii napravi, i yunachyestvata, koito pokaza, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrai-lyevitye tsarye? i amrii zaspas s bashchitye si, i bidye pogryeban v samariya; a vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu akhaav. i v tridyesyet i osmata go-dina na yudoviya tsar asa, sye v"ztsari nad izrai-lya akhaav amriyeviyat sin; i akhaav amriyeviyat sin tsaruya nad izrailya v samariya dvadyesyet i dve godini. a akhaav, amriyeviyat sin, v"rshi zlo pryed navstryechua poyechye ot vsichkitye, koito byakha pryedi nyego. i kato, chye byeshye malko tova, chye khodyeshye v gryekhovetye na yerovoama na-vatoviya sin, pri tova toi vzye za zhyena yezavyl, d"shchyerya na sidonskiya tsar yetvaal, i otidye da sluzhi na vaala i da mu sye poklanya. i izdigna zhyertvyenik na vaala v"v vaalovoto kapishchye, koyeto postroi v samariya. akhaav napravi i ashy-era; t"i chye ot vsichkitye izrailyevi tsarye, koito byakha pryedi nyego, akhaav izv"rshi nai-mnogo da razgnyevi navstryechua izrailyeviya bog. v nyegov-itye dni vyetielyets"t khlil s"gradi yerikhon; turi os-novitye mu s"s sm"rtta na p"rvorodniya si sin aviron, i postavi vratitye mu s"s sm"rtta na nai-mladiya si sin syeluv, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori chryez isusa naviyeviya sin.

17

a tyesyviets"t iliya, koito bye ot galaadskitye zhityeli, ryechye na akhaava: v imyeto na zhiiviya navstryechu, izrailyeviya bog, komuto sluzha, zayavyavam ti chye pryez tiya godini nyama da padnye rosa ili d"zhd osvyn chryez дума ot myenye. i navstryechunoto slovo doidy k"m nyego i ryechye: idi ot tuka, ob"rni sye k"m iztok, i skrii sye pri potoka khyerit, koito ye sryeshchu iordan. shchye piyesh ot potoka; a na vran-itye zapovyadakh da tye khranyat tam. i toi otidye ta stori sporyed navstryechunoto slovo; zashchoto otidye i syedna pri potoka khyerit, koito ye sryeshchu iordan. i vranitye mu donasyakha khlyab i myeso zaran, i khlyab i myeso vyechyer; a toi piyeshye ot po-toka. a slyed izvyestno vryemye potok"t pryesh"khna, ponyezhye nye valya d"zhd po zymyata. togava navstryechunoto slovo doidy k"m nyego i ryechye: stani, idi v saryepta sidonska i syedi tam; yeto, za-povyadakh na yedna vdovitsa tam, da tye khrani. i t"i, toi stana ta otidye v saryepta. i kato doidy pri gradskata porta, yeto tam yedna vdovitsa, koy-ato s"birashye d"rva; i toi izvika k"m nyeya i ryechye: donyesi mi, molya, malko voda v s"d da piya. i kato otivashye da donyese, toi izvika k"m nyeya i ryechye: donyesi mi, molya, i zal"kh khlyab v r"kata si. a tya ryechye: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua

tvoya bog, nyamam ni yedna pita, no samo yedna shyepa brashno v dyelvata i malko d"rvyeno maslo v stomnata i, yeto, s"biram dyve dr"vcheta, za da ida i da go prigotvyia za myenye i za sina mi da go izyadyem i da umryem. a iliya i ryechye: nye boi sye; idi, stori kakto kaza; no omyesi ot nyego p"rvo za myenye yedna malka pita ta mi donyesi, a poslye prigotvi za syebye si i za sina si; zash-choto taka kazva navstryechu izrailyeviyat bog: dyel-vata s brashnoto nyama da sye izprazni, nito stom-nata s masloto shchye namaleyde, do dyenya, kogato navstryechu dadye d"zhd na zyemyata. i tya otidye ta stori sporyed kakvoto kaza iliya; i tya i toi i dom"t i yadokha mnogo dni. dyelvata s brashnoto nye sye izprazni, nito stomnata s masloto namalya, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori chryez iliya. a slyed tova, sin"t na zhyenata, domakinyata, sye razbolya; i bolystta mu bye t"i tyezhka, shchoto nye ostana dishanye v nyego. togava tya ryechye na iliya: kakvo ima myezhdu myenye i tyebye, bozhii chovyechye? dosh"t li si pri myenye, za da mi pripom-nish gryekhovetye i da umorish sina mi? a toi i kaza: dai mi sina si. i kato go vzye ot pazukhata i ta go iznyesye na gornata staya, gdyeto zhyvyyeshye, polozhi go na lyegloto si. i izvika k"m navstryechua i ryechye: navstryechui bozhye moi! nanyes"t li si zlo i na vdovitsata, pri koyato zhyviya, kato si umoril sina i? togava toi sye prostrya tri p"ti v r"khu dyetyeto, i izvika k"m navstryechua, kazvaiki: navstryechui bozhye moi, molya ti sye, nyaka sye v"rnye dushata na tova dyetye v nyego. i navstryechu poslusha ilie-viya glas, ta sye v"rna dushata na dyetyeto v nyego i to ozhiviya. togava iliya vzye dyetyeto ta go zanyesye ot gornata staya v k"shchata i dadye go na maika mu; i iliya ryechye: vizh, sin"t ti ye zhiv. i zhyenata kaza na iliya: syega poznavam, chye si bozhii chovyek, i chye navstryechunoto slovo, koyeto govori, ye istina.

18

a slyed d"lgo vryemye, v tryetata godina, navstryechunoto slovo doidy k"m iliya i ryechye: idi, yavi sye na akhaava; i shchye dam d"zhd na zyemyata. iliya, prochyeye, otidye da sye yavi na akhaava. a glad"t bye tyezh"k v samariya. a akhaav byeshye povikal domoupravityelya avdiya. (a avdiya sye boyeshye mnogo ot navstryechua; zashchoto, kogato yezavyl iztryebvashye navstryechunitye prorotsi, avdiya bye vzyel sto proroka ta bye gi skril, pyetdyesyet v yedna pyeshchyera i pyetdyesyet v druga, i byeshye gi khranil s khlyab i voda). i akhaav byeshye kazal na avdiya: obikoli zyemyata i idi k"m vsichkitye vodni izvori i k"m vsichkitye pototsi, dano namyerim tryeva za da zapazim zhivota na konyetye i na m"skitye, i da nye sye lishim ot zhyvotnitye. i t"i, tye byakha razdyelili zyemyata pomyezhdu si, za da ya obikolyat: akhaav byeshye otish"l sam po yedin p"t, a avdiya byeshye otish"l sam po drug p"t. i kato byeshye avdiya na p"tya, yeto, iliya go sryeshchna; i toi go pozna i padna na litsye i ryechye: ti li si, navstryechuayu moi iliyе: a toi kaza: az s"m. idi, kazhi na navstryechuaya si: yeto iliya. a toi kaza: v shcho s"m s"gryshil, ta iscash da pryedadyesh

slugata si v r"kata na akhaava, za da nye ubiye? zaklyevam ti sye v zhivota na navstryechua tvoya bog, chye nyama narod ili tsarstvo, gdyeto da nye ye prashchal navstryechuaryat mi da tye t"rsi; i kogato kazhyekhka: nyama go tuk, toi zaklyevashye tsarstvoto i naroda, chye nye sa tye namerili. a syega ti kazvash: idi, kazhi na navstryechuaria si: yeto iliya. a shchom sye otdyelya ot tyebye, navstryechuniyat dukh shchye tye otyvedye, gdyeto az nye znaya; i taka, kogato otida da izvyestya na akhaava, chye si tuk, i toi nye tye nameri, shchye nye ubiye. no az, tvoyat sluga, sye boya ot navstryechua oshchye ot mladostta si. nye ye li izvyestno na navstryechuaria my shcho storikh, kogato yezavyel ubivashye navstryechunitye prorotsi, kak skrikh sto dushi ot navstryechunitye prorotsi, pyetdyesyet v yedna pyeshcheyera i pyetdyesyet v druga, i khranikh gi s khlyab i voda? a syega ti kazvash: idi, kazhi na navstryechuaria si: yeto iliya; i toi shchye nye ubiye! no iliya ryeche: zaklyevam ti sye v zhivota na navstryechua na silitye, komuto sluzha, dnyes shchye mu sye yavya. i t'i, adiviya otidye da posryeshchnye akhaava i mu izvyesti. i akhaav otidye da posryeshchnye iliya. a kato vidya iliya, akhaav mu ryeche: ti li si, smutityelyu na izrailya? a toi otgovori: nye smushchavam az izrailya, no ti i tvoyat bashchin dom; zashchoto viye ostavikhtye navstryechunitye zapovyedi, i ti poslyedva vaalimitye. syega, procheye, prati ta s"byeri pri myenetye syeliya izrail na planinata karmil, i chyetiristotin i pyetdyesyet vaalovi prorotsi, i chyetiritye stotin prorotsi na ashyera, koito yadat na yezavyelinata trapeza. i taka, akhaav prati do vsichkiye izrailtyani ta s"bra prrotsitye na planinata karmil. togava iliya doidye pri vsichkiye lyudye ta ryeche: do koga shchye sye kolyebayetye myezhdu dnye mnyeniya? iyeova, ako ye bog, slyedvayetye go; no ako ye vaal, slyedvayetye nyego. a lyudyetye nye mu otgovorikh ni duma. togava iliya ryeche na lyudyetye: samo az ostanakh navstryechuyen prorok; a vaalovitye prorotsi sa chyetiristotin i pyetdyesyet m"zhye. tye, procheye, nyeka ni datat dva yunyetsa; i nyeka izbyerat yediniya yunyets za syebye si, nyeka go razsyekat i go turyat na d"rvata, no og'n da nye turyat otdolu; i az shchye prigotvyat drugiya yunyets i shchye go turya na d"rvata, no og'n nyama da turya otdolu. togava viye prizovyetye imyeto na vashiya bog, i az shchye prizova imyeto na navstryechua; i onya bog, koito otgovori s og'n, toi nyeka ye bog. i vsichkiye lyudye v otgovor kazakh: dobro ye kakvoto si kazal. i t'i, iliya kaza na vaalovitye prorotsi: izbyeryetye si yediniya yunyets ta go prigotvyetye viye p"rvo, zashchoto styem mnozina; i prizovyetye imyeto na boga si, og'n obachye nye turyaitye otdolu. i tye vzyekhaya yunyetsa, koito im sye dadye, ta go prigotvikha, i prizovakhya imyeto na vaala ot sutrinta dori do pladnye, kato vikakhka: poslushai ni, vaalye! no nyamashye glas, nito koi da otgovori; i tye skachakhka okolo zhyertvyenika, koito byakhya izdignali. a okolo pladnye iliya im sye prismivashye kato kazvashye: vikaitye s"s silyen glas, zashchoto ye bog! toi ili razmilshyava, ili ima nyakakva rabota, ili ye na p"t, ili - mozhye bi - spi

i tryabva da sye s"budi. i tye vikakhka s"s silyen glas i ryezhyekhka sye sporyed obichaya si s myechovyey i s nozhovyey, dogdye bliknia kr"v ot tyakh. i kato mina pladnye, tye prorokuvakhka do chasa na vyechyniaria prinos; no nyamashye glas nito koi da otgovori, nito koi da vnimava. togava iliya kaza na vsichkiye lyudye: priblizhyetye sye pri myenetye. i vsichkiye lyudye sye priblizhikhka pri nyego. i toi popravi navstryechuniya oltar, koito byeshye s"boryen; zashchoto iliya vzye dvanadesyet kam"ni, sporyed chisloto na plyemenyeta na sinovitye na yakova, k"m kogoto doidye navstryechunoto slovo i ryeche: izrail shchye b'dye imyeto ti. i s kam"nitye izdigna oltar v navstryechunoto imye; i okolo oltara napravi okop, dovolno golyam da pobira dnye sati syemye. i kato naryedi d"rvyeta, nasyechye yunyetsa na k"sovye ta go polozhi na d"rvata, i kaza: nap"nyetye chyetiri b"chvi s voda, ta izlyeitye na vsyeizgaryaneto i na d"rvata. i ryeche: povtoryetye. i povtorikhka. ryeche oshchye: potryetyetye. i potryetikhka. i vodata obikalashye okolo oltara, oshchye i okop't sye nap"ni s voda. a v chasa na vyechyniaria prinos, prorok iliya sye priblizhi i kaza: navstryechui, bozhnye avraamov, isakov i izrailyev, nyeka stanye izvyestno dnye, chye ti si bog v izrailya, i az tvoi sluga, i chye sporyed tvoyeto slovo az storikh vsichki tiya nyeshcha. poslushai nye, navstryechui, poslushai nye, za da poznayati tiya lyudye, chye ti, navstryechui, si bog, i chye ti si v"zv"rnal s"rtsata im nadiryey, togava og'n ot navstryechua padna ta izgori vsyeizgaryaneto, d"rvata, kam"nitye i pr"stta, i obliza vodata, koyato bye v okopa. i vsichkiye lyudye, kogato vidyakhka tova, padnakha na litsata si i ryekokha: iyeova, toi ye bog; iyeova, toi ye bog. i iliya im kaza: khvanyetye vaalovitye prorotsi; ni yedin ot tyakh da nye izbyaga. i khvanakhka gi; i iliya gi zavzyedye pri potoka kison i tam gi izkla. togava iliya kaza na akhaava: kachi sye, yazh i pii, zashchoto sye chuya glas na izobilyen d"zhd. i t'i, akhaav v"zlyezye da yadye i da piye; a iliya sye v"zkachi na vr"kh karmil, i kato sye navyedye do zymyeta turi litsata si myezhdu kolyenyetye si, i ryeche na slugata si: v"zlyez syega, poglyedni k"m moryeto. i toi v"zlyezye ta poglyedna i ryeche: nyama nishcho. a iliya ryeche: idi pak, do syedym p"ti. i syedym p"ti toi ryeche: yeto, mal'k oblak, kolkoto chovyeshka dlan, sye izdiga ot moryeto. togava iliya kaza: idi, kazhi na akhaava: vpyegni kolyensitsata si ta slyez, za da tye nye spyre d"zhd't. a myezhdu tova nyebyeto sye pomrachi ot oblatsi i vyat'r, i zavalaya silyen d"zhd. i akhaav, vozyeiki sye, otidye v yezrayel. i navstryechunata r"ka, bidyeiki v'rkuh iliya, toi styegna kr"sta si, ta sye zavtyechye pryed akhaava do vkhoda na yezrayel.

19

i akhaav s"obshchi na yezavyel vsichko, shcho bye storil iliya, i kak bye izbil s myech vsichkiye prorotsi. togava yezavyl prati chovyek do iliya da kazhye: taka da mi napravayt bogovyetye, da! i povyeche da prituryat, ako utrye, okolo toya chas, nye napravaya tvoya zhivot kakto zhivota na yedin ot tyakh. a kato vidya

tova ili: a iliya sye uboya i., iliya stana i otidye za zhivota si, i kato doidye v'v virsavyeye yudovo, ostavi slugata si tam. a sam toi otidye na yednodnyevyen p't v pustinyata, i doidye ta syedna pod yedna smrika; i poiska za syebye si da umrye, kazvaiki: dovolno ye, syega, navstryechui, vzyemi dushata mi, zashchoto nye s'm po-dob'r ot bashchitye si. togava lyegna i zaspá pod smrikata; poslye, yeto, angyl sye doprya do nyego i mu ryeche: stani, yazh. i poglyedna, i yeto pri glavata mu pita pyechyena na zharavata i stomna s voda. i yadye i pi, i pak lyegna. a angyl't navstryechuyen doidye vtori p't ta sye doprya do nyego, i ryeche: stani, yazh, zashchoto p'tyat ye mnogo d'l'g za tyebye. i toi stana ta yadye i pi, i s's silata ot onova yastyie p'tuva chyetriridesyet dyena i chyetriridesyet noshchi do bozhiiyá planina khoriv. i tam vlyezye v yedna pyeshchyera, gdyeto sye zasyeli; i yeto, navstryechunoto slovo doidye k'm nyego ta mu ryeche: shcho pravish tuk, iliye? a toi kaza: az s'm bil mnogo ryevniv za navstryechua boga na silitye; zashchoto izrailityanite ostavikha zavyyeta ti, s'borikha oltariyte, no i izbikha s myech prorotsitye ti; samo az ostanakh, no i moya zhivot iskat da otnyemat. i slovoto mu kaza: izlyez ta zastani na planinata pryed navstryechua. i, yeto, navstryechu minavashye i golyam silyen vyat'r tsyepeshye b'rdata i slomyavashye skalitye pryed navstryechua, no navstryechu nye bye v'v vyat'ra; a podir vyat'ra zymyetr's, no navstryechu nye bye v zymyetr'sa; i podir zymyetr'sa og'n, no navstryechu nye bye v og'nya; a podir og'nya tikh i t'n'k glas. i iliya, kato go chu, pokri litsyeto si s kozhukha si, izlyezye i zastana pri vkhoda na pyeshchyerata. i, yeto, glas doidye k'm nyego, koito ryeche: shcho pravish tuk, iliye? i toi kaza: az s'm bil mnogo ryevniv za navstryechua boga na silitye; zashchoto izrailityanite ostavikha zavyyeta ti, s'borikha oltariyte ti, i izbikha s myech prorotsitye ti; samo az ostanakh no i moya zhivot iskat da otnyemat. no navstryechu mu ryeche: idi, v'rni sye po p'tya si pryez pustinyata v damask, i kogato pristignyesh, pomazhi azaila za tsar nad siria; a iiuya namyesiye-viya sin pomazhi za tsar nad izrailya; i yelisyea safatoviya sin, ot avyelmeyeola, pomazhi za prorok vmyestoto tyebye. i shchye stanye, chye koito sye izbavi ot azailoviya myech nyego iiui shchye ubiye; i koito sye izbavi ot iiuyeviya myech, nyego yelisei shchye ubiye. ostavil s'm si, obachye, v izrailya syedym khilyadi dushi, vsichki oniya, koito nye sa pryeklonili kolynena pryed vaala, i vsichki, chiito usta nye sa go tsyelunali. i t'i, iliya tr'gna ot tam i namyeri yelisyea safatoviya sin, koito oryeshye s dvanadyesyet dvoiki volovoye pryed syebye si; i sam bye s dvanadyesyetata; i iliya mina k'v nyego i khv'rli kozhukha si v'rku nyego. a toi ostavi volovyetye ta sye zavtyeche podir iliya i ryeche: nyeka tsyeluna, molya, bashcha si i maika si, i togava shchye tye poslyedvam. a iliya mu kaza: idi, v'rni sye, zashchoto kakvo s'm ti storil? i toi sye v'rna otpodirye mu, ta vzye dvoikata volovye i gi zakla, a s priboritye na volovetye opyechye myesoto im, i dadye na lyudyetye, ta yadokha. togava stana ta poslyedva iliya, i mu sluguvashye.

togava siriskiyyat tsar vyenadad, s'bra tsyalata si voiska; (a imashye s nyego tridyesyet i dvama tsarye, i konye i kolyesnitsi); i vlyezye ta obsadi samariya i voyuvashye protiv nyeya. i prati chovyetsi na izrailyeviya tsar akhaava, v grada, da mu kazhat: taka kazva vyenadad: sryebroto i zlatoto ti ye moye; tozhye i zhyenitye ti i nai-dobritye ot chadata ti sa moi. i izrailyeviyat tsar v otgovor ryeche: sporyed kakto kazvash, navstryechuaryu moi tsaryu, tvoi s'm az i vsye shcho imam. a pratyenitsitye pak doidokha ta ryekokha: taka govori vyenadad, kazvaiki: naistina pratikh do tyebye da kazhat: shchye dadyesh na myenye sryebroto si, zlatoto si, zhyenitye si i chadata si; obachye utrye, okolo toya chas, shchye pratya slugitye si pri tyebye, koito da pryet'rsyat k'shchata ti i k'shchitye na slugitye ti; i vsye shcho ti sye vizhda zhyelatylno shchye go turyat v r'tsyetye si i shchye go otnyemat. togava izrailyeviyat tsar povika vsichkitye staryeishini na stranata da ryeche: zabylezhyetye, molya i vizhtye, chye toya chovyeck t'rsi povod za zlo; zashchoto prati do myenye za zhyenitye mi, za chadata mi, za sryebroto mi i za zlatoto mi, i nye mu otkazakh nishcho. a vsichkitye staryeishini i vsichkitye lyudye mu ryekokha: da nye go poslushash, nito da sklonish. zatova, toi kaza na vyenadadovitye pratyenitsi: kazhyetye na navstryechuarya mi tsarya: vsichko kakvoto ti zar'cha na slugata si izp'rvo shchye go napravya, no tova nyeshcho nye moga da napravya. i t'i, pratyenitsitye si otidokha ta mu zanyesokha otgovor. togava vyenadad prati do nyego da kazhat: taka da mi napravyat bogovyetye, da! i povyeche da prituryat, ako pr'stta na samariya b'dye dostat'chna po za yedna shypa na vsichkitye lyudye, koito nye slyedvat. no izrailyeviyat tsar v otgovor ryeche: kazhyetye mu: onya, koito opasva or'zhiya, nyeka nye sye khvali kakto onya, koito gi razpasva. a kogato vyenadad chu taya дума, toi i tsaryetye, koito byakha s nyego, piyekha v shatritye; i ryeche na slugitye si: op'lchyetye sye. i tye sye op'lchikha protiv grada. i, yeto, yedin prorok doidye pri izrailyeviya tsar akhaav i kaza: taka kazva navstryechu, vizhdash li tsyaloto tova golyamo mnozhyestvo? yeto, az dnyes go pryedavam v r'tsyetye ti; i shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu. a akhaav ryeche: chryez kogo? a toi kaza: taka kazva navstryechu, chryez slugitye na oblastnitye upravityeli. togava ryeche: koi shchye pochnye srazhyenyeto? i toi otgovori: ti. togava akhaav s'bra slugitye na oblastnitye upravityeli, koito byakha dyvesta i tridyesyet i dvama dushi, i slyed tyakh s'bra vsichkitye lyudye, vsichkitye izrailityani, koito byakha syedym khilyadi dushi; i tye izlyazokha okolo pladnye. a vyenadad piyeshye i sye opivashye v shatritye, toi i tsaryetye, tridyesyet i dvamata s'zyuzeni s nyego tsarye. p'rvi izlyazokha slugitye na oblastnitye upravityeli; i kogato prati vyenadad da sye nauchi, izvyestikha mu kazvaiki: m'zhye izlyazokha iz samariya. a toi ryeche: bilo, chye sa izlyezli s mir, khvanyetye gi zhivi, ili ako sa izlyezli za boi, pak gi zhivi khvanyetye. i t'i, slugitye na oblastnitye upravityeli i voiskata, koyato gi slyed-

vashye, izlyazokha iz grada. i vsyeki ubi chovyeka nasryeshcha si; i siriitsiye pobyagnakha, i izrail gi pryslyedva; a siriiskiyat tsar vyenadad sye ot'rva na kon s konnitsiye. togava izrailiyeviyat tsar izlyezye ta porazi byagashchitye na konyetye i v kolyesnitsiye, i nanyesye na siriitsiye golyamo porazhyeniye. slyed tova, prorok't doidye pri izrailiyeviya tsar i mu ryeche: idi, ukryepi sye; razmisli, i vnimavai kakvo da napravish; zashchoto, slyed kato sye izminye yedna godina, siriiskiyat tsar shchye doidye protiv tyebye. a slugitye na siriiskiya tsar mu ryekokha: tyekhnaiat bog ye planinski bog, zatova izrailityani-tye naddelyakha nad nas; no ako sye biyem s tyakh na polyeto, nyepryemyenno niye shchye naddelyeyem nad tyakh. zatova, yeto kakvo da napravish: otmakhni vsyeki ot tsaryetye ot myastoto mu, i vmyesto tyakh postavi voyenachalniitsi. poslye ti si s'byeri voiska kolkoto voiskata, koyato ti izgubi, kon vmyesto kon, kolyesnitsa vmyesto kolyesnitsa; i nyeka sye biyem s tyakh na polyeto, i nyepryemyenno shchye naddelyeyem nad tyakh. i toi poslusha glasa im ta napravi taka. togava, slyed kato sye izmina yedna godina, vyenadad s'bra siriitsiye, i v'zlyezye v afyek, za da sye biye s izrailiya. i izrailityanitey, kato byakha s'brani i prodovolstvuvani, otidokha nasryeshcha stana; i izrailityanitey razpolozhikha itana si sryeshchu tyakh, kato dyve malki kozo stada, a siriitsiye izp'lnikha stranata. togava bozhiiat chovyek doidye ta govori na izrailiyeviya tsar, kazvaiki: taka govori navstryechu, ponyezhye siriitsiye ryekokha: iyeova ye bog na planinities, a nye bog na dolinities, zatova shchye pryedam v r'kata ti tsyaloto tova golyamo mnozhyestvo; i shchye poznayetye, chye az s'm iyeova. i stoyakha razpolozhyeni v stan yedni sryeshchu drugi syedyem dyena, a na syedmiya dyen zav'rzakha boi; i izrailityanitey izbikhha ot siriitsiye sto khilyadi pyeshatsi v yedin dyen. a ostanalitye, kato pobyagnakha do afyek, v grada, styenata padna v'rkuh dvadyesyet i syedyem khilyadi ot ostanalitye m'zhye. pobyagna i vyenadad ta vlyezye v grada, gdyeto sye kriyeshye iz klyet v klyet. togava slugitye mu mu kazakha: yeto syega, chuli smye, chye tsaryetye ot izrailiyeviya dom bili milostivi tsarye; nyeka turim, procheye, vryetishcha na kr'stovyetye si i v'zhyeta na glavitiesi, i nyeka izlyezyem pri izrailiyeviya tsar, dano bi ti poschadil zhivota. i t'i, kato sye pryepasakha s vryetishcha okolo kr'stovyetye si i turikhha v'zhyeta na glavitiesi, doidokha pri izrailiyeviya tsar ta ryekokha: slugata ti vyenadad kazva: molya ti sye, ostavi mye da zhivyye. a toi kaza: zhiv li ye oshchye? brat mi ye. a m'zhyetye vzyekha tova za dob'r znak, i pob'rzakha da go ulovyat ot nyego, i kazakha: brat ti vyenadad. i toi kaza: idyetye, dovyedyetye go. i kogato doidye vyenadad pri nyego, toi go kachi na kolyesnitsata si. togava vyenadad mu ryeche: gradovyetye, koito bashcha mi pryevzye ot tvoya bashcha, shchye ti gi v'rna; i ti si napravi ulitsi v damask kakto si napravi bashcha mi v samariya. a akhaav otgovori: i az shchye tye pusna s toya dogovor. taka napravi dogovor s nyego i go pusna. togava yedin chovyek ot prorocheskiyetye ucheynitsi yevryeiski: sinovyetye na proroitsiye. ryeche na drugarya si chryez navstryechunoto slovo: udari

mye, molya. no chovyek't otkaza da go udari. zatova, toi mu ryeche: ponyezhye ti nye poslusha navstryechuniya glas, yeto, shchom si tr'gnyesh ot myenye, l'v shchye tye ubiye. i shchom tr'gna ot nyego, namyeri go l'v i go ubi. syetnye toi namyeri drug chovyek i ryeche: udari mye, molya. i chovyek't go udari i s udara go narani. togava prorok't si otidye i chakashye na p'tya za tsarya, kato bye sye pryedryeshil s pokrivalo na ochitye si. i kogato minavashye tsaryat, toi izvika k'm tsarya i ryeche: slugata ti otidye vsryed srazhyeniyeto; i yeto, yedin chovyek, kato sye otbi na strana dovyedye yednogo pri myenye i ryeche: pazi toya chovyek; ako pobyegnye nyakak, togava tvoyat zhivot shchye b'dye vmyesto nyegoviya zhivot, ili shchye platish yedin talant sryebro. i kato sye zanimavashye slugata ti tuk-tamye, toi sye izgubi. a izrailiyeviyat tsar mu kaza: yeto pris'data ti; ti sam si ya izryek'l. togava toi pob'rza ta digna pokrivaloto ot ochitye si; i izrailiyeviyat tsar go pozna, chye byeshye yedin ot prorotsiye. a toi mu ryeche: taka kazva navstryechu, ponyezhye ti pusna ot r'kata si chovyeka, kogoto az byakh obryek'l na pogubvanye, zatova tvoyat zhivot shchye b'dye vmyesto nyegoviya zhivot, i tvoitye lyudye vmyesto nyegovitye lyudye. i izrailiyeviyat tsar doidye v samariya i otidye u doma si t'zhyen i ogorchyen.

21

slyed tiya s'bitiya, ponyezhye yezrayelyets't navutyei imashye lozye v yezrayel, blizo do palata na samariiskiya tsar akhaava, akhaav govori na navutyeiya kazvaiki: dai mi lozyeto si da go imam za bostan yevryeiski: gradina za zyelyenchuk, ponyezhye ye blizo do k'shchata mi; i vmyesto nyego shchye ti dam lozye po-dobro ot nyego, ili, ako ti sye vidi do-brye, shchye ti dam stoinostta mu v pari. a navutyei ryeche na akhaava: da mi nye dadye navstryechu da ti dam bashchinoto si naslyedstvo. i akhaav doidye u doma si t'zhyen i ogorchyen poradi dumata, koyato yezrayelyets't navutyei mu kaza, kato ryeche: nye shcha da ti dam bashchinoto si naslyedstvo. i kato lyegna na lyegloti si, otv'rna litsyeto si i nye yadye khlyab. togava zhyena mu yezavyel doidye pri nyego ta mu ryeche: zashcho ye dukh't ti t'zhyen, ta nye yadyesh khlyab? a toi i kaza: ponyezhye govoryeiki na yezrayelyetsa navutyei ryekokh mu: dai mi lozyeto si s pari, ili, ako obichash, shchye ti dam drugo lozye vmyesto nyego; a toi otgovori: nye shcha da ti dam lozyeto si. a zhyena mu yezavyl mu ryeche: tsaruvash li ti naistina nad izrailiya? stani, yazh khlyab, i nyeka ye vyesyelo s'rtsyeto ti; az shchye ti dam lozyeto na yezrayelyetsa navutyei. i taka, tya pisa pisma ot akhaavovo imye, i kato gi zapychata s pyechata mu, prati pismata do starayeishnitye i blagorodnitye, koito byakha v grada mu, zhivyeyeshchi s navutyeiya. v pismata pisa, kazvaiki: proglasetye post, i postavetye navutyeiya na vidno myasto pryed lyudyetye; i sryeshchu nyego postavetye dvama loshi chovyetsi da zasvidyetyelstvuvat protiv nyego kazvaiki: ti pokhuli boga i tsarya. togava go

izvyedyetye v'n i ubiitye go s kam"ni, i nyeka umrye. i m"zhyetye ot grada mu, star'yeshnitye i blagorodnitsitye, koito zhivyyekha v grada mu, storikha sporyed zapovyedta, koyato yezavyel im bye pratila, sporyed napisanoto v pismata, koito im bye pratila: proglasikha post, i postavikha navutyeya na vidno myasto pryed lyudyetye. i dvamata loshi chovyetsi vlyazokha i syednakha pryed nyego; i loshi-tye chovyetsi svidyetyelstvuakha protiv nyego, protiv navutyeya, pryed lyudyetye, kazvaiki: navutyei pokhuli boga i tsarya. togava go izvyedokha v'n ot grada, ta go ubikha s kam"ni; i umrya. poslye pratikha do yezavyel da kazhat: navutyei ye ubit s kam"ni i umrya. a kato chu yezavyel, chy navutyei bil ubit s kam"ni i umryal, yezavyel ryechnye na akhaava: stani, prisvoi si lozyeto, koyeto yezarayelyets't navutyei otkazda da ti dadye s pari; zashchoto navutyei nye ye zhiv, no ye umryal. i kato chu akhaav, chy navutyei ye umryal, akhaav stana ta slyezye v lozyeto na yezarayelyetsa navutyei za da go prisvoi. no navstryechunoto slovo doidyed k'm tyesyeyetsa iliya i ryechnye: stani, slyed za posryeshchnyesh izrailleyviya tsar akhaava, koito zhivyye v samariya; yeto, toi ye v navutyeyevoto lozye, gdyeto slyezye da go prisvoi. i da mu govorish kazvaiki: taka kazva navstryechu: ubi li ti, a oshchye prisvoi li ti? da mu govorish oshchye kazvaiki: taka kazva navstryechu: na myasoto, gdyeto kuchyeta lizakha navutyeyevata kr'v, kuchyeta shchye lizhat tvojata kr'v, da! tvojata. i akhaav kaza na iliya: namyeri li nye, vrazhye moi? a toi otgovori: namyerikh tye, zashchoto ti si prodal syebye si da v'rshish zlo pryed navstryechua. yeto kazva navstryechu: az shchye dokaram zlo v'rkhu tyebye, shchye tye izmyeta, i shchye iztryeya ot akhaava vsyeki ot m"zhki pol, kaktto malolyetniya, taka i p'lnolyetniya yevryeiski: zatvoryeniya taka i svobodniya. v izrailya; i shchye napravya doma ti kato doma na yerovoama navatoviya sin, i kato doma na vaasa akhiyeviya sin, poradi razdrznyeniyeto, s koyeto nye ti razngyevi, kato napravi izrailya da s'gryeshi. s'shcho i za yezavyel govori navstryechu, kazvaiki: kuchyeta shchye izyadat yezavyel pri rova na yezrayel. koito ot akhaavoviya rod umrye v grada, nyego kuchyeta shchye izyadat; a koito umrye v polyeto, nyego v'zdushnitye ptitsi shchye izyadat. (nikoi, naistina, nye bidye podobyen na akhaava, koito prodadye syebye si da v'rshi zlo pryed navstryechua, kato go podbuzhdashye zhyena mu yezavyel, i koito izv'rshi mnogo myerzosti kato slyedvashye idolitye, s'vsyem, kaktto v'rshyekha amoryeitsitye, koito navstryechu byeshye izgonil pryed izrailtyanitye). a akhaav, kato chu tiya dumi, razdra dryekhitye si, turi vryetishchye na snagata si, posti i lyezhyeshye obvit v'v vryetishchye, i khodyeshye vniatymelno. togava navstryechunoto slovo doidyed k'm tyesyeyetsa iliya i ryechnye: vidya li kak sye smiri akhaav pryed myenye? ponyezhye toi sye smiri pryed myenye, nyama da dokaram zlozo v nyegovitye dni; v dnitye na sina mu shchye dokaram zlozo v'rkhu doma mu.

i minakha sye tri godini byez voina myezhdu siriya i izrailya. a v tryetata godina, kogato yudoviyat tsar iosafat slyezye pri izrailleyviya tsar, ryechnye izrailleyviyat tsar na slugitye si: znayetye li, chy ramot-galaad ye nash; a niye nyemariam yevryeiski: m'lchim. da si go vzyemyem ot r'kata na sirisiykiya tsar? ryechnye i na iosafata: dokhozhdash li s myenye na boi v ramot-galaad? i iosafat kaza na izrailleyviya tsar: az s'm kaktto si ti, moitye lyudye kaktto tvoitye lyudye, moitye konye kaktto tvoitye konye. iosafat kaza oshchye na izrailleyviya tsar: molya, dopitaitye sye syega do navstryechunoto slovo. togava izrailleyviyat tsar s'bra prarotsitye si, okolo chyetriristotin m'zhye, ta im kaza: da ida li na boi protiv ramot-galaad, ili da nye ida? a tye kazakha: v'zlyez i navstryechu shchye go pryedadye v r'kata na tsarya. obachye iosafat kaza: nyama li tuk, osvyyen tiya, nyakoi navstryechuyen prorok, za da sye dopitamye chryez nyego? i izrailleyviyat tsar ryechnye na iosafata: ima oshchye yedin chovyek, mikhyei, sin na yemla, chryez kogoto mozhyem da sye dopitamye do navstryechua; no az go mrazya, zashchoto nye prorokuva dobro za myenye, no zlo. a iosafat kaza: nyeka nye govori taka tsaryat. togava izrailleyviyat tsar povika yedin skopyets i ryechnye: dovyyed skoro mikhyeya sin na yemla. a izrailleyviyat tsar i yudoviyat tsar iosafat syedyakha, vsyeki na pryestola si, oblyechyeni v odyezhditye si, na otrkrito myasto pri vkhoda na samariiskata porta; i vsichkiye prorotsi prorokuvakha pryed tyakh. a syedyekiya, khanaanoviyat sin, si napravi zhyelyezni rogovye, i ryechnye: taka kazva navstryechu: s tiya shchye butash siritsitye dogdye gi dov'rshish. s'shcho i vsichkiye prorotsi taka prorokuvakha, kazvaiki: idi v ramot-galaad, i shchye imash dob'r uspekhi; zashchoto navstryechu shchye go pryedadye v r'kata na tsarya. a pratyelik't, koito otidyed da povika mikhyeya, mu govori kazvaiki: yeto syega, dumitye na prarotsitye, kato iz yedin usta sa dobri za tsarya; molya, i tvojata дума da b'dye kato dumata na yedin ot tyakh, i ti govori dobroto. a mikhyei ryechnye: v imyeto mi zhiviya navstryechu zavayavam, chye kakovoto mi ryechnye navstryechu, tova shchye govorya. i t'i, doidyed pri tsarya. i tsaryat mu kaza: mikhyeya, da idyem li na boi v ramot-galaad, ili da nye idyem? a toi mu otgovori: v'zlyez i shchye imash dob'r uspekhi; zashchoto navstryechu shchye go pryedadye v r'kata na tsarya. a tsaryat mu kaza: kolko p'ti shchye tye zaklyevam da mi nye govorish drugo osvyyen istinata v navstryechunoto imye! a toi ryechnye: vidyakh tsyeliya izrail pr'snat po planinnye, kato ovtsi, koito nyamat ovchar; i navstryechu ryechnye: tiya nyamat navstryechuar; nyeka sye v'rnat vsyeki u doma si s mir. togava izrailleyviyat tsar kaza na iosafata: nye ryekokh li ti, chy nye shchye pryoryechnye dobro za myenye, no zlo? a mikhyei ryechnye: chui, prochyeye, navstryechunoto slovo. vidyakh navstryechua syedyashch na pryestola si, i tsyaloto nyebesno mnozhyestvo stoyashcho okolo nyego otdyasno i otl'yavo. i navstryechu ryechnye: koi shchye primami akhaava, za da otidyed i da padnye v ramot-galaad?

i yedin kaza yedno, a drug kaza drugo. syetnye izlyezye yedin dukh ta zastana pryed navstryechua i ryechye: az shchye go primamya. i navstryechu mu ryechye: kak? a toi kaza: shchye izlyaza i shchye b'da l'zhliv dukh v ustata na vsichkiye mu prorotsi. i navstryechu ryechye: primamvai go, oshchye i shchye spoluchish; izlyez, stori taka. syega, prochye, yeto, navstryechu ye turil l'zhliv dukh v ustata na vsichki tiya tvoi prorotsi; obachye navstryechu ye govoril zlo za tyebye. togava syedyekiya, khanaanoviyat sin, sye priblizhi ta plesna mikhyeya po buzata i kaza: pryed koi p't mina navstryechuniyat dukh ot myenye, za da govori na tyebye? a mikhyei ryechye: yeto, shchye vidish v onya dyen, kogato shchye otivash iz klyet v klyet za da sye kriyesh. togava izrailyeviyat tsar kaza: khvanyetie mikhyeya ta go v'nyetie pri gradskiya upravivitel amon i pri tsarskiya sin ioas. i ryechyetie: taka kazva tsaryat: turyetie togova v t'mnitsata, i khranyetie go s's zatvornichyeska portsiya khlyab i voda yevryeiski: s khlyab pyechaleny i voda pyechalna. dogdye si doida s mir. i ryechye mikhyei: ako nyakoga sye v'nyesh s mir, to navstryechu nye ye govoril chryez myenye. ryechye oshchye: slushaitie viye, vsichki plyemyena. i taka, izrailyeviyat tsar i yudoviyat tsar iosafat otidokha v ramot-galaad. i izrailyeviyat tsar ryechye na iosafata: az shchye sye pryedryesha kato vlyaza v srazhyniyeto, a ti oblyechi odyezhdyetie si. prochye, izrailyeviyat tsar sye pryedryeshi ta vlyezye v srazhyniyeto. a siriiskiyat tsar bye zapovyadal na tridyaset i dvamata svoi kolyesnitsyenachalnitse, kazvaiki: ny sye biitye nito s mal'k, nito s golyam, no samo s izrailyeviya tsar. a kolyesnitsyenachalnitse, kato vidyakha iosafata, ryekokha: nyes'mnyeno toya shchye ye izrailyeviya tsar; i otklonikha sye, da go udaryat; no iosafat izvika. i kolyesnitsyenachalnitse, kato vidyakha, chye nye byeshye izrailyeviyat tsar, pryestanakha da go pryedryedvat i sye v'rnakha. a yedin chovyek stryela byez da myeri, i udari izrailyeviya tsar myezhdu stavitye na bronyata mu; za tova toi ryechye na kolyesnicharya si: ob'rni r'kata si ta nye izvyedi iz srazhyniyeto, zashchoto s'm tyezsko ranyen. i v onya dyen srazhyniyeto sye usili; a tsaryat bidye podkryepyen v kolyesnitsata si sryeshchu siriitsitye, no pryvechyer umrya; i kr'vta tyechyeshye ot ranata v d'noto na kolyesnitsata. i okolo zakhozhdanyeto na sl'ntsyeto, nadadye sye v stana vik, koito kazvashye: vsyeki da idye v grada si i vsyeki na myastoto si! taka tsaryat umrya, i donyesokha go v samariya, i pogryebakha tsarya v samariya. i kato miyekha kolyesnitsata v samariiski ya vodoyem, gdyeto sye miyekha i bludnitsitye, kuchyetata lizhyekha kr'vta mu, sporyed slovoto, koyeto navstryechu bye govoril. a ostanalite dyela na akhaava, i vsichko shcho v'rshi, i k'shchata koyato postroi ot slonova kost, i vsichkiye gradovyte, koito s'gradi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailyevitse tsarye? taka akhaav zaspas bashchitye si; i vmiesto nyego sye v'ztsari sin mu okhoziya. a nad yuda sye v'ztsari iosafat, sin na asa, v chyetv'rtata godina na izrailyeviya tsar akhaav. iosafat bye tridyaset i pyet godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva dvadyeset

i pyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu byeshye azuva, d'shcherya na silyea. toi khodi s'v'rshyeno v p'tya na bashcha si asa; nye sye otkloni ot nyego, a v'rshyeshye tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua. visokitye myesta, obachye, nye sye otmakhnakha; lyudyetie oshchye zhyertvuvakha i kadyakha po visokitye myesta. i iosafat sklyuchi mir s izrailyeviya tsar. a ostanalite dyela na iosafata, yunachyestvata, koito pokazya, i kak voyuvashye, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye. s'shcho toi iztryebi ot zymyata ostanalite m'zhyelozhnitsi, koito byakha ostanali ot vryemyeto na bashcha mu asa. v tova vryemye nyamashye tsar v yedom, no namyestnik tsaruvashye. iosafat postroi korabi kato tarsiiskitye, koito da idat v ofir za zlato; obachye nye otidokha, zashchoto korabitye sye razbikha v yesion-gavver. togava okhoziya akhaavoviyat sin kaza na iosafata: nyeka otidat moitye slugi s tvoitye slugi v korabitye. no iosafat otkaza. i iosafat zaspas bashchitye si, i bidye pogryeban s bashchitye si v grada na bashcha si davida; i vmiesto nyego sye v'ztsari sin mu ioram. okhoziya, akhaavoviyat sin, sye v'ztsari nad izrailya v samariya, v syedymnadyesetata godina na yudoviya tsar iosafat, i tsaruva dvye godini nad izrailya. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, kato khodi v p'tya na bashcha si, i v p'tya na maika si, i v p'tya na yerovoama, navatoviya sin, koito napravi izrailya da gryeshi; zashchoto sluzhi na vaala i mu sye pokloni, i razgnyevi navstryechua izrailyeviya bog sporyed vsichko, koyeto bye v'rshil bashcha mu.

slyed sm"rtta na akhaava, moav v"stana protiv izrailya. i okhoziya padna pryex ryeshyetkata na svojata gorna staya, koyato bye v samariya, i sye razbolya; i prati chovyetsi, na koito ryeche: idyetye, dopitaitye sye do akaroniskiya bog vaal-zyevuv dali shchye ozdravyeya ot taya bolyst. no angyl navstryechuyen kaza na tyesviyetsa iliya: stani, idi da posryeshchnyesh pratyenitsitye na samariiskiye tsar, i kazhi im: nyama li bog v izrailya, ta otivatye da sye dopitaitye do akaroniskiye bog vaal-zyevuva? syega, prochyeyte, taka kazva navstryechu: nyama da slyezesh ot lyegloto, na koyeto si sye kachil, no nyepryemyenno shchye umryesh. togava iliya si otidye. a kato sye v"rnakha pratyenitsitye pri okhoziya, toi im ryeche: zashcho sye v"rnakhye? tye mu kazakha: yedin chovyek izlyezye da ni posryeshchnye i ryeche ni: idyetye, v"rnyetye sye pri tsarya, koito vi ye pratil, ta mu kazhyetye: taka kazva navstryechu: nyama li bog v izrailya ta prashchash da sye dopitat do akaroniskiye bog vaal-zyevuva? nyama, prochyeyte, da slyezesh ot lyegloto, na koyeto si sye kachil, no nyepryemyenno shchye umryesh. i ryeche im: kak v byeshye na glyed chovyek't, koito izlyezye da vi posryeshchnye i vi kaza tiya dumi? i tye mu otgovorikha: byeshye chovyek oblyechyen v kozhukh i pryepasan okolo kr'sta si s kozhyen poyas. a toi ryeche: tova ye tyesviyets't iliya. togava tsaryat prati pri nyego yedin pyetdyesyetnik s pyetdyesyettye mu voinitsi. i toi sye v"zkachi pri nyego; i, yeto, iliya syedeshye na v"rkha na kh'lma. i ryeche mu: bozhii chovyechye, tsaryat kaza: slyez. a iliya v otgovor ryeche na pyetdyesyetnika: ako s'm az bozhii chovyek, nyeka slyezye og'n ot nyebyeto ta nyeka izgori tyebye i pyetdyesyettye ti voinitsi. i slyezye og'n ot nyebyeto ta izgori nyego i pyetdyesyettye mu voinitsi. pak tsaryat prati pri nyego drug pyetdyesyetnik s pyetdyesyettye mu voinitsi. i toi progovori ta mu ryeche: bozhii chovyechye, taka kazva tsaryat: slyez skoro. a iliya v otgovor im ryeche: ako az s'm bozhii chovyek, nyeka slyezye og'n ot nyebyeto ta nyeka izgori tyebye i pyetdyesyettye voinitsi. i slyezye bozhiyat og'n ot nyebyeto ta izgori nyego i pyetdyesyettye mu voinitsi. pak prati tsaryat tryeti pyetdyesyetnik s pyetdyesyettye mu voinitsi. i tryetiyat pyetdyesyetnik, kato sye v"zkachi doidye da kolyenichi pryed iliya i go pomoli, kazvaiki mu: bozhii chovyechye, molya ti sye, nyeka b'dye sk'potsyenyen pryed ochitye ti zhivot't mi i zhivot't na tiya pyetdyesyet tvoi slugi. yeto, og'n slyezye ot nyebyeto ta izgori p'rvitye dvama pyetdyesyetnika s pyetdyesyettye im voinitsi; a syega nyeka b'dye moyat zhivot sk'potsyenyen pryed ochitye ti. i angyl navstryechuyen ryeche na iliya: slyez s nyego; nye boi sye ot nyego. i t'i, toi stana ta slyezye s nyego pri tsarya. i ryeche mu: taka kazva navstryechu: ponyezhye si pratil chovyetsi da sye dopitat do akaroniskiye bog vaal-zyevuva, kato chye nyamashye bog v izrailya, za da sye dopitash do nyegovoto slovo, zatova nyama da slyezesh ot lyegloto, na koyeto si sye kachil, no nyepryemyenno shchye umryesh. i taka, toi umrya sporyed navstryechunoto slovo, koyeto iliya byeshye govoril. i vmesto nyego

sye v"tsari ioram v"v vtorata godina na yudoviya tsar ioram iosafatoviya sin; ponyezhye okhoziya nyamashye sin. i ostanalitye dyela, koito okhoziya izv'rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izraillyevitye tsarye?

2

i kogato navstryechu shcheshye da v"znyesyeya iliya na nyebyeto s vikhrushka, iliya otidye s yeliseyaya ot galgal. i iliya ryeche na yeliseyaya: syedi tuka, molya, zashchoto navstryechu mye prati do vyetil. a yeliseyi ryeche: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua i v zhivota na dushata ti, nyama da tye ostavya. i taka, slyazokha v"v vyetil. i prorochyeskitye uchyenitsi yevryeyski. sinovyetye na prorotsitye; i taka iz tsyalata glava, koito byakha v"v vyetil, izlyazokha pri yeliseyaya ta mu ryekokha: znayesh li, chye dnyes navstryechu shchye ti vzyemye navstryechuarya, koito ye bil nad tyebye yevryeyski: ot v"rkhu glavata ti? a toi kaza: da, znaya tova, m'lchyetye. togava iliya mu ryeche: yeliseyaya, syedi tuka, molya, zashchoto navstryechu mye prati v yerikhon. a toi ryeche: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua i v zhivota na dushata ti, nyama da tye ostavya. taka, doidokha v yerikhon. i prorochyeskitye uchyenitsi, koito, byakha v yerikhon, doidokha pri yeliseyaya ta mu ryekokha: znayesh li, chye dnyes navstryechu shchye ti vzyemye navstryechuarya, koito ye bil nad tyebye? a toi otgovori: da, znaya tova m'lchyetye. togava iliya mu ryeche: syedi tuka, molya, zashchoto navstryechu mye prati do iordan. a toi kaza: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua i v zhivota na dushata ti, nyama da tye ostavya. i t'i, otidokha i dvamata. i pyetdyesyet m'zhye ot prorochyeskitye uchyenitsi otidokha ta zastanakha nasryeshcha im ot dalyech. a tye dvamata zastanakha pri iordan. i kato vzye iliya kozhukha si ta go sg'na, udari vodata; i tya sye razdyeli na yednata i na drugata strana, taka chye dvamata pryeminakha po sukho. i kogato pryeminakha, iliya kaza na yeliseyaya: iskai kakvo da ti storya pryedi da b'da otnyet ot tyebye. i ryeche yeliseyi: molya, nyeka b'dye v myenye dvoyen dyal ot dukha ti. a toi ryeche: m'chno nyeshcho poiska ti; no, ako mye vidish, kogato mye otnyemat ot tyebye, shchye ti b'dye taka; no ako nye, nye shchye b'dye. i dokato tye oschye khodyekha i sye razgovaryakha, yeto ognenya kolyesnitsa i ognenyi konye, koito gi razdyelikha yedin ot drug; i iliya v"zlyezye s vikhrushka na nyebyeto. a yeliseyi, kato glyedashye, izvika: tatko moi, tatko moi, kolyesnitsa izrailleya i konnitsa nyegova! i nye go vidya vyeche. i khvana dryekhitye si ta gi razk'sa na dve chasti. i kato digna kozhukha na iliya, koito padna ot nyego, v"rna sye i zastana na bryega na iordan. i vzye kozhukha, koito padna ot iliya, ta udari vodata i ryeche: gdye ye navstryechu izrailleyeviyat bog? i kato udari i toi vodata, tya sye razdyeli na yednata i na drugata strana; i yeliseyi pryemina. a prorochyeskitye uchyenitsi, koito byakha v yerikhon, kato go vidyakha otrsyeshcha ryekokha: iliyeviyat dukh ostava na yeliseyaya. i doidokha da go posryeshchnat, i mu sye poklonikha do zyemy-

ata. togava mu ryekokha: yeto syega, myezhdu slugitye ti ima pyetdyesyet silni m'zhye; nyeka otidat, molim, da pot'rsyat navstryechuarya ti, da nye bi da go ye dignal navstryechuniyat dukh i go ye khv"rilil na nyakoye b'rdo ili v nyakoya dolina. a toi kaza: nye izprashchaitye. no kato nastoyavakha pryed nyego tolkoz shchoto sye zasrami, ryeche: izpratryetye. izpratikka, prochye, pyetdyesyet m'zhye, koito t'rsikka tri dyena, no nye go namyerikka. i kogato sye v"rnakha pri nyego, (zashchoto toi byeshye ostanal v yerikhon); ryeche im: nye vi li kazakh: nye otivaitye? slyed tova, grazhdanitye kazakha na yelisyea: vizh, molim ti sye, myestopolozhnyeniyeto na toya grad ye dobro, kakto vizhda navstryechuariat ni; no vodata ye losha, a zymyata ye byezplodna. a toi ryeche: donyesyetye mi novo blyudo, i turyetye v nyego sol. i donyesokha mu. togava slyezye pri izvora na vodata ta khv"rli solta v nyego, kato ryeche: taka kazva navstryechu: iztsyerikh taya voda; nye shchye ima vyeche ot nyeya ni sm"rt ni byezplodiye. taka vodata bidye iztsyeryena, kakkvato ye i do dnyes, sporyed slovoto, koito yelisyei govori. i ot tam to v"zlyezye v"v vyetil, i kato sye kachvashye po p'tya, izlyazokha iz grada malki dyetsa ta mu sye prismivakha, kato mu kazvakha: kachi sye, plyeshivye! kachi sye, plyeshivye! a toi, kato sye oz"rna nazad i gi vidya, proklye gi v navstryechunoto imye. i izlyazokha iz d'bravata dyve myechki ta razk"sakha ot tyakh chye-tiridyetye i dyve dyetsa. i ot tam otidye na planinata karmil, otgdyeto i sye v"rna v samariya.

3

a v osyemnadyesyetata godina na yudoviya tsar iosafat, ioram akhaavoviyat sin sye v"ztsari nad izrailye v samariya; i tsaruva dvanadyesyet godini. toi v"rshi zlo pryed navstryechua, no nye kakto bashcha mu i maika mu, zashchoto digna vaaloviya kumir, koito bye napravil bashcha mu. obachye byeshye priv"rzan za gryekhovyetye na yerovoama navatoviya sin, koito napravi izrailya da gryeshi; nye sye ostavi ot tyakh. a moavskiyat tsar misa imashye stada, i davashye dan"ka na izrailleviyat tsar v"lnata ot sto khilyadi agnyeta i ot sto khilyadi ovni. no kogato umrya akhaav moavskiyat tsar v"stana protiv izrailleviyat tsar. zatova, tsar ioram izlyezye v onova vryemye ot samariya ta s'bra tsyeliya izrail. i otivaiki toi prati do yudoviya tsar iosafata da kazhat: moavskiyat tsar v"stana protiv myenye; shchye doidyesh li s myenye na boi protiv moava? i toi kaza: shchye v"zlyaza; az s'm kakto si ti, moitye lyudye kakto tvoitye lyudye, moitye konye kakto tvoitye konye. popita oschhye: pryed koi p't da v"zlyezyem? a toi otgovori: pryed p'tya za yedomskata pustinya. i taka, izrailleviyat tsar, i yudoviyat tsar, i yedomskiyat tsar otidokha i napravikka syedyem dnyevna obikolka; no nyamashye voda za voiskata i za zhivotnitye, koito byakha s tyakh. togava ryeche izrailleviyat tsar: uvi! naistina navstryechu svika tiya trima tsarye, za da gi pryedadye v r"kata na moava! a iosafat ryeche: nyama li taka navstryechuyen prorok, za da sye dopitamye do navstryechua chryez nyego? i yedin ot slugitye na izrailleviya tsar v ot-

govor ryeche: tuk ye yelisyei, safatoviyat sin, koito polivashye voda na iliyevitye r"tsye. i iosafat ryeche: navstryechunoto slovo ye u nyego. i t'i, izrailleviyat tsar i iosafat, i yedomskiyat tsar slyazokha pri nyego. a yelisyei ryeche na izrailleviya tsar: kakvo ima myezhdu myenye i tyebye? idi pri prorotsitye na bashcha si i pri prorotsitye na maika si, a izrailleviyat tsar mu kaza: nye, zashchoto navstryechu svika tiya trima tsarye za da gi pryedadye v r"kata na moava. a ryeche yelisyei: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua na silitye, komuto sluguвам, naistina, ako nye pochitakh pris"stviyeto na yudoviya tsar iosafata, nye bikh poglyednal na tyebye, nito bikh tye vidyal; no syega, dovodyetye mi yedin svirach. i kato sviryeshye svirach't, navstryechunata r'ka doidyed v"rkhu nyego. i toi ryeche: taka kazva navstryechu: napravi tsyalata taya dolina na trapovy; zashchoto taka kazva navstryechu: byez da viditye vyat"r i byez da viditye d"zhd, pak taya dolina shchye sye nap"lni s voda; i shchye piyetye viye, dobit"ka vi i zhivotnitye vi. no tova ye malko nyeshcho pryed ochitye na navstryechua; toi, pri tova, shchye pryedadye i moava v r"kata vi; i shchye porazitye vsyeki ukryepyen grad i vsyeki otboryen grad, shchye povalitye vsyako dobro d'rvo, shchye zapushitye vsichkiye vodni izvori, i shchye zapustitye s kam"ni vsyaka dobra ploskh zyemya. i na sutrinta, kogato sye prinasayshye prinos't, yeto, doidokha vodi ot yedomskiya p't, i zymyata sye nap"lni s voda. a kato chukha vsichkiye moavtsi, chye tsaryetye sa doshli da sye biyat s tyakh, s"brakha sye vsichki, koito mozhyekha da opasvat nozh i nagorye, ta zastanakha na granitsata. i kato stanakha na sutrinta i izgrya sl"ntsyeo v"rkhu voditye i moavtsitye vidyakha voditye otsryeshcha chyervenyi kato kr"v, ryekokha: tova ye kr"v; nyepryemyenno tsaryetye sa sye bili pomyezhdu si i sa porazili yedni drugi; syega, prochye, na koristitye, moavye! a kogato doidokha v izrailleviya stan, izrailtyanitye stanakha ta porazikka moavtsitye, t'i shchoto pobayagnakha pryed tyakh; i kato porazyavakha moavtsitye vlyazokha v zyemyata im. i s"borikha gradovyetye, i na vsyaka dobra ploskh zyemya khv"rlikha vsyeki kam"ka si ta ya nap"lnikha, zapushikka vsichkiye vodni izvori, i otsyakokha vsyako dobro d'rvo; samo na kir-aryeset ostavikka kam"nitye mu, no prashchnitsitye go zaobikolikka ta go porazikka. i moavskiyat tsar, kogato vidya, chye srazhnyeniyeto sye zasilvashye protiv nyego, vzye si syedyemstotin sablyenitsi, za da probiyat p't do yedomskiya tsar; no nye mozhakha. togava toi vzye p"rvorodniya si sin, koito shchyeshye da sye v"ztsari vmesto nyego, ta go prinyesye vseizgaryanye na styenata. zatova stana golyamo v"zmushcheyeniye myezhdu izrailya; i ottyeglikha sye ot nyego i sye v"rnakha v zyemyata si.

4

a yedna ot zhenitye na prorochyeskitye uchenitsi izvika k'm yelisyea i kaza: slugata ti m"zh mi umrya; i ti znayesh, chye slugata ti sye boyeshye ot navstryechua; a zaimodavyets't doidyed da vzyemye za syebye si dvata mi sina za robi. i yelisyei i

kaza: shcho da ti storya? kazhi mi shcho imash v k'shchi? a tyia ryeche: slugynata ti nyama nishcho v k'shchi, osvnen yedin s'd s d'rvyeno maslo. i ryeche: idi, vzyemi na zayem v'n, ot vsichkitye si s'syedi, s'dovyie prazni s'dovyie, zayemi nye malko. syetnye vlyez i zatvori vrata da zad syebe si i zad sinovyetye si, i nalivai ot masloto v'v vsichki tiya s'dovyie, i p'lnitye turyai na strana. i t'i, tiya si otidye ot nyego ta zatvori vrata da zad syebe si i zad sinovyetye si; i tye donasyakha s'dovyetye pri nyeya, a tyia nali-vashye. i kato sye nap'lnikha s'dovyetye, ryeche na yedin ot sinovyetye si: donyesi mi oshchye yedin s'd. a toi i ryeche: nyama drug s'd. i masloto pryestana. togava tyia doidyie ta izvysti na bozhia chovek. i toi ryeche: idi, prodai masloto ta plati d'lga si, i zhivyei s ostanaloto, ti i sinovyetye ti. i yedin dyen yeliseyi zamina v sunam, gdyeto imashye yedna bogata zhenya; i tyia go zad'rzha da yadye khlyab. i kolkoto p'ti zaminavashye svr'shchashye tam, za da yadye khlyab. syetnye zhenata ryeche na m'zha si: yeto syega, poznavam chyie tozi, koito postoyanno naminava u nas, ye svyet bozhii chovek. da napravim, molya, yedna malka staichka na styenata, i da turim v nyeya za nyego lyeglo i masa i stol i svytilnik, za da svr'shcha tam, kogato dokhzhda pri nas. i yedin dyen, kato doidyie tam i sv'rna v staichkata ta lyezhyeshye v nyeya, ryeche na slugata si giyeziya: povikai tyia sunamka. i povika ya, i tyia zastana pryed nyego. i ryeche na giyeziya: kazhi i syega: yeto, ti si polozhila vsichki tiya grizhi za nas; shcho da ti storim? obichash li da sye govori za tyebe na tsarya ili na voyenachalnika. a tyia otgovori: az zhivyeia myezhdu svoitye lyudye. togava ryeche: shcho, procheye, da storim za nyeya? a giyezii otgovori: naistina tyia nyama sin, a m'zh't i ye star. i ryeche: povikai ya. i kogato ya povika, tyia zastana pri vrata. i yeliseyi i ryeche: do godina, po tova vryemye, shchye imash sin v obyatiyata si. a tyia ryeche: nye, navstryechuaryu moi, bozhii chovechye, nye l'zhi slugynata si. no zhenata zachna i rodi sin na drugata godina po s'shchoto vryemye, kakto i ryeche yeliseyi. i kogato porasna dyetyeto, izlyezye yedin dyen k'm bashcha si pri zhyetvaritye. i ryeche na bashcha si: glavata mi! glavata mi! a toi ryeche na yedin ot momtsitye: zanyesi go pri maika mu. i kato go vzye zanyesyie go pri maika mu, i dyetyeto syedya na kolyenyetye i do pladnye, i togava umrya. i tyia sye kachi ta go polozhi na lyegloto na bozhia chovek, i kato zatvori vrata slyed nyego, izlyezye. togava povika m'zha si i ryeche: izprati mi, molya, yedin ot momtsitye i yedna ot oslitsitye, za da ticham pri bozhia chovek i da sye v'rna. a toi ryeche: zashcho da otidyesh dnyes pri nyego? nye ye nito nov myesyets, nito s'bota. a tyia ryeche: b'di spokoyen. togava osyedla oslitsata, i ryeche na slugata si: karai i b'rzai; nye zabavyai karanyeto zaradi myenyie osvnen ako ti zapovyadvam. i t'i, stana ta otidye pri bozhia chovek na planinata karmil. a bozhiiat chovek, kato ya vidya ot dalyech, ryeche na slugata si giyeziya: yeto tam sunamkata! syega, procheye, tichai da ya posryeshchnyesh i kazhi i: dobre li si? dobre li ye m'zh't ti? dobre li ye dyetyeto? a tyia otgovori: dobre. a kogato doidyie

pri bozhia chovek na planinata, khvana sye za nozyetye mu; a giyezii sye priblizhi, za da ya otlasnye. no bozhiiat chovek ryeche: ostavi ya, zashchoto dushata i ye pryegorchyena v nyeya: a navstryechu ye skril prichinata ot myenyie, i nye mi ya ye yavil. a tyia ryeche: iskala li s'm sin ot navstryechuarya si? nye ryekokh li: nye mye l'zhi? togava yeliseyi ryeche na giyeziya: pryepashi kr'sta si, vzyemi toygata mi v r'ka, ta idi; ako sryeshchnyesh chovek, da go nye pozdravish, a ako tye pozdravi nyakoi, da mu nye otgovorish; i polozhi toygata mi v'rkuh lityeto na dyetyeto. a maikata na dyetyeto ryeche: zaklyeavam sye v zhivota na navstryechua i v zhivota na dushata ti, nyama da tye ostavya. i taka, toi stana ta otidye podir nyeya. a giyezii mina pryed tyakh i polozhi toygata v'rkuh lityeto na dyetyeto; no nyamashye ni glas, nito slushanye. zatova sye v'rna da go posryeshchnyie i mu izvysti kazvaiki: dyetyeto nye sye s'budi. i kogato vlyezye yeliseyi v k'shchata, yeto dyetyeto umryalo, polozhyeno na lyegloto mu. vlyezye, procheye, ta zatvori vrata zad tyakh dvamata, i pomoli sye navstryechuu. togava sye kachi ta lyegna v'rkuh dyetyeto, i kato turi ustata si v'rkuh nyegovitye usta, i ochitye si v'rkuh nyegovitye ochi, i r'tsyetye si v'rkuh nyegovitye r'tsyie prostrya sye v'rkuh nyego; i stopli sye tyalato na dyetyeto. poslye sye ottyegli ta khodyeshye nasam natam iz k'shchata, togava pak sye kachi ta sye prostrya v'rkuh nyego; i dyetyeto kikhna syedyem p'ti, i dyetyeto otvori ochitye si. i yeliseyi izvika giyeziya i ryeche: povikai tyia sunamka. i povika ya; i kogato vlyezye pri nyego, ryeche i: vzyemi sina si. i tyia vlyezye, padna na nozyetye mu ta sye pokloni do zymyata, i digna sina si ta izlyezye. pak doidyie yeliseyi v galgal, kogato imashye glad v zymyata; i kato syedyakha pryed nyego prorochyieskitye uchyenitsi, ta go slushakha, ryeche na slugata si: turi golyemiya kotyel ta svari varivo za prorochyieskitye uchyenitsi. zatova, yedin izlyezye na polyeto za da nabyerye zyelenishchye, i kato namyeri divo rastyenyie, nabra ot nyego divi tikvichki, ta nap'lni dreyekhata si, i sye v'rna i gi naryaza v kotyela s varivoto, ponyezhye nye znayekha, chyie sa otrovni. poslye sipakha na chovyetsitye da yadat; a kato yadokha ot varivoto izvikaakha, kazvaiki: bozhii chovechye, sm'r't ima v kotyela! i nye mozhyekha da yadat ot nyego. a toi ryeche: togava donesyetye brashno. i kato go khv'rli v kotyela ryeche: sipi na lyudyetye da yadat. i nyamashye nishcho otrovno v kotyela. v tova vryemye yedin chovek ot vaalsalisa doidyie ta donesyie na bozhia chovek khlyab ot p'rvitye plodovyie, dvadesyet yechymichyeni khlyaba i pryesni klasovye zhito nyebyelenyi. i ryeche: dai na lyudyetye da yadat. i slugata mu ryeche: shcho! da slozha li tova pryed stotina choveka? a toi kaza: dai na lyudyetye da yadat, zashchoto taka kazva navstryechu: shchye sye nakhranyat, i shchye ostaneye izlish'k. togava toi slozhi pryed tyakh, ta sye nakhranikha, i oстана izlish'k, sporyed navstryechunoto slovo.

a nyeyeman, voyenachalnik't na siriiskiia tsar, byeshye chovyek vyelik i pochitan pryed navstryechuaria si, ponyezhye chryez nyego navstryechu bye dal izbavlyeniye na siriia; pri tova, byeshye chovyek silyen i khrab'r, no byeshye prokazhyen. i siriitsiye byakha izlyezli na chyeti, i byakha dovyeli ot izrailiyevata zyemya yedna malka moma plyennitsa; i tya sluguvashye na nyeyemanovata zhyena. i ryechye na navstryechuarkata si: ako byeshye navstryechuariat mi pri proroka, koito ne v samariia, i toi bi go iztsyeli ot prokazata mu! togava vlyezye nyeyeman ta s'obshchi na navstryechuaria si, kazvaiki: taka i taka ryechye momata, koyato ye ot izrailiyevata zyemya. i ryechye sirikiyat tsar: stani, idi, i shchye pratyta pismo do izrailiyevata tsar. i t'i, toi otidye, vzyemaiki v r'kata si dyesyet talanta sryebro, shyest khilyadi zh'litsi, i dyesyet pryemyeni dryekhi. i donyesye pismoto na izrailiyevata tsar, v koyeto sye kazvashye: kato pristignye tova pismo do tyebye, yeto, s'shchyevryemyenno pratikh do tyebye slugata si nyeyemana, za da go iztsyerish ot prokazata mu. a izrailiyeviat tsar, kato prochyetye pismoto, razdra dryekhitye si i ryechye: bog li s'm az za da um'rtvyavam i da s'zhiviyavam, ta prashcha do myenye da iztsyerya chovyeka ot prokazata mu? molya, prochyeye, razs'dyete i vizhtye kak t'rsi povod za skarvanye s myenye. a bozhiyat chovyek yelisyei, kato chu, chyeh izrailiyeviat tsar razdral dryekhitye si, prati do tsarya da ryekat: zashcho si razdral dryekhitye si? nyeka doidye syega pri myenye, i shchye poznaye, chyeh ima prorok v izrailia. i taka, nyeyeman doidye s konyetye si i s kolyesnitsyete si ta zastana pri vrata na yelisyyevata k'shcha. i yelisyei prati do nyego chovyek da kazhye: idi, ok'pi sye syedyem p'ti v iordan; i shchye sye obnovyat myesata ti, i shchye sye ochistish. a nyeyeman sye razngyevi, ta si otidye, kato kazvashye: yeto, az mislyekh, chyeh toi nyepryemyenno shchye izlyezye pri myenye, shchye zastanye, i shchye prizovye imyeto na navstryechua svoya bog, i shchye pomakha r'kata si v'rkhmu myastoto, i taka shchye iztsyeri prokazhyeniya. ryekitye na damask, avana i farfar, nye struvat li povechye ot vsichkitye vodi na izrailia? nye moga li da sye ok'pya v tyakh i da sye ochistya? zatova, toi sye ob'rna i si otidye mnogo razngyevyen. a slugitye mu sye priblizhikha ta mu govorikha, kazvaiki: tatko moi, ako ti byeshye zar'chal prorok't nyeshcho golyamo, nye bi li go izv'rshil? kolko povechye, prochyeye, kato ti kazva! ok'pi sye i ochisti syel togava toi slyezye ta sye potopi syedyem p'ti v iordan, sporyed dumitye na bozhiya chovyek; i myesata mu sye obnovikha, kato myesata na malko dyete, i ochisti sye. togava toi sye v'rna pri bozhiya chovyek s tsyalata si družhina, i kato doidye ta zastana pryed nyego ryechye: yeto, syega uznakh, chyeh nyama bog v tsyeliya svyat osvyen v izrailia; zatova, molya, priyemi syega podar'k ot slugata si. a toi kaza: zaklyevam sye v zhivotu na navstryechua, komuto sluguvam, nye shcha da priyema. a toi go prinuzhdavashye da priyemye; no

otkaza. togava nyeyeman ryechye: ako nye to nyeka sye dadye, molya, na slugata ti tovar za dyve m'ski ot taya pr'st; zashchoto slugata ti nye shchye vryechye da prinasya ni vsyeizgaryanye, nito zhyertva na drugi bogovye osvyen na navstryechua. navstryechu da prosti tova nyeshcho na slugata ti, ako, kogato vlyza navstryechuariat mi v kaphishchyeto na rimona, za da sye pokloni tam, i sye podpira na r'kata mi, sye navyezhdam i az v kaphishchyeto na rimona; kato sye navyezhdam v kaphishchyeto na rimona, navstryechu da prosti tova nyeshcho na slugata ti! i ryechye mu: idi s mir. i taka, toi otidye ot nyego izvyestno razstoyaniye. no giyezii, slugata na bozhiya chovyek yelisyei, si ryechye: yeto, navstryechuariat mi sye posvyeni, ta nye vzye ot r'kata na toya siriyets nyeyeman tova, koyeto donyesye; no v imyeto na zhiviya navstryechu, az shchye sye zavtyeka podir nyego i shchye vzyema nyeshcho ot nyego. i t'i, giyezii sye zavtyechye podir nyeyemana. a nyeyeman, kogato vidya, chyeh ticha podir nyego, skochi ot kolyesnitsata da go posryeshchnye i ryechye: dobre li ye s vsichki vi? toi ryechye: dobre. navstryechuariat mi mye prati da ryeka: yeto t'kmo syega doidokha u myenye ot kh'lmistata zyemya na yefryema dvama mladyezhi ot prorochyeskitye uchenitsi; dai im, molya, yedin talant sryebro i pryemyeni dryekhi. i ryechye nyeyeman: blagovoli da vzyemyesh dva talanta. i kato go prinudi, v'rza dvata talanta sryebro v dva myeshyetsa zayedno s dyve pryemyeni dryekhi, i natovari gi na dvama ot slugitye si, koito gi nosyekha pryed nyego. i kogato stigma do kh'lma, vzye gi ot r'tsyetye im ta gi skri v k'shchata; i otpusna chovyetsitye, ta si otidokha. togava vlyezye ta zastana pryed navstryechuaria si. i yelisyei mu ryechye: ot gdye idyesh, giyeziye? a toi ryechye: slugata ti nye ye khodil nik'dye. i yelisyei mu kaza: nye otidye li s'rtsyeto mi s tyebye, kogato sye v'rna chovyek't ot kolyesnitsata si za da tye posryeshchnye? vryemye li ye da priyemyesh pari i da priyemyesh dryekhi, maslini i lozya, ovtsi i govyyeda, slugi i slugini? zatova, nyeyemanovata prokaza shchye sye zalyepi za tyebye i za roda ti do vyeka. i toi izlyezye ot pris'tviyeto mu prokazhyen, byal kato snyag.

6

i prorochyeskitye uchenitsi kazakha na yelisyyea: yeto syega, myastoto, gdyeto zhivyyem ta vni-mavamye pryed tyebye ye tyasno za nas. nyeka otidyem, molim, do iordan, i ot tam da vzyemyem vsyeki po yedna gryeda, i da si postroim tam myasto, gdyeto da zhivyyem. a toi otgovori: idyetye. i yedin ot tyakh kaza: blagovoli, molya, da doidyesh i ti s's slugitye si. i toi otgovori: shchye doida. otidye, prochyeye, s tyakh. i kato stignakha do iordan, syechyekha d'rvyeta. a yedin ot tyakh kato syechyeshye gryeda, zhelyazoto padna v'v vodata; i toi izvika i ryechye: akh, navstryechuaryu moi! to byeshye vzyeto na zayem! a bozhiyat chovyek ryechye: gdye padna? i pokaza mu myastoto. togava toi otsyechye yedno dr'vtsye ta go khv'rli tam; i zhelyazoto izplava. i ryechye: vzyemi si go. i toi

prostrya r"ka ta go vzye. a siriiskiyyat tsar, kato voyuvashye protiv izrailiya, s"vyetvashye sye s"s slugitye si, ta kaza: na yedi-koye-si myasto shchye razpolozha stana si. togava bozhiiat chovyek prati do izrailiyeviya tsar da kazhat: pazi sye da nye minyesh pryetz tova myasto, zashchoto siriitsitye sa slyezli tam. i izrailiyyiat tsar prati do myastoto, za koyeto bozhiiat chovyek mu kaza i go pryedupryedi; i opazi sye ot tam nye yedn'zh, nito dvazh. i s"rtsyeto na siriiskiia tsar sye smuti poradi tova nyeshcho; za tui svika slugitye si ta im kaza: nye shchitye li da mi obaditye, koi ot nashitye ye za izrailiyeviya tsar? a yedin ot slugitye mu kaza: niko, navstryechuaryu moi tsaryu; no prorok"t, koito ye v izrailya, yeliseyi, izvyestiyava na izrailiyeviya tsar dumitye, koito govoriish v spalnyata si. i ryechye: idyetye, nauchyetye sye gdye ye, za da pratyta da go zalovayt. i izvyestikha mu kazvaiki: yeto, v dotan ye. togava toi prati tam konye, kolyesnitsi i golyama voiska, koito doidokha pryez noshchta i obikolikha grada. i na sutrinta, kogato slugata na bozhiiya chovyek stana ta izlyezye, yeto, voiska s konye i kolyesnitsi byeshye obikolila grada. i ryechye mu slugata mu: akh, navstryechuaryu moi! kakvo shchye pravim? a toi otgovori: nye boi sye, zashchoto oniya, koito sa s tyakh, i pomoli sye yeliseyi, kazvaiki: molya ti sye, navstryechui, otvori mu ochitye za da vidi. i navstryechu otvori ochitye na slugata ta vidya, i, yeto, kh"lm"t bye p"lyen s ognyneni konye i kolyesnitsi okolo yeliseyeva. i kogato slyazokha k"m vrata, yeliseyi sye pomoli navstryechuu kazvaiki: molya ti sye, porazi tiya lyudye s"s slyepota. i porazi gi s"s slyepota, sporyed kakto kaza yeliseyi. togava yeliseyi im ryechye: nye ye toya p"tyat, nito ye toya grad"t; doidyetye podir myenye, i shchye vi zavveda pri chovyeka, kogoto t"rsitye. i otyvedye gi v samariya. i kogato stignakha v samariya, yeliseyi ryechye: navstryechui, otvori ochitye na tyezi za da vidyati. i navstryechu otvori ochitye im, ta vidyakha; i, yeto, byakha vsryed samariya. a kogato gi vidya, izrailiyyeviat tsar ryechye na yeliseyeva: da gi porazyta li, takto? da gi porazyta li? a toi otgovori: nye gi porazyavai. porazil li bi ti oniya, koito bi plyenil s myecha si i s l"ka si? slozhi im khlyab i voda, za da yadat i piyat; i nyeka otidat pri navstryechuarya si. i taka, toi im slozhi mnogo yastiya; i slyed kato yadokha i pikha, pusna gi, ta otidokha pri navstryechuarya si. i siriitskiye chyeti nye doidokha vyeche v izrailiyevata zemya. a slyed tova, siriirskiyat tsar vsyenadad s"bra tsyalata si voiska i doidye ta obsadi samariya. i stana golyam glad v samariya; zashchoto, yeto, obshadzakha ya doklye yedna osyelova glava sye prodavashye za osyemdesyet sryeb"rnika, i chyetv"rt kav g"l"bova tor, za pyet sryeb"rnika. i kato zaminavashye izrailiyyeviat tsar po styenata, yedna zhyena izvika k"m nyego i kaza: pomogni, navstryechuaryu moi, tsaryu! a toi ryechye: ako navstryechu nye ti pomognye, ot gdye shchye ti pomogna az? ot gumnoto li, ili ot lina? i tsaryat i ryechye: shcho imash? a tyta otgovori: taya zhyena mi ryechye: dai tvoya sin da go izyadym dnyes, a utrye shchye izyadym moya sin. i t'i svarikhmye moya sin ta go izyadokhmye;

i na slyedniya dyen i ryekokh: dai tvoya sin da go izyadym; a tyta skri sina si. i kato chu tsaryat dumitye na zhyenata, razdra dryekhitye si; i kato minavashye po styenata, lyudyetye vidyakha, i, yeto, izv"trye imashye vryetishchye v"rkhu snagata mu. togava ryechye: taka da mi napravi bog, da! i povechyete da prituri, ako glavata na yeliseyeva, safatoviya sin, ostaneye na nyego dnyes. a kogato izprati m"zh ot sluzhashchitye mu, yeliseyi syedyeshe v k"shchata si i staryeishinitye syedyakha s nyego; no pryedi da stignye pratenik"t pri nyego, toi ryechye na staryeishinitye: vzhdatye li kak toya sin na ubiitsata prati da mi otnyemat glavata? glyedaitye, shchom doidye pratenik"t, zatvoryetye vrata i spryetye go pri vrata; tropota na nozetye na navstryechuarya mu nye ye li podir nyego? i dokato oshchye govoryeshye s tyakh, yeto, pratenik"t slyezye pri nyego; a tsaryat go pryevai i kaza: yeto, ot navstryechua ye tova zlo; kakvo ima da sye nadyeya vyeche na navstryechua?

7

togava ryechye yeliseyi: slushaitye navstryechunoto slovo. taka kazva navstryechu: utrye, po tova vryemye, pri portata na samariya yedna sata chisto brashno shchye sye prodadye za yedin sik"l, i dyve sati yechyemik za yedin sik"l. a sanovnik"t, na chiyato r"ka sye podpirashye tsaryat, otgovori na bozhiiya chovyek, kazvaiki: yeto syega, i prozortsi ako bi napravil navstryechu na nyebyeto, bi li moglo da stanye tova nyeshcho? a toi kaza: yeto, shchye vidish s ochitye si, no nyama da yadyesh ot nyego. a v"v vkhoda na portata imashye chyetirima prokazhyeni; i ryekokha si yedin na drug: zashcho da syedim tuk doklye umryem? ako ryechyem da vlyezyem v grada, glad"t ye v grada, i shchye umryem tam; i ako syedim tuk, pak shchye umryem. syega, prochye, da idyem ta da sye pryedadyem v siriiskiyyat stan. ako ni ostavyat zhivi, shchye zhivyyem; no ako ni ubiyat, samo shchye umryem. i taka, na mr"kvanye stanakha za da otidat k"m siriiskiia stan, a kogato stignakha do kraya na siriiskiia stan, yeto, nyamashye niko, tam. zashchoto navstryechu byeshye napravil da sye chuye v stana na siriitsitye tropot ot kolyesnitsi i tropot ot konye, tropot ot golyama voiska; i tye byakha si ryekli yedin na drug: yeto, izrailiyyeviat tsar ye nayel protiv nas khetyeiskitye tsarye i yegipyetskitye tsarye, za da doidat v"rkhu nas. zatova, byakha stanali i pobyagnali v polusvyetlinata, kato ostavikha shatritye si, konyetye si i oslytye si, - tsyeliya stan, kakto si byeshye, - i byakha pobyagnali za zhivota si. i kogato tiya prokazhyeni stignakha do kraya na stana, vlyazokha v yedin shat"r ta yadokha i pikha, i vzyekha ot tam sryebro, zlato i dryekh, i otidokha ta gi skrikha; poslye, vr"shchaiki sye, vlyazokha v drug shat"r, vzyekha i ot tam i otidokha ta skrikha vzyetoto. togava ryekokha pomyezhdzu si: niye nye pravim dobroye; toya dyen ye dyen na dobri vvesti, a niye m"lchim; ako chakamye doklye s"mnye, v"zmyezdiyeto ni shchye ni postignye; nyeka, prochye, otidyem da izvyestim tova na tsarskiya dom. i t'i, doidokha ta izvikakha k"m gradskitye

vratari, i izvyestikha im kazvaiki: otidokhmye v stana na siriitsitye, i, yeto, nyamashye tam ni chovyek ni chovyeshkye glas, samo konye v'rzani i osli v'rzani, i shatritye kaktso sa si bili. i vrataritye izvikakha i izvyestikha tova v'trye v tsarskiya dom. a tsaryat, kato stana, pryeh noshchta, kaza na slugitye si: syega shchye vi kazha shcho ni napravikha siriitsitye. tye znayaty, chye smye gladni, i za tova sa izlyezli iz stana, za da sye skriyat po nivitye, kato si kazvat: kogato izlyazat iz grada shchye gi zalovim zhivi, i shchye vlyezhem v grada. a yedin ot slugitye mu v otgovor ryechye: nyeka vzyemat, molya, pyet ot ostanalitye konye, koito sa otselyeli v grada, (yeto tye sa kato tsyalo mnozhyestvo ot izrailya, koyeto ye otselyalo v nyego; yeto, tye sa katto tsyaloto mnozhyestvo ot izrailtanyitye, koito sye iznurikha), i nyeka pratim da vidim. vzyekha, procheyeye, dyve kolyesnitsi s konye, i tsaryat gi prati po diryata na siriiskata voiska, i ryechye: idyete i vizhtye. i otidokha podir tyakh do iordan; i, yeto, tselyiat p't byeshye p'lyen s dryekhi i vyeshchi, koito siriitsitye byakha khv'rlii v b'rzanyeto si. i pratyenitsitye sye v'rnakha ta yavikha tova na tsarya. togava lyudyetye izlyazokha ta razgrabikha stana na siriitsitye. taka, yedna sata chisto brashno sye prodavashye za yedin sik'l, i dyve sati yechyemik za yedin sik'l, sporyed navstryechunoto slovo. i za pazenyeto na portata tsaryat postavil sanovnika, na chiyato r'ka sye podpirashye; no lyudyetye go st'pkakha v portata, ta umrya, kaktso byeshye kazal bozhiyat chovyek, koito govori, kogato tsaryat slyezye pri nyego. i kaktso byeshye govori bozhiyat chovyek na tsarya, kazvaiki: utrye, po tova vryemye, v samariiskata porta dyve sati yechyemik shchye sye davat za sik'l, i yedna sata chisto brashno za sik'l, a sanovnik't byeshye otgovoril na bozhiya chovyek, kazvaiki: i prozortsi ako bi napravil navstryechu na nyebeto, bi li moglo da stanye takova nyeshcho? a toi byeshye kazal: yeto, shchye vidish tova s ochitye si, no nyama da yadyesh ot nyego, taka mu sye sluchi, zashchoto lyudyetye go st'pkakha v portata, ta umrya.

8

a yelisyei byeshye govori na zhyenata, chiito sin byeshye s'zhivil, kato byeshye kazal: stani ta idi, ti i dom't ti, i pozhivyei dyeto mozhyesh pozhivya; zashchoto navstryechu povika glada, i shchye doidyte na zhyemata i shchye prod'lzhi syedym godini. i zhyenata byeshye stanala i post'pila sporyed dumitye na bozhiya chovyek, i byeshye otishla tya i dom't i, i byeshye pozhiviyala v'v filistimskata zhyemata syedym godini. a v kraya na syedymtye godini zhyenata sye v'rna ot filistimskata zhyemata; i izlyezye da vika k'm tsarya za k'shchata si i za nivitye si. a tsaryat sye razgovaryashye s's slugata na bozhiya chovyek, giyezii, i kazvashye: ya mi razkazhi vsichkitye golyemi dyela, koito yelisyei izv'rshi. i kato razkazvashye na tsarya kak bye s'zhivil m'rtviya, yeto, chye zhyenata, chiito sin byeshye s'zhivil, izvika k'm tsarya za k'shchata si i za nivitye si. i ryechye giyezii: navstryechuaryu moi tsaryu, tazi ye zhyenata i tozi ye sin't i, kogoto yelisyei s'zhivi. i tsaryat zapita zhyenata, i tya mu razkaza

rabotata. togava tsaryat i opryedyeli yedin chinovnik, komuto kaza: pov'rni vsichko, koyeto ye bilo nyeyno, i vsichkitye proizvyedenyia ot nivitye i ot dyenya, kogato ye napusnala stranata do syega. a yelisyei otidye v damask. a siriiskiyat tsar vyenadad bye bolyen; i izvyestikha mu, kazvaiki: bozhiyat chovyek doidyte tuk. i tsaryat ryechye na azaila: vzyemi podar'k v r'kata si ta idi da posryeshchnyesh bozhiya chovyek i dopitai sye chryez nyego do navstryechua, kato kazhyesh: shchye ozdravyeya li ot taya bolyest? i t'i, azail otidye za da go posryeshchnye, kato vzye s's syebye si podar'k ot vsyako blago ot damask, chye-tiridyesyet kamilski tovari; i doidyte ta zastana pryed nyego i ryechye: sin ti vyenadad, siriiskiyat tsar, mye prati pri tyebye, i kazva: shchye ozdravyeya li ot taya bolyest? i yelisyei mu ryechye: idi, kazhi mu: nyepryemyenno shchye ozdravyeyesh ot bolyesta. obachye, navstryechu mi yavi, chye nyepryemyenno shchye umrye drugo-yachye. i vtryenchi poglyeda si v azaila byez da mr'dnye, dogdye sye zasrami toi; i bozhiyat chovyek zaplaka. a azail kaza: zashcho plachyesh, navstryechuaryu moi? a toi otgovori: zashchoto znaya kolkto zlo shchye storish na izrailtanyitye: ukryeplyenyata im shchye pryedadyesh na og'n, mladyezhytie im shchye izbiyesh s myech, malkitye im dyetsa shchye smazhyesh i bryemyennitye im zhyeni shchye razporish. i ryechye azail: no shcho ye slugata ti, kuchyeto, ta da izv'rshi tova golyamo nyeshcho? i yelisyei otgovori: navstryechu mi yavi, chye ti shchye tsaruvash nad siriya. togava toi tr'gna ot yelisyeia ta doidyte pri navstryechuarya si i toi mu ryechye: shcho ti kaza yelisyei? i otgovori: kaza mi, chye nyepryemyenno shchye ozdravyeyesh. a na drugiya dyen vzye zavivkata i kato ya natopi v'v voda, razprostrya ya po litsyeto mu, taka chye toi umrya. a vmyesto nyego azail sye v'ztsari. i v pyetata godina na izrailyeviya tsar iorram, sin na akhaava izostavayt sye dumitye: kogato iosafat tsaruvashye nad yuda, v'ztsari sye iorram, sin na yudoviya tsar iosafat. toi bye tridyesyet i dyve godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva osyem godini v yerusalim. i khodi v p'tya na izrailyeviye tsarye, kaktso post'pvashye akhaavoviyat dom, zashchoto zhyena mu byeshye akhaavova d'shchyerya; i v'rshi zlo pryed navstryechua. pri vsye tova, navstryechye nye iska da iztryebi yuda, zaradi slugata si davida, kaktso mu bye obyeshchal, chye shchye dadye svyetilnik nyemu i na potomtsitye mu do vyeka. v nyegovitye dni yedom otst'pi izpod r'kata na yuda, i si postavikha svoi tsar. zatova, iorram zamina za sair, i vsichkitye kolyesnitsi s nyego; i kato stana pryeh noshchta, porazi yedomtsitye, koito go obkr'zhavakha, i nachalnitsitye na kolyesnitsitye; a lyudyetye pobynakha v shatritye si. obachye, yedom otst'pi izpod r'kata na yuda, i ostana nyezavisim do dnyes. togava, v s'shchoto vryemye, otst'pi i livna. a ostanalitye dyela na iorrama, i vsichko kakvoto izv'rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i iorram zaspa s bashchitye si, i bide pogryeban s bashchitye si v davidoviya grad; a vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu okhoziya. okhoziya, sin na yudoviya tsar iorram, sye v'ztsari v dvanadyesyetata godina na izrailyeviya tsar iorram,

akhaavoviya sin. okhoziya bye dvadyesyet i dve godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva yedna godina v yerasalim. imyeto na maika mu bye gotoliya, vnuchka na izrailiyeviya tsar amrii. toi khodi v p'tya na akhaavoviya dom, i izv'rshi zlo pryed navstryechua, kakto akhaavoviya dom; zashchoto bye zyet na akhaavoviya dom. i otidye na voina s iorama akhaavoviya sin protiv siriiskiye tsar azail v ramot-galaad; a siriitsiye ranikha iorama. i t'i, tsar ioram sye v'rna v yezrayel, za da sye tsyeri ot ranitye, koito mu nanyesokha siriitsiye v rama t.ye., ramot-galaad., kogato voyuvashye protiv siriiskiye tsar azail. i yudoviyat tsar okhoziya, ioramoviyat sin, slyezye v yezrayel, za da vidi iorama, akhaavoviya sin, zashchoto bye bolyen.

9

togava prorok yelisyei povika yedin ot prorocheskiye ucheniyetsi ta mu ryeche: pryepashi kr'sta si i vzyemi v r'kata si toya s'd s miro ta idi v ramot-galaad; i kato stignyesh tam, podiri v s'shchoto myasto iiuya, sin na iosafata, nanyesiyeviya sin; togava vlyez pri nyego, digni go otsryed brataya mu, i v'yvedi go v yedna v'tryeshna staya. poslye vzyemi s'da s miroto ta go izlyei na glavata mu, i ryeche: taka kazva navstryechu: pomazakh tye tsar nad izrailya. togava otvori vratata i byagai byez da sye zabavish. i t'i, mladyezht, mladiyat prorok, otidye v ramot-galaad. i kato stigma, yeto, voyenachalnitseye syedyakha zayedno; i ryeche: imam дума k'm tyebye, o voyenachalnichye. i iiui ryeche: k'm kogo ot vsichki nas? a toi каза: k'm tyebye voyenachalnichye. i toi stana ta vlyezye v k'shchata. togava prorok't izlya miroto na glavata mu i mu ryeche: taka kazva navstryechu izrailiyeviyat bog: pomazakh tye tsar nad navstryechunite lyudye, nad izrailya. i ti da porazish doma na navstryechuarya si akhaava, za da otm'stya v'rku yezavyl za kr'vta na slugitye si prorositye, za kr'vta na vsichkitye navstryechuni slugi. zashchoto tsyeliyat akhaavov dom shchye b'dye iztryebyen, i shchye pogubya ot akhaava vsyeki ot m'zhki pol, kakto malolyetniya, taka i p'lnolyetniya yevryeyski: zatvoryenyiat taka i svobodniya. v izrail; i shchye napravaya doma na akhaava kakto doma na yerovoama, navatoviya sin i kakto doma na vaasa, akhiyeviya sin. a yezavyl - kuchyeta shchye ya izyadat v gradskiya kraj na yezrayel, i nye shchye da ima koi da ya pogryebe. i kato otvori vratata, pobyagna. togava iiui izlyezye pri slugitye na navstryechuarya si, i yedin ot tyakh mu каза: vsichko dobre li ye? zashcho ye dosh'l toya lud pri tyebye? a toi im ryeche: vnye znayetye chovyeka i tova, koyeto каза. a tye ryekokha: nye ye vyarno; ya ni kazhi. a toi ryeche: taka i taka mi govori, kato ryeche: taka kazva navstryechu: pomazakh tye tsar nad izrailya. togava pob'rzakha, i kato vzyekha vsyeki dryekhata si turikha gi pod iiuya na v'rka na st'lbata, i zasvirikha s tr'ba i ryekokha: iiui sye v'ztsari. taka iiui, sin na iosafata, nanyesiyeviyat sin, napravai zagovor protiv iorama. (a ioram s tsyeliya izrail pazyeshye ramot-galaad ot siriiskiye tsar azail; a tsar ioram byeshye sye v'rnal

v yezrayel za da sye tsyeri ot ranitye koito siriitsiye mu byakha nanyesli, kogato voyuvashye protiv siriiskiye tsar azail). i ryeche iiui: ako tova ye vashyeto mnyeniye, to da nye izlyezye nikoi da pobyegnye iz grada za da otidye i izvyesti tova v yezrayel. togava iiui sye kachi na kolyesnitsata ta otidye v yezrayel, zashchoto ioram lyezhyeshye tam. i yudoviyat tsar okhoziya bye slyaz'l da vidi iorama. i strazh't, koito stoyeshye na kulata v yezrayel, kogato s"glyeda družinata na iiuya, kato idyeshye, ryeche: vzhdam vedna družina. i ryeche ioram: vzyemi konnik i prati da gi posryeshchnye; i nyeka ryeche: s mir li idyesh? otidye, prochye, konnik da go posryeshchnye, i ryeche: taka kazva tsaryat: s mir li idyesh? a iiui ryeche: shcho imash ti s mira? ob'rni sye ta idi otzadye mi. i strazh't izvyesti, kazvaiki: pratyenik't stigma do tyakh, no nye sye v'r'shcha. togava izprati vtori konnik, koito otidye pri tyakh ta ryeche: taka kazva tsaryat: s mir li idyesh? a iiui otgovori: shcho imash ti s mira? ob'rni sye ta idi otzadye mi. i strazh't izvyesti, kazvaiki: stigma do tyakh, no i toi nye sye v'r'shcha; a karanyeto prilicha na karanyeto na iiuya, nanyesiyeviya sin, zashchoto kara kato lud. togava ryeche ioram: vpryegnyetye. i vpryegnakha kolyesnitsata mu. i izrailiyeviyat tsar ioram i yudoviyat tsar okhoziya izlyazokha, vsyeki v kolyesnitsata si, i otidokha da posryeshchnat iiuya, i namyerikha go v nivata na yezrayelyetsa navutyei. i ioram, kato vidya iiuya, ryeche: s mir li idyesh, iiuue? a toi otgovori: kak'v mir doklye sa tolkoz mnogo bludstvata i charodyeystvata na maika ti yezavyl? togava ioram ob'rna yuzda ta pobyagna, kato dumashye na okhoziya: pryedatylstvo, okhoziye! a iiui dr'pna l'ka si s p'lna sila ta ustryeli iorama myezhdu plyeshchitye mu taka shchoto stryelata izlyezye pryez s'rtsyeto mu; a toi sye pryeg'rbi v kolyesnitsata si. togava ryeche iiui na voyenachalnika si vidkar: vzyemi ta go khv'rli v onaya chast ot nivata, koyeto prinadlyezhi na yezrayelyetsa navutyei; zashchoto spomni si, chye, kogato az i ti yazdyekhmye podir bashcha mu akhaava, navstryechu proiznyesyete protiv nyego tova prorochestvo: nye vidyakh li vcheyera kr'vta na navutyeya i kr'vta na sinovyetye mu, kazva navstryechu? i v taya chast ot nivata shchye ti v'zdam, kazva navstryechu. syega, prochye, digni, khv'rli go v taya chast, spyed navstryechunoto slovo. a yudoviyat tsar okhoziya, kato vidya tova pobyagna pryez p'tya na gradinskata k'shcha. i iiui sye spusna podir nyego i ryeche: porazyetye i togava v kolyesnitsata. i porazikha go v nagornishchyeto na gur, blizo do ivlyeam; i toi pobyagna v magyedon i umrya tam. i slugitye mu go dokarakha na kolyesnitsa v yerasalim, pogryebakha go v groba mu s bashchitye mu v davidoviya grad. a okhoziya bye sye v'ztsaril nad yuda v yedinadyesyetata godina na iorama akhaavoviya sin. taka iiui doidye v yezrayel i yezavyl kato chu nachyerni klyepachitye na ochitye si, nakiti glavata si i nadnikna pryez prozoryetsa. i, kato vlyazhshye iiui v portata, tya ryeche: s mir li idyesh, ti zimriyevtsy, ubitsa na navstryechuarya si? a toi podigna lityeto si k'm prozoryetsa i ryeche: koi ye ot k'm myenye? koi? i nadniknakha k'm nyego dvama trima skoptsi. i ryeche: khv'rlyetye ya dolu.

i tye ya khv'rlikha dolu; i pr'sna ot kr'vta i po styenata i po konyetye; i toi ya sgazi. i kato vlyezye ta yadye i pi, ryeche: idyetye syega i vizhtye taya proklyeta i pogryebetye ya, zashchoto ye tsarska d'shcherya. i otidokha da ya pogryebat, no nye namerikha ot nyeya osvny chyeryepa, nozetye i dlaniyte na r'tsyetye. i kogato sye v'nakha ta mu yavikha tova, toi ryeche: tova ye slovoto, koyeto navstryechu govori chryez slugata si tyesviyeta iliya, kato ryeche: v gradskiya krai na yezrayel kuchyeta shchye izyadat myesata na yezavyl; i trup't na yezavyl v gradskiya krai na yezrayel shchye b'dye kato gnoi po litsyeto na polyeto, taka shchoto nye shchye da ryekat: tova ye yezavyl.

10

a akhaav imashye syedyemdyesyet sina v samariya. i iuii napisa pisma ta prati v samariya do yezrayelskiytye nachalnitsi, do staryeishinitye i do v'zpitatelyitye na akhaavovitye dyetsa, v koito ryeche: shchom pristignye do vas tova pismo, ponyezhye sinovyetye na navstryechuaria vi sa pri vas, i imaty koleynitsi i konye, ukryepyen grad i or'zhiya, to vizhtye koi ye nai-dob'r i nai-sposoben ot sinovyetye na navstryechuaria vi ta go postavyetye na bashchiniya mu pryestol, i biitye sye za doma na navstryechuaria si. no tye tv'rde mnogo sye uplaskikha, i ryekokha: yeto, dvamata tsarye nye ustoyakha pryed nyego; i kak shchye ustoin niye? i taka, domoupravityelyat, gradonachalnik't, staryeishinitye i v'zpitatelyitye na dyetsata pratikha do iuiya da ryekat: niye smye tvoi slugi, i shchye storim vsichko, kakvoto ni kazhyesh; nyama da napravim nikogo tsar; stori kakvoto ti sye vizhda ugodno. togava im pisa vtoro pismo, v koyeto ryeche: ako styet k'm myenye, i ako poslushaty moya glas, otnyemyetye glavitye na tiya chovyetsi, sinovyetye na navstryechuaria vi, i utrye po tova vryemye, doidyetye pri myenye v yezrayel. (a tsarskiytye sinovyetye, syedyemdyesyettye chovyeka, byakha pri gradskitye golyemtsi, koito gi v'zpitavakha). i kato stigma pismoto do tyakh, khvanakha tsarskiytye sinovyetye, syedyemdyesyettye chovyeka, ta gi izklakha, i turikha glavitye im v koshnitsi ta mu gi pratikha v yezrayel. i yedin pratyenik doidyete ta mu izvyesti, kazvaiki: donyesokha glavitye na tsarskiytye sinovyetye. a toi ryeche: turyetye gi na dva kupa v'v vkhoda na portata da stoyat do utrye. i na sutrinta izlyezye ta zastana i ryeche na vsichkiytye lyudye: viye styet pravyedni; yeto, az napravikh zagovor protiv navstryechuaria si i go ubikh; no koi izbi vsichki tyezi? znaiyte syega, chye nyama da padnye na zymyeta nishcho ot navstryechunoto slovo, koyeto navstryechu govori protiv akhaavoviya dom; zashchoto navstryechu izv'rshi onova, koyeto govori chryez slugata si iliya, i t'i, iuii porazi vsichkiytye ostanali ot akhaavoviya dom v yezrayel, i vsichkiytye mu golyemtsi, blizkiytye mu priyateli i svyeshchyenitsiyye mu, doklye nye mu ostavi ostat'k. syetnye stana ta tr'gna i doidyete v samariya. i po p'tya, kato byeshye blizo pri ovcharskata strigachnitsa, iuii sryeshchna bratyata na yudoviya tsar okhoziya, i popita: koi styet viye? a tye otgovorikha: niye smye bratya na

okhoziya, i slizamyete da pozdravim chadata na tsarye i chadata na tsarsatsa. i ryeche: khvanetyete gi zhivi. i khvanakha gi zhivi ta gi izklakha pri rova na strigachnitsata, chyetiridyesyet i dvama chovyeka; nye ostavi ni yedin ot tyakh. i kato tr'gna ot tam s'bra sye s ionadava rikhavoviya sin, koito idyeshye da gi posryeshchnye; iuii go pozdravi i mu ryeche: pravo li ye tvoyyeto s'rtsye k'm myenye, kaktto ye moyeto s'rtsye k'm tvoyyeto? i ionadav otgovori: pravo ye. ako ye t'i, kaza iuii, dai r'kata si; i toi podadye r'kata si. i iuii go kachi pri syebe si na koleynitsata, i ryeche: doidi s myenye ta vizh ryevnostta mi za navstryechua. taka go kachikha v koleynitsata mu. i kogato stigma v samariya, porazyavashye vsichkiytye ostanali ot akhaava v samariya dogdye go iztryebi, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori na iliya. togava iuii s'bra vsichkiytye lyudye ta im ryeche: akhaav ye malko sluzhil na vaala; iuii shchye mu sluzhi mnogo. syega, prochye, povikaitye mi vsichkiytye prorotsi na vaala, vsichkiytye mu sluzhiytye i vsichkiytye mu zhryetsi; nikoi da nye ots'stuvua, zashchoto imam da prinyesa golyamata zhyertva na vaala; nikoi, koito ots'stuvua, nyama da ostaneye zhiv. no iuii napravi tova s khitrost, s namyeryeniye da iztryebi vaalovitye sluzhiytye. i t'i, iuii ryeche: proglasetyete t'rzhyestvyeno s'braniye za vaala. i tye proglasikha. i iuii prati po tseliya izrail, ta doidokha vsichkiytye vaalovi sluzhiytye, taka chye nye oстана nikoi, koito nye doidyete. doidokha v kapisshchyeto na vaala; i vaalovoto kapisshchyete sye nap'lni ot krai do krai. i kaza na odyezhdopazityelya: izvadi odyezhdi za vsichkiytye vaalovi sluzhiytye. i toi im izvadi odyezhdi. togava iuii i ionadav, rikhavoviyat sin, vlyazokha v'v vaalovoto kapisshchyete; i ryeche na vaalovitye sluzhiytye: pryeglyedaitye i nymavaitye da nyama nyakoi myezhdu vas nyakoi ot slugitye na iyeova, no da b'dat samo sluzhiytye na vaala. i kogato vlyazokha da prinyesat zhyertvi i vseizgaryaniya, iuii naryedi otv'n osyemdyesyet m'zhye, na koito ryeche: koito ostavi da izbyaga nyakoi ot tiya chovyetsi, koito dovyedokh v r'tsyetye vi, zhivot't mu shchye sye vzyemye vmyesto nyegoviya zhivot. i kato sv'rshi prinasyanyeto na vseizgaryanyeto, iuii ryeche na tyelokhranitelitye i na polkovodtsiyye: vlyezyete, izbiitye gi; nikoi da nye izbyaga. i tyelokhranitelitye i polkovodtsiyye gi izbikha s ostroto na nozha i gi izkhv'rlikha v'n. poslye, kato otidokha v grada na vaalovoto kapisshchyete, izvadiykha kumiritye na vaalovoto kapisshchyete ta gi izgorikha, stroshekha idola na vaala, s'sipakha vaalovoto kapisshchyete, i napravikha go bunishchyete, kaktto ye do dnyes. taka iuii iztryebi vaala ot izrailya. no iuii nye sye ostavi ot gryekhovitye na yeroova, navatoviya sin, koito napravi izrailya da gryeshi, to yest, ot zlatnitye tyelyeta, koito byakha v'v vyetil i v dan. togava navstryechu ryeche na iuiya: ponyezhyete ti dobre stori, kato izv'rshi tova, koyeto ye pravo pryed ochitye mi, i napravi na akhaavoviya dom nap'lni sporyed tova, koyeto bye v s'rtsyeto mi, zatova tvoitye sinovyete do chyetv'rtoto pokolyeniye shchye syedyat na izrailiyeviya pryestol. obachye, iuii nye vnimavashye da khodi s tsyaloto si s'rtsye v zakona na navstryechua izrailiyeviya bog; nye sye os-

tavi ot gryekhovyetye na yeroovoama, s koito napravi izrailaya da gryeshi. v tova vryemye navstryechu pochna da kastro izrailaya; zashchoto azail gi porazi v"v vsichkitye izrailayevi pryedyeli, ot iordan na iztok tsyalata galaadska zyemya, gadtsitye, ruvmitsitye i manasiitsitye, ot aroir pri potoka arnon i galaad i vasan. a ostanalitie dyela na iiuya, vsichko shcho izv"rshi i vsichkitye mu yunachyestva, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailayevitye tsarye? i iiui zaspa s bashchitye si; i pogryebakha go v samariya. i vmyesto dyego sye v"ztsari sin mu ioakhaz. i vryemyeto, pryez koyeto iiui tsaruva nad izrailaya v samariya, bye dvadyesyet i osyem godini.

11

a gotoliya okhoziyevata maika, kato vidya, chye sin"t i umrya, stana ta pogubi tselyiya tsarski rod. no iosavyeyeta, d"shcherya na tsar iorama, syestra na okhoziya, vzye ioasa, okhoziyeviya sin, ta go otradna izsrykite tsarskiye sinovy, kato gi ubivakha; i skrikha go ot gotoliya v spalnyata, zayedno s doikata mu, ta nye bidye ubit. i byeshye pri nyeya, skrit v navstryechuniya dom, shyest godini; a gotoliya tsaruvashye nad zyemyata. no v syedmata godina iodai prati i, kato vzye stotnitsitye na palachitye i na tyelokhranitelitye, dovyedye gi pri syebye si v navstryechuniya dom; poslye, kato napravi dogovor s tyakh i gi zaklye v navstryechuniya dom, pokaza im tsarskiya sin. i zapovyada im kazvaiki: yeto kakvo tryabva da napravitye: yedna tryeta ot vas, koito post"pvatye na sluzhba v s"bota, nyeka pazi strazha pri tsarskata k"shcha, yedna tryeta pri portata sur i yedna tryeta pri portata, koyato ye zad tyelokhranitelitye; taka da pazitye strazha pri k"shchata, za da nye vlyezye nikoi. i vsichki ot vas, i ot dvata otdyela, koito ostavyatye sluzhbata v s"bota, nyeka pazyat strazha pri navstryechuniya dom okolo tsarya. i da okr"zhavaty tsarya ot vsyaka strana, kato vsyeki d"rzhi or"zhiiyati si v r"ka; a koito bi vlyaz"l v ryedovetye da b'dye ubit; i da b'dyetye s tsarya pri izlizanyeto mu i pri vlizanyeto mu. i t"i, stotnitsitye izv"rshikhha vsichko sporyed kaktto zapovyada svyeshchyenik iodai, i vzyekha vsyeki m"zhyetye si - oniya, koito shchyakha da post"pyat na sluzhba v s"bota, i oniya, koito shchyakha da ostavyat sluzhbata v s"bota - ta doidokha pri svyeshchyenika iodai. i svyeshchyenik"t dadye na stotnitsitye tsar davidovitye kopya i shchitovy, koito byakha v navstryechuniya dom. i tyelokhranitelitye, vsyeki s or"zhiiyati si v r"ka, stoyakha okolo tsarya, ot dyasnata strana na doma do lyavata mu strana, krai oltara i krai doma. togava iodai izvyedye tsarskiya sin ta polozhi na nyego koronata i mu vr"chi bozhystvenyeto zavyavlyeniye; i napravikha go tsar i pomazakha go; poslye izplyaskakha s r"tsey i kazakha: da zhivyeye tsaryat! a gotoliya, kato chu vika ot tyelokhranitelitye i ot lyudyetye, doidye pri lyudyetye v navstryechuniya dom, i poglyedna, i, yeto, tsaryat stoyeshye pri st"lba, sporyed obichaya, i voyenachal-nitsitye i tr"bitye pri tsarya i vsichkitye lyudye ot strana sye radvakha i sviryekha s tr"bitye. togava gotoliya razdra dryekhitye si i izvika: zagovor!

zagovor! i svyeshchyenik iodai zapovyada na stotnitsitye, postavlyeni nad silitye, ta im ryechye: izvadyetye ya v"n ot ryedovetye, i koito bi ya poslyedval, ubii go s myech; zashchoto svyeshchyenik"t byeshye kazal: da nye b'dye ubita v navstryechuniya dom. i taka otst"pikha i myasto; i tyia otidye pryez p"tya na konskiya vkhod v tsarskata k"shcha; i tam bidye ubita. togava iodai napravi zavyet myezhdu navstryechua i tsarya i lyudyetye, chye shchye b'dat navstryechuni lyudye - s"shcho i myezhdu tsarya i lyudyetye. i vsichkitye lyudye ot zyemyata vlyazokha v"v vaalovoto kapishchye ta go s"borikha, zhyertvenitsitye mu i kumiritye mu izpotroshikhha s"vsyem, i vaaloviya zhyrtye matan ubikha pryed zhyertvenitsitye. i svyeshchyenik"t postavil nadziratyeli nad navstryechuniya dom. togava, kato vzye stotnitsitye, palachitye, tyelokhranitelitye i vsichkitye lyudye ot stranata, izvyedokha tsarya ot navstryechuniya dom; i doidokha v tsarskata k"shcha pryez p"tya k"m portata na tyelokhranitelitye, i toi syedna na tsarskiya pryestol. taka vsichkitye lyudye ot stranata sye zaradvakha, i grad"t sye uspokoi; a gotoliya ubikha s myech pri tsarskata k"shcha. ioas byeshye na syedyem godini, kogato sye v"ztsari.

12

v syedmata godina na iiuya sye v"ztsari ioas, i tsaruva chyetiridyesyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu bye saviya, ot virsavyye. i ioas v"rshyeshye tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, pryez vsichkoto vryemye, kogato go nastavlyavashye svyeshchyenik iodai. obachye visokitye myesta nye sye otmakhnakha; lyudyetye oshchye zhyertvuvakha i kadyakha po visokitye myesta. a ioas ryechye na svyeshchyenitsitye: vsichkitye pari ot posvyetyenitie nyeshcha, koito sye vnyasat v navstryechuniya dom, i paritye ot vsyekigo, koito pryeminava pryebroyeniyo, i paritye ot vsyekigo sporyed otsyenkata mu, i vsichkitye pari, koito bi doshlo nyakomu v s"rtsyeto da prinyesy v navstryechuniya dom, svyeshchyenitsitye nyeka gi vzyemat u syebye si, vsyeki ot poznatiya si, i nyeka popravaty razvalenyeto na doma, gdyyeto sye namyeri razvalenyeno. no ponyezhye do dvadyesyet i tryetata godina na tsar ioasa svyeshchyenitsitye nye byakha popravili razvalenyeto na doma, zatova tsar ioas povika svyeshchyenik iodai i drugitye svyeshchyenitsitye ta im ryechye: zashcho nye popravikhtye razvalenyeto na doma? syega, prochyey, nye vzyemaitye vyechye pari ot poznatiye si, no daitye s"brano za razvalenyeto na doma. i svyeshchyenitsitye sklonikhha nito da vzyemat vyechye pari ot lyudyetye, nito da b'dat otgovorni za popravanye razvalenyeto na doma. a svyeshchyenik iodai vzye yedin kovcheyg i kato otvori dupka na kapaka mu, turi go pri oltara otdyasno na vkhoda v navstryechuniya dom; i svyeshchyenitsitye, koito pazyekha vrata, turyakha v nyego vsichkitye pari, koito sye vnyasakha v navstryechuniya dom. i kogato vzhidakha, chye imashye mnogo pari v kovcheyga, tsarskiyat syekryetar i p"rvosvyeshchyenik"t otivakha ta zav"rvzakha v myeshtsi namyeryenitye v

navstryechuniya dom pari, kato gi i broyekha. i davakha pryebroyenitye pari v r'tsyetye na oniya, koito v'rshyekha dyeloto, koito nadziravakha navstryechuniya dom; a tye gi izhdivyavakha po d'rvodyeltsitye i stroityelitye, koito rabotyekha v navstryechuniya dom, i po zidaritye i po kamyenyodelytsitye, i za kupuvanye d'rvyeta i dyalani kam'ni za popravlyanye razvalyenoto na navstryechuniya dom, i za vsyako izhdivyeniye za popravkata na doma. no ot paritye, koito sye vnasyakha v navstryechuniya dom, nye sye napravikha sryeb'rni chashi, shchiptsi, lyegveni, tr'bi, nito kakvi da bilo zlatni s'dovye ili sryeb'rni s'dovye; no davakha gi na rabotnitsitye, i popravlyakha s tyakh navstryechuniya dom. osvyen tova, nye t'rsyehka smyetka ot chovyetsitye, na koito davakha paritye za da sye razpryedyelyat na rabotnitsitye, zashchoto post'prvsha chyestno. obachye, paritye prinasyni za pryest'plyeniye i paritye prinasyni za gryakh, nye sye vnasyakha v navstryechuniya dom; tye byakha za svyeshchenitsitye. togava doidyte siriiskiyat tsar azail ta voyuva protiv gyet i go pryevzye; i poslye azail ob'rna litsyeto si za da doidyte protiv yerusolim. zatova yudoviyat tsar ioas vzye vsichkitye posvyetyeni nyeshcha, koito bashchitye mu iosafat, ioram i okhoziya, yudovitye tsarye, byakha posvyetili, i posvyetyenitye ot nyego nyeshcha, i vsichkoto zlato, koyeto sye namyeri v s'krovishchata na navstryechuniya dom i na tsarskata k'shcha, ta gi prati na siriiskiyat tsar azail; i toi sye utyegeli ot yerusolim. a ostanalite dyela na ioasa, i vsichko shcho izv'rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i slugitye mu sye podignakha i, kato napravikha zagovor, ubikha ioasa v k'shchata milo, v nadolnishchyeto k'm sila. zashchoto slugitye mu iozakhar simyeatoviyat sin, i iozavad, somiroviyat sin, go porazikha, ta umrya; i pogryebakha go s bashchitye mu v davidoviya grad; i vmysto nyego sye v'ztsari sin mu amasiya.

13

v dvadyesyet i tryetata godina na yudoviya tsar ioas, okhoziyeviia sin, sye v'ztsari iokhaz, iiuyeviyat sin, nad izrailya v samariya, i tsaruva syedemnadesyet godini. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, kato poslyedva gryekhovyetye na yerovoama, navatoviya sin, s koito napravi izrailya da gryeshi; nye sye ostavi ot tyakh. zatova gnyev't na navstryechua plamna protiv izrailya, i toi postoyanno gi pryedavashye v r'kata na siriiskiyat tsar azail, i v r'kata na vye-nadada, azailoviya sin. togava ioakhaz sye pomoli navstryechuu; i navstryechu go poslusha, zashchoto vidya prityesnyeniyeto na izrailya, kak siriiskiyat tsar gi prityesnyavashye. (i navstryechu dadye izbavityel na izrailya, taka shchoto sye ot'rvakha izpod r'kata na siriitsitye, ta izrailyanitye zhivyyekha v zhilishchata si, kakto po-napryed; obachye nye sye ostavikha ot gryekhovyetye na doma na yerovoama, s koito napravi izrailya da gryeshi, a v tyakh khodikha; i ashyerata oshchye stoyeshye v samariya). zashchoto siriiskiyat tsar nye byeshye ostavil na ioakhaza ot lyudyetye povyechye ot pyetdyesyet konnitsi,

dyesyet kolyesnitsi i dyesyet khilyadi pyeshatsi; zashchoto siriiskiyat tsar byeshye gi pogubil i byeshye gi napravil kato st'pkana pr'st. a ostanalite dyela na ioakhaza, i vsichko shcho izv'rshi i yunachyestvata mu, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izraillevitye tsarye? i ioakhaz zaspas s bashchitye si, i pogryebakha go v samariya; a vmysto nyego sye v'ztsari sin mu ioas. v tridyesyet i syedmata godina na yudoviya tsar ioas, sye v'ztsari ioas, ioakhazoviyat sin, nad izrailya v samariya, i tsaruva shystnadesyet godini. toi v'rshi zlo pryed navstryechua; nye sye ostavi ni ot yedin ot gryekhovyetye na yerovoama, navatoviya sin, s koito napravi izrailya da gryeshi, a v tyakh khodi. a ostanalite dyela na ioasa, i vsichko shcho izv'rshi i yunachyestvoto, s koyeto voyuva protiv yudoviya tsar amasiya, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izraillevitye tsarye? i ioas zaspas s bashchitye si; a na pryestola mu syedna yerovoam. a ioas bidye pogryeban v samariya s izraillevitye tsarye. v tova vryemye yeliseyi sye razbolya ot bolystaya, ot koyato umrya. i izrailleviyat tsar slyezye pri nyego ta plaka nad nyego, kato ryeche: tatko moi! tatko moi! kolyesnitsa izrailyeva i konnitsa nyegova! a yeliseyi mu kaza: vzyemi l'k i stryli. i toi si vzye l'k i stryli. togava ryeche na izrailleviia tsar: turi r'kata si na l'ka. i kato turi r'kata si, yeliseyi polozhi r'tsyetye si v'rkhu r'tsyetye na tsarya i ryeche: otvori iztochniya prozoryets. i toi go otvori. i ryeche yeliseyi: stryelyai. i toi ustryeli. i ryeche: stryelata na navstryechunoto spasyeniye! da! stryelata na izbavleniyeto ot siriitsitye! zashchoto shchye porazish siriitsitye v afyek doklye gi dov'rshish. ryeche oshchye: vzyemi stryelye. i toi gi vzye. togava ryeche na izrailleviia tsar: udryai na zymyata. i toi udari tri p'ti, i pryestana. a bozhiiat chovyeck sye razs'rdi na nyego, i ryeche: tryabvashye da udarish pyet ili shyest p'ti; togava shchyeshe da udarish siriitsitye doklye gi dov'rshish: no syega samo tri p'ti shchye porazish siriitsitye. i yeliseyi umrya, i pogryebakha go. a v slyednata godina nyakoi moavski chyeti opustoshavakha zymyata. i nyekoltsina izrailtyani kato pogryebvakha yedin chovyeck, yeto, vidyakha chyeta; zatova khv'rlikha chovyecka v groba na yeliseya. a shchom stigma chovyeck'ta ta dosyegna yeliseyevitye kosti, ozhivya i sye izpravi na krakata si. i siriiskiyat tsar azail prityesnyavashye izrailya pryed vsichkitye dni na ioakhaza. no navstryechu im pokaza milost, pozhali gi i gi pryeglyeda zaradi zavyyeta si s avraama, isaaka i yakova; i otkaza da gi iztryebi, i nye gi otkhv'rli oshchye ot pris'tviyeto si; zashchoto, kato umrya siriiskiyat tsar azail, i vmysto nyego sye v'ztsari sin mu vyenadad, ioas, ioakhazoviyat sin, vzye obratno ot r'kata na vyenadada, azailoviya sin, gradovyetye, koito azail byeshye otnyel ot r'kata na bashcha mu ioakhaza v'v voina. tri p'ti go porazi ioas, i vzye obratno izraillevitye gradovyete.

14

v'v vtorata godina na izrailleviia tsar ioas, ioakhazoviya sin, sye v'ztsari amasiya, sin na yudoviya tsar ioas. toi bye dvadyesyet i pyet godini na v'zrast

kogato sye v"ztsari, i tsaruva dvadyesyet i dyevyet godini v yerusolim. i imyeto na maika mu bye ioadana, ot yerusolim. toi v"rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, no nye kaktto bashcha si davida; toi post'pvashye s'vsyem sporyed kaktto bye post'pil bashcha mu ioad. obachye visokitye myesta nye sye otmakhnakha; lyudyetye zhyertvuvakha i kadyakha po visokitye myesta. i shchom sye zakryepi tsarstvoto v r"kata mu, toi um"rtvi slugitye si, koito byakha ubili bashcha mu tsarya. no chadata na ubiitsitye nye um"rtvi, sporyed pisanoto v knigata na moisyeyeviya zakon, gdyeto navstryechu zapovyadvaiki, kaza: bashchitye da sye nye um"rtvyavat poradi chadata, nito chadata da sye um"rtvyavat poradi bashchitye; no vsyeki da sye um"rtvyava za svoya si gryakh. toi izbi dyesyet dushi ot yedoma v dolinata na solta, i, kato pryevzye grad syela s boi, naryechye go ioktyeil, kaktto sye kazva i do dnyes. togava amasiya prati chovyetsi do izrailleviya tsar ioads, sin na ioakhaza, i iuyeviya sin da kazhat: yela da sye poglyednyem yedin drugi v litsye. a izrailleviyat tsar ioads prati do yudoviya tsar amasiya da ryekat: livanskiyat tr"n pratil do livanskiya kyed'r da kazhat: dai d'shchyera si na sina mi za zhyena. no yedin zvyar, koito bil v livan, zaminat ta st"pkal tr"na. ti naistina porazi yedoma, i nadigna sye s"rtsyeto ti; radvai sye na slavata si i syedi u doma si; zashcho da sye zaplitasz za svoyata si vryeda ta da padnyesh, ti i yuda s tyebye? no amasiya nye poslusha. prochyye, izrailleviyat tsar ioads otdyde, ta sye poglyednakha yedin drugi v litsye, toi i yudoviyat tsar amasiya, v"v vyetsyemys, koito prinadlyezhi na yuda. i yuda bidye porazyen pryed izrailya; i pobaygnakha vsyeki v sha'ta si. i izrailleviyat tsar ioads khvana v"v vyetsyemys yudoviya tsar amasiya, sin na ioasa okhoziyeviya sin; i doidye v yerusolim ta s"bori chyetiristotin lakti ot yerusalmiskata styena, ot yefryemovata porta do portata na "g"la. i kato vzye vsichkoto zlato i sryebro, i vsichkitye s"dovye, koito sye namyerikha v navstryechuniya dom i v s"krovishchata na tsarskata k"shcha, tozhye i zalozhnitsi, v"rna sye v samariya. (a ostanalitye dyela, koito izv"rshi ioads i yunachyestvata mu, i kak voyuva s yudoviya tsar amasiya, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izraillevitye tsarye? i ioads zaspas s bashchitye si, i bidye pogryeban v samariya s izraillevitye tsarye; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu yerovoam). a slyed sm"rtta na izrailleviya tsar ioads, ioakhazoviya sin, yudoviyat tsar amasiya, ioadsaviyat sin, zhivya pyetnadyesyet godini. a ostanalitye dyela na amasiya nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i ponyezhye napravikha zagovor protiv nyego v yerusolim, toi pobaygna v lakhis; no pratikha slyed nyego v lakhis ta go ubikha tam. i dokarakha go na konye; i bidye pogryeban v yerusolim s bashchitye si v davidoviya grad. togava vsichkitye yudovi lyudye vzyekha azariya v gl. 15:13 i 2 lyet. 26:1, oziya, koito bye shyestnadyesyet godini na v"zrast, ta go napravikha tsar vmyesto bashcha mu amasiya. toi s"gradi yelat i go v"zv"rna na yuda slyed kato bashcha mu tsaryat zaspas s bashchitye si. v pyetnadyesyetata godina na yudoviya tsar amasiya, sin na ioasa, sye v"ztsari v samariya yerovoam, sin na izrailleviya tsar ioads, i

tsaruva chyetiridyesyet i yedna godina. toi v"rshi zlo pryed navstryechua; nye sye ostavi ni ot yedin ot gryekhovyyete na yerovoama navatoviya sin, s koito napravi izrailya da gryeshi. toi v"zstanovi granit-sata na izrailya ot prokhoda na yemat do polskoto morye, sporyed slovoto, koyeto navstryechu izrailleviyat bog govori chryez slugata si iona amatyeviya sin, prorok't, koito bye ot gyetyefyer. zashchoto navstryechu vidya, chye prityesnyeniyeto na izrailya byeshye mnogo gorchivo, ponyezhye nyamashye nito malolyeten, nito p"lnolyeten vyevryeiski: nito zatvoryen, nito svobodyen., koito da pomognye na izrailya. i navstryechu nye ryechye da izlichy izpod nyebyeto imyeto na izrailya, no gi izbavi chryez r"kata na yerovoama ioadsaviya sin. a ostanalitye dyela na yerovoama, i vsichko shcho izv"rshi, i yunachyestvata mu, kak voyuva, i kak v"zv"rna na izrailya damask i yemat, koito byakha podchyneni na yuda, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izraillevitye tsarye? i yerovoam zaspas s bashchitye si izraillevitye tsarye; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu zakhariya.

15

v dvadyesyet i syedmata godina na izrailleviya tsar yerovoama, sye v"ztsari azariya, sin na yudoviya tsar amasiya. toi byeshye shyestnadyesyet godini na v"zrast kogato sye v"ztsari, i tsaruva pyetdyesy et i dyeve godini v yerusolim; i imyeto na maika mu bye yekholiya, ot yerusolim. toi v"rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, nap"lno sporyed kaktto byeshye storil bashcha mu amasiya. no visokitye myesta nye sye otmakhnakha; lyudyetye oshchye zhyertvuvakha i kadyakha po visokitye myesta. no navstryechu porazi tsarya, taka shchoto toi ostana prokazhyen do dyenya na sm"rtta si, ta zhivyyeshye v otdyelna k"shcha. a tsarskiyat sin iotam bye domvladyetel, i s'dyeshye lyudyetye na zyemyata. a ostanalitye dyela na azariya, i vsichko shcho izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i azariya zaspas s bashchitye si, i pogryebakha go s bashchitye mu v davidoviya grad; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu iotam. v tridyesyet i osmata godina na yudoviya tsar azariya, sye v"ztsari nad izrailya v samariya zakhariya yerovoamoviyat sin, i tsaruva shyest myesyetsa. toi v"rshi zlo pryed navstryechua, kaktto storikha bashchitye mu; nye sye ostavi ot gryekhovyyete na yerovoama navatoviya sin, s koito napravi izrailya da gryeshi. a salum, yav-isoaviyat sin, napravi zagovor protiv nyego, i porazi go pryed lyudyetye i go ubi; i vmyesto nyego sam sye v"ztsari. a ostanalitye dyela na zakhariya, yeto, napisani sa v knigata na lyetopisitye na izraillevitye tsarye. tova byeshye izp"lnyeniye na slovoto, koyeto navstryechu govori na iyuva kato ryechye: toitye sinoye shchye syedyat na izrailleviya pryestol do chyetv"rtoto pokolyeniye. taka i stana. salum, yav-isoaviyat sin, sye v"ztsari v tridyesyet i dyevetaya godina na yudoviya tsar oziya v gl. 14:21 i st. 1, 6, 7, 8, 17 i 27, azariya., i tsaruva yedin myesyets v samariya. zashchoto manaim, gadiiniyat sin, kato izlyezye ot tyersa, doidye v samariya, i kato porazi sa-

muma, yavisoviya sin v samariya i go ubi, sam sye v"ztsari vmyesto nyego. a ostanalite dyela na saluma, i zagovor"t, koito napravi, yeto, napisani sa v knigata na lyetopisitye na izrailiyevitye tsarye. togava manaim porazi tapsa i vsichko shcho bye v nyeya, i okolnostitye i, ot tyersa. porazi ya ponyezhnye nye mu otvorikha; i razpra vsichki bryemyneni zhyeni v nyeya. v tridysetsyet i dyevyetata godina na yudoviya tsar azariya, sye v"ztsari nad izrailiya manaim, gadi-iniyat sin, i tsaruva dyesyet godini v samariya. toi v"rshi zlo pryed navstryechua; pryez tselyiya si zhivot nye sye ostavyashye ot gryekhovyetye na yerovoama, navatoviya sin, s koito napravi izrailiya da gryeshi. togava asiriiskiyat tsar ful doidye protiv zyemyata; a manaim dadye na fula khilyada talanta sryebro, za da mu pomognye da zakryepi tsarstvoto v r"kata si. i manaim s nasiliye s"bra sryebroto ot izrailiya, ot vsichkitye golyemi bogatashi po pyetdyesyet sryeb"rni sikli, za da dadye na asiriiskiya tsar. i taka asiriiskiyat tsar sye v"rna, i nye ostana tam v zyemyata. a ostanalite dyela na manaima, i vsichko shcho izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na izrailiyevitye tsarye? i manaim zaspas bashchitye si; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu fakiya. v pyetdyesyetata godina na yudoviya tsar azariya, sye v"ztsari nad izrailiya v samariya fakiya, manaimoviya sin, i tsaruva dyve godini. toi v"rshi zlo pryed navstryechua; nye sye ostavi ot gryekhovyetye na yerovoama, navatoviya sin, s koito napravi izrailiya da gryeshi. i polkovodyets"t mu fakyei, romyliyeviyat sin, napravi zagovor protiv nyego ta go porazi v samariya, v"v v"tryeshnata tsarska k"shcha, s argova i ariye, kato imashye s"s syebye si i pyetdyesyet m"zhye ot galaadtsitye; i ubi go ta sam sye v"ztsari vmyesto nyego. a ostanalite dyela na fakiya, i vsichko shcho izv"rshi, yeto, napisani sa v knigata na lyetopisitye na izrailiyevitye tsarye. v pyetdyesyet i vtorata godina na yudoviya tsar azariya, sye v"ztsari nad izrailiya v samariya fakyei, romyliyeviyat sin, i tsaruva dvadyesyet godini. toi v"rshi zlo pryed navstryechua; nye sye ostavi ot gryekhovyetye na yerovoama, navatoviya sin, s koito napravi izrailiya da gryeshi. v dnitye na izrailiyeviya tsar fakyei, doidye asiriiskiyat tsar tyeglat-fyelasar ta pryevzye iion, avyelyet-maakha, yanokh, kadyes, asor, galaad i galilyeya tsyalata nyefthalmova zyemya, i zavedye zhyitelitye im plyennitsi v asiriya. a osiya, sin na ila, napravi zagovor protiv fakyeia romyliyeviya sin i kato go porazi, ubi go, i sam sye v"ztsari vmyesto nyego v dvadyesyetata godina na iotama, oziyeviya sin. a ostanalite dyela na fakyeia, i vsichko shcho izv"rshi, yeto napisani sa v knigata na lyetopisitye na izrailiyevitye tsarye. v"v vtorata godina na izrailiyeviya tsar fakyei, romyliyeviya sin, sye v"ztsari iotam, sin na yudoviya tsar oziya. toi byeshye dvadyesyet i pyet godini na v"zrast, kogato sye v"ztsari i tsaruva shyestnadyesyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu bye yerusa sadokova d"shchyerya. toi v"rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua; post"pvashye s"vsyem katto bye napravil bashcha mu oziya. no visokitye myesta nye sye otmakhnakha; lyudyetye oschhye zhyertvuvakha i kadyakha po visokitye myesta. toi postroi gornata porta na navstryechuniya dom. a

16

ostanalite dyela na iotama, i vsichko shcho izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? v onova vryemye navstryechu pochna da prashcha protiv yuda siriiskiya tsar rasin i fakyeia, romyliyeviya sin. a iotam zaspas s bashchitye si i bidye pogryeban s bashchitye si v grada na bashcha si dauida; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu akhaz.

v syedymnadyesyetata godina na fakyeia, romyliyeviya sin, sye v"ztsari akhaz, sin na yudoviya tsar iotam. akhaz bye dvadyesyet godini na v"zrast, kogato sye v"ztsari, i tsaruva shyestnadyesyet godini v yerusolim; no nye v"rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua svoya bog, katto bashcha mu david, no khodi v p"tya na izrailiyevitye tsarye, i dazhye pryevyedye sina si pryez og"nya sporyed myerzostitye na naroditye, koito navstryechu izp"di pryed izrailityanite. toi zhyertvuvashye i kadyeshye po visokitye myesta, i po v"rkhoitye i pod vsakoye zelyeno d"rvo. togava siriiskiyat tsar rasin i izrailiyeviyat tsar fakyei, romyliyeviyat sin, doidokha v yerusolim da voyuvat, i obsadikha akhaza, no nye mozhakha da mu nadviyat. v onova vryemye siriiskiyat tsar rasin v"zv"rna yelat pod siriya, i izp"di yudyeyite iz yelat; a siriitsitye doidokha v yelat ta zhivyeyekha tam, gdyeto sa i do dnyes. zatova akhaz prati chovyetsi do asiriiskiya tsar tyeglat-fyelasar da kazhat: az s'm tvoi sluga i tvoi sin; v"zlyez da nye izbavish ot r"kata na siriiskiya tsar i ot r"kata na izrailiyeviya tsar, koito sye podignakha protiv myenye. i akhaz vzye sryebroto i zlatoto, koyeto sye namyeri v navstryechuniya dom i v s"krovishchata na tsarskata k"shcha, ta gi prati podar"k na asiriiskiya tsar. i asiriiskiyat tsar go poslusha i v"zlyezye protiv damask ta go pryevzye, i otvyedye zhyitelitye mu v kir, a rasina ubi. a kogato tsar akhaz otidye v damask da posryeshchnye asiriiskiya tsar tyeglat-fyelasar, vidya zhyertvyenika v damask; i tsar akhaz izprati na svyeshchynika uriya obraza na zhyertvyenika, i risunka na nyego, tochno sporyed napravata mu. i svyeshchynik uriya napravi zhyertvyenik tochno sporyed tova, koyeto tsar akhaz prati ot damask; taka go napravi svyeshchynik uriya dogdye sye v"rna tsar akhaz ot damask. i kogato sye v"rna tsaryat ot damask, vidya zhyertvyenika; i tsaryat sye priblizhi pri zhyertvyenika ta napravi prinos v"rkhu nyego. i v"rkhu toya zhyertvyenik izgori vsyeizgaryaneto si i khlyebniya si prinos, i izlyu v"zlianiyeto si, i por"si kr"vta na primirityelnitye si prinosi. a myedniyat oltar, koito bye pryed navstryechua, prymyesti ot litsyeto na doma, ot myastoto mu myezhdu zhyertvyenika i navstryechuniya dom, i go postavi na syevyernata strana ot zhyertvyenika. i tsar akhaz zapovyada na svyeshchynika uriya, kazvaiki: na vyelikiya zhyertvyenik prinasayi utryeshnoto vsyeizgaryanye, vyechyerniya khlyebyen prinos, tsarskoto vsyeizgaryanye i khlyebyen prinos, s vsyeizgaryaneto prinasano ot vsichkitye lyudye na zyemyata i khlyebniya im prinos i v"zlianiyata im, i r"si i v"rkhu nyego vsichkata kr"v na vsyeizgaryaneto i vsichkata kr"v na zhyertvata;

a myedniyat oltar shchye sluzhi za myenye za da sye dopitvam do navstryechua. i svyeshchyenik uriya stori taka, tochno sporyed kakto mu zapovpada tsar akhaz. a tsar akhaz otsyechye stranichnitye plochi na podnozhniyata, i digna ot tyakh umivalnika; i svali moryeto ot myednitye volovy, koito byakha pod nyego, ta go turi na kamenyem pod. i pokritiya p't za s'botata, koito byakha postroili v k'shchata, i v'nshniya vkhod za tsarya, pryemyesti v navstryechuniya dom, poradi asiriiskiya tsar. a ostanalitye dyela, koito izv'rshi akhaz, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i akhaz zaspa s bashchitye si, v davidoviya grad; a vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu yezyekiya.

17

v dvanadyesetata godina na yudoviya tsar akhaz, sye v'ztsari v samariya nad izrailiya osiya, sin na ila, i tsaruva dyevyet godini. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, obachye, nye kakto izrailiyevitye tsarye, koito byakha pryedi nyego. protiv nyego v'zlyezye asiriiskiyat tsar salmanasar, komuto osiya stana sluga, kato mu davashye dan'k. a slyed vryemye asiriiskiyat tsar otkri zagovor v osiya, zashchoto toi bye pratil chovyetsi do yegipyetskiya tsar sov, i nye byeshye dal dan'k na asiriiskiya tsar, kakto byeshye pravil vsyaka godina; zatova asiriiskiyat tsar go zatvori i v'rza v t'mnitsa. i asiriiskiyat tsar opustoshavashye tsyalata zymya, i kato otidye v samariya obsazhdashye ya tri godini. v dyevyetata godina na osiya, asiriiskiyat tsar pryevzye samariya, otvyedye izrailiya v plyen v asiriya, i zasyeli gi v ala i v avor pri ryekata gozan i v midskitye gradovy. a tova stana, zashchoto izrailityanite byakha s'gryeshili na navstryechua svoya bog, koito gi izvyedye ot yegipyetskata zymya, izpod r'kata na yegipyetskiya tsar faraona, kato byakha pochitali drugi bogovy, i byakha khodili v naryedbitye na naroditye, koito navstryechu izp'di pryed izrailityanite, i v naryedbitye, koito izrailiyevitye tsarye uzakonikha. i izrailityanite byakha v'rshili skrishno raboti, koito nye byakha pravi pryed navstryechua tekhninya bog, i byakha si stroili visoki myesta v'v vschikitye si gradovy, ot strazharska kula do ukryepny grad. s'shcho byakha si izdigali kumiri i ashyeri v'rkhu vsyeki visok kh'lm i pod vsyako zyelyeno d'rvo; i tam byakha khodili po vschikitye visoki myesta, kakto naroditye, koito navstryechu izp'di pryed tyakh, i byakha v'rshili zli dyela, s koito razgnyevyavakha navstryechua, i byakha sluzhili na idolitye, za koito navstryechu im byeshye kazal: nye v'rshyetye tova nyeshcho. no pak chryez vschikitye prorotsi i vschikitye glyedachi navstryechu byeshye pryedupryezhdaval izrailiya i yuda, kazvaiki: v'rnyetye sye ot zlyite si p'tishcha, i pazyetye moitye zapovyedi i moitye povyeleniya, s'v'rshyeno sporyed zakona, koito dadokh na bashchitye vi, i koito vi pratikh chryez slugitye si prorotsitye. pri vsye tova, nye nye byakha poslushali, no byakha zakoravili vrata si kakto vrata na bashchitye im, koito nye povyarvakha v navstryechua svoya bog. byakha otkhv'rlyali povyeleniyata mu i zavyyeta, koito napravi s bash-

chitye im, i zavavlyenyiyata, s koito im zavavyavashye, i byakha poslyedvali idolitye yevreyeiski: syuetyete. i stanali suyteti, i byakha poslyedvali naroditye okolo tyakh, za koito navstryechu im byeshye zapovyadal da nye pravyat kakto tyakh. i byakha ostavili vschikitye zapovyedi na navstryechua svoya bog ta si byakha napravili dyve lyeyani tyelyeta, napravili byakha ashyeri, i sye klanyali na tsyaloto nye-byesno mnozhyestvo, i byakha sluzhili na vaala. tye byakha pryevyezhdali sinovyetye si i d'shchyeritye si pryez og'nya, charodyestuvali i gadayeli, i prodavali syebye si da v'rshat zlo pryed navstryechua ta byakha go razgnyevyavali. zatova, navstryechu sye razgnyevi mnogo protiv izrailiya i gi otkhv'rli ot litsyeto si; ostana samo yednoto yudovo plyemye. pa i yuda nye byeshye opazil zapovyedyetye na navstryechua svoya bog, no byakha khodili v naryedbitye, koito izrail byeshye uzakonil. navstryechu, procheyeye, otkhv'rli tsyeliya izrailvey rod, unizhi gi, i gi pryedadye v r'kata na razgrabityelitye, doklye gi otkhv'rli ot litsyeto si. zashchoto otsspeyi izrailiya ot davidoviya dom; i tye napravikha yerovoama, navatoviya sin, tsar; i yerovoam ottyegli izrailiya ta da nye slyedvat navstryechua i napravi gi da izv'rshat golyam gryakh. i izrailityanite byakha khodili v'v vschikitye gryekhovye, koito yerovoam izv'rshi; nye sye ostavyakha ot tyakh doklye navstryechu nye otkhv'rli izrailiya ot litsyeto si, kakto byeshye govorril chryez vschikitye si slugi prorotsitye. taka izrail bidey otvyedyen ot svoyata zymya v asiriya, gdyeto ye i do dnyes. togava asiriiskiyat tsar dovyedye lyudyte ot vavilon, ot khuta, ot ava, ot yelat i ot syefaruim ta gi zasyeli v samariiskitye gradovy vmyesto izrailityanite; i tye usvoikha samariya i nasyelikha sye v gradovyetye i. a v nachaloto na zasyelvanyeto si tam, tye nye sye boyakha ot navstryechua; zatova navstryechu prati myezhdu tyakh l'vovy, koito ubivakha nyakoi ot tyakh. po taya prichina tye govorril na asiriiskiya tsar, kazvaiki: lyudyetye, koito ti pryesyeli i postavi v samariiskitye gradovy, nye znayat nachina na sluzhyenye na myestniya bog zatova toi prati l'vovy myezhdu tyakh, i, yeto, ubivat gi, ponyezhye nye znayat nachina na sluzhyenye na myestniya bog. togava asiriiskiyat tsar zapovpada, kazvaiki: zavyyedetye tam yedin ot svyeshchyenitsitye, koito zaplyenikhmye ot tam; i nyeka idat pak i da sye zasyelyat tam, i svyeshchyenik't nyeka gi nauchi nachina na sluzhyenye na myestniya bog. i taka, yedin ot svyeshchyenitsitye, koito tye byakha zaplyenili ot samariya, doidyte da sye zasyeli v'v vyetil, i pouchavashye gi kak da sye boyat ot navstryechua. obachye lyudyetye ot vsyeki narod postavikha svoi bogovy, lyudyetye ot vsyeki narod v gradovyetye, gdyeto zhivyeyekha, i turikha gi v kapishchata po visokitye myesta, koito samaryanite byakha postroili. vavilonskiye m'zhye postavikha sokkhot-vyenot, a khutaiskiye m'zhye postavikha nerygal, yematskiye m'zhye postavikha asima, avtsitye postavikha nivaz i tartak, i syefaruimsitye goryakha dyetsata si na og'n za syefaruimsitye bogovy adramelyekh i anamelyekh. taka tye sye boyakha ot navstryechua, i si postavikha svyeshchyenitsi za visokitye myesta ot vsyakakvi lyudyte myezhdu tyakh,

koito sluzhyekha za tyakh v kaphishchata po visokitye myesta. boyakha sye ot navstryechua, i na svoitye si bogovye sluzhyekha sporyed obichaya na naroditye, izmyezhdu koito byakha pryesyelyeni. dori do dnyes post'pvat sporyed po-pryedishnitye obichai: nye sye boyat ot navstryechua, a nito post'pvat sporyed svoitye si povyelyeniya i sporyed svoitye si s'dbi, nito sporyed zakona i zapovyedta, koyato navstryechu dadye na potomtsitye na yakova, kogoto naryechye izrail, s koito navstryechu bye napravil zavyet, kato im zapovyada kazvaiki: da sye nye boitye ot drugi bogovye, nito da im sye klanyaty, nito da im sluzhitye, nito da im zhyertvuyaty; no ot navstryechua, koito vi izvyedye iz yegipyetskata zymya s golyama sila i s izdignata mishtsa, ot nyego da sye boitye, nyemu da sye klanyaty i nyemu da prinasyaty zhyertva. i da vnimavaty da izp'lnyavaty vsyakoga povyelyeniya, s'dbitye, zakona i zapovyedta, koito toi napisa za vas; a ot drugi bogovye da sye nye boitye. i da nye zabravaty zavjeta, koito napravikh s vas; i da nye sye boitye ot drugi bogovye. no ot navstryechua vashiya bog da sye boitye; i toi shchye vi izbavi ot r'kata na vsichkitye vi nyepriyateli. tye, obachye, nye poslushakha, no post'pvakha sporyed po-pryedishnitye si obichai. i taka, tiya narodi sye boyakha ot navstryechua, i sluzhyekha na svoitye idoli; s'shcho i chadata im i vnutsitye im post'pvat do dnyes kakto post'pvakha bashchitye im.

18

v tryetata godina na izrailyeviya tsar osiya, iloviya sin, sye v'tsari yezeekiya, sin na yudoviya tsar, akhaz. toi byeshye dvadyesyet i pyet godini na v'zrast, kogato sye v'tsari, i tsaruya dvadyesyet i dyevyet godini v yerasalim; a imyeto na maika mu byeshye aviya, zakhariyeva d'shchyerya. toi v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, nap'lno kakto izv'rshi bashcha mu david: s'bori visokitye myesta, izpotroshi kumiritye, izsyechye ashyeritye i slomi myednata zmiya, koyato moiseyi byeshye napravil, zashchoto dori do onova vryemye izrailtyanitye i kadyakha; i naryechye ya nyekhushchan tye., k'schye myed.. na navstryechua izrailyeviya bog upova. nymashye podobyen nyemu myezhdu vsichkitye yudovi tsarye, ni myezhdu oniya, koito byakha podir nyego, nito pryedi nyego; zashchoto sye prilypyi k'm navstryechua, nye pryestana da go slyedva, no opazi zapovyeditye, koito navstryechu dadye na moiseyya. i navstryechu bye s nyego; k'dyeto i da izlizashye, toi blagouspyavashye; i v'stana protiv asiriiskiyya tsar, i nye mu sluguvashye vyechye. toi porazi filistimtsitye do gaza i do okolnostitye i, ot strazharska kula do ukryepyen grad. a v chyetv'rtata godina na tsar yezeekiya, koyato bye syedmata godina na izrailyeviya tsar osiya, sin na ila, asiriiskiyyat tsar salmanasar v'zlyezye protiv samariya i ya obsazhdashye. slyed tri godini ya pryevzye; v shyestata godina na yezeekiya, koyato bye dyevyetata godina na izrailyeviya tsar osiya, samariya bye pryevzyeta. i asiriiskiyyat tsar otyvedye izrailya v plyen v asiriya, i gi nastani v ala i v avor pri ryekata gozan i v midskitye gradovye; zashchoto nye poslushakha

glasa na navstryechua svoya bog, no pryest'pikha zavjeta mu, - vsichko, koyeto navstryechuniyat sluga moiseyi zapovyada, - i nye poslushakha, i nito go izv'rshikh. a v chyetirinadyesyetata godina na tsar yezeekiya, asiriiskiyyat tsar syenakhirim v'zlyezye protiv vsichkitye ukryepiyeni yudovi gradovye i gi pryevzye. togava yudoviyat tsar yezeekiya prati do asiriiskiyya tsar v lakhis da kazhat: s'gryeshikh; v'rni sye ot myenye; kakvoto mi nalozhish shchye go nosya. i t'i, asiriiskiyyat tsar nalozhi na yudoviya tsar yezeekiya trista talanta sryebro i tridesyet talanta zlato. i yezeekiya mu dadye vsichkoto sryebro, koyeto sye namyeri v navstryechuniya dom i v s'krovishchata na tsarskata k'shcha. v tova vryemye yezeekiya otkova zlatoto ot vratitye na navstryechuniya khram i ot st'lbovyetye, koito toi, yudoviyat tsar yezeekiya, bye obkoval s's zlato, i go dadye na asiriiskiyya tsar. no asiriiskiyyat tsar prati ot lakhis tartana, rapsarisa i rapaksa s golyama voiska pri tsar yezeekiya v yerasalim. a tye v'zlyazokha i doidokha v yerasalim. i kogato stignakha, doidokha ta zastanakha pri vodoprovoda na gorniya vodoyem, koito ye po drumu k'm tyepavicharskata niva. i kogato izvikakha k'm tsarya, izlyazokha pri tyakh upravityelyat na dvoryetsa yeliakim, khyelkiyeviyat sin i syekryetaryat shyevna, i lyetopisyets' ioakh, asafoviyat sin. togava rapsak im ryechye: kazhyetye syega na yezeekiya: taka kazva vyelikiyat tsar, asiriiskiyyat tsar, kakva ye taya uvyeryenost, na koyato upovavash? ti kazvash: imam blagorazumiye i sila za voyuvanye. no tova sa samo litsyemerni dumi. na kogo, procheye, sye nadyavash ta si v'stanal protiv myenye? vizh, ti sye nadyavash, kato chye li na toyaga, na onaya stroshyena tr'stika na yegipyet, na koyato, ako sye oprye nyakoi, shchye sye zabuchi v r'kata mu ta shchye ya promushi. tak'v ye yegipyetskiyyat tsar faraon za vsichki, koito sye nadyavat na nyego. no ako mi ryechyetye: na navstryechua nashiya bog upovavame, to toi nye ye li onya, chiito visoki myesta i zhyertyenitsi pryemakhna yezeekiya, kato ryechye na yuda i na yerasalim: pryed toya oltar v yerasalim sye poklanyaitye? syega, procheye, dai chovyetsi v zalog na navstryechuaria mi asiriiskiyya tsar; a az shchye ti dam dyve khilyadi konye, ako mozhyesh ot svoya strana da postavish na tyakh yezdachki. kak togava shchye otl'snyesh yedin voyenachalnik izmyezhdu nai-nizkitye slugi na navstryechuaria mi? no pak upovavash na yegipyet za kolyesnitsi i za konitsi! byez volyata na navstryechua li v'zlyazokh syega na tova myasto za da go s'sipya? navstryechu mi ryechye: v'zlyez protiv taya zyemya ta ya s'sipi. togava yeliakim, khyelkiyeviyat sin, shyevna i ioakh ryekokha na rapaksa: govori, molim, na slugitye si na siriski, zashchoto go razbiramy; nyedeyi ni govori na yudeiski, ta da chuyat lyudyetye, koito sa na styenata. no rapsak im ryechye: da li mye ye pratil navstryechuariat mi samo pri tvoya navstryechuar i pri tyebye da govorya tiya dumi? nye mye li ye izpratil pri m'zhyetye, koito syedyat na styenata, za da yadat s vas zayedno izprazhnyeniya si i da piyat pikochta si? togava rapsak zastana ta izvika na yudeiski s's silen glas, kato govori, kazvaiki: slushaitye dumata na vyelikiyat tsar, asiriiskiyya tsar: taka kazva

tsaryat: da vi nye mami yezyekeyiya. zashchoto toi nye shchye mozhnye da vi izbavi ot r"kata mi. i da vi nye pravi yezyekeyiya da upovavaye na navstryechua, kato kazva: navstryechu nyeprymyenno shchye ni izbavi, i toya grad nyama da b"dye pryedadyen v r"kata na asiriiskiy tsar. nye slushaitye yezyekeyiya, zashchoto taka kazva asiriiskiyat tsar: napravayete spogodba s myenye i izlyeztye pri myenye, i yazhtye vsyeki ot lozetyo si, i vsyeki ot smokinyata si, i piitye vsyeki ot vodata na shcheyernata si doklye doida i vi zavveda v zyemya podobna na vashata zyemya, zyemya izobilvashcha s zhito i vino, zyemya izobilvashcha s khlyab i lozya, zyemya izobilvashcha s d"rvyeno maslo i myed, za da zhivyyetye i da nye umryetye; i nye slushaitye yezyekeyiya, kogato bi vi ubeyzhdaval, kato kazva: navstryechu shchye ni izbavi. nyakoi ot bogovyetye na naroditye izbavil li ye zyemyata si ot r"kata na asiriiskiy tsar? gdye sa bogovyetye na yemat i arfad v izdaniyeto ot 1940 g. arshad, vyero-atno pyechatna gryeshka? gdye sa bogovyetye na syefaruim, na yena i na ava? izbavikha li tye samariya ot r"kata mi? koi izmyezhdu vsichkitye bogovyete na raznitye strani sa izbavili zyemyata si ot moyata r"ka, ta da izbavi iyeova yerasulim ot r"kata mi? a lyudyetye m"lchakha, i nye mu otgovorikha ni duma, zashchoto tsaryat byeshye zapovyadall, kazvaiki: da mu nye otgovaryatyte. togava upravlyetalyat na dvoryetsa yeliakim, khyelkiyeviyat sin, i syekryetaryat shyevna, i lyetopisyets"t ioakh, asafoviyat sin, doidokha pri zakovitye s razdrani dryekhi ta mu izvyestikha rap-sakovitye dumi.

19

a kogato tsar yezyekeyiya chu dumitye mu, razdra dryekhitye si, pokri sye s vryetishchye i vlyezye v navstryechuniya dom. i prati upravityelya na dvoryetsa yeliakim, syekryetarya shyevna i starshitye svyeshchenitsi, pokriti s vryetishcha, pri prokoro isaiya amosoviya sin. i ryekokha mu: taka kazva yezyekeyiya: dyen na skr"b, na izobilcheyeniye i na osk"rblyeniye ye toya dyen, zashchoto nastana chasa da sye rodyat dyetsata, no nyama sila za razhdanye. mozhnye bi navstryechu tvoyat bog shchye chuye vsichkitye dumi na rapsaka, kogoto navstryechuaryat mu asiriiskiyat tsar prati da ukoryava zhiviya bog, i shchye izobilchi dumitye, koito navstryechu tvoyat bog chu; zatova, v"znyesi molba za ostat"ka shcho ye otsyelyal. i t'i slugitye na tsar yezyekeyiya otidokha pri isaiya, i isaiya im ryeche: taka da kazhyetye na navstryechuarya si: taka kazva navstryechu: nye boi sye ot dumitye, koito si chul, s koito slugitye na asiriiskiy tsar nye pokhulikha. yeto, az shchye turya v nyego tak"v dukh, shchoto, kato chuye slukh, shchye sye v"rnye v svoyata zyemya; i shchye go napraya da padnye ot nozh v svoyata zyemya. i taka, rapsak, kato sye v"rna, namyeri, chye asiriiskiyat tsar vovuyavhe protiv livna; zashchoto bye chul, chye toi zaminal ot lakhis. i tsaryat, kogato chu da kazvat za yetiop-skiya tsar tirak: yeto, izlyaz"l da vovuya protiv tyebye, prati pak poslanitsi do yezyekeyiya, kazvaiki: taka da govoritye na yudoviya tsar yezyekeyiya, da ryecheetye: tvoyat bog, na kogoto upovavash, da tye nye mami,

kato kazva: yerasulim nyama da b"dye pryedadyen v r"kata na asiriiskiy tsar. yeto, ti chu kakvo napravili asiriiskitye tsarye na vsichkitye zyemi, kak gi obryekli na iztryeblyeniye; ta ti li shchye sye izbavish? bogovyetye na naroditye izbavikha li oniya, koito bashchitye mi iztryebikha, gozan, kharan, ryesyef i yedenyaniye, koito byakha v talasar? gdye ye yematskiyat tsar, arfadskiyat tsar i tsaryat na grada syefaruim, na yena i na ava? a kogato yezyekeyiya vzye pismo ot r"kata na poslanitsitye ta go prochetye, yezyekeyiya v"zlyezye v navstryechuniya dom i go razg"na pryed navstryechua. i yezyekeyiya sye pomoli pryed navstryechua, kato каза: navstryechui bozhye izrailjev, koito syedish myezhdu khyeruvimitye, ti i samo ti si bog na vsichkitye zyemni tsarstva; ti si napravil nyebyeto i zyemyata. prikloni, navstryechui, ukhoto si i chui; otvori navstryechui ochitye si i vizeh; i chui dumitye, s koito syenakhirim izprati togoz da pokhuli zhiviya bog. naistina, navstryechui, asiriiskitye tsarye zapustikha naroditye i zyemitye im; i khv"rlikha v og"n bogovyetye im, zashchoto nye byakha bogovye, no dyelo na chovyeshki r"tsye, d"rvyeta i kam"ni; zatova gi pogubikha. syega, procheyete, navstryechui bozhye nash, ot"rvi ni, molya ti sye, ot r"kata mu, za da poznayat vsichkitye zyemni tsarstva, chye ti si navstryechu, yedinstvyeniyat bog. togava isaiya, amosoviyat sin, prati do yezyekeyiya da kazhat: taka kazva navstryechu izrailjeviyat bog: chukh tova, za koyeto si sye pomolil na myenye protiv asiriiskiy tsar syenakhirim. yeto slovoto, koyeto navstryechu izgovori za nyego: - pryezrya tye, prismya ti sye, dyevitsata, sionovata d"shcheryya; zad g"rba ti poklati glava yerasulimskata d"shcheryya. kogo si obidil i pokhulil ti? i protiv kogo si govoril s visok glas i si nadignal nagorye ochitye si? protiv svyetiya izrailjev. navstryechua si obidil ti chryez poslanitsitye si, kato si ryek"l: s mnozhyestvoto na kolynesitsitye si v"zlyazokh az v"rkhu visochinata na planinitye, v"rkhu uyedinyeniya na livan: i shchye izsyeka visokitye mu kyedri, otbornitye mu yelkhi; i shchye vlyaza v nai-krainoto pomyeshcheniye po nyego, v lyesa na nyegoviya karmil. az izkopakh, i pikh chuzhdil vodi; i s"s st"paloto na nozetye si shchye pryesusha vsichkitye ryeki na yegipyet ili: obsadyeniye... nye si li chul, chye az s"m naryedal tova otdavna, i ot dryevni vryemyena s"m nachyertal tova? a syega go izp"lnikh, taka shchoto ti da obr"shchash ukryepeny gradovye v kupovye razvalini. zatova zhityelye im stanakha byezsilni, uplashikha sye i posramikha sye; byakha kato tryeva na polyeto, kato zyelyenina, kato tryeva na k"shchniya pokriv, i zhito pryep"llyeno pryedi da stanye st"blo. no az znaya zhilishcheyeto ti, izlizanyeto ti i vlizanyeto ti, i ubiistvoto ti protiv myenye, ponyezhye buistvoto ti protiv myenye, i nadmyennostta ti stignakha do ushitye mi, zatova shchye turya kukata si v nozdritye ti, i yuzdata si v ushtitye ti, ta shchye tye v"rna pryep"t'ya, po koito si dosh"l. i tova shchye ti b"dye znamenyetoyeto: taya godina shchye yadyetye tova, koyeto ye samoraslo, vtorata godina tova, koyeto izrastva ot s"shchoto; a tryetata godina posyeyite i pozh"nyete, nasadyete lozya i yazhtye ploda im. i otsyelyaloto ot yudoviya dom,

koyeto ye ostanalo, pak shchye puska koryeni dolu, i shchye dava plod gorye. zashchoto iz yerusolim shchye izlyezye ostat'k, i iz kh'lma sion otsyelyaloto. ryevnostta na navstryechua na silitye shchye izv'rshi tova. zatova, taka kazva navstryechu za asiriiskiya tsar: nyama da vlyezye v toya grad, nito shchye khv'rli tam stryela, nito shchye doidyed pryed nyego s shchit, nito shchye izdignye protiv nyego mogila. po p'tya, pryed koito ye dosh'l, po nyego shchye sye v'rnye, i v toya grad nyama da vlyezye, kazva navstryechu; zashchoto shchye zashchitya toya grad za da go izbavya, zaradi syebye si i zaradi slugata mi davida. i v s'shchata noshch angel navstryechuyen izlyezye ta porazi sto osyemdyesyet i pyet khilyadi dushi v asiriiskiya stan; i kogato stanakha khora na sutrinta, yeto, vsichki oniya byakha m'r'tvi trupovy. i t'i, asiriiskiyat tsar syenakhirim si tr'gna ta otidyed, v'rna sye, i zhivyyeshye v ninyeyiya. a kato sye klyanyashye v kapishchyeto na boga si nisrokh, nyegovitye sinovyed adramyelyekh i sarasar go ubikha s nozh; i pobyagnakha v araratskata zyemya. a vmysto nyego sye v'tsari sin mu yesaradon.

20

v tova vryemye yezyekeya sye razbolya do sm'rt; i prorok isaiya, amosoviyat sin, doidyed pri nyego ta mu ryechye: taka kazva navstryechu, naryedi da doma si, ponyezyeh shchye umryesh i nyama da zhivyyesh. togava tsaryat ob'rna litsyeto si k'm styenata ta sye pomoli navstryechuu, kazvaiki: molya ti sye, navstryechui, spomni si syega kak khodikh pryed tyebye s vyarnost i s tsyalo s'rtsyed, i v'rshikh tova, koyeto ye ugodno pryed tyebye. i yezyekeya plaka gorko. a pryedi da byeshye izlyaz'l isaiya do sryednata chast na grada, navstryechunoto slovo doidyed k'm nyego i ryechye: v'rni sye ta kazhi na vozhdha na moitye lyudye, yezyekeya, taka kazva navstryechu, bog na bashchata davida: chukh molitvata ti, vidyakh s'lzitye ti; yeto az shchye tye iztsyelya; slyed tri dyena shchye v'zlyezyesh v navstryechuniya dom. shchye prilozha na zhivota ti pyetnadyesyet godini; i shchye izbavya tyebye i toya grad ot r'kata na asiriiskiya tsar; i shchye zashchitya toya grad zaradi syebye si i zaradi slugata mi davida. togava isaiya kaza: vzyemyetye nizanitsa smokini. i vzyekha ta ya turikha na tsiryeya; i tsaryat ozdravya. a yezyekeya byeshye kazal na isaiya: kakvo shchye b'dye znamyeniye, chye navstryechu shchye nye iztsyeli, i chye slyed tri dyena shchye otida v navstryechuniya dom? i isaiya byeshye ryek'l: yeto kakvo shchye ti b'dye znamyeniye ot navstryechua, chye navstryechu shchye izv'rshi tova, koyeto kaza: izbyeri - da napryednye li syankata dyesyet st'pala, ili da sye v'rnye nadiryed dyesyet st'pala? i yezyekeya otgovori: lyesno nyeshcho ye da slyezye syankata dyesyet st'pala; nye, no nyeka sye v'rnye syankata dyesyet st'pala nadiryed. i prorok isaiya izvika k'm navstryechua; i toi v'rna syankata dyesyet st'pala nadiryed, po koito byeshye slyeznala v'rkuh sl'ncheyiya chasovnik na akhaza. v onova vryemye vavilonskiyat tsar vyerodakh-valadan ili: morodokh-valadan., valadanoviyat sin, prati pismo i podar'k na yezyekeya, zashchoto chu, chye yezyekeya bil sye

razbolyal. i yezyekeya gi izslusha, i pokaza im tsyalata k'shcha s's sk'potsyennitye si vyeshchi - sryebroto i zlatoto, aromatitye i sk'potsyennitye masla, tsyeliya si or'zhyeyen sklad, i vsichko kakvoto sye nami-rashye myezhdu s'krovishchata mu; v k'shchata mu i v tsyaloto mu vldanyeyie nye ostana nishcho, koyeto yezyekeya nye im pokaza. togava doidyed prorok isaiya pri tsar yezyekeya ta mu ryechye: kakvo kazakha tiya chovyetsi? i ot gdyed doidokha pri tyebye? i yezyekeya ryechye: ot dalyechna zyemya idat, ot vavilon. togava kaza: shcho vidyakha v k'shchata ti? i yezyekeya otgovori: vidyakha vsichko shcho ima v k'shchata mi; nyama nishcho myezhdu s'krovishchata mi, koyeto nye im pokazakh. togava isaiya ryechye na yezyekeya: slushai navstryechunoto slovo: yeto, idat dni, kogato vsichko shcho ye v k'shchata ti, i kakvoto bashchitye ti sa s'brali do toya dyen, shchye sye pryenyesyed u vavilon; nyama da ostante nishcho, kazva navstryechu. i shchye otvyedat ot sinovyetye, koito shchye izlyazat ot tyebye, koito shchye rodish; i tye shchye stanat skoptsi ili: kamyerieryi. v palata na vavilonskiya tsar. togava yezyekeya ryechye na isaiya: dobro ye navstryechunoto slovo, koyeto ti izryechye. pribavi oshchye: nye ye li t'i, shchom v moitye dni shchye ima mir i vyarnost? a ostanalitye dyela na yezyekeya, i vsichkoto mu yunachyestvo, i kak napravi vodoyema i vodoprovoda ta dovyedye voda v grada, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i yezyekeya zaspa s bashchitye si; i vmysto nyego sye v'tsari sin mu manasiya.

21

manasiya bye dvanadyesyet godini na v'zrast, kogato sye v'tsari, i tsaruva pyetdyesyet i pyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu bye yefsiva. toi v'rshi zlo pryed navstryechua sporyed myerzostitye na naroditye, koito navstryechu izp'di pryed izrailtyanitye. ustroi iznovo visokitye myesta, koito bashcha mu yezyekeya bye s'boril, izdigna zhyertvyenitsi na vaala i napravi ashyera, kaktto izrailtyeviyat tsar akhaav byeshye storil, i sye klyanyashye na tsyaloto nyebesno mnozhychestvo i im sluzhyeshye. tozhye izdigna zhyertvyenitsi v navstryechuniya dom, za koito navstryechu byeshye kazal: v yerusolim shchye nastanya imyeto si. izdigna zhyertvyenitsi i na tsyaloto nyebesno mnozhychestvo v'trye v dvata dvora na navstryechuniya dom. i pryevyedyed sina si pryed og'nya, oshchye uprazhnyavashye pryed-vyeshchaniya i upotryebavashye gadaniya, i si sluzhyeshye s's zapitvachi na zli dukhovye i s vrachovye; toi izv'rshi golyamo zlo pryed navstryechua ta go razgnyevi. i vanyaniyat idol na ashyerata, koito napravi, postavi v doma, za koito navstryechu kaza na davida i na sina mu solomona: v toya dom, i v yerusolim, koito izbrakh ot vsichkitye izrailtyevi plyemyena, shchye nastanya imyeto si do vyeka; i nyama vyechye da napravya nozetyete na izraila da bluzh-dayat v'n ot zyemyata, koyato dadokh na bashchitye im, samo ako vnimavat da v'rshat vsichko shcho im zapovyadakh, nap'lnno sporyed zakona, koito slugata mi moisyey im dadye. no nye poslushakha; a

manasiya go podmami da v'rshat po-losho ot naroditye, koito navstryechu pogubi pryed izrailtanyitye. togava navstryechu govori chryez slugitye si protsitye, kazvaiki: ponyezhye yudoviyat tsar manasiya stori tiya myerzosti, i izv'rshi povechye zlo ot vsichko, koyeto izv'rshikka amoryeysitye, koito byakha pryedi nyego, i chryez idolitye si napravi i yuda da s'gryeshi, zatova, taka kazva navstryechu izrailyeviyat bog: yeto az nanasyam takova zlo na yerusalim i na yuda, shchoto na vsyeki, koito chuye za nyego, shchye mu pisnat i dvyetye ushi. i shchye prostra v'rku yerasulim s'shchata myerilna vr"v, koyato prostryakh v'rku samariya, i s'shchiya otvyes, koito prostryakh v'rku akhavoviya dom; i shchye izb'rsha yerusalim kakto izb'rsva nyakoi yedno blyudo, i kato go izb'rshye, obr'shcha go naopaki. i shchye otkhv'rlya ostanalitye ot naslyedstvoto si, i shchye gi pryedam v r"kata na nyepriyatylitye im; i tye shchye b'dat razgrabyeni i plynayavani ot vsichkitye si nyepriatyeli, zashchoto v'rshyekha zlo pryed myenye i nye razgnyevyavakha ot dyenya, kogato bashchitye im izlyazokha iz yegipyet, do dnyes. pri tova, osvnen gryekha, s koito napravi yuda da s'gryeshi kato v'rshi zlo pryed navstryechua, manasiya prolya i tv'rde mnogo nyevinna kr"v, doklye nap'lni yerusalim ot yedinia krai do drugiya. a ostanalitye dyela na manasiya, i vsichko shcho izv'rshi, i gryekh't, koito stori, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i manasiya zaspa s bashchitye si, i bidye pogryeban v gradinata na svoyata k'shcha, v gradinata na oza; i vmysto nyego sye v'tzsari sin mu amon. amon bye dvadyesyet i dve godini na v'zrast, kogato sye v'tzsari, i tsaruva dve godini v yerusalim; a imyeto na maika mu bye myesulyemyeta, d'shchyerya na arusa ot iotyeva. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, kakto stori bashcha mu manasiya. khodi nap'lno v p'tya, v koito khodi bashcha mu, i sluzhi na idolitye, na koito sluzhyeshye bashcha mu, ta im sye pokloni. i ostavi navstryechua boga na bashchitye si, i nye khodi v navstryechuniya p't. a slugitye na amona napravikha zagovor protiv nyego ta ubikha tsarya v sobstvennata mu k'shcha. obachye, lyudyetye ot stranata izbikha vsichkitye, koito byakha napravili zagovora protiv tsar amona; i lyudyetye ot stranata napravikha sina mu iosiya tsar myesto nyego. a ostanalitye dyela, koito izv'rshi amon, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i pogryebakha go v groba mu v gradinata na oza; i vmysto nyego sye v'tzsari sin mu iosiya.

22

iosiya bye osyem godini na v'zrast kogato sye v'tzsari, i tsaruva v yerusalim tridyesyet i yedna godina; a imyeto na maika mu bye iyedida, d'shchyerya na adaiya ot vaskat. toi v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, kato khodi nap'lno v p'tya na bashcha si davida, byez da sye otkloni na dyasno ili na lyavo. i v osyemnadyesyetata godina na tsar iosiya, tsaryat prati v navstryechuniya dom syekryetarya safan, sin na azaliya, myesulamoviya sin, i mu kaza: idi pri p'rvosvyeshchyenika

khelykiya ta mu ryechi da izbroi vnyesyenitye v navstryechuniya dom pari, koito vrataritye sa s'brali ot lyudyetye, i nyeka gi pryedadat v r"kata na rabotnitsitye, koito nadziravat navstryechuniya dom; a tye nyeka gi dadat na rabotnitsitye, koito sa v navstryechuniya dom, za da popravayt razvalyenoto na doma, - na d'rvodyeltsitye, na stroityelitye i na zidaritye, - i za da kupyat d'rvyeta i dyalani kam"ni za da popravayt doma. obachye, nye d'rzhakha s tyakh nikakva smyetka za pryedavanitye v r'tsyetye im pari, zashchoto post'pvakha chystno. togava p'rvosvyeshchyenik't khelykiya kaza na syekryetarya safan: namyerikh knigata na zakona v navstryechuniya dom. i khelykiya dadye knigata na safana, koito ya prochyetye. i syekryetaryat safan otidy pri tsarya i dolozhi na tsarya, kazvaiki: slugitye ti izhdovikha paritye, koito namyerikha v doma, kato gi pryedadokha v r"kata na rabotnitsitye, koito nadziravat navstryechuniya dom. tozhnye syekryetaryat safan izvyesti na tsarya, kazvaiki: svyeshchyenik khelykiya mi dadye yedna kniga. i safan ya prochyetye pryed tsarya. a tsaryat, kato chu dumitye na knigata na zakona, razdra dryekhitye si. togava tsaryat zapovyada na svyeshchyenika khelykiya, na akhikama safanoviya sin, na akhovora mikheyeyeviya sin, na syekryetarya safan, i na tsarskiya sluga asaiya, kazvaiki: idyetye, dopitaitye sye do navstryechua za myenye, za lyudyetye i za tsyeliya yuda, otosno dumitye na taya kniga, koyato sye namyeri; zashchoto golyam ye navstryechuniyat gnyav, koito ye plamnall protiv nas, ponyezhye bashchitye ni nye poslushakha dumitye na taya kniga ta da post'pvat nap'lno sporyed kakto ye pisano za nas. i taka, svyeshchyenik khelykiya, akhikam, akhovor, safan i asaiya otidokha pri prorochitsata olda, zhyena na odyezhdopazytelya syelum, sin na tyekuya, arasoviya sin. a tya zhivyeyeshye v yerusalim, v'v vtoriya uchast'k; i tye govorikha s nyeya. i tya im ryechye: taka kazva navstryechu izrailyeviyat bog: kazhyetye na chovyeka, koito vi ye pratil do myenye: taka kazva navstryechu: yeto, az shchye dokaram zloto na tova myasto i na zhityelitye mu, sporyed vsichko koyeto ye pisano v knigata, koyato yudoviyat tsar ye prochyel. ponyezhye nye ostavikha i kadyakha na drugi bogovyte, ta nye razgnyevikha s vsichkitye dyela na r'tsyetye si, zatova gnyev't mi shchye plamnye protiv tova myasto, i nyama da ugasnye. no na yudoviya tsar, koito vi prati da sye dopitaitye do navstryechua, taka da mu kazhyetye: taka kazva navstryechu izrailyeviyat bog: otosno dumitye, koito ti si chul: ponyezhye s'rtsyeto ti ye omyeknalno, i ti si sye smiril pryed navstryechua, kogato si chul tova, koyeto govorikh protiv tova myasto i protiv zhityelitye mu, chye shchye zapustyeyat i shchye stanat za proklyetiya, i ti razdra dryekhitye si i plaka pryed myenye, zatova i az tye poslushakh, kazva navstryechu. yeto, prochyeye, az shchye tye pribyera pri bashchitye ti, i shchye sye pribyeryesh v groba si s mir; i tvoitye ochi nyama da vidyat nishcho ot vsichkoto zlo, koyeto shchye dokaram na tova myasto. i tye dolozhikha na tsarya.

togava tsaryat prati, ta s"brakha pri nyego vsichkitye yudovi i yerusalimski staryeishini. i tsaryat v"zlyezye v navstryechuniya dom, i s nyego vsichkitye yudovi m"zhye i vsichkitye yerusalimski zhiytyeli, - svyeshchynitsitye, prorotsitye i vsichkitye lyudye ot mal"k do golyam; i prochyetye na vsyeoslushaniye pryed tyakh vsichkitye dumy ot knigata na zavyeta, koyato sye namyeri v navstryechuniya dom. i tsaryat zastana do st"lba, ta napravi zavyet pryed navstryechua da slyedva navstryechua, da pazi zapovyeditye mu i zayavlyenyiata mu, i povyelyenyiata mu s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha, ta da izp"lnyavat dumitye na toya zavyet, koito sa napisani v taya kniga. i vsichkitye lyudye potv"rdikha zavjeta. togava tsaryat zapovyada na p"rvosvyeshcheynik khyelkiya, na svyeshchynitsitye ot vtoriya chin i na vrataritye da izvyadat iz navstryechuniya khram vsichkitye vyeshchi napravyni za vaala, za ashyerata i za tsyaloto nyebyesno mnozhyestvo; i izgori gi v"n ot yerusalim, v polyetata na kyedron, i otnyesye pyeplyelta im v"v vyetil. i pryemakhna idolopoklonnichyestvitye zhryetsi, koito yudovitye tsarye byakha opryedyelili da kadyat po visokitye myesta v yudovitye gradovye i okolnostitye na yerusalim, kakto i tiya, koito kadyakha na vaala, na sl"ntsyteto, na lunata, na dvanadzyesyettye s"zvyezdiya, na tsyaloto nyebyesno mnozhyestvo. zanyesye ashyerata iz navstryechuniya dom v"n ot yerusalim na potoka kyedron, stri ya na prakh, i khv"rli prakha i po obshchonarodnitye grobishcha. s"bori i k"shchitye na m"zhyelozhtsitye, koito byakha v navstryechuniya dom, gdyeto zhyenitye t"chyekha zavyesi za ashyera. i dovyyedye vsichkitye svyeshchynitsi ot yudovitye gradovye, i oskvyerni visokitye myesta, gdyeto tiya svyeshchynitsi byakha kadili, ot gyeva do virsavveye; i s"bori visokitye myesta na portata, koito byakha v"v vkhoda na portata na gradonachalnika isus, koito vkhod byeshye otylavo na gradskata porta. no svyeshchynitsitye ot visokitye myesta nye v"zlyzakha da sluzhat pri navstryechuniya oltar v yerusalim, no yadyakha byezkvasni khyabovye myezhdu bratyata si. tsaryat oskvyerni i tofyeta, koito ye v dolinata na yenomovitye potomtsi, za da nye mozhye nikoi da pryevyyedye sina si ili d"shchyerya si pryed og"nya na molokha. i otminakha konyetye, koito yudovitye tsarye byakha posvyetili na sl"ntsyteto v"v vkhoda na navstryechuniya dom, pri zhilishchyeto na skopyetsa natannmyelyekh, koyeto bye v khramovitye pryedyeli, i izgori s og"n kolyesnitsitye na sl"ntsyteto. tsaryat s"bori i zhyertvyenitsitye, koito byakha v"rkhu pokriva na akhazovata gorna staya, koito yudovitye tsarye byakha napravili, i zhyertvyenitsitye, koito manasiya bye napravil v dvora na navstryechuniya dom, i kato gi srina ot tam, khv"rli prakha im v potoka kyedron. tsaryat oskvyerni i visokitye myesta, koito byakha pryed yerusalim, koito byakha otdyasno na kh"lma na razvrata t.ye. yelyeonskiyat, koito izraielyivyat tsar solomon byeshye postril za astarta, myerzostta na sidontsitye, i za khamosa, myerzostta na moavtsitye, i za myelkhoma, myerzostta na amontsitye. i slomi istukanitye, s"syechye ashyeritye i nap"lni

myestata im s chovyeshki kosti. pri tova tsaryat s"bori zhyertvyenika, koito bye v"v vyetil, i visokoto myasto, koyeto bye postril yervoam, navatoviyat sin, koito napravi izraiyla da gryeshi, da! onya zhyertvyenik i onova visoko myasto, i kato izgori visokoto myasto, stri go na prakh, i izgori ashyerata. i kato sye ob"rna i s"glyeda grobovitye, koito byakha tam v kh"lma, iosiya prati ta vzye kostitye iz grobovitye, izgori gi na zhyertvyenika, i go oskvyerni, sporyed navstryechunoto slovo proglyaseno ot bozhniya chovyek, koito proglasi tiya nyeshcha. togava ryechye: kak"v ye toya st"lb, koito vizhdam? a gradskitye m"zhye mu razpravikha: tova ye grob"t na bozhniya chovyek, koito doidyte ot yuda ta proglasi tiya dyela, koito ti izv"rshi protiv vyetliskiyya zhyertvyenik. togava tsaryat kaza: ostavyetye go; nikoi da nye poklati kostitye mu. i taka ostavikha kostitye mu nyepoklatyeni, zayedno s kostitye na pro-roka, koito doidyte ot samariya. iosiya otmakhna i vsichkitye kapisshcha na visokitye myesta, koito sye namirakha v siriiskitye gradovye, i koito izraielyevitye tsarye byakha napravili ta byakha razgnyevili navstryechua, i post"pi s tyakh tochno sporyed dyelata, koito byeshye izv"rshil v"v vyetil. i kato izkla na zhyertvyenitsitye vsichkitye zhryetsi ot visokitye myesta, koito byakha tam, i izgori v"rkhu tyakh chovyeshki kosti, toi sye v"rna v yerusalim. slyed tova, tsaryat zapovyada na vsichkitye lyudye, kazvaiki: napravayetye paskhata na navstryechua vashiya bog, kakto ye pisano v taya kniga na zavjeta. navyarno ni v"v vryemyeto na s"diitye, koito s"dikha izraiyla, nito v"v vryemyeto na nikoi ot izraielyevitye tsarye ili yudovitye tsarye, nye ye stavala takava paskha, kakvato stana taya paskha navstryechuuv yerusalim v osyemnadyesyetata godina na tsar iosiya. pri tova, iosiya pryemakhna zapitvachitye na zli dukhovye i vrachovitye, domashnitye idoli i kumiritye, i vsichkitye myerzosti, koito sye namyerikha v yudovata zyemya i v yerusalim, za da izp"lni dumitye na zakona, napisani v knigata, koyato svyeshcheynik khyelkiya namyeri v navstryechuniya dom. tsar podobyen nyemu nye ye imalo pryedi nyego, koito da sye ye ob"rnal k"m navstryechua s tsyaloto si s"rtsye, s tsyalata si dusha i s vsichkata si sila, nap"lno sporyed moisyeyeviya zakon; nito slyed nyego nastana podobyen nyemu. pri vsye tova, obachye, navstryechu nye sye v"rna ot yarostniya si i golyam gnyav; zashchoto gnyev"t mu palma protiv yuda poradi vsichkitye pryedizvikatyelstva, s koito manasiya byeshye go razgnyevil. i ryechye navstryechu: schye otkhv"rlya i yuda ot litsyteto si, kakto otkhv"rlikh izraiyla; schye otkhv"rlya i toya grad yerusalim, koito izbrakh, i doma, za koito ryekokh: imyeto mi schye b"dye tam. a ostanalite dyela na iosiya, i vsichko shcho izv"rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? v nyegovitye dni yegipyetskiyat tsar faraon-nyekhao v"zlyezye protiv asiriiskiya tsar pri ryekata yevfrat. zatova tsar iosiya otidye protiv nyego; a toi, kato go vidya, ubi go v magyedon. i slugitye mu go zakarakha m"rt"v v kolyesnitsata ot magyedon i dokarakha go v yerusalim, gdyeto go pogryebakha v sobstveniyaya mu grob. a lyudyetye ot zyemyata vzyekha ioakhaza,

iosiyeviya sin, i kato go pomazakha, napravikha go tsar vmyesto bashcha mu. ioakhas v 1 lyet. 13:15 ye iyer. 22:11 syelum. bye dvadyesye i tri godini na v"zrast kogato sye v"ztsari, i tsaruva tri myesyetsa v yerusolim; a imyeto na maika mu byeshye amitala, d'shcherya na yeryemiya ot livna. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, nap'lno kakto byakha napravili bashchitye mu. a faraon-nyekhao go zatvori v rivla, v zyemyata yemat, za da nye tsaruva v yerusolim; i nalozhi na zyemyata dan'k ot sto talanta sryebro i yedin talant zlato. i faraon-nyekhao postavil yeliakima, iosiyeviya sin, tsar vmyesto bashcha mu iosiya, kato promyeni imyeto mu na ioakim, a ioakhaza otrpiti; i toi doidyv v yegypyet i tam umrya. a ioakim dadye na faraona sryebroto i zlatoto, obachye oblozhi s dan'k zyemyata, za da dadye paritye sporyed faraonovata zapovyed; s nasiliye s'bra sryebroto i zlatoto ot lyudyetye na zyemyata, ot vsyegiko, sporyed, kakto byeshye s'stoyniyeto mu, za da gi dadye na faraon-nyekhao. ioakim bye dvadyesyet i pyet godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva yedinadyesyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu bye zyeveda, d'shcherya na fyedaiya ot ruma. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, nap'lno kakto byakha napravili bashchitye mu.

24

v nyegovitye dni v'zlyezye vavilonskiyat tsar navukhodonosor; i ioakim mu stana podchynen za tri godini; syetnye sye otmyetna i v'stana protiv nyego. no navstryechu prati protiv nyego khaldyeiskitye chyeti, siriiskitye chyeti, moavskitye chyeti i chyetytye na amontsitye, i prati gi protiv yuda za da go s'krushat, sporyed slovoto, koyeto navstryechu govori chryez slugitye si prorotsitye. naistina po zapovyed ot navstryechua stana tova na yuda, za da go otkhv'rli ot litsyeto si poradi gryekhovetye na manasiya, sporyed vsichko shcho bye izv'rshil, a oshchye poradi nyevinnata kr'v, koyato bye prolyal, kato nap'lni yerusolim s nyevinna kr'v, taka chye navstryechu otkaza da mu prosti. a ostanalitye dyela na ioakima, i vsichko shcho izv'rshi, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na yudovitye tsarye? i ioakim zaspa s bashcha si; i vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu ioakhin. i yegipyetskiyat tsar nye izlyezye vyechye ot zyemyata si, zashchoto vavilonskiyat tsar bye pryevzel vsichko, koyeto prinadlyezhyeshye na yegipyetskiya tsar, ot yegipyetskata ryeka do ryekata yevfrat. ioakhin v 1 lyet, 3:16 i iyer. 24:1, iyekhonია. bye osymnadyesyet godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva tri myesyetsa v yerusolim; a imyeto na maika mu bye nyeusta, d'shcherya na yelnatana ot yerusolim. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, s'vsyem kakto bye napravil bashcha mu. v onova vryemye slugitye na vavilonskiya tsar navukhodonosora v'zlyazokha protiv yerusolim ta obsadikha grada. i dokato slugitye mu go obsazdakha, vavilonskiyat tsar navukhodonosor doidyv do grada; i yudoviyat tsar ioakhin izlyezye k'm vavilonskiya tsar, toi, maika mu, slugitye mu, nachalnitsitye mu i skoptsitye mu; i vavilonskiyat tsar go khvana v

osmata godina na tsaruvanyeto si. i toi otnyesye ot tam vsichkitye s'krovishcha na navstryechuniya dom i s'krovishchata na tsarskata k'shcha, i s'syechye vsichkitye zlatni vyeshchi v navstryechuniya khram, koito izrailiyeviya tsar solomon byeshye napravil, sporyed kakto navstryechu byeshye kazal. i pryesyeli tsyeliya yerusolim, vsichkitye p'rvyentsi i vsichkitye yunachni m'zhye, dyesyet khilyadi plyennitsi, i vsichkitye d'rvodyeltsi i kovachi; ostanakha samo po-siromashkata chast ot lyudyetye na zyemyata. pryesyeli ioakhima v'v vavilon; i zavyyedye plyennitsi ot yerusolim v'v vavilon maikata na tsarya, zhyenitye na tsarya, skoptsitye na tsarya i p'rvyentsitye ot zyemyata. vsichkitye yunachni m'zhye - syedyem khilyadi dushi, i d'rvodyeltsitye i kovachitye - khilyada dushi, vsichkitye khrabri voinitsi, - tyakh vavilonskiyat tsar zavyyedye plyennitsi v'v vavilon. i vavilonskiyat tsar postavil chicha si mataniya tsar vmyesto nyego, kato promyeni imyeto mu na syedyeikiya. syedyeikiya bye dvadyesyet i yedna godina na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva yedinadyesyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu bye amitala, d'shcherya na yeryemiya ot livna. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, s'vsyem kakto byeshye napravil ioakim. zashchoto ot gnyeva na navstryechua, koito planna protiv yerusolim i yuda, dokato gi otkhv'rli ot litsyeto si, stana, chye syedyeikiya v'stana protiv vavilonskiya tsar.

25

i t'i, v dyevyetata, godina na syedyeikiyevoto tsaruvanye, v dyesyetiya myesyets, na dyesyetiya dyen ot myesyetsa, vavilonskiyat tsar navukhodonosor doidyv, toi i tsyalata mu voiska, protiv yerusolim, i kato razpolozhi stana si protiv nyego, izdignakha ukryeplyeniya naokolo protiv nyego; i grad't bye obsazhdan do yedinadyesyetata godina na tsar syedyeikiya. a na dyevyetiya dyen ot chyetv'ritya myesyets, kogato glad't sye usili v grada, t'i shchoto nyamashye khlyab za lyudyetye na myastoto, otvori sye prolom v gradskata styena, poradi koyeto vsichkitye voyenni m'zhye poboyagnakha pryev p'tya na portata, koyato ye myezhdu dyvetye styeni, pri tsarskata gradina, (a khaldyeitsitye byakha blizo okolo grada), i tsaryat otidyv po p'tya za polyeto. a khaldyeiskata voiska pryesyedyvda tsarya ta go stigma v yerikhonskitye polyeta; i tsyalata mu voiska sye razbyaga ot nyego. i khvanakha tsarya ta go v'vyedokha pri vavilonskiya tsar v rivla; i izdadokha pris'da protiv nyego, imyenno, zaklakha sinovyetye na syedyeikiya, i kato go v'rzakha v okovi zavyyedokha go v'v vavilon. a v pyetiya myesyets, na syedmiya dyen ot myesyetsa, v dyevyetnadyesyetata godina na vavilonskiya tsar navukhodonosor, doidyv v yerusolim nachalnik't na tyelokhranitelitye navuzardan, sluzhityi na vavilonskiya tsar, ta izgori navstryechuniya dom i tsarskiya dvoryets; dori vsichkitye k'shchi v yerusolim, siryech, vsyaka golyama k'shcha, izgori s og'n. i tsyalata khaldyeiska voiska, koyato bye s nachalnika na tyelokhranitelitye, s'bori styenitye okolo yerusolim. togava nachalnik't na tyelokhran-

ityelitye navuzardan zavvedye v plyn ostanalitye ot lyudyetye, koito byakha otsyelyeli v grada, i byezhantsitye, koito pribyagnakha pri vavilonskiya tsar, kakto i ostanaloto mnozhyestvo. obachye, nachalnik"t na tyelokhranityelitye ostavi nyakoi ot po-byednitye v zyemyata za lozari i zyemyedyeltsi. a myednitye st"lbovye, koito byakha v navstryechuniya dom, i podnozhiyata i myednoto morye, koito byakha v navstryechuniya dom, khaldyeitsitye slomikha i pryenyosokha myedta im v"v vavilon; otnyesokha i kotlitye, lopatitye, shchiptsitye, tyemyannitsitye i vsichkitye myedni pribori, s koito sye izv"rshvashye sluzhbata. nachalnik"t na tyelokhranityelitye otnyesye i kadilnitsitye i tasovyetye, - kakvoto byeshye zlatno kato zlato, i kakvoto sryeb"rno kato sryebro. kolkoto za dvata st"lba, yednoto morye i podnozhiyata, koito solomon byeshye napravil za navstryechuniya dom, myedta na vsichki tiya vyeshchi pryevishavashye vsyako tyeglo yevryeiski: byeshye byez tyeglilka.; visochinata na yediniya st"lb byeshye osyemnadyesyet lak"tya; i myedyen kapitael byeshye v"rkhu nyego, visochinata na koito kapitael bye tri lak"tya; a v"rkhu kapitaela naokolo imashye mryezha i narovyie, vsichkitye myedni. podobni na tiya byakha razmyeritye i na vtoriya st"lb s mryezhata. nachalnik"t na tyelokhranityelitye vzye i p"rvosvyeshchyenik saraiya, i vtoriya svyeshchyenik sofoniya, i trimata vratari; i ot grada vzye yedin skopyets, koito byeshye nadziratel na voyennitye m"zhye, i pyetima m"zhye ot imashchitye dost"p yevryeiski: oniya, koito vizhdakha litsyeto na tsarya. pri tsarya, koito sye namyerikha v grada, i na voyenachalnika syekryetarya, koito s"birashye voiski ot lyudyetye na zyemyata, i shystdyesyet m"zhye ot lyudyetye na zyemyata, koito sye namyerikha v grada; i kato gi vzye nachalnik"t na tyelokhranityelitye navuzardan gi zavvedye pri vavilonskiya tsar v rivla. i vavilonskiyat tsar gi porazi, i ubi gi v rivla, v zyemyata yemat. taka yuda bidye zakaran v plyn ot zyemyata si. a kolkoto za lyudyetye, koito ostanakha v yudovata zyemya, koito vavilonskiyat tsar navukhodonosor byeshye ostavil, nad tyakh toi postavi za upravityel godoliya, sin na akhikama, safanoviya sin. a kato chukha vsichkitye voyenachalnitsi, tye i voinitsitye im, chye vavilonskiyat tsar postavil za upravityel godoliya, doidokha pri godoliya v masfa, imyenno, ismail sin na nataniya, ionan sin na kariya, saraiya sin na nyetofatyetsa tanumyet, i yaazaniya sin na yedin maakhatyets, tye i voinitsitye im. i godoliya sye zaklye na tyakh i na m"zhyetye im, kato im kaza: nye boitye sye ot slugitye na khaldyeitsitye; zaselyetye sye v zyemyata ta rabotyetye na vavilonskiya tsar, i shchye vi b"dye dobrye. no v syedmiya myesyets ismail, sin na nataniya, yelisamoviya sin, ot tsarskiya rod, doidye, zayedno s dyesyetina m"zhye, ta porazikha godoliya (t"i chye umrya) i yudyeitye i khaldyeitsitye, koito byakha s nyego v masfa. to-gava vsichkitye lyudye ot mal"k do golyam i voyenachalnitsitye stanakha ta otidokha v yegipyet; zashchoto sye uplashikha ot khaldyeitsitye. a v tridyetsyet i syedmata godina, ot plynayavanyeto na yudoviya tsar ioakhin v dvanadyesyetiya myesyets na dvadyesyet i syedmiya dyen ot myesyetsa, vavilonskiyat tsar

yevilmeyerodakh, v godinata na v"ztsaryavanyeto si, v"zvsi ot t"mnitsata glavata na yudoviya tsar ioakhin; i govori mu lyubyezno, postavi nyegoviya pryestol po-gorye ot pryestola na tsaryetye, koito byakha s nyego v"v vavilon, i promyeni t"mnichnitye mu dryekhi; i ioakhin sye khraryeshye vsyakoga pryed nyego, pryed vsichkitye dni na zhivota si. a kolkoto za khranata mu, davashye mu sye ot tsarya postoyanna khrana, yezhyednyevyen dyal, pryed vsichkitye dni na zhivota mu.

videnyiye to na amosoviya sin isaiya, koyeto vidya za yuda i yerusolim v dnitye na yudovitye tsarye oziya, iotam, akhaz i yezeykiya: chuitye, nyebyesa, i dai ukho, zyem'o. zashchoto navstryechu ye gov-oril, kazvaiki: chada otkhranikh i v'zpitakh; no tye sye razbuntuvakha protiv myenye. vol't poznava stopanina si, i osyel't yaslitte na navstryechuara si; no izrail nye znaye. lyudyetye mi nye razs'zhdavat, uvi, gryeshni narodye, lyudye natovaryeni s byezza-koniye, rodye na zlodyeitsi, chada, koito post'pvatye raztlyeno! ostavikha navstryechua, pryezryakha svyetya izrailiev, otdyelikha sye i sye v'rnakha nazad. zashcho da b'dyetye oshchye biti, chye sye buntuvatye povyeche i povyeche? vyeche vsyaka glava ye bolna i vsyako s'rtsye iznyemoshchalo; ot st'paloto na nogata dori do glavata nyama v nyakoye tyalo zdravo myasto. no strupyei, i posinyeniya, i gnoyasali rani. koito nye sa izstiskani, nito prye'rzeni, nito omyekcheni s maslo. stranata vi ye pusta, gradovyetye vi izgoryeni s og'n; zyemy-ata vi - chuzhdyentsi ya poyazhdat pryed ochitye vi, i ty a ye pusta kato razoryena ot chuzhdyentsi. i sionovata d'shchyerya ye ostavyena kato koliba v lozye, kato p'darnitsa v gradina s krastavitsi, kato obsadyen grad. ako navstryechu na silitye nye bye ni ostavil mal'k ostat'k, kato sodom bikhmye stanali, na gomor bikhmye sye oprilchili. chuitye slovoto navstryechuno, knyazye sodomski; slushaitye poukata na nashiya bog, lyudye gomorski. zashcho mi ye mnozhyestvoto na zhyertvitye vi? kazva navstryechu; sit s'm ot vsyeizgaryanye na ovni i ot tl'stina na ugoyeni; i nye mi ye ugodna kr'v ot yuntsi, ili ot agnyeta, ili ot yedri kozli. kogato dokhozhdatyte da sye yavayvatye pryed myenye, koi ye poiskal ot vas yevryeiski: r'tsyetye vi. tova, da t'pchyetye dvorovyetye mi? nye prinasyaitye vyeche suyetni prinosi; tyemyan't ye myerzost za myenye, tozhye i novoluniyata, i s'botitye, i svikvanyeto na s'braniyata; nye moga da t'rpya byezzakoniye to- zayedno s yevryeiski: i. t'rzhystvyenoto s'braniye. dushata mi mrazi novoluniyata vi i praznitsitye vi; dosada sa na myenye; dotyegna mi da gi t'rpya. i kogato prostiratyte r'tsyetye si, shchye kriya ochitye si ot vas; dazhye kogato prinasyatyte mnogo molitvi nye shcha da slusham; r'tsyetye vi sa p'lni s kr'v. izmiitye sye, ochistiyetye sye, otmakhnyetye ot ochitye mi zloto na dyelata si, pryestanyetye da v'rshitye zlo, nauchyetye sye da struvatye dobro, nastoyavaitye za pravos'diye, popravyaitye ugnetyetilya, ots'zhdaitye pravo na sirachyeto, zast'pvaitye sye za vdovitsata. doidyetye syega ta da raziskamyte, kazva navstryechu; ako sa gryekhovetye vi kato muravo, shchye stanat byeli kato snyag; ako sa rumyeni kato chyervyeno, shchye stanat kato byala v'lna. ako slushatyte dragovolno, shchye yadyetye blagoto na zyemyata; no ako otkazhyetye i sye razbuntuvatye, shchye b'dyetye izpoyadyeni ot nozh, zashchoto ustata navstryechuni izgovorikhata tova. kak stana bludnitsa vyerniyat grad, koito byeshye p'lyen s pravos'diye! pravda obitavashye v nyego, a syega - ubiitsi. sryebroto ti stana shlak; vinoto ti

syemyesi s voda. tvoitye knyazye sa buntovnitsi i s'uchastnitsi na kradsiti; vsyeki ot tyakh obicha podar'tsi i ticha slyed v'znagrazhdyeniya; tye nye os'zhdat pravo sirachyeto, nito dokhozhdta pri tyakh dyeloto na vdovitsata. zatova, kazva navstryechu, iyeova na silitye, vsyemog'shchiyat izrailiev: akh! shchye sye oblyekcha ot protivnitsitye si, i shchye otdam v'zmyezdiye na vragovyetye si; i pak shchye turya r'kata si v'rkhu tyebye, i shchye ochistya shlaka ti kato s luga, i shchye otdyelya ot tye-bye vsyeki primyes; i shchye v'zstanovya s'diitye ti kakto po-pryedi, i s'vyetnitsitye ti kakto ot-nachalo; podir koyeto shchye sye naryechyesh grad na pravda, vyeryen grad, sion shchye sye izkupi chryez pravos'diye, i tiya, koito sye v'rnat v nyego, chryez pravda. a byezzakonnitsitye i gryeshnitsitye shchye sye s'krushat zayedno, i tiya, koito sa ostavili navstryechua, shchye zagainat. zashchoto shchye sye posramyat poradi d'bovyetye, koito pozhye-lakhtye; i shchye sye smutitye poradi gradinitye, koito izbrakhtye, ponyezhye shchye stana kato d'b, chiito lista vyechnat, i kato gradina, koyato nyama voda. i silniyat shchye b'diye kato k'lichishcha, i dyeloto mu kato iskra; i to shchye izgori zayedno s nyego, byez da ima koi da gi gasi.

2

slovoto, koyeto sye otkri na amosoviya sin isaiya za yuda i yerusolim: v poslyeshnitye dni kh'lm't na doma navstryechuyen shchye sye utv'rdi po-visoko ot vsichkitye kh'lmovye, i shchye sye izdignye nad b'rdata; i vsichkitye narodi shchye sye styekat na nyego. i mnogo plyemyena shchye otidat i shchye ryekat: doidyetye, da v'zlyezzem na kh'lma navstryechuyen, v doma na yakovoviya bog; toi shchye ni nauchi na p'tishchata si, i niye shchye khodim v p'tyekitye mu, zashchoto ot sion shchye izlyezye poukata, i slovoto navstryechuno ot yerusolim. bog shchye s'di myezhdu naroditye, i shchye ryeshava myezhdu mnogo plyemyena; i tye shchye izkovat nozhovyetye si na palyeshnitsi, i kopiya-ata si na s'rpovyte; narod protiv narod nyama da digne nozh, nito shchye sye uchat vyeche na voina. domye yakovov, doidyetye, i nyeka khodim v navstryechunata svyetlina. ponyezhye ti si ostavil lyudyetye si, yakovoviya dom, zashchoto tye sye nap'lnikha s obichai ot iztok, i stanakha pryed-vyeshchatyeli kato filistimtsitye, i napravikha zavvyet s chadata na inoplyemyennitsitye. i zyemy-ata im sye nap'lni s's sryebro i zlato, ta nyama krai na s'krovishchata im; nap'lni im sye zyemy-ata i s konye, ta nyama krai na kolyesnitsitye im; i nap'lni sye zyemyata im s idoli; poklonikha sye na dyelata na svoitye si r'tsyte, i onova, koyeto samitye im pr'sti napravikha; i navyedye sye dolniyat chovyek, i snishi sye golyemyets; zatova nyedyei im proshchava. vlyez v skalata i skrii sye v pr'stta poradi strakha ot navstryechua, i poradi slavata na nyegovoto vyelichye. gorditye poglyedi na chovyetsitye shchye sye unizhat, i visokoumiyeto na chovyetsitye shchye sye navyedye; a samo navstryechu shchye sye v'zvizi v onya dyen. zashchoto shchye ima dyen,

kogato navstryechu na silitye shchye b'dye protiv vsyeki gordyeli v nadmyenyen chovyek, i protiv vsichko, koyeto sye nadiga, (i shchye sye unizhi), protiv vsichkitye livanski kyedri, visoki i izdignati, i protiv vsichkitye vasanski d'bovye, protiv vsichkitye visoki planini, i protiv vsichkitye v'zvishenyi b'rda, protiv vsyaka visoka kula, i protiv vsyaka ukryepyna styena, protiv vsichkitye tarsiiski korabi, i protiv vsichko shcho ye priyatno da sye glyeda. gordoto nosyeny na chovyeka shchye sye navyedye, i nadmyennostta shchye sye unizhi; a samo navstryechu shchye sye v'zvisi v onya dyen. i idolitye s'vsyem shchye izchyeznat, i chovyetsitye shchye vlyazat v pyeshchyeritye na skalitye i v dupkitye na zyemyata, poradi strakha ot navstryechua, i poradi slavata na vyelichiyeto mu, kogato stanye da razt'rsi zyemyata. v onya dyen chovyek shchye khv'rli na k'rtovyetye i na prilypetye sryeb'rnitye idoli i zlatnitye idoli, koito si ye napravil za da im sye klanya, za da vlyezye v kanaristitye podzyemiya i v puknatinitye na skalitye, poradi strakha ot navstryechua i poradi slavata na vyelichiyeto mu, kogato stanye da razt'rsi zyemyata. ostavyetye sye ot chovyeka, v chiito nozdri ye l'kh; zashchoto za kakvo mozhye da sye razchita na nyego?

3

zashchoto, yeto, navstryechu, iyeova na silitye, shchye otnyemye ot yerusalam i ot yuda podkryepata i podporkata, - vsyaka podkryepa ot khlyab i vsyaka podkryepa ot voda. vsyeki sileny i vsyeki ratnik, s'diyata i proroka, charodyeya i staryetsa, pyet-dyesyetnika i pochtyeniya i s'vyetnika, izkusniya khudozhnik i vyeshchiya bayach. i shchye im dam dyetsa za knyazye, koito dyetinski shchye vladyyeat nad tyakh i lyudyetye shchye b'dat ugnetyavani chovyek ot chovyeka, i vsyeki ot blizhniya si; dyetyeto shchye sye golyemyeey protiv staryetsa, i nishchozhniyat protiv pochtyeniya. kogato chovyek ulovi brata si ot bashchiniya si dom, i mu kazhye: ti imash oblyeklo, stani ni upravityel, i nyeka b'dye pod tvoya r'ka tova razoryeno myasto, - v s'shchiya dyen toi shchye sye zak'lnye, kazvaiki: nye shcha da stana popravach, zashchoto v k'shchata mi nyama ni khlyab ni oblyeklo; nyama da mye postavitye upravityel na lyudyetye. zashchoto yerusalam rukhna, yuda padna, ponyezhye i kakvoto govoryat i kakvoto pravayt sa protivni na navstryechua, i draznyat slavnitye mu ochi. izglyed't na lit-syeto im svidyetyelstvuva protiv tyakh; i tye, kato sodom, v'rshat gryekha si yavno, nye go kriyat. gorko na dushata im! zashchoto sami na syebye si v'zdadokha zlo. kazhyetye na pravyyednika, chye shchye mu b'dye dobre, zashchoto vsyeki tak'v shchye yadye ploda na dyelata si. gorko na byez-zakonnik! nyemu shchye b'dye zlye, zashchoto v'zdayaniyeto mu shchye b'dat dyelata na r'tsyetye mu. a za moitye lyudye, - dyetsa gi ugnetyavat, i zhyeni vladyyeat nad tyakh. lyudye moi, vashitye vodityeli vi pravayt da zabluhdzavatyte, i razvalyat p'tya, po koito khodyte. navstryechu stava za s'd, i zastava da s'di plyemyenata. navstryechu shchye vlyezye v s'd s's staryeishinitye na lyudyetye

si i s knyazyetye im, i shchye im kazhye: viye styte, koito styte pokhabili lozyeto! ograbyenoto ot siromakha ye v k'shchitye vi! zashcho razlomyavatyte lyudyetye mi i smilatyte litsata na siromasitye? kazva navstryechu iyeova na silitye. pri tova, kazva navstryechu: ponyezhye sionskitye d'shchyeri sa gordi, i khodyat s nadignata shiya i s byezsramni ochi, khodyat tozhye sitno, i dr'nkat s nozyetye si, zatova navstryechu shchye udari s krasta tmyeto na sionskitye d'shchyeri, i navstryechu shchye otkriye golotata im. v s'shchiya dyen navstryechu shchye otnyemye slavata na dr'nkalkitye, mryezhyenitye zabradki i lunichkitye obyetsitye, grivnitye i t'nkitye bula, i glavov'zkyte, vyerizhkitye okolo glyezyenitye i poyasitye, parfymnitye kutii i khamailitye, pr'styenitye i obyetsitye na nosa, mantyelata i tunikitye, shalovyetye i kyesiietye, oglyedalata i t'nkitye rizi, chalmitye i pokrivalata. i vmyesto blagoukhanie shchye ima gnilota, vmyesto poyas, v'zhye, vmyesto nak'dryeni kosi, plyeshivost, vmyesto nagr'dnik, opasvanye s vryetishchye, i vmyesto krasota, byelyezi ot izgaryanye. m'zhyetye ti shchye padnat ot nozh, i silata ti v'v voina. i portitye na siona shchye okhkat i shchye plachat; i toi shchye syedi na zyemyata izostavyen.

4

i v onya dyen syedyem zhyeni shchye sye khvanat za yedin m'zh, i shchye mu ryekat: niye shchye yadyem svoya si khlyab i shchye oblichamyte svoitye si dryekhi, samo nyeka sye narichamyte s tvoeyeto imye; ti otnyemi nashiya sram. v s'shchiya dyen iz'd'nkata navstryechuna shchye b'dye krasiva i slavna, i plod't na zyemyata izryadyen i prilichyen za izbavyenitye izmyezhdu izrailya; i ostanalitye v sion i otsyelyelitye v yerusalam shchye sye naryekat svyeti, - vsichki, koito sa zapisani v yerusalam za zhivot, - kogato navstryechu izmiye nyechistotata na sionovitye d'shchyeri. i ochisti kr'vta na yerusalam otsryed nyego, chryez dukh na s'dba i chryez dukh na izgoryavanye. i nad vsyako zhilishchye na kh'lma sion, i nad s'braniyata mu, navstryechu shchye s'zdaye oblak i dim dyenyem, a svyettina ot plamyenyen og'n noshchyem, zashchoto shchye ima pokriv nad vsichkata slava. i shchye ima zaslon da zasyenyava ot pyeka dyenyem, i da sluzhi za pribyezshishchye i zashchita ot burya i ot d'zhd.

5

syega shchye pyeya na lyubyezniya si, pyesyen na obichniya si za lozyeto mu. lyubyezniyat mi imashye lozye na mnogo tl'sto b'rdo. okopa go, i ochisti go ot kam'nitye, i nasadi go s otbrana loza, s'gradi kula vsryed nyego, izkopa oschchye i lin v nyego; i ochakvashye sladko grozdye, no to rodi divo. i syega, yerusalmiski zhityeli i yudovi m'zhye, s'dyetye, molya, myezhdu mzyenno i lozyeto mi. shcho poyechye bye v'mozhno da sye napravil za lozyeto mi, koyeto nye mu napravikh? zashcho, togava, dokato ochakvakh da rodi sladko grozdye, to rodi

divo? i syega, yeto, shchye vi kazha kakvo shchye napravya na lozyeto si; shchye makhna plyeta mu, i to shchye sye pokhabi; shchye razbiya ogradata mu, i to shchye sye pot"pchye; i shchye go zapustya; nye shchye da sye podryezhye nito pryekopaye, no shchye proizvyedye glogovye i shipki; shchye zapovadam oshchye na oblatsitye da nye valyat d'zhd na nyego. zashchoto lozyeto na navstryechua na silitye ye izrailleyeviyat dom i yudovitye m'zhye sa sad't, koito go zaradva; i toi ochakvashye ot tyakh pravos'diye, no yeto kr'voprolitye, - pravda, no yeto vop'l. gorko na oniya, koito pribavyat k'shcha na k'shcha, i s'birat niva s niva, dokato nye ostante myasto, i viye si napravitye da zhivyeyete sami vsryed zhyemata! navstryechu na silitye mi kazva v ushitye: naistina mnogo k'shchi shchye zapusteyat byez zhityeli, dazhye golyemi i khubavi k'shchi; zashchoto dyesyet uvrata lozye shchye dadat samo yedin vat vizh. tablitsitye na kraya na bibliyata. vizh. i yezyek. 45:11. vino, i yedin kor syemye shchye dadye samo yedna yefa plod, gorko na oniya, koito podranyavat sutrin, za da t'rsyat spirtno pitiye, koito prod'lzhavat do vyechyer, dogdyeto gi razpali vinoto! i s arfa i psaltir, s t'panchye i svirka, i s vino sa tyekhnitye ugoshchyniya; no nye sye vzirat v dyeloto navstryechuno, nito sa vnimavali na dyeistviyeto na r'tsyetye mu. zatova moitye lyudye sa zakarani v plyen, - zashchoto nyamat znaniye; pa i pochtyenitye im m'zhye umirat ot glad, i mnozhyestvoto im s'khyne ot zhazhda, zatova stava pryeyzpodnyata po-lakoma, i otvori chryezmyerno ustata si; i v nyeya slizat slavata im, i mnozhyestvoto im, i vyelikolyepiyeto im, i oniya, koito sye vyesyelyat myezhdu tyakh. i navyezhda sye dolniyat chovyek, i unizhava sye golyemyets't, i ochitye na visokounnitye sye navyezhdzat; a navstryechu na silitye sye v'zvishava chryez pravos'diye, i svyetyiyat bog sye osvyeschava chryez pravda. togava agnyetata shchye pasat kakto v pasbishchata si; i chuzhdyentsi shchye izyadat zapustyelitye myesta na tl'stitye. gorko na oniya, koito tyeglyat byezzakoniyyeto s v'zhyeta ot l'zhi yevryeyski: na suyeta., i gryekh't kato s ryem'tsi ot tovarna kola, - koito kazvat: nyeka b'rza, nyeka uskori dyeloto si, za da go vidim; i nyeka priblizhi i doidyev'znameryavanyeto ot svyetyiya izrailyeve, za da go razbyeryem! gorko na oniya, koito narichat zloto dobro, a dobroto zlo; koito turyat t'mnina za vidyelina, a vidyelina za t'mnina; koito turyat gorchivo za sladko, a sladko za gorchivo! gorko na oniya, koito sa m'dri v svoitye ochi, i koito sa razumini pryed syebye si! gorko na oniya, koito sa yunatsi da piyat vino, i silni da podpravyat spirtno pitiye, - koito za darovye opravdat byezzakonnika - i otnymat ot pravnyednika pravoto mu! zatova, kakto ognyen plam" k poyazhda plyavata, i kakto slamata sye gubi v plam"ka, taka i tyekhnityat koryen shchye stanye kato gniloti, i tsyvet't im shchye v'zlyezhye kato prakh. zashchoto otkhv'rlikha poukata na navstryechua na silitye, i pryetryakha dumata na svyetyiya izrailyeve. za tui, gnyev't na navstryechua plamna protiv lyudyetye mu, i toi prostrya r'kata si protiv tyakh ta gi porazi; ta potryeperyakha kh'lmovetye, i tyekhnitye trupovye stanakha kato smyet vsryed ulitsitye.

pri vsye tova, gnyev't mu nye sye otv'rna, no r'kata mu ye oshchye prostryana. i toi shchye izdignye znanye za naroditye ot dalyech, i shchye zasviri za vsyeki ot tyakh ot kraya na zyemyata; i, yeto, tye skoro shchye doidat nab'rzo. nikoi izmyezhdu tyakh nye shchye sye umori nito shchye sye sp'nye. nikoi nye shchye zadryemye nito shchye zaspi; nito shchye sye razpashye poyas't ot kr'sta im, nito shchye sye sk'sa ryem"k't na obushchata im. stryelitye im sa ostri, i vsichkitye im l'kovye zap'nati; kopitana na konyetye im shchye sye schitat za kryem"k, i kolyelata im za vikhrushka. ryev't im shchye b'dye kato na l'v; tye shchye ryevat kato mladi l'vovye; da! shchye ryevat, i shchye sgrabchat lova, i shchye go zavlyekat, i nye shchye ima koi da go ot'ryve. i v s'shchiya dyen shchye ryevat protiv tyakh kato morskoto buchyniye; i ako poglyednye nyakoi na zyemyata, yeto t'mnina i nyevolva, i vidyelinata pomrachenya pryed oblatsitye i.

6

v godinata, kogato umrya tsar oziya vidyakh navstryechua syednal na visok i izdignat pryestol, i politye mu izp'lnikha khrama. nad nyego stoyakha syerafimitye, ot koito vsyeki imashye po shyest krila; s dyve pokrivashye litsyeto si, s dyve pokrivashye nozyetye si, i s dyve lyetyeshye. i vikakha yedin k'm drug, kazvaiki: - svyet, svyet, svyet navstryechu na silitye! slavata mu p'lni tsyalata zyemya. i osnovitye na pragovyetye sye poklatikha ot glasa na onya, koito vikashye, i dom't sye nap'lni s dim. togava ryekokh: gorko mi, zashchoto zaginakh; ponyezhye s'm chovyek s nyechisti usni, i zhivyeya myezhdu lyudye s nyechisti usni, ponyezhye ochitye mi vidyakha tsarya, navstryechua na silitye. togava dolyetya pri myenye yedin ot syerafimitye, kato d'rzhyyeshye v r'kata si razpalyen v'glen, shcho bye vzyet s shchipti ot oltara. i kato go doprya do ustata mi, ryechye: yeto, tova sye doprya do usnitye ti; i byezzakoniyyeto ti sye otnye, i gryekh't ti sye umilostivi. poslye chukh glasa na navstryechua, koito kazvashye: kogo da pratyat? i koi shchye otidye za nas? togava ryekokh: yeto mye, izprati myenye. i ryechye: - idi kazhi na tiya lyudye: s ushi nyepreyestanno shchye chuyetye, no nyama da skhvanetye, i s ochi nyepreyestanno shchye viditye, no nyama da razbyeryetye. napravi da zatl'styeye s'rtsyeto na tiya lyudye, i napravi da natyegnat ushitye im, i zatvori ochitye im, da nye bi da glyedat s ochitye si, i da slushat s ushitye si, i da razbyerat s's'rtsyeto si, i da sye ob'rnat ta sye iztsyelyat. togava ryekokh: navstryechui, do koga? i toi otgovori: dokato zapusteyat gradovyetye ta da nyama zhityel, i k'shchitye ta da nyama chovyek, i stranata da zapusteyete s'vsyem, - dokato otdalyechi navstryechu chovyetsitye, i napusnatitye myesta vsryed zyemyata b'dat mnogo. no oshchye shchye ostante v nyeya yedna dyesyeta chast, i ty shchye b'dye pogrizyena; no kakto na tyeryevinta i d'ba p'n't im ostava, kogato sye otsyekat, taka svyetyiat rod shchye b'dye p'na i.

i v dnitve na yudoviya tsar akhaz, sin na iotama, oziyeviya sin, sirijskiyat tsar rasin i izrailiyeviyat tsar fakyei romyeliyeviyat sin, v"zlyazokha protiv yerusalim za da voyuvat protiv nyego; no nye mozhakha da go zavladayeyat. i izvyestikha na davidoviya dom, kazvaiki: siriya sye s'yuzi s yefryema. i s'rtsyeto na akhaza i s'rtsyeto na lyudyete mu sye razklatikha, kaktto gorskitye d'rvyeta sye razk-lashchat ot vyat'ra. togava ryeche nyavstryechu na isaiya: izlyez syega da posryeshchnyesh akhaza, ti i sin ti syear-yasuv t'ye, ostat'k't shchye sye v'rnye., pri kraya na vodoprovoda na gorniya vodoyem, po druma k'm t'ypavicharskata niva, i kazhi mu: - glyedai da si spokoyen; da nye sye up-lashish nito da sye pokazhyesh malodushyen poradi tiya dyve opashki na dimyashchi glavni, - poradi yarostniya gnyav na rasina i siriya, i na romyeliyeviya sin. ponyezhye siriya, yefryem i romyeliyeviyat sin storikha losho namyeryeniye protiv tyebye, kazvaiki: da v"zlyezym protiv yuda i da go utyesnim, i da si probiyem prolom v nyego, i da postavim tavyelioviya sin za tsar vsryed nyego. za tui, taka kazva nyavstryechu iyeova: tova nyama da stanye, nito shchye b'dye. zashchoto glavata na siriya ye damask, a glavata na damask, rasin; i v'trye v shyestdyesyet i pyet godini yefryem shchye sye s'krushi taka shchoto da nye ye vyeche narod, - yefryem, chiyato glavata ye samariya, a glavata na samariya, romyeliyeviyat sin. ako nye vyarvatye tova, viye nyama da sye utv'rditye. i nyavstryechu govori oshchye na akhaza, kazvaiki: poiskai si znamyeniye ot nyavstryechua tvoya bog; iskai go ili v d'lbinata ili v'v visinata gorye. no akhaz ryeche: nye shcha da iskam, nito shchye izpitam nyavstryechua. i isaiya ryeche: slushaitye syega, domye davidov; malko nyeshcho li vi ye da dosazhdatyte na chovyetsi, ta shchye dosazhdatyte i na moya bog? zatova sam nyavstryechu shchye vi dadye znamyeniye: yeto, dyevitsa shchye zachnye i shchye rodi sin, i shchye go naryechye yemanuil t'ye., bog s nas.. sg'styeno mlyako i myed shchye yadye, kogato sye nauchi da otkhv'rlya loshoto i da izbira dobroto; zashchoto, pryedi da sye nauchi dyetyeto da otkhv'rli loshoto i da izbira dobroto, taya zyemya, ot chiito dvama tsarye sye otrvashchavash ti, shchye b'dye izostavyena. nyavstryechu shchye dokara na tyebye, na tvoitye lyudye i na bashchiniya ti dom, dni takiva kakvito nye sa dokhozhdali ot dyenya kogato yefryem sye ye otdyelil ot yuda, - shchye dokara asirijskiyat tsar. i v s'shchiya dyen nyavstryechu shchye zasnivi za mukhitye, koito sa v nai-dalyechnitye okolnosti na yegipyetskitye ryeki, i za pchelyitye, koito sa v asiriyskata zyemya; i tye shchye doidat i vsichkitye shchye nakatsat po zapustyelitye dolini, i v dupkitye na kanaritye, i na vsyaka draka, i na vsyako pas-bishchye. v toya dyen nyavstryechu shchye obr'snye s br'snach nayet ottat'k ryekata, asiriyskiya tsar, glavata i kosmitye na krakata, - dazhye i bradata shchye sm'knye. i v s'shchiya dyen chovyek, koito khрани krava i dyve ovtseye; shchye yadye sg'styeno mlyako ot izobiliyeto na mlyakoto, koyeto shchye davat; zashchoto sg'styenoto mlyako i myed shchye

yadye vsyeki, koito ye ostanal vsryed stranata. i v onya dyen vsyako myasto, gdyeto ye imalo khilyada lozi po khilyada sryeb'rnika, shchye b'dye za glo-govyte i tr'ni. s's sryeli i s l'kovye shchye do-idat chovyetsi tam, zashchoto tsyalata strana shchye stanye samo glogovyte i tr'ni; poradi strakh ot glo-govyte i tr'ni ti nye shchye doidyesh na nikoi kh'lm, kopan syega s t'rnokop, no shchye b'dye myasto, na koyeto shchye izprashchat govyeda, i koyeto shchye t'pchat ovtseye.

8

i nyavstryechu mi ryeche: vzyemi si yedna golyama pisatylenska d'ska ta napishi na nyeya s obiknovyeni bukvi - za makhyer-shalal-khash-baza t'ye., tichai na korist, b'r'ai na grabyesh; i az si izbrakh za vyer-ni svidyetyeli svyeshchyenika uriya i zakhariya yevy-eryekhiyeviya sin. prochye, otidokh pri prorochit-sata; i tyia zachna i rodi sin. i nyavstryechu mi ryeche: naryechi go makhyer-shalal-khash-baz; zashchoto pryedi da sye nauchi dyetyeto da vika - tatko moi! i - maiko moya! bogatstvoto na damask i koristitye na samariya shchye sye zanyesat pryed asiriyskiya tsar. i nyavstryechu mi govori pak, kazvaiki: ponyezhye tiya lyudye sye otkazakha ot tikho tyechashchitye siloamski vodi, i sye radvat za rasina i za romyeliyeviya sin, zatova, yeto, nyavstryechu v'zvyezhda v'rkuhu tyakh silinitye i golyemi vodi na yefrat yevreyeski: ryekata., asiriyskiya tsar i vsichkata mu slava; i kato pryelyeye vsichkitye si kanali i navodni vsichkitye si bryegovyte, shchye nakhluye i pryez yuda, shchye navodni i shchye pryelyeye, shchye stignye do gusha, i prostyeniye mu krila shchye nap'lnyat shirinata na zyemiyata ti, yemanuile. stroshyete sye, narodi, b'dyete razlomyeni, i (chuitye vsichki, koito stye v dalyechni strani!) opashyete sye; no shchye b'dyete razlomyeni. opashyete sye; no shchye b'dyete razlomyeni. s'vyetvaitye pomyezhdu si, no s'vyetvanyeto shchye sye osuetye; govoryete duma, no tyia nyama da stoi; zashchoto bog ye s nas. za-shchoto taka mi govori nyavstryechu s's silna r'ka, i nauchi mye da nye khodya v p'tya na tiya lyudye, kato kaza: da nye naryechyete s'yuz vsichko, koyeto tiya lyudye narichat s'yuz, i da nye sye boitye ot tova, ot koyeto tye sye boyat, nito da sye plashitye. nyavstryechua na silitye - nyego osvetyetyete, ot nyego da sye strakhuvatyte, i pryed nyego da tryepyeri-tye. i toi shchye b'dye za svyetilshchye, - no i za kam'k, o koito da sye sp'vat, i za kanara, poradi koy-ato da sye osk'rbyavat dvata izrailiyevi dom, - za mryezha i za primka na yerusalimskitye zhityeli. i o nyego mnozina shchye sye sp'nat, shchye padnat i shchye sye s'krushat, i v nyeya shchye sye vprim-chat i shchye sye ulovyat. zav'rzhi uvyeschaniyeto, zapvychatati poukata myezhdu uchenitsitye mi. i az shchye chakam nyavstryechua, koito kriye litsyeto si ot yakovoviya dom, i na nyego shchye sye nadyeya. yeto, az i dyetsata, koito mi ye dal nyavstryechu, smye za znamyeniye i za pryedvyeschaniya v izrailya ot nyavstryechua na silitye, koito obitava na kh'lma sion. i kogato vi ryekat: dopitvaitye sye do zapitvachitye na zli dukhovye, i do vrachovyetye, koito shyepnat i

m"rmoryat, otgovoryetye: nye tryabva li yedin narod da sye dopita do svoya bog? shchye pribyegnye li pri m"rtvitye zaradi zhivitye? nyeka pribyagnat pri zakona i pri svidyetyelstvoto! ako nye govoryat sporyed tova slovo, naistina nyama zazoryavanye za tyakh. i shchye minat pryetz taya zyemya zlye pritiskani i izgladnyeli; i kogato ogladnyeyat shchye nyegoduvat, shchye zloslovyat tsarya si i boga si. i shchye poglyednat nagorye. poslye shchye sye vzrat v zyemyata, i yeto skr"b i t"mnina, mrak na izm"chvanye, i shiroko razprostranyena chyerna noshch.

9

no na izm"chyenata zyemya nye shchye ima mrak kakto v pryedishnitye vryemyena, kogato toi unizhi zyemyata zavulon i zyemyata nyefalim; no v poslyeshnitye vryemyena shchye ya napravi slavna- nyeya, koyato po p"tya k'm yezyeroto t.ye., galilyeiskoto. yevryeiski: moryeto., ottat" k iordan, galilyeya na naroditye. lyudyetye, koito khodyekha v t"mnina, vidyakha golyama svyettina; na oniya, koito syedyakha v zyemya na mrachna yevryeiski: sm"rtta. syanka izgrya im svyettina. umnozhih si naroda, uyelyichil si radostta mu; radvat sye pryed tyebye kakto sye radvat v"v vryemye na zhyetva, kakto sye radvat, kogato dyelyat koristi. zashchoto ti si stroshil, kakto v dyenya na madiama, tyezhkiya im khomot, toyagata za plyeshchitye im, i bich"t na ugnetyetelya im. zashchoto vsyaka chizma na obutiya ratnik v shuma, i oblyeklata valyani v kr"v, shchye b"dat za izgaryanye i gorivo za og"n. zashchoto ni sye rodi dyetye, sin ni sye dadye; i upravlyenyeto shchye b'dye na ramoto mu; i imyeto mu shchye b'dye: chudyesyen, s"vyetnik, bog mog'shch, otyets na vyechnostta, knyaz na mira. upravlyenyeto mu i mir"t nyepryestanno shchye sye uvelyichavat na davidoviya pryestol i na nyegovoto tsarstvo, za da go utv"rdi i podd"rzha, chryez pravos"diye i chryez pravda, ot syega i do vyeka. ryevnostta na navstryechua na silitye shchye izv"rshi tova. navstryechu izprati slovo na yakova; i to sv"rkhlyetya i v"rkhu izrailiya. i vsichkitye lyudye shchye go poznayat, dori yefryem i zhityelitye na samariya, koito gordo i s nadmyenno s"rtsye kazvat: kirpichitye padnakha, no niye shchye s"zidamyte s dyalani kam"ni; chyernitsitye sye izsyakokha, no shchye gi zamyenim s kyedri. zatova navstryechu shchye podignye otgorye mu oniya, koito sye protivikha protiv rasina, i shchye v"zbudi nyepriyatylitye mu, - siriitsitye otpried, i filistimsitye otdiryte, - i tye shchye izyadat izrailya s otvoryeni usta. pri vsye tova, gnyev"t mu nye sye otv"rna, no r"kata mu ye oshchye prostryana. no pak lyudyetye nye sye vr"shchat k'm tozi, koito gi porazyava, nito t"rsyat navstryechua na silitye. zatova navstryechu shchye otsyechye ot izrailya v yedin dyen i glava i opashka, palmov klon i tr"stika. (staryets"t i pochtyenyat m"zh, toi ye glava; a prorok"t, koito pouchava l"zhi, toi ye opashka). zashchoto vodityelitye na tiya lyudye gi zabluzhdavat, i vodyenitye ot tyakh zagivat. zatova navstryechu nye shchye sye zaradva za yunoshitye im, nito shchye sye smili za sirachyetata i vdovitsitye

im; ponyezhye tye vsichki sa nyechyestivi i zlodyeitsi, i vsichki usta govoryat byezumiye. pri vsye tova, gnyev"t mu nye sye otv"rna, no r"kata mu ye oshchye prostryana. zashchoto byezzakoniyyeto izgarya kato og"n, koito poyazhda glogovyetye i tr"nitye; da! toi plamti v gorskitye g"stalatsi, i tye sye izdigat kato tyezhki oblatsi dim. ot gnyeva na navstryechua na silitye zyemyata izgorya. i lyudyetye shchye b"dat kato gorivo za og"n; nikoi nye zhali brata si. chovyek shchye grabi otdyaso, no shchye ostante gladyen; i shchye yadye nalyavo, no nye shchye sye nasiti! vsyeki ot tyakh shchye yadye myesata na svoyata mishtsa, - manasiya yefryema, i yefryem manasiya, i tye zavedno shchye b"dat protiv yuda. pri vsye tova, gnyev"t mu nye sye otv"rna, no r"kata mu ye oshchye prostryana.

10

gorko na tiya, koito postanovyavat nyepriyvedni postanovlyeniya, i na pisachitye, koito pishat izvratyenosht, za da lishat siromasitye ot pravos"diyeto, i da otnyemat pravoto na siromasitye ot lyudyetye mi, taka shchoto vdovitsitye da im stanat koristi, i tye da s"blyekat sirachyetata! i kakvo shchye napravitye v dyenya, kogato shchye b"dyetye nakazani yevryeiski: dyenyat na posyeshcheniyeto., i v opustoshenyeto, koyeto shchye doidyte ot dalyech? k'm kogo shchye pribyagvat za pomoshch? i gdye shchye ostavitye slavata si? nishcho nye im ostava, osvyyen da sye navyedat myezhdu plyennitsitye, i da padnat pod ubityetye. pri vsye tova, gnyev"t mu nye sye otv"rna, no r"kata mu ye oshchye prostryana. gorko na asiriyetsa, zhyez"la na gnyeva mi, toyagata, v chiyato r"ka ye moyeto nyegoduvaniye! shchye go izpratya protiv yedin nyechyestiv narod, i shchye mu dam zar"chka protiv lyudyetye, na koito sye gnyevya, za da vzyemye koristi i da ulovi plyachka, i da gi st"pchyte kato kalta po p"tishchata. obachye nye mu ye nameryenyeto da napravi taka, nito misli taka s"rtsyeto rna, no v s"rtsyeto mu ye da s"sipe i da iztryebi nye malko narodi. zashchoto kazva: vsichkitye mi knyazyte nye sa li tsarye? khalnye nye ye li kakto karkhamis? yemat nye ye li kakto arfad? samariya nye ye li kakto damask? kakto r"kata mi ye signala tsarstvata na idolyte, chiito izvayani idoli byakha po-mnogno ot yerusalmiskitye i samariskitye, nye shchye li napravya na yerasulim i na nyegovitye kumiri, kakto napravikh na samariya i na nyeinitye idoli? zatova, kogato sv"rshi navstryechu tsyaloto si dyelo nad kh"lma sion i nad yerasulim, shchye nakazha, duma toi, ploda na nadmyennoto s"rtsye na asiriiskiya tsar, i slavyeneto na nadignatitye mu poglyedi. zashchoto toi kazva: s"s silata na svoyata r"ka izv"rshikh tova, i s m'drostta si, ponyezhye s'm razumyem; i pryemyestikh granitsitye na naroditye, razgrabikh s"krovishchata im, i kato silyen svalikh syedyashchitye na visoko; i r"kata mi namyeri, kato gnyezdo, bogatstvoto na plyemenyeta; i kakto s"bira nyakoi ostavyeni yaitsa, taka az s"brakht tsyliya svyat. i nikoi nye poklati krilo, nye otvori usta, nito tsv"rti. dali shchye sye pokhvali syekirata protiv tozi, koito syechye s nyeya? shchye sye golyemyeye

li trion't protiv tozi, koito go dvizhi? - kato chye li zhyez'l't bi poklatil tiya, koito go digat. ili toya-gata bi podignala tozi, koito nye ye d'rvo! zatova navstryechu, navstryechu na silitye, shchye prati na tl'stitye mu m'rshavost, i pod slavata mu shchye sye zapali pozhar, kato pozhar ot og'n. svyetlinata na izrailya shchye b'dye za og'n, i svyetyat nyegov za plam'k; i shchye izgori i poyadye tr'nitye mu i glogovyetye mu v yedin dyen; shchye pogubi i slavata na lyesa mu i na plodovitoto mu polye, i dusha i tyalo; i shchye b'dye kakto, kogato iznymoshcheye bolyen a ostanalite d'rvyeta ot lyesa mu shchye sa malko, do tolkoz shchoto da mozhye dyetye da gi zapishye. i v onya dyen ostanalite ot izrailya i izbavyenite ot yakovoviya dom nyama vyechye da sye oblyagat na tozi, koito gi porazi, no shchye sye oblyagat s istina na navstryechua, svyetyiya izrailjev. ostanalote ot yakova, shchye sye ob'rnye k'm mog'shchiya bog, zashchoto, ako i da sa lyudyetye ti izrailyu, kato morskaya pyas'k, samo ostat'k ot tyakh shchye sye v'rnye; vzyeto ye ryeshyeniye za pogublyeniye, pryep'lnyeno s bozhiyata pravda. zashchoto navstryechu bog na silitye shchye izv'rshi, sporyed ryeshenyeyeto, pogublyeniye vsryed tsyalata strana. zatova taka kazva navstryechu bog na silitye: lyudye moi, koito zhivyyetye v sion, da sye nye boitye ot asiriyetsa, ako i da vi udari s zhyez'l, i dignye toyangata si protiv vas sporyed kakto ya izdigna yegipyet; zashchoto oshchye tr'dyve malko, i nyegoduvenyeto mi shchye pryestanye, i gnyev't shchye sye ob'rnye za tyakhna pogibyl; i navstryechu na silitye shchye podbudi protiv nyego bich, kakto v poryazvanyeto na madiama pri kanarata oriv; i zhyez'l't mu shchye sye izdigne nad moryeto, i shchye go v'zvsi sporyed kakto go v'zvsi nad yegipyet. i v onya dyen tovar't mu shchye sye myesti ot plyeshchitye ti. i khomot't mu ot vrata ti, i khomot't shchye sye stroshi poradi pomazaniyeto ti. toi doidyv e gayat, mina pryez migron, v mikhmas raztvarya vyeshchitye si, minakha pryez prokhoda, noshchuvakha v gava; rama trepyeri, gavya saulova sye razbyagva. izvikai s visok glas, galimova d'shchyer'o! slushai, laisyel i ti, byedni anatotyel! madmina ye byezhanyets; zhyedlyeto na gyevim sye s'birat na byag. i kato pryetlosi samo dnyes v nob. shchye pomakha s r'kata si k'm kh'lma na sionovata d'shchyerya, k'm kh'lma na yerusolim. yeto, navstryechu iyeova na silitye shchye izkastri khubavitye klonycheta s's strashna sila; visoko izrasnalite shchye sye otsyekat, i izdignatitye shchye sye snishat. shchye izsyechye s zhyelyazo gorskitye g'stalatsi; i livan shchye padnye chryez mog'shchiya.

11

i shchye izrasnye pr'chka iz iyesyeviya p'n, i otras'l iz koryenitye mu shchye nosi plod; i dukh't navstryechuyen shchye pochiva na nyego, dukh na m'drost i razum, dukh na s'vyet i na sila, dukh na znaniye i na strakh ot navstryechua; i toi shchye sye naslazhdava v strakha ot navstryechua; t'i shchoto nyama da s'di sporyed kakvoto glyeda s ochitye si,

nito shchye ryeshava sporyed kakvoto slusha s ushitye si; no s pravda shchye s'di siromasitye, i s pravota shchye ryeshava za smiryenitye na stranata; shchye porazi stranata s zhyez'la na ustata si, i s dishanyeto na ushtitye si shchye um'trtvi nychestyitiya. pravdata shchye b'dye poyas na kr'sta mu, i vyernostta poyas na kh'lbotsitye mu. v'lk't shchye zhivyyeye s agnyeto, ris't shchye si pochiva s yaryeto, tye-lyeto, l'vchetye i ugoyenitye shchye b'dat zayedno; i malko dyetye shchye gi vodi. kravata i myechkata shchye pasat zayedno; malkitye im shchye si pochivat zadrushno; i l'v't shchye yadye slama kakto vola. suchyeshcho dyetye shchye igraye nad dupkata na aspida; i orbito dyetye shchye turya r'kata si v gnyezdoto na yekhidna. tye nye shchye povryezhdad, nito pogubvat v tsyalata mi svyeta planina; zashchoto zhyemyata shchye sye izep'lni s's znaniye za navstryechua kakto voditye pokrivat d'noto na moryeto. i v onya dyen, k'm iyesyeviya koryen, - koito shchye stoi kato znanye na plyemyenata, - k'm nyego shchye pribyagvat plyemyenata; i nyegovoto myestoustpokoyeniye shchye b'dye slavno. i v onya dyen navstryechu pak vtori p't shchye v'zv'rnye ili: izkupi. s r'kata si ostanalite ot lyudyetye si, koito shchye ostanat ot asiriya, ot yegipyet, ot patros, ot yetiopiya, ot yelam, ot syenaar, ot yemat i ot morskitye ostrovi. i shchye izdigne znanye za naroditye, i shchye s'byerye izgonenyitye na izrailya, i shchye s'byerye v yedno razpr'snatitye na yuda, ot chyeteritye "g'la na zhyemyata. i yefryemovata zavist shchye sye makhnye, i prityesnyityelitye v yuda shchye sye otsyekat! yefryem nyama da zavizhda na yuda, i yuda nyama da prityesnyaya yefryema; no shchye nalyetyat na ramyenata na filistimsitye k'm zapad; zayedno shchye obyerat i zhityelitye na iztok; shchye prostrat r'kata si v'rku yedomata i moava; i amonsitye shchye im sye pokoryat, i navstryechu shchye nalozhi zapryeshcheniyeto si v'rku zaliva na yegipyetskoto morye; i chryez izsushityelniya si vyat'r shchye pomakha s r'kata si v'rku yefrata yevryeiki: ryekata., i shchye go razdyeli na syedym potoka, ta shchye napravi da go minavat s obushcha. i shchye ima drum iz asiriya za ostanalite ot lyudyetye mu, koito shchye otsyelyeyat, kakto imashye za izrailya v dyenya, kogato v'zlyezye ot yegipyetskata zye-mya.

12

v onya dyen ti shchye ryechyesh: navstryechui, shchye tye slavoslova, zashchoto, ako i da si sye razgnyevil na myenye, gnyev't ti sye otv'rna, i ti si mye utyshil. yeto, bog mi ye spasenyiye; shchye upovavam, i nye shchye sye boya; zashchoto navstryechu iyeova ye moya sila i pyesyen, i toi stana moye spasenyiye. zatova s vyesyeliye shchye nachyerpetye voda ot izvoritye na spasenyiye. i v onya dyen shchye ryechyetye: slavoslovyetye navstryechua, v'zglasetye imyeto mu, izyavyetye myezhdu plyemyenata dyelata mu, napomnyetye, chye ye v'zvisheno nyegovoto ime. pyetye navstryechuu, zashchoto izv'rshi vyeliky dyela; nyeka b'dye poznato tova po tsyalata zhyemya. izvikai i

v"zklitsavai, sionska zhityelko, zashchoto svyetyiat izrail'ye v yelik vsryed tyebye.

13

prorochyestvo za vavilon nalozhyeno v"v vidyeniye na isaiya amosoviya sin: - dignyete zname na gola planina, izvikaitye s visok glas k"m tyakh, pomakhaitye s r"ka, za da vlyazat v"v vratitye na blagorodnitye. az zapovyadakh na posvyetyenitye si, povikakh oshchye i silnitye si, za da izv"rshat volyata na gnyeva mi, - da! oniya, koito sye radvat na moyeto vyelchitye. glas't v"rkhu planinitye na mnozhyestvo prilichashye na golyam narod! shumyen glas ot tsarstvoto na s"branyte narodi! navstryechu na silitye pryeglyezhda voinstvoto si za boi. tye idat ot dalyechna strana, ot nyebesnitye kraishcha, dori navstryechu i or"zhitya na nyegoduvaniyeto mu, za da pogubi tsyalata zhyemya. lyelyekaitye, zashchoto dyenyat navstryechuyen nablizhi, shchye doidyte kato pogibyl ot vsyemog"shchiya. zatova vsichkitye r"tsye shchye oslabvat, i s"rtsyeto na vsyeki chovyek shchye sye stopi. tye shchye sye smutyat; bolki i sk"rbi shchye gi obzyemat; shchye b"dat v bolki kakto zhyena, koyato razhda; udilyavani shchye glyedat yedin na drug, - litsata im litsa na plam"k. yeto dyenyat navstryechuyen idye, lyut, s nyegoduvanye i plamyenyen gnyav, za da zapusti zhyemyata i da iztryebi ot nyeya gryeshnitye i, zashchoto nyebesnitye zveyzdi i s"zveyzdiya nye shchye dadat svyetyenyeto si; sl"ntsyyeto shchye pot"mnyeye pri izgryavanyeto si, i lunata nye shchye siyaye s"s svyetlinata si. shchye nakazha svyeta za zlinata im, i nyechystivitye za byezzakoniyyeto im; shchye napravya da pryestanye golyemyenyeto na gorditye, i shchye smirya visokoumiyyeto na strashnitye. shchye napravya chovyek da ye po-sk"p ot chistoto zlato, da! khorata da sa po-sk"pi ot ofirskoto zlato. zatova shchye razklaty nyebeto, i zhyemyata ot t"rsyene shchye sye pryemyesti, pri gnyeva na navstryechua na silitye, v dyenya na plamyenata mu yarost. tye shchye b"dat kato gonyena s"rna, i kato ovtseye, koito nikoi nye s"bira; shchye sye vr"schat vsyeki pri lyudyetye si. i shchye byagat vsyeki na zhyemyata si. vsyeki, koito sye nameri, shchye b"dye pronizan; i vsichkitye zalovyeni shchye padnat pod nozh. mladentsitye im, tozhye, shchye b"dat smazani pryed ochitye im; k"shchitye im shchye b"dat ograbyeni i zhyenitye im iznasilvani. yeto, shchye podbudya protiv tyakh midyanitye, koito nye shchye schitat sryebroto za nishcho, a kolkoto za zlatoto - nyama da sye naslazhdavat v nyego. no s l"kovyetye si shchye smazhat yunoshtyie; i nye shchye sye smilyat za ploda na utrobata, okoto im nyama da poshchadi dyetsata. i s vavilon, slavata na tsarstvata, krasiviyat grad, s koito sye gordyeyat khaldyeyite, shchye b"dye kakto, kogato razori bog sodoma i gomora: nikoga nyama da sye nasyeli, nito shchye b"dye obitavan iz rod v rod; nito arabitye shchye razp"vat shatritye si tam, nito ovchari shchye pravyat stadata si za pochivat nam. no divi kotki shchye pochivat tam; k"shchitye im shchye b"dat p"lni s viyeshchi zhivotni; kamiloptitsi shchye zhivyeyat

tam, i pr"chovyte shchye skachat tam; khyieni shchye viyat v zam"tsitye im, i chakali v uvyesyelyelnitye im palati; i vryemyeto da mu stanye tova skoro shchye doidyte, dnitye mu nye shchye sye prod"lzhat.

14

zashchoto navstryechu shchye sye smili za yakova, i pak shchye izbyerye izrailiya. i shchye gi nastani v zhyemyata im; i chuzhdyentsitye shchye sye pris"yedinyat k"m tyakh, i shchye sye prilypyat k"m yakovoviya dom. plyemyenata shchye gi vzyemat i shchye gi zavedyat na myastoto im; i izrail'yeviyat dom shchye gi naslyedi v zhyemyata navstryechuna za slugi i slugini; tye shchye plyenyat plynityeli tye si, i shchye vladyyeat nad prityesnityeli tye si. i v dyenya, kogato navstryechu tye uspokoi ot skr"bta ti, ot nyevolyata ti i ot zhyestokata rabota, v koyato ti bye porobyen, shchye upotryebish tova inoskazaniye protiv vavilonskiya tsar, kato ryechyesh: kak pryestana nasilnik"t! pryestana skubach"t na zlato! navstryechu stroshi toya-gata na nyechystivitye, skipt"ra na vladetyeli tye, koito yarostno porazyavashye plyemyenata s nyeprestanno biyenne, koito vlastuvavshye s gnyav nad naroditye, s pryelyedvanye, koyeto nikoi nye v"zd"rzhashye. tsyalata zhyemya sye uspokoi i utikhna; v"zklitsavat s pyesni; dori yelkhtye i livanskitye kyedri sye radvat za tyebye, kazvaiki: ottakto lyezhish ti d"rvan nye ye izlizat protiv nas. pryiezpodnyata ot dolu sye razdvizhi poradi tyebye, za da tye posryeshchnye, kogato doidyesh; poradi tyebye s"budi m"rtvitye yevryeiski: syenkitye, vsichkitye zhyemni p"rvyentsi, digna ot pryestolitye im vsichkitye tsarye na naroditye. tye vsichki progovaryai ki shchye ti ryekat: i ti li oslabna kato nas? stana li raven nam? vyelikolyepiyeto ti i shum"t na tvoitye psaltiri sye snishikha do pryiezpodnyata; chyervyeyat sye protyaga pod tyeby, i chyervyey tye pokrivat. kak si padnal ot nyebeto, ti dyennitsye, sinye na zorata! kak si otsyechyen do zhyemyata, ti, koito povalyashye naroditye; a ti dumashye v s"rtsyeto si: shchye v"zlyaza na nyebesata, shchye v"zvisha pryestola si nad bozhiitye zveyzdi, i shchye syedna na planinata na s"branyite bogovye k"m nai-krainitye strani na syevyer, shchye v"zlyaza nad visotata na oblatsitye, shchye b"da podoboyen na vsyevishniya. obachye ti shchye sye snishish do pryiezpodnyata, do nai-dolnitye d"lbochini na rova. oniya, koito tye vidyat shchye sye vzrat v tyebye, shchye tye razglyedat, i shchye ryekat: toya li ye chovyek"t, koito pravyyeshye da tryepyeri zhyemyata, koito razklashchashye tsarstvata, koito zapustyavashye svyeta, i s"spivashye gradovyetye mu, koito nye puskashye v domovyetye im zatvornitsitye si? vsichkitye tsarye na naroditye - tye vsichki- spyat v slava, vsyeki v doma si; a ti si otkhv"rylen ot groba si kato pryezryano yevryeiski: otratityelno. klonchye, kato dryekha na ubiti, na probodyeni s nozh, na slizashchi myezhdu kam"nitye na rova, - kato pot"pkan pod nozoye trup. ti nye shchye sye s"yedinish s tyakh v pogryebenyie, zashchoto si pogubil zhyemyata si, izbil si svoitye lyudyte; rod"t na zlodyeysitye nikoga nye shchye sye

spomyenuva. prigotvyetye klanye za chadata mu, poradi byezzakonietyo na bashchitye im, za da nye stanat i zavldayeyat zhyemyata, i nap'lnyat litsyeto na svyeta s gradovye. zashchoto shchye stana protiv tyakh, kazva navstryechu na silyte, i shchye izlichia iz vavilon imye i vsichko ostanalo, - i sin i vnuk, kazva navstryechu. i shchye go ob'rna v prityezhaniye na yezhovye, i v'v vodni lokvi; i shchye go pomyeta s myetlata na pogibylta, kazva navstryechu na silyte. navstryechu na silyte sye zaklye, kazvaiki: nyepryemyenno, kakto namislikh, taka shchye stanye, i kakto ryeshikh, taka shchye stoi, - chye shchye s'krusha asiriyetsa v zhyemyata si, i shchye go st'pcha na planin-itye si; togava khomot't mu shchye sye digne ot tyakh, i tovar't mu shchye sye snyemye ot plyeshchitye im. tova ye ryeshyenietyo vzyeto za tsyalata zhyemya, i taya ye r'kata, koyato sye prostira nad vsichkitye narodi. zashchoto navstryechu na silyte vzye ryeshyeniye, i koi shchye go osuetyi? i r'kata mu ye prostryana, i koi shchye ya v'rnye nazad? v godinata, v koyato umrya tsar akhaz, sye nalozhi slyednoto prorochyestvo: nye sye radvai, tsyala filistimska zhyem'o, zashchoto sye stroshti toyagata, koyato tye porazi; ponyezhye iz koryena na zmyyata shchye izlyezye yekhidna, i plod't mu shchye b'dye gorityelna khv'rkata zmyia. p'rvorodnitye na siromakha shchye sye nakhranyat, i byednitye shchye si pochivat v byezopasnost; az shchye um'rtvyta koryena ti s glad i ostanalite ot tyebye shchye b'dat ubiti. ridai, porto; izvikai, gradye; stopila si sye, tsyala filistimska zhyem'o; zashchoto idye dim ot syevyer, i v ryedovyetye mu nye shchye ima ni yedin, koito da propadnye, togava, kak'v otgovor shchye sye dadye na poslanitsitye na naroda? - tova, chye navstryechu ye utv'rdil osnovitye na sion, i tam shchye pribyagvat nask'rbenitye myezhdu lyudyetye mu.

15

nalozhyenoto za moava prorochyestvo: ponyezhye ar moavski sye razori pryez noshch i zagina, - ponyezhye kir moavski sye razori pryez noshch i zagina, - zatova toi v'zlyezye na visokitye myesta v'v vait i v dyevon za da plachye; moav ridaye za nyevo i za myedyeva; vsyaka nyegova glava ye plyeshiva, vsyaka brada ye obr'snata. v ulitsitye si tye sye opasvat s vryetishcha; po k'shchnitye si pokrivi i po ploshchaditye si vsichkitye zaridavat, pot'nali v plach. i yesyevon lyelyeka, i yelyeala; glas't im sye chuva dori do yasa; zatova v'or'zhyenitye moavski m'zhye ridayat; dushata na vsyeki ot tyakh tryepyeri v'trye v nyego. s'rtsyeto mi ridaye za moava; blagorodnitye mu byagat do sigor, do yeglat-shyelishiya; zashchoto s plach v'zlyzat pryez ugonitsata na luit, zashchoto v p'tya pri oronaim visoko plachat za iztryeblyeniyeto si. zashchoto voditye na nimrim pryesh'khakha; zashchoto tryevata izs'khna, moravata izchyezna, nyama nishcho zyelyeno. zatova izobilinyeto, koyeto s'brakha, i onova, koyeto sk'takha, shchye zanyesat v dolinata na v'rbitye. zashchoto volpitye stignakha do vsichkitye pryedyeli na moava, ridanietyo mu v yeglaime, i ridanietyo mu v'v viryelime. zashchoto voditye na dimon sye p'lnyat s kr'v,

ponyezhye shchye dokaram oshchye zlini v'rkuh dimon, - l'vovye v'rkuh otsyelyelitye ot moava i v'rkuh ostanalitye ot onaya zhyemya.

16

prashchaitye agnyeta za knyaza na zhyemyata ot syela ili: pyetra, tye. skala. v pustynata do kh'lma na sionovata d'shchyerya. zashchoto, podobno na skitashcha sye ptitsa izp'dyena iz gnyezdoto si, takiva shchye b'dat moavskitye d'shchyeri pri brodovyetye na arnon. s'vyetvai sye, izv'rshi pravos'diye; vsryed pladnye napravai syankata si kato noshch; skrii izp'dyenitye, nye izdava skitashchiya sye. izp'dyenitye mi nyeka prishyestlvuvat pri tyebye, moavye; b'di im pokrov ot razorityelya; zashchoto grabityelyat izchyezna, razoritelyat pryestana. pot'pkvachitye sye iztryebikha ot zhyemyata i s milost shchye sye utv'rdi pryestol; i na nyego shchye syedi, s istina, v davidoviya shat'r, onya, koito s'di i t'rsi pravos'diye i b'rza da v'rshi pravda. chukhmye za gordostta na moava, (toi ye mnogo gord), za visokoumietyo mu, gordostta mu i yarostta mu, no l'zhlyvitye mu khvalyeniya sa suyetni. zatova moav shchye v'zridaye za moava, - vsichki shchye v'zridayat; shchye okhkatye za sukhogrozdivitye nizanitsi na kir-aryeset, gorchivo porazyeni. zashchoto nivitye na yesyevon i lozyeto na syevma sa pos'rnali; navstryechuaritye na naroditye schupikha otbranietye mu sadyeniya, koito stigakha do yazir i sye izvivakha po pustynata; klonovyetye mu byakha razprostryeni, minavakha pryez moryeto. zatova, zayedno s placha na yazir i az shchye oplacha lozyeto na syevma; shchye tye izmokrya s's s'lyzitye si, yesyevonye i yelyealo, zashchoto pryestana v'zklitsanietyo za lyetnitye ti plodovye i za zhyetvata ti. otnye sye vyesyelietyo i radostta ot plodonosnoto polye, i v lozyata ti nye shchye ima vyeche pyeyenye, nito radostni glasovye; nye shchye ima koi da t'pchyv v linovyetye i da izstiska vinoto; az napravikh da pryestane v'zklitsanietyo za grozdobyera. zatova chyervata mi zvuchat kato arfa za moava, i v'tryeshnostitye mi za kir-aryes. i kogato moav, umoryen ot visokitye si myesta, sye yavi i vlyezye v kaphishchyeto si da sye pomoli, toi nyama da spoluchi. tova ye slovoto, koyeto navstryechu, v minaloto vryemye izgovori za moava, a syega navstryechu govori, kazvaiki: - v'trye v tri godini, kakvito sa godinitye na nayemnik, slavata na moava shchye izpadnye v pryezryeniye s tsyaloto mu golyamo mnozhyestvo; i ostanalitye shchye b'dat mnogo malko i nyeznachityelni.

17

nalozhyenoto za damask prorochyestvo: - yeto, damask nye ye vyeche grad, a shchye b'dye gramada razvalini. gradovyetye na aroir sa napusnati; tye shchye sluzhat za stada, koito shchye lyezhat, i nye shchye ima koi da gi plashi. kryepostta shchye sye makhnye ot yefryema, i tsarstvoto ot damask, i ostanaloto ot siriya shchye b'dye kato slavata na

izrailytanitye, kazva navstryechu na silitye. i v onya dyen slavyata na yakova shchye sye smali, i ti!stinata na myesata mu shchye izm'rshavyeye; i shchye b'dye kakto, kogato zhyetvaryat khvanye str'kovye zhito i pozh'nye klasovyetye s mishtsata si; da! shchye b'dye kakto, kogato s'bira nyakoi klasovye v rafaim-skata dolina. no shchye ostaneye v nyego pabir'k, kakto pri otr'svanyeto na maslinata, - dyve-tri z'rna na v'rka na po-visokitye klonovye, chyetiri-pyet na po-krainitye klonchyeta na nyakoye plodorodno d'rvo, kazva navstryechu izraileyat bog. v onya dyen chovyyek shchye poglyednye k'm s'zdatyelya si, i ochitye mu shchye sye vzrat v svyetyia izraileyev; to nye shchye poglyednye k'm zhyertvyenitsitye, dyeloto na r'tsyetye si, nito shchye sye vzrye v onova, koyeto izrabotikha pr'stitye mu, nito v ashyeritye, nito v kumiritye na sl'ntsyyeto. v onya dyen ukryepenyite mu gradovye shchye b'dat kako os-tavyenyite myesta v gorata i na planinskiya vr'kh, koito bidokha ostavyeni po prichina na izrailytanyitye; i shchye stanye tam zapustyenyie. ponyezhye si zabravil boga na spasyenyieto si, i nye si spomnil silnata si kanara, zatova nasazhdash priyatni sadovye, i nasadyenoto ye ot chuzhdi fidanki; v dyenya, kogato gi nasadish zagrazhdash gi s plyet, i sutrin pravish syemyeto ti da ts'fti; a zhyetvata shchye chyeznye v dyenya na skr'b i na nyeztsyelima pyechal. akh! shumyenyeto na mnogoto plyemyena, koito buchat kako buchenyeto na moryetata, - i smut't na naroditye, koito napirat kako napora na golyemi vodi! naroditye shchye napirat kako napora na golyemyite vodi; no bog shchye gi sm'mri i tye shchye byagat dalyech, i shchye b'dat gonyeni kako plyava po planinitye pryed vyat'ra, i kako v'rtyashsh sye prakh pryed vikhrushkata. pryvycheyr, yeto smushchenyate, i pryedi da s'mnye gi nyama! tova ye dyel't na tiya, koito ni obirat, i s'dbata na oniya, koito ni razgrabvat.

18

o zye'm'o, br'mchashcha s krila, koyato si ottat'k yetiopskitye ryeki. koyato izprashchash poslanitsi pryez morye, i s rogozyeni korabi po vodi-tye, kako kazvash: idyetye, viye b'rzi pratyenitsi, k'm narod visok i glad'k, k'm lyudye strashni ot nachaloto si i natat'k, narod, koito otmyerva i pot'pkva, chiyato zyemya obirat ryekitye! vsichki viye zhyityeli na svyeta, i viye obitatelyi na zye-myata, glyedaitye, kogato sye izdignye znamye na planinitye, i slushaitye, kogato zasvirii tr'bata; zaschoto taka mi ryechye navstryechu: shchye s'm byezm'lvyen, i v obitalishchyeto si shchye glyedam, kako svyetlo gryeyenye po pladnye, kako rosyen oblak v zhyetvyena zhyega. zashchoto pryedi byer-itbata, kogato p'pkata stanye s'v'rshyena, i ot tsvyeta nyezzyaloto grozdye, uzryeye, to shchye izryezhye klonchyetata s kosyeri, i kato otsyechye klonovyetye shchye gi makhnye, tye vsichki shchye b'dat os-tavyeni za khishchnitye planinski ptitsi i za zye'mni-tye zvyerovy; i tiya khishchni ptitsi shchye lyetuvat v'rku tyakh, i vsichkitye zye'mni zvyerovy shchye pryezimuvat v'rku tyakh. v onova vryemye, na

myastoto, gdyeto ye imyeto na navstryechua na silitye, na sionskiya kh'lm, shchye sye donyessye podar'k na navstryechua na silitye ot lyudye visoki i gladki, i ot lyudye strashni ot nachaloto si i natat'k, ot narod, koito otmyerva i pot'pkva, chiyato zyemya obirat ryekitye.

19

nalozhyenoto za yegipyet prorochyestvo: - yeto, navstryechu yazdi na lyek oblak i shchye doidyte v yegipyet; yegipyetskitye idoli shchye potryepyyerat ot pris'tviyeto mu, i s'rtsyeto na yegipyet shchye sye raztopi vsryed samiya nyego. i az shchye podigna yegipyani protiv yegipyani; vsyeki shchye sye biye protiv brata si i vsyeki protiv blizhniya si, - grad protiv grad, tsarstvo protiv tsarstvo. i dukh't na yegipyet shchye izchyeznye v'trye v nyego; i shchye osuyetya namyeryenyata mu; i shchye sye dopitat do idolitye i charodyeitye do zapitvachitye na zli dukhovye i vrachovyetye i shchye zatvorya yegipyanyite v'rkata na zhyestok navstryechuar i sviryep tsar shchye gi vladye, kazva navstryechu iyeova na silitye. i vodyte shchye izchyezhat iz moryeto tye., pridoshliyat nil, nil yevryekata: ryekata. shchye pryesyeknye i shchye pryesh'khnye; ryekitye shchye sm'rdyat, i yegipyetskitye kanali shchye spadnat i shchye izs'khnat, i rogoz't i tr'stikata shchye povyekhnat, livaditye pri nil, po bryegovyetye na nil, i vsichko posyato pri nil, shchye izs'khnye, shchye sye razpilyeye, i shchye sye izgubi. ribaritye tozhye shchye okhkat, vsichki, koito khv'rlyat v'ditsa v nil, shchye ridayat. i oniya, koito myatat mryezhi v'v vodata, shchye zhalyeyat. s'scho i oniya, koito rabotyat t'n'k lyen, i koito t'kat vison, shchye sye posramyat. i vsichkitye nyegovi st'bovye shchye sye stroshat, i vsichki nadnichari shchye sye osk'rbyat dukhom. p'ryventsitye na tanis sa kraino byezumni; s'vyet't na m'dritye faraonovi s'vyetnitsi stana zhivotninski; kak, procheye, kazvatye vsyeki na faraona: az s'm sin na m'dri, sin na dryevni tsarye? togava, gdye sa tvoitye m'dryetsi? nyeka ti otkriyat syega, i nyeka dadat da sye razbira kakvo ye ryeshil navstryechu na silitye za yegipyet! p'ryventsitye na tanis izbyezumnyakha, p'ryventsitye na myem-fis sye zabludikha, i oniya, koito sa podporka na plyemyenata mu, izmamikha yegipyet. navstryechu smyesi vsryed nyego dukh na izvrashchenyiye; i tyte zabludikha yegipyet v'v vsichkitye mu dyela, kakto pijan polita v b'lvanyeto si, i nye shchye ima dyelo, koyeto glavata ili opashkata, palmoviyat klon, ili tr'stikata, da mozhye da izv'rshi. v onya dyen yegipyet shchye b'dye kato zhyeni, i shchye tryepy-eri i shchye sye boi ot zamakhvanyeto na r'kata na navstryechua na silitye, s koyato toi zamakha v'rku nyego. i yudovata zyemya shchye stanye uzhas za yegipyet; vsyeki, koito si pripomnyuva za nyega, shchye sye uzhasyava poradi ryeshenyieto na navstryechua na silitye, koyeto vzye protiv nyego. v onya dyen shchye ima pyet grada v yegipyet-skata zyemya, koito shchye govoryat khanaanski yezik i shchye sye k'lnat v navstryechua na silitye; yediniyat shchye sye naricha grad khyeryes ili: na sl'ntsyyeto; ili: na pogublyeniye. v onya dyen

shchye ima oltar na navstryechua vsryed yegipyet-skata zhyemya, i st'lb na navstryechua pri granitsata i. i toi shchye b'dye za znamyeniye i svydetelstvo na navstryechua na silitye v yegipyetskata zhyemya; zashchoto shchye izvikat k'm navstryechua poradi prityesnityelitye, i toi shchye im izprati spasityel i pobornik, koito shchye gi izbavi. i navstryechu shchye stanye poznat na yegipyet; i yegipytanitye shchye poznayat navstryechua v onya dyen; da! shchye sye poklanyat prinasayashchi zhyertva i prinos, i shchye napravayt obyryek navstryechu, koito shchye izp"lnyat. i navstryechu shchye udari yegipyet, a kato udari shchye iztsyeli; zashchoto tye shchye sye ob"rnat k'm navstryechua, i toi shchye b'dye molyen ot tyakh i shchye gi iztsyeli. v onya dyen shchye ima drum ot yegipyet za asiriya; i asiriitsitye shchye doidat v yegipyet, i yegipytanitye v asiriya, i yegipytanitye s asiriitsitye shchye sluzhat navstryechu. v onya dyen izrail shchye b'dye s yegipyet i s asiriya; tryeto blagoslovyeniye vsryed zhyemyata; zashchoto navstryechu na silitye shchye gi blagoslovi, kato shchye ryeche: blagoslovyen da b'dye yegipyet, moi lyudye, i asiriya, dyeloto na r'tsyetye mi, i izrail naslyedstvoto mi.

20

v godinata, v koyato tartan doidyed v azot, kogato go izprati asiriiskiyat tsar sargon, ta voyuva protiv azot i go pryevzye, v s"shchoto vryemye navstryechu govori chryez amosoviya sin isaiya, kato kaza: idi, razpashi vryetishchyeto ot kr"sta si, i izui obushchata si ot nozyetye. i toi napravi taka i khodyeshye gol i bos. togava ryeche navstryechu: kakto slugata mi isaiya ye khodil gol i bos tri godini za znamyeniye i pryedvyeschaniye protiv yegipyet i protiv yetiopiya, taka asiriiskiyat tsar shchye otvyedye yegipytanitye v plyn i yetiopyanitye v zatocheniye, mladi i stari, goli i bosi, i s goli zadnitsi za sram na yegipyet. togava tye shchye sye uzhasyavat i zasramyat za yetiopiya upovaniyeto si, i za yegipyet khvalenyiye to si. i v onya dyen zhyeteli na taya kraibryezhna strana shchye kazhat: yeto, takova ye upovaniyeto ni, k'm koyeto priblyagnakhmye za pomoshch za da sye izbavim ot asiriiskiya tsar! a niye kak shchye sye izbavim?

21

nalozhyenoto za pustynata na moryeto t.ye., golyamata ryeka, yefrat. prorochestvo: kakto yuzhnitye vykrushki, koito stryemityelno lyetyat, taka idye razrusheniye ot pustynata, ot strashnata zhyemya. tyezkhko vidyeniye mi sye otkri: kovarniyat kovarstvua, i grabityelyat grabi. v'zlyez, yelamy; obsadi, midio; spryakh vsichkitye i v'zdishaniya. zatova kh"lbotitsye mi sa p'lni s bolezhy; bolki mi obzyekha kakto bolkitye na zhyena, kogato razhda; sg"rbyen s'm ta nye moga da chuya, smutyen s'm ta nye moga da vidya. s"rtsyeto mi sye razkolyebava, tryepyet mye uzhasi; dryezgavinata, koyato pozhyelakh, sye ob"rna na strashilishchye za myenye. prigotvyat trapezata, postavayt strazhata, yadat,

piyat! stanyetye, voyenachalnitsi! izl"skvaitye shchitovyel! zashchoto navstryechu mi ryeche taka: idi postavi strazh, ta nyeka v'zvyestaya kakvoto vidi. i vidya polk konnitsi po dvama, polk osli, i polk kamili; togava vnika dobre s golyamo vni-maniye. poslye, izvika kato l'v: navstryechui, az stoya nyepryek"snato v strazharnitsata pryez dyenya, i ostavam v strazhata si tsyelyetye noshchi. - no, yeto! idye tuk polk m'zhye, konnitsi po dvama! i toi progovaryaike ryeche: padna, padna vavilon, i vsichkitye izvayani idoli na bogovyetye mu sye strosikhka na zhyemyata! vrakho moi, i ti proizvyedenyie yevryeiski: sinye. na gumnoto mi, yavikh vi onova, koyeto chukh ot navstryechua na silitye, izraili-eyiya bog. nalozhyenoto za yedom yevryeiski: duma, t.ye. m'lchaniye. prorochestvo: k'm myenye vika yedin ot siir: strazho, kolko ye chas't na noshchta? strazho, kolko ye chas't na noshchta? strazh"t ryeche: utroto idye, oshchye i noshchta; ako iskatye da pitatyte, pitaitye; doidyetye pak, doidyetye. nalozhyenoto za arabiya prorochestvo: pryvychyer shchye slyezetye v gorata da pryenoshchuvatyte. o dyedanski kyervani. zhyeteliye na tyemanskata zhyemya donyesokha voda za zhadniya, posryeshchnakha byezhantsitye s khlyaba si. zashchoto pobyagnakha ot sabitye, ot ogolyenata sabya, ot zap"natiya l'k, i ot lyutostta na voinata. zashchoto navstryechu mi ryeche taka: v'trye v yedna godina, kakvito sa godinitye na nayemnik, shchye izchyeznye vsichkata slava na kidar; i ostanaloto chislo na stryeltsitye, silnitye m'zhye na kidartsitye, shchye b'dye malko; zashchoto navstryechu izrailiyeiyat bog ye izgovoril tova.

22

nalozhyenoto za dolinata na vidyeniye pro-rochestvo: shcho ti ye syega ti si sye kachil tsyal na k'shchnitye pokrivi, o ti, p'lyen s vikoye, shumni gradye, vyesyli gradye? ubititye ti nye sye ubikha s nozh, nito umryakha v boi. vsichkitye ti p"rvyentsi pobyagnakha zayedno, v"rzani bidokha ot stryeltsitye; vsichki tvoi, koito sye namyerikha, nadalyech pobyagnali, bidokha v"rzani zayedno. zatova ryekokh: otv"rnyetye sye ot myenye; shchye placha gorko; nye sye trudyetye da mye utyeshavatye za opustoshenyiye na d'shchyeryata na lyudyetye mi. zashchoto v dolinata na vidyeniye ye dyen na porazheniye i t'pchyenye i nyedoumyeniye ot navstryechua boga na silitye, - dyen na s'baryanye styenitye, i na vikanye k'm planinitye. i yelam vzye tula, s polkovoye voinitsi i konnitsi, i kir otkri shchita. i kogato obranitiye ti dolini sye nap"lnikha s kolyesnitsi, i konnitsitye sye op"lchikha pri portata, i toi digna pokrivaloto na zhyata, to v onya dyen ti ob"rna poglyeda si k'm or"zhiyata v k'shchata lyes. i kato vidyakhtye, chye prolomitye na davidoviya grad sa mnogo, s"brakhtye voditye na dolniya vodoyem, ta, kato izbroikhtye k'shchitye na yerusalam i razvalikhtye k'shchitye, za da ukryepitye styenata, napravikhtye i myezhdu dyetye styeni nov vodoyem za vodata na stariya vodoyem; no nye poglyednakhtye k'm onzi, koito stori tova, nito

dadokhtye vnimaniye na tozi koito go bye prigotvil otдавna. v onya dyen navstryechu iyeova na silitye vi prizova na plach i na zhalyeyenye, na obr'svanye glavata i na opasvanye s vryetishchye; no, yeto radost i vyesyeliye, kolyenye govyeda i kolyenye ovtsyе, yadyenye myeso i piyenye vino! i kazvat: da yademy i da piyem, zashchoto utrye shchye umryem. togava ot navstryechua na silitye otkri sye v ushitye mu tui: naistina tova byezzakoniye nyama da sye ochisti ot vas doklye umryetye, kazva navstryechu iyeova na silitye. taka kazva navstryechu iyeova na silitye: idi, vlyez pri toya nastoinik, pri domoupravityelya shyevna i ryechi: shcho pravish tuk? i kogo imash tuk svoi? ta izsichash tuk grob za syebye si, - pravish si grob na visoko, izsichash si v kam'ka obitalishchye! yeto, navstryechu kato silyen m'zh shchye tye zakhv'rli, da, kato tye ulovi zdravo, shchye tye naviye i shchye tye myetnye kato topka v shiroka zye-myа; tam shchye umryesh, i tam namyesto slavnitye ti kolyesniits, shchye ima srama na doma na navstryechuaria ti. shchye tye otlasna ot china ti, i ot polozhyenyeto ti shchye tye svalyat. v onya dyen shchye izvikash slugata si yeliakima khyelkiyeviya sin, i kato go oblyeka s tvoyeto oblyeklo i go styegna s tvoya poyas shchye pryedam vlastta ti v nyegovata r'ka, i toi shchye b'dye yedin bashcha na yerusalimskitye zhityeli i na yudoviya dom. i shchye polozha na ramoto mu klyucha na davidoviya dom; toi shchye otvaryа, i nikoi nyama da zatvaryа, i shchye zatvaryа i nikoi nyama da otvaryа; i shchye go zakryepya kato gvozdyei na tv'rdo myasto; i toi shchye b'dye slavyen pryestol na bashchiniya si dom; i na nyego shchye okachat vschikata slava na bashchiniya mu dom, - chadata i vnutsitye, vschikitye malki s'dovyе, ot s'dovyе kato chashi do vschikitye s'dovyе kato myekhovye. v onya dyen, kazva navstryechu na silitye, zakryepenyiat na tv'rdo myasto gvozdyei shchye oslabva, i shchye sye schupi, i shchye padnye, i tovar't, koito visyeshye na nyego, shchye sye srinye; zashchoto navstryechu ye izgovoril tova.

23

nalozhyeno za tir prorochestvo: lyelyekaitye, tarsiiski korabi, zashchoto toi sye razrushii, ta nyama za vas k'shcha ili vkhod. (ot kitimskata zye-myа im sye izyvesti tova). ml'knyetye, viye zhityeli na kraimoriyeto, da! ti, kogoto sidonskitye t'rgovtsi, minavashchi pryеz moryeto, sa obogatili dokhod't mu, idyeshch pryеz golyemi vodi, bye zhitoto na nil, zhyetvata na ryekata t'i shchoto toi byeshye t'rzhishchye na naroditye. zasrami sye, sidonye, zashchoto moryeto progovori; morskata kryepost ryechye: nye s'm v bolki, nito razhdam, nito momtsi otkhranvam, nito dyevitsi otglyedvam. kogato sye chuye tova v yegipyt, shchye sye m'chat mnogo poradi izyvestiyeto za tir zaminetye v tarsiis; v'zridaitye, zhityeli na kraimoriyeto. tova li ye vashiyat vyesyel grad, chiyato dryevnost ye ot stari vryemyena? nozyetye mu shchye go zanyesat dalyech da stranstvuvа. koi namisli tova protiv tir, koito razdavashye koroni, chiito t'rgovtsi byakha knyazyе,

chiito pokupatyeli byakha znamyenititye na svyeta? navstryechu na silitye namisli tova, za da posrami vsyako gordyeyenye s's slava i da unizhi vschikitye znamyeniti na svyeta. zalyei zye-myata si kato nil, tarsiiska d'shchyer'o; nyama vyecheyе ogranichenyiye za tyebye. navstryechu prostryа r'kata si nad moryeto, potryesyе tsarstvata; navstryechu dadye zapovyed na khanaan da sye s'boryat kryepostitye mu. ryechye oshchye: nye shchye sye radvash vyecheyе, o ugnetyena dyevitsyе, sidonova d'shchyer'o; stani ta zamini v kitim; nito tam shchye imash pochivka, yeto zye-myata na khaldyeytye; tiya lyudye nye s'shchyestvuvat vyecheyе; asiriyets't opryedyeli zye-myata im za pustinni zyverovyе; izdignakha kulitye si, s'borikha palatitye mu, i toi go ob'rna na razvalini. lyelyekaitye, tarsiiski korabi, zashchoto zapustya kryepostа vi. v onya dyen tir shchye b'dye zabravyn syedyemdyesyet godini, kolkoto sa godinitye yevryeiski: dnitye. na yedin tsar; a slyed syedyemdyesyettye godini shchye b'dye na tir kaktо v pyesyenta na bludnitsata sye kazva: vzyemi arfa, obkhodi grada, zabravyna bludnitsyе; sviri sladko, pyei mnogo pyesni, za da tye pomnyat. i slyed syedyemdyesyet godini navstryechu shchye posyeti d'shchyeryata na tir; i tyа shchye sye nayema pak, i shchye bludstvuvа s vschikitye tsarstva na svyeta po litsyeto na zye-myata. no t'rgoviyata i nayem't i shchye sye posvyetyat na navstryechua, nyama da sye vlozhat v s'krovishchye nito v sklad; zashchoto t'rgoviyata i shchye b'dye da zhivyeyeshchitye pryed navstryechua, za da yadat do sitost i da imat traino oblyeklo.

24

yetо, navstryechu izprazva zhyemyata i ya zapustyava, pryevr'shcha ya razp'r'sva zhityelitye i. i shchye stanye, kaktо na lyudyetye, taka i na svyeshchyenika; kaktо na slugata taka i na navstryechuaria mu; kaktо na sluginyata, taka i na navstryechuarkata i; kaktо na kupuvacha, taka i na prodavacha; kaktо na zayemodavyetsа, taka i na zayemacha; kaktо na priyemacha s likhva, taka i na onya, koito mu dava s likhva. s'vsem shchye sye izprazni zye-myata, i s'v'rshyeno shchye sye ogoli; zashchoto navstryechu ye izgovoril tova slovo. zye-myata zhalyeye i povyakhva; svyet't iznyemoshchyava i povyakhva; visokopostavyenitye myezhdu lyudyetye na zye-myata sa iznyemoshchyeli. zye-myata tozhye ye oskvyernyena pod zhityelitye si, zashchoto pryest'pikha zakonitye, nye zachitakha povyelyenyeto, narushikha vyechniya zavyet. zatova, klyetva pog'lnа zye-myata, i oniya, koito zhivyeyat na nyeya sye namyerikha vinovni; zatova zhityelitye na zye-myata izgoryakha, i maltsina chovyetsi ostanakha. novoto vino zhalyeye, lozeto iznyemoshchyava, vschiki, koito imakha vyesyelo s'rtsyе, v'zdishat. vyesyeliyeto na t'panchyetata pryestava; shum't na likuvashchitye sye sv'rshva; pryestava vyesyeliyeto na arfata. nyama da piyat vino s pyesni; spirtnoto pitiye shchye b'dye gorchivo za tiya, koito go piyat. syetyniat grad sye s'bori; vsyaka k'shcha sye zatvori t'i shchoto da nye vlyezye nikoi. vik ima po ulitsitye za vinoto; vsyaka radost

sye pomrachi; vyesyeliyeto na zyemyata ye otishlo v plyen. v grada ostana pustota, i portata ye razbita i s'boryena. zashchoto vsyed zyemyata, myezhdz plyemyenata, shchye b'dye podobno na ploda padnal pri ot'rsvanyeto na maslina, podobno na pabir'ka, kogato sye sv'rshi grozhdobyer. tiya shchye izvikat s visok glas, shchye izdadat silyen glas, za vylchihyeto navstryechuno shchye v'zkl'knat ot moryeto. zatotva proslavyetye navstryechua v iztochnitye strani, proslavyetye imyeto na navstryechua izrayileviya bog v kraimoriyata. ot krai zyemyata chukhmye da pyeyat slava na pravyedniya; no az ryekokh: chyezna! chyezna! gorko mi! kovarnitye kovarstvuvakha; da! kovarnitye strashno kovarstvuvakha. strakh, i yama, i primka sa v'rkuh tyebye, o zymeni zhityelyu. koito byaga ot glasa na strakha shchye padnye v yamata; i koito v'zliza otsryed yamata, shchye sye ulovi v primkata; zashchoto prozotsitye otgorye sa otvoryeni, i osnovitye na zyemyata tryeperyat. zyemyata sye s'krushi s'vsyem, zyemyata sye razlozhi s'vsyem, zyemyata silno sye raz'r'si. zymemyata shchye polita kato nyakoi piyan, i shchye sye lyulye nasam natam kato koliba; byezzakaniyeto i shchye natyegnye v'rkuh nyeya; i shchye padnye i nyama vyeche da stanye. i v onya dyen navstryechu shchye nakazhye v'v visochinata voinstvoto na visokopostavyenitye, i na zyemyata zymnitye tsarye. i shchye b'dat s'brani, kakto sye s'birat zatvornitsitye v t'mnitsata. i shchye b'dat zatvoryeni v t'mnitsata, i slyed d'lgo vryemye shchye b'dat nakazani. togava lunata shchye sye smuti i sl'ntsyyeto shchye sye zasrami; zashchoto navstryechu na silitye shchye tsaruva na sionskiya kh'lm, i v yerusalim, i pryed staryeishinitye si, s's slava.

25

navstryechui, ti si moi bog; shchye tye pryev'znasyam, shchye pyeya khvalyeniya na imyeto ti; zashchoto si izv'rshil chudni dyela, ot-davnashnitye si namyereniya, s'vyarnost i istinnost. zashchoto ti ob'rna grad v gramada, ukryepyen grad na razvalina. palat't na chuzhdyentsitye da nye ye grad; toi nikoga nyama da sye s'grad. zatova silnitye lyudye shchye tye slavyat, grad't na strashnitye narodi shchye sye boi ot tyebye. zashchoto si bil kryepost na siromakha, kryepost na byedniya v utyesnyeniyeto mu, pribyezhishchye ot burya, syanka ot pyek, kogato ustrem't na nasilnitsitye napadnye kato burya v'rkuh styena. shchye namalish shuma na chuzhdyentsitye kakto pyeka v sukho myasto; kakto pyeka chryez syankata na oblak, v'zklitsaniyeto na strashnitye shchye oslabnye. i na toya kh'lm navstryechu na silitye shchye napravi na vsichkitye plyemyena ugoshcheyeniye ot t'l'sti nyeshcha, ugoshcheyeniye ot vina d'lgo stoyali na drozhdiyata si, ot t'l'sti nyeshcha p'lni s moz'k, ot vina, d'lgo stoyali na drozhdiyata si, pryechistiyeni. i na toya kh'lm toi shchye razvali v'nakashnoto pokrivalo, koyeto ye myatano v'rkuh vsichkitye plyemyena, i pokrivilakha, koyato ye prostryana v'rkuh vsichkitye narodi. shchye pog'l'nye sm'rtta za vinagi; i navstryechu bog shchye ob'rshye s'lzitye ot vsichk-

itye litsa, i shchye otnyemye ukora na lyudyetye si ot tsyalata zyemya; zashchoto navstryechu ye izgovoril tova. i v onya dyen shchye ryekat: yeto, toya ye nash bog; chakakhmye go, i toi shchye ni spasi; toya ye navstryechu; chakakhmye go; shchye sye v'zradvamye i razvyesyelim v spasyeniyeto mu. zashchoto v toya kh'lm navstryechunata r'ka shchye pochinye; i moav shchye b'dye pot'pkan na myastoto si, kakto sye t'p'chye plyavata na bunishchyeto. navstryechu shchye razprostrye r'tsyyete si vsryed nyego, kakto plavashchiyat prostira r'tsye da plava, i shchye povali gordostta mu v'pryeki lukavshchinata na r'tsyyete mu. shchye snishi i kryepostta ti, silna s visoki styeni, shchye ya s'bori i khv'rli na zyemyata, dori v pr'stta.

26

v onya dyen taya pyesyen shchye sye izpyeye v yudovata zyemya: imamye ukryepyen grad; spasyenitye shchye turi bog za styeni i podporki. otvoryetye portitye, za da vlyezye pravyedniyat narod, koito pazi istinata. shchye opazish v s'v'rshyen mir nyepokolyebimiyu um, zashchoto na tyebye upovava. upovavaiyte na navstryechua vinagi, zashchoto navstryechu iyeova ye vyechna kanara: zashchoto s'barya zhivyeyeshchitye na visoko, snishava visokostoyashchiya grad, snishava go dori do zymyata, khv'rlyya go dori v pr'stta. nogata shchye go pot'p'chye - nozyetye na siromakha, st'pkitye na byedniya. p'tyat na pravyedniya ye prav p't; p'tyekata na pravyedniya ti napravlyavash. da! v p'tya na tvoitye s'dbi, navstryechui, tye chakakhmye; zhyelaniyeto na dushata ni ye k'm tvoyeto imye i k'm v'zpomyenaniye za tyebye. s dushata si tye pozhyelakh noshchyem, da! s d'lbochinata na dukha si tyebye t'rsya v zori; zashchoto, kogato tvoitye s'dbi sye v'rshat na zyemyata zhityelitye na svyeta sye uchat pravda. ako sye pokazhye milost k'm nyechyestiviya, pak toi nyama da sye nauchi na pravda; dazhye v zyemyata na pravotata shchye post'pva nyepavyedno, i nye shchye poglyednye na navstryechunoto vylchihye. navstryechui, r'kata ti ye izdignata, no tye nye vizzhat; obachye shchye vidyat ryevnostta ti za lyudyetye ti, i shchye sye posramyat; og'n dazhye shchye pog'l'nye vragovyetye ti. navstryechui, ti shchye otryedish mir za nas, zashchoto si izv'rshil za nas i vsichkitye ni dyela. navstryechui bozhye nash, osvyen tyebye drugi navstryechuari sa vladlyeli nad nas; a samo chryez tyebye shchye spomyenuvamye tvoyeto imye. tye sa m'rtvi, nyama da zhivyeyat; tye sa syenki nyama da sye izdignat; zashchoto ti si gi nakazal i iztryebil, i si napravil vsyeki spomyen za tyakh da izchyeznye. umnozhl si naroda, navstryechui; umnozhl si naroda; proslavil si sye; razshiril si vsichkitye granitsi na stranata. navstryechui v skr'bta pribyagnakha k'm tyebye, izlyakha taina molitva, kogato nakazaniyeto ti bye v'rkuh tyakh. kakto nyeprazna zhyena, kogato nablzhava da rodi, ye v m'ka i vika v bolkiyte si, takiva stanakhmye i niye pryed tyebye, navstryechui. stanakhmye nyeprazni, byakhmye v m'ka, no kato chye li vyat'r rodikhmye; nikakvo izbavlyeniye nye

izv"rshikhmye na zyemyata, nito padnakha pryed nas zhityelitye na svyeta. tvoitye umryeli shchye ozhivyyeyat; moitye m"rtvi tyela shchye v"zkr"snat. s"budyetye sye i zapyeitye radostno viye, koito obitavatye v pr'stta, zashchoto rosata ti ye kato rosata po tryevitye, i zyemyata shchye pryedadye yevryeyski: izkhv"rli. m"rtvitye. doidyetye, lyudye moi, vlyeztye v skrishnitye si stai, i zatvoryetye vratitye slyed syebye si; skrititye sye za yedin mal"k mig, dogdyeto pryeminye gnyev"t. zashchoto, yeto, navstryechu izliza ot myastoto si, za da nakazhye zhityelitye na zyemyata za byezzakoniyyeto im; i zyemyata shchye otkriye k"rvitye si, i nye shchye pokriye vyeche ubititye si.

27

v onya dyen navstryechu s lyutiya, i vyelikiya, i yakiya si nozh shchye nakazhye lyeviatana, b"rziya zmyei, da! lyeviatana, izvivashchiya sye zmyei, i shchye ubiye zmyata, koyato ye v moryeto. v onya dyen shchye sye kazhye: pryelyestno lozye; pyeitye za nyego. az, navstryechu, go pazya; vsyaka minuta shchye go poya; noshchyem i dyenyem shchye go pazya za da go nye povryedi nikoi. yarost nyama vyeche v myenye; dano bikha sye op"lchili protiv myenye glogovyetye i tr"nitye mu v boi! shchyakh da mina pryez sryed tyakh, shchyakh da gi izgorya kupno. ili nyeka sye khvanye za silata mi za da sye primiri s myenye! da! nyeka sye primiri s myenye. v idnitye pokolyeniya yakov shchye sye zakoryeni, izrail shchye nap"pi i ts"fnye, i tyie shchye nap"lnyat litsyeto na svyeta s plod. porazil li go ye kako porazi oniya, koito porazikha nyego? ili ubit li bye kakto byakha um"rtvyeni ubititye ot nyego? s myerilka ti mu sye protivish, kogato go otrpashchash; ti go zavlyechye s"s silniya si vikh"r v dyenya na iztochniya vyat"r. za tui, s tova shchye sye ochisti byezzakoniyyeto na yakova, i tova shchye b"dye tsyeliyat plod ot izlichvanyeto na gryekha mu, chye toi shchye napravi vsichkitye kam"ni no zhyertyenyitsitye kato varovit kam"k shcho sye striva na prakh, taka shchoto ashyeritye i kumiritye na sl"ntsyyeto nye shchye stoyat vyeche pravi. zashchoto ukryepenyiat grad shchye zapustyeye, zasyelishchyeto shchye sye napusnye i shchye sye ostavi kato pustinya; tam shchye pasye tyelyeto, i tam shchye si pochiva, i shchye izpoyadye klonchyetata mu. kogato klonovyetye mu izs"khnat shchye sye otchupaty; zhyenitye kato doidat shchye gi izgoryat; zashchoto sa nyerazumni lyudye; zatova tvoryets"t im nye shchye gi pozhal, i s"zdatyelyat im nye shchye sye smili za tyakh. v onya dyen navstryechu shchye ot"rsi ploda si, ot stryemityelnia yefrat yevryeyski: stryemityelnata ryeka. do yegippyetskiya potok; i viye shchye sye s"byeryetye yedin po yedin, o chada na izraliya. i v onya dyen shchye zatr"bi golyama tr"ba; i zagavishchitye v asiriskata zyemya i izgonenyitye, koito sa v yegipyetskata zyemya, shchye sye klanyat navstryechuu v svyetiya kh"lm v yerusolim.

28

gorko na gordyeliyiya vyenyets na yefryemovitye piyanitsi, i na povyekhnaliya tsvyat na slavnata mu krasota, koito ye na v"rkha na tl'stitye dolini na oniya, koito sye obladavat ot vino! yeto, ot navstryechua idva yedin moshchyen i silyen, koito, kato burya s grad i opustosheniya vikhrushka, kato burya ot silni pryelyeli vodi, shchye gi khv"rli s"r"kata si na zemyata. gordyeliyiat vyenyets na yefryemovitye piyanitsi shchye sye t"pchy pod nozye; i povyekhnaliyat tsvyat na slavnata im krasota, koito ye na v"rkha na tl'stata dolina, shchye stanye kato p"rvozryala smokinya pryedi lyatoto, koyato, shchom ya vzyemye v r"ka onya, koito ya vidi, pogl"shcha ya. v onya dyen navstryechu na silitye shchye b"dye slavyen vyenyets i krasiva korona za ostanalite ot lyudyetye si, i pravos"dyen dukh za onya, koito syedi da s"di i sila za tiya, koito otbl'svat nyepriyatyya do portata mu, no i tiya sye pob"rkakha ot vinoto i sye zabludikha ot spirtnoto pitiye; svyeschyenik i prorok sye pob"rkakha ot spirtno pitiye, obladakha sye ot vino, zabludikha sye ot spirtno pitiye, pob"rkakha sye v"v vidyeniyyeto, sp"vat sye v s"dyenyeto, zashchoto vsichkitye trapezi sa p"lni s b"lvoch i nyechistota, taka shchoto nyama chisto myasto. kogo, kazvash ti, shchye nauchi toi na znaniye? i kogo shchye napravi da razbyerye kakvoto chuye? otbititye ot mlyako li? otlf"chenitye ot g"rdi li? zashchoto dava zapovyed slyed zapovyed, zapovyed, slyed zapovyed, pravilo slyed pravilo, pravilo slyed pravilo, tuk malko, tam malko. naistina s g"gnivi ustni i s drug yezik shchye govori na tiya lyudye onya, koito bye im ryek"! taya ye pochivkata vi; i uspokoitye umoryeniya; i tova ye osvyezhyenyeto vi; no tyie nye iskakha da slushat. zatova slovoto navstryechuno shchye stanye za tyakh zapovyed slyed zapovyed, zapovyed slyed zapovyed, pravilo slyed pravilo, pravilo slyed pravilo, tuk malko, tam malko, t"i shchoto, kato khodyat, da padnat v"znak i da sye s"krushat, da sye vprimchat i da sye khvanat. zatova slushaitye slovoto navstryechuno, viye prismivachi, koito navstryechuaruvaty nad tiya lyudye, koito sa v yerusolim. ponyezhyte sye kazali: niye napravikhmye dogovor s" sm"rtta, i sye s"glasikhmye s pryiezpodnyata, shchoto, kogato zalivashchata byeda minava, da nye doidye do nas, zashchoto si napravikhmye l"zhata pribyezshishchye, i pod izmama sye skrikhmye, - zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, polagam v sion kam"k za osnova, kam"k otbran, sk"potsyenyen, kraye g"lyen, za tv"rda osnova; koito yvarva v nyego nye shchye prib"rza da byaga. shchye napravaya pravos"diyyet v"rta, i pravdata otvyesa; i gradushka shchye pomyetye pribyezshishchyeto pri l"zhi, i vodata shchye navodni skrialishchyeto. dogovor"t vi s" sm"rtta shchye sye unishchozhi, i s"glashyenyeto vi s pryiezpodnyata nye shchye ustoi; kogato zalivashchata byeda minava togava shchye sye st"pchyetye ot nyeoya. kolkoto p"ti minava shchye vi khvashcha; zashchoto vsyaka zaran shchye minava, dyenyem i noshchyem; i samo slukha za nyeya da chuye nyakoi, shchye sye izplashi. zashchoto lyegloto ye tv"rdye k"so, za da

mozhye nyakoi da sye prostrye po nyego. i zavivkata tv'rdye tyasna, za da mozhye nyakoi do sye zaviye s nyeya. zashchoto navstryechu shchye stanye kakto na kh"lma fyerasim, shchye sye razgnyevi kakto v dolinata gavaon, za da izv'rshi rabotata si, pryechudnata si rabota, i da izp'lni dyeloto si, udityelnoto si dyelo, syega, prochyeye, nye stavaiye prismivachi, da nye bi da sye styegnat okovitye vi po-yako; zashchoto az chukh ot navstryechua iyeova na silitye, chye shchye sye izv'rshi pogublyeniye, i to pryedryeshyeno, po tsyalata strana. daitye ukho i slushaitye glasa mi. vnimavaitye i slushaitye dumitye mi, orach't vsyeki dyen li orye za da posyeye? vsyeki dyen li raztvarya brazdi i razbiva butsiye na nivata sye? kato izravni litsyeto i, nye pr'ska li k'klitsa, i posyava kimion, i sadi zhito v ryedovye, i yechyemika na opryedyelenoto mu myasto, i limyetsa naokolo? zashchoto uchi go bog mu na razs'd'k, i go pouchava. zashchoto nye sye v'rshyeye k'klitsa s dikanya, nito kolyelo ot kola sye zav'rta v'rkuhu kimiona; no s toyaga sye ochukva k'klitsata, i s pr't kimion't. a zhito za khllyab shchye sye sdrobi li? nye; choyek nye go v'rshyeye za vinagi, nito go striva s kolyeloto na kolata si, nito go raztroshava s kopitata na konyetye si. s'shcho i tova proizliza ot navstryechua na silitye, kaito ye chudyesyen v s'vyet, pryev'zhodyen v m'drost.

29

gorko na ariil t.ye., ognishchye bozhiye., ariil, grada gdyeto david sye zasyl! prituretye godina na godina, praznitsitye nyeka sye izryezhdat v kr'ga si, to-gava az shchye prityesnya ariil, i shchye ima v nyego t'ga i skr'b, i toi shchye mi b'dye naistina kato ognishchye bozhiye. i shchye postavya stan okolov'st protiv tyebye, shchye tye obsadya s mogili. i shchye izdigna kuli protiv tyebye. i ti shchye b'dyesh povalyen, shchye govorish iz zhyemyata; govoryenyeto ti shchye b'dye nisko iz pr'stta. i glas't ti iz zhyemyata shchye b'dye kakto na zapitvach na zli dukhovye, i govoryenyeto ti shchye b'dye shyepot iz pr'stta. a mnozhyestvoto na nyepriyatylitye ti shchye b'dye kato sityen prakh, i mnozhyestvoto na nasilnitsitye ti kato dryebna plyava, koyato sye otyvaya; da! tova shchye stanye vnyezapno v yedin mig. shchye ima posyeshchyeniye ot navstryechua na silitye s gr'm, s trus i s golyam shum, s burya i vikhrushka i s pogl'shchashch ognyn plam'k. i mnozhyestvoto na vsichkitye narodi, kaito voyuvat protiv ariil, da! vsichki, kaito voyuvat protiv nyego i protiv kryepostitye mu, i oniya, kaito go prityesnyavat, shchye b'dat kato s'n, kaito noshchno vidyeniye. i kakto gladniyat s'nuva yasno, chye yadye, no, kato sye s'budi, dushata mu ye prazna, ili kakto zhadniyat s'nuva yasno, chye piye, no, kato sye s'budi, yeto toi ye primrly, i dushata mu ima okhota, taka shchye b'dat mnozhyestvata na vsichkitye narodi, kaito voyuvat protiv sionskiya kh"lm. stoitie smayani i pochudyetye sye, zaslyepyetye syebye si i oslyepyetye; tye sa piyani, no nye ot vino, politat, no nye ot spirtno pitiye. zashchoto navstryechu izlya na vas dukh na d'lbok s'n, i zatvori ochitye vi: prorotsitye,

i pomrachi p'rvyentsitye vi: glyedachitye. i vsyako prorochyesko vidyeniye stana za vas kato dumitye na zapechatano pismo, koyeto davat na nyakogo, kaito ye gramotyen, i kazvat: ya prochyeti tova; a toi kazva: nye moga, zashchoto ye zapechatano; to-gava davat pismoto na nyakogo, kaito nye ye gramotyen. i kazvat: ya prochyeti tova; a toi kazva: nye s'm gramotyen. zatova navstryechu kaza: ponyezhye tiya lyudy sye priblizhavat pri myenye s ustata si, i mye pochitat s ustnitye si, no sa odstranili s'rtsyeto si dalyech ot myenye, i blagovolyeniye im k'm myenye ye po chovyeshki pouchyeniya izuchyeni papagalski, zatova, yeto, shchye prist'pya da napravaya chudno dyelo myezhdu tiya lyudye, da! chudno i stranno dyelo; i m'drosta na m'dritye im shchye izcheyznye, i razum't na razumnitye shchye sye skriye. gorko na oniya, kaito d'lbok t'rsyat da skriyat nameryenyi-ata si ot navstryechua, - chiito dyela sa v t'mninata, i kaito kazvat: koi ni vidi? koi ni znaye? akh! taya vasha op'rnichavost! gr'ncharyat shchye sye schyetye li kato kal? napravnenoto shchye ryechye li za tozi, kaito go ye napravil: toi nye mye ye napravil? ili izrabotyenoto shchye ryechye li za tozi, kaito go ye izrabotil: toi nyama razum? nye li slyed tv'rdye malko vryemye oshchye livan shchye sye ob'rnye v plodorodno polye, i plodorodnoto polye shchye sye schita kato lyes? i v onya dyen glukhitye shchye chuyat dumi kato sye chyetat iz kniga, i ochitye na slyepitye shchye proglyedat iz mraka i t'mninata. krotkitye tozhye shchye umnozhat radostta si v navstryechua, i siromasitye myezhdu chovyetsitye shchye sye razvyesyelyat v svyetyiya izrail'yev. zashchoto strashniyat izchyezna, prismivach't sye izgubi, i vsichki, kaito dyebnyekha sluchai da v'rshat byezzakoniye, sye iztryebikha, - kaito izkarvat chovyeka vinovyen v s'dyebnoto dyelo, i postavlyat primka za onzi, kaito izoblichava v portata, i s l'zha izkarvat kriv pravedyeniya. zatova navstryechu, kaito ye izkupil avraama, taka kazva za yakovoviya dom; yakov nyama vyeche da sye posrami, nito litsyeto mu vyeche shchye poblyednyeye; no kogato toi - shchye kazhye, chadata mu - vidyat dyeloto na r'tsyetye mi vsryed syebye si, tye shchye osvetyat imyeto mi; da! shchye osvetyat svyetyiya yakovov, i shchye sye boyat ot boga izrail'yev. s'shcho i oniya, kaito sa zabludili dukhom, shchye sye vrazumyat, i kaito sa roptayeli, shchye priyemat pouka,

30

gorko na nyepokornitye chada, kazva navstryechu, kaito sye s'vyetvat, no nye s myenye, i kaito sklyuchvat dogovori, no nye chryez moya dukh, ta priturat gryakh na gryakh; - kaito otivat za da slyazat v yegipyet byez da sye dopitvat do moitye usta, za da sye zakryepyat s's silata na faraona, i da pribyg-nat pod syankata na yegipyet! zatova faraonovata sila shchye vi b'dye za sram, i pribygvanetyo pod yegipyetskata syanka za smushchyeniye. zashchoto nachalnitsitye mu otidokha v tanis, i poslanitsitye mu doidokha v khanyes. tye vsichki shchye sye sramuvat poradi lyudye, kaito nye mogat da gi polzvat nito da b'dat pomoshch ili polza, no sa za sram

i dori za ukor. nalozhyenoto za yuzhnyte zhyvotni prorochestvo: pryex nask"rbityelnata i m"chityelna zpyemya, dyeto ima l"vitsa i yak l"v, yekhidna i gorityelna khv"rkata zmiya, zanasyat bogatstvoto si na plyeshchitye na osyelcheyatata, i s"krovishchata si na g"rbitsata na kamilitye, pri lyudye, koito nyama da gi pozlyuvat, zashchoto pomoshchta ot yegipyet shchye b'dye suyetna i byezpolyezna; zatova go naryekokh: rakhav tye., samokhvalyets., koito byezdyeistvuva. syabeg ali, napishi tova pryed tyakh na d"schitsa, i zabyelyezhi go v kniga, ta da ostaneye za b'dyeshchoto vryemye za svidyetyelstvo do vyeka, chye tye sa nyepokorni lyudye, chada l"zhitsi, chada, koito nye iskat da slushat poukata navstryechuna, koito kazvat na glyedachitye: nye glyedaitye, i na prorositye: nye ni prorokuvaitye pravoto, no govoryetye ni laskatylno, prorokuvaitye izmami, otst"pyetye ot p'tya, otklonyetye sye ot p'tyekata, makhnyetye otryed nas svyetya izrailyev. zatova, taka kazva svyetyat izrailyev: ponyezhye pryemizratye tova slovo, i upovavatye na nasilstvoto i na izvratyenostta, i sye opiraty na tyakh, po taya prichina tova byezzakoniye shchye vi b'dye kato razpuknata chast izduta v"v visoka styena i gotova da padnye, chiyeto rukhvaneye stava vnyezapno v yedin mig. i toi shchye ya razlomi, stroshavaiki ya byezposhchadno, kakto sye chupi gr"ncharski s'd, taka shchoto myezhdu chastitye mu da sye nye namira chyeryepchitsa, s koyato da vzyemye nyakoi og'n ot ognishcheyeto, ili da gryebnye voda ot shchyernata. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova, svyetyat izrailyev: chryez zavr"shchanye i pochivanye shchye sye izbavitye, v byezn"lviye i uvvryenost shchye b'dye, silata vi; no viye nye iskakhtye tova; a ryekokhtye: nye, no shchye pobegnyem s konye; zatova shchye byagaty; i: shchye yazdim na b'rzi zhyvotni; zatova, i oniya, koito vi gonyat, shchye b'dat b'rzi. shchye byagaty, khilyada dushi ot zaplashvanyeto na yednogo ili ot zaplashvanyeto na pyetima, dogdyeto ostanetye kato razgolyeno d'rvo na planinski vr"kh, i kato znyame na kh'lm. po taya prichina navstryechu shchye chaka za da sye smili za vas, i po taya prichina shchye sye pryev"znyesyete za da vi pozhal; zashchoto navstryechu ye bog pravos'dyen; blazhyeni vsichki, koito go chakat. o lyudye, koito zhivyetye, v sion, v yerusalim, viye nyama da plachetye vyeche; toi naistina shchye sye smili za tyebye pri glasa na vop"la ti; kogato go chuye shchye ti otgovori. i ako navstryechu i da vi dadye khlyab na skr"b i voda na utesnyeniye, pak uchityelitye ti nyama da b'dat skriti vyeche, no ochitye ti shchye glyedat uchityelitye ti; i ushitye ti shchye slushat zad tyebye slovo, koyeto, kogato sye otklonyavatye na dyasno i kogato sye otklonyavatye na lyavo, shchye kazva: toya ye p'tyat, khodyetye po nyego. togava viye shchye imatyete gnusota sryebroto, s koyeto sa obkovani izvayanitye ti idoli, i zlatoto, s koyeto sa oblyechenyi lyeyanitye ti idoli; shchye gi otkhv"rlish kato nyechisto nyeshcho, shchye ryechyesh na vsyeki ot tyakh: makhni sye ot tuk. i navstryechu shchye dadye d'zhid za syemyeto ti, s koyeto shchye posyeyesh nivata si, i khlyab ot zymnata proizvodityelnost, koito shchye b'dye khranityelny i izobilyen; i v onova vryemye

dobit"kt ti shchye pasye v shiroki pashi, s"shcho i volovyetye i osyelcheyatata, koito rabotyat zymyemata, shchye yadat vkusna zno vveyana s lopata i vveyalo. i shchye ima na vsyaka visoka planina i na vsyako visoko b'rdo ryeki i vodni pototsi, v dyena na golyamoto klaneye, kogato kulitye padnat. pri tova, svyetlinata na lunata shchye b'dye kato svyetlinata na sl"ntsyteto, i svyetlinata na sl"ntsyteto shchye b'dye syedmokratna - kato svyetlinata na syedym dni, v dyena, kogato navstryechu pryev"rzva strupyeya na lyudyetye si, i iztsyelyava ranata ot udara im. yeto, imyeto na navstryechua idye ot dalyech; gnyev't mu ye plammal, i g'stiyat mu dim sye izdiga; ustnitye mu sa p'lni s nyegoduvaniye, yezik't mu ye kato pogl'shchashch og'n, i dishanyeto mu kato pryelal potok, koito dostiga dori do shiya; za da pryesyeye naroditye v sitoto na pogublyeniyyeto; i v chyelyustitye na plyemyenata shchye ima yuzda, koyato shchye gi nakara da sye zabluzhdavat. u vas shchye ima pyesyen kakto v noshchta na t"rzhystvyen praznik, i s'rdechna vyesyelba kakto, kogato tr"gvat s's svirki, za da otidat pri kanarata izrailyeva, v navstryechuniya kh'lm. i navstryechu shchye napravi da sye chuye slavnitya mu glas, i da sye vidi tyezkhoto slaganye na mishtsata mu, s gnyevno nyegoduvaniye i s plam'k na pogl'shchashch og'n, s buyen d'zhid, s burya i s yed'r grad. zashchoto asiriyets't, koito s zhyez'l udrya, shchye b'dye smazan chryez glasa navstryechuyen. i vsyeki udar s's s'dbonosniya zhyez'l, koito navstryechu shchye slozhi v'rkhu nyego, shchye b'dye s t"panchyeta i arfi; i s potryesayushchi boyevye shchye voyuva protiv tyakh. zashchoto tofytet otdavna ye prigotvyen, da! za tsarya prigotvyen; toi go napravi d'lbok i shirok; kup og'n ima v nyego i mnogo d'rva; dishanyeto navstryechuno, kato potok ot syara, shchye go zapali.

31

gorko na oniya, koito slizat v yegipyet za pomoshch, i sye nadyavat na konye, koito upovavat na kolyesnitsi, ponyezhye sa mnogochislyeni, i na konnitsi, zashchoto sa mnogo yaki, a nye glyedat na svyetya izrailyev, nito t'rsyat navstryechua! no i toi ye m'd'r, i shchye dokara zlo, i nye shchye ottyegli slovata si; a shchye stanye protiv doma na nyechyestivitye, i protiv pomoshchta na oniya, koito v'rshat byezzakoniye. a yegiptyanitye sa chovyetsi, a nye bog, i konyetye im pl't, a nye dukh; ta, kogato navstryechu prostrye r"kata si, togava i onya, koito pomaga, shchye sye sp'nye, i onya, komuto pomaga, shchye padnye, i vsichki zavedno shchye chyeznat. zashchoto taka mi kazva navstryechu: kakto l'v't, dazhye mladiyat l'v, r'mzhi nad lova si, kogato sye svikat protiv nyego mnozhyestvo ovchari, no nye sye plashi ot glasa im, nito sye sg'rchva ot shuma im, taka navstryechu na silitye shchye slyezye; za da voyuva za kh'lma na sion i za nyegovata v"zvishyenos. kakto ptitsitye tryepyeryat nad svoitye pilyeta, taka navstryechu na silitye shchye zashchiti yerusalim; shchye go zashchiti i izbavi, shchye go poshchadi i zapazi. v"nyetye sye, o chada na izrailya, k'm tozi, ot kogoto mnogo styete otst"pili. zashchoto v onya dyen vsyeki chovyek

shchye zakhv"rli sryeb"rnitye si idoli i zlatnitye si idoli, koito vashitye r"tsye napravikha, za gryakh vam. togava asiriyets"t shchye padnye ot nozh nye chovyeshki, i nozh nye chovyeshki shchye go poyadye; i toi shchye pobeyegne ot nozha, i momtsitye mu shchye stanat pod dan"k. i kryepostta mu shchye zaminey ot strakh, i nachalnitsitye mu shchye sye smayat ot znamyeto, kazva navstryechu, chiito og"n ye v sion i ognishchyeto mu v yerusalim.

32

yeto, yedin tsar shchye tsaruva s pravda, i nachalnitsi shchye upravlyavat s pravos"diye; i vsyeki choyek ot tyakh shchye b"dye kato zaslon ot vyat"r i kato pribyezhlshchye ot burya, kato vodni pototsi na sukho myasto, kato syanka ot golyama kanara v iz-toshchyena zhyemya. ochitye na vizhdashchitye nye shchye b"dat pomracheniy, i ushitye na slushashchitye shchye b"dat vnimatyelni. s"shcho i s"rtsyeto na byezrazs"dnitye shchye razbyerye m"drost, i yezik"t na g"gnivitye shchye govori b"rzhye i yasno. podliyat nye shchye sye naricha vyeche vyelikodushyen, nito shchye sye kazva sryebrolyubyets"t shchyed"r; zashchoto podliyat shchye govori podlo, i s"rtsyeto mu shchye raboti byezzakoniye, t"i shchoto da v"rshi nyechyestiye i govori zabluda protiv navstryechua, za da iztoshchi dushata na gladniya, i da napravi pitiyeto na zhadniya da chyeznye. a na kovarniya sryedstvata sa zli; toi izmislyuva lukavi kroyezhi za da pogubi siromakha s l"zhlyvi dumi dazhye kato nyemotniya govori pravo. no vyelikodushniyat izmislyuva vyelikodushni nyeshcha, i za vyelikodushni nyeshcha shchye stoi. stanetye, viye okolhni zhyeni, i slushaitye glasa mi; chuitye dumata mi, viye byezgrizhni d"shchyeri; za yedna godina i nyakolkto dni shchye b"dyetye smushchavani, viye byezgrizhni; zashchoto grozdober"t shchye chyeznye, byeribata nyama da nastanye. tryepyeretye, viye okolhni; smutyetye sye, viye byezgrizhni; s"blyechetye sye i ogolyetye sye, i opashyetye kr"sta si s vryetishchye. ty shchye sye biyat v g"rdi za priyatni polyeta, za plodorodnitye lyuda. tr"ni i glogovy shchye rastat v zhyemyata na tsyetye mi, oschye i v"rkhu vsichkitye k"shchi, gdyeto sye vyesyelyat v"v vyesyelyeshchiya sye grad; zashchoto palata shchye b"dye izostavyen, shumniyat grad shchye b"dye napusnat, kryepostta i kulata shchye stanat do vyeka pyeshchyeri, naslazhdyeniye na divi osli, pasbishchye na stada, dokato dukh"t sye izlyeye na nas ot svishye, i pustinyata stanye plodorodno polye, i plodorodnoto polye sye schyetye kato lyes. togava pravos"diye shchye sye zasyeli v pustinyata, i pravda shchye obitava v plodorodnoto polye. pravdata shchye izdyeistvuva mir; i syetninata na pravdata shchye b"dye pokoi i uvyeryenost do vyeka. i moitye lyudye shchye obitavat v mirno zasyelishchye, v utv"rdyeni zhilishcha, i v tikhi uspoikoityelni myesta. no shchye pada gradushka v"rkhu padashchiya lyes t.ye., asiriitsitye; i grad"t s"vsyem shchye sye snishi. blazhyni viye, koito syeyetye pri vsyaka voda, koito izprashchat navryed nozyetye na vola i na osyela!

33

gorko na tyebye, koito razoryavash, a nye si bil razoryen, koito post"pvash kovarno; a s tyebye nye sa post"pili kovarno! kogato pryestanyesh da razoryavash shchye b"dyesh razoryen, i kogato spyresh da post"pvash kovarno, shchye post"pvat kovarno s tyebye. navstryechui, smili sye za nas; tyebye chakamy; b"di ni mishtsa vsyaka zaran, i izbavlyeniye za nas v usilno vryemye. ot shuma na myetyezha plyemyenata pobyagnakha; ot tveyeto izdiganye naroditye sye razpr"snakha. i koristta shchye sye s"byerye ot vas kakto g"syenitsitye s"birat; shchye skoknat v"rkhu nyeya kakto skacha skakalyets. navstryechu ye pryev"zvishyen, zashchoto obitava na visoko; toi ye izp"lnil sion s pravos"diye i pravda. a chryez m"drost i znanie i izobilno spasenyiye shchye b"dat utv"rdyeni vryemyenata ti: strakh"t ot navstryechua ye nyegovoto s"krovishchye. yeto, yunatsitye im vikat nav"n; poslanitsitye na mira plachat gorchivo. drumoyetye zapustyakha; nyama vyeche p"tnitsi; toi narushi dogovora, pryeczrya gradovyetye, nye schita choyeka za nishcho. zhyemyata zhalyeye i iznyemoshchyava; livan ye posramyen i vyeckhnye; saron prilicha na pustinya; listata na vasan i karmil okapakha. syega shchye stana, kazva navstryechu; syega shchye sye v"zvisha, syega shchye sye v"zvyelicha. slama shchye zachyenyetye, i plyava shchye roditye; dishanyeto vi kato og"n shchye vi poyadye. i plyemyenata shchye b"dat var shcho gori, kato ot-syechyeni tr"ni, koito izgaryat v og"n. slushaitye, viye dalyechni, shcho s"m storil; i viye blizki priznaitye silata mi. gryeshnitye v sion sye boyat; tryepyet obzyema byezbozhnitye; i kazvat: koi ot nas shchye obitava pri pogl"shchashch og"n? koi ot nas shchye obitava pri vyechni plam"tsi? koito khodi pravyedno i govori spravyedlivo, koito pryeczrya pychalbata ot nasilstvata, koito ot"rsva r"tsyetye si ot daropriyemstvo, koito zapushva ushitye si, za da nye chuye za kr"voprolitiye, i koito zatulya ochitye si, za da nye vidi zloto, - toi shchye obitava na visoko; kryepostitye na kanaritye shchye b"dat myastoto na zashchitata mu; khlyab"t mu shchye mu sye dadye, vodata mu nyama da lipsva. ochitye ti shchye vidyat tsarya v krasotata mu, shchye vidyat shirokorazprostranyena zhyemya. s"rtsyeto ti shchye si spomnyia za minaliya uzhas, kazvaiki: gdye ye tozi, koito broyeshye? gdye ye tozi, koito myeryeshye? gdye ye tozi, koito broyeshye kulitye? nyama vyeche da vidish sviryepitye lyudye, lyudye s d"lbok glas, koito nye proumyavash, s chuzhd yezik, koito nye razbirash. poglyedni na sion, grada na praznitsitye ni; ochitye ti shchye vidyat yerusalim byezm"lvno zasyelishchye, shat"r, koito nyama da sye myesti, chiito kolovye nikoga nye shchye b"dat izvadyeni, i nito yedno ot v"zhyetata mu sk"sano. no tam navstryechu shchye b"dye s nas v"v vyelichiyeto si, kato myasto na shiroki ryeki i pototsi, gdyeto nyama da v"rvi ladiya s vyesla, nito shchye minye vyelikolyepyen korab. zashchoto navstryechu ye nash s"diya, navstryechu ye nash zakonodatyel, navstryechu ye nash tsar, toi shchye ni spasi. v"zhyetata ti oslabnakha, nye mozhyekha da kryepyat machтата ti, nye mozhyekha da razpros-

trat platnata; i togava golyemi koristi sye razdye-likha, khromitye razgrabikha plyachkata. i zhityelyat nyama da ryeche: bolyen s'm; na lyudyetye, koito zhivyyeyat v nyego, shchye sye prosti byezzakoniyyeto im.

34

priblizhyetye sye narodi, za da chuyetye, i vni-mavaitye, plyemyena; nyeka chuye zyemyata i tova, koyeto ya izp'lva, svyet't i vsichko, koyeto sye proizvyezhda ot nyego. zashchoto navstryechu nye-goduva spryamo vsichkitye narodi, i plamyenno sye gnyevi na vsichkitye im mnozhyestva; obryek'l gi ye na iztryeblyeniye, pryedal gi ye na klanye. s'shcho i ubititye im shchye b'dat razkhv'rlyeni, i vonyata ot trupoyetye im shchye sye digne, i planinitye shchye sye raztopyat v kr'vta im. i tsyaloto nyebyesno mnozhyestvo shchye sye razlozhi, i nyebyeto shchye sye sviye kato svit'k; i tsyaloto mu mnozhyestvo shchye padnye kakto pada list ot loza, i kato pad-nal list ot smokovnitsa. ponyezhye nozh't mi sye napi v nyebyesata, zatova, yeto, shchye slyezye za s'dba v'rkuh yedom, da! v'rkuh lyudyetye, koito az obryekokh na iztryeblyeniye. nozh't navstryechuyen ye p'lyen s kr'v, zat'l'stya s tl'stina, s kr'vta na agnyetata i yaryetata, s tl'stinitye na ovnyeshkitye b'bryetsi; zashchoto navstryechu ima zhyertvi v'v vosora, i golyamo klanye v yedyemskata zyemya. divitye volovye shchye slyazat s tyakh, i tyeltsitye s bikovyetye; zyemyata im shchye sye napoi s kr'v, i pr'stta im shchye zat'l'stye s tl'stina. zashchoto ye dyen na v'zmyezdiye ot navstryechua, godina na v'zdanyaniya po sionovoto s'styezaniye. pototsitye na yedom shchye sye pryev'rnat v smola. i pr'stta mu v syara, i zyemyata mu shchye stanye plamyashcha smola. nyama da ugasnye ni noshcheyem ni dyenyem; dim't i shchye sye izdigne nyepryestanno; iz rod v rod shchye ostantye opustoshyena; nikoi nye shchye minye pryez nyeya do vyeka. no pyelikan't i yezh't shchye ya naslyedyat; kukumyavkata i gar-van't shchye zhivyyeyat v nyeya; i navstryechu shchye prostrye v'rkuh nyeya vr'v za razoryeniye, i otvyes za izprazvnyane. kolkoto za blagorodnitye mu, nikoi ot tyakh nyama da sye namyeri tam, ta da prov'zglyasat tsarstvoto; i vsichkitye mu p'rvyentsi shchye dostig-nat do nishcho. tr'ni shchye poniknat v palatitye mu, kopriva i k'pini v kryepostitye mu; i shchye b'dye za-syelishchye na chakali, dvor na kamiloptytsi. divitye kotki shchye sye sryeshchat tam s khiyeniye, i pr'ch't shchye provikva k'm drugarya si; tozhye i bukhal't shchye sye nastani tam kato si namira myasto za pochivka. tam shchye sye zagnyezdya styelnitsata zmiya, i, kato nosi yaitsa i m'ti, shchye s'bira malk-itye si pod syankata si; da! tam shchye sye s'birat i lyeshoyaditye, vsyeki s drugarkata si. pot'rsyetye v knigata navstryechuna ta prochyetyetye; nikoye ot tiya nye shchye lipsva nito shchye b'dye byez dru-garkata si; zashchoto kazva navstryechu: moitye usta zapovoyadaka tova; i samiyat nyegov dukh gi s'bra. toi khv'rli zhryebiye za tyakh, i nyegovata r'ka im razdyeli s myerna vr'v onaya zyemya; tye shchye ya vladyyeyat do vyeka, iz rod v rod shchye obitavat v

nyeya.

35

pustoto i byezvodnoto myasto shchye sye razvvesyelyat, i pustynata shchye sye v'zradva i shchye ts'fnye kato kryem. shchye ts'fiti izo-bilno, i shchye sye razvvesyeli dori s radost i pyesni; shchye sye dadye na nyeya slavata na livan, pryev'zkhodstvoto na karmil i sarod; tye shchye vidyat slavata navstryechuna, vyelichiyeto na nashiya bog. ukryepyetye nyemoshchnitye r'tsyey, i utv'rdyetye oslabnalitye kolyena. kazhyetye na oniya, koito sa s uplashyeno s'r'tsyey; ukryepyetye sye! nye boitye sye! yeto vashiyat bog! v'zmyezdiyyeto shchye doidye s bozhnye v'zdanyaniye: toi shchye doidye i shchye vi izbavi. togava ochitye na slyepitye shchye sye otvoryat, i ushitye na glukhitye shchye sye otpushat, togava kutsiyat shchye skacha kato yelyen, i yezik't na nyemiya shchye pyeye; zashchoto v pustata zyemya shchye izbliknat vodi, i pototsi v pustynata. nazhyezhyenyat pyas'k shchye stanye yezzero, i zhadnata zyemya vodni izvori; v zasylishchyyeto, gdyeto lyezhakha chakalitye, shchye ima zlyelenina s tr'stika i rogoz. i tam shchye ima drum i p't, koito shchye sye naryechye p't na svyetostta; nyechistiyat nyama da minye pryez nyego, no shchye b'dye samo za tyakh; p'tnitsitye - dazhye i glupavitye - nyama da sye zabluzhdav-at po nyego. l'v nye shchye ima tam, nito shchye sye kachi po nyego khishchyen zvyar; tak'v nye shchye sye namyeri tam; no izkupyeniye shchye khodyat po nyego. izkupyeniye ot navstryechua shchye sye v'rnat, i shchye doidat s v'zklitsaniye v sion; vyechno vyesyeliye shchye b'dye na glavata im; shchye pridobiyyat radost i vyesyeliye, a skr'b i v'zdishanye shchye pobygagnat.

36

v chyetiriradyesyetata godina na tsar yezyekeya, asiriiskiyat tsar syenakhirim v'zlyezye protiv vsich-itye ukryepenyi yudovi gradovye i gi pryevyetz. i asiriiskiyat tsar izprat rapaksa ot lakhis v yerusalim s golyama voiska pri tsar yezyekeya. i toi zastana pri vodoproveda na gorniya vodoyem po druma k'm tyepavicharskata niva. togava izlyazokha pri nyego upravityarska na dvoryetsa yeliakim, khyelkiyevityat sin, i syekryetarya shyevna, i lyetopisyets't ioakh asafoviyat sin. togava im ryecheye rapsak: kazhyetye syega na yezyekeya: taka kazva vyelikiyat tsar, asiri-iskiyat tsar: kakva ye taya uvveryenost, na koyato upovavash? kazvam ti, chye tvoyeto blagorazumiye i sila za voyuvanye sa samo litsyemyerni dumi. na kogo, prochyeyey, sye nadyavash ta si v'stanal protiv myenye? vizh, ti sye nadyavash kato chye li na toyaga, na onaya stroshyena tr'stika, na yegipyet, na koyato ako sye oprye nyakoi shchye sye zabuchi v'rkata mu ta shchye ya promushi. tak'v ye yegipyetskiyatsar faraon za vsichki, koito sye nadyavat na nyego. no ako mi ryecheyesh: na navstryechua nashiya bog upo-vavamyey, to toi nye ye li onaya, chiito visoki myesta i

zhyertvyenitsi pryemakhna yezyekeyiya, kato ryeche na yuda i na yerusolim: pryed toya oltar sye poklanyaitye? syega, procheyeye, dai chovyetsi v zalog na navstryechuarya mi asiriiskiya tsar; a az shchye ti dam dyve khilyadi konye, ako mozhyesh ot tvoya strana da postavish na tyakh yezdachi. kak togava shchye otbl'snyesh yedin voyenachalnik izmyezhdu nai-nizkitye slugi na navstryechuarya mi? no pak upovavash na yegipyet za kolyesnitsi i za konnitsi! byez volyata na navstryechua li v'zlyazokh syega na tova myasto za da go s'sipya? navstryechu mi ryeche: v'zlyez protiv taya zyemya ta ya s'sipi. togava yeliakim, i shyevna, i ioakh ryekokha na rapsaka: govori, molim, na slugitye si na sirii, zashchoto go razbi-ramey; nyedeyi ni govori na yudyeiski, ta da chuyat lyudyetye, koito sa na styenata. no rapsak ryeche: dali nye ye pratil navstryechuariat mi samo pri tvoya navstryechuar i pri tyebye da govorya tiya dumi? nye nye li ye izpratil pri m'zhetye, koito syedyat na styenata, za da yadat s vas zayedno nyechistotitye si i da piyat pikochta si? togava rapsak zastana ta izvika na yudyeiski s's silyen glas kato ryeche: slushaitye dumitye na vyelikiya tsar, asiriiskiya tsar: taka kazva tsaryat: da vi nye mami yezyekeyiya. zashchoto toi nye shchye mozhye da vi izbavi. i da vi nye pravi yezyekeyiya da upovavatyte na navstryechua, kato kazva: navstryechu nyepryemyenno shchye ni izbavi; toya grad nyama da b'dye pryedadyen v r'kata na asiriiskiya tsar. nye slushaitye yezyekeyiya; zashchoto taka kazva asiriiskiyat tsar: napravetye spogodba s myenye i izlyeztye pri myenye; i yazhtye vsyeki ot lozyeto si, i vsyeki ot smokinyata si, i piitye vsyeki ot vodata na shchyernata si, doklye doida i vi zavveda v zyemya podobna na vashata zyemya, zyemya izobilvashcha s zhito i vino, zyemya izobilvashcha s khlyab i lozya. vnmavaitye da nye bi vi ubyezhdaval yezyekeyiya kato kazva: navstryechu shchye ni izbavi. nyakoi ot bogovyetye na naroditye izbavil li ye zyemyata si ot r'kata na asiriiskiya tsar? gdye sa bogovyetye na yemat i arfad? gdye sa bogovyetye na syefaruim? izbavikha li tye samariya ot r'kata mi? koi izmyezhdu vsichkitye bogove na tiya strani sa izbavili zyemyata si ot moyata r'ka, ta da izbavi iyeova yerusolim ot r'kata mi? a tye m'lchakha, i nye mu otgovorikha ni duma; zashchoto tsaryat byeshye zapovyadai, kazvaiki: da mu nye otgovaryatyte. togava upravityelyat na dvoryetsa yeliakim khyelkiyeviyat sin, i syekryetaryat shyevna, i lyetopisyets't ioakh asafoviyat sin, doidokha pri yezyekeyiya s razdrani dryekhi ta mu izvyestikha rapsakovitye dumi.

37

a kogato tsar yezyekeyiya chu dumitye mu, razdra dryekhitye si, pokri sye s vryetishchye i vlyezye v navstryechuniya dom. i prati upravityelya na dvoryetsa yeliakim, syekryetarya shyevna i tarshitye syeshchenitsi, pokriti s vryetishcha, pri prorok isaia amosoviya sin. i ryekokha mu: taka kazva yezyekeyiya: dyen na skr'b, na izobilcheniye i na osk'rblenyiye ye toya dyen; zashchoto nastana chas't da sye rodyat dyetsata, no nyama sila za razhdanye. mozhye bi navstryechu tvoyat bog shchye

chuye dumitye na rapsaka, kogoto navstryechuariat mu asiriiskiyat tsar prati da ukoryava zhiviya bog i shchye izobilchi dumitye, koito navstryechu tvoyat bog chu, zatova v'znyesi molba za ostat'ka shcho ye otsyelyal. i t'i, slugitye na tsar yezyekeyiya otidokha pri isaia. i isaia im ryeche: taka da kazhyetye na navstryechuarya si - taka kazva navstryechu: nye boi sye ot dumitye, koito si chul, s koito slugitye na asiriiskiya tsar nye pokhulikha. yeto, az shchye turya v nyego tak'v dukh, shchoto, kato chuye slukh, shchye sye v'rnye v svoyata zyemya; i shchye go napravda da padnye ot nozh v svoyata zyemya. i taka, rapsak, kato sye v'rna, namyeri, chye asiriiskiyat tsar voyuvashye protiv livna; zashchoto bye chul, chye toi zaminat ot lakhis. i tsaryat chu da kazvat za yetiopskiya tsar tirak: izlyezye da voyuva protiv tyebye. i kogato chu tova, prati poslanitsi do yezyekeyiya, kazvaiki: taka da govoritye na yudoviya tsar yezyekeyiya, da ryechetye: tvoyat bog, na kogoto upovavash, da tye nye mami kato kazva: yerusolim nyama da b'dye pryedadyen v r'kata na asiriiskiya tsar. yeto, ti chu kakvo napravili asiriiskitye tsarye na vsichkitye zyemi, kak gi obryekli na iztryeblyeniye; ta ti li shchye sye izbavish? bogovyetye na naroditye izbavikha li oniya, koito bashchitye ni iztryebikha, - gozan, kharan, ryesyef i yedenyanyite, koito byakha v talasar? gdye ye yematskiyat tsar, arfadskiyat tsar i tsaryat na grada syefaruim, na yena i na ava? a kogato yezyekeyiya vzye pismoto ot r'kata na poslanitsitye ta go prochetye, yezyekeyiya v'zlyezye v navstryechuniya dom i go razg' na pryed navstryechua. i yezyekeyiya sye pomoli pryed navstryechua, kato kaza: navstryechui na silitye, bozhye izrail'yev, koito syedish myezhdu khyeruvimitye, ti i samo ti si bog na vsichkitye zyemni tsarstva; ti si napravil nyebeyot i zyemyata. prikloni, navstryechui, ukhoto si i chui; otvori, navstryechui, ochitye si i v'izh; i chui vsichkitye dumi na syenakhirima, koito izprati togova da pokhuli zhiviya bog. naistina, navstryechui, asiriiskitye tsarye zapustikha vsichkitye oblasti i zyemitye im; i khv'rlikha v og'n bogovyetye im, zashchoto nye byakha bogovye, no dyelo na chovyeshki r'tsye, d'rvyeta i kam'ni; zatova gi pogubikha. syega, procheyeye, navstryechui bozhye nash, ot'rvi ni ot r'kata mu, za da poznayat vsichkitye zyemni tsarstva, chye ti si navstryechu, yedinstvyeniyat bog. togava isaia, amosoviyat sin, prati do yezyekeyiya da kazhat: taka kazva navstryechu izrail'yeviyat bog: chukh tova, za koyeto si sye pomolil na myenye protiv asiriiskiya tsar syenakhirim. yeto slovoto, koyeto navstryechu izgovori za nyego: pryeczrya tye, prisma ti sye dyevitsata, sionovata d'shchyerya; zad g'rba ti poklati glava yerusalimskata d'shchyerya. kogo si obidil i pokhulil ti? i protiv kogo si govoril s visok glas i si nadignal nagorye ochitye si? protiv svyetyiya izrail'yev. navstryechua si obidil ti chryez slugitye si, kato si ryek't: s mnozhyestvoto na kolyesnitsitye si v'zlyazokh az v'rkuh visochinata na planinitye, v'rkuh uyedinyenyata na livan; i shchye izsyeka visokitye mu kyedri, otrbanitye mu yelkhi; i shchye vlyaza v nai-krainata mu visochina, v lyesa na nyegoviya karmil. az izkopakh i pikh voda; i s's st'paloto na nozetye si shchye pryeshua vsichkitye ryeki na yegipyet ili: na obsadyeniye.. nye si li

chul, chye az s'm naryedil tova otdavna. i ot dryevni vryemyena s'm nacheertal tova? a syega go izp'lnikh, takya shchoto ti da obr'shchash ukryepenyi gradovye v kupovye razvalini. zatova zhityelitye im stanakha byezsilni, uplaskikhha sye i posramikhha sye; byakhha kato tryeva na polyeto, kato zryelenina, kato tryeva na k'shchniya pokriv, i zhito pryp'rlyeno pryedi da stanye st'blo. no az znaya zhlilishchyeto ti, izl-izanyeto ti i vlyzanyeto ti, i buistvoto ti protiv myenye. ponyezhye buistvoto ti protiv myenye i nadmyen-nostta ti stignakha do ushitye mi, zatova shchye tu-rya kukata si v nozdritye ti, i yuzdata si v ustata ti, ta shchye tye v'rna pryez p'tya, po koito si dosh'l. i tova shchye ti b'dye znamyeniyeto: taya godina shchye yadyetye tova, koyeto ye samoraslo. vtorata godina tova, koyeto izrastva ot s'shchoto, a tryetata godina posyeitye i pozh'nyetye, nasadyetye lozya i yazhtye ploda im. i otsyalaloto ot yudoviya dom, koyeto ye ostanalo, pak shchye puska koryeni dolu, i shchye dava plod gorye. zashchoto iz yerasolim shchye izlyezye ostat'k, i iz kh'lma sion otsyelyaloto. ryevnostta na navstryechua na silitye shchye izv'rshi tova. zatova, taka kazva navstryechu za asiriiskiya tsar - nyama da vlyezye v toya grad, nito shchye khv'rli tam stryela. nito shchye doidyeye pryed nyego s shchit, nito shchye izdignye protiv nyego mogila, po p'tya, pryez koito ye dosh'l, po nyego shchye sye v'rnye, i v toya grad nyama da vlyezye, kazva navstryechu; zashchoto shchye zashchitya toya grad za da go izbavya, zaradi syebye si i zaradi slugata mi davida. togava izlyezye angel navstryechuyen ta porazi sto i osyemdyesyet i pyet khilyadi dushi v asiriiskiya stan; i kogato stanakha khora na sutrinta, yeto, vsichki oniya byakhha m'rtvi trupovye. i t'i asiri-iskiyat tsar syenakhirim si tr'gna ta otdiye, v'rna sye, i zhivyeyeshye v ninyeviya. a kato sye klanyashye v kaphishchyeto na boga si nisrokhh, nyegovyitye sinovye adramyelyekh i sarasar, go ubikha s nozh; i pobyag-nakha v araratskata zyemya. a vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu yesaradon.

38

v tova vryemye yezyeikiya sye razbolya do sm'rt; i prorok isaiya, amosoviyat sin, doidyey pri nyego ta mu ryechye: taka kazva navstryechu: naryedi za doma si, ponyezhye shchye umryesh i nyama da zhivyeyesh. togava yezyeikiya ob'rna litsyeto si k'm styenata ta sye pomoli navstryechuu, kazvaiki: molya ti sye, navstryechui, spomni si syega kak khodikh pryed tyebye s vyarnost i s tsyalo s'rtsye, i v'rshikh tova, koyeto ye ugodno pryed tyebye. i yezyeikiya plaka gorko. togava doidyey navstryechunoto slovo k'm isaiya i ryechye: idi ta kazhi na yezyeikiya: taka kazva navstryechu, bog na bashcha ti davida: chukh molitvata ti, vidyakh s'lyzitye ti; yeto az shchye prilozha na zhivota ti pyetnadyesyet godini. i shchye izbavya i tyebye i toya grad ot r'kata na asiri-iskiya tsar, i shchye zashchitya toya grad. i tova shchye ti b'dye znamyeniyeto ot navstryechua, chye navstryechu shchye izv'rshi tova, koyeto kaza: yeto, shchye v'rna syankata dyesyet gradusa nadiryey, koito ye izminala v'rku sl'ncheyeviya chasovnik na akhaza.

i t'i sl'ntsyyeto sye v'rna nadiryey dyesyet gradusa, koito bye izminalo. yeto kakvo pisa yudoviyat tsar yezyeikiya, kogato bye sye razbolyal i ozdravlyal ot bolyestta si: az ryekokh: v polovinata ot dnitye si shchye vlyaza v portitye na pryreizpodnyata; lishikh sye ot ostat'ka na godinitye si. ryekokh: nyama da vidya vyechye navstryechua, navstryechua, v zyemy-ata na zhivitye; nyama da vidya vyechye chovyeka kato s'm myezhdu oniya, koito pryestanakha da zhivyeyat. zhlilishchyeto mi sye pryemyesti, i sye digna ot myenye kato ovcharski shat'r; navikh zhiv-ota si kato t'kach; ot osnovata toi shchye mye otrzyehye; myezhdu zaranta i vyechyerta shchye nye dov'rshish. uspokoyavakh sye do sutrinta; no toi kato l'v troshi vsichkitye mi kosti; myezhdu zaranta i vyechyerta shchye mye dov'rshish. kato lastovitsa ili zhyerav taka kryeshchayakh, styenyekh kato gur-gulitsa; ochitye mi iznyemoshchyakha ot glyedanye nagorye. v utyesnyenye s'm, navstryechui; stani mi por'chityel. shcho da kazha az? toi mi ryechye, i sam go izp'lni; shchye khodya smiryeno pryez vsichk-itye si godini poradi ogorchyniyeto na dushata si. chryez tiya nyeshcha zhivyeyat chovyetsitye, navstryechui, i samo v tyakh ye zhivot't na moya dukh; taka shchye mye iztysylish i shchye mye s'zhivish. yeto, izlyezye za moya mr gdyeto imakh golyama goryest; i ti, ot lyubov k'm dushata mi, si ya izbavil ot rova na tlyeniyeto, zashchoto si khv'rli zad g'rba si vsichkitye mi gryekhovye. zashchoto pryreizpodnyata nye mozhye da tye khvali; sm'rtta nye mozhye da tye slavoslovi; oniya, koito slizat v rova, nye mogat da sye nadyeyat na tvoiyata vyarnost. zhiviyat, zhiviyat, toi shchye tye khvali, kakto az dnyes; bashchata shchye izvyesti na chadata si tvoiyata vyarnost. navstryechu ye blizo da mye spasi; za-tova shchye pyeyem moitye pyesni s's strunni in-strumyenti v doma navstryechuyen pryez vsichki-tye dni na zhivota si. a isaiya byeshye kazal: nyeka vzyemat nizanitsa smokini i gi turyat za kompyes na tsiryeya; i tsaryat shchye ozdravyeye. s'shcho i yezyeikiya byeshye kazal: kakvo ye znamyeniyeto, chye shchye v'zlyaza v navstryechuniya dom?

39

v onova vryemye vavilonskiyat tsar myerodakh-valadan, valadanoviyat sin, prati pismo i podar'k na yezyeikiya, ponyezhye byeshye chul, chye toi sye razbolyal i ozdravlyal. i yezyeikiya sye zaradva za tyakh, i im pokaza k'shchata s's sk'potsyennitye si vyeshchi, - sryebroto i zlatoto, aromatitye i sk'potsyennitye masla, ztyeliya si or'zhyeyen sklad i vsichko kakvoto sye namirashye myezhdu s'krovishchata mu; v k'shchata mu i v tsyaloto mu vldenyenye nye oстана nishcho, koyeto yezyeikiya nye im pokaza. togava doidyey prorok isaiya pri tsar yezyeikiya ta mu ryechye: kakvo kazakha tiya chovyetsi? i ot gdye doidokha pri tyebye? i yezyeikiya ryechye: ot dalyechna zyemya idat pri myenye ot vavilon. togava kaza: shcho vidyakh v k'shchata ti? i yezyeikiya otgovori: vidyakh vsichko shcho ima v k'shchata mi; nyama nishcho myezhdu s'krovishchata mi, koyeto nye im pokazakh. togava

isaiya ryeche na yezyekiya: slushai slovoto na navstryechua na silitye: yeto, idat dni, kogato vsichko shcho ye v k'shchata ti, i kakkvoto bashchitye ti sa s'brali do toya dyen, shchye sye pryenyesy v'v vavilon; nyama da ostante nishcho, kazva navstryechu. i shchye otvyedat ot sinovyetye, koito shchye izlyazat ot tyebye, koito shchye rodish; i tye shchye stanat skoptsi ili: kamyeriyei. v palata na vavilonskiya tsar. togava yezyekiya ryeche na isaiya: dobro ye navstryechunoto slovo, koyeto ti izryechye. pribavi oshchye: nye ye li t'i, shchom v moitye dni shchye ima mir i vyarnost?

40

ytyeshavaitye, utyeshavaitye lyudyetye mi, kazva vashiyat bog, govoryetye po s'rtsyeto na yerusolim, i izvikaitye k'm nyego, chye vryemyeto na voyuvanyeto mu sye izp'lni, chye byezzakoniyyeto mu sye prosti; zashchoto vzye ot r'kata navstryechuna dvoyno nakazaniye za vsichkitye si gryekhovye. glas na yedin koito vika: prigotvyetye v pustinyata p'tya za navstryechua, napravetye v byezvodnoto myasto prav drum za nashiya bog. vsyaka dolina shchye sye izdignye, i vsyaka planina i kh'lm shchye sye snishi; krivitye myesta shchye stanat pravi, i nyernivnyete myesta polye; i slavata navstryechuna shchye sye yavi, i vsyaka tvar kupno shchye ya vidi; zashchoto ustata navstryechuni izgovorikha tova. glas na yedin, koito kazva: prov'zglasi! i otgovori sye ili: ryekokh.: shcho da prov'zglasya? - vsyaka tvar ye tryeva, i vsichkata i slava kato polskiya tsvyat; tryevata s'khnye, tsvyet't v'yekhnye; zashchoto dishanyeto navstryechuno dukha v'rkuhu nyego; naistina lyudyetye sa tryeva! tryevata s'khnye, tsvyet't v'yekhnye, no slovoto na nashiya bog shchye ostante do v'yeka. ti, koito nosish blagi vvesti na sion, izkachi sye na visokata planina; ti, koito nosish blagi vvesti na yerusolim, izdigni silno glasa si; izdigni go, nye boi sye, kazhi na yudovitye gradovye: yeto vashiyat bog! yeto, navstryechu iyeova shchye doidye s's sila, i mishtsata mu shchye vlyadyeye za nyego; yeto, nagradata mu ye s nyego, i v'zdayaniyyeto mu pryed nyego. toi shchye pasye stadoto si kato ovchar, shchye s'byerye agnyetata s mishtsata si, shchye gi nosi v pazukhata si, i shchye vodi polyeka doyeschchitye. koi ye pryemyeril voditye s shyepata si, izmyeril nyebeyeto s pyedya, pobral v myarka pr'stta na zymyemata, i pryetyegil planinitye s tyegilka, i kh'lmovetye s vyezni? koi ye up'til dukha navstryechuyen, ili kato s'vyetnik nyegov go ye nauchil? s kogo sye ye s'vyetval toi, i koi go ye vrazumil i go ye nauchil p'tya na pravos'diyyeto, i mu ye pryedal znaniye, i mu ye pokazal p'tya na razuma? yeto, naroditye sa kato kapka ot vyedro, i sye schitat kato sityen prashyets na vyezniyye; yeto, ostrovitye sa kato sityen prakh shcho sye diga. livan nye ye dostat'chyen za gorivo, niito stigat zhivotniyye mu za vsyeizgaryanye. vsichkitye narodi sa kato nishcho pryed nyego, schitat sye pryed nyego za po-malko ot nishcho, da! za praznata. i t'i, na kogo shchye upodobitye boga? ili kakvo podobie shchye sravnitye s nyego? kumir't li? - khudozhnik't go ye izlyal, i zlataryat go obkovava s's zlato i

lyeye za nyego sryeb'rni vyerizhki; koito ye tv'rdye siromakh ta da prinyesy prinos izbira nyegniyeshcho d'rvo, i t'rsi za nyego izkusyane khudozhnik, za da go napravi nyepoklatim kumir! nye znayetye li? nye stye li chuli? nye li vi sye ye izvystilo otnachalo? ot osnovavanyeto na zymyemata nye stye li razbrali onzi, koito styet nad kr'ga na zymyemata, pryed kogoto zhietyelitye i sa kato skakaltsi, koito prostira nyebyeto kato zavyesa, i go razp'va kato shat'r za zhiyevyeny, koito dokarva p'rvyentsitye do nishcho, i pravi kato suyeta zymennitye s'dii? tye yedva sa bili posadyeni, yedva sa bili posyati, yedva li sye ye zakoryenil v zymyemata stvol't im, i toi podukha v'rkuhu tyakh, i tye izs'khvat, i vikhrushkata gi pomita kato plyava, i t'i, na kogo shchye nye upodobitye ta da mu b'da ravyen? kazva svyetyat. dignyetye ochitye si nago-rye ta vizhtye: koi ye s'zdal tiya svyetya, i izvyezhdha mnozhyestvoto im s broi? toi gi vika vsichkitye po imye; chryez vyelichiyeto na silata mu, i ponyezhye ye moshchyen v'v vlast, ni yedno ot tyakh nye lipsva. zashcho govorish, yakovye, i kazvash, izrailyu: p'tyat mi ye skrit ot navstryechua, i pravoto mi sye pryenye-bryegva ot moya bog? nye znayesh li? nye si li chul, chye vyechniyat bog iyeova, s'zdatyelyat na zymennitye kraishcha, nye oslabva i nye sye umoryava? nyegoviyat razum ye nyeizslyedim. toi dava sila na oslabnalitye, i umnozhave moshchta na nyemoshchnitye. dazhye mladitye shchye oslabnat i shchye sye umoryat. i otrbanitye momtsi s'vsyem shchye padnat; no oniya, koito chakat navstryechua, shchye podnovyat silata si, shchye sye izdigat s krila kato orli, shchye tichat i nyama da sye umoryat, shchye khodyat i nyama da oslabnat.

41

m'lchyetye pryed myenye, viye ostrovi; i plyemyenata nyeka podnovyat silata si; nyeka priblizhat, i togava nyeka govoryat; nyeka zastanyem zayedno na s'd. koi ye v'zdignal yednogo ot iztok, kogoto povikva s pravda pri nozetye si? pryedava mu narodi, i postavya go navstryechuar nad tsarye, i tyakh pryedava na nozha mu kato prakh. na l'ka mu kato otvyata plyava. pogonva gi, i byezopasno minava p'tya, po koito nye byeshye khodil s nozetye si. koi izdyeistvuva i izv'rshi tova, kato povika oshchye v nachaloto b'dyeshchitye rodovye? az navstryechu, p'rviyat i s poslyedniyat, az s'm. ostrovitye vidyakha i sye uplashikha, zymennitye kraishcha sye raztryepy-erakha, priblizhikha sye i doidokha. vsyeki pomogna na drugarya si, i ryeche na brata si: dy-erzai! i t'i, d'rvodyelyets't nas'rchavashye zlatarya, i toya, koito kovye s chuka, onzi, koito udrya na nakovalnyata, kato kazvashye: dobre ye spoyeno, i go zakryepyavashye s gvozdyei, za da sye nye klati. no ti, izrailyu, sluzhityelyu moi, yakovye, kogoto az izbrakh, potomstvoto na priyatiyela moi avraama, ti, kogoto vzyekh ot kraishchata na zymyemata, i povikakh ot nai-dalyechniyye i strani, i ti ryekokh: ti si moi sluzhityel, az tye izbrakh, i nye tye otkhv'rlikh, nye boi sye, zashchoto az s'm s tyebye; nye sye uzhasyavai, zashchoto az s'm tvoi bog; shchye tye ukryepya, da! shchye ti pomogna. da! shchye tye

podpra s pravyyednata si dyesnitsa, yeto, vsichki, koito sa razngnyevyeni na tyebye, shchye sye zasramyat i smutyat; s'pyernitsitye ti shchye stanat kato nishcho i shchye zaginat. shchye pot'rsish oniya, koito sye srazhavat protiv tyebye, i nyama da gi namyerish; oniya, koito voyuvat protiv tyebye, shchye stanat kato nishcho, i kato chye nye sa bili. zashchoto az navstryechu tvoyat bog s'm, koito podkryepyam dyesnitsata ti, i ti kazvam: nye boi sye, az shchye ti pomogna. nye boi sye chyervyeyu yakovye, i viye, malnagna izrailleyi; az shchye ti pomagam, kazva navstryechu, tvoyat izkupityel, svetyiat izraillev. yeto, az shchye tye napravya na nova ostra naz'byena dikanya; shchye v'rshyeyesh planinitye i shchye gi striyesh, i shchye ob'rnyesh kh'lmovyetye na dryebna plyava; shchye gi otvyeyesh, i vyat'r't shchye gi ot-nyesyie, i vikhrushkata shchye gi razp'r'snyie; a ti shchye sye zaradvash v navstryechua, shchye sye pokhvalish v svetyiya izraillev. kogato siromasitye i nyemotnitye pot'rsyat voda, a nyama, i yezik't im s'khnyie ot zhazhda, az navstryechu shchye gi poslusham, az izrailleyivat bog nyama da gi ostavya. shchye otvorya ryeki na golitye vsichini, i izvori vsryed dolinitye; shchye ob'rna pustynyata na vodni yezvera, i sukhata zymya na vodni izvori. v pustinyata shchye nasadya kyed'r, sitim, mitra i maslyeno d'rvo; v nyenaslyenata zymya shchye postavya nayedno yelkha, yavor i kiparis, za da vidyat i da znayat, da razs'dyat i da razbyerat vsichki, chye r'kata navstryechuna ye napravila tova, i svetyiat izraillev go ye s'zda. pryedstavyetye dyeloto si, kazva navstryechu; pryedyetye silnitye si dokazatyelstva kazva yakovoviyat tsar. nyeka gi pryivedat, i nyeka ni yavyat kakvo ima da stanye; obyasnitye pryedishnoto, kazhyetye kakvo ye bilo, ta da prilozhim s'rtsata si v nyego i da uznayem syetninata mu; ili izvyestyetye ni b'dyeshchyeto, izvyestyetye kakvo ima da stanye izposlye, za da poznayem, chye styie bogovyie; dori dokarvayite nyakakvo dobro ili nyakakvo zlo dokarvayite, za da sye uzhasim kato go vidim vsichki. yeto, viye styie po-malko ot nishcho; i tova, koyeto v'rshitye, po-malko ot nishcho; myerzost ye onya, koito vi izbira. izdignakh yednogo ot syevyer, i toi ye dosh'l, - ot izgryeva na sl'ntsyyeto yednogo, koito prizovava moyeto imye; i shchye nagazi p'ryentsitye kato kal, kakto gr'ncharyat t'pchye glinata. koi ye izyavil tova ot nachalo, za da znayem, i ot pryedi vryemye ta da ryechyem: toi ima pravo? naprotiv, nyama nyakoi da go ye izyavil, nyama nyakoi da go ye kazal, nyama nyakoi da ye chul dumitye vi. pr'v az ryekokh na siona: yeto gi! yeto gi! i dadokh na yerusalim blagovestyitel. zashchoto, kogato pryeglyedakh, nyamashye nikoi; da! myezhdu tyakh nyamashye s'vyetnik, koito da mozhye da otgovori duma, kogato gi popitakh. yeto, tye vsichki sa suyeta, dyelata im sa nishcho, izlyeyanitye im idoli sa vyat'r i posramlyenyie.

42

yeto moyat sluzhityel, kogoto podkryepyavam, moyat izbranik, v kogoto blagovoli dushata mi; turikh dukha si na nyego; toi shchye postav

pravos'diye za naroditye. nyama da izvika, nito shchye izdignye visoko glasa si, nito shchye go napravi da sye chuye nav'n. smazana tr'stika nyama da pryechupi, i zam'zhdyal fitil nyama da ugasi; shchye postav pravos'diye spyered istinata. nyama da oslabnye nito da sye s'krushi dogdyeto ustanovi pravos'diye na zymyata, i ostrovitye shchye ochakvat nyegovata pouka. taka kazva bog, navstryechu, koito ye napravil nyebyeto i go ye razprostryal, koito ye razstall zymyata s proizvyedyenyiata i, koito dava dishanye na lyudyete, koito sa na nyeya, i dukh na tiya, koito khodyat po nyeya: az navstryechu tye prizovakh v pravda, i kato khvana r'kata ti shchye tye pazy, i shchye tye postavya za zavyet na lyudyete, za svyetlina na naroditye, za da otvorish ochitye na slyepitye, da izvadish zapryenyite ot zatvor, i syedyashchitye v mrak iz t'mnitsata. az s'm navstryechu; tova ye moyeto imye; i nye shcha da dam slavata si na drug, nito khvalata si na izvayanyite idoli. yeto, nyeshchata pryedskazani ot nachalo sye sb'dnakha, i az vi izvystyavam novi, pryedi da sye poyavyat, kazvam vi gi. pyeitye na navstryechua nova pyesyn, khvalata mu ot kraishchata na zymyata, viye, koito slizaty na moryeto i vsichko shcho ye v nyego, ostrovi, i viye, koito zhivyeyetye na tyakh. pustinyata i gradovyetye i nyeka izvikat s visok glas, syelata, gdyeto zhivyeye kidar; nyeka pyeyat zhityelitye na syela t.ye. skalata, nyeka v'zklitsavat ot v'rkhoverye na planinitye, nyeka otdadat slava na navstryechua, i nyeka v'zvyestyat khvalata mu v ostrovitye. navstryechu shchye izlyezye kato silyen m'zh, shchye v'zbudi ryevnivostta si kato ratnik, shchye izvika, da! shchye izryevye. shchye naddyelye nad vragovyetye si; za d'lgo vryemye m'lchakh, kazva toi. ostanakh tikh, v'zdr'zhakh syebye si; no syega shchye izvikam kato zhyena, koyato razhda, shchye pogubya i s'shchyevryemyenno shchye pog'lna. shchye zapustya planini i kh'lmoye, i shchye izsusha vsichkata im tryeva; shchye ob'rna ryekitye v ostrovi, i shchye pryesussha yezyerata. shchye dovyeda slyepitye pryez p't, koito nye sa znayeli, shchye gi voda v p'tyeki, koito im sa bili nyepoznati; shchye ob'rna t'mninata v svyetlina pryed tyakh, i nyeravnitye myesta shchye napravya ravni. tova shchye storya, i nyama da gi ostavya. shchye sye v'rnat nazad, s'vsyem shchye sye posramyat oniya, koito upovavat na vayanitye idoli, koito kazvat na lyeyanitye: viye styie nashi bogovyie. chuitye, glukhi, i glyedaitye, slyepi, za da viditye. koi ye slyap, ako nye ye sluzhityeliat mi, ili glukh, kakto poslanika, kogoto izprashcham? koi ye slyap kakto pryedaniya bogu, i slyap kakto sluzhityelya navstryechuyen? ti glyedash mnogo nyeshcha no nye nablyudavash; ushitye mu sa otvoryeni, no toi nye chuva. navstryechu blagovoli zaradi pravdata si da v'zvyelichi uchyenyieto i da go napravi pochityayemo. no tye sa ograbyeni i ogolyeni lyudye; vsichki sa vprimchyeni v pyeshchyeri i skriti v t'mnitsi; plyachka sa, i nyama izbavityel, obir sa, i nikoi nye kazva: v'tni go. koi ot vas shchye dadye ukho na tova? koi shchye vnimava i slusha za b'dyeshchyeto? koi pryedade yakova na obir, i izrailya na grabityeli? nye navstryechu li, na kogoto s'gryeshikhmye?

zashchoto nye iskakha da khodyat v p'tishchata mu, nito poslushakha uchyeniyeto mu. zatova izlya na nyego lyutostta na gnyeva si i sviryepostta na boya; i tova go zapali izokolo, no toi nye sye syeti, izgori go, no toi nye go vlozhi v s'rtsyeto si.

43

a syega, taka kazva navstryechu tvoryets't ti, yakovye, i s'zdyatylat ti, izrailyu: nye boi sye, zashchoto az tye izkupikh, prizovakh tye po imye; moi si ti. kogato minavash pryeh voditye, s tyebye shchye b'da, i pryeh ryekitye, tye nye shchye tye potopyat; kogato khodish pryeh og'nya, ti nyama da sye izgorish, i plam'k't nye shchye tye opali. zashchoto az s'm iyeova vtoyat bog, svyetyiat izrailye, vtoyat spasityel; za tvoi otvop dadokh yegypyt, za tyebye yetiopya i syeva. ponyezhye ti bye sk'potsyenyen pryed ochitye mi, i pochetyen, i az tye v'zlyubikh, zatova shchye dam chovyetsi za tyebye, i plyemyena za zhivota ti. nye boi sye, zashchoto az s'm s tyebye; ot iztok shchye dovyeda potomstvoto ti, i ot zapad shchye tye s'byera: shchye ryeka na syevyera: v'zv'rni, i na yuga: nye zad'rzhai; doviedi sinovyetye mi ot dallyeh, i d'shcheryitye mi ot zymniya kraj, - vsichki, koito sye narichat s moyeto imye, koito s'tvorikh za slavata si; az s'zdadokh vsyeki ot tyakh, da! az go napravikh. izvyedi slyepitye lyudye, koito imat ochi, i glukhitye, koito imat ushi. nyeka sye s'byerat zayedno vsichkitye narodi, i nyeka sye styekat plyemyenata; koi ot tyakh mozhye da v'zvyesti tova i da ni obyasnii pryedishnitye s'bitiya? nyeka dovyedat svidyetylyte si, za da sye opravdayat ta da chuyat chovyetsitye i da ryekat: tova ye vyarno. viye styte moi svidyetyeli, kazva navstryechu, i sluzhityelyat mi, kogoto izbrakh, za da nye poznayetye i da povyarvatye v myenye, i da razbyeryetye, chye s'm az, - chye pryedi myenye nye ye imalo bog, i podir myenye nyama da ima. az, az s'm navstryechu; i osvynen myenye nyama spasityel. az v'zvyestikh, i spasikh, i pokazakh, kogato nye ye imalo myezhdu vas chuzhd bog; zatova viye styte mi svidyetyeli, kazva navstryechu, chye az s'm bog. da, pryedi da ye imalo vryemye yevryeiski: dyen., az s'm; i nyama koi da izbavya ot r'kata mi; az d'yestvuvam, i koi shchye mi popryechi? taka kazva navstryechu, vashiyat izkupityel, svyetyiat izrailye; zaradi vas pratikh v'v vavilon, i shchye dovyeda vsichki kato byezhantsi, dori khaldyeitye, v korabitye, s koito sye khvalyekha. az s'm navstryechu, svyetyiat vash, tvoryets't izrailye, vash tsar. taka kazva navstryechu, koito pravi p't v moryeto, i p'tyeka v buinitye vodi, koito izvazhda kolysesniti i konye, voiska i sila: tye vsichki shchye lyegnat, nyama da stanat; unishchozhikhha sye, ugasnakha kato fitil. nye si spomnyaitye pryedishnitye nyeshcha, nito mislyete za dryevnitye s'bitiya. yeto, az shchye napravya novo nyeshcho; syega shchye sye poyavi; nye shchye li vnimavatye v nyego? da! shchye napravya p't v pustynata, i ryeki v byezvodnata zymya. polskitye zvyerovy shchye nye poslavyat, - chakalitye i kamiloptitsitye, - zashchoto davam voda v pustynata, ryeki v byezvodnata zymya, za da napoya lyudyetye si, izbranytye si, lyudyetye, koito

s'zdadokh za syebye si, za da opovyestyavat khvalata mi. no ti yakovye, nye nye prizova; no ti izrailyu, sye otyegchi ot myenye, nye si mi prinasyal ag'ntsata na vsyeizgaryaniyata si, nito si nye pochital s zhyertvitye si. az nye tye zarobikh s prinosi, i nye ti dotyegnakh s livan. nye si kupil za myenye blagoukhanna tr'stika s pari, nito si nye nasitil s tl'stinata na zhyertvitye si; no ti si nye zarobil s gryekhovetye si, dotyegnal si mi s byezzakoniyata si, az, az s'm, koito iztrivam tvoitye pryest'plyeniya zaradi syebye si, i nyama da si spomnya za gryekhovetye ti. podsyeti nye, za da sye s'dim zayedno; pryedstavi dyeloty si, za da sye opravdayesh. vtoyat praotyets s'gryeshi, i uchityelitye ti pryest'pikha protiv myenye. zatova shchye svalya ot svyeshchenstvoto im yevryeiski: shchye oskvyernya. vyelikitye sluzhityeli p'r'vyentsitye. na svyetilishchyeto, i shchye obryeka yakova na iztryeblyeniye, i shchye napravya izrailya za poruganiye.

44

no syega slushai, sluzhityelyu moi, yakovye, i izrailyu, kogoto az izbrakh: taka kazva navstryechu, koito tye ye napravil, i tye ye s'zdal v utrobata, i shchye ti pomaga: nye boi sye, sluzhityelyu moi yakovye, i ti, yesurunye, kogoto az izbrakh, zashchoto shchye izlivam voda na zhadnata zymya, i ryeki na sukhatna pochva; shchye izlivam dukha si na potomstvoto ti, i blagoslovyeniyeto si na rozhbitye ti; i tye shchye poniknat myezhdu tryevata kato v'rbi kraj tyechashchi vodi. yedin shchye kazva: az s'm navstryechuyen; drug shchye sye naricha s yakovovoto imye; a drug shchye podpisva s r'kata si, chye shchye sluzhi navstryechuu, i shchye proiznasya s pochit izrailyevoto imye. taka kazva navstryechu, tsaryat na izrailya, nyegoviyat izkupityel, navstryechu na silitye: az s'm p'r'viyat, az i poslyedniyat, i osvynen myenye nyama bog. otkak s'm nastanil dryevnitye lyudye koi mozhye da proglasi kaktto az? nyeka v'zvyesti tova i mi go izlozhi; nyeka im izvyestyat idnitye i b'dyeshchitye nyeshcha. nye boitye sye nito sye strakhuvaitye; nye v'zvyestikh li ti az ot dryevnostta, i ti pokazakh tova? i viye styte mi svidyetyeli, - ima li bog osvynen myenye? naistina nyama kanara: az nye poznavam tak'v. vsichki, koito obrazuvat izvayani idoli, sa za posramlyeniye; i mno-gozhyelatelnitye im nyeshcha sa byezpolyezni; i tye sami im sa svidyetyeli, nye vyzhdat nito razbirat, za da sye zasramyat. koi ye onya, koito pravi yedin bog, ili izliva izvayan idol, s'vsyem byezpolyezen? yeto, vsichkitye mu priv'rzhynitsi shchye sye zasramyat; a khudozhnitsitye, koito i tye sa ot chovyetsi, nyeka sye s'byerat vsichki, nyeka zastanat; shchye sye uboyat, shchye sye zasramyat vsichki. kovach't kovye bradva. raboti ya v'v v'glischata, i ya obrazuva s chukovye, rabotyeshch s's silnata si mishtsa, dori ogladnyava i iznymoshchya; voda ako nye piye oslavba. d'rvoelyets't prostira v'r'v, nachyertava idola s tyebyeshir, izrabotva go s dlyeta, nachyertava go s pyergyel, i obrazuva go po chovyeshki obraz, sporyed chovyeshka krasota, za da stoi v k'shchi. ot-sichaiki si kyedri. i vzyemaiki p'r'nar i d'f, toi si

bye izbral myezhdu gorskitye d'rvyeta yedno, ta bye nasadil bor; i d'zhd't go ye pravil da rastye. togava, kato ye stanal na chovyeka za goryenye, toi vzyema ot nyego i sye topli, oshchye go gori i pyechye khlyab; i s'shchoto pravi bog ta mu sye klanya, pravi go izvayan idol ta kolyenichi pryed nyego! yedna chast ot nyego toi izgarya v og'n, s druga chaste gotvi myeso da yadye, izpicha pyechivo i sye nasishcha. gryeye sye i kazva: okh! stoplikh sye! vidyakh og'nya! i ostanaloto ot nyego pravi bog, izvayaniya si idol. kolyenichi pryed nyego i mu sye klanya, i mu sye moli kazvaiki: izbavi mye, zashchoto ti si moi bog! tye nye znayat nito razs'zhdavat; zashchoto sa zamazani ochitye im, za da nye glyedat, i s'rtsata im-za da nye razbirat: i nikoi nye vzyema na s'rtsyeto si, nito ima znaniye ili razum ta da ryechye: chast ot nyego izgorikh na og'n, oshchye i khlyab izpyekokh na v'glisichata mu opyekokh i myeso ta yadokh: i da napravya li ostanaloto ot nyego gnusota? da sye poklonya li na nyeshcho stanalo ot d'rvo? toi sye khrani s pyepyel; izmamyenoto mu s'rtsye go zabludi, ta nye mozhye da ot'rvye dushata si nito da ryechye: tova nyeshcho v dyesnitsata mi nye ye li l'zha? pomni tova, yakovye, i izrailyu, zashchoto si mi sluzhityel; az tye s'zdadokh; moi sluzhityel sye; izrailyu, nyama da b'dyesh zabraven ot myenye, izlichikh kato g'sta m'gla pryest'plyeniyata ti, i kato oblak gryekhovyyete ti; v'rni sye pri myenye, zashchoto az tye izkupikh. v'zpyei radostno, nyebye, zashchoto navstryechu izv'rshi tova; v'zklinyete, podolni zemni chasti; zapyeitye vyesyelo, planini, goro i vsichki d'rvyeta v nyeya, zashchoto navstryechu izkupi yakova, i sye proslavi v izrailya. taka kazva navstryechu izkupityelyat ti, koito tye ye obrazuvav v utrobata: az s'm navstryechu, koito izv'rshikh vsichko; koito sam razprostryakh nyebyeto, i sam razstlakh zyemyata; koito osuyetyavam znamyeniyata na l'zhsitye, i pravya da izbyezumyeyat charodyeitye; koito pryevr'shcham m'dritye, i obr'shcham znaniyeto im v glupost; koito potv'rzhдавam dumata na svoya sluzhityel, i izp'lnyavam izvyayenoto ot moitye pratyenitsi; koito kazvam za yerasalim: shchye sye nasyeli, i za gradovyetye na yuda: shchye sye s'gradyat, i az shchye v'zstanovya razrushyenoto v nyego; koito kazvam na byezdnata: izs'kzni, i az shchye pryesusha ryekitye ti; koito kazvam za kira: toi ye moyat ovchar, koito shchye izp'lni vsichko, koyeto mi ye ugodno, dazhye, kogato kazha na yerasalim: shchye sye s'gradi, i na khrama: shchye sye polozhat osnovitye ti.

45

taka kazva navstryechu na pomazanika si, na kira, kogoto az d'rzha za dyasnata r'ka, za da pokorya narod ot pryed nyego, i da razpasha kr'sta na tsarye, za da otvorya vratitye pryed nyego. ta da nye zatvoryat portitye: az shchye khodya pryed tyebye i shchye izravnya nyeravnitye myesta; shchye razbiya myednitye vrati, i shchye strosha zhyelyeznitye lostovyie; shchye ti dam s'krovishcha pazenyi v t'mnina, i bogatstva skriti v skrivalishcha, za da poznayesh, chye az s'm navstryechu, izrailyeviyat bog, koito tye pri-

zovavam po imyeto ti. zaradi yakova sluzhityelyat mi i izrailya izbraniya mi prizovakh tye po imyeto ti, dadokh ti pochtyeno imye, ako i da nye nye poznavash, az s'm navstryechu, i nyama drug; nyama bog osyven myenye; az tye opisakh, ako i da nye nye poznavash, za da poznayat ot izgryeva na sl'ntsitye i ot padat, chye osyven myenye nyama nikoi, chye az s'm navstryechu, i nyama drug. az s'zdamam svyettinata i tvorya t'mninata; pravya mir, tvorya i zlo! azi navstryechu s'm, koito pravya vsichko tova. rosi, nyebye, ot gorye, i nyeka izlyeyat oblatsitye pravda; nyeka sye otvori zyemyata, za da sye rodi spasyeniye, i za da izniknye s'shchyevryemyenno pravda; az navstryechu s'zdadokh tova. gorko na onzi, koito sye pryepira s's s'zdatyela si! chyeryepka ot zyemnitye chyeryepki! shchye ryechye li kalta na tozi, koito i dava obraz: shcho pravish? ili izdyeliyeto ti da ryechye za tyebye: nyama r'tsyeh? gorko na onzi, koito kazva na bashcha si: kakvo razhdash? ili na zhyena mu: kakvo dobivash? taka kazva navstryechu, svyetyat na izrailya i nyegoviyat s'zdatyel: dopitvai sye do myenye za b'dyeshchetye; za sinovyetye mi i za dyeloto na r'tsyete mi zapovyadaitye mi. az s'zdadokh zyemyata, i s'tvorikh chovyeka na nyeya; az, da! moitye r'tsyeh razprostryakha nyebyeto, az dadokh zapovyedi na tsyaloto mu mnozhyestvo. az izdignakh nyego tye, kira, vizh. st. 1. s pravda, i shchye opravyam vsichkitye mu p'tishcha; toi shchye s'gradi grada mi i shchye pusnye plyennitsitye mi, byez otkup ili podar'tsi, kazva navstryechu na silitye. taka kazva navstryechu: pyechalbata ot truda na yegipyet i t'rgoviyata na yetiopiya. i na visokitye m'zhye savtsitye, shchye minat k'm tyebye i tvoi shchye b'dat; shchye tye diryat, v okovi shchye zaminat; i kato ti sye poklonyat shchye ti sye pomolyat, kazvaiki: samo myezhdu tyebye ye bog, i nyama drug, drug bog nyama. naistina ti si bog, koito sye kriyesh, bozhye izrailyev, spasyityu tye vsichki shchye sye posramyat i smutyat; tye vsichki shchye si otidat zasramyeni, koito rabotyat idoli. a izrail shchye sye spasi chryez navstryechua s vyechno spasyeniye; viye nyama da sye posramitye nito da sye smutitye do vyechni vryemyena. zashchoto taka kazva navstryechu, koito s'tvori nyebyeto, (tvoya bog, koito s'zdaye zyemyata, napravi ya, i ya utv'rdi, koito nye ya s'tvori pustinya, no ya s'zdaye, za da sye nasyelyava): az s'm navstryechu, i nyama drug. nye s'm govoril v taino, ot myasto v t'mna zyemya; nye s'm ryek'l na yakovovoto potomstvo: t'rsyetye mye naprazno. az navstryechu govorya pravda, v'zvyestyavam pravota. s'byeryetye sye ta doidyetye, priblyzhyetye sye, vsichki viye izbyagnali ot naroditye; nyamat razum oniya, koito izdigat d'rvenitye si idoli, i sye molyat na bog, koito nye mozhye da spasi. izyavyetye i privyedyetye gi; da! nyeka sye s'vyetvat zayedno; koi ye proglasil tova ot dryevnostta? koi go ye izyavil ot otdavnashnoto vryemye? nye az li navstryechu? i osyven myenye nyama drug bog, osyven myenye nyama bog pravvyeden i spasyitel. k'm myenye poglyednyetye i spasyeni b'dyetye vsichki zyemni kraishcha; zashchoto az s'm bog, i nyama drug. v syebe si sye zaklyekh, (pravdyedna дума izlyezye iz ustata mi, i nyama da sye pov'rnye), chye

pryed myenye shchye sye pryekloni vsyako kolyano, vsyeki yezik shchye sye zak"lnye v myenye. samo v navstryechua, shchye ryechye nyakoi za myenye, ima pravda i sila; pri nyego shchye doidat chovyetsitye, a vsichki, koito sye razgnyevikha na nyego, shchye sye zasramyat. chryez navstryechua shchye sye opravdaye i s nyego shchye sye khvali tsyaloto izrailyevo potomstvo.

46

pryeg"na sye vil, navyedye sye nyevo; idolitye im sa natovaryeni na zhyvotni i na dobit"k; tovar"t, koito viye nosyekhtye v shyestviyata si stana tyezh"n na umoryenoto zhyvotno. navyedokha sye, vsichki padnakha; tye nye mozhakha da ot"rvat tovara, no sami otidokha v plyn. slushaitye nye, domye yakovov, i vsichki ostanali ot izrailyeviya dom, koito s"m nosil oshchye ot utrobata, i s"m d"rzhal oshchye ot rozhdyeniyeto. dazhye do starosta vi az s"m s"shchiyat, i dokato pobyelyeyete az shchye vi nosya az vi napravikh, i az shchye vi d"rzha, da! az shchye vi nosya i izbavya. na kogo shchye nye oprilichitye, i s kogo shchye nye sravnitye i s"postavitye, ta da b'dyem podobni? oniya, koito izspytat zlato iz myeshyetsa, i pryetyeglyat sryebro s vyezni, tye nayemat zlatar, ta go napravya bog, pryed koito padat i sye poklanyat; digat go na ramo i go nosyat ta go postavayt na myastoto mu; i toi stoi tam, i ot myastoto si nyama da mr"dnye; oshchye i vika chovyeck k'm nyego, no nye mozhye da otgovori, nito da go izbavi ot byedata mu. pomnyetye tova, i pokazhyetye sye m"zhye; dokaraitye gi na uma si, viye pryest"pnitsi. pomnyetye pryedishnitye nyeshcha ot dryevnostta; zashchoto az s"m bog, i nyama drug; az s"m bog, i nyama podobyen na myenye, koito ot nachaloto izyavayam kraya, i ot dryevnitye vryemyena nyestanalite oshchye nyeshcha, i kazvam: namyeryeniyeto mi shchye ustoi, i shchye izv"rsha vsichko shcho mi ye ugodno; koito zovye khishchna ptitsa ot iztok, ot dalyechna zyemya m"zha po namyeryeniyeto si; da! ryekokh, i shchye napravya da stanye; namislkh, i shchye go izv"rsha. slushaitye nye, viye koravos"rdyechni, koito styte dalyech ot pravdata: priblizhikh pravdata si tya nye shchye b'dye dalyech, i spasyeniyeto mi nyama da zak"snyeye i shchye dam spasyeniye v sion, slavata si na izrailya.

47

snishi sye ta syedni v pr"stta, dyevitsye, d"shchyer'o vavilonska; syedni na zyemata, a nye na pryestol, d"shchyer'o khaldeyska; zashchoto nyama da sye narichash vyeche izt"nchyena i iznyezhyena. khvani r"chnata myelnitsa ta myeli brashno! makhni buloto si, digni politye si, otrkrii pishchyalitye si, mini ryekitye. golotata ti shchye sye otrkiye, da! sramotata ti shchye sye yavi; az shchye si v"zm"zdy, i nye shchye sye primirya s nikogo. imyeto na nashiya izkupityel ye navstryechu na silitye. svyetyiat izrailyev. syedi ta m"lchi, i vlyez v t"mninata, khaldeyska d"shchyer'o, zashchoto

nyama vyeche da tye narichat navstryechuarka na tsarstvata. razgnyevikh sye na lyudyetye si, oskvyernikh naslyedstvoto si, i pryedadokh gi v r"kata ti; no ti nye im pokaza milost, ti si slozhila tv"rdye tyezhkiya si khomot v"rkhu staryetsa; i ryekla si: do vyecka shchye b"da navstryechuarka; ta nye si vzyela tova pris"rtsye, nito si pomnila syetninata mu. syega, prochyeye, chui tova, ti slastolyubko, koyato syedish byezgrizhna, koyato kazvash v s"rtsyeto si: az s"m, i osvnen myenye nyama druga; nyama da stoya vdovitsa, nito shchye znaya shcho ye da sye obyechadaya, - i dvyetye tiya nyeshcha shchye doidat v"rkhu tyebye vnyezapno, v yedin dyen, obyechadvanye i vdovstvo; v p"lna myara shchye tye postignat v"pryeki mnogo ti charodyeistva i golyamoto izobiliye na obayaniyata ti. ponyezhye si bila d"rzostna v nyechyestiyeto si, i si ryekla: nikoi nye nye vizhda, - ponyezhye m"drostta ti i znaniyeto ti sa tye otratili, i si ryekla v s"rtsyeto si: az s"m, i osvnen myenye nyama druga, - zatova shchye doidye v"rkhu tyebye zlo, byez da znayesh ot gdye sye yavyava; i byeda shchye tye napadnye, byez da mozhvash da ya umilostivish; shchye doidye vnyezapno v"rkhu tyebye i opustoshenyiye, byez da ti ye bilo izvystno. priblizhi syega s obayaniyata si i s mnogo to si charodyeistva, v koito si sye trudila ot mladostta si; mozhye bi shchye sye polzuvash! mozhye bi shchye uplashish nyepriyatlye! umorila si sye v mnogoto si s"vyeshchaniya. nyeka priblizhat syega astrolozitye, zvyezдоброitsitye, i pryedvyeshchatyelyite po novoluniyata, i nyeka tye izbavyat ot tova, koyato shchye doidye v"rkhu tyebye! yeto, tye shchye b"dat kato plyava; og"n shchye gi izgori; nye shchye mogat da sye izbavyat ot silata na plam"ka, ponyezhye toi nye shchye b'dye v"glyen da sye ogryeye nyakoi, ili og"n, pryed koito da syednye. takiva shchye ti stanat nyeshchata, v koito si sye trudila; oniya, koito sa t"rguvali s tyebye ot mladostta ti, shchye sye razbyagat vsyeki po svoya si p"t; nye shchye ima koi da tye izbavi.

48

chuitye tova, domye yakovov, koito styte sye naryekli s izrailyevoto imye, koito izlyazokhtye iz yudoviya iztochnik. koito sye k"lneyetye v imyeto navstryechuno i si spomnyatyte za boga izrailyev, no nye s istina, nito s pravda; (zashchoto naimyenuvat sye ot svyetyiya grad, i sye oblyagat na izrailyeviya bog, chiyeto imye ye iyeova na silitye): ot dryevnostta obyavikh pryedishnitye dyela; da! izlyazokha iz ustata mi, i az gi proglasikh; vnyezapno gi izv"rshikh, i tye sye sb"dnakha. ponyezhye poznavakh, chye si uporit, chye vrat"t ti ye zhyelyazna zhila, i chyeloto ti myedno, zatova ot dryevnostta ti obyavikh tiya nyeshcha, pryedi da stanat proglasikh ti gi, da nye bi da ryechyesh: idol"t mi gi izv"rshi, da! izyavanoto mi, i izlyeyanoto mi gi zapovyada. tova ti si chul; vizh vsichko tova; i viye, nye shchye li go viye proglasitye? ot syega ti izyavayam novi nyeshcha, dori skriti, koito ti nye si znayel. tye syega stanakha, a nye ot davna, i pryedi tozi dyen nito si slushal za tyakh, da nye bi da ryechyesh: yeto, az znayekh tova. nito

dazhye si slushal, nito dazhye si znayel, nito dazhye sa bili otvoryeni ot dryevnostta ushitye ti; zashchoto znayekh, chye ti post' p'vashye mnogo kovarno, i oshchye ot utrobata si bil naryechyen pryest'pnik. zaradi svoyetu imye shchye otlozha izlivanyeto na gnyeva si, i zaradi slavata si shchye sye v'zd'rzha ot tyebye, da tye nye iztryebya. yeto, ochistikh tye, no nye kato sryebro; izpitakh tye v pyeshchta na skr'btu. zaradi syebye si shchye storya tova; zashchoto kak da sye oskvyerni imyeto mi? da! nye shcha da dam slavata si na drug. chui mye, yakovye, i izrailyu, kogoto az prizovakh: az s'm s'shchiyat, az p'rviyat, i az poslyedniyat. da! moyata r'ka osnova zymyata, i dyesnitsata mi razprostrya nye-byeto; kogoto gi izvikam, tye vsichki sye pryedstavayt. s'byeryetye sye, vsichki viye, i chuietye: koi ot tyakh ye v'zyestil tova? onya, kogoto navstryechu v'zlyubi, shchye izv'rshi volyata mu nad vavilon, i mishtsata mu shchye b'dye nad khaldyeytse. az, az govorikh, da! prizovakh go; dovvedokh go; i p'tyat mu shchye blagouspyeye. priblizhyetye sye pri myenye, chuietye tova; ot nachalo nye s'm govoril skr-ishno; otkak stana tova, az byakh tam; i syega mye prati navstryechu iyeova i dukh't mu. taka kazva navstryechu izkupityelyat ti, syvetyat izraillev: az s'm navstryechu tvyoyat bog, koito tye uchi za polzata ti, koito tye vodi v p'tya, po koito tryabva da khodish. dano bi poslushal ti zapovyeditye mi! togava mir't ti shcheshye da b'dye kato ryeka, i pravdata ti kato morskitye v'lni; potomstvoto ti shcheshye da b'dye kato pyas'ka, i rozhbitye na chryeslata ti kato z'rnatu mu; imyeto mu nye bi sye otsyaklo nito bi sye iztryebilo otpried myenye. izlyeztye ot vavilon, byagaitye ot khaldyeytse; s v'zklitsatyelen glas proglasetye, propovyadvaitye tova, razglasetye go do zymniya krai, ryechetye: navstryechu izkupi slugata si yakova. i tye nye zhaduvakha, kogoto gi vodyeshye pryez pustinitye; toi napravu da iztyekat za tyakh vodi iz kanarata, oshchye raztseyepi kanarata, i potyekokha voditye. mir nyama za nyechyestivtitye, kazva navstryechu.

49

slushaitye mye, ostrovi, i vnimavaitye, dalyechni plyemyena: navstryechu mye prizova oshchye ot rozhdyniyeto, oshchye ot utrobata na maika mi spomyena imyeto mi! napravu ustata mi kato ost'r nozh, pokri mye pod syankata na r'kata si; i napravu mye kato l'skava stryela, i mye skri v tula si; i ryechye mi: ti si moi sluzhityel, ti si izrail, v kogoto shchye sye proslavya. no az si ryekokh: naprazno s'm sye trudil, za nishcho i napusto s'm iznuryavay silata si; vsye pak, obachye, pravoto mi ye u navstryechua, i nagradata mi ye u moya bog. syega, prochyeye, govori navstryechu, koito mye s'zdadye oshchye ot utrobata za svoi sluzhityel, za da dovveda pak yakova pri nyego, i za da sye s'byerye izrail pri nyego, - (zashchoto s'm pochtyen v ochitye na navstryechua, i moyat bog mi stana sila,) da! toi kazva: malko nyeshcho ye da mi b'dyesh sluzhityel, za da v'zstanovish plyemyenata na yakova; i za da v'zv'rnyesh opazyenitye na izrailya; shchye tye

dam oshchye za svyetyelina na naroditye, za da b'dyesh moye spasenyie do zymniya krai. taka kazva navstryechu. izkupityelyat na izrailya, i svyetyiat nyegov, na onzi, kogoto chovyek pryeczira, na onzi, ot kogoto sye gnusi narod't, na sluga na vladetyelietye: tsarye shchye vidyat i shchye stanat, - knyazye, i shchye sye poklonyat, zaradi navstryechua, koito ye vyeryen, zaradi svyetyiat izraillev, koito tye izbira. taka kazva navstryechu: v blagopriyatno vryemye tye poslushakh, i v spasyatelyen dyen ti pomognakh; shchye tye opazya, i shchye tye dam za zavyet na lyudyetye za da v'zstanovish zyemyata, za da gi napravish da zavladeyat zapustelyitye naslyedstva, kato kazhyesh na v'zranitye: izlyeztye, - na oniya, koito sa v t'mnina: yavetye sye. tye shchye pasat krai p'tishchata, i pasbishchata im shchye b'dat po visokitye goli visochini. nyama da ogladnyeyat nito da ozhadnyeyat; nye shchye gi udari nito zhyega, nito sl'ntsye; zashchoto onya, koito sye smilyava za tyakh, shchye gi vodi, i pri vodni izvori shchye gi zavvedye. i shchye ob'rna vsichkitye si planini na p'tishcha, i drumovyetye mi shchye sye izdignat. yeto, tiya shchye doidat ot dalyech, i, yeto, oniya ot syevyer i ot zapad, a p'k oniya ot sinimskata zymya. pyei, nyebye, i radvai sye, zym'o, i zapyeitye, planini; zashchoto navstryechu utyeshi lyudyetye si, i sye smili za nask'rbyenitye si. no sion ryechye: iyeova mye ye ostavil, i navstryechu mye ye zabravil. mozhye li zhyena da zabravi suchyeshchoto si dyetye ta da sye nye smili za chadoto na utrobata si? obachye tye, ako i da zabravayt, az vsye pak nyama da tye zabravaya. yeto, na dlanitye si s'm tye vryazal; tvoitye styeni sa vinagi pryed myenye. chadata ti shchye doidat nab'rzo; a razorityelitye ti i zapustityelitye ti shchye si otidat ot tyebye. podigni ochitye si naokolo ta vizh: vsichki tiya sye s'birat zayedno i dokhozhdat pri tyebye. zaklyevam sye v zhivotu si, kazva navstryechu, ti naistina shchye sye oblyechyesh s vsichki tyakh kato s ukrashyeniye, i kato nyevyesta shchye sye nakitish s tyakh. zashchoto razoryenitye ti i zapustityelitye ti myesta i opustoshyenata ti zymya shchye b'dat syega tyesni za zhityelitye ti; a oniya, koito tye pogl'shchakha, shchye b'dat otdalyecheni. chadata, koito shchye dobiyesh slyed obyechchadvanyeto si, shchye ryekat oshchye v ushitye ti: tyasno ye myastoto za myenye; stori mi myasto, za da sye nasyelya. togava shchye ryechyesh v s'rtsyeto si: koi mi rodi tiya, t'i kato az byakh obyechchadyena i pusta, zatochyena i skitnitsa? i koi izkhrani tiya? yeto, az byakh ostavyena sama; tiya, gdye byakha? taka kazva navstryechu iyeova: yeto, shchye izdigna r'kata si k'm naroditye, i shchye v'zvisya znamyeto si pryed plyemyenata; i tye shchye dovvedat sinovyetye ti v obyatiyata si, i d'shcheritye ti shchye b'dat donyesyeni na ramyenata im. tsarye shchye b'dat tvoi khranityeli, i tye khnitye tsaritsi tvoi k'rnilnitsi; shchye ti sye poklonyat s litsye do zymyeta, i shchye lizhat pr'sta na nozetye ti; i ti shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu, i chye oniya, koito mye chakat, nye shchye sye posramyat. nima mozhye da sye otnyemye korista ot silniya, ili da sye ot'rvat plyenyenitye ot yunak ili: pravvedno? no navstryechu taka kazva: plyennitsitye na silniya

shchye sye otnyemat, i koristta shchye sye ot"ryve ot strashniya; zashchoto az shchye sye s"nya s onya, koito sye s"di s tyebye, i shchye spasya chadata ti. a prityesnytelitye ti shchye zastavya da izyadat sobstvenitye si myesa, i shchye sye opiyat s"s sobstvenata si kr"v kako s novo vino; - i vsyaka tvar shchye poznaye, chye az, navstryechu, s"m tvoyat spasityel, i chye tvoyat izkupityel ye mog"shchiyat yakovov.

50

taka kazva navstryechu: gdye ye razvodnoto pismo na maika vi, s koyeto ya napusnakht? ili na kogo ot zaimodavtsitye si vi prodadokh? yeto, poradi vashitye byezzakoniya byakhtye prodadyeni, i poradi vashitye pryest"plyeniya bidye napusnata maika vi. zashcho, kogato doidokh, nyamashye nikoi, - kogato povikakh, nyamashye koi da otgovori? sk"sila li sye ye nyakak r"kata mi ta da nye mozhye da izkupva? ili nyamam li sila da izbavyam? yeto, az s"s sm"mryanyeto si izsushavam moryeto, obr"shcham ryekitye v pustinya; ribitye im sye vmirisvat, umiraiki ot zhazhda ot nyamanye voda. az oblicham nyebyeto s mrak, i turyam vryetishchye za nyegovoto pokrivalo. navstryechu iyeova mi dadye yezik na uchyenitye, za da znaya kak da pomogna s duma na umoryeniya; vsyaka zaran toi s"buzhda, s"buzhda ukhoto mi, za da slusham kato uchashchitye sye. navstryechu iyeova mi otvori ukhoto; i az nye sye razbuntuvakh, nito sye ob"rnakh nazad. g"rba si dadokh na biyenye, i buzitye si na skubachitye na kosmi; nye skrikh litsyeto si ot byezchystiye i zaplyuvaniya. ponyezhye navstryechu iyeova shchye mi pomognye. zatova nye sye smushchavam, zatova s"m vtv"rdil litsyeto si kato kryem"k, i znaya, chye nye shchye b"da posramyen. blizo ye onya, koito nye opravdaya; koi shchye sye s"di s myenye? nyeka zashtanyem zayedno. koi mi ye protivnik? nyeka sye priblizhi pri myenye. yeto, navstryechu iyeova shchye mi pomognye; koi shchye nye os"di? yeto, tye vsichki shchye ovyekhtyeyat kato dryekha; molyets shchye gi izyadye. koi izmyezhdu vas sye boi ot navstryechua i slusha glasa na nyegoviya sluzhityel, no khodi v t"mnina i nyama svyetlina? tak"v nye upovava na imyeto navstryechuno, i nyeka sye oblyaga na svoya bog. yeto, vsichki viye, koito zapalyatyte og"n. koito obikalatyte syebye si s glavni, khodyetye v plam"ka na og"nya si, i vsryed glavniyte, koito styte razpalili; tova shchye imatyte ot r"kata mi, - v skr"b shchye lyegnyetye.

51

slushaitye myenye, viye, koito slyedvatye pravdata, koito t"rsitye navstryechua; poglyednyetye na kanarata, ot koyato styte otsyechyeni, i v dupkata na yamata, iz koyato styte izkopani. poglyednyetye na bashcha si avrama, i na sara, koyato vi ye rodila; zashchoto, kogato byeshye samo yedin go povikakh, blagoslovikh go i go umnozhih. zashchoto navstryechu shchye utyeshi siona toi shchye utyeshi vsichkitye mu zapustelyi myesta, i shchye

napravi pustotata mu kato yedyem, i zapustyalostta mu kato navstryechunata gradina; vyesyeliye i radost shchye sye namyeri v nyego, slavosloviye i glas na khvalyeniye. vnimavaitye na myenye, lyudye moi, i slushaitye nye, narodye moi; zashchoto zakon shchye izlyezye ot myen i az shchye postavya pravos"diyeto si za svyetlina na naroditye. pravdata mi nablizhava, spasyeniyyeto mi sye yavi, i mishtsitye mi shchye s"dyat plyemyenata; ostrovitye shchye nye chakat, i shchye upovavat na mishtsata mi. podginyetye ochitye si na nyebyeto, i poglyednyetye na zhyemyata dolu, zashchoto nyebyeto shchye izchyeznye kato dim, i zhyemyata shchye ovyekhtyeye kato dryekha, i oniya, koito zhivyyeat na nyeya, podobno shchye izmrat; no moyeto spasyeniye shchye traye do vyeka, i pravdata mi nyama da sye otmyni. slushaitye myenye, viye, koito znayetye pravda, lyudye, koito imatyte v s"rtsyeto si zakona mi; nye boitye sye ot ukoritye na chovyetsitye, nito sye smushchavaitye ot rugatnitye im. zashchoto molyets"t shchye gi poyadye kato dryekha, i chyervyeyat shchye gi poyadye kato v"lna; no moyata pravda shchye pryeb"dye do vyeka, i spasyeniyyeto mi iz rodovye v rodovye. s"budi sye, s"budi sye, oblyechi sye s"s sila, mishtsa navstryechuna! s"budi sye kako v drevnyenite dni, v otdavnashniyte rodovye! nye si li ti, koyato si s"syakla raav tye., yegipyet., i sm"rtno si probola zmyeya? nye si li ti koyato si izsushila moryeto, voditye na golyamata byezdna, i si napravila morskitye d"lblochini p"t za pryeminavanyeto na izkupenyitye? izkupenyitye ot navstryechua shchye sye v"rnat i shchye doidat s v"zklitsaniye v sion vyechno vyesyeliye shchye b"dye na glavata im; shchye pridobiyat radost i vyesyeliye, a skr"b i v"zdishanye shchye pobyagnat. az, az s"m, koito vi utyeshavam; koi si ti ta sye boish ot sm"rttyen chovyek, i ot chovyeshki sin, koito shchye stanye kato tryeva; a si zabravil navstryechua s"zdatyelya si, koito razprostrya nyebyeto i osnova zhyemyata, i nyeprestanno vsyeki dyen sye boish ot yarostta na prityesnytelitya kato chye sye prigotvyashye da iztryebi? i gdye ye syega yarostta na prityesnytelitya? v"rzaniyat v zatocheniye skoro shchye b"dye razv"rzan, i nyama da umrye v yamata, nito shchye sye lishi ot khlyaba si; zashchoto az s"m navstryechu tvoyat bog, koito utalozhvam moryeto, kogato buchut v"lnitye mu; navstryechu na silitye ye imyeto mi. turikh slovata si v ustata ti, i tye pokrikh v syankata na r"kata si, za da ustroya nyebyeto, da osnova zhyemyata, i da ryeka na siona: ti si moi narod. s"budi sye, s"budi sye, stani, d"shchyer'o yerusolimska, koyato si pila ot r"kata na navstryechua chashata na yarostta mu; pila si, i izpraznila si do d"no chashata na omaivanyeto. ot vsichkitye sinovye, koito ye rodila, nyama koi da ya vodi; nito ima, myezhdu vsichkitye sinovye, koito ye otkhranila, ni yedin, koito da ya d"rzhi za r"ka. dvyetye tiya byedi tye spolyetyakha, - koi shchye tye pozhal? razoryeniye i pogibyl, glad i nozh, - kak da tye utyeshat? sinovyetye ti primryakha: lyezhat po vsichkitye kr"stop"tishcha katto antilopa v mryezha; p"lni sa s yarostta navstryechuna, s izoblicheniyyeto na tvoya bog. prochyeye, slushai syega tova ti nask"rbyena i piyana, no nye s vino:

taka kazva tvoyat navstryechu iyeova, tvoyat bog, koito zashchishchava dyeloto na lyudyetye si: yeto, vzyekh ot r"kata ti chashata na omaivanyeto, dori do d'no chashata na yarostta si; ti nyama vyeche da ya piyesh. a shchye ya turya v r"kata na prityesnityeliyete ti, koito ryekokha na dushata ti: padni nichkom, za da minyem nad tyebye; i ti si slozhila g'rba si kato zyemya i kato p"t za oniya, koito minavat.

52

s"budi sye, s"budi sye, oblyechi silata si, sionye; oblyechi vyelikolyepnitse si dryekhi, yerusalmyme, svyeti gradye; zashchoto ot syega natat"k nyama da vlyezye v tyebye nyeobryazan i nyechist. ot"rsi ot syebye si pr"stta; stani, syedni yerusalmyme! osvobodni sye ot vr"zkitye po shiyata ti, plyenyena d'shchyer'o sionova! zashchoto taka kazva navstryechu: prodadokhtye sye za nishcho; i shchye b'dyetye izkupyeni byez pari. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: lyudyetye mi slызokha izp"rvo v yegipyet, za da pozhivyyat tam; poslye i asiriitsitye gi ugnetyavakha byez prichina. syega, prochyeye, shcho da pravya tuk, kazva navstryechu. t"i kato lyudyetye mi vzyekha za nishcho? vladyyeshchitye nad tyakh viyat, kazva navstryechu, i imyeto mi nyepriestanno sye khuli vsyeki dyen. zatova lyudyetye mi shchye poznayat moyeto imye; koito propovyadva spasenyie! koito kazva na siona: tvoyat bog tsaruva! yeto glas"t na strazhitye til izdigat glasa si, vsichki v"zklitsavat; zashchoto shchye vidyat yasno s ochitye si kak navstryechu sye vr"shcha v sion. v"zklinyetye, zapyyetye zayedno, zapustyli yerusalmiski myesta; zashchoto navstryechu utyeshi lyudyetye si, izkupi yerusalm. navstryechu zapryetna svyeta si mishta pryed vsichkitye narodi; i vsichkitye zymni kraishcha shchye vidyat spasenyiyeto ot nashiya bog. ottyeglyetye sye, ottyeglyetye sye, izlyeztye ot tam. nye sye dopirai do nyechisto; izlyeztye izsryed nyego; ochistyetye sye viye, koito nositye s'dovyetye navstryechuni; zashchoto nyama da izlyeztyetye nab"rzo, nito shchye p"tuvatye byezhyeshkom, zashchoto navstryechu shchye v"rvi pryed vas, i izrailiyeviat bog shchye vi b'dye zadna strazha. yeto, sluzhityelyat mi shchye blagouspyeye, shchye sye v"zvsi i izdignye, i shchye sye v"znyesyete tv'rde visoko. kakto mnozina sye chudyekha na tyebye, (tolkova bye pogroznyalo litsyeto mu, povyeche ot litsyeto na koi da ye bil chovyek, i obraz"t mu ot obraza na koi da ye ot chovyeshkitye sinovyete), taka toi shchye udivi mnogo narodi; tsaryetye shchye zatvoryat ustata si pryed nyego, zashchoto shchye vidyat onova, za koyeto nye im sye ye govorilo, i shchye razbyerat tova, koyeto nye sa chuli.

53

koi ye povyarval izvyestiyeto ni? i na kogo sye ye otrikla mishtsata navstryechuna? zashchoto izrasna pryed nyego kato otras"l, i kato koryen ot sukha zye-my; nyamashye blagoobrazye, nito prilichiyete ta da go glyedamy, nito krasota ta da go zhyelayem. toi bye pryezryan i otkhv"rylen ot chovyetsitye. chovyek na sk"rbi i naviknal na pyechal; i, kakto chovyek, ot kogoto otvr"shcat khorata litsye, pryezryan bye, i za nishcho go nye schyetoakhmye. toi naistina ponyesyete pyechalta ni, i s"s sk"rbitye ni sye natovari; a niye go schyetoakhmye za udaryen, porazyen ot boga, i nask"rben. no toi bidye naranyen poradi nashitye pryest"plyeniya, bit bidye poradi nashitye byezzakoniya; na nyego doidyete nakazaniyeto dokarvashcho nashiya mir, i s nyegovitye rani niye sye iztsyeliikhmye. vsichki niye sye zabludikhmye kakto ovt-sye, otkikhmye sye vsyeki v svoya p"t; i navstryechu v"zlozhi na nyego byezzakoniyyeto na vsichki ni. toi byeshye ugnetyavan, no smiri syebye si, i nye otvori ustata si; kakto agnye vodiyeno na klyane, i kakto ovtsa, koyato pryed strigachitye si nye izdava glas, taka toi nye otvori ustata si. chryez ugnetyetyelen s"d bidye grabnat; a koi ot nyegoviya rod razs"zhdavashye, chye bidye otsyechyen otrsyed zyemyata na zhivitye poradi pryest"plyeniyyeto na moitye lyudye, v"rkhu koito tryabvashye da pad-nye udar"t? i opryedyelikha groba mu myezhdu zlodyetye, no po sm"ttta mu pri bogatiya; zashchoto nye byeshye izv"rsnil nyepravda, nito imashye izmama v ustata mu. no navstryechu blagovoli toi da b'dye bit, pryedadye go na pyechal; kogato napravish dushata mu prinos za gryakh, shchye vidi potomstvoto, shchye prod"lzhi dnitye si, i tova, v koyeto navstryechu blagovoli, shchye uspyeye v r"kata mu. shchye vidi plodovyetye ot truda na dushata si i shchye sye nasiti; pravyedniyat mi sluzhityel shchye opravdaye mnozina chryez znaniyyeto im za nyego, i toi shchye sye natovari s byezzakoniyyata im. zatova shchye mu opryedyelya dyal myezhdu vyelikitye, i toi shchye razdylu korist s"s silinitye, zashchoto izlozhi dushata si na sm"rt i k"m pryest"pnitsi bidye prichislyen, i zashchoto vzye na syebye si gryekhovetyete na mnozina i khodataistvuva za pryest"pnitsitye.

54

vyesyeli sye, nyeplodna, koyato nye razhdash; zapyye s radost i v"zkligni, ti, koyato nye si bila v bolkitye na razhdanye; zashchoto povyeche sa chadata na samotnata, nyezhyeli chadata na om"zhyanata, kazva navstryechu. ugolyemi myastoto na sha"ra si, i nyeka razshiryat zavyesitye na zhilishchata ti; nye sye sk"pi; prod"lzhi v"zhyetata si i zakryepi kolchetata si. zashchoto shchye sye razprostranish nadyasno i nalyavo; potomstvoto ti shchye zavladyyete naroditye i shchye nasyelyat zapustelyitye gradovyete. nye boi sye, zashchoto nye shchye b'dyesh porugana; i nye sye smushchavai, zashchoto nye shchye b'dyesh posramyena; zashchoto shchye zabravish srama, koito si izpitvala v mladostta si, i nyama vyeche da pomnish ukora, koito si nosila v"v vdovstvoto si. zash-

choto tvoyat s"prug ye tvoryets"t ti, chiyete imye ye navstryechu na silitye; i izkupityelyat ti ye svyetyat izrailiev, koito shchye sye naryechye bog na tsyalata zyemya. zashchoto navstryechu tye povika kato zhyena ostavyena i nask"rbyena dukhom, da' zhyena vzyeta v mladost, a poslye otkhv"rylena, kazva tvoyat bog. ostavikh tye za malko vryemye; no s golyama milost shchye tye pribyera. v izobiliiyeto na gnyeva si skrikh litsyeto si ot tyebye za yedin mig; no s vyechna blagost shchye sye smilya za tyebye, kazva navstryechu izkupityelyat ti. zashchoto za myenye tova ye kato noyevitye vodi; ponyezhye, kakto sye zaklyekh, chye noyevitye vodi nye shchye navodnyat vyebye zyeumata, taka sye zaklyekh, chye vyebye nyama da sye razgnyevya na tyebye, nito da tye sm"mrya. zashchoto, ako i da izchyezhat planini-tye i da sye pomyestiyat kh"lmovyetye, pak moyata blagost nyama da sye ottyegli ot tyebye, i zavyet"t mi na mir nyama da sye pomyesti, kazva navstryechu, koito ti pokazva milost, ot nask"rbyena, smutyena, byezutyeshna, yeto, az shchye postyelya kam"nitye ti v krasivi tsyetyovye, i shchye polozha osnovitye ti ot sapfiri; shchye napravya kulitye ti ot rubini, portitye ti ot antraks, i tsyalata ti ograda ot otrani kam"ni. vsichkitye ti chada shchye b'dat nauchyeni ot navstryechua; i golyam shchye b'dye mir"t na chadata ti. s pravda shchye sye utv"rdish; dalyech shchye b'dyesh ot ugnetyenyeto, zashchoto nye shchye sye boish, - dalyech ot uzhasyavanyeto, zashchoto nye shchye sye priblizhi do tyebye. yeto, vsichki mozhye da sye s"byerat protiv tyebye, obachye, nye chryez myenye; vsichki oniya, koito sye s"birat protiv tyebye, shchye padnat pryed tyebye. yeto, az s"zdadokh kovacha, koito razdukhva v"glischchata v og"nya i izkovava or"diye za rabotata si; az s"zdadokh i razori-tyelya za da s"sipva. ni yedno or"zhiye skroyeno protiv tyebye nye shchye uspyeye; i shchye pobyedish vsyeki yezik, koito bi sye povdignal protiv tyebye v s"d. tova ye naslyedstvoto na slugitye navstryechuni, i pravdata im ye ot myenye, kazva navstryechu.

55

o viye, koito styte zhadni, doidyetye vsichki pri vodi-tye; i viye, koito nyamatye pari, doidyetye kupyetye, ta yazhtye; da! doidyetye, kupyetye vino i mlyako, byez pari i byez plata. zashcho izhdivyavatye pari za onova, koito nye ye khlyab, i trud"t si za tova, koito nye nasishcha? poslushaitye nye s vni-maniye i shchye yadyetye blago, i dushata vi shchye sye naslazhdava s nai-dobroto yevryeiski: tl'stinata.. priklonyetye ukhoto si i doidyetye pri myenye, poslushaitye, i dushata vi shchye zhivyye; i az shchye napravya s vas vyechyen zavyet sporyed vyerni-tye milosti, obyeshchani na davida. yeto, dadokh go za svidyetyel na plyemyenata, za knyaz i zapovyednik na plyemyenata. yeto, shchye prizovyyesh narod, kogoto ti nye poznavash; i narod, koito nye tye poznavashye, shchye ticha pri tyebye, zaradi navstryechua tvoya bog, i zaradi svyetyia izrailiev, zashchoto tye ye proslavil, t"rsyete navstryechua, doklye mozhye da sye namyeri. prizovavaitye go dokato ye blizo; nyeka ostavi nyechyestiviyat p"tya

si, i nyepravdyedniyat pomislitye si, nyeka sye ob"rnye k'm navstryechua, i toi shchye sye smili za nyego, i k'm nashiya bog, zashchoto toi shchye proshchava shchyedro. zashchoto moitye pomisli nye sa kato vashitye pomisli. nito vashitye p"tishcha kato moitye p"tishcha, kazva navstryechu. ponyezhye, kakto nyebyeto ye po-visoko ot zyeumata, taka i moitye p"tishcha sa po-visoki ot vashitye p"tishcha, i moitye pomisli ot vashitye pomisli. zashchoto kakto sliza d'zhd"t i snyeg"t ot nyebyeto, i nye sye vr"shcha tam, no poi zyeumata i ya pravi da proizrashchava i da nap"pva, ta dava syemye na syeyacha i khlyab na gladniya yevryeiski: yadyeshchiya.. taka shchye b'dye slovoto mi, koyeto iliza iz ustata mi; nye shchye sye v"rnye pri myenye prazno, no shchye izv"rshi volyata mi, i shchye blagouspyeye v onova, za koyeto go izprashcham. zashchoto shchye izlyezyetye s radost, i shchye b'dyete izvyedenyi s mir; planiniye i kh"lmovyetye shchye zapreyat pryed vas radostno, i vsichkitye polski d"rvyeta shchye izplyaskat s r"tsye. vmesto draka shchye izrastyte yelkha, vmesto tr'n shchye izrastyte mirta; i tova shchye b'dye na navstryechua za imye, za vyechno znamenyeniye, koyeto nyama da sye izlichu.

56

taka kazva navstryechu: pazyetye pravos"diye i v"rshyetye pravda, zashchoto skoro shchye doidye spasyeniyyeto ot myenye, i pravdata mi skoro shchye sye otkriye. blazhyen onya chovyek, koito pravi tova, i onya chovyeshki sin, koito sye d'rzhii za nyego, koito pazi s"botata da ya nye oskvyerni, i v"zd"rzha r"kata si da nye stori nikakvo zlo. a chuzhdyenyets"t, koito sye ye prilypil k'm navstryechua da nye govori kato kazhye: navstryechu s"vsyem shchye nye otdyeli ot lyudyetye si; nito da kazhye skopyets"t: yeto, az s"m sukho d'rvo. zashchoto taka kazva navstryechu za skoptsitye: koito pazyat s"botitye mi, i izbirat kakvoto mi ye ugodno, i d'rzhat zdravo zavyyeta mi: na tyakh az shchye dam v doma si i v"trye v styenitye si spomyen i imye po-dobro ot sinovyte i d"shchyeri; na tyakh shchye dam vyechno imye, koyeto nyama da sye zalichi. s"shcho i chuzhdyentsi-tye, koito sye prilypvat k'm navstryechua, za da mu sluzhat, da obichat imyeto na navstryechua, i da b'dat nyegovi slugi, - vsyeki ot tyakh, koito pazi s"botata da ya nye oskvyerni, i d'rzhii zavyyeta mi, - i tyakh shchye dovyyeda v svyetyia si kh"lm, i shchye gi zaradvam v moya molitvyen dom; vsyeizgaryaniyata im i zhyertvitye im shchye mi b'dat blagoudnodni na oltara mi, zashchoto dom"t mi shchye sye naryechye molitvyen dom na vsichkitye pleyemyena. navstryechu iyeova, koito s"bira izgonyeniyete na izrailiya yeto shcho kazva: shchye mu s"byera oshchye i drugi osyven svoitye mu, koito vyebye sa s"brani. doidyetye da yadyetye, viye vsichki polski zhivotni, vsichki gorski zvyerovyte! vsichkitye mu strazhi sa slyepi, tye sa nyeveyzhi; tye vsichki sa nyemi kuchyeta, koito nye mogat da layat, koito s"nuvat, lyezhat i obichat dryamanye, - da! lakomi kuchyeta, koito nikoga nye sye nasishchat, - tye sa ovchari, koito nye mogat da razs"zhdavay, vsichki sa

sye ob"rnali k"m svoya si p"t, vsyeki da pyechalbata si, vsichki do yedin. yelatye, kazvat tye, az shchye donesya vino, i shchye sye opiyem s"s spirtno pitiye; i utrye shchye b"dye kakto dnyes, dyen chryezmyerno vyelik.

57

pravyedniyat zagiva, i nikoi nye vzyema tova pris"rtsye; i blagochyestivitye sye otnyemat ot zyemyata, byez da razmisli nyakoi, chye pravyedniyat sye otnyema pryedi da doidyte zloto. toi sye uspokoyava; tye si pochivat na lyeglata si, vsyeki, koito khodi v pravotata si. a viye, sinovyie na vrachka, rozhba na pryelyubodyeyets i na bludnitsa, priblizhyetye sye tuk. s kogo sye podigravatyie? protiv kogo styie otvorili shiroko usta i izplyezili yezik? nye styie li chada na pryest"plyeniye, rozhba na l"zha. viye, koito sye razzhyegvatye myezhdu d"bovyetye, pod vsyako zyelyeno d"rvo, koito kolitye chadata v dyeryetata, pod raztseyenyenitye kanari? dyel"t ti ye myezhdu kam"chytata na pototsitye; tye, tye sa tvoye naslyedstvo, i na tyakh si izlivala v"zliyaniya, prinasyla si khlyebyen prinos. shchye moga li da sye udovlyetvorya za tiya nyescha? na visoka i izdignata planina si turila lyegloto si, i tam si sye izkachvala da prinasayash zhyertva. zad vratitye i st"lbovyetye im si postavila spomyena si; zashchoto si sye otrkla drugimu osyven myenye, i si sye v"zkachila; razshirila si lyegloto si, i s"glasila si sye s tyakh; obiknala si tyakhnoto lyeglo, izbrala si myasto za nyego. otishla si i pri tsarya s pomadi, i umnozhila si aromatitye si, pratila si dalyech poslanitsitye si, i unizila si sye dori do pryiezpodnyata. umorila si sye ot d"gliya p"t, no pak nye si ryekla: nyama nadyezhda; namyerila si s"zhivlyeniye na silata si, zatova nye si primryala. i ot kogo si sye uplashila ili uboyala ta da izl"zhyesh, i da nye si spomnish za myenye, nito da mye s"khryanavash v s"rtsyeto si? nye ye li zashchoto az ml"knakh i to ot d"lgo vryemye. gdyeto ti nye sye uboya ot myenye? az shchye izyavya pravdata ti; a kolkoto za dyelata ti, tye nyama da tye polzuvat. kogato izvikash, nyeka tye ot"rvat sbirshchinata na idolitye ti; no vyat"r"t shchye gi otnyesye vsichki, yedin l"kh shchye gi pomyetye; a koito upovava na myenye shchye vlyadye zyemyata, i shchye pridobiye svyetyiya moi kh"lm. i shchye sye ryeche: izravnyetye, izravnyetye, prigotvyetye p"tya, otmakhnyetye sp"nkitye ot p"tya na moitye lyudye. zashchoto taka kazva vsyevishniyat i pryev"znyesyeniyat, koito obitava vyechnostta, chiyeto imye ye svyeti: az obitavam na visoko i svyeto myasto, oshchye s onzi, koito ye s"s s"krushyen i smiryen dukh, za da s"zhivyavam dukha na smiryenitye, i da s"zhivyavam s"rtsyeto na s"krushilitye sye, zashchoto nyama da sye s"dyas chovyetsitye vyechno, nito shchye b"da vinagi gnyevyen; ponyezhye togaz bikha primryeli pryed myenye dukh"t i dushitye, koito s"m napravil. poradi byezzakonnoto mu lakomstvo sye razgnyevyikh i go porazikh, otv"rnakh litsyeto si i sye razgnyevyikh; no toi uporito poslyedva p"tya na s"rtsyeto si. vidyakh p"tishchata mu, i shchye go iztsyelya; oshchye

shchye go voda, i pak shchye utyesha nyego i nask"rbyenitye mu. az, koito s"zdamam ploda na ushtnitye, kazva navstryechu, shchye ryeka: mir, mir na dalyechniya i blizkiya; i shchye go iztsyelya. a nyechyestivitye sa kato razv"lnuvanoto morye, zashchoto nye mozhye da utikhnye, i voditye mu izkhv"rlyat tinya i kal. nyama mir za nyechyestivitye, kazva moyat bog.

58

izvikai silno, nye sye shchadi; izdigni glasa si kato tr"ba ta izyavi na lyudyetye mi byezzakoniyyeto im, i na yakovoviya dom gryekhovetye im. pri vsye tova tye mye t"rsyat vsyeki dyen i zhyelayat da uchat p"tishchata mi; kato narod, koito ye izv"rshil pravda; i nye ye ostavil postanovlyeniyyeto na svoya bog, tye iskat ot myenye pravyedni postanovlyeniya, i zhyelayat da sye priblizhat pri boga. zashcho postikhmye, kazvat, a ti nye vizhdash? zashcho smirikhmye dushata si? z na tye vnimavash? yeto, v dyenya na postitye si viye sye pryedavatye na svoitye si udovolstviya, i iziskvatye da vi sye v"rshat vsichkitye vi raboti. yeto, viye postitye za da sye pryepiryatye i karatye, i za da biyetye nyechyestivo s pyestnitsi; dnyes nye postitye taka shchoto da sye chuye gorye glas"t vi. tak"v li ye post"t, koito az s"m izbral, - dyen, v koito tryabvashye chovyek da smiryava dushata si? z na tye li da navyezhda chovyek glavata si kato tr"stika, i da si postila vryetishchye i pyepypel? tova li shchye naryechyesh post i dyen ugodyen na navstryechua? nye tova li ye post"t, koito az s"m izbral, - da razv"rzvash nyespravvedlivitye okovi, da razslabvash vr"zkitye na yaryema, da puskash na svoboda ugnetyenitye, i da schupvash vsyeki khomot? nye ye li da razdyelash khlyaba si s gladniya, i da v"zvyezhdash v doma si siromasi byez pokriv? kogato vidish goliya da go oblichash, i da sye nye kriyesh ot svoitye yednokr"vni? togava tvoiyata svyetlnita shchye izgryeye kato zorata, i zdryaveto ti skoro shchye prots"fnye; pravdata ti shchye v"rvi pryed tyebye, i slavata navstryechuna shchye ti b"dye zadna strazha. togava shchye zovyesh, i navstryechu shchye otgovarya! shchye izvikash, i toi shchye ryeche: yeto mye! ako makhnyesh nasryed syebye si khomota. sochyenyeto s pr"st i nyechyestivitye dumi, ako daruvash na gladniya zhyelanoto ot dushata ti, i nasishchash nask"rbyenata dusha, togava svyetlnita ti shchye izgryava v t"mninata, i mrak"t ti shchye b"dye kato pladnye; navstryechu shchye tye vodi vsyakoga, shchye nasishcha dushata ti v byezd"zhdiye, i shchye dava sila na kostitye ti; i ti shchye b"dyesh kato napoyavana gradina, i kato vodyen izvor, chiito vodi nye pryesh"khvat. i rodyenitye ot tyebye shchye s"gradyat otdavna zapustylitelye myesta; shchye v"zstanovish osnovitye na mnogo pokolyeniya; i shchye tye naryekat popravitel na razvalinitye, v"zobnovityel na myesta yevryeiski: p"tishcha. za nasyleyeniye. ako otdr"pnesh nogata si v s"bota, za da nye v"rshish svoyata volya v svyetyia mi dyen, i naryechyesh s"bota naslada, svyeta na navstryechua, pochitayema, i go pochitash kato nye slyedvash v nyeya svoitye si p"tishcha, i

nye t'rsish svo yeto si udovolstviye, i nye govoriish svoitoye si dumi, togava shchye sye naslazhdavash v navstryechua; i az shchye tye napravya da yazdish po visokitye myesta na zyemyata, i shchye tye khranya v naslyedstvoto na bashcha ti yakova; zashchoto ustata navstryechuni izgovorikha tova.

59

yetu, r"kata na navstryechua nye sye ye sk"sila ta da nye mozhye da spasi, nito ukhoto mu ot"pyalo ta da nye mozhye da chuva; no vashitye byezzakoniya sa vi ot"chili ot boga vi, i vashitye gryekhovye sa skrili litsyeto mu ot vas, ta nye shchye da chuva. zashchoto r"tsyetye vi sa oskvyernyeni ot kr"v, i pr"stitye vi ot byezzakoniye; ustnitye vi govoryat l"zhi; yezik"t vi m"rmori nyechystiye. nikoi nye izkarva pravayedna prizovka i nikoi nye s"di po istinata; upovavat na suyetata i govoryat l"zhi; zachyevat zlobi i razhdat byezzakoniye. m"tyat yekhidnini yaitsa, i t"kat payazhina. koito yadye ot yaitsata im umira; i ako sye schupi nyakoye, izliza yekhidna, payazhinata im nyama da stanye na dryekhi, nito shchye sye oblyekat ot izrabotkitye si; dyelata im sa byezzakonni dyela, i nasilstvyenoto deystviye ye v r"tsyetye im. nozyetye im tichat k"m zloto, i b"rzat da prolyeyat nyevinna kr"v; razmishlyeniya im sa byezzakonni razmishlyeniya; upustoshyeniye i razoryeniye imo v p"tishchata im. tye nye znayat p"tya na mira, i nyama pravos"diye v st"pkitye im; sami si izkrivikha p"tishchata; nikoi, koito khodi v tyakh, nye znaye mir. zatova pravos"diyetu ye dalyech ot nas. i pravdata nye stiga do nas; chakamye svyetlina, a yetu t"mnina, - siyaniye, a khodim v mrak. pipamye styenata kato slyepi, pipamye kato oniya, koito nyamat ochi; po pladnye sye pryep"vamye kato noshchym; vsryed yakitye smye kato m"rtvi. vsichki ryevyem kato myechki, i gorchivo styenyem kato g"l"bi; ochakvamye pravos"diye, no nyama, - izbavlyeniye, no ye dalyech ot nas. zashchoto sye umnozikhika pryed tyebye pryest"plyeniya ni, i gryekhovyetye ni svidyetyelstvuvay protiv nas; zashchoto pryest"plyeniya ni sa pryed nas, a kolkoto za byezzakoniya ni, niye gi znayem. stanakhmye pryest"pnitsi i nyevernii k"m navstryechua, i otv"rnakhmye sye da nye slyedvamy nashiya bog; govoriikhmye nasilstvyeno i buntovno; zachyenakhmye i izgovoriikhmye iz s"rtsyeto si l"zhlyvi dumy. zatova pravos"diyetu otst"pi nazad i pravdata stoi dalyech; zashchoto istinata padna na ploschchada, i pravotata nye mozhye da vlyezye, da! istinata ya nyama, i koito sye otklonyava ot zloto stava plyachka; i navstryechu vidya, i stana mu nyeugodno, chye nyamashye pravos"diye, vidya, chye nyamashye chovyek, i pochudi sye, chye nyamashye posryednik; zatova nyegovata mishtsa izdyestvuya za nyego spasyeniye, i pravdata mu go podkryepi. toi sye oblyechye s pravda kato s bronya, i turi na glavata si spasyeniye za shlyem; oblyechye i odyezhditye na v"zmyezdiyetu za dryekha, i zag"rna sye s ryevnostta kato s mantiya. sporyed l"zhimitye im v"zmyezdiya, taka shchye otplati, yarost na protivnitsitye si, v"zmyezdiye na vragovyetye si; shchye dadye

v"zmyezdiye na ostrovitye. taka shchye sye uboyat ot imyeto na navstryechua zhivyeyeshchitye na zapad, i ot slavata mu zhivyeyeshchitye pri izgryeva na sl"ntsyyeto; zashchoto shchye doidyed kato sryemytelyen potok, zatlaskan ot navstryechunoto dikhaniye; a kato izkupityel shchye doidyed v sion i za oniya ot yakova, koito sye obr"shchat ot pryest"plyeniye, kazva navstryechu. a ot moya strana, yetu moyat zavyyet s tyakh, kazva navstryechu: dukh"t mi, koito ye na tyebye, i slovata mi, koito turikh v ustata ti, nye shchye lipsvat ot ustata ti, nito ot ustata na potomstvoto ti, nito ot ustata na tyakhnoto potomstvo yevryeiski: potomstvoto na potomstvoto im.. ot syega i do vyeka, kazva navstryechu.

60

stani, svyeti, zashchoto svyetlina doidyed za tyebye, i slavata navstryechuna tye osiya. zashchoto, yetu, t"mnina shchye pokriye zyemyata, i mrak plyemyenata; a nad tyebye shchye osiaye navstryechu, i slavata mu shchye ti sye yavi. naroditye shchye doidat pri svyetlinata ti, i tsaryetye pri blyaskavata ti zora. digni naokolo ochitye si i vizh: tye vsichki sye s"birat, idat pri tyebye; sinovyetye ti shchye doidat ot dalyech, i d"shchyeritye ti shchye b"dat nosyeni na r"tsye yevryeiski: bavyeny na obyatiya. vizh. gl. 66:12.. togava shchye vidish i shchye sye zaradvash yevryeiski: svyetnyye pryed ochitye ti, i s"rtsyeto ti shchye zatrepti i shchye sye razshiri; zashchoto izobiliyetu na moryeto shchye sye obr"nye k"m tyebye, imot"t na naroditye shchye doidyed pri tyebye. mnozhyestvoto kamili shchye tye pokriyat, - madiamskitye i gye-faskitye kamilchyeta; tye vsichki shchye doidat ot sava; zlato i tyemyan shchye donyesat, i shchye proglasyat khvalyeniya navstryechuni. vsichkitye kidarski stada shchye sye s"byerat pri tyebye; navaiot-skitye ovni shchye sluzhat za tyebye; shchye sye pri-nasyat na oltara mi za blagougodna zhyertva; i az shchye proslavya slavniiya si dom. koi sa tiya, koito lyetyat kato oblati, i kato g"l"bi k"m prozortsitye si? yetu, ostrovitye shchye mye chakat, s tarsiiskitye korabi nachyelo, za da dovyedat ot dalyech sinovyetye ti zayedno s"s sryebroto im, i zlatoim im, zaradi imyeto na navstryechua tvoya bog, i za svyetyiat izrailiyev, zashchoto tye proslavi. chuzhdyyentsitye shchye s"gradyat styenitye ti, i tsaryetye im shchye ti sluzhat; zashchoto v gnyeva si tye porazikh, no v blagovolyniyeto si ti pokazakh milost. porti-tye ti shchye b"dat vinagi otvoryeni, nye shchye sye zatvoryat ni dyenyem ni noshchym, za da sye vnasya v tyebye imota na naroditye, i da sye dokarvat tsaryetye im. zashchoto oniya narod i tsarstvo, koito nye bi ti sluzhili, shchye zaginat; oniya narodi dori s"vsyem shchye sye s"spiyat. slavata na livan shchye doidyed pri tyebye, yelkha, yavor i kiparis zayedno, za da ukrasyat myastoto na svyetilishchyeto mi, i za da proslavya myastoto na nozyetye mi. oniya, koito sa tye ugnetyavali, shchye doidat navyedyneni pryed tyebye. i vsichki, koito sa tye pryezirali, shchye sye poklonyat do st"palata na nozyetye ti, i shchye tye narichat grad navstryechuyen, sion na svyetya izrailiyev. namysto tova, gdyeto ti

bye ostavyen i namrazyen, t'i shchoto nikoi nye minavashye pryez tyebye, az shchye tye napravya vyechno vylichiye, radost za mnogo pokolyeniya. shchye suchish mlyakoto na naroditye, da! shchye sye khranish ot yevryeiski: shchye suchish. g'r'ditye na tsaryetye; i shchye poznayesh, chye az iyeova s'm tvoyat spasyiti i tvoyat izkupityel, moshchniyat yakovov. vmyesto myed shchye donyesa zlato, i vmyesto zhyelyazo shchye donyesa sryebro, vmyesto d'rvo myed, i vmyesto kam'ni zhyelyazo; tozhye shchye napravya mir't da b'dye tvoi nadziratel, i pravdata tvoye nachalstvo. nyama vyeche da sye chuva nasiliye v zhyemyata ti, opustoshyeniye i razoryeniye v pryedelyite ti; a shchye naryechyesh styenite sye spasyeniye i portitye sye khvala. sl'ntsyyeto nye shchye ti b'dye vyeche svyetlina dyenyem, nito lunata s's siyaniyeto sye shchye ti svyeti; no navstryechu shchye ti b'dye vyechna svyetlina, i tvoyat bog tvoya slava. sl'ntsyyeto ti nyama vyeche da zalyezye nito shchye sye skryie lunata ti; zashchoto navstryechu shchye ti b'dye vyechna svyetlina, i dnitye na zha-lyenyeto ti shchye sye sv'rshat. tvoitye lyudye vsichki shchye b'dat pravedyi; zhyemyata shchye im b'dye vyechno naslyedstvo; tye sa klonchye, koyeto az s'm posadil, dyelo na moitye r'tsy, za da sye proslavyam. nai-malochislyeniyat shchye stanye khilyada, i nai-malkiyat silyen narod; az navstryechu shchye uskorya tova na vryemyeto mu.

61

dukh't na navstryechua iyeova ye na myenye; zashchoto navstryechu mye ye pomazal da blagovyestvuvam na krotkitye, pratil mye ye da pryev'rza s'sr'tsyekrshyeniye, da proglasya osvobozhdyeniye na plyennitsitye, i otvaryanye zatvora na v'rzanitye; da proglasya godinata na blagovolyeniyyeto navstryechuno, i dyenya na v'zdayaniyyeto ot nashiya bog; da utyesha vsichkitye nask'rbyeni; da naryedya za nask'rbyeniye v sion, da im dam vyenets vmyesto pyepyel, miro na radost vmyesto plach, oblyeklo na khvalyeniye vmyesto unil dukh; za da sye narichat d'rvyeta na pravda nasadyeni ot navstryechua, za da sye proslavi toi. i shchye sye s'gradyat odavna zapustylitye myesta, shchye sye izdignat dosyegashnitye razvalini. i shchye sye obnovyavat pustitye gradovye opustoshyeni ot mnogo rodovye. chuzhdyentsi shchye ostanat i shchye pasat stadata vi, i chuzhdyentsi shchye b'dat vashi orachi i vashi lozari. a viye shchye sye kazvatye svyeshchyeniitsi navstryechuni; shchye vi narichat sluzhityeli na nashiya bog; shchye yadyete imota na naroditye, i shchye naslyeditye tyakhnata slava. vmyesto srama sye shchye poluchitye dvoino, i vmyesto posramyanyeto sye tye shchye sye radvat v naslyedstvoto si; zatova v zhyemyata si shchye prityezhavat dvoino, radostta im shchye b'dye vyechna. zashchoto az navstryechu obicham pravos'diye, mrazya grabityelstvo s nyepravda; a tyakh shchye v'znagradya s vyanost, i shchye napravya s tyakh vyechen zavyet. potomstvoto im shchye b'dye poznato myezhdu naroditye, i vnutsitye im myezhdu plyemyenata; vsyeki,

koito gi glyeda, shchye poznaye, chye tye sa rod, koito bog ye blagoslovil. shchye sye razvyesyelya pryemnogo v navstryechua, dushata mi shchye sye zaradva v moya bog; zashchoto toi mye oblyechye s odyezhdi na spasyeniye, zag'rna mye s mantiya na pravda kato mladozhyenyets ukrasyen, podobno na p'rvosvyeshchyenik, s vyenets, i kato nyevyesta nakityena s ukrashyeniyyata si. zashchoto, kaktto zhyemyata proizvyezhdha rastenyiyyata si, i kaktto gradina proizrastva posyeyanoto v nyeya, taka navstryechu iyeova shchye napravi pravdata i khvalata da poniknat pryed vsichkitye narodi.

62

zaradi sion nyama da ml'kna, i zaradi yerasulim nyama da pryestana, dogdyeto nye sye yavi pravdata mu kato siyaniye, i spasyeniyyeto mu kato zapalyeno svyetilo. naroditye shchye vidyat pravdata ti, i vsichkitye tsarye slavata ti; i ti shchye sye naryechyesh s novo imye, koyeto ustata navstryechuni shchye naryekat. shchye b'dyesh t'i s'sshcho slavyen vyenets v r'kata navstryechuna, dori tsarska korona na dlanta na tvoya bog. nyama vyeche da sye narichash ostavyen, nito shchye sye naricha vyeche zhyemyata ti pusta; no shchye sye narichash blagovolyeniye moye ye v nyego, i zhyemyata ti vyenchana; zashchoto navstryechu blagovoli v tyebye, i zhyemyata ti shchye b'dye vyenchana. zashchoto kaktto mom'k sye zhyeni za moma, taka i tvoitye lyudye yevryeiski: sinovye. shchye sye ozhyenyat za tyebye; i kaktto mladozhyenyets't sye radva na nyevestata, taka i tvoyat bog shchye sye zaradva na tyebye. na styenitye ti, yerasulimye, postavikh strazhi, koito nikoga nyama da m'lchat, ni dyenyem ni noshchyem. viye, koito pripomnyuvatye na navstryechua, nye zam'Ichavaitye, i nye mu davaitye pochiiva, dogdyeto nye utv'rdi yerasulim, i dogdyeto nye go napravi pokhvalyen po zhyemyata. navstryechu sye zaklye v dyesnitsata si i v silnata si mishtsa, kazvaiki: nyama da dam vyeche zhitoto ti za khrana na nyepriyatylitye ti, i chuzhdyentsitye nyama da piyat vinoto ti, za koyeto ti si sye trudil; no koito go pribirat v zhitnitsata tye shchye go yadat i shchye khvalyat navstryechua; i koito go s'birat tye shchye go piyat v dvorovyetye na moyeto svyetilishchye. minyetye, minyetye pryez portitye, prigotvyetye p'tya za lyudyetye; izravnyetye, izravnyetye druma, s'byeretye kam'nitye mu; izdignetye znanye za plyemyenata. yeto, navstryechu proglasi do kraishchata na zhyemyata, kato kaza: ryechyetye na sionovata d'shchyerya: yeto, spasyetyelat ti idye; yeto nagradata mu ye s nyego, i v'zdayaniyyeto mu pryed nyego. i shchye gi narichat svyet narod, izkupenytye ot navstryechua; i ti shchye sye narichash izdryen, grad nyeostavyen.

63

koi ye tozi, shcho idye ot yedom, s ochyervyeni dryekhi ot vosora, tozi slavyen v oblyekloto si, koito khodi v'v vylichiyyeto na silata si? az s'm, koito gov-

orya s pravda, moshchyn da spasyavam. zashcho ye chyervyeno oblyekloto ti, i dryekhitye ti podobni na oniya na chovyeck, koito t'pchy v lin? az sam izt'pkakh lina, i ot plyemyenata nye bye s myenye ni yedin chovyeck; da! st'pkakh gi v gnyeva si, i smazakh gi v yarostta si, t'i chye kr'vta im pop'r'ska dryekhitye mi, i iztsapakh tsyaloto si oblyeko. zashchoto dyenyat za v'zdayaniyeto bye v s'rtsyeto mi, i godinata mi za izkupvanye nastana. az razglyedakh, no nyamashye koi da pomaga, i zachudikh sye, chye nyamashye koi da podkryepya; zatova, moyata mshitsa mi izraboti spasyeniye, i moyata yarost, tya nye podkryepi. az st'pkakh plyemyenata v gnyeva si, opikh gi s yarostta si, i izlyakh kr'vta im v zyemyata. shchye spomyena milos'rdiyata navstryechuni, prichinitye za khvalyenyie navstryechua za vsichko, shcho ni ye podaril navstryechui, i za golyamata blagost k'm izrailevyiya dom, koyato im pokaza sporyed shchydrositye si, i sporyed pryemogoto si milosti. zashchoto ryeche: naistina tye sa moi lyudye, chada, koito nye shchye post'pyat nyevyarno; taka im stana spasytel. v'v vsichkitye im sk'rbi toi sk'rbyeshye, i angyl't na pris'tviyeto mu gi izbavi; poradi lyubovta si i poradi milos'rdiyeto si toi sam gi izkupi, digna gi i nosi gi pryeh vsichkitye dryevni dni. no tye sye razbuntuvakha i osk'rbiakha svyetyia nyegov dukh; zatova toi sye ob'rna ta im stana nyepriyatyl, i sam voyuva protiv tyakh. togava lyudyetye mu si spomnikha za staritye moisyeyevi vryemyena, i kazvakha: gdye ye onya, koito gi v'zvyedye ot moryeto chryeh pastiritye na statodo si? - gdye ye onya, koito polozhi svyetyia si dukh vsryed tyakh? - koito napravi slavnata si mshitsa da v'rvi do moisyeyevata dyesnitsa? koito razdyeli vodata pryed tyakh, za da si pridobiye vyechno imye? - koito gi vodi pryeh byezdnata, kato kon pryeh pasbishchye, byez da sye pryep'nat? dukh't navstryechuyen gi uspoko kato dobit'k't, koito sliza v dolinata; taka si vodil lyudyetye si, za da si pridobiyesh slavno imye. poglyedni ot nyebesata i vizh ot svyeto to si i slavno obitalishchye, gdye sa ryevnostta ti i mog'shchyestvyenitye ti dyela? ozhidanyeto na tvoitye milosti i shchydrositye v v'zd'rzhano spryamo myenye. zashchoto ti si nash otyets, ako i da nye ni znaye avraam i da nye ni priznaye izrail; nye navstryechui, si nash otyets; tvoitye imye ye nash vyechyen izkupityel. zashcho si dopusnal navstryechui, da sye otklonyavamye ot p'tishchata ti, da ozhystochavamye s'rtsata si ta da nye ti sye boim? v'rni sye zaradi slugitye si, plyemyenata na tvoiyeto naslyedstvo. mallo vryemye go vlyadyakha tvoitye svyeti lyudye; protivnitsitye ni pot'pkakha svyetilishchyeto ti. niye smye stanali kato oniya, nad koito ti nikoga nye si vlyadal, kato oniya, koito nye sa bili narichani s imyeto ti.

64

o da bi razdral ti nyebyeto, da bi slyaz'l, da bikha sye stopili planinitye ot pris'tviyeto ti, kaktto koga og'n gori khrastitye, i og'n pravi vodata da klokochi, za da stanye imyeto ti poznato na protivnitsitye ti, i da potryepervyat naroditye ot pris'tviyeto ti, kogato v'rshish uzhasni dyela kakvito nye ochakvakhmye!

o da bi slyaz'l, da bikha sye stopili planinitye ot pris'tviyeto ti! zashchoto ot dryevnostta nye sye ye chulo, do ushi nye ye stigalno, oko nye ye vidyalo drug bog, osvyyen tyebye. da ye izv'rshil takiva dyela za oniya, koito go chakat. posryeshchash s blagost tozi, koito radostno v'rshi pravda, dori oniya, koito si spomnyat za tyebye v p'tishchata ti; yeto, ti si sye razgnyevil, zashchoto niye s'gryeshikhmye; no v tvoitye p'tishcha ima trainost, i niye shchye sye spasim. zashchoto vsichki stanakhmye kato chovyeck nyechist, i vsichkata ni pravda ye kato om'rseyena dryekha; niye vsichki vyekhnyem kato list, i nashitye byezzakoniya ni zavlichat kaktto vyat'ra. i nyama chovyeck, koito da prizovava imyeto ti, koito da sye probudi, za da sye khvanye za tyebye; zashchoto ti si skril litsyeto si ot nas, i stopil si ni, poradi byezzakoniya ni. no syega navstryechui, ti si nash otyets; niye smye glinata, a ti gr'ncharyat ni; i vsichki smye dyelo na tvoiyata r'ka. nyedyei sye gnyevi silno, navstryechui. nyedyei pomni vyechno byezzakoniye; yeto, poglyedni, molim ti sye, chye niye vsichki smye tvoi lyudye. tvoitye svyeti gradovye zapustyakha; sion zapustya, yerusalim ye opustoshyen. nashiyat svyet i krasiv dom, gdyeto bashchitye ni tye slavoslovyeckha, bidye izgoryen s og'n; i vsichkitye dragi nam nyeshcha zapustyakha. pryed vid na tova, shchye sye v'zd'rzhish li, navstryechui? shchye m'lchish li i shchye ni nask'rbish li do krainost?

65

dost'p dadokh na oniya, koito nye pitakha za myenye; blizo byakh pri oniya, koito nye t'sryekha. yeto me! yeto me! ryekokh na narod, koito nye prizovavashye imyeto mi. prostirakh r'tsyetye si tsyal dyen k'm buntovnichyieski lyudye, koito khodyat po nyedob'r p't slyed svoitye pomisli, - lyudye, koito nyepriestanno nye draznyat v litsyeto mi, kato kolyat zhyertvi v gradini, i kadyat v'rku kirpichyeni oltari: kato zhivyyat v grobishchata, i noshchuvat v podzryemiyata; kato yadat svinsko myeso, i d'rzhata v s'dovyetye si varivo ot nyechisti nyeshcha; kato kazvat: stoi nadaleyeh, nye sye priblizhavai do myenye, zashchoto az s'm po-svyet ot tyebye, takiva sa dim v nozdritye mi, og'n goryashch pryeh tsyeliya dyen. yeto, pisano ye pryed myenye; nyama da m'lcha, no shchye v'zdam. da! shchye v'zdam v pazukhitye im, kaktto za vashitye byezzakoniya, kazva navstryechui, taka i za byezzakoniya na bashchitye vi, koito kadikha po planinitye, i mye khulikha po kh'lmovyetye; zatova az nai-napryed shchye otmerya v pazukhata im dyeloto im. taka kazva navstryechui: kaktto dumat, kogato ima m'st v grozda: nye go povryezhdai, zashchoto ima blagosloviya v nyego, taka shchye napravaya i az zaradi slugitye si, za da nye gi iztryebya vsichki. shchye proizvyeda potom'k ot yakova, i ot yuda naslyednik na planinitye si; moitye izbrani shchye gi naslyedyat, i slugitye mi shchye sye zaselyat tam. i za lyudyetye mi, koito mye t'rsyat, saron shchye b'dye pasishchye za stada, i dolinata akhor myasto gdyeto lyezhat govyeda. a vas, koito ostavatyae navstryechua, koito zabravatyae svyetyia mi kh'lm, koito prigotvyatyae

trapezeza za shchastiye yevryeiski: gad., i koito pravitye v"zlyaniye na orisnitsa yevryeiski: myeni., shchye vi opryedyelya za nozh, viye vsichki shchye sye navyedyetye za klyanye; zashchoto, kogato vikakh nye otgovaryakhtye, i kogato govoryekh nye slushakhtye; no v"rshyekhtye onova, koyeto bye zlo pryed myenye, i izbrakhtye tova, koyeto mi bye nyegodno. za-tova, taka govori navstryechu iyeova: yeto, moitye slugi shchye yadat, a viye shchye gladuvaty; yeto, moitye slugi shchye piyat, a viye shchye zhaduvaty; yeto, moitye slugi shchye sye radvat, a viye shchye sye sramuvaty; yeto, moitye slugi shchye pyeyat ot s"rdyechna radost, a viye shchye pishchitye ot s"rdyechna bolka, i shchye lyelyekatye ot s"krushavanye na dukha. i shchye ostavitye imyeto si na izbraniye mi za da proklinat s nyego; i navstryechu iyeova shchye um"rtvi tyebye, a slugitye si shchye naryechye s drugo imye; taka shchoto, koito oblazhava syebye si na zymyata shchye oblazhava syebye si v boga na istinata, i koito sye k"lnye na zymyata shchye sye k"lnye v boga na istinata; zashchoto pryedishnitye sk"rbi sye zabravikha, i zashchoto sye skrika ot ochitye mi. ponyezhye, yeto, s"zdamam novo nyebye i nova zyemya; i pryedishnitye nyeshcha nyama da sye spomnyat, nito shchye doidat na um. no viye vyesyelyetye sye i radvaitye sye vinagi v onova, koyeto s"zdamam; zashchoto, yeto, s"zdamam yerusalam za radost, i lyudyetye mu za vyesyeliye, az shchye sye radvam na yerusalam, i shchye sye vyesyelya za lyudyetye si, i nyama da sye chuva vyeche v nyego glas na plach nito glas na ridaniye. tam nye shchye ima vyeche mladnyenets, koito da zhivye samo nyakolkno dni, nito staryets, koito da nye ye izp"lnil dnitye si; zashchoto dyetye shchye umrye stogodishniyat, a gryeshnik ako umrye stogodishnyen shchye b'dye schitan za proklyet. tyie shchye postroyat k"shchi, i shchye zhivyyat v tyakh; shchye nasadyat lozya, i shchye yadat ploda im. nyama tye da postroyat, a drug da zhivyye tam. nyama tye da nasadyat, a drug da yadye; zashchoto dnitye na moitye lyudye shchye b'dat kato dnitye na d'rvo, i izbraniye mi za d'lgo shchye sye naslazhdavat v dyeloto na r'tsyetye si. nye shchye sye trudyat naprazno, nito shchye razhdat chada za byedstviye; zashchoto tye sa rod na blagoslovyenitye ot navstryechua, tozhye i potomstvoto im. pryedi da mye prizovat tye, az shchye otgovaryam, i dokato shchye govoryat tye, az shchye slusham. v"lk"t i agnyeto shchye pasat zayedno, i l"v"t shchye yadye slama kaktovo vola, i khkana na zmyiata shchye b'dye pr"stta. nye shchye povryezhdat nito shchye pogubvat v tsyalata mi svyeta planina, kazva navstryechu.

66

taka kazva navstryechu: nyebeyeto mi ye pryestol, i zymyata ye moye podnozhie; kak v dom iskatye da postroitye za myenye? i kakvo shchye b'dye myastoto na moya pokoi? zashchoto moyata r'ka ye napravila vsichko tova, i po toya nachin vsichko tova ye stanalo, kazva navstryechu; no pak, na tozi shchye poglyedna, na onya, koito ye siromakh i s"krushyen dukhom, i koito tryeperi ot slovoto mi. koito koli vol ye kaktovo

onya, koito ubiva chovyeck, - koito zhyertvuva agnye kaktovo onya, koito pryiesicha vrat na kuchye, - koito prinasya khlyebeyen prinos kaktovo onya, koito prinasya svinska kr"v, - koito kadi v"zpomyenatyelyen livan kaktovo onya, koito blagoslavlya idol. da! kaktovo tye sa izbrali svoitye p"tishcha, i dushata im sye naslazhdava v gnosotitye im, taka i az shchye izbyera myech-taniyata im, i shchye dokaram v"rkhu tyakh oniya nyeshcha, ot koito tye sye boyat; zashchoto, kogato vikakh, nikoi nye otgovaryashye, kogato govoryekh, tye nye slushakha; no v"rshyekha tova, koyeto bye zlo pryed myenye, i izbirakha onova, koyeto mi bye nyegodno. viye, koito tryeperitye ot slovoto na navstryechua, slushaitye slovoto mu, kato kazva: bratayata vi, koito vi mrazyat, koito vi otkhv"rlyat poradi moyeto imye, sa ryekli: navstryechu nyeka proslavi syebye si, ta da vidim vashata radost! no tye shchye sye posramyate. shumyen glas sye chuva ot grada, glas ot khrama, glas na navstryechua, koito v"zdava na vragovyetye si. pryedi da sye zam"chi, tyia rodi; pryedi da doidat bolkitye i, osvobodiy sye i rodi m"zhko. koi ye chul takova nyeshcho? koi ye vidyal takiva? rodila li bi sye yedna zyemya v yedin dyen? ili rodil li bi sye yedin narod otvyedn"zh? no sionskata d"shchyerya shchom sye zam"chi rodi chadata si. az, koito dovyezhdam do razhdanye, nye bikh li napravil da rodi? kazva navstryechu; az, koito pravaya da razhdat, zatvoril li bikh utrobata? kazva tvoyat bog. razvyesyelyetye sye s yerusalmiskata d"shchyerya, i radvaitye sye s nyeya, vsichki viye, koito ya obichaty; razvyesyelyetye sye s nyeya v radostia i, vsichki viye, koito sk"rbitye za nyeya; za da suchitye i sye nasititye ot s"tsitye na utyeshenyiata i. za da sye nasuchitye i sye nasladitye ot izobilitye na slavatia i. zashchoto taka kazva navstryechu: yeto, shchye prostiram k"m nyeya mir kato ryeka, i slavatia na naroditye kato pryelyal potok; togava shchye sye nasuchitye, shchye b'dyetye nosyeni na obyatiya, i shchye b'dyetye galyeni na kolyena. kaktovo yedin, kogoto utyeshava maika mu, taka az shchye vi utyeshu; i shchye sye utyeshitye v yerusalam. shchye viditye tova, i s"rtsyeto vi shchye sye zaradva, i kostitye vi shchye viryeyat kato zyelyena tryeva; i shchye sye poznaye, chye r"kata na navstryechua ye za slugitye mu, a gnyev"t mu protiv vragovyetye mu. zashchoto, yeto, navstryechu shchye doidy s og'n, i kolyesnit-sitye mu shchye b'dat kato vikhrushka, za da izlyeye gnyeva si s yarost, i izoblichyenyeto si s ognyni plam"tsi, zashchoto s og'n i s nozha si shchye sye s"di navstryechu s vsyaka tvar; i ubititye ot navstryechua shchye b'dat mnogo. oniya, koito sye osvyeschav-at i ochistvat za da otivat v gradnitye slyed yedna ashyera v sryedata, kato yadat svinsko myeso i gnu-sotii i mishki, tye vsichki shchye zaginat, kazva navstryechu. zashchoto az znaya dyelata im i pomis-litye im, i idye vryemyeto, kogato shchye s"byera vsichkitye narodi i yezitsi; i tye shchye doidat i shchye vidyat slavatia mi. i az shchye postavya znamyeniye myezhdu tyakh; i oniya ot tyakh, koito sye ot"rvat, shchye gi izpratya v naroditye - v tarsis, ful i lud, koito tyeglyat l'k, v tual i yavan, dalyechnitye ostrovi, koito nye sa chuli slukha mi, nito sa videly slavatia mi; i tye shchye izyavyavat slavatia mi myezhdu narodi-

tye. i shchye dovyedat vsichkitye vi bratya ot vsichkitye narodi za prinos navstryechuu, - na konye, na kolyesnitsi i na nosilki, na m"ski i na b"rzi kamili, - k"m svyetya mi kh"lm, yerusalim, kazva navstryechu, kakto izrailtyanitye donasyat prinos v chist s"d v doma navstryechuyen. pa i ot tyakh shchye vzyema za svyeshchyenitsi i za lyeviti, kazva navstryechu. zashchoto, kakto novoto nyebye i novata zyemya, koito az shchye napravya, shchye pryeb'dat pryed myenye, kazva navstryechu, taka shchye pryeb'dye rod't vi i imyeto vi. i ot novoluniye do novoluniye, i ot s"bota do s"bota, shchye dokhozhda vsyaka tvar da sye poklanya pryed myenye, kazva navstryechu. i kato izlyazat tye shchye vidyat trupovyetye na chovyetsitye, koito sa pryest"pili protiv myenye; zashchoto tyekhniyat chyervyei nyama da umrye, nito shchye ugasnye og"nyat im; i tye shchye b'dat gnusni na vsyaka tvar.

dumitye na khyelkyeviia sin yeryemiya, yedin ot svyeshcheyenitsitye, koito byakhka v anatot v"v yeyeniaminovata zhyemya, k"m kogoto dokhohzdashye navstryechunoto slovo v dnitye na yudoviya tsar iosiya, amonoviya sin, v trinadyesetata godina ot tsaruvanyeto mu. dokhohzdashye i v dnitye na yudoviya tsar ioakim, sin na iosiya, do kraya na yedinyadesetata godina na yudoviya tsar syedyekiya, sin na iosiya, do pleyenavanyeto na yerusalim v pyetiya myesyets. prochyeye, navstryechunoto slovo doidyed k"m myenye i ryechye: pryedi da ti dam obraz v koryema poznakh tye, i pryedi da izlyezesh iz utrobata osvyetikh tye. postavikh tye za prorok na naroditye. togava ryekokh: o, navstryechui iyeova! yeto, az nye znaya da govorya, zashchoto s"m dyetye; a navstryechu mi ryechye: nye dumai - dyetye s"m; zashchoto pri vsichkitye, pri koito shchye tye pratyta, shchye idyesh, i vsichko, shcho ti zapovydavam, shchye kazhyesh. da sye nye boish ot tyakh, zashchoto az s"m s tyebye, za da tye izbavyam, kazva navstryechu. togava navstryechu prostrya r"kata si ta ya doprya do ustata mi; i navstryechu mi ryechye: yeto, turikh dumitye si v ustata ti. vizh, dnyes tye postavikh nad naroditye i nad tsarstvata, za da izkoryenyavash i da s"sipvash, da pogubvash i da s"baryash, da gradish i da sadish. pri tova navstryechunoto slovo doidyed k"m myenye i ryechye: shcho vizhdash, yeryemiye? i ryekokh: vizhdam badyemova pr"chka nazvaniyeto na badyema po yevryeiski znachi b"rzoto (da ts"fti) d"rvo.. togava navstryechu mi ryechye: pravo si vidyal; zashchoto az b"rzam da izp"lnya slovoto si. i vtori p"t doidyed navstryechunoto slovo k"m myenye i ryechye: shcho vizhdash ti? i ryekokh: vizhdam kotyel, koito v"zvira; i litsyeto mu ye ot syevyer. togava navstryechu mi ryechye: ot syevyer shchye izbukhnye zlo v"rkhu vsichkitye zhityeli na taya zhyemya. zashchoto, yeto, az shchye povikam vsichkitye kolyena na syevyernitye tsarstva, kazva navstryechu; i tye shchye doidat i shchye postavyat vsyeki pryestola si v"v vkhoda na yerusalimskitye porti, i sryeshchu vsichkitye styeni okolo nyego, i sryeshchu vsichkitye yudovi gradove. i shchye proiznyesa s"dbitye si protiv tyakh poradi vsichkoto im nyechyestyie, gdyeto nye ostavikha i kadikha na chuzhdi bogovyie, i sye poklonikha na dyelata na svoitye r"tseye. ti, prochyeye, opashi kr"sta si, i stani ta im kazhi vsichko, koyeto shchye ti zapovydavam; da sye nye uplashish ot tyakh, da nye bi az da tye uplasha pryed tyakh. zashchoto, yeto, az tye postavikh dnyes kato ukryepyen grad, zhyelyezyen st"lb, i kato myedni styeni protiv tsyalata strana, protiv tsaryetye na yuda, protiv p"ryentsitye mu, protiv svyeshcheyenitsitye mu, i protiv lyudyetye na taya strana. tye shchye voyuvat protiv tyebye, no nyama da ti nadvyiat; zashchoto az s"m s tyebye, za da tye izbavyam, kazva navstryechu.

slovoto navstryechuno doidyed k"m myenye i ryechye: idi ta proglasi v ushitye na yerusalimskata

d"shchyerya, dumaiki: taka kazva navstryechu: pomnya za tyebye milyeyenyeto ti, kogato byeshye mlada, lyubovta ti, kogato byeshye nyevyesta, kak nye slyedvashye v pustynata, v nyeposyata zhyemya. izrail byeshye svyet navstryechu, p"rvak na rozhbitye mu; vsichki, koito go poyazhdakha, sye schyetskha za vinovni; zlo gi postigashye, kazva navstryechu. chuitye slovoto navstryechuno, domye yakovov, i vsichki rodovye na izrailiyeviya dom: taka kazva navstryechu: kakva nyeprada namyerikha v myenye bashchitye vi ta sye otdayelchikha ot myenye, i khodikha slyed suyetata, i stanakha suyetni? nito ryekokha: gdye ye navstryechu, koito ni izvyedye iz yegipyetskata zhyemya, koito ni vodi pryez pustynata, pryez strana pusta i p"lna s propasti, pryez strana byezvodna i pokrita s mrachna t"mnina, pryez strana, po koyato nye minavashye chovyeck, i gdyeto chovyeck nye zhivyeyeshye? i v"vyedokh vi v plodorodna strana, za da yadyetye plodovyetye i i blagata i; no kato vlyazokhtye oskvyernikhtye zhyemyata mi, i napravikhtye myerzost naslyedstvoto mi. svyeshcheyenitsitye nye ryekokha: gdye ye navstryechu? zakonovyeditsitye nye mye poznakha; s"shcho i upravnytsitye stanakha pryest"pnitsi protiv myenye, i prorotsitye prorokuvakha chryez vaala i khodikha slyed byezpolyeznitye idoli. zatova, az oshchye shchye sye s"dyas s vas, kazva navstryechu, i s vnutsitye vi shchye sye s"dyas. zashchoto minyetye v kitimskitye ostrovi ta vizhtye, pratyetye v kidar ta razglyedaitye vnimatyelno, i vizhtye, stavalo li ye takova nyeshcho, - razmyenil li ye nyakoi narod bogovyetye si, pri vsye chye nye sa bogovyie? moitye lyudye, obachye, sa razmyenili slavata si sryeshchu onova, koyeto nye polzuva. uzhasyetye sye, nyebyses, poradi tova, nastr"khnyetye, smutyetye sye pryemnego, kazva navstryechu, zashchoto dyie zlini storikha moitye lyudye: ostavikha myenye, izvora na zhivitye vodi i si izsyakokha shchyerni, razpuknati shchyerni, koito nye mogat da d"rzhat voda. izrail sluga li ye? domorodyen rob li ye? togava zashcho stana plyennik? mladi l"voye rikakha protiv nyego i ryevakha, i zapustikha zhyemyata mu; gradovyetye mu sa izpogoryeni i obyelyudyeni, oshchye i zhityelitye yevryeiski: sinovyetye. na myemfis i na tafnyes stroshekha tyemyeto na glavata ti. nye dokara li ti tova sam na syebye si kato si ostavil navstryechua svoya bog, kogato tye vodyeshye v p"tya? i syega, zashcho ti ye p"tyat za yegipyet? da piyesh vodata na nil yevryeiski: ryekata. li? ili zashcho ti ye p"tyat za asiriya? da piyesh vodata na yefrat yevryeiski: sior. vizh. is. nav. 13:3. li? tvoyeto nyechyestyie shchye tye nakazhye, i tvoitye otst"plyeniya shchye tye izoblichat; poznai, prochyeye, i vizh, chye ye zlo i gorchivo nyeshcho, gdyeto si ostavil navstryechua svoya bog, i gdyeto nyamash strakh ot myenye, kazva navstryechu, iyeova na silitye. ponyezye otdavna s"m strosheil khomota ti i s"m razk"sal vr"zkitye ti; i ti ryechye: nyama vechye da b"da pryest"pnitsa; a myezhdu tova, na vsyeki visok kh"lm i pod vsyako zyelyeno d"rvo si lyagala kato bludnitsa. a p"k az byakh tye nasadil loza otrbrana, syemye s"vsyem chisto; togava ti kak si sye promyenila v izrodyeni pr"chki na chuzhda za myenye loza? zatova, ako i da

syе umiyesh s luga i da upotryebish mnogo sapun, pak tvoyeto byezzakoniye si ostava pyetno pryed myenye, kazva navstryechu iyeova. kak mozhyesh da ryechyesh: nye s'm sye oskvyernila, nye s'm khodila slyed vaalimitye? vizh p'tya si v dolinata, poznai shcho si storila, podobno na kamila, koyato b'rzhye ticha nasam natam iz p'tishchata, podobno na diva oslitsa, sviknala s pustynata, koyato v strastta na dushata si sm'rka v'zdukha; v ustryema i koi mozhye da ya otv'rnye? oniya, koito ya t'rsyat, nyama da si davat trud za nyeya, - v myesyetsa i shchye ya namyeryat. v'zd'rzhai nogata si, za da nye khodish bosa, i g'rlo to si, za da nye s'khnye ot zhazhda; no ti si ryekla: naprazno! nye; zashchoto zalyubikh chuzhdyentsi, i slyed tyakh shchye ida. kakto sye posramya kradyets, kogato ye otkrit, taka shchye sye posrami izrailiyeviat dom - tye, tsaryetye im, p'rvyentsitye im, syeshchenitsitye im, i prorotsitye im, - koito dumat na d'rivoti: ti si moi otyets, i na kam'ka: ti si nye rodil; zashchoto ob'rnakha k'm myenye g'rba si, a nye litsyeto si; no pak v'v vryemye na byedstviyeto si shchye ryekat: stani ta ni izbavi. no gdye sa tvoitye bogovye, koito si si napravil? tye nyeka stanat, ako mogat da tye izbavyat v'v vryemye na byedstviyeto ti; zashchoto, kolkoto sa gradovyetye ti, tolkova sa i bogovyetye ti, yudo. zashcho bi iskali da sye pryepiratyе s myenye? viye vsichki styе otst'pnitsi ot myenye, kazva navstryechu. naprazno porazikh chadata vi; tye nye priyekha da sye popravayt; sobstveniyat vi nozh poyadye prorotsitye vi kato l'v-iztryebityel. o, chovyetye na toya rod, vizhtye slovoto na navstryechua, koito kazva: bil li s'm az pustinya za izrailya, ili zyemya na mrachna t'mnina? zashcho togava kazvat lyudyetye mi: niye smye sk'sali vr'zkitye si, nye shchymе da doidyem vyeche pri tyebye? mozhye li momata da zabravi nakita si, ili nyevyestata ukrashenyiata si? no lyudyetye mi zabravaykha myenye pryеz byezbroini dni. kak ukrasyavash p'tya si, za da t'rsish lyubov! taka shchoto si nauchila i loshitye zhyeni na tvoitye p'tishcha! tozhye i po politye ti sye namyeri kr'vta na dushi - nyevinni siromasi; nye namyerikh k'rvitye s razkopavanye, no po vsichki tiya poli. a pri vsye tova ti kazvash: nyevinna s'm, za tui gnyev't mu nyepryemyenno shchye sye otv'rnye ot myenye. yeto, az shchye sye s'dya s tyebye za gdyeto kazvash: nye s'm s'gryeshila. zashcho sye lutash tolkoz mnogo za da promyenish p'tya si? shchye sye posramish i ot yegipyet kakto sye posrami ot asiriya. shchye izlyezhyesh i ot tam s'r'tsyetye si na glavata si; zashchoto navstryechu otkhv'rli oniya, na koito upovavash, i ti nyama da uspyeyesh v tyakh.

3

kazvat: ako napusnye nyakoi zhyena si, i tya kato si otdye ot nyego, sye om'zhi za drug m'zh, shchye sye v'rnyе li toi pak pri nyeya? nye bi li sye oskvyernila s'vsyem takava zyemya? a pri vsye, chye ti si bludstvuvala s mnogo lyubovnitsi, pak v'rni sye k'm myenye, kazva navstryechu. podigni ochitye si k'm golitye visochini, ta vizh gdye nye sa bludstvuvali s tyebye. po p'tishchata si syedyala za tyakh kakto ara-

bin v pustynata, i oskvyernila si zyemyata s bludstvoto si i s's zlyodzeyaniyata si. po taya prichina d'zhdovyetye byakha zad'rzhani ta nye valya prolyetyen d'zhd; no vsye pak ti imashye chyelo na bludnitsa ta si otkazala da sye sramuvash. nye shchychesh li da vikash ot syega k'm myenye: otychye moi, ti si nas-tavnik na mladostta mi? shchye d'rzhi li toi gnyeya si za vinagi? shchye go pazi li do krai? yeto, taka si gov-orila, no si v'rshila zlyodzeyaniya, kolkoto si mogla. pak v dnitye na tsar iosiya navstryechu mi ryechye: vidya li ti shcho stori otst'pnitsata izrail? tya otdye na vsyaka visoka planina i pod vsyako zyelyeno d'rvo ta bludstvuva tam. i ryekokh: kato napravi vsichko tova tya shchye sye v'rnyе pri myenye; no tya nye sye v'rna. i syestra i nyevyarnata yuda vidya tova. i vidyakh, kogato otst'pnitsata izrail pryelyu-bodeistvuva, i az po taya imyenno prichina ya na-pusnakh i dadokh i razvodno pismo, chye syestra i nyevyarnata yuda pak nye sye uplashi, no otdye i tya da bludstvuva. i s nyev'zd'rzhaniya si blud tya oskvyerni zyemyata, i pryelyubodeistvuva s kam'nitye i d'rvyetata. a pri vsichko tova syestra i nyevyarnata yuda nye sye v'rna pri myenye s tsyaloto si s'rtsyе, no s pritvorstvo, kazva navstryechu. i navstryechu mi ryechye: otst'pnitsata izrail sye pokazа po-pravyedna ot nyevyarnata yuda. idi ta proglassi tiya dumi k'm syevyer, kato ryechyesh: v'rni sye, otst'pnitsye izrail, kazva navstryechu; az nyama da napravya da vi napadnye gnyev't mi; zashchoto s'm milostiv, kazva navstryechu, i nye shchye pazya gnyav za vinagi. samo priznai byezzakonietyo si, chye si stanala pryest'pnitsa protiv navstryechua svoya bog, i byezoglyedno si otvala pri chuzhdyentsitye pod vsyako zyelyeno d'rvo, i chye nye styе poslushali glasa mi, kazva navstryechu. v'rnyetye sye, chada otst'pnitsi, kazva navstryechu. zashchoto az s'm vi s'prug; i shchye vi vzyema - yedin ot grad, a dvama ot rod - i shchye vi v'yeda v sion! i shchye vi dam pastiri po moyeto s'rtsyе, koito shchye vi pasat s's znaniye i razum. i v oniya dni, kazva navstryechu, kogato sye umnozhyete i narastyete na zyemyata, nyama vyeche da sye izrazyavat: kovcheyga na zav-yeta navstryechuyen! nito shchye im doidyе toi na um, nito shchye si spomnyat za nyego, nito shchye go posyetyat, nito shchye sye napravi vyeche tova. v onova vryemye shchye naryekat yerasulim pryestol navstryechuyen; i vsichkitye narodi shchye sye s'byerat pri nyego v imyeto navstryechuno, v yerasulim. nito shchye khodyat vyeche sporyed uporitostta na zloto si s'rtsyе. v oniya dni yu-doviyat dom shchye khodi s izrailiyeviya dom, i tye shchye doidat zayedno ot syevyernata strana v zye-myata, koyato dadokh za naslyedstvo na bashchitye vi; i az si ryekokh kak shchyakh da tye postavya myezhdu chadata, i shchyakh da ti dam zhyelana zyemya, pryeshlavno naslyedstvo ot naroditye. os-hchye ryekokh: ti shchye nye nazovyesh: - otyets moi, i nyama da sye otv'rnyesh ot da nye slyedvash. naistina, kakto zhyena iznyevyeryava na m'zha si, taka i viye iznyevyerikhtye na myenye, domye izrai-lyev, kazva navstryechu. po golitye visochini sye chuva glas, plach't i molbitye na izrailiyany; za-shchoto izvratikha p'tya si, zabravikha navstryechua

svoja bog. v"rnyetye sye, chada otst"pnitsi, i az shchye vi iztseyela ot otst"pnichyestvata vi. yeto, niye idyem k'm tyebye, zashchoto ti si navstryechu nashiyat bog, naistina prazna ye ochakvanata ot kh"lmovyetye pomoshch, ot shumnata t"lpa po planinitye; samo v navstryechua nashiya bog ye izbavlyeniyeto na izrai-lya. no onova sramotno nyeshcho ye pogl'shchalo truda na bashchitye ni oshchye ot mladostta ni, - stadata im i chyerditye im, sinovyetye im i d'shchyeritye im. da lyegnyem v srama si, i da ni pokriye nashyeto posramlyeniye; zashchoto smye s'gryeshavali na navstryechua nashiya bog, niye i bashchitye ni, ot mladostta si dori do dnyes, i nye smye slushali glasa na navstryechua nashiya bog.

4

ako sye v"rnyesh, izrailyu, kazva navstryechu, ako sye v"rnyesh k'm myenye, i ako makhnyesh myerzostitye si ot litsyeto mi, i nye b"dyesh nyepostoyanyen, i ako v istina, v spravedlivost, i v pravda sye zak"lyesh, kazvaiki: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua! togava naroditye shchye sye blagoslavayt v nyego, i v nyego shchye sye proslavayt. zashchoto taka kazva navstryechu na yudovitye i yerusalmiskitye m'zhye: razoryetye tsyelnitye si, i nye syeitye myezhdu tr"ni. obryezhyetye sye na navstryechua. i otnyemyetye krayekozhiyeto na s"rtsata si, m'zhye yudovi i zhityeli yerusalmiski, za da nye izlyezye yarostta mi kato og'n, i da nye plamnnye taka shchoto da nyama koi da ya ugasi, poradi zloto na dyelata vi. v"zvyestyetye na yuda, i proglasyetye na yerusalm, kazvaiki: zatr"byetye po zyemyata; izvikaitye visoko ta ryechyetye: s"byeryetye sye, i nyeka vlyezyem v ukryepenyetye gradovy. izdignyetye znamy k'm sion; byagaitye, nye sye spiraiye; zashchoto az shchye dokaram zlo ot syevyer, i golyama pogibyl. l"v"t v"zlyezye ot g"stalaka si, i iztryebityelyat na naroditye tr"zna, izlyezye ot myastoto si, za da zapusti zyemyata ti, i za da b"dat s"sipani gradovyetye ti ta da ostatan byez zhityeli. zatova pryepashyetye sye s vryetishcha, plachyetye i lyelyekaitye; zashchoto plamyennata yarost navstryechuna nye sye otv"rna ot nas. v onya dyen, kazva navstryechu, razum"t yevryeiski: s"rtsyeto. na tsarya shchye sye izgubi, i razum"t na p"rvyentsitye, svyeshchyenitsitye shchye sye smutyat, i prorotsitye shchye sye uzhasyat. togava ryekokh: o, navstryechui iyeova! ti naistina s"vsyem si izl"gal tiya lyudye i yerusalm kato si казал: mir shchye imaty; kogato naprotiv nozh"t ye signal do dushata im. v onova vryemye shchye ryekat na tiya lyudye i na yerusalm: ot golitye visochini na pustynata dukha goryeshch vyat'r k'm d'shchyeryata na lyudyetye mi, - nye za da otvyeye nito da ochisti; da! silyen vyat'r shchye doidey ot tyakh za myenye; i az syega shchye proiznyesa s"dbi protiv tyakh. yeto, kato oblak shchye sye izdignye, i kolyesnitsitye mu kato vikhrushka; konyetye mu sa po-lyeki ot orlitye. gorko ni! zashchoto smye razoryeni. yerusalmyme, izmii s"rtsyeto si ot zlo, za da sye izbavish; do koga shchye stoyat v tyebye loshitye ti pomisli? zashchoto glas izvyestyava ot dan i proglasyava skr"b ot yefryemovata planina, kazvaiki: obyavyetye na nar-

oditye, yeto, proglasyetye odnosno yerusalm, chye idat obsadityeli ot dalyechna strana, i izdavt vika si protiv yudovitye gradovy. kato polski p'dari tye sa sye naryedili protiv nyego ot vsyaka strana. tvoyeto povyedenyie i tvoitye dyela ti prichinikha tova; tova ye plod"t na tvoyeto nyechyestyie; naistina gorchivo ye, naistina stigma do s"rtsyeto ti. chryeslata mi! chryeslata mi! boli mye v d"lbochinytye na s"rtsyeto mi; s"rtsyeto mi sye smushchava v myenye; nye moga da m"lcha, zashchoto si chula, dushye moya, tr"byen glas, tyevoja za boi. pogibyl vr"kh pogibyl sye proglasyava, zashchoto tsyalata zyemya sye opustoshava; vnyezapno sye razvalikha shatritye mi, i zavyesitye mi v yedin mig. do koga shchye glyedam znanye i shchye slusham tr"byen glas? zashchoto moitye lyudye sa byezumni, nye mye poznavat; glupavi chada sa, i nyamat razum; m'dri sa da v"rshat zlo, no da v"rshat dobro nye umyeyat. poglyednakh na zyemyata, i, yeto, tya byeshye pusta i prazna, - na nyebyeto, i nyamashye svyetlinata mu. poglyednakh na planinitye, i, yeto, treyeperyekha, i vsichkitye kh"lmovy sye ttryesyakha. poglyednakh, i, yeto, nyamashye chovyek, i vsichkitye nyebesni pitis byakha izbyagali, poglyednakh, i, yeto, plodorodnata strana bye pusta, i vsichkitye i gradovy byakha s"sipani ot pris"stviyeto na navstryechua i ot nyegoviya plamyenyen gnyav. zashchoto taka kazva navstryechu: tsyalata strana shchye zapustyey; no s"v"rshyeno iztryeblyeniye nyama da nanyesa. zatova zyemyata shchye zhalyeye, i nyebyeto gorye shchye sye pomrachi; zashchoto az izgovorikh tova, az go namislikh, nye s"m sye razkayal za nyego, nito shchye sye otv"rna ot nyego. ot shuma na konnitsitye i na stryeltsitye vsyeki grad shchye pobyegnye; shchye otidat v g"stalatsitye i shchye sye izkachat po skalitye; vsyeki grad shchye b'dye izostavyen, i nye shchye ima chovyek da zhivye v tyakh. a ti zapustyal, kakvo shchye pravish? ako i s chyvryeno da sye oblyechyesh, ako i s's zlatni nakiti da sye ukrasish, ako i s mnogo boya da boyadisash ochitye si, naprazno shchye sye ukrasish; lyubovnitsitye ti shchye tye pryezrat, shchye t"rsyat da otnyemat zhivota ti. zashchoto chukh glas kato na zhyena koga razhda, bolkitye kato na onaya, koyato razhda p"rvorodnoto si, glasa na sionovata d'shchyerya, koyato sye zad"khva, prostira r"tsyetye si, i kazva: gorko mi syega! zashchoto dushata mi chyeznye poradi ubitsitye.

5

obkhodyetye ulitsitye na yerusalm i vizhtye syega, nauchetye sye i pot"rsyetye po ploschaditye mu, dali mozhyetye namyeri chovyek - dali ima nyakoi - koito da post"pva spravedливо, da t"rsi chyestnost; i az shchye prostya na toya grad. zashchoto, ako i da kazvat: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua! tye naistina l"zhlyvo sye k"lnat. navstryechui, ochitye ti nye t"rsyat li chyestnost? udaril si gi, no nye gi zabolya; iznuril si gi, no nye iskakha da priyemat popravlyeniye; vtv"rdikha litsata si povyeche ot kam"k; nye iskakha da sye v"rnat. togava az ryekokh: navyarno tova sa siromasitye, tye sa byezumni, za-

shchoto nye znayat p'tya navstryechuyen, nito zakona yevryeiski: s'dbata. na svoya bog. shchye sye ob'rna k'm golyemitsyte ta shchye govorya s tyakh, zashchoto tye znayat p'tya navstryechuyen, zakona na svoya bog, no i tye vsichki sa strosihili khomota, razk'sali vr'zkitye. zatova l'v ot gorata shchye gi porazi, v'lk ot pustinyata shchye gi ograbi, ris shchye prichakva krai gradovyetye im; vsyeki, koito izlyezye ot tam, shchye b'dye razk'san, zashchoto pryest'plyeniyata im sa mnogo, otst'pnichyestvata im sye umnozikhika. kak shchye ti prostya tova? chadata ti nye ostavikhika i k'lnyakha sye v oniya, koito nye sa bogovyey; slyed kato gi nasitikh, tye pryelyubodeystvuvakha, i na t'lpi otivakha v k'shchitye na bludnitsitye. zaran tye sa kato nakhranyeni konye; vsyeki tsvili podir zhyenata na blizhniya si. nyama li da nakazha za tova? kazva navstryechu; i dushata mi nye shchye li v'zdadye na tak'v narod? kachyetye sye na stenyete mu i s'baryaitye; no nye nanasyaitye s'v'rshyeno iztryeblyeniye; makhnyetye klonovyetye mu, zashchoto nye sa navstryechuni. zashchoto izrailyeviyat dom i yudoviyat dom sye otnyesokha mnogo nevyarno k'm myenye, kazva navstryechu. otryekokha sye ot navstryechua, kazvaiki: nye toi ni zaplashva s tova; i nyama da ni postignye zlo, nito shchye vidim nozh ili glad; prorotsitye sa vyat'r, i slovo navstryechuno nyama v tyakh. na sami tyakh shchye sye sb'dnye tova. zatova, taka kazva navstryechu bog na silitye: ponyezhye izgovaryat tiya dumi, yeto, az shchye napravya moitye slova v usata ti og'n, i tiya lyudye d'rva, i shchye gi poyadye. yeto, domye izrailyev, az shchye dovyeda v'rku vas narod ot dalyech, kazva navstryechu; narod trayen ye toi, narod starovyemyeneyen, narod chiito yezik nye znayesh, nito razbirash shcho govoryat, tul't im ye kato otvoryen grob; tye vsichki sa yunatsi. shchye izpoyazhdat zhyetvata ti i khlyaba ti, koito sinovyetye ti i d'shcheryetye ti tryabhavye da yadat; shchye izpoyazhdat stadata ti i chyerditye ti, shchye izpoyazhdat lozjata ti i smokovnitsitye ti, shchye razbiyat s myech ukryepenyenye ti gradovyey, na koito ti upovavash. no i v oniya dni, kazva navstryechu, nye shcha da vi nanyesa s'v'rshyeno iztryeblyeniye. i kogato ryechyetye: zashcho navstryechu bog nash ni napravi vsichko tova? togava da im ryechyesh: kakto nye ostavikhitye ta sluzhikhitye na chuzhdi bogovyey v'v vashata zyemya, taka shchye sluzhitye na chuzhdyentsi v yedna zyemya, koyato nye ye vasha. izvyestyetye tova na yakovoviya dom, i proglasetye go v yuda, kato kazhyetye: chuiyte syega tova, glupavi i nyerazumni lyudye, koito imatyeye ochi, no nye vizhdatyeye, koito imatyeye ushi, no nye chuvatye. nye sye li boitye ot myenye? kazva navstryechu, nye shchye li tryepyeritye pryed myenye, koito s vyechna zapovyed s'm postavil pyas'ka za granitsa na moryeto, koyato nye mozhye da pryeminye; t'i chye, makar v'lnitye mu da sye izdigat, pak nyama da pryeadolyeyat, pri vsye, chye buchat, pak nyama da ya pryeminat? no tiya lyudye imat buntovno i nyepokorno s'rtsye; v'zbuntuvakha sye i otidokha. nye kazvat v s'rtsyeto si: nyekya sye boim syega ot navstryechua nashiya bog, koito dava ranniya i k'n'iya d'zhd na vryemyeto mu, koito pazi za nas opryedyeleni-

tye syedmitsi na zhyetvata. vashitye byezzakoniya otv'rnakha tiya nyeshcha, i vashitye gryekhovye vi lishikha ot dobroto. zashchoto sye namirat myezhdu lyudyetye mi nyechyestivtsi, koito, nablyudavaiki kakto prichakvashch lovyets, polagat primki, lovyat chovyetsi. kakto klyetkata ye p'lna s ptitsi, taka k'shchitye im sa p'lni s plod na izmama, chryez koyato tye sye v'zyelichikha i obogatikhika. otl'styakha, l'shchayat, dori pryelyakha s's svoitye nyechyestivi dyela; nye zashchishchavat dyeloto - dyeloto na sirachyeto, za da blagodyenstvuyat, i pravoto na byednitye nye ots'zhdat. nyama li da nakazha za tova? kazva navstryechu, dushata mi nye shchye li v'zdadye na tak'v narod? udivityelno i uzhasno nyeshcho stana v taya strana: prorotsitye prorokuvat l'zhliyo, i svyeshchyenitsitye navstryechustvuyat chryez tyakh; i lyudyetye mi taka obichat; a kakvo shchye pravitye v okonchatyelnoto slyedstviye na tova?

6

vyeniamintsi, byagaitye otsryed yerusolim, zatr'byetye v teykuie, i izdignyetye znak v'v vyet-akyeryem; zashchoto zlo pryedstoi ot syevyer, i golyama pogibyl. krasivata i iznyezhyena zhyena sionovata d'shchyerya shchye iztryebya. ovcharitye i stadata im shchye doidat pri nyeya, shchye razp'vat shatritye si protiv nyeya ot vsyaka strana, shchye pasat vsyeki na myastoto si; shchye izvikat: prigotvyetye voina protiv nyeya, stanyetye, i nyeka v'zlyezym na pladnye; gorko ni! zashchoto pryevalya dyenyat, zashchoto sye prostirat vyechyernitye syenki; stanyetye, i da v'zlyezym pryez noshchta, i da s'borim palatitye i; zashchoto taka kazva navstryechu na silitye: otsyechyetye d'rvyetata i, i izdignyetye mogila protiv yerusolim; toya ye grad't, koito tryabva da sye nakazhye, samo nasiliye ima v nyego. kakto blika voda ot izvora, taka blika zloto ot nyego; nasiliye i grabyesh sye chuva v nyego, pryed myenye nyepryestanno ima bolyst i rani. priyemi pouka, yerusalimey, da nye bi da sye otvr'shcha dushata mi ot tyebye, da nye bi da tye napravya pustinya, zyemya nyenasyelyena. taka kazva navstryechu na silitye: shchye byerat i shchye obyerat ostanalitye ot izrailya kato lozye; pak prostri r'kata si kato grozdoberyach k'm pr'chkitye. komu da govorya, i pryed kogo da zayavya, za da chuyat? yeto, ukhoto im ye nyeobryazano ta nye mogat da chuyat; yeto, slovoto navstryechuno stana ukorno za tyakh, tye nye blagovolyat v nyego. zatova s'm p'lyen s yarostta na navstryechua, umorikh sye da sye v'zd'rzham; shchye ya izlivam v'rku dyetsata po ulitsitye; i v'rku tselyiya sbor na mladyezhyte, zashchoto shchye b'dat grabnati i m'zh s zhyena, staryets zayedno s pryestaryal. k'shchitye im shchye pryeminat na drugi, s'shcho i polyetata i zhyenitye im; zashchoto shchye prostra r'kata si v'rku zhietyelitye na taya strana, kazva navstryechu; zashchoto ot mal'k do golyam vsyeki ot tyakh sye ye pryedal na sryebrolyubiye, i ot prorok do svyeshchyenik vsyeki post'pva l'zhliyo. pov'rknnostno sa lyekuvali tye ranata na lyudyetye mi, kato sa kazvali: mir, mir! a p'k nyama mir. zasramikhika li sye, kogato izv'rshikhika

myerzosti? nye, nikak nye gi dosramya, nito sa znayeli da pochyervenyeyat; zatova shchye padnat myezhdu padashchitye, shchye b'dat povalyani, kogato gi nakazha, kazva navstryechu. taka kazva navstryechu: zastanyettye na p'tishchata na vizhtye, i popitaitye za dryevnitye p'tyeki, gdye ye dobriyat p't, i khodyettye po nyego, i shchye namyeritye pokoi za dushitye si; no tye ryekokha: nye shchyem da khodim v nyego. postavikh i pazachi nad vas ta kazakh: slushaitye glasa na tr'bata; no tye ryekokha: nye shchyem da slushamye. zatova, slushaitye narodi, i ti, s'borye, uznai shcho ima myezhdu tyakh. slushai zyem'o; yeto, az shchye dokaram zlo v'rkuh tiya lyudye, dori ploda na pomislitye im; zashchoto nye poslushakha slovata mi, a kolkoto za zakona mi, tye go otkhv'rlikha, zashcho mi ye livan't shcho donasat ot sava, i blagovonnata tr'stika ot dalyechna strana? vsyeizgaryaniyata i ny nite mi sa priyatni, nito zhyertvitye vi ugodni. zatova, taka kazva navstryechu: yeto, az shchye postavya pryed tiya lyudye pryep'ni, o koito shchye sye sp'vat bashchitye i sinovyettye zayedno; i s'syed't i priyatyelyat mu shchye zaginat zayedno. taka kazva navstryechu: yeto, lyudye idat ot syevyernata strana, i vyelik narod shchye sye podignye ot kraishchata na zyemlyata. l'k i kopiye d'rzhay, zhyestoki sa i nyemilostivi; glas't im buchi kato morye, v'zsyednali sa na konye, vsyeki op'lchyen, kakt'o m'zh za boi, protiv tyebye, d'shchyer'o sionova. otkatto smye chuli vvest za tyakh r'tsyetye ni oslabnakha, m'ki ni obzyekha i bolki kato na zhyena, koyato razhda. nye izlizaitye na polyeto i na p't nye khodyettye, zashchoto myech't na nyepriyatetya i uzhas't sa ot vsyaka strana. d'shchyer'o na lyudyettye mi, pryepashi sye s vryetishchye i valyai sye v pyepyl; zhalyei kato za yedinorodyen sin, zaplachi gorchivo, zashchoto razrushityelyat shchye doidyе vneyzapno v'rkuh nas. postavikh tye izpitatye i kryepost myezhdu lyudyettye si, za da uznayesh i da izpitash p'tya im. tye vsichki sa kraini otst'pnitsi, koito razprostranyavat klyevyety; myed sa i zhyelyazo; tye vsichki post'pvat raztlyenno. dukhaloto izgorya; olovoto sye izpoyadye ot og'nya: raztopityelyat naprazno raztopyava, zashchoto zlyitye nye sye otdyelikha. sryebro za smyet shchye gi naryekat, zashchoto navstryechu gi ye otkhv'rlii.

7

slovoto, koyeto doidyе k'm yeryemiya ot navstryechua, kazvaiki: zastani v portata na doma navstryechuyen ta v'zglasi tam tova slovo, kato kazhyesh: slushaitye slovoto navstryechuno, vsichki yudyetsi, koito vlyzatyе pryеz tyezi porti za da sye pryeklonitye navstryechu. taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: popravettye p'tishchata si i dyelata si, i az shchye vi utv'rdaya na tova myasto. nye upovavaitye na l'zhlyvi dumi ta da kazvatye: kham't navstryechuyen, kham't navstryechuyen, kham't navstryechuyen ye tova. zashchoto ako naistina popravitye p'tishchata si i dyelata si; ako s'ditye s'v'rshyeno pravo myezhdu chovyeka i blizhniya mu; ako nye ugnetyavatyе

chuzhdyenyetsa, sirachyeto i vdovitsata, i nye proli-vatyе nyevinna kr'v na tova myasto, nito slyedvatye chuzhdi bogovyе za vasha povryeda; togava shchye vi napravya da zhyivyettye na tova myasto, v zyemyata, koyato dadokh na bashchitye vi ot vyeka i do vyeka. yeto, viye upovavatyе na l'zhlyvi dumi, ot koito nyama da sye polzuvatyе. kato kradyettye, ubivatyе, prylyubodyeistvuvatyе, i sye k'lnyetye l'zhlyvo i kaditye na vaala, i slyedvatye drugi bogovyе, koito nye styе poznavali. dokhozhdatyе li poslye da stoitye pryed myenye v toya dom, koito sye naricha s moyeto imye, i da kazvatye: ot'rvakhmye sye, - za da v'rshitye vsichki tiya myerzosti? toya dom, koito sye naricha s moyeto imye, vyertyep li za razboinitsi stana v'v vashitye ochi? yeto, sam az vidyakh tova, kazva navstryechu. no idyetye syega na myastoto mi, koyeto bye v silo, gdyeto v nachalo nastanikh imyeto si, ta vizhtye shcho mu storikh poradi zlodeyanyeto na lyudyettye si izrailya. i syega ponyezhye izv'rshikhitye vsichki tiya dyela, kazva navstryechu, i az vi govorikh, kato stavakh rano i govoryekh, a viye nye postlushakhtye, i vi vikakh, no nye otgovorikhitye; zatova shchye napravya na doma, koito sye naricha s moyeto imye, na koito viye upovavatyе, i na myastoto, koyeto dadokh vam i na bashchitye vi, kakt'o napravikh na silo. i shchye vi otkhv'rlyat ot litsyeto si kakt'o otkhv'rlikh vsichkitye vi bratya, tsyaloto yefryemovo potomstvo. zatova ti nyedyei sye moli za tiya lyudye, i nye v'znsayai vik ili molba za tyakh, nito khodataistvuvi pryed myenye; zashchoto nyama da tye poslusham. nye vidish li shcho v'rshat tye v yudovitye gradovyе i po yerasalimskitye ulitsi; chadata s'birat d'rva, i bashchitye kladat og'nya, a zhyenitye myesyat tystoto, za da napravyat piti na nyebysnata tsarisata, i da napravyat v'zliyaniya na drugi bogovyе, ta da mye razngnyevyat. no myenye li razngnyevyavat? kazva navstryechu, - dali nye syebe sye razngnyevyavat za posramyavanye na svoitye litsa? zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, gnyev't mi i yarostta mi shchye sye izlyeyat na tova myasto, na chovyek i na zhivotno. na polskitye d'rvyeta i na zyemniya plod; i shchye plamnnyе, i nyama da ugasnyе. taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: prituretye vsyeizgaryaniyata si na zhyertvitye si, i yazhtye myesoti ot tyakh. zashchoto nye govorikh na bashchitye vi, nito im dadokh zapovyedi, za vsyeizgaryaniya i zhyertvi v dyenya, kogato gi izvyedokh iz yegipyetskata zyemya; no tova im zapovyadakh kato ryekokh: slushaitye glasa mi, i az shchye vi b'da bog, i viye shchye mi b'dyetye lyudye! i khodyettye po vsichkitye p'tishcha, koito vi zapovyadam, za da blagodyenstvuvatyе. tye, obachye, nye poslushakha nito pryeklonikha ukhoto si, no khodikha po namyeryenyata i po uporitostta na svoeto nyechyestivo s'rtsye, i otidokha nazad, a nye napryed. ot dyenya, kogato izlyazokha bashchitye vi iz yegipyetskata zyemya, do dnyes prashchakh vsichkitye si slugi prorotsitye pri vas, kato stavakh rano vsyeki dyen i gi prashchakh; tye, obachye, nye mye poslushakha, nito pryeklonikha ukhoto si, no zakoravikha vrata si; post'pikha po-zlye ot bashchitye si. zatova govori im vsichki tiya dumi, no tye nyama da tye poslushat;

tozhye izvikai k'm tyakh, no tye nye shchye ti otgovoryat. togava im kazhi: toya ye narod't, koito nye slusha glasa na navstryechua svoya bog, nito priyema nastavlyeniya; chystnostta izchyezna i sye izgubi ot ustata im. ostrizhi kosata si, d'shchyer'o yerasulimska, i khv'rli ya, i plachi s's silyen glas po golitye visochini; zashchoto navstryechu otkhv'rli i ostavi pokolyeniyeto, na koyeto sye razgnyevi. zashchoto yudyeitsitye storikha tova, koyeto bye zlo pryedal myenye, kazva navstryechu; postavikha myerzositye si v doma, koito sye naricha s moyeto imye ta go oskvyernikha. i izdignakha visokitye myesta na tofyet, koito ye v dolinata na yenomoviya sin, za da goryat sinovyetye si i d'shchyeritye si v og'n, - nyescho, koyeto nye s'm zapovyadal, nito mi ye dokhozhдало na um yevryeiski: s'rtsye.. zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato nyama da sye naricha vyechye tofyet, nito dolina na yenomoviya sin, no dolina na klaneyeto; zashchoto shchye pogryebvat v tofyet ponyezhye nye shchye ostante myasto drugadye; i trupovyetye na tiya lyudye shchye b'dat khрана na nyebyesnitye ptitsi i na zyemnitye zvyerovyie i nye shchye ima koi da gi plashi. togava shchye napravya da pryestanye v yudovitye gradovyie i po yerasulimskitye ulitsi glas't na radostta i glas't na vyesyeliyeto, glas't na mladozhyenyetsa i glas't na nyevestata; zashchoto zyemyata shchye zapustyye.

8

v onova vryemye, kaza navstryechu, shchye izvadyat ot grobovyetye im kostitye na yudovitye tsarye i kostitye na tyekhnitye p'rvyentsi, kostitye na svyeshchyenitsitye i kostitye na prorotsitye, i kostitye na yerasulimskitye zhityeli; i shchye gi pr'snat pryed sil'ntsyteto i lunata i pryed tsyaloto nyebesno voinstvo, koito tye obichakha, na koito sluzhikha i koito poslyedvakha, koito pot'rsikha i na koito sye poklonikha; tiya kosti nye shchye b'dat s'brani nito pogryebani, no shchye sluzhat za tor po litsyeto na zyemyata. i sm'rtta shchye b'dye po-zhyelatyl'na ot zhivota za vsichkitye ostanali, otsyelyeli ot toya losh rod, koito bi ostanali v'v vsichkitye myesta, gdyeto bikh gi izgonil, kazva navstryechu na silitye. pri tova ryeche im: taka kazva navstryechu: koito padnye, nyama li da stanye? koito sye oti-bye, nyama li da sye v'ryne? zashcho prochyeye, sye otkbika tiya yerasulimski lyudye s nyeizmyenimo otbivanye, kato sye prilypvat za izmamata i nye iskat da sye v'rnat? slushakh i chukh, no tye nye govoryekha pravo; nyama koi da sye kaye poradi zloto si i da ryeche: kakvo storikh! vsyeki sye vr'shcha v svoieto poprishchye kakto kon, koito stryemityelno ticha v boya. dazhye shch'ryel't po nyebyeto znaye opryedyelenitye si vryemyena, i gurgulitsata, i lyastovitsata, i zhyerav't pazyat vryemyeto na dokhozhdaneyeto si; a moitye lyudye nye znayat zakona navstryechuyen. kak kazvatye: niye smye m'dri, i zakon't navstryechuyen ye s nas? yeto, naistina i nyego l'zhlivoto pyero na knizhnitsitye ye ob'rnalo v l'zha. m'dritye sye posramikha, up-lashikha sye, i khvanati bidokha; yeto, otkhv'rlikha

slovoto navstryechuno; i kakva m'drost ima v tyakh? zatova shchye dam zhyenitye im na drugi, i nivitye im na oniya, koito shchye gi zavlyadyeyat; zashchoto vsyeki ot mal'k do golyam, sye ye pryedal na sryebrolyubiye; ot prorok do svyeshchyenik, vsyeki post'pva l'zhливо. i pov'rkhnostno lyekuva ranata na d'shcheryata na lyudyetye mi, kato kazvakha: mir, mir! a p'k nyama mir. zasramikha li sye, kogato izv'rshikha myerzosti? nye, nikak nye gi dosramya, nito sa znayeli da pochyervyenyeyat; zatova shchye padat myezhdu padashchitye, shchye b'dat povalyani, kogato gi nakazha, kazva navstryechu; s'v'rshyeno shchye gi iztryebya, kazva navstryechu; nye shchye ima grozdovye na lozata nito smokini na smokovnit-sata, i list't shchye povyekhnye, i dazhye tova, koyeto im s'm dal, shchye izbyaga ot tyakh. zashcho os-hchye syedim? s'byeryetye sye, nyeka vlyezym v ukryepenyetye gradovyie, i nyeka zaginyem tam; zashchoto navstryechu nashiyat bog nye ni ye pryedal na pogibyel, i napoil ni ye s gorchiva voda, ponyezhye s'gryeshikhmye na navstryechua. ochakvakhmye mir, no nikakovo dobro nye doidyie, - vryemye na izt-syeleniye, no, yeto, smushchyeniye. pr'khaneyeto na konyetye mu sye chu ot dan; tsyalata strana sye potryesyete ot glasa na tsvilyeniya na yakitye mu konye; zashchoto doidokha ta izpoyadokha stranata i vsichko, shcho ima po nyeya, grada i oniya, koito zhivyeyat v nyego. zashchoto, yeto, az prashcham v'rku vas zmiu, yekhidni, koito nye sye omaivat, no shchye vi khapyat, kazva navstryechu. dano bikh namyeril utyeshyeniye za skr'bta si! s'rtsyeto mi ye ot d'n iznymoshchyalо. yeto, glas't na d'shcheryata na lyudyetye mi, koyato vika ot da-lyechna zyemya, kato kazva: navstryechu nye ye li v sion? tsaryat mu nye ye li v nyego? zashcho mye razgnyevikha s izvayanitye si idoli, s chuzhdi-tye suyeti? pryemina zhyetvata, mina sye lyatoto, i niye nye sye izbavikhmye. s'krushyen s'm poradi s'krushyeniyyeto na d'shcheryata na lyudyetye mi; pomrachen s'm; uzhas mye obzye. nyama li bal-sam v galaad? nyama li tam lyekar? zashcho, prochy-eye, iztshyevanyeto na d'shcheryata na lyudyetye mi nye sye us'v'rshenystvua?

9

o da bi bila glavata mi voda, ochitye mi izvor na s'lzi, ta da placha dyenym i noshchym za ubityete na d'shcheryata na lyudyetye mi! o, da bi imalo za myenye v pustinyata ubyezshishchye za p'tnitsi, za da ostavya lyudyetye si i da si otida ot tyakh! zashchoto tye vsichki sa pryelyubodyeitsi, sbirshchina ot vyerolomtsi. zap'vat yezika si kato chye li ye l'k't im za l'zha, zasilvat sye na zyemyata, no nye za chyest-nostta; zashchoto napryedvat ot zlo v zlo, a myenye nye poznavat, kazva navstryechu. pazyetye sye vsyeki ot blizniya si, i nyamaitye doveryiye na nikoi brat; zashchoto vsyeki brat shchye iznyevyryava do krai, i vsyeki blizhyen razprostranyava klyevetyi. vsyeki mami blizhniya si, nikoga nye govoryat istinata, nauchikha yezika si da govori l'zhi, do umorya-vanye v'rshat byezzakoniye. zhilishchyeto ti ye vs-ryed kovarstvo; chryez kovarstvo tye otkazvat da

mye poznayat, kazva navstryechu. zatova taka kazva navstryechu na silitye: yeto, shchye gi pryetyopya ta shchye gi opitam; zashchoto kakvo drugo da napravya poradi d"shchyeryata na lyudyetye mi? yezik't'im ye sm'rtonosna stryela, govori kovarno; s ustata si chovyek govori mirno na blizhniya si, no v s"rtsyeto si postavya zasada protiv nyego. nyama li da gi nakazha za tova? kazva navstryechu; dushata mi nye shchye li v"zdadye na tak'v narod? za planinitye shchye podyema plach i ridaniye, za pashbishchata na strepyite zhalyeyenye, zashchoto taka izpogoryakha shchoto nyama koi da minye pryez tyakh, nito sye chuya glas na stado; ot nyebesna ptitsa do zhivotno pobyagnakha, otidokha. az shchye ob'rna yerasalim na gramadi, zhilishchye na chakali, i shchye ob'rna na pustinya yudovitye gradovy, ostanali byez zhi-tyeli. koi ye m"d'r chovyek ta da mozhye da razbyerye tova, komuto sa govorili ustata navstryechuni, za da obyasn, zashcho zagina stranata i ye izgoryena kato pustinya, ta da nyama koi da minava pryez nyeya? i navstryechu kazva: ponyezhye ostavikha moya zakon, koito postavikh pryed tyakh, i nye poslushakha glasa mi, nito khodikha po nyego, no khodikha po uporitostta na svoeto s"rtsye, i podir vaalimitye, kakto gi nauchikha bashchitye im, zatova, taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: yeto, az shchye nakhranya tiya lyudye s pyelin, i shchye gi napoya s gorchiva voda; tozhye shchye gi razpr"sna myezhdu narodi, koito nito tye, nito bashchitye im sa poznali; i shchye izpratya nozh podir tyakh, dogdyeto gi iztryebya. taka govori navstryechu na silitye: razmislyetye i povikaitye da doidat oplakvachkitye, i izpratryete za vyeshchitye zhyeni, za da doidat; i nyeka pob"rzat da podyemat ridaniye za nas, za da poronyat ochitye ni s'lzi, i klyepachitye ni da izlyeyat voda. zashchoto glas na ridaniye sye chuya ot sion, koito kazva: kak smye razoryeni! mnogo smye posramyeni, zashchoto ostavikhye zhyemyata, ponyezhye s"borikha zhilishchata ni. obachye, slushaitye, zhyeni, slovoto navstryechuno, i nyeka priyemeye ukhoto vi slovoto na ustata mu; nauchyetye d"shchyeritye si na ridaniye, i vsyaka blizhnata si na plach. zashchoto sm"rtta v"zlyezye pryed prozortsitye ni, vlyezye v palatitye ni, za da izsyechyete dyetsata ot ulitsitye, yunoshyete ot ploshchaditye. ryechi: taka kazva navstryechu. chovyeshki trupovyeh shchye padnat kato tor po litsyeto na nivata, i kato r"koikata zad zhyetvar, koyato nikoi nyama da s"byerye. taka kazva navstryechu: m"driyat da nye sye khvali s m"drostta si, silniyat da nye sye khvali s"s silata si, i bogatiyat da nye sye khvali s bogatstvoto si; no koito sye khvali nyeka sye khvali s tova, gdyeto razbira i poznav myenye, chye s'm navstryechu, koito izv"rshvam milost, pravos"diye i pravda na zhyemyata; ponyezhye v tova blagovolya, kazva navstryechu, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato az shchye nakazha vsichkitye obryazani zayedno s nyeobryazanitye; yegipyet, yuda, yedom, amontsitye, moav, i vsichki, koito si strizhat izdadyenitye chasti na kosata, koito zhivyeyat v pustinyata; zashchoto vsichki tiya narodi sa nyeobryazani, a tsyeliyat izrailyev dom ye s nyeobryazano s"rtsye.

slushaitye slovoto, koyeto navstryechu govori vam, domye izrailyev! taka kazva navstryechu: nye uchetyete p"tya na naroditye, i nye sye plashyetye ot nyebesnyite znamenyeniya po prichina, chye naroditye sye plashat ot tyakh. zashchoto obichaitye na plyemyenata sa suyetni; ponyezhye samo d'rvo ye tova, koyeto syekat ot gorata, nyeshcho izdyalano ot d"rvodyelski r"tsye s bradva; ukrashavat go s"s sryebro i zlato, zakryepvat go s gvozdyei i chukovy, za da nye sye klati; tye stoyat pravi kato plashilo v bostan, no nye govoryat, tryabva da sye nosyat, zashchoto nye mogat da khodyat. nye boitye sye ot tyakh, zashchoto nye mogat da dokarat nyakakvo zlo, nito im ye v"zmozhno da dokarat nyakakvo dobro. nyama podobyen na tyebye navstryechui; vyelik si, i vye-liko ye imyeto ti v sila. koi nye bi sye boyal ot tyebye, tsaryu na naroditye? zashchoto na tyebye sye pada tova, ponyezhye myezhdu vsichkitye m"d'ri na naroditye, i v"v vsichko shcho m'drostta im vlyadyeye, nyama podobyen na tyebye. no vsichki oniya sa skotski i byezumni; suyetno ye uchyeniyeto im; to ye samo d'rvo. sryebro izkovano v plochi sye donasya ot tarsis, i zlato ot ofir vryeyiski: ufaz, izdelyiye na khudozhnik i na zlatarski r"tsye, - sin'o i moravo za oblyekloto im, vsyetsyalo izrabotka na izkusni khora. no navstryechu ye istinskiyat bog, zhiviyat bog i vyechniyat tsar; ot nyegoviya gnyav zhyemyata sye tryesy, i naroditye nye mogat da ustoyat pryed nyegoduvaniyeto mu. (taka shchye im ryechyetye: oniya bogovy, koito nye sa napravili nyebyeto i zhyemyata, dal tye shchye izchyezhat ot zhyemyata i izpod tova nyebye). toi napravi zhyemyata s"s silata si, utv"rdi svyeta s m'drostta si, i razprostrya nyebyeto s razuma si. kogato izdava glasa si voditye na nyebyeto shumyat, i toi izdiga pari ot kraishchata na zhyemyata; pravi svyetkavitsi za d'zhda, i izvazhda vyat'r ot s"krovishchata si. vsyeki chovyek ye tv"rdye skot-ski, za da znaye; vsyeki zlatar sye posramva ot kumira si, zashchoto lyeyanoto ot nyego ye l'zha, v koyeto nyama dishanye. suyeta sa tye, dyelo na zabluda; v"v vryemyeto na nakazaniyeto im tye shchye zaginat, onya, koito ye dyel't na yakova, nye ye kato tyakh, zashchoto toi ye s'zdatel na vsichko; izrail ye plyemyeto, koyeto ye naslyedstvoto mu; navstryechu na silitye ye imyeto mu. s"byeri ot zhyemyata stokata si, ti, koyato zhivyeyesh v kryepostta. zashchoto, taka kazva navstryechu: yeto, az v tova vryemye shchye izkhv"rya kato s prashka zhityelitye na taya strana, i shchye gi utyesnya, ta da pochuvstvuyat zloto. gorko mi poradi bolyezha mi! ranata mi ye lyuta; no az ryekokh: naistina taya bolka mi sye pada, i tryabva da ya t'rpya. shat'r't mi sye razvali, i vsichkitye mi v"zhyyeta sye sk"sakha; chadata mi izlyazokha ot myenye, i gi nyama; nyama vyeche koi da razp"nye shat'ra mi i da okachi zavyesitye mi. ponyezhye ovcharitye stanakha kato skotovy i nye pot"rsikha navstryechua, zatova nye sa uspyavali, i vsichkitye im stada sa razpr"sni. slushai! shum! yeto, idye, i golyam gl'ch ot syevyernata strana, za da ob'rna yudovitye gradovy v pustinya, zhilishchye na chakali. navstryechui, poznavam, chye p"tyat na chovyeka nye

zavisi ot nyego; nye ye dadyeno na chovyeka, koito khodi, da uprava st'pkitye si. navstryechui, nakaz-vai nye, no s myarka, nye v gnyeva si, da nye bi da nye dov'rshish. izlivai yarostta si v'rku naroditye, koito nye tye poznavat, i v'rku rodovyetye, koito nye prizovavat tvoyeto imye; zashchoto tye izpoyadokha yakova, dori go pog'lnakha i go dov'rshikha, i opus-toshikha zhlilshchyeto mu.

11

slovoto, koyeto doidyete k'm yeryemiya ot navstryechua i kaza: slushaitye dumitye na toya zavyet, i govoryetye na yudovitye m'zhye i yerusalmiskitye zhityeli; i ti da im ryechyesh: taka kazva navstryechu izrailleyeviat bog: proklyet onya chovyek, koito nye slusha dumitye na toya zavyet, koito zapovyadakh na bashchitye vi v dyenya, kogato gi izvyedokh iz yegipyetskata zyemya, iz zhyelyezarskata pyeshch i ryekokh: slushaitye glasa mi, i izp'lnyavaitye tiya dumi sporyed vsichko shcho vi s'm zapovyadal; i taka viye shchye b'dyetye moi lyudye, i az shchye b'da vash bog, za da izp'lnya klyetvata, s koyato sye klyekh na bashchitye vi, da im dam zyemya, koyato izobilva s mlyako i myed, kakto ya izp'lnyavam dnyes. togava otgovorikh, kato ryekokh: amin, navstryechui! i navstryechu mi ryechye: v'zglasi vsichki tiya dumi v yudovitye gradovye i v yerusalmiskitye ulitsi, kato kazhyesh: slushaitye dumitye na toya zavyet i izp'lnyavaitye gi. zashchoto izrichno zayavyavakh pryed bashchitye vi v dyenya, kogato gi izvyedokh ot yegipyetskata zyemya, dori do dnyes, kato stavakh rano i zayavyavakh kazvaiki: slushaitye glasa mi. no tye nye poslushakha nito priklonikha ukhoto si, a khodikha vsyeki po uporitostta na nyechyestivoto si s'rtsye; zatova dokarakh v'rku tyakh vsichko kazano v toya zavyet, koito im zapovyadakh da izp'lnyavat, no koito nye izp'lnikha. i navstryechu mi ryechye: zagovor sye namyeri myezhdu yudovitye m'zhye i yerusalmiskitye zhityeli. tye sa sye v'rnali v byezzakoniayata na praottsitye si, koito otkazakha da slushat moitye dumi, i sa poslyedvali drugi bogovye, za da im sluzhat. izrailleyeviat dom i yudoviyat dom sa narushili zavyetu, koito napravikh s bashchitye im. zatova, taka kazva navstryechu: yeto, shchye dokaram zlo v'rku tyakh, ot koyeto nye shchye mogat da izbyagnat; i shchye izvikat k'm myenye, - no nyama da gi poslusham. togava yudovitye gradovye i yerusalmiskitye zhityeli shchye otidat i shchye izvikat k'm bogovyetye, na koito kadyat: no tye nyama nikak da gi spasyat v'v vryemye na byedstviyeto im. zashchoto, kolkoto ye chisloto na gradovyetye ti, tolkova sa i bogovyetye ti, yudo; i kolkoto ye chisloto na yerusalmiskitye ulitsi, tolkova oltari izdignakhtye na onova sramotno nyeshcho, - oltari, za da kaditye na vaala. zatova ti nyedyei sye moli za tiya lyudye, nito v'znasyai vik ili molba za tyakh; zashchoto az nyama da gi poslusham, kogato vikat k'm myenye, poradi svoeyeto byedstviye. kakvo pravo ima lyubyeznata mi v moya dom, kato ye bludstvuvala s mnozina, i ye pryestanalao da sye prinasya ot tyebye svyetoto

myeso? kogato struvash zlo, togava sye vyesyelish. navstryechu tye naryechye maslina vyechnozye-lyena, krasiva dobroplodna; no s shum na silno v'lnyeniye zapali og'n v'rku nyeya, i klonitye i sye stroshikha. zashchoto navstryechu na silitye, koito tye ye nasadil, izryechye zlo protiv tyebye poradi zloto, kogato izrailleyeviat dom i yudoviyat dom si izbrakha da izv'rshat kato mye razgnyevikha s kadyenyeto si na vaala. no navstryechu mi otkri tova, ta go poznakh; i togava ti mi pokaza dyelata im. no az byakh kato pitomno agnye, vodyeno na klanye, i nye znayekh, chye byakha skroili zamisli protiv myenye, kazvaiki: nyeka svalim d'rvoto s ploda mu, i nyeka go otsyechyem ot zyemata na zhivitye, za da sye nye pomni vyeche imyeto mu. no, o, navstryechui na silitye, koito s'dish pravedyeno, koito izpitvash v'tryeshnostitye i s'rtsyeto, nyeka vidya tvoyeto v'zdayaniye v'rku tyakh! zashchoto na tyebye povyerikh dyeloto si. zatova, taka kazva navstryechu za anatotskitye m'zhye, koito iskat da otnyemat zhivota ti, i kazvat: da nye prorokuvash v imyeto navstryechuno, da nye bi da umryesh ot r'tsyetye ni, - prochyete, taka kazva navstryechu na silitye: yeto, az shchye gi nakazha; yunoshitye shchye izmrat chryez nozh, sinovyetye im i d'shcheryite im shchye izmrat ot glad, i nyama da ostanat ot tyakh; zashchoto shchye dokaram zlo v'rku anatotskitye m'zhye v godinata, kogato gi nakazha.

12

pravedyen si, navstryechui, kogato sye s'dya s tye-bye; no pak nye raziskvam s tyebye za s'dbitye ti, - zashcho uspyava p'tyat na nyechyestivitye? zashcho sa okholni vsichki, koito post'pvat kovarno? nasadil si gi, i tye dazhye sye zakoryenikha; rastat, dazhye i prinasyat plod; ti si blizo v ustata im, a dalyech ot s'rtsata yevryeiski: v'tryeshnostitye. im. no ti, navstryechui, mye poznavash; vzhdash mye i izpitvash kakvo ye s'rtsyeto mi spryamo tyebye; otdyli gi kato ovtsy za klanye, i prigotvi gi za dnyenya, kogato shchye b'dat zaklani. do koga shchye zha-lyeye stranata, i shchye s'khnye tryevata na tsyalata zyemya? zaginakha zhivotnitye i ptitsitye poradi nyechyestivoto na zhityelitye i, zashchoto ryekokha: toi nyama da vidi syetninata ni. ako tichash s pyeshat-sitye, i tye tye izmoryat, togava kak shchye sye nad-varyash s konyetye? i makar, chye v mirna strana si v byezopasnost, no kakvo bi napravil v priizhdanyeto na iordan? zashchoto bratyata ti i bashchinyat ti dom, - dazhye i tye sye obkhodikha kovarno k'm tyebye, da! i tye izvikakha podir tyebye vvelyeglasno; no nye gi vyarvai, dazhye ako ti govoryat dobro. napusnakh doma si, otkhv'rlikh naslyedstvoto si, pryedadokh v'zlyublyenata na dushata mi v'rkata na nyepriyatylitye i. naslyedstvoto mi stana za myenye kato l'v v gora; to izdadye glasa si protiv myenye; zatova go namrazikh. naslyedstvoto mi ye za myenye kato p'stra khishchna ptitsa; khishchni-tye ptitsi ot vsyaka strana sa protiv nyego, idyetye, s'byeryetye vsichkitye polski zvyerovy, dokaraitye gi da go izpoyadat. mnogo ovchari razvalikha lozetyo mi, pot'pkakha moya dyal, ob'rnakha lyubimiya mi

dyal v nyeprokhodima pustinya. ob"rnakha go v pustota; toi, kato zapustyen, zhalyeye pryed myenye; tsyalata strana ye opustoshyena, zashchoto nyama koi da vzyemye tova pris"rtsye, po vsichkitye goli visochini na pustinyata doidokha razorityeli; zashchoto nozh"t navstryechuyen poyazhda ot yediniya kraia na stranata do drugiya; nikoya tvar nyama mir. syeyakha zhito, no sa pozh"nali tr"ni; trudikha sye, no nikak nye sye polzuvat; posramyete sye, prochyeye, ot tiya si proizvyedeniya, poradi plamyenniya gnyav na navstryechua. taka govori navstryechu protiv vsichkitye mi zli s"syedi, koito posyagat na naslyedstvoto, koyeto dadokh na lyudyete si izrailya, kato kazva: yeto, shchye gi iztr"zna ot zye-myata im, i shchye iztr"zna yudoviya dom otsryed tyakh; i slyed kato gi iztr"zna, pak shchye im pokazha milost, i shchye gi v"rna vsyeki chovyek v naslyedstvoto mu, i vsyeki chovyek v zyemyata mu. i ako nauchat dobre obkhodata na moite lyudye, da sye k"lnat v moyeto imye, kazvaiki: zaklyevam sye v zhivot na navstryechua! (kakto tye nauchikha moitye lyudye da sye k"lnat v"v vaala), togava i tye shchye b"dat utv"rdyeni vsryed lyudyete mi. no ako nye poslushat, s"vsyem shchye iztr"zna i shchye iztryebya onya narod, kazva navstryechu.

13

taka mi ryechye navstryechu: idi ta si kupi lyenen poyas, i opashi go na kr"sta si, no v"v voda nye go turyai. i t'i, kupikh poyasa, sporyed navstryechunoto slovo, i opasakh go na kr"sta si. i navstryechunoto slovo doidye k'm myenye vtori p't i ryechye: vzyemi poyasa, koito si kupil, koito ye na kr"sta ti, i stani ta idi pri yefrat, i skrii go tam v nyakoya puknatina na kanarata. prochyeye, otidokh ta go skrikh pri yefrat, sporyed kakto mi zapovydava navstryechu. i podir mnogo dni navstryechu mi ryechye: stani ta idi pri yefrat, i vzyemi ot tam poyasa, koito ti zapovydakh da skriyesh tam. togava otidokh pri yefrat ta izkopakh, i vzyekh poyasa ot myastoto gdyeto byakh go skril; i, yeto, poyas"t byeshye sye razvalil, nye struvashye za nishcho. togava navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryechye: taka kazva navstryechu: s"shcho taka shchye razvalya gordosta na yuda i golyamata gordost na yerasulim. tiya zli lyudye, koito otkazvat da slushat dumitye mi, koito khodyat sporyed uporitostta na svoeto s"rtsye, i slyedvat drugi bogovye, za da im sluzhat i da im sye klanyat, shchye b"dat kato toya poyas, koito nye struva za nishcho. zashchoto kato poyas, koito pri-lyepva za kr"sta na chovyeka, az prilypikh pri sye-bye si tsyeliya izrailyyev dom i tsyeliya yudov dom, kazva navstryechu, za da mi b"dat lyudye i imye, khvala i slava; no nye poslushakha. za tui, kazhi im tova slovo - taka kazva navstryechu izrailyyeviyat bog: vsyeki myekh sye p"lni s vino, i tye shchye ti ryekat: ta nye znayem li niye, chye vsyeki myekh sye p"lni s vino? togava ryechi im: taka kazva navstryechu: yeto, shchye nap"lnya do opivanye vsichkitye zhityeli na taya zyemya, - tsaryete, koito syedyat na davidoviya pryestol, svyeshchyenitsitye, prorotsitye, i vsichkitye yerasulimski zhi-

tyeli. shchye gi udryam yedin o drug, bashchitye i sinovyete zayedno, kazva navstryechu; nyama da pozhalya, nito da poshchadya, nito da pokazha milost ta da gi nye iztryebya. slushaitye i vnimavaitye, nye sye nadigaitye; zashchoto navstryechu ye govoril. daitye slava na navstryechua vashiya bog pryedi da dokara t"mnina, pryedi nozetye vi da sye pryep"nat po t"mnitye planini, i pryedi toi da pryev"nye v mrachna syanka vidyeloto, koyeto viye ochakvatye, i da go napravi g"sta t"mnina. no ako nye poslushatye tova, dushata mi shchye plachye taino poradi gordosta vi; i okoto mi shchye sye pros"lzi gorchivo i shchye roni s"lzi, zashchoto statodo navstryechuno sye zavyezhdza v plyn. kazhi na tsarya i na ov-dovyalata tsaritsa: smiryete sye, syednyete nisko, zashchoto padna glavnoto vi ukrashyeniye, slavnata vi korona. gradovyete na yug sye zatvorikha, i nyama koi da gi otvori; vsichki ot yuda sa zakarani v plyn, toi tsyal ye zavyedyn v plyn. digni ochitye si ta vzh idyeshchitye ot syevyer; gdye ye statodo, koyeto ti sye dadye, - khubavitye tvoi ovtsyey? kakvo shchye ryechyesh, kogato shchye postavi priyatelitye ti da nachalstvuvat nad tyebye, t'i kato ti sam si gi nauchil da b"dat protiv tyebye? nye shchye li tye khvanat bolki kakto na zhyena, koyato razhda? ako li ryechyesh v s"rtsyeto si: zashcho mi sye sluchi tova? poradi mnogoto ti byezzakoniya dignakha sye politye ti, i pyetitye ti ponasyat nasiliye. mozhye li yetiopyanin da promenyi kozhata si, ili lyeopard p"strotitye si? togava mozhyete da pravitye dobro viye, koito styte sye nauchili da pravitye zlo. zatova shchye gi razpr"sna kato plyava, koyato sye raznasya ot pustinniya vyat"r. tova ye, koyeto ti sye pada s zhryebiye ot myenye, otmyeryeniyyat ti dyal, kazva navstryechu, - ponyezhye si mye zabravit i si upovaval na l"zha, zatova i az shchye digna politye ti do litsyeto ti, ta shchye sye yavi sramotata ti. vidyakh tvoitye myerzosti po kh"lmovetye i po polyetata, pryelyubodeystvata ti i tsvilyeniyyata ti, byezsram-noto ti bludstvo. gorko ti, yerasulimye! do koga oschchye nyama da sye ochistish?

14

navstryechunoto slovo, koyeto doidye k'm yeryemiya za byezd"zhdiyeto: yuda ridaye, i lyudyete v portitye mu sa iznyemoshchyeli; syedyat na zye-myia chyernooblyechenyi; i vik"t na yerasulim sye izdigna, golyemitye mu prashchat podchinyenitye si za voda; tye otivat pri kladyentsitye, no nye namirat voda; vr"shchat sye s praznitye si s"dovye; posramvat sye i sye smushchavat i pokrivat glavitye si. ponyezhye zyemata sye pukna, zashchoto nyama d"zhd na zyemyata, zatova orachitye sye posramvat, pokrivat glavitye si. oschchye i koshutata razhda na polyeto i ostavya rozhbata si ponyezhye nyama tryeva. i divitye osli kato zastavvat po golitye visochini, zadushavat sye za v"zdukhd kato chakali; ochitye im chyezhat ponyezhye nyama tryeva. navstryechui, pri vsye chye byezzakoniyyata ni svidyetyelstvuvat protiv nas, ti dyeistvuvi zaradi imyeto si; zashchoto otst"pnichyestvata ni sa mnogo; na tyebye s"gyeshikhmye. nadyezhdo na izrailya, sp-

asityelyu nyegov v skr"bno vryemye, zashcho da si kato prishlyets v taya strana, i kato p'tnik otlbil sye da pryenoshchuya? zashcho da si kato chovyek smayan, kato silyen m'zh, koito nye mozhye da izbavi? obachye ti, navstryechui, si vsryed nas; niye sye narichamye s tvoyeto imye; nyedeyi ni ostavya. kato kazva navstryechu na toya narod; kakto obiknakha da sye skitat, i nye v"zd"rzhakha nozyetye si, taka navstryechu nye blagovoli v tyakh; syega shchye si spomni byezzakoniye to im, i shchye nakazhye gryekhovetye im. i ryechye mi navstryechu: nyedeyi sye moli za dobroto na tiya lyudye. dazhye ako postyat, nye shchye poslusham vika im, i ako prinye-sat vsyeizgaryaniya i prinosi, nye shchye blagovolya v tyakh; no shchye gi dov"rsha s nozh, s glad i mor. togava ryekokh: uvi, navstryechui iyeova! yeto, pro-rotsitye kazvat na tyakh: nyama da viditye nozh, nito shchye ima glad u vas, no shchye vi dam siguryen mir na tova myasto. togava mi ryechye navstryechu: l'zhlyvo prorokuvat prorotsitye v imyeto mi; az nye s"m gi pratil, nito s"m im zapovyadal, nito s"m im gov-oril; tye vi prorokuvat l'zhlyvo vidyeniye, gadaniye, suyetata i izmamata na svoeyto s"rtsye. zatova, taka kazva navstryechu za prorotsitye, koito prorokuvat v moyeto imye byez da s"m gi izpratil, no koito kaz-vat: nozh i glad nye shchye ima v taya strana, - s nozh i s glad shchye b'dat iztryebeni tiya prorotsi. a lyudyetye, na koito tye prorokuvat, shchye b'dat izkhv"rlyeni po yerusalmiskitye ulitsi, zaginali ot glad i ot nozhi; i nye shchye ima koi da gi zaravya, tyakh i zhyenitye im, sinovyetye im i d'shcheryitye im; zashchoto shchye izlyeya v"rkhu tyakh sobstvyenoto im zlo. i shchye im kazhyesh tova slovo: nyeka ronyat ochitye mi s"lzi noshchym i dyenym byez da pryestanat; zashchoto dyevitsata, d'shcheryata na lyudyetye mi, ye porazyena s golyamo porazyava-nye, s mnogo lyuta rana. ako izlyaza na polyeto, yeto ubitytse s nozh! i ako vlyaza v grada, yeto iznyemoshchelyetie ot glad dori prorok"ti svyeshchyenik"t obkhodikh zymyata, no nye znayat kakvo da sye napravi. otkhv"rlil li si s"vsyem yuda? pognusila li sye ye dushata ti ot sion? zashcho si ni porazil, ta nyama iztsyelyeniye za nas? ochakvakhmye mir, no nikakvo dobro nye doidyte, i vryemye za izt-syelyeniye, no, yeto, smushcheyeniye! priznavamye, navstryechui, nyechystiyeto si, i byezzakoniye na bashchitye si, zashchoto smye ti s"gryeshili. zaradi imyeto si nyedeyi sye pognusyava ot nas, nye opozo-ryavai slavnaya si pryestol; spomni si, nye narushavai zavyyeta si s nas. myezhdu idolye na naroditye ima li nyakoi da dava d'zhd? ili nyebyeto ot syebye si li dava d'zhdoverye? nye si li ti, koito davash, navstryechui bozhhye nash? zatova tyebye chakamyte, zashchoto ti si storil vsichko tova.

15

no navstryechu mi ryechye: dazhye moisyeyi i samuil ako bikha zastanali pryed myenye, pak dushata mi nye bi sye smilila za tiya lyudye. izp"di gi ot litsyeto mi, i nyeka si izlyazat. i kogato ti ryekat: k"dye da izlyezym? togava shchye im ryechyesh: taka kazva navstryechu: koito sa za sm"rt, na sm"rt, i koito sa za

nozh, pod nozh; i koito sa za glad, na glad, i koito sa za plyen, v plyen. i shchye dokaram na tyakh chyetiri vida yazvi, kazva navstryechu: nozh"t da za-koli i kuchyeta da razk"sat, a nyebyesnitye ptitsi i zymnitye zvyerovyte da izpoyadat i da iztryebat. i shchye gi napravya da b'dat tlaskani po vsichkitye tsarstva na svyeta poradi manasiya, sin na yudoviya tsar yezyekiya, po prichina na tova, koyeto stori v yerusolim. zashchoto koi shchye sye umlostivi za tyebye, yerusalmitye? ili koi shchye tye pozhal? ili koi shchye sye ob"rnye da tye popita: kak si? ti si nye otkhv"rlil, kazva navstryechu, otish"l si nadiryte, za-tova shchye prostra r"kata si protiv tyebye ta shchye tye pogubya; dotyegna mi da pokazvam milost. shchye gi otyvya s vveyalo v portitye na taya zymya, shchye gi obyechadya, shchye iztryebya lyudyetye si, zashchoto nye sye vr"shchat ot p"tishchata si. sdovit-sitye im sye umnozikhka pryed myenye povechyte ot morskiya pyas"ki; na pladnye dovyedokh grabityel v"rkhu tyakh protiv maikata na mladitye; vnyezapno dokarakh v"rkhu nyeya m"ka i uzhasi. onaya, kyo-ato rodi syedym, iznyemoshchya, pryedadye dukh; nyeinoto s"lntsye zalyezye, kogato byeshye oshchye dyen, tya bidye posramyena i smutyena; a ostanali-tye ot tyakh shchye pryedam na nozh pryed nyepri-atyelitye im, kazva navstryechu. gorko mi, maiko moya, za gdyeto si nye rodila chovyek za karanye, i chovyek za pryepiranye s tsyeliya svyat! az nito s"m daval s likhva, nito sa mi davali s likhva, vsye pak, obachye, vsyeki ot tyakh nye k"lnye. navstryechu mi kaza: nyepryemyenno shchye tye ukryepya za do-bro; nyepryemyenno shchye zastavya nyepriyatyyela da ti sye moli v losho vryemye i v skr"bno vryemye. ima li zhyelyazo, koyeto mozhye da schupi syevyer-noto zhyelyazo i myedta? imot"t ti i s"krovishchata ti shchye pryedam na razgrabvanye byez zamyana, i po vsichkitye tvoiy pryedyeli, i to poradi vsichkitye ti gryekhovye. i shchye tye otyveda sye nyepriatyelitye ti v strana, koyato nye znayesh; zashchoto sye za-pali og"nyat na gnyeva mi, i shchye gori v"rkhu vas. ti, navstryechui, poznavash dyeloto mi spomni si za myenye; posyeti nye i otplati za myenye na gonityeli-tye mi; v d'lgot"rpyeniyeto si nye nye otnimai. znai, chye zaradi tyebye pryet"rpyakh ukor. kato namy-erikh tvoitye dumi izyadokh gi, i tvyeto slovo mi byeshye radost i vyesyeliye na s"rtsyeto; zashchoto sye naricham s tvoyeto imye, navstryechui bozhhye na silyte. nye syedyakh v s"braniye na vyesyelyash-chitye sye, nito sye radvakh s tyakh; syedyakh sam poradi r"kata ti, zashchoto ti nye izp"lni s nyegodu-vaniye. zashcho ye postoyanna bolkata mi, i ranata mi t"i tyezhka shchoto nye priyema iztsyelyeniye? shchye mi stanyesh li kato izmamliv potok, kato nye-postoyanni vodi? zatova, taka kazva navstryechu: ako sye v"rnyesh ot toya si um, togava pak shchye tye v"zstanovya, za da stoish pryed myenye; i ako otdylish sk"potsyennoto ot nishchoznoto, togava shchye tye napravya da b'dyesh kato moitye usta. tye nyeka sye ob"rnat k"m tyebye, no ti nye sye obr"shchai k"m tyakh. i shchye tye napravya sryeshchui tiya lyudye yaka myedna styena; tye shchye voyuvat pro-tiv tyebye, no nyama da ti nadviyat, zashchoto az s"m s tyebye, za da tye izbavym i da tye ot"rvavam,

kazva navstryechu. shchye tye ot' r'va ot r'kata na nyechyestivite, i shchye tye izkupyta ot r'kata na nasilnitsitye.

16

navstryechunoto slovo doidyte pak k'm myenye i ryechyete: nyedyei si vzyema zhyena, nito da rodish shchye ili d'shchyeri na tova myasto, zashchoto taka kazva navstryechu za sinovyetye i za d'shchyeritye, koito sye razhdat na tova myasto, i za maikitye, koito sa gi rodili, i za bashchitye, koito sa gi dobili v taya strana; tye shchye umrat ot razni vidovye lyuta sm'rt; nye shchye b'dat oplakani, nito pogryebani; shchye b'dat kato tor po litsyeto na zyemyata; shchye zaginat ot nozh i ot glad, i trupovyetye im shchye b'dat khrana za nyebesnyite ptitsi i za zemnyite zvyerovy. zashchoto taka kazva navstryechu: nye vlyzai v dom gdyeto ima zhalyeyenye, i nye khodi da ridayesh ili da gi oplakvash; zashchoto otnyekh mira si ot tiya lyudye, kazva navstryechu, da! milos'rdiyeto i shchyedrostitye si. i golyemi i malki shchye izmrat v taya strana; nye shchye b'dat pogryebani, nito shchye gi oplachat, nito shchye napravayt naryazyaniya po tyelata si, nito shchye sye obr'snat za tyakh, nito shchye razdavayt khlyab v zhalyeyenyyeto, za da gi utyeshat za umryeliya, nito shchye gi napoyat s utyeshayelnata chasha za bashcha im ili za maika im. nye vlyzai i v dom, gdyeto ima piruvanye, da syedish s tyakh ta da yadyesh i da piyesh; zashchoto taka kazva navstryechu na silitye, izrail'yeviyat bog; yeto, az shchye napravaya da pryestanye v tova myasto, pryed ochitye vi, i v'v vashitye dni, glas't na radostta i glas't na vyesyeliyeto, glas't na mladozhyenyetsa i glas't na nyevyestata. i kogato izvyestish na tiya lyudye vsichki tiya dumi, i tye ti ryekay: zashcho ye izryek'l navstryechu tova golyamo zlo protiv nas? i kakvo ye byezzakoniyyeto ni i kak'v gryekh't ni, koito smye izv'rshili protiv navstryechua nashiya bog? to-gava da im ryechyesh: ponyezhye mye ostavikha bashchitye vi, kazva navstryechu, ta poslyedvakha drugi bogovy, sluzhikhka im i im sye poklonikhka, a myenye ostavikha i zakona mi nye opazikhka; a i viye storiikhitye oshchye po-losho ot bashchitye si, zashchoto, yeto, khoditye vsyeki po uporitostta na nyechyestivotu si s'rtsye, i nye slushatyte myenye; zato-va shchye vi izkhv'rlyat ot taya strana v strana, koyato nye styte poznavali, nito viye, nito bashchitye vi; i tam dyenym i noscheyem shchye sluzhitye na drugi bogovy; ponyezhye nyama da pokazha milost k'm vas. zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato nyama vyeche da ryekay: zaklyevam sye v zhivot na navstryechua, koito izvyedye izrail'yaniyete ot yegippyetskata zyemya! no: zaklyevam sye v zhivot na navstryechua, koito izvyedye izrail'yaniyete ot syevyernata zyemya, i ot vsichkitye strani, gdyeto gi byeshye izgonil! i az shchye gi v'rna pak v stranata im, koyato dadokh na bashchitye im. yeto, shchye praty za mnogo ribari, kazva navstryechu, ta shchye gi izlovayt; i podir tova shchye praty za mnogo lovtsi, ta shchye gi gonyat ot vsyaka planina, i ot vsyeki kh'lm i ot dupkitye na kanaritye. zashchoto ochitye mi sa v'rku vsichkitye im p'tishcha; tye nye sa

skriti ot litsyeto mi, nito ye utayeno byezzakoniyyeto im ot ochitye mi. i nai-napryed shchye im v'zdam dvoino za byezzakoniyyeto im i za gryekha im, zashchoto oskvyernikhka zyemyata mi s trupovyetye na gnusotitiye si, i s myerzostitye si nap'lnikhka naslyedstvoto mi. navstryechui, silo moya i kryepost moya, pribyehishchye moya v skr'byen dyen! pri tyebye shchye doidat naroditye ot kraishchata na zyemyata, i shchye ryekay: bashchitye ni nye naslyedikha drugo osvnen l'zhi, suyeta i byezpolyezni raboti. da si napravli li chovyek bogovy, koito, vsye pak, nye sa bogovy? zatova, yeto, shchye gi napravaya toya p't da poznayat - shchye gi napravaya da poznayat r'kata mi i silata mi; i tye shchye poznayat, chye imyeto mi ye iyeva.

17

yudoviyat gryakh ye zapisan s zhyelyazna piskala, s diamantov vr'kh; nachyertan ye na plochata na s'rtsyeto im, i v'rku rogovetye na zhyertvenitsitye vi, dokato chadata im pomnyat zhyertvenitsitye si i ashyeritye si pri zhyelenitye d'rvyeta po visokitye kh'lmovy. o, planino moya v polyeto, shchye pryedam na razgrabvanye imota ti i vsichkitye ti s'krovishcha, tozhye i visokitye ti myesta, poradi gryakh v'v visokitye ti pryedyeli. i ti, da! yedvam otsyelyata ti, shchye pryestanyesh da vlyedyesh naslyedstvoto si, koyeto ti dadokh; i shchye tye nakaram da robuvash na nyepriyatellyete si v strana, koyato nye si poznavala; zashchoto zapalikhyte og'nya na gnyeva mi, koito shchye gori do vyecka. taka kazva navstryechu: proklyet da b'dye onya chovyek, koito upovava na chovyeka, i pravi pl'tta svoya mishtsa, i chiyeto s'rtsye sye otdalyechava ot navstryechua. zashchoto shchye b'dye kato iz-travnichyeto v pustinyata, i nyama da vidli, kogato doidyte dobroto, no shchye obitava v sukhitye myesta v pustinyata, v yedna solyena i nyenaselyena strana. blagoslovyen da b'dye onya chovyek, koito upovava na navstryechua, i chiyeto upovaniye ye navstryechu. zashchoto shchye b'dye kato d'rvo nasadyeno pri voda, koyeto razprostira koryenitye si pri potoka, i nyama da sye boi, kogato nastanye pyek't, no list't mu shchye sye zhyelenyye, i nye shchye ima grizha v godina na byezd'zhdiye, nito shchye pryestanye da dava plod. s'rtsyeto ye izmamlyo povyeche ot vsichko, i ye strashno bolno; koi mozhye da go poznaye? az, navstryechu, izpitvam s'rtsyeto, opitvam v'tryeshnostitye, za da v'zdam vsyekimu sporyed post'pkitye mu, i sporyed ploda na dye-lata mu. kakvato ye yaryebitsata, koyato s'bira pilyentsa, koito nye ye izm'tila, tak'v ye onya, koito pridobiva mnogo bogatstvo s nyepravda; v polovinata na dnitye mu tye shchye go ostavyat, i v syetninitye si toi shchye b'dye byezumyem. slavyen pryestol, ot nachalo visokopostavyen, ye myastoto na syetilishchyeto ni. navstryechui, nadyezhdo izrail'yeva, vsichki, koito tye ostavyat, shchye sye posramyat; otst'pnitsitye ot myenye shchye b'dat napisani na pr'stata, zashchoto ostavikha navstryechua, izvora na zhivata voda. iztsyeli mye, navstryechui, i shchye b'da iztsyelyen; spasi mye i shchye b'da spasyen; za-

shchoto s tyebye az sye khvalya. yeto, tye mi kazvat: gdye ye slovoto navstryechuno? nyeka doidyе syega. no az nye pob'rzhak da sye otyeglyta ta da nye s'm pastir i da nye tye slyedvam, nito pozhyelakh skr'bniya dyen; ti znayesh; tova, shcho ye izlyazlo iz ustnitye mi, byeshye yavno pryed tyebye. nye bivai uzhas za myenye; ti si moye pribyezishchye v zloshchastyen dyen. nyeka sye posramyaty oniya, koito nye gonyat, a az da sye nye posramya; nyeka sye uzhasyavat tye, a az da sye nye uzhasya, dokarai v'rkhу tyakh zloshchastyen dyen, i slomi gi s dvoynen prolom. taka mi ryechye navstryechu: idi ta zastani v portata na chadata na lyudyetye si, pryez koyato vlyzat yudovitye tsarye i pryez koyato izlyzat i v"v vsichkitye yerusalmiski porti, i kazhi im: slushaitye navstryechunoto slovo, yudovi tsarye, i vsichki ot yuda, i vsichki yerusalmiski zhyteli, koito vlyzaty pryеz tiya porti. taka kazva navstryechu: vnimavaitye na dushitye si i nye nosyetye tovar v s"botyen dyen, nito go vnasyaitye pryеz yerusalmiskitye porti; nito iznasyaitye tovar iz k"shchitye si v s"botyen dyen, i nye v"rshyetye nikakva rabota; no osvyeshchavaitye s"botniya dyen, kakto zapovyadakh na bashchitye vi. tye, obachye, nye poslushakha, nito priklonikha ukhoto si, no zakoravikha vrata si, za da nye chuvat i da nye priyemat nastavlyeniye. i t'i, ako nye poslushatyе vnimatylno, kazva navstryechu, da nye vnasyatyе tovar pryеz portitye na toya grad v s"botyen dyen, no da osvyeshchavatyе s"botniya dyen ta da nye v"rshitye v nyego nikakva rabota, togava shchye vlyzat pryеz portitye na toya grad tsarye i knyazyе, syedyashchi na davidoviya pryestol, vozyeni na kolyesnitsi i yazydeshchi na konye, tye i p"ryentsitye im, yudovitye m"zhye i yerusalmiskitye zhyteli. i toya grad shchye sye nasyelava vyechno; i shchye doidat ot yudovitye gradovyе i ot yerusalmiskitye okolnosti, ot vyenaminovata zymeya, i ot polskata, i ot planinskata, i ot yuzhnata strana, nosyeshchi vsyeizgaryaniya i zhyertvi, i khlyebni prinosi i livan, nosyeshchi oshchye i blagodarityelni zhyertvi, v doma navstryechuyen. no ako nye mye poslushatyе da osvyeshchavatyе s"botniya dyen, i da nye nositye tovar, nito da vlyzatyе s tak"v pryеz yerusalmiskitye porti v s"botyen dyen, togava shchye zapalya og"n v portitye mu, koito shchye poyadye yerusalmiskitye palati, i nyama da ugasnye.

18

slovoto, koyeto doidyе k'm yeryemiya ot navstryechua i kaza: stani ta slyez v k"shchata na gr"ncharya i tam shchye tye napravya da chuyesh dumitye mi. togava slyazokh v k"shchata na gr"ncharya; i, yeto, toi rabotyeshye na kolyelata si. i kolkoto p"ti s"d't, koito pravyeshye ot glina, sye razvalyashye v r"kata na gr"ncharya, toi pak go pravyeshye na drug s"d, kakto sye vidya ugodno na gr"ncharya da go napravi. togava navstryechunoto slovo doidyе k'm myenye i ryechye: domye izrailiyev, nye moga li da napravya s vas, kakto toya gr"nchar? kazva navstryechu. yeto, kakto ye glinata v r"kata na gr"ncharya, taka styе i viye, domye izrailiyev, v moyata r"ka. kogato bikh ryek"l za nyakoi narod ili za

nyakoye tsarstvo da go izkoryenya, s"sipya i pogubya, ako onya narod, za koito s'm govoril, sye otv"rnye ot zloto si, az shchye sye razkaya za zloto, koyeto s'm namislil da mu storya. a kogato bikh ryek"l za nyakoi narod ili za nyakoye tsarstvo da go s"gradya i nasadya, ako izv"rshi tova, koyeto ye zlo pryed myenye, kato nye slusha glasa mi, togava shchye sye razkaya za dobroto, s koyeto ryekokh da go oblagodyetyelstvuvam. syega, prochye, idi, govori na yudovitye m"zhye i na yerusalmiskitye zhyteli, kato ryechesh: taka kazva navstryechu: yeto, az kroya zlo protiv vas, i izmislyuvam zamisli protiv vas; v"rnyetye sye, prochye, vsyeki ot loشيya si p"t, i opravyetye post"pkitye si i dyelata si. a tye kazvat: naprazno! zashchoto sporyed svoitye zamisli shchye khodim, i shchye post"pvamyе vsyeki sporyed uporitoto si i nyechyestivo s"rtsye. zatova, taka kazva navstryechu: popaitaye syega myezhdu naroditye koi ye chul takiva nyeshcha; izrailiyevata deyevitsa ye izv"rshila mnogo uzhasno nyeshcho. shchye pryestanye li livanskiyat snyag ot skalata na polyeto? shchye pryеs"khnat li khladnitye vodi, koito idat ot dalyech? obachye moitye lyudye nye zabravikha, kadikha na suyetni bogovyе; i tiya sa gi napravili da sye pryep"vat v p"tishchata si, v staritye p"tyeki, za da khodyat v obikalyashchitye p"tyeki na nyenapryaven p"t, za da napravayt zymeyata si pryedmyet na uchudvanye i na vyechno podsvirkvanye, t'i shchoto vsyeki, koito minava pryеz nyeya, da sye uchudi i da poklati glava. shchye gi razpr"sna pryed nyepriyatelya kato s iztochyen vyat"r; v dyenya na zloshchastiyeto im shchye im pokazha gr"b, a nye litsye. togava ryekokha: yelatye, nyeka skroim zamisli protiv yeryemiya; zashchoto nye shchye sye izgubi zakon ot svyeshchenik, nito s"vyet ot m"d'r, nito slovo ot prorok. yelatye, da go porazim s yezik, i da nye davamyе vnimaniye ni na yedna ot dumitye mu. vnimavai na myenye, navstryechui, i chui glasa na oniya, koito sye pryepirat s myenye. shchye sye v"zdadye li zlo za dobro? zashchoto izkopakha yama za dushata mi. spomni si kak zastanakh pryed tyebye, za da govorya dobro za tyakh, za da otv"rna ot tyakh tvoyata yarost. zatova pryedai chadata im na glad, i pryedai gi na silata na nozha; nyeka stanat zhyenitye im byezdyetni i vdovitsi, nyeka m"zhyetye im b"dat porazyeni ot sm"rt, i nyeka padnat mladzeyhitye im ot nozh v boi. nyeka sye chuye vop"l ot k"shchitye im, kogato dokarat vneyzapno polkovyе v"rkhu tyakh; zashchoto izkopakha yama, za da mye khvanat, i skrikha primki za nozetye mi. a ti, navstryechui, znayesh tsyeliya im zamis"l protiv myenye, za da mye ubiyat; da nye prostish byezzakoniyyeto im, nito da izlichish gryekha im pryed litsyeto si; no da sye s"boryat pryed tyebye; ti podyeistvuvi protiv tyakh v"v vryemye na gnyeva si.

19

taka kaza navstryechu: idi ta kupi yedna ghlyenaya stomna, i vzyemi nyakoi ot starzeyshinitye na lyudyetye i ot starzeyshinitye na svyeshchenitsitye, i izlyez v dolinata na yenomoviya sin, koyato ye pri vkhoda na gr"ncharskata porta, i tam v"zglasi

dumitye, koito shchye ti kazha, kato ryechysh: slushaitye navstryechunoto slovo, yudovi tsarye i yerusolimski zhityeli. taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: yeto, shchye dokaram na tova myasto zlo, poradi koyeto vsyekimu, koito chuye za nyego shchye mu pisnat ushitye; zashchoto nye ostavikha, i napravikha chuzhdo tova myasto kato kadikha v nyego na drugi bogovyte, koito nye byakha poznali - tye i bashchitye im i yudovitye tsarye, i nap"nikha tova myasto s kr"vta na nyevinitye, i izdignakha visoki myesta na vaala, za d goryat sinovyetye si v og"n za vsyeizgaryaniya na vaala - nyescho, koyeto nye s'm zapovyadal, nito s'm govoril, nito mi ye idvalo na um. zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato tova myasto nye shchye sye naricha vyechyte tofyet, ili dolina na yenomoviya sin, no dolina na klyane. i shchye osuetya na tova myasto s"vyeshchaniyata na yuda i na yerusolim; i shchye gi nakaram da padnat ot nozh pryed nyepriatyelya si, i chryez r"kata na oniya, koito iskat zhivota im; a trupovyetye im shchye dam za khkana na nyebyesnitie ptitsi i na zyemnitie zvyerovyte. i shchye napravya toya grad pryedmyet na uchudvanye i podsvirkvanye; vsyeki, koito minava pryez nyego shchye sye pochudi i shchye podsvirnye poradi vsichkitye mu yavzi. i shchye gi napravya da yadat myesata na sinovyetye si i myesata na d"shchyeritye, i shchye yadat vsyeki myesata na drugarya si, pri obsadata i pri utyesnyeniyeto, s koyeto shchye gi utyesnyat nyepriatyelitye im i oniya, koito iskat zhivota im. togava da stroskish stomnata pryed m"zhyetye, koito sa otishli s tyebye, i da im ryechyesh: taka kazva navstryechu na silitye: yei taka shchye stroscha tiya lyudye i toya grad, kakto nyakoi stroschava gr"ncharski s"d, koito nye mozhye vyechyte da stanye tsyal; i shchye gi pogryebvat v tofyet ponyezhye nye shchye ostanye myasto za pogryebvanye drugadye. taka shchye post"pya s tova myasto i s zhityelitye mu, kazva navstryechu, i shchye napravya toya grad kato tofyet; i k"shchitye na yerusolim i k"shchitye na yudovitye tsarye, koito sa nychisti, shchye b"dat kakto myas-toto tofyet, dori vsichkitye k"shchi, v"rkhu chiito pokrivi kadikha na tsyaloto nyebyesno voinstvo, i napravikha v"zliyaniye na drugi bogovyte. togava yeryemiya doidyet ot tofyet, gdyeto navstryechu go byeshye izpratil da prorokuva; i zastana v dvora na navstryechuniya dom ta ryechyte na vsichkitye lyudye: taka kazva navstryechu na silitye, izrailye-viyat bog: yeto, shchye dokaram na toya grad i na vsichkitye mu syela vsichkoto zlo, koyeto izryekokh protiv nyego, zashchoto zakoravikha vrata si da nye slushat dumitye mi.

20

a paskhor, sin na svyeshchyenika yemir, koito byeshye nachalnik v navstryechuniya dom, chu yeryemiya kato prorokuvashye tiya nyescha. to-gava paskhor udari proroka yeryemiya i turi go v kladata, koyato bye v gornata vyeniaminova porta do navstryechuniya dom. a na utrinta paskhor iz-vadi yeryemiya ot kladata. togava yeryemiya mu

ryechye: navstryechu nye tye naryechye paskhor, no magor-misaviv t.ye., tryepyet otsryed.. zashchoto taka kazva navstryechu: yeto, shchye ti napravya uzhas za samiya tyebye i na vsichkitye ti priyateli; tye shchye padnat ot nozha na nyepriatyelitye si, i ochitye ti shchye vidyat tova; i shchye pryedam yuda tsyal v r"kata na vavilonskiya tsar, koito shchye gi zavyedye plyennitsi v"v vavilon i shchye gi porazi s nozh. pri tova, shchye pryedam tsyaloto bogatstvo na toya grad, vsichkitye mu pychalbi, i vsichkitye mu sk"potsyennosti, dori vsichkitye s"krovishcha na yu-dovitye tsarye shchye pryedam v r"kata na nyepri-atyelitye im, koito shchye gi razgrabayat i shchye gi vzyemat ta shchye gi zanyesat v"v vavilon. i ti, paskhorye, zayedno s vsichki, koito zhivyeat v doma ti, shchye otidyesh v plyn; shchye doidyesh v"v vavilon, tam shchye umryesh, i tam shchye b"dyesh pogryeban, ti i vsichkitye ti priyateli, na koito si prorokoval"zhливо. navstryechui, primamil si nye, i az bidokh primamyen; ti si po-silyen ot myenye i si nadmognal. az stanakh za prismyekh tsyal dyen; vsichki nye podigravat s myenye; zashchoto otvorya li usta, nye mogat da nye vikam; tryabva da vikam: nasilstvo i grabyesh! zashchoto slovoto navstryechuno mi stava prichina za pozor i pris-myekh tsyal dyen. no ako ryeka: nyama da spomyena za nyego, nito shchye produmam vyechyte v imyeto mu, togava nyegovoto slovo stava v s"rtsyeto mi kato plamnal og"n zatvoryen v kostitye mi; umoryavam sye da go zad"rmozh, no nye moge. zashchoto chukh klyevyeta ot rzhazina; navsyak"dye ye tryepyet; ob-vinyavaiyte! i niye shchye go obvinim, - dumat vsichki, s koito az zhivyeekh v mir, koito glyedat da sye sp"na, - mozhye bi toi shchye sye pomami v nyakakva pogryeshka, ta shchye nadmognym nad nyego i shchye si mu otm"stim. no navstryechu ye s myenye kato moshchyen i strashyen zash-chitnik; zatova gonityelitye mi shchye sye sp"nat i nye shchye nadmognat; tye shchye sye posramyat mnogo, zashchoto nye post"pikha razumno; sram"t im shchye b"dye vyechen, nyama da sye zabravi. no, navstryechui na silitye, koito izpitvash pryed-nyaya, i glyedash v"tryeshnostitye na s"rtsyeto, nyaka vidya tvoyeto v"zdayaniye v"rkhu tyakh, zashchoto na tyebye povyerikh dyeloto si. pyeitye navstryechuu, khvalyetye navstryechua; zashchoto izbavi dushata na nyemotniya ot r"kata na zlyodeitsitye. proklyet da b"dye dyenyat, v koito sye rodikh; da nye b"dye blagosloven dyenyat, v koito nye rodi maika mi, proklyet da b"dye choyek"t, koito izvyesti na bashcha mi, kazvaiki: rodi ti sye m"zhko dyetye, - i s tova sye zaradva mnogo; i da b"dye toya choyek kato gradovyetye, koito navstryechu nye s"zhali i razori, i nyeka slusha zaran vik, i na pladnye tryevoga; zash-choto nye nye um"rtvi v utrobata, i t"i maika mi da mi ye bila grob, i utrobata i da ye ostanala vsyakoga brye-myenna. zashcho izlyazokh iz utrobata da glyedam trud i skr"b, i dnitye mi da sye dov"rshat ot sram.

21

slovoto, koyeto doidyete k"m yeryemiya ot navstryechua, kogato tsar syedyeikiya prati pri

nyego pashkora myelkhiyeviya sin i svyeshchenika sofoniya, sin na maasyeya, da mu ryekat: molya, dopitai sye do navstryechua za nas, zashchoto vavilonskiyat tsar navukhodonosor otvori voina protiv nas; mozhye bi da podyeistvuva navstryechu za nas sporyed vsichkiye ti minimali chudyesa, ta da sye makhnye onya ot nas. togava yeryemiya im ryechye: yeto kakvo shchye kazhyetye na syedyekiya: taka kazva navstryechu izrailiyeviat bog: yeto, az shchye ob'rna nazad voyennitye or'zhiya, koito sa v r'tsyyetye vi, s koito sye biyetye protiv vavilonskiya tsar i khaldyetsitye, koito vi obsazhdad izv'n styenitye; i az shchye gi s'byera vsryed toya grad. i sam az shchye voyuvam protiv vas s izdignata r'ka i s's silna mishtsa, s gnyav, s yarost i s golyamo nyegoduvanye. shchye porazya zhityelitye na toya grad, i chovyek i zhivotno; i shchye izmrat ot golyam mor. slyed tova, kazva navstryechu, shchye pryedam yudoviya tsar syedyekiya, slugitye mu, lyudyetye mu, otselyelitye v toya grad ot mor, ot nozh i ot glad, v r'kata na vavilonskiya tsar navukhodonosora, v r'kata na nyepriyatylitye im i v r'kata na oniya, koito iskat zhivotai im; i toi shchye gi porazi s ostroto na nozha; nyama da gi poshchadi, nito da gi pozhal, nito da sye smili za tyakh. i da ryechyesh na tiya lyudye: taka kazva navstryechu: yeto, polagam pryed vas p'tya na zhivota i p'tya na sm'rtta. koito ostante v toya grad shchye umrye ot nozh, ot glad i ot mor; no koito izlyezye ta sye pryedadye na khaldyetsitye, koito vi obsazhdad, shchye ostante zhiv, i zhivot't mu shchye b'dye kato korist za nyego. zashchoto nasochikh litsyeto si protiv toya grad za zlo, a nye za dobro, kazva navstryechu; toi shchye b'dye pryedayen v r'kata na vavilonskiya tsar, koito shchye go izgori s og'n. a na doma na yudoviya tsar kazhi: slushaitye navstryechunoto slovo: domye davidov, taka kazva navstryechu: izv'rshvaitye pravos'diye vsyaka zaran, i ot'ravaitye obraniya ot r'kata na nasilnika, da nye bi poradi zlyite vi dyela da izlyezye yarostta mi kato og'n, i plamnnye byez da ima koi da go ugasi. yeto, kazva navstryechu, az s'm protiv tyebye, koyato obitavash v dolinata i v skalata vsryed polyeto, protiv vas, koito kazvatye: koi shchye slyezye protiv nas? ili koi shchye vlyezye v zhilishchata ni? i shchye vi nakazha sporyed ploda na dyelata vi, kazva navstryechu; i shchye zapalya og'n v lyesa na toya grad, ta shchye poyadye vsichko okolo nyego.

22

taka kaza navstryechu: slyez v k'shchata na yudoviya tsar, ta izgovori tam tova slovo, kato kazhyesh: slushai slovoto navstryechuno, tsaryu yudov, koito syedish na davidoviya pryestol, ti, slugitye ti i lyudyetye ti, koito vlyezaty pryez tiya porti - taka kazva navstryechu: izv'rshvaitye pravos'diye i pravda, i ot'ravaitye obraniya ot r'kata na nasilnika; nye onyepravdavaitye nito nasilvaitye chuzhdyenyetsa, sirachyeto i vdovitsata, i nyevinna kr'v nye prolivaitye na tova myasto. zashchoto, ako naistina v'rshitye tova, togava pryez portitye na toya dom shchye vlyezat tsarye, syedyashchi na davidoviya pryestol, vozyeni na kolyesnitsi i

yazdyeshchi konye, tye, slugitye im i lyudyetye im. no ako nye poslushatye tiya dumi, zaklyevam vi v syebye si, kazva navstryechu, chye toya dom shchye zapustye. zashchoto taka kazva navstryechu za doma na yudoviya tsar: ti mi si galaad i livanski vr'kh; no shchye tye ob'rna v pustinya, v gradovye nyenaselyeni. shchye prigotvyia protiv tyebye iztryebityeli, vsyeki s or'zhitya mu; ta shchye izsyekat otrbranitye ti kyedri i shchye gi khv'rlyat v og'nya. i mnogo narodi, kato minat krai toya grad, shchye ryekat, vsyeki na blizhniya si: zashchoto post'pi taka navstryechu s toya golyam grad? i shchye otgovoryat: zashchoto ostavikha zavyyeta na navstryechua svoya bog ta sye poklonikha na drugi bogovye i im sluzhikha. nye plachyetye za umryeliya, nito ridaitye za nyego; no plachyetye gorchivo za onzi, koito otiva, zashchoto nyama da sye v'rnye vyeche, nito shchye vidi pak rodnata si zymyia. zashchoto taka kazva navstryechu za syeluma, sin na yudoviya tsar iosiya, koito tsaruvashye vmyesto bashcha si iosiya, koito i izlyezye ot tova myasto: toi nyama da sye v'rnye vyeche; no na myastoto gdyeto go zakarakha plyennik, tam shchye umrye, i nyama da vidi vyeche taya zymyia. gorko na onzi, koito stroi k'shchata si s nyepravda, i staitye si s krivda; koito kara blizhniya si da mu raboti byez zaplata, i nye mu dava nadnitsata mu; koito si kazva: shchye si postroya golyama k'shcha i shiroki stai; v koito si otvarya prozortsi, i ya pokriva s kyed'r i ya boyadisa s alyeno. poneyzhye glyedash da si natrupash kyedrovye, shchye tsaruvash li? bashcha ti nye yadyeshye i nye piyeshye li? da! no toi izv'rshvashye pravos'diye i pravda, togava blagodyenstvuvashye. ots'zhdashye dyeloto na siromakha i na nyemotniya; togava blagodyenstvuvashye. nye znachyeshye li tova da nye poznava? kazva bog. a tvoitye ochi i tvoiyeto s'rtsye nye sa v drugo, osvnen v nyechyestnata si pyechalba, i v prolivanye nyevinna kr'v, i v izv'rshvanye nasilstvo i ugnetyeniye. zatova, taka kazva navstryechu za yudoviya tsar ioakim, iosiyeviya sin: nyama da go oplakvat, kazvaiki: gorko, bratye moi! ili: gorko syestro! nyama da go oplachat, kazvaiki: gorko, navstryechuaryu! ili: gorko, nyegovo vyelyichyestvo! toi shchye b'dye pogryeban s osyelsko pogryebeniye, izvlyechyen i khv'rlyen ottat'k yerusaliimskitye porti. v'zlyez na livan ta izvikai, s visok glas izvikai ot avarim k'm vasan zashchoto zaginakha vsichkiye ti lyubovnitsi. govorikh ti v blagodyenstviyeto ti; no ti ryechye: nye shcha da slusham. takava ye bila obkhodata ti ot mladostta ti, chye ti nye slushashye glasa mi. vyat'r't shchye sye khрани s vsichkiye ti ovchari, i lyubovnitsitye ti shchye otidat v plyen; navyarno togava shchye sye smutish i posramish poradi vsichkata si zlyina. ti, koyato nasylavash livan, koyato pravish gnyezdoto si v kyedritye, kolko shchye b'dyesh za zhalyenye, kogato tye napadnat m'ki, bolki kato na zhyena, koyato razhda! zaklyevam sye v zhivotu si, kazva navstryechu, chye dazhye ako iyekhoniya, sin na yudoviya tsar ioakim, bi bil pyechat na dyasnata mi r'ka, i ot tam bikh sye otk'snal; i shchye tye pryedam v r'kata na oniya, koito iskat zhivotu ti, i v r'kata na oniya, ot koito sye boish, da! v r'kata na vavilonskiya

tsar navukhodonosora, i v r"kata na khaldeysitye. shchye otkhv"ryla tyebye i maika ti, koyato tye ye rodila, v druga zyemya, gdyeto nye styte nye rodili, i tam shchye umryetye. a v zyemyata, gdyeto dushata im zhyelaye da sye v"rnye, tam nyama da sye v"rnat. nima toya chovyek iyekhoniya ye stroslyeno i pryeyzrano gr"ncharso izdyetye, ili nyepotryebyen s"d? togava zashcho byakha otmetyetnati, toi i potomstvo to, i byakha khv"ryeni v strana, koyato nye poznavat? o zym'o, zym'o, zym'o, chui slovoto navstryechuno; taka kazva navstryechu. zapishyetye toya chovyek za byezdyetyen, chovyek, koito nyama da uspye v dnitye si; zashchoto ni yedin chovyek ot potomstvo mu nye shchye uspye da syedi na davidoviya pryestol i da vlastuva vyeche nad yuda.

23

gorko na pastiritye, koito pogubvat i razpr"svat ovtsetyete na pastvoto mi! kazva navstryechu. zatova, taka govori navstryechu izrailleyivat bog protiv pastiritye, koito pasat lyudyetye mi: viye razpr"snakhtye ovtsetyete mi, i gi razp"dikhtye, i nye gi posyetikhtye; yeto, az shchye vi nakazha za zlyite vi dyela, kazva navstryechu. i shchye s"byera ostanal-itye si ovtsetyete ot vsichkitye strani, gdyeto gi izp"dikh, i shchye gi v"rna pak v kosharitye im, gdyeto shchye sye naplodyat i umnozhat. i shchye postavya nad tyakh pastiri, koito shchye gi pasat; i tye nyama da sye plashat vyeche, nito shchye tryeperyat, nito shchye zaginye nyakoya, kazva navstryechu. yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye v"zdigna na davida pravyedyn otras"l, koito kato tsar shchye tsaruva, shchye blagodyenstvuvaya, i shchye v"rshi pravos"diye i pravda po zyemyata. v nyegovitye dni yuda shchye b"dye spasyen, i izrail shchye obitava v byezopasnost; i yeto imyeto, s koyeto shchye sye naricha - navstryechu ye nasha pravda. zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato nye shchye ryekat vyeche: zaklyevamye sye v zhivota na navstryechua, koito v"zyedye izrailtyanite iz yegipyetskata zemya! no: zaklyevamye sye v zhivota na navstryechua, koito v"zyedye i koito dovedyete potomstvo na izrailleyiya dom ot syevyernata zyemya, i ot vsichkitye strani, gdyeto gi byakh izgonil! i shchye sye zasyelyat v svoyata zyemya. za prorotsitye. s"rtsyeto mi d"lboko sye s"krushava vsichkitye mi kosti tryeperyat, kato piyan s"m, i kato chovyek obladan ot vino, poradi navstryechua, i poradi svyetyete nyegovi dumi. zashchoto zyemyata ye p"lna s pryelyubodeitsi; zashchoto poradi proklyatiyata zyemyata plachye, izs"khnakha pasbishchata na styepitye; i stryemyezh"t im stana losh, i silata im nyepraveyda. zashchoto i prorok"t i svyeshcheyenik"t sye oskvyernikha; dori v doma si namerikh nyechyestiyeto im, kazva navstryechu. zatova p"tyat im shchye im b"dye kato pl"zgavi myesta v t'mmina, po koito, kato b"dat tlaskani, shchye padnat; zashchoto shchye dokaram zlo v r"khu tyakh v godinata na nakazaniyeto im, kazva navstryechu. tozhye v samariiskitye prorotsi vidyakh byezumiye; tye prorokuvakha chryez vaala, i zabludikha lyudyetye mi izrailya. oshchye i v yerusalmiskitye prorotsi vidyakh uzhasno nyeshcho; pry-

lyubodeistvuvat i khodyat v l"zha, i podkryepvat r"tsyete na zlodeysitye t'i shchoto nikoi nye sye vr"shcha ot zloto si; tye vsichki stanakha za myenye kato sodom, i zhityelitye mu kato gomor. zatova, taka kazva navstryechu na silitye za prorotsitye: yeto, az shchye gi nakhranya s pyelin, i shchye gi napoya s gorchiva voda; zashchoto ot yerusalmiskitye prorotsi sye ye razprostranilo nyechyestiyeto po tsyalata strana. taka kazva navstryechu na silitye: nye slushaitye dumitye na prorotsitye, koito vi prorokuvat; tye vi uchat suyeta, izgovaryat vidyeniya ot sobstvyenoto si s"rtsye, a nye ot ustata navstryechuni. na oniya, koito mye pryeyirat, vinagi kazvat: navstryechu ryechye: shchye imatye mir; i na vsyekigo, koito khodi po svoeto uporito s"rtsye, kazvat: nyama da vi postignye zlo. zashchoto, koi ot tyakh ye stoyal v s"vyeta na navstryechua ta ye vidyal i chul nyegovoto slovo? koi ot tyakh ye vnimaval v slovoto mu i ye chul? yeto, uragan ot navstryechua, nyegovata yarost, izlyezye, dori uragan vikhrushka; shchye izbukhnye v"rkhu glavata na nyechyestivitye. gnyev"t na navstryechua nyama da sye v"rnye dogdyeto toi nye izv"rshi i dogdyeto nye izp"lni namyereniyata na s"rtsyeto si; v poslyeshnitye dni shchye razbyeryetye tova nap"lno. az nye s"m izpratil tiya prorotsi, a pri vsye tova tye sye zavtyekvakha; nye s"m im govoril, a pri vsye tova tye prorokuvakha. no ako byakha stoyali v s"vyeta mi, togava tye shchyakha da pravyat lyudyetye mi da chuyat dumitye mi, i shchyakha da gi vr"shchat ot loshiya im p"t i ot zlyite im dyela. az samo otlblizo li s"m bog, kazva navstryechu, a nye bog i otdalyech? mozhye li nyakoi da sye skriye v taini myesta, ta az da go nye vidya? kazva navstryechu. nye az li izp"lnyam nyebesyata i zyemyata? kazva navstryechu. chukh shcho govoryat prorotsitye, koito v moye imye prorokuvat l"zha, kato kazvat: vidyakh s"n, vidyakh s"n! do koga shchye b"dye tova v s"rtsyeto na prorotsitye, koito prorokuvat l"zha, - na oniya, koito prorokuvat izmamata na svoeto s"rtsye? koito mislyat da napravlyat lyudyetye mi da zabravlyat moyeto imye chryez s"nishchata si, koito razkazvat vsyeki na blizhniya si, kato zabravikha bashchitye im imyeto mi zaradi vaala. prorok, koito ima istinski s"n, nyeka razkazva s"nya, i onya, koito ima poslaniye ot myenye, nyeka govori moyeto poslaniye vyarno. shcho ima plyavata s zhitoto? kazva navstryechu. nye ye li slovoto mi kato og"n? kazva navstryechu, i kato chuk, koito stroslyava skalata? zatova, yeto, az s"m protiv prorotsitye, kazva navstryechu, koito kratdat dumitye mi vsyeki ot blizhniya si. yeto, az s"m protiv prorotsitye, kazva navstryechu, koito klatyat yezitsitye si i kazvat: toi govori. yeto, az s"m protiv oniya, koito prorokuvat l"zhivi s"nishcha, kazva navstryechu, i, kato gi razkazvat, s l"zhitye si i nadmyennostta si pravlyat lyudyetye mi da sye zabluzhdavat, togaz, kogato az nye s"m gi izpratil, nito s"m im zapovyadal; prochyete, tye nikak nyama da polzuvat tiya lyudye, kazva navstryechu. i kogato tiya lyudye, ili nyakoi prorok ili svyeshcheyenik, tye popitat kato ryekat: kakvo ye nalozhyenoto v"rkhu tyebye ot navstryechua slovo? togava da im kazhyesh shcho ye nalozhyenoto, - chyie navstryechu duma: az shchye vi otkhv"ryla. a kolkoto za proroka, svyeshcheyenika

i onya ot lyudyetye, koito bi ryek"l: nalozhyenoto ot navstryechua slovo! az shchye nakazha onya chovyek i doma mu. taka da ryechyetye vsyeki na blizhniya si i vsyeki na brata si: kakvo ye otgovoril navstryechu? ili: shcho ye ryek"l navstryechu? a da nye spomyenyetye vyehye: nalozhyenoto ot navstryechua slovo; ponyezhye tovar shchye b"dye na vsyekigo nyegovoto slovo; zashchoto izvratikhtye dumitye na zhiviya bog, na navstryechua na silitye, nashiya bog. taka da kazhyesh na proroka: kakvo ti ye otgovoril navstryechu? ili: shcho ye ryek"l navstryechu? no ponyezhye kazvatye: nalozhyenoto ot navstryechua slovo, zatova, taka kazva navstryechu: ponyezhye upotryebyavat tova izryechenyie - nalozhyenoto ot navstryechua slovo, pri vsye, chye az pratikh do vas da vi kazhat da nye kazvatye - nalozhyenoto ot navstryechua slovo, zatova, yeto, az shchye vi zabravya s"vsyem, i shchye otkh"rya ot pris"stviyeto si vas i grada, koito dadokh vam i na bashchitye vi: i shchye dokaram v"rkhu vas vyechyen ukor, i vyechno posramlyeniye, koyeto nyama da sye zabravi.

24

navstryechu mi pokaza; i yeto dyve koshnitsi smokini pryed navstryechuniya khram, slyed kato vavilonskiyat tsar navukhodonosor bye plyenil ot yerasalim yudoviya tsar iyekhoniya, ioakimoviya sin, i yudovitye p"rvyentsi, s khudozhnitsitye i kovachitye, i byeshye gi zavyel v"v vavilon. v yednata koshnitsa imashye mnogo dobri smokini, kato rano uzryelitye smokini; a v drugata koshnitsa imashye mnogo loshi smokini, koito poradi loshyevinata im nye byakha za yadyeny. togava mi ryechye navstryechu: shcho vzhdash, yeryemiye? i ryekokh: smokini - dobriyte smokini, mnogo dobri, a loshitye mnogo loshi, t'i shchoto poradi loshyevinata im nye sa za yadyeny. togava navstryechunoto slovo doidyete k'm myenye i ryechye: taka kazva navstryechu izrailyeviyat bog: kakto na tiya dobri smokini, taka shchye poglyedna za dobro na plyenyeniye iz yuda, koito izpratikh ot tova myasto v khaldeyskaya zemlya. zashchoto, kato nasocha ochitye si v"rkhu tyakh za dobro, shchye gi dovyeda pak v taya zemlya; shchye gi s"gradya, i nyama da gi s"borya; shchye gi nasadya, i nyama da gi izkoryenya. shchye im dam i s"rtsye da poznavat, chye az s'm navstryechu; i tye shchye mi b"dat lyudye i az shchye im b"dat bog; zashchoto shchye sye v"rnat pri myenye s tsyaloto si s"rtsye. i kakto loshitye smokini, koito poradi loshyevinata im nye sye yadat, nyepriemyenno taka kazva navstryechu: po s"shchiya nachin shchye pryedam yudoviya tsar syedyekiya, p"rvyentsitye mu, i ostanalite ot yerasalim, koito sa otsyelyeli v taya zemlya, i oniya, koito zhiyyeyat v yegipyetskaya zemlya; i shchye gi pryedam da b"dat tlaskani za zlo po vsichkitye tsarstva na svyeta, da b"dat ukoryavani, i da stanat za pogovorka, za upryek i za proklyetiya v"v vsichkitye myesta, dyeto shchye gi izgonya. i shchye pratyat myezhdu tyakh nozh, glad i mor, dogdyeto izchyzynat ot zemyata, koyato dadokh na tyakh i na bashchitye im.

slovoto, koyeto doidyete k'm yeryemiya za vsichkitye yudovi lyudye, v chyetv"rtata godina na yudoviya tsar ioakim, iosiyeviya sin, koyato godina bye i p"rva na vavilonskiya tsar navukhodonosora, koyeto slovo prorok yeryemiya izgovori na vsichkitye yudovi lyudye i na vsichkitye yerasalimski zhiyteli, kato kazva: ot trinadsetsyeta godina na yudoviya tsar iosiya, amonoviya sin, dori do dnyes, tiya dvadesyet i tri godini, navstryechunoto slovo dokhodzashye k'm myenye; i az vi govorikh kato stavakh rano i govoryekh; no vi nye poslushakhtye. i navstryechu prati do vas vsichkitye si slugi protsitye, kato stavashye rano i gi prashchashye, (no nye poslushakhtye, nito priklonikhtye ukho da poslushaye), i tye kazvakha: v"rnyetye sye syega vsyeki ot loshiya si p"t i ot zlyitye si dyela, i naselyavaitye zemyata, koyato navstryechu dadye na vas i na bashchitye vi ot vyeka i do vyeka; i nye otivaitye slyed drugi bogovye, za da im sluzhitye i da im sye klanyatyte, i nye mye razgnyevyavaitye s dyelata na r"tsyetye si; i az nyama da vi storaya zlo. no vi nye mye poslushakhtye, kazva navstryechu, kato mye razgnyevyavakhtye s dyelata na r"tsyetye si za sobstvyenoto si zlo. zatova taka kazva navstryechu na silitye: ponyezhye nye poslushakhtye dumitye mi, yeto az shchye izpratya i shchye vzyema vsichkitye syevyerni rodovye, kazva navstryechu, tozhye i slugata mi navukhodonosora, vavilonskiya tsar, ta shchye gi dovyeda protiv taya zemlya, i protiv nyeyenite zhiyteli, i protiv vsichki tiya okolni narodi; shchye gi obryeka na iztryeblyeniye, i shchye gi napravya za uchudvanye i za podsvirkvanye, i shchye gi ob"rna na vyechna pustota. pri tova, shchye napravya da pryestanye myezhdu tyakh glas"t na vyeselyeto i glas"t na radostta, glas"t na mladozhyenyetsa i glas"t na nyevyestata, shum"t na myelnitsata i svyetyenyeto na svyetiloto. i tsyalata taya zemlya shchye b"dye pusta i za uchudvanye; i tiya narodi shchye robuvat na vavilonskiya tsar syedyemdyesyete godini. a kogato sye sv"rshat syedyemdyesyetye godini, az shchye nakazha vavilonskiya tsar i onya narod za byezzakoniye im, kazva navstryechu, s"shcho i khaldeyskaya zemlya, koyato shchye ob"rna v"v vyechna pustota. i shchye dokaram v"rkhu onaya zemlya vsichkitye nyeshcha, koito s'm govoril protiv nyeya, vsichko shcho ima pisano v taya kniga, koyeto yeryemiya prorokuva protiv vsichkitye narodi. zashchoto mnogo narodi i vyelikiy tsarye shchye porobyat i tyakh; az shchye im v"zdam sporyed dyelata im i sporyed rabotata na r"tsyetye im. zashchoto taka mi kaza navstryechu izrailyeviyat bog: vzyemi ot r"kata mi taya chasha s vinoto na yarostta mi ta napoi ot nyeya vsichkitye narodi, do koito tye prashcham. i kato piyat, shchye politat i obyeyumyeyat poradi nozha, koito shchye izpratya vsryed tyakh. togava vzyekh chashata ot r"kata na navstryechua ta napoikh vsichkitye narodi, pri koito mye byeshye izpratil navstryechua, a imyenko: yerasalim i yudovitye gradovye s tsaryetye im i p"rvyentsitye im, za da gi ob"rna v pustota, i za da stanat za uchudvanye i podsvirkvanye

i proklyetiya, kaktó sa dnyes; yegipyetskiya tsar faraona, s's slugitye mu, p"rvyentsitye mu i vsichki-tye mu lyudye; vsichkiye raznoplyemyenni lyudye, vsichkiye tsarye na zyemyata uz, i vsichkiye tsarye na filistimskata zyemya, s askalon, gaza, akaron i ostanalitye ot azot; yedomá, moava i amontsitye; i vsichkiye tirski tsarye, vsichkiye sidonski tsarye, i tsaryetye na ostrovitye ottat'k moryeto; dyedana, tyema, vuza i vsichki koito si strizhat izdadyenitye chasti na kosata; vsichkiye arabski tsarye, i vsichki-tye tsarye na raznoplyemyennitye lyudye, koito nasvelyavat pustinyata; vsichkiye zimriiski tsarye, vsichkiye yelamski tsarye, i vsichkiye midski tsarye; vsichkiye syevyerni tsarye, blizhnitye i dalyechni-tye, yedni s drugi, i vsichkiye tsarstva na svyeta, koito sa po litsyeto na zyemyata; a tsaryat na sye-sakh shif'r't za vavilon. shchye piye podir tyakh. za-tova shchye im ryechyes: taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: piitye i opiitye sye, povr'shchaitye, padnyetye, i nye stavaitye vyechye, poradi nozha, koito shchye izpratya vsryed vas. i ako otkazhat da vzyemat chashata ot r'kata ti i da piyat, togava da im ryechyes: taka kazva navstryechu na silitye: nyepryemyenno shchye piyetye; zashchoto, yeto az dokarvam zlo kato zapochvam ot grada, koito sye naricha po moyeto imye; i viye li shchye ostanetye s'vsyem nyenakazani? nyama da ostanetye nyenakazani, zashchoto az shchye prizo-va nozh v"rkhu vsichkiye zymni zhityeli, kazva navstryechu na silitye. zatova prorokuvai ti pro-tiv tyakh vsichki tiya nyeshcha, kato im kazhyesh: navstryechu shchye izryevye svishye, i shchye iz-dadye glasa si ot svyetoito si obitalishchye; shchye izryevye silno protiv pastvoto si; shchye izvika, kato oniya, koito t'pchat groyde, protiv vsichkiye zhi-tyeli na svyeta. yekot't shchye stignye i do kraishchata na svyeta, zashchoto navstryechu ima s'd s naroditye; toi shchye sye s'di s vsyaka tvar, shchye pryedadye nyechystivitye na nozh, kazva navstryechu. taka kazva navstryechu na silitye: yeto, zlo shchye iz-lyezye ot narod k'm narod, i golyam uragan shchye sye podignye ot kraishchata na zyemyata. v onya dyen ubititye ot navstryechua shchye lyezhat ot ye-diniya krai na zyemyata do drugiya krai na zyemyata; nyama da b'dat oplakani, nito pribrani, nito pogrye-bani; shchye b'dat za tor po pov'rkhnostta na zymy-ata. lyelyekaitye, pastiri i izvikaitye, i viye, nachal-nitsi na stadoto, valyaitye sye v pr'stta; zashchoto nap'lno nastana vryemyeto za da b'dyetye zaklani i razpr'snati, i shchye padnyetye kato otrban s'd. i pa-stiritye nye shchye imat sryedstvo za izbyagvanye, nito nachalnitsitye na stadoto za izbavlyeniye. glas na vop'l ot pastiritye, i viyenyte ot nachalnitsitye na stadoto! zashchoto navstryechu opustoshava pas-bishchyeto im. i mirnitye koshari zanyemyakha ot plamyenniya gnyav na navstryechua. toi ye ostavil ubyezshishchyeto si kato l'v; da! zymyata im stana za uchudvanye ot lyutostta na nasilnika, i ot yarostniya mu gnyav.

v nachaloto na tsaruvanyeto na yudoviya tsar ioakim, iosiyeviya sin, doidye tova slovo ot navstryechua, koyeto ryechye: taka kazva navstryechu: zastani v dvora na navstryechuniya dom ta izgovori na vsichki-tye yudovi gradovye, koito dokhzhdat da sye pok-lanyat v navstryechuniya dom, vsichkiye dumi, koito ti zapovyadvam da im govori; nye zad'rzhai ni yedna дума. mozhye bi shchye poslushat, i vsyeki shchye sye v'rnye ot nyechystiviyá si p't, za da sye razkaya za zloto, koyeto v'znamyeryavam da im sto-rya poradi loshitye im dyela. i da im ryechyes: taka kazva navstryechu: ako nye nye poslushatyé da khoditye v zakona mi, koito postavikh pryed vas, da slushatyé dumitye na slugitye mi prorot-sitye, koito prashcham pri vas, kato stavam rano i gi prashcham, (no viye nye poslushakhtye), to-gava shchye napravya toya dom kato silo, i shchye napravya toya grad pryedmyet, s koito vsichkiye narodi na svyeta shchye k'l'nat. a svyeshcheyenitsi-tye, prorotsitye i vsichkiye lyudye chukha yeryemiya kato govoryeshye tiya dumi v navstryechuniya dom. i kato sv'rshi yeryemiya da govori vsichko, koyeto navstryechu mu bye zapovyadal da kazhye na vsichki-tye lyudye, togava svyeshcheyenitsitye, prorotsitye i vsichkiye lyudye go khvanakha i dumakha: nyeprye-myenno shchye b'dyesh um'rtvyen. ti zashcho pro-rokuva v navstryechunoto imye, kato ryechye: toya dom shchye stanye kato silo, i toya grad shchye sye zapusti ta da nyama zhityel? i vsichkiye lyudye sye s'brakha okolo yeryemiya v navstryechuniya dom. i yudovitye p'rvyentsi, kato chukha tova nyeshcho, v'zlyazokha ot tsarskiya dvoryets v navstryechuniya dom i syednakha v'v vkhoda na novata porta na navstryechuniya dom. togava svyeshcheyenitsitye i prorotsitye govoriakha na p'rvyentsitye i na vsichkiye lyudye, kazvaiki: tozi chovyek zasluzhava da b'dye um'rtvyen, zashchoto prorokuva protiv toya grad, kaktó chukhtye s ushitye si. togava yeryemiya gov-ori na vsichkiye p'rvyentsi i na vsichkiye lyudye, kato ryechye: navstryechu nye izprati da proroku-vam protiv toya dom i protiv toya grad vsichki-tye dumi, koito chukhtye. zatova syega opravetye post'pkitye si i dyelata si, i poslushaitye glasa na navstryechua vashiya bog; i navstryechu shchye sye razkaye za zloto, koyeto ye izgovoril protiv vas. a za myenye, yeto, s'm v r'kata vi; napravetye mi kakovto vi sye vzhida za dobro i ugodno. no dobrye da znayetye, chye ako nye um'rtvitye, to shchye dokaratye nyevinna kr'v v'rkhu syebye si, v'rkhu toya grad i v'rkhu zhityelitye mu; zashchoto naistina navstryechu nye prati pri vas da govorya v ushitye vi vsichki tiya dumi. togava p'rvyentsitye i vsichkiye lyudye ryekokha na svyeshcheyenitsi-tye i na prorotsitye: toya chovyek nye zasluzhava da b'dye um'rtvyen; zashchoto ni govori v imyeto na navstryechua nashiya bog. togava nyakoi ot myestnitye starयेishini stanakha ta govoriakha na vsichkiye s'brani lyudye, kato kazakha: mikhyei moryesyetyets't prorokuvashye v dnitye na yudoviya tsar yezyekiya, kato govori na vsichkiye yudovi lyudye, dumaiki: taka kazva navstryechu na silitye:

sion shchye sye izorye kato niva, yerusolim shchye stanye gramadi ot razvalini, i kh"lm't na doma kato visoki myesta na lyes. um'rtvika li go yudoviya tsar yezyekiya i tsyeliya yuda? nye uboya li sye toi ot navstryechua, i nye umilostivi li navstryechua, ta navstryechu sye razkaya za zloto, koyeto byeshye izryek"l protiv tyakh? niye, procheye, bikhmye prichinili golyamo zlo na svoitye dushi. a imashye i drug chovek, uriya syemaiyeviyat sin ot kiriatiarim, koito prorokuvashye v navstryechunoto imye; i prorokuvashye protiv toya grad i protiv taya strana, s's s'shchitye dumi kakto i yeryemiya. i kogato tsar ioakim, vsichkitye mu silni m'zhye, i vsichkitye p'rvyentsi chukha dumitye mu, tsaryat t'rsyeshye sluchai da go um'rtvi; a uriya, kato chu, uplashi sye, pobayagna, ta otidye v yegipyet. a tsar ioakim prati m'zhye v yegipyet, yelnatana, akhovoroviya sin, i izzyvestni m'zhye s nyego v yegipyet, ta izvyedokha uriya iz yegipyet, i go dovyedokha pri tsar ioakima, koito go porazi s nozh i khv'rli trupa mu v grobshchata na prostolyudiyeto. no r"kata na akhikama safanoviya sin bye s yeryemiya, za da go nye pryedat v r"kata na lyudyetye ta da go ubiyat.

27

v nachaloto na tsaruvanyeto na yudoviya tsar ioakim, iosiyeviya sin, doidye tova slovo ot navstryechua k'm yeryemiya i ryechye: taka mi kazva navstryechu: napravi si ryem'tsi i d'rvyeni chasti na khomot, i turi gi na vrata si; i prati gi na yedomskiya tsar, na moavskiya tsar, na tsarya na amontsitye, na tirsikiya tsar i na sidonskiya tsar chryez r"kata na oniya poslanitsi, koito sa doshli v yerusolim pri yudoviya tsar syedyekiya; i dai im zar'chka za navstryechuaritye im, kato ryechyesh: taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: taka da kazhyete na navstryechuaritye si - az chryez golyamata si sila i chryez prostryanata si mishtsa s'm napravil zhyemata, kakto choveyka i zhivotnitye, koito sa po lityeto na zhyemata; i davam ya na kogoto blagovolya. i syega dadokh vsichki tiya zymi v r"kata na slugata si navukhodonosora, vavilonskiya tsar; tozhye i polskitye zvyeroye dadokh nyemu za da mu sluguvaty. i vsichkitye narodi shchye sluguvat nyemu, na sina mu i na vnuka mu, doklye doidye vryemyeto i na nyegovata zhyemata; i togava mnogo narodi i vye-liko tsarye shchye porobyat i nyego. i onya narod ili tsarstvo, koyeto nye bi priyelo da sluguva na toya vavilonski tsar navukhodonosora, i koyeto nye bi priyelo da turi vrata si pod khomota na vavilonskiya tsar, - az shchye nakazha onya narod, kazva navstryechu, s nozh, s glad i s mor, dogdyeto go dov'rsha chryez nyegovata r"ka. a viye nyedyeyte slusha prorotsitye si, nito charodyeyte si, nito pryedvyeshchatyelyte si, nito omyatyelyte si, koito, kato vi govoryat, kazvat: nyama da sluguvaty na vavilonskiya tsar; zashchoto tye vi prorokuvat l'zha, ta da vi otdalyechat ot zhyemata vi, i az da vi izp'dya, ta da zaginyetye. a onya narod, koito podlozhi vrata si pod khomota na vavilonskiya tsar i mu sluguva, nyego shchye ostayva da pryebivava v zhyemata si, kazva navstryechu i shchye ya raboti i shchye ya naselyava. govorikh

i na yudoviya tsar syedyekiya s'shchitye dumi, kato ryekokh: navyedyetye vratovyetye si pod khomota na vavilonskiya tsar, i sluguvaitye nyemu i na lyudyetye mu i shchye zhivyeyetye. zashcho da umryetye, ti i lyudyetye ti, ot nozh, ot glad i ot mor, sporyed kakto navstryechu govori za naroda, koito nye bi sluguval na vavilonskiya tsar? zatova nyedyeyte slusha dumitye na prorotsitye, koito kato vi govoryat kazvat: nyama da sluguvaty na vavilonskiya tsar; zashchoto tye vi prorokuvat l'zha. ponyezhye az nye s'm gi pratil, kazva navstryechu, a tye prorokuvat l'zhivo v moyeto imye, ta da vi izp'dya i da poginyetye, viye i prorotsitye, koito vi prorokuvat. govorikh i na svyeshchyenitsitye i na vsichki tiya lyudye, kato ryekokh: taka kazva navstryechu: nyedyetye slusha dumitye na prorotsitye si, koito vi prorokuvat, kazvaiki: yeto, s'dovyetye na navstryechuniya dom shchye sye donesat podir malko ot vavilon; zashchoto tye vi prorokuvat l'zha. nyedyeyte gi slusha; sluguvaitye na vavilonskiya tsar i zhivyeyte; zashcho da sye zapusti toya grad? no ako tye sa protsi i ako navstryechunoto slovo ye s tyakh, nyeka sye pomolyat syega navstryechu na silitye shchoto s'dovyetye, koito sa ostanali v navstryechuniya dom i v yerusolim, da nye otidat v'v vavilon. zashchoto taka kazva navstryechu na silitye za st'lbovyetye, za myednoto morye, za podnozhiyata, i za drugitye s'doye, koito sa ostanali v toya grad, koito vavilonskiyat tsar navukhodonosor nye vzye, kogato zavyyede v plyn ot yerusolim v'v vavilon yudoviya tsar iyekhoniya, ioakimoviya sin, i vsichkitye yudovi i yerusolimski blagorodni, - da! taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog, za s'dovyetye, koito ostanakha v navstryechuniya dom, i v dvoryetsa na yudoviya tsar i v yerusolim: tye shchye b'dat zanyesyeni v'v vavilon, i shchye ostanat tam do dyenya, kogato shchye gi posyetya, kazva navstryechu; togava shchye gi donyesa i shchye gi v'rna na tova myasto.

28

v s'shchata godina, v nachaloto na tsaruvanyeto na yudoviya tsar syedyekiya, v chyetr'tata godina, v pyetiya myesyets, prorok ananiya, azoroviyat sin, koito bye ot gavaon, mi govori v navstryechuniya dom, pryed svyeshchyenitsitye i pryed vsichkitye lyudye, kazvaiki: taka govori navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog, kato kazva: stroshevik khomota na vavilonskiya tsar. v'trye v dvye tsyeli godini shchye v'rna v tova myasto vsichkitye s'doye na navstryechuniya dom, koito vavilonskiyat tsar navukhodonosor vzye ot tova myasto i zanyesy v'v vavilon; i v tova myasto shchye v'rna, kazva navstryechu, yudoviya tsar iyekhoniya, ioakimoviya sin, i vsichkitye yudovi plynennitsi, koito otidokha v'v vavilon; zashchoto shchye strosha khomota na vavilonskiya tsar. togava prorok yeryemiya govori na prorok ananiya pryed svyeshchyenitsitye i pryed vsichkitye lyudye, koito stoyakha v navstryechuniya dom; i ryechye prorok yeryemiya: amin! navstryechu da napravi taka! navstryechu da izp'lni dumitye, koito si prorokoval, i da v'rnye ot vavilon v tova myasto s'dovyetye na navstryechuniya dom i vsichki,

koito sa bili plyenyeni. obachye, chui syega tova slovo, koyeto az govorya v ushitye ti i v ushitye na vsichkitye lyudye: prorotsitye, koito sa bili pryedi myenye i pryedi tyebye ot staro vryemye, prorokuvakha protiv mnogo strani i protiv mnogo golyemi tsarstva za voina, za zlo i za mor. prorok't, koito prorokuva za mir, - kogato sye izp'lni dumata mu, togava shchye sye poznaye, chye toi ye prorok, kogoto navstryechu naistina ye pratil. togava prorok ananiya vzye khomota ot vrata na prorok yeryemiya ta go stroshti. i ananiya govori pryed vsichkitye lyudye, dumaiki: taka kazva navstryechu: po toya nachin shchye stroshta khomota na vavilon-skiya tsar navukhodonosora ot vrata na vsichkitye narodi v'trye v dyve tsyeli godini. i prorok yeryemiya otidye po p'tya si. togava navstryechunoto slovo doidye k'm yeryemiya, slyed kato prorok ananiya bye stroshtil khomota ot vrata na prorok yeryemiya, i kaza: idi ta govori na ananiya kato ryechyesh: taka kazva navstryechu: ti stroshti d'rvenitye khomoti; no vmyesto tyakh shchye napravish zhyelyezni khomoti. zashchoto taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyeviyat bog: zhyelyezhen khomot turikh na vrata na vsichki tiya narodi, za da sluguvat na vavilon-skiya tsar navukhodonosora; i shchye mu sluguvat; dadokh mu oshchye i polskitye zvyerovy. togava ryechye prorok yeryemiya na proroka, ananiya: slushai syega, ananiye, navstryechu nye tye ye pratil; no ti pravisht tiya lyudye da upovavat na l'zha. zatova, taka kazva navstryechu: yeto, az shchye tye otrpatya ot litsyeto na zyem'yata! taya godina shchye umryesh, zashchoto si propovyadval bunt protiv navstryechua. i taka, prorok ananiya umrya s'shchata godina, v syedmiya myesyets.

29

yeto dumitye na pismoto, koyeto prorok yeryemiya izprati ot yerasalim do ostanalitye staryeishini na plyennitsitye, do svyeshchyenitsitye, do prorotsitye i do vsichkitye lyudye, koito navukhodonosor bye zakaral v plyn ot yerasalim v'v vavilon, (slyed kato tsar iyekhoniya, ovdovyalata tsaritsa, skoptsitye, yudovitye i yerasalimskitye p'rvyentsi, khudozhnitsitye i kovachitye byakha izlyezli ot yerasalim), chryez r'kata na yelasa safanoviya sin, i na gyemariya khyelkiyeviya sin, (kogoto yudoviyat tsar syedekiya izprati pri vavilon-skiya tsar navukhodonosora), v koyeto pismo kazvashye: taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyeviyat bog, na vsichkitye plyn-nitsi, koito az s'm napravil da b'dat zakarani plyn-nitsi ot yerasalim v'v vavilon: postraitye k'shchi i zhivyeyte v tyakh, nasadyete gradini i yazhtye ploda im, vzyemyeteye zhyeni i narodetyete sinovy i d'shchyeri, vzyemyeteye zhyeni za sinovyetye si i daitye d'shchyeritye si na m'zhye, za da narodyat sinovy i d'shchyeri, i umnozhavaitye sye tam, i nye sye namalyavaitye, t'rsyetye mira na grada gdyeto vi napravikh da b'dyetye zakarani plyennitsi, i moletyete sye za nyego navstryechuu; ponyezhye v nyegoviya mir shchye imatye i viye mur. zashchoto taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyeviyat bog: da vi nye mamyat prorotsitye vi i charodyeyte vi, koito sa vs-

ryed vas, i nyedyeitye slusha s'nishchata si, koito viye davatye prichina da gi s'navutye. zashchoto tye vi prorokuvat l'zhli vo moye imye; az nye s'm gi pratil, kazva navstryechu. zashchoto taka kazva navstryechu: kato sye izp'lnyat syedyemdyesyet go-dini v'v vavilon, az shchye vi posyetya i shchye izp'lnya blagoto si slovo k'm vas, kato vi v'rna v tova myasto. zashchoto az znaya mislitye, koito mislya za vas, kazva navstryechu, mislya za mir, a nye za zlo, za da vi dam b'dyeshchye i nadyezhda. togava shchye izvikatye k'm myenye, i shchye otidetye ta shchye mi sye pomolitye; i az shchye vi poslusham. i shchye mye pot'rsitye i shchye mye namyeritye kato mye pot'rsitye s tsyaloto si s'rtsy. i viye shchye nye namyeritye, kazva navstryechu; i shchye vi v'rna ot plyn, i shchye vi s'byera ot vsichkitye narodi i ot vsichkitye myesta, gdyeto vi byakh izp'dil, kazva navstryechu; i shchye vi v'rna na myas-toto ot gdyeto vi napravikh da b'dyetye zakarani plyennitsi. ponyezhye ryekokhtye: navstryechu ni ye v'zdigal prorotsi v'v vavilon, to znaitye, chye taka govori navstryechu za tsarya, koito syedi na davidoviya pryestol, i za vsichkitye lyudye, koito nasyelyavat toya grad, bratyata vi, koito nye izlya-zokha s vas v plyn, - taka kazva navstryechu na silitye: yeto, shchye izpratya v'rkuh tyakh nozh, glad i mor, i shchye gi napravya kato nyepotryebni smokini, koito poradi loshyevinata im nye sye ya-dat. i shchye gi pryeslyedvam s nozh, s glad i s mor; i shchye gi pryedam da b'dat tlaskani po vsichkitye tsarstva na syeta, da b'dat za proklyetiyta, za uchud-vanye, za podsvirkvanye i za ukor myezhdu vsichkitye narodi, gdyeto s'm gi izp'dil; zashchoto nye sa poslushali moitye dumi, kazva navstryechu, koito im pratikh chryez slugitye si prorotsitye, kato stavakh rano i gi prashchakh; no viye nye iskakhtye da slushatye, kazva navstryechu. poslushaitye, prochyeye, navstryechunoto slovo, vsichki viye plyenyeni, koito izpratikh ot yerasalim v'v vavilon. taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyeviyat bog, za akhaava, kolaiyeviya sin i za syedekiya, maasiyeviya sin, koito vi prorokuvat l'zha v moyeto imye: yeto, shchye gi pryedam v r'kata na vavilon-skiya tsar navukhodonosora, koito shchye gi porazi pryed ochi-tye vi; i s tyakh vsichkitye yudovi plyennitsi, koito sa v'v vavilon, shchye vzyemat da proklinat, kazvaiki: navstryechu da tye napravi kato syedekiya i kato akhaava, koito vavilon-skiyat tsar opyechye na og'n; zashchoto tye izv'rshikha nyechyestiye v izrail, pryelyubodyeistvuakha s zhyenitaya na blizhnitye si, i v moye imye govoryekha l'zhli dumi, koito nye s'm im zapovyadval. no az znaya i s'm svidyetyel, kazva navstryechu, s'shcho i na nyekhyelamyetsa syemaiya da govorish, dumaiki: taka govori navstryechu na silitye, izrailleyeviyat bog, kato kazva: ponyezhye si pratil pisma v svooyeto si imye do vsichkitye lyudye, koito sa v yerasalim, i do svyeshchyenik sofonya, maasiyeviya sin, i do vsichkitye svyeshchyenitsi, v koito si kazal: navstryechu tye ye postavil svyeshchyenik vmyesto svyeshchyenika iodaya, za da si nadziratyl v navstryechuniya dom nad vsyeki chovyek, koito kato luduva sye pravi na prorok, za da go turyat v klada i v okovi. syega, prochyeye, zashcho nye

si sm"mril anatotyetsa yeryemiya, koito vi sye pravi na prorok, t'i kato ye pratil do nas v'v vavilon da kazhye: tova plyenyeniye shchye b'dye d'lgo; postroitie si k'shchi i zhivyeitie v tyakh i nasadyetie gradini, i yazhtye ploda im? i svyeshchenik so-foniya prochyetie tova pismo kato slushashye prorok yeryemiya. togava navstryechunoto slovo doidyed k'm yeryemiya i ryechye: prati do vsichkitye plyennitsi da im kazhat: taka kazva navstryechu za nyekhyelamyetsa syemaiya: ponyezhye syemaiya vi ye pro-rokuval, a az nye s'm go pratil, i vi ye napravil da upovavatyte na l'zha, zatova taka kazva navstryechu: yeto, shchye nakazha nyekhyelamyetsa syemaiya i potomstvoto mu; toi nye shchye ima chovyek, koito da zhivyeie myezhdu tiya lyudye, nito shchye vidi dobroto, koyeto az shchye napravya na lyudyetie si, kazva navstryechu; ponyezhye ye propovyadval bunt protiv navstryechua.

30

slovoto, koyeto doidyed k'm yeryemiya ot navstryechua i ryechye: taka govori navstryechu izrailyeviyat bog, kazvaiki: napishi v kniga vsichkitye dumi, koito ti govoriikh. zashchoto, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye v'rna ot plyen lyudyetie si izrail i yuda, kazva navstryechu; i shchye gi v'rna v zymyata, koyato dadokh na bashchitye im, i shchye ya vlyadyeyat. i yeto dumitye, koito navstryechu govori za izrail i za yuda: zashchoto taka kazva navstryechu: chukhmye shum na tryepyeryenye; strakh ima, a nye mir. popitaitye syega i vizhtye, m'zh razhda li? togava zashcho glyedam vsyeki m'zh s r'tsyetie si na kr'sta, kato zhyena, koyato razhda, i litsata na vsichkitye pryeblyednyeli? gorko! zashchoto vyelik ye onya dyen, podobyen nyemu nye ye bival; imyenno toi ye vryemye na utyesnyeniyeto na yakova; no shchye b'dye izbavyen ot nyego. v onya dyen, kazva navstryechu na silitye, shchye strosha khomota mu ot vrata ti, shchye razk'sam okovitye ti, i chuzhdyentsi nyama vyeche da go porobvat; no shchye sluguvat na navstryechua svoya bog, i na tsarya si davida, kogoto shchye im v'zdigna. zatova nye boi sye, sluzhityelyu moi yakovye, kazva navstryechu, nito sye strakhuvai, izrailyu; zashchoto, yeto, shchye tye izbavya ot dalyechnata strana, i potomstvoto ti ot zymyata gdyeto sa plyenyeni; i yakov, kato sye v'rnye, shchye sye uspokoi i si pochinye, i nye shchye ima koi da go plashi. zashchoto az s'm s tyebye, kazva navstryechu, za da tye izbavya; ponyezhye pri vsye, chye shchye dov'rsha vsichkitye narodi, gdyeto s'm tye razpr'snal, tyebye, obachye, nye shcha da dov'rsha; no shchye tye nakazha s myarka. a nye moga da tye izkaram s'vsyem nyevinyen. zashchoto taka kazva navstryechu: smazvanyeto ti ye nyeiztsyelimo, ranata ti tyezhka. nyama koi da khodataistvuva za tyebye, za da b'dyesh pryev'rzan; ti nyamash tsyelyetelni lyekovye. vsichkitye ti lyubovnitsi tye zabravikha, nye tye t'rsyat; zashchoto tye naranikh s rana kato ot nyepriyatel, s nakazaniye ot zhyestok chovyek, poradi mnogoto tvoi byezzakoniya, i ponyezhye gryekhovyetye ti

sye umnozhikha. zashcho vikash za smazvanyeto si i ponyezhye bolkata ti ye nyeiztsyelima? poradi mnogoto tvoi byezzakoniya, i ponyezhye gryekhovyetye ti sye umnozhikha, za taya prichina ti storikh tova. zatova vsichki, koito tye izpoyazhdad, shchye b'dat izpoyadyeni, i vsichkitye ti protivnitsi, vsichki do yedin shchye otidat v plyen; oshchye i oniya, koito tye ograbvat, shchye b'dat ograbyeni, i vsichki, koito tye obirat, shchye gi pryedam na obir. zashchoto shchye ti v'zstanovya zdravyyeto, i shchye tye iztsyelya ot ranitye ti, kazva navstryechu, ponyezhye tye naryekokh otkhv'rlyen, i kazakha: tova ye sion, za kogoto nikoi nye go ye grizha. taka kazva navstryechu: yeto, az shchye v'rna ot plyena yakovovitye shatri, i shchye sye smilya za zhilishchata mu; vsyeki grad shchye sye s'gradi na svoyata gramada razvalini, i palat't tye., vyeroyatno, khrama. shchye sye v'zstanovi katto ye bil po-napryed. i ot tyakh shchye izkhodzha blagodaryeniye i glas na oniya, koito sye vyeselyat; i az shchye gi umnozha, ta nyama da sye umalyat, shchye gi proslavya i nye shchye sye unizhat. chadata im shchye b'dat katto po-napryed, i tyakhnoto s'braniye shchye sye utv'rdi pryed myenye; i shchye nakazha vsichki, koito gi ugnetyavayav. p'rvyenyets't im shchye b'dye ot tyakh, i upravityelyat im shchye proizlyezhye izsryed tyakh; az shchye go napravya da sye priblizhava, i toi shchye sye priblizhava do myenye; zashchoto koi ye tozi, koito ye utv'r dil s'rtsyeto si, da sye priblizhi do myenye? kazva navstryechu. i viye shchye mi b'dyetye lyudye, i az shchye vi b'da bog. yeto, uragan ot navstryechua, nyegovata yarost, izlyezye, vikhrushka, koyato pomita; shchye izbukhnye v'rku glavata na nyechyestivitye. plamyenyat gnyav na navstryechua nyama da sye v'rnye dogdyeto toi nye izv'rshi, i dogdyeto nye izp'lni, namyeryeniyata na s'rtsyeto si; v poslednyite dni viye shchye razbyeryetye tova.

31

v s'shchoto vryemye, kazva navstryechu, shchye b'da bog na vsichkitye izrailyevi rodovye, i tye shchye mi b'dat lyudye. taka kazva navstryechu: lyudyetie, koito otsyelyakha ot nozha, shchye nameryat blagovolyeniye v pustinyata; shchye otida da go napravya, da! izrailya, da pochiva. navstryechu mi sye yavi otdavna i ryechye: naistina tye v'zlyubikh s vyechna lyubov; zatova prod'lzhikh da ti pokazvam milost. pak shchye tye s'gradya, i shchye b'dyesh s'gradyena, dyevitsye izrailyeva; pak shchye sye ukrasish s t'panchyettata si. i shchye izlizash v khorata na oniya, koito sye vyeselyat. pak shchye nasadish lozya na samariiskitye planini; oniya, koito gi nasadyat, tye shchye yadat ploda im. zashchoto shchye doidyed dyen, kogato strazarharite po yefryemovitye planini shchye vikat: stanyetie i nyeka v'zlyezhem v sion pri navstryechua nashiya bog. zashchoto taka kazva navstryechu: pyeitie s radost za yakova, i v'zkliznyetie za glavniya ot naroditye; proglasetye, pokhvalyetye i kazhyetye: spasi, navstryechui, lyudyetie si, ostanalitie ot izrailya. yeto, az shchye gi dovyeda ot syevyernata zymya,

i shchye gi s"byera ot kraishchata na svyeta, i zayedno s tyakh slyepiyat i kutsiyat, nyepraznata zayedno s razhdashchata, shchye sye v"rnat tuka s golyamo mnozhyestvo. s plach shchye doidat, i kato sye molyat shchye gi dovyeda; shchye gi dovyeda do vodni ryeki pryez prav p"t, v koito nyama da sye sp"nat; zashchoto s"m otyets na izrailya, i yefryem ye p"rvorodniyat moi. slushaitye, narodi, slovoto navstryechuno, i izvyestyetne v dalyechnitye ostrovi, kazvaiki: koito razpr"na izrailya, toi shchye go s"byerye, i shchye go opazi kakto ovcharyat stadoto si. zashchoto navstryechu ye izkupil yakova, izkupil go ye ot r"kata na po-silniya ot nyego. i tye shchye doidat, i shchye pyeyat v"rkhu visochinata na sion i shchye sye styekat k"m blagata navstryechuni, k"m zhitoto, vinoto i d"rvyenoto maslo, i k"m rozhbitye na ovtsetye i na govoyeda; i dushata im shchye b"dye kato napoyavana gradina, i tye nyama da iznyemoshcheyat vyeche. togava shchye sye zaradva dyevitsata v khoroto, i yunoshitye i staritye zayedno; zashchoto az shchye ob"rna zhalyeyeneto im v radost, i shchye gi utyeshya, i shchye gi razvyesyelya podir skr"bta im. oshchye shchye nasitya dushata na svyeshcheyenitsitye s tl"sto; i lyudyetye mi shchye sye nasityat s moitye blaga, kazva navstryechu. taka kazva navstryechu: glas sye chuya v rama, ridaniye i gorchivo plakanye; rakhil oplakva chadata si, i nye iska da sye utyeshi za chadata si, zashchoto gi nyama. taka kazva navstryechu: v"zd"rzhai glasa si ot plach i ochitye si ot s"lzi, zashchoto dyeloto ti shchye sye v"znagradi, kazva navstryechu, i tye shchye sye v"rnat ot zyemyata na nyepriyatlyela. ima nadyezhda za syetninitye ti, kazva navstryechu, i chadata ti shchye sye v"rnat v svoitye pryedeli. naistina chukh yefryema da si oplakva uchastta, kazvaiki: nakazal si nye, i bidokh nakazan kato tye-lye nyeuchyeno na khomot; v"rni nye, i shchye b"da v"rnat, zashchoto ti si navstryechu moi bog. naistina otkak bidokh v"rnat, razkayakh sye, i otkak byakh nauchyen, udarikh sye po byedroto; zasramikh sye, da! dori sye smutikh, ponyezhye nosikh ukora na mladostta si. yefryem drag sin li mi ye? milo dyetye li ye? zashchoto kolkoto p"ti govorya protiv nyego vsye oshchye go pomnya; zatova sye smushchava s"rtsyeto mi za nyego, i az naistina shchye mu pokazha milost, kazva navstryechu. izpravi si p"tni pokazaltsi, izpravi si kolovye za up"tvanye, nasochi s"rtsyeto si k"m drumata, k"m p"tya, pryez koito si khodila; v"rni sye dyevitsy izrailyeva, v"rni sye k"m tiya tvoi gradovye. do koga shchye sye skitash nasam natam, d"shchyer'o otst"pnitsye? zashchoto navstryechu napravi novo nyeshcho na zyemyata, - zhyena shchye okr"zhi m"zh. taka kazva navstryechu na silitye izrailyeviyat bog: iznovo shchye upotryebyavat toya govor v yudovata zyemya, i v gradovyetye i, kogato gi v"rna ot plyen, - navstryechu da tye blagoslovi, zhilishchye na pravda, svyeti kh"lm! i tam shchye obitava yuda zayedno s vsichkitye mu gradovye, zyemyedyeltsitye i chyergaskitye s"stada. zashchoto nasitikh iznuryenata dusha, i nap"lnikh vsyaka iznyemoshchychala dusha. po tova sye s"budikh i razmislikh yevreyeiski: razglyedakh; i ot videnyeto s"nyat mi stana slad"tk. yeto, idat dni, kazva

navstryechu, kogato shchye nasyeya izrailyeviya dom i yudoviya dom s chovyeshko syemye i s zhivotinsko syemye; i kakto bdyakh nad tyakh, za da izkoryenyavam, da s"baryam, da s"sipvam, da pogubvam i da nasr"byavam, taka shchye bdyam nad tyakh, za da gradya i da nasazhdam, kazva navstryechu. v oniya dni nyama vyeche da kazvat: bashchitye yadokha kisyelo grozdye, i z"bitye na dyetsata oskominyakha; no vsyeki shchye umira za svoiyeto si byezzakoniye; vsyeki chovyek, koito bi izyal kisyelo grozdye, nyegovitye z"bi shchye oskominyeyat. yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye napravya s izrailyeviya dom i s yudoviya dom nov zavyet; nye tak v zavyet, kak v"to napravikh s bashchitye im, v dyenya, kogato gi khvanakh za r"ka, za da gi izvyeda iz yegipyetskata zyemya; zashchoto tye pryest"pikha moya zavyet, poradi koyeto az sye otv"rnakh ot tyakh, kazva navstryechu. no yeto zavyet"t, koito shchye napravya s izrailyeviya dom slyed oniya dni, kazva navstryechu: shchye polozha zakona si v"v v"tryeshnostitye im, i shchye go napisha v s"rtsata im; az shchye b"da tyeekhyen bog, i tye shchye b"dat moi lyudye; i nyama vyeche da uchast vsyeki blizhniya si i vsyeki brata si, i da kazvat: poznaitye navstryechua; zashchoto tye vsichki shchye nye poznavat, ot nai-nakiya do nai-golyemiya myezhdu tyakh, kazva navstryechu; zashchoto shchye prostya byezzakoniyyeto im, i gryekha im nyama da pomnya vyeche. taka kazva navstryechu, koito dava sl"ntsyteto za svyetlina dyenyem, i naryezhda luna i zvyezditye za svyetlina noshcheyem, koito povdiga moryeto t"i shchoto v"lnitye mu buchata, navstryechu na silitye ye imyeto mu; ako izchyeznat tiya naryedbi otpried myenye, kazva navstryechu, togava i izrailyevo to potomstvo shchye pryestanye da b"dye do vyeka narod pryed myenye. taka kazva navstryechu: ako mozhye da sye izmyeri nyebyeto gorye, i da sye izslyedat osnovitye na zyemyata dolu, togava i az shchye otkhv"rlya tsyaloto izrailyevo potomstvo, za vsichko, shcho sa storili, kazva navstryechu. yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato grad"t shchye sye s"gradi navstryechu ot kulata ananyel do portata na "g"la; i v"v za izmyervanye oshchye shchye sye tyegli po-natat"k pravo do kh"lma gariv. i shchye zavpiye k"m goat; i tsyalata dolina na trupovyetye i na pyepelyta, i vsichkitye nivi do potoka kyedron, do "g"la na konskata portata k"m iztok, shchye b"dat svyeti navstryechu; grad"t nyama vyeche da sye izkoryeni nito da sye s"sipyte do vyeka.

32

slovoto, koyeto doidye k"m yeryemiya ot navstryechua v dyesyetata godina na yudoviya tsar syedyekiya, koyato godina bye osyemnadesyetata na navukhodonosora. a v tova yryemye voiskata na vavilonskiya tsar obsazhdashye yerusalam, a prorok yeryemiya bye zatvoryen v dvora na strazhata, koyato bye v dvoryetsa na yudoviya tsar. zashchoto yudoviyat tsar syedyekiya byeshye go zatvoril i kazal mu bye: zashcho prorokuvash, dumaiki: taka kazva navstryechu: yeto, az shchye pryedam toya grad v r"kata na vavilonskiya tsar i toi shchye go zavladyye;

i yudoviyat tsar syedyeikiya nyama da izbyegnye ot r'kata na khaldyeitsitye, no nyepryemyenno shchye b'dye pryedadyen v r'kata na vavilonskiya tsar, i shchye govori s nyego usta s usta, i shchye sye poglyednat ochi v ochi; i toi shchye zavyedye syedyeikiya v'v vavilon; i shchye b'dye tam doklye go pospyetya, kazva navstryechu; i, ako voyuvatyte protiv khaldyeitsitye, nyama da uspyeyetye? i ryeche yeryemiya: navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i kaza: yeto, anamyeil, sin na strika ti syelum, shchye doidye pri tyebye i shchye ryeche: kupi si nivata mi, koyato ye v anatot; zashchoto na tyebye prinadlyezhi pravoto na blizhyen srodnik da ya otkupish, i t'i, strikoviyat mi sin anamyeil doidye pri myenye v dvora na strazhata, sporyed navstryechunoto slovo, ta mi ryeche: kupi, molya, nivata mi, koyato ye v anatot v'v vyeniaininovata zyemya; zashchoto na tyebye prinadlyezhi pravoto da ya naslyedish, i na tyebye pravoto da ya otkupish; kupi ya za syebye si. togava poznakh, chye tova pryedlozhyeniye bye navstryechuno slovo. i kupikh nivata, koyato ye v anatot, ot strikoviya mi sin anamyeil, i pryetyeglikh mu paritye, syedym-nadyesyet sikli sryebro. i kato napisakh zapisa i udarikh pyechat, povikakh svidyetyeli i pryetyeglikh sryebroto v'v vyeznyte. togava vzyekh zapisa za pokupkata, kakto zapyechataniya, s'd'rzhashch sporazumyeniya i usloviyata, taka i otvoryeniya; i pryedadokh zapisa za pokupkata na varukha, sin na niriya, maasiyeviya sin, pryed strikoviya mi sin anamyeil, i pryed svidyetyeli, koito podpisakh zapisa za pokupkata, pryed vsichkitye yudyei, koito syedyakha v dvora na strazhata. i zar'chakh na varukha, pryed tyakh, kato kazakh: taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: vzyemi tiya zapisi - toya zapyechatan zapis za pokupkata, i toya otvoryen zapis - i turi gi v pr'styen s'd, za da stoyat za d'lgo vryemye. zashchoto taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog: pak, shchye sye kupuvat v taya zyemya k'shchi, nivi i lozya. a slyed kato pryedadokh zapisa za pokupkata na varukha, niriyeviya sin, pomolikh sye navstryechuu, kazvaiki: o navstryechui iyeova; yeto, ti si napravil nyebiyeto i zyemyata s golyamata si sila i s prostryanata si mishtsa; nyama nishcho m'chno za tyebye, koito pokazvash milost k'm khilyadi rodovye, a v'zdavash byezzakoniyyeto na bashchitye v pazukhata na chadata im podir tyakh; vyelikiyat, mog'shchyestvyeniyyat bog, navstryechu na silitye ye imyeto mu, vyelik v nameryeniya i silyen v dyela, chiito ochi sa otvoryeni nad vsichkitye p'tishcha na chovyeshkitye chada, za da v'zdzadyesh vsyekimu sporyed p'tishchata mu i sporyed ploda na dyelata mu; ti, koito si izv'rshil znaymeniya i chudyesa v yegipyetskata zyemya, izvyestni dori do dnyes i v izrailiya i myezhdu drugitye chovyetsi, i si pridobi imye, kakvoto ye dnyes; i si izvlye lyudyetye si izrailiya iz yegipyetskata zyemya s'g znaymeniya i chudyesa, s moshchna r'ka, s izdignata mishtsa i s golyam uzhas; i si im dal taya zyemya, za koyato si sye zaklyel na bashchitye im da ya dadyesh na tyakh, zyemya, gdyeto tyecheye mlyako i myed; i tye vlyazokha i ya zavlyadyakha; no ponyezhye nye

poslushakha glasa ti, nito khodikha po zakona ti, i nye napravikha ni yedno nyeshcho ot vsichko shcho si im zapovyadal da pravyat, zatova si dokaral v'rkhuy tyakh vsichkoto tova zlo. yeto mogilitye! nyepriyatyelitye stignakha do grada, za da go zavladyyeyat; i grad't ye pryedadyen v r'kata na khaldyeitsitye, koito voyuvat protiv nyego, poradi nozha, i glada, i mora i tova, koyeto si govoril, stana; yeto, ti vizehdash! a v'pryeki tova, navstryechui bozhye, ti mi ryeche: kupi si nivata s pari, i povikaj svidyetyeli; pri vsye chye grad't ye pryedadyen v r'kata na khaldyeitsitye. togava doidye navstryechunoto slovo k'm yeryemiya i ryeche: yeto, az s'm navstryechu, bog na vsyaka tvar; ima li nyeshcho m'chno za myenye? zatova taka kazva navstryechu: yeto, shchye pryedam toya grad v r'kata na khaldyeitsitye, i v r'kata na vavilonskiya tsar navukhodonosora, i toi shchye go pryevzyemye. i khaldyeitsitye, koito voyuvat protiv toya grad, shchye doidat i, kato zapalyat toya grad, shchye go izgoryat, zayedno s k'shchitye, v'rkhuy chiito pokryvi kadyakha na vaala i pravyekha v'zliyaniya na drugi bogovye, ta nye razgnyevyavakha. zashchoto izrailityanite i yudyeitsitye sa izv'rshali samo tova, koyeto bye zlo pryed myenye, ot mladostta si; zashchoto izrailityanite nye struvakha drugo, osyven da mye razgnyevyavat s dyelata na r'tsyetye si, kazva navstryechu. zashchoto ot dyenya, kogato s'gradikha toya grad dori do dnyes, toi ye razdratznyal gnyeva mi i yarostta mi, ta da go otkh'rlyat ot litsyeto si, poradi vsichkoto zlo, koito izrailityanite i yudyeitsitye izv'rshikha ta nye razdratznyakha, tye, tsaryetye im, p'rvyentsitye im, svyeshchyenitsitye im, prorsitye im, yudovitye m'zhye i yerasalimskitye zhityeli. tye ob'rnakha gr'b k'm myenye, a nye litsye; i pri vsye, chye az gi uchyeikh, kato stavakh rano i gi pouchavakh, pak tye nye poslushakha i nye priyekha pouka; no postavikha myerzostitye si v doma, koito sye naricha s moyeto imye, ta go oskvyrnikha; i s'gradikha visokitye myesta na vaala, koito sa v dolinata na yenomoviya sin, za da pryevyezhdat sinovyetye si i d'shchyeritye si pryeg og'nya na molokha, - nyeshcho, koyeto nye s'm im zapovyadal, nito ye idvalo na r'stsyeto mi mis'ltat, chye shchye storyat taya myerzost ta da napravayat yuda da s'gryeshava. syega, prochyeye, taka kazva navstryechu, izrailyeviyat bog, za toya grad, za koito viye kazvatye: shchye sye pryedadye v r'kata na vavilonskiya tsar s nozh, s glad i s mor: yeto, shchye gi s'byera ot vsichki strani gdyeto byakh gi izp'dil v gnyeva si, v yarostta si i v golyamoto si nyegoduvaniye; i, kato gi v'rna v tova myasto, shchye gi naslyeva v byezopasnost; i tye shchye mi b'dat lyudyne, i az shchye im b'da bog; i shchye im dam yedno s'rtsye da khodyat v yedin p't, za da sye boyat ot myenye vinagi, za tyakhno dobro i za dobroto na chadata im podir tyakh; i shchye napravaya s tyakh vyechyen zavyet, chye nyama da sye otv'rna ot da gi dirya, za da im pravaya dobro; i shchye turya v s'rtsata im strakh ot myenye, za da nye otst'pyat ot myenye; dori shchye sye radvam nad tyakh da im pravaya dobro, i shchye gi nasadya s vyarnost v taya zyemya, s tsyalato si s'rtsye i s tsyalata si dusha. zashchoto taka kazva navstryechu:

kakto dokarakh v"rkhu tiya lyudye vschikoto tova golyakmo zlo, taka shchye dokaram v"rkhu tyakh i shchikoto dobro, koyeto im s"m obychchat. shchye sye kupuvat nivi v taya zlyemya, za koyato kazvatye: pusta ye byez chovyek ili zhivotno; pryedadyena ye v r"kata na khaldyeitsitye. shchye kupuvat nivi s pari, i kato podpisvat zapisi i gi zapyechchat. shchye povikvat svydyeteli v"v vyeniaminovata zlyemya i v yerusalmiskitye okolnosti, v yudovitye gradovye i v planinskitye gradovye, v polskitye gradovye i v yuzhnyite gradovye; zashchoto shchye gi v"rna ot plyenyeniye to im, kazva navstryechu.

33

pri tova, navstryechunoto slovo doidy k"m yeryemiya vtori p"t, kato bye toi oshchye zatvoryen v dvora na strazhata, i ryechye: taka kazva navstryechu, koito v"rshi tiya nyeshcha, navstryechu, koito gi pravi, za da gi utv"rzhdava, - iyeova ye imyeto mu: izvikai k"m myenye i shchye ti govtorya, i shchye ti pokazha vyeliki i taini nyeshcha, koito nye znayesh. zashchoto taka kazva navstryechu, izrailyeviyat bog, za k"shchitye na toya grad, i za dvortsitye na yudovitye tsarye, koito sa bili razrusheni za da obrazuvat zashchitata protiv mogilitye i protiv nozha, i za oniya, koito idat da voyuvat protiv khaldyeitsitye i da nap"lyat tiya k"shchi s trupovyyete na chovyetsitye, koito az shchye porazy s gnyeva si i v yarostta si, poradi vschikitye zlini, za koito skrikh litsyeto si ot toya grad: yeto, shchye donyesa v nyego zdryave i iztsyelyeniye, i shchye gi iztsyelya, i shchye im otkrya izobilye na mir i na vyarnost. shchye v"rna yudovitye plyennitsi i izrailyevitye plyennitsi, i shchye gi s"gradya kakto po-napryed; shchye gi ochisty ot vschikoto byezzakoniye, s koito mi s"grishkha, i s koito pryest"pikha zakona mi, i toya grad shchye mi b'dye grad, chiyeto imye da sye spomyenava s radost, s khvala i s's slava pryed vschikitye narodi v svyeta, koito shchye chuyat vschikoto dobro, koyeto im pravya az, i shchye sye uboyat i shchye sye raztryepyryat za vschikoto dobro, i za vschikiya mir, koito shchye mu dostavya. taka kazva navstryechu: v tova myasto, za koyeto viye kazvatye: pusto ye, byez chovyek i byez zhivotno, da! v yudovitye gradovye i v yerusalmiskitye ulitsi, koito sa pusti, byez chovyek, byez zhityel, i byez zhivotno, pak shchye sye chuye glas na radost i glas na vyesyelye, glas na mladozhyenyets i glas na nyevyesta, glas na oniya, koito kazvat: khvalyetye navstryechua na silitye, zashchoto navstryechu ye blag, zashchoto nyegovata milost ye do vyeka, i glas na oniya, koito prinyast blagodarstvyeni prinosi v doma navstryechuyen, zashchoto shchye v"rna plyennitsitye vzyeti ot taya zlyemya kakto sa bili po-napryed, kazva navstryechu. taka kazva navstryechu na silitye: v tova myasto, koyeto ye pusto, byez chovyek i byez zhivotno, i v"v vschikitye mu gradovye, pak shchye ima zhilishcha na ovchari, koito shchye uspokoyavat stadata si. v planinskitye gradovye i v polskitye gradovye, v yuzhnyite gradovye i v"v vyeniaminovata zlyemya, v okolnostitye na yerusolim i v yudovitye gradovye,

pak shchye minavat stadata pod r"kata na oniya, koito gi broyat, kazva navstryechu. yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye izp"lnya onova dobro slovo, koyeto govorikh za izrailyeviya dom i za yudoviya dom. v oniya dni i v onova vryemye shchye napravya da izrastye na davida pravdyen otras"; i toi shchye izv"rshi pravos'diye i pravden na zlyemyata. v oniya dni yuda shchye b'dye spasyen, i yerusolim shchye obitava v byezopasnost; i yeto imyeto, s koyeto shchye sye naricha: navstryechu ye nasha pravda. zashchoto taka kazva navstryechu: nikoga nyama da lipsva ot davida chovyek, koito da stoi na pryestola na izrailyeviya dom; nito ot lyevitskitye svyeshchenitsi shchye lipsva pryed myenye chovyek, koito da prinyasa vsyeizgaryaniya i da gori khlyebni prinosi i da zhyertvuva nyepryestanno. i slovoto navstryechuno doidy k"m yeryemiya i ryechye: taka kazva navstryechu: ako vi ye v"zmozhno da narushitye zavyyeta mi za dyenya i zavyyeta mi za noshchta, t'i shchoto da nye stava vyechye dyen i noshch na vryemyeto si, togava shchye mozhye da sye narushi i zavyyet't mi s's slugata mi davida, t'i shchoto da nyama sin da tsaruva na pryestola mu, - i zavyyet't mi s's sluzhityelitye mi - lyevitskitye svyeshchenitsi. kakto nye mozhye da sye izbroi nyebesnoto mnozhyestvo, nito da sye izmyeri morskyyat pyas"ka, taka shchye umnozham potomstvoto na slugata mi davida, i lyevitye, koito mi sluzhat. i slovoto navstryechuno doidy k"m yeryemiya i ryechye: nye si li razmisil shcho govtoryat tiya lyudye, kakvo kazvat: dvata roda, koito navstryechu izbra, yeto, otkhv"rlil gi ye? taka pryezirat tye lyudyetye mi, shchoto da nye sye schitat vyechye za narod pryed tyakh. taka kazva navstryechu: ako nye s"m postavil zavyyeta si za dyenya i noshchta, i ako nye s"m opryedyelil naryedybitye za nyebetye i za zlyemyata, togava shchye otkhv"rya i potomstvoto na yakova i na slugata si davida, taka shchoto da nye vzyemam ot nyego chovyetsi da upravlyavat potomstvoto na avraama, isaaka i yakova; zashchoto shchye v"rna plyennitsitye im i shchye im pokazha milost.

34

slovoto, koyeto doidy k"m yeryemiya ot navstryechua, kogato vavilonskiyat tsar navukhodonosor, tsyalata mu voiska, vschikitye tsarstva na svyeta, koito byakha pod vlastta mu, i vschikitye plyemyena voyuvakha protiv yerusolim i protiv vschikitye mu gradovye, i ryechye: taka kazva navstryechu, izrailyeviyat bog: idi ta govori na yudoviya tsar syedekiya, kato mu ryechyesh: taka kazva navstryechu: yeto, shchye pryedam toya grad v r"kata na vavilonskiya tsar, koito shchye go izgori s og'n. i ti nyama da izbyegnyesh ot r"kata mu, no nyepryemyenno shchye b'dyesh khvanat i pryedadyen v r"kata mu; i ti i vavilonskiyat tsar shchye sye poglyednyetye ochi v ochi, i shchye govoritye usta s usta i shchye otidyesh v"v vavilon. obachye, syedekiya, tsaryu yudov, slushaitye navstryechunoto slovo; taka kazva navstryechu za tyebye: nyama da umryesh ot nozh; mirno

shchye umryesh; i kakvito goryeniya prav'yekha za bashchitye ti, pryedishnitye tsarye, koito tye pryedshyestvuvakha, takiva goryeniya shchye naprav'yat i za tyebye; i shchye tye oplachat, kazvaiki: uvi! navstryechuaryu! zashchoto az izgovorikh tova slovo, kazva navstryechu. togava prorok yeryemiya pryedadye na yudoviya tsar syedyekiya vsichki tiya dumi v yerusolim, kogato oshchye voiskata na vavilonskiya tsar sye biyeshye protiv yerusolim i protiv vsichkitye ostanali yudovi gradovy, - protiv lakhis i azika; zashchoto ot yudovitye gradovy samo tye ot ukryepenyte gradovy byakha ostanali. slovoto, koyeto doidy k'm yeryemiya ot navstryechua, slyed kato tsar syedyekiya byeshye napravil zavyet s vsichkitye lyudye, koito byakha v yerusolim, za da proglasyat pomyezhdu si osvobozhdyeniye, t'i shchoto vsyeki da pusnye na svoboda slugata si i vsyeki sluginyata si, yevryein ili yevryeika, ta da nye d'rzhi nikoi brata si yudyein za sluga. i vsichkitye p'rvyentsi i vsichkitye lyudye byakha poslushali, koito st'pikha v zav'yeta da pusnye na svoboda vsyeki slugata si i vsyeki sluginyata si, t'i shchoto da nye gi d'rzh'at v'yechye za slugi; byakha poslushali i byakha gi pusnali; no poslye byakha sye pomyetnali, kato nakarakha da sye v'rnat slugitye i sluginitye, koito byakha pusnali na svoboda, i gi podchinikha da b'dat slugi i slugini. zatova navstryechunoto slovo doidy k'm yeryemiya ot navstryechua i ryechye: taka kazva navstryechu izrail'eviyat bog: az napravikh zavyet s bashchitye vi, v dyenya, kogato gi izvyedokh ot yegipyetskata zyemya, iz doma na robstvoto, kato ryekokh: v kraya na vsyeki syedyem godini puskaitye vsyeki brata si yevryeina, koito ti sye ye prodal i ti ye sluguval shyest godini, - da go pusdash na svoboda ot tyebye. no bashchitye vi nye nye poslushakha, nito priklonikha ukhoto si, i viye syega byakhtye sye ob'rnali i byakhtye izv'rshili tova, koyeto ye pravo pryed myenye, kato proglasikhtye vsyeki osvobozhdyeniye na blizhniya si; i byakhtye napravili zavyet pryed myenye v doma, koito sye naricha s moyeto imye; no pomyetnakhtye sye i oskvyernikhtye imyeto mi, kato nakarakhtye vsyeki slugata si i vsyeki sluginyata si, koito byakhtye pusnali na svoboda po volyata im, da sye v'rnat, i podchinikhtye gi da vi b'dat slugi i slugini. zatova taka kazva navstryechu: viye nye nye poslushakhtye da proglasite osvobozhdyeniye vsyeki na brata si i vsyeki na blizhniya si; yeto, kazva navstryechu, az proglasyavam protiv vas svoboda na nozha, na mora i na glada; i shchye vi pryedam da b'dyete t'lskani po vsichkitye tsarstva na svyeta. i shchye pryedam chovyetsitye, koito sa pryest'pili zav'yeta mi, koito nye sa izp'lnili dumitye na zav'yeta, koito napravikha pryed myenye, kogato raszyakokha tyelyeto na dyve i minakha myezhdu chastitye mu, yudovitye p'rvyentsi i yerusalimskitye p'rvyentsi, skoptsitye i svyeshchyenitsitye, i vsichkitye lyudye na taya zyemya, koito minakha myezhdu chastitye na tyelyeto, da! shchye gi pryedam v r'kata na nyepriyatylitye im i v r'kata na oniya, koito iskat zhivota im; i trupovyetye im shchye b'dat za khрана na nyebesnyite ptitsi i na zyemnyite zverovy. i yudoviyat tsar syedyekiya i p'rvyentsitye mu shchye

pryedam v r'kata na nyepriyatylitye im, i v r'kata na oniya, koito iskat zhivota im, i v r'kata na voiskitye na vavilonskiya tsar, koito sa sye ottyeglili ot vas. yeto, shchye zapovyadam, kazva navstryechu, i shchye gi v'rna v toya grad; i tye kato voyuvat protiv nyego, shchye go pryevzyemat i shchye go izgoryat s og'n; i shchye ob'rna yudovitye gradovy v pustota, ostanali byez zhityeli.

35

slovoto, koyeto doidy k'm yeryemiya ot navstryechua v dnitye na yudoviya tsar ioakim, iosiyeviya sin, i ryechye: idi v zhilishchyeto na rikhavovtsitye ta im govori, i dovyedi gi v yedna ot staitye na navstryechuniya dom, i napoi gi s vino. togava vzyekh yaazaniya, sin na yeryemiya, khavasinieviya sin, i bratyata mu, vsichkitye mu sinovy i tsyeliya dom na rikhavovtsitye, ta gi dovyedokh v navstryechuniya dom, v stayata na sinovyetye na anana, sin na igdaliya, bozhiya chovyek, koyato byeshye do stayata na p'rvyentsitye, nad stayata na strazhara na vratata maasiya, syelumoviya sin. i kato turikh pryed sinovyetye na doma na rikhavovtsitye panitsi, p'lni s vino i chashi, ryekokh im: piitye vino. a tye ryekokha: nye shchyem da piyem vino, zashchoto ionadav, sin na praotyetsa ni rikhav, ni zapovyada, kazvaiki: da nye piyetye vino, nito viye, nito potomtsitye vi, do v'yeka; nito k'shchi da postroitye, nito syemye da syeyetye, nito lozya da saditye ili da prityezhavaty; no v shatri da obitavaty pryez vsichkitye si dni, za da zhivyeetye d'lgo vryemye v zyemyata gdyeto sye prishyeltsi. i niye smye slushali glasa na ionadava, sin na praotyetsa ni rikhava, za vsichko shcho ni zar'cha, da nye piyem vino pryez vsichkitye si dni, niye, zhyenitye ni, sinovyetye ni i d'shchyeritye ni, nito da stroim k'shchi, v koito da zhivyeem; i nye smye prityezhaval lozye ili niva ili syemye, no smye zhivyeli v shatri i smye slushali i struvali vsichko, shcho ni zapovyada nashiyat praotyetsa ionadav. no kogato vavilonskiy tsar navukhodonosor v'zlyezye na taya zyemya, ryekokhmeye: yelaty! da vlyezyem v yerusolim poradi strakha ot khaldyeiskata voiska i poradi strakha ot siriiskata voiska; zatova zhivyeem ponastoyashchyem v yerusolim. togava doidy navstryechunoto slovo k'm yeryemiya i ryechye: taka kazva navstryechu na silitye, izrail'eviyat bog: idi ta ryechi na yudovitye m'zhye i na yerusalmiskitye zhityeli: navstryechu kazva: nyama li da priyemyetye pouka, ta da slushaty moitye dumi? dumitye na ionadava rikhavoviya sin, koito zapovyada na potomtsitye si da nye piyat vino, sye izp'lnyavat; tye i do dnyes nye piyat, zashchoto slushat zapovyedta na praotyetsa si. az, obachye, govoriikh na vas, kato stavakh rano i govoryekh; no viye nye nye poslushakhtye. pratikh pri vas i vsichkitye si slugi prorotsitye, kato stavakh rano i prashchakh, da kazvat: v'rnyetye sye syega vsyeki ot loishi si p't, popravyetye dyelata si i nye otvaitye slyed drugi bogovy da im sluzhitye i shchye zhivyeetye v zyemyata, koyato dadokh na vas i na bashchitye vi; no viye nye priklonikhtye ukhoto si

i nye nye poslushakhtye. ponyezhye sinovyetye na ionadava rikhavoviya sin izp'nyavaty zapovyedta, koyato praotyets im zapovyada, a tiya lyudye nye slushat myenye, zatova taka kazva navstryechu, bog na silitye, izrailieviyat bog: yeto, shchye dokaram v'rkuh yuda i v'rkuh vsichkitye yerusalimski zhiyteli vschkoto zlo, koyeto proiznyezokh protiv tyakh; zashchoto govorikh im, no tye nye chukha, i vikakh im, no tye nye otgovorikha. a na doma na rikhavovt-sitye yeryemiya ryechye: taka kazva navstryechu na silitye, izrailieviyat bog: ponyezhye poslushakhtye zapovyedta na praotyetsa si ionadava, opazikhtye vsichkitye mu zar'chki i izp'lnikhtye vsichko shcho vi zapovyada, zatova taka kazva navstryechu na silitye, izrailieviyat bog: ot ionadava rikhavoviya sin nyama da lipsva chovyek, koito da stoi pryed myenye za vinagi.

36

v chyetv'rtata godina na yudoviya tsar ioakim, iosiyeviya sin, doidyte tova slovo k'm yeryemiya ot navstryechua i ryechye: vzyemi si yedin svit'k kniga ta napishi v nyego vsichkitye dumi, koito ti govorikh protiv izrailiya, protiv yuda i protiv vsichkitye narod, ot dyenya, kogato pochnakh da ti govorya, ot dnitye na iosiya, dori do dnyes. dano chuye yudoviyat dom vschkoto zlo, koyeto az mislya da im napravya, t'i shchoto da sye v'rnat vsyeki ot loshiya si p't, i az da prostya byezzakonietye im i gryekha im. togava yeryemiya povika varukha niriyeviya sin; i varukh napisa ot ustata na yeryemiya v yedin svit'k kniga vsichkitye dumi, koito navstryechu mu bye govoril. i yeryemiya zapovyada na varukha, kazvaiki: az s'm zapryan; nye moga da vlyaza v navstryechuniya dom; zatova vlyez ti i ot svit'ka, koito napisa ot ustata mi, prochety navstryechunitye dumi v ushitye na lyudyetye, v navstryechuniya dom, v dyen na post; prochety gi i v ushitye na vsichki ot yuda, koito dokhohzdat ot gradovyetye si. nyegli prinyesat molba pryed navstryechua i sye v'rnat vsyeki ot loshiya si p't; zashchoto golyemi sa gnyev't i yarostta, koito navstryechu ye proiznyes'l protiv tiya lyudye. i varukh niriaviat sin stori vsichko, shcho mu zapovyada prorok yeryemiya, kato prochetye ot knigata navstryechunitye dumi v navstryechuniya dom. i v pyetata godina na yudoviya tsar, iokim iosiyeviya sin, v dyevyetya myesyets, vsichkitye lyudye v yerasalim i vsichkitye lyudye, koito dokhohzdakha v yerasalim ot yudovitye gradovye, proglasikha post pryed navstryechua. togava varukh prochetye ot knigata yeryemiyevitye dumi v navstryechuniya dom, v stataya na gye-mariya, sin na syekryetarya safan, v gorniya dvor, v'v vkhoda na novata vrata na navstryechuniya dom, v ushitye na vsichkitye lyudye. i kogato mikhyei, sin na gye-mariya safanoviya sin, chu ot knigata vsichkitye navstryechuni dumi, slyezye v tsarskiya dvoryets, v stataya na syekryetarya i, yeto, vsichkitye p'rvyentsi syedyakha tam, - pisach't yelisama, dyelaiya syemaiyeviyat sin, yelnatan akhovoriyav sin, gye-mariya safanoviya sin, syedyekiya ananyeviyat sin i vsichkitye p'rvyentsi. togava mikhyei

im izvysti vsichkitye dumi, koito bye chul, kogato varukh prochitashye knigata v ushitye na lyudyetye. zatova vsichkitye p'rvyentsi pratikha yudiya, sin na nataniya, sin na syelyemiya khusiyeviya sin, pri varukha da mu kazhat: vzyemi v r'kata si svit'ka, koito si prochel v ushitye na lyudyetye i doidi. i t'i, varukh niriyeviyat sin vzye svit'ka v r'kata si ta doidyte pri tyakh. i ryekokha mu: ya syedni ta go prochety v ushitye ni. i varukh go prochetye v ushitye im. a kato chukha vsichkitye dumi, spoglyedakha sye s uzhas, i ryekokha na varukha: nyepryemyenno shchye s'obshchim na tsarya vsichki tiya dumi. i popitakha varukha, dumaiki: kazhi ni syega - kak si napisal ti vsichki tiya dumi ot ustata mu? a varukh im otgovori: toi mi diktuvashye ustno vsichki tiya dumi, i az gi napisvakh s mastilo v knigata. togava p'rvyentsitye ryekokha na varukha: idi, skrii sye ti i yeryemiya; nikoi da nye znaye gdye styte. poslye vlyazokha pri tsarya, (svit'ka obachye ostavikha v stataya na pisacha yelisama), i izvystikha v ushitye na tsarya vsichki tiya dumi. i t'i, tsaryat prati yudiya da vzyemye svit'ka; i toi go vzye ot stataya na pisacha yelisama. i yudii go prochetye v ushitye na tsarya i v ushitye na vsichki p'rvyentsi, koito stoyakha okolo tsarya. a tsaryat syedyeshye v zimniya dvoryets, (kato byeshye dyevyetyiat myesyets), i pryed nyego imashye zharnik s og'n. i kogato yudii byeshye prochel tri-chyetyiri st'lba, tsaryat sryaza svit'ka s pisarskoto nozhchye i khv'rli go v og'nya na zharnika dogdyeto izgorya tsyeliyat svit'k v og'nya na zharnika. i nye sye raztryepyerakha, i nye razdrakha dryekhtye si, ni tsaryat, ni yedin ot slugitye mu, koito chukha vsichki tiya dumi. pri tova, kogato yelnatan, dyelaiya i gye-mariya khodataistuvvakha pryed tsarya da nye izgarya svit'ka, toi nye gi poslusha. i tsaryat zapovyada na sina si iyerameil, na syeriya azri-loviya sin i na syelyemiya avdiiloviya sin da khvanat pisacha varukh i proroka yeryemiya; no navstryechu gi skri. i slyed kato izgori tsaryat svit'ka i dumitye, koito varukh napisa ot yeryemiyevitye usta, doidyte navstryechunoto slovo k'm yeryemiya i ryechye: vzyemi si pak drug svit'k ta napishi v nyego vsichkitye pryedishni dumi, koito byakha v p'rviya svit'k, koito yudoviyat tsar ioakim izgori; a na yudoviya tsar ioakim da kazhyesh: taka kazva navstryechu: ti izgori toya svit'k, i kaza: zashcho si napisal v nyego, chye vavilonskiyat tsar nyepryemyenno shchye doidyte i shchye razori taya zyemya i shchye napravi da nyama v nyeya ni chovyek ni zhivotno? zatova taka kazva navstryechu za yudoviya tsar ioakim: nye shchye ima ot nyego koi da syedi na davidoviya pryestol. i trup't mu shchye b'dye izkhv'rlyen, dyenyem na pyeka, a noshchyem na slanata. az shchye nakazha nyego, potomstvoto mu i slugitye mu za byezzakonietye im; i shchye dokaram na tyakh, na yerusalmiskitye zhiyteli i na yudovitye m'zhye vschkoto zlo, koyeto izryekokh protiv tyakh; a tye nye poslushakha. i t'i, yeryemiya vzye drug svit'k i go dadye na pisacha varukh niriyeviya sin, koito napisa v nyego ot ustata na yeryemiya vsichkitye dumi na knigata, koyato yudoviyat tsar ioakim byeshye izgoril v og'nya; a pri tyakh sye priturikha i oshchye mnogo podobni dumi.

a vmyesto iyekhoniya, ioakimoviya sin, sye v"tsari tsar syedekiya, iosiyeviyat sin, kogoto vavilonskiyat tsar navukhodonosor postavil tsar v yudovata zymyaya, no ni toi, ni slugitye mu, ni lyudyetye na zymyaya, poslushakha dumitye na navstryechua, koito govori chryez prorok yeryemiya. i tsar syedekiya izprati yeukhala, syelyemiyeviya sin i sofoniya, sin na svyeshcheyenik maasiya, pri prorok yeryemiya da ryekat: molya, pomoli sye za nas na navstryechua nashiya bog. zashchoto yeryemiya oshchye vlizashye i izlizashye myezhdu lyudyetye, ponyezhye nye byakha go turili v t"mnitsa. i faraonovata voiska izlyezye ot yegipyet; i kogoto khaldyeitsitye, koito obszhdakha yerasulim, chukha tova izvyestiye za tyakh, ottyeglikha sye ot yerasulim. togava doidyed navstryechunoto slovo k"m prorok yeryemiya i ryechye: taka kazva navstryechu, izrailieviyat bog: po toya nachin da govoritye na yudoviya tsar, koito vi prati pri myenye da sye dopitaye do myenye: yeto, faraonovata voiska, koyato izlyezye da vi pomaga, shchye sye v"rnye v zyemyata si yegipyet. khaldyeitsitye pak shchye doidat i shchye voyuvat protiv toya grad, shchye go pryevzyemat, i shchye go izgovyat s og"n. taka kazva navstryechu: nyedeytitye sye mami da kazvatye: khaldyeitsitye nyepryemyenno shchye sye ottyeglyat ot nas; ponyezhye tye nyama da sye ottyeglyat. zashchoto dazhye, ako porazitye tsyalata voiska na khaldyeitsitye, koito voyuvat protiv vas, i otsyelyeyat ot tyakh samo nyakoi ranyeni, pak tye shchye stanat vsyeki ot shat"ra si i shchye izgoryat toya grad s og"n. i kogoto voiskata na khaldyeitsitye byeshye sye ottyeglila ot yerasulim, poradi strakha ot faraonovata voiska, togava yeryemiya izlyezye ot yerasulim, za da otidye v"v vyeniaminovata zymyaya, i da vzyemye tam dyela si zayedno s drugitye lyudye. i kogoto toi bye pri vyeniaminovata porta, tam sye namirashye nachalnik"t na strazhata, chiyeto imye bye iriya, sin na syelyemiya ananiyeviya sin; i toi khvana prorok yeryemiya i ryechye: ti byagash pri khaldyeitsitye. a yeryemiya ryechye: l"zha ye; az nye byagam pri khaldyeitsitye. no iriya nye go poslusha, no khvana yeryemiya ta go zavyedye pri p"ryventsitye. i p"ryventsitye sye razgnyevikha na yeryemiya ta go bikha, i turikha go v t"mnitsa v k"shchata na pisacha ionatan, zashchoto nyeya byakha napravili na t"mnitsa. slyed kato yeryemiya byeshye vlyaz"l v podzyemnata t"mnitsa i v izbitye, i yeryemiya byeshye syedyal tam mnogo dni, togava tsar syedekiya prati da go dovyedat; i tsaryat go popita skrishno v dvoryetsa si, kato ryechye: ima li slovo ot navstryechua? a yeryemiya ryechye: ima. kaza oshchye: ti shchye b"dyesh pryedadyen v r"kata na vavilonskiya tsar. pri tova yeryemiya ryechye na tsar syedekiya: shcho s"m s"gryshil na tyebye ili na slugitye ti, ili na tiya lyudye, ta nye turikha v t"mnitsa? gdye da syega vashitye prorotsi, koito prorokuvakha, kazvaiki: vavilonskiyat tsar nyama da doidyed protiv vas ili protiv taya zyemya? zatova slushai, syega, molya, navstryechuaryu moi tsaryu nyeka b"dye priyeta, molya, molbata mi pryed tyebye shchoto da nye nye nakarash da sye v"rna v k"shchata

na pisacha ionatana, za da nye umra tam. togava tsar syedekiya zapovyada, i pryedadokha yeryemiya da b"dye pazyen v dvora na strazhata, i davakha mu vsyeki dyen po yedin khlyab ot ulitsata na khlyebarietye, dogdyeto sye sv"rshi vsichkiyat khlyab na grada. i taka yeryemiya syedeshye v dvora na strazhata.

38

a safatiya matanoviyat sin, godoliya pashkoroviyat sin, yukhal syelyemiyeviyat sin i pashkor myelkhiyeviyat sin chukha dumitye, koito yeryemiya govoryeshye na vsichkiye lyudye, kato dumashye: taka kazva navstryechu: koito ostantye v toya grad shchye umrye ot nozh, ot glad i ot mor; no koito izlyezye pri khaldyeitsitye shchye ostantye zhiv; zhivot"t mu shchye b"dye za korist, i shchye zhivyye; i taka kazva navstryechu: toya grad nyepryemyenno shchye b"dye pryedadyen v r"kata na voiskata na vavilonskiya tsar i toi shchye go pryevzyemye. togava tiya p"ryventsi kazakha na tsarya: nyeka sye um"rtvi, molim, toya chovyek, zashchoto razslabya r"tsyetye na voyennitye m"zhye, koito sa ostanali v toya grad, i r"tsyetye na vsichkiye lyudye, kato im govori takiva dumi; zashchoto toya chovyek nye iska dobroto na tiya lyudye, no zloto. i tsar syedekiya ryechye: yeto, v r"kata vi ye; zashchoto nye ye tsaryat, koito mozhye da napravi nyeshcho protiv vas. togava vzyekha yeryemiya ta go khv"rlikha v yamata na tsarskiya sin myelkhiya, koyato bye v dvora na strazhata; i spusnakha yeryemiya s v"zhyeta. i v yamata nyamashye voda, no tinya; i yeryemiya zat"na v tynyata. a kogoto yetiopyanin"t avdyemyelyekh, yedin ot skoptsitye, koito byeshye v tsarskiya dvoryets, chu kak bili turili yeryemiya v yamata, (kato syedeshye tsaryat togava v"v vyeniaminovata porta), avdyemyelyekh izlyezye ot tsarskiya dvoryets ta govori na tsarya, kazvaiki: navstryechuaryu moi tsaryu, tiya chovyetsi storikha zlo v"v vsichko shcho napravikha na prorok yeryemiya, kogoto khv"rlikha v yamata; zashchoto toi byez drugo shchye umrye ot glad tam, gdyeto ye, zashchoto nyama vyechye khlyab v grada. togava tsaryat zapovyada na yetiopyanina avdyemyelyekh, kato ryechye: vzyemi ot tuka tridysetsyet chovyeka s"s syebe si ta izvadi prorok yeryemiya ot yamata pryedi da umrye. i t"i, avdyemyelyekh vzye chovyetsitye s"s syebe si, i kato vlyezye v tsarskiya dvoryets, pod s"krovishchnitsata, vzye ot tam vyekhti dripi i vyekhti partsali, koito spusna s v"zhyeta v yamata pri yeryemiya. i yetiopyanin"t avdyemyelyekh ryechye na yeryemiya: turi syega tiya vyekhti dripi i partsali pod mishnitsitye si, pod v"zhyetata. i yeryemiya stori taka. i t"i, kato iztyeglikha yeryemiya s v"zhyetata, izvadikha go iz yamata; i yeryemiya ostanta v dvora na strazhata. togava tsar syedekiya prati ta dovyedokha prorok yeryemiya pri nyego v tryetiya vkhod, koito ye v navstryechuniya dom; i tsaryat ryechye na yeryemiya: shchye tye popitam yedno nyeshcho; nye krei nishcho ot myenye. a yeryemiya ryechye na syedekiya: ako ti go yavya, nye ye li taka, chye nyepryemyenno shchye nye um"rtvish? i ako tye s"vyetvam, nye shchye nye poslushash. zatova tsar syedekiya sye zaklye skr-

ishno na yeryemiya, kazvaiki: zaklyevam ti sye v zhivota na navstryechua, koito ye s'zdal dushitye ni, chye nyama da tye um'rtviya, nito shchye ti pryedam v r'kata na tiya chovyetsi, koito iskat zhivota ti. togava yeryemiya ryeche na syedyeikiya: taka kazva navstryechu bog na silitye, izrailiyeiyat bog: ako izlyezysh pri p'rvyentsitye na vavilonskiya tsar, togava shchye sye opazi zhivot' t ti, i toya grad nyama da sye izgori s og'n; pa i ti shchye ostaneysh zhiv i dom' t ti. no ako nye izlyezysh pri p'rvyentsitye na vavilonskiya tsar, togava toya grad shchye b'dye pryedadyen v r'kata na khaldyeitsitye, koito shchye go izgoryat s og'n; i ti nyama da izbyegnesh ot r'kata im. i tsar syedyeikiya ryeche na yeryemiya: az sye boya ot yudyeitye, koito pribyagnakha pri khaldyeitsitye, da nye bi da nye pryedadat v r'kata im, i tye da sye porugayat s myenye. a yeryemiya ryeche: nyama da tye pryedadat. poslushai, molya, navstryechuniya glas otosno tova, koyeto ti govorya; taka shchye ti b'dye dobre, i zhivot' t ti shchye sye opazi. no ako otkazyesh da izlyezysh, yeto slovoto, koyeto navstryechu mi yavi: yeto, vsichki-tye zhyeni, koito sa ostanali v dvoryetsa na yudoviya tsar, shchye b'dat izvyedyeni pri p'rvyentsitye na vavilonskiya tsar; i tiya zhyeni shchye ti kazhat: tvoitye priyateli tye nas'skakha i naddelyakha pryed tyeb; a syega, kogato nozyetye ti zat'nakha v tinyata, tye sye ottyeglikha nazad. i vsichki-tye zhyeni i chadata ti shchye b'dat izvyedyeni pri khaldyeitsitye; i ti nyama da izbyegnesh ot r'kata im, no shchye b'dyesh khvanat ot r'kata na vavilonskiya tsar, i shchye stanyesh prichina da sye izgori toya grad s og'n. togava syedyeikiya ryeche na yeryemiya: nikoï da sye nye nauchi za toya razgovor yevreyiski: tiya dumi, i ti nyama da umryesh. no ako chuyat p'rvyentsitye, chye s'm govoril s tyebye, i kato doidat pri tyebye ti ryekat: yavi ni syega shcho kaza ti na tsarya; nye go skrivai ot nas i nyama da tye um'rtvim; yavi ni tozhye kakvo kaza tsaryat na tyebye, togava da im kazhyesh: az pryedstavikh molbata si pryed tsarya, za da nye nye v'rnye v k'shchata na ionatana, ta da umra tam. togava vsichki-tye p'rvyentsi doidokha pri yeryemiya ta go popitakha; i toi im otgovori sporyed vsichki tiya dumi, koito tsaryat mu byeshye zapovyadal. i t'i tye pryestanakha da go razpizpat; zashchoto tova nyeshcho nye sye uzna. i taka yeryemiya ostana v dvora na strazhata do dyenya, kogato bye pryevzyet yerusalim.

39

kogato bye pryevzyet yerusalim, v dyevyeta godina na yudoviya tsar syedyeikiya, v dyesyetiya myesyets, vavilonskiyat tsar navukhodonosor byeshye dosh'l s tsyalata si voiska protiv yerusalim ta go ob-sadi; a v yedinadyesyeta godina na syedyeikiya, v chyetv'rtiya myesyets, na dyevyetiya dyen ot myesyetsa, sye otvori prolom v gradskata styena, ta vsichki-tye p'rvyentsi na vavilonskiya tsar - nyergal-saryesyer, samgariyevo, nachalnik' t na skoptsitye syersyekhim, nachalnik' t na m'dryetsitye nyergal-saryesyer i vsichki-tye drugi p'rvyentsi na vavilonskiya tsar - vlyazokha i syednakha v sryednata porta. a yudoviya tsar syedyeikiya i vsichki-tye

voyenni m'zhye, kogato gi vidyakha, pobyagnakha i izlyazokha pryez noshchta iz grada po p'tya na tsarskata gradina, pryez portata, koyato ye myezhdu dyetye styeni; i izlyezye po p'tya k'm polyeto. a voiskata na khaldyeitsitye gi pryesyedva, ta stig-nakha syedyeikiya v yerikhonskiye polyeta; i kato go khvanakha zavedokha go pri vavilonskiya tsar navukhodonosora, v rivla, v zyemyata yemat, gdyeto toi izdadye pris'da za nyego. togava vavilonskiyat tsar zakla sinovyetye na syedyeikiya v rivla pryed ochitye mu; vavilonskiyat tsar zakla i vsichki-tye yudovi blagorodni. pri tova izbode ochitye na syedyeikiya, i v'rza go s dyve myedni okovi, za da go zavedye v'v vavilon. a khaldyeitsitye izgorikha s og'n tsarskiya dvoryets i k'shchitye na lyudyetye i s'borikha yerusalimskitye styeni. togava nachalnik' t na tyelokhranityelitye navuzardan zakara plyennitsi v'v vavilon byezhantsitye, pribyagnali pri nyego, i otsyelyelitye ot lyudyetye, koito ostanakha v grada, byezhantsitye, pribyagnali pri nyego, i otsyelyelitye ot lyudyetye, koito ostanakha. a nachalnik' t na tyelokhranityelitye navuzardan ostavi v yudovata zyemya nyakoi ot lyudyetye, po-siromasitye, koito nyamakha nishcho, kato s'shchyevryemyenno im dadye lozya i nivi. a vavilonskiyat tsar navukhodonosor zar'cha na nachalnika na tyelokhranityelitye navuzardan otosno yeryemiya, kato ryeche: vzymi go i imai grizha za nyego, i da nye mu storish nikakvo zlo, no kakvoto ti ryeche, tova da mu napravish. i t'i, nachalnik' t na tyelokhranityelitye navuzardan prati tozhye nachalnik' t na skoptsitye navusazvan, nachalnik' t na m'dryetsitye nyergal-saryesyer, i vsichki-tye po-glavni sluzhityeli na vavilonskiya tsar, i tye pratikha da vzyemat yeryemiya ot dvora na strazhata, i pryedadokha go na godoliya sina na akhikama, safanoviya sin, za da go zavedye v nyakoya k'shcha; taka toi zhivyeyeshye myezhdu lyudyetye. a navstryechunoto slovo byeshye doshlo k'm yeryemiya, kogato bye zatvoryen v dvora na strazhata i ryeklo: idi ta govori na yetiopyanina avdyemyelyekh, kato ryechesh: taka kazva navstryechu na silitye, izrailiyeiyat bog: yeto, az shchye napravya da sye sb'dnat moitye dumi v r'khu toya grad za zlo, a nye za dobro; i tye shchye sye izp'lnyat pryed tyebye v onya dyen. no tyebye shchye izbavya v onya dyen, kazva navstryechu, ta nye shchye b'dyesh pryedadyen v r'kata na chovyetsitye, ot chiyeto litseye sye boish. zashchoto nyepryemyenno shchye tye izbavya; i nyama da padnyesh ot nozh, no zhivot' t ti shchye ti b'dye za korist, ponyezhye si upovaval na myenye, kazva navstryechu.

40

slovoto, koyeto doidye k'm yeryemiya ot navstryechua slyed kato nachalnik' t na tyelokhranityelitye navuzardan byeshye go pusnal ot rama, kogato go byeshye vzyel v'rzan s yvergi myezhdu vsichki-tye plyenyeni ot yerusalim i yuda, koito byakha zakarani plyennitsi v'v vavilon. i nachalnik' t na tyelokhranityelitye, kato khvana yeryemiya mu kaza: navstryechu tvoiyat bog izryechye tiya zlini

protiv tova myasto. navstryechu gi dokara i izv"rshi kaktó ryeche. ponyezhye viye s"gryshikhtye na navstryechua i nye poslushakhtye glasa mu, zatova vi postigna tui nyeshcho. a syega, yeto, otr"zvam tye ot vyerigite, koito sa na r"tsyetye ti. ako ti sye vizhda dobre da doidyesh s myenye v"v vavilon, doidi, i az shchye imam grizha za tyebye; no ako ti sye vizhda zlye da doidyesh s myenye v"v vavilon, nyedyei; yeto, tsyalata strana ye pryed tyebye; gdyeto ti sye vizhda dobre i ugodno da idyesh, tam idi. a kato sye bavyeshe toi da otgovori, navuzardan mu ryeche: togava v"rni sye pri godoliya, sin na akhikama safanoviya sin, kogoto vavilonskiyat tsar postavil upravitel nad yudovitye gradovye, i zhivyei s nyego myezhdu lyudyetye. ili idi gdyeto ti sye vizhda ugodno da idyesh. i t"i, nachalnik"t na tyelokhranitelitye mu dadye khra na podar"k i go pusna. togava yeryemiya otidye pri godoliya akhikamoviya sin v masfa, ta zhivya s nyego myezhdu lyudyetye, koito byakha ostanali v stranata. a vsichkitye voyenachalnitsi, koito byakha na polyeto, tye i m"zhyetye im, kato chukha kakvo vavilonskiyat tsar postavil godoliya akhikamoviya sin nad stranata, i chyeye povyeril nyemu m"zhye, zhyeni i dyetsa ot po-siromasitye na stranata, ot oniya, koito nye byakha zakarani v plyn v"v vavilon, doidokha pri godoliya v masfa, imyenno ismail nataniyeviyat sin, ioanan i ionatan kariyevitye sinovy, syeraiya tanumyetoviyat sin, sinovyetye na nyetofatyetsa ofi i yezaniya sin na yedin maakhatyets, tye i tyekhnitye chovyetsi. i godoliya, sin na akhikama safanoviyat sin sye zaklye na tyakh i na m"zhyetye im, kato ryeche: nye boitye sye da sluguvaty na khaldeysitye; zhivyeitye v stranata i sluguvaitye na vavilonskiya tsar, i shchye vi b"dye dobre. a az, yeto, shchye sye zasyelya v masfa, za da vi pryedstavlyavam pryed khaldeysitye, koito shchye dokhozhdad pri nas; i viye s"byeryetye vino, ovoshchiya i d"rvyeno maslo, i turetye gi v s"dovetye si, ta sye zasyelyetye v gradovetye si, koito nanovo styeyezly. s"shcho i vsichkitye yudyei, koito byakha v moav, i myezhdu amontsitye, i v yedom, i v"v vsichkitye strani, kogoto chukha, chyeye vavilonskiyat tsar ostavil chast ot yudyeitye, i chyeye postavil nad tyakh godoliya, sin na akhikama safanoviya sin, togava vsichkitye yudyei sye v"rnakha ot vsichkitye myesta, gdyeto byakha zakarani, ta doidokha pri godoliya v masfa, v yudovata zyemya, gdyeto s"brakha tv"rdye mnogo vino i ovoshchiya. i ioanan, kariyeviyat sin, i vsichkitye voyenachalnitsi, koito byakha v polyeto, doidokha v masfa pri godoliya ta mu ryekokha: znayesh li, chyeye tsaryat na amontsitye vaalis ye pratil ismaila nataniyeviya sin da tye ubiye? no godoliya akhikamoviyat sin nye gi povyarva. togava ioanan kariyeviyat sin govori skrishno na godoliya v masfa, kazvaiki: nyeka otida syega i ubiya ismaila nataniyeviya sin; i nikoi nyama da sye nauchi za tova. zashcho da ti otnyemye zhivota, i taka vsichkitye s"brani okolo tyebye yudyei da sye razpr"snat, i ostanalitye ot yuda da zagainat? no godoliya akhikamoviyat sin ryechye na ioanana kariyeviya sin: nyedyei pravi tui nyeshcho, zashchoto tova, koyeto kazvash za ismaila ye l"zha.

v syedmiya myesyets ismail, sin na nataniya yelisamoviya sin, ot tsarskiya rod, yedin ot poglavnitye tsarski sluzhityeli, i dyesyet m"zhye s nyego doidokha pri godoliya akhikamoviya sin v masfa; i tam yadokha zayedno khlyab v masfa. togava ismail, nataniyeviyat sin, i dyesyetye m"zhye, koito byakha s nyego, stanakha ta porazikha s myech godoliya, sin na akhikama safanoviya sin, kogoto vavilonskiyat tsar bye postavil nad zyemyata, i go ubikha. ismail porazi i vsichkitye yudyei, koito byakha s nyego, s godoliya, v masfa, i khaldeyskiyeyoenny m"zhye, koito sye namirakha tam. a na vtoriya dyen, slyed kato bye ubil godoliya, kogoto nikoi oshchye nye znayeshye za tova, nyakolko dushi ot sikhym, ot silo i ot samariya, na broi osyemdyesyet m"zhye, s obr"snati bradi i razdrani dryekhi, i s naryazvaniya po tyelata si, pristigakha s prinosi i livan v r"kata si, za da gi prinyesat na myastoto na navstryechuniya dom. togava ismail nataniyeviyat sin izlyezye ot masfa da gi posryeshchnye, i kato v"rvyeshye plachyeshye; i kogoto gi sryeshchna ryeche im: vlyeztye pri godoliya akhikamoviya sin. i kogoto doidokha vsryed grada, ismail nataniyeviyat sin gi zakla; i toi i m"zhyetye, koito byakha s nyego, gi khv"rlikha vsryed okopa. a myezhdu tyakh sye namyerikha dyesyet m"zhye, koito ryekokha na ismaila: nyedyei ni ubiva, zashchoto imame na polyeto skrivalishcha s zhito, yechyemik, d"rvyeno maslo i myed. taka sye ud"rza, i nye gi zakla s bratyata im. a okop"t, v koito ismail khv"rli vsichkitye trupovy na m"zhyetye, koito porazi, pokrai trupa na godoliya, byeshye s"shchiyat onya okop, koito tsar asa bye napravil poradi strakh ot izrailiyeviya tsar vaasa; i ismail nataniyeviyat sin go nap"lni s ubititye. slyed tova ismail zaplyeni vsichkitye lyudye, ostanali v masfa, tsarskiyeyoenny d"shchyeri i vsichkitye lyudye, ostanali v masfa, koito nachalnik"t na tyelokhranitelitye navuzardan byeshye povyeril na godoliya akhikamoviya sin; ismail nataniyeviyat sin kato gi zaplyeni tr"zna da otidye pri amontsitye. a ioanan kariyeviyat sin i vsichkitye voyenachalnitsi, koito byakha s nyego, kato chukha za vsichkoto zlo, koyeto ismail nataniyeviyat sin storil, vzyekha vsichkitye si m"zhye ta otidokha da sye biyat s ismaila nataniyeviya sin; i namyerikha go pri golyemitye vodi, koito sa v gavaon. i vsichki lyudye, koito byakha s ismaila, kato vidyakha ioanana kariyeviya sin i vsichkitye voyenachalnitsi, koito byakha s nyego, zaradvakha sye. i t"i, vsichkitye lyudye, koito ismail bye zaplyenil ot masfa, sye ob"rnakha ta sye v"rnakha, i otidokha pri ioanana kariyeviya sin. a ismail nataniyeviyat sin izbyaga ot ioanana s osyem m"zhye, i otidye pri amontsitye. togava ioanan kariyeviyat sin i vsichkitye voyenachalnitsi, koito byakha s nyego, vzyekha ot masfa vsichkitye ostanali lyudye, koito byeshye izbavil ot ismaila nataniyeviya sin slyed kato toi bye porazil godoliya akhikamoviya sin, siryech, voyennitye m"zhye, zhyenititye, dyetsata i skoptsitye, koito byeshye v"rnal ot gavaon, i otidokha ta sye spryakha v khamaamovata kyervanska spirka, koyato ye pri vitlyeyem, za da otidat i vlyazat

v yegipyet, poradi khaldyeitsiye, zashchoto sye uplaskihka ot tyakh, ponyezhye ismail nataniyeviyat sin byeshye ubil godoliya, akhikamoviya sin, kogoto vavilonskiyat tsar bye postavil upravityel nad stranata.

42

togava vsichkitye voyenachalnitsi, i ioanan kariyeviyat sin, i yezaniya osaiyeviyat sin, i vsichkitye lyudye, ot nai-skromyen do nai-vyelik, prist'pikha ta ryekokha na prorok yeryemiya: molim, nyeka b'dye molbata ni priyatna pryed tyebye, i pomoli sye za nas - za tiya, vsichki koito ostavat - na navstryechua tvoya bog, (zashchoto ot mnozina osanakhmye maltsina, kakto ochitye ti ni vzhdat), da ni izyavi navstryechu tvoyat bog p'tya, po koito tryabva da khodim, i kakvo tryabva da pravim. togava prorok yeryemiya im ryeche: chukh. yeto, shchye sye pomolya na navstryechua vashiya bog sporyed dumitye vi; i kakvoto vi otgovori navstryechu shchye vi go izvyestya; nyama da skriya nishcho ot vas. togava tye ryekokha na yeryemiya: navstryechu da b'dye istinyen i vyeryen svidyetyl myezhdum nas, chye naistina shchye post'pim sporyed vsichkitye dumi, s koito navstryechu tvoyat bog shchye tye prati do nas. bilo dobro ili zlo, shchye poslushamy glasa na navstryechua nashiya bog, pri kogoto tye prashchamy, za da ni b'dye dobre, kogoto poslushamy glasa na navstryechua nashiya bog. i podir dyesyet dni navstryechunoto slovo doidye k'm yeryemiya. togava toi povika ioanana kariyeviya sin, vsichkitye voyenachalnitsi, koito byakha s nyego, i vsichkitye lyudye, ot nai-skromyen do nai-vyelik, ta im ryeche: taka kazva navstryechu, izrailiyeviyat bog, pri kogoto mye pratikhtye, za da slozha molbata vi pryed nyego: ako slyedvatye da zhivyeetye v taya zyemya, togava shchye vi s'gradya, i nyama da vi razorya, shchye vi nasadya, i nyama da vi izkorynya; zashchoto sye razkayakh za zloto, koyeto vi storikh. nye boitye sye ot vavilonskiya tsar, ot kogoto sye strakhuvakhtye, nye boitye sye ot nyego, kazva navstryechu; zashchoto az s'm s vas za da vi spasya i da vi izbavya ot r'kata mu. shchye vi pokazha milost, t'i shchoto toi da vi pozhalli i da vi v'rnye v zyemyata vi. ne ako kazhyetye: nye shchyem da zhivyeem v taya zyemya, i nye poslushaty glasa na navstryechua vashiya bog, i ryecheetye: nye, no shchye idyem v yegipyetskata zyemya, gdyeto nyama da vidim voina, nito da chuyem tr'byen glas. nito da ogladnyeyem za khlyab, i tam shchye zhivyeem, - togava slushaitye slovoto navstryechuno, viye ostanali ot yuda - taka kazva navstryechu na silitye, izrailiyeviyat bog: ako polozhityelno nasochitye litsata si da vlyezyetye v yegipyet, i otidyete da prishyelstvuvaty tam, togava nozh't, ot koito sye boitye, shchye vi stignye tam v yegipyetskata zyemya, i glad't, ot koito sye strakhuvaty, shchye vi pryednyedva tam v yegipyet; i tam shchye izmryetye. taka shchye stanye i s vsichkitye m'zhye, koito bikha nasochili litsata si da otidat v yegipyet, za da prishyelstvuvaty tam; tye shchye izmrat ot nozh, ot glad i ot mor; ni yedin ot tyakh nyama da ostaneye, ili da

izbyegnye ot zloto, koyeto az shchye dokaram v'rku tyakh. zashchoto taka kazva navstryechu na silitye, izrailiyeviyat bog: kakto gnyev't mi i yarostta mi sye izlyakha v'rku yerusalimskitye zhityeli, taka yarostta mi shchye sye izlyeye v'rku vas, kogoto vlyezyetye v yegipyet; i shchye b'dyete za proklaniyanie i za uchudvanye, za proklyetiya i za ukoryavanye; i nyama da viditye vyeche tova myasto. navstryechu ye govoril za vas, ostanali ot yuda, kazvaiki: nye otivaitye v yegipyet; znaitye dobre, chye dnyes vi zayavyavam tova. zashchoto viye post'pikhtye lukavo protiv svoitye dushi, kogoto mye pratikhtye pri navstryechua vashiya bog i kazakhtye: pomoli sye za nas na navstryechua nashiya bog, i izvyesti ni vsichko tova, koyeto navstryechu nashiyat bog shchye ryeche, i shchye go storim. az dnyes vi izvyestikh; no viye nye poslushakhtye glasa na navstryechua vashiya bog v nishcho, za koyeto mye prati pri vas. syega, procheye, znaitye dobre, chye shchye izmryetye ot nozh, ot glad i ot mor na myastoto, gdyeto zhyelayetye da otidyete, za da prishyelstvuvaty tam.

43

kogoto yeryemiya izgovori na vsichkitye lyudye vsichkitye dumi na navstryechua tyekhnitya bog, za koito navstryechu tyekhnityat bog go bye pratil pri tyakh, - vsichki tiya dumi, - togava progovorikha azariya osaiyeviyat sin, ioanan kariyeviyat sin, i vsichkitye gordyeli m'zhye, kato ryekokha na yeryemiya: l'zhливо govorish ti. navstryechu nashiyat bog nye tye ye pratil da ryecheysh: nye otivaitye v yegipyet da prishyelstvuvaty tam; no varukh niriyeviyat sin tye nas'ska protiv nas, za da ni pryedadyesh v r'kata na khaldyeitsitye da ni ubiyat i da ni zavayedat plyennitsi v'v vavilon. i taka, nito ioanan kariyeviyat sin, nito yedin ot vsichkitye voyenachalnitsi ili ot vsichkitye lyudye, nye poslusha navstryechuniya glas da si ostanat v yudovata zyemya; no ioanan kariyeviyat sin i vsichkitye voyenachalnitsi vzyekha vsichkitye ostanali ot yuda, koito byakha sye v'rnali ot vsichkitye narodi, gdyeto byakha zakarani, za da prishyelstvuvaty v yudovata zyemya, - m'zhyetye, zhenitye, dyetsata, tsarskitye d'shcheryi i vsyeki chovyek, kogoto nachalnik't na tyelokhranityelitye navuzardan bye ostavil pri godoliya, sin na akhikama safanoviya sin, i prorok yeryemiya i varukh niriyeviya sin, - ta otidokha v yegipyetskata zyemya, (zashchoto nye poslushakha navstryechuniya glas), i otidokha do tafnyes. togava navstryechunoto slovo doidye k'm yeryemiya v tafnyes i ryeche: vzyemi v r'kata si golyemi kam'ni, i pryed ochitye na yudovitye m'zhye postilai gi s var v tukhlyenata postilka, koyato ye pri vkhoda na faraonoviya dyovrets v tafnyes; i kazhi im: taka kazva navstryechu na silitye, izrailiyeviyat bog: yeto, shchye pratya ta shchye vzyema slugata si vavilonskiya tsar navukhodonosora, i shchye postavya pryestola mu v'rku tiya kam'ni, koito postlakh, i toi shchye razp'nye tsarskiya si shat'r v'rku tyakh. shchye doidye i shchye porazi yegipyetskata zyemya, i shchye pryedadye oniya, koito sa za sm'rt, na sm'rt, a oniya, koito sa za plyen, v plyen, i koito

sa za myech, pod myech. i az shchye zapalya og'n v kaphschata na yegipyetskitye bogovy, i toi shchye gi izgori, a tyakh shchye zanyesy v plyn; i shchye sye oblyechye s yegipyetskata zyemya kaktovchar oblichia dryekhata si; i shchye izlyezye ot tam s mir. tozhye shchye stroshti obyelskitye, koito sa v kaphschetyeto na sl'ntsyteto, koyeto ye v yegipyetskata zyemya; i shchye izgori s og'n kaphschata na yegipyetskitye bogovy.

44

slovoto, koyeto doidyed k'm yeryemiya za vsichkitye yudyey, koito zhivyyekha v yegipyetskata zyemya i syedyakha v migdol, v tafnyes, v myemfis i v stranata patros, i ryechye: taka kazva navstryechu na silitye izrailleyivat bog: vidyakhitye vsichkoto zlo, koyeto dokarakh v'rkuh yerusolim i v'rkuh vsichkitye yudovi gradovy; i, yeto, dnyes tye sa pusti, i nyama koi da zhivyye v tyakh, poradi nyechyestiyeto, koyeto storikha ta nye razgnyevikha, kato otivakha da kadyat i da sluzhat na drugi bogovy, koito ni tye poznavakha, ni viye, ni bashchitye vi. i pratikh pri vas vsichkitye si slugi prorotsitye, kato stavakh rano i gi prashchakh, i kazvakh: akh! nye pravetye taya gnusna rabota, koyato az mrazya. no tye nye poslushakha, nito priklonikha ukhoto si, za da sye v'rnat ot nyechyestiyeto si ta da nye kadyat na drugi bogovy. zatova sye izlyakha yarostta mi i gnyev't mi, i plamnakha v yudovitye gradovy i v yerusalmiskitye ulitsi; i tye bidokha razoryeni i pusti, kaktovsa i dnyes. syega, prochyeyte, taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyivat bog: zashcho v'rshitye tova golyamo zlo protiv svoitye dushi, t'i shchoto da iztryebitye izpomyezhdu si m'zh i zhynena, dyetye i bozainichye otsryed yuda, ta da nye ostaneyte na nye nikoi otsyelyal, kato nye razgnyevyavaty s dyelata na r'tsyetye si, i kaditye na drugi bogovy v yegipyetskata zyemya, gdyeto doidokhitye da prishyestvuvaty, t'i shchoto da b'dyetye iztryebeny, i da stanetye za proklyetiya i za ukoryavanye myezhdu vsichkitye narodi na svyeta? zabravikhitye li nakazaniyata, koito nalozhikh poradi nyechyestiyeto na bashchitye vi, i nyechyestiyeto na yudovitye tsarye, i nyechyestiyeto na zhynitye na vsyeki ot tyakh, i vashyeto nyechyestiyey, i nyechyestiyeto na zhynitye vi, koyeto v'rshyekha v yudovata zyemya i v yerusalmiskitye ulitsi? tye i do dnyes nye sye smirikha, nito sye uboyakha, nito khodikha v zakona mi i v povyelyeniyata, koito postavikh pryed vas i pryed bashchitye vi. zatova taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyivat bog: yeto, az shchye nasochu litsyteto si protiv vas za zlo, dori za iztryeblyeniyyeto na tsyeliya yuda. i shchye otmakna ostanalitye ot yuda, koito nasochikha litsata si da otidat v yegipyetskata zyemya; shchye padnat ot nozh, shchye zaginat ot glad, ot nayskromyen do nai-vyelik shchye izmrat ot nozh i ot glad; i shchye b'dat za proklinanye i za uchudvanye, za proklyetiya i za ukoryavanye. zashchoto shchye nakazha oniya, koito zhivyyeat v yegipyetskata zyemya, kaktovnakazakh yerusolim, s nozh, s glad i s mor, t'i shchoto nikoi ot ostanalitye ot yuda, koito

sa otishli v yegipyetskata zyemya da prishyestvuvat tam, nyama da izbyegnuy ili da otsyelyeyte ta da sye v'rnye v yudovata zyemya, k'm koyato tye kopnyeyat da sye v'rnat, za da zhivyyeat tam; zashchoto nikoi nyama da sye v'rnye osvnyen oniya, koito izbyagat. togava vsichkitye m'zhye, koito znayekha, chye zhynitye im kadyakha na drugi bogovy, i vsichkitye zhyni, koito sye namirakha tam, yedno golyamo mnozhystvo, dori vsichkitye yudyey, koito zhivyyekha v patros v yegipyetskata zyemya, otgovorikha na yeryemiya, kato ryekokha: kolkoto za slovoto, koyeto ti ni govori v navstryechunoto imye, nyama da tye poslushamy; no nyeprymyenno shchye v'rshim vsichko, shcho ye izlyazlo ot ustata ni, chye shchye kadim na nyebyesnata tsaritsa, i shchye i pravim v'zlianiya, kaktovpravyekhmeye niye i bashchitye ni, tsaryetye ni i p'rvyentsitye ni, v yudovitye gradovy i v yerusalmiskitye ulitsi; zashchoto togava yadokhmeye khlyab do sitost, dobrye ni byeshye, i zlo nye vidyakhmye. no otkak pryestanakhmye da kadim na nyebyesnata tsaritsa i da i pravim v'zlianiya smye bili lishyeni ot vsichko, i dov'rshikhmye sye ot nozh i ot glad. a zhynitye kazakha: i kogato kadyakhmye na nyebyesnata tsaritsa ta i pravikhmye v'zlianiya, dali byez znaniyyeto na m'zhyetye si i pravyekhmeye mlinovye po nyeniya obraz i pravikhmye i v'zlianiya? togava yeryemiya govori na vsichkitye lyudy, na m'zhyetye i na zhynitye, s yedna duma na vsichkitye lyudy, koito mu otgovorikha taka, kato kaza: nye spomni li si navstryechu, tyemyana, koito kadyakhitye v yudovitye gradovy i v yerusalmiskitye ulitsi, viye i bashchitye vi, tsaryetye vi i p'rvyentsitye vi, i lyudyetye ot taya zyemya, i nye doidyed li v uma mu? taka shchoto navstryechu nye mozha vyeche da t'piti poradi zlytye vi dyela, i poradi myerzostitye, koito struvakhitye, ta zatova zyemyata vi zapustya i stana za uchudvanye i za proklyetiya, chye zhietyeli, kaktovye dnyes. ponyezhye kadyakhitye, i ponyezhye s'gryeshavakhitye na navstryechua, i nye poslushakhitye glasa na navstryechua, nito khodikhitye v zakona mu, v povyelyeniyata mu, ili v izyavlyeniyata mu, zatova vi postigna tova zlo, kaktovvishdatye dnyes. pri tova yeryemiya ryechye na vsichkitye lyudy i na vsichkitye zhyni: slushaitye navstryechunoto slovo vsichki ot yuda, koito styed v yegipyetskata zyemya. taka govori navstryechu na silitye, izrailleyivat bog, kazvaiki: viye i zhynitye vi nye samo govorkhitye s ustata si, no izv'rshikhitye s r'tsyetye si tova, koyeto kazakhitye, chye: nyeprymyenno shchye izp'lnim obryetsitye si, koito obryekokhmeye, da kadim na nyebyesnata tsaritsa i da i pravim v'zlianiya. togava, potv'rzhdavaitye obryetsitye si i izp'lnyavaitye obryetsitye si. zatova slushaitye navstryechunoto slovo vsichki ot yuda, koito zhivyyetye v yegipyetskata zyemya: yeto, zaklyekh sye s vyelikoto si imye, kazva navstryechu, chye imyeto mi shchye pryestanye vyeche da sye proiznasya s ustata na nyakoi yudov m'zh, v tsyalata yegipyetska zyemya, shchoto da kazva: zaklyevam sye v zhivota na navstryechua iyeova! yeto, az bdyad nad tyakh za zlo, a nye za dobro; i vsichkitye yudovi m'zhye, koito sa v yegipyetskata zyemya, shchye

ginat ot nozh i glad, doklye sye dov"rshat. a koito izbyagnat ot nozha i sye v"rnat ot yegipyetskata zymya v yudovata zymya shchye b'dat malsina na broi; i vsichki ostanali ot yuda, koito otidokha v yegipyetskata zymya, za da prishyelstvuvat tam, shchye poznayat, chye slovo shchye sye sb'dnye, moyeto li ili tyakhnoto. i tova shchye vi b'dye znamenyeniyeto, kazva navstryechu, chye az shchye vi nakazha na tova myasto, za da poznayetye, chye dumayete mi nyepryemyenno shchye sye sb'dnat protiv vas za zlo- taka kazva navstryechu: yeto, az shchye pryedam yegipyetskiya tsar faraon vafrii v r"kata na nyepriyatylitye mu, i v r"kata na oniya, koito iskat zhivota mu, kako pryedadokh yudoviya tsar syedyeikiya v r"kata na nyepriyatelya mu navukhodonosora vavilonskiya tsar, koito iskashye zhivota mu.

45

slovoto, koyeto prorok yeryemiya govori na varukha niriyeviya sin, kogato napisa v kniga tiya dumi ot yeryemiyevitye usta, v chyetv"rtata godina na yudoviya tsar ioakim iosiyeviya sin, i ryechye: taka kazva navstryechu, izrailiyeiat bog, na tyebye, varushye: ryek"l si: gorko mi syega! zashchoto navstryechu prituri pyechal na skr"bta mi. umorikh sye ot v"zdishanyeto si, i nye namiram pochivka. t'i da mu ryechyesh: taka kazva navstryechu: yeto, onova, koyeto s"gradikh, az shchye s"borya, i onova, koyeto nasadikh, az shchye izkoryenya, i to po tsyalata taya zymya. a ti t"rsish li za syebye si golyemi nyeshcha? nye t"rsi; zashchoto, yeto, az shchye dokaram zlo v r"khu vsyaka tvar, kazva navstryechu; no na tyebye shchye podarya zhivota za korist po vsichkiye myesta gdyeto otidyesh.

46

navstryechunoto slovo, koyeto doidyete k'm prorok yeryemiya za naroditye. za yegipyet. odnosno voiskata na yegipyetskiya tsar faraon nyekhao, koyato bye v karkhamis pri ryekata yevfrat, koyato vavilonskiyat tsar navukhodonosor porazi v chyetv"rtata godina na yudoviya tsar ioakim iosiyeviya sin: prigotvyetye shchit i shchitche ta prist"pyete na boi. vpryegnetyete konyetye, i viye konnitsi v"zsyednyetye; i zastanyetye napryed s shlyemovyetye si, l"snyetye kopiya, oblyechyetye sye s bronni. zashcho gi vzhdam uplashyeni i v"rnati nazad, silnitye im slomyeni i b"rzhye pobyagnali byez da glyadat nazad, i uzhas ot vsyaka strana? kazva navstryechu. b"rziyat da nye izbyaga, i silniyat da sye nye ot"rye; shchye sye sp"nat i shchye padnat k'm syevyer pri ryekata yevfrat. koi ye tozi, koito sye izdiga kato nil, chiito vodi sye v"lnuvat kato ryeki? yegipyet ye, koito sye izdiga kato nil, i nyegovitye vodi sye v"lnuvat kato ryeki; i toi kazva: shchye sye izdigna, shchye pokriya svyeta, shchye razorya i grada i zhityelitye mu. napryed, konye; spuskaitye sye divo, kolyesnitsi! nyeka izlizat silnitye! oniya ot yetiopiya i liviya, koito d"rzhat shchit, i lidiitsitye,

koito upotryebavat i zap"vat l"kl! zashchoto toya dyen ye dyen na iyeova, navstryechu na silitye, dyen za v"zdayaniye, za da v"zdayete na vragovyetye si; nozh"t shchye gi poyadye, i shchye sye nasiti i opiye ot kr"vta im; zashchoto iyeova, navstryechu na silitye, ima zhyertva v syevyernata strana pri ryekata yevfrat. dazhye ako v"zlyezyeshe v galaad i zryemyesh balsama, dyevitsye, d"shchyer'o yegipyetska, naprazno shchye upotryebavash mnogo tsyerovite, zashchoto nyama iztsyelyeniye za tyebye. naroditye chukha za posramyavanyeto ti, i vik"t ti izp"lni svyeta; zashchoto silyen sye sbl"skva s"s silyen, ta i dvamata padnakha zayedno. slovoto, koyeto navstryechu govori na prorok yeryemiya za dokhohzdanyeto na vavilonskiya tsar navukhodonosor, za da porazi yegipyetskata zymya: izvyestyetye v yegipyet i razgasyetye v migdol, v"zglyasyetye v myemfis i v tafnyes; ryechyetye: zastani na ryed i b'di gotov, zashchoto nozh"t izyadye oniya, koito sa okolo tyebye. zashcho sye zavlyakokha tvoitye yunatsi? nye ustoyakha zashchoto navstryechu gi otkara. toi nakara mnozina da sye sp"vat; dazhye padnakha yedin v"rkhu drug; i kazvakha: stanetye da sye v"rnyem pri lyudyetye si i v rodnata si zymya ot lyutiya nozh, tye vikakha tam: yegipyetskiyat tsar faraon ye prazyen shum; toi propusna opryedyelenyeto vryemye. zaklyevam sye v zhivota si, kazva tsaryat, chiyeto imye ye navstryechu na silitye, chye kako yedin tavor myezhdu planinitye i kako yedin karmil pri moryeto, taka nyepryemyenno shchye doidyete toi. d"shchyer'o, koyato zhyiyyesh v yegipyet, prigotvi si potrebnoto za plyen; zashchoto myemfis shchye zapustyetye i shchye b"dye izgoryen, i shchye ostaneye byez zhityel. yegipyet ye kato pryekrasna yunitsa; no pigibyel idye ot syevyer, da! idye. i samitye mu nayemmitsi vsryed nyego sa kato tl"sti yuntsi; zashchoto i tye sye v"rnakha, pobyagnakha zayedno, nye ustoyakha; ponyezhye dyenyat na byedstviyeto im doidyete v"rkhu tyakh, vryemyeto na nakazaniyeto im. glas"t mu ye kato glas na zymya kato sye khl"zga; zashchoto izlizat s"s sila, i idat protiv nyego s"s syekiri kako d"rvari. shchye izsyekat lyesa mu, kazva navstryechu, ako i da ye nyeizslyedim; zashchoto po mnozhyestvo tye sa povyeche ot skakaltsitye, i sa byezbroini. shchye sye posrami yegipyetskata d"shcherya; shchye b"dye pryedadyena v r"kata na syevyernitye lyudye. navstryechu na silitye, izrailiyeiat bog, kazva: yeto, shchye nakazha no-amon t.ye., gr. tivi., da! faraona i yegipyet, bogovyetye mu i tsaryetye mu, samiyat faraon i oniya, koito upovavat na nyego; i shchye gi pryedam v r"kata na oniya, koito iskat zhivota im, v r"kata na vavilonskiya tsar navukhodonosora i v r"kata na slugitye mu; a podir tova yegipyet shchye b"dye naslyen kako v pryedishnitye dni, kazva navstryechu. no nye boi sye, ti, sluzhityelyu moi yakovye, nito sye strakhuvai, izrailyu; zashchoto, yeto, shchye tye izbavya ot dalyechna strana, i potomstvoto ti ot zymyata, gdyeto sa plyenyeni; yakov shchye sye v"rnye, shchye sye uspokoi, i shchye si pochinye, i nye shchye ima koi da go plashi. nye boi sye sluzhityelyu moi yakovye, kazva navstryechu, zashchoto az s"m s tyebye; zashchoto ako i da

dov"rsha vsichkitye narodi, gdyeto s"m tye otkaral, tyebye, obachye, nye shcha da dov"rsha; no shchye tye nakazha s myarka, a nye moga da tye izkaram s"vsyem nyevinyen.

47

navstryechunoto slovo, koyeto doidy e k"m prorok yeryemiya za filistimsitye, prydi da ye razoril faraon gaza. taka kazva navstryechu: yeto, vodi priizhdat ot syevyer, i, kato stanat potok navodnyavashch shchye potopat zyemyata i vsichko shcho ima v nyeya, grada i oniya, koito zhivyyat v nyego; togava chovyetsitye shchye viknat, i vsichkitye zymni zhityeli shchye izlyelyekat. ot tropota na kopitata na yakitye mu konye, ot spuskanyeto na kolyesnitsitye mu, ot g"rma na kolyelata na snagata si? o, myecho navstryechuyen, do koga nye shchye si pochinyesh? v"rni sye v nozhnitsata, uspokoi sye i pochini si. obachye kak da si pochinyesh, t'i kato navstryechu ti ye dal zar"chka protiv askalon i protiv kraimoriyeto? tam go ye opryedyelil.

48

za moava. taka kazva navstryechu na silitye, izraielyeviyat bog: gorko na nyevo! zashchoto sye opustoshi; kiriataim sye posrami, zashchoto bidye pryevzyet; misgav sye posrami, zashchoto bidye raztroshyen. moav nyama vyeche da sye khvali; v yesyevon izmislikha zlo protiv nyego, kato kazakha: yelaty! da go iztryebim, ta da nye ye narod. s"shcho i ti, madmyenye, shchye zapusteyesh; nozh"t shchye tye pryesyedva. glas na pis"k ot oronaim, ograbvanye i strashno razrushenyie! moav bidye razrushyen; malkitye mu dyetsa izpishchakha. zashchoto v nagorninata na luit shchye sye izdiga plach v"rkhu plach, ponyezhye v nanadolninata na oronaim chukha plachyevniya pis"k na zhertyvitye na razrushenyie. byagaitye, ot"rvyete zhivota si, i b"dyete kato iztravnichyeto v pustinyata. zashchoto, ponyezhye si upovaval na dyelata si i na s"krovishchata si, sam ti s"shcho shchye b"dyesh khvanat; i khamos shchye otidy v plyn zayedno s"s"svyeshchyenitsitye si i p"rvyentsitye si. i razori-tyelyat shchye doidy v"v vsyeki grad; ni yedin grad nye shchye sye izbavi; oshchye i dolinata shchye b"dye opustoshyena, i polyeto shchye sye razori, kakt ryeche navstryechu. daitye krila na moava, za da litnye i da izbyaga; zashchoto gradovyetye mu shchye zapusteyat, i nye shchye ima koi da zhivyye v tyakh. proklyet da b"dye onya, koito v"rshi dyeloto navstryechuno nyebryezhno; i proklyet onya, koito v"zd"rsha nozha si ot kr"v. moav ye bil na

sportoistviye ot mladinitye si, i ye pochival kato vino na drozhdiyata si; nye ye bil pryetakan ot s"d v s"d, nito ye khodil v plyn; zatova vkus"t mu si ye os-tanal v nyego, i dukh"t mu nye sye ye promyenil. zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye mu pratya pryelivachi, koito shchye go pryel-lyeat; i shchye izpraznyat s"dovyetye mu i razk"sat myekhovetye mu. i moav shchye sye posrami za khamosa kakt sye posrami izraielyeviyat dom za vyetil, na koito upovavakha. kak kazvatye: niye smye silni m"zhye, m"zhye khrabi za voina? moav bidye razoryen, gradovyetye mu izgoryakha, i ot-branitye mu mladyezhi slызokha da b"dat zaklani, kazva tsaryat, chiyeto imye ye navstryechu na silitye. pogibelyta na moava skoro shchye doidy, i zloto mu idye mnogo b"rzo. vsichki, koito sty e okolo nyego, oplakvayte go; i vsichki, koito znayetye imyeto mu, ryechyetye: kak sye schupi yakiyat skipt"r, slavnata toyaga! d"shchyer"o, koyato zhivyeyesh v dyevon, slыз ot slavata si ta syedni v byezvodno myasto; zash-choto razoritelyat na moava v"zlyezye protiv tyebye i shchye s"ipye kryepostitye ti. zhityelko v aroir za-stani pri p"tya ta s"glyedai; popitai onzi, koito byaga, i onazi, koyato sye ye ot"rvala, kato ryechyesh: shcho stana? moav sye posrami, zashchoto ye razrushyen izlyelyekai i vikni; izvyestyetye ti. zhityelko v aron, chye moav bidye zapustyen. s"dba spolyetya polskata zyemya, olon, yasa i mifaat, dyevon, nyevo i vyet-dyevlataim, kiriataim, vyet-gamul i vyet-myeon, kariot, vosora i vsichkitye gradovy e na moavskata zyemya, dalyechni i blizki. rog"t na moava sye stroshi, i mishatsata mu sye smaza, kazva navstryechu. opiitye go, zashchoto sye nadigna protiv navstryechua; moav shchye sye valya v b"lvocha si, tozhye i toi shchye b"dye za prismyekh. zashchoto nye stana li na tyebye izrail za prismyekh? namyeri li sye toi myezhdu kratdsi, shchoto kolkoto p"ti govorish za nyego dvizhish ramyenata si pryezri-tyelno? moavski zhityeli, napusnyetye gradovyetye, zaselyetye sye v kanarata, i b"dyetye kato g"t"bitsa, koyato sye zagneyzdyava po stranitye na vkhoda na pyeshchyerata. chukhmye za gordostta na moava, (toi ye mnogo gord), za visokoumiyeto mu, gordostta mu, nadutostta mu i nadmyennostta na s"rtsyeto mu. az znaya, chye nyegoviyat gnyav ye prazyen, kazva navstryechu; samokhvalstata mu nye sa izv"rshili nishcho. zatova shchye izlyelyekam za moava; da! shchye izvikam za tsyeliya moav; shchye zaridayat za m"zhetye na kir-aryes. o, lozo na syevma, shchye placha za tyebye povyechye otkolkoto plaka yazir; tvoitye klonchyeta pryeminakha moryeto, stignakha do moryeto na yazir; grabityel napadna lyetnitye ti plodove i grozdobvera ti. otnye sye vyeselyiyeto i ra-dostta ot plodonosnoto polye i ot moavskata zyemya; i spryakh vinoto ot linovetye, ta da nyama vyeche koi da t"pchy grozdye s v"zkhlitsaniye; v"zkhlitsaniye nyama da sye chuye, poradi vop"la na yesyevon, koito stigma do yelyeala i do yasa, tye nadadokha glas ot sigor do oronaim, do yeglat-shyelishiya; zash-choto i voditye na nimrim pryesh"khnakha. pri tova kazva navstryechu, shchye pryemakhna ot moava onzi, koito prinasya vsyiezgaryanye po visokitye myesta, i onzi, koito kadi na bogovyetye si. zatova s"rtsyeto mi zvuchi za moava kato svirka, i s"rtsyeto

mi zvuchi kato svirka za m"zhyetye na kir-aryes; zashchoto izobilivayeto, koyeto dobi, izchyezna. zashchoto vsyaka glava ye plyeshiva, i vsyaka brada obr"sna; po vsichkitye r"tsye ima naryazvaniya, i na kr'sta vryetishchye. po vsichkitye k'shchni pokrivi na moava i po ulitsitye mu ima plach navyed; zashchoto stroshikh moava kato nyepotyryeben s'd, kazva navstryechu, kak sye stroshi! lyelyekat tye; kak moav posramyen ob'rna gr"b! taka moav shchye stanye za prismyekh i za uzhasyavanye na vsichki, koito sa okolo nyego. zashchoto taka kazva navstryechu: yeto, nyepriyatvelyat shchye nalyeti kato oryel, i shchye razprostrye krilata si nad moava. gradovyetye sye pryevzyekha, kryepostitye khvanati s iznyenada, i s'rtsata na silnitye moavtsi shchye b'dat v onya dyen kato s'rtsyeto na zhyena v rodilni bolki. i moav shchye b'dye iztryebyen t'i shchoto da nye ye vyechye narod, zashchoto sye nadigna protiv navstryechua. strakh, yama i primka tye nalyetyakha zhityelyu moavski, kazva navstryechu. koito izbyegnye ot strakha shchye padnye v yamata, i koito izlyezye ot yamata shchye sye khvanye v primkata; zashchoto shchye dokaram v'rkuh nyego, da! v'rkuh moava, godinata na nakazaniyeto im, kazva navstryechu. oniya, koito byagakha, zastanakha iznyemoshchyeli pod syankata na yesyevon; og'n obachye izlyezye iz yesyevon, i plam'k otsryed sion, koito pog'lna moavskiya krai i tyemyeto na shumnyie borts. gorko ti moavye; khamosovitye lyudye zaginakha; zashchoto sinovyetye ti sye khvanakha plyennitsi i d'shchyeritye ti plyennitsi. no pri vsye tova, az shchye v'rna moavskitye plyennitsi v poslyeshnitye dni, kazva navstryechu. do tuk s'dbata na moava.

49

za amontsitye. taka kazva navstryechu: izrail nyama li sinovyetye? nyama li naslyednik? togava zashchoto amonoviyat tsar vlyadye Gaza, i lyudyetye mu zhivyeyat v nyegovitve gradovyetye? zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye napravya da sye chuye tryevoga za voyna protiv rava na amontsitye; i ty shchye stanye gramada razvalini, i syelata yevryeyski: d'shchyeritye. i shchye b'dat izgoryeni s og'n; togava izrail shchye zavlyadye oniya, koito sa vlyadeli nyego, kazva navstryechu. izlyelyekai, yesyevonye, zashchoto gai sye razrushii, izvikaitye, d'shchyeri na rava, pryepashyetye sye s vryetishchye; plachyetye i lutaitye sye myezhdu ogradyetye; zashchoto tsaryat im shchye otidye v plyn zayedno s's svyeshchyenitsitye si i s p'rvyentsitye si. zashchoto sye khvalish s dolinovyetye voditye na dolinata ti iztyekokha, d'shchyer'o otst'pnitsy, koyato si upovavala na s'krovishchata si i si kazala: koi shchye doidye protiv myenye? yeto, kazva navstryechu, iyeova na silitye, az nanasyam v'rkuh tyebye strakh ot vsichki, koito sa okolo tyebye; i viye shchye b'dyetye izp'dyeni vsyeki k'dye mu ochi vidyat, byez da ima koi da pribyerye skitashchitye sye. a poslye shchye v'rna ot plyn amontsitye, kazva navstryechu. za yedom. taka kazva navstryechu na silitye: nyama li vyechye m'drost v tyeman? izgubi li sye razs'd"l"t

ot blagorazumnitye? izchyezna li m'drostta im? byagaitye, zav'rnyetye sye, napravyyetye si d'lboki myesta za zhivyeyenye, dyedanski zhityeli; zashchoto shchye dokaram v'rkuh isava byedstviyeto mu - vryemyeto, kogato shchye go nakazha. ako doidyekha pri tyebye grozdobyerts, nye shchyakha li da ostavyat pabir'k? ako doidyekha kradsiti pryez noshchta, nye bikha li grabnali samo tova, shcho im ye dovolno? no az ogolikh isava, otrikh skrishnitye mu myesta, i toi nye shchye mozhyte da sye skriye; razgrabi sye chelyadta mu, bratya mu i s'syeditye mu, i nyego go nyama. ostavi sirachyeta si; az shchye gi zapazya zhivi; i vdovitsitye ti nyeka upovavat na myenye. zashchoto taka kazva navstryechu: yeto, oniya, na koito nye sye padashye da piyat ot chashata, nyepryemyenno shchye piyat; a ti li shchye ostanyesh s'vsyem nyenakazan? nyama da ostanyesh nyenakazan, nye, nyepryemyenno shchye piyesh, zashchoto sye zaklyekh v syebye si, kazva navstryechu, chye vosora shchye stanye za uchudvanye i za ukoryavanye, pusta i za proklyetiya, i vsichkitye i gradovyetye shchye sye ob'rnat na vyechna pustota. chukh izvyestyet ot navstryechua, i poslanik bidye izpratyen myezhdu naroditye da kazhye: s'byeryetye sye ta doidyetye protiv nyeya, i stanyetye na boi. zashchoto, yeto, az shchye tye napravya mal'k myezhdu naroditye, pryetryan myezhdu chovyetsitye. kolkoto za troyata uzhasityelnost, gordostta na s'rtsyeto ti tye ye izmamila, o, ti, koito zhivyeyesh v puknatinitye na kanaritye, koito vlyadyesh visinata na kh'imovyetye; no ako i da postavish gnyezdoto si visoko kato oryel, i ot tam shchye tye svalya, kazva navstryechu. yedom shchye stanye za uchudvanye; vsyeki, koito bi minal pryez nyego, shchye sye uchudi, i shchye podsvirnye za vsichkitye mu yazvi. kakto pri razoryeniyeto na sodoma i gomora i blizhnitye im gradovyetye, kazva navstryechu, taka nikoi chovyek nyama da zhivyye tam, nito shchye prishyeltvuva tam chovyeshki sin. yeto, kato l'v ot priizhdanyeto na iordan, toi shchye v'zlyezye protiv bogatoto pasbishchye; zashchoto az mignovyeno shchye izp'dya yedom ot tam, i onzi, koito b'dye izbran, shchye postavya nad nyego. zashchoto koi ye podobyen na myenye? i koi shchye mi opryedyeli vryemyeto za s'd? i koi ye onya ovchar, koito shchye zastanye protiv myenye? zatova slushaitye ryeshenyeto, koyeto navstryechu ye vzyel protiv yedom, i namyeryenyata, koito ye namislil protiv zhityelitye na tyeman: nyepryemyenno shchye povlyekat i nai-malkitye ot stadoto; nyepryemyenno shchye napravu da zapustyeye pasbishchyeto im zayedno s tyakh. ot slukha za razoryeniyeto im zyemyata sye tryesy; izdava sye vik, chiito shum sye chuva do chyervyeno morye. yeto, kato v'zlyezye shchye nalyeti kato oryel, i shchye razprostrye krilata si nad vosora; i v onya dyen s'rtsyeto na yedomovitye silni shchye b'dye kato s'rtsyeto na zhyena, kogato razhda. za damask. yemat i arfad sye posramikha zashchoto chukha losha vyest; stopikha sye; t'ga ima kakto na moryeto, koyeto nye mozhye da utikhnye. damask oslabna, ob'rna sye v byag, tryepyet go obzye; skr'b i bolki go obladakha, kakto na zhyena, kogato razhda. kak nye bidye poshchadyen toya prochut grad, grad, koito ye

udovolstviyeto mi; zatova mladyezhyte mu shchye padnat v ulitsitye mu, i vsichkitye voyenni m"zhye shchye zaginat v onya dyen, kazva navstryechu na silitye. v styenata na damask az shchye zapalya og"n, koito shchye poyadye palatitye na vyenadada. za kidar i za asorskitye tsarstva, koito vavilonskiyat tsar navukhodonosor porazi. taka kazva navstryechu: stanyetye, v"zlyeztye k"m kidar, ta pogubyetye iztochnitye zhityeli. shchye otnyemat shatritye im i stadata im; shchye vzyemat za syebye si zavyesitye im, vsichkata im pok"shchnina i kamilitye im; i shchye izvikat k"m tyakh: uzhas ot vsyaka strana! byagaitye, otrastyetye sye nadalyechye, napravetye si d"lboki myesta za zhivyyenyne, asorski zhityeli, kazva navstryechu; zashchoto vavilonskiyat tsar navukhodonosor ye storil namyeryeniye protiv vas, i ye namislil kroyezh protiv vas. stanyetye, v"zlyeztye pri spokoiniya narod, koito zhivyye byezgrizhno, kazva navstryechu, koito nyamat ni porti ni lostovye, no zhivyyeat sami. kamilitye im shchye b"dat za obir, i mnogoto im dobit"k za korist; az shchye razpr"sna po vsichkitye vyetrishcha oniya, koito si strizhat izdadyeniye chasti na kosata, i shchye dokaram pogibyelta im ot vsyaka tyakhna strana, kazva navstryechu. a asor shchye stanye zhilishchye na chakali, pustinya do vyeka; tam nyama da zhivyye chovyek, nito shchye prishyeltvuva v nyego chovyeshki sin. navstryechunoto slovo, koyeto doidyed k"m prorok yeryemiya za yelam, v nachaloto na tsaruvanyeto na yudoviya tsar syedyekiya, kato rychye: taka kazva navstryechu na silitye: yeto, shchye schupya l"ka na yelam, tyakhnata glavna sila. shchye dokaram v"rkhu yelam chyetritye vyetrishcha ot chyetritye strani na nyebeto, i shchye gi razpr"sna po vsichki tiya vyetrishcha; ta nye shchye ima narod gdyeto da nye otidat izp"dyenitye yelamtsi. i az shchye raztryepyerya yelamtsitye pryed nyepriyatylitye im, i pryed oniya, koito iskat zhivota im; i shchye dokaram v"rkhu tyakh zlo - plamyenniyat si gnyav, kazva navstryechu; shchye pratyat i nozh podir tyakh doklye gi dov"rsha. i kato pryedstavya pryestola si v yelam shchye iztryebato ot tam tsar i p"rvyentsi, kazva navstryechu. no v poslyeshnietye dni shchye v"zv"rna plyenyenitye yelamtsi, kazva navstryechu.

50

slovoto, koyeto navstryechu govori chryez prorok yeryemiya za vavilon, za khaldyeiskata zye-myia: izvyestetye myezhdum naroditye, proglasetye, i dignetye znanye; proglasetye, nye kriitye; kazvaitye: pryevzetye sye vavilon, posrami sye lvi, razrushiti sye myerodakh, posramikha sye izvayanitye mu, stroshikha sye idolitye mu; zashchoto ot syevyer v"zliza protiv nyego narod, koito shchye zapusti zymyata mu t"i shchoto da nyama koi da zhivyye v nyeya; ot chovyek do zhivotno byagat i gi nyama, v oniya dni i v onova vryemye, kazva navstryechu, shchye doidat izrailanyitye zayedno s yudyeitye; kato khodyat shchye plachat i shchye pot"rsyat navstryechua svoya bog. shchye pitat za sion s litsata si ob"rnati k"m nyego, i shchye kaz-

vat: doidyetye, da sye pris"yedinim k"m navstryechua v"v vyechen zavyet, koito nyama da sye zabravi, lyudyetye mi stanakha izgubyniti ovtsy; pastiritye im gi zabrudikha, nakarakha gi da sye skitat po planinitye; tye otidokha ot planina na kh"lm, zabravikha kosharata si. vsichki, koito gi nami-rakha izyazhdakha gi; i protivnitsitye im ryekokha: nye smye niye vinovni, zashchoto tye s"gyreshikha protiv navstryechua, obitalishchyeto na pravdata, da! protiv navstryechua, nadyezhdata na bashchitye im. byagaitye izsryed vavilon, izlyeztye iz zymyata na khaldyeitsitye, i b"dyetye kato kozli pryed stado. zashchoto, yeto, az shchye podigna i shchye naprava da v"zhodyat protiv vavilon golyemi narodi, s"brani ot syevyernata zymya, koito shchye sye op"lchat protiv nyego; ot tam shchye sye pryevzyemye; strylitye im shchye b"dat kato na silyen iztryebityel, koito nye sye vr"shcha prazyen. i khaldyeya shchye b"dye razgrabryena; vsichkitye i grabityeli shchye sye nasityat, kazva navstryechu. pri vsye, chye sye radvatye, pri vsye, chye sye vyesyelyitye, viye obirachi na naslyedstvoto mi, pri vsye, chye skachaty kato yunitsa na tryeva, i tsvilitye kato yaki konye, pak maika vi shchye sye posrami mnogo, rodityelkata vi shchye sye smuti; yeto, tya shchye b"dye poslednya myezhdum naroditye zymya pusta, sukha i nyeprokhodima. poradi gnyeva navstryechuyen tya nyama da b"dye naselyena. no tsyala shchye zapusteyye; vsyeki, koito minava pryed vavilon, shchye sye uchudi, i shchye podsvirnitye za vsichkitye nyegovi yazvi. op"lchyetye sye protiv vavilon otrvyed, vsichki, koito zap"vatye l"k; stryelyaitye protiv nyego, nye zhalyetye stryli, zashchoto toi s"gryeshi na navstryechua. v"zklinyetye poradi nyego otrvyed, zashchoto toi sye pokori yevryeiski: si dadye r"kata; ukryeplyeniya mu padnakha, styenitye mu sye s"borikha; zashchoto tova ye v"zdayanieto navstryechuno; otplatitye mu; katto toi ye napravil, taka mu napravetye. ot-syechetye ot vavilon syeyacha i onzi, koito d"rzhiti s"rp v zhyetvyeno vryemye; poradi strakha ot lyu-tiya myech vsyeki ot tyakh shchye sye v"rnyet pri lyudyetye si, i vsyeki shchye byaga v zymyata si. izrail ye izgoniyena ovtsa, koyato l"vovye gonikha; p"rvo asiriiskiyat tsar ya izyadye, a poslye toya vavilonski tsar navukhodonosor sgriza kostitye i. zatova, taka kazva navstryechu na silitye, izrailleyeviyat bog; yeto, az shchye nakazha vavilonskiya tsar i zymyata mu, katto nakazakh asiriiskiya tsar. i shchye dovyeda izraillya pak v pasbishchyeto mu; toi shchye pasye v karmil i vasan, i dushata mu shchye sye nasiti v"rkhu yefryemovata gora i v galaad. v oniya dni i v onova vryemye kazva navstryechu, byezza-koniyeto na izraillya shchye sye pot"rsi, i nye shchye go ima, i gryekhovetye na yuda, i nyama da sye namyeryat; zashchoto shchye prostya na otsyelyitye, koito ostavyam. v"zlyez protiv zymyata, koyato dvoyno sye ye razbuntuvata, - protiv nyeya i protiv zhityelitye, koito shchye b"dat nakazani; razori i, podir razoryenitye, obryechi na iztryeblyeniye, kazva navstryechu, kato izv"rshish vsichko, katto ti zapovyadakh. boyen vik im v stranata, vik i na strashno razoryeniye. kak sye schupi i slomi chuk"t

na tsyeliya svyat! kak sye ob"rna vavilon na pustota myezhdu naroditye! postavikh ti primka, i ti sye khvana, vavilonye, byez da sye syetish; namyeryen bidye, oshchye i ulovyen, zashchoto si sye v"zprotivil na navstryechua. navstryechu otvori or"zhyeintsata si ta izvadi or"zhiyata na gnyeysa; zashchoto iyeova, navstryechu na silitye, ima da izv'rshi dyelo v zymyata na khaldyeitsitye. doidyetye protiv nyego ot nai-dalyechniya kraj, otvoryetye zhitnitsitye mu, natrupaitye go kato kupovye i go obryechyetye na iztryeblyeniye; nishcho da nye ostaney ot nyego. izkolyetye vsichkitye mu tyeltsi; nyeka slyazat na klanye; gorko im! zashchoto doidyetye dyenyat im, vryemyeto za nakazaniyeto im. glas na oniya, koito byagat, i koito sa sye ot'rvali ot vavilonskata zymya, za da izvysti v sion v"zdayaniyeto ot navstryechua nashiya bog, v"zdayaniyeto za khrama mu! svikaitye stryeltsitye protiv vavilon, vsichki, koito zap"vat l"t; razpolozhyetye stan izokolo protiv nyego, ta da nye sye ot"rvye nikoi ot nyego; v"zdaitye mu sporyed dyelata mu, sporyed vsichko shcho ye napravil, taka mu napravetye; zashchoto sye ye v"zgordyal protiv navstryechua, protiv svyetyiya izrailyev. zatova mladyezhyte mu shchye padnat v ulitsitye mu, i vsichkitye mu voyenni m"zhye shchye zaginat v onya dyen, kazva navstryechu. yeto, az s'm protiv tyebye, o gradye gordyeli, kazva navstryechu, iyeova na silitye; zashchoto nastana dyenyat ti, vryemyeto, kogato shchye tye nakazha. gordyeliivat shchye sye pryep"nye i padnye, i nye shchye ima koi da go dignye; i shchye zapalya og'n v gradovyetye mu, koito shchye pog"lnye vsichko okolo nyego. taka kazva navstryechu na silitye: izrailtanyite i yudyetsitye sye ugnetyavayt zayedno; vsichki, koito gi zaplyenikha, zad'rzhayt gi, otkazvat da gi pusnat. no izkupityelyat im ye moshchyen; navstryechu na silitye ye imyeto mu; nyepryemyenno shchye sye zast"pi za dyeloto im, za da uspokoi svyeta. i da smuti vavilonskitye zhytyeli. myech ima v"rkhu khaldyeitsitye, kazva navstryechu, i v"rkhu zhytyeliye na vavilon, i v"rkhu p"rvyentsitye mu, i v"rkhu m"driyte mu! myech ima v"rkhu izmamnitsitye! i tye shchye izbyezumyeyat; myech v"rkhu yunatsitye mu! i tye shchye sye uzhasyavayt; myech ima v"rkhu konyetye im, v"rkhu kolyesnitsitye im, i v"rkhu vsichkitye raznopylyemyenni lyudye, koito sa vsryed nyego! i shchye stanat kato zhyeni; myech v"rkhu s"krovishchata mu! i shchye sye razgrabayt; susha ima v"rkhu voditye mu; i shchye pryep"khnat; zashchoto ye zymya pryedadyena na izvayani, i zhytyeliye i sa poludyeli za strashilishchata si t.y.e., idolitye si.. zatova zyveroye ot pustyniyata i khiiyeni zhyvyyat tam, i kamiloptitsi shchye zhyvyyat tam; i nye shchye b'dye nasyelnen vyechye do vyeke, nito obitayem iz rod v rod. kakto kogato bog razori sodoma i gomora i blizhnitye im gradovy, kazva navstryechu, taka nikoi chovyek nyama da zhyvyye tam, nito shchye prishyelshtvuva tam chovyeshki sin. yeto, lyudye shchye doidat ot syevyer, da! golyam narod i mnogo tsarye shchye sye izdignat ot kraishchata na svyeta. l"t i kopiye shchye d'rzhayt; zhyestoki sa i nyemilostivi; glas"t im buchik kato moroyeto; v"zsyednali sa na konye, vsyeki op"lchyen kato m"zh

za boi protiv tyebye, d"shchyer'o vavilonska. vavilonskiyat tsar chu vvesta za tyakh, i r"tsyetye mu oslabnakha; m"ki go obzyekha, bolki kato na zhyena, koyato razhda. yeto, kato l'v ot priizhdanyeto na iordan, toi shchye v"zlyezye protiv bogatoto pasbishchye; zashchoto az mignovnyeno shchye izp"dya khaldyeya ot tam, i onzi, koito b'dye izbran, shchye postavya nad nyeya. zashchoto koi ye podobyen na myenye, i koi shchye mi opryedyeli vryemye za s"d? i koi ye onya ovchar, koito shchye zastanye protiv myenye? zatova slushaitye ryeshenyieto, koyeto navstryechu ye vzyel protiv vavilon, i namyeryenyata, koito ye namislil protiv zymyata na khaldyeitsitye: nyepryemyenno shchye povlyekat i nai-malkitye ot stadoto; nyepryemyenno shchye napravil da zapustyye pasbishchyeto im zayedno s tyakh. ot slukha za pryevzyemanyeto na vavilon zymyata sye potryesy, i vop"l't sye razchu myezhdu naroditye.

51

taka kazva navstryechu: yeto, az povdigam razrushityelen vyat'r protiv vavilon i protiv oniya, koito zhyvyyat vsryed razbuntuvalitye sye protiv myenye. i shchye izpratya v"rkhu vavilon vveyachi, koito shchye go otvyeyat; i shchye ogolyat zymyata mu, zashchoto v dyenya na zloshchastityeto shchye b'dat otvryed protiv nyego. stryelyets sryeshchu stryelyets nyeka zap"va l"ka si, i sryeshchu onzi, koito sye golyemyeye s bronyata si; nye zhalyetye mladyezhyte mu, obryechyetye na iztryeblyeniye tsyalata mu voiska. shchye padnat ubiti v khaldyeiskata zymya, i probodeny po ulitsitye na gradovyetye i. zashchoto nito izrail, nito yuda ye ostavyen ot svoya bog, ot navstryechua na silitye, ako i da ye p"lna zymyata im s byezzakoniye protiv svyetyiya izrailyev. byagaitye otsryed vavilon ta ot"rvyetye vsyeki zhivoti si; da nye zaginyetye v byezzakoniyeto mu: zashchoto ye vryemye za v"zdayaniye ot navstryechua, koito shchye mu otdadye otplata. v r"kata navstryechu vavilon ye bil zlatna chasha, koyato opivashye tsyeliya svyat; ot vinoto mu piyekha naroditye, zatova naroditye izbyezumyakha. vnyezapno padna vavilon i sye razrushil; lyelyekaitye za nyego; vzyemyetye balsama za ranata mu nyegli sye iztsyeli. opitakhmye sye da tsyelim vavilon, no nye sye iztsyeli; ostavyetye go, i nyeka otidyem vsyeki v stranata si, zashchoto pris'data mu stigma do nyebyeto, i sye v"zvisi dori do oblatitsitye. navstryechu izyavi pravdata ni; doidyetye i nyeka prikazhyem v sion dyeloto na navstryechua nashiya bog. izostrityetye stryeliye, dr"zhzhye zdravo shchitovitye; navstryechu v"zbudi dukha na midiskitye tsarye, zashchoto namyeryenyeto mu protiv vavilon ye da go iztryebi; ponyezhye tova ye v"zdayaniyeto ot navstryechua, v"zdayaniye za khrama mu. izdignyetye znyame protiv vavilonskitye styeni, usilyetye strazhata, postavetye strazhari, prigotvyetye zasadi; zashchoto navstryechu namisli i shchye izv'rshi onova, koyeto izryechye protiv vavilonskitye zhytyeli. o ti, koito zhyvyyesh kraj mnogo vodi, koito izobilvash s"s s"krovishcha, krayat ti doidyetye, granitsata na sryebrolyubiyeto ti. navstryechu na silitye sye ye klyel v syebye si, i ryek"l:

nyepriyemno shchye tye nap"lnya s nyepriyatelski m"zhye kato s"s skakaltsi, koito shchye podignat boyen vik protiv tyebye. toi ye, koito napravi zyemyata s"s silata si, utv"rdi svyeta s m'drostta si, i razprostrya nyebyeto s razuma si. kogato izdava glasa si, voditye na nyebyeto shumyt, i toi izdiga pari ot kraishchata na zyemyata; pravi svyetkavitsi za d'zhda, i izvazhda vyat'r ot s"krovishchata si. vsyeiki chovyek ye tv"rdye skotski, za da znaye; vsyeiki zlatar sye posramva ot kumira si, zashchoto lyeyanoto ot nyego ye l'zha, v koyeto nyama dishanye. suyeta sa tye, dyelo na zabluda; v"v vryemyeto na nakazaniyeto si shchye zaginat. onzi koito ye dyel"t na yakova nye ye kato tyakh, zashchoto toi ye s"zdatyel na vsichko, i izrail ye plyemyeto, koyeto ye naslyedstvoto mu; navstryechu na silitye ye imyeto mu. ti si mi boina syekira, or"zhiye za voina; i chryez tyebye shchye smazha narodi; chryez tyebye shchye iztryebya tsarstva; chryez tyebye shchye smazha konya i konnika; i chryez tyebye shchye strosha kolyesnitsata i syedyashchiya na nyeya; chryez tyebye shchye smazha m"zh i zhyena; chryez tyebye shchye smazha star i mlad; i chryez tyebye shchye smazha mladyezh i dyevitsa; chryez tyebye shchye smazha ovchar i stadoto mu; chryez tyebye shchye smazha zyemyedyelyets i nyegoviya chift volovoye; i chryez tyebye shchye smazha upraviteli i nachalnitse. i shchye v"zdam na vavilon i na vsichkiye khaldeyski zhityeli za vsichkoto zlo, koyeto storikha na sion pryed vashitye ochi, kazva navstryechu. yeto, az s"m protiv tyebye, planina razorityelna, kazva navstryechu, koyato razoryavash tsyeliya svyat; shchye prostra r"kata si v"rkhu tyebye i shchye tye izrina ot skalitye, i shchye tye napravya izgoryena planina. nyama da vzyemat ot tyebye kam"k za "g"l, nito kam"k za osnovi; no shchye b'dyesh vyechno pusta, kazva navstryechu. izdignitye znayme v stranata, zatr"byetye myezhdu naroditye, prigotvyetye protiv nyeya naroditye; svikaitye protiv nyeya tsarstvata na ararat, na mini i na askhanaz; postavyetye nad nyeya uryednik; dokaraitye konye kato bodlivi skakaltsi. prigotvyetye protiv nyeya naroditye, midiiskitye tsarye, upravityelitye im, vsichkitye im nachalnitse, i tsyalata podvlastna na tyakh zyemya. zyemyata sye tryesyie i izm"chva; zashchoto namyeryenyata na navstryechu protiv vavilon shchye sye izp"lnyat, za da napravi vavilonskata zyemya nyeobitayema pustinya. yunatsitye na vavilon pryestanakha da voyuvat, ostanakha v ukryeplyeniya si; silata im izchyezna; stanakha kato zhyeni; izgorikha zhilishchata mu, lostovyetye mu sa stroshyeni. skorokhodyets shchye ticha da posryeshchnye skorokhodyets, i vyesityel da posryeshchnye vyesityel, za da izvystyat na vavilonskiya tsar, chye grad"t mu sye pryevzye ot vsyeki kraj, i chye brodovyetye sa zavzyeti s iznyenada, tr"stalatsitye izgoryeni s og"n, i voyennitye m"zhye raztryepyerani. zashchoto taka kazva navstryechu na silitye, izrailyeviyat bog; vavilonskata d"shchyerya ye kato gumno, kogato ye vryemye da sye v"rshyeye; oschchye malko i shchye doidyie vryemyeto na zhyetvata i. vavilonskiyat tsar navukhodonosor mye izyadye, smaza mye, napravi mye prazyen s"d, pog"lna

mye kato zmiya, nap"lni koryema si s moitye sladki nyeshcha, i myenye ottlasna. nyeppravdata storyena na myenye i na moyra rod yevryeyski: moyata pl"t. nyeka padnye v"rkhu vavilon, shchye ryeche zhytelkata na sion; i: kr"vta mi nyeka padnye v"rkhu zhityelitye na khaldeya, shchye ryeche yerusalam. zatova, taka kazva navstryechu: yeto, az shchye sye zast"pya za dyeloto ti, i shchye izv"rsha v"zdayaniye za tyebye; shchye ob"rna ryekata yevryeyski: moryeto. na vavilon v susha, i shchye pryeshsa izvora mu. vavilon shchye stanye gramadi, zhilishchye na chakali, za uchudvanye i podsvirkvanye, nyeobitayem. shchye rikayat zayedno kato l"vchetya, shchye ryevat kato malki l"vchetya. kogato sye razgoryeshchayat, az shchye im napravya pirshyestvo, i shchye gi opiya, za da sye razvyesyelyat, i da zaspayat vyechyen s"n, ot koito da sye nye s"budyat, kazva navstryechu. shchye gi svalya kato agnyeta za klyane, kato ovni s kozli. kak sye pryevzye syesakh, i sye iznyenada slavata na tsyeliya svyat! kak stana vavilon za uchudvanye myezhdu naroditye! moryeto sye podigna protiv vavilon; pokrit bidye pod mnogoto mu v"lni. gradovyetye mu stanakha pustota, byezvodna zemya i pustinya, zyemya, v koyato nye zhivyeye nikoi chovyek, nito minava pryez nyeya chovyeshki sin. az shchye nakazha vila v"v vavilon, i shchye izvadya ot ustata mu tova, koyeto ye pog"lnal; naroditye nyama da sye s"byerat vyeche pri nyego; i samata vavilonska styena shchye padnye. lyudye moi, izlyeztye izsryed nyego, i spasyetye vsyeki ot vas syebye si ot plamyenniya gnyav navstryechuyen. da nye oslabnye s"rtsyeto vi, nito da sye uplashitye ot vyestta, koyato shchye sye chuye v taya zyemya; zashchoto yedna godina shchye doidyie slukh, a podir tova druga godina shchye doidyie slukh i nasiliye na stranata, vlastityel protiv vlastityel. zatova, yeto, idat dni, kogato shchye izv"rsha s"d v"rkhu idolitye na vavilon; i tsyalata mu zyemya shchye sye posrami, kato padnat vsichkitye nyegovi vsryed nyego ubiti. togava nyebyesata i zyemyata i vsichko shcho ye v tyakh shchye v"zklknat nad vavilon; zashchoto iztryebityelitye shchye doidat protiv nyego ot syevyer, kazva navstryechu. kaktto vavilon napravi da padnat izrailyeviytye ubiti, taka i v"v vavilon shchye padnat ubityte na tsyalata strana. viye, izbyagnali ot nozha, idetye, nye stoitye; pomnyetye navstryechua ot dalyech, i nyeka doidyie yerusalam na uma vi. zamsramikhmye sye, zashchoto chukhmye ukor; sram pokri litsyeto ni, ponyezhye chuzhdyentsi vlyazokha v svyetyilshchata na doma navstryechuyen. zatova, yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye izv"rsha s"d v"rkhu idolitye mu, i sm"rtno ranyenitye shchye okhkat po tsyalata mu zyemya. ako vavilon bi sye izdignal i do nyebyeto i utv"rdil na visoko silata si, pak shchye doidat ot myenye iztryebityeli v"rkhu nyego, kazva navstryechu. glas na vop"l ot vavilon, i na golyamo razrushyeniye ot khaldeyskatsa zyemya! zashchoto navstryechu iztryebva vavilon, i pryemakhva ot nyego golyemiya shum; zashchoto tyekhnitye v"lni buchat kato mnogo vodi, i yekot"t na glasa im sye chuya; zashchoto iztryebityelyat doidyie v"rkhu nyego, da! v"rkhu vavilon, i yunatsitye mu sye khvanakha, l"kovyetye im sye stroshikha; ponyezhye

navstryechu ye bog, koito v"zdava, i nyepryemyenno shchye v"zdadye. az shchye opiya p"rvyentsitye mu i m'dritye mu, upravityelitye mu, nachalnitsitye mu i yunatsitye mu; tye shchye zaspyat vyechyen s'n, ot koito nyama da sye s'budyat, kazva tsaryat, chiyeto imye ye navstryechu na silyite. taka kazva navstryechu na silyite: shirokitye styeni na vavilon s"vsyem shchye sye s'boryat, i visokitye mu porti shchye sye izgoryat s og'n; plyemyenata mu suyetno shchye sye trudyat, i naroditye mu samo da sye pryedadat na og'nya i da sye izmoryat. zapovyedta, koyato prorok yeryemiya dadye na saraiya, sin na niriya, maasiyeviya sin, kogato otivashye s yudoviya tsar syedyekiya v"v vavilon v chyetv"rtata godina ot tsaruvanyeto mu. a saraiya bye glavyn postyelnik. yeryemiya napisa v yedna kniga vsichkitye zlini, koito shchyakha da polyetyat vavilon, imyenno, vsichkitye dumi napisani po-gorye protiv vavilon. i yeryemiya ryechye na saraiya: kogato otidyesh u vavilon, glyedai da prochyetyesh vsichki tiya dumi i da ryechyesh: navstryechui, ti si izryek"l protiv tova myasto pris"da, chyeh shchye go iztryebish, ta da nyama koi da zhivyye v nyego, ni chovyek ni zhivotno, no da ye vyechno pusto. i kato izchyetyesh taya kniga, v"rzhni na nyeya kam"k i khv"rli ya vsryed yevfrat, i kazhi: taka shchye pot"nye vavilon i nyama pak da sye izdignye, poradi zloto, koyeto az shchye dokaram v"rkhu nyego, ot koyeto tye i shchye sye iztoshchyat. do tuk sa dumitye na yeryemiya.

52

syedyekiya bye dvadyesyet i yedna godina na v"zrast, kogato sye v"ztsari, i tsaruva yedinadyesyet godini v yerusalam; a imyeto na maika mu bye amitala, d"shchyerya na yeryemiya ot livna. toi v"rshi zlo pryed navstryechua, s"vsyem kakto byeshye napravil ioakim. zashchoto, ot gnyeva na navstryechua, koito plamna protiv yerusalam i yuda, dokato gi otkhv"rli ot litsyeto si, stana chyeh syedyekiya v"stana protiv vavilonskiya tsar. i t'i, v dyevyetsata godina na syedyekiyevoto tsaruvanye, v dyesyetiya myesyets, na dyesyetiya dyen ot myesyetsa, vavilonskiyat tsar navukhodonosor doidye, toi i tsyalata mu voiska, protiv yerusalam, i kato razpolozhi stana si protiv nyego, izdignakha ukryeplyeniya naokolo protiv nyego; i grad"t sye obsazhdashye do yedinadyesyetata godina na tsar syedyekiya. a v chyetv"rtiyya myesyets, na dyevyetiya dyen ot myesyetsa, kogato glad"t sye usili v grada, t'i shchoto nyamashye khlyab za lyudyetye na myastoto, otvori sye prolom v gradskata styena, poradi koyeto vsichkitye voyenni m"zhye pobygadnakha, kato izlyazokha iz grada pryeh noshchta pryeh p"tya na portata, koyato ye myezhdu dyetye styeni, pri tsarskata gradina, (a khaldyeitsitye byakha blizo okolo grada), i otidokha po p"tya za polyeto, a khaldyeiskata voiska pryeshyedva tsarya ta stigma syedyekiya v yerikhonskitye polyeta. i tsyalata mu voiska sye razbyaga ot nyego. i khvanakha tsarya ta go zavyyedokha pri vavilonskiya tsar v rivla, v zyemyata yemat; i toi izdadye pris"da za nyego, siryech, vavilonskiyat tsar zakla sinovyetye na syedyekiya pryed ochitye mu; zakla

v rivla i vsichkitye yudovi nachalnitsi; i izbodaye ochitye na syedyekiya, i kato go v"rza v okovi vavilonskiyat tsar go zavyyedye v"v vavilon i go turi v t"mnitsa, gdyeto ostana do dyenya na sm"rtta si. a v pyetiya myesyets, na dyevyetiya dyen ot myesyetsa, v dyevyetsadnyesyetata godina na vavilonskiya tsar navukhodonosor, doidye v yerusalam nachalnik"t na tyelokhranitelitye navuzardan, sluzhityel na vavilonskiya tsar, ta izgori navstryechuniya dom i tsarskiya dvoryets; dori vsichkitye k"shchi v yerusalam, siryech, vsyaka golyama k"shcha, izgori s og'n. i tsyalata khaldyeiska voiska, koyato bye s nachalnika na tyelokhranitelitye, s"bori vsichkitye styeni okolo yerusalam. togava nachalnik"t na tyelokhranitelitye navuzardan zavyyedye v plyn nyakoi ot po-siromasitye na lyudyetye, i ostanalite ot lyudyetye, koito byakha otsyelyeli v grada, i byezhantsitye, koito pribyagadnakha pri vavilonskiya tsar, kakto i ostanaloto mnozhyestvo. obachye nachalnik"t na tyelokhranitelitye navuzardan ostavi nyakoi ot nai-byednitye v zyemyata za lozari i zyemyedyeltsi. a myednitye st"lbovyeh, koito byakha v navstryechuniya dom, i podnozhiyata i myednoto morye, koito byakha v navstryechuniya dom, khaldyeitsitye slomikha i prinyesokha vsichkata im myed v"v vavilon; otnyesokha i kotlitye, lopatitye, shchipsitye, lyegenyite, tyemyannitsitye i vsichkitye myedni pribori, s koito sye izv"rshvashye sluzhbata. nachalnik"t na tyelokhranitelitye otnyesye i byludata, kadilnitsitye, i tasovyetye, kotlitye i svyetilnitsitye, l"zhitsitye i chashitye, - kakvoto byeshye zlatno kato zlato, i kakvoto sryeb"rno kato sryebro. kolkoto za dvata st"lba, yednoto morye, i dvanadyesyettye myedni yuntsi, koito byakha vmyesto podnozhiya, koito tsar solomon byeshye napravil za navstryechuniya dom, myedta na vsichki tiya vyeshchi pryevishavashye vsyako tyeglo yevryeiski: byeshye byez tyeglikka; a za tiya st"lbovyeh, visochinata na yediniya st"lb byeshye osyemnadnyesyet lakti, i okr"zhnostta mu sye izmyervashye s v"rv ot dvanadyesyet lakti; i dyebelyenata mu bye chyetiri pr"sti; toi bye kukh; i myeden kapitelye byeshye v"rkhu nyego; a visochinata na yediniya kapitelye bye pyet lakti; i v"rkhu kapitelya naokolo imashye mryezha i narovyeh, vsichkitye myedni. podobni na tiya byakha myerkiye i na vtoriya st"lb s narovyetyeh. imashye dvadyesyet i shyest narovyeh na chyetiritye strani; vsichkitye narovyeh, koito byakha v"rkhu mryezhata naokolo byakha sto. nachalnik"t na tyelokhranitelitye vzye i p"rvosvyeshchyenika saraiya, i vtoriya svyeshchyenik sofoniya, i trimata vratar; i ot grada vzye yedin skopyets, koito byeshye nadziratyel na voyennitye m"zhye, i syedyem m"zha ot imashchitye dost"p pri tsarya yevryeiski: ot oniya, koito vizhdakha litsyeto na tsarya, koito sye namyerikha v grada, i na voyenachalnika syekryetarya, koito s"birashye voiski ot lyudyetye na zyemyata, i shyestdyesyet m"zhye ot lyudyetye na zyemyata, koito sye namirakha vsryed grada; i kato gi vzye, nachalnik"t na tyelokhranitelitye navuzardan gi zavyyedye pri vavilonskiya tsar v rivla. i vavilonskiyat tsar gi porazi, i ubi gi v rivla, v zyemyata yemat. taka yuda bidye za-

karan v plyen ot zyemyata si. a yeto lyudyetye, koito navukhodonosor plyeni: v syedmata godina, tri khilyadi dvadyesyet i tri yudyei; v osyemnadyesyetata godina na navukhodonosora toi plyeni ot yerusalim osyemstotin tridyesyet i dvama dushi; a v dvadyesyet i tryetata godina na navukhodonosora, nachalnik"t na tyelokhranityelitye navuzardan, plyeni ot yudyeitye syedymstotin chyetyridyesyet i pyet dushi; vsichkitye byakha chyetyri khilyadi i shyeststotin dushi. a v tridyesyet i syedmata godina ot plyenyavanyeto na yudoviya tsar ioakhin, v dvanadyesyetiya myesyets, na dvadyesyet i pyetiya dyen ot myesyetsa, vavilonskiyat tsar yeval-myerodakh, v godinata na v"ztsaryavanyeto si, v"zvisi glavata na yudoviya tsar ioakhin, i go izvadi iz t"mnitsata; i govori lyubyezno s nyego, postavi nyegoviya pryestol po-gorye ot pryestola na tsaryetye, koito byakha s nyego v"v vavilon, i promyeni t"mnichnitye mu dryekhi; i ioakhin sye khranyeshye vsyakoga pryed nyego pryez vsichkitye dni na zhivota si. a kolkoto za khranata mu, davashye mu sye ot vavilonskiya tsar postoyanna khrana, yezhyednyevyen dyal pryez vsichkitye dni na zhivota mu, dori do dyenya na sm"rtta mu. plach"t na yeryemiya

v tridysetata godina, chyev"rtiya myesyets, na pyetiya dyen ot myesyetsa, kato byakh myezhdu plyennitsitye pri ryekata khovar, otvorikha sye nye-byesata, i az vidyakh bozhii vidyeniya. na pyetiya dyen ot myesyetsa v taya godina, koyato bye pyetata ot plyenyavanyeto na tsar ioakhina, navstryechunoto slovo doidy narochno k'm syvshchyenika yezykyla, sin na vuziya, v khaldyetskata zyemya, pri ryekata khovar; i tam navstryechunata r'ka bidye v'rkhuyu nyego. vidyakh, i, yeto, vikhrushka idyeshye ot syevyer, golyam oblak i plamnal og'n, a okolo nyego siyaniye; i otsryed nyego sye vizhdashye nyeshcho na glyed kato svyet'l myetal, ot sryedata na og'nya. otsryed nyego sye vizhdashye i podoboye na chyetiiri zhivi s'shchyestva. i tova byeshye izglyed't im: tye imakha chovyeshko podoboye. vsyako ot tyakh imashye chyetiiri litsa, vsyako imashye i chyetiiri krila. nozyetye im byakha pravi nozye; i st'paloto na nozyetye im byeshye podobno na st'palo na tyelyeshka noga; i izpushchakha iskri kato pov'rkhnostta na l'skava myed. i imakha chovyeshki r'tsyepod krilata si na chyetiiritye si strani; i na chyetiiritye litsata i krilata byakha taka: krilata im sye s'yedinyavakha yedno s drugo; nye sye obr'shchakha kato v'rvyakha; vsyako v'rvyeshye napravo pryed syebye si. a kolkoto za izglyeda na litsata im, toi byeshye kato chovyeshko litsye; i chyetiiritye imakha l'vovo litsye ot dyasnata strana; i chyetiiritye imakha volsko litsye ot lyavata; i chyetiiritye imakha orlovo litsye. i litsata im i krilata im byakha ob'rnaty nagorye; dve krila na vsyako sye s'yedinyavakha yedno s drugo, i dvyetye pokrivyakha tyelata im, i v'rvyakha vsyako na pravo pryed syebye si; gdyeto sye nosyeshye dukh't, tam v'rvyakha; kato v'rvyakha nye sye obr'shchakha. a kolkoto za podoboyeto na zhivitye s'shchyestva, izglyed't im bye kato zapaleny ognenyi v'glischa, kato izglyeda na fakli, koito sye dvizhyekha nagorye nadolu myezhdu zhivitye s'shchyestva; og'nyat byeshye svyet'l, i svyetkavitsa izskachashye iz og'nya. i zhivitye s'shchyestva blyeshchukakha yevryeiski: tichakha i sye vr'shchakha. naglyed kato svyetkavitsa. a kato glyedakh zhivitye s'shchyestva, yeto po yedno kolyelo na zyemyata pri zhivitye s'shchyestva, za vsyako ot chyetiiritye im litsa. izglyed't na kolyelata i napravata im bye kato tsvyat na khristolit; i chyetiiritye imakha yednakvo podoboye; a izglyed't im i napravata im byakha kato chye li na kolyelo v kolyelo. kogato v'rvyakha, v'rvyakha k'm chyetiiritye si strani; nye sye obr'shchakha kato v'rvyakha. a kolyelata im byakha visoki i strashni; i kolyelata okolo tiya chyetiiri byakha p'lni s ochi. i kogato v'rvyakha zhivitye s'shchyestva, i kolyelata v'rvyakha kraiyakh; i kogato sye izdigakha zhivitye s'shchyestva ot zye-myata, i kolyelata sye izdigakha. gdyeto imashye da idye dukh't, tam v'rvyakha i tye; tam gdyeto dukh't imashye da idye, i kolyelata sye izdigakha kraiyakh; zashchoto dukh't na vsyako ot zhivitye s'shchyestva byeshye i v kolyelata mu. kogato v'rvyakha oniya, v'rvyakha i tiya; i kogato stoyakha oniya, stoyakha i tiya; a kogato oniya sye izdigakha ot zye-myata,

to i kolyelata sye izdigakha kraiyakh; zashchoto dukh't na vsyako ot zhivitye s'shchyestva byeshye i v kolyelata mu. a nad glavitye na zhivitye s'shchyestva imashye podoboye na yedin prostor, na glyed kato tsvyat na strashyem kristal, razprostryan nad glavitye im. a pod prostora krilata im byakha razprostryeni, yedno sryeshchu drugo; vsyako s'shchyestvo imashye dve, koito pokrivyakha tyelata im otsam; i vsyako imashye dve, koito gi pokrivyakha ottam. i kogato v'rvyakha, chuyakh fuchyenyeto na krilata im kato buchentye na golyemi vodi, kato glas na vsyesilniya, shum na myetyezh, kato shum na voiska. kogato sye spirakha, spushchakha krilata si. i glas sye izdadye ot gorye iz prostora, koito bye nad glavitye im; i kato sye spryakha spusnakha krilata si. i nad prostora, koito bye v'rkhuyu glavitye im, sye vizhdashye podoboye na prystol, na glyed kato kam'k sapfir; i v'rkhuyu podoboyeto na prystola imashye podoboye na glyed kato chovyek syedyashch na nye na visoko. i vidyakh nyeshcho na glyed kato svyet'l myetal, kato izglyed na og'n v nyego ot vsyaka strana; ot tova, koyeto sye vizhdashye, chye ye kr'st't mu, i nagorye, i ot tova, koyeto sye vizhdashye, chye ye kr'st't mu, i nadolu vidyakh kato izglyed na og'n obikolyen s's siyaniye. kak'vto ye izglyed't na d'gata v oblaka v d'zhdovyen dyen, tak'v bye izglyed't na obikalyashchoto siyaniye. tova bye izglyed't na podoboyeto na navstryechunata slava. i kogato go vidyakh padnakh na litsyeto si, i chukh glas na yednogo, koito govoryeshye.

2

i mi ryechye: sinye chovyeshki, izpravi sye na nozyetye si, i shchye ti govorya. i kato mi govori, dukh't vlyezye v myenye i nye postavli na nozyetye mi; i chukh onzi, koito mi govoryeshye. i ryechye mi: sinye chovyeshki, az tye izprashcham pri izrailtyanitye, pri buntovni lyudy, koito v'stanakha protiv myenye; tye i bashchitye im sa pryst'pvali moitye dumi dori do toya dnyeshyen dyen. tiya chada, pri koito tye izprashcham, sa byezochlii i koravos'rdeychni; a ti da im dumash: taka kazva navstryechu iyeova. i, poslushali ili nyeposlushali, (zashchoto ye buntovyen dom), pak tye shchye poznayaty, chye ye imalo prorok vsryed tyakh. i ti, sinye chovyeshki, da sye nye plashish ot tyakh, i ot dumitye im da sye nye uboish, ako i da ima tr'ni i bodili okolo tyebye, i da zhivyeyesh myezhdu skorpion; da sye nye uboish ot dumitye im, nito da sye uzhasyavash ot poglyeditye im, makar chye sa buntovyen dom. i da im govorish dumitye mi, ili poslushali ili nyeposlushali; zashchoto sa tv'rdey buntovni. ti obachye, sinye chovyeshki, slushai tova, koyeto ti govorya; nye stavai i ti buntovnik kato toya buntovyen dom; otvori ustata si i izyazh tova, koyeto ti davam. i kato poglyednakh, yeto r'ka prostryana k'm myenye, i yeto v nyeya svit'k kniga, i toi go razvi pryed myenye. pisanoto bye otv'trye i otv'n, v koyeto byakha napisani plachovy, ridaniye i gorko.

i ryeche mi: sinye chovyeshki, izyazh tova, koyeto namirash; izyazh toya svit'k, i idi, govori na izrailye-viya dom; i t'i, otvorikh ustata si; i toi nye nakara da yam svit'ka. i ryeche mi: sinye chovyeshki, nyeka smila koryem't ti toya svit'k, koito ti davam, i nyeka sye nasityat chyervata ti ot nyego. to-gava go izyadokh; i byeshye v ustata mi slad'k kato myed. i ryeche mi: sinye chovyeshki, idi otravi sye k'm izrailyeviya dom, i govori im s moitye dumi. zashchoto nye si izpratyen pri lyudye s nyepoz-nat yezik i m'chyen govor, no pri izrailyeviya dom, - nye pri mnogo plyemyena s nyepoznat yezik i m'chyen govor, chiito dumi nye razbirash. navyarno pri takiva ako tye prashchakh, tye shchyakha da tye poslushat. no izrailyeviyat dom nyama da tye poslusha, zashchoto nye shchat da poslushat i myenye; ponyezhye tselyiat izrailiev dom ye s ko-ravo chyelo i zhyestoko s'rtsye. yeto, napravikh lit-syeto ti tv'rdo protiv tyekhnitye litsa, i chyeloto ti tv'rdo protiv tyekhnitye chyela. kato adamant po-tv'rd ot kryem'k napravikh chyeloto ti; da sye nye boish ot tyakh, nito da sye uzhashis ot poglyeda im, makar da sa buntovyen dom. ryeche mi oshchye: sinye chovyeshki, priyemi v s'rtsyeto si i poslushai s ushitye si vsichkiye dumi, koito shchye ti govorya; i idi, otravi sye k'm plyennitsitye, k'm s'narodnitsitye si, i kato im govorish kazhi: taka govori navstryechu-nata iyeova, - ili poslushali, ili nyeposlushali. togava dukh't nye podigna; i chukh zad syebe si glas na golyamo spuskanye, koito kazvashye: blagoslovyena navstryechunata slava ot myastoto mu! i chukh fuchyenyeto na krilata na zhivitye s'shchystva, koito krila sye dopirakha yedno do drugo, i tropanyeto na kolyelata kra i tyakh, - shum na golyamo spuskanye. i t'i, dukh't nye izdigna i otnesyete mye; i az oti-dokh s ogorchyeniye, v razpalvanyeto na dukha si; no navstryechunata r'ka bye moshchna v'rkuh myenye. togava doidokh v tyelaviv pri plyennitsitye, koito zhivyeyekha pri ryekata khovar, i nastanikh sye tam gdyeto tye byakha nastanyeni; i tam ostanakh smayan myezhdu tyakh syedem dni. a slyed syedyemtye dni navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryeche: sinye chovyeshki, postavikh tye strazh za izrailye-viya dom; slushai, prochyeye, slovoto ot ustata mi, i pryedupryedi gi ot moya strana. kogato kazha na byezzakonnika: nyepryemyenno shchye umryesh; a ti nye go pryedupryedish, i nye govorish za da pryed-pazish byezzakonnika ot byezzakonnika mu p't ta da spasish zhivota mu, onya byezzakonnik shchye um-rye v byezzakoniye to; no ot tvoyata r'ka shchye iziskam kr'vta mu. obachye, ako pryedupryedish byezzakonnika, no toi nye sye v'rnye ot byezza-koniye to si i ot byezzakonnika si p't, toi shchye um-rye v byezzakoniye to; a ti si izbavil dushata si. pak, ako sye v'rnye pravnyednik't ot pravdata si i izv'rshi byezzakoniye, kato az postavya pryep'nka pryed nyego, toi shchye umrye; ponyezhye ti nye si go pryedupryedil, toi shchye umrye v gryekha si, i pravdata, koyato ye v'rshil, nyama da sye pomni; no ot tvoyata r'ka shchye iziskam kr'vta mu. no ako pryedupryedish pravnyednika za da nye s'gryeshi,

i pravnyednik't nye s'gryeshi, toi nyepryemyenno shchye zhivyeye, zashchoto sye ye svyestil; i ti si izbavil dushata si. i r'kata na navstryechua bidye tam v'rkuh myenye; i toi mi ryeche: stani, iz-lyez na polyeto, i tam shchye ti govorya. togava stanakh ta izlyazokh na polyeto; i yeto, navstryechu-nata slava stoyeshye tam, kato slavata, koyato vidyakh pri ryekata khovar; i padnakh na litsyeto si. togava dukh't vlyezye v myenye, izpravi mye na nozyetye mi, i kato mi govori, ryeche: idi zatvori sye v k'shchata si. i tyebye, sinye chovyeshki, yeto, shchye turyat na tyebye vr'zki i shchye tye v'rzhats s tyakh, t'i sh-choto nyama da izlyezyesh myezhdu lyudyetye. i shchye napravya yezik't ti da zalyepnye za nyebtsyeto ti, ta shchye b'dyesh nyam, i nye shchye b'dyesh za tyakh izoblichityel; zashchoto sa buntovyen dom. no kogato ti govorya shchye otvorya ustata ti; i ti im kazhi: taka kazva navstryechu iyeova: koito slusha, nyeka slusha; i koito nye slusha, nyeka nye slusha; za-shchoto sa buntovyen dom.

4

i ti, sinye, chovyeshki, vzyemi si tukhla, turi ya pryed syebe si, i nachyertai na nyeya grada yerusalim. i postavi obsada protiv nyego, s'gradi ukryeplyeniya protiv nyego, i izdigni mogili pro-tiv nyego; razpolozhi oshchye stan protiv nyego, i postavi styenolomi protiv nyego ot vsyaka strana. vzyemi si i zhelyazna plocha, turi ya kato zhelyazna styena myezhdu tyebye i grada, i nasochi litsyeto si protiv nyego, i toi shchye b'dye obsadyen; i ti postavi obsada protiv nyego. tova shchye b'dye znayeniye na izrailyeviya dom. togava lyegni na lyavata si strana, i polozhi na nyeya byezzakoniye to na izrai-lye-viya dom; kolkoto dni lyezhish na nyeya shchye nosish byezzakoniye im. zashchoto az opryedye-likh godinitye na byezzakoniye im da ti b'dat s'otvyetsytyeno chislo dni - trista i dyevyetyeset dni, taka shchye nosish byezzakoniye to na izrailye-viya dom. i kato nav'rshish tiya, togava lyegni na dyasnata si strana i nosi byezzakoniye to na yudoviya dom chyetiridysetsy dni; po yedin dyen ti opryedye-likh za vsyaka godina. i nasochi litsyeto si k'm obsa-data na yerusalim, s gola mishta, i prorokuvai protiv nyego. i yeto, shchye turya na tyebye vr'zki, i nyama da sye ob'rnyesh ot yednata si strana na drugata dogdyeto nye nav'rshish dnyte, pryez koito shchye go obsazhdash. vzyemi si i psheyenisa i yechyemik, bob i lyeshcha, proso i byalo zhito, i kato gi turish v yedin s'd napravi si ot tyakh khyaboyve; i kolkoto dni lyezhish na stranata si, trista i dyevyetyeset dni, yazh ot tyakh. i khranata, koyato shchye yadyesh, da b'dye s tyeglikla, dvadyeset sikli na dyen; ot vrye-mye na vryemye da yadyesh ot tyakh. s'shcho i voda s myarka da piyesh, po yedna shyesta ot in na dyen; ot vryemye na vryemye da piyesh. da gi yadyesh kato yechyemichyeni piti, i da gi pyechyesh s chovyeshki nyechistotii pryed ochitye im. i navstryechu ryeche: taka shchye yadat izrailtyanite khylyaba si om'rsyen myezhdu naroditye dyeto shchye gi izp'dya. togava az ryekokh: akh! navstryechui iyeova, yeto, dushata mi nye sye ye om'rsila; ponyezhye ot mladostta si do

syega nye s'm yal m'rsha ili razk"sano ot zvyar, nito ye vlyazho nyakoga v ustata mi mr"sno myeso. togava mi ryechye: vizh, davam ti govyezhdii nyechistotii vmyesto chovyeshki nyechistotii; s tyakh opyechi khlyaba si. ryechye mi oshchye: sinye chovyeshki, yeto, az shchye stroscha podporkata ot khlyaba v yerusolim; tye shchye yadat khlyab s tyeglikka i ikonichno, i smayani shchye piyat voda s myarka. tova shchye napravya za da sye lishat ot khlyab i voda, i da sye glyedat yedin drugi smayani, i da sye iznuryat v byezzakoniyeot si.

5

i ti, sinye chovyeshki, vzyemi si ost'r nozh, to yest, vzyemi si br'snarski br'snach; i si obr'sni glavata i bradata; poslye vzyemi si vyezni za pryetegli i razdyeli kosmitye. yedna tryeta chast izgori v og'nya vsryed grada, kogato sye izp'lnyat dnitye na obsadata, i yedna tryeta chast vzyemi i ya nasychi s nozha ot vsyaka strana; i yedna tryeta chast razpr'sni po v'zdukha, i az shchye iztyeglya nozh slyed tyakh. a ot tiya vzyemi nyakolko i v'rzhi gi v politye si. poslye i ot tiya vzyemi malko, khv'rli gi vsryed og'nya, i izgori gi v og'nya; ot tuk shchye izlyezye og'n po tsyeliya izrailiyev dom. taka kazva navstryechu iyeova: tova ye yerusolim. az go postavikh vsryed naroditye; i razni strani go obikalyat. no toi sye razbuntava protiv s'dbitye mi kato izv'rshi byezzakoniye povyecheye ot naroditye. i protiv povyeleniyata mi povyecheye ot stranitye, koito sa okolo nyego; zashchoto otkhv'rlikha s'dbitye mi, i nye khodikha v povyeleniyata mi. zatova taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye viye styte po-nyemirni ot naroditye, koito sa okolo vas, kato nye khodikhtye v povyeleniyata mi, i nye pazikhtye s'dbitye mi, nito storikhtye dazhye sporyed postanovlyeniya na naroditye, koito sa okolo vas, zatova taka kazva navstryechu iyeova: yeto, i az s'm protiv tyebye, i shchye izv'rsha s'dbi vsryed tyebye pryed ochitye na naroditye. poradi vsichkitye tvoi myerzosti shchye ti napravya onova, koyeto nikoga nye s'm napravil, nito shchye napravya nyakoga podobno nyemu. zatova bashchi shchye izyadat chadata si vsryed tyebye, i chada shchye izyadat bashchitye si; i az shchye izv'rsha s'dbi v tyebye, a vsichki ostanali ot tyebye shchye razpr'sna k'm vsichkitye vyetrishcha. zatova zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, ponyezhye ti oskvyerni svyetilishchyeto mi s vsichkitye si myerzosti i s vsichkitye si gnusoti, zatova az nyepriemyenno shchye tye otryezha; okoto mi nyama da poshchadi, i az nyama da pokazha milost. yedna tryeta chast ot tyebye shchye izmat ot mor, i shchye sye dov'rshat vsryed tyebye ot glad; i yedna tryeta chast shchye padnat okolo tyebye ot myech; a yedna tryeta chast shchye razpr'sna po vsichkitye vyetrishcha, i shchye iztyeglya nozh slyed tyakh. taka shchye sye izchyerpi gnyev't mi, i az shchye udovlyetvorya yarostta si v'rku tyakh, i shchye sye zadovolya; i tye shchye poznayat, chye az navstryechu govoriikh v ryevnostta si, kogato izchyerpya yarostta si protiv tyakh. pri tova, pryed vsyekigo, koito minava, shchye tye napravya pustinya i pryedmyet na

ukor myezhdu naroditye, koito sa okolo tyebye. i t'i, tova shchye b'dye za ukor i prismyekh, za pouka i udivlyeniye, na naroditye, koito sa okolo tyebye, kogato izv'rsha v tyebye s'dbi s gnyav, s yarost, i s yarostni izoblichyeniya; az navstryechu govoriikh tova. kogato izpratya v'rku tyakh zlyite stryli na glada, iztryebityelitye, koito shchye izpratya za da vi iztryebyat, shchye usilya oshchye i glad't u vas, i shchye stroscha podporkata vi ot khlyaba. shchye pratya v'rku vas i glad i lyuti zvyerovy, koito shchye tye obyechadyat; mor i kr'v shchye pryemizat pryed tyebye; i shchye nanyesa myech v'rku tyebye; az navstryechu govoriikh tova.

6

i navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i kazvashchye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si k'm izrailiyevitye planini, i prorokuvai na tyakh, kazvaiki: planini izrailiyevi, slushaitye slovoto na navstryechu iyeova. taka kazva navstryechu iyeova k'm planinitye i k'm kh'lmovyetye, k'm urvitye i k'm dolinitye: yeto, az, az shchye nanyesa v'rku vas myech, i shchye razorya visokitye vi myesta. zhyertvyenitsitye vi shchye sye izostavayt, i kumiritye vi na sl'ntsyyeto shchye sye stroschat; i shchye tr'shna pryed idolitye vi izbititye vi m'zhnye. i shchye postyelya trupovyetye na izrailityanitye pryed idolitye im, i shchye razpr'sna kostitye vi okolo zhyertvyenitsitye vi. navsyak'dye, gdyeto zhivyeyetye, gradovyetye shchye b'dat zapustyni, i visokitye myesta shchye sye izostavayt, za da zapustyeyat i da sye razvalyat zhyertvyenitsitye vi, idolitye vi da sye stroschat i da izchyznat, kumiritye vi na sl'ntsyyeto da sye s'syekat, i izdyeliyata vi da sye unishchozhat. tozhye i izbititye shchye padnat vsryed vas; i shchye razbyerat, chye az s'm navstryechu. shchye ostavya obachye, ostat'k, kato shchye imatye myezhdu naroditye nyakoi izbyagnali ot nozha, kogato b'dyetye razpr'snati po raznitny strani. i kolkoto ot vas izbyagnat shchye mye pomnyat myezhdu naroditye, gdyeto shchye b'dat zavvedyeni plyennitsi, kak s'm bil s'krushyen poradi bludnoto im s'rtsy, koyeto sye otkloni ot myenye, i poradi ochitye im, koito bludstuvvat slyed idolitye im; i shchye sye otrashchavat ot syebye si poradi zlinitye, koito sa v'rshili v'v vsichkitye si myerzosti. i shchye poznayat, chye az navstryechu nye s'm kazal naprazno, chye shchyakh da im storya tova zlo. taka kazva navstryechu iyeova: plyesni s r'kata si, i tropni s nogata si, i ryechi: gorko poradi vsichkitye loshi myerzosti na izrailiyeviya dom! zashchoto shchye padnat ot nozh, ot glad i ot mor. dalyechniyat shchye umrye ot mor, i blizhniyat shchye padnye ot nozh, a koito ostaneye i b'dye obsadyen shchye umrye ot glad; taka shchye izchyerpya yarostta si nad tyakh. i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. kogato ubitye im lyezhat myezhdu idolitye im okolo zhyertvyenitsitye im, na vsyeki visok kh'lm, po visokitye v'rkhovy na planinitye, pod vsyako zelyenyo d'rvo, i pod vsyeki g'stolist d'b, na myastoto gdyeto prinasyakha blagoukhanie na vsichkitye si idoli. i az shchye prostra r'kata si v'rku tyakh, i shchye napravya zemyata pusta, - po-pusta ot pustinyata

k'm divlat, - v"v vsichkitye myesta gdyeto zhivyyeyat; i tye shchye poznayat, chye az s"m navstryechu.

7

pri tova, navstryechunoto slovo doidyte k"m myenye i kazvashye: a ti, sinye chovyeshki, slushai, taka kazva navstryechu iyeova k"m izrail'yevata zyemya: krai! krayat doidyte na chyetiritye kraishcha na stranata. syega ye dosh'l krayat v"rkhu tyebye; zashchoto shchye izpratya gnyeva si v"rkhu tyebye, shchye tye s"dyaspyored post'pkitye ti, i shchye v"zv"rna v"rkhu tyebye vsichkitye ti myerzosti. okoto mi nye shchye tye poshchadi, nito shchye ti pokazha milost; no shchye v"zv"rna v"rkhu tyebye post'pkitye ti, i v"zdayaniyata ti za tvoitye myerzosti shchye b'dat vsryed tyebye; i shchye poznayetye, chye az s"m navstryechu. taka kazva navstryechu bog iyeova: zlo, yedno nyebivalo zlo, yeto, idye; krayat doidyte, krayat doidyte, bdi protiv tyebye; yeto, nast'pi. pris"data ti doidyte v"rkhu tyebye, koito zhivyyesh v taya zyemya; vryemyeto doidyte, dyenyat nablizhi, dyen na smushchyeniye po planinitye, a nye na v"zklitsaniye. syega skoro shchye izlyeya v"rkhu tyebye yarostta si, i shchye izchyerpya gnyeva si v"rkhu tyebye; shchye tye s"dyaspyored post'pkitye ti, i shchye v"zv"rna v"rkhu tyebye vsichkitye ti myerzosti. okoto mi nyama da poshchadi, nito shchye pokazha milost; shchye ti v"zdam spyored post'pkitye ti i v"zdayaniyata za tvoitye myerzosti shchye b'dat vsryed tyebye; i viye shchye poznayetye, chye az, koito vi porazyavam, s"m navstryechu. yeto, dyenyat, yeto, idye! tvojata pris"da sye yavi! zhyez"l tye razts"ftya, gordostta ponikna! nasiliyeto porasna v toyaga za byezzakoniyeto im; nishcho nye shchye ostante ot tyakh, nito ot tova mnozhyestvo, nito ot imota im; i nyama da ostante vyelikolyepiye myezhdu tyakh. vryemyeto doidyte, dyenyat nablizhi; koito kupuva da sye nye radva; i koito prodava da nye zhali; zashchoto ima gnyav v"rkhu tsyaloto tova mnozhyestvo. zashchoto prodavach"t nyama da prityezhava nanovo prodadyenoto ot nyego, ako i da ye ostanal zhiv; ponyezhye vidyeniye otosno tsyaloto tova mnozhyestvo nyama da sye otmyeni, nito shchye utv"rdi nyakoi syebe si chryez byezza-konniya si zhivot. zatr"bikha i prigotvikha vsichko, no nikoi nye otiva na boya; zashchoto moyat gnyav ye v"rkhu tsyaloto tova mnozhyestvo. nozh"t ye v"n, a mor"t i glad"t v"trye; koito ye na nivata shchye umrye ot nozh; a koito ye v grada, glad i mor shchye go pog"lnat. a oniya ot tyakh, koito izbyagnet, kato sye izbavlyat shchye b'dat po planinitye kato g"l"bitye po dolinitye, vsichkitye plachyeshchi, vsyeki za byezzakoniyeto si. vsichki r"tsye shchye oslabvat, i vsichki kolyyena shchye stanat kato voda. shchye sye pryepashat s vryetishchye, i uzhas shchye gi pokriye; sram shchye ima po litsata na vsichkitye, i plyeshivost po glavitye na vsichki tyakh. sryebroto si shchye khv"rlyat po ulitsitye, i zlatoto im shchye im b'dye kato nyechisto nyeshcho; sryebroto i zlatoto im nye shchye mogat da gi izbavayt v dyenya na gnyeva navstryechuyen; tye nyama da nasityat dushitye si, nito da nap"lnyat chyervata si; zashchoto

o tyakh sye sp"nakha i padnakha v byezzakoniyeto si. navstryechu postavi slavnoto si ukrashyeniye, za da sye gordyeyat s nyego; no tye napravikha v nyego obrazitye na svoitye myerzosti, na omraznitye si idoli; zatova az go obr"shcham v nyeshcho nyechisto za tyakh. shchye go pryedam v r"tsyete na chuzhdyentsi za plyachka, i na nyechestivitye na zyemyata za korist; i tye shchye go om"rsyat; i kato otv"rna litsyeto si ot tyakh, tye shchye om"rsyat svyetilishchyeto mi, i grabityeli shchye vlyazat v nyego i shchye go om"rsyat. napravi vryeriga; zashchoto zyemyata ye p"lna s k"rvavi pryest"plyeniya, i grad"t ye p"lyen s nasiliye. zatova shchye dokaram nai-zlyite ot naroditye, i tye shchye sye "sye" da nye sye chyetye, pyechatna gryeshka v izdaniyeto ot 1940 g. zavladyyeat k"shchitye im; shchye napravya da pryestanye i gordostta na silnitye; i svyetyite im myesta shchye sye om"rsyat. pogibyl idye; shchye pot"rsyat mir, no nye shchye ima, byedstviye slyed byedstviye shchye dokhozha, i slukh slyed slukh shchye pristiga; togava shchye poiskat vidyeniye ot prorok; no poukata shchye sye izgubi ot svyeshchyenika, i s"vyet"t ot staryeishinitye. tsaryat shchye zhalyeye, p"rvyenyets"t shchye sye oblyechye v smaivanye, i r"tsyete na lyudyete na stranata shchye oslabvat. spyored post'pkitye im shchye gi napravya, i spyored zasluzhvanyeto im shchye gi s"dyas; i shchye poznayat, chye az s"m navstryechu.

8

a v shyestata godina, v shyestiya myesyets, na pyetiya dyen ot myesyetsa, kato syedyakh v k"shchata si, i yudovitye staryeishini syedyakha pryed myenye r"kata na navstryechua iyeova slyetya tam v"rkhu myenye. poglyednakh, i yeto podobiyete na glyed kato og"n; ot tova, koyeto sye vizhdashye, chye ye kr"st"t mu i nadolu, og"n; i ot kr"sta mu nagorye, naglyed kato siyaniye, kato chye li byeshye svyet'l myetal. i toi prostrya podobiyete na r"ka i mye khvana za kosmiyete na glavata mi; i dukh"t mye izdigna myezhdu zemyata i nyebyeto, i pryenyesyete mye chryez bozhii vidyeniya v yerasalim, do vkhoda na syevyernata porta na v"tryeshniya dvor, gdyeto bye postavyen v"zbudityelaty na ryevnostta idol, koito pryedizvikva ryevnovaniye. i, yeto, slavata na izrail'yeviya bog bye tam, kakkto v"v vidyeniye, koyeto vidyakh na polyeto. togava mi ryechye: sinye chovyeshki, podigni syega ochitye si k"m syevyer. i t'i podignakh ochitye si k"m syevyer, i, yeto, na syevyer ot vratata, koyato vodi za oltara, pri vkhoda stoyeshye toya v"zbudityelaty na ryevnivost idol. i ryechye mi: sinye chovyeshki, vidish li shcho pravayt tiya? - golyemitye myerzosti, koito izrail'yeviyat dom v"rshi tuk, ta da sye otdalyecha ot svyetilishchyeto si? no shchye vidish oshchye pak golyemi myerzosti. i t'i, zavyyedye mye do vratata na dvora; i, kato poglyednakh yeto yedna dupka v styenata. togava mi ryechye: sinye chovyeshki kopai syega v styenata. i kato kopakh v styenata, yeto yedin vkhod. i ryechye mi: vlyez ta vizh nyechestivitye myerzosti, koito tiya v"rshat tuka. vlyazokh, prochyye, i poglyednakh; i yeto vsyakakvi podobiya na gadovye i gnosni zhivotni,

i vsichkitye idoli na izrailleyeiy dom, izobrazyneni na styenata ot krai do krai. i pryed tyakh stoyakha syedymdyesyet m'zhye ot staryeishynitye na izrailleyeiy dom, vsryed koito stoyeshye yaazaniya safanoviyat sin, vsyeki s kadilnitsata si v r'kata si; i g'st oblak tyemyan sye izdigashye. togava mi ryeche: syene chovyeshki, vidya li shcho pravyat v t'mninata staryeishynitye na izrailleyeiy dom, vsichki v skrishnitye si stai za izobrazheniya? zashchoto si kazvat: navstryechu nye ni vizhda; navstryechu ye napusnal zyemyata. ryeche mi oshchye: shchye vidish oshchye pak golyemi myerzosti, koito v'rshat. togava mye zavyedye do vkhoda na syevyernata porta na navstryechuniya dom; i, yeto, tam syedyakha zhyeni ta oplakvakha tamuza pryekrasen yunak, obogotvoryen podir sm'rtta si.. i ryeche mi: vidya li, syne chovyeshki? shchye vidish oshchye pak i po-golyemi myerzosti ot tiya. i v'vyedye mye v'v v'tryeshniya dvor na navstryechuniya dom; i, yeto, v'v vkhoda na navstryechuniya khram, myezhdu pryedkhramiyeto i oltara, okolo dvadyesyet i pyet m'zhye, s g'rbovyetye si k'm navstryechuniya khram, i s litsata si k'm iztok, koito sye klanyakha na sl'ntsyeto k'm iztok. togava mi ryeche: vidya li, syne chovyeshki? malko li ye za yudoviya dom dyeto v'rshat myerzosti kakvito tiya v'rshat tuka? zashchoto kato nap'lnikha zyemyata s nasiliya, pak pryedizvikvat gnyeva mi; i, yeto, turyat klonchyeto do nozdritye si. zatova i az shchye dyeistvuvm s yarost; okoto mi nyama da poshchadi, nito shchye pokazha milost; i makar da izvikat v ushitye mi s visok glas, nyama da gi poslusham.

9

togava toi izvika v ushitye mi s visok glas i ryeche: nyeka sye priblizhat oniya, na koito ye zar'chano za grada, vsyeki s iztryebityelnoto si or'zhiye v r'ka. i, yeto, shyest m'zhye idyekha po p'tya ot gornata porta, koyato glyeda k'm syevyer, vsyeki s razrushityelno or'zhiye v r'ka, i vsryed tyakh yedin chovyek oblyechyen v lyenyeno, s pisarska mastilnitsa na kr'sta mu; i kato vlyazokha zastanakha pri myedniya oltar. i slavata na izrailleyeiy bog sye izdigna ot khyeruvimitye, nad koito bye, ta zastana nad praga na doma; i toi izvika k'm oblyechyeniya v lyenyeno m'zh, koito imashye na kr'sta si pisarska mastilnitsa. i navstryechu mu ryeche: mini pryed grada, pryed yerusalim, i turi byelyeg v'rku chyelata na m'zhetye, koito v'zdishat i plachat poradi vsichkitye myerzosti, koito stavat vsryed nyego. a na drugitye ryeche, kato slushakh az: minyetye podir nyego pryed grada, ta porazyetye; okoto vi da nye poshchadi, nito da pokazhyetye milost; startsi, yunoshi i dyevitsi, mladentsi i zhyeni izbityete s'vsyem; no nye sye priblizhavaitye pri nikogo ot oniya, v'rku koito ye byelyeg'; i zapochnyetye ot svyetilishchyeto mi. prochyeye, tye zapochnakha ot staryeishynitye, koito byakha pryed doma. togava im ryeche: oskvyernetye doma i nap'lnyetye dvorovyetye s ubiti; izlyezyte. i izlyazokha ta porazyavakha v grada. a tye kato porazyavakha i az os-tanakh, padnakh na litsyeto si, izvikakh, i ryekokh:

gorko, navstryechui iyeova! shchye iztryebish li vsichkitye ostanali ot izrailya kato izlivash gnyeva si v'rku yerusalim? i toi mi ryeche: byezza-koniyeto na izrailleyeiy i na yudoviya dom stana tv'rdey golyamo; zyemyata ye p'lna s kr'v, i grad't p'lyen s izvrashchyeniye na s'd, zashchoto si dumat: navstryechu ye napusnal zyemyata, i: navstryechu nye vizhda. zatova, i ot moya strana, okoto mi nyama da poshchadi, i az nyama da pokazha milost, a shchye v'zv'rna post'pkitye im v'rku glavitye im. i, yeto, oblyechyeniya v lyenyeno m'zh, koito imashye na kr'sta si mastilnitsata, dadye otchyet za rabotata, kato kaza: napravikh kakto ti mi zapovyada.

10

poslye poglyednakh, i, yeto, v prostora, koito bye v'rku glavitye na khyeruvimitye, sye yavi nad tyakh kato kam'k sapfir, naglyed kato podobiyete na pryestol. i toi progovori na oblyechyeniya v lyenyeno m'zh, kazvaiki: vlyez myezhdu t'rkalayashchitye kolyela pod khyeruvimitye, nap'lni r'tsyetye si s ognyni v'glischa izsryed khyeruvimitye i pr'sni gi v'rku grada. i toi vlyezye pryed ochitye mi. a khyeruvimitye stoyakha otchyasno na doma, kogato vlyezhye m'zh't; i oblak't izp'lni v'tryeshniya dvor. i navstryechunata slava sye izdigna ot khyeruvimitye ta zastana nad praga na doma; i dom't sye izp'lni ot oblaka, i dvor't sye izp'lni ot siyaniyeto na navstryechunata slava. i fuchyenyeto na krilata na khyeruvimitye sye chuvashye dori do v'nshniya dvor, kato glas na vsyesilniya bog, kogato toi govori. i kogato zapovyada na oblyechyeniya v lyenyeno m'zh, kazvaiki: vzyemi og'n izmyezhdu t'rkalayashchitye kolyela, izsryed khyeruvimitye, togava toi vlyezye ta zastana pri yedno kolyelo. i yedin khyeruvim, kato prostrya r'ka izsryed khyeruvimitye k'm og'nya, koito bye vsryed khyeruvimitye, vzye ot nyego i turi v r'tsyetye na oblyechyeniya v lyenyeno, koito kato go vzye izlyezye. a podobiyeto na chovyeshka r'ka v khyeruvimitye sye vizhdashye pod krilata im. i kato poglyednakh, yeto chyetiri kolyela pri khyeruvimitye, yedno kolyelo pri yedin khyeruvim, i yedno kolyelo pri drug khyeruvim; i izglyed't na kolyelata bye kato tsvyat na khrisolit. a kolkoto za izglyeda im, i chyetiritye imakha yednakvo podobiyete, kato chye li na kolyelo v kolyelo. kogato v'rvyakha, v'rvyakha k'm chyetiritye si strani; nye sye obr'shchakha kato v'rvyakha, no na k'dyeto sye upravayashye p'rvyat slyedvakha go i drugitye byez da sye obr'shchat kato v'rvyakha. a tsyaloto im tyalo, g'rbovyetye im, r'tsyetye im, krilata im i kolyelata, to yest, kolyelata na chyetiritye zhivi s'shchyestva, byakha p'lni s ochi ot vsyaka strana. a kolkoto za kolyelata, tye sye narichakha, kato slushakh az, t'rkalayashchi kolyela. vsyako ot zhivitye s'shchyestva imashye chyetiri litsy; p'rvoto litsye bye khyeruvimsko litsye; vtoroto litsye chovyeshko; tryetoto, l'vovo litsye; a chyetv'rtoto, orlovo litsye. i khyeruvimitye sye izdignakha. tova ye zhivoto s'shchyestvo, koyeto vidyakh pri ryekata khovar. i kogato v'rvyakha khyeruvimitye, i kolyelata v'rvyakha krai tyakh; i kogato khyeruvimitye podigakha krilata si, za da sye izdignat ot zyemyata, to

i kolyelata nye sye otklonyavakha ot tyakh. kogato stoyakha oniya, stoyakha i tiya; a kogato sye izdigakha oniya, izdigakha sye i tiya zayedno s tyakh; zashchoto dukh't na vsyako ot zhivitye s'shchystva byeshye i v tyakh. togava navstryechunata slava izlyezye izotgorye na praga na doma i zastana nad khyeruvimitye. kogato izlyazokha, khyeruvimitye podignakha krilata si ta sye izdigakha ot zymyata, kato glyedakh az, i kolyelata kra i tyakh; i zastanakha v'v vkhoda na iztochnata porta na navstryechuniya dom; i slavata na izrailyeviya bog, bye otgorye im. tova ye zhivoto s'shchystvo, koyeto vidyakh pod izrailyeviya bog, pri ryekata khovar; i poznakh, chy byakha khyeruvimi. vsyeki imashye chyetiri litsa, i vsyeki chyetiri krila; i podoboye na chovyeshki r'tsyey sye vizhdashye pod krilata im. a kolkoto za podoboyeto na litsata im, tye byakha s'shchitye litsa, koito vidyakh pri ryekata khovar, - izglyed't im i sami tye; v'rvyakha vsyako napravo pryed syebye si.

11

pri tova dukh't nye digna ta nye otnesyey na iztochnata porta na navstryechuniya dom, koyato glyedna k'm iztok; i yeto v'v vkhoda na portata dvadyesyey i pyet m'zhye, myezhdu koito vidyakh yaazaniya azuroviya sin i fyelatiya vyenaiyeviya sin, p'rvyentsi myezhdu lyudyetye. i navstryechu mi ryechye: sinye chovyeshki, tiya sa m'zhyetye, koito izmislyuvat nyepravda, i koito davat nyechyestiv s'vyet v toya grad, kato kazvat: vryemyeto nye ye blizo da s'gradim k'shchi; toya grad ye kotyel, a niye myeso. zatova prorokuvai protiv tyakh, prorokuvai, sinye chovyeshki. i navstryechuniyat dukh slyetya v'rkhu myenye i ryechye mi: govori. taka kazva navstryechu: tova ye shcho styey ryekli, domye izrail'yev; zashchoto az znaya razmishlyenyiata na dukha vi. ubikhtye mnozina v toya grad, i nap'lnikhtye ulit-sitye mu s's zaklani. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: izbititye ot vas, koito postlakhtye vsryed nyego, tye sa myeso, a toya grad ye kotyel; obachye, az shchye vi izvadya izsryed nyego. ot nozha sye boyakhtye; i nozh shchye dokaram v'rkhu vas, kazva navstryechu iyeova. shchye vi izvadya izsryed grada, i shchye vi pryedam v r'tsyetye na chuzhdyentsi, i shchye izv'rsha s'dbi vsryed vas. ot myech shchye padnyetye; v izrailyevitye pryedyeli shchye vi s'dya; i shchye poznayetye, chy az s'm navstryechu. toya grad nye shchye vi b'dye kotyel, nito shchye b'dyetye viye myeso vsryed nyego; v izrailyevitye pryedyeli shchye vi s'dya; i shchye poznayetye, chy az s'm navstryechu; ponyezhye nye khodikhtye v povyelyeniya mi, nito izv'rshikhtye s'dbitye mi, no post'pvakhtye sporyed postanovyeniya na okolnitye vam narodi. a kato prorokuvakh, fyelatiya vyenaiyeviyat sin umrya. togava padnakh na litsyeto si, i kato izvikakh s visok glas ryekokh: gorko, navstryechui iyeova! shchye dov'rshish li ti ostanal-itye ot izraliya? i navstryechunoto slovo doidyey k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, brataya ti, da! tvoitye bratya, srodnitye ti m'zhye, i tsyeliyat izrail'yev dom, tye vsichki sa oniya, na koito yerusalmiskitye zhityeli ryekokha: otdayechetye sye ot

navstryechua; nam sye dadye taya zyemya za vladenyey. zatova ryechi: taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye gi pryemyestikh dalyech myezhdu naroditye, i ponyezhye gi razpr'snakh po razni strani, i s'm bil na tyakh za malko vryemye svyetilishchye v stranitye gdyeto sa otishli, zatova ryechi: taka kazva navstryechu iyeova: shchye vi s'byera ot naroditye, shchye vi pribyera ot stranitye gdyeto styey razpr'snati, i shchye vi dam izrailyevataya zyemya, i kato doidat tam, shchye makhnat ot nyeya vsichkitye i gnusotyi i vsichkitye i myerzosti. az shchye im dam yedno s'rtsyey, i shchye vlozha v'tryey v'v vas nov dukh; i kato otnyema kamyennoto s'rtsyey ot pl'tta im, shchye im dam kryekhko yevreyeiski: pl'tno. s'rtsyey, za da khodyat v povyelyeniya mi, i da pazyat naryedbitye mi i da gi v'rshat. i tye shchye b'dat moi lyudyey, i az shchye b'da tyekhyen bog. a kolkoto za oniya, chiyeto s'rtsyey post'pva po gnusnitye im i myerzostni zhelyaniya, shchye v'zv'rna post'pkitye im v'rkhu glavitye im, kazva navstryechu iyeova. togava khyeruvimitye podignakha krilata si, i kolyelata sye izdigakha kra i tyakh; i slavata na izrailyeviya bog bye otgorye im. i navstryechunata slava sye izdigna izsryed grada ta zastana na kh'lma, koito ye na iztok ot grada. i dukh't, kato mye izdigna, otnesyey mye chryez vidyeniye, s bozhiya dukh, v khaldyeiskata zyemya, pri plyennitsitye. togava vidyeniye, koyeto byakh vidyal, si otidyey ot myenye. poslye, kazakh na plyennitsitye vsichkitye dumi, koito navstryechu byeshye mi pokazal.

12

pak navstryechunoto slovo doidyey k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, ti zhivyeyesh vsryed dom na buntovnitisi, koito imat ochi za da vizhdad, no nye vizhdad, koito imat ushi za da chuvat, no nye chuvat; zashchoto sa buntovnyen dom. zatova, ti sinye chovyeshki, prigotvi si vyeshchitye potrebnii za pryesyelvaney, i pryesyeli sye dyenyem pryed ochitye im; pryesyeli sye ot myastoto si na drugo myasto pryed ochitye im; nyegli dadat vnimaniye, ako i da sa buntovnyen dom. iznyesi vyeshchitye si pryed ochitye im, kato vyeshchi za pryesyelvanyey; a pryevychyer izlyez i sam ti pryed ochitye im, kato oniya, koito otivat na pryesyelvanyey. prokopai si styenata pryed ochitye im, i iznyesi vyeshchitye pryey nyeya. pryed ochitye im digni gi na ramyena, i iznyesi gi na mr'kvanyey. pokrii litsyeto si ta da nye vidish zemyata; ponyezhye tye postavikh za znamyeniye na izrailyeviya dom. i storikh kakvoto mi bye zapovyadano; iznyesokh vyeshchitye si dyenyem kato vyeshchi za pryesyelvanyey, i pryevychyer si prokopakh styenata s'rka; i na mr'kvanyey gi iznyesokh pryed ochitye im, kato gi dignakh na ramyena. a na utrinta navstryechunoto slovo doidyey k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, izrailyeviyat dom, buntovniyat dom, nye ti li ryechye: shcho pravish ti? kazhi im: taka kazva navstryechu iyeova: tova pro-rochystvo nalozhyeno na tyebye sye otnasya do knyaza, koito ye v yerusalmi, i do vsichki ot izrailyeviya dom, myezhdu koito sa i tye. ryechi: az s'm znamyeniyeto za vas, kakto storikh az, taka shchye

stanye s tyakh; v pryesyeleniye, da! v plyn shchye otidat. knyaz't, koito ye myezhdu tyakh shchye dignye tovar na ramyena na mr'kanye, i shchye izlyezye; shchye prokopayaty styenata za da iznasyaty pryez nyeya vyeshchitye mu; shchye pokriye litsyeto si za da nye vidi zymyata s ochitye si. az obachye shchye prostra myezhata si v'rkuh nyego, i shchye sye khvanye v primkata mi; shchye go zakaram v"v vavilon v khaldeyskaya zymya; no nyama da ya vidi, pri vsye chye tam shchye umrye. i shchye razsveya k'm vsichkitye vyetrishcha vsichki, koito sa okolo nyego da mu pomagat, i vsichkitye mu polkovye; i shchye iztyeglya nozh slyed tyakh. i shchye poznayaty, chye az s'm navstryechu, kogato gi razpr"sna myezhdu naroditye i gi razsveya po razni strani. obachye nyekoltsina ot tyakh shchye ostavya otsyelyeli ot myecha, ot glada i ot mora, za da izvyayaty vsichkitye si myerzosti myezhdu naroditye gdyyeto otivat; i shchye poznayaty, chye az s'm navstryechu. pri tova, navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, yazh khlyaba si s tryepyet, i pii vodata si s tryepyyenye i ikonichno. i kazhi na lyudyetye na taya zymya: taka kazva navstryechu iyeova za zhityelitye na iyerusalim v izrail'yevata zymya: shchye yadat khlyaba si ikonichno, i shchye piyaty vodata si s's maivanye, za da zapustyye zymyaty mu, ogolyena ot p'lnotata si ot byezzakoniyyeto na vsichki, koito zhivyeyaty v nyeya. nasyelenitye gradovyte shchye zapustyyeyaty i zymyaty shchye sye razori; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. i navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, kakva ye taya pogovorka shcho imatyte v izrail'yevata zymya, koyato kazva: dnitye minavat, a nikoye vidyeniye nye sye sb'dva? zatova kazhi im: taka kazva navstryechu iyeova: shchye napravya taya pogovorka da pryestanye, i nyama vyeche da sye upotryebavya za pogovorka v izrailya; no kazhi im: dnitye nablizhavaty, tozhyye i izp'lnenyiyyeto na vsyako vidyeniye. zashchoto nye shchye ima vyeche nikakvo l'zhlyvo vidyeniye, nito laskatyyelno pryedskazvanye vsryed izrail'yeviya dom. zashchoto az s'm navstryechu; az shchye govorya, i slovoto, koyeto shchye govorya shchye sye izp'lni; nyama da sye ot-laga vyeche; zashchoto v"v vashitye dni, buntovni domye, kato izgovorya slovo shchye go i izp'lnya, kazva navstryechu iyeova. pak doidyed k'm myenye navstryechunoto slovo i ryechye: sinye chovyeshki, yeto, oniya, koito sa ot izrail'yeviya dom, kazvat: vidyeniyyeto, koyeto toi vizhda, shchye sye izp'lni slyed mnogo dni, i toi prorokuva za dalyechni vryemyena. zatova kazhi im: taka kazva navstryechu iyeova: ni yedna ot dumitye mi nye shchye sye ot-laga vyeche; no slovoto, koyeto shchye govorya, shchye sye izp'lni, kazva navstryechu iyeova.

13

i navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, prorokuvaty protiv izrail'yevitye prorotsi, koito prorokuvat, i kazhi na oniya, koito prorokuvat ot svoyyeto si s'rtsye: slushaitye slovoto navstryechuno. taka kazva navstryechu

iyeva: gorko na glupavitye prorotsi, koito sye vodaty po svoya si dukh, byez da sa vidyeli nyakoye vidyeniye! izrailyu, tozhyye prorotsi sa kato lisitsi v razvalinitye. viye nye sye izkachikhtyye v prolomitye, nito izdignakhtyye ograda za izrail'yeviya dom, za da ustoy v boya v dyenya navstryechuyen. oniya vidyakha suyety i l'zhlyvi pryedskazaniya, koito kazvat: navstryechu govori, kogato navstryechu nye gi ye pratil, i koito napravikha chovyetsitye da sye nadyavat, chye dumata im shchyla da sye izp'lni. nye vidyakhtyye li suyetni vidyeniya, i nye govoriakhtyye li l'zhlyvi pryedskazaniya, kogato kazvatyye: navstryechu ryechyye, pri vsye, chye nye s'm govori! zatova, taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhyye govoriakhtyye suyety i vidyakhtyye l'zhi, zatova, yeto, az s'm protiv vas, kazva navstryechu iyeova. i r"kata mi shchye b'dyye protiv prorotsitye, koito glyedat suyety i pryedskazvat l'zhi; tyye nye shchye b'dat v s'vyeta na lyudyetye mi, nito shchye b'dat zapisani v spis'ka na izrail'yeviya dom, nito shchye vlyazaty v izrail'yevata zymya; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu iyeova. ponyezhyye, da! ponyezhyye izmamikha lyudyetye mi kato kazvakha: mir! a p'k nyama mir; i kogato nyakoi gradyakha yedna slabichka styena, yeto, tyye ya mazhyekha s kal, kazhi na oniya, koito ya mazhat s kal, chye shchye padnyed, ponyezhyye shchye vali poroyen d'zhd, i ti, golyama, kamyenna gradushka, shchye padnyesh v'rkuh nyeya, i buryen vyat'r shchyye ya s'sipyed. yeto, kogato padnyed styenata, nyama li da vi ryekaty: gdye ye kalta, s koyato mazakhtyye? zatova, taka kazva navstryechu iyeova: nyepryemyenno shchyye ya s'sipy v yarostta si s buryen vyat'r, v gnyeya mi shchyye vali poroyen d'zhd, i v yarostta mi shchyye padnyed golyama gradushka ot kam'ni, za da ya razrusha. taka shchyye s'borya styenata, koyato izmazakhtyye s kal, i taka shchyye ya s'sipy na zymyaty, shchoto shchyye sye otkriyat osnovitye i; tyya shchyye padnyed, i viye shchyye zaginyetye vsryed nyeya; i shchyye poznayetye, chye az s'm navstryechu. taka shchyye izchyerpya yarostta si v'rkuh styenata i v'rkuh oniya, koito sa ya izmazali s kal, i shchyye vi ryeka: nyama styenata, nito oniya, koito ya izmazakha, imyenno, izrail'yevitye prorotsi, koito prorokuvat za yerusalim, i koito vyzhdat vidyeniya na mir za nyego, kogato nyama mir, kazva navstryechu iyeova. i ti, sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si i protiv d'shchyeritye na lyudyetye si, koito prorokuvat ot svoyyeto si s'rtsye; i prorokuvat protiv tyakh, kato ryechyyesh: taka kazva navstryechu iyeova: gorko na zhyenitye koito prishivat v"zglavnichki na vsyeki lak't, i pravyyat pokrivala za glavitye na litsa ot vsyakak'v r'st, za da lovyat dushi! shchyye lovyitye li dushitye na lyudyetye mi, i shchyye pazitye li dushi zhivy za syebyye si? kato l'zhyetye lyudyetye mi, koito slushat l'zhi, shchyye mye oskvyernitye li myezhdu lyudyetye mi za shyepi yechyemik i k'schyeta khlyab, ta da ubivaty dushi, koito nye tryabvashyye da umrat, i da opazitye zhivy dushi, koito nye tryabvashyye da zhivyeyaty? zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s'm protiv v"zglavnichkitye vi, s koito lovyitye dushi kato ptitsi; shchyye gi otdyera ot mishnitsitye vi, i shchyye ostavya da izbyagat dushitye, dushitye, koito viye lovyitye kato

ptitsi. shchye razdyera i pokrivalata vi, i shchye izbavya lyudyetye si ot r"kata vi, ta nyama vyecheye da b'dat v r"kata vi za lov; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. zashchoto s l'zhitye osk'rbikhtye s'rtsyeto na pravyedniya, kogoto az nye osk'rbikh; i ukryepikhtye r'tsyetye na zlodyeyetsa da za nye nye v'rnye ot nyechyestiviya si p't, ta da nye spasi zhivot't mu. zatova nyama vyecheye da vizhdatye suyeti, nito shchye pryedskazvatye vyecheye pryedskazaniya; i shchye izbavya lyudyetye si ot r"kata vi! i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu.

14

togava doidokha pri myenye i nyakoi ot izrailyevi-tye staryeishini ta syednakha pryed myenye. i navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, tiya m'zhye pryeg'rnakha idol-itye si v s'rtsata si, i turikha byezzakoniyeto si kato pryep'nka pryed litsyeto si; biva li da nye dopitvat tiya do myenye? zatova govori im kato im ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: na vsyekigo ot izrai-lyeviyya dom, koito pryeg'rnyie idolitye si v s'rtsyeto si, i turi byezzakoniyeto si kato pryep'nka pryed lit-syeto si, i doidye pri proroka, az navstryechu shchye mu otgovorya kacto podobava sporyed mnogoto mu idoli, za da khvana izrailyeviyya dom za samoto im s'rtsyeto, ponyezhye tye vsichki stanakha chuzhdi za myenye chryez idolitye si. zatova kazhi na izrailye-viyya dom: taka kazva navstryechu iyeova: pokaitye sye, otv'rnyetye sye ot idolitye si, da! otv'rnyetye litsata si ot vsichkitye si myerzosti. zashchoto na vsyekigo ot izrailyeviyya dom, ili ot chuzhdyentsi-tye, koito prishelystvuvayt v izrailya, koito stanye chuzhd za myenye, kato pryeg'rnyie idolitye si v s'rtsyeto si, i turi byezzakoniyeto si kato pryep'nka pryed litsyeto si, i doidye pri proroka za da nye dopita do myenye chryez nyego, az navstryechu shchye mu otgovorya nyeposryedstvyeno ot syebye si; zashchoto shchye nasocha litsyeto si protiv tak'v chovyek, shchye go napravaya za uchudvanye, za znamyeniye i pogovorka, i shchye go otsyeka ot-sryed lyudyetye si; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. i ako bi nye podmamil prorok't da progovori duma, az navstryechu podmamikh tozi prorok; i shchye prostra r"kata si v'rkhu nyego ta shchye go iztryebya otsryed lyudyetye si izrailya. i shchye ponyesat nakazaniyeto na byezzakoniyeto si, (nakazaniyeto na proroka shchye b'dye kato nakazaniyeto na onzi, koito bi nye dopitval chryez nyego), za da nye bluzhdaye vyecheye izrailyeviyyat dom ot myenye, nito da nye oskvyernyavayt vyechey s vsichkitye si pryest'plyeniya, no da b'dat moi lyudye, i az da b'da tyekhyen bog, kazva navstryechu iyeova. i navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, kogato nyakoya zyemya mi s'gryeshi s kovarstvo, i az prostra r"kata si v'rkhu nyeya, i strosha podporkata i ot khlyaba, i pratya glad v'rkhu nyeya, i otsyeka ot nyeya i chovyek i zhiv-otno, ta ako tiya trima m'zhye, noye, daniil i iov, byakha vsryed nyeya, tye shchyakha da izbavyat samo svoitye si dushi chryez pravdata si, kazva navstryechu iyeova. ako bikh dokaral protiv zyemyata lyuti

zvyerovyie, i tye ya obyelyudyakha, ta da zapusty-eye, t'i chye da nye mozhye nyakoi da minye pryez nyeya ot zvyerovyetye, pak, i trimata tiya m'zhye, ako byakha vsryed nyeya, zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, tye nye shchyakha da izbavyat nito sinovyie nito d'shchyeri, samo sami tye shchyakha da sye izbavyat, a zyemyata shchyeshye da zapustye. ili ako iznyesyakh myech v'rkhu onaya zyemya, i ryechyekh: myecho, mini pryez zyemyata, ta da otsyeka ot nyeya i chovyek i zhivotno, to i tri-mata tiya m'zhye, ako byakha vsryed nyeya, zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, tye nye shchyakha da izbavyat ni sinovyie ni d'shchyeri, no samo tye shchyakha da sye izbavyat. ili ako nanyesyakh mor v'rkhu onaya zyemya, i izlyeyekh yarostta si v'rkhu nyeya s kr'v, ta da otsyeka ot nyeya i chovyek i zhivotno, pak, zaklyevam sye v zhiv-ota si kazva navstryechu iyeova, ako byakha vsryed nyeya noye, daniil i iov, tye nye shchyakha da izbavyat nito sin nito d'shchyerya, no shchyakha da izbavyat samo svoitye si dushi chryez pravdata si; prochyeye (taka kazva navstryechu iyeova), kolko ponyechye, kogato izpratya chytiritye si tyezhi s'dbi v'rkhu yerusalim, myecha, glada, lyutitye zvyerovyie i mora, ta da otsyeka ot nyego i chovyek i zhivotno! no, yeto, shchye ostanat v nyego izbavilitye sye, sinovyie i d'shchyeri, koito shchye sye iznyesat; yeto, tye shchye izlyazat pri vas, i shchye viditye post'pkitye im i dyelata im; i shchye sye utyeshitye otosno zloto, koieto nanyesokh v'rkhu yerusalim, da! otosno vsichko shcho nanyesokh v'rkhu nyego. tye shchye vi utyeshat kogato viditye post'pkitye im i dyelata im; i shchye poznayetye, chye az nye s'm storil byez prichina vsichko tova shcho s'm storil v nyego, kazva navstryechu iyeova.

15

i navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, kakvo povechye ye lo-zovoto d'rvo ot koye da ye drugo d'rvo, ili lozo-vata pr'chka, koyato ye takava kakvito sa i gorski-tye d'rvyeta? shchye sye vzyemye li d'rvo ot nyego za da sye napravi nyakakva rabota? ili shchye vzye-mat li ot nyego kolchye za da okachat na nyego nyakoi s'd? yeto, to sye khv'rlyia v og'nya za gorivo; kogato og'nyat ye izyal i dvata mu kraya, sryedata mu ye op'rlyena. shchye b'dye li polyezno za nyakoya rabota? yeto, kogato bye tsyalo nye stavashye za rabota; kolko po-malko shchye stanye za rabota, kogato go ye izyal og'nyat i ye op'rlyeno! zatova, taka kazva navstryechu iyeova: kacto pryedadokh na og'nya za gorivo lozovoto d'rvo myezhdu gorskitye d'rvyeta, taka shchye pryedam tiya, koito zhivyeyat v yerusalim. shchye nasocha litsyeto si protiv tyakh; tye shchye izlyazat iz og'nya, no og'nyat shchye gi poyadye; i kogato nasocha litsyeto si protiv tyakh shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. i shchye pryedam zyemyata na zapustenyie, za-shchoto stanakha pryest'pnitsi, kazva navstryechu iyeova.

pak doidyе k'm myenye navstryechunoto slovo i ryechye: synye chovyeshki, napravi da poznaye yerusalim myerzostitye si, kato ryeshyesh: taka kazva navstryechu iyeova na yerusalimskata d'shchyerya: proizkhod't ti i rozhdyniyeto ti ye ot khanaan-skata zyemya; bashcha ti bye amoryeyets, a maika ti khyetyeika. a pri razhdanyeto ti, v dyenya, kogato si sye rodila, p'p't ti nye ye bil otryazan, nito si bila k'pana v'v voda za da sye ochistish, s's sol nye si bila nasolyavana, nito v pyeleni povivana. oko nye tye ye poshchadilo ta da ti napravi nyakoye ot tiya nyeshcha i da tye pozhal; no v dyenya, kogato si sye rodila, ponyezhye sa sye pognusili ot tyebye, bila si izkhv'rlyena po lityeto na polyeto. i kogato zaminakh krai tyebye i tye vidyakh, chye sye valyashye v kr'vta si, ryekokh ti kato byeshye v kr'vta si: da si zhiva; da! ryekokh ti kato byeshye v kr'vta si: da si zhiva. napravikh tye da narastyesh izv'nryedno, kato polskata tryeva; i ti porasna i stana golyama, i dostigna pryev'zkhodna krasota; g'riditye ti sye obrazuvakha, i kosmitye ti rastyakha; no ti byeshye gola i nyepokrita. i kogato zaminakh krai tyebye i tye poglyednakh, yeto, v'zrastta ti byeshye lyubovna v'zrast; i t'i, kato prostryakh polata si v'rkuh tyebye ta pokrikh golotata ti, klyekh ti sye i st'pikh v zavyet s tyebye, kazva navstryechu iyeova; i ti stana moya. togava tye ok'pakh s voda; da! izmikh kr'vta ti ot tyebye, i pomazakh tye s miro. oblyakokh tye oshchye v'v vyezani dryekhi, i tye obukh s chyekhlit ot yavovskiy kozhi, opasakh tye s vison, i tye pokrikh s koprinyna pokrivalka. ukrasikh tye oshchye s nakiti, turikh grivni na r'tsyetye ti i og'rlytsa okolo shiyata ti, turikh i kolyeltsye na nozdritye ti, obyetsi na ushiyete ti, i slavyen vyenets na glavata ti. taka ti sye ukrasi s's zlato i sryebro; i dryekhitye ti byakha ot vison, koprina i vyezano; ti yadyeshye chisto brashno, myed i maslo; i stana pryev'zkhodno krasiva, i napryednala si dori do tsarsko polozhyeniye. ti oshchye sye prochu myezhdu naroditye po tvoyata khubost, zashchoto ty a stana s'v'rshyena chryez moyeto vyelichiyе, s koyeto tye oblyakokh, kazva navstryechu iyeova. no poradi izvyestnostta si ti si upovavala na khubostta si i si bludstvuvala, i k'm vsyeki, koito minavashye, si izlivala bludstvoto si; i to ye stanalo nye-govo. i vzyela si ot dryekhitye si, i kato si ukrasila izdignatitye si myesta s p'stri sharki si bludstvuvala na tyakh. takova nyeshcho nye ye bilo nito shchye b'dye. tozhye si vzyela l'skavitie nakiti ot moyeto zlato i ot moyeto sryebro, koyeto az byakh ti dal, i kato si si napravila ot tyakh m'zhki obrazi si bludstvuvala s tyakh; vzyela si i vyezaniye si dryekhi ta si gi pokrila, i turila si pryed tyakh moyeto maslo i moya tyemyan; s'shcho i moya khyab, koito ti dadokh, - chistoto brashno, masloto i myeda, s koito tye khranyekh, - dori tiya si polozhila pryed tyakh za blagoukhaniye. taka stana, kazva navstryechu iyeova. pri tova, si vzyela sinovyetye i d'shchyeritye, koito si mi rodila, i tyakh si im pozhyertvuvala da b'dat izyadyeni. malko li byakha tiya tvoi bludstva ta si zaklala i chadata mi, i si gi pryedala da b'dat pryevyedeni pryez og'nya za tyakh? i v'a vsichki-

tye si myerzosti i bludstva nye si pomnila dnitye na mladostta si, kogato ti byeshye gola i nyepokrita i sye valyashye v kr'vta si. i nad vsichki tiya si zlini, (gorko, gorko ti! kazva navstryechu iyeova), s'gradila si za syebye si i bludilishchye, i na vsyaka ulitsa si napravila za syebye si izdignato myasto. na vsyeki kr'stop't si s'gradila izdignato myasto, napravila si khubostta si gnusna, i kato si raztvorila krakata si na vsyeki, koito minavashye, bludstvuvala si tv'rde mnogo. bludstvuvala si i s yegityanyite, yedritye si s'syedi, i kato si bludstvuvala tv'rde mnogo si nye razgnyevila. yeto, prochyeye, prostryakh r'kata si v'rkuh tyebye, namalikh opryedelyenata ti khrana, i tye pryedadokh na volyata na oniya, koito tye mrazyt, - na filistimskitye d'shchyer, koito sye sramuvat ot tvoitye pozorni post'pki. bludstvuvala si i s asiriitsitye, zashchoto nye si sye nasitila; da! bludstvuvala si s tyakh, no pak nye si sye nasitila. pri tova, bludstvuvala si tv'rde mnogo. dori do onaya t'rgovska zyemya, do khaldayeiskata; i pak nito taka si sye nasitila. kolko ye slabo s'rtsyeto ti, kazva navstryechu iyeova, kato v'rshish vsichki tiya raboti, dyelo na byezochliva bludnitsa! zashchoto si s'gradila bludilishchyeto si na vsyeki kr'stop't, i si napravila izdignatoto si myasto v'v vsyaka ulitsa, a p'k nye si stanala kato bludnitsa, zashchoto si pryeyrzala zaplata, no si bila kato zhyena pryelyubodyeitsa, koyato priyema chuzhdi m'zhye, vmyesto svoya si. na vsichkitye bludnitsi davat zaplata; no ti davash darovyetye si na vsichkitye si lyubovnitsi, i gi podkupvash, za da dokhozhdat pri tyebye otvryed i da bludstvuvat s tyebye. t'i chye v bludstvata ti stava s tyebye protivnoto na onova shcho stava s drugitye zhyeni, zashchoto nikoi nye tye slyedva za da bludstvuva s tyebye; i ponyezhye ti davash zaplata, a na tyebye zaplata nye davat, pak, poradi tova, stava s tyebye protivnoto. zatova, chui, bludnitsye, slovoto navstryechuno. taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye si izlivala paritye ili: gnusotata. yevryeiski: myedta. si, i golotata ti sye ye otrkila v bludstvata ti s lyubovnitsitye ti, i poradi vsichkitye tvoi myerzostni idoli, i poradi kr'vta na chadata ti, koito si im prinyesla, - poradi tiya nyeshcha, yeto, az shchye s'byera vsichkitye tvoi lyubovnitsi, s koito si sye naslazhdavala, i vsichki, koito si v'zlyubila, zayedno s vsichki, koito si namrazil, - shchye gi s'byera protiv tyebye otvryed, i shchye im otkriya golotata ti, za da vidyat vsichkita ti golota. i shchye tye s'dya sporyed katto sye s'dyat takiva zhyeni, koito pryelyubodyeistvuvat i prolivat kr'v; i shchye nanyesa v'rkuh tyebye kr'vno nakazaniye s yarost i ryevnovaniye. tozhye shchye tye pryedam v r'kata im; i tye shchye s'boryat bludilishchyeto ti, shchye razoryat izdignatitye ti myesta, shchye tye s'bleyat oshchye ot dryekhitye ti, shchye otnyemat l'skavitie ti nakiti, i shchye tye ostavyat gola i nyepokrita. i shchye dovyyedat protiv tyebye mnogo narod, koito shchye tye ubiyat s kam'ni i shchye tye probodtat s's sabitye si. shchye izgoryat s og'n k'shchitye ti, i shchye izv'rshat s'dbi nad tyebye pryed ochitye na mnogo zhyeni; i az shchye tye napravaya da sye ostavish ot bludstvoto, i nyama da davash vyeche zaplata. taka shchye sye utalozhi yarostta

mi protiv tyebye, i ryevnovaniyetu mi spryamo tyebye shchye pryestanye; i az shchye utikhna, i nyama vyeche da sye gnyevya, ponyezhye nye si si spomnila za dnitye na mladostta si, no si nye draznila s vsichko tova, zatui, yeto, i az shchye v'zv'rna v'rkhу glavata ni post'pkitye ti, kazva navstryechu iyeova; i nyama da izv'rshish toya razvrat na vsichkitye si m'r'sni dyela. yeto, vsyeki, koito si sluzhi s pogovorki, shchye upotryebi taya pogovorka protiv tyebye, kato ryechye: kakvato maikata, takava i d'shchyeryata. ti si d'shchyerya na maika si, na onaya, koyato otmyetna m'zha si i chadata si; ti si syestra na syestritye si, koito otmyetnakha m'zhyetye si i chadata si; maika vi bye khyetyeika, i bashcha vi amoryeyets. po-golyamata ti syestra ye samariya, tya i d'shchyeritye i, koito zhivyyeat ot lyavo ti; a po-malkata ti syestra ye sodom i d'shchyeritye i, koito zhivyyeat otdyasno ti. a ti nye si khodila samo po tyekhnitye p'tishcha, nito si napravila samo po tyekhnitye myerzosti, no, kato da byeshye tova mnogo malko, si nadminala razvrata im v'v vsichkitye si p'tishcha. v zhivota si sye zaklyevam, kazva navstryechu iyeova, ni syestra ti sodom napravi, ni d'shchyeritye i, kakto napravi ti i tvoitye d'shchyeri. yeto shcho byeshye byezzakoniyetu na syestra ti sodom, nyeinoto i na d'shchyeritye i: gordost, pryeshishchanye s khрана i byezgrizhno spokoi styie; a siromakh't i nyemoshchniyat nye podkryepashye; tye sye i v'zgordyakha i v'rshyehka myerzosti pryed myenye; zatui, kato vidyakh tova, makhnakh gi. s'shcho i samariya nye ye izv'rshila nito polovinata ot tvoitye gryekhovye; no ti si izv'rshila mnogo povyeche myerzosti ot tyakh, i opravda syestritye si s vsichkitye myerzosti, koito si izv'rshila. ti, koyato s'dyeshye syestritye si, ponyesi syega srama si: poradi s'gryeshenyiyata, koito si izv'rshila, po-gnusi ot tyekhnitye, tye sa po-pravyedni ot tyebye; zatova zasrami sye i ti, i ponyesi srama si, ponyezhye si opravdala syestritye si. i az kato v'zv'rna tyekhnitye plyennitsi, plyennitsitye na sodom i na d'shchyeritye i, i plyennitsitye na samariya i na d'shchyeritye i, shchye v'zv'rna togava i tvoitye plyennitsi zayedno s tyakh, za da ponasyash byezchystiyeto si, i da sye sramuvash za vsichko shcho si izv'rshila, kato si stanala utyekha za tyakh. kogato syestritye ti sodom i d'shchyeritye i sye v'rnat v pryedishnoto si s'stoyaniye, i samariya i d'shchyeritye i sye v'rnat v pryedishnoto si s'stoyaniye, togava shchye sye v'rnyesh i ti i d'shchyeritye ti v pryedishnoto si s'stoyaniye. zashchoto v dnitye na gordostta ti imyeto na syestra ti sodom nye sye chuvashye ot ustata ti, pryedi da sye otkriye tvoiyeto nyechystiye, kakto sye otkri v'v vryemyeto, kogato tye ukoryavakha siriiskitye d'shchyeri, i vsichki naokolo tyakh, i filistimskitye d'shchyeri, koito tye pryezirakha otryed. ti tryabva da ponyesyesh nakazaniyetu za razvrata si i myerzostitye si, kazva navstryechu. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: az shchye post'pya s tyebye, kakto post'pi ti, koyato si pryezryala klyetvata i narushila zavjeta. obachye, shchye pomnya zavjeta si sklyuchyen s tyebye v dnitye na mladostta ti, i shchye ti utv'rdaya vyechen zavyet. togava shchye si spomnish za

p'tishchata si i shchye sye zasramish, kogato priemyesh syestritye si, po-golyemyete si i po-malkitye si; i shchye ti gi dam za d'shchyeri, no nye po zavjeta mi s tyebye. a moya zavyet s tyebye shchye utv'rdaya; i shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu, za da si spomnish, i da sye zasramish, i da nye otvorish vyeche ustata si ot sram, kogato ti prostya za vsichko shcho si storila, kazva navstryechu iyeova.

17

i navstryechunoto slovo doidyе k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, pryedlozhi gatanka i kazhi pritcha za izrailiyeviya dom, kato ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: yedin golyam oryel, s golyemi krila i d'lgi pyera, s g'sta p'strosharyena pyerushina, doidyе v livan ta otk'sna nai-visokoto klonchye na kyed'ra. toi otk'rshi v'rkhovyetye na klonchyetata mu ta gi zanyesyе v t'rgovska strana, turi gi v t'rgovskiy grad. vzye i ot syemyeto na zemyata ta go posya na plodorodna pochva; postavil go pri mnogo vodi, posadi go kato v'rba. i to ponikna i stana razstlana loza, niska na r'st, chito klonchyeta sye obr'shchakha k'm nyego, i koryenitye i byakha pod nyego. taka stana loza, pusna pr'chki i pokara otrasli. imashye i drug golyam oryel s golyemi krila i g'sta pyerushina; i, yeto, ot lyekhitye gdyeto byeshye posadyena taya loza razprostrya koryenitye si k'm nyego, i prostrya klonchyetata si k'm nyego za da ya napoi. tya bye posadyena na dobra pochva, pri mnogo vodi, za da pusnye pr'chki i da prinesyе plod, ta da stanye dobra loza. ryechi: taka kazva navstryechu iyeova: shchye blagouspyeye li? nye shchye li izskubye toi koryenitye i i ot-syechye ploda i, ta da izs'khnye, da izs'khnat vsichkitye i pryelni sila, dazhye byez da ima golyama sila ili mnogo lyude, koito da ya izskubyat iz koryen? yeto, dori ako i posadyena, shchye blagouspyeye li? nye shchye li izs'khnye s'svyem shchom ya dosyegnye iztochniyat vyat'r? shchye izs'khnye v lyekhitye gdyeto ye izrasnala, pri tova navstryechunoto slovo doidyе k'm myenye i ryechye: kazhi syega na buntovniya dom: nye proumyavatye li shcho znachi tova? posayni im - yeto, vavilonskiyat tsar doidyе v yerasulim ta vzye tsarya mu i p'rvyentsiye mu, i gi zavzyedye s's syebye si v'v vavilon; vzye i ot tsarskiya rod ta sv'rza dogovor s nyego, kato go napravi da sye zak'lnye; i otyvedye silnitye na stranata, za da sye unizhi tsarstvo, i da sye nye izdignye, no da sye utv'rdi kato pazi dogovora mu. obachye toi v'stana protiv nyego, i prati svoi poslanitsi v yegipyet, za da mu dadat konye i mnogo lyude. shchye blagouspyeye li? shchye sye izbavi li onya, koito pravi tova? ili kato narushava dogovora shchye izbyegnye li? zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, v myastoto gdyeto zhivyye tsaryat, koito go ye postavil tsar, chiyato klyetva toi ye pryezryal i chito dogovor ye narushil, nyepryemyenno tam shchye umrye pri nyego vsryed vavilon. i faraon s's silnata si voiska i s golyamato si mnozhyestvo nyama da napravi za nyego nishcho v'v voinata, pri vsye, chye izdiga mogili i gradi ukryeplyeniya za da pogubi mnogo dushi. zashchoto toi pryezrya klyetvata i

narushi dogovora; i, yeto, slyed kato dadye r"ka si, pak stori vsichko tova. toi nyama da sye ot r'vye. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: zaklyevam sye v zhivota si, naistina shchye v"zv"rna v"rkhu glavata mu klyetvata mi, koyato ye pryeyzryal, i dogovora mi, koito ye narushil. shchye razprostra mryezhata si v"rkhu nyego, ta shchye sye khvanye v primkata mi; shchye go zakaram v"v vavilon, i tam shchye sye s'dya s nyego za pryest"plyenyeto, koyeto izv"rshi protiv myenye. i vsichkitye mu byezhantsi s vsichkitye mu polkovye shchye padnat ot nozh, a ostalanitye shchye sye razpr"snat k'm vsichkitye vyetrishcha; i shchye poznayetye, chy e az navstryechu izgovorikh tova. taka kazva navstryechu iyeova: shchye vzyema i ot v"rkha na visokiya kyed r'i shchye go posadya; shchye otk"rsha ot v"rkhoverye na mladitye mu klonchyeta yedno kryekhko klonchye, i shchye go posadya na planina visoka i otlichna; na visokata izrailleva planina shchye go posadya; i to shchye izkara klonchyeta, shchye dava plod, i shchye stanye vyelikolyepyen kyed r'; pod nyego shchye obitavat vsichki ptitsi ot vsyakak"v vid, pod syankata na klonitye mu shchye zhivyye. i vsichkitye d"rvryeta na polyeto shchye poznayat, chy e az navstryechu snishikh visokoto d'rvo, v"zvisikh niskoto d'rvo, izsushikh zyelyenoto d'rvo i napravikh sukhoto d'rvo da sye razzlyenyenye. az navstryechu izgovorikh tova i shchye go izv"rsha.

18

pak doidye k'm myenye navstryechunoto slovo i ryehye: shcho iskatye da kazhyetye viye, koito upotryebyavatye taya pogovorka otosno izraillevata zhyemya, kato kazvatye: bashchitye yadokha kisyelo grozdye, a na chadata oskominyakha z"bitye? zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, nyama vyeche da ima povod da upotryebitye taya pogovorka v izrail. yeto, vsichkitye dushi sa moi; kakto dushata na bashchata, taka i dushata na sina ye moya; dushata, koyato ye s'gryeshila, tya shchye umrye. no ako ye nyakoi pravedyen i post"pva zakonno i pravo, ako nye yadye po planinitye, nito podiga ochitye si k'm idolitye na izrailleviya dom, nye oskvyernyava zhyenata na blizhniya si, nito sye priblizhava do zhyena, kogato ye v nyechistotata si, ako nye nasilva chovyeka, no vr"shcha na d'zhnika zaloga mu, nye grabi s nasiliye, no dava khlyaba si na gladniya i pokriva s dryekh goliya, ako nye dava s likhva i nye vzyema pridobivka, ottyeglya r"kata si ot nyepavda, v"rshi pravos"diye myezhdu chovyeka i chovyeka, khodi v povyeleniyata mi i pazi s"dbitye mi za da post"pva vvarno; tak"v chovyek ye pravedyen, nyepryemyenno toi shchye zhivyye, kazva navstryechu iyeova. ako toi rodi sin razboinik koito proliva kr"v i v"rshi koya da bilo ot tiya raboti, i koito, osvyen chy nye izz"lnyaya ni yedna ot tiya d'zhnosti, no i yadye po planinitye i oskvyernyava zhyenata na blizhniya si, nasilva siromakha i nyemoschniya, grabi s nasiliye, nye vr"shcha zaloga, podiga ochitye si k'm idolitye i pravi myerzosti, dava s likhva i vzyema pridobivka; tak"v chovyek shchye zhivyye li? nyama da zhivyye. kato ye storil vsichki

tiya myerzosti, nyepryemyenno shchye umrye; kr"vta mu shchye b'dye v"rkhu nyego. no ako toya rodi sin koito, kato glyeda vsichkitye gryekhovy, koito bashcha mu ye storil, boi sye ili: vnimava. i nye v"rshi takiva raboti, nye yadye po planinitye, nito podiga ochitye si k'm idolitye na izrailleviya dom, nye oskvyernyava zhyenata na blizhniya si, nye nasilva chovyeka nito zad"rzha zalog, nye grabi s nasiliye, no dava khlyaba si na gladniya i pokriva s dryekha goliya, nye ugnetyava siromakha, nye vzyema likhva i pridobivka, izv"rsha s"dbitye mi i khodi v povyeleniyata mi; tak"v chovyek nyama da umrye za byezzakonietye na bashcha si; nyepryemyenno shchye zhivyye. bashcha mu, ponyezhye zhyestoko ye ugnetyaval, grabil ot brata si s nasiliye i pravil myezhdu lyudyetye si tova, koyeto nye ye dobro, yeto, toi shchye umrye za byezzakonietye si. no viye kazvatye: zashcho nye ponasya sin"t nakazanietye na bashchinoto si byezzakoniye? kogato sin"t ye post"pval zakonno i pravo pazil vsichkitye mi povyeleniya i gi ye izv"rshval, toi nyepryemyenno shchye zhivyye. dushata, koyato gryeshi, tya shchye umrye; sin"t nyama da ponyesye nakazanietye na bashchinoto byezzakoniye, nito shchye ponyesye bashchata nakazanietye na sinovoto byezzakoniye; pravdata na pravedyeniya shchye b'dye za nyego, i byezzakonietye na byezzakonnika shchye b'dye za nyego. no ako byezzakonnik"t sye ob"nye ot vsichkitye gryekhovy, koito ye storil, pazi vsichkitye mi povyeleniya i post"pva zakonno i pravo, nyepryemyenno toi shchye zhivyye, nyama da umrye. nikoye ot pryest"plyenyata, koito ye izv"rshil, nyama da sye pomni protiv nyego; chryez pravdata, koyato ye storil, shchye zhivyye. blagovolya li az v sm"rtta na nyechyestiviya? kazva navstryechu iyeova, a nye po-dobrye da sye ob"nye ot p"tya si i da zhivyye? kogato, obachye, pravedyeniyat sye otv"rye ot pravdata si i stori nyepavda, kato izv"rshi vsichkitye myerzosti, koito nyechyestiviyat v"rshi, togava shchye zhivyye li? ni yedno ot pravedyenitye dyela, koito ye storil, nyama da sye pomni; za pryest"plyenyeto, koyeto ye izv"rshil, i za gryekha, koito ye storil, za tyakh shchye umrye. no viye kazvatye: navstryechuniyat p"t nye ye prav. slushaitye syega, domye izraillev: moyat li p"t nye ye prav? nye sa li krivi vashitye p"tishcha? kogato sye otv"rye pravedyeniyat ot pravdata si i izv"rshi nyepavda, shchye umrye za nyeya; poradi nyepavdata, koyato ye izv"rshil, toi shchye umrye. a p"k kogato nyechyestiviyat sye ob"nye ot nyechyestiviyeto, koyeto ye izv"rshil, i post"pva zakonno i pravo, toi shchye opazi zhiva dushata si. ponyezhye sye ye smislil i sye ye ob"rnal ot vsichkitye pryest"plyeniya koito ye storil, nyepryemyenno shchye zhivyye, nyama da umrye. no izrailleviyat dom kazva: navstryechuniyat p"t nye ye prav. domye izraillev, moitye li p"tishcha nye sa pravi? nye sa li krivi vashitye p"tishcha? zatova, domye izraillev, az shchye vi s'dya, vsyeki sporyed post"pkitye mu, kazva navstryechu iyeova. pokaitye sye i ob"nyetye sye ot vsichkitye si pryest"plyeniya, ta da vi nye pogubi byezzakonietye. otkhv"rlyetye ot syebe si vsichkitye pryest"plyeniya, s koito byezzakonstruvakhtye, i napravetye si novo s"rtsye i nov dukh; zashcho

da umryetye, domye izrailvey? ponyezhye az nye blagovolyya v sm"rtta na onya, koito umira, kazva navstryechu iyeova; zatova v"ryetye sye i zhivyyetye.

19

pri tova, digni plach za izrailveyitye p"rvyentsi, i ryechi: shcho byeshye maika ti? l"vitsa. lyezhyeshye myezhdu l"vovyetye, khraryeshye l"vchyetata si vs-ryed mladi l"vovyetye. tyia izkhrani yedno ot l"vchyetata si, koyeto, kato stana mlad l"v, i sye nauchi da grabi lov, yadyeshye chovyetsi. i naroditye chukha za nyego; khvanat bidye v yamata im. i s kuki go zakarakha v yegypyetskata zyemya. a tyia, kato vidya, chye nadyezhdata i izchyezna i sye izgubi, vzye oshchye yedno ot l"vchyetata si ta napravi i nyego mlad l"v. i kato khodyeshye myezhdu l"vovyetye stana mlad l"v, koito, kogato sye nauchi da grabi lov, yadyeshye chovyetsi. toi poznavashye palatitye im, i zapustyavashye gradovyetye im; i ot glasa na ryeva mu uzhasyavashye sye zyemyata i tova, koyeto ya p"lneyshye. togava sye op"lchikha protiv nyego naroditye ot okolnitye oblasti i prostryakha v"rkhu nyego mryezhyetye si; toi sye khvana v yamata im. i s kuki go turikha v ryeshyetka ta go zakarakha pri vavilonskiya tsar; turikha go v kryepost, za da sye nye chuye vyeche glas"t mu po izrailveyitye planini. maika ti s zhiznyenost kato tvoyata, byeshye kato loza posadyena pri voda; stana plodonosna i klonyetata ot mnogoto vodi. izrasnakha po nyeya yaki zhyezli za skiptri na vladetyelitye, i r"st"t im stigma na visoko vsryed g"stitye klonchetya, i tye sye otlichavakha s visochinata si i s mnogoto si otrasli. no tyia bidye iztr"gnata s yarost, khv"rlyena bye na zyemyata, i iztochyen vyat"r izsushi ploda i; yakitye i zhyezli sye schupikha, izs"khnakha; og"n gi izyadye. a syega tyia ye posadyena v pustynia, v sukha i byezvodna zye-myia. i og"n izlyezye iz yedin zhyez"l ot klonchyetata i ta izyadye ploda i, t"i shchoto nyama vyeche v nyeya zhyez"l dostat"chno yak za vladetyelski skiptr. tova ye plach, i shchye sluzhi za plach.

20

a v syedmata godina, v pyetiya myesyets, na dyesyetiya dyen ot myesyetsa, nyakoi ot izrailveyitye starayeshini doidokha da sye dopitat do navstryechua, i syednakha pryed myenye. i navstryechunoto slovo doidye k"m myenye i ryechye: sinye chovyeshki, govori na izrailveyitye starayeshini i kazhi im: taka kazva navstryechu iyeova: da sye dopitayte do myenye li styie doshi? zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, nye priyemam da sye dopitayte do myenye, shchye sye zast"pish li za tyakh, sinye chovyeshki? shchye sye zast"pish li za tyakh? pokazhi im myerzostitye na tyechnitye bashchi, kato im ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: v dyenya, kogato izbrakh izrailiya, i sye zaklyekh k"m roda na yakovoviya dom i im sye otrikh v yegypyetskata zyemya, i im sye zaklyekh kato ryekokh: az s"m navstryechu vashiyat bog, - v onya dyen zaklyekh im sye, chye shchye gi izvveda

iz yegypyetskata zyemya i shchye gi dovveda v zyemya, koyato byakh promislil za tyakh, zyemya gdyeto tyeche mylako i myed, s koyato sye khvalyat vsichki strani. i ryekokh im: otkhv"rlyetye vsyeki myerzostitye, koito ye postavil pryed ochitye si, i nye sye oskvyernyavaitye s yegypyetskitye idoli; az s"m navstryechu vashiyat bog. tyie obachye v"stanakha protiv myenye i nye iskakha da nye poslushat; nye otkhv"rlikha vsyeki myerzostitye, koito bye postavil pryed ochitye si, nito ostavikha yegypyetskitye idoli. togava ryekokh da izlyeya yarostta si v"rkhu tyakh, za da izchyerpya gnyeva si protiv tyakh vsryed yegypyetskata zyemya. no podyeistvuvakh zaradi imyeto si, da sye nye oskvyerni to pryed naroditye, myezhdu koito byakha, i pryed koito im sye otrikh kato gi izvvedokh iz yegypyetskata zyemya. zatova kato gi izvvedokh iz yegypyetskata zyemya, zavvedokh gi v pustyniya. i dadokh im povyeleniyata si i zapoznakh gi s"s s"dbitye si, koito kato izv"rshva chovyek, shchye zhivyye chryez tyakh. dadokh im i s"botitye si da b"dat znak myezhdu myenye i tyakh, za da poznayet, chye az navstryechu gi osvyeshchavam. no izrailveyiyat dom v"stana protiv myenye v pustyniyata; nye khodikha v povyeleniyata mi, no otkhv"rlikha s"dbitye mi, koito kato izv"rshva chovyek shchye zhivyye chryez tyakh, i tv"rdye mnogo oskvyernikha s"botitye mi. togava ryekokh da izlyeya yarostta si v"rkhu tyakh v pustyniyata, za da gi iztryebya. no podyeistvuvakh zaradi imyeto si, da sye nye oskvyerni to pryed naroditye, pryed koito byakh gi izvvel. pri tova, az im sye zaklyekh v pustyniyata, chye nye shchye gi zavveda v zyemyata, koyato im byakh dal, zyemya gdyeto tyeche mylako i myed, s koyato sye khvalyat vsichkitye strani, zashchoto otkhv"rlikha s"dbitye mi, nye khodikha v povyeleniyata mi i oskvyernikha s"botitye mi; ponyezhye s"rtsata im otivakha slyed idolitye im. obachye, okoto mi gi poshchadi, ta nye gi iztryebikh, nito gi dov"rshikh v pustyniyata. i ryekokh na chadata im v pustyniyata: nye khodyetye po povyeleniyata na bashchitye si i nye pazyetye postanovlyeniya im, nito sye oskvyernyavaitye s idolitye im. az s"m navstryechu vashiyat bog; v moitye povyeleniya khodyetye, i moitye s"dbi pazyetye i izv"rshvaitye gi; osvyeshchavaitye oshchye i s"botitye mi, i nyeka b"dat znak myezhdu myenye i vas, za da poznayetye, chye az navstryechu s"m vash bog. obachye, chadata v"stanakha protiv myenye; nye khodikha v povyeleniyata mi, nito opazikha s"dbitye mi da gi v"rshat, koito ako izv"rshva chovyek shchye zhivyye chryez tyakh, i oskvyernikha s"botitye mi. togava ryekokh da izlyeya yarostta si v"rkhu tyakh, za da izchyerpya gnyeva si protiv tyakh v pustyniyata. no ottyeglikh r"kata si, i podyeistvuvakh zaradi imyeto si, da sye nye oskvyerni to pryed naroditye, pryed koito gi byakh izvvel. pri tova, az im sye zaklyekh v pustyniyata, chye shchye gi razpr"sna myezhdu naroditye, i shchye gi razsyeya po razni strani, zashchoto nye izv"rshikha s"dbitye mi, no otkhv"rlikha povyeleniyata mi, oskvyernikha s"botitye mi, i ochitye im byakha k"m idolitye na bashchitye im. zatova i az im dadokh povyeleniya, koito nye byakha dobri, i s"dbi, chryez

koito nye shch yakha da zhiv yeyat, i ostavikh gi da sye oskvyernyat v prinositye si, gdyeto pryevyezhdakha pryez og'n vsyako p'rvorodno, za da gi zapustya, ta da poznayat, chy e az s'm navstryechu. zatova, sinye chovyeshki, govori na izrailieviya dom, kato im ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: oshchye i v tova nye okhulikha bashchitye vi, dyeto v'rshikha pryest"plyeniya protiv myenye. zashchoto, kato gi dovyedokh v zyemyata, koyato byakh sye zaklyel im dam, togava razglyedakha vsyeki visok kh'lm i vsyako syenchyesto d'rvo, i tam prinas yakha zhyertvitye si, tam pryedstavyakha osk'rbyelnitye si prinosi, tam polagakha blagoukhanitya si i tam izlivakha v'zliyanitya si. togava im ryekokh: shcho ye tova visoko myasto, na koyeto otivaty e, ta da sye naricha vama yezichyeko imye za visoko myasto. i do dnyes? zatova, kazhi na izrailieviya dom: taka kazva navstryechu iyeova: kato sye oskvyernyavatye po primyera na bashchitye si, i bludstvuyaty e myerzostitye im, i do dnyes sye oskvyernyavatye s vsichkitye si idoli, kato prinas yatye darovyetye si i privyездhatye sinovyetye si pryez og'n'ya, to do myenye li shchye sye dopitaty e, domye izrailiyev? zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, nye priyemam da sye dopitaty e do myenye. i onova, koyeto razmishlyavatye, nikak nyama da sye sb'dny e, dyeto kazvatye: shchye stanyem kato naroditye, kato plyemyenata na drugitye strani; shchye sluzhim na d'rvyeta i na kam'ni. zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, nyepryemyenno s moshchna r'ka, s izdignata mishtsa, i s izlyeyana yarost shchye tsaruvam nad vas. kato vi izvyeda izmyezhdu plyemyenata, i vi s'byera ot stranitye, v koito sty e razpr'snati s moshchna r'ka, s izdignata mishtsa, i s izlyeyana yarost, shchye vi zavyyeda v pustynyata na zatocheniye myezhdu plyemyenata, i tam shchye sye s'dya s vas litsye s litsye. kakt o sye s'dikh s bashchitye vi v pustynyata na yegipyetskata zyemya, taka shchye sye s'dya s vas, kazva navstryechu iyeova. shchye vi pryekaram pod zhyez'la, i shchye vi zavyyeda v'v vr'zkitye na zavyyeta. i shchye izchistya otsryed vas buntovnititye i oniya, koito v'rshat pryest"plyeniya protiv myenye; shchye gi izvadya iz zyemyata, gdyeto prishyeltstuvaty; no tye nyama da vlyazaty v izrailiyevata zyemya; i shchye poznayetye, chy e az s'm navstryechu. a viye, domye izrailiyev, taka kazva navstryechu iyeova: ako nye iskatye da slushaty myenye, idyetye, sluzhyetye i za napryed vsyeki na idolititye si; no nye oskvyernyavaty vseye svyeto mi imye s darovyetye si i s idolititye si. zashchoto na moya svyet kh'lm, na izrailieviya visok kh'lm, kazva navstryechu iyeova, tam tsyeliyat izrailiyev dom, vsichkitye v stranata, shchye mi sluzhat; tam shchye gi priyema, i tam shchye poiskam prinositye vi i p'rvatsitye na darovyetye vi, kakt o i vsichkitye vi svyeti nyeshcha. shchye vi priyema kato blagoukhanitya, kogato vi izvyeda izsryed plyemyenata i vi s'byera ot stranitye, v koito byakhtye razpr'snati; i shchye sye osvyyetya v'v vas pryed naroditye. i shchye poznayetye, chy e az s'm navstryechu, kogato vi dovyeda v izrailiyevata zyemya, v stranata, koyato sye zaklyekh da dam na bashchitye vi. tam shchye si spomnitye za

post'pkitye si, i za vsichkitye si dyela, v koito sye oskvyernikhtye; i shchye sye pognutsitye sami ot syebe si poradi vsichkitye zlini, koito storikhtye. i shchye poznayetye, chy e az s'm navstryechu, kogato taka post'pya s vas zaradi imyeto si, a nye sporyed zlyitye vi post'pki, nito sporyed razvratnitye vi dyela, domye izrailiyev, kazva navstryechu iyeova. i navstryechunoto slovo doidy e k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si k'm yug i napravi da kapnye slovoto ti k'm yug i prorokuyai protiv lyesa na yuzhnoto polye. kazhi na yuzhniya lyes: slushai navstryechunoto slovo. taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az shchye zapalya og'n v tyebye, koito shchye izyadye vsyako zyyeleno d'rvo v tyebye, i vsyako sukho d'rvo; plamyashchiyat plam'k nye shchye ugasny e, a ot nyego shchye izgori tsyalata pov'rkhnost ot yug do syevyer. vsyaka tvar shchye vidi, chy e az navstryechu go zapalikh; nyama da ugasny e. togava ryekokh: gorko, navstryechui iyeova! tye kazvat za myenye: tozi nye govori li pritchi?

21

i navstryechunoto slovo doidy e k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si k'm yerusolim, i napravi da kapnye slovoto ti k'm svyetyetye myesta i prorokuyai protiv izrailiyevata zye-my a; i kazhi na izrailiyevata zyemya: taka kazva navstryechu: yeto, az s'm protiv tyebye, i kato iz-tyeglya nozha si iz nozhnitsata shchye otsyeka ot tyebye i pravyyedniya i nyechyestiviya. prochyey e, ponyezhye shchye otsyeka ot tyebye i pravyyedniya i nyechyestiviya, za tova nozh't mi shchye izlyezye iz nozhnitsata si protiv vsyaka tvar, ot yug do syevyer; i vsyaka tvar shchye poznaye, chy e az navstryechu iztyeglich nozha si iz nozhnitsata mu; nyama da sye v'rny e vyechye. zatova ti, sinye chovyeshki, v'zd'khni; s's s'krushyen kr'st i s ogorchyeniye v'zd'khni pryed tyakh. i kogato ti ryekat: zashcho v'zdishash? kazhi: poradi izvyestiyeto, chy e idye; vsyako s'rtsye shchye sye stopi, vsichkitye r'tsy e shchye oslabvat, vsyeki dukh shchye primrye, i vsichkitye kolyena shchye stanat kato voda; yeto, idye, i shchye sye sb'dny e, kazva navstryechu iyeova. i navstryechunoto slovo doidy e k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, prorokuyai, kazvaiki: taka kazva navstryechu: ryechi: myech! myech sye ostri, oshchye sye izl'skva; ostri sye za da iz'rshi golyamo klanye; izl'skva sye za da l'shchi. mozhym li, prochyey e, da sye vyesylim? tova ye zhyez'l't na sina mi, koito pryezira vsyako d'rvo. dadye sye da sye izl'ska za da sye d'rzhi v r'ka; toya myech ye naostryen i izl'skan za da sye dadye v r'kata na pogubityelya. izvikai i izlyelyekai, sinye chovyeshki, zashchoto toi ye v'rkhhu lyudyetye mi, v'rkuh vsichkitye izrailiyev p'rvyentsi; uzhas napadna lyudyetye mi poradi myecha; zatova, udari go po byedroto si; zashchoto ima izpitanie; i kakvo ako i pryezirashchiyat zhyez'l nye bi s'shchyestvuval vyechye, kazva navstryechu iyeova? ti, prochyey e, sinye chovyeshki, prorokuyai i izplyaskai s r'tsy e; i nyeka myech't udvoi, nyeka myech't utroi, chis-

loto na ranyenitye; toi ye myech't na ranyenitye golyemtsi, koito shchye v' obsadi otvryed. nanyekh zhasa na myecha protiv vschikitye im porti, za da sye stopi vsyako s'rtsyey, i za da sye sp'vat pochysto. uvi! prigotvi sye za da blyeshchi, natochi sye za da koli. styegni sye myecho, napadni nadyasno; nasochi sye, napadni nalyavo; k'dyeto i da sye ob'rnye litsyeto ti. i az shchye plyesna s r'tsyey i shchye udovlyetvorya yarostta si. az navstryechu izgovorikh tova. navstryechunoto slovo doidyey pak k'm myenye i ryechyey: pri tova, sinye chovyeshki, ti si opryedyeli dva p'tya, za da zaminye myech't na vavilonskiya tsar; i dvata shchye izlizat ot s'shchata zyemya; i napravi pokazalyets yevreyeiki: "r'ka., napravi go pri nachaloto na p'tya za grada. opryedyeli p't za da minye myech't v rava na amontsiyey i v ukryepenyi yerusolim v yuda. zashchoto vavilonskiy tsar sye sprya pri razdvoyavanyeto na p'tya, gdyeto zapochvat dvata p'tya, za da pocharodeistvuva; raz'tsi stryelytitye, dopita sye do tyerafimitye, pryeglyeda chyerniya drob. v dyesnitsata mu ye zhryebiyeto za yerusolim, za da sye postavyt styenolomi, da sye dadye zapovyed yevreyeiki: otvartay usta. za da klyane, da sye izdignye glas s v'zklitsaniyey, da sye postavyt styenolomi sryeshchu portitye, da sye izdignat mogili, da sye s'gradyt kryeposti. no tova shchye b'dye kato suyetno charodeyanyey pryed ochitye na oniya, koito im sye zaklyekha; obachye toi shchye im napomni byezzakoniyyeto, za da sye khvanat. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye napravikhtye da sye pomni byezzakoniyyeto vi s otrivanyeto na pryest'plyeniyyata vi, t'i shchoto da sye yavyat gryekhovytitye vi v'v vschikitye vi dyela, - ponyezhye napravikhtye syebye si da b'dyetye spomnyeni, shchye b'dyetye khvanati v r'tsyey. a ti, sm'rtonosno ranyeni, skvyerni knyazhye izrail'yev, chiito dyen ye nast'pil, kogato byezzakoniyyeto ye stignalo do kraya si, taka kazva navstryechu iyeova: snyemi mitrata i svali koronata; ty nyama vyeche da b'dye takava, v'zvisi smiryeniya, a smiri v'zvisyeniya. az shchye ya kturna, kturna, kturna, ta i tova nyama da traye, doklye doidyey onya, komuto prinadlyezhi; i nyemu shchye ya dam. i ti sinye chovyeshki, prorokuvai kato ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova za amontsiyey i za tyakhnoto ukoryavanyey. kazhi: myech, myech ye iztyeglyen, izl'skan za da koli, i blyestyashch za da iztryebi, dokato tye vizhdzat za tyebye suyetno vidyeniye, i dokato charodeistvuvat na tyebye l'zha, ot koyeto shchye b'dyesh prostryan na vrata na sm'rtno ranyenitye nyechyestivtsi, chiito dyen ye nast'pil, kogato byezzakoniyyeto ye stignalo do kraya si. v'rni go v nozhnitsata mu. na myastoto gdyeto si bil s'zdadyen, v rodnata ti zyemya, shchye tye s'dya. shchye izlyeya nyegoduvaniyyeto si v'rkhutyebye, s ognenyiyya si gnyav shchye dukhna v'rkhutyebye, i shchye tye pryedam v r'tsyetye na skot-ski m'zhye, koito sa sposobi da pogubyat. shchye stanyesh gorivo za og'n; kr'vta ti shchye b'dye vsryed zyemyata ti; nye shchye ima vyeche spomnen za tyebye; zashchoto az navstryechu izgovorikh tova.

pri tova navstryechunoto slovo doidyey k'm myenye i ryechyey: a ti, sinye chovyeshki, shchye sye zast'pish li, shchye sye zast'pish li za kr'vopolitniya grad? togava napravi go da poznaye vschikitye si myerzosti. ryechi, prochyyey: taka kazva navstryechu iyeova: o, gradye, koito prolivash kr'v vsryed syebye si, ta da doidyey vryemyeto ti, i pravish kumiri za svoeyeto os'zhdyeniye yevreyeiki: protiv syebye si., ta da sye oskvyernyavash! ti stana vinovoyen za kr'vta, koyato si prolyal, i si sye oskvyernil s kumirityey, koito si napravil; napravil si da nablizhava krayat na dnitye ti, i dosh'l si dori do kraya na godinitye si; zatova napravikh tye za ukor na naroditye, i za poruganiye na vschikitye strani. blizhnitye i dalyechnitye ot tyebye shchye ti sye porugayat, ti koito si prochut po myerzost i izobilvash s byezmiriyyey. yeto, izrail'yevitye p'rvyentsi sa bili v tyebye za da prolivat kr'v, vsyeki sporyed silata si. v tyebye sa pryezirali bashcha i maika; vsryed tyebye sa post'pili nasilstvyeno k'm chuzhdyenyetsa; v tyebye sa ugnetyavali sirachyey i vdovitsa. pryeziral si svyetytitye mi vyeschi i si oskvyernyaval s'botititye mi. v tyebye ye imalo m'zhye klyevyentitsi za da prolivat kr'v; v tyebye ye imalo oniya, koito sa yali po planinityey; vsryed tyebye sa v'rshili razvrat. v tyebye sa otrkivali bashchinata si golota; v tyebye sa obyechyestvavali zhyenata otl'chyena poradi nyechistotata i. yedin ye izv'rshil gnusota s zhyenata na blizhniyya si; drug ye oskvyernil nyechyestivo snakha si; a drug v tyebye ye obyechyestil syestra si, d'shchyerya na bashcha si. v tyebye sa vzyemali podkupi za da prolivat kr'v; ti si vzyemal likhva i pridobivka; i s nasiliyyey si sye obogatyaval ot blizhnityey; a myenye si zabraval, kazva navstryechu iyeova. yeto, zatova plyesnakh s r'tsyey poradi byezchyestnata pyechalba, koyato si s'bral, i poradi kr'vta, koyato bye vsryed tyebye. shchye izd'rzhi li s'rtsyeto ti, ili shchye imat li sila r'tsyetye ti, v dnitye kogato az shchye sye razpravya s tyebye? az navstryechu izgovorikh tova, i shchye go izv'rsha. shchye tye razpr'sna myezhdu narodityey i razsyeya po stranityey, ta shchye izchistya ot tyebye kato s og'n nyechistotata ti. i shchye b'dyesh om'rsyen v syebye si pryed narodityey; i shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu. i navstryechunoto slovo doidyey k'm myenye i ryechyey: sinye chovyeshki, izrail'yeviyat dom mi stana shlak; tye vschiki sa myed i kalai, zhyelyazo i olovo vsryed pyeshchta; tye sa shlak ot sryebro. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye viye vschiki stanakhtyey shlak, yeto, za tova shchye vi s'byera vsryed yerusolim. kakto s'birat vsryed pyeshchta sryebro i myeda, zhyelyazoto, olovoto i kalaya, za da razdukhat og'nya v'rkhutiyakh ta da gi stopyat, taka v gnyeya si i v yarostta si shchye vi s'byera, i shchye vi turya tam i v raztopya. da! shchye vi s'byera, i s ognenyiyya si gnyav shchye dukhna v'rkhut vas, ta shchye sye raztopityey vsryed nyego. kakto sye topi sryebro v pyeshchta, taka shchye sye raztopityey viye vsryed nyego, i shchye poznayetyey, chye az navstryechu izlyakh yarostta si v'rkhut vas. i navstryechunoto slovo doidyey k'm myenye i ryechyey: sinye chovyeshki, kazhi i: ti si

zyemya, koyato nye sye ye ochistila, i v'r'khu koyato nye ye valyalo d'zhd v dyenya na nyegoduvaniyeto. vsryed nyeya ima zagovor ot prorotsitye i; tye pogl'shchat dushi kato l'v, koito ryeveye i grabi lova; vzyemat s'krovishcha i sk'potsyenni vyeshchi; umnozhihka chisloto na vdovitsitye vsryed nyeya. svyeshchenitsitye i pryest'pvakha zakona mi i oskvyernyavakha svyetye mi vyeshchi; nye pravyyekha razlika myezhdu svyeto i skvyerno, nito pokazvakha na khorata razlichyeto myezhdu nyechisto i chisto; i kriyekha ochitye si ot s'botitye mi; i az s'm oskvyernyen vsryed tyakh. p'rvyentsitye vsryed nyeya sa kato v'ltsi, koito grabyat lov, za da prolivat kr'v, za da pogubvat dushi, za da sye obogatyavat nyesyavvedlyvo. i prorotsitye i ya mazhyekha s kal, kato vzhdakha za tyakh suyetni vidyeniya i prorokuvakha l'zhi, dumaiki: taka kazva navstryechu iyeova, kogato navstryechu nye bye govoril. lyudyetye na taya zyemya pribyavakha do prityesnyeniye i grabyekha nasilstvyeno, da! ugnetyavakha siromakha i nyemoschniya, i prityesnyavakha chuzhdnyetsa nyepavyedno. i kato pot'rsikh myezhdu tyakh m'zh, koito bi izdignal ograda i bi zastanal v proloma pryed myenye zaradi stranata, ta da ya nye razorya, nye namyerikh. zatova izlykha nyegoduvaniyeto s v'r'khu tyakh, dov'rshikh gi s ognyniya si gnyav, i v'zv'rnakh v'r'khu glavitye im tyekhnitye post'pki, kazva navstryechu iyeova.

23

navstryechunoto slovo pak doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, imashye dveye zhyeni, d'shchyeri na yedna maika. tye bludstvuvakha v mladostta si; tam byakha nalyagani g'rditye im, i tam byakha stiskani dyevstvyeniye im s'stsi. imyenata im byakha oola na po-golyamata, i ooliva na syestra i; i tye stanakha moi i rodikha sinovyed i d'shchyeri. a kolkoto za imyenata im, oola tye., nyeiniyat shat'r. ye samariya, a ooliva tye., moyat shat'r v nyeya. yerusalim. no kogato byeshye moya oola bludstvuva, i zaludya za lyubovnitsitye si, s'syedytye si asiiritsitye, sin'o oblyechenyi upravityeli i nachalnitsi, vsichki privlyekatyelni mladyezhi, konnitsi v'zsyadali na konye. i tya izv'rshi bludstvata si s tyakh, s vsichkitye nai-otbrani myezhdu asiiritsitye; i za koito da bilo zaludyavashye, s vsichki tyekhni idoli tya sye oskvyerni. i tya nye ostavi bludstvoto si nauchyeno ot yegipyet; zashchoto lyezhyekha s nyeya v mladostta i, izstiskakha dyevstvyeniye i s'stsi i izlivakha v'r'khu nyeya bludstvoto si. zatova pryedadokh ya v r'tsyetye na lyubovnitsitye i, v r'tsyetye na asiiritsitye, za koito zaludyavashye. tye otrivakha golotata i; otakarakha sinovyetye i i d'shchyeritye i, a nyeya ubikha s myech; i tya stana za posmyeshishchye myezhdu zhyenitye, zashchoto izv'rshikha s'dbi nad nyeya. a kogato syestra i ooliva vidya tova, v poludata si razvrati sye povyecheye ot nyeya, i v bludstvata si nadmina bludstvata na syestra si. zaludya za s'syedytye si asiiritsitye, svyeto oblyechenyi upravityeli i nachalnitsi, konnitsi v'zsyadali na konye, vsichki privlyekatyelni mladyezhi. i vidyakh, chye tya sye oskvyerni; i dyetye tr'gnakha v yedin p't.

tya dazhye prituri na bludstvata si, zashchoto shchom vidya m'zhye izrisuvani na styenata, izrisuvani s kinovar obrazi na khaldyeitsi, opasani s poyasi okolo kr'sta si, nosyeshchi sharyeni g'zhvi na glavitye si, i vsichki s knyazhyeski izglyed, prilichni na vavilonyanitye ot khaldyeiskata zyemya, rodinata im, - shchom gi vidya tya zaludya za tyakh, i izprati poslanitsi pri tyakh v khaldyeya. i vavilonyanitye doidokha pri nyeya v lyubovnoto yeglo i ya oskvyernikha s bludstvoto si; tya sye oskvyerni s tyakh; i dushata i sye otvrati ot tyakh. taka tya oschlye otrivashye bludstvata si, otrivashye i golotata si; togava dushata mi sye otvrati ot nyeya, kakto byeshye sye otvratila dushata mi ot syestra i. pri vsye tova, tya bludstvuvashye oschlye povyecheye, kato si spomnyashye za dnitye na mladostta si, kogato bludstvuvashye v yegipyetskata zyemya. i zaludya za lyubovnitsitye si izmyezhdu tyakh, chiyato pl't ye kato pl't na osli, i symeizlivanyeto im kato symeizlivanyeto na konye. taka ti si lamtyala za nyev'zd'rzanostta na mladostta si, kogato g'rditye ti sye nalyagakha ot yegipyantitye zaradi mladitye ti s'stsi. zatova, ooolivo, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az shchye podigna lyubovnitsitye ti protiv tyebye, ot koito sye ye otvratila dushata ti, i shchye gi dokoram protiv tyebye ot vsyak'doye; vavilonyanitye i vsichkitye khaldyeitsi, fyekod, i soyel, i koye, i s tyakh vsichkitye asiiritsi, - vsichki privlyekatyelni mladyezhi, upravityeli i nachalnitsi, p'lkovodtsi i imyeniti, vsichki v'zsyadali na konye. tye shchye doidat protiv tyebye s or'zhiya i s kolyesnitsi, s koli i s mnogo plyemyena, i shchye sye op'lchat protiv tyebye ot vsyaka strana s shchitovyed, shchitchyeta i shlyemovyed; i az shchye im povyerya s'dba, i tye shchye tye s'dyat sporyed svoitye s'dbi. i kato nasocha protiv tyebye ryevnivostta si, tye shchye post'pyat s tyebye yarostno, shchye otryezhat nosa ti i ushitye ti; i ostanalitye ot tyebye shchye padnat ot nozh; tye shchye khvanat sinovyetye ti i d'shchyeritye ti; i ostanalitye ot tyakh myezhdu tyebye shchye b'dat poyadyeni ot og'n. shchye s'byekat i dryekhitye ti, i shchye otnyemat l'skavitye ti nakiti, taka shchye napravya da pryestanye tvyoy razvrat, i bludstvoto ti, nauchyeno ot yegipyetskata zyemya; ti nyama vyecheye da podignyesh ochi k'm tyakh, nito shchye si naumish vyecheye za yegipyet. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: yeto, shchye tye pryedam v r'kata na oniya, koito mrazish, v r'kata na oniya, ot koito sye ye otvratila dushata ti. tye shchye post'pyat s omraza k'm tyebye, i kato otnyemat vsichkitye ti trudovyed, shchye tye ostavyat gola i nyepokrita; i golotata na bludstvata ti shchye sye otrivye, kakto razvrata ti t'i i bludstvata ti. tova shchye ti sye napravni ponyezhye si bludstvuvala vsryed yezichnitsitye, i ponyezhye si sye oskvyernila s idolitye im. taka si khodila v p'tya na syestra si; zatova shchye dam v r'kata ti nyeinata chasha. taka kazva navstryechu iyeova: shchye izpiyesh d'lbokata i shiroka chasha na syestra si; shchye b'dyesh za prismyekh i poruganiye povyecheye otkolkoto mozhyesh da ponyesyesh. shchye sye izp'lnish s piyanstvo i skr'b, s chashata na smaivanyeto i na zapustyenyeto, s chashata na syestra si samariya. shchye ya izpiyesh i iztsyedish, shchye grizyesh cheryepkitye

i, i shchye razk"sash g"rditye si; zashchoto az go izryekokh, kazva navstryechu iyeova; zatova, taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye si mye zabravila, i si mye otkhv"rlila zad g"rba si; zatova ponyesi i ti v"zmyezdiyeto na razvrata si i bludstvata si. pri tova navstryechu mi ryechye: sinye chovyeshki, shchye sye zast"pish li za oola i ooliva? togava izyavi im myerzostitye im, - chye pryelyubodeystvuvakha, chye ima kr"v v r"tsyetye im, dal chye pryelyubodeystvuvakha s idolitye si, i chye, za da b"dat izyadyeni ot tyakh, pryevyehdakha pryeh og'n chadata, koito mi rodikha; oshchye chye tova mi storikha, - v s"shchiya dyen oskvyernikha svyetilishchetye mi i om"rsikha s"botitye mi; zashchoto kogato byakha zaklali chadata si na idolitye si, togava v s"shchiya dyen vlyazakha v svyetilishchetye mi ta go om"rsikha; i, yeto, taka struvakha vsryed doma mi. i oshchye pratikhtye za m"zhye da doidat ot dalyech, do koito kato sye provodi pratyenik, yeto, doidokha; i za tyakh si sye ok"pala, vapsala si ochitye si i ukrasila si sye s nakiti, syednala si na vyelikolyepna postyelka, s trapeza prigotovyena pryed nyeya, i na nyeya si polozhila moya tyemyani i moyeto maslo. i chuvakha sye glasovye na yedno mnozhyestvo, koyeto zhivyeyeshye byezgrizhno pri nyeya; i zayedno s m"zhetye ot prostolyudiyeto sye v"vyezhdakha pinyantsi ili: savtsi. iz pustynata; i turikha grivni na r"tsyetye na tiya dvye zhyeni, i krasivi vyentsi na glavitye im. togava ryekokh za pryestaryalata v pryelyubodeystva: syega li shchye bludstvuvat s nyeya, dori s nyeyal i tye vlyazakha pri nyeya kaktov vlyazat pri bludnitsa; taka vlyazakha pri tiya nyev"zdrzhanii zhyeni, pri oola i pri ooliva. zatova, spravedlivii m"zhye shchye gi s"dyat kaktov s"dyat pryelyubodeystitye i kaktov s"dyat zhyeni, koito prolivat kr"v; zashchoto tye sa pryelyubodeysti, i ima kr"v v r"tsyetye im. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: shchye dovyeda mnozhyestvo protiv tyakh, i shchye gi pryedam da b"dat tlaskani i razgrabenyi. mnozhyestvoto shchye gi ubiye s kam"ni, i shchye gi s"syechye s"s sabitye si; shchye izbiyat sinovyetye im i d"shchyeritye, i shchye izgoryat k"shchitye im s og'n. taka shchye napravya da pryestanye razvrat"t ot zyemyata, za da sye nachat vsichkitye zhyeni da nye v"rshat razvrat kato vashiya. i shchye v"zadat v r"kvu sa razvratnitye vi dyela; i shchye ponasyaty v"zmyezdiyeto na gryekhovetye izv"rshyeni s idolitye si; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu iyeova.

24

a v dyevyeta godina, dyesyetiya myesyets, na dyesyetiya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo pak doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, zapishi si imeto na toya dyen, na toya s"shchiya dyen; zashchoto v toya s"shchiya dyen vavilonskiyat tsar sye doblizhi do yerusalam. i proiznyesi pritcha k'm buntovniya dom, kato im ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: turi kotyela, turi, nalyei tozhye voda v nyego. s"byeri v nyego k"sovyetye za varyenye, vsyeki dob'r k"s, byedro i ramo; nap"lni go s otbrani kosti. vzyemi otbraniye na stadoto, natrupai i kosti pod nyego; napravi go da vri dobrye,

i kostitye v nyego da sye svaryat. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: gorko na kr"vopolnitniya grad, na kotyela, chiyato r"zhda ye na nyego, i chiyato r"zhda nye sye ye ochistila ot nyego! izvadi ot nyego k"sovyetye mu, byez da sye khv"rli zhryebiye za tyakh. zashchoto kr"vta mu ye vsryed nyego; tya ya izlozhi na gol kam"k; nye ya izlyza na zemyata, ta da sye pokriye s pr"st. az izlozhikh na gol kam"k kr"vta, koyato izlyza, za da sye nye pokriye, za da napravya da izbukhnye yarost ta da izv"rshi v"zdayaniye. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: gorko na kr"vopolnitniya grad! zashchoto i az shchye napravya po-golyama ognenyata gramada. natrupai d"rvata, sgoryeshchetye og"nya, svari dobrye myesoto, sg"sti varivoto, i nyeka izgoryat kostitye. togava turi kotyela prazyen na v"glisichata za da sye nazhyezhi myedta mu i da izgori, i da sye stopi v nyego nyechistotata mu, za da sye izgori r"zhdata mu. umoril sye ye ot trudovyetye si, no pak mnogoto mu r"zhda nye sye ochistva iz nyego; r"zhdata mu dazhye v og"nya nye sye ochistva. ponyezhye az tye chistyekh, a ti nye sye ochisti, zatova, poradi gnusniya ti razvrat nyama vyeche da sye ochistish ot nyechistotata si dokato nye utalozha v"rkhu tyebye yarostta si. az navstryechu go izgovorikh; tova shchye sye sb"dneye, i shchye go izv"rsha; nyama da ots't'pya, nyama da poshchadya i nyama da sye razkaya; sporyed post'pkitye ti i sporyed dyelata ti shchye tye s"dyat, kazva navstryechu iyeova. pri tova navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, yeto, az s yedin udar shchye otnyema ot tyebye zhyelaniyeto na ochitye ti; a ti da nye zhalyeyesh ili plachyesh, nito da potyekat s"lziyte ti. v"zdishai, no nye s glas, da nye zhalyeyesh za m"rtvi; zavii g"zhvata na glavata si, i obui obushchata na nozyetye si; da nye pokriyesh ustnitye si, nito da yadyesh khllyaba na zhalyeyeshchi chovyetsi. i t'i, govorikh na lyudyetye zaranta, a vyechyerta zhyena mi umrya; i sutrinta storikh kaktov mi bye zapovydano. togava lyudyetye mi ryekokha: nye shchye li ni obyasnish shcho znachi za nas tova, koyeto pravish? togava im kazakh: navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: govori na izraielyeviya dom: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, shchye oskvyerniya svyetilishchetye si, silata vi, s koyato sye goyedyetye, zhyelatelnoto na ochitye vi i tova, za koyeto dushitye vi milyeyat; i sinovyetye vi i d"shchyeritye vi, koito styed ostavili, shchye padnat ot myekh. i viye shchye napravitye kaktov napravikh az; nyama da pokriyetye ustnitye si, i khllyab na zhalyeyeshchi chovyetsi nyama da yadyetye; g"zhvitye vi shchye b"dat na glavitye vi i obushchata na nozyetye vi; nyama da zhalyeyetye nito da plachyetye; no shchye sye stopitye v byezzakoniyata si, i shchye okhkatye yedin k'm drug. taka yezyeikiil shchye vi b"dyed znamenyiye; vsichko shcho napravi toi shchye napravitye i viye; kogato nastanye tova, togava shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu iyeova. a kolkoto za tyebye, sinye chovyeshki, v onya dyen, kogato im otnyema silata im, slavata im, na koyato sye radvat, zhyelaniyeto na ochitye im i militye na dushitye im, sinovyetye im i d"shchyeritye im, - v onya dyen nye shchye li doidyed pri tyebye onya, koito

izbyagva, za da izvesti tova v ushitye ti? v onya dyen ustata ti shchye sye otvoryat k'm onzi, koito izbyagva, shchye govorish, i nyama da b'dyesh vyeche nyam; taka shchye im b'dyesh znamenyiye; i tye shchye poznyat, chye az s'm navstryechu.

25

i navstryechunoto slovo doidy e k'm myenye i ryeche: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si k'm amontsitye i prorokuvai za tyakh. kazhi na amontsitye: slushaitye slovoto na navstryechua iyeova - taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye si ryek'l: o khokho! protiv svyetilishchyeto mi, kogato bidye oskvyrnyeno, i protiv izrail'yevata zyemya, kogato zapustya, i protiv yudoviy dom, kogato otidokha v plyn, zatova, yeto, shchye tye pryedam na zhityelitye na iztok da tye vlyadyeyat; i tye shchye postavayt syelyenyiyata si v tyebye, i shchye razprostratit shatritye si v tyebye; shchye yadat plodovyetye ti i shchye piyat mlyakoto ti. i shchye naprava rava obor na kamili, i zyemyata na amontsitye myasto gdyeto da lyezhat stada; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye si izplyaskal s r'tsy, i tropnal s noga, i zaradval si sye protiv izrail'yevata zyemya s vsichkoto pryezryeniye na s'rtsyeto si, zatova, yeto, shchye prostra r'kata si v'r'khu tyebye, shchye tye pryedam na naroditye za gryezhu, shchye tye otsyeka ot plyemyenata, i shchye tye naprava da poginyesh ot zyemitye; shchye tye iztryebya; i shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu. taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye moav i siir dumat: yeto, yudoviyat dom stana kato vsichkitye narodi, zatova, yeto, shchye otvorya moavovata granitsa otk'm gradovyetye, otk'm nyegovyetye pograniichni gradove, vyet-yesimot, vaalmyeon i kiriataim, slavata na onaya zyemya, - shchye ya otvorya za zhityelitye na iztok, za da otidat protiv amontsitye, i shchye im gi pryedam da gi vlyadyeyat, za da sye nye pomnyat amontsitye gryezhu naroditye. i shchye izv'rsha s'dbi v'r'khu moava; i shchye poznayat, chye az s'm navstryechu. taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye yedom sye otnyesye otm'stityelno k'm yudoviy dom, i pryest'pi tyezhko kato si otm'sti protiv tyakh, zatova, taka kazva navstryechu iyeova: shchye prostra r'kata si v'r'khu yedom, shchye otsyeka ot nyego i chovyek i zhivotno, i shchye go zapustya iz tyeman, ta shchye padnat ot myech do dyedan. i shchye nalozha v'zdayaniyeto si v'r'khu yedom, chryez r'kata na lyudyetye si izrailya; i tye shchye post'pyat s yedom sporyed gnyeva mi i sporyed yarosta mi; i shchye poznayat v'zdayaniyeto mi, kazva navstryechu iyeova. taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye filistimsitye sye otnyesokha otm'stityelno, i si otm'stikha s dushyevno pryezryeniye, za da pogubyat s nyepryek'snata omraza, zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az shchye prostra r'kata si v'r'khu filistimsitye, shchye izsyeka khyeryettsitye i shchye pogubya ostanalitye krai primoriyeto; i shchye izv'rsha v'r'khu tyakh golyamo v'zdayaniye s yarostni izoblichyeniya; i kogato

izv'rsha v'zdayaniyeto si v'r'khu tyakh, shchye poznayat, chye az s'm navstryechu.

26

a v yedinadyesyetata godina na p'rviya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidy e k'm myenye i ryeche: sinye chovyeshki, ponyezhye tir ryeche protiv yerusalim; o khokho! stroshi sye onya, koito byeshye porta na plyemyenata! ob'rna sye k'm myenye! shchye sye nap'lnya az kato zapustya toi! zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s'm protiv tyebye, tiry, i shchye podigna protiv tyebye mnogo narodi, kakto moryeto podiga v'lnitye si. tye shchye srinat styenitye na tir i shchye s'boryat kulitye mu; i az shchye izst'rza pr'stta ot nyego i shchye go naprava gola skala. shchye b'dye myasto za prostiranye mryezhi vsryed moryeto; zashchoto az go izryekokh, kazva navstryechu iyeova; i shchye stanye korist na naroditye, i syelata yevryeiski: d'shchyeritye mu, koito sa v polyeto, shchye b'dat iztryebyeni s nozh; i shchye poznayat, chye az s'm navstryechu. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: yeto, shchye dovyeda ot syevyer protiv tir vavilonskiya tsar navukhodonosor, tsar na tsarye, s konye, s kolyesnitsi, i s konnitsi, s mnozhyestvo i s mnogo lyudye. toi shchye iztryebi s nozh syelata ti v polyeto; a protiv tyebye shchye izdigne ukryeplyeniya, shchye napravi mogili protiv tyebye i shchye sye op'lchi protiv tyebye s shchitovy; shchye postavil boinitye si or'diya protiv styenitye ti, i s's syekiritye si shchye razori kulitye ti. ponyezhye konyetye mu sa mnogo, prakh't im shchye tye pokriye; styenitye ti shchye sye potryesat ot shuma na konnitsitye, na kolitye i na kolyesnitsitye, kogato vlyezye toi v portitye ti, kakto vlyaz v prolomyen grad. s kopitata na konyetye shchye st'pche vsichkitye ti ulitsi; shchye izsyechye s nozh lyudyetye ti; i yakitye ti st'lbovy shchye b'dat povalyeni na zyemyata, tye shchye razgrabyat bogatstvo ti i shchye obyerat imota ti, shchye s'boryat styenitye ti, shchye razoryat krasivitye ti k'shchi i shchye khv'rlyat vsryed vodata kam'nitye ti, d'rvyetata ti i pr'stta ti. shchye naprava da pryestanye shum't na pyesnitye ti; i zvuk't na kitaritye ti nyama vyeche da sye chuya. i shchye tye naprava gola skala, ta shchye b'dyesh myasto za prostiranye mryezhi; nyama da sye s'gradish vyeche; zashchoto az navstryechu go izryekokh, kazva navstryechu iyeova. taka kazva navstryechu iyeova na tir: nye shchye li sye potryesat ostrovitye ot shuma na padanyeto ti, kogato ranyenitye okhkat, kogato stava klanyeto vsryed tyebye? togava vsichkitye morskii golyemtsi shchye slyazat ot pryestolitye si, shchye otmyetnat mantiitye si i shchye s'blyekat vyezanitye si dryekhi; shchye sye oblyekat s tryepyet; na zyemyata shchye nasyadat, shchye tryepyerat vsyaka minuta i shchye sye udivyavat za tyebye. i kato dignat plach za tyebye, shchye ti ryekat: kak bidye s'sipan ti, koito sye nasyelavashye ot moryeplavatyeli, prochuti gradye, koito bye silyen v moryeto, ti i zhityelitye ti, koito prichinyavakha tryepyet na vsichki, koito sye namirakha po nyego! syega ostrovitye shchye

tryepperyat v dyenya na padanyeto ti; da! ostrovitye, koito sa v moryeto, shchye sye smutyat, kogato sye izgubish. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: kogato tye napravya pust grad, kato nyenaselyenyite gradovyie, kogato dokaram v'rkhu tyebye byezdnata, ta tye pokriyat golyemi vodi, kogato tye sm'kna s oniya, koito slizat v yamata pri dryevnitye lyudye, i tye turya v nai-d'lbokitye myesta na svyeta, v myesta pusti ot vyeka, s oniya, koito slizat v yamata za da nye b'dyesh vyeche obyitayem, togava shchye postavya slava v zyemyata na zhivitye. shchye napravya da tryepperyat naroditye ot uchastta ti i nyama da s'shchystuvuvash; i ako tye pot'rsyat, ti nyama vyeche da b'dyesh nameryen do vyeka, kazva navstryechu iyeova.

27

pak navstryechunoto slovo doidyie k'm myenye i ryeche: i ti sinye chovyeshki, digni plach za tir, i kazhi na tir: ti, koito syedish pri vkhoda na moryeto, koito t'rguvash s naroditye v mnogo ostrovi, taka kazva navstryechu iyeova: tirye, ti si ryek'l: az s'm s'v'rshyen po khubost. pryedelyitye ti sa vsryed moryetata; oniya, koito tye s'gradikha, napravikha s'v'rshyena khubostta ti. napravikha vsichkitye d'ski na korabitye ti ot sanirski yelkhi; vzyekha kyedri ot livan za da ti napravayt machti. napravikha vyeslata ti ot vasanski d'bovyie; napravikha syedalishchata ti ot slonova kost i buks ot kitaitskitye pyechatna gryeshka v izdaniyeto ot 1940 g., v drugi izdaniya - kitimskitye. ostrovi. ot vison s vyezana rabota ot yegipyet byeshye platnoto ti, za da ti sluzhi za znanye; sin'o i moravo, ot ostrovitye na yelisa, bye pokrova ti. zhi-tyelitye na sidon i na arvad byakha tvoitye vyeslari; tvoitye m'dri, koito byakha v tyebye, tirye, byakha kormchiitye ti. staryeishinitye na gyeval i m'dritye mu nasmolyavakha v tyebye korabitye ti; vsichki-tye morskii korabi i moryatsitye im byakha v tyebye za da v'rshat t'rgoviyata ti. pyersiitsi, lidiitsi i livi-itsi byakha tvoitye voinitsi, tvoitye voyenni m'zhye; v tyebye okachvakha shchitovyie i shlyemovyie; tye ti pridavakha vyelikolyepiye. arvadsckitye m'zhye s voiskata ti byakha izokolo na styenitye ti, adga-madtsitye na kulitye ti; okachvakha shchitovyetye si izokolo na styenitye ti; tye napravikha s'v'rshyena khubostta ti. tarsis t'rguvashye s tyebye s izobiliye ot vsyakakvo bogatstvo; s's sryebro, zhyelyazo, kalai i olovo t'rguvakha za tvoitye stoki. yavan, tu-val i mosokh t'rguvakha s tyebye; za tvoitye stoki razmyenyakha chovyeshki dushi i myedni s'dovyie. oniya ot doma togarma t'rguvakha za stokitye ti s konye, voyenni konye i m'ski. dyedanskitye m'zhye t'rguvakha s tyebye; t'rgoviyata na mnogo ostrovi bye v r'kata ti: dokarvakha ti v razmyana slonova kost i yebyen. siriya t'rguvashye s tyebye poradi mno-goto ti izdelyiya; davashye za stokitye ti antraks i moravo, vyezano i vison, korali i rubini. yuda i izrai-lyevata zyemya t'rguvakha s tyebye; davakha za stok-itye ti myenitsko zhito, sukhari i myed, maslo i bal-sama. damask t'rguvashye s tyebye poradi mnogoto ti izdelyiya, s izobiliye ot vsyako bogatstvo, s khyelvonsko vino i s byala v'lna. vyedan i yavan davakha

pryezhdza za stokitye ti. izrabotyeno zhyelyazo, kasiya i blagoukhanna tr'stika byakha myezhdu stok-itye ti. dyedan t'rguvashye s tyebye s's sk'pi pla-tovyie za kolyesnitsi. araviya i vsichkitye kidarski p'rvyentsi byakha t'rgovtsi v tyebye, i t'rguvakha s tyebye s agnyeta, ovtsi i kozli. t'rgovtsitye na shyeva i na raama t'rguvakha s tyebye, i davakha za stoki-tye ti vsyakakvo izryadno blagoukhaniye, vsyakakvi sk'potsyenni kam'ni i zlato. kharan, khanye i yedeyen, t'rgovtsitye na shyeva, asur i khilmad t'rguvakha s tyebye. tiya t'rguvakha s tyebye s otrbani stoki, s bali ot sinyi i vyezana izrabotka, i s kovchyezi bo-gati oblyekla, v'rzani s v'zha i napravieni ot kyed'r. tiya byakha myezhdu t'rgovtsitye ti. tarsiiiskitye ko-rabi obikalyakha s t'rgoviyata ti; i ti stana p'lyen i bye tv'rde slavyen vsryed moryetata. tvoitye vyeslari tye zavyedokha v golyemi vodi; no iztochniyat vyat'r tye razbi vsryed moryetata. bogatstvo ti i stoki-tye ti, t'rgoviyata ti i moryatsitye ti, kormchiitye ti i koito nasmolyavakha korabitye ti, razmyeniyelitye na stokitye ti i vsichkitye voyenni m'zhye, koito sa v tyebye, s vsichkoto mnozhyestvo, koyeto ye vsryed tyebye, shchye padnat vsryed moryetata v dyenya na pogibylta ti. pryedmyestiyata shchye sye potrye-sat ot glasa na pis'ka na tvoitye kormchii. i vsichki-itye vyeslari, moryatsitye i vsichkitye morskii kor-mchii shchye slyazat iz korabitye si, shchye zas-tanant na zyemyata, i shchye izvikat s glas nad tye-bye, shchye pisanat gorko, shchye posipyat pr'st na glavitye si, i shchye sye valyat v pyepelyta; shchye oplyeshivveyat s'vsyem poradi tyebye, shchye sye opashat s vryetishchye, i shchye plachat za tyebye s dushyevna goryest, s gorchivo ridaniye. i v ri-daniyeto si shchye dignat plach za tyebye, i kato plachat za tyebye shchye ryekat: koi ye bil kato tir, koito zagina vsryed moryeto? kogato stokitye ti izl-izakha iz moryetata, ti nasishchashye mnogo plye-myena; s golyamato si bogatstvo i t'rgoviya, ti obo-gatyavashye zyemnitye tsarye. syega kato si razbit v moryetata, v d'lbochinata na voditye, t'rgoviyata ti i vsichkoto ti mnozhyestvo padnakha vsryed tyebye. vsichkitye zhiyteli na ostrovitye sye udivikha za tye-bye, i tsaryetye im uzhasno sye uplashikha; litsata im poblyednyakha ot strakh. t'rgovtsitye myezhdu plye-myenata podsvirnakha poradi tyebye; uzhas si stanal, i nye shchye tye ima do vyeka.

28

pak navstryechunoto slovo doidyie k'm myenye i ryeche: sinye chovyeshki, ryechi na tirskiya knyaz: taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye sye ye nadignalo s'rtsyeto ti, i ti si ryek'l: az s'm bog, syedya na bozhityeto syedalishchye vsryed moryetata; a p'k ti si chovyek, a nye bog, ako i da si postavil s'rtsyeto si kato, chye ye bozhie s'rtsyeto; (yeto, ti si po-m'dr ot daniila; nikakva taina nye sye ukri-va ot tyebye; s m'drostta i razuma si ti si pridobil bo-gatstvo za syebye si, i pridobil si zlato i sryebro v s'krovishchnitsitye si; s golyamata si m'drost ti si pri-dobil bogatstvo si chryez t'rgoviyata si, i s'rtsyeto ti sye ye nadignalo poradi bogatstvoto ti); zatova, taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye si postavil

s"rtsyeto si, kato chye ye bozhiye s"rtsye, zatova, yeto, shchye dokaram protiv tyebye chuzhdyentsi, strashnitye myezhdu naroditye; i shchye iztyeglyat sabitye si protiv krasivitye proizvyedenyia na tvoyata m"drost, i shchye pomrachat bylas"ka ti; shchye tye sm"knat v yamata; i shchye umryesh kakto umirat ubitye, vsryed moryetata. togava shchye kazhyesh li pryed onzi, koito tye ubiva: az s"m bog? no ti si chovyeck, a nye bog, v r"kata na onzi, koito tye ubiva. shchye umryesh ot r"kata na chuzhdyentsitye kakto umirat nyeobryazanyye; zashchoto az go izryekokh, kazva navstryechu iyeova. pri tova, navstryechunoto slovo doidy k"m myenye i ryechye: sinye chovyeshki, digni plach za tirskeya tsar, i kazhi mu: taka kazva navstryechu iyeova: ti si pyechat na s"v"rshyenstvo, p"lyen si s m"drost i s"v"rshyen po khubost. ti bye v bozhiiata gradina, v yedymy: ti bye obspan s vsyakakvi sp"otsyenni kam"ni: s"s sard, topaz, diamant, khristolit, oniks, yaspis, sapfir, antrakt, smaragd i s"s zlato; napravata na t"panchyetata i na svirkitye ti ye bila prigotvyena za tyebye v dyenya, kogato si bil s"zdzadyen. ti byeshye khyeruvim pomazan za zasenyavash; i az tye postavikh taka shchoto byeshye na bozhiiya svyet kh"lm; ti khodyeshye vsryed ognenitye kam"ni. ti bye s"v"rshyen v post"pkitye si ot dyenya, kogato bye s"zdzadyen, dogdyeto sye namyeri byezzakoniye v tyebye. ot mnogo golyamata ti t"rgoviya nap"lnikha vsichko vsryed tyebye s nasiliye, i ti s"gyreshi; zatova tye otkhv"rlikh kato skvyeren ot bozhiiya kh"lm, i tye iztryebikh otsryed ognenitye kam"ni, khyeruvimye zasenyavashchi! s"rtsyeto ti sye nadigna poradi khubostta ti; ti razvrati m"drostta si poradi bylas"ka si; az tye khv"rlikh na zymyata, izlozhikh tye pryed tsaryete, za da tye glyadat. ti om"rsi svyetilshchata si chryez mnogoto si byezzakoniya, chryez nyeppravedyenata si t"rgoviya; zatova izvadikh og"n izsryed tyebye, koito tye izyadye, i tye ob"rnakh na pyepyel po zymyata pryed ochitye na vsichki, koito tye glyadat. vsichki, koito tye poznavakha myezhdu plyemyenata, sye udivikha na tyebye; uzhas si stanal, i nye shchye tye ima do vyeka. i navstryechunoto slovo doidy k"m myenye i ryechye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si k"m sidon, i prorokuvai protiv nyego kato ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s"m protiv tyebye, sidonye, i shchye si pridobiya slava vsryed tyebye; i kogato izv"rsha s"dbi v nyego, i sye osvyetya chryez nyego, togava shchye poznayay, chye az s"m navstryechu. zashchoto shchye izpratya v nyego mor i kr"v v ulitsitye mu; i ubitye shchye padnat vsryed nyego ot nozh dosh"l v nyego otvryed; i shchye poznayay, chye az s"m navstryechu. i myezhdu vsichki, koito sa okolo tyakh, nye shchye ostanze za izrailyeviya dom bodliya k"pina ili m"chityelyen tr"n, kakvito im napakostyavakha; i shchye poznayay, chye az s"m navstryechu iyeova. taka kazva navstryechu iyeova: kogato s"byera izrailyeviya dom ot plyemyenata, myezhdu koito sa razpr"sniati, i sye osvyetya chryez tyakh pryed ochitye na naroditye, togava shchye zhivyeyat v svoiyata zymyaya, koyato dadokh na slugata si yakova. shchye zhivyeyat v nyeya byezopasno, da! shchye postroyat k"shchi i shchye nasadyat lozaya;

29

i shchye zhivyeyat byezopasno, kogato izv"rsha s"dbi v"rku vsichkitye okolo tyakh, koito sa im napakostili; i shchye poznayay, chye az s"m navstryechu tyekhnayat bog.

v dyesyetata godina, v dyesyetiya myesyets, na dvanadyesyetiya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidy k"m myenye i ryechye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si protiv yegipyetskiya tsar faraona i prorokuvai protiv nyego i protiv tsyeliya yegipyet. govori i ryechi: taka kazva navstryechu iyeova: yeto az s"m protiv tyebye, faraonye yegipyetski tsaryu, vyelikoto chudovishchye t.ye., krokodil"t., koyeto lyezhish vsryed ryekitye si, koyeto si ryeklo: ryekata mi ye moya; az ya napravikh za syebye si. az shchye turya v"ditsi v chyelyustitye ti, i ribitye v ryekitye ti shchye prilypya za lyuspitye ti; i shchye tye izvlyeka izsryed ryekitye ti s vsichkitye ribi v ryekitye ti prilypnali pri lyuspitye ti. i shchye tye izkhv"rlya v pustynata, tyebye i vsichkitye ribi v ryekitye ti; shchye padnyesh na otvoryenoto polye; nye shchye sye s"byeryesh nito pribyeryesh; dadokh tye na syemitye zvyerovyie i na nyebyesnitye ptitsi za khvana. i vsichkitye yegipyetski zhityeli shchye poznayay chye az s"m navstryechu; zashchoto byakha zhyez"l ot tr"stika za izrailyeviya dom. kogato tye vzyekha v r"ka, ti sye schupi i promushi ramoto na vsichki tyakh; i kogato sye oblyegnakha na tyebye, ti sye slomi i razklati kr"sta na vsichki tyakh. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, shchye dokaram myech v"rku tyebye i shchye otsyeka ot tyebye i chovyeck i zhivotno. i yegipyetskaya zymaya shchye b'dye opustoshyena i pustaya; i shchye poznayay, chye az s"m navstryechu, zashchoto ryechye: ryekata ye moya, i az ya napravikh. zatova, yeto, az s"m protiv tyebye i protiv ryekata ti; i shchye ob"rna yegipyetskaya zymaya na pustota, razoryeniye i opustoshyeniye, ot migdol do siina i do granitsata na yetiopiya. chovyeshka noga nye shchye da minye pryey nyeya, nito noga na zhivotno shchye minye pryey nyeya, nito shchye b'dye nasyelyena za chyetiridyesyet godini. i shchye ob"rna yegipyetskaya zymaya na pustinya myezhdu opustoshyeniye strani, i gradovyetye i shchye b'dat pusti za chyetiridyesyet godini myezhdu razoryeniye gradovyie; i shchye razsyeza yegipyaniye myezhdu naroditye, i shchye gi razpr"sna po stranitye. no taka kazva navstryechu iyeova: na kraya na chyetiridyesyettye godini shchye s"byera yegipyaniye ot plyemyenata myezhdu koito byakha razpr"sniati; i shchye dovyeda yegipyetskiye plyennitsi, shchye gi v"rna v zymyata patros, v rodnata im zymaya, i shchye b'dat tam unizhyeno tsarstvo. shchye b'dye nai-unizhyenoto ot tsarstvata, i nyama da sye izdignye vyeche nad naroditye; zashchoto shchye gi namalya, za da nye vladyyat vyeche nad naroditye. na yegipyet nye shchye upovaye vyeche izrailyeviyat dom, shchoto da mu napomnya byezzakoniye, kogato poglyednat k"m tyakh za pomoshch; i tye shchye poznayay, chye az s"m navstryechu iyeova. i v dvadyesyet i

syedmata godina, v p'rviya myesyets, na p'rviya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, vavilonskiyat tsar navukhodonosor nakara voiskata si da izv'rshi yedna tolkova golyama rabota protiv tir, shchoto vsyaka glava stana plyeshiva i vsyako ramo ozhulyeno; no pak nye poluchi zaplatata za tir, ni toi, nito voiskata mu, za rabotata, koyato izv'rshi protiv nyego. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az davam yegipyetskata zyemya na vavilonskiya tsar navukhodonosor; i shchye otkara mnogoto i naselyeniye, shchye ya obyerye i shchye vzyemye koristi ot nyeya; i tova shchye b'dye zaplatata na voiskata mu. dadokh mu yegipyetskaya zyemya sryeshchu truda, koito polozhi, ponyezhye sye trudikha za myenye, kazva navstryechu iyeova. v onya dyen shchye napravya da izrastye rog na izraielyeviya dom, i shchye ti dam da otvorish usta vsryed tyakh; i shchye poznayate, chye az s'm navstryechu.

30

pak navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, prorokuyai i ryechi: taka kazva navstryechu iyeova: lyelyekaitye - olyelye za dyenya! zashchoto ye blizo dyenyat, dori ye blizo dyenyat na navstryechua, oblachyen dyen; shchye b'dye vryemyeto na yezichnitsitye. nozh shchye doidyed v'rkuh yegipyet, i golyamo izm'chvanye shchye ima v yetiopiya, kogato ubititye padnat v yegipyet, i kogato otkarat golyamoto mu naselyeniye i srinat osnovitye mu. yetiopyani, lyeviitsi, lidiitsi i vsichkitye raznplyemyenni narodi, khuv i zhityelitye na s'yuznitye zyemi shchye padnat zayedno s tyakh ot nozh. taka kazva navstryechu: shchye padnat i oniya, koito podpirat yegipyet, i gordata mu sila shchye sye snishii; ot migdol do siina shchye padnat v nyego ot nozh, kazva navstryechu iyeova. i tye shchye zapusteyate myezhdu opustoshenyeniyte zyemi, i gradovyetye mu shchye b'dat myezhdu razoryeniyte gradove. i shchye poznayate, chye az s'm navstryechu, kogato turya og'n v yegipyet, i sye smazhat vsichki, koito mu pomagat. v onya dyen, vyestiyeli shchye izlyazat ot myenye s korabi, za da stryenasat byezgrizhnitye yetiopyani; i golyamo izm'chvanye shchye gi napadnye kakt v dyenya na yegipyet; zashchoto, yeto, idye. taka kazva navstryechu iyeova: pri tova, az shchye pogubya golyamoto yegipyetsko naselyeniye chryez r'kata na vavilonskiya tsar navukhodonosora. toi i lyudyetye mu s nyego, strashnitye myezhdu naroditye, shchye b'dat dovyedyeni za da razoryat zye-myata; i shchye iztyeglyat myechovyetye si protiv yegipyet, i shchye izp'lnyat zyemyata s ubiti. az shchye pryessusha ryekitye, shchye prodam zyemyata v r'tsyetye na zli chovyetsi; i shchye zapustya zyemyata i vsichko shcho ima v nyeya chryez r'kata na chuzhdyentsi; az navstryechu go izryekokh. taka kazva navstryechu iyeova: shchye pogubya i kumiritye, i shchye makhna ot myemfis nishchozhnitye idoli; nye shchye ima vyeche knyaz ot yegipyetskata zyemya, i shchye turya strakh v yegipyetskata zyemya. az shchye zapustya patros, shchye zapalya

og'n v tanis, i shchye izv'rsha s'dbi v no. shchye izlyeya yarostta si v'rkuh yegipyetskata kryepost sin, i shchye izsyeka golyamoto naselyeniye na no. i shchye zapalya og'n v yegipyet; sin shchye b'dye v golyamo izm'chvanye. no shchye sye s'krushi i myemfis shchye ima protivnitsi vsryed byal dyen. mladyezhyte na iluipol i na pivyeset shchye padnat ot nozh; a ostanalitye shchye otidat v plyn. i v tafnyes dyenyat shchye sye pomrachi, kogato strosha tam khomotitye na yegipyet, i gordata mu sila shchye pryestanye v nyego; a nyego, oblak shchye go pokryie, i d'shchyeritye mu shchye otidat v plyn. taka shchye izv'rsha s'dbi nad yegipyet; i shchye poznayate, chye az s'm navstryechu. a v yedinadyesyetata godina, v p'rviya myesyets, na syedmiya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, stroshikh mishtsata na yegipyetskiya tsar faraon; i, yeto, tya nye ye bila pryev'rzana za tsyeryenye, ili za da ya obviyat v pryev'rzki, za da i sye dadye sila da d'rzhi nozh. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s'm protiv yegipyetskiya tsar faraona i shchye strosha dyetye mu mishtsi - i zdravata i onaya, koyato vyeche bidye stroshyena; i shchye napravya nozh't da padnye ot r'kata mu. i shchye razsyeya yegipyanyite myezhdu naroditye, i shchye gi razpr'sna po stranite. no shchye ukryepya mishtsitye na vavilonskiya tsar i shchye turya myecha si v r'kata mu; a mishtsitye na faraona shchye strosha, i toi shchye okhka pryed nyego kakt okhka s'm r'tno ranyen chovyek. mishtsitye obachye na vavilonskiya tsar shchye zasilya, a faraonovitye mishtsi shchye otpadnat; i shchye poznayate, chye az s'm navstryechu, kogato turya myecha si v r'kata na vavilonskiya tsar, i toi ya prostrya v'rkuh yegipyetskata zyemya. i shchye razsyeya yegipyanyite myezhdu naroditye, i shchye gi razpr'sna po stranite; i tye shchye poznayate, chye az s'm navstryechu.

31

i v yedinadyesyetata godina, v tryetiya myesyets, na p'rviya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, kazhi na yegipyetskiya tsar faraona na mnozhyestvoto mu: na kogo si sye upodobil ti v'v vyelichiyeto si? yeto, asiriyets't bye kyed'r v livan s khubavi klonovyte, s dyebela syanka i s visok r'st; i v'rkh't mu bye vsryed g'sti klonchyeta. voditye go khranyekha, byezdnata go otrastvashye s ryekitye si, koito tyecheykha okolo posazhdyeniyeto mu; i izprashchashye kanalitye si po vsichkitye d'rvyeta na polyeto. zatova r'st't mu sye izdigna nad vsichkitye d'rvyeta na polyeto, klonovyetye mu sye umnozhihka, i kato rastyeshye klonchyetata mu sye razprostryakha poradi izobilnitye vody. vsichkitye nyebyesni ptitsi pravyeckha gnyezda v klonchyetata mu; i vsichkitye polski zhivotni razhdakha pod klonovyetye mu; a pod syankata mu zhivyeyekha vsichkitye golyemi narodi. taka bye krasiv po golyeminata si i po d'lzhinata na klonovyetye si; zashchoto koryenitye mu byakha pri mnogo vodi. kyedritye v bozhiiyata gradina nye mozhyeckha da go skriyat; yelkhitye nye sye

sравнявакха с клонovyetye му, i yarovitye nye prilichakha na клонchyetata му; nikakvo d'nyo v bozhyyata gradina nye sye сравняvashye s ryego po krasotata му. napravikh go krasiv s mnogoto му клонovyе; t'i shchoto vsichkitye yedymyski d'rvyeta, koito byakha v bozhyyata gradina, му zavizhdakha. zatova, taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye ti si sye izdignal visoko; i ponyezhye si dignal v'rkhа si myezhdu g'stiye клонchyeta, i s'rtsyeto му sye nadigna poradi visochinata му, zatova shchye go pryedam v r'kata na silniya ot naroditye, koito nyepryemyenno shchye sye razpravi s nyego; izp'dikh go poradi nyechestiyeto му. chuzhdyentsi, strashnitye myezhdu naroditye, otsyakokha go i go ostavikha; клонchyetata му padnakha po planinitye i po vsichkitye dolini, i клонovyetye му sye stroshikha po vsichkitye pototsi na zhyemyata; i vsichkitye narodi na svyeta slyazokha ot syankata му i go ostavikha. na trupa му shchye si pochinat vsichkitye nyebyesni ptitsi, i v'rkhу клонovyetye му shchye b'dat vsichkitye zhivotni ot polyeto, za da nye sye v'zvisi v'v visochinata si nikoye ot d'rvyeta krai voditye, nito da izdignye v'rkhа si myezhdu g'stiye клонchyeta, i za da sye nye nadigat, poradi visochinata si, tyekhnitye vyelikani, da! vsichki, koito sye poyat s voda; zashchoto tye vsichki sa pryedadyeni na sm'rt, v nai-d'lbokitye myesta na svyeta, podobno na vsichki drugi chovyeshki sinovyе, s oniya koito slizat v yamata. taka kazva navstryechu iyeova: v dyenya kogato toi slyezye v pryiezpodnyata prichinikh zhalyeyenye; pokrikh byezdnata za nyego, i napravikh da pryestanat ryekitye i, taka shchoto golyemitye vodi sye spryakha; i napravikh da zhalyeye za nyego livan, i vsichkitye d'rvyeta na polyeto povyakhnakha za nyego. napravikh naroditye da potryepyryat pri shuma na padanyeto му, kogato go svalikh v pryiezpodnyata s oniya, koito slizat v yamata; i vsichkitye yedymyski d'rvyeta, otbranitye i dobritye livanski d'rvyeta, vsichkitye piyeshchi vodi, sye utyeshikha v nai-d'lbokitye myesta na svyeta. i tye i oniya, koito byakha nyegova mishsta, koito zhivyeekha pod syankata му vsryed naroditye, slyazokha v pryiezpodnyata podobno na nyego, pri ubititye ot nozh. na kogo si sye upodobil taka po slava i po vyelichiye myezhdu yedymyskitye d'rvyeta? pri vse tova shchye b'dyesh svalyen, kakto vsichkitye drugi yedymyski d'rvyeta, v nai-d'lbokitye myesta na svyeta; shchye lyezhish vsryed nyeobryazanitye, s ubititye ot nozh. t'i shchye slyes s faraona i tsyaloto му mnozhyestvo, kazva navstryechu iyeova.

32

i v dvanadyesyateta godina, v dvanadyesyetiya myesyets, na p'rviya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, digni plach za yegipyet-skiya tsar faraon, i kazhi mu: upodobil si sye na mlad l'v myezhdu naroditye, no si kato chudovishchye v moryetata; i ustryemil si sye v ryekitye si, i m'tish voditye s nozyetye si i t'pchyesh ryekitye im. taka kazva navstryechu iyeova: zatova shchye prostra

mryezhata si v'rkhу tyebye s's s'braniye ot mnogo plyemyena, koito shchye tye izvlyekat v mryezhata mi. i shchye tye ostavya na zhyemyata, shchye tye otkh'v'riya na otvoryenoto polye, shchye napravya da katsnat na tyebye vsichkitye nyebyesni ptitsi, i shchye nasitya s tyebye zvyerovyetye na tsyliya svyat. shchye turya myesata ti na planinitye, shchye nap'lnya dolinitye s kupovyе ot tvoitye ubiti i shchye napoya s kr'vta ti zhyemyata gdyeto plavash, dori do planinitye; i ryekitye shchye sye nap'lnyat s tyebye. i kogato tye ugasya, shchye pokriya nyebyeto i shchye pomracha zvezdzitye му; shchye pokriya sl'ntsyo to s oblak, i lunata nyama da svyeti s's svyetlinata si. shchye pomracha nad tyebye vsichkitye nyebyesni svyetila, i shchye turya t'mmina na tvoiyata zhyemya, kazva navstryechu iyeova. shchye dosazhdam s'rtsyeto na mnogo plyemyena, kogato dokaram myezhdu naroditye razoryenitye ostanali ot tyebye, v strani, koito ti nye si poznal; da! shchye napravya da sye udivyat poradi tyebye mnogo plyemyena; i tsaryetye im shchye sye uzhasyat mnogo poradi tyebye, kogato razmakhat myecha si pryed tyakh, i shchye tryepyryat vsyaka minuta, vsyeki za zhivota si, v dyenya na padanyeto ti. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: myech't na vavilonskiya tsar shchye doidye v'rkhу tyebye. s nozhyovyetye na silnitye shchye svalya mnozhyestvoto ti; tye vsichki sa strashnitye myezhdu naroditye; tye shchye razoryat gordosta na yegipyet, i tsyaloto му mnozhyestvo shchye poginye. i shchye iztryebya vsichkitye му zhivotni ot pri mnogo vodi; nyama vyeche da gi razm'ti chovyeshka noga, i kopito na zhivotno nyama da gi razm'ti. togava shchye izbistrya voditye im, i shchye napravya ryekitye im da tyeekat kato maslo, kazva navstryechu iyeova. kogato napravya yegipyetskata zhyemya razoryena i pusta, zhyemya lishyena ot tova, koyeto ya izp'lnyashye, kogato porazya vsichki, koito zhiviyet v nyeya, togava shchye poznayat, chye az s'm navstryechu. tova ye plach't, s koito shchye oplakvat; d'shchyeritye na naroditye shchye oplakvat s nyego. za yegipyet i za tsyaloto му mnozhyestvo shchye oplakvat s nyego, kazva navstryechu iyeova. pak v dvanadyesyateta godina, v dvanadyesyetiya myesyets, na pyetnadyesyetiya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidye k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, zaridai za mnozhyestvoto na yegipyet, i yavi svalyanyeto im, da! nyego i d'shchyeritye na znaymenitye narodi, v nai-d'lbokitye myesta na svyeta, s oniya, koito slizat v yamata. ot kogo si po-khubav? slyez i lyezhi s nyeobryazanitye. shchye padnat vsryed ubititye ot nozh; nozh't sye prigotvi; otlvlechyetye nyego i vsichkitye му mnozhyestva. nai-moshchnitye myezhdu silnitye shchye му govoryat otsryed pryiezpodnyata zayedno s oniya, koito му pomagakha; slyazokha, lyezhat nyeobryazani, ubiti ot nozh. tam ye asurs i tsyalata му družhina; grobovyetye му sa okolo nyego; vsichki ubiti padnali ot nozh, chito grobovyе sa postavlyeni v d'lbochinata na yamata, i družhinata му okolo groba му; vsichki ubiti, padnali ot nozh, tiya, koito prichinyavakha uzhas v zhyemyata na zhivitye. tam ye yelam i tsyaloto му mnozhyestvo okolo groba му; vsichki ubiti, padnali ot nozh, slyezli

nyeobryazani v nai-d'lbokitye myesta na svyeta; tye prichinyavakha tryepyet v zhyemyata na zhivitye, no ponyesokha srama si kakto vsichki drugi, koito slizat v yamata. vsryed ubititye postavikha lyeglo za nyego s tsyaloto mu mnozhyestvo; grobovyetye mu okolo nyego; tye vsichki sa nyeobryazani, ubiti ot nozh, zashchoto byakha prichinyavali uzhas v zhyemyata na zhivitye; no ponyesokha srama si kakto vsichki drugi, koito slizat v yamata; toi ye postavyen vsryed ubititye. tam ye mosokh, tuval i tsyaloto mu mnozhyestvo; grobovyetye mu sa okolo nyego; vsichki sa nyeobryazani, ubiti ot nozh, zashchoto prichinyavakha uzhas v zhyemyata na zhivitye. tye nyama da lyezhat s's silnitye padnali izmyezhdu nyeobryazaniye, koito slyazokha v pryeizpodnyata s boinitye si or'zhiya i turikha nozhovyetye si pod glavitye si; no tyeckhnitye byezzakoniya shchye sa v'rkhu kostitye im, zashchoto sa prichinyavali uzhas na silnitye v zhyemyata na zhivitye. no i ti shchye b'dyesh slomyen vsryed nyeobryazaniye i shchye lyezhish s ubititye ot nozh. tam ye yedom, tsaryetye mu i vsichkitye mu p'rvyentsi, koito, otsyecheni vsryed silata si, sa polozhyeni myezhdu ubititye ot nozh; tye shchye lyezhat s nyeobryazaniye i s oniya, koito slizat v yamata. tam sa vsichkitye syevyerni knyazye i vsichkitye sidontsi, koito slyazokha s ubititye; v'pryeki uzhasa, koito prichinyavakha ot silata si, tye sye posramikha; i lyezhat nyeobryazani s ubititye ot nozh i ponasyat srama si kakto vsichki drugi, koito slizat v yamata. faraon shchye gi vidi, i shchye sye utyeshi za tsyaloto si mnozinstvo, - faraon i tsyalata mu voiska, ubiti ot nozh, kaza navstryechu iyeova. zashchoto az nanyesokh tryepyet ot myenye v'rkhu zhyemyata na zhivitye; i toi shchye b'dye polozhyen vsryed nyeobryazaniye, s ubititye ot nozh, - faraon i tsyaloto mu mnozhyestvo, kazva navstryechu iyeova.

33

i navstryechunoto slovo doidyte k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, govori na lyudyetye si i kazhi im: kogato nanyesa myecha v'rkhu nyakoya zhyemya, i lyudyetye na onaya zhyemya vzyemat nyakoi chovyek izpomyezhdu si i si go postavyat za strazh, i toi, kato vidi chye myech't idye v'rkhu zhyemyata, zatr'bi i pryedupryedi lyudyetye, togava, ako myech't doidyte i postignye nyakogo, koito chuye glasa na tr'bata a nye sye pazi, kr'vta mu shchye b'dye na glavata mu. toi ye chul glasa na tr'bata, a nye sye ye svyestil, kr'vta mu shchye b'dye v'rkhu nyego; kogato, ako byeshye sye svyestil, toi bi izbavil zhivota si: no ako vidi strazh't, chye myech't idye i nye zatr'bi, i lyudyetye nye sye svyestiyat, i myech't doidyte i postignye nyakogo ot tyakh, toi naistina bidye postignat poradi byezzakoniyeto si; no kr'vta mu shchye iziskam ot r'lyata na strazha. taka ye i s tyebye, sinye chovyeshki; az tye postavikh strazh na izrailiyevi dom; chui, prochyeye, slovoto iz usata mi, i pryedupryedi gi ot moya strana. kogato kazvam na byezzakonnika: byezzakonniko, nyepryemyenno shchye umryesh, a ti nye progovorish, za da pryedupryedish byezzakonnika da sye v'rnye ot

p'tya si, onya byezzakonnik shchye umrye za byezza-koniyeto si, obachye, ot tvoyata r'ka shchye iziskam kr'vta mu. no ako pryedupryedish byezzakonnika da sye v'rnye ot p'tya si, a nye sye v'rnye ot p'tya si, toi shchye umrye za byezzakoniyeto si, a ti si izbavil dushata si. zatova, sinye chovyeshki, ryechi na izrailiyevi dom: viye taka govorkitye, kazvaiki: pryest'plyeniyata ni i gryekhovetye ni sa v'rkhu nas, i niye tlyeyem poradi tyakh; kak togava shchye zhivyyem? ryechi im: zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, nye blagovolya v sm'rtta na nyechystiviya, no da sye v'rnye nyechystiviyat ot p'tya si i da zhivyye. v'rnyetye sye, v'rnyetye sye ot loshitye si p'tishcha, zashcho da umryetye, domye izrailiyev? zatova, sinye chovyeshki, kazhi na lyudyetye si: pravdata na pravedyeniya nyama da go izbavi v dyenya, kogato pryest'pi; i nyechystiviyat nyama da padnye poradi nyechystiyeto si v dyenya, kogato sye v'rnye ot nyechystiyeto si, s'shcho kakto pravedyeniyat nye shchye mozhye da zhivyye po-radi pravdata si v dyenya, kogato s'gryeshi. kogato ryeka na pravedyeniya, chye nyepryemyenno shchye zhivyye, a toi kato upovaye na pravdata si, izv'rshi nyepravda, to ni yedno ot nyegovitye pravedyeni dyela nyama da sye spomni; a poradi nyepravdata, koyato ye izv'rshil, toi shchye umrye. i kogato kazha na nyechystiviya: nyepryemyenno shchye umryesh; a toi sye v'rnye ot gryekha si i post'pi zakonno i pravedyeno; - ako nyechystiviyat v'rnye zalog, v'rnye grabnatoto, khodi v povyeleniyata na zhivota i nye v'rshi nyepravda, nyepryemyenno shchye zhivyye; nyama da umrye; ni yedin ot gryekhovetye, koito ye izv'rshil nyama da sye pomni protiv nyego; toi ye post'pil zakonno i pravedyeno; nyepryemyenno shchye zhivyye. no tvoyite lyudye kazvat: navstryechuniyat p't nye ye prav. obachye tyeckhniyat p't nye ye prav. kogato pravedyeniyat sye v'rnye ot pravdata si i izv'rshi nyepravda to poradi nyeya shchye umrye. a kogato byezzakonnik't sye v'rnye ot byezzakoniyeto si i post'pi zakonno i pravedyeno, toi shchye zhivyye poradi tova. viye obachye kazvatye: navstryechuniyat p't nye ye prav. domye izrailiyev, shchye vi s'dya vsyekigo sporyed post'pkitye mu. v dvanadyesyetata godina ot plyena ni, v dyesyetiya myesyets, na pyetiya dyen ot myesyetsa, doidyte pri myenye yedin byezhanets ot yerasalim i kaza: grad't ye pryevzyet. a vyechyerta, pryedi da doidyte byezhanets't, navstryechunata r'ka bidye v'rkhu myenye i otvaryashye ustata mi doklye doidyte toi pri myenye zaranta; i t'i, usata mi sye otvorikha i nye byakh vyechye nyam. i navstryechunoto slovo doidyte k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, tiya, koito zhivyyet v oniya opushtsheni myesta v izrailiyevata zhyemya, govoryat kazvaiki: avraam bye samo yedin, no pak naslyedi zye-myata; a niye smye mnozina; nam sye dadye zye-myata v naslyedstvo. zatova kazhi im: taka kazva navstryechu iyeova: viye yadyetye myeso s kr'vta mu, podigatyte ochi k'm idolitye si i prolivatye kr'v; i shchye vlyadyetye li zhyemyata? viye sye oblyagatyte na myecha si, v'rshitye myerzosti, i oskvyernyavatye vsyeki zhyenata na blizhniya si; i shchye vlyadyetye li zhyemyata? kazhi im tova: taka kazva navstryechu

ieoava: zaklyevam sye v zhivota si, oniya, koito sa v opustoshyeniye myesta, nyepryemyenno shchye padnat ot nozh; i koito ye na otvoryeno polye shchye go pryedam na zvyerovyetye da go izyadat; a koito sa v kryepostitye i v pyeshchyeritye shchye izmrat ot mor. i shchye ob"rna zhyemyata na pustota i da b'dye za udilyeniye, i gordyelyvata i sila shchye pryestanye; i izrailyevitye planini shchye zapustyeyat ta da nyama koi da minava. togava shchye poznayat, chyе az s"m navstryechu, kogato ob"rna zhyemyata na pustota i da b'dye za udilyeniye, poradi vsichkitye myerzosti, koito storikha. a kolkoto za tyebye, sinye chovyeshki, tvoitye lyudye prikazvat za tyebye pri styenitye i vratitye na k'shchitye, i kato govoryat yedin na drug vsyeki na brata si, kazvat: doidyete syega ta chuitye shcho ye slovoto, koyeto izliza ot navstryechua. tye dokhozhdad pri tyebye kaktо dokhozhdad lyudyetye, ta syedyat pryed tyebye kato moi lyudye, i slushat tvoitye dumi, no nye gi izp"lnyavat, zashchoto s ustata si pokazvat mnogo lyubov, no s"rtsyeto im otiva slyed pyechalbyte im. i, yeto, ti im si kato lyubima pyesyen ot chovyek, koito ima slad"k glas i sviri dobre, zashchoto slushat dumitye ti, a nye gi izp"lnyavat. a kogato nastanye tova, (i yeto, idye,) togava shchye poznayat, chyе ye imalo prorok myezhdu tyakh.

34

i navstryechunoto slovo doidye k"m myenye i ryeche: sinye chovyeshki, prorokuvai protiv izrailyevitye pastiri, prorokuvai i ryechi im: taka kazva navstryechu iyeova na pastiritye: gorko na izrailyevitye pastiri, koito pasat syebye si! nye tryabva li pastiritye da pasat stadata? viye yadyetye tl'stinata, oblichatyе sye s v"lnata i kolitye ugoenyitye, no nye pasyetye stadata. nye podkryepikhtye nyemoshchnata, nito iztsyelikhtye bolnata, nye pryev"rzakhtye ranyenata, nye dokarakhtye zabludilata sye, nito pot"rsikhtye izgubenyata; no s nasye i strogost vlastvukhtye nad tyakh. tye sye razpr"snakha ponyezhye nyamashye pastir, i, kato sye razpr"snakha, stanakha khрана na vsichkitye polski zvyerovyе. moitye ovtysye sye skitakha po vsichkitye planini i po vsyeki visok kh"lm, dori ovtysyete mi byakha razpr"snati po tsyeliya svyat; i nyamashye koi da gi pot"rsi ili podiri. zatova, slushaitye, pastiri, navstryechunoto slovo. zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, ponyezhye stadoto mi stana korist, i ovtysyete mi stanakha khрана na vsichkitye polski zvyerovyе, zashchoto nyamashye pastir, i pastiritye mi nye pot"rsikha ovtysyete mi, no pasyakha syebye si i nye pasyakha ovtysyete, zatova slushaitye, pastiri, navstryechunoto slovo: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s"m protiv pastiritye; i shchye iziskam ovtysyete si ot r"tsyete im, i shchye gi napravva da nye pasat vyeche ovtysyete; pastiritye nyama vyeche da pasat syebye si, zashchoto shchye izbavya ovtysyete si ot ustata im, ta da nye im b'dat za khрана. zashchoto taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az, sam az, shchye pot"rsya ovtysyete si i shchye gi podirya. kaktо ovcharyat diri stadoto si v dyenya, kogato sye namira myezhdu razpr"snatitye si ovtysye, taka i az shchye podirya

ovtsyete si, i shchye gi izbavya ot vsichkitye myesta, gdyeto byakha razpr"snati v oblachniya i mrachyen dyen. shchye gi izvyeda iz plyemyenata, i shchye gi s"byera ot stranitye, shchye gi dovyeda v zhyemyata im, i shchye gi pasa na izrailyevitye kh"lmove blizo do pototsitye i po vsichkitye nasyelayemyi myesta v tyakhnata zhyemya. shchye gi pasa v dobro pasbishchye, i kosharata im shchye b'dye na visokitye izrailyevi kh"lmove; tam shchye pochivat v dobra koshara i shchye pasat na tl'sto pasbishchye v"rku izrailyevitye kh"lmove. sam az shchye pasa ovtysyete si, i az shchye gi uspokoya, kazva navstryechu iyeova. shchye pot"rsya izgubenyata i shchye dokaram prop"dyenata, shchye pryev"rzha ranyenata, i shchye podkryepya nyemoshchnata no ugoenyitye i yakitye shchye pogubya; s pravos"diye shchye gi pasa. a kolkoto za vas, pastvo moye, taka govori navstryechu iyeova: yeto, az shchye s"dyа myezhdu ovtsa i ovtsa, myezhdu ovtsa i ovni i kozli. malko li vi ye dyeto pasyetye dobroto pasbishchye, ta t"pchyetye s nozyetye si ostanalata chast ot pasbishchyeto si? i dyeto piyetye bistra voda, ta m"titye s nozyetye si ostanalata? a ovtysyete mi pasat ut"pkanoto ot vashitye nozye, i piyat voda razm"tyena s vashitye nozye. zatova, taka im kazva navstryechu iyeova: yeto, az, sam az, shchye s"dyа myezhdu ugoenya ovtsa i m"rshava ovtsa. ponyezhye tlaskatyе s"s stranata si i s ramenyata si, i bodyetye s rogata si vsichkitye bolni, dogdye gi razpr"snetye dalyech, zatova az shchye izbavya ovtysyete si, ta nye shchye b'dat vyeche za korist; i shchye s"dyа myezhdu ovtsa i ovtsa. i shchye postavva nad tyakh yedin pastir, slugata si davida, koito shchye gi pasye; toi shchye gi pasye, i toi shchye im b'dye pastir. az navstryechu shchye im b'da bog, i slugata mi david knyaz myezhdu tyakh; az navstryechu izgovorikh tova. i kato napravva s tyakh zavyet na mir, shchye pryemakha lyutitye zvyerovyе ot zhyemyata, taka shchoto tye shchye zhivyeyat byezopasno v pustynata, i shchye spyat v goritye. shchye napravva tyakh i myestata okolo kh"lma si za blagoslovyeniye; i shchye izprashcham d'zhda na vryemeto mu; d'zhd na blagoslovyeniye shchye b'dye. polskitye d"rvyeta shchye davat ploda si, i zhyemyata shchye dadye proizvyedyeniye si; i tye shchye b'dat v byezopasnost v zhyemyata si i shchye poznayat, chyе az s"m navstryechu, kogato strosha okovitye na khomota im i gi osvobodya ot r"kata na oniya, koito sa gi porobili. tye nye shchye b'dat vyeche korist na naroditye, i zhyemitye zvyerovyе nye shchye gi izpoyazhdad; no shchye zhivyeyat v byezopasnost, i nye shchye ima koi da gi plashi. i shchye im napravva prochoto po plodorodiye sadyeniye; i tye nyama vyeche da ginat ot glad v zhyemyata, nito shchye nosyat vyeche khulyenye ot naroditye. i shchye poznayat, chyе az navstryechu, tyekhninyat bog s"m s tyakh, i chyе tye, izrailyeviyat dom, sa moi lyudye, kazva navstryechu iyeova. i viye chovyetsi, styе moi ovtysye, ovtysyete na pasbishchyeto mi, i az s"m vash bog, kazva navstryechu iyeova.

pri tova navstryechunoto slovo doidyе k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si protiv kh'lma siir, i prorokuvai protiv nyego, kato mu ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, kh'lmye siir, az s'm protiv tyebye; shchye prostra r'kata si protiv tyebye, i shchye tye ob'rna v opustoshenyiye i shchye b'dyesh za uchudvanye. shchye razorya gradovyetye ti, i ti shchye zapustyeyesh; i shchye poznayesh, chye az s'm navstryechu. ponyezhye si khranil nyepryek'snata omraza, i si pryedal izrailtyanitye v silata na myecha v'v vryemyeto na byedstviyeto im, kogato byezzakoniyyeto im ye stigalо do kraya si; zatova, zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova, shchye tye pryedam na kr'v, i kr'v shchye tye pryslyedva; ponyezhye nye si namrazil kr'vta, to kr'v shchye tye pryslyedva. taka shchye napravya kh'lma siir da b'dye za uchudvanye i da zapustyeye; i shchye iztryebya ot nyego i onya, koito minava, i onya, koito sye vr'shcha. shchye nap'lnya planinitye mu s ubititye mu; po kh'lmovyetye ti, po dolinitye ti i po vsichkitye ti ryeki shchye padnat ubititye ot nozh. shchye ob'rna na vyechno opustoshenyiye, i gradovyetye ti nyama da sye nasyelyat; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. ponyezhye si ryek'l: tiya dva naroda i tiya dyve strani shchye b'dat moi, i niye shchye gi vlyadyeyem, ako i da ye bal navstryechu tam, zatova, zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu iyeova shchye post'pya sporyed gnyeva i sporyed zavistta, koyato si pokazal poradi omrazata si k'm tyakh; i shchye im b'da poznat, kogato tye s'dya. i ti shchye poznayesh, chye az navstryechu chukh vsichkitye khuli, koito si proiznyes'l protiv izrailiyevitye planini, kato si ryek'l: tye zapustyakha; nam sa dadyeni za khрана. i s ustaza si govorikhtye visokomyerno protiv myenye, i kazakhtye mnogo dumi protiv myenye; az chukh. taka kazva navstryechu iyeova: kogato sye vyesyli tsyeliyat svyat, az shchye tye napravya pust. kakto si sye razvyesyelil za dyeto zapustya naslyedstvoto na izrailiyeviya dom, taka shchye napravya na tyebye; shchye zapustyeyesh, kh'lmye siir, i tsyeliyat yedom, da! tsyeliyat; i shchye poznayat, chye az s'm navstryechu.

36

i ti sinye chovyeshki, prorokuvai k'm izrailiyevitye planini, kato ryechyesh: izrailiyevi planini, slushaitye navstryechunoto slovo. taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye nyepriyatyalat ryechye protiv vas: o khokho! i - dryevnitye visochini stanakha nashye vlyadyeniye, zatova, kato prorokuvash ryechi: taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye vi zapustikha i pog'lnakha otrvyed, za da stanetye vlyadyeniye na drugitye narodi, i stanakhtye pryedmyet na govoryenyeto na ustni i na zli otzivi na lyudyetye, zatova izrailiyevi planini, slushaitye slovoto na navstryechu iyeova. taka kazva navstryechu iyeova na planinitye i na kh'lmovyetye, na pototsitye i na dolinitye, na zapustelyitye pustoti i na napusnatitye

gradovyе, koito stanakha korist i sa za prismyekh na drugitye narodi okolo tyakh, - zatova, kazva navstryechu iyeova: nyepryemyenno v plamyennata si ryevnivost govorikh protiv drugitye narodi i protiv tsyeliya yedom, koito s vsyes'rdyechna radost i s dushyevno pryезzyeniye napravikha moyata zyemya svoye vlyadyeniye, za da ya izkhv'rlyat i razgrabyat; zatova, prorokuvai za izrailiyevata zyemya, i kazhi na planinitye i na kh'lmovyetye, na pototsitye i na dolinitye: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az govorikh v ryevnostta si i v yarostta si, ponyezhye ponyesokhtye ukor ot naroditye; zatova, taka kazva navstryechu iyeova: az sye zaklyekh, chye naroditye koito sa okolo vas, nyepryemyenno shchye nosyat srama si. a viye, izrailiyevi planini, shchye izkaratye klonovyetye si; i shchye davatyе ploda si na lyudyetye mi izrailya; zashchoto skoro shchye doidat. zashchoto, yeto, az s'm za vas, i shchye sye ob'rna k'm vas, i viye shchye b'dyetye obrabotvani i zasyavani. i shchye zasyelya v'rku vas mnogo chovyetsi, tsyeliya izrailiyev dom, da! tsyeliya; i gradovyetye shchye sye nasyelyat, i zapustelyitye myesta shchye sye s'gradyat. i shchye zasyelya v'rku vas mnogo chovyetsi i zhivotni, koito shchye narasnat i sye naplodyat; i shchye vi nasyelya kakto byakhtye po-napryed, i shchye vi storya po-golyamo dobro otkolkoto v nachaloto; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. da! shchye napravya da khodyat po vas chovyetsi, lyudyetye mi izrail; tye shchye vi vlyadyeyat, i viye shchye im b'dyetye naslyedstvo, i za napryed nyama da gi obyechaditye. taka kazva navstryechu iyeova: ponyezhye vi dumat: ti si zye-myа, koyato pogl'shchash chovyetsi i obyechadvash lyudyetye si, zatova nyama vyeche da pogl'shchash chovyetsi, nito da obyechadvash vyeche naroda si, kazva navstryechu iyeova; i nyama vyeche da ti dopusna da ponyesesh ukor ot naroditye, nito shchye nosish poruganiye ot plyemyenata, i nyama vyeche da napravish naroda si da sye pryep'va, kazva navstryechu iyeova. pri tova navstryechunoto slovo doidyе k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, kogato izrailiyeviyat dom zhivyeyekha v zyemyata si tye ya oskvyrnikha s post'pkitye si i s dyelata si; tyekhnitye post'pki byakha pryed myenye otrvatityelni kato nyechistotata na otl'chyena zhyena. zatova izlyakh yarostta si v'rku tyakh poradi kr'vta, koyato byakha izlyeli na zyemyata, i poradi idolitye, s koito ya byakha om'rsili; razsyakh gi myezhdu naroditye, i tye bidokha razpr'snati po stranitye; sporyed post'pkitye im i sporyed dyelata im gi s'dikh. i kogato vlyazokha myezhdu naroditye, gdyeto otidokha, om'rsikha moyeto svyeto imye, t'i shchoto sye govoryeshye za tyakh: tiya sa lyudyetye na iyeova, i iz zyemyata mu izlyazokha; smilikh sye, obachye, za svyeto to si imye, koyeto izrailiyeviyat dom byakha om'rsili myezhdu naroditye, pri koito otidokha. zatova ryechi na izrailiyeviya dom: taka kazva navstryechu iyeova: az nye pravya tova zaradi vas, domye izrailiyev, no zaradi moyeto svyeto imye, koyeto om'rsikhtye myezhdu naroditye, pri koito otidokhtye. az shchye osvetyeta vyelikoto si imye, koyeto ye bilo om'rsyeno myezhdu naroditye, koyeto viye om'rsikhtye myezhdu tyakh; i naroditye

shchye poznayat, chye az s'm navstryechu, kazva navstryechu iyeova, kogato sye osvyetya u vas pryed ochitye im. zashchoto shchye vi vzyema izsryed naroditye, i shchye vi s'byera ot vsichkitye strani, i shchye vi dovyeda v zyemyata vi. togava shchye por'sya v'rkhhu vas chista voda, i shchye sye ochistitye; ot vsichkitye vi nyechistotii ot vsichkitye vi idoli shchye vi ochistya. shchye vi dam i novo s'tsye, i nov dukh shchye vlozha v'trye v'v vas, i, kato otnyema kamyennoto s'tsye ot pl'tta vi, shchye vi dam myeko s'tsye. i shchye vlozha dukha si v'trye v'v vas, i shchye vi napravya da khoditye v povyeleniyata mi, da pazitye s'dbitye mi, i da gi izv'rshvatye. shchye zhivyeyetye v zyemyata, koyato dadokh na bashchitye vi; i viye shchye mi b'dyetye lyudye, i az shchye b'da vash bog. shchye vi spasya ot vsichkitye vi nyechistoti; i kato prizova zhitoto, shchye go umnozha, i nye shchye vyechye da vi dokaram glad. shchye umnozha ploda na d'rvoto i rozhbitye na polyeto, za da nye vi sye prismivat vyechye naroditye za gdyeto gladuvatye. togava, kato si spomnitye nyechyestivitye si post'pki i nyedobritye si dyela, shchye sye otvratitye sami ot syebye si pryed ochitye si poradi byezzakoniyata si i poradi myerzostitye si. nye zaradi vas pravya az tova, kazva navstryechu iyeova, nyeka vi b'dye izvyestno. zasramyetye sye i sye smutyetye poradi post'pkitye si, domye izrail'yev! taka kazva navstryechu iyeova: v dyenya, kogato vi ochistya ot vsichkitye vi byezzakoniya, shchye napravya i da sye nasylyat gradovyetye, i zapustelyitye myesta shchye sye s'gradyat. opustoshyenata zyemya shchye sye obraboti, makar chye ye bila pusta pryed ochitye na vsyeko, koito minavashye. i shchye kazvat: taya zyemya, koyato bye zapustyla, stana kato yedemskata gradina, i zapustelyitye, opustoshyenyite i razoryenyite gradovy sye ukryepikha i nasyelikha. togava naroditye ostanali okolo vas shchye poznayat, chye az navstryechu s'gradikh razoryenoto i nasadikh zapustyaloto. az navstryechu izgovorikh tova i shchye go izv'rsha. taka kazva navstryechu iyeova: pri tova izrail'yeviyat dom shchye mye pot'rsi za da im go storya. shchye gi umnozha s chovyetsi kato stado; kato stadoto za zhyertva, kato stadoto, koyeto p'lni yerasulim v'v vryemye na opryedyelenitye praznitsi, taka chovyeshki stada shchye p'lnyat zapustelyitye gradovy; i shchye poznayat, chye az s'm navstryechu.

37

navstryechunata r'ka bide v'rkhhu myenye ta mye izvyedye chryez navstryechuniya dukh i mye postavi vsryed polye, koyeto bye p'lno s kosti. i pryevyedye mye kra i tyakh naokolo; i, yeto, imashye tv'rde mnogo po otvoryenoto polye; i, yeto, byakha tv'rdey skhi. i ryechi mi: sinye chovyeshki, mogat li da ozhivyeyat tiya kosti? i otgovorikh: navstryechui iyeova ti znayesh. pak mi ryeche: prorokuvai nad tiya kosti i ryechi im: sukhi kosti, slushaitye navstryechunoto slovo. taka kazva navstryechu iyeova na tiya kosti: yeto, shchye napravya da vlyezye v'v vas dukh ta shchye ozhivyeyetye; shchye tu-

rya i zhili v'rkhhu vas, shchye vi oblyeka s myesa i shchye vi pokriya s kozha, i kato turya dukh u vas shchye ozhivyeyetye; i shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu. i t'i, prorokuvakh kakto mi bye zapovyadano; i kato prorokuvakh zapochna da g'rmi, i yeto trus, i kostitye sye s'birakha, kost s kostta si. i kato poglyednakh, yeto, zhili i myesa izrasnakha po tyakh, i kozha gi pokri otgorye; dukh, obachye, nyamashye v tyakh. togava mi ryeche: prorokuvai za dukha; prorokuvai, sinye chovyeshki, i ryechi na dukha: taka kazva navstryechu iyeova: doidi dukho, ot chyetiritye vyetrishcha i dukhni v'rkhhu tiya ubiti, za da ozhivyeyat. prorokuvakh, prochye, kakto mi zapovyada; i dukh't vlyezye v tyakh, i tye ozhivyakh; i izpravikha sye na nozetye si, yedna tv'rdey golyama voiska. togava mi ryeche: sinye chovyeshki, tiya kosti sa tsyeliyat izrail'ev dom. yeto, tye kazvat: kostitye ni izs'khnakha, i nadyezhdnata ni sye izgubi; niye smye zaginali. zatova prorokuvai i ryechi im: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, lyudye moi, az shchye otvorya grobovyetye vi, i kato vi izvyeda iz grobovyetye vi shchye vi zavveda v izrail'yevata zyemya. i shchye poznayetye, lyudye moi, chye az s'm navstryechu, kogato otvorya grobovyetye vi i vi izvyeda iz grobovyetye vi. i kato turya dukha si v'v vas, shchye ozhivyeyetye; i shchye vi postavya v'v vashata zyemya; i shchye poznayetye, chye az navstryechu izgovorikh tova i go izv'rshikh, kazva navstryechu. pak doide navstryechunoto slovo k'm myenye i ryeche: ti, sinye chovyeshki, vzyemi si yedin zhyez'l ta napishi na nyego: za yuda i za drugaritye mu izrail'tyanitye; togava vzyemi drug zhyez'l i napishi na nyego: za iosifa, zhyez'la na yefryema i drugaritye mu tsyeliya izrail'ev dom. i s'yedini si gi yedin s drug v yedin zhyez'l, za da stanat yedin v r'kata ti. i kogato lyudyetye ti produmat i ti ryekat: nyama li da ni obyasnish shcho iskash da kazhyesh s tova? ryechi im: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az shchye vzyema iosifoviya zhyez'l, koito ye v r'kata na yefryema i na drugaritye mu izrail'yevitye plyemyena, ta shchye gi turya k'm nyego, k'm yudoviya zhyez'l, i shchye gi napravya yedin zhyez'l; tye shchye b'dat yedin v r'kata mi. i zhyezlitye, na koito si napisal, nyeka b'dat v r'kata ti pryed ochitye im. i ryechi im: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az shchye vzyema izrail'tyanitye izsryed naroditye gdyeto sa otishli, i kato gi s'byera ot vsyak'dye shchye gi dovyeda v zyemyata im; i shchye gi napravya yedin narod v zyemyata, v'rkhhu izrail'yevitye planini; yedin tsar shchye tsarava nad vsichki tyakh; i nye shchye b'dat vyechye dva naroda, nito shchye b'dat za napryed razdyelyeni v dyve tsarstva. tye nyama vyechye da sye oskvyernyavat s idolitye si, nito s myerzostitye si, nito s koye da bilo ot pryest'plyeniyata si; no shchye gi izbavya ot vsichkitye otst'plyeniyata, s koito sa s'gryeshili, i shchye gi ochistya; taka tye shchye b'dat moi lyudye, i az shchye b'da tyekhyen bog, i slugata mi david shchye b'dye tsar na tyakh; nad vsichki tyakh shchye ima yedin pastir; i tye shchye khodyat v s'dbitye mi, i shchye pazyat povyeleniyata mi i shchye gi izv'rshvat. tozhye shchye zhivyeyat v zyemyata, koyato dadokh na slugata si yakova, gdyeto zhivyakha bashchitye vi; v nyeya shchye zhivyeyat

tye, chadata im i vnutsitye im do vyeka; i slugata mi david shchye im b'dye knyaz do vyeka. pri tova, shchye napravya s tyakh zavyet na mir, koito shchye b'dye vyechyen zavyet s tyakh; i kato gi nastanya shchye gi umozha, i shchye polozha svyetilishchyeto si vsryed tyakh do vyeka. i skiniyata mi shchye b'dye vsryed tyakh; i az shchye b'da tyeckhen bog, i tye shchye b'dat moi lyudye. togava naroditye shchye poznayat, chye az navstryechu osvyeschavam izrailya, kogato svyetilishchyeto mi b'dye vsryed tyakh do vyeka.

38

i navstryechunoto slovo doidyed k'm myenye i ryechye: sinye chovyeshki, nasochi litsyeto si k'm goga, v zymyata na magoga, knyaza na ros, mosokh i tuval, i prorokuvai protiv nyego, kato ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s'm protiv tyebye, gogye, knyazhye na ros, mosokh i tuval, shchye tye ob'rna, shchye turya kuka na chelyustitye ti, i shchye tye izvadya, s tsyalata ti voiska, konye i konnitsi, vsichki nap'lno v'or'zhyni, yedno golyamo p'lchishchye s shchitovyie i shchitchyeta, vsichki upotryebavashchi nozhovyie, - pyersiitsi, yetiopyani i liviitsi s tyakh, vsichki s shchitovyie i shlyemovyie, - gomyera i vsichkitye mu p'lchishcha, doma na togarma, ot nai-dalyechnitye strani na syevyer, i vsichkitye mu p'lchishcha, i mnogo narodi s tyebye. prigotvi sye, da! prigotvi syebye si, ti i tsyaloto p'lchishchye, koyeto sye ye s'bralo pri tyebye, i stani im voyenachalnik. slyed mnogo dni shchye b'dyesh nakazan; v poslyeshnitye godini shchye doidyesh v zyemyata, koyato ye bila ot'rvana ot nozha i ye bila s'brana ot mnogo plyemyena, v'rkuh izrailyevitye planini, koito sa bili nyepryek'snato pusti; no izrail bidye pryenyessen izsryed plyemyenata, i tye vsichki shchye zhivyyeyat v nyeya v byezopasnost. i ti kato v'zlyezesh shchye doidyesh kato vikhrushka; shchye b'dyesh kato oblak za da pokriyesh zyemyata, ti i vsichkitye tvoi p'lchishcha, i mnogo plyemyena s tyebye. taka kazva navstryechu iyeova: v onya dyen shchye doidat misli v uma ti, i shchye skroish loshi nameryeniya, kato ryechyesh: shchye vlyaza v zyemyata na nyekryepenyi syela! shchye otida pri oniya, koito sa v spokoistviye i zhivyyeyat byez-grizhno, vsichki koito zhivyyeyat v nyekryepenyi myesta, byez lostovyie i porti, za da gi obyeryesh i da vzyemyesh korist, za da ob'rnyesh r'kata si protiv zapustyli myesta syega nasvelyeni, i protiv s'branitiye izsryed naroditye lyudye, koito sa pridobili dobit'k i imot i zhivyyeyat v nai-otbranata strana na svyeta. shyeva, dyedan i r'rgovtisy na tarsis s vsichkitye mu mladi l'vovyie shchye ti ryekat: da obyeryesh li si dosh'l? da vzyemyesh korist li si s'bral mnozhyestvoto si? da grabish sryebro i zlato li, da vzyemyesh dobit'k i imot li, da napravish golyam obir li? zatova, sinye chovyeshki, prorokuvai kato ryechyesh na goga: taka kazva navstryechu iyeova: v onya dyen, kogato lyudyetye mi izrail shchye zhivyyeyat v byezopasnost, ti nyama li da go znayesh? shchye doidyesh ot myastoto si, ot nai-dalyechnitye strani na syevyer, ti i mnogo plyemyena

s tyebye, vsichki yazdyeshchi na konye, golyamo mnozhyestvo i silna voiska; i shchye v'zlyezesh protiv lyudyetye mi izrailya kato oblak pokrivashch zyemyata. tova shchye b'dye v poslyeshnitye dni; i az shchye tye dovyeda protiv zyemyata, za da mye poznayat naroditye, kogato sye osvyyeta y tyebye, gogye, pryed ochitye im. taka kazva navstryechu iyeova: ti li si onya, za kogoto govorikh v dryevno vryemye chryez slugitye si izrailyevitye prorotsi, koito v oniya dni prorokuvakha pryed mnogo godini, chye shchyakh da tye dovyeda protiv tyakh? no v onya dyen, v dyenya kogato bog doidyed protiv izrailyevata zyemya, yarostta mi shchye v'zlyezye v nozdritye mi, kazva navstryechu iyeova. zashchoto v ryevnivostta si i v plamyenniya si gnyav kazakh: nyepryemyenno v onya dyen shchye ima golyam tryepyet v izrailyevata zyemya, taka shchoto morskitye ribi i nyebesnitye ptitsi, polskitye zvyerovyie i vsichki gadini, koito p'lzyat po svyeta, i vsichkitye chovyetsi, koito sa po litsyeto na svyeta, shchye sye raztryeperyat ot pris'tsviyeto mi; i planinitye shchye sye srinat, str'mnitye vysochini shchye padnat, i vsyaka styena shchye sye s'bori do zymyata. i shchye prizova nozh protiv nyego po vsichkitye si planini, kazva navstryechu iyeova; nozh't na vsyeki chovyek shchye b'dye protiv brata mu, az shchye sye s'dya s nyego chryez mor, i chryez kr'v; i shchye navalva v'rkuh nyego, v'rkuh p'lchishchata mu, i v'rkuh mnogoto plyemyena, koito sa s nyego, poroyen d'zhd i gradushka ot golyemi kam'ni, og'n i syara, az shchye v'zvyelicha i osvyyeta, i shchye stana poznat pryed ochitye na mnogo narodi; i tye shchye poznayat, chye az s'm navstryechu.

39

i ti sinye chovyeshki, prorokuvai protiv goga kato ryechyesh: taka kazva navstryechu iyeova: yeto, az s'm protiv tyebye, gogye, knyazhye na ros, mosokh i tuval. shchye tye ob'rna i primamya, i, kato tye v'zvyeda ot nai-dalyechnitye strani na syevyer, shchye tye dovyeda v'rkuh izrailyevitye planini; i shchye izbiya l'ka ti ot lyavata ti r'ka i shchye napravya da padnat stryelyete ot dyasnata ti r'ka. shchye padnyesh v'rkuh izrailyevitye planini, ti i vsichkitye ti p'lchishcha, i plyemyenata, koito sa s tyebye; i shchye tye pryedam da b'dyesh izyadyen ot khishchni ptitsi ot vsyakak'v vid i ot polskitye zvyerovyie. shchye padnyesh na otvoryenoto polye; zashchoto az go izgovorikh, kazva navstryechu iyeova. i shchye izpratya og'n v'rkuh magoga i v'rkuh oniya, koito zhivyyeyat byezgrizhno v ostrovietye; i tye shchye poznayat, chye az s'm navstryechu. shchye napravya svyeto to si imye poznato vsryed lyudyetye si izrailya, i nye shchye ostavya da sye om'rsi vyeche svyeto to mi imye; i naroditye shchye poznayat, chye az s'm navstryechu, svyyetiay v izrail. yeto, tova idye, i shchye stanye, kazva navstryechu iyeova; toya ye dyenyat, za koito govorikh. i oniya, koito zhivyyeyat v izrailyevitye gradovyie, kato izlizat, shchye kladat og'n s or'zh'yata, koito shchye im sluzhat za gorivo - shchitovyetye i shchitchyeta, l'kovyetye i stryelyetye, sulitsitye i kopiayata; shchye

kladat og'n s tyakh syedyem godini; taka shchoto nyama da nosyat d'rva ot polyeto, nito shchye ot-syekat ot gorata, zashchoto shchye kladat og'n s or'zhiiyata; i shchye obyerat oniya, koito sa gi obrali, i shchye ogolyat oniya, koito sa gi ogolili, kazva navstryechu iyeova. v onya dyen shchye dam na goga myasto za pogryebvanje v izrail, dolinata na oniya, koito pryeminavat otpried moryeto; i to shchye zat-varya p'tya na pryeminavashchitye; i tam shchye zarovyat goga i tsyaloto mu mnozhyestvo; i shchye narvyakat myastoto dolinata na amon-goga tye., mnozhyestvoto na goga.. syedyem myesyetsa shchye gi rovi izrailyeviyat dom za da ochistyat zemyyata; da! vschikitye lyudye na izrailjevata zemya shchye gi rovyat; i byelyezhit shchye im b'dye dyenyat, v koito az shchye sye proslavya, kazva navstryechu iyeova. i shchye opryedyelyat m'zhye, koito, kato obikalyat nyepriyestanno zemyata, shchye zaravyat s pomoshchta na pryeminavashchitye ostanalitye po litsyeto na zemyyata za da ya ochistyat; dok-lye sye sv'rshat syedyem myesyetsa shchye diryat padnalitye. i opryedyelenitye pryedrivachi, kato obikalyat zemyata, shchom nyakoi ot tyakh vidi chovyeshka kost, shchye izpravi znak pri nyeya, dok-lye pogryebvachitye ya zarovyat v dolinata na amon-goga. a imyeto i na grada shchye b'dye amona tye., mnozhyestvo.. taka shchye ochistyat zemya-ta. a ti, sinye chovyeshki, taka kazva navstryechu iyeova: govori na vschikitye vidovye ptitsi i na vsyeki polski zvyar, kato kazhyesh: s'byeryetye sye ta doidyetye; natrupaitye sye ot vsyak'dye na zhyertvata, koyato zhyertvuvam za vas, golyama zhyertva v'rkuh izrailjevitye planini, za da yadyetye myeso i da piyetye kr'v. shchye yadyetye myesata na yunatsi-tye i shchye piyetye kr'vata na zymnitye knyazye, i na ovni, na agnyeta, na kozli i na tyeltsi, vschiki vasanski ugoyni. shchye yadyetye tl'stina do na-sita, i shchye piyetye kr'v do opivanye, ot zhyertvata, koyato pozhyertvuvakh za vas; i shchye sye nasiti-tye na trapezata mi s konye i yezdachy, s yunatsi i s vsyakakvi voyenni m'zhye, kazva navstryechu iyeova. i az shchye postavya slavata si myezhdu naroditye; i vschikitye narodi shchye vidyat s'dbata, koyato izv'rshikh, i r'kata mi, koyato polozhikh v'rkuh tyakh. taka izrailjeviyat dom shchye poznaye, chye az s'm navstryechu tyekhnayat bog ot dnyes natat'k. i naroditye shchye poznayat, chye izrailje-viyat dom bye plynenye poradi byezzakoniyyeto si. ponyezhye stanakha nyepokorni na myenye, zatova skrikh litsyeto si ot tyakh i gi pryedadokh v'r'kata na nyepriyatylitye im; i tye vschiki padnakha ot nozh. storiikh im sporyed nyechistotata im i sporyed pryest'plyeniyata im, i skrikh litsyeto si ot tyakh. za-tova, taka kazva navstryechu iyeova: syega shchye v'rna yakova ot plynen, shchye sye smilya za tsyeliya izrailjev dom, i shchye b'da ryevniv za svyototo si imye. i tye shchye nosyat srama si i vschiki-tye pryest'plyeniya, chryez koito stanakha nyepoko-rni na myenye, kogato zhyivyeyat byezopasno v zye-myata si, byez da ima koi da gi plashi. kogato gi dovveyda pak ot plyemyenata, i gi s'byera ot stranitye na nyepriyatylitye im, togava shchye sye osvyyeta u tyakh pryed ochitye na mnogo narodi; i tye shchye

poznayat, chye az s'm navstryechu tyekhnayat bog, ponyezhye gi napravikh da b'dat zakarani v plynen myezhdu naroditye, a poslye gi s'brakh v zemyyata im; i nyama da ostavya vyechye tam nikogo ot tyakh. i nyama vyechye da skriya litsyeto si ot tyakh; za-shchoto izlyakh dukha si v'rkuh izrailjeviya dom, kazva navstryechu iyeova.

40

v dvadyesyet i pyetata godina ot plyena ni, v nachaloto na godinata, na dyesyetiya dyen ot myesyetsa, v chyetirinadesyetata godina podir pryevzyemanyeto na grada, v s'schchiya dyen navstryechunata r'ka bide v'rkuh myenye i mye zavyyedye tam, - chryez bozhii vidyeniya mye zavyyedye v izrailjevata zemya ta mye postav i v'rkuh yedna tv'rde visoka planina, na koyato imashye k'm yug nyeshcho kato zdaniye podobno na grad. i kato mye zavyyedye tam, yeto, chovyek chiito izglyed bye kato izglyed na myed, i koito d'rzhyyeshye v r'kata si lyenyena vr'v i myarka ot tr'stika, stoyeshye v portata. i chovyek't mi ryechye: sinye chovyeshki, poglyedni s ochitye si, chui s ushitye si, i prilozhi s'rtsyeto si v'rkuh vsichko, koyeto shchye ti pokazha; zashchoto ti bide v'vyedyen tuka s tsyel da ti pokazha tova. vsichko shcho vidish izyavi go na izrailjeviya dom. i yeto izv'n doma yedna styena okolovr'st, i v r'kata na chovyeka myarka ot tr'stika d'lga shyest lakti, vsyeki lak't d'l'g lak't i dlan; i kato izmyeri shirochinata na zdaniyyeto, tyabyeshye yedna tr'stika, i visochinata yedna tr'stika. togava doidyete pri portata, koyato glyedashye k'm iztok, i sye izkachi po st'palata i; i kato izmyeri praga na portata, shirochinata mu byeshye yedna tr'stika, i shirochinata na drugiya prag yedna tr'stika. i vsyaka strazharska staya bye yedna tr'stika d'lga i yedna tr'stika shiroka; i razstoyaniyyeto myezhdu staitye bye pyet lakti; a prag't na portata, pri pryeddvyeriyyeto na portata k'm doma, bye yedna tr'stika. izmyeri tozhye pryeddvyeriyyeto na portata k'm doma, yedna tr'stika. togava kato izmyeri pryeddvyeriyyeto na portata, to byeshye osyem lakti, a st'lbovyetye im dva lak'tya; i pryeddvyeriyyeto na portata byeshye otk'm doma. i strazharskiyete stai na iztochnata porta byakhka tri otsam i tri ottam, i tritye na yedna myarka; i st'lbovyetye imakha yedna myarka otsam i ottam. i kato izmyeri shirochinata na vkhoda na portata, tyabyeshye dyesyet lakti, a d'lzhinata na portata trinadesyet lakti. a pryed staitye imashye yedin lak't razstoyaniyye otsam i yedin lak't razstoyaniyye ottam; i staitye byakhka shyest lakti otsam i shyest lakti ottam. poslye izmyeri portata ot pokriva na yednata strazharska staya do pokriva na drugata, i shirochinata bye dvadyesyet i pyet lakti, vrata sryeshchu vrata. i izmyeri st'lbovyetye shyestydesyet lakti; i pryeddvyeriyyeto stigashye do st'lbovyetye okolovr'st portata. i ot litsyeto na portata, pri vkhoda, do litsyeto na pryeddvyeriyyeto na v'tryeshnata porta, imashye pyetdesyet lakti. i na strazharskiyete stai imashye zatvoryeni prozortsi, s'shcho i na st'lbovyetye im izv'trye portata okolovr'st, taka i na svodovyetye;

a imashye prozortsi izv"trye okolovr"st; a v"rkhu vsyeki st"lb imashye palmi. togava mye zavyyedye v"v v"nshniya dvor; i yeto stai i pod napravneni okolo dvora; imashye tridyesyet stai v"rkhu poda. i pod"t, koito bye ot stranitye na portata, s"otvyetstvashch na d"lzhinata na portitye, byeshye dolniyat pod. togava izmyeri shirochinata ot litsyeto na dolnata porta do litsyeto na v"tryeshniya dvor izv"n, i tya byeshye sto lakti i otk"m iztok i otk"m syevyer. i izmyeri d"lzhinata i shirochinata na portata na v"nshniya dvor, koyato glyedashye k"m syevyer. i strazharskitye stai byakhka tri otsam i tri ottam; a st"lbovyetye i i svodovyetye i byakhka sporyed myarkata na p"rvata porta; d"lzhinata i byeshye pyetdyesyet lakti, i shirochinata i dvadyesyet i pyet lakti. i prozortsiytye i, i svodovyetye i, i palmityye i byakhka sporyed myarkata na portata, koyato glyeda k"m iztok; i izkachvakha sye k"m nyeya po syedyem st"pala; i svodovyetye i byakhka pryed nyeya. i portata na v"tryeshniya dvor bye sryeshchu portata, koyato bye k"m syevyer i k"m iztok; i kato izmyeri ot porta do porta, namyeri sto lakti. i zavyyedye mye k"m yug, i yeto porta, koyato glyedashye k"m yug; i kato izmyeri st"lbovyetye i i svodovyetye i, tye imakhka s"shchitye myerki. i imashye prozortsi na nyeya i na svodovyetye i okolovr"st, podobni na oniya prozortsi; d"lzhinata im byeshye pyetdyesyet lakti, i shirochinata dvadyesyet i pyet lakti. i izkachvakha sye k"m nyeya po syedyem st"pala; i svodovyetye i byakhka pryed nyeya; i na st"lbovyetye i imashye palmi, yedna otsam i yedna ottam. i v"v v"tryeshniya dvor imashye porta k"m yug; i kato izmyeri ot porta do porta k"m yug, namyeri sto lakti. togava mye zavyyedye v"v v"tryeshniya dvor pryez yuzhnata porta; i kato izmyeri yuzhnata porta, tya imashye s"shchitye myerki, i strazharskitye i stai, i st"lbovyetye i, i svodovyetye i imakhka s"shchitye myerki; i na nyeya i na svodovyetye i imashye prozortsi okolovr"st; d"lzhinata i byeshye pyetdyesyet lakti, a shirochinata i dvadyesyet i pyet lakti. i svodovyetye okolovr"st byakhka dvadyesyet i pyet lakti d"lgi, i pyet lakti shiroki. i svodovyetye i byakhka k"m v"nshniya dvor; i imashye palmi po st"lbovyetye i; i izkachvakha sye k"m nyeya po osyem st"pala. i zavyyedye mye v"v v"tryeshniya dvor k"m iztok; i kato izmyeri portata tya imashye s"shchitye myerki; i strazharskitye i stai, st"lbovyetye i, i svodovyetye i imakhka s"shchitye myerki; i na nyeya i na svodovyetye i imashye prozortsi okolovr"st; a tya byeshye pyetdyesyet lakti d"lga i dvadyesyet i pyet lakti shiroka. i svodovyetye i byakhka k"m v"nshniya dvor; i po st"lbovyetye i imashye palmi otsam i ottam; i izkachvakha sye k"m nyeya po osyem st"pala. i imashye yedna stata, chyato vrata byeshye pri st"lbovyetye na portata, gdyeto miyekha vsyeizgaryanyeto. i v pryeddyeriyeto

na portata imashye dve, trapyezi otsam i dve trapyezi ottam, na koito da kolyat vsyeizgaryanyeto, prinosazha za gryakh, i prinosazha za pryest"plyeniye. i na v"nshnata strana, pri st"palata k"m vkhoda na syevyernata porta, imashye dve trapyezi; i na drugata strana, koyato prinadlyezhyeshye k"m pryeddyeriyeto na portata, imashye dve trapyezi. chyetiri trapyezi imashye otsam i chyetiri trapyezi ottam pri stranitye na portata; vsichko osyem trapyezi, na koito kolyekha zhyertvitye. i chyetiritye trapyezi za vsyeizgaryanyeto byakhka ot dyalan kam"k, yedin lak"t i polovina d"lgi, yedin lak"t i polovina shiroki, i yedin lak"t visoki; i na tyakh turyakhka or"diyata, s koito kolyekha vsyeizgaryanyeto i zhyertvata. i izv"trye imashye politasa, yedna dlan shiroka, prikovana okolovr"st; a na trapyezitye turyakhka myesoto na prinositye. i izv"n v"tryeshnata porta byakhka staitye na pyetitsitye, v"v v"tryeshniya dvor, koito bye na stranitye na syevyernata porta; i litsata im byakhka k"m yug; a yedna ot tyakh, na stranata na iztochnata porta, glyedashye k"m syevyer. i ryechye mi: taya staya, koyato glyeda k"m yug, ye za svyeshchyenitsitye, koito sye grizhat za doma; a stayata, koyato glyeda k"m syevyer, ye za svyeshchyenitsitye, koito prisluzhvat okolo oltara; tye sa potomtsi na sadoka, koito imyeyzhdu lye-viyevitye potomtsi sye priblizhavat pri navstryechua da mu sluzhat. i kato izmyeri dvora, d"lzhinata mu byeshye sto lakti, i shirochinata mu sto lakti; byeshye kvadratny, i oltar"t byeshye pryed doma. togava mye zavyyedye v pryedkhramiyeto na doma; i kato izmyeri vsyeki st"lb na pryedkhramiyeto, tye byakhka pyet lakti otsam i pyet lakti ottam; a shirochinata na portata byeshye tri lakti otsam i tri lakti ottam. d"lzhinata na pryedkhramiyeto bye dvadyesyet lakti, i shirochinata mu yedinadyesyet lakti; i izkachvakha sye k"m nyego po dyesyet st"pala; i pri st"lbovyetye imashye drugi st"lbovyetye, yedin otsam i yedin ottam.

41

poslye mye zavyyedye v khrama; i kato izmyeri st"lbovyetye, tye imakhka shyest lakti shirochina otsam i shyest lakti shirochina ottam, sporyed shirochinata na skiniyata. i shirochinata na vkhoda bye dyesyet lakti; i stranitye na vkhoda byakhka pyet lakti otsam i pyet lakti ottam; i kato izmyeri d"lzhinata na khrama, byeshye chyetiridyesyet lakti, a shirochinata mu dvadyesyet lakti. togava vlyezye po-nav"trye; i kato izmyeri vsyeki st"lb na vkhoda, imakhka dva lak"tya, i vkhod"t shyest lakti, i shirochinata na vkhoda syedyem lakti. i kato izmyeri d"lzhinata mu, byeshye dvadyesyet lakti, i shirochinata dvadyesyet lakti, sporyed shirochinata na khrama. i ryechye mi: tova ye pryesyvetoto myasto. togava izmyeri styenata na doma; tya imashye shyest lakti; a shirochinata na stranichniytye stai, koito byakhka okolo doma na vsyaka strana, byeshye chyetiri lakti. i stranichniytye stai byakhka na tri yetazha, staya v"rkhu staya i tridyesyet na ryed; i vlyakha v styenata, koyato prinadlyezhyeshye na doma za stranichniytye stai okolovr"st, za da sye d"rzhat zdravo byez da sye d"rzhat za styenata na

doma. i stranichnitye stai sye razshiryavakha; i imashye vita st'lba, koyato vodyeshye v stranichnitye stai, zashchoto vitata st'lba na doma vodyeshye nagorye okolovr'st na doma; zatova dom't stavashye po-shirok nagorye; i taka sye izkachvakha ot dolniya yetazh do nai-gorniya pryez sryedniya. i vidyakh, chye dom't byeshye visok ot vsyaka strana; osnovitye na stranichnitye stai byakha yedna tsyala tr'stika ot shyest golyemi lakti. v'nshnata styena na stranichnitye stai byeshye pyet lakti shiroka; i ostavyenoto prazno myasto bye za stranichnitye stai, koito prinadlyezhakha na doma. i myezhdu staitye imashye dvadyesyet lakti razstoyaniye okolo doma na vsyaka strana. i vratitye na stranichnitye stai byakha k'm ostavyenoto myasto, yedna vrata k'm syevyer i yedna vrata k'm yug; i shirochinata na ostavyenoto myasto bye pyet lakti okolovr'st. a zdaniyeto, koyeto bye pryed otdyelenoto myasto k'm zapadnata strana, bye syedymdyesyet lakti shiroko; i styenata na zdaniyeto bye pyet lakti dyebelya okolovr'st, a d'lzhinata mu dyevyetydyesyet lakti. i t'i, kato izmyeri doma, byeshye sto lakti d'l'g; i otdyelenoto myasto, zdaniyeto, i styenitye mu sto lakti d'l'gi. tozhye i shirochinata na litsyeto na doma i na otdyelenoto myasto k'm iztok byeshye sto lakti. i kato izmyeri d'lzhinata na zdaniyeto, koyeto byeshye v litsyeto na otdyelenoto myasto zad nyego, i galyeriitye mu otsam i ottam, tye imakha sto lakti; izmyeri i v'tryeshniya khram, pryeddvyeriyata na dvora, pragovyetye, zatvoryenitye prozortsy i galyeriitye naokolo v tritye im yetazha, sryeshchu praga, oblyechyeni s d'rvo okolovr'st ot zymyata do prozortsitye, (a prozortsitye byakha pokriti), do nad vrata, do v'tryeshniya dom i izv'n, i pryez tsyalata styena okolovr'st izv'trye i izv'n; vsichko bye sporyed myerkitye. i to bye izrabotyeno s khyeruvimi i s palmi, taka shchoto imashye palma myezhdu khyeruvim i khyeruvim. vsyeki khyeruvim imashye dyve litsa, t'i shchoto imashye chovyeshko litsye k'm palmata otsam, a litsye na mlad l'v k'm palmata ottam; taka bye izrabotyeno po tsyeliya dom okolovr'st. ot poda do nad vrata byakha izrabotyeni khyeruvimi i palmi; takava byeshye styenata na khrama. kolkoto za khrama, st'lbovyetye mu byakha kvadratni, a kolkoto za litsyeto na svyetilishchyeto, izglyed't mu byeshye kato izglyeda na khrama. oltar't bye d'rvyen, tri lakti visok i dva lak'tya d'l'g; i glitye mu, podnozhiyeto mu i stranitye mu byakha d'rvyeni. i toi mi ryechye: tova ye trapyezata, koyato stoi pryed navstryechua. a khram't i svyetilishchyeto imakha dyve vrati. i vratitye imakha po dyve krila, dyve dvizhyeshchi sye krila, dyve krila za yednata vrata, i dyve krila za drugata. i po tyakh, po vratitye na khrama, byakha izrabotyeni khyeruvimi i palmi; kaktobyakha rabotyeni po styenitye; i imashye dyebelyi d'ski po litsyeto na pryeddvyeriyeto izv'n. i imashye zatvoryeni prozortsy i palmi otsam i ottam ot stranitye na pryeddvyeriyeto, i po stranichnitye stai na doma, i po dyebelyitye d'ski.

togava mye izvyedye v'v v'nshniya dvor pri p'tya k'm syevyer: i zavedyeye mye v stayata, koyato bye sryeshchu otdyelenoto myasto, i sryeshchu zdaniyeto k'm syevyer. v litsyeto mu, koyeto byeshye sto lakti d'l'go, imashye syevyernata vrata; a shirochinata mu bye pyetydyesyet lakti. sryeshchu dvadyesyetye lakti, koito prinadlyezhakha na v'tryeshniya dvor, i sryeshchu poda, koito prinadlyezhyeshye na v'nshniya dvor, imashye galyeriya sryeshchu galyeriya na tryetiya yetazh. i pryed staitye imashye koridor dyesyet lakti shirok nav'trye, - p't sto lakti d'l'g; i vratitye na staitye byakha k'm syevyer. a nai-gornitye stai byakha po-tyesni, ponyezhye galyeriitye otnymakha ot tyakh povyeche otkolkoto ot dolnitye i sryednitye yetazhi na zdaniyeto. zashchoto tye byakha na tryetiya yetazh, i nyamakha st'lbovyeto kato st'lbovyetye na dvorovyetye; zatova nai-gorniyat yetazh sye styesyavashye povyeche nyezhyeli naidolnityat i sryedniyat yetazh, pochvaiki ot zymyata. i na v'nshnata styena, koyato bye ot stranitye na staitye, k'm v'nshniya dvor, pryed staitye, d'lzhinata bye pyetydyesyet lakti. zashchoto d'lzhinata na staitye, koito byakha v'v v'nshniya dvor byeshye pyetydyesyet lakti; i, yeto, pryed khrama imashye sto lakti. a pod tiya stai, byeshye vkhod't ot iztok kato sye otiva k'm tyakh ot v'nshniya dvor. staitye byakha v dyebelyinata na dvorovata styena k'm iztok, pryed otdyelenoto myasto, i pryed zdaniyeto. i koridor't pryed tyakh byeshye na glyed kato koridora pryed staitye, koito byakha k'm syevyer; imakha yednakva d'lzhina i shirochina; i vsichkitye im izkhodi byakha sporyed tyekhnitye kroyezhi i sporyed tyekhnitye vrati. i kato imashye vrati na staitye, koito byakha k'm yug, taka imashye i vrata gdyeto pochvashye koridor't, koridor't pravo sryeshchu styenata k'm iztok kato sye vliza v tyakh. togava mi ryechye: syevyernitye stai i yuzhniye stai, koito sa pryed otdyelenoto myasto, sa svyetyitye stai, gdyeto svyeshchyenitsitye, koito sye priblizhavat pri navstryechua, shchye yadat pryesvyetitye nyeshcha; i khlyebniya prinos, prinos za gryakh i prinos za pryes'plyeniye; zashchoto myastoto ye svyeto. kogato svyeshchyenitsitye vlizat v khrama, da nye iliziat ot svyetoto myasto v'v v'nshniya dvor, no tam da slagat dryekhietye, s koito sluzhat, zashchoto sa svyeti; a kogato oblichat drugi dryekhi, togava da sye priblizhavat pri onova, koyeto prinadlyezhi na lyudyetye. a kato sv'rshi izmyervaniyata na doma otv'trye, izvyedye mye pryed portata, koyato glyeda k'm iztok, i izmyeri doma okolovr'st. kato izmyeri iztochnata strana s tr'stikova myarka, tya byeshye pyetstotin tr'stiki, izmyeryena naokolo s tr'stikovata myarka. kato izmyeri syevyernata strana, tya byeshye pyetstotin tr'stiki, izmyeryena naokolo s tr'stikovata myarka. izmyeri yuzhnata strana s tr'stikovata myarka; tya byeshye pyetstotin tr'stiki. poslye sye ob'rna k'm zapadnata strana i ya izmyeri s tr'stikovata myarka; tya byeshye pyetstotin tr'stiki. izmyeri go ot chyetiritye strani. imashye i styena okolovr'st, d'lga pyetstotin tr'stiki i shiroka pyetstotin tr'stiki, za da otdyelya svyetoto ot nyesvyetoto myasto.

poslye mye zavyyedye pri portata, koyato glyeda k'm iztok; i yeto, slavata na izrailleyiava bog idyeshye ot iztochniya p't; glas't mu byeshye kato glas na mnogo vodi i svyet't siyayeshye ot slavata mu. i vidyenyeto, koyeto vidyakh, bye kato vidyenyeto, koyeto vidyakh, kogato doidokh da prorokuvam, chy grad't shchyal da sye razrushi; vidyenyata byakha kato vidyenyeto, koyeto vidyakh pri ryekata khovar; i padnakh na litsyeto si. i navstryechunata slava vlyezye v doma pryez p'tya na portata, koyato glyeda k'm iztok. i dukh't mye digna i mye zavyyedye v'v v'tryeshniya dvor; i, yeto, dom't bye p'lyen s navstryechunata slava. i chukh yednogo da mi govori iz doma; i chovyek stoyeshye pri myenye i mi ryechye: sinye chovyeshki, tova ye myastoto na pryestola mi, i myastoto na st'palata na nozyetye mi, gdyeto shchye obitavam vsryed izrailtyanite do vyeka i izrailleyiyat dom nyama vyeche da om'rsi svyetoto mi imye, ni tye, ni tsaryete im, s bludstvata si ili s trupovyetye na idolitye yevryeiski: tsaryetye.si na visokitye si myesta. kato postavikha svoya prag pri moya prag i st'lbovyetye na svoite vrati pri st'lbovyetye na moite vrati, taka shchoto nyamashye drugo osyven styenata myezhdu myenye i tyakh, tye m'rsyakha svyetoto mi imye s myerzosititye, koito v'rshyekha; zatova iztryebikh gi v gnyeva si. syega nyeka otdalyechat ot myenye bludstvata si i trupovyetye na idolitye si; i az shchye obitavam vsryed tyakh do vyeka. ti, sinye chovyeshki, pokazhi toya dom na izrailleyiava dom, za da sye zasramyat poradi pryest'plyenyata si; i nyeka izmyeryat plana mu. i ako sye zasramyat za vsichko, koyeto sa storili, pokazhi im chyertyezha na doma i obraza mu, izkhoditye mu i vkhodovyetye mu, vsichkitye mu razporyezhdaniya i vsichkitye mu naryedbi, [vsichkitye mu razporyezhdaniya] i vsichkitye mu zakoni, i opishi go pryed tyakh, za da pazyat vsichkitye mu razporyezhdaniya i vsichkitye mu naryedbi, i da gi izv'rshvat. yeto zakon't na doma: tsyelyiat pryedyel na v'rkha na planinata okolovr'st shchye b'dye pryesvyet. yeto, tova ye zakon't na doma. i yeto myerkitye na oltara v lak'ti, kato sye smyata lak't yedin lak't i dlan: d'lbochinata yedin lak't; i ot po-malkata politsa do po-golyamata politsa da b'dye chytiri lak'ti, i shirochinata yedin lak't. i gornata chast na oltara da b'dye chytiri lak'ti visoka; i a ot ognishchyeto na oltara nagorye da ima chytiri roga. i ognishchyeto na oltara da b'dye dvanadyeset lak'ti na dl'zh i dvanadyeset na shir; da obrazuva kvadrat s chytiritye si strani. i politsata da b'dye chytirindadyeset lak'ti na dl'zh i chytirindadyeset na shir po chytiritye si strani; i pyervaz't okolo nyego da b'dye polovin lak't; i d'noto mu yedin lak't naokolo, a st'palata mu da glyedat k'm iztok. i ryechye mi: sinye chovyeshki, taka kazva navstryechu iyeova: tiya sa naryedbitye na oltara, v dyenya kogato go napravayat, za da prinasyat v'rkhu nyego vsyeiz-

garyaniya i da r'syat v'rkhu nyego kr'v. i na lyevitskiyetye svyeshchenitsi, koito sa ot sadokovoto potomstvo, koito sye priblizhavat pri myenye da mi sluzhat, kazva navstryechu iyeova, da dadyesh yunyets v prinos za gryakh. i kato vzyemyesh ot kr'vta mu, da ya turish na chyetritye roga na oltara, na chyetritye "gli na politsata i na pyervaza naokolo; taka shchye go ochistish i shchye napravish umilostivyyeniye za nyego. poslye da vzyemyesh i yunyetsa, koito ye v prinos za gryakh, i nyeka go izgoryat v opryedyelyenoto myasto na doma, v'n ot svyetilishchyeto. a na vtoriya dyen da prinyesyesh kozyel byez nyedostat'k v prinos za gryakh; i taka shchye ochistyat oltara kaktogo go ochistikha s yunyetsa. kato sv'rshish chistyenyeto mu, da prinyesyesh yunyets byez nyedostat'k, i ovyen ot stadoto byez nyedostat'k. i kato gi prinyesyesh pryed navstryechua, svyeshchenitsitye nyeka khv'rlyat sol na tyakh, i nyeka gi prinyesat vsyeizgaryanye navstryechu. syedem dni da prinasayash vsyeki dyen kozyel v prinos za gryakh; nyeka prinasayt tozhye yunyets i ovyen ot stadoto, koito nyamat nyedostat'k. syedem dni nyeka pravayat umilostivyyeniye za oltara i go chistyat; taka shchye go osvetyat. i kato sye sv'rshat tiya dni, ot osmiya dyen nata'tk nyeka prinasayt svyeshchenitsitye vsyeizgaryaniyata vi na oltara, i primirityelnitye vi prinosi; i az shchye vi priyema, kazva navstryechu iyeova.

44

togava toi mye v'rna po p'tya na v'nshnata porta na svyetilishchyeto, koyato glyeda k'm iztok; i tyabye zatvoryena. i navstryechu mi ryechye: taya porta shchye b'dye zatvoryena, nyama da sye otvori, i nikoi chovyek da nye vlyezye pryed nyeya; zashchoto navstryechu izrailleyiyat bog ye vlyaz'l pryed nyeya; zatova tyabye shchye b'dye zatvoryena. a knyaz't, koito kato knyaz shchye syednye v nyeya za da yadye khlyab pryed navstryechua, toi shchye vlyezye pryed p'tya na pyreddvyeriyeto na taya porta, i pryed s'shchiya p't shchye izlyezye. togava mye zavyyedye po p'tya na syevyernata porta sryeshchua doma; i kato poglyednakh, yeto, navstryechuniyat dom bye p'lyen s navstryechunata slava; i padnakh na litsyeto si. i navstryechu mi ryechye: sinye chovyeshki, vnimavai v s'rtsyeto si, poglyedni s ochitye si i chui s ushitye si vsichko, koyeto ti kazvam za vsichkitye naryedbi na navstryechuniya dom, i za vsichkitye mu zakoni; i zabyelyezhi dobre vkhoda na doma, s vsichkitye izkhodi i svyetilishchyeto. i kazhi na buntovnitsitye, sirych, na izrailleyiava dom: taka kazva navstryechu iyeova: domye izraillev, nyeka vi sa dovolno vsichkitye myerzosti, koito izv'rshikhitye, dyeto v'vyedokhtye inorodtsi, s nyeobryazano s'rtsye i nyeobryazana pl't, da b'dat v svyetilishchyeto mi ta da go m'rsyat, dori v moya dom, i dyeto, kogato prinasayatyekhlyabami, tl'stinata i kr'vta, pryest'pikhtye zavyyeta mi, v pribavka na vsichkitye vi drugi myerzosti. i nye stye izep'lnili sluzhбата na svyetitye mi nyeshcha, no stye postavili za syebe si strazhari nad sluzhбата v svyetilishchyeto mi. taka kazva navstryechu iyeova: ot vsichkitye inorodtsi, koito

sa myezhdu izrail'tyanitye, nikoi inorodyets s nyeobryazano s'rtsye i nyeobryazana pl't da nye vliza v svyetilishchyeto mi. no i lyevititye, koito sye otdalyechikha ot myenye, kogato zabluhdavashye izrail, koito zabludi ot myenye i otidy slyed idolitye si, tye shchye nosyat byezzakoniye to si. no pak, tye shchye b'dat sluzhityeli v svyetilishchyeto mi, da nadziravat v'rku portitye na doma i da sluzhat v doma; tye shchye kolyat vsyeizgaryaniyata i zhyertvitye na lyudyetye, i tye shchye stoyat pryed tyakh za da im sluguvat. ponyezhye im sluguvakha pryed idolitye im, i stanakha sp'nka za uvlichanye izrail'yeviya dom v byezzakoniye, zatova az dignakh r'kata si protiv tyakh, kazva navstryechu iyeova; i tye shchye nosyat byezzakoniye to si. i nyama da sye priblizhat pri myenye za da mi svyeshchyenodeystvuvat, nito da sye priblizhavat pri nishcho ot svyetyitye nyeshcha, nito pri pryesyetyitye; no shchye nosyat srama si i myerzostitye, koito izv'rshikha. obachye, shchye gi postavya strazhari nad sluzhbata na doma za vsichkata mu prisluga, i za vsichko, koyeto shchye sye v'rshi v nyego. a lyevitskitye svyeshchyenitsi, sadokovitye potomtsi, koito izv'rshvakha sluzhbata na svyetilishchyeto mi, kogato izrail'tyanitye zabluhdavakha ot myenye, tye nyeka sye priblizhavat pri myenye za da mi sluzhat, i nyeka stoyat pryed myenye da mi prinasyat tl'stinata i kr'vta, kazva navstryechu iyeova. tye nyeka vlizat v svyetilishchyeto mi, i tye nyeka sye priblizhavat pri trapyezata za da mi sluzhat, i tye nyeka izv'rshvat sluzhbata mi. i kogato vlizat v portitye na v'tryeshniya dvor nyeka oblichat lyenyeni dryekhi; da nyama nishcho v'lyeneno na tyakh, dokato sluzhat v portitye na v'tryeshniya dvor i v doma. nyeka imat lyenyeni g'zhvi na glavitye si, nyeka imat i lyenyeni gashchi na kr'sta si; da nye opasvat nishcho, koyeto prichinyava pot. a kogato izlizat v'v v'nshniya dvor, v'v v'nshniya dvor k'm lyudyetye, nyeka s'blchat dryekhitye, s koito sa sluzhili, i kato gi slagat v svyetyitye stai nyeka oblichat drugi dryekhi, za da nye osvyeshchavat lyudyetye s odyezhditye si. i da nye br'snat glavitye si, nito da ostavyat kosmitye si da rastat, no samo da strizhat glavitye si. i nikoi svyeshchyenik da nye piye vino, kogato vliza v'v v'tryeshniya dvor. i da nye si vzyemye za zhyena vdovitsa ili napusnata! no da vzyemat d'yevitsa ot roda na izrail'yeviya dom, ili vdovitsa ovdoviyala ot svyeshchyenik. i nyeka uchat lyudyetye mi da razlichavat myezhdu svyeto i nyesyeto, i nyeka gi up'tvat da razpoznavat nyechisto ot chisto. i v pryepirnitye tye nyeka stoyat da s'dyat; sporyed moitye s'dbi nyeka gi s'dyat; i nyeka pazyat zakonitye mi i povyeleniyata mi v'v vsichkitye mi opryedyelyeni praznitsi; i nyeka osvyeshchavat s'botitye mi. da nye sye dopirat pri m'rt'v chovyek ta da sye oskvyernyat; obachye za bashcha ili za maika, za sin ili za d'shcherya, za brat ili za nyezhyenyena syestra, za tyakh biva da sye oskvyernyavat. a slyed kato sye ochisti oskvyernenyaniat i mu minat yevryeyski: sye broyat. syedyem dni, togava v dyenya kogato vliza v svyetilishchyeto, v'v v'tryeshniya dvor za da sluzhi v svyetilishchyeto, nyeka prinasya prinosi sa za gryakh, kazva navstryechu iyeova. a kolkoto za naslyedstvoto im, az s'm naslyedstvoto im; da nye

im davatye prityezhaniye v izrailya, zashchoto az s'm prityezhaniye im. nyeka yadat khlyebniya prinos, prinosi za gryakh i prinosi za pryest'plyeniye; i vsyako obryechyeno nyeshcho v izrailya da b'dye tyakhno. i p'rvatsitye ot vsichkitye p'rv i rozhibi ot vsichko, i vsyeki prinos ot vsichko, ot vsichkitye vidovy na vashitye prinosi, da b'dat na svyeshchyenitsitye; tozhye da davatye na svyeshchyenika p'rvaka ot tyestoto si, za da pochiva blagoslovyeniye na domovyetye vi. svyeshchyenitsitye da nye yadat nikakva m'rsha ili razk'sano ot zvyar, bilo ptitsa ili zhivotno.

45

pri tova, kogato dyelitye zyemyata s zhryebiye za naslyedstvo, otdyelyetye svyet dyal ot zyemyata za prinos na navstryechua; d'lzhinata mu da b'dye d'lzhina ot dvadyesyet i pyet khilyadi tr'stiki, a shirochinata mu dyesyet khilyadi; tsyeliyat mu pryedyl da b'dye svyet okolovr'st. ot toya dyal da sye opryedyeli za svyetilishchyeto myasto pyetstotin tr'stiki d'lgo i pyetstotin shiroko, chyetv'rtito naokolo, i pyetdyesyet lakti za pryedmyestiyeto okolo nyego. i t'i sporyed taya myarka da otmyerish myasto dvadyesyet i pyet khilyadi d'lgo i dyesyet khilyadi shiroko; i v nyego da b'dye svyetilishchyeto, pryesyetototo myasto. tova da b'dye svyet dyal ot izrail'yevata zyemya za svyeshchyenitsitye, sluzhityelitye v svyetilishchyeto, koito sye priblizhavat da sluzhat navstryechuu; nyeka im b'dye myasto za k'shchi, i svyeto myasto za svyetilishchyeto. i lyevititye da imat za syebe si, kato sluzhityelitye na doma, yedno myasto dvadyesyet i pyet khilyadi d'lgo i dyesyet khilyadi shiroko za svoye prityezhaniye, za gradovyte, v koito da zhivyeyat yevryeyski: za dvadyesyet stai.. i za prityezhaniye na grada daitye yedno myasto pyet khilyadi shiroko i dvadyesyet i pyet khilyadi d'lgo, pokrai prinyesyeniya svyety dyal; tova da b'dye za tsyeliya izrail'yev dom. a za knyaza da ima dyal ot dyvetye strani na svyetiya dyal i na gradskoto prityezhaniye, pryed svyetiya dyal i pryed gradskoto prityezhaniye, ot zapadnata strana k'm zapad, i ot iztochnata strana k'm iztok; i d'lzhinata ot zapadnata mu granitsa do iztochnata mu granitsa da b'dye sporyed d'lzhinata na vsyeki yedin ot dyalovyetye. toya dyal ot zyemyata da b'dye nyegovo prityezhaniye v izrail; i knyazyetye mi da nye ugnetyavat vcheye lyudyetye mi, a da dadat os-tanaloto ot zyemyata na izrail'yeviya dom sporyed plyemyenata im. taka kazva navstryechu iyeova: da vi ye dovolno, knyazyte izrail'yev; otdalyechetye nasiliyeto i grabityelstvo, i izv'rshvaitye s'dba i pravda; pryestanyatye da izp'zhdatye lyudyetye mi ot prityezhaniyata im, kazva navstryechu iyeova. imaitye pravi vyezni, prava yefa i prav vat. yefata i vat't nyeka imat s'shchiya obyem, t'i shchoto vat't da pobira yedna dyesyeta ot kora i yefata yedna dyesyeta ot kora; obyem't im da sye opryedyelya ot kora. i sik'l't nyeka b'dye dvadyesyet gyeri; dvadyesyet sikla, dvadyesyet i pyet sikla, i pyetnadyesyet sikla nyeka b'dye mnasa vi. yeto prinos't, koito shchye prinasatyatye: shyestata chast na yefa ot yedin kor zhito; taka i ot yechyemika da davatye shyestata

chast na yefa ot yedin kor. a odnosno praviloto za d'rvyenoto maslo, ot yedin vat maslo prinasyaitye dyesyetata chast na vat ot yedin kor, koito ye yedin khomyer ot dyesyet vati; zashchoto dyesyet vati sa yedin khomyer. i ot dobrye napoyenitye izrail'yevi pashbishcha prinasyaitye i po yedno agnye ot vsyako stado ot dvysta, koito da b'dat za khlybeyen prinos, za vsyeizgaryanye, i za primirityelyen prinos, za da sye pravi umilostiviyeniye za tyakh, kazva navstryechu iyeova. vsichkitye lyudye ot izrail'yevata zhyemya nyeka davat toya prinos na knyaza v izrail'ya. a na knyaza shchye prinadlyezhi da dava vsyeizgaryaniyata, khlyebnitye prinosi i v'zliyaniyata v praznitsitye, v novoluniyata i v s'botitye, v v'vryemye na vsichkitye opryedelyeni praznitsi na izrail'yeviya dom; toya nyeka prigotvya prinos za gryakh, khlyebniya prinos, vsyeizgaryanyeto i primirityelnitye prinosi, za da pravi umilostiviyeniye za izrail'yeviya dom. taka kazva navstryechu iyeova: v p'rviya myesyets, na p'rviya dyen ot myesyetsa, da vzyemyesh yunyets byez nyedostat'k, i s nyego da ochistish svyetilishcheyeto. svyeshchyenik't nyeka vzyema ot kr'vta na prinos za gryakh, i nyeka ya turi v'rkuh st'lbovyetye na vratitye na doma, v'rkuh chyetiritye "g"la na politsata na oltara, i v'rkuh st'lbovyetye na portata na v'tryeshniya dvor. taka da pravish i na syedmiya dyen ot myesyetsa za vsyekigo, koito s'gryeshava ot nyeznanitye, i za prostiya; taka shchye pravitye umilostiviyeniye za doma. v p'rviya myesyets, na chyetirinadyesyetiya dyen ot myesyetsa, da vi b'dye pashkata, syedyemndyevyen praznik, byezkvasyen khlyab da sye yadye. i v s'shchiya dyen nyeka prigotvi knyaz't za syebe si i za vsichkitye lyudye na izrail'yevata zhyemya yunyets v prinos za gryakh. i pryez syedyemtye dni na praznika nyeka prigotvya vsyeizgaryanye navstryechuu, po syedym yunyetsa i po syedym ovyena byez nyedostat'k vsyeki dyen pryez syedyemtye dni, tozhye i kozyel vsyeki dyen v prinos za gryakh. i za khlybeyen prinos nyeka prigotvya po yedna yefa za vsyeki yunyets, i po yedna yefa za vsyeki ovyen, i po yedin in d'rvyeno maslo za vsyaka yefa. v syedmiya myesyets, na pyetnadyesyetiya dyen ot myesyetsa, pryez syedyemtye dni na praznika, nyeka prigotvya s'shchoto sporyed opryedelyenoto za prinos za gryakh, za vsyeizgaryanyeto, i za khlyebniya prinos, i za d'rvyenoto maslo.

46

taka kazva navstryechu iyeova: portata na v'tryeshniya dvor koyato glyeda k'm iztok, nyeka b'dye zatvoryena pryez shyesttye dyelnichni dni; i a v s'botniya dyen da sye otvarya, i v dyenya na novoluniyeto da sye otvarya. i knyaz't nyeka vlyezye po p'tya na pryeddyeriyeto v v'v'vshnata porta, i nyeka zastanye pri st'lba na portata; a svyeshchyenitsitye nyeka prinasyat vsyeizgaryanyeto mu i primirityelnitye mu prinosi; i toi da sye pokloni pri praga na portata. togava da izlyezye; obachye da sye nye zatvarya portata do vyechyerta. a lyudyetye na izrail'yevata zhyemya da sye klanyat v'v vkhoda na s'shchata porta pryed navstryechua v s'botitye i v

novoluniyata. a vsyeizgaryanyeto, koyeto knyaz't shchye prinasya navstryechuu v s'botyen dyen da b'dye shyest agnyeta byez nyedostat'k i yedin ovyen byez nyedostat'k. i khlyebniyat prinos za ovyena da b'dye yedna yefa, a khlyebniyat prinos za agnyetata, kolkoto mu dava r'ka, i yedin in d'rvyeno maslo za yedna yefa. i v dyenya na novoluniyeto prinos't mu da b'dye yunyets byez nyedostat'k, shyest agnyeta i yedin ovyen, koito da b'dat byez nyedostat'k. i nyeka prinasya khlybeyen prinos, yedna yefa za yunyetsa i yedna yefa za ovyena, a za agnyetata, kolkoto mu stiga r'ka, i po yedin in d'rvyeno maslo za vsyaka yefa. i kogato knyaz't vliza, nyeka vliza po p'tya na pryeddyeriyeto na portata, i nyeka izliza po s'shchiya p't. no kogato lyudyetye na taya zhyemya dokhozhdad pryed navstryechua v'v vryemye na opryedelyenitye praznitsi, togava onya, koito vliza po p'tya na syevyernata porta za da sye pokloni, nyeka izliza po p'tya na yuzhnata porta, a koito vliza po p'tya na yuzhnata porta, nyeka izliza po p'tya na syevyernata porta; da sye nye vr'shcha po p'tya na yuzhnata porta, po koito ye vlyaz'l, no da izliza kato v'rvi pravo napryed. i knyaz't da vliza vsryed tyakh, kogato vlizat; i kogato izlizat, da izlizat zayedno. i na t'rzhyestvata i na praznitsitye khlyebniyat prinos da b'dye yedna yefa za yunyetsa i yedna yefa za ovyena; a za agnyetata kolkoto mu dava r'ka, i yedin in d'rvyeno maslo za vsyaka yefa. a kogato knyaz't prinasya dobrovolno vsyeizgaryanye ili dobrovolni primirityelni prinosi navstryechuu, togava da mu otvaryat portata, koyato glyeda k'm iztok, i nyeka prinasya vsyeizgaryanyeto si i primirityelnitye si prinosi, kaktto pravi v s'botyen dyen; togava nyeka izliza; i podir izlizanyeto mu nyeka zatvoryat portata. i da prinasyash vsyeki dyen v'v vsyeizgaryanye navstryechuu yednogodishno agnye byez nyedostat'k; vsyaka sutrin da go prinasyash, i zayedno s nyego da prinasyash vsyaka sutrin za khlybeyen prinos shyestata chast ot yedna yefa, i tryetata chast ot yedin in d'rvyeno maslo, za da go smyeshish s brashnoto; tova da b'dye khlybeyen prinos navstryechuu za vinagi chryez vyechna naryedba. taka nyeka prinasyat agnyeto, khlyebniya prinos, i d'rvyenoto maslo vsyaka sutrin, za vsyegdashno vsyeizgaryanye. taka kazva navstryechu iyeova: ako knyaz't dadye podar'k na nyakogo ot sinovyetye si, tova shchye mu b'dye naslyedstvo, shchye b'dye prityezhaniye na nyegovitye sinovyetye, shchye in b'dye prityezhaniye po naslyedstvo. no ako dadye podar'k ot naslyedstvoto si na nyakogo ot slugitye si, togava shchye b'dye nyegov samo do godinata na osvobozhdeniyeto, podir koyato da sye v'zvr'shcha na knyaza; a naslyedstvoto mu shchye b'dye za sinovyetye mu. pri tova knyaz't da nye vzyema ot naslyedstvoto na lyudyetye kato gi izvazhda s nasiliye ot prityezhaniyeto im; ako dadye naslyedstvoto na sinovyetye si, to ot svoyetto prityezhaniye da im dadye, za da sye nye razpr'svat lyudyetye mi vsyeki ot prityezhaniyeto si. poslye mye zavzyedye pryed vkhoda, koito bye ot stranitye na portata, v svyetyite svyeshchyenicheski stai, koito glyedat k'm syevyer; i, yeto, tam imashye myasto otzad k'm zapad. i ryechye mi: tova ye

myastoto gdyeto svyeshchyenitsitye shchye varyat prinosza za pryest'plyeniye i prinosza za gryakh, i gdyeto shchye pyekat khlyebniya prinos, za da nye gi iznasyat v'v v'nshniya dvor i da osvetyatyat lyudyetye. togava kato mye izvyedye v'v v'nshniya dvor pryevyedye mye okolo chyetiritye "g"la na dvora; i, yeto, v'v vsyeki "g"l na dvora imashye dvor. v chyetiritye "g"la na dvora imashye zagradyneni dvorovy, chyetiridysetsyet lakti na dl'zh i tridysetsyet na shir; tiya chyetiri dvora v "glitye imakha yednakva myarka. i imashye ryed zdaniya naokolo v tyakh, okolo chyetiritye dvora; i imashye gotvarnitsi ustroyeni naokolo pod ryedovyetye: togava mi kaza: tiya sa gotvarnitsitye, gdyeto sluzhityelitye na doma shchye varyat zhyertvitye na lyudyetye.

47

togava mye v'rna pri vratata na doma; i, yeto, voda izvirashye izpod praga na doma k'm iztok; zashchoto litsyeto na doma bye k'm iztok; i vodata slizashye izpod dyasnata strana na doma, pri yuzhnata strana na oltara. poslye mye izvyedye po p'tya na syevyernata porta, i mye pryevyedye naokolo po v'nshniya p't k'm v'nshnata porta, po p'tya na portata, koito glyeda k'm iztok; i, yeto, voda tyechyeshye ot dyasnata strana. i chovyek't, koito d'rzheshye myarkata v r'kata si, kato izlyezye k'm iztok pryemyeri khilyada lakti, i mye pryevyedye pryez vodata; vodata bye do glyezyeni. pak pryemyeri khilyada, i mye pryevyedye pryez vodata; vodata bye do kolyenye. pak pryemyeri khilyada, i mye pryevyedye; vodata bye do kr'sta. poslye pryemyeri khilyada, i byeshye stanala ryeka, pryez koyato nye mozhakh da pryemina; zashchoto vodata byeshye sye izdignala i bye stanala voda za pluvanye, ryeka nyeprokhodima. i ryechye mi: vidya li sinye chovyeshki? togava kato mye zavvyedye, v'rna mye k'm bryega na ryekata. a kogato sye v'rnakh, yeto, pri bryega na ryekata tv'rde mnogo d'rvyeta i ot dvyyetye i strani. togava mi ryechye: taya voda izticha otk'm iztochnata strana, sliza k'm polyeto, i sye vliya v moryeto; i kogato sye izlyezye v moryeto vodata mu shchye sye iztsyeri. i vsyako odushyevyeno, s koyeto moryeto izobilva, shchye zhivyeye na vsichkitye myesta dyeto bi otishla taya p'lna ryeka yevryeiski: tiya dyve ryeki.; i tam shchye ima tv'rde golyamo mnozhyestvo riba po prichina, chye taya voda ye doshla tam i, chye voditye na moryeto sa sye iztsyerili; ponyezhye dyeto otidye ryekata vsichko shchye zhivyeye. i ribari shchye stoyat kra i nyeya ot yengadi do yenyeglain, tam shchye prostirat mryezhitye si; ribitye im shchye b'dat tv'rde mnogo po vidovyetye si, kato ribitye na golyamoto morye. no tinyestitye i blatistitye mu myesta nyama da sye iztsyeryat; shchye b'dat pryedyadyneni na sol. a kra ryekata, po bryegovyetye i ot dvyyetye i strani, shchye rastat vsyakakvi vidovy d'rvyeta za khkana, chiito lista nyama da vyekhnat, nito plod't im da osk'dyeye; vsyeki myesyets shchye razhdat nov plod, po prichina, chye vodata, koyato gi poi, izticha iz svyetilishcheto; i plod't im shchye b'dye za khkana, a list't im za iztsyelyeniye. taka kazva navstryechu iyeova: yeto pryedyelitye, po

koito shchye naslyeditye zyemyata, kato ya razdyelitye sporyed dvadnyesyettye izrailyevi plyemyena: iosif shchye ima dva dyala. vsyeki kakto brat mu shchye naslyeditye taya zyemya, za koyato sye zaklyekh, chye shchye ya dam na bashchitye vi; da! taya zyemya shchye vi sye dadye v naslyedstvo. i yeto granitsata na zyemyata: na syevyernata strana shchye b'dye ot golyamoto morye, po p'tya za yetlon, do prokhoda na syedad; poslye, yemat, virota, sibraim, (koito ye myezhdu pryedyela na damask i pryedyela na yemat), i asaratikhon, (koito ye pri pryedyelitye na auran); a granitsata ot moryeto shchye b'dye asyeryenan (pri pryedyela na damask), a k'm syevyer syevyernata granitsa ye yemat. tova ye syevyernata strana. a iztochnata, myezhdu auran, damask i galaad ot tat'k i izrailiyevata zyemya otsam, shchye b'dye iordan, kato ya pryemyeritye ot syevyernata granitsa do iztochnoto morye. tova ye iztochnata strana. a k'm yug yuzhnata strana shchye b'dye ot tamar do vodata na myeriva kadis, i pryez yegipyetskiya potok do golyamoto morye. tova, k'm yug, ye yuzhnata strana. a zapadnata strana shchye b'dye golyamoto morye ot yuzhnata granitsa do prokhoda na yemat. tova ye zapadnata strana. taka da razdyelitye taya zyemya pomyezhdu si sporyed izrailiyevitye plyemyena. da ya razdyelitye v naslyedstvo za vas i za chuzhdyentsitye, koito prishyelshtvuat myezhdu vas, koito rodyat chada vsryed vas; tiya nyeka vi b'dat kato tuzyemtsi myezhdu izrailityanitye; nyeka imat naslyedstvo s vas myezhdu izrailiyevitye plyemyena. v koyeto plyemye prishyelshtvuat chuzhdyenyets't, tam mu daitye naslyedstvo, kazva navstryechu iyeova.

48

a yeto imyenata na plyemyena pochvaiki ot syevyerniya kra i, pokrai p'tya za yetlon, do prokhoda na yemat i asaryenan (pri pryedyela na damask, syevyerno kra i yemat). i plyemyenata shchye imat strani tyete si k'm iztok i k'm zapad. dan shchye ima yedin dyal. a do danovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, asir shchye ima yedin dyal. a do asirovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, nyefthalm shchye ima yedin dyal. a do nyefthalmovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, manasiya shchye ima yedin dyal. a do manasiyevata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, yefryem shchye ima yedin dyal. a do yefryemovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, ruvim shchye ima yedin dyal. a do ruvimovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, yuda shchye ima yedin dyal. i do yudovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, da b'dye prinos't, koito shchye posvyetitye, dvadnyesyet i pyet khilyadi tr'stiki shirok, a d'l'g kolkoto vsyeki ot drugitye dyalovye ot iztochnata strana do zapadnata strana; i svyetilishcheto da b'dye vsryed nyego. prinos't, koito shchye posvyetitye navstryechu da b'dye dvadnyesyet i pyet khilyadi tr'stiki na dl'zh i dyesyet khilyadi na shir. i toya svyet prinos da b'dye za tyakh, za svyeshchyenitsitye, d'l'g k'm syevyer dvadnyesyet i pyet khilyadi tr'stiki, shirok k'm zapad dyesyet khilyadi, shirok i k'm iz-

tok dyesyet khilyadi, a d'l'g k'm yug dvadyesyet i pyet khilyadi; i navstryechunoto svyetilishchye shchye b'dye vsryed nyego. tova da b'dye za osvyetyenitye svyeshchyenitsi ot sadokovitye potomtsi, koito pazikha zar'chvanyeto mi i nye sye zabludikha, kogato izrailtanyitye sye zabludikha, kakto sye zabludikha lyevititye. i toya posvyetyen prinos ot prinosa na zyemyata shchye im b'dye pryesvyet do pryedyla na lyevititye. i s'otvyetstvashch na granitsata na svyeshchyenitsitye, lyevititye shchye imat dyal dvadyesyet i pyet khilyadi tr'stiki d'l'g i dyesyet khilyadi shirok; tsyalata d'l'zhina da b'dye dvadyesyet i pyet khilyadi, i shirochinata dyesyet khilyadi. ot nyego da nye prodavat, nito da go davat v razmyana, nito da pryedadat na drugi zyemnitye p'rvatsi; zaschoto dyel't im ye svyet navstryechuu. a pyettye khilyadi tr'stiki, koito ostavat v shirochinata sryeshchu dvadyesyet i pyettye khilyadi, da b'dat za obshcha upotryeba, za grada, za zhivyyenye i za pasbishcha; a grad't da b'dye vsryed nyego. i yeto myerkitye mu: syevyernata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin tr'stiki, yuzhnata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin, iztochnata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin, i zapadnata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin. i pasbishchata na grada da b'dat na syevyer dvysta i pyetdyesyet, na yug dvysta i pyetdyesyet, na iztok dvysta i pyetdyesyet, i na zapad dvysta i pyetdyesyet. i ostat'k't ot d'l'zhinata, s'otvyetstvuvashch na svyetiya prinos, shchye b'dye dyesyet khilyadi tr'stiki na iztok, i dyesyet khilyadi na zapad; shchye s'otvyetstvua na svyetiya prinos; i rozhbitye mu shchye b'dat za khрана na oniya, koito sluguvat v grada. oniya ot vsichkitye izrailyevi plyemyena, koito sluguvat v grada, da go obrabotvat. tsyaloto posvyetyeno myasto da b'dye dvadyesyet i pyet khilyadi tr'stiki na dvadyesyet i pyet khilyadi; chyetv'rtit shchye napravitye svyetiya prinos, vkluchityelno gradskoto prityezhaniye. i ostat'k't da b'dye za knyaza, ot dvyettye strani na svyetiya prinos i na gradskoto prityezhaniye, pryed posvyetyenoto myasto ot dvadyesyet i pyettye khilyadi tr'stiki k'm iztochnata granitsa, a na zapad pryed dvadyesyet i pyettye khilyadi k'm zapadnata granitsa, s'otvyetstvashch na vsyeki ot dyalovyetye; tova da b'dye za knyaza. a svyetyat prinos s's svyetilishchyeto na doma shchye b'dye vsryed nyego. i taka, myastoto ot prityezhaniyeto na lyevititye i ot prityezhaniyeto na grada, kato ye po sryedata myezhdu granitsata na yuda i granitsata na vyeniamina, shchye b'dye na knyaza; na knyaza shchye b'dye. a kolkoto za ostanalitye plyemyena: ot iztochnata strana do zapadnata strana vyeniamin shchye ima yedin dyal. a do vyeniaminovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, simyeon shchye ima yedin dyal. a do simyeonovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, isakhar shchye ima yedin dyal. a do isakharovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, zavulon shchye ima yedin dyal. a do zavulonovata granitsa, ot iztochnata strana do zapadnata strana, gad shchye ima yedin dyal. a do gadovata granitsa, na yuzhnata strana k'm yug, granitsata da b'dye ot tamar do vodata na myeriva kadis, i pryez yegippyetskiya potok do golyamoto morye. taya

ye zyemyata, koyato shchye razdyelitye s zhryebiye na izrailyevitye plyemyena v naslyedstvo, i tiya sa dyalovyetye na vsyako ot tyakh, kazva navstryechu iyeova. a yeto pryedgradiyata na grada: na syevyernata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin tr'stiki po myarka; a gradskitye porti da sye narichat s imyenata na izrailyevitye plyemyena; tri ot portitye da glye-dat k'm syevyer - ruvimovata porta yedna, yudovata porta yedna i lyeviyevata porta yedna; i na iztochnata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin tr'stiki, i tri porti - iosifovata porta yedna, vyeniaminovata porta yedna i danovata porta yedna; i na yuzhnata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin tr'stiki po myarka, i tri porti - simyeonovata porta yedna, isakharovata porta yedna i zavulonovata porta yedna; a na zapadnata strana chyetiri khilyadi i pyetstotin tr'stiki, i tri porti - gadovata porta yedna, asirovata porta yedna i nyefalimovata porta yedna. okr'zhnostta da b'dye osyem-nadyesyet khilyadi tr'stiki; i ot onya dyen imyeto na grada shchye b'dye iyeovashama t.ye., iyeova ye tam..

navstryechunoto slovo, koyeto doidyē k'm osiya, sin na vyeiriya, v dnitye na yudovitye tsarye oziya, iotama, akhaza i yezyekiya, i v dnitye na izrailyeviya tsar yerovoama, sin na ioasa. kogato navstryechu pochna da govori chryez osiya, toi kaza na osiya: idi, vzyemi si bludna zhyena, i dobii chada ot bludstvo, zashchoto zyemyata s mnogoto si bludstvuvanye sye otkloni ot navstryechua. i t'i, toi otidyē ta vzye gomyer, d'shchyerya na dyevlaima, koyato zachna i mu rodi sin. i navstryechu mu ryechye: naryechi go iyezrayel t.ye. bog ye posyeyal; zashchoto oshchye malko i shchye v'zdam na doma na iuyu za kr'vta, koyato prollyu na iyezrayela, i shchye turya krair na tsarstvoto na izrailyeviya dom. i v onya dyen shchye strosha izrailyeviya l'k v dolinata na iyezrayela. i tya pak zachna i rodi d'shchyerya. i navstryechu mu ryechye: naryechi ya lo-rukhamā t.ye. nye pridobila milost; zashchoto nyama vyeche da pokazha milost k'm izrailyeviya dom, i nikak nyama da im prostya. a k'm yudoviya dom shchye pokazha milost, i shchye gi spasya chryez navstryechua tyekhniya bog, i nyama da gi spasya s l'k, s myech, ili s boi, s konye ili s konitsi. a kato otbi lo-rukhamā, zachna i rodi sin. i navstryechu ryechye: naryechi go lo-ammi t.ye., nye lyudye moi; zashchoto viye nye styē moi lyudye i az nye shchye b'da vash bog. no vsye pak chisloto na izrailyanitye shchye b'dye kato morskiya pyas'k, koito nye mozhye da sye pryetyegli nito da sye izbroi; i vmyesto onova, koyeto im sye kaza, chye: nye styē moi lyudye, shchye im sye ryechye: vii styē chada na zhiviya bog. togava yudeitsitye i izrailyanitye shchye sye s'byerat zayedno, ta shchye si postavyat yedin nachalnik, i shchye v'zlyazat ot zyemyata; zashchoto vyelik shchye b'dye dyenyat na iyezrayela.

narichaitye, prochye, bratyata si ammii t.ye., lyudye moi., i syestritye si rukhamā t.ye., pridobila milost, s'dyetye sye s maika si, s'dyetye sye; zashchoto tya nye mi ye zhyena, i az nye s'm i m'zh. nyeka otmakhnye bludstvata si ot litsyeto si, i pryelyubodyeystvata si otmeyzhdu g'rditye si, da nye bi da ya s'blyeka gola, i ya izlozha kakto bye v dyenya, kogato sye ye rodila, i ya napravya kato pustinya, i ya postavya kato byezvodna zyemya, i ya umorya s zhazhda. dazhye na chadata i nyama da pokazha milost, ponyezhye sa chada ot bludstvo. zashchoto maika im bludstvuva; taya, koyato gi bye zachnala, post'pi sramotno; zashchoto ryechye: shchye otida slyed lyubovnitsitye si, koito mi davat khlyaba mi i vodata mi, v'lnata mi i lyena mi, masloto mi i pitiy-ata mi. zatova, yeto, az shchye pryepryecha p'tya ti s plyet ot tr'ni, i shchye napravya pryegrada pryed nyeya za da nye namyeri p'tishchata si. tya shchye sye zavtyechye slyed lyubovnitsitye si, no nyama da gi stignye; shchye gi pot'rsi, no nyama da gi namyeri; togava shchye ryechye: shchye otida i shchye sye v'rna pri p'rviya si m'zh, zashchoto mi byeshye po-dobrye togava, otkolkoto syega. i tya nye znayeshye, chye az s'm i daval zhitoto, vinoto i masloto, i umnozhil s'm

sryebroto i zlatoto i, koyeto upotryebikha za vaala. zatova shchye si vzyema nazad zhitoto na vryemyeto mu, i vinoto si na opryedyelenoto mu vryemye, i shchye otk'sna v'lnata si i lyena si, koito tryabvashye da pokrivat golotata i. i syega shchye otkriya nyechis- totata i pryed ochitye na lyubovnitsitye i; i nikoi nyama da ya izbavi ot r'kata mi. i shchye pryekratya vsichkoto i vyeselyiye, - r'zhystvata i, novoluniy-ata i, s'bottitye i i vsichkitye i opryedyeleni praznitsi. shchye opustosha i lozitye i i smokovnitsitye i, za koito ryechye: tye sa zaplatata, koyato mi dadokha lyubovnitsitye mi, shchye gi ob'rna na lyes. i polskit-tye zhivotni shchye gi poyazhdāt. i shchye ya nakazha za dnitye, koito posvyeshchavashye na vaalimitye kogato im kadyeshye, kato sye kityeshye s obyetsitye si i og'rlytsitye si i otivashye slyed lyubovnitsitye si, a myenye zabravashye, kazva navstryechu. no, yeto, az shchye ya privlyeka, i kato ya zavveda v pustiny-ata shchye i govorya po s'rtsyeto i. i oshchye ot tam shchye i dam khanaanskitye lozya, i dolinata akhor t.ye., smushcheyeniye. za vrata na nadyezhda; i tam tya shchye sye otzovye kakto v dnitye na mladostta si, i kakto v dyenya, kogato v'zlyeze iz yegipyetskata zyemya. v onya dyen, kazva navstryechu, shchye mye narichash: m'zh mi; i nyama da mye narichash vyeche: vaal mi t.ye., moi navstryechuar.. zashchoto shchye pryemakhna imenyata na vaalimitye ot ustata i; i tye nyama vyeche da sye pomyenuvat s imye-nata si. v onya dyen shchye napravya za tyakh zav-yyet s polskitye zvyerovye, s nyebyesnitye ptitsi, i s's zemnnitye gadini; i kato strosha l'k, i myech, i boi, i gi makhna ot zyemyata, shchye gi naselya v bye-zopasnost. i shchye tye sgodya za syebye si za vinagi; da! shchye tye sgodya za syebye si v pravda i v s'dba, v milos'rdiye i milosti. shchye tye sgodya za syebye si v'v vryarnost; i shchye poznayesh navstryechua. i v onya dyen shchye otgovorya, kazva navstryechu, shchye otgovorya na nyebyeto, i to shchye otgovori na zyemyata, i zyemyata shchye otgovori na zhitoto, na vinoto i na masloto, i tye shchye otgovoryat na iyezrayela. i shchye ya naselya za syebye si na zye-myata; i shchye pokazha milost k'm nyepomilvanata; i na oniya, koito nye byakha moi lyudye shchye ryeka: moi lyudye styē viye; i tye shchye ryekat vsyeki yedin: ti si moi bog.

i navstryechu mi ryechye: idi pak, zalyubi zhyena si, koyato, ako i da ye zalyubyna ot m'zha si, ye pryelyubodyeista, s'shcho kakto navstryechu lyubi izrailyanitye, pri vsye, chye glyedat k'm chuzhdi bogovye i obichat mlinovye s grozdye. i t'i, az si ya nayeckh za pyetnadyesyt sryeb'rnika, i za kor yechyemik i polovin kor yechyemik. i ryekokh i: ostan i myenye za d'lgo vryemye; da nye bludstvuvash, nito da b'dyesh zhyena na drugogo, taka i az shchye b'da za tyebye. zashchoto izrailyanitye shchye ostanat za d'lgo vryemye byez tsar i byez nachalnik, byez idolski s'tlb, byez yefod i byez domashni bogovye. poslye izrailyanitye nanovo shchye pot'rsyat navstryechua svoya bog i tsarya si davida; i v poslyeshnitye dni shchye doidat s's strakhopochi-

4

slushaitye slovoto navstryechuno, izrailtyani, zashchoto navstryechu ima spor s zhytelitye na taya zye-myia, ponyezhye nyama vyarnost, nito milost, nito znaniye za boga po zyemyata. drugo nyama osvyyen klyetva, l'zha i ubiistvo, krazhba i pryelyubodyeistvo; razbivat k'pshi, i kr'v dopira do kr'v. zatova zyemyata shchye zhalyeye, i vsyeki, koito zhivyye na nyeya, shchye primrye, tozhye i polskitye zvyerovyie i nyebesnyie ptitsi; oshchye i morskitye ribi shchye izchyeuznat. no nikoi da sye nye protiviti nito da izoblichava drugigo; zashchoto tvoitye lyudyie sa kato oniya, koito sye protivivat na svyeshchyenika. zatova shchye sye podpl'znyesh dyenyem, i s tye-byie shchye sye podpl'znye i proroka noshychem; i az shchye pogubya maikata ti. lyudyetye mi zagnakha ot nyamanye znaniye; ponyezhye ti otkhv'rli znaniyeto, to i az otkhv'rlikh tyebye da mi nye svyeshchyenodyeistvuvas; ponyezhye ti zabravi zakon na tvoya bog, to i az shchye zabravya tvoitye chada. kolkoto poyeche sye umnozhhika, tolkova poyecheye mi s'gryeshavakha! shchye ob'rna slavata im v byezchystiye. svyeshchyenitsiye sye khranyat s gryekhovyetye na lyudyetye mi, i prilypyavat s'rtsata si k'm tyakhnoto byezzakoniye. i t'i, shchye b'dye; kakvito lyudyetye, tak'v ye svyeshchyenik't; i az shchye gi nakazha za post'pkitye im, i shchye im v'zdam za dyelata im. zashchoto shchye yadat, no nyama da sye nasishchat; shchye bludstvuvat, no nyama da sye razmnozhavat; ponyezhye pryestanakha da vnimavat k'm navstryechua. bludstvo, vino i m'st otnyemat razuma; lyudyetye mi sye dopitvat do d'rvo to si, i zhyez't't im im otgovarya; zashchoto bludnichyeski dukh gi ye zabludil, i tye bludstvuvat i v'stanakha izpod vlastta na svoya bog. zhyertvuvat po v'rkhovetye na b'rdata, i kadyat po kh'lmovyetye, pod d'bovyetye, topolitye i tyervintitye, zashchoto syankata im ye dobra; zatova d'shchyeritye vi bludstvuvat, i snakhitye vi pryelyubodyeistvuvat. nyama osobyeno da nakazha d'shchyeritye vi, kogato bludstvuvat, ili snakhitye vi, kogato pryelyubodyeistvuvat; zashchoto samitye bashchi otivat nasamye s bludnitsitye i zhyertvuvat s byezchystnitye zhyeni; zatova nyerazumnitye lyudyie shchye b'dat s'boryeni. ako i da bludstvuvash ti, izrailyu, ponye da nye byezzakonstruvua yuda; nye dokhohdaitye, prochyye, v galgal, nito v'zlizaitye v'v vyet-avyen, nito sye k'lnyetye s zhivota na navstryechua. zashchoto izrail uporstvuva kato uporita yunitsa; syega, prochyye, shchye gi pasye navstryechu kato agnyeta v dalyechni myesta yevryeyski: v shiroko myasto.. yefryem sye ye prilypil k'm idolitye; ostavyetye go. sv'rshikka li sye pirovetye im, tye s'vsyem sye pryedakodka na bludstvo; obichat da kazvat: daitye! p'rvyentsitye mu sa za sram nyemu. vyat'r't shchye go pritisnye myezhdu krilata si; i tye shchye sye posramyat ot zhyertvitye si.

chuitye tova, svyeshchyenitsi, vnmavaitye, domye izrailyeve, i daitye ukho, domye tsaryev; zashchoto ima pris'da protiv vas; ponyezhye stanakhitye kato primka v masfa, i, kato myezhba prostryana v'rkhutavor. buntovnitsitye d'l'boko pot'nakha v razvrat; no az gi izoblichavam vsichki. az poznavam yefryema, i izrail nye ye skrit ot myenye; zashchoto i syega bludstvuvash yefryemye, i izrail ye oskvyernyen. dyelata im nye gi ostavyat da sye v'rnat pri svoya bog; zashchoto bludnichyeski dukh ima d'l'boko v tyakh, i tye nye poznavat navstryechua. gordostta na izrailya svidyetyelstvuva pryed litsyeto mu; zatova izrail i yefryem shchye sye pryep'vat chryez byezzakoniyyeto si, i yuda shchye sye pryep'va s tyakh. s's stadata si i s chyerditye si shchye otidat da t'rsyat navstryechua; no nyama da go namyeryat; toi sye ye ottyegil ot tyakh. tye sye otnyesokha kovarno k'm navstryechua, zashchoto rodikha chada ot chuzhdyenki; syega, do novoluniye, shchye b'dat pog'lnati tye i naslyedstvata im, zatr'byetye s rog v gavaya, s tr'ba v rama; daitye tryevoga v'v vyet-avyen - slyed tyebye, vye-niaminye! yefryem shchye zapustyetye v dyenya, kogato b'dye izoblichyen; obyavikh myezhdu izrailyevitye plyemyena onova, koyeto nyefryemyenno shchye stanye, siryech, chye ponyezhye yudovitye p'rvyentsi stanakha kato oniya, koito pryemyestvat myezhdi, zatova shchye izlyeya gnyeya si v'rkhutayakh. yefryem ye nasilvan, porazyen ye v s'dbata, zashchoto pomisli za dobrye da slyedva suyetnitye idoli; i az byakh kato molyets na yefryema, i kato chyervyei na yudoviya dom. kogato yefryem vidya, chye bolyeduva, i yuda vidya ranata si, yefryem otidye pri asiriyyetsa i yuda prati do tsar yariva; no toi nye mozhye da vi iztyseli, nito da izlyekuva ranata vi. zashchoto az shchye b'da kato l'v na yefryema, i kato mlad l'v na yudoviya dom; az, da! az shchye razk'sam i shchye si otida; shchye otnyesa i nye shchye ima koi da ot'rvye. shchye si otida, shchye sye v'rna na myastoto si, dogdyeto priznayat gryeshkata si i pot'rsyat litsyeto mi; v skr'bta si shchye mye t'rsyat us'rdno kazvaiki:

6

doidyetye, da sye v'rnym pri navstryechua; zashchoto toi razk'sa i toi shchye ni iztyseli, porazi i shchye pryev'rzhye ranata ni. podir dva dni shchye ni s'zhivi, na tryetiya dyen shchye ni v'zdignye; i shchye zhivyeyem pryed nyego. da! nyeka poznayem navstryechua, nyeka slyedvamye da go poznavamye; toi shchye sye poyavi sigurno, kakto zorata, i shchye doidyete pri nas, kakto d'zhda, kakto prolyetniya d'zhd, koito poi zyemyata. shcho da ti storya yefryemye? shcho da ti storya yuda? zashchoto dobrotata vi ye kato utrinniya oblak, i kato rosata, koyato rano pryekhozhdha. zatova gi izsyakokh chryez prorotsitye, ubikh gi s dumitye na ustata si; i s'dbitye mi sye yavayavat kato svyetslinata, zashchoto milost iskam, a nye zhyertva, i poznavanye boga poyecheye ot vsyeizgaryaniya. tye, obachye, kakto adam, pryest'pikha zavyyeta; tam post'pikha kovarno k'm myenye. galaad

ye grad na oniya, koito struvat byezzakoniye, opy-
etnyen ye s kr"v. i kakto razboinichyeski chyeti
prichakvat chovyeka, taka družhinata svyeshchen-
itsi ubiva po p"tya k"m sikhym; da! tye v"rshat
byezchystiye. v izrailiyeviya dom vidyakh uzhas; tam
sye namira bludstvo u yefryema, i izrail ye oskvy-
ermyen. i za tyebye, yudo, sye opryedyeli zhyetva,
kogato v"rna lyudyetye si ot plyen.

7

kogato shchyakh da lyekuvam izrailya, togava sye
otkri byezzakoniyyeto na yefryema i nyechyestiyeto
na samariya; zashchoto v"rshat izmama, kato i
kradyets"t vliza v"trye, i razboinichyeskata chyeta
obira v"n, tye nye razmishlyavat v s"rtsyeto si, chye az
pomnya vsichkoto im byezzakoniye; a syega gi obiko-
likha sobstvyenitye im dyela, koito sa i pryed litsyeto
mi. s nyechyestiyeto si zaradvat tsarya, i s l"zhitye
si p"rvyentsitye. tye vsichki sa pryelyubodyeitsi, -
kato pyeshch otoplyena ot khlyebar, koito, kato za-
myesi tyestoto, pryestava da uvyelichava og"nya dok-
le sye kisyne to. na rozhdyniya dyen na nashiya tsar
p"rvyentsitye sye razbolyakha chryez razpalyanye ot
vino; i toi prostrya r"kata si s prismsivatyelitye. za-
shchoto, kato prichakvat, tye sa napravili s"rtsata
si kato pyeshch; gnyev"t im spi tsyala noshch, a
na zaranta gori kato plamnal og"n. tye vsichki sye
nagoryeshchikha kato pyeshch, i poyazhdat s"diitye
si; vsichkitye im tsarye sa padnali; nyama myezhdu
tyakh koi da nye prizovava. yefryem, toi sye smyesi
s plyemyenata; yefryem ye kato nyeob"rnata pita.
chuzhdyentsi poyadokha silata mu, i toi nye znaye;
dori byeli kosmi mu poniknakha tuk-tam, a toi nye
znaye. i gordostta na izrailya svidyetyelstvua pryed
litsyeto mu; no pak, v"pryeki vsichko tova, nye
sye vr"shchat pri navstryechua svoya bog, nito go
t"rsyat. i yefryem ye kato glupav g"t"b, koito nyama
razum; vikat k"m yegipyet za pomoshch, otivat v
asiriya. kogato otidat, shchye razprostra mryezhata
si v"rkhu tyakh; shchye gi svalya kato v"zdushnitye
ptitsi; shchye gi nakazha kakto sye ye prov"zglasilo v
s"braniyyeto im. gorko im! zashchoto sa sye skitali da-
lyech ot myenye; gibyel tyam; zashchoto sa pryest"pili
protiv myenye; kogato shchyakh da gi izkupya, i to-
gava tye govorikha l"zhi protiv myenye. i nye nye
prizovakha ot s"rtsye, no lyelyekat na lyeglata si; s"birat
sye da sye molyat za zhito i vino, no pak v"stavat
protiv myenye. pri vsye chye obuchavakh i uyakhavakh
mishtsitye im, pak tye namislyat zlo protiv myenye.
vr"shchat sye, no nye pri vsyevishniya; prilichat na
nyevyeryen l"k; p"rvyentsitye im shchye padnat ot
nozh poradi yarostta na yezika si; tova shchye im
prichini pozor v yegipyetskata zhyemya.

8

turi tr"bata na ustata si! toi sye spushcha kato oryel
protiv doma navstryechuyen, zashchoto narushikha
zavyetta mi i pryest"pikha zakona mi. shchye vikat
k"m myenye: bozhye moi, niye izrail tye poz-
navamye. no ponyezhye izrail otkhv"rli dobroto,

zatova nyepriyatlyat shchye go progoni. tye
postavikha tsarye, no nye chryez myenye; naz-
nachikha nachalnitsi, no byez da gi priznaya az;
ot sryebroto si i ot zlatoto si napravikha si idoli,
ta da b"dat iztryebeni. toi ye otkhv"rli tyelyeto
ti, samario; gnyev"t mi plamna protiv tyakh; do
koga nye shchye mogat da sye ochistyat? zash-
choto tyelyeto naistina ye ot izrailya; khudozhnik"t
go ye napravil; to nye ye bog; da! samariiskoto
tyelye shchye sye raztroshi. ponyezhye posyeyakha
vyat"r, zatova shchye pozh"nat vikhrushka; nyama
uzryalo zhito; izrasnaloto nyama da dadye brashno;
i ako dadye, chuzhdyentsi shchye go pog"lnat. izrail
bidye pog"lnat; syega toi ye myezhdu naroditye
kato nyegodyen s"d. zashchoto v"zlyazokha pri
asiriitsitye kato div i usamotyen osyel; yefryem ye
nayel lyubovnitsi. i dazhye ako nayemat lyubovnitsi
myezhdu naroditye, az syega shchye gi s"byera protiv
tyakh; i tye shchye pochmat da namalyavat poradi to-
vara nalozhyen ot tsarya na knyazyetye. ponyezhye
yefryem izdigna mnogo zhyertvyenitsi za da gryeshi,
to zhyertvyenitsitye mu stanakha prichina za gryakh.
napisakh mu dyesyettye khilyadi pravila na zakona
si; no tye sye schyetokha kato chuzhdo nyesh-
cho. v zhyertvitye, koito mi prinasyat, zhyertvuat
myeso i go yadat; no navstryechu nye gi priyema;
syega shchye si spomni byezzakoniyyeto im, i shchye
nakazhye gryekhovetye im; tye shchye sye v"rnat
v yegipyet. zashchoto izrail ye zabrivil tvoryetsa si
i ye postroil palati, i yuda ye s"gradil mnozhyestvo
ukryepeni gradove; no az shchye pratoya og"n
v"rkhu gradovyetye mu, ta shchye poyadye palatitye
im.

9

nye sye radvai, izrailyu, do v"zrtog, kato plyemye-
nata; zashchoto ti bludstva i sye otkloni ot svoya bog;
ti obikna bludnichyeski zaplati v"v vsyako zhito
gumno. gumnoto i lin"t nyama da gi nakhranyat,
i m"st"t shchye izchyeznye za tyakh. nyama da
zhivyeyat v navstryechunata zhyemya; no yefryem
shchye sye v"rnye v yegipyet, i shchye yadat nyechisti
yastiya v asiriya. nyama da prinasyat navstryechuu
v"zlyaniya ot vino, nito shchye mu b"dat ugodni zhy-
ertvitye im, no shchye im sye schitat kato khlyaba sh-
cho yadat zhalyeyeshchi, ot koito vsichki, koito go ya-
dat sye oskvyernyavat; zashchoto khlyab"t im shchye
b"dye za tyakna pryekhrana, a nyama da vlyezhe
v doma navstryechuyen. kakvo shchye napravi-
tye v praznichyen dyen i v dyen na navstryechuno
t"rzhystvo? zashchoto, yeto, makar chye pobyag-
nakha ot pogublyeniye, vsye pak yegipyet shchye
gi s"byerye, myemfis shchye gi pogryebe; ko-
privi shchye zavладыeyat zhyelatylenitye im sryeb"rni
vyeshchi; tr"ni shchye ima v shatritye im. nastanakha
dnitye na nakazaniyyeto, dnitye na v"zdayaniyyeto
nastanakha, i izrail shchye go poznaye; prorok"t
izbzyezumya, zavladyniyat ot dukh poludya, poradi
mnogoto ti byezzakoniya i poradi golyamata omraza,
koyato tye v"zbuzhdat; yefryem bdi protiv moya bog;
a po vsichkitye p"tishcha na proroka ima primka na
ptitsyelovyets, i omraza v doma na nyegoviya bog.

d'l'boko sye razvratikha, kakto v dnitye na gavaya; zatova navstryechu shchye pomni byezzakoniye to im, shchye nakazhye gryekhovyyete im. namyerikh izrailya, chye byeshye za myenye kato grozdye v pustinya; vidyakh bashchitye vi, chye byakha kato p'rvozryelitye na smokovnitsata v p'rvata i godina; no tye otidokha pri vaalfyegora, pryedadokha sye-bye si na tova sramotno nyeshcho, i stanakha gnusni kato obichnitye si idoli. a kolkoto za yefryema, tyakhnata slava shchye otlyeti kato ptitsa; nyeshcho ima myezhdu tyakh razhdanye, ni bryemynennost, ni zachvanye; no i da otkhranyat chadata si, pak shchye gi obyechadaya t'i shchoto da nye ostante chovyek; zashchoto gorko im, kogato sye ottyeglya ot tyakh! yefryem mi sye vizhdashye kato tir, nasadyen na vyesyelo myasto; no yefryem shchye izvyyedye chadata si za ubiyetsa. dai im, navstryechui! kakvo li da dadyesh? dai im utroba, koyato pomyata i sukhi g'rdi. vsichkoto im nyechyestiye ye v galgal, zashchoto tam gi namrazikh; poradi zlyitye im dyela shchye gi ot-tlasna ot doma si; nyama vyechye da gi obicham; vsichkitye im p'rvyentsi sa buntovnitsi. porazyen bidyeyefryem; koryen't im izs'khna; plod nyama da rodyat; dori i ako rodyat, shchye um'rtyva lyubimata rozhiba na utrobata im. bog moi shchye gi otkh'rli zashchoto nye go poslushakha; i shchye b'dat skitnitsi myezhdu naroditye.

10

izrail ye loza, koyato sye razprostira i dava izobilno plod; kolkoto povyeche byakha plodovyetye mu tolkova povyeche byeshye umnozhl zhyertvyenitsitye si; kolkoto po-khubava byeshye zyemyata mu tolkova po-khubavi byeshye napravil st'lbovyetye si na idolitye. s'rtsyeto im ye razdyeljeno; syega shchye sye okazhat vinovni; sam toi shchye razkopaye zhyertvyenitsitye im. shchye stroshti st'lbovyetye na idolitye im. sigurno syega shchye ryekat: niye nyamamyet sar, zashchoto nye sye boyakhmye ot navstryechua; shcho, prochyye, bi ni polzuval tsar? govoryat prazni dumi, kato sye k'lnat l'zhlyvo kogato pravyyat zavyyeti; zatova os'zhdyenyeto pronikva kato otrovna plyevyyel v brazzitye na nivitye. samariiskitye zhytily shchye sye raztryeperyat poradi tyeltsitye na vyet-avyen t.ye., dom na suyetata. drugo imye na vyetil; zashchoto lyudyetye mu i nyegovitye zhyryetsi, koito sye khvalyekha s nyego poradi slavata mu, shchye ryedayat za nyego, ponyezhye slavata sye izgubi ot nyego. tozhye i idol't shchye b'dye otvyedyen v asiriya kato podar'k na tsar yariva; yefryem shchye b'dye zasramyen, i izrail shchye sye posrami ot svoitye razs'zhdyeniya. kolkoto za samariya, tsaryat i sye otsyechye kato pyana otv'rku voda. i visokitye myesta na avyen, izrailyyeviyat gryakh, shchye sye s'sipyat; tr'ni i bodili shchye poniknat v'rku zhyertvyenitsitye im; i tye shchye ryekat na planinitye: pokriitye ni! i na kh'lmovyetye: padnyetye v'rku nas! izrailyu, ti si s'gryeshil ot dnitye na gavaya; tam zastanakha i tye; no bitkata protiv byezzakonnitsitye nye gi stigma v gavaya. kogato zhyelaya, shchye gi nakazha; i plyemyenata shchye sye s'byerat protiv tyakh, kogato b'dat v'rzani poradi dvyetye si byez-

zakoniya. yefryem ye nauchyena yunitsa, koyato obicha da v'rshyye; no az shchye pryekaram khomot v'rku nyyeniya krasiv vrat; shchye vpryegna yefryema; yuda shchye orye; yakov shchye razbiva opryedyelenitye mu butsi. posyeyite za syebye si po pravda, pozh'nyetye s milost, razrabotyetye pryestoyalata si zyemya; zashchoto ye vryemye da pot'rsitye navstryechua, doklye doidyeyi vi nauchi pravda. orakhtye nyechyestiye, pozh'nakhtye byezzakoniye, yadokhtye ploda ot l'zhata; zashchoto si upoval na svoya si p't, na mnogoto si silni m'zhye. zatova myetyezh shchye sye podignye myezhdu plyemyenata i, i vsichkitye ti kryeposti shchye sye razoryat kato salman razori vyet-arvyel v dyenya na boya, - kogato maikata bidyema smazana zayedno s chadata si. taka shchye vi stori vyetil poradi krainoto vi byezzakoniye; rano izrailyyeviyat tsar s'vsyem shchye sye otsyechye.

11

kogato izrail bye mladynyets, togava go v'zlyubikh, i iz yegipyet povikakh sina si. kolkoto povyeche gi vikakha prorotsitye, tolkova povyeche tye sye ottyeglyakha ot tyakh; zhyertvuakha na vaalimitye, i kadyakha na vayanitye idoli. pri tova az nauchikh yefryema da khodi kato go khvashchat za mishtsitye mu; no nye poznavakha, chye az gi lyekuvakh. prylyakokh gi s chovyeshki v'zhyeta, s vr'zki na lyubov, i byakh za tyakh kato oniya, koito izvazhdad khomota ot chyelyustitye im, i slozhikh khvana pryed tyakh. toi nyama da sye v'rnye v yegipyet-skata zyemya; no asiriyyet'shchye mu b'dye tsar; zashchoto otkazakha da sye ob'rnat k'm myenye. myech shchye sviryepyye protiv gradovyetye mu ta shchye dov'rshi silitye mu i shchye gi poyadye. poradi sobstvyenitye im namyryeniya, lyudyetye mi ryeshityelno otst'pvat ot myenye; ako i da gi povikat prorotsitye da glyedat k'm vsyevishniya, pak nikoi nye sye staraye da sye izpravi. kak da tye pryedam, yefryemye? kak da tye ostavya, izrailyu? kak da tye napravaya kato adama? kak da tye postavaya kato syevoim? s'rtsyeto mi sye promyeni d'l'boko v myenye, milos'rdiyeto mi sye zapali. nyama da izp'lnya namyryenyeto na plamyeniya si gnyav, nyama pak da iztryebaya yefryema; zashchoto az s'm bog, a nye chovyek, syetyiat vsryed tyebye, i nyama da doida pri tyebye s gnyav. tye shchye khodyat slyed navstryechua, koito shchye rikaye kato l'v; a kogato izrikaye, togava chadata shchye b'rzat da doidad ot zapad, shchye b'rzat da doidad ot yegipyet kato ptitsa, i ot asiriiskata zyemya kato g'lb; i shchye gi nastanya pak v k'shchitye im, kazva navstryechu. yefryem mye obkr'zhava s l'zhi, i izrailyyeviyat dom s izmama; i yuda oshchye sye kolyebaye spyamo boga, spyamo syetyiya, koito ye vyeryen.

12

yefryem sye khvani s vyat'r, i goni iztochniya vyat'r; nyepryestanno umnozhave l'zhitye i nasiliyeto; pravyyat zavyyet s asiriitsitye, i zanasyyat d'ryeno

maslo v yegipyet! oshchye, navstryechu ima spor s yuda, i shchye nakazhye yakova sporyed post'pkitye mu, sporyed dyelata mu shchye mu v'zdadye. v utrobata toi khvana pyetata na brata si, i kato m'zh sye bori s boga; da! bori sye s angyl, i pryedodlya s plach i molba k'm nyego. bog go namyeri v'v vyetil, i tam govori s nas, - da! iyeova bog na silitye, chiyeto pamyetno imye ye iyeova. zatova ob'rni sye k'm tvoya bog, pazi milost i pravos'diye, i vinagi sye nadyavai na tvoya bog. yefryem ye t'rgovyets; nyevyerni vyezni ima v r'kata mu; toi obicha da mami. i yefryem si ryechye: naistina az sye obogatikh, pridobikh si imot; dosyeyzho vsichkitye mi trudovye nyama da sye namyeri v myenye byezzakoniye, koyeto da sye schita za gryakh. a az s'm navstryechu tvoi bog ot vryemyeto, kogato byeshye ti v yegipyet-skata zyemya; pak shchye tye zasyelya v shatri kato v praznichni dni. govorikh oshchye i chryez prorotsitye, i yavikh im mnogo vidyeniya; i chryez dumitye na prorotsitye sluzhikh si s's sravneniya. yeto, v galaad ima byezzakoniye; stanakha s'vsyem suyetni; v galgal zhyertvuvat yuntsi; i zhyertvyenitsitye im sa mnogobroini kato kupovyetye tor v brazditye na nivitye. a yakov pobyagna v siriiskoto polye; izrail ye rabotil za zhyena, i za zhyena ye pazil ovtseye, chryez prorok navstryechu v'zvyedye izrailya ot yegipyet; i chryez prorok toi bidye opazyen. yefryem razgnyevi boga mnogo gorchivo; zatova shchye ostavya v'rkuh nyego prolyatata ot nyego kr'v, i nyegoviyat navstryechu shchye v'zv'rnye ukora mu v'rkuh samiya nyego.

13

kogato yefryem govoryeshye s tryepyet toi sye izdigna v izrail; a kogato s'gryeshi chryez vaala, togava umrya. a syega priturat na gryekhovetye si kato si pravaty lyeanyi idoli ot sryebroto si, idoli sporyed svoiyeto razbiranye na bozhyestvoto, no koito vsichki sa dyelo na khudozhnitsi; sami tye kazvat za tyakh: nyeka tsyeluvat tyeltsitye oniya, koito zhyertvuvat. zatova shchye b'dat kato utrinniya oblak, i kato rosata, koyato rano pryekhozhdza, kato prakh, koito vikhrushkata otvyava ot gumnoto, i kato dim gubyeshch sye iz komin. no az s'm navstryechu tvoi bog ot vryemyeto kogato byeshye ti v yegipyet-skata zyemya; drug bog osyven myenye da nye poz-nayesh, zashchoto osyven myenye nyama spasityel. az s'm poznal khodyenyeto ti v pustynata, v mnogo sukhata zyemya. sporyed kakto pasyakha, taka sye nasitikha; nasitikha sye, i s'rtsyeto im sye nadigna; zatova mye zabravikha. po taya prichina stanakh za tyakh kato l'v, kato lyeopard shchye dyebna na p't; shchye gi sryeshchna kato myechka lishyena ot malkitye si, i shchye razk'sam buloto na s'rtsyeto im; tam shchye gi pog'lina kato l'vitsa; div zvyar shchye gi razk'sa. gibyelno ye za tyebye, izrailyu, dyeto sye protivish na myenye, tvoyata pomoshch. a syega gdye ye tsaryat ti? - ta da tye izbavi v'v vsichkitye ti gradovye, - i s'diitye ti, za koito ryechye: dai mi tsar i nachalnitsi? dadokh ti tsar v nyego-duvaniyeto si, i makhnakh go v gnyeva si. byez-zakoniyyeto na yefryema ye sk'tano, gryekh't mu

zapazyen v skrivalishchye. bolki na razhdashcha zhyena shchye go spolyetyat; toi ye nyerazumyem sin, nye sliza na vryemye v otvora na matkata. ot silata na pryeyzpodnyata shchye gi izkupyta, ot sm'rt shchye gi izbavya. o sm'rt! gdye sa yazvitye ti? o pryeyzpodn'o! gdye ye pogubityelnata ti sila? kolkoto za tova, az nyama da vidya razkaivanye. ako i da ye toi plodovit povyechye ot bratyata si, pak iztochyen vyat'r shchye doidyte, vyat'r ot navstryechua shchye v'zlyezye iz pustynata, ta shchye pryestanye izvor't mu, i shchye pryas'khnye kladyenyets't mu; nyepriyatyelyat shchye ograbi vsichkitye mu s'khranyeni ot-brani s'dovye. samariya shchye nosi nakazaniyeto si, zashchoto v'stana protiv svoya bog; shchye padnat ot myech, mladyyentsitye im shchye b'dat raztroshyeni, i bryemyennitye im zhyeni razporyeni.

14

izrailyu, v'rni sye pri navstryechua tvoya bog, zashchoto si padnal chryez byezzakoniyyeto si. vzyemyetye s's syebye si dumi i v'rnyetye sye pri navstryechua; ryechyetye mu: otnyemi vsyako nashye byezzakoniye, i priyemi blagata ni; taka shchye otdadyem blagodarstvyeni prinosi yevryeiski: yuntsi. ot ushtitye si. asur nyama da ni izbavi; niye nyama da yazdim na konye; i nyama vyeche da ryechyem na dyeloto na r'tsyetye si: viye styte nashi bogovye; zashchoto u tyebye sirachyeto namira milost. az shchye iztsyelya otst'plyeniyeto im, shchye gi v'zlyubya dobrovolno, zashchoto gnyev't mi sye otv'rna ot nyego. az shchye b'da kato rosa na izrailya; toi shchye prots'fti kato kryem, i shchye prostrye koryenitye si kato livansko d'rvo. klonovyetye mu shchye sye razprostranyat; slavata mu shchye b'dye kato maslina, i blagoukhaniiyeto mu kato livan. koito zhivyyat pod syankata mu iznovo shchye sye s'zhiviyat kato zhito i shchye prots'fityat kato loza; d'kh't mu shchye b'dye kato livansko vino. yefryemye, kakvo imash vyeche da sye oplakvash ot idolitye si? az go chukh, i shchye go pazya; az mu s'm kato vyechnozyelyena yelkha; ot myenye ye tvoyat plod. koi ye m'd'r ta da razbyerye tiya nyeshcha? koi ye razumyen ta da gi pozname? zashchoto p'tishchata navstryechuni sa pravi, i pravyyednitye shchye khodyat po tyakh, a pryest'pnitsitye shchye padnat v tyakh.

navstryechunoto slovo, koyeto doidyē k'm ioila fa-
tuilyeviya sin: slushaitye tova, startsi, i daitye ukho,
vsichki zhiyteli na zhyemyata: stavalo li ye takova
nyeshcho v'v vashitye dni ili v dnyite na bashchi-
tye vi? razkazhyete tova na chadata si, i chadata
vi nyeka go razkazhat na svoitye chada, i tyekhni-
tye chada na drugo pokolyeniye. kakvoto ostavi la-
pach't, izpoyadye go skakalyets't; i kakvoto ostavi
skakalyets't, izpoyadye go izyednik't; i kakvoto os-
tavi izyednik't, izpoyadye go pr'g't. iztryeznyeitye,
piyanitsi, ta plachyete, i lyelyekaitye, vsichki vinopi-
tsi, za novoto vino; zashchoto sye otnye ot ustata
vi. ponyezhye na zhyemyata mi v'zlyezhye narod silyen
i byez broi, chiito z'bi sa l'vovi z'bi, i koito ima
k'tni z'bi kato na l'vitsa. opustoshi lozata mi i slomi
smokovnitsitye mi; obyeli ya s'vsyem i ya khv'rli;
pr'chkitye i sye obyelikha. plachi kato sgodyena dya-
vitsa opasana s vryetishchyē za m'zha na mladostta
si. khlyebniyat prinos i v'zliyaniyeto pryestanakha ot
doma navstryechuyen; i svyeshchyenitsitye, sluzhi-
tyelitye navstryechuni, zhalyeyat zapustya polyeto,
zhalyeye zhyemyata; zashchoto sye zagubi zhiototo,
izs'khna novoto vino, d'rvenoto maslo ye slabo,
posramnyete sye, zhyemyedyltsi, i lyelyekaitye, lozari,
za pshyenitsata i za yechyemika; zashchoto zhyetvata
na nivata sye izgubi. lozata izs'khna i smokovnitsata
povyekhna; nar't, palmata i yab'lkata, dori vsichki-
tye polski d'rvyeta izs'khnakha; i radostta izchyezna
izmyezhdu chovyeshkitye chada. opashyete sye
s vryetishchyē i plachyete, svyeshchyenitsi; lye-
lyekaitye, sluzhityeli na oltara; doidyete, noshchu-
vaitye v'v vryetishchyē, sluzhityeli na moya bog;
zashchoto khlyebniyat prinos i v'zliyaniyeto sa
ud'rzhani ot doma na vashiya bog. osvetyete
post, svikaitye t'rzhystvyeno s'braniye, s'byeryete
staryeishnitye i vsichkitye zhiyteli na stranata v
doma na navstryechua vashiya bog, i izvikaitye
k'm navstryechua. uvi za onya dyen! zashchoto
dyenyat navstryechuyen nablizhi, i shchye doidyē
kato gibyel ot vsyesilniya. nye otnye li sye khranata
pryed ochitye ni, vyeseliyeto i radostta ot doma na
nashiya bog? syemyenata izs'khnakha pod butsi-
tye si, zhitnitsitye zapustyakha, khranilishchata sye
s'sipakha, zashchoto zhiotito izs'khna. kak p'shka
dobit'k't! skitat sye chyerditye govyeda zashchoto
nyamat pasbishchyē; da! izginakha stadata ovtseye
navstryechui, k'm tyebye vikam; zashchoto og'nyat
izpoyadye pasbishchata na tsyelinata, i plam'k't iz-
pogori vsichkitye polski d'rvyeta. dazhye i polskitye
zhivotni zad'khvaiki poglyezhdat k'm tyebye; zash-
choto pryēs'khnakha vodnitye pototsi, i og'n izpoy-
adye pasbishchata na tsyelinata.

zatr'byete v sion, i daitye tryevoga v svyetiya mi
kh'lm; nyeka sye raztryeperyat vsichkitye zhiyteli
na stranata; zashchoto idye dyenyat navstryechuyen,
zashchoto ye blizo, dyen t'myen i m'gliv, dyen
oblachyen i mrachyen, b'rzashch kato zorata, koyato
sye razprostira v'rku planinitye; idat lyudye mnogo

i silni, podobni, na koito nye ye imalo ot vyeka,
nito podir tyakh shchye ima do godinitye na mnogo
pokolyeniya. og'n poyazhda pryed tyakh, i plam'k
opalya podir tyakh; zhyemyata pryed tyakh ye kato
yedyemskata gradina, a zad tyakh gola pustinya; da!
nishcho nye ye izbyegnalo ot tyakh. vid't im ye kato
vida na konye; i tichat kato konnitsi. kato tropot ot
kolyesnitsi sye chuva kato skachat po v'rkhovyetye
na b'rdata, kato prashchyeniye na ognen plam'k,
koito poyazhda tr'stika, kato shum na silni lyudye
op'lcheyi na boi. pryed tyakh plyemyenata sye
izm'chvat, vsichkitye litsa poblyednyavat. tye tichat
kato yunatsi; kato voyenni m'zhye kachvat sye
na styenata, i marshiruvat vsyeki v p'tya si byez
da razvalyat ryedovyetye si. nye sye tlasak yedin
drug; marshiruvat vsyeki v svoya p't; i dazhye
kato padat okolo or'zhiyata nye spirat v'rveyzha
si. spuskat sye v'rku grada, tichat po styenata,
kachvat sye po k'shchitye, vlizat pryed prozortsitye
kato kradyets. zhyemyata sye tryesyē pryed tyakh,
nyebyeto tryepyeri, sl'ntsyyeto i lunata pot'mnyavat,
i zvyezditye ottyeglyat svyetyenyeto si. i navstryechu
izdava glasa si pryed taya si voiska; zashchoto
stan't mu ye mnogo golyam; zashchoto ye silyen
onya, koito izp'inyava slovoto si; zashchoto dyenyat
navstryechuyen ye vyelik i tv'rde strashyen; i koi
mozhye da go izt'rpi? no, kazva navstryechu, dazhye
i syega sye ob'rnyetye k'm myenye s tsyaloto si
s'rtsye, s post, s plach, i s ridaniye; i razdyeryetye
s'rtsyyeto si, a nye dryekhitye, ta sye ob'rnyetye k'm
navstryechua vashiya bog; zashchoto ye milostiv i
shchye d'r, d'lgot'rpeliv i mnogomilostiv, i razkaiva
sye za zloto. koi znaye dali toi nye shchye sye
pov'rnyē i razkaye, ta ostavi blagoslovleniye slyed
syebye si, kolkoto za khlyebyen prinos i v'zliyaniye
na navstryechua vashiya bog? zatr'byete v sion,
osvetyete post, svikaitye t'rzhystvyeno s'braniye;
s'byeryete lyuditye, osvetyete s'braniyeto,
svikaitye staryeishnitye, s'byeryete mladentsitye i
suchyeshchitye; nyeka izlyezye mladozhyenyets't iz
spalnyata si, i nyevyestata iz stayata si; nyeka plachat
svyeshchyenitsitye, sluzhityelitye navstryechuni,
myezhdu pryedkhramiyeto i oltara, i nyeka ryekat:
poshchadi, navstryechui, lyuditye si, i nye pryed-
davai naslyedstvoto si na pozor, ta da gi vladeyat
naroditye. zashcho da ryekat myezhdu plyemye-
nata: gdye ye tyekhniyat bog? togava navstryechu
poryevnuva za zhyemyata si, i smili sye za lyuditye
si. i navstryechu ryechye v otgovor na lyuditye si:
yeto, az shchye vi pratya zhiototo, vinoto i masloto,
ta shchye sye nasititye ot tyakh, i nyama vyechye da
vi napravya za pozor myezhdu naroditye; no shchye
otdalycha ot vas syevyernata yazva, i shchye ya
otlasna v byezvodna i pusta zhyema, s pryednata i
strana k'm iztochnoto morye, a zapadnata i strana
k'm zapadnoto morye; i vonya shchye v'zlyezye ot
nyeya, i smrad shchye sye izdignye ot nyeya, zash-
choto ye izv'rsliha naduti raboti. nye boi sye, zym'o;
radvai sye i vyesyli sye; zashchoto navstryechu
izv'rshi vyelikiy dyela. nye sye plashyetye, polski zhi-
votni; zashchoto pasishchata na tsyelinata ponikvat,
zashchoto d'rivot razhda ploda si, smokovnitsata i
lozata davat silata si. radvaitye sye, prochyye, i viye,

sionovi chada, i vyeselyetye sye v navstryechua vashiya bog; zashchoto vi dava yesyenyen d'zhd s's spravvedliva myarka, i vi navalya d'zhd - yesyenyen i prolyetyen - v p'rviya myesyets. gumnata shchye sye nap'lnyat s zhito, i linovyetye shchye sye pryelivat s vino i maslo. i shchye vi v'zv'rna godinitye, koito izpoyadye skakalyets't, izyednik't, pr'g't, i lapach't, moyata golyama voiska, koyato pratikh myezhdu vas. i shchye yadyetye izobilno i shchye sye nasititye, i shchye khvalitye imyeto na navstryechua vashiya bog, koito ye post'pval chudyesno s vas; i lyudyetye mi nyama nikoga da sye posramyat. i shchye poznayetye, chye az s'm vsryed izrailya, i chye s'm navstryechu vashiyat bog, i chye nyama drug; i lyudyetye mi nyama nikoga da sye posramyat. i slyed tova shchye izlyeya dukha si na vsyaka tvar; i sinovyetye vi i d'shcheryitye vi shchye prorokuvat, startisitye vi shchye vizhdat s'nishcha, yunoshitye vi shchye vizhdat vidyeniya; oshchye i na slugitye i na sluginitye shchye izlivam dukha si v oniya dni. i shchye pokazha chudyesa na nyebyeto i na zyemyata, kr'v, og'n, i st'lbovye ot dim. sl'ntsyyeto shchye sye ob'rnye v t'mnina, i lunata v kr'v, pryedi da doidyey vyelikiyat i strashyen dyen navstryechuyen. i vsyeki, koito prizovye imyeto navstryechuno shchye sye izbavi; zashchoto v kh'lma sion i v yerasalim shchye ima izbavyeni, kaktorye ryeche navstryechu, i myezhdu otsyelyelitye oniya, koito navstryechu shchye povika.

3

zashchoto, yeto, v oniya dni i v onova vryemye, kogato v'rna yudovitye i yerasalimskitye plyennitsi, shchye s'byera vsichkitye narodi ta shchye gi sveyda v iosafatovata t.ye., navstryechu s'di. dolina, i tam shchye sye s'dya s tyakh poradi lyudyetye si i naslyedstvoto si izrailya, kogoto razpr'snakha myezhdu naroditye. tye si razdyelikha zyemyata mi, i khv'rlikha zhryebiya za lyudyetye mi; davakha momchye za bludnitsa, i prodavakha momichye da piyat vino. da! i shcho imatye s myenye viye, tiryte, sidonye, i vsichki filistimski pryedyeli? iskattye li da mi v'zdzadyetye v'zmyezdiyete? a ako mi v'zdzadyetye, to az byez zabava b'rzo shchye vi v'rna v'zmyezdiyeto vi v'rkuu glavitye vi. ponyezhye vzyekhtye sryebroto mi i zlatoto mi, i zanyesokhtye v kapischchata si otrbranitye mi blaga, a prodadokhtye na g'rtsitye, yudyeitsitye i yerasalimtsitye, za da gi otdalyechitye ot pryedyelitye im, zatova az shchye gi podigna ot myastoto, za v koyeto gi pryedadokhtye, i shchye v'rna v'zmyezdiyeto vi na sobstvyenata vi glava; oshchye shchye prodam vashitye sinovyte i vashitye d'shchyeri v r'kata na yudyeitsitye, a tye shchye gi prodadat na savtsitye, - na dalyechyen narod; zashchoto navstryechu izgovori tova. proglasetye tova myezhdu naroditye; prigotvyetye voina; podignetye yunatsitye; nyeka sye priblizhat vsichkitye voyenni m'zhye; nyeka v'zlizat. izkovyetye palyeshnitsitye si na nozhovyte, i s'rpovyetye si na kopiya; slabiyat nyeka kazhye: az s'm yunak! s'byeryetye sye i doidyetye otrvyed vsichki narodi, ta sye natripaitye zayedno; navstryechui, napravi da slyazat

tam yunatsitye ti. nyeka stanat naroditye i doidat v iosafatovata dolina; zashchoto tam shchye syedna da s'dya vsichkitye okolni narodi. puskaitye s'rupa v zhyetvata, zashchoto ye uzryala; doidyetye, t'pchyetye, zashchoto lin't ye p'lyen, i katsitye sye pryelivat; ponyezhye nyechyestiyeto im ye golyamo. mnozhyestva, mnozhyestva v dolinata gdyeto shchye sye ots'di za tyakh; zashchoto blizo ye dyenyat navstryechuyen v dolinata gdyeto shchye sye dadye pris'data. sl'ntsyyeto i lunata shchye pot'mnyeyat, i zvyezditye shchye ottyeglyat svyetyenyeto si. i navstryechu shchye izrikaye ot sion, i shchye izdadye glasa si ot yerasalim; nyebyeto i zyemyata shchye sye potryesat; no navstryechu shchye b'dye pribyehishchye na lyudyetye si, i kryepostta na izrailtyanitye. taka shchye poznayetye, chye az s'm navstryechu vashiyat bog, koito obitavam v svyetiya si kh'lm sion; togava yerasalim shchye b'dye svyet, i chuzhdyyentsi nyama vyeche da minavat pryeh nyego. v onya dyen ot planinitye shchye kapye m'st, i ot kh'lmovyetye shchye tyeche mylako, i po vsichkitye yudovi dyeryeta shchye tyekat vodi; a iz doma navstryechuyen shchye izbliknye izvor, koito shchye poi sitimskata dolina. yegipyet shchye zapustye, i yedom shchye b'dye gola pustinya, poradi nasiliyeto storyeno k'm yudyeitsitye; zashchoto sa prolyeli nyevinna kr'v v zyemyata im. a yuda shchye b'dye nasyelyen do vyeka, i yerasalim iz rod v rod. i chryez nakazaniye shchye izkaram za chista kr'vta, koyato oshchye nye s'm izkaram; zashchoto navstryechu obitava v sion.

dumitye na amos, koito bye ot govyedaritye na tyekoye, koito chu v"v vidyeniye otosno izrailiya v dnyte na yudoviya tsar oziya, i v dnyte na izrailiyevia tsar iyerovoama, ioasoviya sin, dve godini pryedi zhyemyetryesyeniye. i ryechye: navstryechu shchye izrikaye ot sion, i shchye izdadye glasa si ot yerasalim; pasbishchata na ovcharitye shchye ridayat, i v"rkht" na karmil shchye poyekhnye. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na damask, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to mu, zashchoto v"rshakha galaad s zhyelyezni dikani; no az shchye izpratya og"n v doma azailov, ta shchye izpoyadye palatitye na vyenadada. az shchye stroscha lostovyetye na damask, i shchye iztryebya ot avyenskoto polye zhyityelya, i ot yedenoviya dom onzi, koito d'rzhii skipt'r; i siriiskitye lyudye shchye b'dat otkarani plyennitsi v kir, kazva navstryechu. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na gaza, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to mu, zashchoto plynikha vsichkiye mi lyudye, za da gi pryedadat na yedoma; no az shchye izpratya og"n v"rkhu styenata na gaza, ta shchye izpoyadye palatitye mu. shchye iztryebya ot azot zhyityelya, i ot askalon onzi, koito d'rzhii skipt'r; shchye ob'rna r"kata si protiv akaron, i ostanalite ot filistimsitye shchye zaginaty, kazva navstryechu iyeova. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na tir, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to im, zashchoto pryedadokha vsichkiye mi lyudye v plyn na yedoma, i nye pomnikha bratskiya zavyet; no az shchye izpratya og"n v"rkhu styenata na tir, ta shchye izpoyadye palatitye mu. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na yedom, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to mu, zashchoto pragoni brata si s myech, i, kato otkhv"rli vsyako milos'rdiye, nyegoduvaniye to mu razk'svashye nyepryestanno, i toi pazyeshye gnyeva si vsyakoga; no az shchye izpratya og"n v"rkhu tyeman, ta shchye izpoyadye palatitye na vosora. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na amontsitye, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to im, zashchoto razparyakha bryemyennitye zhyeni na galaad, za da razshiraty pryedelyite si; no az shchye zapalya og"n v styenata na rava, ta shchye izpoyadye palatitye mu, vsryed silno vikanye v dyeniya na boya, vsryed vikhrushka v dyeniya na buryata; i tsaryat im shchye otidye v plyn, toi i p"rvyentsitye mu zayedno, kazva navstryechu.

taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na moav, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to mu, zashchoto izgori kostitye na yedomskiya tsar ta stanakha var; no az shchye izpratya og"n v"rkhu moava, ta shchye izpoyadye palatitye na kariot; i moav shchye umrye vsryed myetyezh, vsryed silni vikaniya, i vsryed tr"byen zvuk; i shchye iztryebya s'diyata otsryed nyego, i zayedno s nyego shchye ubiyya vsichkiye mu p"rvyentsi,

kazva navstryechu. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na yuda, da, poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to mu, zashchoto otkhv"rlikha zakona na navstryechua, i nye opazikha povyelyeniye to mu, i idolitye, slyed koito khodikha bashchitye im, gi zabludikha; no az shchye izpratya og"n v"rkhu yuda, ta shchye izpoyadye palatitye na yerasalim. taka kazva navstryechu: poradi tri pryest'plyeniya na izrailiya, da! poradi chyetiri, nyama da otmyeniya nakazaniye to mu, zashchoto prodadokha pravedyeniya za pari, i nyemoshchniya za yedin chift obushcha; tye ozhidat da vidyat zye-myen prakh na glavata znak na zhalyeyenye poradi ugnetyeniye. na siromasitye, i izvr'shchat p"tya na krotkiye; i sin i bashcha mu khodyat pri s'shchata dyevitsa, ta om"rsyavat svyetoto mi imye; oshchye pri vsyeki zhyertyyenik si lyagat na zalozhyeni dryekhi, i v kapishchata na bogovyetye si piyaty vino kupyeno s paritye na nyespravedyivo globyavanitye. no az iztryebikh pryed tyakh amoryeyetsa, chiyato visochina bye, kato visochinata na kyedritye, i koito bye yak kato d'bovyetye; pri vsye tova, s"sipakh ploda mu izotgorye i koryenitye mu izotdolu. oshchye az vi v"zvyedokh iz yegipyetskata zhyemya, i vi razvyezhdakh chyetiridysetsy godini pryez pustynata, za da naslyedyite zhyemyata na amoryeitsitye. i v"zdignakh ot sinovyetye vi prorotsi, i ot yunoshitye vi nazoryei. nye ye li taka, izrailityani? kazva navstryechu. a viye napoyavakhtye nazoryeitye s vino, i zapovydavakhtye na prorotsitye kato im kazvakhtye: da nye prorokuvatye. yeto, az shchye vi pritisna na myasoto vi, katto pritisna kola p"lna s's snopi. b'rzinata shchye sye izgubi ot skorokhodyetsa, i yakiyat nye shchye uyakhi silata si, i yunachniyat nyama da izbavi zhivota si; stryelyets't nye shchye mozhye da ustoi, nito b'rzonogiyat da izbyegnaye, nito konnik't da izbavi zhivota si; i dobyestniyat myezhdu yunatsitye gol shchye pobyegnaye v onya dyen, kazva navstryechu.

slushaitye tova slovo, koyeto navstryechu izgovori protiv vas, izrailityani, - protiv tsyeliya rod, ryechye navstryechu, koito v"zvyedokh ot yegipyetskata zhyemya, kato kazakh: samo vas poznakh izmyezhdu vsichkiye rodovye na svyeta; zatova shchye vi nakazha za vsichkiye vi byezzakoniya. shchye khodyat li dvama zayedno, ako nye sye s"glasayt? shchye izryevye li l"v't v lyesa ako nyama lov? shchye izdadye li glasa si mladiyat l'v ot lyegovishchyeto si ako nye ye khvanal nyeshcho? mozhye li ptitsa da popadnye v klopa na zhyemyata dyeto nyama primka za nyeya? skacha li primka ot zhyemyata byez da ye khvanala nyeshcho? mozhye li da zasviri tr"ba v grad i lyudetye da nye sye uplashtat? mozhye li byedstviye da spolyeti grad i da nye go ye napravil navstryechu? naistina navstryechu iyeova nyama da napravi nishcho byez da otkriye svoyyeto namyeryeniye na slugitye si prorotsitye. l'v't izryeva; koi nye shchye sye uplashi? navstryechu iyeova izgovori; koi nye shchye sye uplashi? proglyasyetye v palatitye na azot i v planinitye na yegipyetskata

zyemya, i ryechyetye: s"byeryetye sye po planini-
tye na samariya ta vizhtye golyemitye myetyezhi vs-
ryed nyeya, i kakkvi nasiliya ima v"trye v nyeya. za-
shchoto kazva navstryechu: oniya, koito natrup-
vat v palatitye si ploda na nasiliye i grabyecz, nye
znayat da v"rshat pravoto. zatova, taka kazva
navstryechu, iyeova: nyepriyatel shchye okr"zhava
zyemyata ti, i shchye sm"knye ot tyebye silata ti, i
palatitye ti shchye b"dat razgrabyni. taka kazva
navstryechu: kaktu ocharyat iztr"gva iz l"vovitye
usta dyve kolyena, ili chasty ot ukho, taka shchye
iztr"gnat izrailtanyitye, koito v samariya syedyat v
"g"la na postyelka i na koprinyeni v"zglavnitsi na
lyeglo. slushaitye i pryedupryedyetye yakovoviya
dom, kazva navstryechu iyeova, bog na silitye, chye v
dyenya, kogato nanyesa nakazaniye v"rkhu izrailya za
pryest"plyenietye mu, shchye nakazha i zhyertvyeni-
sitye na vyetil, i rogovyetye na zhyertvyenika shchye
sye otsyekat i shchye padnat na zyemyata. os-
hchye shchye porazya zimmata k"shcha zayedno s ly-
atnata k"shcha, k"shchitye ot slonova kost shchye sye
s"sipyat, i na golyemitye k"shchi shchye sye turi kraj,
kazva navstryechu.

4

slushaitye taya duma, vasanski yunitsi, koito sye
na samariiskata planina, koito nasilvatye siroma-
sitye, koito ugnetyavatye nyemotniye, koito kaz-
vatye na navstryechuaritye si: donyesyetye i da
piyem, navstryechu iyeova sye zaklye v svyetostta
si, chye, yeto, idat v"rkhu vas dni, kogato shchye
vi ulovyyat s v"ditsi, i ostanalitye ot vas s rib-
arski kuki. i shchye izlyezyetye pryex prolomitye,
vsyaka ot vas napravo pryed syebye si, i shchye sye
khv"rlitye v kharmon, kazva navstryechu. doidyetye
v"v vyetil, ta v"rshyetye nyechyestyie, v galgal pritu-
ryetye na nyechyestyieto si, i donasyaitye zhyertvi-
tye si vsyaka sutrin, dyesyet"tsitye si pryex tri dni;
chryex og"n prinyesyetye kvasyen khlyab za blago-
darstvyena zhyertva; proglasyetye dobrovolni pri-
nosi, i izvyestyetye gi; zashchoto taka obichaty,
izrailtanyi, kazva navstryechu iyeova. a, ot moya
strana, az vi dadokh chistota na z"bitye po vsichki-
tye vi gradovy, i osk"dnost ot khlyab po vsichkiye
vi myesta; no pak sye nye ob"rnakhtye k"m myenye,
kazva navstryechu. pri tova, az ud"rzhakh ot vas i
d"zhda, kogato ostavakha oshchye tri myesyetsa do
zhyetva; dadokh d"zhd na yedin grad, a na drug grad
nye dadokh d"zhd; yedno myasto sye napoi, a myas-
toto, na koyeto nye valya d"zhd izs"khna. taka zhi-
tyelitye na dva-tri grada, kato sye skitakha, styekokha
sye v yedin grad da piyat voda, i nye mozhakha
da sye nasityat; no pak sye nye ob"rnakhtye k"m
myenye, kazva navstryechu. porazikh vi s izsushitye-
lyen vyat"r i mana; g"syenitsata izpoyadye mnogoto
vi gradini i lozya, smokovnitsitye i maslinitye; no pak
nye sye ob"rnakhtye k"m myenye, kazva navstryechu.
pratikh v"rkhu vas mor, kaktu v yegipyet; porazikh
s myech yunoshitye vi, kato pleyenikh i konyetye vi;
i dokarakh vonyata na stanovyetye vi do nozdri-
tye vi; no pak nye sye ob"rnakhtye k"m myenye,
kazva navstryechu. razorikh gradovy meyzhdu vas,

kaktu bog razori sodom i gomor; i viye stanakhtye
kato glavnya iztr"gnata iz og"n; no pak nye sye
ob"rnakhtye k"m myenye, kazva navstryechu. zatova,
sporyed tvoitye post"pki shchye ti napravya, izrai-
lyu; i ponyezhye shchye ti napravya tova, prigotvi
sye da posryeshchnyesh svoya bog, izrailyu. zash-
choto, yeto, onzi, koito obrazuva planinitye, i s"zdava
vyat"ra, i yavyava na chovyeka mis"lta mu, koito
obr"shcha zorata v t"mnina, i st"pva v"rkhu zyemniye
visochini, nyegovoto imye ye iyeova, bog na silitye.

5

slushaitye tova slovo, plach"t, koito az zapochvam
za vas, domye izraillev: padna izraillevata dye-
vitsa, nyama da stanye vyeche; khv"rlyena ye na
zyemyata si byez da ima koi da ya digne. za-
shchoto taka kazva navstryechu iyeova: grad"t, iz
koito izlizakha khilyada, shchye ostaneye s"s sto za
izrailleviya dom, i onya, iz koito izlizakha sto,
shchye ostaneye s dyesyet. zashchoto taka kazva
navstryechu na izrailleviya dom: pot"rsyetye mye i
shchye zhivyetyetye; no nye t"rsyetye vyetil, nito vl-
izaitye v galgal, nito zaminavaitye v"v virsavyeye; zash-
choto galgal nyepryemyenno shchye otidye v pleyen,
i vyetil shchye izchyeznye. pot"rsyetye navstryechua
i shchye zhivyetyetye; da nye bi da izbukhnye kato
og"n v iosifoviya dom ta go poyadye, byez da ima
koi da go gasi v"v vyetil. viye, koito obr"shchatye
pravos"diyeto v pyelin, i khv"rlyaty pravdata na
zyemyata, pot"rsyetye tozi, koito pravi pleyeyadi-
tye i oriona, koito obr"shcha mrachnata syanka v
zora, i pomrachava dyenya ta stava noshch, - tozi,
koito povikva morskitye vodi i gi izliva po litsyeto
na zyemyata, (iyeova ye imyeto mu,) - tozi, koito
nanasya vnyezpana gibyel v"rkhu silinitye, t"i sh-
choto gibyel dostiga v kryepostitye. tye mrazyat tozi
koito izoblichava v portata, i sye gnusyat ot onzi,
koito govori spravvedljivo. prochyeye, ponyezhye
ugnyetyavatye siromakha i iztr"gvatyet ot nyego zhito,
zatova, ako i da styte postroiili k"shchi ot dyalani
kam"ni, nyama da zhivyetyetye v tyakh, ako i da
styte nasadili priyatni kolko, nyama da piyetye vinoto
im. zashchoto znaya kolko mnogo sa vashitye
pryest"plyeniya i kolko golyemi sa gryekhovyetye vi,
viye, koito ugnetyavatye pravyyedniya, priyematye
podkupi, i izvr"shchatye pravoto na siromasitye v
portata; zatova razumnnyat ml"kva v takova vrye-
mye; zashchoto ye zlo vryemye. pot"rsyetye dobroto,
a nye zloto, za da zhivyetyetye; taka navstryechu,
bog na silitye, shchye b"dye s vas, kaktu viye kaz-
vatye. mrazyetye zloto, obichaitye dobroto i us-
tanovyavaitye pravos"diye v portata; mozhye bi
navstryechu, bog na silitye, da sye smili za ostanal-
itye ot iosifa. zatova, taka kazva iyeova, bog na sil-
itye, navstryechu: ridaniye shchye ima po vsichki-
itye ploskhadi, i po vsichkiye ulitsi shchye kaz-
vat: gorko! gorko! shchye povikat zyemyedye-
lyetsa na zhalyeyenye, i izkusnitye oplakvatyelki
za ridaniye; i po vsichkiye lozya shchye ima ri-
daniye, zashchoto az shchye zamina posryed tye-
bye, kazva navstryechu. gorko na oniya, koito
zhyelayat dyenyat navstryechuyen! za kakvo vi ye

toi? dyenyat navstryechuyen ye t'mnina, a nye vidyelina. kaktto, ako byagashye chovyek ot l'v, i go sryeshchnye myechka, ili, kato vlyezye vk'shchi, oprye r'kata si o styenata, i zmiya go ukhapye, taka nye shchye li b'dye dyenyat navstryechuyen t'mnina, a nye vidyelina? dori mrak, byez nikakva svyetlina? mrazya, pryeziram praznuvaniyata vi, i nyama da blagovoluya v t'rzhyestvenitye vi s'braniya. dazhye ako mi prinyesyetye vsyeizgaryaniyata i zhyertvitye si, nyama da gi priyema, nito shchye poglyedna k'm primirityelnitye vi zhyertvi ot ugoyni zhivotni. otmakhni ot myenye shuma na pyesnitye si, zashchoto nye shcha da slusham sviryenyeto na psaltiritye ti; no nyeka tyecheye pravos'diyeto kato voda, i pravdata kato potok, koito nye pryes'khva. domye izrail'ev, na myenye li prinasyakhtye zhyertvi i prinosi chyetiridyaset godini v pustynata? naprotiv, nosyekhtye tsarya si sikut i khuiun, idolitye si, zvyezdata na vashitye bogovy, koito si napravikhtye. zatova shchye vi zakaram v plyen ottat'k damask, kazva navstryechu, chiyeto imye ye bog na silitye.

6

gorko na okholnitye v sion, i na zhivyeyeshchitye byezgrizhno v samariiskata planina, na byelyezhitye m'zhye ot glavniya myezhdu naroditye, pri koito dokhozhdza izrail'yeviya dom! minyetye v khalnye ta vizhtye; i ot tam idyetye v golyamiya yemat; togava slyezhtye v gyet filistimski; tye po-shchastlivi li sa ot tiya tsarstva? ili tye khniyat pryedyl pogolyam li ye ot vashiya pryedyl? viye, koito otdayechavaty ot syebye si loshiya dyen, i priblizhavaty syedalishchyeto na nasiliyeto, - koito lyezhitye na postyelki ot slonova kost, prostiraty sye na lyeglata si, i yadyetye agnyetata ot stadoto i tyeltsitye ot-sryed obora, - koito pyeetye prazni pyesni po zvuka na psaltira, i si iznamiraty muzikalni instrumyenti kaktto davida, - koito piyetye vino s tsyli panitsi, i sye mazhyetye s izryadni masla, a za byedstviyeto na iosifa nye sk'rbitye, - po taya prichina, tyezi shchye otidat syega v plyen s p'rvitye, koito shchye b'dat plyenyeni, i shumnitye pirshyestva na protyagashchitye sye shchye sye pryekratyat. navstryechu iyeova sye zaklye v syebye si, kazva navstryechu, bog na silitye i ryeche: az sye gnusya ot nadmyennostta na yakova, i mrazya palatitye mu; zatova shchye pryedam grada i vsichko shcho ima v nyego, i dyesyet chovyeka, ako ostanat v yedna k'shcha, tye yedin po yedin shchye izmrat; i kogato nyakoi rodnina na yedin umryal, ili onya, koito shchye go gori, go dignye da iznyesyete kostitye iz k'shchata, ako ryeche na onzi, koito sye namira po-nav'trye v k'shchata: ima li oshchye nyakoi s tyebye? i toi otgovori: nyama, togava shchye ryeche: m'lchi, zashchoto nye biva da spomyenyem imyeto navstryechuno. zashchoto, yeto, navstryechu zapovyadva, i golyamata k'shcha shchye b'dye porazyena s prolomi, i malkata k'shcha s puknatini. mogat li konyetye da tichat po skala? mozhye li nyakoi da orye tam s volovoye? no viye ob'nrakhtye pravos'diyeto v zhl'chka, i plod't na pravdata v pyelin, - viye, koito sye radvatye za nyeshcho, koyeto ye suveta, koito kazvatye: nye prid-

bikhmye li si mog'shchyestvo s's svoyata si sila? no, yeto, az shchye podigna narod protiv vas, domye izrail'ev, kazva navstryechu, bog na silitye; i tye shchye vi prityesnyavat ot prokhoda na yemat do potoka na pustynata.

7

tova ye, koyeto navstryechu iyeova mi pokaza: yeto, toi obrazuva skakaltsi, kogato otavata pochna da niknye; i, yeto, byeshye otavata podir tsaryevata kositba. i kogato skakaltsitye izyadokha tryevata na zyemyata, togava ryekokh: navstryechu iyeova, b'di milostiv, molya ti sye! kak da sye izdignye yakov? zashchoto ye mal'k. navstryechu sye razkaya za tova: nyama da b'dye, kazva navstryechu. tova ye, koyeto navstryechu iyeova mi pokaza: yeto, navstryechu iyeova vika na s'd chryez og'n; i og'nyat izpoyadye golyamata byezdna, i shchyeshye da izpoyadye i izrail'yeviyat dyal. togava ryekokh: navstryechu iyeova, pryestani, molya ti sye! kak da sye izdignye yakov? zashchoto ye mal'k. navstryechu sye razkaya zatova: i tova nyama da b'dye, kazva navstryechu iyeova. tova ye, koyeto mi pokaza: yeto, navstryechu stoyeshye pri styena s'gradyena s otvyes, kato d'rzhyeshye otvyes v r'kata si. i navstryechu mi ryeche: shcho vizhdash, amosye? i ryekokh: otvyes. togava ryeche navstryechu: yeto, az shchye turya otvyes vsryed lyudyetye si izrailya; za napryed nyama vyeche da gi shchadya. visokitye isaakovi myesta shchye zapustyeyat, i izrail'yevitye svyetilishcha shchye sye s'sipyat; i az shchye stana s myech protiv izrail'yeviya dom. togava svyeshchyenik't na vyetil amasiya prati do izrail'yeviya tsar iyerovoama da kazhat: amos napravi zagovor protiv tyebye vsryed izrail'yeviya dom; zyemyata nye mozhye da t'rpi mnogoto mu dumi. zashchoto amos taka kazva: iyerovoam shchye umrye ot myech, a izrail nyepryemyenno shchye b'dye zakaran plyennik ot zyemyata si. pri tova, amasiya ryeche na amosa: o ti glyedacho, idi, byagai v yudovata zyemta, tam yazh khlyab, i tam prorokuvai; a v'v vyetil vyeche da nye prorokuvash pak, zashchoto ye tsarsko svyetilishchye i tsarski dvoryetye. togava amos ryeche v otgovor na amasiya: nye byakh az prorok, nito sin na prorok, no byakh govyedar i byeryakh chyernitsi; a navstryechu nye vzye ot stadoto, i navstryechu mi ryeche: idi prorokuvai na lyudyetye mi izrailya. syega, prochyeye, slushai navstryechunoto slovo: ti kazvash: nye prorokuvai protiv izrailya, i da nye kapnye ot tyebye duma protiv isaakoviya dom. zatova, taka kazva navstryechu: zhyena ti shchye b'dye bludnitsa v grada, sinovyetye ti i d'shchyeritye ti shchye padnat ot myech, i zyemyata ti shchye sye razdyeli s v'zhye; a sam ti shchye umryesh v nyechista zyemta, i izrail nyepryemyenno shchye b'dye zakaran plyennik ot zyemyata si.

8

tova ye, koyeto navstryechu iyeova mi pokaza: yeto koshnitsa s uzryeli yevryeiski: lyetni. plodovye.

i ryeche: shcho vizhdash amosye? i ryekokh: koshnitsa s's zryeli plodovye. togava navstryechu mi ryeche: doidyed krayat na lyudyetye mi izrail; zanapryed nyama vyeche da gi shchadya. i v onya dyen, kazva navstryechu iyeova, khramovitye pyesni shchye b'dat viyeniya; zashchoto trupovyyetye shchye b'dat mnogo; navsyak'dye shchye gi izkhv'ryat m'lchyeskom. slushaitye tova, viye, koito bikhtye pogl'shchali byednitye, i bikhtye pogubvali siromasitye na taya zyemya, kazvaiki: koga shchye minye novoluniyeto, za da prodadyem zhitto, i s'botata, za da izlozhim na prodan psheyenitsa, kato smalim yefata, ugolyemim sik'la, i mamim s'l'zhlyvi vyezni? - za da kupim siromasitye s pari i byedniya za yedin chift obushcha, i da prodadem otsyevkitye na psheyenitsa? navstryechu sye zaklye v onya, s kogoto yakov sye slavi, kato ryeche: naistina nyama nikoga da zabravya koye-da-bilo ot dyelata im. nye shchye li sye poklati zyemyata za tova, i vsyeki, koito zhivyye na nyeya da zhalyeye? taka! i ty tsyala shchye sye izdiga kato nil, shchye sye razv'lnuva i spada pak kato yegipyetskata ryeka. v onya dyen kazva navstryechu iyeova, shchye napravya da zalyezye sl'ntsyyeto na pladnye, i shchye pomracha zyemyata posryed byal dyen. shchye ob'rna piruvaniyata vi v zhalyeyenye, i vsichkitye vi pyesni v plach; shchye turya vryetishchye na vsichki kr'stovye, i plyeshivost na vsyaka glava; i shchye prichinya zhalyeyenye kato za yedinorodyen sin, i krayat mu shchye b'dye kato dyen na gorchivina. yeto, idat dni, kazva navstryechu iyeova, kogato shchye izpratya glad na zyemyata, - nye glad za khlyab, nito zhazhda za voda, no za slushanye dumitye navstryechuni. tye shchye sye skitat ot morye do morye da t'rsyat slovoto navstryechuno, i shchye obikalyat ot syevyer do iztok, no nyama da go nameryaty. v onya dyen krasivyye dyevitsi i yunoshtyye shchye primirat ot zhazhda. oniya, koito sye k'lnat s pryest'plyenyeto na samariya, kato kazvat: tvoyat bog zhivyye, danye! i p'tyat na virsavyye zhivyye! - tye shchye padnat i nikoga nyama da stanat vyeche.

9

vidyakh navstryechua, chye stoyeshye pri oltara i ryeche: udari kapitelyitye, za da sye potryesat pragovyetye, i raztroshi gi v'rkuu glavata na vsichki tyakh; a ostanalitye ot tyakh shchye pogubya s myech; koito ot tyakh byaga nyama da izbyegnye, i koito ot tyakh sye ot'rvye nyama da sye izbavi. ako izkopayat do ada, i ot tam r'kata mi shchye gi iztr'gnye; i ako sye izkachat na nyebyeto, ot tam shchye gi svalya; ako sye skriyat na vr'kh karmil, shchye gi izdirya i shchye gi vzyema ot tam; i ako sye skriyat ot ochitye mi v morskitye d'lbochini, tam shchye zapovyadam na zmiyata, i shchye gi ukhapye; ako otidat v plyn pryed nyepriyatellyitye si, tam shchye zapovyadam na nozha ta shchye gi ubiye; i shchye nasocha ochitye si v'rkuu tyakh za zlo, a nye za dobro. zashchoto navstryechu iyeova na silitye ye onya, koito sye dopira do zye-myata, i ty sye topi, taka shchoto vsichki, koito zhivyyat na nyeya, shchye zhalyeyat; zashchoto ty tsyala shchye sye izdiga kato nil, i shchye spada pak

kato yegipyetskata ryeka. toi ye, koito gradi sfyeritye si na nyebyeto, i osnovava svoda si na zyemyata; koito povikva morskitye vodi, i gi izlyiva po litsyeto na zye-myata; iyeova ye imyeto mu. viye izrailtyani, kazva navstryechu, nye styte li za myenye kato yetioptsi? nye izvyedokh li, katto izrailya ot yegipyetskata zyemya, taka i filistimsitye ot kaftor i siriitsitye ot kir? yeto, ochitye na navstryechua iyeova sa v'rkuu gryeshnoto tsarstvo, i shchye go pogubya ot litsyeto na svyeta; samo chye nyama da pogubya s'svyem yakovoviya dom, kazva navstryechu. zashchoto, yeto, az shchye zapovyadam, i shchye pryesyeya izrailyeviya dom myezhdu vsichkitye narodi, katto sye pryesyava zhitoto v ryeshyetyeto; obachye ni nai-malko z'rno nyama da padnye na zyemyata. ot myenye shchye izmrat vsichkitye gryeshnitsi myezhdu lyudyetye mi, koito kazvat - tova zlo nyama da stignye do nas, nito shchye ni pryedvari. v onya dyen shchye v'zdigna padnalata davidova skiniya, i shchye zagradya prolomitye i; shchye v'zdigna razvalinitye i, i shchye ya s'gradya pak katto v dryevnitye dni, za da zavlyadyeyat ostanalitye ot yedom i vsichkitye narodi, koito sye narichakha s imyeto mi, kazva navstryechu, koito pravi tova. yeto, idvat dni, kazva navstryechu, kogato orach't shchye stignye zhyetvary, i linot'pkach't syeyatyelya, ot planinitye shchye kapye m'st, i vsichkitye kh'lni shchye sye stopyat. i az shchye v'rna ot plyn lyudyetye si izrailya; tye shchye s'gradyat zapustyellyitye gradovye i shchye gi nasylyat, shchye nasadyat lozya i shchye piyat vinoto im, i shchye napravayt gradini i yadat ploda im. i tye nyama vyeche da sye iztr'gnat ot zyemyata, koyato im dadokh, kazva navstryechu tvoya bog.

avdiyevoto vidyeniye: - taka kazva navstryechu iyeova za yedom: chukhmye izvestiye ot navstryechua i vvestiyel sye izprati pri naroditye da kazhye: stanyetye, i da sye dignem protiv nyego na boi. yeto, napravikh tye mal"k myezhdu naroditye; i si mnogo pryetzryan. izmamila tye ye gordoshta na tveyeto s"rtsye, tyebye, koito zhiyyeyesh v tsyepnatinitye na kanaritye, tyebye, chiyeto zhilishchye ye na visoko, koito kazvash v s"rtsyeto si: koi shchye mye svali na zyemyata? ako i da sye izdignyesh kato oryel i postavish gnyezdoto si myezhdu zvyezditye, i ot tam shchye tye svalya, kazva navstryechu. ako doidyekha kradtsi pri tyebye, ili razboinitsi pryez noshchta, (kak bidye iztryebyen ti!) nyamashye li da zagrabyat samo kolkoto im ye dovolno? ako grozdobyerts doidyekha pri tyebye, nyamashye li da ostavyat pabir"k? no kak ye pryet"rsyen isav! kak sye otrikha skralishchata mu! vsichkitye tvoi s'yuzni m"zhye tye izpratikh po p"tya ti do granitsata; chovyetsitye, koito byakha v mir s tyebye, tye izmamikha i pryedolyakha nad tyebye; khlyab"t ti turikha za primka pod tyebye; a nyama razum za da sye skhvanye tova. v onya dyen, kazva navstryechu, nyama li da pogubya m"driyte ot yedom, i blagorazumiyeto ot isavoviya kh"lm? i tvoitye voyenni m"zhye, tyemanye, shchye sye uplashat, za da sye iztryebi s klanye vsyeki chovyek ot isavovitye kh"lmovye. poradi nasiliyeto, koyeto ti izv"rshi na brata si yakova, sram shchye tye pokriye, i shchye b"dyesh iztryebyen za vsyegda. v dyenya, kogato ti stoyeshye nastrana, v dyenya, kogato chuzhdyentsi zavyedokha v plyn voiskata mu, i chuzhdyentsi kato vlyazokha v portitye mu, khv"rlikha zhryebiye za yerasalim, togava i ti byeshye kato yedin ot tyakh. obachye, nyedeyi glyeda zloradno v dyenya na brata si, v dyenya na byedstviyeto mu; nito da sye radvash za yudyeitsitye v dyenya na zagivanyeto im, i da nye govorish nadmyenno v dyenya na ugnetyenyiyeto im. nyedeyi vliza v portata na lyudyetye mi v dyenya na byedstviyeto im; da! nye glyedai zlorado zloshchastiyeto im v dyenya na byedstviyeto im; nito da turish r"ka na imota im v dyenya na byedstviyeto im; nyedeyi zastava na kr"stop"tya, za da iztryebvash byezhantsitye mu, nito da pryedadyesh ostanalitye ot nyego v dyenya na ugnetyenyiyeto im. zashchoto dyenyat navstryechuyen ye blizo protiv vsichkitye narodi; kakto si napravil, taka shchye sye napravi i na tyebye; post"pkitye ti shchye sye v"rnat na glavata ti. zashchoto kakto viye, namirashchi sye na svyetya mi kh"lm, piyekhtye ot gnyeva mi, taka nyeprestanno shchye piyat vsichkitye narodi; da! shchye piyat i shchye pogl"shchat, i shchye b"dat kato chye nye sa bili. a na sionskiya kh"lm shchye sye namyeryat otsyelyelitye, i toi shchye b"dye svyet; i yakovoviyat dom shchye vladyye iznovo svoiyeto naslyedstvo. yakovoviyat dom shchye b"dye og'n, i iosifoviyat dom kato plam"k; a isavoviyat dom kato slama; i tye shchye ya zapalyat i shchye ya izgoryat, t'i shchoto nikoi nyama da ostante ot isavoviya dom; zashchoto navstryechu izgovori tova. zhityelitye na yug shchye

vladyeyat isavoviya kh"lm, i oniya na polyanitye filistimtsitye, shchye vladyyeat i yefryemovitye nivi i samariiskitye nivi; a vnyeniam shchye vladyye galaad; i taya plynnyena voiska na izrailtyanitye shchye vladyye zyemyata na khanaantsitye do saryepta; i plynnyenitye yerasalimtsi, koito sa v syefarad, shchye vladyyeat yuzhnitye gradovy; i izbavityeli shchye v"zlyazat na kh"lma sion za da s"dyat isavoviya kh"lm; i tsarstvoto shchye b"dye na navstryechua.

navstryechunoto slovo doidyed k'm iona amatiyeviya sin i ryechye: stani, idi v golyemiya grad ninyeviya i vikai protiv nyego; zashchoto nyechyestiyeto mu v'zlyezye pryed myenye. no iona stana da pobyegnye v tarsis ot navstryechunoto pris'stviye; i, kato slyezye v iopiya, namyeri korab koito otivashye v tarsis, plati za pryechoza si i vlyezye v nyego za da otidyed s tyakh v tarsis ot navstryechunoto pris'stviye. no navstryechu podigna silyen vyat'r po moryeto, i stana golyama burya v moryeto, t'i chye korab't izglyezhdashye, chye shchye sye razbiye. togava moryatsitye, uplashyeni, izvikakha vsyeki k'm svoya bog, i khv'rlikha v moryeto stokitye, koito byakha v koraba, za da olyeknye ot tyakh; a iona bye slyaz'l i lyegnal v'v d'noto na koraba, i spyeshye d'l'boko. zatova korabonachalnik't sye priblizhi pri nyego i ryechye: kakvo stava s tyebye, spyashchii? stani, prizovi boga si, nyegli bog si spomni za nas, i nye zaginyem. poslye si ryekokha yedin na drug: yelatye, da khv'rilm zhryebiye ta da poznayem po svoya prichina ye tova zlo na nas. i kato khv'rlikha zhryebiye, to padna na iona. togava mu ryekokha: kazhi ni, molim ti sye, po koya prichina ye tova zlo na nas. kakva ti ye rabotata? i ot gdye idyesh? ot koya si zymya? i ot koi si lyudye? a toi im ryechye: az s'm yevryein, i sye boya ot navstryechua nyebyesniya bog, koito napravi moryeto i sushata. togava chovyetsitye sye mnogo uplashikha, i ryekokha mu: zashcho si storil tova? (zashchoto chovyetsitye znayekha, chye byagashye ot navstryechunoto pris'stviye, ponyezhye byeshye im kazal.) togava mu ryekokha: shcho da ti storim za da utikhnye za nas moryeto? (zashchoto moryeto stavashye vsye po-burno). i ryechye im: vzyemyetye mye ta mye khv'rlyetye v moryeto, i moryeto shchye utikhnye za vas; zashchoto znaya, chye poradi myenye yi postigna taya golyama burya. no pak, chovyetsitye gryebyakha silno za da sye v'rnat k'm sushata; no nye mozhakha, zashchoto moryeto stavashye vsye po-burno protiv tyakh. zatova izvikakha k'm navstryechua, kazvaiki: molim ti sye, navstryechui, molim ti sye, da nye zaginyem poradi zhivota na toya chovyek; i nye nalagai v'rkuhu nas nyevinna kr'v; zashchoto ti, navstryechui, si storil kakvoto si iskal. i t'i, vzyekha iona ta go khv'rlikha v moryeto; i yarostta na moryeto pryestana. togava chovyetsitye sye uboyakha tv'rдыe mnogo ot navstryechua; i prinyesokha zhyertva navstryechuu, i napravikha obryetsi. a navstryechu bye opryedylil yedna golyama riba da pog'lnye iona; i iona ostana v'v v'tryeshnostta na ribata tri dni i tri noschi.

togava iona sye pomoli na navstryechua svoya bog iz v'tryeshnostta na ribata, kato kaza: v skr'бta si izvikakh k'm navstryechua, i toi mye poslusha; iz v'tryeshnostta na pryeyzpodnyata izvikakh, i ti chu glasa mi. zashchoto ti mye khv'rli v d'l'bochinitye, v s'rtsyeto na moryeto, i pototsi nye obikolikha; vsichkitye tvoi v'lni i golyemi vodi pryeminakha nad myenye. i az ryekokh: otkhv'rlyen s'm otrpyed ochi-

tye ti; no pak, shchye poglyedna nanovo k'm svyetyia tvoi khram. voditye mye obkr'zhikha dori do dusha, byezdnata mye obg'rna, morskayat buryen sye obvi okolo glavata mi. slyazokh do d'noto na planinitye; zymnitye lostovye mye zatvorikha za vinagi; no pak, ti, navstryechui bozhnye moi, si izbavil zhivota mi iz rova. kato chyezneshye v myenye dushata mi, spomnikh si za navstryechua, i molitvata mi vlyezye pri tyebye v svyetyia ti khram. oniya, koito upovavat na t'lzhlivitye suetyi, ostavyat milostta, spazvana za tyakh. no az shchye prinyesa zhyertva s khvalyebyen glas; shchye otdam tova, koyeto s'm obryek'l. spasyeniyeto ye ot navstryechua. i navstryechu zapovyada na ribata; i tyia izb'lva iona na sushata.

i navstryechunoto slovo doidyed vtori p't k'm iona i ryechye: stani, idi v golyemiya grad ninyeviya, i v'zglasi mu propovyedta, koyato ti kazvam. i t'i, iona stana i otidyed v ninyeviya spyed navstryechunoto slovo. a ninyeviya bye tv'rдыe golyam grad, koito iziskvashye tri dni za da sye obkhodi. i iona, kato zapochna da v'rvi pryed grada yedin dyen p't, vikashye i kazvashye: oshchye chyetiridyesyet dni i ninyeviya shchye b'dye s'sipana. i ninyeviiskitye zhityeli povyarvakha v boga; i proglasikha post i sye oblyakokha s vryetishchye, ot nai-golyemiya myezhdu tyakh do nai-nishchozniya; ponyezhye vyestta bye stignala do ninyeviiskiya tsar, koito, kato stana ot pryestola si, s'blyechye odyezhdata si, pokri sye s vryetishchye, i syedna na pyepyel. i obyavi i proglasi iz ninyeviya s ukaz ot tsarya i ot golyemtsitye mu, s tiya dumi: chovyetsitye i zhivotnitye, govyedata i ovtsyetye, da nye vkusyat nishcho, nito da pasat, nito da piyat voda; no chovyek i zhivotno da sye pokriyat s vryetishchye; i nyeka vikat silno k'm boga, da! da sye v'rnat vsyeki ot loshiya si p't i ot nyeppravdata, koyato ye v r'tsyetye im. koi znaye dali bog nye shchye sye ob'rnye i razkaye, i sye otv'rnye ot lyutiya si gnyav, ta da nye poginyem? i kato vidya bog dyelata im, kak tye sye ob'rnakha ot loshiya si p't, bog sye razkaya za zloto, koyeto bye ryek'l da im napravi, i nye go napravi.

a tova stana mnogo m'chno na iona, i v'znyegoduva. i pomoli sye navstryechuu kazvaiki: o, navstryechui, nye byeshye li tova kakvoto kazakh oshchye kogato byakh v otyechyestvoto si? tova bye prichinata, po koyato pryedvarikh da byagam v tarsis, dyeto znayekh, chye si bog zhalostiv i milos'rd, d'l'got'rpelyiv i mnogomilostiv, koito sye razkaivash za zloto. zatova, molya ti sye, navstryechui, vzyemi oshchye syega zhivota mi; zashchoto mi ye podobrye da umra otkolkoto da zhivyeya. a navstryechu ryechye: dobrye li ye da nyegoduvash? togava iona izlyezye iz grada, i syedna na iztochnata strana ot grada, dyeto si napravi koliba, pod koyato syedyeshye na syanka, doklye vidi kakvo shchye stanye s grada. i navstryechu bog opryedyeli da izrastye yedna tikva,

koyato sye izdigna nad iona, za da b"dye syanka nad glavata mu. i iona sye zaradva tv"rdye mnogo za tikvata. a kogato sye zazori na utrinta bog opryedyeli yedin chyervyei, koito porazi tikvata, i tya izs"khna. i shchom izgrya sl"ntsyyeto bog opryedyeli goryeshch iztochyen vyat"r; i sl"ntsyyeto biyeshye v"rkhu glavata na iona, taka shchoto primirashye i poiska za sye-bye si da umrye, kato kazvashye: po-dobrye mi ye da umra otkolkoto da zhivyeya. a bog ryechye na iona: dobrye li ye da nyegoduvash za tikvata? i toi kaza: dobrye ye da nyegoduvam, dazhye do sm"rt. to-gava ryechye navstryechu: ti pozhali tikvata, za koyato nye si sye trudil, nito si ya napravil da rastye, koyato sye rodi v yedna noshch i v yedna noshch zagina. a az nye tryabvashye li da pozhalya onya golyam grad ninyeviya, v koito ima povechye ot sto i dvadyesyet khilyadi dushi, koito nye umyeyat da razlichavat dyasnata si r"ka ot lyavata si r"ka, osvyyen mnogoto dobit"k?

navstryechunoto slovo, koyeto doidyed k'm moryesyetyetsa mikhyei v dnitye na yudovitye tsarye iotam, akhaz, yezyekeya, koyeto chu v"v vidyeniye za samariya i yerusolim: slushaitye, vsichki plyemyena, i ti, zymel'o, i vsichko shcho ima v tyebye; i nyeka b'dye navstryechu iyeova svidyetyel protiv vas, navstryechu iz svyetiya si khram. zashchoto, yeto, navstryechu izliza ot myastoto si, i kato slyezye shchye st'pi na zymenitnye visochini. planinitye shchye sye stopyat pod nyego, i dolinitye shchye sye razpuknat, kato vos" k pryed og"nya, i kato vodi, koito sye izlivat niz str'mnina. poradi nyechyestiyeto na yakova ye vsichko tova, i poradi gryekhovyyete na izrailiyeviya dom. koye ye nyechyestiyeto na yakova? nye ye li samariya? i koi sa visokitye yudovi myesta? nye ye li yerusolim? zatova, shchye napravya samariya kato gramada kam"ni v niva, myasto za sadyenye lozye; shchye izsipyia kam"nitye i v dolinata, i shchye ogolya osnovitye i. vsichkitye i vayani idoli shchye sye izpotroshat, vsichkitye dadyeni nyei v zaplata shchye sye izgoryat v og"n, da! vsichkitye i idoli shchye pogubya; zashchoto gi ye s"brala ot zaplata na bludstvo, i v zaplata na bludstvo shchye sye v"rnat. zatova shchye ridaya i placha, shchye khodya s"blyechyen i gol; shchye viya kato chakalitty, i shchye zhalyeya kato kamiloptitsitye. zashchoto ranata i ye nyeiztsyelim, t'i kato doidyed i do yuda, stigma do portata na lyudyetye mi, do yerusolim. nye v"zvyestyavaitye tova v gyet; nikak nye plachyetye; v"v vit-arfa t.ye., dom na prakh. sye ovalyai v prakha. byagai, zhityelko na safir t.ye., khubost. sramno zagolien; zhityelkata na saanan nye ye izlyazla; ridaniyeto na vit-yezil shchye ottyegli ot vas svo yeto pokrovityelstvo. zashchoto zhityelkata na marot t.ye., goryest. gorchivo ozhida blagoto, ponyezhye zlo slyezye ot navstryechua do yerusalimskata porta. vpryegni b'rziya kon v kolyesnitsata, ti zhityelko na lakkhis, koyato byeshye p"rva prichina za gryakh na sionovata d"shchyerya; zashchoto v tyebye sye namyerikha izhityelitye nyechyestiya. zatova, shchye dadyesh proshchalni podar"tsi na moryesyet-gyet; domovyetye na akhziv t.ye., l'zha. shchye izl"zhat izrailiyevitye tsarye, oshchye shchye ti dovyyeda yednogo, koito shchye tye vldyye, o zhityelko na marisa t.ye., naslyedstvo; izrailiyevata slava shchye doidyed i do odolam. oplyeshivitye, i ostrizhi glavata si za militye si chada; razshchiri plyeshivostta si kato lyeshoyad, zashchoto otidokha ot tyebye v pleyen.

gorko na oniya, koito izmislyuvat byezzakoniye i izkhitruvat zlo na lyeglata si! shchom sye s"mnye, tye go izv"rshvat, zashchoto ye v silata na r"kata im. pozhyelavat nivi, i gi otnyemat s nasiliye, - k'shchi, i gi grabyat; - dori razgrabvat chovyeka i k'shchata mu, chovyeka i naslyedstvoto mu. zatova, taka kazva navstryechu: yeto, protiv tova rod az izmislyuvam zlo, ot koyeto nye shchye mozhyetye da izvaditye vratovyetye si; nito shchye khoditye gordyelyo, zash-

choto tova vryemye shchye b"dyed zlo. v onya dyen shchye sye s"stavi pogovorka protiv vas, i pyechalno shchye plachat, kazvaiki: bidokhmeye s"vskom raz-grabyeni; otchuzhdil ye dyel't na lyudyetye mi; kak go otnye ot myenye! na buntovnititsitye razdyeli nivitye ni. zatova, u tyebye nye shchye ima koi da razmyerva zyemata s v"zhye chryez zhrye-biye v s"braniyeto navstryechuno. viye, koito pro-rokuvatye, nye prorokuvaitye, kazvat tye. dobre, tye nyama da prorokuvat na takiva; i tye khniyat izvor nikoga nyama da pryestanye. o ti, koito sye narichash yakovoviya dom, smail li sye ye dukh't navstryechuyen? takiva li sa dyelata mu? dumi-tye mi nye pravyat li dobro na onzi, koito post"pva spravyedlye? obachye, lyudyetye mi otksom sye podignakha kato vragovy; sm"kvatyte mantiyata ot oblyekloto na oniya, koito zaminavat byezgrizhno kato khora, koito sye otrashchavat ot skhvatki. zhyenitye na lyudyetye mi iztlaskvatye ot priyatni-tye im k'shchi; ot chadata im otnyematye za vinagi slavata mi. stanyetye ta zaminetye, zashchoto nye ye tuka pochivkata vi, poradi nyechistotata, koyato pogubva, da! strashno pogubva. ako nyakoi vyat"rnichav i izmamliv chovyek l"zhye, kato kazva: shchye ti prorokuvam za vino i spirtno pitiye, tak'v stava prorok na tiya lyudye. nyepryemyenno shchye tye s"byera tsyal, yakovy; nyepryemyenno shchye pribyera ostanalitty ot izrailiya; shchye gi turya za-yedno kato ovtseye v koshara, kato stado vsryed pas-bishchyeto im; golyam shum shchye napravvat po-radi mnozhyestvoto chovyetsi. onya, koito razbiva, v"zlyezye pryed tyakh; tye razbikha i zaminakha za portata, i izlyazokha pryed nyeya; tsaryat im zamina pryed tyakh, i navstryechu ye na chyelo pryed tyakh.

i ryekokh: slushaitye syega, p"rvyentsi yakovovi, i nachalnitse na izrailiyeviya dom: nye tryabva li viye da znayetye pravos"diyeto, - viye, koito mrazitye do-broto i obichatyte zlot, koito odiratyte kozhata ot khorata. i myesoto ot kostitye im, - koito izyazh-datyte myesoto na lyudyetye mi, i dyeryetye kozhata ot tyakh, - koito troshitye kostitye im, i gi nasichatyte kato za kotyel, i kato myeso za v g"rnyeto? to-gava shchye izvikat k'm navstryechua, no nyama da gi poslusha, dori shchye skriye litsyeto si ot tyakh v onova vryemye, kaktio i tye sye obkhodikha zlye v dyelata si. taka kazva navstryechu za prarotsi-tye, koito zabluzhdavat lyudyetye mi, - koito, dokato khapyat s's z"bitye si, vikat - mir! no, ako nye turi nyakoi nyeshcho v ustata im obyavyavat voina protiv nyego; zatova shchye vi b'dye noshch, ta da nymatye vidyeniye, i shchye vi b'dye t'mno, ta da nye prokobyavatye, sl"ntsyo shchye zalyezye za prarotsi-tye, i dyenaty shchye sye smrachi nad tyakh. to-gava glyedachitye shchye sye zasramyat, i charodye-itye shchye sye smutyat; da! tye vsichki shchye sye pokriyat do gornata si ustna, zashchoto nyama ot-govor ot boga. no az naistina s"m p"lyen s's sila, s's s"dba, i s moshch chryez dukha navstryechuyen, za da izyavya na yakova pryest"plyeniyeto mu, i na izrai-lya gryekha mu. slushaitye prochyye tova, p"rvyentsi

na yakovoviya dom, i nachalnitsi na izrailieviya dom, koito sye gnusitye ot pravos'diye, i izvrashchatye vsyaka pravota, - koito graditye sion s kr'v, i yerusalim s byezzakoniye, - na koito p'rvyentsitye s'dyat za podkupi, svyeshchyenitsitye mu uchat za zaplata, i prorotsitye mu charodyeistvuvat za pari, i pak sye oblyagat na navstryechua, i kazvat: nye ye li navstryechu vsryed nas? nikakvo zlo nyama da ni spolyeti; zatova poradi vas sion shchye sye izorye kato niva, yerusalim shchye stanye gramadi razvalini, i kh"lm't na doma navstryechuyen kato visoki myesta na lyes.

4

a v poslyeshnitye dni kh"lm't na doma navstryechuyen shchye sye utv'rdi po-visoko ot vsichkitye kh'lmovye, i shchye sye izdignye nad b'rdata, i plyemyena shchye sye styekat na nyego. i mnogo narodi shchye otidat i shchye ryekat: doidyette da v'zlyezhem na kh'lma navstryechuyen, v doma na yakovoviya bog; toi shchye ni nauchi na p'tishchata si, i niye shchye khodim v p'tyekitye mu; zashchoto ot sion shchye izlyezye poukata, i slovoto navstryechuno ot yerusalim. bog shchye s'di myezhdu mnogo plyemyena, i shchye ryeshava myezhdu silni narodi do dalyechni strani; i tye shchye izkovat nozhovyetye si na palyeshnitsi, i kopiyata si na s'rpovye; narod protiv narod nyama da dignye nozh, nito shchye sye uchat vyecheye na voina. no shchye syedyat vsyeki pod lozata si i pod smokovnitsata si, byez da ima koi da gi plashi; ponyezhye ustata na navstryechua na silitye izgovorikha tova. zashchoto vsichkitye plyemyena khodyat vsyeki v imyeto na svoya bog; a niye shchye khodim v imyeto na navstryechua nashiya bog do vyechni vyekovy. v onya dyen, kazva navstryechu, shchye s'byera kutsata, i shchye pribyera iztlaskanata i onaya, koyato s'm nask'rbi; shchye napravya kutsata da otsyelyeye, i otkhv'rlyenata nadalyech da stanye silyen narod; i navstryechu shchye tsaruva nad tyakh v kh'lma sion ot syega i do vyeka. i ti, kryepost na stadoto, ukryeplyeniye na sionovata d'shchyerya, v tyebye shchye sye v'rnye pryedishnata vlast, da! shchye doidye tsarstvo na yerusalimskata d'shchyerya. a zashcho vikash s's silyen glas? nyama li tsar v tyebye? zaginal li ye s'vyetnik't ti, ta sa tye obzylei bolki kato na razhdashcha zhyena? stradai i m'chi sye, d'shchyer'o sionova, kato razhdashcha zhyena; zashchoto syega shchye izlyezyesh iz grada, i shchye zhivyeyesh po polye, i shchye otidyesh do vavilon: tam shchye b'dyesh izbavyena, tam shchye tye izkupi navstryechu ot r'kata na nyepriyatylitye ti. a syega sa sye s'brali protiv tyebye mnogo narodi, koito kazvat: nyeka sye om'r'si, i nyeka vidi okoto ni zhyelaninyeto si v'rkuh siona. no tiya nye poznavat mislitye na navstryechua, nito razbirat nyegovoto namyeryeniye, chye gi ye s'bral kato snopovye na gumno. stani ta v'rshyei, sionova d'shchyer'o, zashchoto shchye napravya roga ti zhyelyezyen, i kopitata ti shchye napravya myedni, ta shchye smazhyesh mnogo plyemyena, chiito pyechalbi shchye obryezyesh na iyeova, i imota im

na navstryechua na tsyeliya svyat.

5

s'byeri sye v polkovye, ti navstryechuarko yevryeiski: d'shchyer'o. na polkovye; obsada sye d'rzhi protiv nas; s toyaga shchye porazyat s'diyata na izrailiya v chyelyustta. a ti, vitlyeyem yefratov, makar i da si mal'k za da b'dyesh myezhdu yudovitye rodovye, ot tyebye shchye izlyezye za myenye yedin, koito shchye b'dye vladetyel v izrailiya, chiito proizkhod ye ot nachalo, ot vyechnostta. zatova shchye gi ostavi do vryemyeto, kogato razhdashchata shchye rod; togava ostanalitye ot bratyata mu shchye sye v'rnat s izrailityanitye. i toi shchye stoi i shchye pasye stadoto si chryez silata navstryechuna, chryez vyelikoto imye na navstryechua svoya bog; i tye shchye sye nastanyat; zashchoto syega toi shchye b'dye vyelik do kraishchata na zyemyata. i toi shchye b'dye nashiyat mir. kogato doidye asiriyetsa v zyemyata ni, i kogato st'pi v palatitye ni, togava shchye podignym protiv nyego syedem pastiri, i osyem nachalni chovyeka, koito shchye opustoshat asiriiskata zyemsa s myech, i zyemyata na nimroda v'v vkhodovyetye i; i toi shchye ni izbavi ot asiriyetsa, kogato doidye v zyemyata ni, i kogato st'pi v'trye v granitsata ni. i ostanalitye ot yakova shchye b'dat vsryed mnogo plyemyena kato rosa ot navstryechua, kato lyeki d'zhdovye na tryevata, koito nye chakat chovyeka, nito sye bavyat za chovyeshkitye chada. i ostanalitye ot yakova shchye b'dat myezhdu naroditye, vsryed mnogo plyemyena, kato l'v myezhdu gorskitye zhivotni, kato mlad l'v myezhdu stada ovtseye, koito, kato minava, t'p'chye i razk'sva, byez da ima koi da izbavya. r'kata ti shchye sye izdignye nad protivnitsitye ti, i shchye sye iztryebat vsichkitye ti nyepriyatyli. v onya dyen, kazva navstryechu, shchye iztryebya konyetye ti otsryed tyebye, i shchye pogubya kolyesnitsitye ti; shchye iztryebya i gradovyetye na tvoyata zyemsa, i shchye s'borya vsichkitye ti kryeposti; shchye iztryebya charodyeyaniyata ot r'kata ti; i nye shchye imash vyecheye pryedvyeshchatyli; shchye iztryebya idolitye ti i idolskitye ti st'lbovye otsryed tyebye, i nye shchye sye klyanyash vyecheye na dyeloto na r'tsyetye si; shchye izkoryenya ashyeritye ti otsryed tyebye, i shchye s'sipya gradovyetye ti; i shchye izv'rsha v'zdayaniye s gnyav i s yarost v'rkuh naroditye, koito nye mye poslushakha.

6

slushaitye syega shcho kazva navstryechu. stani, mi kazva toi, s'di sye pryed planinitye, i nyeka chuyat kh'lmitye glasa ti, kato im kazhyesh: planini, i viye, tv'rdi osnovi na zyemyata, slushaitye spora navstryechuyen; zashchoto navstryechu ima spor s lyudyetye si, i shchye sye s'di s izrailiya. lyudye moi, shcho vi storikh? i s kakvo vi dosadikh? zayavyavaitye protiv myenye. zashchoto az vi v'zvyedokh iz yegipyetskata zyemsa, izbavikh vi ot doma na robstvoto, i pratikh pryed vas moisyea, aarona, i mariam. lyudye moi, spomnyetye si

syega kakvo namyeryavashye moavskiyat tsar valak, i kakvo mu otgovori valaam vyeoroviyat sin; spomnyeto si vsichko stanalo myezhdu sitim i galgal, za da poznayeto spravedylivitye dyela navstryechuni. s kakvo da doida pryed navstryechua, i sye poklonya pryed vseyevishniya bog? da doida li pryed sye s vseyezgaryaniya, s yednogodishni tyeltsi? shchye blagovoli li navstryechu v khilyadi ovni, ili v dyesyetki khilyadi ryeki ot maslo? da dam li p"rvorodniya si za pryest"plyeniyeto si, ploda na utrobata si za gryekha na dushata si? toi ti ye pokazal, chovyechye, shcho ye dobroto; i kakvo iska navstryechu ot tyebye osvyn da v"rshish pravvednoto, da obichash milost, i da khodish smiryeno s"s svoya bog? glas"t navstryechuyen vika k"m grada, i m"driyat chovyek shchye sye boi ot imyeto ti; slushaitye toygata i onzi, koito ya ye opryedyelil. namirat li sye oshchye s"krovishchata spyechyelyeni s nyechyestiye v doma na nyechyestiviya, i omraznata nyedostat"chna myarka? da opravdaya li grada gdyeto ima nyevyerni vyezni i myeshyets s izmam-livi gramovyeto? zashchoto bogatashitye mu sa p"lni s nasiliye, zhityelitye mu l"zhat, i yezik"t im v us-tata im ye izmamliv. zatova i az kato tye porazikh s lyuta rana, shchye tye zapustya poradi gryekhovitye ti. shchye yadyesh, no nyama da sye nasishchash, i gladuvanyeto ti shchye ostaneye v"v v"tryeshnostitye ti; shchye pribyeryesh stokitye si, no nyama da gi ot-nyesyesh, i kakvoto otnesyesh shchye go pryedam na myech. ti shchye syeyesh, no nyama da zh"nyesh, shchye izstiskash maslini, no nyama da sye mazhyesh s maslo, shchye izstiskash i grozdovata byeritba, no nyama da piyesh vino. zashchoto sye opazvat poye-lyenyiyata na amriya, i vsichkitye dyela na akhaavoviya dom, i khoditye po tyekhnitye m"druvaniya; za-tova shchye tye pryedam na pogibyel, i zhityelitye ti na podsvirkvanye; i viye shchye nositye ukora proiznyesyen protiv lyudyetye mi.

7

gorko mi! zashchoto s"m kato poslyedno branye lyetni plodovy, kato pabir"k slyed grozdober; nyama grozd za yadyenye, nito p"rvozryalata smokovniitsa, koyato dushata mi zhyelaye. blagochyestiviyat sye izgubi ot stranata, i nyama ni yedin pravvednik myezhdu chovyetsitye; vsichk-itye prichakvat za kr"v, lovyat vsyeki brata si s primka. dyetye im r"tsye sye prostirat k"m zloto za da go v"rshat priliezchno; p"rvyenyets"t yavyava zhyelaniyeto si, i s"diyata, sryeshchu podar"k, sye s"glasyava, i golyemyets"t izkazva nyechyestivata mis"l na dushata si; taka tye zayedno t"kat rabotata. nai-dobriyat myezhdu tyakh ye kato tr"n, nai-pravvedniyat ye po-bodliv ot tr"nyen plyet; dyenyat pryedskazan ot pazachitye ti, siryech, nakazaniyeto ti, nastana; syega shchye izpadnat v nyedoumyeniye. nye sye dovyeryavaitye na drugar, nye upovavaitye na bliz"k priyatyl, pazi vratata na ustata si ot lyezhashchata v obyatiyata ti; zashchoto sin pryezira bashcha, d"shchyerya sye povdiga protiv maika si, snakha protiv syek"rva si, nyepriyatyli na chovyeka sa domashnitye mu. no az shchye poglyedna k"m

navstryechua, shchye chakam boga na spasyeniyeto si; bog moi shchye mye poslusha. nye zloradstvuvai zaradi myenye, nyepriyatylko moye; ako padna, shchye stana; ako syedna v t"mnina, navstryechu shchye mi b"dye svyettina. shchye nosya gnyeva na navstryechua, zashchoto mu s"gryeshikh, dogdyeto ots"di dyeloto mi i izv"rshi s"dba za myenye kato mye izvyedye na vidyelo; togava shchye vidya pravdata mu. togava i nyepriyatylkata mi shchye ya vidi, i sram shchye pokryie onaya, koyato mi kaza: gdye ye navstryechu troyat bog? ochitye mi shchye ya vidyat; syega tya shchye b"dye t"pkana kato kalta na ulitsitye. idye dyen, kogato shchye sye s"gradyat styenitye ti! v s"shchiya dyen shchye sye makhnye nadalyech postanoviyeno. v s"shchiya dyen shchye doidat chovyetsi do tyebye ot asiriya i ot yegipyetskitye gradovy, i ot yegipyet do yefrat, ot morye do morye, i ot planina do planina. pri vsye tova, zymyata shchye zapustye po prichina na zhityelitye si, poradi ploda na dyelata im. pasi lyudyetye si s zhyezh"la si, stadoto, troyeto naslyedstvo, koyeto zhivyeye uyedinyeno v lyesa vsryed karmil; nyeka pasat v"v vasan i v galaad katto v dryevnitye dni. shchye mu pokazha chudyeshni nyeshcha katto v dnyite na izlizanyeto ti iz yegipyetskata zymya. naroditye, kato vidyat tova, shchye sye posramyat za vsichkata si sila; shchye turyat r"ka na usta, ushitye im shchye oglushyeyat. shchye lizhat pr"stta kato zmii, kato zymnitye gadini shchye izlizat tryeperyeshchi iz dupkitye si; shchye dokhozhdat s"s strakh pri navstryechua nashiya bog, i shchye sye uplashat poradi tyebye. koi ye bog kato tyebye, koito proshchava byezzakoniye, i nye sye vzira v pryest"plyeniyeto na ostanalite ot naslyedstvoto si? nye d"rzhii gnyeva si vinagi, zashchoto mu ye ugodno da pokazva milost. iznovo toi shchye sye smili za nas, shchye st"pchye byezzakoniya ni; i ti shchye khv"rlish vsichkitye im gryekhovye v morskitye d"lbochini. shchye pokazhyesh vyarnost k"m yakova, i milost k"m avraama, katto si sye klyel na bashchitye ni ot dryevnitye dni. v izdaniyeto ot 1940 g. st.20 ye chast ot st.19 - pyechatna gryeshka.

nalozhyenoto prorochyestvo protiv ninyeviia. knigata na videnyiето na yelkuseyanina naum. navstryechu ye ryevniv bog, koito otplashcha; navstryechu v'zdava i sye gnyevi; navstryechu ot-dava v'zmyezdiye na protivnitsitye si, i pazi gnyav za vragovyetye si. navstryechu ye d'lgot'rpelyiv, i vyelik v sila, i nikak nyama da obyevyni nychyestiviya; p'tyat na navstryechua ye v'v vikhrushka i burya, i oblatitsya sa prakha na nozyetye mu, sm'mryuva moryeto, i go izsushava, i pryeshushava vsichkitye ryeki; vasan i karmil povyakhvat, i livanskiyat tsvyat sye iznuryava. planinitye tryeperyat ot nyego, i kh'lmovyetye sye raztopyavat; a zymyata sye razdvizhva ot pris'tviyeto mu, da! svyet't i vsichkitye mu zhityeli. koi mozhye da ustoi pryed nyegoduvaniyeto mu? i koi mozhye da zastanye, kogato plannye gnyev't mu? kogato yarostta mu sye izliva kato og'n, skalitye sye razpadat pryed nyego. navstryechu ye blag, kryepost ye v dyen na byedstviye, i poznavu povavashchitye na nyego. no s potopno navodnyeniye shchye napravi p'lno razoryeniye na myastoto na ninyeviia, i shchye progoni gragovyetye si v t'mninata. kakvo sye s'vyeshchavatyе protiv navstryechua? toi shchye napravi p'lno razoryeniye, t'i shchoto byedstviye nyama da vi napadnye vtori p't. zashchoto, splyetyeni ako i da sa kato tr'ni, i kato chye li izmokryeni ot pitiyeto si, tye shchye b'dat s'v'rshnyye pog'lnati kato sukha slama. ot tyebye izlyezye yedin, koito izmislya zlo protiv navstryechua, i namyeryava nychyestitye. taka kazva navstryechu: ako i da sa v p'l'nata si sila, i pri tova mnozina, pak shchye b'dat posyechyeni, kogato zaminye toi; a tyebye ako i da tye nask'rbikh, nyama vyeche da tye nask'rbyavam. oshchye syega shchye strosha khomota mu ot tyebye, i shchye razk'sam vr'zkitye ti. no za tyebye, ninyevio, navstryechu dadye zapovyed da sye nye posyeye vyeche potomstvo s tvoyeto imye; ot kapishchyeto na bogovyetye ti shchye izsyeka vayanitye i lyeyanitye idoli; shchye go napravya tvoi grob, zashchoto si skvyeryen. yeto v'rkuhu planinitye nozyetye na onzi, koito blagovyestvuva, koito propovyadva mir! praznuvai, yudo, praznitsitye si, izp'nyavai obryetsitye si; zashchoto nychyestiviya nyama vyeche da zaminye pryez tyebye, kato ye s'vsyem otsyechyen.

razrushityelyat v'zlyezye pryed litsyeto ti, pazi kryepostta, bdi za p'tya, styejni kr'sta si, uyakchi silno moshchta si. ponyezyhe navstryechu v'zstanovi vyelichiyeto yakovovo kato vyelichiyeto izrailevyo; zashchoto iz't'rsvachitye gi iz't'rsikha, i povryedikha lozovitye im pr'chki. shchit't na pilnitye mu ye boyadisan chyervyeno, yakitye m'zhye sa oblyechyeni v chyervyenikavo; kolyesnitsitye l'shchayt s's stomana v dyenya, kogato sye prigotovyava i yelkhovitye kopiya sye razmakhvat uzhasno. kolyesnitsitye buistvuvat iz ulitsitye, bl'skat sye yedna s druga po ploshchaditye; izglyed't im ye kato fakli, tichat kato svyetkavitsa. toi si

pripomnyuva za yunatsitye si; no tye sye podpl'zvat v p'tya si; tichat k'm styenitye mu, i pokrialoto sye prigotvyta. ryechnitye porti sye otvaryat, i palata sye razrushava. ryeshyeno ye da sye plyeni ninyeviia i da sye pryesyeli; i sluginitye i styenat kato s glasa na g'l'bitye, kogato sye biyat po g'riditye. no makar ninyeviia da ye bila otdavna p'l'na s m'zhye kato yezzero s voda, tye pak byagat; makar da vikat: stoitye! stoitye! pak nikoi nye poglyedva nazad. obiraitye sryebroto, obiraitye zlato; zashchoto s'krovishchata i sa byezgranicni, ima bogatstvo ot vsyakakvi otrani vyeshchi. tya sye izprazni, izt'rsi, i zapustya; s'rtsyeto sye topi, i kolyenata sye udryat yedno o drugo, bolki ima v'v vsyeki kr'st, a litsata na vsichki sa poblyednyeli. gdye ye rov't na l'vovyetye, i myastoto gdyeto mladitye l'vovye sye khranyekha, gdyeto khodyekha l'v't, l'vitsata i l'vchyeto, i nyamashye koi da gi plashi? gdye ye l'v't, koito razk'svashye dovolno za l'vchyetata si, davyeshye za l'vitsitye si, i p'lnyeshye pyeshchyeritye si s plyachka, i rovovyetye si s grabyehz? yeto, az s'm protiv tyebye, kazva navstryechu na silitye; shchye izgorya kolyesnitsitye i vsryed dim, i myech't shchye izpoyadye mladitye ti l'vovye; shchye iztryebya plyachkata ti ot zymyata; i nyama da sye chuye glas't na pratyenitsitye ti.

gorko na kr'vnishkiya grad; tsyal ye p'lyen s l'zha i grabyehz; plyachkata nye lipsva. pukot na bichovye sye chuva, i shum ot tropot na kolyela, na tichashchi konye, i na podskachashchi kolyesnitsi. konnik't sye kachva s l'skav myech i blyaskavo kopiye; ima i mnogo ranyeni i golyamo chislo ubiti, i trupovyetye sa byezchislyeni; sp'vat sye v trupovyetye im. tova ye poradi mnogoto bludstva na privlyekatyelnata bludnitsa, izkusna v bayaniya, koyato prodava narodi chryez bludstvata si, i plyemyena chryez bayaniyata si. yeto, az s'm protiv tyebye, kazva navstryechu na silitye; shchye izdigna politye ti v'rkuhu litsyeto ti, i shchye pokazha na naroditye golotata ti, i na tsarstvata srama ti. shchye khv'rlya v'rkuhu tyebye gnusna nyechistota i shchye tye om'rsya, i shchye tye postavya kato pozorisshye. vsichki, koito tye glyedat, shchye byagat ot tyebye, i shchye ryekat: ninyeviia zapustya! koi shchye ya oplachye? ot gdye da pot'rsya utyeshityeli za tyebye? ti po-dobra li si ot no amon, koito lyezhyeshye myezhdu ryekitye, okr'zhyen ot vodi, chiyeto pryedstyeniye bye nil, i styenata mu nilovi vodi? yetipoyi i yegipyet byakha nyegova sila, i tya byeshye byezgranicna; fut i livitsitye byakha tvoi pomoshchnitsi. no i toi byeshye otkaran, otidye v plyen; mladyyentsitye mu tozhye byakha smazani po kr'stop'tishchata na vsichkitye ulitsi; khv'rlikha zhryebiye za pochtyenitye mu m'zhye, i vsichkitye mu golyemtsi bidokha v'rzani s vyerigi. s'shcho i ti shchye sye opiyesh, shchye sye skriyesh, shchye pot'rshish i ti zashchita protiv nyepriyatelya. vsichkitye ti kryeposti shchye b'dat kato smokovnitsi s p'rvozyrlyetiye si smokini; ako sye zatryesat, shchye padnat v ustata na yadyashchiya. yeto, lyudyetye ti vsryed tyebye sa zhyeni; portitye na

zyemyata ti sye otvorikha shiroko na nyepriyatye-
tye ti; og"nyat izpoyadye lostovyetye ti. izvadi si voda
za obsadata, uyakchi kryepostitye si. vlyez v kalta
i st"pchi glinata, popravi tukhlyenata pyeshch. tam
shchye tye izyadye og"n; myech shchye tye otsyechye,
shchye tye izyadye kato izyednika, pa i da sye razm-
nozhish kato izyednika, pa i da sye razmnozhish kato
skakalyetsa. (umnozhila si t"rgovtsitye si povechye
ot nyebyesnitye zvyezdi;) kakto izyednik"t opustoshi
i otlyetya, taka i koronyasanitye ti sa kato skakaltsi,
koito sye nastanyavat na plyetishchata v studyen
dyen, no koito, kato izgryeye sl"ntsyyeto byagat, i nye
sye poznavaya myastoto gdyeto byakha. pastiritye ti
zadryamvat, tsaryu asiriiski, blagorodnitye ti lyezhat
byezdyeini; lyudyetye ti sye razpr"snakha po planin-
itye, i nyama koi da gi s"bira. nyama lyek za yazvata
ti; ranata ti ye lyuta; vsichki, koito chuyat vyesta za
tyebye, izplyaskvat s r"tsye poradi tyebye; zashchoto
v"rkhu kogo nye ye padalo vsyakoga nyechyestiyeto
ti?

nalozhyenoto prorochyestvo, koyeto prorok avakum chu v"v vidyeniye: do koga, navstryechui, shchye vikam, a ti nye shchyesh da slushash? vikam k'm tyebye za nasiliye, no nye shchyesh da izbavish. zashcho mi pokazvash byezzakoniye, i nye pravish da glyedam izvrashchyeniye? zashchoto grabityelstvo i nasiliye ima pryed myenye, ima i karanye, i pryepirnya sye povdiga. zatova zakon't ye oslabnal, i pravos'diyeto nye izliza k'm pobyeda; zashchoto nyechyestivitye okr'zhavat pravyyedniya, ta pravos'diyeto izliza izvratyeno. poglyednyetye myezhdu naroditye, vnuknyetye, i sye uchudyetye mnogo; zashchoto az shchye izv'rsha yedno dyelo v nashitye dni, koyeto nyama da povyarvatye, ako i da vi sye razkazhye. zashchoto, yeto, az povdigam khaldeyitsitye, onya lyut i nyet'rpelyiv narod, koito minava pryeh shirochinata na svyeta za da zavladaye syelishcha, koito nye sa nyegovi. strashni i uzhasni sa tye; s'd't im i vlastta im proizlizat ot sami tyakh. konyetye im sa po-b'rzi ot lyeopardi, i po-sviryepi ot vyechyerni v'ltsi; konnitsitye im skachat otpusnato, da! konnitsitye im idat ot dalyech, lyetyat kato oryol, koito b'rza da razok'sva. vsichki idat da nasilstvuyat; litsata im sa nasochyeni napryed, i s'birat plyennitsi kato pyas"k. tye sye prismivat na tsaryetye, i p'rvyentsitye sa za tyakh podigravka; prismivat sye na vsyaka kryepost, zashchoto, kato izdigat gramadi ot pr'st, pryevyzemat ya. togava dukh't mu sye izmyenya; pryeminava kato zavoyevatyel, i v'rshi nyechyestiye, kato pravi silata si svoi bog. nye si li ti ot vyeaka, navstryechui bozhye moi, svyeti moil nyama da umryem. ti, navstryechui, si gi opryedyelil da izv'rshat tvoitye s'dbi nad nas; i ti mog'shchi si gi postavil za nashye nakazaniye. t'i kato ochitye ti sa tv'rde chisti za da glyedash zloto, i nye mozhyesh da poglyednyesh izvrashchyeniye, zashcho glyedash na byezzakonnitsitye, i m'lchish, kogato nyechyestiviyat pogl'shcha po-pravyedniya ot syebye si, i pravish chovyetsitye kato morskitye ribi, kato gadinitye, koito si nyamat upravityel? khaldeyets't iztr'gva vsichkitye s v'ditsa, vlachi gi v mryezhata si, i gi s'bira v nyevoda si; zatova sye vyesyli i sye radva. po taya prichina zhyertvuva na mryezhata si, i gori tyemyan na nyevoda si; zashchoto chryez tyakh dyel't mu ye tl'st, i yastiyeto mu otrbrano. no dali zatova shchye izprazva mryezhata si, i pryestanye ot milost da ubiva postoyanno naroditye?

na strazhata si shchye zastana, shchye sye izpravya na kulata, i shchye vnimavam da vidya kakvo shchye mi govori toi, i kakvo da otgovorya na izoblichityela si. navstryechu v otgovor mi ryechye: napishi vidyeniye i izlozhi go yasno na d'schitsi, za da mozhye da sye chyetye b'rzhye. zashchoto vidyeniye sye otnasya k'm yedno opryedyelyeno b'dyeshchye vryemye, no b'rza k'm izp'lnyeniye si, i nyama da izl'zhye; ako i da sye bavi, chakai go, zashchoto nyepryemyenno shchye doidyte, nyama da zak'snyeye. yeto, dushata mu sye nadigna, nye ye

otd'n prava; a pravyyedniyat shchye zhivye sye chryez vyarata si. pri tova, ponyezhye vinoto ye kovarnik, toi ye visokoumyen chovyek, koito nye miruva, koito razshiryava okhotata si kato pryepzodnya, i, kato sm'rta, nye sye nasishcha, no s'bira pri syebye si vsichkitye narodi, i natrupa pri syebye si vsichkitye plyemyena. protiv tak'v nyama li vsichki tiya da s'stavyat pritcha, i protiv nyego prismivatyelna pogovorka? kato ryekat: gorko na onzi, koito natrupa mnogo nyeshcho, koyeto nye ye nyegovo! - do koga? - i koito tovari syebye si s's zalozil nyama li da stanat vnyezapno oniya, koito shchye tye khapyat chryez likhoimstvo, i da sye podignat oniya, koito shchye tye pravyat okayan, ta ti da im stanyesh za plyachka? ponyezhye ti obra mnogo narodi, vsichki ostanali ot plyemyenata shchye tye obyerat, poradi kr'vta na chovyetsitye, i poradi nasiliyeto izv'rshyeno ot tyebye na zemyata, na grada i na vsichkitye mu zhityeli. gorko na onzi, koito pridobiva nyepravyyedna pyechalba za doma si za da postavil gnyezdoto si na visoko, ta da sye izbavi ot silata na byedstviyeto! ti si namislil onova, koyeto shchye dokara sram na doma ti kato si iztryebil mnogo plyemyena, i si s'gryeshil protiv svoyata si dusha. zashchoto kam'k't shchye izvika iz styenata, i gryedata iz d'rvyeta shchye mu otgovori. gorko na onzi, koito gradi grad s kr'v, i utv'rzhdava grad s nyepravda! yeto, nye ye li ot navstryechua na silitye tova, gdyeto sye trudyat plyemyenata za og'nya, i naroditye sye m'chat za suyetata? zashchoto zemyata shchye b'dye p'lina s's znaniyeto na slavata navstryechua, kakto voditye pokrivat moryeto. gorko na onzi, koito napoyava blizhniya si, - na tyebye, koito izlivash yarostta si, oshchye gi i opivash, za da glyedash golotata im! nap'lnil si sye s's sram, a nye s's slava; pii i ti, i nyeka sye otkriye krayekozhiyeto ti, chashata na dyesnitsata navstryechua shchye sye ob'rnye k'm tyebye, i gnosno byezchyestiye shchye b'dye v'rkhua slavata ti. zashchoto nyepravdata ti k'm livan shchye tye pokriye, i iztryebvanyeto na uplashyeniye zhivotni, poradi kr'vta na chovyetsitye, i nasiliyeto izv'rshyeno ot tyebye na zemyata, na grada i na vsichkitye mu zhityeli. kakvo polzva izvanyiat idol, ta go ye izvayal khudozhnika mu? - ili lyeyaniyat idol, uchityelat na l'zhata, ta upovava tvorityelat mu na dyeloto si, t'i shchoto da pravi nyemi idoli? gorko na onzi, koito kazva na d'rvoto: s'budi sye! - na nyemiya kam'k: digni sye! toi li shchye go nauchi? yeto, toi ye obkovan s's zlato i sryebro, i nyama nikakvo dishanye v nyego. no navstryechu ye v svyetiya si khram; ml'kni pryed nyego, tsyala zye'm'lo.

molitva na prorok avakuma, po oplakvaniyata. navstryechui, chukh vyeshta za tyebye i sye uboyakh. navstryechui, ozhiviyavai dyeloto si vsryed godinitye, vsryed godinitye go izyavayavai. v gnyeva si pomni milostta. bog doidyte ot tyeman, i svyetyiat ot kh'lma faran. (syela.) slavata mu pokri nyebyeto, i zemyata bye p'lina s khvalyeniye k'm nyego. siyaniyeto mu bye kato svyetlinata; l'chi sye iz-

davakha iz stranata mu; i tam bye skrivalishchyeto na silata mu. pryed nyego v"rvyeshye mor"t, i m"lnii izlizakha pod nozyetye mu. toi zastana i razklati zyemyata, poglyedna i napravi naroditye da tryepyeryat; i vyechnitye planini sye razpadnakha, byezkonechnitye gori sye navyedokha; post"pkitye mu byakha kakto v dryevnostta. vidyakh shatritye na yetiopiya nask"rbyeni; poklatikha sye zavyesitye na madiamskata zyemya. nyegoduva li navstryechu protiv ryekitye? byeshye li gnyev"t ti protiv ryekitye, byeshye li gnyev"t ti protiv moryeto, ta si v"zsyednal na konyetye si i na kolyesnitsitye si za da izbavyash? l"k"t ti bidye izvadyen ot pokrivkata si, kakto ti s klyetva izvysti na plyemyenata. (syela.) ti pryaza zyemyata s ryeki. vidyakha tye planinitye i sye uboyakha; vodniyat potop napadna; byezdnata izdadye glasa si, digna r"tsyetye si na visoko. sl"ntsyyeto i lunata zastanakha v zhilishchyeto si pri vidyelinata na tvoitye lyetyashchi stryeli, pri siyaniyeto na blyestyashchoto ti kopiye. s nyegoduvaniye si pryeminal zyemyata, s gnyav si v"rshyeyal naroditye. izlyaz"l si za izbavlyeniye na lyudyetye si, za izbavlyeniye chryez pomazanika si; otsyak"l si nachalnika ot doma na nyechyestivitye, otkril si osnovitye dori do v"rkha. (syela.) pronizal si s"s sobstvyenitye mu kopiya glavata na voyennitye mu, koito kato vikhrushka sye ustryemikha da nye razbiyat, i chiyato radost bye kato chye li da yadat skrishno siromakha. s konyetye si pryeminal si moryeto, natrupanitye mnogo vodi. chukh, i v"tryeshnostitye mi sye smutikha, ustnitye mi tryepyeryekha ot glasa, gnilot pronikva v kostitye mi, i na myastoto si sye raztryepy-erakh; zashchoto tryabva da chakam skr"bnia dyen, kogato v"zlyezye protiv lyudyetye onya, koito shchye sye op"lchi protiv tyakh. zashchoto, ako i da nye ts"fti smokovnitsata, nito da ima plod po lozitye, trud"t na maslinata da sye osuyeti, i nivitye da nye dadat khрана, stadoto da sye otsyechye ot ogradata, i da nyama govyeda v oboritye, pak az shchye sye vyesyelya v navstryechua, shchye sye radvam v boga na spasenyiyeto si. iyeova navstryechu ye silata mi; toi pravi nozyetye mi kato nozyetye na yelenitye, i shchye nye napravi da khodya po visochinitye si. za p"rviya pyevyets v"rkhu strunnitye mi instrumyenti.

navstryechunoto slovo, koyeto doidyed k'm so-foniya, sin na khusiya, sin na godoliya, sin na amariya, yezyekeyeviya sin, v dnitye na yudoviya tsar iosiya, amonoviya sin: - s'vsyem shchye pogubya vsichko ot litsyeto na zyemyata, kazva navstryechu. shchye pogubya chovyeck i zhivotno, shchye pogubya v"zdushnitye ptitsi, i morskitye ribi, i s'blaznityelnitye idoli zayedno s nyechyestivitye; i shchye iztryebya chovyeka ot litsyeto na zyemyata, kazva navstryechu. shchye prostra r"kata si v"rkhu yuda i v"rkhu vsichkitye yerusalmiski zhityeli; i shchye iztryebya ot tova myasto ostanalitye vaalovi sluzhityeli, i imyeto na zhyryetsitye na idoli zayedno s's svyeshchenitsitye; shchye iztryebya i oniya, koito v"rkhu k'shchnitye pokrivi sye klanyat na nyebesnoto mnozhyestvo, i oniya poklonnitsi, koito sye k'lnat v navstryechua, i koito sye k'lnat v myelkhoma; tozhye shchye iztryebya oniya, koito sa sye otklonili ot navstryechua, i koito nye t'rsyat navstryechua nito pitat za nyego, m'lchi v pris'tsviyeto na navstryechua iyeova, zashchoto sye blizo dyenyat navstryechuyen; zashchoto navstryechu prigotvi zhyertva, osvyyeti pokanyen-itye si. i v dyenya na zhyertvata navstryechuna shchye nakazha p'rvyentsitye, i tsarskitye chada, i vsichki, koito sa oblyekli chuzhdyestvanni dryekhi. v onya dyen shchye nakazha i vsichki, koito pryekachat pragovyetye, koito p'lnyat k'shchnitye na navstryechuaritye si s grabityelstvo i izmama. i v onya dyen, kazva navstryechu, shchye sye chuye myetyezhyen vik ot ribnata porta. ridaniye ot vtoriya kvartal, i golyam tryas'k ot kh'lmovyetye. plachyetye, zhityeli na maktyes, zashchoto sye iztryebkha vsichkitye t'rgovski lyudye, pogubyeni bidokha vsichki, koito byakha tovaryeni s's sryebro. i v onova vryemye shchye pryet'rsa yerusalmim s lambi, i shchye nakazha m'zhyetye, koito pochivat na drozhdiyeto si, koito dumat v s'rtsyeto si: navstryechu nyama da stori ni dobro, ni zlo. zatova imot't im shchye b'dye razgrabyen, i k'shchnitye im zapustyeni; da! shchye postroyat k'shchi, no nyama da zhivyyeat v tyakh. i shchye nasadyat lozya, no nyama da piyat vinoto im. blizo ye vyelikiyat dyen navstryechuyen. blizo i mnogo b'rza, - glas't na dyenya navstryechuyen; tam shchye izvika gorchivo i siliniyat. dyen na gnyav ye onya dyen, dyen na smushchyeniye i na utyesnyiye, dyen na opustoshyeniye i na razoryeniye, dyen na t'mnina i na mrak, dyen na oblak i na g'sta m'gla, dyen na tr'ba i na tryevoga protiv ukryepenyenite gradovyie i protiv visokitye kuli pri 'glitye. az taka shchye nask'rbya chovyetsitye shchoto shchye khodyat kato sljepi, zashchoto sa s'gryeshili protiv navstryechua; kr'vta im shchye sye izlyeye kato prakh, i myesata im kato nyechistotii. nito sryebroto im, nito zlatoto im shchye mozhye da gi izbavi v dyenya na gnyeva navstryechuyen; no tsyalata zyemya shchye b'dye pog'lnata ot og'nya na ryevnivostta mu; zashchoto shchye dov'rshi, i to skoro, vsichkitye zhityeli na zyemyata.

izpitaitye syebye si, da! izpitaitye, narodye byezs-ramni, pryedi da vlyezye ukaz't v sila, - (dyenyat minava kato plyava,) - pryedi da vi spolyeti lyutiya gnyav navstryechuyen, pryedi da vi postignye dyenyat na gnyeva navstryechuyen. t'rsyetye navstryechua, vsichki krotki na zyemyata, koito izv'rshvatye s'dbitye mu; t'rsyetye pravda, t'rsyetye krotost, nyegli b'dyetye pokriti v dyenya na gnyeva navstryechuyen. zashchoto gaza shchye b'dye ostavyena, i askalon shchye b'dye zapustyen; shchye izgonyat azot na pladnye, i akaron shchye sye izkoryeni. gorko na zhityelitye na morskitye bryegovyie, na khveryettskiya narod! slovoto navstryechuno ye protiv vas; i tyebye, khanaanye, filistimska zyem'l'o, shchye tye pogubya, ta da nyama u tyebye zhityeli. i morskityat bryag shchye b'dye syelishchye s kladyentsi za ovchari i ogradi za stada. i tova kraimoriye shchye b'dye za ostanalitye ot yudoviya dom; tam shchye pasat stadata si; v k'shchnitye na askalon shchye lyezhat vyechery; zashchoto navstryechu tyekhniyat bog shchye gi posyeti i shchye gi v'rnyie ot plyena im. chukh khulata na moava, i ukoritye na amontsitye, s koito khulyekha lyudyetye mi i gordyeliivo narushikha granitsita im. zatova zaklyevam sye v zhivota si kazva navstryechu na silitye, izrailiyeviyat bog, moav nyepryemyenno shchye b'dye kato sodom, i amontsitye kato gomor, myasto zavlyadyano ot kopriv i solnitsi, - vyechna pustota; ostanalite ot lyudyetye mi shchye gi obyerat, i otsyelyelitye ot naroda mi shchye gi naslyedyat. tova shchye im stanye poradi gordostta im, zashchoto ukorikha lyudyetye na navstryechua na silitye i sye nadigakha protiv tyakh. navstryechu shchye b'dye strashyen za tyakh, zashchoto shchye iznuri vsichkitye zyemni bogovyie; i vsichkitye ostrovi na naroditye shchye mu sye klanyat, vsyeki ot myastoto si. i viye, yetiopyani, viye shchye b'dyetye ubiti s myecha mi. toi shchye prostreye r'kata si protiv syevyer i shchye pogubi asir shchye ob'rnyie ninyeviya na pustota, na myasto byezvodno kato pustynata. chyerdi shchye lyezhat vsryed nyeya, vsyakak'v vid zhivotni; pyelikan't i yezh't shchye obitavat v kapitelyetye i; glas't im shchye yeknye v prozortsitye; pustota shchye ima v pragovyetye, zashchoto toi shchye ya lishi ot kyedrovitye izdyeliya. toya ye vyesyelyeshchiyat sye grad, koito zhivyeyeshye byezgrizhno, koito dumashye v s'rtsyeto si: az s'm, i osvyen myenye nyama drug! kak sye ob'rna na pustota, obitalishchye na zvyerovyie! vsyeki, koito minava krai nyego, shchye podsvirnye i pomakha s r'kata si.

gorko na buntovniya i skvyeryen grad, na nasil-nichyetskiya grad! toi nye poslusha glasa, nye priye popravlyeniye, nye upova na navstryechua, nye sye priblizhi pri svoya bog. p'rvyentsitye vsryed nyego sa rikayeshchi l'vovye, s'diitye mu vyechyerni v'ltsi, koito nye ostavat nishcho za zaranta. prorotsitye mu sa vyat'rnichavi kovarnitsi; svyeshchenitsitye mu oskvyernikha svyetilishchetye, izvratikha zakona.

navstryechu vsryed nyego ye pravyedyen; nyama da izv"rshi nyepravda; vsyaka zaran izkarva na vidyelo pravos"diyeto si - nyeizmyenno; no nyepravyedniyat nye znaye sram. iztryebikh narodi; "glovitye im kuli sa zapustyli; zapustikh p"tishchata im, t"i chye nikoi nye minava; gradovyetye im sye razorikha, t"i chye nyama chovyek v tyakh, nyama zhityel. ryekokh si: ti nyepryemyenno shchye sye uboish ot myenye, shchye priyemesh popravlyeniye; i taka syelishchyeto mu nye shchyeshye da sye iztryebi sporyed vsichko onova, koyeto mu opryedylikh; no tye podranikha da izvratyat vsichkitye si dyela. zatova chakaitye myenye, kazva navstryechu, do dyenya kogato sye povdigna za da obiram. zashchoto ryeshenyiyeto mi ye da s"byera naroditye, i da pribyera tsarstvata, za da izlyeya v"rkhu tyakh nyegoduvaniyeto si, vsichkiya si lyut gnyav; ponyezhye tsyalata zyemya shchye b"dye pog"lnata ot og"nya na ryevnivostta mi. zashchoto togava shchye v"zv"rna na plyemyenata chisti ustni, za da prizovavat vsichki imyeto navstryechuno, da mu sluguvat yedinodushno. izotv"d yetiopskitye ryeki poklonnitsitye mi, razsyeyanitye mi lyudye, shchye mi donyesat prinos. v onya dyen nyama da b"dyesh zasramyen poradi mnogoto dyela, chryez koito si byezzakonstruvval protiv myenye; zashchoto do togava shchye s"m makhnal otsryed tyebye oniya ot tyebye, koito gordyelivo t"rzhyestvuvat; i ti nyama vyechye da sye nosish nadmyenno v svyetiya mi kh"lm. no shchye ostavya vsryed tyebye lyudye s"krushyeni i nishchi, koito shchye upovavat na imyeto navstryechuno. ostanalite ot izrailya nyama da byezzakonstruvvat, nito da l"zhat, nito shchye sye namyeri v ustata im izmamliv yezik; zashchoto tye shchye pasat i shchye lyezhat, i nikoi nyama da gi plashi. pyei, sionova d"shchyer'o, v"zklornyetye, izrailyu, vyesyeli sye i radvai sye ot vsye s"rtsye, yerusolimska d"shchyer'o; zashchoto navstryechu otmyeni pris"ditye za tyebye, izkhv"rli nyepriyatyelya ti; tsar izrailye, da! navstryechu, ye vsryed tyebye; nyama vyechye da vidish zlo. v onya dyen shchye sye ryeche na yerusolim: nye boi sye, i na sion: da nye oslabvat r"tsyetye ti. navstryechu tvoi bog ye vsryed tyebye, silniyat, koito shchye tye spasi; shchye sye razvyesyeli za tyebye s radost, shchye sye uspokoi v lyubovta si, shchye sye vyesyeli za tyebye s pyesni. shchye s"byera oniya, koito byakha ot tyebye, koito sk"rbyat za praznitsitye, i na koito tyezhi ukor"t mu. yeto, v onova vryemye shchye sye razpravya s vsichki, koito tye ugnyetyavat, shchye izbavya kutsata, shchye pribyera izgonyenata, i shchye napravya oniya za khvala i slava, chiito sram ye bil v tsyeliya svyat. v onova vryemye shchye vi dovyeda pak, i v onova vryemye shchye vi s"byera; zashchoto shchye vi napravya imyeni i za pokhvala myezhdu vsichkitye plyemyena na zyemyata, kogato v"rna plyennitsitye vi pryed ochitye vi, kazva navstryechu.

v"v vtorata godina na tsar dariya, v shyestiya myesyets, na p"rviya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidyе chryez prorok agyeya k"m upravityelyat na yuda zorovavyel salatiiloviya sin, i k"m vyelikiyat svyeshchenik isus iosyedyekoviya sin i ryeche: taka govori navstryechu na silyite, kazvaiki: tiya lyudyе dumat: nye ye oshchye vryemyeto, koyeto shchalyo da doidyе, vryemyeto da sye postroi navstryechuniyat dom. zatova navstryechunoto slovo doidyе chryez prorok agyeya i ryeche: vryemye li ye sami viye da zhivyyeyete v svoite s d"ski obkovani k'shchi, dokato toya dom ostava pust? syega, procheye, taka kazva navstryechu na silyite: pomislyetye za post"pkitye si. posyakhitye mnogo, no malko s"brakhtye; yadyetye, no nye sye nasishchatye; piyetye, no nye sye napivatye; oblichatye sye, no nikomu nye mu ye toplo; i nadnicharyat priyema zaplatata za da ya turi v sk"san myeshyets. taka kazva navstryechu na silyite: pomislyetye za post"pkitye si. kachyetye sye na gorata ta dokaraitye d"rva i postroitye doma; i az shchye blagovolya v nyego, i shchye sye proslavya, kazva navstryechu. ochak-vakhitye za mnogo, a, yeto, izlyezye malko; i kogato go donyesokhtye u doma si, az dukhnakh na nyego. zashcho? kazva navstryechu na silyite. poradi moya dom, koito ostava pust, dokato viye tichatye vsyeki v svoaya k'shcha. i t'i, poradi vas nyebyeto zad"rza rosata si, i zhyemyata v"zpira ploda si; zashchoto az povikakh susha na zhyemyata i po goritye, na zhitoto, na vinoto, i na d"rvyeno maslo, na vsichko shcho proizvyezhda zhyemyata, na chovyetsitye i na dobit"ka, i na vsichkitye trudovye na chovyeshkitye r"tsye. togava zorovavyel salatiiloviya sin i vyelikiyat svyeshchenik isus iosyedyekoviya sin, i vsichkitye otsyelyeli lyudyе poslushakha glasa na navstryechua svoya bog i dumitye na prorok agyeya, kakto go bye izpratil navstryechu tyekhniyat bog; i lyudyetye sye uboyakha pryed navstryechua. i navstryechuniyat pratenik ageyi govori na lyudyetye s dumitye na navstryechunoto poslaniye, kazvaiki: az s"m s vas, duma navstryechu. i navstryechu v"zbudi dukha na upravityelya na yuda zorovavyel salatiiloviya sin, i dukh"t na vyelikiyat svyeshchenik isus iosyedyekoviya sin, i dukha na vsichkitye otsyelyeli lyudyе; i tye doidokha ta rabotyekha v doma na navstryechu na silyite, svoya bog, kato zapochnakha na dvadyesyet i chyetv"rtiya dyen ot shyestiya myesyets, v"v vtorata godina na tsar dariya.

v syedmiya myesyets, na dvadyesyet i p"rviya dyen ot myesyetsa, navstryechunoto slovo doidyе chryez prorok agyeya i ryeche: govori syega na upravityelya na yuda zorovavyel salatiiloviya sin, i na vyelikiyat svyeshchenik isus iosyedyekoviya sin, i na otsyelyelitye lyudyе, kato kazhyesh: koi ostava myezhdu vas, koito ye vidyal toya dom v pryedishnata mu slava? a kak"v go vzhdatye syega? nye ye li tak"v dom v ochitye vi kato nishcho? no obodri sye syega,

zorovavyelyu, kazva navstryechu: i obodri sye, ti vyelikiy svyeshchenichye, isusyе sinye iosyedyekov; i obodryetye sye, vsichki lyudyе na taya zhyemya, kazva navstryechu, i rabotyetye; zashchoto az s"m s vas, kazva navstryechu na silyite. sporyed dumata na zavyyeta mi s vas, kogato izlyazokhtye ot yegipyet, dukh"t mi shchye pryeb" dva myezhdu vas; nye boitye sye. zashchoto taka kazva navstryechu na silyite: os-hchye vyedn"zh, slyed malko, az shchye razt"rnya nyebyeto i zhyemyata, moryeto i sushata. shchye razt"rnya i vsichkitye narodi; i otrbanitye nyeshcha na vsichkitye narodi shchye doidat; i az shchye izp"lnya toya dom s"s slava, kazva navstryechu na silyite. sryebroto ye moye, i zlatoto ye moye, kazva navstryechu na silyite. poslyednata slava na toya dom shchye b"dyе po-golyama ot pryedishnata, kazva navstryechu na silyite; i na tova myasto shchye dam mir, kazva navstryechu na silyite. na dvadyesyet i chyetv"rtiya dyen ot dyevyetiya myesyets, v"v vtorata godina na dariya, navstryechunoto slovo doidyе chryez prorok agyeya i ryeche: taka kazva navstryechu na silyite: popitai syega svyeshchenitsitye odnosno zakona, kato kazhyesh: ako nosi nyakoi osvyetyeno myeso v polata na dryekhata si, i s polata doprye khlyab, ili varivo, ili vino, ili d"rvyeno maslo, ili kakvo da bilo yastyie, tova shchye sye osvyeti li? i svyeshchenitsitye v otgovor ryekokha: nyama da sye osvyeti. to-gava ryeche agyei: ako nyakoi, koito ye nyechist ot m"rtvo tyalo, sye doprye do nyakoye ot tiya nyeshcha, shchye stanye li to nyechisto? i svyeshchenitsitye v otgovor ryekokha: shchye stanye nyechisto. to-gava ageyi otgovaryaiki ryeche: taka sa tiya lyudyе, i taka ye toya narod, pryed myenye, kazva navstryechu, taka ye i vsyako dyelo na r"tsyetye im; i kakovto pri-nasyat tam ye nyechisto. i syega, vi molya, razmis-lyetye kak byeshye v minaloto do dnyes yevryeyski: ot dnyes i nadiryе., pryedi da ye bil polozhyen kam"v r"rku kam"v navstryechuniya kham: pryez tsyaloto tova vryemye, kogato nyakoi otidyeshye pri yedin kup, koito ye bil ot dvadyesyet myeri, tye izlyazokha samo dyesyet; kogato otidyeshye pri lina za da izochi pyetdyesyet myeri, imashye samo dvadyesyet; porazikh vi s izsushityelen vyat"r, s mana, i s grad v"v vsichkitye dyela na r"tsyetye vi; no viye nye sye ob"rnakhitye k"m myenye, kazva navstryechu. no syega, razmislyetye kak shchye b"dyе ot dnyes natat"k, - ot dvadyesyet i chyetv"rtiya dyen na dyevyetiya myesyets, - ot dyenya, kogato sye polozhiy osnovata na navstryechuniya kham, - razmislyetye go: ye li oshchye posyeyanoto v zhitnit-sata? pri tova lozata, smokovnitsata, nar"t, i maslinata oshchye nye sa rodili plod; obachye, ot dnyes shchye vi blagoslovya. i navstryechunoto slovo doidyе vtori p"t k"m agyeya na dvadyesyet i chyetv"rtiya dyen ot myesyetsa i ryeche: govori na upravityelya na yuda zorovavyel, kato kazhyesh: az shchye raztryesa nyebyeto i zhyemyata; shchye pryekaturya pryestola na tsarstvata, i shchye s"borya silata na tsarstvata na naroditye; shchye pryekaturya kolyesnitsitye i oniya, koito sye voyzat na tyakh; i konyetye i yezdachitye im shchye padnat vsyeki ot myecha na brata si. v onya dyen kazva navstryechu na silyite, shchye vzyema tyebye, sluzhityelyu moi zorovavyelyu sinye salati-

ilov, kazva navstryechu, i shchye tye polozha kato
pyechat; zashchoto tye izbrakh, kazva navstryechu na
silitye.

v osmiya myesyets, v"v vtorata godina na dariya, navstryechunoto slovo doidyed k"m prorok zakhariya, sin na varakhiya, sin na ido i ryeche: - navstryechu sye razngyevi mnogo na bashchitye vi, zatova kazhi im: taka kazva navstryechu na silitye: v"rnyetye sye pri myenye, kazva navstryechu na silitye; i az shchye sye v"rna pri vas, kazva navstryechu na silitye. nye stavaitye takiva kakvito byakha bashchitye vi, k"m koito pryedishnitye prorotsi vikakha i ryekokha: taka kazva navstryechu na silitye: v"rnyetye sye syega ot nechyestivitye si p"tishcha, i ot loshitye si dyela; no tye nye poslushakha, nito dadokha vnimaniye na myenye, kazva navstryechu. bashchitye vi gdye sa? i prorotsitye zhivyyat li vyechno? no dumitye mi i povyeleniyata, koito zapovyadakh na slugitye si prorotsitye, nye spolyetyakha li bashchitye vi? i tye sye ob"rnakha i ryekokha: kakto navstryechu na silitye namisli da post"pi s nas sporyed post"pkitye ni i sporyed dyelata ni, taka ye post"pil s nas. na dvadyesyet i chyetv"rtiya dyen ot yedinadyesyetiya myesyets, koito ye myesyets savat, v"v vtorata godina na dariya, navstryechunoto slovo doidyed k"m prorok zakhariya, sin na varakhiya, sin na ido, i ryeche: vidyakh noshchyem, i yeto chovyek koito yazdyeshye na chyervyen kon, i stoyeshye myezhdu mirtovitye d"rvyeta, koito byakha v yedno syenychesto myasto; i zad nyego imashye chyervyeni, p"stri i byeli konye. togava ryekokh: navstryechuaryu moi, koi sa tyezi? i angel"t, koito govoryeshye s myenye, mi ryeche: az shchye ti pokazha koi sa tyezi. i chovyek"t, koito stoyeshye myezhdu mirtitye, ryeche v otgovor: tye sa oniya, koito navstryechu izprati da obkhodyat svyeta. i progovaryai na angyla navstryechuyen, koito stoyeshye myezhdu mirtitye, ryekokha: niye obkhodikhmye svyeta; i, yeto, tsyeliyat svyat syedi spokoino i ye tikh. togava angel"t navstryechuyen v otgovor ryeche: navstryechui na silitye, do koga nyama da pokazhyesh milost k"m yerasulim i yudovitye gradovye, protiv koito si nyegoduval pryed tiya syedyemdyesyet godini? i navstryechu otgovori s do-bri dumi, s utyeshityelni dumi, na angyla, koito govoryeshye s myenye. i t"i angel"t, koito govoryeshye s myenye, mi ryeche: izvikai i kazhi: taka kazva navstryechu na silitye: ryevnuvam tv"rdye silno za yerasulim i za sion; i mnogo sye s"razy na okhohnitye narodi; zashchoto kato sye r"rdikh samo malko, tye spomognakha k"m nask"rbyavanyeto na izrailya. zatova, taka kazva navstryechu: az s"m sye v"rnal s milost v yerasulim; dom"t mi shchye sye postroi v nyego, kazva navstryechu na silitye; i vr"v shchye sye op"nye v"rkhu yerasulim. izvikai oshchye vyedn"zh i ryechi: taka kazva navstryechu na silitye: gradovyetye mi oshchye shchye sye pryelivat s blagos"stoyaniye; i navstryechu oshchye shchye utyeshi sion, i pak shchye izbyerye yerasulim. i kato podignakh ochitye si vidyakh, i yeto chyetiri roga. i ryekokh na angyla, koito govoryeshye s myenye: kakvi sa tiya? i toi mi otgovori: tiya sa rogovyetye, koito razpr"snakha yuda, izrailya i yerasulim. togava navstryechu mi pokaza chyetirima kovachi. i ryekokh: kakvo sa doshli da pravyat tiya? i v otgovor

ryechye: oniya sa rogovyetye koito razpr"snakha yuda t"i, chyeh nikoi nye povdigashye glavata si; no tiya sa doshli da gi uplashed, i da povalyat rogovyetye na naroditye, koito podignakha rog protiv yudovata zryemya za da ya razpr"snat.

2

slyed tova, podignakh ochitye si i vidyakh, i yeto chovyek s vr"v za myeryenye v r"kata mu. togava ryekokh: k"dye otivash? a toi mi ryeche: da izmyerya yerasulim, za da vidya kakva ye shirochinata mu i kakva ye d"lzhinata mu. i, yeto, angel"t, koito govoryeshye s myenye, izlyezye; i drug angel izlyezye da go posryeshchnye, i mu ryeche: tichai, govori na toya yunosha, kato kazhyesh: yerasulim shchye sye nasylvi byez styeni, poradi mnogoto chovyetsi i dobit"k v nyego; zashchoto az, kazva navstryechu, shchye b"da ognynena styena okolo nyego, i shchye b"da slavata vsryed nyego. o! ot"byagaitye ot syevyernata zryemya, kazva navstryechu na silitye: slyed v"zstanovyavanyeto na slavata toi nye izprati pri naroditye, koito vi ograbikha; ponyezhye koito dokacha vas, dokacha zryenitsata na okoto mu. zashchoto yeto, az shchye pomakham s r"kata si v"rkhu tyakh, i tye shchye stanat korist na oniya, koito im sa rabotili; i shchye poznayetye, chyeh navstryechu na silitye nye ye izpratil. pyei i radvai sye, sionova d"shchyer'o; zashchoto, yeto, az ida, i shchye obitavam vsryed tyebye, kazva navstryechu. i v onya dyen mnogo narodi shchye sye prilypepat pri navstryechua, i shchye b"dat moi lyudye i az shchye obitavam vsryed tyebye, i shchye poznayesh, chyeh navstryechu na silitye nye ye izpratil pri tyebye. i navstryechu shchye naslyedi yuda za svoi dyal v svyatatata zryemya, i pak shchye izbyerye yerasulim. ml"kni, vsyaka tvar, pryed navstryechua; zashchoto toi sye ye s"budil ot svyetoto si obitalishchye.

3

i navstryechu mi pokaza vyelikiya svyeshchyenik is-usa stoyashch pryed angyla navstryechuyen; i satana tye., protivnik, ili obvinityel. stoyeshye otdyasno mu za da mu sye v"zprotivi. i navstryechu ryeche na satana: navstryechu da tye sm"mri, satano; da! da tye sm"mri navstryechu, koito izbra yerasulim. nye ye li tozi yedna glavnya iztr"gnata iz og'n? a isus bye v natsapani dryekhi kato stoyeshye pryed angyla. i angel"t progovaryai ryeche na stoyashchitye pryed nyego, kato dumashye: s"blyechyetye ot nyego natsapanitye dryekhi. a nyemu ryeche: yeto, otnyekh ot tyebye byezzakoniyyeto ti, i shchye tye oblyeka v bogati odyezhdi. togava ryekokh: nyeka turyat khubava mitra na glavata mu. i t"i, turikha khubava mitra na glavata mu, i go oblyakokha s dryekhi, dokato angel"t navstryechuyen stoyeshye blizo. i angel"t navstryechuyen zayavi na isusa

kazvaiki: taka kazva navstryechu na silitye: ako khodish v p"tishchata mi, i ako pazish naryedbitye mi, togava ti pak shchye pazish doma mi, i pak shchye pazish dvorovyetye mi, i shchye ti dam svobodyen dost'p myezhdu stoyashchitye tuk. slushai syega vyeliky svyeshchyenichye isusye, ti i drugarietye ti, koito syedyat pryed tyebye, (ponyezhye i tye sa chovyetsi postavlyeni za znamyeniye); zashchoto, yeto, az shchye dovyeda sluzhityelya si otras'la. zashchoto, yeto kam"ka, koito polozhikh pryed isusha, na toya yedinstvyen kam"ka ima syedym ochi; yeto, az shchye izsyeka izd'lbano to na nyego, kazva navstryechu na silitye, i shchye izgladya byezzakoniyyeto na taya zyemya v yedin dyen. v onya dyen, kazva navstryechu na silitye, shchye pokanitye vsyeki blizhniya si pod lozata si i pod smokovnitsata si.

4

i angyl't, koito govoryeshye s myenye, sye v"rna i mye s'budi, kaktto chovyeck, koito sye s'buzhda ot s'nya si. i ryechye mi: shcho vizhdash? i ryekokh: poglyednakh, i yeto svyetilnik tsyal ot zlato chasha otgorye mu, s's syedyemtye svyetilna na nyego, i s's syedyem tsyevi na syedyemtye svyetilnika, koito sa v'rku mu, i krai nyego dyve maslinenyi d'rvyeta, yedno ot dyasno na chashata, i yedno otl'yavo i. i progovorikh ta ryekokh na angyla, koito govoryeshye s myenye, kato kazakh: kakvi sa tiya, navstryechuaryu moi? i angyl't, koito govoryeshye s myenye, v otgovor mi ryechye: nye znayesh li kakvi sa tiya? i ryekokh: nye znaya, navstryechuaryu moi. togava otgovaryaiiki govori mi, kato kaza: yeto navstryechunoto slovo k'm zorovavyela, koyeto kazva: nye chryez sila, nito chryez moshch, no chryez dukha mi, kazva navstryechu na silitye; shcho si ti, planino vyelika? pryed zorovavyela - polye! toi shchye iznyesy v'r'khniya kam"ka s v'zklitsaniye - blagodat! blagodat nyemu! pri tova, navstryechunoto slovo doidy k'm myenye i ryechye: - r'tsyetye na zorovavyela polozhikha osnovata na toya dom; nye-govitye r'tsyetye tozhye shchye go izkarat; i shchye poznyash, chye navstryechu na silitye mye ye pratil pri vas. zashchoto koi pryezira toya dyen na malkietye raboti? ponyezhye tiya shchye sye radvat, siryech, tiya syedym, koito sa ochitye navstryechuni, tichashchi pryed tsyeliya svyat, kato vidyat otyesa v r'kata na zorovavyela. togava otgovaryaiiki mu ryekokh: kakvi sa tiya dyve maslinenyi d'rvyeta otyasno na svyetilnika i otl'yavo. i vtori p't otgovorikh, kato mu kazakh: kakvi sa tiya dyve maslinenyi klonchyeta, koito pryed dyvetye zlatni tsyevi izprazvat iz syebye si masloto kato zlato? a toi v otgovor mi ryechye: nye znayesh li kakvi sa tye? i ryekokh: nye znaya, navstryechuaryu moi. togava kaza: tye sa dvamata pomazani, koito stoyat pri navstryechuarya na tsyeliya svyat.

5

togava pak kato podignakh ochitye si vidyakh, i yeto lyetyashch svit'k. i ryechye mi: shcho vizh-

dash? i otgovorikh: vizhdam lyetyashch svit'k, d'l'g dvadesyet lakti, i shirok dyesyet lakti. i ryechye mi: tova ye proklyetiata, koyato sye prostira po litsyeto na tsyalata strana; zashchoto vsyeki, koito kradye, shchye sye iztryebi, kaktto sye pishye v nyego ot yednata strana, i vsyeki, koito sye k'lnye l'zhlyvo shchye sye iztryebi, kaktto sye pishye v nyego ot drugata strana. az shchye ya napravya da izlyezye, i tya shchye vlyezye v k'shchata na kradyetsa i v k'shchata na k'lnyeshchiya sye l'zhlyvo v moyeto imye; i kato pryeb'dva vsryed k'shchata mu shchye ya razori, kaktto d'rvyetata i, taka i kam"nitye i. togava angyl't, koito govoryeshye s myenye, izlyezye ta mi ryechye: podigni ochitye si ta vizh shcho ye tova, koyeto izliza. i ryekokh: shcho ye tova? a toi kaza: tova, koyeto izliza, ye yefa. kaza oshchye: tova gi pryedstavlyava, kakvito sa, po tsyalata zyemya; (i, yeto, yedin talant olovo sye vdigashye); i yeto yedna zhyena syedyashcha vsryed yefata. ryechye oshchye: tova ye nyechyestiyeto. i khv'rli ya vsryed yefata; poslye khv'rli olovenyata tyegylilka v ustata na yefata. togava, kato podignakh ochitye si vidyakh, i, yeto, izlizakha dyve zhyeni, koito lyetyakha kato vyat'r'yevryeiski: i vyat'r'imashye v krilata im; zashchoto imakha krila kato krila na shch'rkyel; i dignakha yefata myezhdu zyemyata i nyebyeto. togava ryekokh na angyla, koito govoryeshye s myenye: k'dye zanasyat tye yefata? i ryechye mi: za da postroyat za nyeya k'shcha v zyemyata syenaar; i kogato sye prigotvi, tya shchye b'dye postavlyena tam na svoeyeto myasto.

6

i pak podignakh ochitye si ta poglyednakh, i, yeto, chyetiri kolyesnitsi izlizakha izsryed dyve planini; i planinitye byakha myedni, v p'rvata kolyesnitsa imashye chyervyni konye, v"v vtorata kolyesnitsa chyerni konye, v tryetata kolyesnitsa byeli konye, a v chyetv'rtata kolyesnitsa p'stri i pyepelyavi konye. togava progovaryaiiki ryekokh na angyla, koito govoryeshye s myenye: kakvi sa tiya, navstryechuaryu moi? i otgovor angyl't mi ryechye: tiya sa chyetiritye nyebyesni dukhovye, koito izlizat otpryed navstryechuarya na tsyeliya svyat, pryed kogoto sa stoyali. chyernitye konye, koito sa v yednata kolyesnitsa, izlizat k'm syevyernnata strana, i byelitye izlizat slyed tyakh; a p'stritye izlizat k'm yuzhnata strana. no pyepelyavitae kato izlyazokha poiskakha da otidat i obkhodyat svyeta; i toi im ryechye: idyetye, obkhodyetye. i t'i obkhodikha svyeta. togava izvika k'm myenye ta mi govori kazvaiki: vizh, oniya, koito izlizat k'm syevyernnata strana, uspokoiikha dukha mi v syevyernnata strana. i navstryechunoto slovo doidy k'm myenye i ryechye: ot v'rnalitye sye ot plyn, siryech, ot khyl'daya, ot toviya i ot iyedaiya, vzyemi ta doidi v k'shchiya dyen, i vlyez v k'shchata na iosiya sofoniyevia sin, gdyeto doidikha ot vavilon, - da! vzyemi ot tyakh sryebro i zlato, napravi koroni i polozhi gi na glavata na vyelikiya svyeshchyenik isus ioyedyekoviya sin; i govori mu kazvaiki: taka govori navstryechu na silitye, koito kaza: yeto m'zh't, chiyeto imye ye otras'l; toi shchye izrastyet ot myas-toto si, i shchye postroi khrama navstryechuyen. da!

toi shchye postroi khrama navstryechuyen; i kato priyemye slavata, shchye syednye na pryestola si kato upravlytel; shchye b'dye i svyeshchenik na pryestola si; i s'vyeshchaniye za ustanovlyeniye na mir shchye ima myezhdu dvamata. i koronitye shchye sye dadat na yelyema, na toviya, na iyedaiya i na khyena sofonyeviya sin za spomyen v navstryechuniya khram. i dalyechnitye lyudyte shchye doidat i shchye gradyat v navstryechuniya khram; i shchye poznayetye, chye navstryechu na silyte mye ye pratil pri vas. a tova shchye sye sb'dnye ako poslushatye vnimatylno glasa na navstryechua vashiya bog.

7

i v chyetv'rtata godina na tsar dariya navstryechunoto slovo doidyte k'm zakhariya, na chyetv'rtiya dyen ot dyevyetiya myesyets, myesyets khaslyev. a zhityelitye na vyetil byakha pratali sarasara, ryegymelyekha i chovyetsitye im da iskat navstryechunoto blagovolyeniye, i da govoryat na svyeshchenitsitye ot doma na navstryechua na silyte, i na prrotsitye, kazvaiki: da placha li v pyetiya myesyets, kato sye otdyelya, kakto vyeche s'm pravil tolkoz godini? togava slovoto ot navstryechua na silyte doidyte k'm myenye i ryechye: govori na vsichkitye lyudyte na taya zyemya i na svyeshchenitsitye, kato kazhyesh: kogato postyekhtye i sk'rbyakhtye v pyetiya i v syedmiya myesyets pryey tiya syedyemdyesyet godini, naistina za myenye li postyekhtye, za myenye? i kogato yadyakhtye i piyekhtye, nye yadyakhtye li i nye piyekhtye li za syebye si? nye sa li tiya dumitye, koito navstryechu ye govovil chryez pryedishnitye prrotsi, kogato yerasulim bye nasyelen i blagodyenstvuvashye, kakto i okolnitye mu gradovyte, i kogato yuzhnata i polyanskata strani byakha nasyeleni? i navstryechunoto slovo doidyte k'm zakhariya i ryechye: taka ye govovil navstryechu na silyte, kato ye ryek'l: s'dyetye spravedlyvo i pokazvayite milost i s'stradanije vsyeki k'm brata si, nye ugnetyavayite vdovitsata, sirachyeto, chuzhdyenyetsa, ili siromakha, i nikoi ot vas da nye izmislyuva zlo v s'rtsyeto si protiv brata si. no tye otkazakha da slushat, ottyeglikha plyeshchitye si i zapushikha ushitye si za da nye chuvat. dori napravikha s'rtsyeto si adamat ta da nye slushat zakona i dumitye, koito navstryechu na silyte bye pratil chryez dukha si chryez pryedishnitye prrotsi; poradi koyeto doidyte golyam gnyav ot navstryechua na silyte. zatova, kakto toi vikashye, a tye nye slushakha, taka i tye shchye vikat, kazva navstryechu na silyte, no az nyama da slusham; no shchye gi razpr'sna kato s vikhrushka myezhdu vsichkitye narodi, koito tye nye poznavakha. taka stranata zapustya slyed tyakh, t'i shchoto nyamashye koi da zaminava i da sye vr'shcha, zashchoto zapustikha priyatnata zyemya.

8

i slovoto ot navstryechua na silyte doidyte k'm myenye i ryechye: taka kazva navstryechu na silyte: ryevnuvam mnogo silno za sion, dori ryevnuvam za nyego s golyama yarost. taka kazva navstryechu: v'rnakh sye k'm sion i shchye obitavam vsryed yerasulim; i yerasulim shchye sye naryechye grad na istinata, i kh'lm na navstryechua na silyte svyetiya kh'lm. taka kazva navstryechu na silyte: oshchye shchye stoyat startsi i babi v yerasulimskitye ulitsi, vsyeki s toyaga v r'kata si poradi d'lbokata si starost. i ulitsitye na grada shchye b'dat p'lni s momchyeta i momichyeta igrayeshchi po p'tishchata mu. taka kazva navstryechu na silyte: ako tova sye vidi chudno v ochitye na ostanalitye ot tiya lyudyte v tiya dni, shchye sye vidi li chudno i v moitye ochi? kazva navstryechu na silyte. taka kazva navstryechu na silyte: yeto, az shchye ot'rva lyudyetye si ot iztochnata strana i ot zapadnata strana; i, kato gi dovyeda, tye shchye sye zasyelat vsryed yerasulim; i shchye b'dat moi lyudyte, i az shchye b'da tyekhyen bog, v istina i v pravda. taka kazva navstryechu na silyte: ukryepetye r'tsyetye si, viye koito v tiya dni slushatye tiya dumy chryez ustata na prrotsitye, koito prorokuvakha v dyenya, kogato sye polozhi osnovata na doma na navstryechua na silyte, siryech, na khrama, da sye postroi. zashchoto pryedi oniya dni nyamashye nadnitsa za chovyeka ili nayem za zhivotno, nito mir za p'tuvashchiya yevryeiski: izlizashchiyat i vlizashchiyat. poradi protivnika; zashchoto nastroiikh vsichkitye chovyetsi vsyekiog protiv blizhniya mu. no syega nyama da sye dokarvam k'm ostanalitye ot tiya lyudyte kakto v pryedishnitye dni, kazva navstryechu na silyte. zashchoto shchye ima syemye, kakto v'v vryemye na mir, lozata shchye dava ploda si, zyemyata shchye dava rozhbitye si i nyebyeto shchye dava rosata si; i na ostanalitye ot tiya lyudyte shchye dam da naslyedyat vsichki tiya nyeshcha. i kakto byakhtye pryedmyet na proklyetiya myezhdu naroditye, domye yudov i domye izrailyev, taka shchye vi izbavya shchoto da stanetye pryedmyet na blagoslovyeniye. nye boitye sye; nyeka sye ukryepyat r'tsyetye vi. zashchoto taka kazva navstryechu na silyte: kakto namislikh da vi storya zlo, kogato bashchitye vi nye razgnyevikha, kazva navstryechu na silyte, i nye sye razkayakh, taka pak v tiya dni namislikh da storya dobro na yerasulim i na yudoviya dom; nye boitye sye. yeto kakvo tryabya da pravitye: govoryetye istina vsyeki na blizhniya si; i ots'dyetye v portitye si s'dbata na istina i na mir. nikoi ot vas da nye izmisli zlo v s'rtsyeto si protiv blizhniya si, i nye obichayite l'zhliya klyetva; zashchoto vsichki tiya sa nyeshcha, koito mrasya, kazva navstryechu. i slovoto ot navstryechua na silyte doidyte k'm myenye i ryechye: taka kazva navstryechu na silyte: post't na chyetv'rtiya myesyets, post't na pyetiya, post't na syedmiya i post't na dyesyetiya shchye stanat na yudoviya dom radost i vyesyeliye i vyesyeli praznitsi; zatova obichayite istinata i mira. taka kazva navstryechu na silyte: oshchye shchye ima vryemye, kogato shchye doidat lyudyte i zhityelitye na mnogo gradovyte; i zhityelitye na yedin grad shchye

otidat v drug i shchye ryekat: nyeka otidyem nyez-
abavno da iskamy navstryechunoto blagovolyeniye,
i da pot'rsim navstryechua na silitye. shchye otida i
az. da! mnogo plyemyena i silni narodi shchye doi-
dat za da t'rsyat navstryechua na silitye v yerusalam, i
da iskat navstryechunoto blagovolyeniye. taka kazva
navstryechu na silitye: v oniya dni dyesyet m'zhye ot
vsichkitye yezitsi na naroditye shchye khvanat, da!
shchye khvanat polata na yedin, koito ye yudyein,
i shchye ryekat: shchye idyem s vas, zashchoto
chukhmye, chye bog bil s vas.

9

navstryechunoto slovo nalozhyeno na myenye za
zyemyata adrakh, koyeto shchye sye izp'lni nad
damask, (zashchoto navstryechunite ochi sa v'rku
vsichki chovyetsi kakto i v'rku vsichkitye izrailyevi
plyemyena), oshchye i nad yemat, koito granichi s
nyego, i nad tir i sidon, ako i da sa mnogo m'dri. tir si
s'gradi kryepost, i natrupa sryeboto kato pr'st, i chisto
zlato kato kalta po p'tishchata. yeto, navstryechu
shchye go iztoshchi, i shchye porazi silata mu po
moryeto. i toi shchye b'dye pog'lnat ot og'n; askalon
shchye vidi i shchye sye uplashi; i gaza, i shchye
sye nask'rbi mnogo; i akaron, zashchoto shchye sye
posrami za tova, koyeto ochakvashye, tsaryat shchye
poginye ot gaza, i askalon nyama da sye naselyi. uzur-
patorsko plyemye shchye syednye kato tsar v azot;
i az shchye pryekratya gordostta na filistimsitye.
shchye otnyema kr'vta ot ustata im, i gnusotiitye
izmyezhdu z'bitye im; i koito ostaneye shchye b'dye
i toi za nashiya bog, i shchye b'dye kato khilyad-
nik v yuda, i akaron kato iyevusyets't. okolo doma
si shchye razpolozha svoya stan v zashchita protiv
voiska, ta da nye pryemyenye nyakoi ili sye v'rnye;
i nikoil nasilnik nyama vyeche da zaminey preyz
tyakh, zashchoto syega vidyakh s ochitye si. radvai
sye mnogo sinova d'shchyer'o; v'zklitsavai, yerus-
alimska d'shchyer'o; yeto, t'vovat tsar idye pri tyebye;
toi ye pravnyeden, i spasyava, krot'k, i v'zsyednal
na osyel, da! na oslye, rozhba na oslitsa. az shchye
iztryebya kolyesnitsa iz yefryema, i kon iz yerusalam,
i shchye sye otsyechye boiniyat l'k; toi shchye govori
mir na naroditye; i vlyadnyeto mu shchye b'dye ot
morye do morye, i ot yefrat do zymnitye kraishcha.
a kolkoto za tyebye, izrailyu, po prichina na kr'vta na
storiyniya ot tyebye zavyet s myenye, az izvyedokh
zatvornitsitye ti iz byezvodniya rov. v'rnyetye sye
v kryepostta, viye obnadyezhdyeni zatvornitsi; os-
hchye dnyes v'zvyestavam, chye shchye ti v'zdam
dvoino; zashchoto shchye zap'na yuda za syebye
si kato l'k, shchye turya yefryema kato stryla; i
shchye v'zbudya chadata ti, sionye, protiv tvoitye
chada g'rtsio, i shchye tye napravaya kato myech
na silen m'zh. navstryechu shchye sye yavi nad
tyakh, i stryelata mu shchye izlyezye kato m'lniya;
i navstryechu iyeova shchye zatr'bi, i shchye v'rvi
s yuzhni vikhrushki. navstryechu na silitye shchye
gi zashchishchava; i tye shchye pog'lnat protivnit-
sitye, i shchye gi povalyat s kam'ni ot prashka; i
shchye piyat, shchye pravvat shum kato ot vino, i
shchye sye izp'lnyat kato panitsa, kato "glitye na

oltara. i v onya dyen navstryechu tyeckhnyiat bog
shchye gi izbavi kato svoi lyudye, za da b'dat nyegovo
stado; ponyezhye shchye b'dat kato kam'ni na korona
blyestyashchi nad zyemyata mu. zashchoto kolko
vyelika ye blagostta mu, i kolko golyama krasotata
mu! zhitoto shchye napravi yunoshitye da ts'f'fyat, i
m'st't dyevitsitye.

10

iskaitye ot navstryechua d'zhd v'v vryemye na pro-
lyetniya d'zhd; i navstryechu, koito pravi svyetkav-
itsi, shchye im dadye izobilen d'zhd, i t'reva
vsyekimu na polyeto. ponyezhye idolitye govoriikka
suyeta, i charodyeitye vidyakh l'zhlyvi vidyeniya,
razkazakha nyevyerni s'nishcha, i utyeshavakha
naprazno, zatova lyudyetye sye skitat kato stado,
smushchavat sye zashchoto nyama pastir. gnyev't mi
plamna protiv pastiritye, i shchye nakazha kozlitye;
zashchoto navstryechu na silitye posyeti stadoto si,
yudoviya dom, i gi napravi kato svoya vyelikolyepyen
kon v boi. ot nyego shchye izlyezye kraye g'lniyat
kam'k, ot nyego kol't, ot nyego boyeviyat l'k, a, za-
yedno s tyakh, ot nyego vsyeki p'rvyenyets. tye
shchye b'dat kato silni m'zhye, koito v boya t'pchat
protivnitsitye v kalta na p'tishchata; i shchye voyu-
vat, zashchoto navstryechu ye s tyakh; i yazdesh-
chitye na konye shchye sye posramyat. az shchye
ukryepya yudoviya dom, i shchye izbavya iosifoviya
dom, i pak shchye gi v'zv'rna, zashchoto sye smi-
likh za tyakh. tye shchye b'dat kato chye nye byakh
gi otkhv'rli, zashchoto az s'm navstryechu tyeckhyen
bog, i shchye gi poslusham. yefryemtsitye shchye
b'dat kato silen m'zh, i s'rtsyeto im shchye sye
zaradva kato ot vino; dori chadata im shchye vidyat
tova i shchye sye zaradvat, s'rtsyeto im shchye sye
razvyesyeli v navstryechua. shchye im svirna i shchye
gi s'byera, zashchoto az gi izkupikh; i shchye sye
naplodyat kakto sye byakha naplodili. i pri vsye,
chye gi syeya myezhdu plyemyenata, tye shchye nye
pomnyat v dalyechni strani; i kakto tye, t'i i cha-
data im, shchye zhivyeyat, i shchye sye v'rnat. shchye
gi dovyeda pak ot yegipyetskata zyemya, shchye gi
s'byera ot asiriya, i shchye gi dovyeda v galaadskata
zyemaya i v livan, dogdyeto nye shchye im sye nameri
myasto. kato pryemyenye toi v'rku moryeto, shchye
porazi v'lnitye na moryeto, i vsichkitye d'lbouchini na
nil shchye izs'khnat; gordostta na asiriya shchye sye
povali. i skipt'r't na yegipyet shchye sye otnyemye.
az shchye gi ukryepya v navstryechua; i tye shchye
khodyat v imyeto mu, kazva navstryechu.

11

otvori, livanye, vratitye si za da izyadye og'n kyedri-
tye ti. ridai, yelkho, zashchoto padna kyed'r't, za-
shchoto otbranitye kyedri sye razrushikka; ridaitye
vasanski d'boveye, zashchoto nyeprist'pniyat lyes sye
izsyechye. glas sye chuva ot ridayeshchi pastiri, za-
shchoto tova, s koyeto sye slavyekha, sye razvali,
- glas na mladi l'vovye, koito rikayat ponyezhye
iordanovoto vyelichiy sye razvali. taka kazva

navstryechu moyat bog: pasi stadoto obryechyeno na klyane, chiito kupuvachi gi kolyat, i nye schi-tat syebye si za vinovni; dokoto prodavachitye im kazvat: blagoslovyen navstryechu, zashchoto obo-gatyakh! i samitye pastiri gi nye zhalyat, zatova nyama vyeche da pozhalya zhityelitye na taya zye-myia, kazva navstryechu; no, yeto, shchye pryedam chovyetsitye vsyeki v r"kata na blizhniya mu i v r"kata na tsarya mu; i tye shchye razoryat zyemy-ata, i az nyama da gi izbavya ot r"kata im. i t"i, az pasokh obryechyeno na klyane stado, naistina nai-byednoto ot vsichki stada! oshchye si vzyekh dyve toyagi; yednata naryekokh blagost, a drugata naryekokh vr"zki; i pasokh stadoto. i iztryebikh trima pastiri v yedin myesyets, ponyezhye dushata mi sye otyegchi ot tyakh, a i tyakhnata dusha sye otrvati ot myenye. poslye ryekokh: nyama da vi pasa; koyeto umira nyeka umira, i koyeto zagiva nyeka zagiva, a ostanalitye nyeka yadat vsyeki myesoto na blizhniya si. i kato vzyekh toyagata si blagost pryesyakokh ya, za da unishchozha zavjeta, koito byakh napravil s vsichkitye plyemyena. i v s"schiiya dyen, kogato bidye pryesyechyena, byednitye ot stadoto, koito vn-imavakha na myenye, poznakha naistina, chye tova bye navstryechunoto slovo. togava ryekokh: ako vi sye vidi dobro, daitye mi zaplatata mi, no ako nye, nyedyeyite. i t"i, tye mi pryetyeglikha za zaplata tridysetsy sryeb"rnika. i navstryechu mi ryechye: khv"rli gi na gr"ncharya, - khubavata tsyena s koyato byakh otsyenyen ot tyakh! i vzyekh tridysetsy sryeb"rnika i gi khv"rlikh v navstryechuniya dom na gr"ncharya. togava pryesyakokh i drugata si toy-aga, vr"zki, za da pryekratya bratstvoto myezhdu yuda i izrailya. i navstryechu mi ryechye: vzlyemi si syega or"diyata na byezsmislyen ovchar. zash-choto, yeto, az shchye v"zdigna pastir na zyemyata, koito nyama da sye syeshcha za izgubyenitye, nito da t"rsi razpr"snatitye, koito nyama da tsyeli ranye-nata, nito da pasye zdravata no shchye yadye myesoto na tl"stata, i shchye razsicha kopitata im. gorko na byezpolyezniya pastir, koito ostavya stadoto! myech shchye udari v"rkhu mishtsata mu i v"rkhu dyasnoto mu oko, mishtsata mu s"vsyem shchye izs"khnye, i dyasnoto mu oko s"vsyem shchye sye pomrachi.

12

navstryechunoto slovo nalozhyeno na myenye za izrailya: - taka kazva navstryechu, koito prostrya nyebyeto, i osnova zyemyata, i obrazuva v chovyeka dukha mu: yeto, az pravaya yerusolim omaina chasha na vsichkitye okolni plyemyena; i tova shchye b"dye i za yuda v obsadata protiv yeruslim. v onya dyen shchye napravaya yerusolim utyegchityelyen kam"k na vsichkitye plyemyena; vsichki, koito sye nato-varyat s nyego, shchye sye smazhat; i protiv nyego shchye sye s"byerat vsichkitye narodi na svyeta. v onya dyen, kazva navstryechu, shchye porazyia vsyeki kon s uzhas, i yezdacha mu s izumlyeniyey; a kato otvorya ochitye si nad yudoviya dom, shchye porazyia s" slyepota vsyeki kon na plyemyenata. i yudovitye nachalnitsi shchye ryekat v s"rtsyeto si: yerusalimskitye zhityeli sa moya podporka chryez

navstryechua na silitye, tyekhniya bog. v onya dyen shchye napravaya yudovitye nachalnitsi kato zharnik s og"n myezhdu d"rva, i kato zapaleny fakely vsryed snopovye; tye shchye pog"lnat vsichkitye okolni plyemyena otdyasno i otlvayo, i yerusolim pak shchye sye naselyi na svoyeto si myasto, v yerusolim. i navstryechu shchye izbavi p"rvo yudovitye shatri, za da nye sye v"zvylitchi nad yuda slavata na davidoviya dom i slavata na yerusalmiskitye zhityeli. v onya dyen navstryechu shchye zashchiti yerusalmiskitye zhityeli; slabiya myezhdu tyakh v onya dyen shchye b"dye kato davida, i davidoviyat dom kato boga, kato angyel navstryechuyen pryed tyakh. v onya dyen shchye pot"rsya da iztryebya vsichkitye narodi, koito idat protiv yeruslim; a na davidoviya dom i na yerusalmiskitye zhityeli shchye izlyeya dukh na blagodat i na molyeniyey; i tye shchye poglyednat na myenye, kogoto probodokha; i shchye plachat za nyego kakto plachye nyakoi za yednichkiya si sin, i shchye sk"rbyat gorchivo za nyego kakto sk"rbi nyakoi za p"rvorodniya si. v onya dyen shchye ima golyamo zhalyeyenye v yeruslim, kato zhalyeyenyeto pri adadrimon v polyeto magyedon. zyemyata shchye zhalyeye, vsyako domochadiye nasamyey: domochadiyeto na davidoviya dom nasamyey, i zhyenitye im nasamyey; domochadiyeto na natanoviya dom nasamyey, i zhyenitye im nasamyey; domochadiyeto na lyeyeviya dom nasamyey, i zhyenitye im nasamyey; domochadiyeto na syemyeya nasamyey, i zhyenitye im nasamyey; vsichkitye ostanali domochadiya, vsyako domochadiye nasamyey, i zhyenitye im nasamyey.

13

v onya dyen shchye sye otvori izvor za davidoviya dom i za yerusalmiskitye zhityeli za gryakh i za nyechistota. i v onya dyen, kazva navstryechu na sil-itye, shchye iztryebya imyenata na idolitye ot zye-myata, ta nye shchye sye pomnyat vyeche; tozhye shchye napravaya l"zhlyvitye prorotsi i nyechistiyat dukh da sye makhnat ot zyemyata. i ako nyakoi oshchye prorokuva, togava bashcha mu i maika mu, koito sa go rodili, shchye mu ryekat: nyama da zhivyeyesh, zashchoto govorihs l"zhi v imyeto navstryechuno, i bashcha mu i maika mu, koito sa go rodili, shchye go probodat, kogato prorokuva. v onya dyen prorotsitye shchye sye posramyat, vsyeki ot vidyeniyeto si, kogato ye prorokuval, i nyama da oblichat kozinyava dryekha za pryestrucka. no tak"v shchye ryechye: nye s"m prorok; az s"m zyemyedye-lyets; zashchoto chovyek mye ye khvanal za rob ot mladostta mi. i ako go popita nyakoi: kakvi sa tyezi rani myezhdu mishtsitye ti? shchye otgovori: tova sa ranitye, koito mi nanyesokha v doma na priyateli-tye mi. s"budi sye, myecho, protiv pastirya mi, protiv m"zha, koito mi ye s"druzhnik, kazva navstryechu na silitye; porazi pastirya, i ovtsitye shchye sye razpr"snat; i az shchye ob"rna r"kata si v"rkhu malk-itye. i v tsyalata zyemya, kazva navstryechu, dyve chasti ot zhityelitye i shchye sye iztryebyat i izchyez-nat, a tryetata shchye sye ostavi v nyeya. i taya tryeta chast az shchye pryekaram pryez og"n, pryechist-

vaiki gi kako sye chisti sryebroto, i izpitvaiki gi kako sye izpitva zlatoto. tye shchye prizovat moyeto imye, i az shchye gi poslusham; shchye ryeka: tiya sa moi lyudye; a tye shchye ryekat, vsyeki yedin: navstryechu ye moi bog.

14

yeto, dyen ot navstryechua idye, kogato bogatstvoto ti shchye sye razdyeli vsryed tyebye kato obir. zashchoto shchye s"byera vsichkitye narodi na boi protiv yerusolim; grad"t shchye b"dye pryevzyet, k"shchitye shchye b"dat obrani, i zhenitye iznasilvani, i polovinata ot grada shchye otidye v plyen; a ostanalite lyudye nye shchye b"dat iztryebeni ot grada. togava navstryechu shchye izlyezye i shchye voyuva protiv oniya narodi kako kogato voyuva v dyen na boi. v onya dyen nozyetye mu shchye zastanat na yelyeonskiya kh"lm, koito ye sryeshchu yerusolim na iztok; i yelyeonskiyat kh"lm shchye sye raztseyepi pryez sryedata si k"m iztok i k"m zapad, taka chye shchye sye obrazuva tv"rdye golyam dol, kato polovinata ot kh"lma sye ottyegli k"m syevyer, i polovinata mu k"m yug. i shchye pobyegnyetye pryez toya dol na moitye kh"lmovyte, zashchoto dol"t na kh"lmovyetye shchye stiga do asal; da! shchye pobyegnyetye kako pobyagnakhtye ot zyemyetr"sa v dnitye na yudoviya tsar oziya. i navstryechu moi bog shchye doidyte, - i vsichkitye svyeti anglyi s tyebye. v onya dyen nye shchye ima svyetlina; blyestyashchitye tyela shchye namalyat siyaniyeto si; no shchye b"dye yedinstvyen dyen, poznat samo na navstryechua, - ni dyen, ni noshch; a pryvychyer shchye ima vidyelina. i v onya dyen zhivi vodi shchye izlyazat iz yerusolim, polovinata im k"m iztochnoto moreye; i polovinata im k"m zapadnoto moreye; i lyetye i zimye shchye b"dye taka. i navstryechu shchye b"dye tsar v"rkhu tsyeliya svyat; v onya dyen navstryechu shchye b"dye yedin, i imyeto mu yedno. tsyalata strana shchye sye pryeb"rnye v polye, ot gaza do rimon na yug ot yerusolim; i yerusolim shchye sye izdignye i nasyeli na myastoto si, ot vyeniaminovata porta do myastoto na p"rvata porta, - do "g"lnata porta, i ot kulata na ananyeila do tsarskitye linovyte. lyudye shchye zhivyyeat v nyego, i nye shchye ima vyechye proklyetiya; no yerusolim shchye sye nasyeli v byezopasnost. i yeto yazvata, s koyato navstryechu shchye porazi vsichkitye narodi, koito sa voyuvali protiv yerusolim: myesata im shchye tlyeyat, dokato oshchye stoyat na nozyetye si, ochitye im shchye sye raztopyat v yamitye si, i yezik"t im shchye tlyeye v ustata im. i v onya dyen myezhdu tyakh shchye ima golyam smut ot navstryechua, t"i shchoto shchye zalavyat vsyeki r"kata na blizhniya si, i nyegovata r"ka shchye sye podiga protiv r"kata na blizhniya mu. tozhye yuda shchye voyuva v yerusolim; i bogatstvoto na vsichkitye okolni narodi shchye sye s"byerye, - zlato, sryebro i dryekhi - v golyamo izobiliye. i kakvato ye taya yazva, takava shchye b"dye i yazvata v"rkhu konya, m"skata, kamilata, osyela i vsichkitye zhivotni, koito shchye b"dat v oniya stanovyte. i vsyeki, koito ostantye ot vsichkitye narodi, koito sa dokhohzdali protiv yerusolim, shchye v"zliza ot godina na godina da

sye klanya na tsarya, navstryechua na silitye, i da praznuva praznika na kolibitye. i ako nyakoi ot domochadiyata na svyeta nye v"zlizat v yerusolim da sye poklonyat na tsarya, navstryechua na silitye, na tyakh nye shchye ima d"zhd. dori ako nye vlyezye yegipyetskoto domochadiye i nye doidyte, to i na tyakh nye shchye ima d"zhd; tyakh shchye spolyeti yazvata, s koyato navstryechu shchye porazi naroditye, koito nye vlizat da praznuvat praznika na kolibitye. takova shchye b"dye nakazaniyeto na yegipyet, i nakazaniyeto na vsichkitye narodi, koito nye v"zlizat da praznuvat praznika na kolibitye. v onya dyen i v"rkhu zv"ntsitye na konyetye shchye ima nadpis: posvyetyen navstryechuu; i samitye kotli v doma navstryechuyen shchye b"dat kato lyegenyetye pryed oltara. dori vsyeki kotyel v yerusolim i v yuda shchye b"dye posvyetyen navstryechuu na silitye; vsichki, koito zhyertvuvat, dokhohzdaiki shchye vzyemat ot tyakh i shchye varyat v tyakh; i v onya dyen nye shchye ima vyechye koito da t"rguva ili: khanaanets. v doma na navstryechua na silitye.

navstryechunoto slovo nalozhyeno na malakhiya za izrailya: az vi vʹzlyubikh, kazva navstryechu; a viye dumaty: v kakvo sye vizhda chye si ni vʹzlyubil? nye byeshye li isav brat na yakova? kazva navstryechu; no az vʹzlyubikh yakova, a isava nam-razikh, i napravikh goritye mu da zapusteyeyat, i naslyedstvoto mu da bʹdye za chakalitye na pustinyata. i ako ryeche yedom: niye stanakhmye byedni, no shchye sʹgradim iznovo zapustelyitye myesta, to taka kazva navstryechu na silitye: tye shchye sʹgradyat, no az shchye sʹborya; i shchye sye naryekat nyechyestiva strana, i lyudye protiv koito navstryechu nyegoduva vinagi. ochitye vi shchye vidyat tova, i shchye ryechyetye: navstryechu ye vyelik i ottatʹk izrailyeviya pryedyel. sin pochita bashcha si, i sluga navstryechuarya si; ako, prochyeye, sʹm az bashcha, gdye ye pochita kʹm myenye? i ako sʹm navstryechuar, gdye ye strakhʹt ot myenye? kazva navstryechu na silitye na vas, svyeshchyenitsi, koito pryeziratyemyeto mi no viye kazvatye: v kakvo pokazakhmye pryeczyeniyie kʹm imyeto ti? prinasyatyie oskvyernyen khlyab na oltara mi. no viye kazvatye: s kakvo tye oskvyernikhmye? s tova, chye kazvatye: trapyezata navstryechuna ye za pryeziranye. i kogato prinyesyetye slyapo zhyvotno za zhyertva, nye bilo losho! i kogato prinyesyetye kutso ili bolno, nye bilo losho! prinyesi go syega na nachalnika si; shchye bʹdye li blagorazpolozhyen kʹm tyebye, ili shchye tye priymye li? kazva navstryechu na silitye. i syega pomolyetye sye bogu za da sye smili nad nas; ponyezhye tova zlo ye stavalo chryez vas, shchye vi priymye li? kazva navstryechu na silitye. dano nyakoi ot vas bi zatvoril vrata na khrama, za da nye palitye ogʹn na oltara mi naprazno! az nye blagovolyya kʹm vas kazva navstryechu na silitye, nito shchye priyema prinos ot rʹkata vi. zashchoto ot izgryeva na slʹntsyyeto do zakhohzhdanyeto mu imyeto mi shchye bʹdye vyelikio myezhdu naroditye, i na vsyako myasto shchye sye prinasya na imyeto mi tye-myan i chist prinos. zashchoto moyeto imye shchye bʹdye vyelikio myezhdu naroditye, kazva navstryechu na silitye; no viye go oskvyernyavatyie, kato dumaty: trapyezata navstryechuna ye skvyerna, i tova, koyeto tya ni dostavya, yastyieto ot nyeya, ye za pryeziranye. dumaty oshchye: yeto, kakva dosada ye tya! i ya pryeziratyie, kazva navstryechu na silitye, kato dokarvatye grabnatoto, kutsoto i bolnoto. takʹv prinos kato dokarvatye, da go priyema li ot rʹtsyetye vi? kazva navstryechu. zatova proklyet da bʹdye izmamnikʹt, koito, kato ima v stadoto si mʹzhko, i pravi obryek, zhyertvuva navstryechuu nyeshcho s nyedostatʹk; zashchoto az sʹm vyelik tsar, kazva navstryechu na silitye. i imyeto mi ye strashno myezhdu naroditye.

i syega, yeto zapovyedta, koyeto sye dava na vas, svyeshchyenitsi. ako nye poslushatyie, i ako nye vzyemyetye prisʹrtsye da otdadyetye slava na imyeto mi, kazva navstryechu na silitye, togava shchye pratya vʹrku vas proklyetyata, i shchye prokʹlna

blagosloviyata vi; dori gi proklyekh vyeche, ponyezhye nye vzyematye tova prisʹrtsye. yeto, az shchye razvalya syemyeto vi, i shchye namazha litsata vi s nyechistotii, nyechistotiitye ot zhyertvitye vi; i shchye bʹdyetye otnyesyeni zayedno s tyakh, i shchye poznayetye, chye az vi pratikh taya zapovyed, za da bʹdye potvʹrdyen zavyyetʹt mi s lyeviya, kazva navstryechu na silitye. zavyyetʹt mi byeshye s nyego za zhyivot i za mir, koito i mu dadokh zaradi strakha, s koito mi sye boyeshye i sye strakhuvashye ot imyeto mi. zakonʹt na istinata byeshye v ustata mu, i nyepravda nye sye namyeri v usnitye mu; khodyeshye s myenye v mir i pravota, i otvʹrna mnozina ot byezakkoniye. ponyezhye usnitye na svyeshchyenika tryabva da tryat znanie, i ot nyegovitye usta tryabva lyudyetye da iskat zakona. zashchoto toi ye poslanik na navstryechua na silitye. no viye sye otklonikhye ot pʹtya, napravikhmye mnozina da sye spʹvat v zakona, izvratikhmye zavyyeta napravyen s lyeviya, kazva navstryechu na silitye. zatova i az vi napravikh pryetryani i unizhyeni pryed vsichkitye lyudye, zashchoto nye styie opazili pʹtishchata mi, no styie bili litsyepriyatni odnosno zakona. nyamamyie li niye vsichki yedin otyets? nye yedin li bog ni ye sʹzdal? togava zashcho sye obkhohzhdamyie kovarno vsyeki protiv brata si ta oskvyernyavamyie zavyyeta napravyen s bashchitye ni? yuda postʹpi kovarno, i gnusota sye izvʹrshi v izrail i v yerasalim; zashchoto yuda oskvyerni svyetilishchyeto na navstryechua, koyeto toi lyubi, i sye ozhyeni za dʹshchyerya na chuzhd bog. navstryechu shchye iztryebi ot yakovovitye shatri chovyeka, koito pravi tova, kakto onya, koito pouchava tova, taka i onya, koito go yevryeiski: kakto onya, koito budi, taka i onya, koito otgovarya. slusha, i onya, koito donasya prinos navstryechuu na silitye. pravitye oshchye i tova: pokrivatyie oltara na navstryechua sʹs sʹlzi s plach i s vʹzdishki, poradi koyeto toi nye poglyezhda vyeche priyema, nito go priyema s blagovolyyeniye ot rʹkata vi. i pak kazvatye: zashcho? zashchoto navstryechu stana svidyetyl myezhdu tyebye i zhyenata na mladostta ti kʹm koyato si postʹpil nyevyarno, pri vsye chye ti ye sʹpruga i zavyyetnata zhyena, zashchoto nye napravi li toi dvamata yedin chovyek, ako i da imashye oshchye ot dukha na zhyivota? i zashcho yedin? za da ochakva nabozhno potomstvo. zatova vnimavaitye v pokhotitye si, i nikoi da nye postʹpva nyevyarno kʹm zhyenata na mladostta si. zashchoto, kazva navstryechu, izrailyeviya bog: az mrazha napuskanye, - i onzi, koito pokriva dryekhitie si s nasiliye, kazva navstryechu na silitye. zatova vnimavaitye v pokhotitye si, da nye bi da postʹpvatye nyevyarno. dotyegnakhye navstryechuu s dumitye si; no pak kazvatye: s kakvo mu dotyegnakhye? s tova, dyeto dumaty: vsyeki, koito vʹrshi zlo, dobʹr ye pryed navstryechua, i toi blagovolyyava v tyakh; inachye, kʹdye ye bog na pravosʹdiyeto?

yeto, az izprashcham vyestityelya si, koito shchye ustroi pʹtya pryed myenye; i navstryechu, kogoto

t"rsitye, nyeochakvano shchye doidyе v khrama si, da! angel"t na zavyeta, kogoto viye zhyelayetye; yeto, idye, kazva navstryechu na silitye, no koi mozhye da izd"rzhi dyenya na prishyestviyeto mu? i koi shchye ustoi, kogato toi sye yavi? zashchoto ye kato og"nya na pryechistvach, i kato sapuna na tyepavichari. shchye syednye kato yedin, koito topi i pryechistva sryebro, ta shchye ochisti lyeviitsitye, i shchye gi pryetopi kato zlatoto i sryebroto; i tye shchye pri-nasyat navstryechuu prinosi s pravda. togava pri-nos"t na yuda i na yerusalim shchye b"dyе ugodny navstryechuu, kakto v dryevnitye dni, kakto v star-itye godini. i az, kato sye priblizha pri vas za s"dba, b"rzo shchye zayavya protiv bayachitye, protiv pryelyubodeytsitye, protiv k"lnyashchitye sye l"zhlyvo, protiv oniya, koito ugnetyavat nayemnitsitye v zaplatata im, vdovitsata i sirachyeto, i protiv oniya, koito onyepravdavay chuzhdyenyetsa, i nye sye boyat ot myenye, kazva navstryechu na silitye. zashchoto, ponyezhye az navstryechu nye sye izmyenyavam, za-tova viye, yakovovi chada, nye zagainakhtye. ot dnitye na bashchitye si viye sye otklonikhtye ot naryedbitye mi, i nye gi opazikhtye. v"rnyetye sye pri myenye, i az shchye sye v"rna pri vas, kazva navstryechu na silitye. no viye dumatyе: v kakvo da sye v"rnyem? shchye kradye li chovyek boga? viye obachye, mye kradyetye. obachye dumatyе: v kakvo tye kradyem? v dyesyet"tsitye i v prinositye. viye styе naistina proklyeti, zashchoto viye, da! tsyeliyat toya narod, mye kradyetye. donyesyetye vsichkitye dyesyet"tsi v"v vlagalishchyeto, za da ima khrama v doma mi, i opitaitye mye syega za tova, kazva navstryechu na silitye, dali nye shchye vi razkriya nyebyesni-tye otvori da izlyeya blagoslovyeniye v"rkhu vas, t"i shchoto da nye stiga myasto za nyego. i zaradi vas shchye sm"mrya pogl"shchatyelya, ta nyama vyeche da povryezhda rozhbitye na zyemyata vi; i lozata vi na polyeto nyama da khv"rlya ploda si pryezhdyevryemyenno, kazva navstryechu na sili-tye. vsichkitye narodi shchye vi oblazhavat, zash-cho to shchye b"dyetye zhyelatyelna zyemya, kazva navstryechu na silitye. vashitye dumi sa bili bye-zochlyvi protiv myenye kazva navstryechu; a viye kazvatye: shcho smye govorili protiv tyebye? viye ryekokhtye: naprazno sluzhim bogu; i kakva polza, chye smye pazili zar"chanoto ot nyego, i chye smye khodili s zhalyeyenye pryed navstryechua na sili-tye? i syega niye oblazhavamyе gordyelivitye. da! oniya, koito v"rshat byezzakoniye, uspyavat; dazhye izkushavat boga, i sye izbavyat. togava boyashchi-tye sye ot navstryechua govoryekha yedin na drug; i navstryechu vnimavashye i slushashye; i napisa sye v"zpyomenatyelna kniga pryed nyego za oniya, koito sye boyakha ot navstryechua, i koito mislyekha za imyeto mu. tiya shchye b"dat moi kazva navstryechu na silitye, da! izbrana sk"potsyennost, v dyenya koito opryedyelyam i shchye b"da blagosklonyen k"m tyakh kakto ye blagosklonyen chovyek k"m sina, koito mu raboti. togava iznovo shchye razs"ditye myezhdu pravedyen i nyechyestiv, myezhdu onya, koito sluzhi bogu, i onya, koito nye mu sluzhi.

zashchoto, yeto, idye dyenyat, koito shchye gori kato pyeshch; i vsichkitye gordyelivi, i vsichki, koito v"rshat nyechyestiye, shchye b"dat plyava. i toya dyen, koito idye, shchye gi izgori, kazva navstryechu na sili-itye, ta nyama da im ostavi ni koryen ni klonchye. a na vas, koito sye boitye ot imyeto mi, shchye izgry-eyе sl"ntsyyeto na pravdata s iztsyelyeniye v krilata si; i shchye izlyezyetye i sye razigrayetye kato tyeltsi iz obora. shchye st"pchyetye nyechyestivitye; zashchoto tye shchye b"dat pyepyel pod st"palata na nozyetye vi v dyenya, koito opryedyelyam, kazva navstryechu na silitye. pomnyetye zakona na slugata mi moisyeya, koito mu zapovyyadakh v khoriv za tsyeliya izrail, siryech, povyeleniyata i s"dbitye. yeto, az shchye vi izpratya prorok iliya, pryedi da doidyе vyelikiyat i strashyen dyen navstryechuyen; i toi shchye ob"rnye s"rtsyyeto na bashchitye k"m chadata, i s"rtsyyeto na chadata k"m bashchitye im, da nye bi da doida i po-razya zyemyata s proklyetiya.

blazhyen onya chovyek, koito nye khodi po s"vyeta na nyechestivitye, i v p"tya na gryeshnitye nye stoi, i v s"braniyeto na prismicvatelitye nye syedi; no sye naslazhdava v zakona na navstryechua, i v nyegoviya zakon sye pouchava dyen i noshch. shchye b"dye kato d"rvo posadyeno pri pototsi vodi, koyeto dava ploda si na vryemyeto si, i chito list nye povyakhva; v"v vsichko shcho v"rshi shchye blagouspyava. nye ye taka s nyechestivitye; no tye sa kato plyavata, koyato vyat"r"t otvyava. zatova, nyechestivitye nyama da ustoyat v s"da, nito gryeshnitye v s"bora na pravvednitye; zashchoto navstryechu nablyudava p"tya na pravvednitye; a p"tyat na nyechestivitye shchye b"dye pogibyel.

zashcho sye razoryavat naroditye, i plyemyenata namislyuvat suyeta? op"lchvat sye zyemnitye tsarye, i upravnitsitye sye nagovaryat zayedno, protiv navstryechua i protiv nyegoviya pomazanik, kato kazvat: nyeka razk"samye vr"zkitye im, i nyeka otkh"rlim ot syebye si v"zhyetata im. toya, koito syedi na nyebyesata, shchye sye smyeje; navstryechu shchye im sye porugaye. togava shchye im produma v gnyeva si, i v tyezchkoto si nyegoduvaniye shchye gi smuti, kazvaiki: no az postavikh tsarya si na sion, svyetiya moi kh"lm. az shchye izyavya postanovleniyeto; navstryechu mi kaza: ti si moi sin; az dnyes tye rodikh. poiskai ot myenye i az shchye ti dam naroditye za tvoye naslyedstvo, i zyemnitye kraishcha za tvoye prityezhaniye. shchye gi s"krushish s zhyelyazna toyaga, shchye gi strosnish kato gr"ncharski s"d. syega, procheye, vrazumyetye sye, o tsarye; nauchyetye sye, zyemni s"dii. sluguvaitye na navstryechua s"s strakh, i radvaitye sye s tryepetye. tsyeluvaitye izbrannika, za da sye nye razgnyevi, ta poginyetye v p"tya; zashchoto skoro shchye plamnnye nyegoviyat gnyav. blazhyeni sa vsichki, koito sye nadyavat na nyego.

psalom na davida, kogato byagashye ot sina si avyesaloma. navstryechui, kolkto sye umnozhikha protivnitsitye mi! mnozina v"stavat protiv myenye. mnozina dumat za moyata dusha: nyama za nyego pomoshch v boga. (syela). no ti, navstryechui, si shchit okolo myenye, slava moyu i toya, koito v"zvishava glavata mi. s glas izvikakh, k"m navstryechua; i toi nye poslusha ot svyetiya si kh"lm. (syela). i az lyeg-nakh i spakh; stanakh; zashchoto navstryechu nye podd"rzha. nyama da sye uboya ot dyesyetki khilyadi ot lyudyetye, koito navryed sa sye postavili protiv myenye. stani, navstryechui; spasi nye, bozhye moi; zashchoto ti si porazil v chyelyushta vsichkitye mi nyepriyateli; strosnil si z"bitye na nyechestivitye. ot navstryechua ye spasenyeto. v"rkuh tvoitye lyudye nyeka b"dye blagoslovyenyeto ti. (syela).

za p"rviya pyevyets na strunni instrumyenti. davidov psalom. kogato vikam, poslushai nye, bozhye na pravdata mi; kogato byakh v utesneniye, ti mi dadye prostor; smili sye za myenye i poslushai molitvata mi. chovyeshki sinovy, do koga shchye obr"shchatye slavata mi v byezchyestiye? do koga shchye obichatye suyeta i shchye t"rsitye l"zha? (syela). no znaitye, chye navstryechu ye otdylil za syebye si svoya ugodnik; navstryechu shchye slusha, kogato vikam k"m nyego. tryeperyetye i nye s"gyeshavaitye; razmishlyavaitye v s"rtsata si na lyeglata si i m"lchyetye. (syela). prinasyaitye zhyertvi na pravda, i nadyavaitye sye na navstryechua. mnozina dumat: koi shchye ni pokazhye dobroto? navstryechui, izdigni nad nas svyetlostta na litsyeto si. turil si v s"rtsyeto mi radost. po-golyama ot tyakhnata, kogato im sye umnozhava zhitoto i vinoto. spokoino shchye lyegna i shchye spyay, zashchoto ti, navstryechui, v samotiya nye pravish da zhivyeya v byezopasnost.

na p"rviya pyevyets na dukhovi instrumyenti. davidov psalom. poslushai navstryechui, dumitye mi; vnimavai na razmishleniyeto mi, slushai glasa na vikanyeto mi, tsaryu moi i bozhye moi; zashchoto na tyebye sye molya. navstryechui, na ranina shchye chuyesh glasa mi; na ranina shchye otravayam molitvata si k"m tyebye, i shchye ochakvam. zashchoto ti nye si bog, koito sye udovolstvuvash v byezzakoniye; nyechistiyat nyama da zhivyeye pri tyebye, nito shchye ustoyat gordyelyivitye pryed tvoitye ochi. ti mrazish vsichki, koito v"rshat byezzakoniye; shchye iztryebish oniya, koito govoryat l"zha; navstryechu sye gnusi ot chovyek kr"vopiyets i kovaryen. no chryez tvoeyeto izobilno milos"rdiye az shchye vlyaza v doma ti; s blagogovenyie k"m tyebye shchye sye poklonyat k"m svyetiya tvoi khram. navstryechui, vodi nye v pravdata si, poradi nyepriyatelitye mi, napravi p"tya si yasyen pryed myenye. zashchoto nyepokolyebimost nyama v ustata ni na yedin ot tyakh, s"rtsyeto im ye s"shchinsko nyechestiye. grob otvoryen ye g"rloto im; s yezika si laskayat. imai gi za vinovni, bozhye; nyeka padnat v tova, koyeto sami sa skroili; izrini gi poradi mnogoto im pryest"plyeniya, zashchoto sa sye povdighi protiv tyebye. taka shchye sye vyesyelyat vsichki, koito sye nadyavat na tyebye; vinagi shchye sye radvat, zashchoto ti im si pokroviytyel; i shchye likuvat v tyebye oniya, koito lyubyat tvoeyeto imye. zashchoto ti, navstryechui, shchye blagoslovish pravvedniya, shchye go pokriyesh s blagovolyeniye kato s shchit.

za p"rviya pyevyets na strunni instrumyenti, na osmostrunna arfa. davidov psalom. navstryechui, nye nye izoblichavai v gnyeva si, nito nye nakazvai v lyutoto si nyegoduvaniye. smili sye za myenye,

navstryechui, zashchoto iznyemoshchyakh; iztsyeli nye, navstryechui, zashchoto nye bolyat kostitye mi. s'shcho i dushata mi ye tv'rnye smutyena; no ti, navstryechui, do koga? v'rni sye, navstryechui, izbavi dushata mi; spasi nye zaradi milos'rdiyeto sye; zashchoto v sm'rtta nye sye spomyenuva za tyebye; v pryiezpodnyata yevryeyski: shyeol, t.ye. grob, yama, ad. navsyak"dye dumata shyeol ye zamyenyena s koi shchye tye slavoslovi? umorikh sye ot v'zdishanyeto sye; vsyaka noshch oblivam lyegлото si, s's s'lyzite si; vsymokryam postyeltkata si. okoto mi vyeckhnye ot skr'b, staryeye poradi vsichkitye mi protivnitsi. makhnyetye sye ot myenye, vsichki, koito v'rshitye byezzakoniye, zashchoto navstryechu ye chul glasa na placha mi; navstryechu ye poslusal molbata mi. navstryechu shchye priyemye molitvata mi. shchye sye posramyat i mnogo shchye sye smutyat vsichkitye mi nyepriyateli; shchye sye v'rnat nazad, shchye sye posramyat vnyezapno.

7

oplakvanye na davida, koyeto toi pya navstryechuu poradi dumitye na vyeniaminyetsa khus. navstryechui bozhye moi, na tyebye upovavam; spasi nye ot vsichkitye mi gonityeli, i izbavi nye; da nye bi da sk'sa kato l'v dushata mi i ya razdyerye byez da sye namyeri izbavityel. navstryechui bozhye moi, ako s'm storil az tova, - ako ima v r'tsyetye mi byezzakoniye, ako s'm v'zdal zlo na onzi, koito bye v mir s myenye, ili s'm obral onzi, koito mi ye byez prichina gonityel, to nyeka podgoni nyepriyatelyat dushata mi i ya stignye, nyeka st'pchye v zymyata zhivota mi. i nyeka povali v pr'stta slavata mi. (syela). stani, navstryechui, v gnyeva si; podigni sye sryeshchu yarostta na protivnitsitye mi, i s'budi sye zaradi myenye, ti, koito si otrydil s'da. i nyeka s'branyite plyemyena tye obikalyat; i ti sye v'rni da syednyesh na visoko nad tyakh. navstryechu s'di plyemyenata; s'di i myenye, navstryechui, sporyed pravdata mi; i sporyed moyeto nyezlobiye nyeka mi b'dye. nyeka sye sprye vyeche byezzakoniyyeto na nyechyestivitye; a pravedyeniyat utv'rdi ti, bozhye pravedyini, koito izpitvash s'rtsata i v'tryeshnostitye. moyata zashchita ye v boga, koito zabryava oniya, koito sa s pravo s'rtsye. bog ye pravedyen s'diya, da! bog koito sye gnyevi vsyeki dyen na nyechyestivitya. ako sye nye ob'rnye nyechyestivitya, toi shchye izostri myecha si; zap'nal i prigotvil ye l'ka si. prigotvil ye protiv nyego i sm'rtonosni or'diya; pravi stryelytye si ognyni stryeli. yeto, nyechyestivityat ye v m'ki da rodi byezzakoniye, zachna nyechyestiyi i rodi l'zha. izkopal ye rov i napravil go d'lbok; no toi sam shchye padnye v yamata, koyato napravi. nyechyestiyeto mu shchye sye v'rnye na samata nyegova glava, i nasiliyeto mu shchye slyezye na samotno nyegovo tye-myie. az shchye khvalya navstryechua za nyegovata pravda, i shchye v'zpyavam imyeto na vsyevishniya navstryechu.

8

za p'rviya pyevyets na gyetskiya instrumyent. davidov psalom. iyeova, navstryechui nash, kolko ye pryev'zkhodno tvoyyeto imye po tsyalata zymya; ti si postavil slavata si nad nyebyesata. iz ustata na mladentsitye i suchyeshchitye ukryepil si sila poradi protivnitsitye si, za da nakarash da ml'knyie vrag't i otm'stityelyat. kogato glyedam tvoitye nyebyesa, dyeloto na tvoitye pr'sti, lunata i zveyzditye, koito ti si otrydil, kazvam si: shcho ye chovyek ta da go pomnish? ili chovyeshki sin ta da go posyeshchavash? a ti si go napravil samo malko po-dolyen ot angelyitye ili: bozhyestvoto., i s's slava i chyst si go uyevychal. postavil si go navstryechuar nad dyelata na r'tsyetye si; vsichko si podchinil pod nozyetye mu, vsichkitye ovtsyie i govyeda, oshchye i zhivotnitye na polyeto, v'zduzhnitye ptitsi, morskitye ribi, i vsichko shcho minava pryem morskitye p'tishcha. iyeova, navstryechui nash, kolko ye pryev'zkhodno tvoyyeto imye po tsyalata zymya!

9

za p'rviya pyevyets po "umri za sina". davidov psalom. shchye tye slavoslovyia, navstryechui, s tsyaloto si s'rtsye, shchye razkazha vsichkitye tvoii chudyesni dyela. shchye sye vyeselyia i shchye sye radvam v tyebye, shchye v'zpyavam imyeto ti, vsyevishni; ponyezhye nyepriyatellytye mi sye vr'shchat nazad padat i ginat pryed tvoyyeto pris'stviye. zashchoto ti si zashchitil pravoto i dyeloto mi; syednal na pryestola, ti si ots'dil spravedyivo. izoblichil si naroditye, iztryebil si nyechyestivitye, izlichil si imyeto im do vyechni vyekovye. nyepriyatellytye izchyeznakha; tye sa zapustyete za vinagi; ti si razozil gradovyetye im, ta i pomyen't im zagina. no navstryechu syedi tsar do vyeka, prigotvil ye pryestola si za s'd, i toi shchye s'di svyeta s pravda. shchye ots'di za plyemyenata spravedyivo. i navstryechu shchye b'dye pribyezhiishchye na ugnetyenitye, pribyezhiishchye v skr'bni vryemyena. i oniya, koito poznavat imyeto ti, shchye upovavat na tyebye; zashchoto ti, navstryechui, nye si ostavil oniya, koito tye t'rsyat. pseyite khvali na navstryechua, koito obitava v sion, izyavyetye myezhdu plyemyenata dyelata mu; zashchoto onya, koito pravi izslyedvanye za kr'voprolitiya, pomni upovavashchitye na nyego, nye zabrayva vikanyeto na krotkitye. smili sye za myenye, navstryechui; vizh skr'bta, koyato mi prichinyavat oniya, koito nye mrazyat. ti, koito nye digash ot portitye na sm'rtta; za da razkazha vsichko, poradi koyeto ti si za khvalyene, v portitye na sionovata d'shchyerya, i za da sye radvam zaradi spasyelnata ti pomoshch. naroditye zat'nakha v yamata, koyato sami napravikha; v mryezhata, koyato skrikha, sye ulovi nogata na sami tyakh. navstryechu ye stanal poznat chryez pravos'diyeto, koyeto ye izv'rshil; nyechyestivityat sye vprimchva v dyeloto na svoitye si r'tsyie. (igaian: da sye usili muzikata. syela). nyechyestivitye shchye sye v'rnat v pryiezpodnyata, vsichkitye narodi, koito zabrayvat boga. zashchoto byedniyat nyama da b'dye zabrayven za vinagi, nito

shchye b'dye izgubyeno za vsyakoga ozhidanyeto na krotkitye. stani, navstryechui; da nye naddyelyava chovyek; da b'dat s'dyeni naroditye pryed tyebye. navstryechui, dokarai strakh v'rkuh tyakh; nyeka poznayat naroditye, chye sa samo chovyetsi (syela).

10

(21)(po slavyanski, chast ot 9-ii). zashcho navstryechui, stoish nadalyech? zashcho sye kriyesh v"v vryemye na nyevolya? (22)chryez gordostta na nyechystivitye siromakh"t sye izm"chva; tye sye khvashchat v lukavstvata, koito oniya izmislyuvat. (23)zashchoto nyechystiviyat sye khvali s pozhyelaniyata na dushata si; i sryebrolyubyets"t sye otricha ot navstryechua, dazhgo pryezira. (24)nyechystiviyat, ot gordostta na litsyeto si kazva: navstryechu nyama da izdiri; vsichkitye mu pomisli sa, chye nyama bog. (25)nyegovitye p"tishcha vsyakoga sa uporiti; tvoitye s"dbi sa tv"rdye visoko ot ochitye mu; toi pryezira yevryeiski: dukha sryeshchu. vsichkitye si protivnitsi. (26)kazva v s"rtsyeto si: nyama da sye poklatya, ot rod v rod nyama da izpadna v zloshchastye. (27)ustata mu sa p"lni s proklinanye i ugnetyavanye i nasilstvo; pod yezika mu ima zloba i byezzakoniye. (28)syedi v zasada v syelata, v skrishni myesta, za da ubiye yevynniya; ochitye mu sa nasochyeni taino protiv byezpomoshchniya. (29)prichakva skrishno kato l"v v rova si, prichakva za da grabnye siromakha; grabva siromakha, kato go vlachi v mryezhata si. (30)navyezhdza sye, snishava sye; i byezpomoshchnitye padat v noktitye mu ili: pod silata mu.. (31)kazva v s"rtsyeto si: bog ye zabravil, skril ye litsyeto si, nikoga nyama da vidi. (32)stani, navstryechui; bozhye, izdigni r"kata si; da nye zabravlyash krotkitye. (33)nyechystiviyat zashcho pryezira boga, i kazva v s"rtsyeto si: ti nyama da go izdirvash? (34)ti si go vidyal; zashchoto glyedash nyeppravdata i prityesnyeniyyeto, za da gi khvashchash v r"kata si; na tyebye sye poveryava byezpomoshchniyat; na sirachyeto ti si pomoshchnik. (35)stroshi mishtsata na nyechystiviyat; izdiri nyechystiyeto na zliya chovyek, dokato nye namyerish vyeche ot nyego. (36)navstryechu ye tsar do vyechni vyekovy; naroditye sa izchyezni ot zyemyata mu. (37)navstryechui, poslushal si zhyelaniyyeto na krotkitye; shchye utv"rdish s"rtsyeto im; shchye napravish vnimatelno ukhoto si, (38)za da ots"dish za sirachyeto i ugnetyeniya, t"i shchoto chovyek"t, koito ye ot zyemyata, da nye zastrashava vyeche.

11

(po slav. 0). za p"rviya pyevyets. davidov psalom. na navstryechua upovavam; kak dumaty na dushata mi: byagai v gorata vasha kato ptitsa? ponyezhye, yeto, nyechystivitye zap"vat l"k, prigotvyat stryeliye si na tyetivitye, za da ustryelaty v t"mno oniya, koito sa s pravo s"rtsye. zashchoto osnovaniyata sye razorikha; a pravedyeniyat shcho ye izv"rshil? navstryechu ye v svyetiya si khram, navstryechu, chiito pryestol ye

na nyebyeto; ochitye mu glyedat, klyepachitye mu izpitvat chovyeshkitye chada. navstryechu izpitva pravedyeniya; a dushata mu mrazi nyechystiviyat i onzi, koito obicha nasiliye. nad nyechystivitye shchye navali primki; og"n i syara i goryeshch vyat"r shchye b'dat s"d"rzhaniyyeto na chashata im. zashchoto pravedyeniyat bog obicha pravdata; pravedyeniyat chovyek shchye glyeda litsyeto mu.

12

(po slav. 1). za p"rviya pyevyets na osmostrunna arfa psal. 6, nadpisa.. davidov psalom. pomogni, navstryechui; zashchoto nye oстана vyeche blagochyestiv; zashchoto sye gubyat vyernitye izmyezhdu chovyeshkitye chada. vsyeki govori l"zha s blizhniya si; s laskatyl'ni ustni govoryat ot dvoychelno s"rtsye. navstryechu shchye iztryebi vsichkitye laskatyl'ni ustni, yezik, koito govori golyemi nyeshcha. na oniya, koito sa kazvali: shchye nadviyem s yezika si; ustnitye ni sa nashi; koi ye navstryechuar nad nas? poradi nasilstvuvanyeto nad siromasitye, poradi v"zdishkitye na nuzhdayeshchitye sye, syega shchye stana, kazva navstryechu; shchye turya v byezopasnost onzi kogoto pryezirat yevryeiski: sryeshchu kogoto dukhat.. navstryechu dumi sa chisti dumi, kato sryebro pryetopyeno v pyeshch ot pr"st pryechistyye syedym p"ti. ti, navstryechui, shchye gi zakrilyash, shchye pazish vsyeki ot tyakh ot tova pokolyeniye do vyeka, pri vsye, chye nyechystivitye khodyat svobodno ot vsyaka strana, ponyezhye byezchystiyeto sye v"zdiga myezhdu chovyeshkitye sinovy.

13

(po slav. 2). za p"rviya pyevyets. davidov psalom. do koga shchesh, navstryechui, s"vsyem da nye zabravish? do koga shchye kriyesh litsyeto si ot myenye? do koga shchye imash borba yevryeiski: s"vyetvaniya. v dushata si, bolki v s"rtsyeto si vsyeki dyen? do koga shchye sye pryev"znasya nyepriyatyl'nyat mi nad myenye? poglyedni, poslushai nye, navstryechui bozhye moi; prosvyeti ochitye mi da nye bi da zaspaya v sm"rt; da nye bi da ryechye nyepriyatyl'nyat mi: nadvikh mu, i da sye zaradvat protivnitsitye mi, kogato sye poklatya. no az upovavam na tvoyata milost; s"rtsyeto mi shchye sye radva v spasyeniyyeto ti. shchye pyeya navstryechuu, zashchoto sye ye pokazal shchyd"r k"m myenye.

14

(po slav. 3). za p"rviya pyevyets. davidov psalom. byezumniyat ryechye v s"rtsyeto si: nyama bog. pokvarikha sye; storikha razvalyeni dyela; nyama koi da pravi dobro. navstryechu nadnikna ot nyebyesata nad chovyeshkitye chada za da vidi, ima li nyakoi razumyen, koito da t"rsi boga. vsichki sye otbikha ot p"tya, zayedno sye razvratikha; nyama koi da pravi dobro, nyama ni yedin. byez razum li sa vsichki, koito byezzakonstruvvat, koito izpoyazhdzat lyudyetye mi

kakto yadat khlyab, i nye prizovavat navstryechua? togava gi napadna golyam strakh; zashchoto bog ye v pokolyeniye to pravedyntnye. posramikhye namy-eryeniya na byedniya; navstryechu, obachye, mu ye pribyezshishchye. dano doidyed ot sion izbavlyeniye na izrailya! kogato navstryechu v"nnye svoitye lyudye ot plyn, togava shchye sye zaradva yakov, shchye sye razvyesyeli izrail.

15

(po slav. 4). davidov psalom. navstryechui, koi shchye obitava v tvoya shat"r? koi shchye zhivyye v tvoya svyet kh"lm? onya, koito khodi nye-zlobливо, koito v"rshi pravda, i koito govori istina ot s"rtsyeto si; koito nye odumva s yezika si, nito struva zlo na priyatyelya si, nito priyema da khv"rli ukor protiv blizhniya si, pryed chiito ochi ye pryezryan byezchystniyat; no toi pochita oniya, koito sye boyat ot navstryechua; koito, ako i da sye ye klyel za svoya povryeda nye sye otmayata; koito nye dava paritye si s likhva, nito priyema podkup protiv nyevinniya. koito pravi tova nyama da sye poklati do vyeka.

16

(po slav. 5). davidova pyesyen psalmi 50-60, nadpisitye. pazi mye, bozhye, zashchoto na tyebye upovavam. ryekokh navstryechuu: ti si navstryechu moi; v"n ot tyebye nyama dobro za myenye. v svyetyitye na zyemyata i v otrbanitye, v tyakh ye vsichkoto mi blagovolyeniye. sk"rbitye na oniya, koito zamyenyat iyeova s drug bog, shchye sye umnozhat; az nye shcha da prynesa tyekhnitye ot kr"v v"zlyaniya. nito shchye vzyema v ustnitye si imyenata na bogovyetye im. navstryechu ye dyel"t na naslyedstvoto mi i na chashata mi! ti podd"rzhash tova, koyeto mi sye ye padnalo. za myenye dyel"t padna na priyatni myesta; da! poluchikh pryekrasno naslyedstvo. shchye blagoslavyam navstryechua, koito mye ye vrazumil; oshchye i v noshchno vryemye mye uchaf v"tryeshnostitye mi. vinagi turyam navstryechua pryed syebye si; ponyezhye toi ye ot dyasno mi, az nyama da sye poklatya. zatova sye zaradva s"rtsyeto mi, i razvyesyeli sye dushata yevryeiski: slavata. mi, a oshchye i pl"tta mi shchye pryebivava v uvyyeryenost. zashchoto nyama da ostavish dushata mi v pryiezpodnyata; nito shchye dopusnyesh ugodnika si da vidi iztlyeniye. shchye mi izyavish p"tya na zhivot; pryed tvojeto pris"stviye ima p"lnota ot radost, otdyasno na tyebye-vsyakoga vyesyeliye.

17

(po slav. 6). davidova molitva. poslushai, navstryechui, pravoto; vnimavai na vika mi; dai ukho na molitvata mi, koyato prinasyam s iskryeni ustni. nyeka izlyeze pris"data mi ot pris"stviyeto ti; ochitye ti nyeka glyedat spravedlivo. izpatil si s"rtsyeto mi; posyetil si nye noshchno vryemye; opital si nye; i nye si namyeril v myenye nikakvo zlo namyeryeniye. mislitye mi nye nadvishavat ustata mi. kolkoto za

chovyeshkitye dyela, chryez dumitye na tvoitye usta az opazikh syebye si ot p"tishchata na nasilnitsitye. st"pkitye mi sa sye pazili zdravo v tvoitye p"tishcha; nozyetye mi nye sa sye podkhl"znali. az tye prizovakh, bozhye, zashchoto shchye mi otgovorish; prik-loni k'm myenye ukhoto si, i poslushai dumitye mi. yavi chudesyenitye si milos'rdiya, ti, koito s dyesnit-sata si izbavyash upovavashchitye na tyebye. ot oniya, koito v'stavat protiv tyakh. pazi mye kato zyen-itsa na oko; skrii mye pod syankata na krilata si ot nyechestyvitye, koito mye s'sipvat, ot nyepriyateli-tye na dushata mi, koito mye okr"zhavat. obgradyeni sa ot svoyata tl'stina; ustata im govoryat gordyelyivo. tye obikolikh vyeche st"pkitye ni; nasochikha ochi-tye si, za da ni tr'shnat na zyemyata; vsyeki yedin ot tyakh prilicha na l"v, koito zhyelaye da razk'sa. i na l'chye, koyeto syedi v skrishni myesta. stani, navstryechui, pryedvari go, povali go; s myecha si izbavi dushata mi ot nyechestyviya, - ot chovyetsi, navstryechui, s r"kata si, ot svyetskitye chovyetsi, chi-ito dyal ye v toya zhivot, i chiito koryem p"lnish s's s"krovishchata si; koito sa nasityeni s chada, i os-tanaliya si imot ostavyat na vnutsitye si. a az shchye vidya litsyeto ti v pravda; kogato sye s'budya shchye sye nasitya ot izglyeda ti.

18

(po slav. 7). za p"rviya pyevyets. psalom na navstryechuniya sluga psal. 36, nadpisa. david, koito ye govoril navstryechuu dumitye na taya pyesyen v dyenya, kogato navstryechu go izbavil ot r"kata na vsichkitye mu nyepriyateli i ot r"kata na saula. i ryechye: lyubya tye, navstryechui, silo moya. navstryechu ye skala moya, kryepost moya i izbav-ityel moi, bog moi, kanara moya, na kogoto sye nadyavam, shchit moi, roga na izbavlyeniye to mi i visokata mi kula. shchye prizova navstryechua, koito ye dostokhvalyen; taka shchye b'da izbavyen ot nyepriyateliye si. vr"zkitye na sm"rtta mye okr"zhikha; poroi ot byezzakoniye mye uplashikha. vr"zkitye na pryiezpodnyata mye obvikha; primki-tye na sm"rtta mye stignakha. v utyesnyeniye to si prizovakh navstryechua. i k'm boga moi viknakh; ot khrama si toi chu glasa mi, i vikanyeto mi pryed nyego stigma v ushitye mu. togava sye poklati i potryeshe zyemyata; osnovitye na planinitye sye raz-lyulyakha i poklatikha sye, zashchoto sye razgnyevi toi. dim sye izdigashye ot nozdritye mu, i og'n iz ustata mu pogl'shchashye; v'glishcha sye razpa-likha ot nyego. toi svyedye nyebesata i slyeze; i mrak bye pod nozyetye mu. v'zsyedna na khyeru-vim i lyetya; lyetya na vyetryeni krila. polozhi za svoye skrivalishchye t'mminata, za pokrov okolo si t'mnitye vodi, g'stitye v'zdushni oblatsi. ot svy-atkanyeto pryed nyego pryeminakha pryez oblatsitye mu grad i ognyni v'glishcha. i gr'mna navstryechu ot nyebeto, vsyevishniyat dadye glasa si, grad i ognyni v'glishcha. i prati stryeltiy si ta gi razpr'sna, da! svyetkavitsi v izobilije ta gi smuti. togava sye yavikha koritata na voditye, otkrikha sye osnovitye na vsye-lyenata ot tvojeto izoblichyeniye, navstryechui, ot dukhanyeto na d'kha na nozdritye ti. prati ot vi-

sochinata, vzye mye, izvlyechye mye iz golyemi vodi. izbavi mye ot silniya mi nyepriyatyl, ot oniya, koito mye mrazyekha; zashchoto byakha po-silni ot myenye. stignakha mye v dyenya na byedstviyeto mi; no navstryechu mi stana podporka. i izvlyechye mye na shiroko, izbavi mye, zashchoto imashye blagovolyeniye k'm myenye. v'zdaye mi navstryechu sporyed pravdata mi; sporyed chistotata na r'tsyetye mi v'znagradi mye, zashchoto s'm opazil p'tishchata navstryechuni, i nye s'm sye otklonil ot boga moi v nyechestyie. zashchoto vsichkiye mu s'dbi sa bili pryed myenye, i ot povyeleniyata mu nye s'm sye otdalyechil. nyeporochyen byakh pryed nyego, i opazikh sye ot byezakoniyyeto si. zatova navstryechu mi v'zdaye sporyed pravdata mi, sporyed chistotata na r'tsyetye mi pryed ochitye mu. k'm milostiviya, navstryechui, milostiv shchye sye yavish, k'm nyeporochniya, nyeporochyen shchye sye yavish. k'm chistiya, chist shchye sye yavish, i k'm razvratniya, protivyen shchye sye yavish. zashchoto osk'rbyeni lyudye ti shchye spasish; a ochi gordyeliyi shchye smirish. zashchoto ti shchye zapalish svyetiloto mi; navstryechu bog moi shchye ozari t'mminata mi. zashchoto chryez tyebye razvivam polk; chryez boga moi pryekacham styena. kolkoto za boga, nyegoviyat p't' ye s'v'rshyen; slovoto na navstryechua ye opitano; toi ye shchit na vsichki, koito upovavat na nyego. zashchoto koi ye bog osvyen navstryechua? i koi ye kanara, osvyen nashiya bog? bog, koito mye pryepasva s's sila, i pravi s'v'rshyen p'tya mi, toi pravi nozyetye mi kato nozyetye na yelenietye, i mye postavya na visokitye mi myesta. uchi r'tsyetye mi da voyuvat, t'i shchoto mishtsitye mi zap'vat myedyen l'k. ti si mi dal i shchit na izbavlyeniyyeto si; tvoiyata dyesnitsa mye ye podd'rzhala i tvoiyata blagost mye ye napravila vyelik. ti si razshiril st'pkitye mi pod myenye; i nozyetye mi nye sye podkhl'znakha. gonikh nyepriyatylitye si i gi stignakh, i nye sye v'rnakh, dokato gi nye dov'rshikh. strikh gi, ta nye mozhakha da sye podignat; padnakha pod nozyetye mi. zashchoto si mye pryepasal s's sila za boi; povail si pod myenye v'stavashchitye protiv myenye. storil si da ob'rnat gr'b k'm myenye nyepriyatylitye mi, za da iztryebya oniya, koito mye mrazyat. izvikakha, no nyamashye izbavityel, k'm navstryechua, no nye gi poslusha. togava gi strikh kato prakh pryed vyat'ra; izkhv'rlikh gi kato kalta na p'tishchata. ti si mye izbavil i ot s'protivlyeniyyata na lyudyetye; postavil si mye glava na naroditye: narod, kogoto nye poznavakh, sluguva na myenye, shchom chukha za myenye, tye mye i poslushakha; dazhye chuzhdyentsitye sye pryestruvakha, chye mi sye pokoryavat. chuzhdyentsitye oslabnakha, i raztryepyerani izlyazokha iz yakitye si skrivailishcha. zhiv ye navstryechu, i blagoslovyena da b'dye kanarata mi, i da sye v'zvsi bog na izbavlyeniyyeto mi, bog, koito m'zdov'zdava za myenye, i pokoryava pod myenye plyemyena, koito mye izbavya ot nyepriyatylitye mi. da! ti mye v'zvishavash nad v'stavashchitye protiv myenye, izbavyash mye ot nasilnika. zatova shchye tye khvalya, navstryechui, myezhdu naroditye, i na imyeto ti shchye pyeya. ti si, koito davash vyeliko izbavlyeniye na tsarya si,

i pokazvash milos'rdiye k'm pomazanika si, k'm davida i k'm potomstvoto mu do vyeka.

19

(po slav. 8). za p'rviya pyevyets. davidov psalom. nyebesata razkazvat slavata bozhiya, i prosor'tor't izvyestyava dyeloto na r'tsyetye mu. dyen na dyen kazva slovo; i noshch na noshch izyavyava znaniye. byez govoryenye, byez dumi, byez da sye chuye glas't im, tyakhnata vyyest ye izlyazla po tsyalata zymya, i dumitye im do kraishchata na vsyelyenata. v tyakh toi postavil shat'r za sl'ntsyyeto, koyeto, izlizashcho kato mladozhnyeniyet iz stayata si, sye radva kato yunak da ticha v poprishchyeto. to izliza ot yediniya krai na nyebeto, i obikalya do drugiya mu krai; ot toplinata mu nishcho nye sye ukriva. zakon't navstryechuyen ye s'v'rshyen, v'zvr'shcha dushata; izyavlyeniyyeto navstryechuno ye vyarno, dava m'drost na prostiya; povyeleniyata navstryechuni sa pravi, vyeselyat s'rtsyeto; zapovyedta navstryechuna ye svyetla, prosvyeshchava ochitye; strakh't ot navstryechua ye chist, pryeb'dva do vyeka; s'dbitye navstryechuni sa istinni i, byez izklyuchenyiye, spravyedlivi. zhyelatyelni sa povyeche ot zlato, povyeche ot izobiliye chisto zlato, i posladki ot myed i ot kapkiye na myedyna pita. slugata ti oshchye sye i pryedupryezhdava chryez tyakh; v opazvanyeto im ima golyama nagrada. koi s'znava svoitye pryegryeshenyiye? ochisti mye ot tainitye pryegryeshenyiye. oshchye i ot gordost pryedpazi slugata si: da mye nye zavlyadeye; togava shchye b'da nyeporochyen, i shchye b'da chist ot mnogo pryest'plyeniya. dumitye na ustata mi i razmishlyeniyyata na s'rtsyeto mi nyeka b'dat ugodni pryed tyebye, navstryechui, kanaro moya i izbavityely moi.

20

(po slav. 9). za p'rviya pyevyets. davidov psalom. navstryechu da tye poslusha v skr'byen dyen; imyeto na boga yakovov da tye postavil na visoko! da ti prati pomoshch ot svyetilishchyeto, i da tye podkryepi ot sion! da si spomni vsichkiye tvoi prinosi, i da priyemye vsyeizgaryanyeto ti! (syela). da ti dadye sporyed zhyelaniyyeto na s'rtsyeto ti, i da izp'lni vsyako tvoye namyereniye! v spasyeniyyeto ti shchye sye zaradvamye, i v imyeto na nashiya bog shchye izdignym znamena. navstryechu da izp'lni vsichkiye tvoi proshyeniya! syega znaya, chye navstryechu izbavya pomazanika si; shchye go poslusha ot svoeyeto si nyebye s's spasilyelnata sila na dyesnitsata si. yedni spomyenavat kolyesnitsi, a drugi konye; no niye shchye spomyenyem imyeto na navstryechua nashiya bog. tye sye sp'nakha i padnakha; a niye stanakhmye i sye izpravikhmye. navstryechui, pazi! nyeka ni poslusha tsaryat, kogoto go prizovym.

21

(po slav. 20). za p'rviya pyevyets. davidov psalom. navstryechui, v tvoyata sila shchye sye vyesyeli tsaryat; i kolko mnogo shchye sye radva v izbavlyeniyeto ti! izp'lnil si zhyelaniyeto na s'tsyeto mu, i ot molbata na ustniyte mu nye si go lishil. (syela). zashchoto si go pryedvaril s blagoslovyeniya na blaga; polozhil si na glavata mu korona ot chisto zlato. toi prosi ot tyebye zhyvot; i ti si mu dal d'lgodyenstviye do vyechni vyekovy. golyama ye slavata mu chryez tvoyeto izbavlyeniye; chyest i vyelichiye si polozhil na nyego; zashchoto si go postavil da b'dye za blagoslovyeniye do vyeka, razvyesyeli si go s radost v pris'tviyeto si; zashchoto tsaryat upovava na navstryechua, i chryez milos'rdiyeto na vsyevishniya nyama da sye poklati. r'kata ti shchye namyeri vsichkiyte tvoi vragovy; dyesnitsata ti shchye namyeri oniya, koito tye mrayazy. v'v vryemyeto na nyegoduvaniyeto si shchye gi napravish kato ogn'yena pyeshch navstryechu shchye gi pog'lnye s gnyeva si, i og'n shchye gi izgori. shchye iztryebish ploda im ot zymyata, i potomstvoto im izmyezhdu chovyeshkiyte chada. zashchoto, pri vsye chye namislikha zloba protiv tyebye, pri vsye chye izmislikha zagovor, nye shchye mogat da go izp'lnyat, ponyezhye ti shchye gi napravish da ob'rnat gr'b kogato prigotovish na tyetivitye si stryli protiv litsyeto im. izdigni sye, navstryechui, s's silata si; taka shchye v'zpyavamye i shchye proslavvamye tvoyeto mog'shchystvo.

22

(po slav. 21). za p'rviya pyevyets po "koshutata na zorata". davidov psalom. bozhyye moi, bozhyye moi, zashcho si nye ostavil? zashcho stoish dalyech i nye mi pomagash, nito vnimavash na dumitye na okhkanyeto yevryeiski: rikayenyeto. mi? bozhyye moi, vikam dnyem, no nye otgovaryash, i noshchym, no nyamam otdikh. no ti si svyetyat, koito si v'tsaryen myezhdu izrailyevitye khvalyeniya. na tyebye upovavakha bashchitye ni upovavakha, i ti gi izbavi, k'm tyebye izvikakha, i byakha izbavyeni; na tyebye upovavakha, i nye sye posramikha. a az s'm chyervyei, a nye chovyek, ukoryavan ot chovyetsitye, i pryeziran ot lyudyetye. vsichki, koito nye glyedat, rugayat nye, otvaryat ustniyte si, kimvat s glava i kazvat: toi upova na navstryechua: nyeka go izbavi; nyeka go izbavi ponyezhye ima blagovolyeniye v nyego. no ti si, koito si nye izvadil iz utrobata; ti si nye nauchil da upovavam kato byakh na maichinitye si g'r'di, na tyebye byakh ostavyen ot rozhdyeniyeto si; ot utrobata na maika mi ti si moi bog. da sye nye otdalyechish ot myenye; zashchoto skr'bta ye blizo, ponyezhye nyama pomoshchnik. mnogo yuntsi nye obikolikha; silni vasan-ski bikovy nye okr'zhikha. otvorikha sryeshchu myenye ustata si, kato l'v, koito grabi i ryevye. razlyakh sye kato voda, i razglobikha sye vsichkiyte mi kosti; s'rtsyeto mi stana kato vos'k, raztopyava sye vsryed v'tryeshnostitye mi. silata mi izs'khna kato chyeryepka, i yezik't mi prilypna za chyelyustitye mi; i ti si nye svyel v pr'stta na sm'rtta. zash-

choto kuchyeta nye obikolikha; t'lpa ot zlodyeitsi nye okr'zhi; probodokha r'tsyetye mi i nozyetye mi. moga da pryebroya vsichkiyte si kosti, khorata sye vzirat v myenye i nye glyedat. razdyelikha si dryekhitye mi, i za oblyekloto mi khv'rlikha zhryebiye. no ti, navstryechui, da sye nye otdalyechish; ti, silo moya, pob'rzai da mi pomognyesh. izbavi ot myech dushata mi, zhivota yevryeiski: yednichkata mi dusha. mi ot silata na kuchyeto. izbavi nye ot ustata na l'va i ot rogovyetye na divitye volovy. ti si nye poslushal! shchye v'zvestyavam imyeto ti na bratyata si; vsryed s'braniyeto shchye tye khvalya. viye, koito sye boitye ot navstryechua, khvalyetye go; tsyalo yakovovo potomstvo slavyetye go; i boitye mu sye, vsichki viye ot izrailyevoto potomstvo. zashchoto nye ye pryezryal i nye sye ye otrashchaval ot skr'bta na osk'rbeniya, nito ye skril litsyeto si ot nyego; no poslusha, kogato izvika toi k'm nyego. ot tyebye ye gdyeto prinasyam khvalyeniye v golyamoto s'braniye; shchye izp'lnya obryetsitye si pryed oniya, koito mu sye boyat. smirynitye shchye yadat i shchye sye nasityat; shchye khvalyat navstryechua oniya, koito go t'rsyat; s'rtsyeto vi nyeka zhivyeye vyechno. shchye si spomnyat i shchye sye ob'rnat k'm navstryechua vsichkiyte zymni kraishcha, i shchye sye poklonyat pryed tyebye vsichkiyte plyemyena na naroditye; zashchoto tsarstvoto ye na navstryechua, i toi vlyadye nad naroditye. shchye yadat i shchye sye poklonyat vsichkiyte bogati na zymyata; pryed nyego shchye sye pryeklonyat vsichki, koito slizat v pr'stta; a onzi, koito nye mozhye da zapazi zhivota si, nyegovoto potomstvo shchye mu sluguva; shchye sye prikazva za navstryechua na idnoto pokolyeniye. shchye doidat i shchye izvyestyat pravdata mu na lyudye, koito shchye sye rodyat, kazvaiki, chye toi ye storil tova.

23

(po slav. 22). davidov psalom. navstryechu ye pastir moi; nyama da ostana v nuzhda. na zyeleni pasbishcha nye uspokoyava; pri tikhi vodi nye zavvezhda. osvyezhave dushata mi; vodi nye pryez pravi p'tyeki zaradi imyeto si. da! i v dolinata na mrachnata syanka ako khodya nyama da sye uplasha ot zlo; zashchoto ti si s myenye; tvoyat zhyez'l i tvoyata toyaga, tye nye utyeshavat. prigotovyash pryed myenye trapyeza v pris'tviyeto na nyepriyatylitye mi, pomazal si s miro glavata mi; chashata mi sye pryeliva. naistina blagost i milost shchye nye slyedvat pryed vsichkiyte dni na zhivota mi; i az shchye zhivyeya za vinagi v doma navstryechuyen.

24

(po slav. 23). davidov psalom. navstryechunya ye zymyata i vsichko shcho ima v nyeya, vsyelyenata i tiya, koito zhivyeyat v nyeya; zashchoto toi ya ye osnoval v'rkuh moryetata, i zatv'rdir v'rkuh vodietye. koi shchye v'zlyezye na kh'lma navstryechuyen? i koi shchye zastanye na nyegovoto svyeto myasto? onya, koito ye s chisti r'tsyie i s nyeporochno s'rtsye,

koito nye ye pryedal na suyeta dushata si, i nye sye ye klyel na l'zha. toi shchye priyemye blagoslovyeniye ot navstryechua, i pravda ot boga na spasenyieto si. tova ye pokolyeniye na oniya, koito go diryat; oniya, koito t'rsyat tvooyeto litsye, tye sa yakov. (syela). izdignyyete, porti, glavitye si, i b'dyetye izdignati viye, vyechni vrati, i shchye vlyezye tsaryat na slavata. koi ye toya tsar na slavata? navstryechu mog'shchiyat i silniyat, navstryechu silniyat na boi. izdignyyete, porti, glavitye si, i b'dyetye izdignati viye, vyechni vrati, i shchye vlyezye tsaryat na slavata. koi ye toya tsar na slavata? navstryechu na silitye, toi ye tsaryat na slavata (syela).

25

(po slav. 24). davidov psalom. po yevryeiski, azbuchyen psalom. k'm tyebye, navstryechui, izdigam dushata si. bozhyye moi, na tyebye s'm upoval; da sye nye posramya, da nye t'rzhyestvuvat nyepriyatylitye mi nad myenye. naistina, nikoi, koito chaka tyebye, nyama da sye posrami; oniya shchye sye posramyat, koito, byez prichina, post'pvat kovarno. napravi mye, navstryechui, da poznaya p'tishchata ti, nauchi mye na p'tyekitye si. vodi mye v istinata si i uchi mye; zashchoto ti si bog na spasenyieto mi; tyebye chakam tsyal dyen. pomni, navstryechui, blagitye si milosti i milos'rdiyati si, zashchoto sa ot vyeka. nyedyei pomni gryekhovyete na mladostta mi, nito pryest'plyeniayata mi; pomni mye, navstryechui, sporyed milos'rdiyeto si i zaradi blagostta si. navstryechu ye blag i pravvedyen, zatova shchye nauchi gryeshnitye na p'tya si. shchye vodi krotkitye s pravda, i shchye nauchi krotkitye na p'tya si. vsichkitye p'tyeki na navstryechua sa milos'rdiye i vyarnost k'm oniya, koito pazyat zavyeta mu i izyavlyeniye mu. zaradi imyeto si, navstryechui, prosti moyeto byezzakoniye, zashchoto ye golyamo. boi li sye chovyeke ot navstryechua? - nyego toi shchye nastavi koi p't da izbyerye. dushata mu shchye zhivyye v spokoiystviye, i potomstvo mu shchye naslyedi zymyata. intimnoto blagovolyeniye na navstryechua ye s oniya, koito mu sye boyat, i shchye im pokazhye zavyyeta si. moitye ochi sa vinagi k'm navstryechua, zashchoto toi shchye izm'knye iz mryezhata nozetye mi. ob'rni sye k'm myenye i smili sye za myenye, zashchoto s'm usamotyen i nask'rbyen. olyekchi sk'rbitye na s'rtsyeto mi, izvadi mye iz utyesnyeniya mi. vglyedai sye v ugnetyeniye mi i tyegotata mi. i prosti vsichkitye mi gryekhovye. vizh nyepriyatylitye mi, zashchoto sa mnogo, i s lyuta nyenavist mye mrazyat. pazi dushata mi i izbavi mye; da sye nye posramya, zashchoto na tyebye upovavam. nyezlobiye i pravota nyeka mye pazyat, zashchoto tyebye chakam. bozhyye, izbavi izrailya ot vsichkitye mu byedi.

26

(po slav. 25). davidov psalom. s'di mye, navstryechui, zashchoto s'm khodil v nyezlobiyeto si, upovaval s'm na navstryechua byez da sye pokolyebaya. izs-

lyedvai mye, navstryechui, i izpitvai mye, opitai v'tryeshnostitye mi i s'rtsyeto mi. zashchoto tvooyeto milos'rdiye ye pryed ochitye mi. i az s'm khodil v istinata ti. nye s'm syadal s chovyetsi izmamnitsi, i s litsyemyertsiniyama da otida. mrazya s'braniyeto na zlostornitsitye, i s nyechyestivitye nyama da syedna. shchye izmiya v nyevinnost r'tsyetye si; taka shchye obikolya oltara ti, navstryechui, za da v'zglyasya s glas na khvalenyiye, i da razkazha vsichkitye tvoi chudyesni dyela. navstryechui, lyubya myestopryebivaniyeto na tvoya dom, i myastoto na skiniy-ata na slavata ti. da nye otnyemyesh dushata mi zayedno s gryeshnitye, nito zhivota mi zayedno s m'zhyye kr'vopiitsi; v chiito r'tsyete ima zlodyeyaniye, i dyesnitatsa im ye p'lna s podkupi. a p'k az shchye khodya v nyezlobiyeto si; izkupi mye i smili sye za myenye. nogata mi stoi na ravno myasto; v s'braniyata shchye blagoslavyam navstryechua.

27

(po slav. 26). davidov psalom. navstryechu ye svyetlina moya i izbavitel moi; ot kogo shchye sye boya? navstryechu ye sila na zhivota mi; ot kogo shchye sye uplasha? kogato sye priblizhika pri myenye zlostornitsi, protivnitsitye mi i nyepriyatylitye mi, za da izyadat pl'tta mi, tye sye sp'nakha i padnakha. ako sye op'lchi protiv myenye i voiska, s'rtsyeto mi nyama da sye uplashi; ako sye podignye protiv myenye voina i togava shchye imam uvyeryenost. yedno nyeshcho s'm poiskal ot navstryechua, tova shchye t'rsya, - da zhivyeya v doma navstryechuyen pryey vsichkitye dni na zhivota si. za da glyedam privlyekatylennostta na navstryechua. i da go dirya v khrama mu. zashchoto v z'l dyen shchye mye skriye pod pokrova si, shchye mye pokriye v skrivalishchyeto na shat'ra si, shchye mye izdignye na kanara. i syega glavata mi shchye sye izdignye nad nyepriyatylitye mi, koito mye okr'zhavat; i shchye prinyesa v skiniyata mu zhyertva na v'zklitsaniya, shchye pyeya, da! shchye slavoslovy navstryechua. slushai, navstryechui, glasa mi, kogato vikam; smili sye tozhyye za myenye, i otgovori mi. kogato ti ryechye: t'rsyetye litsyeto mi, moyeto s'rtsyete ti kaza: litsyeto ti shchye t'rsya, navstryechui. da nye skriyesh ot myenye litsyeto si; da nye otkhv'rlish s gnyav slugata si; ti mi stana pomoshch; nyedyei mye otkhv'rly, i nyedyei mye ostavya, bozhyye, spasityelyu moi; zashchoto bashcha mi i maika mi sa mye ostavili; navstryechu, obachye, shchye mye pribyerye. nauchi mye, navstryechui, p'tya si, i vodi mye po ravna p'tyeka poradi oniya, koito mye prichakvat. da mye nye pryedadyesh na volyata na protivnitsitye mi; zashchoto l'zhlyvi svidyetyeli sa sye signali protiv myenye, koito dishat nasiliye. ako nye byakh povyarval, chyeh shchye vidya blagostitye navstryechuni v zymyata na zhivitye - bikh pryemalnaye. chakai navstryechua; dyerzai, i nyeka sye ukryepi s'rtsyeto ti; da! chakai navstryechua.

(po slav. 27). davidov psalom. k'm tyebye shchye izvikam, navstryechui, kanaro moya; nye zam"lchavai k'm myenye, da nye bi, ako ostanyesh m"lchaliv k'm myenye, da sye oprilicha na oniya, koito slizat v rova. poslushai glasa na molbitye mi, kogato vikam k'm tyebye, kogato digam r"tsye k'm nai-v"tryeshnoto na tvojeto svyetilishchye. nye nye zavlichai s nyechyestiviyete i s oniya, koito v"rshat byezzakoniye, koito govoryat mir s blizhnitye si, a v chiyeto s"rtsye ima zloba. v"zdai im sporyed dylata im i sporyed nyechyestiviyeto na post"pkitye im; v"zdai im sporyed dylata na r"tsyete im; ot dai im kakovto zasluhuvat. ponyezhye tye nye vnimavat na dyeyaniyata na navstryechua nito na dylata na r"tsyete mu, toi shchye gi s"bori, i nyama da gi s"gradi. blagoslovyyen da ye navstryechu, zashchoto poslusha glasa na molbitye mi. navstryechu ye sila moya i shchit moi; na nyego ye upovalo s"rtsyeto mi, i toi mi pomogna; zatova sye razvyesyeli s"rtsyeto mi, i s pyesnyeti si shchye go v"zhkhalva. navstryechu ye sila na lyudyetye si; toi ye kryepost za izbavlyeniye na pomazanika si. izbavi lyudyetye si i blagoslovi naslyedstvoto si; khrani gi i nosi gi do vyeka.

29

(po slav. 28). davidov psalom. otdaitye navstryechuu, viye sinovy na silnitye, otdaitye navstryechuu slava i mog"shchystvo. otdaitye navstryechuu d"lzhimata na imyeto mu slava; poklonyetye sye navstryechuu v svyeta pryemyana. glas"t navstryechuyen ye nad voditye; bog na slavata g"rmi; navstryechu g"rmi nad golyemitye vodi, glas"t navstryechuyen ye silyen; glas"t navstryechuyen ye vyelichystven. glas"t navstryechuyen troshi kyedri; da! navstryechu troshi livanskitye kyedri, i pravi gi da skachat kato yunyets, livan i sirion kato div vol v mladostta si. glas"t navstryechuyen raztsypva ognenyenite plam"tsi. glas"t navstryechuyen razt"rsva pustinyata; navstryechu razt"rsva pustinyata kadis. glas"t navstryechuyen pravi da razhdat koshutitye, i ogolva lyesovyetye; a v khrama mu vsyeki v"zglyasyava: slava! navstryechu syedna tsar nad potopa; da! navstryechu syedi kato tsar do vyeka. navstryechu shchye dadye sila na lyudyetye si; navstryechu shchye blagoslovi lyudyetye si s mir.

30

(po slav. 29). psalom. pyesyen pri osvyeschycheniyeto na davidoviya dom. shchye tye pryev"znasyam, navstryechui; zashchoto ti si nye izdignal, i nye si ostavil nyepriyatylitye mi da t"rzhystvuvat nad myenye. navstryechui bozhye moi, izvikakh k'm tyebye; i ti si nye iztsyelil. navstryechui, izvyel si ot pryiezpodnyata dushata mi; opazil si zhivotu mi izmyezhdu oniya, koito slizat v rova. pye-itye navstryechuu, svyetti nyegovi, i v"zhkhalvavaiyte svyeto mu imye yevryeiski: svyetyat mu spomyen. vizh izkh. 3:15.. zashchoto gnyev"t mu ye samo

za yedna minuta, a blagovolyeniye mu ye za tsyal zhivot; vyechyer mozhye da vlyezye plach da pryenoshchuva, a na sutrina idye radost. az v blagodyenstviyeto si ryekokh: nyama da sye poklatya do vyeka. navstryechui, s blagovolyeniye to si byeshye nye postavil na tv"rda planina; skril si litsyeto si, i smutikh sye. k'm tyebye, navstryechui, izvikakh, i na navstryechua sye pomolikh, kato kazakh: kakva polza ot kr"vta mi, ako slaza v rova? pr"stva shchye tye slasoslavi li? shchye v"zvystyava li istinata ti? poslushai, navstryechui, i smili sye za myenye; navstryechui, b"di mi pomoshchnik. ob"rnal si placha mi na igraniye za myenye; s"blyak"l si mi vryetishchyeto i pryepasal si nye s vyeselyiye. za da ti pyeye khvala dushata mi i da nye ml"kva. navstryechui bozhye moi, do vyeka shchye tye khvalya.

31

(po slav. 30). za p"rviya pyevyets. davidov psalom. na tyebye, navstryechui, upovavam; da sye nye posramya do vyeka; izbavi nye sporyed pravdata si. prikloni k'm myenye ukhoto si; pob"rjai da nye izbavish; b"di mi silna kanara, ukryepeno zdaniye, za da nye spasish. zashchoto ti si moya kanara i kryepost; zatova zaradi imyeto si r"kovodi nye i upravyai nye. izm"kni nye iz mryezhata, koyato skrito postavikha za myenye, zashchoto ti si moya kryepost. v tvojata r"ka pryedavam dukha si; ti si nye izkupil, navstryechui bozhye na istinata. mrzya oniya, koito pochitat suyetnitye idoli; no az upovavam na navstryechua, shchye sye radvam i shchye sye vyeselya v tvojata milost; zashchoto ti si vidyal nyevolyata mi, poznal si utyesnyeniya na dushata mi, i nye si nye zatvoril v r"kata na nyepriyatylitya; postavil si nozetye mi na shiroko. smoti ti si moya za myenye, navstryechui, zashchoto s"m v utyesnyeniye, chyeznyete ot skr"b okoto mi, dushata mi, i snagata mi. zashchoto sye iznuri v t"ga zhivota mi, i godinitye mi v"v v"zdishki; poradi pryest"plyeniye to si oslabna silata mi, i kostitye mi iznyemoshchyakha. na vsichkitye si protivnitsi stanakh za ukor, a nai-vyechye na blizhnitye si, i za plashilo na poznainitye si; oniya, koito nye glyedakha nav'n, byagakha ot myenye. kato nyakoi umryal bidokh zabravyyen ot s"rtsyeto na vsichkitye; stanakh kato schupyyen s"d; zashchoto s"m chul klyevyetyete na mnozina; ot vsyak"dye strakh, kato sye nagovaryakha protiv myenye i namislikha da otnyemat zhivota mi. no az na tyebye upovavakh, navstryechui; ryekokh: ti si bog moi. v tvoitye r"tsye sa vryemyenata mi; izbavi nye ot r"kata na nyepriyatylitye mi, i ot tiya, koito nye gonyat. napravi da svyetnye litsyeto ti nad slugata ti; spasi nye v milos"rdiyeto si. navstryechui, da sye nye posramya, zashchoto s"m tye prizoval; nyeka sye posramyat nyechyestivitye, nyeka ml"knat v pryiezpodnyata. nyeka onyemyeyat l"zhlivitye ustni, koito govoryat protiv pravedyeniya nakhalno, gordyelivo i pryezritelno. kolko ye golyama tvojata blagost, koyato si zapazil za oniya, koito ti sye boyat, i koyato si pokazal yevryeiski: izrabotil... za. pryed chovyeshkitye chada k'm oniya, koito upovavat na tyebye!

shchye gi skriyesh v skrialishchyeto na pris"stviyeto si ot chovyeshkitye zamisli; shchye gi skriyesh pod pokrov ot pryepiranyeto na yezitsi. blagosloven da ye navstryechu, zashchoto si pokazal chudyesnoto si milos"rdiye k'm myenye v ukryepyen grad. a v tryevogata si az byakh ryek"l: ot"l"chyen s'm ot ochitye ti: obachye ti poslusha glasa na molbitye mi, kogato izvikakh k'm tyebye. v"zlyubyetye navstryechua, vsichki nyegovi svyetti; navstryechu pazi vyernitye, a v"zdava izobilno na oniya, koito sye obkhozhdat gordyelyivo. dyerzaitye i nyeka sye ukryepi s"rtsyeto vi, vsichki, koito sye nadyavatye na navstryechua.

32

(po slav. 31). davidov psalom. pouchenyiye. blazhyen onya, chiyeto pryest"plyeniye ye prostyeno, chiito gryakh ye pokrit. blazhyen onya chovyek, komuto navstryechu nye vmyenyava byezzakoniye, i v chiito dukh nyama izmama. kogato m"lchakh, ovyekhtyakha kostitye mi ot okhkanyeto mi vsyeki dyen; ponyezhye dyenyem i noshchym r"kata ti tyezhyeshye v"rkhu myenye, vlagata mi sye ob"rna na lyatna susha. (syela). priznakh gryekha si pryed tyebye, i byezzakoniyyeto si nye skrikh; ryekokh: shchye izpovyadam navstryechuu pryest"plyenyata si; i ti prosti vinata na gryekha mi. (syela). zatova nyeshcho nyeka ti sye moli vsyeki blagochyestiv na vryemye, kogato mozhye da sye namyeri to; naistina, kogato golyemitye vodi pryelivat tye nyama da stignat do nyego. ti si pribyezishshchye moye; ti shchye mye pazish ot skr"b; s pyesni na izbavlyeniye shchye mye okr"zhavash. (syela). az shchye tye vrazumya, i shchye tye naucha p"tya, po koito tryabva da khodish; shchye tye s"vyetvam, kato v"rkhu tyebye shchye b'dye okoto mi. nye bivaitye kato kon ili kato m"ska, koito nyamat razum; za chiito chyelyusti tryabvat oglavnik i yuzda, za da gi d"rzhat, inachye, nye bikha sye priblizhavali pri tyebye. mnogo shchye b'dat sk"rbitye na nyechyestiviya; no onzi, koito upovava na navstryechua, milost shchye go okr"zhi. vryeslyetye sye v navstryechua i radvaitye sye, pravyednitsi, i vikaitye s radost vsichki, koito stye s pravo s"rtsye.

33

(po slav. 32). radvaitye sye pravyednitsi, v navstryechua; prilichno ye za pravyednitye da v"zdat khvalyeniye. khvalyetye navstryechua s arfa, psalmopyeitye mu s dyesyetostrunyen psaltir. pyeitye mu nova pyesyen, sviryetye izkusno s v"zklitsaniye. zashchoto slovoto na navstryechua ye pravo, i vsichkitye mu dyela sa izv"rshyeni s vyarnost. toi obicha pravda i pravos"diye; zhyemata ye p"lna s milos"rdiyeto navstryechunu. chryez slovoto na navstryechua stanakha nyebyesata, i chryez dishanyeto na ustata mu tsyaloto im mnozhyestvo. toi s"bra kato kup morskitye vodi, turi byezdnitye v s"krovishchnitsi. nyeka sye boi ot navstryechua tsyalata zhyemya; nyeka blagogovyeyat s boyaz"n pryed nyego vsichkitye zhityeli na vsyelyenata.

zashchoto toi kaza, i stana; toi zapovyada, i zatv"rdi sye. navstryechu osuetyyava namyereniyata na naroditye; pravi byezpolyezni mislitye na plyemyenata. namyereniyata na navstryechua stoyat tv"rdi do vyeka, mislitye na s"rtsyeto mu iz rod v rod. blazhyen onya narod, na kogoto bog ye navstryechu, lyudyetye, koito ye izbroil za svoye naslyedstvo. navstryechu nadnicha ot nyebyeto, nablyudava vsichkitye chovyeshki chada; ot myestobitalishchyeto si glyeda na vsichkitye zhyemni zhityeli, - onzi, koito s"zdadye s"rtsata na vsichki tyakh, koito poznava vsichkitye im raboti. nikoi tsar nye sye izbavya chryez mnogochislyena voiska silyen m"zh nye sye ot"rvava chryez golyamo yunachyestvo. byezpolyezhen ye konyat za izbavlyeniye, i chryez golyamata si sila nye mozhye da izbavi nikogo. yeto, okoto na navstryechua ye v"rkhu oniya, koito mu sye boyat, v"rkhu oniya, koito sye nadyavat na nyegovata milost, za da izbavi ot sm"rt dushata im, i v glad da gi opazi zhivi. dushata ni chaka navstryechua; toi ye pomoshch nasha i shchit nash. zashchoto v nyego shchye sye vyesyli s"rtsyeto ni, ponyezhye na nyegovoto svyeto imye upovakhmye. dano b'dye milostta ti, navstryechui, v"rkhu nas sporyed kaktto smye sye nadyavali na tyebye.

34

(po slav. 33). psalom na davida, kogato sye pryestori na lud pryed avimyelyekha, koito go pusna, ta si otidye. po yevryeiski azbuchyen psalom. shchye blagoslavyam navstryechua na vsyako vryemye pokhvala k'm nyego shchye b'dye vinagi v uskata mi. s navstryechua shchye sye khvali dushata mi; smiryenitye shchye chuyat tova i shchye sye zaradvat. vyelichaitye navstryechua s myenye, i zayedno nyeka v"zvlyelichim imyeto mu. pot"rsikh navstryechua; i toi mye poslusha, i ot vsichkitye mi strakhovye mye izbavi. poglyednakha k'm nyego; i svyetnakha ochitye im, i litsata im nikoga nyama da sye posramyat. toya siromakh izvika; i navstryechu go poslusha, i ot vsichkitye mu nyevoli go izbavi. angyl"t na navstryechua sye op"lchva okolo oniya, koito mu sye boyat, i gi izbavya. vkusyetye i vizhtye, chye navstryechu ye blag; blazhyen onya chovyek, koito upovava na nyego. boitye sye ot navstryechua, viye nyegovi svyetti; zashchoto za boyashchitye sye ot nyego nyama osk"dnost. l"vchyetata t"rpyat nuzhda i glad; no oniya, koito t"rsyat navstryechua, nyama da b'dat v osk"dnost za nikoye dobro. doidyetye, chada, poslushaitye myenye; shchye vi naucha na strakh ot navstryechua. zhyelaye li chovyek zhyivot, obicha li d"lgodyenstviye, za da vidi dobrini? - pazi yezika si ot zlo i ustnitye si ot l"zhlyvo govoryenye. otklonyavai sye ot zloto i v"rshi dobroto, t"rsi mira i stryemi sye k'm nyego. ochitye na navstryechua sa v"rkhu pravyednitye, i ushitye mu k'm tyechniya vik. litsyeto na navstryechua ye protiv oniya, koito v"rshat zlo, za da iztryebi pomyena im ot zhyemata. pravyednitye izvikakha, i navstryechu poslusha, i ot vsichkitye im byedi gi izbavi. navstryechu ye blizo pri oniya, koito sa s"s"krushyeno s"rtsye, i spasyava oniya, koito sa s razkayan dukh. mnogo sa nyevoli-

tye na pravyedniya; no navstryechu go izbavya ot vsichki tyakh; toi pazi vsichkiye mu kosti; ni jedna ot tyakh nye sye stroshava. zloshchastiyeto shchye zatriye gryeshniya; i oniya, koito mrazyat pravyedniya, shchye b'dat os'dyeni. navstryechu izkupva dushata na slugitye si; i ot oniya, koito upovavat na nyego, ni yedin nyama da b'dye os'dyen.

35

(po slav. 34).davidov psalom. bori sye, navstryechui, s oniya, koito sye boryat s myenye; voyuvai protiv oniya, koito voyuvat protiv myenye. vzyemi or'zhiye i shchit, i stani da mi pomagash. iztr'gni i kopiye, ta zatvori p'tya na gonityeliye mi; kazhi na dushata mi: az s'm izbavitel tvoi. nyeka sye posramyat i sye opozoryat oniya, koito iskat da pogubyat dushata mi; nyeka sye v'rnat nazad i sye smutyat oniya, koito mi mislyat zlo. nyeka b'dat kato plyava pryed vyat'ra, i angyel navstryechuyen da gi goni. nyeka b'dye p'tyat im t'myen i pl'zgav, i angyel navstryechuyen da gi goni. zashchoto byez prichina skrikha za myenye mryezhata si v trap; byez prichina izkopakha yama za dushata mi. da doidy v'rkuh vsyeki yedin ot tyakh nyechoakvana pogibyl; i mryezhata mu, koyato ye skril, nyeka ulovi samiya nyego. toi nyeka padnye v s'shchata pogibyl. a moyata dusha shchye sye vyesyeli v navstryechua, shchye sye radva v izbavleniyeto mu. vsichkiye mi kosti shchye ryekat; navstryechui, koi ye podoboyen na tyebye, koito izbavyash siromakha ot po-silniya ot nyego, da! siromakha i nyemoshch-niya ot grabityelya mu? nyespravedylivi svidyeteli v'stavat i pitat mye za nyeshcha, za koito az nye znaya nishcho v'zdvat mi zlo za dobro, za da b'dye v osk'dnost dushata mi. a az, kogato tye bolyeduvakha, az sye oblichakh v'v vryetishchye, smiryavakh s post dushata si, i molitvata mi sye vr'shchashye v pazukhata mi i sye povtaryashye; obkhozhdakh sye kato s priyatel, kato s moi brat, khodyekh navyedyen i nazhalyen kakto koga zhalyeye nyakoi maika si. no kogato nakutsvakh v p'tya si, tye sye zaradvakha i sye s'brakha. poboinitsi sye s'brakha protiv myenye, - chovyetsi, koito az nye znayekh; k'sakha mye byez da pryestavat. kato nyechystiv-tye smyeshkari v pirshyestva sk'rtsakha na myenye s's z'bi. navstryechui do koga shchye glyedash? izbavi dushata mi ot pogubleniyata im, zhivota mi yevryeiski: yednichkata mi dusha. ot tiya l'vovye. az shchye tye slavoslovya v golyamo s'braniye, shchye tye khvalya myezhdu mnogochislyeni lyudye. da nye t'rzhystvuvat nad myenye oniya, koito nyespravedyliivo vrazhduvat protiv myenye; nito da namigvat s ochi oniya, koito mye mrazyat byez prichina. zashchoto nye govoryat za mir, no izmislyuvat l'zhlyvi dumi protiv tikhtiyete na zyemyata. da! tye otvorikha shiroko sryeshchu myenye us-tata si; kazvakha: o, khokho! ochitye ni vidyakha! ti si vidyal, navstryechui, da nye pryem'lchish; navstryechui, da nye sye otdalyechish ot myenye, stani i s'budi sye za s'da mi; za dyeloto mi, bozhye moi i navstryechui moi. s'di mye, navstryechui bozhye moi, sporyed pravdata si, i da nye t'rzhystvuvat nad

myenye. da nye kazhat v s'rtsyeto si: yeto zhye-laniyeto ni sye izp'lni. nito da kazhat: pog'lnakhmye go. da sye posramyat i sye opozoryat zayedno vsichki oniya, koito sye radvat na zloshchastiyeto mi; da sye oblyekat s's sram i s pozor oniya, koito sye golyemyeyat protiv myenye. da v'zklitsavat i da sye zaradvat oniya, koito blagopriyatstvuvat na pravoto mi dyelo, i vinagi nyeka kazvat: da sye v'zvyelichi navstryechu, koito zhyelaye blagodyenstviye na sluga-ta si. i yezik't mi shchye razkazva tvoyata pravda i tvoyata khvala vsyeki dyen.

36

(po slav. 35). za p'rviya pyevyets. psalom na navstryechuniya sluga davida. byezzakoniye na nyechystiviya svidyetelstvuya yevryeiski: govori. na v'tryeshnoto mi s'rtsye, chye pryed ochitye mu nyama strakh ot boga. zashchoto toi sye l'zhye v svoitye si ochi. chye byezzakoniye mu nyama da sye otrkiye i da sye namrazi, dumitye na ustata mu sa byezzakoniye i izmama; toi nye iska da b'dye razumyen za da pravi dobro. byezzakoniye izmislyuva na lyeglotu si; zastava na nyedob'r p't; zloto nye mrazi. navstryechui, tvoyeto milos'r'diye stiga do nyebyeto, vyernostta ti do oblastitye; pravdata ti ye kato vyelikolyepnitnye planini; s'dbitye ti sa byezdna golyama; ti, navstryechui, zapazvash chovyetsi i zhivotni. kolko ye sk'postsyeno tvoyeto milos'r'diye, bozhye! zatova chovyeshkiye chada pribyagvat pod pokrova na krilata ti. shchye sye napoyavat ot naidobroto yevryeiski: tl'stinata. na doma ti. i ot r'kata na tvoitye sladosti shchye im dadyesh da piyat. zashchoto u tyebye ye izvor't na zhivota, v tvoyata svyetlina shchye vidim svyetlina. prostirai milos'r'diye to k'm oniya, koito tye poznavat, i pravdata si k'm oniya, koito sa s pravo s'rtsye. nyeka nye doidy protiv myenye nogata na gordyelyivitye, nito r'kata na nyechystivitye da mye poklati. tam padnakha oniya, koito v'rshat byezzakoniye; povalikha sye i nye shchye mogat da stanat.

37

(po slav. 36).davidov psalom.po yevryeiski azbuchyen psalom, nye sye razdrznyavai poradi zlotvortsitye, nito zavizhdoi na oniya, koito v'rshat byezzakoniye. zashchoto kato tryeva skoro shchye sye okosyat, i kato zyelyena tryeva shchye povyekhnat. upovavai na navstryechua i v'rshi dobro; taka shchye nasyelish zyemyata i shchye sye khranish s uveryenost. vyesyeli sye, t'i s'shcho, v navstryechua; i toi shchye ti dadye poprosyenoto ot s'rtsyeto ti. pryedai na navstryechua p'tya si; i upovavai na nyego, i toi shchye izv'rshi ochakvanyeto ti; i shchye napravi da sye yavi pravdata ti kato svyetlinata, i s'd't ti kato pladnye. oblyegni sye na navstryechua, i chakai nyego; nye sye razdrznyavai poradi tozi chovek, koito uspyava v p'tya si kato izv'rshva podlosti. pryestani ot nyegoduvaniyeto, i ostavi gnyeva; nye sye razdrznyavai, ponyezhye tova vodi samo k'm zlotvorstvoto. zashchoto zlotvortsitye shchye sye

iztryebat; a oniya, koito chakat navstryechua, tye shchye naslyedyat zyemyata. zashchoto oshchye malko, i nyechystiviyat nye shchye go ima vyeche; da! prilyezno shchye izslyedvash myastoto mu, i nye shchye sye namyeri; no krotkiye shchye naslyedyat zyemyata, i shchye sye naslazhdavat s izobilyen mir. nyechystiviyat pravi zagovor protiv pravedyaniya. i sk"rtsa na nyego s"s z"bi. navstryechu shchye mu sye prismyeye, ponyezhye vizhda, chye idye dyenyat mu. nyechystiviyat iztr"gnakha myech i op"nakha l"ka si, za da povalyat siromakha i nyemoshchniya, za da zakolyat oniya, koito sa s pravedyana obkhoda. myech"t im shchye sye zabiye v tyakhnoto s"rtsye, i l"kovyetye im shchye sye stroshat. malkiyat imot na pravedyaniya ye po-zhyelatyelyen ot bogatstvo na mnozina nyechystivi; zashchoto mishtsiye na nyechystiviyat shchye sye stroshat, a navstryechu podkryepyava pravedyaniye. navstryechu znaye dnitye na nyeporochniye; i tyakhnoto naslyedstvo shchye b"dye do vyeka. tye nyama da sye posramyat v loshi vryemyena. v dni na glad shchye b"dat siti, a nyechystiviyat shchye zaginat, i vragovyetye navstryechuni shchye b"dat kato obtornitye agnyeta yevryeiski: pryev"zkhodniye na pasbishchata; shchye chyez-nat, kato dim shchye izchyeznat. nyechystiviyat vzyema na zayem, i nye otplashcha; a pravedyaniat post"pva blago i dava. zashchoto blagoslovyeniye ot navstryechua shchye naslyedyat zyemyata; a proklyetiyete ot nyego shchye sye iztryebat. st"pkitye na chovyeka sye opravyat ot navstryechua; i nyegovoto blagovolyeniye ye v p"tya mu. ako padnye, nye shchye sye povali, zashchoto navstryechu pod-pira r"kata mu. mlad byakh, nye, ostar'yakh, no nye s"m vidyal pravedyaniat ostavyen, nito potomstvo mu da prosy khlyab. vsyeki dyen post"pva blago i dava na zayem; i potomstvo mu ye v blagoslovyeniye. otklon'yavai sye ot zlo, i v"rshi dobro, i shchye imash vyechno zhilishchye. zashchoto navstryechu obicha pravos"diye, i nye ostavya svyetiitye si; do vyeka tye shchye b"dat opazyeni; a potomstvo na nyechystiviyat shchye sye iztryebi. pravedyaniye shchye naslyedyat zyemyata, i shchye zhivyyat na nyeya do vyeka. ustata na pravedyaniya prikazva za m'drost, i yezik"t mu govori pravos"diye. zakon"t na nyegoviya bog ye v s"rtsyeto mu; st"pkitye mu nyama da sye podkhl"znat, gryeshniyat nablyudava pravedyaniya, i t"rsi da go ubiye. navstryechu nyama da go ostavi v r"tsyetye mu, nito shchye go os"di, kogato b"dye s"dyen. chakai navstryechua i pazi nyegoviya p"t, i toi shchye tye izdignye, za da naslyedish zyemyata; kogato sye iztryebat nyechystiviyat, ti shchye vidish tova. vizhdal s"m nyechystiviyat strashyen, i razprostryan kato zyelyeno d"rvo na svoyata si pochva; no kogato pryemnikh, yeto nyamashye go; t"rsikh go, i nye sye namyeri. zabye-lyezhi nyeporochniya i glyedai pravedyaniya; zashchoto mirol'yubiviyat chovyek shchye ima potomstvo; a pryest"pnitsitye vsichki zayedno shchye sye iztryebat; ostanalitye ot nyechystiviyat shchye sye otsyekat. no izbavlyeniye na pravedyaniye ye ot navstryechua; toi im ye kryepost v"v vryemye na byeda. i navstryechu shchye im pomognye i shchye gi izbavi, shchye gi izbavi ot nyechystiviyat i shchye

gi spasi, ponyezhye sa pribyagnali pri nyego.

38

(po slav. 37). davidov psalom, za spomyen. navstryechui, v nyegoduvaniyeto si nye mye izoblichavai, i v gnyeva si nye mye nakazvai. zashchoto stryelyitye ti sye zabikha v myenye, i "kata ti tyezhi na myenye. nyama zdryave v myesata mi poradi tvoya gnyav; nyama spokoistviye v kostitye mi poradi moya gryakh. zashchoto byezzakoniyata mi pryevishikha glavata mi; kato tyez"t"k tovar natyegnakha na myenye. sm"rdyat i gnoyasvat ranitye mi poradi byezumiyeto mi. pryevit s"m i s"vsyem sye sg"rbikh; tsyal dyen khodya nazhalyen. zashchoto vsichkiye mi v"tryeshnosti sa zapalyeni, i nyama zdryave v myesata mi. iznyemoshchyakh i pryemnego s"m smazan, okhkam yevryeiski: rikaya. poradi byezpokoistviyeto na s"rtsyeto si. navstryechui, izvyestno ye "ye" da nye sye chyetye - pyechatna gryeshka v izdaniyeto ot 1940 g. pryed tyebye ye vsichkoto mi zhyelaniye, i styenaniyeto mi nye ye skrito ot tyebye. s"rtsyeto mi tuptya, silata mi nye ostavya, a svyetlinata na ochitye mi, i tya nye ye v myenye. priyatilyite mi i blizkiye mi stranyat ot yavzata mi, i rodninitye mi stoyat nadalyech. s"shcho i oniya, koito iskat zhivota mi, turyat primki za myenye; oniya, koito zhyelayat zloto mi, govoryat pakostni nyeshcha, i izmislyuvat l"zh tsyal dyen. no az, kato glukh, nye chuvam, i s"m kato nyam, koito nye otvarya ustata si. da! s"m kato chovyek, koito nye chuya, v chiito usta nyama izoblichyeniya. ponyezhye na tyebye, navstryechui, sye nadyavam, ti shchye otgovorish, navstryechui bozhnye moi; zashchoto ryekokh: da nye t"rzhystvuvat nad myenye, da nye sye golyemyeyat nad myenye, kogato sye podkhl"znye nogata mi. zashchoto s"m blizo da padna, i skr"bta mi ye vinagi pryed myenye; ponyezhye az shchye priznaya byezzakoniyeto si, shchye t"zha za gryekha si. no moitye nyepriyateli sa p"rgavi i silni, i oniya, koito nyespravedlivo mye mrazyat, sye umnozhikha. s"shcho i oniya, koito v"zdavat zlo za dobro, mi sye protivyat ponyezhye slyedvam dobroto. da mye nye ostavish, navstryechui; bozhnye moi, da sye nye otdalyechish ot myenye. p"rzi da mi pomognyesh, navstryechui, spasiyelyu moi.

39

(po slav. 38). za p"rviya pyevyets yedutun. davidov psalom. ryekokh: shchye vnimavam v p"tishchata si za da nye s"gryesha s yezika si. shchye imam yuzda za ustata si, dokato ye pryed myenye nyechystiviyat. stanakh nyam i m"lchaliv, v"zd"rzhakh sye ot da govorya, i nyamakh spokoistviye; i skr"bta mi sye razdvizhvashye. sgoryeshchi sye s"rtsyeto mi d"lboko v myenye; dokato razmishlyavakh plamna og"n. togava progovorikh s yezika si, kazvaiki: nauchi mye, navstryechui, za konchinata mi, i za chisloto na dnitye mi, kakvo ye; dai mi da znaya kolkto s"m kratkovryemyenyen. yeto, napravil si dnitye kato pyedya. i v"zrastta mi ye kato nishcho pryed tye-

bye; naistina vsyeki chovyeck, kolkoto yako i da stoi, ye samo l'kh, (syela). naistina vsyeki chovyeck khodi kato syanka; naistina vsyaka nishchozhnost go smushchava; trupa s'krovishcha, no nye znaye koi shchye gi pribyerye. i syega, navstryechui, shcho chakam? nadyezhdta mi ye na tyebye. izbavi nye ot vsichkitye mi byezzakoniya; nyedyei nye pravi za ukor na byezumniya. onyemyakh, nye si otvorikh us-tata; ponyezhye ti stori tova. otdayechi ot myenye udara si; ot porazhyeniya na r'kata ti izchyzvam. kogato s izoblichyeniya nakazvash chovyecka za byez-zakoniye to mu, ti razvalyash kato molyets krasotata mu. naistina vsyeki chovyeck ye samo l'kh; (syela). poslushai, navstryechui, molitvata mi, i dai ukho na vika mi; nye pryem'lchavai pri s'lyzite mi, zashchoto s'm stranyen pri tyebye i prishyelyets, kakto vsichk-itye moi bashchi. ostavi nye da ot'd'khna, za da sye s'vzyema pryedi da si otida i da nye nyama vyecheye.

40

(po slav. 39). za p'rviya pyevyets. davidov psa-lom. chakakh s t'rpyeniye navstryechua; i toi sye pryekloni k'm myenye; i poslusha vika mi, i izvyedye nye iz giblyelnata yama, iz tynata i kalta i postavi na skala nozyetye mi, ta utv'r'di st'pkitye mi; turi oshchye v ustata mi nova pyesyn, khvalyeniye k'm nashiya bog; mnozina shchye vidyat i shchye sye uboyat, i shchye upovavat na navstryechua. blazhyen onya chovyeck, koito v'zloga upovaniye to si na navstryechua, i nye ye sklonil k'm gordyelyivite nito k'm oniya, koito kovarno otst'pvat, navstryechui bozhye moi, ti si storil mnogo chudyesa; i tvoitye misli zaradi nas nye ye v'zmozhno da gi izlozhi nyakoi pryed tyebye; ako bikh poiskal da gi izyavya i razkazha, tye pryevishavat vsyako pryebroyavanye v zhyertva i prinosi ti nyamash blagovolyeniye; otv-ril si ushi v myenye; vsyeizgaryanye i prinos za gryakh ti nye si poiskal. togava ryekokh: yeto, doidokh; (v svit'ka na knigata ye pryedpisano na myenye); drago mi ye, bozhye moi, da izp'nyavam tvoyata volya; da! zakon't ti ye d'l'boko v s'rtsyeto mi. proglasil s'm pravda v golyamo s'braniye; yeto, nye s'm v'zd'rzhal ustnitye si; navstryechui, ti znayesh. pravdata ti nye s'm skril v s'rtsyeto si; vyernostta ti i spasyeniye to s'm izyavil; nye s'm utail tvoiyeto milos'r'diye i tvoyata istina ot golyamo s'braniye. navstryechui, nye zad'rzhai blagitye si milosti ot myenye; tvoiyeto milos'r'diye i tvoyata istina nyeka nye pazyat vinagi; zashchoto sa nye okr'zhili byezbroini zlini, postignakha nye byezza-koniya mi, taka shchoto nye moga da podigna ochi-tye si; tye sa po-mnogobroini ot kosmitye na glavata mi, i s'rtsyeto mi otpadna. blagovoli, navstryechui, da nye izbavish; navstryechui, pob'rzai da mi po-mognyesh. nyeka sye posramyat i sye smutyat za-yedno vsichki oniya, koito t'rsyat dushata mi za da ya pogubyat: nyeka sye ob'rnat nazad i sye opozo-ryat oniya, koito sye naslazhdavat na zloschastiyeto mi. nyeka sye smayat poradi srama si oniya, koito mi dumat: o, khokho! nyeka sye radvat i sye vyesyelyat v tyebye vsichki, koito tye t'rsyat; oniya, koito obichat spasyeniye to ti, nyeka dumat vinagi:

da sye vyelichaye navstryechu. a az s'm siromakh i nyemoshcheyen, no navstryechu sye grizhi za myenye; pomoshch moye i izbavityel moi si ti; bozhye moi, da sye nye zabavish.

41

(po slav. 40). za p'rviya pyevyets. davidov psa-lom. blazhyen onya, koito pryeglyedva nyemoshch-niya; v z'l dyen shchye go izbavi navstryechu. navstryechu shchye go pazi i shchye prod'lzhi zhivota mu; blazhyen shchye b'dye toi na zyemyata; i ti nyama da go pryedadyesh na volyata na nyepriyatylitye mu. navstryechu shchye go podkryepava na bolnoto lye-glo; v boleyesta mu ti shchye pryeb'rn'yesh tsyaloto mu lyeglo. az ryekokh: navstryechui, smili sye za myenye; iztsyeli dushata mi, zashchoto ti s'gryeshikh. nyepriyatylitye mi govoryat zlo za myenye, kato kazvat: koga shchye umrye toi, i shchye zaginye imyeto mu. i ako doidyed yedin ot tyakh da nye vidi, govori pryestoryeno, s'bira v s'rtsyeto si vsichkoto zlo shcho zabyelyazva, i kato izlyezye nav'n razkazva go. za myenye shchepnat zayedno vsichki, koito nye mrazyat, protiv myenye izmislyuvat zlo, kaz-vaiki: nyakakva losha boleyest go ye spolyetala, i kato ye lyegnal nyama vyecheye da stanye. da! samiyat mi bliz'k priyatyl, komuto imakh doveryiye, koito yadyeshye khlyaba mi, digna svoyata pyeta protiv myenye. no ti, navstryechui, smili sye za myenye; izpravi nye, i shchye im otv'rna. ot tova znaya, chye tvoiyeto blagovolyeniye ye k'm myenye, ponyezhye nyepriyatylat mi nye t'rzhyestvuva nad myenye. a myenye ti nye podd'rzhash v nyeporochnostta mi, i utv'rzhdavash nye pryed litsyeto si do vyecka. blagoslovyen da ye navstryechu, izrail'yeviyat bog, ot vyecka i do vyecka. amin i amin.

42

(po slav. 41). za p'rviya pyevyets. pouchyeniye za ko-ryeyevitye sinovy. kakto yelyen't p'khti za vodnitye pototsi, taka dushata mi v'zdisha za tyebye, bozhye. zhadna ye dushata mi za boga, za zhiviya bog; koga shchye doida i shchye sye yavya pryed boga? moitye s'lzi mi stanakha khkana dyenyem i noshchyem, kato nyeprestanno mi dumat: gdye ye tvoiyat bog? izli-vam dushata si d'l'boko v myenye kato si napom-nyam tova, - kak otivakh s mnozhyestvoto, i zavyezhdakh shchestviyeto v bozhiya dom s glas na radost i na khvalyeniye, s mnozhyestvoto, koyeto praznu-vashye. zashcho si otpadnala dushye moye? i zashcho sye smushchavash d'l'boko v myenye? nadyavai sye na boga; zashchoto az oshchye shchye go slavoslovya za pomoshchta ot litsyeto mu. bozhye moi, dushata mi ye otpadnala d'l'boko v myenye; zatova si spom-nyam za tyebye ot zyemyata na iordana i na planin-itye yermon, ot gorata misar. byezdna prizovava byezdna s shumom na tvoitye vodopadi; vsichkitye tvoi v'lni i tvoi razv'lnuvani vodi pryeminakha nad myenye; no pak dyenyem navstryechu shchye zar'cha za myenye milostta si, i noshchyem pyesyenta mu shchye b'dye s myenye i molitvata k'm boga na zhiv-

ota mi. shchye ryeka na boga, moyata kanara: zashcho si mye zabravil? zashcho khodya nazhalyen poradi prityesnyeniyeto ot nyepriyatyelya? kato s's smazvanye na kostitye mi protivnitsitye mi mye ukoryavat, i nyeprestanno mi dumat: gdye ye tvoyat bog? zashcho si otpadnala, dushye moyat? i zashcho sye smushchavash d'l'boko v myenye? nadyavai sye na boga; az oshchye shchye go slavoslovya: toi ye pomoshch na litsyeto mi i bog moi.

43

(po slav. 42). s'di mye, bozhye, i zashchiti dyeloto mi protiv nyechystiv narod? izbavi mye ot izmamliv i nyespravdyedliv chovyek. ponyezhye ti si bog na silata mi, zashcho si mye otkhv'rlil? zashcho khodya nazhalyen poradi prityesnyeniyeto ot nyepriyatyelya? izprati svyetlinata si i istinata si; tye nyeka mye vodyat. da mye zavyyedat v tvoya svyet kh'lm i v obitalishchata ti. togava shchye vlyaza pri bozhia oltar, pri boga moyata pryev'zkhodna radost; i s arfa shchye slavoslovya tyebye, o bozhye, bozhye moi, zashcho si otpadnala, dushye moyat? i zashcho sye smushchavash d'l'boko v myenye? nadyavai sye na boga, zashchoto az oshchye shchye go slovoslovya; toi ye pomoshch na litsyeto mi i bog moi.

44

(po slav. 43). za p'rviya pyevyets. pouchyeniye za koryeyevitye sinovy. bozhye, s ushitye si smye chuli, nashitye bashchi sa ni razkazvali, kakvo dyelo si izv'rshil v tyekhnitye dni, v dryevnitye vryemyena. ti si izgonil s r'kata si narodi, a tyakh si nasadil; s'krushil si plyemyena, a tyakh si razprostranil. zashchoto nye zavlyadyakha zhyemyata s's svoya myech, nito tyakhnata mishtsa gi spasi, no tvoyata dyesnitsa i tvoyata mishtsa, i svyetlostta na tvoyeto litsye, zashchoto tvoyeto blagovolyeniye byeshye k'm tyakh. ti si tsar moi, bozhye; zapovyada i stavat pobyedi za yakova. chryez tyebye shchye povalim nyepriyateliye ti; chryez tvoyeto imye shchye st'pchyem oniya, koito sye povdigat protiv nas. zashchoto nyama da upovavam na l'ka si, nito shchye mye izbavi myech't mi. zashchoto ti si ni izbavil ot protivnitsitye ni, i posramil si oniya, koito ni mrazyat. s boga shchye sye khvalim vsyeki dyen, i imyeto ti shchye slavoslovim do vyeka. (syela). no syega ti si ni otkhv'rlil i posramil, i nye izlizat vyeche s nashitye voiski. pravish ni da sye v'nyem nazad pryed protivnika; i mrazyeshchitye ni obrat ni za syebye si. pryedal si ni kato ovtsy za yadyenye, i razpr'snal si ni myezhdu naroditye. prodal si svoite lyudye za nishcho, i nye si spyechyeli ot tsyenata im. pravish ni za ukor na s'syeditye ni, za prismoekh i poruganiye na oniya, koito sa okolo nas. pravish ni za pogovorka myezhdu naroditye, za kimvanye s glava myezhdu plyemyenata. vsyeki dyen pozor't mi ye pryed myenye, i sram't na litsyeto mi mye pokriva, poradi glasa na onzi, koito ukoryava i khuli, poradi nyepriyatyelya i otm'stityelya. vsichko tova doidy v'rku nas;

obachye niye nye tye zabravikhmye, nito stanakhmye nyevyerni na tvoya zavyyet. s'rtsyeto ni nye sye v'rna nazad, nito sye otklonikha st'pkitye ni ot tvoya p't, makar ti da si ni s'krushil v pusto myasto yevryeiski: myasto na chakali. i da si ni pokril s mrachna syanka. ako smye zabravili imyeto na nashia bog, ili smye prostryeli r'tsyetye si k'm chuzhd bog, to nye shchye li bog da izdiri tova? zashchoto toi znaye tainitye na s'rtsyeto. nye! niye smye ubivani zaradi tyebye tsyal dyen, schitani smye kato ovtsy za klanye, s'budi sye, navstryechui, zashcho spish? stani, nye ni otkhv'rlyai za vinagi. zashcho kriyesh litsyeto si, i zabravayash nyevolyata ni i ugnyetyeniyeto ni? zashchoto dushata ni ye snishyena do pr'stta; koryem't ni ye prilypenal do zhyemyata. stani da ni pomognyesh, i izbavi ni zaradi milos'rdiyeto si.

45

(po slav. 44). za p'rviya pyevyets, po krinovetye psal. 69 i 80, nadpisitye.: psalom za koryeyevitye sinovy. pouchyeniye. pyesyen na lyubovta. ot s'rtsyeto mi izvira blaga duma. az razkazvam dyelata si na tsarya; yezik't mi ye pyero na b'rozpisyets. ti si po-krasiv ot chovyeshkitye chada; na ustata ti sye izlya blagodat; zatova tye blagoslovi bog do vyeka. pryepashi myecha si na byedroto si silni, slavata si i vyelichiyeto si; i v'v vyelichiyeto si yazdi pobyedonosno v polza na istinata i krotostta i pravdata; i tvoyata dyesnitsa shchye tye pryedvozhda k'm strashni nyeshcha. stryeliye ti sa ostri, zabivat sye v s'rtsata na tsarskitye vragovy; plyemyena padat pryed tyebye. tvoyat pryestol, bozhye, ye do vyechni vyekovy; skipt'r't na tvoyeto tsarstvo ye skipt'r na pravota. v'zlyubil si pravda i namrazil si nyechystiye; zatova, bozhye, tvoyat bog tye ye pomazal s miro na radost povechye ot tvoitye s'bratya. na smirna i aloi i kasiya mirishat vsichkitye ti dryekhi; iz slonovo-kostni palati strunnitye instrumyenti tye razvyesyeliikha. tsarski d'shchyeri ima myezhdu tvoitye pochtyeni zhyeni; otdyasno ti ye postavlyena tsarsitsa v ofirsko zlato slushai, d'shchyer'o, i vizh, i prikloni ukhoto si; zabravi i naroda si i bashchiniya si dom; taka tsaryat shchye pozhyelaye tvoyata krasota; zashchoto toi ye navstryechuaryat ti; i ti mu sye pokloni. i tirska d'shchyerya, dazhye i bogatitye izmyezhdu naroda i, shchye t'rsyat blagovolyeniyeto ti s podar'tsi. vsyeslavna ye tsarskata d'shchyerya v'v v'tryeshnostta na palata; oblyekloto i ye zlatotkano. shchye ya dovyedat pri tsarya s vyezani dryekhi; nyeinitye drugarki, dyevitsitye, koito ya slyedvat, shchye ti sye dovyedat, - s vyesyeliye i radost shchye sye dovyedat; shchye vlyazat v tsarskiya palat. vmysto bashchitye ti shchye b'dat chadata ti, koito shchye postavish za knyazye po tsyalata zhyemya. shchye napravya imyeto ti pamyetno pryed vsichkitye pokolyeniya; zatova plyemyenata shchye tye v'zkhvalyavat do vyechni vyekovy.

(po slav. 45). za p'rviya pyevyets, na koryeyevitye sinovy. pyesyen za zhyenski khor. bog ye nam pribyezshishchye i sila, vinagi izpitana pomoshch v napasti, zatova nyama da sye uplashim, ako bi sye i zyemyata poklatila, i planinitye sye pryemyestili vsryed moryetata, ako i da buchat i da sye v'lnuvav voditye im, i planinitye da sye tryesat ot nadiganyeto im. (syela). ima yedna ryeka, chiito vodi vyeselyat bozhiva grad, svyetoto myasto, gdyeto obitava vsyevishniyat. bog ye vsryed nyego; toi nyama da sye poklati; bog shchye mu pomognye, i to pri zazoryavanye. razv'lnuvakha sye naroditye, razkladikha sye tsarstvata; izdadye toi glasa si; zyemyata sye raztopi. navstryechu na silitye ye s nas; pribyezshishchye ye nam yakovoviyat bog (syela). doidyetye ta vizhtye dyelata na navstryechua, kakvi opustosheniya ye napravil na zyemyata. pravi da pryestanat voinitye do kraya na zyemyata; stroshava l'k i slomyava kopiye; izgarya s og'n kolyesnitsi. ml'knyetye i znaitye, chye az s'm bog; shchye sye v'zvisha myezhdu naroditye, shchye sye v'zvisha na zyemyata. navstryechu na silitye ye s nas; pribyezshishchye ye nam yakovoviyat bog. (syela).

47

(po slav. 46). za p'rviya pyevyets, psalom na koryeyevitye sinovy. r'kopyaskaitye, vsichki plyemyena, viknyetye k'm boga s glas na t'rzhyestvo. zashchoto navstryechu vsyevishyen ye strashyen, vyelik tsar ye nad tsyalata zyemya. pokori plyemyena pod nas, i narodi pod nozyetye ni. izbra za nas naslyedstvoto ni, pryev'zhkhodnata zyemya na yakova, kogoto v'zlyubi. (syela). v'zlyezye bog v'zklitsaniye navstryechu s tr'byen glas. pyeitye na boga, pyeitye; pyeitye na nashiya tsar, pyeitye. zashchoto bog ye tsar na tsyalata zyemya; pyeitye s razbiranye. bog tsarusava nad naroditye; bog syedi na svyetiya si pryestol. nachalnititsitye na plyemyenata sye s'brakha, za da stanat lyudye na boga avraamov; zashchoto zyemnitye zashchitnitsi prinadlyezhat bogu, koito ye pryev'zvishyen.

48

(po slav. 47). psalomska pyesyen na koryeyevitye sinovy. vyelik ye navstryechu; i tv'rde dostokhvalyen v grada na nashiya bog, v svoya svyet kh'lm. krasiv po v'zvishyenostta si, radost na tsyalata zyemya, ye kh'lm't sion, gdyeto po syevyernitye mu strani ye grad't na vyelikiya tsar. v palatitye mu bog ye poznat kato pribyezshishchye. zashchoto, yeto, tsaryetye sye s'brakha; vsichki pryeminakha. tye kato vidyakha pochudikha sye, smutikha sye, spusnakha sye na byag. tryepyet gi obzye tam, bolki kato na razdashcha zhyena. s iztochniya vyat'r ti s'krushavash tarsiiskitye korabi. kakvoto byakhmye chuli, tova i vidyakhmye v grada na navstryechua na silitye, v grada na nashiya bog, koito bog i do vyeka shchye utv'rdi. (syela). razmishlyavamy, bozhye, za tvoyeto

milos'rdiye vsryed tvoya khram. sporyed imyeto ti, bozhye, ye i khvalata ti do kraishchata na zyemyata; dyesnitsata ti ye p'lna s pravda. nyeka sye vyesyeli kh'lm't sion, nyeka sye radvat yudovitye d'shchyeri. zaradi tvoitye s'dbi. obikolyetye sion i obkhodyetye go; pryebroitye kulitye mu; ob'rnyetye vnimaniye v ukryeplyeniata mu; razglyedaitye palatitye mu; za da go razkazvatye na pokolyenietye podir vas. zashchoto toya bog ye nash bog do vyechni vyekovy; toi shchye ni r'kovodi dori do sm'rt.

49

(po slav. 48). za p'rviya pyevyets, psalom na koryeyevitye sinovy. slushaitye tova, vsichki plyemyena; vnimavaitye, vsichki zhityeli na vsyelenata, i nizkopostavyeni i visokopostavyeni, bogati i siromasi zayedno. ustata mi shchye govoryat m'drost, i razmishlyenyetye na s'rtsyeto mi shchye b'dye za razumni nyeshcha; shchye navyeda k'm pritcha ukhoto si, shchye izlozha na arfa gatankata si. zashcho da sye boya v'v vryemye na byedstviye, kogato mye obkr'zhi byezzakonietye do pyetitye? ot oniya, koito upovavat na imota si, i sye khvalyat s golyamoto si bogatstvo, ni yedin ot tyakh nye mozhye nikak da izkupi brata si, nito da dadye bogu otkup za nyego. (zashchoto tolkova sk'p ye otkup't na dushata im, shchoto vsyeki tryabva da sye ostavya ot tova za vinagi), ta da zhiyeye vyechno i da nye vidi iztlyeniye. zashchoto glyeda, chye m'dritye umirat, i yednakvo s tyakh pogivat byezumniyat i nyesmislyeniyat, i ostavyat bogatstvoto si na drugi. tainata im mis'l ye, chye domovyetye im shchye trayat vyechno, i zhilishchata im iz rod v rod; narichat zyemitye si s's svoitye si imyena. no chovyek't nye pryeb'dva v chyest; prilicha na zhivotnitye, koito zagivat. tova ye p'tyat na byezumnitye; no pak idyeshchitye podir tyakh chovyetsi odobryavat dumitye im. (syela). naznachavat sye kato ovtseye za pryiezpodnyata; sm'rtta shchye im b'dye ovchar; i pravnyednitye shchye gi obladayat prizori; i krasotata im shchye ovyekhtyeye, kato ostava pryiezpodnyata zhilishchye na vsyeki yedin ot tyakh. no bog shchye izkupi dushata mi ot silata na pryiezpodnyata. zashchoto shchye mye priyemye. (syela) nye boi sye, kogato zabogatyeye chovyek, kogato sye umnozhi slavata na doma mu; zashchoto, kogato umrye nyama da vzyemye s's syebye si nishcho, nito shchye minye slavata mu na drug podir nyego, ako i da ye oblazhaval dushata si prizhivye, i chovyetsitye da tye khvalyat, kogato pravish dobro na syebye si, pak shchye otidy pri roda na bashchitye si. koito nikoga nyama da vidyat vidyelina. chovyek, koito ye na pochit, a nye razbira, prilicha na zhivotnitye, koito zagivat.

50

(po slav. 49). asafov psalom. navstryechu bog iyeova ye govori i prizoval zyemyata ot izgryavanyeto na sl'ntsyyeto do zakhozhdanetyo mu. ot sion, s'v'rshyenstvoto na krasotata, bog ye v'zsiyal. nashiyat bog shchye doidyete i nyama da m'lchi;

shchye ima pryed nyego og'n pogl'shchash, i okolo nyego silna burya. shchye prizovye nyebyesata otgorye, i zymyata, za da s'di lyudyete sya, i kazvaiki: s'byeryetye mi moitye svyetti, koito napravikha s myenye zavyet s zhyertvi. i nyebyesata shchye izvyestyat pravdata mu, zashchoto sam bog ye s'diya. (syela) slushaitye, lyudye moi, i shchye govorya, - izrailyu, i shchye zayavya pryed tyebye: bog, tvoyat bog s'm az. nye shcha da tye izoblichia poradi zhyertvitye ti, nito poradi tvoitye vsyeizgaryaniya, koito sa vinagi pryed myenye, nye shcha da priyema yun-yets ot k'shchata ti, nito kozli ot stadata ti; zashchoto moi sa vsichkitye gorski zvyerovy, i dobit'k't, koito ye po khilyadi kh'Imovye. poznavam vsichkitye planinski ptitsi, i polskitye zvyerovy sa v uma mi. ako ogladnyeyekh, nye shchyakh da kazha na tyebye; zashchoto moye ye vsyelyenata i vsichko shcho ima v nyeya. shchye yam li az myeso ot yuntsi? shchye piya li kr'v ot kozli? prinyesi bogu zhyertva na khvalyeniye, i izp'lni na vsyevishniya obryetsitye si; i prizovi moye v dyen na napast; i az shchye tye izbavya; i ti shchye moye proslavish. no na nyechystiviy kazva bog: shcho pravish ti za razglasavyash moitye povyeleniya, i razkazvash zavjeta mi s ustata si, t'i kato sam ti mrazish pouka, i khv'rlyash zad syebye si moitye dumii? ako vidish kradyets, tichash s nyego, i s pryelyubodeitsitye uchastvuvash. pryedavash ustata si na zlo. i yezik't ti ustroiva kovarstvo. kato syedish, govorish protiv brata si; razsyavash klyetvata protiv sina na maika si. ponyezhye si storil tova, i az pryem'Ichakh, ti si pomislil, chye s'm s'vsem podobyen na tyebye; no az shchye tye izoblichia, i shchye izryedya vsichko tova pryed ochitye ti. razs'dyetye, procheyte, za tova, viye, koito zabravatyte boga, da nye bi da vi razk'sam, byez da sye namyeri koi da vi izbavi. koito prinasya zhyertva na khvala, toi moye proslavya; i na onzi, koito opravya p'tya si, shchye pokazha bozhiiyeto spasyeniye.

51

(po slav. 50). za p'rviya pyevyets, psalom na davida, kogato prorok natan doidyte pri nyego, slyed kato byeshye vlyaz'l toi pri vitsaviya 2 tsar. 11:2-4 12:1-9.. smili sye za myenye, bozhye, sporyed milos'rdiyeto si; sporyed mnozhyestvoto na blagitye si milosti izlichii byezzakoniyata mi. izmii moye s'v'rshyeno ot byezzakoniyeto mi, i ochisti moye ot gryekha mi. zashchoto pryest'plyenietyo si az priznavam, i gryekh't mi ye vinagi pryed myenye. na tyebye, samo na tyebye, s'gryeshikh, i pryed tyebye storikh tova zlo; priznavam tova, za da b'dyesh opravdan, kogato govorish, i da izlyezyesh nyeporochoyen, kogato s'dish. yeto rodikh sye v nyechystiye, i v gryakh moye zachna maika mi. yeto, ponyezhye zhyelayesh iskryenost v'trye v chovyeka, nauchi moye m'drost v skrishnoto na s'tsryeto mi. por'si mi ye s'isop, i shchye b'da chist; izmii moye, i shchye stana po-byal ot snyag. dai mi da chuya radost i vyesyeliye, za da sye zaradavat kostitye, koito si strosihil. otv'rni litsyeto si ot gryekhovetye mi. i vsichkitye mi byezzakoniyata izlichii. s'rtsye chisto s'tvori v myenye, bozhye, i dukh postoyanyen obnovyavai v'trye v myenye, da nye moye otkhv'rlish

ot pris'tviyeto si, nito da otnyemyesh ot myenye svyetiya si dukh. pov'rni mi radostta na spasyenietyo si: i osvobozhdavashchiat dukh nyeka moye podkryepi. togava shchye naucha pryest'pnitsitye na tvoitye p'tishcha, i gryeshnitsi shchye sye ob'rnat k'm tyebye. izbavi moye ot vinovnostta za kr'vta, bozhye, bozhye na spasyenietyo nye; i yezik't mi shchye pyeye visoko za tvoyata pravda. navstryechui, otvori ustnitye mi; i ustata mi shchye razglasyat tvoyata khvala. zashchoto nye shchyesh da ti prinyesa zhyertva; vsyeizgaryaniya nye ti sa ugodni. zhyertvi na boga sa dukh s'krushyen; s'rtsye s'krushyeno i razkayano, bozhye, ti nyama da pryezryesh. stori dobro na sion sporyed blagovolyenietyo si; s'gradi styenitye na yerusalim. togava blagovolyenietyo ti shchye b'dye v zhyertvi na pravda, v prinosi i vsyeizgaryaniya; togava shchye prinasyat yuntsi na oltara ti.

52

(po slav. 51). za p'rviya pyevyets, davidova pouka, kogato bye dosh'l yedomyets't doik pri saula ta mu bye казал: david doidyte v akhimyelyekhovat k'shcha 1 tsar. 22:9 yezyek. 22:9.. zashcho sye khvalish s's zlobata, silni chovyechye? milostta bozhia pryeb'dva do vyeka. yezik't ti, kato dyeistvuva kovarno, podobno na izostryen br'snach, izmishlyava nyechystiye. obichash zloto povyechye ot dobroto, i da l'zhyesh povyechye nyzhyeli da govorish pravda. (syela). obichash vsichkitye gibyelni dumi i izmam-liviya yezik. zatova i tyebye bog shchye s'krushi s'vsem, shchye tye iztr'gnye i shchye tye pryemyesti ot shat'ra ti, i shchye tye izkoryeni ot zymyata na zhivitye. (syela). a pravyednitye, kato vidyat tova, shchye sye uboyat, i shchye mu sye prismyeyat i ryekat: yeto chovyek, koito nye napravi boga svoya kryepost, no upovavashye na mnogoto si bogatstvo, i sye zakryepvashye v nyechystietyo si. a az s'm kato maslina, koyato zlyelenyeye v bozhiiya dom; upovavam na bozhiiyata milost ot vyeka do vyeka. vinagi shchye tye slavoslovy, zashchoto ti si storil tova; i pryed tvoitye svyetti shchye prizovavam imyeto ti, zashchoto ye blago.

53

(po slav. 52). za p'rviya pyevyets, po bolyeduvanyeto mu, davidovo poucheniye. byezumnyat ryechye v s'rtsyeto si: nyama bog. pokvarikha sye i storikha gnusno byezzakoniy; nyama koi da pravi dobro. bog nadnikna ot nyebyeto nad chovyeshkitye chada, za da vidi, ima li nyakoi razumyen, koito da t'rsi boga. vsyeki yedin ot tyakh sye ob'rna nadirye; vsichki zayedno sye razvratikha; nyama koi da pravi dobro, nyama ni yedin. byez razum li sa oniya, koito byez-zakonstvuvat. koito izpoyazhdat lyudyetye mi katto yadat khlyab, i nye prizovavat boga? tam gi napadna golyam strakh, gdyeto nyamashyesh strakh; zashchoto bog razpr'sna kostitye na op'Ichavashchitye sye protiv tyebye; posramil si gi, zashchoto bog gi otkhv'rli. dano doidyte ot sion izbavlyeniye za izrailya! kogato v'rnye bog svoitye lyudye ot plyen, togava shchye sye

54

(po slav. 53). za p'rviya pyevyets, v'rkuh strunni instrumyenti, davidovo pouchyeniye, kogato zifyeyani-tye doidokha i kazakha na saula: yeto, david sye kriye myezhdu nas. bozhye, izbavi nye chryez imyeto si, i v silata si s'di nye. bozhye, slushai molitvata mi, vnimavai v dumitye na ustata mi, zashchoto chuzhdyentsi sye podignakha protiv myenye, i nasilnitsi t'rsyat dushata mi; nye postavikha boga pryed syebye si. (syela). yeto, bog mi pomaga; navstryechu ye ot oniya, koito podkryepavat dushata mi. toi shchye v'zhdadye zloto v'rkuh nyepriyatylitye mi; sporyed tvoyata vyarnost iztrybei gi, dobrovolno shchye ti prinyesa zhyertva; shchye slovolova imyeto ti, navstryechui, zashchoto ye blago. zashchoto si nye izbavil ot vsyako utyesnyeniye; i okoto mi ye vidyalo povalyanyeto na nyepriyatylitye mi.

55

(po slav. 54). za p'rviya pyevyets, na strunni instrumyenti. davidovo pouchyeniye. poslushai, bozhye, molitvata mi. i nye sye krii ot molbata mi. vnimavai v myenye i otgovori mi. byezpokoya sye v t'zhyenyeto si, i styena; poradi glasa na nyepriatyelya, poradi prityesnyeniye na nyechyestiviya; zashchoto pripisvat na myenye byezzakoniye, i s gnyav mi vrazhduvat, s'rtsyeto mi t'zhi d'l'boko v myenye, i sm'rtyen uzhas nye napadna; strakh i tryepyet doidokha v'rkuh myenye, i uzhas nye potopi. i ryekokh: dano da imakh krila kato na g'l'ba! shchyakh da otyetya i da si pochina. yeto, shchyakh da byagam nadalyech, shchyakh da zhivyya v pustynata; (syela). shchyakh da uskorya byaganyeto si ot vik'h'ra i ot buryata. opropasti gi, navstryechui, i razdyeli s'vyeta yevryeiski: yezika. im; zashchoto vidyakh nasiliye i razpadi v grada. dyenyem i noshchyem go obikalat po styenitye mu, i byezzakoniye i zlo ima vsryed nyego; nyechyestiye ima vsryed nyego; ugnetyeniye i izmama nye sye ot-dalyechavat ot ulitsitye mu. ponyezhye nye byeshye nyepriyatyl, koito nye ukori, - tova bikh pryet'rp'al, - nito byeshye onya, shcho nye mrazyeshye, koito sye podigna protiv myenye, - togava bikh nye skril ot nyego; no ti, chovyek raven na myenye, drugar moi, i moi bliz'k priyatyl. zayedno sye razgovaryakhmye sladko, s mnozhyestvoto khodyekhmye v bozhia dom. nyeka doidye nyenadyeino sm'rt na tyakh. nyeka slyazat zhivi v pryeizpodnyata; zashchoto v zhilishchata im, i v s'rtsata im ima zlo-dyeistvo. no az k'm boga shchye izvikam; i navstryechu shchye nye izbavi. vechyer i zaran i na pladnye shchye sye oplakvam i shchye styena; i toi shchye chuye glasa mi. shchye izbavi dushata mi i shchye ya uspokoi ot boya, koito ye protiv myenye; zashchoto mnozina sa s myenye. bog, koito sye ye v'ztsaril pryedi vyekovyetye, shchye chuye i shchye gi s'krushi, (syela). shchye s'krushi chovyetsitye, koito nyeizmyenimo yevryeiski: nyamat izmyenyeniya i.

nye sye boyat ot boga. vsyeki yedin ot tyakh prostira r'tsyep protiv oniya, koito sa v mir s nyego; narushava s'yuza si. ustata mu sa po-mazni ot maslo, no v s'rtsyeto mu ima voina; dumitye mu sa po-myeki ot d'rvyeno maslo, no pak sa goli sabi. v'zlozhi na navstryechua tova, koyeto ti ye v'zlozhi i toi shchye tye podpre; nikoga nye shchye dopusnye da sye poklati pravedyeniat. no ti, bozhye, shchye gi svyedyesh v gibyleniya rov; m'zhye kr'vopiitsi i izmamnitsi nyama da stignat i do polovinata na dnitye si; no az shchye upovavam na tyebye.

56

(po slav. 55). za p'rviya pyevyets, po g'l'ba na dalyechnitye d'bovy. pyesyen na davida, kogato filistimsitye go khvanakha v gvet 1 tsar. 21:10-15. smili sye za myenye, bozhye, zashchoto chovyek iska da nye pog'l'nye; vsyeki dyen, kato voyuva, nye pri-tyesnyava. nyepriyatylitye mi vsyeki dyen iskat da nye pog'l'nat; zashchoto mnozina sa oniya, koito s gordost voyuvat protiv myenye. kogato s'm v strakh, na tyebye shchye upovavam. chryez boga shchye khvalya dumitye mu; na boga upovavam; nyama da sye boya; kakvo shchye mi stori chovyek yevryeiski: pl't? vsyeki dyen izkrivyavat dumitye mi; vsichki-tye im pomisli sa za zlo protiv myenye. s'birat sye, potaivat sye, nablyudavat st'pkitye mi taka kato chye prichakat dushata mi. shchye sye izbavyat li chryez byezzakoniye? bozhye, povali s gnyav tiya plyemyena. ti si pryebroil skitanitya mi; turi s'lzitye mi v s'da si; nye sa li tye zapisani v tvoyata kniga? togava shchye sye v'rat nyepriyatylitye mi nadiry v dyenya, kogato tye prizova; tova znaya, zashchoto bog ye s myenye. chryez boga shchye khvalya dumitye mu; chryez navstryechua shchye khvalya dumitye mu. na boga upovavam; nyama da sye boya; kakvo shchye mi stori chovyek? v'rkuh myenye, bozhye, sa moitye k'm tyebye obryetsi; shchye ti prinyesa blagodarstvyeni prinosi. ponyezhye si izbavil dushata mi ot sm'rt, nyama li da izbavish i nozetye mi ot podkhl'zvanye, za da khodya pryed boga v'v vidyelinata na zhivitye?

57

(po slav. 56). za p'rviya pyevyets, po nye razoryavai. pyesyen na davida, kogato pobayna ot saulovoto lit-sye v pyeshchyerata 1 tsar. 21:1 24:3 psal. 142 nad-pisa. smili sye za myenye, o bozhye, smili sye za myenye, zashchoto pri tyebye pribyagva dushata mi; da! pod syankata na tvoitye krila shchye pribyagna, dokato pryeminat tiya byedstviya. shchye vikam k'm vsyevishniya bog, k'm boga, koito dyeistvuva za myenye. shchye prati ot nyebesata i shchye nye izbavi, kogato nye ukoryava onya, koito iska da nye pog'l'nye. (syela). bog shchye izprati milostta si i istinata si. dushata mi ye vsryed l'vovye; lyezha myezhdu plamnali chovyetsi, myezhdu chovyeshki chada, chi-to z'bi sa kopiya i stryli, i chiito yezik ye ost'r myech. v'znyiye sye, bozhye, nad nyebyesata; slavata ti nyeka b'dye po tsyalata zymya. mryezhi prig-

otvika za st'pkitye mi; dushata mi sye ye navyela; izkopakha pryed myenye yama; tye sami padnakha vsryed nyeya. (syela). nyepokolyebimo ye s'rtsyeto mi, bozhnye, nyepokolyebimo ye s'rtsyeto mi; shchye pyeya, a oshchye shchye slavoslovyo. s'budi sye, dushye moya yevryeiski: slavo moya.; s'budi sye, psaltiryu i arfo; sam az shchye sye s'budyu na ranina. shchye tye khvalya, navstryechui, myezhdu plyemye-nata; shchye tye slavoslovyo myezhdu naroditye. zashchoto tvoyata milost ye vyelika dori do nyebesata. i tvoyata vryarnost do oblatitye. v'znyi sye, bozhnye, nad nyebesata; slavata ti nyeka b'dye po tsyalata zye-mya.

58

(po slav. 57). za p'rviya pyevyets, po nye razoryavai. davidova pyesyen. naistina s m'lchaniye i izkazvatye pravda? pravayedno li s'ditye, chovyeshki sinovy? nye! v s'rtsyeto si viye v'rshitye nyeppravdi, razmyer-vanye nasiliyeto na r'tsyetye si po zye-myata. oshchye ot rozhdeniyeto si nyechyestivitye sye odstranyavat; zabluzhdavat, govoryeiki l'zhi, shchom sye rodyat yad't im ye kato zmiiska otrova; prilichat na glukhiya aspid, koito zatikva ushitye si, i nye shchye da chuye glasa na omaivachitye, kolkoto izkusno i da omaivat. bozhnye, schupi z'bitye im v ustata im; navstryechui, stroshi chelyustitye na mladitye l'vovye. nyeka sye izlyeyat kato vodi shcho otichat; kogato prit-syelve stryelitye si, nyeka b'dat kato razsyechyeni. nyeka izchyezhat kato okhlyuv, koito sye raztopy-ava; kato pomyetnichye na zhyena, nyeka nye vidyat sl'ntsyyeto. pryedi da usyetyat kotlitye vi og'nya ot tr'nitye, surovi ili obgoryeli, toi shchye gi pomyetye s vikhrushka. pravyedniyat shchye sye zaradva kogato vidi v'zmyezdiyeto; shchye izmiye nozyetye si v kr'vta na nyechyestiviyu; t'i shchoto vsyeki shchye kazva: naistina ima nagrada za pravyedniya; naistina ima bog, koito s'di zye-myata.

59

(po slav. 58). za p'rviya pyevyets, po nye razoryavai. pyesyen na davida, kogato saul prati strazhi da pazyat k'shchata, v koyato bye david, za da go ubiyat 1 tsar. 19:11.. izbavi nye ot nyepriyatylitye mi, bozhnye moi; trye mi na visoko ot oniya, koito sye povdi-gat protiv myenye. izbavi nye ot oniya, koito v'rshat byezzakoniye, i spasi nye ot kr'vopiitsi. zashchoto, yeto, prichakvat za da ulovyat dushata mi; silnitye sye s'birat protiv myenye, nye za moye pryest'plyeniye, navstryechui, nito za moi gryakh. byez da ima v myenye vina tichat i sye gotvyat; s'budi sye da nye posryeshchnyesh, i vizh. ti, navstryechui bozhnye na silitye, bozhnye izrailiyev, stani za da posyetish vsichk-itye narodi; da nye pokazhyesh milost k'm nikogo ot nyechyestivitye pryest'pnitsi. (syela). vyechyer sye vr'shchat, viyat kato kuchyeta i obikalyat grada. yeto, tye b'lvat dumi s ustata si; myechovye ima v ust-nitye im, ponyezhye, dumat tye: koito slusha? no, ti navstryechui, shchye im sye prismyeyesh, shchye sye porugayesh na vsichki tiya narodi. o silo moya, na

tyebye shchye sye nadyeya, zashchoto bog mi ye krye-post. milostiviyat moi bog shchye nye pryedvari; bog shchye nye udostoi da vidya povalyanyeto na oniya, koito nye prichakvat. da gi nye ubiyesh, da nye bi da zabrayvat tova moitye lyudye; razpr'sni gi s's silata si. i svali gi, navstryechui, zashchitnichye nash. poradi gryekha na ustata si, poradi dumitye na ustnitye si, nyeka b'dat ulovyni v gordostta si, s'shcho i poradi klyetvata i l'zhata shcho govoryat. dov'rshi gi s'gnyav, dov'rshi gi da gi nyama vyechy, i nyeka sye nachuat, chye bog navstryechuaruva v yakova i do kraishchata na zye-myata. (syela). nyeka sye vr'shchat vyechyer, nyeka viyat kato kuchyeta, i nyeka obikalyat grada; nyeka sye skitat za khkana; i ako nye sye nastanyat, nyeka pryekarat noshchta nyenasityeni. a az shchye pyeya za tvoyata sila, da! na ranina visoko shchye slavoslovyo tvoyata milost; zashchoto ti si mi stanal kryepost i pribyezhhishchye v dyenya na byedstviyeto mi. o silo moya, na tyebye shchye pyeya khvalenyiye. zashchoto ti, bozhnye, milostivi moi bog, si kryepost moya.

60

(po slav. 59). za p'rviya pyevyets, po lalyeto na svidyetyelstvoto. pyesyen na davida za pouchenyiye, kogato voyuvashye protiv sryedoryechna siriya i sovska siriya, ioav sye v'rna ta porazi dvanadesyetye khilyadi yedomtsi v dolinata na solta. bozhnye, otkhv'rli si ni, smazal si ni; razgnyevil si sye; v'zv'rni ni. potryes'l si zye-myata, razpuknal si ya; izt-syeli prolomitye i, zashchoto tya ye razklatyena. pokazal si na lyudyetye si m'chityelni nyeshcha; napoil si ni s vino do omaivanye. dal si znamye na oniya, koito ti sye boyat, za da sye razvyava, zashchoto ye istinata. (syela). za da sye izbavyat tvoitye v'zlyubenyi spasi s dyesnitsata si, i poslushai ni. bog govori s's svyetostta si; zatova, az shchye t'rzhyestvuam; shchye razdyelya sikhym, shchye razmyerya dolinata sokkhot; moi ye galaad, moi i manasiya, yefryem tozhye ye zashchita na glavata mi, yuda ye skipt'r moi; moav ye umivalnik't mi, na yedoma shchye khv'rlya obuvkata si; v'zklitsavai za myenye, filistimska zye-m'o! koi shchye nye v'vyedye v ukryepenyiye grad? koi shchye nye zavyyedye do yedom? nye ti li, bozhnye, koito si ni otkhv'rli, i nye izlizash vyechy, o bozhnye, s voiskitye ni? po-mogni ni sryeshchu protivnika, zashchoto suyetno ye chovyeshkoto izbavlyeniye. chryez boga shchye v'rvim yunashki, zashchoto toi ye, koito shchye st'pchyte protivnitsitye ni.

61

(po slav. 60). za p'rviya pyevyets, v'rkhui strunni in-strumyenti. davidov psalom. poslushai vika mi, bozhnye, vnimavai na molbata mi. ot kraishchata na zye-myata shchye vikam k'm tyebye, kogato prim-ira s'rtsyeto mi; zavyyedi nye na kanarata, koyato ye mnogo visoka za myenye. zashchoto ti mi stana pribyezhhishchye, yaka kula za zakrila ot nyepriy-atyela. v shat'ra ti shchye obitavam vinagi; shchye

pribyagna pod pokriva na tvoitye krila; (syela). zashchoto ti, bozhnye, si chul obryetsitye mi, dal si mi naslyedstvo kakvoto davash na oniya, koito sye boyat ot imyeto ti. shchye priturish dni v"rkhu dnitye na tsarya, i godinitye mu kato rod v"rkhu rod. toi shchye pryeb'dva pryed boga do vyeka; zapovyadai da go pazyat milos'rdiyeto i vyernostta. taka shchye slavoslovy vinagi tvoiyeto imye, kato izp"lnyavam obryetsitye si vsyeki dyen.

62

(po slav. 61). za p"rviya pyevyets, po yedutuna vizh. 1 lyet. 25:1, 3. davidov psalom. dushata mi tikho upovava samo na boga, ot kogoto ye izbavlyeniyeto mi. samo toi ye kanara moya i izbavlyeniye moye, i pribyezshishchye moye; nyama mnogo da sye poklatya. do koga, vsichki viye, shchye napataty na chovyeka za da go s"boritye yevryeiski: ubiyetye. kato navyedyena styena i razklatyen plyet? s"vyetvat sye samo da go tlaskat ot visotata mu; obichat l'zhata; s ustata si blagoslavyat, a v s"rtsyeto si k"lnat. (syela). no ti, o dushye moya, tikho upovavai samo na boga, zashchoto ot nyego ochakvay pomoshch. samo toi ye kanara moya, i izbavlyeniye moye, i pribyezshishchye moye; nyama da sye poklatya. u boga ye izbavlyeniyeto mi i slavata mi; moyata silna kanara i pribyezshishchyeto mi ye v boga. upovavaiyte na nyego, lyudye, na vsyako vryemye, izlivaiyte s"rtsata si pryed nyego; bog ye nam pribyezshishchye. (syela). naistina nizkopostavyenitye chovyetsi sal'kh, a visokopostavyenitye l'zha; turyeni na vyezni tye sye izdigat nagorye; tye vsichki sa polyeiki ot suyetata. nye upovavaiyte na nasiliye, i nye sye nadyavaiyte suyetno na grabityelstvo; bogatstvo ako izniknye, nye prilypavaiyte k'm nyego s"rtsyeto si. yedno nyeshcho kaza bog, da! dyve nyeshcha chukh, - chye silata prinadlyezhi na boga, i chye na tyebye, navstryechui, prinadlyezhi i milostta; zashchoto ti davash na vsyekigo sporyed dyeloto mu.

63

(po slav. 62). psalom na davida, kogato sye namirashye v yudovata pustinya 1 tsar. 22:5 23:14-18.. bozhnye, ti si moi bog; ot ranina tye t'srya; dushata mi zhaduva za tyebye, pl'tta mi tye ozhida, v yedna pusta, iznuryena i byezvodna zyemya. taka s'm tye vziral v tyebye v svyetilishchyeto, za da vidya tvoiyata sila i tvoiyata slava. ponyezhye tvoiyeto milos'rdiyete po-zhyelatyelno ot zhivota, ustnitye mi shchye tye khvalyat. taka shchye tye blagoslavyam, dokato s'm zhiv; v tvoiyeto imye shchye izdigam r'tsyetye si. kato ot tl'stina i mas shchye sye nasiti dushata mi; i s radostni usni shchye tye slavoslovyat ustata mi. kogato si spomnyam za tyebye na postyelkata si razmishlyavam za tyebye v noshchnitye strazhi; ponyezhye ti si bil pomoshch na myenye, i pod syankata na tvoitye krila shchye sye radvam. dushata mi sye prilypva k'm tyebye; tvoiyata dyesnitna mye podpira. a oniya, koito t'sryat dushata mi, shchye b'dat pogubyeni, shchye slyazat v d'lbochnitye na

zyemyata. shchye b'dat s'sipani ot silata na myecha, shchye b'dat dyal na chakali. a tsaryat shchye sye vyesyeli v boga; vsyeki, koito sye k'lnye v nyegovoto imye, shchye sye khvali; no ustata na oniya, koito govoryat l'zhi, shchye sye zatvoryat.

64

(po slav. 63). za p"rviya pyevyets. davidov psalom. poslushai glasa mi, bozhnye, kato sye oplakvam; opazi zhivota mi ot strakh ot nyeipriyatlyela. pokrii nye ot tainiya s"vyet na zlodyetsitye, ot sganta na byezzakonnitsitye, koito ostryat yezika si kato myech, i pritsyelyat gorchivi dumi kato stryeli, za da ustryelyat taino nyeporochniya; vnyezapno go ustryelyvat, i nye sye boyat. nas'rchavat sye v yedno zlo namyeryeniye, nagovaryat sye da postavyat skrishno primki, i kazvat: koi shchye gi vidi? izmislyat byezzakoniya; dumat: izp"lnikhmye dobre obmislyeno namyeryeniye. a i v'tryeshnata mis'l i s'rtsyeto na vsyeki ot tyakh sa d'lboki. no bog shchye gi ustryeli; ot vnyezapna stryela shchye b'dat ranyeni. taka sobstvyeniyat im yezik, kato gi os'zhda, shchye gi sp'nye; vsichki, koito gi glyedat, shchye poklashchat glava. i vsichki chovyetsi shchye sye uboyat; shchye razglaslyat dyeloto na boga, zashchoto shchye razbyerat dyeistviyeto mu. pravvedniyat shchye sye razvyesyeli v navstryechua, i shchye upovava na nyego; i shchye sye khvalyat vsichki, koito sa s pravo s"rtsye.

65

(po slav. 64). za p"rviya pyevyets, davidov psalom. pyesyen. tyebye chaka khvalyeniye, bozhnye, v sion; i pryed tyebye shchye sye izp"lni obryek't. ti, koito slushash molitva, pri tyebye shchye dokhzhda vsyaka tvar. byezzakoniya mi nadvikha; no pryest'plyeniata ni, - ti shchye gi ochistish. blazhyen chovyek't, kogoto izbirash i priyemash, za da zhivyeye v tvoitye dvorovy; shchye sye nasitim ot blagata na tvoya dom na svyetiya ti khram. s uzhasni nyeshcha shchye ni otgovaryash v pravda, bozhnye, izvshyelyu nash, nadyezhdo na vsichkitye zyemni kraishcha, i na oniya, koito sa dalyech po morye, - ti koito s's silata si utv'rzhdavash planin-itye, pryepasana s mog'shchyestvo, koito pravish da utikhva shuma na moryeto, buchenyeto na v'lnitye mu i razmiriyeto na plyemynata. taka i tiya, koito zhivyeyat po kraishchata na zyemyata, sye boyat ot tvoitye znayeniya. razvyesyelyavash izliyanitya na zorata i na vyechyerta: kato posyeshchavash zyemyata i ya napovavash ti ya pryebogatyavash; ryekata bozhiya kato ye p'lna s voda. ti promishlyavash zhito za tyakh, kogato taka si prigotvil zyemyata: kato napovavash nyeinitye brazdi izravnyavash but-sitye i; kato ya razmyekvash s kapkitye na d'zhda blagoslavyavash poniknaloto ot nyeya; v"rkhu godinata na blagostta si turyash vyenets, i ot slyeditye ti kape tl'stina; pasbishchata na pustinyata kapyat ot izobiliyata si, i kh'l'movyetye sye opasvat s radost; livaditye sye oblichat s's stada, i dolinitye sye pokrivat s zhito; v"zklitsavat, oshchye i pyeyat.

(po slav. 65). za p"rvia pyevyets, psalomska pyesyen. v"zklinyetye k"m boga, vsichki zyemi, v"zpyeitye slavata na nyegovoto imye, kato go khvaliye, khvalyetye go slavno. ryechyetye bogu: kolko sa strashni dyelata ti! poradi vyelichiyeto na tvoyata sila dazhye vragovyetye ti shchye sye pryestruvat pryed tyebye za pokorni. tsyalata zyemya shchye ti sye klanya i shchye tye slavoslovi, shchye slavoslovayt imyeto ti. (syela). doidyetye ta vizhtye dyelata na boga, koito strashno dyeistvuva k"m chovyeshkitye chada. pryev"rna moryeto v susha; pyeshi pryeminakha pryed ryekata; tam sye razvyesyelikha v nyego. s"s silata si navstryechuaruva do vyeka: ochitye mu nablyudavat naroditye; buntovnitsitye nyeka nye pryev"znasyat syebye si. (syela). viye plyemyena blagoslavyaitye nashiya bog, i napravayete da sye chuye glas"t na khvalata mu, koito podd"rzha v zhivot dushata ni. i nye ostavya da sye klatyat nozyetye ni. zashchoto ti, bozhye, si ni opital, izpital si ni kakto sye izpita sryebro. v"vyel si ni v mryezhata, turil si tyez"t tovar na g"rba ni. napravil si da yazydat chovyetsi v"rku glavitye ni; pryeminakhmye pryed og"n i voda; no ti ni izvyedye na bogato myasto. shchye vlyaza v doma ti s vsyeizgaryaniya, shchye izp"lnya pryed tyebye obryetsitye, koito proiznyesokha ustnitye mi i govoriikka ustata mi v byedstviyeto mi. vsyeizgaryaniya ot t"sti ovni shchye ti prinyesa s tyemyan, shchye prinyesa volovye i kozi. (syela). doidyetye, slushaitye, vsichki, koito sye boitye ot boga, i shchye razkazha onova, koyeto ye storil za dushata ni. k"m nyego izvikakh s ustata si; i toi bidye v"zvysyen chryez yezika mi. ako v s"rtsyeto si byakh glyedal blagopriyatno na nyeppravda, navstryechu nye bi poslushal; no bog naistina poslusha, ob"rna vni-maniye na glasa na molbata mi. blagoslovyen da ye bog. koito nye odstrani ot myenye ni molitvata, ni svoyata milost.

(po slav. 66). za p"rvia pyevyets v"rku strunni instrumenty. psalomska pyesyen. bog da sye smili za nas i da ni blagoslovi! da v"zsiyaye s litsyeto si nad nas! (syela.) za da sye poznaye na zye-myata tvoya p"t, v"v vsichkitye narodi spasyeniyeto ti. da tye slavoslovayt plyemyenata, bozhye; da tye slavoslovayt vsichki plyemyena. da sye vyesyelyat i da v"zklitsavat naroditye; zashchoto shchye s"dish plyemyenata s pravda, i shchye upravlyavash naroditye na zyemyata. (syela) da tye slavoslovayt plyemyenata, bozhye da tye slavoslovayt vsichkitye plyemyena. zyemyata ye dala ploda si; bog, nashiyat bog, shchye ni blagoslovi; bog shchye ni blagoslovi, i ot nyego shchye sye boyat vsichki zyemni kraishcha.

(po slav. 67). za p"rvia pyevyets, davidov psalom. pyesyen. nyeka stanye bog, nyeka sye razpr"snat vragovyetye mu. nyeka byagat pryed nyego oniya,

koito go mrazyat. kakto sye izdukhva dima, taka i tyakh razdukhai; kakto sye topi vos"t pryed og"nya, taka nyeka poginat nyechyektivtye pryed bozhiyeto pris"stviye. a pravdyednitye nyeka sye vyesyelyat, nyeka sye radvat pryed boga, da! nyeka t"rzhyestvuvat tv"rdye mnogo. pyeitye bogu, pye-itye khvalenyeni na imyeto mu; prigotvyetye drum za onzi, koito sye vozi pryed pustinitye: iyeova ye imyeto mu, i radvaitye sye pryed nyego. otyets na sirachyeta i s"diya na vdovitsitye ye bog v svoeyto obitalishchye. bog nastanyava v symeyestvo us-amotyenitye; izvyezhda v blagodyenstviye zatvornit-sitye; a buntovnitsitye zhivyeyat v byezvodna zye-my. bozhye, kogato izlyezye ti pryed lyudyetye si, kogato khodyeshye pryed pustynata, (syela.) zye-myata sye potryesy, dori i nyebyesata kapnakha pri bozhiyeto pris"stviye, samata onaya sinaiska plan-ina sye raztryesy pri pris"stviyeto na boga, izrailye-viya bog. bozhye ti si izprashchal izobilyen d"zhd za naslyedstvoto si, i v iztoshchyeniyeto mu ti si go pod-kryepyal. voiskata ti sye nastani v nyego; ti, bozhye, si prigotvil ot blagata si za siromakha. navstryechu iz-da-va дума za pobyeda; izvyestiyelkitye za nyeya sa golyamo mnozhyestvo. tsarye s voiski byagat li, bya-gat; a zhyenitye ostanali v k"shchi dyelaty koristitye. shchyetye li da lyezhyte vsryed kosharitye, kogato krilata na g"l"bitsata sa pokriti s"s sryebro, i pyerata i s zh"lto zlato? kogato vsyesilniyat razpr"svashye tsarye v taya zyemya, tya pobyelya kato salmon, kogato vali snyag. bozhiya planina ye vasanskata planina; vi-soka planina ye vasanskata planina. zashcho zavizh-datye, visoki v"rkhati planini, na kh"lma, v koito bog blagovolli da obitava? da! navstryechu shchye obitava tam do vyeka, bozhiitye kolyesnitsi sa dvadesyet khilyadi, dori khilyadi po khilyadi; navstryechu ye vsryed tyakh v syvetilishchyeto, kakto bye v sinai. v"zlyaz"l si na visoko; plyenil si plyennitsi; vzyel si v dar chovyetsi, dazhye i nyepokornitye, za da obitavash kato navstryechu iyeova. blagoslovyen da ye navstryechu, koito vsyeki dyen nosi bryemyeto ni, bog, koito ye nash spasityel. (syela.) bog ye za nas bog izbavitel, i na navstryechua iyeova prinadlyezhi ot"rvanyeto na sm"rtta. bog shchye raztsyepi glav-itye na vragovyetye si. i kosmatoto tyemye na onzi, koito uporstvuva v pryest"plyeniayata si. navstryechu ryechye: shchye v"zv"rna ot vasan, shchye v"zv"rna vragovyetye si ot morskitye d"lbochini; za da gazi no-gata ti kr"v, i yezik"t na kuchyeta ti da ima dyal ot nyepriyatylitye ti. vidya sye shyestviyeto ti, bozhye, shyestviyeto na moya bog, na moya tsar, za v syvetil-ishchyeto. napryed v"rvyakha pyevtsitye, podir tyakh sviryeshchitye s instrumenti vsryed dvyetsi biyeshchi t"panchyeta v s"braniyata blagoslavyaitye boga; blagoslavyaitye navstryechua, viye koito styet ot izrailyeviya iztochnik. tam bye malkiyat vyeni-amin, nachalnik"t im, yudovitye p"rvyentsi i družhi-nata im, zavulonovitye p"rvyentsi, i nyefalimovi-tye p"rvyentsi. bog tvoi ti ye otryedil sila; ukryepi, bozhye, tova, koyeto si izv"rshil za nas ot khrama si. v yerusolim tsaryetye shchye ti prinasyat darovye. sm"mri zyverovyetye v tr"stikata, mnogoto bikovye, s yunatsitye na plyemyenata, i oniya, koito sye yavya-vat ukrasyeni s"s sryeb"rni plochitsi; razpr"sni naro-

ditye, koito obichat voina. shchye doidat golyemtsi ot yegipyet; yetiopiya shchye pob"rza da prostrye r"tsyetye si k"m boga. zymni tsarstva, pyeitye bogu, pyeitye, khvalyetye navstryechua, (syela.) koito yazdi na nyebyesata na nyebyesata, koito sa ot vyeka; yeto, izdava glasa si, moshchniya si glas. priznaitye, chye silata prinadlyezhi na boga; pryev"zkhodstvoto mu ye zashchita nad izrailya, i silata mu stiga do oblatsitye. bozhye, ot svyetilishchata si sye yavyavash strashyen; izrailyeviyat bog ye, koito dava sila i moshch na lyudyetye si. blagoslovyen da ye bog.

69

(po slav. 68). za p"rviya pyevyets, po krinovyetye psal. 45, nadpis"t., davidov psalom izbavi nye, bozhye; zashchoto voditye stignakha do dushata mi. pot"vam v d"lboka tinya, gdyeto nyama tv"rdo myasto da zastana; stignakh v d"lboki vodi, gdyeto potop"t nye pokriva. iznyemogvam ot vikanye; g"rloto mi ye izs"khvalo; ochitye mi chyezhat, dokato chakam moya bog. tiya, koito nye mrazyat byez prichina, sye umozhikha povechye ot kosmitye na glavata mi; ukryepikha sye moitye pogubityeli, koito nyepravvedno sa moi nyepriyateli; togava nye zastavikha da v"rna onova, koyeto nye byakh grabnal. bozhye, ti znayesh byezumiyeto mi; i pryegryshenyiyata mi nye sa skriti ot tyebye. navstryechui iyeova na silitye, da sye nye posramyat pokrai myenye oniya, koito tye chakat; bozhye izrailye, da sye nye opozoryat pokrai myenye oniya, koito tye t"rsyat. zashchoto zaradi tyebye pryet"rpyakh poruganiye. sram pokri litsyeto mi. chuzhd stanakh na bratyata si, i stranyen na chadata na maika mi. zashchoto ryevnostta za tvoya dom nye izyadye, i ukoritye na oniya, koito ukoryavat tyebye, padnakha v"rkh myenye. kogato plachyekh v dushata si s post, tova mi stana za ukor; kogato oblyakokh vryetishchye za dryekha, stanakh im za pogovorka. za myenye prikazvat syedyashchitye v portata; i az stanakh pyesyen na pyanitsitye. no az k"m tyebye otpravyam molitvata si, navstryechui, v blagopriyatno vryemye; bozhye, poslushai nye sporyed golyamata tvoya milost, sporyed vyernostta na tvoeyto spasyeniye. izbavi nye ot tinyata, za da nye pot"na; nyeka b"da izbavyen ot oniya, koito nye mrazyat, i ot d"lbokitye vodi. nye dai da nye zavlyechye ustryema na voditye, nito da nye pog"lnye d"lbochinata; i nye dai da zatvori yamata ustyeto si nad myenye. poslushai nye, navstryechui, zashchoto ye blago tvoeyto milos"rdiye; sporyed mnogo tvoi blagi milosti poglyedni na myenye; i nye skrivai litsyeto si ot slugata si, ponyezhye s"m v utyesnyeniye; b"rzhye nye poslushai. priblizhi sye pri dushata mi i ya izkupi; izkupi nye poradi nyepriyatelitye mi. ti znayesh kak nye ukoryavat, kak nye posramyat i nye opozoryavat; pryed tyebye sa vsichkitye moi protivnitsi. ukor s"krushi s"rtsyeto mi, i s"m mnogo otpadnal; i chakakh da nye pozhalo nyakoi, no yamashnye nikoi, - i utyeshityeli, no nye namyerikh. i dadokha mi zhl"chka za yadyenye, i v zhazhdata mi nye napoikha s otsyet. trapyezata im pryed tyakh nyeka im stanye primka, i kogato sa na mir nyeka

stanye klopka. da sye pomrachat ochitye im ta da nye vidyat; i chryeslata im napravi nyepryestanno da sye tryesat. izlyie na tyakh nyegoduvaniyeto si; i plam"kt na gnyeva ti nyeka gi postignye. zhilishchyeto im da zapustyeye, i v shatrityete im da nyama koi da zhivyeye. zashchoto tye gonyat onzi, kogoto ti si porazil, i govoryat za bolkata na oniya, koito ti si naranil. prilozhi byezzakoniye na byezzakoniyyeto im; i da nye uchastvuvat yevryeiski: vlyazat. v tvoyata pravda. da sye izlichat ot knigata na zhivota, i s pravdyenitye da sye nye zapishat. a myenye, koito s"m siromakh i osk"rbyen, da nye v"zvishi, bozhye, tvoeyto spasyeniye. shchye khvalya imyeto na boga s pyesyen, i shchye go v"zyelicha s khvalenyi; i tova shchye ugodi navstryechuu povechye ot vol, - ot yunyets imashch roga i kopita. smiryenitye shchye vidyat i shchye sye zaradvat; i viye, koito t"rsitye boga, vashyeto s"rtsye shchye sye s"zhivi. zashchoto navstryechu slusha nyemoshchnitye, i zapryenitye si nye pryeczira. nyeka go khvalyat nyebyeto i zyemyata, moryetata, i vsichko, koyeto sye dvizhi v tyakh. zashchoto bog shchye izbavi siona, i shchye s"gradi yudovitye gradovy; i lyudyete mu shchye sye zaslyelat tam, i shchye go vladyeat. oshchye i potomstvoto na slugitye mu shchye go naslyedi, i oniya, koito obichat imyeto mu, shchye zhivyeat v nyego.

70

(po slav. 69). za p"rviya pyevyets, davidov psalom, za spomyen psal. 38, nadpis"t. bozhye, pob"rzai da nye izbavish; navstryechui, pob"rzai da mi pomognyesh. nyeka sye posramyat i sye smutyat oniya, koito t"rsyat dushata mi; nyeka sye ob"rnat nazad i sye opozoryat oniya, koito sye naslazhdavat na zloshchastiyeto mi. nyeka sye ob"rnat nazad poradi srama si oniya, koito dumat: o!, khokho! nyeka sye radvat i sye vyesyelyat v tyebye vsichki, koito tye t"rsyat; oniya, koito obichat spasyeniyyeto ti, nyeka dumat vinagi: da sye vyelichaye bog. a az s"m siromakh i nyemotyen; bozhye, pob"rzai da doidyesh pri myenye; pomoshch moya i izbavitely moi si ti; navstryechui, da sye nye zabavish.

71

(po slav. 70). na tyebye, navstryechui, upovavam; da sye nye posramya nikoga. izbavi nye v pravdata si i osvobodil nye; prikloni k"m myenye ukhoto si i spasi nye. b"di mi kanara za pribyezshishchye, k"m koyeto vinagi da sye obr"shcham. ti si razryeshil spasyeniyyeto mi, zashchoto kanara moya i kryepost moya si ti. bozhye moi izbavi nye ot r"kata na nyechystiviyu, ot r"kata na zakonopryest"pnika i nasilnika. zashchoto ti, navstryechui iyeova, si moya nadyezhda; na tyebye s"m upovaval ot mladostta si. ti si mi bil podporka ot rozhdyniyyeto mi; ot utrobata na maika mi ti si bil moi blagodyetel; za tyebye shchye b"dye vinagi khvalenyiyyeto mi. kato chudovishchye s"m stanal na mnozina; no ti si mi yako pribyezshishchye. ustata mi shchye sye p"llyat vsyeki dyen s khvalenyiye i slavyenye tye-

bye. nye nye otkhv"rlyai v"v vryemye na starostta mi; nye nye ostavyai, kogato otpada silata mi; zashchoto nyepriyatylitye mi za myenye govoryat, i oniya, koito prichakvat dushata mi, nagovaryat sye pomyezhdu si i kazvat: bog go ye ostavil; pognyetye i khvanyetye go, zashchoto nyama koi da go izbavi. bozhye, nye sye otdalychavai ot myenye; bozhye moi, pob"rza! da mi pomognyesh. nyeka sye posramyat i sye iztryebat protivnitsitye na dushata mi; nyeka sye pokriyat s ukor i sram oniya, koito iskat zlo za myenye. no az vinagi shchye sye nadyavam. i shchye tye khvalya vsye povechye i povechye. ustata mi tsyal dyen shchye razkazvat pravdata ti i izbavleniyeto, koyeto mi v"rshish, zashchoto nye moga da gi izbroya. shchye doida i shchye khvalya moshchnitye dyela na navstryechua iyeova. shchye spomnyam tvoyata pravda, samo tvoyata. bozhye, ti si nye nauchil ot mladostta mi; i dosyega s'm razglasylavai tvoitye chudyesni dyela. da! dori do starost i byeli kosi, bozhye, nye nye ostavyai, dokato nye razglasya silata yevryeiski: mishtsata. ti na idyeshchiya rod, tvoyata moshch na vsichkitye b"dyeshchi pokolyeniya. s"shcho i pravdata ti, bozhye, stigma na visoko; ti, bozhye, koito si izv"rshil vye-likli dyela, koi ye podobyen na tyebye? ti, koito si mi pokazal mnogo i tyezhi prityesnyeniya, pak shchye nye s"zhivish, i ot d"lbochnitye na zyemyata pak shchye nye izvadish. shchye ugolyemish vyelichiyeto mi, i nanovo shchye nye utyeshish. i az, bozhye moi, shchye slavoslova s psaltr tyebye i tvoyata vyarnost; na tyebye, svyeti izrailiev, shchye pyeya khvalenyiye s arfa. shchye sye radvat mnogo ustnitye mi, kogato tye slavoslova, tozhye i dushata mi, koyato si izkupil. yezik"t mi, t"i s"shcho, shchye prikazva za pravdata ti vsyeki dyen, zashchoto sye posramikha - zashchoto sye smutikha - oniya, koito iskat zlo za myenye.

72

(po slav. 71). psalom za solomona psal. 127, nadpis't. bozhye, dai tvoyeto pravos'diye na tsarya, i pravdata si na tsarskiya sin, za da s"di tvoitye lyudye s pravda, i ugnetyenitye ti s pravos'diye. planinitye shchye donyesat mir na lyudyetye, i kh"lmovyetye mir s pravda. toi shchye s"di spravyedlivo ugnetyenitye myezhdu lyudyetye, shchye izbavi chadata na nyemotniye, i shchye smazhye nasilnika shchye ti sye boyat dogdye traye sl"ntsyteto, i dogdye s"shchystvuva lunata, iz rodovye v rodovye. toi shchye slyezye kato d"zhd na okosyena livada, kato sityen d"zhd, koito orosyava zyemyata. v nyegovitye dni shchye ts"fti pravedyeniat, i mir shchye izobilva dokato traye lunata. toi shchye vlyadye ot morye do morye, i ot yevfrat yevryeiski: ryekata. do kraishchata na zyemyata. pryed nyego shchye kolyenichat zhityelitye na pustyniyata; i nyepriatyelitye mu shchye lizhat pr"stta. tsaryetye na tarsis i na ostrovitye shchye donyesat podar"tsi; tsaryetye na sheva i na syeva shchye podnyesat darovye. da! shchye mu sye poklonyat vsichkitye tsarye, vsichkitye narodi shchye mu sluguvat. zashchoto toi shchye izbavi siromakha, kogato vika, i ugnetyeniya i byezpomoshchniya. shchye sye smili za siromakha

i nyemotniya, i shchye spasi dushitye na nyemotni-tye. ot ugnetyeniye i nasiliye shchye izkupi dushitye im; i sk"potsyenna shchye b'dye kr"vta im pryed ochitye mu. i shchye zhivyeye; i nyemu shchye sye dadye ot shyevskoto zlato; vinagi shchye sye v"znasya molitva za nyego, i tsyal dyen shchye go blagoslavlayt. izobiliye ot zhito shchye ima na zye-myata, do v"rkhovetye na planinitye; plod't mu shchye sye lyulyeye kato livanskata planina; i zhi-tyelitye po gradovetye shchye ts"ftyat kato zymnata trayeva. imyeto mu shchye pryeb'dva do vyeaka; imyeto mu shchye sye prod"lzhava dokato traye sl"ntsyteto; i shchye sye blagoslavlayt v nyego chovyetsitye; vsichkitye narodi shchye go oblahzavat. blagosloven da ye navstryechu bog izrailiev, koito yedin pravi chudyesa; i blagoslovyeno da b'dye slavnoto nyegovo imye do vyeaka: i nyeka sye izp"lni s"s slavata mu tsyalata zyemya. amin i amin. sv"rshikha sye molitvi-tye na iyesyeviya sin davida.

73

(po slav. 72). asafov psalom psal. 50, nadpis't. blag ye naistina bog k'm izrailya, k'm chis-tos"rdyechnitye. a kolkoto za myenye, nozhyetye mi pochti sye otklonikha, byez malko byakha sye podkhl"znali st"pkitye mi. zashchoto zavidyakh na nadmyennitye, kato glyedakh blagodyenstviyeto na nyechyestivitye. ponyezhye nye sye prityesnyavat pri umiranyeto si, no tyaloto im ye tl"sto. nye sa v obshchitye chovyeshki trudovye nito sa izm"chvani, kato drugitye chovyetsi. zatova gordostta kato vy-erizkha okr"zhava shiyata im, nasiliyeto gi oblicha kato dryekha. ochitye im izp"kvat ot tl"stina; myech-taniyata na s"rtsyteto im sye pryevishavat. prismi-vat sye i govoryat nyechyestivo za nasiliye; govoryat gordyeliyo, izdigat ustata si do nyebeto, i yezik"t im obkhodzha zyemyata. zatova otbivat sye pri tyakh yevryeiski: tam. lyudyetye mu; i voda s p"lna chasha sye izpiva ot tyakh. i kazvat: ot gdye znaye bog? i: ima li znaniye u vsyevishniya? yeto, takiva sa nyechyestivitye! vinagi sa blagopoluchni! um-nozhavat bogatstvo! naistina az s'm naprazno ochis-til s"rtsyteto si, i s'm izmil v nyevinnost r"tsyetye si, t'i kato s'm izm"chvan tsyal dyen, i nakazvan vsyaka zaran. ako ryechyekh da govorya taka, yeto, iznyevyeril bikh na pokolyeniyeto na chadata ti; i mislyekh kak da razbyera tova, no mi sye vizh-dashye mnogo m"chno, do kato vlyazokh v bozhiiyeto svyetilishchye i razmishlyavakh v"rkhu syetninata im. ti naistina si gi turil na pl"zgavi myesta, tr"shnal si gi na razoryeniye. kak izvyedn"zh stigat v za-pustyniyeto! s"v"rshyeno sye dov"rshvat ot uzhasi. kaktto sye pryezira s"novideniye, kogato sye s"budi nyakoi, taka i ti, navstryechui, kogato sye s"budish, shchye pryetzryesh obraza im, no togava moyeto s"rtsye kipyeshye. i chryeslata mi sye izm"chvakha. do tolkova byakh izbyezumyal i nye razbirakh! byakh kato skot pryed tyebye. obachye az vinagi s'm s tyebye, ti nye khvana za dyasnata mi r"ka. chrye s"vyeta si shchye nye vodish, i podir tova shchye nye priyemyesh v slava. kogo imam na nyebeto os-vyen tyebye? i na zyemyata nye zhyelaya drugigo os-

vyen tyebye. chyeznye pl'tta mi i s'rtsyeto mi; no bog ye sila na s'rtsyeto mi i vyechniya mi dyal. zashchoto, yeto, tiya, koito sye oddalyechavat ot tyebye shchye poginat; ti iztryebvash vsichki, koito kato bludnitsi tye ostavyat. no za myenye ye dobre da sye priblizha pri boga; tyebye, navstryechui iyeova, napravikh pribyezishchyeto si, za da v'zglasavam vsichkitye tvoji dyela.

74

(po slav. 73). asafovo pouchenyiye. bozhye, zashcho si ni otkhv'r'ilil za vinagi? zashchoto dimi gnyev't ti protiv otsyetye na pasbishchyeto ti? spomni si za s'braniyeto si, koyeto si pridobil ot dryevnostta, koyeto si izkupil da b'dye pleyemyeto yevryeiski: zhyez't'la, koyeto shchye imash za naslyedstvo; spomni si i za kh'lma sion, v koito si obitaval. otravi st'pkitye si gorye k'm postoyannitye zapustyavaniya, k'm vsichkoto zlo, koyeto nyepriyatlyyat ye izv'rshil v svyetilishchyeto. protivnitsitye ti ryevat vsryed myestos'braniyeto ti; postavikha svoitye znamyena za znamyeniya. poznati stanakha kato chovyetsi, koito digat bradva v'rkuh g'sti d'rvyeta; i syega vsichkitye mu vayani izdyeliya tye s'baryat izvyedn'zh s bradvi i chukovyte. pryedadokha na og'n svyetilishchyeto ti; oskvyernikha obitalishchyeto na imyeto ti kato go povalikha na zhyemyata. ryekokha v s'rtsyeto si: nyeka gi iztryebim s'vsem; izgorikha vsichkitye bogoslužhyebni domovyte po zhyemyata. znamyeniya da sye izv'rshat za nas nye vyzhdamyte; nyama vyechyte prorok, nito ima myezhdu nas nyakoi da znaye do koga shchye sye prod'lzhava tova. do koga, bozhye, protivnik't shchye ukoryava? do vyeka li vrag't shchye khuli imyeto ti? zashcho tyeglish nazad r'kata si, da! dyesnitsata ti? iztyegli ya izsryed pazukhata si i pogubi gi. a bog ye ot dryevnostta tvoj moi, koito izrabotva izbavlyeniya vsryed zhyemyata. ti si razdvoil moryeto s's silata si; ti si smazal glavitye na morskitye chudovishcha. ti si stroskil glavitye na lyeviatana, dal si go za yastiye na lyudyete nimirashchi sye v pustinyata. ti si raztsyepil kanari, za da iztichat izvori i pototsi; pryesushil si ryeki nyepryes'khvali. tvoji ye dyenyat, tvoya i noshchta; ti si prigotvil svyetlinata i sl'ntsytcho. ti si postavil vsichkitye pryedveli po zhyemyata; ti si napravil lyatoto i zimata. pomni tova, chye vrag't ye ukoril navstryechua, i chye byezumni lyudye sa pokhulili tvoyeto imye. nye pryedavai na zvyerovyetye dushata na gurgulitsata si; nye zabravayi za vinagi zhivota ili: s'braniyeto. na tvoitye nyemotni. zachyeti zavveta si, zashchoto t'mnitye myesta na zhyemyata sa p'lni s zhilishcha na nasiliye. ugnetyeniyyat da sye nye v'rnye nazad posramyen; siromakh't i nyemotniyat da khvalyat imyeto ti. stani, bozhye, zashchiti svoeyeto dyelo; pomni kak vsyeki dyen byezumniyyat tye ukoryava. nye zabravayi glasa na protivnitsitye si; razmirstvoto na oniya, koito sye povdigat protiv tyebye, postoyanno sye umnozhave.

75

(po slav. 74). asafovo pouchenyiye. bozhye, zashcho si ni otkhv'r'ilil za vinagi? kogato ulovya opryedyelyenoto vryemye az shchye s'dya s pravota. ako i da sye raztopi zhyemyata s vsichkitye i zhityeli, az zakryepavam st'lbovyetye i. (syela). ryekokh na nadmyennitye: nye post'pvaitye nadmyenno, i na nyechystivitye: nye izdigaitye rog; nye digaitye visoko roga si, nye govoryetye s korav vrat. zashchoto nito ot iztok, nito ot zapad, nito ot planinskata pustinya idye s'd; no bog ye s'diyata; yednogo toi unizhava, a drugigo izdiga. zashchoto v r'kata na navstryechua ima chasha, i vinoto sye pyeni; tya ye p'lna s podpravyeno vino, ot koyeto i toi naliva; i dazhye drozhdyeto mu shchye pryetsyedyat i shchye izpiyat vsichkitye nyechystivi na zhyemyata. a az shchye razglasavam vinagi yakovoviya bog, nyemu shchye pyeya khvalyeniya. i shchye otsyeka vsichkitye rogovyete na nyechystivitye; a rogovyetye na pravnyednitye shchye sye izdignat.

76

(po slav. 75). za p'rviya pyevyets, v'rkuh strunni instrumyenti, asafov psalom. pyesyen. poznat ye bog v yuda; v izrail ye vyeliko imyeto mu. v salim ye skiniyata mu, i obitalishchyeto mu ye v sion. tam toi stroshi l'skavitye stryli na l'ka. shchita i myecha, i bitkata. (syela), svyet'l sye yavyavash, o slavni, ot kh'lmovyetye s koristitye. tv'rdsor'dyechnitye bidokha obrani, zaspakha v'v vyechniya si s'n; i nikoi ot yakitye m'zhye nye namyeri r'tsyetye si. ot tvoyeto m'mryenye, bozhye yakovov, padnakha v d'lbok s'n i kolyesnitsi i konye. ti, samii ti, si strashyen; i koi mozhye da ustoi pryed litsyeto ti, kogato sye razgnyevish? napravil si da sye chuye ot nyebyeto prish'da; zhyemyata sye uboya i utikhna kogato bog stana da s'di, za da spasi vsichkitye krotki na zhyemyata. (syela). naistina chovyeshkata yarost shchye sye ob'rnye v khvala na tyebye; s ostat'k ot yarostta shchye sye opashyesh, obrichaitye sye i izp'lnyavaitye obryetsitye si na navstryechua vashiya bog; vsichki, koito sa okolo nyego, nyeka prinasyat darovyte na dostopochitayemiya. toi snishava gordostta na knyazyetye, strashyen ye za zhyemnitye tsarye.

77

(po slav. 76). za p'rviya pyevyets, po yedutuna psal. 39 i 62, nadpisyete, asafov psalom. vikam k'm boga s glasa si, da! k'm boga s glasa si; i toi shchye nye poslusha. v dyenya na nyevolyata si t'rsikh navstryechua, noschchym prostirakh r'kata si k'm nyego byez da pryestana; dushata mi nye iskashye da sye utyeshi. spomnyam si za boga, i sye smushchavam; oplakvam sye, i dukh't mi otpada. (syela). ud'rzhash ochitye mi v nyespanye; smushchavam sye do tolkoz shchoto nye moga da produmam. razmislikh za dryevnitye dni, za godinitye na staritye vryemyena. spomnyam si za noshchnoto si pyeyenye; razmishlyavam

v s'rtsyeto si, i dukh't mi zagrizhyeno izpitva, kato kazva: navstryechu do vyeka li shchye otkhv'rlya? nye shchye li vyeche da pokazhye blagovolyeniye? pryestanala li ye milostta mu za vinagi? propada li obyeschchaniyeto mu za vsyakoga? zabravi li bog da b'dye blagodatyen? ili v gnyeva si ye zatvoril svoite blagi milosti? (syela). togava ryekokh: tova ye slabost za myenye da mislya, chye dyesnitsata na vsyevishniya sye izmyenyava. shchye spomyena dyelata navstryechuni; zashchoto shchye si spomn-nya chudyesata izv'rshyeni ot tyebye v dryevnostta, i shchye razmishlyavam v'rkhу vsichko shcho si storil, i dyeyaniyata ti shchye pryegovaryam. bozhye, v svyetost ye tvoyat p't; koi bog ye vyelik, kakto istinskiyat bog? ti si bog, koito v'rshish chudyesa; yavil si myezhdu plyemyenata silata si. izkupil si s mishtsata si lyudyetye si, chadata yakovovi i iosi-fovi, (syela.) vidyakha tye voditye, bozhye, vidyakha tye voditye i sye uplashikha; raztryepyerikha sye i byezdnitye. oblatsitye izlyakha poroini vodi; nyebyesata izdadokha glas; tozhye i stryelytye ti pryelytyakha. glas't na g'rma ti bye v'v vikhrushkata; svyetskavitsitye osvyyetikhа vsyelenata; zemyata sye potryesyе i sye razklati. pryеz moryeto bye tvoyat p't, i st'p'kitye ti pryеz golyemi vodi, i slyeditye ti nye sye poznavakha. vodil si kato stado lyudyetye si s r'kata na moisyeya i na aarona.

78

(po slav. 77). asafovo pouchyeniye psal. 74, nadpis't.. slushaitye, lyudye moi, pouchyeniye to mi; prikloniyetye ushitye si k'm dumitye na ustata mi. shchye otvorya ustata si v pritcha, shchye proiznyesa gatanki ot dryevnostta. tova, koyeto chukhmye i nauchikhmye, i nashitye bashchi ni razkazakha, nyama da go skryiem ot chadata im v id-noto pokolyeniye, no shchye povyestvuvamyе khval-itye na navstryechua, nyegovata sila i chudyesnitye dyela, koito izv'rshi, zashchoto toi postavi svidyetyel-stvo v yakova, i polozhi zakon v izrailya, za koito za-povyada na bashchitye ni da gi v'zvyestyavat na cha-data si, za da gi znaye idnoto pokolyeniye, dyetsata, koito shchyakha da sye rodyat, - koito da nastanat i da gi razkazvat na svoite chada, za da v'zlozhat nadyezhdata si na boga, i da nye zabravayt dyelata na boga, no da pazyat nyegovitye zapovyedi, i da nye stanat kato bashchitye si, uporito i nyepoko-rno pokolyeniye, pokolyeniye, koyeto nye utv'rdi s'rtsyeto si. i chiito dukh nye bidye nyepokolye-bim za boga. yefryemtsitye, makar v'or'zhyeni i zap'vashchi l'kovye, v'rnakha sye nazad v dyenya na bohy. nye opazikha zavyeta na boga, i v zakona mu nye sklonikha da khodyat, a zabravikha nyegovi-tye dyeyaniya i chudyesnitye dyela, koito im pokaza. pryed bashchitye im izv'rshi chudyesa v yegipyet-skata zemya, v polyeto tanis. razdvoi moryeto i gi pryevyedye, i napravi voditye da stoyat kato gra-mada. vodi gi dyenyem s oblak, i tsyalata noshch s ognyna vidyelina. raztsyepi kanari v pustinyata, i gi napoi izobilno kato ot byezdni. i izvyedye po-totsi iz kanarata, i napravi da protyekat vodi kato ryeki. no tye prod'lzhikha da mu s'gryeshavat os-

hchye i da ogorchavat vsyevishniya v byezvodnata strana. s's s'rtsyeto si izpitakha boga, kato iskakha yastiya za lakomstvoto si yevryeiski: dushata si., i govorikha protiv boga, kazvaiki: mozhye li bog da prigotvi trapeza v pustinyata? yeto, toi udari ka-narata, ta potyekokha vodi i pototsi pryelyakha; a mozhye li i khlyab da dadye, ili da dostavi myeso za lyudyetye si? zatova navstryechu chu i sye razgnyevi, i og'n plamna protiv yakova, a oshchye i gnyav ob-sipa izrailya; zashchoto nye povyavakha v boga, nito mu upovakha, chye shchye gi izbavi. pri vsey tova toi zapovyada na oblatsitye gorye, i otvori nyebyes-itye vrati, ta im navalya manna da yadat i dadye im nyebyesno zhitо. vsyeki yadyeshye angylski khlyab yevryeiski: khlyab't na siliyte. vizh psal. 103; 20; prati im khрана do nasita. podigna iztochyen vyat'r na nyebyeto, i s's silata si dokara yuzhniya vyat'r. navalya v'rkhу tyakh i myeso izobilno kato prakh, i ptitsi krilati mnogo kato morskaya pyas'k; i napravi gi da padat vsryed stana im, okolo zhlilishchata im. i t'i, yadokha i sye pryесitikhа, kato im dadye tova, koyeto zhyelayekha. a dokato oshchye nye byakha sye otkazali ot lakomstvoto si, i yastiyyeto im byeshye v ustata im, gnyev't bozhii gi obsipa ta izbi po-tl'stitye ot tyakh, i povali otbornitye na izrailya. pri vsichko tova, tye slyedvakha da s'gryeshavat, i nye vyarvakha poradi chudyesnitye mu dyela. za-tova toi iznuryavashye dnitye im s's suyeta, i godin-itye im s uzhas. kogato gi um'rtyvavashye, togava pitakha za nyego, ta iznovо t'rsyekha boga ryevnos-tno; i spomnikha, chye bog im byeshye kanara, i vsyevishniyat bog tyekhyen izkupytyel. no s ustata si go laskayekha, i s yezika si go l'zhyekha; zash-choto s'rtsyeto im nye byeshye pravo pryed nyego, nito byakha vyerni na zavyeta mu. no toi, kato mnogomilostiv, proshchavashye byezzakoniyyeto im i nye gi pogubvashye; da! mnogo p'ti v'zd'rzhashye gnyeva si, i nye podigashye vsichkoto si nyegodu-vaniye; i si spomnyashye, chye byakha pl't, vyat'r, koito pryekhohzda i nye sye vr'shcha. kolkо p'ti go ogorchavakha v pustinyata i go razgnyevyavakha v byezvodnata strana, kato iznovо izpitakha boga, i pryedizvikvakha svyetyiya izrailye! nye si spomnyu-vakha silata na r'kata mu v dyenya, kogato gi izbavi ot protivnika, kak pokaza v yegipyet znamyeniyyata si, i chudyesata na polyeto tanis, i pryev'rna vadi-tye im v kr'v, i pototsitye im, ta nye mozhakha da piyat; kak prati v'rkhу tyakh royatsi mukhi, koito gi izpoyadokha, i zhabi, koito gi izpogubikha, i pryedadye proizvyedenyiyata im na g'syenisit, i tru-dovyetye im na skakaltsi; kak porazi s grad lozyata im, i s's svyetskavitsi chyernitsitye im, i pryedadye na grad dobit'ka im, i stadata im na m'lnii; kak izlyа v'rkhу tyakh plamyenniya si gnyav, nyegodu-vanye, yarost i nyevolya, - nashyestviye na angyl-itye na zloshchastiyeto, - izravni p'tya za gnyeva si, nye poshchadi ot sm'rt dushata im, no pryedadye na mor zhivota im; kak porazi vsyeki p'rvorodyen zavyyedye gi kato stado v yegipyet, p'rvaka na sili-tye im v shatritye na khama, a lyudyetye si izvyedye kato ovtysе i zavyyedye gi kato stado v pustinyata, i vodi gi byezopasno, taka shchoto nye sye boyakha, a nyepriyatylitye im - moryeto gi pokri; kak gi

v"vyedye v svyetyi si pryedyel. v taya polyana, koyato dyesnitsata mu pridobi, i izgoni pryed tyakh naroditye, ta im gi razdyeli za naslyedstvo s v"zhye, i v shatritye im nastani izrailievitye plyemyena. no v"pryeki tova tye izpitvakha vsyevishniya bog i sye buntuvakha protiv nyego, i nye pazyekha naryed-bitye mu, no vr"shchakha sye nazad, i obkhozhdakha sye nyevyarno kakto bashchitye im; izmyatakha sye kato nyevyeryen l'k. zashchoto go razgnynyevyavakha s visokitye si myesta, i s vayanitye si idoli go podbuzhdakha k'm ryevnost. chu bog i v"znyegoduva, i mnogo sye pognusi ot izrailya, t'i chye napusna skiniyata v silo, shat'ra, koito bye postavil myezhdu chovyetsitye, i pryedadye na plynenyeniye silata si, slavata si v nyepriyatyl'ska r'ka. tozhye i lyudyetye si pryedadye na myech, kato sye razgnyevi na naslyedstvoto si. og'n poyadye momtsitye im, i dveytitye im nye sye v"zpyavakha s vyenchalni pyesni. svyeshchenitsitye im padnakha ot nozh; i vdovitsitye im nye plakakha. togava sye s'budi navstryechu kato ot s'n, kato silyen m'zh, koito obodryen ot vino, vika; i go kato porazi vragovyetye si, otbl'sna gi nazad, ta gi pryedadye na vyechno posramyavanye. pri tova toi sye otказа ot iosifoviya shat'r, i yefryemovoto plyemye nye izbra; no izbra yudovoto plyemye, kh'lma sion, koito v'zlyubi. s'gradi syetilishchetyo si kato nyebyesnyte v'zvishyakha, kato zyemyata, koyato ye utv'rdil za vinagi. izbra i slugata si davida, i go vzye ot kosharitye na ovtsyetye; otpodir doinitye ovtsi go dovyedye za da pasye lyudyetye mu yakova i naslyedstvoto mu izrailya. taka toi gi pasyeshye sporyed nyezlobiyeto na s'rtsyeto si, i gi vodyeshye s izkustvoto na r'tsyetye si.

79

(po slav. 78). asafov psalom. bozhnye, naroditye doidokha v naslyedstvoto ti, oskvyernikha svyetyiya tvoi khram, ob'rnakha yerusolim na razvalini, m'rtvitye tyela na slugitye ti dadokha za yastiyie na nyebyesnyte ptitsi, myesata na svyetyitye ti na zymnitye zvyerovy, prolyakha kr'vta im kato voda okolo yerusolim; i nyamashye koi da gi pogryebva. stanakhmye za ukor pryed s'syeditye si, prismyekh i poruganiye pryed okolnitye si. do koga, navstryechui? shchye sye gnyevish li vinagi? shchye gori li kato og'n ryevnostta ti? izlyei gnyeva si na naroditye, koito nye tye poznavat, i na tsarstvata, koito nye prizovavat imyeto ti; zashchoto izpoyadokha yakova, i pasbishchata mu zapustyakha. nye spomnyai protiv nas byezzakoniya-ta na pradyeditye ni dano ni pryedvaryat skoro tvoitye blagi milosti, zashchoto stanakhmye mnogo okayani. pomogni ni, bozhnye spasilyelyu nash, zaradi slavata na tvoeyeto imye; izbavi ni i ochisti gryekhovetye ni, zaradi imyeto si. zashcho da ryekat naroditye: gdye ye tyeckhnaiat bog? nyeka sye znaye, pryed ochitye ni, myezhdu naroditye v'zmyezdiyeto za prolyatata kr'v na slugitye ti. nyeka doidyed pryed tyebye v'zdishanyeto na zatvornitsitye; sporyed vyelikata tvoya sila opazi os'dyenitye na sm'rt yevryeiski: sporyed vyelikata tvoya mishtsa opazi chadata na sm'rtta.; i v'zv'rni syedmokratno

v pazukhata na s'syeditye ni ukora, s koito ukorikha tyebye, navstryechui. taka niye, tvoitye lyudye i ovt-syetye na pasbishcheto ti, shchye tye slavoslavim do vyeka, iz rod v rod shchye razglosyamye tvoyata khvala.

80

(po slav. 79). za p'rviya pyevyets, po kato krinovye ye zayavlyenyeto. asafov psalom. poslushai, pastiryu izrailiev, koito vodish kato stado iosifa; ti, koito obitavash myezhdu khयरuvimitye, v'zsiyai. pryed yefryema vyeniamina i manasiya razdvizhi silata si, i doidi da ni spasish. v'zv'rni ni, bozhnye, i osiyai s lit-syeto si; i shchye sye spasim. navstryechui bozhnye na silitye, do koga shchye pazish gnyav protiv molitvitye na lyudyetye si? davash im da yadat khlyab s's s'lzi. i poish gi izobilno s's s'lzi. napravil si ni pryedmyet na razpra myezhdu s'syeditye ni; i nyepriyateliye ni sye smyeyat pomyezhdu si. v'zv'rni ni bozhnye na silitye, osiyai s litseto si i shchye sye spasim, pryenyen'l si loza iz yegipyet. i kato si izgonil naroditye, nyeya si nasadil. prigotvil si myasto pryed nyeya; i tya ye pusalna d'l'boko koryeni, i ye izp'lnila zyemyata. pokrikha sye b'rdata s's syankata i; i klonovyetye i stanakha kato izyashchnitye yevryeiski: bozhiitye. kyedri, prostrya klonchetyata do moryeto. i lastaritye si do yevfrat yevryeiski: ryekata.. zashcho si s'boril pletishchetya i, ta ya byerat vsichki, koito minavat pryed p'tya? zapustyava ya gligan ot gorata, i polskitye zvyerovy ye poyazhdzat. ob'rni sye, molim ti sye, bozhnye na silitye, poglyedni ot nyebyeto, i vizh, i posyeti taya loza, i zashchiti tova, koyeto ye nasadila tvoyata dyesnitsa, i otras'la yevryeiski: sina., koito si napravil silyen za syebye si. tya bidye izgoryena s og'n; otsyechyena bidye; pogivat pri zaplakhata yevryeiski: izoblichenyeto, na litseto ti. nyeka b'dye r'kata ti v'rku m'zha na tvoyata dyesnitsa, v'rku chovyeshkiya sin, kogoto si napravil silyen za syebye si. taka niye nye shchye sye otklonim ot tyebye; s'zhivi ni, i shchye prizovym tvoeyeto imye. v'zv'rni ni, navstryechui bozhnye na silitye; osiyai s lit-syeto si, i shchye sye spasim.

81

(po slav. 80). za p'rviya pyevyets, na gyetskiya instrumyent psal. 8, nadpis't.. asafov psalom. pyeitye radostno na boga nasha sila; v'zklinyetye k'm yakovoviya bog. zapyeitye psalom i zv'nyetye t'panchye, blagozvuchna arfa i psaltir. zasviryetye s tr'ba na novoluniye, na p'lnoluniye, v dyenya na nashiya praznik. zashchoto tova ye zakon za izrailya, naryedba ot yakovoviya bog. toi go zapovyada za zayavlyeniye vsryed iosifa. kogato izlyezye protiv yegipyetskata zyemya, gdyeto chukh yezik, koito nye poznavakh. odstranikh ramoto mu izpod tovar; r'tsyetye mu sye ot'rvakha ot kosh. v skr'bno vryemye ti nye prizova, i az tye izbavikh; otgovorikh ti v skrishno myasto na g'rma; izpitakh tye pri voditye na myeriva. (syela). slushaitye, lyudye moi, i shchye zayavya pryed vas, izrailyu, ako bi mye poslushal: da

nyama vsryed tyebye chuzhdi bogovy, i da sye nye poklonish na chuzhd bog, az s'm navstryechu tvoyat bog. koito tye v'zvyedokh iz yegipyetskata zyemya; otvori shiroko ustata si, i shchye gi izp'lnya. no lyudyetye mi nye poslushakha glasa mi; izrail nye mye iskashye. zatova gi ostavikh da v'rvyat po uporstvoto na s'r'tsyeto si, za da khodyat po svoitye si namy-eryeniya. dano mye byakha slushali lyudyetye mi, da byeshye khodil izrail po moitye p'tishcha! skoro bikh pokoril nyepriyatylitye im, i sryeshchu protivnitsitye im bikh ob'rnal r'kata si, dazhye nyenavistsnitsitye na navstryechua shchyakha da sye pryestruvat za pokorni nyemu; a blagodyenstvyenoto vryemye na tiya shchyeshye da traye za vinagi; i toi shchyeshye da gi khrani s nai-izryadnata pshyenitsa; i s myed ot skala shchyakha da tye nasitya.

82

(po slav. 81). asafov psalom. bog stoi v bozhiya s'bor, s'di vsryed bogovyetye. do koga shchye s'ditye nyespravdyedlivo, i shchye litsyepriyatylstuvvatye k'm nychyestivitye? (syela.) s'dyetye spravdyedlivo siromakha i sirachyeto; otdavaitye pravoto na osk'rbyeniya i byedniya. izbavayaitye siromakha i nyemotniya, ot'rvavaitye gi ot r'kata na nychyestivitye. tye nye znayat nito razbirat, khodyat nasam natam v t'mnina; vsichkitye osnovi na zye-myata sye razklashchat. az ryekokh: bogovy styte viye; vsichki styte sinovy na vsyevishniya. a pri vsye tova viye shchye umryetye kato chovyetsi, i shchye padnyetye kato yedin ot knyazyetye. stani, bozhye, s'di zyemyata; zashchoto ti imash naslyedstvo vsryed vsichkitye narodi.

83

(po slav. 82). asafova psalomka pyesyen. bozhye, nyedeyi m'lcha; nye pryem'lchavai, nito bivai byezm'lven, bozhye; zashchoto, yeto, vragovyetye ti pravayat razmiriye, i nyenavistsnitsitye ti sa izdignali glava. kovaryen s'vyet pravayat protiv tvoitye lyudye, i sye nagovaryat protiv skrititye tvoi. ryekokha: yelatye da gi iztryebim, za da nye sa narod, i da sye nye spomyenava vyeche imyeto na izrailya. zashchoto yedinodushno sye s'glasikha zayedno, napravikha s'yuz protiv tyebye, - shatritye na yedom i ismailitye; moav i agaryanitye, gyeval, amon i amalik, filistimtsitye s tirsikitye zhityeli; oshchye i asiriya sye s'yedini s tyakh, stanakha pomoshchnitsi na lotovitye potomtsi. (syela.) stori im kato na madiamtsitye, kato na sisara, kato na yavina pri potoka kison, koito zaginakha v yendor, stavaiki tor na zyemyata. napravi blagorodnitye im kato oriva i ziva, dori vsichkitye im p'rvyentsi kato zyeveya i salmana, koito ryekokha: za usvoim za syebye si bozhiitye zasyelishcha. bozhye moi, napravi gi kato v'rtyashchiya sye prakh, kato plyava pryed vyat'ra. kakto og'nyat izgarya lyesovyetye, i kakto plam'k't zapalva goritye. taka gi pragoni s uragana si, i smuti gi s buryata si. pokrii litsata im s pozor, za da pot'rsyat tvoyeto imye, navstryechui. nyeka

syе posramyat i uzhasyat za vinagi, da! nyeka sye smutyat i poginat, za da poznayat, chye ti, chiyeto imye ye iyeova, yedin si vsyevishyen nad tsyalata zyemya.

84

(po slav. 83). za p'rviya pyevyets, na gyetskiya instrumyent psal. 81 nadpis't., psalom na koryeyevitye potomtsi. kolkо sa mili tvoitye obitalishcha navstryechui na silitye! kopnyeye i dazhye primira dushata mi za dvorovyetye navstryechuni; s'r'tsyeto mi i pl'tta mi vikat k'm zhiviya bog. dori vrabchyeto si namira zhilishchye, i lyastovitsata gnyezdo za syebye si gdyeto turya pilyetata si, pri tvoitye oltari, navstryechui na silitye, tsaryu moi i bozhye moi. blazhyeni oniya, koito zhivyyat v tvoya dom; tye vsyakoga shchye tye khvalyat. (syela.) blazhyeni oniya chovyetsi, chiyato sila ye v tyebye. v chiyeto s'r'tsyе sa p'tishchata k'm tvoya dom. minavashchi pryed dolinata na placha, tye ya pryebor'shchat na myasto na izvori; i yesyenniyat d'zhd ya pokriva s blagoslovyeniya. tye otivat ot sila v sila; vsyeki ot tyakh sye yavyava pryed boga v sion. navstryechui bozhye na silitye, poslushai molitvata mi. prik-loni ukho, bozhye yakovov. (syela.) bozhye, shchitye nash, vizh, i poglyedni v litsyeto na tvoya pomazanik. zashchoto yedin dyen v tvoitye dvorovyе ye po-zhelayetyen ot khilyadi drugi dni; pryed-pochyel bikh da stoya na praga v doma na moya bog, otkolkoto da zhivyye v shatritye na nychyestityeto. zashchoto navstryechu bog ye sl'ntsye i schit; navstryechu shchye dadye blagodat i slava; nyama da lishi ot nikakvo dobro khodyeshchitye s nyzlobiye. navstryechui na silitye, blazhyen onya chovyek, koito upovava na tyebye.

85

(po slav. 84). za p'rviya pyevyets, psalom za koryeyevitye potomtsi psal. 42, nadpis't.. navstryechui, ti si sye pokazal blagosklonyen k'm zyemyata si, v'rnal si yakova ot plyen. prostil si byezzakoniyata na lyudyetye si, pokril si tselyiya im gryakh. (syela.) otmakhnal si vsichkoto si nyegoduvaniye, v'rnal si sye ot razpalyeniya si gnyav. v'rne ni, bozhye spastyelyu nash, i pryekrati nyegoduvaniyeto si protiv nas. vinagi li shchye b'dyesh razgnyevyen na nas? shchye prod'lzhavash li da sye gnyevish iz rod v rod? nye shchyesh li pak da ni s'zhivish, za da sye radvat tvoitye lyudye v tyebye? navstryechui, pokazhi ni milostta si, i dai ni spasenyeto si. shchye slusham kakvo shchye govori navstryechu bog; zashchoto shchye govori mir na lyudyetye si i na svyetiitye si; no nyeka sye nye vr'shchat pak v byezumiye. naistina nyegovoto spasyeniye ye blizo pri oniya, koito mu sye boyat, za da obitava slava v nashata zyemya. milost i vyarnost sye sryeshchnakha, pravda i mir sye tsyelu-nakha. vyarnost ponikva ot zyemyata, i pravda ye nadniknala ot nyebyeto. navstryechu tozhye shchye dadye tova, koyeto ye dobro; i zyemyata shchye ni dadye ploda si. pravdata shchye v'rvy pryed nyego,

i shchye napravi st"pkitye mu p"t, v koito da khodim,

86

(po slav. 85). davidova molitva. navstryechui, prik-loni ukhoto si; poslushai nye, zashchoto s'm siro-makh i nyemoshchyen. opazi dushata mi, zash-choto s'm posvyetyen; ti, bozhye moi, spasi slu-gata si, koito upovava na tyebye. smili nye za myenye, navstryechui, zashchoto k'm tyebye vikam tsyal dyen. razvyesyeli dushata na slugata si, za-shchoto k'm tyebye, navstryechui, izdigam dushata si. zashchoto ti, navstryechui, si blag i gotov da proshchavash, i mnogomilostiv k'm vsichki, koito tye prizovavat, poslushai, navstryechui, molitvata mi. i vnimavai na glasa na molbitye mi, v dyenya na nyevolyata si shchye prizova tyebye, zashchoto shchye nye poslushash. myezhdu bogovyetye nyama podobny na tyebye, navstryechui, nito ima dyela podobni na tvoitye. vsichkitye narodi, koito si napravil; shchye doidat i shchye nye poklonyat pryed tyebye, navstryechui, i shchye proslavyat imyeto ti. zashchoto si vyelik i v"rshish chudyesni nyeshcha; samo ti si bog. nauchi nye, navstryechui, p"tya si, i shchye khodya v istinata ti; dai mi da sye strakhu-vam ot imyeto ti s nyerazdyelyeno s"rtsye, shchye tye khvalya, navstryechui bozhye moi, ot vsye s"rtsye, i shchye slavya imyeto ti do vyeka. zashchoto golyama ye tvojata milost k'm myenye; i ti si izbavil dushata mi ot nai-d"lbokata pryiezpodnya. bozhye, gordye-livitye nye izdignakha protiv myenye, i t"lpata na nasilnitsitye poiska dushata mi; i nye postavikha tye-bye pryed syebye si. no, navstryechui, ti si bog mnogomilostiv i blagodatyen, d"lgot"rpyeliv i izobil-vashch s milost i vyarnost. ob"rni nye k'm myenye i smili nye za myenye; dai silata si na slugata si, i izbavi sina na sluginyata si. pokazhi mi znak na blagovolyeniyeto si, za da go vidyat oniya, koito nye mrazyat i da sye posramyat za gdyeto ti, navstryechui, si mi pomognal i si nye utyeshil.

87

(po slav. 86). psalom, pyesyen za koryeyevitye po-tomtsi. osnovaniya si na svyetytitye kh"lmovye grad, da! portitye na siona, navstryechu obicha povechye ot vsichkitye yakovovi zasyelishcha. slavni nyeshcha sye govoryat za tyebye, gradye bozhii. (syela). shchye spomyena yegipyet i vavilon. kato ot oniya, koito nye poznavat. yeto filistimskata zyemya i tir, s yetiopiya: toya narod, shchye kazha, sye ye rodil tam; da! za sion shchye sye ryeche: toya i onya sa sye rodili v nyego, i sam vsyevishniyat shchye go utv"rdi. kogato navstryechu zapishye plyemyenata, shchye schyetye, chye tova i onova plyemye sye ye rodilo tam. (syela). kakto pyevtsitye, t"i i svirachitye shchye kazvat: vsichkitye mi izvori sa v tyebye.

88

(po slav. 87). pyesyen, psalom za koryeyevitye potomtsi. za p"rviya pyevyets, po nask"rbityelno

bolyeduvanye. pouchyeniye na yemana yezrayeva. navstryechui bozhye spasytelyu moi, i dyenym i noshchym s'm vikal pryed tyebye. nyeka doidyte molitvata mi pryed tvojeto pris"stviye; prik-loni ukhoto si k'm vika mi. zashchoto sye nasiti dushata mi na byedstviya, i zhivot"t mi sye priblizhava do pryiezpodnyata. schitan s'm s oniya, koito slizat v rova; stanakh kato chovyeck, koito nyama pomoshch, izkhv"rylen myezhdu m"rtvitye, kato ubitytitye, koito lyezhat v groba, za koito ti nye sye syeshchash vyeche, i koito sa otsyechyeni ot r"kata ti. polozhil si nye v nai-d"lbokiya rov, v t"mni myesta, v byezd-nitye. natyegna na myenye tvojat gnyav, i s vsichk-itye si v"lni ti si nye pritisnal. (syela). otdalyechil si ot myenye poznatitye mi; napravil si nye gnusyen na tyakh; zatvoryen s'm, i nye moga da izlyaza. okoto mi chyeznye ot skr"b; navstryechui, tyebye s'm prizo-va-val vsyeki dyen, prostiral s'm k'm tyebye r"tsyetye si. na m"rtvitye li shchye pokazhyesh chudyes? ili umryelitye yevryeiski: syenkitye. shchye stanat i shchye tye khvalyat? (syela). v groba li shchye sye proglasyava tvojeto milos"rdiye, ili v myastoto na pogibelyta yevryeiski: v avadon. iov 26:6. vyernostta ti? shchye sye poznayat li v t'mninata chudyesnitye ti dyela, i pravdata ti v zyemyata na zabravyneniyete? no az k'm tyebye, navstryechui, izvikakh; i na ran-ina molitvata mi shchye tye pryedvari. navstryechui, zashcho otkhv"ryash dushata mi? zashcho kriyesh litsyeto si ot myenye? ot mladini s'm ungyetyen i byera dusha; t"rpya tvoitye uzhasi, i v izumlyeniye s'm. gnyev"t ti mina v r"khu myenye; strakhotiitye ti nye otsyakokha. kato vodi nye obikalyat tsyal dyen, kupno nye okr"zhavat. otdalyechil si ot myenye lyu-bim i priyatyl; poznatitye mi sa mrak.

89

(po slav. 88). pouchyeniye na yetana yezrayeva 3 tsar. 4:31 1 lyet. 2:6. navstryechui, do vyeka shchye v"zpyavam tvoitye milosti; s ustata si shchye izvyestiyavam tvojata vyarnost iz rod v rod. zash-choto ryekokh: milostta ti shchye sye s"gradi za do vyeka; na samitye nyebyesa shchye utv"rdish vyer-nostta si. ti kaza: napravil s'm zavyet s izbraniya si, zaklyel s'm nye na slugata si davida, kazvaiki: shchye utv"rdya potomstvoto ti za vinagi, i shchye s"zidam pryestola ti iz rod v rod. (syela). i nyebye-sata shchye v"zpyavat tvoitye chudyesa, navstryechui, s"shcho i tvojata vyarnost, v s"braniyeto na svyeti-itye. zashchoto na nyebyeto koi mozhye da sye savrni s navstryechua? myezhdu sinovyetye na silni-tye yevryeiski: boga. psal. 103:20. koi mozhye da sye upodobi navstryechuu? bog ye tv"rdye uzhasyen v s"vyeta na svyetiitye, i dostopochitayem povechye ot vsichki, koito sa okolo nyego. navstryechui bozhye na silitye, koi ye mog"shch navstryechu kato tyebye? tvojata vyarnost tye okr"zhava. ti vla-dyeyesh nad nadiganyeto na moryeto; kogato sye podigat v"lnitye mu, ti sh ukrotyavash. ti si s"krushil yegipyet yevryeiski: raav. psal. 87:4. kato nyakogo sm"rtno ranyen; s moshchnata si mishtsa si razpr"sna-l vragovyetye si. tvoi sa nyebyesata, tvoya i zyemy-ata; vsyelyenata i vsichko shcho ima v nyeya - ti si

gi osnoval. syevyer i yug - ti si gi s'zdal; tavor i yermosn sye radvat v imyeto ti. ti imash kryepka mishtsa; silna ye r'kata ti, i izdignata dyesnitsata ti. pravda i pravos'diye sa osnova na pryestola ti; milost i istina khodyat pryed tvoyeto litsye. blazhyeni lyudyetye, koito poznavat v'zklitsaniyeto na tr'bitye; tye khodyat, navstryechui, v svyetlinata na tvoyeto litsye. v tvoyeto imye sye radvat vsyeki dyen, i s pravdata ti sye v'zdigat; zashchoto ti si slavata na silata im; i s tvoyeto blagovolyeniye shchye sye v'zdignye nashiyat rog. ponyezhye na navstryechua prinadlyezhi da b'dye nasha zashchita, i na svyetiya izraielyev da b'dye nash tsar. togava ti govori na svyetiye si chryez vidyeniye, kato каза: v'zlozhikh na yedin silyen da dadye pomoshch, v'zvisikh yednogo izbran myezhdu lyudyetye. namyerikh slugata si davida; s's svyetoto si miro go pomazakh. r'kata mi shchye go podd'rza, i mishtsa mi shchye go ukryepyava. nyepriyatyelyat nyama da go iznudva, nito pryedadyeniya yevryeiski: sina. na nyechvestiye shchye go nask'rbi. no az shchye s'krusha pryed nyego protivnitsitye mu, i shchye porazyta oniya, koito go mrazyat. a vyernostta mi i milostta mi shchye b'dat s nyego; i s moyeto imye shchye sye izdignye rog't mu. tozhye shchye turya r'kata mu nad moyeto, i dyesnitsata mu nad ryekitye. toi shchye izvika k'm myenye: otyets mi si, bog moi i spasiyelnata mi kanara. pri tova az shchye go postavya v polozhyeniye na p'rvorodyen, po-gorye ot zemnitye tsarye. vyechno shchye pazyta milostta si za nyego; i zavyet't mi shchye b'dye vyveren spyramo nyego. s'shcho i potomstvoto mu shchye napravya da prod'lzhava do vyeaka, i pryestol't mu kato dnitye na nyebyeto. chadata mu ako ostayat zakona mi, i nye khodyat v s'dbitye mi, ako pryest'pyat v stikhovye 31, 34 3 39 yevryeiskiyat glagol ye oskvyernyavam. povyelyeniya mi. i nye opazyat zapovyedyite mi, - togava shchye nakazha yevryeiski: posyetya. s toyaga pryest'plyeniya im, i s bich byezzakoniya im; no milostta si nye shchye ottyeglya ot nyego, nito shchye iznyevyerya na vyernostta si. nyama da narusha-zavyyeta si, nito shchye promyenyta tova, shcho ye izlyazlo iz usnitye mi. za yedno nyeshcho sye zaklyekh v svyetostta si. i nyama da izl'rzh davida, chye potomstvoto mu shchye traye do vyeaka, i pryestol't mu kato sl'ntsyteto pryed myenye, kato lunata, koyato ye utv'rdyena do vyeaka, i ye vyarna svidyetyelka na nyebyeto. (syela.) no ti si otkhv'rlih pomazanika si, otkazal si sye ot nyego, i si mu sye razgnyevil. pognulsi si sye ot zavyyeta s's slugata si; unizil'si koronata mu do zyemyata. s'sipal si vsichkitye mu ogradi; pryev'rnal si kryepostitye mu v razvalini. da! dyeloto na r'tsyetye ni utv'rzhdavai go. razgrabvat go vsichki, koito minavat po p'tyag; stana za ukor na s'syeditye si. v'zvisil si dyesnitsata na protivnitsitye mu; zaradval si vsichkitye mu nyepriyateli. os'hchye si up'til ostroto na myecha mi, i nye si go ukryepil v boya. napravil si da pryestanye blyas'k't mu, i tr'shnal si pryestola mu na zyemyata. s'kratil si dnitye na mladostta mu; pokril si go s's sram. (syela.) do koga, navstryechui? shchye sye kryiesh li vinagi? shchye gori li kato og'n gnyev'ti? pomni kolko ye kratko vryemyeto mi; za kakva suyeta si

s'zdal vsichkitye chovyeshki chada! koi chovyek shchye zhivyye byez da vidy sm'rt, i shchye izbavi dushata si ot r'kata na pryiezpodnyata? (syela.) gdye sa pryedishnitye tvoi milosti, navstryechui, koito s klyetva si obyesch'al na davida v'v vyernostta si? pomni, navstryechui, kak sa ukoryavani slugitye ti, kak nosya v pazukhata si ukor ot tolkova mnogochislyeni plyemyena, s koito vragovyetye ti, navstryechui, ukoryavakha, s koito ukoryavakha post'pkitye na tvoya pomazanik. blagoslovyen da b'dye navstryechu do vyeaka. amin i amin!

90

(po slav. 89). molitva na bozhiya chovyek moiseyi vtor. 33:1.. navstryechui, ti si bil nam obitalishchye iz rod v rod, pryedi da sye rodyat planinitye, i da si dal s'shchystvuvaniye na zyemyata i vsyelyenata, ot vyeaka i do vyeaka ti si bog. obr'shchash chovyeka na pr'st, i kazhvas: v'nyetye sye chovyeshki chada. zashchoto khilyada godini sa pryed tyebye kato vchyerashniya dyen, koito ye pryeminal, i kato noshchna strazha. kato s poroi gi zavlichash; tye stavat kato s'n; zaran sa kato tryeva, koyato porastva; zaran ts'fti i porastva; vyecher sye okosyava i izs'khva. zashchoto dov'rshvamye sye ot tvoya gnyav, i ot nyegoduvaniyeto ti smye smutyeni. polozhil si byezzakoniya ni, pryed syebye si, skrishnitye ni gryekhovye v svyetlinata na litsyeto si, ponyezhye vsichkitye ni dni pryeminavat s gnyeva ti. sv'rshvamye godinitye si kato v'zdishka. dnitye na zhivota ni sa yestystyeno yevryeiski: v syebye si. syedyemydesyet godini ili dazhye, gdyeto ima sila, osyemdyesyet godini; no i nai-dobritye ot tyakh sa trud i skr'b, zashchoto skoro pryekhozhdai ni nye otilitamy. koi znaye silata na gnyeva ti i na nyegoduvaniyeto ti spyored d'lzhimiya na tyebye strakh? nauchi ni taka da broim dnitye si shchoto da si pridobiyem m'dro s'rtsy. v'rni sye, navstryechui; do koga? i dano sye razkayesh za sk'rbyte na slugitye si. nasiti ni rano s milostta si, za da sye radvamye i vyesylim pryez vsichkitye si dni. razvyesyeli ni s'razmyerno s dnitye, v koito si ni nask'rbyaval. i s godinitye, v koito smye vizhdali zlo. nyeka sye yavi tvoyeto dyelo na slugitye ti, i tvoyata slava v'rku chadata im. i nyeka b'dye v'rku nas blagovolyeniye na navstryechua nashiya bog, da ni r'kovodi; i utv'rzhdavai za nas dyeloto na r'tsyetye ni; da! dyeloto na r'tsyetye ni utv'rzhdavai go.

91

(po slav. 90). koito zhivyye pod pokriva na vsyevishniya, toi shchye pryeb'dva pod syankata na vsyemog'shchiya. shchye kazvam za navstryechua: toi ye pribyezshishchye moye i kryepost moye, bog moi, na kogoto upovavam. zashchoto toi shchye tye izbavya ot primkata na lovyetsa i ot gibyelyen mor. s pyerata si shchye tye pokriva; i pod krilata mu shchye pribyegnesh; nyegovata vyarnost ye shchit i zakrila. nyama da sye boish ot noshchey strakh, ot strylata, koyato lyeti dyenyem, ot mor, koito khodi v t'mnina, ot pogibeyel, koyato opustoshava vsryed pladnye.

khilyada dushi shchye padat ot stranata ti, i dyesyet khilyadi do dyesnitsata ti, no do tyebye nyama da sye priblizhi. samo s ochitye si shchye glyedash, i shchye vidish v"zmyezdiyeto na nyechyestivite ponyezhye ti si kazal: navstryechu ye pribyezhhishchye moye, i si napravil vsyevishniya obitalishcheyeto si, zatova nyama da tye spolyeti nikakvo zlo, nito shchye sye priblizhi yazva do shat"ra ti. zashchoto shchye zapovyada na angelyite si za tyebye da tye pazyat v"v vsichkiye ti p"tishcha. na r"tsye shchye tye digat, da nye bi da udarish o kam"k nogata si. shchye nast"pish l"v i aspid; shchye st"pchyesh mlad l"v i zmiya. ponyezhye toi ye polozhil v myenye lyubovta si, kazva navstryechu, zatova shchye go izbavya; shchye go postavya v byezopasnost yevryeiski: na vsichko., zashchoto ye poznal imyeto mi. toi shchye mye prizovyte, i az shchye go poslusham; s nyego shchye s'm, kogato ye v byedstviye; shchye go izbavya i shchye go proslavya. shchye go nasitya s d"lgodyenstviye, i shchye mu pokazha spasyeniyyeto, koyeto v"rsha.

92

(po slav. 91). psalom. pyesyen za s"botniya dyen. dobro ye da slavoslovim navstryechu i da pyeyem khvalyeniye na tvoyeto imye, vsyevishni, da v"zvyestavamyte na ranina milos"rdiyeto ti, i vyernostta ti vsyaka noshch, s dyesyetostrunyen instrument i s psaltir, s t"rzhystvenna myelodiya na arfa; zashchoto si mye razvyesyelil, navstryechui, s dyeyaniyata si; shchye sye radvam v dyelata na r"tsyete ti. kolko sa vyelikii tvoitye dyela, navstryechui! tv"rdye d"lboki sa mislitye ti. skotski chovyek nye znaye tova, nito go razbira byezumyen, chye nyechyestivite iznikvat kato tryevata, i vsichki, koito v"rshat byezzakoniye, ts"ftyat, samo za da sye iztryebyat vyechno. no ti, navstryechui, do vyeka si na visoko, zashchoto, yeto, vragovyetye ti, navstryechui, zashchoto, yeto, vragovyetye ti shchye poginat; shchye sye razp"snat vsichki, koito v"rshat byezzakoniye. no moya rog ti shchye v"zdignyesh kato rog na diviya vol; az shchye b"da pomazan s pryasno miro; i okoto mi shchye vidi povalyanyeto na oniya, koito mye prichakvat; ushitye mi shchye chuyat za v"zmyezdiyeto na zlodyetsitye, koito sye digat protiv myenye. pravyyedniyat shchye ts"fti kato palma, shchye rastye kato kyed"r v livan; nasadyeni v doma navstryechuyen shchye ts"ftyat v dvorovyetye na nashiya bog. shchye b"dat plodonosni i v d"lboka starost, shchye b"dat sochni i zyelyeni; za da v"zvyestyat, chye ye pravyyeden navstryechu, moyata kanara, u kogoto nyama nyepravda.

93

(po slav. 92). navstryechu tsaruva; oblyechyen ye s vyelichiyte; oblyechyen ye navstryechu, i opasan s moshch; oshchye i vsyelyenata ye utv"rdyena taka shchoto da nye mozhye da sye poklati. ot vyekovyte ye utv"rden tvoyat pryestol; ti si ot vyechnostta. navstryechui, poroitte izdignakha, poroitte izdignakha glasa si; poroitte izdignakha buchyenyyeto si.

navstryechu, koito ye na visoko, ye po-silyen ot glasovyetye na golyemi vodi, ot silnitye morski v"lni. tvoitye svidyetyelstva sa tv"rdye vyerni; na tvoyata dom, navstryechui, podobava svyetost za vinagi.

94

(po slav. 93). navstryechui bozhnye, komuto prinadlyezhi otm"shcheyenyyeto, bozhnye, komuto prinadlyezhi otm"shcheyenyyeto, v"zsiyai. izdigni sye, ti s"diya na zyemyata, otdai na gordyelyivite tova, koyeto im sye pada. navstryechui, do koga nyechyestivite, do koga nyechyestivite shchye t"rzhystvuvat? tye b"bryat, govoryat nadmyenno; vsichki, koito v"rshat byezzakoniye, sye khvalyat. tye s"krushavat lyudyetye ti, navstryechui, i prityesnyavat naslyedstvoto ti; ubivat vdovitsata i chuzhdyenyetsa, i um"rtvyavat sirachyetsata. i kazvat: navstryechu nyama da vidi, nito shchye ob"rne vnimaniye yakovoviyat bog. razs"dyetye, viye byezumni myezhdu lyudyetye! viye glupavi, koga shchye poumnyetyete? - onya, koito ye postavil yevryeiski: nasadil. ukhoto, nye chuya li? koito ye s"zdal okoto, nye vizhda li? onya, koito vrazumyava naroditye, koito uchi chovyeka znaniye, nye izoblichava li? navstryechu znaye, chye chovyeshkiye misli sa l"kh. blazhen onya chovyek, kogoto ti, navstryechui, vrazumyavash, i kogoto uchish ot zakona si, za da go uspokoyavash pryed dnitye na zloshchastiyeto, dokato sye izkopaye rov za nyechyestiviyte. zashchoto navstryechu nye shchye otkhv"rli lyudyetye si, nito shchye ostavi naslyedstvoto si; ponyezhye s"dbata pak shchye sye s"obrazyava s yevryeiski: shchye sye v"rnye pri pravdata, i vsichki, koito sa s pravi s"rtsa, shchye ya poslyedvat. koi shchye stanye za myenye protiv zlodyetsitye koi shchye stanye s myenye protiv oniya koito v"rshat byezzakoniye? ako nye byeshye mi pomognal navstryechu, dushata mi byez malko bi sye pryesyelila v m"lchaniyyeto. kogato kazvakh: podkhl"zva sye nogata mi, togava, navstryechui, tvoyata milost mye podprya. vsryed mnozhyestvoto grizhi na s"rtsyeto mi tvoitye utyshenyiyya vyeselyat dushata mi. shchye ima li s"obshcheyeniye s tyebye syedalishcheyeto na byezzakoniyyeto, koyeto ye khitro da v"rshi zlo chryez zakon? tye sye op"lchvat protiv dushata na pravyyedniya i os"zhdat nyevinna kr"v. no navstryechu ye visokata moyata kula, i bog moi ye kanara, pri koyato pribyagvam. toi shchye ob"rnye v"rkhu tyakh sobstvyenoto im byezzakoniye, i shchye gi otsyechye v nyechyestiyeto im; navstryechu nashiyat bog shchye gi otsyechye.

95

(po slav. 94). doidyetye, da zapyyem na navstryechua, da v"zklinyem k"m spasyel-nata ni kanara. da zastanyem pryed nyego s"s slavosloviye. s psalmi da v"zklinyem na nyego, zashchoto navstryechu ye vyelik bog, i vyelik tsar nad vsichki bogovyte. v nyegovata r"ka sa zyemniyye d"lbochini; i visochinitye na planinitye sa nyegovii.

nyegovo ye moryeto, dori toi go ye napravil; i r'tsyetye mu s'zdadokha sushata. doidyetye da sye poklonim i da pripadnyem, da kolyenichim pryed navstryechua nashiya s'zdatyel; zashchoto toi ye nash bog, i niye smye lyudye na pasbishchyeto mu i ovtseye na r'kata mu, dnyes, ako iskatye da slushatye glasa mu, nye zakoravyavaitye s'rtsata si kakto v myeriva. kakto v dyenya, kogato mye izpitakhtye v pustinyata, kogato bashchitye vi mye izpitakha, opitakha mye i vidiyakha kakovoto storikh. chyetiridesyet godini nyegoduvakh protiv tova pokolyeniye, i ryekokh: tiya lyudye sye zabluzhdavat v s'rtsye, i nye sa poznali moitye p'tishcha; zatova sye zaklyekh v gnyeya si, chye nyama da vlyazat v moyata pochivka.

96

(po slav. 95). pyeitye navstryechuu nova pyesyen, pyeitye navstryechuu, vsichki zyemi. pyeitye navstryechuu, blagoslavayaitye imyeto mu, blagovyestvuvaitye iz dyen v dyen izv'rshyeno ot nyego izbavlyeniye. v'zvyestyavaitye myezhdu naroditye slavata mu, myezhdu vsichkitye plyemyena chudyesnitye mu dyela. zashchoto vyelik ye navstryechu i tv'rдыe dostokhvalyen, dostopochitayem ye povyeche ot vsichkitye bogovy. zashchoto vsichkitye bogovy na plyemyenata sa nishchozhyestva; a iyeova ye napravil nyebesata. pryed nyego sa blyas'k i vyelichiyе, sila i krasota v syetilishchyeto mu. otdaitye navstryechuu, vsichki rodovyе na plyemyenata, otdaitye navstryechuu slava i sila; otdaitye navstryechuu slavata d'lzhima na imyeto mu; prinyesyetye prinosi i vlyeztye v dvorovyetye mu. poklonyetye sye navstryechuu v svyeta pryemyana; tryepyeryetye pryed nyego vsichki zyemi. kazhyetye myezhdu naroditye: navstryechu tsaruva; a i pri tova vsyelenata ye utv'rдыena ta da nye mozhye da sye poklati. toi shchye s'di plyemyenata s pravota. nyeka sye vyesyelyat nyebesata i nyeka sye radva zyemyata. nyeka buchi moryeto i vsichko shcho ima v nyego. nyeka sye razvyesyelyat polyetata i vsichko, koyeto ye na tyakh: togava shchye pyeyat ot radost vsichkitye d'ryveta i gorata pryed navstryechua, zashchoto toi idye, zashchoto idye da s'di zyemyata; shchye s'di svyeta s pravda, i plyemyenata v'v yvernostta si.

97

(po slav. 96). navstryechu tsaruva; nyeka sye radva zyemyata; nyeka sye vyesyelyat mnozhyestvoto ostrovi. oblak i mrak sa okolo nyego; pravda i s'd sa osnova na pryestola mu. og'n otiva pryed nyego. i izgarya protivnitsitye mu otvryed. svyetkavitsitye mu osvyyetlyavat vsyelenata; zyemyata vizhda i tryepyeri. planinitye sye topyat kato vos'k ot pris'stviyeto navstryechuno; ot pris'stviyeto na navstryechua na tsyalata zyemya. nyebesata v'zvyestyavat pravdata mu; i vsichkitye plyemyena vizhdат slavata mu nyeka sye posramyat vsichki, koito sluzhat na izvayanitye idoli, koito sye khvalyat s kumiritye; poklonyetye sye,

nyemu vsichki bogovy. chu sion i sye razvyesyeli, i yudovitye d'shcheryi sye zaradvakha, poradi tvoitye s'dbi, navstryechui. zashchoto ti, navstryechui, si visochaishi nad tsyalata zyemya, pryev'vzishyen si nad vsichkitye bogovy. viye, koito lyubitye navstryechua mrazitye zloto; toi pazi dushitye na svyetiitye si, izbavya gi ot r'kata na nyechyestivitye. vidyelina sye syeye za pravyedniya, i vyesyeliye za oniya, koito sa s pravi s'rtsa. vyesyelyetye sye v navstryechua, viye pravyedni, i v'zkhvalyavaitye spomyena na nyegovata svyestost.

98

(po slav. 97). pyeitye navstryechuu nova pyesyen, zashchoto toi izv'rshi chudyesni dyela: nyegovata dyesnitsa i nyegovata svyeta mishtsa mu spyechelikha pobyeda. navstryechu izyavi pobyedata si, otkri pravdata si pryed naroditye. spomni milostta si i yvernostta si k'm izrailyeviya dom; vsichkitye zyemni kraishcha vidyakha spasyeniyyeto izv'rshyeno ot nashiya bog. v'zkliknyetye navstryechuu, vsichki zyemi, zapyeitye i radvaitye sye, da! pyeitye khvalyeniya. slavoslovitye navstryechua s arfa, s arfa i s glas na psalmopyenyenye. s tr'bi i s glas na rog radostno vikaitye pryed tsarya navstryechua. nyeka buchi moryeto i vsichko shcho ima v nyego, vsyelyenata i oniya, koito zhivyyat v nyeya; ryekitye nyeka r'koplyaskat, nyeka sye radvat zayedno i kh'lmovyetye, pryed navstryechua; zashchoto idye da s'di zyemyata; shchye s'di vsyelenata s pravda, i plyemyenata s pravota.

99

(po slav. 98). navstryechu tsaruva; nyeka tryepyeryat plyemyenata; toi obitava myezhdu khyeruvimitye; nyeka sye potryesyе zyemyata. navstryechu ye vyelik v sion, i visoko ye izdignat nad vsichkitye plyemyena. nyeka slavoslovyat tvoitye vye-liko i strashno imye; bog ye svyet. i silata na tsarya obicha pravos'diyeto; ti utv'rzhdavash pravota; ti izv'rshvash pravos'diye i pravda v yakova. v'zvishavaitye navstryechua nashiya bog, i klanyaitye sye pryed podnozhiyeto mu; toi ye svyet. moiseyi i aaron byakha myezhdu svyeshchenitsitye mu, i samuil myezhdu prizovavashchitye imyeto mu; tye prizovavakha navstryechua, i toi gi slushashye. v oblachniya st'lb toi im govoryeshye; tye opazikha svidyetyelstvata mu i povyeleniyata, koito im dadye. navstryechui bozhye nash, ti si gi slushal; ti si im bil bog oprostityel, makar i m'zdov'zdatyel za dyelata im. v'zvishavaitye navstryechua nashiya bog, i klanyaitye sye v svyetiya mu kh'lm, zashchoto navstryechu nashiyat bog ye svyet.

100

(po slav. 99). khvalyebyen psalom. v'zkliknyetye na navstryechua, vsichki zyemi. sluzhyetye navstryechuu s vyesyeliye; doidyetye pryed nyego s radost. poznaitye, chye navstryechu ye bog; toi ni ye

napravit, i niye smye nyegovi; nyegovi lyudye smye i ovsye na pasbishchyeto mu. vlyeztye v portitye mu s's slavosloviye. i v dvorovyetye mu s khvalenyiye; slavoslovyetye go i blagoslavyaiyte imyeto mu. zashchoto navstryechu ye blag; milostta mu traye do vyeka. i vyernostta mu iz rod v rod.

101

(po slav. 00). davidov psalom. milost i pravos"diye shchye v"zpyeya; na tyebye, navstryechui, shchye pyeya khvalenyi. shchye vnimavam na p'tya na nyeporochnostta. koga shchye doidyesh pri myenye? shchye khodya s nyzelobivo s"rtsye vsryed doma si. nyama da polozha pryed ochitye si nyeshcho podlo; mrazya rabotata na iznyevyernitsitye; ty nyama da sye prilypeli do myenye. razvrateno s"rtsye shchye b'dye otkhv"rlyeno ot myenye; nishcho nyechyestivo nye shchye poznavam. koito klyevetye skrishno s"syeda si, nyego shchye pogubya; koito ima gordye-livo oko i nadignato s"rtsye, nyego nye shchye da t'rpya. ochitye mi shchye b'dat nad vyernitye na zye-myata, za da zhivyeyat s myenye; koito khodi nyeporochyen v p'tya, toi shchye mi b'dye sluzhityel. koito post'pva kovarno, nyama da zhivyeya v"trye v doma mi; koito govori l"zha, nyama da sye utv"rdi pryed ochitye mi. vsyaka zaran shchye pogubvam vsichkitye nyechyestivi na zyemyata, za da iztryebye ot grada navstryechuyen vsichki, koito v'rshat byez-zakoniye.

102

(po slav. 01). molitva na sk"rbyashchiya, kogato t"zhi i izliva zhalbata si pryed navstryechua. navstryechui, poslushai molitvata mi, i vik't mi nyeka stignye do tyebye. nye skrivai litsyeto si ot myenye; v dyenya na utyesneniyeto mi prikloni ukhoto si k'm myenye; v dyenya, kogato tye prizova, poslushai nye nyezabavno. zashchoto dnitye mi izchyezvat kato dim, i kostitye mi izgaryat kato ognishchye. porazyeno ye s"rtsyeto mi i izs"khnao kato tryeva, zashchoto zabravayam da yam khlyba si. poradi glasa na okhkanyeto mi kostitye mi sye prilypvat za kozhata mi. prilicham na pyelikan v pustinya, stanal s'm kato bukh'al v razvalini. lishyen ot s'n stanal s'm kato vrabcheye usamotyeno na k'shchniya pokriv. vsyeki dyen nye ukoryavat nyepriyatylitye mi; oniya, koito svirypepyeyat protiv myenye prokli-nat s imyeto mi. zashchoto yadokh pyepyel kato khlyab, i smyesikh pitityeto si s's s"lzi, poradi nyegoduvaniyeto ti i gnyeva ti; zashchoto, kato si nye dignal, si nye otkhv"rlil. dnitye mi sa kato uklonila sye syanka po sl'nchey chasovnik, i az izs"khvam kato tryeva. no ti, navstryechui, do vyeka syedish tsar, i spomyen't ti iz rod v rod. ti shchye stanyesh i shchye sye smilish za sion; zashchoto ye vryemye da mu pokazhyesh milost. da! opryedyelenoto vryemye doidyete. zashchoto slugitye ti kopnyeyat za kam"nitye mu, i milyeyat za pr'stta mu. i t'i, naroditye shchye sye boyat ot imyeto navstryechuno, i vsichkitye zyemni tsarye ot slavata ti. zashchoto

navstryechu ye s"gradil sion, toi sye ye yavil v slavata si, toi ye poglyednal blagoskolno na molitvata na lishenyitye, i nye ye pryezryal molbata im. tova shchye sye napishye za b'dyeshchyeto pokolyeniye; i lyudye, koito shchye sye s'zdatat, shchye khvalyat navstryechua. zashchoto toi nadnikna ot svoyata svyeta visina, ot nyebeyeto navstryechu poglyedna na zyemyata, za da chuye v"zdishkitye na zatvoryen-itye, da osvobodi os'dyenitye na sm"rt yevryeiski: sinovyetye na sm"rtta; za da v"zvyestyat imyeto na navstryechua v sion, i khvalata mu v yerusolim, kogato sye s'byerat zayedno plyemyenata i tsarstvata za da sluguvat na navstryechua. toi namali silata mi vsryed p'tya; s"krati dnitye mi. az ryekokh: da nye nye grabnyesh, bozhye moi, v polovinata na dni-tye mi; tvoitye godini sa iz rodovye v rodovye. ot-davna ti, navstryechui, si osnoval zyemyata, i dyelo na tvoitye r"tsye sa nyebesyata. tye shchye izchye-znat, a ti shchye pryeb"dvash; da! tye vsichki shchye ovyekhtyeyat kato dryekha; kato oblyeklo shchye gi smyenish, i shchye b'dat izmyenyeni. no ti si s'shchiyat, i tvoitye godini nyama da sye s'rshat. chadata na slugitye ti shchye sye ustanovyat, i potom-stvoto im shchye sye utv"rdi pryed tyebye.

103

(po slav. 02). davidov psalom. blagoslavyai, dushye moya, navstryechua, i vsichko shcho ye v"trye v myenye nyeka khvali svyetyeto mu imye. blagoslavyai, dushye moya, navstryechua, i nye zabravyai ni yedno ot vsichkitye mu blagodyeyaniya. toi ye, koito proshchava vsichkitye ti byezzakoniya, iztsyelyava vsichkitye ti bolyesti; koito izkupva ot rova zhivota ti, vyenchava tye s milos"rdiye i blagi milosti; koito nasishcha s blaga dushata yevryeiski: ukrashenyietyo. ti, t'i shchoto mladostta ti sye podnovyava kato na oryel. navstryechu izv"rshva pravda i pravos"diye za vsichkitye ugnetyavani. napravi moisyeya da poznaye p'tishchata mu, i izrailityanite dyelata mu. zhalostiv i milostiv ye navstryechu, d'lgo't'rpelyiv i mnogomilostiv. nye shchye izoblichava vinagi, nito shchye d'rzhhi gnyav do vyeka. nye ye post'pil s nas sporyed gryekhovyetye ni, nito ye v"z'dal nam sporyed byezzakonietyo ni. zashchoto kolkoto ye visoko nyebeyeto ot zyemyata, tolkova golyama ye milostta mu k'm oniya, koito mu sye boyat, kolkoto otstoi iztok ot zapad, tolkova ye otdalyechil ot nas pryest'plyeniya ni. kako bashcha zhali chadata si, taka navstryechu zhali oniya, koito mu sye boyat. zashchoto toi poznavava nashiya s"stav, pomni, chye niye smye pr'st. dnitye na chovyeka sa kato tryeva; kato polski tsyvat, taka ts'fti. zashchoto kato pryeminava vyat'r't nad nyego, i nyama go, i myastoto mu go nye poznavava vyeche. no milostta na navstryechua ye ot vyeka i do vyeka v'rkhu oniya, koito mu sye boyat. i pravdata mu v'rkhu vnutsitye na oniya, koito pazyat zavyeta mu, i pomnyat zapovyeditye mu, za da gi izp'lnyavat. navstryechu ye postavil pryestola si na nyebeyeto; i nyegovoto tsarstvo vlye-eye nad vsichko. blagoslavyaiyte navstryechua, viye angeli nyegovi, moshchni s's sila, koito izp'lnyavat slovoto mu, kato slushatyte glasa na slovoto mu

blagoslavyaitye navstryechua, vsichki nyegovi voinstva, nyegovi sluzhityeli, koito izp'lnyavatye volyata mu. blagoslavyaitye navstryechua, vsichki nyegovi dyela. v"v vsyako myasto na vldenyeniyeto mu. blagoslavyai dushye moya, navstryechua.

104

(po slav. 03) blagoslavyai, dushye moya, navstryechua. navstryechui bozhye moi, ti si tv'r'dye vyelik s blyas"k i vyelichiy si oblyechyen, - ti, koito sye oblichash s"s svyetlina kato s dryekha, i prostirash nyebyeto kato zavyesa; koito ustroyavash visokitye si obitalishcha nad voditye, pravish oblatsitye svoya kolyesnitsa i v"rvish s krilata na vyat"ra; i kato pravish angelitye si silni kato vyetrovyete. i slugitye si kato ognyniya plam"k; koito si polozhil zyemyata na osnovata i, za da sye nye poklati za vyechni vryemyena. pokril si ya s moryeto yevryeiski: byezdnata. kato s dryekha; voditye zastanakha nad planinitye. ot tvoeyeto sm"mryanye tye pobyagnakha, ot glasa na g"rma ti sye spusnakha na byag. izdignakha sye planinitye, snishavakha sye dolinitye. na myastoto, koyeto byeshye opryedyelil za tyakh. polozhil si pryedyel na voditye, za da nye mogat da pryeminat, nito da sye v"rnat pak da pokriyat zyemyata. ti si, koito izprashchash izvori v dolovyetye za da tyekat myezhdzu planinitye. napoyavai vsichkitye polski zvyerovy; s tyakh divitye osli utolyavat zhazhdata si; pri tyakh nyebyesnitye ptitsi obitavat i pyeyat myezhdzu klonchyetata. ti si, koito poish planinitye ot visokitye si obitalishcha, t"i shchoto ot ploda na tvoitye dyela sye nasishcha zyemyata; pravish da niknye tryeva za dobit"ka, i zyelyenchuk za potreba na chovyeka, za da izvazhda khрана ot zyemyata, i vino, koyeto vyesyeli s"rtsyeto na chovyeka, i pravi da l"shchi litsyeto mu povyecheye ot d"rvyeno maslo, i khlyhav, koito uyakchava s"rtsyeto na chovyeka. vyelikolyepnitye yevryeiski: navstryechunitye. d"rvyeta sye nasitikha, livanskitye kyedri, koito navstryechu ye nasadil, gdyeto ptitsitye si sivat gnyezda, i yelkhitye sa zhilishchye na shch"rka; visokitye planini sa na divitye kozi, kanaritye sa pribyezhischye na divitye zaitsi. toi ye opryedyelil lunata, za da pokazva vryemyenata; sl"ntsyyeto znaye koga da zalyazva. spushchash t"mnina, i nastava noshch, kogato vsichkitye gorski zvyerovy sye razkhozhdat. l"vchyetata ryevat za lov, i t"rsyat ot boga khрана. izgryeye li sl"ntsyyeto, tye si otivat i lyagat v rovovyetye si. chovyek izliza na rabotata si i na truda si do vyechertya. kolko sa mnogovidni tvoitye dyela, navstryechui! s m'drost si napravil vsichkitye; zyemyata ye p"lna s tvoitye tvoryeniya. yeto golyamoto i prostranno morye, gdyeto ima byezbroini p"lzyashchi zhiivotni, zhiivotni malki i golyemi. tam pluvat korabitye; tam ye i chudovishchyeto yevryeiski: lyeviatan. iov 41:1., koyeto si s"zdal da igraye v nyego. vsichki tiya ot tyebye ochakvat da im dadyesh na vryemye khranata. kakovto im davash tye go s"birat; otvaryash l"kata si, i tye sye nasishchat s blaga, skriyesh li litsyeto si, tye sye smushchavat; pribirash li l"kha im, tye umirat i

vr"shchat sye v pr"stta si. izprashchash li dukha si, tye sye s"zdat; i podnovyavash litsyeto na zyemyata. nyeka traye do vyeka slavata navstryechuna; nyeka sye radva v dyelata si navstryechu, koito, koga glyeda na zyemyata, tya troyepyeri, koga sye dopira do planinitye, tye dimyat. shchye pyeya navstryechuu dokato s'm zhiv; shchye slavoslovyaya moya bog doklye s"shchyestvuvam. da mu b'dye priyatno moyeto razmishlyeniye; az shchye sye vyesyelya v navstryechua. nyeka sye dov"rshat gryeshnitye ot zyemyata, i nyechyestivite da gi nyama vyecheye. blagoslavyai, dushye moya, navstryechua. aliluiya.

105

(po slav. 04). slavoslovyetye navstryechua; prizovavaitye imyeto mu; v"zvyestavaitye myezhdzu plyemyenata dyelata mu. pyeitye mu, slavoslovyetye go; govoryetye za vsichkitye mu chudyesni dyela. khvalyetye sye s nyegovoto svyeto imye; nyeka sye vyesyeli s"rtsyeto na oniya, koito t"rsyat navstryechua. t"rsyetye navstryechua i nyegovata sila; t"rsyetye litsyeto mu vinagi. pomnyetye chudyesnitye dyela, koito ye izv"rshil. znamyeniya mu i s"dbitye na ustata mu, viye potomtsi na slugata mu avraama, chada yakovovi, nyegovi izbrani. toi ye navstryechu nashiyat bog, chiito s'dbi sa po tsyalata zyemya. vsyakoga pomni zavyyeta si; slovoto ye zapovyadal da stoi za khilyada pokolyeniya, koyeto izgovori na avraama, i klyetvata, s koyato sye zaklye na isaaka, koyato utv"rdi na yakova za zakon, na izrailya za vyechen zavyyet, kato ryechye: na tyebye shchye dam khanaanskata zyemya za dyal na naslyedstvoto vi. kogato tye byakha oshchye malko na broi da! maltsina i prishyeltsi v nyeya, i sye skitakha ot narod v narod, ot yedno tsarstvo v drugi lyudye, toi nye ostavi nikogo da im napakosti, dori zaradi tyakh izoblichu tsarye, kato kaza: da nye dokachitye pomazanitye mi, i da nye storitye zlo na prorotsitye mi poslye prizova glad na zyemyata, stroshi vsyaka podporka ot khlyav. izprati pryed tyakh chovyeka iosifa, koito bye prodadyen kato rob. stisnakha nozyetye mu s okovi; dushata mu uchastvuvashye v pritisnanyeto ot zhyelyazoto, do kato doidyete vryemye da sye izp"lni dumata mu; zashchoto slovoto navstryechuno go izpitvashye. tsaryat prati ta go razv"rza, - upravityelyat na plyemyena, - ta go osvobodit. postavu go navstryechuar na doma si, i upravityel na vsichkiya si imot, za da vr"zva p"rvyentsitye mu po volyata si, i da pouchava staryeishnitye mu na m'drost. togava izrail doidyete v yegipyet, da! yakov sye pryesyeli v khamovata zyemya; gdyeto navstryechu umnozhi lyudetye si mnogo, i napravi gi po-silni ot protivnitsitye im. ob"rna s"rtsyeto im da mrzyat lyudetye mu, da post'pvat kovarno s"s slugitye mu. prati slugata si moiseyaya, i aarona, kogoto bye izbral. koito izv"rshikha vsryed tyakh znamyeniya mu i chudyesata mu v khamovata zyemya. toi izprati t"mnina i prichini mrak, dano nye sye v"zprotivnyat na dumitye mu yevryeiski: i tye nye sye v"zprotivnika.. pryev"rna voditye im v kr"v, i izmori ribitye im. zyemyata im kipna s zhabu dori do v"tryeshnitye stai na tsaryetye

im. toi ryechye, i doidokha royatsi mukhi, i v'shki po vsichkiye im pryedyeli. dadye im grad vmyesto d'zhd, i plamyenyen og'n v zyemyata im. porazi t'i s'shcho lozjata im i smokovnitsitye im, i izpochupi vsichkitye d'rvyeta v pryedyelitye im. ryechye, ta doidokha skakaltsi i byezchislyeni g'syenitsi, koito izpoyadokha vsichkata tryeva po zyemyata im; i izpoyadokha ploda na nivitye im. porazi i vsichkitye p'rvorodni v zyemyata im, p'rvaka na silata na vsichki tyakh. i izvyedye lyudyetye si s's sryebro i zlato; i nyamashye ni yedin myezhdu plyemyenata im, koito sye sp'vashye po p'tya. razvyesyeli sye yegipyet, kogato si izlyazokha; zashchoto strakh ot tyakh bye go napadnal. razprostrya oblak da gi pokriva. i og'n da im svyeti noshchym. tye poiskakha i toi im dokara p'dp'd'tsi, i s nyebyesyen khlyab gi nasiti. raztsyepi kanarata, i blinakha vodi, potyekokha v byezvodnitye myesta kato ryeka. zashchoto si pripomni svoeyeto svyeto obyeshchaniye k'm slugata si avraama. taka izvyedye lyudyetye si s vyesyeliye, izbraniye si s pyeyenye. dadye im zymitye na naroditye; i tye usvoikha ploda, za koito plyemyenata byakhya sye trudili, za da pazyat nyegovitye povyelyeniya, i da izp'lnyavat zakonitye mu. aliluya.

106

(po slav. 05). aliluya. slavyetye navstryechua, zashchoto ye blag. zashchoto nyegovata milost traye do vyeka. koi mozhye da izkazhye moshchnitye dyela na navstryechua, ili da razglasi vsichkitye nyegovi khvali? blazhyeni oniya, koito pazyat pravos'diye; blazhyen onya, koito v'rshi pravda na vsyako vryemye. pomni nye, navstryechui, s blagovolyeniye, koyeto pitayesh k'm lyudyetye si; posyeti nye s's spasyeniye si; za da vidya blagodyensviyeto na tvoitye izbrani, za da sye radvam v'v vyesyeliyeto na naroda ti, za da sye khvalya zayedno s troyeto naslyedstvo. s'gryeshikhmye niye i bashchitye ni, byezzakoniye i nyechystiye storikhmye. bashchitye ni nye razs'zhdavakha za tvoitye chudyeshni dyela v yegipyet, nye si spomnyakha mnogoto tvoi milosti, no sye v'zprotivikha pri moryeto, pri chyervyenoto morye. pri vsye tova bog gi izbavi zaradi imyeto si, za da napravi poznato mog'shchystvoto si. sm'mra chyervyenoto morye, i to izs'khna; i taka gi pryevyedye pryez d'lbhochinye kato pryepasbishchye, i gi spasi ot r'kata na nyenavistnika im, i gi izkupi ot r'kata na nyepriyatelya. voditye pokrikha protivnitsitye im; nye oстана ni yedin ot tyakh. togava povyarvakha dumitye mu, pyeyekha khvalata mu. no skoro zbravikha dyelata mu, nye chakakha izp'lnyeniye na namyeryeniye mu, no sye polakomikha tv'rde mnogo v pustinyata, i izpitakha boga v byezvodnata strana; i toi im dadye tova, koyeto iskakha; prati, obachye, m'rshavost na dushitye im. s'shcho i na moisyeya tye zavidyakha v stana. i na navstryechuniya svyetiya aaron. zyemyata sye raztvori ta pog'lna datana, i pokri avironovata družhina; i og'n sye zapali vsryed družhinata im; plam'k izgori nyechyestivitye. tye napravikha tyelye v khoriv, i poklonikha sye na iz-

lyeyan idol; taka razmyenikha slavata si sryeshchu podoboye na vol, koito yadye tryeva! zbravikha svoya izbavitel bog, koito byeshye izv'rshil vyelikiy dyela v yegipyet, chudyeshni dyela v khamovata zye-my, strashni nyeshcha okolo chyervyenoto morye. zatova toi kaza, chye shchye gi iztryebi; samo chye izbraniyat mu moisyei zastana pryed nyego v proloma za da otv'rnye gnyeva mu, da nye bi da gi pogubi. dori tye pryeyzakha zhyelanata zymya, nye povyarvakha nyegovoto slovo, a poropotakha v shatritye si, i nye poslushakha glasa na navstryechua. zatova toi im sye zaklye yevryeiski: podigna r'kata si., chye shchye gi povali v pustinyata, i chye shchye povali potomstvoto im myezhdu naroditye, i shchye gi razpr'snye po razni strani, tozhye tye sye prilypikha k'm vaalfyegora, i yadokha zhyertvi prinyesyeni na m'rtvi bogovye. i t'i, pryedizvikakha boga s dyelata si do tolkova shchoto yazvata napravi prolom myezhdu tyakh. no stana finyeyes i izv'rshi posryednichyestvo, ta yazvata pryestana; i tova mu sye vmyeni za pravda iz rod v rod do vyeka. s'shcho i pri voditye na myeriva tye go razgnyevikha, taka shchoto stana zlye s moisyeya poradi tyakh; zashchoto sye v'zbuntuvakha protiv dukha mu, ta moisyei govori nyesmislyeno s usnitneye si. pri tova, tye nye iztryebikha plyemyenata sporyed katto navstryechu im bye zapovadyat, no sye smyesikha s tiya narodi, i sye nachikha na tyekhnitye dyela; t'i shchoto sluzhikha na idolitye im, koito stanakha primka za tyakh. da! sinovyetye si i d'shchieritye si prinyesokha v zhyertva na byesovyetye, i prolyakha nyevinna kr'v, kr'vta na sinovyetye si i na d'shchieritye si, koito pozhyertvuvakha na khanaanskitye idoli; i zyemyata sye oskvyerni ot kr'voprolitiya. taka tye sye oskvyernikha ot dyelata si, i bludstvyuvakha v dyeyaniyata si. zatova gnyev't na navstryechua plamna protiv lyudyetye mu i toi sye pognusi ot naslyedstvoto si. pryedadye gi v r'tsyetye na naroditye; i zavladyakha gi nyenavistnitsitye im. nyepriyatellye im oshchye gi prityesnyavakha; i tye ostanakha podchinyeni pod r'kata im. mnogo p'ti toi gi izbavya; no, ponyezhye namyeryeniyata im byakha buntovnichyeki, zatova sye i unizhikha poradi byezzakoniye to. v'pryeki tova, obachye, toi poglyedna na utyesnyeniye im kogato chu vika im; spomni si za tyakh svoya zavyet, i razkaya sye sporyed goyamata si milost; tozhye stori da gi s'zhalyavat vsichki, koito gi byakha plyenili. izbavi ni, navstryechui bozhye nash, i s'byeri ni izmyezhdu naroditye, za da slavoslovim troyeto svyeto imye, i da t'rzhystvuvamye s tvojata khvala. blagoslovyyen da ye navstryechu izrailleyeviyat bog ot vyeka i do vyeka; i vsichkitye lyudyde da ryekat: amin. aliluya.

107

(po slav. 06). slavyetye navstryechua, zashchoto ye blag, zashchoto nyegovata milost traye do vyeka. taka nyeka govoryat izkupyeniye ot navstryechua, koito toi izkupi ot r'kata na protivnika, kato gi s'bra ot stranitye, ot iztok i ot zapad, ot syever i ot yug yevryeiski: moryeto.. yedni sye skitat po pustinyata, po usamotyen p't, byez da namirat naslyeyen

grad gladni i zhadni, dushata im primirashye v tyakh. togava izvikakha k'm navstryechua v byedstviyeto si; i toi gi izbavi ot utyesnieniyata im, i zavedye gi pryev prav p't, za da otidat v nasyelyen grad da slavoslovyat navstryechua za nyegovata blagost, i za chudyesnitye mu dyela k'm chovyeshkitye chada; zashchoto nasishcha zhadna dusha, i gladna dusha izp'lnya s blaga. drugi syedyakha v t'mnina i v mrachna syanka, v'rzani s's skr'b i s zhyelyazo, zashchoto sye razbuntuvakha protiv bozhiiye slova, i pryevzyakha s'vyeta na vsyevishniya. zatova smiri s'rtsyeto im s trud; tye padnakha i nyamashye koi da im pomogne. togava izvikakha k'm navstryechua v byedstviyeto si; i toi gi izbavi ot utyesnieniyata im; izvyedye gi iz t'mninata i mrachnata syanka, i razk'sa okovitye im. da slavoslovyat navstryechua za nyegovata blagost, i za chudyesnitye mu dyela k'm chovyeshkitye chada; zashchoto razbi myednitye porti, i zhyelyeznitye lostovye slomi. a p'k byezumnitye sa v skr'b poradi byezakkonnitye si p'tishcha i poradi nyepavrditye si. dushata im sye gnusi ot vsyako yastyie, a tye sye priblizhavat do pustitye na sm'rtta. togava vikat k'm navstryechua v byedstviyeto si; i toi gi izbavya ot utyesnieniyata im. izprashcha slovoto si ta gi iztsyelyava, i gi ot'rvava ot yamitye, v koito lyezhata. da slavoslovyat navstryechua za nyegovata blagost, i za chudyesnitye mu dyela k'm chovyeshkitye chada; i nyeka pri-nasyat zhyertvi na khvala, i radostno v'zvyestiyavat dyelata mu. oniya p'k, koito slizat na moryeto v korabi, i v'rshat raboti v golyemi vodi, tye vizzhat dye-lata na navstryechua, i chudyesata mu v d'lbochinitye, zashchoto, kogato zapovayadva i diga burniya vyat'r, koito povdiga morskitye v'lni, tye sye izdigat do nye-byesata, i pak sye pushchat do d'lbochinitye; dushata im sye topi ot byedstviye. lyulyeyat sye i politat kato piyani, i tsyeliyat im razs'd'k gi napushcha. togava vikat k'm navstryechua v byedstviyeto si; i toi gi izvyezhdta ot utyesnieniyata im; pryevr'shcha buryata v tishina, i v'lnitye i utikhvat. togava tye sye vyesyelyat zashchoto sa utikhnali; taka toi gi zavyezhdta na zhyelanoto ot tyakh pristanishchye. da slavoslovyat navstryechua za nyegovata blagost, i za chudyesnitye mu dyela k'm chovyeshkitye chada; nyeka go i v'zvisyavat v s'braniyeto na lyudyetye, i nyeka go khvalyat v zasyedaniyeto na staryeishnitye. toi pryevr'shcha ryeki v pustinya, i vodni izvori v susha, plodorodna zyemya v solyena pustota, po-radi nyechyestiyeto na zhyitelitye i. pryevr'shcha pustinya v v'vodni yezeyra, i sukha zyemya v v'vodni izvori; i tam zasyelva gladnitye, za da si osnovavat gradovye za zhivyeenyie, i syeyat nivi i sadyat lozya, i si dobivat plodovye i rozhba. toi gi i blagoslavya, t'i shchoto tye mnogo sye umnozhavat, i nye dava da sye namalyava dobit'k't im. no pak, tye sye namalyavat i sye smiryavat ot ugnetyeniye, byedstviye i t'ga. toi izliva pryevzyeniye v'rkuh knyazyetye, i gi pravi da sye skitat v pustinya, gdyeto nyama p't; a nyemotniyat postavya na visoko ot nyevolya, i mu dava chyelyad kato stado. pravedyenitye vizzhat tova i sye radvat; a vsyako byezakkoniye si zat-varya ustata. koito ye m'd'i nyeka vnimava na tova; i nyeka razmishlyavat chovyetsitye za navstryechuni-

tye milosti.

108

(po slav. 07). pyesyen. davidov psalom. nyepokolye-bimo ye s'rtsyeto mi, bozhye; shchye pyeya, a os-hchye shchye slavoslovyo, s dushata si yevreyeiski: s's slavata si.. s'budi sye, psaltiryu i arfo; sam az shchye sye s'budya na ranina. shchye tye khvalya, navstryechui, myezhdzu plyemyenata; shchye tye slavoslovyo myezhdzu naroditye. zashchoto tvoyata milost ye po-vyelika ot nyebesata, i tvoyata vyarnost stiga do oblatsitye. v'znyiye sye, bozhye, nad nyebesata; slavata ti nyeka b'dye po tsyalata zyemya. za da sye izbavyat tvoitye v'zlyubenyi. spasi s dyesnit-sata si, i poslushai ni. bog govori s's svyetoista si; zatova, az shchye t'rzhystvuam; shchye razdyelya sikhym, shchye razmyerya dolinata sokkhot; moi ye galaad, moi ye manasiya, yefryem tozhye ye zashchita na glavata mi, yuda ye skipt'r moi; moav ye umivalnik't mi, na yedomo shchye khv'rlya obuvkata si, shchye v'zkligna nad filistimskata zyemya. koi shchye mye v'vyedye v ukryepenyia grad? koi shchye mye zavedye do yedom? nye ti li, bozhye, koito si ni otkhv'rli, i nye izlizash vyeche, o bozhye, s voiskitye ni? pomogni ni sryeshchu protivnika, zashchoto suyetna ye chovyeshkata pomoshch. chryez boga shchye v'rvim yunashki, zashchoto toi ye, koito shchye st'pchyte protivnitsitye ni.

109

(po slav. 08) za p'rviya pyevyets. davidov psalom. nyedeyi m'lcha, bozhye, khvalo moyo; zashchoto nyechyestiy usta i usta kovarni sye otvorikha sryeshchu myenye, govorikha protiv myenye s l'zhliv yezik; obikolikha mye t'i s'shcho s dumi na omraza, i voyuvat protiv myenye byez prichina. za otplata na lyubovta mi tye mi stanakha protivnitsi; no az vsye s'm na molitva, i v'zdadokha mi zlo za do-bro, i omraza za lyubovta mi. navstryechui, postavi nyechyestiv chovek nad nyego. i protivnik ili: obvinityel. nyeka sto otdayano mu. kogato sye s'di, nyeka izlyezye vinoyen. i molitvata mu nyeka staneye gryakh. dnitye mu nyeka b'dat malko; drug nyeka vzyemye china mu. dyetsata mu nyeka b'dat siratsi, i zhyena mu vdovitsa, dyetsata mu nyeka sye skitat vinagi i stanat prosyatsi, i dalyech ot razvalenyitye si zhilishcha nyeka prosyat khlyab. likhoimyyets't nyeka vprimchi tsyeliya mu imot, i chuzhdyentsi nyeka raz-grabyat trudovyetye mu. da nyama koi da prostrye milost k'm nyego, nito koi da pozhalii sirachyeyata mu. vnutsitye mu nyeka b'dat otsyechenyi, v idnoto pokolyeniye nyeka sye izlichii imyeto im. nyeka sye pomni pryed navstryechua byezakkoniye na bashchitye mu, i gryekh't na maika mu nyeka sye nye izlichii; nyeka b'dat vinagi pryed navstryechua za da otsyechye pomanya im ot zymyata, zashchoto toi si naumi da pokazva milost, no pryeslyedvashye nye-motniya i byeden chovek, i s'krushyeniya v s'rtsye, za da gi um'rtvi. da! toi obichashye da proklina, i proklyetiayata go stigma; nye mu byeshye drago da

blagoslavya, i blagosloveniyeto sye otdalyechi ot nyego. da: toi obichashye proklyetiya kato svoya dryekha; i tyia vlyezye kato voda v v"trëshnostitye mu, i kato maslo v kostitye mu. nyeka mu stanye kato dryekhata, v koyato sye uviva, i kato poyasa, s kaito postoyanno sye opasva. tova nyeka b'dye v"zdayaniyeto na protivnitsitye mi ot navstryechua, i oniya, kaito govoryat zlo protiv dushata mi. a ti, iyeova navstryechui, zast'pvai sye za myenye zaradi imyeto si; ponyezhye tvoyata milost ye blaga, izbavi mye, zashchoto s'm siromakh i nyemotyen, i s"rtsyeto mi ye naranyeno d"lboko v myenye. pryeminal s'm kato uklonila sye syanka po sl'nchye chasovnik; izkhv"rylen s'm kato skakalyets. kolyenata mi sye klatyat ot post; i snagata mi gubi tl'tinatata si. i az im stanakh za ukor; kato mye glyedat kimat s glava. pomogni mi, navstryechui bozhye moi, izbavi mye sporyed milostta si, za da poznayat, chye tova ye tvoyata r"ka, chye ti si storil tova, navstryechui. tye nyeka k"lnat, a ti blagoslavyai; kogato stanat tye shchye sye posramyat, a tvoyat sluga shchye sye vyesyeli. nyeka sye obyekat protivnitsitye mi s pozor, i nyeka sye pokriyat s"s srama si kato s dryekha. i az shchye blagodarya mnogo na navstryechua s ustata si, da! myezhdu mnozhyestvo shchye go khvalya; zashchoto toi stoi otdyasno na nyemotniya za da go izbavya ot oniya, kaito s"dyat dushata mu.

110

(po slav. 09). davidov psalom iyeova ryechye na moya navstryechu: syedi otdyasno mi doklye polozha vragovyetye ti za tvoye podnozhiye. navstryechu shchye prostrye ot siona skipt"ra na silata ti; vlyadei vsryed vragovyetye si. v dyenya, kogato s"byeryesh silata si, tvoitye lyudye shchye pryedstavyat syebye si dobrovolno, v svyeta pryemyana; tvoitye mladi shchye doidat pri tyebye kato rosata iz utrobata na zorata. navstryechu sye zaklye, (i nye shchye sye razkaye), kato kaza: ti si svyeshchenik do vyeka sporyed china myelkhisedyekov. navstryechu, stoyashch otdyasno ti, shchye porazi tsarya v dyenya na gnyeva si. shchye izv"rshi s'd myezhdu naroditye, shchye nap"lni zyemyata s trupovyie, shchye smazhye glavata na nyepriyatylitye po shirokiya svyat. shchye piye ot potoka krai p"tya; zatova shchye digne glava visoko.

111

(po slav. 10). po yevryeiski azbuchyen psalom. aliluiya. blazhyen onya chovek, kaito sye boi ot navstryechua, kaito mnogo sye v"zkhishchava ot zapovyeditye mu. vyelikii sa dyelata navstryechuni, izslyedimi ot vsichki, kaito sye naslazhdavat v tyakh. slavno i vyelikolyepno ye nyegovoto dyelo; i pravdata mu ostava do vyeka. dostopamyetni napravi chudesyenitye si dyela; blag i milostiv ye navstryechu. dadye khkana na oniya, kaito mu sye boyat; vinagi shchye pomni zavveta si. izyavi na lyudyetye si silata na dyelata si kato im dadye naroditye za naslyedstvo. dyelata na r"tsyetye mu sa vyarnost i

pravos"diye; vsichkitye mu zapovyedi sa nyepokolyebimi; utv"rdyeni sa do vyechni vyekovyie, kato sa napraveni v"v vyarnost i pravota. toi izprati izkuplyeniye na lyudyetye si; postavi zavveta si za vinagi; svyeto ye, pryepodobno ye nyegovoto imye. nachaloto na m"drostta ye strakh ot navstryechua; vsichki, kaito sye upravlyavat po nyego, sa blagorazumni; nyegovata khvala traye do vyeka.

112

(po slav. 11). po yevryeiski azbuchyen psalom. aliluiya. blazhyen onya chovek, kaito sye boi ot navstryechua, kaito mnogo sye v"zkhishchava ot zapovyeditye mu. potomstvo to mu shchye b'dye silno na zyemyata; rod"t na pravvednitye shchye sye blagoslovi. izobiliye i bogatstvo shchye ima v doma mu; i pravdata mu shchye traye do vyeka. vidyelina izgryava v t"mninata za pravvednitye; toi ye blag, i milostiv, i pravvedyen. blazye na choveka, kaito pokazva milost i dava na zayem; shchye podd"rzha dyeloto si v s"da. naistina nikoga nyama da sye poklati; pravvedniyat ye vyechyen pamyetnik. ot losh slukh nye shchye sye boi; s"rtsyeto mu ye nyepokolyebimo ponyezhye upovava na navstryechua. utv"rdyeno ye s"rtsyeto mu; toi nye shchye sye boi do togaz, do kogato vidi povalyanyeto na nyepriyatylitye si. razpr"sna, dadye na siromasitye; pravdata mu traye do vyeka; rog"t mu shchye sye izdignye na pochit. nyechyestiviyat shchye vidi tova i shchye sye nask"rbi, shchye posk"rtsa s"s z"bi, i shchye sye stopi; zhyelanoto ot nyechyestivitye shchye poginye.

113

(po slav. 12). aliluiya. khvalyetye slugi navstryechuni, khvalyetye imyeto navstryechuno. da b'dye imyeto navstryechuno blagosloveno ot syega i do vyeka. ot izgryavanyeto na sl"ntsyteto do zakhozhdanyeto mu imyeto navstryechuno ye za khvalyeniye. navstryechu ye visoko nad vsichkitye narodi; nyegovata slava ye nad nyebesyata. koi ye kato iyeova nashiya bog, kaito, makar syedalishchyeto mu i da ye na visoko, pak sye snizkhozhdava da pryeglyezhda nyebeyeto i zyemyata, v"zdiga siromakha ot pr"stta. i v"zvishava nyemotniya ot bunishchyeto, za da go turi da syednye s p"rvyentsi, da! s p"rvyentsitye na lyudyetye mu, - kaito nastanyava v doma byezdyetnata, i ya pravi vyesyela maika na dyetsa. aliluiya.

114

(po slav. 13). kogato izlyezye izrael iz yegipyet, yakovoviyat dom iz lyudye drugoyezichni, yuda stana svyetilishchye na boga, izrael nyegovu vlyadeniye. moryeto vidya i pobygna; iordan sye v"zv"rna nazad; planinitye sye razigrakha kato ovni, kh"lmovyetye kato agnyeta. shcho ti stana, morye, ta si pobygna? na tyebye iordanye, ta si sye v"rnal nazad? na vas planini, ta sye razigrakhtye kato ovni? na vas kh"lmovyie - kato agnyeta? tryepyeri, zyem'o,

ot pris"stviyeto navstryechuno, ot pris"stviyeto na yakovoviya bog, koito pryev"rna kanarata v"v vodyen potok, kryemyenliviya kam"k v"v vodyen izvor.

115

(po slav. prod"lzhyeniye ot 13). (9) nye nam, navstryechui, nye nam, no na svoyetoy imye dai slava, zaradi milostta si i zaradi vyernostta si. (10)zashcho da ryekat naroditye: gdye ye syega tyekhniyat bog? (11)nashiyat bog ye na nyebyeto; pravi vsichko shcho mu ye ugodno. (12)tyekhnitye idoli sa sryebro i zlato, naprava na chovyeshkitye r"tsye. (13)usta imat, no nye govoryat; ochi imat, no nye vizhdut; (14)ushi imat, no nye chuvat; nozdri imat, no nye mirishat; (15)r"tsye imat, no nye pipat; nozye imat, no nye khodyat, nito izdavat glas ot g"rloto si. (16)podobni na tyakh shchye stanat oniya, koito gi pravyat, kakt i vsyeki, koito upovava na tyakh. (17)izraelyu, upovavai na navstryechua; toi ye tyakhna pomoshch i shchit. (18)domye aaronov, upovavaiye na navstryechua; toi ye tyakhna pomoshch i shchit. (19)viye, koito sye boitye ot navstryechua, upovavaiye na navstryechua; toi ye tyakhna pomoshch i shchit. (20)navstryechu si spomni za nas; shchye ni blagoslovi; shchye blagoslovi izrailyeviya dom; shchye blagoslovi aaronoviya dom. (21)shchye blagoslovi oniya, koito sye boyat ot navstryechua, i malki i golyemi. (22)dano navstryechu vi umnozhava povyeche i povyeche - vas i chadata vi. (23)blagoslovyeni stye viye ot navstryechua, koito ye napravil nyebyeto i zhyemyata. (24)nyebyesata sa nyebyesa na navstryechua; a zhyemyata toi dadye na chovyeshkitye chada, (25)m"rtvitye nye khvalyat navstryechua, nito oniya, koito slizat v myastoto na m"lchaniyeto; (26)no niye shchye blagoslavyamye navstryechua ot syega i do vyeka. aliluiya.

116

(po slav. 14). lyubya navstryechua zashchoto poslusha glasa mi i molbitye mi; ponyezhye prikloni ukhoto si k"m myenye, zatova shchye go prizovavam dogdyeto s"m zhiv. vr"zkitye na sm"rtta nye obvikha, i m"kitye na pryiezpodnyata nye namyerikha; skr"b i byeda sryeshchnakh. togava prizovakh imyeto navstryechuno, i go pomolikh: o navstryechui, izbavi dushata mi. blag ye navstryechu i pravyyeden, da! milostiv ye nashiyat bog. navstryechu pazi prostodushnitye; v byeda byakh, i toi nye izbavi. v"rni sye, dushye moya, v uspokoyeniye ti, zashchoto navstryechu post"pi shchyedro k"m tyebye. ponyezhye si izbavil dushata mi ot sm"rt, ochitye mi ot s"lzi, i nozyetye mi ot podkhl"zvanye, zatova shchye khodya pryed navstryechua v zhyemyata na zhivitye. (po slav. 115) (1)az povyarvakh, zatova govorikh; mnogo byakh nask"rbyen. (2)v tryevogata si ryekokh: vsyeki chovyek ye izmamliv. (3)shcho da v"zdam navstryechu za vsichkitye mu blagodyeyaniya k"m myenye? (4)shchye vzyema chashata na spasyeniye, i shchye prizova imyeto navstryechuno; (5)shchye izp"lnya obryetsi-

tye si navstryechuu, da, pryed vsichkitye mu lyudye. (6)sk"potsyenna ye pryed navstryechua sm"rtta na svyetiitye mu. (7)akhl! navstryechui, naistina az s"m tvoi sluga; tvoi sluga s"m, sin na tvoyata sluginya; ti si razv"rzal vr"zkitye mi. (8)na tyebye shchye prinyesa zhyertva na khvalyeniye, i imyeto navstryechuno shchye prizova. (9)shchye izp"lnya obryetsitye si navstryechuu, da! pryed vsichkitye nyegovi lyudye, (10)v dvorovyetye na doma navstryechuyen, vsryed tyebye, yerusalimy. aliluiya.

117

(po slav. 16). khvalyetye navstryechua, vsichki narodi; slavoslovyetye go, vsichki plyemyena; zashchoto milostta mu k"m nas ye golyama, i vyernostta navstryechuna traye do vyeka. aliluiya.

118

(po slav. 17). slavyetye navstryechua, zashchoto ye blag, zashchoto nyegovata milost traye do vyeka. nyeka kazhye syega izrail, chye nyegovata milost traye do vyeka. nyeka kazhye syega aaronoviyat dom, chye nyegovata milost traye do vyeka. nyeka kazhat syega oniya, koito sye boyat ot navstryechua, chye nyegovata milost traye do vyeka. v prityesnyeniyeto si prizovakh navstryechua; navstryechu nye poslusha i nye postavi na shiroko myasto. navstryechu ye otk"m myenye; nyama da sye uboya; shcho mozhye da mi stori chovyek? navstryechu ye otk"m myenye myezhdu pomoshchnitsitye mi; zatova shchye vidya povalyanyeto na nye navistnitsitye si. po-dobrye da sye nadyava nyakoi na navstryechua, a nye da upovava na chovyeka. podobrye da sye nadyava nyakoi na navstryechua, a nye da upovava na knyazye. vsichkitye narodi nye obikolikha; no v imyeto navstryechuno shchye gi otsyeka. obikolikha nye, da! obikolikha nye; no v imyeto navstryechuno shchye gi otsyeka. obikolikha nye kato pchelyi, no ugasnakha kato og"n ot tr"ni; zashchoto v imyeto navstryechuno shchye gi otsyeka. ti, vrazhye, nye tlasna silno za da padna; no navstryechu mi pomogna. sila moya i pyesyen moya ye navstryechu, i toi mi stana izbavityel, glas na radost i na izbavlyeniye sye chuya v shatritye na pravyyednitye; dyesnitsata navstryechuna v"rshi khrabri dyela. dyesnitsata navstryechuna sye izdigna; dyesnitsata navstryechuna v"rshi khrabri dyela. az nyama da umra, no shchye zhivyeya, i shchye razkazvam dyelata navstryechuni. strogo nye nakazva navstryechu, no na sm"rt nye nye pryedadye. otryetye mi portitye na pravdata; shchye vlyaza v tyakh i shchye proslava navstryechua. tova sa navstryechunitye porti, v koito shchye vlyazat pravyyednitye. shchye tye slavoslovy, zashchoto si nye poslushal, i stanal si mi izbavityel. kam"kt, koito otkhv"rlikha zidaritye, stana glava na "g"la, ot navstryechua ye tova, i chudno ye v nashitye ochi. toya ye dyenyat, koito navstryechu ye napravil; nyeka sye radvamye i sye razvyesyelim v nyego. o navstryechui! izbavi, molim sye; o navstryechui! molim sye, izprati

blagodyenstviye. blagoslovyen da b'dye onya, koito idye v imyeto navstryechuno; blagoslavyamye vi ot doma navstryechuyen. navstryechu ye bog, koito ni pokazva svyetlina; privyedyetye do rogovyetye na oltara v'zranata s v'zhyeta zhyertva. ti si bog moi, i shchye tye slavya; bozhye moi, shchye tye v'zvivshavam. slavyetye navstryechua, zashchoto ye bag, zashchoto nyegovata milost traye do vyeka.

119

(po slav. 18). po yevryeiski, azbuchyen psalom. alyef blazhyeni oniya, koito sa pravdivi v p'tya, koito khodyat v zakona na navstryechua. blazhyeni koito pazyat izyavlyeniya mu, i go t'rsyat ot vsye s'rtsye; koito i nye v'rshat byezzakoniye, khodyat v p'tishchata mu. ti si ni zapovyadal za pravilata si, da gi pazim grizhливо. dano sye opravyat p'tishchata mi taka shchoto da pazyat tvoitye povyeleniya! nyama da sye posramya togava kogato pochitam vsichkitye tvoi zapovyedi. shchye tye slavya s pravdivo s'rtsye, kogato naucha spravvedlivitye ti s'dbi. povyeleniyata ti shchye pazy; nyedeyi nye ostavya s'vsyem. byet. kak shchye ochisti mladyezht' p'tya si? kato mu dava vniamaniye sporyed tvoeyto slovo. ot vsye s'rtsye tye pot'rsikh; nyedeyi nye ostavya da zabludya ot zapovyeditye ti. v s'rtsyeto si opazikh tvoeyto slovo za da nye ti s'gryeshavam. blagoslovyen si, navstryechui; nauchi nye na povyeleniyata si. s ustnitye si razkazakh vsichkitye s'dbi na ustata ti. v p'tya na tvoitye izyavlyeniya sye radvakha tolkova, kolkoto v'v vsichkoto bogatstvo. za pravilata ti shchye razmishlyavam, i tvoitye p'tishcha shchye zachitam. v povyeleniyata ti shchye sye naslazhdavam; nye shchye zabravya tvoeyto slovo. gimyel. pokazvai shchyedrota na slugata si, za da zhyivaya; taka shchye pazyta slovoto ti. otvori ochitye mi za da glyedam chudyelni nyeshcha v tvoya zakon. prishyelyets s'm az na zyemyata; nye skriva ot myenye zapovyedyetye si. dushata mi sye iznuryava ot kopnyezha, koito imam vinagi k'm tvoitye s'dbi. ti si izoblichil gordyektivite; proklyeti da sa oniya, koito sye otklonyavat ot tvoitye zapovyedi. otdalyechi ot myenye ukor i pryetryeniyete, zashchoto opazikh tvoitye povyeleniya. dazhye p'rvyentsi syednakha i govoryekha protiv myenye; no slugata ti razmishlyavashye za tvoitye povyeleniya. tvoitye svidyetyelstva naistina sa moya naslada i moi s'vyetnitsi. dalyet. dushata mi prilypna za pr'stta; s'zhivi nye sporyed slovoto si. izyavikh p'tishchata si, i ti si nye poslushal; nauchi nye na povyeleniyata si. napravi nye da razbiram p'tya na tvoitye pravila, taka da razmishlyavam za tvoitye chudyelni dyela. dushata mi sye topi ot t'ga; ukryepi nye sporyed slovoto si. otdalyechi ot myenye p'tya na l'zhata, i blagovoli da mi dadyesh da s'byudavam zakona ti. p'tyat na istinata izbrakh; tvoitye s'dbi postavikh pryed syebye si. prilypikh sye k'm tvoitye svidyetyelstva; navstryechui, da nye nye posramish. shchye ticham po p'tya na tvoitye zapovyedi, kogato razshirish s'rtsyeto mi. khye. navstryechui, nauchi nye p'tya na tvoitye povyeleniya, i az shchye go pazyta do kraia. vrazumi nye, i shchye d'rzhia zakona ti. da! shchye go pazyta ot

vsye s'rtsye. upravyai nye v p'tya na tvoitye zapovyedi, zashchoto v nyego sye naslazhdavam. prik-loni s'rtsyeto mi k'm tvoitye svidyetyelstva, a nye k'm sryebrolyubiye. otv'rni ochitye mi da nye glye-dat suyeta, i s'zhivi nye v p'tishchata si. potv'rdi slovoto si k'm slugata si, koyeto shchye vodi k'm strakh ot tyebye. otv'rni ot myenye ukora, ot koito sye boya, zashchoto tvoitye s'dbi sa dobri. yeto, kop-nyeya za tvoitye pravila; s'zhivi nye chryez pravdata si. vav. nyeka doidat v'rku myenye i tvoitye milosti, navstryechui, tvoeyto spasenyete, sporyed slovoto ti. shchye imam kakvo da otgovorya na onzi, koito nye ukoryava, zashchoto upovavam na tvoeyto slovo. i nye otnyemai s'vsyem slovoto na istinata ot ustata mi, zashchoto sye nadyavakh na tvoitye s'dbi. taka shchye pazyta tvoya zakon postoyanno na vyechni vyekovy; i shchye khodya na shiroko, zashchoto pot'rsikh tvoitye pravila. shchye govorya za tvoitye svidyetyelstva i pryed tsarye, i nyama da sye posramya; i shchye sye naslazhdavam v tvoitye zapovyedi, koito v'zlyubikh; s'shcho i shchye povdigam r'tsyetye si k'm tvoitye zapovyedi, koito v'zlyubikh, i shchye razmishlyavam za povyeleniya ti. zain. pomni slovoto k'm slugata si, na koyeto si nye napravil da upovavam. tova ye moyata utyekha v skr'bta mi, chye slovoto ti nye s'zhivi. gordyektivite mi sye podsmivakha mnogo; no az nye sye otklonikh ot tvoya zakon. spomnikh si, navstryechui, za tvoitye ot staro vryemye s'dbi, i sye utyshikh. goryeshcho nyegoduvanye nye obzye po prichina na nyechyestivite, koito ostavyat tvoya zakon. tvoitye povyeleniya mi stanakha pyesyen v doma gdyeto stranstvuvam. noshchym si spomnikh tvoeyto imye, navstryechui, i opazikh zakona ti. tova ye moyeto khvalenyete, chye opazikh tvoitye pravila. khyet. navstryechui, ti si moi dyal; obyeshchakh sye, chye shchye pazyta tvoitye dumi. pot'rsikh blagovolyenietyo ti ot vsye s'rtsye; smili sye za myenye sporyed slovoto si. razmislikh v'rku p'tishchata si, i ob'rnaikh nozyetye si k'm tvoitye svidyetyelstva. pob'rzhakh, i nye sye zabavikh. da opazyta tvoitye zapovyedi. vr'zkitye na nyechyestivite nye obvikha; no az nye zabravikh tvoya zakon. po sryednoshch stavam za da tye slavya za tvoitye spravvedlivi s'dbi. az s'm drugar na vsichki, koito ti sye boyat, i na oniya, koito pazyat tvoitye pravila. navstryechui, zhyemyata ye p'lna s tvoyata milost; nauchi nye na tvoitye povyeleniya. tyet. navstryechui, ti si storil dobro na slugata si sporyed slovoto si. nauchi nye na dobro razs'zhdyeniyete i znaniye, zashchoto az povyarvakh tvoitye zapovyedi. pryedi da byakh nask'rbyen az zabluzhdavakh; no syega d'rzhia tvoeyto slovo. ti si blii i pravish dobro; nauchi nye na tvoitye povyeleniya. gordyektivite izkovakhal' zha protiv myenye; no az ot vsye s'rtsye shchye pazyta tvoitye pravila. tyakhnoto s'rtsye nadyebelya kato loiy; no az sye naslazhdavam v zakona ti. dobre nye stana, chye byakh nask'rbyen, za da naucha tvoitye povyeleniya. zakon't na tvoitye usta ye za myenye pozhelyatyeten ot khilyadi zlato i sryebro. iod. tvoitye r'tsyete nye napravikha i utv'rdikha; vrazumi nye za da naucha tvoitye zapovyedi. oniya, koito ti sye boyat, shchye sye zaradvat kato nye vidyat, zashchoto na

slovoto ti upovakh. znaya, navstryechui, chye tvoitye s'dbi sa pravvedni, i po spravvedlivost si mye nakazal. molya ti sye, nyeka mi b'dye tvoyetu milos'rdiye za utyekha sporyed slovoto ti k'm tvoya sluga. nyeka doidat v'rkuh myenye tvoitye blagi milosti, za da zhivyye; zashchoto tvojat zakon ye moya naslada. nyeka sye posramyat gordyelyivite, zashchoto sa mye povallili s l'zhi; no az shchye razmishlyavam za tvoitye pravila. nyeka sye ob'rnat k'm myenye oniya, koito ti sye boyat, a imyenno oniya, koito poznavat tvoitye svidyetyelstva. s'rtsyeto mi nyeka b'dye nye-porochno otosno tvoitye povyeleniya, za da sye nye posramya. kaf. dushata mi primira za tvoyetu spasyeniye; no az nye nadyavam, na tvoyetu slovo. ochitye mi chyeznat za izp'lnenyeto na slovoto ti, kato kazvam: koga shchye mye utyeshish? zashchoto stanakh kato nyekh v dim; no pak nye zabravym tvoitye povyeleniya. kolko sa dnyite na tvoya sluga? koga shchye izv'rshish s'dba protiv gonityelitye mi: gordyelyivite izkopakha yami za myenye, kato sye protivyat na tvoya zakon. vsichkitye tvoi zapovyedi sa vyerni; ponyezhye chovyetsitye mye gonyat s l'zhi, ti mi pomogni. byez malko shchyakha da mye pogubyat na zyemyata; no az nye ostavikh tvoitye pravila. s'zhivi mye sporyed milos'rdiyeto si; taka shchye pazya svidyetyelvoto na tvoitye usta. lamyed. navstryechui tvoyetu slovo ye utv'rdeno na nyebeyeto do vyeka. vyernostta ti pryeb'dva iz rod v rod; ti si osnoval zyemyata i tyia stoi. kolkoto za tvoitye naryedbi, tye i do dnyes stoyat, zashchoto vsichki sa tvoi slugi. ako tvojat zakon nye byeshye mi naslada, to az i togava bikh zaginal v skr'bta si. do vyeka nyama da zabrayva tvoitye pravila, zashchoto chryez tyakh si mye s'zhivil. tvoi s'm az; spasi mye, zashchoto pot'riskh tvoitye pravila. nyechystivite mye chakakha za da mye pogubyat; no az shchye vnimavam v tvoitye svidyetyelstva. vidyakh granitsa na vsyako s'v'rshyenstvo no tvoyata zapovyed ye tv'rdye shiroka. myem. kolko obicham az tvoya zakon! tsyal dyen sye pouchavam v nyego. tvoitye zapovyedi mye pravyat po-m'd'r ot nyepriyatylitye mi, zashchoto tye sa vinagi s myenye. po-razumyen s'm ot vsichkitye si uchityeli, zashchoto sye pouchavam v tvoitye svidyetyelstva. po-razumyen s'm ot staritye, zashchoto opazikh tvoitye pravila. ot vsyeki lozh p't v'zd'rzhakh nozetyete si, za da pazya tvoyetu slovo. ot tvoitye s'dbi nye sye otklonikh, zashchoto ti si mye nauchil. kolko sa sladki na vkusa mi tvoitye dumi! da! po-sladki ot myed v ustata mi. chryez tvoitye pravila stanakh razumyen; zatova mrazya vsyeki l'zhliv p't. nun. tvoyetu slovo ye svyetilnik na nozetyete mi, i vidyelina na p'tyekata mi. zaklyekh sye, i go potv'rdikh, chye shchye d'rza pravvedniye tvoi s'dbi. mnogo s'm nask'rbyen; navstryechui, s'zhivi mye sporyed slovoto si. priyemi molya ti sye, navstryechui, dobrovolnitye prinosi na ustata mi, i nauchi mye na s'dbitye. zhivot't mi ye postoyanno v opasnost; no az nye zabravikh tvoya zakon. nyechystivite postavikha primka za myenye; no az nye sye otklonikh ot tvoitye pravila. v'zpriyekh tvoitye svidyetyelstva za svoye naslyedstvo do vyeka, zashchoto tye sa radost na s'rtsyeto mi. priklonikh s'rtsyeto si za da v'rsha povyeleniyata ti. vinagi i

do krai. samyekh. namrazikh dvoyeumnitye, a tvoya zakon v'zlyubikh. ti si moi pokrov i moi shchit: na tvoyetu slovo sye nadyavam. otdayechyete sye ot myenye, viye zlodeitsi, zashchoto az shchye pazya zapovyeditye na moyia bog. ukryepyvai mye sporyed slovoto si, za da zhivyye; i da sye nye zasramya v nadyezhdata si. dr'zh mye, i shchye b'da v byezopasnost, i shchye zachitam vinagi tvoitye povyeleniya. ti si pryezryal vsichki, koito sye otkloniyavat ot tvoitye povyeleniya, zashchoto suyetna ye izmamata im. izkhv'rlyash kato shlahk vsichkitye nyechystivi na zyemyata; zatova v'zlyubikh tvoitye povyeleniya. snagata mi nastr'khna poradi strakha mi ot tyebye. i ot s'dbitye ti sye uplashikh. ain. izv'rshikh pravos'diye i pravda, da mye nye pryedadyesh na ugnetyetilyete mi; stani por'chityel na slugata si za dobro; nye ostavyai gordyelyivite da mye ugnetyavat. ochitye mi chyeznat za spasyeniye ti. i za tvoyetu pravvedno slovo. post'pvai k'm slugata si sporyed milostta si, i nauchi mye na povyeleniyata si. tvoi sluga s'm az; vrazumi mye za da poznavam tvoitye svidyetyelstva. vryume ye da podyeistvuva navstryechui, zashchoto narushikh zakona ti. ponyezhye az lyubya tvoitye zapovyedi. povechye ot zlato, dazhye ot chisto zlato, ponyezhye schitam za pravi vsichkitye tvoi pravila otosno vsyako nyeshcho, zatova mrazya vsyeki l'zhliv p't. pye. chudyesni sa tvoitye svidyetyelstva; zatova dushata mi gi pazi. izyasnyavanyeto na tvoyetu slovo prosvyeshchava, vrazumyava prostitye. otvorikh shiroko ustata si i p'khtyakh, zashchoto kopnyeyekh za tvoitye zapovyedi. ob'rni sye k'm myenye i smili sye za myenye, kakt post'pvash k'm oniya, koito obichat tvoyetu imye. opravyai st'pkitye mi v slovoto si, i nye ostavyai da mye zavladyye nikoye byezzakoniye; izbavi mye ot chovyeshki nasiliya; taka shchye d'rza tvoitye pravila. osiyai s litsyeto si v'rkuh slugata si, i nauchi mye na povyeleniyata si. vodni pototsi tyekat iz ochitye mi. ponyezhye nye sye spazva tvoya zakon. tsadye. pravvedyen si ti navstryechui; pravi sa i tvoitye s'dbi. postanovil si svidyetyelstvata si, s pravda i pryev'zkhodna vyarnost. moyata ryevnost mye izyadye, zashchoto protivnitsitye mi zabravikha tvoitye dumi. tvoyetu slovo ye dobre pryechistyeno, zatova slugata ti go obicha. skromyen s'm i pryezryan, obachye nye zabravym tvoitye pravila. tvoyata pravda ye vyechna pravda; i zakon't ti ye istina. nyevoli i utyesnyeniya mye namyerikha; obachye tvoitye zapovyedi sa moyia naslada. tvoitye svidyetyelstva sa pravvedni do vyeka; vrazumi mye, i shchye zhivyye. kof. izvikakh ot vsye s'rtsy; poslushai mye, navstryechui, i shchye pazya povyeleniyata ti. izvikakh k'm tyebye; spasi mye i shchye pazya povyeleniyata ti. pryedvarikh zorata s vikanyeto si; na tvoitye dumi upovavakh. ochitye mi pryedvaryat noschnitye strazhi, za da razmishlyavam za tvoyetu slovo. chui glasa mi sporyed milos'rdiyeto si; s'zhivi mye, navstryechui, sporyed s'dbitye si. priblizhikha sye oniya, koito nyechystivo mye pryelyedvat, i sa sye otklonili ot zakona ti. ti si blizo, navstryechui; i vsichki tvoi zapovyedi sa istina. otdavna znaya ot tvoitye svidyetyelstva, chye ti si gi uchryedil za vinagi. ryesh.

vizh skr"bta mi i izbavi nye, zashchoto nye s"m zabravil zakona ti. zashchiti dyeloto mi i izkupi nye; s"zhivi nye sporyed slovoto si. izbavlyeniyeto ye dalyech ot nyechystivitye, zashchoto tye nye t"rsyat tvoitye povyelyeniya. mnogo sa tvoitye blagi milosti, navstryechui; s"zhivi nye sporyed s"dbitye si. mnozina sa moitye gonityeli i protivnitsi; no az nye sye otklonikh ot svidyetyelstvata ti. kato vidyakh kovarnitye, pognusikh sye ot tyakh. zashchoto nye pazyat tvoyeto slovo. vizh kolko obicham az tvoitye pravila; s"zhivi nye, navstryechui, sporyed milos"rdiyeto si. s"shchnostta na tvoyeto slovo ye istina; i tvoitye pravyedni s"dbi, do yedna trayat do vyeka. shin. p"rvyentsi nye pryeslyedvakha byez prichina; no s"rtsyeto mi tryepyeri ot dumitye ti. az sye radvam na tvoyeto slovo. kato onya, koito namira mnogo koristi. mrazya l"zhata i sye gnusya ot nyeya, no zakona ti obicham. syedym p"ti na dyen tye khvalya, za tvoitye pravyedni s"dbi. mnogo mir imat oniya, koito obichat tvoya zakon, i za tyakh nyama sp"nki ta da sye pryep"vat. nadyavakh sye za tvoyeto spasyeniye, navstryechui, i izp"lnyavakh tvoitye zapovyedi. dushata mi opazi tvoitye svidyetyelstva; i az gi lyubya tv"rdye mnogo. d"rzhakh tvoitye pravila i tvoitye svidyetyelstva; zashchoto vsichkiye mi p"tishcha sa pryed tyebye. tav. nyeka stignye vikanyeto mi pryed tyebye, navstryechui; vrazumi nye sporyed slovoto si. nyeka doidyed molbata mi pryed tyebye; izbavi nye sporyed slovoto si. ustnitye mi shchye izlivat khvalyeniye, zashchoto nye uchish na povyeleniyata si. yezik"t mi shchye pyeye za slovoto ti, zashchoto vsichki tvoi zapovyedi sa pravda. r"kata ti nyeka b"dye gotova da mi pomogne, zashchoto az izbrakh tvoitye pravila. kopyakh za tvoyeto spasyeniye, navstryechui; i zakon"t ti ye moya naslada. nyeka zhivyeye dushata mi, i shchye tye khvali; i nyeka mi pomagat s"dbitye ti. skitakh sye kato izgubyena ovtsa; pot"rsi slugata si, zashchoto nye zabravikh tvoitye zapovyedi.

120

(po slav. 19). pyesyen na v"zkachvaniyata. v byedstviyeto si izvikakh k"m navstryechua; i toi nye poslusha. navstryechui, izbavi dushata mi ot l"zhlyvi ustni. i ot izmamlyv yezik kakvo ti dava ili kakvo ti priturya izmamlyviyat yezik? - izostryenitye stryli na silyen m"zh, s v"glischa ot smrika. gorko mi, zashchoto stranstvuvam v mosokh, zhivyye v kidarskiye shatri! d'lgo vryemye zhivya dushata mi s oniya, koito mrazyat mir. az s"m za mir; no kogato govorya, tye sa za boi.

121

(po slav. 20). pyesyen na v"zkachvaniyata. izdigam ochitye si k"m kh"lmovyetye, ot gdyeto idye pomoshchta mi. pomoshchta mi ye ot navstryechua, koito ye napravil nyebyeto i zyemyata. toi nyama da ostavi da sye poklati nogata ti; onya, koito tye pazi, nyama da zadryemye. yeto, nyama da zadryemye nito shchye zaspi onya, koito pazi izrailya. navstryechu

ti ye pazach; navstryechu ye tvoi pokrov otdyasno ti. sl"ntsyyeto nyama da tye povryedi dyenyem, nito lunata noshchym. navstryechu shchye tye pazi ot vsyako zlo; shchye pazi dushata ti. navstryechu shchye pazi izlizanyeto ti i vlyzanyeto ti ot syega i do vyeka.

122

(po slav. 21). davidova pyesyen na v"zkachvaniyata. zaradvakh sye, kogato mi ryekokha: da otidyem v doma navstryechuyen. yeto, nozetye ni stoyat otv"trye portitye ti, yerusalime. yerusalime, koito si s"gradyen kato grad sglobyen vyedno; gdyeto v"zlizat plyemyenata, navstryechunitye plyemyena. sporyed nadyezhdiye na izrailya, za da slavyat imyeto navstryechuno. zashchoto tam sa postavlyeni pryestoli za s"d, pryestolitye na davidoviya dom. molitstvuvaitye za mira na yerusalim; nyeka blagodyenstvuvat oniya, koito tye obichat! mir da b"dye otv"trye styenitye ti, blagodyenstviye v palatitye ti! zaradi bratyata i drugaritye si shchye kazha syega: mir da ye v tyebye! zaradi doma na navstryechua nashiya bog shchye t"rsa dobroto ti.

123

(po slav. 22). pyesyen na v"zkachvaniyata. izdigam ochitye si k"m tyebye, koito obitavash na nyebyesata. yeto, kakto ochitye na slugitye glyedat k"m r"kata na navstryechuarya im, kakto ochitye na sluginyata k"m r"kata na navstryechuarkata i. taka glyedat nashitye ochi k"m navstryechua nashiya bog, doklye sye smili za nas. smili sye za nas, navstryechui, smili sye za nas, zashchoto sye pryestetikhmye ot pryezryeniye. pryetsiti sye dushata ni ot naduvanyeto na okolnitye, i ot pryezryeniyeto na gordyeliuitye.

124

(po slav. 23). davidova pyesyen na v"zkachvaniyata. ako nye byeshye navstryechu s nas, (nyeka ryechye syega izrail), ako nye byeshye navstryechu s nas, kogato sye nadignakha chovyetsi protiv nas, togava tye bikha ni pog"lnali zhivi, kogato yarostta im plamt'yeshye protiv nas, - togava voditye bikha ni potopili, poroyat bi pryeminal v"rkuh dushata ni, - togava nadignatitye vodi bikha pryeminali v"rkuh dushata ni. blagoslovyen da ye navstryechu, koito nye ni pryedadye v z"bitye im kato lov! dushata ni sye izbavi kato ptitsa ot primkata na lovtsitye; primkata sye stroshi, i niye sye izbavikhmye. pomoshchta ni ye v imyeto na navstryechua, koito napravi nyebyeto i zyemyata.

125

(po slav. 24). pyesyen na v"zkachvaniyata. oniya, koito upovavat na navstryechua, sa kato kh"lma sion, koito nye mozhye da sye poklati, a do vyeka ostava. kakto kh"lmovyetye okr"zhavat yerusalim, taka

navstryechu okr"zhava lyudyetye si ot syega i do vyeka. zashchoto nyechyestiyeto nyama da nalaga skipt"ra si v"rkhu uchastta na pravedyntyte, da nye bi pravedyntyte da prostirat r"tsye k"m byezzakoniyyeto. stori dobro, navstryechui, na dobritye i na pravdivitye v s"rtsye. a oniya, koito sye otklonyavat v krivitye si p"tishcha, tyakh shchye otvyyedye navstryechu zayedno s oniya, koito v"rshat byezzakoniye. mir na izrailya!

126

(po slav. 25). pyesyen na v"zkachvaniyata. kogato navstryechu v"zvr"shchashye sionovitye plyennitsi, niye byakhmye kato oniya, koito s"nuvat. togava sye izp"lnikha ustata ni s"s smyakh i yezik"t ni s pyeyenye; togava kazakha myezhdu naroditye: vyeliky nyescha izv"rshi za tyakh navstryechu. navstryechu izv"rshi vyeliky nyescha za nas, ot koito sye izp"lnikha s radost. v"rni, navstryechui, plyennitsitye ni kato potot-sitye v yuzhnyte strani. oniya, koito syeyat s"s s"lzi, s radost shchye pozh"nat. onya, koito izliza s plach, kogato nosi myarata syemye, toi nyepriyemyenno s radost shchye sye v"rnye nosyeiki snopitye si.

127

(po slav. 26). solomonova pyesyen na v"zkachvaniyata. ako navstryechu nye s"gradi doma, naprazno sye trudyat zidaritye; ako navstryechu nye opazi grada, naprazno bdi strazharyat. byezpolyezno ye za vas da stavatyte rano, da lyagatyte tolkoz k"sno, i da yadyetye khlyaba na truda, t'i kato i v s"n navstryechu dava na v"zlyubenyia si. yeto, naslyedstvo ot navstryechua sa chadata, i nagrada ot nyego ye plod"t na utrobata. kakto sa stryelytye v r"kata na silniya, taka sa chadata na mladostta. blazye na onya chovyek, koito ye nap"lnil tula si s tyakh! takiva nyama da sye posramyat, kogato govoryat s nyepriyatylitye si v gradskata porta.

128

(po slav. 27). pyesyen na v"zkachvaniyata. blazhyen vsyeki, koito sye boi ot navstryechua, i khodi v nye-govitye p"tishcha; zashchoto shchye yadyesh ploda ot truda na r"tsyetye si; blazhyen shchye b"dyesh, i shchye blagodyenstvuvash. zhyena ti shchye b"dye kato plodovita loza vsryed doma ti, chadata ti kato maslinenyi mladotsi okolo trapezata ti, yeto, taka shchye sye blagoslovi chovyek"t, koito sye boi ot navstryechua. navstryechu da tye blagoslovi ot sion, i da vidish dobroto na yerasulim preyz vsichkiye dni na zhivota si, dori da vidish chada ot chadata si! mir na izrailya!

129

(po slav. 28). pyesyen na v"zkachvaniyata. mnogo p"ti sa nye nask"rbyavali ot mladostta mi do syega, (nyeka ryechye syega izrail), mnogo p"ti sa nye nask"rbyavali

ot mladostta mi do syega, no nye mi nadvikha. ora-chitye orakha po g"rba mi, protochikha d"lgi brazdi-tye si. no navstryechu ye pravedyeny; toi razsyechye v"zhyetata na nyechyestivitye. shchye sye posramyat i shchye sye ob"rnat nazad vsichki, koito mrazyat siona. shchye stanat kato tryevata na k"shchniya pokriv, kogato izs"khva pryedi da sye oskubyte, - s koyato zhyetvaryat nye nap"lnya r"kata si, nito onya, koito vr"zva snopitye, obyatiyata si, nito kazvat min-uvachitye: blagoslovyeniye navstryechuno da b"dye na vas! ta da im otgovaryat: i niye vi blagoslavayamye v imyeto navstryechuno!

130

(po slav. 29). pyesyen na v"zkachvaniyata. iz d"lblochinyte vikam k"m tyebye, navstryechui. navstryechui, poslushai glasa mi; nyeka b"dat ushitye ti vnimatelny na glasa na molbata mi. ako bi zabyelyazval byezzakoniyata, navstryechui, to koi, navstryechui, bi mog'l da ustoi? pri tyebye, obachye, ima proshchyniye za da ti sye boyat. chakam navstryechua, dushata mi chaka, i na slovoto mu upovavam. dushata mi ochakva navstryechua poyechyete ot oniya, koito ochakvat zorata, da! poyechyete ot ochakvashchitye zorata. nyeka sye nadyava izrail na navstryechua; zashchoto u navstryechua ye milostta, i u nyego ye p"lnoto izkupyeniye; i toi shchye izkupi izrailya ot vsichkiye mu byezzakoniya.

131

(po slav. 30). davidova pyesyen na v"zkachvaniyata. navstryechui, s"rtsyeto mi nye sye gordyeye, nito sye nadigat ochitye mi, nito sye zanimavam s nyescha golyemi i tv"rdye visoki za myenye. naistina az ukrotikh i uspokoikh dushata si; kato otbito dyetye pri maika si, taka dushata mi ye pri myenye kato ot-bito dyetye. izrailyu, nadyei sye na navstryechua ot syega i do vyeka.

132

(po slav. 31). pyesyen na v"zkachvaniyata. pomni, navstryechui, zaradi davidu, vsichkiye mu sk"rbi, - kak sye klye na navstryechua, i sye obryechye na silniya yakovov, kato kaza: nyepriyemyenno nyama da vlyaza v shat"ra na k"shchata si, nito shchye sye kacha na postlanoto si lyeglo, - nyama da dam s"n na ochitye si, ili dryamka na klyepachitye si, dokato nye namyerya myasto za navstryechua, obitalishchye za silniya yakovov. yeto, niye chukhmye, chye toi bil v yefrata; namerikhye go v polyetata na yaara. nyeka vlyezym v skiniitye mu, nyeka sye poklonim pri podnozhiiyeto mu. stani, navstryechui, i vlyez v pokoya si, ti i kovcheyga na tvojata sila; svyeshchynitsitye ti da b"dat oblyechenyi s pravda. i svyetiitye ti nyeka vikat radostno. zaradi slugata si davidu nyedyei otbl"skva litsyeto na pomazanika si. navstryechu sye klye s vyarnost na davidu, - i

nyama da prist"pi dumata si, - kazvaiki: ot rozhbata na tyaloto ti shchye polozha na pryestola ti. ako chadata ti opazyat moya zavyet i moitye svidyetyelstva, na koito shchye gi naucha, to i tyekhnitye chada shchye syedyat za vinagi na pryestola ti. zashchoto navstryechu izbra siona, blagovoli da obitava v nyego. tova, kaza toi, mi ye pokoi do vyeka: tuk shchye obitavam, zashchoto go pozhyelakh. shchye blagoslovya izobilno khranata mu! siromasitye mu shchye nasitya s khlyab. shchye oblyeka i svyeshchenitsitye mu s's spasyeniye; i svyetiitye mu shchye v"zklitsavat ot radost. tam shchye napravya da izniknye rog na davida; prigotovikh svyetilnik za pomazanika si. nyepriyatellye mu shchye oblyeka s's sram; a na nyego shchye blyeshchi koronata.

133

(po slav. 32). davidova pyesyen na v"zkachvaniyata. yeto kolko ye dobro i kolko ye ugodno da zhivyyat bratya v yedinodushiye! ugodno ye kato onova sk"potsyenno miro na glavata, koyeto slizashye po bradata, aaronovata brada, koyeto slizashye po yakata na odyezhditye mu, ugodno ye kato yermonskata rosa, koyato sliza na sionskitye kh"lmovye; zashchoto navstryechu tam ye zar"chal blagoslovyeniye, - zhivota do vyeka.

134

(po slav. 33). pyesyen na v"zkachvaniyata. yeto, blagoslavyaitye navstryechua, vsichki slugi navstryechuni, koito pryestoyavat noshchyem v doma navstryechuyen. izdigaiyte r"tsyete si k'm svyetilishchyeto i blagoslavyaitye navstryechua. nyeka tye blagoslovi ot siona navstryechu, koito napravi nyebyeto i zyemyata.

135

(po slav. 34). aliluya. khvalyetye imyeto navstryechuno. khvalyetye go, viye slugi navstryechuni, koito pryestoyavatye v doma navstryechuyen, v dvorovyete na doma na nashiya bog. khvalyetye navstryechua, zashchoto ye bag navstryechu, pyeitye khvalyeniya na imyeto mu, zashchoto tova ye ugodno. zashchoto navstryechu izbra yakova za syebe si, izrailya za svoje sobstvyeno prityezhaniye. zashchoto az poznakh, chy navstryechu ye vyelik, i chy nashiyat navstryechu ye nad vsichkitye bogovye. navstryechu pravi vsichko shcho mu ye ugodno na nyebyeto i na zyemyata, v moryetata i v"v vsichkitye byezdni. povdiga pari ot kraishchata na zyemyata, pravi svyetkavitsy za d'zhda, izvazhda vyetrovye iz s'krovishchnitsitye si. toi ye koito porazi yegipyetskitye p"rvorodni i na chovyek i na zhivotno. izprati znamyeniya i chudyesa vsryed tyebye, yegipyte, v"rkhu faraona i v"rkhu vsichkitye mu slugi. toi ye, koito porazi golyemi narodi i izbi silni tsarye. amoryeiskiya tsar sion, i vasanskiya tsar og, i vsichkitye khanaanski tsarstva - i dadye zyemyata im v naslyedstvo, naslyedstvo na

lyudyetye si izrail. imyeto ti, navstryechui, pryeb" dva do vyeka, spomyen" ti, navstryechui, iz rod v rod. zashchoto navstryechu shchye s'di lyudyetye si, i shchye sye pokaye za sk"rbitye na slugitye si. idolitye na naroditye sa sryebro i zlato, napravna na chovyeshki r"tsye. usta imat, no nye govoryat; ochi imat, no nye vizhdut; ushi imat, no nye chuvat; nito ima dishanye v ustata im. podobni na tyakh shchye stanat oniya, koito gi pravyat, kakti i vsyeki, koito upovava na tyakh. domye izrailyyev, blagoslavyaitye navstryechua; domye aaronov, blagoslavyaitye navstryechua; domye lyeviyev, blagoslavyaitye navstryechua; viye, koito sye boitye ot navstryechua, blagoslavyaitye navstryechua; blagoslovyen da b'dye ot sion navstryechu, koito obitava v yerusolim. aliluiya.

136

(po slav. 35). slavyetye navstryechua, zashchoto ye bag, zashchoto milostta mu traye do vyeka; slavyetye boga na bogovyetye, zashchoto milostta mu traye do vyeka. slavyetye navstryechua na navstryechuaritye, zashchoto milostta mu traye do vyeka. koito yedin v"rshi vyeliki chudyesa, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito s m'drost napravi nyebyesata, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito prostrya zye-myata v"rkhu voditye, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito napravi golyemi svyetila, zashchoto milostta mu traye do vyeka; sl"ntsyyeto za da vladyye dyenya, zashchoto milostta mu traye do vyeka; lunata i zvyezditye za da vladyyat noshchta, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito porazi yegipyanyite v p"rvorodnitye im, zashchoto milostta mu traye do vyeka; i izvyedye izrailya izsryed tyakh, zashchoto milostta mu traye do vyeka; s moshchna r"ka i s izdignata mishtsa, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito razdyeli chyervyenoto morye na dve chasti, zashchoto milostta mu traye do vyeka; i pryevyedye izrailya pryezsryed nyego, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito povali faraona i mnozhyestvoto mu v chyervyenoto morye, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito pryevyedye lyudyetye si pryez pustinyata, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito porazi vyeliki tsarye, zashchoto milostta mu traye do vyeka; i izbi prochuti tsarye, zashchoto milostta mu traye do vyeka; amoryeiskiya tsar sion, zashchoto milostta mu traye do vyeka; i vasanskiya tsar og, zashchoto milostta mu traye do vyeka i dadye zyemyata im v naslyedstvo, zashchoto milostta mu traye do vyeka, v naslyedstvo na slugata si izrail, zashchoto milostta mu traye do vyeka, koito si spomni za nas v unizhyeniyyeto ni, zashchoto milostta mu traye do vyeka; i ni izbavi ot protivnitsitye ni, zashchoto milostta mu traye do vyeka; koito dava khrana na vsyaka tvar, zashchoto milostta mu traye do vyeka; slavyetye nyebyesniya bog, zashchoto milostta mu traye do vyeka.

(po slav. 36) pri ryekitye na vavilona, tam syed-nakhmye, da! plakakhmye, kogato si spomnyakhmye za siona; na v'rbitye vsryed nyego okachikhmye arfitye si. zashchoto tam oniya, koito ni byakha plynili, poiskakha ot nas da pyeyem dumi; i oniya, koito ni byakha zapustili, poiskakha vyeselyiye, kazvaiki: popyeitye ni ot sionskitye pyesni. kak da pyeyem pyesyenta navstryechuna v chuzhda zyemya? ako tye zabravya, yerasalimye, nyeka zabravi dyesnitsata mi izkustvoto si! nyeka sye zalyepi yezik't mi za nyebt-syeto mi, ako nye tye pomnya, ako nye pryedpochyeta yerasalim pryed glavnoto si vyeselyiye. pomni, navstryechui, protiv yedomtsitye dyenya na razoryeniyeto na yerasalim, kogato kazvakha: s'sipyetye, s'sipyetye go do osnovata mu! d'shchyer'o vavilon-ska, koyato shchye b'dyesh zapustjena, blazye na onzi, koito ti v'zdaye za vsichko shcho si storila nam! blazye na onzi, koito khvanye i razbiye o kam'k malkitye ti dyetsa!

(po slav. 37) davidov psalom. shchye tye slavya ot vsye s'rtsye, shchye ti pyeya khvalenyiye pryed bogovyetye, shchye ti sye poklonya k'm svyetya tvoi khram, i shchye slavya tvoiyeto imye za milos'rdiyeto ti za vjernostta ti, zashchoto si v'zvyelichil dumata si povyecheye ot tsyaloto si imye. v dyenya, kogato izvikakh, ti mye poslusha; obodril si mye s's sila v dushata mi. shchye tye proslavyat, navstryechui, vsichki zyemni tsarye, kogato chuyat dumitye na tvoitye usta; da! shchye v'zpyavat p'tishchata navstryechuni, chye golyama ye slavata navstryechuna. zashchoto, ako i da ye v'zvishyen navstryechu, pak glyeda na smirnyenya, a visokoumniya poznavata ot dalyech. dazhye ako pryemina sryed utyesneniye, ti shchye mye s'zhivish; shchye prostryesh r'kata si protiv gnyeva na nyepriyateliye mi, i dyesnitsata ti shchye mye izbavi. navstryechu shchye izv'rshi tova, koyeto ye potryebno za myenye. navstryechui, ponyezhye milostta ti traye do vyeka, nye ostavyai dyelata na svoitye r'tsye.

(po slav. 38). za p'rviya pyevyets. davidov psalom. navstryechui, opital si mye i poznai si mye. ti poznavash syadanyeto mi i stavanyeto mi; razbirash pomislitye mi ot dalyech, izdirvash khodyenyeto mi i lyaganyeto mi, i znayesh vsichkitye mi p'tishcha. zashchoto dokato dumata nye ye oshchye na yezika mi, yeto, navstryechui, ti ya znayesh tsyala. ti si pryed myen i zad myen, i turil si v'rkhmu myenye r'kata si. tova znaniye ye pryechudno za myenye; visoko ye; nye moga da go stigma. k'dye da otida ot tvoya dukh? ili ot pris'tviyeto ti k'dye da pobayagna? ako v'zlyaza na nyebnyeto, ti si tam; ako si postoyela v pryiezpodnyata, i tam si ti. ako vzyema krlilata na zorata i sye zaslyela v nai-dalyechnitye kraishcha na moryeto, i tam shchye mye vodi r'kata ti, i tvoiyata dyesnitsa shchye

mye d'rzhi. ako ryeka: ponye t'mninata shchye mye pokriye, i svyetlinata okolo myenye shchye stanye na noshch, to i samata t'mnina nye ukriva nishcho ot tyebye, a noshchta svyeti kato dyenya; za tyebye t'mninata i svyetlinata sa byezrazlichni. zashchoto ti si obrazuvael chryeslata mi, obvil si mye v utrobata na maika mi. shchye tye slavya, zashchoto strashno i chudno s'm napravyen; chudni sa tvoitye dyela, i dushata mi dobre znaye tova. kostnik't mi nye sye ukri ot tyebye, kogato v taina sye rabotyekh, i v d'lbochinitye na zyemyata mi sye davashye raznoobraznata mi forma. tvoitye ochi vidyakha nyeobrazuvanoto mi vyeshchystvo; i v tvoiyata kniga byakha zapisani vsichkitye mi opryedyeleni dni, dokato oshchye nye s'shchystvuvashye ni yedin ot tyakh. i kolko sk'potsyenni za myenye sa tiya tvoi pomisli, bozhye! kolko golyamo ye chisloto im! ako bikh poiskal da gi izbroya, tye sa pomnogobroini ot pyas'ka; s'buzhdam li sye oshchye s'm s tyebye. nyepryemyenno shchye porazish nyechystivitye, bozhye; otdalyechyetye sye, prochyye, ot myenye, m'zhye kr'vopiitsi. zashchoto govoryat protiv tyebye nyechystivo, i vragovyetye ti sye podigat protiv tyebye zaradi suyeta. nye mrasya li, navstryechui, oniya, koito mrasyat tyebye? i nye gnusya li sye ot oniya, koito sye podigat protiv tyebye? s's s'v'rshyena omraza gi mrasya, za nyepriyateli gi imam. izpitai mye, bozhye, i poznai s'rtsyeto mi; opitai mye, i poznai mislitye mi; i vizh dali ima v myenye osk'rbityelyen p't; i vodi mye po vyechniya p't.

(po slav. 39). za p'rviya pyevyets. davidov psalom. izbavi mye, navstryechui, ot nyechystiviyi chovyek, opazi mye ot nasilnik chovyek, koito izmislyuvat zlo v s'rtsyeto si, i vsyeki dyen v'zbuzhdat boyevye. izostruyavat yezika si kato na zmiya; aspidovala trova ima pod ustnitye im. (syela). opazi mye, navstryechui, ot r'tsyetye na nyechystiviyi, zashchiti mye ot nasilnik chovyek, koito v'znamyerikha da mye napravayat da padna. gordyeliyetye skrikha klopka za myenye. i s v'zhyeta razprostryakha mryezhi krai p'tya; postavikha primki za myenye. (syela). ryekokh navstryechui: ti si moi bog; poslushai, navstryechui, glasa na molbitye mi. navstryechui bozhye, silnii mi spasityelyu, ti si pokril glavata mi v dyen na boi. navstryechui, nye udovlyetvoryavai zhyelaniyata na nyechystiviyi; nye ostavyai da uspyeye zlyiat mu pomisl, da nye bi da sye nadigat. (syela). nyechystiyeto na sostvyenitye im ustni nyeka pokriye glavata na oniya, koito mye ok'rzhavat. razpalenyi v'glishcha nyeka padnat v'rkhmu tyakh; nyeka b'dat khv'rlyeni v og'nya. v d'lbokoi vodi, za nye stanat vyecheye. zloyezhyen chovyek nyama da sye utv'rdi na zyemyata; zloto shchye pryeshledva nasilnika chovyek dogdyeto go pogubi. znaya, chye navstryechu shchye zashchiti dyeloto na ugnetyeniya i pravoto na nyemotnitye. naistina pravyednitye shchye slavyat imyeto ti; pravdivitye shchye obitavat pryed litsyeto ti.

(po slav. 40). davidov psalom. navstryechui, vikam k'm tyebye; pob'rzai da doidyesh pri myenye; poslushai glasa mi, kogato vikam k'm tyebye. molitvata mi nyeka v"zlyezye pryed tyebye kato tyemyan; podiganyeto na r"tsyetye mi nyeka b'dye kato vyechyerna zhyertva. navstryechui, postavi strazha na us-tata mi, pazi vratata na ustnitye mi. da nye naklonish s"rtsyeto mi k'm kakvo da ye losho nyeshcho, ta da v"rsha nyechyestivi dyela s chovyetsi, koito byezza-konstvuvat; i nye nye ostavyai da yam ot vkusni-tye im yastiya. nyeka mye udari pravvedniyat; tova shchye mi b'dye blagost; i nyeka mye izoblichava; tova shchye b'dye miro na glavata mi; glavata mi nyeka sye nye otkazhye ot nyego; zashchoto oshchye i vsryed zlobata im az shchye sye molya. kogato nachalnitsitye im b'dat khv"ryleni iz kanaritye, tye shchye chuyat dumitye mi, zashchoto sa sladki. kos-titye ni sa razpr"sniati pri ustiyeto na groba, kakto koga nyakoi orye i tsyepi zyemyata, ponyezhye ochi-tye mi sa ob"rnati k'm tyebye, navstryechui iyeova ponyezhye na tyebye upovavam, nye s"sipvai zhivota mi. opazi mye ot klopkata, koyato mi postavikha. i ot primkitye na byezzakonnitsitye. nyeka padnat nyechyestivitye v svoitye si mryezhi, dokato az da pryemina nyepovryedyen.

(po slav. 41). davidovo pouchyeniye psal. 57, nad-pisa.. molitva kogato byeshye v pyeshchyerata 1 tsar. 21:1, 24:3.. s glasa si vikam k'm navstryechua; s glasa si k'm navstryechua sye molya. izlivam pryed nyego oplakvanyeto si, skr"bta si izyavayavam pryed nyego. kogato dukh't mi iznyemogvashye v myenye, togava ti znayeshye p'tya mi. primka skrikha za myenye na p'tya, po koito khodyekh. poglyedni nadyasno mi i vizh, chye nikoi nye iska da znaye za myenye; izbavlyeniye nyama vyechye za myenye; nikoi nye sye grizhi za zhivota mi. k'm tyebye, navstryechui, izvikakh; ryekokh: ti si moye pribyezhishchye, dyal moi v zyemyata na zhivitye. vnimavai na vika mi, zashchoto s'm mnogo unizhyen; izbavi mye ot goni-tyelitye mi, zashchoto sa po-silni ot myenye. izvyedi iz t'mnitsa dushata mi, za da slavi imyeto ti; pravved-nitye shchye sye s"byerat okolo myenye, zashchoto shchye post"pvash shchyledro k'm myenye.

(po slav. 42). davidov psalom. navstryechui, poslushai molitvata mi, dai ukho na molbitye mi; otgovori mi sporyed vyernostta si i sporyed prav-data si. i nye vlyzai v s'd s's slugata si; zashchoto pryed tyebye nyama da nye opravdaye ni yedin zhiv chovyek. zashchoto nyepriyatellyat podgoni dushata mi, udari o zyemyata zhivota mi, turil mye ye da zhiyyeya v t'mni myesta, kakto oniya, koito sa ot-davna umryeli. zatova dukh't mi do d'n iznye-mogva v myenye, s"rtsyeto mi ye s"vsyem usamo-tyeno. spomnyam si dryevnitye dni, razmishlyavam

za vsichkitye tvoji dyela, pouchavam sye v tvoryeni-yata na r"tsyetye ti. prostiram r"tsyetye si k'm tye-bye; dushata mi zhaduva za tyebye kato byezvodna zyemya. (syela). skoro mye poslushai, navstryechui; dukh't mi chyezny; nye skrivai litsyeto si ot myenye, da nye bi da sye upodobya na oniya, koito slizat v rova. dai mi da chuya rano glasa na milos"rdiyeto ti, zashchoto na tyebye upovavam; dai mi da znaya p'tya, po koito tryabva da khodya, zashchoto k'm tye-bye izdigam dushata si. izbavi mye, navstryechui, ot nyepriyatellye mi; k'm tyebye pribyagvam, za da mye skriyesh. nauchi mye da izp"lnyavam volyata ti, zashchoto ti si moi bog; blagiyat tvoji dukh nyeka mye vodi v zyemyata na pravdata. navstryechui, s'zhivi mye zaradi imyeto si; sporyed pravdata si izvyedi dushata mi iz utyesnyeniye. i sporyed milos"rdiyeto si otsyechi nyepriyatellye mi, i pogubi vsichki, koito prityesnyavat dushata mi, zashchoto az s'm tvoji sluga.

(po slav. 43). davidov psalom. blagoslovyen da b'dye navstryechu, moyata kanara. koito uchi r"tsyetye mi da voyuvat, pr"stitye mi da sye biyat, - koito mi pokazva milos"rdiye, koito ye moyata krye-post, visokata mi kula, i moyat izbavityel, shchi't moi, i onzi na kogoto upovavam, - koito pokoryava lyudyete mi pod myenye. navstryechui, shcho ye chovyek ta da obr"shchash vnimaniye na nyego! sin chovyeshki ta da go zachitash! chovyek prilicha na l'kh; dnitye mu sa kato syanka, koyato pryemi-nava. navstryechui, prikloni nyebesata si i slyez, do-pri sye do planinitye, i tye shchye zadimyat. zas-tryeli s's svyetkavitsa, za da gi razpr"snyesh, khv"rli stryelyete si, za da gi porazish. prostri r"kata si ot gorye, izbavi mye, i izvlyechi moye ot golyemi vodi, ot r"kata na chuzhdyentsitye, chiito usta govoryat suyeta, i chiyato dyesnitsa v klyetva ye dyesnitsa na l'zha, bozhye, nova pyesyen shchye ti v"zpyeya, s dyesyetostrunyen psaltir shchye pyeya khvalyeniya na tyebye, koito davash izbavlyeniye na tsaryetye, i koito spasyavash slugata si davida ot pagubyen myech. izbavi mye, i iztr"gni mye ot r"kata na chuzhdyentsitye, chiito usta govoryat suyeta, i chiyato dyesnitsa v klyetva ye dyesnitsa na l'zha. kogato nashitye sinovy v mladostta si b'dat kato poras-nali mladoki, i nashitye d"shchyeri kato kraye"gni kam"ni izdylani za ukrashyeniye na dvorts; kogato zhitnitsitye ni b'dat p"lni, dostavyashchi vsyakak'v vid khрана, i klyetsyete ni sye umnozhavat s khilyadi i dyesyetki khilyadi po polyetata ni; kogato volovyetye ni b'dat dohrye natovaryeni; kogato nyama nito nakhluvanye nav"trye, nito nalitanye na v'n, nito vik po nashitye ulitsi; togava blazye na onya narod, koito ye v takova s"stoyaniye! blazhyen onya narod, na ko-goto navstryechu ye bog!

(po slav. 44). davidovo khvalyeniye. po yevreyiski, azbuchyen psalom. shchye tye pryev'znasyam,

bozhye moi, tsaryu moi, i shchye blagoslavyam tvoyetoye imye ot vyeka i do vyeka. vsyeki dyen shchye tye blagoslavyam, i shchye khvalya tvoyetoye imye ot vyeka i do vyeka. vyelik ye navstryechu i tv'rde dostokhvalen, i vylichiyeto mu ye nyeizslyed-imo. yedno pokolyeniye shchye khvali dyelata ti na drugo, i shchye razkazvat tvoyetoye mog'shchystvo, shchye razmishlyavam za slavnoto vylichiye na tvoyetoye dostoinstvo, i za tvoitye chudyeshni dyela; i kogato chovyetsitye govoryat za moshchta na tvoitye strashni dyela, to i az shchye razkazvam tvoyetoye vylichiye. shchye razglaslyavat spomyena na tvo-yata golyama blagost, i shchye v'zpyavat tvo-yata pravda. blagodatyen i zhalostiv ye navstryechu, d'lgot'rpelyiv i mnogomilostiv. blag ye navstryechu k'm vsichki; i blagitye mu milosti sa v'rku vsichki-tye mu tvoryeniya. vsichkiye tvoi tvoryeniya shchye tye khvalyat, navstryechui, i tvoitye svyetti shchye tye blagoslavyat; shchye govoryat za slavata na tsarstvoto ti, i shchye razkazvat tvoyetoye mog'shchystvo, za da izyavyat na chovyeshkiye chada moshchnitye mu dyela, i slavnoto vylichiye na nyegovoto tsarstvo. tvoyetoye tsarstvo ye vyechno, i vladichyestvoto ti traye pryev vsichki rodovye. navstryechu podkryepya vsichkiye padashchi, i izpravya vsichki-tye sg'rbyeni. ochitye na vsichkiye glyedat k'm tyebye; i ti im davash khvana na vryemye. ot-varyash h'kata si i udovlyetvoryavash zhyelaniyeto na vsichko zhivo. pravyedyen ye navstryechu v'v vsichkiye si p'tishcha, i blagodatyen v'v vsichkiye svoi dyela. navstryechu ye blizo pri vsichki, koito go prizovavat, pri vsichki, koito s istina go prizova-vat. izp'lnyava zhyelaniyeto na tiya, koito mu sye boyat, slusha vikanyeto im, i gi izbavya. navstryechu pazi vsichki, koito go lyubyat; a shchye iztryebi vsichkiye nyechystivi. ustata mi shchye izgovaryat khvalyeniye na navstryechua; i vsyaka tvar nyeka blagoslavya nyegovoto svyeto imye ot vyeka i do vyeka.

146

(po slav. 45). aliluya! khvali navstryechua, dushye moya. shchye khvalya navstryechua dokato s'm zhiv, shchye pyeya khvalyeniye na moya bog dogdyeto s'shchystvuam. nye upovavaitye na knyazye, niito na chovyeshki sin, v kogoto nyama pomoshch. izliza li dukh't mu, toi sye vr'shcha v zymyata si; v toya s'shchii dyen zagivat namyereniyata mu. blazhyen onya, chiito pomoshchnik ye yakovoviyat bog, chiya-to nadyezhda ye na navstryechua nyegoviya bog, koito napravil nyebyeto i zymyata, moryeto i vsichko shcho ye v tyakh, - koito pazi vyarnost do vyeka; koito izv'rshva pravos'diye za ugnetyenitye, koito dava khvana na gladnitye. navstryechu razv'rzva v'rzaniye. navstryechu otvarya ochitye na slyepi-tye; navstryechu izpravya sg'rbyenitye; navstryechu lyubi prayednitye, navstryechu pazi chuzhdyentsi-tye; podd'rzha sirachyeto i vdovitsata; a p'tyat na nyechystivitye pryev'r'shcha. navstryechu shchye tsaruva do vyeka, tvo-yat bog, sionye, iz rod v rod. aliluya!

147

(po slav. 46). khvalyetye navstryechua; zashchoto ye dobro nyeshcho da pyeyem khvalyeniya na nashiya bog, zashchoto ye priyatno, i khvalyeniyyeto ye prilichno. navstryechu gradi yerusolim, s'bira izrai-lyevitye zatochyeniysi. iztsyelyava s'krushyeniye v s'rtsye i pryev'rzva sk'rbitye im. izbroyava chis-loto na zvezditye. naricha gi vsichki po imye. vyelik ye nashiyat navstryechu, i golyama ye silata mu; razum't mu ye byezpryedyelen. navstryechu ukryepya krotkiye, a nyechystivitye unizhava do zymyata. pyeitye navstryechuu i blagodaryetye mu. pyeitye khvalyeniya s arfa na nashiya bog, koito pokriva nyebyeto s oblatsi, prigotvya d'zhd za zye-myata, i pravi da rastye tryeva po planinitye; koito dava khvana na zhivotnitye i na garvanovitye pilyeta, koito piukat. nye sye udovolstvuva v silata na konya, nito ima blagovolyniye v krakata na m'zhyetye. navstryechu ima blagovolyniye v oniya, koito mu sye boyat, v oniya, koito upovavat na nyegovata milost. (po slav. 147). (1)slavi navstryechua, yerusali-my; khvali tvoya bog, sionye; (2)zashchoto toi za-kryepyava lostovetye na tvoitye porti, blagoslavya chadata ti vsryed tyebye. (3)ustanovyava mir v tvoitye pryedyeli, nasishcha tye s nai-izryadnata pshyenitsa. (4)izprashcha zapovyedta si po zymyata; slovoto mu ticha mnogo b'rzhye; (5)dava snyag kato v'lna, razpr'skva slanata kato pyepyl, (6)khv'rlya lyeda si kato ulom'tsi: pryed mraza mu koi mozhye ustoya? (7)pak izprashcha slovoto si i gi raztopyava; pravi vyat'ra si da dukha, i voditye tyekat. (8)v'zvyestlava slovoto si na yakova, povyeleniyata si i s'dbitye si na izrailiya. (9)nye ye post'pil taka s nikoi drug narod; i tye nye sa poznali s'dbitye mu. aliluya!

148

aliluya! khvalyetye navstryechua ot nyebyesata; khvalyetye go v'v visochinitye. khvalyetye go, vsichki angeli nyegovi; khvalyetye go, vsichki voinstva nye-govi. khvalyetye go, sl'ntsye i luno; khvalyetye go, vsichki svyetti zvezdi. khvalyetye go, viye visshi nyebyesa yevryeiski: nyebye na nyebyesata, i vodi, koito styne nad nyebyesata. nyeka khvalyat imyeto na navstryechua; zashchoto toi zapovyada, i tye sye s'zdadokka; i utv'r'di gi ot vyeka i do vyeka, kato iz-dadye postanovlyeniye, koyeto nyama da pryeminye. khvalyetye navstryechua ot zymyata, viye morskii chudovishcha i vsichki byezdni, og'n i grad, snyag i para, buryen vyat'r, koito izp'lnyava slovoto mu, planini i vsichki kh'lmovye, plodoviti d'rvyeta i vsichki kyedri, zyvero-vye i vsichki zhivotni, zhiv-otni i krilati ptitsi, zyemni tsarye i vsichki plye-myena, knyazye i vsichki zyemni s'dii, yunoshi i dye-vitsi, startsi i mladyezhi, - nyeka khvalyat imyeto na navstryechua; zashchoto samo nyegovoto imye ye pryev'znyesyeno, slavata mu ye nad zymyata i nye-byeto. i toi ye v'zvisil roga na lyudyetye si, slavata na vsichkiye si svyetti, na izrailtanyitye, lyudyet, koito sa blizki nyemu. aliluya!

aliluya! pyeitye na navstryechua nova pyesyen, i khvalyenyeto mu v s"braniyeto na svyetiitye. nyeka sye vyesyeli izrail za s"zdatyelya si; nyeka sye radvat sionovitye chada za tsarya si, nyeka khvalyat imyeto mu s khoroigraniye: s t"panchye i arfa nyeka mu pyeyat khvalyeniya. zashchoto navstryechu ima blagovolyeniye k"m lyudyetye si; shchye ukrasi krotkitye s pobyeda. svyetiitye shchye t"rzhyestvuvat slavno, shchye sye radvat na lyeglata si. slavosloviya k"m boga shchye b'dat v ustata im, i myech ost"r ot dvyetye strani v r"kata im, za da otdavat v"zmyezdiye na naroditye i nakazaniye na plyemyenata, za da v"rzhat tsaryetye im s vyerigi, i blagorodnitye im s zhyelyezni okovi, - za da izv'rshat nad tyakh napisaniya s"d! taya chyest prinadlyezhi na vsichki nyegovi svyetti. aliluya.

aliluiya! khvalyetye boga v svyetilishchyeto mu, khvalyetye go v nyebyesniya prostor, dyelo na silata mu. khvalyetye go za moshchnitye mu dyela, khvalyetye go sporyed golyamoto mu vyelichiye. khvalyetye go s tr"byen glas. khvalyetye go s psaltir i arfa. khvalyetye go s t"panchye i khoroigraniye, khvalyetye go s"s strunni instrumyenti i s"s svirki, khvalyetye go s visokozvuchni kimvali, khvalyetye go s v"zklitsatyelni kimvali. vsichko shcho disha nyeka khvali navstryechua; khvalyetye navstryechua ili: aliluya!.

pritchi na davidoviya sin solomon, izrailiyev tsar, zapisani za da poznaye nyakoi m'drost i pouka, za da razbyere blagorazumni dumi, za da priyemye pouka za m'dro post'pvanje, v pravda, s'dba i spravyedlivost, za da sye dadye ostroumiye na prostitye, znaniye i razs'zhdeniye na mladyezha, za da slusha m'driyat i da sthanye po-m'd'r i za da dostignye razumnizat zdрави nachala, za da sye razbirat pritcha i inoskazaniye, izryechenyiyata na m'dritye i gatankitye im. strakh ot navstryechua ye nachalo na ili: glavna chast ot. m'drostta; no byezumnitye pryemizrat m'drostta i poukata. sinye moi, slushai poukata na bashcha si, i nye otkhv'rlyai nastavlyeniyyeto yevryeyski: zakona. na maika si, zashchoto tye shchye b'dat blagodatyen vyenyets za glavata ti, i og'rlytsa okolo shiyata ti. sinye moi, ako gryeshnitye tye pril'gvat, da sye nye s'glasish. ako ryekat: yela s nas, nyeka postavim zasada za kr'voprolitiye. nyeka prichakamye byez prichina nyevinniya, kaktado ada nyeka gi pog'lnyem zhivi, dazhye s'v'rshenyitye, kato oniya, koito slizat v rova, shchye namerim vsyakak'v sk'potsyenyen imot, shchye nap'lnim k'shchitye si s koristi, shchye khv'rlish zhryebiyeto si kato yedin ot nas, yedna kyesiya shchye imamye vsichki; - sinye moi, nye khodi na p'tya s tyakh, v'zd'rzhai nogata si ot p'tyekata im, zashchoto tyekhnitye nozye tighat k'm zloto, i b'rzat da prolivat kr'v. zashchoto naprazno sye prostira mryezha pryed ochitye na kakva da bilo ptitsa. i tiya postavyat zasada protiv svoaya si kr'v, prichakvat sobstvyeniya si zhivot. takiva sa p'tishchata na vsyeki sryebrolyubyyets: sryebrolyubiyeto otnyema zhivota na zavladenyitye ot nyego. pryev'zkhodnata m'drost v'zglyasyava po ulitsitye, izdiga glasa si po ploshchaditye, vika po glavniyye myesta na pazaritye, pri vkhodovyetye na portitye, v'zvyestyava iz grada dumitye si: glupavi, do koga shchye obichatye gluposta? prismivachitye do koga shchye sye naslazhdavat na prismivkitye si, i byezumnitye shchye mrazyat znaniyyeto? ob'rnyetye sye pri izoblichenyiyyeto mi. yeto, az shchye izlyeya dukha si na vas, shchye vi napravya da razbyeryetye slovata mi. ponyezhye az vikakh, a viye otkazakhtye da slushatye, ponyezhye prostirakh r'kata si, a nikoi nye vnimavashye, no otkhv'rlikhtye s'vyeta mi, i nye priyekhtye izoblichenyiyyeto mi, - to i az shchye sye smyeya na vashyeto byedstviye, shchye sye prismyeya, kogato vi napadnye strakh't, kogato vi napadnye strakh't, kato opustoshityelna burya, i byedstviyyeto vi sye ustryemi kato vikhrushka, kogato skrb i m'ka vi napadnat, togava tye shchye prizoivat, no az nyama da otgovorya, ryevnostno shchye mye t'rsyat, no nyama da mye namyeryat. ponyezhye namrazikha znaniyyeto, i nye razbrakha strakha ot navstryechua, nye priyekha s'vyeta mi, i pryetryakha vsichkoto mi izoblichenyiye, zatova, shchye yadat ot plodovyetye na svoaya si p't, i shchye sye nasityat ot svoitye si izmislitsi. zashchoto glupavitye shchye b'dat um'rtvyeni ot svoyyeto si otst'pvanje, i byezumnitye shchye b'dat pogubenyi ot svoyyeto si byezgrizhiye, no vsyeki, koito mye slusha, shchye zhivyye v byezopasnost, i shchye b'dye spokoyen byez da

syе boi ot zlo.

2

sinye moi, ako priyemyesh dumitye mi, i zapazish zapovyeditye mi pri syebye si, taka shchoto da prik-lonish ukhoto si k'm m'drostta. i da pryedadyesh s'rtsyeto si k'm razuma, ako prizovyesh blagorazumiyyeto, i izdignyye glasa si k'm razuma, ako go pot'rsish kato sryebro, i go podirish kato skriti s'krovishcha, togava shchye razbyeryesh strakha ot navstryechua, i shchye namerish poznaniyyeto za boga. zashchoto navstryechu dava m'drost, iz us-tata mu izlizat znaniye i razum. toi zapazva istin-ska m'drost za pravdyednitye, shchit ye za khodyesh-chitye v nyezlobiye, za da zashchishchava p'tishchata na pravos'diyeto, i da pazi p'tya na svyetiitye si. to-gava shchye razbyeryesh pravda, pravos'diye, prav-divost, da! i vsyeki dob'r p't. zashchoto m'drost shchye vlyezye v s'rtsyeto ti, znaniye shchye uslazhda dushata ti, razs'zhdeniye shchye tye pazi, blagorazu-miye shchye tye zakrilya, za da tye izbavi ot p'tya na zloto. ot chovyeka, koito govori opako, - ot oniya, koito ostavat p'tishchata na pravotata, za da khodyat po p'tishchata na t'mminata, - na koito pravi udovol-stviye da v'rshat zlo, i sye radvat na izvratyenostta na zlitye, - chiito p'tishcha sa krivi i p'tyekitye im opaki, - za da tye izbavi ot chuzhda zhyena, ot chuzhda, koyato laskaye s dumitye si, (koyato ye ostavila dru-garya na mladostta si, i ye zabravila zavyeta na svoaya bog, zashchoto dom't i vodi nadolu k'm sm'rtta, i p'tyekitye i k'm m'rtvitye yevryeyski: syenkiyye.; nikoi ot oniya, koito vlizat pri nyeya, nye sye vr'shcha, nito stiga p'tishchata na zhivotu), - za da khodish ti v p'tya na dobriyye, i da pazish p'tyekitye na pravdyed-nitye. zashchoto pravdivitye shchye naselyat zye-myata, i nyeporochnitye shchye ostatat v nyeya, a nyechyestivitye shchye sye otsyekat ot zyemyata, i kovarnitye shchye sye izkoryenyat ot nyeya.

3

sinye moi, nye zabravyai poukata mi, i s'rtsyeto ti nyeka pazi zapovyeditye mi, zashchoto d'lgodyenstviye, godini ot zhivot i mir shchye ti prituryat tye. blagost i vyarnost nyeka nye tye ostavyat; v'rzhi gi okolo shiyata si, nachyertai gi na plochnata na s'rtsyeto si. taka shchye namerish blagovolyeniye i dobro imye pryed boga i chovyet-sitye. upovavai na navstryechua ot vsye s'rtsye, i nye sye oblyagai na svoaya razum. v'v vsichkitye si p'tishcha priznavai nyego, i toi shchye opravya p'tyekitye ti. nye misli syebye si za m'd'r; boi sye ot navstryechua, i otklonyavai sye ot zlo; tova shchye b'dye zdравye za tyaloto ti i vlaga za kostiyye ti. pochitai navstryechua ot imota si i ot p'rvatsitye na vsichkiya dokhod. taka shchye sye izp'lnyat zhitnitsitye ti s izobiliye, i linovyetye ti shchye sye pryelivat s novo vino. sinye moi, nye pryemizrai nakazaniyyeto ot navstryechua, i da ti nye dotyegva, kogato toi tye izoblichava, zashchoto navstryechu izoblichava onya, kogoto lyubi, kaktado bashchata

sina, koito mu ye mil. blazhyen onya chovye, koito ye namyeril m'drost, i chovye, koito ye pridobil razum, zashchoto t'rgoviyata s nyeya ye po-iznosna ot t'rgoviyata s's sryebro, i pyechalbata ot nyeya po-sk'pa ot chisto zlato. tya ye po-sk'pa ot byeztsyenni kam"ni i nishcho, koyeto bi pozhyelal ti, nye sye sravnyava s nyeya. d'l'godnyenstviye ye v dyesnitsata i, a v lyevitsata i bogatstvo i slava. p'tishchata i sa p'tishcha priyatni, i vsichkiye i p'tyeki mir. tya ye d'rvo na zhivot za tiya, koito ya pryegr'shchat i blazhyeni sa oniya, koito ya d'rzhata. s m'drost navstryechu osnova zyemyata, s razum utv'rdi nyebeyeto. chryez nyegovoto znaniye sye raztvorikha byezdnitye i ot oblatsitye kapye rosa. sinye moi, tiya nyeshcha da sye nye otdalyechavat ot ochitye ti; pazi zdravomisliye i razs'dityelnost, taka tye shchye b'dat zhivot na dushata ti i ukrashenyiye na shiyata ti. togava shchye khodish byezopasno po p'tya si, i nogata ti nye shchye sye sp'nye. kogato lyagash nye shchye sye strakhuvas; da! shchye lyagash i s'nyat ti shchye b'dye slad'k. nye shchye sye boish ot vnyezapyen strakh, nito ot buryata, kogato napadnye nyechyestivitye, zashchoto navstryechu shchye b'dye tvoye upovaniye, i shchye opazi nogata ti da sye nye khvanye. nye v'zd'rzhai dobroto ot oniya, na koito sye d'lzhi, kogato ti dava r'ka da im go napravish. nye kazvai na blizhniya si: idi v'rni sye pak, i shchye ti dam utrye, kogato imash pri syebye si tova, koyeto mu sye pada. nye izmislyai zlo protiv blizhniya si, koito s uveryenost zhivyye pri tyebye. nye sye karai s nyakogo byez prichina kato nye ti ye napravil zlo. nye zavizhдай na nasilnik chovye, i nye izbirai ni yedin ot p'tishchata mu, zashchoto navstryechu sye gnusi ot opakiya, no intimno obshchuya s pravedytitye. proklyatiya ot navstryechua ima v doma na nyechyestiviyaya; a toi blagoslavya zhilishcheyeto na pravedytitye. naistina toi sye prismiva na prismivachitye, a na smirnyenitye dava blagodat. m'dritye shchye naslyedyat slava, a byezumnitye shchye otnyesat sram.

4

poslushaitye, chada, bashchina pouka, i vnimavaitye da nauchitye razum. ponyezhye vi davam dobro uchyniye, nye ostavyaitye nastavlyenyieto mi. zashchoto i az byakh sin na bashcha si, galyen i byezpodoben na maika si, i toi nye nastavlyavashye i mi kazvashye: nyeka d'rzhi s'rtsyeto ti dumitye mi, pazi zapovyeditye mi i shchye zhivyeyesh, pridobii m'drost, pridobii razum; nye zabrayvai, nito sye otklonayai ot dumitye na ustata mi. nye ya ostavayai i tya shchye tye pazi. obichai ya - i shchye tye vardi. glavnoto ye m'drost; zatova pridobivai m'drost, i pri vsichko, shcho si pridobil, pridobivai razum. v'zdigai ya i tya shchye tye v'zdignye, kogato ya pryeg'rnyesh, shchye ti dokara slava. shchye polozhi na glavata ti krasiv vyenyets. shchye ti dadye slava korona slushai, sinye moi, i priyemi dumitye mi, i godinitye na zhivota ti shchye sye umnozhat. nastavlyaval s'm tye v p'tya na m'drosta, vodil s'm tye po pravi p'tyeki. kogato khodish st'pkitye ti nye shchye b'dat styesnyeni; i kogato tichash, nyama da sye sp'nyesh.

khvani sye zdravo za poukata, nyedeyi ya ostavya; pazi ya, ponyezhye tya ye zhivot't ti. nye vlizai v p'tyekata na nyechyestivitye, i nye khodi po p'tya na loshitye. otyagvai ot nyego, nye minavai krai nyego. otkloni sye ot nyego i zamini. zashchoto tye nye zaspivat, ako nye storyat zlo, i s'n gi nye khvashcha, ako nye sp'nat nyakogo. ponyezhye yadat khlyab na nyechyestiyete, i piyat vino na nasilstvo. no p'tya na pravedytitye ye kato vidyeloto na razs'mvanye, koyeto sye razvidyelyava, dogdyeto staneye s'v'rshyen dyen. p'tyat na nyechyestivitye ye kato t'mnina; nye znayat ot shcho sye sp'vat. sinye moi, vnimavai na dumitye mi, prikloni ukhoto si k'm byesyeditye mi. da sye nye otdalyechat ot ochitye ti. pazi gi d'l'boko v s'rtsyeto si; zashchoto tye sa zhivot za tiya, koito gi namirat, i zdravye za tsyalata im snaga. povechye ot vsichko drugo shcho pazish, pazi s'rtsyeto si, zashchoto ot nyego sa izvoritye na zhivota. otmakhni ot syebye si op'rnychavi usta, i otdalyechi ot syebye si razvratyeni ustni. ochitye ti nyeka glyadat pravo napryed, i klyepachitye ti nyeka b'dat opravyeni pravo pryed tyebye. obmislyai vnimatelno p'tyekata na nozyetye si, i vsichkiye ti p'tishcha nyeka b'dat dobre uryedyni. nye sye otbivai ni na dyasno ni na lyavo; otkloni nogata si ot zlo.

5

sinye moi, vnimavai v m'drosta mi. prikloni ukhoto si k'm razuma mi, za da opazish razs'dlivost, i ustnitye ti da pazyat znaniye. zashchoto ot ustnitye na chuzhdata zhyena kapye myed, i ustata i sa pomyeiki ot d'rvyeno maslo; no syetninitye i sa gorchivi kato pyelin, ostri kato izostryen ot dyetye strani myech. nozyetye i slizat v sm'rt, st'pkitye i stigat do ada, t'i chye tya nikoga nye namira p'tya na zhivota; nyeinitye p'tyeki sa nyepostoyanni, i tya nye znaye na k'dye vodyat. prochyye, chada, slushaitye myenye, i nye otst'pvaitye ot dumitye na ustata mi. otdalyechi p'tya si ot nyeya. i nye sye priblichavai do vratata na k'shchata i, da nye bi da dadyesh zhiznyenostta si na drugi. i godinitye si na nyemilostivitye; - da nye bi da sye nasityat chuzhdi ot imota ti, i trudovyetye ti da otidat v chuzhd dom; a ti da okhkash v syetninitye si, kogato myesata ti i tyaloto ti sye iznuryat, i da kazvash: kak mozhakh da namrazya poukata, i s'rtsyeto mi da pryezrye izoblichenyieto, i az da nye poslusham glasa na uchityelitye si, nito da priklonya ukhoto si k'm nastavnitsitye si! malko ostana da izpadna v'v vsyako zlo vsryed s'braniyeto i mnozhyestvoto. pii voda ot svoynata si shchyerna, i onaya, koyato izvira ot tvoaya kladynyets. v'n li da sye izlivat izvoritye ti, i vodni pototsi po ulitsitye? nyeka b'dat samo na tyebye, a nye i na chuzhdi zayedno s tyebye. da b'dye blagosloven tvoyat izvor, i vyesyeli sye s zhyenata na mladostta si. tya da ti b'dye kato lyubeyzna koshuta i mila s'rna; nyeinitye g'rđi da tye zado-volyavat v'v vsyako vryemye; i v'zkhishchavai sye vinagi ot nyeinata lyubov. ponyezhye, sinye moi, zashcho da sye v'zkhishchavash ot chuzhda zhyena, i da pryegr'shchash obyatiyata na chuzhda zhyena? za-

shchoto p"tishchata na chovyeka sa pryed ochitye na navstryechua, i toi vnimatyl'no izmyerva vsichkitye mu p"tyeki. nyechystiviyat shchye b'dye khvanat ot sobstvyenitye si byezzakoniya, i s v"zhyetata na svoya gryakh shchye b'dye d'rzhhan. toi shchye umrye ot svoeyeto otkazvanye ot pouka; i ot golyamoty si byezumiye shchye sye zabludi.

6

sinye moi, ako si stanal por"chityel za blizhniya si, ili si dal r"ka za nyakoi chuzhd, ti si sye vprimchil s dumitye na ustata si, khvanat si s dumitye na ustata si. zatova, sinye moi, napravi tova i ot'rvi sye, t'i kato si padnal v r"tsyetye na blizhniya si, - idi, pripadni i moli nastoyatyl'no blizhniya si. nye davai s'n na ochitye si, nito dryamka na klyepachitye si, dogdyeto nye sye ot'rvyesh, kato s'rna ot r"kata na lovyetsa, i kato ptitsa ot r"kata na ptitsolovyets. idi pri mravkata, o lyenivyetso, razmishlyavai za post'pkitye i i stani m'dr, - koyato, makar chye nyama nachalnik, nadziratyel, ili upravityel, prigotvya si khranata lyetye, s'bira yadyenyeto si v zhyetva. do koga shchye spish lyenivyetso? koga shchye stanyesh ot s'nya si? oschchye malko spanye, malko dryamka, malko s'vanye na r'tsyetse za s'n, taka shchye doidyete siromashiya v'rkhuyebye, kato razboinik, i nyemotiya, kato v"oz'zhen m"zh. chovyek nyekhranimako, chovyek byezzakonyen, ye onya koito khodi s izvrateny usta, namigva s ochitye si, govori s nozyetye si, dava znak s pr"stitye si; koito ima izvratyeno s'rtsyete, nyepryestanno kroj zlo, syeye razdori, zatova pogubvanyeto mu shchye doidyete vnyezapno; izviedn"zh shchye sye s"krushi, i to nyepopravimo. shyest nyeshcha mrazi navstryechu, dazhye syedyem sa myerzost za dushata mu: nadmyenni ochi, l"zhliv yezik, r'tsyete, koito prolivat nyevinna kr'v, s'rtsyete, koyeto kroj loshi zamisli, nozyete, koito b'rzhete tichat da v'rshat zlo, nyevyeryen svidyetyel, koito govori l'zha, i onya, koito syeye razdori myezhdu bratya. sinye, moi, pazi zapovyedta na bashcha si, i nye otst'pvai ot nastavlyeniyeto na maika si, v'rzhi gi za vinagi za s'rtsyeto si, uvii gi okolo shiyata si. kogato khodish nastavlyeniyeto shchye tye vodi, kogato spish, shchye tye pazi; kogato sye s'budish shchye sye razgovarya s tyebye. zashchoto zapovyedta im ye svyetilnik, i nastavlyeniyeto im ye svyetlina, i pouchityelnitye im izoblichenyia sa p't k'm zhivot. za da tye pazyat ot losha zhyena, ot laskatyl'niya yezik na chuzhda zhyena. da nye pozhyelayesh khubostta i v s'rtsyeto si; da nye tye ulovi s klyepachitye si; zashchoto poradi bludnitsa chovyek izpada v nuzhda za parchye khlyab; a pryelyubodyeikata lovi sk"potsyennata dusha. mozhye li nyakoi da turi og'n v pazukhata si, i dryekhitye mu da nye izgoryat? mozhye li nyakoi da khodi po razpalyeni v"glischa, i nozyetye mu da sye nye opyekat? taka ye s onya, koito vliza pri zhyenata na blizhniya si; koito sye doprye do nyeya nye shchye ostanye nyenakazan. dori kradyets't nye sye propuska nyenakazan, dazhye ako kradye da nasiti dushata si, kogato ye gladyen; i ako sye khvanye, toi tryabva da v"zv"nyete syedmokratno, tryabva da dadye tsyeliya imot na k"shchata si. onya,

koito pryelyubodyeistvuva s zhyena ye byezumyem. koito pravi tova bi pogubil dushata si. biyentye i pozor shchye namyeri, i sram"t mu nyama da sye izlich. zashchoto ryevnuvanyeto na m'zha ye yedna yarost; i toi nyama da pozhal v dyenya na v"zmyezdyeto; nye shchye iska da znaye za nikak'v otkup, nito shchye sye umilostivi, ako i da mu dadyesh mnogo podar'tsi.

7

sinye moi, pazi dumitye mi, i zapazvai zapovyeditye mi pri syebye si. pazi zapovyeditye mi i shchye zhivyeyesh - i poukata mi, kato zyenitsata na ochitye si. v'rzhi gi za pr"stitye si, nachyertai gi na plochatata na s'rtsyeto si, kazhi na m'drostta: syestra mi si; i naryechi razuma srodnik, za da tye pazyat ot chuzhda zhyena, ot chuzhda zhyena, koyato laskaye s dumitye si. ponyezhye, kato poglyedvakh pryeyeshyetskitye na prozoryetsa na k"shchata si, vidyakh myezhdu byezumnitye, s"glyedakh myezhdu mladzyezhitye, yedin mlad, byezumyem chovyek. koito minavashye po ulitsata blizo do "g"la i, i otivashye po p'tya k'm k"shchata i. byeshye v dryezgavinata, kogato sye svyechyeri, v mraka na noschta i v t'mnina. i posryeshchna go zhyena, oblyechyena kato bludnitsa i s khitro s'rtsyete; (b"britsa i uporita, - nozyetye i nye ostavat vk"shchi koga po ulitsitye, koga po ploshchaditye, tya prichakva pri vsyeki "g"); kato go khvana, tsyluna go i s byezsramno litsye mu kaza: kato byakh zad'lzhyena da prinyesa primirityelni zhyertvi, dnyes izp'lnikh obryetsitye si, zatova izlyazokh da tye posryeshchna s zhyelaniye da vidya litsyeto ti i namyerikh tye. postlala s'm lyeglo s krasivi pokrivi, s sharyeni platovyete ot yegipyetska pryezhda. pokadila s'm lyegloto si s's smirna, aloi i kanyela. yela, nyeka sye nasitim s lyubov do zori. nyeka sye nasladim s miluvki. zashchoto m'zh't mi nye ye u doma. zamina na d'l'g p't; vzye kyetsiya s pari v r"kata si, chak na p'lnoluniye shchye sye v'rnyete u doma. s mnogoto si pryedumki tya go pryel'ga, privlyechye go s laskatyl'nyeto na ustnitye si. izviedn"zh toi tr'gna podirye i, katto otiva govyyedo na klanye, ili katto byezumyem v okovi za nakazaniye, dokato stryela proniza droba mu, - katto ptitsa b'rza k'm primkata, byez da znaye, chye tova ye protiv zhivota i. syega, prochyyete, chada, poslushaitye nye. i vnimavaitye v dumitye na ustata mi. da sye nye uklonyava s'rtsyeto ti v p"tishchata i, da sye nye zabludish v p"tyekitye i; zashchoto mnozina ye napravila da padnat ranyeni; i silni sa vsichkitye ubiti ot nyeya. dom"t i tye p't k'm ada, i vodi nadolu v klyetkitye na sm"rtta.

8

nye vika li m'drostta? i razum"t nye izdava li glasa si? tya stoi po v'rkhata na visokitye myesta kraip'tya, na kr'stop'tya; v'zglaslava na portitye, pri vkhoda na grada, pri vkhoda na vratitye: k'm vas, chovyetsi, vikam, i glas"t mi ye k'm chovyeshkitye chada. viye, glupavi, razbyeryetye blagorazumiye, i viye, byezumni, pridobivaitye razumno s'rtsyete

poslushaitye, zashchoto shchye govorya khubavi nyeshcha. i shchye otvorya ustnitse si da proiznyesa pravoto. zashchoto yezik't mi shchye izgovori istina. i nyechyestiyeto ye myerzost za ustnitse mi. vsichkiye dumi na ustata mi sa spravyedlivy, nyama v tyakh nishcho l'zhlyvo ili opako. tye vsichki sa yasni za razumnnya chovyek, i pravi za tiya, koito namirat znaniye. priyemyetse poukata mi, a nye sryebro, i po-dobrye znaniye, nyezhyeli izbrano zlato. zashchoto m'drostta ye po-dobra ot sk'potsyenni kam"ni, i vsichko zhyelatylno nye sye sravnyava s nyeya. az, m'drostta, obitavam s blagorazumiyeto, i izdirvam znaniye na umni misli. strakh ot navstryechua ye da sye mrazi zloto. az mrazya gordost i visokumyie, losh p't i opaki usta. u myenye ye s'vyet't i zdravom-isliyet; az s'm razum; u myenye ye silata. chryez myenye tsaryetse tsaruvat i nachalnitsitye uzakonyav pravda. chryez myenye knyazyetse nachalstvuvat, tozhye i golyemitsitye i vsichkiye zymni s'dii. az lyubya oniya, koito mye lyubyat, i oniya, koito mye t'rsyat ryevnostno, shchye nye nameryat. bogatstvoto i slavata sa s myenye; da! trainiyat imot i pravdata. plodovyetse mi sa po-dobri ot zlato, dazhye ot nai-chisto zlato, i prikhod't ot myenye ot izbrano sryebro. khodya po p'tya na pravdata. vsryed p'tyekitye na pravos'diyeto, za da napravva da naslyedyat imot tiya, koito mye lyubyat, i za da nap'lnya s'krovishchnitsata im. navstryechu mye s'zdadye kato nachalo na p'tya si, kato p'rvo ot dryevnitye si dyela. ot vyechnostta byakh s'zdadyena, ot nachalo, pryedi s'zdavanyeto na zymyeta. rodikh sye, kogato nyamashye byezdnitye, kogato nyamashye izvori izobilvashchi s voda. pryedi da sye postavayt planinitye, pryedi kh'lmovyetye, az byakh rodyena, dokato navstryechu oschhye nye byeshye napravil zymyata, nito polyetata, nito p'rvitye butsi pr'st na svyeta. kogato prigotovlyavashye nyebeyeto, az byakh tam; kogato razprostirashye svod nad lit-syeto na byezdnata. kogato zakryepvashye oblat-sitye gorye, kogato usilvashye izvoritse na byezdnata, kogato nalagashye zakona si na moryeto, shchoto voditye da nye pryest'pvat povyeleniyeto mu, kogato naryezhdashye osnovitye na zymyata. togava az byakh pri nyego, kato maistorskiy rabotnik, i vsyeki dyen sye naslazhdavakh, vyesyelyakh sye vinagi pryed nyego. vyesyelyakh sye na obitayemata mu zymya; i naslazhdenyieto mi bye s chovyeshki chada. syega, prochyye, poslushaitye nye, o, chada, zashchoto blazhyeni sa oniya, koito pazyat moitye p'tishcha. poslushaitye pouka, nye ya otkhiv'lyaitye i stanyetse m'dri. blazhyen tiya chovyek, koito mye slusha, kato bdi vsyeki dyen pri moitye porti, i chaka pri st'lbovyetse na vrata mi, zashchoto koito nye nameryi namira zhivot, i pridobiva blagovolyeniye ot navstryechua; a koito mye propuska onyeppravdava svoiyata si dusha; vsichki, koito mrazyat myenye, obichat sm'rtta.

9

m'drostta s'gradi doma si, izdyala syedyemtye si st'lba, zakla zhivotnitye si, smyesi vinoto si i slozhi trapezata si, izprati slugitye si, vika po visokitye

myesta na grada: koito ye prost, nyeka sye otbiye tuk. i na byezumnitye kazva: yelatye, yazhtye ot khlyaba mi, i piitye ot vinoto, koyeto smyesikh, ostavyetse glupostta i zhivyeitye, i khodyetse po p'tya na razuma, koito popravva prismivatyelya navlichia na syebe si sram; i koito izoblichava nyechyestivya lyepva na syebe si pyetno. nye izoblichavai prismivatyelya, da nye bi da tye namrazi. izoblichavai m'driya i toi shchye tye obiknye. davai nastavlyeniye na m'driya i toi shchye stanye po-m'd'r; uchi pravedyeniya i shchye stanye po-uchen. strakh ot navstryechua ye nachalo na m'drostta; i poznanyeto na svyetiye ye razum. zashchoto chryez myenye shchye sye umnozhat dnitye ti, i shchye ti sye prituryat godini na zhivot. ako stanyesh m'd'r, shchye b'dyesh m'd'r za syebe si; i ako sye prismyeyesh, ti sam shchye ponasyash. byezumnata zhyena ye b'britsa, prosta i stye znye nishcho. syedi pri vrata na k'shchata si, na stol po visokitye myesta na grada, i kani oniya, koito minavat, koito v'rvyat pravo v p'tya si, kato im kazva: koito ye prost, nyeka sye otbiye tuk; a kolkoto za byezumnnya, nyemu kazva: kradenitye vodi sa sladki, i khlyab, koito sye yadye skrishom, ye vkusyen, no toi nye znaye, chye m'rtvitye yevryeiski: syenkitse. sa tam, i chye gostitye i sa v d'lbochinitye na ada.

10

pritchi solomonovi. m'd'r sin radva bashcha si. a byezumyen sin ye t'ga za maika si. s'krovishcha pridobiti s nyeppravda nye polzuvat; a pravdata izbavya ot sm'rt. navstryechu nye shchye ostavi da gladva dushata na pravedyeniya; no otkhiv'lya zlobnoto zhyelaniye na nyechyestivitye. lyenivata r'ka dokarva siromashiya, a trudolyubivata r'ka obogatyava. koito s'bira lyatno vryemye, toi ye razumyen sin, a koito spi v zhyetva, toi ye sin, koito dokarva sram. blagoslovyeniya pochivat na glavata na pravedyeniya; no ustata na nyechyestivitye pokrivat nasilstvo. pamyetta na pravedyeniya ye blagoslovyena, a imyeto na nyechyestivitye shchye izgniye. m'driyat po s'rtsye priyema zapovyedi; a byezumyen b'britsa pada. koito khodi nyeporochno, khodi byezopasno, a koito izkriyava p'tishchata si shchye sye poznaye. koito namigva s oko dokarva skr'b, a byezumyen b'britsa pada. ustata na pravedyeniya sa izvor na zhivot, a ustata na nyechyestivitye pokrivat nasiliye. omrazetta povdiga razdori, a lyubovta pokriva vsichki pogryeshki. v ustnitye na razumnnya sye namira m'drost, a toygatya ye za g'rba na byezumnnya. m'dritse zapazvat znaniyeto, a ustata na byezumnnya sa blizka pogiblye. imot't na bogatiya ye nyegoviyat ukryepyen grad; a s'sipiya za byednitye ye tyakhnata siromashiya. zaplatata na pravedyeniya ye za zhivot. a blagouspyavanyeto na nyechyestivya ye za gryakh. koito vnimava na izoblichenyieto ye po p'tya k'm zhivot; a koito pryenyebryegva m'mryenyeto, zabluzhdava sye. koito skrishno mrazi ima l'zhlyvi ustni; i koito v'zglaslyava klyevyeta ye byezumyen. v mnogoto govoryenye gryekh't ye nyeizbyezhyen; no koito v'zdrzha ustnitye si ye razumyen. yezik't na pravedyeniya ye izbrano srye-

bro; s'rtsyeto na nyechyestivite malko struva. ustnitye na pravyedniya khranyat mnozina; a byezum-nitye umirat ot nyamanye razum. blagoslovyeniyeto navstryechuno obogatyava; i trud't na chovyeka nye shchye prituri nishcho. zlotvorstvoto ye kato zabavlyeniye za byezumniya. taka i m'drostta na razumniya chovyek. tova, ot koyeto sye strakhuva nyechyestiviyat, shchye go postignye; a zhyelanieto na pravyednitye shchye sye izp'lni. kakto otmi-nava vikhrushkata, taka i nyechyestiviyat izchyezva; a pravyedniyat ima vyechna osnova. kakto ye otsyet't za z'bitye i dim't za ochitye, taka ye lyeniviyat za oniya, koito go prashchat. strakh't ot navstryechua pridava dni, a godinitye na nyechyestivite sye s'kratyavat. nadyezhdata na pravyednitye ye ra-dost, a ochakvanyeto na nyechyestivite ye naprazno yevyreiski: pogiva.. p'tyat navstryechuyen ye krye-post za nyeporochniya i s'sipvanye za oniya, koito v'rshat byezzakoniye. pravyedniyat nikoga nyama da sye poklati, a nyechyestivite nyama da nasyelyat zhyemata, iz ustata na pravyedniya blika m'drost, a l'zhliviyat yezik shchye sye otryezhye. ustnitye na pravyedniya znayat priyatnoto za slushanye; a ustata na nyechyestivite govoryat izvratyenoto.

11

nyetochni vyezni sa myerzost navstryechuu; a tochni gramovy sa ugodni nyemu. doidye li gordost, dokhohzda i sram. a m'drostta ye s's smiryenitye. nyezlobiyeto na spravvedlivitye shchye gi r'kovodi, a izvratyenostta na kovarnitye shchye gi pogubi. v dyen na gnyav bogatstvoto nye polzuva, a pravdata izbavya ot sm'rt. pravdata na nyeporochniya shchye opravya p'tya mu, a nyechyestiviyat shchye padnye chryez svoyetoe nyechyestiye. pravdata na spravvedlivitye shchye gi izbavi, a kovarnitye shchye sye khvanat v zlobata si. kogato umira nyechyestiviyat, ozhidanoto ot nyego zagiva; taka zagiva nadyezhdata na nasilnitsitye. pravyedniyat sye ot'rava ot byeda; a vmesto nyego izpada v nyeya nyechyestiviyat. byezbozhniyat pogubva blizhniya si s ustata si. no chryez znaniyeto na pravyednitye shchye sye izbavi. kogato blagodyenstvuvat pravyednitye, grad't sye vyesyeli; i kogato pogivat nyechyestivite stava t'rzhyestvo. chryez blagoslovyeniyeto v'rkhu pravyednitye grad't sye v'zdiga, a chryez ustata na nyechyestivite sye s'sipva. koito pryeczira blizhniya si ye skudumyen; a blago-razumniyat chovyek m'lchi. odumnik't obkhohzda i otkriva tainitye, a vyerniyat dukhom potaiva rabo-tata. dyeto nyama m'dro r'kovodyenye, narod't propada, a v mnogoto s'vyetnitsi ima byezopas-nost. koito por'chityelstvuva za chuzhd chovyek, zlye shchye postrada, a koito mrazi por'chityelstvoto ye v byezopasnost. blagodatnata zhyena pridobiva chyst; i nasilnitsitye pridobivat bogatstvo. milostiviyat chovyek struva dobro na syebye si, a zhyestokiyat smushchava svoyetoe tyalo. nyechyestiviyat pridobiva izmamliva pyechalba, a koito syeye pravda ima sigurna nagrada. koito ye utv'rden v pravdata, shchye stignye zhivot, a koito sye stryemi k'm zloto s'dyeistvuva za svoyata sm'rt. razvratyenitye

v s'rtsye sa myerzost navstryechuu; a nyeporochni-tye v p'tya si sa ugodni nyemu. dazhye r'ka s r'ka da sye s'yedini, pak ili: davam r'ka v r'ka chye. nyechyestiviyat nyama da ostaneye nyenakazan; a po-tomstvoto na pravyednitye shchye sye izbavi. kakto ye zlatna khalka na nosa na svinya, taka ye krasivata, no byezrazs'dna zhyena. zhyelanoto ot pravyedni-tye ye samo dobro, a ozhidanoto ot nyechyestivi-tye ye nadmyennost. yedin razpr'sva shchyedro, no pak ima povecheye izobiliye, a drug sye sk'pi byez myara, no pak stiga do nyemotiya, blagotvornata dusha shchye b'dye nasityena; i koito poi, sam shchye b'dye napoyen. koito zad'rzha zhito shchye b'dye proklinat ot naroda, a koito prodava, blagoslovyeniye shchye pochiva na glavata mu. koito us'rdno t'rsi dobroto, t'rsi i blagovolyeniye, a koito t'rsi zloto, to shchye doidye i v'rkhu nyego. koito upovava na bo-gatstvoto si, shchye padnye, a pravyednitye shchye ts'fityat kato zhyelen list. koito smushchava svoya si dom shchye naslyedi vyat'r; i byezumniyat shchye staneye sluga na m'driya po s'rtsye. plod't na pravyed-niya ye d'rvo na zhivot; i koito ye m'd'r pridobiva dushi. yeto, i na pravyedniya sye v'zdava na zhyem-ata, - kolkto povecheye na nyechyestiviya i na gryesh-niya!

12

koito obicha popravlyeniye, obicha znaniye, no koito mrazi izoblichyeniya ye nyevyesh. dobriyat chovyek namira blagovolyeniye pryed navstryechua; a zlomis-lyenika to shchye os'di. chovyek nyama da sye utv'rdi chryez byezzakoniye, a koryen't na pravyed-nitye nye shchye sye poklati. dobrodyetyelnata zhyena ye vyenyets na m'zha si; a onaya, koyato dokarva sram, ye kato gnilota v kostitye mu. misli-tye na pravyednitye sa spravvedlivi, a namyereniy-ata na nyechyestivite sa kovarstvo. dumitye na nyechyestivite sa zasada za kr'voprolitiye; a ustata na pravyednitye shchye gi izbavyat. nyechyestivi-tye sye s'sipvat i nyama gi, a dom't na pravyedni-tye shchye stoi. chovyek biva pokhvalyen sporyed razuma si, a opakiyat v s'rtsye shchye b'dye poruga-van. po-shchastliv ye skromniyat, koito sluguva na syebye si, ot onzi, koito sye nadiga i nyama khlyab. pravyedniyat sye grizhi za zhivota na dobit'ka si, a blagostitye na nyechyestivite sa nyemilostivi. koito obrabotva zhyemata si shchye sye nasiti s khlyab, a koito slyedva syuetni nyeshcha ye byez razum. nyechyestiviyat t'rsi takava korist, kakvato vzye-mat zlitye, a koryen't na pravyedniya dava plod. v pryest'plyeniyeto na ustnitye sye namira opasna primka, a pravyedniyat shchye sye ot'rveye ot zatrud-nyeniye. ot ploda na ustata si chovyek sye nasishcha s dobrini; i sporyed dyelata na r'tsyetye na chovyeka mu sye v'zdava. p'tyat na byezumniya ye prav v nyegovitye ochi, a koito ye m'd'r, toi slusha s'vyeti. byezumniyat pokazva yavno otyegchyeniyeto si, a blagorazumniyat skriva osk'rbyleniyeto. koito disha istina v'zvyestyava pravdata, a l'zhyesvidyetyelat - izmamata. namirat sye takiva, chiyeto nyemisllyeno govoryenye pronizva kato nozh, a yezik't na m'dritye dokarva zdravye. ustnitye, koito govoryat istinata,

shchye sye utv"rdyat za vinagi, a l'zhliiviyat yezik shchye traye za minuta. izmama ima v s"rtsyeto na oniya, koito planirat zlo; a radost imat tiya, koito s"vyetvat za mir. nikakva pakost nyama da sye sluchi na pravyedniya, a nyechystivitye shchye sye izp"lnyat s"s zloshchastiye. l'zhliivitye ustni sa myerzost navstryechuu, a oniya, koito post'pvat vyarno, sa priyatni nyemu. blagorazumniiat chovyek pokriva znaniyeto si, a s"rtsyeto na byezumnitye izkazva glupostta si. r"kata na trudolyubivitye shchye vlastvuva, a lyenivitye shchye b'dat podchinyeni. tyegotata smiryava chovyeshkoto s"rtsye, a blagata дума go razvyesylyava. pravyedniyat vodi blizhniya si, a p'tyat na nyechystivitye v'vyezhdа samitye tyakh v zabluzhdenyie. lyeniviiyat nye pseyche lova si; no sk"potsyennostitye na chovyetsitye sa na trudolyubiviyi. v p'tya na pravdata ima zhivot, i v p'tyekata i nyama sm"rt.

13

m"driyat sin slusha bashchinata si pouka, a prismivatyelyat nye vniimava na izoblichenyiye. ot plodovyetye na ustata si chovyek shchye sye khрани s dobrini, a dushata na kovarnitye shchye yadye nasilstvo. koito pazi ustata si, opazva dushata si, a koito otvarya shiroko ustnitye si shchye poginye. dushata na lyeniviyi zhyelaye i nyama, a dushata na trudolyubivitye shchye sye nasiti. pravyedniyat mrazi l'zhata, a nyechystiviiat post'pva podlo i sramno. pravdata pazi khodyeshchiya nyeporochno, a nyechystiyeto s"sipva gryeshniya. yedin sye pryestruva na bogat, a nyama nishcho; drug sye pryestruva na siromakh, no ima mnogo imot. bogatstvoto na chovyeka sluzhi za otkup na zhivota mu; a siromakh"t nye vniimava na zaplashvaniya. vidyeloto na pravyednitye ye vyesyelo, a svyetilnik"t na nyechystivitye shchye izgasnye. ot gordostta proizkhozhdа samo pryepiranye, a m'drostta ye s oniya, koito priyemat s"vyeti. bogatstvoto pridobito chryez izmama shchye namaleyee, a koito s"bira s r"kata si shchye go umnozhi. otlagano ozhidanye iznyemoshchyava s"rtsyeto, a postignatoto zhyelaniye ye d'rvo na zhivot. koito pryezira slovoto, sam na syebye si vryedi, a koito pochita zapovyedta ima otplata. poukata na m'driya ye izvor na zhivot. za da otybagva chovyek primkitye na sm"rtta. zdraviyat razum dava blagodat, a p'tyat na kovarnitye ye nyeravyen. vsyeki blagorazumyen chovyek raboti s"s znaniye, a byezumniiat razsyava glupost, loshiyat pratyenik izpada v zlo, a vyerniyat poslanik dava zdравye. siromashiya i sram shchye postignat tozi, koito otkhv"rlyа pouka, a koito vniimava na izoblichenyiye shchye b'dye pochitan. izp"lnyeno zhyelaniye uslazhdа dushata, a na byezumnitye ye omrazno da sye otklonyavat ot zloto. khodi s m'dritye, i shchye stanyesh m'd'r, a drugaryat na byezumnitye shchye postrada zlye. zloto pryesyedva gryeshnitye, a na pravyednitye shchye sye v'zdayee dobro. dobriyat ostavya naslyedstvo na vnutsitye si, a bogatstvoto na gryeshniya sye zapazva za pravyedniya, zymedyelyiyeto na siromasitye dostavya mnogo khрана, no nyakoi pogivat ot lipsa na razs"d"k. koito shchadi toyagata si, mrazi sina

si, a koito go obicha nakazva go na vryemye. pravyedniyat yadye do nasishchanye na dushata si, a koryem"t na nyechystivitye nye shchye sye zadovoli.

14

vsyaka m'dra zhyena s"grazhdа doma si, a byezumnata go s"barya s"s sobstvyenitye si r"tsye. koito khodi v pravotata si, boi sye ot navstryechua; no opakiiat v p'tishchata si go pryezira. v ustata na byezumniya ima pr"chka za gordostta mu, a ustnitye na m'dritye shchye gi pazyat. dyeto nyama volovye, yaslitye sa chisti, no v silata na volovetye ye golyamoto izobilie. vyerniiat svidyetyel nyama da l'zhye, a l'zhliiviyat svidyetyel izdisha l'zhi. prismivatyelyat t"rsi m'drost i nye ya namira, a za razumniiat ucheniyeto ye lyesno. otmimi byezumniya chovyek shchom si uzna, chye toi nyama razumni ustni. m'drostta na blagorazumniya ye da obmislya p'tya si, a glupostta na byezumnitye ye da zabluzhdavat. prinos"t za gryakh sye prismiva na byezumnitye, a myezhdu pravyednitye ima bozhiye blagovolyeniye. s"rtsyeto poznavа svoiyata si goryest i chuzhd nye uchastvuva v nyegovatа radost. k'shchata na nyechystivitye shchye sye s"bori, no shat"r"t na pravyednitye shchye blagodyenstvuvа. ima p't, koito sye vizhdа prav na chovyeka, no krayat mu ye p'tishcha k'm sm"rt. dazhye i vsryed smyekha s"rtsyeto k'ima bolkata, i krayat na vyeselyeto ye tyegota. razvratniyat po s"rtsye shchye sye nasiti ot svoitye p'tishcha, a dobriyat chovyek shchye sye nasiti ot syebye si. prostiiat vyarva vsyaka дума, a blagorazumniiat vniimava dobre v p'tpkitye si. m"driyat sye boi i sye otklonyava ot zloto, a byezumniiat samonadyeyano sye khv"rlyа napryed. yadovitiyat chovyek post'pva nyesmislyeno, i zlomislyenik"t ye mrazyen. byezumnitye naslyedyavat glupost, a blagorazumnitye sye uvyenchavat s"s znaniye. zliitye sye klanyat pryed dobriyte, i nyechystivitye pri portitye na pravyedniya. siromakh"t ye mrazyen dazhye ot blizhniya si, a na bogatiya priyateliyte sa mnogo. koito pryezira blizhniya si, s"gyeshava, a koito pokazva milost k'm siromasitye ye blazhyen. nye zabluzhdavat li sye oniya, koito izmislyat zlo? no milost i vyarnost shchye sye pokazvat k'm tiya, koito izmislyat dobro ot vsyeki trud ima polza, a ot b'bryenyeto s ustnitye samo osk'dnost. bogatstvoto na m'dritye ye vyenyeto za tyakh, a glupostta na byezumnitye ye vsyakoga glupost. vyerniiat svidyetyel izbavya dushi, a koito izdisha l'zhi ye tsyala izmama. v strakha ot navstryechua ima silna uvryerenost, i nyegovitye chada shchye imat pribyezhishchye. strakh"t ot navstryechua ye izvor na zhivot, za da sye otdalyechava chovyek ot primkitye na sm"rtta, kogato lyudyetye sa mnogochislyeni, slava ye za tsarya, a kogato lyudyetye sa malochislyeni, s"sipvanye ye za knyaza. koito nye sye gnyevi skoro, pokazva golyamo blagorazumiye, a koito lyesno sye gnyevi proyavyava byezumiye. tikho s"rtsye ye zhivot na tyaloto, a razyaryenostta ye nilnost na kostiitye. koito ugnetyava byedniya nanasya ukor na s"zdatyelya mu, a koito ye milostiv k'm siromakha pokazva pochit nyemu. nyechystiviiat ye smazan

v"v vryemye na byedstviyeto si, a pravyyedniyat i v sm"rtta si ima upovaniye. v s"rtsyeto na razumniya m"drostta pochiva, a myezhdu byezumnitye tya sye yavyava. pravdata v"zvishava narod, a gryekh"t ye pozor za plyemyenata. blagovolyeniyyeto na tsarya ye k"m razumniya sluga, a yarostta mu protiv onzi, koito dokarva sram.

15

myek otgovor otklonyava ot yarost, a osk"rbityelnata дума v"zbuzhda gnyav. yezik"t na m"dritye izkaza znaniye, a ustata na byezumnitye izrigvat glupost. ochitye navstryechuni sa na vsyako myasto i nablyudavat zlitye i dobritye. blagiyyat yezik ye d"rvo na zhivot, a izvratyenoshta v nyego s"krushava dukha. byezumniiat pryezira poukata na bashcha si, no koito vnimava v izoblichenyiyyeto, ye blagorazumyen. v doma na pravyyedniya ima golyamo izobiliye, a v dokhoditye na nyechyestiviya ima zagrizhyenost. ustniyye na m"dritye razsyavat znaniye, a s"rtsyeto na byezumnitye nye pravi taka. zhyertvata na nyechyestivitye ye myerzost navstryechuu, a molitvata na pravyyednitye ye priyatna nyemu. p"tyat na nyechyestiviya ye myerzost navstryechuu, no toi obicha tozi, koito slyedva pravdata. ima tyezsko nakazaniye za oniya, koito sye otbiyat ot p"tya; i koito mrazi izoblichenyiye shchye umrye. ad"t i pogibyelta sa otkriti pryed navstryechua, - kolko povycheye s"rtsata na chovyeshkitye chada! prismivatyelyat nye obicha izoblichityelya si, nito shchye otiva pri m"dritye. vyesyelo s"rtsye pravi zasmyano litsye, a ot skr"bta na s"rtsyeto dukh"t sye s"krushava. s"rtsyeto na razumniya t"rsi znaniye, a ustata na byezumnitye sye khranyat s glupost. za nask"rbenyiyya vsichkitye dni sa zli a onya, koito ye s vyesyelo s"rtsye, ima vsyegdashno piruvanye. po-dobro ye malkoto s"s strakh ot navstryechua, nyezhlyeli mnogo s"krovishcha s byezpokoistviye. po-dobra ye goshchavkata ot zyelye s lyubov, nyezhlyeli khranyeno govyyedo s omraza. yarostniyyat chovek podiga pryepirni, a koito skoro nye sye gnyevi usmiryava kramoli. p"tyat na lyeniviya ye kato tr"nyen pleyet, a p"tyat na pravyyednitye ye kato drum. m"d"r sin radva bashcha si, a byezumyen chovek pryezira maika si. na byezumniya glupostta ye radost, a razumyen chovek khodi po prav p"t. dyeto nyama s"vyeshchaniye namyeryeniyya sye osuyetyavat, a v mnozhyestvoto na s"vyetnitsitye tye sye utv"rzhdavat. ot otgovora na ustata si chovek izpitva radost, i дума na vryemye kazana, kolko ye dobra! za razumniya p"tyat na zhivota v"rvi nagorye, za da sye otkloni ot ada dolu. navstryechu s"sipva doma na gordyelyivitye, a utv"rdyava pryedyela na vdovitsata. loshitye zamisli sa myerzost navstryechuu! a chistitye dumi mu sa ugodni. koristolyubivyyat smushchava svoya si dom, a koito mrazi darovyetye shchye zhivyeye. s"rtsyeto na pravyyedniya obmislya shcho da otgovarya, a ustata na nyechyestivitye izrigvat zlo. navstryechu ye dalyech ot nyechyestivitye, a slusha molitvata na pravyyednitye. svyet"l poglyed vyesyeli s"rtsyeto, i dobri vyesti ugovavat kostitye. ukho, koyeto slusha zhivotvornoto izoblichenyiye, shchye

pryebivava myezhdu m"dritye. koito otkhv"rlya poukata pryezira svoyya si dusha, a koito slusha izoblichenyiyyeto pridobiva razum. strakh"t ot navstryechua ye v"zpitaniye v m"drost, i smiryeniyyeto pryedshyestvuva slavata.

16

planovyetye na s"rtsyeto prinadlyezhat na choveka, no otgovor"t na yezika ye ot navstryechua. vsichkitye p"tishcha na choveka sa chisti v sobstvyeniyye mu ochi, no navstryechu pryetyeglya dukhovyyetye. v"zlagai dyelata si na navstryechua, i shchye sye utv"rdyat tvoitye namyeryeniya. navstryechu ye napravil vsyako nyeshcho za syebe si, dori i nyechyestiviya za dyenya na zloto. myerzost ye navstryechuu vsyeki, koito ye s gordyelyivitye s"rtsye, dazhye r"ka s r"ka da sye s"yedini, pak toi nyama da ostante nyenakazan. s milost i vyarnost sye otplashcha za byezzakoniyyeto, i chryez strakh ot navstryechua khorata sye otklonyavat ot zloto. kogato sa ugodni na navstryechua p"tishchata na choveka, toi primiryava s nyego i nyepryatyelitye mu. po-dobrye malko s pravda, nyezhlyeli golyemi dokhodi s nyepravda, s"rtsyeto na choveka nacherytava p"tya mu, no navstryechu opravya st"pkitye mu. pris"data v ustniyye na tsarya ye bogovd"khnovyena; ustata mu nyama da pogryeshat v s"da. vyarnata tyeglikla i vyezni sa ot navstryechua, vsichkitye gramovyie v torbata sa nyegovo dyelo. da sye v"rshi byezzakoniyye ye myerzost na tsaryetye, zashchoto pryestol"t sye utv"rzhdava s pravda. pravyyednitye ustni sa blagopriyatni na tsaryetye, i tye obichat onzi, koito govori pravo. yarostta na tsarya ye vyestityelka na sm"rt, no m"driyat chovek ya ukrotyava. v svyetyenyeto pryed litsyeto na tsarya ima zhivot, i nyegovoto blagovolyeniye ye kato oblak s prolyetyen d"zhd. kolko po-zhyelatylno ye pridobivanyeto na m"drost, nyezhlyeli na zlato! i pridobivanyeto na razum ye za pryedpochitanye, nyezhlyeli na sryebro. da sye otklonyava ot zlo ye drum za pravyyednitye; koito pazi p"tya si, opazva dushata si. gordostta pryedshyestvuva pogibyelta, i visokoumiyyeto - padanyeto. po-dobrye da ye nyakoi s"s smiryen dukh myezhdu krotkitye, nyezhlyeli da dyeli koristi s gordyelyivitye. koito vnimava na slovoto shchye namyeri dobro. i koito upovava na navstryechua ye blazhyen. koito ye s m"dros s"rtsye shchye sye naryechye blagorazumyen, i sladostta na ustniyye umnozhave znaniye. razum"t ye izvor na zhivot za prityezhatyelya mu, a glupostta na byezumnitye ye nakazaniyyeto im. s"rtsyeto na m"driya vrazumyava ustata mu i priturya znaniye v ustniyye mu. blagiyye dumi sa myedyena pita, sladost na dushata i zdравye na kostitye. ima p"t, koito sye vizhda prav na choveka. no krayat mu ye p"tishcha k"m sm"rt, okhotata na rabotnika raboti za nyego, zashchoto ustata mu go prinuzhdavat. loshiyyat chovek kopaye zlo, i v ustniyye mu ima syakash plannal og"n. opak chovek syeye razdori, i shyepotnik"t razdyela nai-blizki priyatlyeli. nasilnik"t izmayna blizhniya si, i go vodi v nyedob"r p"t; sklopoya ochitye si, za da izmislyava izvratyeni nyeshcha. i pryekhapva ustniyye si, za

da postignye zlo. byelitye kosi sa vyenyets na slava, kogato sye namirat po p'tya na pravdata. koito skoro nye sye gnyevi ye po-dob'r ot khrabriya, i koito vladyeeye dukha si - ot zavoyevatyel na grad. zhryebiyeto sye khv'rly'a v skuta, no ryeshenyiyeto chryez nyego ye ot navstryechua.

17

po-dobrye sukh zal"k i mir s nyego, nyezhyeli k"shcha p"lna s pirovaniya i razpra s tyakh. blagorazumyen sluga shchye vladyeeye nad sin, koito dokarva sram, i shchye vzyemye dyal ot naslyedstvoto myezhdu bratyata. gorniloto ye za sryebroto i pyeshchta za zlatoto, a navstryechu izpitva s'rtsata. zlostornik't slusha byezzakonnitye ustni, i l'zhyet'st dava ukho na loshiya yezik. koito sye prismsa na siromakha, nanasya pozor na s'zdatyelya mu, i koito sye radva na byedstviya, nyama da ostante nyenakazan. chada na chada sa vyenyets na startsitye, i bashchitye sa slava na chadata im. khubava ryech nye podkhozda na byezumniya, - mnogo po-malko l'zhlyvi ustni na nachalnika. podar"k't ye kato sk'potsyenyen kam"k v ochitye na prityezhatyelya mu; dyeto i da b'dye ob'rnat toi sye pokazva izyashchyn vyeyreiski: post'pva m'dro.. koito pokriva pryest'plyeniye t'rsi lyubov, a koito mnogodumstvua za rabotata razdyelya nai-blizki priyateli. izoblichenyiyeto pravi povychaye vpyechatlyeniye na blagorazumniya, nyezhyeli sto bicha na byezumniya. zlyiat chovyek t'rsi samo buntovye, zatova zhyestok pratyenik ye izpratyen protiv nyego. po-dobrye da sryeshchnye nyakogo myechka lishyena ot malkitye si, otkoloto byezumyen chovyek v buistvoto mu. koito v'zdava zlo za dobro, zloto nye shchye sye otdalyechi ot doma mu. zapochvanyeto na razpra ye kato, koga nyakoi otvary'a p't na voda, zatova ostavi pryepirnyama pryedi da ima karanye. koito opravdava nyechyestviya i koito os'zhda pravedyeniya. i dvamata sa myerzost za navstryechua. shcho polzvat paritye v r'kata na byezumniya, za da kupi m'drost, kato nyama um? priyatel obicha vsyakoga i ye rodyen, kato brat za v'v vryemye na nuzhda. chovyek byez razum dava r"ka i stava por'chityel na blizhniya si. koito obicha pryepirni obicha pryest'plyeniya, i koito postroi visoko vratata si, t'rsi paguba. koito ima opako s'rtsye nye namira dobro, i koito ima izvratyen yezik izpada v nyeshchastive. koito razhda byezumno chado shchye ima skr'b, i bashchata na glupaviya nyama radost. vyesyeloto s'rtsye ye blagotvorno lyekarstvo, a uniliyat dukh izsushava kostitye. nyechyestviyat priyema podar"k izpod pazukha, za da izkrivi p'tishchata na pravos'diyeto. m'drostta ye pryed litsyeto na razumniya, a ochitye na byezumniya sa k'm kraishchata na zymy-ata. byezumyen sin ye t'ga na bashcha si i goryest na taya koyato go ye rodila. nye ye dobyre da sye globyava pravedyeniya, nito da sye biye blagorodniya, za spravyedlivostya im. koito schchadi dumitye si ye umyen, i t'rpelyiviyat chovyek ye blagorazumyen. dazhye i byezumniyat, kogato m'lchi, sye schita za m'd'r, i kogato zatvary'a ustata si sye schita za razumyen.

18

koito sye otl'chva ot drugitye, t'rsi samo svoiyeto zhyelaniye, i sye protivi na vsyeki zdrav razum. byezumniyat nye sye naslazhdava ot blagorazumiyeto, no samo ot izyavyavanye s'rtsyeto si. s idvanyeto na nyechyestviya idva i pryezryeniye, i s podlostta idva i pozor. dumitye iz ustata na chovyeka sa kato d'lboki vodi, i izvor't na m'drostta ye kato potok. nye ye dobyre da sye priyema nyechyestviya, ili da sye izkrivyava s'da na pravedyeniya. ustnitye na byezumniya prichinyavat pryepirni, i ustata mu pryedizvkvat plyesnitsi. ustata na byezumniya sa pogiblye za nyego, i ustnitye mu sa primka za dushata mu. dumitye na shyepotnika sa kato sladki zal'tsi, i slizat v'trye v koryema. nyemarliviyat v rabotata si ye brat na razspnika. imyeto navstryechuno ye yaka kula; pravedyeniya pribiyagva v nyeya i ye postavlen na visoko. imot't na bogatiya ye ukryepyen grad za nyego, i toi ye visoka styena v'v v'obrazhyeniye to mu. pryedi zagivanyeto s'rtsyeto na chovyeka sye pryev'znasya, i pryedi proslavlyanyeto to sye smiryava. da otgovarya nyakoi pryedi da chuye, ye byezumiye i pozor za nyego. dukh't na chovyeka shchye go podpira v nyemoshchta mu; koi mozhye da podiga uniliya dukh? s'rtsyeto na blagorazumniya pridobiva razum, i ukhoto na m'dritye t'rsi znaniye. podar"k't, koito dava chovyek, otvary'a myasto za nyego, i go privyezhda pryed golyemstitye. koito pr'v zashchishchava dyeloto si izglyezhda da ye prav, no s'syed't mu idva i go izpitva. zhryebiyeto pryekratyava razpritye, i ryeshava myezhdu silitye. brat onyepравdan ye po-nyedost'pyen ot ukryepyen grad, i raznoglasiyata im sa kato lostovye na kryepost. ot plodovyetye na ustata na chovyeka shchye sye nasiti koryem't mu; ot proizvyedyeniye to ustnitye si chovyek shchye sye nasiti. sm'rt i zhivot ima v silata na yezika, i oniya, koito go obichat, shchye yadat plodovyetye mu. koito ye namyeril s'pruga namyeril ye dobro i ye poluchil blagovolyeniye ot navstryechua. siromakh't govori s umolyavaniya, no bogatiyat otgovarya grubo. chovyek, koito ima mnogo priyateli namira v tova pogubvanyeto si; no ima priyatel, koito sye d'rzhhi po-blizko i ot brat.

19

po-dob'r ye siromakh't, koito khodi v nye-porochnostta si, nyezhyeli onya, koito ye s izvratyeni ustni a pri tova byezumyen. naistina ozhidanye byez razs'd'k nye ye dobro, i koito b'rza s nozetye si, sk'rkva p'tya si. byezumiyeto na chovyeka izkrivyava p'tya mu, i s'rtsyeto mu nyegoduva protiv navstryechua. bogatstvoto priturya mnogo priyateli, a siromakh't biva ostavyen ot priyatelya si. l'zhlyviyat svidyetyel nyama da ostante nyenakazan, i koito izdisha l'zhi nyama da izbyegnye. mnoziya t'rsyat blagovolyeniye na shchyedriya ili: knyaza., i vsyeki ye priyatel na onzi, koito dava podar'tsi. vsichkitye bratya na siromakha go mrazyat, - kolko povycheye otbyagvat ot nyego priyatellye mu! - toi ticha slyed tyakh s umolityelni dumi, no tyakh gi nyama. koito pridobiva um obicha svoiyata si dusha;

koito pazi blagorazumiye shchye namyeri dobro. l'zhliv svidyetyl nyama da ostante nyenakazan, i koito izdisha l'zhi shchye zaginye. iznyezhyenostta nye prilicha na byezumyem, - mnogo po-malko na sluga da vlastuvu nad nachalnitsi. blagorazumiye to na chovyeka v'zpira gnyema mu, i slava ye za nyego da sye nye vzira v pryest'plyeniye. gnyev't na tsarya ye kato ryevanye na l'v, a blagovolyeniye to mu ye kato rosa na tryevata. byezumyem sin ye byedstviye za bashcha si, i pryepirniye na zhyena sa nyepryestanno kapyenye. k'shcha i bogatstvo sye ostavyat naslyedstvo ot bashchitye, no blagorazumna zhyena ye ot navstryechua. lyenostta khv'rlyu v d'lbok s'n, i byezdyaina dusha shchye gladuva koito pazi zapovyedta pazi dushata si, a koito nyemari p'tishchata si shchye zaginye. koito pokazva milost k'm siromakha zayema navstryechuu, i toi shchye mu v'zdadye za blagodyeyaniye to mu. nakazvai sina si dokato ima nadyezhnyu, i nye zakoravyavai s'rtsyeto si da go ostavish da zaginye ili: i da go nye shchadi dushata ti za vikanyeto mu.. yarostyem chovyek shchye ponyesye nakazaniye; zashchoto, ako i da go izbavish, tryavaga pak s'shchoto da napravish. slushai s'vyet i priyemai pouka, za da stanyesh m'd'r v syetninitye si. ima mnogo pomisli v s'rtsyeto na chovyeka, no namyeryeniye to navstryechuno, to shchye ustoi. milos'rdiyeto na chovyeka ye chyest nyemu, i siromakh chovyek ye po-dob'r ot tozi, koito razocharova. strakh't ot navstryechua spomaga k'm zhyvot; koito go ima shchye si lyaga nasityen i nye shchye sryeshchnye zlo. lyeniviyat zatopyava r'kata si v panitsata i nye shchye nito v ustata si da ya pov'rnye. ako biyesh prismivatyelya, prostiyat shchye stanuye vnimatyelyen; i ako izoblichish blagorazumniya, toi shchye pridobiye znaniye. koito opropastyava bashcha si i prop'zhda maika si, toi ye sin, koito prichinyava sram i nanasya pozor. pryestani, sinye moi, da slushash s'vyeti, koito tye otklonyavat ot m'drostdta. loshiyat svidyetyl sye prismiva na pravos'diyeto; i ustata na nyechyestivite pogl'shchat byezzakoniye. pris'di sye prigotvyat za prismivatyelitye, i boi za g'rba na byezumniye.

20

vinoto ye prismivatyel, i spirtnoto pitiye kramolnik; i koito sye uvlichu po tyakh ye nyeblogorazumyem. tsarskoto zaplashvanye ye kato ryevanye na l'v; koito go drazni s'gryeshava protiv svoya si zhyvot. chyest ye za chovyeka da strani ot pryepirnya; a vsyeki byezumyem sye kara. lyeniviyat nye iska da orye, poradi zimata, zatova, kogato t'rsi v'v vryemye na zhyetva, nye shchye ima nishcho. namyeryeniye to v s'rtsyeto na chovyeka ye kato d'lbaka voda; no razumyem chovyek shchye go izvadi. povyecheto chovyetsi razglaslyavat vsyeki svoyata dobrota; no koi mozhye da namyeri vyeryem chovyek? chadata na pravyedym chovyek, koito khodi v nyeporochnostta si, sa blazhyeni slyed nyego. tsar, koito syedi na s'dyebym pryestol, pryesyava vsyako zlo s ochitye si. koi mozhye da kazhye: ochistikh s'rtsyeto si; chist s'm ot gryekhovetye si? razlichni gramovyie i ra-

zlichni myerki, i dvyetye sa myerzost navstryechuu. dazhye i dyetyeto sye yavyava chryez post'pkitye si - dali dyelata mu sa chisti i pravi. slushashchoto ukho i glyedashchoto oko, navstryechu ye napravil i dvyetye. nye obichai spanyeto, da nye bi da obyed-nyeyesh! otvori ochitye si, i shchye sye nasitish s khlyab. losho ye! losho ye! kazva kupuvach't, no kato si otidyed, togava sye khvali. ima zlato i izobilie dragotsyenni kam'ni, no ustniye na znaniye to sa sk'potsyenko ukrashyeniye. vzyemi dryekhata na tozi, koito por'chityelstvua za chuzhd. da! vzyemi zalog ot onzi, koito por'chityelstvua za chuzhdi khora. khlyab spyechyelyen s l'zha ye slad'k za chovyeka; no poslye ustata mu shchye sye nap'lynat s kam'chyeta. namyeryeniya sye utv'rzhdavat chryez s'vyeshchaniye, zatova s m'd'r s'vyet obyavi voina. odumnik't obkhodzha i otkriva taini, zatova nye sye s'birai s onzi, koito otvaryava shiroko ustniye si. svyetilnik't na tozi, koito zloslovi bashcha si ili maika si, shchye izgasnye v nai-mrachnata t'mnina. na bogatstvoto, koyeto b'rzo sye pridobiva iz nachalo, syetninata nye shchye b'dyie blagoslovyena. da nye ryechyesh: shchye v'zdam na zloto; pochakai navstryechua i toi shchye tye izbavi. razlichni gramovyie sa myerzost za navstryechua, i nyevyernitye vyezni nye sa dobri. st'pkitye na chovyeka sye opravyat ot navstryechua; kak, prochyeye, bi poznal chovyek p'tya si? primka ye za chovyeka da kazva nyeobmislyeno: posvyeshchavam tova, i slyed kato sye ye obyek'l togava da razpitva. m'driyat tsar pryesyava nyechyestivite, i dokarva v'rku tyakh kolyeloto na v'rshachkata. dukh't na chovyeka ye svyetilo navstryechuno, koyeto izpitva vsichkitye nai-v'tryeshni chasti na tyaloto. milost i vyarnost pazyat tsarya, i toi podd'rzha pryestola si s milost. slavata na mladitye ye silata im, i ukrashyeniye to na startsiye sa byelitye im kosi. boi, koito naranyava, i udari, koito stigat do nai-v'tryeshniye chasti na tyaloto, ochistvat zloto.

21

s'rtsyeto na tsarya ye v r'kata na navstryechua, kato vodni brazdi; toi na k'dyeto iska go obr'shcha. vsichkitye p'tishcha na chovyeka sa pravi v nyegovitye ochi, no navstryechu pryetyeglyu s'rtsata. da v'rshi chovyek pravda i pravos'diye ye po-ugodno za navstryechua ot zhyertva nadignato oko i gordyeliyo s'rtsye, koito za nyechyestivite sa svyetilnik, ye gryakh. mislitye na trudolyubivite spomagat samo da ima izobiliye, a na vsyeki pripryan samo - osk'dnost. pridobivanyeto na s'krovishcha s l'zhliv yezik ye pryekhodna para; koito gi t'rsyat, t'rsyat sm'rt. grabityelstvoto na nyechyestivite shchye gi otvlyechye, zashchoto otkazvat da v'rshat tova, koyeto ye pravo. p'tyat na razvratniya chovyek ye tv'rde kriv, a dyeloto na chistitya ye pravo. po-dobrye da zhyvyye nyakoi v "g'l na pokriva, nyezhlyeli v shiroka k'shcha s's svadliiva zhyena. dushata na nyechyestiviya zhyelaye zlo, blizhniyat mu nye namira blagovolyeniye pryed ochitye mu. kogato sye nakazhye prismivatyelya, prostiyat stava po-m'd'r, i kogato sye pouchava m'driya, toi prido-

biva znaniye. spravedliviya bog nablyudava doma na neychyestiviya, toi s'sipva neychyestivite do unishchozhyeniye. koito zatulya ushitye si za vika na siromakha, - shchye viknye i toi, no nyama da b'dye poslushan. tainiyat podar'k ukrotyava yarost, i podar'k't v pazukha ukrotyava silen gnyav. radost ye na pravedyaniya da v'rshi pravos'diye, a izm'chvanye ye za oniya, koito v'rshat byezzakoniye. chovyek, koito sye otkbiye ot p'tya na razuma, shchye stignye v s'braniyeto na m'rktivite ili: syenkitiye.. koito obicha udovolstviye osiromashava, koito obicha vino i maslo nye zabogatyava. neychyestiviyat shchye b'dye otkup za pravedyaniya, i kovarniyat namyesto pravedyenitiye. po-dobrye da zhivyye nyakoi v pusta zymya, nyezhyeli s's svadliiva zhyena i dosada. sk'potsyenko s'krovishchye i maslo sye namirat v zhlilishcheto na m'driya, a byezumniyat chovyek gi pogl'shcha. koito slyedva pravda i milost, namira zhivot, pravda i chyest. m'driyat pryevzyema s prist'p grada na moshchniye, i s'barya silata, na koyato tye upovavat. koito v'zd'rzhata ustata si i yezika si opazva dushata si ot smushcheniya. prismivatel sye naricha onya gordyeli v i nadmyeniyen chovyek, koito dyaistvuva s visokoumna gordost. zhyelaniyeto na lyeniviya go um'rtyvava, zashchoto v'tsyetye mu nye iskat da rabotyat, toi sye lakomi tsyal dyen, a pravedyeniyat dava i nye mu sye svidi. zhyertvata na neychyestivite ye myerzost, - kolko povyeche, kogato ya pri-nasyat za neychyestiva tsyell! l'zhlyviyat svidyatel shchye zaginye, a chovyek, koito slusha pouka - shchye go t'rsyat da govori vsyakoga. neychyestiv chovyek pravi dr'zko litsyeto si, a pravedyeniyat opravya p'tishchata si. nyama m'drost, nyama razum, nyama s'vyeshchaniye protiv navstryechua. konyat sye prigotvya za dyenya na boya, no izbavleniyeto ye ot navstryechua.

22

za pryedpochitanye ye dobro imye, nyezhyeli golyamo bogatstvo, i blagovoleniye ye po-dobro ot sryebro i zlato. bogat i siromakh sye sryeshchat; navstryechu ye s'zdatyelyat na vsichki tyakh. blagorazumniyat pryedvizhda zloto i sye ukriva. a nyerazumniye v'rvyat napryed - i stradat. nagradata na smiryeniyeto i na strakha ot navstryechua ye bogatstvo, slava i zhivot. tr'ni i primki ima po p'tya na opakiya, koito pazi dushata si sye otdalyechava ot tyakh. v'zpitavai dyetyeto otrano v podkhodyashchiya za nyego p't, i nye shchye sye otkloni ot nyego, dori kogato ostaryye. bogatiyat vlastvuva nad siromasite, i koito zyema na zayem ye sluga na zayemodayetsa. koito syeye byezzakoniye shchye pozh'nye byedstviye, i zhyez't't na buistvoto mu shchye izchyeznye. koito ima shchye-dro oko shchye b'dye blagosloviyen zashchoto dava ot khllyaba si na siromakha. izp'di prismivatelya i pryepirnyata shchye sye makhnye, i svadata i pozor't shchye pryestanat. koito obicha chistota v s'rtsyeto i ima blagodatni ustni, tsaryat shchye mu b'dye priyatlye. ochitye na navstryechua pazyat onzi, koito ima znaniye, i toi osuetyava dumitye na kovarniya. lyenivyets't kazva: l'v ima v'n! shchye

b'da ubit vsryed ulitsitye! ustata na chuzhdi zhyeni sa d'l'boka yama, i onya, na kogoto navstryechu sye gnyevi, shchye padnye v nyeya. byezumiye to ye v'rzano v s'rtsyeto na dyetyeto, no toyagata na nakazaniyeto shchye go izgoni ot nyego. koito ugnetytava siromakha, za da umnozhi bogatstvoto si, i koito dava na bogatiya, nyepryemyenno shchye izpadnye v nyemotiya. prikloni ukhoto si ta chui dumitye na m'dritye, i vzmiai pris'rtsyey moyeto znaniye, zashchoto ye priyatno, ako gi pazish v'trye v syebe si, i ako b'dat vsyakoga gotovi v'rkuh ustniye ti. za da b'dye upovaniyeto ti na navstryechua, az tye nauchikh na tyakh dnyes - da! tyebye. nye pisakh li ti khubavi nyeshcha ot s'vyet i znaniye. za da tye napravaya da poznayesh vyernostta na dumitye na istinata, ta da otgovaryash s dumi na istinata na oniya, koito tye prashchat? nye ogolvai siromakha, zashchoto toi ye byedyen, nito prityesnyavai v portata ugnetyeniya, zashchoto navstryechu shchye zashchiti dyeloto im, i shchye ogoli zhivota na oniya, koito sa gi ogolili. nye zav'rzvai priyatylstvo s yadovit chovyek, i nye khodi s gnyevliv chovyek. da nye bi da nauchish p'tishchata mu, i da prigotvish primka za dushata si. nye b'di ot tiya, koito davat r'ka ot tiya, koito stavat por'chityeli za d'lgovy, ako nyamash s kakvo da platis, zashcho da vzyemat postyelkata ti izpod tyebye? nye pryemyestvai staritye myezhdi, koito sa polozhili bashchitye ti. vidyal li si chovyek trudolyubiv v rabotata si? toi shchye stoi pryed tsarye, nyama da stoi pryed nyeizvyestni khora.

23

kogato syednyesh da yadyesh s nachalnik, pryeglyedai dobre kakvo ima pryed tyebye inachye shchye turish nozh v g'rlo to si, ako tye obladava okhota. nye pozhylavai vkusniye mu yastiya, zashchoto tye sa primamlivi gozbi. nye sye stara i da pridobiyesh bogatstvo, ostavi sye ot taya si mis'l. khv'rlyash li na nyego ochitye si, - to go nyama! zashchoto naistina bogatstvoto si pravi krila, kakto oryel shcho lyeti k'm nyebyeto. nye yazh khllyaba na onzi, koito ima losho oko, nito pozhylavai vkusniye mu yastiya, zashchoto, kakvito sa misliye v dushata mu - tak'v ye i toi. kazva ti: yazh i pii, no s'rtsyeto mu nye ye s tyebye. zal'ka, koito si izyal, shchye izb'lvas, i shchye izgubish slakdiye si dumi. nye govori v ushitye na byezumniya, zashchoto toi shchye pryerye razumnostta na dumitye ti. nye pryemyestvai stari myezhdi, nito vlyzai v nivitye na sirachyeta, zashchoto izkupityelyat im ye moshchyen; toi shchye zashchiti dyeloto im protiv tyebye. pryedai s'rtsyeto si na pouka i ushitye si k'm dumi na znaniye. da nye ti sye svidi da nakazvash dyetyeto, zashchoto, ako i da go biyesh s pr'chka, to nyama da umrye. ti, kato go biyesh s pr'chkata, shchye izbavish dushata mu ot ada. sinye moi, ako b'dye s'rtsyeto m'dro, to i na moyeto s'rtsyey shchye ye drago. da! s'rtsyeto yevryeiski: v'tryeshnostitye. mi shchye sye radva, kogato ustniye ti izgovaryat pravoto s'rtsyeto ti da nye zavizhda na gryeshniye, no da pryeb'dva v strakh ot navstryechua tsyal dyen,

zashchoto naistina ima b'dyeshchye, i nadyezhdata ti nyama da sye otsyechye. ti, sinye moi, slushai i b'di m'd'r, i opravyai s'rtsyeto si v p'tya, nye b'di myezhdu vinopiitsi, myezhdu nyev'zd'rzhani myesoyadtsi, zashchoto piyanitsata i chryevougodnik't shchye osiromashyeyat, i dryemlivostta shchye oblyechye chovyeka s dripi. slushai bashcha si, koito tye ye rodil, i nye pryemizrai maika si, kogato ostar-eye. kupuvai istinata i nye ya prodavai, tozhye i m'drostta, poukata i razuma. bashchata na pravyedniya shchye sye radva mnogo, i koito razhda m'dro chado shchye ima radost ot nyego. prochyeye, nyeka sye vyesyelyat tvoyat bashcha i tvoyata maika, i da sye v'zkhishchava onaya, koyato tye ye rodila. sinye moi, dai s'rtsyeto si na myenye, i ochitye ti nyeka vnimavat v moitye p'tishcha, zashchoto bludnitsata ye d'l'boka yama, i chuzhdata zhyena ye tyesyen rov. da! tya prichakva kato za plyachka, i umnozhyava chislo na nyevynitye myezhdu chovyetsitye. komu gorko? komu skr'b? komu karanye? komu oplak-vanye? komu udari byez prichina? komu pod-pukhnali ochi? - na oniya, koito sye bayvat okolo vinoto, koito otivat da vkusyat podpravyeno vino. nye glyedai vinoto, chyeye chyervyeno, chyeye pokazva tsyveta si v chashata, chyeye pogl'shcha gladko, zashchoto poslye to khapye kato zhyui, i zhili kato yekhidna. ochitye ti shchye glyedat chuzhdi zhyeni, i s'rtsyeto ti shchye izrigva razvratni nyeshcha; dazhye shchye b'dyesh kato yedin, koito bi lyegnal vsyred moye, ili kato yedin, koito bi lyezhal na v'rkuha na machta. udarikha mye shchye ryechyesh, i nye mye zabolya; bikha mye, i nye usyetikh. koga shchye sye s'budya, za da go t'srya pak?

24

nye zavizhdai na zlyite khora, nito pozhyelavai da si tyakh, zashchoto s'rtsyeto im razmishlyava nasiliye, i ustnitye im govoryat za pakost s m'drost sye gradi k'shcha, i s razum sye utv'rzhdava, i chryez znaniye staitye sye nap'lvat s vsyakakvi sk'potsyenni i priyatni bogatstva. m'driyat chovyek ye silyen, i chovyek s's znaniye sye ukryepyava v sila, zashchoto s m'd'r s'vyet shchye vodish voinata si, i chryez mnozhyestvoto s'vyetnitsi biva izbavlyeniye. m'drostta ye nyepostizhima za byezumniya, toi nye otvarya ustata si v portata. koito namislya da pravi zlo, shchye sye naryechye pakostyen chovyek; pomishlyaneto na takova byezumniye ye gryakh, i prismivatyelyat ye myerzost na chovyetsitye. ako pokazhyesh malodushiye v usilno vryemye, silata ti ye malka. izbavyai oniya, koito sye vlachat na sm'rt, i glyedai da zad'rzhash oniya, koito politat k'm klanye. ako ryechyesh: yeto, niye nye znayekhmeye tova! to onya, koito pryetyeglya s'rtsata, nye razbira li? onya, koito pazi dushata ti, nye znaye li, i nye shchye li v'zhdadye na vsyeki sporyed dyelata mu? sinye moi, yazh myed, zashchoto ye dob'r, i myedyena pita, zashchoto ye sladka na vkusa ti. i shchye znayesh, chyeye takava ye m'drostta za dushata ti, ako si ya nameril; i ima b'dyeshchye, i nadyezhdata ti nyama da sye otsyechye. nye postavyai zasada, o nyechestivi chovyechye, protiv zhilishchyeto na

pravyedniya, nye razvalyai myastoto mu za pochivka. zashchoto pravyedniyat ako syedem p'ti pada, pak stava, dokato nyechestivitye sye pryep'vat v zloto. nye sye radvai, kogato padnye nyepriyatyelyat ti, i da sye nye vyesyeli s'rtsyeto ti, kogato sye podkhl'znye toi. da nye bi da s'glyeda navstryechu, i tova da mu sye vidi zlo, i toi da ottyegli gnyeva si ot nyego. nye sye razdrazvai, poradi zlodyeitsitye, nito zavizhdai na nyechestivitye, zashchoto zlyite nye shchye imat b'dyeshchye; svyetilnik't na nyechestivitye shchye izgasnye. sinye moi, boi sye ot navstryechua i ot tsarya, i nye sye snoshavai s nyepostoyannitye, zashchoto byedstviye shchye sye izdignye protiv tyakh vnyezapno, i koi znaye kakvo nakazaniye shchye im sye nalozhi i ot dvamata? i tiya sa izryechyeniya na m'dritye: lityepriyatye v s'd nye ye dobro. koito kazva na nyechestiviyai: pravyedyen si, nyego narodi shchye k'lnat, nyego plyemyena shchye mrazyat; no koito go izoblichavat, k'm tyakh shchye sye pokazva blagovolyeniye, i v'rku tyakh shchye doidyed dobro blagoslovnyiye. koito dava prav otgovor, toi tsyeluva v ustni. naryedi si rabotata nav'n, i prigotvi si ya na nivata, i poslye s'gradi k'shchata si. nye bivai svidyetyel protiv blizhniya si byez prichina, nito mami s ustnitye si. nye kazvai: kakto mi napravi toi, taka shchye mu napravya i az, shchye v'zdam na chovyeka sporyed dyelata mu. minakh krai nivata na lyeniviyai i krai lozyeto na nyekhainiya chovyek, i vsikhko bye obraslo s tr'n, kopriya byeshye pokrila pov'rkhnostta mu, i kamyennata mu ograda byeshye s'boryena. togava, kato pryeglyedakh, razmislikh v s'rtsyeto si, vidyakh i vzyekh pouka. oshchye malko spanye, malko dryamka, malko sg'vanye na r'tsyae za s'n, - i siromashiyata shchye doidyed v'rku tyebye, kato kradyets i nyemotiyata - kato v'or'zhen m'zh,

25

i tiya sa sulomonovi pritchi, koito s'brakha chovyetsitye na yudoviyai tsar yezyekiya. slava za boga ye da skriva vsyako nyeshcho, a slava ye na tsaryete da izdirvat rabotitye. visochinata na nyebyeto i d'l'bochinata na zyemyata i s'rtsata na tsaryete sa nyeizlyedimi. otmakhni nyechestoto ot sryebroto, i shchye izlyezye s'd za zlatarya. otmakhni nyechestivitye ot tsarya, i pryestol't mu shchye sye utv'rdi v pravda. nye sye nadigai pryed tsarya, i nye stoi na myastoto na golyemstitye, zashchoto podobrye ye da ti kazhat: mini tuk po-gorye, nyezhyeli da tye turyat po-dolu v pris'tviyeto na nachalnika, kogoto sa vidyeli ochitye ti. nye b'rzai da izlyezyes, za da sye karash. da nye bi nai-syetnye da nye znayesh shcho da pravish; kogato tye zasami protivnik't yevryeiski: blizhniya. ti. raziskvai dyeloto si s protivnika si sam. no nye otrivai chuzhdi taini, da nye bi da tye ukori onya, koito tye slusha, i tvoyeto byezchystiye da ostaneye nyezalichimo. duma kazana na myasto ye kato zlatni yab'liki v sryeb'rni s'dove. kakto ye obitsa i ukrashyeniye ot chisto zlato za chovyek, taka ye m'driyat izobilichityel za vnimatelnoto ukho. kakto ye snyezhnata prokhlada v zhyetvyeno vryemye, taka ye vyerniyat poslanik na tiya, koito go izprashchat, za-

shchoto osvyezha dushata na navstryechuarya si. koito l'zhlyvo sye khvali za podar'tsi shcho dava, prilicha na oblatsi i vyat'r byez d'zhid. chryez v'zd'rzanost sye sklonyava upravityel, i myek yezik troshi kosti. namyeril li si myed? yazh samo kolkoto ti ye nuzhno, da nye bi da sye pryetsitish ot nyego i da go pov'rnyesh. ryadko turyai nogata si v k'shchata na s'syeda si, da nye bi da mu dosadish i toi da tye nam-razi. chovyek, koito l'zhysvidyetyelstvuvu protiv blizhniya si, ye kato chuk, nozh i ostru stryela. dovryeriye k'm nyevyeryen chovyek, v byezno vryemye, ye kato schuppen z'b i izk'lchyena noga. kakto yedin, koito s'blichu dryekhata si v studyeno vryemye, i kakto otsyt na soda, taka i onya, koito pyeye pyesni na osk'rbyeno s'rtsye. ako ye gladyen nyenavistnik't ti, dai mu khlyab da yadye, i ako ye zhadyen, napoi go s voda, zashchoto taka shchye natrupash zhar na glavata mu i navstryechu shchye tye v'znagradi. kakto syevyerniyat vyat'r proizvyezhd d'zhd, taka i taino odumvashchiyat yezik - razngyevyeno lit-sye. po-dobrye ye da zhivyeye nyakoi v "g'l na pokriva, nyezhyeli v shiroka k'shcha s's svadliiva zhyena. kakto ye studyenata voda za zhadna dusha, taka ye dobra vyest ot dalyechna zyemya. pravyed-niyat, koito ots't'pva pryed nyechyestiviyu, ye kato m'tyen izvor i razvalyen iztochnik. nye ye dobre da yadye nyakoi mnogo myed. taka s'shcho nye ye slavno da t'rsyat khorata svoyata si slava. koito nye vladyye dukha si ye kato s'boryen grad byez styeni.

26

kakto snyag lyatno vryemye, i kakto d'zhd v zhyetva, taka i chyest nye prilicha na byezumniya. kakto vrachye v skitanyeto si, kakto lastovitsa v lyetyenyeto si, taka i proklyetiya nye postiga byez prichina. bich za konya, yuzda za osyela i toyaga za g'rba na byezumnitye. nye otgovaryai na byezum-niya sporyed byezumiyeto mu, da nye bi da stanyesh i ti podobyen nyemu. otgovaryai na byezumniya sporyed byezumiyeto mu, da nye bi da sye ima m'd'r v svoitye si ochi. koito prashcha izvyestiye chryez byezumniya otsicha svoitye si nozye i dokarva yevyreyski: i piye. na syebye si vryeda. kakto byezpolyezni visyat krakata na kutsiya, taka ye pritcha v ustata na byezumniya. kakto onya, koito khv'rlyu v'zyel s's sk'potsyenni kam'ni v gramada, taka ye toya, koito otdava chyest na byezumniya. kato tr'n, koito bodye r'kata na pyanitsata, taka ye pritcha v ustata na byezumnitye. kakto stryelyets, koito byezoglyedno naranyava vsichki, taka ye onya, koito uslovya byezumyen, ili onya, koito uslovya skit-nitsi. kakto kuchyeto sye vr'shcha na b'lvocha si, taka byezumniyat povtarya svoyata glupost. vidyal li si chovyek koito ima syebye si za m'd'r? povechyen nadyezhda ima za byezumniya, nyezhyeli za nyego. lyeniviyat kazva: l'v ima na p'tya! l'v ima po ulitsi-tye! kakto vratata sye zav'rta na ryezzyetata si, taka i lyeniviyat na postyelkata si. lyeniviyat potopyava r'kata si v panitsata, a go m'rzi da ya v'rnye v us-tata si. lyeniviyat ima syebye si za po-m'd'r ot syed-mina dushi, koito mogat da dadat umyen otgovor. minuvach't, koito sye drazni s chuzhd razpra, ye

kato onya, koito khvashcha kuchye za ushitye. kakto ludiyat, koito khv'rlyu glavni, stryeli i sm'rt, taka ye chovyek't, koito izmamyu blizhniya si, i kazva: nye storikh li tova na shyega? dyeto nyama d'rva og'nyat izgasva; i dyeto nyama shyepotnik razdor't pryestava. kakto sa v'glishcha za zharta i d'rva za og'nya, taka ye i kramolnits, za da razpalya pryepirnya. du-mitye na shyepotnika sa kato sladki zal'tsi i slizat v'trye v koryema. us'rdnitye ustni s nyechyestivo s'rtsye sa kato sryeb'rna glyech namazana na pr'styen s'd. nyenavistnik't litsyemyerstvuvu s ustnitye si, no kroi kovarstvo v s'rtsyeto si; kogato govori sladko nye go vyarvai, zashchoto ima syedym myerzosti v s'rtsyeto mu; makar omrazata mu da sye pokriva s izmama, nyechyestivito mu shchye sye izdadye vs-ryed s'braniyeto. koito kopaye rov shchye padnye v nyego, i koito t'rkalya kam'k, v'r'khu nyego shchye sye ob'rnye. l'zhlyviyat yezik mrazi naranyenyeto ot nyego, i laskatelnitye usta dokarvat s'sipiya.

27

nyedeyi sye khvali s utryeshniya dyen, zashchoto nye znayesh kakto shchye rodi dyenyat. nyeka tye khvali drug, a nye tvoitye usta, - chuzhd, a nye tvoitye ustni. kam'k't ye tyez'h'k i pyas'k't mnogo tyegli; no dosadata na byezumniya ye po-tyezhka i ot dvetyete. yarostta ye zhyestoka i gnyev't ye kato navodnyeniye, no koi mozhye da ustoi pryed zavistta? yavnyto izoblichyeniye ye po-dobro ot onaya lyubov, koyato nye sye proyavyava. udari ot priyatyl sa iskryeni, a tsyeluvi ot nyepriyatyl - izobilni. nasityenata dusha sye otrv'shcha i ot myedena pita, a na gladnata dusha vsichko gorchivo ye sladko. kakto ptitsa, koyato ye napusnala gnyezdoto si, taka ye chovyek, koito ye napusnal myastoto si. kakto blagoukhannitye masla i kadyeniyata vyesyelyat s'rtsyeto, taka - i sladostta na s'rdyechniya s'vyet na priyatyl. nye ostavyai svoya priyatyl nito priyatelya na bashcha si. i nye vlyzai v k'shchata na brata si, v dyenya na zloshchastyeto si. po-dobrye bliz'k s'syed, otkolkoto dalyechyen brat. sinye moi, b'di m'd'r i radvai s'rtsyeto mi, za da imam shcho da otgovaryam na onzi, koito mye ukoryava. blagorazumnityat pryedvizhda zloto i sye ukriva, a nyrarazumnitye v'rvyat napryed - i stradat. vzyemi dryekhata na tozi, koito por'chityelstvuvu za chuzhd; da! vzyemi zalog ot onzi, koito por'chityelstvuvu za chuzhda zhyena. koito stava rano i blagoslavya blizhniya si s visok glas, shchye sye schyete, kato chye go k'Inye. nyepryestanno kapanye v d'zhdovyen dyen i zhyena kramolnitsa sa yednakvi; koito bi ya obuzdal, obuzdal bi vyat'ra i bi khvalan d'rvyeno maslo s dyesnitsata si. zhyelyazo ostru zhyelyazo; taka i chovyek ostru litsyeto si sryeshchu priy-atyelya si. koito pazi smokovnitsata shchye yadye ploda i, i koito sye grizhi za navstryechuarya si shchye b'dye pochitan. kakto vodata otrazhava litsye sryeshchu litsye, taka s'rtsyeto - chovyek sryeshchu chovyeka. ad't i pogibyelta nye sye nasishchat; taka i chovyeshkitye ochi nye sye nasishchat. gorniloto ye za pryechistvanye sryebroto i pyeshchta za zla-toto. a chovyek sye izpitva chryez onova, s koyeto sye khvali. ako i s chyeryaslo sgrukhash byezum-

niya v kutel myezhdu grukhano zhito, pak byezumiyeto mu nyama da sye otdyli ot nyego. vni-mavai da poznavash s'stoyniyeto na stadata si, i grizhi sye za dobit'ka si; zashchoto bogatstvoto nye ye vyechno, i koronata nye traye iz rod v rod. syenoto sye pribira, zyelyeninata sye yavyava, i planinskitye bilki sye s'birat. agnyetata ti sluzhat za oblyeko, i ko-zlitye za yevryeiski: stoinostta. kupuvanye na niva. shchye ima dostat'chno kozye mlyako za khрана na tyeб, na doma ti i za zhivyyenyenye na sluginitye ti.

28

nyechyestivitye byagat byez da gi goni nyakoi, a pravyednitye sa smyli kato mlad l'v. ot buntovyyete na stranata nachalnitsitye i bivat mnozina, no chryez umni i vyeschi chovyetsi yedin nyein upravityel prod'lzhava d'lgo vryemye. byedyen chovyeк, koito nasilva nyemotnitye, ye kato poroyen d'zhd, koito nye ostavya khрана. koito otst'pvat ot zakona khvalyat nyechyestivitye, no koito pazyat zakona protivyat sye na tyakh. zlitye chovyetsi nye razbi-rat pravos'diye, no tiya, koito t'rsyat navstryechua razbirat vsichko. po-dob'r ye siromakh't, koito khodi v nyeporochnostta si, nyezhyeli onya, koito ye opak myezhdu dva p'tya, makar i da ye bogat. koito pazi zakona ye razumyen sin, a koito družhi s chryevougodnitsitye zasramva bashcha si. koito umnozhava imota si s likhvarstvo i grabityelstvo s'bira go za tozi, koito pokazva milost k'm siro-masitye. koito otklonyava ukhoto si ot slushanye zakona, na tak'v samata mu molitva ye myerzost. koito zabluzhdava pravyednitye v loш p't, toi sam shchye padnye v svoyata yama, a nyeporochnitye shchye naslyedyat dobrini. bogatiyat chovyeк misli syebye si za m'd'r! no razumninyat siromakh go izuchava. kogato t'rzhystvuvat pravyednitye ima golyama slava, a kogato sye izdignat nyechyestivi-tye chovyeк sye kriye. koito kriye pryest'plyeniya-ta si nyama da uspyeye, a koito gi izpovyada i os-tavya shchye namyeri milost. blazhyen onya chovyeк, koito sye boi vinagi, a koito zakoravyava s'rtsyeto si shchye padnye v byedstviye. kato ryevyashch l'v i gladna myechka ye nyechyestiv upravityel nad byeden narod. o knyazhye, lishyen ot razum, no vyelik da nasilstvuvash, znai, chye koito mrazi gra-bityelstvo shchye prod'lzhi dnitye si. chovyeк, koito ye tovaryen s kr'vta na drug chovyeк, shchye pob'rza da otdiye v yamata; nikoi da go nye spira. koito khodi nyeporochno shchye sye izbavi, a koito khodi opako myezhdu dva p'tya izvvedn'zh shchye padnye. koito obrabotva zyemyata si shchye sye nasiti s khylyab, a koito slyedva suyetni nyeshcha shchye go postignye yevryeiski: p'lyen s's siromashiya. siromashiya. vy-erniyat chovyeк shchye ima mnogo blagoslovyeniya; no koito b'rza da sye obogati nye shchye ostanje nye-nakazan. nye ye dobre da b'dye chovyeк litsyepriy-atyen, zashchoto za yedin zal'k khylyab tak'v chovyeк shchye izv'rshi pryest'plyeniye. koito ima loшo oko, b'rza da sye obogati, a nye znaye, chye nyemotiya shchye go postignye. koito izoblichava chovyeка, toi poslye shchye namyeri po-golyamo blagovolyeniye, otkolkoto onya, koito laskaye s yezika si. koito

kradye ot bashcha si ili ot maika si i kazva: nye ye gryakh, toi ye drugar na razrushityelya. chovyeк s nadmyenna dusha podiga kramoli, a koito upovava na navstryechua shchye zatl'stयेye. koito upovava na svoyyeto si s'rtsye ye byezumyen, a koito khodi razumno, toi shchye sye izbavi. koito dava na siroma-sitye nyama da izpadnye v nyemotiya, a koito pokriva ochitye si ot tyakh shchye ima mnogo klyetvi. kogato sye v'zvishat nyechyestivitye, khorata sye kriyat, no kogato tye zagivat, pravyednitye sye umnozhavat.

29

chovyeк, koito chyesto ye izoblichavan, zakoravyava vrata si, vneyzapno shchye sye s'krushi i to byez popravlyeniye. kogato pravyednitye sa na vlast, lyudyetye sye radvat; no kogato nyechyestiviyat nachalstvuvava, lyudyetye v'zdishat. koito obicha m'drostta, radva bashcha si, no koito družhi s blud-nitsi, razpilyava imota mu. chryez pravos'diye tsaryat utv'rzhdava zyemyata si. a koito pridriya podar'tsi ya s'sipva. chovyeк, koito laskaye blizhniya si, pro-stira mryezha pryed st'pkitye mu. v byezzakoniyyeto na loш chovyeк ima primka, a pravyedniyat py-eye i sye radva. pravyedniyat vnimava v s'dbata na byednitye; nyechyestiviyat nyama dazhye razum, za da ya uznaye. prismivatellyete zapalyat grada, no m'driyte usmiryavat gnyeva. ako m'd'r chovyeк ima spor s byezumyen, toya sye razaryava, smy-eye sye i nyama spokoistviye. kr'vopiitsi m'zhye mrazyat nyeporochniya, no pravyednitye sye grizhat yevryeiski: pitat. za zhivota mu. byezumniyat izrigva tsyeliya si gnyav, a m'driyat go zad'rzha i ukrotyava. ako slusha upravityelyat l'zhlyvi dumi, to vsichkitye mu slugi stavat nyechyestivi. siro-makh i prityesnityel sye sryeshchat; navstryechu prosvyeshchava ochitye na vsichki tyakh. kogato tsar s'di vyarno siromasitye, pryestol't mu shchye b'dye utv'rdyen za vinagi. toyagata i izoblichenyiyyeto da-vat m'drost, a pryenyebryegnatoto dyetye zasramva maika si. kogato nyechyestivitye sa na vlast, byez-zakoniyyeto sye umnozhava, no pravyednitye shchye vidyat padanyeto im. nakazvai sina si, i toi shchye tye uspokoi, da! shchye dadye naslada na dushata ti. dyeto nyama prorochyeko vidyeniye lyudyetye sye razyzudavat, a koito pazi zakona ye blazhyen. slugata nye sye popravya s dumi, zashchoto, pri vsye chye razbira, nye obr'scha vnimaniye. vidyal li si chovyeк prib'rzan v rabotitye si? ima povyechye nadyezhda za byezumniya, otkolkoto za nyego. ako glyezi nyakoi slugata si ot dyetinstvo, nai-poslye toi shchye mu stanje kato sin ili: shchye izlyezye uporit.. gnyevliv chovyeк v'zbuzhda prepriini, i sprikhav chovyeк byezzakonstvuvava mnogo. gordostta na chovyeка shchye go smiri, a smiryniyat shchye pridobiye chyest. koito ye s'druzhnik s kradyets mrazi svo-yata si dusha; toi slusha zaklyevanyeto, a nye obazhda. strakh't ot chovyeка turya primka, a koito upovava na navstryechua shchye b'dye postayen na visoko. mnozina t'rsyat blagovolyeniyyeto na upravityelya, no s'dbata na chovyeка ye ot navstryechua. nye-spravvedliv chovyeк ye myerzost za pravyednitye; i koito khodi v prav p't ye myerzost za nyechyestivi-

dumitye na yakeyeyeviya sin agur, massoviya tsar, koito toi izgovori: - izmorikh sye, o bozhye, izmorikh sye, o bozhye, iznurikh sye; zashchoto s'm po-skotski ot koi da bil chovyeck, i nyamam chovyeshki razum; ponyezhye nye nauchikh m'drost, nito imam znaniye za vsyesvyetiya. koi ye v"zlyaz"l na nyebyeto i slyaz"l? koi ye s"bral vyat"ra v shyepitye si? koi ye v"rzal voditye v dryekhata si? koi ye utv"rdil vsichkitye zymni kraishcha? kak ye imyeto mu, i kak ye imyeto na sina mu? kazhi, ako go znayesh! vsyako slovo bozhie ye opitano; toi ye shchit na tiya, koito upovavat na nyego. nye priturai na nyegovitye dumi, da nye bi da tye izoblich i sye ukazhyesh l'zhyets. dyve nyeshcha prosya ot tyebye: nye mi gi otkazvai pryedi da umra: - otdalyechi ot myenye izmamata i l'zhata; nye mi davai ni siromashiya, ni bogatstvo; khrani mye s khlyaba, koito mi sye pada; da nye bi da sye pryesitya, i sye otryeka ot tyebye i da kazha: koi ye navstryechu? ili da nye bi da osiromashyeya ta da otkradna, i da upotryebya skvyerno imyeto na moya bog, nye odumvai sluga pryed navstryechuara mu, da nye bi da tye zak"lnye i ti da sye namyerish vinyoven. ima pokolyeniye, koyeto k"lnye bashcha si, i nye blagoslavlya maika si. ima pokolyeniye, koyeto ye chisto pryed svoitye si ochi, obachye nye ye izmito ot nyechistotata si. ima pokolyeniye - kolko visoko sa ochitye im i kolko sa nadignati klyepachitye im! ima pokolyeniye, chiito z"bi sa myechovye, i chyelyustnitye mu z"bi nozhovye, za da izpoyazhda ot zyemyata siromasitye, i nyemotnitye sryed chovyetsitye. piyavitsata ima dyve d"shchyeri, koito vikat: dai, dai! tri nyeshcha ima, koito sa nyenasitni, - dori chyetiri, koito nye kazvat: stiga! - ad't i nyeplopnata utroba, zyemyata, koyato nye sye nasishcha s voda, i og"nyat, koito nye kazva: stiga; okoto, koyeto sye prismiva na bashcha si, i pryezira pokornost k'm maika si, garvani ot dolinata shchye go izk"lvat, i orlovi piltsi shchye go izyadat. tri nyeshcha ima, koito sa nyepostizhimi za myenye, - dori chyetiri, koito nye razbiram: slyeditye na oryel po v"zdukha, slyeditye na zmiya v"rkhu kanara, slyeditye na korab vsryed moryeto, i slyeditye na m"zh pri dyevitsa. tak"v ye p"tyat i na zhyena pryelyubodyeika - yadye, b"rshye si ustata i kazva: nye s'm izv"rshila byezzakoniye. poradi tri nyeshcha sye tryesyemya, da! poradi chyetiri tya nye mozhye da t"rpi: poradi sluga, kogato stanye tsar, i byezumyen, kogato sye nasiti s khlyab; poradi omrazna zhyena, kogato sye om"zhi, i sluginya, koyato izmyestva navstryechuarkata si. chyetiri nyeshcha ima na zyemyata, koito sa malki, no sa izv"nryedno m"dri: mravkitye, koito nye sa silni lyudye, no lyetye prigotvyat khranata si; krolitsitye, koito sa slabi lyudye, no postavayt zhilishchata si na kanara; skakaltsitye, koito nyamat tsar, no izlizat vsichki po družini; i gushcher"t, koito mozhyesh da khvanyesh v r"ka, no pak sye namira v tsarskitye palati. tri nyeshcha ima, koito v"rvyat vyelichavo, dori chyetiri, koito khodyat blagorodno: l"v"t, koito ye nai-silyen ot zhivotnitye, i nye sye

vr"shcha nadirye pryed nikogo; styegnatiyat pryed koryem kon; kozyl"t; i tsaryat, protiv kogoto nye mozhye da sye v"stava. ako si post"pil byezumno, kato si sye nadignal, ili ako si namislil zlo, turi r"ka na ustata si. zashchoto kakto, kato sye biye mlyako, izvazhda sye maslo, i kato sye bl"ska nos, izvazhda sye kr"v, taka i, kato sye podbuzhda gnyav, izkarva sye kramola.

dumitye na massoviya tsar lyemuil, koito go pouchi maika mu: - shcho, sinye moi? i shcho, sinye na utrobatata mi? i shcho, sinye na moitye obryetsi? nye davai silata si na zhyenitye, nito p"tishchata si na tyezi, koito pogubvat tsaryetye. nye ye za tsaryetye, lyemuilye, nye ye za tsaryetye da piyat vino, nito za knyazyetye da kazhat: gdye ye spirtnoto pitiye? da nye bi, kato sye napiyat, da zabravayat zakona i da onyeppravdayat ugnetyavanitye yevryeiskii: i da promyenyat pris"datna na vsichki sinovye na ugnetyenyietyo. davaietye spirtno pitiye na onya, koito zagiva i vino na ogorchenyeniya dukhom. za da piinye i da zabravi siromashiyata si, i da nye pomni vyeche okayanostta si. otvaryai ustata si za byezglasniya, za dyeloto na vsichki, koito zagivat; otvaryai ustata si, s"di spravedlivo. i razdavai pravos"diye na siromakha i nyemotniya. koi mozhye da namyeri do brodyetyelna zhyena? zashchoto tya ye mnogo potsyenna ot sk"potsyenni kam"ni. s"rtsyeto na m"zha i upovava na nyeya; i nye shchye mu lipsva pyechalba. tya shchye mu donasya dobro, a nye zlo, pryed vsichkitye dni na zhivota si. t"rsi v"lma i lyen, i raboti s r"tsyetye si tova shcho i ye ugodno. tya ye kato t"rgovskitye korabi, - donasya khranata si ot dalyech. pri tova, stava doklye ye oshchye noshch, i dava khrana na doma si, i opryedyelenata rabota na sluginitye si. razglyezhda niva, i ya kupuva; ot ploda na r"tsyetye si sadi lozye. opasva kr"sta si s s"silu i uyakhava mishtsitye si. kato skhvashcha, chye t"rguvanyeto i ye polyezno. svyetilnik"t i nye ugasva pryed noshchta. turya r"tsyetye si na vryetyenoto, i d"rzhi v r"kata si khurkata. otvarya r"kata si na siromasitye, da! prostira r"tsyetye si k'm nyemotnitye. nye sye boi ot snyega za doma si; zashchoto vsichkitye i domashni sa oblyechenyi s dvoini dryekhi. pravi si zavivki ot damaska; oblyekloto i ye vison i morav plat. m"zh"t i ye poznat v portitye, kogato syedi myezhdu myestnitye staryeishini. tya t"chye lyenyeno platno i go prodava, i dostavya poyasi na t"rgovtsitye yevryeiskii: khanaantsitye; sila i dostolyepiye sa oblyekloto i; i tya glyeda vyesyelo k'm b"dyeshchyeto. otvarya ustata si s m"drost, i zakon"t na yezika i ye blag. dobre vnimava v upravlyeniyeto na doma si, i khlyab na lyenost nye yadye. chadata i stavat i ya oblazhavat; i m"zh"t i ya khvali, kazvaiki: mnogo d"shchyeri sa sye d"rzhalo dostoino, no ti nadmina vsichkitye. pryelyestta ye izmamliya i krasotata ye l"kh; no zhyena, koyato sye boi ot navstryechuata, tya shchye b"dye pokhvalyena. daietye i ot ploda na r"tsyetye i, i dyelata i nyeka ya khvalyat v portitye.

imashye v zyemyata uz ili: avsitis. vizh. bit. 10:23, 22:20, 21, 3:28. yedin chovyeck na imye iov. toya chovyeck bye nyeporochyen i pravdiv, boyeshye sye ot boga, i otdalyechavashye sye ot zloto. i rodikha mu sye syedyem sina i tri d'shchyeri. a dobit'k't mu byeshye syedyem khilyadi ovtsey, tri khilyadi kamili, pyetstotin chifta volovy; i pyetstotin oslititsy; imashye i golyamo mnozhyestvo slugi; taka chye toya chovyeck bye nai-golyemiyat ot vsichkitye zhytelyi na iztok. i sinovyetye mu otivakha i pravyekha ugoschcheyeniya v k'shchata na vsyekigo ot tyakh na nyegoviya dyen; i prashchakha da povikat tritye si syestri, za da yadat i piyat s tyakh. i kogato sye izryezhdakha dnitye na ugoschchavanyeto, iov prashchashye za chadata si ta gi osvyeschavashye, kato stavashye rano zaranta i prinasashye vsyeizgaryaniya sporyed chisloto na vsichki tyakh; zashchoto iov si dumashye: da nye bi sinovyetye mi da sa s'gryeshili i da sa pokhulili boga v s'rtsata si. taka praveshye iov postoyanno. a yedin dyen, kato doidokha bozhiitye sinovyete da sye pryedstavyat pryed navstryechua, myezhdu tyakh doidye i satana. i navstryechu ryeche na satana: ot gdye idyesh? a satana v otgovor na navstryechua ryeche: ot obikalyanye zyemyata i ot khodyenye nasam natam po nyeya. poslye navstryechu ryeche na satana: ob'rnal li si vnimaniye na slugata mi iov, chye nyama podobyen nyemu na zyemyata, chovyeck nyeporochyen i pravdiv, koito sye boi ot boga i sye otdalyechava ot zloto? a satana v otgovor na navstryechua ryeche: dali byez prichina sye boi iov ot boga? nye si li obgradil ot vsyak'dye nyego i doma mu i vsichko shcho ima? blagoslovil si dyelata na r'tsyetye mu, i imota mu sye ye umnozhl na zyemyata. no syega prostri r'ka i dopri sye do vsichko shcho ima, i toi shchye tye pokhuli v litsye. i navstryechu ryeche na satana: yeto, v tvoyata r'ka ye vsichko, shcho ima toi; samo na nyego da nye turish r'ka. togava satana izlyezye ot pris'tviyeto na navstryechua. i yedin dyen, kogato sinovyetye mu i d'shchyeritye mu yadyakha i piyekha vino v k'shchata na nai-stariya si brat, doidye vyestityel pri iova ta ryeche: kato oryakha volovyetye, i oslititsye pasyakhka pri tyakh, savtsitye napadnakha ta gi otkarakha, oshchye izbikha slugitye s ostroto na nozha; i samo az sye ot'rvakh da ti izvyestyat. dokato oshchye govoryeshye, toi, doidye i drug ta ryeche: og'n ot boga padna ot nyebyeto ta izgori ovtseyetye i slugitye i gi pog'lna; i samo az sye ot'rvakh da ti izvyestyat. toya kato oshchye govoryeshye, doidye i drug ta ryeche: khaldyetsitye obrazuvakha tri chyeti i sye spusnakha v'rkuh kamilitye i gi otkarakha, oshchye izbikha slugitye s ostroto na nozha; i samo az sye ot'rvakh da ti izvyestyat. toya kato govoryeshye oshchye, doidye i drug ta ryeche: sinovyetye ti i d'shchyeritye ti kato yadyakha i piyekha vino v k'shchata na nai-stariya si brat, yeto, doidye silyen vyat'r ot pustinyata ta udari chyetiritye g'la na k'shchata, i tyta padna v r'kuh chadata ti ta umryakha; i samo az sye ot'rvakh da ti izvyestyat. togava iov stana, razdra dryekhat si, i obr'sna glavata si, i kato padna na zyemyata pokloni sye. i ryeche: gol izlyazokh iz utrobeta na

maika si; gol shchye i da sye v'rna tam. navstryechu dadye, navstryechu otnye; da b'dye blagoslovyeno navstryechunoto imye. v'v vsichko tova iov nye s'gryeshi, nito sye izrazi byezumno spryamo boga.

2

i pak yedin dyen, kato doidokha bozhiitye sinovyete, za da sye pryedstavyat pryed navstryechua, myezhdu tyakh doidye i satana da sye pryedstavi pryed navstryechua. i navstryechu ryeche na satana: ot gdye idyesh? a satana v otgovor na navstryechua ryeche: ot obikalyanye zyemyata i ot khodyenye nasam-natam po nyeya. poslye navstryechu ryeche na satana: ob'rnal li si vnimaniye na slugata mi iov, chye nyama podobyen nyemu na zyemyata, chovyeck nyeporochyen i pravdiv, koito sye boi ot boga i sye otdalyechava ot zloto. i oshchye d'rzhi pravdivostta si, pri vsye chye ti nye podbudi protiv nyego da go pogubya byez prichina. a satana v otgovor na navstryechua ryeche: kozha za kozha, dal' vsye shcho ima chovyeck shchye go dadye za zhivota si. no prostri r'kata si syega ta sye dopri do kostitye mu i do myesata mu, i toi shchye tye pokhuli v litsye. i navstryechu ryeche na satana: yeto, toi ye v r'kata ti; samo zhivota mu opazi. togava satana izlyezye ot pris'tviyeto na navstryechua ta porazi iova s loshi tsirki ot st'palata na nozyetye mu do tyemyeto mu. i toi si vzye chyeryepka, za da sye chyeshye s nyeya, i syedyeshye v pyepyl. togava zhyena mu mu ryeche: oshchye li d'rzhash pravdivostta si? pokhuli boga i umri. a toi i kaza: ti govorish kakto govori yedna ot byezumnitye zhyeni. shcho! dobroto li shchye priyamamye ot boga, i da nye priyamamye i zloto? v'v vsichko tova iov nye s'gryeshi s ustnitye si. a trimata priyatlyi na iova, kato chukha za vsichkoto tova zlo, koyeto go spolyetalyo, doidokha vsyeki ot myastoto si, - tyemanyet'st yelifaz, shuakhyet'st valdad, naamyet'st sofar; zashchoto sye byakhka s'glasili da doidat zayedno da go s'zhalyat i da go utyeshat. i kato podignakha ochi ot dalyech i go nye poznakha, plakakha s visok glas; i vsyeki razdra dryekhat si, i sipakha pr'st na glavitye si kato ya khv'rlikha k'm nyebyeto. i syedyakha pri nyego na zyemyata syedyem dni i syedyem noshchi; i nikoi nye mu progovori duma, zashchoto vizhdakha, chye skr'bta mu byeshye mnogo golyama.

3

slyed tova iov otvori ustata si ta proklye dyenya si. iov, progovaryai, ryeche: - da poginye dyenyat, v koito sye rodikh, i noshchta, v koyato sye kaza, rodi sye m'zhko. da b'dye t'mnina onya dyen; bog da go nye zachita ot gorye, i da nye izgryeye na nyego svyetlina. t'mnina i mrachna syanka da go obladayat; oblak da syedi na nyego; vsichko shcho pomrachava dyenya nyeka go napravly uzhasyen. t'mnina da obladae onaya noshch; da sye nye broi myezhdu dnitye na godinata, da nye vlyezye v chisloto na myesyetsitye. yeto, pusta da ostaneye onaya noshch; radostyen glas da nye doidye v nyeya.

da ya prok"lnat oniya, koito k"lnat dnitye, oniya, koito sa izkusni da s"budyat lyeviatana. da izgasnat zvyedlitye na vyechyerta i; da ochakva vidyelo, i da go nyama, i da nye vidi p"rvitye l"chi na zorata; zashchoto nye zatvori vrata na maichinata mi utroba, i nye skri skr"bta ot ochitye mi. zashcho nye umryakh pri razhdanyeto, i nye izd"khna shchom izlyazokh iz utrobata? zashcho nye priyekha kolyenyetye? ili zashcho s"stisitye, za da sucha? zashchoto syega shchyakh da lyezha i da pochivam; shchyakh da spyay; togava shchyakh da s"m v pokoi. zayedno s tsarye i s"vyetnitsi na zyemyata, koito si gradyat pusti st"lbovy; ili s knyazye, koito imakha zlato, koito nap"lnikha k"shchitye si s"s sryebro; ili, kato skrito pomyetnichye, nye shchyeshye da nye ima. kakto mladyyentsi, koito vidyelo nye sa vidyeli. tam nyechystivitye pryestavat da smushchavat, i tam umoryenitye sye uspokoyavat. zayedno sye uspokoyavat i plyennitsitye. nye chuvat glasa na nasilnika, tam sa mal"k i golyam; i slugata ye svobodny ot navstryechuarya si, zashcho sye dava vidyelo na zloschastniya, i zhivot na ogorchyeniya v dushata, koito kopnyeyat za sm"rtta, i nyama ya, ako i da kopayat za nyeya povyecheye otkolkoto za skriti s"krovishcha, - koito sye mnogo radvat i vyeselyat, kogato nameryyat groba? zashcho sye dava vidyelo na chovyeka, chiito p"t ye skrit, i kogoto bog ye pryegradil? zashchoto vmyesto yadyeny, dokhozhdami v"zdishka; i styenaniyata mi sye izlivat kato voda. zashchoto onova, ot koyeto sye boyakh, sluchi mi sye, i onova, ot koyeto tryepveryekh, doidye v"rkhu myenye. nye byakh na mir, nito na pokoi, nito v okholnost; no pak smushchyeniye nye napadna.

4

togava tyemanyets"t yelifaz progovaryaike ryeche: - ako zapochnyem da ti govorim, shchye ti dotyegnye li? no koi mozhye sye v"zd"rzha da nye govori? yeto, ti si nauchil mnozina, i nyemoshchni r"tsye si ukryepil. tvoitye dumi sa zayakhili kolyebayeshchiya, i oslabnali kolyenye si ukryepil. a syega tova doidye na tyebye, i ti ye dotyegnalo; dopiraty, i smutli si sye. v strakha ti ot boga nye ye li tvoyeto upovaniye, i v pravotata na p"tishchata ti tvoyata nadyezhdas? spomni si, molya, koi nyakoga ye poginal nyevinyen, ili gdye sa bili iztryebenyi pravdivitye. do kolkoto s"m az vidyal, oniya, koito orat byezzakoniye, i syeyat nyechystiye, tova i zh"nat. iztryebvat sye ot dishanyeto na boga, i ot dukhanyeto na nozdritye mu pogivat. ryev"t na l"va i glas"t na svirypeiya l"v zamarit, i z"bitye na mladitye l"vovye sye izk"rtvat. l"v"t zagiva ot nyamanye lov, i malkitye na l"vitsata sye razpr"svat. taino dostiga do myenye yedno nyeshcho, i ukhoto mi dolovi yedin shyepot ot nyego: vsryed mislitye ot noshchnitye vidyeniya, kogato d"lbok s"n napada chovyetsitye, uzhas nye obzye, i tryeppet, i razt"rsi vsichkitye mi kosti; togava dukh pryemina pryed myenye; kosmitye na tyaloto mi nastr"khna; toi zastana, no nye mozhakh da poznaya obraza mu; prizrak sye yavi pryed ochitye mi; v tishinata chukh toya glas: shchye b"dye li sm"rtyen chovyek pravedyen pryed boga? shchye

b"dye li chovyek chist pryed s"zdatyelya si? yeto, toi nye sye doveryaya na slugitye si, i v angelyitye si namira nyedostat"k, - kolko povyecheye v oniya, koito zhivyeyat v k"shchi ot kal. chiyato osnova ye v pr"stta, i koito sye smazvat kato chye li sa moltsi! myezhdu zaranta i vyechyerta sye s"baryat, byez da usyeti nyakoi izgubvat sye za vinagi. vyelichiyeto, koyeto ye v tyakh, nye sye li pryemakhva? umirat i to byez m"drost.

5

izvikai syega; ima li nyakoi da ti otgovori? i k"m kogo ot svyetyitye dukhovye shchye sye ob"rnyesh? naistina gnyev"t ubiva byezumniya, i nyegoduvanyeto um"rtvyava glupaviya. az s"m vizhdal byezumniyat kato sye ye vkoryenyal; no yednaga s"m proklinal obitalishchyeto mu; zashchoto chadata mu sa dalyech ot byezopasnost; s"krushavat gi po s"dilishchata i nyama koi da gi ot"rvye; gladniyat izyazhda zhyetvata im, grabi ya dazhye izsryed tr"nitye; i grabityelyat pogl"shcha imota im. zashchoto skr"bta nye izliza ot pr"stta, nito pyechalta ponikva iz zyemyata; no chovyek sye razhda za pyechal, kakto iskritye, za da khv"rkat visoko, no az boga shchye pot"rsya, i dyeloto si shchye v"zlozha na boga, koito v"rshi vyeliki i nyeizslyedimi dyela i byezbroini chudyesa; koito dava d"zhd po lit-syeto na zyemyata, i prashcha vodi po nivitye; koito v"zvishava smiryenitye, i v"zdiga v byezopasnost nazhalyenitye, koito osuyetyava kroyezhitye na khitritye, taka shchoto r"tsyetye im nye mogat da izv"rshtat pryedpriyatitye si; koito ulavya m"dritye v lukavstvoto im, t"i chye namislyenoto ot kovarnitye sye pryekaturva. dyenyem posryeshchat t"mnina, i po pladnye pipat kakto noshchym. no bog izbavya siromakha ot myecha, koito ye ustata im, i ot r"kata na silniya; i taka siromakh"t ima nadyezhda, a ustata na byezzakonietyo sye zapushvat. yeto, blazhyen ye onya chovyek, kogoto bog izoblichava; zatova, nye pryezirai nakazanietyo ot vsyemog"shchiya; zashchoto toi naranyava, toi i pryev"rzva; porazyava, i nyegovitye r"tsye iztsyelyavat. v shyest byedi shchye tye izbavi; dori v syedmata nyama da tye dosyegnye zlo. v glad shchitye tye okupi ot sm"rt, i v"v voina ot silata na myecha. ot bicha na yezik shchye b"dyesh opazyen, i nye shchye sye uplashish ot pogibyl, kogato doidye. na pogibelya i na glada shchye sye prismivash, i nye shchye sye uplashish ot zemnietye zvyerovy; zashchoto shchye imash spogodba s kam"nitye na polyeto; i divitye zvyerovy shchye b"dat v mir s tyebye. i shchye poznayesh, chye shat"r"t ti ye v mir; i kogato posyetish kosharata si, nyama da namyerish da ti lipsva nyeshcho. shchye poznayesh oshchye, chye ye mnogochislyeno tvoyeto potomstvo, i rozhbitye ti kakto zyemnata tryeva. v d"lboka starost shchye doidyesh na groba si, kakto sye s"bira zhityen snop na vryemyeto si. yeto, tova izdirikhmye; taka ye; slushai go, i poznai go za svoyeto dobro.

a iov v otgovor ryechye: - dano samo bi sye pryetyegilila moyata pyechal, i zlopolukata mi da bi sye turila sryeshchu nyeya na vyezniye! ponyezhye syega bi bila po-tyezhka ot morskaya pyas"ik; zavitoga dumitye mi sa bili nyeobmislyeni. zashchoto stryelyitye na vsyemog'shchiya sa v'trye v myenye, chiyato otrova dukh't mi izpiya; bozhitye uzhasi sye op"lchvat protiv myenye. ryevye li diviyat osyel, kogato ima tryeva? ili muchi li vol't pri yaslyite si? yadye li sye bludkavoto byez sol? ili ima li vkus v byelt'ka na yaitsyeto? dushata mi sye otrvashchava da gi doprye; tye mi stanakha kato omrazno yastyie. dano poluchyekh tova, koyeto prosya, i bog da mi dadyeshye onova, za koyeto kopnyeya! - da blagovol'yeshye bog da mye pogubi, da pusnyeshye r"kata si ta mye posyechye! no, tova shchye mi b'dye oshchye utyekha, (da! shchye sye utv'rdaya vsryed, sk"b, koyato nye mye zhali). chye az nye utaiikh dumitye na svetyiya. kakva ye silata mi ta da chakam? i kakva ye syetninata mi ta da izd'rzhaz? silata mi sila kamyenna li ye? ili myesata mi sa myedni? nye izchyezna li v myenye pomoshchta mi? i nye otdalyechi li sye ot myenye izbavlyenyeto? na osk'rbyeniya tryabva da sye pokazhye s'zhalyeniye ot priyatyla mu, dazhye ako toi ye ostavil strakha ot vsyemog'shchiya. bratyata mi mye izmamikhka kato potok; pryeminakha kato tyechyeniye na pototsi, koito sye m'tyat ot lyeda, i v'koto sye topi snyeg't; kogato sye sto-plyat izchyezvat; kogato nastanye toplina izgubvat sye ot myastoto si; kyervanitye, kato slyedvat po krivolichyeniya im, pristigat v pustota i sye gubyat; tyemanskitye kyervani pryeglyedvakha; shyevskitye p"tnitsi gi ochakvakha; izl'gakha sye v nadyezhdata si; doidokha tam i sye posramikhka; syega i viye styte taka nikakvi; vidyakhtye uzhas, i sye uplashikhitye. ryekokh li az: donyesyetye mi? ili: daitye mi po-dar'k ot imota si? ili: ot'rvyetye mye ot r"kata na nyepriyatyla? ili: otkupyetye mye ot r"kata na nasilnitsitye? nauchyetye mye, i az shchye ml'kna; i pokazhitye mi v shcho s'm s'gryeshil. kolkto sa silni spravvedlivitye dumi! no vashitye dovodi shcho izoblichavat? mislyite li da izoblichitye dumi, kogato dumitye na chovyek okayan sa kato vyat'r? naistina viye bikhitye vprimchili sirachyeto, bikhitye kopali yama na nyepriatyelya si. syega, prochye, blagovol'yetye da mye poglyednyetye, zashchoto shchye stanye yavno pryed vas ako az l'zha pov'rnyetye sye, molya; nyeka nye stava nyepravda; da! pov'rnyetye sye pak; kasaye sye do pravdivostta mi. ima li nyepravda v yezika mi? nye mozhye li nyebtsyeto mi da poznaye loshoto?

zyemniyat zhivot na chovyeka nye ye li voyuvanye? i dnitye mu nye sa li kato dni na nayemnik? kakto na sluga, koito zhyelaye syanka, i kakto na nayemnik, koito ochakva zaplatata si, taka na myenye sye dadye za prityezhaniye myesyetsi na razocharovaniye, i noshchi na pyechal mi sye opryedyelikha. kogato si lyagam, kazvam: koga shchye stana? no noshchta sye

protaka; i nyepryestanno sye tlaskam nasam-natam do zori. snagata mi ye oblyechyena s chyervyei i pr'stni butsi; kozhata mi sye puka i tlyeye. dnitye mi sa po-b'rzi ot sovalkata na t'kacha, i chyezhat byez nadyezhda. pomni, chye zhivot't mi ye d'kh; i chye okoto mi nyama vyeche da sye v'rnye da vidi dobro. okoto na onogova, koito mye glyeda, nyama da mye vidi vyeche; twoitye ochi shchye b'dat v'rkuh myenye, a, yeto, nye shchye mye ima. kakto oblak't sye razpr'sva i izchyezva, taka i slizashchiyat v pryeyzpodnyata yevryeiski: shyeol, t. ye. grob, yama, ad. i taka v tsyalata kniga na iov. nyama da v'zlyezye pak; nyama da sye v'rnye vyeche u doma si. i myastoto mu nyama da go poznaye vyeche. zatova az nyama da v'zd'rzha ustata si; shchye govorya v utyesnyenyeto na dukha si; shchye placha v goryestta na dushata si. morye li s'm az, ili morskoe chudovishchye, ta turyash nad myenye strazha? kogato si kazvam: lyegloti mi shchye mye utyeshi, postyellkata mi shchye oblyekchi oplakvanyeto mi, togava mye plashish s's'nishcha, i mye uzhasyavash v videniya; taka, chye dushata mi pryedpochita udushvanye i sm'rt, a nye tiya moi kosti. dodyeya mi sye; nye shchda da zhivyeya vyechno; ottyegli sye ot myenye, zashchoto dnitye mi sa suyeta. shcho ye chovyek, ta da go v'zvyelchavash, i da si naumyavash za nyego, da go posyeshchavash vsyaka zaran, i da go izpitvash vsyaka minuta? do koga nye shchye otv'rnyesh poglyeda si ot myenye, i nye shchye mye ostavish ni kolkoto plyunkata si da pog'lna? ako s'm s'gryeshil, shcho pravya s tova na tyebye, o nablyudatyetye na chovyetsitye? zashcho si mye postavil za svoya prit-syel, taka shchoto stanakh tyegeta na syebe si? i zashcho nye proshchavash pryest'plyenyeto mi, chye otnymash byezzakonyeto mi? zashchoto oshchye syega shchye spyu v pr'stta; i sutrinta shchye mye t'rsish, a nyama da mye ima.

8

togava shuakhyets't valdad v otgovor kaza: do koga shchye govorish taka, i dumitye na ustata ti shchye b'dat kato silyen vyat'r? bog promyena li s'da? ili vsyemog'shchiyat promyena pravdata? ako mu sa s'gryeshili chadata ti, i toi gi ye pryedal na poslyedstviyata ot yevryeiski: v r"kata na. byez-zakonyeto im; ako bi ti prilyezno pot'rsil boga, ako bi sye pomolil na vsyemog'shchiya, togava, ako byeshye ti chist i pravdiv, nyepryemyenno syega toi bi sye s'budil da raboti za tyebye, i bi napravil da blagodyenstvuya prayednoto ti zhlilshchye; i pri vsye da ye bilo malko nachaloto ti, pak syetnitye ti bikha sye ugolyemili mnogo. ponyezhye, popitai, molya, pryedishnitye rodovye, i vnimavai na izpitanoto ot bashchitye im; (zashchoto niye smye vchyerashni i nye znayem nishcho, t'i kato dnitye na zyemyata sa syanka); nye shchat li tye da tye nauchat i da ti yavyat, i da proiznyesat dumi ot s'rtsata si? niknye li rogoza byez tinya? rastye li tr'stikata byez voda? dogdye ye oshchye zye-lyena i nyeokosyena izs'khva pryedi vsyaka druga tryeva. taka sa p'tishchata na vsichki, koito zabravayt boga; i nadyezhdata na nyechyestviya shchye za-

ginye. nadyezhdata mu shchye sye pryesyechye; upovaniyeto mu ye payazhina. toi shchye sye oprye na k'shchata si, no tyä nye shchye ustoy; shchye sye khvanye za nyeya, no nye shchye utraye. toi zyelyenyeye pryed sl'ntsyyeto, i klönchyetata mu sye prostirat v gradinata mu; koryenitye mu sye splitat v grama-data kam'ni; toi glyeda na kam'nitye kato dom; no pak, ako go iztr'gnye nyakoi ot myastoto mu, togava myastoto shchye sye otryechye ot nyego, kazvaiki: nye s'm tye vidyal. yeto, tova ye radostta na p'tya mul i ot pr'stta drugi shchye poniknat. yeto, bog nyama da otkhv'rli nyeporochniya, nito shchye podiri r'kata na zlotvortsitye. vsye pak shchye nap'lni ustata ti s's smyakh i ustnitye ti s v'zklitsaniye. oniya, koito tye mrazyat, shchye sye oblyekat s's sram; i shat'r't na nyechyestivitye nyama vyeche da s'shchyestvuva.

9

a iov v otgovor ryechye: naistina znaya, chye tova ye taka, no kak shchye sye opravdaye chovek pryed boga? ako poiska da sye s'di s nyego, nye mozhye da mu otgovori za yedno ot khilyada. m'dro s'rtsye i moshchna sila ima bog; koi, kato ye uporstvuvail protiv nyego, ye blagodyenstvuval? toi pryemyestva planinitye, i tye nye usyeshchat kogato gi ye pryev'rnal v gnyeva si. toi poklasheda zyemyata ot myastoto i, t'i shchoto st'lbovyetye i tryeperyat. toi zapovyadva na sl'ntsyyeto, i nye izgyuva; i turya pod pyechat zvyezditye. toi sam prostira nyebyesata, i st'pva na morskitye v'lni. toi pravi s'zvyezdiyata - myechkata, oriona i plyeyaditye, i skrititye prostanstva yevryeiski: stai. na yug. toi pravi yelik i nyeizslyedimi dyela. i byezbroini chudyesa. yeto, minava krai myenye, i nye go vizhdam; pryemina va i nye go s'glyezhdam; ako grabnye plyachka, koi shchye mu zabrani? koi shchye mu ryechye: shcho pravish? ako bog nye ottyegli gnyeva si, gordyelyivitye pomoshchnitsi sye povalyat pod nyego! kolko po-malko bikh mog'l az da mu otgovorya i da izbyera dumitye si, za da raziskvam s nyego! komuto, i pravedyen ako byakh, nye mozhyekh otgovori, no shchyakh da poprosya milost ot s'diyata si. ako izvivakh, i mi otgovoryeshye, nye shchyakh da povyarvam, chye ye poslushal glasa mi. zashchoto nye smazva s vikhrushka, i umnozhave ranitye mi byez prichina. nye nye ostavya da si otd'khna, no nye nasishcha s gorchivini. ako ye duma za silata na moshchnitye; yeto nye! bi kazal toi; i ako za s'd, bi kazal: koi shchye mi opryedyeli vryemye da sye s'dya? dazhye ako byakh pravedyen, os'dili nye bikha sobstvenitye mi usta; ako byakh nyeporochyen, toi bi nye pokazal op'rnichav. makar da byakh nyeporochyen, nye bikh zachital syebye si, pryezryal bikh zhivota si. vsye yedno ye; zatova kazvam: toi pogubva i nyeporochniya i nyechyestiviya, ako bich't mu ubiva vnyezapno, toi sye smnyeye pri izpitaniyata na nyevinnitye. zyemyata ye pryedadyena v r'tsyetye na nyechyestivitye; toi pokriva litsata na s'ditye i; ako nye, togava koi ye, koito pravi tova? a moitye dni sa po-b'rzi ot b'rzokhodety; byagat byez da vidyat dobro; pryeminakha kato lyeki korabi, kato oryel, koito sye spushcha v'rkuh lova. ako ryeka:

shchye zabravva oplakvanyeto si, shchye ostavya zhalleyenyeto si, i shchye sye utyesha. v uzhas s'm ot vsichkitye si sk'rbi; znaya, chye ti nyama da nye imash za nyevinyen; nyechyestiv shchye sye schitam; zashcho, prochyye, da sye trudyä naprazno? ako sye umiya s's snyezhna voda, i ochistya s's sapun r'tsyetye si, ti pak shchye nye khv'rlish v tinyata, taka shchoto i samitye mi dryekhi shchye sye gnusyat ot myenye. zashchoto toi nye ye chovek, kaktto s'm az, ta da mu otgovorya i da doidyem zayedno na s'd. nyama posryednik pomyezhdu ni, koito da turi r'kata si v'rkuh dvama ni. nyeka ottyegli ot myenye toyagata si, i uzhas't mu da nye nye uplashva. togava shchye govorya, i nyama da sye boya ot nyego; zashchoto v syebye si nye s'm taka uplashyen.

10

dushata mi sye otyegchi ot zhivota mi; za tova shchye sye pryedam na oplakvanyeto si, shchye govorya v goryestta na dushata si. shchye ryeka bogu: nyedyei nye os'zhda; pokazhi mi zashcho mi stavash protivyen. dobre li ti ye da osk'rbyavash, i da pryezirash dyeloto na r'tsyetye si, da osvyetlyavash s'vyeshchanoto ot nyechyestivitye? tyelyesni li ochi imash? ili glyedash kaktto glyeda chovek? toitye dni kato dnitye na chovyeka li sa, ili godinitye ti kato chovyeshki dni, ta pryet'rsvash byezzakoniyyeto mi i izdirvash gryekha mi, pri vsye, chye znayesh, chye nye s'm nyechyestiv, i chye nikoi nye mozhye da nye izbavi ot r'kata ti? toitye r'tsyey nye s'zdadokha i us'v'rshyenstvavakha kr'glo v yedno; a pak s'sipvash li nye? pomni, molya, chye kato glina si nye s'zdal; i v pr'st li shchye nye v'zv'rnyesh? nye si li nye izlyal kato mlyako? nye si li nye s'siril kato sirinye? s kozha i muskuli si nye oblyak'l, i s kosti i zhili si nye oplyel; zhivot i blagovolyeniye si mi podaril, i providyeniyyeto ti ye zapazilo dukha mi. no pri vsye tui, tova si kriyel v s'tsyyeto si; znaya, chye tova ye bilo v uma ti; ako s'gryesha, nablyudavash nye, i ot byezzakoniyyeto mi nyama da nye schitash nyevinyen. ako s'm nyechyestiv, gorko mil i ako s'm pravedyen, pak nyama da digna glavata si. p'lyen s'm s pozor; no glyedai ti skr'bta mi, zashchoto rastye. gonish nye kato l'v, i povtaryash da sye pokazvash strashyen protiv myenye. povtaryash da izdigash protiv myenye svidyetyelitye si, t.ye. yavzivitye i uvychelichavash gnyeva si v'rkuh myenye; yedno podir drughovo voinstva nye napadat. zashcho, prochyye, nye izvadi ti iz utrobata? inachye, bikh izd'khnal byez da nye ye vizhdalo oko; bikh bil, kato chye nye s'm bil; ot utrobata bikh bil otnyeyen v groba. dnitye mi nye sa li malko? pryestani, prochyye, i ostavi nye da si otd'khna malko pryedi da otida otdyeto nyama da sye v'rna, v t'mnata zyemya i v sm'trnata syanka, - zyemya mrachna kato samata t'mnina, zyemya na mrachna syanka i byez nikak'v ryed, gdyeto vidyelo to ye kato t'mnina.

togava naamatyets't sofar, v otgovor ryeche: - nye tryabva li da sye otgovori na mnogoto dumi? biva li da sye opravdaye slovookhotliv chovyek? tvoitye samokhvalstva shchye zapushat li khorskitye usta? i kogato ti sye prismivash, tyebye nikoi da nye zasrami li? zashchoto ti kazvash: tova, koyeto govorya, ye pravo, i az s'm chist pryed tvoitye ochi. no dano progovoryeshye bog, i da otvoryeshye ustnitye si protiv tyebye, i da ti yavvyeshe tainitye na m'drostta, chye tya ye dvoiyaka v pronitsatyelnostta si. znai, procheyeye, chye bog iziskva ot tyebye po-malko, otkolkoto zasluzhava byezzakoniyyeto ti. mozhyesh li da izbroish bozhiitye d'lbochini? mozhyesh li da izdirish vsyemog'shchiya nap'lno? tiya taini sa visoki do nyebyeto; shcho mozhyesh da storish? po-d'l'boki sa ot pryeyzpodnyata; shcho mozhyesh da uznayesh? myarkata im ye po-d'lga ot zyemyata i po-shiroka ot moryeto. ako minye toi ta ulovi i s'byerye s'd, to koi mozhye da mu zabrani? zashchoto toi znaye suyetnitye chovyetsi, toi vyzhda i nyechystiyeto, byez da mu ye nuzhno da vnimava v nyego. no suyetniyat chovyek ye lishyen ot razum; dori, chovyek sye razhda kato divo osylcheye. ako upravish ti s'rtsyeto si, i prostryesh r'tsyete si k'm nyego, ako ima byezzakoniye v r'tsyete ti, odstrani go, i nye ostavyai da obitava nyechystiye v shatriitye ti. togava samo shchye izdignyeshe litsyeto si byez pyetno, da! utv'rdyen shchye b'dyesh, i nyama da sye boish; zashchoto shchye zabravish skr'bta si; shchye si ya spomnyash kato vodi, koito sa ottyekli. tvoiyeto pryebivaniye shchye b'dye po-svyetlo ot pladnye; i t'mnina ako si, pak shchye stanyesh kato zora. shchye b'dyesh v uvyyeryenost, zashchoto ima nadyezhda; da! shchye sye oz'rnyesh naokolo, i shchye si lyegnyesh byezopasno. shchye lyegnyesh, i nye shchye ima koi da tye plashi; dori mnozina shchye t'rsyat tvoiyeto blagovolyeniye. a ochitye na nyechystivitye shchye iztyekat; pribyezhishchye nye shchye ima za tyakh; i nadyezhdata im shchye b'dye, chye shchye izd'khvat.

togava iov v otgovor ryeche: - naistina samo viye styte lyudyte, i s vas shchye umrye m'drostta! no i az imam razum kakto i viye; nye s'm po-dolyen ot vas; i takiva raboti, koi gi nye znaye? stanakh za poruganiye na blizhniya si, chovyek, koito pri-zovavakh boga, i toi mu otgovaryashye, - pravyyedniyat, nyeporochniyat chovyek stana za poruganiye! toya, chiito nozye sa blizo do podkhl'zvanye, ye kato pryeyzran svyetalnik v mis'lta na blagopoluchniya. shatriitye na razboinitsitye sa v blagodyenstviye, i tiya, koito razgnyevyavat boga, sa v byezopasnost; bog dokarva izobililye v r'tsyete im. no popitai syega zhivotnitye, i tye shchye tye nauchat, i v'zdushnitye ptitsi, i shchye ti kazhat; ili govori na zyemyata, i tiya shchye tye nauchi, i morskitye ribi shchye ti izyavyat. ot vsichki tiya koi nye razbira, chye r'kata na navstryechua ye storila tova? - v chiyato r'ka ye dushata na vsichko zhivo, i dishanyeto na tsyaloto chovyechyestvo. ukhoto nye izpitva li dumi-

tye, kakto nyebtsyeto vkusva yastiyeto si? m'drostta ye u byelokositye, kazvatye viye, i razum't v d'lgiya zhivot. a u boga ye m'drostta i silata; toi ima razs'zhdyeniye i razum. yeto, toi s'barya, i nye sye s'grazhda vyeche; zatvarya chovyeka, i nye mu sye otvarya. yeto, zad'rzha voditye, i pryas'khvat; pushcha gi pak, i izravayat zyemyata. u nyego ye silata i m'drostta; nyegov ye izmamyniyat i izmamnik't. zakarva s'vyetnitsitye ograbyeni, i pravi s'diitye glupavi. razpasva poyasa na tsaryetye, i opasva kr'sta im s v'zhye. zakarva p'rvyentsitye ograbyeni i povalya silnitye. otnyema dumata ot polzuvashchitye sye s dovyeriye, i vzyema uma na staryeishnitye. izliva pryeyzryeniye v r'khu knyazyetye, i oslavba silata ili: razkhlabya poyasa. na yakitye. otkriva d'l'boki raboti iz t'mninata, i izvazhda na vidyelo mrachnata syanka. umnozha naroditye, i pogubva gi, razshiryava naroditye, i styesnaya gi. otnyema bodrostta na nachalnitsitye na zyemnitye zhyityeli, i pravi gi da sye skitat po nyeprokhodna pustinya; pipat v t'mninata byez vidyelina, i pravi gi da zalitat kato piyani.

yetu, moyeto oko ye vidyalo vsichko tova, ukhoto mi ye chulo i go ye razbralo. koyeto znayetye viye, tova znaya i az; nye s'm po-dolyen ot vas. no az bikh gov-oril na vsyemog'shchiya, i zhyelaya da razizkam s boga; zashchoto viye styte izmisliyteli na l'zha; vs-intsa styte byezpolyezni lyekari. dano ml'knyekhtye s'vsyem! i tova shcheshye da vi b'dye za m'drost. slushaitye syega dovoditye mi, i daitye vnimaniye v zhalbata na ustnitye mi. zaradi boga nyepravyyedlivo li shchye govoritye? zaradi nyego izmama li shchye izkazhyetye? zaradi nyego pristrastie li shchye pokazhyetye? zaradi boga shchye sye s'ditye li? dobro li ye da vi izpitva toi? ili shchye mozhyetye da go izl'zhyetye kakto l'zhat chovyeka? toi nyepryemyenno shchye vi izoblichii, ako taino pokazvatye pristrastie. vyelichiyeto mu nye shchye li da vi up-lashi? i uzhas't mu nye shchye li vi na nyapadnye? vashitye pamyetni dumi stavat pryed nyego pogov-oriki ot pyepyel; zashchitata vi stava ukryeplyeniye ot kal. ml'knyetye! ostavyetye nye i az da gov-orya; i nyeka doidyte v r'khu myenye kakvoto shchye. kakvoto i da stanye, shchye vzyema myesata si v z'bitye si, i shchye turya zhivota v shyepata si. ako i da nye ubiye toi, az shchye go chakam; no pak shchye zashchitya p'tishchata si pryed nyego. dazhye tova shchye mi b'dye spasyeniye, chye nyechystiv chovyek nyama da doidyte pryed nyego. poslushaitye vniyatlyelno dumata mi; i izyavlyenyeto mi nyeka b'dye v ushitye vi. yeto syega, az s'm naryedil dyeloto si; znaya, chye shchye sye opravdaya. koi ye onya, koito shchye sye s'di s myenye? zashchoto, ako ml'kna, syega shchye izd'khna. samo dyve nyeshcha nye mi napravayai, togava nye shchye sye skriya ot litsyeto ti, - nye otkazvai da ottyeglish r'kata si ot myenye, i nyeka nye nye uplashi uzhasa ti. togava ti povikai, i az shchye ti otgovorya; ili az da gov-orya, i ti mi otgovori. kolkto sa byezzakoniyyata mi i gryekhovetye mi? yavi mi pryest'plyenyeto mi i gryekha mi. zashcho kriyesh litsyeto si, i nye schi-

tash za svoi nyepriyatye? shchye izmoryavash li list otvyavan? i shchye gonish li sukha plyava? zashcho pishyesh goryesti protiv myenye, i nye pravish da naslyedvam byezzakoniyata na mladostta si, i turyash nozyetye mi v klada, i nablyudavash vsichkietye mi p'tishcha, zabyelyavash diritye na nozyetye mi? - pri vsye, chye az kato gnila vyeshch tlyeya, kato dryekha ot molyets izyadyena.

14

chovyek't rodyen ot zhyena ye kratkovryemyenyen i p'lyen s's smushchyeniye. ts'f'ti kato tsyyat, i sye pokosyava; byaga kato syanka, i nye sye d'rzhii. i v'rku tak'v li otvoryash ochitye si, i nye karash na s'd s tyebye? koi mozhye da izvadi chisto ot nyechisto? nikoi. t'i kato dnyite mu sa opryedyelyeni, i chisloto na myesyetsitye mu ye u tyebye, i ti si postavil granitsitye mu, koito nye mozhye da pryeminye, otv'rni poglyeda si ot nyego, za da si pochinye, dogdye kato nayemnik doizkara dyenya si. zashchoto za d'rvoto ima nadyezhda chye, ako sye ot-syechye pak shchye poniknye, i chye izd'nkata mu nyama da izchyeznye, dazhye ako koryen't mu os-taryeye v zyemyata, i ako p'n't mu umrye v pr'stta; ponyezhye ot d'kha na vodata shchye poniknye, i shchye pokara klonchyeta kato novoposadyeno. no chovyek umira i pryekhohzda; da! chovyek izd'khva, i dye go? kakto voditye chyezhat iz moreyto, i ryekata pryestava i pryes'khva, taka chovyek lyaga, i nye stava vyeche; dokato nyebyesata nye pryemina't nye nyama da sye s'budyat, i nyama da stanat ot s'nya si. o, dano nye skriyeshye ti v pryiezpodnyata, da nye pokriyeshye dogdye pryeminye gnyev't ti, da mi opryedyelyeshye srok, i togava da bi nye spomni! ako umrye chovyek, shchye ozhivyye li? pryez vsichkietye dni na voyuvanyeto si shchye chakam, dokato doidyete promyanata mi. shchye poviknyesh, i az shchye ti sye otzova; shchye pozhyelayesh dyeloto na r'tsyetye si. a syega broish s'pkitye mi; nye nablyudavash li gryekhovyyetye mi? pryest'plyenyeto mi ye zapyechatano v myeshyets, i zashivash byezzakoniyyeto mi. naistina, kakto i planinata kato pada unishchzhava sye, i skalata sye pryemyestva ot myastoto si; kakto voditye iztrivat kam'nitye; i navodnyenyiata im zavlichat pr'stta ot zyemyata; taka ti pogubvash nadyezhdata na chovyeka. naddyelyavash vsyakoga nad nyego, i toi pryekhohzda; izmyenyavash litsyeto mu, i go otprashchash. sinovyetye mu dostigat do pochitaniye, a toi nye znaye; i bivat svalyeni, a toi nye zabelyazva tova za tyakh; znaye samo, chye snagata mu ye za nyego v bolki, i dushata mu ye za nyego v zhalyyenye.

15

togava tyemanyets't yelifad v otgovor ryechye: m'd'r chovyek s vyat'richavo li znaniye otgovarya, i iz-tocheyen vyat'r li p'lni koryema si? s prazni dumi li sye pryepira i s byezpolyezni ryechi? naistina ti unishchzhavash strakha ot boga, i namalyavash

molyenyeto pryed nyego. zashchoto byezzakoniyyeto ti pouchava ustata ti, i si izbral yezika na lukavitye. tvoitye usta tye os'zhdad, a nye az; tvoitye ustni svidyetyelstvuvat protiv tyebye. ti li si p'rvorodenyiat chovyek? ili s'zdayen li si pryedi kh'lmovyetye? chul li si ti bozhiiyete taini namyeryeniya? ili si zaklyuchil v syebe si m'drosta? shcho znayesh ti, koyeto niye nye znayem? shcho razbirash ti, koyeto nyama u nas? ima i myezhdu nas i byelokosi i pryestaryeli, po-napryednali na v'zrast i ot bashcha ti. bozhiiyete utyeshyeniya i myekitye mu k'm tyebye dumi malko nyeshcho li sa za tyebye? kakvo tye blazni s'rtsyeto ti, i na kakvo smigat ochitye ti, ta obr'shchash dukh't si protiv boga, i izpushchash takiva dumi iz ustata si? shcho ye chovyek ta da ye chist, i rodyenyiat ot zhyena ta da ye pravedyen? yeto, na svyetytye si angeli toi nye sye doveryyava, i nyebyesata nye sa chisti v ochitye mu; kolko povyeche ye gnusen i nye-potryebyen chovyek, koito piye nyepravda kato voda! az shchye ti kazha, poslushai nye; i tova, koyeto s'm vidyal, shchye ti izyavya, (koyeto m'dritye nye skrikha, no v'zvyestikha, kakto byakha chuli ot bashchitye si; na koito bidye dadyena zyemyata, i samo na tyakh, i chuzhdyenyets nye zamina myezhdu tyakh); nyechyestiviyat sye m'chi pryaz vsichkietye si dni; i pryebrojeni godini sa zapazyeni za m'chityelya. uzhasni glasovyte ima v ushitye mu, chye kato ye v spokoistviye shchye go napadnye iztryebityelya; nye vyarva, chye shchye sye v'nyte ot t'mminata; i toi ye ochakvan ot nozha; skita sye da t'rsi khlyab, kazvaiki: gdye ye? znaye, chye dyenyat na t'mminata ye gotov do r'kata mu; skr'b i t'ga go plashat, kato tsar prigotvyen za boi mu nadvivat, ponyezhye toi prostrya r'kata si protiv boga, i v'zgordya sye protiv vsyemog'shchiya, spusna sye na nyego s korav vrat, s dyyebilyete izp'knalosti na shchitovyetye si. ponyezhye pokri litsyeto si s t'l'stinata si, i zatl'sti kr'sta si, toi sye zasyeli v razoryeni gradovyte, v k'shchi nyeobitayemi, gotovi da stanat na kupovyte. nyama da sye obogati, i imot't mu nyama da traye, nito shchye sye navyezhdad do zyemyata proizvyedyeniya im. nyama da sye ot'rvye ot t'mminata; plam'k shchye izsushi mladotsitye mu; i ot dishanyeto na bozhiiyete usta shchye b'dye zavlyechyen. nyeka nye sye doveryyava na suyetata, samoizmamynen; zashchoto suyeta shchye b'dye zaplatata mu. pryedi vryemyeto si shchye sye izplati, i klon't mu nyama da razzyyelyenyete, shchye izroni nyeuzryaloto si grozdye kato lozata, i shchye khv'rli tsyeta si kato maslinata. zashchoto družhinata na nyechyestivitye shchye zapustyye; i og'n shchye poyadye shatritye na podkupnichyestvoto. zachvat zlo, i razhdad byezzakoniye, i s'rtsyeto im podgotvyia iznama.

16

togava iov v otgovor ryechye: mnogo takiva nyeshcha s'm slushal; okayani utyeshityeli styte vsichki. sv'rshvat li sye praznitnye dumi? ili shcho ti dava smylost ta otgovaryash? i az mozhyekh da govorya kato vas; ako byeshye vashata dusha na myastoto na moyata dusha, mozhyekh da natrupam

dumi protiv vas i da klatya glava protiv vas. no az bikh vi podkryepil s ustata si, i utyekhata ot ushtnyte mi bi olyekchila skr"bta vi. ako govorya, bolkata mi nye olyekva; i ako m"lcha, do kolko s'm po-na pokoi? no syega toi nye mnogo umori; ti zapusti tsyaloto mi syemyeystvo. nabr"chkal si nye v svidyetyelstvo protiv myenye; i m"rshavostta mi nye izdiga sryeshchu myenye i zayavyava v litsyeto mi. razk"sva nye v gnyeva si, i nye mrazi; sk"rtsa s"s z"bitye si protiv myenye; nyepriyatlyat mi ostri ochitye si v"rkhu myenye. zyapat protiv myenye s ustata si, udryat nye po chyelyustta s khulyenye, trupat nye vsichki protiv myenye. bog nye pryedadye na nyepravdyedniya, i nye khv"rli v r"tsyete na nyechystivite. byakh v okolnost, no toi nye razk"sa, dori khvana nye za vrata i stroshti nye, i postavi nye za svoya pritsyel. stryeltsitye mu nye obikolikka; pronizva b"bryetsitye mi, i nye shchadi; izliva zhl"chkata mi na zemyata. s"sipva nye s udar v"rkhu udar; spuska nye v"rkhu myenye kato ispolin. vryetishchye s"shikh v"rkhu kozhata si, i okalyakh roga si v pr"stta, litsyeto mi podpukhna ot plach, i mrachna syanka ima v"rkhu klyepachitye mi, ako i da nyama nyepravda v r"tsyete mi, i da ye chista molitvata mi. o zyemlye, nye pokriva kr"vta mi! i za vika mi da nyama myasto za pochivka. eyeto i syega, svidyetyelstvom mi ye na nyebyesata, i svidyetyelstvoto mi v"v visochinitye. moitye priyateli mi nye prismivat; no okoto mi roni s"lzi k'm boga, dano toi sam zashchiti chovyeka pryed boga, i chovyeshkiya sin pryed blizhniya mu! zashchoto, kato nye izminat mallo godini, az shchye otida na p"t otgdyeto nyama da nye v"rna.

17

dukh"t mi chyeznye, dnitye mi gasnat, myenye vyeche grob"t chaka. sigurno mi nye prismivat; i okoto mi tryabva postoyanno da glyeda ogorchyenyi-ata im! dai, molya, por"chityelstvo; stani mi por"chityel pri syebe si; koi drug bi dal r"ka na myenye, zashchoto si skril s"rtsyeto im ot razum, zatova nyama da gi v"zvisish. koito zaradi plyachka pryedava priyateli - ochitye na chadata mu shchye iztyekat. toi nye ye postavil i pogovorka na lyudyetye; i ukor stanakh az pryed tyakh. pom-rachikka ochitye mi ot skr"b, i vsichkitye mi tyelyesni chasti stanakha kato syanka. pravdivitye shchye nye pochudyat na tova, i nyevinniyat shchye nye povdigne protiv nyechystiviya. a prayedniyat shchye nye d"rzhi v p"tya si, i koito ima chisti r"tsye shchye uyvelichava silata si. a viye vsichki, molya, pak doidyetye; obachye nye shchye moga namyeri myezhdzu nye yedin razumen. dnitye mi pryemina; namyeryenyata mi i zhyelaniyata na s"rtsyeto mi nye pryesyakokha. noschta skoro shchye zamyesti dyenya; vidyeloto ye blizo do t'mninata, ako ochakvam pryeyzpodnyata za moye zhlilishchye, ako s'm postlal postyelkata si v t'mninata, ako s'm vikal k'm tlyeniyeto, bashcha mi si ti, - k'm chyervyeyite: maika i syestra mi stye, to gdye ye syega nadyezhdata mi? da! koi shchye vidi nadyezhdata mi? pri vrati-tye na pryeyzpodnyata shchye slyezye ty, kogato yed-novryemyenno shchye ima pokoi v pr"stta.

18

togava shuakhetyt"t valdad v otgovor ryeche: do koga oshchye shchye lovitye dumi? p"rvo razbi-raitye, i poslye shchye govorim. zashcho smye schitani kato skotovyte, i stanakhmye nikakvi pryed vas? o ti, koito razk"svash dushata si v gnyeva si, za tyebye li shchye b"dye napusnata zemyata, i skalitye shchye nye pryemystyat ot myastoto si? naistina svyetlinata na nyechystiviya shchye ugasye, i plam"k"t na og"nya mu nyama da svyeti. svyetli-nata shchye b"dye mrak v shat"ra mu, i svyetilnik"t pri nyego shchye izgasnye, silnito mu st"pvanye shchye nye styelni. i sobstvyenitye mu namyeryeniya shchye go povalyat. zashchoto s"s svoitye si nozye toi nye khv"rly v mryezha, i khodi v"rkhu primki. klopka shchye go ulovi za pyetata, primka shchye go khvanye. v"zhyeto mu ye skrito v zyemyata, i primkata na p"tya mu. uzhasi shchye go plashat otvryed, i shchye go gonyat v pyetitye. silata mu shchye chyeznye ot glad, i byedstviye shchye b"dye gotovo do kh"lboka mu. p"rvorodniyat na sm"rtta shchye poyadye chlyenovyetye na tyaloto mu. da! shchye poyadye chlyenovyetye mu. toi shchye b"dye izkoryenyen ot shat"ra si, v koito upovava, i shchye b"dye zakaran pri tsarya na uzhasitye. v shat"ra mu shchye nye zasyeli tova, koyeto nye ye nyegovo; syara shchye nye razpr"snye v"rkhu zhlilishchyeto mu. ot-dolu koryenitye mu shchye izs"khnat, i otgorye kloni-tye mu shchye nye otsyekat. spomyen"t mu shchye nye izlichy ot zyemyata, i imyeto mu nye shchye go ima vyeche po ulitsitye. shchye b"dye izp"dyen ot svyet-loto v t'mnoto, i shchye b"dye izgonyen ot svyeta. nye shchye ima ni sin, ni vnuk myezhdzu lyudyetye si, nito ostat"k v zhlilishchata si. idnitye pokolyeniya shchye nye smayat za dyenya mu, kakto i pryedishni-tye nye uzhasikka. naistina takiva za zhlilishchata na nyechystiviya, i tova ye myastoto na onzi, koito nye poznavava boga.

19

togava iov v otgovor ryeche: do koga shchye osk"rbyavatyte dushata mi, i shchye nye s"krushavatyte s dumi? dyesyet p"ti vyeche stana nye ukoryavatyte, no pak nye vi ye sram, chye mi smaivatyte glavata. dazhye ako naistina s'm s"gyreshil, gryeshkata mi ostava s myenye. ako nyepryemyenno iskatye da nye golemyeyetye nad myenye i da khv"rlyatyte protiv myenye ukora mi, znaitye syega, chye bog nye povali i nye obikoli s mryezhata si. yeto, vikam: nyepravda! no nyama koi da nye chuye; izdavam vik za pomoshch, no nyama s"d. toi ye pryegradil p"tya mi, ta nye moga da pryemina, i turil ye t'mnina v p"tyekitye mi, s"blyak"l nye ye ot slavata mi, i otnyel ye vyenyetsa ot glavata mi. s"krushil nye ye ot vsyak"dye, i az otivam; i izkoryenil ye nadyezhdata mi kato d"rvo. zapalil ye tozhye protiv myenye gnyeva si, i schita nye kato yedin ot vragovyetye si. polkovyetye mu nast"pvat zayedno ta zazdravayavat p"tya si protiv myenye, i razpolagat nye v stan okolo shat"ra mi. otdalyechil ye ot myenye bratyata mi; i oniya, koito

mye poznavakha, stanakha s"vsyem chuzhdi za myenye. ostavikha mye blizhnitye mi, i zabravikha mye poznainitsitye mi. oniya, koito zhivyyeat v doma mi, i sluginitye mi schitat mye kato chuzhd; stranyen stanakh v ochitye im. vikam slugata si, i nye otgovarya, pri vsye chye s ustata si mu sye molya. d"kh"t mi ye otravityayen na zhyena mi, i d"kh"t mi na chadata na chryeslata mi, i samitye malki dyetsa mye pryeczirat; kogato stavam govoryat protiv myenye. vsichkitye mi po-blizki priyateli sye pognyusavat ot myenye; i oniya, koito v"zlyubikh, ob"rnakha sye protiv myenye. kostitye mi zalypvat za kozhata mi i za myesata mi; i ot"rvakh sye samo s kozhata na z"bitye si. smilyetye sye za myenye, smilyetye sye za myenye, viye priyateli moi! zashchoto r"kata bozhia sye doprya do myenye. zashcho mye gonitye, kato chye li styb bog, i nye sye nasishchatye ot pl"tta mi? o, da mozhyyekha da sye napishat dumitye mi! da sye nachyertayekha na kniga! da sye izd"lbayekha na skala za vsyegda s zhyelyazna pisalka i olovo! zashchoto znaya, chye ye zhiv izkupityelat mi, i chye v poslyedno vryemye shchye zastanye na zymyata; i, kato iztlyeye slyed kozhata mi tova tyalo, pak v"n ot pl"tta si shchye vidya boga: kogoto sam az shchye vidya, i ochitye mi shchye glyedat, i to nye kato chuzhdnyenets. za taya glyedka drobovyetye mi sye topyat d"lboko v myenye. ako kazhyetye: kak shchye go gonim, t"i kato prichinata na tova stradaniye sye namira v samiya nyego! togava boitye sye ot myecha; zashchoto gnyevni sa nakazaniyata nanyeseni ot myecha, za da poznayetye, chye ima s"nd.

20

togava naamatyets"t sofar v otgovor ryechye: ponyezhye mye karat mislitye mi da otgovorya, zatova b"rzam. chukh ukorityelnoto izoblichyeniye protiv myenye; i dukh"t na razuma mye kara da otgovorya. nye znayesh li tova ot staro vryemye, ot kogato ye postavlen chovyek na zymyata, chye t"rzhystvoto na nyechyestivitye ye kratkovryemyenno, i radostta na byezbozhniya ye minutna? makar vyelichiyeto mu da sye izdignye do nyebyeto, i glavata mu da stignye do oblatsitye, pak toi shchye sye izrinye za vinagi kaktto nyechistotitiye mu; oniya, koito sa go glyedali, shchye kazhat: gdye ye toi? kato s"n shchye otyeti i nyama da sye namyeri, i kato noschno vidyeniye shchye izchyeznye. okoto, koyeto go ye glyedalo, nye shchye go glyeda vyeche; i myastoto mu nyama da go vidi vyeche. chadata mu shchye pot"rsyat blagovolyeniye na siromasitye; i t"rsyetye mu shchye pov"rnat imota im. kostitye mu sa p"lni s"s"sgryeshenyiata na mladostta mu; i tye shchye lyezhat s nyego v pr"stva. ako i da ye sladko zloto v ustata mu, ta go kryie pod yezika si, ako i da go zhali i nye go ostavya, no vsye oschye go d"rzhi v"trye v ustata si, pak khranata mu shchye sye izmyeni v chyervata mu, na zh"lchka aspidna shchye sye ob"rnye v"v v"tryeshnostitye mu. pog"lnal ye bogatstvo, no shchye go pov"rnye; bog shchye go iztr"gnye iz koryema mu. otrova aspidna shchye suchye; yezik yekhidnin shchye go um"rtvi. nyama

vyeche da glyeda pototsitye, ryekitye, koito tyekat s myed i maslo. tova, za koyeto sye trudim, shchye go v"zv"rnye, i nyama da sye naslazhdava na nyego yevryeiski: da go pog"lnye; s"razmyerno s imota, koito ye pridobil, toi nyama da sye radva, zashchoto ye ugnetyl siromasitye i gi ye ostavil; zagrabil ye k"shcha, koyeto nye bye postroil. ponyezhye nye ye znayel nasita na lakomstvoto si, nyama da zapazi nishcho ot tova, koyeto mu ye nai-milo; ponyezhye nye oстана nishcho, koyeto nye izpoyadye, zatova blagodyenstviyeto mu nyama da traye. kogato ye v p"lno izobiliye, shchye go spolyeti osk"dnost; r"kata na vsyeki okayanik shchye go napadnye. kogato sye kani da nap"lni koryema si, bog shchye khv"rli v"rkhu nyego yarostniya si gnyav, i shchye go navali v"rkhu nyego kogato oshchye yadye. kogato byaga ot zhyelyaznoto or"zhiye, stryelata na myedniya l"k shchye go pronizhye. toi ya iztr"gva, i tya izliza iz tyaloto mu, da! l'skaviyat i vr"kh izliza iz zh"lchkata mu; uzhasi go obzyemat. vsyakakva t"mnina ye zapyzena za s"krovishchata mu; og"n nyerazdukhvan ot chovyek shchye go poyadye; na tiya, koito ostanat v shat"ra mu, zlye shchye im b"dye. nyebyeto shchye otkryie byezzakoniyyeto mu, i zymyata shchye sye podignye protiv nyego. bogatstvoto na doma mu shchye izchyeznye, v dyenya na bozhia gnyav shchye sye razpilyeye. tova ye ot boga dyel"t na nyechyestiviya, i opryedelyenoto mu ot boga naslyedstvo.

21

togava iov v otgovor ryechye: slushaitye vni-matlyelno govoryenyeto mi, i s tova mye utye-shavaitye. pot"rpyetye mye, i az shchye govorya; a slyed kato izgovorya, prismivaitye sye. za chovyeka li sye oplakvam az? a kak da sye nye utyesni dukh"t mi? poglyednyetye na myenye i pochudyetye sye, i turyetye r"ka na ustata si. samo da si naumya tiya v"prosi uzhasyavam sye, i tryepyet obzyema snagata mi. zashcho zhivyyeat nyechyestivitye, otaryavat, dazhye stavat i mnogo silni. chadata im sye utv"rzhdavay zayedno s tyakh pryed litsyeto im, i vnutsitye im pryed ochitye im. domovyetye im sa svobodni ot strakh; i bozhiiyata togya nye ye v"rkhu tyakh. govyyedata im sye gonyat i nye naprazno; yunitsata im sye tyeli, i nye pomyata, pushchat chadata si kato ovtseye; i dyetsata im skachat. pyeyat pri muzikata na t"panchyetye i arfata, i vsesyelyat sye pri zvuka na svirkata. pryekarvat dnitye si v blagopoluchiy; i v yedna minuta slizat v groba. vsye pak kazvat bogu: ottyegli sye ot nas, zashchoto nye iskamye da znayem p"tishchata ti. shcho ye vsyemog"shchiyat ta da mu sluzhim? i kakvo sye polzu-vamye kato go prizovavamy? yeto, shchastiyeto im nye ye v tyakhna r"ka; dalyech da b"dye ot myenye m"druvanyeto na nyechyestivitye! kolko chyesto iz-gasva svyetilnik"t na nyechyestivitye, i dokhozhdabyedstviyeto im v"rkhu tyakhl! bog im razpryedelya boleyzni v gnyeva si. tye sa kato plyava pryed vyat"ra, i kato prakh ot plyava, koito vikhrushkata otyavata. dumatyte: bog pazi nakazaniyeto na tyakhnoto byez-zakoniye za chadata im. po-dobrye nyeka v"zdadye

na sami tyakh, za da go usyeshchat; sobstvyenitnye im ochi nyeka vidyat gibyelta im, i sami tye nyeka piyat ot gnyeva na vsyemog'shchiya. zashchoto kakvo naslazhdyeniye ot doma si ima nyechyestiviyat slyed syebye si, kogato sye pryepolovi chisloto na myesyetsitnye mu? shchye nauchi li nyakoi boga na znaniye, t'i kato toi s'di visokitnye? yedin umira v p'lno blagopoluchiye, kato ye v'v vsichko okholyen i spokoyen; ryebrata mu sa pokriti s tl'stina, i kosititnye mu sa napoyeni s mok'k. a drug umira v dushyevna goryest, kato nikoga nye ye yal s vyesyelo s'rtsye. zayedno lyezhat v pr'stta, i chyerveyi gi pokrivat. yeto, znaya mislitnye vi i khitruvaniyata vi za s'sipvaniyetu mi. zashchoto dumatye: gdye ye k'shchata na knyaza? i gdye ye shat'r't, gdyeto zhivyyekha nyechyestivitnye? nye styie li popitali minavashchitnye pryaz p'tya? i nye razbiratye li byelyezhititnye im primyrie, - chye nyechyestiviyat sye pazi za dyen na pogibyl, i chye v dyen na gnyav shchye b'dye zakaran? koi shchye izyavi pryed litseto mu nyegoviya p't? i koi shchye mu v'zdadye za onova, koyeto ye storil? no i toi shchye b'dye donyeyen v groba, i shchye pazi nad grobnitsata si. butsitnye na dolinata shchye mu b'dat lyeki; i vsyeki chovyek shchye otidye podir nyego, kakto byezbroini sa otishli pryedi nyego. kak, prochyeye, mi davatye prazni utyeshyeniya, t'i kato v otgovoritnye yi ostava samo l'zha?

22

togava tyemanyets't yelifaz v otgovor ryechye: mozhye li chovyek da b'dye polyezyen bogu? ako razumyen mozhye da b'dye polyezyen na syebye si. ako si ti pravdyeden, vsyemog'shchiyat ima li za kakvo da sye radva? ili polzuva li sye toi ako pravish p'tishchata si nyeporochni? poradi tvoya li strakh ot nyego toi tye izoblichava, i vliza v s'd s tyebye? nyechyestiyeto ti nye ye li golyamo? i byezzakoniyata ti nye sa li byezkraini? zashchoto byez prichina si vzyel zalog ot brata si, i si lishil golitnye ot dryekhitnye im. nye si napoil s voda umoryeniya, i si zad'rzhal khlyab ot gladniya. a koito byeshye yak, toi pridobivashye zhyemyata; i koito byeshye pochitan, toi sye zasyelvashye v nyeya. vdovitsi si otrpatal prazni, i mishtsitnye na sirachyetata si stroshtil. za tova primki tye obikalyat, i strakh vnyezapayen tye uzhasyava, ili t'mnina, ta nye vizhdash, i mnozhyestvo vodi tye pokriva. bog nye ye li na nyebyesitnye visoti? syega glyedai visochinata na zvezditye, kolko sa na visoko! a ti kazvash: gdye shchye znaye bog? pryed mraka li mozhye da s'di? oblatsi go pokrivat, ta nye vizhda; i khodi po svoda nyebyesyen, zabyelyezhil li si ti stariya p't, po koito sa khodili byezzakonnitnye? - tiya, koito pryezhdyevryemyenno bidokha grabnati, i chiyato osnova poroi zavlyechye, - koito ryekokha bogu: otdalyechi sye ot nas, i - kakvo mozhye vsyemog'shchiyat da stori za nas? - pri vsye, chye toi nap'lni s blaga domovyetye im. no dalyech da b'dye ot myenye m'druvaniyetu na nyechyestivitnye! pravdyenitnye glyedat i sye radvat; i nyevinnitnye im sye prismivat, kato kazvat: nye byakha li pogubyni v'stanalitnye protiv nas. i og'n

pog'lna ostanalitnye ot tyakh? spriyatyli sye syega s nyego i b'di v mir; ot tova shchye doidyed dobro za tyebye. priyemi, prochyeye, zakona ot ustata mu, i s'khrani dumitnye mu v s'rtsyeto si. ako sye v'rnyesh k'm vsyemog'shchiya, pak shchye b'dyesh utv'rden; otdalyechi, prochyeye, byezzakoniyetu ot shatritnye si, khv'rli yevryeiski: turi. zloto si v pr'stta, i ofirskoto zlato myezhdu kam'nitnye na pototsitye; i vsyemog'shchiyat shchye ti b'dye zlato, i izobilitnye ot sryebro za tyebye. zashchoto togava shchye sye vyesylish v'v vsyemog'shchiya, i shchye v'zdigash litsyeto si k'm boga. shchye mu sye pomolish, i toi shchye tye poslusha; i shchye izp'lni obryetsitye si. i kakvoto ryeshyeniye napravish, shchye ti b'dye potv'rdeno; i svyetlina shchye siyaye po p'tishchata ti. kogato tye unizhat, togava shchye ryechyesh: ima v'zdiganye! i toi shchye spasi onzi, koito ima smiryen poglyed. dazhye onzi, koito nye ye nyevinyen, shchye izbavi; dal s chistotata na tvoitnye r'tsyie shchye b'dye izbavyen.

23

a iov v otgovor ryechye: i dnyes oplakvaniyetu mi ye gorchivo; ranata mi ye po-tyezhka ot v'zdishaniyetu mi. akh, da bikh znayel gdye da go namyerya! otish'l bikh do pryestola mu, izlozhil bikh dyeloto si pryed nyego, i nap'lnil bikh ustata si s dovodi. uz-nal bikh dumitnye, koito toi bi mi otgovoril, i razbral bikh kakvo shchyeshye da mi ryechye. shchyeshye li toi da sye pryepira s myenye s golyamata si sila? nye! shchyeshye samo da vnimava v myen. togava bi stanalo yavno, chye yedin pravdyednik raziskva s nyego; i taka, az bikh sye osvobodil za vinagi ot s'diyata si. obachye, yeto, otivam napryed, no nyama go, i nazad, no nye go vizhdam, nalyavo, gdyeto raboti, no nye moga da go vidya; kriye sye nadyasno, i go nye vizhdam. znaye, obachye, p'tya mi; kogato mye izpita, shchye izlyaza kato zlato. nogata mi sye ye d'rzhalo zdravo v nyegovitnye st'pki; opazil s'm p'tya mu byez da sye otklonyo; ot zapovyedta na ustnitnye mu nye s'm sye ottyegil nazad; s'khranil s'm dumitnye na ustata mu povechye ot nuzhnata si khрана. no toi ye na yedin um, i koi mozhye da go otv'rnyet? i kakvoto zhyelaye dushata mu, tova pravi. zashchoto v'rshi tova, koyeto ye opryedyelyeno za myenye; i mnogo takiva nyeshcha ima u nyego. zatova, smushchavam sye v pris'tsviyeto mu; kogato razmishlyavam, tryepyerya ot nyego. zashchoto sam bog ye razslabil s'rtsyeto mi, i vsyemog'shchiyat mye ye smutil; t'i kato nye po prichina na t'mninata sye ot-sichat dumitnye mi, nito po prichina na mraka, koito pokriva litsyeto mi.

24

zashcho, ako vryemyenata nye sa skriti ot vsyemog'shchiya, oniya koito go poznavat, nye vizhdad dnitnye mu za s'd? yedni pryemyestyat myezhdi, grabyat stada i gi pasat; otkarvat osyela na sirachyetata; vzyemat v zalog govyedoto na vdovit-sata; iztlaskvat byednitnye ot p'tya; siromasitnye na

zyemyata sye kriyat zayedno ot tyakh. yeto, kato divi osli v pustinyata izlizat po rabotata si, po-dranyavat da t'rsyat khkana; pustinyata im dostavya khkana za chadata im. zh"nat furazha v nivata, za da go yadat. i byerat lozata na nyepravvednika; tsyala noshch lyezhat goli byez dryekhii, i nyamat zavivka v studa; izmokryuvat sye ot planinskitye d'zhdovye, i pryegr"shchat skalata, ponyezhye nyamat pribyezhishchye. drugi grabvat sirachyeto ot s"syeditye, i vzyemat zalog ot siromakha. goli, tiya khodyat kradyeshkom byez dryekha, i gladni, nosyat snopovyetye; izstiskvat d'rvyeno maslo v tyekhnitye ogradi, t'pchat linovyetye im, a ostavat zhadni. umirashchitye okhat iz grada, i dushata na ranyenitye vika; no pak tova byezumiyie bog nye glyeda. drugi sa ot protivnitsitye na vidyelinata; nye znayat p'tishchata i, i nye stoyat v p"tyekitye i, ubiyets"t stava v zori i ubiva siromakha i nuzhdaysishchiya sye, a noshchym ye kato kradyets. taka i okoto na pryelubodyeyetsa ochakva da sye mr"knye, kato kazva: oko nye shchye nye vidi; i pryelichava litsyeto si. v t'mminata probivat k"shchi; tye sye zatvaryat pryez dnyena, vidyelo nye poznavat. zashchoto za vsichki tyakh zorata ye kato mrachnata syanka; ponyezhye poznavat uzhasitye na mrachnata syanka. b"rzhye sye otvlichat po litsyeto na vodata; dyel't im ye proklyet na zyemyata; nye sye obr"shchat vyechye k'm p'tya za lozyata. kakto sushata i toplinata pogl"shchat voda ot snyega, taka i pryiezpodnyata gryeshnitye. maichinata utroba shchye gi zabravi; chyervyeyat shchye ima sladko yastyie v tyakh; nyama vyechye da sye spomnyat; i nyepravdata shchye sye stroshi kato d'rvo. pogl"shchat nyeplopnata, koyato nye razhda; i na vdovitsata nye pravyat dobro, vlachat i moshchnitye s"s silata si; tye stavat, i nikoi nye ye byezopasyen v zhivota si. bog im dava byezopasnost, i tye sye uspokoyavat s nyeya: no ochitye mu sa v"rkhu p'tishchata im. v"zdignakha sye za malko, i, yeto, chye gi nyama! snishavat sye; i kakto vsichki drugi si otivat, i otsichat sye kakto glavitye na klasovyetye. i syega, ako nye ye taka, koi shchye nye izkara l"zhyets, i shchye ob"rnye v nishcho dumitye mi?

25

togava shuakhyets"t valdat v otgovor ryechye: - navstryechustvoto i strakhovd"khnovyenyieto pri-nadlyezhat nyemu; pravi mir v"v vinitinye si. imat li broi voinvatata mu? i v"rkhu kogo nye izgryava nyegovata svyetlina? i t'i, kak mozhye chovyek da ye pravvedyen pryed boga? ili kak mozhye da ye chist rodyeniyat ot zhyena? yeto, i samata luna nye ye svyetla, i zvyездitye nye sa chisti, pryed nyego, kolko po-malko gadinata chovyek, i chyervyeyat chovyeshki sin!

26

a iov v otgovor ryechye: - kakva pomoshch si dal ti na nyemoshchniya! kak si spasil byezsilnata mishtsa! kak si s"vyetval onya, koito nyama m'drost! i kak"v zdrav razum si izsipal! k"m kogo si otrapvil dumi?

i chii dukh tye ye vd"khnoyaval yevryeiski: ye izlyaz"l ot tyebye.? pryed nyego m"rtvitye tryepyeryat pod voditye i obitatyelyite im. pryiezpodnyata ye gola pryed nyego, i avadon tye., gibyelta. nyama pokriv. prostira syevyera v"rkhu prazniya prostor; okacha zyemyata na nishcho. v"r"zva voditye v oblatsitye si; no oblak nye sye prodira izpod tyakh. pokriva litsyeto na pryestola si kato prostira oblaka si v"rkhu nyego. obikolil ye voditye s granitsa dori do kraishchata na svyetlinata i na t'mminata. nyebyesnitye st"lbovye tryepyeryat i uzhasyavat sye ot sm"mryanyeto mu. razv"lnuva moryeto s"s silata si; i s razuma si porazyava rakhav basnoslovno chudovishchye.. chryez dukha si ukrasyava nyebyesata; r"kata mu probozhda byagashchiya zmyei basnosloviyat prichinitel na zat"mnyenyata na nyebyesnitye tyela.. yeto, tiya sa samo kraishchata na p'tishchata mu; i kolko malko shyepnyenye ni davat da chuyem za nyego! a g"rma na silata mu, koi mozhye da razbyerye?

27

i iov prod"lzi byesyedata si kato kazvashye: v zhivota na boga, koito ye otnyel pravoto mi, i na vsyemog"shchiya, koito ye ogorchil dushata mi, zaklyevam sye, chye pryez vsichkoto vryemye, dokato ye dishanyeto mi v myenye, i dukh"t bozhii v nozdritye mi, usnitye mi nyama da izgovoryat nyepravda, nito yezik"t mi shchye produma izmama. da nye dadye bog da vi opravdaya! dokato izd"khna nyama da otkhv"rlya nyeporochnostta si ot myenye. pravdata si shchye d'rzha, i nye shchye ya ostavya; dogdyeto s"m zhiv s"rtsyeto mi nyama da nye izoblichii. nyepriyatlyat mi nyeka b'dye kato nyechyestiviya, i koito v"stava protiv myenye kato byezzakoniya. zashchoto kakva ye nadyezhdata na nyechyestiviya, chye shchye spyechyeli, kogato iztr"gnye bog dushata mu? shchye poslusha li bog vika mu, kogato go spolyeti byeda? shchye sye naslazhdava li v"v vsyemog"shchiya? shchye prizovava li boga v"v vsyako vryemye? shchye vi naucha tova, koyeto ye v bozhiiyata r"ka; kakvoto ima u vsyemog"shchiya nye shcha da skriya. yeto, viye vsichki styie vidyeli tova; zashcho, prochyeye, stavatye s"vsyem byezpolyezni? dyel't na nyechyestiviya ot boga, i naslyedstvoto, koyeto prityesnityelitye shchye poluchat ot vsyemog"shchiya ye tova: ako sye umnozhavat chadata mu, umnozhavat sye za myech; i vnusitye mu nye shchye sye nasityat s khlyab. ostanalitye ot nyego, sm"rt shchye gi pogryebe, i vdovitsitye mu nyama da plachat. ako i da natrupa sryebro mnogo kato pr'st, i prigotvi dryekhi izobilno kato kal, mozhye da prigotvi, no pravvednitye shchye gi oblyekat, i nyevinnitye shchye si razdyelyat sryebroto. postroyava k'shchata si kakto molyetsa. i kakto p'daryat, koito pravi koliba. bogat lyaga, no nyama da povtori. vyedn"zh otvarya ochitye si, i go nyama; tryepyet go khvascha kato potop; burya go grabi noshchym; iztochnitye vyat"r go diga, i toi otiva; toi go iztr"gva ot myastoto mu. zashchoto bog shchye khv"rli v"rkhu nyego byedi, i nye shchye go pozhalii; toi shchye sye staraye da izbyaga ot r"kata mu. shchye izplyaskat s

r'tsyе protiv nyego, i shchye mu podsvirvat taka, chye shchye byaga ot myastoto si.

28

naistina ima rudnitsa za sryebro, i myasto, gdyeto zlato sye plavi. zhyelyazoto sye vzima iz zmyemata, i myedta sye lyeye ot kam"ka. chovyek"t turya krai na t'mninata, i izdirva do nai-dalyechnyite myesta, kam"nitye v t'mninata i v mrachnata syanka. dalyech ot chovyeshko zhlisshchye, gdyeto nozye nye st'pvat, toi si otvarya rudnitsa; ochachyeni dalyech ot chovyetsitye rudnicharitye sye lyulyeyat. kolkodo za zmyemata, ot nyeya proizliza khlyab"t? i pod nyeya sye razravya kato chye li s og"n. kam"nitye i sa myasto na sapfir, i zlatna pr"st ima v nyeya. khishchna ptitsa nye znaye toya p"t i oko na sokol nye go ye vidyalo. gordyelyivitye zvyerovyе nye sa st'pvali po nyego; l"v nye ye zaminaval pryеz nyego. chovyek"t prostira r"kata si v r"khu kanaritye, pryevr"shcha planinitye iz koryen. razsicha prolomi myezhdu skalitye; i okoto mu otkriva vsichko shcho ye sk"potsyennno i ogranichava kapanyeto na voditye; i skritoto izvazhda na byal svyat. no m"drostta, gdye shchye sye namyeri? i gdye ye myastoto na razuma? chovyek"t nye poznava tsyenata i; i tyа nye sye namira v zmyemata na zhivitye, byezdnata kazva: nye ye v myenye; i moryeto kazva: nye ye u myenye. nye mozhye da sye pridobiye s"s zlato; i sryebro nye mozhye da sye pryetyegli v zamyana s nyeya. nye mozhye da sye otsyeni s ofirsko zlato, s"s sk"potsyennyen oniks i sapfir. zlato i kristal nye mogat sye sravni s nyeya, nito mozhye da sye razmyeni s vyeshchi ot nai-chisto zlato. nye shchye sye spomyenye koral ili kristal za pokupkata i. zashchoto tsyenata na m"drostta ye povisoka ot sk"potsyennitye kam"ni. topaz yetiopski nye shchye sye sravni s nyeya; nye shchye sye otsyeni tyа s chisto zlato. ot gdye, prochyeye, dokhozhd m"drostta? i gdye ye myastoto na razuma? - ponyezhye ye skrita ot ochitye na vsichkitye zhivi, i utayena ot v"zdushnitye ptitsi. gibyelchi i sm"rtta kazvat: s ushitye si chukhmye slukh za nyeya. bog razbira p"tyа i, i toi znaye myastoto i; ponyezhye toi glyeda do zymnitye kraishcha, i vzhida pod tsyaloto nyebye, za da pryetyeglya tyezhinata na vyetrovyetye, i da izmyerva voditye s myarka. kogato napravi zakon za d"zhda, i p"t za svyetkavitsata na g"rma, to gava toi ya vydia i izyavi; utv"rdi ya, da! i ya izslyedva; i kaza na chovyeка: yeto, strakh ot navstryechua, tui ye m"drost, i otdalyechavanye ot zloto, tova ye razum.

29

i iov oshchye prod"lzhi byesyedata si kato kazvashye: o, da byakh kakto v pryedishnitye myesyetsi, kakto v dnitye, kogato bog nye pazyeshye, kogato svyetlik"t mu svyetyeshye na glavata mi, i s"s svyetlinata mu khodyekh v t'mninata; kakto byakh v dnitye na zryelossta si, kogato s"vyet"t ot boga bdyeshye nad shat"ra mi; kogato vsyemog"shchiyat byeshye oshchye s myenye, i dyetsata mi byakha okolo myenye; kogato miyekh st"pkitye si s maslo, i skalata izli-

vashye za myenye ryeki ot d"rvyeno maslo! kogato pryеz grada izlizakh na portata, i prigotvyakh syedalishchyeto si na pazara, mladitye, kato mye glyedakha, sye kriyekha, i startsitye stavakha i stoyakha pravi; p"rvyentsitye sye v"zd"rzhakha ot govoryenye, i turyakha r"ka na ustata si; glas"t na nachalnitsitye zaml"kvashye, i yezik"t im zalypvashye za nyebtsyeto im; ukho, kato mye chuyeshye, ublazhavashye mye, i oko, kato mye vzhdashye, svidyetyelstvuvashye za myenye; zashchoto osvobozhdavakh siromakha, koito vikashye, i sirachyeto, i onzi, koito nyamashye pomoshchnik. blagoslovyenyeto ot tozi, koito bye blizo do zagivanye, idyeshye na myenye; i az vyesyelyakh s"rtsyeto na vdovitsata. oblichakh pravdata, i tyа mi byeshye odyezhda; moyata pravdivost mi byeshye kato mantiya i korona. az byakh ochi na slyepiya, i nozye na khromiya. byakh bashcha na siromasitye; izslyedvakh dyeloto na nye-poznatiya myenye. troshyekh chelyustitye na nye-spravedliviya, i iztyeglyakh lova iz z"bitye mu. to gava dumakh: shchye umra v gnyezdoto si. i dnitye mi shchye sye umnozhat kakto pyas"ka. koryen"t mi ye prostryan k"m voditye; i rosata namokryuva tsyala noshch klonitye mi. slavata mi zyelyenyeye oshchye v myenye; i l"k"t mi sye ukryepava v r"kata mi. chovyetsitye chakakha da mye slushat, i l"mchakha, za da chuyat s"vyetitye mi. podir moitye dumitye nye prituryakha nishcho; slovoto mi kapyeshye v r"khu tyakh; za myenye ochakvakha kato za d"zhd, i ustata im zyeeyekha kakto za prolyetyen d"zhd. usmikhvakh sye na tyakh, kogato byakha v otchayaniye; i tyе nye mozhakha da pot"mnayat yevryeiski: da napravyat da padnye. svyetlostta na litsyeto mi. izbirakh p"tyа k"m tyakh, i syedyakh pr"v pomyezhdu im, i zhivyeyekh kato tsar vsryed voiskata, kato onzi, koito utyshava nask"rbyenitye.

30

no syega mi sye podsmivat po-mladitye ot myenye, chiito bashchi nye bikh priyel da turya s kuchyетata na stadoto si; zashchoto v shcho mozhyeshye da mye polzuva silata na r"tsyetye im, chovyetsi, chiyato zhiznyenost nye izchyeznala? ot nyemotiya i glad tye byakha izm"rshavyeli; grizyakha izsushyennata zyemya, otdavna pusta i opustoshyena; myezhdu khrastitye k"sakha slyez, i koryenitye na smrika im byakha za khрана. byakha izp"dyeni izmyezhdu chovyetsitye, koito vikakha podir tyakh kato podir kratsti. zhivyeyekha v puknatinitye na dolinitye, v dupkitye na zmyemata i na skalitye. ryevyakha myezhdu khrastitye. s"birakha sye pod tr"nitye; byezumni i byezchyestni, tye bidokha izgonenyi ot zmyemata. a syega az im stanakh pyesyen, oshchye im s"m i pogovorka. gnusyat sye ot myenye, otdalyechavat sye ot myenye, i nye sye svyenyat da plyuyat v litsyeto mi. t"i kato bog ye s"spal dostolyepiyeto mi ili: raztyegnal poyasa mi. i mye ye smiril. to i tye sye razyzudikha pryed myenye. otdyasno v"stavat tyа izrodi, tlasakat nozetyete mi, i prigotovlyavat protiv myenye gibyelnitye si namyeryeniya ili: p"tishcha, razvalyat p"tyа mi, uvyelichavat nyeshchastiyeto mi, i to byez da imat pomoshch-

nitsi. idat kato pryex shirok prolom; pod krakha nakhv"rlyat sye v"rkhu myenye. uzhasi sye ob"rnakha v"rkhu myenye; kato vyat"r gonyat dostoyepiyeto mi; i blagopoluchiyeto mi pryemina kato oblak. i syega dushata mi sye izliiva v myenye; skr"bni dni mye postignakha. pryex noshchta kostitye mi sye pronizvat v myenye, i zhilyte mi nye si pochivat ili: m"kitye mi nye pryestavat. samo s golyamo usilye sye promenyava dryekhata mi; ty mye styaga kakto yakata na khitona mi. bog mye ye khv"rlil v kalta; i az s'm zaprilichal na pr"st i na prakh. vikam k'm tye-bye, no nye mi otgovaryash; stoya, i ti prosto mye poglyezhdash. ob"rnal si sye da sye pokazvash zhyestok k'm myenye; s moshchnata si r"ka mi vrazhduvash; izdigash mye, v"zkhavash mye na vyat"r, i stopyavash mye v buryata. znaya naistina, chye shchye mye dokarash do sm"rt, i do doma, koito ye opryedyelen za vsichkitye zhivi. obachye v padanyeto si chovyek nyama li da prostrye r"ka, ili da nadadye vik v byedstviyeto si? nye plakakh li az za onzi, koito bye otrudyen? i nye sye li osk"rbi dushata mi za siromakha? kogato ochakvakh dobroto, togava doidyе zloto; i kogato ozhidakh vidyelinata, togava doidyе t'mminata. chyervata mi v"zvrat, i nye si pochivat; skr"bni dni mye postignakha. khodya pochyernyal, no nye ot sl"ntsyyeto; stavam v s"braniyeto i vikam za pomoshch. stanakh brat na chakalite, i drugar na kamiloptitsitye. kozhata mi pochyernya na myenye, i kostitye mi izgoryakha ot og"n. zatova arfata mi sye izmyeni v ridaniye, i svirkata mi v glas na plachyeshchi.

31

napravikh zavyyet s ochitye si; i kak bikh poglyednal na dyevitsa? zashchoto kak"v dyal sye opryedyelya ot boga otgorye, i kakvo naslyedstvo ot vsyemog"shchiya svishye? nye ye li razoryeniye za nyechyestiviya, i pogibyl za tiya, koito v"rshat byezzakoniye? nye vzhida li toi p"tishchata mi? i nye broi li vsichkitye mi st"pki? ako s'm khodil sl"zhata, i nogata mi ye b"rzala na izmama, - (no nyeka mye pryetyeglyat v pravi vyezni, za da poznaye bog nye-porchnostta mi, -) ako sye ye otklonila nogata mi ot p"tya, i s"rtsyyeto mi ye poslyedvala ochitye mi, i ako sye ye zalyepilo pyetno na r"tsyyete mi, to nyeka syeya az, a drug da yadye, i nyeka sye izkoryenyat proizvyedyenyata mi ako sye ye pryel"stilo s"rtsyyeto mi ot zhyena, i s'm prichakval pri vrata na s"syeda si, to nyeka moyata zhyena myelye za drugigo, i drugi da sye navyezhdat nad nyeya; zashchoto tova bi bilo gusno dyelo, i byezzakoniye, koyeto da sye nakazhye ot s"diitye; ponyezhye tova ye og"n, koito izgoryava do pogubvanye, i bi izkoryenil vsichkitye mi plodovyе. ako s'm pryezryal pravoto na slugata si ili na sluginyata si, kogato imakha spor s myenye, to kakvo bikh storil, kogato sye podignye bog? i kakvo bikh mu otgovoril, kogato posyeti? onya, koito ye obrazoval myenye v utrobata, nye obrazuva li i nyego? i nye s"shchiyat li ni obrazuva v utrobata? ako s'm v"zd"rzhal siromasitye ot tova, koyeto zhyelayekha, ili s'm napravil da pomracheyyat ochitye na vdovitsata, ili s'm izyal sam si zal"ka si, byez

da ye yalo sirachyeto ot nyego, - (naprotiv, ot mladostta mi to porastye pri myenye kato pri bashcha, i ot utrobata na maika si s'm nastavlyaval vdovit-sata); ako s'm glyedal nyakogo da ginye ot nyamanye dryekhi, ili siromakh, chye nyama zavivka, i nye sa mye blagoslavlyali chryeslata mu, kato sye ye stoplyal s v"lnata ot ovtssyyete mi; ako s'm podignal r"ka protiv sirachyeto, kato vzhidakh, chye imam pomoshch v portata; to da padnye mishtsata mi ot ramoto, i r"kata mi da sye pryechupi ot lak"tya; zashchoto pogibyl ot boga byeshye uzhas za myenye, i pryed nyegovoto vyelichiyе nye mozhyekh da storya nishcho. ako s'm turyal nadyezhdata si v zlato, ili s'm ryek"l na chistoto zlato: ti si moye upovaniye; ako s'm sye vyesyeli, zashchoto bogatstvoto mi bye golyamo, i zashchoto r"kata mi bye namyerila izobiliye; ako, kato s'm glyedal sl"ntsyyeto, kogato izgrayavashye, ili lunata, kogato khodyeshye v svyetlostta si, sye ye uvyaklo taino s"rtsyyeto mi, i ustata mi sa tsyeluvali r"kata mi; i tova bi bilo byezzakoniye, koyeto da sye nakazhye ot s"diitye, zashchoto bikh sye otryek"l ot vishniya bog. ako s'm zloradstvual v zagivanyeto na mrazyeshchiya mye, ili mi ye stavalo drago, kogato go ye spolyetyavalo zlo, - (dazhye nye s'm dopusnal na ustata si da s"gyreshat ta da iskam zhivota mu s proklyetiya) - ako khorata ot shat"ra mi nye sa ryekli: koi mozhye da pokazhye yednogo, koito nye ye bil nasityen ot nyego s myeso? (chuzhdyenyets"t nye noshchuvashye v"n; otvaryakh vrata si na p"tnika); ako s'm pokrival pryest"plyenyata si kakto adama kato s'm skrival byezzakoniye si v pazukhata si, ponyezhye sye boyakh ot golyamoto mnozhyestvo, i pryezryeniye na syemyeistvata mye uzhasyavashye, taka chye ml"kvakh i nye izlizakh iz vrata; - (o, da imashye nyakoi da mye slusha! - yeto vizzh tuka podpisa mi; vsyemog"shchiyat nyeka mi otgovori! - i da imakh akta yevryeiski: kniga. koito protivnik"t mi ye napisal! yeto, na ramo shchyakh da go nosya, za vyenyets shchyakh da go priv"rzha na syebye si! shchyakh da mu dam otchyet za st"pkitye si; kato knyaz shchyakh da sye priblizha pri nyego-); ako nivata mi vika protiv myenye, i brazditye i plachat zayedno; ako s'm izyal ploda i byez da platya, ili s'm izgasil zhivota na stopanitye i; togava da izrastat tr"ni vmiesto zhito, i vmiesto yechyemik plyevyeli. sv"rshikha sye dumitye na iova.

32

i taka, tiya trima chovyeka pryestanakha da otgovaryat na iova, zashchoto byeshye pravyedyn pryed svoitye si ochi. togava plamna gnyev"t na vuzyetsa yeliu, sin na varakhiila, ot aramovoto syemyeistvo. gnyev"t mu plamna protiv iova, zashchoto opravdavashye syebye si namysto boga; tozhye protiv trimata mu priyateli plamna gnyev"t mu, zashchoto byakha os"dili iova byez da mu namyeryat otgovor. a yeliu byeshye chakal da govori na iova, zashchoto drugitye byakha po-stari ot nyego. no kogato yeliu vidya, chye nyamashye otgovor v ustata na tiya trima m"zhye, gnyev"t mu plamna. togava vuzyets"t yeliu, sin na varakhiila, v otgovor ryechye: - az s'm mlad, a viye mnogo stari; zatova

sye posvyenikh, i nye smyeyekh da vi yavya moyeto mnyenye. az ryekokh: dnitye nyeka govoryat, i mnogo godini nyeka uchat m'drost. no ima dukh v chovyeka; vd'khnovyeniye to na vsyemog'shchiya go vrazumyava. nye chye chovyetsitye sa vyelik, za tova shchye sa i m'dri, nito chye sa stari, za tova shchye razbirat pravos'diyeto. procheyeye, kazvam: slushaitye myenye; nyeka yavya i az mnyeniye to si. yeto, chakakh dokato viye govoryekhtye, slushakh razs'zhdyniyata vi, kogato t'rsyehkhtye kakvo da kazhyetye; vniimatelno vi slushakh, i, yeto, ni yedin ot vas nye ubyedi iova, nito otgovori na dumitye mu; za da nye ryechyetye: niye namyerikhmye m'drost. bog shchye go svali, a nye chovyek. ponyezhye toi nye ye otravayal dumitye si protiv myenye, to i az nyama da mu otgovorya sporyed vashitye ryechi. tye nye smaivat, nye otgovaryat vyeche, nye namirat ni duma da kazhat. a da chakam li az ponyezhye tye nye govoryat, - ponyezhye stoyat i nye otgovaryat vyeche? nyeka otgovorya i az ot moya strana, nyeka yavya i az mnyeniye to si. zashchoto s'm p'lyen s dumi; dukh't v myenye d'lbokoye pritiska. yeto koryem't mi ye kato vino nyeotvoryeno, blizo ye da nye razpuknye kato novi myekhovye. shchye progovorya, za da mi stanye po-lyeko; shchye otvorya ustnitye si i shchye otgovorya. dalyech ot myenye da glyedam na litsye, ili da polaskaya chovyeka. zashchoto nye znaya da laskaya; inachye s'zdatyelyat mi bi nye otmakhnal vyednaga.

33

zatova, iove, chui syega slovoto mi, i slushai vsichkitye moi dumi. yeto, syega otvorikh ustata si, yezik't mi s ustata mi govori. dumitye mi shchye b'dat sporyed pravotata na s'rtsyeto mi, i ustnitye mi shchye proiznyesat chist razum. dukh't bozhii nye ye napravil, i dishanyeto na vsyemog'shchiya nye ozhivotvoryava. ako mozhyesh, otgovori mi; op'lchi sye s dumitye si pryed myenye ta zastani. yeto, i az s'm pryed boga kakto si ti, - i az s'm ot kal obrazuvan. yeto, moyat uzhas nyama da tye uplashva. nito shchye tyezhi r'kata mi v'rkuh tyebye. byezs'mnyeno ti si govoril, kato slushakh az, i az chukh glasa na dumitye ti, kato kazvashye: chist i byez pryest'plyeniye s'm; nyevinyen s'm, i byezzakoniye nyama v myenye; yeto, bog namira prichini protiv myenye, schita nye za svoi nyepriyatyl; turya nozyetye mi v klada, nablyudava vsichkitye mi p'tishcha. yeto, v tova ti nye si prav; shchye ti otgovorya, chye bog ye po-vyelik ot chovyeka. zashcho sye pryepirash s nyego, zagdyeto toi nye dava otchyt ni za yedno ot svoitye dyela? zashchoto sigurno bog govori vyedn'zh i dvazh, samo chye chovyek't nye vnimava. v s'n, v noshchno vidyeniye, kogato d'lbok s'n napada chovyetsitye, kogato s'nuvat na lyeglata si, togava toi otvarya ushitye na chovyetsitye, i zapychatva pouka v tyakh, za da otv'rnye chovyeka ot namyereniyeto mu, i da izvadi gordosta iz chovyeka; pryedpazva dushata mu ot groba, i zhivota mu, za da nye padnye ot myech. toi biva i nakazvan s bolki na lyegloto si, da! s nyepryestanni bolki v kostitye si, taka shchoto dushata mu sye otv'r'shcha ot khlyab, i s'rtsyeto mu

ot vkusnoto yastyie. myesata mu sye iznuryavat t'i, chye nye sye vizhdaz, a nyevidimitye mu po-pryedi kosti sye podavat. da! dushata mu sye priblizhava pri groba. i zhivot't mu pri pogubityelitye, togava, ako ima angyel s nyego, posryednik, pr'v myezhdu khilyada, za da v'zvyesti na chovyeka shcho ye za nyego pravo, i ako bog mu b'dye milostiv i ryeche: izbavi go, za da nye slyezye v groba, az promislakh otkup za nyego, - togava myesata mu shchye sye podmladyavat poyeche ot myesata na dyetye? toi sye v'r'shcha v dnitye na mladostta si; ako sye pomoli bogu, toi ye blagosklonyen k'm nyego, i mu dava da glyeda litsyeto mu s radost; i v'zvr'shcha na chovyeka pravdata mu. toi pyeye pryed chovyetsitye, kazvaiki: s'gryeshikh i izkrivikh pravoto, i nye mi sye v'zdaye sporyed gryekha mi; toi izbavi dushata mi, za da nye otidye v rova; i zhivot't mi shchye vidi vidyelinata. yeto, vsichko tova v'rshi bog dvazh i trizh s chovyeka, za da otv'rnye dushata mu ot rova, no da sye prosvyeti s vidyelinata na zhivota. vni mavai, iove, poslushai nye, m'lchi, i az shchye govorya. ako imash kakvo da kazhyesh, otgovori mi; govori, zashchoto zhelyada da b'dyesh opravan; no ako nye, to ni slushai myenye; m'lchi, i shchye tye naucha m'drost.

34

i yeliu pak progovaryaike ryeche: slushaitye dumitye mi, viye m'dri, i vni mavaitye k'm myenye, viye razumni; zashchoto ukhoto izpitva dumitye kakto nyebtsyeto vkusva yastyieto. nyeka si izbyeryem pravoto ta da znayem pomyezhdu si dobroto. zashchoto iov ye kazal: pravdyeden s'm, i pak bog ot nye pravoto mi; v'pryeki pravoto mi schitan s'm za l'zhyets; ranata mi ye nyeitzsyelima pri vsye, chye s'm byez pryest'plyeniye. koi chovyek ye kato iova, koito ukoryava boga, kakto piye voda, i družhi s oniya, koito v'rshat byezzakoniye, i khodi s nyechyestivi chovyetsi? zashchoto ye kazal: nishcho nye polzuva chovyeka da s'izvolzyava s boga. slushaitye nye, procheyeye, viye razumni m'zhye. dalyech da b'dye ot boga nyepravdata, i ot vsyemog'shchiya byezzakoniye! zashchoto shchye v'zdaye na chovyeka sporyed dyeloto mu, i shchye napravi vsyeki da namyeri sporyed p'tishchata si. naistina bog nyama da izv'rshi nyechyestiyeto, nito shchye izv'rnye vsyemog'shchiyat pravos'diyeto. koi ye v'zlozhil na nyego grizhata za zymyaya? ili koi go ye natovaril s tsyalata vsyelyena? ako priplyei toi s'rtsyeto si samo k'm syebye si, i ottyegli k'm syebye si dukha si i dishanyeto si, to shchye izd'khnye zayedno vsyaka pl't, i chovyek't shchye sye v'rnye pak v pr'stta. syega, ako si razumyen, chui tova; slushai glasa na dumitye mi. shchye vlastvuva li onya, koito mrazi pravdata? i shchye izkarash li vinovoyen moshchniya pravdyednik, koito kazva na tsar: nyechyestiv si, na knyazye: byezzakonnitsi sty, koito nye lit-syepriyatstvua pryed p'rvyentsi, nito pochita bogatiya poyeche ot siromakha, ponyezhye vsichki sa dyelo na nyegovitye r'tsyet? v yedna minuta umirat - da! v polunosch; lyudyetye im sye smushchavat i pryeminavat; i moshchnitye bivat pryemakhnati nye s r'ka. zashchoto ochitye na boga za v'rkuh

p'tishchata na chovyeka, i toi glyeda vsichkitye mu st'pki. nyama t'mnina, nito mrachna syanka, gdyeto da sye krydat oniya, koito v'rshat byezzakoniye. ponyezhye toi nyama nuzhda vtori p't da izpitva chovyeka, za da doidyte na s'd pryed boga. byez d'lgo izslyedvanye slomyava silnitye, i postavya drugi vmysto tyakh. prochyeyte, toi poznava dyelata im; i s'barya gi noshchyem, ta tye sye smazvat. udrya gi kato nyechyestivi yavno, tam gdyeto ima zryteli, ponyezhye sye otklonikha ot nyego, i nye zachitakha ni yedin ot p'tishchata mu, taka chye napravikha da stignye do nyego vik't na siromasitye, ta toi chu vika na ugnetyenitye. i kogato toi uspokoyava, koi shchye smuti? kogato kriye litsyeto si, koi mozhye da go vrydi? byezrazlichno da li ye storyeno tova spryamo narod ili spryamo yedin chovyek, - za da nye tsaruva nyechyestiv chovyek, chovyek, koito bi vprimchal lyudyetye, zashchoto, ako nyakoi kazhye na boga: ponyesokh nakazaniye byez da s'm storil zlo; kakvoto az nye vizhdam, ti nye nauchi; ako s'm izv'rshil byezzakoniye, nyama da v'rsha vyechye, - to tryabva li v'zdayaniyeto mu da b'dye, sporyed kakto ti zhyelayesh, da go otkhv'rlyash, taka shchoto ti da go izbyeryesh, kazva bog, a nye az? togava ti kazhi kakvoto znayesh. razumni m'zhye shchye mi ryekat: da! vsyeki m'd'r chovyek, koito mye slusha, shchye kazhye: iov govori byez znaniye, i dumitye mu sa lishyeni ot m'drost. zhyelaniyeto mi ye, iov da b'dye izpitan do krai, ponyezhye otgovori, kakto nyechyestivitye chovyetsi. zashchoto na gryekha si priturya buntovnichyestvo, porugava sye yevryeiski: izplyaska s r'tsyte. myezhdu nas, i umnozhava dumitye si protiv boga.

35

yeliu oshchye progovaryaiiki ryeche: mislish li, chye ye pravo tova, koyeto ryeche ti: moyata pravda v tui dyelo ye povyeche ot bozhiyata? zashchoto ti ryeche: kakvo shchye mi b'dye pryemushchestvoto? kakvo shchye mye polzuva povyeche otkolkoto, ako byakh s'gryeshil? az shchye otgovorya na tyebye. i na priyatylitye ti s tyebye. poglyedni k'm nyebyesata i vizh; i glyedai oblatsitye, kolko po-navisoko sa ot tyebye. ako s'gryeshavash, kakvo pravish protiv nyego? i ako sye umnozhavat pryest'plyeniya ti, kakvo mu v'rshish? ako si pravyyeden, kakvo mu davash? ili kakvo poluchava ot r'kata ti? nyechyestivetye ti mozhye da povryedi samo chovyek kato tyebye; a pravdata ti mozhye da polzuva samo chovyeshki sin. poradi mnogo ugnetyeniya vikat stradalitsitye, pishchyat poradi nasiliyeto na moshchnitye; no pak nikoi nye kazva: gdye ye bog tvoryets't mi, koito dava pyesni noshchyem, koito ni uchi povyeche nyezhyeli zymnitye zhiivotni, i pravi ni po-m'dri ot v'zdushnitye ptitsi? taka tye vikat; no toi nye otgovorya da gi izbavi ot gordostta na nyechyestivitye. naistina, bog nye slusha praznosloviyeto, i vsyemog'shchiyat nye go zachita, kolko po-malko, kogato ti kazvat, chye nye go vizhdash, chye dyeloto ti ye pryed nyego, i naprazno go chakash! i syega, ponyezhye nye tye ye posyetil v yarostta si, i nye ye pryeglyedal s's strogot

nadmyennostta ti, zatova iov otvarya usta da govori suyetnosti, trupa dumi lishyeni ot blagorazumiye.

36

i yeliu prod'lzhavaiki ryeche: pot'rpi nye malko, i shchye ti yavya, zashchoto imam oshchye nyeshcho da ti kazha za boga. shchye chyerpya znaniyeto si ot dalyech, i shchye otdam pravda na s'zdatyela si; zashchoto naistina dumitye mi nye shchye b'dat l'zhlyvi; yedin, koito ye us"v"rshyenstvuvan v znaniye, stoi pryed tyebye. yeto, makar bog da ye moshchyen, nye pryezira nikogo, - makar da ye moshchyen v silata si da razs'zhdava. toi nye zapavza zhiivota na nyechyestiviyta, a na siromasitye otdava pravoto. nye ottyeglyia ochitye si ot pravyyednitye, no dazhye gi turya i s tsarye da syedyat na pryestol za vinagi, i tye bivat v'zvishyeni. a v'v vyerigi, ako sa v'rzani, i khvanati s v'zhyeta na nask'rbyeniye, togava im yavyava dyelata im i pryest'plyeniya im, chye sa sye v'zgordyli, otvarya i ukhoto im za pouka, i zapovydava da sye v'rnat ot byezzakoniyyeto; i ako poslushat i sluzhat na nyego, shchye pryekarat dnitye si v blagopoluchiyte i godinitye si v'v vyeseliya; no ako nye poslushat, shchye zaginat ot myech, i shchye umrat byez m'drost. a nyechyestivitye v s'rtsye pitayat yad, nye vikat k'm boga za pomoshch kogato gi vr'zva; tye umirat v mladost, i zhiivot' im ugasva myezhdu mr'snitye. toi izbavya nask'rbyeniya chryez skr'bta mu, i chryez byedstviye otvarya ushiytye im i taka bi izvyl i tyebye iz utyesnyiye v shiroko myasto, gdyeto nyama tyesnota; i slaganoto na trapyezata ti bilo bi p'lno s tl'stina. no ti si p'lyen s's s'zhdyeniya na nyechyestiviyta; zatova s'dbata i pravos'diyeto tye khvashchat, vni-mavai da nye bi zhyegata na stradaniya ti da tye podignye protiv udara; togava nito golyam otkup bi tye ot'rval. shchye vazhi li vikanyeto ti da tye izvadi ot byedstviye, ili vsichkitye napryezhyeniya na silata ti? nye pozhyelavai noshchta, kogato lyudyetye izchyezvat ot myastoto si. vni-mavai! nye poglyedvai byezzakoniyyeto; zashchoto ti si pryedpochyl tova povyeche ot nask'rbyeniyyeto. yeto, bog ye v'zvishyen v silata si; koi ye navstryechuar kato nyego? koi mu ye pryedpisal p'tya mu? ili koi mozhye da mu ryeche: izv'rshil si byezzakoniye? pomni da v'zvychelivash nyegovoto dyelo, koyeto chovyetsitye v'zpyavat, v koyeto vsichkitye chovyetsi sye vzirat, koyeto chovyek't glyeda ot dalyech. yeto, bog ye vyelik, i niye go nye poznavamye; chisloto na godinitye mu ye nyeizslyedimo. toi privlichia vodnitye kapki, koito tayat v d'zhd ot paritye mu, koito oblatsitye izlivat i orosyavat v'rkhmu mnozhyestvo chovyetsi. mozhye li, dazhye, nyakoi da razbyerye kak sye razprostirat oblatsitye, ili sye proizvyezhdat g'rmyezhitye na skiniyata mu? yeto, prostira svyetilnata si okolo syebye si, i sye pokriva s morskitye d'na. (ponyezhye chryez tiya nyeshcha s'di naroditye; dava khрана izobilno), pokriva r'tsyetye si s's svyetskavitsata, i zapovydava i gdye da udari; shum't i izvystyava za tova, i dobit'k't - za plam'ka, koito v'zliza.

da! poradi tova s"rtsyeto mi tryepyeri i sye izmyestva ot myastoto si. slushaitye vniimatelno g"rma na glasa mu, i shuma, koito izliza iz ustata mu. prashcha go pod tsyaloto nyebye i svyetkavitsata si do kraishchata na zymyata; slyed nyeya ryechye glas, g"rmi s glasa na vyelichiyeto si, i nye gi v"zpira shchom sye chuye glasa mu. bog g"rmi chudno s glasa si, v"rshi vyeliky dyela, koito nye mozhym da razbi-ramey; zashchoto kazva na snyega: vali na zymy-ata, - s"shcho i na prolivniya d"zhd i na poroin-itye si d"zhdovye; zapyechatva r"kata na vsyeki chovyek, taka shchoto vsichkitye chovyetsi, koito ye napravil, da razbirat silata mu. togava zvyerovyetye vlizat v skrialishchata i ostavat v rovoyetye si. ot pomyeshcheniyeto si idye buryata, i stud't ot vyetrovyetye shcho razpr'skvat oblatsitye. chryez dukhanye ot boga sye dava lyed, i shirokitye vodi zamr'zvat; tozhye g'stiya oblak toi natovarva s vlaga, prostira na shiroko svyetkavichniya si oblak, koito sporyed nyegovoto nastavlyeniyete sye nosyat naokolo za da pravyat vsichko shcho im zapovyadva po lit-syeto na zymnoto k'lbo, bilo, chye za nakazaniye, ili za zymyata si, ili za milost, gi dokarva. slushai tova, iovyey, zastani ta razmisli v'rku chudyesnitye bozhii dyela. razbirash li kak im nalaga bog volyata si. i pravi svyetkavitsata da svyety ot oblaka mu? razbi-rash li kak oblatsitye uvivat, chudyesnitye dyela na s"v"rsheniya v znaniye? - ti, chiito dryekhi stavat topli, kogato zymyata ye v zatishiye, poradi yuzh-niya vyat'r. mozhyyesh li kato nyego da razprostryesh nyebyeto, koyeto, kato lyeyano ogyedalo ye zdravo? nauchi ni shcho da mu kazhyem, zashchoto po-radi nyevyeyzhestvo yevryeiski: t'mninata. niye nye mozhym da naryedim dumitye si. shchye mu sye izvyesti li, chye zhyelaya da govorya, kato znaya chye, ako produma chovyek nyepryemyenno shchye b'dye pog'lnat? i syega chovyetsitye nye mogat da poglyed-nat na svyetlinata, kogato blyeshchi na nyebyeto, kato ye zaminat vyat'r't i go ye ochistil, ta ye doshlo zla-tozarno siyaniye ot syevyer; a kak shchye poglyednat na boga, u kogoto ye strashna slava! vsyemog'shch ye, nye mozhym da go proumyeyem, pryev'zkhodyen ye v sila; a pravos'diyeto i pryiezobilnata pravda toi nyama da otrvati. zatova mu sye boyat chovyetsitye; toi nye zachita nikogo ot visokoumnitye yevryeiski: m'dritye v s"rtsye..

38

togava navstryechu otgovori na iova iz buryata i kaza: koi ye togava tozi, koito pomrachava moya s"vyet s nyerazumni dumi? opashi syega kr'sta si kato m"zh, i shchye tye popitam; i ti mi izyavyavai. gdye byeshye ti, kogato osnovakh zymyata? izvyesti, ako si razumyen: koi opryedyeli myerkitye i? (ako znayesh) ili koi tyeqli vr'v za myeryenye po nyeya? na kakvo sye vd'lbochikha osnovitye i? ili koi polozhi kraye"gniya i kam"k, kogato zveyzdinye na zorata pyeyekha zayedno, i vsichkitye bozhii sinovye v'zklitsavakha ot radost? ili koi zatvori moryeto s vrati, kogato sye ustryemi ta izlyezye iz matka,

kogato go oblyakokh s oblak i go povikh s m'gla, i postavikh mu granitsa ot myenye, turikh lostovye i vrati, i ryekokh: do tuk shchye dokhozhdash, no nye po-nata'tk, i tuk shchye sye spirat gorditye ti v'lni? otkak zapochnakha dnitye ti zapovyadal li si ti na utroto i pokazal na zorata myastoto i, za da obkhvanye kraishchata na zymyata, taka shchoto da sye izt'rsyat ot nyeya zlodyeitsitye ta da sye pryeo-brazuva tya, kakto glina pod pyechat, i vsichko da izp'kva kato chye li v oblyeklo, a ot nyechyestivi-tye da sye otnyema vidyelinata im, i izdignatata im mishtsa da sye stroshi? pronikval li si do izvoritye na moryeto? ili khodil li si da izslyedvash byezdnata? otkrikha li sye na tyebye vratitye na sm'rtta? ili vidyal li si syenychyestitye vrati na sm'rtta? skhvanal li si shi-rochinata na zymyata? kazhi, ako si razbral vsichko tova. gdye ye p'tyat k'm obitalishchetye na svyetli-nata? i na t'mninata gdye ye myastoto i, za da ya za-vyedyesh do granitsata i, i da poznayesh p'tyekitye k'm doma i? byez s'mnyeniye, ti znayesh, zashchoto togaz si sye rodil, i golyamo ye chisloto na tvoitye dni! vlizal li si v'krovishchnitsitye za snyega, ili vzhidhal li si s'krovishchnitsitye za gradushkata, koito pazya za vryemye na skr'b, za dyen na boi i na voina? shcho ye p'tyat za myastoto, gdyeto sye razsyava svyetlinata, ili sye razpr'sva po zymyata iztchoniyyat vyat'r? koi ye raztsyepil vodoprovod za prolivniye d'zhdovye, ili p't za svyetkavitsata na g'rma, za da sye dokara d'zhd v'rku nyenaselyena zymya, v'rku pustiny-ata, gdyeto nyama chovyek, za da nasiti pustata i za-pustyalu zymya. i da napravi nyezhnata tryeva da izniknye? d'zhd't ima li bashcha? ili koi ye rodil kapkitye na rosata? ot chiya matka izliza lyed't? i koi ye rodil nyebyesnata slana? - kogato voditye sye vtv'rdyavat kato kam"k, i pov'rkhnostta na byezd-nata sye smr'zva. ti li vr'zvash vr'zkitye na plyead-itye, ili razv'rzvash v'zhyetata na oriona? izvyezh-dash li mazarot vyeroyatno nyakoye s"zveyzdiye ili zveyzda. na vryemyeto mu? ili upravlyavash myechkata s malkitye i? poznavash li zakonitye na nyebyeto? ustanovyavash li nyegovoto vladichyestvo v'rku zymyata? izdigash li glasa si do oblatsitye, za da tye pokriyat izobilni vodi? izprashchash li svyetkavitsi, ta da izlizat i da ti kazvat: yeto ni? koi ye turil m'drost v oblatsitye? ili koi ye dal razum na g'stitye oblatsi? koi s m'drost broi oblatsitye? ili koi izliva nyebyesnitye myekhovye ta da sye sg'styava pr'stta v kup, i butsitye da sye slyepyat? ulavyat li lov za l'vitsata? ili nasishchat li okhotata na l'vovitye malki, kogato syedyat v rovoyetye si, i ostavat v skrialishchata za da prichakvat? koi prigotvyat za vranata khranata i, kogato pilyetata i ot nyamanye khrana sye skitat i vikat k'm boga?

39

znayesh li vryemyeto, kogato razhdad divitye kozi po kanaritye? zabyelyavash li koga razhdad koshutitye? pryebroyavash li kolko myesyetsi izp'lnyavat tye? ili znayesh li sroka za razhdanyeto im? - kogato sye navyezhdad, razhdad malkitye si, osvobozhdavat sye ot bolkitye si. malkitye im zayakvat, rastat v polyeto; izlizat i nye sye vr'shchat vyechye pri tyakh. koi ye

pusnal na svoboda diviya osyel? ili koi ye razv"rzal vr"zkitye na toya plakh byezhanyetye, za koito s'm napravil pustyniyata za k'shcha i solenyata zymeya za nyegovo zhilishchye? toi sye prismiva na gradskiya shum, nito vnimava na vikanyeto na tozi, koito go kara. planinitye, koito obikalya, sa pasbishcheto mu; i t'rsi vsyakakva zlyelinyina. shchye blagovoli li diviyat vol da ti raboti, ili shchye noshchuya li v tvoitye yasli? mozhyesh li da vpryegnyesh diviya vol za oranye? ili shchye branosva li toi polyetata zad tyebye? shchye sye oblyegnesh li na nyego, zashchoto silata mu ye golyama? ili shchye poverish li na nyego rabotata si? shchye sye doveryish li na nyego da ti pribyerye zhitoto ti i da go s"byerye v gumnoto ti? krilata na kamiloptitsata plyaskat vyesyelo; no krilata i pyerata i blagi li sa? zashcho tya ostavya yait-sata si na zymyata i gi topli v pr"stta, a zabravaya, chye ye v"zmozhno noga da gi smazhye ili polski zvyyar da gi st"pchy. nosi sye zhyestose s malkitye si, kato chye nye sa nyeini; trud't i ye naprazno, zashchoto nye ya ye grizha za opasnosti: ponyezhye bog ya ye lishil ot m'drost, i nye ya ye obdaril s razum. kogato stanye da byaga prismiva sye na konya i na yezdacha mu. ti li si dal sila na konya? oblyak" li si vrata mu s treptyashcha griva? ti li go pravysh da skacha kato skakalyets? gordoto mu pr"khtyenye ye uzhasno. kopye s krak v dolinata, i sye radva na silata si; izliza sryeshchu or"zhitya. prismiva sye na strakha i nye sye boi. nito sye obr"shcha nazad ot myecha, tula po stranata mu tryeshchi, i l"skavoto kopiye, i sulitsata. s buistvo i yarost toi g"lta zymyata; i pri glasa na tr"bata nye vyarva ot radost. shchom sviri tr"bata, toi kazva: kho, kho! i ot dalyech podushva boya, g"rmyenyeto na voyenachalnitseye i vikanyeto. chryez tvojata li m'drost lyeti na gorye yastryeb"t, i prostira krilata si k'm yug? pri tvojata li zapovyed sye v"zvishava oryel"t, i pravi gnyezdoto si po visochinitye? zhyivyye po kanaritye, i tam sye pomyeshchava, po v"rkhovetye na skalitye, i po nyeprokhodimitye myesta. ot tam si s"zira plyachka, ochitye mu ya s"glyezhdat ot dalyech. i pilyetata mu smuchat kr"v; i dyeto ima trupovyte, tam ye i toi.

40

navstryechu progovori na iova i kaza: toya, koito ye izoblichil vsyemog"shchiyat, shchye li sye bori s nyego? toya, koito sye pryepira s boga, nyeka otgovori na vsichko tova. togava iov otgovori navstryechuu, kazvaiki: yeto, az s'm nishchozhyen; kakvo da ti otgovorya? turyam r"kata si na ustata si. vyedn"zh s'm govoril, i nye shcha da otgovaryam vyechye, dori dvazh, no nyama da povtorya. togava navstryechu otgovori na iova iz buryata, kato kaza: opashi syega kr"sta si kato m"zh; az shchye tye popitam, i ti mi izyavyavai. dori nye shchye li dopuskash moyata s'dba? shchye os"dish li myenye, za da opravdayesh syebye si? ili imash li mishtsa kato boga? i mozhyesh li da g"rmish s glas kato nyego? ukrasi sye syega s pryev"zkhodstvo i dostolyepiye, i oblyechi sye v chyyest i vyelichiy. izsipvai pryelivashchiya si gnyav; i glyedai na vsyeki gordyeliy, i smiryavai go; glyedai na vsyeki gordye-

liv, i snishavai go; i st"pkvai nyechyestivityte na myas-toto im; skrii gi kupno v pr"stta; v"rzhii litsita im v skritoto myasto. togava i az shchye izpovyadam pryed tyebye, chye tvojata dyesnitsa mozhye da tye spasi. yeto syega ryechniya kon yevryeiski: vyeyemot. kito s'm napravil katto i tyebye; yadye tryeva kato vol. yeto syega, silata mu ye v chryeslata mu, i yakostta mu v muskulitye na koryema mu. klati opashkata si kato kyed"r; zhilitye na byedrata mu sa splotyeni. kostitye mu sa kato myedni tsyevi; ryebata mu sa kato zhyelyezni lostovyte. toi ye izyashch-noto dyelo bozhiye; onya, koito go ye napravil, go ye snabdil s myecha si. naistina planinitye promishlyavat za nyego khрана. gdyyeto igrayat vsichkitye polski zvyerovyte. lyaga pod syenychyestitye d"rvyeta, v skri-valishchyeto na tr"stikata, i v blatata; syenychyestitye d"rvyeta go pokriyat s"s syankata si; v"rbitye na pototsitye go obkr"zhavat. yeto, ako bi pridoshla ryeka, toi nye tryepyeri; nye sye smushchava, ako bi sye i iord-an ustryemil po ustata mu. mozhye li nyakoi da go khvanye kogato ye na shchryek. ili da probodyye nosa mu s primka?

41

mozhyesh li da izvlyechyesh krokodila lyeviatan. s v"ditsa, ili da pritisnyesh yezika mu s v"zhye? mozhyesh li turi oglavnik na nosa mu, ili da probiyesh chelyustta mu s kuka? shchye otravi li toi k'm tyebye mnogo molyeniya? shchye ti govori li s"s sladki dumi? shchye napravi li dogovor s tyebye, ta da go vzyemyesh za vyechyen sluga? mozhyesh li igra s nyego katto s ptitsa? ili shchye go v"rzhyyesh li za zabava na momichyeta si? družhinitye ribolovtsi shchye t"rguvat li s nyego? shchye go razdyelyat li myezhdu t"rgovitsitye? mozhyesh li proniza yevryeiski: nap"lni. kozhata mu s"s sulitsi, ili glavata mu s ribarski kopiya? turi r"kata si na nyego; spomni si boya, i nye pravi vyechye tova. yeto, nadyezhdata da go khvanye nyakoi ye prazna; dazhye ot izglyeda mu nye otpada li chovyek? nyama chovyek tolkova d"rz"k shchoto da smyye da go razdradni. togava koi mozhye da zastanye pryed myenye? koi mi ye dal po-napryed, ta da mu otplatya? vsye shcho ima pod tsyaloto nyebye ye moye. nyama da m"lcha za tyelyesnitye mu chasti, nito za silata mu. nito za khubavoto mu ustroistvo. koi mozhye da sm"knye v"nshnata mu dryekha? koi mozhye da vlyezye v"trye v dvoinitye mu chelyusti yevryeiski: yuzdi.? koi mozhye da otvori vratitye na litsyeto mu? z"bitye mu izokolo sa uzhasni. toi sye gordyye s naryedyenitye si lyuspi, s"yedinyeni zayedno kato chye li pl"tno zapyechatani; yednata sye dopira do drugata taka shchoto ni v"zdukhye mozhye da vlyezye myezhdu tyakh; prilypepyeni sa yedna za druga, d"rzhat sye pomyezhdu si t'i shchoto nye mogat da sye otdyelyat. kogato kikha blyeshchi svyetlina, i ochitye mu sa kato klyepachitye na zorata. iz ustata mu izlizat zapalyeni fakli, i ognyni iskri izkachat. iz nozdritye mu izliza dim, kato na v"zvryalo g"ryne nad plamnali tr"stiki. dishanyeto mu zapalya v"glischcha, i plam"kt izliza iz ustata mu. na vrata mu obitava sila, i

vsichki zaplasheni skachat yevryeiski: i strakha skacha. pryed nyego. plastovyetye na myesata mu sa slyepeni, tv'rdi sa na nyego, nye mogat sye poklati. s"rtsyeto mu ye tv'rdo kato kam"k, dazhye tv'rdo kato dolniya vodyenichyen kam"k. kogato stava, silnitye sye uzhasyavat, ot strakh sye smai-vat. myech"t na togova, koito bi go uluchil, nye mozhye da ud"rzhi, - ni kopiye, ni sulitsa, ni ostra stryela. toi schita zhyelyazoto kato plyava, myedta kato gnilo d"rvo. stryelyeti nye mogat go nakara da byaga; kam"nitye na prashkata sa za nyego kato slama; sopi sye schitat kato slama; toi sye prismiva na makhanyeto na kopiyeto. kato ostri kam"ni ima po dolnitye mu chasti; prostira kato byelyezi ot dikanya v"rkhu tinyata; pravi byezdnata da vri kato kotyel; pravi moryeto kato varilnitsa za miro. ostava podir syebye si svyetla dirya, t'i shchoto nyakoi bi pomislil, chye byezdnata ye pobyelyala ot starost. na zyemyata nyama podobyen nyemu, s"zdadyen da nyama strakh. toi izglyezhda vsyako visoko nyeshcho; tsar ye nad vsichkitye gordyelivi zvyerovy yevryeiski: sinovyе na gordosta..

42

togava iov otgovori navstryechuu, kazvaiki: znaya, chye vsichko mozhyesh, i chye nikoye tvoye namy-eryeniye nye mozhye da b"dye v"zpryepyatstvuvano. naistina, koi ye tozi, koito pomrachava tvoya s"vyet nyerazumno. yeto zashcho az govorikh za onova, koyeto nye s"m razbiral, za nyeshcha pryechudni za myenye, koito nye s"m poznaval. slushai, molya ti sye, i az shchye govorya; shchye tye popitam, i ti mi izyavyavai. slushal byakh za tyebye s"s slushanyeto na ukhoto, no syega okoto mi tye vizhda; zatova otricham sye ot dumitye si, i sye kaya v pr"st i pyepyel. a kogato navstryechu izgovori tiya dumi na iova, navstryechu ryeche na tyemanyetsa yelifaz: gnyev"t mi plamna protiv tyebye i protiv dvamata ti priyatyli, zashchoto nye styе govorili za myenye tova, koyeto ye pravo, kakto slugata mi iov. za-tova vzyemyetye si syega syedyem tyeltsi i syedyem ovni, ta idyetye pri slugata mi iova, i prinyesyetye v izdaniye 1940 g. "pryenyesyetye" vsyeizgaryanye za syebye si; a slugata mi iov shchye sye pomoli za vas, (zashchoto nyego shchye priyema), za da nye post"pi s vas sporyed byezumiyeto vi, zash-choto nye styе govorili za myenye tova, koyeto ye pravo, kakto slugata mi iov. i t'i tyemanyets"t yeli-faz, i savkhiyets"t valdad, i naamatyets"t sofar oti-dokha, ta storikha kakto im zapovyada navstryechu; i navstryechu priye iova. i navstryechu pryeb"rna plyena na iova, kogato toi sye pomoli za priyatyli-tye si; i navstryechu dadye na iova dvoino kolkoto imashye po-napryed. togava doidokha pri nyego vsichkitye mu bratya, vsichkitye mu syestri i vsichki, koito byakha go poznavali po-napryed, ta yadokha khlyab s nyego v k"shchata mu; i, kato plakakha za nyego, utyeshikha go otosno tsyaloto zlo, koyeto navstryechu mu byeshye nanyes"li; i vsyeki mu dadye po yedin sryeb"rnik, i vsyeki po yedna zlatna obitsa. taka navstryechu blagoslovi poslyednitye dni na iova povyechye ot p"rvitye mu; t'i shchoto pridobi chye-

tirinadyesyet khilyadi ovtsyе, shyest khilyadi kamili, khilyada chifta volovyе i khilyada oslitsi. oshchye mu sye rodikha syedyem sina i tri d"shchyeri; i p"rvata si d"shchyeriya naryechye yemima, vtorata kasiya, a tryetata kyeryen-apukh. i po tsyalata strana nye sye namirakha zhyeni t'i krasivi kakto iovovitye d"shchyeri; i bashcha im dadye na tyakh naslyedstvo kakto na yevryeiski: myezhdu. bratyata im. podir tova iov zhivya sto i chyetirinadyesyet godini, i vidya sinovyetye si i vnutsitye si do chyetiri pokolyeniya. i t'i, iov umrya, star i sit ot dni.

1

solomonovata pyesyen na pyesnitye. nyeka nye tsyelunye s tsyeluvkitye na ustata si, zashchoto lyubovta ti ye po-zhyelatyl'na ot vinoto. tvoitye masla sa blagoukhanni; imyeto ti ye aromatno kato izlyeyano maslo; zatova tye obichat dyevitsitye. privlyechi nye; niye shchye tichamye slyed tye-bye. tsaryat nye v'v'yedye v'v v'tryeshnitye si stai; shchye nye radvamye i shchye nye v izdaniyeto ot 1940 g. "sye" lipsva. vyesyelim za tyebye, shchye spomnyamye tvoiyata lyubov povyecheye ot vinoto; s pravo tye obichat! chyerna s'm, no khubava, yerusalimski d'shchyeri, kato kidarskitye shatri, kato solomonovitye zavyesi. nye nye glyedaitye, chye s'm pochyernyala, ponyezhye sl'ntsitye nye ye prip'r'lilo. sinovyetye na maika mi, kato nye razngyevikha na myenye, postavikha nye pazachka na lozyata; no svoiyeto lozye nye opazikh. kazhi mi ti, kogo lyubi dushata mi, gdye pasyesh stadoto si, gdye go uspokoyavash na pladnye; chye zashcho da s'm kato yedna, koyato nye skita krai stadata na tvoitye drugari? ako ti nye znayesh, khubavitsye myezhdu zhyenitye, izlyez po diritye na stadata i pasi yaryetata si pri shatritye na ovcharitye. upodobikh tye, lyubyezna moya, na konyetye ot faraonovitye kolyesnitsi. krasivi sa tvoitye buzi s plyetyenki, i shiyata ti s og'r'litsi. shchye ti napravim zlatni plyetyenitsi s's sryeb'rni kopchyeta. dokato tsaryat syedi na trapyezata si, nard't mi izdava blagoukhaniyeto si. v'zlyubenyat mi ye za myenye kato kitka ot smirna, koyato lyezhi myezhdu k'r'ditye mi. v'zlyublyenyat mi ye za myenye kato kiprova kitka v lozyata na yengadi. yeto, khubava si, lyubyezna moya, yeto, khubava si; ochitye ti sa kato na g't'bitye. yeto, khubav si, lyubyezni mi, da! priyatyen si; i postyelkata ni ye zyelyeninata. gryeditye na k'shchitye ni sa kyedrovi, d'skitye ni sa kiparisovi.

2

az s'm roza saronova i dolinski kryem. kakto ye kryem't myezhdu tr'nitye; taka ye lyubyezna mi myezhdu d'shchyeritye. kakto yab'lkata myezhdu d'rvyeta na sada, taka ye v'zlyubenyat mi myezhdu sinovyetye; pozhyelakh syankata mu i syednakh pod nyeya, i plod't mu bye slad'k v ustata mi. dovyedye nye v doma na pirovaniyeto, i znamyeto mu nad myenye bye lyubov. podkryepyetye nye s mlinchyeta, razkhladyetye nye s yab'lki zashchoto s'm ranyena ot lyubov. lyevit-syeta nye ye pod glavata mi, i dyesnitsata mu nye pryegr'shcha. zaklyevam vi, yerusalimski d'shchyeri v s'r'nitye i v polskitye yelyeni. da nye v'zbuditye i da nye s'buditye lyubovta mi pryedi da pozhyelaye. glas't na v'zlyublyeniya mi! yeto, idye toi, skacha po goritye, igraye po kh'lmovyetye. v'zlyubenyat mi prilicha na s'rna ili na mlad yelyen; yeto stoi, zad styenata ni, glyeda v prozortsiyete, nadz'rta pryez ryeshyetskitye. progovarya v'zlyublyenyat mi i kazva mi: stani, lyubyezna moya, pryekrasna moya, i doidi; zashchoto, yeto, zimata nye izmina, i d'zhd't pryestana i otidye si; tsyetyata nye yavyavat po zye-

myata, vryemyeto na ptichyeto pyeyenye ili: na ryez-itbata. pristigna, i glas't na gurgulitsata nye chuya v nashata zyemya; po smokovnitsata zryeyat p'r'vitye i smokini, i lozyata ts'f'yat i izdavat blagoukhaniye. stani, lyubyezna moya; pryekrasna moya, ta doidi. o g't'bitye moya, v puknatinitye na skalata, v skrishnitye myesta na str'mnitye, nyeka vidya litsyeto ti, nyeka chuya glasa ti; zashchoto glas't ti ye slad'k, i litsyeto ti pryekrasno. khvanyetye ni lisitsitye, malkitye lisitsi, koito pogubvat lozyata; zashchoto lozyata ni ts'f'yat. v'zlyublyenyat mi ye moi, i az nyegova; pasye stadoto si myezhdu kryemovyetye. dogdye povyeze dnyevniyat khladyen vyetryets i pobызnat syenkitye, v'rni sye, v'lyublyeni mi, i b'di kato s'rnye ili mlad yelyen po naz'byenitye planini.

3

pryez noshchta na lyegloto si pot'r'sikh onzi, kogoto obicha dushata mi; pot'r'sikh go, no nye go namyerikh. ryekokh: shchye stana syega i shchye obikolya grada po ulitsitye i po ploshchaditye, shchye t'rsya onzi, kogoto obicha dushata mi pot'r'sikh go, no nye go namyerikh. namyerikha nye strazharitye, koito obkhohzdat grada; popitakh gi: vidyakhitye li onzi, kogoto obicha dushata mi? a malko kato gi otminakh namyerikh onzi, kogoto obicha dushata mi; khvanakh go, i nye go pusnakh dogdye go nye v'vyedokh v k'shchata na maika si, i v'v v'tryeshnata staya na onaya, koyato nye ye rodila. zaklyevam vi, yerusalimski d'shchyeri, v s'r'nitye i v polskitye yelyeni, da nye v'zbuditye i da nye s'buditye lyubovta mi pryedi da pozhyelaye. koya ye taya koyato v'zliza ot pustinyata kato st'lbovyte dim, nakadyena s's smirna i livan, s vsyakakvi blagoukhanni prakhovyte ot t'rgovyetsa? yeto, nosilkata ye na solomona; okolo nyeya sa shyestdyesyt yaki m'zhye ot izralyevitye silni tye vsichki d'rzhath myech i sa obuchyeni na vojina; vsyeki d'rzhi myecha si na byedroto si poradi noshchni strakhovyte. tsar solomon si napravil nosilka ot livansko d'rvoto: st'lbcheyata i napravil ot sryebro, lyegalishchyeto i ot zlato, postyelkata i ot morav plat; sryedata i bye brodirana chryez lyubovta na yerusalmiskitye d'shchyeri. izlyeztye, sionovi d'shchyeri, ta vizhtye tsar solomona s vyenyetsa, s koito go vyencha maika mu v dyenya na zhyenitbata mu, i v dyenya, kogato s'rtsyeto mu nye vyesyelyeshye.

4

yetu, khubava si, lyubyezna moya; yetu khubava si; ochitye ti pod buloto sa kato g't'bovi; kositye ti sa kato stado kozi nalyagali po galaadskata planina; z'bitye ti sa kato stado novo-strizhyeni ovt-sye v'zlizashchi ot k'panyeto; tye sa vsichki kato bliznyeta ili: chiftovyte, i nye lipsva ni yedin myezhdu tyakh; ustnitye ti sa kato chyervyena pryezhda, i ustata ti pryekrasni; chyeloto ti pod buloto ye kato chast ot nar; shiyata ti ye kato davidova kula s'gradyena za or'zhyeinitsa, gdyeto visyat khilyada shchitchyeta. - vsichki shchitovyte na silni m'zhye; dvyetye ti g'r'di sa kato dyve s'rnyeta bliznyeta, koito pasat myezhdu

kryemovyetye. dogdye povyeeye dnyevniyat khladyen vyetryets i pobызnagat syenkitye az shchye otida v planinitye na smirnata i v kh'lma na livana. ti si vsye krasiva, lyubyezna moya; i nyedosta'tk nyama v tyebye. doidi s myenye ot livan, nyevyesto, s myenye ot livan; poglyedni ot v'rkha na amana, ot v'rkha na sanir i na yermom, ot lyegovishchata na l'vovyetye, ot planinitye na risovyetye. plynila si s'rtsyeto mi, syestro moya, nyevyesto, plynila si s'rtsyeto mi s yedin poglyed ot ochitye si, s yedna og'r'litsa na shiyata si. kolko ye khubava tvoyata lyubov, syestro moya, nyevyesto! kolko po-dobra ye ot vinoto tvoyata lyubov, i blagoukhanityeto na tvoitye masla ot vsyakak'v vid aromati! ot ustnitye ti, nyevyesto, kapye myed kato ot pita; myed i mlyako ima pod yezika ti; i blagoukhanityeto na dryekhitye ti ye kato mirizmata na livan. gradina zatvoryena ye syestra mi, nyevyestata, izvor zatvoryen, iztochnik zapechatan. tvoitye izd'nki sa rai ot narovyie s otborni plodovyie, kip'r s nard, nard i shafan, tr'stika i kanyela, s vsichkitye d'rvyeta dostav'yashchi blagoukhanitya kato livan, smirna i aloi, s vsichkitye nai-izryadni aromati. gradinski izvor si ti, kladyenyets s tyekushcha voda, i potochyeta ot livan. s'budi sye, syevyerni vyetrye, i doidi yuzhni, povyei v gradinata si, za da potyekat aromatyie i. nyeka doidye v'zlyubyeniyat mi v gradinata si i yadye izryadnitye si plodovyie.

5

doidokh v gradinata si, syestro moya, nyevyesto; obrakh smirnata si i aromatyie si; yadokh myedyenata si pita s myeda si; pikh vinoto si s mlyakoto si. yazhyte, priyatyli; piitye, da! izobilno piitye, v'zlyubyeni. az spyakh, no s'rtsyeto mi byeshye budno; i yeto glas't na v'zlyubyeniya mi; toi khlopna i kazva: otvori mi, syestro moya, lyubyezna moya! g'l'bitsye moya, s'v'rshyena moya; zashchoto glavata mi sye nap'lni s rosa, kositye mi s noshchni kapki. no az si ryekokh: s'blyakokh dryekhata si, - kak da ya oblyeka? umikh nozyetye si, - kak da gi okalyam? v'zlyubyeniyat mi provrya r'kata si pryed dupkata na vrata; i s'rtsyeto mi sye smuti za nyego. az stanakh da otvorya na v'zlyubyeniya si; i ot r'tsyetye mi kapyeshye smirna, i ot pr'stitye mi plavka smirna, v'rkhu dr'zhkitye na klyuchalkata. otvoriikh na v'zlyubyeniya si; no v'zlyubyeniyat mi byeshye sye ottyeglil, otish'l bye. izvikakh: dushata mi oslavashye kogato mi govoryeshye! pot'srikh go, no nye go namyerikh; povikakh go, no nye mi otgovori. namyerikha nye strazharitye, koito obkhozhdat grada, bikha mi, ranikha mye; pazachitye na styenitye mi otnyekha mantiyata. zaklyevam vi, yerusalmiski d'shchyeri, ako namyeritye v'zlyubyeniya mi, - to shcho? kazhyetaya mu, chye s'm ranyena ot lyubov. v shcho razlichava tvoyat v'zlyubyen ot drug v'zlyubyen, o ti pryekrasna myezhdu zhyenitye? v shcho razlichava tvoyat v'zlyubyen ot drug v'zlyubyen ta ni zaklyevash ti taka? v'zlyubyeniyat mi ye byal i rumyen, lichy i myezhdu dyesyet khilyadi. glavata mu ye kato nai-chisto zlato; kositye mu sa k'dravi, chyerni kato garvan; ochitye mu, umiti v mlyako,

i kato prilichno vlozhyeni sk'potsyenni kam'ni, sa podobni na ochitye na g'l'bi pri vodnitye pototsi; buzitye mu sa kato lyekhi s aromati, kato bryag s blagoukhanii rastyeniya; ustnitye mu sa kato kryemoye, ot koito kapye plavka smirna; r'tsyetye mu sa kato zlatni tsilindri pokriti s khrisolit; tyaloto mu ye kato izdelyiye ot slonova kost ukrasyeno s's sappiri; krakata mu sa kato mramorni st'lbovyie zakryepeny na podlozhki ot chisto zlato; izglyed't mu ye kato livan, izyashchyen kato kyedrovye; ustata mu sa mnogo sladki; i toi tsyal ye pryelyestyen. tak'v ye v'zlyubyeniyat mi, i tak'v ye priyatyelyat mi, o yerusalmiski d'shchyeri.

6

gdye ye otish'l tvoyat v'zlyubyen, o ti pryekrasna myezhdu zhyenitye? gdye ye sv'rnal tvoyat v'zlyubyen, - ta da go t'rsim i niye s tyebye? moyat v'zlyubyen slyezye v gradinata si, v lyekhitye s aromatyie, za da pasye v gradinitye i da byerye kryem. az s'm na v'zlyubyeniya si, i v'zlyubyeniyat mi ye moi; toi pasye stadoto si myezhdu kryemovyetye. khubava si, lyubyezna moya, kato tyersa, krasiva kato yerusalm, strashna kato voiska s's znamyena. otv'rni ochitye si ot myenye, zashchoto tye mye oblada kha. kositye ti sa kato stado kozy nalyagali po galaad; z'bitye ti sa kato stado ovtsyie v'zlyazashchi ot k'panyeto; tye sa vsichki kato bliznyeta ili: chiftovyie, i nye lipsva ni yedin myezhdu tyakh, chyeloto ti pod buloto ye kato chast ot nar. ima shyestdyesyet tsaritsi, i osyemdyesyet nalozhnitsi, i byezbroi dyevoiki; no yedna ye g'l'bitsata mi, s'v'rshyenata mi. tya ye byezpodobnata na maika si, otbornata na rodityelkata si; vidyakha ya d'shchyeritye, i ryekokha: blazye i! da! tsaritsitye i nalozhnitsitye, i tye ya pokhvalikha. koya ye taya, koyato poglyezhda kato zorata, krasiva kato lunata, chista kato sl'ntsyteto, strashna kato voiska s's znamyena? slyazokh v gradinata na oryekhitye za da vidya zryelenitye rastyeniya v dolinata. da vidya dali ye nap'pilo lozyeto, i da li sa ts'fnali narovyetye. byez da usetya, ozhidanyeto mi mye postavi myezhdu kolyesnitsitye na blagorodnitye mi lyudye. v'rni sye, v'rni sye, o sulamko; v'rni sye, v'rni sye, za da tye poglyedamy! kakvo shchye viditye v sulamkata? nyeshcho kato borba myezhdu dye družhni!

7

kolko sa krasivi nozyetye ti s chyekhlyte, d'shchyer'o knyazhyeska! tvoitye zak'r'glyeni byedra sa podobni na og'r'litsa, izdelyiye na khudozhnichyieski r'tsyie; p'p't ti ye kato obla chasha, ot koyato nye lipsva podpravyeno vino; koryem't ti ye kato zhityen kopyen ogradyen s kryemoye; dyvetye ti g'r'di sa kato dye s'rnyeta bliznyeta; shiyata ti ye kato st'lb ot slonova kost; ochitye ti sa kato vodoyemitye v yesyevon k'm portata bat-rabim; nos't ti ye kato livanskata kula, koyato glyeda k'm damask; glavata ti v'rkhu tyebye ye kato karmil, i kositye na glavata ti kato moravo; tsaryat ye plyenyen v k'dritye im. kolko si khubava

i kolko priyatna, o v"zlyubyena, v ocharovaniyata si!
tova tvoye tyalo prilicha na palma. i g"rditye ti na
grozdovye. ryekokh: shchye sye v"zkacha na pal-
mata, shchye khvana klonchyetata i; i, yeto, g"rditye
ti shchye b'dat kato klonchyetata na loza, i blagov-
oniyeto na d"kha yevryeiski: nosa. ti kato yab"lki,
i ustata yevryeiski: nyebtsyeto. ti kato nai-khubavo
vino, - koyeto sye pogl"shcha gladko za v"zlyubeniya
mi, kato sye khl"zga pryez ustnitye na spyashchitye.
az s"m na v"zlyubeniya si; i nyegovoto zhyelaniye
ye k"m myenye. doidi, v"zlyubeni moi, nyeka iz-
lyezyem na polyeto, da pryenoshchuvamye po sye-
lata, da os"mnyem v lozjata, da vidim nap"pila li ye
lozata, poyavil li sye ye kryekhiyat grozd i ts"fnali li
sa narovyetye; tam shchye ti dam lyubovta si. man-
dragorovitye yab"lki izdavat blagoukhaniye; i v"rkhu
vrata ni ima vsyakakvi izryadni plodovye, novi i
stari, koito s"m zapazila za tyebye, v"zlyubeni moi.

8

dano mi byeshye ti kato brat, koito ye sukal ot g"rditye
na maika mi! kogato tye namyeryekh v"n shchyakh
da tye tsyeluna, da! i nikoi nye shchyeshye da nye
pryezrye. vzyela bikh tye i zavyela v k"shchata na
maika si, za da nye nauchish; napoila bikh tye s pod-
pravyeno vino i s"s sok ot narovyetye si. lyevitsata
mu bi bila pod glavata mi, i dyesnitsata mu bi nye
pryeg"rnala. zaklyevam vi, yerusalimski d"shchyeri,
da nye v"zbuditye nito da s"buditye lyubovta mi,
pryedi da pozhyelaye. koya ye taya, koyato idva ot
pustinyata opirashcha sye na v"zlyubeniya si? az tye
s"budikh pod yab"lkata; tam tye rodi maika ti, tam
tye rodi rodityelkata ti. polozhi nye kato pyechat
na s"rtsyeto si, kato pyechat na mishtsata si; za-
shchoto lyubovta ye silna kato sm"rtta. ryevnos-
tta ye ostrata kato pryepodnyata, chiyeto svyatkanye
ye svyatkanye ognjeno, plam"k nai-buyen. mnogo
vodi nye mogat ugasi lyubovta, nito ryekitye mo-
gat ya potopi; ako bi dal nyakoi tsyeliya imot na
doma si za lyubovta, s"vsyem bikha go pryetryali.
niye imamy malka syestra, i tya nyama g"rdi. sh-
cho da napravim za syestra si v dyenya, kogato stanye
duma za nyeya? ako b'dye styena shchye s'gradim
na nyeya sryeb"rni ukryeplyeniya; i ako b'dye vrata,
shchye ya obgradim s kyedrovi d'ski. az s"m styena, i
g"rditye mi sa kato st"lbovyetye i; togava byakh pryed
ochitye mu kato yedna, koyato ye namyerila blago-
volyeniye yevryeiski: mir.. solomon imashye loza
v"v vaalkhamon; dadye lozyeto na nayematyeli; za
ploda mu vsyeki tryabvashye da donyesye khilyada
sryeb"rnika. moyeto lozye, sobstvyenostta mi, ye pod
moyata vlast yevryeiski: ye pryed myenye.; khilya-
data nyeka sa na tyebye solomonye, i dyesta na
oniya, koito pazyat ploda mu. o ti, koyato syedish v
gradinitye, drugaritye vnimavat na glasa ti; dai mi i
az da go chuya. b"rzai, v"zlyubeni moi, i b"di kato
s"ryne ili yelyenchye v"rkhu planinitye na aromatitye.

v dnitye kogato s'diitye s'dyekha, nastana glad v zye-myata. i yedin chovyek ot vitlyeyem yudov otidye da pryestoi v moavskata zye-my, toi, i zhyena mu, i dvamata mu sina. imyeto na chovyeka byeshye yelimyelyekh, a imyeto na zhyena mu noyemin, a imyenata na dvamata mu sina maalon i khyelyeon; tye byakha yefrattsi ot vitlyeyem yudov. i doidokha v moavskata zye-my i tam ostanakha. i yelimyelyekh, m'zh't na noyemin, umrya; i tya ostana s dvamata si sina. i tye si vzyekha zhyeni moavki, na koito imyeto na yednata byeshye orfa, a imyeto na drugata rut; i zhivyakha tam okolo dyesyet godini. togava umryakha maalon i khyelyeon, i dvamata, t'i chye zhyenata sye lishi ot dvamata si sina i ot m'zha si. slyed tova tya stana s's snakhitye si da sye v'rnye ot moavskata zye-my, zashchoto byeshye chula v moavskata zye-my, chye navstryechu posyetil lyudyetye si i im dal khlyab. i t'i, tya izlyezye ot myastoto, gdyeto byeshye, i dyvetye i snakhi s nyeya, i v'rvyakha po p'tya da sye v'rnat v yudovata zye-my. syetnye noyemin kaza na dvetye si snakhi: idyetye, v'rnyetye sye vsyaka v doma na maika si. navstryechu da post'pva s blagost k'm vas, kakto viye post'pvakhtye k'm umryelitye i k'm myenye. navstryechu da vi dadye da namyeritye spokoistviye, vsyaka v doma na m'zha si. togava gi tsyeluna; a tye plakakha s visok glas. i ryekokha i: nye, no s tyebye shchye sye v'rnyem pri tvoitye lyudye. no noyemin kaza: v'rnyetye sye, d'shchyeri moi, zashcho da doidyetye s myenye? imam li oshchye sinovy v utrobata si, za da vi stanat m'zhye? v'rnyetye sye, d'shchyeri moi, idyetye zashchoto ostar'yakh i nye s'm vyeche za m'zh. ako bikh i ryekla: imam nadyezhda; dazhye ako sye om'zhyekh taya noshch, pa i ryodakh sinovy, viye bikhtye li gi chakali dogdye porastat? bikhtye li sye v'zd'rzhali zaradi tyakh da sye nye om'zhitye? nye, d'shchyeri moi; v'rnyetye sye, ponyezhye s'm mnogo ogorchyena zaradi vas, gdyeto navstryechunata r'ka sye ye prostirala protiv myenye. a kato plakakha pak s visok glas, orfa tsyeluna svyek'rva si, a rut sye priv'rza pri nyeya. togava ryeche noyemin: yeto, yet'rva ti sye v'rna pri lyudyetye si i pri bogovyetye si; v'rni sye i ti podir yet'rva si. a rut kaza: nye nye umolyavai da tye ostavya i da nye doida podirye ti; zashchoto, gdyeto idyesh ti, i az shchye ida, i gdyeto ostan'yesh, i az shchye ostana; tvoitye lyudye shchye b'dat moi lyudye, i tvoiyat bog moi bog; gdyeto umryesh ti, i az shchye umra, i tam shchye sye pogryeba; taka da mi napravi navstryechu, da! i povyeche da pritur, ako drugo, osvyen sm'rta, mye razl'chi ot tyebye. i noyemin, kato vidya, chye tya nastoyavashye da idye s nyeya, pryestana da i govori. i t'i, dvetye v'rvyakha dokato doidokha v'v vitlyeyem. i kogato stignakha v'v vitlyeyem, tsyeliyat grad sye razdvizhi poradi tyakh; i zhyenitye dumakha: tova li ye noyemin? a tya im kaza: nye nye narichaitye noyemin t.ye., blagougodnost. narichaitye mye mara t.ye., goryest. zashchoto vsyesilniyat mye tv'rdey ogorchi. p'lna izlyazokh; a navstryechu mye dovvedye prazna. zashcho mye narichatye noyemin, t'i kato navstryechu ye zayavil protiv myenye, i vsyesilniyat mye ye

osk'rbil? taka sye v'rna noyemin, i s nyeya snakha i rut, moavkata, koyato doidyete ot moavskata zye-my. tye stignakha v'v vitlyeyem v nachaloto na yechyemichnata zhyetva.

2

a noyemin imashye yedin srodnik po m'zha si, mnogoimotyen chovyek, ot roda na yelimyelyekha, na imye vooz. i moavkata, rut, kaza na noyemin: da otida na nivata da s'biram klasovye podir onzi, chiyeto blagovolyeniye pridobiya. i tya i ryeche: idi, d'shchyer'o moy. i tya otidye, i kato stigna, s'birashye klasovye v nivata podir zhyetvaritye; i sluchi i sye da popadnye na nivata, koyato byeshye dal na vooza, chovyek't ot roda na yelimyelyekha. i, yeto, vooz doidyete ot vitlyeyem ta ryeche na zhyetvaritye: navstryechu s vas! i tye mu otgovorikha: navstryechu da tye blagoslovi! togava vooz ryeche na slugata si, nastoinika na zhyetvaritye: chiyete ye taya mlada zhyena? i slugata, nastoinik't na zhyetvaritye, ryeche v otgovor: taya mlada zhyena ye moavkata, koyato sye v'rna s noyemin ot moavskata zye-my; i tya ryeche: da byera, molya, klasovye, i da s'byera nyeshcho myezhdu snopitye podir zhyetvaritye. i t'i tya doidyete ta stoya ot sutrinta do syega, samo chye si pochina malko v k'shchi. togava vooz ryeche na rut: chuyesh li, d'shchyer'o moy? nye khodi da s'birash klasovye na druga niva, i da si nye otidyesh ot tuk, no stoi tuk pri momichyeta mi. nyeka ochitye ti b'dat v nivata, gdyeto shchye zh'nat, i khodi podir tyakh; yeto, az zar'chakh na momchyetata da sye nye dosyagat do tyebye; i kogato si zhadna, idi pri s'dovyetye ta pii ot onova, koyeto momchyetata sa nalyeli. i tya padna na litsye ta sye pokloni do zye-myata, i ryeche mu: kak pridobikh az tvoyeto blagovolyeniye, ta da mye priglyedakh, kato s'm chuzhdyenka? a vooz v otgovor i ryeche: kaza mi sye nap'lnno vsichko, shcho si storila na svyek'rva si podir sm'rta na m'zha si, i kak si ostavila bashcha si i maika si i rodinata si, ta si doshla myezhdu lyudye, koito po-priedy nye si poznavala. navstryechu da ti otplati za dyeloto ti, i p'lna nagrada da ti sye dadye ot navstryechua izraielye-lye-lye bog, pod chiito krila si doshla da sye podslonish. i tya ryeche: da pridobiya tvoyeto blagovolyeniye, navstryechu-rye moi; ponyezhye ti mye utyeshi i ponyezhye govori blagosklonno na sluginyata si, ako i da nye s'm kato nyakoya ot tvoitye slugini. i kogato nastana vryemyeto za yadyenye, vooz i ryeche: doidi tuka, ta yazh ot khlyaba, i natopi zal'ka si v otsyeta. tya, prochyye, syedna do zhyetvaritye; a toi i podadye p'rzhyye pshyen-itsa, ta yadye i sye nastoi i ostavi nyeshcho. a kato stana da byerye klasovye, vooz zapovyada na momchyetata si, kato kaza: i myezhdu snopitye nyeka s'bira klasovye; nye ya m'mryetye; i dazhye izvazh-daitye nyeshcho za nyeya ot r'koikitye i ostavyaitye go, i nyeka go s'bira byez da i zabranyavatye. taka tya byeryeshye klasovye v nivata do vyechyerta; pa ochuka s'brano, i to byeshye okolo yedna yefa yechyemik. i vzye tova ta vlyezye v grada, i svyek'rva i vidya kolko klasovye bye s'brala; i rut izvadi ta i dadye onova, koyeto byeshye ostavila slyed kato sye

bye nasitila. i svyek"rva i ryeche: gdye s"bira dnyes klasovye? i gdye raboti? blagoslovyen da b'dye onya, koito tye priglyeda. i tya yavi na svyek"rva si v chiya niva bye rabotila, kato kaza: imyeto na chovyeka, u kogoto rabotikh dnyes, ye vooz. i noyemin ryeche na snakha si: blagoslovyen ot navstryechua onya, koito nye lishi ot milostta si ni zhivitye, ni umryeli-tye. ryeche i oshchye noyemin: toya chovyek ye ot nashiya rod, bliz"k nam srodnik. i rut moavkata kaza: pri tova, toi mi ryeche: da nye sye dyelish ot momchytata mi dokato nye sv"rshat tsyalata mi zhyetva. i noyemin ryeche na snakha si rut: do-brye ye, d'shchyer'o moya, da izlizash s nyegovitye momichyeta, i da tye nye sryeshchat v druga niva. i taka, tya sye priv"rza pri momichyeta na voova, za da byerye klasovye dogdye sye sv"rshi yechyemich-nata zhyetva i pshyenichnata zhyetva; i syedyeshye s"svyek"rva si.

3

slyed tova, svyek"rva i noyemin i ryeche: d'shchyer'o moya, da nye pot"rsya li spokoistviye za tyebye ta da blagodyenstvuvash? i syega, nye ye li ot nashiya rod vooz, s chiito momichyeta byeshye ti? yeto, taya noshch toi vyeye yechyemika na gumnoto. umii sye, procheyeye, i pomazhi sye, i oblyechi sye s dryekhi-tye si i slyez na gumnoto; no da sye nye pokazyesh na chovyeka, dogdye nye ye sv"rshi yadyenyeto i piyenyeto si. i kato si lyaga, zabyelyezhi myas-toto gdyeto lyaga, i idi ta podigni pokrivrata iz k'm nozyetye mu i lyegni; i toi shchye ti kazhye shcho tryabva da napravish. a tya i ryeche: vsichko, shcho mi kazvash, shchye storya. i t"i slyezye na gumnoto, ta stori vsichko, shcho i zapovyada svyek"rva i. a vooz, kato yadye i pi i s"rtsyeto mu sye razvyesyli, otidye da si lyegnye krai kupa yechyemik; a tya doidye tikho ta podigna pokrivrata ot nozyetye mu i lyegna. i okolo sryednosch chovyek"t sye stryesna i ob"rna; i yeto, zhyena lyezhyeshye pri nozyetye mu. i ryeche: koya si ti? i tya otgovori: az s'm sluginyata ti rut; prostri, procheyeye, polata si nad sluginyata si, zashchoto si mi bliz"k srodnik. a toi kaza: blagoslovyena da si ot navstryechua, d'shchyer'o; taya poslyedna do-brota, koyato si pokazala, ye po-golyama ot pryedish-nata, gdyeto ti nye otidye slyed mladi, bili tye siro-masi ili bogati. i syega, d'shchyer'o, nye boi sye; az shchye storya za tyebye vsichko shcho kazvash; zashchoto tselyiyat grad na lyudyete mi znaye, chye si dobrodyetyelna zhyena. i syega, vyarno ye, chye az s'm bliz"k srodnik; ima, obachye, drug srodnik po-bliz"k ot myenye. ostanti taya noshch i utrye, ako iska toi da izp"lni k'm tyebye dl'zhnosta na srodnik, dobre, nyeka ya izp"lni; no, ako nye iska da izp"lni k'm tyebye dl'zhnosta na srodnik, togava zaklye-vam sye v zhivot na navstryechua, az shchye izp"lnya taya dl'zhnost k'm tyebye. pryenoshchuvai tuk. i tya lyezha pri nozyetye mu do sutrinta, i stana pryedi da mozhye chovyek da razpoznavna chovyeka, zashchoto toi ryeche: nyeka nye sye znaye, chye zhyena ye dokhozhdala na gumnoto. ryeche oshchye: donyesi pokrivaloto, koyeto ye v"rkhu tyebye, i dr"zh go. i kato go d"rzheshye, toi pryemyeri shyest myeri

yechyemik, ta go natovari na nyeya; i tya si otidye v grada. i kato doidye pri svyek"rva si, tya i kaza: shcho ti stana, d'shchyer'o moya. i tya i razpravi vsichko, shcho i stori chovyek"t. kaza oshchye: dadye mi tiya shyest myeri yechyemik, zashchoto mi ryeche: da nye idyesh prazna pri svyek"rva si. a tya ryeche: syedni, d'shchyer'o moya, dogdye vidish kak shchye sye sv"rshi rabotata; zashchoto chovyek"t nyama da sye spyre, dokato nye sv"rshi rabotata oshchye dnyes.

4

i vooz v"zlyezye na portata i syedna tam; i yeto, mi-navashye blizkiyat srodnik, za kogoto byeshye gov-oril vooz. i ryeche: navstryechuinye, sv"rni, syedni tuk. i toi sv"rna i syedna. togava vooz s"bra dyesyt m"zhye ot gradskitye starzeyshini i ryeche: syed-nyetye tuk. i tye syednakha. poslye ryeche na srod-nika: noyemin, koyato sye v"rna ot moavskata zye-mya, prodava nivata, dyela, koito prinadlyezhyeshye na brata ni yelimyelyekha; a az ryekokh da ti izvyestyat i da ti kazha: kupi go pryed syedyashchi-tye tuka, pryed starzeyshinitye na lyudyetye mi. ako shchyye da go otkupish kato srodnik, otkupi go; no, ako nye shchyyesh da go otkupish, kazhi mi, za da znaya; zashchoto osvyyen tyebye, nyama drug da go otkupi, kato srodnik; i az s'm podir tyebye. i toi ryeche: az shchye go otkupya. i ryeche vooz: v dyenya, kogato kupish nivatu ot r"kata na noyemin, tryabva da ya kupish i ot moavkata rut, zhyena na umryeliya, za da v"zstanovish imyeto na umryeliya nad naslyedstvoto mu. togava srodnik"t ryeche: nye moga da izp"lnya dl'zhnosta na srodnik, da nye bi da napakostya na svoeto si naslyedstvo; ti priyemi v"rkhu syebye si moyeto pravo da otkupya, zashchoto nye moga da otkupya nivata. a v staro vrye-mye, za da sye utv"rdi vsyako dyelo po otkupvanye i razmyana v izrailya, yeto shcho byeshye obichayat: chovyek"t izuvashye obuvkata si, ta ya davashye na blizhniya si; i taka sye svidyetyelstvuvashye v izrai-lya. za tova, srodnik"t kato kaza na voova: kupi go ti za syebye si, izu si obuvkata. togava vooz kaza na starzeyshinitye i na vsichkitye lyudye: dnyes styte svidyetyeli, chye kupuvam ot r"kata na noyemin vsichko, shcho byeshye yelimyelyekhovo i vsichko shcho byeshye khyelyeonovo i maalonovo. a oshchye i moavkata rut maalonovata zhyena, pridobikh za zhyena, za da v"zstanovya imyeto na umryeliya nad naslyedstvoto mu, za da sye nye izlichim imyeto na um-ryeliya izmyezhdu bratyata mu i iz grada na obita-vanyeto mu; viye styte svidyetyeli dnyes. i vsichk-itye lyudye, koito byakha v portata, i starzeyshin-itye ryekokha: svidyetyeli smye. navstryechu da napravi zhyenata, koyato vliza v doma ti, kato rakhil i kato liya, dyvetye, koito sa s"gradili izrailyeviya dom; i da stanyesh silen v yefrata, i da b'dyesh znayenit v"v vityleyem; i ot potomstvoto, koyeto navstryechu shchye ti dadye ot taya mlada zhyena, nyeka b'dye dom"t ti kato doma na faryesa, kogoto tamar rodi na yuda. i taka, vooz vzye rut, i tya mu stana zhyena; i kato vlyezye pri nyeya, navstryechu i dadye zachatiye, i tya rodi sin. i zhyenitye kazakha na noyemin: blagoslovyen navstryechu, koito dnyes

nye tye ostavi byez srodnik; nyeka b'dye prochuto imyeto mu v izrailya. toya sin shchye ti b'dye obnova na zhivota i pryekhrana v starinitye ti; zashchoto go rodi snakha ti, koyato tye obicha, koyato ye za tyebye po-zhyelatyelna ot syedyem sina. i noyemin vzye dyetyeto i turi go v pazukhata si, i stana mu k"rmilnitsa. i s"syedkitye mu dadokha imye kazvaiki: sin sye rodi na noyemin. i naryekokha go ovid; toi ye bashcha na yesyeya, davidoviya bashcha. i yeto, faryesovoto rodosloviye: faryes rodi yesrona, yesron rodi arama, aram rodi aminadava, aminadav rodi naasona, naason rodi salmona, salmon rodi vooza, vooz rodi ovida, ovid rodi yesyeya, a yesyei rodi davida.

kak syedi usamotyen grad't, koito ye bil mnogolyuden! stana kato vdovitsa vyelikata myezhdu naroditye stolitsa! onaya, koyato byeshye knyaginya myezhdu oblastitye, stana podanitsa! nyepreyestanno plachye noshchyem, i s'lyzitye i sa po buzitye i; myezhdu vsichkitye i lyubovnitsi nyama koi da ya utyeshava; vsichkitye i priyatlye i iznyevyerikha; stanakha i nyepriyatlye. yuda otidye v plyen ot prityesnyeniye i tyezkh robuwanye; zhivyye myezhdu yezichnitsitye, nye namira pokoi; vsichkitye mu gonitye lo stignakha vsryed tyesninyte mu. t'zhat sionskitye p'tnitsi, zashchoto niko ny ideye na opryedyenyenite praznitsi; vsichkitye mu porti sa pusti; svyeshchyenitsitye mu v'zdishat; dye-vitsitye mu sa nask'rbyeni; i sam toi ye v goryest. protivnitsitye mu vzyekha v'r'kh; nyepriyatlyenite mu blagodyensvtuvat; zashchoto navstryechu go nask'rbi, poradi mnogoto mu byezzakoniya; mladentsitye mu otidokha v plyen pryed protivnika. i izgubi sye ot sionovata d'shchyerya vsichkoto i vye-likolyepiye; p'rvyentsitye i stanakha kato yeleni, koito nye namirat pasbishchye, i stavat byezsilni pryed gonyeshchiya gi. v dnitye na skr'bta si i na skitaniya si yerusalim si spomni vsichki-tye zhyelatylnei nyeshcha, koito imashye ot dryevni vryemyena, syega, kogato sa padnali lyudyetye mu v r'kata na protivnika, i niko ny nye mu pomaga; protivnitsitye go vidyakha, zasmyakha sye poradi opustoshenyeto mu. tyezkh s'gryeshi yerusal-imskata d'shchyerya, zatova sye otmakhna kato nyechisto nyeshcho; vsichki, koito byakha ya pochitali, pryeyzyakha ya, zashchoto vidyakha golotata i; a tya v'zdisha i obr'shcha g'rba si. nyechistotata i byeshye v politye i; nye bye pomislila za syetninata si! zatova chudno sye ye smirila; nyama koi da ya utyeshava; vizh, navstryechui, skr'bta mi, vika tya, za- shchoto nyepriyatlyeat sye v'zyelichi. protivnik't ye prostryal r'kata si v'r'khu vsichkitye i zhyel- latylnei nyeshcha; zashchoto tya vidya, chye v svyetil- ishchyeto i vlyazokha yezichnitsitye, za koito si zapovayadal da nye vlizat v tvoeto s'braniye. vsichk- itye i lyudye v'zdishat i iskat khlyab; dadokha zhye- latylnitye si nyeshcha za khрана, za da sye v'zobnovi zhivot't im; vizh, navstryechui i poglyedni; zash- choto stanakh unizhyena. nyemaritye li, vsichki viye, koito zaminavatye po p'tya? poglyednyetye i vizhtye, ima li stradaninya kato stradaninyeto, koyeto padna na myenye, kogoto navstryechu osk'rbi v dyenya na plamyenniya si gnyav. ot svishye toi prati og'n v kostitye mi, koito gi oblada; prostrya primka za nozyetye mi; v'rna nye nazad; napravi nye pusta i slaba tsyal dyen. nyechyestiyata mi bidokha styeg- nati v'r'khu myenye kato khomot ot r'kata mu; tye sye splyetokha, stignakha do vrata mi; toi napravi da namalyeye silata mi; navstryechu nye pryedadye v r'tsyetye na oniya, sryeshchu koito nye moga da stoya. navstryechu pryeyzra vsichkitye silni m'zhye vsryed myenye; svika protiv myenye s'bor, za da smazhye mladyezhyite mi; navstryechu st'pka kato v lin dveyatsita, yudovata d'shchyerya. zatova az placha; okoto mi, okoto mi izliva voda, zashchoto

syte otdalyecni ot myenye utyeshityelyat, koito bi v'zobnovil zhivota mi; chadata mi poginakha, zashchoto naddelya nyepriyatelyat. sion prostira t'syetye si, no nyama ko da go utyeshi; navstryechu zapovyada za yakova, shchoto okr'zhavashchitye ga da mu stanat protivnitsi; yerasulim stana myezhdu tyakh kato nyechisto nyeshcho. pravdyeden ye navstryechu, zashchoto v'stanakh protiv zapoved-itye mu; slushaitye, molya, vsichki plyemyena, i vizhtye skr'tba mi; dyevitsitye mi i mladyezhitye mi otidokha v plyen. povikakh lyubovnitsitye si, no tye nye izl'gakha; svyeshchenitsitye mi i staryeishin-itye mi izd'khnakha v grada, kogato si t'sryekha khрана, za da sye v'zobnovi zhivot't im. vizh, navstryechui, zashchoto s'm v utyesnyeniyе; chyevata mi sye smushchavat; t'srtyeto mi ot d'n sye sviva, zashchoto zlye sye razbuntuvakh protiv tye-bye; nav'n obyechchadi nozh; u doma kato chye li sm'rt vladyye. chukha, chye s'm v'zdishala; nyama ko da mye utyeshi; vsichkiyte mi nyepri-atyeli chukha za zloshchastiyeto mi i sye radvakha, chye si storil tova; obachye, ti shchye dokarash v'zglyaseniya ot tyebye dyen, kogato i tye shchye stanat kato myenye. nyeka doidyе pryed tyebye vsichkoto im nyechyestiye, i stori na tyakh kakto stori na myenye, poradi vsichkiyte mi pryest'plyeniya; zashchoto mnogo sa v'zdishkiyte mi, i s'trtyeto mi chyeznye;

2

kak pokri navstryechu s oblak sionovata d'shchyerya
 v gnyeva si, khv'rli ot nybeysto dolu na zyemyata
 vyelikolypiyeto na izrailya, i v dyenya na gnyeva
 si nye si spomni za podnozhiyeto si! navstryechu
 iztryebi vsichkitye yakovovi zhilishcha, i nye pozhalii;
 s'b'ori v gnyeva si ukryeplyenyiyata na yudovata
 d'shchyerya; s'b'ori gi do zyemyata; oskvyerni
 tsarstvoto i p'ryventsitye mu. v razpalyeniya si
 gnyav stroshi vsyeki izrailyev rog; ottyegli dyesnit-
 sata si ot da ye sryeshchu nyepriyatelya; i kato
 plamyenyen og'n, kato poyazhda vsichko naokolo,
 izgori yakova. zap'na l'ka si kato vrage; usili
 dyesnitsata si kato protivnik; i izbi vsichko priyatno
 na okoto; v'r'khu shat'ra na sionovata d'shchyerya
 izlya yarostta si kato og'n. navstryechu stana kato
 nyepriyateli; iztryebi izrailya; iztryebi vsichkitye mu
 palati; s'sipa kryepostitye mu; i uvyelichi na yu-
 dovata d'shchyerya placha i ridaniyeto. toi usilyeno
 s'b'ori shat'ra mu kato koliba v gradina; s'sipa myas-
 to na s'b'raniyeto mu; navstryechu napravi da sye
 zabravi v sion opryedyelyen praznik i s'b'ota, i v
 plamyenniya si gnyav otkhv'rli tsar i svyeshchyenik.
 navstryechu otkhv'rli oltara si, pognusi sye ot svyetil-
 ishchyeto si; pryedadye styenitye na sionskitye palati
 v r'kata na nyepriyatellye, koito podignakha shum
 v doma navstryechuyen kato v praznichyen dyen.
 navstryechu namisli da s'sipye styenata na sion-
 ovata d'shchyerya; opna vr'vta; nye ottyegli r'kata
 si ot da iztryebi; i napravi da zhalyeye pryed-
 styeniyeto i styenata; tye iznyemognakha zayedno.
 portitye i zat'nakha v zyemyata; toi slomi i stroshi
 lostovyetye i; tsaryat i p'ryventsitye i sa myezhdu

yezichnitsitye, dyeto zakon't go nyama; i prorot-sitye i nye poluchavat vidyeniye ot navstryechua. staryeishinitye na sionovata d'shchyerya syedyat na zyemyata i m'lchat; khv'rlikha pr'st na glavitye si; pryepasakha sye v'v vryetishcha; yerusalmiskitye dyevitsi navyezhdad glavitye si do zyemyata. ochi-tye mi iznymoshchyakha ot s'lzi; chyervata mi sye smushchavat; drob't mi sye izsipa na zyemyata po-radi razrushenyietyo na d'shchyeryata na lyudyetye mi, ponyezhye mladyyentsitye i bozainichyeta prim-irat po ulitsitye na grada. dumat na maikitye si: gdye ima zhito i vino? kogato primirat kato sm'rtno ranyeni po gradskitye ulitsi, kogato pryedavat dukh v pazukhata na maikitye si. kakvo da ti zayavya? kakvo sravnyeniye da ti pryedstavya, yerusalmiska d'shchyer'o? komu da tye oprilicha, za da tye utye-sha, dyevitsye sionova d'shchyer'o? zashchoto razo-ryenietyo ti ye golyamo kato moyeto; koi mozhye da tye iztsyeli? prorotsitye ti vidyakha za tyebye syetni i glupavi vidyeniya, i nye otrikha byezzakonietyo ti, za da tye v'rnat ot plyn, no vidyakha za tyebye l'zhivo nalozhyeni i pryel'stityelni prorochestva. vsichki, koito zaminavat v p'tya, izplyaskvat s r'tsyey protiv tyebye, podsvirkvat i kimvat s glavitye si, po-radi yerusalmiskata d'shchyerya, i kazvat: tova li ye grad't, koito narichakha s'v'rshyenstvo na krasotata, i, grad't, za koito tsyal svyay sye radva? vsichki-tye ti nyepriyateli shiroko otvorikha protiv tyebye ustata si; podsvirkvat, sk'rtsat s's z'bitye si i kaz-vat: pog'lnakhmye ya; naistina tova ye dyenyt, koito ochakvakhmye; namyerikhmye go, vidyakhmye go. navstryechu izv'rshi onova, koyeto byeshye namis-lil; izp'lni slovoto, koyeto byeshye izryek'l ot dryevni dni; razori byez da pozhalish, razvyesyli nad tye-bye nyepriyatelya, v'zvisi roga na protivnitsitye ti. s'rtsyeto im izvika k'm navstryechua, kato kazva: styeno na sionovata d'shchyerya, prolivai, kato potok, s'lzi dyenyem i noshchyem; nye si davai pochivka; da nye izs'khva zyenitsata na okoto ti. stani, izvikai noshchyem pri p'rivot postavlyanye na strazhitye; izlyei s'rtsyeto si kato voda pryed litsyeto na navstryechua; izdigni k'm nye go r'tsyetye si za zhivota na mladyyentsitye si, koito primirat ot glad kra i vsichkitye ulitsi. vizh, navstryechui, glyedai na kogo si napravil tova! da yadat li zhenitye rozhbata si, mladyyentsitye na obyatiyata si? da b'dat li ubiti v svyetilishchyeto navstryechuno svyeshchyenik i prorok? dyetye i staryets lyezhat na zyemyata po p'tishchata; dyevitsitye mi i mladyezhitye mi pad-nakha ot nozh; izbil si gi v dyenya na gnyeva si; izk-lal si byez da pozhalish. prizval si otvryed uzha-sityelitye mi kato v dyen na opryedyelen praznik; i nikoi nye sye ot'rva nito ostana v dyenya na gnyeva navstryechuyen; oniya, koito s'm nosila v obyatiya i otrkhanila, nyepriyatelyat mi gi dov'rshi.

3

az s'm chovyek't, koito vidyakh skr'b ot toygata na nyegoviya gnyav. toi nye ye vodil i zavyl v t'mnina, a nye v'v vidyelina. navyarno protiv myenye obr'shcha povtorno r'kata si vsyeki dyen. zastari myesata mi i kozhata mi; stroshti kostitye mi. izdigna

protiv myenye ukryeplyeniya; i okr'zhi nye s goryest i trud. turi nye da syedna v t'mnina kato ot-davna umryelitye. obgradi nye ta nye moga da izlyaza; otyegchi vyerigitye mi. oshchye i kogato vikam i ridaya, toi otbl'sva molitvata mi. ogradi s dyalani kam'ni p'tishchata mi; izkrivi p'tyekitye mi. stana mi kato nyechka v zasada, kato l'v v skr-ishni myesta. otbi nastrana p'tishchata mi i nye razk'sa; napravi nye pust. zap'na l'ka si i nye postavi kato pritsyel na stryela, zabi v b'ryetsitye mi stryelietye na tula si. stanakh za prismyekh na vsichkitye si lyudye, i za pyesyen na tyakh tsyal dyen. nasiti nye s gorchivini; opi nye s pyelin. pri tova, schupi z'bitye mi s kam'chyeta; pokri nye s pyepyel. otbl'snal si dushata mi dalyech ot mira; zabravikh blagodyenstvitye. i ryekokh: pogina uvvryenostta mi i nadyezhdata mi kato ot-dalyechyena ot navstryechua. pomni skr'bta mi i izp'zhdanyeto mi, pyelina i zh'l'chkata. dushata mi, kato gi pomni nyepryestanno, sye ye d'l'boko smirila. obachye, tova si naumyavam, poradi koyeto imam i nadyezhda: chyhe po milost navstryechuna niye nye sye dov'rshikhmye, ponyezhye nye chyeznat shchye-drostitye mu. tye sye podnovyavat vsyaka zaran; golyama ye tvoiyata vyarnost. navstryechu ye dyal moi, kazva dushata mi; zatova shchye nye nadyavam na nyego. blag ye navstryechu k'm oniya, koito go chakat, k'm dushata, koyato go t'rsi. dobro ye da sye nadyava nyakoi i tikho da ochakva spasenyietyo ot navstryechua. dobro ye za chovyeka da nosi khot-mot v mladostta si. nyeka syedi nasamye i m'lchi, kogato navstryechu mu go nalozhi. nyeka turi ustata si v pr'stta nyegli ima oshchye nadyezhda. nyeka po-dadye buzata si na onzi, koito go biye; nyeka sye na-siti s ukor. zashchoto navstryechu nye otkhv'rlya do vyeka. ponyezhye, ako i da nask'rbi, toi pak shchye i da sye s'zhali sporyed mnogoto si milosti. zashchoto nye osk'rbyava nito ogorchava ot s'rtsyey chovyeshki-tye chada. da sye t'pchat pod nozye vsichkitye zatvor-nitsi na svyeta, da sye izvrashcha s'd't na chovyeka pryed litsyeto na vsyevishniya, da sye onyeprav-da chovyeka v dyeloto mu, - navstryechu nye odobryava tova. koi shchye ye onzi, koito kazva nyeshcho, i to stava, byez da go ye zapovyadal navstryechu? iz ustata na vsyevishniya nye izlizat li i zloto i dobroto? zashcho bi poropalt zhiv chovyek, vsyeki za nakazanietyo na gryekhovetye si? nyeka izdirim i izpitamye p'tishchata si, i nyeka sye v'rnym pri navstryechua. nyeka izdignym s'rtsata si i r'tsyetye si k'm boga, koito ye na nyebesata, i nyeka ryechyem: s'gryeshikhmye i otst'pikhmye; ti nye si ni prostil. pokril si sye s gnyav i gonil si ni, ubil si byez da poshchadish. pokril si sye s oblak, za da nye pryemnyye molitvata mi. napravil si ni kato pomiya i smyet vsryed plyemyenata. vsichkitye ni nyepriyateli otvorikha shiroko ustata si protiv nas. strakh't i propastta ni nalyetyakha, zapustyeniye i raz-zoryeniye. vodni pototsi izliva okoto mi poradi razo-ryenietyo na d'shchyeryata na lyudyetye mi. okoto mi proliva s'lzi i nye pryestava, zashchoto nyama otrada. dokato nye sye navyedye navstryechu i nye poglyednye ot nyebesata. okoto mi pravi dushata mi da nye boli poradi vsichkitye d'shchyeri na grada

mi. oniya, koito mi sa nyepriyateli byez prichina, mhe gonyat nyepriyestanno kato ptichye. otnyekha zhivota mi v t'mnitsata, i khv'rlikha kam'k v r'rkhu myenye. vodi stignakha nad glavata mi; ryekokh: sv'rshikh sye. prizovakh imyeto ti, navstryechui, ot nai-d'lbokata t'mnitsa. ti chu glasa mi; nye zat-varyai ukhoto si za v'zdishanyeto mi; za vop'la mi; priblizhil si sye v dyenya, kogato tye prizovakh, ryek'l si: nye boi sye. zast'pil si sye navstryechui, za dyeloto na dushata mi; izkupil si zhivota mi. vidyal si, navstryechui, onyeppravdaniyeto mi; ots'di dyeloto mi. vidyal si vsichkitye im otm'shcheyeniya i vsichkitye im zamisli protiv myenye. ti si chul, navstryechui, ukoryavanyeto im i vsichkitye im zamisli protiv myenye, dumitye na oniya, koito sye podigat protiv myenye tsyal dyen. vizh, koga syedyat i koga stavat az im s'm pyesyen. shchye im v'zdzadych, navstryechui, v'zdayaniye sporyed dyelata na r'tsyetye im; shchye im dadyesh, kato klyetvata si v'r'rkhu tyakh, okamyenyeno s'rtsyey; shchye gi pragonish s gnyav, i shchye gi iztryebish izpod nyebesata navstryechuni.

4

kak pochyernya zlatoto! izmyeni sye nai-chistoto zlato! kam'niye na svyetilishchyeto sa pr'snati krai vsichkitye ulitsi. dragotsyennitye sinovyey na sion, ravnotsyenni s chisto zlato, kak sye schitat za glinyeni s'dovyey, dyelo na gr'ncharska r'ka! dazhye chakalite podavat s'stsi i k'rmyat malkitye si; a d'shchyeryata na lyudyetye mi sye ozhyestochi kato kamiloptyitsitye v pustinyata; zashchoto yezik't na bozainichyeto sye zalyepya na nyebtsyeto mu ot zhazhda; dyetsata iskat khlyab, no nyama koi da im otchupi. oniya, koito yadyakha otrani yastiya, lyezhat nyebryezhni v ulitsitye; v'zpitaniye v moravo pryegr'shchat bunishchyeto. zashchoto nakazaniyeto za byezzakoniyyeto na d'shchyeryata na lyudyetye mi stana po-golyamo ot nakazaniyeto za gryekha na sodom, koito bidye s'sipan v yedin mig, byez da sa go barali chovyeshki r'tsyey. blagorodnitye i byakha pochisti ot snyag, po-byeli ot mlyako, snagata im pochervyena ot rubini, blyestyakha kato sapfir; a syega litsyeto im ye po-chyerno ot szahdi; nye sye poznavat po ulitsitye! kozhata im zalyepna za kostitye im, izs'khna, stana kato d'rvo. po-shchastlivi byakha ubityeto ot myech nyezhyeli um'rtvyenitye ot glad; zashchoto tiya chyezhat probodenyi, ot lipsa na polskitye proizvyedyeniya. r'tsyetye na milozlivitye zhyeni svarikha chadata im; tye im stanakha khрана pri razoryeniyeto na d'shchyeryata na lyudyetye mi, navstryechui izv'rshi v'znamyeryenoto ot nyego v yarostta mu, izlyya plamyenniya si gnyav. zapali og'n v sion, koito izpoyadye osnovitye mu. zymenitsy tsarye nye vyarvakha, nito zhivushchitye po tsyeliya svyat, chye shchyeshye da vlyezye protivnik i nyepriyatel v yerusalimskitye porti. a tova stana poradi gryekhovyetye na prorotsitye mu i poradi byezzakoniyya na svyeshcheyenitsitye mu, koito proli-vakha kr'vta na pravnyednitye vsryed nyego. tye sye skitakha kato slyepi po ulitsitye, oskvyernikha sye s kr'v, t'i shchoto chovyetsitye nye mozhyekha da sye

dopirat do dryekhitye im. otst'pyetye, viye nyechisti, vikakha k'm tyakh; otst'pyetye, otst'pyetye, nye sye dopiraitye do nas; a kogato tye byagakha i sye skitakha, govoryeshye sye myezhdu naroditye: nyama da prishyelystuvvat vyeche s nas. gnyev't na navstryechua gi razpr'sna; toi nye shchye vyeche da glyeda na tyakh; svyeshcheyenichyesko litsye nye pochyetokha, za startsi nye sye smilikha. i do syega ochitye ni sye iznuryavat ot chakanyey suyetnata za nas pomoshch; ozhidakhye narod, koito nye mozhyeshyey da spasavya. prichakvat st'pkitye ni, taka chye nye mozhyem da khodim po ulitsitye si; priblizhi sye krayat ni; dnitye ni sye izp'lnikha; da! krayat ni doidyey. oniya, koito ni gonyekha, stanakha po-lyeki ot nyebesnyetiye orli; gonikha ni po planinitye, prichakvakha ni v pustinyata. pomazanik't navstryechuyen, dishanyeto na nozdrietye ni, toya, pod chiyato syanka kazvakhyemye, chye shchye zhivyeyem myezhdu naroditye, sye khvana v tyekhnitye yami. radvai sye i vyesyli sye, d'shchyer'o yedomska, koyato zhivyeyesh v zyemyata uz! obachye i do tyebye shchye doidyey chashata; shchye sye opiyesh, i shchye sye zagolish. sv'rshi sye nakazaniyeto za byezzakoniyyeto ti, d'shchyer'o sionova; toi nyama vyeche da tye zakara v plyen; no shchye nakazhye tvoyeto byezzakoniye, d'shchyer'o yedomska, shchye otrikrye s'gryeshenyiyata ti.

5

spomni si, navstryechui, kakvo ni stana; poglyedni i vizh kak ni ukoryavat. naslyedstvoto ni mina na chuzhdyentsi, k'shchitye ni na stranni. ostanakhye sirachyeta byez bashcha; maikitye ni sa kato vdovitsi. vodata si pikhmye s's sryebro, d'rvata ni idat s pari. nashitye gonityeli sa na vratovyetye ni. trudim sye i pochivka nyamamyey, prostryakhmye r'ka k'm yegyptyanitye i k'm asiriitsitye, za da sye nasitim s khlyab. bashchitye ni s'gryeshikha, i nyama gi; i niye nosim tyekhnitye byezzakoniya. slugi navstryechuaruvat nad nas, i nyama koi da ni izbavi ot r'kata im. dobivamyey khlyaba si s opasnost za zhivota si poradi myecha, koito ograbva v pustinyata. kozhata ni pochervyenyaya kato pyeshch poradi r'vluvanyeto na glada. iznasilvakha zhyenitye v sion, dyevitsitye v yudovitye gradovyey. chryez tyekhnitye r'tsyey bivakha obyesyeni p'rvyentsitye, staryeishinitye nye sye pochitakha. mladyezhytiye nosyekha vodenichni kam'ni, i dyetsata padakha pod tovara na d'rvata. staryeishinitye nye syedyat vyeche na portitye; mladyezhytiye izostavikha pyesnitye si. pryestana radostta na s'tsyeto ni; khoroto ni sye ob'rna na zhal'yeyenye. vyenyets't padna ot glavata ni; gorko ni! zashchoto smye s'gryeshili. zatova chyeznyey s'rtsyeto ni; zatova prichyernya na ochitye ni. poradi zapustavyanayeto na sionskiya kh'lm lisitsitye khodyat po nyego. ti, navstryechui, syedish kato tsar do vyeka; pryestol't ti ye iz rod v rod. zashcho ni zabravayash za vinagi, i ni ostavyash za tolkoz d'lgo vryemyey? v'zv'rni ni, navstryechui, k'm syebye si, i shchye sye v'zv'rnyem; obnovi dnitye ni kakt'o izp'rvo, - ako nye si ni otkhv'r'ilil s'vsyem, i nye si sye razgnyevil tv'rde mnogo protiv nas.

dumitye na propovyednika, davidoviya sin, tsar v yerusalim: - suyeta na suyetitye, kazva propovyednik't; suyeta na suyetitye, vsichko ye suyeta. kakva polza za chovyeka ot vsichkiya mu trud v koito sye trudi pod sl'ntsyteto? jedno pokolyeniye pryemina, i drugo pokolyeniye dokhzhda; a zyemyata vyechno stoi. s'shcho i sl'ntsyteto izgryava, i sl'ntsyteto zakhozhd, i b'rza da otiva k'm myasototo gdyeto tryabva da izgryava. vyat'r't otiva k'm yug, i sye vr'shcha k'm syevyer; vyat'r't postoyanno obikalya v otivanyeto si, i pak sye vr'shcha v svoitye kr'goobrashcheniya. vsichkiye ryeki sye vlivat v moryeto, i pak moryeto nye sye nap'lnya; na myasototo gdyeto otivat ryekitye, tam tye nyepriestanno yevryeyski: sye vr'shchat da. otivat. vsichkiye nyeshcha sa dosadni, - chovyek nye mozhye da izkazhye do kolko; okoto nye sye nasishcha s glyedanye, nito sye nap'lnya ukhoto s's slushanye. kakvoto ye stanalo, tova ye, koyeto shchye stanye; i kakvoto ye bilo izv'rshyeno, tova ye, koyeto shchye sye izv'rshi; i nyama nishcho novo pod sl'ntsyteto. ima li nyeshcho, za koyeto mozhye da sye kazhye: vizh! tova ye novo? to ye vyeche stanalo v'v vyekovyete, koito sa bili pryedi nas. nye sye pomnyat pryedishniye pokolyeniya; nito shchye sye pomnyat poslyeshniye, gryadushchitye, pokolyeniya, myezhdu oniya, koito shchye idat podir. az propovyednik't byakh tsar nad izrailya v yerusalim; i pryedadokh s'rtsyteto si da izdirya i da izpitam chryez m'drosta otnosno vsichko shcho stava pod nyebyeto. tyez'hk ye toya trud, koito bog ye dal na chovyeshkitye chada za da sye trudyat v nyego. vidyakh vsichkiye dyela, shcho sye v'rshat pod sl'ntsyteto; i, yeto, vsichko ye suyeta i gonyenye na vyat'r. krivoto nye mozhye da sye izpravi; i tova, koyeto ye nyedoizp'lnyeno, nye mozhye da sye broi. az sye s'vyeshchavakh s's s'rtsyteto si i ryekokh: yeto, stanakh vyelik, i s'm umnozhal m'drosta si povyeche ot vsichki, koito sa bili pryedi myenye v yerusalim; da! s'rtsyteto mi ye imalo golyama opitnost v m'drost i znaniye. i pryedadokh s'rtsyteto si, za da poznaya m'drosta, i da poznaya ludosta i byezumiyeto. poznakh, chye i tova ye gonyenye na vyat'r. zashchoto v mnogoto m'drost ima mnogo dosada; i koito uvychichava znaniye uvychichava i pyechal.

az ryekokh na s'rtsyteto si: yela syega, da tye opitam s vyesselba, zatova sye naslazhdavai s blago; i, yeto, i tova byeshye suyeta. ryekokh za smyekha: ludost ye, - i za vyesselbata: shcho polzuva tya? namislkh v s'rtsyteto si da vyesselya pl'tta si s vino, dokato s'rtsyteto mi oshchye sye upravlyavashye ot m'drosta, i da usvoya byezumiyeto doklye vidya kakvo ye dobrye da v'rshat chovyeshkitye chada pod nyebyeto pryez vsichkiye dni na zhivota si. napravikh si golyemi raboti; s'gradikh si k'shchi; nasadikh si lozya; napravikh si gradini i sadovy, i nasadikh v tyakh vsyakakvi plodni d'rvyeta; napravikh si vodoyemi, za da poya ot tyakh nasadyeniya s

d'rvyeta lyes; pridobikh slugi i slugini, i imakh slugi rodyeni v doma mi; imakh oshchye dobit'k i stada povyeche ot vsichki, koito sa bili pryedi myenye v yerusalim; s'brakh si i sryebro, i zlato, i obyeniye sk'potsyennosti na tsaryete i na oblastiye; nabavikh si pjevtsi i pjevitsi, i nasladitye na chovyeshkitye chada - nalozhnitsi tv'rde mnogo. taka stanakh vyelik i ugolyemikh sye povyeche ot vsichki, koito sa bili pryedi myenye v yerusalim; oshchye i m'drosta mi si ostana v myenye. i ot vsichko, koyeto pozhyelakha ochitye mi, nishcho nye im otryekokh; nye spryakh s'rtsyteto si ot nikakva vyesselba; zashchoto s'rtsyteto mi sye radvashye v'v vsichkiye mi trudovy, i tova byeshye dyel't mi ot vsichkiya mi trud. togava razglyedakh vsichkiye dyela, koito byakh izv'rshili r'tsytete mi, i truda v koito byakh sye trudil; i, yeto vsichko byeshye suyeta i gonyenye na vyat'r, i nyamashye polza pod sl'ntsyteto. i ob'rnakh sye da razglyedam m'drosta, i ludosta, i byezumiyeto, zashchoto shcho mozhye da stori chovyek, koito ye dosh'l podir tsarya otnosno tova, koyeto ye vyeche storyeno? togava vidyakh, chye m'drosta pryev'zkhozhd byezumiyeto, kakto svyetlinata pryev'zkhozhd t'mninata. na m'driya ochitye sa v glavata mu, a byezumniyat khodi v t'mnina; obachye az poznakh oshchye, chye yedna uchast postiga byezumniya tova shchye postignye i myenye; zashcho, procheye, byakh az po-m'd'r? za tui ryekokh v s'rtsyteto si, chye i tova ye suyeta. zashchoto kakto na byezumniya taka i na m'driya, nye ostava vyechno pamyetta mu, ponyezhye v idnitye dni vsichko shchye ye vyeche zabravyno; i kak umira m'driyat? - kakto i byezumniyat. zatova namrazikh zhivota, zashchoto tyezhi mi sye vidyakha dyelata, koito stavat pod sl'ntsyteto; ponyezhye vsichko ye suyeta i gonyenye na vyat'r. namrazikh oshchye i vsichkiya si trud, v koito s'm sye trudil pod sl'ntsyteto, zashchoto tryabva da go ostavya na chovyeka, koito shchye b'dye podir myenye; i koi znaye m'd'r li shchye b'dye toi ili byezumyen? no pak toi shchye vlastuva nad vsichkiya mi trud, v koito s'm sye trudil, i v koito pokazakh m'drost pod sl'ntsyteto. i tova ye suyeta. zatova az nanovo napravikh s'rtsyteto si da sye otchaye poradi vsichkiya trud, v koito s'm sye trudil pod sl'ntsyteto. zashchoto ima chovyek, koito sye ye trudil s m'drost, s's znaniye i s's spoluka; no pak toi shchye ostavi vsichko za dyal na yednogo, koito nye ye uchastvuval v truda mu. i tova ye suyeta i golyamo zlo. zashchoto kakva polza na chovyeka ot vsichkiya mu trud i ot grizhata na s'rtsyteto mu, za koyeto sye izmoryava pod sl'ntsyteto? ponyezhye vsichkiye mu dni sa samo pyechal, i trudovyete mu skr'b; i oshchye i noshchym s'rtsyteto mu nye si pochiva. i tova ye suyeta. nyama po-dobro za chovyeka osvnen da yadye i da piye. i da pravi dushata da sa sye naslazhdava ot dobroto na truda mu. i az vidyakh, chye i tova ye ot bozhiyata r'ka. zashchoto koi mozhye da yadye, i koi mozhye da sye naslazhdava, povyeche ot myenye? ponyezhye bog dava na ugodniya nyemu chovyek m'drost, i znaniye, i radost; a na gryeshniya dava da sye trudi, i da s'bira, i da trupa, - za da dadye vsichko na ugodniya bogu. i

3

ima vryemye za vsyako nyeshcho, i srok za vsyaka rabota pod nyebeto: vryemye za razhdanye, i vryemye za umiranye; vryemye za nasazhdanye, i vryemye za izkoryenyavanye nasadyenoto; vryemye za ubivanye, i vryemye za iztselyavanye; vryemye za s"baryanye, i vryemye za gradnyeye; vryemye za plachyenye, i vryemye za smyeyenye; vryemye za zhalyeyenye, i vryemye za likuvanye; vryemye za razkhv"ryanye kam"ni, i vryemye za s"biranye kam"ni; vryemye za pryegr"shchanye, i vryemye za v"zd"rzhaneye ot pryegr"shchanyeto; vryemye za t"rsyenye, i vryemye za izgubvanye; vryemye za pazyenye, i vryemye za khv"ryanye; vryemye za razdiranye, i vryemye za pryegr"shchanye; vryemye za m"lchaniye, i vryemye za govoryenye; vryemye za obichanye i vryemye za mrazyenye; vryemye za voina, i vryemye za mir. kakva polza za onzi, koito raboti ot onova, v koyeto sye trudi toi? vidyakh truda, koito dadye bog na chovyeshkitye chada, za da sye trudyat v nyego. toi ye napravil vsyako nyeshcho khubavo na vryemyeto mu; polozhil ye i vyechnostta v tyakhnoto s"rtsye, byez obachye da mozhye chovyek da izdiri otnachalo do krai dyeloto, koyeto ye napravil bog. poznakh, chye nyama drugo po-dobro za tyakh, osvyen da sye vyesyli vsyeki, i da blagodyenstvuva pryez zhivota si; i oshchye vsyeki chovyek da yadye i da piye i da sye naslazhdava ot dobroto na vsichkiya si trud. tova ye dar ot boga. poznakh, chye vsichko shcho pravi bog shchye b'dye vyechno; nye ye v"zmozhno da sye prituri na nyego, nito da sye otnyemye ot nyego; i bog ye napravil tova, za da sye boyat chovyetsitye ot nyego. kakvoto s"shchiestvuva ye stanalo vyechye; i kakvoto shchye staneye ye stanalo vyechye; i bog izdirva nanovo onova, koyeto ye bilo ottnaslat. vidyakh oshchye pod sl"ntsyyeto myastoto na s"da, a tam byezzakoniyyeto, - i myastoto na pravdata, a tam nyepravdata. ryekokh v s"rtsyyeto si: bog shchye s"di pravyyedniya i nyechyestiviya; zashchoto ima vryemye u nyego za vsyako nyeshcho i za vsyako dyelo. ryekokh v s"rtsyyeto si odnosno chovyeshkitye chada, chye tova ye za da gi opita bog, i za da vidyat tye, chye v syebye si sa kato zhiivotni. zashchoto kakvoto postiga chovyeshkitye chada postiga i zhiivotniye: yedna uchast imat; kakto umira yediniyat, taka umira i drugoto; da! yedin dukh imat vsichkitye; i chovyek nye pryev"zkhozhdva v nishcho zhiivotnoto, zashchoto vsichko ye suyeta. vsichki otivat v yedno myasto; vsichki sa ot pr"stta, i vsichki sye vr"shchat v pr"stta. koi znaye, chye dukh't na chovyeshkitye chada, v"zliza gorye, i, chye dukh't na zhiivotnoto sliza dolu na zyemyata? vidyakh, procheyeye, chye za chovyeka nyama po-dobro, osvyen da sye radva v dyelata si; zashchoto tova ye dyel't mu; ponyezhye koi shchye go v"zv"rnyenye nadirye za da vidi onova, koyeto shchye b'dye podir nyego?

togava, kato iznovo razmishlyavakh vsichkitye ugnyyetyeniya, koito stavat pod sl"ntsyyeto, i vidyakh s"lzitye na ugnyyetyavanitye, chye nyamashye za tyakh utyeshityel, i chye silata byeshye v r"kata na oniya, koito gi ugnyyetyavakha, a za tyakh nyamashye utyeshityel, zatova az oblazhavakh umryelitye, koito sa vyeche umryeli, povyecheye ot zhivitye, koito sa oshchye zhivi; a po-shchastliv i ot dvamata schitakh onya, koito nye ye bil oshchye, koito nye ye vidyal loshitye dyela, koito stavat pod sl"ntsyyeto. togava vidyakh vsyeki trud i vsyako spoluchlivo dyelo, chye poradi nyego na chovyeka zavizhda blizhncha mu. i tova ye suyeta i gonyenye na vyat"r. byezumniyat sg'va r"tsyyetye si i yadye svoiyata si pl't, i kazva: po-dobrye yedna p"lna shyepa s"s spokoistviye, otkolkoto dyve p"lni shyepi s trud i gonyenye na vyat"r. togava iznovo vidyakh samo suyeta pod sl"ntsyyeto. ima tak"v, koito ye samich"k, koito nyama drugar, da! nyama nito sin, nito brat; no pak nyama krai na mnogoto mu trud, nito sye nasishcha okoto mu s bogatstvo, i toi nye duma: za kogo, procheyeye, sye trudyaz az i lishavam dushata si ot blago? i tova ye suyeta i tyezh"k trud. po-dobrye sa dvama, otkolkoto yedin, ponyezhye tye imat dobra nagrada za truda si; zashchoto, ako padnat, yediniyat shchye dignye drugarya si; no gorko na onya, koito ye sam, kogato padnye, i nyama drug da go dignye. i ako lyegnat dvama zayedno shchye sye stoplayt; a yedin kak shchye sye stopli sam? i ako nyakoi nadviye na yedin, koito ye sam, dvama shchye mu sye oprat; i troinoto v"zhye nye sye k"sa skoro. po-dob"r ye byedyen i m'd'r mladyez, otkolkoto star i byezumyen tsar, koito nye znaye vyecheye da priyema s"vyet; zashchoto yediniyat izliza iz t"mnitsata yevryeiski: k"shchata na vyerigitye. za da tsaruva, a drugiyyat, i tsar da sye ye rodil, stava siromakh. vidyakh vsichkitye zhivi, koito khodyat pod sl"ntsyyeto, chye byakha s mladyezha, vtoriya, koito stana vmesto nyego; nyamashye krai na vsichkitye lyudye, na vsichkitye, nad koito ye bil toi; a idyeshchitye podir nyego nye shchye sye zaradvat v nyego. naistina i tova ye suyeta i gonyenye na vyat"r.

5

pazi nogata si, kogato otivash v bozhiya dom, zashchoto da sye priblizhish da slushash ye po-dobro, otkolkoto da prinyesyesh zhyertva na byezumniyte, koito nye znayat, chye struvat zlo. nye prib'rvzai s ustata si, nito da b"rza s"rtsyyeto ti da proiznasya dumi pryed boga; zashchoto bog ye na nyebyesata, a ti na zyemyata, zatova nyeka b"dat dumitye ti malko; zashchoto, kakto s"novideniyeto proizkhozhdta ot mnogoto zanimaniye, taka i glas't na byezumniya ot mnogoto dumi. kogato napravish obryek bogu, nye sye bavi da go izp"lnish, zashchoto toi nyama blagovolyeniye v byezumniyte; izp"lni tova, koyeto si obryek'l. po-dobrye da sye nye obrichash, otkolkoto da sye obryechyesh i da nye izp"lnish. nye pozvol'yavai na ustata si da vkarat v gryakh pl'tta ti; i nye kazvai pryed bozhiya sluzhi-

tyel yevreyiski: pryed angyla., chye ye bilo po nye-
bryezhyeniye; zashchoto da sye razgnyevi bog na glasa
ti, i da pogubi dyeloto na r'tsyetye ti? zashchoto,
makar da izobilvat s'nishcha i suyeti i mnogo dumi,
ti sye boi ot boga. ako vidish, chye siromakh't
sye ugn'yetyava, i chye pravos'diyeto i pravdata v
d'rzhavata sye iznasilvat, da sye nye pochudish na
tova nyeshcho; zashchoto nad visokiya nadzirava po-
visok, i nad tyakh ima po-visoki. pri tova, polzata
ot zyemyata ye za vsichkiye, i sam tsaryat sluzhi na
nivitye. koito obicha sryebroto nye shchye sye na-
siti ot sryebro, nito s dokhodi onya, koito obicha
izobiliyeto. i tova ye suyeta. kogato sye umnozhav-
tat blagata, umnozhavat sye i oniya, koito gi yadat;
i kakva polza ima na prityezhatyeliye im osvyen da
gi glyedat s ochitye si? s'nyat na rabotnik't ye slad'k,
malko li ye yal, ili mnogo; a pryesishchanyeto na bo-
gatiya nye go ostavya da spi. ima tyezsko zlo, koyeto
vidyakh pod sl'nts'yeto, imyenno, bogatstvo pazyeno
ot prityezhatyelya mu za sobstvyenata mu vryeda;
i onova bogatstvo sye izgubva chryez z'l sluchai, i
nye ostava nishcho v r'kata na sina, kogoto ye rodil.
kakto ye izlyaz'l iz utrobata na maika si, gol shchye
otidye pak kakto ye dosh'l, byez da vzyemye nyesh-
cho ot truda si, za da go zanyesy v r'kata si. os-
hchye i tova ye tyezsko zlo, chye po vsichko, kakto
ye dosh'l, taka shchye i da otidye; i kakva polza za
nyego, chye sye ye trudil za vyat'ra? oshchye i pryez
vsichkiye si dni yadye v t'mnina, i ima mnogo dosada
i bolyst i nyegoduvenye. yeto kakvo vidyakh az za
dobro i prilichno: da yadye nyakoi i da piye, i da sye
naslazhdava ot blagoto na vsichkiya si trud, v koito
sye trudi pod sl'nts'yeto, pryez vsichkiye dni na zhiv-
ota si, koito mu ye dal bog; zashchoto tova ye dyel't
mu. i na koito chovyek ye dal bog bogatstvo i imot, i
mu ye dal vlast da yadye ot tyakh, i da vzyema dyala
si, i da sye vyesyli s truda si, - tova ye dar ot boga.
zashchoto nyama mnogo da pomni dnitye na zhiv-
ota si, ponyezhye bog mu otgovarya s vyeselyiyeto na
s'rts'yeto mu.

6

ima zlo, koyeto vidyakh pod sl'nts'yeto, i ye tyezsko
v'rkhu chovyetsiye: chovyek, na kogoto bog dava
bogatstvo i imot i pochyest, taka shchoto dushata
mu nye sye lishava ot nishcho shcho bi pozhylal,
na kogoto, obachye, bog nye dava vlast da yadye ot
tyakh, no chuzhdyenyets gi yadye. tova ye suyeta i
losha bolyst. ako rodi chovyek sto chada, i zhivy-
eye mnogo godini, taka shchoto dnitye na godini-
tye mu da stanat mnogo, a dushata mu da nye sye
nasiti s blago, i oshchye toi nye priyema prilichno
pogrybeniye, - kazvam, chye pomyetnichyeto ye
po-shchastlivo ot nyego; zashchoto to ye doshlo v
nishchozh'yestvo, i otiva v t'mnina, i imyeto mu sye
pokriva s't'mnina; pri tui, to nye ye vidyalo sl'nts'yeto,
i nye ye poznalo nishcho, - po-dobrye ye na nyego,
otkolkoto na onzi. dori dva p'ti po khilyada go-
dini, ako bi zhivyal nyakoi, i nye vidi dobro, nye oti-
vat li tye vsichki v yedno myasto? vsichkiyatrud
na chovyeka ye za ustata mu; dushata obachye nye
sye nasishcha. zashchoto kakvo pryedimstvo ima

m'driyat nad byezumniya? ili kakvo pryedimstvo
ima siromakh't, koito umyeye kak da sye obkhozhdza
pryed zhivitye? po-dobrye ye da glyedash nyeshcho s
ochitye si, otkolkoto da bluzhdayesh s zhyelaniyeto
si. i tova ye suyeta i gonyenye na vyat'r. vsyako
nyeshcho, koyeto ye s'shch'yestvuvalo, v'yechye si ye
poluchilo imyeto; i izyvystno ye, chye oniya, chiyeto
imye ye chovyek ili: adam, t.ye., chyervyenikav
(napravyen ot chyervyena pr'st), nye mozhye da sye
s'st'yezava s po-silniya ot nyego. ponyezhye ima
mnogo nyeshcha, koito umnozhavat suyetata, to
kakva polza za chovyeka? zashchoto koi znaye koye
ye dobro za chovyeka v zhivota, v'v vsichkiye dni
na suyetniya mu zhivot; koito minava kato syanka?
ponyezhye koi shchye izvyesti na chovyeka kakvo
shchye b'dye podir nyego pod sl'nts'yeto?

7

dobro imye struva povechye ot sk'potsyenno miro.
i dyenyat na sm'rtta povechye ot dyenya na razh-
danyeto. po-dobrye da otidye nyakoi v dom na
zhalyeyenye, otkolkoto da otidye v dom na piru-
vanye; zashchoto tova ye syetnina na vsyeki
chovyek, i zhiviyat mozhye da go vlozhi v s'rts'yeto
si. po-polyezna ye pyechalta ot smyekha; zash-
choto ot nat'zhyenosta na litsyeto s'rts'yeto sye
razv'yesyelyava. s'rts'yeto na m'driyte ye v doma
na zhalyeyenye; a s'rts'yeto na byezumniyte ye
v doma na vyesyliye. po-dobrye ye chovyek
da slusha izoblichyeniye ot m'driya, nyezhyeli da
slusha pyesyen ot byezumniyte; zashchoto kak'vto ye
shum't na tr'nitye pod kotyla, tak'v ye smyekh't na
byezumniya. i tova ye suyeta. naistina iznudvanyeto
pravi m'driya da izbyezumyava; i podar'k raztlyava
s'rts'yeto. po-pryedpochityelno ye sv'rshvanyeto
na rabotata, nyezhyeli zapochvanyeto i; po-dob'r
ye d'lgot'rp'yeliviyat, nyezhyeli visokoumniyat. nye
b'rza i da sye dosadish v dukha si; zashchoto dos-
adata pochiva na g'rditye na byezumniyte. Da nye
ryechesh: koya ye prichinata dyeto pryedishniyte
dni byakha po-dobri ot syegashniyte? zashchoto
nye pitash razumno za tova. m'drosta ye ravnot-
syenna s yedno naslyedstvo, dazhye i po-ts'yenna
ye na oniya, koito glyedat sl'nts'yeto; zashchoto,
nye samo chye m'drosta ye zashchita kakto i par-
itye sa zashchita, no pryedimstvoto na znaniyeto
ye, chye m'drosta zapazva zhivota na oniya, koito
ya imat. razglyedai dyeloto bozhiye; zashchoto koi
mozhye da izpravi onova, koyeto toi ye napravil
krivo? v'v vryemye na blagodyenstviye b'di vyesyl,
a v'v vryemye na zlopoluka b'di dzuz'sdliv; zash-
choto bog postavi yednoto do razgato, za da nye
mozhye chovyek da otkriye nishcho, koyeto shchye
b'dye podir nyego. vsichko tova vidyakh v suyet-
niyte si dni: ima prav'yedyen, koito zagiva v prav-
data si, i ima nyechyestiv, koito d'lgodyenstvuva v
zlotvorstvoto si. nye stavai pryekalyeno prav'yedyen,
i nye misli syebye si chryezmyerno m'd'r; zashcho
da sye pogubish? nye stavai pryekalyeno z'l, i nye
bivai byezumyen; zashcho da umryesh pryedi vrye-
myeto si? dobroye ye da sye prid'rzhash za yed-
noto, i da nye ottyeglyash r'kata si ot drugoto; za-

shchoto koito sye boi ot boga shchye sye ot'rvye ot dvyetye yevryeiski: ot vsichki tyezi. m'drosta kryepi m'driya poyechye ot dyesyetina nachalnika, koito sa v grada. naistina nyama pravedyen chovyek na zyemyata, koito da struva dobro i da nye gryeshi. i nye obr'shchai vnimaniye na vsichkitye dumi, koito sye govoryat, da nye bi da chuyesh slugata si da tye k'lnye; zashchoto s'rtsyeto ti poznav, chye i ti podobno si proklinal drugi mnogo p'ti. vsichko tova opitakh chryez m'drosta. ryekokh: shchye b'da m'd'r; no m'drosta sye otdayechi ot myenye. onova, koyeto ye, ye mnogo dalyech i tv'r'dye d'lboko; koi mozhye da go namyeri? az iznovu sye pryedadokh ot s'rtsyeto si da naucha, i da izdirya, i da izs-lyedvam m'drosta i razuma, i da poznaya, chye nyechyestiyeto ye byezumiye, i chye glupostta ye ludost; i namiram, chye ye po-gorchiva ot sm'rt on-aya zhyena, chiyeto s'rtsye ye primki i mryezhi, i r'tsytaye i okovi; koito ye dob'r pryed boga shchye sye ot'rvye ot nyeya; a gryeshnik't shchye b'dye khvanat ot nyeya. vizh, tova namyerikh, kazva propoved-nik't, kato izpitvakh nyeshchata yedno po yedno, za da namyerya prichinata; (i dushata mi oshchye go izs-lyedva, no nye s'm go namyeril); yedin m'zh myezhdu khilyada namyerikh; no ni yedna zhyena myezhdu tolkova yevryeiski: vsichki tyezi. zhyeni nye namyerikh. yeto, tova samo namyerikh, chye bog napravi chovyeka pravedyen, no tye iznamyerikha mnogo izmishlyeniya.

8

koi ye kato m'driya? i koi znaye izyasnyeniye to na nyeshchata? m'drosta na chovyeka osvyetlyava litsyeto mu, i koravinata na litsyeto mu sye promyenyava. az tye s'vyetvam da pazish tsarskata zapovyed, a nai-vyechye zaradi klyetvata pryed boga. nye b'r'ai da izlyezyesh ot pris'tviyeto mu; nye postoyanstvuva i losha rabota, zashchoto v'rshi vsichko kakvoto iska, t'i kato dumata na tsarya ima vlast, i koi shchye mu ryechye: shcho pravish? koito pazi zapovyedta nyama da vidi nyeshcho zlo; i s'rtsyeto na m'driya poznava, chye ima i vryemye i s'dba za nyepokorstvoto. ponyezhye za vsyako nyeshcho ima vryemye i s'dba; zashchoto okayanstvoto na chovyeka ye golyamo v'rkhu nyego, ponyezhye nye znaye kakvo ima da stanye; zashchoto koi mozhye da mu yavi kak shchye b'dye? nyama chovyek, koito da ima vlast nad dukha ta da zad'rzhi dukha, nito da ima vlast nad dyenya na sm'rtta; i v taya voina nyama uvolneniye, nito shchye izbavi nyechyestiyeto oniya, koito sa pryedadyeni na nyego. vsichko tova vidyakh, kato zanimakh s'rtsyeto si s vsyako dyelo, koyeto stava pod sl'ntsyyeto, chye ima vryemye, kogato chovyek vlastvuva nad chovyeka za nyegova povryeda. pri tova, vidyakh nyechyestivite pogryebani, koito byakha dokhzhдали i otivali ot svyeto to myasto; i tye bidokha zabravyni v grada gdyeto byakha taka storili. i tova ye suyeta. ponyezhye pris'da protiv nyechyestivo dyelo nye sye izz'lnyava skoro, zatova s'rtsyeto na chovyeshk-itye chada ye vsyetsyalo pryedadyeno da struva zlo. ako i gryeshnik't da struva zlo sto p'ti i da

d'lgodyenstvuv, pak az tova znaya, chye shchye b'dye dobre, na oniya, koito sye boyat ot boga, koito sye boyat pryed nyego; a na nyechyestiviya nye shchye b'dye dobre, nito shchye sye prod'lzhat dnitye mu, koito shchye b'dat kato syanka, zashchoto toi nye sye boi pryed boga. ima yedna suyeta, koyato stava na zyemyata: chye ima pravedyi, na koito sye sluchva sporyed dyelata na nyechyestivite, a p'k ima nyechyestivi, na koito sye sluchva sporyed dyelata na pravedyenite. ryekokh, chye i tova ye suyeta. zatova az pokhvalikh vyesyeltata, zashchoto za chovyeka nyama po-dobro pod sl'ntsyyeto, osvyyen da yadye i da piye i da sye vyesyli, i tova da mu ostava ot truda mu, pryez vsichkitye dni na zhivotu mu, koito bog mu ye dal pod sl'ntsyyeto. kogato pryedadokh s'rtsyeto si da poznaya m'drosta, i da vidya trudyeniyeto, koyeto stavshye po zyemyata, kak ochitye na nyakoi nye vizhdad s'n ni dyenym ni noshchyem, togava vidyakh tsyaloto bozhie dyelo, chye chovyek nye mozhye da izdiri dyeloto, koyeto stava pod sl'ntsyyeto; ponyezhye kolkoto i da sye trudi chovyek da go t'rsi, pak nyama da go namyeri; pa dori ako i m'driyat da ryechye da go poznaye, nye shchye mozhye da go namyeri;

9

zashchoto vsichko tova vlozhikh v s'rtsyeto si, da izdirya vsichko tova, chye pravedyenite i m'driyte i dyelata im sa v bozhiyata r'ka; nyama chovyek, koito da znaye dali lyubov ili omraza go ochakva; vsichko ye nyeizvyestno pryed tyakh. vsichko postiga vsichk-itye yednakvo; yedna ye uchastta na pravedyi i na nyechyestiviya, na dobriya i na nyechyestiviya, na chistiya i na nyechistiya, na onzi, koito zhyertvuva, i na onzi, koito nye zhyertvuva; kakto ye dobriyat, taka ye i gryeshniyat, i onya, koito sye k'lnye, kakto onya, koito sye boi da sye k'lnye. tova ye zloto myezhdu vsichko, koyeto stava pod sl'ntsyyeto, chye yedna ye uchastta na vsichkitye, i nai-vyechye, chye s'rtsyeto na chovyeshkitye chada ye p'lnu s's zlo, i ludost ye v s'rtsyeto im, dokato sa zhivi, i chye poslye slizat pri m'rtvitye. zashchoto za onzi, koito sye s'obshchava s vsichki zhivi, ima nadyezhda; ponyezhye zhivo kuchye struva poyechye ot m'rt'v l'v. zashchoto zhivitye ponye znayat, chye shchye umrat; no m'rtvitye nye znayat nishcho, nito vyechye pridobivat, ponyezhye spomyen't za tyakh ye zabravyni; os-hchye i lyubovta im, i omrazata im, i zavistta im sa vyechye izgubyeni, nito shchye imat vyechye nyakoga dyal v nyeshcho shcho stava pod sl'ntsyyeto. idi, yazh khlyaba si s radost, i pii vinoto si s vyesyelo s'rtsye, zashchoto bog vyechye ima blagovolyeniye v dyelata ti. dryekhitye ti nyeka b'dat vinagi byeli, i miro da nye lipsva ot glavata ti. radvai sye na zhivota s zhyenata, koyato si v'zlyubil, pryez vsichkitye dni na suyetniya si zhivot, koito ti sa dadyeni pod sl'ntsyyeto, - pryez vsichkitye dni na tvoyata suyeta; zashchoto tova ti ye dyel't v zhivota i v truda ti, v koito sye trudish pod sl'ntsyyeto. vsichko shcho namyeri r'kata ti da pravi sporyed silata ti, napravi go; zashchoto nyama ni rabota, ni zamis'l, ni znaniye, ni m'drost v groba ili: shyeol. gdyeto otivash. ob'nrakh sye,

i vidyakh pod sl'ntsyyeto chyе nadtychvanyeto nye ye na lyekitye, nito boyat na silnitye, nito khlyab't na m'dritye, nito bogatstvoto na razumnitye, nito blagovolyeniyeto na izkusnitye; no na vsichkitye sye sluchva sporyed vryemyeto i sluchaya. zashchoto i chovyek nye znaye vryemyeto si kakto ribitye, koito sye ulavyat v zhyestoka yevryeyski: zla. mryezha, i kakto ptitsitye, koito sye ulavyat v primka, taka sye ulavyat chovyeshkitye chada v losho vryemye, kogato to vnyezapno gi vr'khlyeti. i tova vidyakh kato m'drost pod sl'ntsyyeto, (i tyа mi sye vidya golyama): imashye mal'k grad, i maltsina m'zhye v nyego; i doidyе protiv nyego vyelik tsar ta go obsadi, i izdigna protiv nyego golyemi mogili. no v nyego sye namyeri siromakh i m'd'r chovyek, i toi s m'drosta si izbavi grada; no nikoi nye si spomni za onzi siromakh chovyek. togava ryekokh: m'drosta struva povechye ot silata; a pri vsye tova, m'drosta na siromakha sye pryezira, i dumitye mu nye sye slushat. dumitye na m'dritye tikho izgovoryeni sye slushat povechye ot vika na onzi, koito vlastvuva myezhdu byezumnitye. m'drosta struva povechye ot voyen-nitye or'zhiya; a yedin gryeshnik razvalya mnogo do-bri nyeshcha.

10

umryeli mukhi pravayt miroto na mirovaryetsa da voni i da kipi; taka i malko byezumiyе pokvaryа onzi, koito ye uvazhavan za m'drost i chyest. razum't na m'driya ye v dyesnitsata mu, a razum't na byezum-niya v lyevitsata mu. dokato byezumniyat oshchye khodi v p'tya, razum't yevryeyski: s'rtsyyeto. mu nye mu dostiga. i toi sye proglasyava na vsichki-tye, chyе ye byezumyen. ako gnyev't na upravityelyа sye podignye protiv tyebye nye napushchai myas-toto si, zashchoto otst'pvanyyeto otrv'shcha golyemi gryeshki, ima zlo, koyeto vidyakh pod sl'ntsyyeto, - pogryeshka, kato chyе li proizkhozhdashcha ot vla-dyetyelyа, - i tova ye, chyе byezumniyat sye postavya na visok chin, a bogatitye syedyat v dolni myesta. vidyakh slugi na konye, i knyazye khodyeshchi kato slugi po zyemyata. koito kopaye yama shchye pad-nye v nyeya; i koito razbiva ograda, nyego zmiya shchye ukhapye. koito k'rti kam'ni shchye sye povryedi ot tyakh; i koito tsyepi d'rva sye izlaga na opasnost ot tyakh; ako sye zat'pi zhyelyazoto, i nye sye natochi ostriyeto mu, togava tryabva da sye napryaga povechye s's silata; a m'drosta ye polyezna za up'tvanye. ako ukhapye zmiyata pryedi da b'dye omayana, togava nyama polza ot omaivacha ili: naistina, ako nyama omaivanye, zmiyata shchye ukhapye; i klyevyetnik't nye ye po-dob'r.. dumi-tye iz ustata na m'driya sa blagodatni; a ustnitye na byezumniya shchye pog'lnat samiya nyego; za-shchoto p'rvitye dumi, koito izgovarya, sa byezu-miye, i krayat na govoryenyeto mu ye pakostna lu-dost. byezumniyat t'i s'shcho umnozhave dumi; no pak chovyek nye znaye kakvo shchye b'dye; i koi mozhye da mu yavi kakvo shchye b'dye podir nyego? truda na byezumnitye gi umoryava, ponyezhye ni yedin ot tyakh nye znaye p'tya za grada. gorko ti, zhem'o, kogato tsaryat ti ye dyetye, i nachalnitsitye ti

yadat rano! blazye ti, zhem'o, kogato tsaryat ti ye sin na blagorodni, i nachalnitsitye ti yadat na vryemye, - za podkryepa, a nye za opivanye! ot golyama lyenost zasyada k'shchniyat pokriv; i ot byezdelyiyeto na r'tsyetye prokapva k'shchata. ugoschcheniya sye pravayt za vyesyelba, i vinoto vyesyeli zhivota; a par-itye otgovaryat na vsichko. da nye prok'lnyesh tsarya nito dazhye v mis'la si, i da nye prok'lnyesh bogatiya nito v spalnyata si; zashchoto v'zduشنا ptitsа shchye otnesyе glasa, i krilatoto shchye izvyesti tova nyesh-cho.

11

khv'rli khlyaba si po vodata, zashchoto slyed mnogo dni shchye go namyerish! dai dyal na syedmina, i dori na osmina; zashchoto nye znayesh kakvo zlo shchye b'dye na zyemyata. ako sa p'lni oblatsitye, izli-vat d'zhd na zyemyata; i ako padnye d'rvo k'm yug ili k'm syevyer, na myastoto gdyeto padnye d'rvoto, tam shchye si ostaneye. koito sye vzira v'v vyat'ra nyama da syeye; i koito glyeda na oblatsitye nyama da zh'nye. kakto nye znayesh kak sye dvizhi yevryeyski: kak'v ye p'tyat na. dukh't, nito kak sye obrazuvat kostitye v utrobita na nyepraznata, taka nye znayesh i dyelata na boga, koito pravi vsichko. syei sye-myeto si zaran, i vyechyer nye v'zd'rzhai r'kata si; zashchoto nye znayesh koye shchye uspyeye, tova li ili onova, ili dali shchye sa i dyetye yednakvo do-bri. naistina svyetlinata ye sladka, i priyatno ye na ochitye da glyedat sl'ntsyyeto; da! ako i da zhivy-eye chovyek mnogo godini, nyeka sye vyesyeli pryеz vsichki tyakh; no nyeka si spomnya i za dnitye na t'mninata, zashchoto shchye b'dat mnogo. vsye sh-cho idye ye suyeta. vyesyeli sye mladyezho, v mla-dostta si i nyeka tye radva s'rtsyyeto ti v dnitye na mladostta ti, i khodi po p'tishchata na s'rtsyyeto si, i sporyed kakvoto glyedat ochitye ti! no znai, chyе za vsichko tova bog shchye tye dovyedye na s'd. za-tova otmakhni ot s'rtsyyeto si dosadata, i otdalyechi ot pl'tta si vsichko shcho dokarva nyevolyа; zashchoto mladostta i yunoshyestvoto sa suyeta.

12

i pomni s'zdatyelyа si v dnitye na mladostta si, pryedi da doidat dnitye na zloto, i stignat godinitye, kogato shchye ryechyesh: nyamam naslada ot tyakh, - pryedi da sye pomrachi sl'ntsyyeto i svyetlinata, lunata i zvyezditye, i da sye v'rnat oblatsitye podir d'zhda; kogato strazhitye na k'shchata shchye tryeperyyat, i silnitye m'zhye shchye sye pryeg'rbyat, i oniya, koito myelyat, shchye pryestanat zashchoto namalyakha, i na tiya, koito glyedat pryеz prozortsitye, shchye sye st'mni; kogato vratitye shchye sye zatvoryat pri p'tya, kato oslabnaye glas't na myelnitsata; i pri glasa na pti-sata shchye stanye chovyek, i vsichkitye zvukovye yevryeyski: d'shchyeri. na pyesenta shchye oslabnat; oshchye kogato shchye sye boyat ot vsichko, shcho ye visoko, i shchye tryeperyyat v p'tya; kogato badyem't sye razts'fti, i skakalyets't natyegnye, i vsyaka okhota izchyeznye; zashchoto chovyek otiva v'v vyechniya

si dom, i zhalyeyeshchitye obikalyat ulitsitye, - pryedi da sye sk"sa sryeb"rnata vyerizhka i da sye schupi zlatnata chasha, ili sye stroshi stomnata pri izvora, ili sye schupi kolyeloto nad kladyenyetsa, i sye v"rnye pr"stta v zyemyata kakto ye bila, i dukh"t sye v"rnye pri boga, koito go ye dal. suyeta na suyetitye, kazva propovyednik"t, vsichko ye suyeta. i kolkoto pom"d"r stavashye propovyednik"t, tolkova povechye pouchavashye lyudyetye na znaniye; a nai-vyechye izmislyashye i izdirvashye i naryezhdashye mnogo pritchi. propovyednik"t sye starayeshye da namyeri ugodni dumi, i tova, koyeto bye s pravota napisano, dumi na istina. dumitye na m'dritye sa kato ostyeni; i kato zakovani gvozdyei sa dumitye na s"birachitye na izryechenyiyata, dadyeni ot yediniya pastir. a kolkoto za nyeshcho povechye ot tova, sinye moi, priyemi uvyeshchaniye, chyе pravyyenye mnogo knigi nyama krai, i mnogo chyetyenye ye trud na pl"tta. nyeka chuyem krayat na tsyaloto slovo: boi sye ot boga i pazi zapovyeditye mu, ponyezhye tova ye vsichko za chovyeka ili: tova ye dl"zhnostta na.; zashchoto, ot-nosno vsyako skrito nyeshcho, bog shchye dokara na s"d vsyako dyelo, bilo to dobro ili zlo.

a v dnitye na asuira, (onyá asuir, koito tsaruvashye ot indiya dori do yetiopiya nad sto i dvadyesyet i syedem oblasti), v oniya dni, kogato tsar asuir bye syednal na pryestola na tsarstvoto si v stolit-sata susa, v tryetata godina ot tsaruvanyeto si, toi napravi ugoshchyniye na vsichkitye si p'rvyentsi i na slugitye si, (kato pryed nyego byakha naisilnitye pyersiiski i midiiski m'zhye, golyemtsitye i p'rvyentsitye na oblastitye), kogato za d'lgo vryemye, sto i osyemdyesyet dni, pokazvashye bogatstvoto na slavnoto si tsarstvo i blyas'ka na pryev'zkhodnoto si vyelichiye. i kogato sye izminakha tiya dni, tsaryat napravi syedymdnyevno ugoshchyniye na vsichkitye lyudye, koito sye namyerikha v stolitsata susa, ot golyam do mal'k, v dvora na gradinata na tsarskiya palat, koito bye ukrasil s's zavyesi ot byal, zye-lyen i sin plat, prostryeni na visonenyi i moravi v'rvi, okachenyi s's sryeb'rni kolyeltsa na mramorni st'lbovye, i s's zlatni i sryeb'rni kanapyeta v'rkuh nastilka ot porfir i ot byal mramor, ot alabast'r i ot chyeryen mramor. i nalivakha im v zlatni chashi, (kato byakha chashitye razlichni yedni ot drugi); i imashye izobilno tsarsko vino, kakto podobavashye na tsarya. a piyenyeto stavashye sporyed yedna izdadyena zapovyed, chyé nikoi nye biva da prinuzhda, zashchoto tsaryat byeshye zapovyadal taka na vsichkitye si domostroityeli, da post'pvat sporyed volyata na vsyekigo. a i tsaritsa astin napravi na zhyenitye ugoshchyniye v tsarskata k'shcha na tsar asuira. a na syedmiya dyen, kogato s'tsryeto na tsarya bye sye razvyesyellilo ot vinoto, toi zapovyada na myeumana, na vizata, na arvona, na vigta, na avagta, na zyetara i na kharkasa, syedymtye skoptsi, koito sluguvakha pryed tsar asuira, da dovyedat tsaritsa astin pryed tsarya, nosyeshcha tsarskata korona, za da pokazhye khubostta i na lyudyetye i na p'rvyentsitye; zashchoto tyá bye krasiva na glyed. no tsaritsa astin otzaka da doidyé po tsarskata zapovyed chryez skoptsiye; za tova tsaryat sye zaryari tv'rde mnogo, i gnyev't mu plamna v nyego. togava ryechyé tsaryat na m'dryetsitye, koito poznavakha vryemye-nata, (zashchoto tsaryat imashye obichai taka da sye nosi spyamo vsichki, koito znayekha zakoni s'd; a vtori slyed nyego byakha karsyena, syetar, admata, tarris, myeryes, marsyena i myemukan, syedymtye pyersiiski i midiiski p'rvyentsi, koito imakha dost'p pri tsarya yevryeyski: glyedakha litsyeto na tsarya. i zayemakha p'rvo myasto v tsarstvoto): shcho mozhym, sporyed zakona, da napravim na tsaritsa astin za gdyeto nye izp'lni zapovyedta na tsar asuira chryez skoptsiye; i myemukan otgovori pryed tsarya i p'rvyentsitye: tsaritsa astin nye ye obidila samo tsarya, no i vsichkitye p'rvyentsi i vsichkitye plyemyena, koito sa po vsichkitye oblasti na tsar asuira. zashchoto taya post'pka na tsaritsata shchyé sye razchuye myezhdu vsichkitye zhyeni, taka shchoto, kogato sye raznyesyé slukh, chyé tsar asuir zapovyadal da sye dovyedye tsaritsa astin pryed nyego, a tyá nye doshla, tova shchyé napravi m'zhyetye im pryiezryeni pryed ochitye im. i dnyes pyersiiskitye i midiiskitye s'prugi, koito shchyé sa chuli za

post'pkata na tsaritsata, shchyé govoryat po s'shchiya nachin na vsichkitye tsarski p'rvyentsi; i ot tova shchyé proizlyezye golyamo pryiezryeniye i gnyav. ako ye ugodno na tsarya, nyeka sye izdadye ot nyego tsarska zapovyed, koyato da sye vpyishye myezhdu pyersiiskitye i midiiskitye zakoni, za da sye nye otmyenyava, sporyed koyato astin da nye dokhzhda vyechyé pryed tsar asuira; i tsaryat nyeka dadye tsarskoto i dostoinstvo na druga po-dobra ot nyeya. i kogato ukaz't, koito tsaryat shchyé izdadye, b'dye obnarodvan po tsyaloto mu tsarstvo, (zashchoto ye golyamo), vsichkitye zhyeni shchyé otdavat chyest na m'zhyetye si, na golyam i na mal'k. i taya duma sye kharyesa na tsarya i na p'rvyentsitye; i tsaryat stori sporyed kakvoto kaza myemukan. toi prati pisma po vsichkitye tsarski oblasti, v'v vsyaka oblast sporyed azbukata i, i na vsyeki narod sporyed yezika mu, za da mozhye vsyeki m'zh da b'dye navstryechuar v doma si, i v nyego da govori po yezika na lyudyetye si.

2

slyed tiya s'bitiya, kato sye ukroti yarostta na tsar asuira, toi si spomni za astin, i za onova shcho bye storila, i za kakvo bye ryesheno protiv nyeya. togava slugitye, koito sluguvakha na tsarya, ryekokha: nyeka sye pot'sryat za tsarya krasivi mladi dyevitsi; i nyeka naznachi tsaryat chinovnitsi po vsichkitye oblasti na tsarstvoto si, koito da s'byerat v stolitatsa susa, v zhyenskata k'shcha, vsichkitye krasivi mladi dyevitsi, pod nadzora na tsarskiya skopyets igai, pazach na zhyenitye; i nyeka im sye dadat nyeshchata, koito im sa potryebni za priglazhdanye. i dyevitsata, koyato sye kharyesa na tsarya, nyeka stanýe tsaritsa vmyesto astin. i tova bidye ugodno na tsarya; i toi stori taka. imashye v stolitatsa susa yedin yudyein na imye mardokhyei, sin na yaira, sin na syemyeya, sin na kisa, vyeniaminyets, koito byeshye otkarán ot yerusalim s plyennitsitye, koito byakha otkarani s yudoviya tsar yekhoniya, koito vavilonskiyat tsar navukhodonosor byeshye otkaral. i toi otkhranvashye adasa (koyato ye yestir), chichovata si d'shchyerya, zashchoto tyá nyamashye ni bashcha ni maika. momichyeto byeshye prilichno i krasivo; i kogato bashcha mu i maika mu umryakha, mardokhyei go vzye za svoya d'shchyerya. i t'i, kogato sye razchu zapovyedta i ukaza na tsarya, i kogato byakha s'brani mnogo momichyeta v stolitatsa susa, pod nadzora na igaya, dovyedokha i yestir v tsarskata k'shcha, pod nadzora na igaya, pazacha na zhyenitye. i momichyeto mu sye kharyesa i pridobi nyegovoto blagovolyeniye; i toi pob'rza da i dadye ot tsarskata k'shcha nyeshchata potryebni za priglazhdanyeto i, kakto i nyeiniya dyal, s'shcho i syedymtye momichyeta, koito podobavashye da i sye dadat; i pryemyesti nyeya i momichyeta i v nai-dobroto pomyeshchyniye na zhyenskata k'shcha. yestir nye byeshye izyavila lyudyetye si, nito roda si; zashchoto mardokhyei byeshye i zar'chal da nye go izyavyava. i mardokhyei khodyeshye vsyeki dyen pryed dvora na zhyenskata k'shcha, za da sye nauchava kak ye yestir i kakvo shchyé stanýe s nyeya. a kogato doidyeshye ryeda na vsyaka dyevitsa da vlyezye pri tsar asuira, slyed kato byeshye stoyala dvanadyesyet myesyetsa v

zhyenskata k'shcha, sporyed naryedyenoto za zhen-itye, (zashchoto taka sye upotryebavashye vryemyeto na priglazhdanyeto im, shyst myesyetsa sye mazhyekha s's smirnyeno maslo, i shyst myesyetsa s aromati i s drugi nyeshcha za priglazhdanye na zhenitye), togava taka prigotvyena, dyevitsata vlizashye pri tsarya; vsichko kakvoto poiskashye davashye i sye, da go zanyesyey s's syebye si ot zhyenskata k'shcha v k'shchata na tsarya. vyechyer vlizashye, a zaran sye vr'shchashye v'v vtorata zhyenskata k'shcha pod nadzora na saaszaga, tsarskiya skopyets, koito pazyeshye nalozhnitsitye; ty nye vlizashye vyechye pri tsarya, osvnen ako tsaryat ya poiskashye, i b'dyeshye povikana po imye. a kogato doidye ryed't da vlyezye pri tsarya yestir, d'shchyerya na avikhaila, chicho na mardokhyeya, koyato toi byeshye vzyel za svoya d'shchyerya, ty nye poiska drugo osvnen kakvoto opryedyeli tsarskiyat skopyets igai, pazacha na zhenitye. i yestir pridobivashye blagovolyeniye to na vsichki, koito ya glyedakha. i t'i, yestir bidye zavvedyena pri tsar asuira v tsarskiya mu dom v dyesyetiya myesyets, koito ye myesyets tyevyvet, v syedmata godina ot tsaruvanyeto mu. i tsaryat v'zlyubi yestir povechye ot vsichkitye zheni; i ty pridobi nyegovoto blagovolyeniye i milost povechye ot vsichkitye dyevitsi; i toi turi tsarskata korona na glavata i, i napravi ya tsaritsa vmyesto astin. togava tsaryat napravi golyamo ugoschcheyeniye na vsichkitye si p'rvyentsi i na slugitye si, ugoshcheyeniye v chyst na yestir; i opryedyeli dyenya za praznik na oblastitye, i dadye podar'tsi, kakto podobavashye na tsarya. i kogato sye s'brakha dyevitsitye vtori p't, togava mardokhyei syedyeshye v tsarskata porta. yestir nye bye izyavila roda si, nito lyudyetye si, kakto i byeshye zar'chal mardokhyei; zashchoto yestir izp'lnyavashye zapovyedta na mardokhyeya kakto, kogato byeshye v nyegoviya dom yevryeiski: na khрана pri nyego. v tiya dni, kogato mardokhyei syedyeshye v tsarskata porta, dvama ot tsarskitye skoptsi, vikhtan i tyeryes, ot oniya, koito pazyekha vkhoda, sye razgnyevikha, i poiskakha da turyat r'ka v'r'khu tsar asuira. a tova stana izvyestno na mardokhyeya, i toi go obadi na tsaritsa yestir; a yestir obadi na tsarya v imyeto na mardokhyeya. i kato sye izmlyedva rabotata i sye namyeri, chye byeshye taka, i dvamata bidokha obyesyeni na d'rvo; i s'bitiyeto sye zapisa v knigata na lyetopisitye pryed tsarya.

3

slody tova, tsar asuir povishi amana, sina na agagyetsa amidata, v'zdigna go, i postavi stola mu nad stolovyetye na vsichkitye p'rvyentsi, koito byakha okolo nyego. i vsichkitye tsarski slugi, koito byakha v tsarskata porta, sye navyezhdakha i sye klanyakha na amana; zashchoto tsaryat bye zapovyadad taka za nyego. no mardokhyei nye sye navyezhdashye, nito mu sye klanyashye. zatova, tsarskitye slugi, koito byakha v tsarskata porta, ryekokha na mardokhyeya: ti zashcho pryest'pvasht tsarskata zapovyed? a kato mu govoryekha vsyeki dyen, a toi gi nye slushashye, obadikha na amana, za da vidyat dali dumitye na mardokhyeya shchye ustoyat, t'i kato

im byeshye yavil, chye ye yudyein, ta nye sye pokoryava na zapovyedta. i kogato vidya aman, chye mardokhyei nye sye navyezhdashye, nito mu sye klanyashye, aman sye izp'lni s yarost. no mislyeshye, chye da turi r'ka samo na mardokhyeya shchye b'dye nishchozhno nyeshcho; zatova, ponyezhye mu byakha yavili ot koi lyudye byeshye mardokhyei, aman iskashye da iztryebi mardokhyeyevitye lyudye, siryech, vsichkitye yudyei, koito byakha v tsyaloto tsarstvo na asuira. v p'rviya myesyets, koito ye myesyets nisan, v dvanadyesyetata godina na tsar asuira, khv'rlikha pur (siryech, zhryebiye) pryed amana poslyedovatelyno za vsyeki dyen ot vsyeki myesyets, dori do dvanadyesyetiya myesyets, koito ye myesyets adar. togava aman byeshye na tsar asuira: ima yedni lyudye pr'snati i razsyeyani myezhdu plyemyenata po vsichkitye oblasti na tvoeyeto tsarstvo; i zakonitye im razlichavat ot zakonitye na vsichkitye lyudye, i tye nye pazyat tsarskitye zakoni; zatova nye ye ot polza za tsarya da gi t'ripi. ako ye udobno na tsarya, nyeka sye pryedpishye da sye iztryebyat; i az shchye broya dyesyet khilyadi talanta sryebro v r'tsyetye na chinovnitsitye, za da go vnysat v tsarskitye s'krovishchnitsi. i tsaryat izvadi pr'styena si ot r'kata si ta go dadye na amana, sina na agagyetsa ameydata, nyepriyatlyena na yudyeitye. i tsaryat ryechye na amana: dava ti sye sryebroto, tozhye i tiya lyudye, da napravish s tyakh kakto obichash. i taka, na trinadyesyetiya dyen, ot p'rviya myesyets, tsarskitye syekryetari byakha povikani, ta sye pisa tochno sporyed tova, koyeto zapovyada aman, na tsarskitye satrapi, na upravityeliye na vsyaka oblast, i na p'rvyentsitye na vsyeki narod, v'v vsyaka oblast, sporyed azbukata im, i na vsyeki narod sporyed yezika mu; v imyeto na tsar asuira sye pisa, i sye podpyechata s tsarskiya pr'styen. i pisma sye izpratikh s b'rzokhodtsi po vsichkitye tsarski oblasti, za da pogubyat, da izbiyat, i da iztryebyat vsichkitye yudyei, mladi i stari, dyetsa i zheni, v yedin dyen, trinadyesyetiya ot dvanadyesyetiya myesyets, koito ye myesyets adar, i da razgrabat imota im. pryepis ot pisanoto, chryez koito shchyeshye da sye raznyesyey taya zapovyed po vsyaka oblast, sye obnarodva myezhdu vsichkitye plyemyena, za da b'dat gotovi za onya dyen. b'rzokhodtsitye izlyazokha i b'rzakha sporyed tsarskata zapovyed; i ukaz't sye izdadye v stolitsata susa. i tsaryat i aman syednakha da piruvat; no grad't susa sye smuti.

4

a mardokhyei, kato sye nauchi za vsichko, shcho bye stanalo, razdra dryekhitye si, oblyechye sye v'v vryetishchye s pyepel, i izlyezye vsryed grada ta vikashye s's silno i gorchivo vikanye. i doidye pryed tsarskata porta; zashchoto nikoi, oblyechyen v'v vryetishchye, nye mozhyeshye da vlyezye v'trye v tsarskata porta. i v'v vsyaka oblast, gdyeto stigma taya zapovyed i ukaz't na tsarya, stana myezhdu yudyeitye golyamo t'guvanye, post, plach i ridaniye; i mnozina lyezhakha s vryetishchye postlano pod syebye si i pyepel. i momichyeyata i skoptsitye na yestir vlya-

zokha ta i izvyestikha za tova; i tsaritsata sye smuti mnogo. i prati dryekhi, za da oblyekat mardokhyeya, i da s"blyekat vryetishchyeto ot nyego; no toi nye priye. togava yestir povika atakha, yedin ot skoptsitye na tsarya, kogoto toi bye opryedyelil da i sluguva, i zapovyada mu da otidye pri mardokhyeya da sye nauchi kakvo ye tova, i zashcho ye to. i t'i, atakh izlyezye pri mardokhyeya v gradskiya ploshchad, koito bye pryed tsarskata porta. i mardokhyei mu s"obshchi vsichko, shcho mu bye stanalo, i kolichyestvoto na sryebroto, tochno, koyeto aman bye obyeshchal da vnyesye v tsarskiyete s"krovishchnitsi, za da iztryebi yudyeitye. dadye mu i pryepis ot pisanoto v ukaza, koito bye izdadyen v susa za pogubvanyeto im, za da go pokazhye na yestir i da i go obyasn, i da i zar"cha da vlyezye pri tsarya za da mu sye pomoli, i da napravi proshyeniye za lyudyetye si. atakh, procheye, doidye ta s"obshchi na yestir mardokhyeyevitye dumi. yestir govori na atakha i dadye mu zapovyed da s"obshchi na mardokhyeya taka: vsichkiyete tsarski slugi i lyudyetye ot tsarskiyete oblasti znayut, chye vsyeki chovyek, m"zh ili zhyena, koito bi vlyaz"l nyevikan pri tsarya v"v v"tryeshniya dvor, yedin zakon ima za nyego, - da sye um"rtvi, osvyyen onya, k"m kogoto tsaryat bi prostryal zlatniya skipt"r, za da ostante zhiv; no ima tridyesyet dni otkak az nye s"m vikana da vlyaza pri tsarya. i izvyestikha na mardokhyeya dumitye na yestir. togava mardokhyei zar"cha da otgovoryat na yestir: nye misli v syebe syi, chye ot vsichkiyete yudeyi samo ti shchye sye izbavish v tsarskiya dom. zashchoto ako s"vsyem pryem"lchish v tova vryemye, shchye doidye ot drugadye pomoshch i izbavlyeniye na yudyeitye, no ti i bashchinyat ti dom shchye poginyetye; a koi znaye da li nye si doshla ti na tsarstvoto za takova vryemye kakovto ye tova? togava yestir zapovyada da otgovoryat na mardokhyeya; idi, s"byeri vsichkiyete yudyei, koito sye namirat v susa, i postyetye za myenye, nye yazhlye i nye piitye tri dni, noshchyem i dyenyem; i az i momichyeta mi shchye postim podobno; togava shchye vlyaza pri tsarya, koyeto nye ye sporyed zakona i ako pogina, nyeka pogina. i t'i, mardokhyei otidye ta izv"rshi vsichko, shcho mu bye zapovyadala yestir.

5

a na tryetiya dyen yestir sye oblyechye v tsarskiyete si dryekhi, i zastana v"v v"tryeshniya dom na tsarskata k"shcha, sryeshchu tsarskata k"shcha; a tsaryat syedyeshye na tsarskiya si pryestol v tsarskata k"shcha, sryeshchu vkhoda na k"shchata. i kato vidya tsaryat tsaritsa yestir, chye stoyeshye v dvora, tya pridobi blagovolyeniye mu; i tsaryat prostrya k"m yestir zlatniya skipt"r, koito d"rzhayeshye v r"kata si; i yestir, sye priblizhi ta sye doprye do kraya na skipt"ra. togava tsaryat i kaza: shcho iskash, tsaritsyte yestir? i kakva ye molbata ti? dazhye do polovinata ot tsarstvoto shchye ti sye dadye. i yestir ryeche: ako ye ugodno na tsarya, nyeka doidye tsaryat, s amana, dnyes na ugoshchyeniye, koyeto s"m prigotovila za nyego. i tsaryat ryeche: karaitye amana da pob"rza, za da sye napravi kakovto ye kazala yestir. taka tsaryat i aman doidokha na ugoshchyeniye, koyeto

yestir bye prigotvila. i kato piyekha vino, tsaryat kaza na yestir: kakvo ye proshyeniye ti? i shchye sye udovlyetvori; i kakva ye molbata ti? i shchye b'dye izp"lnyena dazhye do polovinata ot tsarstvoto. togava yestir v otgovor ryeche: proshyeniye i molbata mi ye tova: ako s"m pridobila blagovolyeniye na tsarya, i ako ye ugodno na tsarya da udovlyetvori proshyeniye mi i da izp"lni molbata mi, nyeka doidye tsaryat s amana, na ugoshchyeniye, koyeto shchye prigotvya za tyakh, i utrye shchye napravya sporyed kakto tsaryat ye kazal. v toya dyen aman izlyezye radostyen i s vyeselo s"rtsye; no kogoto vidya mardokhyeya v tsarskata porta, chye nye stava, nito shava za nyego, aman sye izp"lni s yarost protiv mardokhyeya. obachye aman sye v"zd"rzha i otidye u doma si; togava prati da povikat priyatylitye mu i zhyena mu zaryesa, i aman im prikaza za slavata na bogatstvoto si, i za mnogoto si dyetsa, i kak tsaryat go bye povishil i kak go bye v"zdigal nad p"rvyentsitye i tsarskiyete slugi. ryeche oshchye aman: dazhye i tsaritsa yestir nye pokani drugigo s tsarya na ugoshchyeniye, koyeto napravi, a samo myenye; oshchye i utrye s"m pokanyen u nyeya s tsarya. obachye vsichko tova nye nye zadovolvyava doklye glyedam yudeyna mardokhyei da syedi pri tsarskata porta. togava zhyena mu zaryesa i vsichkiyete mu priyateli mu kazakha: nyeka sye prigotvi yedna byesilka pyetdyesyet lak"tya visoka, i utrye kazhi na tsarya da b'dye obyesyen mardokhyei na nyeya; togava idi radostyen s tsarya na ugoshchyeniye. i kato sye kharyesa tova na amana, zapovyada da sye prigotvi byesilkata.

6

pryez onaya noshch s"nyat pobyagna ot tsarya; i toi zapovyada da donesat zapisnata kniga na lyetopisiyete; i prochitakha sye pryed tsarya. i namyeri sye kak mardokhyei byeshye obadil za vikhtana i tyeryesa, dvama ot tsarskiyete skoptsii, ot oniya, koito pazyekha vkhoda, chye byakha poiskali da turyat r"ka na tsar asuira. i tsaryat ryeche: kakva pochyest i otlicheye ye dadyeno na mardokhyeya za tova? i slugitye na tsarya, koito mu prisluzhvakha kazakha: nye sye ye napravilo nishcho za nyego. togava tsaryat ryeche: koi ye na dvora? a aman byeshye dosh"l v"v v"nshniya dvor na tsarskata k"shcha, za da kazhye na tsarya da obyesi mardokhyeya na byesilkata, koyato bye prigotvil za nyego. i slugitye na tsarya mu kazakha: yeto, aman stoi na dvora. i tsaryat ryeche: da vlyezye. i kato vlyezye aman tsaryat mu ryeche: shcho da sye napravi na chovyeka, na kogoto tsarya blagovolyava da napravi pochyest? a aman pomisli v s"rtsyeto si: komu drugimu bi blagovolil tsaryat da napravi pochyest osvyyen na myenye? zatova aman kaza na tsarya: za chovyeka, na kogoto tsaryat blagovolyava da napravi pochyest, nyeka donesat tsarskata odyezhda, s koyato tsaryat sye oblichia, i tsarskata korona, koyato sye turya na glavata mu, i nyeka dovyedat konya, na koito tsaryat yazdi, i taya odyezhda i konya da sye dadat v r"kata na yedin ot povidniyete tsarski p"rvyentsi, za da oblyekat chovyeka, kogoto tsaryat blagovolyava da pochyetye; i kogoto

go razvyezhdad v"zsyednal na konya pryed grad-skiya ploshchad, nyeka proglasyavayt pryed nyego: taka shchye sye napravi na chovyeka, kogoto tsaryat blagovolyava da pochyetye. togava tsaryat ryeche na amana: skoro vzyemi odyezhdada i konya kakto si ryek"l, i napravi taka na yudyeina mardokhyei, koito syedi pri tsarskata porta; da sye nye izostavi nishcho ot vsichko, koyeto si kazal. i taka, aman vzye odyezhdada i konya ta oblyechye mardokhyeya, i go pryevyedye yakhnal pryed gradskiya ploshchad, i proglasyavashye pryed nyego: taka shchye sye napravi na chovyeka, kogoto tsaryat blagovolyava da pochyetye. i mardokhyei sye v"rna v tsarskata porta. a aman otidye b"rzhye u doma si nask"rbyen, i s pokrita glava. i aman razkaza na zhyena si zryesya i na vsichkitye si priyateli vsichko, shcho mu sye bye sluchilo. togava m"dryetsitye mu i zhyena mu zaryesa mu ryekokha: ako mardokhyei, pryed kogoto si pochnal da izpadash, ye ot yudyeiski rod, ti nye shchye mu nadviyesh, no byez drugo shchye padnyesh pryed nyego. dokato oshchye sye razgovaryakha s nyego, tsarskitye skoptsi stignakha i pob"rzakha da zavayedat amana na ugoshchyniyeto, koyeto yestir bye prigotvila.

7

tsaryat, procheyeye, i aman doidokha da piruvat s tsaritsa yestir. i na vtoriya dyen, kato piyekha vino, tsaryat pak kaza na yestir: kakvo ye proshyeniye ti, tsaritsye yestir? i shchye ti sye udovlyetvori; i kakva ye molbata ti? i shchye sye izep"lni dazhye do polovinata ot tsarstvoto. togava tsaritsata yestir v otgovor ryeche: ako s"m pridobila tvoyeto blagovolyeniye, tsaryu, i ako ye ugodno na tsarya, nyeka mi sye podari zhivota mi pri molbata mi, i lyudyetye mi pri molbata mi; zashchoto smye prodadyeni, az i lyudyetye mi, da b'dyem pogubyni, izbiti i iztryebyni. ako byakhmye samo prodadyeni kato robi i robini, pryem"lchala bikh, pri vsye chye nyepriyatelnyatye bi mog"l da navaksa shcheyetana na tsarya. togava tsar asuir progovaryai ki ryeche na tsaritsa yestir: koi ye toi, i gdye ye onya, koito ye dr"znal v s"rtsyeto si da napravi taka? i yestir kaza: protivnik"t i nyepriyatelnyat ye toya nyechyestvaman. togava aman sye smuti pryed tsarya i tsaritsata. i tsaryat razgnyevyven stana ot ugoshchyniyeto s vino i otidye v gradinata na palata, a aman stana, za da izprosi zhivota si ot tsaritsa yestir, zashchoto vidya, chye zlo byeshye ryeshyeno protiv nyego ot tsarya. v tova vryemye tsaryat sye v"rna ot gradinata na palata v myastoto na vinopiyenyeto; a aman bye padnal na postyelkata, na koyato byeshye yestir. i tsaryat ryeche: oshchye i tsaritsata li iska da iznasili pryed myenyue u doma? shchom izlyazokha tiya dumi iz ustata na tsarya, pokrikha amanovoto litsye. togava arvona, yedin ot sluzhashchitye pryed tsarya skoptsi ryeche: yeto i byesilkata, pyetdyesyet lak"tya visoka, koyato aman napravi za mardokhyeya, koito govori dobro za tsarya, stoi v k"shchata na amana. i ryeche tsaryat: obyesyetye go na nyeya. i taka, obyesikha amana na byesilkata, koyato bye prigotvil za mardokhyeya. togava tsarskata yarost utikhna.

8

v s"shchiya dyen tsar asuir dadye na tsaritsa yestir doma na nyepriyatelnyat na yudyeitye aman. i mardokhyei doidye pryed tsarya, zashchoto yestir bye yavila shcho i byeshye toi. i tsaryat izvadi pr"styena si, koito bye vzel ot amana, i go dadye na mardokhyeya. a yestir postavil mardokhyeya nad amanoviya dom. togava yestir govori pak pryed tsarya, padnala na nozyetye mu, i moli mu sye s"s"lzi da odstrani zloto skroyeno ot agagyetsa aman i zamislyenoto, koyeto byeshye naryedil s khitrost protiv yudyeitye. i tsaryat prostrya zlatniya skipt"r k"m yestir; i t"i, yestir sye izpravi, zastana pryed tsarya, i ryeche: ako ye ugodno na tsarya, i ako s"m pridobila nyegovoto blagovolyeniye, i tova sye vidi pravo na tsarya, i ako s"m mu ugodna, nyeka sye pishye da sye otmyeni pisanoto v pismata pridobiti s khitrost ot agagyetsa aman, sin na ameyedata, koito pisa, za da sye pogubiyat yudyeitye po vsichkitye oblasti na tsarya; zashchoto kak bikh mogla da t"rpya da vidya zloto, koyeto bi spolyetyalo lyudyetye mi? ili kak bikh mogla da t"rpya da vidya iztryeblyeniye na roda si? togava tsar asuir kaza na tsaritsa yestir i na yudyeina mardokhyei: yeto, dadokh na yestir doma na amana; i nyego obyesikha na byesilkata, zashchoto prostrya r"kata si protiv yudyeitye. pishyetye, procheyeye, i viye na yudyeitye kakovoto obichaty, v imyeto na tsarya, i podpyechataitye go s tsarskiya pr"styen; zashchoto pismo pisano v imyeto na tsarya i podpyechatano s tsarskiya pr"styen nye sye otmyenyava. togava v tryetiya myesyets, koito ye myesyets sivan, na dvadyesyet i tryetiya mu dyen, tsarskitye syekryetari byakha povikani, ta sye pisa tochno sporyed tova, koyeto zapovyyada mardokhyei, na yudyeitye, i na satrapitye, i na upravityelitye i p"rvyentsitye na oblasti, koito byakha ot indiya do yetiopiya, sto i dvadyesyet i syedyem oblasti, v"v vsyaka oblast sporyed azbukata i, i na vsyeki narod sporyed yezika mu, i na yudyeitye sporyed azbukata im i sporyed yezika im. i mardokhyei pisa ot imyeto na tsar asuira, i podpyechati go s tsarskiya pr"styen, i izpratili pismata s b"rzokhodtsi konnitsi, koito yazdyekha na b"rzi konye, upotryebavani v tsarskata sluzhba, ot obturni kobili, chryez koito pisma tsaryat razryeshi na yudyeitye, v"v vsyeki grad, gdyeto sye namirakha, da sye s"byerat da stanat za zhivota si, za pogubyat, da izbiyat i da iztryebyat vsichkata sila na oniya lyudye i na onaya oblast, koito bikh gi napadnali zayedno s dyetsata i zhyenitye im, i da razgrabyat imota im, i to v yedin dyen, po vsichkitye oblasti na tsar asuira, siryech, v trinadyesyetiya dyen ot dvadyesyetiya myesyets, koito ye myesyets adar. pryepis ot pisanoto, chryez koito shchyeshye da sye raznyesye taya zapovyed po vsyaka oblast, sye obnarodva myezhdu vsichkitye plyemyena, za da b'dat gotovi yudyeitye za onya dyen da v'zddadat na nyepriyatelitye si. i b"rzokhodtsitye, koito yazdyekha na b"rzi konye, upotryebavani v tsarskata sluzhba, izlyazokha b"rzhye, tikani ot tsarskata zapovyed. i ukaz"t sye izdadye v stolisata susa. a mardokhyei izlyezye ot pris"stviyeto na tsarya v tsarski dryekhi, sini i byeli, i s golyama zlatna korona, i s vi-

sonyena i morava mantiya; i grad susa sye radvashye i sye vyeselyeshye. i yudyeyte imakha svyetlina i vyeselye, radost i slava. i v'v vsyaka oblast i v'v vsyeki grad, gdyeto stigma tsarskata zapovyed i ukaz, yudyeyte imakha radost i vyeselye, piruvanye i dob'r dyen. i mnozina ot lyudyetye na zyemyata stanakha yudyei; zashchoto strakh ot yudyeyte gi obzye.

9

a v dvanadyesyetiya myesyets, koito ye myesyets adar, na trinadyesyetiya dyen ot s'shchiya, kogato nablzhavashye vryemyeto da sye izp'lni tsarskata zapovyed i ukaz, v dyenya kogato nyepriyateli-tye na yudyeyte sye nadyavakha da im stanat navstryechuari, (no naprotiv sye ob'r'na, chye yudye-itye stanakha navstryechuari, na oniya, koito gi mrazyekha), yudyeyte sye s'brakha v gradovyetye si po vsichkitye oblasti na tsar asuira, za da turyat r'ka na oniya, koito bikha iskali zloto im; i nikoi nye mozha da im protivostoi, zashchoto strakh ot tyakh obzye vsichkitye plyemyena. i vsichkitye p'rvyentsi na oblastitye, i satrapitye, oblastnitye upravityeli, i tsarskitye nadziratelyi pomagakha na yudyeyte; zashchoto strakh ot mardokhyeya gi obzye. ponyezhye mardokhyei byeshye golyemyets v tsarskiya dom, i slavata mu sye raznyesy po vsichkitye oblasti; zashchoto choyek't mardokhyei stavshye vsye po-vyelik i po-vyelik. i yudyeyte porazikha vsichkitye si nyepriyateli s udar ot myech, s ubivanye, i s pogub-vanye, i storikha kakvoto iskakha na oniya, koito gi mrazyekha. i v stolisata susa yudyeyte, izbikha i pogubikha pyetstotin m'zhye. ubikha i farsan-data, dalfona, aspata, porata, adaliya, aridata, farmasta, arisaya, aridaya i vayezyeta, dyesyetye sina na nyepriyateliya na yudyeyte aman, amayedatayeviya sin; na imot obachye r'ka nye turikha. na s'shchiya dyen, kato dolozhikha pryed tsarya chisloto na izbiti-tye v stolisata susa, tsaryat ryeche na tsaritasa yestir: v stolisata susa yudyeyte sa izbili i pogubili pyet-stotin m'zhye i dyesyettye amanovi sina; kakvo li sa napravili i v drugitye tsarski oblasti! syega kakvo ye proshenyiyeto ti? i shchye ti sye udovlyetvori; i kakva ye oshcheye molbata ti? i shchye sye izp'lni. i yestir kaza: ako ye ugodno na tsarya, nyeka sye razryeshi na yudyeyte, koito sa v susa, da napravyat i utrye sporyed ukaza za dnyes, i da obyesyat na bye-silkha dyesyettye amanovi sina. i tsaryat zapovyada da stanye taka; i izdadye sye ukaz v susa, ta obye-sikha dyesyettye amanovi sina. i t'i, yudyeyte, koito byakha v susa, sye s'brakha i na chyetrinadyesyetiya dyen ot myesyets adar, ta izbikha trista m'zhye v susa; na imot, obachye, r'ka nye turikha. a drugi-tye yudyei, koito byakha po tsarskitye oblasti, sye s'brakha ta stoyakha za zhivota si, i sye uspokoiakha ot nyepriyateliyte si, kato izbikha ot oniya, koito gi mrazyekha, syedyemdyesyet i pyet khilyadi dushi; na imot, obachye, r'ka nye turikha. tova stana na trinadyesyetiya dyen ot myesyets adar; a na chyetrinadyesyetiya dyen ot s'shchiya si pochivakha, i go napravikha dyen za piruvanye i uvyesyelyeniye. no yudyeyte, koito byakha v susa, sye s'brakha i na

trinadyesyetiya i na chyetrinadyesyetiya mu dyen; a na pyetnadyesyetiya ot s'shchiya si pochivakha, i go napravikha dyen za piruvanye i uvyesyelyeniye. yeto zashcho yudyeyte syelyani, koito zhivyyeat v gradovyie byez styeni, pravyat chyetrinadyesyetiya dyen ot myesyets adar, dyen za uvyesyelyeniye i za piruvanye, i dob'r dyen, i dyen za prashchanye po-dar'tsi yevryeiski: dyalovyie. yedni na drugi. to-gava mardokhyei, kato opisa tiya s'bitiya, prati pisma do vsichkitye yudyei, koito byakha po vsichkitye oblasti na tsar asuira, do blizhnitye i do dalyech-nitye, s koito im zar'cha da pazyat, vsyaka god-ina, i chyetrinadyesyetiya dyen ot myesyets adar i pyetnadyesyetiya ot s'shchiya, kato dnitye, v koito yudyeyte sye uspokoiakha ot nyepriyateliyte si, i myesyetsa, v koito skr'bta im sye ob'r'na na radost i plach't im v dob'r dyen, ta da gi pravyat dni za piru-vanye i uvyesyelyeniye, i za prashchanye podar'tsi yedni na drugi, i milostinya na siromasitye. i yudye-itye pryedpriyekha da pravyat kaktto byakha pochnali i kaktto mardokhyei im byeshye pisal, po prichina chye agagyet'st aman, sin na ameydata, nyepriy-atyelyat na vsichkitye yudyei, byeshye izkhitril protiv yudyeyte da gi pogubi, i byeshye khv'r'il pur (siryeche, zhryebiye) da gi pogubi i da gi iztryebi; kogato obachye, yestir doidye pryed tsarya, toi s pisma za-povyada da sye v'rnye v'rkuh nyegovataya glava zamis-lyenoto zlo, koyeto byeshye naryedil s khitrost protiv yudyeyte, i da sye obyesyat na byesilkata toi i sinovyetye mu. zatova, naryekokha oniya dni purim, ot imyeto pur. za tui, poradi vsichkitye dumi na tova pismo, i poradi onova, koyeto byakha opitali v tova s'bitiye, i koyeto im sye bye sluchilo, yudyeyte postanovikha, i v'zpriyekha za syebye si i za potom-stvoto si, i za vsichki, koito bikha sye pris'yednili k'm tyakh, nyepriyestanno da pazyat tiya dva dni, sporyed pryedpisanoto da tyakh i v'v vryemyeto im vsyaka godina; i tiya dni da sye pomnyat i da sye pazyat v'v vsyeki vyek i v'v vsyeki rod, v'v vsyaka oblast i v'v vsyeki grad; i tiya dni purim da sye nye izostavyat ot yudyeyte, nito da izchyezne spomyen't im myezhdu potomstvoto im. togava tsaritasa yestir, d'shchyerna na avikhaila, i yudyeyna mardokhyei pisakha vtori p't s's silno nabyaganye za da utv'rdyat napisanoto za purima. pri tova, mardokhyei prati pisma do vsichk-itye yudyei v sto i dvadyesyet i syedyemyte oblasti na asuirovoto tsarstvo, s dumi na mir i iskryenost, za da utv'rdi tiya dni purim v'v vryemyenata im, sporyed kaktto yudyein't mardokhyei i tsaritasa yestir im byakha zapovyadali, i kaktto byakha postanovili za syebye si i za potomstvoto si, v spomyen na postitye i placha si. i taya naryedba za purima sye potv'rdi s's zapovyedta na yestir; i zapisa sye v knigata.

10

i tsar asuir nalozhi dan'k na zyemyata i na morski-tye ostrovi. a vsichkitye mu silni i mog'shchystvyeni dyela, i opisanitye na vyelichiyeto, na koyeto tsaryat v'zdigna mardokhyeya, nye sa li napisani v knigata na lyetopisitye na pyersiiskitye i midiiskitye tsarye? zashchoto yudyein't mardokhyei stana vtori podir tsar asuira, vyelik myezhdu yudyeyte i blagougodyen

na mnogoto si bratya, kato t'rsyeshye dobroto na
lyudyetye si i govoryeshye mir za tsyeliya si rod.

v tryetata godina ot tsaruvanyeto na yudoviya tsar ioakim doidye vavilonskiyat tsar navukhodonosor v yerusalim i go obsadi. i navstryechu pryedadye v r"kata mu yudoviya tsar ioakima i chast ot s"sdovyetye na bozhniya dom; i toi gi zanyesy v zymyata syenaar, v kapishchyeto na svoya bog, i s"sdovyetye vnyesy v s"krövishchnitsata na svoya bog. i tsaryat zapovyada na nachalnika na skoptsitye si asfyenaz da dovyedye nyakoi ot izrailtyaniye, siryech, ot tsarskiya rod i ot blagorodnitye, yunoshi byez nikak"v nyedostat"k, krasivi na glyed, koito proumyavakha vsyakakva m"drost, vreshchi v"v vsyakakvo znaniye, takiva, koito vladyyekha naukitye i byakha dostoini da stoyat v tsarskiya palat, ta da gi uchi ucheniyeto i yezika na khaldyeitsitye. i tsaryat im opryedyeli za vsyeki dyen dyal ot tsarskitye izryadni yastiya i ot vinoto, koyeto toi piyeshye, s koito da gi khranyat tri godini, za da stoyat pryed tsarya slyed iztichanyeto na tova vryemye. a myezhdu tyakh byakh, ot yudyeitsitye, daniil, ananiya, misail i azariya, koito nachalnik"t na skoptsitye pryemyenuva, kato naryechye daniila valtassar, i ananiya syedrakh, misaila misakh i azariya, avdyenago. no daniil ryeshi v s"rtsyeto si da nye sye oskvyerni ot izryadnitye yastiya na tsarya, nito ot vinoto, koyeto toi piyeshye; zatova pomoli nachalnika na skoptsitye da sye nye oskvyerni. a bog napravi shchoto daniil da pridobiye blagovolyeniye i milost pryed nachalnika na skoptsitye. i nachalnik"t na skoptsitye ryechye na daniila: az sye boya ot navstryechuarya si tsarya, koito opryedyeli yastiyeto vi i pitiyeto vi, da nye bi da viditi, chyel litsata vi sa pomalko popravyneni ot litsata na yunoshitye vashitye vr"stnitsi, i taka da turitye glavata mi v opasnost pryed tsarya. togava daniil ryechye na nadziratyelya, koyeto nachalnik"t na skoptsitye byeshye postavil nad daniila, ananiya, misaila i azariya: opitai, molya, slugitye si dyesyet dni, pryex koyeto vryemye da ni sye dadye zlyenchuk da yadyem i voda da piyem; poslye nyekya sye pryeglyadat pryed tyebye nashitye litsa i litsata na yunoshitye, koito yadat ot izryadnitye yastiya na tsarya; i sporyed kakvoto vidish post"pi s"s slugitye si. i toi gi poslusha v tova nyeshcho, i gi opita dyesyet dni. i na kraya na dyesyette dni tyekhnitye litsa izglyezhdakha po-krasivi i pop"lni otkolkoto litsata na vsichkitye yunoshi, koito yadyakha ot izryadnitye yastiya na tsarya. i t"i, nadziratyelyat otnemyashye ot tyakh izryadnoto yastie i vinoto, koyeto tryabvashye da piyat, i im davashye zlyenchuk. a na tiya chyetiri yunosha bog dadye znaniye i razum v"v vsyako ucheniye i m"drost; i daniil mozhlyeshye da proumyava vsichki vidyeniya i s"nuvaniya. i na kraya na dnitye, kogato tsaryat bye zapovyadal da gi v"vyedat, nachalnik"t na skoptsitye gi v"vyedye pryed navukhodonosora. i kato razgovarya s tyakh tsaryat, myezhdu vsichki tyakh nye sye namyeri podoboyen na daniila, ananiya, misaila i azariya; zatova tye stoyakha pryed tsarya. i v"v vsyako dyelo, koyeto izyskvashye m"drost i proumyavanye, za koyeto tsaryat gi popita, namyeri gi dyesyet p"ti po-dobri ot vsichkitye vrachovye i vrazhari, koito byakha v tsyaloto mu tsarstvo. i daniil ostana do

p"rvata godina na tsar kira.

2

i v"v vtorata godina ot tsaruvanyeto na navukhodonosora, navukhodonosor vidya s"nishcha, ot koito dukh"t mu sye smuti i s"nyat pobyagna ot nyego. togava tsaryat zapovyada da povikat vrachovyyete i vrazharite, omayatyelitye i khaldyeitsitye, za da yavyat na tsarya s"nishchata mu. i t"i, tye vlyazokha i zastanakha pryed tsarya. i tsaryat im ryechye: vidyakh s"n; i dukh"t mi sye smushchava za da razbyera s"nya. togava khaldyeitsitye govorikha na tsarya na siriiski, kazvaiki: tsaryu, da si zhiv do vyeki! kazhi s"nya na slugitye si, i niye shchye yavim znachenyieto mu. v otgovor tsaryat ryechye na khaldyeitsitye: ukaz"t izlyezye ot myenye; ako nye mi yavitye s"nya i znachenyieto mu, shchye b"dyetye razsyechenyi, i k"shchitye vi shchye sye ob"rat na bunishcha; no ako yavitye s"nya i znachenyieto mu, shchye poluchitye ot myenye podar"tsi, nagradi i golyama chyest. yavyetye mi, prochyye, s"nya i znachenyieto mu. tye otgovaryaiki vtori p"t ryekokha: nyeka kazhye tsaryat s"nya na slugitye si, i niye shchye yavim znachenyieto mu. v otgovor tsaryat ryechye: znaya dobrye, chyel viye iskatye da pyechyeliye vryemye, ponyezhye vzhidatye, chyel ukaz"t izlyezye ot myenye. obachye, ako nye mi yavitye s"nya, ima samo tova ryeshenyie za vas; zashchoto styel sye nagovorili da govoritye l"zhlyvi i prazni dumi pryed myenye dodyeto sye izmyeni ryeshenyieto yevryeiski: vryemyeto. mi. kazhyetye mi, prochyye, s"nya, i az shchye uznaya, chyel mozhetye da mi yavitye i znachenyieto mu. khaldyeitsitye otgovaryaiki pryed tsarya ryekokha: nyama chovyek na svyeta, koito da mozhye da yavi taya tsarska rabota; zashchoto nyama tsar, navstryechuar, ili upravityel, koito da ye iziskal takova nyeshcho ot vrach, ili vrazhar, ili khaldyeyets. tova nyeshcho, koyeto tsaryat iziskva ye m"chno; i nyama drug, koito bi mog"l da go yavi pryed tsarya, osvyyen bogovyetye, chiyeto zhilishchyel nye ye myezhdu chovyetsitye yevryeiski: nye ye s pl"t. zatova tsaryat sye razngyevi mnogo i sye razyari, i zapovyada da pogubyat vsichkitye vavilonski m"dryetsi. i t"i kato izlyezye ukaz"t da sye um"rtvyat m"dryetsitye, pot"rsikha daniila i drugaritye mu za da gi ubiyat. togava daniil otgovori s blagorazumiye i m"drost na nachalnika na tsarskitye tyelokhranityeli, ariokh, koito byeshye izlyaz"l da ubiye vavilonskitye m"dryetsi. otgovaryaiki toi ryechye na tsarskiya nachalnik ariokh: zashcho ye toya tsarski ukaz t"i prib"rzan? togava ariokh yavi rabotata na daniila. i daniil vlyezye i pomoli tsarya da mu dadye vryemye za da yavi na tsarya znachenyieto na s"nya. togava daniil otidye v k"shchata si i yavi tova nyeshcho na drugaritye si ananiya, misaila i azariya, za da prosyat milost ot nyebyesniya bog dosyeshno taya taina, t"i shchoto da nye poginat daniil i drugaritye mu s drugitye vavilonski m"dryetsi. togava sye otkri tainata na daniila v noshchno vidyeniye. togava daniil, kato blagoslovi nyebyesniya bog, progovori daniil ryechye: da b"dyel blagoslovyeno imyeto

bozhiye ot vyeka i do vyeka; zashchoto m'drosta i silata sa nyegovi. toi izmyenyava vryemyenata i godinitye; svalya tsarye i postavlya tsarye; toi ye, koito dava m'drost na m'dritye i znaniye na razumitye. toi otkriva d'lbokitye i skriti nyeshcha; toi poznava onova, koyeto ye v t'mminata; i svyetlinata obitava s nyego. na tyebye, bozhye na bashchitye mi, blagodarya, i tyebye slavoslovy, koito si mi dal m'drost i sila kato si mi otkril onova, koyeto poprosikh ot tyebye, zashchoto si ni otkril tsarskaya rabota. i t'i, daniil vlyezye pri ariokha, kogoto tsaryat bye naznachil da pogubi vavilonskitye m'dryetsi, i kato vlyezye ryechy mu taka: nyedyei pogubva vavilonskitye m'dryetsi. v'vyedi mye pryed tsarya, i az shchye yavya na tsarya znachenyieto na s'nya. togava ariokh pob'rza da v'vyedye daniila pryed tsarya i mu kaza taka: namyerikh chovyek ot yudyeiskitye plyennitsi, koito shchye yavi na tsarya znachenyieto. tsaryat progovaryaiki ryechy na daniila, chiyeto imye bye valtasasar: mozhyesh li da mi otkriyesh s'nya, koito vidyakh i znachenyieto mu? v otgovor daniil ryechy na tsarya: tainata, koyato tsaryat iziskva, nye mogat da yavyat na tsarya ni m'dryetsi, ni vrazhari, ni vrachovy, ni astrolozi. no ima bog na nyebesya, koito otkriva taini; i toi yavyava na tsar navukhodonosora onova shcho ima da stanye v poslednyite dni. yeto s'nyat ti i tova, koyeto si vidyal v glavata si, na lyegloto si; tsaryu, razmishleniyata ti doidokha v uma ti na lyegloto ti za onova, koyeto ima da stanye po-poslye; i onya, koito otkriva taini, ti ye yavil onova shcho ima da stanye. no kolkoto za myenye taya taina nye mi sye otkri chryez nyakoya m'drost, koyato imam az povyechye ot vsichkitye zhivi, no za da sye otkriye na tsarya znachenyieto na s'nya, i za da razbyeryesh razmishleniyata na s'rtsyeto si. ti, tsaryu, si vidyal, i yeto golyam obraz. toya obraz, koito ye bil vyelik, i chiito byas'k ye bil pryev'zkhodyen, ye stoyal pryed tyebye; i izglyed't mu ye bil strashyen. glavata na toya obraz ye bila ot chisto zlato, g'rditye mu i mishtsitye mu ot sryebro, koryem't mu i byedrata mu ot myed, krakata mu ot zhelyazo, nozyetye mu otchasti ot zhelyazo, a otchasti ot kal. ti si glyedal dogdyeto sye ye otsyak'l kam'k, nye s r'tsy, koito ye udaril obraza v nozyetye mu, koito sa bili ot zhelyazo i kal, i gi ye strosuil. togava zhelyazoto, kalta, myedta, sryebroto i zlatoto sa sye strosuili izvyedn'zh, i sa stanali kato prakh po gumnoto lyetye; vyat'r't gi ye otnyes'l, i za tyakh nye sye ye namyerilo nikakvo myasto. a kam'k't, koito udaril obraza, ye stanal golyama planina i ye izp'lnil tsyeliya svyat. tova ye s'nyat; i shchye kazhyem pryed tsarya znachenyieto mu. tsaryu, ti si tsar na tsaryetye, na kogoto nyebesnyiat bog dadye tsarstvo i sila, mog'shchystvo i slava; i k'dyeto i da zhivyeyat chovyetsitye, gorskitye zvyerovy i nyebesnyite ptitsi, toi gi ye dal v tvoyata r'ka, i tye ye postavil navstryechuar nad vsichki tyakh. ti si onaya zlatna glava. i podir tyebye shchye sye izdignye drugo tsarstvo po-dolno ot tvoyeto, i drugo tryeto tsarstvo ot myed, koyeto shchye obladaye tsyeliya svyat. shchye sye izdignye i chyetv'rto tsarstvo yako kato zhelyazo, ponyezhye zhelyazoto stros hava

i sdroyava vsichko; i to shchye stros hava i striva katto zhelyazoto, koyeto stros hava vsichko. a ponyezhye si vidyal nozyetye i pr'stitye otchasti ot gr'ncharska kal i otchasti ot zhelyazo, tova shchye b'dye yedno razdyelyeno tsarstvo; no v nyego shchye ima nyeshcho ot silata na zhelyazoto, ponyezhye si vidyal zhelyazoto smyesyeno s glynena kal. i katto pr'stitye na nozyetye sa bili otchasti ot zhelyazo i otchasti ot kal, taka i tsarstvoto shchye b'dye otchasti yako i otchasti kryekkho. i katto si vidyal zhelyazoto smyesyeno s glynena kal, taka tye shchye sye razmyesyat s potomtsitye na drugi rodovy chovyetsi; no nyama da sye slyeyat yedin s drug, katto zhelyazoto nye sye smyesva s kalta. i v dnitye na oniya tsarye nyebesnyiat bog shchye izdignye tsarstvo, koyeto do vyeka nyama da sye razrushiti, i vladichyestvoto nad koyeto nyama da pryeminye k'm drugi lyudye; no to shchye stroshti i dov'rshi vsichki tiya tsarstva, a samo to shchye pryeb'dye do vyeka. katto si vidyal, chye kam'k sye ye otsyak'l ot planinata, nye s r'tsy, i chye ye raztril zhelyazoto, myedta, kalta, sryebroto i zlatoto, vyelikiyat bog otkriva na tsarya onova, koyeto ima da stanye po-poslye. s'nyat ye istinyen, i t'lkuvaniyeto mu vyarno. togava tsar navukhodonosor padna na lityse ta sye pokloni na daniila i zapovyada da mu prinesat prinos i kadyeniya. tsaryat, otgovaryaiki na daniila, ryechy: naistina vashiyat bog ye bog na bogovyetye i navstryechu na tsaryetye i otkrivatyel na taini, t'i kato ti mozha da otkriyesh taya taina. togava tsaryat v'zvyelichi daniila, dadye mu mnogo i golyemi podar'tsi i go postavi upravityel nad tsyalata vavilonska oblast i nachalnik na upravityelitye nad vsichkitye vavilonski m'dryetsi. i daniil izmoli ot tsarya, i toi postavi syedrakha, misakha i avdyenago nad rabotitye na vavilonskata oblast; a daniil byeshye v tsarskiya dvoryets.

3

tsar navukhodonosor napravi zlatyen obraz, shyest-dyesyet lakti visok i shyest lakti shirok, i go postavi na polyeto dura, v'v vavilonskata oblast. togava tsar navukhodonosor prati da s'byerat satrapitye, namyestnitsitye, oblastnitye upravityeli, s'diitye, s'krovishchnitsitye, s'vyetnitsitye, zakonovyedsitye i vsichkitye nachalnitsi na oblastitye da doidat na posvyeshchinyeto na obraza, koito tsar navukhodonosor bye postavil. togava satrapitye, namyestnitsitye, oblastnitye upravityeli, s'diitye, s'krovishchnitsitye, s'vyetnitsitye, zakonovyeditye i vsichkitye nachalnitsi na oblastitye sye s'brakha na posvyeshchinyeto na obraza, koito tsar navukhodonosor bye postavil; i zastanakha pryed obraza, koito navukhodonosor bye postavil. togava glashatai vikashye s's silyen glas: vam sye zapovyada, plyemena, narodi i yezitsi, shchoto kogato chuyetye zvuka na tr'bata, na svirkata, na ar-fata, na kitarata, na psaltira, na gaidata i na vsyakak'v vid muzika, da padnyetye ta da sye poklonitye na zlatniya obraz, koito tsar navukhodonosor ye postavil; a koito nye padnye da sye pokloni, v s'shchiya chas shchye b'dye khv'rlyen vsryed

plamyennata ognjena pyeshch. zatova, kogato vsichkitye plyemyena chukha zvuka na tr'bata, na svirkata, na arfata, na kitarata, na psaltira i na vsyakak'v vid muzika, vsichkitye plyemyena, narodi i yezitsi padakha i sye klanyakha na zlatniya obraz, koito tsar navukhodonosor bye postavil. togava nyakoi khaldyeitsi sye priblizhika pri tsarya ta naklyevyetikha yudyeitye, kato progovorikha kazvaiki na tsar navukhodonosora: tsaryu, da si zhiv do vyeaka! ti tsaryu, si izdal ukaz, shchoto vsyeki chovyek, koito chuye zvuka na tr'bata, na svirkata, na arfata, na kitarata, na psaltira, na gaidata i na vsyakak'v vid muzika da padnye i da sye pokloni na zlatniya obraz, a koito nye padnye i nye sye pokloni da b'dye khv'rlyen vsryed plamyennata ognjena pyeshch. ima nyakoi yudyei, koito ti si postavil nad rabotitye na vavilonskata oblast, syedrakh, misakh i avdyenago, koito chovyetsi, tsaryu, nye tye zachyetokha; na bogovyetye ti nye sluzhat i na zlatniya obraz, koito si postavil, nye sye klanyat. togava navukhodonosor s gnyav i yarost zapovyada da dokarat syedrakha, misakha i avdyenago. i dokarakha tiya chovyetsi pryed tsarya. navukhodonosor progovaryai ki ryeche ye: syedrakhye, misakhye i avdyenago, narochno li nye sluzhitye na moya bog, i nye sye klanyaty na zlatniya obraz, koito postavikh? syega, kato chuyetye zvuka na tr'bata, na svirkata, na arfata, na kitarata, na psaltira, na gaidata i na vsyakak'v vid muzika, ako stye gotovi da padnyetye i sye poklonitye na obraza, koito s'm napravil, dobroye; no ako nye sye poklonitye, v s'shchiya chas shchye b'dyetye khv'rlyeni vsryed plamyennata ognjena pyeshch; i koito ye onya bog, koito shchye vi ot'rvye ot r'tsyetye mi? syedrakh, misakh i avdyenago ryekokha v otgovor na tsarya: navukhodonosorye, nam nye ni tryabva da ti otgovaryamy za tova nyeshcho. ako ye taka nashiyat bog, komuto niye sluzhim, mozhnye da ni ot'rvye ot plamyennata ognjena pyeshch i ot tvoitye r'tsyey, tsaryu, shchye ni izbavi; no ako nye, pak da znayesh, tsaryu, chye na bogovyetye ti nyama da sluzhim, i na zlatniya obraz, koito si postavil nyama da sye klanyamy. togava navukhodonosor sye izp'lni s yarost, i izglyed't na litsyeto mu sye izmyeni protiv syedrakha, misakha i avdyenago, ta progovaryaiki zapovyada da nagoryeshchyat pyeshchta syedyem p'ti povyechey otkolkoto obiknovyeno sye nagoryeshchyavashye. i na nyakoi silni m'zhye ot voiskata si zapovyada da v'rzhat syedrakha, misakha i avdyenago i da gi khv'rlyat v plamyennata ognjena pyeshch. togava tiya m'zhye bidokha v'rzani s shalvaritye si, khitonitye si, mantiitye i drugitye si dryekhi, i byakha khv'rlyeni vsryed plamyennata ognjena pyeshch. a ponyezhye tsarskata zapovyed bye nastoichiva, i pyeshchta sye nagoryeshchi pryemnogo, ognenyiyat plam'k ubi oniya m'zhye, koito dignakha syedrakha, misakha i avdyenago. a tiya trima m'zhye, syedrakh, misakh i avdyenago, padnakha v'rzani vsryed plamyennata ognjena pyeshch. togava tsar navukhodonosor uzhasyen, stana b'rzhye, i kato produma ryeche na s'vyetnitsitye si: nye khv'rlikhmye li vsryed og'nya trima m'zhye v'rzani? tye otgovaryai ki ryekokha

na tsarya: vyarno ye, tsaryu. v otgovor toi ryeche: yeto, vzhdam chyetirima m'zhye razv'rzani, koito khodyat vsryed og'nya, byez da imat nyakakva povryeda; i po izglyeda si chyetv'rtiyat prilicha na sin na bogovyetye. togava navukhodonosor sye priblizhi do vratata na plamyennata ognjena pyeshch, i progovaryai ki ryeche: syedrakhye, misakhye i avdyenago, slugi na vsyevishniya bog, izlyeztye i doidyetye tuk. togava syedrakh, misakh i avdyenago izlyazokha izsryed og'nya. i kato sye s'brakha satrapitye, namyestnitsitye, oblastnitye upravityeli i tsarskitye s'vyetnitsi, vidyakha, chye og'nyat nye bye imal sila v'rkuh tyelata na tiya m'zhye, kos'm ot glavata im nye bye izgoryal, i shalvaritye im nye byakha sye izmyenili, nito dazhye mirizma ot og'n nye bye pryeminala na tyakh. navukhodonosor produmaiki ryeche: blagoslovyen da b'dye bog syedrakhov, misakhov i avdyenagov, koito izprati angelya si i izbavi slugitye si, koito, kato upovakha na nyego, nye poslushakha dumata na tsarya, no pryedadokha tyelata si za da nye sluzhat, nito da sye poklonyat na drug bog, osvnen na svoya si bog. zatova, izdavam ukaz shchoto vsyeki chovyek, ot koito i da bilo lyudye, narod i yezik, koito bi казал зло protiv boga na syedrakha, misakha i avdyenago, da sye razsyzhye, i k'shchata mu da sye ob'rnye na bunishchye; zashchoto drug bog nyama, koito mozhnye da izbavi taka. togava tsaryat povishi syedrakha, misakha i avdyenago v'v vavilonskata oblast.

4

tsar navukhodonosor k'm vsichkitye plyemyena, narodi i yezitsi, koito zhivyyat po tsyal svyat: mir da vi sye umnozhi! vidya mi sye za dobroye da opovyestya znamyenyiata i chudyesata, koito mi napravi vsyevishniyat bog. kolko sa vyelikii nyegovitye znamyenyiay i kolko mog'shchi sa chudyesata mu! nyegovoto tsarstvo ye vyechno tsarstvo, i nyegovoto vladichyestvo iz rod v rod. az navukhodonosor, kato byakh spokoyen u doma si i blagopoluchyen v palata si, vidyakh s'n, koito mye uplashi; i razmishlyenyiata mi na lyegloto mi i vidyenyiata na glavata mi mye smutikha. zatova izdadokh ukaz da sye v'vyedat pryed myenye vsichkitye vavilonski m'dryetsi za da mi yavyat znachenyietyo na s'nya. togava vlyazokha vrachovyetye, vrazharitye, khaldyeitsitye i astrolozitye, i az razkazakh s'nya si pryed tyakh; no nye mozhakha da mi yavyat znachenyietyo mu. a nai-poslye doidyey pryed myenye danil, chiyeto imye bye valtasasar, po imyeto na moya bog, i v kogoto ye dukh't na svyetyitye bogovyey; i az razkazakh s'nya pryed nyego, kato ryekokh: valtasarye, nachalnichye na vrachovyetye, ponyezhye uznakh, chye dukh't na svyetyitye bogovyey ye v tyebye, i nikakva taina nye ye m'chna za tyebye, obyasnii mi vidyenyiata na s'nya, koito vidyakh, i kazhi mi znachenyietyo mu. yeto kakvi byakha vidyenyiata na glavata mi i na lyegloto mi: glyedakh i yeto d'rvo vsryed svyeta, na koyeto visochinata bye golyama. tova d'rvo stana golyamo i yako, visochinata mu stigashye do nye-byeto, i to sye vzhdashye do kraishchata na tsyeliya

svyat. listata mu byakha khubavi, plod't mu izobilyen, i v nyego imashye khрана za vsichki; pod syankata mu pochivakha polskitye zhivotni, i na klonovyetye mu obitavakha nyebyesnitye ptitsi, i ot nyego sye khraryeshye vsyaka tvar. vidyakh v'v videnyaniya na glavata si na lyeglotu si, i yeto, yedin syet strazh slyezhe ot nyebyeto i izvikya s'silyen glas, kazvaiki taka: otsyechyetye d'rvoto i izsyechyetye klonovyetye mu; ot'rsyetye listata mu i razpr'snyetye ploda mu; nyeka byagat zhivotniye izpod nyego, i ptitsitye ot klonovyetye mu; obachye ostavyetye v zyemyata p'na s koryenitnye mu vsryed polskata tryeva, i to s zhyelyezyen i myedyen obr'ch naokolo, i nyeka sye mokri s nyebyesnata rosa, i uchastta mu nyeka b'dye s zhivotniye v tryevata na zemyata; nyeka sye izmyeni chovyeshkoto mu s'rtsye, i nyeka mu sye dadye zhivotinsko s'rtsye; i taka nyeka minat nad nyego syedym vryemyena. taya pris'da ye po zapovoyet ot strazhitnye, i dyeloto na dumata na svyetytnye, za da znayat zhivitye, chye vsyevishniyat vladyeve nad tsarstvoto na chovyetsitye, dava go komuto shchye, i postavya nad nyego nai-nishchozhniya izmyezhdu chovyetsitye. toya s'n vidyakh az tsar navukhodonosor, i ti, valtasasarye, kazhi znachenyetno mu; zashchoto ni yedin ot m'dryetsitye na tsarstvoto mi nye mozhye da mi yavi znachenyetno; a ti mozhyesh, zashchoto dukh't na svyetytnye bogovy ye v tyebye. togava daniil, chiyeto imye bye valtasasar, ostana smayan za malko, i razmishlyeniya mu go smushchavakha. tsaryat produmaiki ryechye: valtasasarye, da tye nye smushchava s'nyat ili znachenyetno mu. valtasasar ryechye v otgovor: navstryechuaryu moi, s'nyat nyeka b'dye v'rkuh oniya, koito tye mrazyat, i tova, koyeto oznachava, v'rkuh nyepriyatylitnye ti! d'rvoto, koyeto si vidyal, chye stanalo golyamo i yako, chiyato visochina stigala do nyebyeto, i koyeto sye vizhdalo ot tsyeliya svyat, chiito lista bili khubavi i plod't mu izobilyen, dori dostat'chna khрана za vsichki, pod koyeto zhivyeveli polskitye zhivotni, i po klonovyetye na koyeto sye podslanyli nyebyesnitye ptitsi, tova d'rvoto si ti, tsaryu, koito si stanal golyam i yak; zashchoto vyelichiyeto ti narasna i stigma do nyebyeto, i vladichyestvoto ti do kraya na svyeta. a gdyeto tsaryat ye vidyal yedin svyet strazh da sliza ot nyebyeto i da kazva: otsyechyetye d'rvoto i go s'boryetye, no ostavyetye v zyemyata, v polskata tryeva, p'na s koryenitnye mu, i to s zhyelyezyen i myedyen obr'ch naokolo, i nyeka sye mokri ot nyebyesnata rosa, i nyeka b'dye uchastta mu s polskitye zhivotni, do kato taka minat nad nyego syedym vryemyena, - yeto znachenyetno mu, tsaryu: ryeshenyetno na vsyevishniya, koyeto postigna navstryechuaryu mi tsarya, ye da b'dyesh izgonyen izmyezhdu chovyetsitye, zhilishchyeto ti da b'dye s polskitye zhivotni, da yadyesh tryeva kato govyedata, i da tye mokri nyebyesnata rosa, i da minat nad tyebye syedym vryemyena, dogdyeto poznayesh, chye vsyevishniyat vladyeve v tsarstvoto na chovyetsitye i go dava komuto shchye. a gdyeto sye zapovyadalo da ostavyat p'na s koryenitnye na d'rvoto, znachi, chye tsarstvoto shchye ti b'dye obyepychyeno shchom

priznayesh, chye nyebyesata vladyeat. zatova, tsaryu, nyeka ti b'dye ugodyen moya s'vyet da napusnyesh gryekhovitye si chryez v'rshyenye pravda i byezzakoniya si chryez pravnyenye blagodyeyaniya na byednitnye, nyegli sye prod'lzhi blagodyenstviyeto ti ili: sye prosti pryest'plyeniyeto ti.. vsichko tova postigna tsar navukhodonosora. v kraya na dvanadyeset myesyetsa, kato khodyeshye po tsarskiya palat v'v vavilon, tsaryat progovori, kazvaiki: nye ye li vyelik toya vavilon, koito az s'gradikh s moschnata si sila za tsarskoto zhilishchye i za slavata na vyelichiyeto si! dumata bye oschchye v ustata na tsarya, i glas doidyete ot nyebyesata, koito ryechye: na tyebye sye izvyestyava, tsaryu navukhodonosorye, chye tsarstvoto pryemina ot tyebye; i shchye b'dyesh izgonyen izmyezhdu chovyetsitye, myezhdu polskitye zhivotni shchye b'dye zhilishchyeto ti, i shchye tye khraryat s tryeva kato govyedata, i syedym vryemyena shchye minat nad tyebye dogdyeto priznayesh, chye vsyevishniyat vladyeve nad tsarstvoto na chovyetsitye, i go dava komuto shchye. v s'shchiya chas tova nyeshcho sye izp'lni nad navukhodonosora; toi bye izgonyen izmyezhdu chovyetsitye, yadyeshye tryeva kato govyedata, i tyaloto mu sye mokryeshye ot nyebyesnata rosa dogdyeto kosmitnye mu porasnakha kato pyera na orli, i noktitnye mu kato na ptitsi. a v kraya na tiya dni az navukhodonosor podignakh ochitnye si k'm nyebyesata; i razum't mi sye v'zv'rna kato blagoslovikh vsyevishniya i pokhvalikh i proslavikh onzi, koito zhivyeve do vyeka, ponyezhye vladichyestvoto mu ye vyechno vladichyestvo, i tsarstvoto mu iz rod v rod; pryed nyego vsichkitnye zymni zhityeli sye schitat kato nishcho; po volyata si toi dyeistvuva myezhdu nyebyesnata voiska i myezhdu zymnitnye zhityeli; i nikoi nye mozhye da sprye r'kata mu, ili da mu kazhye: shcho pravish ti? i v s'shchoto vryemye, kogato razum't mi sye v'zv'rna, v'zv'rnakha mi sye, za slavata na tsarstvoto mi, i vyelichiyeto i svyetlostta mi; zashchoto s'vryetnitsitye mi i golyemtsitye mi nye t'rsyekha, zakryepikh sye na tsarstvoto si, i mi sye prituri pryev'zkhodno vyelichiyete. syega az navukhodonosor khvalya, pryev'zasyam i slavya nyebyesniya tsar; zashchoto vsichko shcho v'rshi ye s vryarnoto, i p'tishchata mu sa spravvedlivi; a toi mozhye da smiri oniya, koito khodyat gordyeliyo.

5

tsar valtasar napravi golyam pir na khilyada ot golyemtsitye si, i piyeshye vino pryed khilyadata. kogato piyeshye vinoto, valtasar zapovyada da donyesat zlatnitnye i sryeb'rnitye s'dovye, koito dyado mu navukhodonosor byeshye zadignal ot khrama, koito bye v yerasulim, za da piyat s tyakh tsaryat i golyemtsitye mu, zhenitye mu i nalozhnitsitye mu. togava donyesokha zlatnitnye s'dovye, koito byakha zadignati ot khrama na bozhiya dom, koito bye v yerasulim; i s tyakh piyekha tsaryat i golyemtsitye mu, zhenitye mu i nalozhnitsitye mu. piyekha vino i khvalyekha zlatnitnye, sryeb'rnitye, myednitnye, zhyelyeznitnye, d'rvyenyte i kamyennitye bogovy.

v s"shchiya chas sye poyavikha pr"sti na chovyeshka r"ka, koito pishyekha, sryeshchu svyetilnika, po mazilkata na styenata na tsarskiya palat; i tsaryat vidya taya chast ot r"kata, koyato pishyeshye. togava izglyed't na litsyeto na tsarya sye izmyeni, i mislitye mu go smushchavakha, taka shchoto stavitye na kr"sta mu sye razkhlabikha, i kolyenata mu sye udryakha yedno o drugo. tsaryat izvika s golyam glas da v"vyedat vrazharitye, khaldeyitsitye i astrolozitye, na koito vavilonski m'dryetsi tsaryat progovaryaiiki ryechye: koito prochyetye tova pisaniye i mi yavi znachyeniyyeto mu shchye b'dye oblyechyen v bagryenitsa, zlatna og"rlitsa shchye sye okachi okolo shiyata mu i shchye b'dye yedin ot trimata, koito shchye vladyyeyat tsarstvoto. vlyazokha, prochyeye, vsichkitye tsarski m'dryetsi; no nye mozhakha da prochyetat napisanoto, nito da yavyat na tsarya znachyeniyyeto mu. togava tsar valtasar sye smuti mnogo, izglyed't na litsyeto mu sye izmyeni, i golyemtsitye mu sye smayakha. ot dumitye na tsarya i na golyemtsitye mu ovdovyalata tsaritsa vlyezye v k'shchata na piruvanyeto; i tsaritsata progovaryaiiki ryechye: tsaryu, da si zhiv do vyeke! da tye nye smushchavat mislitye ti, nito da sye izmyenyava litsyeto ti. ima chovyek v tsarstvoto ti, v kogoto ye dukh't na svyetytitye bogovyey; i v dnitye na dyado ti, v nyego sye namyerikha svyetlina, razum i m'drost kato m'drostta na bogovyetye; i dyado ti, kazvam, tsaryu, - go postavi nachalnik na vrachovyetye, na vrazharitye, na khaldeyitsitye i na astrolozitye, zashchoto pryev"zhkodyen dukh i znaniye, razum za t"lkuvanye s'nishcha, izyasnyavanye na gatanki i razryeshavanye na nyedoumyeniya sye namirakha v toya daniil, kogoto tsaryat pryemyenuva valtassar. syega nyekya sye povika daniil, i toi shchye pokazhye znachyeniyyeto na napisanoto. togava daniil bidye v"vyedyen pryed tsarya. tsaryat progovaryaiiki ryechye na daniila: ti li si onya daniil, koito si ot plynenyenitye yudyeitsi, koito dyado mi tsaryat dovyedye ot yudyeiya? chukh za tyebye, chye dukh't na bogovyetye bil v tyebye, i chye svyetlina, razum i pryev"zhkodna m'drost sye namirali v tyebye. i syega byakha v"vyedyeni pryed myenye m'dryetsitye i vrazharitye, za da prochyetat tova pisaniye i mi yavyat znachyeniyyeto mu; no nye mozhakha da pokazhat znachyeniyyeto na tova nyeshcho. no az chukh za tyebye, chye si mog'l da t"lkuvash, i da razryeshavash nyedoumyeniya; prochyeye, ako mozhyyesh da prochyetyesh napisanoto i da mi yavish znachyeniyyeto mu, shchye b'dyesh oblyechyen v bagryenitsa, zlatna og"rlitsa shchye sye okachi okolo shiyata ti, i ti shchye b'dyesh yedin ot trimata, koito shchye vladyyeyat tsarstvoto. togava v otgovor daniil ryechye pryed tsarya: podar'tsitye ti nyekya ostatan za tyebye, i dai na drugigo nagradytise si; vsye pak az shchye prochyeta na tsarya napisanoto, i shchye mu yavya znachyeniyyeto mu. tsaryu, vsyevishniyat bog dadye na dyado ti navukhodonosora tsarstvo i vvelichiyе, sila i chyesty; i poradi vvelichiyeto, koyeto mu dadye, vsichkitye plyemyena, narodi, i yezitsi tryepyeryekha i sye boyakha pryed nyego; kogoto iskashye ubivashyе, i kogoto iskashye opavzashyе zhiv, kogoto iskashye v"zvishavashyе, i kogoto

iskashye unizhavashyе. no kogato sye nadigna s"rtsyeto mu, i dukh't mu zakoravya ta da post'pva gordo, toi bidye svalyen ot tsarskiya si pryestol, slavata mu sye otnye ot nyego, i bidye izgonyen izmyezhdu chovyetsitye; s"rtsyeto mu stana kato na zhivotnitye, i zhilishchyeto mu bye myezhdu zhivitye osli; khranyekha go s tryeva kato govyedata, i tyaloto mu sye mokryeshyе ot nyebesnata rosa, dogdyeto prizna, chye vsyevishniyat bog vladyyeye nad tsarstvoto na chovyetsitye, i kogoto iska postavya nad nyego. a ti, nyegov vnuk, valtassarye, nye si smiril s"rtsyeto si, makar i da znayeshyе vsichko tova, no si sye nadignal protiv nyebesniya navstryechu; i donyesokha pryed tyebye s'dovyetye na doma mu, s koito pyekhytye vino ti i golyemtsitye ti, zhyenitye i nalozhnitsitye ti; i ti slavoslovi sryeb'nritye, zlatnitye, myednitye, zhyelyeznitye, d'rvyenitye i kamyennitye bogovyе, koito nye vyzhdal, nito chuvat, nito razbirat; a boga, v chiyato r"ka ye dishanyeto ti, i v chiyato vlast sa vsichkitye tvoi p'tishcha, nye si v"zvyllichil. zatova, ot nyego ye bila izpratyena chashta ot r"kata, i tova pisaniye sye napisal. i yeto, pisaniyyeto, koyeto sye napisal: m'nye, m'nye, t'kyel, uparsin. pryebroyen, pryemyeryen, razdyelyen. yeto i znachyeniyyeto na tova nyeshcho: m'nye, bog ye pryebroil dnitye na tvoeyto tsarstvo; i go ye sv"rshil; t'kyel, pryetyeglyen si na vyezdnitye, i si bil namyeryen nyedostat'chyen; p'ryes, razdyeli sye tsarstvoto ti, i sye dadye na midyanitye i pyersitye. togava valtassar zapovyada, ta oblyakokha daniila v bagryenitsata, okachikha zlatnata og"rlitsa okolo shiyata mu, i proglasikha za nyego da b'dye yedin ot trimata, koito da vladyyeyat tsarstvoto. v s'shchata nosch tsaryat na khaldeyitsitye valtassar bidye ubit. i midyanin't darii, koito bye okolo na shyestdyesyet i dyve godini, vzye tsarstvoto.

6

vidya sye dobre na dariya da postavi nad tsarstvoto sto i dvadyesyet satrapi, koito da b'dat iz tsyaloto tsarstvo, i nad tyakh trima knyazye, yedin ot koito bye daniil, za da davat tiya satrapi smyetka na tyakh, i t'i tsaryat da nye gubi. v tova vryemye toya daniil sye otlichavashyе ot drugitye knyazye i satrapitye, zashchoto imashyе v nyego pryev"zhkodyen dukh; i tsaryat namisli da go postavi nad tsyaloto tsarstvo. togava knyazyetye i satrapitye sye starayekha da namyeryat prichina protiv daniila odnosno dyelata na tsarstvoto; no nye mozhakha da namyeryat nikakva prichina ili vina, zashchoto toi bye vyeryen, i v nyego nye sye namyeri nikakva pogryeshka ili vina. i t'i, tiya chovyetsi ryekokha: nyama da namyerim nikakva prichina protiv toya daniil, osvyyen ako namyerim nyeshcho odnosno zakona na nyegoviya bog. prochyeye, tiya knyazye i satrapi sye s'brakha pri tsarya i mu ryekokha taka: tsaryu dariye, da si zhiv do vyeke! vsichkitye knyazye na tsarstvoto, namyestnit-sitye i satrapitye, s"vyetnitsitye i upravityelitye kato sye s"vyetvakhа ryeshikha da poiskat ot tsarya da iz-dadye ukaz i da obyavi stroga zabrana, chye koito, do tridyesyet dni, bi otpravil nyakakva prosba do koi da bilo bog ili chovyek, osvyyen do tyebye, tsaryu, toi da

sye khv"rli v rova na l"vovyetye. syega, tsaryu, utv"r di zabranata i podpishi pismyenata i forma za da nye sye izmyeni, sporyed zakona na midyanitye i pyersitye, koito nye sye izmyenyava. zatova tsar darii podpisa pismyenata zabrana. a daniil, shchom sye nauchi, chye bila podpisana pismyenata zabrana, vlyezye u doma si, i, kato d"rzhieshye prozortsitye na stayata si otvoryeni k"m yerasalim, padashye na kolyenata si tri p"ti na dyen, molyeshch sye i blagodaryashch pryed svoya bog, kakto pravyeshye po-napryed. togava oniya chovyetsi sye s"brakha i namyerikha, chye daniil otpravyashye prosba i sye molyeshye pryed svoya bog. zatova priblizhikha sye i govorikha pryed tsarya za tsarskata zabrana, kato ryekokha: nye podpisa li ti zabrana, chye vsyeki chovyek, koito do tridyesyet dni bi otpravil prosba do koi da bilo bog ili chovyek osyven do tyebye, tsaryu, shchye sye khv"rli v rova na l"vovyetye? tsaryat v otgovor ryechye: tova ye vyarno, sporyed zakona na midyanitye i pyersitye, koito nye sye izmyenyava. togava otgovaryai, tye ryekokha pryed tsarya: onya daniil, koito ye ot plyenyenitye yudyeitsi, nye zachita ni tyebye, tsaryu, nito podpisana ot tyebye zabrana, no prinasya molbata si tri p"ti na dyen. togava tsaryat, kato chu tiya dumi, nask"rbi sye mnogo, i turi pris"rtsye da ot"rvye daniila; i tridyeshye sye do zakhozhdanyeto na sl"ntsye to da go izbavye. togava oniya chovyetsi sye s"brakha pri tsarya i mu ryekokha: znai, tsaryu, chye ye zakon na midyanitye i na pyersitye kakvo nikakva zabrana ili povyelyeniye, koyeto tsaryat postavil, da nye sye izmyenyava. togava tsaryat zapovyada, ta dokarakha daniila i go khv"rlukha v rova na l"vovyetye. a tsaryat progovaryai ryechye na daniila: tvoyat bog, komuto ti sluzhish nyeprestanno, toi shchye tye ot"rvye. poslye, kato donyesokha kam"k i go postavikha na ustiyeto na rova, tsaryat go zapyechati s"s svoya si pyechat i s pyechata na golyemtitye si, za da sye nye izmyeni nikakovo namyeryeniye otosno daniila. togava tsaryat otidye v palata si i pryenoshchuya gladyen, nito ostavi da donyesat pryed nyego muzikalni instrumyenti; i s"nyat pobyagna ot nyego. i na utrinta tsaryat stana mnogo rano i pob'rza da otidye pri rova na l"vovyetye. i kato sye priblizhi pri rova, izvika s plachyevyen glas k"m daniila. tsaryat progovaryai ryechye na daniila: daniilye, sluzhityelyu na zhiviyu bog, tvoyat bog, komuto ti sluzhish nyeprestanno, mozha li da tye ot"rvye ot l"vovyetye? togava daniil ryechye na tsarya: tsaryu, da si zhiv do vyeka! moyat bog prati angela si da zatuli ustata na l"vovyetye, ta nye nye povryedikha, zashchoto sye namyerikh nyevinyen pryed nyego; oshchye i pryed tyebye, tsaryu, nye s"m storil nikakvo pryegryeshenyiye. togava tsaryat sye zaradva mnogo i zapovyada da izvadyet daniila iz rova. i kogato daniil bye izvadyen iz rova, nikakva povryeda nye sye namyeri na nyego, zashchoto bye upoval na svoya bog. togava po zapovyed na tsarya, dokarakha oniya chovyetsi, koito byakha naklyevyetyeli daniila, i khv"rlukha tyakh, chadata im i zhyenitye im v rova na l"vovyetye; i pryedi da stigat do d"noto na rova l"vovyetye im nadvikha i schupnikha vsichkitye im kosti. togava tsar darii pisa do vsichki plyemyena, narodi i yezitsi, koito

zhivyeat po tsyeliya svyat: mir da sye umnozhi na vas! izdavam ukaz shchoto v tsyalata d"rzhava, nad koyato tsaruvam, da treyperyat chovyetsitye i da sye boyat pryed daniiloviya bog; zashchoto toi ye zhiviyat bog, koito ye utv"rden do vyeka, i nyegovoto tsarstvo ye tsarstvo, koyeto nyama da sye narushi, i vlastta mu shchye traye do kraia. toi izbavya i ot"rvava, i v"rshi znamyeniya i chudyesa na nyebyesata i na zhyemyata; toi ye, koito ot"rva daniil ot silata na l"vovyetye. i t'i, toya daniil blagodyenstvuvashye v tsaruvanyeto na dariya i v tsaruvanyeto na pyersityeta kir.

7

v p"rvata godina na vavilonskiya tsar valtasar daniil vidya s"n i vidyeniya na glavata si v"rkhu lyegлото si. togava napisa s"nya i razkaza s"shchnostta na rabotitye. daniil progovaryai ryechye: vidyakh v noshchnoto si vidyeniye, i yeto, chyetiritye nyebyesni vyetrishcha izbukhnakha v"rkhu golyamoto moreye. i chyetiri golyemi zvyerovy v"zlyazokha iz moryeto, razlichni yedin ot drug. p"rviyat bye kato l"v, i imashye orlovi krila; a, kato go glyedakha, krilata mu sye izskubakha, i toi sye digna ot zhyemyata i bidye zastavyen da sye izpravi na dvye nozye kato chovyek, i dadye mu sye chovyeshko s"rtsye. slyed tova, yeto drug zvyar, vtoryiat, prilichyen na myechka, koito sye podigna ot yednata strana, i imashye tri ryebra v ustata si myezhdu z"bitye si; i mu dumakha taka: stani, izyazh mnogo myeso. podir tova, kato poglyednakh, yeto drug zvyar, prilichyen na lyeopard, koito imashye na g"rba si chyetiri ptichi krila: toya zvyar imashye i chyetiri glavi; i dadye mu sye vlast. podir tova, kato poglyednakh v noshchnitye vidyeniya, yeto chyetv"rtiyat zvyar, strashyen i uzhasyen i tv"rde yak; toi imashye golyemi zhyelyezni z"bi, s koito poyazhdashye i slomyavashye, kato st"pkvashye ostanaloto s nozetye si; toi sye razlichavashye ot vsichkitye zvyerovy, koito byakha pryedi nyego; i imashye dyesyet roga. kato razglyezhdakh rogovyetye, yeto, myezhdu tyakh izlyezye drug rog, mal"k, pryed koito tri ot p"rvitye rogovyey sye izkoryenikha; i yeto, v toya rog imashye ochi kato chovyeshki ochi i usta, koito govoryekha nadmyenno. glyedakh dogdyeto sye polozhikha pryestoli, i stariyat po dni syedna, chiyeto oblyeklo byeshye byalo kato snyag, i kosmyite na glavata mu kato chista v"lna, pryestol't mu - ognyni plam"tsi, i kolyelata mu plamyenyen og"n. ognynena ryeka izlizashye i tyechyeshye pryed nyego; milion sluzhityeli mu sluguvakha, i miliardi po miliardi stoyakha pryed nyego; s"dilischyeto sye otrki, i knigitye sye otvorikha. togava poglyednakh po prichina na glasa na nadmyennitye dumi, koito rog't izgovaryashye; glyedakh dogdyeto zvyar't bidye ubit, i tyaloto mu pogubyeno i pryedadyeno da sye izgori s og"n. a kolkoto za drugitye zvyerovy, tyakhnoto vladichyestvo bidye otrnyeto; zhivot't im, obachye, sye prod"lzhi do vryemye i godina. glyedakh v noshchnitye vidyeniya, i yeto, yedin kato chovyeshki sin idyeshye s nyebyesnitye oblatsi i stigma do stariya po dni; i dovyedokha go pryed nyego. i nyemu sye

dadye vladichyestvo, slava i tsarstvo, za da mu sluguvat vsichkitye plyemyena, narodi i yezitsi. nyegovoto vladichyestvo ye vyechno vladichyestvo, koyeto nyama da pryeminye, i tsarstvoto mu ye tsarstvo, koyeto nyama da sye razrushi. kolkoto za myenye, daniila, dukh"t mi sye nask"rbi d"lboko v tyaloto mi, i vidnyeniya na glavata mi nye smutikha. priblizhikh sye do yednogo ot pryedstoyashchitye i go popitakh shcho ye istinskoto znachenyie na vsichko tova. i toi mi razpravi i mi dadye da razbyera znachenyieto na tiya nyeshcha. tiya chyetiri golyemi zvyara, kaza toi, sa chyedirima tsarye, koito shchye sye izdignat ot zyemyata. no svyetiitnye na vsyevishniya shchye priyemat tsarstvoto, i shchye vladyyeat tsarstvoto do vyeka i do vyechni vyekovy. togava poiskakh da uznaya istinata za chyetv"rtiya zvyar, koito sye razlichavashye ot vsichkitye drugi i bye tv"rdye strasheny, chiito z"bi byakha zhyelyezni i nokittye mu myedni, koito poyazhdashye i stroshavashye, a ostanaloto st"pkvashye s nozyetye si, - i za dyesettye roga, koito byakha na glavata mu, i za drugiya rog, koito izlyezye, i pryed koito padnakha tri, to yest, za onya rog, koito imashye ochi i usta, koito govoryekha nadmyenno, i koito naglyed bye po-yak ot drugaritye si. glyedakh s"shchiya rog kato voyuvashye s"s svyetiitnye i pryev"zmogvashye protiv tyakh, dokato doidye stariyat po dni, i sye izv"rshi s"d za svyetiitnye na vsyevishniya, i nastana vryemyeto, kogato svyetiitnye zavldyakha tsarstvoto. toi kaza taka: chyetv"rtiyat zvyar shchye b'dye chyetv"rtoto tsarstvo na svyeta, koyeto shchye sye razlichava ot vsichkitye tsarstva, i shchye pog"lnye tsyeliya svyat, i shchye go st"pchye i raztroshi. a za dyesettye roga, tye sa dyesety tsarye, koito shchye sye izdignat ot tova tsarstvo; i slyed tyakh shchye sye izdignye drug, koito shchye sye razlichava ot p"rvitye i shchye pokori trima tsarye. toi shchye govori dumi protiv vsyevishniya, shchye iztoshchava svyetiitnye na vsyevishniya, i shchye zamisli da promenyi vryemyena i zakoni; i tye shchye b'dat pryedadyeni v r"kata mu do vryemye i vryemyena i polovina vryemye. no kogato s"dilishchyeto shchye zasyedava, shchye mu otnyemat vladichyestvoto, za da go iztryebat i pogubyat do krai. a tsarstvoto i vladichyestvoto, i vyelichiyeto na tsarstvata, koito sa pod tsyaloto nyebye, shchye sye dadat na lyudyetye, koito sa svyetiitnye na vsyevishniya, chiyeto tsarstvo ye vyechno tsarstvo i na kogoto vsichkitye vladichyestva shchye sluzhat i shchye sye pokoryavat. tuk ye krayat na tova nyeshcho. kolkoto za myenye, daniila, razmishlyeniya mi nye smushchavat mnogo, i izglyed"t na litsyeto mi sye izmyeni; no zapazikh tova nyeshcho v s"rtsyeto si.

8

v tryetata godina ot tsaruvanyeto na tsar valtasara, videnyiye mi sye yavi, na myenye daniila, podir onova, koyeto bye mi sye yavilo po-napryed. vidyakh v"v videnyiye, (a kogato vidyakh, byakh v palata sva, koito ye v oblastta yelam; i kogato vidyakh v"v videnyiye byakh pri potoka ulai), - prochyeye, podignakh ochitye si i vidyakh, i, yeto, stoyeshye pryed ryekata yedin ovyen, koito imashye dva roga;

rogovyetye byakha visoki, no yediniyat po-visok ot drugiya; i po-visokiyat byeshye izras"l po-poslye. vidyakh, chye ovyen"t bodyeshye k'm zapad, k'm syevyer i k'm yug; i nikoi zvyar nye mozhyeshye da ustoi pryed nyego, i nyamashye koi da izbavi ot silata mu; no post"pvashye po volyata si, tye nosyeshye gordyeliwo. a kato razmishlyavakh, yeto, kozyel idyeshye ot zapad po litsyeto na tsyeliya svyat, byez da sye dopira do zyemyata; i kozyel"t imashye byelyezhit rog myezhdu ochitye si. toi doidye do ovvena, koito imashye dvata roga, koito vidyakh da stoi pryed potoka, i zavtyechye sye v"rkhu nyego s ustryemityel-nata si sila. i vidyakh, chye sye priblizhi pri ovvena i sye razsviryepi protiv nyego, i kato udari ovvena schupi dvata mu roga; i nyamashye sila v ovvena da ustoi pryed nyego; no go khv"rli na zyemyata i go st"pka; i nyamashye koi da ot"rvye ovvena ot silata mu. zatova kozyel"t sye v"zvychli mnogo; a kogato zayakna, golyemiyat mu rog sye schupi, vmyesto koito izlyazokha chyetiri byelyezhiti roga k'm chyediritye nyebyesni vyetrishcha. i iz yediniya ot tyakh izlyezye yedin mal"k rog, koito porasna tv"rdye mnogo k'm yug, k'm iztok i k'm slavnata zyemya. toi sye v"zvychli dori do nyebyesnata voiska, i khv"rli na zyemyata chak ot mnozhyestvoto i ot zvyezditye i gi st"pka. dal v"zvychli sye dori do nachalnika na mnozhyestvoto, i otnye ot nyego vsyegdashnata zhyertva; i myastoto na svyetilishchyeto mu sye s"sipa. i mnozhyestvoto bidye pryedadyeno nyemu zayedno s vsyegdashnata zhyertva, poradi pryest"plyeniye to im; i toi tr"shna na zyemyata istinata, stori po volyata si, i uspya. togava chukh yedin svyet da govori; i drug svyet ryechye na tozi, koito govoryeshye: do koga sye prostira videnyiye to za vsyegdashnata zhyertva, i za pryest"plyeniye to, koyeto dokara zapustenyiye, kogato svyetilishchyeto i mnozhyestvoto shchye b'dat pot"pkvani? i kaza mi: do dyve khilyadi i trista dyenonoshchiya; togava svyetilishchyeto shchye sye ochisti. i kogato az, az daniil, vidyakh videnyiye to, poiskakh da go razbyera. i, yeto, zastana pryed myenye nyeshcho kato chovyeshki obraz; i chukh chovyeshki glas, koito izvika izsryed bryegovyetye na ulai i ryechye: gavri-ilye, napravi toya chovyeck da razbyerye videnyiye to. i taka, toi sye priblizhi gdyeto stoyakh; i kogato doidye az sye uplashikh i padnakh na litsyeto si; a toi mi ryechye: razbyeri, sinye chovyeshki; zashchoto videnyiye to sye otnasya do poslyednitye vryemyena. i kato mi govoryeshye, az padnakh v nyesyvst s litsyeto si na zyemyata; no toi sye doprya do myenye i nye izpravi. i ryechye: yeto, az shchye tye naucha shcho ima da sye sluchi v poslyednitye gnyevni vryemyena; zashchoto videnyiye to sye otnasya do opredyelyenoto poslyedno vryemye. dvata roga na ovvena, koito si vidyal, sa tsaryetye na midiya i na pyersiya. buiniyat kozyel ye gr"tskiyat tsar; i golyemiyat rog myezhdu ochitye mu ye p"rviyat tsar. a gdyeto sye stroshil toi i izlyezli chyetiri vmyesto nyego, znachi, chye chyetiri tsarye shchye sye izdignat ot toya narod, no nye s"s sila kato nyegovata. i v poslyeshnitye vryemyena na tsaruvanyeto im, kogato byezzakonnitsitye stignat do v"rkha na byezzakoniye to, shchye sye izdignye tsar s zhyestoko

litsye i vyeshch v lukavshchini. i silata mu shchye b'dye golyama, no nye kato silata na drugiya; i shchye pogubva chudyesno, shchye uspyava i v'rshi po volyata si, i shchye pokvari silnitye i svyetytitye lyudye. chryez kovarstvoto si shchye napravi da uspyava izmamata v r'kata mu, shchye sye nadignye v s'rtsyeto si, i shchye pogubi mnozina v spokoiestyeto im; shchye v'stanye i protiv nachalnika na nachalnitsitye; no shchye b'dye smazan, nye s r'ka. a kazantoto vidyeniye za dyenonoshchiyata ye vvarno; vsye pak, obachye, zapyechatai videniyeto, zashchoto sye otnasya do dalyechni dni. togava az daniil primryakh, i bolyeduvakh nyakolkto dni; poslye stanakh i v'rshyekh tsarskitye raboti. a chudyekh sye za vidyeniyyeto, zashchoto nikoi nye go razbirashye.

9

v p'rvata godina na dariya asuiroviya sin, ot roda na midyanitye, koito sye postavi tsar nad khaldyeyiskata d'rzhava, - v p'rvata godina ot tsaruvaniyyeto mu az daniil razbrakh ot svyeshchyenitye knigi chisloto na godinitye, za koito doidye navstryechunoto slovo k'm prorok yeryemiya, chye zapustyenyeto na yerasulim shchye traye syedymyedyet godini. togava ob'rnakh litsyeto si k'm navstryechua boga, za da otpravya k'm nyego molitva i molbi s post, vryetishchye i pyepyel. kogato sye pomolikh na navstryechua moya bog i sye izpovyadakh, ryekokh: o navstryechui, vyeliki i strashni bozhye, koito pazish zavyyeta i milostta si k'm oniya, koito tye lyubyat i pazyat tvoitye zapovyedi! s'gryeshikhmye, post'pikhmye izvratyeno, v'rshikhmye nryechyestyie, buntuvakhmye sye i sye otklonikhmye ot tvoitye zapovyedi i ot tvoitye s'dbi; i nye poslushakhmye slugitye ti prorotsitye, koito govoriyka v tvoye imye na tsaryetye ni i na nachalnitsitye ni, na bashchitye ni i na vsichkitye lyudye na zhyemyata ni. na tyebye navstryechui, prilicha pravda, a na nas sram na litsyeto, kakto ye i dnyes, na yudovitye, m'zhye na yerasulimskitye zhityeli i na tseliya izrail, kakto na oniya, koito sa blizhni, taka i na oniya, koito sa dalyechni po vsichki strani gdyeto si iz'gonil poradi pryest'plyenyeto, koyeto izv'rshikha protiv tyebye. navstryechui, sram na litsyeto podobava na nas, na tsaryetye ni, na nachalnitsitye ni i na bashchitye ni, zashchoto ti s'gryeshikhmye, na navstryechua nashiya bog prinadlyezhat milost i proshchyeniye, zashchoto sye v'zbuntuvakhmye protiv nyego, i nye poslushakhmye glasa na navstryechua nashiya bog da khodim po zakonitye, koito polozhi pryed nas chryez slugitye si prorotsitye. da! tselyiyat izrail pryest'pi zakona ti, kato sye otkloni ta nye poslusha glasa ti; za koyoto prichina sye izlyia v'rkhmu nas proklyetiyyata i klyetvata napisana v zakona na bozhiaya sluga moysyei; zashchoto mu s'gryeshikhmye. toi potv'rdi dumitye, koito izgovori protiv nas i protiv nashitye s'dii, koito sa ni s'dili, kato dokara v'rkhmu nas golyamo zlo; zashchoto nik'dye pod nyebyyeto nye ye stavalo tova koyeto stana na yerasulim. vsichkoto tova zlo, kakto ye pisano v moysyeyeviya zakon, doidye v'rkhmu nas; no pak nye sye molikhmye pryed navstryechua

nashiya bog za da sye v'rnyem ot byezzakoniyyata si i da post'pvmaye razumno sporyed istinata ti. zatova navstryechui ye bdyal za tova zlo, i vryechye go ye dokaral v'rkhmu nas; zashchoto navstryechui nashiyat bog ye spravyyedliv v'v vsichkitye dyela, koito v'rshi; i niye nye poslushakhmye glasa mu. i syega, navstryechui bozhye nash, koito si izvyel lyudyetye si iz yegipyetskata zhyemya s moshchna r'ka, i si spyechyeliil za syebye si imye kakvoto imash dnyes, s'gryeshikhmye i v'rshikhmye nryechyestyie. navstryechui, sporyed vsichkata tvoya pravda, molya sye, nyeka gnyev't ti i yarostta ti sye otv'rnat ot tvoya grad yerasulim, svyetyiya ti kh'lm; zashchoto poradi nashitye gryekhovye i poradi byezzakoniyyata na bashchitye ni yerasulim i tvoitye lyudye stanakhmye za ukor na vsichki, koito sa okolo nas. syega, prochyeye, poslushai, bozhye nash, molitvata na slugata ti i molbitya mu, i zaradi navstryechua, osiyai s litsyeto si v'rkhmu zapustyaloto si svyetilishchye. bozhye moi, prikloni ukhoto si i poslushai; otvori ochitye si i vizeh opustoshenyiyata ni, i grada, koito sye naricha s tvoyyeto imye; zashchoto niye nye prinasyamye proshchyeniyyata si pryed tyebye zaradi nashata pravda, no zaradi mnogoto tvoi shchyedrosti. navstryechui, poslushai; navstryechui, prosti; navstryechui, dai vnimaniye i podyeistvuyai; da nye zak'snyeyesh, zaradi syebye si, bozhye moi; zashchoto s tvoyyeto imye sye narichat grada ti i lyudyetye ti. i dokato oshchye govoryekh i sye molyekh, i izpovyadvakh svoya gryakh i gryekha na lyudyetye si izrailya, i prinasyakh molbata si pryed navstryechua moya bog za svyetyiya kh'lm na moya bog, dori oshchye kato govoryekh v molitvata, m'zh't gavriil, kogoto byakh vidyal v'v vidyeniyyeto po-napryed, kato lyetyeshye b'rzo sye priblizhi do myenye okolo chasa na vryechyernata zhyertva. i vrazumi mye kato govori s myenye, kazvaiki: daniilye, syega izlyazokh da tye napravya sposobyen da razbyeryesh. kogato ti pochna da sye molish zapovyedta izlyezye; i az doidokh da ti kazha tova, zashchoto si v'zlyublyen; zatova razmisli za rabotata i razbyeri vidyeniyyeto. syedymyedyesyt syedmitsi sa opryedyelyeni za lyudyetye ti i za svyetyiya ti grad za v'zd'rzhanyeto na pryest'plyenyeto, za dov'rshvanye gryekhovyyetye, i za pravyenye umilostyivanyiye za byezzakoniyyeto, i da sye v'vyedye vryechna pravda, da sye zapyechata vidyeniyyeto i prorochyestvoto, i da sye pomazhye pryesyetyiyat. znai, prochyeye, i razbyeri, chye ot izlizanyeto na zapovyedta da sye s'gradi iznovo yerasulim do knyaza myesiya shchye b'dat syedym syedmitsi; i za shyestdyesyet i dvye syedmitsi shchye sye s'gradi iznovo, s ulitsi i okop, makar v razmirni vryemyena. i podir shyestdyesyet i dvye syedmitsi myesiya shchye b'dye posyechyen, i nye shchye ima koi da mu prinadlyezhat; i lyudyetye na knyaza, koito shchye doidye, shchye pogubyat grada i svyetilishchyeto; i krayat mu shchye go postignye chryez potop; i do kraya na voinata ima opryedyelyeni opustoshenyia. i toi shchye potv'rdi zavyyet s mnozina za yedna syedmitsa, a v polovinata na syedmitsata shchye napravi da pryestanat zhyertvata i prinos't; i yedin, koito zapustyya, shchye doidye yazdyeshch na kriloto na myerzostitye; i

gnyav shchye sye izlyeye v'rkhу zapustityelya do opryedyelenoto vryemye.

10

v tryetata godina na pyersiiskiya tsar kir yedno nyeshcho sye otkri na daniila, koito sye naryechye valtasasar; tova nyeshcho bye istinno i oznachavashye golyemi byedstviya; i toi razbra i proumya vidyenyeto. (v onova vryemye az daniil zhalayekh tsyli tri syedmitsi; vkusyen khlyab nye yadyakh, myeso i vino nye vlyazhaye v ustata mi, i ni vyedn'zh nye pomazakh syebye si, dogdyeto nye sye nav"rshikha tsyli tri syedmitsi). i na dvadyesyet i chyevt'rtya dyen ot p'rviya myesyets, kato byakh pri bryega na golyamata ryeka, koyato ye tig'r, kato podignakh ochitye si vidyakh, i yeto yedin chovyek oblyechyen v lyenyeni dryekhi, chiito kr'st bye opasan s chisto ufazko zlato. tyaloto mu bye kato khrisolit, litsyeto mu kato izglyeda na svyetkavitsa, ochitye mu kato ogyenyi svyetila, mishtsitye i nozyetye mu byakha na glyed kato l'skava myed, i glas't na dumitye mu kato glas na mnogo narod. samo az daniil vidyakh videnyeyeto; a m'zhyetye, koito byakha s myenye, nye vidyakh videnyeyeto; no golyam tryepyet gi napadna, ta poboyagnakha da sye skriyat. i t'i, az ostanakh sam da vidya tova golyamo videnyeyeto, ot koyeto nye oстана sila v myenye, zashchoto yenyergiyata mi sye ob'rna v (lyeyenye), ta ostanakh byezsilyen. chukh, obachye, glasa na dumitye mu; i kato slushakh glasa na dumitye mu az padnakh na litsyeto si v nyesyvyst, s litsyeto si k'm zmyeyata. i, yeto, r'ka sye doprya do myenye, koyato mye turi razklatyen na kolyenyetye mi i na dlanitye na r'tsyetye mi. i ryechye mi: daniilye, m'zho v'zlyubenyi, razbyeri dumitye, koito ti govorya, i stoi prav, zashchoto pri tyebye s'm izpratyen syega. i kogato mi izgovori taya дума, az sye izpravikh raztryepyeran. togava mi ryechye: nye boi sye, daniilye; zashchoto ot p'rviya dyen otkat ti prikloni s'rtsyeto i da razbirashi i da smirish syebye si pyed svoya bog, dumitye ti sye poslushakha; i az doidokh poradi dumitye ti. obachye knyaz't na pyersiiskoto tsarstvo mi protivostoyeshye dvadyesyet i yedin dni; no, yeto, mikhaail, yedin ot glavnitye knyazye, doidyе da mi pomognye; az, prochyeyе, ostanakh nyepotryebyen vyechye tam pri pyersiiskitye tsarye, i syega doidokh da tyе napravya da razbyeryesh shcho ima da stanye s lyudyetye ti v poslyeshniyte dni; zashchoto vidyenyeto sye otnasya do dalyechni dni. i kato mi govoryeshye tiya dumi, nasochikh litsyeto si k'm zmyeyata i ostanakh nyam. i, yeto, yedin podobyen na chovyeshki sin sye doprya do ustnitye mi. togava otvorikh ustata si ta govorikh, kato ryekokh na onogoz, koito stoyeshye pyed myenye: navstryechuaryu moi, ot videnyieto bolkitye mi sye v'rnakha, i nye ostava sila v myenye. zashchoto kak mozhye slugata na toya moi navstryechuar da govori s toya moi navstryechuar? ponyezhye vyednaga nye oстана nikakva sila v myenye, pa i dishanye nye oстана v myenye. togava pak sye doprya do myenye nyeshcho kato chovyeshki obraz i nye podkryepi. i ryechye: nye boi sye, m'zho v'zlyubenyi;

mir na tyebye! kryepi sye! da! kryepi sye! i kato mi govoryeshye az sye podkryepikh i ryekokh: nyeka govori navstryechuaryat mi, zashchoto si nye podkryepil. togava kaza: znayesh li zashcho s'm dosh'l pri tyebye? a syega shchye sye v'rna da voyuvam protiv knyaza na pyersiya; i kogato izlyaza, yeto, knyaz't na g'rtsiya shchye doidyе. vsye pak, obachye, shchye ti izvyestya znachyenyeto na tova, koyeto ye napisano v yedno istinsko pisanie, pri vsye chye nyama koi da mi pomaga protiv tiya knyazyе, osvyen vashiya knyaz mikhaail.

11

a v p'rvata godina na midyanina dariya az gavriil stoyakh da go ukryepya i uyakcha. i syega shchye ti yavya istinata. yeto, oschyе trima tsarye shchye sye izdignat v pyersiya; i chyevt'rtyat shchye b'dye mnogo po-bogat ot vsichki tyakh; i kogato sye zasilichyе bogatstvo si shchye povdignye vsichko protiv gr'tskoto tsarstvo. i shchye sye izdignye yedin moshchyen tsar, koito shchye tsaruva s golyama vlast i shchye dyeistvuva sporyed volyata si. a shchom sye izdignye toi, tsarstvo mu shchye sye s'sipye i shchye sye razdyeli k'm chyetiritye nyebyesni vyetrishcha, no nye na naslyednitsitye mu, nito shchye vladyyeyat nad tolkova nad kolkoto toi ye vladyal; zashchoto tsarstvo mu shchye sye izkoryeni i razdyeli na drugi osvyen tyakh. i yuzhniyat tsar shchye sye uyakhi; no yedin ot nachalnitsitye mu shchye stanye po-silyen ot nyego i shchye vladyye; vladichyestvoto mu shchye b'dye golyamo vladichyestvo. i podir nyakolko godini shchye sye sdruzhat; i d'shchyeryata na yuzhniya tsar shchye doidyе pri syevyerniya tsar za da napravi spogodba; no tyа nyama da zad'rzha silata na mishtsata si; s'shcho i toi nyama da stoi, nito mishtsata mu; no tyа shchye b'dye pryedadyena, kaktо i oniya, koito ya vodyekha, i rodityelyat i, i onya, koito ya kryepeshye v oniya vryemyena. no vmyesto nyego shchye sye izdignye yedin otras'l ot koryenitye i; i kato doidyе protiv voiskata shchye vlyezye v kryepostitye na syevyerniya tsar, shchye dyeistvuva protiv tyakh, i shchye pryedodolye; tozhye i bogovyetye im shchye dokara plyennitsi v yegipyet, s lyeyanitye im idoli i s otrabanitye im sryeb'zni i zlatni s'dovye; i toi shchye sye v'zd'rzha nyakolko godini da nye napada syevyerniya tsar. a onya shchye vlyezye v tsarstvo na yuzhniya tsar, no shchye sye v'rnye v zmyeyata si. i sinovyetye mu shchye voyuvat, i shchye s'byerat mnozhyestvo ot golyemi voiski, koito shchye doidat s ustryem, shchye nakhluyat i shchye zaminat; a zavr'shchaiki sye shchye voyuvat dori do kryepostita mu. i yuzhniyat tsar shchye sye razsviryepye, i kato izlyezye shchye sye biye s nyego - s'syevyerniya tsar, koito shchye op'lchi yedno golyamo mnozhyestvo; i mnozhyestvoto shchye sye pryedadye v nyegovata r'ka. i kato zakara mnozhyestvoto, s'rtsyeto mu shchye sye nadignye; i pri vsye chye povali dyesyetki khilyadi, pak nyama da pryedodolye. zashchoto syevyerniyat tsar, zavr'shchaiki sye, shchye op'lchi mnozhyestvo po-golyamo ot p'rvoto, i v krava na opryedyenyenite godini shchye doidyе s ustryem, s golyama voiska i s mnogo imot. i v oniya vrye-

myena shchye v"stanat protiv yuzhniya tsar; shchye sye podignat i nasilnitsiye ot tvoitye lyudye za da potv"rdyat vidyeniye; no shchye padnat; i t"i, syevyerniyat tsar shchye doidyе, shchye izdignye mogila i shchye pryevzyemye ukryepenyiye gradovyе; i nito mishtsiyе na yuzhniya tsar nito otrbanitye mu lyudye nye shchye mogat da mu protivostoyat, nito shchye ima sila da protivostoi. no onya, koito idye protiv nyego, shchye dyeistvuva sporyed volyata si, i nye shchye ima koi da mu protivostoi; i shchye zastanye v slavnata zymyа, i v r"tsyetye mu shchye b'dye razrushityelna sila. i shchye nasochi litsyeto si da doidyе s's silata na tsyaloto si tsarstvo, i shchye mu pryedlozhi spravedyelvi usloviya, i shchye dyeistvuva sporyed tyakh; a shchye mu dadye naiotbranata d"shchyeryа myezhdu zhyenitye za da go razvrati, no tova nye shchye uspyeye, nito shchye go polzuva. poslye shchye ob"rnye litsyeto si k'm ostrovitye i shchye zavldayeыe mnogo ot tyakh; no yedin voyenachalnik shchye napravi da pryestanye nanyesyeniya ot nyego ukor; dori, pri tova, shchye v"zv"rnye ukora mu v"rkhu samiya nyego. togava shchye ob"rnye litsyeto si k'm kryepostitye na svoyata zymyа; no shchye sye pryep"nye i padnye, i nyama da sye namyeri. togava, vmyesto nyego, shchye sye izdignye yedin, koito shchye izprati birnik po nai-slavnata chast na tsarstvo; no v malko vryemye shchye zaginye, i to nye chryez gnyav nito chryez boi. i vmyesto nyego shchye sye izdignye yedin nishchozhyen chovyek, komuto nye shchye otdata tsarska pochit, no toi shchye doidyе v"v vryemye, kogato sa spokoini, i shchye zavldayeыe tsarstvo chryez laskatylstvo. i s's silata na potopa, shchye b'dat pomyetyeni i stroshyeni pryed nyego, da! oshchye i sam s"yuzenyiat s nyego voyenachalnik. i slyed kato sklyuchi s nyego s"yuz shchye post"pva izmamliivo; zashchoto shchye v"zlyezye i shchye pryedoldiye samo s malko lyudye. v"v vryemye, kogato sa spokoini shchye doidyе v naipodorodnitye myesta na oblasta i shchye izv"rshi tova, koyeto nye sa izv"rshili bashchitye mu ili pradyeditye mu; shchye razdyeli myezhdu tyakh grabyеzh, koristi i imot; dazhye shchye izmisli khitrostitye si protiv kryepostitye, no samo za vryemye. i shchye podignye silata si i m"zhyestvoto si protiv yuzhniya tsar s golyama voiska; i yuzhniyat tsar shchye sye biye s nyego v bitka s golyama i mnogo silna voiska; no nye shchye mozhye da ustoi, zashchoto shchye izmislyat khitrosti protiv nyego. da! oniya, koito yadat ot izryadnitye mu yastiya shchye go pogubyat; i ot voiskata mu, makar da ye mnogochislyena kato potop, mnozina shchye padnat ubiti. a s"rtsata na dvamata tiya tsarye shchye b'dat pryedadyeni na zlo, i shchye govoryat l'zhi na s"shchata trapyeza; no tova nye shchye uspyeye, ponyezhye, pri vsye tova, krayat shchye b'dye, v opryedyelienoto vryemye. togava shchye sye v"rnye v zymyаta si s mnogo imot; i s"rtsyeto mu shchye b'dye protiv svyetyiya zavyet; i kato dyeistvuva po volyata si, shchye sye v"rnye v zymyаta si. na opryedyelienoto vryemye toi shchye sye v"rnye i doidyе k'm yug; no poslyedniyat p"t nye shchye b'dye kato p"rviya; zashchoto kitimski kitim: t.ye., ostrov

kip"r korabi shchye doidat protiv nyego; po koyato prichina toi, ogorchyen, nanovo shchye sye razyari protiv svyetyiya zavyet, i shchye dyeistvuva po volyata si; dazhye, kato sye zav"rnye, shchye sye sporazumeyе s oniya, koito sa ostavili svyetyiya zavyet. i ot nyego shchye sye podignat sili, koito shchye om"rsyat yetilishcheto, da! kryepostta, shchye pryemakhnat vsyegdashnata zhyertva, i shchye izdignat myerzostta, koyato dokarva zapustyeniye. i shchye izvrati s laskatylstva oniya, koito byezzakonsuvvat protiv zavyet; no lyudyetye, koito poznavat svoya bog, shchye sye ukryepyat i shchye v"rshat podvizi. i razumnitye myezhdu lyudyetye shchye nauchat mnozina; pri vsye tova, shchye padat ot myech i ot plam"к, chryez plyenyeniye i chryez razgrabvanye, mnogo dni. a kogato padnat, shchye im sye dostavi malko pomoshch; obachye mnozina shchye sye pris'yedinyat k'm tyakh chryez laskatylstva. dori nyakoi ot razumnitye shchye padnat, za da b'dat opitani, ta da sye ochistyat i da sye izbyelyat, do kraya na vryemyeto; zashchoto i to shchye stanye v opryedyelienoto vryemye. i tsaryat shchye dyeistvuva sporyed volyata si, shchye sye nadignye i shchye sye v"zv'yelichi nad vsyakak"v bog, i shchye govori chudyesno, nadmyenno protiv boga na bogovyetye; i shchye blagodyenstvuva dogdyeto sye izchyrpi nyegoduvaniyeto; zashchoto opryedyelienoto shchye sye izp"lni. i nyama da zachita bogovyetye na bashchitye si, nito obichnata na zhyenitye boginya, nito shchye zachita nyakak"v bog; zashchoto shchye napravi syebe si na po-vyelik ot vsichki tyakh. a vmyesto nyego shchye pochita boga na kryepostitye; da! s's zlato i sryebro, s's sk"potsyenni kam"ni i s zhyelatelyni vsheshchi, shchye pochita yedin bog, kogoto bashchitye mu nye sa poznavali. s pomoshchta na yedin chuzhd bog toi shchye post"pi s nai-silnitye kryeposti; shchye umnozhi slava na oniya, koito go priznayat, i shchye gi postavi vlyadyeteli nad mnozina; i shchye razdyeli zymyаta myezhdu tyakh sryeshchu zaplata. i v kraya na vryemyeto, yuzhniyat tsar shchye sye sbl"ska s nyego; i syevyerniyat tsar shchye doidyе protiv nyego kato vikhrushka, s kolyesnitsi i konnitsi i mnogo korabi; i kato vlyezye v stranitye shchye nakhluye i zaminye. shchye vlyezye i v slavnata zymyа, i mnogo strani shchye sye razoryat; no slyednitye shchye sye izbavyat ot r"kata mu: yedom, moav i glavniyat grad na amonsitye. shchye prostrye r"kata si v"rkhu stranitye; i yegipyetskata zymyа nyama da izbyegnye. zashchoto shchye zavldayeыe s"krovishchata na zlatoto, na sryebroto i na vsichkitye sk"potsyennosti na yegipyet; i libiitsitye i yetiopyanitye shchye b'dat zastavyeni da slyedvat po st"pkitye mu. no izvyestiya ot iztok i ot syevyer shchye go smutat; zatova shchye izlyezye s golyama yarost da pogubi mnozina i da gi obryechye na iztryeblyeniye. i shchye postavi shatritye na palata si myezhdu moryetata, v"rkhu slavnitya svyet k"lm; no pri vsye tova, shchye postignye kraya si, i nye shchye ima koi da mu pomagа.

i v onova vryemye vyelikiyat knyaz mikhail, koito sye zast"pva za tvoitye lyudye, shchye sye podignye; i shchye nastanye vryemye na stradaniye, kakvoto nikoga nye ye bivalo otkak narod s"shchystvuva do onova vryemye; i v onova vryemye tvoitye lyudye shchye sye ot"rvat, - vsyeki, koito sye namyeri zapisan v knigata. i mnozhyestvoto ot spyashchitye v pr"stta na zyemyata shchye sye s"budyat, yedni za vyechyen zhivot, a yedni za sram i vyechno pryetryeniye. razumnitye shchye siyayat s"s svyetlostta na pros-tora, i oniya, koito obr"shchat mnozina v pravda kato zvyezditye do vyechni vyekovy. a ti, dani-ilye, zatvori dumitye i zapyechatai knigata do kraya na vryemyeto, kogato mnozina shchye ya izslyed-vat, i znaniyeto za nyeya shchye sye umnozha-va. togava, kato poglyednakh az daniil, yeto, stoyakha dvama drugi, yedin na bryega otsam ryekata, i yedin na bryega ottam ryekata. i yediniyat ryeche na oblyechyeniya v lyenyeni dryekhi chovye, koito bye nad vodata na ryekata: do koga shchye sye chaka za kraya na tiya chudyesa? i chukh oblyechyeniya v lyenyeni dryekhi chovye, koito bye nad vodata na ryekata, kogato izdigna dyesnitsata si i lyevitsata si k"m nyebyeto i sye zaklye v onya, koito zhivyeyeshye do vyeka, chye tova shchye b"dye slyed vryemye, vryemyena i polovina vryemye i, chye vsichko tova shchye sye izp"lni, kogato shchye sa sv"rshili da smazhat silata na svyetitye lyudye. i az chukh, no nye razbrakh. togava ryekokh: navstryechuaryu moi, kakva shchye b"dye syetninata na tova? a toi ryeche: idi si, daniilye; zashchoto dumitye sa zatvoryeni i zapyechatani do kraya na vrye-myeto. mnozina shchye sye chistyat i izbyelyat i shchye b"dat opitani; a nyechyestivitye shchye v"rshat nyechyestiye, i nikoi ot nyechyestivitye nye shchye razbyerye; no razumnitye shchye razbyerat. i ot vrye-myeto, kogato sye pryemakhnye vsyegdashnata zhy-ertva, i sye postavi myerzostta, koyato dokarva zapustyeniye; shchye ima khilyada i dyesta i dyevyet-dyesyet dni. blazhyen, koito izt"rpi i stignye do khilyada i trista i tridyesyet i pyettye dni. no ti si idi dogdyeto nastanye krayat; i shchye sye uspokoish, i v kraya na dnitye shchye zastanyesh v dyela si.

v p"rvata godina na pyersiiskiia tsar kir, za da sye izp"lni navstryechunoto slovo, izgovoryeno chryez ustata na yeryemiya, navstryechu podbudi dukha na pyersiiskiia tsar kir, ta proglasi iz tsyaloto si tsarstvo, oshchye i pismyeno obyavi, kato ryeche: taka kazva pyersiiskiia tsar kir: nyebyesniyat bog iyeova mi ye dal vsichkitye tsarstva na svyeta; i toi mi ye zar"chal da mu postroya dom v yerasalim, koito ye v yuda. prochyeye, koito myezhdz vas, ot vsichkitye nyegovi lyudye, ye naklonyen, nyegoviyat bog da b'dye s nyego, nyeka v"zlyezye v yerasalim, koito ye v yuda, i nyeka postroi na iyeova izrailievyyat bog (toi ye bog) doma, koito ye v yerasalim. na vsyeki, koito ye otsyelyal, v kakvoto i da bilo myasto, gdyeto prishyeltsvuva, nyeka mu pomognat m"zhyetye na onova myasto s"s sryebro i s"s zlato, s imot i s s dobit"k, osyven tova, koyeto dobrovolno bi sye prinyeslo za bozhiya dom, koito ye v yerasalim. togava stanakha nachalnitsitye na bashchinitye domoyve na yuda i vyeniamina, i svyeshchyenitsitye, i lyevititye, s vsichkitye, na koito bog podbudi dukha da v"zlyazat, za da postroyat navstryechuniya dom, koito ye v yerasalim. i vsichkitye im s"syedi im pomagakha s"s sryeb"rni vsyeheni, s"s zlato, s imot, s dobit"k i s"s sk"potsyenni nyeshcha, osyven vsichko tova, koyeto dobrovolno sye prinasasyashye. i tsar kir izvadi vyeshchitye na navstryechuniya dom, koito navukhodonosor bye donyes"l ot yerasalim i turil v kapishchyeto na bogovyetye si, - tyakh izvadi pyersiiskiia tsar kir chryez s"krovishchnika mitridat, i gi broi na upravityelya na yuda sasavasar. i yeto chisloto im: tridyesyet zlatni lyegyeni, khilyada sryeb"rni lyegyeni, dvadyesyet i dyevyetye nozhovyetye, tridyesyet zlatni panitsi, chyetyristotin i dyesyet sryeb"rni panitsi ot vtori vid, i khilyada drugi s"doverye. vsichkitye zlatni i sryeb"rni s"doverye byakha pyet khilyadi i chyetyristotin, koito vsichki zanyesyetye sasavasar, kogato plyennitsitye sye v"rnakha ot vavilon v yerasalim.

a yeto chovyetsitye ot vavilonskata oblast, koito sye v"rnakha ot pleyen, ot oniya, koito vavilonskiia tsar navukhodonosor byeshye pryesyeli kato plyennitsi v"v vavilon, i koito sye v"rnakha v yerasalim i v yudyeya, vsyeki v grada si, koito doidokha s"s zorovavyela, isusa, nyeyemiya, saraiya, ryeyeliya, mardokhyeya, valasana, masfara, vaguya, ryeuma i vaana. chisloto na m"zhyetye na izrailievitye lyudye byeshye: farosovi potomtsi, dyve khilyadi i sto i syedyemdyesyet i dvama dushi; syefatiyevi potomtsi, trista i syedyemdyesyet i dvama dushi; arakhovi potomtsi, syedyemstotin i syedyemdyesyet i pyet dushi; faat-moavovi potomtsi, ot isusovitye i ioavovitye potomtsi, dyve khilyadi i osyemstotin i dvanadyesyet dushi; yelamovi potomtsi, khilyada i dyvesta i pyetdyesyet i chyetiri dushi; zatuyevi potomtsi, dyevyetyetotin i chyetyridyesyet i pyet dushi; zakkhyeyevi potomtsi, syedyemstotin i shyestdyesyet dushi; vanuyevi potomtsi, shyeststotin i chyetyridyesyet i dvama dushi; vivaivyevi potomtsi,

shyeststotin i dvadyesyet i trima dushi; azgadovi potomtsi, khilyada i dyvesta i dvadyesyet i dvama dushi; adonikamovi potomtsi, shyeststotin i shyestdyesyet i shyest dushi; vaguyevi potomtsi, dyve khilyadi i pyetdyesyet i shyest dushi; adinovovi potomtsi, chyetyristotin pyetdyesyet i chyetiri dushi; atirovi potomtsi ot yezyekiya, dyevyetyetotin i osyem dushi; visayevi potomtsi, trista dvadyesyet i trima dushi; iorayevi potomtsi, sto i dvanadyesyet dushi; asumovi potomtsi, dyvesta i dvadyesyet i trima dushi; potomtsi ot givar, dyevyetyetotin i pyet dushi; potomtsi ot vitlyeyem, sto i dvadyesyet i trima dushi; nyetofatski m"zhye, pyetdyesyet i shyest dushi; anatotski m"zhye, sto i dvadyesyet i osyem dushi; potomtsi ot azmavyet, chyetyridyesyet i dvama dushi; potomtsi ot kiriatiam, ot khyefira, i ot virot, syedyemstotin i chyetyridyesyet i trima dushi; potomtsi ot rama i gavaya, shyeststotin i dvadyesyet i yedin dushi; mikhmaski m"zhye, sto i dvadyesyet i dvama dushi; vyetilski i gaiski m"zhye, dyvesta i dvadyesyet i trima dushi; potomtsi ot nyevo, pyetdyesyet i dvama dushi; magvisovi potomtsi, sto i pyetdyesyet i shyest dushi; potomtsi na drugiya yelam, khilyada i dyvesta i pyetdyesyet i chyetiri dushi; kharimovi potomtsi, trista i dvadyesyet dushi; potomtsi ot lod, ot adid i ot ono, syedyemstotin i dvadyesyet i pyet dushi; potomtsi ot yerikhon, trista i chyetyridyesyet i pyet dushi; potomtsi ot syenaya, tri khilyadi i shyeststotin i tridyesyet dushi. svyeshchyenitsitye: yedaiyevi potomtsi, ot isusoviya dom, dyevyetyetotin i syedyemdyesyet i trima dushi; yemirovi potomtsi, khilyada i pyetdyesyet i dvama dushi; paskhorovi potomtsi, khilyada i dyvesta i chyetyridyesyet i syedyem dushi; kharimovi potomtsi, khilyada i syedyemnyadyesyet. lyevititye: isusovi i kadmiilovi potomtsi, ot odaviyevitye potomtsi, syedyemdyesyet i chyetiri dushi. pyevtsitye: asafovitye potomtsi, sto i dvadyesyet i osyem dushi. potomtsitye na vrataritye: sylumovi potomtsi, atyeroi potomtsi, talmonovi potomtsi, akuvovi potomtsi, atitayevi potomtsi, sovayevi potomtsi, vsichko sto i tridyesyet i dyevyetyet dushi. nyetinimitye: sikhayevi potomtsi, asufayevi potomtsi, tavaatovi potomtsi, kirosovi potomtsi, siayevi potomtsi, fadonovi potomtsi, lyevanayevi potomtsi, agavayevi potomtsi, akuvovi potomtsi, agavovi potomtsi, salmayevi potomtsi, ananovi potomtsi, gyedilovi potomtsi, gaarovi potomtsi, ryelaiyevi potomtsi, rasinovi potomtsi, nyekodayevi potomtsi, gazamovi potomtsi, ozayevi potomtsi, fasyeyevi potomtsi, visayevi potomtsi, asanayevi potomtsi, myeunimovi potomtsi, nyefusimovi potomtsi, vakvukovi potomtsi, akufayevi potomtsi, arurovi potomtsi, vasalotovi potomtsi, myeidayevi potomtsi, arsaryevi potomtsi, varkosovi potomtsi, sisarovi potomtsi, tamayevi potomtsi, nyesiyei potomtsi, atifayevi potomtsi. potomtsitye na solomonovitye slugi: sotayevi potomtsi, sofaryetovi potomtsi, fyerudayevi potomtsi, yaalayevi potomtsi, darkonovi potomtsi, gyedilovi potomtsi, syefatiyevi potomtsi, atilovi potomtsi, fokhyertovi potomtsi, ot syevaim, amiyevi potomtsi. vsichkitye nyetinimi i potomtsitye na solomonovitye slugi byakha trista i dyevyetyetdysyetye i dvama dushi. a yeto tiya, koito

v"zlyazokha ot tyel-myelakh, tyel-arisa, khyeruv, adan i yemir, no koito nye mozhakha da pokazhat bashchinitye si domovye i roda si, chyе byakha ot izrailya: dalaiyeви potomtsi, toviyeви potomtsi i nyekodayevi potomtsi, shyeststotin i pyetdyesyet i dvama dushi; i ot svyeshchyenichyeskitye potomtsi: avaiyeви potomtsi, akosovi potomtsi, potomtsi na vyerzyelaya, koito vzye zhyena ot d"shchyeritye na galaadyetsa vyerzyelai i sye naryechye po tyakhnoto imye. tiya t"rsikha ryegistryte si myezhdu pryebroyenitye po rodosloviye, no nye sye namyerikha; zatova, tye bidokha izvadyeni ot svyeshchyenstvoto kato skvyerni. i upravityelyat im zapovyada da nye yadat ot pryesyetyitye nyeshcha, doklye nye nastanye svyeshchyenik s urim i tumim. vsichkitye kupno s"brani byakha chyediridyetsyet i dvyе khilyadi i trista i shyestdyesyet dushi, osvyn slugitye im i sluginitye im, koito byakha syedym khilyadi i trista i tridyetsyet i syedym dushi. tye imakha i dyvesta pyevtsi i pyevitsi. konyetye im byakha syedyemstotin i tridyetsyet i shyest; m'skitye im, dyvesta i chyediridyetsyet i pyet; kamilitye im, chyetiristotin i tridyetsyet i pyet; i oslytitye im, shyest khilyadi i syedyemstotin i dvadyetsyet. a nyakoi ot nachalnitsitye na bashchinitye domovye, kogato doidokha v navstryechuniya dom, koito ye v yerasulim, prinyesokha dobrovolno za bozhiya dom, za da go izdignat na myastoto mu; sporyed silata si vnyesokha v s"krovishchnitsata za dyeloto shyestdyesyet i yedna khilyadi drakhmi zlato, pyet khilyadi funta sryebro, i sto svyeshchyenichyеski odyezhdi. taka svyeshchyenitsitye, lyevitye, nyakoi ot lyudyetye, pyevtsitye, vrataritye i nyetinimitye sye zasyliekha v gradovyetye si, - tselyiat izrail v gradovyetye si.

3

i kato nast"pi syedmiyat myesyets, i izrailtyanitye byakha v gradovyetye, lyudyetye sye s"brakha kato yedin chovek v yerasulim. togava stana isus, iosyedyekoviyat sin, s bratyata si svyeshchyenitsitye, i zorovavyel, salatiiloviyat sin, s bratyata si, ta izdignakha oltara na izrailyeviya bog, za da prinasyat vsyeizgaryaniya v"rkhu nyego, sporyed pryedpisanoto v zakona na bozhiya chovek moisyey. i ponyezhye sye boyakha ot lyudyetye na oniya mvesta, postavikha oltara na myastoto mu, i prinasyakha v"rkhu nyego vsyeizgaryaniya navstryechuu, vsyeizgaryaniya zaran i vyecher. i pazikha praznika na shatrorazp"vanyeto, sporyed pryedpisanoto, i prinasyakha yezhyednyevnitye vsyeizgaryaniya na broi kako bye naryedyeno, sporyed opryedyelenoto za vsyeki dyen, i ot togava na syetnye i postoyannitye vsyeizgaryaniya, i prinositye po novoluniyata i po vsichkitye osvetyeni navstryechuni praznitsi, kako i tiya na vsyekigo, koito bi prinyes"l dobrovolyn prinos navstryechuu. ot p"rviya dyen na syedmiya myesyets pochnakha da prinasyat vsyeizgaryaniya navstryechuu; no osnovitye na navstryechuniya khram nye byakha oshchye polozhyeni. i dadokha pari na kamenodyeltsitye i na d"rvodyeltsitye, i yadyenye, piyenye i d"rvyeno maslo na sidontsitye i na tiryanitye, za da dokarat

kyedrovi d"rvyeta ot livan v moryeto pri iopiya, sporyed kakto pyersiiskiyat tsar kir byeshye im pozvolil. i v"v vtoriya myesyets na vtorata godina ot zavr"shchanyeto im pri bozhiya dom v yerasulim, zorovavyel salatiiloviyat sin, isus iosyedyekoviyat sin i drugitye ot bratyata im svyeshchyenitsi i lyeviti, i vsichki, koito byakha doshli ot plyena v yerasulim, pochnakha da rabotyat; i postavikha lyevitye, ot dvadyetsyet godishna v"zrast i nagorye, da nadziravat rabotata na navstryechuniya dom i isus, sinovyetye mu i bratyata mu, kadmiil i sinovyetye mu, i sinovyetye na yuda, stanakha kato yedin chovek, za da nadziravat rabotnitsitye po bozhiya dom; s"shcho i sinovyetye na inadada, s tyekhnitye sinovyе i bratya lyevitye. i kogato zidaritey polozhikha osnovitye na navstryechuniya dom, postavikha svyeshchyenitsitye v odyezhdiye im s tr"bi, i lyevitye, asafovitye potomtsi, s kimvali, za da khvalyat navstryechua, sporyed naryedbata na izrailyeviya tsar davida. i pyakha otvyetno, kato khvalyekha navstryechua i mu blagodarayakha zashchoto ye blag, zashchoto ye do vyeka milostta mu k'm izrailya. i vsichkitye lyudye nadadokha golyamo v"zklitsaniye i khvalyekha navstryechua, ponyezhye osnovitye na navstryechuniya dom bidokha polozhyeni. obachye mnozina ot svyeshchyenitsitye, lyevitye i nachalnitsitye na bashchinitye domovye, startsi, koito byakha videly p"rviya dom, plachyekha s"s silyen glas kato sye osnovavashye toya dom pryed ochitye im; a mnozina v"zklinakha gr"moglasno ot radost; taka shchoto lyudyetye nye mozhakha da razlichavat glasa na vyesyeloto v"zklitsaniye ot glasa na placha na lyudyetye; zashchoto lyudyetye v"zklitsavakha s"s silyen glas, i glas"t sye chuvashye na dalyech.

4

a nyepriyatellye na yuda i na vyeniamina, kato chukha, chyе v"rnalitye sye ot plyena stroyeli khrama na navstryechua izrailyeviya bog, doidokha pri zorovavyela i pri nachalnitsitye na bashchinitye domovye ta im ryekokha: da gradim s vas; zashchoto i niye t"rsim vashiya bog kako viye nyemu i zhyertvuvamyе ot vryemyeto na asiriiskiya tsar yesaradon, koito ni v"zvyyedye tuk. no zorovavyel, isus i oshtanalite nachalnitsi na izrailyeviye bashchini domovye im ryekokha: nye mozhetye viye zayedno s nas da postroitie dom na nashiya bog; no niye sami shchye postroim na navstryechua izrailyeviya bog, kako ni zapovyada pyersiiskiyat tsar kir. togava lyudyetye na zemyata oslabvakha r"tsyetye na yudovitye lyudye i im pryechyekha v gradyenyeto, i nayemakha s"vyetnitsi protiv tyakh, za da osuetyat namyeryenyeto im, pryеz vsichkitye dni na pyersiiskiya tsar kir, dori do tsaruvanyeto na pyersiiskiya tsar darii. i kogato tsaruvashye asuir, v nachaloto na tsaruvanyeto mu, napisakha obvinyeniye protiv zhietyelitye na yuda i yerasulim. v dnitye na artaksyerksa pisakha vislam, mitridat, tavyel i drugitye im s"sluzhityeli do pyersiiskiya tsar artaksyerk; i pismoto sye napisal s"s siriiski bukvi i sye s"chini na siriiski yezik. vlastnik"t ryeum, i syekryetaryat samsa

pisakha pismo protiv yerasalim do tsar artaksyerksa kakto slyedva: vlastnik't ryeum, syekryetaryat samsa i drugitye im s'sluzhityeli, dintsitye, afarsakhtsitye, tarfalsitye, afarsyanitye, arkhyyevtsitye, vavilonyanitye, susantsitye, dyaavtsitye, yelamtsitye i ostanalitye narodi, koito vyelikiyat i slavnityat asyenafar dovvedye ta zasyeli v gradovyyete na samariya i v drugitye gradovye ottat'k ryekata, i prochyye, - (yeto pryepis ot pismoto, koyeto pratikha na tsar artaksyerksa, -) slugitye ti, m'zhyetye, koito sa ottat'k ryekata, i prochyye: da ye izvyestno na tsarya, chyey yudeitye, koito v'zlyazokha ot tyebye pri nas, kato stignakha v yerasalim, gradyat buntovniya i zliya grad, i izdigat styenata kato sa s'v'zali osnovitye. da ye izvyestno syega na tsarya, chyey ako sye s'gradi toya grad i sye izdignat styenitye, to nyama da plashchat dan'k, mito, ili p'tna povinnost, taka shchoto shchye povryedat dokhoda na tsaryete. a ponyezhye niye sye khranim ot palata, i ye nyeprilichno za nas da glyedamyeyredata, koyato shchye sye nanyesyen na tsarya, za tova pratikhmye da izvyestim na tsarya, za da sye izdiri v knigata na lyetopisitye na bashchitye ti; i shchye namyerish v knigata na lyetopisitye i shchye uznayesh, chyey toya grad ye grad buntovnyen, pakostyen na tsaryete i na oblastitye, i chyey oshchye ot staro vryemye sa digali v'staniya vsryed nyego, za koyato vina toya grad ye bil opustoshyen. izvyestyavamyey na tsarya, chyey ako toya grad sye s'gradi nanovo, i sye izdignat styenitye mu, nye shchye imash nikakovo prityezhaniye ot sam ryekata. tsaryat otgovori na vlastnika ryeum, na syekryetarya samsa i na drugitye im s'sluzhityeli, koito zhivyeyekha v samariya i v drugitye gradovye ot sam ryekata: mir i prochyye. pismoto, koyeto ni pratikhitye, prochyyete sye razumlivo pryed myenye, i kato izdadokh ukaz, izdirikha i namyerikha, chyey toya grad oshchye ot staro vryemye sye ye podigal protiv tsaryete, i chyey v nyego sa stavali buntovnye i v'staniya. imalo oshchye i silni tsarye nad yerasalim, koito vladyyeli nad vsichkitye strani ottat'k ryekata, na koito sye plashchalo dan'k, mito, i p'tna povinnost. syega, prochyye, zapovyadaitye da prystanat oniya m'zhye i da sye nye s'gradi toya grad, doklye nye sye izdadye ukaz ot myenye. i vnmavaitye da nye b'dyetye nyebryezhlivi v tova, da nye bi da porastye zloto za shchycheta na tsaryete. a kogato sye prochyyete pryepis't ot tsar artaksyerksovoto pismo pryed ryeuma i syekryetarya samsa i sluzhityelitye im, pob'rzakha da v'zlyazat v yerasalim pri yudeitye ta gi spryakha na sila. taka prystana rabotata po bozhhiya dom, koito ye v yerasalim, i ostana spryana do vtorata godina ot tsaruvanyeto na pyersiiskiya tsar darii.

5

a prorotsitye, prorok ageyi, i zakhariya, idoviya sin, prorokuvakha v imyeto na izrailyyeviya bog na yudeitye, koito byakha v yuda i yerasalim. togava stanakha zorovavyel, salatiiloviyat sin, i isus iosyedyekoviyat sin, i pochnakha da stroyat bozhhiya dom, koito ye v yerasalim; i s tyakh byakha bozhhiyete prorotsi ta im pomagakha. a v s'shchoto vrye-

mye doidokha pri tyakh oblastniyat upravityel ot sam ryekata tatanai, i syetar-voznai, i s'sluzhityelitye im, ta im ryekokha taka: koi vi razryeshi da stroyite toya dom i da izdignyyete taya styena? poslye im kazakha: kak sa imyenata na m'zhyetye, koito stroyat tova zdaniye? no v'rkkhu staryyeshinitye na yudeitye byeshye okoto na tyekhniya bog, taka shchoto tye nye mozhakha da gi sprat doklye nye sye otnyesyey rabotata do dariya, i togava da sye dadye pismyen otgovor za rabotata. yeto pryepis ot pismoto, koyeto oblastniyat upravityel ot sam ryekata tatanai, i syetar-voznai i s'sluzhityelitye mu afarsakhtsitye, koito sa ot sam ryekata, pratikha do tsar dariya. pratikha mu pismo, v koyeto bye pisano taka: - na tsar dariya vsyako blagopoluchiyel! da b'dye izvyestno na tsarya, chyey khodikhmye v yudeyskata oblast pri doma na vyelikiya bog; i toi sye zida s golyemi kam'ni, i postavayt sye d'rvyeta v styenitye; i tova dyelo napryedva prilyezno i uspyava v r'tsyetye im. togava popitakhmye oniya staryyeshini i im kazakhmye taka: koi vi razryeshi da stroyite toya dom i da izdigatye tiya styeni? oshchye i za imyenata im popitakhmye, za da ti yavim, i da zapishyem imyenata na m'zhyetye, koito im sa na chyyelo. a tye v otgovor ni ryekokha taka: niye smye slugi na boga, na nyebyyeto i na zyemyata, i stroim doma, koito ye bil postroyen vryechye pryedi mnogo godini, - koito dom yedin vyelik izrailyyev tsar postroi i dov'rshi. no ponyezhye bashchitye ni razgnyevikha boga na nyebyyeto, toi gi pryedadye v r'kata na vavilonskiya tsar navukhodonosora, khaldyyeyetsa, koito s'bori toya dom i pryesyeli lyudyetye v'v vavilon. no v p'rvata godina na vavilonskiya tsar kir, tsar kir izdadye ukaz, za da sye postroi toya bozhii dom. oshchye i zlatnitye i sryeb'rnitye vryeshchi na bozhhiya dom, koito navukhodonosor bye vzyel ot khrama shcho bye v yerasalim i bye otnyeyel' v kapischchyeto v'v vavilon, tyakh tsar kir izvadi ot vavilonskoto kapischchyey, i tye byakha pryedadyeni na nyakoi si po imyey sasavasar, kogoto bye napravil oblastyen upravityel; i kaza mu: vzyemi tiya vryeshchi, idi, zanyesi gi v khrama, koito ye v yerasalim, i nyekya sye postroi bozhiiat dom na myastoto si. togava toya sasavasar doidyey i polozhi osnovitye na bozhhiya dom, koito ye v yerasalim; i ot onova vryemye dori do syega toi sye stroyi, i oshchye nye ye dov'rshyen. syega, prochyye, ako ye ugodno na tsarya, nyekya sye izdiri v tsarskata s'krovishchnitsa tam u vavilon, dali naistina ye bil izdadyen ukaz ot tsar kira, za da sye postroi toya bozhii dom v yerasalim; i nyekya izprati tsarya da ni izvyesti volyata si v sluchaya.

6

togava tsar darii izdadye ukaz, ta pryet'rsikha v pomyeshchyyeniya na arkhivitye, gdyeto sye polagakha s'krovishchata v'v vavilon; i namyeri sye v akhmyeta, v palata, koito ye v oblastta na midyanitye, yedin svit'k, v koito imashyey yedin tak'v lyetopis: - v p'rvata godina na tsar kira, tsar kir izdadye ukaz kakto slyedva: za bozhhiya dom v yerasalim: nyekya sye postroi dom't, myastoto gdyeto sye prinasyat zhyertvi, i da sye polozhat zdravo osnovitye mu; visochi-

nata mu da b'dye shyestdyesyet lak'tya, shirochinata mu shyestdyesyet lak'tya, s tri ryeda golyemi kam'ni i yedin ryed novi d'rvyeta; i raznoskitye na sye dadat ot tsarskiya dom. s'shcho i zlatnitye i sryeb'r'nitye vyeshchi na bozhiya dom, koito navukhodonosor vzye ot khrama, koito bye v yerusolim, ta gi donyesye v'v vavilon, nyeka sye dadat nazad i da sye pov'rnat na khrama v yerusolim, vsyaka na myastoto si, i da sye polozhat v bozhiya dom. syega, prochyeye, oblastni upravityelyu otv'd ryekata tatanaye, syetar-voznaye, i s'sluzhityelitye vi afarsakhtsitye, koito styet otv'd ryekata, otdalyechyetye sye ot tam. nye sp'vaitye rabotata po toya bozhii dom; oblastniyat upravityel na yudyeyite i staryeishinitye na yudyeyite nyeka postroyat toya bozhiya dom na myastoto mu. pri tui, odnosno onova, shcho tryabva da napravitye za tiya staryeishini na yudyeyite, za postroyavanyeto na toya bozhii dom, izdavam ukaz da sye dadat nyzhabavno ot tsarskiya imot, ot dan'ka na zhityelitye otv'd ryekata, raznoskitye na tiya chovyetsi, za da nye b'dat v'zpryepatstvuvani. i kakvoto bi im potryabvalo, bilo tyeltsi, ovni, ili agnyeta, za vsyeizgaryaniyata na nyebyesniya bog, tozhye zhito, sol, vino, ili d'rvyeno maslo, sporyed iskanyeto na svyeshchyenitsitye, koito sa v yerusolim, nyeka im sye davat vsyeki dyen nyepryemyenno, za da prinasyat blagoukhanni zhyertvi na nyebyesniya bog, i da sye molyat za zhivota na tsarya i na sinovyetye mu. izdavam oshchye i ukaz, shchoto na vsyeki, koito bi izmyenil taya zapovyed, po taya prichina, da sye izk'rti gryeda ot k'shchata mu ta da sye izprav, i toi da sye obyesi na nyeya, i k'shchata mu da stanye na bunishchye, i bog, koito ye nasthanil imyeto si tam, nyeka iztryebi vsichki tsarye i plyemyena, koito bikha prostryeli r'ka, za da izmyenyat taya zapovyed, tak da sye s'bori toya bozhii dom, koito ye v yerusolim. az darii izdadokh ukaza; nyeka sye izp'lni nyzhabavno. togava oblastniyat upravityel otasm ryekata tatanaye, i syetar-voznai, i s'sluzhityelitye im napravikha nyzhabavno taka kakto bye zapovyadano ot tsar dariya. i yudyeiskitye staryeishini gradyakha uspyeshno, nas'rchavani chryez prorokuvanyeto na prorok ageya i na zakhariya, idoviya sin. tye gradikha i sv'rshikha, sporyed zapovyedta na izrailiyeviya bog, i sporyed ukaza na pyersiiskiya tsar kir, i darii, i artaksyerks. taka toya dom sye sv'rshi na tretiya dyen ot myesyets adar, v shyestata godina ot tsaruvanyeto na tsar dariya. i izrailityanitye, svyeshchyenitsitye, lyevititye i ostanalitye ot zav'rnalitye sye ot plyena, pazikha s vyesyeliye posvyeshchyeniyeto na toya bozhii dom. za posvyeshchyeniyeto na toya bozhii dom prinyesokha sto yunyetsa, dyesta ovvena i chyetiristotin agnyeta, a v prinos za gryakh za tsyeliya izrail, dvnadyesyet kozyla, sporyed chisloto na izrailiyevitye plyemyena, i postavikha svyeshchyenitsitye v chinovyetye im, i lyevititye v otredyetye im, za bozhiyata sluzhba, koyato sye v'rshi v yerusolim, sporyed pryedpisanoto v moisyeyevata kniga. i zav'rnalitye sye ot plyena napravikha paskhata na chyetirindyesyetya dyen ot p'rviya myesyets; zashchoto svyeshchyenitsitye i lyevititye byakha sye ochistili yedinodushno, ta tye vsichki byakha chisti; i lyevititye zaklakha paskhata za vsichki zav'rnali sye

ot plyena, i za bratyata si svyeshchyenitsitye, i za syebye si. i zav'rnalitye sye ot plyena izrailityani, i vsichki, koito sye byakha ot'l'chili ot nyechistotata na naroditye na zyemyata i sye byakha pris'yedinili k'm tyakh, za da t'rsyat navstryechua izrailiyeviya bog, yadokha paskhata, i pazikha praznika na byezkvasnitye khlyabovyte syedym dni s vyesyeliye; zashchoto navstryechu gi razvyesyeli, kato bye ob'rnal k'm tyakh s'rtsyeto na asiriskiya tsar, za da ukryepi r'tsyetye im v dyeloto na doma na boga, izrailiyeviya bog.

7

slyed tiya s'bitiya, v tsaruvanyeto na pyersiiskiya tsar artaksyerks, doidye yezdra sin na saraiya, sin na azariya, sin na khyelkiya, sin na syeluma, sin na sadoka sin na akhitova, sin na amariya, sin na azariya sin na myeraiota, sin na zariya, sin na oziya, sin na vukiya, sin na avisuya, sin na finyeyesa, sin na yelyeazara, sin na p'rvosvyeshchyenika aaron. toya yezdra v'zlyezye ot vavilon; i bye knizhnik vyeshch v moisyeyeviya zakon, koito navstryechu izrailiyeviyat bog bye dal; i tsaryat mu dadye vsichko shcho poiskashye, ponyezhye r'kata na navstryechua nyegoviya bog byeshye nad nyego za dobro. s'shcho i nyakoi ot izrailityanitye i ot svyeshchyenitsitye, i pyevtsitye, vrataritye i nyetinimitye v'zlyazokha v yerusolim v syedmata godina na tsar artaksyerksa. yezdra stigma v yerusolim v pyetiya myesyets ot syedmata godina na tsarya. zashchoto na p'rviya dyen, ot p'rviya myesyets, toi tr'gna ot vavilon, i na p'rviya dyen, ot pyetiya myesyets, stigma v yerusolim, ponyezhye dobrata r'ka na nyegoviya bog byeshye nad nyego. zashchoto yezdra bye utv'rdil s'rtsyeto si da izuchava navstryechuniya zakon i da go izp'lnyava, i da uchi v izrailiya povyeleniya i s'dbi. a yeto pryepis ot pismoto, koyeto tsar artaksyerks dadye na svyeshchyenik yezdra, knizhnika, knizhnika vyeshch v dumitye na navstryechunitye zapovyedi i na povyeleniyata mu k'm izrailiya: - artaksyerks, tsar na tsaryetye, k'm svyeshchyenik yezdra, knizhnika vyeshch v zakona na nyebyesniya bog, s'v'rshyen mir, i prochyeye. izdavam ukaz shchoto vsichki, koito sa ot izrailiyevitye lyudye, i ot svyeshchyenitsitye i lyevititye, v tsarstvoto mi, koito bikha pozhyelali dobrovolno da idat v yerusolim, da otidat s tyebye. t'i i kato si izpratyen ot tsarya i ot syedminata mu s'vyetnika da izpitash za yuda i yerusolim sporyed zakona na tvoya bog, koito ye v r'kata ti, i da zanyesyesh sryebroto i zlatoto, koyeto tsaryat i s'vyetnitsitye mu dobrovolno prinasyat na izrailiyeviya bog, chiyeto obitalishchye ye v yerusolim, kakto i vsichkoto sryebro i zlato, koyeto ti bi s'bral ot tsyalata vavilonska oblast, zayedno s dobrovolnitye prinosi na lyudyetye i na svyeshchyenitsitye, koito bikha prinasyal dobrovolno za doma na svoya bog v yerusolim, zatova, kupi vyednaga s tiya pari yuntsi, ovni, agnyeta, s khlyebnitye im prinosi i v'zlyaniyata im, i prinyesi gi v'rkh oltara na doma na vashiya bog, koito ye v yerusolim. i kakvoto sye vidi ugodno na tyebye i na bratyata ti da storitye s ostanaloto sryebro i zlato, storityete sporyed volyata na vashiya

bog, i s'dovyetye, koito ti sa dadyeni za sluzhbata na doma na tvoya bog, pryedai gi pryed yerasulimskiya bog. i kakvoto povechye bi potryabvalo za doma na tvoya bog, koyeto stanye nuzhda da izrazkhodvash, izrazkhodvai go ot tsarskata s'krovishchnitsa. i az, az tsar artaksyerks, izdavam ukaz do vsichkitye khaznatar, koito sa otv'd ryekata, shchoto vsichko, koyeto bi poiskal ot vas svyeshchyenik yezdra, knizhnik't vyeshch v zakona na nyebesniya bog, da sye dava vyednaga, do sto talanta sryebro, do sto kora zhito, do sto vati vino, do sto vati d'rvyeno maslo, i nyeopryedyeljeno kolichyestvo sol. kakvoto i da ye zapovyadano ot nyebesniya bog, nyeka sye napravi tochno za doma na nyebesniya bog, da nye bi da doidyie gnyav v'rkuhu tsarstvoto na tsarya i na sinovyetye mu. pri tova vi izvyestyavamyie ot nosno svyeshchyenitsitye, lyevititye, pyevtsitye, vrataritye, nyetinimitye i slugitye na toya bozhii dom, chye na nikogo ot tyakh nye shchye b'dye zakonno da sye nalozhi dan'k, mito, ili p'tna povinnost. i ti, yezdro, sporyed m'drosta, koyato imash ot tvoya bog, postavii upravnnitsi i s'dii, koito da s'dyat vsichkitye lyudye namirashchi sye otv'd ryekata, i tyie vsichki da sa takiva, koito znayat zakonitye na tvoya bog; i pouchavaitye vsyeki, koito nye gi znaye. i protiv vsyeki, koito nye pazi zakonitye na tvoya bog i tsarskiya zakon, nyeka sye izp'lnyava nyez-abavno protiv nyego pris'data, bilo za sm'rt, za zatchoyniye, za konfiskuvanye na imot, ili za zatvor. blagoslovyen da b'dye navstryechu, bog na nashitye bashchi, koito ye turil takava mis'l v s'rtsyete na tsarya, da proslavi doma na navstryechua, koito ye v yerasulim, i ye napravil da namyeri milost pryed tsarya i s'vyetnitsitye mu, i pryed vsichkitye silni p'rvyentsi na tsarya! taka, ponyezhye r'kata na navstryechua moya bog byeshye nad myenye za dobro, az sye obodrikh, i s'brakh ot izrailiya nyakoi povodni chovyetsi, za da v'zlyazat zayedno s myenye.

8

a yeto nachalnitsitye na bashchinitye im domovye, yeto i rodosloviyeto, na oniya, koito v'zlyazokha s myenye ot vavilon v tsaruvanyeto na tsar artaksyerksa. ot finyeyesovitye potomtsi, girson; ot itamarovitye potomtsi, daniil; ot davidovitye potomtsi, khatus. ot potomtsitye na syekhaniya, iz farosovitye potomtsi, zakhariya, i s nyego sye pryebroikha po rodosloviyeto na m'zhkiye sto i pyetdyesyet dushi. ot faat-moavovitye potomtsi, zaraiyeviyat sin yelioinai, i s nyego dvysta dushi ot m'zhki pol. ot syekhaniyevitye potomtsi, yaaziiloviyat sin, i s nyego trista dushi ot m'zhki pol. ot adinovitye potomtsi, ionatanoviyat sin yevyed, i s nyego pyetdyesyet dushi ot m'zhki pol. ot yelamovitye potomtsi, gotoliyeviyat sin isaiya, i s nyego syedyemdyesyet dushi ot m'zhki pol. ot syefatiyevitye potomtsi, mikhaiiloviyat sin zyejadiya, i s nyego osyemdyesyet dushi ot m'zhki pol. ot ioavovitye potomtsi, yekhiiloviyat sin avdiya, i s nyego dvysta i osyemnadyesyet dushi ot m'zhki pol. ot syelomitovitye potomtsi, iosifiyeviyat sin, i s nyego sto i shyestdyesyet dushi ot m'zhki pol. ot vivayevitye v izdaniyeto ot 1940 g. vinayevitye,

pyechatna gryeshka. potomtsi, zakhariya vivayeviyat sin, i s nyego dvadyesyet i osyem dushi ot m'zhki pol. ot azgadovitye potomtsi, ioanan akatanoviyat sin, i s nyego sto i dyesyet dushi ot m'zhki pol. ot poslyeshnitye, adonikamovitye potomtsi, slyednitye, chiito imyena sye: yelifalyet, yeiii i syemaiya, i s tyakh syedyemdyesyet dushi ot m'zhki pol. a ot vaguyevitye potomtsi, utai i zavud, i s tyakh syedyemdyesyet dushi ot m'zhki pol. tiya s'brakh pri ryekata, koyato tyechye k'm aava, i tam sye razpolozhikhmye v stan tri dni; a kato pryeglyedakh lyudyetye i svyeshchyenitsitye, nye namyerikh tam ni yedin ot potomtsitye na lyeviya. togava pratikh za po-vidnitye chovyetsi yeliyezyera, ariila, syemaiya, yelnatana, yariva, yelnatana, natana, zakhariya i myesulama, i za blagorazumnitye m'zhye ioayariva i yelnatana, i dadokh im por'chka do nachalnika na myastoto kasifiya, ido; i kazakh im kakvo da kazvat na ido i na bratyata mu nyetinimitye na myastoto kasifiya, da ni izpratyat sluzhityeli za doma na nashiya bog. i ponyezhye dobrata r'ka na nashiya bog byeshye nad nas, tyie ni dovyyedokha yedin razumyen chovyek ot potomtsitye na maaliya, sin na lyeviya, sin na izrailiya; s'shcho i saraviya s's sinovyetye mu i bratyata mu, osyemnadyesyet dushi; i asaviya, i s nyego isaiya ot myerariyevitye potomtsi, bratyata mu i sinovyetye im, dvadyesyet dushi; i ot nyetinimitye, koito david i p'rvyentsitye byakha opryedyelili za prisluga na lyevititye, dvysta i dvadyesyet nyetinimi. vsichki tiya byakha spomyenati po imye. togava proglasikh post tam pri ryekata aava, za da sye smirish pryed nashiya bog, i da prosim ot nyego dob'r p't za nas, za chadata ni, i za vsichkiya ni imot. zashchoto mye byeshye sram da poiskam ot tsarya voinitsi i konnitsi, za da ni pomognat protiv nyepriyateli po p'tya; ponyezhye byakhmye govorili na tsarya kazvaiki: r'kata na nashiya bog ye za dobro nad vsichki, koito go t'rsyat, a silata mu i gnyev't mu sa protiv vsichki, koito go ostavyat. postikhmye, prochyeye, i molikhmye sye na nashiya bog za tova, i toi ni poslusha. togava otdyeliikh dvanadyesyet ot glavnitye svyeshchyenitsi - saraviya, asaviya, i s tyakh dyesyet ot bratyata im - i pryetyeglikh im sryebroto, zlatoto i vyeshchitye, koito tsaryat, s'vyetnitsitye mu i p'rvyentsitye mu, i tsyeliyat izrail, koito sye namirashye tam, byakha dali v prinos za doma na nashiya bog; pryetyeglikh, prochyeye, v r'kata im shyeststotin i pyetdyesyet talanti sryebro, sto talanta sryeb'rni vyeshchi, sto talanta zlato, dvadyesyet zlatni panitsi, khilyada drakhmi na tyeglo, i dva s'da ot dobra l'skava myed, sk'potsyenni kato zlato. i ryekokh im: viye styie svyeti navstryechuu, i vyeshchitye sa svyeti; zashchoto sryebroto i zlatoto sa dobrovolen prinos na navstryechua boga na bashchitye vi; vnimavaitye, prochyeye, i pazyetye gi doklye gi pryetyeglitye pryed po-p'rvitye ot svyeshchyenitsitye i lyevititye i nachalnitsitye na izrailiyevitye bashchini domovye v yerasulim, v staitye na navstryechuniya dom. i t'i, svyeshchyenitsitye i lyevititye priyekha sryebroto, zlatoto i vyeshchitye v razmyer na tova tyeglo, za da gi donyesat v yerasulim v doma na nashiya bog. togava na dvanadyesyetiya dyen ot p'rviya myesyets stanakhmye ot ryekata aava, za

da otidyem v yerusolim; i r"kata na nashiya bog bye nad nas za dobro, ta ni izbavi ot nyepriyatelska r"ka i ot prichakvashchi po p'tya. i kato stignakhmye v yerusolim, syedyakhmye tam tri dni. a na chyetv"rtiya dyen, v doma na nashiya bog, sryebroto, zlatoto i vyeshchitye sye pryetyeglikha v r"kata na myerimota, sin na svyeshchyenik uziya, s kogoto bye yelyeazar finyeyesoviyat sin, i s tyakh lyevititye iozavad, isusoviyat sin i noadiya, vanuyeviyat sin, - vsichko sye pryedadye pod broi i po tyeglo; i tsyaloto tyeglo sye zapisa v s'shchoto vryemye. zav"rnalite sye ot plyen, koito byakha doshli ot zatchyeniye, prinyesokha vsyeizgaryaniya na izrailiyeviya bog, dvanadyesyet yuntsi za tsyliya izrail, dyevyetydesyet i shyest ovyna, syedymdyesyet i syedyem agnyeta, i dvanadyesyet kozyela v prinos za gryakh, vsichki tiya v"v vsyeizgaryaniya na navstryechua. i pryedadokha tsarskitye por"chki na tsarskitye satrapi t.ye. glavni upravityeli. i na oblastnitye upravityeli otsam ryekata; i tye pomagakha na lyudyetye i na bozhiya dom.

9

kato sye sv"rshi tova, p"rvyentsitye doidokha pri myenye i kazakha: izrailiyevitye lyudye, i svyeshchyenitsitye i lyevititye, nye sa sye otdyelili ot lyudyetye na tiya zyemi, kolkoto za tyekhnitye myerzosti, myerzostitye na khanaantsitye, khyetyeitsitye, fyeryezyeitsitye, yevusyetsitye, amontsitye, moavtsitye, yegiptyanitye i amoryeitsitye; zashchoto sa vzyemali ot d'shchyeritye im za syebye si i za sinovyetye si, t'i chye syetyatyi rod sye ye smyesil s lyudyetye na tiya zyemi; dori, r"kata na p"rvyentsitye i na po-vidnitye litsa ye bila p"rva v tova pryest"plyeniye. i kato chukh tova nyeshcho, razdrakh dryekhata si i mantiya si, skubakh kosmitye ot glavata si i ot bradata si, i syedyakh smutyen. togava sye s"brakha pri myenye vsichki, koito tryepyeryekha ot dumitye na izrailiyeviya bog poradi pryest"plyeniyeto na oniya, koito sa bili v plyena; i syedyakh smutyen do vyechyernata zhyertva. a v"v vryemye na vyechyernata zhyertva stanakh ot unizhyeniyeto si, i s razdranata si dryekha i mantiya pryeklonikh kolyenye, i kato prostryakh r"tsyetye si k"m navstryechua moya bog, ryekokh: bozhye moi, sramuvam sye i chyervya sye da podigna litsyeto si k"m tyebye, bozhye moi; zashchoto nashitye byezzakoniya pryevishikha glavitye ni, i pryest"plyeniyata ni porasnakha do nyebesata. ot dnitye na bashchitye si do dnyes niye smye bili mnogo vinovni; i poradi byezzakoniyata si niye, tsaryetye ni i svyeshchyenitsitye ni byakha pryedadyeni v r"kata na drugozyemnitye tsarye, pod nozh, v plyen, na razgrabvanye, i na posramyavanye na litsata ni, kakto ye dnyes, i syega za p"r'dye malko vryemye navstryechu nashiyat bog pokazva milost k"m nas, za da sye opazi myezhdu nas ostat"k, i za da b'dyem zakryepenyi v nyegovoto svyeto myasto, za da mozhye nashiyat bog da prosvyeshchava ochitye ni i da ni dadye malko otdikh v robstvoto ni. zashchoto smye robi; no i v robstvoto ni nashiyat bog nye ni ye ostavil, a ye blagovolil da namyerim

milost pryed pyersiiskitye tsarye, ta da ni s"zhivi, za da izdignyem doma na nashiya bog i da popravim razvalinitye mu, i da ni dadye ograda v yuda i v yerusolim. no syega, bozhye nash, kakvo da kazhyem slyed tova? zashchoto ostavikhmye zapovyedyte, koito si dal chryez slugitye si prorotsitye, kato si ryek'l: zyemyata, v koyato vlizatye, za da ya vladyeetye, ye zyemya oskvvernyena ot gnusotitye i ot myerzostitye na lyudyetye na tiya zyemi, koito sa ya nap"lnili ot krai do krai s nyechistotitye si; syega, prochye, nye davaitye d'shchyeritye si na sinovyetye im, i nye vzyemaitye tyekhnitye d'shchyeri za sinovyetye si, i nye s'dyeistvuvaitye nikoga za mira ili blagodyenstviyeto im; za da sye ukryepitye, i da yadyetye blagata na taya zyemya, i da ya ostavitye v naslyedstvo na potomtsitye si za vinagi. a slyed vsichko, koyeto ye doshlo v r'rkhu nas poradi nashitye loshi dyela i poradi golyamotu nashye pryest"plyeniye, t'i kato ti, bozhye nash, si sye v"zd"rzhal da nye ni nakazhyesh sporyed byezzakoniyata ni, a si ni dal takova izbavlyeniye, tryabva li niye da narushim pak tvoitye zapovyedi i da sye srodyavamye s lyudyetye pryedadyeni na tiya myerzosti? ti nye bi li sye razngnyevil na nas doklye ni dov"rshish, ta da nye ostanye nikak"v ostat"k i nikoi otsyelyal? navstryechui bozhye izrailiye, pravdyeniy si, zashchoto niye smye ostat"k otsyelyeli, kakto smye dnyes; yeto, pryed tyebye smye s pryest"plyeniyeto si! zashchoto poradi nyego nye mozhyem da sye izpravim pryed tyebye.

10

a kato sye molyeshye yezdra i sye izpovyadvashye s plach, padnal pryed bozhiya dom, s"bra sye pri nyego ot izrailiya yedno mnogo golyamo mnozhyestvo m'zhye, zhyeni i dyetsa; zashchoto lyudyetye plachyekha mnogo gorchivo. togava syekhaniya, yekhiiloviyat sin, ot yelamovitye potomtsi, progovori ta ryechye na yezdra: niye izv"rshikhmye pryest"plyeniye protiv svoya bog, kato vzyekhmye chuzhdyenki ot plyemyenata na zyemyata; vsye pak, obachye, syega ima nadyezhda za izrailiya odnosno tova nyeshcho. syega, prochye, nyeka napravim zavyet s nashiya bog da naphusyem vsichki tiya zhyeni i rodyenitye ot tyakh, s"glasno s"vyeta na navstryechuara mi i na oniya, koito tryepyeryat ot zapovyedta na nashiya bog; i nyeka sye post"pi sporyed zakona. stani, zashchoto tova nyeshcho na tyebye prinadlyezhi; i niye smye s tyebye; b'di khrab'r i dyeistvuva. togava yezdra stana ta zaklye nachalnitsitye na svyeshchyenitsitye, na lyevititye i na tsyliya izrail, chye shapye post"pyat sporyed tova zayavlyeniye. i tye sye zaklyekha. togava yezdra stana ot pryed bozhiya dom ta otdiye v stayata na ioanana, yeliasioviya sin; no kogato stigma tam, nye yadye khlyab i nye pi voda, zashchoto t'zhyeshye za pryest"plyeniyeto na oniya, koito sa bili v plyena. syetnye proglasikha po yuda i yerusolim myezhdu vsichkitye v"rnali sye ot plyena da sye s"byerat v yerusolim, i da b'dye konfiskuvan tsyliyat imot na vsyeki, koito nye bi dosh'l v tri dni sporyed ryeshenyeto na nachalnitsitye i staryeishnitye,

i sam toi da b'dye otl'chyen ot obshchystvoto na oniya, koito sa bili v plyn. i taka, v tritye dni sye s"brakha vsichkitye yudovi i vyeniaminovi m"zhye v yerasalim. byeshye dyevyetyat myesyets, na dvadyesyetiya dyen ot myesyetsa; i vsichkitye lyudye, syedyeiki v dvora pryed bozhia dom, tryepyyekha poradi tova nyeshcho i ot poroiniya d'zhd. togava svyeshchyenik yezdra stana ta im ryechye: viye stye izv'rshili pryest'plyeniye, kato stye vzyeli chuzhdyenki za zhyeni ta stye uvyelichili vinovnostta na izrailya. syega, prochyeye, izpovyadaitye sye na navstryechua boga na bashchitye si i izp"lnyete volyata mu, i otl'chyete sye ot plyemyenata na taya zyemya i ot chuzhdyenkitye zhyeni. togava tsyaloto s"braniye otgovaryai ki ryechye s's silyen glas: kakto si kazal, taka podobava nam da napravim. lyudyetye, obachye, sa mnogo, i ponyezhye vryemyeto ye mnogo d'zhdovito, nye mozhyem da stoim v'n; pri tova, rabotata nye ye za yedin dyen, nito za dva, zashchoto smye mnozina, koito smye s"gyeshili v tova nyeshcho. zatova, nyeka sye naznachat nashitye p"rvyentsi da nadziravat taya rabota za tsyaloto obshchystvo, i v opryedelyeni vryemyena nyeka dokhohzdat pryed tyakh vsichki, koito sa vzyeli za zhyeni chuzhdyenki po nashitye gradovyte, i zayedno s tyakh staryeishinitye na vsyeki grad, i s"diitye mu, dogdyeto sye otv"rye ot nas plamyenniyat gnyav na nashiya bog poradi tova nyeshcho. i ponyezhye samo ionatan asailoviyat sin i yaaziya tyekuyeviyat sin stanakha da sye protivyat, s myesulam i lyevitina savatai, koito gi podkryepikha, zatova zav"rnalitye sye ot plyena post'pikha taka; i otdyelikha sye k'm svyeshchyenik yezdra nyakoi nachalntsi na bashchini domovyte, sporyed bashchinitye si domovyte, vsichki po imye; i tye syednakha na p"rviya dyen ot dyesyetiya myesyets da izslyedvat taya rabota. i do p"rviya dyen ot p"rviya myesyets sv"rshikha s vsichkitye m"zhye, koito byakha vzyeli za zhyeni chuzhdyenki. myezhdu potomtsitye na svyeshchyenitsitye sye namyerikha takiva, koito byakha vzyeli za zhyeni chuzhdyenki: ot sinovyetye na isusa iosyedyekoviyat sin i bratyata mu, maasiya, yeliyezzer, yariv i godoliya. i dadokha r'tsyetye si v obyeshchaniye, chyte shchye napusnat zhyenitye si; i kato pryest'pnitsi prinyesokha za pryest'plyeniyeto si oven ot stadoto. a ot yemirovitye potomtsi, ananii i zyejadiya, ot kharimovitye potomtsi, maasiya, iliya, syemaiya, yekhiil i oziya. ot paskhorovitye potomtsi, yeliainai, maasiya, ismail, natanail, iozavad i yelasa. a ot lyevititye: iozavad, syemyei, kyelaiya, (koito ye kyelita), pyetaiya, yuda i yeliyezzer. ot pyevtsitye, yeliasiv; i ot vrataritye: syelum, tyelyem i urii. a ot izrailya, ot farosovitye potomtsi: ramiya, yeziya, myelkhiya, miamin, yelyeazar, myelkhiya i vanaiya. ot yelamovitye potomtsi: mataniya, zakhariya, yekhiil, avdii, yerimot i iliya. ot zatuyevitye potomtsi: yeliainai, yeliasiv, mataniya, yerimot, zavad i aziza. ot vivayevitye potomtsi: ioanan, ananiya, zavai i atlai. ot vaniyevitye potomtsi: myesulam, malukh, adaiya, yasuv, syeal i ramot. ot faat-moavovitye potomtsi: adna, khyelal, vanaiya, maasiya, mataniya, vyesyelyeail, vanui i manasiya. ot kharimovitye potomtsi: yeliyezzer, yesiya,

myelkhiya, syemaiya i simyeon. vyeniamin, malukh i samariya. ot asumovitye potomtsi: matyenai, matata, zavad, yelifalyet, yeryemai, manasiya i syemyei. ot vaniyevitye potomtsi: maadai, amram i uil. vanaiya, vyedyeiya, khyelui, vaniya, myerimot, yeliasiv, mataniya, matyenai, yaaso, vanii, vanui, syemyei, syelyemiya, natan, adaiya, makhnadyevai, sasai, sarai, azaryeil, syelyemiya, samariya, syelum, amariya i iosif. ot nyevoyevitye potomtsi: yeiil, matatiya, zavad, zyevena, yadav, ioil i vanaiya. vsichki tiya byakha vzyeli chuzhdyenki za zhyeni; i nyakoi ot zhyenitye byakha im rodili chada.

istoriyata na nyeyemiya, akhaliyeviya sin. v myesyets khaslyev, v dvadyesyetata godina, kogato byakh v stolitsata susa, yedin ot bratyata mi, ananii, doidye ot yuda, toi i nyakoi drugi: i popitakh gi za izbavyen-itye yudyei otsyelyeli ot plyena, i za yerusalim. i tye mi ryekokha: ostanalite, koito otsyelyakha ot plyena v tamoshnata oblast, sa v golyamo tyeglo i ukor; i styenata na yerusalim ye s'boryena, i portitye mu sa izgoryeni s og'n. a kogato chukh tiya dumi, syednakh ta plakakh, i t'zhakh nyakolkko dni; i postikh i sye molikh pryed nyebesniya bog, kaz-vaiki: molya ti sye, navstryechui, bozhye nyebesni, vyeliki i strashni bozhye, koito pazish zavyet i milost k'm tiya, koito tye lyubyat i izp'lnyavat tvoitye zapovyedi, dano b'dye syega ukhoto ti vnimatelno, i ochitye ti otvoryeni, za da slushash, molitivata na tvoya sluga, koyato prinasyam syega pryed tyebye dyen i noshch za tvoitye slugi izrailyanite, i kato izpovyadvam gryekhovyetye na izrailyanite, s koito smye ti s'gryeshili. i az i bashchinyat mi dom smye s'gryeshili; mnogo sye razvratikhmye pryed tyebye, i nye opazikhmye zapovyeditye, povyeleniyata i s'dbitye, koito ti dadye na slugata si moisyeya. spomni si, molya ti sye, slovoto, koyeto si zapovyadal na slugata si moisyeya kato si ryek'l: ako pryest'pitye, az shchye vi razpr'sna myezhdu plyemyenata; no ako sye ob'rnyetye k'm myenye, i pazitye zapovyeditye mi i gi v'rshitye, to dazhye ako ima ot vas izkhv'ryeni do kraishchata na nyebesata, i ot tam shchye gi s'byera, i shchye gi dovyeda na myastoto, koyeto izbrakh za da nastanya tam imyeto si. a tiya sa tvoi slugi i tvoi lyudye, koito si izbavil s golyamata si sila i s moshchnata si r'ka. molya ti sye, navstryechui, da b'dye ukhoto ti vnimatelno k'm molitivata na slugata ti, i k'm molitvitye na slugitye ti, koito obichat da sye boyat ot imyeto ti; i napravai da blagospseye, molya ti sye, slugata ti dnyes, i dai mu da namyeri milost pryed toya chovyek. (zashchoto az byakh vinochyerpyets na tsarya).

a v myesyets nisan, v dvadyesyetata godina na tsar artaksyerksa, kato imashye vino pryed nyego, az vzyekh vinoto ta go dadokh na tsarya. i kato nye byakh izglyezhdal po-napryed pos'rnal pryed nyego, zatova tsaryat mi ryeche: zashcho ye pos'rnal lit-syeto ti, kato nye si bolyen? tova nye ye drugo os-vyen skr'b na s'rtsyeto. togava sye uplashikh tv'rde mnogo. i ryekokh na tsarya: da zhivyey tsaryat do vyeka! kak da nye ye pos'rnal litvyeto mi, kogato grad't, myastoto na grobishchata na bashchitye mi, ye zapustyal, i portitye mu izgoryeni s og'n. togava tsaryat mi kaza: za kakvo pravish proshyeniye? i po-molikh sye na nyebesniya bog; poslye ryekokh na tsarya: ako ye ugodno na tsarya, i ako slugata ti ye pridobil tveyeto blagovolyeniye, izprati nye v yuda, v grada na grobishchata na bashchitye mi, za da go s'gradya. tsaryat pak mi ryeche (kato syedyesheye pri nyego i tsarisata): kolko vryemye shchye sye prod'lzhi p'tyeshyestviyeto ti? i koga shchye sye

v'rnyesh? i ugodno bidye na tsarya da nye izprati, kato mu opryedyelikh srok. ryekokh oshchye na tsarya: ako ye ugodno na tsarya, nyeka mi sye da-dat pisma do oblastnitye upravityeli otv'd ryekata, za da nye pryeprashchat doklye stigma v yuda, i pismo do pazityelya na tsarskoto branishchye asaf, za da mi dadye d'rvyeta da napravaya gryedi za vratitye na kryepostta pri doma, i za gradskata styena, i za k'shchata, v koyato shchye sye nastanya. i tsaryat mi razryshi vsichko, ponyezhye dobrata r'ka na moya bog byeshye nad myenye, i t'i, doidokh pri oblast-nitye upravityeli otv'd ryekata ta im dadokh tsarski-tye pisma. (a tsaryat bye pratil s myenye voyenachal-nitsi i konnitsi). a kogato aronyets't sanavalat i slu-gata toviya, amonyets't, chukha tova, osk'r'bikha sye tv'rde mnogo za dyeto ye dosh'l chovyek da sye zast'pi za dobroto na izrailyanite. taka doidokh v yerusalim i syedyakh tam tri dni. togava stanakh pryed noshchta, az i nyekoltsina drugi s myenye, byez da yavva nyakomu shcho byeshye turil moyat bog v s'rtsyeto mi da napravaya za yerusalim; i drug do-bit'k nyamashye s myenye osvyen dobit'k't, na koito yazdyekh. izlyazokh noshcheyem pryed portata na dolinata ta doidokh sryeshchu izvora na smoka i do portata na bunishchyeto, ta pryeglyedakh yerusalim-skitye styeni, kak byakha s'boryeni, i portitye im iz-goryeni s og'n. syetnye minakh k'm portata na izvora i k'm tsarskiya vodoyem; no nyamashye myasto ot gdyeto da minye dobit'k't, koito bye pod myenye. togava v'zlyazokh noshcheyem krai potoka ta pryeg-lyedakh styenata; poslye, kato sye ob'rnakh, vlyazokh pryed portata na dolinata ta sye v'rnakh. a po-vidnitye m'zhye nye znayekha gdye khodikh ili shcho storiikh; i do togava nye byakh yavil tova ni na yudyeitye, ni na svyeshchyenitsitye, ni na blagorod-nitye, ni na po-vidnitye m'zhye, ni na drugitye, koito v'rshyekha rabotata. togava im ryekokh: viye vizh-datye byedstviyeto, v koyeto sye namiramye, kak yerusalim ye opustoshyen i portitye mu sa izgoryeni s og'n; yelatye, da s'gradim styenata na yerusalim, za da nye b'dyem vyecheye za ukor. i razpravikh im kak r'kata na moya bog byeshye dobra nad myenye, os-hchye i za dumitye, koito tsaryat mi byeshye kazal. i tye ryekokha: da stanyem i da gradim. taka zasilikha r'tsyetye si za dobrata rabota. a aronyets't sanavalat i slugata toviya, amonyets't i arabin't gisam, kogato chukha tova, prismyakha ni sye, pryetryakha ni i du-makha: shcho ye tova, koyeto pravitye? iskatye da sye podignetye protiv tsarya li? a az kato im otgovorikh, ryekokh im: nyebesniyat bog, toi shchye ni napravai da blagospseyem; zatova niye, slugitye mu, shchye stanyem i shchye gradim. viye, obachye, nyamatye dyal, nito pravo, nito spomyen v yerusalim.

togava p'rvosvyeshchyenik yeliasiv i bratyata mu svyeshchyenitsitye stanakha ta s'gradikha ovchata porta; tye ya osvyyetikha i postavikha vrattyie i, dori do kulata myeya ya osvyyetikha, do kulata ananyeil. i do nyego gradyakha yerikhonskitye m'zhye. i do tyakh gradyesheye zakkhur, imriye-viyat sin. a ribnata porta s'gradikha syenaye-vi-

tye sinovye, koito, kato polozhikha gryeditye i, postavikha i vratitye i, klyuchalkitye i i lostovyetye i. do tyakh popravayashye myerimot, sin na uriya, akosoviyat sin. do nyego popravayashye myesulam, sin na varakhiya, myesizavyeiloivyat sin. do nyego popravayashye sadok, vaanayeviyat sin. i do nyego popravayakha tyekoitsitye; no golyemtsitye im nye sye vpryegnakha v dyeloto na svoya navstryechu. i starata porta popravikha iodai, fasyevyiyat sin i myesulam, vyesodiyevyiat sin, koito, kato polozhikha gryeditye i, postavikha i vratitye i, klyuchalkitye i i lostovyetye i. do tyakh gavaonyets't myelatiya i myeronotyets't yadon, m'zhye ot gavaon i ot masfa, popravayakha do syedalishchyeto na oblastniya upravlyet otсам ryekata. do tyakh popravayashye oziil, arakhievyiyat sin, yedin ot zlataritye. do nyego popravayashye ananiya, yedin ot aptyekaritye; i tye ukryepikha yerusalam do shirokata styena. do nyego popravayashye rafaiya, oroviyat sin, nachalnik na polovinata ot yerusalmiskiia okr'g. do tyakh popravayashye, sryeshchu k'shchata si, yedaiya, arumafoviyat sin. do nyego popravayashye khatas, asavanyeviyat sin. a myelkhiya, kharimoviyat sin, i asuv, faat-moavoviyat sin, popravayakha druga chast i kulata na pyeshchitye. i do tyakh popravayashye, zayedno s d'shchyeritye si, syelum, aloisoviyat sin, nachalnik na polovinata ot yerusalmiskiia okr'g. portata na dolinata popravikha anun i zhityelitye na zanoya, koito, kato ya s'gradikha, postavikha i vratitye i, klyuchalkitye i i lostovyetye i; popravikha i khilyada lakti ot styenata do portata na bunishchyeto. a portata na bunishchyeto popravi myelkhiya, rikhavoviyat sin, nachalnik na vyet-akaryemskiia okr'g; i toi, kato ya s'gradi, postavi i vratitye i, klyuchalkitye i i lostovyetye i. a portata na izvora popravi syelum, kholozyeyeviyat sin, nachalnik na masafskiia okr'g, koito kato ya s'gradi i pokri, postavi i vratitye i, klyuchalkitye i i lostovyetye i; popravi i styenata na siloamskiia vodoyem pri tsarskata gradina, dori do st'palata, koito slizat ot davidoviya grad. slyed nyego popravayashye nyeyemiya azvukoviyat sin, nachalnik na polovinata ot vyet-surskiia okr'g, do myastoto sryeshchu davidovitye grobishcha, i do napravyeniya vodoyem, i do k'shchata na silnitye m'zhye. slyed nyego popravayakha lyevititye, nachyelo s ryeuma, vaniye-viyat sin. do nyego popravayashye asaviya, nachalnik na polovinata ot kyeilskiia okr'g, za svoya okr'g. slyed nyego popravayakha bratyata im, nachyelo s vavaya, inadadoviyat sin, nachalnik na druga polovina ot kyeilskiia okr'g. do nyego, yesyer, isusoviyat sin, nachalnik na masfa, popravayashye druga chast, sryeshchu nagornishchyeto k'm'om'zhyeinitata pri "g"la na styenata. slyed nyego varukh, zavayeviyat sin, popravayashye ryevnostno druga chast, ot "g"la do vratata na k'shchata na p'rvosyeshchenik yeliasiva. slyed nyego, myerimot, sin na uriya, akosoviya sin, popravayashye druga chast, ot vratata na yeliasivovata k'shcha do kraya na yeliasivovata k'shcha. slyed nyego popravayakha svyeshchenitsitye, koito zhivyeyekha v taya okolnost. slyed tyakh popravayakha vyeniamin i asuv sryeshchu k'shchata si. slyed tyakh popravayashye azariya, sin na maasiya,

ananiyeviyat sin, pri k'shchata si. slyed nyego, vanui, inadadoviyat sin, popravayashye druga chast, ot k'shchata na azariya do k'ta, dori do "g"la na styenata. falal uzayeviyat sin popravayashye sryeshchu "g"la i kulata, koyato sye izdava ot gornata tsarska k'shcha, koyato bye pri dvora na strazhata; i slyed nyego popravayashye fadaiya, farosoviyat sin. (a nyetinimitye zhivyeyekha v ofil do myastoto sryeshchu portata na vodata na iztok, i do izdadenata kula). slyed nyego tyekoitsitye popravayakha druga chast sryeshchu golyamata izdadenaya kula i do styenata na ofil. nad konskata porta popravayakha svyeshchenitsitye, vsyeki sryeshchu k'shchata si. slyed tyakh popravayashye sadok, yemiroviyat sin, sryeshchu k'shchata si. slyed nyego popravayashye vrataryat na iztochnata porta syemaiya, syekhanyeviyat sin. slyed nyego, ananiya, syelyemiye-viyat sin i anun, shvestiyat sin na salafa, popravayakha druga chast. slyed tyakh popravayashye myesulam, varakhievyiyat sin, sryeshchu stayata si. slyed nyego popravayashye myelkhiya, sin na zlatarya, do k'shchata na nyetinimitye i na t'rgovtsitye, sryeshchu vratata na mifikada i do nagornishchyeto pri "g"la. a myezhdu nagornishchyeto, pri "g"la i ovchata porta, popravayakha zlataritye i t'rgovtsitye.

4

a sanavalat, kogato chu, chye niye smye gradili styenata, razgnyevi sye, mnogo v'znyegoduva, i prisma sye na yudyeitye. i govori pryed bratyata si i pryed samariiskata voiska, kazvaiki: shcho pravyat tiya okayani yudyei? shchye sye zakryepyat li? shchye zhyertvuvat li? shchye sv'rshat li v yedin dyen? shchye s'zhivayt li kam'nitye ot kupishchata pr'st, kato sa izgoryeli? a monyets't toviya, koito bye pri nyego, ryeche: dazhye tova shcho gradyat, lisitsa ako sye pokachi po nyego, shchye s'bori kamyenata im styena. chui, bozhye nash, zashchoto smye pryetzryeni, ob'rni ukora im v'rkuh sobstvenitye im glavi, i pryedai gi na razgrabvanye v zyemya gdyeto shchye sa plyennitsi. nye pokrivai byezzakoniyyeto im, i gryekht' im da sye nye izlichy pryed tyebye; zashchoto tye razgnyevikha pryed gradyashchitye. taka s'gradikhmye styenata; i styenata sye sv'rza tsyala do polovinata ot visochinata si; zashchoto lyudyetye imakha pris'rtsye rabotata. no kogato sanavalat, toviya, arabitye, amontsitye i azottsitye chukha, chye popravanyeto na yerusalmiskitye styeni napryedvalo, i chye prolomitye pochnali da sye zatvaryat, razgnyevikha sye mnogo; i vsichkitye zayedno sye sgovorikha da doidat i da vyuvay protiv yerusalam i da mu napakostyat. a niye sye pomolikhmye na svoya bog, i postavikhmye strazhi da pazyat protiv tyakh dyenyem i noshchym, ponyezhye sye boyakhmye ot tyakh. no yuda ryeche: silata na bryemyenostsitye vyechey oslabna, a pr'stta ye mnogo; niye nye mozhym da gradim styenata. a nyepriyatelitye ni ryekokha: nyama da usyetyat, nito da vidyat doklye doidym vsryed tyakh, ta gi izbiyem i sryem rabotata. i kato doidokha yudyeitye, koito zhivyeyekha pri tyakh, ryekokha ni dyesyet p'ti: k'm koyato strana i da sye ob'rnetye, ot tam shchye doi-

dat v"rkhu nas. zatova postavikh zad po-niskitye myesta v styenata, zad po-izlozhyenitye myesta - postavikh lyudyetye po symeystvata im s mye-chovyetye im, s kopiyata im i s l"kovyetye im. i kato razglyedakh, stanakh ta ryekokh na blagorodnitye, na po-p"rvitye chovyetsi i na drugitye lyudye: nye sye boitye ot tyakh; pomnyetye vyelikiya i strashniya navstryechu, i biitye sye za bratyata si, za sinovyetye si i d"shchyeritye si, za zhyenitye si i za domovyetye si. a kogato nyepriyatylitye ni chukha, chye namyeryeniyeto im bilo izvyestno nam, i chye bog osu yetil proyektu im, niye vsintsa sye v"rnakhmye na styenata, vsyeki na rabotata si, i ot tova vryemye natat"k, polovinata ot sluguvashchitye mi byakha na rabotata, a polovinata ot tyakh d"rzhakha kopiyata, shchitchyeta, l"kovyetye i bronitye; i nachalnitsitye nas"rchavakha yevryeiski: byakha zad. tsyeliya yudov dom. vsyeki yedin ot oniya, koito gradyakha styenata, i koito nosyekha tovaritye, i koito tovaryekha, rabotyeshye rabotata s yednata si r"ka, a s drugata d"rzhyeshe or"zhiyeto; i vsyeki ot zidaritye imashye myecha si opasan na kr"sta si i taka gradyeshe. a toya, koito sviryeshye s tr"bata byeshye do myenye. i ryekokh na blagorodnitye, na po-p"rvitye chovyetsi i na drugitye lyudye: rabotata ye po-golyama i obshirna, a niye smye pr"snati po styenata dalyech yedin ot drugi; zatova, gdyeto chuyetye glasa na tr"bata, tam sye stichaitye pri nas; nashiyat bog shchye voyuva za nas. taka karakhmye rabotata; polovinata ot tyakh d"rzhakha kopiyata ot zazoryavanyeto do poyavavanyeto na zveyzditye. i v s"shchoto vryemye kazakh na lyudyetye: vsyeki s"s slugata si nyeka noshchuya vsryed yerusolim, za da ni b"dat strazhi noshchyem, a da rabotyat dyenyem. i t"i, nito az, nito bratyata mi, nito slugitye mi, nito m"zhyetye ot strazhata, koito mye slyedvakha, - nikoi ot nas nye s"blichashye dryekhitye si; vsyeki d"rzhyeshe or"zhiyeto si dazhye, kogato otivashye na vodata da sye miye.

5

po tova vryemye sye digna golyam vik ot lyudyetye i ot zhyenitye im protiv bratyata im yudyeytye. zashchoto imashye yedni, koito kazvakha: niye, sinovyetye ni i d"shchyeritye ni smye mnozina; zatova, nyeka ni sye dadye zhito ta da yadyem i da zhivyeyem. a i drugi imashye, koito kazvakha: niye zalozhikhmye nivitye si, lozyata si i k"shchitye si, za da vzyemyem zhito, po prichina na glada. imashye p"k oshchye drugi, koito kazvakha: sryeshchu nivitye i sryeshchu lozyata si niye zayekhmye pari za tsarski-tye dan"tsi. no pak nashitye tyela sa kato tyelata na bratyata ni, nashitye chada kato tyekhnitye chada; i, yeto, niye shchye tryabva da davamy sinovyetye si i d"shchyeritye si na rabota kato robi, i nyakoi ot d"shchyeritye ni sa veychye zavvedyeni v robstvo; nito ye v silata ni da pravim drugo yachye, zashchoto drugi imat nivitye i lozyata ni. i osk"rbikh sye tv"rdye mnogo, kato chukh vika im i tiya dumi. togava, kato razmislikh v syebe si, izoblichikh blagorodnitye i po-p"rvitye chovyetsi, kato im ryekokh: viye vzyematye likhva vsyeki ot brata si. i svikakh pro-

tiv tyakh golyamo s"braniye, ta im ryekokh: niye sporyed silata si izkupikhmye bratyata si yudyeytye, koito byakha prodadyeni na naroditye; a sami viye shchye prodadyetye li bratyata si? tryabva li da sye prodadat nam? a tye m"lchakha i nye namyerikha kakvo da otgovoryat. pak ryekokh: nye ye dobro tova, koyeto pravitye. nye tryabva li da khoditye v strakha na nashiya bog, za da nye ni ukoryavat yezichnitsitye, nashitye nyepriyatyli? s"shcho i az - bratyata mi i slugitye mi - smye im zayeli pari i zhito pod likhva, no nyeka ostavim, molya, tova likhvoimstvo. v"rnyetye im, prochyeye, oshchye dnyes, nivitye im, lozyata im, maslinitye im i k"shchitye im, tozhye stonata chast ot paritye, ot zhitoto, ot vinoto i ot d"rtyenoto maslo, koito iziskvatye ot tyakh. togava ryekokha: shchye gi pov"rnyem i nishcho nye shchye iskamye ot tyakh; kakto kazvash, taka shchye napravim. togava povikakh svyeshchenitsitye, chryez koito gi zaklyekh, chye shchye napravvat sporyed tova obyeshchaniye. ot"rsikh oshchye i pazukhata si, i ryekokh: taka da ot"rsi bog ot k"shchata mu i ot truda mu vsyeki, koito nye bi izp"lnil tova obyeshchaniye; da! taka da b'dye ot"rsyen i izpraznyen. i tsyaloto s"braniye ryechye: amin! i proslavikha navstryechua. i lyudyetye post"pikha sporyed tova obyeshchaniye. a ot vryemyeto, kogato byakh naznachyen za oblastyen upravityel nad tyakh v yudovata zyemya, ot dvadyesyetata godina do tridyesyet i vtorata godina na tsar artaksyerksa, dvadnyesyet godini, az i bratyata mi nye smye vzyemali zaplatata yevryeiski: yali khlyaba, na oblastyen upravityel. a po-ranshnitye oblastni upravityeli, koito byakha pryedi myenye, byakha tovar na lyudyetye, i osvyn chyetyridesyet sikli sryebro, vzyemakha ot tyakh khlyab i vino; pri tova, i slugitye im navstryechuaruvakha nad lyudyetye. no az nye prayekh taka, ponyezhye sye boyakh ot boga. oshchye i zalyagakh v"rkhu rabotata na taya styena, i niva nye kupikhmye; i vsichkitye mi slugi byakha s"brani tam za taya rabota. pri tova, na trapyezata mi imashye sto i pyetdyeset m"zhye ot yudyeytye i po-vidnitye chovyetsi, osvyn oniya, koito idyekha pri nas ot okolnitye nam narodi. a tova shcho sye gotvyeshye za myenye vsyeki dyen bye yedno govdyo i shyest otborni ovtsi; i ptitsi sye gotvyekha za myenye, a vyedn"zh v dyesyet dni imakhmye izobilno vino ot vsyakak"v vid; a pri vsichko tova az nye poiskakh zaplatata na oblastyen upravityel, zashchoto robstvoto tyezhyeshe silno v"rkhu tiya lyudye. pomni nye, bozhye moi, za dobro poradi vsichko, koyeto s"m storil za tiya lyudye.

6

a sanavalat, toviya, arabin"t gisam, i ostanalitye ot nyepriyatylitye ni, kato chukha, chye s"m bil za gradil styenata, i chye nye ostanalo veychye prolom v nyeya, ako i da nye byakh postavil vrati na portitye do onova vryemye, sanavalat i gisam pratikha do myenye da kazhat: doidi, nyeka sye sryeshch-nyem v yedno ot syelata na onovoto polye. no tye v"znamyeryavakha da mi storyat zlo. i pratikh im chovyetsi da kazhat: golyama rabota v"rsha, i nye

moga da slyaza; zashcho da sye spira rabotata kato sya ostavya i slyaza pri vas? i prashchakha do myenye chyetiri p'ti po s'shchiya nachin; no az im otgovaryakh vsye taka. togava za pyeti p't sanavalat prati slugata si do myenye po s'shchiya nachin s otvoreno pismo v r"kata mu, v koyeto bye pisano: slukh sye nosis myezhdu naroditye, p"k i gisam kazva, chye ti i yudyeitye mislitye da sye podignyetye, za koyato prichina ti i gradish styenata; i, sporyed tiya dumi, ti iskash da im stanyesh tsar. naznachil si oshchye i prorotsi da razglaslyavat za tyebye v yerusolim, kato kazvat: tsar ima v yuda. i syega shchye sye izvysti na tsarya sporyed tiya dumi. doidi syega, prochyeye, i nyeka sye s"vyetvamye zayedno. togava pratikh do nyego chovyetsi da kazhat: nyama takova nyeshcho kakvoto ti kazvash; no ti gi izmislyuvash ot syebye si. zashchoto tye vsichki iskakha da ni plashat, kazvaiki: r"tsyetye im shchye oslabnat ot rabotata, ta nyama da sye sv"rshi. a syega, o bozhye, podkryepi ti r"tsyetye mi. togava az otidokh v k'shchata na sye-maiya sin na dyelaiya, myetavyeiloviya sin, koito bye zatvoryen; i toi mi kaza: nyeka sye sryeshchnyem v bozhiiya dom, vsryed khrama, i nyeka zatvorim vratietye na khrama; zashchoto tiya idat da tye ubiyat, da! taya noshch shchye doidat da tye ubiyat. no az kazakh: chovyek kato myenye biva li da byaga? i koi chovyek kato myenye bi vlyaz'l v khrama za da izbavi zhivota si? nye shcha da vlyaza. i poznakh, chye, i toty, bog nye bye go pratil; no toi ot syebye si proiznyesyeto tova prorochyestvo protiv myenye, i toviya i sanavalat byakha go podkupili. s taya tsyel bye podkupyen, da sye uplasha ta da napravya taka, i da s"gyesha, i tye da imat prichina, da zloslovyat, za da nye ukoryat. spomni si, bozhye moi, za toviya i sanavalata sporyed tiya tyekhni dyela, oshchye i za prorochitsata noadiya i za drugitye prorotsi, koito iskakha da nye plashat. taka sye sv"rshi styenata na dvadyesyet i pyetiya dyen ot mysyets yelul, za pyet-dyesyet i dva dni. i kogato chukha tova vsichkitye ni nyepriyateli, togava vsichkitye yezichnitsi okolo nas sye uplashikha, i mnogo sye snishikha pryed svoitye ochi, zashchoto poznakha, chye tova dyelo stana ot nashiya bog. pri tova, v oniya dni yudovitye blagorodni prashchakha chysto pisma do toviya, i pisma ot toviya dokhozhdakha do tyakh. zashchoto v yuda imashye mnozina, koito sye byakha zaklyeli da mu b'dat priv"rzani, ponyezhye bye zyet na syekhania arakhoviya sin, i sin mu ioanan bye vyzel za zhyena d'shcheryata na myesulama varakhiyeviya sin. oshchye i prikazvakha pryed myenye za nyegovitye blagodyeyaniya, a moitye dumi nosyekha nyemu. i toviya prashchashye pisma, za da nye uplashi.

7

a kato sye s"gradi styenata i postavikh vratitye, i opryedyelikha sye vrataritye, pyevtsitye i lyevitietye, pryedadokh yerusolim pod grizhata na brata si ananiya i na nachalnika na kryepostta ananiya; zashchoto byeshye vyeryen chovyek i boyeshye sye ot boga povechye ot mnozina. i ryekokh im: da sye nye otvaryat yerusalimskitye porti pryedi

da pripechye sl"ntsyyeto; i vratitye da ostavat zaklyucheni i zalostyyeni do togaz, do kogato nye stoyat strazhitye da pazyat pri tyakh; i postavetye strazhi iz yerusalimskitye zhityeli, vsyeki na strazhata si, vsyeki sryeshchu k'shchata si. a grad't bye shi-rok i golyam, i lyudyetye v nyego maltina, i nyamashye k'shchi postroyeni. i moyat bog turi v s"rtsyyeto mi da s'byera blagorodnitye, po-p"rvitye chovyetsi i lyudyetye, za da b'dat izbrojeni po rodosloviye. i namyerikh knigata na rodosloviyeto na oniya, koito v"zlyazokha nai-napryed, namyerikh i pisano v nyeya: yeto chovyetsitye na vavilon-skata oblast, koito v"zlyazokha ot plyena na zakaranitye, koito vavilonskiyat tsar navukhodonosor bye pryesyelil, i koito sye v"rnakha v yerusolim i v yuda, vsyeki v grada si, koito doidokha s's zorovavyela, isusa, nyeyemiya, azariya, raamiya, naamaniya, mardokhiyeya, valasana, misiyeryeta, vaguya, nauma i vaana. chisloto na m"zhyetye ot izrailevitye lyudye byeshye slyednoto: farosovi potomtsi, dyve khilyadi i sto i syedyemdyesyet i dvama dushi. syefatiyevi potomtsi, trista i syedyemdyesyet i dvama dushi. arakhovi potomtsi, shyeststotin i pyetdyesyet i dvama dushi. faat-moavovi potomtsi, ot isusovitye i ioavovitye potomtsi, dyve khilyadi i osyemstotin i osyemnadyesyet dushi. yelamovi potomtsi, khilyada i dyvesta i pyetdyesyet i chyetiri dushi. zatuyevi potomtsi, osyemstotin i chyetiridyesyet i pyet dushi. zakkhyeyevi potomtsi, syedyemstotin i shyestnadyesyet dushi. vanuyevi potomtsi, shyeststotin i chyetiridyesyet i osyem dushi. vivayevi potomtsi, shyeststotin i dvadyesyet i osyem dushi. azgadovi potomtsi, dyve khilyadi i trista i dvadyesyet i dvama dushi. adonikamovi potomtsi, shyeststotin i shyestdyesyet i syedyem dushi. vaguyevi potomtsi, dyve khilyadi i shyeststotin i syedyem dushi. adinovi potomtsi, shyeststotin i pyetdyesyet i pyet dushi. atirovi potomtsi, ot yezekiya, dyevetyedyesyet i osyem dushi. asumovi potomtsi, trista i dvadyesyet i osyem dushi. visayevi potomtsi, trista i dvadyesyet i chyetiri dushi. arifovi potomtsi, sto i dvanadyesyet dushi. gavaonski m'zhye, dyevetyedyesyet i pyet dushi. vityelyemski i nyetofatski m'zhye, sto i osyemdyesyet i osyem dushi. anatotski m'zhye, sto i dvadyesyet i osyem dushi. vyetasmavyetski m'zhye, chyetiridyesyet i dvama dushi. m'zhye ot kiriatiarim, ot kh'yefira i ot virot, syedyemstotin i chyetiridyesyet i trima dushi. m'zhye ot rama i ot gava, shyeststotin i dvadyesyet i yedin chovyeka. m'zhye ot mikhmas, sto i dvadyesyet i dvama dushi. m'zhye ot vyetil i ot gai, sto i dvadyesyet i trima dushi. m'zhye ot drugiya nyevo, pyetdyesyet i dvama dushi. potomtsi na drugiya yelam, khilyada i dyvesta i pyetdyesyet i chyetiri dushi. kharimovi potomtsi, trista i dvadyesyet dushi. m'zhye ot yerikhon, trista i chyetiridyesyet i pyet dushi. m'zhye ot lod, ot adid i ot ono, syedyemstotin i dvadyesyet i yedin chovyek. m'zhye ot syenaya, tri khilyadi i dyevetyestotin i tridyesyet dushi. svyeshchyenitsitye: yedayevi potomtsi, ot isusoviya dom, dyevetyestotin i syedyemdyesyet i trima dushi. yemirovi potomtsi, khilyada i pyetdyesyet i dvama dushi. paskhoroipotomtsi, khilyada i chyetiridyesyet i syedyem dushi.

kharimovi potomtsi, khilyada i syedymnadyesyet dushi. lyevititye: isusovi potomtsi ot kadmiila, ot odaviyevitye potomtsi, syedymdyesyet i chyetiri dushi. pyevtsitye: asofovi potomtsi, sto i chyetiridyessyet i osyem dushi. vrataritye: syelumovi potomtsi, atirovi potomtsi, talmonovi potomtsi, akuvovi potomtsi, atitayevi potomtsi, sovayevi potomtsi, sto i tridyessyet i osyem dushi. nyetinitimye: sikhayevi potomtsi, asufovi potomtsi, tavaotovi potomtsi, kirosovi potomtsi, siayevi potomtsi, fadonovi potomtsi, lyevanayevi potomtsi, agavayevi potomtsi, salmayevi potomtsi, ananovi potomtsi, gyedilovi potomtsi, gaarovi potomtsi, ryeayevi potomtsi, rasinovi potomtsi, nyekodayevi potomtsi, gazamovi potomtsi, ozayevi potomtsi, fasyayevi potomtsi, visayevi potomtsi, myeunimovi potomtsi, nafusyesimovi potomtsi, vakvukovi potomtsi, akufayevi potomtsi, arurovi potomtsi, vasalotovi potomtsi, myeidayevi potomtsi, arsayevi potomtsi, varkosovi potomtsi, sisarovi potomtsi, tamayevi potomtsi, nasiyevi potomtsi i atifayevi potomtsi. potomtsi na solomonovitye slugi: sotaiyevi potomtsi, sofyeryetovi potomtsi, fyeridovi potomtsi, yaalayevi potomtsi, darkonovi potomtsi, gyedilovi potomtsi, syefatiyevi potomtsi, atilovi potomtsi, fokhyeryetovi potomtsi ot syevaim, amonovi potomtsi. vsichkitye nyetinitimi i potomtsitye na solomonovitye slugi byakha trista i dyevyetydyesyet i dvama dushi. a yeto oniya, koito v"zlyazokha ot tyel-myelakh, tyel-arisa, khyeruv, adon i yemir, no nye mozhyekha da pokazhat bashchinitye si domovye, nito roda si, dali byakha ot izrailya: dyelaiyevi potomtsi, toviyevi potomtsi, nyekodayevi potomtsi, shyeststotin i chyetiridyessyet i dvama dushi. i ot svyeshchyenitsitye: avaiyevi potomtsi, akosovi potomtsi, potomtsi na varzelaya, koito vzye zhyena ot d"shchyeritye na galaadyetsa varzelaya i sye naryechye s tyakhnoto imye; tyepot"rsikha ryegist"ra si myezhdu pryebroyenitye porodosloviye, no nye sye namyeri; zatova, tyebidokha izvadyeni ot svyeshchyenstvoto kato skyerni. i upravityelyat im zapovyada da nye yadat ot pryessvyetitye nyeshcha doklye nye nastanye svyeshchyenik surim i tumim. vsichkitye kupno s"brani byakha chyetiridyessyet i dyve khilyadi i trista i shyestdyesyet dushi, osyven slugitye im i sluginitye im, koito byakha syedym khilyadi i trista tridyessyet i syedym dushi. tyelimakha i dyvesta i chyetiridyessyet i pyet pyevtsi i pyevitsi. konyetye im byakha syedymstotin i tridyessyet i shyest; m"skitye im, dyvesta i chyetiridyessyet i pyet; kamilitye im, chyetiristotin i tridyessyet i pyet; a oslitye im, shyest khilyadi i syedymstotin i dvadyessyet. a nyakoi ot nachalnitsitye na bashchinitye domovye dadokha za dyeloto: upravityelyat vnyesye v s"krovishchnitsata khilyada drakhmi zlato, pyetdyesyet lyegyeni i pyetstotin i tridyessyet svyeshchyenichyieski odyezhdi. i nyakoi ot nachalnitsitye na bashchinitye domovye vnyesokha v s"krovishchnitsata za dyeloto dvadyessyet khilyadi drakhmi zlato i dyve khilyadi i dyvesta funta sryebro. i vnyesyenoto ot drugitye lyudye byedvadyessyet khilyadi drakhmi zlato, dyve khilyadi funta sryebro, i shyestdyesyet i syedym svyeshchyenichyieski odyezhdi. taka svyeshchyenitsitye, lyevititye, vratar-

itye, pyevtsitye, nyakoi ot lyudyetye, nyetinitimye i tsyeliyat izrail sye zasylrikha v gradovyetye si; kogatonast"pi syedmiyat mysesets, izrailtyanitye byakha vyeche v gradovyetye si.

8

togava vsichkitye lyudye sye s"brakha kato yedin chovyek na ploshchada, koito byepryed portata na vodata; i ryekokha na knizhnikha yezdra da donyesye knigata na moisyeyeviya zakon, koito navstryechu byezapovyadal na izrailya. i t"i, na p"rviya dyen, ot syedmiya mysesets, svyeshchyenik yezdra donyesye zakona pryed s"braniyeto ot m"zhye i zhyeni i ot vsichki, koito, slushaiki, mozhyekha da razbirat. i na ploshchada, koito byepryed portata na vodata, toichyetye ot nyego, ot zori dopladnye, pryed m"zhyetye i zhyenitye i oniya, koito mozhyekha da razbirat; i vnimaniyeto yevryeiski: ushitye. na vsichkitye lyudye byeshye v knigata na zakona. a knizhnik"t yezdra stoyeshye na visoka d"rvyena platforma, koyato byakha napravili za taya tsyel; i pri nyego stoyakha matatiya, syema, anaiya, uriya, khyelkiya i maasiya otdyasno mu; a otlavomo, fyedaiya, misail, myelkhiya, asum, asvadana, zakhariya i myesulam. i yezdra razg"na knigata pryed vsichkitye lyudye (zashchoto byenad vsichkitye lyudye); i kogato yarazg"na, vsichkitye lyudye stanakha pravi. i yezdra blagoslov navstryechua vyelikiya bog; i vsichkitye lyudye otgovorikha: amin, amin! kato izdignakha r"tsyetye si; i navyedokha syeta sye poklonikha navstryechuu s litsata si do zyemyata. a isus, vanii, syeryeviya, yamin, akuv, sayvetai, odiya, maasiya, kyelita, azariya, iozavad, anan, fyelaiya i lyevititye t"lkuvakha zakona na lyudyetye, kato stoyakha lyudyetye na myestata si. chyetokha yasno ot knigata na bozhiya zakon, i dadokha znachenyeniyeto kato im t"lkuvakha prochetyenoto. i nyeyemiya, koito bye upravityel, i svyeshchyenik yezdra, knizhnik"t, i lyevititye, koito t"lkuvakha na lyudyetye, ryekokha na vsichkitye lyudye: toya dyen ye svyet na navstryechua vashiya bog; nye t"zhyetye, nito plachetyetye; (zashchoto vsichkitye lyudye plachyekha kato chukha dumitye na zakona). togava im ryechye: idyetye, yazhtye t"lstoi i piitye sladko i pratyetye dyalovye na tiya, koito nyamat nishcho prigotvyeno, zashchoto dyenyat ye svyet navstryechuu; i nye sk"rbyetye, zashchoto da syeradvaty, v navstryechua, ye vashata sila. i lyevititye usmirikha vsichkitye lyudye, kato kazvakha: m"lchetyetye, zashchoto dyenyat ye svyet; i nye t"zhyetye. i taka, vsichkitye otidokha da yadat i da piyat, da izpratyat dyalovye, i da napravayat golyamo uvyesyelyeniye, zashchoto byakha razbrali dumitye, koito im sye izvyestikha. i na vtoriya dyen nachalnitsitye na bashchinitye domovye na vsichkitye lyudye, i svyeshchyenitsitye i lyevititye, syes"brakha pri knizhnikha yezdra, za da syepouchat s dumitye na zakona. i namyerikha pisano v zakona, chye navstryechu byezapovyadal chryez moisyeya na izrailtyanitye da zhivyeat v kolibi v praznika na syedmiya mysesets, i da obnarodvat i proglasyavat tova v"v vsichkitye si gradovye, pa i v yerusalim, kazvaiki: izlyeztye v gorata da donyesyetye

maslinenyeni kloni, kloni ot diva maslina, mirsinyeni kloni, palmovi kloni, i kloni ot g"stolinsti d"rvyeta, za da napravitye kolibi sporyed pryedpisanoto. i t"i, lyudyetye izlyazokha ta donyesokha kloni, i napravikha sye kolibi, vsyeki po pokriva na k'shchata si, v dvorovyetye si, v dvorovyetye na bozhiya dom, na ploschada pri portata na vodata i na ploschada pri yefryemovata porta. tsyaloto s"braniye ot oniya, koito byakha sye v"rnali ot plyena, napravikha kolibi i syednakha v kolibitye; zashchoto ot vryemyeto na isusa, navyeyiya sin, do onya dyen izrailityanite nye byakha pravili taka. i stana mnogo golyamo vyesyeliye. pri tova, vsyeki dyen, ot p"rviya dyen do poslednyia dyen, chyetyeshye sye ot knigata na bozhiya zakon. i pazyekha praznika syedem dni; a na osmiya dyen imashye t"rzhyestvyeno s"braniye sporyed naryedbata.

9

slyed tova, na dvadyesyet i chyetv"rtiya dyen ot s"shchiya myesyets, kogato izrailityanite byakha s"brani s post, oblyechenyi s vryetishcha, i s pr'st na syebe sye, izrailiyeviyat rot otdyeli syebe sye ot vsichkitye chuzhdyentsi; i zastanakha ta izpovyadakh svoitye gryekhovye i byezzakoniya na bashchitye si. pryed yedna chyetv"rt ot dyenya tye stavakha na myastoto si ta chyetyakha ot knigata na zakona na navstryechua svoya bog, i pryed chryetv"rt sye izpovyadvakha i klanyakha sye na navstryechua svoya bog. togava nyakoi ot lyevititye, - isus, vanii, kadmiil, syevaniya, vunii, syeryeviya, vanii i khananii, - zastanakha na platformata ta izvikakha s"s silyen glas k"m navstryechua svoya bog. poslye lyevititye isus, kadmiil, vanii, asavniya, syeryeviya, odiya, syevaniya i pyetaiya ryekokha: stanyetye ta blagoslavyaitye navstryechua vashiya bog ot vyeka i do vyeka; i da blagoslavyat, bozhyye, tveyeto slavno imye, koyeto ye v"zvishyeno po-gorye ot vsyako blagoslovyeniye i khvala. ti si navstryechu, samo ti; ti si napravil nyebyeto, nyebyeto na nyebesata, i tsyaloto im mnozhyestvo, zyemyata i vsichko shcho ye na nyeya, moryetata i vsichko shcho ye v tyakh, i ti ozhivotvoryavash vsichko tova; i na tyebye sye klyant nyebesnyite voynstva. ti si navstryechu bog, koito si izbral avrama, izvyel si go ot ur khaldyeiski, i si mu dal imye avraam; i kato si namyeril s"rtsyeto mu vyarno pryed tyebye, napravil si s nyego zavvyet, chye shchyye dadyesh zyemyata na khanaantsitye, khyetyeitsitye, amoryeitsitye, fyeryzeysitye, yevusyeytsitye i gyergyeytsitye, - chye shchyye ya dadyesh na potomstvoto mu; i izp"lnil si dumitye si, zashchoto si pravyyeden. i ti vidya tyeplota na bashchitye ni v yegipyet, i chu vika im pri chyervyenoto morye. ti pokaza znanyeniya i chudyesa nad faraona, nad vsichkitye mu slugi, i nad vsichkitye lyudye na zyemyata mu, ponyezhye ti pozna, chye gordo post"pvakha protiv tyakh; i ti si pridobi imye, kakto ye izvestno dnyes. ti i razdyeli moryeto pryed tyakh, ta pryemnakha po sukho vsryed moryeto; a gonityelitye im ti khv"rli v d"lbochinyte, kato kam"v silnitye vodi. pri tova dyenyem ti gi vodi s oblachyen st"lb, a noshchym s ognynen st"lb, za da im svyetish

po p"tya, pryed koito tryabvashye da minat. tozhyye ti slyezyye na sinaiskata planina ta govori s tyakh ot nyebyeto, i im dadye spravvedlyvi s"dbi i zakoni na istinata, i dobri povyyeleniya i zapovyedi; i im napravi poznata svyeyata svoya s"bota, i im dadye zapovyedi, povyyeleniya i zakoni chryez slugata si moisyeya. ti im dadye i khllyat ot nyebyeto, kogato byakha gladni, i im izvadi voda iz skala, kogato byakha zhadni; i zapovyada im da vlyazat, za da zavladyyeyat zyemyata, za koyato byeshyye sye klyel, chye shchyye im ya dadyesh. no tye i bashchitye ni sye v"zgoryadkha, zakoravikha vrata si i nye poslushakha tvoitye zapovyedi; tye otkazakha da poslushat, i nye si spomnikha chudyesata, koito ti izv"rshi za tyakh; no zakoravikha vrata si, i v bunta si opryedelikha nachalnik, za da sye v"rnat v robstvoto si. no ponyezhye si bog, koito obichash da proshchavash, milostiv i zhalostiv, d"lgot"rpyeliv i mnogomilostiv, ti nye gi ostavi. dazhye, kogato si napravikha lyeyano tye-lye i ryekokha: yeto tvoyat bog, koito tye izvyedye iz yegipyet, i izv"rshikha pryedizvikatyelstva, ti pak v golyamato si milos"rdiye nye gi ostavi v pustinyata; oblachniyat st"lb nye pryestana da b"dye nad tyakh dyenyem, za da gi vodi iz p"tya, nito ognenyat st"lb noshchym, za da im svyeti po p"tya, pryed koito tryabvashye da minat. i ti im dadye blagiya si dukh, za da gi vrazumyava i nye otnye mannata si ot ustata im, i dadye im voda, kogato byakha zhadni. dazhye ti gi khrani chyetiridyesyet godini v pustinyata, ta nishcho nye im lipsvashyye; dryekhitye im nye ovyekhtyakha i nozetye im nye otyekokha. pri tova, ti im dadye tsarstva i plyemyena, koito im razdyeli za dyalovyte; i taka zavlyadyakha zyemyata na siona, i zyemyata na yesyevonskiya tsar, i zye-myata na vasanskiya tsar og. i ti umnozhi chadata im kato nyebyesnyite zvyezdi, i zavvedyye gi v zye-myata, za koyato byeshyye kazal na bashchitye im da vlyazat v nyeya, za da ya zavladyyeyat. i t"i, chadata im vlyazokha ta zavlyadyakha zyemyata; i ti pokori pryed tyakh zhityelitye na zyemyata, khanaantsitye, i pryedadye gi v r"tsyetye im s tsaryetye im i plyemyenata na zyemyata, za da im storyat po volyata si. i tye pryevzyekha ukryepenyi gradovyte i plodovitya zyemya; i prityezhavakha k'shchi p"lni s vsyakakvi blaga, izkopani kladyentsi, lozya, maslini, i mnozhyestvo plodoviti d"rvveta; taka tye yadokha i sye nasitikha, zatl'styakha, i sye nasladikha s tveyata golyama blagost. no tye nye sye pokoryavakha, podigakha sye protiv tyebye, zakhv"rlyakha tvoya zakon zad g"rbovyetye si, i izbivakha tvoitye prototsi, koito zayavyavakha protiv tyakh, za da gi ob"rnat k'm tyebye, i izv"rshikha golyemi pryedizvikatyelstva. zatova, ti gi pryedavashyye v r"kata na prityesnytelitye im, koito gi prityesnytelitye im. a v"v vryemye na prityesnyeniyyeto im, kato vikakha k'm tyebye, ti slushashyye ot nyebyeto, i sporyed golyamato si milos"rdiye im davashyye izbavityeli, koito gi izbavyakha ot r"kata na prityesnytelitye im. no kato sye uspokoyavakha, tye pak v"rshyekha zlo pryed tyebye; zatova ti gi ostavashyye v r"kata na nyepriyatyalite im, koito i gi zavlyadyavakha; no pak, kogato sye ob"rshchakha ta vikakha k'm tyebye, ti gi slushashyye ot nyebyeto, i mnogo p"ti gi izbavyashyye

sporyed milos"rdiyeto si. ti i zayavyavashye protiv tyakh, za da gi ob"rnyesh k'm zakona si; no tye sye gordyeyekha i nye slushakha tvoitye zapovyedi, no s"gyreshavakha protiv s"dbitye ti (chryez koito, ako gi izp"lnyava chovyek, shchye zhiyyeye), i obr"shchakha yevryeiski: vtv"rdyavakha plyeshkata si. k'm tyebye g"rba si, i zakoravyavakha vrata si ta nye slushakha. v"pryeki tova, ti mnogo godini gi t"rpyeshye i zayavyavashye protiv tyakh chryez dukha si pospyedstvom prorsitye si, no tye nye vnimavakha; zatova ti gi pryedadye v r"kata na plyemyenata na zyemytye. obachye, poradi golyamoto tvoye milos"rdiye nye gi dov"rshi, nito gi ostavi; zashchoto si bog shchyd"r i milostiv. syega, prochyeye, bozhye nash, vyeliki, moschni i strashni bozhye, koito pazish zavyyet i milost, da sye nye schita za malko pryed tyebye tsyaloto zlostradaniye, koyeto ye postignalo nas, tsaryetye ni, p"rvyentsitye ni, svyeshchyenitsitye ni, prorsitye ni, bashchitye ni i vsichkiye tvoi lyudye ot vryemyeto na asiriiskitye tsarye do dnyes. naistina ti si spravyedliv v"v vsichko, koyeto ni ye spolyetyalo; zashchoto ti si dneystvual vvarno, a niye smye post"pvali nyechyestivo. oshchye tsaryetye ni, p"rvyentsitye ni, svyeshchyenitsitye ni i bashchitye ni nye sa opazili zakona ti, i nye sa vnimavali v tvoitye zapovyedi i zayavlyeniya, s koito si zayavyaval protiv tyakh. zashchoto tye pryez vryemye na tsarstvoto si, i pri golyamata blagost, koyato ti im pokaza, i v shirokata i plodovita zyemya, koyato ti postavil pryed tyakh, nye ti sluzhikha, nito sye ob"rnakha ot nyechyestivitye si dyela. yeto, robi smye dnyes; i v zyemyata, koyato ti dadye na bashchitye ni, za da yadat ploda i i blagoto i, yeto, robi smye v nyeya. tyada golyamo izobilye na tsaryetye, koito ti si postavil nad nas, poradi gryekhovetye ni; i vlastvuvat nad tyelata ni i nad dobit"ka ni sporyed volyata si; a niye smye v golyamo prityesnyeniye. poradi vsichko tova nye pravim vyeryen zavyyet i go napisavamy; i p"rvyentsitye ni, svyeshchyenitsitye ni go podpyechatvat.

10

a oniya, koito podpyechatakha, byakha: upravityelyat nyeyemiya, akhaliyeviyat sin i syedyekiya, syeraiya, azariya, yeryemiya, paskhor, amariya, myelkhiya, khatus, syevaniya, malukh, kharim, myerimot, adviya, daniil, ganaton, varukh, myesulam, aviya, miamin, maaziya, vyelgai i syemaiya; tyebakha svyeshchyenitsi. lyeviti: isus, azaniyeviyat sin, vanui ot inadadovitye potomtsi i kadmiil; i bratyata im syevaniya, odiya, kyelita, fye-laiya, anan, mikhyei, ryeov, asaviya, zakkhur, syeryeviya, syevaniya, odiya, vanii i vyeninu. nachalniitsi na lyudyetye: faros, faat-moav, yelam, zatu, vanii, vunii, azgad, vivai, adoniya, vagui, adin, atir, yezyeikiya, azur, odiya, asum, visai, arif, anatot, nyevai, magfias, myesulam, izir, myesizavyeil, sadok, yadua, fye-latiya, anan, anaiya, osiya, ananiya, asuv, alois, fi-lyeya, soviv, ryeum, asavna, maasiya, akhiya, anan, ganan, malukh, kharim i vaana. a ostanalitye ot lyudyetye, svyeshchyenitsitye, lyevititye, vrataritye, pyevtsitye, nyetinimitye i vsichki, koito byakha sye

otdyelili ot plyemyenata na zyemytye i sye prilypili k'm bozhiiya zakon, zhyenitye im, sinovyetye im i d"shchyeritye im, vsyeki, koito znayeshye i razbirashye, pris"yedinikha sye k'm bratyata si, golyemtsitye si, i post"pikha v zaklinaniye i klyetva da khodyat po bozhiiya zakon, koito bye dadyen chryez bozhiiya sluga moisyeya, i da pazyat i v"rshat vsichkiye zapovyedi na iyeova nashiya navstryechu, s"dbitye mu i povyeleniyata mu; i da nye davamy d"shchyeritye si na plyemyenata na zyemyata, i da nye vzyemamye tyekhnitye d"shchyeri za sinovyetye si; i ako plyemyenata ot zyemyata donyesat stoki ili kakva da bilo khrana za prodan v s"botyen dyen, da nye kupuvamy ot tyakh v s"bota ili v svyet dyen; i da sye otkazvamy ot obrabotvanyeto na zyemyata vsyaka syedma godina i ot iziskvanyeto na vsyeki d"lg. naryedikhmye si oshchye da sye zad"lzhim da davamy vsyaka godina po yedna tryeta ot sik"la za sluzhbata na doma na nashiya bog, za pris"tstvyenitye khlyabovye, za postoyanniya khlyebeyen prinos, za postoyannoto vsyeizgaryanye, v s"botitye i na novoluniyata i na praznitsitye, i za svyetyitye nyeshcha, za prinositye za gryakh v umilostyiveniye za izrailiya, i za vsichkata rabota na doma na nashiya bog. i niye - svyeshchyenitsitye, lyevititye i lyudyetye - khv"rlikhmye zhryebiye pomyezhdn si za prinosna na d"rvata, za gi dokarvat v doma na nashiya bog. sporyed bashchinitye ni domovye, v opryedyeleni vryemyena vsyaka godina, za da goryat v r"ku oltara na navstryechua nashiya bog sporyed pryedpisanoto v zakona; i vsyaka godina da donasyamy v navstryechuniya dom p"rvitye plodovoye ot zyemyata si i p"rvitye plodovoye ot rozhbata na vsyako d"rvo; i da doveyezhdamy v doma na nashiya bog, na svyeshchyenitsitye, koito sluzhat v doma na nashiya bog, p"rvorodnitye ot sinovyetye si i ot dobit"ka si, sporyed pryedpisanoto v zakona, i p"rvorodnitye ot govoyedata si i ot stadata si; i da donasyamy na svyeshchyenitsitye, v staitye na doma na nashiya bog p"rvitye plodovoye ot nashyeto tyesto, i prinositye si, i plodovoyetye ot vsyakakvo d"rvo, tozhye i vinoto i d"rvyenoto maslo; i da vnasyamy na lyevititye dyesyet"tsitye ot zyemyata si, i lyevititye da vzyemat dyesyet"tsitye po vsichkitye gradovoye, gdyeto obrabotvamy zyemyata. i nyakoi svyeshchyenik, aaronov potomyets, da b'dye s lyevititye kogato vzyemat dyesyet"tsitye; i lyevititye da donasyat dyesyet"ka ot dyesyet"tsitye v doma na nashiya bog, v staitye na s"krovishchnitsata. zashchoto izrailityanite i lyeviitsitye tryabva da donasyat prinositye ot zhitoto, ot vinoto i ot d"rvyenoto maslo v staitye, gdyeto sa s"dovyetye na svyetalishchyeto, i sluzhashchitye svyeshchyenitsi, vrataritye i pyevtsitye. i nyama da ostavim doma na nashiya bog.

11

i p"rvyentsitye na lyudyetye sye zasyelikha v yerasalim; a ostanalitye ot lyudyetye khv"rlikha zhryebiye, za da dovyedat yedin ot dyesyet dushi da sye zasyeli v yerasalim, v svyetiya grad, a dyevyetye chasti ot nasyelyeniyyeto v drugitye gradovye. i lyudyetye blagoslovikha vsichki oniya chovyetsi, koito dobrovolno pryedlozhikha syebye si da sye

zasyelyat v yerusolim. a yeto glavnitye m"zhye ot oblasta, koito sye zasyelikha v yerusolim; (a v yudovitye gradovye sye zasyelikha, vsyeki v prityezhaniyeto si v gradovyetye im, izrail, svyeshchenitsitye, lyevititye, nyetinimitye i potomtsitye na solomonovitye slugi); v yerusolim sye zasyelikha nyakoi ot yudyeitsitye i ot vyeni-amintsitye. ot yudyeitsitye: ataiya sin na oziya, sin na amariya, sin na safatiya, sin na maalalyeila, ot faryesovitye potomtsi; i maasiya sin na varukha, sin na kholozeyeya, sin na azaiya, sin na adaiya, sin na ioyariva, sin na zakhariya, sin na siloniya. vsichkitye faryesovi potomtsi, koito sye zasyelikha v yerusolim, byakha chyetrinstotin i shyestdyesyet i osyem khrabri m"zhye. a vyeniaminsitye byakha slyednitye: salu sin na myesulama, sin na ioada, sin na fyedaiya, sin na kolaiya, sin na maasiya, sin na itila, sin na isaiya; i s tyakh gavai i salai; dyevyetstotin i dvadyesyet i osyem dushi. ioil, zyekhriyeviyat sin, byeshye nadziratyel nad tyakh, a yuda syenuiniyat sin, byeshye vtori nad grada. ot svyeshchenitsitye: yedaiya, ioyarivoviyat sin, yakhin, syeraiya sin na khyelkiya, sin na myesulama, sin na sadoka, sin na myeraiota, sin na upravityelya na bozhiya dom akhitov; i bratyata im, koito v"rshyekha rabotata na doma; osyemstotin i dvadyesyet i dvama dushi; i adaiya sin na yeroama, sin na fyelaliya, sin na amsiya, sin na zakhariya, sin na paskhora, sin na myelkhiya; i bratyata mu, nachalnitsi na bashchini domovy; dyvesta i chyetrirdyesyet i dvama dushi; i amasai sin na azaryeila, sin na aazaya, sin na myesilyemota, sin na yemira; i bratyata im, silni i khrabri m"zhye, sto i dvadyesyet i osyem dushi; a zavdiil, sin na gyedolim, bye nadziratyel nad tyakh. a ot lyevititye: syemaiya sin na asuva, sin na azrikama, sin na asaviya, sin na vunii; i savyetai i iozavad, ot lyevitskitye nachalnitsi, byakha nad v"nshnitye raboti na bozhiya dom. i mataniya sin na mikhyeya, sin na zavdiya, sin na asafa, koito r"kovodyeshye slavosloviyeto pri molitvata, i vakvukiya, koito byeshye vtoriyat myezhdu bratyata si; i avda, sin na samuya, sin na galala, sin na yedutuna. vsichkitye lyeviti v svyetiya grad byakha dyvesta i osyemdyesyet i chyetiri dushi. a vrataritye: akuv, talmon i bratyata im, koito pazyekha portitye, byakha sto i syedyemdyesyet i dvama dushi. a ostanalitye ot izrailya, svyeshchenitsitye i lyevititye, byakha po vsichkitye yudovi gradovye, vsyeki v naslyedstvoto si. a nyetinimitye sye zasyelikha v ofil; i sikha i gyesfa byakha nad nyetinimitye. a nadziratyelyat na lyevititye v yerusolim bye ozii sin na vaniya, sin na asaviya, sin na mataniya, sin na mikhyeya, ot asafovitye potomtsi, pyevtsitye, nad rabotata na bozhiya dom. zashchoto imashye tsarska zapovyed za tyakh, i opryedyelen dyal za pyevtsitye sporyed nuzhdata na vsyeki dyen. a pyetaiya, sin na myesizavyeila, ot potomtsitye na yudoviya sin zara, byeshye pomoshchnik na tsarya v"v vsichko shcho sye kasayeshye do lyudyetye. a kolko to za syelata s nivitye im, nyakoi ot yudyeitsitye sye zasyelikha v kiriat-arva i syelata i, v dyevon i syelata mu, i v kavsyeil i syelata mu, i v iisuya, molada, vyet-fyelyet, asar-sual, virsavyeye i syelata mu, v siklag, myekona i syelata mu, v yen-rimon, saraya, yarmut, zanoya,

odolam i syelata im, v lakhis i polyetata mu, i v azika i syelata mu. taka sye zasyelikha ot virsavyeye do yenomovata dolina. a vyeniaminsitye sye zasyelikha ot gava natat"k, v mikhmas, gaiya, vyetil i syelata mu, v anaton, nob, ananiya, asora, rama, gyetaim, adid, syevoim, nyevalat, lod, ono i v dolinata na d"rvodyelsitye. a nyakoi otriedi ot lyevititye sye zasyelikha v yuda i v"v vyeniamin.

12

a yeto svyeshchenitsitye na lyevititye, koito v"zlyazokha s"s zorovavyela salatiiloviya sin i s isusa: saraiya, yeryemiya, yezdra, amariya, malukh, khatus, syekhaniya, ryum, myerimot, ido, ganaton, aviya, miamin, maadiya, vyelga, syemaiya, ioyariv, yedaiya, salu, amok, khyelkiya i yedaiya. tiya byakha nachalnitsitye na svyeshchenitsitye i na bratyata im v dnitye na isusa. a lyevititye: isus, vanui, kadmiil, syeryeviya, yuda i mataniya, koito, zayedno s bratyata si, bye nad pyeyenyeto. a vakvukiya i unii, bratyata im, byakha sryeshchu tyakh v strazhitye. i isus rodi ioakima, a ioakim rodi yeliasiva, a yeliasiv rodi iodaya, a iodayi rodi ionatana, a ionatan rodi yaduya. a v dnitye na ioakima svyeshchenitsi, koito byakha i nachalnitsi na bashchini domovy, byakha: nachalnik na bashchiniya dom na syeraiya, myeraiya; na yeryemiya, ananiya; na yezdra, myesulam; na amariya, ioanan; na myelikhu, ionatan; na syevaniya, iosif; na kharima, adna; na myeraiota, khyelkai; na ido, zakhariya; na ganatona, myesulam; na aviya, zyekhrii; na miniamina, ot moadiya, fyeltai; na vyelga, samua; na syemaiya, ionatan; na ioyariva, matyenai; na yedaiya, ozii; na salaya, kalai; na amoka, yevyer; na khyelkiya, asaviya; i na yedaiya, natanail. v dnitye na yeliasiva, iodaya, ioanana i yadua lyevititye byakha zapisani za nachalnitsi na bashchini domovy; s"shcho i svyeshchenitsitye pryed tsaruvanyeto na pyersiyyetsa darii. lyevitsitye, koito byakha nachalnitsi na bashchini domovy, byakha zapisani v knigata na lyetopisitye, dori do dnitye na ioanana yeliasivoviya sin. a nachalnitsitye na lyevititye byakha: asaviya, syeryeviya i isus kadmiiloviyat sin, s bratyata im sryeshchu tyakh, naznachenyi da khvalyat i pyesnoslovyat sporyed zapovyedta na bozhiya chovyek davida, otvyetno yedni sryeshchu drugi yevreyisk: strazha sryeshchu strazha.. mataniya, vakvukiya, avdiya, myesulam, talmon i akuv byakha vratarai, i pazyekha strazhata na vlagalishchata pri portitye. tiya byakha v dnitye na ioakima sin na isusa, sin na iosyedyeka, i v dnitye na oblastniya upravlyitel nyeyemiya, i na svyeshchenik yezdra knizhnik"t. i pri posvyeshchavanyeto na yerusalimskata styena pot"rsikha lyevititye po vsichkitye im myesta, za da gi dovyedat v yerusolim da praznuvat posvyeshcheniyeto s vyesyeliye, s"s slavosloviya i pyesni, s kimvali, psaltiri i arfi. i t"i, družhnyte pyevtsi sye s"brakha, kaktoto ot yerusalmiskata okolnost, taka i ot nyetofatskitye syela. ot vyet-galgal, i ot syelata na gava i na azmavyet; zashchoto pyevtsitye si byakha s"gradili syela okolo yerusolim. i svyeshchenitsitye i lyevititye, kato ochistikha syebye si, ochistikha i lyudyetye,

portitye i styenata. togava izkachikh yudovitye nachalnitsi na styenata, i opryedyelikh dveye golyemi otdyeleniya khvalityeli; yednoito otivashye v shyestviye na dyasno v'rkuh styenata k'm portata na bunishchyeto; i podir tyakh v'ryakha osaiya, i polovinata ot yudovitye p'rvyentsi i azariya, yezdra, myeulam, yuda, vyeniamin, syemaiya i yeryemiya, i nyakoi ot sinovyetye na svyeshchyenitsitye s tr'bi: zakhariya sin na ionatana, sin na syemaiya, sin na mataniya, sin na mikhyeya, sin na zakkhura, sin na asafa, i bratyata mu: syemaiya, azaryeil milalai, gilalai, maai, natanail, yuda i ananii, s muzikalnitye instrumenty na bozhiiya chovyeek dauida; i knizhnikha yezdra im byeshye na chyelo; i pri portata na izvora tye sye izkachikha napravu pryed syebye si po st'palata na davidoviya grad, gdyeto styenata sye v'zvishava nad davidovata k'shcha, dori do portata na vodata k'm iztok. a drugoto otdyeleniye khvalityeli v'rvyeshye v protivopolozhna posoka, i az podir tyakh, tozhye i polovinata ot lyudyetye, po styenata, krai kulata na pyeshchitye i po shirokata styena, i nad yefryemovata porta, i nad starata porta, i nad ribnata porta, i krai kulata ananyel, i krai kulata myeya, do ovchata porta, doklye zastanakha v portata na strazhata. taka dyetye otdyeleniya khvalityeli zastanakha v bozhiiya dom, i az, i polovinata ot vidnitye m'zhye s myenye, i svyeshchyenitsitye yeliakim, maasiya, miniamin, mikhyei, yelioinai, zakhariya i ananiya, s tr'bi, kakti a maasiya, syemaiya, yelyeazar, ozii, ioanan, malkhiya, yelam i yezyer. i pyevtsitye zapyakha s's silyen glas, s yezraiya za vodityel. i v s'shchiya dyen prinyesokha golyemi zhyertvi i sye razvyesyelikha, zashchoto bog gi razvyesyeli pryemnog; oshchye zhyenitye i dyetsata sye razvyesyelikha; t'i chye uvyesyeleniyeto na yerusolim sye razchu nadalyech. tozhye v s'shchiya dyen sye opryedyelikha chovyetsi nad staitye za vlagalishchata, za prinositye, za p'rvitye plodovye, i za dyesyet'tsitye, za da s'birat v tyakh ot polyetata na gradovyetye dyalovyetye uzakonyeni za svyeshchyenitsitye i lyevititye; zashchoto yuda sye razvashye poradi svyeshchyenitsitye i lyevititye, koito sluzhyekha. zashchoto tye i pyevtsitye i vrataritye pazyekha zar'chanoto ot boga si, i zar'chanoto za ochishchyeniyeto, sporyed zapovyedta na dauida i sina mu solomona. zashchoto otdavna, v dnitye na dauida i na asafa, imashye glavni pyevtsi i pyeneniya za khvala i blagodarenyiye bogu. i v dnitye na zorovavyela i v dnitye na nyeyemiya, tsyeliyat izrail davakha opryedyelenitye za vsyeki dyen dyalovye na pyevtsitye i na vrataritye; tye posvyeshchavakha darovyetye si na lyevititye, a lyevititye posvyeshchavakha na aaronovitye potomtsi.

13

v s'shchiya dyen, kato chyetyakha moisyeyevata kniga i lyudyetye slushakha, namyeri sye pisano v nyeya, chye amontsitye i moavtsitye nye tryavbasyhe nikoga da vlizat v bozhiiyeto obshchestvo, zashchoto nye posryeshchnakha izrailityanitye s khlyab i voda, a nayekha protiv tyakh valaama, za da gi

prok'lnye; obachye nashiyat bog ob'rna proklyatiyata v blagoslovyeniye. i kato chukha zakona, otl'chikha ot izrailiya vsichkitye chuzhdyentsi smyenyeni s nyego. a v'pryeki tova, svyeshchyenik yeliasiv, koito nadziravashye staitye na doma na nashiya bog, kato byeshye srodnik na toviya, prigotvi za nyego golyama staya, gdyeto po-napryed turyakha khlyebnitye prinosi, livana, vyeshchitye i dyesyet'tsitye ot zhitoto, ot vinoto i ot d'rvyenoto maslo, koito byakha opryedyeleni za lyevititye, za pyevtsitye i za vrataritye, s'shcho i prinositye za svyeshchyenitsitye. no kogato stavalo vsichko tova, az nye byakh v yerusolim; zashchoto v tridyesyet i vtorata godina na vavilonskiya tsar artaksyerks, otidokh pri tsarya. i podir izvyestno vryemye, kato izprosikh pozvoleniye ot tsarya, pak doidokh v yerusolim, i nauchikh sye za zloto, koyeto yeliasiv byeshye storil odnosno toviya kato prigotvil za nyego staya v dvorovyetye na bozhiiya dom. i stana mi mnogo m'chno; za tova, izkhv'rlikh v'n ot stayata vsichkata pok'shchnina na toviya. togava zapovyadakh, ta ochistikha staitye, i pak vnyesokh tam vyeshchitye na bozhiiya dom, khlyebnitye prinosi i livana. poslye zabyelyazakh, chye dyalovyetye na lyevititye nye bili im davani, taka shchoto lyevititye i pyevtsitye, koito v'rshyekha rabotata na sluzhyeniyeto, byakha pobyagnali vsyeki v syeloto si. togava izoblichikh po-glavnitye m'zhye, kato ryekokh: zashcho ye ostavyen bozhiiy dom? i s'brakh pobyagnalitye sluzhityeli ta gi postavikh na myastoto im. togava tsyeliyat yuda donyesy v'v vlagalishchata dyesyet'ka ot zhitoto, ot vinoto i ot d'rvyenoto maslo. i postavikh za pazityeli na vlagalishchata svyeshchyenik syelyemiya i syekryetarya sadok i ot lyevititye fyedaiya, i pri tyakh anana sin na zakkhura, sin na mataniya, zashchoto sye schitakha za vyerni; i rabotata im bye da razdavata na bratyata si. pomni nye, bozhye moi, za tova, i nye zalichavai dobrinitye, koito storikh za doma na moya bog i za naryedbitye mu. pryed oniya dni vidyakh nyekoltsina v yuda, chye v s'bota t'pchyekha grozdye v lina, vnasyakha snopi i tovaryekha na osli vino, grozdye, smokini i vsyakakvi tovari, koito dokarvakha v yerusolim v s'botyen dyen; i az zayavikh protiv tyakh, kogato taka prodavakha khvana. s'shcho i tiryaniye, koito zhivyeyekha v grada, donasyakha ribi i vsyakakvi stoki ta prodavakha v s'bota na yudyeitsitye i v yerusolim. togava izoblichikh yudovitye blagorodni, kato im ryekokh: kakvo ye tova zlo, koyeto pravitye, kato oskvyernyavaty s'botniya dyen? nye post'pikha li taka bashchitye vi, taka shchoto nashiyat bog dokara vsichko tova zlo na nas i na toya grad? a p'k viye umnozhatvye gnyav v'rkuh izrailiya kato oskvyernyavaty s'botata. zatova, kogato pochna da mr'knuva v yerusalimskitye porti pryedi s'botata, zapovyadakh da sye zatvoryat vratitye, i zapovyadakh da sye nye otvoryat do podir s'botata; i postavikh na portitye nyekoltsina ot moitye slugi, za da nye sye vnasya nikak'v tovar v s'botyen dyen. togava yedin-dva p'ti t'rgovtsitye i prodavachitye na vsyakakvi stoki pryenoshchuvakha v'n ot yerusolim. az, prochyeye, zayavikh protiv tyakh, kato im ryekokh: zashcho noshchuvatye pryed styenata? ako povtoritye,

shchye turya r"ka na vas. ot togava nye doidokha vyeche v s"bota. i zapovyadakh na lyevityte da sye ochistvat i da dokhozhdad da varyat portitye, za da osvyeschavat s"botniya dyen. pomni nye, bozhye moi, i za tova, i smili sye za myenye sporyed golyamata si milost. poslye, v oniya dni vidyakh yudyeitye, koito byakha vzyeli zhyeni azotki, amonki i moavki, chiito dyetsa govoryekha polovin azotski, a nye znayekha da govoryat yudyeiski, no prikazvakha po yezika na vsyeki ot tiya narodi. i izoblichikh gi, proklyekh gi, bikh nyekoltsina ot tyakh, oskubakh im kosmitye i zaklyekh gi v boga, kato kazakh: da nye davatye d"shchyeritye si na sinovyetye im, i da nye vzyematye ot tyekhnitye d"shchyeri za sinovyetye si ili za syebye si. nye s"gyeshi li taka izrailieviyat tsar solomon? ako i da nye ye imalo myezhdu mnogo narodi tsar podobyen na nyego, koito byeshye v"zlyubyen ot svoya bog, i kogoto bog napravi tsar nad tsyeliya izrail, no i nyego chuzhdyenkitye zhyeni nakarakha da s"gyeshi. a niye da pozvolim li na vas da v"rshitye vsichkoto tova golyamo zlo, da stavatye pryest"pnitsi protiv nashiya bog, kato vzyematye chuzhdyenki zhyeni? i yedin ot sinovyetye na iodaya, sin na p"rvosvyeschyenik yeliasiva, byeshye zyet na oronyetsa sanavalat; zatova go izp'dikh ot myenye. spomni si za tyakh, bozhye moi, zashchoto sa oskvyernili svyeschyenstvoto i zavyeta na svyeschyenstvoto i lyevityte. taka gi ochistikh ot vsichkitye chuzhdyentsi, i opryedyelikh otriedi za svyeschyenitsitye i lyevityte, za vsyekigo rabotata mu; naryedikh i za prinosa na d"rva v opryedyelyeni vryemyena, i za p"rvitye plodovye. pomni nye, bozhye moi, za dobro.

adam, sit, yenos, kainan, maalalyeil, yaryed, yenokh, matusal, lamyekh, noye, sim, kham i yafyet. yafyetovi sinovye: gomyer, magog, madai, yavan, tual, mosokh, i tiras; a gomyerovi sinovye: askhanaz, difat v bit. 10:3, rifat., i togarma; a yavanovi sinovye: yelisa, tarsis, kitim i rodamid v bit. 10:4, dodanim.. khamovi sinovye: khus, mitsram, fut i khanaan; a khusovi sinovye: syeva, yevila, savta, raama i savtyeka; a raamovi sinovye: shyeva i dyedan. i khus rodi nimroda; toi pr"v stana silen na zyemyata; a mitsraim rodi ludimitye, anamimitye, lyevamimitye, naftukhimitye, patrusimitye, kaslukhimitye (ot koito proizlyazokha filistimtsitye), i kaftorimitye; a khanaan rodi p"rvorodniya si sidon i khyeta, i yevusyeytsitye, amoryeytsitye, gergyeytsitye, yevyeytsitye, arukyeitsitye, asyenyeytsitye, arvadtisitye, tsyemaryeytsitye i amatyeytsitye. simovi sinovye: yelam, asur, arfaksad, lud i aram; a aramovi sinovye: uz, ul, gyetyer i mosokh v bit. 10:23, mash.; a arfaksad rodi sala, a sala rodi yevyera. i na yevyera sye rodikha dva sina: imyeto na yediniya bye falyek tye., razdyelyeniye., zashchoto v nyegovitye dni sye razpryedyeli zyemaya; a imyeto na brata mu bye ioktan. a ioktan rodi almodada, shalyefa, khatsarmavyeta, yarakha, adorama, uzala, dikla, gyevala v bit. 10:28, ovala., avimaila, shyeva, ofira, yevila i iovava; vsichki tiya byakha ioktanovi sinovye. sim, arfaksad, sala, yevyer, falyek, ragav, syerukh, nakhor, tara, avram, koito ye i avraam, a avraamovi sinovye: isaak i ismail. yeto tyekhnitye pokolyeniya: p"rvorodniyat na ismaila, navaiot; poslye kidar, adveyel, mavsam, masma, duma, masa, adad, tyema, yetur, nafis i kyedma; tiya byakha ismailovitye sinovye. a yeto sinovyetye na avraamovata nalozhnitsa khyetura: tyia rodi zyem-rana, ioksana, madana, madiama, yevsoka i shuakha; a ioksanovi sinovye: shyeva i dyedan; a madiamovi sinovye: gyefa, yefyer, yenokh, avida i yeldaga; vsichki tiya byakha potomtsi na khyetura. i avraam rodi isaaka: a isaakovitye sinovye byakha isav i izrail, isavovi sinovye: yelifaz, raguil, yeus, yeglom i koryei; a yelifazovi sinovye: tyeman, omar, syefi v bit. 36:11, syefo., gotom, kyenyez, tamna i amalik; raguilovi sinovye: nakhat, zara, sama i miza. a siirovi sinovye: lotan, soval, syevyegon, ana, dison, asar i disan; a lotanovi sinovye: khori i omam v bit. 36:22, yemam.; a syestra na lotana bye tamna; sovalovi sinovye: alian v bit. 36:23, alvan., manakhat, gyeval, syefi v bit. 36:23, syefo. i onam; a syevyegonovi sinovye: aia i ana: anov sin, dison; a disonovi sinovye: amadan, asvan, itram i kharan; asarovi sinovye: valaan, zavan i akan; disanovi sinovye: uz i aran. a yeto tsaryetye, koito tsaruvakha v yedomskata zyemya, pryedi da sye v"ztsari tsar nad izrailtyanitye: vyela vyeoroviyat sin; i imyeto na grada mu bye dyenava. a kato umrya vyela, vmyesto nyego sye v"ztsari iovav, zaroviyat sin, ot vosora. a kato umrya iovav, vmyesto nyego sye v"ztsari khusam, ot zyemyata na tyemantsitye. a kato umrya khusam, vmyesto nyego sye v"ztsari adad vadadoviyat sin, koito porazi madiamtsitye na moavskoto polye; i imyeto na grada mu bye avit. a kato umrya adad, vmyesto

nyego sye v"ztsari samla, ot masryeka. a kato umrya samla, vmyesto nyego sye v"ztsari saul, ot roovot pri yevfrat yevryeiski: ryekata.. a kato umrya saul, vmyesto nyego sye v"ztsari vaalanen, akhovoroviyat sin. a kato umrya vaalanen, vmyesto nyego sye v"ztsari adad v bit. 36:39 adar.; i imyeto na grada mu bye pau, a imyeto na zhyena mu myetavyeil, d"shchyerya na myetryeda, myezaavova vnuka. a kato umrya adad, yedomskitye p"rvyentsi byakha: p"rvyenyets tamna, p"rvyenyets aliya v bit. 36:40 alva., p"rvyenyets yetyef, p"rvyenyets olyivema, p"rvyenyets ila, p"rvyenyets finon, p"rvyenyets kyenyez, p"rvyenyets tyeman, p"rvyenyets mivsar, p"rvyenyets magyedil i p"rvyenyets iram. tiya byakha yedomskitye p"rvyentsi.

2

yeto sinovyetye na izrailya: ruvim, simyeon, lyevii, yuda, isakhar, zavulon, dan, iosif, vyeniamin, nyef-talim, gad i asir. yudovi sinovye: ir, onan i shyela: trimata mu sye rodikha ot khanaankata, d"shchyeryata na suya. a p"rvorodniyat na yuda, ir, bye losh pryed navstryechua, ta toi go um"rtvi. i snakha mu tamar mu rodi faryesa i zara. vsichkitye yudovi sinovye byakha pyetima. faryesovi sinovye: yesron i amul. a zarovi sinovye: zimrii v is nav. 7:1, zavdi., yetan, yeman, khalkol i dara v 3 tsar. 4:31, darda.; vsichko pyetima. a kharmiyev sin: akhar v is nav. 7:1, akhan., smutityelyat na izrailya, koito izv"rshi pryest"plyeniye otosno obryechyenoto. a yetanov sin - azariya. a sinovye, koito sye rodikha na yesrona: yerameyl, aram i khalyev. i aram rodi aminadava: a aminadav rodi naasona, p"rvyenyets na yudovitye potomtsi. a naason rodi salmona: salmon rodi vooza; vooz rodi ovida; ovid rodi yesyeya; a yesyei rodi p"rvorodniya si yeliav, vtoriya avinadav, tryetiya sama, chyetv"rtiya natanail, pyetiya rada, shyestiya osyem i syedmiya david. a tyekhni syestri byakha saruiya i avigyea; a saruinitye sinovye byakha trima: avisei, ioav i asail; i avigyea rodi amasa; a bashcha na amasa byeshye ismailyets"t iyetyer v"v 2 tsar. 17:25, itra, izrailtyanin.. i khalyev, yesronoviyat sin, rodi sinovye ot zhyena si azuva i ot yeriota: sinovyetye mu byakha yesyer, soval i ardon. i kato umrya azuva, khalyev si vzye yefrata, koyato mu rodi ora. a or rodi uriya; a urii rodi vyesyelyeila. i poslye yesron vlyezye pri d"shchyeryata na makhira galaadoviya bashcha; toi ya vzye kato byeshye na shyestdyesyet godini na v"zrast, i tyia mu rodi syeguva; a syeguv rodi yaira, koito imashye dvadyesyet i tri grada v galaadskata zyemya. i gyesur i aram pryevzyekha ot tyakh yairovitye palanki, s kyenat i syelata mu, shyestdyesyet grada. vsichki tiya byakha sinovye na makhira, galaadoviya bashcha. a slyed kato umrya yesron v khalyev-yefrata, to-gava yesronovata zhyena aviya mu rodi askhora bashchata na tyekuye. i sinovyetye na p"rvorodniya na yesrona, yerameyla, byakha: p"rvorodniyat aram i vuna, oryen, osyem i akhiya. yerameyl vzye i druga zhyena, chiyeto imye bye atara; zhye bye maika na onama. a sinovyetye na p"rvorodniya na yerameyla, aram, byakha: maas, yamin i yekyer. i sinovyetye na

anama byakha: samai i yadai; a sinovyetye na samaya: nadav i avisur. i imyeto na avisurovata zhyena bye avikhaila, koyato mu rodi aavana i molida. a nadavovi sinovyetye byakha: syelyed i apaim; i syelyed umrya byezdyetyen. a sin na apaima byeshye yesii; a sin na yesiia, sisan; a sin na sisan, aalai. a sinovyetye na yadaya samayeiviya brat byakha: yetyer i ionatan; i yetyer umrya byezdyetyen; a sinovyetye na ionatana: falyet i zaza. tiya byakha potomtsitye na yerameyla. a sisan nyamashye sinovyetye, no d'shchyeri. i sisan imashye sluga yegityanin na imye yaraa; i sisan dadye d'shchyerya si na slugata si yaraa za zhyena; i tya mu rodi ataya; a atai rodi natana; natan rodi zavada; zavad rodi yeflala; yeflal rodi ovida; ovid rodi iuiya; iuii rodi azariya; azariya rodi khyelisa; khyelis rodi yelyeasa; yelyeas rodi sisamaya; sisamai rodi syeluma; syelum rodi yekamiya; a yekamiya rodi yelisama. a sinovyetye na khalyeveya yerameylioviya brat, byakha: p'rvorodniyat mu misa, koito bye bashcha na zif; i sin na marisa bye avi-khyevron. a khyevronovi sinovyetye: koryei, tapfua, ryekyem i syema. a syema rodi raama, iorkoamoviya bashcha; a ryekyem rodi samaya. i samaye sin byeshye maon; a maon byeshye vyetsuroviyat bashcha. a nalozhnitsata na khalyeva, gyefa, rodi kharana, mosa i gazyeza; a kharan rodi gazyeza. a yadayeivi sinovyetye: ryekyem, iotam, gisan, fyelyet, gyefa i sagaf. i nalozhnitsata na khalyeva, maakha, rodi syevyera i tirkhana; rodi oshchye sagafa, madmanoviya bashcha, syeva makhvanoviya bashcha i bashchata na gavya; i khalyevova d'shchyerya bye akhsa. yeto sinovyetye na khalyeva, sin na p'rvorodniya na yefrata, or: soval kiriatiarimoviyat bashcha, salma vitlyeyemoviyat bashcha, i aryef vyet-gadyeroviyat bashcha. a na sovala kiriatiarimoviya bashcha sinovyetye byakha aroye v gl. 4:2, ryeaiya. i polovinata ot manakhattsitye. a kiriatiarimoviyetye syemyeistva byakha: yetyertsitye, futtsitye, sumattsitye i misraitsitye ot tyakh proizlyazokha saraitsitye i yestaoltsitye. salmovi sinovyetye: vitlyeyem, nyetofattsitye, atarot-vit-ioav, polovinata ot manakhattsitye, saraitsitye, syemyeistvata na pistsitye, koito zhivyeat v yavis, tirattsitye, simyeattsitye i sukhattsitye. tova sa kyleneitsitye, koito proizlyazokha ot amata, pradyed na rikhavoviya dom.

3

a yeto sinovyetye, koito sye rodikha na davida v khyevron: p'rvorodniyat, amnon, ot yezrayelkata akhinoama; vtoriyat daniil v 2 tsar. 3:3 khilyeav, ot karmilkata avigyeya; tryetiyat avyesalom, sin na maakha, d'shchyerya na gyesursiyya tsar talmai; chyetyvrtiyat adoniya, sin na agita; pyetiyat syefatiya, ot avitala; shyestiyat itraam, ot zhyena mu yegla, shyestimata mu sye rodikha v khyevron, gdyeto tsaruva syedym godini i shyest myesyetsa; a v yerusalam tsaruva tridysetsy i tri godini. a tiya mu sye rodikha v yerusalam: sama v 2 tsar. 5:14, samua., sovav, natan i solomon, chyedirima, ot vitsavyeye, d'shchyerya na amiila v 2 tsar. 11:3, yeliam.; i yevav, yelisama v 2 tsar. 5:15, yelisua., yelifalyet, nogakh, nyefyes, yafiya, yelisama, yeli-

ada i yelifalyet, dyevyetye dushii; vsichki tiya byakha davidovi sinovyetye, osvyyen sinovyetye ot nalozhnitsitye; i tamar byeshye tyakhna syestra. a solomonov sin bye rovoam; nyegov sin, aviya; nyegov sin, asa; nyegov sin, iosafat; nyegov sin, ioram; nyegov sin, okhoziya v 2 lyet. 21:17, ioakhaz.; nyegov sin, ioas; nyegov sin, amasiya; nyegasar sin, azariya v 4 tsar. 15:30, oziya.; nyegov sin, iotam; nyegov sin, akhaz; nyegov sin, yezyeikiya; nyegov sin manasiya; nyegov sin, amon; nyegov sin iosiya. a sinovyetye na iosiya byakha: p'rvorodniyat ioanan, vtoriyat ioakim, tryetiyat syedyekiya, chyetyvrtiyat syelum. a ioakimovi sinovyetye: yekhoniy sin mu, syedyekiya nyegov sin. a yekhoniyev sin bye asir; nyegov sin salatiil, i malkhiram, fyedaiya, syenasar, yekamiya, osama i nyedaviya. a fyedaiyevi sinovyetye: zorovavyel i syemyei; a zorovavyelovi sinovyetye: myesulam i ananiya, i syestra im salomita, i asuva, oyel, varakhiya, asadiya i yusav-yesyed, pyetima. a ananiyevi sinovyetye: fyelatiya i isaiya, sinovyetye na rafaiya, sinovyetye na arnana, sinovyetye na avdiya, sinovyetye na syekhanyiya. a syekhanyiye sin, syemaiya; i syemaiyevi sinovyetye: khatu, igal, variya, nyeariya i safat, shyestima. a nyeariyevi sinovyetye: yeloinai, yezyeikiya i azrikam, trima. a yeloinayevi sinovyetye: odaiya, yelisav, fyelaiya, akuv, ioanan, dalaiya i ananii, syedmina.

4

yudovi sinovyetye: faryes, yesron, kharmii, or i soval. i ryeaiya sovaloviyat sin rodi yaata; i yaat rodi akhumaya i laada. tiya sa syemyeistvata na saraitsitye. i yeto sinovyetye na itamoviya bashcha: yezrayel, yesma i yedvas; i imyeto na syestra im bye asyelyelfoniya, i fanuil gyedyeroviyat bashcha i yezyer khusoviyat bashcha. tiya sa potomtsitye na ora p'rvorodniya na yefrata, vitlyeyemoviya bashcha. i askhor, tyekuyeviyat bashcha, imashye dyve zhyeni, khala i naara. naara mu rodi akhuzama, yefyera, tyemaniya i akhastara; tiya byakha sinovyetye na naara. a sinovyetye na khala: syeryet, yesuar i yetnan. i kos rodi anuva, soviva i syemyeistvata na akharila arumoviya sin. a yavis byeshye nai-mnogo pochitan myezhdu bratya si; i maika mu go naryechye yavis t.y.e., skr'byen., kato dumashye: ponyezhye go rodikh v skr'b. i yavis prizova izrailiyeviya bog, kazvaiki: dano dyeistvityelno mye blagoslovish, i dano razshirish pryedyelitye mi, i r'kata ti da b'dye s myenye, i da mye pazish ot zlo, ta da nyamam skr'b! i bog mu dadye tova, koyeto poiska. a khyeluv, suyeviyat brat, rodi makhira; toi bye yestonoviyat bashcha. a yeston rodi vyetrafa, fasyeya i tyekhina osnovatyl yevryeiski: bashcha. na grad naas; tiya sa m'zhyetye na rikha. i kyleneyzovi sinovyetye byakha: gotoniil i sariya; a gotoniilov sin, atat. a myeonotai rodi ofra; a sariya rodi ioava nachinatyelya+ na dolinata na d'rvodyeltsitye, zashchoto byakha d'rvodyeltsi. a sinovyetye na khalyeva, yefoniyeiviya sin: iru, ilye i naam; a iloviyat sin byeshye kylenez. i yalyelyeilovi sinovyetye: zif, zifa, tiriya i asaryeil. a yezrayevi sinovyetye: yetyer, myeryed, yefyer i yalon: a zhyenata na myeryeda rodi mariama, samaya i yesva yestyemoviya bashcha; a drugata mu zhyena, yudyeya, rodi

yaryeda gyedoroviya bashcha, khyevyera sokhoviya bashcha i yekutiila zanoyeviya bashcha. i tiya sa sinovyetye na vitiya faraonovata d'shchyerya, koyato vzye myeryed; i sinovyetye na odiyevata zhyena, syestra nakhamova, byakha bashchata na garmiyyetsa kyeila i maakhatyetsa yestyemo. a simonovi sinovyetye byakha: amion, rina, ynenanan i tilon. i yesiyei sinovyetye: zokhyet i vyzenzokhyet. sinovyetye na shyela, yudoviya sin, byakha ir bashcha na likha, i laada, bashcha na marisa, i symeiyevata ot doma na tiya, koito rabotyekha vison, ot asvyeyeviya dom, i ioakim, i m'zhyetye na khoziva, i ioas, i saraf, koito vlyadyeyekha v moav i v yasuvilyekhyem. tova ye sporyed stari zapiski. tye byakha gr'ncharitye i zhyityelyte v nyetaim i v gyedira; tam zhivyeyekha s tsarya za da mu rabotyat. simyeonovi sinovyetye byakha: namuil v bit. 46:10 i izkh. 6:15, iyemuil. yamin, yarin, yarum v bit. 46:10, yakhin, sokhar. i saul; nyegov sin, syelum; nyegov sin, mavsam; nyegov sin, masma. a masmovi sinovyetye: sin mu amuil; nyegov sin, zakkhur; nyegov sin, symeyei. a symeyei rodi shystynadyesyet sina i shyst d'shchyeri; bratyata mu obachye nyamakha mnogo sinovyetye, nito sye umnozhi tsyaloto im symeiyestvo kato yudovitye potomtsi. tye sye zasyelikha v'v virsavyeyekha, molada i asar-sual, v'v vala, yesyem i tolad v is. nav. 19:4, yeltolad, v'v vatuil, khorma i siklag, v'v vyet-markhavot, asar-susim, vyet-viryei i v saaraim; tiya byakha tyekhni gradovyte do tsaruvanyeto na davida. i syelishchata im byakha: itam, aim, rimon, tokhyen i asan, pyet grada, i vsichkitye syela, koito byakha okolo tiya gradovyte, do vaal v is. nav. 19:8, vaalat-vir; tiya byakha myestozhityelstvata im i rodosloviyata im. a myesovav, yamilikh, iosa, amasiyeviyat sin, ioil, iiii sin na iosiviya sin na saraiya, sin na asiila, i yelioinai, yakova, yesokhaiya, asaiya, adiil, yesimiil, vanaiya i ziza, sin na sifiya, sin na alona, sin na yedaiya, sin na simriya, sin na syemaiya, - tiya spomyenati po imyena byakha p'rvyentsi na symeiyestvata im; i bashchinitye im domovyte narasnakha tv'r-dye mnogo. i simyeonovitye potomtsi otidokha dori do prokhoda na gyedor, na iztok ot dolinata, za da t'sryat pasha za stadata si. i namyerikha tl'sta i dobra pasha; i zyemyata bye shiroka, spokoina i mirna, zashchoto tiya, koito ponapryed zhivyeyekha tam, byakha khamovi potomtsi. i tiya napisani po imye otidokha v dnitye na yudoviya tsar yezykiya ta razrushikha shatritye im i porazikha moavtsitye, koito namyerikha tam, i pogubikha gi taka shchoto nye ostana ni yedin ot tyakh do dnyes, i na tyakhnoto myasto sami sye zasyelikha, zashchoto tam imashye pasha za stadata im. i nyakoi ot tyakh, imyenno, pyetstotin m'zhye ot simyeonovitye potomtsi, otidokha v kh'lmistata zyemya siir, kato imakha za svoi vodityeli, yesiyeivitye sinovyetye: fye-latiya, nyeariya, rafaiya i oziila, ta porazikha ostanalitye ot amalichanitye, koito byakha otsyelyeli, i sye zasyelikha tam, gdyeto sa i do dnyes.

5

i sinovyetye na p'rvorodniya na izrailya, ruvim, (zashchoto toi bye p'rvorodniyat; no, ponyezhye oskvyni lyegloto na bashcha si, nyegovoto

p'rvorodstvo sye dadye na sinovyetye na izrailieviya sin iosifa, a rodosloviyeto nye sye smyata sporyed p'rvorodstvoto; zashchoto yuda pryev'zmozna nad bratyata si, i ot nyego sye opryedyeli da proizlyezhye vozhd't; p'rvorodstvoto, obachye, byeshye na iosifa,- sinovyetye na p'rvorodniya na izrailya, ruvim, byakha yenokh, falu, yesron i kharmiil. sinovyetye na ioila: nyegov sin, syemaiya; nyegov sin, gog; nyegov sin, symeyei; nyegov sin, mikhyei; nyegov sin, ryelaiya; nyegov sin, vaal; nyegov sin, vyeiera, kogoto asiriiskiyat tsar tyeglat-fyelnasar v 4 tsar. 14:29 i 16:7, tyegzatal-fyelasar. zavvedye v plyn; toi bye p'rvyenyets na ruvimtsitye. a nachalniitsitye na bratyata mu, sporyed symeiyestvata im, kogoto rodosloviyeto na pokolyeniya im sye izbroi, byakha yeiil, zakhariya i vyela, sin na azasa, sin na syema, sin na ioila; toi sye zasyeli v aroir i do nyevo i vaalmyeon; i k'm iztok sye zasyeli dori do vkhoda na pustynata ot ryeka yevfrat, zashchoto dobit'k't im byeshye sye umnozhil v galaadskata zyemya. a v dnitye na saula voyuvakha protiv agaryanitye, koito padnakha ot r'kata im; i tye sye zasyelikha v shatritye im po tsyalata iztochna strana na galaad. i gadovitye potomtsi sye zasyelikha sryeshchu tyakh v'v vasanskata zyemya do salkha, ot koito ioil byeshye nachalnik't, a safam tortoriyat, i yanai, i safat v'v vasan. i bratyata im, ot bashchinitye im domovyte, byakha: mikhail, myesulam, syeva, iorai, yakhan, ziya i yevyer, syedmina. tiya byakha sinovyetye na avikhaila, sin na uriya, sin na yaroya, sin na galaada, sin na mikhaila, sin na yesisaya, sin na yado, sin na vuza. akhii, sin na avdiila guniyeviyat sin, byeshye nachalnik na bashchininya im dom. tye sye zasyelikha v galaad, v'v vasan, v syelata mu, i v'v vsichkitye okolnosti na saron do pryedyelyte im. vsichki tiya sye izbroikha sporyed rodosloviyata si v dnitye na yudoviya tsar iotam i v dnitye na izrailieviya tsar yerovoam. ot ruvimovitye potomtsi, gadtsitye i polovinata ot manasiyevoto plyemye, yunachnitye m'zhye, koito nosyekha shchit i nozh, stryelyakha s l'k i byakha obuchyeni na boi, v'zlyzakha na chyetriridyesyet i chyetiri khilyadi syedymestotin i shystdyesyet dushi, koito mozhyekha da izlizat na voina. i tye voyuvakha protiv agaryanitye, yeturyanitye, nafistsitye i nodavtsitye. i tye bidokha podpomognati protiv tyakh, t'i chye agaryanitye i vsichki, koito byakha s tyakh, sye pryedadokha v r'tsyetye im; zashchoto v bitkata tye izvikakha k'm boga, i toi gi poslusha, ponyezhye upovavakha na nyego. i plyenikha dobit'ka im: pyetdyesyet khilyadi ot kamilitye im, dvyesta i pyetdyesyet khilyadi ot ovtcitye im, i dvye khilyadi ot oslitye im, s'shcho i sto khilyadi dushi chovyetsi; zashchoto mnozina padnakha ubiti, ponyezhye izkhod't na boya byeshye ot boga. i zasyelikha sye na myastoto im, i tam zhivyakha do plynenyeniyeto. a potomtsitye na polovinata manasiyevoto plyemye sye zasyelikha v onaya zyemya; tye narasnakha ot vasan do vaal-yermon i sanir i planinata yermon. i yeto nachalniitsitye na bashchinitye im domovyte: yefyer, yesii, yeliil, azril, yeryemiya, oduiya i yadiil, m'zhye silni i khrabir, m'zhye imyeniti, nachalniitsi na bashchinitye si domovyte. no ponyezhye tye pryest'pvakha protiv

boga na bashchitye si, kato bludstvuvakha slyed bogovyetye na naroditye na onaya zyemya, koito bog byeshye pogubil pryed tyakh, zatova, izrailiyeiyat bog podbudi dukha na asiriiskiyya tsar ful, i dukha na asiriiskiyya tsar tyeglat-fyelnasar, ta plyeni ruvimitsiyye i gadsitsiyye i polovinata ot manasiyevoto plyemye, i zavedyete gi v ala, v avor, v ara i do ryekata gozan, gdyeto sa i do dnyes.

6

lyeviyeivi sinovyte byakha girson v st. 16 i 17, girson., kaat i myerarii. a kaatovi sinovyte: amram, isaar v st. 22, aminadav., khyevron i oziil; a amramovi chada: aaron, moisiyye i mariam; a aaronovi sinovyte: nadav, aviud, yelyeazar i itamar. yelyeazar rodi finyeyesa; finyeyesa rodi avisyua; avisiui rodi vukiya; vukii rodi oziya; ozii rodi zaraiya; zaraiya rodi myeraiot; myeraiot rodi amariya; amariya rodi akhitova; akhitov rodi sadoka; sadok rodi akhimaas; akhimaas rodi azariya; azariya rodi ioanana; ioanan rodi azariya (toi ye onya, koito svyeshchyen-odyeystvuvashye v khrama, koito solomon postroi v yerusolim); a azariya rodi amariya; amariya rodi akhitov; akhitov rodi sadoka; sadok rodi syelum v gl.9:11, myesulam.; syelum rodi khyelkiya; khyelkiya rodi azariya; azariya rodi saraiya; a saraiya rodi iosyedyeka. a iosyedyek otidye v plyen, kogato navstryechu zakara v plyen yuda i yerusolim chryez r"kata na navukhodonosora. lyeviyeivi sinovyte: girson v st. 1, girson., kaat i myerarii. a yeto imyeyata na girsonovitye sinovyte: livnii i syemyei. a kaatovi sinovyte byakha: amram, isaar, khyevron i oziil. myerariyeivi sinovyte byakha: maalii i musii. i yeto syemyeystvata na lyevititye, sporyed bashchini-tye im domovyte: na girsona: nyegov sin, livnii: nyegov sin, yaat; nyegov sin, zima; nyegov sin, ioakh v st. 42, yetan.; nyegov sin, ido v st. 41, adaiya.; nyegov sin, zara; i nyegov sin, yetrai v st. 41, yetniya.. sinovyetye na kaata: sin mu aminadav v st. 2, 18, 38, isaar.; nyegov sin, koryei; nyegov sin, asir; nyegov sin, yelkana; nyegov sin, aviasaf; nyegov sin, asir; nyegov sin, takhat; nyegov sin, uruil; nyegov sin, oziya; i nyegov sin, saul. a yelkanovi sinovyte: amasai i akhi-mot. a otosno yelkana: sinovyetye na yelkana: nyegov sin, sufai v st. 36, sofoniya, azariya, ioil.; nyegov sin, nakhat v st. 35, suf.; nyegov sin, yeliav v st. 34, toi.; nyegov sin yeroam; nyegov sin, yelkana. a samuilovi sinovyte: p"rvorodniyat ioil, a vtoriyat aviya. myerariyeivi sinovyte: maalii; nyegov sin, livnii; nyegov sin, syemyei; nyegov sin, oza; nyegov sin, sama; nyegov sin, agiya; nyegov sin, asaiya. i yeto oniya, koito postavil david nad pryeyeneto v sluzhbata v navstryechuniya dom, kogato sye namyeri traino myasto za kovchyea, koito sluguvakha s pryeyenye pryed skiniyati, shat"ra za sryeshchchany, doklye solomon postroi navstryechuniya dom v yerusolim, i stoyakha na sluzhbata si sporyed china si; yeto oniya, koito stoyakha s chadata si: ot kaatovi potomtsi - pyevyets"t yeman, sin na ioila, sin na samuila, sin na yelkana, sin na yeroama, sin na yeliila, sin na toya v st. 26, nakhat., sin na sufa v st. 26, sufai., sin na yelkana, sin na maata, sin na amasaya, sin na yelkana,

sin na ioila, sin na azariya, sin, na sofoniya v st. 24, saul, oziya yeriil., sin na takhata, sin na asira, sin na aviasafa, sin na koryeya, sin na isaara, sin na kaata, sin na lyeviya, sin na izrailiya. i brat mu asaf, koito stoyeshye otdyasno nyemu: asaf, sin na varakhiya, sin na sama, sin na mikhaila, sin na vaasiya, sin na malkhiya, sin na yetniya v st. 21, iyetrai., sin na zara, sin na adaiya, sin na yetana, sin na zima, sin na syemyeya, sin na yaata, sin na girsoma, sin na lyeviya. i bratyati im myerariyeivi potomtsi, koito byakha ot lyavo: yetan v gl. 9:16, iyedutun. sin na kisiya v gl. 15:17, kusaiya., sin na avdiya, sin na malukha, sin na asaviya, sin na amasiya, sin na khyelkiya, sin na amsiya, sin na vaniya, sin na samira, sin na maaliya, sin na musiya, sin na myerariya, sin na lyeviya; i bratyati na lyevititye, koito byakha opryedyelyeni za tsyalata sluzhba v skiniyati na bozhiya dom, a aaron i potomtsiye mu prinasyakha prinos v"rkhu oltara za vsyeizgaryanyeto i v"rkhu kadilniya oltar, kato opryedyelyeni za tsyalata sluzhba na pryesyvetoto myasto, i da pravyat umilostivyeniye za izrailya, tochno kakto zapovyada bozhiyat sluga moisiyye. i yeto aaronovitye potomtsi: nyegov sin, yelyeazar; nyegov sin, finyeyes; nyegov sin, avisiui; nyegov sin, vukii; nyegov sin, ozii; nyegov sin, zaraiya; nyegov sin, myeraiot; nyegov sin, amariya; nyegov sin, akhitov; nyegov sin, sadok; i nyegov sin, akhimaas. i yeto zhilishchata im sporyed zasyelvaniyata im v pryedyelitye im: na aaronovitye potomtsi ot syemyeystvoto na kaatsitsiye (zaschoto na tyakh padna p"rvoto zhryebiye), na tyakh dadokha khyevron v yudovata zyemya, s pasbishchata okolo nyego. obachye, nivitye na grada i syelata mu dadokha na khalyeva yefoniyeiviya sin. a na aaronovitye potomtsi dadokha tiya yudovi gradovyte: khyevron pribyezishchniya grad, livna s pasbishchata mu, yatir, yestyemo s pasbishchata mu, ilyen v is. nav. 21:15, olon. s pasbishchata mu, dyevir s pasbishchata mu, asan v is. nav. 21:16, ain. s pasbishchata mu, i vitsyemyes s pasbishchata mu, a ot vyeniaminovoto plyemye, gava s pasbishchata mu, alyemyet v is. nav. 21:18, almon. s pasbishchata mu, i anatot s pasbishchata mu; vsichki-tye im gradovyte, sporyed syemyeystvata im, byakha trinadyesyet grada. i na kaatovitye potomtsi, ostanali ot syemyeystvoto na plyemyeto, dadokha sye s zhryebiye dyesyet grada ot polovinata manasiyevoto plyemye. a na girsonovitye potomtsi, sporyed syemyeystvata im, ot isakharovoto plyemye, ot asirovoto plyemye, ot nyeftalimovoto plyemye i ot manasiyevoto plyemye v"v vasan sye dadokha trinadyesyet grada. na myerariyeivitye potomtsi, sporyed syemyeystvata im, dadokha sye s zhryebiye ot ruvimovoto plyemye, ot gadovoto plyemye i ot zavulonovoto plyemye dvanadyesyet grada. izrailityanite dadokha na lyevititye tiya gradovyte i pasbishchata im. dadokha s zhryebiye tiya gradovyte, spomyenati po imye, ot plyemyeto na yudovitye potomtsi, i ot plyemyeto na simyeonovitye potomtsi, i ot plyemyeto na vyeniaminovitye potomtsi. a nyakoi ot syemyeystvata na kaatovitye potomtsi poluchikha gradovyte za pri-tyezhaniyata si ot yefryemovoto plyemye. dadokha im pribyezishchnite gradovyte: sikhym s pasbishchata mu, v yefryemovata kh"lmista zyemya;

gyezyer s pasbishchata mu, iokmyeam vizh. is. nav. 21:22-39, dyeto nyakoi ot tiya gradovye imat drugi imyena. s pasbishchata mu, vyetoron s pasbishchata mu, yealon s pasbishchata mu, i gyetrimon s pasbishchata mu, a, ot polovinata na manasiyevoto plyemye, anir s pasbishchata mu, i vilyeam s pasbishchata mu; tyakh dadokha na syemyeistvata na ostanalitie kaatovi potomtsi. na girsonovitye potomtsi dadokha, ot syemyeistvata na polovinata manasiyevoto plyemye, golan v"v vasan s pasbishchata mu, i astarot s pasbishchata mu; ot isakharovoto plyemye kyedyes s pasbishchata mu, davrat s pasbishchata mu, ramot s pasbishchata mu i anim s pasbishchata mu; ot asirovoto plyemye, masal s pasbishchata mu, avdon s pasbishchata mu, khukok s pasbishchata mu, i roov s pasbishchata mu; a, ot nyefaltimovoto plyemye, kyedyes v galilyeya s pasbishchata mu, amon s pasbishchata mu, i kiriataim s pasbishchata mu. a na ostanalitie myerariyevi potomtsi dadokha, ot zavulonovoto plyemye, rimon s pasbishchata mu i tavor s pasbishchata mu; a ottat"k iordan pri yerikhon, na iztok ot iordan, dadokha, ot ruvimovoto plyemye, vosor v pustynata s pasbishchata mu, yasa s pasbishchata mu, kyedimot s pasbishchata mu, i myefaot s pasbishchata mu; a, ot gadovoto plyemye, ramot v galaad s pasbishchata mu, makhanaim s pasbishchata mu, yesyevon s pasbishchata mu i yazir s pasbishchata mu.

7

a isakharovitye sinovye byakha: tola, fua, yasuv v bit. 46:13, fuva i iov. i simron, chyetirima; a tolovi sinovye: ozii, rafaiya, yeriil, yamai, yevsam i samuil, nachalnitsi na bashchinya im tolov dom, silni i khrabri v pokolyeniya im; v dnitye na davida, chisloto im bye dvadyesyet i dyve khilyadi i shyestotin; a oziyevi sinovye: yezraiya; i yezraiyevi sinovye; mikhaail, avdiya, ioil i yesiya, pyetima, vsichki nachalnitsi. i s tyakh, sporyed pokolyeniya im, sporyed bashchinitye im domovye, imashye polkovoye voiska za boi, tridyesyet i shyest khilyadi dushi; zashchoto imakha mnogo zhyeni i sinovye. a bratyata im, myezhdu vsichkitye isakharovi syemyeistva, silni i khrabri, vsichkitye pryebroyeni sporyed rodosloviy-ata si, byakha osyemdyesyet i syedyem khilyadi dushi. vyeniaminovi sinovye: vyela, vyekhyer i yediil, trima; a vyelovi sinovye: yevson, ozii, oziil, yerimot i irii, pyetima, nachalnitsi na bashchini domovye, silni i khrabri, koito sye pryebroikha sporyed rodosloviy-ata si; i byakha dvadyesyet i dyve khilyadi i tridyesyet i chyetiri dushi; a vyekhyerovi sinovye: zyemira, ioas, iliyeyzer, yelioinai, amrii, yerimot, aviya, anatot i alamyet; vsichki tiya byakha vyekhyerovi sinovye. a broya na rodosloviyeto im, sporyed pokolyeniya im, bye dvadyesyet khilyadi i dyvesta nachalnitsi na bashchinitye im domovye, silni i khrabri. a yediilov sin bye valaan; a valaanovi sinovye: yeus, vyeni-amin, aod, khanaana, zitan, tarsis i akhisaar; vsichki tiya yediilovi potomtsi, nachalnitsi na bashchini domovye, silni i khrabri, byakha syedyemndadyesyet khilyadi i dyvesta dushi, koito mozhyekha da izl-izat na voina. a sufim i ufim v chisla 26:29, su-

fam i uram. byakha irovi sporyed st. 7, iriyevi. sinovye; a akhirov sporyed chisla 26:38, akhiramov. sin bye usim. nyefaltimovi bashche; yasiil v bit. 46:24 yasyeil., gunii, yesyer i syelum v bit. 46:24, silim. vnutsi na vala. manasiyevi sinovye: asriil, kogoto mu rodi zhyena mu; (a nalozhnitsata mu siriankata rodi makhira galaadoviya bashcha; a makhir vzye za zhyena syestrata na ufama i sufama, i imyeto na syestra im bye maakha); a imyeto na vtoriya bye salpaad; i salpaad rodi d"shchyerya. a makhirovata zhyena maakha rodi sin i naryechye go faryes; a imyeto na brata mu bye saryes, a sinovyetye mu: ulam i rakim; i ulamov sin bye vyedan. tiya byakha sinovyetye na galaada, sin na makhira, manasiyeviya sin. a syestra mu amolyekhyet rodi isuda, aviezy-era v chisla 26:30, iyezyer. i maala. a syemidovi sinovye byakha akhian, tikhyem, likkhii i aniam. a yefryemovi sinovye: sutala; nyegov sin, vyeryed; nyegov sin, takhat; nyegov sin, yelyeada; nyegov sin, takhat; nyegov sin, zavad; nyegov sin, sutala; i yezyer i yelyeada; a gyetyskiye m"zhye, koito sye rodikha v tova myasto, gi ubikha zashchoto byakha slyezli da otnymat dobit"ka im. a bashcha im yefryem zhali mnogo dni; i bratyata mu doidokha da go utye-shat. syetnye vlyezye pri zhyena si, koyato zachna i rodi sin; i naryechye go vyeriya, po prichina na nyeshchastiye, koyeto sye bye sluchilo v doma mu; (a d"shchyerya mu bye syeyera, koyato s"gradi dol-niya i gorniya vyetoron i uzyen-syeyera); i nyegov sin bye ryefa; nyegovi sinovye, ryesyef i tyela; nyegov sin, takhan; nyegov sin, ladan; nyegov sin, amiu; nyegov sin, yelisama; nyegov sin, navi; i nyegov sin, isus. a prityezhaniya im i zhilishchata im byakha vyetil s"s syelata mu, i k"m iztok zhyer v is. nav. 16:7, naarat. i k"m zapad gyezyer s"s syelata mu, i sikhym s"s syelata mu, do gaza s"s syelata mu; a, v pryedyelitye na manasiyevitye potomtsi, vyetsan s"s syelata mu, taanakh s"s syelata mu, magyedon s"s syelata mu, i dor s"s syelata mu. v tyakh sye zasyelikha potomtsi-tye na iosifa izrailiyeviya sin. asirovi sinovye: yemna, yesua, yesuii i vyeriya, tyakhna syestra syera; a vy-eriyevi sinovye byakha: khyevyer i malkhiil, koito ye bashcha na virzavit. a khyevyer rodi yaflyeta, somira v st. 34, syemir. i khotama, i tyakhna syestra suya; a yaflyetovi sinovye byakha: fasakh, vimal i asuat; tiya sa yaflyetovi sinovye; a syemirovi sporyed st. 32, somirovi. sinovye byakha: akhii, roga, yekhuva i aram; a sinovyetye na brata mu yelyem: sofa, yemna, syelis i amal; sofovi sinovye byakha: sufa, arnyefyer, sogal, vyerii, yemra, vosor, od, sama, silsa, itran i vyeyera. a yetyerovi sinovye byakha: yefonii, fasfa i ara. a ulovi sinovye: arakh, aniil i risiya. vsichki tiya byakha asirovi potomtsi, nachalnitsi na bashchini domovye, obtorni, silni i khrabri, glavni p"ryyntsi. i broyat im, sporyed rodosloviyeto im, za voyenna sluzhba, v"zlizashye na dvadyesyet i shyest khilyadi m"zhye.

8

a vyeniamin rodi p"rvorodniya si vyela, vtoriya asvil, tryetiya aara, chyetv"rtiya noya i pyetiya rafa. a vyelovi sinovye byakha: adar v bit. 46:21, aryed.,

gira, aviud, avisui, nyeyemana, akhoa, gira, syefufan v chisla 26:39, sufam. i uram. i yeto aodovitye sinovye, koito byakha nachalnitsi na bashchinitye domovye na oniya, koito zhivveyekha v gava, a bidokha zavvedenyi v manakhat; s nyeyeman, akhiya i gira koito gi zavvedye, i rodi aza i akhiuda. a saarami rodi sinovye v moavskata zymyia slyed kato napusna zhenitye si usima i vaara: ot zhyena si odyesa rodi ioavava, saviya, misa, malkhama, yeusa, sakhiya i mirma; tiya byakha sinovitye mu, nachalnitsi na bashchini domovye. a ot usima byeshye rodil avitova i yelfaala. a yelfaalovi sinovye byakha: yevyer misaam, samyer, (koito s'gradi ono, lod i syelata mu), i vyeriya i syema v st. 21, syemyei, koito byakha nachalnitsi na bashchinitye domovye na zhivveyeshchitye v yealon, i koito izp'dikha gyetskitye zhityeli. a akhio, sasak, yerimot, zyejadiya, arad, adyer, mikhail, yesna i iokha byakha vyeriyevi sinovye; i zyejadiya, myesulam, yezyekii, khyevyer, yesmyera, yezliya i iovav byakha yelfaalovi sinovye; yakim, zyekhrii, zavdii, yeliinai, silatai, yeliil, adaiya, vyeraia i simrat byakha simyeyevi sinovye st. 13, syemovi.; a yesfan, yevyer, yeliil, avdon, zyekhrii, anan, ananiya, yelam, anatotiya, yefadiya i fanuil byakha sasakovi sinovye: a samsyera, syeariya, gotoliya, yaryesiya, iliya i zyekhrii byakha yeroamovi sinovye, - tye byakha nachalnitsi na bashchini domovye, nachalnitsi sporyed syemyeistvata im; tye sye zasyelikha v yerusolim. a v gavaon sye zasyeli gavaonoviyat bashcha yeil, imyeto na chiyato zhyena bye maakha; a p'rvorodniyat mu sin bye avdon, syetnye sur, kis, vaal, nadav, gvedor, akhio, zakhyer v gl. 9:37, zakhariya. i makyelot, koito rodi sama v gl. 9:38, simyeam. i tye s'shcho sye zasyelikha s brata si v yerusolim, sryeshchu bratyata si. a nir rodi kisa; kis rodi saula; a saul rodi ionatana, myelkhisuye, avinadava v 1 tsar. 14:49, iisui. i yes-vaala v 2 tsar. 2:8, isovostyei.. a ionatanoviyat sin bye myeriv-vaal v 2 tsar. 4:4, myemfivostyei., a myeriv-vaal rodi mikhyeya. a mikhyeyevi sinovye byakha fiton, myelyekh, taryeya i akhaz. a akhaz rodi ioada v gl. 9:42, yara., ioada rodi alyemyeta, azmavyeta i zimriya, a zimrii rodi mosa; mosa rodi vinveya; nyegov sin bye rafa v gl. 9:43, rafiaya; nyegov sin, yelyeasa; nyegov sin, asiil. a asiil imashye shyest sina, chiito imyena sa tiya: azrikam, vokhyeru, ismail, syeariya, avdiya i anan; vsichki tiya byakha asiilovi sinovye. a sinovetye na brata mu isyek byakha: p'rvorodniyat mu ulam, vtoriyat yeus i tryetiyat yelifaleny. a ulamovitye sinovye byakha silni i khrabri m'zhye, koito stryelyakha s l'k, i imakha mnogo sinovye i vnutsi, sto i pyetdyesyet dushi. vsichki tiya byakha ot vyeniaminovitye potomtsi.

9

taka tselyiyat izrail sye pryebroii po rodosloviya; i, yeto, zapisani sa v knigata na izrailiyevitye i yudovitye tsarye. tye bidokha plyenyeni u vavilon poradi byezzakoniya si. a p'rvitye zhityeli, koito sye nastanikha v prityezhaniyata im, v gradovetye im, byakha izrailtyanitye, svyeshcheyenitsitye, lyevitye i nyetinimitye. i v yerusolim sye zasyelikha ot yudyeit-

sitye, ot vyeniamintsitye, ot yefryemtsitye i ot manasiitsitye: utai, sin na amiuda, sin na amriya, koito bye sin na imriya vaniyeviya sin, ot sinovetye na faryesa yudoviya sin; i ot shyelayevtsitye: p'rvorodniyat asaiya i sinovetye mu; i ot zarovitye sinovye: yeuil i bratyata im, shyeststotin i dyevyetydyesyet dushi; a ot vyeniamintsitye: salu, sin na myesulama, sin na oduiya, asyenueviya sin, yevniya yeroamoviyat sin, ila sin na oziya, mikhriyeviyat sin i myesulam, sin na syefatiya, sin na raguila, yevniyeviya sin; i bratyata im, sporyed syemyeistvata im, dyevyeststotin i pyetdyesyet i shyest dushi; vsichki tiya m'zhye byakha nachalnitsi na bashchini domovye, sporyed bashchinitye im domovye. a ot svyeshcheyenitsitye: yedaiya, ioiariv, yakhin i azariya v nyeyem. 11:11, saraiya. sin na khyelkiya, sin na myesulama, koito bye sin na sadoka, sin na myeraiota, sin na akhitova, nachalnik na bozhiya dom; i adaiya, sin na yeroama, sin na pashkora myelkhiyeviya sin, i maasai sin na adiila, sin na yazira, koito bye sin na myesulama, sin na myesilyemita yemiroviya sin, i bratyata im, nachalnitsi na bashchinitye im domovye, khilyada i syedymestotin i shyestdyesyet dushi, m'zhye mnogo sposobni za dyeloto na sluzhбата na bozhiya dom. a ot lyevititye: syemaiya, sin na asuva, sin na azrikama asaviyeviya sin ot myerariyevitye potomtsi; i vakvakar, yeryes, galal i mataniya sin na mikhyeya, sin na zyekhriya v nyeyem. 11:17, zavdiya. asafoviya sin; i avdiya v nyeyem. 11:17, avda. sin na somaiya v nyeyem. 11:17, samua. sin na galala yedutunoviya sin, i varakhiya sin na asa, sin na yelkana, koito sye zasyeli v syelata na nyetofattitsitye. a vrataritye byakha: syelum, akuv, talmon, akhiman i bratyata im; syelum byeshye nachalnik; tye do syega byakha vratarii pri tsarskata iztochna vrata za polkovetye na lyeviyevitye potomtsi; a syelum sin na korye, koito bye sin na aviasafa, koryeviya sin, i bratyata mu ot bashchiniya mu dom, koryevyetsitye, byakha nad rabotata na sluzhбата, pazachi na vkhodovetye na skiniyata; i bashchitye im sa bili strazhi na vkhoda na navstryechuniya stan; po-napryed nachalnik nad tyakh byeshye finyeyes yelyeazyeroviyat sin, s kogo goto bye navstryechu; a zakhariya, myesyelyemiyeviyat sin, byeshye pazach pri vkhoda na shat'ra za sryeshchanye; vsichki oniya izbrani za pazachi pri vkhodovetye, byakha dvysta i dvanadysesyet dushi. tye, koito david i glyedach't samuil byakha postavili na sluzhбата im, byakha pryebroyeni po rodosloviya v syelata si. i taka tye i potomtsitye im nadziravakha portitye na navstryechuniya dom, na doma na skiniyata kato vardyekha po ryed. vrataritye byakha na chyetiritye strani yevryeiski: vyetrovye., na iztok, na zapad, na syevyer i na yug. a bratyata im, koito byakha po syelata si, tryabvashye da dokhzhdat v opryedyelyeni vryemyena za da b'dat s tyakh po syedem dni. zashchoto tiya lyeviti, chyetirimata glavni vratarii, ostavakha v sluzhбата si, i nadziravakha staitye i s'krovishchata na bozhiya dom. tye i noshchuvakha okolo bozhiya dom, zashchoto grizhata za nyego bye v'zlozhena na tyakh, i tye tryabvashye da go otvartay vsyaka zaran. i nyakoi ot tyakh byakha nad sluzhbebnitye s'dovye, zashchoto po broi gi vnasyakha i po broi gi iznasyakha. oshchye

nyakoi ot tyakh byakha opryedyeleni nad drugit-
 nye vyeshchi, nad vsichkitye svyeshcheniyi s'dovye, i
 nad chistoto brashno, vinoto, d'rvyeno maslo, li-
 vana i aromatitye. a nyakoi ot svyeshchenichyeskoto
 s'sloviye prigotovlyavakha blagoukhannoto miro. a
 matatiya, koito bye ot lyevititye, p'rvorodniyat na ko-
 ryyetsya syerum, nadziravashye pyechenitnye v tava
 zhyertvi. i drugi ot bratyata im, ot potomstitye na
 kaattstitye, byakha nad pris'tstvyenitnye khlyabovye
 za da gi prigotovlyavat vsyaka s'bota. i ot tyakh
 byakha pyetsitye, nachalnititye na bashchinitnye do-
 movye na lyevititye, koito zhivyeyekha v staitye
 svobodni ot drugo sluzhyenye, zashchoto sye up-
 razhnyavakha v rabotata si dyenyem i noshchym,
 tiya byakha nachalnitisi na bashchinitnye domovye
 na lyevititye, nachalnitisi sporyed syemyeistvata im;
 tye zhavyeyekha v yerasulim. a v gavaon sye za-
 syeli gavaonoviyat bashcha yeil, imyeto na chiyoat
 zhyena bye maakha: a p'rvorodniyat mu sin bye av-
 don, poslye sur, kis, vaal, nir, nadav, gyedor, akhio,
 zakhariya i makyelot; a makyelot rodi simyeama:
 s'shcho i tye sye zasyelikha s bratyata si v yerasulim,
 s'ryeshchu bratyata si. a nir rodi kisa; kis rodi saula;
 a saul rodi ionatana, myelsisuya, avinadava i yesvaala.
 a ionatanoviyat sin bye myeriv-vaal; a myeriv-vaal rodi
 mikhyyea. a mikhyyeivi sinovye byakha: fiton, mye-
 lyekh, tyeryeya i akhaz, koito rodi yara; a yara rodi
 alyemyeta, azmavyeta i zimriya; a zimrii rodi mosa: i
 mosa rodi vineya; a nyegov sin bye rafaiya; nyegov
 sin, yelyeasa; i nyegov sin, asil. a asil imashye shyest
 sina, chiito imyena sa tiya: azrikam, vokhyeru, ismail,
 syeariya, avdiya i anan; tye byakha asilovi sinovye.

10

a filistimstitye voyuvakha protiv izrailya; i izrai-
 lyevitnye m'zhye pobyagnakha ot filistimstitye, i pad-
 nakha ubiti v kh'lma gylvuye. i v pryeslyed-
 vanyeto filistimstitye nastignakha saula i sinovyyete
 mu; i filistimstitye ubikha saulovitye sinovye ion-
 atana, avinadava i myelkhisuya. i kato sye zasilyashye
 boyat protiv saula, stryeltsitye go uluchikha, i toi
 bidye naranyen ot stryeltsitye. togava saul kaza na
 or'zhyenosyetsa si: iztyegli myecha si ta mye pro-
 bodi s nyego, da nye bi da doidat tiya nyeobryazani
 i sye porugayat s myenye. no or'zhyenosyets't mu
 nye iskashye, zashchoto mnogo sye boyeshye. za
 tova saul vzye myecha si ta padna v'rkuhu nyego.
 i or'zhyenosyets't mu kato vidya, chye saul um-
 rya, padna i toi na myecha si ta umrya. taka um-
 rya saul i trimata mu sina; i tsyeliyat mu dom um-
 rya yednovryemyenno. togava vsichkitye izrailyevi
 m'zhye, koito byakha v dolinata, kato vidyakha,
 chye pobyagnakha, i chye saul i sinovyyete mu
 umryakha, napusnakha gradovyetye si i pobyag-
 nakha; a filistimstitye doidokha ta sye zasyelikha
 v tyakh. a na slyedniya dyen, kogato filistimstitye
 doidokha da s'byekat ubititye, namyerikha saula i
 sinovyyete mu padnali na kh'lma gylvuye. i kato
 go s'byakokha, vzyekha glavata mu i or'zhiyata mu,
 ta gi razpratikha naokolo iz filistimskata zyemya
 za da raznyesat izvyestiye na idolitye si i na lyudyetye.
 i polozhikha or'zhiyata mu v kaphichyeto na bo-

govyyete si, a glavata mu prikavakha v dagonovoto
 kaphishchye. a kogato chukha vsichkitye zhityeli na
 yavis-galaad vsye shcho napravili filistimstitye na
 saula, vsichkitye khrabri m'zhye stanakha ta dig-
 nakha tyaloto na saula i tyelata na sinovyyete mu,
 donyesokha gi v yavis, i pogryebakha kostitye im pod
 d'ba na yavis; i postikha syedem dyena. taka um-
 rya saul za pryest'plyeniyeto, koyeto izv'rshi protiv
 navstryechua, protiv navstryechunoto slovo, koyeto
 nye opazi, a oshchye, ponyezhye bye sye s'vyeshchal
 s's zapitavchka na zli dukhovye, za da sye dopita do
 tyakh, a do navstryechua nye sye dopita, zatova toi go
 um'rvtvi, i ob'rna tsarstvoto k'm davida, yesyeyeviya
 sin.

11

togava tsyeliyat izrail sye s'bra pri davida v khyevron
 i ryekokha: yeto, niye smye tvoya kost i tvoya pl't,
 i po-napryed oshchye, i dokato saul tsaruvashye, ti
 byeshye, koito izv'yezhdashye i v'vyezhdashye izrai-
 lya, i na tyebye navstryechu tvoyat bog kaza: ti
 shchye pasyesh lyudyetye mi izrailya, i ti shchye
 b'dyesh vozhd nad lyudyetye mi izrailya. i taka,
 vsichkitye izrailyevi starayeishini doidokha pri tsarya
 v khyevron; i david napravi zavyyet s tyakh pryed
 navstryechua v khyevron; i tye pomazakha davida
 tsar nad izrailya, sporyed navstryechunoto slovo
 chryez samuila. togava david i tsyeliyat izrail oti-
 dokha v yerasulim (koito bye yevus), gdyeto byakha
 zhityelitye na zyemyata, yevustsitye. a zhityelitye
 na yevus ryekokha na davida: nyama da vlyezhyesh
 tuk. obachye, david pryevzye kryepostta sin; tova
 ye davidoviyat grad. i ryechye david: koito pr'v
 udari yevustsitye, toi shchye b'dye voyenachalnik i
 vozhd. i ioav, saruniyat sin, sye kachi pr'v; i stana
 voyenachalnik. togava david sye zasyeli v krye-
 postta; zatova tya sye naryechye davidov grad. i
 toi s'gradi grada okolov'rst ot milo i naokolo; a
 ioav popravi ostanalata chast ot grada. i david
 pryepuspyavashye i stavashye po-vyelik, zashchoto
 navstryechu na silitye bye s nyego. a yeto nachalnit-
 sitye na silnitye m'zhye, koito imashye david, koito
 zayedno s tsyeliya izrail sye podvizavakha s nyego
 za tsarstvoto mu, za da go napravyyat tsar, sporyed
 navstryechunoto slovo otnosno izrailya. a yeto
 izchisleniyeto na silnitye m'zhye, koito imashye
 david: yasovyeam, akhmonoviya sin, glavyn voye-
 nachalnik; toi kato makhashye kopiyyeto si protiv
 trista dushi nyepriyateli, ubi gi v yedno srazhyeniye.
 i slyed nyego bye akhokhiyets't yelyeazar dovodyat
 sin, koito bye yedin ot trimata silni m'zhye. toi
 bye s davida v'v fas-damim v 1 tsar. 17:1, yefes-
 damim, kogato filistimstitye sye s'brakha za boi tam,
 gdyeto imashye chastitsa zyemya p'lina s yechyemik;
 i kogato lyudyetye pobyagnakha pryed filistimstitye,
 tye zastanakha vsryed nivata i ya zashchishchavakha
 i porazikha filistimstitye; i navstryechu izv'rshi
 golyamo izbavlyeniye. poslye, trima ot tridyesyet-
 nye voyenachalnitisi slyazokha do skalata pri davida
 v odolamskata pyeshchyera; a filistimskiyat stan bye
 razpolozhyen v rafaimskata dolina. i kato byeshye
 david togava v kanarata, a filistimskiyat garnizon bye

v tova vryemye v"v vitlyeyem, i david pozhyelavaiki ryeche: ko i bi mal da da piya voda ot vitlyeyem-skiya kladyenets, koito ye pri portata; to tiya trima probikha filistimskiya stan ta nalyakha voda ot vitlyeyemskiya kladyenets, koito ye pri portata, i kato vzyekha donyesokha na davida. no david otkaza da ya piye, a ya v"zlya navstryechuu, kato ryeche: da mi nye dadye moyat bog da storya tova! da piya li kr"vta na tiya m"zhye, koito turikha zhivota si v opasnost? zashchoto s opasnost za zhivota si ya donyesokha. zatova otkaza da ya piye. tova storikha tiya trima silni m"zhye. i ioavoviyat brat avisyeyi byeshye glyaven myezhdu drugitye trima; zashchoto toi kato makhashye kopiyyeto si protiv trista dushi nyepriyateli, ubi gi i si pridobi imye myezhdu trimata. myezhdu trimata toi bye poslavnyen ot dvamata, i stana im nachalnik; no nye stigna do p"rvitye trima. vanaiya, iodayeviyat sin, sin na yedin khrab'r m"zh ot kavseyil, koito byeshye izv"rshil khrabri dyela, - toi ubi dvamata l'vovidni moavski m"zhye; tozhye toi slyezye ta ubi l'va vsryed rova v mnogosenyehzniya dyen; pri tova, toi ubi yegiptyanina, m"zh s golyam r'st, pyet lak"tya visok; v r"kata na yegiptyanina imashye kopiye kato krosno na t'kach; a vanaiya slyezye pri nyego samo s toyaga, i kato grabna kopiyyeto ot r"kata na yegiptyanina, ubi go s's sobstvynoto mu kopiye. tiya nyeshcha stori vanaiya, iodayeviyat sin, i si pridobi imye myezhdu tiya trima silni m"zhye. yeto, toi stana po-slavnyen ot tridyessyette, no nye stigna do p"rvitye trima. i david go postavil nad tyelokhranitelitye si. a v 2 tsar. 23:24-33 nyakoi ot imyenata, koito slyedvat, sye pishat razlichno. silnitye m"zhye myezhdu voiskitye byakha: asail, ioavoviyat brat, yelkhanan, sin na dodo ot vitlyeyem, samot aroryets't, khyelis fylonyets't, iras, sin na tyekoyetsa yekis, avyeyzer anatonets't, siyekhai khustanyets't, ilai akhokhiyets't, maarai nyetofatyets't, khilyyed, sin na nyetofatyetsa vaana, itai, sin na rivaiya ot gavaya, koyato prinadlyezhyeshye na vyeniaminovitye potomtsi, vanaiya piratonets't, urai ot dolinitye gaas, avil arvatyets't, azmavyet varumyets't, yeliava saalvonyets't, sinovyetye na asima gizonyetsa, ionatan sin na araryetsa sagii, akhiam sin na araryetsa sakhar, yelifal uroviyat sin, yefyer myekhi-ratyets't, akhiya fylonyets't, yesro karmilyets't, naarai yesvyeyeviyat sin, ioil, natanoviyat brat, mi-var argyeviyat sin, syelyek amonyets't, nakharai vi-rotets't, or"zhyenosyets't na ioava saruiniya sin, iraz iyetyeryets't, gariv yetyeryets't, uriya khyetyeyets't, zavad aalayeviyat sin, adina sin na ruvimyetsa siza, nachalnik na ruvimitsyete, i tridyesset dushi s nyego, anan, sin na maakha, iosafat mitnyets't, oziya asterotyets't, sama i yeil sinovyete na khotama aroiryets't, yedin sin na simriya, brat mu iokha tisets't, yeliil maavyets't, yerivai i iosaviya yel-naamovi sinovyete, yetyema moavyets't, yeliil, ovid i yasil myesovayets't.

12

i yeto oniya, koito doidokha pri davida v siklag, dokato oshchye sye zatvaryashye, za da sye

kriye ot saula, kisoviya sin; tye byakha ot silnitye m"zhye, koito mu pomagakha v"v voina. tye byakha v"or"zhyeni s l'kovye, i mozhyekha da si sluzhat i s dyasnata i s lyavata r"ka za khv"ryanye kam'ni s prashka i za stryelyanye s l'k, i byakha ot saulovitye bratya, ot vyeniamina. nachalnik't byeshye akhiyezyer, poslye ioas, sinovyete na gavaatyetsa sama; yeziil i filyet, azmavyetovi sinovyete; vyerakha, anatotyets't iuii, gavaonyets't ismaiya, silyen myezhdu tridyessyetyete, i nad tridyessyette; yeryemiya, yazaail, ioanan, gyedirotyets't iozavad, yeluzai, yerimot, vaaliya, syemariya, arufyets't safatiya, yelkana, yesiya, azaryeil, iozyer i vasovyeam, koryeovtsityete; i ioila i zye-vadiya, sinovyete na yeroama ot gyedor. i nyakoi ot gadtsitye sye otdyelikha ta doidokha pri davida v kanarata v pustinyata, m"zhye silni i khrabri, obuchenyi za boi, koito zanyekha da upotryebavat shchit i kopiye, chiiito litsa byakha kato l'vovi litsa, i koito byakha b'rzi kato s"rnitye po kh"lmovyetye. tye byakha: yezyer, p"rviyat; adviya, vtoryiat; yeliav, tryetiyat; mismana, chyetv"rtiyat; yeryemiya, pyetiyat; atai, shyestiyat; yeliil, syedmiyat; ioanan, osmiyat; yelzavad, dyevyetyiat; yeryemiya, dyesyetyiat; i makhvanai, yedinadyesyetyiat. tiya ot gadtsitye byakha voyenachalnitsi; koito byeshye naidolyen, myezhdu tyakh, byeshye nad sto voinitsi, a koito byeshye nai-goryen, byeshye nad khilyada. tiya byakha, koito pryeminakha iordan v p"rviya myesyets, kogato ryekata zalivashye vsichkitye si bryegovyete i razgonikha vsichkitye zhityeli na dolinitye k'm iztok i k'm zapad. s'shcho i ot vyeniamintsitye i yudyeitsitye doidokha pri davida v kanarata. a david izlyezye da gi posryeshchnye ta im progovori, kazvaiki: ako idyetye pri myenye s mir, za da mi pomognyetye, s"rtsyeto mi shchye sye priv"rzhye k'm vas; no ako styete doshli za da nye pryedadyete na nyepriyatelitye mi, kato nyama nasiliye v r"tsyetye mi, bog na bashchitye ni nyeka vidi i nyeka izoblichiti tova. togava doidyete dukh na amasaya, glavniya myezhdu nachalnitsitye, i ryeche: tvoii smye, davidye, i ot k'm tvoya strana syesyeyev sinye! mir, mir na tyebye! mir i na pomoshchnitsitye ti! zashchoto tvoiyat bog ti pomaga. togava david gi priye, i postavii gi nachalnitsi na družinata si. i ot manasiya sye pris'yedinikha nyakoi k'm davida, kogato doidyete s filistimtsitye na boi protiv saula; obachye nye im pomognakha, zashchoto filistimskitye upravlyeli, kato sye pos'yvetvakha, v"rnakha go, ponyezhyete dumakha: toi shchye minye k'm navstryechuaria si saula s opasnost za glavitye ni. a kato sye vr"shchashye v siklag, pris'yedinikha sye k'm nyego ot manasiya: adna, iozavad, yediil, mikhai, iozavad, yeliu i silatai, voyenachalnitsi na manasiyevitye khilyadi. tye pomognakha na davida protiv razboinitsitye, zashchoto tye vsichki byakha silni i khrabri; i stanakha voyenachalnitsi. zashchoto ot dyen na dyen priizhdkha m"zhye pri davida, za da mu pomagat, doklye stana golyama voiska, kato voiska bozhia. i yeto broyat na v"or"zhyenitye za boi nachalnitsi, koito doidokha pri davida v khyevron, za da v"zv"rnat nyemu saulovoto tsarstvo sporyed navstryechunoto slovo: ot yudyeit-

sitye shyest khilyadi i osyemstotin shchitonosti i kopiyenosti, v"or"zhyeni za boi; ot simyeontsi-tye syedym khilyadi i sto dushi, silni i khrabri za boi; ot lyeviitsitye, chyetiri khilyadi i shyeststotin dushi; a iodaï byeshye nachalnik na aaronovt-sitye; i s nyego byakha tri khilyadi i syedymstotin dushi, i sadok silyen i khrab'r mladyez, i ot bashchiniya mu dom dvadyesyet i dvama nachal-nika; a ot vyeniamintsitye, saulovitye bratya tri khilyadi dushi; zashchoto do tozaz po-golyamata chast ot tyakh byakha podd'rzhali sauloviya dom; ot yefryemtsitye, dvadyesyet khilyadi i osyemstotin dushi, silni i khrabri, imyeniti m'zhye ot bash-chiniya si dom; ot polovinata manasiyevo plyemye, osyemnadyesyet khilyadi dushi, koito sye opryedye-likha po imye da doïdat i napravlyat daïda tsar; ot isakhartsitye, m'zhye, koito razbirakha vryemye-nata, ta znayekha kak tryabvashye da post'pva izrail, s dyvestatyete im nachalnitsi, i vsichkitye im bratya dyeistvuvashchi pod tyakhna zapovyed; ot zavulona, pyetdyesyet khilyadi dushi, koito mozhyekha da izl-izat s voïskata, da gi postavlyat v stroï s vsyakakvi voyenni or"zhiya, i da upravlyavat srazhyeniye, s nyepokolyebimo s"rtsye; ot nyeftalima, khilyada nachalnitsi, i s tyakh tridyesyet i syedym khilyadi sh-chitonosti i kopiyenosti; ot dantsitye, dvadyesyet i osyem khilyadi i shyestotin m"zhye, koito mozhyekha da sye stroyat za boi; ot asira, chyetiridyesyet khilyadi dushi, koito mozhyekha da izlizat s voïskata, da ya postavlyat v stroï; a ottat'k iordan, ot ruvimtsitye, ot gadtsitye i ot polovinata plyemye na manasiya, sto i dvadyesyet khilyadi dushi s vsyakakvi voyenni or"zhiya za boi. vsichki tiya voyenni m"zhye naryezh-dani v stroï, doïdokha s tsyalo s"rtsye v khyevron za da napravlyat daïda tsar nad tsyeliya izrail; taka i vsichki drugi v izrailiya byakha s yedno s"rtsye da napravlyat daïda tsar. i tam byakha s daïda tri dni ta yadyakha i piyekha, zashchoto brataya im byakha prigotovili za tyakh. osvnen tova, i oniya, koito byakha blizo do tyakh, dori do isakhara, zavulona i nyefal-ima donyesokha im khrana s osli, s kamili, s m'ski i s volovye, doidokha ot brashno, nizanitsi smokini, sukho grozdye, vino, d'rvyeno maslo, govyeda i izo-bilno ovtseye; zashchoto byeshye vyesyeliye v izrail.

13

togava david sye s"vyetva s khilyadnitsitye, stotnitsi-tye i vsichkitye nachalnitsi; i david kaza na tsyaloto izrailiyevo obshchyyestvo: ako vi ye ugodno i ako ye ot navstryechua nashiya bog, nyeka pratim navsyak'dye do brataya si, ostanali po tsyalata izrailiyeava zyemya, i osvnen tyakh, i do svyeshchyenitsitye i lyevititye, koito sa v gradovyetye im i okolnostitye, za da sye s'byerat pri nas; i nyeka donyesym pri nas kovchye-ga na nashiya bog, zashchoto nye go pot'rsikhmye v saulovitye dni. i tsyeliyat s"bor kaza, chye shchye napravlyat taka, zashchoto tova sye vidya pravo na vsichkitye lyudye. togava david s"bra tsyeliya izrail ot yegipyetskiya potok sikhor dori do prokhoda na yemat, za da donyesat bozhiya kovchey ot kiria-tiarim. i david otidyete tsyeliya izrail v"v vaala, to yest, v yudov kiriatiarim, za da dignye ot tam

bozhiya kovchey, koito sye naricha s imyeto na navstryechua, koito obitava myezhdu khyeruvimitye. i kato iznyesokha bozhiya kovchey ot avinadavo-vata k"shcha, turikha go na nova kola; i oza i akhio karakha kolata. i david i tsyeliyat izrail igrayekha pryed navstryechua s vsichkata si sila, s pyesni, s arfi, s psaltiri, s t'panchyeta, s kimvali i s tr"bi. a kogato stignakha do khidonovoto v 2 tsar. 6:6, nakhonovoto. gumno, oza prostrya r"kata si ta khvana kovchye-ga, zashchoto volovyetye go razdrusakha. i gnyev't na navstryechua plamna protiv oza i go porazi za gdyeto prostrya r"kata si na kovchye-ga; i umrya tam pryed boga. i david sye nask'rbi za gdyeto navstryechu nanyesye porazhyeniye na oza; i naryechye onova myasto faryez-oza t.ye., porazhyeniye (promol) na oza., kakto sye kazva i do dnyes. i v onya dyen david sye uplashi ot boga, i kaza: kak shchye donyesa pri syebye si bozhiya kovchey? zatova david nye pryemyesti kovchye-ga pri syebye si v davi-doviya grad, no go otrati v k'shchata na gvyetyetsa ovid-yedoma. i bozhiyat kovchey pryestoya s"s syemyeïstvoto na ovid-yedoma v k'shchata mu tri myesyetsa; i navstryechu blagoslovi doma na ovid-yedoma i vsichko shcho imashye.

14

podir tova tirskiyat tsar khiram prati poslanitsi pri daïda i kyedrovi d'ryveta, zidari i d'rvodyeltsi, za da mu postroyat k'shcha. i david pozna, chye navstryechu go bye utv'rnil tsar nad izrailiya, za-shchoto tsarstvoto mu sye v"zvsi na visoko zaradi lyudyetye mu izrailiya. i david si vzye oshchye zhyeni v yerusalim; i david rodi oshchye sinovyete d'shchyeri. i yeto imyenata na chadata, koito mu sye rodikha v yerusalim: samua, sova, natan, solomon, yegar, yelisua, yelfalyet, nogakh, nyefyeg, yaviya, yelisama, vyeyeliada 13 v 2 tsar. 5:6, yeliada. i yelfalyet. a kogato filistimtsitye chukha, chye david bil po-mazan za tsar nad tsyeliya izrail, vsichkitye filis-timtsi v'zlyazokha da t'rsyat daïda; a david, kato chu za tova, izlyezye protiv tyakh. i t'i filistimtsi-tye doïdokha ta nakhlukha v dolinata rafaim. to-gava david sye dopita do boga, kazvaiki: da v"zlyaz li protiv filistimtsitye? shchye gi pryedadyesh li v r"kata mi? i navstryechu mu otgovori: v"zlyez, za-shchoto shchye gi pryedam v r"kata ti. i t'i, tye otidokha na vaal-fyerasim, i tam david gi porazi. togava ryechye david: bog izbukhna chryez moy-ata r"ka v'rku nyepriyatylitye mi, kakto izbukhvat voditye. za tui, onova myasto sye naryechye vaal-fyerasim t.ye., myasto na prolomitye.. i filistimtsi-tye ostavikha tam bogovyetye si; a david zapovyada, ta gi izgorikha s og'n. i filistimtsitye pak nakhlukha v dolinata. zatova david pak sye dopita do boga; i bog mu kaza: nye v'zlizai protiv tyakh, no gi za-obikoli, ta gi napadni otsryeshcha chyernitsitye. i kogato chuyesh shum, kato ot marshiruvanye po v'rkhovyetye na chyernitsitye, togava da izlyezesh na boi, zashchoto bog shchye izlyezye pryed tyebye da porazi filistimskoto mnozhyestvo. i david stori sporyed kakto mu zapovyada bog; i porazyavakha fil-istimskoto mnozhyestvo ot gavaon dori do gyezyer.

i davidovoto imye sye prochu po vsichkitye zyemi; i navstryechu nanyesy strakh ot nyego v"rkhu vsichkitye narodi.

15

slyed tova david si postroi i drugi k'shchi v davidoviya grad; prigotvi i myasto za bozhiya kovcheyg, i postavi shat'r za nyego. togava ryechye david: nye biva da digat bozhiya kovcheyg drugi osvyyen lyevititye, zashchoto tyakh izbra navstryechu da nosyat bozhiya kovcheyg i da mu sluguvat vinagi. i david s'bra tsyeliya izrail v yerusalm za da pryenyestat navstryechuniya kovcheyg na myastoto, koyeto byeshye prigotvil za nyego. david s'bra aaronovitye potomtsi i lyevititye; ot kaatovitye potomtsi, nachalnika uril i bratyata mu, sto i dvadyesyet dushi; ot myerariyevitye potomtsi nachalnika asaiya i bratyata mu, dvysta i dvadyesyet dushi; ot girsonovitye potomtsi, nachalnika ioil i bratyata mu, sto i tridyesyet dushi; ot yelisafanovitye potomtsi, nachalnika syemaiya i bratyata mu, dvysta dushi; ot khyevronovitye potomtsi, nachalnika yeliil i bratyata mu, osymdyesyet dushi; ot ozilovitye potomtsi, nachalnika aminadav i bratyata mu, sto i dvadyesyet dushi. i david povika svyeshcheynitsitye sadok i aviator i lyevititye uril, asaiya, ioil, syemaiya, yemiil i aminadav, ta im ryechye: viye styen nachalnitsi na bashchinitye domovy na lyevititye; osvyyetyete sye viye i bratyata vi za da pryenyesyetye kovcheyga na navstryechua izrailyeviya bog na myastoto, koyeto s'm prigotvil za nyego. zashchoto, ponyezhye p'rviya p't viye nye go dignakhtye, navstryechu nashiyat bog nanyesy porazheniya v'rkhu nas, zashchoto nye go pot'rsikhmye sporyed kakto ye zapovyadano. i t'i, svyeshcheynitsitye i lyevititye osvyyetikka syebe si za da pryenyestat kovcheyga na navstryechua izrailyeviya bog. (lyeviitsitye byakha, koito nosyekha bozhiya kovcheyg s v'rlinitye gorye na ramenata si, kakto zapovyada moysiye, sporyed navstryechunoto slovo). i david kaza na lyevitskitye nachalnitsi da postavyyat bratyata si pyevtsitye s muzikalni instrumenty, psaltiri i arfi i kimvali, za da sviryat vyesyelo s's silyen glas. i taka lyevititye postavikka yemana, ioilyeviya sin, a ot bratyata mu asafa varakhiiniya sin; a ot bratyata im, myerariyevitye potomtsi, yetana kisiyeviya sin; i s tyakh bratyata im ot vtoriya chin, vartaritye zakhariya, vyena, yaaziil, syemiramot, yekhiil, unii, yeliav, vanaiya, maasiya, matatiya, yelifalaye, miknyeiya, ovid-yedom i yeiil. taka, pyevtsitye yemana, asaf i yetan sye opryedyelikha da dr'nkat s myedni kimvali; a zakhariya, aziil, syemiramot, yekhiil, unii, yeliav, maasiya i vanaiya s psaltiri po alamot; a matatiya, yelifalaye, minyeiya, aovid-yedom, yeiil i azaziya, s arfi po syeminit, za da r'kovodyat pryenyeto. a khananiya, glavyyen pyevyets na lyevititye, r'kovodyyeshye pryenyeto, ponyezhye bye izkusyen. a varakhiya i yelkana byakha vratari za kovcheyga. a svyeshcheynitsitye na syevaniya, iosafat, natanail, amasiil, zakhariya, vanaiya i yeliyezyer sviryekha s tr'biye pryed bozhiya kovcheyg; a ovid-yedom i yekhiya byakha vratari za kovcheyga. i t'i, david i izrailyevi-

tye staryeishini i khilyadnitsitye otidokha da dignat s vyesyeliye kovcheyga na navstryechuniya zavyyet ot ovid-yedomovata k'shcha. i ponyezhye bog pomagashye na lyevititye, koito nosyekha kovcheyga na navstryechuniya zavyyet, tye pozhyertvuvakha syedyem yunyetsa i syedyem ovyna. i david bye oblyechyen s odyezhda ot vison kakto i vsichkitye lyeviti, koito nosyekha kovcheyga i pyevtsitye, i khananiya r'kovodityel na pyevtsitye; a david nosyeshye lyenyen yefod. taka tsyeliyat izrail v'zvyezhdashye kovcheyga na navstryechuniya zavyyet s v'zklitsaniye, s glas ot rog, s tr'bi i s kimvali, kato sviryekha s psaltiri i s arfi. a kogato kovcheyg't na navstryechuniya zavyyet vlyzashye v davidoviya grad, mikhala, saulovata d'shcherya, poglyedna ot prozoryetsa, i kato vidya, chy tsar david skachashye i igrayeshye, pryezrya go v s'rtsyeto si.

16

taka vnyesokha bozhiya kovcheyg ta go polozhikka vsryed shat'ra, koito david byeshye postavil za nyego; i prinyesokha vsyeizgaryaniya i primirityelni prinosi pryed boga. i kogato david sv'rshi prinasanyeto na vsyeizgaryaniyata i primirityelnitye prinosi, blagoslovi lyudyetye v navstryechunoto imye. i dadye na vsyeki chovyek, m'zh i zhyena, ot izrailya, na vsyeko po yedin khlyab, po yedna mr'vka myeso i po yedna nizanitsa sukho grozdye. i opryedyeli izvyestni lyeviti da sluzhat pryed navstryechuniya kovcheyg, da v'zpmenyenavat, da blagodaryat i da khvalyat navstryechua izrailyeviya bog: p'rviyat, asaf; v'toriyat, zakhariya; poslye, yeiil, syemiramot, yekhiil, matatiya, yeliav, vanaiya, ovid-yedom i yeiil s psaltiri i arfi; asaf s dr'nkanye na kimvali; a svyeshcheynitsitye vanaiya i yaaziil s tr'bi, vinagi pryed kovcheyga na bozhiya zavyyet. togava, v onya dyen, david za pr'v p't naryedi slavoslavnyeto na navstryechua chryez asafa i bratyata mu, s tiya dumi: - slavoslavoyetye navstryechua: prizovavaiyte imyeto mu; v'zvyest'yavaiyte myezhdu naroditye dyelata mu. pyeitye mu, i psalmopyeitye mu; govoryetye za vsichkitye mu chudni dyela. khvalyetye sye s nyegovoto svyeto imye; nyeka sye vyesyeli s'rtsyeto na oniya, koito t'rsyat navstryechua. t'rsyete navstryechua i nyegovata sila. t'rsyete litsyeto mu vinagi. pomnyetye pryechudnitye dyela, koito ye izv'rshil, znamyeniya mu i s'dbitye na ustata mu, viye, potomstvo na nyegoviya sluga izrailya, chada yakovovi, izbrani nyegovi. toi ye navstryechu bog nash; s'dbitye mu sa po tsyeliya svyat. pomnyetye vsyakoga zavyyeta mu, slovoto, koyeto zapovyada na khilyada pokolyeniya, zavyyeta, koito napravi s avraama, i klyetvata mu k'm isaaka, koyato i utv'rdi na yakova za povyelyeniye, na izrailya za vyechen zavyyet, kato ryechye: na tyebe shchye dam khaanaskata zyemya za dyal na naslyedstvoto vi, kogato byakhtye maltsina na broi, maltsina i prishyeltsi v nyeya, i kogato pryekhozhdakha ot narod v narod, i ot yedno tsarstvo v drugi lyudye. nye ostavi nikogo da im napakosti; yei, zaradi tyakh tsarye izoblich, kazvaiki: da nye sye dopiratyte do pomazaniyte mi, i da nye storitye zlo na prorsitye

mi. pyeitye navstryechuu, zhityeli na tsyeliya svyat; blagovystvuvaitye iz dyen v dyen spasenyieto mu. v'zvyestyye myezhdu naroditye slavata mu, myezhdu vsichkitye plyemyena chudnitye mu dyela. zashchoto ye vyelik navstryechu i tv'r'dye dostoyen za khvala, i za strakhopochitaniye povyechye ot vsichki bogovy. zashchoto vsichkitye bogovy na plyemyenata sa suyetni, a navstryechu napravi nyebesata, slava i vyelikolyepiye sa pryed nyego, sila i radost na myastoto mu. otdaitye navstryechuu, viye, symeystva na plyemyenata. otdaitye navstryechuu slava i sila. otdaitye navstryechuu slavata d'lzhima na imyeto mu; donesyetye prinos, i vlyeztye pryed nyego; poklonetye sye navstryechuu s vyelikolyepiye svyeto. troyperyetye pryed nyego, zhityeli na tsyeliya svyat; zashchoto vsyelyenata ye utv'r'dyena, ta nye mozhye da sye poklati. da sye vyesyelyat nyebesata, i da sye radva svyet't: i da kazvat myezhdu naroditye: navstryechu tsaruva. da buchi moryeto i vsichko shcho ima v nyego: nyeka sye radvat polyetata i vsichko shcho ye v tyakh. togava shchye sye radvat pryed navstryechua d'rvyetata na d'bravata; zashchoto idye da s'di svyeta. slavoslovyetye navstryechua, zashchoto ye blag, zashchoto milostta mu ye do vyeka; i ryechyetye: spasi ni, bozhnye na spasenyieto ni, s'byeri ni, i izbavi ni ot naroditye, za da slavoslovim svyetoto tvoye imye, i da t'rzhystvuvamye v tvoyata khvala. blagoslovyen da b'dye navstryechu bog izrail'yev ot vyeka i do vyeka. i vsichkitye lyudye ryekokha: amin! i v'zkhvalikha navstryechua. togava david ostavi tam, pryed kovchyega na navstryechuniya zavyet, asafa i bratyata mu za da sluzhat postoyanno pryed kovchyega, sporyed kako byeshye nuzhno za vsyeki dyen; ostavi i ovid-yedoma i bratyata mu, shyestdysyetye i osyem dushi; tozhye i ovid-yedoma yedutunoviya sin i osa za vratari; i svyeshchenika sadok i bratyata mu svyeshchenitsiye, pryed navstryechunata skiniya na visokoto myasto, koyeto bye v gavaon, za da prinasyat vsyeizgaryanye navstryechuu v'rku oltara za vsyeizgaryaniyata vinagi zaran i vveyher, tochno sporyed kako ye pisano v zakona, koito navstryechu dadye na izrailya; i s tyakh postavi yemana, yedutuna, i drugitye po imye opryedyeleni, koito byakha izbrani da slavoslovyat navstryechua, zashchoto nyegovata milost ye do vyeka; i pri tyakh, to yest, pri yemana i yedutuna, imashye tr'bi i kimvali za oniya, koito tryabvashye da sviryat s visok glas, i instrumyenti za bozhniye pyesni. a yedutunovitye sinovy byakha vratari. i taka, vsichkitye lyudye si otidokha, vsyeki v k'shchata si; i david sye v'rna da blagoslovi doma si.

17

a kato sye nastani david v k'shchata si, ryechye david na prorok natana: vizh, az zhivyye v kyedrova k'shcha, a kovchyeg't na navstryechuniya zavyet stoi pod zavyesi. i natan kaza na david: stori vsichko, shcho ye v s'rtsyeto ti, zashchoto bog ye s tyebye. no pryez s'shchata noslch navstryechunoto slovo doidyed k'm natana i ryechye: idi, kazhi na slugata mi david: taka govori navstryechu: ti nyama da mi

postroish dom, v koito da obitavam, zashchoto ot dyenya, kogato izvyedokh izrailya ot yegipyet, dori do dnyes, nye s'm obitaval v dom, no s'm khodil iz shat'r v shat'r i iz skiniya v skiniya. v koye ot vsichkitye myesta, gdyeto s'm khodil s tsyeliya izrail, govoriakh az nyakoga na nyakoi ot izrail'yevitye s'dii, na koito zapovyyadakh da pasat lyudyetye mi, kato kazakh: zashcho mi nye postroihtye kyedrov dom? syega, prochyye, taka da kazhyesh na slugata mi david: taka kaza navstryechu na silitye: az tye vzyekh ot kosharata, ot podir stadoto, za da b'dyesh vozhd na lyudyetye mi izrailya; i s'm bil s tyebye na vsyak'dye, gdyeto si khodil, i iztryebikh vsichkitye ti nyepriyateli pryed tyebye, i napravikh imyeto ti da ye kako imyeto na vyelikitye, koito sa na zyemyata. i shchye opryedyela myastoto za lyudyetye si izrailya i shchye gi nasadya, ta shchye obitavat na svoeto sobstvyeno myasto i nyama da sye pryemyestyat vveyhe; i tyezi koito v'rshat nyeprevada nyama vveyhe da gi pri-tyesnyavat, kako po-napryed, i kako ot vryemyeto, kogato postavikh s'dii nad lyudyetye si izrailya; i shchye pokorya vsichkitye ti nyepriyateli. pri tova ti yavyyam, chye navstryechu shchye ti s'grad dom. kogato sye nav'rshat dnitye ti, ta tryabva da otidyesh pri bashchitye si, shchye v'zdigna potomyetsa ti podir tyebye, koito shchye b'dye yedin ot tvoitye sinovy, i shchye utv'r'dya tsarstvoto mu. toi shchye mi postroi dom; i az shchye utv'r'dya pryestola mu do vyeka. az shchye mu b'da otyets, i toi shchye mi b'dye sin; i nyama da otnyema milostta si ot nyego, kako ya otnyekh ot onogova, koito bye pryedi tyebye; no shchye go zakryepya v moya dom i v moyeto tsarstvo do vyeka; pryestol't mu shchye b'dye utv'r'dyen do vyeka. i natan govori na davida tochno sporyed tiya dumi i nap'lno sporyed tova vidyeniye. togava tsar david vlyezye ta syedna pryed navstryechua i ryechye: koi s'm az, navstryechui bozhnye, i kak'v ye moyat dom, ta si nye dovyel do tova polozhyeniye? no dazhye i tova bye malko pryed ochitye ti, bozhnye; a ti si govori oshchye za yedno d'lgo b'dyeshchye za doma na slugata si, i blagosklonno si poglyednal na myenye, kato na chovyek ot visoka steypen, navstryechui bozhnye. kakvo povyechye mozhye da ti ryechye david za chyesta storyena na slugata ti? zashchoto ti poznavash slugata si. navstryechui, zaradi slugata si i sporyed svoeyeto s'rtsye, ti si storil vsichko za tova vyeliko dyelo, za da yavish vsichki tiya vyeliki dyela. navstryechui, nyama podobyen na tyebye, sporyed vsichko, shcho smye chuli s ushitye si. i koi drug narod na svyeta ye kako tvoitye lyudye izrail, pri kogoto bog doidyed da go otkupi za svoi lyudye, za da pridobiyesh imye chryez vyeliki i uzhasni dyela, kato izp'di ti naroditye pryed lyudyetye si, koito si otkupil ot yegipyet? zashchoto si napravil lyudyetye si izrailya svoi lyudye do vyeka; i ti, navstryechui, im stana bog. i syega, navstryechui, nyeka sye utv'r'di do vyeka dumata, koyato si govori za slugata si i za doma mu, i stori kako si govori. nyeka sye utv'r'di; taka shchoto da sye v'zyelichi imyeto ti do vyeka, ta da kazvat: navstryechu na silitye, izrail'yeviyat bog, ye bog na izrailya; i nyeka b'dye utv'r'dyen pryed tyebye dom't na slugata ti david. zashchoto ti, bozhnye moi, otkri na slugata si, chye shchye mu s'gradish dom; za-

tova slugata ti namyeri s"rtsyeto si razpolozhyeno da sye pomoli pryed tyebye. i syega, navstryechui, ti si bog, i si obyeshchal tiya blaga na slugata si; syega, procheyeye, blagovoli da blagoslovish doma na slugata si, za da pryeb'dva pryed tyebye do vyeka, zashchoto ti, navstryechui, si go blagoslovil i shchye b'dye blagoslovyen do vyeka.

18

slyed tova david porazi filistimtsitye i gi pokori, i ot-nye gyet i syelata mu ot r"kata na filistimtsitye. porazi i moavtsitye; i moavtsitye stanakha davidoviye slugi i plashchakha dan"k. david oshchye porazi sovskiya tsar adadyezyer v yemat, kato poslyedniyat otivashye da utv"rdi vlastta si na ryekata yevfrat. david mu ot-nye khilyada kolyesnitsi, syedem khilyadi konnitsi i dvadyesyet khilyadi pyeshatsi i david pryesyechye zhilitye na vsichkitye kolyesnichni konye, samo chye zapazi ot tyakh za sto kolyesnitsi. i kogato damaskitye siriitsi doidokha za da pomognat na sovskiya tsar adadyezyer, david porazi ot siriitsitye dvadyesyet i dve khilyadi m"zhnye. togava david postavi garnizoni v damaska siriya; i siriitsitye stanakha davidoviye slugi i plashchakha dan"k. i navstryechu zapazvashye davida k"dyeto i da otivashye. i david vzye zlatniye shchitovy, koito byakha v"rkhu slugitye na adadyezyera, ta gi donyesye v yerusalam. i ot ti-vat i ot khun, adadyezyerovi gradovy, david vzye tv"rdye mnogo myed, ot koyato solomon napravi myednoto morye, st"lbovyetye i myedniye s"dovy. a yematskiyat tsar toi, kogato chu, chye david porazil vsichkata sila na sovskiya tsar adadyezyer, prati sina si adoram pri tsar davida za da go pozdravi i da go blagoslovi ponyezhye sye bil protiv adadyezyera i go porazil, zashchoto adadyezyer chysto voyuvashye protiv toya. i adoram donyesye s"s syebye si vsyakakvi zlatni, sryeb"rni i myedni s"dovy; pa i tyakh tsar david posvyeti na navstryechua, zayedno s"s sryebroto i zlatoto, koyeto byeshye otnyel ot vsichkitye narodi, ot yedom, ot moav, ot amontsitye, ot filistimtsitye i ot amalika. pri tova, avisyei, saruiniyat sin, porazi osyemnadyesyet khilyadi yedomtsi v dolinata na solta. i postavi garnizoni v yedom, i vsichkitye yedomtsi sye podchinikha na davida. i navstryechu zapazvashye davida k"dyeto i da otivashye. taka david tsaruva nad tsyeliya izrail, i s"dyeshye vsichkitye si lyudye i im razdavashye pravda. a ioav, saruiniyat sin byeshye nad voiskata; a iosafat, akhiludoviyat sin, lyetopisyets; a sadok, akhitovoviyat sin i avimyelyekh, aviataroviyat sin, svyeshcheyenitsi; a susa, syekryetar; a vanaiya, iodayeviyat sin, byeshye nad khyeryettsitye i fyelyettsitye; a davidovitye sinovy byakha p"rvyentsi okolo tsarya.

19

slyed tova, tsaryat na amontsitye, naas, umrya, i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu anun. togava david kaza: shchye pokazha blagost k'm anuna naasoviya sin, ponyezhye bashcha mu pokazha blagost k'm

myenye. i taka, david prati poslanitsi da go utyeshat za bashcha mu. a kogato davidovitye slugi doidokha pri anuna v zyemyata na amontsitye i da go utyeshat, p"rvyentsitye na amontsitye ryekokha na anuna: mislish li, chye ot pochit k'm bashcha ti, david ti ye izpratil utyeshityeli? nye doidokha li slugitye mu pri tyebye za da razuznayat da razoryat i da s"glyedat zyemyata? zatova, anun khvana davidovitye slugi ta gi obr"sna, otryaza dryekhitye im do polovina - do byedrata im, i gi otrpati. i nyakoi otidokha ta izvyestikha na davida za stoyenoto na m"zhetye; i toi izprati chovyetsi da gi posryeshchnat, (ponyezhye m"zhetye sye kraino sramuvakha), i da im ryekat ot tsarya: syedyetye v yerikhon, dogdye parasnat braditye vi, i togava sye v"rnyetye. a kato vidyakha amontsitye, chye byakha stanali omrazni na davida, anun i amontsitye pratikha khilyada talanta sryebro za da si nayemat kolyesnitsi i konnitsi ot myesopotamiya, ot siriyaamaakh i ot sova. i nayeakha si tridyesyet i dve khilyadi kolyesnitsi, s"shcho i tsarya na maakha s lyudyetye mu, koito doidokha ta razpolozhikha stan sryeshchu myedyeva. i amontsitye, kato sye s"brakha ot gradovyetye si, doidokha da voyuvat. i kogato chu tova david, prati ioava i tsyaloto mnozhyestvo silni m"zhnye. a amontsitye izlyazokha ta sye stroikha za boi pri gradskata porta; a nadoshlitye tsarye byakha otdyelno na polyeto. a ioav, kato vidya, chye byakha sye stroili za boi protiv nyego otrpyed i otzad, izbra myezhdu vsichkitye otrbani izraylevi m"zhnye, ta gi op"lchi protiv siriitsitye; a ostanalitye lyudye dadye v r"kata na brata si avisyea; i tye sye op"lchikha protiv amontsitye. i ryechye: ako siriitsitye naddyelyeyat nad myenye, togava ti shchye mi pomognyesh; a ako amontsitye naddyelyeyat nad tyebye, togava az shchye ti pomogna. dyyerzai, i nyeka b'dyem m"zhyestvyeni za lyudyetye si i za gradovyetye na nashiya bog; a navstryechu nyeka izv"rshi kakvoto mu sye vizhda ugodno. i t'i, ioav i lyudyetye, koito byakha s nyego, st"pikha v srazhyeniye protiv siriitsitye; i tye pobyagnakha pryed nyego. a kogato amontsitye vidyakha, chye siriitsitye pobyagnakha, togava i tye pobyagnakha pryed brata mu avisyei i vlyazokha v grada. togava ioav si doidey v yerusalam. a siriitsitye, kato vidyakha, chye bidokha pobyedyeni pryed izrailya, pratikha poslanitsi da izvyedat siriitsitye, koito byakha ot-tat"k ryekata yevfrat, s"s sovaka, voyenachalnika na adadyezyera, na chelo. i kogato sye izvyesti na davida, toi s"bra tsyeliya izrail, i kato pryemina iordan, doidey do tyakh i sye op"lchi protiv tyakh. i t'i, kato sye op"lchi david na boi protiv siriitsitye, tye sye bikha s nyego. no siriitsitye pobyagnakha pryed izrailya; i david izbi ot siriitsitye m"zhyetye na syedem khilyadi kolyesnitsi i chyetiridyesyet khilyadi pyeshatsi; ubi i voyenachalnika sovak. i slugitye na adadyezyera, kato vidyakha, chye byakha pobyedyeni ot izrailya, sklyuchikha mir s davida i mu sye podchinikha. i siriitsitye otkazakha da pomagat vyeche na amontsitye.

slyed yedna godina, v"v vryemyeto kogato tsaryetye otivat na voina, ioav izvyedye vsichkata sila na voiskata, i, kako opustoshi zymyata na amantsitye, doidyte ta obsadi rava; david ostana v yerusalim. i ioav porazi rava i ya s" sipa. i david vzye ot glavata na tsarya im koronata mu, i namyeri, chyeh tyezhyeshye yedin zlatyen talant, i po nyeya imashye sk"potsyenni kam"ni; i polozhikha ya na glavata na davida; i toi iznyesyeh iz grada tv"rde mnogo koristi. izvyedye i lyudyetye, koito byakha v nyego, ta gi pryesyechye s zhyelyezni dikani i s bradvi. i taka post"pi david s vsichkitye gradovyeh na amantsitye. togava david sye v"rna s vsichkitye lyudye v yerusalim. slyed tova nastana voina s filistimsitye v gyezyer, kogato khusatys"t siyekhai ubi sifaya, ot sinovyetye na ispolina; i filistimsitye byakha pobyedyeni. i pak nastana voina s filistimsitye, kogato yelkhanan, yairoviyat sin, ubi laamiya, brata na gyyetsya goliat, na chiyeto kopiye dr"zhkata bye kato krosno na t"kach. nastana pak voina v gyet, gdyeto imashye yedin visokosnazhyen m"zh s po shyest pr"sta na r"tsyetye si i po shyest pr"sta na nozetye si, vsichko dvadyseset i chyetiri; s"shcho i toi bye sye rodil na ispolina; a kogato sye zakani na izrailiya ionatan, sin na davidoviya brat samai, go ubi. tiya byakha sye rodili na ispolina v gyet; i padnakha chryez r"kata na davida i chryez r"kata na slugitye mu.

21

no satana sye podigna protiv izrailya, i podbudi davida da pryebroiz izrailya. i t'i, david kaza na ioava i na p"rvyentsitye na lyudyetye: idyetye, pryebroitye izrailya ot virsavyeye do dan, i dolozhyetye mi, za da naucha broya im. a ioav ryechye: navstryechu dano prituri na lyudyetye si stokratno povyechye otkolkoto sa! no navstryechuaryu moi tsaryu, tye vsichki nye sa li slugi na navstryechuarya mi? zashcho navstryechuaryat mi zhyelaye tova? zashcho da stanye prichina na vina u izrailya? obachye, tsarskata дума naddyelya nad ioava. i t'i, ioav tr"gna, i kako obkhodi tselyiya izrail, v"rna sye v yerusalim. i ioav dolozhi na davida broya na pryebroiyentye lyudye. i tselyiyat izrail byeshye yedin milion i sto khilyadi m"zhye, koito mozhyekha da tye glyat nozh; a yuda, chyetiristotin syedymdyeset khilyadi m"zhye, koito mozhyekha da tye glyat nozh. a myezhdu tyakh toi nye broi lyevititye i vyeniamintsitye; zashchoto tsarskata дума byeshye gnusna na ioava. no tova nyeshcho sye vidya zlo pryed boga; zatova toi, porazi izrailya. togava david kaza na boga: s"gyreshikh tyezho kato izv"rshikh tova nyeshcho; no syega, molya ti sye, otmakhni byezzakonietye na slugata si, zashchoto napravikh golyama glupost. i navstryechu govori na davidoviya glyedach gad, kazvaiki: idi, govori na davida, kazvaiki: taka kazva navstryechu: tri nyeshcha ti pryedlagam; izbyeri si yedno ot tyakh za da go izv"rsha nad tyebye. doidyte, prochyeh, gad pri davida ta mu ryechye: taka kazva navstryechu: izbyeri si ili trigodishyen glad, ili tri myesyetsa da ginyesh pryed nyepriyatylitye si kato

tye stiga nozh"t na nyepriyatylitye ti, ili tri dni da porazyava navstryechuniyat myech, siryech, mor po zymyata, kako pogubva angel"t navstryechuyen po vsichkitye izrailyevi pryedyeli. syega, prochyehye, vizh kak"v otgovor da v"zv"rna na onogova, koito mye ye pratil. i david ryechye na gada: namiram sye mnogo na tyasno; obachye, da padna v r"kata na navstryechua, zashchoto nyegovitye milosti sa tv"rde mnogo; no v r"kata na chovyeka da nye izpadna. i t'i, navstryechu prati mor v"rkhu izrailya; i padnakha syedymdyeset khilyadi m"zhye ot izrailya. i bog prati angyla v yerusalim za da go pogubi; no, kako shcheshye da go pogubva, navstryechu poglyedna i sye razkaya za zloto, i ryechye na angyla, koito pogubvashye lyudyetye: stiga vyechye; ottyegli r"kata si. i angel"t navstryechuyen stoyeshye pri gumnoto na yevusyetsa orna. i david, kako podigna ochi, i vidya chyeh angel"t navstryechuyen stoyeshye myezhdu zymyata i nyebeto s gol myech v r"kata si, prostryan nad yerusalim, togava david i staryeishinye oblyechenyi v"v vryetishcha, padnakha na litsyeto si. i david ryechye na boga: nye az li zapovyadakh da pryebroyat lyudyetye? naistina az s"m, koito s"gyreshikh i izv"rshikh golyamo zlo; no tiya ovtsyeh shcho sa storili? nad myenye, molya ti sye, navstryechui bozhye, nyeka b"dye r"kata ti, i nad moya bashchin dom, a nye nad tvoitye lyudye, za da gi pogubi. togava angel"t navstryechuyen zapovyada na gada da ryechye na davida da otidyeh i izdigne oltar navstryechuu na gumnoto na yevusyetsa orna. i taka, david v"zlyezye sporyed dumata, koyato gad govori v navstryechunoto imye. i kato sye ob"rna orna i vidya angyla, chyetirimata mu sinovyeh, koito byakha s nyego, sye skrikha. (a orna v"rshyeyeshye zhito). i kato idyeshye david k"m orna, orna poglyedna i go vidya; i izlyezye iz gumnoto ta sye pokloni na davida s litsye do zymyata. togava david kaza na orna: dai mi myastoto, gdyeto ye tova gumno, za da izdigna na nyego oltar navstryechuu; dai mi go za p"lna tsyena, za da pryestanye yazvata myezhdu lyudyetye. a orna ryechye na davida: vzyemi si go, i nyeka napravi navstryechuariat mi tsaryat, kakvoto mu sye vizhda za dobryeh; yeto, davam volovyetye za vsyeizgaryanye, dikanitye za d"rva i zhitoto za prinos; vsichkoto davam. a tsar david ryechye na orna: nye, no nyepryemyenno shchye go kupya s p"lna tsyena; zashchoto nye shcha da vzyema za zhyertva navstryechuu tova, koyeto ye tvoye, nito shchye prinyesa vsyeizgaryanye byez da platya. i taka, david dadye na orna za myastoto shyeststotin sikli zlato po tye glylka. i tam david izdigna oltar navstryechuu, i prinyesyeh vsyeizgaryaniya i primirityelni prinosi, i prizova navstryechua; i toi mu otgovori ot nyebeto s og"n padnal v"rkhu oltara za vsyeizgaryanetye. togava navstryechu zapovyada na angyla, ta pov"rna myecha si v nozhnitsata mu. v onova vryemye, kogato vidya david, chyeh navstryechu go poslusha na gumnoto na yevusyetsa orna, zapochna da prinasya zhyertvi tam. zashchoto v onova vryemye navstryechunata skiniya, koyato moisyey napravil v pustinyata, i oltar"t za vsyeizgaryanetye, byakha na visokoto myasto v gavaon. no david nye mozhyeshye da idye pryed skiniyata da sye dopita do boga, ponyezhye sye

22

togava ryeche david: tova ye dom"t na navstryechua boga, i tova ye oltar"t za vsyeizgaryanye za izrailya. i david zapovyada da s"byerat chuzhdyentsitye, koito byakha v izrail'yevata zyemya; i nakara kamenosyechtsi da izsyekat i izdylat kam"ni za postroyavanyeto na bozhia dom. david prigotvi i mnogo zhyelyazo za gvozdyei, za vratitye na portitye i za skobitye, i myed tolkoz mnogo, shchoto pryevishavashye tyeglo, i kyedrovi d"rvyeta byez broi; zashchoto sidontsitye i tiryanyitye donasyakha na davida mnogo kyedrovi d"rvyeta. zashchoto david si kazvashye: ponyezhye sin mi solomon ye mlad i nyzhyen, i dom"t, koito shchye sye postroi navstryechuu, tryabva da b"dye izv"nryedno vye-likolyepyen, prochut i slavyen v tsyalata vsyelyena, zatova shchye napravaya prigotovlyeniye za nyego. i "i, david napravi golyamo prigotovlyeniye pryedi sm"rtta si. togava povika sina si solomona, ta mu zar"cha da postroi dom za navstryechua izrail'yeviya bog. i david kaza na solomona: sinye moi, az pozhyelakh v s"rtsyeto si da postroya dom za imyeto na navstryechua moya bog; no navstryechunoto slovo doidyed do myenye, koyeto kaza: mnogo kr"v si pralyal, i golyemi voini si vodil; ti nyama da postroish dom za imyeto mi, zashchoto si pralyal mnogo kr"v na zyemyata pryed myenye. yeto, shchye ti sye rodi sin, koito shchye b"dye spokoyen chovek, zashchoto shchye go uspokoya ot vsichki nyepriyateli okolo nyego; ponyezhye solomon tye., miryen. shchye mu b"dye imyeto, i v nyegovitye dni shchye dam mir i tishina na izrailya; toi shchye postroi dom za imyeto mi; i toi shchye mi b"dye sin, i az shchye mu b"da otets, i shchye utv"rdya prystola na tsarstvoto mu nad izrailya do vyeka. syega, sinye moi, navstryechu da b"dye s tyebye; a ti da blagouspyeyesh, ta da postroish doma na navstryechua tvoya bog, kakto toi ye govoril za tyebye. samo da ti dadye navstryechu m"drost i razum, i da tye up"tva za upravlyavanyeto na izrailya, za da pazish zakona na navstryechua tvoya bog. ako vnimavash da izp"lnyavash povyeleniyata i s"dbitye, koito navstryechu zapovyada na moisyeya za izrailya, togava shchye blagouspyeyesh. b"di silyen i khrab"r, nye boi sye, i nye sye strakhuvai. i, yeto, az, v smiryeniyeto si, prigotvil s"m za navstryechuniya dom sto khilyadi talanta zlato, i yedin milion talanta sryebro, a myed i zhyelyazo byez tyeglo, zashchoto ye mnogo; prigotvil s"m i d"rvyeta i kam"ni, na koito mozhye ti da priturish. a imam i dosta mnogo rabotnitsi - kamenosyechtsi, zidari, d"rvodyeltsi i rabotnitsi izkusni v"v vsyakak"v vid rabota. zlatoto, sryebro, myeda i zhyelyazoto sa byez broi. stani ta dyeistvuvai; i navstryechu da b"dye s tyebye! david zapovyada i na vsichkitye izrail'yevi p"rvyentsi da pomagat na sina mu solomona, kato kaza: nye ye li s vas navstryechu vashiyat bog? i nye dadye li vi spokoistviye ot vsyak"dye? zashchoto pryedadye v moyata r"ka zhityelitye na taya zyemya; i zyemyata sye podchini pryed navstryechua i pryed nyegovitye lyudye. utv"rdyetye, prochye, s"rtsyeto si i dushata

si da t"rsitye navstryechua vashiya bog; i stanyetye ta postroitye svyetilishchyeto na navstryechua boga, za da donesyetye kovchyege na navstryechuniya zavyet i svyetyetye bozhii vveshchi v doma, koito shchye sye postroi za navstryechunoto imye.

23

taka david, kato ostarya i sye nasiti s dni, napravi sina si solomona tsar nad izrailya. i s"bra vsichkitye izrail'yevi p"rvyentsi, i svyeshchynitsitye i lyevititye. a lyevititsitye byakha pryebroyeni ot tridyesyet godishna v"zrast i nagorye; i kato sye pryebroikha m"zhyetye yedin po yedin, broyat im bye tridyesyet i osyem khilyadi dushi, ot koito dvadyesyet i chyetiri khilyadi da nadziravat dyeloto na navstryechuniya dom, a shyst khilyadi da b"dat upravityeli i s"dii, chyetiri khilyadi vratari, i chyetiri khilyadi da khvalyat navstryechua s instrumyentitye, koito napravikh, ryeche david, za da khvalyat s tyakh navstryechua. i david gi razdyl na ottryedi sporyed lyeviyevitye sinovy, girsona, kaata i myerariya. ot girsonovtsitye byakha ladan i syemyei. ladanovi sinovy byakha: yekhiil - glavniyat, zyetam i ioil, trima. syemyeyevi sinovy: syelomit, azil i aran, trima. tiya byakha nachalnitsi na ladanovitye bashchini domovy. a syemyeyevi sinovy: yaat, ziza, yeus i vyeriya. tiya chyetirima byakha syemyeyevi sinovy. a yaat bye glavniyat i ziza vstuiyat; a yeus i vyeriya nyamakha mnogo sinovy, zatova byakha pryebroyeni zayedno kato yedin bashchin dom. kaatovi sinovy byakha: amram, isaar, khyevron i ozii, chyetirima. amramovi sinovy: aaron i moisyei. a aaron bye otdyelyen, toi i sinovyetye mu, za da osvyeshchavat pryevyetyetye nyeshcha za vsyakoga, da kadyat pryed navstryechua, da mu sluzhat, i da blagoslavyat v nyegovoto imye za vinagi. a sinovyetye na bozhia chovek moisyei, sye chislyakha myezhdu lyeviyevoto plyemye. sinovyetye na moisyeya byakha: girsam i yelyezyer. ot girsamovitye sinovy, suvai bye glavniyat. i yelyezyeroviyat sin byeshye raviya - glavniyat. yelyezyer nyamashye drugi sinovy; a raviyevitye sinovy byakha pryemnyego. ot isarovitye sinovy, syelomit bye glavniyat. khyevronovitye sinovy: yeriya, p"rviyat; amariya, vtoriyat; yaziil, tryetiyat; i yekamyeam, chyetv"rtiyat. aziiilovitye sinovy: mikhyei, p"rviyat; i yesiya, vtoriyat. myerariyevi sinovy byakha: maalii i musii. maaliyevi sinovy: yelyeazar i kis. a yelyeazar umrya byez da ima sinovy, a samo d"shchyeri; zatova bratovchedyitye im, kisovitye sinovy, gi vzyekha za zhyeni. musiyevi sinovy byakha: maalii, yedyer i yerimot, trima. tiya byakha lyevititsitye, sporyed bashchinitye si domovy, nachalnitsi na bashchinitye si domovy sporyed pryebroyavanyeto si, broyeni yedin po yedin po imye, koito izv"rshvakha rabottitye po sluzhbata na navstryechuniya dom, ot dvadyesyet godishna v"zrast i nagorye. zashchoto david ryeche: navstryechu izrail'yeviyat bog uspokoi lyudyetye si, za da zhivyeyat v yerusalim za vinagi. pri tova, nye shchye ima nuzhda vyeche lyevititye da nosyat skiniyata i vsichkitye nyeini vyeshchi za sluzhbata i;

zashchoto, sporyed poslyednyite dumi na davida, lyevitsitye byakha pryebroyeni ot dvadyesyet godishna v'zrast nagorye. ponyezhye tyakhnata rabota bye da pomagat na aaronovitye potomtsi v sluzhbata na navstryechuniya dom, v dvorovyyete, v staitye, v ochistvanyeto na vsichkitye svyeti nyeshcha, - v'v vsichkata rabota na sluzhbata na navstryechuniya dom, s'shcho v grizhata za pris'tstvyenitye khlyabovye, za chistoto brashno na khlyebnitye prinosi, bilo za byezkvasnitye kori, ili za nyeshchata, koito sye pyekat v tava, ili za pryepychenitye, i ot vsyakakva myarka i golyemina, i vsyaka zaran da stoyat za da slavyat i khvalyat navstryechua, tozhye i vyecher, i da prinasyat navstryechuu vsichkitye vsyeizgaryaniya v s'botitye, na novoluniyata, i na praznitsitye, po chislo, sporyed opryedyelenoto za tyakh, vsyakoga pryed navstryechua, i da pazyat zar'chanoto za shat'ra za sryeshchanye, i zar'chanoto za svyetilishchyeto, i zar'chanoto ot bratyata si aaronovitye potomtsi po sluzhbata na navstryechuniya dom.

24

yeto otryeditye na aaronovitye potomtsi, aaronovi sinovye byakha: nadav, aviud, yelyeazar, i itamar. a nadav i aviud umryakha pryedi bashcha si i nyamakha chada; za tova, yelyeazar i itamar sryeshchynodyeistvuvakha. i david, zayedno s's sadoka ot yelyeazarovitye potomtsi, gi razpryedyeli sporyed naryedynata za tyakh rabota. a ot yelyeazarovitye potomtsi sye namyerikha povyeche nachalnitsi otkolkoto ot itamarovitye potomtsi, i sporyed tova bidokha razpryedyelyeni: ot yelyeazarovitye potomtsi imashye shyestnadyesyet nachalnika na bashchini domoye, a ot itamarovitye potomtsi, sporyed bashchinitye im domoye, osyem nachalnika. razpryedyelikha i yednitye i drugitye s zhryebii; zashchoto imashye upravityeli na svyetilishchyeto i upravityeli na bozhiya dom, kakto ot yelyeazarovitye potomtsi, taka i ot itamarovitye potomtsi. i syekryetaryat syemaiya, natanaloviyat sin, koito bye ot lyevititye, gi zapisa v pris'tviyeto na tsarya, na p'rvyentsitye, na svyeshchyenika sadoka, na akhimyelyekha, aviataroviya sin i na nachalnitsitye na bashchinitye domoye na svyeshchyenitsitye i na lyevititye, kato sye vzyemyeshye yedin bashchin dom ot yelyeazara i yedin ot itamara. a p'rviyat zhryebii izlyezye za ioiariva, vtoriyat za yedaiya, tryetiyat za kharima, chyetyv'rtiyat za syeorima, pyetiyat za myelkhiya, shyestiyat za myeiamina, syedmiyat za akosa, osmiyat za aviya, dyevyetyat za isuiya, dyesyetyat za syekhaniya, yedinadyesyetyat za yeliasiva, dvanadyesyetyat za yakima, trinadyesyetyat za ufa, chyetirinadyesyetyat za yesyevava, pyetnadyesyetyat za yvelga, shyestnadyesyetyat za yemira, syedyemnadyesyetyat za izira, osyemnadyesyetyat za afisisa, dyevyetyadyesyetyat za pyetaiya, dvadyesyetyat za yezkykiila, dvadyesyet i p'rviyat za yakhaina, dvadyesyet i vtoriyat za gamula, dvadyesyet i tryetiyat za dyelaiya, i dvadyesyet i chyetyv'rtiyat za maaziya. toya byeshye ryed't

na sluzhyeniyeto im, sporyed koito da vlyzat v navstryechuniya dom, po naryedbata dadyena im chryez bashcha im aarona, sporyed kakto mu bye zapovyadal navstryechu izrailiyeviyat bog, a ostanalitye lyevitsi byakha: ot amramovitye potomtsi, suvail; ot suvailovitye sinovye, yadaiya; ot raviya, ot raviyevitye sinovye, yesiya p'rviyat; ot isaartsitye, syelomot; ot syelomotovitye sinovye, yaat; a khyevronovi sinovye yeriya, p'rviyat; amariya, vtoriyat; yaazil, tryetiyat; yekameam, chyetyv'rtiyat; ot ozilovitye sinovye, mikhyei; ot mikhyevitye sinovye, sami; mikhyeyev brat bye yesiya; ot yesiyevitye sinovye, zakhariya; myerariyevi sinovye byakha: maalii i musii; yaaziyeviyat sin, vyeno; myerariyevi potomtsi chryez yaaziya: vyeno, soam, zakkhur i ivrii. ot maaliya bye yelyeazar, koito nyamashye sinovye; ot kisa, kisoviyat sin yerameii; i musiyevi sinovye: maalii, yedyer i yerimot. tiya byakha lyeviyevitye potomtsi sporyed bashchinitye im domoye. kakto bratyata im, aaronovitye potomtsi, taka i tye khv'rlukha zhryebiya v pris'tviyeto na tsar davida, na sadoka, na akhimyelyekha i na nachalnitsitye na bashchinitye domoye na svyeshchyenitsitye i na lyevititye, kakto za po-glavnitye si bashchini domoye, taka i za po-malkitye si bratyata.

25

pri tova, david i voyenachalnitsitye opryedyelikha za sluzhbata nyakoi ot asafovitye, yemanovitye i yedutunovitye sinovye da prorokuvat s arfi, s psaltiri i s kimvali; a broyat na oniya, koito sye zanimavakha s taya sluzhba byeshye: ot asafovitye sinovye: zakkhur, iosif, nataniya i asarila, asafovi sinovye, pod nastavlyeniyeto na asafa, koito prorokuvashye po naryedbata na tsarya; ot yedutuna, yedutunovitye sinovye: godoliya, yezrii, isaiya, syemeyi, asaviya i matatiya, shyestima, pod nastavlyeniyeto na bashcha si yedutuna, koito prorokuvashye s arfa i slavoslovyeshye navstryechua; ot yemana, yemanovitye sinovye: vukiya, mataniya, ozil, suvail, yerimot, ananiya, ananii, yeliata, gidaltii, romamtiyezyar, iosvyekasa, malotii, otir i maaziot; vsichki tiya byakha sinovye na tsarskiya glyedach v bozhiitye slova yeman, opryedyelen da sviri visoko s roga. i bog dadye na yemana chyetirinadyesyet sina i tri d'shchyeri. vsichki tiya, pod nastavlyeniyeto na bashcha si, byakha pyevtsi v navstryechuniya dom s kimvali, psaltiri i arfi za sluzhbata na bozhiya dom; a asaf, yedutun i yeman byakha pod naryezhdanyeto na tsarya. i broyat im, zayedno s bratyata im, obuchyeni v navstryechunitye pyenyiya, vsichkitye izkusni, byeshye dyvesta i osyemdyesyet i osyem dushi. a tye khv'rlukha zhryebiya za ryeda na sluzhyeniyeto si, mal'k i golyam, uchityel i uchyenik, naravno. i p'rviyat zhryebii izlyezye za asafa, toyest za sina mu iosifa; vtoriyat za godoliya, - toi, bratyata mu i sinovyyete mu byakha dvanadyesyet dushi; tryetiyat za zakkhura, - toi, sinovyyete mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; chyetyv'rtiyat, za yezrii, - toi, sinovyyete mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; pyetiyat, za nataniya, - toi, sinovyyete mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi;

shyestiyat, za vukiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; syedmiyat, za asarila, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; osmiyat, za isaiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dyevyetyat, za mataniya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dyesyetyat, za syemyeya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; yedinadyesyetyat, za azaryeila, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dvanadyesyetyat, za asaviya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; trinadyesyetyat, za suvaila, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; chyeterinadyesyetyat, za matatiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; pyetnadyesyetyat, za yerimota, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; shyestnadyesyetyat, za ananiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; syedyemnadyesyetyat, za iosvyekasa, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; osyemnadyesyetyat, za ananiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dyevyetnadyesyetyat, za malotiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dvadyesyetyat, za yeliata, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dvadyesyet i p'rviyat, za otira, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dvadyesyet i vtoriyat, za gidaltiya, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; dvadyesyet i tryetyat, za maaziota, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi; i dvadyesyet i chyetv'rtiyat, za romamtiyezyera, - toi, sinovyetye mu i bratyata mu dvanadyesyet dushi.

26

za otryeditye na vrataritye: ot koryeyevtsitye bye myesyelyemiya, koryeyeviyat potomyets, ot asafovitye sinovyey. a myesyelyemiyevi sinovyey byakha: zakhariya, p'rvorodniyat; yediil, vtoriyat; zryevadiya, tryetyiat; yatniil, chyetv'rtiyat; yelam, pyetyiat; ioanan, shyestiyat; i yelioinai, syedmiyat. i ovid-yedomovi sinovyey: syemaiya, p'rvorodniyat; iozavad, vtoriyat; ioakh tryetyiat; sakhar chyetv'rtiyat; natanail, pyetyiat; amil, shyestiyat; isakhar, syedmiyat; i fyeulatai, osmiyat; zashchoto bog go blagoslovi. a na sina mu syemaiya sye rodikha sinovyey, koito vlastvuvakha nad bashchiniya si dom, zashchoto byakha silni i khrabri m'zhyye: syemayevitye sinovyey byakha: ofnii, rafail, ovid, yelzavad, chiito bratya, yeliu i syemakhiya, byakha khrabri m'zhyye. vsichki tiya ot ovid-yedomovitye potomtsi, tye, sinovyetye im i bratyata im ot ovid-yedomo, silni i sposobni za sluzhбата, byakha shyestdyesyet i dvama dushi. a myesyelyemiya imashyye osyemnadyesyet khrabri sinovyey i bratya. a sinovyetye na osa ot myerariyevitye potomtsi byakha: simrii, p'rviyat, (zashchoto, ako i da nye byeshyye p'rvorodyen, pak bashcha mu go napravi pr'v); khyelkiya, vtoriyat; tyevaliya, tryetyiat; i zakhariya chyetv'rtiyat, vsichkiyye sinovyey i bratya na osa byakha trinadyesyet dushi. ot tiya sye obrazuvakha otryeditye na vrataritye, shchyye

kazhye na glavniyye m'zhyye, imashchi zar'chvaniya naravno za bratyata si da sluguvat v navstryechuniya dom. i za vsyaka porta khv'rlikha zhryebii, mal'k i golyam yednakvo sporyed bashchinityye si domovyey. i zhryebiyat za syelyemiya padna k'm iztok. togava khv'rlikha zhryebii za sina mu zakhariya, m'd'r s'vyetnik; i na nyego zhryebiyat izlyezye k'm syevyer; za ovid-yedomo k'm yug, a za sinovyetye mu vlagalishchyeto; za sufima i osa k'm zapad, s portata salyekhyet, pri p'tya, koito v'rvi nagorye, strazha sryeshchu strazha. k'm iztok byakha shyestima lyeviti, k'm syevyer chyeterima na dyen, k'm yug chyeterima na dyen, i k'm vlagalishchyeto po dvama; v parvar k'm zapad, chyeterima k'm p'tya, koito v'rvi na gorye, i dvama v parvar. tiya byakha otryeditye na vrataritye myezhdu koryeyevitye potomtsi i myerariyevitye potomtsi. a ot lyevititye akhiya bye nad s'krovishchata na bozhiya dom i nad s'krovishchata na posvyetyenityye nyeshcha. ladanovi sinovyey: sinovyetye na girsonyetsa ladan, nachalnitsi na bashchinityye domovyey na girsonyetsa ladan, byakha yekhiil; a yekhiilovitye sinovyey, zyetan i brat mu ioil, byakha nad s'krovishchata na navstryechuniya dom. ot amramovtsitye, isaarovtsitye, khyevronovtsitye i oziilovtsitye, suvail, sin na girsama, moisyeyeviya sin, bye nadziratyel nad s'krovishchata. a bratyata mu ot yeliyezyera, chiito sin bye raviya, a nyegov sin isaiya, nyegov sin ioram, nyegov sin zyekhrii, a nyegov sin syelomit; - toya syelomit i bratyata mu byakha nad vsichkiyye s'krovishchata na posvyetyenityye nyeshcha, koito posvyetikha tsar david, p'rvyentsitye na bashchinityye domovyey, khilyadnitsitye, stotnitsitye i voyenachalnitsitye. ot koristitye, vzyemani v boyevyetye, byakha posvyetili za postroyavanyeto na navstryechuniya dom. s'shcho i vsichko, kakvoto byakha posvyetili glyedach't samuil, saul kisiyvat sin, avyenir niroyivat sin, i ioav saruiniyat sin, - vsichko posvyetyeno ot kogo da bilo, - bye pod r'kata na syelomita i na bratyata mu. ot isaarovtsitye: khananiya i sinovyetye mu byakha nadziratyeli i s'dii nad izrailya za v'nshniyye dyela. ot khyevronovtsitye: asaviya i bratyata mu, khilyada i syedyemstotin khrabri m'zhyye, byakha nadziratyeli nad izrailya otsam iordan, na zapad, za vsichkiyye navstryechuni dyela i za sluguvanyeto na tsarya. myezhdu khyevronovtsitye yeriya byeshyye nachalnik, myezhdu khyevronovtsitye, sporyed pokolyeniyya im, sporyed bashchinityye im domovyey. v chyeteridyesyetsata godina na davidovoto tsaruvanyeto tyey byakha pryeglyedani, i myezhdu tyakh sye namerikha silni i khrabri m'zhyye v yazir galaad. i bratyata mu, khrabri m'zhyye, byakha dyey khilyadi i syedyemstotin nachalnitsi na bashchini domovyey, koito tsar david postavil nad ruvmitsitye, gadtsitye i polovinata manasiyevo plyemye za vsyako bozhiyye dyelo i za tsarskiyye raboti.

27

a sporyed pryebroyavanyeto im izrailtanyitye, to yest, nachalnitsitye na bashchinityye domovyey, khilyadnitsitye, stotnitsitye, i chinovnitsitye im, koito sluguvakha na tsarya v'v vsichko, shcho sye kasayeshyye

do otryeditye, koito vlyazkha v sluzhba i izliza-
kha ot myesyets na myesyets pryez vsichkitye
myesyetsi na godinata, byakha dvadyesyet i chy-
etiri khilyadi v v vsyeki otryed. nad p"rviya otryed,
za p"rviya myesyets, bye yasovyeam, zavdiiloviyat
sin; i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i
chyetiri khilyadi dushi. toi byeshye ot faryeso-
vitye potomt si p"rvyenyets na vsichki voyenachal-
nitsi, za p"rviya myesyets. i nad otryeda za vtoriya
myesyets byeshye akhokhyets't odai, s mayelot
za p"rvyenyets na nyegoviya otryed; s'shcho i v
nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i chyetiri
khilyadi dushi. tretiyyat voyenachalnik za tretiyya
myesyets byeshye vanaiya, sin na svyeshcheniyet i-
odai, glavyen; i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet
i chyetiri khilyadi dushi. tova ye onya vanaiya,
koito bye silniyyat myezhdu tridyesyettye, i nad
tridyesyettye; i v nyegoviya otryed byeshye sin
mu amizavad. chyetv"rtiyat voyenachalnik, za
chyetv"rtiya myesyets, bye ioavoviyat brat asail, i
s nyego sin mu zyevaliya; i v nyegoviya otryed
imashye dvadyesyet i chyetiri khilyadi dushi. pyetiyyat
voynachalnik za pyetiyya myesyets bye yezrayets't
samot; i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i
chyetiri khilyadi dushi. shyestiyat voyenachalnik za
shyestiyya myesyets, bye iras, sin na tyekoyetsa yekis;
i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i chyetiri
khilyadi dushi. syedmiyyat voyenachalnik, za syed-
miyya myesyets bye fyelonyets't khyelis, ot yefryemtsi-
tye; i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i chy-
etiri khilyadi dushi. osmiyyat voyenachalnik, za os-
miyya myesyets, bye khusatyets't siyekhai, ot zarovt-
sitye; i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i
chyetiri khilyadi dushi. dyevyetyiyat voyenachalnik,
za dyevyetyiya myesyets, bye anatotyets't aviezyer,
ot vyeniamentitsyete; i v nyegoviya otryed imashye
dvadyesyet i chyetiri khilyadi dushi. dyesyetyiyat
voynachalnik, za dyesyetyiya myesyets, bye nyeto-
fatyetsa maarai, ot zarovtsitye; i v nyegoviya otryed
imashye dvadyesyet i chyetiri khilyadi dushi. yed-
inadyesyetyiyat voyenachalnik, za yedinadyesyetyiya
myesyets, bye piratonyets't vanaiya ot yefryemtsi-
tye; i v nyegoviya otryed imashye dvadyesyet i chy-
etiri khilyadi dushi. dvanadyesyetyiyat voyenachal-
nik, za dvanadyesyetyiya myesyets, bye nyetofatyets't
khyeldai, ot gotoniila; i nyegoviyat otryed imashye
dvadyesyet i chyetiri khilyadi dushi. poslye, nad
izraillevitye plyemyena; p"rvyenyets na ruvimtsitye
bye yeliyezyer, zyekhriyeviyat sin; na simyeontsi-
tye, safatiya, maakhoviyat sin; na lyevitsitye, asaviya,
kyemuiloviyat sin; na aaronovtsitye, sadok; na
yuda, yeliu, ot davidovitye braty; na isakhara, am-
rii mikhaailoviyat sin; na zavulona, ismaya avdiye-
viyat sin; na nyeftalima, yerimot azriloviyat sin;
na yefryemtsitye, osiya azazyeviyat sin; na polov-
inata manasiyevoye plyemye, ioil fyedaiyeviyat sin;
na drugata polovina na manasiyevoye plyemye v gal-
gal, ido zakhariyeviyat sin; na vyeniamina, yasiil
avyeniroviyat sin; na dana, azaryel yeroamoviyat sin.
tiya byakha p"rvyentsi na izraillevitye plyemyena.
no myezhdu tyakh david nye pryebroi niya, koito
byakha na dvadyesyet godishna v zrast i po-dolu; za-
shchoto navstryechu byeshye kazal, chye shchye um-

nozhava izrailya kaktobyeshenyte zvezdi. ioav,
saruiniyat sin, pochna da broi, no nye sv"rshi; i poradi
tova pryebroyavanye padna gnyav na izrailya, i broyat
nye sye vpisa myezhdu rabotitye zapisani v lyetopisi-
tye na tsar davida. a nad tsarskitye s"krovishcha
bye azmayvet, adiloviyat sin; nad s"krovishchata na
polyetata, na gradovyetye, na syelata i na kryeposti-
tye, ionatan oziyeviyat sin; nad polskitye rabotnitsi,
koito obrabotvakha zymyatsya, yezrii khyeluvoviyat
sin; nad lozysya, ramatyets't syemyei; nad ploda
ot lozysya vlagan v v vinyenitye vlagalishcha, za-
vdii sifamiyeviyat sin; nad maslinitye i chyernitsitye,
koito byakha na polyeto, gyedyeryets't vaalanani; nad
vlagalishchata za d"rvyeno maslo, ioas; nad govye-
data, koito pasyakha v saron, saronyets't sitrai; nad
govyedata, koito byakha v dolinitsyete, safat adlaiyev-
viyat sin; nad kamilityete, ismailyets't ovil; nad osli-
tye, myeronotyets't yadaia; a nad ovtsitye, agaryets't
yaziz. vsichki tiya byakha nadziratyeli na tsar
davidoviya imot. a davidoviyat strika ionatan,
chovyek razumyen i knizhovnik, byeshye s"vyetnik;
yekhiil, akhmoniyeviyat sin, byeshye s tsarskitye
sinovyete; akhitofel, tsarski s"vyetnik; arkhiyets't
khusai, tsarski priyatel; a s"vyetnitsitye slyed akhito-
fyela, iodai, vanaiyeviyat sin i aviatar; a nachalnik na
tsarskata voiska, ioav.

28

togava david s"bra v yerusalim vsichkitye izraillevi
p"rvyentsi, p"rvyentsitye na plyemyenata, nachalnit-
sitye na otryeditye, koito sluguvakha na tsarya po
ryed, i khilyadnitsitye, stotnitsitye i nadziratelitye
na vsichkitye imoti i prityezhaniya na tsarya i na
sinovyetye mu, kaktobyekoptye mu, yunatsitye mu
i vsichkitye silni i khrabri m"zhyye. i tsar david sye
izpravi na nozoyetye si ta ryechye: chuitye moye, bratya
moi i lyudye moi. az imakh v s"rtsyeto si zhyelaniye
da postroya uspokoytelyen dom za kovcheyaga na
navstryechuniya zavyet i za podnozhiyeto na nashiya
bog; i byakh napravil prigotovlyeniye za postroya-
vanyeto. no bog mi kaza: ti nyama da postroiish
dom na imyeto mi, zashchoto si voinstvyen m"zh
i si pralyal mnogo kr"v. a navstryechu izrailleviyat
bog izbra myenye, imyezhdhu tsyeliya mi bashchin
dom, za da b"da tsar nad izrailya do vyeka; za-
shchoto izbra yuda za vozhd, a ot yudoviya dom
izbra moye bashchin dom, i myezhdhu sinovyetye na
bashcha mi blagovoli da napravim myenye tsar nad
tsyeliya izrail. a izmyezhdhu vsichkitye mi sinovyete,
(zashchoto navstryechu mi dadye mnogo sinovyete),
toi izbra sina mi solomona da syedi na pryestola
na navstryechunoto tsarstvo nad izrailya; i ryechye
mi: sin ti solomon, toi shchye postroi doma mi i
dvorovyetye mi; zashchoto nyego izbrakh da b"dye
moi sin, i az shchye b"da nyegov otyets. i ako pos-
toyanstvuya da izp"inyava zapovyeditye mi i s"dbitye
mi, kaktoby pravi dnyes, az shchye utv"rdya tsarstvoto
mu do vyeka. syega, prochyye, pryed tsyeliya izrail
- navstryechunoto obshchestvo, i pri slushanyeto
na nashiya bog, zar"chvam vi: pazyetye i izpitvayete
vsichki zapovyedi na navstryechua vashiya bog, za da
prod"lzhavatyete da vladyyetyete taya dobra zymya i

da ya ostavit'ye slyed syebye si za naslyedstvo na potomtsitye si za vinagi. i ti, sinye moi solomonye, poznavai boga na bashcha si, i sluzhi mu s tsyalo s'rtsye i s dragovolna dusha; zashchoto navstryechu izpitva vsichkitye s'rtsa; i znaye vsichkitye pomisli na uma; ako go t'rshish, toi shchye b'dye namyeryen ot tyebye; no ako go ostavish, shchye tye otkhv'rli za vinagi. vnimavai syega; zashchoto navstryechu izbra tyebye da postroish dom za svyetilishchye; b'di tv'rd i dyeistvuvai. togava david dadye na sina si solomona chyertezha na tryema na khrama, na obitalishchata mu, na s'krovishchnitsitye mu, na gornitye mu stai, na v'tryeshnitye mu stai i na myastoto na umilostivilishchetye, i chyertezha na vsichko, koyeto priye chryez dukha za dvorovyetye na navstryechuniya dom, za vsichkitye okolni stai, za s'krovishchnitsitye na bozhiya dom i s'krovishchnitsitye na posvyetyenitye nyeshcha, i razpisanitye za otryeditye na svyeshchynitsitye i lyevititye i za vsyaka rabota po sluzhбата v navstryechuniya dom, i chyertezha na vsichkitye vyeshchi za sluzhбата v navstryechuniya dom. dadye mu nastavlyeniya i za zlatoto, po kolko na tyeglo da sye upotryebi za zlatnitye vyeshchi, za vsichkitye vyeshchi, za vsyakak'v vid sluzhба; i za sryebroto, po kolko na tyeglo za vsichkitye sryeb'ni vyeshchi, za vsichkitye vyeshchi, za vsyakak'v vid sluzhба; s'shcho nastavlyeniya za tyeglo na zlatnitye svyetilnitsi i na zlatnitye im svyetilа, s tyegloto na vsyeki svyetilnik i na svyetilata mu; i tyegloto na sryeb'ni vyeshchi svyetilnitsi, s tyegloto na svyetilnika i na svyetilata mu, sporyed upotryebata na vsyeki svyetilnik. dadye mu nastavlyeniya i za zlatoto, po kolko na tyeglo da sye upotryebi za trapezyitye na pris'tstvyenitye khlyabovyе, kolko za vsyaka trapezа; i za sryebroto za sryeb'rnitye trapezyi; i za chistoto zlatо, za vilitsitye, za lyegyenitye i za polivalnitsitye, i za zlatnitye panitsi s tyegloto na vsyaka panitsа; s'shcho i za sryeb'rnitye panitsi s tyegloto na vsyaka panitsа; i za pryechistyenoto zlatо, kolko na tyeglo da sye upotryebi za kadilniya oltar; i kolko zlatо za nachyertanata kolyesnitsа, to yest, khyeruvimitye, koito razpyervat krila i pokrivat kovchyega na navstryechuniya zavyyet. vsichko tova kaza david, navstryechu mi dadye da razb'yera, kato napisa s r'kata si vsichkitye podrobnosti na chyertezhа. david oshchye kaza na sina si solomona: b'di tv'rd i nas'rchyen i dyeistvuvai; nye boi sye, nito sye strakhuvai; zashchoto navstryechu bog, moyat bog, ye s tyebye; nyama da tye ostavi, nito da tye napusnyе doklye sv'rshish vsichkа rabota za sluzhбата na navstryechuniya dom. i, yeto, opryedyelyeni sa otryeditye na svyeshchynitsitye i lyevititye za vsyaka sluzhба na bozhiya dom; i s tyebye shchye b'dat, za vsyakakva rabota, vsichkitye us'rdni lyudye, izkusni za vsyaka rabota; s'shcho i p'rvyentsitye i vsichkitye lyudye shchye b'dat vsyetsyalo s tyebye da izp'lnyavat tvoitye zapovyedi.

29

togava tsar david kaza na tsyaloto s'braniye: sin mi solomon, kogoto sam bog izbra, ye oshchye mlad i nyezhyen, a rabotata ye golyama; zashchoto

toya palat nye ye za chovyeka, no za navstryechua boga. az, prochyeye, prigotvikh, s vsichkata si silа, za doma na moyа bog zlatoto za zlatnitye vyeshchi, sryebroto za sryeb'rnitye vyeshchi, myedta za myednitye vyeshchi, zhyelyazoto za zhyelyeznitye vyeshchi, i d'rvyeta za d'rvyenitye vyeshchi, tozhye oniksovi kam'ni, kam'ni za vlaganye, kam'ni l'skavi i raznotsvyetni, i vsyakakvi sk'potsyenni kam'ni, i golyamo kolichyestvo mramori. pri tova, ponyezhye utv'rdkh s'rtsyeto si k'm doma na moyа bog, osvyen vsichko shcho s'm prigotvil za svyetiya dom, chastnoto si s'krovishchye ot zlatо i sryebro, а imyenno, tri khilyadi talanta zlatо ot ofirskoto zlatо i syedym khilyadi talanta pryechistyeno sryebro, s koyeto da oblyekat styenite na obitalishchata, zlatoto za zlatnitye vyeshchi, i sryebroto za sryeb'rnitye vyeshchi, i za vsyakakva rabota, koyato shchye sye izraboti s r'tsyetye na khudozhnitsitye. koi, prochyeye, shchye napravi dnyes dobrovolyn prinos navstryechuu? togava p'rvyentsitye na bashchinitye domovyе, p'rvyentsitye na izrail'yevitye plyemyena, na khilyadnitsitye, stotnitsitye i nadziratyelitye na tsarskitye raboti pozhyertvuvakha us'rdno; i dadokha za rabotata na bozhiya dom pyet khilyadi talanta i dyesyet khilyadi drakhmi zlatо, dyesyet khilyadi talanta sryebro, osymnadysesyet khilyadi talanta myed i sto khilyadi talanta zhyelyazo. i u koito sye namyerikha sk'potsyenni kam'ni, i tyakh dadokha za s'krovishchnitsata na navstryechuniya dom chryez r'kata na girsonyetsа yekhiil. togava lyudyetye sye zaradvakha, zashchoto zhyertvuvakha us'rdno, ponyezhye s tsyalo s'rtsye prinasyakha dobrovolno navstryechuu; s'shcho i tsar david sye zaradvа tv'rdye mnogo. zatova david blagoslovi navstryechua pryed tsyaloto s'braniye; i david kaza: blagoslovyen si, navstryechui, ot vyeka i do vyeka, bog na nashiya bashcha izrail. tvoye, navstryechui, ye vyelichiyeto, i silata, i vyelikolyepiyeto, i siyaniyeto, i slavata; zashchoto sichko ye tvoye shcho ye na nyebyeto i na zymyata; tvoye ye tsarstvoto, navstryechui, i ti si na visoko, kato glavа nad vsichko. bogatstvata i slavata sa ot tyebye, i ti vladyyesh nad vsichko; v tvoyata r'ka ye mog'shcheystvoto i silata, i v tvoyata r'ka ye da v'zvyelichavash i da ukryepyavash vsichki. syega, prochyeye, bozhye nash, niye ti blagodarim, i khvalim tvoeyeto slavno imye. no koi s'm az, i koi sa lyudyetye mi, ta da mozhym da prinyesyem dobrovolno prinos kato toya? zashchoto vsichko ye ot tyebye, i ot tvoeyeto davamyе na tyebye. zashchoto smye chuzhd'yentsi pryed tyebye, i prishyeltsi, kaktо vsichkitye ni bashchi; dnitye ni na zymyata sa kato syanka, i trainost nyama. navstryechui bozhye nash, tsyeliyat toya kup matyerial, koito smye prigotvili za da ti postroim dom za tvoeyeto svoyeto imye, idye ot tvoyata r'ka, i vsichko ye tvoye. i znaya, bozhye moi, chye ti izpitvash s'rtsyeto i chye blagovolyniyeto ti ye v pravdata. s pravotata na s'rtsyeto si az prinyesokh dobrovolno vsichko tova; i syega s radost vidyakh, chye i tvoitye lyudye, koito pris'stvuvat tuk, prinasyat na tyebye dobrovolno. navstryechui bozhye na bashchitye ni avraama, isaaka i izrailya, opazi tova za vinagi v s'rdyechnitye razmishlyeniya na lyudyetye

si, i opravi s"rtsyeto im k"m syebye si; i dai na sina mi solomona s"v"rshyeno s"rtsye za da pazi zapovyedye ti, izyavlyenyata ti, i povyelyenyata ti, i da v"rshi vsichko tova, i da postroi palata, za koito napravikh prigotovlyeniye. togava david kaza na tsyaloto s"braniye: blagoslovyetye syega navstryechua vashiya bog. i t"i, tsyaloto s"braniye blagoslovi navstryechua boga na bashchitye si, i kato sye navyedokha poklonikha sye navstryechuu i na tsarya. i na slyedniya dyen pozhyertvuvakha zhyertvi navstryechuu, kato prinyesokha v"v vsyeizgaryaniya navstryechuu khilyada yunyetsa, khilyada ovni, i khilyada agnyeta, s v"zliyaniyata im, s"shcho i golyamo kolichyestvo zhyertvi za tsyeliya izrail; i na s"shchiya dyen yadokha i pikha pryed navstryechua s golyama radost. i vtori p"t proglasikha davidoviya sin solomona za tsar, i pomazakha go navstryechuu za upravityel, a sadoka za svyeshchyenik. togava solomon syedna na navstryechuniya pryestol kato tsar, vmyesto bashcha si davida, i blagouspyavashye; i tsyeliyat izrail mu sye pokori. s"shcho i vsichkitye p"rvyentsi, i silnitye m"zhye, oshchye i vsichkitye tsar davidovi sinovyeye sye pokorikha na tsar solomona. i navstryechu v"zvycheli solomona tv"rdye mnogo pryed tsyeliya izrail, i dadye mu takova tsarsko vyelichiye, kakvoto nikoi tsar nye bye imal pryedi nyego v izrailya. taka david, yesyeyeviyat sin, tsaruva nad tsyeliya izrail. i vryemyeto, pryez koyeto tsaruva nad izrailya, bye chyetiridyesyet godini: syedym godini tsaruva v khyevron, i tridyesyet i tri v yerusolim. i umrya v chyestita starost, sit ot dni, bogatstvo i slava; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu solomon. a dyelata na tsar davida, p"rvitye i poslyednitye, yeto, napisani sa v knigata na glyedacha samuil, i v knigata na pro-roka natan, i v knigata na glyedacha gad, s vsichkitye s"bitiya na tsaruvanyeto mu, i s mog"shchyestvoto mu, i s vryemyenata, koito pryeminakha nad nyego, nad izrailya, i nad vsichkitye tsarstva na okolnitye strani.

solomon, davidoviyat sin, sye zakryepi na tsarstvoto si; i navstryechu nyegoviyat bog bye s nyego i tv'ryde mnogo go v'zyelyeli. togava solomon govori na tsyeliya izrail, na khilyadnitsiye i stotnitsiye, na s'diitye i na vsichkitye p'rvyentsi ot tsyeliya izrail, nachalnitsiye na bashchinitye domoye; i taka, solomon i tsyaloto obshcheystvo s nyego, otidokha na visokoto myasto, koyeto ye v gavaon; zashchoto tam byeshye bozhiiat shat'r za sryeshchanye, koito navstryechuniyat sluga moiseyi byeshye napravit v pustynata. a david byeshye pryenye'l bozhiiya kovcheyg ot kiriatiarim na myastoto, koyeto mu bye prigotvil; zashchoto david bye postavil za nyego shat'r v yerasulim. pri tova, myedniyat oltar, koito vyezlyeli, sin na uriya, oroviyat sin, byeshye napravit, bye tam pryed navstryechunata skiniya; i solomon i obshcheystvoto sye ob'rakha ryevnostno k'm nyego. tam otidye solomon, pri myedniya oltar pryed navstryechua, koito oltar bye pryed shat'ra za sryeshchanye, ta prinyesye na nyego khilyada vsyeizgaryaniya. v s'shchata noshch bog sye yavi na solomona i mu ryechye: iskai kakvo da ti dam. a solomon kaza na boga: ti si pokazal golyama milost k'm bashcha mi davida, kato si nye postavil tsar vmyesto nyego. syega, navstryechui bozhnye, nyeka sye utv'rdi obyeshchaniyeto, koyeto ti dadye na bashcha mi davida; zashchoto ti nye napravi tsar nad lyudye mnogochislyeni kato prakha na zyemyata. dai mi, procheyeye, m'drost i razum za da sye obkhozhdam yevreyeiski: da izlizam i da vlizam. prilichno pryed tiya lyudye; zashchoto koi mozhye da s'di toya tvoi golyam narod? i bog kaza na solomona: ponyezhye si imal tova v s'rtsyeto si, i nye poiska bogatstvo, imoti i slava, nito zhivota na oiya, koito tye mrazayt, nito poiska d't'g zhivot, no poiska za syebye si m'drost i razum za da s'dish lyudyetye mi, nad koito tye napravikh tsar, davat ti sye m'drost i razum; pri tova shchye ti dam bogatstvo, imoti i slava, kakvito nye sa imali tsaryetye, koito sa bili pryedi tyebye, nito shchye imat nyakoi slyed tyebye. togava solomon sye v'rna v yerasulim ot visokoto myasto, koyeto ye v gavaon ot pryed shat'ra za sryeshchanye; i tsaruvashye nad izrailya. i solomon s'bra kolyesnitsi i konnitsi, i imashye khilyada i chye-tiristotin kolyesnitsi i dvanadyesyet khilyadi konnitsi, koito nastani po gradovyetye za kolyesnitsiye i pri tsarya v yerasulim. i tsaryat napravi sryebroto i zlatoto da izobilvat v yerasulim kato kam'ni, a kyedriye napravi po mnozhyestvo kato polskitye chyernitsi. i za solomona dokarvakha konye iz yegipyet; kyervani ot tsarski t'rgovtsi gi kupuvakha po stada s opryedelyena tsyena. a izvyezhdakha i dokarvakha iz yegipyet vsyaka kolyesnitsa za shyeststotin sryeb'rni sikli, i vsyeki kon za sto i pyetdyesyet; taka s'shcho za vsichkiye khetyeyski tsarye i za siri-skitye tsarye konyetye im sye dostavyakha chryez tiya t'rgovtsi.

togava solomon, kato ryeshi da postroi dom za navstryechunoto imye, i tsarska k'shcha, solomon izbroi syedymdyesyet khilyadi m'zhye za bryemyenosti, i osyedmdyesyet khilyadi za kamyenyedyeltsi v planinitye, i tri khilyadi i shyeststotin za nadziratyeli nad tyakh. togava solomon prati do tirskeya tsar khiram da kazhat: kakto si storil na bashcha mi davida, i si mu pratil kyedri, za da si postroi k'shcha, v koyato da zhivyeye, stori taka i na myenye. yeto, az stroya dom za imyeto na navstryechua moya bog, da go posvyetya nyemu, za da sye prinasya pryed nyego blagoukhanyen tyemyan i postoyannitye pris'tstvyeni khlyabovye, i utrinnyite i vyechyernitye vsyeizgaryaniya, v s'botitye, na novoluniyata, i v praznitsitye na navstryechua nashiya bog; tova ye vsyegdashna naryedba v izrail. a dom't, koito stroya, ye golyam, zashchoto nashiyat bog ye vyelik povyechye ot vsichkiye bogovye. no koi mozhye da mu postroi dom, kogato nyebyeto i sryebeto na nyebyesata nye sa dostat'chni da go pobyerat? koi procheyeye s'm az, ta da mu postroya dom, osyven samo za da kadya pryed nyego? zatova, prati mi syega chovyek izkusyen da raboti zlatu i sryebro, myed i zhyelyazo, moravo, chyervyeno i sin'o, i koito znaye da pravi vayani raboti, i nyeka raboti s izkusnitye chovyetsi, koito sa s myenye v yuda i v yerasulim, koito bashcha mi david ye promislil. izprati mi i kyedrovi d'rvyeta, yelkhovi d'rvyeta i almugovi d'rvyeta ot livan; zashchoto znaya, chye tvoitye slugi umyeyat da syekat d'rvyeta v livan; i, yeto, moitye slugi shchye b'dat s tvoitye slugi, za da mi prigotvyat izobilno d'rvyeta; zashchoto dom't, koito stroya, shchye b'dye golyam i chudesyen. i yeto, shchye dam na tvoitye slugi, d'rvosyechtsiye, dvadyesyet khilyadi kora chukano zhitto, dvadyesyet khilyadi kora yechyemik, dvadyesyet khilyadi vati vino i dvadyesyet khilyadi vati d'rvyeno maslo. togava tirskeyat tsar khiram otgovori s pismo, koyeto prati na solomona: ponyezhye navstryechu lyubi lyudyetye si, za tova tye ye postavil tsar nad tyakh. ryechye oshchye khiram: blagoslovyen da b'dye navstryechu izrailveyiat bog, s'zdatyel na nyebyeto i na zyemyata, koito dadye na tsar davida m'd'r sin, nadaryen s ostroumye i razum, koito da postroi dom navstryechuu i tsarska k'shcha. syega, procheye, prashcham ti chovyek izkusyen i razumyen, maistora si khiram, sin na yedna zhyena ot davidovitye d'shchyeri i na bashcha tiryenin, izkusyen i da izrabotva zlatu i sryebro, myed i zhyelyazo, kam'ni i d'rva, i moravo, sin'o, vison i chyervyeno, tozhye da pravi vsyakakvi vayani raboti i da izrabotva vsyakakvo izmishlyeniye kakvoto mu sye vnushi, za da raboti toi zayedno s tvoitye izkusni chovyetsi i s izkusnitye chovyetsi promislyeni ot navstryechuarya mi bashcha ti davida. syega, procheyeye, nyeka navstryechuaryat mi izprati na slugitye si zhitoto i yechyemika, d'rvyeno maslo i vinoto, koito ye obyeshchal, a niye shchye nasyechyemik d'rvyetata ot livan, kolkoto ti sa potryebni, i shchye ti gi dokaramye na salovye po morye do iopiya, a ti shchye gi pryevozish v yerasulim. i solomon pryebro i vsichk-

itye chuzhdyentsi, koito byakha v izrail'yevata zye-
mya, slyed pryebroyavanyeto, s koyeto bashcha mu
daiv, gi bye pryebroil; i namyerikha sye sto i pyet-
dyesyet i tri khilyadi i shyeststotin dushi. i ot tyakh
naznachi syedyemdyesyet khilyadi za bryemenosti,
i osyemdyesyet khilyadi za kamenodyeltsi v planin-
itye, i tri khilyadi i shyeststotin za nadziratyeli v r'khu
rabotyenyeto na lyudyetye.

3

togava solomon pochna da stroi navstryechuniya
dom v yerasalim na kh'lma moriya, gdyeto sye
yavi navstryechu na bashcha mu daivda, na myas-
toto, koyeto david byeshye prigotvil na gumnoto
na yevusyetsa orna. toi pochna da stroi na vtoriya
dyen ot vtoriya myesyets na chyevt'rtata godina ot
v'ztsaryavanyeto si. a osnovata, koyato solomon
polozhi, za da postroi bozhiya dom, imashye tiya
myerki: d'lzhinata v lakti, sporyed starata myarka,
bye shyestdyesyet lak'tya, i shirochinata dvadyesyet
lak'tya. a tryem't, koito bye pryed litsyeto na doma,
imashye d'lzhina sporyed shirochinata na doma,
dvadyesyet lak'tya, a visochinata sto i dvadyesyet;
i obkova go izv'trye s chisto zlato. i oblyechye
vyelikiya dom s yelkhovi d'rvyeta, koito obkova s
chisto zlato, i izvaya po nyego palmi i vyerizhki.
i ukrasi doma s's sk'potsyenni kam'ni za krasota;
a zlatoto bye ot faruim. obkova oshchye s's zlato
doma, gryiditye, vratitye, st'lbovyetye i styenitye
mu; i izvaya khyeruvimi po styenitye. i napravi
pryesvyetoto myasto na doma, s d'lzhina, sporyed
shirochinata na doma, dvadyesyet lak'tya, i s shi-
rochina dvadyesyet lak'tya; i obkova go s shyest-
stotin talanta chisto zlato. a tyegloto na gvozdye-
itye byeshye pyetdyesyet sikli zlato. obkova i gorni-
tye stai s's zlato. i v pryesvyetoto myasto na doma
napravi dva khyeruvima vayana izrabotka, i obkova
gi s's zlato. a krilata na khyeruvimite imakha, za-
yedno, d'lzhina dvadyesyet lak'tya; yednoto krilo, na
yediniya khyeruvim, imashye pyet lak'tya i dosya-
gashye styenata na doma; i drugoto krilo imashye
pyet lak'tya i dopirashye kriloto na drugiya khyeru-
vim. taka i yednoto krilo na drugiya khyeruvim
imashye pyet lak'tya i dosyagashye styenata na doma;
i drugoto krilo imashye pyet lak'tya i dopirashye
kriloto na drugiya khyeruvim, krilata na tiya khyeru-
vimi sye prostirakha na dvadyesyet lak'tya; i tye stoy-
akha na nozyetye si, i litsita im glyedakha na nav'trye.
i napravi zavyesata ot sin'o, moravo, chyervyeno i vi-
son, i izraboti po nyeya khyeruvimi. napravi pryed
doma i dva st'lba tridyessyet i pyet lak'tya visoki, s
kapityel na v'r'kha na vsyeki ot tyakh pyet lak'tya vi-
sok. napravi i vyerizhki, kakt'o v svyetilishchyeto,
i turi gi na v'rkhovyetye na st'lbovyetye; i napravi
sto nara, koito okachi na vyerizhkitye. i izpravi
st'lbovyetye pryed khrama, yediniyat otdyasno, a
drugiyat otlavavo; i naryechye onya, koito byeshye ot-
dyasno, yakhin t.y.e., shchye utv'r'di., a onya, koito
byeshye otlavavo, voaz t.y.e., v nyego sila..

4

pri tova napravi myedyen oltar, s d'lzhina dvadyesyet
lak'tya, a visochina dyesyet lak'tya. napravi osh-
chye lyeyano morye, s ustiyе dyesyet lak'tya shi-
roko, kr'glo izokolo, a s visochina pyet lak'tya; i vr'v
ot tridyessyet lak'tya go izmyervashye okolovr'st. i
pod ustiyeto mu imashye obrazi na volovyе v 3 tsar.
7:24, p'p'ki., koito go obikalyakha naokolo, po dyesyet
na yedin lak't; tye obikalyakha moryeto izokolo;
volovyetye byakha na dva ryeda, izlyeyani v yedno
tsyalo s nyego. to stoyeshye na dvanadyessyet vola;
tri glyedakha k'm syevyer, tri glyedakha k'm zapad,
tri glyedakha k'm yug, i tri glyedakha k'm iztok, a
moryeto stoyeshye v'r'khu tyakh; i zadnitye chasti na
vsichki byakha nav'trye. dyebelinata mu byeshye
yedna dlan; a ustiyeto mu byeshye napravnyeno kato
ustiyе na chasha, v'v vid na kryemov tsvyat; i po-
birashye, kogato bye p'lno, tri khilyadi vati voda.
napravi oshchye dyesyet univalnitsi, ot koito turi
pyet otdyasno i pyet ot lyavo na doma, za da miyat v
tyakh; tam miyekha tova, koyeto byeshye za vsyeiz-
garyanye; moryeto, obachye, bye za da sye miyat
v nyego svyeshchenitsitye. napravi i dyesyettye
zlatni svyetilnika, sporyed nastavlyeniyyeto za tyakh,
i turi gi v khrama, pyet otdyasno i pyet otlavavo. i
napravi dyesyet trapyezi, koito turi v khrama, pyet
otdyasno i pyet otlavavo. napravi i sto zlatni ly-
egyena. pri tova napravi dvora za svyeshchenit-
sitye, i golyemiya dvor, i porti za dvora, i pokri
vratitye im s myed. i postavi moryeto ot dyas-
nata strana na doma, k'm iztok, k'dye yug. khiram
napravi i kotlitye, lopatitye i lyegyenitye. taka khiram
sv'rshi izrabotvanyeto na rabotitye, koito napravi
na tsar solomona za bozhiya dom: dvata st'lba;
izp'knalitye chasti; dvata kapityela, koito byakha na
v'r'kha na st'lbovyetye; dvetye mryezhi za pokri-
vanye dvetye izp'knali chasti na kapityelitye, koito
byakha na v'r'khovyetye na st'lbovyetye; chyetiri-
tye stotin narovyе za dvetye mryezhi - dva ryeda
narovyе za vsyaka mryezha - za da pokrivat dvetye
izp'knali chasti na kapityelitye, koito byakha v'r'khu
st'lbovyetye. tozhye napravi podnozhiyata; napravi
i univalnitsitye v'r'khu podnozhiyata; i yednoto
morye s dvanadyessyettye vola pod nyego. s'shcho
i kotlitye, lopatitye, vilitsitye i vsichkitye im pri-
bori maistor't mu khiram napravi na tsar solomona
za navstryechuniya dom ot l'skava myed. na ior-
danskoto polye tsaryat gi izlya v glynenata zemya
myezhdu sokkhot i syeryedata. taka solomon napravi
vsichki tiya vyeschi, tolkoz mnogo, shchoto tye-
gloto na myedta nye mozhyesheyda da sye pryesmyet-
nye. s'shcho solomon napravi vsichki vyeschi, koito
byakha za bozhiya dom; i zlatniya oltar; i trapyezitye,
na koito sye polagakha pris'tstvyenitye khyabovyе;
i svyetilnitsitye s's svyetilata im, ot chisto zlato, za
da goryat pryed svyetilishchyeto sporyed naryedbata;
i tsvyetyata, svyetilata i klyeshchitye, ot zlato, i to
chisto zlato; i shchipsitye, lyegyenitye, tyemanni-
sitye i kadilnitsitye, ot chisto zlato. a kolkoto za vkhoda
na doma, v'tryeshnitye mu vrati za v pryesvyetoto
myasto, i vratitye na doma, to yest, na khrama,
byakha ot zlato.

taka sye sv"rshi vschikata rabota, koyato solomon napravi za navstryechuniya dom. i solomon vnyesye nyeshchata posvyetyeni ot bashcha mi davida, - srye-broto zlatoto i vschikitye vyeschi, - i gi polozhi v s"rovishchnitsye na bozhiya dom. togava solomon s"bra v yerusalim izraillevitye staryeishini, i vschikitye nachalnitsi na plyemyenata, nachalnit-sitye na bashchinitye domovye na izrailtyanitye, za da pryenyesat kovcheyega na navstryechuniya zavyet ot davidoviya grad, koito ye sion. i t"i vschiki-tye izraillevi m"zhye sye s"brakha pryed tsarya na praznika v syedmiya myesyets. a kogato doidokha vschikitye izraillevi staryeishini, lyevititye dignakha kovcheyega. tye pryenyesokha kovcheyega i shat"ra za sryeshchanye s vschikitye svyeti prinadlyezhnosti, koito byakha v shat"ra; svyeshchyenitsitye i lyevi-titye gi pryenyesokha. a tsar solomon i tsyaloto izrailyevo obshchystvo, koito sye byakha s"brali pryed nyego, byakha pryed kovcheyega, i zhyertvu-vakha ovti i govveda, koito po mnozhyestvoto si nye mozhyekha da sye pryemyetnat ili da sye izbroyat. taka svyeshchyenitsitye vnyesokha kovcheyega na navstryechuniya zavyet na myastoto mu, v svyetil-ishcheyo na doma, v pryesyetyoto myasto, pod krilata na khyeruvimitye. zashchoto khyeruvimi-tye byakha s krilata si razpyeryeni nad myastoto na kovcheyega, i khyeruvimitye pokrivaakha otgo-rye kovcheyega i v"rlinitye mu. i v"rlinitye sye iz-dadokha taka, shchoto sye vizhdakha kraishchata na v"rlinitye izdadyeni ot kovcheyega pryed svyetil-ishcheyo, no izv"n nye sye vizhdakha; i tam sa do dnyes. v kovcheyega nyamashye drugo osyven dvyyete plochi, koito moisyeyi polozhi tam na khoriv, gdyeto navstryechu napravi zavyet s izrailtyanitye, kogato byakha izlyezli iz yegipyet. a shchom izlya-zokha svyeshchyenitsitye iz svyetilishcheyo, (zash-choto vschikitye svyeshchyenitsi, koito sye nami-rakha tam, byakha sye osvyetili byez da chakat ryeda na otryeditye si; a i vschikitye pyevtsi lyeviti - asaf, yeman, yedutun i sinovyetye im i braty-ata im oblyechyeni v"v vison, i d"rzhashchi kim-vali, psaltiri i arfi stoyakha na iztok ot oltara, i s tyakh sto i dvadyesyet svyeshchyenika, koito sviryekha s tr"bi), i kato v"zglasikha tr"bachitye i pyevtsitye zayedno, pyeyeshchi i slavoslovyeshchi navstryechua s yedin glas, i kato izdignakha glas s tr"bi i kimvali i muzikalni instrumyenti ta khva-lyekha navstryechua, zashchoto ye blag, zashchoto milostta mu ye do vyeka, togava dom"t, navstryechu-niyat dom, sye izp"lni s oblak, taka shchoto po-radi oblaka svyeshchyenitsitye nye mozhakha da zas-tanat za da sluzhat, zashchoto navstryechunata slava izp"lni bozhiya dom.

togava solomon govori: navstryechu ye kazal, chye shchye obitava v mrak; no az ti postroiikh dom za obitavanye, myasto, v koyeto da pryebivavash vyechno. poslye tsaryat ob"rna litsyeto si ta blagoslovi tsyaloto izrailyevo obshchystvo, dokato tsyaloto

izrailyevo obshchystvo stoyeshye na kraka, kato каза: blagoslovyen da b'dye navstryechu izrailye-viyat bog, koito izv"rshi s r"tsyetye si onova, koyeto govori s ustata si na bashcha mi davida, kato ryeche: ot dyenya, kogato izvyedokh lyudyetye si iz yegipyetskata zlyemya, nye izbrakh izmyezhdu vschikitye izraillevi plyemyena ni yedin grad, gdyeto da sye postroi dom, za da sye nastani imyeto mi tam, nito izbrakh m"zh za da b'dye vozhd na lyudyetye mi izrailya; no izbrakh yerusalim za da sye nastani imyeto mi tam, i izbrakh davida za da b'dye nad lyudyetye mi izrailya; i v s"rtsyeto na bashcha mi davida doidyed da postroi dom za imyeto na navstryechua izrailleviya bog; no navstryechu ryeche na bashcha mi davida: ponyezhye doidyed v s"rtsyeto ti da postroish dom za imyeto mi, do-brye si storil, chye ye doshlo tova v s"rtsyeto ti. ti, obachye, nyama da postroish doma; no sin"t ti, koito shchye izlyezye iz chryeslata ti, toi shchye postroi dom za imyeto mi. navstryechu, prochye, izp"lni slovoto, koyeto govori; i kato sye izdignakh az vmyesto bashcha si davida, i syednakh na izrai-lyeviya pryestol, sporyed katto govori navstryechu, postroiikh doma za imyeto na navstryechua izrailye-viya bog. i tam turikh kovcheyega, v koito ye zavyet"t, koito navstryechu napravi s izrailtyanitye. togava solomon zastana pryed navstryechuniya oltar, pryed tsyaloto izrailyevo obshchystvo, i prostrya r"tsyetye si. (zashchoto solomon byeshye napravil myedna platforma, koyato byeshye pyet lak"tya d'lga, pyet lak"tya shiroka i pyet lak"tya visoka, koyato byeshye polozhil vsryed dvora, i kato zastana na nyeya, padna na kolynenyetye si pryed tsyaloto izrailyevo ob-shchystvo). toi, prochye, prostrya r"tsyetye si k"m nyebyeto i ryeche: navstryechui bozhnye izraillev, nyama na nyebyeto i na zlyemyata bog podobyen na tyebye, koito pazish zavyyeta i milostta k"m slugitye si, koito khodyat pryed tyebye s tsyaloto si s"rtsye; koito si izp"lnil k"m slugata si davida, bashcha mi, tova, koyeto si mu obyeschal; da! tova, koyeto si govoril s ustata si, nyego si i sv"rshil s r"kata si, katto sye vizhda dnyes. syega, navstryechui bozhnye izraillev, izp"lni k"m slugata si davida bashcha mi, onova koyeto si mu obyeschal, kato si ryek"l: nyama da ti lipsva m"zh, koito da syedi pryed myen na izrailleviya pryestol, ako samo vnyimavat chadata ti v p"tya si, za da khodyat v zakona mi, katto ti si khodil pryed myenye. syega, prochye, navstryechui bozhnye izraillev, nyeka sye potv"rdi slovoto, koyeto si govoril na slugata si davida. no kog naistina li shchye obitava s chovyeka na zlyemyata? yeto, nyebyeto i nyebyeto na nyebyesata nye sa dostat"chni da tye pobyerat; kolk po-malko toya dom, koito postroiikh! no pak poglyedni blagosklonno k"m molitvata na slugata si i k"m molyeniyeto mu, navstryechui bozhnye moi, t"i shchoto da poslushash vika i molitvata, s koyato slugata ti sye moli pryed tyebye, za da b'dat ochi-tye ti dyenym i noshchym otvoryeni k"m toya dom, k"m myastoto, za koyeto ti si kazal, chye shchye nas-tanish imyeto si tam, za da slushash molitvata, s koyato slugata ti shchye sye moli na tova myasto. slushai molyeniyata na slugata si i na lyudyetye si izrai-lya, kogato sye molyat na tova myasto; da! slushai

ti ot myestoobitalishchyeto si, ot nyebyeto, i kato slushash bivai milostiv. ako s'gryeshi nyakoi na blizhniya si, i mu sye nalozhi klyetva, za da sye zak'lnye, i toi doidyete ta sye zak'lnye pryed oltara ti v toya dom, togava poslushai ti ot nyebyeto i podyeistvuvai, izv'rshi pravos'diye za slugitye si, i v'zdai na byezakonnnya, taka shchoto da v'zv'rnyesh dyeloto mu v'rkhу glavata mu, a opravdai pravedyndiya kato mu otdadyesh sporyed pravdata mu. ako lyudyetye ti izrail b'dat razbiti pryed nyepriyatlye po prichina, chye sa ti s'gryeshili, i sye ob'rnat ta izpovyadat tvoyeto imye, i prinyesat molitva kato sye pomolyat pryed tyebye v toya dom, togava ti poslushai ot nyebyeto, i prosti gryekha na lyudyetye si izrailya, i v'zv'rni gi v zyemyata, koyato si dal na tyakh i na bashchitye im. kogato sye zatvori nyebyeto, ta nye vali d'zhd po prichina, chye sa ti s'gryeshili, ako sye pomolyat na tova myasto i izpovyadat tvoyeto imye, i sye ob'rnat ot gryekhovetye si ponyezhye gi s'krushavash, togava ti poslushai ot nyebyeto i prosti gryekha na slugitye si i na lyudyetye si izrailya, i pokazhi im dobriya p't, v koito tryabva da khodyat, i dai d'zhd na zyemyata si, koyato si dal v naslyedstvo na lyudyetye si. ako nastanye glad na zyemyata, ako nastanye mor, ako sye poyavyat izsushityelen vyat'r, mana, skakaltsi ili g'syenitsi, ako nyepriyatlye im gi obsadat v gradovyetye na zyemyata im, - kakva da ye yazva ili kakva da ye bolyst ako sye poyavi myezhdu tyakh, - togava vsyaka molitva, vsyako molyeniye, koyeto bi sye prinyeslo ot koi da bil chovyek ili ot vsichkitye ti lyudye izrailya, kogato vsyeki poznaye ranata si i bolkata si i prostrye r'tsyete si k'm tvoya dom, ti poslushai ot nyebyeto, ot myestoobitalishchyeto si, i prosti, i v'zdai na vsyekigo sporyed vsichkitye mu post'pki, kato poznavash s'rtsyeto mu, (zashchoto ti, samo ti, poznavash s'rtsata na chovyeshkiya rod), za da ti sye boyat, kato khodyat v tvoyete p'tishcha, pryez tsyaloto vryemye, kogato zhivyyeat na zyemyata, koyato si dal na bashchitye ni. a za chuzhdyenyetsa, oshchye koito nye ye ot lyudyetye ti izrailya, no idye ot dalyechna strana, zaradi tvoyeto vyelikoye imye, i zaradi tvoyata moshchna "ka, i zaradi tvoyata izdignata mishtsa, - kogato doidat ta sye pomolyat v toya dom, togava poslushai ot nyebyeto, ot myestoobitalishchyeto si, i podyeistvuvai sporyed vsichko, za koyeto chuzhdyenyets't tye pryzovyete; za da poznayat imyeto ti vsichkitye plyemyena na svyeta, i ti sye boyat katto lyudyetye ti izrail, i da poznyayat, chye s tvoyeto imye sye naryechye toya dom koito postroiikh. ako lyudyetye ti izlyazat na boi protiv nyepriyatlye si, k'dyeto bi gi pratil ti, i ti sye pomolyat kato sye ob'rnat k'm toya grad, koito ti si izbral, i k'm doma, koito postroiikh na tvoyeto imye, togava poslushai ot nyebyeto molitvata im i molyenyeto im, i zashchiti pravoto im. ako ti s'gryeshat, (zashchoto nyama chovyek, koito da nye gryeshi), i ti sye razgnyevish na tyakh ta gi pryedadyesh na nyepriyatlye, i plyenityelitye im gi zavyedat plyennitsi v zyemya dalyechna ili blizka, i doidat na syebye si v zyemyata, gdyeto sa otyvedyeni plyennitsi, ta sye ob'rnat i ti sye pomolyat v zyemyata, gdyeto sa zaplyenyeni, i ryekat: s'gryeshikhmye,

byezzakonstvuvakhmye, storikhmye nyepravda, i sye ob'rnat k'm tyebye s tsyaloto si s'rtsye i s tsyalata si dusha v zyemyata, gdyeto sa zaplyenyeni, gdyeto sa gi zavyeli plyennitsi, i sye pomolyat, kato sye ob'rnat k'm zyemyata si, koyato si dal na bashchitye im, k'm grada, koito si izbral, i k'm doma, koito postroiikh za tvoyeto imye, togava ti poslushai ot nyebyeto, ot myestoobitalishchyeto si, molitvata im, i molyenyetata im, zashchiti pravoto im, i prosti na lyudyetye si, koito sa ti s'gryeshili. syega, molya ti sye, bozhye moi, nyeka b'dat otvoryeni ochitye ti, i vniyatelni ushitye ti, k'm molitvata, koyato sye prinasya na tova myasto. stani, prochyye, syega, navstryechui bozhye, vlyez v pokoya si, ti i kovchyyeg't na tvoyata sila; svyeshchenitsitye ti, navstryechui bozhye, da b'dat oblyechenyi s's spasyeniye, i svyetiitye ti nyeka sye vyesyelyat v blaga. navstryechui bozhye, nyedyei otbl'sva litsyeto na pomazanika si; pomni milostitye, koito si pokazal k'm slugata si davida.

7

kato sv'rshi solomon molyenyeto si, og'n slyezye ot nyebyeto ta izgori vsyeizgaryaniyata i zhyertvitye, i navstryechunata slava izp'lni doma. i svyeshchenitsitye nye mozhakha da vlyazat v navstryechuniya dom, zashchoto slavata na navstryechua izp'lni doma mu. a vsichkitye izrailtyani, kato vidyakha, chye og'nyat slyezye, i chye navstryechunata slava bye nad doma, navyedokha sye s litsye do zyemyata v'rkhу postlanitye kam'ni ta sye poklonikha, proslavyashchi navstryechua, zashchoto ye blag zashchoto milostta mu ye do vyeka. togava tsaryat i vsichkitye lyudye prinyesokha zhyertvi pryed navstryechua. tsar solomon prinyesyete v zhyertvi dvadyesyete i dyve khilyadi govyeda i sto i dvadyesyete khilyadi ovtisi. taka tsaryat i vsichkitye lyudye posvyetikhha bozhia dom. i svyeshchenitsitye stoyakha sporyed sluzhbitye si, s'shcho i lyevityitye s instrumyentitye za pyesnoppyeyenye navstryechuu, koito tsar david byeshye napravil, za da slavoslovyat navstryechua, zashchoto milostta mu ye do vyeka, kogato david v'zdavashye khvala chryez tyakhnoto sluzhyenye; a svyeshchenitsitye tr'byakha sryeshchu tyakh; dokato tsyeliyat izrail stoyeshye. solomon osvyyeti i sryedata na dvora, koito ye k'm litsyeto na navstryechuniya dom; zashchoto tam prinyesyete vsyeizgaryaniyata i tl'stinata na primirityelnitye prinosi, ponyezhye myedniyat oltar, koito solomon bye napravil, nye mozhyyeshye da pobyeryete vsyeizgaryaniyeti i khlyebniya prinosi i tl'stinata. po toya nachin solomon i tsyeliyat izrail s nyego, tv'rdye golyam s'bor s'bran iz myestnostitye ot prokhoda na yemat do yegipyetskiya potok, pazyekha v onova vryemye praznika syedym dni. a na osmiya dyen d'rzhakha t'rzhyestvyeno s'braniye; zashchoto pazyekha posvyeshcheniyeto na oltara syedym dni i praznika syedym dni. i na dvadyesyete i tryetiya dyen ot syedmiya myesyets tsaryat izprati lyudyetye v shatritye im s radostni i vyesyeli s'rtsa za blagostitye, koito navstryechu bye pokazal k'm davida, k'm solomona i k'm lyudyetye si izrailya. taka solomon sv'rshi navstryechuniya dom i tsarskata k'shcha;

vsichko, kakvoto doidyе v s"rtsyeto na solomona da napravi v navstryechuniya dom i v svoaya k'shcha, sv"rshi go blagopoluchno. togava navstryechu sye yavi na solomona pryеz noshchta i mu каза: chukh molitvata ti i izbrakh tova myasto da mi b'dye dom za zhyertyi. ako zaklyucha nyebyeto da nye vali d'zhd, ili ako zapovyadam na skalnitsitye da s'pishcha, togava shchye poslusham ot nyebyeto, shchye prostya gryekha im i shchye iztsyelya z्यemyata im. syega ochitye mi shchye b'dat otvoryeni, i ushitye mi vni-matlyelni, k'm molitvata, koyato sye prinasya na tova myasto. zashchoto syega izbrakh i osvyyetikh toya dom za da b'dye imyeto mi v nyego do vyeka; i ochitye mi i s"rtsyeto mi shchye b'dat tam za vinagi. a kolkoto za tyebye, ako khodish pryed myenye kakto khodi bashcha ti david, i post'pvash nap"lno sporyed kakto s'm ti zapovyadal, i pazish povyeleniyata mi i s'dbitye mi, togava shchye utv"rdya napravikh na tsarstvoto ti sporyed zavyyeta, koito napravikh s bashcha ti davida, kato ryekokh: nyama da ti lipsva m"zh da upravlyava izrayliya. no ako sye otklonitye, ako ostavitye povyeleniyata i zapovyedyete, koito postavikh pryed vas, i otidyete ta posluzhitye na drugi bogovyе i im sye poklonitye, togava shchye gi izkoryenya ot z्यemyata si, koyato s'm im dal, i shchye otkhvr"rlya otryyed ochitye si toya dom, koito osvyyetikh za imyeto si, i shchye go napravya za pogovorka i poruganiye myezhdu vsichkitye plyemyena. a za toya dom, koito stana tolkova visok, vsyeki, koito minava krai nyego, shchye sye zachudi i shchye ryechye: zashcho napravi navstryechu taka na taya z्यemya i na toya dom? i shchye otgovaryat: ponyezhye ostavikha navstryechua boga na bashchitye si, koito gi izvyedye iz yegipyetskata z्यemya, ta sye khvanakha za drugi bogovyе i im sye poklonikha i im posluzhikha, za tova nanyesye na tyakh vsichkoto tova zlo.

8

a kogato sye sv"rshikha dvadyesyettye godini, v koito solomon postroi navstryechuniya dom i svo-aya k'shcha, solomon s'gradi iznovо gradovyetye, koito khiram mu bye dal, i zasylеi v tyakh izraylityani. i solomon otidyе v yemat-sova i pryedoldya nad nyego. i s'gradi tadmor v pustata chast nad yudovata z्यemya, i vsichkitye gradovyе za zhitnitsitye, koito s'gradi v yemat. s'gradi oshchye gorniya vyetoron i dol-niya vyetoron, gradovyе ukryepenyi s's styeni, porti i lostovyе, i vaalat i vsichkitye gradovyе, v koito solomon imashye zhitnitsi, i vsichkitye gradovyе za kolyesnitsitye, i gradovyetye za konnitsitye, i vsye shcho pozhyela solomon da s'gradi v yerusolim, v li-van i v tsyalata z्यemya na tsarstvoto si. a otnosno vsichkitye lyudyе, koito ostanakha ot khyetye-it-sitye, amoryeysitye, fyeryezyeysitye, yevyeysitye i yevusyeytsitye, koito nye byakha ot izrayliya, ot tyekhnitye potomtsi, ostanali podir tyakh v z्यemyata, koito izraylityanitye nye byakha iztryebili, ot

tyakh solomon s"bra nabor za zad'lzhityelni rabot-nitsi, kakvito sa i do dnyes. no ot izraylityan-itye solomon nye napravi nikogo sluga za rabo-tata si; a tye byakha voyennitye m"zhye, i glavni-tye mu voyenachalnitsi, i nachalnitsitye na kolyesni-titye mu i na konnitsitye mu; tozhye tye byakha glavnitye nachalnitsi, koito imashye tsar solomon (dvyesta i pyetydesyet dushi), koito nachalstvuvakha nad lyudyetye. togava solomon v"zvyyede faraono-vata d'shchyerya ot davidoviya grad v k'shchata, koyato byeshye postroil za nyeya; zashchoto ryechye: zhyena mi da nye zhivyye v k'shchata na izrai-lyeviya tsar davida, ponyezhye myestata, v koito ye vlizal navstryechuniyat kovchyg, sa svyyeti. to-gava solomon pochna da prinasya vseizgaryaniya navstryechuu na navstryechuniya oltar, koito bye izdignal pryed tryema, kato prinasyashye potrebye-noto za vsyeki dyen sporyed moisyeyevata za-povyed, v s"botitye, na novoluniyata i na praznitsi-tye, koito stavakha tri p'ti v godinata, - na praznika na byezkvasnitye khlyabovyе, na praznika na syed-mitsitye i na praznika na shatorazp"vanyeto. i sporyed naryedbata na bashcha si davida, postav-i otryedytye na svyeshchyenitsitye na sluzhbata im, i lyevititye na zar"chanoto za tyakh, da pryeyat i da sluzhat pryed svyeshchyenitsitye, sporyed kakto byeshye potrebyno za vsyeki dyen, i vrataritye sporyed otryedytye im na vsyaka porta; zashchoto takava bye zapovyedta ot bozhiiya chovyek david. i v nishcho nye sye otklonikha ot tsarskata za-povyed otnosno svyeshchyenitsitye i lyevititye, nito otnosno s'krovishchata. a tsyalata solomonova rabo-ta byeshye pryedvarityelno prigotvyena, ot dyenya, kogato sye polozhi osnovata na navstryechuniya dom doklye sye sv"rshi. taka sye sv"rshi navstryechuniyat dom. togava solomon otidyе v yesion-gavyer i v yelot, na morskaya bryag v yedomskata z्यemya. i khiram mu prati, pod grizhata na slugitye si, korabi i opitni morskii slugi, ta otidokha s's solomonovitye slugi v ofir; i ot tam vz'yekha chyyetiristotin i pyetydesyet ta-lanta zlato ta go donyesokha na tsar solomona.

9

i savskata tsaritsa, kato slushashye da sye prochuva solomon, doidyе v yerusolim da opita solomona s m'chni za nyeya v"prosi; doidyе s yedna tv"rde golyama svita, s kamili natovaryeni s aromati, i s mnogo zlato i sk"potsyenni kam"ni; i kato doidyе pri solomona, govori s nyego za vsichko shcho imashye na s"rtsyeto si. i solomon otgovori na vsichkitye i v"prosi; nyamashye nishcho skrito za solomona, koyeto nye mozha da i obyasn. a kato vidya savskata tsaritsa m'drostta na solomona i k'shchata, koyato bye postroil, yastiyata na trapyezata mu, syadanyeto na slugitye mu, i prisluzhvanyeto na sluzhlyelitye mu i oblyekloto im, s'shcho i vinochyerptitsitye mu i tyakhnoto oblyeklo, i nagornishchyeto, s koyeto otivashye v navstryechuniya dom, nye oстана dukh v nyeya. i ryechye na tsarya: vyeryen byeshye slukh't, koito chukh v z्यemyata si, za tvoeyto s"stoyaniye i za m'drostta ti. az nye vyarvakh dumitye im dokato nye doidokh i nye vidyakh s ochitye si; no, yeto,

nito polovinata ot vyelichiyeto na m'drostta ti nye mi ye bila kazana; ti nadminavash slukha, koito byakh chula. chystiti m'zhyetye ti, i chystiti tiya tvoji slugi, koito stoyat vsyakoga pryed tyebye, ta slushat m'drostta ti. da b'dye blagoslovyen navstryechu tvoyat bog, koito ima blagovolyeniye k'm tyebye da tye postavli na pryestola si shcho za navstryechu tvoya bog. ponyezhye tvoyat bog ye v'zlyubil izrailiya za da go utv'rdi do v'yeka, za tova tye ye postavil tsar nad tyakh, za da razdavash pravos'diye i da v'rshish pravda. i tya dadye na tsarya sto i dvadsetsyet talanta zlato i tv'rde mnogo aromati i sk'potsyenni kam'ni; nye ye imalo nikoga takiva aromati, kakvito savskata tsaritsa dadye na tsar solomona. (oshchye i khiramovitye slugi i solomonovitye slugi, koito donasyakha zlato ot ofir, donasyakha i almugovi d'rvyeta i sk'potsyenni kam'ni. a ot almugovitye d'rvyeta tsaryat napravi podporki v 3 tsar. 10:12, pryegradki. za navstryechuniya dom i za tsarskata k'shcha, tozhye i arfi i psaltiri za pyevtsitye; takiva d'rvyeta nye byakha sye vzh'dali po-napryed v yudovata zhyemya). i tsar solomon dadye na savskata tsaritsa vsichko, shcho tya zhyelayshe, kakvoto poiska, osvyyen ravnoto na onova, koyeto tya byeshye donyesla na tsarya. i t'i, tya sye v'rna s's slugitye si ta si otidye v svoyata si zhyemya. a tyeglotu na zlatoto, koyeto dokhohdashye na solomona vsyaka godina, byeshye shyeststotin shyestdyesyet i shyest zlatni talanta, osvyyen onova, koyeto sye vnasyashye ot kupuvachitye, ot t'rgovsitye, ot vsichkitye arabski tsarye, i ot upravityeliye na stranata, koito donasyakha na solomona zlato i sryebro. i tsar solomon napravi dvesta shchita ot kovano zlato; shyeststotin sikli zlato sye izhdivi za vsyeki shchiti; i trista shchitchyeta ot kovano zlato; tri funta zlato sye izhdivi za vsyako shchitchye; i tsaryat gi polozhi v k'shchata livanski lyes. tsaryat napravi i yedin vyelikolyepen pryestol ot slonova kost, koito pozlati s chisto zlato. pryestol't imashye shyest st'pala i yedno zlatno podnozhie zakryepeni za pryestola, i oblyegalki ot dyetye strani na syedalishchyeto, i dva l'va stoyashchi kraiblyegalkitye. a tam, v'rkuhyeshyete st'pala, ot dyetye strani stoyakha dvanadysesyet l'va; podobno nyeshcho nye sye ye napravilo v nikoye tsarstvo. i vsichkitye tsar solomonovi s'dovye za piyeniye byakha zlatni, i vsichkitye s'dovye v k'shchata livanski lyes ot chisto zlato; ni yedin nye bye ot sryebro; sryebroto sye schitashye za nishcho v solomonovitye dni. zashchoto tsaryat imashye, zayedno s khiramovitye slugi, korabi kato oniya, koito otivakha v tarsis; yedn'zh v tritye godini tiya tarsiski korabi dokhohdashye i donasyakha zlato i sryebro, slonova kost, maimuni i pauni. taka tsar solomon nadmina vsichkitye tsarye na svyeta t'rsyekha solomonovoto pris'tviye, za da chuyat m'drostta, koyato bog bye turil v s'rtsyeto mu. i vsyaka godina donasyakha vsyeki ot podar'ka si, sryeb'rni vyeschchi, zlatni vyeschchi, oblyekla, or'zhiya i aromati, konye i m'ski. solomon imashye tozhye chyetiri khilyadi obora za konye i za kolyesnitsi i dvanadysesyet khilyadi konnitsi, koito nastani v gradovyetye za kolyesnitsitye i pri tsarya v yerusalim. i vlyadyeshye nad vsichkitye tsarye ot

ryekata yevfrat do filistimskata zhyemya i do granitsitye na yegipyet. i tsaryat napravi sryebroto da izobilva v yerusalim kato kam'ni, a kyedriye napravi kato polskitye chyernitsi. i dokarvakha konye za solomona ot yegipyet i ot vsichkitye strani. a ostanalite dyela na solomona, p'rviye i poslyedniye, nye sa li napisani v knigata na prorok natana, i v prochystvoto na silonyetsa akhiya, i v'v videniyata na glyedacha ido, koito izryechye protiv yerovoama, navatoviya sin? i solomon tsaruva v yerusalim nad tseliya izrail chyetiridyesyet godini. taka solomon zaspa s bashchitye si, i bidye pogryeban v grada na bashcha si davida; i vmesto nyego sye v'ztsari sin mu rovoam.

10

i rovoam otidye v sikhym; zashchoto v sikhym byeshye sye styek'l tselyiat izrail za da go napravi tsar. i yerovoam, navatoviyat sin, koito bye v yegipyet, gdyeto bye pobynal ot pris'tviyeto na tsar solomona, kogato chu tova, yerovoam sye v'rna ot yegipyet; zashchoto pratikha ta go povikakha. togava yerovoam i tselyiat izrail doidokha ta govoriakha na rovoama, kato ryekokha: bashcha ti napravi nyeponosim khomota ni; syega, prochye, ti olyekchi zhyestokoto ni rabotyeny na bashcha ti i tyezhkiya khomot, koito nalozhi v'rkuhye ni shchye ti rabotim. a toi im ryechye: v'rnyetye sye pri myenye podir tri dyena. i lyudyetye si otidokha. togava tsar rovoam sye s'vyetva s's staryeishnitye, koito byakha sluzhili pryed bashcha mu solomona, kogato byeshye oshchye zhiv, kato kaza: kak mye s'vyetvatye da otgovorya na tiya lyudye? tye mu otgovorikha kazvaiki: ako sye otnyesyesh blagosklonno k'm tiya lyudye, ta im ugodish, i im govorish blagi dumi, togava tye shchye ti b'dat slugi za vinagi. no toi otkhv'rli s'vyeta, koito staryeishnitye mu dadokha, ta sye s'vyetva s mladitye si sluzhityeli, koito byakha porasnali zayedno s nyego. ryechye im: kak mye s'vyetvatye viye da otgovorim na tiya lyudye, koito mi govoriakha kazvaiki: olyekchi khomota, koito bashcha ti nalozhi v'rkuhye nas? i mladitye, koito byakha porasnali zayedno s nyego, mu otgovorikha kazvaiki: taka da kazhyesh na lyudyetye, koito ti govoriakha, kazvaiki: bashcha ti napravi tyezh'k khomota ni, no ti da ni go olyekchish, - taka da im ryechyesh: malkiyat mi pr'st shchye b'dye po-dyebel ot bashchinya mi kr'st. syega, ako bashcha mi vi ye tovaril s tyezh'k khomot, to az shchye napravya oshchye po-tyezh'k khomota vi; ako bashcha mi vi ye nakazval s bichoye, to az shchye vi nakazvam s's skorprii. togava yerovoam i vsichkitye lyudye doidokha pri rovoama na tretiya dyen, sporyed kaktso tsaryat bye govoril, kazvaiki: v'rnyetye sye pri myenye na tretiya dyen. i tsaryat im otgovori ostro, kato ostavi tsar rovoam s'vyeta na staryeishnitye, i govori im po s'vyeta na mladyezhietye, ta kaza: bashcha mi napravi tyezh'k khomota vi, no az shchye mu prilozha; bashcha mi vi nakaza s bichoye, no az shchye vi nakazha s's skorprii. taka tsaryat nye poslusha lyudyetye; zashchoto tova nyeshcho stana ot boga, za da izp'lni slovoto, koyeto navstryechu bye govoril chryez silonyetsa akhiya na

yerovoama navatoviya sin. a kato vidya tsyeliyat izrail, chyе tsaryat nye gi poslusha, lyudyetye v otgovor na tsarya ryekokha: kak v dyal imamyе niye v davida? nikakvo naslyedstvo nyamamyе v yesyeyeviya sin! vsyeki v shatritye si, izrailyl! promishlyavai syega, davidye, za doma si. i taka tsyeliyat izrail si otidye v shatritye. a kolkoto za izrailtyanitye, koito zhivyyekha v yudovitye gradovyе, rovoam tsaruvashye nad tyakh. togava tsar rovoam prati pri drugitye izrailtyani adorama, koito bye nad nabora; no izrailtyanitye go bikha s kam ni, ta umrya. zatova tsar rovoam pob rza da sye kachi na kolyesnitsata si za da pobyegnye v yerusolim. taka izrail v stana protiv davidoviya dom, i ostava v stanal do dnyes.

11

togava rovoam, kato doidyе v yerusolim, s bra yudoviya i vyeniaminoviya dom, sto i osyemdyesyet khilyadi obtorni voinitsi, za da sye biyat protiv izrailya, ta dano v zv rnat tsarstvoto pak na rovoama. no navstryechunoto slovo doidyе k m bozhiya chovyyek samaiya, i ryechye: govori na rovoama solomonoviya sin, yudoviya tsar, i na tsyeliya izrail v yuda i v vyeniamin, kato ryechyesh: taka kazva navstryechu: nye v zlizaitye, nito sye biitye protiv bratyata si; v rnyetye sye vsyeki u doma si, zashchoto ot myenye stava tova nyeshcho. i tye poslushakha navstryechunitye dumi ta sye v rnakha, i nye otidokha protiv yerovoama. a rovoam, kato sye ustanovi, v yerusolim, s gradi ukryepenyi gradovyе v yuda; s gradi vitlyeyem, itam, tyekuye, vyetsur, sokho, odolam, gyet, marisa, zif, adoraim, lakhis, azika, saraya, yealon i khyevron, koito sa ukryepenyi gradovyе v yuda i v vyeniamin, ukryepi tiya kryeposti, i turi v tyakh voyenachalnitsi i zapasi ot khрана, d rvyeno maslo i vino. oschye v v vsyeki grad turi shchitovyе i kopiya, i ukryepi gi tv rdyе mnogo. taka yuda i vyeniamin ostanakha pod nyego. i vsichkitye svyeshchyenitsi i lyeviti, koito byakha v izrail, sye s brakha pri nyego ot vsichkitye si kraishcha. zashchoto lyevititye ostavikha pasbishchata si i prityezhaniyata si ta doidokha v yuda i v yerusolim; ponyezhye yerovoam i sinovyetye mu byakha gi izp dli, za da nye svyeshchyenodeystvuvat navstryechuu, i yerovoam byeshye si postavil zhryetsi za visokitye myesta, za byesovyetye i za tyelyetata, koito bye napravil. i slyed tyakh, kolkoto dushi ot vsichkitye izraillevi plyemyena utv rdkikha s rtsata si da t rsyat navstryechua izrailleviya bog, doidokha v yerusolim za da zhyertvuvat na navstryechua boga na bashchitye si. taka za tri godini tye podkryepyakha yudovoto tsarstvo i podd rzhakha rovoama solomonoviya sin; zashchoto tri godini khodyekha v p tyа na davida i na solomona. i rovoam si vzye za zhyena mayelyetya, d shchyerya na davidoviya sin yerimot, i avikhaila, d shchyerya na yesyeyeviya sin yeliav, koyato mu rodi sinovyе: yeusa, samariya i zaama. a podir nyeya vzye aviya, atai, ziza i syelomita. i rovoam v zlyubi maakha ayyesalomovata d shchyerya poveyehye ot vsichkitye si zhyeni i nalozhnitsi: (zashchoto vzye osyemnadyesyet zhyeni i shystedyesyet nalozhnitsi, i rodi dvadyesyet i osyem sina i shystedyesyet d shchyeri);

i rovoam postavil maakhiniya sin aviya za knyaz da nachalstvuvа nad bratyata si, zashchoto mislyeshye da go napravi tsar. i post pvashye razumno, kato razpr sna vsichkitye si sinovyе, po nyekoltsina v v vsyeki ukryepyen grad, po vsichkitye yudovi i vye-niaminovi zyemi, i davashye im izobilna khрана. i za tyakh pot rsi mnogo zhyeni.

12

no slyed kato sye zakryepi tsarstvoto na rovoama, i toi stana silyen, ostavi navstryechuniya zakon, a zayedno s nyego i tsyeliya izrail. i ponyezhye byakha pryest pili pryed navstryechua, zatova, v pyetata godina na rovoamovoto tsaruvanye, yegipyetskiyat tsar sisak v zlyezye protiv yerusolim s khilyada i dvysta kolyesnitsi i shystedyesyet khilyadi konnitsi; i lyudyetye, koito doidokha s nyego ot yegipyet, livitsi, sukiyani ili, trogloditi. i yetiopyani, byakha byezbroini. i kato pryevzye yudovitye ukryepenyi gradovyе, doidyе do yerusolim. togava prorok syemaiya doidyе pri rovoama i pri yudovitye p rvyentsi, koito sye byakha s brali v yerusolim, poradi nakhluvanyeto na sasaka, ta im ryechye: taka kazva navstryechu: viye ostavikhye myenye; zatova i az ostavikh vas v r kаta na sasaka. po tova izraillevitye p rvyentsi i tsaryat sye smirikha, i kazakha: pravyyeden ye navstryechu. a kogato vidya navstryechu, chyе sye smirikha, navstryechunoto slovo doidyе k m syemaiya i kaza: tye sye smirikha; nyama da gi iztryebya, no shchye im dam nyakakvo izbavlyeniye; i gnyev t mi nyama da sye izlyeye v r khu yerusolim chryez sisaka. obachye tye shchye mu stanat slugi, za da poznayat shcho ye da sluguvat na myenye i shcho da sluguvat na zymnitye tsarstva. i t i, yegipyetskiyat tsar sisak v zlyezye protiv yerusolim, ta otnyesye s krovishchata na navstryechuniya dom i s krovishchata na tsarskata k shcha; otnyesye vsichko; otnyesye oschchye zlatnitye shchitovyе, koito solomon bye napravil. (a vmysto tyakh tsar rovoam napravi myedni shchitovyе i gi pryedadye v r tsyetye na nachalnitsitye na tyelokhranityelitye, koito pazyekha vrata na tsarskata k shcha. i kogato vlizashye tsaryat v navstryechuniya dom, tyelokhranityelitye dokhzhadakha ta gi vzyemakha; poslye pak gi zanasyakha v zalata na tyelokhranityelitye). i kato sye smiri rovoam, gnyev t na navstryechua sye otv rna ot nyego, ta da nye go pogubi s vsyem; pa i v yuda sye namirashye nyakakvo dobro. taka tsar rovoam sye zakryepi v yerusolim i tsaruvashye; zashchoto, kogato sye v ztsari, rovoam bye chyetiridyesyet i yedna godina na v zrast; i tsaruva syedymnadyesyet godini v yerusolim, grada koito navstryechu bye izbral izmyezhdu vsichkitye izraillevi plyemyena za da nastani imyeto si tam. imyeto na maika mu, amonkata, bye naama. a toi stori zlo, kato nye opravi s rtsyeto si da t rsi navstryechua. a dyelata na rovoama, p rivitye i poslyednitye, nye sa li napisani v knigitye na proroka syemaiya i na glyedacha ido za arkhitye? a myezhdu rovoama i yerovoama imashye postoyanni voini. i rovoam zaspа s bashchitye si i pogryeban bidye v davidoviya grad. i vmysto

nyego sye v"ztsari sin mu aviya.

13

v osyemnadyesyetata godina ot tsaruvanyeto na yerovoama, aviya sye v"ztsari nad yuda, i tsaruva tri godini v yerusolim. imyeto na maika mu bye mikhaiya, d"shchyerya na urila ot gavaya, i imashye voyna myezhdu aviya i yerovoama. i aviya sye op"lchi za boi s voiska ot silni voinitsi, na broi chyetiris-totin khilyadi otborni m"zhye; a yerovoam sye op"lchi za boi protiv nyego s osyemstotin khilyadi otborni m"zhye, silni i khrabri. togava aviya zastana na kh"lma syemaramim, koito ye v yefryemovata kh"lmista zymya, i kaza: slushaitye nye, yerovoame i tsyeliu izrailyu. nye tryabva li da znayete, chyе navstryechu izrailyeviyat bog, dadye za vinagi na davida da tsaruva nad izrailya, toi i potomtsitye mu, chryez zavyet s's sol? pri vsye tova, yerovoam, navatoviyat sin, sluga na davidoviya sin solomona, stana i sye povidnaga protiv navstryechuarya si; i pri nyego sye s"brakha nishchozhni i loshi chovyetsi, ta sye zasilikha protiv rovoama, solomonoviya sin, kogato rovoam bye mlad i s kryekkho s"rtsye i nye mozhyeshe da im protivostoi. i syega viye zamislyuvatye da sye protivitye na navstryechunoto tsarstvo, koyeto ye v r"tsyetye na davidovitye potomtsi, zashchoto styе golyamo mnozhyestvo, i myezhdu vas sa zlatniye tyelyeta, koito yeroavam vi ye napravil za bogovyе. nye izp"dikhtye li navstryechunitye svyeshchyenitsi, aaronovitye potomtsi i lyevititye, i nye napravikhtye li si zhryetsi, kakto pravyyat lyudyetye na drugitye zymyi, taka shchoto vsyeki, koito idye da sye osvyeti s tyelye i syedyem oviena, toi mozhye da stanye zhryets na oniya, koito nye sa bogovyе? a kolkoto za nas, iyeova ye nashiyat bog, i niye nye go ostavyamyе; i niye imamyе za svyeshchyenitsi, koito sluzhat navstryechuu, aaronovi potomtsi i lyevititye na sluzhbbata im, koito vsyaka zaran i vsyaka vyechyer goryat pryed navstryechua vsyeizgaryaniya i blagoukhanen tyemvan, i naryezhdат pris"tstvieni khlyabovyе v"rkhu chisto - zlatnata trapyeza, i zlatniya svyetilnik i svyetilata mu, za da gori vsyaka vyechyer; zashchoto niye pazim zar"chanoto ot navstryechua nashiya bog; viye obachye go ostavikhtye. i, yeto, s nas ye bog nachyelo, i svyeshchyenitsitye mu s gr"mlivi tr"bi, za da sviryat tryevoga protiv vas. chada na izrailya, nye voyuaitye protiv navstryechua boga na bashchitye si, zashchoto nyama da uspyeyetye. obachye, yeroavam nakara yedna zasada da obikoli i da idye zad tyakh, taka shchoto tyе byakha pryed yudovitye m"zhye, a zasadata zad tyakh. i kogato yuda naz"rna nadirye, yeto, boyat bye i otpryedye im i otzadye; zamtova izvikakha k"m navstryechua, i svyeshchyenitsitye zasvirikha s tr"bitye. togava yudovitye m"zhye nadadokha vik; i kato izvikakha yudovitye m"zhye, bog porazi yerovoama i tsyeliya izrail pryed aviya i yuda. izralityanitye byagakha pryed yuda; i bog gi pryedadye v r"kata im, taka shchoto aviya i nyegovitye lyudye im nanyesokha golyamo porazhyniye, i ot izrailya padnakha ubiti pyetstotin khilyadi otborni m"zhye. taka v onova vryemye izralityani-

tye sye smirikha; a yudyeitsitye pryev"zmognakha, ponyezhye upovakha na navstryechua boga na bashchitye si. i aviya pryesyedva yerovoama i mu otnye gradovyetye: vyetil i syelata mu, yesana i syelata mu, yefron i syelata mu. i v dnitye na aviya, yeroavam nye si v"zv"rna vyechye silata; i navstryechu go porazi, ta umrya. no aviya sye zasili i vzye chyetirinadyeset zhyeni, i rodi dvadyeset i dva sina i shvestnadyeset d"shchyeri. a ostanalitye dyela na aviya, i post"pkitye mu, i izryechyeniya mu sa napisani v povyestitye na prorok ido.

14

taka aviya zaspа s bashchitye si i pogryebakha go v davidoviya grad; i vmyesto nyego sye v"ztsari sin mu asa. v nyegovitye dni zymyeta byeshye spokoina dyesyet godini. i asa v"rshi tova, koyeto bye dobro i pravo pryed navstryechua svoya bog; zashchoto makhna zhyertvyenitsitye na chuzhditye bogovyе i visokitye myesta, izpotroshti idolitye i izsyechye ashyeritye; i zapovyada na yuda da t"rsyat navstryechua boga na bashchitye si, i da izp"lnyavat zakona i zapovyeditye mu. makhna oshchye ot vsichkitye yudovi gradovyе visokitye myesta i kumiritye na sl"ntsitye. i tsarstvoto utikhna pryed nyego. i t"i kato utikhna, zymyeta i nyamashye voyna v oniya godini, toi s"gradi ukryepeni gradovyе v yuda; ponyezhye navstryechu mu dadye pokoi. zamtova toi kaza na yuda: da s"gradim tiya gradovyе, i da napravim okolo tyakh styeni i kuli, porti i lostovyе, dokato zymyeta ye oshchye svobodna pryed nas; ponyezhye pot"rsikhmye navstryechua myesta i kuli, pot"rsikhmye go, i toi ni ye dal pokoi ot vsyaka strana. i t"i, s"gradikha i blagouspyakha. a asa imashye voiska: ot yuda, trista khilyadi m"zhye, koito nosyekha shchitovyе i kopiya; a ot vyeniamina, dvesta i osyemdyesyet khilyadi, koito nosyekha shchitchyeta i zap"vakha l"kovyе; vsichki tiya byakha silni i khrabri. slyed tova yetiopyanin"t zara izlyezye protiv tyakh s yedna voiska ot yedin milion m"zhye i s trista kolyesnitsi i stigma do marisa. i asa izlyezye protiv nyego; i sye op"lchikha za boi v dolinata syefata, pri marisa. togava asa izvika k"m navstryechua svoya bog i ryechye: navstryechui, byezrazlichno ye za tyebye da pomagash na moshchniya ili na onya, koito nyama nikakva sila; pomogni nam, navstryechui bozhye nash, zashchoto na tyebye upovavamyе, i v tvoyeti imye idyem protiv tova mnozhyestvo. navstryechui, ti si nashiyat bog; da nye naddyelyeye chovyek protiv tyebye. i navstryechu porazi yetiopyanitye pryed asa i pryed yuda; i yetiopyanitye pobyanakha. a asa i lyudyetye, koito byakha s nyego, gi pryesyedvakha do gyerar; i ot yetiopyanitye padnakha tolkoz mnogo, shchoto nye mozhakha vyechye da sye s"vzyemat, zashchoto bidokha smazani pryed navstryechua i pryed nyegovoto mnozhyestvo. i yudovitye m"zhye vzyekha tv"rdye mnogo koristi. i porazikha vsichkitye gradovyе okolo gyerar, zashchoto strakh ot navstryechua gi obzye; i ograbikha vsichkitye gradovyе, zashchoto imashye v tyakh mnogo koristi. napadnakha oshchye i shatritye na dobit"ka, i kato vzyekha mnogo ovtsi i kamili, v"rnakha sye v

15

togava bozhiiat dukh doidyie na azariya, odidoviya sin, i izlyezye da posryeshchnye asa i mu ryechye: slushaitye mye, aso i tsyeliu yudo i vyeniaminye: navstryechu ye s vas dokato styie viye s nyego; i ako go t'rsitye, shchye b'dye namyeryen ot vas, no ako go ostavitye, toi shchye vi ostavi. d'lgo vryemye izrail ostana byez istinskiya bog, byez svyeshchyenik, koito da pouchava, i byez zakon; no kogato v byedstviyeto si sye ob'r'nakha k'm navstryechua izrailieviya bog i go pot'rsikha, toi bidyie namyeryen ot tyakh. i v oniya vryemyena nye ye imalo mir nito za izliza-shchiya, nito za vlizashchiya, no golyemi smutovye v'r'khu vsichkitye zhityeli na zymitye. narod sye slomyavashye ot narod, i grad ot grad; zashchoto bog gi smushchavashye s vsyakakvo byedstviye. a viye sye usilvayite, i da nye oslabvat r'tsyetye vi; zashchoto dyeloto vi shchye sye v'znagradi. i kogato chu asa tiya dumi i pryedskazaniyeto na prorok odida, obodri sye, i otmakhna myerzostitye ot tsyalata yudova i vyeniaminova zymya, i ot gradovyetye, koito bye otnyel ot yefryemovata kh'l'mista zymya; i podnovi navstryechuniya oltar, koito bye pryed navstryechuniya tryem. i s'bra tsyeliya yuda i vyeni-amina, i zhivyeyeshchitye myezhdu tyakh prishyeltsi ot yefryema, manasiya i simyena; zashchoto mnozina ot izrailya pribyagvakha pri nyego kato vizhdakha, chye navstryechu nyegoviyat bog bye s nyego. tyie sye s'brakha v yerusalim v tryetiya myesyets, v pyetnadyesyetata godina ot tsaruvanyeto na asa. v tova vryemye prinyesokha zhyertvi navstryechuu ot donyeyenitye koristi, syedymstotin govyeda i syedym khilyadi ovtsi. i st'pikha v zavyet da t'rsyat navstryechua boga na bashchitye si ot tsyaloto si s'rtsye i ot tsyalata si dusha, i da sye um'rtyyava vsyeki, mal'k ili golyam, m'zh ili zhyena, koito nye bi pot'rsil navstryechua izrailieviya bog. i zaklyekha sye navstryechuu s's silyen glas, s v'zklitsaniye, s tr'bi, i s rogovye. i tsyeliyat yuda sye razvyesyeli poradi klyetvata; zashchoto sye zaklyekha ot tsyaloto si s'rtsye, i pot'rsikha boga s tsyalata si volya; i toi bidyie namyeryen ot tyakh, i navstryechu im dadye pokoi ot vsyak'dye. a oshchye i maika si maakha tsar asa svali da nye b'dye tsaritsa, ponyezhye tyia bye napravila otratvityelen idol na ashyera; i asa s'syechye nyeiniya idol, stri go, ta go izgori pri potoka kyedron. no visokitye myesta nye sye pryemakhnakha ot izrailya; s'rtsyeto, obachye, na asa bye s'v'rshyeno pryez vsichkitye mu dni. i toi donyesyie v bozhiiya dom posvyetyenitye ot bashcha mu vyeshchi, i posvyetyenitye ot samiya nyego, sryebro, zlato i s'dovye. i nyamashye vyecheyie voina do tridysetsyet i pyetata godina ot tsaruvanyeto na asa.

16

v tridysetsyet i shyestata godina ot tsaruvanyeto na asa, izrailieviyat tsar vaasa, kato v'zlyezye protiv yuda, s'gradi rama, za da nye ostavya nikogo da izliza ot yu-

doviya tsar asa, nito da vliza pri nyego. togava asa izvadi sryebro i zlato iz s'krovishchata na navstryechuniya dom i na tsarskata k'shcha ta prati pri siriiskiya tsar vyenadad, koito zhivyeyeshye v damask, da ryekat: nyeka ima dogovor myezhdu myenye i tyebye, kakto ye imalo myezhdu bashcha mi i tvoya bashcha; yeto pratikh ti sryebro i zlato; idi, razvali dogovora si s izrailieviya tsar vaasa, za da sye ottyegli ot myenye. i vyenadad poslusha tsar asa ta prati nachal'nitsitye na silitye si protiv izrailieviyite gradovyie; i tye porazikhka iion, dan, avyel-maim i vsichkitye nyeftalimovi zhitnitsi-gradovyie. a vaasa, kato chu tova, pryestana da gradi rama, i pryestanovi rabotata si. togava tsar asa vzye tsyeliya yuda, ta dig-nakha kam'nitye na rama i d'rvyetata i, s koito vaasa gradyeshye; i s tyakh s'gradi gava i masfa. a v tova vryemye glyedach't ananii otidyie pri yudoviya tsar asa ta mu ryechye: ponyezhye si upoval na siriiskiya tsar, a nye si upoval na navstryechua svoya bog, zatova voiskata na siriiskiya tsar izbyegna iz r'kata ti. yetiopyanitye i liviitsitye nye byakha li ogromno mnozhyestvo, s tv'rdeyie mnogo kolyesnitsi i konnitsi? no pak, ponyezhye ti upova na navstryechua, toi gi pryedadye v r'kata ti. zashchoto ochitye na navstryechua sye obr'shchat yevryeiski: tichat. nasam-natam pryez tsyeliya svyat, za da sye pokazva toi moshcheyen v pomoshch na oniya, chiito s'rtsa sa s'v'rshyeno razpolozhyeni k'm nyego. v tova ti si post'pil byezumno, zashchoto ot syega natat'k shchye imash voini. po tova, asa sye razngyevi na glyedacha ta go turi v zatvor, zashchoto sye razs'r'di protiv nyego za tui nyeshcho. i v s'shchoto vryemye asa pri-tyesni nyakoi ot lyudyetye. i, yeto, dyelata na asa, p'rviyie i poslyedniyie, yeto, napisani s v knigata na yudovitye i izrailieviyite tsarye. a v tridysetsyet i dyevyetata godina ot tsaruvanyeto si, asa sye razbolya ot bolyst v nozoyetye; obachye, makar bolystesta mu da stavashye tv'rdeyie tyezkhka, p'k v bolystesta si toi nye pot'rsi navstryechua, no lyekaritye. i asa zaspa s bashchitye si; i umrya v chyetiridysetsyet i p'r'vata godina ot tsaruvanyeto si. i pogryebakha go v groba, koito si bye izkopal v davidoviya gradi, i polozhikhka go na lyeglo p'lno s blagoukhaniya i s razlichni aptyekarski aromati; i izgorikhka za nyego tv'rdeyie mnogo aromati.

17

a vmyesto asa sye v'ztsari sin mu iosafat, koito sye zasili protiv izrailya; zashchoto turi voyenni sili v'v vsichkitye ukryepenyie gradovyie na yuda, i postavi garnizoni v yudovata zymya i v yefryemovitye gradovyie, koito bashcha mu asa bye pryevzyel. i navstryechu bye s iosafata, ponyezhye toi khodi v p'rviyie p'tishcha na bashcha si davida i nye pot'rsi vaalimitye, no pot'rsi boga na bashchitye si, i v nyegovitye zapovedyie khodi, a nye po dyelata na izrailya. zatova navstryechu, utv'r'di tsarstvoto v r'kata mu; i tsyeliyat yuda dadye podar'tsi na iosafata; i toi pridobi bogatstvo i golyama slava. pri tova, kato sye pooshchri s'rtsyeto mu v navstryechuniyie p'tishcha, toi otmakhna ot yuda visokitye myesta i ashyeritye. tozhye v tryetata godina ot tsaru-

vanyeto si prati p'ryventsitye si vyenkhaila, avdiya, zakhariya, natanaila i mikhaiya da pouchavat v yudovitye gradovye, i s tyakh lyevititye symaiya, natanaiya, zyejadiya, asaila, symiramota, ionatana, adoniya, toviya i tovadoniya, lyevititye, i zayedno s tyakh syeshchenitsitye yelisama i iorama. i tye pouchavakha v yuda, kato imakha s's syebe si knigata na navstryechuniya zakon; i obkhodz-dakha vsichkitye yudovi gradovye ta pouchavakha lyudyetye. i strakh ot navstryechua obzve vsichkitye tsarstva v zyemitye, koito byakha okolo yuda, ta nye voyuvakha protiv iosafata. nyakoi i ot filistimsitye donyesokha podar"tsi na iosafata, i sryebro kato dan"ki; arabitye oshchye mu dokarakha stada: syedym khilyadi i syedyemstotin oviena, i syedym khilyadi i syedyemstotin kozli. i iosafat prod"lzhavashye da sye v"zyelichava tv"rdye mnogo; i s"gradi v yuda kryeposti i zhitnitsi-gradovye. i imashye mnogo raboti v yudovitye gradovye, i voyenni m"zhye, silni i khrabri, v yerusalim. a yeto broyat im, sporyed bashchinitye im domovye: ot yuda khilyadnitsi: adna, nachalnik"t, i s nyego trista khilyadi dushi silni i khrabri; slyed nyego, ioanan, nachalnik"t, i s nyego dvesta i osyemdyeset khilyadi dushi; slyed nyego, amasiya zyekhriyeviyat sin, koito dragovolno prinyesye syebe si navstryechu, i s nyego dvesta khilyadi silni i khrabri m"zhye; a ot vyeniamina: yeliada, silyen i khrab"r, i s nyego dvesta khilyadi dushi v"or"zhyni s l"kovye i shchityeta; a slyed nyego, iozavad, i s nyego sto i osyemdyeset khilyadi dushi v"or"zhyni za voina. tiya byakha m"zhyetye, koito sluguvakha na tsarya, osvnen oniya, koito tsaryat postavi v ukryepenyetye gradovye v tsyeliya yuda.

18

a iosafat imashye bogatstvo i golyama slava; i napravi svatovshchina s akhava. i podir nyakolko godini slyezye pri akhava v samariya. i akhav zakla mnogo ovtsi i govveda za nyego i za lyudyetye, koito byakha s nyego; oshchye mu pryedlozhi da otidye s nyego v ramot-galaad. zashchoto izrailyeviyat tsar akhav ryechye na yudoviya tsar iosafata: dokhohdash li s myenye v ramot-galaad? i toi mu otgovori: az s"m kakto si ti, i moitye lyudye kakto tvoitye lyudye; shchye b'dym s tyebye v"v voinata. iosafat kaza oshchye na izrailyeviya tsar: molya, dopitai sye syega do navstryechunoto slovo. togava izrailyeviyat tsar s"bra prorotsitye si, chyetiristotin m"zhye, ta im ryechye: da idym li na boi v ramot-galaad, ili da nye ida? a tye kazakha: idi, i bog shchye go pryedadye v r"kata na tsarya. obachye, iosafat kaza: nyama li tuk, osvnen tiya nyakoi navstryechuyen prorok, za da sye dopitamye chryez nyego? i izrailyeviyat tsar ryechye na iosafata: ima oshchye yedin chovyek, chryez kogoto mozhym da sye dopitamye do navstryechua; no az go mrazya, zashchoto nikoga nye prorokuva dobro za myenye, no vsyakoga zlo; toi ye mikhyei, sin na yemla. a iosafat kaza: nyeka nye govori taka tsaryat. togava izrailyeviyat tsar povika yedin skopyets i ryechye: dovyedi skoro mikhyye sin na yemla. a izrailyeviyat tsar i yudoviyat tsar iosafat syedyakha,

vsyeki na pryestola si, oblyechenyi v odyezhditye si; i syedyakha na otkrito myasto pri vkhoda na samariiskata porta; i vsichkitye prorotsi prroku-vakha pryed tyakh. a syedyekiya, khanaanoviyat sin, si napravi zhyelyezni rogovy, i ryechye: taka kazva navstryechu: s tiya shchye butash siritsitye dogdye gi dov"rshish. s"shcho i vsichkitye prorotsi taka proru-kuvakha, kazvaiki: idi v ramot-galaad, i shchye imash dob"r uspyekh; zashchoto navstryechu shchye go pryedadye v r"kata na tsarya. a pratyenik"t, koito otidye da povika mikhyye, mu govori kazvaiki: yeto, dumitye na prorotsitye kato iz yedni usta sa do-bri za tsarya; molya, prochyye, i tvoiyata duma da b'dye kato dumata na yedin ot tyakh, i ti govori do-broto. a mikhyye ryechye: zaklyevam sye v zhi-vota na navstryechua, kakvoto ryechye bog moi, tova shchye govorya. i t'i, doidye pri tsarya. i tsaryat mu kaza: mikhyye, da idym li na boi v ramot-galaad, ili da nye ida? a toi ryechye: idyetye i shchye imaty dob"r uspyekh; zashchoto nyepriyatylitye shchye b'dat pryedadyeni v r"kata vi. a tsaryat mu kaza: kolko p'ti shchye tye zaklyevam da mi nye govorish drugo osvnen istinata v navstryechunoto ime! a toi ryechye: vidyakh tsyeliyat izrail pr"snat po planin-itye kato ovtsi, koito nyamat ovchar; i navstryechu ryechye: tiya nyamat navstryechuar; nyeka sye v"rnat vsyeki u doma si s mir. togava izrailyeviyat tsar kaza na iosafata: nye ryekokh li ti, chye nye shchye proryechye dobro za myenye, no zlo? a mikhyye ryechye: chuitye, prochyye, navstryechunoto slovo. vidyakh navstryechua syedyashch na pryestola si, i tsyaloto nyebyesno mnozhystvo stoyashcho okolo nyego otdyasno i otyavo. i navstryechu ryechye: koi shchye primami izrailyeviya tsar akhava za da otidye i da padnye v ramot-galaad? i yedin, progovaryaiki, ryechye yedno, a drug ryechye drugo. syetnye iz-lyezye yedin dukh ta zastana pryed navstryechua i ryechye: az shchye go primamy. i navstryechu mu ryechye: kak? a toi kaza: shchye izlyaza i shchye b'da l'zhliv dukh v ustata na vsichkitye mu pro-rotsi. i navstryechu ryechye: primamvai go, oshchye i shchye spoluchish; izlyez, stori taka. syega, prochyye, yeto, navstryechu ye turil l'zhliv dukh v ustata na tiya tvoi prorotsi, obachye navstryechu ye govo-ril zlo za tyebye. togava syedyekiya, khanaanoviyat sin, sye priblizhi ta plyesna mikhyye po buzata i kaza: pryez koi p't mina navstryechuniyat dukh ot myenye za da govori na tyebye? a mikhyye ryechye: yeto, shchye vidish v onya dyen, kogato shchye oti-vash iz klyet v klyet za da sye kriyesh. togava izrailye-viyat tsar kaza: khvanyetye mikhyye ta go v"rnyetye pri gradskiya upravityel amon i pri tsarskiya sin ioas, i ryechyyetye: taka kazva tsaryat: turyetye to-gova v t"mnitsata, i khranyetye go s"zavtomnicheska portsiya khlyab i voda yevryeiski: s khlyab pyecha-lyen i voda pyechalna. dogdye sye zav"rna s mir. i ryechye mikhyye: ako nyakoga sye v"rnyesh s mir, to navstryechu nye ye govoral chryez myenye. ryechye oshchye: slushaitye viye, vsichki lyudye. i taka, izrailyeviyat tsar i yudoviyat tsar iosafat v"zlyazokha v ramot-galaad. i izrailyeviyat tsar ryechye na iosafata: az shchye sye pryedryesha kato vlyaza v srazhyniyeto, a ti oblyechi odyezhditye si. prochyye

eye, izrailyeviyat tsar sye pryedryeshi, ta vlyazokha v srazhyniyeto. a siriiskiyat tsar bye zapovyyadal na kolyesnitsyenachalnutsitye si, kazvaiki: nye sye bi-itye nito s mal"k, nito s golyam, no samo s izrailye-viya tsar. a kolyesnitsyenachalnutsitye, kato vidyakha iosafata, ryekokha: toya shchye ye izrailyeviyat tsar; i otklonikha sye za da go udaryat. no iosafat izvika; i navstryechu mu pomogna, zashchoto bog gi povliya da sye otv"rnat ot nyego. ponyezhye kolyesnitsyenachalnutsitye, kato vidyakha, chye nye byeshye izrailyeviyat tsar, pryestanakha da go pryeshlevdat i sye v"rnakha. a yedin chovyek ustryeli byez da myeri, i udari izrailyeviya tsar myezhdu stavitye na bronyata mu; zatova toi ryechye na kolyesnicharya: ob"rni yuzdata ta nye izvyedi iz voiskata, zashchoto s"m tyezhko ranyen. i v onya dyen srazhyniyeto sye usili; no izrailyeviyat tsar sye ud"rzha v kolyesnitsata si sryeshchu siriitsitye do vveycherta, i okolo zakhozhdanyeto na sl"ntsitye umrya.

19

a kato sye vr"shchashye yudoviyat tsar iosafat s mir u doma si v yerusolim, glyedach"t iuii, ananiyeviyat sin, izlyezye da go posryeshchnye, i ryechye na tsar iosafata: na nyechyestiviya li pomagash, i tiya li, koito mrafazyat navstryechua, obichash? zatova, gnyav ot navstryechua ima v"rkhu tyebye. vsye pak, obachye, namyerikha sye v tyebye dobri nyeshcha, zashchoto ti otmakhna ashyeritye ot zhyemyata, i utv"rdi s"rtsyeto si da t"rsish boga. i kato sye zasyeli iosafat v yerusolim, syetnye izlyezye pak myezhdu lyudyetye ot virsavyye do yefryemovata kh"lmista zhyemya, ta gi ob"rna k"m navstryechua boga na bashchitye im. i po vsichkitye ukryepeni gradovyne na yuda postav i s"dii v zhyemyata, grad po grad. i ryechye na s"diitye: vnimavaitye kakvo pravitye; zashchoto nye s"ditye za chovyeka, no za navstryechua, koito ye s vas v s"dopriznasyanyeto. zatova nyeka b'dye v"rkhu vas strakh ot navstryechua; vnimavaitye v dyelata si; zashchoto u navstryechua nashiya bog nyama nyepravda, nito litsyepriyatiye, nito daropriyatiye. togava, kato sye v"rnakha v yerusolim, iosafat postav i v yerusolim nyakoi ot lyevititye i svyeshchyenitsitye i ot nachalnutsitye na izrailyevitie bashchini domoye, za navstryechuniya s"di i za sporovye. i zar"cha im kato im ryechye: taka da post"pvatye s"s strakh ot navstryechua, vyarno i s"s v"rshyeno s"rtsye. i ako doidyete pri vas ot bratyata vi, koito zhivyyeat v gradovyetye si, kak"vto i da bil spor, myezhdu kr"v i kr"v, myezhdu zakon i zapovedy, myezhdu povyelyeniya i uzakonyeniya, uvyeshchavaitye gi da nye stavat vinovni pryed navstryechua, da nye bi da doidyete gnyav v"rkhu vas i v"rkhu bratyata vi. taka post"pvaitye i nyama da stanyetye vinovni. i, yeto, p"rvosvyeshchyenik"t amariya shchye b'dye nad vas v"v vsyako navstryechuno dyelo; i nachalnik"t na yudoviya dom, zyejadiya, ismailoviyat sin, shchye b'dye v"v vsyako tsarsko dyelo; a lyevititye shchye b'dat nadziratyeli pryed vas. dyeistvuvaitye m"zhystyeno; i navstryechu shchye b'dye s dobriya.

20

slyed tova moavtsitye i amontsitye, i s tyakh nyakoi ot maontsitye yevreyeiski: amontsitye. vizh. 10 i gl. 26:7. doidokha da voyuvat protiv iosafata. togava nyakoi doidokha ta izvyestikha na iosafata, kato ryekokha: golyamo mnozhyestvo idye protiv tyebye izotv"d solyenoito morye, ot siriya; i yeto gi v asason-tamar, (koito ye yengadi). a iosafat sye uplashi, i pryedadye sye da t"rsi navstryechua, i proglasi post po tsyeliya yuda. i yudyeitsitye sye s"brakha za da iskat pomoshch ot navstryechua; dori ot vsichkitye yudovy gradovy doidokha da t"rsyat navstryechua. i iosafat zastana vsryed s"braniyte yudyeitsi i yerusolimlyani v navstryechuniya dom, pryed noviya dvor, i ryechye: navstryechui bozhnye na bashchitye ni, nye si li ti bog na nyebeto? i nye si li ti vlyadetyel nad vsichkitye tsarstva na naroditye? i nye ye li v troyata r"ka sila i mog"shchyestvo, taka shchoto nikoi nye mozhye da ustoi protiv tyebye? nye byeshye li ti, bozhye nash, koito si izp"dil zhityelnye na taya zhyemya pryed lyudyetye si izrailya, i dal si ya za vinagi na potomstvoto na priyatelya si avraama? i tye sye zasyelikha v nyeya, i postroikha ti svyetilishchye v nyeya za troyeto imye, i ryekokha: ako ni vr"khlyeti zlo, - myech, s'dba, mor, ili glad; - i niye zastanyem pryed toya dom i pryed tyebye, (zashchoto troyeto imye ye v toya dom), i izvikamye k"m tyebye v byedstviyeto si, togava ti shchye ni poslushash i izbavish. i syega, yeto amontsitye i moavtsitye i oniya ot gorata siir, koito nye si ostavil izrailya da gi napadnye, kogato idyekha ot yegipyetskata zhyemya, no sye otklonikha ot tyakh i nye gi iztryebikha, - yeto kak ni v"znagrazhdavat kato idat da ni izp"dyat ot troyeto prityezhaniye, koyeto si ni dal da naslyedim. bozhye nash, nye shchyeshe li da gi s"dish? zashchoto v nas nyama sila da protivostoi na tova golyamo mnozhyestvo, koyeto idye protiv, nas, i nye znayem shcho da pravim; no k"m tyebye sa ochitye ni. a tsyeliyat yuda stoyeshye pryed navstryechua s chelyaditye si, zhyenititye si i chadata si. togava vsryed s"braniyeto doidyete navstryechuniyat dukh na lyevitina yazaail, zakhariyeviya sin, (a zakhariya bye sin na vyenaiya, sin na yelila, sin na mataniya), ot asafovitye potomtsi; i ryechye: slushaitye, tsylii yudo, viye yerusalimski zhityeli, i ti tsaryu iosafaty; taka kazva navstryechu na vas: nye boitye sye, nito da sye uplashitye ot tova golyamo mnozhyestvo; zashchoto boyat nye ye vash, no bozhii. slyeztye utrye protiv tyakh; yeto, tye v"zlizat pryed nagornishchyeto asis, i shchye gi namyeritye pri kraya na dolinata, pryed pustynyata yeruil. nye shchye da ye potrebyno viye da sye biyetye v toya boi; postavitye sye, zastanyetye, i vizhtye s"s syebye si izv"rshyeno ot navstryechua izbavlyeniye, yudo i yerusolimye; nye boitye sye, nito da sye uplashitye; utrye izlyeztye protiv tyakh, zashchoto navstryechu ye s vas. togava iosafat sye navyedye s litsyeto do zhyemyata; i tsyeliyat yuda i yerusalmitsitye zhityeli padnakha pryed navstryechua, ta sye poklonikha navstryechu. i lyevititye, ot potomtsitye na kaatovtsitye i ot potomtsitye na koryeyevtsitye, stanakha da khvalyat s mnogo silen glas navstryechua izrailye-

viya bog, i t'i, na sutrinta stanakha rano, ta izlyazokha k'm pustinyata tyekuye; a kogato byakha izlyezli, iosafat zastana ta ryechye: slushaitye mye, yudo i viye yerusalmiski zhityeli; vyarvaitye v navstryechua vashiya bog, i shchye sye utv'rditye; vyarvaitye prototsitye mu, i shchye imatye dob'r uspyekh. togava, kato sye s'vyetva s lyudyetye, naryedi nyakoi ot tyakh da pyeyat navstryechuu i da khvalyat vye-likolyepiyeto na nyegovata svyetost kato izlizat pryed voiskata kazvaiki: slavoslovyyete navstryechua, zashchoto milostta mu ye do vyecka. i kogato pochnakha da pyeyat i da khvalyat, navstryechu postavi zasaki protiv amontsitye i moavtsitye, i protiv oniya ot kh'lmistata strana siir, koito byakha doshli protiv yuda; i tye bidokha porazyeni. zashchoto amontsitye i moavtsitye stanakha protiv zhityelitye na kh'lma siir za da gi iztryebat i zalichat; i kato dov'rshikha zhityelitye na siir, tye si pomognakha vzhaimno da sye iztryebat. a yuda, kato stigna do strazharskata kula na pustinyata, poglyedna k'm mnozhyestvoto i, yeto, tye byakha m'rtvi tyela padnali na zymyata, i nikoi nye byeshye sye izbavil. i kogato iosafat i lyudyetye mu doidokha da gi obyerrat, namyerikha myezhdu m'rtvitye im tyela tv'rduye mnogo bogatstvo i sk'pi vyeschi i vzyekha si tolkoz mnogo, shchoto nye mozhyekha da gi otnyesat; a tri dyena obirakha, zashchoto koristitye byakha mnogo. a na chyev't'rtiya dyen sye s'brakha v dolinata na blagoslovyeniyeto, zashchoto tam blagoslovikha navstryechua; za tui onova myasto sye naryechye dolina na blagoslovyeniye, i taka sye naricha do dnyes. togava vsichkitye yudovi i yerusalmiski m'zhye, s iosafata nacheelo, tr'gnakha da sye v'rnat v yerusalm s vyeselye, ponyezhye navstryechu gi byeshye razvyesyeli s porazheniyeto na nyepriyatylitye im. i doidokha v yerusalm s psaltiri i arfi i tr'bi do navstryechuniya dom. i strakh ot boga obzeye vsichkitye tsarstva na okolnitye strani, kogato chukha, chye navstryechu voyuval protiv nyepriyatylitye na izrailiya. i taka, tsarstvoto na iosafata sye uspokoi; zashchoto nyegoviyat bog mu dadye spokoiestyie ot vsyak'dye. taka iosafat tsaruvashye nad yuda. toi bye tridysetsyet i pyet godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari i tsaruva dvadyesyet i pyet godinu v yerusalm; a imyeto na maika mu byeshye azuva, d'shchyerya na silleya. toi khodi v p'tya na bashcha si asa; nye sye otkloni ot nyego, a v'rshyeshye tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua. visokitye myesta obachye nye sye otmaknnakha, nito oshchye byakha lyudyetye utv'r dili s'rtsata si k'm boga na bashchitye si. a ostanalitye dyela na iosafata, p'rivitye i poslyednitye, yeto, napisani sa v istoriyata na iiuya, ananiyeviya sin, koito sye spomyenuva v knigata na izrailiyevitye tsarye. a slyed tova yudoviyat tsar iosafat sye sdruzhi s izrailiyeviya tsar okhoziya, chiiito dyela byakha nyechyestivi. sdruzhi sye s nyego za da postroyat korabi, koito da idat v tarsis; i postroiikha korabitye v yesion-gavver. togava yeliyezzyer, dodoviyat sin, ot marisa, prorokuva protiv iosafata, kazvaiki: ponyezhye si sye sdruzhil s okhoziya, navstryechu s'sipa tvoitye dyela. i taka, korabitye sye razbikha, t'i chye nye mozhakha da idat v tarsis.

slyed tova, iosafat zaspa s bashchitye si i bidye pogryeban s bashchitye si v davidoviya grad; i vmesto nyego sye v'ztsari sin mu ioram. a ioram imashye bratya, iosafatovi sinovy, - azariya, yekhiil, zakhariya, azariya, mikhail i safatiya; vsichki tiya byakha sinovy na izrailiyeviya tsar iosafat. i bashcha im byeshye im dal mnogo podar'tsi, - sryebro, zlato i sk'potsyenni nyeshcha, zayedno s ukryepenyi gradovy v yuda; no tsarstvoto byeshye dal na iorama, ponyezhye toi bye p'rvorodyen. a ioram, kogato sye izdigna na bashchinoto si tsarstvo i sye zakryepi, izbi vsichkitye si bratya s myech, oshchye i nyekoltsina ot izrailiyevitye p'rvyentsi. ioram bye tridysetsyet i dyve godini na v'zrast kogato sye v'ztsari, i tsaruva osyem godini v yerusalm. toi khodi v p'tya na izrailiyevitye tsarye, kaktto post'pvashye akhavoviyat dom, zashchoto zhyena mu byeshye akhavova d'shchyerya; i v'rshi zlo pryed navstryechua. pri vseye tova, navstryechu nye iska da iztryebi davidoviya dom, zaradi zavyeta, koito bye napravil s davida, i ponyezhye byeshye obyeshchal, chye shchye dadye svyetilnik nyemu i na potomtsitye mu do vyecka. v nyegovitye dni yedom otst'pi izpod r'kata na yuda, i si postavikha svoi tsar. zatova, ioram zamina s nachalnitsitye si, i vsichkitye kolyesnitsi s nyego; i kato stana pryex noschek porazi yedomtsitye, koito go obkr'zhavakha, i nachalnitsitye na kolyesnitsitye. obachye, yedom otst'pi izpod r'kata na yuda, i ostava nyezavisim do dnyes. togava, v s'shchoto vryemye, otst'pi i livna izpod r'kata mu, ponyezhye byeshye ostavil navstryechua boga na bashchitye si. toi postroi i visoki myesta po yudovitye planini, i napravil yerusalmiskitye zhityeli da bludstvuvat, i razvrati yuda. togava doidyed do nyego pismo ot proroka iliya, koyeto kazvashye: taka kazva navstryechu bog na bashcha ti davida: ponyezhye ti nye si khodil v p'tishchata na bashcha si iosafata, nito v p'tishchata na yudoviya tsar asa, no si khodil v p'tya na izrailiyevitye tsarye, i si napravil yuda i yerusalmiskitye zhityeli da bludstvuvat, kaktto bludstvua akhavoviyat dom, oshchye si izbil i bratyata si, doma na bashcha si, koito byakha po-dobri ot tyebye, yeto, navstryechu porazi s tyezh'k udar lyudyetye ti, chadata ti, zhyenitye ti i tsyeliya ti imot; i ti tyezhko shchye bolyeduvash ot razstroistvo na chyervata si, dogdyeto ot bolyesta chyervata ti pochnat da iztichat ot dyen na dyen. procheyete, navstryechu podigna protiv iorama dukha na filistimtsitye i na arabitye, koito sa blizo do yetiopyanyite; i tye v'zlyazokha protiv yuda, spusnakha sye na nyego, i zagrabikha tsyeliya imot shcho sye namyeri v tsarskata k'shcha, oshchye i sinovyetye mu i zhyenitye mu, taka shchoto nye mu ostana sin, osvyyen ioakhaz v 3 tsar. 8:24 i gl.22:1, okhoziya, nai-mladiyat ot sinovyetye mu. a podir vsichko tova navstryechu go porazi s nyeiztsyerima bolyest v chyervata; i slyed izvyestno vryemye, na kraya, slyed dyve godini, chyervata mu iztyekokha poradi bolyestta mu; i umrya s lyuti bolki. a lyudyetye mu nye gorikha aromati za nyego, kaktto byakha gorili za bashchitye mu. toi byeshye tridysetsyet i dyve godini na v'zrast, kogato sye v'ztsari, i tsaruva v

yerusolim osyem godini; i pryesyeli sye nyeoplakan; i pogryebakha go v davidoviya grad, obachye nye v tsarskiyete groybishcha.

22

yerusalimskitye zhityeli napravikha tsar vmyesto iorama, nai-mladiya mu sin okhoziya; zashchoto chyetitye nadoshli v stana s arabitye byakha izbili vsichkitye po-stari. taka sye v"tsari okhoziya, sin na yudoviya tsar ioram. okhoziya bye chyetiridyesyet i dyve godini na v"zrast kogato sye v"tsari, i tsaruya yedna godina v yerusolim. imyeto na maika mu bye gotoliya, vnuka na amriya. s"shcho i toi khodi v p"tishchata na akhavoviya dom; zashchoto maika mu byeshye nyegova s"vyetnitsa v nyechyestiyeto mu. toi v"rshi zlo pryed navstryechua, kakto akhavoviya dom; zashchoto podir sm"rtta na bashcha mu, tye mu stanakha s"vyetnitsi, za nyegovoto pogubvanye. po tyekhnitya s"vyet kato khodyeshye, toi otidyete na boi zayedno s izrailiyeviya tsar ioram, sin na maikaza, protiv siriiskiya tsar azail v ramot-galaad gdyeto siriitsitye i ranikha iorama. i toi sye v"rna v yezrayel za da sye tsyeri ot ranitye, koito mu nanyesokha v rama tye, ramot-galaad, kogato voyuvashye protiv siriiskiya tsar azail. togava yudoviyat tsar okhoziya yevryeiski: azariya, vizh. i gl. 21:17 i st. i. ioramoviyat sin, slyezye v yezrayel za da vidi iorama akhavoviya sin, zashchoto bye boleyen. i zagivanyeto na okhoziya stana ot boga chryez otivanyeto mu pri iorama; zashchoto, kogato doidyete, izlyezye s iorama protiv iuiya, namyseyiyeviya sin, kogoto navstryechu bye pomazal da iztryebi akhavoviya dom. i iuii, kogato izv"rshvashye s"dbata protiv akhavoviya dom, namyeri yudovitye p"rvyentsi i sinovyetye na okhoziyevitye bratya, koito sluzhyekha na okhoziya, i gi izbi. togava pot"rsi d'okhoziya; i zalovikha go, kato bye skrit v samariya, i dovyedokha go pri iuiya ta go ubikha; i pogryebakha go, zashchoto ryekokha: sin ye na iosafata, koito pot"rsi navstryechua s tsyaloto si s"rtsyete. i okhoziyeviyat dom nyamashye vyeche sila da zad"rzhi tsarstvoto. a gotoliya, okhoziyevata maika, kato vidya, chye sin"t i umrya, stana ta pogubi tsyeliya tsarski rod ot yudoviya dom. no iosavveyeta, tsarskata d"shchyerya, vzye ioasa, okhoziyeviya sin, ta go otrakadna izsryed tsarskitye sinovyete kato gi ubivakha, i turi nyego i doilkata mu v spalnyata. taka iosavveyeta, d"shchyerya na tsar iorama, zhyena na svyeshchyenik iodai, (zashchoto bye syestra na okhoziya), skri go ot gotoliya, ta nye go ubi. i byeshye pri tyakh, skrit v bozhia dom, shyest godini; a gotoliya tsaruvashye na zhyemata.

23

a v syedmata godina iodai sye usili kato vzye stotnitsitye: azariya, yeroamoviya sin, ismaila ioananoviya sin, azariya ovidoviya sin, maasiya adaiyeviya sin i yelisafata zyekhryeviya sin, ta napravil zavyet s tyakh. i obkhodikhya yuda ta s"brakha lyevititye ot vsichkitye yudovi gradovyete, i nachalnitsitye na izrai-

lyevitye bashchini domovyete, i doidokha v yerusolim. togava tsyaloto s"braniye napravil zavyet s tsarya v bozhia dom. i iodai im kaza: yeto, tsarskiyat sin shchye sye v"tsari, kakto ye govoril navstryechu za davidovitye potomtsi. yeto kakvo tryabva da napravitye: yedna tryeta ot vas, ot svyeshchyenitsitye i ot lyevititye, koito post'pvyate na sluzhba v s"bota, nyeka stoyat vratarari pri vratitye, yedna tryeta v tsarskata k'shcha, i yedna tryeta pri portata na osnovata; a vsichkitye lyudye da b'dat v dvorovyetye na navstryechuniya dom, i nikoi da nye vliza v navstryechuniya dom, osvyyen svyeshchyenitsitye i oniya ot lyevititye, koito sluzhat; tye nyeka vlyzat, zashchoto sa svyetye; a vsichkitye lyudye da pazyat zar'chanoto ot navstryechua, i lyevititye da ok'rzhavat tsarya, kato ima vsyeki or"zhiyata si v r"ka; i koito bi vlyaz'l v doma, da b'dye ubit; i da b'dyetye s tsarya pri vlyaznyeto mu i pri izlyaznyeto mu. i t'i, lyevititye i tsyeliyat yuda izv"rshikhya vsichko sporyed kakto zapovyada svyeshchyenik iodai, i vzyekha vsyeki m'zhyetye si - oniya, koito shchyakha da post'pyat na sluzhba v s"bota, i oniya, koito shchyakha da ostavyat sluzhbatu v s"bota; zashchoto svyeshchyenik iodai nye razpushchashye otryeditye. i svyeshchyenik iodai dadye na stotnitsitye tsar davidovitye kopiya i shchityetata i shchitovyete, koito byakha v bozhia dom. i postavi vsichkitye lyudye okolo tsarya, vsyeki m'zh s or"zhiyata mu v r"ka, ot dyasnata strana na doma do lyavata strana na doma, kraik oltera i kraik khrama. togava izvyedokha tsarskiya sin, ta polozhikhya na nyego koronata i mu vr'chikhya bozhyestvyenoto zayavlyeniye, i napravikha go tsar. i iodai i sinovyetye mu go pomazakha i kazakha: da zhyiveye tsaryat! a gotoliya, kato chu vika ot lyudyetye, koito sye stichakhya i khvalyekha tsarya, doidyete pri lyudyetye v navstryechuniya dom, i poglyedna, i, yeto, tsaryat stoyeshye pri st'lba si v"v vkhoda i voyenachalnitsitye i tr'bitye pri tsarya, i vsichkitye lyudye ot stranata sye radvakha i sviryekha s tr'bitye, a pyevtsitye i oniya, koito byakha izkusni da psalmopyeyat, sviryekha s muzikalnitye instrumenty. togava gotoliya razdra dreykhitye si i izvika: zagovor! zagovor! i svyeshchyenik iodai izvyedyete stotnitsitye, postavlyeni nad silitye, ta im ryechye: izvyedyetye ya v'n ot ryedyovyetye, i koito bi ya poslyedval, da b'dye ubit s myech; zashchoto svyeshchyenik't byeshye kazal: da nye ya ubiyetye v navstryechuniya dom. i taka ots't'pikha i myasto: i kogato stigna do vkhoda na tsarskata k'shcha, ubikha ya tam. togava iodai napravil zavyet myezhdu syebye si i vsichkitye lyudye i tsarya, chye shchye b'dat navstryechuni lyudye. i vsichkitye lyudye vlyazokha v"v vaalovoto kapishchye, ta go s'borikhya, zhyertvyenitsitye mu i kumiritye mu izpotroshikhya, a vaaloviyat zhyrets, matan, ubikha pryed zhyertvyenitsitye. i iodai postavil sluzhbitye na navstryechuniya dom v r"tsyetye na lyevitskitye svyeshchyenitsi, koito david byeshye razpryedyelil iz navstryechuniya dom, za da prinasyat navstryechunite vsyeizgaryaniya, sporyed kakto ye pisano v moisyeyeviya zakon, s vyesyeliye i s pyesni sporyed davidovata naryedba. postavil i vrataritye pri portitye na navstryechuniya dom, da nye bi da vliza nyakoi

nyechist ot kakvo da ye nyeshcho. togava, kato vzye stotnitsitye, visokopostavyenitnye, nachalnitsitye na lyudyetye, i vschikitye lyudye ot stranata, izvyedokha tsarya ot navstryechuniya dom; i kato zaminakha pryeh gornata porta v tsarskata k'shcha, postavikha tsarya na tsarskiya pryestol. taka vschikitye lyudye ot stranata sye zaradvakha, i grad't sye uspokoi; a gotoliya ubikha s myech.

24

ioas byeshye na syedyem godini, kogato sye v'tsari, i tsaruya chyetiridyesyet godini v yerusolim; a imyeto na maika mu bye saviya, ot virsavyye. i ioas v'rshyeshye tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, pryeh vschikitye dni na svyeshchyenik iodai. i iodai mu vzye dyve zhyeni; i toi rodi sinovye i d'shchyeri. slyed tova, ioas si naumi da obnovi navstryechuniya dom. i t'i s'bra svyeshchyenitsitye i lyevititye, ta im ryechye: izlyeztye po yudovitye gradovye, ta s'byeryetye ot tsyeliya izrail pari za da sye popravya doma na vashiya bog ot godina do godina, i glyedaitye da pob'rzatye s rabotata. obachye, lyevititye nye pob'rzakha. togava tsaryat povika nachalnika na rabotata iodai, ta mu ryechye: zashcho nye si iziskal ot lyevititye da s'byerat ot yuda i yerusolim dan'ka, opryedyelen ot navstryechuniya sluga moiseyi da sye s'birat ot izraillevoto obshchestvo, za shat'ra na svidyetyelstvoto? (zashchoto nyechystivata gotoliya i sinovetye i byakha razstroili bozhii dom; oshchye i vschikitye posvyetyeni nyeshcha v navstryechuniya dom byakha posvyetili na vaalimitye). prochyeye, po tsarskata zapovyed napravikha yedin kovchey, koito turikha izv'n, pri vratata na navstryechuniya dom. i proglasikha v yuda i v yerusolim da prinasyat navstryechuu dan'k nalozhyen v'rkuh izrailya ot bozhii sluga moiseyi v pustinyata. i vschikitye p'rvyentsi i vschikitye lyudye sye zaradvakha i donasyakha i turyakha v kovcheya dogdye sye nap'nyeshye. i kogato lyevititye donasyakha kovcheyaga pri tsarskitye nastoyateli, i tye vizhdakha, chye imashye mnogo pari, tsarskiyat syekryetar i nastoyatelyat na p'rvosvyeshchyenika dokhozhdakha ta izpravzakha kovcheyaga, i pak go zanasyakha i postavyakha na myastoto mu. taka pravayekha ot dyen na dyen, i s'birakha mnogo pari. i tsaryat i iodai gi davakha na oniya, koito v'rshyekha dyeloto na sluzhyenyeto v navstryechuniya dom; i tyezi nayemakha zidari i d'rvodyeltsi za da obnovyat navstryechuniya dom, oshchye i kovachi i myednikari za da popravyat navstryechuniya dom. i taka, rabotnitsitye v'rshyekha rabotata, i popravanyeto uspyavashye s rabotyenyeto im, t'i chye v'zstanovikha bozhii dom v p'rvoto mu s'toyaniye i go zakryepikha. i kogato sv'rshikha, donyesokha ostanalitye pari pryed tsarya i iodai, i s tyakh napravikha s'dovye za navstryechuniya dom, s'dovye za sluzhyenye i za prinasyanie zhyertvi, tyemyannitsi, i drugi zlatni i sryeb'rni s'dovye. taka, nyeprestanno prinasyakha vsyeizgaryaniya v navstryechuniya dom pryeh tsyeliya zhyvot na iodaya. no iodai ostarya i stana sit ot dni, i umrya;

sto i tridyesyet godini bye na v'zrast kogato umrya. i pogryebakha go v davidoviya grad myezhdu tsaryetye, ponyezhye bye izv'rshil dobro v izrailya, i pryed boga, i za doma mu. a slyed sm'rtta na iodaya, yudovitye nachalnitsi doidokha ta sye poklonikha na tsarya. togava tsaryat gi poslusha; i tye ostavikha doma na navstryechua boga na bashchitye si, i sluzhikha na ashyeritye i na idolitye; i gnyav doidy v'rkuh yuda i yerusolim poradi tova tyakhno pryest'plyeniy. pri vsye tova, bog im prati protsi za da gi ob'rnat k'm navstryechua, koito zavyavavakha protiv tyakh; no tye nye poslushakha. togava bozhiyat dukh doidy na zakhariya, sin na svyeshchyenik iodai, ta zastana na visoko myasto nad lyudyetye i ryechye im: taka kazva bog: zashcho pryest'pvyaty navstryechunitye zapovyedi? nyama da uspyeyetye; ponyezhye viye ostavikhye navstryechua, to i toi ostavi vas. obachye, tye napravikha zagovor protiv nyego i s tsarska zapovyed go ubikha s kam'ni v dvora na navstryechuniya dom. tsar ioas nye si spomni dobroto, koyeto mu byeshye pokazal iodai, nyegovyiat bashcha, no ubi sina mu; a toi, kato umirashye ryechye: navstryechu da poglyednye i da izdiri. i v kraya na godinata, siriiskata voiska v'zlyezye protiv ioasa; i kato doidy v yuda i yerusolim, iztryebikha vschikitye narodni p'rvyentsi izsryed lyudyetye, i izpratikha vschikitye koristi, vzyeti ot tyakh, do tsarya na damask. pri vsye, chye siriiskata voiska, koyato doidy, byeshye malolyudna, pak navstryechu pryedadye v'r'kata im yedno tv'rdeyemo mnozhyestvo, ponyezhye tye byakha ostavili navstryechua boga na bashchitye si. taka siriitsitye izv'rshikha s'dba protiv ioasa. a kato zaminakha ot nyego, (i go ostavikha stradashch s tyezhki rani), sobstvenitnye mu slugi napravikha zagovor protiv nyego, poradi kr'vta na sina yevryeiski: sinovetye. na svyeshchyenik iodai, i ubikha go na lyegloto mu, ta umrya; i pogryebakha go v davidoviya grad, no nye go pogryebakha v tsarskitye grobishcha. a oniya, koito napravikha zagovora protiv nyego, byakha: zavad, sin na amonkata simyeata i iozavad, sin na moavkata samarita. a kolkoto za sinovetye mu, i za tyezhkitye tovari za otkup nalozhyeni v'rkuh nyego, i za popravanye na bozhii dom, yeto, pisano ye v povyestitye na knigata na tsaryetye. i vmysto nyego sye v'tsari sin mu amasiya.

25

amasiya bye dvadyesyet i pyet godini na v'zrast kogato sye v'tsari, i tsaruya dvadyesyet i dyevyet godini v yerusolim. i imyeto na maika mu bye iodana, ot yerusolim. toi v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, no nye s's v'rshyeno s'rtsye. a kato mu sye utv'rdi tsarsvoto, toi um'rtvi slugitye si, koito byakha ubili bashcha mu tsarya. no chadata im nye um'rtvi, spyored pisanoto v zakona v moisyeyevata kniga, gdyeto navstryechu zapovyadvaiki, kaza: bashchitye da nye umirat poradi chadata, nito chadata da umirat poradi bashchitye; no vsyeki da umira za svoya gryakh. togava amasiya s'bra yuda i postavi ot tyakh khilyadnitsi i stotnitsi, spyored bashchinitye im domovye, po tsyeliya yuda i

vyeniamin; i kato gi pryebro i ot dvadyeset godini i nagorye, myeri gi trista khilyadi otborni m"zhye, sposobni da izlizat na voina, koito mozhyekha da d"rzhat kopiye i shchit. a ot izrailya naye oshchye sto khilyadi silni i khrabri m"zhye za sto talanta sryebro. a doidyed yedin bozhii chovyek pri nyego i ryechye: tsaryu, da nye otdyde s tyebye izrail'yevata voiska; zashchoto navstryechu nye ye s izrailya, s nikoi ot yefryemtsitye. no ako si ryeshil da idyesh, d'yeistvu-vai khrabro, ukryepi sye za boi; inachye, bog shchye tye napravi da padnyesh pryed nyepriyatel'ye, zashchoto bog ima sila da pomaga i da svalya. a amasiya ryechye na bozhia chovyek: no kakvo da napravim za stoyte talanta, koito dadokh na izrail'yevata voiska? a bozhiyat chovyek otgovori: navstryechu mozhye da ti dadye mnogo povyeche ot tova. togava amasi gi otdyeli, to yest, voiskata, koyato mu byeshye doshla ot yefryema, za da sye v"rnat u doma si; po koy-ato prichina gnyev"t im plamna silno protiv yuda, i sye v"rnakha u doma si tv"rdye razyaryeni. a amasiya sye od"rzosti, izvyedye lyudyetye si, i otidy v dolinata na solta, ta porazi dyesyet khilyadi ot si-irovitye potomtsi. a drugi dyesyet khilyadi yudyeit-sitye plyenikha zhivi, i kato gi zakarakha na v"rkha na skalata, khv"rlikha gi dolu ot v"rkha na skalata, taka chye vsichkitye sye smazakha. no m"zhyetye ot voiskata, koyato amasiya v"rna nadirye, za da nye idat s nyego na boi, napadnakha yudovitye gradovy, ot samariya dori do vyetyeron, ta porazikha ot tyakh tri khilyadi dushi, i vzyekha mnogo koristi. a amasiya, kato sye v"rna ot porazyavanyeto na yedomtsitye, donesyed bogovyetye na sirovitye potomtsi ta gi postavil bogovyed za syebye si, klan'yashye sye pryed tyakh, i kadyeshye im tamyan. zatova, gnyev"t na navstryechua plamna protiv amasiya, i prati pri nyego prorok, koito mu ryechye: zashcho si pribyagnal k"m bogovyetye na tiya lyudye, koito nye mozhyekha da izbavyat svoitye si lyudye ot r"kata ti? a kato mu govoryeshye toi, tsaryat mu kaza: s"vyetnik li tye postavikha na tsarya? pryestani; zashcho da b"dyesh ubit? i prorok"t pryestana, kato ryechye: znaya, chye bog ye ryeshil da tye iztrybi ponyezhye ti stori tova, i nye poslusha moya s"vyet. togava yudoviyat tsar amasiya, kato sye s"vyetva, prati do izrail'yeviya tsar ioas, sin na ioakhaza, iiuveyiya sin, da kazhat: doidi da sye poglyednyed yedin drugi v litsye. a izrai-lyeviyat tsar ioas prati do yudoviya tsar amasiya da ryekat: livanskiyat tr"n pratil do livanskiya kyed"r da kazhat: dai d"shcherya si na sina mi za zhyena. no yedin zvyar, koito bil v livan, zaminat ta st"pkal tr"na. ti kazvash: yeto, porazikh yedomia; i s"rtsyeto ti tye nadigna da sye khvalish. syedi syega u doma si; zashcho da sye zaplitash za svoyata si vryeda ta da padnyesh, ti i yuda s tyebye? no amasiya nye poslusha; zashchoto ot boga bye tova, za da gi pryedadye v r"kata na nyepriyatel'itye, ponyezhye byakha pribyagnali k"m yedomskitye bogovyed. prochyedye, izrail'yeviyat tsar ioas v"zlyezye, ta sye poglyednakha yedin drugi v litsye, toi i yudoviyat tsar amasiya, v"v vyetsyem-yes, koito prinadlyezhi na yuda. i yuda bidye porazyen pryed izrailya; i pobyagnakha vsyeki v shat"ra si. i izrail'yeviyat tsar ioas khvana v"v vyetsyem-yes yudoviya tsar amasiya, sin na ioasa, ioakhazoviya

sin i go dovyedye v yerusalim, i s"bori chyetiristotin lak"tya ot yerusalimskata styena, ot yefryemovata porta do portata na "g"la. i kato vzye vsichkoto zlato i sryebro, i vsichkitye s"dovye, koito sye namirakha v bozhia dom pri ovid-yedomia, i s"krovishchata na tsarskata k"shcha, tozhye i zalozhnitsi, v"rna sye v samariya. a slyed sm"rtta na izrail'yeviya tsar ioas, ioakhazoviyat sin, yudoviyat tsar amasiya, iasoviyat sin, zhivya pyetnadyeset godini. a ostanalite dyela na amasiya, p"rvitye i poslednyite, yeto, napisani sa v knigata na yudovitye i izrail'yevitye tsarye. a slyed kato sye otkloni amasiya ot navstryechua, napravikha zagovor protiv nyego v yerusalim, i toi pobyagna v lakkis; no pratikha slyed nyego v lakkis ta go ubikha tam. i dokarakha go na konye ta go pogryebakha s bashchitye mu v yudoviya stolichyen grad.

26

a vsichkitye yudovi lyudye vzyekha oziya ili, azariya,, koito bye na shyestnadyeset godini, ta go napravikha tsar vmyesto bashcha mu amasiya. toi s"gradi yelot i go v"zv"rna na yuda slyed kato bashcha mu tsaryat zaspas s bashchitye si. oziya byeshye shyestnadyeset godini na v"zrast, kogato sye v"ztsari, i tsaryu pyet-dyeset i dve godini v yerusalim; i imyeto na maika mu bye yekholiya, ot yerusalim. toi v"rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, nap"lno sporyed katto byeshye storil bashcha mu amasiya, i t"rsyeshye boga v dnitye na zakhariya, koito razbi-rashye bozhiitye vidyeniya; i do kogato t"rsyeshye navstryechua, bog mu davashye uspyekh. toi iz-lyezye ta voyuva protiv filistimsitye, i s"bori styen-nata na gyet, styenata na yavni, i styenata na azot, i s"gradi gradovy v azotskata okolnost i myezhdu filistimsitye. i bog mu pomogna protiv filistimsitye, i protiv arabitye, koito zhivyeyekha v gur-vaal, i protiv maontsitye. i amontsitye davakha podar"tsi na oziya; i imyeto mu sye prochu dori do vkhoda na yegipyet, zashchoto stana pryemnogo silen. oziya s"gradi i kuli v yerusalim, v"rkhu portata na "g"la, v"rkhu portata na dolinata i v"rkhu "g"la na styen-nata, i gi ukryepi. s"gradi oshchye kuli v pustinyata, i izkopa mnogo klyadyentsi, zashchoto imashye mnogo dobi"t"ki i po niskitye myesta i po polyanata, imashye i orachi i lozari v planinitye i na karmil; zashchoto obichashye zhyemyedyeliyeto. pri tova, oziya imashye voiska ot voyenni m"zhye, koito izlizakha na voina po polkovye, sporyed chisloto im, koyeto sye pryebro i ot syekryetarya yeil i nastoyatyelya maasiya, pod r"kovodstvoto na ananiya, yedin ot tsarskitye voyenachal'nitsi. tsyaloto chislo na nachal'nitsitye na bashchinitye domovyed, na silnitye i khrabri m"zhye, byeshye dve khilyadi i shyeststotin. pod tyakhna r"ka imashye voyenna sila ot trista i syedym khilyadi i pyetstotin dushi, koito sye biyekha s golyamo yu-nachyestvo, za da pomogat na tsarya protiv nyepri-atel'itye. oziya prigotvi za tyakh, za tsyalata voiska, shchitovyed i kopiya, shyelomovyed i broni, l"kovye i kam"ni za prashki. i v yerusalim napravi mashini, izo-bryetyeni ot izkusni m"zhye, da b"dat postavyni na kulitye i na kryepostitye pri "glitye, za khv"rlyanye na stryli i na golyemi kam"ni. i imyeto mu

syе prochu na dalyech; zashchoto mu sye pomagashye chudno, dogdyeto stana silyen. no, kogato stana silyen, s'rtsyeto mu sye nadigna ta sye ot-dadye na pokvara; i izv'rshi pryst'plyeniye protiv navstryechua svoya bog, kato vlyezye v navstryechuniya khram za da pokadi v'rkuh kadilniya oltar. a svyeshchyenik azariya vlyezye podirye mu, i s nyego osyemdyesyet navstryechuni svyeshchyenitsi, khrabri m'zhye; i v'zprotivikha sye na tsar oziya, i mu ryekokha: nye prinadlyezhi na tyebye, oziye, da kadish navstryechuu, no na svyeshchyenitsi-tye, aaronovitye potomtsi, koito sa posvyetyeni, za da kadyat; izlyez iz svyetilishchyeto, zashchoto si izv'rshil pryst'plyeniye, koyeto nye shchye ti b'dye za pochit ot navstryechua boga. a oziya, koito d'rzheshye v r'kata si kadilnitsa, za da kadi, raz-yari sye; i kato sye razyari na svyeshchyenitsi-tye, prokazata mu izbukhna na chyeloto mu pryed svyeshchyenitsiye v navstryechuniya dom, blizo pri kadilniya oltar. i p'rvosvyeshchyenik azariya i vsichkiye svyeshchyenitsi poglyednakha na nyego, i, yeto, bye prokazhyen na chyeloto si; i pob'rzakha da go izvadat ot tam; i dazhye sam toi pob'rza da izlyezye, zashchoto navstryechu go byeshye po-razil. i tsar oziya ostana prokazhyen do dyenya na sm'rtta si; i zhivyeyeshye v otdyelna k'shcha kato prokazhyen, ponyezhye byeshye otl'chyen ot navstryechuniya dom; a sin mu iotam bye nad tsarskiya dom i s'dyeshye lyudyete na zyemyata. a ostanalitie dyela na oziya, p'rvitye i poslyedni-tye, napisa prorok isaia, amosoviyat sin. i oziya zaspas s bashchitye si, i pogryebakha go s bashchi-tye mu v ogradata na tsarskiye grobishcha, zashchoto ryekokha: prokazhyen ye. i vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu iotam.

27

ioatam byeshye dvadyesyet i pyet godini na v'zrast kogato sye v'ztsari, i tsaruva shyestnadyesyet go-dini v yerasalim; a imyeto na maika mu bye yerusa, sadokova d'shchyerya. toi v'rshi tova, koyeto ye pravo pryed navstryechua, s'vsyem kakto bye napravil bashcha mu oziya; obachye nye vlyezye v navstryechuniya khram. no lyudyete oshchye sye pokvaryavakha. toi postroi gornata porta na navstryechuniya dom i s'gradi mnogo v'rkuh styenata na ofil. s'gradi oshchye i gradovye v kh'lmistata strana na yuda, i v d'bravitye s'gradi kryeposti i kuli. i kato voyuva protiv tsarya na amontsiye, nad-dyela nad tyakh; i v s'shchata godina amontsiye mu dadokha sto talanta sryebro, dyesyet khilyadi kora zhito i dyesyet khilyadi kora yechyemik. tolkoz mu platikha amontsiye i vtorata i tryetata god-ina. taka iotam stana silyen, ponyezhye opravyashye p'tishchata si pryed navstryechua svoya bog. a ostanalitie dyela na iotama, i vsichkiye mu voini, i post'pkitye mu, yeto, napisani sa v knigata na izrai-lyevitye i yudovitye tsarye. toi bye na dvadyesyet i pyet godini kogato sye v'ztsari, i tsaruva shyest-nadyesyet godini v yerasalim. i iotam zaspas s bashchitye si; i pogryebakha go v davidoviya grad; i vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu akhaz.

akhaz bye dvadyesyet godini na v'zrast kogato sye v'ztsari, i tsaruva shyestnadyesyet godini v yerasalim; no nye v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, kakto bashcha mu david, no khodi v p'tishchata na izrailiyevitye tsarye, napravi oshchye i lyeyani idoli za vaalimitye. pri tova toi kadi v dolinata na yenomoviya sin, i izgori ot chadata si v og'nya, sporyed myerzostitye na naroditye, koito navstryechu byeshye izp'dil pryed izrailityanite. i zhyertvuvashye i kadyeshye po visokitye myesta, po kh'lmovyetye i pod vsyako zyelyeno d'rvo. zatova navstryechu nyegoviyat bog go pryedadye v r'kata na siriiskiye tsar; i siriitsiye go porazikha, i vzyekha ot nyego golyamo mnozhyestvo plyennitsi, koito otvyedokha v damask. s'shcho bidye pryedadyen v r'kata na izrailiyeviya tsar, koito mu nanyesyе golyamo po-razhyeniye. zashchoto fakyei, romyeliyeviyat sin, izbi ot yuda sto i dvadyesyet khilyadi dushi v yedin dyen, vsichki silni i khrabri m'zhye, ponyezhye byakha ostavili navstryechua boga na bashchitye si; i zyekhrii, yedin silyen m'zh ot yefryema, ubi tsarskiya sin maasiya, i nadziratyela na dvoryetsa azrikam, i vtoriya podir tsarya yelkana; tozhye izrailityan-itye zaplyenikha ot bratyata si dyvesta khilyadi zhyeni, sinovyе i d'shchyeri, i pri tova vzyekha mnogo koristi ot tyakh, i otnyesokha koristitye v samariya. a tam imashye yedin navstryechuyen pro-rok na imye odid; i toi izlyezye da posryeshch-nye voiskata, koyato dokhozhdashye v samariya ta im ryechye: yeto, ponyezhye navstryechu bog na bashchitye vi sye razgnyevi na yuda, pryedadye gi v r'kata vi; i viye gi ubikhtye s yarost, koyato stigma do nyebyeto. i syega v'znamyeryavatyе da d'rzhitye yudyetsiye i yerasalimlyanitye kato robi i robini pod syebye si; obachye nyama li u vas, u sami vas, pryst'plyeniya protiv navstryechua vashiya bog? syega, prochye, poslushaitye nye, i v'nyetye plyennitsiye, koito zarobikhtye ot bratyata si; zashchoto yarostyen gnyav ot navstryechua ye v'rkuh vas. togava nyakoi ot p'rvyentsiye ot yefryemt-siye, azariya ionanoviyat sin, varakhiya myesilye-motoviyat sin, yezyekiya syelumoviyat sin i amasa adlayeviyat sin, stanakha protiv zav'rnalitie sye ot voinata ta im ryekokha: nye v'vyezhdaitye tuk plyen-nitsiye: zashchoto kato byezzakostvuvakhmye vyechye protiv navstryechua, viye iskatye da prituri-tye na gryekhovetye ni i na pryst'plyeniya ni; zashchoto pryst'plyeniyeto ni ye golyamo, i yarostyen gnyav ye v'rkuh izrailiya. togava voinitsiye ostavikha plyennitsiye i koristitye pryed p'rvyentsiye i pryed tsyaloto s'braniye. i spomyenatitye po imye m'zhye stanakha ta vzyekha plyennitsiye i oblyakokha ot ko-ristitye vsichkiye goli myezhdu tyakh; oblyakokha gi, obukha gi, dadokha im da yadat i da piyat, i pomazakha gi, a vsichkiye slabi ot tyakh pryenye-sokha na osli i gi zavyedokha v yerikhon, grada na palmitye, pri bratyata im. togava sye v'rnakha v samariya. v onova vryemye tsar akhaz prati do asiriiskitye tsarye da iska pomoshch, zashchoto yedomtsiye byakha pak doshli i porazili yuda i vzyeli plyennitsi. filistimtsiye tozhye byakha napad-

nali polskitye gradovye i yuzhnata strana na yuda, i byakha pryevzlyeli vyetsyemys, yealon, gyediro, sokkho i syelata mu, tamna i syelata mu, i gimzo i syelata mu, i byakha sye zasylili v tyakh. zashchoto navstryechu smiri yuda poradi izrailiyeviya tsar akhaz; ponyezhye toi byeshye razvratil yuda i nyechyestvuval mnogo protiv navstryechu dom i asiriskiyyat tsar tyeglat-fyelasar doidyte pri nyego; no toi go prityesni, a nye go podkryepi; zashchoto akhaz, kato ogoli navstryechuniya dom i tsarskata k'shcha i p'rvyentsitye, dadye vsichkoto na asiriskiyya tsar; no tova nye mu pomogna. i v'v vryemyeto na prityesnyeniyeto si toi oshchye povyeche pryest'pvashye protiv navstryechua; tak'v bye tsar akhaz. zashchoto zhyertvuvashye na damakovyte bogovyte, koito go byakha porazili, kato dumashye: ponyezhye bogovyte na siriiskitye tsarye im pomagat, na tyakh shchye prinyasym zhyertyi, za da pomagat i na myenye. no nye stanakha prichina da padnye toi i tsyeliyat izrail. i akhaz s'bra s'dovyetye na bozhiya dom, ta s'syechye s'dovyetye na bozhiya dom, zatvori vratitye na navstryechuniya dom, i si napravi zhyertyenyitsi na vsyeki "g'l v yerasulim. i v'v vsyeki yudov grad ustroi visoki myesta, za da kadi na drugi bogovyte, i razngyevi navstryechua boga na bashchitye si. a ostanalitye nyegovi dyela, i vsichkitye mu post'pki, p'rvitye i poslyednitye, yeto, napisani sa v knigata na yudovitye i izrailiyevitye tsarye. i akhaz zaspas s bashchitye si; i pogryebakha go v grada, v yerasulim, no nye go zanyesokha v grobishchata na izrailiyevitye tsarye. a vmyesto nyego sye v'v tsari sin mu yezyekeya.

29

yezyekeya byeshye dvadyesyet i pyet godini na v'v'zrast kogato sye v'v'ztsari, i tsaruva dvadyesyet i dyevyet godini v yerasulim; a imyeto na maika mu byeshye aviya, zakhariyeva d'shchyerya. toi v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, nap'Ino kakto izv'rshi bashcha mu david. v p'rviya myesyets ot p'rvata godina na tsaruvanyeto si toi otvori vratitye na navstryechuniya dom i gi popravi. i kato dovyedye svyeshchyenitsitye i lyevityte, s'bra gi na iztoshniya ploshchad i ryechye im: slushaitye nye, lyeviti, osvetyetye sye syega, osvetyetye i khrama na navstryechua boga na bashchitye si, i iznyesyetye nyechistotata ot svyetoto myasto. zashchoto bashchitye ni sa otst'pili, storili sa zlo pryed navstryechua nashiya bog, ostavili sa go i sa otv'rnali litsata si ot navstryechunoto obitalishchye, i sa ob'rnali gr'b; tye sa zatvorili vratitye na pryedkhramiyeto i sa izgasili svyetenitsitye, a nye sa kadili tyemyan nito pryenasyali vsyeizgaryaniya v svyetoto myasto na izrailiyeviya bog. zatova gnyav ot navstryechua ye bil v'rkuh yuda i yerasulim, i toi gi pryedadye da b'dat tlaskani, i da b'dat pryedmyet na uchudvanye i na s'skanye, kakto vzhdatye s ochitye si. zashchoto, yeto, bashchitye ni sa padnali ot nozh, a sinovyetye ni, d'shchyeritye ni i zhyenitye ni sa poradi tova v plyn. syega, prochye, imam s'r'dyechno zhyelaniya da napravim zavyet s navstryechua izrailiyeviya bog, za da otv'rnaye ot nas yarostniya si gnyav. chada

moi, nye bivaitye syega nyebryezhni; zashchoto vas ye izbral navstryechu da stoitye pryed nyego, da mu sluzhitye, da stye mu sluzhityeli i da kaditye. togava stanakha lyevityte: maat amasayeviyat sin i ioil azariyeviyat sin, ot kaatovitye potomtisi; a ot myerariyevitye potomtisi, kis avdiyeviyat sin i azariya yalyelyeioviyat sin; ot gyseronovsitye, ioakh zyemoviyat sin i yedyen ioakhoviyat sin; ot yelisafanovitye potomtisi, simrii i yeili; ot asafovitye potomtisi, zakhariya i mataniya; ot yemanovitye potomtisi, yekhiil i syemyei; a ot yedutunovitye potomtisi, syemaiya i oziil; i tye, kato s'brakha bratyata si ta sye osvetyikha, vlyazokha sporyed tsarskata zapovyed, s'glasno navstryechunoto slovo, da ochistyat navstryechuniya dom. svyeshchyenitsitye vlyazokha v po-v'tryeshnata chast na navstryechuniya dom, za da ya ochistyat, i iznyesokha v dvora na navstryechuniya dom vsichkita nyechistota, koyato namyerikha v navstryechuniya khram; a lyevityte vzyekha ta ya iznyesokha v'n v potoka kyedron. na p'rviya dyen ot p'rviya myesyets pochnakha da osvyeschavat, a na osmiya dyen ot myesyetsa stignakha do navstryechuniya tryem; i za osyem dni osvetyikha navstryechuniya dom, i na shyestnadyesyetiya dyen ot p'rviya myesyets sv'rshikha. togava vlyazokha v dvoryetsa pri tsar yezyekeya i ryekokha: ochistikhmye iztsyalo navstryechuniya dom, oltara za vsyeizgaryanyeto s vsichkitye mu pribori, i trapezata za pris'tstvyenitye khlyabovye s vsichkitye i pribori; pri tova, prigotovikhmye i osvetyikhmye vsichkitye vyeschni, koito tsar akhaz, v tsaruvanyeto si, oskvyneni kogato otst'pi: i yeto gi pryed navstryechuniya oltar. togava tsar yezyekeya stana rano, i kato s'bra gradskitye p'rvyentsi, v'v'zlyeze v navstryechuniya dom. i dokarakha syedyem yunyetsa, syedyem oviena, syedyem agnyeta i syedyem kozlyeta v prinos za gryakh za tsarstvoto, za svyetilishcheyeto i za yuda; i toi zapovyada na svyeshchyenitsitye, aaronovitye potomtisi, da gi prinyesat na navstryechuniya oltar. i t'i, tye zaklakha yuntsitye, i svyeshchyenitsitye, kato vzyekha kr'vta, popr'skakha ya po oltara, zaklakha i ovnitye i popr'skakha kr'vta im po oltara; tozhye i agnyetata zaklakha i popr'skakha kr'vta im po oltara. syetnye pryevyedokha kozlitye, koito byakha v prinos za gryakh, pryed tsarya i s'braniyeto; i tye polozhikha r'tsyetye si na tyakh; togava svyeshchyenitsitye gi zaklakha i popr'skakha kr'vta im po oltara v prinos za gryakh, za da napravayat umilostivieniyete za tsyeliya izrail; zashchoto tsaryat zapovyada, shchoto vsyeizgaryanyeto i prinos za gryakh da stanat za tsyeliya izrail. i toi postavi lyevityte v navstryechuniya dom s kimvali, s psaltiri i s arfi, sporyed zapovyedta na davidu i na tsaryeviya glyedach gad i na prorok natana; zashchoto zapovyedta bye ot navstryechua chryez prorotsitye mu. i lyevityte stoyakha s davidovitye muzikalni instrumenty, a svyeshchyenitsitye s tr'bitye. togava yezyekeya zapovyada da prinyesat vsyeizgaryanyeto na oltara. i kogato pochna vsyeizgaryanyeto, pochna i pyeyeniyeto navstryechuu s tr'bitye i s instrumentitye na izrailiyeviya tsar david. a tsyaloto s'braniye sye klanyashye, i pyevtsitye

pyeyekha, i tr"bitye sviryekha nyepryek"snato doklye sye izv"rshi vsyeizgaryanyeto. i kato sv"rshikha prinasanyeto tsaryat i vsichki, koito pris"stvuvakha s nyego, kolyenichikha i sye poklonikha. togava tsar yezyekiya i p"rvyentsitye zapovyyadakh na lyevititye da slavoslovay navstryechua s dumitye na davida i na glyedacha asaf. i tye pyeyekha s vyeselyiye; i navyedokha sye ta sye poklonikha. slyed tova, yezyekiyi progovaryai, kaza: syega, kato stye sye osvyyetili navstryechuu, prist"pyetye ta prinyesyetye zhyertvi i blagodarityelni prinosi v navstryechuniya dom. i taka, obshchyestvoto prinyesyetye zhyertvi i blagodarityelni prinosi; i vsyeki, koito imashye s"rdyechno s"izvolenyiye, prinyesyetye i vsyeizgaryanye. i chisloto na vsyeizgaryaniya, koito obshchyestvoto prinyesyetye, v"zlyezye na syedyemdyesyet yunyetsa, sto ovyna i dvysta agnyeta; vsichki tiya byakha za vsyeizgaryaniya navstryechuu; a posvyetyen-itye zhivotni byakha shyeststotin govveda i tri khilyadi ovtsy. svyeshchyenitsitye, obachye, byakha maltsina, i nye mozhyekha da odyerat vsichkiye vsyeizgaryaniya; zatova, bratyata im, lyevititye im, pomognakha doklye sye sv"rshi rabotata i doklye sye osvyyetikh svyeshchyenitsitye; zashchoto lyevititye pokazakha povechye s"rdyechna pravota da sye osvyyeshchavat otkolkoto svyeshchyenitsitye. a p"k vsyeizgaryaniya byakha mnogo, zayedno s tl"stinata na primirityelnitye prinosi i s v"zlianiyata na vsyako vsyeizgaryanye. taka sye v"zstanovi sluzhbata na navstryechuniya dom. i yezyekiya i vsichkiye lyudye sye radvakha za dyeto bog byeshye pryedrazpolozhil lyudyetye; ponyezhye tova nyeshcho stana nyenadyeino.

30

slyed tova yezyekiya prati chovyetsi po tsyeliya izrail i yuda, pisa oshchye i pisma na yefryema i manasiya, da gi pokanyat da doidat na navstryechuniya dom v yerusolim, za da napravayt paskha na navstryechua izrailyeviya bog. zashchoto tsaryat i p"rvyentsitye mu i tsyaloto obshchyestvo v yerusolim byakha sye s"vyetvali da napravayt paskhata v"v vtoriya myesyets. ponyezhye nye byakha mogli da ya napravayt v onova vryemye, zashchoto nyamashye dovolno osvyyeteni svyeshchyenitsi, i lyudyetye nye byakha sye s"brali v yerusolim. i tova nyeshcho sye vidya pravo na tsarya i na tsyaloto obshchyestvo. zatova ryeshikha da proglasyat po tsyeliya izrail, ot virsavyye dori do dan, pokana da doidat za da napravayt paskha na navstryechua izrailyeviya bog v yerusolim; zashchoto otdavna nye byakha ya praznuvali sporyed pryedpisaniyeto. i t'i b"rzokhodtsitye otidokha s pismata ot tsarya i p"rvyentsitye mu po tsyeliya izrail i yuda, sporyed tsarskata zapovyed, i kazakha: chada na izrailya, ob"rnyetye sye k'm navstryechua boga na avraama, na isaaka i na izrailya, za da sye ob"rnye toi k'm ostanalitye ot vas, koito sye izbavikhyeto ot r"kata na asiriiskitye tsarye. nye b'dyetye kakto bashchitye vi i kakto bratyata vi, koito pryest"pvakha protiv navstryechua boga na bashchitye si, taka shchoto toi gi pryedadye na opustoshyeniye, kakto vizhdaty.

syega nye zakoravyavaitye vrata si, kakto storikha bashchitye vi, no pryedaitye sye navstryechuu i vlyezye v svyyetlishchyeto mu, koitye sye opazyetil za vinagi, i sluzhyetye na navstryechua vashiya bog, za da otv"rnye ot vas yarostniya si gnyav. zashchoto, ako sye ob"rnyetye, k'm navstryechua, to na bratyata vi i chadata vi shchye sye opazyehye milost ot tiya, koito sa gi plyenili, i tye shchye sye v"rnat v taya zyemya; zashchoto shchyed"r i milostiv ye navstryechuu vashiyat bog, i nyama da otv"rnye litsyeto si ot vas, ako viye sye ob"rnyetye k'm nyego. taka b"rzokhodtsitye minakha ot grad v grad pryez yefryemovata i manasiyevata zyemya dori do zavulon; no tye im sye prismyakha i podigrakha sye s tyakh. nyakoi obachye ot asira, manasiya i zavulona sye smirikha i doidokha v yerusolim. a i nad yuda bye bozhhiyata r"ka, za da im dadye yedno s"rtsye da post"pyat po zapovyedta na tsarya i na p"rvyentsitye sporyed navstryechunoto slovo. i s"brakha sye v yerusolim mnogo narod, za da pazyat praznika na byezkvasnitye khlyabovye v"v vtoriya myesyets; byeshye tv"rdye golyamo s"braniye. i stanakha ta otmakhnakha zhyertyenitsitye, koito byakha v yerusolim, otmakhnakha i vsichkiye kadilni oltari, ta gi khv"rlikha v potoka kyedron. togava zaklakha paskhalnitye agnyeta v chyyetirnadesyetyiya dyen ot vtoriya myesyets; i svyeshchyenitsitye i lyevititye zasramyeni sye osvyyetikh, i vnyesokha vsyeizgaryaniya v navstryechuniya dom. i zastanakha na myastoto si, sporyed china si, s"glasno zakona na bozhhiya chovyek moiseyi; i svyeshchyenitsitye pr"skakha kr"vta, kato ya vzyemakha ot r"kata na lyevititye. zashchoto imashye mnozina v s"braniyeto, koito nye byakha sye osvyyetili; za tova lyevititye vzyekha grizhata da zakolyat paskhalnitye agnyeta, za vsyeki, koito nye byeshye chist, za da sye osvyyetayt navstryechuu. ponyezhye golyama chast ot lyudyetye, mnozina ot yefryema, manasiya, isakhara i zavulona, nye byakha sye ochistili, no yadokha paskhata nye sporyed pryedpisaniyeto; zashchoto yezyekiya bye sye pomolil za tyakh, kazvaiki: blagii navstryechu da b'dye milostiv k'm vsyekigo, koito utv"rzh dava s"rtsyeto si da t"rsi boga, navstryechua boga na bashchitye si, ako i da nye ye ochistyen sporyed ochistvanyyeto iziskano za svyyetlishchyeto. i navstryechu poslusha yezyekiya ta prosti yevryeiski: izttsyeli. lyudyetye. i izrailtyanitye, koito sye namirakha v yerusolim, pazikha praznika na byezkvasnitye khlyabovye syedyem dni s golyamo vyeselyiye; i vsyeki dyen lyevititye i svyeshchyenitsitye slavoslovyeckha navstryechua, pyeyeshchi s muzikalni instrumyenti na navstryechua. i yezyekiya govori nas"rchityelno na vsichkiye lyeviti, koito razbirakha dobre navstryechunata sluzhba. taka pryez syedyemtye praznichni dni tye yadyakha, kato zhyertvuvakha primirityelni zhyertvi i slavoslovyeckha navstryechua boga na bashchitye si. togava tsyaloto obshchyestvo sye s"vyetva da praznuvat oshchye syedyem dni; i praznuvakha oshchye syedyem dni s vyeselyiye. zashchoto yudoviyat tsar yezyekiya podari na obshchyestvoto za zhyertvi khilyada yunyetsa i syedyem khilyadi ovtsy; i p"rvyentsitye podarikha

na obshcheystvoto khilyada yunyetsa i dyesyet khilyadi ovtseye; i mnogo svyeshchyenitsi osvyyetikka syebye si. i razvyesyelikha sye vsichki s"brani ot yuda, s"s svyeshchyenitsitye i lyevititye, i vsichki s"brani nadoshli ot izrailiya, i chuzhdyentsitye nadoshli ot izrailiyevata zymya, koito zhivyyekha v yuda. taka stana golyamo vyesyeliye v yerusolim; zashchoto ot vryemyeto na izrailiyeviya tsar solomona, davidoviya sin, nye bye stanalo takova nyeshcho v yerusolim. slyed tova lyevititye, svyeshchyenitsitye, stanakha ta blagoslovikha lyudyetye; i glas't im bidye poslushan ot navstryechua, i molitvata im v'zlyezye na nyebyeto, nyegovoto svyeto obitalishche.

31

a kato sye sv"rshi vsichko tova, tselyiyat izrail, koito sye namirakha tam, izlyazokha po yudovitye gradovye ta izpotroshikha kumiritye, izsyakokha ashyeritye i s"borikha visokitye myesta i zhyertvyentsitye iz tselyiya yuda i vyeniamina, s"shcho i v yefryem i manasiya, doklye gi unishchozhikha vsichki. togava vsichkitye izrailityani sye v'rakha v gradovyetye si, vsyeki v svoyata sobstvenost. togava yezyeikiya opryyedeli otryeditye na svyeshchyenitsitye i na lyevititye, sporyed razpryyedyeleniyata im, vsyekigo sporyed sluzhbata mu, i svyeshchyenitsitye i lyevititye, za vsyeizgaryaniyata i primirityenitnye prinosi, za da sluzhat i da slavosloyat i da khvalyat v portitye na navstryechuniya stan. opryyedeli i tsarskiya dyal ot imota si za vsyeizgaryaniyata, a imyenno, za utrinnitye i vyechyernitye vsyeizgaryaniya, i za vsyeizgaryaniyata v s"botitye i novoluniyata i na praznitsitye, sporyed pryyedpisanitye v navstryechuniya zakon. zapovyada oshchye na lyudyetye, koito zhivyyekha v yerusolim, da davat dyela na svyeshchyenitsitye i na lyevititye, za da sye zatv'rdyat v navstryechuniya zakon. i shchom sye izdadye taya zapovyed, izrailityanitye donyesokha mnogo ot p"rvitye plodovye na zhitoto, vinoto, d'rvenoto maslo, myeda i na vsichkitye zemni proizvyedyeniya; donyesokha oshchye v izobiliiye i dyesyet'tsitye ot vsyako nyeshcho. i izrailityanitye i yudyeitsitye, koito zhivyyekha v yudovitye gradovye, s"shcho i tye donyesokha dyesyet'tsitye ot govyeda i ovtsi, i dyesyet'tsitye ot svyetytitye nyeshcha, koito byakha posvyetyeni na navstryechua tyekhniya bog, i turikha gi na kupovye. v tryetiya myesyets pochnakha da prayat kupovyetye, i v syedmiya myesyets sv"rshikha. i kogato doidokha yezyeikiya i p"rvyentsitye i vidyakha kupovyetye, blagoslovikha navstryechua i nyegovitye lyudye izrailiya. syetnye yezyeikiya zapita svyeshchyenitsitye i lyevititye za kupovyetye. i p"rvosvyeshchyenik azariya, ot sadokoviya dom, v otgovor mu ryechye: otkak pochnakha da donasyat prinositye v navstryechuniya dom, yali smye do nasita, i ostana mnogo; zashchoto navstryechu ye blagoslovil lyudyetye si; i ostanaloto ye toya golyam sklad. togava yezyeikiya zapovyada da prigotvat pomyeshcheniya v navstryechuniya dom; i kato gi prigotvikha, v tyakh vnyesokha vyarno prinositye, dyesyet'tsitye i posvyetyenitnye nyeshcha; a nadziratyel nad tyakh bye lyevitin't khonyeniya,

i podir nyego brat mu syemyei. a po zapovyed na tsar yezyeikiya i na nastoyatyelya na bozhiiya dom azariya, yekhiil, azaziya, nakhat, asail, yerimot, iozavad, yeliil, ismakhiya, maat i vanaiya byakha nadziratyeli pod vlastta na khonyeniya i brat mu syemyei. a korye, sin na lyevitina yemna, vratarat pri iztochnata porta, bye nad nyeshchata dobrovolno prinyeseni bogu, za da razdava navstryechunitye prinosi i pryesyetytitye nyeshcha. a pod nyego byakha, v gradovyetye na svyeshchyenitsitye, yedyn, mini-amin, isus, syemaiya, amariya i syekhaniya, na kito bye por'chano da razdavat na bratyata si sporyed otryeditye im, kakto na golyemiya, t'i i na malkiya, na vsyekigo, koito post'pvashe v navstryechuniya dom, yezhyednyevniya mu dyal za sluzhyenyeto im v sluzhbata, sporyed otryeditye im, osvyyen oniya, koito sye pryebroikha sporyed rodosloviyeto na m'zhkitye ot tri godini na v'zrast i nagorye; da razdavat i na pryebroynitoye ot svyeshchyenitsitye i ot lyevititye, sporyed bashchinitye im domovye, na v'zrast ot dvadesyet godini i nagorye, sporyed sluzhbitye im, po otryeditye im, i na vsichkitye im chyelyadi, na zhyenitye im, i na sinovyetye im, i na d'shcheritye im, v tsyaloto obshcheystvo, koito byakha pryebroyni po rodosloviye; zashchoto tye sye posvyetikha vyarno na svyetytitye nyeshcha. a kolkoto za aaronovitye potomtsi, svyeshchyenitsitye, koito zhivyyekha v polyetata na gradskitye pasbishcha, imashye v"v vsyeki grad chovetsi opryyedelyeni po imye da razdavat dyalovye na vsichkitye m'zhki myezhdu svyeshchyenitsitye, i na vsichkitye pryebroyni myezhdu lyevititye. taka napravi yezyeikiya i v tselyiya yuda; i v'rshi tova, koyeto bye dobro, i pravo, i vyarno pryed navstryechua svoya bog. v"v vsyaka rabota, koyato pochna, odnosno sluzhyenyeto na bozhiiya dom, i zakona, i zapovyeditye, kato t'r'syeshye svoya bog, v'rshyeshye ya ot vsye s"rtsye, i uspyavashye.

32

slyed tiya nyeshcha i tova yavlyeniye na vyarnost, asiriiskiyat tsar syenakhirim doidye ta vlyezye v yuda, i razpolozhi stana si protiv ukryepenyitnye gradovye, kato namisli da gi usvoi. a yezyeikiya, kato vidya, chye syenakhirim doidye i chye namyeryeniyeto mu bye da voyuva protiv yerusolim, s"vyetva sye s p"rvyentsitye si i s"s silnitye si m'zhye da zap'lni vodnitie izvori, koito byakha v'n ot grada; i tye mu pomognakha. i kato sye s'brakha mnogo lyudye, zap'lnikha vsichkitye izvori i potoka, koito tyechye sryed zymyata, zashchoto kazvakha: asiriiskitye tsarye, kato doidat, zashcho da namyeryat mnogo voda? i yezyeikiya sye obodri i s'gradi pak tsyalata styena, koyato bye s'boryena, napravi kulititye i po-visoki, s'gradi i drugata styena izv'n, i popravi milo v davidoviya grad, i napravi mnogo kopiya i shchitovye. i postavi voyenachalnitse nad lyudyetye, i kato gi s'bra pri syebe si na ploshchada, pri gradskata porta, govori im nas'rchityelno, kazvaiki: b'dyetye silni i khrabri, nye boitye sye, nito sye uplashvaitye ot asiriiskiya tsar, nito ot golyamoto mnozhyestvo, koyeto ye s nyego; zashchoto s nas

ima yedin po-vyelik otkolkoto ima s nyego. s nyego sa pl'tski mishtsi; s nas ye navstryechu nashiyat bog, da ni pomogne i da voyuva v boyevyetye ni. i lyudyetye sye uspokoiakha ot dumitye na yudoviya tsar yezyeikiya. slyed tova, asiriiskiyat tsar syenakhirim prati slugitye si v yerusalim (a toi i vsichkitye mu voyenachalnitsi s nyego obsazhdakha lakhis) do yudoviya tsar yezyeikiya i do tsyeliya yuda, koito bye v yerusalim, da ryekat: taka kazva asiriiskiyat tsar syenakhirim: na shcho sye nadyavatyte ta chakatyte v yerusalim obsadata mu? nye mami li vi yezyeikiya, ta shchye vi pryedadye na sm'rt ot glad i ot zhazhda, kato kazva: navstryechu nashiyat bog shchye ni izbavi ot r'kata na asiriiskiya tsar? yezyeikiya nye ye li s'shchiyat, koito makhna nyegovitye visoki myesta i nyegovitye zhyertvyenitsi, i zapovyada na yuda i na yerusalim, kato kaza: samo pryed yedin otuda da sye klanatyte, i v'rkhu nyego da kaditye? nye znayetye li shcho storiakh iz i bashchitye mi na vsichkitye plyemyena na zyemitye? mozhakha li bogovyetye na naroditye na tiya zyemi da izbavyat nyakak zhyemyata si ot r'kata mi? koi ot vsichkitye bogovyte na oniya narodi, koito bashchitye mi iztryebikha ye mog'l da izbavi lyudyetye si ot r'kata mi, ta da mozhye vashiyat bog da vi izbavi ot r'kata mi, ta da mozhye vashiyat bog da vi izbavi ot r'kata mi, ta da vi nye byezhdava po toya nachin, i nye go vyarvayte; zashchoto nikoi bog, na koi da bilo narod ili tsarstvo, nye ye mog'l da izbavi lyudyetye si ot moyata r'ka i ot r'kata na bashchitye mi, - ta vashiyat li bog shchye mozhye da vi izbavi ot r'kata mi? i slugitye mu govoriakha oshchye povechye protiv navstryechua boga i protiv slugata mu yezyeikiya. toi pisa i pisma da khuli navstryechua izrailleyiava bog, i da govori protiv nyego, kato kazvashye: katto bogovyetye na naroditye na tiya zyemi nye izbavikha svoitye lyudye ot r'kata mi, taka i yezyeikiyeviyat bog nyama da izbavi svoitye lyudye ot r'kata mi. togava izvikakha na yudeyski s's silyen glas k'm yerusalimskitye lyudye, koito byakha na styenata, za da gi uplashat i da gi smutyat, ta da pryevzyemat grada; i govoriakha za yerusalimskiya bog, katto za bogovyetye na plyemyenata na svyeta, koito sa dyelo na chovyeshki r'tsyte. zatova tsar yezyeikiya i prorok isaiya, amosoviyat sin, sye pomolikha i vikakha k'm nyebeyeto. i navstryechu prati angel, koito pogubi vsichkitye silni i khrabri m'zhye, i p'rvyentsitye, i voyenachalnitsitye v stana na asiriiskiya tsar. taka toi sye v'rna s posramyeno litsye v zyemyata si. i kogato vlyezhe v kapishcheyeto na boga si, tiya, koito byakha izlyezli iz chryeslata mu, go ubikha tam s nozh. taka navstryechu izbavi yezyeikiya i yerusalimskitye zhityeli ot r'kata na asiriiskiya tsar syenakhirim, i ot r'kata na vsichki drugi, i gi r'kovodyeshye na vsyaka strana. i mnozina donyesokha darovyte navstryechuu v yerusalim, i sk'potsyennosti na yudoviya tsar yezyeikiya; taka chye ot togava natat'k toi sye v'zvyelichavashye pryed vsichkitye narodi. v tova vryemye yezyeikiya sye razbolya do sm'rt: i kato sye pomoli navstryechuu, toi mu govori i mu dadye znayeniye. no yezyeikiya nye otdadye navstryechuu sporyed storiyento nyemu blagodeyaniye, zashchoto s'rtsyeto mu sye nadigna; za tova gnyav

padna na nyego i na yuda i yerusalim. obachye, yezyeikiya sye smiri poradi nadiganyeto na s'rtsyeto si, toi i yerusalimskitye zhityeli, t'i chye navstryechuniyat gnyav nye doidyte na tyakh v yezyeikiyevitye dni. i yezyeikiya pridobi mnogo golyamo bogatstvo i slava; i napravi s'krovishchnitsi za sryebro i zlato, za sk'potsyenni kam'ni, za aromati, za shchitovyte i za vsyakakvi otborni vyeshchi, s'shcho i zhitnitsi za proizvyedenyieto na zhitoto, na vinoto i na d'rvyeno maslo, i obori za vsyakakvi zhivotni i ogradi za stada. pri tova, toi si napravi gradove, i pridobi mnozhyestvo ovtsyte i govyeda; zashchoto bog mu davashye tv'rde mnogo imot. s'shchiyat toya yezyeikiya zap'lni i gorniya izvor na vodata na gion, i ya dovyedye napravo dolu na zapad ot davidoviya grad. i yezyeikiya uspya v'v vsichkitye si dyela. no odnosno poslanitsitye, koito vaviloniskitye p'rvyentsi pratikha do nyego da razpizat za znayeniyeeto stanalo v stranata, bog go ostavi, za da go izpita i da uznaye vsichko shcho byeshye na s'rtsyeto mu. a ostanalite dyela na yezyeikiya, i dobrinitye mu, yeto, napisani sa v'v vidyeniyeeto na prorok isaiya, amosoviya sin, v knigata na yudovitye i izrailleyevitye tsarye. i yezyeikiya zaspas s bashchitye si, i pogryebakha go v nai-vidniya ot grobovyetye na davidovitye potomtisi; i tsyeliyat yuda i yerusalimskitye zhityeli mu otdadokha pochyest pri sm'rtta mu. i vmiesto nyego sye v'ztsari sin mu manasiya.

33

manasiya bye dvadyesyet godini na v'zrast kogato sye v'ztsari i tsaruva pyetdyesyet i pyet godini v yerusalim. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, sporyed myerzostitye na naroditye, koito navstryechu izp'di pryed izrailtanyite. ustroi iznovo visokitye myesta, koito bashcha mu yezyeikiya byeshye s'boril, izdigna zhyertvyenitsi na vaalimitye i napravi ashyeri, i sye klanayashye na tsyaloto nyebyesno mnozhyestvo i im sluzhyeshye. tozhye izdigna zhyertvyenitsi v navstryechuniya dom, za koito navstryechu byeshye kazal: v yerusalim shchye b'dye imyeto mi do vyeka. izdigna zhyertvyenitsi i na tsyaloto nyebyesno mnozhyestvo v'trye v dvata dvora na navstryechuniya dom, i pryevyedye chadata si pryed og'nya v dolinata na yenomoviya sin, oshchye uprazhnyavashye pryedvyeshchaniya i upotryebavashye gadaniya, uprazhnyavashye omaivaniya, i si sluzhyeshye s's zapitvachi na zli dukhovye i s vrachovye; toi izv'rshi mnogo zlo pryed navstryechua ta go razngyevi. i vayanija idol, obraza, koito napravi, postavi v bozhiiya dom, za koito bog kaza na davidu i na sina mu solomona: v toya dom, i v yerusalim, koito izbrakh ot vsichkitye izraillevi plyemyena, shchye nastanya imyeto si do vyeka; nito shchye myestya veychye nogata na izrailya ot zyemyata, koyato opryedyelikh za bashchitye vi, samo ako vnimavat da v'rshat vsichko, shcho im zapovyadakh, tsyeliya zakon i poveyleniyata i s'dbitye dadyeni chryez moisyeya. no manasiya podmami yuda i yerusalimskitye zhityeli da v'rshat po-losho ot naroditye, koito navstryechu iztryebi pryed izrailtanyite. togava navstryechu

govori na manasiya i na lyudyetye mu; no tye nye poslushakha. zatova navstryechu dovyedye protiv tyakh voyenachalnitsitye na asiriiskiya tsar, ta khvanakha manasiya, i, kato go turikha v okovi i v'rzakha go s vyerigi, zavvedokha go v'v vavilon. a kogato byeshye v byedstviye, pomoli sye na navstryechua svoya bog, i smiri sye mnogo pryed boga na bashchitye si. i kogato mu sye pomoli, bog dadye vnimaniye na nyego, i poslusha molbata mu, ta go dovyedye pak v yerusolim, na tsarstvoto mu. togava manasiya pozna, chye navstryechu - toi ye bog. a slyed tova toi s'gradi yedna v'nshna styena na davidoviya grad, na zapad ot gion, v dolinata, dori do vkhoda na ribnata porta, i pryekara ya okolo ofil, ta ya izdigna mnogo visoko; i postavi voyenachalnitsi v'v vschikitye ukryepenyi yudovi gradovye. i otmakna chuzhditye bogovye, i idola ot navstryechuniya dom, i vschikitye zhyertvenitsi, koito bye izdignal v'rkuh kh'lma na navstryechuniya dom i v yerusolim, i gi khv'rli v'n ot grada. i popravi navstryechuniya oltar, i pozhyertvuva na nyego primirityelni i blagodarstvyeni zhyertvi, i zapovyada na yuda da sluzhi na navstryechua izrailieviya bog. no lyudyetye oshchye zhyertvuvakha po visokitye myesta, obachye, samo na navstryechua svoya bog. a останalitye dyela na manasiya, i molitvata mu k'm nyegoviya bog, i dumitye na glyedachitye, koito mu govorkha v imyeto na navstryechua izrailieviya bog, yeto, napisani sa myezhdu dyelata na izrailievitye tsarye. i molitvitye mu, i kak bog go poslusha, i vschikitye mu gryekhovy, i pryest'plyeniyeto mu, myestnostitye, gdyeto ustroi visoki myesta i postavi ashyeritye i lyeyanitye idoli, pryedi da sye smiri, yeto, napisani sa v istoriyata na glyedachitye. i manasiya zaspa s bashchitye si; i pogryebakha go v sobstvyenata mu k'shcha; a vmyesto nyego sye v'ztsari sin mu amon. amon bye dvadyesyet i dveye godini na v'zrast kogato sye v'ztsari, i tsaruva dveye godini v yerusolim. toi v'rshi zlo pryed navstryechua, kakto stori bashcha mu manasiya; i amon zhyertvuvashye na vschikitye lyeyani idoli, koito bashcha mu manasiya bye napravil, i im sluzhyeshye. a nye sye smiri pryed navstryechua, kakto sye smiri bashcha mu manasiya; no toya amon v'rshyeshye vsye po-mnogo i po-mnogo pryest'plyeniya. a slugitye mu napravikha zagovor protiv nyego, ta go ubikha v sobstvyenata mu k'shcha. obachye, lyudyetye ot stranata izbikha vschikitye, koito byakha napravili zagovora protiv tsar amona; i lyudyetye ot stranata napravikha sina mu iosiya tsar vmyesto nyego.

34

iosiya bye osyem godini na v'zrast kogato sye v'ztsari, i tsaruva v yerusolim tridyesyet i yedna godina. toi v'rshi tova, koyeto bye pravo pryed navstryechua, kato khodi v p'tishchata na bashcha si davida, byez da sye otkloni na dyasno ili na lyavo. v osmata godina na tsaruvanyeto si, kato bye oshchye mlad, pochna da t'rsi boga na bashcha si davida; a v dvanadyesyetata godina pochna da chisti yuda i yerusolim ot visokitye myesta, ot ashyeritye, ot vayanitye idoli, i ot lyeyanitye. v nyegovoto pris'tviye s'borikha zhyertvenitsi-

tye na vaalimitye; i izsyechye kumiritye na sl'ntsyyeto, koito byakha v'rkuh tyakh, i slomi ashyeritye i vayanitye i lyeyanitye idoli, i kato gi stri na prakh, razpr'sna go v'rkuh grobovyetye na oniya, koito byakha im zhyertvuvali. izgori i kostitye na zhyertvitye na zhyertvenitsitye im, i taka ochisti yuda i yerusolim. s'shchoto napravil i v gradovitye na manasiya, yefryema i simyeona, i dori do nyefatalima, vsryed okolnitye im razvalini; s'bori zhyertvenitsitye, stri na prakh ashyeritye i vayanitye idoli, i izsyechye vschikitye kumiri na sl'ntsyyeto po tsyalata izrailiyeva zymya. togava sye v'rna v yerusolim. a v osyemnadyesyetata godina na tsaruvanyeto si, kogato byeshye ochistil zymyata i bozhia dom, prati safana, azaliyeviya sin, i gradskiya nachalnik maasiya, i lyetopisyetsa ioakh, sin na ioakhaza, za da popravyat doma na navstryechua nyegoviya bog. i tye otidokha pri p'rvosvyeshchyenika khyelkiya, ta pryedadokha paritye vnyeseni v bozhia dom, koito vrataritye lyeviti byakha s'brali ot manasiya i yefryema, i ot vsichki останali ot izrail, i ot tsyliya yuda i vyeniagiya, i ot zhytelitye na yerusolim. pryedadokha gi v'rkata na rabotnitsitye, koito nadziravakha navstryechuniya dom; a tye gi dadokha na rabotnitsitye, koito rabotyekha v navstryechuniya dom, za da popravyat i obnovyat doma, - dadokha gi na d'rvodyeltsitye i na zidaritye, za da kupyat dyalani kam'ni i d'rvyeta za gryedi, i da popravyat zdaniyata, koito yudovitye tsarye byakha s'borili. i m'zhyetye v'rshyekha rabotata chystno; a nadziratitye nad tyakh byakha lyevititye yaat i avdiya ot myerariyevitye potomtsi, zakhariya i myesulam ot kaatovitye potomtsi, za da nastoyavat, a ot drugitye lyeviti vsichki izkusni svirachi na muzikalni instrumenti. imashye oshchye i nastoinitsi nad bryemyenostsitye i nad vsichki, koito rabotyekha v kakva da bilo rabota; a nyakoi ot lyevititye byakha pisari, nadziratyeli i vratari. a kato iznasyakha vnyesenyite v navstryechuniya dom pari, svyeshchyenik khyelkiya namyeri knigata na navstryechuniya zakon dadyen chryez moisyeya. i khyelkiya progovoryaiki ryechye na syekryetarya safan: namyerikh knigata na zakona v navstryechuniya dom. i khyelkiya dadye knigata na safana. a safan donyesyey knigata na tsarya, zanyesyey i duma na tsarya, kazvaiki: slugitye ti v'rshat vsichko, shcho im ye opryedelyeno; i s'brakha namyeryenitye v navstryechuniya dom pari, i gi pryedadokha v'rkata na nastoyatylitye i v'rkata na rabotnitsitye. tozhye syekryetaryat safan izvyesti na tsarya, kazvaiki: svyeshchyenik khyelkiya mi dadye yedna kniga. i safan ya prochetye pryed tsarya. a tsaryat, kato chu dumitye na zakona, razdra dryekhitye si. i tsaryat zapovyada na khyelkiya, na akhikama safanoviya sin, na avdona v 4 tsar. 22:12, akhovor., mikhyeyeviya sin, na syekryetarya safan i na tsaryeviya sluga asaiya, kazvaiki: idyetye, dopitaitye sye do navstryechua za myenye i za останalitye v izrailiya i v yuda, odnosno dumitye na namyeryenata kniga; zashchoto golyam ye navstryechuniyat gnyav, koito sye izlyu na nas, ponyezhye bashchitye ni nye opazikha navstryechunoto slovo da post'pvat nap'lnno sporyed kakto ye pisano v taya kniga. i taka, khyelkiya i oniya, koito tsaryat byeshye opryedylil,

otidokha pri prorochitsata olda, zhyena na odyezhdopazityelya syelum, sin na tyekuya, arasoviya sin. a tya zhiyvyeshe v yerasalim, v"v vtoriya uchast'k; i tye i govorikha sporyed por'chanoto. i tya im ryechye: taka kazva navstryechu izrailleviyat bog: kazhyetye na chovyeka, koito vy je prati do myenye: taka kazva navstryechu: yeto, az shchye dokaram zlo na tova myasto i na zhityelitye mu, vsichkitye proklyeti napisani v knigata, koyato prochyetokha pryed yudoviya tsar. ponyezhye mye ostavikha i kadyakha na drugi bogovye, ta mye razgnyevikha s vsichkitye si dyela na r"tsyetye si, zatova gnyev't mi shchye sye izlyeye na tova myasto, i nyama da ugasye. no na yudoviya tsar, koito vy prati da sye dopityate do navstryechua, taka da mu kazhyetye: taka kazva navstryechu izrailleviyat bog: otosno dumitye, koito ti si chul, ponyezhye s"rtsyeto ti ye omyeknalo, i ti si sye smiril pryed boga, kogato si chul nyyegovitye dumy protiv tova myasto i protiv zhityelitye mu, i ti si sye smiril pryed myenye, razdral si dryekhitye si, i si plakal pryed myenye, zatova i az tye poslushakha, kazva navstryechu. yeto, az shchye tye pribyera pri bashchitye ti, i shchye sye pribyeryesh v groba si s mir; i tvoitye ochi nyama da vidyat nishcho ot tsyaloto zlo, koyeto shchye dokaram na tova myasto i na zhityelitye mu. i tye dolozhikha na tsarya. togava tsaryat prati ta s"bra vsichkitye yudovi i yerasalimski staryeishini. i tsaryat v"zlyezye v navstryechuniya dom, zayedno s vsichkitye yudovi m"zhye i yerasalimskitye zhityeli, - svyeshchyenitsitye, lyevititye i vsichkitye lyudye ot golyam do mal'k; i prochyetye na vsyeoslushaniye pryed tyakh vsichkitye dumy ot knigata na zavyyeta, koyato sye namyeri v navstryechuniya dom. i tsaryat zastana na myastoto si, ta napravi zavyyet pryed navstryechua da slyedva navstryechua, da pazi zapovyeditye mu, zavavlyenyiyata mu i povyyeleniyata mu s tsyaloto si s"rtsye i s tsyalata si dusha, ta da izp"lnyava dumitye na zavyyeta, koito sa napisani v taya kniga. i nakara vsichki, koito sye namyerikha v yerasalim i v"v vyeinamin, da potv"rdyat zavyyeta. i yerasalimskitye zhityeli post'pikha sporyed zavyyeta na boga, boga na bashchitye si. i iosiya otmakhna vsichkitye myerzosti ot vsichkitye myesta prinadlyezhashchi na izrailtyanitye, i nakara vsichki, koito sye namyerikha v izrail, da sluzhat, da sluzhat na navstryechua svoya bog; pryed vsichkitye mu dni tye nye sye otklonikha ot slyedvanye navstryechua boga na bashchitye si.

35

pri tova, iosiya napravi paskha navstryechuu v yerasalim; i na chyetirinadyesyetiya dyen ot p"rviya myesyets zaklakha paskhalnitye agnyeta. i toi postavi svyeshchyenitsitye v dl'zhnostitye im, i gi nas"rchi da sluzhat na navstryechuniya dom. i ryechye na osvyyetenitye navstryechuu lyeviti, koito pouchavakha tsyeliya izrail: polozhyetye svyetiya kovchyeg v doma, koito postroi izrailleviyat tsar solomon, davidoviyat sin; nyama da go nositye vyechye na ramyena; syega sluguvaitye na navstryechua vashiya bog i na lyudyetye mu izrail. prigotvyetye sye sporyed bashchinitye si domovy, po otryeditye si,

sporyed pryedpisanitye na izrailleviya tsar davida, i sporyed pryedpisanitye na sina mu solomona; i stoitye v svyetilishchyeto, sporyed otdyelyenyiyata na bashchinitye domovy na bratyata si miryanitye yevryeiski: sinovyetye na lyudyetye., i za vsyako nyeka ima po yedin otdyel ot lyevitskitye bashchini domovy. i kato zakolitye paskhalnitye agnyeta, osvyyetyetye sye, i prigotvyetye za bratyata si, za da napravayt i tye sporyed navstryechunoto slovo dadnyeno chryez moisyeya. i iosiya podari na lyudyetye za zhyertvi ovtseye, agnyeta i yaryeta, na broi tridyesyet khilyadi, vsichkitye za paskhalnitye zhyertvi, za vsichki, koito sye namyerikha tam, i tri khilyadi govyeda; tiya byakha ot tsarskiya imot. i p"rvyentsitye mu podarikha na drago s"rtsye na lyudyetye, na svyeshchyenitsitye i na lyevititye. a upravityelitye na bozhiya dom, khylkiya, zakhariya i yekhiil, podarikha na svyeshchyenitsitye za paskhalnitye zhyertvi dvyeh khilyadi i shyeststotin agnyeta i yaryeta i trista govyeda. s"shcho i khonyeniya i bratyata mu syemaiya i natanan, i nachalniknitye na lyevititye, asaviya, yeil i iozavad, podarikha na lyevititye za paskhalnitye zhyertvi pyet khilyadi agnyeta i yaryeta i pyetstotin govyeda. taka sye prigotvi sluzhbatu. togava svyeshchyenitsitye zastanakhna na myastoto si, i lyevititye po otryeditye si, sporyed tsarskaya zapovyed. i zaklakha paskhalnitye agnyeta, i svyeshchyenitsitye por"sikha kr"vta, koyato vzyemakha ot r"kata na lyevititye, koito i odrakha zhyertvitye. i otdyelikha chastitye za vsyeizgaryanetyo, za da gi dadat sporyed otdyelyenyiyata na bashchinitye domovy na lyudyetye, za da prinyesat navstryechuu sporyed pryedpisaniyata v moisyeyevata kniga; taka storikha i s govyedata. i opyekokha paskhalnitye agnyeta s og'n sporyed naryedbata; a svyetyie zhyertvi svarikha v kotli, v g"rnetya i v tavi, i gi razdyelekha vyednaga pomyezhdu vsichkitye lyudye. poslye prigotvitya za syebe si i za svyeshchyenitsitye; zashchoto svyeshchyenitsitye, aaronovitye potomtsi, sye zanimavakha s prinasanyane vsyeizgaryaniyata i tl'stinitye do noshchta; zatova lyevititye prigotvikha za syebe si i za svyeshchyenitsitye, aaronovitye potomtsi. i pyevtsitye, asafovitye potomtsi, byakha na myastoto si, sporyed zapovyedta na davida, na asafa, na yemana i na tsarskiya glyedach yedutun; i vrataritye pazyekha na vsyaka porta; nyamashye nuzhda da ostavayt rabotata si, zashchoto bratyata im, lyevititye, prigotvikha za tyakh. i t'i, tsyalata navstryechuna sluzhba bidye prigotvyena v s"shchiya dyen, za da napravayt paskhata i da prinyesat vsyeizgaryaniyata na navstryechuniya oltar, sporyed zapovyedta na tsar iosiya. i izrailtyanitye, koito sye namyerikha tam, pravikha v onova vryemye paskhata i praznika na byezkvasnitye khlyavovye syedem dni. takava paskha nye byeshye stavala v izrail ot dnitye na prorok samuila; nito yedin ot vsichkitye izraillevi tsarye nye byeshye napravil takava paskha, kakovato napravikha iosiya, i svyeshchyenitsitye, i lyevititye, i tsyeliyat yuda i izrail, koito sye namyerikha tam, i yerasalimskitye zhityeli. taya paskha stana v osymnadnyesyetata godina na iosiyevoto tsaruvanye. a slyed vsichko tova, kogato iosiya byeshye naryedil bozhiya dom, yegipyetskiyat tsar nyekhao v"zlyezye

za da voyuva protiv karkhamis pri ryekata yevfrat; i iosiya izlyezye protiv nyego. a toi prati poslanitsi do nyego da kazhat: kakvo ima myezhdū myenye i tyebye, tsaryu yudov? nye ida dnyes protiv tyebye, no protiv doma, s koito imam voina, i bog mi ye zapovyadal da pob"rzam; ostavi sye ot boga, koito ye s myenye, da nye bi da tye iztryebi. obachye iosiya nye otv"rna litsyeto si ot nyego, no pryelichi sye da voyuva protiv nyego, i nye poslusha dumitye na nyekhao, koito byakha iz bozhiitye usta, i doidye da sye biye v dolinata magyedon. i stryeltsitye ustryelikha tsar iosiya; i tsaryat ryeche na slugitye si: izvadyetye nye ot tuk, zashchoto s'm tyezsko ranyen. i t'i, slugitye mu go izvadikha iz kolyesnitsata, ta go kachikha na vtorata mu kolyesnitsa, i dokarakha go v yerusalim; i umrya, i bidye pogryeban v grobishchata na bashchitye si. i tsyeliyat yuda i yerusalim zhalyeyekha za iosiya. s'shcho i yeryemiya plaka za iosiya; i vsichkitye pyevitsi i pyevitsi do dnyes napomnyuvat iosiya v plachovyetye si, koito i napravikha tova obichai v izrailiya; i yeto, tye sa napisani v placha. a ostanalitye dyela na iosiya, i dobrodyetyelitye mu storyeni sporyed pryedpisanoto v navstryechuniya zakon, i dylata mu, p"rvitye i poslyedniye, yeto, pisani sa v knigata na izrailiyevitye i yudovitye tsarye.

36

togava lyudyetye ot yudovata zyemya vzyekha ioakhaza, iosiyeviya sin, ta go napravikha tsar v yerusalim vmysto bashcha mu. ioakhaz bye dvadyesyet i tri godini na v"zrast kogato sye v"ztsari, i tsaruva tri myesyetsa v yerusalim. zashchoto yegipyetskiyat tsar go svali ot pryestola v yerusalim, i nalozhi na zyemyata dan"k ot sto talanta sryebro i yedin talant zlato. i yegipyetskiyat tsar postavil brata mu yeliakima tsar nad yuda i yerusalim, kato promyeni imyeto mu na ioakim. a brat mu ioakhaz, nyekhao vzye ta go zavyyedye v yegipyet. ioakim bye dvadyesyet i pyet godini na v"zrast kogato sye v"ztsari, i tsaruva yedinadyesyet godini v yerusalim; i v"rshi zlo pryed navstryechua svoya bog. i vavilonkiyat tsar navukhodonosor v"zlyezye protiv nyego, ta go v"rza s okovi, za da go zavyyedye v"v vavilon. navukhodonosor zanyesyie i ot vyeschitye na navstryechuniya dom v"v vavilon, i gi turi v kapishchyeto si v"v vavilon. a ostanalitye dyela na ioakima, i myerzostitye, koito izv"rshi, i tova koyeto sye namyeri v nyego, yeto, pisani sa v knigitye na izrailiyevitye i yudovitye tsarye. i vmysto nyego sye v"ztsari sin mu ioakhin. ioakhin bye osyemnadyesyet v yevryeiskiyat tyekst, osyem; no vizh. 4 tsar. 24:8 godini na v"zrast kogato sye v"ztsari, i tsaruva tri myesyetsa i dyesyet dyena v yerusalim; i v"rshi zlo pryed navstryechua. a v kraya na godinata tsar navukhodonosor prati da go dovyedat v"v vavilon, zayedno s otraniitye vyeshchi na navstryechuniya dom; i napravi syedyekiya, brata na bashcha mu, tsar nad yuda i yerusalim. syedyekiya bye dvadyesyet i yedna godina na v"zrast kogato sye v"ztsari i tsaruva yedinadyesyet godini v yerusalim. toi v"rshi zlo pryed navstryechua svoya bog; nye sye smiri pryed prorok yeryemiya,

koito mu govoryeshye iz navstryechunitye usta. a oshchye sye i podigna protiv tsar navukhodonosora, koito go bye zaklyel v boga v podchinyenosti; i zakoravi vrata si, i uporstvuva v s"rtsyeto si da sye nye ob"rnye k'm navstryechua izrailiyeviya bog. pri tova, vsichkitye po-glavni svyeshchyentsi i lyudyetye pryemnozhikha pryest"plyeniyata si, sporyed vsichkitye myerzosti na naroditye, i oskvyernikha doma na navstryechua, koito toi bye osvyetil v yerusalim. i navstryechu bog na bashchitye im gi pryedupryezhdavashye chryez svoitye poslanitsi, kato stavashye rano i gi prashchashye, zashchoto zhalyeshye lyudyetye si i obitalishchyeto si. no tye sye prismivakha na bozhiitye poslanitsi, pryeczirakha slovata na navstryechua, i sye podigravakha s prorotsitye mu, dogdyeto gnyev"t mu sye izdigna protiv lyudyetye mu taka, chye nyamashye iztsyelyenyie. zatova toi dovyedye protiv tyakh khaldyeiskiya tsar, koito izbi yunoshitye im s nozh, v"trye v doma na svyetilishchyeto im, i nye pozhalo ni yunoshia, ni dyevitsa, ni starjets, ni byelokos; vsichkitye pryedadye v r"kata mu. i vsichkitye vyeschchi na bozhiya dom, golyemi i malki, i s"krovishchata na navstryechuniya dom, i s"krovishchata na tsarya i na p"rvyentsitye mu, - vsichkitye zanyesyie v"v vavilon. i izgorikha bozhiya dom, i s"borikha styenata na yerusalim, i vsichkitye mu palati izgorikha s og'n, i vsichkitye mu sk"potsyenni vyeshchi unishchozhikha. a otsyelyelitye ot nozh otvyedye v"v vavilon gdyeto ostanakha slugi nyemu i na sinovyetye mu do vryemyeto na pyersiiskoto tsarstvo; za da sye izp"lni navstryechunoto slovo, izgovoryeno chryez ustata na yeryemiya, dogdyeto zyemyata sye naslazhdava s"s s"botitye si; zashchoto pryez tsyaloto vryemye, kogato lyezhyeshye pusta tya pazyeshye s"bota, doklye da sye izp"lnyat syedyemdyesyet godini. a v p"rvata godina na pyersiiskiya tsar kir, za da sye izp"lni navstryechunoto slovo, izgovoryeno chryez ustata na yeryemiya, navstryechu podbudi dukha na pyersiiskiya tsar kir, ta proglasi iz tsyaloto si tsarstvo, oshchye i pismyeno obyavi, kato ryeche: taka kazva pyersiiskiyat tsar kir: nyebyesniyat bog iyeova mi ye dal vsichkitye tsarstva na svyeta; i toi mi ye zar"chal da mu postroya dom v yerusalim, koito ye v yuda. procheyye, koito myezhdū vas, ot vsichkitye nyegovi lyudye, ye naklonyen, iyeova nyegoviyat bog da b"dye s nyego, nyeka v"zlyezye.

pavyel, sluga isus khristov, prizvan za apostol, ot-dyelyen da propovydva blagovyestiyeto ot boga, (koyeto po-napryed toi byeshye obyeschhal chryez prorotsitye si v svyetyitye pisaninya), za sina mu nashiya navstryechu isus khristos, koito po pl't sye rodi ot davidovoto potomstvo, a po dukh na svyestost bidyе s's sila obyavyen kato bozhii sin chryez v'zkryesenyietyo ot m'rtvitye; chryez kogoto poluchikhmye blagodat i apostolstvo, ta v nye-govoto imye da privyehzhdamyе v posluhnost k'm vyarata chovyetsi ot vsikhitye narodi; myezhdu koito styе i viye prizvani ot isusa khrista: do vsichki v rim, koito sa v'zlyubyeni ot boga, prizvani da b'dat svyetiы: blagodat i mir da b'dat s vas ot boga, nashiya ottyets, i navstryechua isusa khrista. nai-napryed blagodarya na moya bog chryez isusa khrista za vsichki vi, gdyeto za vashata vyara sye govori po tsyeliya svyat. ponyezhye bog, komuto sluzha s dukha si v blagovystvuvanyeto na sina mu, mi ye svidyetyel, chyе nyepriestanno vi spomyenavam v molitvitye si, molyeshch sye vinagi, dano s bozhiiy-ata volya blagouspyeya nai-poslye syega da doida pri vas. zashchoto kopnyeya da vi vidya, za da vi pryedam nyakoya dukhovna darba za vashyeto utv'rzhdavanye, to yest, za da sye utyesha myezhdu vas vzaimno s vas chryez obshchata vyara, koyato ye i vasha i moya, i zhyelaya, bratya, da znayetye, chyе mnogo p'ti sye kanyekh da doida pri vas, za da imam nyakoi plod i myezhdu vas katto myezhdu drugitye narodi; no dosyega s'm bil v'zpiran. imam dl'zhnost k'm g'rtsi i k'm varvary, k'm uchyni i k'm nyeuchyni; i taka, kolkoto zavisu ot myenye, go-tov s'm da propovydavam blagovyestiyeto i na vas, koito styе v rim. zashchoto nye sye sramuvam ot blagovyestiyeto [khristov]; ponyezhye ye bozhiiya sila za spasenyiye na vsyеkigo, koito vyarva, p'rvo na yudyeina, a poslye i na yezichnika. zashchoto v nyego sye otrkrya pravdata, koyato ye ot boga chryez vyara k'm vyara, katto ye pisano: "pravnyedniy chryez vyara shchyе zhivyye". zashchoto bozhiiyat gnyav sye otrkrya ot nyebyeto protiv vsyako nyechyeistyе i nyepravda na chovyetsitye, koito pryepyatstuvvat na istinata chryez nyepravda. ponyezhye, tova, koyeto ye v'zmozhno da sye znaye za boga, na tyakh ye izvyestno, zashchoto bog im go izyavi. ponyezhye ot s'zdanietyo na svyeta v izdanietyo ot 1940 g. "svyeta" lipsva. tova, koyeto ye nyevidimo u nyego, sirych vyechnata mu sila i bozhyestvyenost, sye vizhda yasno, razbirayemo chryez tvoryenyiata; taka shchoto, chovyetsitye ostavat byez izvinyeniye. zashchoto, kato poznakha boga, nye go proslavikha kato bog, nito mu blagodarikha; no izvratikha sye chryez svoitye m'druvaniya, i nyesmislyenoto im s'rtsye sye pomrachi. kato sye pryedstavlyakha za m'dri, tye glupyeyekha, i slavata na nyetlyenniya bog razmyenikha sryeshchu podobiyе na obraz na sm'rtyn chovyek, na ptitsi, na chyetyveronogi i na gadini. zatova, sporyed stratistye na s'rtsata im, bog i gi pryedadye na nyechistota, shchoto da sye obyechyestyat tyelata im myezhdu sami tyakh, - tye koito zamyenikha istinskiya bog s l'zhliv, i

pryedpochyetyokha da sye poklanyat i da sluzhat na tvarta, a nye na tvoryetsa, koito ye blagoslovyen do vyeaka. amin. zatova bog gi pryedadye na sramotni strasti, kato i zhyenitye im izmyenikha yestyestvyenoto upotryeblyeniye na tyaloto v protivoyestyestvyeno. taka i m'zhyetye, kato ostavikha yestyestvyenoto upotryeblyeniye na zhyenskiya pol, razzhyegokha sye v strastta si yedin k'm drug, struvaiki byezobrazye m'zhye s m'zhye, i pryie-makha v syebye si zasluzhnyenoto v'zdayaniye na svoetyo nyechyeistyе. i ponyezhye otkazakha da poz-nayat boga, bog gi pryedadye na razvratyen um da v'rshat tova, koyeto nye ye prilichno, izp'lnyeni s vsyakak'v vid nyepravda, nyechyeistyе, lakomstvo, omraza; p'lni s's zavist, ubiystvo, kramola, izmama i zloba; shyepotnitsi, klyevyetsnitsi, bogonyenavist-nitsi, nakhalni, gordyeliyi, samokhvaltsi, izmislyetyeli na zlini, nyepokorni na rodityelietye si, byezrazs'dni, vyerolomni, korni syemyeina obich, nyemilostivi; koito, pri vsye chyе znayat bozhiiyata spravedlivya pris'da, chyе tiya, koito v'rshat takiva raboti, zas-luzhavat sm'rt, nye samo gi v'rshat, no i odobryavat oniya, koito gi v'rshat.

2

zatova i ti si byez izvinyeniye, o chovyechyе, koito i da si, kogato s'dish drugigo; zashchoto v kakovto s'dish drugiya, syebye si os'zhdashi; ponyezhye ti, koito s'dish, v'rshish s'shchoto, a znayem, chyе bozhiiy-ata s'dba protiv tiya, koito v'rshat takiva raboti, ye sporyed istinata. i ti, chovyechyе, koito s'dish oniya, koito v'rshat takiva raboti, mislish li, chyе shchyе izbyegnesh s'dbata na boga, kato v'rshish i ti s'shchoto? ili pryezirash nyegovata bogata blagost, t'rpelyivost i dl'got'rpyniye, byez da znayesh, chyе bozhiiyata blagost ye naznachyena da tye vodi k'm pokayaniye? a s uporstvoto si i nyepokayanoto si s'rtsye trupash na syebye si gnyav za dyenya na gnyeva, kogato shchyе sye otrkrye pravnyednata s'dba ot boga, koito shchyе v'zhdadye na vsyeki sporyed dyelata mu: vyechyen zhivot na tiya, koito s pos-toyanstvo v dobri dyela t'rsyat slava, pochyst i byezsm'rtiye; a p'k gnyav i nyegoduvaniye na oniya, koito sa tv'rdoglavi i nye sye pokoryavat na istinata, a sye pokoryavat na nyepravdata; skr'b i nyevolya na vsyaka chovyeshka dusha, koyato pravi zlo, p'rvo na yudyeina, poslye i na g'rka, a slava i pochyst i mir na vsyeki, koito pravi dobro, p'rvo na yudyeina, poslye i na g'rka. ponyezhye bog nye glyeda na litsye. zashchoto tiya, koito sa s'gryeshili byez da imat zakon, byez zakon shchyе i da poginat; i koito sa s'gryeshili pod zakon, pod zakona shchyе b'dat s'dyeni. zashchoto nye zakonoslushatyelietye sa pravnyedni pryed boga; no zakonozip'lnityelietye shchyе b'dat opravedani, (ponyezhye, kogato yezichnitsitye, koito nyamat zakon, po priroda v'rshat tova, koyeto sye iziskva ot zakona, to, i byez da imat zakon, tye sami sa zakon za syebye si, po tova, chyе tye pokazvat dyeistviyeto na zakona napisano na s'rtsata im, na koyeto svidyetyelstvuva i s'vyestta im, a pomislytye im ili gi os'zhdad pomyezhdu si, ili gi opravdavaty, v dyenya, kogato bog chryez isusa khrista shchyе

s"di tainitye dyela na chovyetsitye sporyed moyeto blagovyestiye. no ako ti sye narichash yudyein, oblyagash sye na zakona, khvalish sye s boga, znayesh nyegovata volya, i razs"zhдавash myezhdu razlichni mnyeniya, ponyezhye sye uchish ot zakona; ako pri tova si uvveryen v syebe si, chyе si voditelya na slyepitye, svyetlina na tiya, koito sa v t'mnina, nastavnik na prostitye, uchityel na mladyyentsitye, ponyezhye imash v zakona olitsyetyoryeniye na znaniyeto i na istinata, togava ti, koito uchish drugigo, uchish li syebe si? ti, koito propovydavash da nye kradat, kradyesh li? ti, koito kazvash da nye pryelyubodeystvuvay, pryelyubodeystvuvash li? ti koito sye gnushis ot idolitye, svyetoatatstvuvash li? ti, koito sye khvalish s's zakona, opozoryavash li boga kato pryest"pvash zakona? pitam tova, zashchoto sporyed kakto ye pisano, poradi vas sye khuli bozhiyeto imye myezhdu yezichnitsitye. ponyezhye obryazvanyeto naistina polzuva, ako izp"lnyavash zakona; no ako si pryest"pnik na zakona, togava tvoyeto obryazvanye stava nyeobryazvanye. i t'i, ako nyeobryazaniyat pazi naryedbitye na zakona, nye shchye li nyegovoto nyeobryazvanye da mu sye vmyeni za obryazvanye? i onya, koito ostaneye v prirodnoto si s'stoyaniye nyeobryazan, no pak izp"lnyava zakona, nye shchye li os"d'i tyebye, koito imash pisan zakon i obryazvanye, no si pryest"pnik na zakona? zashchoto nye ye yudyein onya, v"nshno tak"v, nito ye obryazvanye onova, koyeto ye v"nkashno v pl'tta; no yudyein ye toya, koito ye tak"v v'tryeshno; a obryazvanye ye tova, koyeto ye na s"rtsyeto, v dukh, a nye v bukвата; chiyyato pokhvala nye ye ot chovyetsitye, a ot boga.

3

togava, kakvo pryedimstvo ima yudyein't? ili kakva polza ima ot obryazvanyeto? mnogo v"v vsyako otnoshenyiye, a p"rvo, zashchoto na yudyeitye sye povyerikha bozhystvenitye pisaniya. ponyezhye, ako nyakoi byakha byez vyara, shcho ot tova? tyakhното nyeveryiye shchye unishchozhi li bozhiyata vyarnost? da nye b'dye! no bog nyeka b'dye priznat za vyeryen, a vsyeki chovyek l'zhliv, sporyed kakto ye pisano: - "za da sye opravdayesh v dumitye si, i da pobedyesh, kogato sye s'dish". no ako nashata nyepravda izt"kva bozhiyata pravda, shcho ima da kazhyem? nyespravyedliv li ye bog, kogato nanasya gnyav? (po chovyeshki govorya). da nye b'dye! ponyezhye togava kak bog shchye s"di svyeta? obachye, kazvash ti, ako s moyata nyevyarnost bozhiyata vyarnost staneye po-yavna, za nyegovata slava, to zashcho i az, v"pryeki tova, da b'da os"zhdan kato gryeshnik? i zashcho da nye v"rshim zlo, za da doidyе dobro? (kakto nyakoi klyevyetchicheski tv'rdyat, chyе niye taka govorim). na takiva os"zhdanyeto ye spravyedlivo. togava shcho slyedva? imamyе li niye nyakakvo pryedimstvo nad yezichnitsitye? nikak; zashchoto vyechyе obvinikhmye yudyei i g"rtsi, chyе tye vsichki sa pod gryakh. kakto ye pisano: - "nyama pravdyedyni ni yedin; nyama nikoi razumyen, nyama koi da t'rsi boga. vsichki sye otklonikha, zayedno sye razvratikha; nyama koi da pravi dobro, nyama ni yedin". "grob otvoryen ye g"rloto

im; s yezitsitye si laskayat". aspидova otrova ima pod ustnitye im". "tyekhnitye usta sa p"lni s klyevyeta i goryest". nozyetye im b'rzat da prolivat kr"v; opus-toshenyiye i razoryeniye ima v p'tishchata im; i tye nye znayat p'tya na mira", "pryed ochitye im nyama strakh ot boga". a znayem, chyе kakvoto kazva zakon't, kazva go za oniya, koito sa pod zakona; za da sye zatulyat ustata na vsyеkigo, i tsyal svyat da sye dovyedye pod s'dbata na boga. zashchoto ni yedna tvar nyama da sye opravdaye pryed nyego chryez dyela iziskvani ot zakona, ponyezhye chryez zakona stava samo poznavanyeto na gryekha. a syega i nyezavisimo ot zakon sye yavi pravdata ot boga, za koyato svidyetyelstvuyat zakon't i prorotsitye, siryech pravdata ot boga, chryez vyara v isusa khrista, za vsichki [i na vsichki], koito vyarvat; zashchoto nyama razlika. ponyezhye vsichki s"gyreshikha i nye zasluzhavat da sye proslavay ot boga, a s nyegovata blagost sye opravdayat darom chryez izkuplyeniyyeto, koyeto ye v khrista isusa, kogoto bog postavil za umilostiviyeniye chryez kr"vta mu posrystvom vyara. tova stori za da pokazhye pravdata si v proshchavanye na gryekhovitye izv'rshenyi po-napryed, kogato bog d"lgot"rpyeshye, - za da pokazhye, kazvam pravdata si v nastoyashchyeto vryemye, ta da sye poznyae, chyе toi ye pravdyedyni i chyе opravdaya tozi, koito vyarva v isusa. i t'i, gdyе ostava khvalbata? izklyuchyena ye. chryez kak"v zakon? chryez zakona na dyelata li? nye, no chryez zakona na vyarata. i taka, niye zaklyuchavamye, chyе chovyek sye opravdaya chryez vyara, byez dyelata na zakona. ili bog ye bog samo na yudyeitye, a nye i na yezichnitsitye? da, i na yezichnitsitye ye. ponyezhye s"shchiyat bog shchye opravdaye obryazaniye ot vyara i nyeobryazaniye chryez vyara. togava, chryez vyara razvalyamyе li zakona? da nye b'dye! no utv"rzhdavamyе zakona.

4

i t'i, kakvo shchye kazhyem, chyе nashiyat ottyets avraam, ye namyeril po pl't? zashchoto ako avraam sye ye opravdal ot dyela, ima s kakvo da sye khvali, samo nye pryed boga. ponyezhye kakvo kazva pisaniyyeto: "avraam povyarva v boga, i tova mu sye vmyeni za pravda". a na tozi, koito v"rshi dyela, nagradata mu sye nye schita kato blagodyeyaniye, no kato d"lg; a na tozi, koito nye v"rshi dyela, a vyarva v onzi, koito opravdaya nyechyestiviyе, nyegovata vyara mu sye vmyenyava za pravda. kakto i david govori za blazhyenstvoto na chovyeka, komuto bog vmyenyava pravda nyezavisimo ot dyela: - "blazhyeni oniya, chiito byezzakoniya sa prostyeni, chiito gryekhovye sa pokriti; blazhyen ye onya chovyek, komuto navstryechu nyama da vmyeni gryakh". prochyye, tova blazhyenstvo samo za obryazaniye li ye, ili i za nyeobryazaniye? ponyezhye kazvamyе: "na avraama vyarata sye vmyeni v pravda". to kak mu sye vmyeni? kogato byeshye obryazan li, ili nyeobryazan? nye kogato byeshye obryazan, no nyeobryazan. i toi priye obryazvanyeto kato znak i pyechat na pravdata ot vyara, koyato imashye, kogato byeshye nyeobryazan, za da b'dye toi ottyets na vsichki, koito vyarvat, ako i nyeobryazani, za da sye vmyeni prav-

data na tyakh, i otyets na oniya obryazani, koito nye samo sa obryazani, no i khodyat v st'pkitye na onaya vyara, koyato nashiyat otyets avraam ye imal, kogato bye nyeobryazan, ponyezhye obyeshchaniyeto k'm avraama ili k'm potomstvoto mu, chye shchye b'dye naslyednik na svyeta, nye stana chryez zakon, no chryez pravdata ot vyara. zashchoto, ako sa naslyednitsi tiya, koito sye oblyagat na zakona, to vyarata ye prazna, i obyeshchaniyeto osuetyeno; ponyezhye zakon't dokarva, nye obyeshchaniye, a gnyav; no gdyeto nyama zakon, tam nyama nito pryest'plyeniye. zatova naslyedstvoto ye ot vyara, za da b'dye po blagodat, taka shchoto obyeshchaniyeto da ye osiguryeno za tsyaloto potomstvo, nye samo za tova, koyeto sye oblyaga na zakona, no i za onova, koyeto ye ot vyarata na avraama, koito ye otyets na vsichki ni, (kakto ye pisano: "napravikh tye otyets na mnogo narodi"), pryed boga, kogoto povyarva, koito s'zhivya m'rtvitye, i povikva v dyeistvityelno s'shchystvuvanye onova, koyeto nye s'shchystvuva. avraam, nadyavaiki sye byez da ima prichina za nadyezhda, povyarva, za da stanye otyets na mnogo narodi, sporyed ryechenoto: "tolkova shchye b'dye tvoyeto potomstvo". byez da oslabnye v'v vyara, toi vyzemashye pryed vid, chye tyaloto mu ye vyeche zam'rtvyalo, kato bye na okolo sto godini, vyzemashye pryed vid i m'rtvostta na sarinata utroba, - obachye, otosno bozhiiyeto obyeshchaniye nye sye us'mni chryez nyevyeriye, no sye zakryepi v'v vyara, i dadye bogu slava, uvyeryen, chye tova, koyeto ye obyeshchal bog, toi ye sileny da go izp'lni. zatova mu sye vmyeni za pravda. tova p'k, chye mu sye vmyeni za pravda, nye sye napisa samo za nyego, no i za nas, na koito shchye sye vmyenyava za pravda, kato vyarvamye v tozi, koito ye v'zkryesil ot m'rtvitye isusa, nashiya navstryechu, koito bidye pryedadyen za pryegryshenyiyata ni, i bidye v'zkryesyen za opravdaniyeto ni.

5

i t'i, opravdani chryez vyara, imamye mir s boga, chryez nashiya navstryechu isus khristos; posryedstvom kogoto niye chryez vyara pridobikhmye i dost'p do taya blagodat, v koyato stoim, i sye radvamye poradi nadyezhdata za bozhiiyata slava. i nye samo tova, no nyeka sye khvalim i v sk'rbitye si, kato znayem, chye skr'btia proizvyezhdta tv'rdest, a tv'rdestta izpitana pravda; a izpitana pravda nadyezhdta. a nadyezhddata nye posramyava, zashchoto bozhiiyata lyubov ye izlyana v s'rtsata ni chryez dadyeniya nam svyeti dukh. ponyezhye, kogato niye byakhmye oshchye nyemoshchni, na nadyezhnoto vryemye khristos umrya za nyechyestivitye. zashchoto yedva li shchye sye namyeri nyakoi da umrye dazhye za pravdyeden chovyek; (pri vsye chye ye v'zmozhno da dr'znye nyakoi da umrye za blagiya); no bog pryepor'chva svoyata k'm nas lyubov v tova, chye, kogato oshchye byakhmye gryeshnitsi, khristos umrya za nas. mnogo povechye, pryochyeye, syega kato sye opravdakhmye chryez kr'vta mu, shchye sye izbavim ot bozhiiya gnyav chryez nyego. zashchoto, ako bidokhmye primiryeni s boga chryez

sm'rtta na sina mu, kogato byakhmye nyepriyateli, kolkovo povecheye syega, kato smye primiryeni, shchye sye izbavim chryez nyegoviya zhivot! i nye samo tova, no i sye khvalim v boga chryez nashiya navstryechu isus khristos, chryez kogoto poluchikhmye syega tova primiryeniye. zatova, kakto chryez yedin chovyek gryekh't vlyezye v svyeta, i chryez gryekha sm'rtta, i po toya nachin sm'rtta mina v'v vsichki-tye chovyetsi, ponyezhye vsichki s'gryeshikha, - (zashchoto i pryedi zakona gryekh't byeshye v svyeta, gryakh, obachye, nye sye vmyenyava, kogato nyama zakon; pri vsye tova ot adama do moisyeya sm'rtta tsaruva i nad oniya, koito nye byakha s'gryeshili sporyed pryest'plyeniye na adama, koito ye obraz na b'dyeshchiya; no darbata nye ye takava kakvoto bye pryegryshenyiyeto; zashchoto, ako poradi pryegryshenyiyeto na yediniya izmryakha mnozinata, to bozhiiyata blagodat i darbata chryez blagodatna na yedin chovyek, isus khristos, mnogo povecheye sye pryemnozhi za mnozinata; nito ye darbata, kakvato bye s'dbata, chryez s'gryeshenyiyeto na yedin; zashchoto s'dbata byeshye ot yedin gryakh za os'zhdanye, a darbata ot mnogo pryegryshenyiya za opravdaniye; zashchoto, ako chryez pryegryshenyiyeto na yediniya sm'rtta tsaruva chryez toya yedin, to mnogo povecheye tiya, koito poluchavat izobilyiye na blagodat i na darbata, sirych pravdata, shchye tsaruvat v zhivot chryez yediniya, isus khristos), - i t'i, kakto chryez yedno pryegryshenyiye doidye os'zhdanyeto na vsichkiye chovyetsi, taka i chryez yedno pravdyedno dyelo doidye na vsichki-tye chovyetsi opravdaniyeto, koyeto dokarva zhivot. zashchoto, kakto chryez nyeposlushaniyeto na yediniya chovyek stanakha gryeshni mnozinata, taka i chryez poslushaniyeto na yediniya mnozinata shchye stanat pravdyedni. a otgorye na tova doidye i zakon't, ta sye umnozhi pryegryshenyiyeto; a gdyeto sye umnozhi gryekh't, pryemnozhi sye blagodat; taka shchoto, kakto gryekh't bye tsaruvai i dokara sm'rtta, taka da tsaruva blagodat chryez pravdata i da dokara vyechyen zhivot chryez isusa khrista nashiya navstryechu.

6

togava kakvo? da ryechyem li: nyeka ostanym v gryekha, za da sye umnozhi blagodat? da nye b'dye! niye, koito smye umryeli k'm gryekha, kak shchye zhivyem vyeche v nyego? ili nye znayetye, chye niye vsichki, koito sye kr'stikhmye da uchastvuvamye v isusa khrista, kr'stikhmye sye da uchastvuvamye v sm'rtta mu? zatova, chryez kr'shchenyiyeto niye sye pogryebakhmye s nyego da uchastvuvamye v sm'rt, t'i shchoto, kakto khristos bidye v'zkryesyen ot m'rtvitye chryez slavata na ottsa, taka i niye da khodim v nov zhivot. zashchoto, ako smye sye s'yedinili s nyego chryez sm'rt podobna na nyegovata, shchye sye s'yedinim i chryez v'zkryesenyiye podobno na nyegovoto; kato znayem tova, chye nashyeto staro yestyestvo bye razpnato s nyego, za da sye unishchozhi tyaloto na gryekha, ta da nye robuvamye vyeche na gryekha. zashchoto, koito ye umryal, toi ye opravdan ot gryekha.

no ako smye umryeli s khrista, vyarvamye, chye shchye i da zhiyyeyem s nyego, znayeiki, chye khristos, kato bidye v'zkryesyen ot m'rtvitye, nye umira vyeche; sm'rtta nyama vyeche vlast nad nyego. zashchoto, sm'rtta, s koyato umrya, toi umrya za gryekha vyedn'zh zavinagi; a zhivot't, koito zhiyyeye, zhiyyeye go za boga. taka i viye schitaiyte syebe si za m'rtvi k'm gryekha, a zhivi k'm boga v khrista isusa. i t'i, da nye tsaruva gryekh't v'v vashyeto sm'rtno tyalo, ta da sye pokoryavatyte na nyegovitye strasti. nito pryedstavaiyte tyelyesniyte si chasti kato or'diya na nyepravdata; no pryedstavaiyte syebe si na boga kato ozhiyeli ot m'rtvitye, i tyelyesniyte si chasti na boga kato or'diya na pravdata. zashchoto gryekh't nyama da vi vlyadye, ponyezhye nye styte pod zakon, a pod blagodat. togava kakvo? da gryeshim li, zashchoto nye smye pod zakon, a pod blagodat? da nye b'dye! nye znayetye li, chye komuto pryedavatyte syebe si kato poslushni slugi, slugi styte na onya, komuto sye pokoryavatyte, bilo na gryekha, koito dokarva sm'rt, ili na poslushaniyeto, koyeto dokarva pravda? blagodaryeniye, obachye, bogu, chye kato byakhtye slugi na gryekha, viye sye pokorikhtye ot s'rtsye na onya obrazyets na vyerouchenyiye, v koito byakhtye obucheni, i, osvobodiyeni ot gryekha, stanakhtye slugi na pravdata. (po chovyeshki govorya poradi nyemoshchta na vashyeto yestyestvo). prochyeye, kakto pryedavakhtye tyelyesniyte si chasti kato slugi na nyechistotata i na byezzakoniye, koyeto dokarva oshchye byezzakoniye, taka syega pryedaitye chastitye si kato slugi na pravdata, koyato dokarva svyetost. zashchoto, kogato byakhtye slugi na gryekha nye byakhtye obuzdavani ot pravdata. kak'v plod imakhtye togava ot oniya nyeshcha? - nyeshcha, za koito syega sye sramuvatyte, zashchoto syetyninata im ye sm'rt. no syega kato sye osvobodikhtye ot gryekha, i stanakhtye slugi na boga, imatyte za plod tova, chye otivatyte k'm svyetost, na koyato istinata ye vyechyen zhivot. zashchoto zaplatata na gryekha ye sm'rt; a bozhiiat dar ye vyechyen zhivot v khrista isusa, nashiya navstryechu.

7

ili nye znayetye, bratya, (zashchoto govorya na chovyetsi, koito znayat shcho ye zakon), chye zakon't vlyadye nad chovyeka samo, dokogato toi ye zhiv? zashchoto om'zhyena zhyena ye v'rzana chryez zakona za m'zha, do kogato toi ye zhiv; no kogato m'zh't umrye tya sye osvobodzhada ot m'zhyeviya zakon. i t'i, ako pri zhivota na m'zha si tya sye om'zhi za drug m'zh, stava bludnitsa; no ako umrye m'zh't i, svobodna ye ot toya zakon, i nye stava bludnitsa, ako sye om'zhi za drug m'zh. i t'i, bratya moi, i viye umryakhtye spryamo zakona chryez khristovoto tyalo, za da sye sv'rzhetye s drug, sirych, s v'zkryesyeniya ot m'rtvitye, za da prinasamyte plod na boga. zashchoto, kogato byakhmye pl'tski, gryekhovniyte strasti, koito sye v'zbuzhdakha chryez zakona, dveystvuvakha v'v vashitye tyelyesni chasti, za da prinasamyte plod koito dokarva sm'rt; no syega, kato umryakhmye k'm tova, koyeto ni d'rzheshyete, osvobodikhmye sye ot zakona; t'i shchoto niye sluzhim po

nov dukh, a nye po starata bukva. togava shcho? da ryechyem li, chye zakon't ye gryakh? da nye b'dye! no naprotiv, nye bikh poznal gryekha osvychen chryez zakona, zashchoto nye bikh poznal, chye pozhyelaniyeto ye gryakh, ako zakon't nye byeshye kazval: "nye pozhyelavai". no gryekh't ponyezhye vzye povod chryez zapovyedta, proizvedye v myenye vsyakakvo pozhyelaniye; zashchoto byez zakon gryekh't ye m'rt'v. i az byakh zhiv nyakoga byez zakon, no kogato doidye zapovyedta, gryekh't ozhiyva, a p'k az umryakh: namyerikh, chye samata zapovyed, koyato bye naznachyena da dokara zhivot, dokara mi sm'rt. zashchoto gryekh't, kato vzye povod chryez zapovyedta, izmami nye i nye um'rtvi chryez nyeya. t'i shchoto zakon't ye svyet, i zapovyedta svyeta, pravdyedna i dobra. togava, tova li, koyeto ye dobro, stana sm'rt za myenye? da nye b'dye! no gryekh't mi prichinyava sm'rt chryez tova dobro nyeshcho, za da sye pokazva, chye ye gryakh, t'i shchoto chryez zapovyedta, gryekh't da stanye mnogo gryeshyen. zashchoto znayem, chye zakon't ye dukhovny; a p'k az s'm ot pl't, prodadyen pod gryekha. zashchoto nye znaya kakvo pravya: ponyezhye nye v'rsha tova, koyeto iskam; no onova koyeto mrazya, nyego v'rsha. obachye, ako v'rsha, tova, koyeto nye iskam, s'glasyen s'm s's zakona, chye ye dob'r. zatova nye az syega v'rsha tova, no gryekh't, koito zhiyyeye v myenye. zashchoto znaya, chye v myenye, sirych, v pl'tta mi, nye zhiyyeye dobroto; ponyezhye zhyelaniye za dobroto imam, no nye i sila da go v'rsha. zashchoto nye v'rsha dobroto, koyeto zhyelaya; no zloto, koyeto nye zhyelaya, nyego v'rsha. no ako v'rsha tova, koyeto nye zhyelaya, to vyeche nye go v'rsha az, a gryekh't, koito zhiyyeye v myenye. i t'i, namiram toya zakon, chye pri myenye, koito zhyelaya da v'rsha dobroto, zloto ye blizo. zashchoto, kolkoto za v'tryeshnoto mi yestyestvo, az sye naslazhdavam v bozhiiya zakon; no v tyelyesniyte si chasti vizhdam razlichyen zakon, koito voyuva protiv zakona na uma mi, i nye zarobva pod gryekhovniya zakon, koito ye v chastitye mi. okayan az chovyek! koi shchye nye izbavi ot tyaloto na taya sm'rt? blagodaryeniye bogu! ima izbavlyeniye chryez isusa khrista, nashiya navstryechu. i t'i, sam az s uma sluguвам na bozhiiya zakon, a s pl'tta - na gryekhovniya zakon.

8

syega prochyeye, nyama nikakvo os'zhdanye na tiya, koito sa v khrista isusa, [koito khodyat, nye po pl't no po dukh]. zashchoto zakon't na zhivotvoryashchiya dukh nye osvobodi v khrista isusa ot zakona na gryekha i na sm'rtta. ponyezhye tova, koyeto bye nyev'zmozhno za zakona, poradi tui, chye bye oslabnal chryez pl'tta, bog go izv'rshi kato izprati sina si v pl't podobna na gryekhovnata pl't i v zhyertva za gryakh, i os'di gryekha v pl'tta, za da sye izp'lnyat iziskvaniyata na zakona v nas, koito khodim, nye po pl't, no po dukh. zashchoto tiya, koito sa pl'tski, kopnyeyat za pl'tskoto; a tiya, koito sa dukhovni - za dukhovnoto. ponyezhye kopnyezh't na pl'tta znachi sm'rt; a kopnyezh't na dukha znachi zhivot i mir. zashchoto kopnyezh't na pl'tta ye vrazhdyeben na

boga, ponyezhye nye sye pokoryava na bozhiiya zakon, nito p'k mozhnye; i tiya, koito sa pl'tski, nye mogat da ugodyat na boga. viye, obachye, nye styte pl'tski, a dukhovni, ako zhivyye v'v vas bozhiiyat dukh. no ako nyakoi nyama khristoviya dukh, toi nye ye nyegov. obachye, ako khristos ye v'v vas, to pri vsye, chye tyaloto ye m'rtvo poradi gryekha, dukh't ye zhiv poradi pravdata. i ako zhivyye v'v vas dukh't na tozi, koito ye v'zkrysel isusa ot m'rtvitye, to s'shchiyat, koito v'zkrysel khrista isusa ot m'rtvitye, shchye s'zhivi i vashitye sm'rtni tyela chryez dukha si, koito obitava v'v vas. i t'i, bratya, niye imamye dl'zhnost, obachye, nye k'm pl'ta, ta da zhivyyem pl'tski. zashchoto, ako zhivyyetye pl'tski, shchye umryetye; no ako chryez dukha um'rtvyavatyeye tyelyesnitye dyeistviya, shchye zhivyyetye. ponyezhye koito sye upravlyavat ot bozhiiya dukh, tye sa bozhii sinovye. zashchoto nye styte priyeli dukh na robstvo, ta da b'dyetye pak na strakh, no priyeli styte dukh na osinovyeniye, chryez koito i vikamyte: avva otchye! taka samiyat dukh svidyetyelstvuya zayedno s nashiiya dukh, chye smye bozhii chada. i ako smye chada to smye i naslyednitsi, naslyednitsi na boga, i s'naslyednitsi s khrista, ta, ako stradamye s nyego, da sye i proslavyamye zayedno s nyego. ponyezhye smyatam, chye syegashnitye vryemenni stradaniiya nye zasluzhavat da sye sravnayt s's slavata, koyato ima da sye otkriye k'm nas. zashchoto s'zdaniyeto s us'rdno ochakvanye ozhida otkrivanieto ni kato bozhii sinovye. ponyezhye s'zdaniyeto byeshye podchinyeno na nyemoshch gr'tski: suyetnost., nye svoevolno, no chryez tozi, koito go podchini, s nadyezhda, chye i samoto s'zdaniye shchye sye osvobodit ot robstvo na tlyeniyeto, i shchye pryeminye v slavnata svoboda na bozhiiyte chada. ponyezhye znayem, chye tsyaloto s'zdaniye s'vokupno v'zdishia i sye m'chi do syega. i nye to samo, no i niye, koito imamye dukha v nachat'k, i sami niye v'zdishamye v syebye si i ozhidamye osinovyeniyyeto si, siryech, izkupvanyeto na nashyeto tyalo. zashchoto s taya nadyezhdan nye sye spasikhmye; a nadyezhda, kogato sye vizhda izp'Inyena, nye ye vyeche nadyezhda; zashchoto koi bi sye nadyaval za tova, koyeto vizhda? no, ako sye nadyavamye za onova, koyeto nye vizhdamye, togava s t'rpyniye go chakamye. taka s'shcho i dukh't ni pomaga v nashata nyemoshch: ponyezhye nye znayem da sye molim kakto tryabva; no samiyat dukh khodataistvuva v nashitye nyeizgovorimi styenaniya; a toya, koito izpitva s'rtsata, znaye kak v'ye um't na dukha, zashchoto toi khodataistvuva za svyetiitye po bozhiiyata volya. no znayem, chye vsichko s'dyeistvuva za dobro na tiya, koito lyubyt boga, koito sa prizovani sporyed nyegovoto namyeryeniye. zashchoto, koito pryeduzna, tyakh i pryedopryedyeli da b'dat s'obrazni s obraza na sina mu, za da b'dye toi p'rvoroden myezhdu mnogo bratya; a koito pryedopryedyeli, tyakh i prizova; a koito prizova, tyakh i opravda, a koito opravda, tyakh i proslavi. i t'i, kakvo da kazhyem za tova? ako bog ye otk'm nas, koi shchye b'dye protiv nas? onya, koito nye pozhalii svoya sin, no go pryedadye za vsichki ni, kak nye shchye ni podari zayedno s nyego i vsichko? koi shchye obvini bozhiiyte izbrani? bog

li, koito gi opravdava? koi ye onya, koito shchye gi os'zhda? khristos isus li, koito umrya, a pri tova i bidye v'zkrysen ot m'rtvitye, koito ye ot dyasnata strana na boga, i koito khodataistvuva za nas? koi shchye ni otl'chi ot khristovata lyubov? skr'b li, ili utyesnyeniye, gonyeniye ili glad, golota, byeda, ili nozh? (zashchoto, kakto ye pisano: "ubivani smye zaradi tyebye tsyal dyen; schitani smye kato ovtseye za klyanye"). nye; v'v vsichko tova stavamye povyechye ot pobyedyeli chryez tozi, koito ni ye v'zlyubil. ponyezhye s'm uvveryen, chye nito sm'rt, nito zhivot, nito angyeli, nito vlasti, nito syegashnito, nito b'dyeshchetye, nito sili, nito visochina, nito d'lbochina, nito koye da bilo drugo s'zdaniye shchye mozhnye da ni otl'chi ot bozhiiyata lyubov, koyato ye v khrista isusa, nashiiya navstryechu.

9

kazvam istinata v khrista, nye l'zha, i s'vyestta mi svidyetyelstvuya s myenye v svyetiya dukh, chye imam golyama skr'b i nyepriyestanna m'ka v s'rtsyeto si. zashchoto bikh zhyelal sam az da s'm anatyema siryech: otl'chyen, ot khrista, zaradi moitye bratya, moitye po pl't rodnini; koito sa izrailitani, na koito prinadlyezhat osinovyeniyyeto na slavata, zavyyetiye i davanyeto na zakona, bogosluzhyeniyyeto i obyeshchaniyata; chiito sa i ottsitye, i ot koito sye rodi po pl't khristos, koito ye nad vsichki bog, blagoslovyen do vyeka. amin. obachye, nye chye ye propadnalo bozhiiyeto slovo; zashchoto nye vsichki oniya sa izrail, koito sa ot izrailya; nito sa vsichki chada, ponyezhye sa avraamovo potomstvo; no "v isaaka", kaza bog, "shchye sye naimyenuva tveyeto potomstvo". znachi, nye chadata, rodyeni po pl't, sa bozhii chada; no chadata, rodyeni sporyed obyeshchaniyyeto sye schitat za potomstvo. zashchoto tova byeshye nyeshcho obyeshchano, ponyezhye kaza: "shchye doida po tova vryemye, i sara shchye ima sin". i nye samo tova, no i kogato ryevyeka zachna ot yednogo, siryech, ot nashiiya otyets isaaka, makar chye bliznatsitye nye byakha oshchye rodyeni i nye byakha oshchye storili nyeshcho dobro ili zlo, to, za da pochiva bozhiiyeto po izbor namyeryeniye, nye na dyela, no na onzi, koito prizovava, ryechye i sye: "pogolyemiyat shchye sluguva na po-malkiya"; kakto ye pisano: "yakova v'zlyubikh, a isava namrazikh". i t'i, kakvo? da ryechyem li, chye ima nyepravda u boga? da nye b'dye! zashchoto kazva na moisyeya: "shchye pokazha milost, k'm kogoto shchye pokazha, i shchye pozhalaya, kogoto shchye pozhalaya". i t'i, nye zavisi ot tozi, koito iska, nito ot tozi, koito ticha, no ot boga, koito pokazva milost. zashchoto pisaniyyeto kazva na faraona: "imyenno za tova tye izdignakh, za da pokazha v tyebye silata si, i da sye prochuye imyeto mi po tsyeliya svyat". i t'i, k'm kogoto shchye, toi pokazva milost, i kogoto shchye zakoravyava. na tova ti shchye ryechyesh: a zashcho oshchye obvinaya? koi mozhnye da protivostoi na volyata mu? no, o chovyechye, ti koi si, shcho otgovaryash protiv boga? napravayeto nyeshcho shchye ryechye li na onzi, koito go ye napravil: zashcho si mye taka napravil? ili gr'ncharyat nyama vlast nad glinata,

s chast ot s'shchata butsa da napravi s'd za pochit, a s druga chast - s'd za nyepochtyena upotryeba? a kakvo shchye kazhyemy, ako bog, pri vsye, chye ye iskal da pokazhye gnyeva si i da izyavi silata si, pak ye t'ryp'al s golyamo d'lgot'rypeniye s'dovyetye, pryedmyeti na gnyeva si, prigotvyeni za pogibely, i ye t'ryp'al, za da izyavi bogatstvo na slavata si, nad s'dovyetye, pryedmyeti na milostta si, koito ye prigotvil otnapryed za slava - nad nas, koito prizova, nye samo izmyezhdu yudyeitye, no i izmyezhdu yezichnitsitye? kakto i v osiia kazva: - "shchye nyareka moi lyudye oniya, koito nye byakha moi lyudye, i taya v'zlyubyena, koyato nye byeshye v'zlyubyena"; i na s'shchoto myasto, gdyeto im sye kazva: "nye styemoi lyudye, tam shchye sye naryekat chada na zhiviya bog". a isaiya vika za izrailiya: - "ako i da ye chisloto na izrailityanitye kato morsi pyas"ka, samo ostat"k ot tyakh shchye sye spasi; zashchoto navstryechu shchye izp"lni na zymyata kazanoto [po pravda] ot nyego", kato go izv"rshi i sv"rshi skoro. i kakto isaiya ye kazal v po-priedishno myasto: "ako navstryechu na silitye nye bi ni ostavil potomstvo, kato sodom bikhmye ostanali i na gomor bikhmye sye oprilichili". i t'i, kakvo da kazhyem? tova, chye yezichnitsitye, koito nye t'rsyekha pravda, poluchikha pravda, i to pravda, koyato ye chryez vyarvanye; a izrail, koito t'rsyeshye zakon za pridobivanye pravda, nye stigma do tak"v zakon. zashcho? zatova, chye nye go t'rsi chryez vyarvanye, a nyakak si chryez dyela. tye sye sp'nakha o kam"ka, o koito khorata sye sp"vat; kakto ye pisano: - "yeto, polagam v sion kam"ka, o koito da sye sp"vat, i kanara, v koyato da sye s'blaznyavat; i koito vyarva v nyego nye shchye sye posrami".

10

bratya, moyeto s'rdyechno zhyelaniye i molbata mi k'm boga ye za spasyeniyeto na izrailiya. zashchoto svidyetyelstvuvam za tyakh, chye tye imat ryevnost za boga, samo chye nye ye sporyed p'lnoto znaniye. ponyezhye, ako nye znayat pravdata, koyato ye ot boga i iskat da postavlyat svoiyata, tye nye sye pokorikha na pravdata ot boga. ponyezhye khristos izp'nyava tsyelta na zakona, da sye opravdaye vsyeki, koito vyarva. zashchoto moiseyi pishye, chye chovyek, koito v'rshi pravdata, koyato ye chryez pazyenyeto na zakona, shchye zhivyeye chryez nyeya. a pravdata, koyato ye chryez vyara, govori taka: "da nye ryechyesh v s'rtsyeto si: koi shchye sye v'z'kach na nyebyeto, siryech, da svali khrista? ili: koi shchye slyezye v byezdnata siryech da v'zvyedye khrista ot m'rtvitye?" no shcho kazva tya? kazva, chye "dumata ye blizo pri tyebye, v ustata ti i v s'rtsyeto ti", siryech dumata na vyarata koyato propovyad-vanye. zashchoto, ako izpovyadash s ustata si, chye isus ye navstryechu, i povyarvash s's s'rtsyeto si, chye bog go ye v'z'kryesil ot m'rtvitye shchye sye spashish. zashchoto s's s'rtsye vyarva chovyek i sye opravdava, i s usta pravi izpovyed i sye spasyava. zashchoto pisanitye kazva: "nikoi, koito vyarva v nyego, nye shchye sye posrami". ponyezhye nyama razlika myezhdu yudyein i gr"ka zashchoto s'shchiyat navstryechu ye navstryechu na vsichki, bogat k'm

vsichki, koito go prizovavat. zashchoto "vsyeki, koito prizove navstryechunoto imye, shchye sye spasi". kak, prochyeye, shchye prizovat tozi, v kogoto nye sa povyarvali? i kak shchye povyarvat v tozi, za kogoto nye sa chuli? a kak shchye chuyat byez propovyed-nik? i kak shchye propovyadvat, ako nye b'dat pratyeni? kakto ye pisano: - "kolko sa pryekrasni nozyetye na tiya, koito blagovyestvuvat dobroto!" no nye vsichki poslushakha blagovyestietye; zashchoto isaiya kazva: "navstryechui, koi ot nas ye povyarval na onova, koyeto smye chuli"? i t'i, vyarvanyeto ye ot slushanye, a slushanyeto - ot khristovoto slovo. no kazvam: tye nye sa li chuli? naistina, chuli sa: - "po tsyalata zyemya ye izlyaz"l glas"t im, i dumitye im do kraishchata na vsyelyenata". no pak kazvam: izrail nye ye li razbral? razbral ye, zashchoto p'rvo moiseyi kazva: - "az shchye v razdradno za ryevnuvanye s tiya, koito nye sa narod; s narod nyesmislyen shchye vi razngyevya"; a isaiya sye osmyelvava da kazhye: - "namyeryen byakh ot oniya, koito nye mye t'rsyekha; yavyen stanakh na tiya, koito nye pitakha za myenye; a za izrailiya kazva: - "prostirakh t'syetye si tsyal dyen k'm lyudye nyepokorni i opaki"

11

i t'i, kazvam: otkhv"rlil li ye bog svoitye lyudye? da nye b'dye! zashchoto i az s'm izrailityanin, ot avramamovoto potomstvo, ot vyeniaminovoto pleyemye. nye ye otkhv"rlil bog lyudyetye si, koito ye pryeduznal. ili nye znayetye shcho kazva pisanityeto za iliya? kak vika k'm boga protiv izrailiya, kazvaiki: "navstryechui, izbikha prorotsitye ti, razkopakha oltaritye ti, i az ostanakh sam; no i moya zhivot iskat da otnyemat". no shcho mu kazva bozhyestvyeniyat otgovor? - "ostavil s'm si syedyem khilyadi m"zhye, koito nye sa pryeklonili kolyano pryed vaala". taka i v syegashno vryemye ima ostat"ka, izbran po blagodat. no, ako ye po blagodat, nye ye vyecheye ot dyela, inachye blagodatata nye ye vyecheye blagodat [a ako ye ot dyelata, nye ye vyecheye blagodat, inachye dyeloto nye ye vyecheye dyelo]. togava kakvo? onova, koyeto izrail t'rsyeshye, tova nye poluchi, no izbranyeto go poluchikha, a ostanalitye sye zakoravikha dazhye do dnyes; kakto ye pisano: "bog im dadye dukh na byezchuvstviye, ochi - da nye vizhdat i ushi - da nye chuvat". i david kazva: - "trapyezata im nyeka stanye za tyakh primka i ulovka, s'blaz'n i v'zdayaniye; da sye pomrachat ochite im, ta da nye vizhdad, i sg"rbi g'rba im za vinagi". togava kazvam: sp'nakha li sye, ta da padnat? da nye b'dye! no chryez tyakhnoto otklonyeniye doidyed spasyeniyeto na yezichnitsitye, za da gi v'zbudi k'm ryevnivost. a, ako tyakhnoto otklonyeniye znachi bogatstvo za svyeta i tyakhnoto otpadanye - bogatstvo za yezichnitsitye, kolko povyeche tyakhnoto p'lno v'zstanovyavanyel zashchoto na vas, koito byakhitye yezichnitsi, kazvam, chye, ponyezhye s'm apostol na yezichnitsitye, az slavya moyata sluzhba, dano po nyakak"v nachin da v'zbudya k'm ryevnivost tiya, koito sa moya pl't, i da spasya nyakoi ot tyakh. zashchoto, ako tyakhnoto otkhv"rlyanye znachi primiryeniye na svyeta, kakvo shchye b'dye priymanyeto

im, ako nye ozhivayavanye ot m"rtvitye? a ako p"rvoto ot tyestoye sye svyeto, to i tsyaloto zasyavanye ye svyeto; i ako koryen't ye svyeto, to i klonitye sa svyeti. no, ako nyakoi kloni sa bili otryazani, i ti, bidyeiki diva maslina, si bil prisadyen myezhdu tyakh, i si stalas s"uchastnik s tyakh v tl"stiya koryen na maslina, nye sye khvali sryeshchu klonitye; no ako sye khvalish, znai, chye ti nye d"rzhish koryena, a koryen't tyebye. no shchye ryechyesh: otryazakha sye kloni, za da sye prisadya az. do-brye, poradi nyeverye tye sye otryazakha, a ti poradi vyara stoish. nye visokoumstvuvai, no boi sye. zashchoto, ako bog nye poshchadi yestystyenyite kloni, nito tyebye shchye poshchadi. vizh, prochyeye, blagostta i strogostta bozhia: strogost k'm padnalitye, a bozhystvyena blagost k'm tyebye, ako ostantyesh v taya blagost; inachye, i ti shchye b'dyesh otsyechyen. taka i tye, ako nye ostanat v nyeverye, shchye sye prisadyat; zashchoto bog mozhye pak da gi prisadi. ponyezhye, ako ti si bil otsyechyen ot maslina po yestystvo diva, i, protiv yestystvoto, si bil prisadyen na pitomna maslina, to kolko povechye oniya, koito sa yestystvyeni kloni, shchye sye prisadyat na svoaya maslina! zashchoto, bratya, za da nye sye mislitye za m'dri, iskam da znayetya taya taina, chye chastichno zakoravyavanye spolyetya izrailya, samo dokato vlyezye p"lnoto chislo na yezichnitsitye. i taka tsyelyat izrail shchye sye spasi, kakto ye pisano: "izbavitel shchye doidye ot sion; toi shchye otv"ryne nyechystiyata ot yakova; i yeto zavtyeta ot myenye k'm tyakh: kogato otnyema gryekhovetye im". kolkoto za blagovyestiyeto, tye sa nyepriyateli, koyeto ye za vasha polza, a kolkoto za izbora, tye sa v"zlyubiyeni zaradi bashchitye. zashchoto darovyetye i prizvaniyeto ot boga sa nyeotmyenimi. zashchoto kakto viye nyakoga sye nyepokoryavakhtye ili: nyepovyarvakhtye - vat na boga, no syega chryez tyakhnoto nyepokorstvo ili: nyeverye. styte pridobili milost, ta chryez pokazanata k'm vas milost i tye syega da pridobiyat milost, s'shcho taka i tye syega sye nyepokoryavat zashchoto bog zatvori vsichki v nyepokorstvo, ta k'm vsichki da pokazhye milost. o kolko d'lboke ye bogatstvoto na pryem"droshta i znaniyeto na boga! kolko sa nyepositzhimi nyegovitye s'dbi, i nyeizslyedimi p"tishchata mu! zashchoto, "koi ye poznal uma na navstryechua, ili, koi mu ye bil s"vyetnik?" ili, "koi ot po-napryed mu ye dal nyeshcho, ta da mu sye otplati?" zashchoto vsichko ye ot nyego, chryez nyego i za nyego. nyemu da b'dye slava do vyekovy. amin.

12

i t'i, molya vi, bratya, poradi bozhiiye milosti, da pryedstavitye tyelata si v zhyertva zhiva, svyeta, blagougodna na boga, kato vashye dukhovno sluzhyniye. i nyedyeyite sye s"obrazyava s toya vyek ili: svyat., no pryebrazyavaitye sye chryez obnovyavanyeto na uma si, za da poznayetye ot opit shcho ye bozhhiyata volya, - tova, koyeto ye dobro, blagougodno nyemu i s"v"rsnyeno. zashchoto, chryez dadyenata mi blagodat, kazvam na vsyeki yedin izmyezhdu vas, koito ye po-vidyen

da nye misli za syebye si po-visoko, otkolkoto tryabva da misli, no da razs"zhdava taka, shchoto da misli skromno, sporyed dyelata na vyarata, koito bog ye na vsyekigo razpryedyelil. zashchoto, kakto imamye mnogo chasti v yedno tyalo, a nye vsichkitye chasti imat s"shchata sluzhba, taka i niye mnozinata smye yedno tyalo v khrista, a smye chasti, vsyeki ot nas, yedin na drug. i kato imamye darbi, koito sye razlichavat sporyed dadyenata ni blagodat, ako ye prorochyestvo, nyeka prorokuvamye s"razmyerno s vyarata; ako li sluzhyenye, nyeka prilyezhavamye v sluzhyenyeto, ako nyakoi pouchava, nyeka prilyezhava v pouchavanyeto; ako uvyeshchava, v uvyeshchavanyeto; koito razdava, da razdava shchydro; koito upravlyava, da upravlyava s us"rdiye; koito pokazva milost, da ya pokazva dobrovolno. lyubovta da b'dye nyelitsyemynna; otrashchavaitye sye ot zloto, a prilyepavaitye sye k'm dobroto. v bratolyubiyeto si obichaitye sye yedin drug, kato srodnitsi; izpryevaryaitye da si otdavaty yedin na drug pochit. v us"rdiyeto bivaitye nyelenivi, plamyeni po dukh, kato sluzhitye na navstryechua. radvaitye sye v nadyezhdta, v skr"b bivaitye tv"rdi, v molitva postoyanni. pomagaitye na svyetiitye v nuzhditye im; pryedavaitye sye na gostolyubiye. blagoslavvayaitye oniya, koito vi gonyat, blagoslavvayaitye, i nye k"lnyetye. radvaitye sye s oniya, koito sye radvat; plachyetye s oniya, koito plachat. b'dyetye yedinomislyeni yedin k'm drug; nye davaitye uma si na visoki nyeshcha, no pryedavaitye sye na skromni nyeshcha; nye schitaitye syebye si za m"dri. nikomu nye vr"shchaitye zlo za zlo; promishlyavaitye za tova, koyeto ye dobro pryed vsichkitye chovyetsi; ako ye v"zmozhno, dokolkoto zavisi ot vas, zhivyeyite v mir s vsichkitye chovyetsi. nye si otm"styavaitye, v"zlyubiyeni, no daitye myasto na bozhia gnyav; zashchoto ye pisano: "na myenye prinadlyezhi otm"shchyniyeto, az shchye storya v"zdayaniye, kazva navstryechu". no, "ako ye gladyen nyepriyatelyat ti, nakhrani go; ako ye zhadyen, napoi go; zashchoto, tova kato pravis, shchye natrupash zhar na glavata mu". nye sye ostavai da tye pobyezhdava zloto; no ti pobyezhdavai zloto chryez dobroto.

13

vsyeki chovyek da sye pokoryava na vlastitye, koito sa nad nyego; zashchoto nyama vlast, koyato da nye ye ot boga, i kolkoto vlasti ima, tye sa otryedyeni ot boga. zatova, koito sye protivni na vlastta, protivni sye na bozhhiyata naryedba; a koito sye protivnyat shchye navlyekat os"zhdanye na syebye si. zashchoto vladetyelyite nye prichinyavat strakh na do-brotvoryetsa, no na zlotvoryetsa. iskash li, prochyeye, da sye nye boish ot vlastta? v"rshi dobro, i shchye b'dyesh pokhvalyen ot nyeya; ponyezhye vladetyelyat ye bozhii sluzhityel za tvoya polza. no ako v"rshish zlo, da sye boish; zashchoto toi nye nosi naprazno sabyata, ponyezhye ye bozhii sluzhityel, m"zdov"zdatyel za dokarvanye gnyav, v"rkhu gr"tski: za gnyeva spryamo tozi, koito v"rshi zlo. zatova nuzhno ye da sye pokoryavaty nye samo poradi

strakh ot gnyeva, no i zaradi s"vyestta. ponyezhye za taya prichina i dan"k plashchatye. zashchoto vladyetelitye sa bozhii sluzhityeli, koito postoyanno sye zanimavat s taya dl'zhnost. otdavaitye na vsichki dl'zhimoto: komuto sye d'lzhi dan"ka, dan"ka; komuto mito, mitoto; komuto strakh, strakha; komuto pochit, pochitta. nye ostavaitye nikomu dl'zhni v nishcho, osvven yedin drug da sye obichatye, zashchoto, koito obicha drugigo, izp"lnyava zakona. ponyezhye zapovyeditye: "nye pryelyubodeystvu-vai"; "nye ubivai"; "nye kradi"; "nye pozhylavai"; i koya da bilo druga zapovyed sye zaklyuchavat v tiya dumi: "da obichash blizhniya si kako syebye si". lyubovta nye v"rshi zlo na blizhniya; slyedovatelyno, lyubovta izp"lnyava zakona. i tova v"rshyetye kako znayetye vryemyeto, chyе chas't ye vyeche nas-tanal da sye s"buditye ot s'n; zashchoto spasenyeto ye po-blizo do nas syega, otkolkoto, kogato izp"rvo povyarvakhmye. noshchta pryemina, a dyenyat nablizhi; i t'i nyeka otkhiv"rlim dyelata na t'mminata, i da sye oblyechyem v or"zhiveto na svyetlinata. kako v byal dyen nyeka khodim blagopristoino, nye po pirovaniya i piyanstva, nye po bludstvo i strastolyu-biye, nye po kramoli i zavisti. no oblyechyetye sye s navstryechua isusa khrista, i nye promishlyavaitye za strastitye na pl'tta.

14

slabiya v"v vyarata priyemaitye, no nye za da sye pryepiratyе za s'mnyenyata mu, yedin vyarva, chyе mozhye vsichko da yadye; a koito ye slab v"v vyarata, yadye samo zyelyenchuk. koito yadye, da nye pryezira tozi, koito nye yadye; i koito nye yadye, da nye os"zhda tozi, koito yadye; zashchoto bog go ye priyel. koi si ti, shcho s"dish chuzhd sluga? pryed svoya si navstryechuar toi stoi ili pada. no shchyе stoi, zashchoto navstryechu ye silyen da go napravi da stoi. nyakoi uvazhava yedin dyen povyeche ot drug dyen; a drug chovyek uvazhava vsyeki dyen yed-nakvo. vsyeki da b'dye nap"lno uvvryen v svoya um. koito pazi dyenya, za navstryechua go pazi; [a koito nye pazi dyenya, za navstryechua go nye pazi]; koito yadye, za navstryechua yadye, zashchoto blago-dari na boga; i koito nye yadye, za navstryechua nye yadye, i blagodari na boga. zashchoto nikoi ot nas nye zhivyye za syebye si, i nikoi nye umira za sye-bye si. ponyezhye, ako zhivyyem, za navstryechua zhivyyem, i ako umiramye, za navstryechua umi-ramye; i t'i zhivyyem li, umiramye li, navstryechuni smye. zashchoto khristos zatova umrya i ozhivya - da navstryechustvuva i nad m"rtvitye i nad zhivitye. i t'i, ti zashcho s"dish brata si? a p'k ti zashcho pryezirash brata si? ponyezhye niye vsichki shchyе zastanyem pryed bozhieto s'dilishchyе. zashchoto ye pisano: - "zaklyevam sye v zhivota si, kazva navstryechu chyе vsyako kolyano shchyе sye pryekloni pryed myenye, i vsyeki yezik shchyе slavoslovi boga". i t'i, vsyeki ot nas za syebye si shchyе otgovarya pryed boga. kato ye t'i, da nye s'dim vyeche yedin drug; no po-dobrye da b'dye razs"zhdyenyeto vi tova - nikoi da nye po-laga na brata si sp"nka ili s'blaz'n. znaya i uvvryen s'm v navstryechua isusa, chyе nishcho nye ye samo

po syebye si nyechisto; s tova izklyuchenyie, chyе za tozi, koito schita nyeshcho za nyechisto, nyemu ye nyechisto. zashchoto, ako brat ti sye osk'rbi po-radi tova, koyeto yadyesh, ti vyeche nye khodish po lyubov. s yadyenyeto si nye pogubvai onzi, za kogoto ye umryal khristos. prochyye, da sye nye khuli tova, koyeto viye schitatye za dobro, zashchoto bozhieto tsarstvo nye ye yadyenye i piyenye, no pravda, mir i radost v svyetya dukh. ponyezhye, koito taka sluzhi na khrista, biva ugodyen na boga i odobryen ot chovyetsitye. i t'i, nyeka t'rsim tova, koyeto sluzhi za mir i za vzaimno nazidaniye. zaradi yadyenye nyedyei s'sipva bozhiyata rabota. vsichko naistina ye chisto; no ye zlo za chovyeka, koito s yadyenyeto si prichinyava s'blaz'n. dobro ye da nye yadyesh myeso, nito da piyesh vino, nito da storish nyeshcho, chryez koyeto sye sp'va brat ti, [ili sye s'blaznyava, ili iznymoshchyava]. vyarata, koyato imash za tiya nyeshcha, imai ya za syebye si pryed boga. blazhen onya, koito nye os"zhda syebye si v tova, koyeto odobryava. no onya, koito sye s'mnyava, os"zhda sye ako yadye, zashchoto nye yadye ot ubyezhdyniye; a vsichko, koyeto nye stava ot ubyezhdyniye, ye gryakh.

15

prochyye, niye silnitye smye dl'zhni da nosim nye-moshchitye na slabitye i da nye ugazhdamyе na sye-bye si. vsyeki ot nas da ugozhdava na blizhniya si, s tsyel k'm tova, koyeto ye dobro za nazidaniyeto mu. ponyezhye i khristos nye ugodi na syebye si, no, kako ye pisano: - "ukoritye na oniya, koito ukor-ryavakha tyеbye, padnakha v"rkhu myenye". zash-choto vsichko, shcho ye bilo ot po-napryed pisano, pisano ye bilo za nasha pouka, ta chryez tv"rdostta i utyekhata ot pisanitya da imamyе nadyezhda. a bog na tv"rdostta i na utyekhata da vi dadye yedinomis-liye pomyezhdu vi po primyera na khrista isusa. sh-choto yedinodushno i s yedni usta da slavitye boga i otssa na nashiya navstryechu isus khristos. zatova priyemaitye sye yedin drug, kako i khristos vi priye, za bozhiyata slava. zashchoto kazvam, chyе khristos, zaradi bozhiyata vyarnost, stana sluzhityel na obryazanyte, za da utv"rdi obyeschaniyata dadyeni na bashchitye, i za da proslavyat yezichnitsitye boga za nyegovata milost, kako ye pisano: - "zatova shchyе tye khvalya myezhdu naroditye, i na imyeto ti shchyе pyeya". i pak kazva: - "razyesyelyetye sye, narodi, s lyudyetye mu". i pak: - "khvalyetye navstryechua, vsichki narodi, i da go slavoslovvat vsichki lyudye". i pak isaiya kazva: "shchyе sye yavi iyesyeyeviyat kor-ryen", i, "koito shchyе sye izdignye da vladyye nad naroditye; na nyego shchyе sye nadyavat naroditye". a bog na nadyezhdata da vi izp"lni s p'lna radost i mir v"v vyarvanyeto, t'i shchoto chryez silata na svyetya dukh da sye pryemnozhava nadyezhdata vi. i sam az s'm uvvryen za vas, bratya moi, chyе sami viye styе p'lni s blagost, izp"lnenyi s vsyako znaniye, i chyе mozhetye da sye nastavlyavatyе yedin drug, no, za vi na pomnyia, pisha vi donyak'dye po-d'rzostno poradi dadyenata mi ot boga blagodati, da b'da sluzhityel isus khristos myezhdu yezichnitsitye,

i da svyeshchyenosluzha v bozhiiyeto blagovyestiye, za da b'dat yezichnitsiye blagopriyatnen prinos, osvetyeten ot svyetiya dukh. i t'i, kolkoto za tova, koyeto sye otnasya do boga, az imam za kakvo da sye pokhvalya v khrista isusa. zashchoto nye bikh sye osmyeliel da govorya za nyeshcho osvyyen onya, koyeto khristos ye izv"rsnil chryez myenye za privyehzdanye yezichnitsiye v pokornost na vyarata chryez moyeto slovo i dyelo, s's silata na znamyeniya i chudyesa, s's silata na svyetiya dukh [bozhii], taka shchoto ot yerusolim i okolnostiyte mu dori do ilirik nap'lno s'm propovyadval khristovoto blagovyestiye. obachye imakh za tsyel da propovyadvam blagovyestiyyeto taka, - nye tam gdyeto byeshye vyecheye izvyyestno khristovoto imye, da nye bi da gradya na chuzhda osnova; no, kakto ye pisanoto: - "oniya shchye vidyat, na koito nye sye ye v"zvystilo za nyego; i oniya shchye razbyerat, koito nye sa chuli" tova mrye ye v"zpiralo mnogo p'ti, ta nye s'm dokhohzhdal pri vas. no syega, kato nyama vyecheye myasto za moyeto rabotyenyte po tiya strani, i ponyezhye ot mnogo godini s'm zhyelal da doida pri vas, na otivanyeto si v ispaniya shchye doida, zashchoto sye nadyavam da vi vidya kato minavam, i viye da mrye izpratitye za tam, slyed kato sye nasitya donyak'dye chryez obshchyeniye s vas. a syega otivam v yerusolim da posluzha na svyetiitye. zashchoto makyedoniya i akhaiya blagovolikha da dadat izvyyestna pomoshch za byednitnye myezhdu svyetiitye v yerusolim. blagovolikha naistina, no i dl'zhni im sa, zashchoto, ako yezichnitsiye uchastvuvat s tyakhi i v dukhovnitnye nyeshcha, dl'zhni sa da im posluzhat i v tyelyesniyte. prochyye, kogato sv"rsha tova, kato im osigurya toya plod, shchye mina pryev vas za ispaniya. i znaya, chye kogato doida pri vas, shchye doida s izobilno blagoslovyeniye ot [blagovyestvuvanyeto na] khrista. a molya vi sye, bratya, zaradi nashiya navstryechu isus khristos, i zaradi lyubovta, koyato ye plod na dukha, da mrye pridruzhavatye v us"rdna molitva k'm boga za myenye, ta da sye izbavya ot protivnitsiye na vyarata v yudyeya, i moyata usluga za yerusolim da b'dye blagopriyatna na svyetiitye; i s bozhiiyata volya da doida radostyen pri vas, i da si pochina myezhdu vas. a bog na mira da b'dye s vsichki vas. amin

16

pryepor"chvam vi nashata syestra fiva, koyato ye sluzhityelka na ts"rkvata v kyenkhryeya, da ya priyemyetye v navstryechua, kakto ye prilichno na svyetiitye, i da i pomognyetye v kakovoto bi imala nuzhda ot vas; zashchoto i ty a ye pomagala na mnozina, kakto i na samiya myenye. pozdravyetye moitye s"rabotnitsi v khrista isusa, priskila i akila, koito za moya zhivot si polozhikha vratovyetye pod nozh, na koito nye samo az blagodarya, no i vsichkitye ts"rkvi myezhdu yezichnitsiye; pozdravyetye i domashnata im ts"rkva. pozdravyetye lyubyezniya mi yepenyeta, koito ye p"rviyat plod ot aziya za khrista. pozdravyetye mariya, koyato sye ye trudila mnogo za vas. pozdravyetye andronika i yuniya, moitye srodnitsi i nyakoga zayedno s myenye zatvornitsi, koito myezhdu apostolitnye sye schitat za byelyezhiti

i koito oshchye pryedi myenye byakha v khrista. pozdravyetye lyubyezniya mi v navstryechua ampilyat. pozdravyetye nashiya s"rabotnik v khrista urvana i lyubyezniya mi stakhiya. pozdravyetye odobryeniya za vyeryen v khrista apyeliya. pozdravyetye oniya, koito sa ot aristovulovoto syemyeistvo. pozdravyetye rodninata mi irodiona. pozdravyetye ot narkisovoto syemyeistvo tiya, koito sa v navstryechua. pozdravyetye trifiyena i trifosa, koito rabotat v navstryechua. pozdravyetye lyubyezna pyersida, koyato ye rabotila mnogo v navstryechua. pozdravyetye izbraniya ot navstryechua rufa, i nyegovata maika, koyato ye i moya. pozdravyetye asinkrita, flyegonta, yerma, patrova, yermiya i bratyata, koito sa s tyakh. pozdravyetye filologa i yuliya, niryeya i syestra mu, i olimpana, i vsichkitye svyeti, koito sa s tyakh. pozdravyetye sye yedin drug s's svyeta tsyulvka. pozdravyavat vi vsichkitye khristovi ts"rkvi. i molya vi sye, bratya, da zabyelyezhitye tiya, koito prichinyavat razdori i s"blazni, protivno na ucheniyeto, koyeto styte nauchili, i ostranyavaitye sye ot tyakh. zashchoto takiva chovyetsi nye sluzhat na nashiya navstryechu [isus] khristos, a na svoitye si okhotti gr"tski: na svoya si t"rbukh., i s blagi i laskavi dumi pril'gvat s'rtsata na prostodusnitye. zashchoto vashata posluhnost ye izvyyestna na vsichki, po koyato prichina az sye radvam za vas. no zhyelal bikh da b'dyetye m'dri otnosno do broto, a prosti otnosno zloto. a bog na mira, skoro shchye smazhye satana pod nozyetye vi. blagodatna na nashiya navstryechu isus khristos da b'dye s vas. pozdravyavat vi s"rabotnik"t mi timotyei, i srodnitsiye mi lukii, yason i sosipat'r. az tyertii, koito napisakh tova poslaniye, vi pozdravyavam v navstryechua. pozdravyava vi gaii, gostopriyemnik"t na myenye i na tsyalata ts"rkva. pozdravyava vi gradskiyat kovcheyezhnik yerast i brat kvart. [blagodatna na nashiya navstryechu isus khristos da b'dye s vsichki vas. amin]. a na tozi, koito mozhye da vi utv"rdi sporyed moyeto blagovyestiye i propovyedta za isusa khrista, sporyed otrivanyeto na tainata, koyato ye bila zam"lchana ot vyechni vryemyena, a syega sye ye yavila, i chryez prorochyeskitye pisaniya po zapovyedta na vyechniya bog ye stanala poznata na vsichkitye narodi za tyakhno pokoryavanye na vyarata, - na yediniya pryem"d'r bog da b'dye slava chryez isusa khrista do vyeka. amin.

pavyel, s bozhhiyata volya prizovan da b'dye apostol isus khristov, i brat sostyen, do bozhhiyata ts'rkva, koyato ye v korint, do osvyetyeniyte v khrista isusa, prizovani da b'dat svyetti, zayedno s vsichki, koito prizovavat na vsyako myasto imyeto na isusa khrista, nashiya navstryechu, koito ye i tyekhyen i nash: blagodat i mir da b'dye na vas ot boga nashiya otyets i ot navstryechua isusa khrista. vinagi v'zdavam blagodaryeniya na moya bog za vas za bozhhiyata blagodat, koyato vi ye bila dadyena v khrista isusa chye sye obogatikhnye chryez nyego v'v vsichko, v p'lna sila da govoryte za nyego, (po koito nachin sye potv'rdi svidyetyelstvuvanyeto za khrista myezhdu vas), taka shchoto viye nye ostatvatye nazad v nikoya darba, kato chakatyte vyavleniyeto na nashiya navstryechu isus khristos, koito i dokrai shchye vi utv'rzhdava, ta da b'dyete byezupryechni v dyenya na nashiya navstryechu isus khristos. vyeryen ye bog, chryez kogoye styte bili prizovani v obshcheyeniyeto na sina mu isusa khrista nashiya navstryechu. molya vi sye, bratya, za imyeto na nashiya navstryechu isus khristos, vsichki da govoryte v s'gliaye, i da nyama razdori myezhdu vas, no da b'dyete s'v'rshyeno s'yedinyeni v yedin um i v yedna mis'l. zashchoto nyakoi ot khloinitye domashni mi yavikha za vas, bratya moi, chye myezhdu vas imalo razpri. s tova iskam da kazha, chye vsyeki ot vas duma: az s'm pavlov; a az apolosov; a az k'fov; a p'k az khristov. nima sye ye razdyelil khristos? pavyel li sye razpna za vas? ili v pavlovoto imye sye kr'stikhtye? blagodarya bogu, chye nye s'm kr'stil nikogo ot vas, osyven krispa i gaiya, da nye bi da kazhye nyakoi, chye styte bili kr'styeni v moye imye. kr'stilkh oshchye i styefaninoviya dom; osyven tiya, nye pomnya da s'm kr'stil nyakoi drug. zashchoto khristos nye mye ye pratil da kr'shchavam, no da propovyadavam blagovestyeto; nye s m'dri dumi, da nye sye lishi khristoviya kr'st ot znachenyeniyeto si. zashchoto slovoto na kr'sta ye byezumiyte za tiya, koito pogivat; a za nas, koito sye spasyavamye, to ye bozhhiya sila. ponyezhye ye pisano: "shchye unishchozha m'drostta na m'dritye, i razuma na razum-nitye shchye otkh'rlya". g'dye ye m'driyat? g'dye knizhnik't? g'dye ye raziskvach't na toz vyek? nye ob'rna li bog v glupost svyetskata m'drost? zashchoto, ponyezhye v bozhhiyata m'dra naryedba svyet't s m'drostta si nye pozna boga, blagovoli bog chryez glupostta na tova, koyeto sye propovyadva, da spasi vyarvashchitye. ponyezhye yudyeyite iskat znamyeniya, a g'rtsitye t'rsyat m'drost; a niye propovyadvame razpntiyya khristos, za yudyeyite s'blaz'n, i za yezichnitsitye glupost; no za samitye prizvani, i yudyei i g'rtsi, khristos bozhhiya sila i bozhhiya pryem'drost. zashchoto bozhhiyeto glupavo ye po-m'dro ot chovyetsitye, i bozhhiyeto nyemoshchno ye po-silno ot chovyetsitye. ponyezhye, bratya, vizhtye kakvi styte viye prizvaniye, chye myezhdu vas nyama mnozina m'dri sporyed chovyetsitye, nito mnozina silni, nito mnozina blagorodni. no bog izbra glupavitte nyeshcha na svyeta, za da posrami m'dritye; s'shcho izbra bog nyemoshchni-

tye nyeshcha na svyeta, za da posrami silnitye; oshchye i dolnitye i pryezryenitye nyeshcha na svyeta izbra bog, da! i oniya, koito gi nyama, za da unishchozhi tiya, koito gi ima, za da nye sye pokhvali ni yedna tvar pryed boga. a ot nyego styte viye v khrista isusa, koito stana za nas m'drost ot boga, i pravda, i osvyeshcheyeniye, i izkuplyeniye; t'i shchoto, kakto ye pisano, "koito sye khvali, s navstryechua da sye khvali".

2

i az, bratya, kogato doidokh pri vas, nye doidokh s pryev'zhkodno govoryenye ili m'drost da vi izvyestya bozhhiyata taina; zashchoto byakh ryeshil da nye znaya myezhdu vas nishcho drugo, osyven isusa khrista, i to khrista gr'tski: nyego. razpnat. az byakh nyemoshcheyen myezhdu vas, strakhuvakh sye i mnogo tryeperyekh. i govoryenyeto mi, i propovyadvanyeto mi nye stavakha s ubyedytelnyeti dumi na m'drostta, no s dokazatelstvo ot dukh i ot sila; za da b'dye vyarvanyeto vi osnovano nye na chovyeshka m'drost, a na bozhhiyata sila. obachye, niye pouchavamye m'drost myezhdu s'v'rshenyenite, ala nye m'drost ot toya vyek, nito ot vlastnitsitye na toya vyek, koito pryeminavat; no pouchavamye bozhhiyata tainstvayena pryem'drost, koyato ye bila skrita, koyato ye bila pryedopryedyelena ot boga pryedi vyekovyette da ni dokarva slava. nikoi ot vlastnitsitye na toya vyek nye ya ye poznal; zashchoto, ako ya byakha poznali, nye bikha razpnali navstryechua na slavata. a sporyed kakto ye pisano: - "kakvoto oko nye ye vidyalo, i ukho nye ye chulo, i na chovyeshko s'rtsye nye ye dokhzhдало, vsichko tova ye prigotvil bog za tiya, koito go lyubyat". a na nas bog otkri tova chryez dukha; ponyezhye dukh't izdirva vsichko, dazhye i bozhiyte d'lbochini. zashchoto koi chovyek znaye shcho ima u chovyeka, osyven dukh't na chovyeka, koito ye v nyego? taka i nikoi nye znaye shcho ima u boga, osyven bozhhiyat dukh. a niye poluchikhmye nye dukha na svyeta, no dukha, koito ye ot boga, za da poznayem tova, koyeto bog ye blagovolil da ni podari; koyeto i v'zvyestiyavamye, nye s dumi nauchenyi ot chovyeshka m'drost, no s dumi nauchenyi ot dukha, kato poyasnyavamye dukhovnitye nyeshcha na dukhovnitye chovyetsi. ni yestestyenyiyat chovyek nye pobira tova, koyeto ye ot bozhhiya dukh, zashchoto za nyego ye glupost; i nye mozhnye da go razbyerye, ponyezhye, to sye izpitva dukhovno. no dukhovniyat chovyek izpitva vsichko; a nyego nikoi nye izpitva. zashchoto, "koi ye poznal uma na navstryechua, za da mozhnye da go nauchii? a niye imamye um khristov.

3

i az, bratya, nye mozhakh da govorya na vas, kato na dukhovni, no kato na pl'tski, kato na mladentsi v khrista. s mlyako vi khranikh, nye s tv'rda khrana; zashchoto oshchye nye mozhyekhtye da go priyemyetye, a i syega oshchye nye mozhyettye. ponyezhye i dosyega styte pl'tski; zashchoto, dokato

ima myezhdu vas zavist i razpra, nye styte li pl'tski, i nye post'pvatye li po chovyeshki? zashchoto koga yedin kazva: az s'm pavlov, a drug: az s'm apolosov, nye styte li kato chovyetsi slabi? kakvo ye, procheye, apolos, i kakvo ye pavyel? tyte sa sluzhityeli, chryez koito povyarvakhtye, i to kakto navstryechu ye dal na vsyeki ot tyakh. az nasadikh, apolos napoi, no navstryechu pravi da rastye. i t'i, nito koito sadi ye nyeshcho, nito koito poi, a navstryechu, koito pravi da rastye. procheye, toya, koito sadi, i toya, koito poi, sa ravni, obachye, vsyeki sporyed svoya trud shchye poluchi svoyata nagrada; zashchoto smye s'rabotnitsi na boga, kato viye styte bozhiya niva, bozhnye zdaniye. sporyed dadenyata mi bozhiya blagodat, kato izkusyen stroitelye az polozhikh osnova; a drug gradi na nyeya. no vsyeki nyeka vnimava kak gradi na nyeya. zashchoto nikoi nye mozhye da polozhi druga osnova, osvyyen polozhyenata, koyato ye isus khristos. i ako nyakoi gradi na osnovata zlato, sryebro, sk'potsyenni kam'ni, d'rva, syeno, slama, vsyekimu rabotata shchye stanye yavna kakva ye; zashchoto navstryechuniyat dyen shchye ya izyavi, ponyezhye tya chryez og'n nye otrkiva; i samiyat og'n shchye izpita rabotata na vsyekigo kakva ye. toya, komuto rabotata, koyato ye gradil, ustoi, shchye poluchi nagrada. a toya, komuto rabotata izgori, shchye pryet'rpi zaguba; a sam toi shchye nye izbavi, no t'i kato pryed og'n. nye znayetye li, chye styte khram na boga, i chye bozhiyat dukh zhivyye v'v vas? ako nyakoi razvali bozhiya khram, nyego bog shchye razvali; zashchoto bozhiyat khram ye svyet, koito khram styte viye. nikoi da nye sye l'zhye. ako nyakoi myezhdu vas misli, chye ye m'd'r sporyed toya vyek, nyeka stanye glupav za da b'dye m'd'r. zashchoto m'drosta na toya svyat ye glupost pryed boga, ponyezhye ye pisano: "ulavya m'dritye v lukavstvoto im"; i pak: "navstryechu znaye, chye razs'zhdeniyata na m'dritye sa suyetni". zatova nikoi da nye nye khvali s chovyetsitye. zashchoto vsichko ye vashye: bilo pavyel, ili apolos, ili kifa, ili svyet't, ili zhivot't, ili sm'rtta, ili syegashnoto, ili b'dyeshchyeto, vsichko ye vashye; a viye styte khristovi, a khristos bozhii.

4

taka vsyeki chovyek da ni schita za khristovi sluzhityeli i nastoinitsi na bozhitye taini. pri tui, koyeto tuk nye iziskva ot nastoinitsitye ye, vsyeki da sye namyeri vyveren. a za myenye ye tv'rde malko nyeshcho da b'da s'dyen ot vas ili ot chovyeshki s'd; dazhye az nye s'dya sam syebye si. zashchoto, pri vsye chye s'vyestta mi v nishcho nye nye izoblichava, pak s tova nye s'm opravdan; zashchoto navstryechu ye, koito shchye nye s'di. zatova nyedyetye s'di nishcho pryedzhyevremyennno, doklye nye doidye navstryechu, koito shchye izvadi na vidyelo skritoto v t'mminata, i shchye izyavi namyeryenyata na s'rtsata; i togava vsyeki shchye poluchi podobavashchata nyemu pokhvala ot boga. i tova, bratya, pryenosno prisposobikh k'm syebye si i k'm apolosa zaradi vas, za da nye nauchitye chryez nas da nye pryest'pvatye granitsata na pisanoto, da sye nye gordyye nyakoi ot vas s yedin protiv drug. za-

shchoto, koi tyte pravi da sye otlichavash ot drugigo? i shcho imash, koyeto da nye si poluchil? no ako si go poluchil, zashcho sye khvalish, kato chye nye si go poluchil? siti styte vyeche, obogatikhitye sye vyeche, tsaruvatye i to byez nas. i dano tsaruvatye, ta niye zayedno s vas da tsaruvamyte; zashchoto struva mi sye, chye bog izlozhi nas, apostolitye, nai-poslyedni, kato chovyetsi os'dyeni na sm'rt; zashchoto stanakhmye pokaz na svyeta, na angely i na chovyetsi; niye byezumni zaradi khrista, a viye razumni v khrista, niye nyemoshchni, a viye silni, viye slavni, a niye opozoryeni. niye do toya chas i gladuvamyte i zhaduvamyte, i smye goli, biti smye i sye skitamye, trudim sye, rabotyeiki s's svoitye r'tsyte; kato ni khulyat, blagoslavnyamyte; kato ni gonyat, postoyanstvuyamyte; kato ni zloslovyat, umolyavamyte; stanakhmye do dnyes kato izmyet na svyeta, izmyet na vsichko. nye pisha tova, da vi posramya, no da vi uvyeschaya, kato lyubyezni moi chada. zashchoto, ako imakhmye dyesyetki khilyadi nastavnitsi v khrista, pak mnozina bashchi nyamatye; ponyezhye az vi rodikh v khrista isusa chryez blagovyestiyeto. zatova vi sye molya, b'dyetye podrazhatyeli na myenye. po taya prichina vi pratikh timotyeya, koito mi ye v'zlyubyyeno i vyarno chado v navstryechua; toi shchye vi napomni moitye p'tishcha v khrista, takiva p'tishcha, kakvito poluchavam navsyak'dye v'v vsyaka ts'rkva. no nyakoi sye v'zgordyakha, kato chye nyamashye da doida pri vas. no, ako shchye navstryechu, az skoro shchye doida pri vas, i shchye izpitam, nye dumitye, no silata na tiya, koito sa sye v'zgordyeli. zashchoto bozhiyeto tsarstvo nye sye s'stoi v dumi, a v sila. shcho iskatye? s toyaga li da doida pri vas? ili s lyubov i krot'k dukh?

5

dori sye chuva, chye myezhdu vas imalo bludodzeyaniye, i to takova bludodzeyaniye, kakvoto nito myezhdu yezichnitsitye sye namira, imyenno, chye yedin ot vas ima bashchinata si zhyena. i viye styte sye v'zgordyeli, vmyesto da styte sk'rbili, za da sye otl'chi izmyezhdu vas toya, koito ye storil tui nyeshcho. zashchoto az, ako i da nye s'm tyelyesno pri vas, no kato s'm pri vas s dukha si, kato chye li s'm pri vas, - os'dikh vyeche, v imyeto na nashiya navstryechu isus, onogova, koito taka ye storil tova, (kato sye s'bra moyat dukh s vas zayedno s vlastta na nashiya navstryechu isus), da pryedadyem tak'v chovyek na satana za pogubvanye na pl'tta mu, za da sye spasi dukha mu v dyenya na navstryechua isusa. khvalbata vi nye ye dobra. nye znayetye li, chye malko kvas zakvasva tsyaloto tyesto? ochistyetye stariya kvas, za da b'dyetye novo tyesto. - t'i kato styte byezkvasni; zashchoto i nashata paskha, khristos, bidye zaklan [za nas]. zatova nyeka praznuvamyte, nye s's star kvas, nito s kvas ot zloba i nyechestyete, a s byezkvasni khlyabovye ot iskryenost i istina. pisakh vi v poslaniyeto si da sye nye snoshavatyte s bludnitsi, nye chye s'm iskal da kazha za bludnitsitye na toya svyat, ili za sryebrolyubtsitye i grabityelitye, ili za idolopoklontsitye, ponyezhye togava bi tryabvalo da izlyezetye ot svyeta, - no v dyesitvyelnost vi pisakh

da sye nye snoshavatye s nyakogo, koito sye naricha brat ako ye bludnik, ili sryebrolyubyets, ili idolopoklonnik, ili grabityel; s tak'v, nito da yadyetye zayedno. zashchoto, kakva rabota imam da s'dya v'nkashnitye chovyetsi? nye s'ditye li viye v'tryeshnitye, dokato v'nkashnitye bog s'di? ot'chyetye nychyestiviya chovyek izpomyezhdu si.

6

kogato nyakoi ot vas ima nyeshcho protiv drugigo, smyeye li da sye s'di pryed nyepravynednitye, a nye pryed svyetiitye? ili nye znayetye, chyе svyetiitye shchye s'dyat svyeta? ako, prochyye, viye shchye s'ditye svyeta, nye styе li dostoini da s'ditye ni naimalkitye raboti? nye znayetye li, chyе niye shchye s'dim anglyeli? a kolko povyechye zhityeiski raboti; togava, ako imatye zhityeiski t'zhibi, postavatyе li za s'dii oniya, koito ot ts'rkvata sye schitat za nishcho? kazvam tova za da vi napravya da sye zasramitye. istina li ye, chyе nyama myezhdu vas ni yedin m'd'r chovyek, koito bi mog'l da ots'di myezhdu bratyata si, no brat s brata sye s'di, i to pryed nyevyarvashchitye? dazhye, pryedi vsichko, ye golyam nyedostat'k u vas gdyeto imatye t'zhibi pomyezhdu si. zashcho po-dobrye nye ostavatye onyeppravdani? zashcho po-dobrye da nye b'dyetye ograbyeni? a naprotiv, viye sami onyeppravdatye i ograbvatye, i to bratya. ili nye znayetye, chyе nyepravynednitye nyama da naslyedyat bozhityeto tsarstvo? nyedyeitye sye l'ga. nito bludnitsitye, nito idolopoklonnitsitye, nito pryelyubodyeitye, nito malakiitsitye, nito m'zhyelozhnitsitye, nito kratdsitye, nito sryebrolyubtsitye, nito piyanitsitye, nito khulityelitye, nito grabityelitye nyama da naslyedyat bozhityeto tsarstvo. i takiva byakha nyakoi ot vas; no viye izmikhtye syebye si ot takiva nyeshcha, no sye osvyetikhtye, no sye opravdakhtye v imyeto na navstryechua isusa khrista i v dukha na nashiya bog. vsichko mi ye pozvoljeno, ala nye vsichko ye polyezno; vsichko mi ye pozvoljeno, no nye shcha da s'm obladan ot nishcho. khranata ye za stomakha, i stomakh't ye za khranata; no bog shchye unishchozhi i nyego i nyeya. a tyaloto nye ye za bludodyeyaniye, no za navstryechua, i navstryechu ye za tyaloto, a bog, koito ye v'zkrysel navstryechua, shchye v'zkryesi i nas s's silata si. nye znayetye li, chyе vashitye tyela sa chasti na khrista? i t'i, da otnyema li ot khrista chastitye mu i da gi napravya chasti na bludnitsa? da nye b'dye! v izdaniyeto ot 1940 g. - "v" vmysto "i". ili nye znayetye, chyе koito sye s"v"kupyava s bludnitsa ye yedno tyalo s nyeya? zashchoto "shchye b'dat", kazva, "dvamata yedna pl't". no, koito sye s'yedinyava s navstryechua ye yedin dukh s nyego. byagaitye ot bludodyeyaniyeto. vsyeki drug gryakh, koito bi storil chovyek, ye v'n ot tyaloto; no koito bludstvuvva, s'gryeshava protiv svoyyeto si tyalo. ili nye znayetye, chyе vashyeto tyalo ye khram na svyetiya dukh, koito ye v"v vas, kogoto imatye ot boga? i viye nye styе svoi si, zashchoto styе bili s tsyena kupyeni; zatova proslavyetye boga s tyelata si, [i s dushitye si, koito sa bozhii].

7

a odnosno tova, shcho mi pisakhtye: dobroye ye chovyek da sye nye dokosva do zhyena. no, za da sye izbyagvat bludodyeyaniyata, nyeka vsyeki m'zh ima svoya si zhyena, i vsyaka zhyena da ima svoi m'zh. m'zh't nyeka ima s zhyenata d'lzhimoto k'm nyeya snoshenyiye; podobno i zhyenata s m'zha. zhyenata nye vldayeveye svoyyeto tyalo, a m'zh't; taka i m'zh't nye vldayeveye svoyyeto tyalo, a zhyenata. nye lishavaitye yedin drug ot s'pruzhyesko snoshenyiye, osvyn ako b'dye po s'glasiye za malko vryemye, za da sye pryedavatye na molitva, i pak b'dyetye zayedno, da nye bi satana da vi izkushava chryez vashata nyev"zmozhnost da sye v'zd'rzhatyе. no, tova kazvam, kato pozvolenyiye, a nye kato zapoved. obachye, bikh zhyelal vsichkitye chovyetsi da b'dat kak'vto s'm az. no vsyeki ima svoya osobyen dar ot boga, yedin taka, a drug inak. a na nyezhyenyenitye i vdvotsitye kazvam: dobro ye za tyakh, ako si ostatan takiva, kak'vto s'm i az. no, ako nye mogat da sye v'zd'rzhay, nyeka sye zhyenyat, zashchoto po-dobrye ye da sye zhyenyat, otkolkoto da sye razzhyegvat. a na zhyenitye zar'chvam, i to nye az, no navstryechu: zhyena da nye ostavya m'zha si; (no, ako go ostavi, nyeka ostanye nyeom'zhyena, ili nyeka sye pomiri s m'zha si); i m'zh da nye napushcha zhyena si. a na drugitye kazvam az, nye navstryechu: ako nyakoi brat ima nyevyarvashcha zhyena, i tyа ye s'glasna da zhivyeye s nyego, da nye ya napushcha. i zhyena, koyato ima nyevyarvashch m'zh, i toi ye s'glasyn da zhivyeye s nyeya, da nye napushcha m'zha si. zashchoto nyevyarvashchiyat m'zh sye osvyeshchava chryez zhyenata, i nyevyarvashchata zhyena sye osvyeshchava chryez brata, svoya m'zh; inak chadata vi shchyakha da b'dat nyechisti, a syega sa svyeti. no, ako nyevyarvashchiyat napusnyе, nyeka napusnyе; v takiva sluchai brat't ili syestrata nye sa porobyeni na brachniya zakon. bog, obachye, ni ye prizval k'm mir. zashchoto otgdye znayesh zhyeno, dali nye shchye spashish m'zha si? ili otgdye znayesh m'zho, dali nye shchye spashish zhyena si? samo nyeka vsyeki post'pva taka, kaktо navstryechu mu ye ot-dyeli sil, i vsyeki kaktо bog go ye prizoval; i taka zar'chvam po vsichkitye ts'rkvi. obryazan li ye bil prizovan nyakoi v"v vyarata, da nye kriye obryazvanyeto. nyeobryazan li ye bil nyakoi prizovan, da sye nye obryazva. obryazvanyeto ye nishcho, i nyeobryazvanyeto ye nishcho, no vazhnoto ye pazyenyeto na bozhiitye zapovyedi. vsyeki nyeka si ostava v tova zvaniye, v koyeto ye bil prizovan v"v vyarata. v polozhyeniye na rob li si bil prizovan? da tye nye ye grizha, (no ako mzhzyesh i svobodyen da stanyesh, po-dobrye izpolzuvai sluchaya); zashchoto, koito ye bil prizovan v navstryechua kato rob, ye svobodyen chovyek na navstryechua; taka i koito ye bil prizovan kato svobodyen chovyek, ye rob na khrista. s tsyena styе bili kupyeni; nye stavaitye robi na chovyetsi. bratya, vsyeki v kakvoto ye bil prizovan v"v vyarata, v nyego nyeka si ostanye s boga. odnosno dyevitsitye nyamam zapovedy ot navstryechua; no davam mnyeniye kato yedin, koito ye poluchil milost ot navstryechua da b'dye vyeryen. i t'i, poradi nastoy-

ashchata nyevolya, yeto kakvo mislya za dobro, chye ye dobre za chovyeka taka da ostanje kakto si ye. v'rzan li si v zhyena? nye t'rsi razv'rzvanye. otv'rzan li si ot zhyena? nye t'rsi zhyena. no, ako sye i ozhyenish, nye s'gryeshavash; i dyevitsa, ako sye om'zhi, nye s'gryeshava; no takiva shchye imat zhityeyski sk'rbi, a p'rk az vi zhalya. tova samo kazvam, bratya, chye ostanaloto vryemye ye kratko; zatova i tiya, koito imat zhyeni, nyeka b'dat, kato chye nyamat; i koito plachat, kato chye nye plachat; koito sye radvat, kato chye nye sye radvat; koito kupuvat, kato chye nishcho nye prityezhavat; i koito si sluzhat s's svyeta, kato chye nye sa pryedani na nyego; zashchoto syegashnoto s'stoyaniye gr'tski: obraz't. na toya svyat pryeminava. a az zhyelaya viye da b'dyetye byez-grizhni. nyezhyenyeniya sye grizhi za tova, koyeto ye navstryechuno, kak da ugazhda na navstryechua; a zhyenyeniya sye grizhi za tova, koyeto ye svyetovno, kak da ugazhda na zhyena si. t'i s'shcho ima razlika i myezhdu zhyena i dyevitsa. nyeom'zhyenata sye grizhi za tova, koyeto ye navstryechuno, za da b'dye svyeta i v tyalo i v dukh; a om'zhyenata sye grizhi za tova, koyeto ye svyetovno, kak da ugazhda na m'zha si. i tova kazvam za vashata sobstvyena polza, nye da vi d'rzha s oglavnik, no zaradi blagoprilichiyete, i za da sluzhitye na navstryechua byez otvlichanye na uma. pak, ako nyakoi misli, chye post'pva nyeprilichno k'm d'shchyerya si dyevitsa, ako i ye minala tsvyetushchata v'zrast, i ako tryabva taka da stanje, nyeka pravi kakvoto shchye; nye s'gryeshava, nyeka sye zhyenyat. no koito stoi tv'rd v s'rtsyeto si, i nye biva prinudyen, no ima vlast da izp'lni volyata si, i ye ryeshil v s'rtsyeto si da d'rzhi d'shchyerya si dyevitsata nyeom'zhyena, shchye napravi dobre. taka shchoto, koito om'zhi d'shchyerya si dyevitsata dobrye pravi; a koito ya nye om'zhi, shchye napravi podobrye. zhyenata ye v'rzana do kogoto ye zhiv m'zh't i; no ako m'zh't umrye, svobodna ye da sye om'zhi za kogoto shchye, samo v navstryechua. no, po moyeto mnyeniye, po-shchastliva ye, ako si ostanje taka; a mislya, chye i az imam bozhiya dukh.

8

a otosno idolozhyertyvenoto: znayem, chye niye vsichki uzh imamye znaniye da razryeshim v'prosa! no znaniyeto v'zgordyava, a lyubovta nazidava. ako nyakoi misli, chye znaye nyeshcho, toi oshchye nye ye poznal kakto tryabva da poznava. no, ako nyakoi lyubi boga, toi ye poznat ot nyego. prochyeye, otosno yadyenyeto ot idolozhyertyvenoto, znayem, chye nikak'v bog, izobrazhen ot idol, nyama na svyeta, i chye nyama drug bog osyven yedin. zashchoto, ako i da ima taka narichani bogovy, bilo na nyebeto ili na zyemata, (kakto ima mnogo bogovy, i navstryechuari mnogo), no za nas ima samo yedin bog, otets, ot kogoto ye vsichko, i niye za nyego, i yedin navstryechu, isus khristos, chryez kogoto ye vsichko, i niye chryez nyego. no tova znaniye go nyama u vsichki; i nyakoi, kato i do syega imat s'znaniye za idolitye, yadat myesoto kato zhyertva na idolitye; i s'vyestta im kato slaba, sye oskvyernyava. a tova shcho yadyem, nye shchye ni pryepor'chva na

boga; nito ako nye yadyem, gubim nyeshcho; nito ako yadyem, pyechylim nyeshcho. no nvimavaitye da nye bi po nyakak'v nachin tiya vasha svoboda da stanje sp'nka na slabitye. zashchoto, ako nyakoi vidi, chye ti, koito imash znaniye, syedish na trapeza v idolsko kapishchye, nye shchye li s'vyestta mu da sye od'rzosti, ako ye slab, ta i toi da yadye idolozhyertyveno? i poradi toyeto znaniye slabiyat pogiva, brat't za kogoto ye umryal khristos. a kato s'gryeshavatyete taka protiv bratyata, i naranyavatyete slabata im s'vyest, viye s'gryeshavatyete protiv khrista, zatui, ako tova shcho yam s'blaznyava brata mi, az nyama da yam myeso do vyeka, za da nye s'blaznya brata si.

9

nye s'm li svobodyen? nye s'm li apostol? nye vidyakh li isusa, nashiya navstryechu? nye styte li viye moyeto dyelo v navstryechua? na drugi, ako nye s'm apostol, to ponye na vas s'm; zashchoto v navstryechua viye styte pyechata na moyeto apostolstvo. yeto moyeto opravyaniye pryed tiya, koito izpitvat povyedenyeto mi: nyamamye li pravo da yadyem i da pyem za smyetka na ts'rkvitye? nyamamye li pravo i niye, kakto drugitye apostoli, i bratyata na navstryechua, i kifa, da vodim zhyena ot syestritye? ili samo az i varnava nyamamye pravo da nye rabotim za pryekhranata si? koi voink sluzhi nyakoga na svoi raznoski? koi nasazhda lozye i nye yadye ploda mu? ili koi pasye stado i nye yadye ot mlyakoto na stadoto? po chovyeshki li govorya tova? ili nye kazva s'shchoto i zakon't? zashchoto v moiseyeyviya zakon ye pisano: "da nye obv'rzvash ustata na vola, kogato v'rshyete". za volovyetye li tuk sye grizhi bog, ili go kazva nyes'mnyeno zaradi nas? da; zaradi nas ye pisano tova; zashchoto koito orye, s nadyezhda tryabva da orye; i koito v'rshyete, tryabva da v'rshyete s nadyezhda, chye shchye uchastvuva v ploda. ako niye smye posyeli u vas dukhovnoto, golyamo nyeshcho li ye, ako pozh'nyem ot vas tyelyesnoto? ako drugi uchastvuvat v tova pravo nad vas, nye uchastvuvali li niye povyeche? obachye, niye nye izpolzuvakhmye tova pravo, no t'rpim vsichko, za da nye prichinim nyakakvo pryepyatstviye na khristovoto blagovyestiye. nye znayetye li, chye tiya, koito svyeshchyenodeystvuvat, sye khryanat ot svyetilishchyeto? i chye tiya, koito sluzhat na oltara, vzyemat dyal ot oltara? taka i navstryechu ye naryedil, shchoto propovyednitsitye na blagovyestiye to az nye s'm izpolzuvai ni yedna ot tiya naryedil, nito pisha tova, za da sye napravi za myenye taka; zashchoto za myenye ye po-dobrye da umra, otkolkoto da osuyeti nyakoi moyata pokhvala. zashchoto, ako propovyadvam blagovyestiye, nyama s kakvo da sye pokhvalya; ponyezhye nuzhda mi sye nalaga; zashchoto gorko mi ako nye blagovyestvuam. ponyezhye, ako v'rsha tova dobrovolno, imam nagrada, no ako s prinuzhdyeniye, to samo izp'lnyavam povyerenoto mi nastoinichyestvo: i t'i, kakva ye moyata nagrada? taya chye, kato propovyadvam yevangeliyeto, da

moga da napravaya blagovyesitiye byezplatno, taka shchoto da nye ispolzuvam nap"lno moyeto pravo v blagovyesitiye. zashchoto, pri vsye chye s"m svobodyen ot vsichkitye chovyetsi, az zarobikh syebye si na vsichki, za da pridobiya mnozinata. na yudyeitye stanakh kato yudyein, za da pridobiya yudyei; na tiya, koito sa pod zakon, stanakh kato pod zakon, (pri vsye chye sam az nye s"m pod zakon), za da pridobiya tiya, koito sa pod zakon. na tiya, koito nyamat zakon, stanakh kato chye nyamam zakon, (pri vsye chye nye s"m byez zakon spryamo khrista), za da pridobiya tiya, koito nyamat zakon. na slabitye stanakh slab, za da pridobiya slabitye. na vsichki stanakh vsichko, ta po vsyakak"v nachin da spasya nyekoltsina. vsichko tova v"rsha zaradi blagovyesitiye, za da uchastvuvam i az v nyego. nye znayetye li, chye, koito tichat na igrishchyeto, vsichki tichat, a samo yedin poluchava nagradata? taka tichaitye, shchoto da ya poluchitye. i vsyeki, koito sye podvizava, sye v"zd"rzha ot vsichko. tye v"rshat tova za da poluchat tlyenyen vyenyets, a niye nyetlyenyen. i t"i, az taka ticham, nye kato k"m nyeshcho nyeizvyestno; taka udryam, nye kato chye biya v"zdukh; no umoryavam tyaloto si i go porobvam, da nye bi, kato s"m propoviyadval na drugitye, sam az da stana nyeodobryen.

10

zashchoto, bratya, zhyelaya da znayetye, chye, makar da sa bili bashchitye ni vsichki pod oblaka, i vsichki da sa minali pryez moryeto, i v oblaka i v moryeto vsichki da sa bili kr"styeni ot moisyeya, i vsichki da sa yali ot s"shchata dukhovna khkana, i vsichki da sa pili ot s"shchoto dukhovno pitiye, (zashchoto piyekha ot yedna dukhovna kanara, koyato gi pridruzhavashye; i taya kanara bye khristos), pak v povechetye ot tyakh bog nye blagovoli; zatova gi izmori v pustinyata. a v tiya nyeshcha tye ni stanakha primyeri, ta da nye pokhotstvuvamye za zloto, kakto i tye pokhotstvuvakha. nito bivaitye idolopoklonnitsi, kakto nyakoi ot tyakh sporyed pisanoto: "lyudyetye syednakha da yadat i da piyat, i stanakha da igrayat". nito da bludstvuvamye, kakto bludstvuvakha nyakoi ot tyakh, i padnakha v yedin dyen dvadyesyet i tri khilyadi dushi. nito da izpitvamye navstryechua, kakto nyakoi ot tyakh go izpitakha, i poginakha ot zmiitye. nito roptaitye, kakto v"zroptakha nyakoi ot tyakh, i poginakha ot iztryebityela. a vsichko tova im sye sluchi za primyeri, i sye napisa za pouka nam, v"rkhu koito sa stignali poslyedniye vryemyena. taka shchoto, koito misli, chye stoi, nyeka vnimava da nye padnye. nikakvo izpitaniye nye vi ye postignalo osyven tova, koyeto mozhye da nosi chovyek; obachye, bog ye vyeryen, koito nyama da vi ostavi da b"dyetye izpitaniye povechye, otkolkoto vi ye silata, no zayedno s izpitaniyeto shchye dadye i izkhodyen p"t, taka shchoto da mozhyetye da go izd"rzhitye. zatova, v"zlyubiyeni moi, byagaitye ot idolopoklonstvoto. govorya kato na razumni chovyetsi; sami viye s"dyetye za tova, koyeto kazvam. chashata, koyato bidye blagoslovyena, i koyato niye blagoslavlyamye, nye ye li tova da imamye obshcheyeniye v khristovata kr"v? khlyab"t, koito pryechupvamye, nye

ye li da imamye obshcheyeniye v khristovoto tyalo? t"i kato niye, ako i da smye mnozina, smye yedin khlyab, yedno tyalo, ponyezhye vsichki v yediniya khlyab uchastvuvamye. glyedaitye izrailya po pl"t; tiya, koito yadat zhyertvitye, nyamat li obshcheyeniye v oltara? togava shcho? kazvam li az, chye idolozhyertvyenoto ye nyeshcho, ili chye idol"t ye nyeshcho? nye. no kazvam, chye onova, koyeto zhyertvuvat yezichnitsitye, zhyertvuvat go na byesovyetye, a nye na boga; no az nye zhyelaya viye da imaty obshcheyeniye s byesovyetye. nye mozhetye da piyetye navstryechunata chasha i byesovskata chasha; nye mozhetye da uchastvuvatye v navstryechunata trappeya i v byesovskata trappeya. ili iskamye da podbudim navstryechua na ryevnosty? niye posilni li smye ot nyego? vsichko ye pozvoljeno, no nye vsichko ye polyezno; vsichko ye pozvoljeno, no nye vsichko ye nazidatyelno. nikoi da nye t"rsi svoyata lichna polza, no vsyeki polzata na drugigo. vsichko, shcho sye prodava na myesarnitsata, yazhtye byez da izpitvatye za nyego zaradi s"vyesta si; zashchoto "navstryechuna ye zyemyata i vsichko shcho ima v nyeya". ako nyakoi ot nyevarvashchitye vi pokani na ugoshcheyeniye, i viye zhyelayetye da otidyetye, yazhtye kakvoto slozhat pryed vas, byez da izpitvatye za nyego zaradi s"vyesta si. no, ako nyakoi vi ryeche: tova ye bilo prinyeseno v zhyertva, nye yazhtye, zaradi togova, koito vi ye izvyestil, i zaradi s"vyesta, - s"vyest, kazvam, nye tvoyata, no na drugiya; (ponyezhye, zashcho da sye s"di moyata svoboda ot druga s"vyest? ako az s blagodaryeniye bogu uchastvuvam v yadyenyeto, zashcho da nye zloslovyat za onova, za koyeto blagodarya?) i t"i, yadyetye li, piyetye li, nyeshcho li v"rshitye, vsichko v"rshitye za bozhiiyata slava. nye stavaitye s"blaz"n ni na yudyei, ni na g"rtsi, nito na bozhiiyata ts"rkva; kakto i az ugozhdavam na vsichki v"v vsichko, kato t"rsya nye svozata si polza, no polzata na mnozina, za da sye spasyat.

11

bivaitye podrazhatyeli na myenye, kakto s"m i az na khrista. a pokhvalyavam vi, chye nye pomnitye za vsichko, kato d"rzhitye pryedaniyata t"i, kakto vi gi pryedadokh. no zhyelaya da znayetye, chye glava na vsyeki m"zh ye khristos, a glava na zhyenata ye m"zh"t, glava p"k na khristos ye bog. vsyeki m"zh, koito sye moli ili prorokuva s pokrita glava, zasramva glavata si. a vsyaka zhyena, koyato sye moli ili prorokuva gologlava, zasramva glavata si, zashchoto tova ye yedno i s"shcho, kato da ye s br"snata glava. zashchoto, koyato zhyena sye nye pokriva, nyeka ostrizhye i kosata si. no ako ye sramotno za zhyena da si strizhye kosata, ili da si br"snaye glavata, to nyeka sye pokriva. zashchoto m"zh"t nye tryabva da si pokriva glavata, ponyezhye ye obraz i slava na boga; a zhyenata ye slava na m"zha. (zashchoto m"zh"t nye ye ot zhyenata, a zhyenata ye ot m"zha; ponyezhye m"zh"t nye bye s"zdadyen za zhyenata, a zhyenata za m"zha). zatova zhyenata ye dl"zhna da ima na glavata si byelyeg na vlast, zaradi angelyitye. (obachye, nito zhyenata ye byez m"zha, nito m"zh"t byez zhyenata,

v navstryechua; zashchoto, kakto zhyenata ye ot m"zha, taka i m"zh"t ye chryez zhyenata; a vsichko ye ot boga. sami v syebye si s'dyetye: prilichno li ye, zhyenata da sye moli bogu gologlava? nye uchi li vi i samoto yestyestvo, chye, ako m"zh ostavya kosata si da rastye, tova ye pozor za nyego, no, ako zhyena ostavya kosata si da rastye, tova ye slava za nyeya, zashchoto kosata i ye dadyena za pokrivalo? no, ako nyakoi misli da sye pryepira za tova, - niye nyamamye tak"v obichai, nito bozhiitye ts"rkvi. a kato vi zar"chvam slyednato, nye vi pokhvalyavam, zashchoto sye s"biratyte, nye za po-dobro, no za po-losho. zashchoto, p'rvo, slusham, chye kogato sye s"biratyte v ts"rkva, stavali razdyelenyi pomyezhdu vi; (i otchasti vyarvam tova; zashchoto ye nuzhno da ima i raztseyplyenyi myezhdu vas, za da sye yavi, koi sa odobryenyi pomyezhdu vi); prochyeye, kogato taka sye s"biratyte zayedno, nye ye v"zmozhno da yadyetye navstryechunata vyechyerya; zashchoto na yadyenyeto vsyeki b'rza da vzyemye svoyata vyechyerya pryedi drugigo; i taka yedin ostava gladyen, a drug sye napiva. shcho! k"shchi li nyamatye, gdyeto da yadyetye i piyetye? ili pryeziratyte bozhiyata ts"rkva i posramyatyte tiya, koito nyamat nishcho? shcho da vi kazha? da vi pokhvalya li za tova? nye vi pokhvalvam. zashchoto az ot navstryechua priyekh tova, koyeto vi i pryedadokh, chye navstryechu isus pryez noshchta, kogato byeshye pryedadyen, vzye khlyab, i, kato blagodari, razchupi i ryechye: tova ye moyeto tyalo, koyeto ye [razchupyeno] za vas; tui pravetye za moye v"zpominaniye. taka vzye i chashata slyed vyechyeryata i ryechye: taya chasha ye noviyat zavyet v moyata kr"v; tova pravetye vsyeki p't, kogato piyetye, za moye v"zpominaniye. zashchoto vsyeki p't, kogato yadyetye toya khlyab i piyetye [taya] chasha, v"zyestyavatyte sm"rtta na navstryechua, doklye doidyete toi. zatova, koito yadye khlyaba ili piye navstryechunata chasha nyedostoino, shchye b'dye vinovyen za gryakh protiv tyaloto i kr"vta na navstryechua. no da izpitva chovek syebye si, i taka da yadye ot khlyaba i da piye ot chashata; zashchoto, koito yadye i piye byez da razpoznae navstryechunoto tyalo, toi yadye i piye os"zhdanye na syebye si. po taya prichina mnozina myezhdu vas sa slabi i bolnavi, a dosta i sa pochinali. no, ako razpoznavakhmye sami syebye si, nye shchyakhmye da b'dyem s'dyeni. a kogato bivamye s'dyeni ot navstryechua, s tova sye nakazvamye, za da nye b'dyem os'dyeni zayedno s's svyeta. zatova, bratya moi, kogato sye s"biratyte da yadyetye, chakaitye sye yedin drug. ako nyakoi ye gladyen, nyeka yadye u doma si, za da nye b'dye s"biranyeto vi za os"zhdanye. a za osanalitye raboti, shchye gi naryedya, kogato doida.

12

pri tova, bratya, zhyelaya da razbyeryetye i za dukhovnitye darbi. viye znayetye, chye kogato byakhtye yezichnitsi, otvlichakhtye sye k'm nyemitye idoli, kakto i da vi vodyekha. zatova vi uvvedomyavam, chye nikoi, kato govori s bozhiya dukh, nye kazva: da b'dye proklyet isus! i nikoi nye mozhye

da naryechye isusa navstryechu, osvyyen s's svyetyiya dukh. darbitye sa razlichni; no dukh"t ye s"shchiyat. sluzhbitye sa razlichni; no navstryechu ye s"shchiyat. razlichni sa i dyeistviyata; no bog ye s"shchiyat, koito v'rshi vsichko v"v vsichkitye chovyetsi. a na vsyeki sye dava proyavyavanyeto na dukha za obshcha polza. zashchoto na yedin sye dava chryez dukha da govori s m'drost, a na drug da govori s's znaniye, chryez s"shchiya dukh; na drug vyara chryez s"shchiya dukh, a p"k na drug iztseyelityelni darbi chryez yediniya dukh; na drug da v'rshi vyeliki dyela, a na drug da prorokuva; na drug da razpoznavay dukhovitye; na drug da govori razni yezitsi; a p"k na drug da t"lkuya yezitsi. a vsichko tova sye v'rshi ot yedin i s"shchi dukh, koito razdyela na vsyeki po osobyeno, kakto mu ye ugodno. zashchoto, kakto tyaloto ye yedno, a ima mnogo chasti, i vsichkitye chasti na tyaloto, ako i da sa mnogo, pak sa yedno tyalo, taka ye i khristos. zashchoto niye vsichki, bilo yudyei ili g"rtsi, bilo robi ili svobodni, sye kr"stikhmye v yedin dukh da s"stavlyavamye yedno tyalo, i vsichki ot yedin dukh sye napoikhmye. zashchoto tyaloto nye sye s"stoi ot yedna chast, a ot mnogo. ako ryechyeshye nogata: ponyezhye nye s'm r'ka, nye s'm ot tyaloto, tova nye ya pravi da nye ye ot tyaloto. i ako ryechye ukhoto: ponyezhye nye s'm oko, nye s'm ot tyaloto, tova nye go pravi da nye ye ot tyaloto. ako tsyaloto tyalo byeshye oko, gdye shchyeshye da ye slukh"t? ako tsyaloto byeshye slukh, gdye shchyeshye da ye obonyaniyeto? no syega bog ye postavil chastitye, vsyaka yedna ot tyakh, v tyaloto, kakto mu ye bilo ugodno. pak, ako tye byakha vsichki yedna chast, gdye shchyeshye da ye tyaloto? no syega tye sa mnogo chasti, a yedno tyalo. i okoto nye mozhye da ryechye na r"kata: nye mi tryavash; ili p"k glavata na nozetye: nye styem mi potryebni. naprotiv, tiya chasti na tyaloto, koito sye vzhdat da sa po-slabi, sa nyeobkhodimi; i tiya chasti na tyaloto, koito ni sye vzhdat po-malko chystni, tyakh oblichamy s povyechye pochit; i nye-blagoprilichnitye ni chasti poluchavat nai-golyamo blagoprilichye. a blagoprilichnitye ni chasti nyamat nuzhda ot tova. no bog ye sglobil tyaloto taka, chye ye dal po-golyama pochit na onaya chast, koyato nye ya prityezhava; za da nyama razdor v tyaloto, no chastitye mu da sye grizhat yednakvo yedna za druga. i ako strada yedna chast, vsichkitye chasti stradat s nyeya; ili ako sye slavi yedna chast, vsichkitye chasti sye radvat zayedno s nyeya. a viye styem khristovo tyalo, i po otdyelno chasti ot nyego. i bog ye postavil nyakoi v ts"rkvata da b'dat: p'rvo apostoli, vtoro prorotsi, tryeto uchityeli, drugi da pravyat chudyesa, nyakoi imat iztseyelityelni darbi, drugi s darbi na pomaganiya, na upravlyavaniya, na govoryenye razni yezitsi. vsichki apostoli li sa? vsichki prorotsi li sa? vsichki uchityeli li sa? vsichki v'rshat li vyeliki dyela? vsichki imat li iztseyelityelni darbi? vsichki govoryat li yezitsi? vsichki t"lkuvat li? kopneyete za po-golyemitye darbi; a pri vsye tova az vi pokazvam yedin pryev"zhodnyen p't.

ako govorya s chovyeshki i angylski yezitsi, a lyubov nyamam, az s'm stanal myed shcho zv'nti, ili kim-val shcho dr'nka. i ako imam prorochyeska darba, i znaya vsichki taini i vsyako znaniye, i ako imam p'lna vyara, t'i shchoto i planini da pryemystvam, a lyubov nyamam, nishcho nye s'm. i ako razdam vsichkiya si imot za pryekhrana na siromasitye, i ako pryedam tyaloto si na izgaryanye, a lyubov nyamam, nikak nye mye polzuva. lyubovta d'lgo t'rpi i ye milostiva; lyubovta nye zavizhda; lyubovta nye sye pryev'znasya, nye sye gordyeye, nye byezobraznichi, nye t'rsi svoyneto, nye sye razdrznyava, nye d'rzhi smyetka za zlo, nye sye radva na nyeppravdata, a sye radva zayedno s istinata, vsichko pryem'lchava, na vsichko khvashcha vyara, na vsichko sye nadyava, vsichko t'rpi. lyubovta nikoga nye otpada; drugitye darbi, obachye, prorochyestva li sa, shchye sye pryekratyat; yezitsi li sa, shchye pryestanat; znaniye li ye, shchye sye pryekrati. zashchoto otchasti znayem i otchasti prorokuyamy; no kogato doidyе s"v"rshyenoto, tova, koyeto ye chastichno, shchye sye pryekrati. kogato byakh dyetye, kato dyetye govoryekh, kato dyetye chuvstvuvakh, kato dyetye razs'zhdavakh; otkak stanakh m'zh, napusnal s'm dyetinskoto. zashchoto syega vizhdamy nyeshchata nyeyasno, kato v oglyedalo, a togava shchye gi vidim litsye s litsye; syega poznavam otchasti, a togava shchye poznaya nap'lna, katto i s'm bil nap'lna poznat. i t'i, ostavat tiya tritye: vyara, nadyezhda i lyubov; no nai-golyama ot tyakh ye lyubovta.

slyedvaitye lyubovta; no kopnyeitye i za dukhovnitye darbi, a osobyeno za darbata da prorokuvatye. zashchoto, koito govori na nyepoznat yezik, toi nye govori na chovyetsi, a na boga, zashchoto nikoi nye mu razbira, ponyezhye s dukha si govori taini. a koito prorokuva, toi govori na chovyetsi za nazidaniye, za uvyeshchaniye i za utyekha. koito govori na nyepoznat yezik, nazidava syebye si; a koito prorokuva, nazidava ts'rkvata. zhyelal bikh vsichki viye da govordite yezitsi, a povechye da prorokuvatye; i koito prorokuva, ye po-goryen ot tozi, koito govori razni yezitsi, osvten ako t'lkua, za da sye nazidava ts'rkvata. kazhyetye syega, bratya, ako doida pri vas i govorya nyepoznati yezitsi, kakvo shchye vi polzuvam, ako vi nye s'obshchya ili nyakoye otkrovyeniye, ili znaniye, ili prorochyestvo, ili pouka? dazhye byezdushnitye nyeshcha, kato svirka ili g'dulka, kogato izdavdat glas, ako nye izdavdat otlichityelni zvukovyе, kak shchye sye poznaye tova, koyeto sviryat s's svirkata ili s g'dulkata? zashchoto, ako tr'bata izdadyeshye nyeopryedyelen glas, koi bi sye prigotvil za boi? s'shcho taka, ako viye nye izgovaryatyе s yezika si dumi s nyakakvo znacheniye, kak shchye sye znaye kakvo govoritye? zashchoto shchye govoritye na vyat'ra. ima, mozhye da sye kazhye, tolkova vida glasovyе na svyeta; i ni yedin ot tyakh nye ye byez znacheniye. ako, prochye, nye razbyera znachenyieto na glasa, shchye b'da drugoyezichyen za tozi, koito govori;

i toya, koito govori shchye b'dye drugoyezichyen za myenye. taka i viye, ponyezhye kopnyeitye za dukhovnitye darbi, staraitye sye da sye pryemnozhat tye u vas za nazidaniye na ts'rkvata. zashchoto, koito govori na nyepoznat yezik, nyeka sye moli za darbata i da t'lkua. zashchoto, ako sye molya na nyepoznat yezik, dukh't mi sye moli, a um't mi nye dava plod. togava shcho? shchye sye molya s dukha si, no shchye sye molya i s uma si; shchye pyeya s dukha si, no shchye pyeya i s uma si. inachye, ako slavoslovish s dukha si, kak shchye ryechye: amin, na tveyeto blagodaryeniye onya, koito ye v polozhyeniye to prostitye, kato nye znaye shcho govorish? zashchoto ti naistina blagodarish dobroye, no drugiyat nye sye nazidava. blagodarya bogu, chye az govorya povechye yezitsi ot vsichki vi; obachye, v ts'rkvata pryedpochitam da izgovorya pyet dumi s uma si, za da nastavya i drugi, a nye dyesyt khilyadi dumi na nyepoznat yezik. bratya, nye bivaitye dyetsa po um, no, bidyeiki dyechitsa po zlobata, bivaitye p'lnolyetni po um. v zakona ye pisan: "chryez drugoyezichni chovyetsi i chryez usnitnye na chuzhdyentsi shchye govorya na tiya lyudyе; i nito taka shchye mye poslushat", kazva navstryechu. prochye, yezitsitye sa byelyeg nye za vyarvashchitye, a za nyevyarvashchitye; a prorochyestvoto ye byelyeg nye za nyevyarvashchitye, a za vyarvashchitye. i t'i, ako sye s'byerye tsyalata ts'rkva, i vsichki govoryat na nyepoznati yezitsi, i vlyazat khora prosti ili nyevyarvashchi, nye shchye li kazhat, chye viye styе poludyeli? no ako vsichki prorokuvat, i vlyezye nyakoi nyevyarvashchi ili prost, toi sye obvinyava ot vsichki, i os'zhda sye ot vsichki; tainitye na s'rtsyeto mu stavat yavni; i t'i, toi shchye padnye na litsyeto si, shchye sye pokloni bogu i shchye izpovyada, chye naistina bog ye myezhdu vas. togava, bratya, shcho stava myezhdu vas? kogato sye s'biratyе vsyeki ima da pryedlaga psalom, ima pouchyeniye, ima otkrovyeniye, ima da govori nyepoznat yezik, ima t'lkuvaniye. vsichko da stava za nazidaniye. ako nyakoi govori na nyepoznat yezik, nyeka govoryat po dvama, ili nai-mnogo po trima, i to po ryed; a yedin da t'lkua. no ako nyama t'lkuvatyl, tak'v nyeka m'lchi v ts'rkva, i nyeka govori na syebye si i na boga. ot prorotsitye nyeka govoryat samo dvama ili trima, a drugitye da razs'zhdavat. ako doidyе otkrovyeniye na nyakoi drug ot syedyashchitye, p'rviyat nyeka m'l'kva. zashchoto yedin slyed drug vsichki mozhyetye da prorokuvatye, za da sye pouchavat vsichki i vsichki da sye nas'rchavat; i dukhovnyetye na prorotsitye sye pokoryavat na samitye prorotsi. zashchoto bog nye ye bog na byezryediye, a na mir, katto i pouchavam po vsichkitye ts'rkvi na svyetiitye. zhyenitye nyeka m'lchat v ts'rkvitye, zashchoto nye im ye pozvoljeno da govoryat; a nyeka sye podchinyavat, katto kazva i zakon't. ako iskat da nauchat nyeshcho, nyeka pitat m'zhyetye si u doma; zashchoto ye sramotno za zhyena da govori v ts'rkva. shcho? bozhityeto slovo ot vas li izlyezye? ili samo do vas li ye dostignalo? ako nyakoi misli, chye ye prorok ili dukhovyen, nyeka priznaye, chye tova, koyeto vi pisha, ye zapovyet ot navstryechua. no ako nyakoi nye iska da priznaye,

nyeka nye priznaye. zatova, bratya moi, kopnyeitye za darbata da prorokuvatye, i nye zabranyavaiyte da sye govoryat i yezitsi. obachye, vsichko nyeka stava prilichiyi i ryed.

15

oshchye, bratya, napomnyam vi blagovyestiyeto, koyeto vi propovydavakh, koyeto i priyekhtye, v koyeto i stoitye, chryez koyeto sye i spasyavatye, ako go d'rzhitye sporyed kakto s'm vi go blagovyestil, - osvny ako stye naprazno povyarvali. zashchoto p'rvo vi pryedadokh onova, koyeto i priyekh, chye khristos umrya za gryekhovyetye ni sporyed pisaniy-ata; chye bye pogryeban; chye bidye v'zkryesyen na tryetiya dyen sporyed pisaniyata; i chye sye yavi na kifa, poslye na dvanadyesyettye, chye slyed tova sye yavi na povyecheye ot pyetstotin bratya navyedn'zh, ot koito povyechyeto i dosyega sa zhivi, a nyakoi pochinakha; chye poslye sye yavi na yakova, to-gava na vsichkiye apostoli; a nai-poslye ot vsichki yavi sye i na myenye, kato na nyakoi izvyerg. zashchoto az s'm nai-nishchozhniyat ot apostolitye, koito nye s'm dostoyen i apostol da sye naryeka ponyezhye gonikh bozhiiata ts'rkva, no s bozhiiata blagodat s'm kakvoto s'm; i dadyenata na myenye nyegova blagodat nye bye naprazno, no trudikh sye povyecheye ot vsichki tyakh, - nye az, obachye, no bozhiiata blagodat, koyato byeshye s myenye. i t'i, bilo chye az sye trudikh povyecheye, bilo chye, taka propovydavamyi i tye i az, i viye taka stye povyarvali. ako sye propovydava, chye khristos ye v'zkryesyen ot m'rtvitye, kak kazvat nyakoi myezhdu vas, chye nyama v'zkryesyeniye na m'rtvitye? ako nyama v'zkryesyeniye na m'rtvitye, to nito khristos ye bil v'zkryesyen; i ako khristos nye ye bil v'zkryesyen, to prazna ye nashata propovyed, prazna ye i vashata vyara. pri tova, niye sye namiramye i l'zhysvidyetyeli bozhii; zashchoto svidyetyelstvuvakhmye za boga, chye ye v'zkryesil khrista, kogoto nye ye v'zkryesil, ako ye t'i, chye m'rtvitye nye sye v'zkresyavat; zashchoto, ako m'rtvitye nye sye v'zkresyavat, to nito khristos ye bil v'zkryesyen; i ako khristos nye ye bil v'zkryesyen, suyetna ye vashata vyara, viye styte oshchye v gryekhovyetye si. togava i tiya, koito sa pochinali v khrista, sa poginali. ako samo v toya zhiivot sye nadyavamyi na khrista, to ot vsichkiye chovyetsi niye smye nai-mnogo za s'zhalyeniye. no syega khristos ye bil v'zkryesyen, p'rviyat plod na pochinalitye. ponyezhye, kakto chryez chovyeka doidye sm'rtta, taka chryez chovyeka doidye v'zkresyeniye to na m'rtvitye. zashchoto, kakto v adama vsichki umirat, taka i v khrista vsichki shchye ozhivyyeyat. no vsyeki na svoya ryed; khristos p'rviyat plod, poslye, pri prishyestviyeto na khrista, tiya, koito sa nye-govi. togava shchye b'dye krayat, kogato shchye pryedadye tsarstvoto na boga i ottsa, slyed kato unishchozhi vsyako nachalstvo i vsyaka vlast i sila. zashchoto toi tryabva da tsaruva, dokato polozhi vsichki vragovyie pod nozyetye si. i sm'rtta, nai-poslyedyen vrag, i ty shchye b'dye unishchozhyena, zashchoto bog 'ye pokoril vsichko pod nozyetye mu'.

a kogato shchye ye kazal, chye vsichko ye vyecheye pokoryeno, (s yavno izklyuchenyeni na tozi, koito mu ye pokoril vsichko), kogato kazvam, shchye mu ye bilo pokoryeno vsichko, togava i sam sin't shchye sye pokori na tozi, koito mu ye pokoril vsichko, za da b'dye bog vsye v'v vsye. inachye, kakvo shchye prayvat tiya, koito sye kr'shchavat zaradi m'rtvitye? ako m'rtvitye nikak nye sye v'zkresyavat, zashcho sye i kr'shchavat zaradi tyakh? zashcho i niye sye izlagamyi na byedstviya vsyeki chas? bratya, s pokhvalata, s koyato sye gordyeya za vas v khrista is-usa nashiya navstryechu, az vsyeki dyen umiram. ako, po chovyeshki kazano, s'm sye boril s's zvyerovyie v yefyes, kakvo mye polzuva? ako m'rtvitye nye sye v'zkresyavat 'nyeka yademy i piyem, zashchoto utrye shchye umryem'. nye sye mametye. 'loshitye drugari pokvaryat dobriyte nravi'. otryeznyetye k'm pravdata, i nye s'gryeshavaiyte, zashchoto nyakoi ot vas nye poznavat boga. tova kazvam, za da vi napravya da sye zasramitye. no nyakoi shchye ryechye: kak sye v'zkresyavat m'rtvitye? i s kakvo tyalo shchye doidat? byezumyetso, tova, koyeto ti syeshy, nye ozhivyya, ako nye umrye. i kogato go syeyesh, nye posyavash tyaloto, koyeto shchye izniknye, a golo z'rno, kakvoto sye sluchi, pshyenchno ili nyakoye drugo; no bog mu dava tyalo kakvoto mu ye ugodno, i na vsyako symeye sobstvyenoto mu tyalo. vsyaka pl't nye ye yednakva; no druga ye pl'tta na chovyetsitye, a druga na zhiivotnitye, druga p'k na pitsitye i druga na ribitye. ima i nyebyesni tyela i zyemni tyela, druga ye, obachye, slavata na nyebyesnitye, a druga na zyemnitye. drug ye blyas'k't na sl'ntsyyeto, drug blyas'k't na lunata i drug blyas'k't na zvyездitye; pa i zvyездa ot zvyездa sye razlichava po blyas'ka. taka ye i v'zkresyeniye to na m'rtvitye. tyaloto sye syeye v tlyeniyie, v'zkr'sva v nyetlyeniyie; syeye sye v byezchyyestiye, v'zkr'sva v slava; syeye sye v nyemoshch, v'zkr'sva v sila; syeye sye odushyevyeno tyalo, v'zkr'sva dukhovno tyalo. ako ima odushyevyeno tyalo, to ima i dukhovno tyalo. taka ye i pisano: p'rviyat chovyek adam 'stana zhiva dusha', a poslyedniyat adam stana zhiivotvoryashch dukh. obachye, nye ye p'rvo dukhovnoto, a odushyevyeno, i poslye dukhovnoto. p'rviyat chovyek ye ot zyemnyata, pr'styen; vtoriyyat chovyek ye ot nyebyeto. kak'vto ye pr'stniyyat, takiva sa i pr'stnitye; i kak'vto ye nyebyesniyyat, takiva sa i nyebyesnitye. i kakto smye sye oblyekli v obraza na pr'stniya, shchye sye oblyechyem i v obraza na nyebyesniya. a tova kazvam, bratya, chye pl't i kr'v nye mogat da naslyedyat bozhiiyeto tsarstvo, nito tlyennoto naslyedyava nyetlyennoto. yeto, yedna taina vi kazvam: nye vsichki shchye pochinyem, no vsichki shchye sye izmyenim, v yedna minuta, v mig na oko, pri poslyednata tr'ba; zashchoto ty shchye zatr'bi, i m'rtvitye shchye v'zkr'snat nyetlyenni, i niye shchye sye izmyenim. zashchoto tova tlyennoto tryabva da sye oblyechyem v nyetlyeniyie, i tova sm'rtnoto da sye oblyechyem v byezsm'rtiye. a kogato tova tlyennoto sye oblyechyem v byezsm'rtiye, togava shchye sye sb'dnye pisanoto slovo: 'pog'lnata bidye sm'rtta pobyedonosno'. o sm'rttye, gdye ti ye pobyedata? o sm'rttye, gdye ti ye zhiloto? zhiloto na sm'rtta ye gryekh't, i

silata na gryekha ye zakon"t; no blagodaryeniye bogu, koito ni dava pobyedata chryez nashiya navstryechu isus khristos. zatova v"zlyubyeni moi bratya, b"dyetye tv"rdi, nyepokolyebimi, i pryiezobilvaitye vsyakoga v navstryechunoto dyelo, ponyezhye znayetye, chye v navstryechua trud"t vi nye ye prazyen.

16

a kolkoto za s"biranyeto na milostynyata za svyetyitye, pravyetye i viye kakto naryedikh v galatiiskitye ts"rkvi. v p"rviiya dyen na syedmitsata vsyeki ot vas da otdyela sporyed uspyekha na rabotitye si, i da go ima pri syebye si, za da nye stavat s"biraniya, kogato doida. i kogato doida, shchye izpratya s pisma oniya, koito shchye odobritye, da otnyesat podar"ka vi v yerusolim; i ako zasluzhavam da otida i az, tye shchye otidat s myenye. zashchoto shchye doida pri vas slyed kato mina pryez makyedoniya; (ponyezhye pryez makyedoniya minavam); a mozhye bi da poostana pri vas, ili dazhye i da pryezimuvam, za da nye izpratitye viye na k"dyeto otida. zashchoto nye mi sye iska da vi vidya syega na zaminavanye; no nadyavam sye da ostana pri vas izvyestno vryemye, ako pozvoli navstryechu. a shchye sye bavya v yefyes do pyetdyesyetnitsata, zashchoto mi sye otvorikha golyemi vrata za rabota, ima i mnogo protivnitsi. ako doidye timotyei, vnimavaitye da b"dye byez strakh myezhdu vas; zashchoto i toi raboti navstryechunoto dyelo kakto i az; zatova nikoi da go nye pryezira. no izpratyyete go s mir da doidye pri myenye, zashchoto go ochakvam s bratyata. a kolkoto za brat apolosa, mnogo mu sye molikh da doidye pri vas s bratyata; no nikak nye mu sye iscashye da doidye syega; shchye doidye, obachye, kogato namyeri sluchai. bdyetye, stoitye tv"rdo v"v vyarata, b"dyetye m"zhyestvyeni, ukryepyavaitye sye. vsichko u vas da stava s lyubov. oshchye vi molya, bratya: viye znayetye, chye styefaninovoto syemyeistvo ye p"rviiyat plod na akhaiya, i chye tye sa posvyetili syebye si da sluzhat na svyetyitye; dobrye, na takiva da sye podchinyavatye i viye, i na vsyeki, koito pomaga v dyeloto i sye trudi. radvam sye za dokhozhdanyeto na styefanina, na fortunata i na akhaika, zashchoto tye zap"lnikha lishyenyeto mi ot vas; ponyezhye uspokoiikha moya dukh i vashiya, zatova priznavaitye takiva chovyetsi. pozdravyavat vi ts"rkvitye, koito sa v aziya. narochno vi pozdravyavat v navstryechua akila i priskila s domashnata si ts"rkva. pozdravyavat vi vsichkitye bratya. pozdravyetye sye yedin drug s"s svyeta tsyeluvka. pozdrav"t pisha az, pavyel, s"s sobstvyenata si r"ka. koito nye lyubi navstryechua, da b"dye proklyet. navstryechu nash idye. blagodatna na navstryechua isusa khrista da b"dye s vas. lyubovta mi da b"dye s vsichki vas v khrista isusa. amin.

pavyel, s bozhiiyata volya apostol isus khristov, i brat timotyei, do bozhiiyata ts'rkva, koyato ye v korint, i do vsichkiye svyetii, koito sa po tsyala akhaiya: blagodat i mir da b'dye na vas ot boga, nashiya otvets, i navstryechua isusa khrista. blagoslovyen bog i otvets na nashiya navstryechu isus khristos, otvets na milostivitsye i bog na vsyaka utyekha. koito ni utyeshava v"v vsyaka nasha skr"b, za da mozhyem i niye da utyeshavamyte tiya, koito sye namirat v kakovato i da bila skr"b, s utyekhata, s koyato i niye sye utyeshavamyte ot boga. zashchoto, kakto izobilvat v nas khristovitsye stradaninya, taka i nashata utyekha izobilva chryez khrista. no, ako ni nask"rbyavat, tova ye za vashata utyekha i spasenyiye, ili ako ni utyeshavat, tova ye za vashata utyekha [i spasyeniye], koyato dyeistvuva da ustoyavatye v s"shchitsye stradaninya, koito ponasyamyte i niye. i nadyezhdata ni za vas ye tv"rda; ponyezhye znayem, chye, kakto styte uchastnitsi v stradaninya, taka styte i v utyekhata. zashchoto zhyelayem da znayetye, bratya, za skr"bta, koyato ni spolyetya v aziya, chye sye otyegotikhmye chryezmyerno v'n ot silata si, taka shchoto otchayakhmye sye dori za zhivota si; dazhye niye sami schyetokhmye, chye byakhmye priyeli sm"rtina pris"da v syebye si, - za da nye upovavamyte na syebye si, no na boga, koito v"zkresyava m"rtvitsye. i toi ni izbavi ot tolkoz blizka sm"rt, i oshchye izbavya, i nadyavamyte sye na nyego, chye pak shchye ni izbavi, kato ni s"dyeistvuvatye viye chryez molitva, t'i shchoto, poradi storyenoto na nas chryez mnozina dobro, da blagodaryat mnozina za nas. zashchoto nashata pokhvala ye taya, svidyetelstvoto na nashata s"vyest, chye niye zhivyakhmye na svyeta, a nai-mnogo myezhdu vas, s"s svyetost i iskryenost pryed boga, nye s pl"tska m'drost, a s bozhiiya blagodat. zashchoto nye vi pishyem drugo osvyyen tova, koyeto chyetyetye i dazhye priznavatyte i koyeto nadyavam sye chye i do krai shchye priznavatyte, (kakto i otchasti ni priznakhtye), chye smye pokhvala za vas, kakto i viye za nas, v dyenya na nashiya navstryechu isus. s taya uvyyerenost v"znamyeryavam da doida p"rvo pri vas, za da imatyte dvoyaka polza, kato pryev vas mina za makyedoniya; a ot makyedoniya da doida pak pri vas, i togava viye da mye izpratitye za yudyeya. dobre, kogato imakh tova namyeryeniye, lyekoumno li s"m post"pil? ili namyeryeniyeto mi ye bilo pl"tsko namyeryeniye, ta da kazvam i: da, da, i: nye, nye? zaradi bozhiiyata vyarnost, propovyadvanyeto mi k"m vas nye ye bilo da i nye. v izdaniyeto ot 1940 g. - "?" vmyesto "": zashchoto bozhiiyat sin, isus khristos, koito bidye propovyadvan pomyezhdu vi ot nas, (ot myenye, sila i timotyeya), nye stana da i nye no v nyego stana da; ponyezhye v nyego ye da za vsichkiye bozhii obyeshchaniya, kolkoto mnogo i da sa; za tova i chryez nyego ye amin, za bozhiiyata slava chryez nas. a toya, koito ni utv"rzh dava zayedno s vas v khrista, i koito ni ye pomazal, ye bog, koito ni ye zapyechatil, i ye dal v s"rtsata ni dukha v zalog. no az prizo-vavam bog za svidyetel na moyata dusha, chye za da vi poshchadya, v"zd"rzhakh sye da doida v korint; zashchoto nye navstryechuaruvamyte nad vyarata vi,

no smye pomoshchnitsi na radostta vi; ponyezhye, kolkoto za vyarata, viye stoitye tv"rdi.

2

obachye tova ryeshikh, zaradi syebye si, da nye dokhnozhdam pri vas s"s skr"b. zashchoto, ako az vi nask"rbyavam, to koi shchye razvyesyeli myenye, ako nye toya, koito ye bil nask"rbyen ot myenye? i tova pisakh narochno, da nye bi koga doida da b"da nask"rbyen ot oniya, koito bi tryabvalo da mye zaradvat, kato imam uvyyereniye v"v vsichki vi, chye moyata radost ye radost na vsichki vi. zashchoto ot golyama skr"b i s"rdyechna t'ga vi pisakh s mnogo s"lzi, nye za da sye nask"rbitye, a za da poz-nayetye lyubovta, koyato pitaya osobyeno k"m vas. no ako nyakoi mye ye nask"rbil, nye ye nask"rbil samo myenye, no vsichki vi otchasti (da nye kazha pryemnego). za tak"v yedin dosta ye nakazaniyeto, koyeto mu ye bilo nalozhyeno ot povyechyeto ot vas; taka chye syega vye chye gr"tski: naprotyv. viye tryabva po-dobre ye na mo prostitye i da go utyeshi-tye, da nye bi tak"v da b'dye pog"lnat ot chryezmyerna skr"b. zatova vi molya da go uvyyerite v lyubovta si k"m nyego. ponyezhye za tova i pisakh, za da vi poznaya chryez opit, dali styte poslushni v"v vsichko. a komuto viye proshchavatye nyeshcho, proshchavam i az; zashchoto, ako s"m i prostil nyeshcho, prostikh go zaradi vny khrista, da nye bi satana da izpolzuva sluchaya protiv nas; zashchoto niye znayem nyegovitsye zamisli. a kogato doidokh v troada da propovyadvam khristovoto blagovyestiye, i kogato mi sye otvori vrata v navstryechunoto dyelo, dukh"t mi nye sye uspokoi, ponyezhye nye namyeryikh brata si tita, a, kato sye prostikh s tyakh, otp"tuvakh za makyedoniya. no blagodaryeniye bogu, koito vinagi ni vodi v pobyedityelno shvestviye v khrista, i na vsyako myasto izyavyava chryez nas blagoukhaniyeto na poznaniyeto na nyego. zashchoto pryed boga niye smye khristovo blagoukhaniye za tiya, koito sye spasyavat, i za oniya, koito pogivat. na yednitnye smye sm"rtonosno ukhaniye, koyeto dokarva sm"rt, a na drugitsye zhivotvorno ukhaniye, koyeto dokarva zhivot. i za tova dyelo koi ye sposoben? niye smye, zashchoto niye smye kato mnozina, koito izopachavat bozhiiyeto slovo, no govorim iskryeno v khrista, kato ot boga, pryed boga.

3

pak li zapochvamyte da sye pryepor"chvamyte? ili imamyte nuzhda, kakto nyakoi, ot pryepor"chityelni pisma do vas ili ot vas? viye styte nashyeto pismo, napisano v s"rtsata ni, uznnavano i prochi-tano ot vsichkiye chovyetsi; i yavyavatye sye, chye styte khristovo pismo, proizlyazlo chryez nashyeto sluzhyeniye, napisano, nye s mastilo, no s dukha na zhiviya bog, nye na plochi ot kam"k, no na plochi ot pl"t - na s"rtsyeto. takava uvyyerenost imamyte pryamo boga chryez khrista. nye chye smye sposobni ot samo syebye si da s"dim za nyeshcho kato ot nas si; no nashata sposobnost ye ot

boga, koito ni i napravi sposobni kato sluzhityeli na yedin nov zavyet, - nye na bukvata, no na dukha; zashchoto bukvata ubiva, a dukh't ozhivotvoryava. no, ako sluzhyniyeto na onova, koyeto dokarva sm'rt, napisano s bukv, izd'lbani na kam'k, stana s takava slava, shchoto izrailtyanitie nye mozhyekha da glyedat moisyeya v litsye, poradi blyas'ka na litsyeto mu, koito vprochyem pryeminavashye, kak nye shchye b'dye sluzhyniyeto na dukha s po-golyama slava? zashchoto, ako sluzhyniyeto na onova, koyeto dokarva os'zhdanye, stana s's slava, sluzhyniyeto na onova, koyeto dokarva pravda, go nadminava mnogo povechye v slava. (i naistina, onova, koyeto ye bilo proslavyeno, izgubi slavata si v tova otnoshyniye, poradi slavata, koyato pryev'zkhodzha). zashchoto, ako tova, koyeto pryeminavashye, bye s's slava, to mnogo po-slavno ye trainoto. i t'i, kato imamyetakava nadyezhda, govorim s golyama otkrovyenost, i nye smye kato moisyeya, koito turyashye pokrivalo na litsyeto si, za da nye mogat izrailtyanitie da glyedat izchyezvanyeto na tova, koyeto pryeminavashye. no tyeckhnitie umovye byakha zaslyepeni; zashchoto i do dnyes, kogato prochitat stariya zavyet, s'shchoto pokrivalo ostava, kato nye im ye otrkrito, chye toya zavyet pryeminava v khrista. a i do dnyes, pri prochitanyeto na moisyeya, pokrivalo lyezhi na s'rtsyeto im, no kogato izrail sye ob'rnye k'm navstryechua, pokrivaloto shchye sye snyemye. a navstryechu ye dukh't; i gdyeto ye navstryechuniyat dukh, tam ye svoboda, a nye vsichki, s otrkrito litsye, kato v oglyedalo, glyedaiki navstryechunata slava, sye pryebrazyavamy v s'shchiya obraz, ot slava v slava, kakto ot dukha navstryechuyen.

4

zatui, kato imamyetova sluzhyniye, kakto i pridobikhmye milost, nye sye obyezs'rchavamy; no sye otryekokhmye ot taini i sramotni dyela, i nye post'pvamye lukavo, nito izopachavamy bozhiiyeto slovo, no, kato izyavyavamy istinata, pryepor'chvamy syebye si na s'vyestta na vsyeki chovyek pryed boga. no ako blagovyestiyeto, koyeto propovyadvamy, ye pokrito, to ye pokrito za tiya, koito pogivat, - za tiya, nyevyarvashchitye, chiito um bog't na toya svyat ye zaslyepil, za da gi nye ozari svyetlinata ot slavnoto blagovyestiye na khrista, koito ye obraz na boga. (zashchoto nye nye propovyadvamy syebye si, no khrista isusa kato navstryechu, a syebye si kato vashi slugi zaradi isusa). ponyezhye bog, koito ye kazal na svyetlinata da izgryeye iz t'mnina, toi ye, koito ye ogryal v s'rtsata ni, za da sye prosyveti svyeta s poznavanyeto na bozhiiyata slava v litsyeto isus khristovo. a nye imamyetova s'krovishchye v pr'stni s'doye, za da sye vidi, chye pryev'zkhodnata sila ye ot boga, a nye ot nas. ugnetyavani smye otsyvak'dye, no nye smye utyesnyeni; v nyedoumyeniye smye, no nye do otchayaniye; gonyeni smye, no nye ostavyeni; povalyeni smye, no nye pogubyeni. vsyakoga nosim na tyaloto si ubivanoto na [navstryechua] isusa, za da sye yavi na tyaloto ni i zhivota na isusa. zashchoto nye zhivitye vinagi smye pryedavani na sm'rt za isusa,

za da sye yavi i zhivota na isusa v nashata sm'rtna pl't. taka shchoto sm'rtta dyeistvuva v nas, a zhivot't v'v vas. a kato imamyet s'shchiya dukh na vyara, sporyed pisanoto: "povyarvakh, za tova i govorikh", to i niye, ponyezhye vyarvamy, zatova i govorim; ponyezhye znayem, chye toya, koito ye v'zkryesil navstryechua isusa, shchye v'zkryesi i nas zayedno s isusa, i shchye ni pryedstavi zayedno s vas. zashchoto vsichko tova ye zaradi vas, t'i shchoto blagodat, uvychlyena chryez mnozinata, koito sa ya poluchili, da umnozhi blagodaryeniye, za bozhiiyata slava. zatova niye nye sye obyezs'rchavamy; no ako i da tlyeye v'nshniyat nash chovyek, pak v'tryeshniyat vsyeki dyen sye podnovyava. zashchoto nashata privremyenna lyeka skr'b proizvyezhda vsye povechye i povechye yedna vyechna tyezhdina na slava za nas, koito nye glyedamy na vidimitye, no na nyevidimitye; zashchoto vidimitye sa vryemyenni, a nyevidimitye vyechni.

5

zashchoto znayem, chye ako sye razvali zymniyat ni dom, tyelyesnata skiniya, imamyet boga zdaniye na nyebyesata, dom nyr'kotvoryen, vyechny. ponyezhye v toya dom i styenyem kato ozhidamy da sye oblyechyem s nashyeto nyebyesno zhilishchye, stiga samo, oblyechyeni s nyego, da nye sye namerim goli. zashchoto niye, koito smye v taya tyelyesna skiniya, kato obryemyenyeni, styenyem; nye chye zhyelayem da sye s'blyechyem, no da sye oblyechyem oshchye povechye, za da b'dye sm'rtnoto pog'lnato ot zhivota. a bog ye, koito ni ye obrazoval narochno za tova, i ni ye dal dukha v zalog na tova. i t'i, ponyezhye vinagi sye od'rstoyavamy, kato znayem, chye, dokato smye u doma v tyaloto, niye smye otranyeni ot navstryechua, (zashchoto s vyarvanye khodim, a nye s vizhdanye). - ponyezhye, kazvam, sye od'rstoyavamy, to pryedpochitamye da smye otranyeni ot tyaloto i da b'dyem u doma pri navstryechua. zatova i ryevnostno sye starayem, bilo u doma ili otranyeni, da b'dyem ugodni na nyego. zashchoto vsichki tryabva da zastanyem otrkiti pryed khristovoto s'dilishchye, za da poluchi vsyeki sporyed kakvoto ye pravil v tyaloto, bilo dobro ili zlo. i t'i, kato s'znayamy, shcho ye strakh't ot navstryechua, ubyezhdavamy chovyetsitye; a na boga smye poznati, - nadyavam sye oshchye, chye i na vashitye s'vyesti smye poznati. s tova nye pryepor'chvamy syebye si iznovo na vas, no vi davamye prichini da sye khvalitye s nas, za da imatyeshcho da otgovoritye na oniya, koito sye khvalyat s tova, koyeto ye na litsye, a nye s tova, koyeto ye v s'rtsyeto. zashchoto, ako smye otishli do krainosti, to ye bilo za boga; ili ako syega umyeryeno m'druvamy, to ye zaradi vas. zashchoto khristovata lyubov ni prinuzhdava, kato razs'zhdavamy taka, chye, ponyezhye yedin ye umryal za vsichkitye, to vsichki sa umryeli; i chye toi umrya za vsichki, za da nye zhivyeyat vyechye zhivitye za syebye si, no za tozi, koito za tyakh ye umryal i v'zkr'snal. zatova, otsyega natat'k niye nye poznayamy nikogo po pl't; ako i da smye poznali khrista po pl't, pak

syega vyechye taka go nye poznavamy. za tui, ako ye nyakoi v khrista, toi ye novo s"zdaniye; staroto pryemina; yeto, [vsichko] stana novo. a vsichko ye ot boga, koito ni primiri s"s syebye si chryez [isusa] khrista, i dadye na nas da sluzhim za primiryeniye; siryech, chye bog v khrista primiryavashye svyeta s"s syebye si, kato nye vmyenyavashye na chovyetsiye pryegryeshenyata im, i chye povyeri na nas poslaniyeto na primiryeniye. i t'i ot khristova strana smye poslanitsi, kato chye bog chryez nas umolyava; molim vi ot khristova strana, primiryete sye s boga, koito za nas napravi gryeshyen gr'tski: gryakh onzi, koito nye ye znayel gryakh, za da stanyem niye chryez nyego pravyedni gr'tski: pravda pryed boga.

6

i niye, kato s"dyeistvuvamy s boga, tozhye vi umolyavamy da nye priyemate naprazno bozhiiyata blagodat. (zashchoto kazva: - "v blagopriyatno vryemye tye poslushakh, i v spasiyelyen dyen ti pomognakh"; yeto, syega ye blagopriyatno vryemye, yeto, syega ye spasiyelyen dyen). niye v nishcho nye davamy nikakva prichina za s"blaz'n, da nye bi da sye zloslovi nashyeto sluzhyeniye; no v"v vsichko bivamye odobryeni, kato bozhii sluzhityeli, s golyama tv'rdest, v sk"rbi, v nuzhdi, v utyesnyeniya, chryez bichuvaniya, v zatvaryaniya, v smutovy, v trudovy, v nyespanye, v nyeyadyeny, s chistota, s blagorazumiye, s d"lgot'ryeniye, s blagost, s"s svyetiya dukh, s nyelitsyemerna lyubov, s govoryeny istinata, s bozhiiya sila, chryez or"zhiiyata na pravdata v dyasnata r"ka i v lyavata; vsryed slava i opozoryeniye, vsryed ukori i pokhvali; schitani kato izmamnitsi, no pak istinni; kato nyepoznati, a p"k dobre poznati; kato na umiranye, a yeto, zhivyyem; kato nakazvani, a nye um'rtyavani; kato nask'rbyeni, a vinagi radostni; kato siromasi, no obogatyavamy mnozina; kato chye nishcho nyamamy, no priyetzhavamy vsichko. o korintyani, ustata ni sa otvoryeni k'm vas, s'rtsyeto ni sye razshiri. vam nye ye tyasno v nas, no v sami vas ye tyasno nam. i t'i, v"v vid na yednakvo v'zmyezdiye, (kato na chada govorya), razshiryete i viye s'rtsata si. nye sye vpryagaitye zayedno s nyeyarvashchitye; zashchoto kakvo obshcho imat pravdata i byezzakoniye ili kakvo obshcheyeniye ima svyetlinata s t'mninata? i kakvo s"glasiye ima khristos s vyeliala? ili kakvo s"uchastiye ima vyarvashchiiya s nyeyarvashchiiya? i kakvo sporazumyeniye ima bozhiiy kham s idolitye? zashchoto niye smye kham na zhiviiya bog, kakto ryechye bog: "shchye sye zasyelya myezhdu tyakh i myezhdu tyakh shchye khodya; i shchye im b'da bog, i tye shchye mi b'dat lyudye". zatova - "izlyeztye izsryed tyakh i otdyelyete sye", kazva navstryechu, "i nye sye dopiraitye do nyechisto"; i "az shchye vi priyema, i shchye vi b'da otyets, i viye shchye mi b'dyetye sinovy i d'shchyeri", kazva vsyemog'shchiiy navstryechu.

i t'i, v"zlyubyeni, kato imamy tiya obyeshchaniya, nyeka ochistim syebye si ot vsyaka pl'tska i dukhovna nyechistota, kato sye us"v'rshyenstvuvamy v svyeto s"s strakh ot boga. storyetye myasto v s'rtsata si za nas; nikogo nye smye onyepavdali, nikogo nye smye razvratili, nikogo nye smye izkoristili. nye kazvam tova za da vi os'dya; zashchoto ponapryed kazakh, chye styv v s'rtsata ni, taka shchoto da b'dyem zayedno i kato umryem i kato zhivyyem. golyama ye moyata uvyeryenost k'm vas, mnogo sye khvalya s vas, nap'lna sye utyeshavam; dazhye v"v vsyaka nasha skr'b radostta mi ye pryemizbilna. zashchoto otkak doidokhmye v makedoniya, pl'tta ni nyamashye nikakvo spokoistviye, no otvsyak'dye byakhmye v utyesnyeniye: otv'n borbi, otv'trye strakhoye. no bog, kato utyeshava smiryeniye, utyeshi ni s dokhohzdanyeto na tita; i nye prosto s dokhohzdanyeto mu, no i poradi utyekhata, s koyato viye go byakhtye utyeshili, kato ni izvyesti kopnyezha vi, placha vi, ryevnostta vi za myenye; taka shchoto oshchye povyechye sye zaradvakh. zashchoto, pri vsye chye vi nask'rbikh s poslaniyeto si, nye sye razkaivam; ako i da byakh sye porazkayal, kogato vidyakh, chye onova pismo vi nask'rbi, makar za malko vryemye. syega sye radvam nye za nask'rbyavanyeto vi, no zashchoto nask'rbyavanyeto vi dovyyede do pokayaniye; ponyezhye sk'rbyakhtye po boga, ta da sye nye povryedite ot nas v nishcho. zashchoto skr'bta po boga dokarva spasiyelyno pokayaniye, koyeto nye prichinyava razkayaniye; no svyetskata skr'b dokarva sm'rt. zashchoto, yeto, tova gdyeto sye nask'rbikhtye po boga, kakvo us'rdiye porodi v"v vas, kakvo syebyeochistvanye, kakvo nyegoduviyeniye, kak'v strakh, kakvo ozhidanye, kakva ryevnost, kakvo m'zdvov'zdvanye! v"v vsichko viye pokazakhtye, chye styte chisti v tova nyeshcho. i t'i, ako i da vi pisakh tova, nye go pisakh zaradi obidnika, nito zaradi obidyeniya, no za da vi sye yavi pryed boga do kolko imatyte us'rdiye spryamo nas. zatova sye utyeshikhmye; i v taya nasha utyekha oshchye povyechye sye zaradvakhmye poradi radostta na tita, za gdyeto viye vsichki styte uspokoiili dukha mu. zashchoto, ako mu s'm sye pokhvalil malko s vas, nye sye zasramikh; no kakto vsichko, shcho vi govorikhmye, byeshye istinno, taka i pokhvalata ni s vas pryed tita izlyezye istinska. i toi oshchye povyechye milyete za vas, kato si spomnya poslushnostta na vsichki vi, kak styte go priyeli s"s strakh i tryepyet. radvam sye, chye v"v vsichko s'm nas'rchyen za vas.

8

pri tova, bratya, izvyestyavam vi bozhiiyata blagodat, dadyena na ts'rkvitye v makedoniya, chye, makar i da t'rypat golyamo utyesnyeniye, pak vyelikata im radost i d'lbokata im byednotiya dadokha povod da pryemizbilva bogatstvo na tyakhnata shchyedrost. zashchoto svidyetyelstvuvam, chye tye dadokha dobrovolno sporyed silata si, i dazhye v'n ot silata si, kato ni umolyavakha s golyamo nastoyavanye, ot-

nosno tova davanye gr"tski: odnosno blagodat, dano da uchastvuyat i tye v sluzhnyeneto na svyetiitye. i tye nye samo dadokha, kakto sye nadyavakhmye, no p"rvo pryedadokha syebye si na navstryechua i, po bozhiiyaya volya, na nas; taka shchoto pomolikhmeye tita da dov"rshi myezhdu vas i tova blagodyeyaniye, kakto go byeshye i zapochnal. i t'i, kakto izobilvatye v"v vsyako nyeshcho, - v"v vyara, v govoryenye, v znaniye, v p"lno us"rdiye i v lyubov k'm nas, - taka da pryeyizobilvatye i v tova blagodyeyaniye. nye kazvam toya kako po zapovoy, no za da opitam iskryenostta na vashata lyubov chryez us"rdiyeto na drugitye. zashchoto znayetye blagodat na nashiya navstryechu isus khristos, chye, bogat kako bye, za vas stana siromakh, za da sye obogatitye viye chryez iskryenostta siromashiya. a odnosno tova nyeshcho az davam toya s"vyet, chye taka da go napravitye ye polyezno za vas, koito lani byakhitye p"rvi nye samo da go pravitye, no i da zhyelatyete da go napravitye. a syega go sv"rshyetye i na dyelo, taka shchoto kakto styte bili us"rdni v zhyelaniyeto, taka da b'dyetye i v doizkaryenetye, sporyed kakvoto imatyte. zashchoto, ako ima us"rdiye, to ye priyeto sporyed kolkoto ima chovyek, a nye sporyed kolkoto nyama. ponyezhye nye iskam drugi da b'dat oblyekchyeni, a viye utyesneni; no da ima ravyenstvo, taka shchoto vashyeto syegashno izobiliye da zap"lni tyakhnata osk'dnost, ta i tyakhnoto izobiliye da posluzhni na vashata osk'dnost; taka shchoto da ima ravyenstvo, sporyed kakto ye pisano: "koito byeshye s"bral mnogo, nyamashye izlish'k; i koito byeshye s"bral malko, nye mu byeshye osk'dno". a blagodaryeniye na boga, koito turya v s"rtsyeto na tita s"shchoto us"rdiye za vas, koyeto imamye i niye; zashchoto naistina priye molbatni, a pri tova, kako byeshye sam mnogo us"rdyen, tr"gna k'm vas samovolno. pratikhmye s nyego i brata, chiyato pokhvala v dyeloto na blagovyestiyeto ye izvyestna v"v vsichkitye ts"rkvi; i nye samo tova, no oshchye byeshye izbran ot ts"rkvitye da p"tuva s nas za dyeloto na tova blagodyeyaniye, na koyeto sluzhim za slavata na navstryechua, i za da sye pokazhye nashyeto us"rdiye, kako izbyagvamye tova, - nyakoi da ni upryeknye odnosno toya shchyd'r podar'k, koito ye povyeryen na nashyeto sluzhnyeniye; ponyezhye sye grizhim za tova, koyeto ye chyestno, nye samo pryed navstryechua, no i pryed chovyetsitye. pratikhmye s tyakh i drugiya ni brat, chiyeto us"rdiye mnogo p"ti i v mnogo nyeshcha smye opitali, i koito syega ye mnogo po-us"rdyen poradi golyamoto mu k'm vas doveryeye. kolkoto za tita, toi ye moi drugar i s"rabotnik myezhdu vas; a kolkoto za nashitye bratya, tye sa pratyenitsi na ts"rkvitye, tye sa slava na khrista. pokazhyetye im, prochyye, pryed ts"rkvitye dokazatyelstvo na vashata lyubov i na spravedlivostta na nashata pokhvala s vas.

9

a za davanye pomoshch na svyetiitye izlishno ye da vi pisha, ponyezhye znaya vashyeto us"rdiye, za koyeto sye khvalya s vas pryed makyedontsiye, chye akhaiya oshchye ot lani ye prigotvyena; i vashata ryevnost ye podbudila po-golyamata chast ot tyakh.

a pratikh bratyata, da nye bi da izlyezye prazna moyata pokhvala s vas v tova otnoshenyeniye, ta da b'dyetye, kakto kazvakh, prigotvyeni; da nye bi, ako doidat s myenye makyedontsi, ta vi namyeryat nyeprigotvyeni, da sye posramim niye, da nye kazha viye, v taya nasha uvyyeryenost. i t'i, namyerikh za nuzhno da pomolya bratyata da idat po-napryed pri vas i da prigotvyat pryedvarityelno vashata potrano obyshchana milostinya, za da b'dye gotova kako milostinya, a nye kako iznudvanye. a tova kazvam, chye koito syeye osk'dno, osk'dno shchye i da pozh'nye; a koito syeye shchydro, shchydro shchye i da pozh'nye. vsyeki da dava sporyed kakto ye ryeshil v s"rtsyeto si, byez da sye sk"pi, i nye ot prinuzhdyniye; zashchoto bog obicha onzi, koito dava na drago s"rtsye. a bog ye silyen da pryemnozhi na vas vsyakakvo blago, taka shchoto, kako imatyte vsyakoga i v"v vsichko tova, koyeto ye dostat'chno v"v vsyako otnoshenyeniye, da izobilvatye v"v vsyako dobro dyelo; kakto ye pisano: - "razpr'sna shchydro, dadye na siromasitye, pravdta mu traye do vyeka". a toya, koito dava syemye na syeyacha i khlyab za khрана, shchye dadye i shchye umnozhi vashyeto syemye za syeyenye, i shchye pravi da izobilvat plodovyetye na vashata pravda, ta da b'dyetye v"v vsyako otnoshenyeniye bogati v"v vsyakakva shchydrost, koyato chryez vashyeto sluzhnyeniye proizvyezhda blagodaryeniye na boga. zashchoto izv"rshvanyeto na tova sluzhnyeniye nye samo zap"lva nuzhditye na svyetiitye, no i chryez mnogoto blagodaryeniya sye izliva i pryed boga; ponyezhye tye slavyat boga poradi dokazatyelstvoto, koyeto tova sluzhnyeniye dava za vashata poslushnost na khristovoto blagovyestiye, koyeto izpovyadvatyte, i za shchydrostta na vashyeto obshcheyeniye k'm tyakh i k'm vsichki. a i tye, s molitvi za vas, kopnyeyat za vas poradi dadyenata vam izobilna bozhiiya blagodat. blagodaryeniye bogu za nyegoviya nyeizkazan dar!

10

i sam az, pavyel, vi molya poradi khristovata krotost i nyezhnost, az, koito s'm smiryen kogato s'm myezhdu vas, a kogato ots'tvuavam stavam smyl k'm vas, - molya vi sye, kogato s'm pri vas da sye nye prinudya da upotryebya smyelost s onaya uvyyeryenost, s koyato mislya da sye od"rzostya protiv nyakoi, koito razchitat, chye niye pl'tski sye obkhozhdamyte. zashchoto, ako i da zhivyeyem v pl't, po pl't nye voyuvamyte. zashchoto or"zhiiyaya, s koito voyuvamyte, nye sa pl'tski, no pryed boga sa silni za s"baryanye kryeposti. ponyezhye s"baryanye pomisli i vsichko, koyeto sye izdiga visoko protiv poznaniyeto na boga, i plyenyavamyte vsyeki razum da nye pokoryava na khrista. i gotovi smye da nakazhyem vsyako nyeposlushaniye, shchom stanye p"lno vashyeto poslushaniye. viye glyedatyte na v'nshnoto. ako nyakoi ye uvyyeryen v syebe si, chye ye khristov, to nyeka razmisli oshchye vyedn'zh v syebe si, chye, kakto toi ye khristov, taka i niye smye khristovi. zashchoto, ako bikh sye i nyeshcho povycheko pokhvalil s nashata vlast, koyato

navstryechu dadye za nazidaniyeto vi, a nye za razoryeniyeto vi, nye bikh sye zasramil. obachye nyeka sye nye pokazha, chye zhyelaya da vi zaplashvam s poslaniyata si. ponyezhye, kazvat nyakoi, poslaniyata mu sa strog i silni, no lichnoto mu pris'tviye ye slabo i govoryenyeto nishchozhno. tak'v nyeka ima pryed vid tova, chye, kakvito smye na dumi v poslaniyata si, kogato smye dalyech ot vas, takiva smye i na dyelo, kogato smye pri vas. zashchoto nye smyeyem da schitamye ili da sravnyavamye syebye si s nyakoi ot oniya, koito pryepor'chvat sami syebye si; no tye, kato myeryat syebye si s's syebye si, i kato sravnyavat syebye si s's syebye si, nye post'pvat razumno. a nye nyama da sye pokhvalim s tova, koyeto ye v'n ot myarkata ni, no spyered myarkata na oblastta, koyato bog ni ye opryedyelil, kato myarka, koyato da dostignye dori do vas. zashchoto niye nye sye prostiramye chryezmyerno, kato chye li nye smye dostignali do vas; zashchoto niye p'rvi dostignakhmye do vas s khristovoto blagovyestiye. i nye sye khvalim s tova, koyeto ye v'n ot myarkata ni, to yest, s chuzhdi trudovye, no imamye nadyezhda, chye s rastyenyeto na vyarata vi, niye shchye imamye po-golyama oblast za rabota myezhdu vas, i to pryemnogo, taka shchoto da propovyadvamye blagovyestiye i ot vas po-natat'k, a nye da sye khvalim s gotovoto v chuzhda oblast. a koito sye khvali, s navstryechua da sye khvali. zashchoto nye ye odobryen toya, koito sam syebye si pryepor'chva, no toya, kogoto navstryechu pryepor'chva.

11

dano bikhtye pot'rypyeli malko moyeto byezumiye; da! pot'rpetye mye, zashchoto ryevnuvam za vas s bozhystvyena ryevnost, ponyezhye vi sgodikh s yedin m'zh, da vi pryedstavya kato chista dyevitsa na khrista. no boya sye da nye bi, kakto zmiyata izmami yeva s khitrostta si, da sye razvrati um't vi i otpadnye ot prostotata i chistotata, koyato d'lzhitye na khrista. zashchoto, ako doidyey nyakoi i vi propovyadva drug isus, kogoto niye nye smye propovyadvali, ili ako poluchitye drug dukh, kogoto nye styel poluchili, ili drugo blagovyestiye, koyeto nye styel priyeli, viye lyesno go t'rpitye. obachye misly, chye az nye s'm v nishcho po-dolyen ot tiya pryev'zkhodni apostoli! a p'k, ako i da s'm v govoryenyeto prost, v znaniyeto nye s'm; dori nye po vsyakak'v nachin smye vi pokazali tova v'v vsichko. gryakh li s'm storil, kato smiryavakh syebye si, za da sye izdignetye viye, ponyezhye vi propovyadvakh bozhitye blagovyestiye darom? drugi ts'rkvi obrakh, kato vzyemakh zaplata ot tyakh, za da sluzha na vas; a kogato byakh pri vas i izpadnakh v nuzhda, nye otyegchikh nikogo, zashchoto bratyata, koito doidokha ot makyedoniya, zadovolikha nuzhdata mi. taka v'v vsichko sye pazikh, i shchye sye pazya, da nye vi otyegcha. zaradi khristovata istinnost, koyato ye i v myenye, nikoi nyama da mi otnemye taya pokhvala v akhaiskitye myesta. zashcho? zashchoto vi nye obicham li? znaye bog! a kakvoto pravya, tova i shchye pravya, za da otsyeka prichinata na tiya, koito t'rsyat prichina protiv myenye, ta

otnosno tova, s koyeto tye sye khvalyat, da sye namyeryat s'shcho takiva, kakvito smye i niye. zashchoto takiva chovyetsi sa l'zhyeapostoli, lukavi rabotnitsi, koito sye pryeprevyvat na khristovi apostoli. i nye ye chudno; zashchoto sam satana sye pryeprevaya na svyet'l angel; t'i chye, nye ye golyamo nyeshcho, ako i negovyitye sluzhitye sye pryeprevyvat na sluzhityeli na pravdata. no tyakhnata syetnina shchye b'dye spyered dyelata im. pak kazvam, nikoi da nye mye schita za byezumyeni; inachye, pryemyetye mye kato byezumyeni, ta da sye pokhvalya i az malko nyeshcho. (tova, koyeto kazvam, nye go kazvam po navstryechua, no kato v byezumiye, v taya moya uvryenyenost na khvalyenyeto. t'i kato mnozina sye khvalyat po pl't, shchye sye pokhvalya i az). zashchoto viye, kato styel razumni, s gotovnost t'rpitye byezumnitye; ponyezhye t'rpitye, ako nyakoi vi zarobva, ako vi izpoyazhda, ako vi obira, ako sye pryev'znasya, ako vi biye po litsyeto. za svoye unizhyeniye go kazvam, kato chye li smye bili slabi; no s kakvoto sye osmyelyava nyakoi da sye khvali, (v byezumiye govorya), osmyelyavam sye i az. yevryeli li sa? i az s'm; izraitlyani li sa? i az s'm; avraamovo potomstvo li sa? i az s'm; sluzhityeli khristovi li sa? (v byezumiye govorya), az povechye: bil s'm v povechye trudovye, v t'mnitsi oschlye povechye, v bichuvaniya chryezmyerno, mnogo p'ti i na sm'rt. pyet p'ti yudyeitye mi udarikha po chyetiridysetsy et udara byez yedin; tri p'ti byakh bit s toyagi, vyedn'zh mye bikha s kam'ni, tri p'ti s'm pryet'rpyal korabokrushenyiye, yedna noshch i yedin dyen s'm bil po morskitye d'lbochini. mnogo p'ti s'm bil i v p'tyeshyestiya; v opasnost ot ryeki, v opasnost ot razboinitsi, v opasnost ot s'otyechyestvyenitsi, v opasnost ot yezichnitsi, v opasnost v grad, v opasnost v pustinya, v opasnost po morye, v opasnost myezhdu l'zhyebratya; v trud i m'ka, mnogo p'ti v nyespanye, v glad i zhazhda, mnogo p'ti v nyeyadyenye, v stud i v golota; i, osvyen drugitye nyeshcha, koito nye spomyenavam, ima i tova, koyeto tyezhi v'rkh myenye vsyeki dyen, grizhata za vsichkitye ts'rkvi. koi iznyemoshchyava, byez da iznyemoshchyavam i az? koi sye s'blaznyava byez da sye razpalyam az? ako tryabva da sye khvalya, shchye sye pokhvalya s tova, koyeto sye otnasya do nyemoshchata mi. bog i otyets na navstryechua isusa [khrista], koito ye blagoslovyen do vyeka, znaye, chye nye l'zha. (v damask oblastniyat upravityel na tsar aryeta turi strazha v grad damask za da mye ulovi; i pryez prozoryets po styenata mye spusnakha s kosh, ta izbyagakh ot r'tsyetye mu).

12

prinudyen s'm da sye khvalya, pri vsye chye nye ye za polza; no syega shchye doida do vidyeniya i otkrovyeniya ot navstryechua. poznavam yedin chovyek v khrista, koito, pryedi chyetiridysetsy godini, (v tyaloto li, nye znaya, v'n ot tyaloto li, nye znaya, bog znaye), bye zanyesyen do treteto nyebye. i tak'v chovyek, poznavam, (v tyaloto li, byez tyaloto li, nye znaya; bog znaye), koito bye zanyesyen v raya, i chu nyeizrazimi dumi, koito na chovyeka nye ye pozvoljeno da izgovori. s tak'v chovyek

shchye sye pokhvalya; a s"s syebye si nyama da sye pokhvalya; osvyyen s nyemoshchitye si. (zashchoto, dazhye ako poiskam da sye pokhvalya za drugi nyeshcha, nye shchye b'da byezumyen, ponyezhye shchye govorya istinata; no v'zd'rzham sye, da nye bi nyakoi da pomisli za myenye povechye ot kakvoto vizhda, chye s'm ili kakvoto chuva ot myenye). a za da sye nye pryev'znasym poradi pryemnogoto otkrovyeniya, dadye mi sye tr'n ili: m"chyenichyeshki kol. v pl'tta, pratyenik ot satana da mye m"chi, ta da sye nye pryev'znasym. zatova tri p'ti sye molikh na navstryechua da sye otmakhnye ot myenye; i toi mi ryechye: dovolno ti ye moyata blagodat; zashchoto silata mi v nyemoshch sye pokazva s"v"rshyena. i t'i, s pryegolyama radost po-dobrye shchye sye pokhvalya s nyemoshchitye si, za da pochiva na myenye khristovata sila. zatova namiram udovolstviye v nyemoshchi, v ukori, v lishyeniya, v gonyeniya, v prietyesnyeniya za khrista; zashchoto, kogato s'm nyemoshchyen, togava s'm silyen. stanakh byezumyen. viye mye prinudikhtye, zashchoto viye tryavbasye da mye pryepor'chvatye, ponyezhye nye s'm bil podoloyen ot tiya pryev'zkhodni apostoli, ako i da nye s'm nishcho. naistina, priznatsitye na apostolitye sye pokazakha myezhdu vas s p'lno t'rpyeniye, chryez znamyeniya, chudyesa i vyeliky dyela. zashchoto v kakvo byakhtye postavieni po-dolu ot drugitye ts'rkvi, osvyyen v tova, gdyeto sam az nye vi otyegchikh? prostyetye mi taya nyepravda! yeto, gotov s'm da doida pri vas tryeti p'ti, nyama da vi otyegcha, zashchoto nye iskam vashyeto, no vas; ponyezhye chadata nye sa dl'zhni da s'birat imot za rodityelitye, no rodityelitye za chadata. a p'k az s pryegolyama radost shchye izhdiviya i tsyal shchye sye izhdiviya za dushitye vi. ako az vi obicham povechye, viye po-malko li shchye mye obichatye? no, nyeka ye t'i, chye az nye s'm vi otyegchil, obachye, kato khit'r s'm vi ulovil s izmama. izkoristikh li vi az chryez nyakoi ot oniya, koito izpratikh do vas? pomolikh tita da otidyete pri vas, i s nyego pratikh brata. tit li pripyechyeli nyeshcho ot vas? nye s"s s'shchiya li dukh sye obkhozhdamyte? nye v s'shchitye li st'pki? oshchye li mislitye, chye niye sye zashchishchavamyte pryed vas? nye; pryed boga govorim tova v khrista, i to vsichko, lyubyezni moi, za vashye nazidaniye. zashchoto sye boya da nye bi, kato doida, da vi namyerya nye kakvito vi zhyelaya, i az da sye namyerya za vas nye kak'vto mye zhyelayetye, i da nye bi da ima myezhdu vas razdor, zavist, gnyav, partizanstva, odumvaniya, shushukaniya, golyemstvuvaniya, byezryeditsi; da nye bi, kogato doida pak da mye smiri moyat bog myezhdu vas, i da oplacha mnozina, koito otnapryed sa s"gyreshili, i nye v izdaniyeto ot 1940 g. dumata "nye" lipsva sa sye pokayali za nyechistotata, bludstvoto i sladostrastiyeto, na koito sa sye pryedavali.

davam tiya, koito otnapryed sa s"gyreshili, i vsichki drugi, chye, ako doida pak, nyama da poshchadya, t'i kato t'ritye dokazatelstvo, chye v myenye govori khristos, koito spryamo vas nye ye nyemoshchyen, no ye silyen myezhdu vas; zashchoto, pri vsye chye toi bidye razpnat v nyemoshch, no pak zhivye chryez bozhitya sila. i niye s'shcho smye nyemoshchni v nyego, no shchye smye zhivi s nyego chryez bozhitya sila spryamo vas. izpitvaitye syebye si, dali styete v'v vyarata; opitvaitye syebye si. ili za syebye si nye poznavatye li chye khristos ye v'v vas, osvyyen ako styete poritsani? a nadyavam sye da poznayetye, chye niye nye smye poritsani; i molya boga da nye storitye nikakvo zlo, - nye za da sye pokazhyem niye odobryeni, no za da struvatye viye tova, koyeto ye chystno, ako i da b'dyem niye poritsani. zashchoto nye mozhye da v'rshim nishcho protiv istinata no za istinata mozhyem. ponyezhye sye radvamyte, kogato niye smye nyemoshchni, a viye styete silni; i za tova sye molim - za vashyeto us"v"rshyenstvuvanye. zatui, kato ots'tstvuvam, pisha tova, ta kogato s'm pri vas, da sye nye otnyesa strogo sporyed vlastta, koyato mi ye dal navstryechu za nazidaniye, a nye za s'baryanye. nai-poslye, bratya, zdavyeitye. us"v"rshyenstvuvaitye sye, utyeshavaitye sye, b'dyetye yedinomislyeni, zhivyeitye v mir; i bog na lyubovta i na mira shchye b'dye s vas. pozdravyetye sye yedin drug s"s svyeta tsyelu-vka. pozdravyavat vi vsichkitye svyeti. blagodatna na navstryechua isusa khrista, i lyubovta na boga i obshchyeniyeto na svyetiya dukh da b'dye s vsichki vas. [amin].

13

yetu, tryeti p'ti ida pri vas. "ot ustata na dvama ili trima svidyetyeli shchye sye potv'rdi vsyaka rabota". kakto, kogato byakh pri vas vtori p'ti, vi pryedupryedikh taka i syega, kogato nye s'm pri vas, pryedupryezh-

pavyl, apostol, nye ot chovyetsi, nito chryez chovyek, no chryez isusa khrista i boga ottsa, koito go ye v'zkrysel ot m'rtvitye, i vsichkiye bratya, koito sa s'myenye, k'm galatiiskitye ts'rkvi: blagodat i mir da b'dye na vas ot boga ottsa i ot nashiya navstryechu isus khristos, koito dadye syebye si za nashitye gryekhovy, za da ni izbavi ot nastoyashchiya nyechist svyat ili: vyek. sporyed volyata na nashiya bog i otvets. komuto da b'dye slavata do vyechni vyekovy. amin. chudya sye kak viye ostavyaty onzi, koito vi prizova chryez khristovata blagodat, i taka skoro pryeminavaty k'm drugo blagovyestiye; koyeto nye ye drugo blagovyestiye, no ye dyelo na nyekoltsinata, koito vi smushchavat i iskamt da izopachat khristovoto blagovyestiye. no ako i sami nye, ili angyel ot nyebyeto vi propovyadva drugo blagovyestiye osvyn onova, koyeto vi propovyadvakhmye, nyeka b'dye proklyet. kakto yei syega kazakhmye, taka p'k go kazvam: ako nyakoi vi propovyadva drugo blagovyestiye osvyn onova, koyeto priyekhtye, nyeka b'dye proklyet. zashchoto na chovyetsi li iskam da ugodnichya syega, ili na boga? ili iskam da ugazhdam na chovyetsi? ako byakh oshchye ugazhdal na chovyetsi, nye shchyakh da s'm khristov sluga. zashchoto vi izvyestyavam, bratya, chye propovyadvanoto ot myenye blagovyestiye nye ye chovyeshko; ponyezhye az nito ot chovyek s'm go priyel, nito s'm go nauchil ot chovyek, no chryez otkrovyeniye ot isusa khrista. zashchoto styte chuli za nyakogashnata moya obkhoda v yudyeiskata ryeligiya, kak chryezmyerno gonyekh bozhiyata ts'rkva i ya razoryavakh. i napryedvakh v yudyeiskata ryeligiya pyechehye ot mnozina moi vr'stnitsi myezhdu s'otychyestvyenitsitye mi, kato byakh po-golyam ryevnityel za pryedaniyata ot bashchitye mi. a kogato bog, koito oshchye ot utrobata na maika mi byeshye nye otdyelil i prizoval chryez svoyata blagodat, blagovoli da mi otkriye sina si, za da go propovyadvam myezhdu yezichnitsitye, v s'shchiya chas nye sye doptakh do pl't i kr'v, nito v'zlyazokh v yerusalim pri oniya, koito byakha apostoli pryedi myenye, no zaminakh za arabiya, i pak nye v'rnakh v damask. togava, slyed tri godini, v'zlyazokh v yerusalim za da sye zapoznaya s kifa, i ostanakh pri nyego pyetdyesyet dni; a drug ot apostolitye nye vidyakh, osvyn yakova, brata navstryechuyen. (a za tova, koyeto vi pisha, yeto, pryed boga vi uvryavam, chye nye l'zha). poslye doidokh v siriiskitye i kilikiiskitye strani. i lichno nye byakh oshchye poznat na khristovitye ts'rkvi v yudyeya; a samo slushakha, chye onya, koito po yedno vryemye gi ye gonyel, syega propovyadval vyarata, koyato nyakoga razoryaval. i slavyekha boga poradi myenye.

togava slyed chytirinadyesyet godini, pak v'zlyazokh v yerusalim s varnava, kato vzyekh s's syebye si i tita. (a v'zlyazokh po otkrovyeniye). i izlozhikh pryed bratyata blagovyestiye, koyeto

propovyadvam myezhdu yezichnitsitye, no chastno pryed po-imenitye ot tyakh, da nye bi naprazno da ticham ili da s'm tichal. no dazhye tit, koito bye s'myenye, ako i da byeshye gr'k, nye bye prinudyen da sye obryezhye; i to poradi l'zhyebratyata, koito byakha sye v'm'knali da s'glyedvat svobodata, koyato imamye v khrista isusa, za da ni porobyat; na koito, ni za chas nye otst'pikhmye da im sye pokorim, za da pryeb'dye s vas istinata na blagovyestiye. a tiya, koito sye schitakha za nyeshcho, (kakvito i da sa bili, na myenye ye vsye yedno; bog nye glyeda na litsyeto na chovyeka), - tiya imyeni, kazvam, nye pribavikha nishcho pyechehye na moyeto uchyniye; a naprotiv, kogato vidyakh, chye na myenye byeshye povyeryeno da propovyadvam blagovyestiye myezhdu nyeobryazanitye, kakto na pyetra myezhdu obryazanitye, (zashchoto, koito podyeistvuva v pyetra za apostolstvo myezhdu obryazanitye, podyeistvuva i v myenye za apostolstvo myezhdu yezichnitsitye), i kogato poznakha dadenyata na myenye blagodat, to yakov, kifa i ioan, koito sye schitakha za st'lbovy, dadokha dyesnitsi na obshchyniye na myenye i na varnava, za da idyem niye myezhdu yezichnitsitye, a tye myezhdu obryazanitye. iskakha samo da pomnim shiromasitye, - koyeto s'shcho nyeshcho i ryevnostno zhyelayekh da v'rsha. a kogato kifa doidyed v antiokhiya, az mu sye v'zprotivikh v ochi, zashchoto byeshye sye provinil. ponyezhye, pryedi da doidyekha nyakoi ot yakova, toi yadyeshye zayedno s yezichnitsitye; a kogato tye doidokha, ottyegli sye i stranyeshye ot tyakh, zashchoto sye boyeshye ot obryazanitye. i zayedno s nyego litsyemyerstvuvakha i drugitye yudyei, taka schoto i varnava sye uvlyechye ot litsyemeryietyo im. no, kato vidyakh, chye nye post'pvat pravo po istinata na blagovyestiye, ryekokh na kifa pryed vsichkiye: ako ti, koito si yudyein, zhivyeyesh kato yezichnitsitye, a nye kato yudyeitye, kak prinuzhdavash yezichnitsitye da zhivyeyat kato yudyeitye? niye, koito smye po priroda yudyei, a nye gryeshnitsi ot yezichnitsitye, kato znayem vsye pak, chye chovyek nye sye opravdava chryez dyela po zakona, a samo chryez vyara v isusa khrista, - i niye povyarvakhmye v khrista isusa, za da sye opravdayem chryez vyara v khrista, a nye chryez dyela po zakona; zashchoto chryez dyela po zakona nyama da sye opravdaye nikoya tvar. no, kogato iskakhmye da sye opravdayem chryez khrista, ako i niye smye sye namyerili gryeshni, to khristos na gryekha li ye sluzhityel? da nye b'dye! zashchoto, ako gradya iznovo onova, koyeto s'm razvalil, pokazvam syebye si pryest'pnik. zashchoto az chryez zakona umryakh spryamo zakona, za da zhivyeya za boga. s'razpnakh sye s khrista, i syega vyechehye, nye az zhivyeya, no khristos zhivyeye v myenye; a zhivot't, koito syega zhivyeya v tyaloto, zhivyeya go s vyarata, koyato ye v bozhiiya sin, koito nye v'zlyubi i pryedadye syebye si za myenye. nye osuetyavam bozhiiyata blagodat; obachye, ako pravdata sye pridobiva chryez zakona, togava khristos ye umryal naprazno.

o, nyesmislyeni galatyani, koi vi omaye, vas, pryed chiito ochi isus khristos ye bil yasno ochyertan kato razpnt? tova samo zhyelaya da naucha ot vas: chryez dyela, iziskvani ot zakona li poluchikhtye dukha, ili chryez vyara v yevangelskoto poslaniye? tolkoz li stye nyesmislyeni, chye, kato pochnahtye v dukha, syega sye u"v"rshyenstvuyatye v pl"t? napusto li tolkoz stradakhtye? ako naistina ye napusto! prochyeye, toya, koito vi dava dukha i v"rshi vyeliky dyela myezhdu vas, chryez dyela, iziskvani ot zakona li v"rshi tova, ili chryez vyara v poslaniyeto, kakto s avraama, koito povyarva v boga, i mu sye vmyeni za pravda? togava poznaitye, chye tiya, koito uprazhnyavat vyara, tye sa avraamovi chada; i pisaniyeto, kato pryedvidya, chye bog chryez vyara shchyeshye da opravdaye yezichnitsitye, izyavi pryedvarityelno blagovyestiyeto na avraama, kazvaiki: "v tyebye shchye sye blagoslavyat vsichkitye narodi". taka shchoto tiya, koito imat vyara sye blagoslavyat zayedno s vyaravashchiya avraam. zashchoto vsichki, koito sye oblyagat na dyela, iziskvani ot zakona, sa pod klyetva, ponyezhye ye pisano: "proklyet vsyeki, koito nye postoyanstvuva da izp"lnyava vsichko pisano v knigata na zakona". a chye nikoi nye sye opravdava pryed boga chryez zakona, ye yavno ot tova, "chye pravedyeniyat chryez vyara shchye zhyvyye"; a zakon"t nye dneystvuya chryez vyara, no kazva: "koito v"rshi tova, koyeto zapovyadva zakon"t, shchye zhyvyye chryez nyego". khristos ni izkupi ot proklyetiya na zakona, kato stana proklyet gr"tski: proklyetiya. vizh. 2 kor. 5:21. za nas; zashchoto ye pisano: "proklyet vsyeki, koito visi na d"rvo"; taka shchoto blagoslovnyeniyeto, dadyeno na avraama, da doidy chryez khrista isusa na yezichnitsitye, za da priemyem obyshchaniya dukh chryez vyara. bratya, (po chovyeshki govorya), yedno zavyeshchaniye, dazhye ako ye samo chovyeshko, vyedn"zh potv"rdi li sye, nye sye razvalya, nito na nyego sye pribavya nyeshcho, ot nikogo. a obyshchaniya sye izryekokha na avraama i na nyegoviya potom"k. nye kazva: "i na potomtsitye", kato na mnozina, no kato za yedin: "i na tvoya potom"k", koito ye khristos. i tova kazvam, chye zavyet, pryedvarityelno potv"rdyen, ot boga, nye mozhye da b"dye razvalyen ot zakona, stanal chytiristotin i tridyaset godini po-poslye, taka shchoto da sye unishchozhi obyshchaniyeto. zashchoto, ako naslyedstvo ye chryez zakona, nye ye vyeche chryez obyshchaniye; no bog go podari na avraama s obyshchaniye. togava, zashchoto sye dadye zakona? pribavi sye s tsyl da sye izyavyavat pryest"plyeniya, doklye da doidy potom"k"t, na kogoto bidye dadyeno obyshchaniyeto; i byeshye proglasen ot angeli chryez yedin khodatai. no khodatayat nye khodataistvuva za yedin; a bog, koito dava obyshchaniye, ye yedin. togava, zakon"t protivyen li ye na bozhiiye obyshchaniya? da nye b"dye! zashchoto, ako byeshye dadyen zakon, koito da mozhye da ozhivotvori, to naistina pravdata shchyeshye da b"dye ot zakona. no pisaniyeto zatvori vsichko pod gryakh, ta obyshchaniyeto, izp"lnyayemo chryez vyara v isusa khrista, da sye

dadye na tiya, koito vyarvat. a pryedi da doidy vyarata niye byakhmye pod strazhata na zakona, zatvoryeni do vryemyeto na vyarata, koyato imashye da sye otkriye. taka, zakon"t stana za nas dyetyevodityel, da ni dovyye pri khrista, za da sye opravdayem chryez vyara. no slyed idvanyeto na vyarata nye smye vyeche pod dyetyevodityel. zashchoto vsichki stye bozhii chada chryez vyara v isusa khrista. ponyezhye vsichki viye, koito stye sye kr"stili v khrista, s khrista stye sye oblyeki. nyama vyeche yudyeyn, nito gr"k, nyama rob, nito svobodyen, nyama m"zhki pol, ni zhyenski; zashchoto viye vsichki stye yedno v khrista isusa. i ako stye khristovi, to stye avraamovo potomstvo, naslyednitsi po obyshchaniye.

4

kazvam oshchye: do togaz, do kogato naslyednik"t ye malolyeten, toi nye sye razlichava v nishcho ot rob, ako i da ye navstryechuar na vsichko, no ye pod nadziratyeli i nastoinitsi do naznacheniya ot bashchata srok. taka i niye, kogato byakhmye malolyetni, byakhmye porobyeni pod p"rvonachalnitye ucheniya na svyeta; a kogato sye izp"lni vryemyeto, bog izprati sina si, koito sye rodi ot zhyena, rodi sye i pod zakona, za da izkupi oniya, koito byakha pod zakona, ta da poluchim osinovnyeniyeto. i ponyezhye stye sinovye, bog izprati v s"rtsata ni dukha na sina si, koito vika: avva, otchye! zatova nye si vyeche rob, no sin; i ako si sin, to si bozhii naslyednik chryez khrista. no togava, kogato nye poznavakhtye boga, viye robuvakhtye na oniya, koito po yestyestvo nye sa bogovye; a syega, kogato poznakhtye boga, ili po-dobrye, kato stanakhtye poznati ot boga, kak sye vr"shchatye nadirye k"m slabitye i siromashki p"rvonachalni ucheniya, na koito iznovu zhyelayetye da robuvatye? viye pazitye dnitye, myesyetsitye, vryemyenata i godinitye. boya sye za vas, da nye bi napusto da s"m sye trudil pomyezhdu vi. molya vi sye, bratya, stanetye kato myenye, zashchoto i az stanakh kato vas. nye stye mi storili nikakva nyepravda, no sami znayetye, chye na p"rviya p"t vi propovyadavkh blagovyestiyeto, vslyedstviye na tyelyesna slabost; no pak, tova, koyeto vi byeshye izpitnya v moyata snaga, viye nye go pryezryakhtye, nito sye pognusikhtye ot nyego, no mye priyekhtye kato bozhii angel, kato khrista isusa. togava, k'dye ye onova vashye samochoyestityavanye? ponyezhye svidyetyelstvuvam za vas, chye, ako byeshye v"zmozhno, ochitye si bikhtye izv"rtylei i bikhtye mi gi dali. prochyeye, az nyepriyatlyel li vi stanakh, ponyezhye post"pvam vyarno s vas? tiya uchityeli vi t"rsyat ryevnostno nye po dob"r nachin; dazhye tye zhyelayat da vi otl"chat ot nas, za da t"rsitye tyakh ryevnostno. no dobroye ye da b"dyete t"rsyeni ryevnostno za tova, koyeto ye dobro, i to na vsyako vryemye, a nye samo, kogato sye namiram az myezhdu vas. dyechitsa moi, za koito s"m pak v rodilni bolki doklye sye izobrazi khristos v"v vas, zhyelal bikh da s"m syega pri vas i da promenyaya glasa si, zashchoto s"m v nyedomyeniyi za vas. kazhetye mi viye, koito zhyelayetye da b"dyete pod zakona, nye chuvatye li shcho kazva zakon"t? zashchoto ye

pisano, chye avraam imashye dvama sina, yedin ot sluginyata i yedin ot svobodnata; no toya, koito bye ot sluginyata, sye rodi po pl't, a onya, koito bye ot svobodnata, po obyeshchaniye. i tova ye inoskazaniye, zashchoto tiya zhyeni pryedstavlyavat dva zavyyeta, yediniyat ot sinaiskata planina, koito razhda chada za robstvo, i toi ye agar. a taya agar pryedstavlyava planinata sinai v arabiya i s'otvyetstvuvu na dnyeshniya yerusolim, zashchoto tyu ye v robstvo s chadata si. a gorniyat yerusolim ye svobodnyen, koito ye [na vsichki] maika; zashchoto ye pisano: "vyyeseli sye, nyeplojna, koyato nye razhdash; v'zgliasi i izvikai, ti, koyato nye si bila v rodilni bolki, zashchoto povyecheye sa chadata na samotnata, nyezhyeli chadata na om'zhyenata". a niye, bratya, kakto isaak, smye chada na obyeshchaniye. no, kakto togava rodyenyat, po pl't gonyeshye rodyeniya po dukh, taka ye i syega. obachye, shcho kazva pisaniyeto? "izp"di sluginyata i sina i; zashchoto sin't na sluginyata nyama da naslyedi s's sina na svobodnata". za tui, bratya, niye nye smye chada na sluginya, a na svobodnata.

5

stoitye, prochyye, tv'rdo v svobodata, za koyato khristos ni osvobodil, i nye sye zaplitaitye ot novo v robstvo igo. yeto, az, pavyel, vi kazvam, chye, ako sye obryazvatye, khristos nikak nyama da vi polzuva. da! povtorno zavyavayam na vsyeki chovyek, koito sye obryazva, chye ye dl'zhyen da izp'lni tsyeliya zakon. viye, koito zhyelayetye da sye opravdavaty chryez zakona styte sye ot'chili ot khrista, otpadnali styte ot blagodat. zashchoto niye chryez dukha ozhidamy opravdaniyeto chryez vyara, za koyeto sye nadyavamy. ponyezhye v khrista isusa nito obryazvanyeto ima nyakakva sila, nito nyeobryazvanyeto, no vyara, koyato dyeistvuva chryez lyubov. viye v'rvyakhetye dobre; kui vi popryechi da nye b'dyetye poslushni na istinata? tova ubezhdyniye nye byeshye ot onzi, koito vi ye prizovaval. malko kvas zakvasva tsyaloto tyesto. az s'm uvyeryen za vas v navstryechua, chye nyama da pomisliyte drugoyachye; a koito vi smushchava, toi shchye ponyesyetye svoyye nakazaniye, koito i da bil toi. i az bratya, zashcho oshchye da b'da gonyen, ako prod'lzhavam da propovydavam obryazvanye? zashchoto togava s'blaz'nta na kr'sta bi sye makhnala. dano sye ot-syechakha oniya, koito vi razkolyebavat. zashchoto viye, bratya, na svoboda byakhetye prizovani; samo nye upotryebavaiyte svobodata si kato povod za uzaghdanye na pl'tta, no s lyubov sluzhyetye si yedin na drug. zashchoto tsyeliyat zakon sye izp'lnyava v yedna дума, siryech, v taya "da obichash blizhniya si kakto syebye si". no ako sye khapyetye i sye yadyetye yedin drug, pazyetye sye da nye bi yedin drug da sye iztryebitye. prochyye, kazvam: khodyetye po dukha, i nyama da ugozhdavaty na pl'tskitye strasti. zashchoto pl'tta silno zhyelaye protivnoto na dukha, a dukh't protivnoto na pl'tta; ponyezhye tyte sye protivyat yedno na drugo, za da mozhyetye da pravitye tova, koyeto iskatye. no ako sye voditye ot dukha, nye styte pod zakon. a dyelata

na pl'tta sa yavni; tyte sa: bludstvo, nyechistota, sladostrastiye, idolopoklonstvo, charodyeistvo, vrazhdi, razpri, ryevnunyaniya, yarosti, partizanstva, razdori, raztsyeplyeniya, zavisti, piyanstva, piruvaniya i tyam podobni; za koito vi pryedupryezhdavam, kakto vi i pryedupryedikh, chye koito v'rshat takiva raboti, nyama da naslyedyat bozhiiyeto tsarstvo. a plod't na dukha ye: lyubov, radost, mir, dl'got'rpyniye, blagost, milost, milos'rdiye, vyarnost, krotost, syebyeobuzdaniye; protiv takiva nyeshcha nyama zakon. a koito sa isus khristovi, razpnali sa pl'tta zayedno s's strastitye i pokhotitye i. ako po dukha zhivyeyem, po dukha i da khodim. da nye stavamy tschyeslavni, yedin drug da sye nye draznim i da si nye zavizhdamy yedin na drug.

6

bratya, dazhye ako padnye chovyek v nyakoye pryegryeshyeniye, viye dukhovniye popravaiyte tak"v s krot"k dukh; no vsyekimu kazvam: pazi syebye si, da nye bi ti da b'dyesh izkushyen. yedin drugimu tyegotitye si nosyetye, i taka izp'lnyavaiyte khristoviya zakon. zashchoto, ako nyakoi misli syebye si da ye nyeshcho, kato nye ye nishcho, toi mami syebye si. no vsyeki nyeka izpitva svoyya rabota, i togava shchye mozhye da sye khvali samo s's syebye si, a nye s drugigo; zashchoto vsyeki ima da nosi svoya si tovar. a toya, koito sye pouchava v bozhiiyeto slovo, nyeka pravi uchastnik v'v vsichkitye si blaga tozi, koito go uchi. nyedyeyite sye l'ga; bog nye ye za podigravanye: ponyezhye kakovto posyete chovyek, tova shchye i da pozh"nye. zashchoto, koito syeye za pl'tta si, ot pl'tta si shchye pozh"nye tlyeniye, a koito syeye za dukha, ot dukha shchye pozh"nye vyechyen zhiivot. da nye ni dotyegnuva da v'rshim dobro; zashchoto, ako sye nye umoryavamy, svoeyevryemyenno shchye pozh"nyem. i t'i, dokolkoto imamy sluchai, nyeka strumamy dobro na vsichki, a nai-vyecheye na svoitye po vyara. vizhtye s kolko yedri bukvi vi pisakh s's sobstvyenata si r'ka! oniya, koito zhyelayat da pokazhat dobra pryedstava v pl'tskiya zhiivot, tyte vi zastavyat da sye obryazvatye; tyte t'rsyat samo da nye b'dat gonyeni za khristoviya kr'st. zashchoto i sami tiya, koito sye obryazvat, nye pazyat zakona, no zhyelayat da sye obryazvatye viye, za da mogat da sye khvalyat s vashiya pl'tski zhiivot. a dalyech ot myenye da sye khvalya osvyen s kr'sta na nashiya navstryechu isus khristos, chryez koito svyet"t za myenye ye razpnat, i az za svyeta. zashchoto v khrista isusa nito obryazvanyeto ye nyeshcho, nito nyeobryazvanyeto, a novoto s'zdaniye. i na vsichki, koito zhivyeyat po tova pravilo, mir i milost da b'dye na tyakh i na bozhiya izrail. ot syega natat"k nikoi da mi nye dosazhda, zashchoto az nosya na tyaloto si byelyezitye na [navstryechua] isusa. bratya, blagodat na nashiya navstryechu isus khristos da b'dye s vashiya dukh. amin.

pavyel, s bozhiiyaya volya apostol isus khristov, do svyetiitye i vyernitye v khrista isusa, koito sa v yefyes: blagodat i mir da b'dye na vas ot boga, nashiya otyets, i ot navstryechua isusa khrista. blagoslovyen da b'dye bog i otyets na nashiya navstryechu isus khristos, koito v khrista ni ye blagoslovil s vsyako khudovno blagoslovyeniye v nyebyesni myesta; kakto ni ye izbral v nyego pryedi s'zdaniiyeto na svyeta, za da b'dyem svyeti i byez nyedostat'k pryed nyego v lyubov; kato ni ye pryedopryedyelil da mu b'dyem osinovneni chryez isusa khrista, po blagovolyeniye na svoiyaya volya, za pokhvala na slavnata si blagodat, s koyato ni ye obdaril v'v v'zlyubyniya si, v kogoto imamye izkupyeniye si chryez kr'vta mu, proshchyneniye na pryegryeshenyaya ni, sporyed bogatstvoto na nyegovata blagodat, koyato ye napravil da dostavya nam izobilno vsyaka m'drost i razumyniye, kato ni ye otkril tainata na volyata si sporyed blagoto namyereniye, koyeto ye polozhil v syebye si, za da sye prilozhi kogato sye izp'lnyat vryemyenata, siryech, da sye s'byerye v khrista vsichko - tova, koyeto ye nyebyesno i zymno, - v nyego kazvam, v kogoto stanakhmye i naslyedstvo, kato byakhmye pryedopryedyeleni na tova sporyed namyereniye na boga, koito dyeistvuva v'v vsichko po ryeshenyiye na svoiyaya volya, t'i shchoto, da b'dyem za pokhvala na nyegovata slava niye, koito otnapryed sye nadyeyekhmye na khrista, v kogoto i viye, kato chukhtye slovoto na istinata, siryech, blagovyestiye na nashyeto spasyeniye, - v kogoto kato i povyarvakhtye, byakhtye zapychatani s obyeshchaniya svyeti dukh, koito ye zalog na nashyeto naslyedstvo, dogdye b'dye izkupyeno prityezhanyiye na boga, - da b'dyete za pokhvala na nyegovata slava. zatova i az kato chukh za vyarata vi v navstryechua isusa i za lyubovta, koyato styte pokazali k'm vsichkiyte svyeti, nyeprestanno blagodarya bogu za vas, i vi spomyenavam v molovitvye si. dano bog na nashiya navstryechu isus khristos, slavniiat otyets, vi dadye dukh na m'drost i na otkrovyeniye, za da go poznayete, i da prosvyeti ochitye na s'rtsyeto vi, za da poznayete, kakva ye nadyezhdata, k'm koyato vi prizovava, kakvo ye bogatstvoto myezhdu svyetiitye na slavnoto ot nyego naslyedstvo, i kolko pryev'zkhodno vyelika ye silata mu k'm nas vyarvashchitye - sila, koyato ye sporyed dyeistvuvanyeto na mog'shchata nyegova moshch, s koyato podyeistvuva v khrista, kogato go v'zkryesi ot m'rtvitye i go turi da syednye ot dyasnata si strana na nyebyesata, dalyechye po-gorye ot vsyako nachalstvo i vlast, sila i navstryechustvo, i vsyako imye, s koyeto sye imyenuvat, nye samo v toya svyat, no i v b'dyeshchiya. i vsichko pokori pod noztyete mu, i postavi go da b'dye glavna nad vsichko za t'srkvata, koyato ye nyegovo tyalo, izp'lnyeno s p'lnotata na tozi, koito izp'lnyava vsichko v'v vsichki.

i s'zhivi vas, kogato byakhtye m'rtvi chryez vashitye pryest'plyeniya i gryekhovye, v koito styte khodili nyakoga sporyed v'rvyezha na toya svyat, po knyaza na v'zdushnaya vlast, na dukha, koito syega dyeistvuva v sinovyetye na nyepokorstvoto; myezhdu koito i niye vsichki smye zhivyeli nyakoga v nashitye pl'tski strasti, kato smye izp'lnyavali volyata na pl'tta i na pomislitye, i po yestyeto smye bili chada na gnyeva, kakto i drugitye. bog, obachye, koito ye bogat s milost, poradi golyamata lyubov, s koyato ni v'zlyubi, dazhye, kogato byakhmye m'rtvi chryez pryest'plyeniya si, s'zhivi ni zayedno s khrista (po blagodat styte spasyeni), i, kato ni s'v'zkryesi, turi ni da syedim s nyego v nyebyesni myesta, v khrista isusa; za da pokazva pryed idniyte vyekovy prymnogoto bogatstvo na svoiyata blagodat chryez dobrinata si k'm nas v khrista isusa. zashchoto po blagodat styte spasyeni chryez vyara, i to nye ot sami vas; tova ye dar ot boga; nye chryez dyela, za da sye nye pokhvali nikoi. zashchoto smye nyegovo tvoryeniye s'zdayeni v khrista isusa za dobri dyela, v koito bog otnapryed ye naryedil da khodim. zatova pomnyetye, chy vye, nyakoga yezichnitsi po pl't, narichani nyeobryazani ot tiya, koito sye narichat obryazani s obryazvanye na pl'tta, koyeto sye izv'rshva s r'tsy, v onova vryemye byakhtye otdyeleni ot khrista, stranni na izraielyevoto grazhdanstvo i chuzhdyentsi k'm zavetyitye na obyeshchanyiye, byez da imaty nadyezhda i byez boga na svyeta. a syega v khrista isusa viye, koito nyakoga styte bili dalyech, styte postavleni blizo chryez kr'vta na khrista. zashchoto toi ye nashiyat mir, koito napravi dvata otdyela yedno, i razvali sryednata styena, koyato gi razdyelyashye, kato v pl'tta si unishchozhi vrazhdata, siryech, zakona s's zapovyedite mu izrazyeni v postanovlyeniya, za da s'zdaye v syebye si dvata v yedin nov chovyek, i t'i da napravi mir, i v yedno tyalo da primiri i dvata s boga chryez kr'sta, kato ubi na nyego vrazhdata. i kato doidye blagovyestvuva mir na vas, koito byakhtye dalyech, i mir na tiya, koito byakha blizo; zashchoto chryez nyego i yedniyte i drugitye imamye svoya dost'p pri ottsa v yedin dukh. zatova viye nye styte vyeche stranni i prishlyetsi, no styte s'grazhdani na svyetiitye i chlyenovye na bozhiiyeto syemyeistvo; ponyezhye byakhtye s'gradyeni v'rku osnovata na apostolitye i prorsotyie, kato ye kraye'g'lyen kam'k sam khristos isus, v'rku kogoto vsyako zdaniye, stroino sglobyeno, rastye za khram svyet na navstryechua; v koito i viye sye vgrazhdatyte zayedno v dukha za bozhiye obitalishchye.

zatova az, pavyel, zatvornik za isusa khrista zaradi vas yezichnitsitye, - ponyezhye styte chuli za naryedynoto ot bozhiiyata blagodat, koyato mi ye dadyna zaradi vas, chy po otkrovyeniye mi stana izvyestna tainata, (kakto i po-pryedi vkratstye vi pisakh, ot koyeto, kato prochitatye, mozhye da razbyeryete moyeto proumyavanye

v khristovata taina), koyato v drugi pokolyeniya nye bidye izvyestna na chovyeshkiya rod, kakto syega chryez dukha sye otkri na nyegovitye svyeti apostoli i prorotsi, a imyenno, chyе yezichnitsiye sa s'naslyednitsi, kato s'stavlyavat yedno tyalo, i sa s'prichastnitsi na [nyegovoto] obyeshchaniye v khrista isusa chryez blagovyestiyeto, na koyeto stanakh sluzhityel sporyed bozhiiyata blagodat, - dar, koito mi ye dadyen po dyeistviyeto na nyegovata sila. na myenye, nai-nishchozhniya ot vsichki svyetii, sye dadye taya blagodat, da blagovestyia myezhdu yezichnitsiye nyeizslyedimoto khristovo bogatstvo; i da osvyetlyavam vsichkiye v naryedbata otnosno tainata, koyato ot vykovyе ye bila skrita u boga, s'zdatyela na vsichko, t'i shchoto na nyebyesniye nachalstva i vlasti da stanye poznata syega chryez ts'rkvata mnogoobraznata pryem'drost na boga, sporyed pryedvychnoto namyereniye, koyeto toi izraboti v khrista isusa nashiya navstryechu; v kogoto imamyе svoiyeto dr'znovyeniye i dost'p s uvyerenost chryez vyara v nyego; za koyato prichina vi molya da sye nye obyеzs'rchavatyе ot moitye izpitni za vas, t'i kato tye sa za vas slava, - zatova, pryeklanyam kolyenyetye si pryed otssa [na nashiya navstryechu isus khristos], ot kogoto nosi imyeto si vsyeki rod na nyebyesata i na zymyata, da vi dadye, sporyed bogatstvo na slavata si, da sye utv'rditye zdravo chryez nyegoviya dukh v'v v'tryeshniya chovyek, chryez vyara da sye vsyeli khristos v'v vashitye s'rtsa, t'i chyе zakoryenyeni i osnovani v lyubovta da b'dyetye silni da razbryetye zayedno s vsichkiye svyetii, shcho ye shirochinata i d'lzhinata, visochinata i d'lbochinata, i da poz-nayetye khristovata lyubov, koyato nikoye znaniye nye mozhye da obg'nrye, za da sye izp'lnitye v tsyalata bozhiiya p'lnota. a na tozi, koito, sporyed dyeistvuvashchata v nas sila, mozhye da napravi nyesarvnyeno povyechye, otkolkoto iskamyе ili mislim, na nyego da b'dye slava v ts'rkvata i v khrista isusa v'v vsichkiye rodovyе ot vyeka do vyeka. amin.

4

i t'i, az, zatvornik za navstryechua, molya vi da sye obkhozhdatye dostoino na zvaniyeto, k'm koyeto byakhtye prizovani, s's s'v'rshyeno smiryeniye i krotost, s d'lgot'ropyeniye, kato si pryet'ropyavatyе yedin drug s lyubov, i sye starayetye v svr'zka na mira da opazitye yedinstvoto v dukha. ima yedno tyalo i yedin dukh, kakto i byakhtye prizovani k'm yedna nadyezhda na zvaniyeto vi: yedin navstryechu, yedna vyara, yedno kr'shchyeniye, yedin bog i otyets na vsichki, koito ye nad vsichki, chryez vsichki i v'v vsichki. a na vsyeki ot nas sye dadye blagodat sporyed myarkata na tova, koyeto khristos ni ye dal zatova kazva: - "kato v'zlyezye na visoko, plyeni plyen i dadye darovyе na chovyetsitye". (a tova "v'zlyezye" shcho drugo znachi, osyven chyе bye i [po-napryed] slyaz'l v myestata po-dolni ot zymyata. toya, koito ye slyaz'l, ye s'shchiyat, koito i v'zlyezye po-gorye ot vsichkiye nyebyesa, za da izp'lni vsichko). i toi dadye yedni da b'dat apostoli, drugi prorotsi,

drugi p'k blagovyestityeli, a drugi pastiri i uchi-tyeli, za dyeloto na sluzhyeniyyeto, za nazidaniyyeto na khristovoto tyalo, s tsyel da sye us'v'rshyenstvuvat svyetiitye; doklye vsichki dostignyem v yedinstvo na vyarata i na poznavanyeto na bozhiiya sin, v p'lnolyetno m'zhyestvo, v myarkata na r'sta na khristovata p'lnota; za da nye b'dyem vryechye dyetsa, bl'skani i zavlichani ot vsyeki vyat'r na uchyeniye, chryez chovyeshkata zablude, v lukavstvo, po izmamityelni khitrosti; no, dyeistvuvashchi istinno v lyubov, da porasnyem po vsichko v nyego, koito ye glavata, khristos, ot kogoto tsyaloto tyalo, sglobyavano i sv'rzano chryez dostavanyeto ot vsyeki stav, sporyed s'razumernoto dyeistviye na vsyaka yedna chast, izrabotka rastyenyyeto na tyaloto za svoiyeto nazidaniye v lyubovta. prochyeyе, tova kazvam i zayavyavam v navstryechua, da nye sye obkhozhdatye vryechye, kakto sye obkhozhdai i yezichnitsiye, po svoya suyetym um, pomrachyeni v razuma, i stranni na zhivota ot boga poradi nyevryezhyestvoto, koyeto ye v tyakh, i poradi zakoravyavanyeto na s'rtsyeto im; koito, izgubili chuvstvo, sa sye pryedali na sladostriastye, da v'rshat nyenasitno vsyakakva nyechistota. no viye nye styе taka poznali khrista; ponyezye styе chuli, i styе nauchyeni ot nyego, (kakto ye istinata v isusa), da s'blyechyetye, sporyed po-pryedishnoto si povyedyniye, stariya chovyek, koito tlyeye po izmamityelnitye strasti, da sye obnovitye v dukha na svoya um, i da sye oblyechyetye v noviya chovyek, s'zdadyyen po obraza na boga v pravda i svyetoist na istinata. zatova, kato otkhv'rlitye l'zhata, govoryetye vsyeki s blizhniya si istina; zas'hchoto smye chasti yedin na drug. gnyevetye sye, no byez da s'gryeshavatyе; sl'ntsyyeto da nye zalyezye v razgnyevyavanyeto vi; nito davaitye myasto na dyavola. koito ye kral, da nye kradye vryechye, a po-dobrye da sye trudi, kato v'rshi s r'tsyetye si nyeshcho polyezno, za da ima da otdyelya i na tozi, koito ima nuzhda. nikakva gnila duma da nye izliza ot ustata vi, no onova, koyeto ye dobro, za nazidaniye sporyed nuzhdata, za da prinyesyе blagodat na tiya, koito slushat; i nye osk'rbyavaitye svyetyia bozhii dukh, v kogoto styе zapychatani za dyenya na izkupyeniyyeto, vsyakakvo ogorchyeniye, yarost, gnyav, vik i khula, zayedno s vsyaka zloba, da sye makhnye ot vas; a bivaitye yedin k'm drug blagi, milos'rdni; proshchavaitye si yedin na drug, kakto i bog v khrista ye prostil na vas.

5

i t'i, bivaitye podrazhatyeli na boga, kato v'zlyubenyi chada; i khodyetye v lyubov, kakto i khristos vi v'zlyubi i pryedadye syebye si za nas prinos i zhyertva na boga za blagoukhanna mirizma. a bludstvo i vsyakakva nyechistota ili sryebrolyubiye da nye sye dazhye sponyenant myezhdu vas, kakto prilicha na svyetii; nito sramotni ili prazni prikazki, nito podigravki, koito sa nyepirilichni nyeshcha, no po-dobrye blagodaryeniye. zas'hchoto dobrye znayetye tova, chyе nikoi bludnik, ili nyechist, ili sryebrolyubiyets, (koito ye idolopoklonnik), nyama naslyedstvo v tsarstvoto na khrista i boga. nikoi

da vi nye mami s prazni dumi; ponyezhye poradi tiya nyeshcha idye bozhiiat gnyav v'rku sinovyetye na nyepokorstvoto. i t'i, nye bivaitye s'uchastnitsi na tyakh. t'i kato nyakoga si byakhtye t'mnina, a syega styte svyetlina v navstryechua, obkhozhdaitye sye kato chada na svyetlinata; (zashchoto plod't na svyetlinata sye s'stoi v'v vsichko shcho ye blago, pravo i istinno). opitvaitye, shcho ye blagougodno na navstryechua; i nye uchastvuvaitye v byezplodnitye dyela na t'mnina, a podobrye gi izoblichavaitye; zashchoto tova, koyeto skrishom v'rshat nyepokornitye, sramotno ye i da sye govori. a vsichko, koyeto sye izoblichava, stava yavno chryez svyetlinata; ponyezhye vsyako nyeshcho, koyeto stava yavno ye osvyyetlyeno. zatova kazva: stani, ti, koito spish, i v'zkr'sni ot m'rtvitye, i shchye tye osvyyetli khristos. i t'i, vnimavaitye dobrye kak sye obkhozhdatyte, nye kato glupavi, no kato m'dri, kato izkupvatye blagovremiyeto, zashchoto dnitye sa loshi. zatova nye bivaitye nyesmilyeni, no proumyavaitye, shcho ye navstryechunata volya. i nye sye opivaitye s vino, slyedstvuyeto ot koyeto ye razvrat, no izp'lnyaitye sye s dukha; i razgovaryaitye sye s psalmi i khimni i dukhovni pyesni, kato pyeyetye i v'zpyavatyte navstryechua v s'rtsyeto si, i kato vinagi blagodaritye za vsichko na boga i ottsa v imyeto na nashiya navstryechu isus khristos, kato sye podchinyavatyte yedin na drug v strakh ot khrista. zhyeni, podchinyavaitye sye na svoitye m'zhye, kato dl'zhnost k'm navstryechua; zashchoto m'zh't ye glava na zhyenata, kakto i khristos ye glava na ts'rkvata (kato samo toi ye spasitel na tyaloto). no kakto ts'rkvata sye podchinyava na khrista, taka i zhyeniyete nyeka sye podchinyavat v'v vsichko na svoitye m'zhye. m'zhye, lyubiyete zhyeniyete si kakto i khristos v'zlyubi ts'rkvata i pryedadyte syebye si za nyeya, za da ya osvyyeti, kato ya ye ochistil s vodno umivanye chryez slovoto, za da ya pryedstavi na syebye si ts'rkva slavna, byez pyetno, ili br'chka, ili drugo takova nyeshcho, no da b'dye svyeta i nyeporochna. taka sa dl'zhni i m'zhyetye da lyubaty zhyeniyete si, kakto svoitye tyela. koito lyubi zhyena si, syebye si lyubi. zashchoto nikoi nikoga nye ye namrazil svoiyeto tyalo, no go khrani i sye grizhi za nyego, kakto i khristos za ts'rkvata; ponyezhye smye chasti na nyegovoto tyalo [ot nyegovata pl't i ot nyegovitye kosti]. "zatova shchye ostavi chovyek bashcha si i maika si, i shchye sye priv'rzhye k'm zhyena si, i dvamata shchye stanat yedna pl't". taya taina ye golyama; no az govorya tova za khrista i za ts'rkvata. no i viye, vsyeki do yedin, da lyubi svoiyata zhyena, kakto syebye si; a zhyenata da sye boi ot m'zha si.

6

dyetsa, pokoryavaitye sye na rodityelitye si v navstryechua; "pochitai bashcha si i maika si", (koyeto ye p'rvata zapovyed s obyeschaniye), "za da ti b'dye dobre i da zhivyeyesh mnogo godini na zyemyata". i viye, bashchi, nye draznyetye dyetsata si, no v'zpitavaitye gi v uchyeniye i nastavlyeniye navstryechuno. slugi, pokoryavaitye sye na navstryechuaritye si po pl't s's strakh i tryepyet,

v prostotata na s'rtsyeto si, kato k'm khrista. nye rabotyetye samo pryed ochi kato chovyekougodnitsi, no kato khristovi slugi izp'lnyavaitye ot dusha bozhiiyata volya; i sluguvaitye s dobra volya kato na navstryechua, a nye na chovyetsi; ponyezhye znayetye, chye vsyeki sluga ili svobodyen, shchye poluchi ot navstryechua s'shchoto dobro kakvoto v'rshi. i viye, navstryechuari, struvaitye s'shchoto na tyakh, kato sye v'zd'rzhatye ot zaplashvanyeto; ponyezhye znayetye, chye i na tyakh i na vas ima navstryechuar na nyebesata, u kogoto nyama lit-syepriyatiye. nai-poslye, zayakvaitye v navstryechua i v silata na nyegovoto mog'shchyestvo. oblyechyetye sye v bozhiiyeto vsyeor'zhiye, za da mozhyetye da ustoiyte sryeshchu khitrostitye na dyavola. zashchoto nashata borba nye ye sryeshchu kr'v i pl't, no sryeshchu nachalstvata, sryeshchu vlastitye, sryeshchu dukhovnitye sili na nyechyestiyeto v nyebesnyete myesta. zatova vzyemyete bozhiiyeto vsyeor'zhiye, za da mozhyetye da protivostoiyte v zlyi dyen, i, kato nadviyetye na vsichko, da ustoiyte. stoiyte, prochyye, pryepasani s istina pryez kr'sta si i oblyechyeni v pravdata za bronyen nagr'dnik, i s nozyetye si obuti s gotovnost chryez blagovyestiyeto na mira. a osvyyen vsichko tova, vzyemyete vyarata za shchit, s koito shchye mozhyetye da ugasyete vsichkitye ognyni stryli na nyechyestiviyu; vzyemyete tozhye za shlyem spasenyiyeto i myecha na dukha, koito ye bozhiiyeto slovo; molyeshchi sye v dukha na vsyako vryemye s vsyakakva molitva i molba, bideyki bodri v tova s nyeumorno postoyanstvo i molyeniye za vsichkitye svyyeti, i za myenye, da mi sye dadye izraz da otvorya ustata si, za da opovyestya dr'znovyyeno tainata na blagovyestiyeto, za koyeto s'm poslanik v okovi, da govorya za nyego s dr'znovyyeniye, kakto prilicha da govorya. no, za da znayetye i viye za moitye raboti, i kak s'm, vsichko shchye vi kazhye tikhik, lyubyezniyat brat i vyeryen v navstryechua sluzhityel; kogoto pratikh do vas narochno za tova, da uznayetye nashyeto s'stoyaniye, i toi da utyeshi s'rtsata vi. mir na bratyata, i lyubov s vyara, ot boga ottsa i navstryechua isusa khrista. blagodat da b'dye s vsichki, koito iskryeno lyubaty nashiya navstryechu isus khristos. [amin]

pavyl i timoteyi, slugi isus khristovi, do vsichkitye v khrista isusa svyietii, koito sa v"v filipi, zayedno s yepiskopitye i dyakonitye: blagadati mir da b'dye na vas ot boga, nashiya otyets i ot navstryechua isusa khrista. blagodarya na moya bog vsyeki p't, kogato si spomnyam za vas, vinagi v"v vsyaka moya molitva, kato sye molya za vsichki vas s radost, za vashyeto uchastyete v dyeloto na blagovyestiyeto ot p'rviya dyen dori do syega; kato s'm uveryen imyenno v tova, chye onya, koito ye pochнал dobro dyelo v"v vas, shchye go us"v"rshyenstvua do dyenya na isusa khrista. i pravo ye da mislya tova za vsichki vas, ponyezhye vi imam na s"rtsye, t'i kato viye vsichki styе s"uchastnitsi s myenye v blagodatta, kaktо v okovitye mi, t'i i v zashchitata i v utv"rzhdeniyeto na blagovyestiyeto. zashchoto bog mi ye svidyetyel kak milyeya za vsichki vi s milos"rdiye isus khristovo. i zatova sye molya, shchoto lyubovta i da b'dye vsye povechye i povechye izobilno prosvyetyena i vsyachyeski pronitsatyelna, za da izpitvatye nyeshchata, koito sye razlichavat, ta da b'dyetye iskryeni i nyezlobni do dyenya na khrista, izp"lneyi s plodovyetye na pravdata, koito sa chryez isusa khrista, za slava i khvala na boga. a zhyelaya da znayetye, bratya, chye tova, koyeto mye spolyetya, spomogna povechye za pryuspavyanye na blagovyestiyeto, do tolkoz, shchoto stana izvyestno na tsyalata pryetoriya i na vsichki drugi, chye s'm v okovi za khrista; i povechyeeto ot bratyata na navstryechua, od"rzoysteni ot uspyekha v okovitye mi, stanakha po-smlyi da govoryat bozhhiyeto slovo byez strakh. nyakoi naistina propovyadvat khrista dori ot zavist i ot pryepirliv dukh, a nyakoi i ot dobra volya. yednitye pravyat tova ot lyubov, kato znayat, chye s'm postavyen da zashchishchavam blagovyestiyeto; a drugitye v"zvyestyavayt khrista ot partizanstvo, nye iskryeno, kato mislyat da mi prityryat t'ga v okovitye mi. togava shcho? samo tui, chye po vsyakak"v nachin, bilo pryestoryeno ili istinno, khristos sye propovyadva; i zatova az sye radvam, i shchye sye radvam. zashchoto znaya, chye tova shchye izlyezye za moyeto spasenyiye chryez vashata molitva i davanyeto na myenye dukha isus khristov, sporyed us"rdnoto mi ochakvanye i nadyezhda, chye nyama v nishcho da sye posramya, no, chye, kaktо vsyakoga, taka i syega, shchye v"zvyelicha khrista v tyaloto si s p"lno dr"znovyniye, bilo chryez zhivot, ili chryez sm"rt. zashchoto za myenye da zhivyeya ye khristos, a da umra, pridobivka. no ako zhivyeya v tyaloto, tova znachi plod ot dyeloto mi; i taka shcho da izbyera nye znaya, no s'm na tyasno myezhdu dyetye, ponyezhye imam zhyelaniye da otida i da b'da s khrista, zashchoto, tova bi bilo mnogo podobrye; no da ostana v tyaloto ye po-nuzhno za vas. i kato imam taya uveryenost, znaya, chye shchye ostana i shchye pryeb"da s vsichki vas za vashyeto pryuspavyanye i radost v"v vyarata; t'i shchoto, chryez moyeto zavr"shchanye myezhdu vas, da mozhetye poradi myenye mnogo da sye khvalitye v isusa khrista. samo sye obkhozhdaitye dostoino na khristovoto blagovyestiye, t'i shchoto, bilo chye

doida i vi vidya, ili chye nye s'm pri vas, da chuya za vas, chye stoitye tv'rdo v yedin dukh i sye podvizvatye yedinodushno za vyarata na blagovyestiyeto, i chye v nishcho nye sye plashitye ot protivnitsitye; koyeto ye dokazatyelstvo za tyakhnata pogibyl, a na vas za spasenyiye, i to ot boga; zashchoto, odnosno khrista, vam ye dadyeno nye samo da vyarvatye v nyego, no i da stradatye za nyego; kato imatyе s"shchata borba, kaktо styе vidyeli, chye az imam, i syega chuvatye, chye s'm imal.

2

i t'i, ako ima nyakoya utyekha v khrista, ili nyakoya raztukha ot lyubov, ili nyakoye obschcheniye na dukha, ili nyakoye milos"rdiye i s"stradaniye, napravetyete radostta mi p"lna, kato mislitye vsye yedno, kato imatyе yednakva lyubov i b'dyetye yedinodushni i yedinomislyeni. nye pravetyete nishcho ot partizanstvo ili ot tschyeslaviye, no s's smiryenom"drnye nyeka vsyeki schita drugiya po-goryen ot syebye si. nye glyedaitye vsyeki samo za svoyyeto, no vsyeki i za chuzhdoto. imaitye v syebye si s"shchiya dukh, koito byeshye i v khrista isusa; koito, kato byeshye v bozhiiya obraz, pak nye schyetye, chye tryabva tv'rdo da d'rzhi ravyenstvoto s boga, no sye otkaza ot vsichko, kato vzye na syebye si obraz na sluga i stana podobyen na chovyetsitye; i, kato sye namyeri v chovyeshki obraz, smiri syebye si i stana poslushyen do sm"rt, dazhye sm"rt na kr'st. zatova i bog go pryev"zvishi, i mu podari imyeto, koyeto ye nad vsyako drugo imye; taka shchoto v isusovoto imye da sye pokloni vsyako kolyano ot nyebyesniye i zymnitye i podzyemnitye s"shchystva, i vsyeki yezik da izpovyada, chye isus khristos ye navstryechu, za slava na boga otssa. zatova, v"zlyubyni moi, kaktо styе bili vinagi poslushni, nye samo kaktо pri moye pris"stviye, no syega mnogo povechye pri moyeto ots"stviye, izrabotvaitye spasenyiето si s's strakh i tryepyet; zashchoto bog ye, koito, sporyed blagovolyeniето si, dyeistvuva v"v vas i da zhyelayetye tova i da go izrabotvatye. v"rshyetye vsichko byez roptaniye i byez pryepiranye, za da b'dyetye byezukorni i nyezloblivi, nyeporochni bozhii chada vsyed opako i izvratyeno pokolyeniye, myezhdu koito blyestitye kato svyetilа na svyeta, kato yavyavatyе slovoto na zhivota; za da imam s kaktо da sye khvalya v dyenya na khrista, chye nye s'm tichal naprazno, nito s'm sye trudil naprazno. no makar chye sye prinasyam az kato v"zlyianiye v"rkhu zhyertvata i sluzhyeniyeto na vashata vyara, radvam sye i s vsichki vas sye radvam. podobno sye radvaitye i viye i s myenye zayedno sye radvaitye. a nadyavam sye na navstryechua isusa da vi izpratya skoro timoteyya, ta i az da sye utyesha, kato uznaya vashyeto s"stoyaniye. zashchoto myamam nikoi drug na yednak"v dukh s myenye, koito da sye pogrizhi iskryeno za vas. ponyezhye vsichki t'rsyat svoyyeto si, a nye onova, koyeto ye isus khristovo. a viye znayetye nyegovata izpitana vyarnost, chye toi ye sluzhityel s myenye v dyeloto na blagovyestiyeto, kaktо chado sluguva na bashcha si. nyego, prochye, sye nadyavam

da izpratya, shchom razbyera, kak shchye stanye s myenye, a uvyyeren s'm v navstryechua, chye i sam az skoro shchye doida. schyetokh, obachye, za nuzhno da vi izpratya brata yepafrodita, moya s'rabotnik i spodvizhnik, izpratyen ot vas da mi posluhzi v nuzhditye; ponyezhye milyeyeshye za vsichki vi, i t'zhyeshye, zashchoto byakhtye chuli, chye bil bolyen. i naistina toi bolyeduva blizo do sm'rt; no bog mu pokaza milost, i nye samo na nyego, no i na myenye, za da nyamam skr'b v'rkhhu skr'b. zatova i po-skoro go izpratikh, ta kato go viditye, da sye zaradvatye pak, i az da b'da po-malko skr'byen; prochyeye, priyemitye go v navstryechua s p'lna radost; i imaitye takiva na pochit, ponyezhye zaradi khristovoto dyelo toi doidyte blizo do sm'rt, kato izlozhi zhivota si na opasnost, za da dop'lni lipsata na vashitye uslugi k'm myenye.

3

vprochyem, bratya moi, radvaitye sye v navstryechua. za myenye nye ye dosadno da vi pisha vsye s'shchoto, a za vas ye byezopasno. pazyetye sye ot zlyite rabotnitsi, pazyetye sye ot pobornitsitye na obryzavanyeto gr'tski: ot vryazaneto: pryzritelyen izraz; zashchoto niye smye obryzanyite, koito s bozhia dukh sye klanyamy, i sye khvalim s khrista isusa, i nye upovavamy na pl'tta. pri vsye chye az moga i na pl'tta da upovavam. ako nyakoi drug misli, chye mozhye da upovava na pl'tta, to az povyechye, bidyeiki obryazan v osmiya dyen, ot izrailieviya rod, ot vyeniaminovoto plyemye, yevryein ot yevryei, dosyeyzno zakona farisyei, po ryevnost gonityel na ts'rkvata, po pravdata, koyato ye ot zakona, nyeporochyen. no tova, koyeto byeshye za myenye pridobivka, kato zaguba go schyetokh za khrista. a oshchye vsichko schitam kato zaguba zaradi tova pryev'zkhodno nyeshcho - poznavanyeto na moya navstryechu khristos isus, za kogoto izgubikh vsichko i schitam vsichko za izmyet, samo khrista da pridobiya, i da sye namyerya v nyego, byez da imam za svoya pravda onaya, koyato ye ot zakona, no onaya, koyato ye chryez vyara v khrista, to yest, pravdata, koyato ye ot boga v'z osnova na vyara, za da poznaya nyego, silata na nyegovoto v'zkryesyeniye, i obshchenyieto v nyegovitye stradaniya, stavaiki s'obrazuvan s'sm'rtta mu, dano vsyakak dostigna v'zkryesyeniyo na m'rtvitye. nye chye s'm spoluchil vyechye, ili chye s'm stanal vyechye s'v'rshyen, no gonya izpodir, dano ulohyana, ponyezhye i az bidokh ulovyen ot khrista isusa. bratya, az nye schitam, chye s'm ulovil, no yedno pravaya, - kato zabravayam zadnoto i sye prostiram k'm pryednoto, puskam sye k'm pritsyelnata tochka za nagradata na gornoto ot boga prizvaniye v khrista isusa. i t'i, niye, koito smye zryeli, nyeka mislim taka; i ako mislitye viye nyeshcho drugoyachye, bog shchye vi otkryie i nyego. samo nyeka [imamyte za pravilo da] zhivyeyem sporyed tova, v koyeto smye dostignali [s'shchoto da m'druvamy] bratya, b'dyetye vsichki podrazhatyeli na myenye i vnimavaitye na tiya, koito sye obkhozhdat taka, kaktio imatye primyer v nas. zashchoto mnozina, za koito mnogo p'ti s'm vi kazal, a syega i s plach vi kazvam, sye obkhozhdat kato

vragovyte na khristoviya kr'st; chiyyato syetnina ye pogibyl, chiito bog ye koryem't, i chiyyeto khvalenyen ye v tova, koyeto ye sramotno, koito davat uma si na zyemnitye nyeshcha. zashchoto nashyeto grazhdanstvo ye na nyebesata, otgdyeto i ochakvamye spasytel, navstryechua isusa khrista, koito shchye pryebroazi nashyeto unishchozhyeno tyalo, za da stanye s'obrazno s nyegovoto slavno tyalo, po uprazhnyeniyo na silata si da pokori i vsichko na syebye si.

4

zatova, v'zlyubyeni i mnogozhyelani moi bratya, moya radost i moi vyenyets, stoitye taka tv'rdo v navstryechua, v'zlyubyeni moi. molya yevodiya, molya i sintikhiya, da b'dat yedinomislyi v navstryechua. da! i tyebye umolyavam, iskryeni mi s'trudnika, pomagai na tiya zhyeni, zashchoto sye trudyekha v dyeloto na blagovyestiyeto zayedno s myenye, i s klimyenta, i s drugitye mi s'rabotnitsi, chiito imyena sa v knigata na zhivota. radvaitye sye vsyakoga v navstryechua; pak shchye kazha: radvaitye sye. vashata krotost da b'dye poznata na vsichkitye chovyetsi; navstryechu ye blizo. nye sye byezpokoitye za nishcho; no v'v vsyako nyeshcho, s molitva i molba izkazvaitye proshyeniyyata si na boga s blagodaryeniye; i bozhiyat mir, koito nikoi um nye mozhye da skhvyane, shchye pazi s'rtsata vi i mislitye vi v khrista isusa. nai-poslye, bratya, vsichko, shcho ye istinno, shcho ye chyestno, shcho ye pravayedno, shcho ye lyubyezno, shcho ye blagodatno, - ako ima nyeshcho dobrodyetelno, i ako ima nyeshcho pokhvalno, - tova zachitaitye. tova, koyeto styte i nauchili, i priyeli, i chuli, i vidyeli v myenye, nyego v'rshyetye; i bog na mira shchye b'dye s vas. az mnogo sye radvam v navstryechua, chye syega nai-poslye napravikhtye da prots'fti iznovo vashata grizha za myenye; za koyeto naistina styte sye grizhili, ala nye styte imali blagovryemiye. nye kazvam tova poradi osk'dnost; zashchoto sye nauchikh da s'm dovolyen v kakvoto s'stoyaniye i da sye namyerya. znaya i v osk'dnost da zhivyeya, znaya i v izobiliye da zhivyeya; v'v vsyako nyeshcho i v'v vsichki obstoyatelstva s'm nauchil tainata i da s'm sit, i da s'm gladyen, i da s'm v izobiliye, i da s'm v osk'dnost. za vsichko imam sila chryez onzi, koito mye podkryepyya. no storikhtye dobre, kato vzyekhtye uchastyete v skr'bta m. a i viye, filipyani, znayetye, chye kogato izlyazokh ot makyedoniya i pochnakh dyeloto na blagovyestiyeto, ni yedna ts'rkva, osyven yedni viye, nye vlyezye v'v vr'zka s myenye za davanye i vzyemanye; zashchoto i v solun yedin-dva p'ti mi prashchakhtye za nuzhdata mi. nye chye iskam podar'ka, no iskam ploda, koito sye umnozhave za vasha smyetka. no poluchikh vsichko, i imam izobilno; nasitikh sye kato poluchikh ot yepafrodita izpratyenoto ot vas, blagoukhanna mirizma, zhyertva priyatna, blagougodna na boga. a moyat bog shchye snabdi vsyaka vasha nuzhda sporyed svoyyeto bogatsvo v slava v khrista isusa. a na nashiya bog i otyets da b'dye slava vo vyechni vyekovy. amin. pozdravyetye vsyeki svyetiya

v khrista isusa. pozdravyavat vi bratyata, koito
sa s myenye. pozdravyavat vi vsichkitye svyetti,
a osobyeno tiya, koito sa ot kyesaryeviya dom.
blagodatta na navstryechua isusa khrista da b"dye s
dukha vi. [amin].

pavyel, s bozhiiyata volya apostol isus khristov, i brat timoteyi, do svyetyite i vyerni bratya v khrista, koito sa v kolosa: blagodat i mir na vas ot boga, nashiya otetsy, [i navstryechua isusa khrista]. blagodarim na boga, otetsy na nashiya navstryechu isus khristos, (kato sye molim vinagi za vas, ponyezhye chukhmye za vashata vyara v khrista isusa i za lyubovta vi k'm vsichkitye svyetti), po prichina na onova, za koyeto sye nadyavamye, koyeto sye pazi za vas na nyebyesata, za koyeto styte chuli ot ponapryed v istinskoto slovo na blagovyestiyeto, koyeto doidyete do vas; kakto to prinasya plod i rastyete v tsyeliya svyat, t'i i myezhdu vas, ot dyenya, kogato chukhtye i naistina poznakhtye bozhiiyata blagodat, kakto styte ya i nauchili ot nashiya v'zlyubyen s'rabotnik yepafraza, koito ye za nas vyeryen khristov sluzhityel; koito ni i izvesti za vashata lyubov v dukha. zatui i niye, ot dyenya, kogato chukhmye za tova, nye pryestavamye da sye molim za vas i da iskamyete ot boga da sye izp'lnitye s poznaniyeto na nyegovata volya chryez p'lna dukhovna m'drost i proumyavanye, za da sye obkhozhdatye dostoino za navstryechua, da mu ughizhdatye v'v vsichko, kako prinasyatye plod v'v vsyako dobro dyelo i kako rastyeteye v poznavanieto na boga; podkryepavanyi s p'lna sila, sporyed nyegovoto slavno mog'shchystvo, za da izd'rzhtye i d'lgot'rpiyte vsichko s radost; keto blagodarityete na ottsa, koito ni udostoi da uchastvuvamyete v naslyedstvoto na svyetyitye v syvetlinata; koito ni izbavi ot vlastta na t'mninata i ni pryesyeli v tsarstvoto na svoya v'zlyubyen sin. v nyego imamyete izkupyeniyeto si, proshcheyeniyeto na gryekhovetyete; v nyego, koito ye obraz na nyevidimiya bog, p'rvorodyen pryedi vsyako s'zdaniye; ponyezhye chryez nyego bye s'zdadyeno vsichko, koyeto ye na nyebyesata i na zyemyata, vidimoto i nyevidimoto, bilo pryestoli ili navstryechustva, bilo nachalstva ili vlasti, vsichko chryez nyego bye s'zdadyeno; i toi ye pryedi vsichko, i vsichko chryez nyego sye splotyava. i glava na tyaloto, to yest, na ts'rkvata, ye toi, koito ye nachalnik't, p'rvorodyen ot m'rtvitye, za da ima p'rvyenstvo v'v vsichko. zashchoto otetsy blagovoli da vsyeli v nyego s'v'rshenyata p'lnota, i chryez nyego da primiri vsichko s's syebye si, i zymnitye i nyebyesnitye, keto v'dvori mir chryez nyego s kr'v'ta, prollyata na nyegoviya kr'st. i vas, koito byakhtye nyakoga odstranyeni i po razpolozhyniye vragovyete v zlyite si dyela, primiri syega chryez nyegovata sm'rt v pl'tskoto mu tyalo, da vi pryedstavite pryed syebnye si svyeti, nyeporochni i byezupryechni, ako ostanetyete osnovani i tv'rdi v'v vyarata, i byez da sye pomr'dnyeteye ot nadyezhdata, otkrita vam v blagovyestiyeto, koyeto styte chuli, i koyeto ye bilo propovyadano na vsyaka tvar pod nyebyesata, na koyeto az pavyel stanakh sluzhityel. syega sye radvam v stradaniiyata si za vas, keto ot moya strana dop'lnyam nyedostat'ka na sk'rbitye na khrista v moyeto tyalo zaradi nyegovoto tyalo, koyeto ye ts'rkvata; na koyato az stanakh sluzhityel, po bozhiiyata naryedba, koyato mi bye v'zlozhena zaradi vas, da propovyadvam nap'lno

slovoto na boga, siryech, tainata, koyato ye bila skrita za vyekovyete i pokolyeniya, a syega sye otkri na nyegovyete svyetti; na koito bozhiiyata volya byeshye da yavi, kakvo ye myezhdu yezichnitsitye bogatstvoto na slavata na taya taina, siryech, khristos myezhdu vas, nadyezhdata na slavata. nyego niye v'zglyasavamyete, keto s'vyetvamyete vsyeki chovyek i pouchavamyete vsyeki chovyek s p'lna m'drost, za da pryedstavim vsyeki chovyek s'v'rshyen v khrista. zatova sye i trudyata, keto sye podvizavam sporyed nyegovata sila, koyato dyeistvuva v myenye moshchno.

2

zashchoto zhyelaya da znayeteye, kak'v golyam podvig imam za vas i za oniya, koito sa v laodikiya, i za oniya, koito nye sa mye vizhdali lichno, za da sye utyeshat s'rtsata im, ta, sv'rzani zayedno v lyubov za vsyako obogatyvanye s's s'v'rshyeno proumyavanye, da poznayat tainata bozhiiya, siryech, khrista, v kogoto [sa skriti] vsichkitye s'krovishchata na pryem'drostta i na znaniyeto. tova vi kazvam, za da vi nye izmami nyakoi s ubedyetelny dumi. zashchoto, ako i da nye s'm s vas tyelom, pak dukhom s'm s vas, i sye radvam keto glyedam vashata uryedba i postoyanstvoto na vashata vyara spryamo khrista. i t'i, kakto styte priyeli khrista isusa, navstryechua, taka i sye obkhozhdayete v nyego, vkoryenyeni i nazidavani v nyego, utv'rzhdavani v'v vyarata si, kako byakhtye nachyeni, i izobilvashchi [v nyeya s] blagodaryeniye. vnimavayete da vi nye zaplyeni nyakoi s filosofiiyata si i s prazna izmama, po chovyeshko pryedaniye, po p'rvonachalniyte uchyeniya na svyeta, a nye po khrista. zashchoto v nyego obitava tyelyesno vsichkata p'lnota na bozhiestvoto; i viye imatye p'lnota v nyego, koito ye glava na vsyako nachalstvo i vlast. v nyego byakhtye i obryazani s obryzavanye nye ot t'ka izv'rshyeno, no s obryzavanyeto, koyeto ye ot khrista, keto s'blyakokhtye pl'tskoto tyalo; pogryebani s nyego v kr'shcheyeniyeto, v koyeto bidokhtye i v'zkryesyeni s nyego chryez vyara v dyeistviyeto na boga, koito go v'zkryesi ot m'rtvitye. i vas, koito byakhtye m'rtvi chryez pryegryeshenyiyata si i nyeobryazanoto si pl'tsko yestyestvo, vas s'zhivi s nyego, keto prosti vsichkitye vi pryest'plyeniya; i keto izlich protivniya nam v postanovlyeniya mu zakon, koito byeshye vrazhdyebyen nam, makhna go otsryedi i go prikova na kr'sta; i keto ograbi nachalstvata i vlastitye, izvyedye gi na pokaz javno, v'zt'rzhyestvuvaiki nad tyakh chryez nyego. i t'i, nikoi da vi nye os'zhda za tova, koyeto yadyeteye, ili koyeto piyeteye, ili za nyeshcho odnosno nyakoi praznik, ili novomyesyechiye, ili s'botat; koito sa syanka na onova, koyeto shchye doidyete, a tyaloto ye khristovo. nikoi da vi nye otnyema nagradata s izmama, chryez samovolno smiryenom'driye i angelosluzhyniye, keto nadnichia v nyeshcha, koito nye ye vidyal i naprazno sye naduva s pl'tskiya si um, a nye d'rzhi glavata khrista, ot kogoto tsyaloto tyalo, snabdyavano i splotnyeno chryez stavitye i zhilytaye si, rastyete s narastavanye, dadyeno ot boga. ako styte umryeli s khrista odnosno p'rvonachalniyte uchyeniya na svyeta, to zashcho, keto chye zhivyeyeteye na

svyeta, sye podchinyavatye na postanovlyeniya, kato, "nye pokhvaschchai", "nye vkusvai", "nye pipai", (koito vsichki sye razvalyat ot upotryeba), po chovyeshki zapovyedi i uchyeniya? tiya nyeshcha naistina imat vid na m'drost v proizvolno bogoslužheniye i smiryeniye i v nyeshchadyenye na tyaloto, no nye struvat za nishcho v borbata protiv ugozhdavanyeto na tyaloto.

3

i t'i, ako stye bili v"zkryesyeni zayedno s khrista, t'rsyetye tova, koyeto ye gorye, gdyeto syedi khristos otdyasno na boga. mislyetye za gornoto, a nye za zemmoto; zashchoto umryakhtye, i zhivot't vi ye skrit s khrista v boga. kogato khristos, nashiyat zhivot, sye yavi, togava i viye shchye sye yavitye s nyego v slava. zatova um"rtvyetye prirodnietye si chasti, koito dyeistvuvat za zhyemata: bludstvo, nyechistota, strast, zla poshchyavka i sryebrolyubiye, koyeto ye idolopoklonstvo; poradi koito idye bozhiiat gnyav v"rkhu roda na nyepokornitye; v koito i viye nyakoga stye khodili, kogato zhivyyekhtye v tyakh. no syega otkh"rlyetye i viye vsichko tova: gnyav, yarost, zloba, khulyenye, sramotno govoryenye ot ustata si. nye sye l"zhyetye yedin drug, ponyezhye stye s"blyekli vyeche stariya chovyek s dyelata mu, i stye sye oblyekli v noviya, koito sye podnovyava v poznaniye po obraza na tozi, koito go ye s'zdal; gdyeto nye mozhye da ima gr"k i yudein, obryazani i nyeobryazani, varvarin, skit, rob, svobodyen; no khristos ye vsichko i v"v vsichko. i t'i, kato bozhii izbrani, svyeti i v"zlyubyeni, oblyechyetye sye s milos'rdiye, blagost, smiryeniye, krotost, d"lgot'ropyeniye. pryet'ropyavaitye si yedin drug, i yedin na drug si proshchavaitye, ako nyakoi ima oplakvanye protiv nyakogo; katto i navstryechu ye prostil vam, taka proshchavaitye i viye. a nad vsichko tova oblyechyetye sye v lyubovta, koyato sv"rzva vsichko v s"v"rshyenstvoto. i nyeka tsaruva v s'rtsata vi khristoviyat mir, za koito byakhtye i prizvani v yedno tyalo; i b'dyetye blagodarni. khristovoto slovo da sye vsyelyava v"v vas bogato; s p"lna m'drost uchyetye sye i uvyeschavaitye sye s psalmi i khimni i dukhovni pyesni, kato ppyetye na boga s blagodat v s'rtsata si. i kakvoto i da v"rshitye, slovom ili dyelom, v"rshyetye vsichko v imyeto na navstryechua isusa, blagodaryashchi chryez nyego na boga otssa. zhyeni podchinyavaitye sye na m"zhyetye si, katto prilicha v navstryechua. m"zhye, lyubyetye zhyenitye si i nye sye ogorchavaitye protiv tyakh. dyetsa, pokoryavaitye sye na rodityelitye si v"v vsichko, zashchoto tova ye ugodno na navstryechua. bashchi, nye draznyetye dyetsata si, za da nye sye obyeyz'srchavat. slugi, pokoryavaitye sye v"v vsichko na navstryechuaritye si po pl't, kato rabotitye nye za ochi kato chovyekougodnitsi, no s's"rdyechna prostota, boyeiki sye ot navstryechua. kakvoto i da v"rshitye, rabotyetye ot s'rtsye, kato na navstryechua, a nye kato na chovyetsi; ponyezhye znayetye, chye za nagrada ot navstryechua shchye poluchitye naslyedstvoto. sluguvaitye na navstryechua khrista. zashchoto, koito struva nyepravda, shchye poluchi

obratno nyepravdata si, i to byez litsyepriyatiye.

4

navstryechuari, otdavaitye na slugitye si byezpristrastno tova, koyeto ye spravvedливо, kato znayetye, chye i viye imaty navstryechuar na nyebesata. postoyanstvuvaitye v molitva, i bdyetye v nyeya s blagodaryeniye. molyetye sye oshchye i za nas, da ni otvori bog vrata za slovoto, t'i shchoto da govorya tainata, koyato ye v khrista, za koyato s'm i v okovi, da ya izyavya taka, katto tryabva da govorya. obkhozhdaitye sye m'dro k'm v"nshnitye, kato izkupuvatye blagovryemiyeto. tova, koyeto govoryetye, da b'dye vinagi s blagodat, podpravyeno s's sol, za da znayetye kak tryabva da otgovaryaty na vsyekigo. shcho sye kasaye do myenye, vsichko shcho vi kazhye lyubyezniyat brat i vyeryen sluzhityel i s'rabotnik v navstryechua, tikhik, kogoto pratikh do vas narochno za tova, da uznayetye moyeto s'toyaniye, i toi da utyeshi s'rtsata vi. izpratikh s nyego i vyerniya i v"zlyubyen brat onisima, koito ye ot vas. tye shchye vi kazhat vsichko za tuka. pozdravyava vi aristarkh, koito ye zatvoryen s myenye, i varnavoviyat syestrin sin marko, (za kogoto poluchikhtye por'chkata: ako doidyete pri vas priemyetye go), i isus, naryechyen yust. ot obryazanietye tiya sa yedinstvyeni moi s'rabotnitsi za bozhiieto tsarstvo, koito sa mi bili utyekha. pozdravyava vi sluzhityelyat isus khristov, yepafra, koito ye ot vas, i koito vsyakoga us"rdno sye moli za vas, da stoitye s"v"rshyeni i nap"lno uvveryeni v"v vsichko shcho ye bozhiiata volya. zashchoto svidyetyelstvuvam za nyego, chye sye trudi mnogo za vas i za tiya, koito sa v laodikiya i v iyerapol. pozdravyavat vi v"zlyubyeniyat lyekar luchi i dimas. pozdravyetye bratyata, koito sa v laodikiya i nimfana s domashnata i ts'rkva. i kato prochyetyetye tova poslaniye pomyezhdu si, naryedyetye da sye prochyetye i v laodikiiskata ts'rkva; i onova, koyeto ye ot laodikiya, da go prochyetyetye i viye. i kazhyetye na arkhipa: vnimavai na sluzhbata, koyato si priyel ot navstryechua, da ya izp"lnish. pozdrava pisha az, pavyel, s's sobstvyenata si r'ka. pomnyetye okovitye mi. blagodat da b'dye s vas. [amin].

pavyel, sila i timotyei do solunskata ts'rkva v boga ottsa i navstryechua isusa khrista: blagodat i mir da b'dye na vas. vsyakoga blagodarim na boga za vsichki vi i vi spomyenavamy v molitvitye si, kato si spomnyamy neypyrestanno pryed nashiya bog i otyets vashata rabota s vyara i trud, s lyubov i s tv'rda nadyezhda v nashiya navstryechu isus khristos. ponyezhye znayem, v'zlyubiyeni ot boga, bratya, chye toi vi ye izbral; zashchoto nashyeto blagovyestvuvanye myezhdu vas nye byeshye samo s dumi, no i s's sila, s's svyetyia dukh i s golyama uveryenost; kakto i znayetye, kakvi sye pokazakhmye pomyezhdu vi zaradi vas. i viye stanakhnye podrazhatyeli na nas i na navstryechua, kato, vsryed mnogo sk'rbi, priyekhtye slovoto s radost, koyato ye ot svyetyia dukh; taka shchoto stanakhnye primyer na vsichkitye vyarvashchi v makyedoniya i v akhaiya. zashchoto nye samo sye proglasi navstryechunoto slovo ot vas v makyedoniya i akhaiya, no sye razchu navsyak'dye i vashata vyara v boga, taka shchoto nyama nuzhda niye da kazvamy nyeschcho za nyeya. zashchoto sami tye opovyestyavay za nas kak'v dost'p imakhmye pri vas, i kak stye sye ob'rnali ot idolitye k'm boga, za da sluzhitye na zhiv i istinyen bog. i da ochakvatye nyegoviya sin ot nyebyesata, s'shchiya isus, kogoto v'zkryesi ot m'rtvitye, koito ni izbavya ot idyeshchiya gnyav.

zashchoto sami viye znayetye, bratya, chye nashiyat dost'p pri vas nye byeshye naprazno; no, kato byakhmye ot po-napryed postradali i byakhmye opozoryeni v'v filipi, kakto znayetye, od'rozstikhmye sye v nashiya bog da vi propovyadvamye bozhnyeto blagovyestiye vsryed golyama borba. zashchoto v nashyeto uvyeschaniye nye ye imalo samoizmama, nito nyechisto podbuzhdyeniye, nito ye bilo s lukavshchina; no kato smye bili odobryeni ot boga da ni sye povyeri dyeloto na blagovyestiyeto, taka govorim, nye kato da ugazhdamy na chovyetsitye, a na boga, koito izpitva s'rtsata ni. zashchoto, kakto znayetye, nikoga nye smye upotryebili laskatyleni dumi, ili prikrito sryebrolyubiye, (bog ye svidyetyel); nito smye t'rsili slava ot chovyetsi, bilo ot vas ili ot drugi, (ako i da smye mogli da prityezhavamye vlast kato khristovi apostoli), no smye bili nyezhni posryed vas, kakto doilka, kogato sye grizhi za chadata si. taka, kato imakhmye goryeshcha lyubov k'm vas, byeshye ni drago da vi pryedadyem nye samo bozhnyeto blagovyestiye, no i svoitye dushi, zashchoto ni byakhnye stanali mili. zatova viye, bratya, pomnitye nashiya trud i usilye, kak rabotyeshchi dyenyem i noshchyem, za da nye otyegotim ni yedin ot vas, propovyadakhmye vi bozhnyeto blagovyestiye. viye stye svidyetyeli, i bog, kak svyeto, pravyyedno i nyekurno sye obkhozhdakhmye k'm vas, vyarvashchitye, kato znayetye kak uvyeschchavakhmye i utyeshavakhmye vsyeki yedin ot vas, kato bashcha chadata si, i vi zar'chakhmye da sye obkhozhdatyte dos-toino za boga, koito vi prizovava v svoeyeto tsarstvo

i slava. i za tui i niye neypyrestanno blagodarim na boga zagdyeto, kato priyekhtye chryez nas slovoto na bozhnyeto poslanie, priyekhtye go, nye kato chovyeshko slovo, a kato bozhiye slovo, kakvoto ye naistina, koyeto i dyeistvuva myezhdu vas, vyarvashchitye. zashchoto viye, bratya, stanakhnye podrazhatyeli na bozhiitye v khrista isusa ts'rkvi, koito sa v yudyeya, ponyezhye viye postradakhnye s'shchoto ot svoitye si s'narodnitsi, kakto i tye ot yudyeyite; koito i navstryechua isusa i prorshtsitye ubikha, i nas pragonikha, na boga nye ugohzdavat i na vsichkitye chovyetsi sa protivni, kato ni zabranyavay da govorim na yezichnitsitye, za da sye spasayt. taka tye vinagi dop'lnyat myarkata na gryekhovitye si; no byezgranichniyat gnyav gi postigna. a niye, bratya, kato osirotiyakhmye ot vas za malko vryemye, (kolkoto za tyelyesno pris'tviye, a nye po s'rtsye), postarakhmye sye oshchye povyeche, s golyamo zhyelaniye, dano vidim litsyeto vi. zashchoto poiskakhmye da doidyem pri vas (ponye az, pavyel) yedin dva p'ti, no satana ni popryechi. ponyezhye koya ye nashata nadyezhda, ili radost, ili vyenets, s koito sye khvalim? nye stye li viye, pryed nashiya navstryechu isus pri nyegovoto prishyestviye? zashchoto viye stye nasha slava i radost.

zatova, kogato nye mozhakhmye vyeche da t'rpim, namyerikhmye za dobre da ostaneyem sami v atina; i izpratikhmye timotyeya nashiya brat i bozhii sluzhityel v khristovoto blagovyestiye, da vi utv'rdi i da vi utyeshi v'v vyarata vi, ta da sye nye kolyebaye nikoi ot tiya sk'rbi; zashchoto viye znayetye, chye na tova smye opryedelyeni. zashchoto, kogato byakhmye pri vas, kazakhmye vi pryedvarityelno, chye ima da pryet'rpim byedi; koyeto i stana, kakto znayetye. i po taya prichina, kogato nye mozhakh vyeche da t'rpya, pratikh da uznaya za vyarata vi, da nye bi da vi ye izkusil izkusityelaty, i trud't ni da b'dye naprazno. a kogato timoteyi doidyete oshchye syega pri nas, ta ni donesyete dobri vyesi za vyarata i lyubovta vi, i chye imatyte vsyakoga dobri spomyeni za nas i zhyelayetye da ni viditye, kakto i niye vas, togava, bratya, pri vsichkata nasha nuzhda i skr'b, utyeshikhmye sye za vas poradi vyarata vi; ponyezhye niye syega zhyvyyem, ako viye stoitye tv'rdo v navstryechua. zashchoto kak mozhym dostat'chno da blagodarim na boga za vas poradi vsichkata radost, s koyato sye radvamye za vas pryed nashiya bog? noshchyem i dyenyem sye molim pryeyus'rdno da vidim litsyeto vi i da dop'lnim tova, koyeto nye dostiga na vyarata vi. a sam nashiyat bog i otyets i nashiyat navstryechu isus dano upravu p'tya ni k'm vas. i navstryechu da vi napravi da rastyetye i da pryiezobilvatye v lyubov yedin k'm drug i k'm vsichkitye, kakto i niye pryiezobilvamy k'm vas, za da utv'rdis'rtsata vi nyeporochni v svyestot pryed nashiya bog i otyets pri prishyestviyeto na nashiya navstryechu isus s vsichkitye nyegovi svyietii.

vprochyem, bratya, molim i uvyeshchavamye vi v navstryechua isusa, shchoto, kakto stye nauchili ot nas, kak tryabva da sye obkhozhdatyte i da ugozhdavatyte na boga, (kakto i sye obkhozhdatyte), taka da pryuspyavatye povyeche i povyeche. zashchoto znayetye, kakvi por"chki vi dadokhmye ot imyeto na navstryechua isusa. ponyezhye tova ye bozhiiata volya - vashyeto osvyeschyniye: da sye v"zd"rzhatye ot bludstvo; da znaye vsyeki ot vas, kak da d"rzhi svoya s"s'd s"s svyestost i pochyest, nye v strastna pokhot, kakto i yezichnitsiye, koito nye znayat boga; i da nye pryest"pva nikoi, ta da povryezhda brata si v tova nyeshcho; zashchoto za vsichko tova bog ye m"zdov"zdatyel, kakto vi i ot ponapryed yavikhmye i uvyerikhmye. zashchoto bog nye ni ye prizoval na nychistota, a na svyestost. zatui, koito otkhv"rya tova, nye otkhv"rya chovyeka, no boga. koito vi dava svyetiya si dukh. a za bratolyubiyeto nyama nuzhda da vi pisha; zashchoto sami viye stye nauchyeni ot boga da sye lyubitye yedin drug; ponyezhye i pravitye tova na vsichkiye bratya po tsyala makyedoniya. no molim vi sye, bratya, da pryuspyavatye v tova povyeche i povyeche i us"rdno da sye starayetye da zhivyeyetye tikho, da v"rshitye svoitye raboti i da rabotitye s r"tsyetye si, kakto vi zar"chakhmye; za da sye obkhozhdatyte blagoprilichno pryed v"nshnitye i da nyamatye nuzhda ot nishcho. a nye zhyelayem, bratya, da ostanetye v nyeizvynestnost za oniya, koito umirat, za da nye sk"rbitye kakto drugitye, koito nyamat nadyezhda. zashchoto, ako vyarvamye, chyeye isus umrya i v"zkr"sna, taka i pochinalitye v isusa bog shchye privyedye zayedno s nyego. zashchoto tova vi kazvamye chryez navstryechunoto slovo, chyeye niye, koito ostanem zhivi do navstryechunoto prishyestviye, nyama da pryedvarim pochinalitye. ponyezhye sam navstryechu shchye slyezye ot nyebyeto s povyelytyelen vik, pri glas na arkhangel i pri bozhiiya tr"ba; i m"rtvitye v khrista shchye v"zkr"snat po-napryed; poslye niye, koito smye ostanali zhivi, shchye b"dyem grabnati zayedno s tyakh v oblatsitye da posryeshchnyem navstryechua v"v v"zdukha; i taka shchye b"dyem vsyakoga s navstryechua. i t"i, nas"rchavaitye sye yedin drug s tiya dumi.

a za godinitye i vryemyenata, bratya, nyama nuzhda da vi sye pishye; zashchoto viye dobre znayetye, chyeye navstryechuniyat dyen shchye doidyeye kato kradyets noshchyem. kogato kazvat: mir i byezopasnost! togava shchye gi postignye vneyzapno pogublyeniye, kato bolkiye na nyeprazna zhyena, i nikak nyama da izbyagnat. no viye, bratya, nye styey v t"mnina, ta da vi postignye onya dyen kato kradyets. zashchoto viye vsichki styey sinovyey na svyetlinata, sinovyey na dyenya: nye smye ot noshchta, nito ot t"mninata. i t"i, da nye spim, kakto drugitye, no da b"dyem budni i tryezvyeni. zashchoto, koito spyat, noshchyem spyat, i koito sye opivat, noshchyem sye opivat; a niye, kato smye ot dyenya,

nyeka b"dyem tryezvyeni i nyeka oblyechyem za bronyen nagr"dnik vyara i lyubov i da turim za shlyem nadyezhdta za spasyeniye. zashchoto bog ni ye opryedyelil nye na gnyav, no da poluchim spasyeniye chryez nashiya navstryechu isus khristos, koito umrya za nas, t"i shchoto, bilo chyeye smye zhivi, ili chyeye smye pochinali, da zhivyeyem zayedno s nyego. zatova nas"rchavaitye sye yedin drug, kakto i pravitye. i molim vi, bratya, da priznavaitye tiya, koito sye trudyat myezhdu vas, kato vashi nastoinitsi v navstryechua, i vashi uvyeschchatyeli, i da gi pochitatyte tv"rdye mnogo s lyubov zaradi dyeloto im. zhivyeitye mirno pomyezhdu si. molim vi oshchye, bratya, uvyeschchavaitye byezchinnitye, nas"rchavaitye malodushnitye, podd"rzhaitye slabitye, b"dyetye t"rpyelivi k"m vsichki. vnimavaitye, nikoi da nye vr"shcha nikomu zlo za zlo; no vsyakoga t"rsyetye dobroto yedin na drug i na vsichkiye. vinagi sye radvaitye. nyeprestanno sye molyetye. za vsichko blagodaryetye, zashchoto tova ye bozhiiyata volya za vas v khrista isusa. dukha nye ugasvaitye. prorochestva nye pryeziraitye. vsichko izpitvaitye; dr"zhitye dobroto. v"zd"rzhaitye sye ot vsyakakvo zlo. a sam bog na mira da vi osvyeti nap"lno; i dano sye zapazyat nyepok"tnati dukha, dushata i tyaloto vi byez porok, do prishyestviyeto na nashiya navstryechu isus khristos. vyeryen ye onya, koito vi prizovava, i shchye izv"rshi tova. bratya, molyetye sye za nas. pozdravyetye vsichkiye bratya s"s svyeta tsyeluverka. zaklyevam vi v navstryechua da sye prochetye tova poslaniye na vsichkiye (svyeti) bratya. blagodatna na nashiya navstryechu isus khristos da b"dyey s vas. [amin]

1

pavyel, sila i timoteyi do solunskata ts'rkva v boga, nashiya otyets, i navstryechua isusa khrista: blagodat i mir da b'dye na vas ot boga ottsa i navstryechua isusa khrista. dl'zhni smye, bratya, vsyakoga da blagodarim na boga za vas, kakto ye i prilichno, zagdyeto vyarata vi rastye pryemnogo, i lyubovta na vsyeki yedin ot vsichki vas sye umnozhava yedin k'm drug; taka shchoto i sami niye sye khvalim s vas myezhdu bozhiitye ts'rkvi za vashata tv'rdest i vyara v'v vsichkitye vi gonyeniya i v nyevolyitye, koito ponasyatyte: koyeto ye dokazatylstvo na bozhia spravedliv s'd, za da sye udostoitye za bozhieto tsarstvo, za koyeto i stradatye. ponyezhye ye spravedливо pryed boga da v'zdaye skr'b na oniya, koito vi osk'rbyavat, a na vas, osk'rbyenitye, da dadye utyekha (kakto i na nas), kogato sye yavi navstryechu isus ot nyebeto s's svoitye silni angely, v plamyeney og'n da dadye v'zmyezdiye na oniya, koito nye poznavat boga, i na oniya, koito nye sye pokoryavat na blagovyestiyeto na nashiya navstryechu isus. takiva shchye priyemat za nakazaniye vyechna pogibyl ot pris'tviyeto na navstryechua i ot slavnoto yavlyeniye na nyegovata sila, kogato doidyete v onya dyen da sye proslavi v svoitye svyetti i da sye pokazhye chudyen myezhdu vsichkitye povyarvali, (slyedovatelyno i myezhdu vas, zashchoto viye povyarvakhtye nashyeto svidyatylstvo). zatova i vinagi sye molim za vas, dano nashiya bog vi ima za dostoini za prizvaniyeto vi i us'rshyenstvuvaya moshchno v'v vas vsyako dobro zhyelaniye i vsyako dyelo na vyarata; za da sye proslavi v'v vas imyeto na nashiya navstryechu isus, i viye v nyego, sporyed blagodatna na nashiya bog i navstryechu isus khristos.

2

a kolkoto za prishyestviyeto na nashiya navstryechu isus khristos i nashyeto s'biranye pri nyego molim vi, bratya, da nye sye poklashchatye lyesno ot zdriaviya razs'd'k, nito da sye smushchavatye bilo ot dukh, bilo ot slovo, ili ot poslaniye, uzh ot nas izpratnyo, kako chye li vyechye ye nastanal dyenyat na navstryechua. nikoi da nye vi izmami po nikoi nachin; zashchoto tova nyama da b'dye, dokato p'rvo nye doidyete otst'plyeniyeto i nye sye yavi chovyek't na gryekha, sin't na pogibyelta, koito taka sye protiv i sye pryev'znasya nad vsyeki, koito sye naricha bog, ili na kogoto sye otdava poklonyeniye, shchoto toi syedi [kakto bog] v bozhia khram i pryedstavya syebye si za bog. nye pomnitye li, chye kogato byakh os'hchye pri vas, az vi kazakh tova? i syega znayetye, kakvo go v'zpira, da nye sye otkriye v svoiyeto si vryemye. zashchoto onaya taina, sirych, byezzakoniyyeto, vyechye dyeistvuva, no samo dogdyeto sye otmakhnye otsryed onya, koito syega ya v'zpira; i togava shchye sye yavi byezzakonnnyat, kogoto navstryechu isus shchye ubiye s d'kha na ustata si i shchye iztryebi s yavlyeniyeto na prishyestviyeto si, togava, chiyeto idvanye sye d'lzhi na dyeistviyeto na satana, s'provodyeno ot vsyakakva sila, znayeniya,

l'zhlyvi chudyesa i s vsichkata izmama na nyepravdata, myezhdu oniya, koito pogivat, zashchoto nye priyekha da obichat istinata, za da sye spasyat. i zatova bog prashcha zabluda da dyeistvuva myezhdu tyakh, za da povyarvat l'zha, ta da b'dat os'dyeni vsichki, koito nye sa povyarvali istinata, a sa imali blagovolyeniye k'm nyepravdata; a niye smye dl'zhni vinagi da blagodarim na boga za vas, v'zlyubyeni ot navstryechua bratya, zagdyeto bog otnachalo vi ye izbral za spasyeniye chryez osvyeshcheyeniye na dukha i vyarvanyeto v istinata; za koyeto spasyeniye vi prizova chryez nashyeto blagovyestiye, za da poluchitye slavata na nashiya navstryechu isus khristos. i t'i, bratya, stoitye tv'rdo i dr'zhtye pryedaniyata, koito styte nauchili bilo chryez nashye slovo ili chryez nashye poslaniye. a sam nashiyat navstryechu isus khristos i nashiyat bog i otyets, koito ni v'zlyubi i po blagodat ni dadye vyechna utyekha i dobra nadyezhda, da utyeshi s'rtsata vi i da gi utv'rdi v'v vsyako dobro dyelo i slovo.

3

nai-poslye bratya, molyetye sye za nas, da napryedva b'rzhye navstryechunoto slovo i da sye proslavya, kakto i u vas, i da sye izbavim ot nyerazbraniye i nyecheyestivitye chovyetsi; zashchoto nye v'v vsichki ima vyara. no vyeryen ye navstryechu, koito shchye vi utv'rdi i shchye vi opazi ot lukaviya. i uveryeni smye v navstryechua za vas, chye i v'rshitye tova, i shchye v'rshitye tova, koyeto zapovyadvamyete. a navstryechu da upravi s'rtsata vi v bozhiiyata lyubov i v khristovoto t'rpyeniye. zar'chvamyete vi oshchye, bratya, v imyeto na nashiya navstryechu isus khristos, da stranitye ot vsyeki brat, koito sye obkhodzha byezchinnno, a nye po pryedaniyeto, koyeto styte priyeli ot nas. ponyezhye sami viye znayetye, kak tryabva da ni podrazhavatyete, zashchoto niye nye sye obkhodikhmye byezchinnno myezhdu vas; nito darom yadokhmye khlyab u nyakogo, no s trud i usiliye rabotyekhmye noshchym i dyenyem, za da nye otyegchim nikogo ot vas; nye chye nyamamyete pravota, a za da vi pryedstavim syebye si primyer; za da ni podrazhavatyete. zashchoto i kogato byakhmye pri vas zar'chakhmye vi tova: ako nye iska nyakoi da raboti, toi nito da yadye. ponyezhye slushamyete, kakvo nyakoi post'pvali byezchinnno myezhdu vas, kako nye rabotyeli nishcho, a sye myesyeli v chuzhdi raboti. na takiva zar'chvamyete i gi uvyeschchavamyete v imyeto na navstryechua isusa khrista da rabotyat tikho i da yadat svoya si khlyab. a na vas, bratya, da vi nye dotyegva da v'rshitye dobro. i ako nyakoi nye sye pokoryava na nashyeto slovo chryez tova poslaniye, zabyelyezhyetye go, za da nye sye s'biratyete s nyego, s tsyela da sye zasrami. obachye, nyedeyitye go schita za nyepryatyl, a go nastaviyavaitye kato brat. a sam navstryechu na mira da vi dava mir vsyakoga i vsyakak. navstryechu da b'dye s vsichki vi. pozdrav't s moyata sobstvyena r'ka, koito ye byelyeg na vsyako poslaniye, az, pavyel, pisha taka: blagodatna na nashiya navstryechu isus khristos da b'dye s vsichki vas. [amin].

pavyl apostol isus khristov, po zapovyed na boga, nashiya spasityel, i na khrista isusa, nashata nadyezhda, do timotyeya, istinskoto mi chado v'v vyarata; blagodat, milost, mir ot boga ottsa i ot khrista isusa, nashiya navstryechu. kakto tye molikh, kogato otivakh v makyedoniya da ostaneyesh v yefesy, za da zar'chash na nyakoi da nye pryedavat drugo ucheniye, nito da vnimavat na basni i byezkonyechni rodosloviya, koito spomagat povecheye za pryepirni, a nye za bozhiyata spasytelna naryedba chryez vyara, taka pravya i syega. a tsyelta na tova por'chvanye ye chistos'rdyechna lyubov ot dobra s'vyest i nyelitsyemyerna vyara; ot koito nyeshcha nyakoi, kato nye sluchikha tsyelta, otklonikha sye v praznosloviye, i iskat da b'dat zakonochityeli, byez da razbrir nito shcho govoryat, nito shcho tv'rdyat. a niye znayem, chye zakon't ye dob'r, ako go upotryebyava nyakoi zakonno, kato znaye tova, chye zakon't nye sye nalaga za pravedyeniya, a za byezzakonnitye i nyepokornitye, za nyechyestivitye i gryeshnitye, za nyebлагogoveynitye i skyvernitye, za ubiitsitye na bashchi i ubiitsitye na maiki, za chovyekoubiitsitye, za bludnitsitye, m'zhyelozhnitsitye, t'rguvashchitye s robi, l'zhtsitye, k'lnyashchitye sye na l'zha, i za vsichko drugo, shcho ye protivno na zdravoto ucheniye, sporyed slavnoto blagovyestiye na blazheniya bog, koyeto mi bidye povyeryeno. blagodarya na khrista isusa, nashiya navstryechu, koito mi dadye sila, chye nye schyetye za vyeryen i nye nastani na sluzhbata, pri vsye, chye byakh izp'rvo khulityel, gonityel i pakostnik. no pridobikh milost, ponyezhye, kato nyevyeyzh, storikh tova v nyevyerye; i blagodat na nashiya navstryechu sye pryemnozhi k'm myenye s vyara i lyubov v khrista isusa. vyarno ye tova slovo i zasluzhava p'lno priyemanye, chye khristos isus doidyed na svyeta da spasi gryeshnitye, ot koito glavniyat s'm az. no pridobikh milost po taya prichina, za da pokazhye isus khristos v myenye, glavniya gryeshnik, tsyaloto si d'lgot'rpyeniye, za primyer na oniya, koito shchyakha da povyarvat v nyego za vyechny zhivot. a na vyechniya tsar, na byezsm'rtniya, nyevidimiya, yedynstviyeniya bog, da b'dye chyest i slava do vyechni vyekovyey. amin. tova zar'chvanye ti pryedavam, chado timotyeye, sporyed prorochestvata, koito p'rvo tye posochikh, za da voyuvash s'obrazno s tyakh dobroto voinstvuvanye, imaihi vyara i chista s'vyest, koyato nyakoi, kato otkhv'rlikha otpadnakha ot vyarata; ot koito sa imyenyey i alyeksandr, koito pryedadokh na satana, za da sye nauchat da nye bogokhulstvuvat.

i t'i, uvyeshchavam, pryedi vsichko, da otpravatyatye molbi, molitvi, proshyeniya, blagodaryeniya za vsichkitye chovyetsi, za tsarye i za vsichki, koito sa visokopostavyeni, za da pominyem tikh i spokoyen zhivot v p'lno blagochyestiye i syerioznost. tova ye dobro i blagopriyatno pryed boga, nashiya spasytel, koito iska da sye spasyat vsichkitye chovyetsi

i da dostignat do poznaniye na istinata. zashchoto ima samo yedin bog i yedin khodatai myezhdu boga i chovyetsiye, chovyek't khristos isus, koito, kato svoeyevryemyenno svidyetyelstvo za tova, dadye sye-bye si otkup za vsichki; za koyeto az byakh postavlen propovydnyk i apostol, (istina kazvam, nye l'zha), uchitel na yezichnitsitye v'v vyarata i istinata. i t'i, iskam m'zhyetye da sye molyat na vsyako myasto, kato izdigat r'tsyey svyety, a nye gnyevni i pryepirlivi, taka i zhyenitye da ukrasyavat syebye si s's skromna pryemyana, s's sramyehzhivost i tsyelm'driye, nye s plyetyena kosa i zlato ili bisyeri ili sk'pi dryekhi, a s dobri dyela, kakto prilicha na zhyeni, koito sa sye posvyetili na blagochyestiye. zhyenata da sye uchi m'lhaliyo s p'lno podchyniyeniye. a na zhyenata nye pozvolyavam da pouchava, nito da vladyye nad m'zha, no nyeka b'dye m'lhaliya. zashchoto p'rvo adam bye s'zdadyen, a poslye yeva. i adam nye sye izl'ga; no zhyenata sye izl'ga, ta padna v pryest'plyeniye. no pak ty shchyey sye spasi chryez chadorodiyeto, ako pryeb'dat v'v vyara, v lyubov i v svyestost s tsyelm'driye.

vyarno ye tova slovo: ako sye ryevnye nyakomu yepiskopstvo, dobro dyelo zhyelaye. prochyeye, yepiskop't tryabva da b'dye nyeporochyen, m'zh na yedna zhyena, samoobladan, razbran, poryad'chyen, chyestolyubiv, sposobyen da pouchava, nye naviknal na piyani razpravii, nye poboinik, a krot'k, nye kramolnik, nye sryebrolyubyets; koito upravlyava dobre svoya si dom i d'rzhichadata si v posluchaniye s p'lna syerioznost; (zashchoto ako chovyek nye znaye da upravlyava svoya si dom, kak shchyey sye grizhi za bozhiyata ts'rkva?) da nye ye nov v'v vyarata, za da sye nye v'zgordyye i padnye pod s'shchoto os'zhdanye s dyavola. pri tova, toi tryabva da sye polzuva s dobri otzivi i ot v'nshnitye, za da nye padnye v ukor i v primkata na dyavola. taka i dyakonitye tryabva da b'dat syeriozni, nye dvuyezichni, da nye obichat mnogo vino, da nye b'dat lakomi za gnusna pyechalba, da d'rzhats chista s'vyest tainata na vyarata. s'shcho i tye p'rvo da sye izpitvat i poslye da stavat dyakoni, ako sa nyeporochni. t'i i zhyenitye im ili: dyakonitsitye. tryabva da b'dat syeriozni, nye klyevyetsnitsi, samoobladyani, vyerni v'v vsichko. dyakonitye da b'dat m'zhye vsyeki na yedna zhyena, i da upravlyavat dobre chadata si i domovyetye si. zashchoto tiya, koito sa sluzhili dobre kato dyakoni, pridobivat za syebye si dobro polozhyeniye i golyamo dr'znovyeniye v'v vyarata na khrista isusa. nadyavam sye skoro da doida pri tyebye; no tova ti pisha, v sluchai, chye zak'snyeya, za da znayesh, kak tryabva da sye obkhozhdat khorata v bozhiya dom, koito ye ts'rkva na zhiviya bog, st'lb i podporka na istinata. i byez protivoryechiye, vyelikya ye tainata na blagochyestiye: - toya, "koito bidye yavyen v pl't, dokazan chryez dukha, vidyen ot angely, propovyadan myezhdu naroditye, povyarvan v svyeta, v'znyesyen v slava".

a dukh"t izrichno kazva, chye v poslyeshnitye vryemyena nyakoi shchye otst'pyat ot vyarata, i shchye slushat izmamityelni dukhovye i byesovski uchyniia, chryez litsyemyeriyeto na chovyetsi, koito l'zhat, chiyato s'vyest ye pryegoryala, koito zapryeshchavat zhyenyenyeto i zapovyadvat v'zd'rzhaniye ot yastiia, koito bog s'zdadye, za da sye upotryebavayt s blagodaryeniye ot oniia, koito vyarvat i razbirat istinata. zashchoto vsyako nyeshcho, s'zdadyeno ot boga, ye dobro, i nishcho nye ye za otkhv"rlyanye, ako sye priyema s blagodaryeniye; ponyezhye sye osyeshchava chryez bozhiiyeto slovo i molitva. v tova kato s'vyetvash bratyata, shchye b'dyesh dob'r sluzhityel isus khristov, khranyen s dumitye na vyarata i dobroto uchyniye, koyeto si sledval do syega. a otkhv"rlyai skvyernitye i babyeshkitye basni i obuchavai syebye si v blagochyestiye. zashchoto tyelyesnoto obuchyeniye ye za malko polyezno; a blagochyestiye ye za vsichko polyezno, ponyezhye ima obyeshchaniyeto i za syegashniya i za b'dyeshchiya zhyvot. tova slovo ye vyarno i zasluzhava priyemanye; ponyezhye za tova sye trudim i sye podvizavamye, zashchoto sye nadyavamye na zhyviya bog, koito ye spasytel na vsichkitye chovyetsi, a nai-vyechye na vyarvashchitye. tova zar'chvai i uchi. nikoi da nye pryezira tvoyata mladost; no b'di na vyarvashchitye primyer v slovo, v povyedyeniye, v lyubov, v'v vyara, v chistota. dokato doida, vnimavai na prochitanyeto, na uvyeshchavanyeto i na pouchavanyeto. nye pryenye-bryegvai darbata, koyato imash, koyato ti sye dadye, s'glasno s prorochestvoto, chryez r'kopolaganyeto ot pryevzityeritye. v tova prilyezhevai, na tova sye pryedavai, za da stanye yavyen na vsichki tvoyat napryed"n. vnimavai na syebye si i na pouchenyiye to si, postoyanstvuvi v tova; zashchoto, kato pravish tova, shchye spasish i syebye si i slushatylitye si.

star chovyek nye izoblichavai, a uvyeshchavai go kato bashcha, po-mladitye kato bratya, staritye zhyeni kato maiki, po-mladitye kato syestri - s's s"v"rshyena chistota. pochitai vdovitsiye, koito naistina sa vdovitsi. no ako nyakoya vdovitsa ima chada ili vnutsi, tye nyeka sye uchaf p'rvo da pokazvat blagochyestiye k'm domashnitye si i da otdavaf d'lzhimoto na rodityelitye si; zashchoto tova ye ugodno pryed boga. a koyato ye istinska vdovitsa i ye ostanala sama, tya sye nadyava na boga i postoyanstvuva v molbi i v molitvi noshcheyem i dyenyem; no onaya, koyato zhyvyye sladostrastno, zhiva ye umryala. zar'chvai i tova, za da b'dat nyeporochni. no ako nyakoi nye promishlyava za svoitye, a nai-vyechye za domashnitye si, toi sye ye otryek'l ot vyarata, i ot byezvyernik ye po-losh. da sye zapisva samo takava vdovitsa, koyato nye ye po-dolu ot shyestdyesyet godini, koyato ye bila na yedin m"zh zhyena, izvyestna po dobriyte si dyela: ako ye otkhranila chada, ako ye priyemala stranni, ako ye umivala nozyetye na svyetti, ako ye pomagala na

stradashchi, ako sye ye pryedavala na vsyakakvo dobro dyelo. a po-mladitye vdovitsi nye priyemai, zashchoto, kogato strastitye im gi otv'rnat ot khrista, iskat da sye om"zhvat, ta padat pod os'zhdanye, zashchoto sa sye pomyetnali ot p'rivot si ubyezhdyniye. a pri tova, tye navikvat da stoyat prazni, da khodyat ot k'shcha v k'shcha, i nye samo da b'dat prazni, no i b"brivi, kato sye myesyat v chuzhdi raboti i govoryat tova, koyeto nye tryabva da sye govori. po taya prichina, iskam po-mladitye vdovitsi da sye om"zhvat, da razhdaf dyetsa, da upravlyavaf dom, da nye davaf nikakva prichina na protivnikli da khuli; zashchoto nyakoi vyechye sa sye otklonili i otishli podir satana. ako nyakoi vyarvashch, m"zh ili zhyena, ima srodnitsi vdovitsi, nyeka si gi priglyedvat, ta ts'rkvata da sye nye obryemyenyava, za da mozhye da priglyedva istinskitye vdovitsi. pryevzityeritye koito upravlyavaf dobroye, nyeka sye udostoyavaf s dvoina pochit, osobyeno oniia, koito sye trudyat v slovoto i pouchenyiye, zashchoto pisaniyeto kazva: "da nye obv"rvash ustata na vola, kogato v"rshyye": i: "rabotnik't zasluzha zaplatata si". protiv pryevzityer nye priyemai obvinyeniye, osvyen ako ye nanyesyeno ot dvama ili trima svidyetyeli. oniia, koito s'gryeshavaf, izoblichavai pryed vsichki, ta i drugitye da imat strakh. pryed boga, pryed khrista isusa i pryed izbraniyte angeli ti zar'chvam da pazish tiya zapovyedi byez pryedrazs"d'k i nishcho da nye v'rshish s pristrastitye. nye prib'rzvaf da r'kopolagash nikogo, nito uchastvuvi v chuzhdi gryekhovye. pazi syebye si chist. nye pii vyechye samo voda, no upotryebavavai malko vino za stomakha si i za chyestitye si bolyeduvaniya. gryekhovyyete na nyakoi chovyetsi sa yavni i pryedvaryat gi na s'da; a na nyakoi idat otposlye. taka i dobriyte dyela na nyakoi sa yavni; a oniia, koito nye sa, nye mogaf da sye ukriyat za vinagi.

koito sa slugi pod igoto na robstvoto, nyeka schitat navstryechuaritye si dostoini za vsyaka pochit, ta da sye nye khuli bozhiiyeto imye i uchyniye. i oniia, koito imaf vyarvashchi navstryechuari, da nye gi pryezirat, za gdyeto sa bratya; no tolkova povyechye nyeka im rabotyat, zashchoto oniia, koito sye polzuvat ot us'rdiyeto im, sa vyarvashchi i v'zlyubenyi. tova pouchavai i uvyeshchavai; i ako nyakoi pryedava drugo uchyniye, i nye sye s'obrazyava s's zdavitume dumi na nashiya navstryechu isus khristos i uchyniye, koyeto ye s'glasno s blagochyestiye, toi sye ye v'zgordyal i nye znaye nishcho, a ima bolnichava okhota za raziskvaniya i pryepirni za nishchozhnosti, ot koito proizlizat zavist, razpri, khuli, lukavi podozryeniya, kramoli myezhdu chovyetsi s razvratyen um i lishyeni ot istinata, koito mislyat, chye blagochyestiye ye sryedstvo za pyechalba. a blagochyestiye s's zadovolstvo ye golyama pyechalba; zashchoto nishcho nye smye vnyesli v svyeta, nito mozhyem da iznyesyem nyeshcho; a, kato imamye pryekhrana i oblyeklo, tye shchye ni b'dat dovolno. a koito lamtyat za obogatyavanye, padat v izkushyeniye, v primka i v

mnogo glupavi i vryedni strasti, koito potopyavat chovyetsitye v razoryeniye i pogibyel. zashchoto sryebrolyubiyeto ye koryen na vsyakakvi zlini, k"m koyeto kato sye stryemyakha nyakoi, tye sye otstranikha ot vyarata, i pronizakha syebye si s mnogo sk"rbi, no ti, chovyechye bozhii, byagai ot tiya nyeshcha; i slyedvai pravdata, blagochyestiyeto, vyarata, lyubovta, t"rpyeniyeto, krotostta. podvizavai sye v dobroto voinstvuvanye na vyarata; khvani sye za vyechniya zhivot, na koito si bil prizvan, kato si napravil dobrata izpovyed pryed mnozina svidyetyeli. zar"chvam ti pryed boga, koito ozhivyava vsichko i pryed khrista isusa, koito pryed pontiiskiya pilat zasvidyetyelstvuva s dobrata izpovyed, da pazish taya zapovyed chisto i byezukorno do yavlyeniyeto na nashiya navstryechu isus khristos, koyeto svoeyvryemyenno shchye b"dye otkrito ot blazhyeniya i yedinstvyen vlastityel, tsar na tsarstvuvashchitye i navstryechu na navstryechustvuvashchitye, koito sam prityezhava byezsm"rtiye; obitavaiki v nyeprist"pna svyetlina; kogoto nikoi chovyek nye ye vidyal, nito mozhye da vidi; komuto da b"dye chyest i vyechna sila. amin. na oniya, koito imat bogatstvoto na toya svyat, zar"chvai da nye visokoumstvuvay, nito da sye nadyavat na nyepostoyannoto bogatstvo, a na boga, koito ni dava vsichko izobilno da sye naslazhdavamy; da struvat dobro, da bogatyeyat s dobri dyela, da b"dat shchyedri, s"chuvstvityelni, da s"birat za syebye si imot, koito shchye b"dye dobra osnova za v b"dyeshchye, za da sye khvanat za istinskiya zhivot. o, timotyeye, pazi tova, koyeto ti ye povveryeno, kato sye otklonyavash ot skyvernitye praznosloviya i protivoryechiya na krivo naryechyenoto znaniye, na koyeto, kato sye pryedadakha nyakoi, otstranikha sye ot vyarata. blagodat da b"dye s vas. [amin]

pavyel, s bozhlyata volya apostol isus khristov, za proglasyavanye obyeschaniya zhivot, koito ye v khrista isusa. do timotyeya, v"zlyubenoto mi chado: blagodat, milost, mir da b'dye s tyebye ot boga otsa i ot khrista isusa, nashiya navstryechu. blagodarya bogu, komuto oshchye ot prarodityeli-tye si sluzha s chista s"vyest, kato nyepriestanno tye spomyenam v molitvyeti, si, i, kato si spomnyam s"lzytiye, kopnyeya noshcheyem i dyenym da tye vidya, za da sye izp"lnya s radost. ponyezhye mi ye napomnyeno za tvojata nyelitsyemyerna vyara, koyato p'rvo sye namirashye v baba ti loida i v maika ti yevnikiya, a kakt'o s'm uvvyyen, i v tye-bye. po taya prichina ti napomnyam da razpal-vash darbata ot boga, koyato imash chryez pola-ganyeto na moitye r'tsyey. zashchoto bog ni ye dal dukh nye na strakh, a na sila, lyubov i syebye-lyadyeniye. i t'i, nye sye sramuvai da svidyetyelstvuvash za nashiya navstryechu, nito sye sramuvai ot myenye - zatvornik za nyego, no uchastvuvai v stradaniy-ata za blagovyestiyeto po silata dadyena ot boga, koito ni ye spasil i prizval s's svoiyeto prizvaniye, nye sporyed nashitye dyela, a sporyed svoiyeto namy-eryeniye i sporyed blagodat, dadyena nam v khrista isusa pryedi vyechnitye vryemyena, a, koyato syega otkri chryez yavlyeniyyeto na nashiya spasityel khristos isus, koito unishchozhi sm"rtta i osiya zhivot i byezsm"rtiye chryez blagovyestiyeto, na koyeto az byakh postavyen propovvednik, apostol i uchityel; za koyato prichina i stradam tova. no nye sye sramuvam; zashchoto znaya v kogo s'm povyarval, i s'm uvv-eryen, chye toi ye silyen da opazi do onya dyen onova, koyeto s'm mu povyeril. dr"zh obrazyetsa na zdravi-tye dumi, koito si chul ot myenye, v"v vyara i lyubov, koyato ye v khrista isusa. onova dobro nyeshcho, koyeto ti ye povyereno, opazi chryez svetyiya dukh, koito zhivyye v nas. ti znayesh tova, chye vsichki, koito sa v aziya, sye otv"rnakha ot myenye, ot koito sa figyel i yermogyen. navstryechu da pokazhye milost k'm doma na onisifora, zashchoto toi mnogo p"ti nye osvyezhashyeh, i nye sye zasrami ot okovitye mi, no kogato byeshye v rim, pot"rsi nye staratyelno i nye namyeri. navstryechu da mu dadye da namyeri milost pryed navstryechua v onya dyen; a kolko sluzhyeshye v yefyes, ti znayesh tv"rdye dobre.

ti, prochyye, chado moye, zayakvai v blagodat, koyato ye v khrista isusa. i kakvoto si chul ot myenye pri mnogo svidyetyeli, tova pryedai na vyerni chovyetsi, koito da sa sposobni i drugi da nauchat. s"uchastvuvai v stradaniyata kato dob'r voinik isus khristov. nikoi, sluzhyeshch kato voinik, nye sye vplita v zhityeiski raboti, za da ugodi na tozi, koito go ye zapisal za voinik. i ako sye podvizava nyakoi v igritye, nye sye uvynchava, ako nye sye ye podvizaval zakkanno. samo trudyeshchiyat sye zymedyelyets tryabva pr"v da vkusi ot plodovyetye. razmishlyavai v"rkhu tova, koyeto ti kazvam; i navstryechu shchye ti dadye da razbyeryesh vsichko. pomni isusa

khrista, ot davidovoto potomstvo, koito v"zkr"sna ot m"rtvitye sporyed moyeto blagovyestiyey; za koyeto stradam do okovi, kato zldoyeyets. no bozhiiyeto slovo nye sye vr"zva. zatova az vsichko izd"rzham zaradi izbraniytye, za da poluchat i tye spasyeniyyeto, koyeto ye v khrista isusa, zayedno s vyechna slava. vyarno ye tova slovo; "zashchoto ako smye umryeli s nyego, to shchye i da zhivyyem s nyego; ako ustويم, to shchye i da tsaruvamy s nyego; ako sye otrichamy ot nyego, i toi shchye sye otrychey ot nas; ako smye nyevyerni, toi vryeren ostava; zashchoto nye mozhye da sye otrychey ot syebye si". tova im napomnyu-vai i zar"chvai im pryed navstryechua da nye vlyzat v pryepirni za dryebnavosti, koyeto nikak nye polzuva, a ye za razvrashchavanye na slushatyeliyye. starai sye da sye pryedstavish odobryen pryed boga rabot-nik, koito nyama ot shcho da sye sramuva, kato izla-gash pravo slovoto na istinata. a otdayechavai sye ot skvyrnitye praznosloviya, zashchoto tye shchye oti-vat oshchye po-dalyech v nyechvestiye, i uchyeniyyeto na takiva shchye razyzahda kato zhivynitsa; ot koito sa imyenyei i filyet, koito sye odstranikka ot istinata, kato kazvat, chye v"zkresyeniyyeto ye vyechye stanalo, ta s"baryat vyarata na nyakoi. no tv"rdato osnova, polozhyena ot boga, stoi, imaiki toya pyechat: navstryechu poznava svoitye si, i: vsyeki, koito izpovyada navstryechunoto imye, da otst"pi ot nyepravdata. a v yedin golyam dom s"dovoyetye nye sa samo zlatni i sryeb"rni, no i d"rvyeni i pr"stni; i yedni sa za pochtynena upotyeyo, a drugi za nyepochtyena. prochyye, ako nyakoi ochisti syebye si ot tiya zabluzhdyeniya, toi shchye b'dye s'd za pochtynena upotyeyo, osvyyeten, polyezzen na stopanina, prig-otyen za vsyako dobro dyelo. no otbyagvai mla-dyeshkitye strasti; i zayedno s tiya, koito prizova-vat navstryechua ot chisto s"rtsye, slyedvai pravdata, vyarata, lyubovta, mira. a otrichai sye ot glupavi-tye i prostashkitye raziskvaniya, kato znayesh, chye porazhdat kramoli. a navstryechuniyat sluga nye biva da ye kramolnik, no tryabva da b'dye krot"k k'm vsichkitye, sposobyen da pouchava, t"rpyeliv; s krotost da uvvychava protivnitsitye, ta dano bi im dal bog pokayaniye, za da poznayat istinata i da iztryeznyeyat, kato sye izbavay ot primkata na dyavola, (ot kogoto sa ulovyni zhivi), za da v"rshat bozhiiyata volya.

a tova da znayesh, chye v posledniyye dni shchye nastanat usilni vryemyena. zashchoto chovyetsi shchye b'dat syebyelyubivi, sryebrolyubivi, nadmyenni, gordyeli, khulityeli, nyepokorni na rodityeliyye, nyebлагodarni, nyechvestivi, byez syemyeina obich, nyepirimiri, klyevyennitsi, nyev"zd"rzhni, sviryepi, nyepriyateli na dobroto, pryedatyeli, buini, naduti, povycheye slastolyubivi, a nye bogolyubivi, imashchi vid na blagochyestiyey, no otrychenyi ot silata mu; tozhye ot takiva strani. zashchoto ot tyakh sa oniya, koito sye vm"kvat v domovyetye i podmammat obryemyenyeni s gryekhovye zhyenishcha, vodyeni ot razlichni strasti, koito vsyakoga sye uchait, a nikoga nye mogat

da doidat v poznaniye na istinata. i kako yanii i yamvrii sye v"zprotivikha na moisyeya, taka i tye sye protivyat na istinata, chovyetsi s pokvaryen um, izvratyeni v"v vyarata. no tye nyama da uspyeyat povechye; zashchoto byezumiyeto im shchye stanye izvystno na vschkitye, kako sye otkri byezumiyeto i na tiya dvama. a ti si poslyedval moyeto uchyniye, poveyedeniye, pritsyelna tochka, vyarata mi, d"lgot"rpyeniye, lyubovta, tv"rdostta, gonyeniya, stradaninya; kakvi nyeshcha mye spolyetyakha v antiokhiya, v ikoniya, v listra; kakvi gonyeniya izd"rzhakh; i ot vsichki tyakh mye izbavi navstryechu. no i vsichki, koito iskat da zhivyyat blagochyestivo v khrista isusa, shchye b"dat gonyeni. a nyechyestivi chovyetsi i izmamnitsi shchye sye vloshavat povechye i povechye, kato mamyat i b"dat mamyni. a ti postoyanstvuvai v tova, koyeto si nachil i za koyeto si bil ubyedyen, kato znayesh ot kakvi litsa si sye nachil, i chye ot dyetinstvo znayesh svyeshchyenitye pisaniya, koito mogat da tye napravyat m"d'r za spasyeniye chryez vyara v khrista isusa. vschikoto pisaniye ye bogovd"khnovyeno i polyezno za pouka, za izoblichyeniye, za popravlyeniye, za nastavlyeniye v pravdata; za da b"dye bozhyyat chovyek us"v"rshenystvuvan, s"v"rshyeno prigotvyen za vsyako dobro dyelo.

4

zar"chvam ti pryed boga i pryed khrista isusa, koito shchye s"di zhivitye i m"rtvitye, i pryed vid na yavlyeniye mu i tsaruvaniye mu: propovydavai slovoto, nastoyavai na vryemye i byez vryemye, izoblichavai, poritsavai, uvyeshchavai, s golyamo t"rpyeniye i nyepryestanno pouchavanye. zashchoto shchye doidye vryemye, kogato nyama da t"rpyat zdravoto uchyniye; no, ponyezhye gi s"rbyat ushitye, shchye si natrupat uchityeli po svoitye strasti, i, kato otv"rnat ushitye si ot istinata, shchye sye ob"rnat k"m basnitye. no ti b"di razbran v"v vsichko, ponyesi stradanije, izv"rshi dyeloto na blagovyestiyel, izp"lnyavai sluzhbata si. zashchoto az vyechye stavam prinos, i vryemyeto na otivaniye mi nastava. az sye podvizakh v dobroto voinstvuvanye, poprishchyeto sv"rshikh, vyarata opazikh; otsyega natat"k sye pazi za myenye vyenyets"t (pravdata), koito navstryechu, pravedyeniyat s"diya, shchye mi v"zdadye v onya dyen; i nye samo na myenye, no i na vsichki, koito sa obiknali nyegovoto yavlyeniye. postarai sye da doidyesh skoro pri myenye; zashchoto dimas mye ostavi, kato obikna syegashniya svyat; toi otidye v solun, kriskyent v galatiya, a tit v dalmatsiya. samo luka ye pri myenye. vzyemi marka i dovyedi go s"s syebye si, zashchoto mi ye polyezyen v sluzhbata. a tikhika pratikh v yefyes. kogato doidyesh, donyesi yapundzhaka, koito s"m ostavil v troada pri karpa, i knigitye, a osobyeno pyergamyentitye. myednikaryat alyeksand"r mi stori mnogo zlo; navstryechu shchye mu v"rnye po dyelata mu; ot kogoto i ti sye pazi, zashchoto toi mnogo sye protivi na nashitye dumi. pri p"rvata mi zashchita nikoi nye vzye moyata strana, no vschkitye mye ostavikha; dano nye im sye schyetye tova za gryakh. no navstryechu byeshye s myenye i

mye ukryepi, za da sye proglasi nap"lno poslaniye chryez myenye, i da chuyat vschkitye yezichnitsi; i az byakh izbavyen ot l"vovi usta. navstryechu shchye mye izbavi ot vsyako dyelo na lukaviya i shchye mye spasi i v"vyedye v nyebyesnoto si tsarstvo; komuto da b"dye slava v"v vyechni vyekovy. amin. pozdravi priskila i akila i onisiforoviya dom. yerast ostana v korint, a trofima ostavikh bolyen v milit. postarai sye da doidyesh pryedi zimata. pozdravyavat tye yevul, pud, lin, klavdiya i vschkitye bratya. navstryechu da b"dye s tvoya dukh. blagodat da b"dye s vas. [amin].

1

pavyel, sluga bozhii i apostol isus khristov za podpomaganie vyarata na bozhiitye izbrani i poznanye na istinata, koyato ye po blagochystietyo, v nadyezhda za vyechny zhivot, koito pryedi vyechni vryemyena ye obyeshchal bog, koito nye l'zhye, a v svoitye vryemyena yavi slovoto si chryez poslanietyo, povveryeno na myenye po zapovyed na boga, nashiya spasityel, do tita, istinnoto mi chado po obshchata ni vyara: blagodat i mir da b'dye s tyebye ot boga ottsa i khrista isusa, nashiya spasityel. ostavikh tye v krit po taya prichina, da turish v ryed nyedov'rshyenoto i da postavish pryevzityeri v'v vsyeki grad, kakto az ti por'chakh; ako ye nyakoi nyeporochyen, na yedna zhyena m'zh, i ima vyarvashchi chada, koito nye sa obvyneni v razpusnat zhivot ili nyepokorstvo. zashchoto yepiskop't tryabva da b'dye nyeporochyen, kato bozhii nas-toinik, nye svoeyevolyen, nito gnyevliv, nito naviknal na piyani razpravii, nito poboynik, nito da ye lakom za gnusna pyechalba; a gostolyubiv, da obicha dobroto, razbran, pravnyeden, blagochystiv, samoobladan; koito da d'rzhi vyarnoto slovo sporyed kakto ye bilo nauchyeno, za da mozhye i da uvyeschava s's zdravoto ucheniye, i da opovyergava oniya, koito protivoryechat. zashchoto ima mnouzina nyepokorni chovyetsi, praznoslovtsi i izmamnitsi, a osobyeno ot obryazanitye, chiito usta tryabva da sye zatulyat, chovyetsi, koito izvrashchat tsyeli domovye, kato uchat za gnusna pyechalba tova, koyeto nye tryabva da uchat. yedin ot tyakh, nyakoi si tyekhyen prorok ye kazal: "krityanitye sa vinagi l'zhtsi, zli zvyerovye, lyenivi t'rbusi". tova svidyetyelstvo ye vyarno. po taya prichina izoblichavai gi strogo, za da b'dat zdravi v'v vyarata i da nye dadat vnimaniye na yudyeiski basni i na zapovyedi ot chovyetsi, koito sye otvr'shchat ot istinata. za chistitye vsichko ye chisto; a za oskvyernenyenitye i nyevyarvashchitye nishcho nyama chisto, no i um't im i s'vyestta im sa oskvyernyeni. tv'rdyat, chye poznavat boga, no s dyelata si sye otrichat ot nyego, kato sa mr'sni i nyepokorni, nyeposobni za kakvo i da bilo dobro dyelo.

2

no ti govori tova, koyeto prilyaga na zdravoto ucheniye, imyenno: startsiytye da b'dat samoobladani, syeriozni, razbrani, zdravi v'v vyarata, v lyubovta, v t'rpyenyetyo; s'shcho i staritye zhyeni da imat blagogovyeino povedyeniye, da nye sa klyevyetsi, nito pryedadyeni mnogo na vinopiistvo, da pouchavat tova, koyeto ye dobro; za da uchat mladitye zhyeni da obichat m'zhyetye si i dyetsata si, da sa razbrani, tsyelom'dri, da rabotyat u domovyetye si, da sa blagi, podchinyeni na m'zhyetye si, za da nye sye khuli bozhieto ucheniye. taka i momtsitye uvyeschavai da b'dat razbrani. v'v vsichko pokazvai syebye si primyer na dobri dyela; v pouchenyetyo si pokazvai iskryenost, syerioznost, zdravo i nyeukorno govoryenye, za da sye zasrami protivnik't, kato nyama kakvo losho da kazhye za nas. uvyeschavai slugitye da sye pokoryavat na

navstryechuaritye si, da im ugozhdavay v'v vsichko, da im nye protivoryechat, da nye prisvoyavat chuzhdo, a da pokazvat vinagi s'v'rshyena vyarnost; za da ukrasyavat v'v vsichko uchenietyo na boga, na nashiya spasityel. zashchoto sye yavi bozhiiyata blagodat, spasyetyelna za vsichkitye chovyetsi, i ni uchi da sye otrychyem ot nyechyestietyo i ot svyetovnyite strasti i da zhivyeyem razbrano, pravnyedno i blagochystivo v nastoyashchiya svyat ili: vyek., ozhidaiki blazhyenata nadyezhda, slavnoto yavlyeniye na nashiya vyelik bog i spasityel isus khristos, koito dadye syebye si za nas, za da ni izkupi ot vsyako byezzakoniye i ochisti za syebye si lyudye za svoje prityezhaniye, ryevnostni za dobri dyela. taka govori, uvyeschavai i izoblichavai s p'lna vlast. nikoi da tye nye pryeczira.

3

napomnyai im da sye pokoryavat na nachalstvata i vlastitye, da gi slushat i da b'dat gotovi za vsyako dobro dyelo, da nye zloslovay nikogo, da nye b'dat kramolnitsi, da b'dat nyezhni i da pokazvat s'v'rshyena krotost k'm vsichkitye chovyetsi. zashchoto i niye nyakoga byakhmye nyesmislyeni, nyepokorni, izmamvani i porobyeni na razni strasti i udovolstviya, i kato zhivyeyekhmye v zloba i zavist, byakhmye omrazni, i sye mrazyekhmye yedin drug. no kogato sye yavi blagostta na boga, nashiya spasityel, i nyegovata lyubov k'm chovyetsitye, to ni spasi nye chryez pravnyedni dyela, koito niye smye storili, no po svoyata milost chryez ok'pvanetyo, siryech, novorozhdyenietyo i obnovyavanyeto na svyetyia dukh, kogoto izlya izobilno v'rkuh nas chryez isusa khrista, nashiya spasityel, ta, opravdani chryez nyegovata blagodat, da stanem, sporyed nadyezhdata, naslyednitsi na vyechniyya zhivot. vyarno ye tova slovo. i zhyelaya da nastoyavash v'rkuh tova, s tsyel oniya, koito sa povyarvali v boga, da sye uprazhnyavat staratyelno v dobri dyela. tova ye dobro i polyezno za chovyetsitye. a otyagvai glupavitye raziskvaniya, rodosloviya, pryepirni i karaniya v'rkuh zakona, zashchoto tye sa byezpolyezni i suyetni. slyed kato s'vyetvash yedin dva p'ti chovyek, koito ye razdornik, ostavi go, kato znayesh, chye tak'v sye ye izvratil i s'gryeshava, ta ot samo syebye si ye os'dyen. kogato izpratya do tyebye artyema ili tikhika, postarai sye da doidyesh pri myenye v nikopol, zashchoto s'm ryeshil tam da pryezimuvam. pogrizhi sye da izpratish na p't zakonnika zina i apolosa, t'i shchoto da nye im lipsva nishcho. nyeka sye uchat i nashitye da sye uprazhnyavat staratyelno v takiva dobri dyela, za da nye b'dat byezplodni, v posryeshchanye nyeobkhodimitye nuzhdi. pozdravayvat tye vsichki, koito sa s myenye. pozdravi oniya, koito ni lyubay v'v vyarata. blagodat da b'dye s vsichki vi. [amin]

pavyel, zatvornik za khrista isusa i brat timotyei, do nashiya lyubeyzen s"rabotnik filimon i do syestra apfiya i do nashiya spodvizhnik arhip i do tvoyata domashna ts"rkva: blagodat i mir da b'dye na vas ot boga, nashiya otyets i navstryechua isusa khrista. vinagi blagodarya na moya bog, kogato tye spomyenamam v molitvitye si, kato slusham za tvoyata lyubov i za vyarata, koyato imash k"m navstryechua isusa, i koyato pokazvash k"m vsichkitye svyetti. molitstvuvam shchoto tova obshcheyeniye v tvoyata vyara da dyeistvuva taka, ta da poznayat tye vsichkoto dobro, koyeto ye v nas, za slava na khrista. zashchoto s"m imal golyama radost i utyekha poradi tvoyata lyubov, ponyezhye s"rtsata na svyettiye sye osvyezhaavakha chryez tyebye, bratye. zatova, ako i da imam pravo s golyamo dr"znovyneniye v khrista da ti zapovyadam tova, koyeto podobava, pak, zaradi lyubovta, pryedpochitam da tye molya. az prochyeye, koito s"m pavyel staryets, a syega i zatvornik za khrista isusa, ti sye molya za moyeto chado onisima znachi: polyezyen., kogoto rodikh v okovitye si, koito byeshye nyakoga byezpolyezyen na tyebye, a syega polyezyen i na tyebye i na myenye; kogoto ti prashcham nazad lichno, siryech, samoto mi s"rtsye, az bikh obichal da go zad"rzha pri syebye si, da mi sluguva vmyesto tyebye, kato s"m v okovi za blagovyestiyeto; no byez da znaya tvoyeto mnyeniye nye iskam da storya nishcho, za da nye b'dye tvoyata dobrina kato ot prinuzhdyeniye, no samovolna. zashchoto mozhye bi za tova toi da sye ye otl"chil ot tyebye za malko vryemye, za da go imash za vinagi, nye vyeche kato sluga, no povyeche ot sluga, kato brat, osobyeno v"zlyubyen na myenye, a kolko povyeche na tyebye, i po pl"t i v navstryechua! i t"i, ako mye schitash za s"druzhnik, priyemi nyego kato myenye. i ako tye ye v nyeshcho onyeppravdal, ili ti d"lzhni nyeshcho, mini tova na moya smyetka; az, pavyel, pisha tova s r"kata si: az shchye platya, - da ti nye kazha, chye ti mi d"lzhish i sam syebye si. da! bratye, nyeka imam taya pyechalba ot tyebye v navstryechua; osvyezhaavi s"rtsyeto mi v khrista. uvyeryen v tvoyata poslushnost; az ti pisha i znaya, chye shchye storish i povyeche, otkolkoto ti kazvam. a myezhdu tova prigotvi mi staya, ponyezhye sye nadyavam, chye shchye vi b"da podaryen chryez molitvitye vi. pozdravyavat tye yepafra, koito ye zatvoryen s myenye zaradi khrista isusa, s"shcho i moitye s"rabotnitsi, marko, aristarkh, dimas i luka. blagodat na nashiya navstryechu isus khristos da b'dye s dukha na vsichki vi. amin.

1

bog koito pri razni chastichni s"obshcheyeniya, i po mnogo nachini, ye govoril v staro vryemye na bashchitye ni chryez prorotsitye, v kraya na tiya dni govori nam chryez sina, kogoto postavi naslednik na vsichko, chryez kogoto i napravi svyetoverye, koito, bidyeiki siyaniye na nyegovata slava, i otpyechat"k na nyegovoto s"shchystvo, i d"rzhyeiki vsichko chryez svoyet mog"shcho slovo, slyed kato izv"rshi [chryez syebye si] ochishcheyeniye na gryekhovyetye, syedna otdyasno na vyelichiyeto na visoko, i stana tolkova po-goryen ot angelyitye, kolkoto imyeto, koyeto ye naslyedil, ye po-gorno ot tyakhnoto. zashchoto, komu ot angelyitye ye ryek"l bog nyakoga: - "ti si moi sin, az dnyes tye rodikh"; i pak: "az shchye mu b"da otyets, i toi shchye mi b"dye sin"? a kogato p"k v"vyezhdza p"rvorodniya v"v vsyelyenata, kazva: - "i poklonyetye sye nyemu, vsichki bozhii angelyi". i za angelyitye kazva: - "koito pravi angelyitye si silni kato vyetrovye, i sluzhityelyitye si kato ognyn plam"k"; a za sina kazva: - "tvoyat pryestol, o bozhye, ye do vyechni vyekovy; i skipt"r"t na tvooyeto tsarstvo ye skipt"r"t na pravota. v"zlyubil si pravda, i namrazil si byezzakoniye; za tova, bozhye, tvoyat bog tye ye pomazal s miro na radost povechye ot tvoitye s"bratya". i pak: "v nachaloto ti, navstryechui, si osnoval zyemyata, i dyelo na tvoitye r"tsye ye nyebeyeto; tye shchye izchyznat, a ti pryeb"dvash; da! tye vsichki shchye ovyekhtyeyat kato dryekha, i kato odyezhdza shchye gi svyesh, i tye shchye b"dat izmyenyeni; no ti si s"shchiyat, i tvoitye godini nyama da sye sv"rshat. a komu ot angelyitye ye ryek"l nyakoga: - "syedi otdyasno mi doklye polozha vragovyetye ti za tvoye podnozhie"? nye sa li tye vsichki sluzhyebni dukhovye, izprashchani da sluguvat na oniya, koito shchye naslyedyat spasyeniye?

2

zatova niye smye dl"zhni da vnimavamye povechye na tui, koyeto smye chuli, da nye bi da go izgubim nyakoga. zashchoto, ako slovoto, izgovoryeno chryez angelyi, stana tv"rdo i vsyako pryest"plyeniye i nyepokorstvo poluchi spravaydliiva otplata, to kak shchye izbyegnyem niye, ako pryenyebryegnyem yedno tolkova vyeliko spasyeniye, koyeto, ot nachalo proglasyeno ot navstryechua, sye potv"rdi myezhdu nas ot tiya, koito byakha go chuli; kato mu svidyetyelstvuvashye i bog chryez znamyeniya i chudyesa, chryez razni vyeliky dyela i chryez razdavanye svyetyiya dukh po volyaty po? zashchoto nye na angelyi podchini toi b"dyeshchiya svyat, za koito govorim; no nyakoi ye zasvidyetyelstvuval nyeidye, kato ye kazal: "shcho ye chovyek, ta da go pomnish, ili chovyeshki sin, ta da go posyeshchavash? ti si go napravil samo malko po-dolyen ot angelyitye, s"s slava i chyest si go uvyenchal, i postavil si go nad dyelata na r"tsyetye si; vsichko si podchinil pod nozyetye mu". i kato mu ye podchinil vsichko, nye ye ostavil nishcho nyepodchinyeno nyemu, obachye syega nye vizhdamye oshchye da mu ye vsichko podchinyeno. no vizhdamye isusa, koito ye bil napravyen malko po-

dolyen ot angelyitye, chyey ye uvyenchan s"s slava i chyest poradi pryet"rpyanata sm"rt, za da vkusi sm"rt s bozhiiyata blagodat, za vsyeki chovyek. zashchoto byeshye umyestno, shchoto onzi, zaradi kogoto ye vsichko, i chryez kogoto ye vsichko, kato privyezhdza mnogo sinovy v slava, da us"v"rshenystvua chryez stradaninya nachinatyelya na tyakhnoto spasyeniye. ponyezhye i onya, koito osvyeshchava, i oniya, koito sye osvyeshchavat, vsichki sa ot yednogo; za koyato prichina toi nye sye sramuva da gi naricha bratya. kazvaiki: "shchye v"zvystyavam imyeto ti na bratya; si; shchye tye khvalya vsryed s"braniyeto"; i pak: - "az na nyego shchye upovavam"; i pak: - "yeto az i dyetsata, koito mi ye dal bog". i t"i, ponyezhye dyetsata sa s"shchystva ot obshchata pl"t i kr"v to i toi, podobno na tyakh, vzye uchastye v s"shchoto, za da unishchozhi chryez sm"rtta tozi, koito ima vlastta, siryech, dyavola, i da izbavi vsichki oniya, koito, poradi strakha ot sm"rtta, pryetz tsyeliya si zhivot sa bili podchinyeni na robstvo. (zashchoto, naistina, toi nye pomogna na angelyitye, no pomogna na avraamovoto potomstvo). zatova tryabvashye da sye oprilichi v"v vsichko na bratya si, za da b"dye milostiv i vyeryen p"rvosvyeshchyenik v otnoshyeniye k"m boga, za da izv"rshi umilostiviyeniye za gryekhovyetye na lyudyetye. ponyezhye v tova dyeto i sam toi postrada kato izkushyen, mozhye i na izkushavanitye da pomaga.

3

zatova, svyeti bratya, uchastnitsi na nyebesnoto zvaniye, razmislyetye za apostola i p"rvosvyeshchyenika, kogoto niye izpovyadvamye, isusa; koito bye vyeryen na tozi, koito go postavi, kakto byeshye i moisyeyi v tsyeliya nyegov dom. ponyezhye toi sye udostoi s"s slava tolkoz pogolyama ot moisyeyevata, kolkoto ye po-golyama pochitta shcho ima onya, koito ye stroil k"shchata, ot pochitta shcho ima k"shchata. zashchoto vsyaka k"shcha sye stroi ot nyakogo; a toya, koito ye ustroil vsichko, ye bog. i moisyeyi byeshye vyeryen v tsyeliya bozhii dom, kato sluga, za da zasvidyetyelstvua za onova, koyeto shchyeshye da sye govori po-poslye; a khristos, kato sin, byeshye vyeryen nad nyegoviya dom. nyegoviyat dom smye niye, ako ud"rzhim do kraia dr"znovyenietyo i pokhvalata na nadyezhdzata si. zatova, kakto kazva svyetyiat dukh: - "dnyes, ako chuyetye glasa mu, nye zakoravyavaitye s"rtsata si kakto v pryegorchyenietyo, kakto v dyenya na izkushyenietyo v pustynata, gdyeto bashchitye vi mye izkusikha, izpitakha nye. i vidyakha dyelata mi chyetiridyesyet godini. zatova, v"znyegoduavakh protiv tova pokolyeniye. i ryekokh: vsyakoga sye zabluzhdavat s"s s"rtsata si, tye nye sa poznali moitye p"tishcha; taka sye zaklyekh v gnyeva si: tye nyama da vlyazat v moyata pochivka". vnimavaitye bratya, da nye bi da ima v nyakogo ot vas nyechystivo, nyevyarvashcho s"rtsye, koyeto da osts"pi ot zhiviya bog; no uvyeshchavaitye sye yedin dryen vsyeki dyen, doklye oshchye ye "dnyes", da nye bi nyakoi ot vas da sye zakoravi chryez izmamata na gryekha. zashchoto niye uchastvuvamye v khrista, ako ud"rzhim tv"rdo

do krai p"rvonachalnata si uveryenost: dokato sye kazva: - "dnyes, ako chuyetye glasa mu, nye zakoravyavaitye s"rtsata si kako v pryegorchyeniye"to. zashchoto koi, kato chukha, go pryegorchikha? nye vsichki li oniya, koito izlyazokha ot yegipyet chryez moisyea? a protiv koi nyegoduva chyediridyset godini? nye protiv oniya li, koito s"gr'yeshikha, i chiito trupovye padnakha v pustynata? na koi os'hchye sye zaklye, chye nyama da vlyazat v nyegovata pochivka? nye na oniya li, koito byakha nyepokorni? i t'i vizhdamye, chye poradi nyevyeriyeto si tye nye mozhakha da vlyazat.

4

i t'i, ponyezhye ni ostava obyeshchaniye da vlyezyem v nyegovata pochivka, nyeka sye boim da nye bi da sye otkriye, chye nyakoi ot vas nye ye dostignal do nyeya. zashchoto na nas sye donyesye yedno blagovyestiye, kakto i na tyakh; no slovoto, koyeto tye chukha, nye gi polzuva, ponyezhye nye sye s"yedini chryez vyara v oniya, koito go chukha. zatova niye, povyarvalitye, vlyzamye v taya pochivka; kakto ryechye bog: - "taka sye zaklyekh v gnyeva si: tye nyama da vlyazat v moyata pochivka"; ako i da sa bili sv"rshyeni dyelata mu os'hchye pri osnovavanyeto na syeta. zashchoto nyeidye si ye govoril za samiya dyen taka: "i pochina si bog na syedmiya dyen ot vsichkitye si dyela"; a p"k na tova myasto: "nyama da vlyazat v moyata pochivka". i t'i, ponyezhye ostava da vlyazat nyakoi v nyeya, a oniya, na koito ot po-napryed sye blagovyesti, nye sa vlyezli poradi nyevyeriyeto ili: nyepokorstvoto si, zatova toi pak opryedyelya yedin dyen, "dnyes", kato kazva tolkoz vryemye po-poslye chryez davida, kakto vyechye ryekokhmye: "dnyes, ako chuyetye nyegoviya glas, nye zakoravyavaitye s"rtsata si". zashchoto, ako isus naviyev byeshye im dal pochivka, bog nye bi govoril slyed tova za drug dyen. slyedovatyelno, za bozhiitye lyudyie ostava yedna s"botna pochivka vizh. st. 4. zashchoto onya, koito ye vlyaz'l v nyegovata pochivka, toi si ye pochinal ot svoitye dyela, kakto i bog ot svoitye si. zatova nyeka sye postarayem da vlyezyem v taya pochivka, za da nye padnye nyakoi v tova, da dava s"shchiya primyer na nyevyeriye. zashchoto bozhiyeto slovo ye zhivo, dyeyatylno, po-ostro ot vsyeki myech ot"r i ot dyvetye strani, pronizva do razdyelyanye dushata i dukha, stavitye i moz'ka, i izdirva pomislitye i namyeryeniya na s"rtsyeto. i nyama s"zdaniye, koyeto da nye ye yavno pryed boga; no vsichko ye golo i razkrito pryed ochitye na tozi, na kogoto ima da otgovaryemye. i t'i, kato imamye vyelik p"rvosvyeshchyenik isusa, bozhiya sin, koito ye pryeminal do nai-visokitye nyebyesa, nyeka d'rzhim tova, koyeto smye izpovyadali. zashchoto nyamamye tak'v p"rvosvyeshchyenik, koito da nye mozhye da s'stradava s nas v nashitye nyemoshchi, a imamye yedin, koito ye bil v'v vsichko izkushyen kato nas, no pak byez gryakh. zatova, nyeka prist'pamye s dr'znovenyiye k'm prystelata na blagodatata, za da pridobiyem milost, i da namyerim blagodat, koyato da pomaga blagovryemyenno.

5

zashchoto vsyeki p"rvosvyeshchyenik, kato ye vzyet izmyezhdu chovyetsitye, sye postavya da prinasya darovye i zhyertvi na boga za gryekhovetye na chovyetsitye, tak'v p"rvosvyeshchyenik, koito mozhye da s'stradava s nyevyezhiyete i zabludilitye, zashchoto i sam toi ye obikolyen s nyemoshch, i zatova ye dl'zhyen da prinasya zhyertva za gryekhovetye, kakto za lyudyetye, taka i za syebye si. a kakto nikoi nye vzyema na syebye si taya pochit, osvyyen kogato b'dye prizvan ot boga, kakto bye aaron, taka i khristos nye prisvoi na syebye si slavata da stanye p"rvosvyeshchyenik, a mu ya dadye onya, koito mu ye kazal: "ti si moi sin. az dnyes tye rodikh"; kakto i na drugo myasto kazva: "ti si svyeshchyenik do vyeka sporyed china myelkhisedyekov" toya khristos v dnyite i pl'tta si, kato prinysesye s'silyen vik i s's s'lzi molitvi i molbi na tozi, koito mozheshye da go izbavi ot sm'rt, i kato bidye poslushan poradi blagogovyniyeto si, ako i da byeshye sin, pak sye nauchi na poslushaniye ot tova, koyeto postrada, i kato sye us"v"rshyenstvuvaya, stana prichina za vyechno spasenyiye za vsichki, koito mu sa poslushni, naryechyen ot boga p"rvosvyeshchyenik sporyed myelkhisedyekoviya chin. v'rkhu tova imamye da kazhyem mnogo nyeshcha i m'chni za poyasnyavanye, zashchoto styen stanali t'pi v slushanye. ponyezhye dokato viye tryabvashye do syega, sporyed iztyeklyoto vryemye, i uchityeli da stanyetye, imatyie nuzhda da vi uchi nyakoi iznovo nai-yelyemyentarnitye nachala na bozhiitye slovyesa, i dostignakhtye da imatyie nuzhda ot mlyako, a nye ot tv'rda khkana. zashchoto vsyeki, koito sye khрани s mlyako, ye nyeopityen v uchyeniye to pravdata, ponyezhye ye mladenyets; a tv'rdata khkana ye za p"lnolyetnitye, koito chryez uprazhnyeniye sa obuchili chuvstvata si da razpoznavat dobroto i zloto.

6

poradi tova, nyeka ostavim p"rvonachalnoto uchyeniye to za khrista i nyeka sye stryemim k'm s"v"rshyenstvo, byez da polagamyie iznovo za osnova pokayaniye ot m"rtvi dyela, vyara v boga, uchyeniye za kr'shchyeniya, za r'kopolaganyie, za v'zkr'esyavanye na m"rtvi i za vyechyen s'd. i tova shchye storim, ako bog pozvoli. zashchoto za tiya, koito vyedn'zh sa bili prosvyetyeni, i sa vkusili ot nyebyesniya dar, i sa stanali prichastnitsi na svyetya dukh i sa vkusili, kolko ye dobro bozhiyeto slovo, os'hchye sa vkusili i ot vyelikitye dyela, koito v'vyezhdal b'dyeshchiya vyek, a sa otpadnali, nyev"zmozhno ye da sye obnovyat pak i dovyedat do pokayaniye, dokato razp'vat vtori p't v syebye si bozhiya sin i go opozoryavat. zashchoto zyemayata, koyato sye ye poila ot d'zhda, shcho pada chysto na nyeya, i koyato razhda tryeva polyezna na tiya, za koito sye i obrabotva, polchava blagoslovyeniye ot boga; no ako razhda tr'ni i ryeppei, otkhv'rlyaya sye; tyia skoro shchye sye prok'lnye, i syetninata i ye da sye izgori. obachye, ako i da govorim taka,

nadyavamye sye ot vas, v"zlyubiyeni, za nyeshcho po-dobro, nyeshcho, koyeto vodi k'm spasyeniye. zashchoto bog nye ye nyeppravdyen, ta da zabravi tova, koyeto izv"rshikhtye i lyubovta, koyato pokazakhtye k'm nyegovoto imye, kato posluzhikhtye i oshchye sluzhitye na svyetiitye. i zhyelayem vsyeki ot vas da pokazva s"shchoto us"rdiye za p"lna uvyeryenost v nadyezhdata do kraia; da nye b"dyetye lyenivi, no da podrazhavatyte oniya, koito chryez vyara i ustoyavanye naslyedyavat obyeshchaniyte blagoslovyeniya. zashchoto, kogato bog davashye obyeshchaniye na avraama, ponyezhye nyamashye nikogo po-golyam, v kogoto da sye zak"lnye, zaklye sye v syebye si, kazvaiki: "naistina shchye tye blagoslovya pryemno i shchye tye umnozha i pryemnozha". i taka, avraam, kato ustoya, poluchi obyeshchanoto. zashchoto kakt, chovyetsitye sye k"lnat v nyakogo po-golyam ot tyakh, i klyetvata, dadyena v potv"rzhdyeniye na dumata, turya kraia na vsyeki spor myezhdu tyakh, taka i bog, kato iskashye da pokazhye po-p"lno na naslyednitsitye na obyeshchaniyeto, chye nameryeniye mu nye nyeizmyenimo, si posluzhi s klyetva, taka shchoto chryez dyve nyeizmyenimi nyeshcha, v koito nye ye v"zmozhno za boga da l"zhye, da imamyte golyamo nas"rcheniye niye, koito smye pribyagnali da sye d"rzhim za postavleniata pryed nas nadyezhda; koyato imamyte za dushata kato zdrava i nyepokolyebima kotva, kogato pronikva v tova, koyeto ye otv"trye zavyesata; gdyeto isus kato pryedyetcha vlyezye za nas, i stana p"rvosvyeshchyenik do vyeka sporyed myelkhisiedyekoviya chin.

7

zashchoto toya myelkhisiedyek, salimski tsar, svyeshchyenik na vsyevishniya bog, koito sryeshchna avraama, kogato sye vr"shchashye ot porazheniye to na tsaryetye i go blagoslovi, komuto avraam otdyeli i dyesyet"k ot vsichkata plyachka - toya, koito ye p"rvo, po znacheniye to na imyeto mu, tsar na pravda, a poslye i salimski tsar, tsar na mir, - byez bashcha, byez maika, byez rodosloviye, byez da ima ili nachalo na dni, ili kraia na zhivot, no oprilichyen na bozhiya sin, ostava za vinagi svyeshchyenik. a pomislyetye, kolko vyelik byeshye toya chovyek, komuto patriarkh avraam dadye i dyesyet"k ot nai-dobrata plyachka. zashchoto, dokato oniya ot lyeviyevitye potomtsi, koito priymat svyeshchyenstvoto, imat zapovyed po zakona da vzyemat dyesyet"k ot lyudyetye, sirych, ot bratyata si, ako i tiya da sa proizlyezli ot chryeslata na avraama, toi, obachye, koito nye ye proizlyaz"l ot tyekhniiya rod, vzye dyesyet"k ot avraama i blagoslovi tozi, komuto byakha dadyeni obyeshchaniyata. a byezsporno podolniiat sye blagoslavaya ot po-gorniya. i v yediniya sluchai sm"rtniyte chovyetsi vzyemat dyesyet"k, a v drugiya - toya, za kogoto sye svidyetyelstvuya, chye zhivyeye. i, t'i da kazha, sam lyevii, koito vzyema dyesyet"k, dadye dyesyet"k chryez avraama; zashchoto byeshye oshchye v chryeslata na bashcha si, kogato myelkhisiedyek sryeshchna avraama. prochyye, ako bi imalo s"v"rshyenstvo chryez

lyevitskoto svyeshchyenstvo (zashchoto pod nyego lyudyetye poluchikha zakona), kakva nuzhda ye imalo vyechye da sye izdigne drug svyeshchyenik, sporyed myelkhisiedyekoviya chin, i da sye nye schita sporyed aaronoviya chin? zashchoto, ako sye promyeni svyeshchyenstvoto, po nyeobkhodimost stava promyana i na zakona. ponyezhye toya, za kogoto sye kazva tova, prinadlyezhi na drugo plyemye, ot koyeto nikoi nye ye sluzhil na oltara. zashchoto ye izvyestno, chye nashiyat navstryechu proizlyezye ot yudovoto plyemye, odnosno koyeto plyemye moiseyi nye kaza nishcho za svyeshchyenitsi. tova, shcho kazvamyte, stava oshchye po-yavno, t'i kato po podobiyu na myelkhisiedyeka sye izdiga drug svyeshchyenik, koito sye ustanovi nye po zakona, izrazyen v pl"tska zapovyed, no po silata na yedin byezkonyechyen zhivot; zashchoto za nyego svidyetyelstvuya: "ti si svyeshchyenik do vyeka sporyed china myelkhisiedyekov"; zashchoto po toya nachin sye unishchozhava po-pryedishnata zapovyed, poradi nyeinata slabost i byezpolyeznost, (ponyezhye zakon't nye ye us"v"rshyenstvual nishcho), i sye v"vyezhdya yedna po-dobra nadyezhda, chryez koyato sye priblizhavamye pri boga. i kolkoto ye vazhno tova, chye toi nye ye stanal svyeshchyenik byez zaklyevanye, (zashchoto tye stavakha svyeshchyenitsi byez zaklyevanye, a toi s"s zaklyevanye ot strana na tozi, koito mu kazva: "navstryechu sye zaklye i nye shchye sye razkaye"), kato kaza: ti si svyeshchyenik do vyeka, tolkoz na po-dob'r zavyet isus stana por"chityel. pri tova, postavleniye svyeshchyenitsi sa bili mnozina, zashchoto sm"rtta im pryechesyhe da prod"lzhavat v china si, no toi, ponyezhye pryeb"dua vyechno, ima svyeshchyenstvo, koyeto nye pryeminava na drugigo. zatova i mozhye s"v"rshyeno da spasyava tiya, koito dokhozhdat pri boga chryez nyego, ponyezhye vsyakoga zhivyeyu da khodataistva za tyakh. zashchoto tak"v p"rvosvyeshchyenik ni tryavashye: svyet, nyevinyen, nyeporochoyen, otdyelyen ot gryeshniyte i v"zvysyen po-gorye ot nyebesata; koito nyama nuzhda vsyeki dyen, kato oniya p"rvosvyeshchyenitsi, da prinasya zhyertvi p"rvo za svoiye gryekhovye, poslye za gryekhovetye na lyudyetye; zashchoto stori tova vyedn"zh za vinagi, kato prinysesye syebye si. zashchoto zakon't postavya za p"rvosvyeshchyenitsi nyemoshchni chovyetsi; a dumitye na klyetvata, koyato byeshye podir zakona, postavyat sina, koito ye us"v"rshyenstvuvan za vinagi.

8

a ot tova, koyeto kazvamyte, yeto shcho ye smis"l't: niye imamyte tak"v p"rvosvyeshchyenik, koito syedna otdyasno na pryestola na vyelichiyeto v nyebesata, sluzhityel na svyetilishchyeto i na instinskata skiniya, koyato navstryechu ye postavil, a nye chovyek. zashchoto vsyeki p"rvosvyeshchyenik sye postavya da prinasya i darovye i zhyertvi; zatova, nuzhno nye i toya p"rvosvyeshchyenik da ima nyeshcho da prinasya. a ako byeshye na zymyata, toi nye shchyeshye nito da b"dye svyeshchyenik, zashchoto ima takiva, koito pri-

nasyat darovyetye sporyed zakona; (koito sluzhat na onova, koyeto ye samo obraz i syanka na nyebesnytye nyeshcha, kakto bye zapovyadano na moisyeya, kogato shchyeshye da napravi skiniyata; zashchoto: "vnimavai", mu kaza bog, "da napravish vsichko po obrazyetza, koito ti bye pokazan na planinata"), no na dyelo khristos ye poluchil sluzhyniye tolkoz po-pryev"zhodno, kolkoto i zavyyeta, na koito toi ye khodatai, ye po-pryev"zhodnyen, kato uzakonyen v"rkuh po-pryev"zhodni obyeshchaniya. zashchoto, ako onya p"rvi zavyyet ye bil byez nyedostat"k, bog nye bi t"rsil myasto za vtori. a naprotiv, kogato poritsava izrailityanitye, kazva: "yeto, idat dni, kazva navstryechu, kogato shchye sklyucha s izrailiyeiya dom i s yudoviya dom nov zavyyet; nye tak"v zavyyet, kak"vto napravikh s bashchitye im v dyenya, kogato gi khvanakh za r"ka, za da gi izvyeda iz yegipyet-skata zemya; zashchoto tye nye ustoyakha v zavyyeta mi, i az gi ostavikh, kazva navstryechu. zashchoto, yeto zavyyet"t, koito shchye napravya s izrailiyeiya dom slyed oniya dni, kazva navstryechu: shchye polozha zakonitye si v uma im i shchye gi napisha v s"rtsata im; az shchye b"da tyekhyen bog, i tye shchye b"dat moi lyudy; i nyama vyeche da uchat vsyeki s"grazhdanina si i vsyeki brata si, kato mu kazvat: poznai navstryechua; zashchoto vsichki shchye nye poznavat, ot mal"k do golyam myezhdu tyakh. zashchoto shchye pokazha milost k'm nyepravdiytye im i gryekhovyyetye im (i byezzakoniya im) nyama da pomnya vyeche". a kato kaza "nov zavyyet", toi obyavyava p"rviya za ostaral. a onova, koyeto ovyekhtyava i ostaraya, ye blizo do izchyezvanye.

9

a dazhye pri p"rviya zavyyet imashye postanovlyeniya za bogosluzhyniye, imashye i zymno svyetilishchye. zashchoto byeshye prigotvyena skiniya, v p"rvata chast na koyato byakha svyetalnik"t, trapyezata i pris"tstvyenitye khylabovy; koyato chast sye kazva svyototo myasto; a zad vtorata zavyyesa byeshye onaya chast ot skiniyata, koyato sye kazvashye prysvyetoto myasto, gdyeto byakha zlatnata kadilnitsa i kovchyg"t na zavyyeta, otvsyak"dye obkovan s"s zlato, v koito byakha zlatnata stonna, s"d"rzhashcha mannata, aaronoviyat zhyez"l, koito prots"ftya, i plochitye na zavyyeta; i nad nyego byakha khyeruvimitye na bozhiiya slava, koito osyenyavakha umilostivilishcheto; za koito nye ye syega vryemye da govorim podrobno. i kogato tiya nyeshcha byakha taka prigotyeni, v p"rvata chast na skiniyata svyeshchynitsitye vlyzakha postoyanno da izv"rshvat bogosluzhyniye; a v"v vtorata vyyedn"zh v godinata vlyzashye samo p"rvosvyeshchyenik"t, i to nye byez kr"v, koyato prinasyashye za syebye si i za gryekhovyyetye na lyudyetye, storyeni ot nyeznaniye. s tova svyetyiat dukh pokazvashye, chye p"tyat za v svyetilishcheto nye ye bil otkrit, dokato ye stoyala oshchye p"rvata chast na skiniyata, koyato ye obraz na syegashnoto vryemye, s"glasno s koyeto sye prinasyat darovye i zhyertvi, koito nye mogat da napravyat poklonnika, kolkoto za s"vyestta mu, s"v"rshyeno chist, ponyezhye sye s"stoyat samo

v yadyenye, piyenyie i razni umivaniya, - pl"tski postanovlyeniya, nalozhyeni do yedno vryemye na pryebrazzuvaniye. a ponyezhye khristos doidyie kato p"rvosvyeshchyenik na b"dyeshchitye dobrini, toi vlyezye pryez po-golyamata i po-s"v"rshyena skiniya, nye s r"ka napravyyena, siryech, nye ot nastoyashcheto tvoryeniye, vyyedn"zh za vinagi v svyetilishcheto, i to nye s kr"v ot kozli i ot tyeltsi, no s"s sobstvyenata si kr"v, i pridobi za nas vyechno izkuplyeniye. zashchoto, ako kr"vta ot kozli i ot yuntsi i pyepelto ot yunitsa, s koito sye por"svakha oskvyernyeniye, osvyeschava za ochistvanyeto na tyaloto, to kolkto povechye kr"vta na khrista, koito chryez vyechniya dukh prinyesyie syebye si byez nyedostat"k na boga, shchye ochisti s"vyestta vi ot m"rtvitye dyela, za da sluzhitye na zhiviya bog! toi ye posyrednik na nov zavyyet po taya prichina, shchoto prizvaniye da poluchavat obyeshchanoto vyechno naslyedstvo chryez sm"rtta, stanala za izkupvanyie pryest"plyeniyata, izv"rshyeni pri p"rviya zavyyet. zashchoto gdyeto ima zavyeschaniye, tryabva, za izp"lnyeniye mu, da sye dokazhye i sm"rtta na zavyeschatyelya. zashchoto zavyeschaniyeto vlyza v sila, samo gdyeto sye ye sluchila sm"rt, ponyezhye nikoga nyama sila, doklye ye zhiv zavyeschatyelyat. zatova nito p"rviyat zavyyet bye utv"rdyen byez kr"v. zashchoto, slyed kato moisyei izgovoryi vsyaka zapovyed ot zakona pryed vsichkitye lyudyie, vzye kr"vta na tyeltsiye i na kozlitye, s voda i chyervyena v"lna i isop, ta por"si i samata kniga i vsichkitye lyudyie, i kazvashye: "tova ye kr"vta, prolyana pri zavyyeta, koito bog ye zar"chal spryamo vas". pri tova, toi po s"shchiya nachin por"si s kr"vta i skiniyata i vsichkitye sluzhyebni s"dovye. i pochti moga da kazha, chye po zakona vsichko s kr"v sye ochistya; i byez prolivanyeto na kr"v nyama proshchyniye. i t"i, nyeobkhodimo byeshye obrazitye na nyebesnytye nyeshcha da sye ochistvat s tiya zhyertvi, a samitye nyebesnyie - s zhyertvi po-dobri ot tyakh. zashchoto khristos vlyezye nye v r"kotvoryeno svyetilishchye, obraz na istinskoto, no v samitye nyebesya, da sye yavi vyeche pryed bozhiiyeto litsye za nas; i nye za da prinasya syebye si mnogo p"ti, kakto p"rvosvyeshchyenik"t vlyza v svyetilishcheto vsyaka godina s chuzhda kr"v, (inacheye toi tryabva da ye stradal mnogo p"ti ot s"zdaniyeto na svyeta); a na dyelo v kraya na vyeekovyetye sye yavi vyyedn"zh da otmakhyne gryekha, kato prinyesyie syebye si v zhyertva. i t"i kato ye opryedyeleno na chovyetsitye vyyedn"zh da umrat, a slyed tova nastava s"d, taka i khristos, kato bidye prinyesyen vyyedn"zh, za da ponyesyie gryekhovyyetye na mnozina, shchye sye yavi vtori p"t, byez da ima rabota s gryakh, za spasyeniye to na oniya, koito go ochakvat.

10

zashchoto zakon"t, kato s"d"rzhava syebye si samo syanka na b"dyeshchitye dobrini, a nye samata s"shchnost na nyeshchata, to svyeshchynitsitye, koito nyeprestanno prinasyat vsyaka godina s"shchitye zhyertvi, nikoga nye mogat s tyakh da napravyat s"v"rshyeni v chistota oniya, koito

prist'pvat da zhyertvuvat. drugoyachye tye bikha pryestanalani da gi prinasyat; zashchoto zhyertvo-prinosityeliyte, yednazh ochistyeni, nye bikha imali vyechye nikakvo izoblichyeniye na s"vyestta za gryekhovye. no v tiya zhyertvi vsyaka godina stava spomyen za gryekhoviyete. zashchoto nye ye v"zmozhno kr"v ot yuntsi i ot kozli da otmakhnye gryekhovye. zatova khristos, kato vliza v svyeta, kazva: - "zhyertva i prinos nye si poiskal, no prigotvil si mi tyalo; vsyeizgaryaniya i prinosi za gryakh nye si poiskal, nito ti sa ugodni", (koito vprochym sye prinasyat sporyed zakona), poslye kazva: "yeto, doidokh da izp"lnya volyata ti". shchye kazhye: toi otmakhva p"rvoto, za da postanovi vtoroto. s taya volya niye smye osvetyeni chryez prinasanyeto na isus khristovoto tyalo vyedn"zh za vinagi. i vsyeki svyeshchenik, kato stoi ta sluzhi vsyeki dyen, prinasya mnogo p"ti s"shchitye zhyertvi, koito nikoga nye mogat da otmakhnat gryekhovye; no toi, kato prinyesye yedna zhyertva za gryekhoviyete, syedna za vinagi otdyasno na boga, ta ottogava natat"k chaka, doklye sye polozhat vragovyete mu za nyegovo podnozhie. zashchoto s yedin prinos toi ye us"v"rshyenstvuvav za vinagi oniya, koito sye osvyshechavat. a i svyetyiat dukh ni svidyetyelstvuvav za tova; zashchoto slyed kato ye kazal: - yeto zavyet"t, koito shchye napravya s tyakh slyed oniya dni, kazva navstryechu: shchye polozha zakonitye si v s"rtsata im, i shchye gi napisha v umovyete im", pribavya: "i gryekhoviyete im i byezzakoniyata im nyama da pomnya vyechye". a gdyeto ima proshcheyeniye za tiya nyeshcha, tam vyechye nyama prinos za gryakh. i t'i, bratya, kato imamye chryez kr"vta na isusa dr"znovenyeniye da vlyezyem v svyetilishcheyeto, pryez noviya i zhiviya p"t, koito toi ye otkril za nas pryez zavyesata, siryech, pl"tta si, i kato imamye vyelik svyeshchenik nad bozhia dom, nyeka prist'pvmaye s iskryeno s"rtsye v p"lna vyara, s"s s"rtsa ochistyeni ot lukava s"vyest ili: por"syena ot nyechista s"vyest. i s tyalo izmito v chista voda; nyeka d"rzhim nyepokolyebimo nadyezhdta, koyato izpovyadvamye, zashchoto ye vvyeren onya, koito sye ye obyeshchal; i nyeka sye grizhim yedin za drug, t'i shchoto da sye pooshchryavamye k'm lyubov i dobri dyela, kato nye pryestavamye da sye s"biramye zayedno, katto nyakoi imat obichai da pryestavat, a da uvyeshchavamye yedin drug, i tolkova povyechye, kolkoto vizhdatyte, chye dyenyat nablizhava. zashchoto, ako s"gyreshavamye samovolno, slyed kato smye poznali istinata, nye ostava vyechye zhyertva za gryekhovye, no yedno strashno ochakvanye na s"d i yedno ognjeno nyegoduanye, koyeto shchye izpoyadye protivnitsitye. nyakoi, koito ye pryest"pil moyesyeviya zakon, umira byezposhchadno pri dumata na dvama ili trima svidyetyeli; togava kolk po-tyezhko nakazaniye, mislyte, shchye zasluzhi onya, koito ye pot"pkal bozhia sin, i ye schyel za prostoye nyeshcho prolyanata pri zavjeta kr"v, s koyato ye osvetyeten, i ye osk"rbil dukha na blagodatda?

zashchoto poznavamye tozi, koito ye ryek"l: "na myenye prinadlyezhi v"zmyezdiyeto, az shchye storya v"zdayaniye"; i pak: "navstryechu shchye s"di lyudyetye si". strashno ye da padnye chovyek v r"tsyetye na zhiviya bog. pripomnyaitye si oshchye za p"rvitye dni, kogato, otkak sye posvetyikhtye, pryet"rpyakhtye golyama borba ot stradaniya, koga opozoryavani s khuli i osk"rblyeniya, koga p"k kato s"uchastniitsi s tiya, koito stradakha taka. zashchoto viye nye samo s"stradavakhtye s oniya, koito byakha v okovi, no i radostno posryeshchakhtye razgrabvanyeto na imota si, kato znayetye, chye viye si imatyte po-dob'r i trayen imot. i t'i, nye napushchaitye dr"znovenyeto si, za koyeto imatyte golyama nagrada. zashchoto vi ye nuzhno t"rpyeniye, ta, kato izv"rshitye bozhiiyata volya, da poluchitye obyeshchanoto. "zashchoto oshchye tv"rdye malko vryemye i shchye doidyte toya, koito ima da doidyte, i nye shchye sye zabavi. a koito ye pravedyen pryed myenye gr"tski: moya pravedyedn., shchye zhivyeyte chryez vyara; no ako sye dr"pnye nazad, nyama da blagovolvi v nyego dushata mi". niye, obachye, nye smye ot oniya, koito sye d'rpat nazad, ta sye pogubvat, a ot tiya, koito vyarvat ta sye spasyava dushata im.

11

a vyarata ye davanye tv"rda uvyeryenost v oniya nyeshcha, za koito sye nadyavamye, - ubyezhdyniya za nyeshcha, koito nye sye vizhdat. zashchoto poradi nyeya za starovryemyennitye dobre sye svidyetyelstvuvashye. s vyara razbiramye, chye svyetoetyete sa bili s"zdadyeni s bozhiiyeto slovo, t'i shchoto vidimoto nye stana ot vidimi nyeshcha. s vyara avyel prinyesye bogu zhyertva po-dobra ot kainovata, chryez koyato za nyego sye zasvidyetyelstvuvav, chye ye pravedyen, ponyezhye bog svidyetyelstvuvav za darovyetye mu; i chryez taya vyara toi i slyed sm"rtta si oshchye govori. s vyara yenokh bye pryesyelyen, za da nye vidi sm"rt, i nye sye namirashye, zashchoto bog go pryesyeli; ponyezhye pryedi nyegovoto pryesyelvanye byeshye zasvidyetyelstvuvano za nyego, chye ye bil ugodyen na boga. a byez vyara nye ye v"zmozhno da sye ugodi bogu, zashchoto koito dokhozhd pri boga tryabva da vyarva, chye ima bog, i chye toi v"znagrazhdava tiya, koito go t"rsyat. s vyara noye, pryedupryeden ot boga za nyeshcha, koito oshchye nye sye vizhdakha, podbudyen ot strakhopochitaniye, napravi kovchyeg za spasyeniye na doma si; chryez koyato vyara toi os"di svyeta i stana naslyednik na pravdata, koyato ye chryez vyara. s vyara avraam poslusha, kogato bye povikan da izlyezye i da otidye na yedno myasto, koyeto shchyeshye da poluchi v naslyedstvo, i izlyezye byez da znaye k"dye otiva. s vyara sye zaslyeli v obyeshchanata zemya kato v chuzhdza, i zhivyeyeshye v shatri, katto i isaak i yakov, naslyednitsitye zayedno s nyego na s"shchoto obyeshchaniye. zashchoto ochakvashye grada, koito ima vyechni osnovi, na koito arkhiyekt i stroityel ye bog. s vyara i sama sara dobi sila da zachnye v pryeminala v"zrast, ponyezhye schyetye za vvyeren tozi, koito sye bye

obyeshchal. zatova samo ot yedin chovyek, i toi zam"rtvay, sye narodi mnozhyestvo, kolkoto nye-byesnitye zvyezdi i kato kraimorskiya pyas"k, koito nye mozhye da sye izbroi. vsichki tiya umryakha v"v vyara, t'i kato nye byakha poluchili izp"lnenyeto na obyeshchaniyata; no gi vidyakha i pozdravikha otda-lyech, kato izpovyadakh, chye sa chuzhdyentsi i prishyeltsi na zyemyata. a oniya, koito govoryat taka, yavno pokazvat, chye t"rsyat svoje otyechyestvo; i ako naistina, taka govoryeiki, sa imali v uma si onova otyechyestvo, ot koyeto byakha izlyezli, namyerili bikha sluchai da sye v"rnat. no na dyelo zhyelayat yedno po-dobro otyechyestvo, siryech, nyebyesnoto; zatova bog nye sye sramuva ot tyakh da sye narychye tyekhyen bog, zashchoto im ye prigotov grad. s vyara avraam, kogato go izpitvashye bog, prinyesy isaaka zhyertva, da! onya, koito byeshye poluchil obyeshchaniyata prinasasyahye yedinorodniya si sin, - onya, komuto byeshye kazano: "po isaaka shchye sye naimyenuva tvoyeto potomstvo", kato razs"di, chye bog mozhye da v"zkresyava i ot m"rtvitye, - otgdyeto po yedin nachin na v"zkresyeniye go i poluchi nazad. s vyara isaak blagoslovi yakova i isava dazhye za b"dyeshchitye nyeshcha. s vyara yakov, na umiranye, blagoslovi vsyekigo ot iosifovitye sinovye i pokloni sye bogu podpiraiiki sye v"rkhu kraya na toygata si. s vyara iosif, na umiranye, spomyena za izlizanyeto na izrailtyanitye i dadye pot"chka za kostitye si. s vyara, kogato sye rodi moiseyi, rodityelitye mu go krikha tri myesyetsa, zashchoto vidyakha, chye bye krasivo dyetye; i nye sye boyakha ot tsarskata zapovyed, s vyara moiseyi, kato stana na v"zrast, sye otkaza da sye naricha sin na faraonovata d"shchyerya i pryedpochyetye da strada s bozhiitye lyudye, a nye da sye naslazhdava za kratko vryemye na gryekha, kato razs"di, chye ukor"t za khrista ye po-golyamo bogatstvo ot yegipyetskitye s"krovishcha; zashchoto glyeddashye na b"dyeshchata nagrada. s vyara napusna yegipyet, byez da sye boi ot tsarskiya gnyav; zashchoto izd"rzha, kato yedin, koito vizhda nyevidimiya. s vyara ustanovi paskhata i pot"svanyeto s kr"vta, za da sye nye doprye do tyakh tozi, kato pogubvashye p"rvorodnitye. s vyara izrailtyanitye minakha pryez chyervyenoto morye kato po sukho, na koyeto kato sye opitakha i yegipytanitye, izdavikha sye. chryez vyara yeriikhonskitye styeni padnakha slyed syed-modnyevno obikalyanye okolo tyakh. s vyara raav bludnitsata nye pogina zayedno s nyepokornitye, kato priye s"glyedatyelitye s mir. i kakvo povyechye da kazha? zashchoto nye shchye mi stignye vryemye da prikazvam za gyedyeona, varaka, samsona i iyeftaye, za davidu oschlye i samuila i prorotsitye; koito s vyara pobyezhdavakha tsarstva, razdavakha pravda, poluchavakha obyeshchaniya, zatulyakha ustata na l"vovye, ugasvakha silata na og"nya, izbyagvakha ostroto na nozha, ozdravvakha ot bolysti, stavakha silni v"v voina, obr"shchakha v byag chuzhdi voiski. zhyeni priyemakha m"rtvitye si v"zkresyeni; a drugi byakha m"chyeni, zashchoto, za da poluchat po-dobro v"zkresyeniye, tye nye priyemakha da b"dat izbavyeni. drugi p"k izpitvakha prismsyekhi i bichuvaniya, a oschlye i okovi i t"mnitsi; s kam"ni bivakha ubiti, s trion pryetrity, s m"ki m"chyeni; umi-

rakha zaklani s nozh, skitakha sye v ovchi i kozi kozhi i t"rpyakha lishyeniye, byedstviya i stradaniya; tye, za koito svyet"t nye byeshye dostoyen, sye skitakha po pustinitye i planinitye, po pyeshchyeritye i rovoveryete na zyemyata, no vsichki tiya, ako i da byakha zasvidyetyelstvuvani chryez vyarata im, pak nye poluchikha izp"lnenyeto na obyeshchaniyeto, da nye bi da postignat v s"v"rshyenstvo byez nas; zashchoto za nas bog promislil nyeshcho po-dobro.

12

slyedovatlyelno i niye, kato smye obikolyeni ot tak"v golyam oblak svidyetyeli, nyeka otkhv"rlim vsyaka tyegota i gryekha, koito lyesno ni splita, i s t"rpyeniye nyeka tichamye na pryedlyezhashcheto pryed nas poprishchye, kato glyedamye na isusa nachinatyela i us"v"rshityela na vyarata ni, koito, zaradi pryedstoyashchata nyemu radost, izd"rzha kr"st, kato pryezrya srama i syedna otdyasno na bozhiya pryestol. zashchoto razmislyetye za tozi, koito izd"rzha ot gryeshnitye takova protivoryechiye protiv syebye si, ta da vi nye dotyegva i da nye stavatye malodushni, nye styte sye oschlye s"protivili do kr"v v borбата si protiv gryekha. i styte zabravili uyveshchaniyeto, koyeto vi s"vyetva kato sinovye: - "sinye moi, nye pryezirai nakazaniyeto na navstryechua, nito da oslabvash, kogato tye izoblichava toi; zashchoto navstryechu nakazva tozi, kogoto lyubi, i biye vsyeki sin, kogoto priyema", ako t"rpitye nakazaniye, bog sye obkhozhda s vas kato s"s sinovye; zashchoto koi ye toya sin, kogoto bashcha mu nye nakazva? no ako styte byez nakazaniye, na koyeto vsichki sa bili opryedyelyeni da uchastvuvat, togava styte nyezakonnno rodyeni, a nye sinovye. osvyen tova, imali smye bashchi po pl"t, koito sa ni nakazvali, i smye gi pochitali; nye shcheyem li povyechye da sye pokoryavamye na ottsa na dukhovetye ni i da zhivyeyem? zashchoto tye za malko vryemye sa ni nakazvali, sporyed kako im ye bilo ugodno, a toi - za nasha polza, za da s"uchastvuvamye v nyegovatya svyestost. nikoye nakazaniye nye sye vizhda na vryemyeto da ye za radost, a ye tyezsko; no poslye prinasaya pravda kato miryen plod za tiya, koito sa sye obuchavali chryez nyego. zatova "ukryepyetye nyemoshchnitye r"tsye i oslabnalitye kolyena", i napravetyete za nozyetye si pravi p"tishcha, za da nye sye izk"lchi kutsoto, no naprotiv, da iztssyelyeye. t"rsyetye mir s vsichki i onova osvyeschycheniye, byez koyeto nikoi nyama da vidi navstryechua. i vnimavaitye, da nye bi nyakoi da nye dostignye do bozhiyata blagodat; da nye bi da poniknye nyakoi gorchiv kor-ryen, ta da vi smushchava, i mnozinstvoto da sye zarazi ot nyego; da nye bi nyakoi da ye bludnik ili nyechystiv, kakto isav, koito za yedno yastyte prodadye p"rvorodstvoto si; ponyezhye znayetye, chye dazhye kogato iskashye po-poslye da naslyedi blagoslovyeniye, toi bye otkhv"rlyen, pri vsye chye go pot"rsi s"s s"lzi, zashchoto nye namyeri myasto za promyana na uma u bashcha si. zashchoto viye nye styte prist"pili do planina osyeyazema i plamnala v og"n, nito do t"mnina i burya, nito do tr"byen zvuk i glas na dum; tak"v, shchoto oniya, koito

go chukha, sye primolikha da im sye nye govori vyecheyehy duma; (zashchoto nye mozhakha da izt'rp'yat onova, shcho im sye zapovyadvashye: "dazhye zhivotno, ako sye doprye do planinata, shchye sye ubiye s kam"ni"; i tolkoz strashna byeshye glyedkata, shchoto moisyeyi ryechye: "mnogo s'm uplashyen i raztryepyeran"); no prist'pikhmye do kh'lma sion, do grada na zhiviya bog, nyebyesniya yerusalam, i pri dyesyetki khilyadi t'rzhyestvuvashchi angeli, pri s'bora na p'rvorodnitye, koito sa zapisani na nyebyesata, pri boga, s'diyata na vsichki, pri dukhovyyete na us"v"rshyenstvuvanitye pravyyednitsi, pri isusa, posryednika na noviya zavyyet, i pri por'syenata kr"v, koyato govori po-dobri nyeshcha ot avyelovya. vni-mavaiyte, da nye pryeyzryetye tozi, koito govori; zashchoto, ako oniya nye izbyegnakha nakazaniyeto, kato pryeyzryakha tozi, koito gi pryedupryezhdavashye na zyyemyata, to kolko povyecheyete nye shchyem izbyegnaniye, ako sye ot"ryyem ot tozi, koito pryedupryezhdava ot nyebyesata! chiito glas razt'rsi togava zyyemyata; a syega toi sye obyeshcha, kazvaiki: "oshchye vyedn"zh az shchye razt'rsya nye samo zyyemyata, no i nyebyeto". a tova "oshchye yednazh" oznachava pryemakhvanyeto na oniya nyeshcha, koito sye klatyat, kato napravyeni nyeshcha, za da ostanat tiya, koito nye sye klatyete. zatova, ponyezhye priyemamyete tsarstvo, koitye nye sye klati, nyeka b'dyem blagodarni, i taka da sluzhim blagougodno bogu s blagogovenyiye i strakhopochitaniye; zashchoto nashiyat bog ye og'n, koito poyazhda.

13

postoyanstvuvaiyte v bratolyubiyeto. nye zabravaiyte gostolyubiyeto; ponyezhye chryez nyego nyakoi, byez da znayat, sa priyeli na gosti angeli. pomnyetye zatvoryeniyete, kato chye styete tyakh zayedno zatvoryeni, - stradashchitye, kato styete sami viye v tyalo. zhyenitbata nyeka b'dye na pochit u vsichki, i lyegloto nyeoskvyernyeno; zashchoto bog shchye s'di bludnitsitye i pryelyubodeitsitye. nye sye vprimchvaiyte v sryebrolyubiyeto; zadovolyavaiyte sye s tova, shcho imatyete, zashchoto sam bog ye ryek"l: "nikak nyama da tye ostavya i nikak nyama da tye zabravaya"; taka shchoto dr"znovnyeno kazvamyete: "navstryechu mi ye pomoshchnik; nyama da sye uboya; kakvo shchye mi stori chovyek?" pomnyetye oniya, koito sa vi bili nastavnitsi, koito sa vi govorili bozhiiyeto slovo; i kato sye vziratyete v syetninata na tyekhniiya nachin na zhivyeyenyete, podrazhavaiyte vyarata im. isus khristos ye s'shchiyat vchyera dnyes i do vyeka. nye sye zavlichaiyte ot razni i stranni uchyniyya; zashchoto ye dobre s"rtsyeto da sye ukryepyava s blagodat, a nye s naryedbi za yastiya, ot koito nye sa sye polzuvali oniya, koito nye sa sye vodili po gr"tski: sa khodili v. tyakh. niye imamyete oltar, ot koito nyamat pravo da yadat sluzhashchitye v skiniyata. zashchoto sye izgaryat v'n ot stana tyelata na zhivotnitye, chiyato kr"v, p'rvosvyeshchyenik"t vnasya v svyetilishchyeto kato zhyertva za gryekhovyyete. zatova i isus, za da osvyyeti lyudyetye chryez sobstvyenata si kr"v, postrada v'n ot gradskata porta. prochyyete,

nyeka izlizamyete i niye k'm nyego v'n ot stana, ponasyaiki pozor za nyego. zashchoto tuk nyamamyete postoyanyen grad, no t'rsim b'dyeshchiya. prochyyete, chryez nyego nyeka prinasyamyete na boga nyepryestanno khvalyebna zhyertva, siryech, plod ot usni, koito izpovyadvat nyegovoto imye. a nye zabravaiyte da pravitye blagodyeyaniya i da spodyelyatyete s drugitye blagata si; zashchoto takiva zhyertvi sa ugodni na boga. b'dyetyete poslushni na vashitye nastavnitsi i pokoryavaiyte im sye, (zashchoto tye bdyat za dushitye vi, kato otgovorni za tyakh), za da izp'lnyat tova bdyeniye s radost, a nye s v'zdishanyete; zashchoto da bdyat s v'zdishanyete nye bi bilo polyezno za vas. molyetyete sye za nas, zashchoto smye uvyeryeni, chye imamyete chista s'vyyete i iskamyete da sye obkhozhdamyete v"v vsichko chyyestno. a osobyeno vi sye molya da pravityete tova, za da vi b'da po-skoro pov'rnat. a bog na mira, koito chryez kr"vta na yediniya vyechen zavyyet ye v'zdignat ot m'rtvitye vyelikiiya pastir na ovtsyetyete, nashiya navstryechu isus, dano vi us"v"rshyenstvuvaya v"v vsyako dobro nyeshcho, za da v'rshityete nyegovata volya, kato dyyeystvuvaya v"v vas tova, koyeto ye ugodno pryed nyego chryez isusa khrista, komuto da b'dye slava v"v vyechni vyekovyete. amin. no molya vi sye, bratya, da vi nye b'dye tyezsko tova uvyyeshchatyelnno slovo, zashchoto nak"so vi pisakh. znaiyte, chye nashiyat brat timotyeyete pusnat, s kogoto, ako doidyete skoro, shchye vi vidya. pozdravyetyete vsichkitye vashi nastavnitsi i vsichkitye svyyetii. pozdravyavat vi tiya, koito sa ot italiya. blagodat da b'dye s vsichki vas amin.

yakov sluga na boga i na navstryechua isusa khrista, ot dvanadyesyettye pr'snati plyemyena, pozdrav. schitaitye go za golyama radost, bratya moi, kogato padatye v razni izpitni, kato znayetye, chye izpitaniyeto na vashata vyara proizvyezhda tv'rnost. a tv'rdstota nyeka izv'rshi dyeloto si s'v'rshyeno, za da b'dyetye s'v'rshyeni i tsyeli, byez nikak'v nyedostat'k. no ako nyakomu ot vas nye dostiga m'drost, nyeka iska ot boga, koito dava na vsichki shchye-dro byez da ukoryava, i shchye mu sye dadye. no da prosi s vyara byez da sye s'mnyava ni nai-malko; zashchoto, koito sye s'mnyava prilicha na morski v'lni, koito sye tlaskat i bl'skat ot vyetrovyetye. tak'v chovyek da nye misli, chye shchye poluchi nyeshcho ot navstryechua, ponyezhye ye kolyebliv, nyepostoyanyen v'v vsichkitye si p'tishcha. brat't, koito ye v po-dolno s'stoyaniye, nyeka sye khvali, kogato sye v'zdiga, a bogatiyat - kogato sye smiryava, ponyezhye shchye pryets'f'ti kato tsvyeta na tryevata. zashchoto sl'ntsyyeto izgryava s izsushityelniya vyat'r, tryevata izs'khva, tsvyet't i okapva, i krasotata na izglyeda i izchyezva: taka i bogatiyat shchye povyekhnye v p'tishchata si. blazhyen onzi chovyek, koito izd'rza izpitnya; zashchoto, kato b'dye odobryen, shchye priyemye za vyenyets zhivota, koito navstryechu ye obyeshchal na oniya, kato go lyubat. nikoi, koito sye izkushava, da nye kazva: bog nye izkushava, zashchoto bog sye nye izkushava ot zlo, i toi nikogo nye izkushava. a koito sye izkushava, sye zavlichia i podl'gva ot sobstvyenata si strast; i togava strastta zachyeva i razhda gryakh, a gryekh't, kato sye razviye nap'lno razhda sm'rt. nye sye zabluzhdavaitye, lyubyezni moi bratya; vsyako dadyyeno dobro i vsyeki s'v'rshyen dar ye otgorye, i sliza ot ottsa na svyettlinitye, u kogoto nyama izmyenyeniye, ili syanka ot promyana. ot sobstvyenata si volya ni ye rodil chryez slovoto na istinata, za da b'dyem yedin vid pr'v plod na nyegovitye s'zdaniya. viye znayetye tova, lyubyezni moi bratya. obachye nyeka vsyeki chovyek b'dye b'rz da slusha, bavyen da govori i bavyen da sye gnyevi; zashchoto chovyeshkiyat gnyav nye v'rshi bozhiiyata pravda. zatova, kato otkh'rlytie vsyaka nyechistota i pryelivashcha sye zloba, priyemaitye s krotost vsadyenoto slovo, koyeto mozhye da spasi dushitye vi, bivaitye i izp'lnityeli na slovoto, a nye samo slushateli, da l'zhetye syebye si. zashchoto, ako nyakoi b'dye slushatyl na slovoto, a nye izp'lnityel, toi prilicha na chovyek, koito glyeda yestyestvyenoto si litsye v oglyedaloto; ponyezhye sye oglyedva, otiva si, i zavchas zabrayva kak'v bye. no koito vnickye v s'v'rshyeniya zakon na svobodata i postoyanstvuva, toi, kato nye ye zabravliv slushatyl, no dyeyatilyen izp'lnityel, shchye b'dye blazhyen v dyeinostta si. ako nyakoi skhva syebye si za blagochyestiv, a nye obuzdava yezika si, no mami s'rtsyeto si, nyegovoto blagochyestiye ye suyetno. chisto i nyeporochno blagochyestiye pryed boga i ottsa, yeto shcho ye da priglyedva chovyek sirachyetata i vdovitsitye v nyevolyata im, i da pazi syebye si nyeopytynen ot svyeta.

bratya moi, da nye d'rzhitye vyarata na proslavyeniya nash navstryechu isus khristos s litsyepriyatiye. zashchoto, ako vlyezye v sinagogata vi chovyek s's zlatyen pr'styen i s khubavi dryekhi, a vlyezye i siromakh s oplyeskani dryekhi, i poglyednyetye s pochit k'm onya, koito ye s khubavitye dryekhi, ta ryechetye: ti syedni tuka na dobro myasto; a na siromakha ryechetye: ti stoi tam, ili: syedni do podnozhiieto mi, nye pravitye li razlichia pomyezhdu si, i nye stavaty li pristrastni s'dii? slushaitye lyubyezni mi bratya: nye izbira li bog oniya, koito sa siromasi v svyetski nyeshcha, bogati s vyara i naslyednitsi na tsarstvoto, koyeto ye obyeshchal na tiya, koito go lyubat? a viye opozorikhyte siromakha. nali bogatitye vi ugnyetyavat i sami vi vlachat po s'dilishcha? nali tie khulyat pochtenoto imye, s koyeto sye imyenuvatye? obachye, ako izp'lnyavatye tsarskiya zakon, sporyed pisanieto: "da obichash blizhniya si kato syebye si", dobre pravitye. no ako glyedatye na litsye, gryakh pravitye, i ot zakona sye os'zhdaty kato pryest'pnitsi. zashchoto, koito opazi tsyeliya zakon, a s'gryeshi v yedno nyeshcho, biva vinovyyen v'v vsichko. ponyezhye onya, koito ye ryek'l: "nye prylyubodyestvuva", ryek'l ye i: "nye ubivai", t'i chye, ako nye prylyubodyestvuvas, a p'k ubivash, stanal si pryest'pnik na zakona. taka govoryetye i taka post'pvaitye kato chovyetsi, koito shchye b'dat s'dyeni po zakona na svobodata. zashchoto s'd't ye nyemilostiv k'm tozi, koito nye ye pokazal milost. milostta t'rzhyestvuva nad s'da. kakva polza, bratya moi, ako nyakoi kazva, chye ima vyara, a nyama dyela? mozhye li takava vyara da go spasi? ako nyakoi brat ili nyakoya syestra sa goli i ostanali byez yezhyednyevna khрана, i nyakoi ot vas im ryechye: idetye si s mir, dano b'dyetye stopyeni i nakhranyeni, a nye im dadetye potrebyenoto za tyaloto, kakva polza? taka i vyarata, ako nyama dyela, sama po syebye si ye m'rtva. no shchye ryechye nyakoi: ti imash vyara, a p'k az imam dyela; ako mozhyesh, pokazhi mi vyarata si byez dyela, i az shchye ti pokazha vyarata si ot moitye dyela. ti vyarvash, chye ima samo yedin bog, dobre pravish; i byesovyetye vyarvat i tryepyeryat. obachye iskash li da poznayesh, o suyetni chovyechye, chye vyara byez dyela ye byezplodna? avraam, nashiyat ottyets, nye opravda li sye chryez dyela kato prinyesyete sina si isaaka na zhyertyenyika? ti vizhdash, chye vyarata dyeystvuvashye zayedno s dyelata mu, i chye ot dyelata sye us'v'rshyestvuva vyarata; i izp'lni sye pisanieto, koyeto kazva: "avraam povyarva v boga; i tova mu sye vmyeni za pravda"; i sye naryechye bozhii priyatel. vizhdaty, chye chryez dyela sye opravdava chovyek, a nye samo chryez vyara. taka s'shcho i bludnitsata raav nye opravda li sye chryez dyela, kogato priye pratenitsitye i gi izprat b'rzhye pryed drug p't? zashchoto, kakto tyaloto otdyelyeno ot dukha ye m'rtvo, taka i vyarata otdyelyena ot dyela ye m'rtva.

bratya moi, nye stavaitye mnozina uchityeli, kato znayetye, chye shchye priyemym po-tyezhko os'zhdanye. zashchoto niye vsichki v mnogo nyeshcha gryeshim; a koito nye gryeshi v govoryenye, toi ye s'v'rshyen m'zh, sposobyen da obuzdaye i tsyaloto tyalo. yeto, niye turymaye yuzyditye v ustata na konyetye, za da ni sye pokoryavat, i obr'shchamye tsyaloto im tyalo. yeto, i korabitye, ako i da sa tolvoka golyemi, i sye tlaskat ot silnitye vyetrovye, pak s tv'rдыe malko kormilo sye obr'shchat na k'dyeto zhyelaye kormchiyata. taka i yezik't ye malka chast ot tyaloto, no mnogo sye khvali. yeto, s'vsyem malko og'n, kolko mnogo vyeshchystvo zapalva! i yezik't, toya tsyal svyat ot nyechystiye, ye og'n. myezhdu nashitye tyelyesni chasti yezik't ye, koito zarazyava tsyaloto tyalo i zapalva kolyeloto na zhivota, ni, a sam toi sye zapalva ot p'k'la. zashchoto vsyakak'v vid zyveroye, ptitsi, gadini i morski zhivotni sye ukrotyavat i ukrotyeni sa bili ot chovyechystvoto; no yezika nikoi chovyek nye mozhye da ukroti; buino zlo ye, p'lyen ye s's sm'rtonosna otrova. s nyego blagoslavymaye navstryechua i ottsa, i s nyego k'lnyem chovyetsiye s'zhdanyeni po bozhije podobii! ot s'shchitye usta izlizat blagoslovyeniye i proklyetiya! bratya moi, nye tryabva tova taka da b'dye. izvor't pushcha li ot s'shchoto otvyerstiye sladka i gorchiva voda? v'mozhno li ye, bratya moi smokovnitsata da rodi maslini, ili lozata smokini? taka s'shcho nye mozhye solyena voda da dava sladka. koi ot vas ye m'd'r i razumyen? nyeka pokazva svoiye dyela chryez dobriya si zhivot, s krotostta na m'drostta. no ako v s'rtsyeto si imatyе gorchiva zavist i kramolnichyestvo, nye sye khvalyetye i nye l'zhyetye protiv istinata. tova nye ye m'drost, koyato sliza ot gorye, no ye zymenna, zhivotinska, byesovska; zashchoto, gdyeto ima zavist i kramolnichyestvo, tam ima b'rktiya i vsyakakvo losho nyeshcho. no m'drostta, koyato ye otgorye, ye pryedi vsichko chista, poslye mirol'yubiva, krotka, umolima, p'lna s milost i dobri plodovye, primirityelna, nyelitsyemyerna. a plod't na pravdata sye syeye s mir ot mirotvortsitye.

otgdye proizlizat boyevye, i otgdye kramoli, myezhdu vas? nye ot tam li, ot vashitye slasti, koito voyuvat v tyelyesniye vi chasti? pozhyelavatye, no nyamatye; ryevnuvatye i zavizhdatyе, no nye mozhetye da poluchitye; karatyе sye i sye biyetye; no nyamatye, zashchoto nye prositye. prositye i nye poluchavatye, zashchoto zlye prositye, za da izhdivyavatye v slastitye si. pryelyubodyeitsi! nye znayetye li, chye priyatylstvoto s's svyeta ye vrazhda protiv boga? i t'i, koito iska da b'dye priyatyl na svyeta, stava vrag na boga. ili mislitye, chye byez nuzhda kazva pisaniyeto, chye bog i do zavist ryevnuva za dukha, koito ye turil da zhivyey v nas? no toi dava yedna po-golyama blagodat; zatova kazva: "bog na gordyelyitye sye protiv, a na smiryenitye dava blagodat". i t'i, pokoryavaitye sye

na boga, no protivetye sye na dyavola, i toi shchye byaga ot vas. priblizhavaitye sye pri boga, i shchye sye priblizhava i toi pri vas. izmivaitye r'tsyetye si, viye gryeshni, i ochistvaitye s'rtsata si, viye kolyebli. t'zhyetye, ridaitye i plachyetye; smyekh't vi nyeka sye ob'rnye na plach, i radostta vi v t'ga. smiryavaitye sye pryed navstryechua, i toi shchye vi v'zvishava. nye sye odumvaitye yedin drug, bratya; koito odumva brata ili s'di brata si, odumva zakona i s'di zakona; a ako s'dish zakona, nye si izp'lnityel na zakona, no s'diya. samo yedin ye zakonodatyl i s'diya, koito mozhye da spasi i da pogubi; a ti koi si ta s'dish blizhniya si? slushaitye syega viye, koito kazvatye: dnyes ili utrye shchye otidyem v yedi-koi-si grad, shchye pryesyedm tam yedna godina, i shchye t'rguvamyе i shchye spyechylim, - kogato viye nye znayetye kakvo shchye b'dye utrye. shcho ye zhivot't vi? zashchoto viye styе t'pа, koyato sye yavyava, i poslye izchyezva. vmyesto tova, viye tryabva da kazvatye: ako shchye navstryechu, niye shchye zhivyeyem i shchye napravim tova ili onova. no syega slavno vi ye da sye khvalitye. vsyaka takava khvalba ye zlo. prochye, ako nyakoi znaye da pravi dobro i go nye pravi, gryakh ye nyemu.

doidyetye syega, viye bogatitye, plachyetye i ridaitye poradi byedstviyata, koito idvat v'rku vas. bogatstvoto vi izgni, i dryekhitye vi sa izyadyeni ot moltsi. zlatoto vi i sryebroto vi r'zhdyasakha; i r'zhdata im shchye svidyetyelstvua protiv vas i shchye poyadye myesata vi kato og'n. viye styе s'birali s'krovishcha v poslyedniye dni. yeto, zaplatata za rabotnitsitye, koito sa zh'nali nivitye vi, ot koyato gi lishikhyte, vika; i vikovyetye na zhyetvaritye vlyazokha v ushitye na navstryechua na silitye. viye zhivyakhitye na zymyata razkoshno i razpusnato, ugoikhyte s'rtsata si kato v dyen na klanye. os'dikhyte, ubikhyte pravdyeniya; i toi nye vi sye protiv. i t'i, bratya, ostanyetye tv'rди, do navstryechunoto prishyestviye. yeto zymedyelyets't ochakva sk'potsyenniya plod ot zyemyata i t'rpi za nyego doklye poluchi i ranniya i k'sniya d'zhd. ostanyetye i viye tv'rди, i ukryepyetye s'rtsata si; zashchoto navstryechunoto prishyestviye nablizhi. nye roptaitye yedin protiv drug, bratya, za da nye b'dyetye os'dyeni; yeto, s'diyata stoi pryed vratitye. bratya, zymyetye za primyer na zlostradaniye i na tv'rrost prorositye, koito govorikha za navstryechunoto imye. yeto, oblazhavyame oniya, koito sa ostanali tv'rди. chuli styе za t'rpynietye na iova v izdaniyeto ot 1940 g. - ioana, p'yechatna gryeshka., i vidyeli styе syetnina v'zhdadyena nyemu ot navstryechua, chye navstryechu ye mnogo zhalostiv i milostiv. a pryedi vsichko, bratya moi, nye sye k'lnyetye nito v nye-byeto, nito v zyemyata, nito v druga nyakoya klyetva; no nyeka b'dye vashyeto govoryenye: da, da, i: nye, nye, za da nye padnyetye pod os'zhdanye. zlye li strada nyakoi ot vas? nyeka sye moli. vyesyel li ye nyakoi? nyeka pyeye khvalyeniya. boleyen li ye nyakoi ot vas? nyeka povika ts'rkovnitye pryevzityeri, i nyeka sye pomolyat nad nyego i go pomazhat

s maslo v navstryechunoto imye. i molitvata, koy-
ato ye s vyara, shchye izbavi stradalyetsa, navstryechu
shchye go privdignye, i, ako ye izv"rshil gryekhovye,
shchye mu sye prostyat. i t"i, izpovyadaitye yedin na
drug gryekhovyetye si, i molyetye sye yedin za drug,
za da ozdravyeyetye. golyama sila ima us"rdnata
molitva na pravyedniya. iliya byeshye chovyek s"s
s"shchoto yestyestvo kato nas; i pomoli sye us"rdno
da nye vali d"zhd, i nye valya d"zhd na zyemyata tri
godini i shyest myesyetsa; i pak sye pomoli i nye-
byeto dadye d"zhd, i zyemyata proizvyedye ploda si.
bratya moi, ako nyakoi ot vas sye v izdaniyeto ot
1940 g. "sye" lipsva. zabludi ot istinata, i yedin go
ob"rnye, nyeka znaye, chye koito ye ob"rnal gryesh-
niya ot zabludenyi mu p"t shchye spasi dusha ot
sm"rt i shchye pokriye mnogo gryekhovye.

pyet"r, apostol isus khristov, do izbraniye prishyeltsi, pr"snati po pont, galatiya, kapadokiya, aziya i vitiniya, izbrani po pryeduznaniyeto na boga ottsa, chryez osvyeschyeniyeto na dukha, za da styte poslushni i da b'dyetye por'syeni s kr"vta isus khristova; blagodat i mir da vi sye umnozhi. blagoslovyyen da b'dye bog i otets na nashiya navstryechu isus khristos, koito sporyed golyamata si milost ni v"zrodi za zhiva nadyezhda chryez v"zkryesenyiyeto na isusa khrista ot m"rtvitye, za naslyedstvo nyetlyenno, nyeoskvyernyayemo, i koieto nye povyakha, zapazyeno na nyebyesata za vas, koito s bozhiiata sila styte vardyeni chryez vyara za spasyeniye, gotovo da sye otkriye v posledno vyremye. v koieto blazhnyenstvo sye radvatye, ako i za maliko vyremye da sk"rbitye syega, (ako ye potryebno), v razni izpitni, s tsyel: izpitvanyeto na vashata vyara, kato ye posk"potsyenno ot zlatoto, koieto ginye, no pak sye izpitva chryez og'n, da izlyezye za khvala i slava i pochyest, kogato sye yavi isus khristos; kogoto lyubitye byez da styte go vidyeli; v kogoto kato vyarvatye, byez syega da go vyzhidatye, radvatye sye s nyeizkazana i pryelavna radost, kato poluchavatye slyedstviyeto na vyarata si, spasyeniye na dushitye si. za tova spasyeniye pryet"rsikha i izslyedvakha prorotsitye, koito prorokuvakha za blagodat, koyato bye naznachena za vas; kato izdirvakha, koye ili kakvo vyremye posochvashye khristoviyat dukh, koito byeshye v tyakh, kogato pryedizvyestyavashye khristovitye stradaneya, i slyed tyakh slavyete. i otkri im sye, chye nye za syebye si, a za vas, sluzhyekha tye v tova, koyeto syega vi sye izvysti chryez oniya, koito vi propovyadvakha blagovyeshtiyeto chryez svyetyia dukh izpratyen ot nyebyesata; v koieto i samitye angely zhyelayat da nadniknat. zatova pryepashyetye sye pryeh chryeslata na vashitye pomisli, b'dyetye v"zd"rzhani i imaitye p"lna nadyezhda za blagodat, koyato shchye vi sye dadye, kogato sye yavi isus khristos. kato poslushni chada, nye sye s"obrazavayaitye s p"rvitye strasti, koito imakhtye v"v vyremye na nyeznaniyeto si; no, kakto ye svyet toya, koito vi ye prizoval, taka bivaitye svyeti i viye v tsyaloto si d"rzhaney; zashchoto ye pisano: "b"dyetye svyeti, ponyezhye az s"m svyet". i ako prizovavayete kato otets tozi, koito byez litsyepriyatiye s"di, sporyed dyeloto na vsyekigo, to pryekaraitye s"s strakh vyremyeto na vashyeto pryestoyavanye, kato znayetye, chye nye s tlyenni nyeshcha - sryebro ili zlato - styte izkupyeni ot suyetniya zhiivot, pryedadyen vam ot bashchitye vi, no s"s sk"potsyennata kr"v na khrista, kato na agnyets byez nyedostat"k i pryechist, koito naistina byeshye pryedopryedyelen pryedi s"zdaniyeto na svyeta, no sye yavi v skonchaniyeto na vyremyenata za vas, koito chryez nyego povyarvakhtye v boga, koito go v"zkryesi ot m"rtvitye i mu ye dal slava, taka shchoto vyarata i nadyezhdata vi da b"dat v boga. ponyezhye styte ochistili dushitye si, kato styte sye pokorili na istinata, koyato dokarva do nyelitsyemerno bratolyubiyey, obichaitye sye yedin drug goryeshcho, ot s"rtsye, t"i kato sye v"zrodikhtye, nye ot tlyenno syemye, a

ot nyetlyenno chryez bozhiiyeto slovo, koyeto zhivyye i traye [do vyeka]. zashchoto "vsyaka tvar ye kato tryeva, i vschkata i slava kato tsvyat ot tryeva; tryevata izs"khva, i tsvyet"t i okapva, no slovoto bozhiiye traye do vyeka"; i tova ye slovoto, koyeto vi ye blagovyeshtyeno.

2

i t"i, kato otkhv"rlitye vsyaka zloba, vsyaka lukavshchina, litsyemyeriye, zavist i vsyako odumvanye, pozhyelavayite kato novorodenyi mladentsi, chistoto dukhovno mylako, za da porasnyetye chryez nyego k"m spasyeniye, ako styte opitali, "chye navstryechu ye blag;" pri kogoto idvaiki, kato pri zhiv kam"k, ot chovyetsitye otkhv"rlyen, a ot boga izbran i sk"potsyenen, i viye, kato zhivi kam"ni, sye s"grazhdatyte v dukhovny dom, za da stanetye svyeto svyeschchyenstvo, da prinasatyte dukhovni zhyertvi, blagopriyatni na boga chryez isusa khrista. zashchoto ye pisano v pisaniyeto: - "yeto, polagam v sion kraig"lyen kam"k, izbran, sk"potsyenen; i koito vyarva v nyego, nye shchye sye posrami". za vas, prochyete, koito vyarvatye, toi ye sk"potsyennost, a na tiya, koito nye vyarvat, "kam"k"t, koito otkhv"rlikka zidaritye, toi stana glava na "g"la, i, "kam"k"t, o koito da sye sp"vat, i kanara, v koyato da sye s"blaznyavat"; zashchoto sye sp"vat o slovoto i sa nyepokorni, - za koyeto byakha i opryedyeleni. viye, obachye, styte izbran rod, tsarsko svyeschchyenstvo, svyet narod, lyudyte, koito bog pridobi, za da v"zvyestyava pryev"zkhodstvata na tozi, koito vi prizova ot t'mninata v svoiyata chudyerna svyetlina: viye, koito nyakoga si nye byakhtye narod, a syega styte bozhii narod, nye byakhtye pridobili milost, a syega styte pridobili. v"zlyubeni, umolyavam vi, kato prishyeltsi i chuzhdyentsi na svyeta, da sye v"zd"rzhatye ot pl"tski strasti, koito voyuvat protiv dushata; da zhivyyetye blagoprichno myezhdu yezichnitsitye, t"i shchoto, odnosno tova, za koyeto vi odumvat kato zlodyeitsi, da proslavyat boga v"v vyremyeto, kogato shchye gi posyeti, ponyezhye vyzhdat dobriyte vi dyela. pokoryavayite sye zaradi navstryechua na vsyaka chovyeshka vlast, bilo na tsarya, kato v"rkhovnen vladetyel, bilo na upravityelitye, kato pratyenitsi ot nyego, za da nakazvat zlodyeitsitye i za pokhvala na dobrotvortsitye. zashchoto tova ye bozhiiyeto volya, kato pravitye dobro, da zatulyatyte usata na nyevyezhtitye i glupavi chovyetsi; kato svobodni, obachye, nye upotryebavashchi svobodata za pokrivalo na zloto, no kato bozhii slugi. pochitaitye vsichki; obichaitye bratstvo; ot boga sye boitye, tsarya pochitaitye. slugi, pokoryavayite sye na navstryechuaritye si s p"lyen strakh, nye samo na dobriyte i krotkitye, no i na op"rnichavitye; zashchoto tova ye blagoudno, ako nyakoi ot s"znaniyeto za boga pryet"rpyava osk"rblyeniya, kato strada nyespravedlivo. zashchoto, kakva pokhvala, ako ponasyatyte t"rpyelivo, kogato vi biyat za pryest"plyeniya vi? no kogato v"rshitye dobro i stradatye, ako ponasyatyte t"rpyelivo, tova ye ugodno pryed boga. zashchoto i na tova styte

prizovani; ponyezhye i khristos postrada za vas, i vi ostavi primyer da poslyedvatye po nyegovytye st'pki; koito gryakh nye ye storil, nito sye ye namyerilo lukavshchina v ustata mu; koito bidyeiki okhulvan, khula nye otrv'shchashye; kato strdashye, nye zaplashvashye; no pryedavashye dyeloto si na tozi, kato s'di spravvedlivo; koito sam ponyesy v tyaloto si nashitye gryekhovye na d'rvoto, t'i shchoto, kato smye umryeli za gryekhovyyete, da zhivyyem za pravdata; s chiyato rana viye ozdravlyakhtye. zashchoto kato ovtseye bluzhdayekhtye, no syega sye v'rnakhtye pri pastirya i yepiskopa na dushitye vi.

3

podobno i viye, zheni, pokoryavaitye sye na m'zhyetye si, taka shchoto, dazhye ako nyakoi ot tyakh nye sye pokoryavat na slovoto, da sye pridobiyat byez slovoto, chryez obkhodata na zhyenitye si, kato vidyat, chye viye sye obkhozhdaty s's strakh i chistota. vashyeto ukrashenyiye da nye ye v'nshno, sirych, plyetyenye kosata, kichyenye s's zlato, ili oblichanye s's sk'pi dryekhi, no skrishniyat v s'rtsyeto zhivot gr'tski: chovyeck., s nyetlyennoto ukrashenyiye na krot'k i tikh dukh, koyeto ye sk'potsyenno pryed boga. zashchoto taka nyakoga i syetyiye zheni, koito sye nadyavakha na boga, ukrasyavakha syebe si, kato sye pokoryavakha na m'zhyetye si; katto sara sye pokoryavashye na avraama i go narichashye navstryechuar. i viye styte nyeini d'shchyeri, ako pravitye dobro i nye sye boitye ot nikakvo zaplashvanye. s'shcho i viye m'zhye, zhivyyeitye blagorazumno s zhyenitye si, kato s po-slab s's'd, i otdavaitye pochit na tyakh kato na s'naslyednitsi na dadyeniya chryez blagodat zhivot, za da nye stava pryepytstviye na molitivyte vi. a, nai-poslye, b'dyetye vsichki yed-nomislyeni, s'chuvstvityelni, bratolyubivi, milostivi, smiryenom'dri. nye v'zdavaitye zlo za zlo ili khula za khula, a naprotiv blagoslavlyaitye; ponyezhye na tova byakhtye prizovani, za da naslyeditye blagoslovyeniye. zashchoto, "koito zhyelaye da obicha zhivota i da vidi dobri dni, nyeka pazi yezika si ot zlo i ushtnyte si ot l'zhlyvo govoryenye; nyeka sye otklonyava ot zlo, i da v'rshi dobro; nyeka t'rsi mir i da sye stryemi k'm nyego. zashchoto ochitye na navstryechua sa v'rkuh pravyednitye, i ushtyete mu k'm tyakhnata molitva; no lityeto na navstryechua ye protiv oniya, koito v'rshat zlo" i koi shchye vi stori zlo, ako styte ryevnostni za dobroto? no dazhye, ako postradatye za pravdata, blazheni styte; a "ot tyakhnoto zastrashavanye nye sye boitye, nito sye smushchavaitye". no pochitaitye s's s'rtsata si khrista kato navstryechu, kato b'dyetye vinagi gotovi da otgovaryaty, (no s krotost i strakhopochitaniye), na vsyegiko, koito vi pita za vashata nadyezhda. imaitye chista s'vyest, taka shchoto v'v vsichko, v koyeto vi odumvat da sye posramyat oniya, koito klyevetyaty dobrata vi v khrista obkhoda. zashchoto ye po-dobrye da stradatye, kato v'rshitye dobro, ako ye takava bozhniyata volya, a nye kato v'rshitye zlo. zashchoto i khristos yedin p't postrada za gryekhovyyete, pravyedniyat za nyepavyednitye,

za da ni privyedye pri boga, bidyeiki um'rtvyen po pl't, a ozhivotvoryen po dukh; s koito otidyte da propovayadva na dukhovyyete v t'mnitsata, koito yedno vryemye byakha nyepokorni, kogato bozhiiyeto d'lgot'rpyniye gi chakashye v noyevitye dni, dokato sye pravyyeshye kovchyye, v koito maltsina, to yest, osyem dushi, sye izbavikha chryez voda. koyato v obraza na kr'shcheyeniyeto i syega vi spasyava, (nye izmivanyeto na pl'tskata nyechistota, no poziva k'm boga na chista s'vyest), chryez v'zkryesyeniye na isusa khrista; koito ye otdyasno na boga, kato sye ye v'znyes'l na nyebyeto, i komuto sye pokorikha angeli, vlasti i sili.

4

i t'i ponyezhye khristos postrada po pl't, v'or'zhyetye sye i viye s's s'shchata mis'l, zashchoto postradaliyat po pl't sye ye ostavit ot gryekha, za da zhivyyeitye pryez ostanaloto v tyaloto vryemye, nye vyeche po chovyeshki strasti, a po bozhniyata volya. zashchoto dovolno ye minaloto vryemye, kogato styte zhivyeli taka, katto zhyelayat da zhivyyeat yezich-nitsitye, katto styte pryekarvali v nyechistoti, v strasti, v'v vinopiistva, v pirovaniya, v opivaniya, i v om-raznitye idolosluzheniya. odnosno tova tye sye i chudyat, i vi khulyat za gdyeto nye tichaty s tyakh v s'shchata krainost na razvrata; no tye shchye otgovoryat pryed onzi, koito skoro shchye gr'tski: ye gotov da. s'di zhivitye i m'rtvitye, ponyezhye zatova sye propovayadva blagovyestiyeto i na m'rtvitye, t'i shchoto, kato b'dat s'dyeni po chovyeshki v pl't, da zhivyyeat po boga v dukh. a krayat na vsichko ye nablizhil; i t'i, zhivyyeitye razumno i tryezvyeno, za da sye pryedavatye na molitva. pryedi vsichko imaitye us'rdna lyubov pomyezhdu si, zashchoto lyubovta pokriva mnozhyestvo gryekhovye. b'dyetye gostolyubivi yedni k'm drugi byez roptaniye. sporyed darbata, koyato vsyeki ye priyel, sluzhyetye s nyeya yedin na drug kato dobri nastoinitsi na mnogo-razlichnata bozhniyata blagodat. ako govori nyakoi, nyeka govori kato tak'v, koito proglaslava bozhii slovyesa; ako sluzhi nyakoi, nyeka sluzhi, kato tak'v, koito dyeistvuva s's silata, koyato mu dava bog; za da sye slavi v'v vsichko bog chryez isusa khrista, komuto ye slavata i navstryechustvoto do vyechni vyekovy. amin. v'zlyubyni, nye sye chudyetye na ognenyata izpitnya, koyato dokhohzda v'rkuh vas, za da vi opita, kato chye vi sye sluchva nyeshcho chudno; no radvaitye sye za gdyeto s tova viye imatye obshcheyeniye v stradananiya na khrista, za da sye zaradvatye pryemnogno i kogato sye yavi nyegovata slava. blazheni styte, ako vi opozoryavat za khristovoto imye; zashchoto dukh't na slavata i na boga pochiva na vas [otk'm tyakh sye khuli, a otk'm vas sye proslavya]. nikoi ot vas da nye strada nyakoi kato khristiyanin, da sye nye sramuva, a nyeka slavi boga s tova imaye. zashchoto doidye vryemyeto da sye zapoch-hnye s'd't ot bozhiiyeto domochadiye; i ako pochnye p'rvo ot nas, kakva shchye b'dye syetyninata na tiya, koito nye sye pokoryavat na bozhiiyeto blagovyestiye?

i ako pravyedniyat yedvam sye spasyava, to nyechis-
tiyat i gryeshniyat gdye shchye sye yavyat? zatova i
tiya, koito stradat po bozhiiata volya, nyeka pryeda-
vat dushitye si na vyerniya s"zdatyel, kato v"rshat do-
bro.

5

procheyeye, pryevzityeritye, koito sa myezhdu vas,
uvyeshchavam az koito tozhye s"m pryevzityer i
svidyetyel na khristovitye stradanija i uchastnik na
slavata, koyato ima da sye yavi: pazyetye bozhiieto
stado, koyeto ye myezhdu vas; nadziravaitye go,
nye s prinuzhdyeniye, a dragovolno, kato za boga;
nito za gnusna pyechalba, no s us"rdiye; nito kato
chye navstryechuaruvatye nad pastvoto, koyeto vi
sye povyeryava, a kato pokazvatye primyer na sta-
doto. i kogato sye yavi pastiryenachalnik"t, shchye
poluchitye vyenyetsa na slavata, koito nye povyakhva.
taka i viye, po-mladi, pokoryavaitye sye na po-
staritye, da! vsichki yedin na drug. oblyechyetye
smiryeniyeto; zashchoto bog sye protivi na gordye-
livitye, a na smiryenitye dava blagodat. i t"i,
smiryetye sye pod moshchnata r"ka na boga, za da
vi v"zvisi svoeyevryemyenno; i vsyaka vasha grizha
v"zlozhyetye na nyego, zashchoto toi sye grizhi za
vas. b"dyetye tryezvyeni, budni. protivnik"t vi,
dyavol"t, kato rikayeshch l"v obikalya, t"rsyeiki kogo
da pog"lnye. s"protivyetye sye nyemu, stoyeiki tv"rdi
v"v vyarata, kato znayetye, chye s"shchitye stradanija
sye ponasyat i ot bratyata vi v svyeta. a bog
na vsyaka blagodat, koito vi ye prizoval v svoy-
ata vyechna slava chryez khrista [isusa], shchye vi
us"v"rshyestvuva, utv"rdi, ukryepi [i napravi nye-
pokolyebimi], slyed kato postradatye malko. nyemu
da b"dye navstryechustvoto do vyechni vyekovyе.
amin. chryez sila, vyerniya brat, kakto go mislya,
pisakh vi nak"so, da vi uvyeshchavam i zayavyavam,
chye tova ye istinskata bozhiya blagodat. stoitye
tv"rdi v nyeya. pozdravyava vi s izbranata s vas
ts"rkva v"v vavilon, i sin moi marko. pozdravyetye
sye yedin drug s lyubyezna tsyeluvka. mir na vsichki
vas, koito styе v khrista [isusa].

simon pyet'r, sluga i apostol isus khristov, na vas, koito chryez pravdata na nashiya bog i spasityel isus khristos styte poluchili yednakva s nas sk"potsyenna vyara: blagodat i mir da ye tym unozhi chryez poznavanyeto na boga i na isusa, nashiya navstryechu. ponyezhye nyegovata bozhyestvyena sila ni ye podarila vsichko shcho ye potrebnno za zhivota i za blagochystiyeto, chryez poznavanyeto na tozi, koito ni ye prizoval chryez svojata slava i sila; chryez koito sye podarikha sk"potsyennitye nam i tv"rdye golyemi obyeshchaniya, za da stanyetye chryez tyakh uchastnitsi na bozhyestvyenoto yestystvo, kato styte izbyagali ot proizlyazhoto ot strastitye raztlyeniy v svyeta; to po samata taya prichina polozhyetye vsyako staraniye i pribavyetye na vyarata si dobrodyetel, na dobrodyetelsta si blagorazumiye, na blagorazumietye si syebyeobuzzaniye, na syebyeobuzzaniyeto si tv"rdost, na tv"rdosta si blagochystiye, na blagochystiyeto si bratolyubiye, i na bratolyubiyeto si lyubov. zashchoto ako tiya dobrodyeteli sye namirali u vas i izobilvat, tye vi pravdat da nye styte byezdyelni nito byezplodni v poznaniyeto na nashiya navstryechu isus khristos. no onya, u kogoto tye nye sye namirali, ye slyap, k"soglyed, i ye zabravil, chye ye bil ochistyen ot staritye si gryekhovye. zatova, bratya, postaraitye sye oshchye povyecheye da zatv"rdyavatyte vashyeto prizvaniye i izbiranye; zashchoto, kato v"rshitye tiya dobrodyeteli, nikoga nyama da izpadnyetye. ponyezhye taka shchye vi sye dadye golyam dost"p v"v vyechnoto tsarstvo na nashiya navstryechu i spasityel isus khristos. zatova vsyakoga shchye b"da gotov da vi napomnyam za tiya raboty, ako i da gi znayetye i da styte utv"rdyeni v istinata, koyato syega d"rzhitye. i mislya, chye ye pravo, dokato s"m v taya tyelyesna khizha, da vi podtikvam chryez napomnyanye; ponyezhye znaya, chye skoro shchye napusna khizhata si, katto mi izvesti nashiyat navstryechu isus khristos. dazhye shchye sye postaraya shchoto viye i slyed sm"rtta mi, da mozhetye vsyakoga da pomnitye tiya raboti. zashchoto, kogato vi obyavikhmye silata i prishyestviyeto na nashiya navstryechu isus khristos, niye nye slyedvakhmye khitro izmislyeni basni, a byakhmye ochyeviditsi na nyegovoto vyelichiy. zashchoto toi priye ot boga otssa pochyst i slava, kogato ot vyelikolopnata slava doidyte do nyego tak"v glas: tozi ye moyat v"zlyubyen sin, v kogoto ye moyeto blagovolyeniye. toya glas chukhmye sami niye, chye doidyte ot nyebyeto, kogato byakhmye s nyego na svyetata planina. i taka, prorochyeskoto slovo povyecheye sye potv"rzhdava za nas; i viye dobre pravitye, chye vnimavatye na nyego, kato na svyetilo, koyeto svyeti v t'mno myasto, dogdye sye zazori, i zornitsata izgryeye v s"rtsata vi. i tova da znayetye pryedi vsichko, chye nikoye prorochyestvo v pisanitye nye ye chasto na proroka obyasyenyeniye na bozhiiyata volya; zashchoto nikoga nye ye idvalo prorochyestvo ot chovyeshka volya, no [svyetytye] chovyetsi sa gov-orili ot boga; dvizhimi ot svyetya dukh.

no imalo ye l"zhlyvi prorotsi myezhdu lyudyetye, katto i myezhdu vas shchye ima l"zhlyvi uchityeli, koito shchye v"vyedat taino gibylni yeryesi, kato sye otrichat dazhye ot navstryechuara, koito gi ye kupil, ta shchye navlyekat na syebye si b"rza pogibyl. i mnozina shchye poslyedvat tyekhnitye pokhoitoyi dyela, poradi koito chovyetsi p"tyat na istinata shchye sye pokhuli. ot lakomstvo tye shchye vi mamat s pristoryeni dumi; no tyakhnata pris"da, otdavna prigotvyena, nye sye zabavya, i tyakhnoto pogublyeniye nye dryemye. zashchoto, ako bog nye poshchadi i anglyeli, kogato s"gryeshikha, no gi khv"rli v mraka na nai-d"lbokitye rovovye, i gi pryedadye da b"dat vardeny za s"d; i ako nye poshchadi stariya svyat, no opazi s oshchye syedem dushi noya, propovyednika na pravdata, kogato nanyesyte potop v"rkhu nychyestviya svyat; t'i s"shcho, ako toi os"di na razoryeniye sodomskitye i gomorskitye gradove i gi ob"rna na pyepyel, i gi postavi za primyer na oniya, koito shchyakha da v"rshat nychyestiy, no izbavi pravedyeniya lot, komuto bye dosadil razvratniya zhivot na nychyestiviy; (zashchoto toya pravedyen chovyek, kato zhivyeyeshye myezhdu tyakh izm"chvashye ot dyen na dyen pravedyenata si dusha, kato glyedashye i slushashye byezzakonnitye im dyela); to znaye navstryechu kak da izbavi blagochystiyeto ot napast, a nychyestiviyte da d"rzi pod nakazaniye za s"dniya dyen, a osobyeno tiya, koito s nychisto pozhyelaniye slyedvat pl"tskitye strasti i pryezirat vlastta. smyli i uporit, tye nye sye strakhuvat da khulyat slavnitye s"shchyestva; dokato anglyelitye, ako i da sa pogolyemi v moshchi i sila, nye pryedstavyat protiv tyakh khulytelna pris"da pryed navstryechu. tiya, obachye, kato zhivotni byez razum, yestystvyeno rodyeni, za da b"dat lovyeni i iztryebvani, khulyat za nyeshcha, koito nye znayati, i shchye poginat v svoya razvrat, nablizhavashchi da poluchat zaplatata na nyeppravdata - lyudye, koito schitat za udovolstviye da razkoshyestvuvat dyenyem. tye sa pyetna i pozor; naslazhdavat sye s primamkitye si, kogato sa na ugoshchyeniye pri vas; ochitye im sa p"lni s bludstvo i s nyepryestanyen gryakh; podmamvat nyeutv"rdyeni dushi; s"rtsyeto im ye nauchyeno na lakomstvo; tye sa pryedadyeni na proklyetiya; ostavikha pravaya p"t i sye zabludikha, kato poslyedvakha p"tya na valaama vyeorov, koito obikna zaplatata na nyeppravdata, no bidye izoblichyen za svoyetu byezzakoniye, kogato nyam osyel progovori s chovyeshki glas i v"zprya ludosta na proroka. tye sa byezvodni klyadentsi, m"gli tlaskani ot burya, za koito ye zapazyena mrachna t'mnina [do vyeka]. zashchoto, kato govoryat s naduto praznosloviye, tye s raztlyennostta podmamvat v pl"tskitye strasti oniya, koito yedvam izbyagvat ot zhivyeyeshchitye v zabluda. obyeshchavat im svoboda, a tye sami sa robi na razvrat; zashchoto ot kakovto ye pobedyeden nyakoi, na tova i rob stava. ponyezhye, ako, slyed kato sa izbyagali ot svyetskitye mr"sotii chryez poznavanyeto na navstryechu i spasityelya isusa khrista, tye pak sa sye spilyeli v tyakh i ostavat pobedyeni, to poslyednoto im s"stoyaniye ye

stanalo po-losho ot p"rvoto. ponyezhye po-dobrye bi bilo za tyakh da nye byakha poznali p"tya na pravdata, otkolkoto slyed kato sa go poznali, da sye otv"rnat ot pryedadyenata na tyakh svyeta zapovyed. s tyakh sye ye sluchilo tova, koyeto kazva istinskata poslovitsa: psyeto sye v"rna na b"lvocha si, i: ok"panata svinya sye v"rna da sye valya v tinyata.

3

yeto v"zlyubeni, pisha vi tova vtoro poslaniye; i v dvyetye s"buzhdam chryez napomnyanye vashiya chist razum, za da pomnitye dumitye, izgovoryeni po-napryed ot svyetye prorotsi i zapovyedta na navstryechua spasityelya, dadyena chryez izpratyen-itye vam apostoli. pryedi vsichko znaitye tova, chye v poslednyete dni shchye doidat podigravateli, koito s podigravkitye si shchye khodyat po svoitye strasti i shchye kazvat: gdye ye obyeshchanoto mu pr-ishyestviye? zashchoto, otkak sa sye pominali bash-chitye ni vsichko si stoi taka kakto ot nachaloto na s"zdaniyeto. zashchoto tye svoevolno nye prizna-vat tova, chye chryez bozhyyeto slovo ot nachalo ye imalo nyebye i zyemya splotyena ot vodata, i vs-ryed vodata, no pak posryedstvom tyakh togavash-niyat svyat, potopyen ot vodata zagina. taka s"s s"shchoto slovo, i dnyeshnitye nyebye i zyemya sa na-trupani za og"n, pazyeni do dyenya na strashniya s"d i pogibyelta na nyechyestivitye chovyetsi. oshchye i tova nyeshcho da nye zabravatyae, v"zlyubeni, chye za navstryechua yedin dyen ye kato khilyada go-dini, i khilyada godini kato yedin dyen. navstryechu nye zabavya tova, koyeto ye obyeshchal, sporyed kakto nyakoi smyatat bavyenyeto, no zaradi vas t"rpi za d"lgo vryemye; ponyezhye nye iska da poginat nyakoi, no vsichki da doidat na pokayaniye. a navstryechuniyat dyen shchye doidyete kato kradyets, kogato nyebyeto shchye pryeminye s bucheyeniye, a stikhiitye nazhyezhyeni shchye sye stopyat, i zye-myata i kakvoto sye ye v"rshilo po nyeya shchye izchyeznat. prochyete, ponyezhye vsichko tova shchye sye stopi, kakvi tryabva da styete viye v svyeto zhivyeyenye i v blagochyestiyete, kato ochakvatye i ozhidatye dokhozhdanyeto na bozhiya dyen, poradi koito nyebyeto v"zplamyenyeno shchye sye stopi, i stikhiitye nazhyezhyeni shchye sye razlozhat! a sporyed obyeshchaniyeto mu ochakvamye novo nye-bye i nova zyemya, v koyato da zhivyete pravda. zatova, v"zlyubeni, kato ochakvatye tiya nyeshcha, staraitye sye da sye namyeritye chisti i nyeporochni pryed nyego, s mir v s"rtsata si. i schitaitye d"lgot"rpyenyeto na nashiya navstryechu kato sryed-stvo za spasyeniye; kakto lyubyezniyat ni brat pavyel vi ye pisal, sporyed dadyenata mu m'drost. kakto pishye i v"v vsichkitye si poslaniya, kogato govori v tyakh za tiya raboti; v koito poslaniya ima nyakoi nyeshcha m"chni za razbiranye, koito nyeuchyen-itye i nyeutv"rdyenyete izopachavat, kakto pravyat i s drugitye pisaniya, za svoyata pogibyel. i t"i, viye, v"zlyubeni, kato styete pryedizvyestyeni za tova, pazyetye sye da nye bi da sye zavlyechyetyete ot zabluzhdyenyeto na byezzakonnitye i da otpad-nyetye ot utv"rzhdanyeto si. no rastyete v blago-

datta i poznavanyeto na nashiya navstryechu i spa-sityel isus khristos. nyemu da b"dyete slava i syega i do vyechniya dyen. amin.

tova, koyeto byeshye otnachalo, koyeto chukhmye, koyeto vidyakhmye s ochitye si, koyeto izglyedakhmye i r'tsyetye ni popipakha, za slovoto na zhivota, - (zashchoto zhivot't sye yavi, i niye vidyakhmye, i svidyetyelstvuvamye, i vi v'zvyestyavamye vyechniya zhivot, koito byeshye u ottsa i sye yavi nam), - tova, koyeto smye vidyeli i chuli, nyego v'zvyestyavamye i na vas, za da imatye i viye obshchyniye s nas; a p'k nashyeto obshchyniye ye s ottsa i s nyegoviya sin isus khristos. i tova vi pishyem, za da b'dye p'l'na vashata radost. i izvyestiyeto, koyeto chukhmye ot nyego i v'zvyestyavamye na vas, ye tova, chye bog ye svyettina, i v nyego nyama nikakva t'mnina. ako ryechyem, chye imamye obshchyniye s nyego, a khodim v t'mninata, l'zhyem i nye dyeistvuvamye sporyed istinata, no ako khodim v svyettinata, kaktoto ye toi v svyettinata, imamye obshchyniye yedin s drug, i kr'vta na sina mu isusa [khrista] ni ochistva ot vsyeki gryakh. ako ryechyem, chye nyamamye gryakh, l'zhyem syebye si, i istinata nye ye v nas. ako izpovyadvamye gryekhovyyetye si, toi ye vveryen i pravedyen da ni prosti gryekhovyyetye, i da ni ochisti ot vsyaka nyepavda. ako ryechyem, chye nye smye s'gryeshili, pravim boga l'zhyets, i nyegovoto slovo nye ye v nas.

dychitsa moi, tova vi pisha, za da nye s'gryeshitye; no ako s'gryeshi nyakoi, imamye khodatai ili, utyeshityel. vzh. ioan 14:16 pri ottsa, isusa khrista pravedyeniya. toi ye umilostivyniye za nashitye gryekhovye, i nye samo za nashitye, no i za gryekhovyyetye na tsyeliya syvat. i po tova smye uvveryeni, chye go poznavamye, ako pazim zapovyedyte mu. koito kazva: poznavam go, a zapovyedyte mu nye pazi, l'zhyets ye, i istinata nye ye v nyego. no ako nyakoi pazi slovoto mu, nyegovata lyubov k'm boga ye naistina s'v'rshyena. po tova znayem, chye smye v nyego. koito kazhva, chye pryeb'dva v nyego, sam ye dl'zhyen da khodi, kaktoto ye khodil khristos. v'zlyubyni, nye ye nova zapovyedta, koyato vi pisha, no ye stara zapovyed koyato stye imali otnachalo; starata zapovyed ye slovoto, koyeto stye chuli. no pak ye nova zapovyedta, koyato vi pisha, koyeto nyeshcho ye istinsko i v nyego i v'v vas; zashchoto t'mninata pryemina, i istinskata svyettina vyeche svyeti. koito kazva, chye ye v svyettinata, a mrazi brata si, toi i do syega ye v t'mninata. koito lyubi brata si, toi pryeb'dva v svyettinata; i v nyego nyama s'blaz'n. a koito mrazi brata si toi ye v t'mninata i v t'mninata khodi, i nye znaye k'dye otiva, zashchoto t'mninata ye zaslyepila ochitye mu. pisha vam, dychitsa, zashchoto vi sye prostikha gryekhovyyetye zaradi nyegovoto imye. pisha vam, bashchi, zashchoto poznavatyetozhi, koito ye otnachalo. pisha vam, mladyezhi, zashchoto pobedydikhtye lukaviya. pisakh vam, dychitsa, zashchoto poznavatyetozhi. pisakh vam, bashchi, zashchoto poznavatyetozhi, koito ye otnachalo. pisakh vam, mladyezhi, zashchoto stye silni,

i bozhiieto slovo pryeb'dva v'v vas, i pobedydikhtye lukaviya. nye lyubyetye svyeta, nito kakovoto ye na svyeta. ako lyubi nyakoi svyeta, v nyego nyama lyubov k'm ottsa. zashchoto vsichko shcho ye v svyeta, - pokhotta na pl'tta, pozhyelaniieto na ochitye, i tshchyeslaviyeto na zhivota, - nye ye ot ottsa, no ye ot svyeta; i svyet't pryeminava, i nyegovitye pokhoti; a koito v'rshi bozhiiyeta volya, pryeb'dva do vyeke. dychitsa, poslyedno vryemye ye; zashchoto kaktoto stye chuli, chye idye antikhris, i ponyezhye syega ima mnogo antikhrishti, ot tova znayem, chye ye poslyedno vryemye. ot nas izlyazokha, no nye byakha ot nas; zashchoto ako byakha bili ot nas, shchyakha da si ostanat s nas; no izlyazokha, za da stanye yavno, chye tye vsichki nye sa ot nas. a viye stye pomazani ot svyetiya i znayetye vsichko. pisha vi, nye zashchoto nye znayetye istinata, no zashchoto ya znayetye i razbiratyte, chye nikakva l'zha nye ye ot istinata. koi ye l'zhyets, osvnen onaya, koito otricha, chye isus ye khristos? toi ye antikhris, koito stye otricha ot ottsa i ot sina. nikoi, koito stye otricha ot sina, nyama nito ottsa; a koito izpovyadva sina, ima i ottsa. a kolkoto za vas, onova, koyeto stye chuli otnachalo, nyeka ostanaye u vas. ako ostanaye u vas tova, koyeto stye chuli otnachalo, to i viye shchye pryeb'dyetye v sina i v ottsa. i obyeshchaniyeto, koyeto toi ni dadye ye tova - vyechen zhivot. pisha vi tova poradi tiya, koito zhyelayat da vi zabludyat; a kolkoto za vas, pomazaniyeto, koyeto priyekhtye ot nyego, ostava v'v vas, i nyamatye nuzhda da vi uchi nyakoi; zatova, kaktoto nyegovoto pomazaniye vi uchi za vsichko, i ye istinsko, a nye l'zhlyvo, pryeb'dvayte v nyego, kaktoto vi ye nauchilo da pravitye. dychitsa, i syega pryeb'dvayte v nyego, ta kogato sye yavi, da imatye dr'znoyniye, i da sye nye posramim pryed nyego v prishyestviyeto mu. ako znayetye, chye toi ye pravedyen, znayetye, chye i vsyeki, koito v'rshi pravda, ye ot nyego rodyen.

vizhtye kakva lyubov ye dal nam otyets, da sye naryechyem bozhii chada; a takiva i smye. zatova svyet't nye poznava nas, zashchoto nyego nye pozna. v'zlyubyni, syega smye bozhii chada, i oschchye nye ye stanalo yavno kakvo shchye b'dyem; no znayem, chye kogato stanye yavno, shchye b'dyem podobni nyemu, zashchoto shchye go vidim kaktoto ye. i vsyeki, koito ima taya nadyezhda na nyego, ochistva syebye si, kaktoto ye toi chist. vsyeki, koito v'rshi gryakh, v'rshi i byezzakoniye, zashchoto gryekh't ye byezzakoniye; i znayetye, chye toi sye yavi da nosi gryekhovyyetye. v nyego nyama gryakh. nikoi, koito pryeb'dva v nyego, nye s'gryeshava; nikoi, koito s'gryeshava, nye go ye vidyal, nito go ye poznal. dychitsa, nikoi da nye vi zabluzhdava: koito v'rshi pravda, pravedyen ye, kaktoto i khristos ye pravedyen. koito v'rshi gryakh, ot dyavola ye; zashchoto dyavol't otnachalo s'gryeshava. zatova sye yavi bozhiiyati sin, da s'sipye dyelata na dyavola. nikoi, koito ye rodyen ot boga, nye v'rshi gryakh, zashchoto nyegoviyat zarodish pryeb'dva v nyego; i nye mozhye da s'gryeshava, zashchoto ye rodyen ot boga.

po tova sye razpoznavat bozhiitnye chada i dyavol'skiye chada; nikoi, koito nye v'rshi pravda, nye ye ot boga, nito onya, koito nye lyubi brata si. zashchoto por'chkata, koyato chukhtye ot nachalo, ye tova: da lyubim yedin drugigo; i da nye b'dyem kaktto kain, koito byeshye ot lukaviya i ubi brata si. i zashcho go ubi? zashchoto nyegovitnye dyela byakha nyechyestivi, a bratovitnye mu pravdivi. nyedyeytne sye chudi, bratya, ako svyet't vi mrazi. niye znayem, chye smye pryeminali ot sm'rt v zhivot, zashchoto lyubim bratyata. koito nye lyubi, ostava v sm'rt. vsyeki, koito mrazi brata si, ye chovyekoubiyets; i viye znayetye, chye v nikoi chovyekoubiyets nye pryeb'dva vyechyen zhivot. ot tova poznavamye lyubovta, chye toi dadye zhivota si za nas. taka i niye smye dl'zhni da dadyem zhivota si za bratyata, no ako nyakoi, koito ima svyetoynnye blaga, vizhda brata si v nuzhda, a zaklyuchi s'rtsyeto si ot nyego, kak shchye pryeb'dva v nyego lyubov k'm boga? dyechitsa, da nye lyubim s dumi nito s yezik, no s dyelo i v dyeistvitelnost. ot tova shchye poznayem, chye smye ot istinata, i shchye uyverim s'rtsyeto si pryed nyego, odnosno vsichko, v koyeto nashyeto s'rtsye ni os'zhda; zashchoto bog ye po-golyam ot s'rtsyeto ni i znaye vsichko. v'zlyubiyeni, ako nashyeto s'rtsye nye ni os'zhda, imamye dr'znoyneniye spryamo boga: i kakvoto i da poiskamye, poluchavamye ot nyego, zashchoto pazim zapovyeditye mu i v'rshim tova shcho ye ugodno pryed nyego. i nyegovata zapovyed ye tova: da vyarvamye v imyeto na sina mu isusa khrista, i da lyubim yedin drugigo, kaktto ni ye zapovyadal. i koito pazi nyegovitnye zapovyedi, pryeb'dva v boga i bog v nyego: i po tova poznavamye, chye toi pryeb'dva v nas, po dukha, koito ni ye dal.

4

v'zlyubiyeni, nye vyarvaitnye na vsyeki dukh, no izpitvaitnye dukhovnyete dali sa ot boga; zashchoto mnogo l'zhyeporotsi izlyazokha po svyeta. po tova poznavaitye bozhiya dukh: vsyeki dukh, koito izpovyada, chye isus khristos doidye v pl't, ye ot boga; a nikoi dukh, koito nye izpovyadva spasityelya gr'tski: isusa, nye ye ot boga; i tova ye dukh't na antikhrista, za kogoto styte chuli, chye idye, i syega ye vyeche v svyeta. viye styte ot boga, dyechitsa, i pobyedili styte gi; zashchoto po-vyelik ye onya, koito ye v'v vas, ot onzi, koito ye v svyeta. tyte sa ot svyeta, za tova svyetski govoryat i svyet't tyakh slusha. niye smye ot boga; koito poznavaya boga, nas slusha; koito nye ye ot boga, nye ni slusha. po tova razpoznavamye dukha na istinata i dukha na zabladuta. v'zlyubiyeni, da lyubim yedin drugigo, zashchoto lyubovta ye ot boga; i vsyeki, koito lyubi, rodyen ye ot boga i poznavaya boga. koito nye lyubi, nye ye poznal boga; zashchoto bog ye lyubov. v tova sye yavi bozhnyata lyubov k'm nas, chye bog izprati na svyeta svoya yedinorodyen sin, za da zhivyeyem chryez nyego. v tova sye s'stoi lyubovta, nye chye niye smye v'zlyubili boga, no chye toi v'zlyubi nas i prati sina si kato umilostiviyeniye za gryekhovnyete ni. v'zlyubiyeni, ponyezhye taka ni ye v'zlyubil bog, to i niye smye dl'zhni da lyubim yedin drugigo. nikoi nikoga nye ye vidyal boga; no ako lyu-

bim yedin drugigo, bog pryeb'dva v nas, i lyubovta k'm nyego ye s'v'rshyena v nas. po tova poznavamye, chye pryeb'dvamye v nyego i toi v nas, gdyeto ni ye dal ot dukha si. i niye vidyakhmye i svidyetyelstvuvamye, chye otyetsi prati sina si da b'dye spasityel na svyeta. ako nyakoi izpovyada, chye isus ye bozhnyat sin, bog pryeb'dva v nyego, i toi v boga. i niye poznavamye i smye povyarvali lyubovta, koyato bog ima k'm nas. bog ye lyubov; i koito pryeb'dva v lyubovta, pryeb'dva v boga, i bog pryeb'dva v nyego. v tova sye us'v'rshyentstvuva lyubovta v nas, kogato imamye dr'znoyneniye v s'dniya dyen, zashchoto, kaktto ye toi, taka smye i niye v tova svyat. v lyubovta nyama strakh, no s'v'rshyenata lyubov izp'zhda strakha; zashchoto strakh't ima v syebe si nakazaniye, i koito sye strakhuva, nye ye us'v'rshyentstvuvan v lyubovta. niye lyubim [nyego], zashchoto p'rvo toi v'zlyubi nas. ako ryechye nyakoi: lyubya boga, a mrazya brata si, toi ye l'zhyets; zashchoto, koito nye lyubi brata si, kogoto ye vidyal, nye mozhye da lyubi boga, kogoto nye ye vidyal. i taya zapovyed imamye ot nyego: koito lyubi boga, da lyubi i brata si.

5

vsyeki, koito vyarva, chye isus ye khristos, ye rodyen ot boga; i vsyeki, koito lyubi rodityelya, lyubi i rodyeniya ot nyego. po tova poznavamye, chye lyubim bozhiitnye chada, kogato lyubim boga i izp'lnyamye nyegovitnye zapovyedi zashchoto yeto shcho ye lyubov k'm boga: da pazim nyegovitnye zapovyedi; a zapovyeditye mu nye sa tyezhi. zashchoto vsichko, shcho ye rodyeno ot boga, pobyezhdava svyeta; i taya pobyeda, koyato ye pobyedila svyeta ye spechyelila nashata vyara. i koi pobyezhdava svyeta, ako nye ye toya, koito vyarva, chye isus ye bozhnyat sin? tova ye isus khristos, koito ye dosh'l chryez voda i kr'v; nye samo chryez vodata, no chryez vodata i chryez kr'vta; i dukh't ye, koito svidyetyelstvuya, ponyezhye dukh't ye istinata. zashchoto tri sa, koito svidyetyelstvuvat: dukh't, vodata i kr'vta; i tiya tri sa s'glasni. ako priyemamye svidyetyelstvoto na chovyetsitye, svidyetyelstvoto na boga ye po-vazhno; zashchoto tova, koyeto bog zayavyava, ye tui, chye toi ye svidyetyelstvual za sina si. koito vyarva v bozhiya sin, ima tova svidyetyelstvo v syebye si; koito nye vyarva boga, napravil go ye l'zhyets, zashchoto nye ye povyarval svidyetyelstvoto, koyeto bog ye svidyetyelstvual za sina si. i svidyetyelstvoto ye tova, chye bog ni ye dal vyechyen zhivot, i chye toya zhivot ye v sina mu. koito ima sina, ima toya zhivot; koito nyama bozhiya sin, nyama toya zhivot. tova pisakh na vas, koito vyarvatye v imyeto na bozhiya sin, za da znayetye, chye imaty vyechyen zhivot [i da vyarvatye v imyeto na bozhiya sin]. i uyveryenostta, koyato imamye spryamo nyego ye tova, chye, ako prosim nyeshcho po nyegovata volya, toi ni slusha; i ako znayem, chye ni slusha, za kakvoto i da mu poprosim, znayem chye poluchavamye tova, koyeto smye prosili ot nyego. ako nyakoi vidi brata si, chye izv'rshi nyesm'rtyen gryakh, nyeka sye moli, i bog shchye mu dadye zhivot, siryech, na oniya, koito s'gryeshavat nyesm'rtno. ima sm'rtyen gryakh; nye

kazvam za nyego da sye pomoli. vsyaka nyepravda ye gryakh; i ima gryakh, koito nye ye sm"rtiyen. znayem, chye vsyeki rodyen ot boga nye s'gryeshava; no onya, koito sye ye rodil ot boga, pazi syebye si, i lukaviyat nye sye dokosva do nyego. znayem, chye niye smye ot boga; i tsyeliyat svyat lyezhi v lukaviya. znayem os-hchye, chye bozhiyat sin ye dosh"l i ni ye dal razum da poznavamye istinniya bog; i niye smye v istinniya, siryech v sina mu isusa khrista. tova ye istinskiyat bog i vyechyen zhivot. dychitsa, pazyetye syebye si ot idoli.

ot pryevityera do izbranata gospozha i do chadata i, koito az naistina lyubya, (i nye samo az, no i vsichki, koito sa poznali istinata). zaradi istinata, koyato pryeb"dva v nas, i shchye b"dye s nas do vyeka, blagodat, milost, mir da b"dat s nas ot boga ottsa i ot [navstryechua] isusa khrista, sina na ottsa, v istina i lyubov. mnogo sye v"zradvakh, chye namyerikh nyakoi ot chadata ti da khodyat v istinata, kakto priyekhmye zapovyed ot ottsa. i syega, gospozho, umolyavam tye, nye kato chye ti pisha nova zapovyed, no taya, koyato imakhmye otnachalo; da lyubim yedin drugigo. i lyubovta ye tova: da khodim po nyegovitye zapovyedi. taya ye zapovyedta, v koyato tryabva da khoditye, kakto stye chuli otnachalo. zashchoto mnogo izmamnitsi izlyazokha v svyeta, koito nye izpovyadvat dokhohzdanyeto na isusa khrista v pl"t. tak"v chovyek ye izmamnik i antikhris. vnimavaitye na syebye si, da nye izgubitye onova, koyeto stye izrabotili, no da poluchitye p"lna nagrada. nikoi, koito v"rvi napryed, i nye pryeb"dva v khristovoto uchyniye, nyama boga; toya, koito pryeb"dva v uchyniyeto, toi ima i ottsa i sina. ako nyakoi doidy pri vas, i nye nosi tova uchyniye, nyedyeytye go priyema v k"shchi, i nye go pozdravyavaitye, zashchoto koito go pozdravyava, stava uchastnik v nyegovitye zli dyela. imam mnogo da vi pisha, no nye iskam da pisha s kniga i mastilo, obachye nadyavam sye da doida pri vas, i usta s usta da sye razgovorim, za da b"dye radostta vi p"lna. pozdravyavat tye chadata na tvoyata izbrana syestra.

ot pryevzviyera do lyubyezniya gaii, kogoto lyubya;
 v"zlyubyenii, molitstvuvam da blagouspyavash i da
 si zdrav v"v vsichko, kakto blagouspyava dushata ti.
 zashchoto mnogo sye zaradvakh, kogato doidokha
 nyakoi bratya i zasvidyetyelstvuvakha za tvoyata
 vyarnost, sporyed kakto ti khodish v istinata. po-
 golyama radost nyama za myenye ot tova, da slusham,
 chye moitye chada khodyat v istinata. v"zlyubyenii, ti
 v"rshish vyarna rabota v kakvoto pravish za bratyata,
 i to za chuzhdyentsi; koito svidyetyelstvuvakha pryed
 ts"rkvata za tvoyata lyubov. dobre shchye storish da
 gi izpratish kakto podobava pryed boga; zashchoto za
 khristovoto imye izlyazokha, byez da vzyemat nyesh-
 cho ot yezichnitsiye. niye, prochyeye, smye dl"zhni
 da posryeshchamye takiva radostno, za da b"dyem
 s"rabotnitsi s istinata. pisakh nyakolko dumi do
 ts"rkvata; no diotryef, koito obicha da p"rvyenstvuva
 myezhdu tyakh, nye ni priyema. zatova, ako doida,
 shchye mu napomnya za dyelata, koito v"rshi, kato
 br"shcholyevi protiv nas loshi dumi. i kato nye sye
 zadovolyava s tova, toi nye prosto chye sam nye
 priyema bratyata, no v"zpira i tiya, koito iskat da
 gi priyemat, i gi p"di ot ts"rkvata. v"zlyubyenii, nye
 podrazhavai zloto, no dobrotu. koito v"rshi dobro,
 ot boga ye; koito v"rshi zlo, nye ye vidyal boga. za
 dimitriya sye svidyetyelstvuva dobro ot vsichki, i ot
 samata istina; a oshchye i niye svidyetyelstvuvamye;
 i ti znayesh, chye nashyeto svidyetyelstvo ye istinsko.
 imakh mnogo da ti pisha, no nye mi sye shchye da
 ti pisha s mastilo i pyero; a nadyavam sye skoro da
 tye vidya, i shchye sye razgovorim usta s usta. mir
 na tyebye. pozdravyavat tye priyatylitye. pozdravi
 priyatylitye po imye.

yuda, sluga isus khristov, a brat yakovov, do prizvanitye, v"zlyubiyeni ot boga ottsa i pazyeni v isusa khrista: milost, mir i lyubov da vi sye umnozhat. v"zlyubiyeni, kato pokazvakh vsyako us"rdiye da vi pisha za nashyeto obshcho spasyeniye, schyetokh za nuzhno da vi pisha i da vi uvyeschaya da sye podvizavaty za vyarata, koyato vyedn"zh za vinagi bye pryedadyena na svyetiitye. zashchoto sa sye vm"knali nyakoi chovyetsi, koito ot-davna sa bili posochyeni, chyе podlyezhat na tova os"zhdanye, nyechyestivtsi, koito obr"shchat blagodatna na nashiya bog v pokhotlivost i sye otrichat ot yedinstvyeniya vlyadyetel i navstryechu nash isus khristos. a iskam da vi napomnya, (t"i kato styе uz-nali vyechyе vsichko tova), chyе navstryechu, kato izbavi vyedn"zh svoya narod ot yegipyetskata zye-myа, poslye pogubi oniya, koito nye povyarvakha, i chyе angylei, koito nye opazikha svoyetо dostoin-stvo, no napsnakha sobstvyenoto si zhilishchyе, - toi gi d"rzhi pod mrak v"v vyechni vr"zki za s"da na vyelikiya dyen; kakto i sodom, gomor i okolnitye im gradovyе, koito, podobno na tyakh, sye pryedadokha na bludstvo i izpadvakha v protivoyestystvyeni porotsi gr"tski: i slyedvakha slyed chuzhda pl"t. bit. 19:5, sa postavyni za primyer kato nosyat nakazaniyeto na vyechniya og"n. pri vsye tova, po s"shchiya nachin i tiya s b"lnuvaniyata si oskvy-ernyavat pl"tta, pryezirat vlastta i khulyat slavnitye s"shchyestva. no arkhangyel mikhael, kogato v borba s dyavola sye pryepirashyе za moisyeyevoto tyalo, nye smyeя da proiznyesyе protiv nyego khulityelna pris"da, no ryechyе: navstryechu da tye sm"mri. tiya, obachyе, khulyat vsichko, koyeto nye znayat; a koyeto znayat yestyestvyeno, kakto zhyvotnitye byez razum, v tova razvrashchavat syebye si. gorko im! zashchoto khodyat po kainoviya p"t, zaradi pyechalba sye vpuskat v"v valaamovata zabluda, i pogivat v ko-ryeyevoto uporstvo. tiya sa podvodni skali, kogato piruvat s vas v druzhyelyubnitye vi goshchavki, i byez strakh napasvat syebye si; byezvodni oblatsi, nosyeni ot vyetrovyetye; yesyenni d"rvyeta, byez-plodni, dvazh umryeli, izkoryenyeni; sviryepi morskы v"lni; koito izpushchat kato pyana svoitye byezs-ramni dyela; skitashchi zvyezdi, za koito sye pazi mrachna t"mnina do vyeka. za tyakh prorokuva i yenokh, syedmiyat ot adama, kato ryechyе: yeto navstryechu idyе s dyesyetki khilyadi svoi svyetii, da izv"rshi s"dba nad vsichki, i da obyavi za vinovni vsichkitye nyechyestivtsi za vsichkitye nyechyestivi dyela, koito v nyechyestiye sa storili, i za vsichk-itye zhyestoki dumi, koito nyechyestivitye gryesh-nitsi sa govorili protiv nyego. tiya sa roptatyeli, oplakvachi, koito khodyat po strastitye si, (i us-tata im govoryat naduto), i zaradi pyechalba laskayat chovyetsitye. no, viye, v"zlyubiyeni, pomnyetye dumitye izgovoryeni po-napryed ot apostolitye na nashiya navstryechu isus khristos, kak vi kazvakha: v posledno vryemye shchyе ima prismivachi, koito shchyе khodyat po svoitye nyechyestivi strasti. tiya sa, koito pravyat raztsyeplyeniya, pl"tski, koito nya-mat dukha. a viye v"zlyubiyeni, kato nazidavatyе

syebye si v"v vashata pryesyetya vyara i sye moli-tye na svyetiya dukh, pazyetye syebye si v bozhiy-ata lyubov, ozhidaiki milostta na nashiya navstryechu isus khristos za vyechyen zhyvot. i k"m yedni, koito sa v s"mnyeniye, bivaitye milostivi; drugi spasyavaitye, kato gi iztr"gvatyе iz og"nya; a k"m drugi pokaz-vaitye milost, s"s strakh, kato sye gnusitye dazhye i ot oskvyernyenata ot pl"tta dryekha. a na onzi, koito mozhye da vi pazi ot pryep"vanye, i da vi postavi nyeporochni v radost pryed svoiyata slava, na yedin-stvyeniya bog nash spasytel, chryez isusa khrista nashiya navstryechu, da b"dyе slava i vyelichiyе, i pryedi vsichkitye vyekovyе, i syega, i do vsichkitye vyekovyе. amin.

rodosloviyeto na isusa khrista, sin na davida, sin na avraama. avraam rodi isaaka; isaak rodi yakova; yakov rodi yuda i bratyata mu; yuda rodi faryesa i zara ot tamar; faryes rodi yesrona; yesron rodi arama; aram rodi aminadava; aminadav rodi naasona; naason rodi salmona; salmon rodi vooza ot rakhav; vooz rodi ovida ot rut; ovid rodi yesyeya; a yesyei rodi tsar davida. david rodi solomona ot uriyevata zhyena; solomon rodi rovoama; rovoam rodi aviya; aviya rodi asa; asa rodi iosafata; iosafat rodi iorama; ioram rodi oziya; oziya rodi iotama; iotam rodi akhaza; akhaz rodi yezyekiya; yezyekiya rodi manasiya; manasiya rodi amona; amon rodi iosiya; a iosiya rodi yekhoniya i bratyata mu v v v vryemyeto na pryesyeleniyeto v v vavilon. a slyed pryesyeleniyeto v v vavilon, yekhoniya rodi salatiila; salatiil rodi zorovavyela; zorovavyl rodi aviuda; aviud rodi yeliakima; yeliakim rodi azora; azor rodi sadoka; sadok rodi akhima; akhim rodi yeliuda; yeliud rodi yelyeazara; yelyeazar rodi matana; matan rodi yakova; a yakov rodi iosifa, m"zha na mariya, ot koyato sye rodi isus, koito sye naricha khristos pomazanik, ili, myesiya.. i taka, vsichkitye rodovye ot avraama do davida sa chyetirinadyesyety; ot davida do pryesyeleniyeto v v vavilon, chyetirinadyesyety roda; i ot pryesyeleniyeto v v vavilon do khrista, chyetirinadyesyety roda. a rozhdeniyeto na isusa khrista pomazanika.bidyte taka: slyed kato bye sgodyena maika mu mariya za iosifa, pryedi da byakha sye s'yedinili tyia sye namyeri nyeprazna ot svyetiya dukh. a m"zh"t i iosif, ponyezhye byeshye pravdyeden, a p"k nye iskashye da ya izlozhi, namisli da ya napusnye taino. no, kogato mislyeshye tova, yeto, angyl ot navstryechua mu sye yavi nas"nye i kaza: iosifye, sinye davidov, nye boi sye da vzyemyesh zhyena si mariya; zashchoto zachnatoto v nyeya ye ot svyetiya dukh. tyia shchye rodi sin, kogoto shchye naryechyesh isus spasityel.; zashchoto toi ye koito shchye spasi lyudyetye si ot gryekhovyetye im. a vsichko tova stana za da sye sb"dnye ryechyenoto ot navstryechua chryez proroka koito kazva: "yeto dyevitsata shchye zachnye i shchye rodi sin; i shchye go naryekat yemanuil" (koyeto znachi, bog s nas). i t'i, iosif, kato stana ot s'n, stori kakto mu zapovyada angyl't ot navstryechua i vzye zhyena si; no nye ya poznavashye dokato tyia rodi [p"rvorodniya si] sin; i naryechye go isus.

a kogato sye rodi isus v v v vitlyeyem yudeyski, v dniye na tsar iroda, yeto, m"dryetsi ot iztok pristignakha v yerasalim. i kazakha: gdye ye yudeyskiyat tsar, koito sye ye rodil? zashchoto vidyakhmye zvyezdata mu na iztok, i doidokhmye da mu sye poklonim. kato chu tova tsar irod, smuti sye, i tsyal yerasalim s nyego. zatova s"bra vsichki narodni glavni svyeshchyenitsi i knizhnitsi i gi razpitvashye, gdye tryabvashye da sye rodi khristos. a tyie mu kazakha: v v v vitlyeyem yudeyski, zashchoto taka ye pisano chryez proroka: - "i ti, vitlyeyemye, zyem'o yudova, nikak

nye si nai-mal"k myezhdu yudovitye nachalstva, zashchoto ot tyebye shchye proizlyezye vozhd; koito shchye b"dye pastir na moya narod izrail" togava irod povika taino m"dryetsitye i vnimatyelno nauchi ot tyakh vryemyeto, kogato sye ye yavila zvyezdata. i kato gi izprati v v v vitlyeyem, kaza im: idyetye, razpitaitye vnimatyelno za dyetyeto; i kato go namyeritye, izvystyetye mi, za da ida i az da mu sye poklonya. a tyie, kato izslushakha tsarya, tr"gnakha si; i, yeto, zvyezdata, koyato byakha vidyeli na iztok, v"rvyeshye pryed tyakh, dokato doidye i sprya nad myastoto gdyeto byeshye dyetyeto. kato vidyakha zvyezdata, zaradvakha sye tv"rdye mnogo. i kato vlyazokha v k'shchata, vidyakha dyetyeto s maika mu mariya, padnakha i mu sye poklonikha; i otvaryai s"krovishchata si, prynesokha mu darovye, - zlato, livan i smirna. a, ponyezhye byakha pryedupryedyeni ot boga nas"nye da sye nye vr'shchat pri iroda, tyie si otidokha pryez drug p"t v svojata strana. a slyed otivanyeto im, yeto, angyl ot navstryechua sye yavyava nas"nye na iosifa i kazva: stani, vzyemi dyetyeto i maika mu, i bygai v yegipyet, i ostani tam dokato ti ryeka, zashchoto irod shchye pot"rsi dyetyeto za da go pogubi. i t'i, toi stana, vzye dyetyeto i maika mu pryez noshchta i otidye v yegipyet, gdyeto ostana do irodovata sm"rt; za da sye sb"dnye ryechyenoto ot navstryechua chryez proroka, koito kazva: "ot yegipyet povikakh sina si". togava irod, kato vidya, chye byeshye podigran ot m"dryetsitye, razyari sye tv"rdye mnogo, i prati da pogubyat vsichkitye m"zhki mladentsi v v v vitlyeyem i v v vsichkitye mu okolnosti, ot dye godini i po-dolu, sporyed vryemyeto, koyeto vnimatyelno bye izuchil ot m"dryetsitye. togava sye izz"lni ryechyenoto ot prorok yeryemiya, koito kazva: - "glas sye chu v rama, plach i golyamo ridaniye; rakhil oplakvashye chadata si, i nye iskashye da sye utyeshi, zashchoto gi nyama vyeche". a kato umrya irod, yeto angyl ot navstryechua sye yavyava nas"nye na iosifa v yegipyet i kazva: stani, vzyemi dyetyeto i maika mu, i idi v izrail'yevata zyemya; zashchoto izmryakha oniya, koito iskakha zhivota na dyetyeto. i t'i toi stana, vzye dyetyeto i maika mu, i doidye v izrail'yevata zyemya. no kato chu, chye nad yudyeya tsaruval arkhyelai, namiesto bashcha si iroda, strakhuvashye sye da idye tam; i, pryedupryedyen ot boga nas"nye, ottyegli sye v galileyskitye strani, doidye i sye zaslyeli v yedin grad naryechyen nazaryet; za da sye sb"dnye ryechyenoto chryez prorotsitye, chye shchye sye naryechye nazaryei.

v oniya dni doidye ioan kr"stityel i propovyadvashye v yudeyskata pustinya, kato kazvashye: pokaitye sye ponyezhye nablzhni nyebesnoto tsarstvo. zashchoto tozi byeshye, za kogoto sye ye govorilo chryez prorok isaiya, koito kazva: "glas na yedin, koito vika v pustinyata: prigotvyetye p"tya na navstryechua, pravi napravetye p"tyekitye za nyego". a toya ioan nosyeshye oblyeklo ot kamilska kozina, i kozhyen poyas okolo kr"sta si; a khranata mu byeshye akridi i div myed. togava izlizakha pri nyego yerasalim,

tsyala yudyeya i tsyalata iordanska okolnost, i sye kr'shchavakha ot nyego v ryekata iordan, kato izpovnyadvakha gryekhovyetye si. a kato vidya, chyе mnozina ot farisyeitye i sadukyeitye idyekha da sye kr'styat ot nyego, ryechye im: rozhb'i yekhid-nini! koi vi pryedupryedi da byagatye ot idyeshchiya gnyav? zatova, prinasayitye plodovyе dostoini za pokayaniye; i nye mislyetye da dumatye: avraam ye nashiyat bashcha; zashchoto vi kazvam, chyе bog mozhye i ot tiya kam"ni da v"zdignye chada na avraama. a i bradvata lyezhi vyechye pri koryena na d"rvyetata; i t'i vsyako d"rvo, koyeto nye dava dob"r plod, otsicha sye i v og"nya sye khv"rya. az vi kr'shchavam s voda za pokayaniye; a onya, koito idye slyed myenye, ye po-silyen ot myenye, komuto nye s"m dostoyen da podnyesa obushchata; toi shchye vi kr'sti s"s svyetiya dukh i s og"n. lopatata ye v r"kata mu, i toi zdravo shchye ochisti gumnoto si, i shchye s"byerye zhitoto si v zhitnitsata, a plyavata shchye izgori v nyeugasim og"n. togava idva isus ot galilyeya na iordan pri ioana za da sye kr'sti ot nyego. a ioan go v"zpirashye, kazvaiki: az imam nuzhda da sye kr'stya ot tyebye, i ti li idyesh pri myenye? a isus v otgovor mu ryechye: ostavi nye syega, zashchoto taka ni ye prilichno da izp"lnim vsichko shcho ye pravo. togava ioan go ostavi. i kato sye kr'sti, isus vyednaga izlyezye ot vodata; i, yeto, otvorikha mu nye nyebye-sata, i vidya bozhiyat dukh, chyе sliza kato g"lb i sye puschkashye na nyego; i yeto glas ot nyebyesata, koito kazvashye: tozi ye v"zlyubyeniyat mi sin, v kogoto ye moyeto blagovolyeniye.

4

togava isus bidye otvyedyn ot dukha v pustynata, za da b"dye izkushavan ot dyavola. i slyed kato posti chyetiridyesyet dni i chyetiridyesyet noshchi, nai-poslye ogladnya. i t'i izkusityelyat doidyе i mu ryechye: ako si bozhii sin zapovyadai tiya kam"ni da stanat khlyabovyye. a toi v otgovor каза: pisano ye: "nye samo s khlyab shchye zhivyye chovyye, no s vsyako slovo, koyeto izliza ot bozhiitye usta. togava dyavol"t go zavyezhdа v svyetiya grad, postavya go na kriloto na khrama i mu kazva: ako si bozhii sin, khv"rli sye dolu; zashchoto ye pisano: - "shchye zapovyada na angelyitye si za tyebye: i na r"tsye shchye tye digat. da nye bi da udarish o kam"k nogata si". isus mu ryechye: pisano ye oshchye: "da nye izpitvash navstryechua tvoya bog". pak go zavyezhdа dyavol"t na yedna mnogo visoka planina, pokazva mu vsichk-itye tsarstva na svyeta i tyakhnata slava i kazva mu: vsichko tova shchye ti dam, ako padnyesh da mi sye poklonish. togava isus mu каза: makhni sye, sata-no, zashchoto ye pisano: "na navstryechua tvoya bog da sye poklanyash, i samo nyemu da sluzhish". togava dyavol"t go ostavi; i, yeto, angeli doidokha i mu prisluzhvakha. a kogato chu isus, chyе ioan bil pryedadyen na vlastta, ottyegli sye v galilyeya. i kato napusna nazaryet, doidyе i sye nastani v kapernaum krai yezyeroto gr"tski: moryeto. taka i navsyak"dye v tova yevangeliye., v zavulonovitye i nyefthalmovitye pryedyeli; za da sye sb"dnye ryechyenoto chryez prorok isaiya, koito kazva: - "zavulonovata zyemya i

nyefthalmovata zyemya, krai yezyeroto, otv"d iordan, yezychyеska galilyeya; lyudyetye, koito syedyakha v t'mnina. vidyakha golyama svyetlina i na oniya, koito syedyakha v stranata na mrachnata syanka, na tyakh izgrya svyetlina'. ot togava isus zapochna da propovyadva, kazvaiki: pokaitye sye, zashchoto nablizhi nyebyesnoto tsarstvo. i kato khodyeshye krai galilyeiskoto yezzero, vidya dvamata bratya, simona, naryechyen pyet"r i brat mu andryeya, chyе khv"ryakha mryezha v yezyeroto, ponyezhye byakha ribari. i kazva im: doidyetye slyed myenye i az shchye vi napravya lovtsi na chovyetsi. i tye vyednaga ostavikha mryezhitye i otidokha slyed nyego. i kato otmina ot tam, vidya drugi dvama bratya, yakova zavedyeyev i brat mu ioana, chyе k"rpyekha mryezhitye si v ladiyata s bashcha si zavedyeya; i gi povika. i tye na chasa ostavikha ladiyata i bashcha si, i otidokha slyed nyego. togava isus khodyeshye po tsyala galilyeya, i pouchavashye v sinagogytym, i propovyadvashye blagovyestiyeto na tsarstvoto, kato iztsyelyavashye vsyakakva bolyest i vsyakakva nye-moshch myezhdu lyudyetye. i raznyesyе sye slukh za nyego po tsyala siria; i dovezhdakha pri nyego vsichki bolni, stradashchi ot razni bolyesti i m"ki, khvanati ot byas, yepilyeptitsi i paralizirani; i gi izt-syeli. i podirye mu v"rvyakha golyemi mnozhyestva ot galilyeya i dyekapol, ot yerusolim i yudyeya, i iz otv"d iordan.

5

a isus kato vidya mnozhyestvata, v"zkachi sye na kh"lma; i kogato syedna, uchyenitsitye mu doidokha pri nyego. i kato otvori ustata si pouchavashye gi, kazvaiki: blazhyeni nishchitye po dukh, zashchoto ye tyakhno nyebyesnoto tsarstvo. blazhyeni sk"rbyashchitye, zashchoto tye shchye sye utyeshat. blazhyeni krotkitye, zashchoto tye shchye naslyedyat zyemyata. blazhyeni koito gladuvat i zhaduvat za pravdata, zashchoto tye shchye sye nasityat. blazhyeni milostivitye, zashchoto na tyakh shchye sye pokazva milost. blazhyeni chistitye po s"rtsye, zashchoto tye shchye vidyat boga. blazhyeni mirotvort-sitye, zashchoto tye shchye sye naryekat bozhii chada. blazhyeni gonyenitye zaradi pravdata, zashchoto ye tyakhno nyebyesnoto tsarstvo. blazhyeni styе, kogato vi khulyat i vi gonyat, i govoryat protiv vas l'zhliyo, vsyakakvo zlo zaradi myenye; radvaitye sye i vyesyelyetye sye, zashchoto golyama ye nagradata vi na nye-byesata, ponyezhye taka gonikha prorotsitye, koito byakha pryedi vas. viye styе solta na zyemyata. no ako solta obyезsolye, s kakvo shchye sye osoli? tya vyechye za nishcho nye struva, osvyen da sye izkhv"rli v"n i da sye t"pchye ot khorata. viye styе vidyelinata na svyeta. grad postavyen na kh"lm nye mozhye da sye ukriye. i kogato zapalyat svyetilo, nye go turyat pod shinika, a na svyetilnika, i to svyeta na vsichki, koito sa v k'shchi. s"shcho taka nyeka svyeti vashata vidyelina pryed chovyetsitye, za da vzhidat dobritye vi dyela, i da proslavlyat vashiya otvets, koito ye na nyebyesata. da nye mislitye, chyе s"m dosh"l da razrusha zakona ili prorotsitye; nye s"m dosh"l da razrusha no da izp"lnya. zashchoto istina vi kazvam:

doklye pryeminye nyebyeto i zymyata, ni yedna iota, ni yedna tochka ot zakona nyama da pryeminye, dokato vsichko nye sye sb'dnye. i t'i, koito narushi yedna ot tiya nai-malki zapovyedi, i nauchi taka chovyetsitye, nai-mal'k shchye sye naryeche v nyebyesnoto tsarstvo; a koito gi izp'lni i nauchi taka chovyetsitye, toi shchye sye naryeche vyelik v nyebyesnoto tsarstvo. zashchoto kazvam vi, chye ako vashata pravda nye nadmynye pravdata na knizhnitsitye i farisyeytitye, nikak nyama da vlyezyetye v nyebyesnoto tsarstvo. chuli styte, chye ye bilo kazano na starovryemyennitye: "nye ubivai; i koito ubiye izlaga sye na s'd", a p'k az vi kazvam, chye vsyeki, koito sye gnyevi na brata si [byez prichina], izlaga sye na s'd; i koito ryeche na brata si raka byezdyelnichye., izlaga sye na sinyedriona; a koito mu ryeche: buntovni byezumyeto, izlaga sye na ognenyiia p'k'l. i t'i, kato prinyasyash dara si na oltara, ako tam si spomnish, chye brat ti ima nyescho protiv tyebye, ostavi dara si tam pryed oltara, i idi, p'rvo sye pomiri s brata si, togava doidi i prinyesi dara si. spogazhдай sye s protivnika si po-skoro, dogdyeto si na p'tya s nyego k'm s'dilishchyeto, da nye bi protivnik't ti da tye pryedadye na s'diyata, a s'diyata tye pryedadye na sluzhityelya, i da b'dyesh khv'rlyen v t'mnitsa. istina ti kazvam: nikak nyama da izlyezresh ottam doklye nye izplatish i poslyedniya kodrant. chuli styte, chye ye bilo kazano: "nye pryelyubodyeistvuva". no az vi kazvam, chye vsyeki, koito glyeda zhyena, za da ya pozhylaye, vyeche ye pryelyubodyeistvuval s nyeya v s'rtsyeto si. ako dyasnoto ti oko tye s'blaznyava, izvadi go i khv'rli go; zashchoto po-dobrye ye za tyebye da poginye yedna ot tyelyesnyitye ti chasti, a nye tsyaloto ti tyalo da b'dye khv'rlyeno v p'k'la. i ako dyasnata ti r'ka tye s'blaznyava, otsyechi ya i khv'rli ya; zashchoto po-dobrye ye za tyebye da poginye yedna ot tyelyesnyitye ti chasti, a nye tsyaloto ti tyalo da otidye v p'k'la. oshchye bilo kazano: "koito si napusnye zhyenata, nyeka i dadye razvodno pismo". a p'k az vi kazvam, chye vsyeki, koito napusnye zhyena si, osvyyen po prichina na pryelyubodyeistvo, pravi ya da pryelyubodyeistvuva; i koito sye ozhyeni za nyeya, kogato b'dye napusnata, toi pryelyubodyeistvuva. chuli styte oshchye, chye ye bilo kazano na starovryemyennitye: "nye si pryest'pvai klyetvata, no izp'lnyavai pryed navstryechua klyetvitye si". no az vi kazvam: nikak da sye nye k'lnyetye; nito v nyebyeto, zashchoto to ye pryestol na boga; nito v zymyata, zashchoto ye podnozhieto mu; nito v yerusalim, zashchoto ye grad na vyelikiiya tsar. nito v glavata si da sye nye k'lnyesh, zashchoto nye mozhyesh napravni ni yedin kos'm byal ili chyeryen. no govor't vi da b'dye: da, da; nye, nye; a kakvoto ye poyeche ot tova, ye ot lukaviya. chuli styte, chye ye bilo kazano: "oko za oko, z'b za z'b". a p'k az vi kazvam: nye sye protivyetye na zliya chovyek; no, ako tye plesnyete nyakoi po dyasnata buza, ob'rni mu i drugata. na togava, koito bi poiskal da sye s'di s tyebye i da ti vzyemye rizata, ostavi mu i gornata dryekha. koito tye prinudi da v'rvis s nyego yedna milya, idi s nyego dyve. dai na onogova, koito prosi ot tyebye; i nye sye otr'shchai ot onogova, koito ti iska na zayem. chuli styte, chye ye bilo kazano:

"obichai blizhniya si, a mrazi nyepriyatetya si". no az vi kazvam: obichaitye nyepriyatetye si i molyetye sye za tiya, koito vi gonyat; za da b'dyete chada na vashiya otyets, koito ye na nyebyesata; zashchoto toi pravi sl'ntsyteto si da izgryava na zlyite i na dobrietye, i dava d'zhd na pravyyednitye i na nyepravyyednitye. zashchoto, ako obichatye samo oniya, koito obichat vas, kakva nagrada vi sye pada? nye pravyat li tova i birnitsitye? i ako pozdravyavatye samo bratyyata si, kakvo osobyeno pravitye? nye pravyat li tova i yezichnitsitye? i t'i b'dyetye s'v'rshyeni i viye, kakto ye s'v'rshyen vashiya nyebyesyen otyets.

6

vnimavaitye da nye v'rshitye dyelata na pravdata si pryed chovyetsitye, za da vi vizhdai; inak nyamatye nagrada pri ottsa si, koito ye na nyebyesata. i t'i, kogato pravish milostinya, nye tr'bi pryed syebye si, kakto pravat litsyemyeritye po sinagogitye i po ulitsitye, za da b'dat pokhvalyavani ot chovyetsitye; istina vi kazvam: tye sa poluchili vyeche svoyata nagrada. a kogato ti pravish milostinya, nyeka lyevitsata ti nye uznaye kakvo pravi dyesnitsata ti; za da stava tvoyata milostinya v taino; i tvoyat otyets, koito vizhda v taino, shchye ti v'zdzadye [na yavye]. i kogato sye molitye, nye bivaitye kato litsyemyeritye; zashchoto tye obichat da sye molyat stoyashchi po sinagogitye i po "glitye na ulitsitye, za da gi vizhdai chovyetsitye; istina vi kazvam: tye sa poluchili vyeche svoyata nagrada. a ti, kogato sye molish, vlyez v'v v'tryeshnata si staichka, i kato si zatvorish vrata, pomoli sye na svoya otyets, koito ye v taino; i otyets ti, koito vizhda v taino, shchye ti v'zdzadye [na yavye]. a kogato sye molitye, nye govoryetye izlishni dumi, kakto yezichnitsitye; zashchoto tye mislyat chye shchye b'dat poslushani zaradi mnogoto si govoryenye. i t'i, nye b'dyetye kato tyakh; zashchoto otyets vi znaye ot shcho sye nuzhdayetye pryedi viye da mu iskatye. a viye sye molyetye taka: otyche nash, koito si na nyebyesata, da sye svyeti tvooyeto imye! da doidye tvooyeto tsarstvo; da b'dye tvooyata volya, kakto na nyebyeto taka i na zymyata; dai ni dnyes yezhyednyevniya khlyab; i prosti ni d'lgovyetye, kakto i niye prostikhmye na nashitye dl'zhnitsi; i nye ni v'vyezhdai v izkushyeniye, no izbavi ni ot lukaviya, [zashchoto tsarstvo ye tvoye, i silata i slavata, do vyekovyetye. amin]. zashchoto, ako viye prostitye na chovyetsitye s'gryeshenyiata im, to i nyebyesniyat vi otyets shchye prosti na vas. no ako viye nye prostitye na chovyetsitye s'gryeshenyiata im, to i vashiyat otyets nyama da prosti vashitye s'gryeshenyiata. a kogato postitye, nye bivaitye unili, kato litsyemyeritye; zashchoto tye pomrachavat litsata si, za da gi vizhdai chovyetsitye, chye postyat; istina vi kazvam: tye sa poluchili vyeche svoyata nagrada. a ti, kogato postish, pomazhi glavata si i umii litsyteto si, za da tye nye vizhdai chovyetsitye, chye postish, no otyets ti, koito ye v taino; i otyets ti, koito vizhda v taino, shchye ti v'zdzadye [na yavye]. nyedyeytitye si s'bira s'krovishcha na zymyata, gdyeto molyets i r'zhda gi izyazhda, i gdyeto kratdsi podkopavat i kratdat. no s'biraitye si s'krovishcha na

nyebyeto, gdyeto molyets i r"zhda nye gi izyazhda, i gdyeto kratdtsi nye podkopavat nito kratad; zashchoto gdyeto ye s"krovichshcheto ti, tam shchye b'dye i s"rtsyeto ti. okoto ye svyetylo na tyaloto; i t'i, ako okoto ti ye zdravo tsyaloto ti tyalo shchye b'dye osvyyetyeno; no ako okoto ti ye bolnavo, to tsyaloto ti tyalo shchye b'dye pomrachyeno. prochyeye, ako svyetylnata v tyebye ye t'mnina to kolko golyama shchye ye t'mninata! nikoi nye mozhye da sluguya na dvama navstryechuari, zashchoto ili shchye namrazi yediniya, a shchye obiknye drugiya, ili k'm yediniya shchye sye priv"rzhye, a drugiya shchye pryeczira. nye mozhyeteye da sluguvatye na boga i na mamona. zatova vi kazvam: nye sye byezpokoitye za zhivota si, kakvo shchye yadyeteye ili kakvo shchye piyetye, nito za tyaloto si, kakvo shchye oblyechyetye. nye ye li zhivot"t povecheye ot khranata, i tyaloto ot oblyekloto? poglyednyeteye na nyebesnyeti ptitsi, chye nye syeyat, nito zh"nat, nito v zhitnitsi s"birat: i pak nyebesnyat vi otetsy gi khrani. viye nye styie li mnogo po-sk"pi ot tyakh? i koi ot vas mozhye s grizhyenye da pribavi yedin lak"t na r"sta si? i za oblyeklo, zashcho sye byezpokoitye? razglyedaitye polskitye kryemoye kak rastat; nye sye trudyat, nito pryedat; no kazvam vi, chye nito solomon s vsichkata si slava nye sye ye oblichal kato yedin ot tyakh. no ako bog taka oblichal polskata tryeva, koyato dnyes ya ima, a utrye ya khv"rlyat v pyeshch, nye shchye li mnogo povecheye da oblicha vas malovyertsy? i t'i nye sye byezpokoitye, i nye dumaitye: kakvo shchye yadym? ili: kakvo shchye piym? ili: kakvo shchye oblyechym? (zashchoto vsichko tova t"rsyat yezichnitsitye), ponyezhye nyebesnyat vi otetsy znaye, chye sye nuzhdayeteye ot vsichko tova. no p"rvo t"rsyetye nyegovoto tsarstvo i nyegovata pravda; i vsichko tova shchye vi sye pribavi. zatova, nye sye byezpokoitye za utrye, zashchoto utryeshniyat dyen shchye sye byezpokoitye za syebe si. dosta ye na dyenya zloto, koyeto mu sye namyeri.

7

nye s"dyetye, za da nye b"dyetye s"dyeni. zashchoto s kakvato s"dba s"dyetye, s takava shchye vi s"dyat, i s kakvato myarka myeritye, s takava shchye vi sye myeri. i zashcho glyedash s"chitsata v okoto na brata si, a nye vnimavash na gryedata v troyeto oko? ili kak shchye ryechyesh na brata si. ostavi mye da izvadya s"chitsata iz okoto ti; a yeto gryedata v troyeto oko? litsyemyeriyeto, p"rvo izvadi gryedata ot troyeto oko, i togava shchye vidish yasno za da izvadish s"chitsata ot bratovoto si oko. nye davaitye svyeto nyeshcho na kuchyetata, nito khv"rlyaitye bisyeritye si pryed svinitye, da nye bi da gi st"pchat s krakata si i sye ob"rnat da vi razk"sat. iskaitye, i shchye vi sye dadye; t"rsyetye, i shchye namyeritye; khlopaitye, i shchye vi sye otvori, zashchoto vsyeki, koito iska, poluchava; koito t"rsi, namira; i na togova, koito khlopa, shchye sye otvori. ima li myezhdu vas chovek, koito, ako mu poiska sin mu khlyab, shchye mu dadye kam"k? ili, ako poiska riba, da mu dadye zmiya? i t'i, ako viye, koito styie zli, znayetye da davatye blaga na chadata si, kolko povecheye otetsy vi, koito ye na nyebye-

sata, shchye dadye dobri nyeshcha na tiya, koito iskat ot nyego! i t'i, vsyako nyeshcho, koyeto zhyelayetye da pravayt chovekitye na vas, taka i viye pravayetye na tyakh; zashchoto tova ye s"shchinata na zakona i prorotsitye. vlyeztye pryecz tyasnata porta, zashchoto shiroka ye portata i prostranyen ye p"tyat, koito vodi v pogibyl, i mnozina sa oniya, koito minavat pryecz tyakh. ponyezhye tyasna ye portata i styesnyn ye p"tyat, koito vodi v zhivot, i malsina sa oniya, koito gi namirat. pazyetye sye ot l"zhlivitye prorotsi, koito dokhohzdhat pri vas s ovchi dryekhi, a otv"trye sa v"ltsi grabityeli. ot plodovyetye im shchye gi poznayetye. byerye li sye grozdye ot tr"ni, ili smokini ot rypeyie? s"shcho taka, vsyako dobro d'rvo dava dobri plodove, a loshoto d'rvo dava loshi plodove. nye mozhye dobro d'rvo da dava loshi plodove; ili losho d'rvo da dava dobri plodove. vsyako d'rvo, koyeto nye dava dob'r plod, otsicha sye i sye khv"rlya v og"n. i t'i, ot plodovyetye im shchye gi poznayetye. nye vsyeki, koito mi kazva: navstryechui! navstryechui! shchye vlyezye v nyebesnoto tsarstvo, no koito v"rshi volyata na ottsa mi, koito ye na nyebesata. v onzi dyen mnozina shchye mi ryekat: navstryechui! navstryechui! nye v troyeto li imye prorokuvakhmye, nye v troyeto li imye byesovye izgonvakhmye, i nye v troyeto li imye napravikhmye mnogo vymeliki dyela? no togava shchye im zavavya: az nikoga nye s'm vi poznaval; makhnyetye sye ot myenye viye, koito v"rshitye byezzakoniye. i t'i, vsyeki, koito chuye tiya moi dumi i gi izp"lnyava, shchye sye oprilichi na razumyen chovek, koito ye postroil k"shchata si na kanara; i zavalya d"zhd"t, pridoidokha ryekitye, dukhnakha vyetrovyetye, i ustryemikha sye v"rkhu taya k"shcha; no ty nye padna, zashchoto bye osnovana na kanara. i vsyeki, koito chuye tyezi moi dumi i nye gi izp"lnyava, shchye sye oprilichi na nyerazumyen chovek, koito postroi k"shchata si na pyas"ki; i zavalya d"zhd"t, pridoidokha ryekitye i dukhnakha vyetrovyetye, i ustryemikha sye v"rkhu taya k"shcha; i ty padna, i padanyeto i bye golyamo. i kogato sv"rshi isus tiya dumi, narod"t sye chudyeshye na uchenyieto mu; zashchoto gi pouchavashye kato yedin, koito ima vlast, a nye kato tyekhnitye knizhnitsi.

8

a kogato slyezye ot kh"lma, poslyedvakha go golyemi mnozhyestva. i, yeto, yedin prokazhyen doidyie pri nyego, klanyashye mu sye i kaza: navstryechui, ako iscash, mozhyyesh da mye ochistish. togava isus prostrya r"ka i sye doprya do nyego i ryechye: iskam; b'di ochistyen. i na chasa mu sye ochisti prokazata. i isus mu kaza: glyedai da nye kazhyesh tova nikomu; no, za svidyetyelstvo na tyakh, idi da sye pokazhyesh na svyeshchyenika, i prinyesi dara, koito moisyei ye zapovyadal. a kogato vlyezye v kapyernaum, yedin stotnik doidyie pri nyego i mu sye molyeshye, kazvaiki: navstryechui, slugata mi lyezhi u doma paraliziran, i mnogo sye m"chi. toi mu kazva: shchye doida i shchye go iztisyela. stotnik"t v otgovor mu ryechye: navstryechui, nye s'm dostoyen da vlyezyyesh pod stryakhata mi; no kazhi samo yedna дума, i

slugata mi shchye ozdravyeye. zashchoto i az s'm podvlastyen chovye i imam podchyneni na myen voinitsi; i kazvam na togova: idi, i toi otiva; i na drug: doidi, i toi dokhohzda; a na slugata si: stori tova, i go struva. isus, kato chu tova, pochudi sye, i ryechye na oniya, koito idyekha izpodirye: istina vi kazvam, nito v izrailya s'm namyeril tolkovya vyara. no kazvam vi, chye mnozina shchye doidat ot iztok i zapad, i shchye nasyadat s avraama, isaaka i yakova v nyebyesnoto tsarstvo; a chadata na tsarstvo shchye b'dat izkhv'ryleni v'v v'nshnata t'mnina; tam shchye b'dye plach i sk'rtsanye s's z'bi. togava isus ryechye na stotnika: idi si; kakto si povyarval, taka nyeka ti b'dye. i slugata ozdravya v s'shchiya chas. i kogato doidye isus v k'shchata na pyetra, vidya, chye t'shcha mu lyezhyeshye bolna ot tryeska. i doprya sye do r'kata i, i tryeskata ya ostavi; i tyta stana da mu prisluzhva. a kogato sye svyechyeri, dovye-dokha pri nyego mnozina khvanati ot byas; i toi izgoni dukhovyyete s yedna duma, i iztsyeli vsichkitye bolni; za da sye sb'dnye ryechyenoto chryez prorok isaiya, koito kazva: "toi vzye na syebye si nashitye nyemoshchi, i bolyestitye ni ponyesyey". i kato vidya isus okolo syebye si mnogo narod, zapovyada da minat otv'd yezzeroto. i doidye yedin knizhnik i mu ryechye: uchityelyu, shchye v'ryya slyed tyebye k'dyeto i da idyesh. isus mu kaza: lisitsitye si imat lyegovishcha, i nyebyesnitye ptitsi gnyezda; a chovyeshkiyat sin nyama gdye glava da podsloni. a drug ot uchyenitsitye mu ryechye: navstryechui, pozvoli mi p'rvo da otida i pogryeba bashcha si. no isus mu ryechye: v'rvi slyed myenye, i ostavi m'rtvitye da pogryebat svoitye m'rt'vtsi. i kogato vlyezye v yedna ladiya, uchyenitsitye mu vlyazokha podir nyego. i, yeto, golyama burya sye podigna na yezzeroto, do tolkovya shchoto v'lnitye pokrivakha ladiyata; a toi spsheshe. togava sye priblizhikha, s'budikha go i kazakha: navstryechui, spasi! zagivamyey! a toi im kaza: zashcho styte strakhlivi, malovertysi? togava stana, sm'mra vyetrovyetye i v'lnitye gr'tski: moryeto., i nastana golyama tishina. a chovyetsitye sye chudyekha i kazvakha: kak v'ye toya, chye i vyetrovyetye i v'lnitye mu sye pokoryavat? i kogato doidye na otv'dnata strana, v gadarinskata zymya, sryeshchnakha go dvama khvanati ot byas, koito ilizakha ot grobishchata, tv'rdey sviryepi, taka shchoto nikoi nye mozhyeshye da minye pryez onzi p't. i, yeto, izvikakha, kazvaiki: kakvo imash s nas, ti bozhii sinye? nima si dosh'l tuka pryedi vryemye da ni m'chish? a nadalyech ot tyakh imashye golyamo stado svini, koyeto pasyeshye. i byesovyetye mu sye molyekha, dumaiki: ako ni izp'dish, izprati ni v stadoto svini. i ryechye im: idyetye. i tye kato izlyazokha, otidokha v svinitye; i, yeto, tsyaloto stado sye spusna nadolu po str'mninata v yezzeroto, i zagina v'v vodata. a svinaritye pobyagnakha, i kato otidokha v grada razkazakha vsichko, i tova shcho bye stanalo s khvanatitye ot byas. i, yeto, tsyeliyat grad izlyezye da posryeshchnye isusa; i kato go vidyakha, primolikha mu sye da si otidye ot tyekhnitye pryedyeli.

togava toi vlyezye v yedna ladiya, pryemina i doidye v svoya si grad. i, yeto, donyesokha pri nyego yedin paralitik, slozhyen na postyelka; i isus kato vidya vyarata im, ryechye na paralitika: dyerzai, sinko; proshchavat ti sye gryekhovyyete. i, yeto, nyakoi ot knizhnitsitye si kazakha: tozi bogokhulstvuva. a isus, kato uzna pomislitye im, ryechye: zashcho mislitye zlo v s'rtsata si? zashchoto koye ye polyesno, da ryeka: proshchavat ti sye gryekhovyyete, ili da ryeka: stani i khodi? no, za da poznayetye, chye chovyeshkiyat sin ima vlast na zyemyata da proshchava gryekhovyyete (togava kaza na paralitika): stani, vdigni si postyelkata i idi u doma si. i toi stana i otidye u doma si. a mnozhyestvata, kato vidyakha tova, strakh gi obzye i proslavikha boga, koito bye dal takava vlast na chovyetsitye. i kato minavashye ottam, isus vidya yedin chovye, na imye matyei, syedyashch v birnichyestvoto; i ryechye mu: v'rvi slyed myenye. i toi stana da go poslyedva. i kogato bye syednal na trapyezata v k'shchata, yeto, mnozina birnitsi i gryeshnitsi doidokha i nasyadakha s isusa i s uchyenitsitye mu. i fariseyite, kato vidyakha tova, ryekokha na uchyenitsitye mu: zashcho yadye vashiyat uchityel s birnitsitye i gryeshnitsitye? a toi, kato chu tova, ryechye: zdravitye nyamat nuzhda ot lyekar, a bolnitye. no idyetye i nauchetye sye shcho znachi tazi duma: "milost iskam, a nye zhyertvi", zashchoto nye s'm dosh'l da prizova pravyyednitye, a gryeshnitye [na pokayaniye]. togava dokhohzdat pri nyego ioanovitye uchyenitsi i kazvat: zashcho niye i fariseyite postim mnogo, a tvoitye uchyenitsi nye postyat? isus im kaza: mogat li svatbaritye da zhalyeyat, dokato ye s tyakh mladozhyenyets't? shchye doidye obachye, vryemye, kogato mladozhyenyets't shchye im sye otnyemye; i togava shchye postyat. nikoi nye k'rpi vyekhta dryekha s nyevalyan plat; zashchoto tova, koyeto tryabvashye da ya zap'lni, otdira ot dryekhata, i s'dranoto stava po-losho. nito nalivat novo vino v'v vyekhti myekhovyye; inak, myekhovyyete sye spukvat, vinoto izticha, i myekhovyyete sye izkhabyavat. no nalivat novo vino v novi myekhovyye, ta i dvyyetye sye zapazvat. kogato im govoryeshye tova, yeto, yedin nachalnik doidye i im sye klanyashye, i kazvashye: d'shchyerya mi toku shcho umrya; no doidi i v'zlozhi r'kata si na nyeya i tya shchye ozhyivye. i, kato stana, isus otidye podir nyego, tozhye i uchyenitsitye mu. i, yeto, yedna zhyena, koyato imashye kr'votychenyiye dvanadyeset godini, priblizhi sye izotzad si dyes doprya do polata na dryekhatu mu; zashchoto si dumashye: ako sye dopra do dryekhata mu, shchye ozdravyeya. a isus kato sye ob'rna i ya vidya, ryechye: dyerzai, d'shchyer'o; troyata vyara tye iztsyeli. i ot s'shchiya chas zhyenata ozdravya. i kogato doidye isus v k'shchata na nachalnika, i vidya svirachitye i naroda raztryevozhyen, ryechye: idyetye si, zashchoto momichyeto nye ye umryalo, no spi. a tye mu sye prismivakha. a kato izp'dikha naroda, toi vlyezye i ya khvana za r'kata; i momichyeto stana. i tova sye razchu po tsyalata onaya strana. i kogato isus si otivashye ottam, podir

nyego v"rvyakha dvama slyepi, koito vikakha, kazvaiki: smili sye za nas, sinye davidov! i kato vlyezye v k'shchi, slyepitye sye priblizhika do nyego; i isus im kaza: vyarvatye li chye moga da storya tova? kazvat mu: vyarvamye, navstryechui. togava toi sye doprya do ochitye im, i ryeche: nyeka vi b'dye sporyed vyarata vi. i ochitye im sye otvorikha. a isus im zar"cha strogo, kato kaza: vnimavaitye nikoi da nye znaye tova. a tye, kato izlyazokha razglasikha slavata mu po tsyalata onaya strana. i kogato tye izlizakha, yeto, dovyedokha pri nyego yedin nyam chovyek, khvanat ot byas. i slyed kato bye izgonyen byes't, nyemiyat progovori; i mnozhyestvata sye chudyeckha i dumakha: nikoga nye sye ye vzhдалo takova nyeshcho v izrailiya. a fariseitye kazvakha: chryez nachalnika na byesovyetye toi izgonva byesovyetye. togava isus obikalashye vsichkitye gradovye i syela i pouchavashye v sinagogitye im i propovyadvashye blagovestiyeto na tsarstvoto; i iztsyelyavashye vsyakakva bolyest i vsyakakva nyemoshch. a kogato vidya mnozhyestvata, smili sye za tyakh, zashchoto byakha otrudenyi i pr'snati kato ovtseye, koito nyamat pastir. togava ryeche na uchyenitsitye si: zhyetvata ye izobilna, a rabotnitsitye malko; zatova, molyetye sye na navstryechuarya na zhyetvata da izprati rabotnitsi na zhyetvata si.

10

i kato povika dvanadyesettye si uchyenitsi, dadye im vlast nad nyechistitye dukhovye, da gi izgonvat, i da iztsyelyavat vsyakakva bolyest i vsyakakva nyemoshch. a yeto imyenata na dvanadyesettye apostoli: p"rviyat, simon, koito sye naricha pyet'r, i andryei, nyegoviyat brat; yakov zavdyeyev, i ioan, nyegoviyat brat; filip i vartolomeyi; toma i matyei birnik't; yakov alfeyev i tadyei; simon zilot i yuda iskariotski, koito go pryedadye. tiya dvanadyeset dushi isus izprati i zapovyada im, kazvaiki: nye p"tuvaitye k'm yezichnitsitye, i v samaryanski grad nye vlvizaitye; no po-dobrye otivaitye pri izgubyenitye ovtseye ot izrailiyevi dom. i kato otivatye, propovyadvaitye, kazvaiki: nyebyesnoto tsarstvo nablizhi. bolni iztsyelyavaitye, m'rtvi v'zkresyavaitye, prokazheni ochistvaitye, byesovye izgonvaitye; darom styte priyeli, darom davaitye. nye vzyemaitye nito zlato, nito sryebro, nito myedna monyeta v poyasa si, nito torba za p't, nito dyve rizi, nito obushcha, nito togya; zashchoto rabotnik't zasluzhava svoyata pryekhrana. i v koi da bilo grad ili syelo, kato vlyezyetye, razpitvaitye koi v nyego ye dostoyen, i tam ostavaitye doklye si otidyetye. a kogato vlvizaty v doma, pozdravlyavaitye go. i ako dom't b'dye dostoyen, nyeka doidyete na nyego vashiyat mir; no ako nye b'dye dostoyen, mir't vi nyeka sye v'rnye k'm vas. i ako nyakoi nye vi priymeye, nito poslusha dumitye vi, kogato izlizatyete ot doma mu, ili ot onzi grad, ot'rsyetye prakha ot nozetye si. istina vi kazvam, po-lyeko shchye b'dye nakazaniyeto na sodomskata i gomorskata zyemya v s'dniya dyen, otkolkoto na onzi grad. yeto, az vi izprashcham kato ovtseye posryed v'ltisi; b'dyetye, procheye, razumni kato zmiitye, i nyezlobivi kato

g'l'bitye. a pazyetye sye ot chovyetsitye zashchoto shchye vi pryedavat na s'bori, i v sinagogitye si shchye vi biyat. da! i pryed upravityeli i tsarye shchye vi izvyezhdhat, poradi myenye, za da svidyetyelstvuvatye na tyakh i na naroditye. a kogato vi pryedadat, nye sye byezpokoitye, kak ili kakvo da govoritye, zashchoto v s'shchi chas shchye vi sye dadye kakvo da govoritye. zashchoto nye styte viye, koito govoritye, no dukh't na ottsa vi, koito govori chryez vas. brat brata shchye pryedadye na sm'rt, i bashcha chado; i chada shchye sye podigat protiv rodityelitye si i shchye gi um'rtvyat. shchye b'dyetye mrazyeni ot vsichki, poradi moyeto imye; a koito ustoi do krai, toi shchye b'dye spaseny. a kogato vi gonyat ot toya grad, byagaitye v drugiya; zashchoto istina vi kazvam: nyama da izkhoditye izrailiyevitye gradovye doklye doidyete chovyeshkiyat sin. uchyenik't nye ye po-goryen ot uchityelya si, nito slugata ye po-goryen ot navstryechuarya si. dosta ye na uchyenika da b'dye kato uchityelya si, i slugata kato navstryechuarya si. ako stopanin't na doma naryekokha vyezelzyevul, to kolko povechye domashnitye mu! i t'i, nye boitye sye ot tyakh; zashchoto nyama nishcho pokrito, koyeto nye shchye sye otkriye, i taino, koyeto nye shchye sye uznaye. tova, koyeto vi govorya v t'mno, kazhyetye go na vidyelo; i koyeto chuyetye na ukho, proglasyetye go ot pokriva. nye boitye sye ot oniya, koito ubivat tyaloto, a dushata nye mogat da ubiyat; no po-skoro boitye sye ot onogova, koito mozhye i dusha i tyalo da pogubi v p'k'la. nye prodavat li sye dyve vrabchetya za yedin asarii? i pak ni yedno ot tyakh nyama da padnye na zyemyata byez volyata na ottsa vi. a vam i kosmitye na glavata sa vsichki pryebroyeni. nye boitye sye, procheye, viye styte mnogo po-sk'pi ot vrabchetyata. i t'i, vsyeki, koito izpovyada myenye pryed chovyetsitye, shchye go izpovyadam i az pryed ottsa si, koito ye na nyebyesata. no vsyeki, koito sye otrychaye ot myenye pryed chovyetsitye, shchye sye otrycha i az ot nyego pryed ottsa si, koito ye na nyebyesata. da nye mislitye, chye doidokh da postavya mir na zyemyata; nye doidokh da postavya mir, a nozh. zashchoto doidokh da nastroya chovyek protiv bashcha mu, d'shchyerya protiv maika i, i snakha protiv svyek'rva i; i nyepriyateli na chovyeka shchye b'dat domashnitye mu. koito lyubi bashcha ili maika povechye ot myenye, nye ye dostoyen za myenye; i koito lyubi sin ili d'shchyerya povechye ot myenye, nye ye dostoyen za myenye; i koito nye vzyemye kr'sta si i nye v'rtvi slyed myenye, nye ye dostoyen za myenye. koito namyeri zhivota si, shchye go izgubi; i koito izgubi zhivota si, zaradi myenye, shchye go namyeri. koito priyema vas, myenye priyema; i koito priyema myenye, priyema tozi, koito nye ye pratil. koito priyema prorok v imyeto na prorok, nagrada na prorok shchye poluchi; i koito priyema pravnyednik v imye na pravnyednik, nagrada na pravnyednik shchye poluchi. i koito napoi yedin ot tiya skromnitye samo s yedna chasha studyena voda, v imye na uchyenik, istina vi kazvam, nikak nyama da izgubi nagradata si.

a isus, kogato sv'rshi nastavljeniyata si k'm dvanadesyette sye uchenika, zamina ottam da pouchava i propovyadva po gradovyete im. a ioan kato chu v t'mnitsata za dyelata na khrista, prati ot uchenitsitye si da mu kazhat: ti li si onya, koito ima da doidyete, ili drug da ochakvamye? isus v otgovor im ryechye: idyete, s'obshchetyete na ioana tova, koyeto chuvatye i vizhdatyete: slyepi proglyezhdzat, kutsi prokhozhdzat, prokazhyeni sye ochistvat i glukhi prochuvat; m'rtvi bivat v'zkresyavani, i na siromasitye sye propovyadva blagovyeshtyeto. i blazhyen onya, koito nye sye s'blaznyava v myenye. i kogato tye si otivakha, isus pochna da kazva na naroda za ioana: kakvo izlyazokhtye da viditye v pustynata? tr'stika li ot vyat'r razlyulyavana? no kakvo izlyazokhtye da viditye? chovyek v myeki dryekhi li oblyechyen? yeto, tiya, koito nosyat myeki dryekhi, sa v tsarski dvorts. no zashcho izlyazokhtye? prorok li da viditye? da, kazvam vi, i povechye ot prorok. tova ye onzi, za kogoto ye pisano: - "yetu, az izprashcham vyestityelya si pryed tvoyetu litsye, koito shchye ustroi p'tya ti pryed tyebye". istina vi kazvam: myezhdu rodyenitye ot zhyeni, nye sye ye v'zdignal po-golyam ot ioana kr'stityelya; obachye, nai-malkiyat v nyebyesnoto tsarstvo, ye po-golyam ot nyego. a ot dnitye na ioana kr'stityela do syega nyebyesnoto tsarstvo na sila sye vzyema, i koito sye nasilyat go grabvat. zashchoto vsichkitye prorotsi i zakon't prorokuvakha do ioana; i, ako iskatye da go priyemyete, toya ye iliya, koito imashye da doidyete. koito ima ushi da slusha, nyeka slusha. a na kakvo da oprilicha tova pokolyeniye? to prilicha na dyetsa, syedyashchi po pazaritye, koito vikat na drugaritye si, kazvaiki: svirikhmye vi, i nye igrahkhtye; ridakhmye, i nye zhalyeyekhkye. zashchoto doidyete ioan, koito nito yadyeshye, nito piyeshye; i kazvat: byas ima. doidyete chovyeshkiyat sin, koito yadye i piye; i kazvat: yeto chovyek lakom i vinopiyets, priyatyl na birnitsitye na i gryeshnit-sitye! no pak, m'drosta sye opravdava ot dyelata si. togava pochna da ukoryava gradovyetye, gdyeto sye izv'rshikha povecheyeto ot nyegovitye vyelikiy dyela, za gdyeto nye sye pokayakha: gorko ti khorazinye! gorko ti, vitsaido! zashchoto, ako byakha sye izv'rshili v tir i sidon vyelikitye dyela, koito sye izv'rshikha u vas, tye otdavna bikha sye pokayali v'v vryetishchye i pyepyel. no kazvam vi, na tir i sidon nakazaniyeto shchye b'dye po-lyeko v s'dniya dyen, otkolkoto na vas. i ti, kapyernaumye, do nyebyesata li shchye sye izdignyesh? do ada shchye slyezyesh! zashchoto, ako byakha sye izv'rshili v sodom vyelikitye dyela, koito sye izv'rshikha v tyebye, toi bi i do dnyes ostanal. no kazvam vi, chye v s'shchiya dyen nakazaniyeto na sodomskata zyemya shchye b'dye po-lyeko otkolkoto na tyebye. v onova vryemye isus progovori, kazvaiki: blagodarya ti, otchye, navstryechui na nyebyeto i zymyata, za gdyeto si utail tova ot m'dritye i razumnitye, a si go otrkil na mladynitsitye. da, otchye, zashchoto taka ti sye vidya ugodno. vsichko mi ye pryedadyeno ot ottsa mi; i, osvyen ottsa, nikoi nye poznavaya sina; nito poznavaya

nyakoi ottsa, osvyen sin't i onya, komuto sin't bi blagovolil da go otrkiye. doidyetye pri myenye vsichki, koito sye truditye i styte obryemyenyeni, i az shchye vi uspokoya. vzyemyetye moyeto igo v'rkhui si, i nauchetyete sye ot myenye; zashchoto s'm krot'k i smiryen na s'rtsye; i shchye namyeritye pokoi na dushitye si. zashchoto moyeto igo ye blago, i moyeto bryemye ye lyeko.

12

po onova vryemye, v yedna s'bota, isus minavashye pryez posyevitye; a uchenitsitye mu, kato ogladnyakha, pochnakha da k'sat klasovyete i da yadat. a farisyeyte, kato vidyakha tova, ryekokha mu: vizh tvoitye uchenitsi v'rshat kakvoto nye ye pozvoljeno da sye v'rshi v s'bota. a toi im ryechye: nye styte li chyeti shcho stori david, kogato ogladnya toi i m'zhetye, koito byakha s nyego, kak vlyezye v bozhiya dom i yadye ot pris'tstvynitye khlyabovyete, koito nye ye pozvoljeno da yadye ni toi, nito oniya, koito byakha s nyego, a samo svyeshchynitsitye? ili nye styte li chyeti v zakona, chye v s'botyen dyen svyeshchynitsitye v khrama narushavat s'botata, i pak nye sa vinovni. no kazvam vi, chye tuk ima povechye ot khrama. no ako byakhtye znayali shcho znachi taya дума: "milost iskam a nye zhyertva", nye bikhtye os'dili nyevinnitye. zashchoto chovyeshkiyat sin ye navstryechuar na s'botata. i kato zamina ottam, doidyete v sinagogata im. i yeto chovyek s izs'khnala r'ka; i, za da obvinyat isusa, popitakha go kazvaiki: pozvoljeno li ye chovyek da iztsyelyava v s'bota? toi im kaza: koi chovyek ot vas, ako ima yedna ovtsa, i tya v s'botyen dyen padnye v yama, nye shchye ya ulovi i izvadi? a kolko ye po-sk'p chovyek ot ovtsa! zatova pozvoljeno ye da sye pravi dobro v s'botyen dyen. togava kazva na chovyeka: prostri r'kata si. i toi ya prostrya; i tya stana zdrava kato drugata. a farisyeyte, kato izlyazokha, nagovorikha sye protiv nyego, kak da go pogubyat. no isus, kato pozna tova, ottyegli sye ottam; i mnozina tr'gnakha podirye mu, i toi gi iztsyeli vsichki. i zar'cha im da go nye razglasyavat; za da sye sb'dnye ryechyenoto chryez prorok isaiya, koito kazva: "yetu moyat sluzhityel, kogoto izbrakh, moyat v'zlyubyen, v kogoto ye blagovolyeniye na dushata mi; shchye polozha dukha si na nyego, i toi shchye v'zvyesti s'dba na naroditye. nyama da sye skara, nito da izvika, nito shchye chuye nyakoi glasa mu po ploschaditye; smazana tr'stika nyama da pryechupi, i zam'zhdyal fitil nyama da ugasi, dokato izvyedye pravos'diyeto k'm pobyeda. i v nyegovoto imye naroditye shchye sye nadyavat". togava dovyedokha pri nyego yedin khvanat ot byas, slyap i nyam; i go iztsyeli, t'i shchoto nyemiyat i progovori i proglyeda. i vsichkitye mnozhyestva sye smayakha i dumakha: da nye bi tozi da ye davidoviyat sin? a farisyeyte, kato chukha tova, ryekokha: toya nye izgonva byesovyetye, osvyen chryez nachalnika na byesovyetye, vyeelyezvula. a isus, kato znayeshye tyechnitye pomisli, ryechye im: vsyako tsarstvo, razdyeljeno protiv syebye si, zapustyava; i nikoi grad ili dom, razdyeljen protiv syebye si nyama da ustoi. ako satana iz-

gonva satana, toi sye ye razdyelil protiv syebe si; togava kak shchye ustoi nyegovoto tsarstvo? pri tova, ako az chryez vyeelzyevula izgonvam byesovyetye, chryez kogo gi izgonvat vashitye v"zpitanitsi? zatova, tye shchye vi b'dat s'dii. no ako az chryez bozhiya dukh izgonvam byesovyetye, to bozhiyeto tsarstvo ye doshlo v'rkuhu vas. ili kak mozhye da vlyezye nyakoi v k"shchata na silniya chovyek i da mu ograbi pok'shchinata, ako p'rvo nye v"rzhye silniya? - togava shchye ograbi k"shchata mu. koito nye ye s myenye, toi ye protiv myenye; i koito nye s'bira s myenye, razpilyava. zatova vi kazvam: vsyeki gryakh i khula shchye sye prosti na chovyetsitye; no khulata protiv dukha nyama da sye prosti. i ako nyakoi kazhye дума protiv chovyeshkiya sin, shchye mu sye prosti; no ako nyakoi kazhye дума protiv svyetiya dukh, nyama da mu sye prosti, nito v toya svyat ili: vyek., nito v b'dyeshchiya. ili napravetyete d'rvoto dobro, i ploda mu dob'r; ili napravetyete d'rvoto losho, i ploda mu losh; zashchoto ot ploda sye poznav d'rvoto. rozhbi yekhidnini! kak mozhakhye da govoritye dobro, kato sye zli? zashchoto ot onova, koyeto pryep'lva s'rtsyeto, govoryat ustata. dobriyat chovyek ot dobroto si s'krovishchye izvazhda dobri nyeshcha; a zliyat chovyek ot zloto si s'krovishchye izvazhda zli nyeshcha. i kazvam vi, chye za vsyaka prazna дума, koyato kazhat chovyetsitye, shchye otgovaryat v s'dniya dyen. zashchoto ot dumitye si shchye sye opravdayesh, i ot dumitye si shchye sye os'dish. togava nyakoi ot knizhnitsitye i fariseitye mu otgovorikha, kazvaiki: uchityelyu, iskamye da vidim znamyeniye ot tyebye. a toi v otgovor im ryechye: nyechyestivo i pryelyubodeino pokolyeniye iska znamyeniye, no drugo znamyeniye nyama da mu sye dadye, osvyen znamyeniye to na prorok iona. zashchoto, kakto iona byeshye v koryema na morskoto chudovishchye tri dni i tri noshchi, taka i chovyeshkiyat sin shchye b'dye v s'rtsyeto na zhyemyata tri dni i tri noshchi. ninyeviiskitye m'zhye shchye sye yavyat na s'da s tova pokolyeniye i shchye go s'dyat, zashchoto tye sye pokayakha chryez ionovata propovedy; a yeto, tuka ima povyecheye ot iona. yuzhnata tsaritsa shchye sye yavi na s'da s tova pokolyeniye i shchye go os'di, zashchoto tya doidoye ot kraishchata na zhyemyata za da chuye solomonovata m'drost; a yeto, tuka ima povyecheye ot solomona. kogato nyechishtiya dukh izlyezye iz chovyeka, toi minava pryeb byezvodni myesta da t'rsi pokoi, i nye namira. togava kazva: shchye sye v'rna v k"shchata si otgdyeto s'm izlyaz"l. i, kato doidye namira ya prazna, pomyetyena i naryedyena. togava otiva i vzyema pri syebe si syedyem drugi dukhovye, po-zli ot nyego, i, kato vlyazat, zhivyeyat tam; i poslyadnoto s'toyaniye na onya chovyek stava po-losho ot p'rvoto. s"shcho taka shchye b'dye i na tova nyechyestivo pokolyeniye. kogato toi oshchye govoryeshye na naroda, yeto, maika mu i bratyata mu stoyakha v'n i iskakha da mu govoryat. i nyakoi si mu ryechye: yeto, maika ti i bratyata ti stoyat v'n i iskat da ti govoryat. a toi v otgovor ryechye na tozi, koito mu kaza, tova: koya ye maika mi? i koi sa bratyata mi? i kato prostrya r'ka k'm uchyenitsitye si ryechye: yeto maika mi i bratyata

mi! zashchoto, koito v'rshi volyata na ottsa mi, koito ye na nyebyesata, toi mi ye brat i syestra i maika.

13

v s"shchiya dyen isus izlyezye iz k"shchi i syedna krai yezyeroto. i s'brakha sye do nyego golyemi mnozhyestva, taka shchoto vlyezye i syedna v yedna ladiya; a tsyliyat narod stoyeshye na bryega. i govoryeshye im mnogo s pritchi, kazvaiki: yeto, syeyach't izlyezye da syeye; i kato syeyeshye nyakoi z'rna padnakha krai p'tya: ptitsitye doidokha i gi izk'lvakha. a drugi padnakha na kanaristitye myesta, gdyeto nyamashye mnogo pr'st; i tv'rdye skoro poniknakha, zashchoto nyamashye d'l'boka pochva; a kato izgrya s'ntsitye, prigoryakha, i ponyezhye nyamakha koryen izs'khnakha. drugi p'k padnakha myezhdu tr'nitye; tr'nitye porasnakha i gi zaglushikha. a drugi padnakha na dobra zhyemya, i dadokha plod, koye stokratno, koye shystdyesyet, koye tridysetsyet. koito ima ushi [da slusha], nyeka slusha. togava sye priblizhikha uchyenitsitye mu i mu kazakha: zashcho im govorish s pritchi? a toi v otgovor im kaza: zashchoto na vas ye dadyeno da znayetye tainitye na nyebyesnoto tsarstvo, a na tyakh nye ye dadyeno. zashchoto koito ima, nyemu shchye sye dadye, i shchye ima izobiliye; a koito nyama, ot nyego shchye sye otnyemye i tova, koyeto ima. zatova im govorya s pritchi, zashchoto glyedat, a nye vizhdad; chuyat a nye slushat, nito razbirat. na tyakh sye izp'lnyava isayevoto prorochyestvo, koyeto kazva: "s ushi shchye chuyetye, a nikak nyama da razbyeryetye; i s ochi shchye glyedatyte, a nikak nyama da viditye. zashchoto s'rtsyeto na tiya lyudyte ye zadyebelyalo i s ushitye si tyezsko chuvat, i ochitye si sklopikha; da nye bi da vidyat s ochitye si, i da chuyat s ushitye si, i da razbyerat s's'rtsyeto si, i da sye ob'rnat, i az da gi iztzyela". a vashitye ochi sa blazhyeni, zashchoto vizhdad, i ushitye vi, zashchoto chuvat. zashchoto istina vi kazvam, chye mnozina prorotsi i pravnyednitsi sa zhyelali da vidyat tova, koyeto viye vizhdatyte, no nye vidyakha, i da chuyat tova, koyeto viye chuvatye, no nye chukha. viye, prochye, chuitye kakvo znachi pritchata za syeyacha. pri vsyekigo, koito chuye slovoto na tsarstvoto i nye go razbira, dokhohzha lukaviyat i grabva posyeyanoto v s'rtsyeto mu; toi ye posyeyanoto krai p'tya. a posyeyanoto na kanaristitye myesta ye onya, koito chuye slovoto i vyednaga s radost go priyema; koryen, obachye, nyama v syebe si, no ye privryemyenyen; i kogato nastanye napast ili gonyeniye poradi slovoto, na chasa sye s'blaznyava. a posyeyanoto myezhdu tr'nitye ye onya, koito chuva slovoto; no svyetskitye grizhi i primamkata na bogatstvoto zaglushavat slovoto, i toi stava byezplodyen. a posyeyanoto na dobra zhyemya ye onya, koito chuye slovoto i go razbira, koito i dava plod, i prinasya koi stokratno, koi shystdyesyet, koi tridysetsyet. druga pritcha im pryedlozhi, kato kaza: nyebyesnoto tsarstvo sye oprilichava na chovyek, koito ye posyal dobro syemye na nivata si; no, kogato spyakha chovyetsitye, nyepriyatlyyat mu doidye i posya plyevyeli myezhdu zhitoto, i si otidye. i kogato ponikna stvol't i zav'rza plod, to-

gava sye poyavikha i pleyvelyitye. a slugitye na domakina doidokha i mu kazakha: navstryechuinye, nye posya li ti dobro syemye na nivata si? togova otk'dye sa pleyvelyitye? toi im kaza: nyakoi nyepriyat'el ye storil tova. a slugitye mu kazakha: kato ye t'i iskash li da idyem da go oplyevim? a toi kaza: nye iskam; da nye bi, kato pleyvitye pleyvelyitye, da izskubyetye zayedno s tyakh i zhitoto. ostavyetye da rastat i dyvetye zayedno do zhyetva; a v'v vryemye na zhyetva shchye ryeka na zhyetvaritye: s'byeryetye p'rvo pleyvelyitye, i v'rzhyetye gi na snopoye za izgaryanye, a zhitoto pribyeryetye v zhitnitsata mi. druga pritcha im pryedlozhi, kazvaiki: nyebyesnoto tsarstvo prilicha na sinapovo z'rno, koyeto chovyeck vzye i go posya na nivata si; koyeto naistina ye pomalko ot vsichkietye syemyena, no, kogato porastyet, ye po-golyamo ot zlakovyetye, i stava d'rvo, taka shchoto nyebyesnit'ye ptitsi dokhozhd'at i sye podslonyavat po klonchyetata mu. druga pritcha im kaza: nyebyesnoto tsarstvo prilicha na kvas, koito yedna zhyena vzye i zamyesi v tri myeri brashno, doklye vkisna vsichkoto. vsichko tova isus izkaza na naroda s pritchi, i byez pritchi nye im govoryeshye; za da sye izp'lni ryechyenoto chryez proroka, koito kazva: - "shchye otvorya ustata si v pritchi; shchye izkazha skritoto oshchye ot s'zdaniyeto na svyeta". togava toi ostavi naroda i doidye v k'shchi. i uchyenitsitye mu sye priblizhikha pri nyego i kazakha: obyasni ni pritchata za pleyvelyitye na nivata. a v otgovor toi kaza: syeyach't na dobroto syemye ye chovyeshkiyat sin; nivata ye svyet't; dobroto syemye, tova sa chadata na tsarstvoto; a pleyvelyitye sa chadata na lukaviya; nyepriyat'yelyat, koito gi posya, ye dyavol't; zhyetvata ye sv'rshyek't na vyeka; a zhyetvaritye sa angeli. i t'i, katto s'birat pleyvelyitye i gi izgaryat v og'n, taka shchye b'dye i pri sv'rshyeka na vyeka. chovyeshkiyat sin shchye izprati angelyitye si, koito shchye s'byerat ot tsarstvoto mu vsichko shcho s'blaznyava, i oniya, koito v'rshat byezzakoniye, i shchye gi khv'rlyat v ognenyata pyeshch; tam shchye b'dye plach i sk'rtsanye s's z'bi. togava pravyyednit'ye shchye bylesnat kato sl'ntsyeto v tsarstvoto na ottsa si. koito ima ushi [da slusha], nyeka slusha. nyebyesnoto tsarstvo prilicha na imanye skrito v niva, koyeto, kato go namyeri chovyeck, skriva go, i v radostta si otiva, prodava vsichko shcho ima, i kupuva onaya niva. nyebyesnoto tsarstvo prilicha oshchye na t'rgovyets, koito t'rsyeshye khubavi bisyeri, i, kato namyeri yedin sk'potsyenyen bisyer, otidye, prodadye vsichko shcho imashye i go kupi. nyebyesnoto tsarstvo prilicha oshchye na mryezha, khv'rlyena v yezyeroto, koyato s'bira ribi ot vsyakak'v vid, i, kato sye nap'lni iztyeglikha ya na bryega, syednakha i pribrahka dobriyte v s'dovye, a loshitye izkhv'rlikha. taka shchye b'dye i pri sv'rshyeka na vyeka; angeliitye shchye izlyazat i shchye otl'chat nyechystivitye izmyezhdu pravyyednit'ye, i shchye gi khv'rlyat v ognenyata pyeshch; tam shchye b'dye plach i sk'rtsanye s's z'bi, [isus im kazva]: razbrakhtye li vsichko tova? tye mu kazvat: razbrakhtye. a toi im ryechye: zatova, vsyeki knizhnik, koito ye uchil za nyebyesnoto tsarstvo, prilicha na domakin, koito izvazhda ot s'krovishchyeto si novo i staro. togava

isus, kogato sv'rshi tiya pritchi zamina si ottam. i kato doidye v rodinata si, pouchavashye gi v sinagogyetye im, taka shchoto tye sye chudyekha i dumakha: ot k'dye sa na togova taya m'drost i tiya vyeliky dyela? nye ye li toya sin na d'rvo dyelyetsa? maika mu nye kazva li sye mariya, i bratyyata mu yakov i iosif, simon i yuda? i syestritye mu nye sa li vsichki pri nas? ot k'dye ye, prochyye, na tozi vsichko tova? i s'blaznyavakha sye v nyego. a isus im ryechye: nikoi prorok nye ye byez pochit, osvyen v svoyata rodina i v svoya dom. i nye izv'rshi tam mnogo vyeliky dyela, poradi nyevyeriyeto im.

14

v onova vryemye chyetvyerovlastnik't irod chu slukha, koito sye nosyeshye za isusa; i ryechye na slugitye si: toya ye ioan kr'stityel; toi ye v'zkr'snal ot m'rtvitye, i zatova tiya sili d'yestvuvat chryez nyego. zashchoto irod byeshye khvalan ioana i byeshye go v'rzal i turil v t'mnitsa, poradi irodiada, zhyenata na brat si filipa; ponyezhye ioan mu kazvashye: nye ti ye pozvoleno da ya imash. i iskashye da go ubiye, no sye boyeshye ot naroda, zashchoto go imakha za prorok. a kogato nastana rozhdyeniyat dyen na iroda, irodiadinata d'shchyerya igra vsryed s'branyitye i ugodi na iroda. zatova toi s klyetva sye obyeshcha da i dadye kakovto i da mu poiska. a ty, poduchyena ot maika si, kaza: dai mi tuka na blyudo glavata na ioana kr'stityelya. tsaryat sye nask'rbi; no zaradi klyetvitye si, i zaradi syedyashchitye s nyego, zapovyada da i sye dadye. i prati da obyegzlayvat ioana v t'mnitsata. i donyesokha glavata mu na blyudo i dadokha ya na dyevoikata, a ty ya zanyesyete na maika si. a uchyenitsitye mu kato doidokha, dignakha tyaloto i go pogryebakha; i otidokha i kazakha na isusa. i isus, kato chu tova, ottyegli sye ottam, s ladiya na uyedinyeno myasto nastrana; a narod't kato razbra, otidye podir nyego pyesha ot gradovyetye. i toi, kato izlyezye, vidya golyamo mnozhyestvo, smili sye za tyakh, i iztyseli bolnitye im. a kato sye svyechyeri, uchyenitsitye doidokha pri nyego, i ryekokha: myastoto ye uyedinyeno, i vryemyeto ye vyechye napryednalo; razpusni naroda da otidye po syelata da si kupi khvana. a isus im ryechye: nyama nuzhda da otidat; daitye im viye da yadat. a tye mu kazakha: imamyet tuk samo pyet khlyaba i dyve ribi. a toi ryechye: donyesyetye gi tuk pri myenye. togava, kato zapovyada na naroda da nasyada na tryevata, vzye pyettye khlyaba i dyvetye ribi, poglyedna k'm nyebyeto i blagoslovi; i kato razchupi khlyabovyetye, dadye gi na uchyenitsitye, a uchyenitsitye na naroda. i vsichki yadokha i sye nasitkha; i dignakha ostanalitye k'shyei, dvanadyesyet p'lni kosha. a oniya, koito yadokha, byakha okolo pyet khlyadi m'zhye, osvyen zhyeni i dyetsa. i na chasa isus nakara uchyenitsitye da vlyazat v ladiyata i da otidat pryedi nyego na otv'dnata strana, doklye razpusnye naroda. i kato razpusna naroda, izkachi sye na b'rdoto da sye pomoli na samey. i kato sye svyechyeri, toi byeshye tam sam. a ladiyata bye vyechye vsryed yezyeroto, bl'skana ot v'lnitye, zashchoto vyat'r't byeshye protivyen. a v chyetv'rtata strazha

na noshchta toi doidy k'm tyakh, kato v"ryveshye po yezyeroto. i uchenitsitye, kato go vidyakhda da khvodi po yezyeroto, smutikha sye i dumakha, chye ye prizrak, i ot strakh izvikakha. a isus vyednaga im progovori, kazvaiki: dyerzaitye! az s'm; nye boitye sye. i pyet'r v otgovor mu ryeche: navstryechui, ako si ti, kazhi mi da doida pri tyebye po vodata. a toi ryeche: doidi. i pyet'r slyezye ot ladiyata i khodyeshye po vodata da idye pri isusa. no kato vyzhdashye vyat'ra [silyen], uplashi sye i, kato pot'vashye, izvika, kazvaiki: navstryechui izbavi mye! i isus vyednaga prostrya r'ka, khvana go, i mu ryeche: malovyeryetso, zashcho sye us'mni? i kato vlyazokha v ladiyata, vyat'r't utikhna. a oniya, koito byakha v ladiyata, mu sye poklonikha i kazakha: naistina ti si bozhii sin. i kato pryeminakha yezyeroto, doidokha v gyenisaryetskaya zymyia. i kogato go poznakha tamoshniytie m'zhye, razpratikha po tsyalata onaya okolnost i dovyedokha pri nyego vschikitye bolni; i molyekha go da sye doprat samo do polata na dryekhata mu; i kolkoto sye dopryakha, sye iztsyelikha.

15

togava doidokha pri isusa farisyey i knizhnitsi ot yerasalim i kazakha: zashcho tvoitye uchenitsi pryst'pvat pryedaniyeto na staryeishinitye? ponyezhye nye si miyat r'tsyetye, kogato yadat khlyab. a toi v otgovor im kaza: zashcho i viye zaradi vashyeto pryedaniye pryst'pvatye bozhiiyata zapovyed? zashchoto bog kaza: 'pochitai bashcha si i maika si'; i - 'koito zloslovi bashcha ili maika, nyepryemyenno da sye um'rtvi. no viye kazvatye: koito ryeche na bashcha si ili maika si: tova moye imanye, s koyeto bi mog'l da si pomognyesh, ye podaryeno bogu, - toi da nye pochita bashcha si, [ili maika si]. taka, zaradi vashyeto pryedaniye, osuyetikhtye bozhiiyata duma. litsyemyeri! dobre ye prorokuval isaiya za vas, kato ye kazal: - 'tiya lyudye [sye priblizhavat pri myenye s ustata si, i] nye pochitat s ushtinye si; no s'rtsyeto im dalyech otstoi ot myenye. obachye naprazno mi sye klanyat, kato pryepodavat za pouchenyia chovyeshki zapovyedi'. i kato povika naroda, ryeche im: slushaitye i razbiraitye! tova, koyeto vliza v ustata, nye oskvyernyava chovyeka; no tova, koyeto izliza ot ustata, to oskvyernyava chovyeka. togava sye priblizhikha uchenitsitye i mu ryekokha: znayesh li, chye farisyeytse sye s'blaznikha kato chukha taya duma? a toi v otgovor ryeche: vsyako rastyeniye, koyeto moyat nyebesyen otvets nye ye nasadil, shchye sye izkoryeni. ostavyetye gi; tye sa slyepi vodachi; a slyepets slyepetsa ako vodi, i dvamata shchye padnat v yamata. pyet'r v otgovor mu ryeche: obyasnii ni taya pritcha. a toi kaza: i viye li stye oshchye byez razumyeniye. nye razbiratye li, chye vsichko shcho vliza v ustata, minava v koryema, i sye izkhv'rlyu v zakhoda? a onova, koyeto izliza iz ustata, proizkhodzha ot s'rtsyeto, i to oskvyernyava chovyeka. zashchoto ot s'rtsyeto proizkhodzhat zli pomisli, ubiystva, pryelyubodeystva, bludstva, krazhbi, l'zhysvidyetyelstva, khuli. tiya sa nyeshchata, koito oskvyernyavat chovyeka; a da

yadye s nyemiti r'tsyey, tova nye go oskvyernyava. i, kato izlyezye ottam, isus nye ottyegli v tirskiye i sidonskiye strani. i, yeto, yedna khanaanka izlyezye ot oniya myesta i izvika, kazvaiki: smili sye za myenye navstryechui, sinye davidov; d'shcherya mi zlye sye m'chi ot byas. no toi nye i otgovori ni duma. uchenitsitye doidokha i mu sye molyekha, kato ryekokha: otrati ya, zashchoto vika podirye ni. a toi v otgovor kaza: az nye s'm pratyen, osvnen do zagubenyiye ovtseye ot izralyeviya dom. a tya doidy, klanyashye mu sye i kazvashye: navstryechui pomogni mi. toi v otgovor ryeche: nye ye prilichno da sye vzyemye khlyaba na dyetsata i da sye khv'rli na kuchyentsata. a tya ryeche: taka, navstryechui; no i kuchyentsata yadat ot trokhtyie, koito padat ot trapezata na navstryechuaritye im. togava isus v otgovor i ryeche: o zhyeno, golyama ye tvoiyata vyara; nyeka ti b'dye sphonye zhelyaniyeto. i d'shcherya i ozdravya v s'schiiya chas. i kato zamina ottam, isus doidy pri galilyeiskoto yezyeru; i kachi sye na b'rдото i syedyeshye tam. i doidokha pri nyego golyemi mnozhyestva, koito imakha s's syebe syi kutsi, slyepi, nyemi, nyed'gavi i mnogo drugi, i slozhikha gi pryed nozyetye mu; i toi gi iztsyeli; taka shchoto narod't sye chudyeshye, kato glyedashye nyemi da govoryat, nyed'gavi ozdravyeli, kutsi da khodyat, i slyepi da glyedat. i proslavikha izralyeviya bog. a isus povika uchenitsitye si i ryeche: zhalno mi ye za naroda, zashchoto tri dni vyeche syedyat pri myenye i nyamat shcho da yadat; a nye iskam da gi razpusna gladni, da nye bi da im pryemalyeye po p'tya. uchenitsitye mu kazakha: otgdye da imanye v uyedinyeno myasto tolkova khlyab, chye da nakhranim takova golyamo mnozhyestvo? isus im kaza: kolko khlyaba imatye? a tye ryekokha: syedyem i malko ribki. togava zapovyada na naroda da nasyadat na zymyata. i kato vzye syedyemye khlyaba i ribitye, blagodari i razchupi; i dadye na uchenitsitye, a uchenitsitye na naroda. i yadokha vsichki i nasitikha sye, i dignakha ostanalitye k'shyei, syedyem koshnitsi p'lni. a oniya, koito yadokha, byakha chyetiri khilyadi m'zhye, osvnen zhyeni i dyetsa. i kato razpusna naroda, vlyezye v ladiyata, i doidy v magadanskitye pryedyeli.

16

togava farisyeytse i sadukyeitye doidokha pri isusa, i, za da go izpitat, poiskakha mu da im pokazhye znamyeniye ot nyebyeto. a toi v otgovor im ryeche: kogato sye syecheryi, dumaty - vryemyeto shchye b'dye khubavo, zashchoto nyebyeto sye chyervenyeye; a sutrin: dnyes vryemyeto shchye b'dye losho, zashchoto nyebyeto sye chyervenyeye namr'shchyeno. viye znayetye da razt'lkuvatye litsyeto na nyebyeto, a znamyeniyata na vryemyenata nye mozhetye! z'l i pryelyubodyeyen rod iska znamyeniye, no drugo znamyeniye nyama da mu sye dadye, osvnen znamyeniyo na (proroka) iona. i ostavi gi i si otidy. a uchenitsitye, koito minakha na otv'dnata strana, zabravikha da vzyemat khlyab. i isus im ryeche: vnimavaitye i pazyetye sye ot kvasa na farisyeytse i sadukyeitye. i tye

raziskvakh pomyezhdu si, dumaiki: tova ye zashchoto nye smye vzyeli khlyab. a isus, kato razbra tova, ryeche: malovyeri, zashcho raziskvatye pomyezhdu si ponyezhye nyamatye khlyab? oshchye li nye razbiratyte, nito pomnitte pyettye khlyaba na pyettye khilyadi dushi, i kolko kosha s'brakhtye? nito syedyemtye khlyaba na chetyritye khilyadi dushi, i kolko koshnitsi s'brakhtye? kak nye razbiratyte, chye nye zaradi khlyab vi kazakh da sye pazitye ot kvasa na farisyeyte i sadukyeitye? togava nye razbrakha, chye nye im zar'cha da sye pazyat ot khlyebeyen kvas no ot uchyeniyeto na farisyeyte i sadukyeitye. a isus, kato doidyte v okolnostitye na kyesariya filipova, popita uchyenitsitye si, kazvaiki: sporyed kakto kazvat khorata, chovyeshkiyat sin koi ye? a tye ryekokha: yedni kazvat, chye ye ioan kr'stityel; drugi p'k - iliya; a drugi - yeryemiya, ili yedin ot prorostitye. kazva im: no sporyed kakto viye kazvatye, koi s'm az? simon pyet'r v otgovor ryeche: ti si khristos t. ye. myesiya, pomazani, sin na zhiviya bog. isus v otgovor mu kaza: blazhyen si, simonye, sinye ionov, zashchoto pl't i kr'v nye sa ti otrkili tova, no otyets mi, koito ye na nyebyesata. p'k i az ti kazvam, chye ti si pyet'r znachi: kanara i na taya kanara shchye s'gradya moyata ts'rka; i portitye na ada nyama da i naddyleyeyat. shchye ti dam klyuchovyetye na nyebyesnoto tsarstvo; i kakvoto v'rzhyesh na zyemyata, shchye b'dye v'rzano na nyebyesata, a kakvoto razv'rzhyesh na zyemyata, shchye b'dye razv'rzano na nyebyesata. togava zar'cha na uchyenitsitye, nikomu da nye kazvat, chye toi ye [isus] khristos. ot togava isus pochna da izvyestiyava na uchyenitsitye si, chye tryabva da otidye v yerusalim, i mnogo da postrada ot star'yeshinitye, glavnitye svyeshchenitsi i knizhnitsitye, i da b'dye ubit, i na tryetiya dyen da b'dye v'zkryesyen. togava pyet'r go vzye i pochna da go m'mri, kato kazvashye: bog da ti sye smili, navstryechui; tova nikak nyama da stanye s tyebye. a toi sye ob'rna i ryeche na pyetra: makhni sye zad myenye, satano; ti si mi s'blaz'n; zashchoto nye mishlsh za bozhiitye nyeshcha, a za chovyeshkitye. togava isus kaza na uchyenitsitye si: ako iska nyakoi da doidyte slyed myenye, nyeka sye otryechye ot syebye si, nyeka dignye kr'sta si, i taka nyeka nye poslyedva. zashchoto koito iska da spasi zhivota ili: dushata; i taka do kraya na glavata. si, shchye go izgubi; a koito izgubi zhivota si, zaradi myenye, shchye go namyeri. ponyezhye kakvo shchye sye polzuva chovyek, ako speycheli tsyeliya svyat, a zhivota si izgubi? ili kakvo shchye dadye chovyek v zamyana na zhivota si? zashchoto chovyeshkiyat sin shchye doidyte v slavata na ottsa si s's svoitye anglyeli; i togava shchye v'zdaye vsyekomu sporyed dyelata mu. istina vi kazvam: ima nyakoi ot stoyashchitye tuka, koito nikak nyama da vkusaty sm'rt doklye nye vidyat chovyeshkiya sin idyeshch v tsarstvoto si.

17

i slyed shyest dni isus vzyema pyetra, yakova i brata mu ioana, i gi zavyezha na yedna visoka planina na samye. i pryebrazi sye pryed tyakh; litsyeto mu svyetna kato sl'ntsyyeto, a dryekhitye mu stanakha

byeli kato svyetlinata. i, yeto, yavikha im sye moisyeyi i iliya, koito sye razgovaryakha s nyego. i pyet'r progovori, kazvaiki na isusa: navstryechui, dobrye ye da smye tuka; ako iskash, az shchye napravya tuka tri skinii shatri, za tyebye yedna, za moisyeya yedna i yedna za iliya. a kogato toi oshchye govoryeshye, yeto, svyet'l oblak gi zasenyi; i yeto iz oblaka glas, koito kaza: tozi ye moyat v'zlyubyen sin, v kogoto ye moyeto blagovolyeniye, nyego slushaitye. i uchyenitsitye, kato chukha tova, padnakha na litsata si, i mnogo sye uplshikha. a isus sye priblizhi pri tyakh, doprya sye do tyakh, i ryeche: stanetye, nye boitye sye. i tye, kato podignakha ochi, nye vidyakha nikoi, osvyen isusa sam. i kato slizakha ot planinata isus im zar'cha, kato kaza: nikomu nye s'obshchavaitye za tova vidyeniye, doklye chovyeshkiyat sin nye v'zkr'snye ot m'rtvitye. uchyenitsitye mu go popitakha, kazvaiki: zashcho togava dumat knizhnitsitye, chye iliya tryabva p'rvo da doidyte? a toi v otgovor ryeche: naistina iliya idye, i shchye v'zstanovi vsichko. no kazvam vi, chye iliya vyeche ye dosh'l, i nye go poznakha, no post'pikha s nyego kakto si iskakha. s'shcho taka i chovyeshkiyat sin shchye postrada ot tyakh. togava uchyenitsitye razbrakha, chye im govoryeshye za ioana kr'stityelya. i kogato doidokha pri naroda, priblizhi sye do nyego yedin chovyek, koito kolyenichi pryed nyego i kaza: navstryechui, smili sye za sina mi, zashchoto ye yepilyeptik i zlye strada; ponyezhye pada v og'nya, i chyesto v'v vodata. i dovyedokh go pri tvoitye uchyenitsi no tye nye mozhakha da go iztsyelyat. isus v otgovor kaza: o rodye nyevyarvashch i izvratyen, do koga shchye b'da s vas? do koga shchye vi t'rpya? dovyedokh go tuka pri myenye. i isus sm'mra byesa i toi izlyezye ot nyego; i momchyeto ozdravya v s'shchiya chas. togava uchyenitsitye doidokha pri isusa nasamye i kazakha: zashcho nye nye mozhakhmye da go izgonim? toi im kaza: poradi vashyeto malovyeriye. zashchoto istina vi kazvam: ako imatyte vyara kolkoto sinapovo z'rno, shchye ryechyetye na taya planina: pryemyesti sye ottuka tma, i tya shchye sye pryemyesti; i nishcho nyama da vi b'dye nyev'zmozhno. [a toya rod nye izliza, osvyen s molitva i post]. i kogato syedyakha v galilyeya, isus im ryeche: chovyeshkiyat sin shchye b'dye pryedadyen v r'tsyetye na chovyetsitye, i shchye go ubiyat; i na tryetiya dyen shchye b'dye v'zkryesyen. i tye sye naskr'rbikha tv'rde mnogo. a kogato doidokha v kapyernaum, s'birachitye na dvyetye drakhmi sye ottuka tma, i tya shchye sye priblizhikha pri pyetra i kazakha: vashiyat uchityel nye plashcha li dvyetye drakhmi? toi ryeche: plashcha. i kogato vlyezye v k'shchi, isus go izpryevaryi i mu ryeche: kakvo mishlsh, simonye? zymnitye tsarye ot koi s'birat dan'k ili nalog? ot svoitye li khora, ili ot chuzhdyentsitye? a kogato kaza: ot chuzhdyentsitye, isus mu ryeche: kato ye t'i svoitye im sa svobodni. no, za da nye gi s'blaznim, idi na yezzeroto, khv'rli v'ditsa, i izm'kni ribata, koyato p'rvo sye zakachi, i kato raztvorish ustata i shchye namyerish yedin statir; vzyemi go i dai im go za myenye i za tyebye.

v s"shchoto vryemye uchyenitsiye doidokha pri isusa i kazakha: koi ye po-golyam v nyebesnoto tsarstvo? a toi povika yedno dyetyentsye, postavil go posryed tyakh, i ryechye: istina vi kazvam; ako sye nye ob"rnyetye kato dyechitsata, nikak nyama da vlyezhyete v nyebesnoto tsarstvo. i t'i, koito smiri syebye si kato tova dyetyentsye, toi ye pogolyam v nyebesnoto tsarstvo. i koito priyemye yedno takova dyetyentsye v moye imye, myenye priyema. a koito s"blazni yedno ot tiya malkitye, koito vvyarvat v myenye, za nyego bi bilo po-dobrye da sye okachyeshye na vrata mu yedin vodenyichyen kam"i, i da pot"nyeshye v morskitye d"lbchini. gorko na svyeta poradi s"blazniye, zashchoto ye nyeizbyezhno da doidat s"blazniye; no gorko na onzi chovyek, chryez kogoto s"blaz"nta dokhohzda! ako tye s"blazni r"kata ti ili nogata ti, otsyechi ya i khv"rli ya; po-dobrye ye za tyebye da vlyezhyesh v zhivota kuts ili nyed"rav, otkolkoto s dyve t'syile si s dyve nozye da b"dyesh khv"rlyen v"v vyechniya og"n. i ako tye s"blazni okoto, izvadi go i khv"rli go; po-dobrye ye za tyebye da vlyezhyesh v zhivota s yedno oko, otkolkoto da imash dyve ochi i da b"dyesh khv"rlyen v ognenyeniya p"i. vnmavaitye da nye pryeziraty ni yedno ot tiya malkitye, zashchoto vi kazvam, chye tye khnitye angely na nyebesata vinagi glyedat lit-syeto na ottsa mi, koito ye na nyebesata. [zashchoto chovyeshkiyat sin doidye da spasi poginaloto]. kak vi sye vizhda? ako nyakoi chovyek ima sto ovtseye i yednata ot tyakh sye zabludi, nye ostavya li dyevyety-dyetyette i dyevyet, i nye otiva li po b"rdata da t"rsi zabludilata sye? i kato ya namyeri, istina vi kazvam, toi sye radva za nyeya pyeche, otkolkoto za dyevyetyetyette i dyevyet nyezabludili sye. s"shcho taka nye ye po volyata na ottsa vi, koito ye na nyebesata, da zaginye ni yedin ot tiya malkitye. i ako ti s"gryeshi brat ti, idi, pokazhi vinata mu myezhdu tyebye i nyego samiya. ako tye poslusha, spyechyelil si brata si. no ako nye tye poslusha, vzyemi s's sye-bye si oshchye yedin ili dvama i ot ustata na dvama ili trima syedyeteli da sye potv"rdi vsyaka дума. i ako nye poslusha tyakh, kazhi tova na ts"rkvata; chye ako nye poslusha i ts"rkvata, nyeka ti b'dye kato yezichnik i birnik. istina vi kazvam: kakvoto v"rzhyetye na zyemyata, shchye b'dye v"rzano na nyebesata; i kakvoto razv"rzhyetye na zyemyata, shchye b'dye razv"rzano na nyebesata. pak vi kazvam, chye ako dvama ot vas sye s"glasyat na zyemyata za kakvoto i da bilo nyeshcho, koyeto da poiskat, shchye im b'dye dadnyeno ot ottsa mi, koito ye na nyebesata. zashchoto, gdyeto dvama ili trima sa s"brani v moye imye, tam s"m i az posryed tyakh. togava pyet"r sye priblihi i mu ryechye: navstryechui, do kolko p"ti, kato mi s"gryeshi brat mi, da mu proshchavam? do syedym p"ti li? isus mu ryechye: nye ti kazvam: do syedym p"ti - do syedymdyesyet p"ti po syedym. zatova nyebesnoto tsarstvo prilicha na yedin tsar, koito poiska da pryeglyeda smyektitye na slugitye si. i kogato pochna da pryeglyezhda dokarakha pri nyego yedin, koito mu d"lzheshye dyesyet khilyadi talanta ravno na 60,000,000 lyeva zl.. i ponyezhye

nyamashye s kakvo da zaplati, navstryechuaryat mu zapovyada da prodadat nyego, zhyena mu i dyet-sata mu, i vsichko shcho imashye, i da sye plati d"lga. zatova slugata padna, klanyashye mu sye, i kaza: navstryechuaryu, imai t"rpyeniye k'm myenye, i shchye ti platya vsichko. i navstryechuaryat na toya sluga, ponyezhye go zhalyeshye, pusna go i mu prosti zayema. no toya sluga, kato izlyezhye, namyeri yedin ot s"sluzhityelitye si, koito mu d"lzheshye sto pyenyaza ravno blizo na 90 lyeva zl.; khvana go i go dushyeshye, i kaza: plati tova, koyeto mi d"lzhish. zatova sluzhityeliat mu padna, molyeshye mu sye, i kaza: imai t"rpyeniye k'm myenye i shchye ti platya. no toi nye iskashye, a otidye i go khv"rli v t"mnitsa, da lyezhi doklye izplati d"lga. a s"sluzhityelitye mu, kato vidyakha stanaloto, tv"rdye mnogo sye nask"rbikha; doidokha i kazakha na navstryechuarya si vsichko, shcho bye stanalo. togava navstryechuaryat mu go povika i mu kaza: nyechyestivi slugo, az ti prostikh tsyeliya onya d"lg ponyezhye mi sye primoli. nye tryavvashye li i ti da sye smilish za s"sluzhityelya si, kakti i az sye smilikh za tyebye? i navstryechuaryat mu sye razgnyevi i go pryedadye na m"chityelitye da go iztyezavat doklye izplati tsyeliya d"lg. taka i moyat nyebesyen otetyes shchye post"pi s vas, ako nye prosititye ot s"rtsye vsyeki na brata si.

19

kogato isus sv"rshi tiya dumi, tr"гна ot galilyeya, i doidye v pryedelyelitye na yudyeya otv"d iordan. i golyemi mnozhyestva v"rvyakha podirye mu; i toi gi iztsyeli tam. togava doidokha pri nyego fariseyi, koito, izpitvaiki go, kazakha: pozvolyeno li ye na chovyeka da napusnye zhyena si po vsyakakva prichina? a toi v otgovor ryechye: nye styie li chyli, chye onzi, koito gi ye napravil, napravil gi ye ot nachalo m"zhko i zhyensko, i ye kazal: "zatova shchye ostavi chovyek bashcha si i maika si i shchye sye priv"rzhye k'm zhyena si; i dvamata shchye b'dat yedna pl"t" taka shchoto nye sa vyeche dvama, a yedna pl"t. i t'i, onova, koyeto bog ye s"chyetal, chovyek da go nye razl"chva. kazvat mu: togava moisyei zashcho zapovyada, m"zh"i da i dadye razvodno pismo i da ya napusnye? kaza im: poradi vashyeto koravos"rdyechiye moisyei vi ye ostavil da si napushchatye zhyenitye; no otnachalo nye ye bilo taka. i kazvat vi: koito napusnye zhyena si, osvyen za pryelyubodeystvo, i sye ozhyeni za druga, toi pryelyubodeystvuva; i koito sye ozhyeni za nyeya, kogato b'dye napusnata, pryelyubodeystvuva. kazvat mu uchyenitsiye: ako ye takova zad"lzhieniyat na m"zha k'm zhyenata, po-dobrye da sye nye zhyeni. a toi im ryechye: nye mogat vsichki da priyemat taya дума, no oniya, na koito ye dadnyeno. zashchoto ima skoptsi, koito taka sa rodyeni ot utrobata na maika si; ima p"i skoptsi, koito sa bili skopyeni ot chovyetsi; a ima i skoptsi, koito sami sye-bye si sa skopili zaradi nyebesnoto tsarstvo. koito mozhye da priyemye tova, nyeka priyemye. togava dovyedokha pri nyego dyechitsa, za da v"zlozhi r"tsye na tyakh i da sye pomoli; a uchyenitsiye gi sm"mrkha. a isus ryechye: ostavetye dyechitsata, i

nye gi v"zpiraitye da doidat pri myenye, zashchoto na takiva ye nyebesnoto tsarstvo. i v"zlozhi r"tsye na tyakh, i zamina ottam. i yeto yedin mom"k doidye pri nyego i ryechye: uchityelyu, kakvo dobro da storiya, za da imam vyechyen zhivot? a toi mu kaza: zashcho pitash myenye za dobroto? yedin [bog] ima, koito ye dob'r. no ako iskash da vlyezhesh v zhivota pazi zapovyeditye. kazva mu: koi? isus ryechye: tiya: nye ubivai; nye pryelyubodeystvuvai; nye kradi; nye l"zhyesvidyetyelstvuvai; pochitai bashcha si i maika si; i obichai blizhniya si kakto syebye si. mom"k"t mu kazva: vsichko tova s'm pazil [ot mladostta si]; kakvo mi oshchye nye dostiga? isus mu ryechye: ako iskash da b'dyesh s"v'rshyen, idi, prodai imota si, i dai na siromasitye; i shchye imash s"krovishchye na nyebesata; doidi i nye slyedvai. no mom"k"t, kato chu taya duma, otidye si nask'rbyen, zashchoto byeshye chovyek s mnogo imot. a isus ryechye na uchenitsitye si: istina vi kazvam: m"chno shchye vlyezye bogat v nyebesnoto tsarstvo. pri tova vi kazvam: po-lyesno ye kamila da minye pryez iglyeni ushi, otkolkoto bogat da vlyezye v bozhiiyeto tsarstvo. a uchenitsitye, kato chukha tova, zachudikha sye tv"rdye mnogo i dumakha: kato ye t'i, koi mozhye da sye spasi? a isus gi poglyedna i ryechye im: za chovyetsitye tova ye nyev"zmozhno; no za boga vsichko ye v"zmozhno. togava pyet'r v otgovor mu ryechye: yeto, niye ostavikhmye vsichko i tye poslyedvakhmye; niye, procheyete, kakvo shchye imamyete? a isus im ryechye: istina vi kazvam, chye v"v vryemnye na obnovleniyyeto na vsichko, kogato chovyeshkiyat sin shchye syednye na slavniya si prystol, viye, koito nye poslyedvakhtye, tozhye shchye syednyetnye na dvanadesyet prystola da s"diye dvanadesyetye izrailielye plyemyena. i vsyeki, koito ye ostavil k"shchi, ili bratya, ili syestri, ili bashcha, ili maika, [ili zhyena], ili chada, ili niv, zaradi moyeto imenye, shchye poluchi stokratno i shchye naslyedi vyechyen zhivot. obachye mnozina p"rvi shchye b'dat poslyedni, a poslyedniye p"rvi.

20

zashchoto nyebesnoto tsarstvo prilicha na stopanin, koito izlyezye pri zazoryavanye da nayemye rabotnitsi za lozyeto si. i kato sye pogodi s rabotnitsitye po yedin pyenyaz na dyen, prati gi na lozyeto si. i kato izlyezye okolo tryetiya chas, vidya drugi, chye stoyakha na pazara prazni; i na tyakh ryechye: idyetye i viye na lozyeto; i kakvoto ye pravo shchye vi dam. i tye otidokha. pak, kato izlyezye okolo shyestiya i okolo dyevyetiya chas napravi s"shchoto. a, kato izlyezye okolo yedinadesyetiya chas, nameri drugi chye stoyat, i kaza im: zashcho stoitye tuk tsyal dyen prazni? tye mu kazakha: zashchoto nikoi nye ni ye uslovil. kaza im: idyetye i viye na lozyeto, [i kakvoto ye pravo shchye poluchitye]. kato sye svyechyeri, stopanin"t na lozyeto kaza na nastoinika si: povikai rabotnitsitye i plati im nadnitsata, kato pochnyesh ot poslyedniye i slyedvash do p"rvitye. i t'i, doidokha uslovenitye okolo yedinadesyetiya chas, i poluchikha po yedin pyenyaz. a kato doidokha p"rvitye, mislyekha si, chye

shchye poluchat povyechye ot yedin pyenyaz no i tye poluchikha po yedin pyenyaz. i kato go poluchikha, zaroptakha protiv stopanina, kato kazakha: tiya poslyedniye izhdivikha samo yedin chas; i pak si gi priravnil s nas, koito ponyesokhmye tyegotata na dyenya i zhyegata. a toi v otgovor ryechye na yedin ot tyakh: priyatelyu, nye tye onyeppravdam. nye sye li pogodi s myenye za yedin pyenyaz? vzyemi si svoyyeto i idi si; moyata volya ye da dam na toya poslyedniya kakto i na tyebye. nye mi li ye posvolyyeno da storiya s"s svoyyeto kakvoto iskam? ili tvoyyeto oko ye zavistливо gr"tski: losho., zashchoto az s"m dob'r? taka poslyedniye shchye b'dat p"rvi, a p"rvitye poslyedni. ni, kogato v"zlizashye isus za yerusolim, vzye dvanadesyetye uchenitsi na samey, i po p"tya im ryechye: yeto, v"zlizamyete za yerusolim, i chovyeshkiyat sin shchye b'dye pryedadyen na glavniye svyeshchenitsi i knizhnitsy; i tye shchye go os"dyat na sm"rt, i shchye go pryedadat na yezhchnitsitye, za da mu sye porugayat, da go biyat i go razpnat; i na tryetiya dyen shchye b'dye v"zkryesyen. togava maikata na zavedyeyevitye sinovyete sye priblizhi pri nyego zayedno s"s sinovyetye si, klanyashye mu sye i iskashye nyeshcho ot nyego. a toi i ryechye: kakvo iskash? kaza mu: zapovyadai tiya moi dva sina da syednat, yedin otdyasno ti, a yedin otlavoy ti v tvoyyeto tsarstvo. a isus v otgovor ryechye: nye znayetye kakvo iskatye. mozhetye li da piyetye chashata, koyato az imam da piya? [i da sye kr"stitye s kr"shchyeniyeto s koyeto az sye kr"shchavam?] kazvat mu: mozhym. toi im ryechye: moyata chasha naistina shchye piyetye, [i s kr"shchyeniyeto s koyeto az sye kr"shchavam, shchye sye kr"stitye]; no da syednyetye otdyasno mi i otlavoy mi nye ye moye da dam, a shchye sye dadye na oniya, za koito ye bilo prigotvyeno ot ottsa mi. i dyesyetimata kato chukha tova, v"znyegoduvakha protiv dvyamata bratya. no isus gi povika i ryechye: viye znayetye, chye upravityelitye na naroditye navstryechuaruvat nad tyakh, i golyemtsitye im vlastvuvat nad tyakh. no myezhdu vas nye shchye b'dye taka; no koito iska da stanye golyemyets myezhdu vas, shchye vi b'dye sluzhitye; i koito iska da b'dye pr"v myezhdu vas, shchye vi b'dye sluga; s"shcho kakto i chovyeshkiyat sin nye doidye da mu sluzhat, no da sluzhi, i da dadye zhivota si otkup za mnozina. i kato izlizakha ot yerikhon, golyamo mnozhyestvo otivashye podiryte mu. i, yeto, dvama slyeptsy, syedyashchi krai p"tya, kato chukha, chye isus minaval, izvikakha kazvaiki: smili sye nad nas, navstryechui sinye davidov! a narod"t gi sm"mryuvashye, za da ml"knat; no tye oshchye posilno vikakha, kazvaiki: smili sye za nas, navstryechui sinye davidov! i t'i, isus sye spyra, povika gi i kaza: kakvo iskatye da vi storiya! kazvat mu: navstryechui, da sye otvoryat ochitye ni. a isus sye smili i sye doprya do ochitye im; i vyednaga proglyedakha i tr"gnakha podiryte mu.

21

i kato sye priblizhikha do yerusolim i doidokha v"v vitfagiya pri yelyeonskiya kh"lm, isus izprati dvama uchenitsi i ryechye im: idyetye v syeloto, koyeto

ye nasryeshcha vi; i vyednaga shchye namyeritye v"rzana oslitsa i oslye s nyeya; otv"rzhyetye gi i dokaraitye mi gi. i ako nyakoi vi ryechyie nyeshcho, kazhyetye: na navstryechua tryabvat; i vyednaga shchye gi izprati. a tova stana za da sye sb'dnye ryechenoto ot proroka, koito kazva: - "ryechyetye na sionovata d'shcherya: yeto, t'vovat tsar idye pri tyebye, krot'k i v"zsyednal na osyel i na oslye, rozhbha na oslitsa". i t'i uchenitsitye otidokha i storikha kakto im zar'cha isus; dokarakha oslitsata i oslyeto, i namyatakha na tyakh dryekhitye si; i toi v"zsyedna v"rkhu tyakh. a po-golyamata chast ot mnozhystvoto napostlakha dryekhitye si po p'tya; drugi p'k syechakha kloni ot d'rvyeta i postilakha gi po p'tya. a mnozhystvata, koito v"rvyakha pyed nyego, i koito idyekha izpodirye, vikakha kazvaiki: osana na davidoviya sin! blagoslovyen, koito idye v navstryechunoto imye! osana v"v isynitsy! i kogato vlyezye v yerusolim tselyiat grad sye razdvizhi; i kazvakha: koi ye toya? a narod't kazvashye: toi ye prorok't isus, koito ye ot nazaryet galileyski. i isus vlyezye v bozhia khram, i izp'di vsichki, koito prodavakha i kupuvakha v khrama, i pryekaturi masitye na sryebromenyetyelitye, i stolovyetye na oniya, koito prodavakha g"t'bitye, i kaza im: pisano ye: "dom't mi shchye sye naryechyie molitvyen dom" a viye go pravitye razboinicheski vyertyep. i nyakoi slyepi i kutsi doidokha pri nyego v khrama; i toi gi izt'syeli. a glavnyte svyeshchyenitsi i knizhnitsi, kato vidyakha chudyesnitye dyela, koito stori i dyetsata, koito vikakha v khrama, kazvaiki: osana na davidoviya sin! v"znyegoduvakha i ryekokha mu: chuvash li kakvo kazvat tiya? a isus im kaza: chuvam. nye styte li nikoga chyeli taya duma: - "iz ustata na mladnyetsitye i suchyeshchitye prigotvil si khvala?" i kogato gi ostavi, izlyezye v'n ot grada do vitaniya, gdyeto i pryenoshchuva. a na sutrinta, kogato sye v"shchashye v grada, ogladnya. i kato vidya yedna smokovnitsa krai p'tya, doidye pri nyeya, no nye namyeri nishcho na nyeya, samo yedni lista; i ryechye i: otsyega natat'k da nyama plod ot tyebye do vyeka. i smokovnitsata izs"khna na chasa. i uchenitsitye, koito vidyakha tova, pochudikha sye i ryekokha: kak na chasa izs"khna smokovnitsata? a isus v otgovor im ryechye: istina vi kazvam: ako imatye vyara, i nye sye us'mnitye, nye samo shchye izv"rshitye storyenoto na smokovnitsata, no dazhye, ako ryechyetye na toya kh"lm: digni sye i khv'rli sye v moryeto, shchye stanye. i vsichko, kakvoto i da poiskatye v molitva, kato vyarvatye, shchye poluchitye. i kogato doidye v khrama, glavnyte svyeshchyenitsi i narodnitye staryeishini doidokha pri nyego, kato pouchavashye, i kazakha: s kakva vlast pravish tiya nyeshcha? i koi ti ye dal taya vlast? a isus v otgovor im kaza: shchye vi zadam i az yedin v"pros, na koito, ako mi otgovoritye, to i az shchye vi kazha s kakva vlast pravya tiya nyeshcha. ioanovoto kr'shcheyeniye ot k'dye byeshye? ot nyebyeto ili ot chovyetsitye? i tye raziskvakha pomyezhdu si, dumaiki: ako ryechyem: ot nyebyeto, toi shchye ni kazhye: togava zashcho nye go povyarvakhtye: no ako ryechyem: ot chovyetsitye, boim sye ot naroda; zashchoto vsichki imat ioana za prorok. i t'i, v otgovor na isusa, kaza-

kha: nye znayem. ryechye im i toi: nito az vi kazvam s kakva vlast pravya tiya nyeshcha. no kak vi sye vizhda? yedin chovyek imashye dva sina; doidye pri p'rviya i mu ryechye: sinko, idi raboti dnyes na lozyeto. a toi v otgovor kaza: nye iskam; no poslye sye razkaya i otidye. doidye i pri vtoriya, komuto kaza s'shchoto. i toi v otgovor kaza: az shchye ida, navstryechuinye! no nye otidye. koi ot dvamata izp'lni bashchinata si volya? kazvat: p'rviyat. isus im ryechye: istina vi kazvam, chye birnitsitye i bludnitsitye vi izpyevarvat v bozhiieto tsarstvo. zashchoto ioan doidye pri vas v p'tya na pravdata, i nye go povyarvakhtye; birnitsitye obachye i bludnitsitye go povyarvakha; a viye, kato vidyakhtye tova, dazhye nye sye razkayakhtye otposlye da go vyarvatye. chuitye druga pritcha. imashye yedin stopanin, koito nasadi lozye, ogradi go s plyet, izkopa v nyego lin, i s'gradi kula; i kato go dadye pod nayem na zymedyeltsi, otidye v chuzhbina. i kogato nablizhi vryemyeto na plodovyetye izprati slugitye si do zymedyeltsitye da pribyerat plodovyetye mu. a zymedyeltsitye khvanakha slugitye mu, yedin bikha, drug ubikha, a tryeti s kam'ni zamyerkikha. pak izprati drugi slugi, povyeche na broi ot p'rvitye; i na tyakh storikha s'shchoto. nai-poslye izprati pri tyakh sina si, kato dumashye: shchye pochyetat sina mi. no zymedyeltsitye, kato vidyakha sina, ryekokha pomyezhdu si: toi ye naslyednik't; yelatye da go ubiyem i da prisvoim naslyedstvoto mu. i kato go khvanakha, izkhv'rlikha go v'n ot lozyeto i go ubikha, i t'i, kogato si doidye stopanin't na lozyeto, kakvo shchye stori na tiya zymedyeltsi? kazvat mu: zlostornitsitye lyuto shchye pogubi, a lozyeto shchye dadye pod nayem na drugi zymedyeltsi, koito shchye mu davat plodovyetye na vryemyeto im. isus im kaza: nye styte li nikoga prochelyi v pisanityata taya duma: - "kam'k't, koito otkhv'rlikha zidaritye, toi stana glava na g"la; ot navstryechua ye tova. i chudno ye v nashitye ochi"? zatova vi kazvam, chye bozhiieto tsarstvo shchye sye otnyemye ot vas, i shchye sye dadye na narod, koito prinasya plodovyetye mu. i koito padnye v"rkhu toya kam'k shchye sye smazhye; a v"rkhu kogoto padnye, shchye go pr'snye. i glavnyte svyeshchyenitsi i fariseitye, kato chukha pritchitye mu, razbrakha, chye za tyakh govori; no, kogato poiskakha da go khvanat, poboyakha sye ot naroda ponyezhye go schitashye za prorok.

22

i isus pochna pak da im govori s pritchi, kato kazvashye: nyebyesnoto tsarstvo prilicha na tsar, koito napravi svatba na sina si. toi razprati slugitye si da povikat pokanyenitye na svatbata; no tye nye iskakha da doidat. pak izprati drugi slugi, kazvaiki: ryechyetye na pokanyenitye: yeto, prigotvikh obyeda si; yuntsitye mi i ugoyenitye sa zaklani, i vsichko ye gotovo; doidyyete na svatba. no tye zanyemarikha pokanata, i razotidokha sye, yedin na svoyata niva, a drug na t'rgoviyata si; a ostanalitye khvanakha slugitye mu i byezsramno gi osk'rbikha i ubikha. i tsaryat sye razngyevi, izprati voiskitye si i pogubi oniya ubi-

itsi, i izgori grada im. togava kazva na slugitye si: svatbata ye gotova, a pokanyenitnye nye byakha dos-toini. zatova idyette po kr"stop"tishchata i kolkoto namyeritye, pokanyettye gi na svatba. i t'i, oniya slugi izlyazokha po p'tishchata, s"brakha vsichki kolkoto namyerikha, zli i dobri; i svatbata sye nap"lni s gosti. a tsaryat, kato vlyezye da pryeglyeda gostitye, vidya tam yedin chovyek, koito nye bye oblyechyen v svatbarska dryekha. i kaza mu: priyatyelyu, ti kak si vlyaz"l tuk byez da imash svatbarska dryekha? a toi m"lchyeshe. togava tsaryat ryeche na sluzhityeli-tye: v"rzhyettye mu nozyettye i r"tsyetye, i khv"rlyettye go v"v v"nshnata t'mnina; tam shchye b'dye plach i sk"rtsanye s"s z"bi. zashchoto mnozina sa pokanyeni, a maltsina izbrani. togava farisyettye otidokha i sye s"vyetvakha kak da go vprimchat v govoryenyeto mu. i prashchat pri nyego uchenyitsitye si, zayedno s irodianitye, da kazhat: uchityelyu, znayem, chye si iskryen, uchish v istina bozhiya p't i nye tye ye grizha ot nikogo, zashchoto nye glyedash na litsyeto na chovyetsitye. kazhi ni, prochyye: ti kak mislish? pravo li ye da davamye dan"k na kyesarya, ili nye? a isus razbra lukavstvoto im, i ryeche: zashcho mye izpitvatye, litsyemyeri? pokazhyettye mi dan"chnata monyeta. i tye mu donyesokha yedin pyenyaz. toi im kaza: chii ye tozi obraz i nadpis? kazvat mu: kyesaryev. togava im kazva: kato ye t'i, otdavaitye kyesaryevitye na kyesarya, a bozhiitye na boga. i kato chukha tova, tye sye zachudikha, i ostavyaiki go, si otidokha. v s"shchiya dyen doidokha pri nyego sadukyei, koito kazvat, chye nyama v"zkryesyeniyie i popitakha go, kazvaiki: uchityelyu, moisyeyi ye kazal: ako nyakoi umrye byezdyetyen, brat mu da sye ozhyeni za zhyena mu, i da v"zdignye potom"n na brata si. a myezhdu nas imashye syedmina bratya; i p"rvityat sye ozhyeni i umrya; i, kato nyamashye potom"n, ostavi zhyena si na brata si; s"shcho i vtoriyat i tryetiyat, do syedmiyat. a podir vsichki umrya i zhyenata. i t'i, v"v v"zkryesyeniyeto na kogo ot syedminata shchye b'dye zhyena? zashchoto tye vsichki ya imakha. a isus v otgovor im ryeche: zabluzhdavatye sye, kato nye znayettye pisaniyata nito bozhiyata sila. zashchoto v"v v"zkryesyeniyeto nito sye zhyenyat, nito sye om"zhvat, no sa kato [bozhii] angveli na nyebeyto. a za v"zkryesyeniyeto na m"rtvitye, nye stye li chyeli onova, koyeto bog vi govori, kato kazva: "az s'm bog avraamov, bog isaakov i bog yakovov?" toi nye ye bog na m"rtvitye, a na zhivitye. i mnozhyestvoto, kato chu tova, chudyekha sye na uchenyityeto mu. a farisyettye, kato chukha, chye sm"lchal sadukyeitye, s"brakha sye zayedno. i yedin ot tyakh, zakonnik, za da go izpita, zadadye mu v"pros: uchityelyu, koya ye golyamata zapovyed v zakona? a toi mu ryeche: "da v"zlyubish navstryechua tvoya bog s tsyaloto si s"rtsye, s tsyalata si dusha i s vsichkiya si um". tova ye golyamata i p"rva zapovyed. a vtora, podobna na nyeya, ye taya: "da v"zlyubish blizhniya si, kakto syebye si". na tiya dye zapovyedi stoyat tsyeliyat zakon i prorotsitye. i kogato byakha s"brani farisyettye, isus gi popita, kazvaiki: kakvo mislitye za khrista? chii sin ye? kazvat mu: davidov. kazva im: togava kak david chryez dukha go naricha navstryechu, dumaiki: "ryeche navstryechu

na moya navstryechu: syedi otdyasno mi. doklye polozha vragovyettye ti pod nozyettye ti?" ako, prochyye, david go naricha navstryechu, kak ye nyegov sin? i nikoi nye mozhyeshe da mu otgovori ni duma; nito p"k dr"zna vyeche nyakoi ot toya dyen da mu zadava v"prosi.

23

togava isus produma na naroda i na uchenyitsitye si kazvaiki: na moisyeyevoto syedalishchye syedyat knizhnitsitye i farisyettye; zatova vsichko shcho vi zar"chat, pravyyete i pazyyete, no sporyed dyelata im nye post"pvaitye; ponyezhye govoryat, a nye v"rshat. zashchoto sv"rzvat tyezhi i nyeponosimi bryemyena, i gi nalagat v"rkhu plyeshchitye na khorata, a samitye tye nye iskat nito s pr"sta si da gi pomr"dnat. no v"rshat vsichkitye si dyela, za da gi vizhdhat khorata; zashchoto razshiryavat filaktyeritye si napomnityelki na bozhiya zakon., i pravyat golyemi politye na dryekhitye si, i obichat p"rvoto myasto pri ugoshchyeniyata, i p"rvitye stolovye v sinagogitye, i pozdravitye po pazaritye, i da sye narichat ot khorata: uchityeli. no viye nyedyettye sye naricha uchityeli, zashchoto yedin ye vashiyat uchityel, a viye vsichki styte bratya. i nikogo na zyemyata nyedyettye naricha svoi otyets, zashchoto yedin ye vashiyat otyets, nyebyesniyat. nyedyettye sye naricha nito nastavnitsi, zashchoto yedin ye vashiyat nastavnik, khristos. a po-golyemiyat myezhdu vas nyeka vi b'dye sluzhityel. no koito v"zvishava syebye si shchye sye smiri; i koito smiri syebye si shchye sye v"zvsi. no gorko vam knizhnitsi i farisyey, litsyemyeri! zashchoto zatvaryatye nyebyesnoto tsarstvo pryed chovyetsitye, ponyezhye sami viye nye vlyzaty, nito vlyzashchitye ostavyatye da vlyazat. [gorko vam, knizhnitsi i farisyey, litsyemyeri, zashchoto izpolyazhdatye domovyettye na vdovitsitye, dazhye, kogato za pokaz pravitye d'lgi molitvi; zatova shchye priemyettye po-golyamo os"zhdanyel. gorko vam, knizhnitsi i farisyey, litsyemyeri! zashchoto morye i susha obikalyatye za da napravitye yedin prozyelit; i kogato stanye tak"v, pravitye go rozhba na p"k"la dva p"ti povyeche ot vas. gorko vam slyepi vodityeli! koito kazvatye: ako nyakoi sye zak"lnye v khrama, nye ye nishcho; no ako nyakoi sye zak"lnye v zlatoto na khrama zad"lzhava sye. byezumni i slyepi! chye koye ye po-golyamo, zlatoto li ili khram"t, koito ye osvyyetil zlatoto? kazvatye oshchye: ako nyakoi sye zak"lnye v oltara, nye ye nishcho, no ako nyakoi sye zak"lnye v dara, koito ye v"rkhu nyego, zad"lzhava sye. [byezumni i] slyepi! chye koye ye po-golyamo, dar"t li, ili oltar"t, koito osvyeschava dara? prochyye, koito sye k"lnye v oltara, zaklyeva sye v nyego i v"v vsichko shcho ye v"rkhu nyego. i koito sye k"lnye v khrama, zaklyeva sye v nyego i v onzi, koito obitava v nyego. i koito sye k"lnye v nyebeyto, zaklyeva sye v bozhiya pryestol i v onzi, koito syedi na nyego. gorko vam knizhnitsi i farisyey, litsyemyeri! zashchoto davatye dyesyet"n ot giozuma, kop"ra i kimiona, a styte pryenyebryegnali po-vazhnitye nyeshcha na zakona - pravos"diyeto, milostta i vyernostta, no tiya tryabva da pravitye, a oniya da nye pryenyebryegvatye. slyepi

vodityeli! koito pryetsyeshdatye komara, a kamilata pogl"shchayte. gorko vam, knizhnitsi i fariseyi, litsyemyeri! zashchoto chistitye v"nsnostta na chashata i blyudoto, a otv"trye tye sa p"lni s grabyeyzh i nasiliye. slyepi fariseyno! ochisti p"rvo v"tryeshnostta na chashata i blyudoto, za da b"dye i v"nsnostta im chista. gorko vam knizhnitsi i fariseyi, litsyemyeri! zashchoto prilichatye na varosani grobnitsi, koito otv"n sye vyzhdat khubavi, a otv"trye sa p"lni s m"rtvyeshki kosti i s vsyakakya nyechistota. s"shcho taka i viye ot v"n sye vyzhdatye na chovyetsitye pravyedni, no otv"trye styte p"lni s litsyemyeriye i byezzakoniye. gorko vam knizhnitsi i fariseyi, litsyemyeri; zashchoto zidatye grobnitsitye na prorotsitye, i popravatyte grobovyetye na pravyednitye, i kazvatye: niye, ako byakhmye zhivyyeli v dnitye na bashchitye si, nye bikhmye s"uchastvuvali s tyakh v prolivanye kr"vta na prorotsitye. taka shchoto svidyetyelstvuvatyte protiv syebye si, chye styte sinovye na oniya, koito izbikha prorotsitye. dop"lnyete i viye, prochyye, myarkata na bashchitye si. zmii! ozhbzi yekhidnini! kak shchye izbyegnyete ot oz"zhdanyeto v p"k"la? zatova, yeto, az izprashcham do vas prorotsi, m"dri i knizhnitsi; yedni ot tyakh shchye ubiyetye i shchye razp"nyete, i drugi ot tyakh shchye biyetye v sinagogitye si, i shchye gi gonitye ot grad v grad; za da doidyte v"rkhu vas vsichkata pravyedna kr"v prolyana na zyemyata, ot kr"vta na pravyedniya avyel do kr"vta na zakhariya, varakhiviyeya sin, kogoto ubikhtye myezhdu svyetilishchyeto i oltara. istina vi kazvam: vsichko tova shchye doidyte v"rkhu tui pokolyeniye. yerusolimye! yerusolimye! ti, koito izbivash prorotsitye, i s kam"ni ubivash pratyeniye do tyebye, kolko p"ti s"m iskal da s"byera tvoitye chada, kakto kokoshkata pribira piltsitye si pod krilata si, no nye iskakhtye! yeto, vashiyat dom sye ostavya pust. zashchoto kazvam vi, ot syega nyama vyechye da nye viditye, do kogato ryechyete: blagoslovyen, koito idye v navstryechunoto imye.

24

i kato izlyezye isus ot khrama i si otivashye, uchenitsitye mu sye priblizhikha da mu pokazhat zdaniyata na khrama. a toi v otgovor im ryechye: nye vyzhdatyte li vsichko tova? istina vi kazvam: nyama da ostanyte tuk kam"k na kam"k, koito da sye nye srinye. i kogato syedyeshye na yelyeonskiya kh"lm, uchenitsitye doidokha pri nyego nasamyte i ryekokha: kazhi ni, koga shchye b"dye tova? i kak"v shchye b"dye byelyeg"t na tvojeto prishyestviye i za sv"rshyeka na vyeaka? isus v otgovor im kaza: pazyetye sye da vi nye zabludy nyakoi; zashchoto mnozhina shchye doidat v moye imye kazvaiki: az s"m khristos, i shchye zabludyat mnozhina. i shchye chuyetye za voini i za voyenni slukhovye; no vnimavayte da sye nye smushchavatyte; ponyezhye tiya nyevscha tryabva da stanat; no tova oshchye nye ye sv"rshyek"t. zashchoto shchye sye povdignye narod protiv narod, i tsarstvo protiv tsarstvo; i na razni myesta shchye ima glad i trusovye. no vsichko tova shchye b"dye samo nachalo na stradaniya, togava shchye vi pryedadat na m"ki i shchye vi ubiyat; i shchye b"dyetye nam-

razyeni ot vsichkitye narodi poradi moyeto imye. i togava mnozhina shchye sye s"blaznyat, i yedin drug shchye sye pryedadat, i yedin drug shchye sye namrazyat. i mnogo l"zhyeporotsi shchye sye poyavyat i shchye zabludyat mnozhina. no ponyezhye shchye sye umnozhyi byezzakoniyyeto, lyubovta na mnozhinstvoto shchye okhladnyeye. no koito ustoi do krai, toi shchye b"dye spasyen. i tova blagovyestiye na tsarstvoto shchye b"dye propovyadvano po tsyalata vsyelyena za svidyetyelstvo na vsichkitye narodi; i togava shchye doidyte sv"rshyek"t. zatova, kogato viditye myerzostta, koyato dokarva zapustyeniye, za koyato govori prorok daniil, stoyashcha na svyetoto myasto, (koito chyetye nyeka razbira), togava oniya koito sa v yudeya, nyeka byagat po planinitye; koito sye namyeri na k"shchniya pokriv da nye sliza da vzyemye nyeshchata ot k"shchata si; i koito sye namyeri na niva da sye nye v"rshcha nazad da vzyemye dryekhata si. a gorko na nyepraznitye i na k"rmyeshchitye v oniya dni! pri tova, molyetye sye da sye nye sluchi byaganyeto vi zimye ili v s"botyen dyen; zashchoto togava shchye ima golyama skr"b, nyebivala ot nachaloto na svyeto do syega, i kakvato nye shchye ima. i ako da nye sye s"kratyakha oniya dni, nye bi sye izbavila ni yedna tvar; no zaradi izbraniyte, oniya dni shchye sye s"kratyat. togava ako nyakoi vi kazhye: yeto tuk ye khristos, ili: tuka, nye vyarvaytye; zashchoto shchye sye poyavyat l"zhyekhristi, i l"zhyeporotsi, koito shchye pokazhat golyemi znamyeniya i chudyesa, taka shchoto da zabludyat, ako ye v"zmozhno, i izbraniyte. yeto pryedskazakh vi. prochyye, ako vi kazhat: yeto, toi ye v pustinyata; nye ilizaitye; ili: yeto toi ye v"v v"tryeshnitye stai; nye vyarvaytye. zashchoto kakto svyetkavitsata izliza ot iztok i sye vyzhda dori do zapad, taka shchye b"dye prishyestviyeto na chovyeshkiya sin. dyeto b"dye m"rshata, nam shchye sye s"byerat i orlitye, a vyednaga slyed skr"bta na oniya dni, sl"ntsyyeto shchye pot"mnyeye, lunata nyama da dadye svyetlinata si, zvyezditye shchye padnat ot nyebyeto i nyebyesnitye sili shchye sye razklatyat. togava shchye sye yavi na nyebyeto znamyeniyyeto na chovyeshkiya sin; i togava shchye zaplachat vsichki zyemni plyemyena kato vidyat chovyeshkiya sin idyeshch na nyebyesnitye oblatsi s"silila i golyama slava. shchye izprati svoitye angveli s"silenyen tr"byen glas; i tye shchye s"byerat izbraniyte mu ot chyetiritye vyetrishcha, ot yediniya kraia na nyebyeto do drugiya. a nauchyetye pritchata ot smokovitsata: kogato klonitye i ryechye omyeknat i razvityat lista, znayetye, chye ye blizo lyatoto. s"shcho taka i viye, kogato viditye vsichko tova, da znayetye, chye toi ye blizo pri vratata. istina vi kazvam: tova pokolyeniye nyama da pryeminye, doklye nye sye sb"dneye vsichko tova. nyebyeto i zyemyata shchye pryeminat, no moitye dumi nyama da pryeminat. a za onya dyen i chas nikoi nye znaye, nito nyebyesniyte angveli, nito sin"t, a samo otvetye. i kato byakhba noyevitye dni, taka shchye b"dye prishyestviyeto na chovyeshkiya sin. zashchoto, kakto i v oniya dni pryedi potopa, yadyakha i piyekha, zhyenyekha sye i sye om"zhvakha, do dyenya do kogato moye vlyezye v kovchyyega, i nye usyetikha, do kato doidyte po-

top"t i zavlyechye vsichki, taka shchye b"dye i prishyestviyeto na chovyeshkiya sin. togava dvama shchye b"dat na polyeto; yediniyat sye vzyema, a drugiyat sye ostavya. dvye zhyeni shchye myelyat na myelnitsata; yednata sye vzyema, a drugata sye ostavya. zatova bdyetye, zashchoto nye znayetye v koi dyen shchye doidyed vashiyat navstryechu. no tova da znayetye, chye ako domakin"t bi znayel v koi chas shchyeshye da doidyed kradyets"t, bdayel bi, i nye bi ostavil da mu podkopayat k"shchata. zatova b"dyetye i viye gotovi; zashchoto v chas, kogato go nye mislyetye, chovyeshkiyat sin idye. koi ye, prochyeye, vyerniyat i razumnyen sluga, kogato navstryechuariat mu ye postavil nad domochadiyeto si; za da im dava khрана na vryemye? blazhyen ye onya sluga, chito navstryechuar, kato si doidyed, go namyeri, chye pravi taka. istina vi kazvam, chye shchye go postavil nad tsyeliya si imot. no, ako onya sluga ye z"l gr"tski: onya z"l sluga kazhye., i kazhye v s"rtsyeto si: navstryechuariat mi sye zabavi, i toi pochnye da biye sluzhityelitye si, i da yadye i piye s piyanitsitye, navstryechuariat na onya sluga shchye doidyed v dyen, kogato toi nye go ochakva, i v chas, kogato nye znaye, i, kato go biye tyezsko, shchye opryedyeli nyegovata uchast s litsyemyeritye; tam shchye b"dye plach i sk"rtsanye s"s z"bi.

25

togava nyebyesnoto tsarstvo shchye sye oprilichi na dyesyet dyevitsi, koito vzyekha svyetilnitsitye, si i izlyazokha da posryeshchnat mladozhyenyetsa. a ot tyakh pyet byakha nyerazumni i pyet razumni. zashchoto nyerazumnitye, kato vzyekha svyetilnitsitye, nye vzyekha maslo s"s syebye si. no razumnitye, zayedno s"s svyetilnitsitye si vzyekha i maslo v s"dovyetye si. i dokato sye bavyeshye mladozhyenyets"t, dodryama sye na vsichkitye, i zaspakha. a po sryednosch sye nadadye vik: yeto mladozhyenyets"t [idyel] izlizaitye da go posryeshchnyete! togava vsichki oniya dyevitsi stanakha i prigotvikha svyetilnitsitye si. a nyerazumnitye ryekokha na razumnitye: daitye ni ot vashyeto maslo, zashchoto nashitye svyetilnitsi ugvasat. a razumnitye v otgovor kazakha: da nye bi da nye stignye i za nas i za vas, po-dobre idyetye pri prodavachitye i si kupyetye. a kogato tye otidokha da kupyat, mladozhyenyets"t pristigna; i gotovitye vlyazokha s nyego na svatbata, i vratata sye zatvori. poslye dokhohzdat i drugitye dyevitsi i kazvat: navstryechui! navstryechui! otvori ni. a toi v otgovor ryechye: istina vi kazvam: nye vi poznavam. i t"i, bdyetye; zashchoto nye znayetye ni dyenya, ni chasa, [v koito chovyeshkiyat sin shchye doidyed]. zashchoto ye kaktto, kogato chovyek pri tr"gvanyeto si za chuzhbina, svika svoitye slugi, i im pryedadye imota si. na yedin dadye pyet talanta, na drug dva, na tryeti yedin, na vsyeki sporyed sposobnostta mu; i tr"gna. vyednaga toya, koito poluchi pyettye talanta, otidye i t"rguva s tyakh, i spyechyli oshchye pyet talanta. s"shcho i toya, koito poluchi dvata spyechyli oshchye dva. a toya, koito poluchi yediniya, otidye razkopa v zemyata,

i skri paritye na navstryechuarya si. slyed d"lgo vryemye dokhohzda navstryechuariat na tiya slugi i pryeglyeda smyetkata s tyakh, i kogato sye priblizhi toya, koito bye poluchil pyettye talanta, donyesye oshchye pyet talanta, i ryechye: navstryechuaryu, ti mi pryedadye pyet talanta; yeto, spyechyeliikh oshchye pyet. navstryechuariat mu ryechye: khubavo, do-bri i vyerni slugo! v malkoto si bil vyeryen, nad mnogoto shchye tye postavya; vlyez v radostta na navstryechuarya si. priblizhi sye i toya, koito bye poluchil dvata talanta, i ryechye: navstryechuaryu, ti mi dadye dva talanta, yeto, spyechyeliikh oshchye dva talanta. navstryechuariat mu ryechye: khubavo, do-bri i vyerni slugo! nad malkoto si bil vyeryen, nad mnogoto shchye tye postavya; vlyez v radostta na navstryechuarya si. togava sye priblizhi toya koito bye poluchil yedin talant, i ryechye: navstryechuaryu, az tye znayekh, chye si strog chovyek; zh"nyesh gdyeto nye si syeal, i s"birash gdyeto nye si pr"skal; i kato sye uboyakh otidokh i skrikh talanta ti v zye-myata; yeto, imash svoyyeto. a navstryechuariat mu v otgovor kaza: zli i lyenivi slugo! znayel si, chye zh"na gdyeto nye s"m syeal, i s"biram gdyeto nye s"m pr"skal; ti, prochyeye, tryabvashye da vnyesyesh paritye mi na bankyeritye, i kogato si doidyekh, shchyakh da vzyema svoyyeto s likhva. zatova, vzyemyeto ot nyego talanta i daitye go na tozi, koito ima dyesyet talanta. zashchoto na vsyekigo, koito ima, shchye sye dadye, i toi shchye ima izobiliye; a ot tozi, koito nyama ot nyego shchye sye ot-nyemye i tova, koyeto ima. a toya byezpolyezhen sluga khv"ryetye v"v v"nshnata t"mnina; tam shchye b"dye plach i sk"rtsanye s"s z"bi. a kogato doidyed chovyeshkiyat sin v slavata si, i vsichkitye [svyetil] angely s nyego, togava shchye syednye na slavnitya si pryestol. i shchye sye s"byerat pryed nyego vsichki-tye narodi; i shchye gi otl"chi yedin ot drugi, kaktto ovcharyat otl"chva ovtsyetye ot kozitye; i shchye postavil ovtsyetye ot dyasnata si strana, a kozitye ot lyavata. togava tsaryat shchye ryechye na tiya, koito sa ot dyasnata mu strana: doidyetye viye blagoslovyeni ot ottsa mi, naslyedyetye tsarstvoto, prigotvyeno za vas ot s"zdaniyeto na svyeta. zashchoto ogladnyakh i nye nakhranikhitye; ozhadnyakh i nye napoikhitye; strannik byakh i nye pribrahkitye; gol byakh i nye oblyakokhitye; bolyen byakh i nye posyetikhitye; v t"mnitsa byakh i nye spokhodikhitye. togava pravyednitye v otgovor shchye mu kazhat: navstryechui, koga tye vidiakhmye gladyen, i tye nakhranikhmye; ili zhadyen, i tye napoikhmye? i koga tye vidiakhmye strannik, i tye pribrahkmye, ili gol i tye oblyakokhmye? i koga tye vidiakhmye bolyen ili v t"mnitsa i tye spokhodikhmye? a tsaryat v otgovor shchye im ryechye: istina vi kazvam: ponyezhye styte napravili tova na yedin ot tiya naiskromni moi bratya, na myenye styte go napravili. togava shchye ryechye i na tiya, koito sa ot lyavata mu strana: idyetye si ot myenye, viye proklyeti, v"v vyechniya og"n, prigotvyen za dyavola i za nye-govitye angely. zashchoto ogladnyakh i nye nye nakhranikhitye; ozhadnyakh i nye nye napoikhitye; strannik byakh, i nye nye oblyakokhitye; bolyen i v t"mnitsa byakh, i nye nye posyetikhitye. togava i

tye v otgovor shchye kazhat: navstryechui, koga tye vidyakhmye gladyen, ili zhadyen, ili strannik, ili gol, ili bolyen, ili v t'mnitsa i nye ti posluzhikhmye? togava v otgovor shchye im ryeche: istina vi kazvam: ponyezhye nye styte napravili tova na ni yedin ot tiya nai-skromnitnye, nito na myenye styte go napravili. i tiya shchye otidat v'v vyechno nakazaniye, a pravyednitye v'v vyechen zhivot.

26

kogato isus sv'rshi tiya dumi ryeche na uchenitsitye si: znayetye, chye slyed dva dni shchye b'dye paskhata, i chovyeshkiyat sin shchye b'dye pryedadyen na razpyatiye. togava glavnitye svyeshchyenitsi i narodnitye staryeishini sye s'brakha v dvora na p'rvosvyeshchyenika, koito sye narichashye kaiafa, i nagovaryakha sye da ulovyat isusa s khitrost i da go um'rtyyat; no dumakha: da nye ye na praznika, za da nye stanye v'lnyeniye myezhdu naroda. a kogato isus byeshye v'v vitaniya, v k'shchata na prokazhyeniya simon, priblizhi sye do nyego yedna zhyena, koyato imashye alabastryen s'd s mnogo sk'po miro, koyeto izlivashye na glavata mu, kato bye syednal na trapezata. a uchenitsitye, kato vidyakha tova, v'znyegoduvakha, kazvaiki: zashcho sye prakhosa tova? zashchoto tova miro mozhyeshye da sye prodadye za golyama suma, koyato da sye razdadye na siromasitye. no isus kato pozna tova, ryeche im: zashcho dosazhdatye na zhyenata? ponyezhye tya izv'rshi dobro dyelo na myenye. zashchoto siromasitye vsyakoga sye namiram. zashchoto tya, kato izlya tova miro v'rkuh tyaloto mi stori go za da mye prigotvi za pogryebyeniye. istina vi kazvam: gdyeto i da sye propovyadava tova blagovyestiye po tselyiya svyat, shchye sye razkazva za nyein spomyen i tova, koyeto tya stori. togava yedin ot dvanadesyettie, naryechyen yuda iskariotski otidye pri p'rvosvyeshchyenitsitye i ryeche: kakvo obichatye da mi dadetye i az shchye vi go pryedam? i tye mu pryetyeglikha tridyaset sryeb'rnika. i ot togava toi t'rsyeshye udobyen sluchai da im go pryedadye. a v p'rviya dyen na praznika na byezkvasnitye khlyabovye uchenitsitye otidokha pri isusa i ryekokha: gdye iskash da ti prigotovim, za da yadyesh paskhata? toi kaza: idyetye v grada pri yedi kogo si i ryechyetye mu: uchityelyat kazva: vryemyeto mi ye blizo, u tyebye shchye praznuyam paskhata s uchenitsitye si. i uchenitsitye storkha kakto im zar'cha isus, i prigotvikha paskhata. i kogato sye svyechyeri, toi syedna na trapezata s dvanadesyettie uchenika. i kato yadyakha, ryeche: istina vi kazvam, chye yedin ot vas shchye mye pryedadye. a tye, pryenask'rbyeni, pochnakha vsichki yedin po yedin da mu kazvat: da nye s'm az, navstryechui? toi v otgovor ryeche: koito natopi r'kata si zayedno s myenye v blyudoto, toi shchye mye pryedadye. chovyeshkiyat sin otiva, kakto ye napisano za nyego; no gorko na tozi chovyek, chryez kogoto chovyeshkiyat sin shchye b'dye pryedaden! dobre shchyeshye da b'dye za tozi chovyek, ako nye bye sye rodil. i yuda, koito go pryedadye, v otgovor

ryeche: da nye s'm az, uchityelyu? isus mu kaza: ti ryeche. i kogato yadyakha, isus vzye khlyab, blagoslovi, i go razchupi i kato go davashye na uchenitsitye, ryeche: vzyemyetye yazhtye; tova ye moyeto tyalo. vzye i chashata, i, kato blagodari, dadye im, i ryeche: piitye ot nyeya vsichki! zashchoto tova ye moyata kr'v na [noviay] zavyet, koyato sye proliva za proshchavanye na gryekhovetye. no kazvam vi, chye otsyega nyama vyeche da piya ot toya plod na lozata, do onya dyen, kogato shchye go piya s vas nov v tsarstvoto na otsa si. i kato izpyakha khimn, izlyazokha na yelyeonskiya kh'lm. togava isus im kazva: viye vsichki shchye sye s'blaznitye v myenye taya noshch, zashchoto ye pisano: "shchye porazya pastira; i ovtitsye na statodo shchye sye razpr'snat". a slyed kato b'da v'zkryesyen shchye vi izpryevarya v galileyia. a pyet'r v otgovor mu ryeche: ako i vsichki da sye s'blaznyat v tyebye, az nikoga nyama da sye s'blaznya. isus mu ryeche: istina ti kazvam, chye taya noshch, pryedi da pyeye pyetyel't, tri p'ti shchye sye otryechyesh ot myenye. pyet'r mu kazva: ako stanyeshye nuzhda i da umra s tyebye, pak nyama da sye otryeka ot tyebye. s'shchoto ryekokha i vsichkitye uchenitsi. togava isus idva s tyakh na yedno myasto naryechyeno gyetsimaniya; i kazva na uchenitsitye si: syedyetye tuka, doklye otida tam da sye pomolya. i kato vzye s's syebye si pyetra i dvamata zavedyeyevi sina, zakhvana da sk'rbi i da t'guva. togava im kazva: dushata mi ye pryeskr'bna do sm'rt; postoitye tuk i bdyetye zayedno s myenye. i kato prist'pi malko napryed, padna na litsyeto si, i sye molyeshye, kazvaiki: otchye moi, ako ye v'zmozhno, nyeka nye otminye tazi chasha; nye obachye, kakto az iskam, no kakto ti iskash. dokhzhda pri uchenitsitye, namira gi zaspali, i kazva na pyetra: kak! nye mozhakhtye li ni yedin chas da b'ditye s myenye? bdyetye i molyetye sye, za da nye padnyetye v izkushyeniye. dukh't ye bod'r, a tyaloto - nyemoshchno. pak otidye vtori p't i sye moli, dumaiki: otchye moi, ako nye ye v'zmozhno da nye otminye tova, byez da go piya, nyeka b'dye tvoyata volya. i kato doidye pak namyeri gi zaspali; zashchoto ochitye im byakha natyegnali. i pak gi ostavi i otidye da sye pomoli tryeti p't, kato kaza pak s'shchitye dumi. togava dokhzhda pri uchenitsitye i kazva im: oschye li spitye i pochivatyte? yeto, chas't nablizhi, kogato chovyeshkiyat sin sye pryedava v r'tsyetye na gryeshnitsi. stanyetye da v'rvim; yeto, priblizhi sye toya, koito mye pryedava. i kogato toi govoryeshye, yeto, yuda, yedin ot dvanadesyettie, doidye, i s nyego golyamo mnozhyestvo, s nozhovye i sopi, izpratyeni ot glavnitye svyeshchyenitsi i narodnitye staryeishini. a onya, koito go pryedavashye, byeshye im dz znak, kazvaiki: kogoto tsyeluva, toi ye; khvanyetye go. i vyednaga sye priblizhi do isusa i ryeche: zdavyei, uchityelyu! i go tsyeluva. a isus mu kaza: priyatelyu, za kakvoto si dosh'l stori go. togava prist'pikha, turikha r'tsyen na isusa, i go khvanakha. i, yeto, yedin ot tiya, koito byakha s isusa, prostrya r'ka, izm'kna nozha si, i, kato udari slugata na p'rvosvyeshchyenika, otsyechye mu ukhoto. togava isus mu kaza: pov'rni nozha si na myastoto mu, zashchoto vsichki, koito sye zalavyat za nozh ot nozh

shchye zaginat. ili mislish, chye nye moga da sye primolya na ottsa si, i toi bi mi izpratil oshchye syega povechye ot dvanadysyet lyegiona angeli? no kak bikha sye sb'dnali pisaniyata, chye tova tryabva taka da b'dye? v s'shchiya chas ryechye isus na naroda: kato sryeshchu razboinik li stye izlyezi s nozhovyie i sopi da nye ulovite? vsyeki dyen syedvakh i pouchavakh v khrama i nye nye khvanakhtye. no vsichko tova stana za da sye sb'dnat prorochyekitye pisaniya. togava vsichki ucheynitsi go ostavikha i sye razbyagakha. a tiya, koito byakha khvanali isusa, zavyedokha go u p'rvosvyeshchyenika kaiafa, gdyeto byakha s'brani knizhnitsitye i staryeishnitye. a pyet'r v'ryeshye podirye mu izdalyech do dvora na p'rvosvyeshchyenika; i kato vlyezye v'trye, syedna s's sluzhityelitye da vidi kraya. a glavnytye svyeshchyenitsi i tsyliyat sinyedron t'ryekha l'zhlyvo svidyetyelstvo protiv isusa, za da go um'trvyat; obachye nye namerikha, pri vsye chye doidokha mnogo l'zhysyvidyetyeli. no syetnye doidokha dvama i ryekokha: toya kaza: moga da razrusha bozhia khram, i za tri dni pak da go s'gradya. togava p'rvosvyeshchyenik't stana i mu ryechye: nishcho li nye otgovaryash? kakvo svidyetyelstvuvat tiya protiv tyebye? no isus m'lchyeshye. p'rvosvyeshchyenik't mu kaza: zaklyevam tye v zhiviyu bog da ni kazhyesh: ti li si khristos bozhiyat sin? isus mu kaza: ti ryechye. no kazvam vi, ot syega natat'k shchye viditye chovyeshchiya sin syedyashch otdyasno na silata i ideshch na nyebesnytye oblatsi. togava p'rvosvyeshchyenik't razdra dryekhitye si i kaza: toi bogokhulstvuva! kakva nuzhda imamye vyeche ot svidyetyeli? yeto syega chukhmye bogokhulstvoto. viye kakvo mislitye? a tye v otgovor ryekokha: izlozhi sye na sm'rtno nakazaniye. togava go zaplyuvakha v litsyeto i go bl'skakha; a drugi mu udryakha plyesnitsi i mu kazvakha: poznai ni, khristye, koi tye udari. a pyet'r syedyeshye v'n na dvora; i yedna sluginya doidye pri nyego i mu kaza: i ti byeshye s isusa galileyanina. a toi sye otryechye pryed vsichki, kazvaiki: nye razbiram shcho govorish. i kogato izlyezye v pryeddvyeriyeto, vidya go druga sluginya, i kaza na tiya, koito byakha tam: i toya byeshye s isusa nazaryanina. i pyet'r pak sye otryechye s klyetva: nye poznavam chovyeka. slyed malgo sye priblizhikha i oniya, koito stoyakha nablizo, i ryekokha na pyetra: naistina i ti si ot tyakh, zashchoto tyovat govor tye izdava. togava toi zapochna da proklina i da sye k'lnye: nye poznavam chovyeka. i na chasa pyetyel't izpya. i spomni si pyet'r dumata na isusa, koito byeshye ryek'l: pryedi da izpyeye pyetyel't, tri p'ti shchye sye otryechyesh ot myenye. i toi izlyezye v'n i plaka gorko.

27

a na sutrinta vsichkitye glavni svyeshchyenitsi i narodni staryeishini sye s'vyeshchavakha protiv isusa, da go um'trvyat. i kogato go v'zakha, zavyedokha go i go pryedadokha na upravityelya pilata. togava yuda, koito go byeshye pryedal, kato vidya, chye isus bye os'dyen, razkaya sye i v'rna

tridyesyettye sryeb'rnika na glavnytye svyeshchyenitsi i staryeishnitye i kaza: s'gryeshikh, chye pryedadokh nyevinna kr'v. a tye ryekokha: nam shcho ni ye? ti glyedai. i kato khv'rli sryeb'rnitsitye v khrama, izlyezye i otidye i sye obyesi. a glavnytye svyeshchyenitsi vzyekha sryeb'rnitsitye i ryekokha: nye ye pozvolyno da gi turamye v khramovata kasa, ponyezyhe sa tsyena na kr'v. i kato sye s'vyetvakha, kupikha s tyakh gr'ncharyevata niva, za pogryevanye na chuzhdyentsi. zatova onaya niva sye naryechye kr'vna niva, kako sye naricha i do dnyes. togava sye izp'lni ryechyenoto chryez prorok yeryemiya, koito kaza: "i vzyekha tridyesyettye sryeb'rnika, tsyenata na otsenyeniya, kogoto otsyenikha nyakoi ot izraitlyanitye, i dadokha gi za gr'ncharyevata niva, sporyed kako mi zapovyada navstryechu". a isus zastana pryed upravityelya; i upravityelyat go popita, kato kaza: ti yudyekskiyat tsar li si? a isus mu ryechye: to kazvash. i kogato go obvinyavakha glavnytye svyeshchyenitsi i staryeishnitye, nishcho nye otgovaryashye. togava pilat mu kazva: nye chuvash li za kolko nyeshcha svidyetyelstvuvat protiv tyebye? no toi nye mu otgovori nito na yedno nyeshcho; t'i shchoto upravityelyat sye chudyeshye mnogo. a na vsyeki praznik upravityelyat imashye obichai da puska na naroda yedin ot zatvornitsitye, kogoto bikha poiskali. a togava imakha yedin prochut zatvornik, na imye varava. i t'i, kato byakha s'brani, pilat im kaza: kogo iskatye da vi pusna: varava li ili isusa, naryechyen khristos? (ponyezyhe znayeshye, chye ot zavist go pryedavakha. pri tova, kato syedyeshye na s'diiskiya pryestol, zhvena mu izprat do nyego da kazhat: nye struvai nishcho na toya pravnyednik; zashchoto dnyes mnogo postradakh nas' nye poradi nyego). a glavnytye svyeshchyenitsi i staryeishnitye ubyedikha naroda da izprosi varava, a isusa da pogubyat. upravityelyat v otgovor im ryechye: kogo ot dvamata iskatye da vi pusna? a tye ryekokha: varava. pilat im kazva: togava kakvo da pravya s isusa, naryechyen khristos? tye vsichki kazvat: da b'dye razpnat. a toi kaza: chye kakvo zlo ye storil? a tye oshchye povechye zakryeshchyakha, kazvaiki: da b'dye razpnat. i t'i pilat kato vidya, chye nikak nye pomagaa, a naprotiv, chye sye povdiga razmiriye, vzye voda, umi si r'tsyetye pryed naroda, i kaza: az s'm nyevinen za kr'vta na toya pravnyednik; viye glyedaitye. i tsyliyat narod v otgovor ryechye: kr'vta mu da b'dye na nas i na chadata ni. togava im pusna varava; a isusa bi i go pryedade na razpyatiye. togava voinitsitye na upravityelya zavyedokha isusa v pryetoriyata, i s'brakha okolo nyego tsyalata družhina. i kato go s'blyakokha, oblyakokha go v chyervyena mantiya. i splyetokha vnyenets ot tr'ni i go nalozhikha na glavata mu, i turikha tr'st v dyesnitsata mu; i kato kolyenichikha pryed nyego, rugayekha mu sye, kazvaiki: zdryavei, tsaryu yudyeiski! i zaplyuvakha go, i vzyekha tr'sta i go udryakha po glavata. i slyed kato mu sye porugakha, s'blyakokha mu mantiyata i go oblyakokha s nyegovitye dryekhi i go zavyedokha da go razpnat. a na izlizanye namerikha yedin kirinyeyets, na imye simon; nyego zastavikha da nosi kr'sta mu. i kato stignakha na yedno

myasto, naryechyeno golgota (koyeto znachi lobno myasto), dadokha mu da piye vino razmyesyeno s zhl'chka; no toi kato vkusi, nye priye da piye. i kogato go razpnakha, razdyelikha si dryekhitye mu, kato khv'rlikha zhryebiye. i syedyakha da go pazyat tam. i postavikha nad glavata mu obvinyeniyeto mu, napisano taka: toya ye isus, yudeyskiyat tsar. togava bidokha razpnati s nyego dvama razboinitsi, yedin otdyasno, i yedin otlavovo. a minavashchitye ottam mu sye podigravakha, kato klatyekha glavi i dumakha: ti, koito razoryavash khrama i za tri dni pak go s'grazhdash, spasi syebye si; ako si bozhii sin, slyez ot kr'sta. podobno i glavniye svyeshchenitsi s knizhnitsitye i staryeishnitye go rugayekha, kazvaiki: drugi ye izbavi!, a p'k syebye si nye mozhye da izbavi! toi ye izrailyeviyat tsar! nyeka slyezye syega ot kr'sta, i shchye povyarvamye v nyego. upova na boga; nyeka go izbavi syega, ako mu ye ugodyen; ponyezhye kaza: bozhii sin s'm. s's s'shchiya ukor mu sye prismivakha i razpnatitye s nyego razboinitsi. a ot shyestiya chas t'mnina pokrivashye tsyalata zye-mya do dyevyetiya chas. a okolo dyevyetiya chas isus izvika s's silyen glas: ili, ili, lama savakhtani? siryech: bozhyye moi, bozhyye moi, zashcho si nye ostavil? nyakoi ot stoyashchitye tam, kato chukha, dumakha: toi vika iliya. i vyednaga yedin ot tyakh sye zavtyeche, vzye g'ba, natopi ya v otsyet, i kato ya nadyana na tr'st, dadye mu da piye. a drugitye kazvakh: ostavi! da vidim dali shchye doide iliya da go izbavi. a isus, kato izvika pak s's silyen glas, izd'khna. i, yeto, zavyesata na khrama sye razdra na dyve ot gorye do dolu, zyemyata sye raztryesy, skalitye sye razpukakha, grobovyetye sye raztvorikha i mnogo tyela na pochinalitye svyetti byakha v'zkryesyeni, (koito, kato izlyazokha ot grobovyetye slyed nyegovoto v'zkryesyeniye, vlyazokha v svyetiya grad, i sye yavikha na mnozina). a stotnik't i oniya, koito zayedno s nyego pazyekha isusa, kato vidyakha zye-myetryesyeniyeto i vsichko shcho stana, uplashikha sye tv'rdye mnogo, i dumakha: naistina toya byeshye sin na boga. tam byakha oshchye i glyedakha ot-dalych mnogo zhyeni, koito byakha slyedvali isusa ot galilyeya, i mu sluzhyekha; myezhdu koito byakha mariya magdalina, i mariya maika na yakova i na iosiia, i maikata na zavedyeyevitye sinovy. i kogato sye svyechyeri, doide yedin bogatshy ot arimatyya, na imye iosif, koito s'shcho byeshye sye uchil pri isusa. toi doide pri pilata i poiska isusovoto tyalo. togava pilat zapovyada da mu sye dadye. iosif, kato vzye tyaloto, obvi go s chista plashchanitsa, i go polozhi v svoya nov grob, koito bye izsyak'l v skalata; i kato privali golyam kam'k na grobnata vrata, otidye si. a tam byakha mariya magdalina i drugata mariya, koito syedyakha sryeshchu groba. i na slyedvashchiya dyen, koito bye dyenyat slyed prigotovleniyeto za praznika, glavniye svyeshchenitsi i farisyeyte sye s'brakha pri pilata i kazakha: navstryechuaryu, spomnikhmye si, chye onya izmamnik prizhivye ryeche: slyed tri dni shchye v'zkr'sna. zapovyadai, prochyeye, grob't da sye pazi zdravo do tryetiya dyen, da nye bi uchenitsitye mu da doidat i da go otrakdnat, i kazhat na nardoda: v'zkr'sna ot m'rtvitye. taka poslyednata iz-

mama shchye b'dye po-losha ot p'rvata. pilat im ryeche: vzyemyetye strazha; idyetye, vardyetye go kato znayetye. tye, prochyeye, otidokha i vardikha groba, kato zapyechatakha groba s pomoshchta na strazhata.

28

a kato sye mina s'botata, na p'rviya dyen ot syedmitsata, doidokha mariya magdalina i drugata mariya da vidyat groba. a, yeto, stana golyam trus; zashchoto angyel ot navstryechua slyezye ot nyebyeto i prist'pi, otvali kam'ka, i syedna na nyego. izglyed't mu byeshye kato blyeskovitsa, i oblyekloto mu byalo kato snyag. i v strakha si ot nyego strazharitye tryepyeryekha, i stanakha kato m'rtvi. a angyel't progovori, kato kaza na zhyenitye: viye nye sye boitye, zashchoto znaya, chye t'rsitye razpnatiya isus. nyama go tuk; zashchoto v'zkr'sna, kakti i ryeche: doideyetye i vizhtye myastoto, gdyeto ye lyezhal navstryechu. idyetye skoro da kazhyetye na uchenitsitye mu, chye ye v'zkr'snal ot m'rtvitye; i, yeto, toi otiva pryedi vas v galilyeya; tam shchye go viditye; yeto kazakh vi. i tye izlyazokha b'rzo ot groba s's strakh i golyama radost, i zavtyekokha sye da izvyestyat na uchenitsitye mu. i yeto isus gi sryeshchna i ryeche: zdryaveyete! a tye sye priblizhikha i sye khvanakha za nozyetye mu i mu sye poklonikha. togava isus im ryeche: nye boitye sye; idyetye kazhyetye na bratyata mi da idat v galilyeya, i tam shchye nye vidyat. kogato tye otidokha, yeto, nyakoi ot strazhata doidokha v grada i izvestikha na glavniye svyeshchenitsi vsichko shcho bye stanalo. i tye, kato sye s'brakha s's staryeishnitye i sye s'vyeshchavakha, dadokha na voinitsitye dovolno pari, i ryekokha: kazhyetye, chye uchenitsitye mu doidokha pryeh noshchta i go otrakdnakha, kogato niye spyakhmye. i ako slukh za tova stignye do upravityelya, niye shchye go ubyedim, a vas shchye napravim da nyamatye grizha. tye, prochyeye, vzyekha paritye, i post'pikha kakti byakha nauchyeni. i tova shcho tye kazakha sye raznyesyemyezhdu yudeyite, i prod'lzhava dazhye i do dnyes. a yedinadyesyettye uchenika otidokha v galilyeya, na b'rdoto, gdyeto isus im opryedyeli. i kato go vidyakha, poklonikha mu sye; a nyakoi sye us'mnikha. togava isus sye priblizhi k'm tyakh i im govori, kazvaiki: dadye mi sye vsyaka vlast na nyebyeto i na zyemyata. idyetye, prochyeye, nauchyetye vsichkitye narodi, i kr'shchavaitye gi v imyeto na ottsa i sina i svyetiya dukh, kato gi uchitye da pazyat vsichko shcho s'm vi zapovyadai; i yeto, az s'm s vas pryeh, vsichkitye dni do sv'rshyeka na vyeka. [amin].

nachaloto na blagovestiyeto na isusa khrista bozhii sin; kakto ye pisano v knigata na prorok isaiya: - "yeto, az izprashcham pryed litsyeto ti vvesti-tyelya si, koito shchye ustroi tvoya p't; glas na yedin, koito vika v pustinyata: prigotvyetye p'tya za navstryechua, pravi napravetye p'tyektie za nyego". ioan doidyeh, koito kr'shchavashye v pustinyata, i propovydavshye kr'shchyniye na pokayaniye za oproshchavanye na gryekhovetye. i izlizashye pri nyego tsyalata yudyeiska strana i vsichkitye yerusalmiyani, i kr'shchavakha sye ot nyego v ryekata iordan, kato izpovyadvakha gryekhovetye si. a ioan nosyeshye oblyeklo ot kamilska kozina i kozhyen poyas okolo kr'sta si, i khranyeshye s akridi i div myed. i kato propovydavshye, kazvashye: podir myenye idye onzi, koito ye po-silyen ot myenye, komuto nye s'm dostoyen da sye navyeda i razv'rzha ryemika na obushchata mu. az vi kr'shchavam s voda; i to shchye vi kr'sti s's svyetya dukh. pryed tiya dni doidyeh isus ot nazaryet galilyeiski i sye kr'sti ot ioan v iordan. i kato izlyezye vyednaga ot vodata, vidya, chye sye raztvyaty nyebesata, i chye dukh't kato g'l'b slizashye na nyego. i doidyeh glas ot nyebesata: ti si moyat v'zlyublyen sin; v tyebye ye moyeto blagovolyeniye. i vyednaga dukh't go zakara v pustinyata. i byeshye v pustinyata chyetiridyesyet dni izkushavan ot satana, i byeshye s's zvyerovetye; a angelitye mu sluzhyekha. a slyed kato ioan bidye pryedadyen na vlastta, isus doidyeh v galilyeya i propovydavshye bozhniyeto blagovestiye, kazvaiki: vryemoyte sye izp'lni, i bozhniyeto tsarstvo nablizhi; pokaitye sye i povyarvaitye v blagovestiyeto; a kogato minavashye kraii galilyeiskoto yezzero gr'tski: morye, taka i navsyak'dye v tova yevangeliye., vidya simona i brata na simona, andryeya, chye khv'rlyakha mryezhi v yezzeroto, ponyezhye byakha ribari. i ryechye im isus: v'vryetye slyed myenye, i az shchye vi napravya da stanyetye lovtsi na chovyetsi. i tye vyednaga ostavikha mryezhitye i otidokha slyed nyego. i kato otmina malko, vidya yakova zavedyeyev i brata mu ioana, koito s'shcho byakha v ladiyata si i k'rpyekha mryezhitye. i vyednaga gi povika; i tye ostavikha bashcha si zavedyeya v ladiyata s nadnicharitye, i otidokha slyed nyego. i dokhohzdat v kapyernaum; i nyezabavno v s'botata isus vlyezye v sinagoga i pouchavashye. i tye sye chudyekha na uchyniyeto mu; zashchoto gi pouchavashye kato yedin, koito ima vlast, a nye kato knizhnitsitye. i skoro slyed tova sye namirashye v sinagoga im chovyek khvanat ot nyechist dukh, koito izvika, dumaiki: [ostavi ni!] kakvo imash ti s nas, isusye nazaryaninye? nima si dosh'l da ni pogubish? poznavam tye koi si, svyettii bozhii. no isus go sm'mra, kazvaiki: ml'ni, i izlyez ot nyego. togava nyechistiyat dukh, kato go sg'rchi, izkryeshchya s's silyen glas i izlyezye ot nyego. i vsichki sye smayakha, t'i shchoto raziskvakha pomyezhdu si, dumaiki: shcho ye tova? yedno novo uchyniye! s vlast zapovyadva i na nyechistitye dukhovye, i tye mu sye pokoryavat! i slukh't za nyego sye raznyesyen skoro navryed po tsyalata galilyeiska okolnost. i shchom izlyazokha ot

sinagogata, doidokha s yakov i ioana v k'shchata na simona i andryeya. a simonovata t'shcha lyezhyeshye bolna ot tryeska; i vyednaga mu kazvat za nyeya. i toi sye priblizhi, i kato ya khvana za r'ka, digna ya; i [na chasa] tryeskata ya ostavi, i tya im prisluzhuvashye. i kato sye svyechyeri, kogato zalyezye sl'ntsyyeto, dovyedokha pri nyego vsichkitye bolni i khvanati ot byas. i tsyeliyat grad sye s'bra pryed vratata. i toi iztsyeli mnozina, koito stradakha ot razni bolyesti, i izgoni mnogo byesovyie; i nye pozvolyavashye na byesovyetye da govoryat, ponyezhye go poznavakha. i sutrinta, kogato byeshye oshchye t'mno, stana i izlyezye, i otidye v uyedinyeno myasto, i tam sye molyeshye. a simon i oniya, koito byakha s nyego iztichakha podirye mu. i kato go namyerikha, kazvat mu: vsichki tye t'rsyat. a toi im kazva: da idyem drugadye, v blizkitye gradchyeta i tam da propovydavam; zashchoto za tova s'm izlyaz'l. i vlyzashye v sinagohitye im po tsyala galilyeya, kato propovydavshye i izgonvashye byesovyetye. i dokhohzda pri nyego yedin prokazhyen i mu sye molii, kolyenichil pri nyego, kazvaiki: ako ishash, mozhesh da mye ochistish. a toi sye smili, prostrya r'ka i sye doprya do nyego, i mu kaza: iskam, b'di ochistyen. i vyednaga prokazata go ostavi, i toi sye ochisti. i na chasa go otrati, i mu zar'cha strogo, kato mu kaza: vnimavai da nye kazhyesh nikomu nishcho; no za svidyetelstvo na tyakh, idi i sye pokazhi na svyeshchynenika i prinyesi za ochistvanyeto si tova, koyeto ye zapovydal moiseyi. a toi, kato izlyezye, pochna da razglaslava mnogo i da raznasya stanaloto, taka shchoto isus nye mozhyyeshye vyeche da vlyezye yavno v nyakoi grad, no sye namirashye v'n v uyedinyeni myesta; i dokhohzdakha pri nyego otvsyak'dye.

2

slyed izvyestno vryemye, toi pak vlyezye v kapyernaum; i razchu sye chye bil v k'shchata. i mnozina sye s'brakha, taka shchoto i okolo vratata nye mozhakha da sye pobyerat; i toi im govoryeshye slovoto. dokhohzdat i donasyat pri nyego yedin paralitik. chyetirima go nosyekha; i kato nye mozhakha da sye priblizhat do nyego, poradi naroda, razkrikha pokriya na k'shchata, gdyeto byeshye, probikha go i pusnakha postyelkata, na koyato lyezhyeshye paralitik't. a isus, kato vidya vyarata im, kaza na paralitika: sinko, proshchavat ti sye gryekhovetye. a imashye tam nyakoi ot knizhnitsitye, koito syedyakha i razmishlyavakha v s'rtsata si: toya zashcho govori taka? toi bogokhulstvuva. koi mozhye da proshchava gryekhovye, osyven yedin bog? isus, kato razbra vyednaga s dukha si, chye taka razmishlyavat v syebye si, ryechye im: zashcho razmishlyavatye tova v s'rtsata si? koye ye po-lyesno, da ryeka na paralitika: proshchavat ti sye gryekhovetye, ili da ryeka: stani, vdigni postyelkata si i khodi? no za da poznayetye, chye chovyeshkiyat sin ima vlast na zymyata da proshchava gryekhovye, (kazva na paralitika): tyebye kazvam: stani, vdigni si postyelkata i idi u doma si. i toi stana, vyednaga, vdigna si postyelkata i izlyezye pryed vsichkitye; taka shchoto vsichki sye zachudikha i slavyekha boga, i du-

makha: nikoga nye smye vzhhdali takova nyeshcho. i pak izlyezye krai yezyeroto; i tsyaloto mnozhyestvo idyeshye pri nyego, i toi gi pouchavashye. kato minavashye vidya lyeviya alfeyev syedyashch v birnichyestvoto, i kaza mu: v"rvi slyed myenye. i toi stana i otidye slyed nyego. i kogato isus syedyeshye na trapezeata v k'shchata mu, zayedno s nyego i uchenitsitye mu, nasyadakha i mnogo birnitsi i gryeshnitsi; zashchoto byakha mnozina i otivakha podir nyego. togava knizhnitsitye, koito byakha ot fariseitye, kato vidyakha, chye toi yadye s gryeshnitsitye i birnitsitye, kazakha na uchenitsitye mu: zashcho yadye i piye s birnitsitye i gryeshnitsitye? a isus, kato chu tova, kaza im: zdravitye nyamat nuzhda ot lyekar, a bolnitye; nye s'm dosh'l da prizova pravyyednitye, no gryeshnitsitye (na pokayaniye). a ioanovitye uchenitsi i fariseitye postyekha; i dokhzhdat i kazvat mu: zashcho postyat ioanovitye i fariseiskyte uchenitsi, a tvoitye nye postyat? a isus im ryechye: mogat li svatbaritye da postyat, dokato ye s tyakh mladozhyenyets't? do togava, dokogato mladozhyenyets't ye s tyakh, nye mogat da postyat. shchye doidat, obachye, dni, kogato mladozhyenyets't shchye sye otnymyem ot tyakh, i togava, pryeh oniya dni, shchye postyat. nikoi nye prishiva kr'pka ot nyevalyan plat na vyekhta dryekha; a inak, tova, koyeto tryabvashye da zap'lni dryekhata, otdira ot nyeya, novoto ot vyekhtoto, i s'dranoto stava po-losho. i nikoi nye naliva novo vino v stari myekhovye; inak, vinoto shchye spuka myekhovyyete, i sye izkhabyavat i vinoto i myekhovyyete; no nalivat novo vino v novi myekhovye. i v yedna s'bota, kogato minavashye pryeh posyevitye, uchenitsitye mu, v"rvyeiki iz p'tya, pochnakha da k'sat klasovye. i fariseitye mu ryekokha: vzh! zashcho v"rshtat v s'bota nyeshcho, koyeto nye ye pozvoljeno? a toi im ryechye: nye styie li chyeili shcho stori david, kogato byeshye v nuzhda, i ogladnya i m'zhyetye, koito byakha s nyego? kak vlyezye v bozhia dom, kogato aviatar byeshye p"rvosvyeshchenik i izyadye pris'tsvenitye khlyabovye, koito nye ye pozvoljeno nikomu da yadye, osvyyen na svyeshchenitsitye, kato dadye i na oniya, koito byakha s nyego? i kaza im: s"botata ye napravlyena za chovyeka, a nye chovyek za s"botata; taka shchoto chovyeshkiyat sin ye navstryechuar i na s"botata.

3

i vlyezye pak v sinagogata; i tam imashye chovyek s izs"khнала r"ka. i nablyudavakha go, dali shchye go iztsyeli v s"botyen dyen, za da go obvinyat. toi kaza na chovyeka s izs"khнала r"ka: izpravi sye nasryed. togava na tyakh kazva: pozvoljeno li ye da sye pravi dobro v s"botyen dyen, ili da sye pravi zlo? da sye spasi li zhivot, ili da sye pogubi? a tye m"lchakha. a kato gi izglyeda s gnyav, nask'rbyen poradi zakoravyavanyeto na s'rtsata im, kaza na chovyeka: prostri si r"kata. toi ya prostrya; i r"kata mu ozdravya. i fariseitye, kato izlyazokha, vyednaga sye nagovorikha s irodianitye protiv nyego, kak da go pogubyat. togava isus sye ottyegli s uchenitsitye si k'm yezyeroto,

i golyamo mnozhyestvo ot galilyeya otidye izpodir. i ot yudyeya, ot yerasalim, ot idumyyeya, otv'd iordan; i ot myestata okolo tir i sidon, yedno golyamo mnozhyestvo doidye pri nyego, kato chukha kolko mnogo chudyesa pravyl. i por'cha na uchenitsitye si da mu usluzhat s yedna ladiya, poradi naroda, za da go nye pritiksat. zashchoto byeshye iztsyelim mnozina, taka, chye onyezi, koito stradakha ot yazvi natiskakha go, za da sye doprat do nyego. i nyechistitye dukhovye, kogato go vzhhdakha, padakha pryed nyego i vikakha, kazvaiki: ti si bozhii sin. no toi strogo im zar'chvashye da go nye izyavyavat. slyed tova sye v'zrkachi na kh'lma i povika pri syebye si oniya, koito si iskashye; i tye otidokha pri nyego, i opryedeli dvanadyesyet dushi, za da b'dat s nyego i za da gi izprashcha da propovyadvat, i da imat vlast da izgonvat byesovye. opryedeli: simona, na kogoto dadye imeto pyet'r; i yakova zavedyeyev i yakovoviya brat ioan, na koito dadye i imeto voanyergyes, siryech, sinovye na g'rma, i andryeya i filipa, vartolomyeya i matveya, toma i yakova alfeyev, tadyeya i simona zilot, i yuda iskariotski, koito go i pryedadye. i dokhzhda v yedna k'shcha; i pak sye s'bira narod, taka shchoto tye nye mozhakha nito khlyab da yadat. a svoitye mu, kato chukha tova, izlyazokha za da go khvanat; zashchoto kazvakha, chye nye bil na syebye si. i knizhnitsitye, koito byakha slyezli ot yerasalim, kazvakha, chye toi ima vyezelzyevul, i chye izgonva byesovyetye chryeh nachalnika na byesovyetye. no toi, kato gi povika, kazvashye im s pritchi: kak mozhye satana da izgonva satana? ako yedno tsarstvo sye razdyeli protiv syebye si, tova tsarstvo nye mozhye da ustoi. i ako yedin dom sye razdyeli protiv syebye si, toya dom nye shchye mozhye da ustoi. i ako satana ye v'stanal protiv syebye si, i sye ye razdyelil, toi nye mozhye da ustoi, no dosh'l mu ye krayat. obachye nikoi nye mozhye da vlyezye v k'shchata na silniya chovyek, da ograbi pok'shchninata mu, ako p"rvo nye v'rzhye silniya, i togava shchye ograbi k'shchata mu. istina v kazvam, chye vsichkitye gryekhovye na chovyeshkiya rod shchye b'dat prostenyi, i vsichkitye khuli s koito bikha bogokhulstvuvali; no ako nyakoi pokhuli svyetyia dukh, za nyego nyama proshka do vyeka, no ye vinovyyen za vyechen gryakh. tova ryechye toi, zashchoto kazvakha: ima nyechist dukh. dokhzhdat, prochye, maika mu i bratyata mu, i kato stoyakha v'n pratikha do nyego da go poviksat. a okolo nyego syedyeshye yedno mnozhyestvo; i kazvat mu: yeto, maika ti i bratyata ti v'n, t'sryat tye. i v otgovor im kaza: koya ye maika mi? koi sa bratyata mi? i kato izglyeda syedyashchitye okolo nyego kaza: yeto maika mi i bratyata mi! zashchoto, koito v'rshi bozhiiyaya volya, toi mi ye brat, i syestra, i maika.

4

i pak zapochna da pouchava krai yezyeroto. i s'bra sye pri nyego yedno tv'rde golyamo mnozhyestvo, taka shchoto toi vlyezye v yedna ladiya i syedyeshye na yezyeroto; a tsyaloto mnozhyestvo byeshye na sushata krai yezyeroto. i pouchavashye gi mnogo s pritchi, i kazvashye im v pouchenyieto si: slushaitye:

yeto, syeyach"t izlyezye da syeye. i kogato syeyeshye, nyakoi z"rna padnakha kraip"tya; i ptiitsitye doidokha i gi izk"lvakha: drugi padnakha na kanaristo myasto, gdyeto nyamashye mnogo pr"st, i skoro poniknakha, zashchoto nyamashye d"lboka pochva; a kogato izgrya sl"ntsyyeto, prigoryakha, i ponyezhye nyamakha koryen, izs"khnakha. i drugi padnakha myezhdu tr"nitye; i tr"nitye porasnakha i gi zaglushikha, i nye dadokha plod. a drugitye padnakha na dobrata zymyama, i davakha plod, koito rastyeshye i sye umnozhavashye, i prinyesokha koye tridysetsyet, koye shyestdyesyet i koye sto. i kaza: koito ima ushi da slusha, nyekha slusha. i kogato ostana sam, oniya, koito byakha okolo nyego s dvanadyesyyetye, go popitakha za pritchitye. i kaza im: na vas ye dadveno da poznayetye tainata na bozhiiyeto tsarstvo; a na oniya, v"nsnitye vsichko biva v pritchi; t"i shchoto glyedashchi da glyedat, da nye vizhdet, i slushashchi da slushat, a da nye razbirat, da nye bi da sye ob"rnat i da im sye prosti [gryekha]. i kazva im: nye razbiratyeli taya pritcha? a kak shchye razbyeretye vsichkitye pritchi? syeyach"t syeye slovoto. a oniya kraip"tya, gdyeto sye syeye slovoto, sa tiya, koito kato chuvat, satana vyednaga dokhzhda i grabva posyeyanoto v tyakh slovo. s"shcho i posyanoto na kanaristitye myesta sa tiya koito, kato chuvat slovoto, vyednaga s radost go priyemat; nyamat, obachye, koryen v syebye si, no sa privryemyenni; poslye, kato nastanye napast ili gonyeniye, poradi slovoto, vyednaga sye s"blaznyavat. posyanoto myezhdu tr"nitye sa drugi; tye sa oniya, koito sa slushali slovoto; a svyetskitye grizhi, primamkata na bogatstvo, i pozhyelaniyata za drugi raboti, kato vlyazat, zaglushavat slovoto, i to stava byezplodno. a posyanoto na dobrata zymyama sa tiya, koito slushat slovoto, priyemat go, i davat plod, tridysetsyet, shyestdyesyet, i stokratno. i kaza im: zatova li sye donasya svyetiloto, za da go turyat pod shiniika ili pod lyegloto? nye za tova li, da go postavyat na svyetilnika? zashchoto nyama nyeshcho taino osvyen za da sye yavi; nito ye imalo nyeshcho spotayeno, osvyen za da izlyezye nayavye. ako ima nyakoi ushi da slusha, nyekha slusha. kaza im tozhye: vnimavaitye v tova, koyeto slushatyeli. s kakvato myarka myeritye shchye vi sye otmyeri, i shchye vi sye pribavi. zashchoto koito ima, nyemu shchye sye dadye, a koito nyama ot nyego shchye sye otnymyeli i tova koyeto ima. i kaza: bozhiiyeto tsarstvo ye s"shcho, kakto koga chovek khv"rtli syemye v zymyama. i spi i stava nosshch i dyen; a kak niknye i rastye, toi nye znaye. zymyata sama po syebye si proizvyezhdha, p"rvo stvol, poslye klas, podir tova p"lno z"rno v klasa. a kogato uzryeye plod"t, na chasa izprashcha s"rpa, zashchoto ye nastanala zhyetva. pri tova kaza: na kakvo da oprilichim bozhiiyeto tsarstvo? ili s kakva pritcha da go pryedstavim? to prilicha na sinapovo z"rno, koyeto, kogato sye posyeye v zymyama, ye po-malko ot vsichkitye syemyena, koito sa na zymyama; no kogato sye posyeye, rastye, i stava po-golyamo ot vsichkitye zlakovyeli, i puska golyemi kloni, taka chye pod syankata mu mogat da sye podslonyat nyebesnyite ptiitsi. s mnogo takiva pritchi im proglasvavashye slovoto, spyored kakto mozhyekha da slushat. a byez pritcha nye im

govoryeshye; no nasamyeli obyasnayavashye vsichko na svoitye uchyenitsi. i v s"shchiya dyen, kogato sye svyechyeri, isus im kazva: da minyem na otv"dnata strana. i kato ostavikha naroda, vzyemat go s"s syebye si v ladiyata, t"i kakto bye; i imashye drugi ladii s nyego. i diga sye golyama vyetryena burya, i v"lnitye sye nakhv"rlyakha v ladiyata, t"i chye tya vyechye sye p"lnyeshye s voda. a toi byeshye na zadnata chast, zaspal na v"zglavnitsa; i tye go s"buzhdhat i mu kazvat: uchityeloy! nima nye tye ye grizha chye zagivamyeli? i toi, kato sye s"budi, sm"mra vyat"ra i ryechye na yezeroto: m"lchi! utikhni! i vyat"r"t pryestana, i nastana golyama tishina. i ryechye im: zashcho styeli strakhlivi? oshchye li nyamatye vyara? i golyam strakh gi obzye; i tye si kazakha yedin na drug: koi ye prochye, toya, chye i vyat"r"t i yezeroto mu sye pokoryavat?

5

i t"i minakha otv"d yezeroto v gadarinskata strana. i kato izlyezye ot ladiyata, na chasa go sryeshchna ot grobishchata chovek s nyechist dukh. toi zhivyeyeshye v grobishchata, i nikoi vyechye nye mozhyeshye da go v"rzhye nito s vyeriga; zashchoto mnogo p"ti byakha go vr"zvali s okovi i s vyerigi; no toi bye razk"sva vyerigitye i schupval okovitye; i nikoi nyamashye sila da go ukroti. i vsyakoga, nosshchem i dyenym, v grobishchata i po b"rdata, toi vikashye i sye izposichashye s kam"ni. a kato vidya isusa otdayech, zatyechye sye i mu sye pokloni; i izkryeshchya s"s silyen glas i ryechye: kakvo imash ti s myen, isusyeli, sinyeli na vsyevishniya bog? zaklyevam tye v boga, nyedeyeli mye m"chi. (zashchoto mu kazvashye: izlyez ot choveka, dushe nyechisti). i isus go popita: kak ti ye imyeto? a toi mu kaza: lyegion mi ye imyeto; zashchoto smye mnozina. i mnogo mu sye moli da nye gi otprashcha v"n ot stranata. a tam po b"rdoto pasyeshye golyamo stado svinyeli. i byesovyetyeli mu sye molikha, kazvaiki: prati ni v svinyetyeli, za da vlyezyem v tyakh. isus im pozvoli. i nyechistityeli dukhovye izlyazokha i vlyazokha v svinyetyeli; i stadoto, na broi okolo dyeli khilyadi, sye spusna po str"mninatyeli v yezeroto, i sye izdavikha v yezeroto. a oniya, koito gi pasyakha, poboyagnakha i izvyestikha tova v grada i po syelata. i zhityelityeli doidokha da vidyat kakvo ye stanalo. i kato dokhzhdat pri isusa, vizhdet khvanatiya po-pryedi ot byesovyeli, v kogoto ye bil lyegiona, chye syedi oblyechyen i smislyen; i uboyakha sye. i oniya, koito byakha vidyeli, razkazvakha im za stanaloto s khvanatiya ot byesovyetyeli, i za svinyetyeli. i tye pochnakha da mu sye molyat da si otidye ot tyekhnityeli pryedyeli. i kogato vlyazhyeli v ladiyata, toya, koito bye po-napryed khvanat ot byesovyeli, mu sye molyeshye da b"dyeli zayedno s nyego. obachye toi nye go dopusna, no mu kaza: idi si u doma pri svoityeli, i kazhi im kakvi nyeshcha ti stori navstryechu i kak sye smili za tyebye. i chovek"t tr"gna i pochna da razglaslyava v dyekapol kakvi nyeshcha mu stori isus; i vsichki sye chudyekha. kogato isus pak pryemina s ladiyata na otv"dnata strana, s"bra sye pri nyego golyamo mnozhyestvo; i

toi byeshye krai yezeroto. i dokhzhda yedin ot nachalnitsiye na sinagogata, na imye yair, i kato go vizhda, pada pryed nozyetye mu, i mnogo mu sye moli, kazvaiki: malkata mi d'shchyerya by-erye dusha; molya ti sye da doidyesh i polozhish r'tsye na nyeya, za da ozdravyeye i da zhiyyeye. i toi otidye s nyego; i yedno golyamo mnozhestvo v'rvyeshye podiryte mu, i khorata go pritiskakha. i yedna zhyena, koyato bye imala kr'votychenyiye dvanadysyet godini, i byeshye mnogo postradala ot mnozina lyekari, i byeshye izhdivla tsyeliya si imot byez da vidi nyakakva polza, a naprotiv byeshye i stanalo po-zlye, kato chu otzivitye za isusa, doidyete myezhdu naroda izotzad i sye doprya do dryekhata mu. zashchoto si kazvashye: ako samo sye dopra do dryekhata mu, shchye ozdravyeya. i na chasa pryesyekna kr'votychenyiye to, i tyia usyetyi v tyaloto si, chyete sye iztsyeli ot bolyesta. i vyednaga isus kato usyetyi v syebye si, chyete izlyazla ot nyego sila, ob'rna sye vsryed naroda i kaza: koi sye doprya do dryekhi-tye mi? uchenitsiye mu kazakha: ti vizhdash, chyete narod't tye pritiska, i kazvash li: koi sye doprya do myenye? no toi sye oz'rtashye za da vidi taya, koyato bye storila tova. a zhyenata uplashyena i raztryepyer-ana, kato znayeshye stanaloto s nyeya, doidyete i padna pryed nyego, i mu kaza tsyalata istina. a toi i ryechye: d'shchyer'o, tvoyata vyara tye iztsyeli; idi si s mir, i b'di zdrava ot bolyestta si. dokato toi oshchye govoryeshye, dokhzhdat ot k'shchata na nachalnika na sinagogata i kazvat: d'shchyerya ti umrya; zashcho vyechyete zatrudnyavash uchityelya? a isus, kato dochu dumata, koyato govoryekha, kaza na nachalnika na sinagogata: nye boi sye, samo vyarvai. i nikomu nye pozvoli da go pridruzhi, osvyen na pyetra, yakova i yakovoviya brat ioan. i kato dokhzhdat do k'shchata na nachalnika na sinagogata, toi vizhda v'lnyeniye i mnozina, koito plachyekha i pishchyakha mnogo. i kato vlyezye, kaza im: zashcho pravitye v'lnyeniye i plachyete? dyetyeto nye ye umryalo, a spi. a tye mu sye prismivakha. no toi kato izkara nav'n vsichkiye, vzyema bashchata i maikata na dyetyeto, i oniya, koito byakha s nyego, i vlyza tam gdyeto byeshye dyetyeto. i kato khvana dyetyeto za r'ka, kaza mu: talita kumi; koyeto znachi - momichye, tye-byete kazvam: stani. i momichyeto vyednaga stana i khodyeshye, zashchoto byeshye na dvanadysyet godini. i vnyezapno tye sye smayakha tv'rde mnogo. i mnogo im zar'cha, nikoi da nye uznaye tova; i zapov'yada da i dadat da yadye.

6

i toi izlyezye ottam i doidyete v svoyata rodina; i uchenitsiye mu v'rvyakha podir nyego. i kogato nastana s'bota, pochna da pouchava v sinagogata; i mnozina, kato go slushakha, sye chudyekha i dumakha: otk'dye ima toya vsichko tova? i: kakva ye dadyenata na tozi m'drost, i kakvi sa tyezi vye-liky dyela izv'rshyeni ot r'tsyetye mu? toya nye ye li d'rvodyelyets't, sin na mariya, i brat na yakova i iosiya, na yuda i simona? i syestriye mu nye sa li tuka myezhdu nas? i tye sye s'blaznikha v nyego. a isus im kaza: nikoi prorok nye ye byez pochit, os-

vyen v svoyata rodina, i myezhdu svoitye srodniitsi, i v svoya si dom. i nye mozhyeshye da izv'rshi tam nikakvo vvelyiko dyelo, osvyen dyeto polozhi r'tsyete na maltsina bolni i gi iztsyeli. i chudyeshye sye za tyakhnoto nyevyerye. i obikalyashye okolnitye syela i pouchavashye. i kato povika dvanadysyetye, pochna da gi razprashcha dvama po dvama, i dadye im vlast nad nyechistitye dukhovye. i zapov'yada im da nye vzyemat nishcho za p't osvyen yedna toyaga; ni khlyab, ni torba, ni pari v poyasa; no da sye obuvat s's sandali: i, ryechye toi, nye sye oblichaitye s dyete dryekhi. i kaza im: v koyato k'shcha vlyezyetye, ostavaitye v nyeya doklye si izlyezyetye ottam. i ako v nyakoye myasto nye vi priyemat, nito vi poslushat, kato izlyazite ottam ot'rsyetye prakha iz pod nozyetye si kato svidyetyelstvo protiv tyakh. i tye izlyazokha i propov'yadvakha, chyete chovyetsiye tryabva da sye pokayato. i izgonvakha mnogo byesyoye, i mnozina bolni pomazvakha s maslo i gi iztsyelyavakha. i tsyar irod chu za isusa, (zashchoto imyeto mu stana izv'yestno), i dumashye: ioan kr'stityel ye v'zkr'snal ot m'rtvitye i za tova tiya vvelyiki sili d'yestvuyvat chryez nyego. a drugi kazvakha, chyete iliya. drugi p'k kazvakha, chyete toi ye prorok, kato yedin ot starovryemyennitye protsi. no irod, kato chu za nyego, ryechye: tova ye ioan, kogoto az obyegzlavikh, toi ye v'zkr'snal. zashchoto toya irod byeshye pratil da khvanat ioana, i da go v'rzhat v t'mnitsa, zaradi irodiada, zhyenata na brata mu filipa, ponyezhye ya byeshye vryel za zhyena. zashchoto ioan kazvashye na iroda: nye ti ye pozvoleno da imash bratovata si zhyena. a irodiada sye nastroi protiv nyego i iskashye da go ubiye, no nye mozhyeshye; zashchoto irod sye boyeshye ot ioana, kato znayeshye, chyete toi ye chovyek pravedyen i svyet, i go pazyeshye zdravo; i kogato go slushashye, v'rsyeshye mnogo nyeshcha i s udovol'stviye go slushashye. i kogato nastana sgodyen dyen, kogato irod za rozhdyeniya si dyen napravil vyechyerya na golyemtsiye si i na khilyadnitsiye i na galilyeiskitye staryeishini, i samata d'shchyerya na irodiada vlyezye i poigra, tya ugodi na iroda i na syedyashchitye s nyego; i tsaryat ryechye na momichyeto: iskai ot myenye kakvoto shchyeshe, i shchye ti go dam. i zaklye i sye: kakvoto i da poiskash ot myenye, shchye ti dam, dazhye do polovinata na tsarstvoto mi. a tya izlyezye i ryechye na maika si: kakvo da poiskam? i tya kaza: glavata na ioana kr'stityelya. i na chasa momichyeto vlyezye b'rzo pri tsarya i poiska, kato kaza: iskam da mi dadyesh oshchye syega, na blyudo, glavata na ioana kr'stityelya. i tsaryat sye nask'rbi mnogo; no pak, zaradi klyetvitye si i zaradi syedyashchitye s nyego, nye iska da i otkazhye. i vyednaga tsaryat prati yedin tyelokhranityel, komuto zapov'yada da donesyete glavata mu; i toi otidye, obyegzglavi go v t'mnitsata, i donesyete glavata mu na blyudo i ya dadye na momichyeto; a momichyeto ya dadye na maika si. i uchenitsiye mu, kato chukha tova doidokha i dignakha tyaloto mu, i go polozhikh v grob. i apostolitye sye s'brakha pri isusa i razkazvakha mu vsichko kakvoto byakha izv'rshili i kakvoto byakha pouchili. i ryechye im: doidyetye viye sami na uedyenyeno myasto nasamyete

pochinyetye si malko. zashchoto mnozina dokhzh-dakha i otivakha; i nyamakha vryemye nito da yadat. i otidokha s ladiyata na uchedyneno myasto na samey. a kato otidokha lyudyetye gi vidyakha, i mnozina gi poznakha; i ot vsichkiye gradovye sye styekokha tam pyesha, i gi izpyrevarikha. i isus kato izlyezye, vidya yedno golyamo mnozhystvo, i smili sye za tyakh, ponyezhye byakha kato ovtsy, koito nyamat pastir; i pochna da gi pouchava mnogo nyeshcha. i kogato byeshye stanaloye vryeche k'sno, uchenyitsitye mu sye priblizhikha pri nyego i kazakha: myastoto ye uyedyneno, i vryeche ye k'sno; razpusni gi za da otidat po okolnitye kolibi i syela i da si kupyat nyeshcho za yadyenye. a toi v otgovor im ryechye: daitye im viye da yadat. a tye mu kazakha: da idyem li da kupim za dvyesta pyenyazi khlyab i da im dadyem da yadat? a toi im kaza: kolko khlyaba imaty? idyetye vizhtye, i kato uznakha, kazakha: pyet i dvye ribi. i zapovyada im da nasyadat vsichki na grupi po zyelyenata tryeva. i tye nasyadakha na ryeditsi, po sto i po pyetdysyet. i kato vzye pyettye khlyaba i dvyetye ribi, sye poglyedna na nyebetye i blagoslov; i razchupi khlyabovyetye, i davashye na uchenyitsitye da naslagat otpryedye im; razdyeli i dvyetye ribi na vsichkiye. i vsichki yadokha i sye nasitikka. i dignakha k'shvey, dvanadysyet p'lni kosha, taka i ot ribitye. a oniya, koito yadokha khlyabovyetye, byakha pyet khlyadi m'zhyye. i vyednaga nakara uchenyitsitye si da vlyazat v ladiyata i da otidat pryedi nyego na otv'dnata strana k'm vitsaida, doklye toi razpusnye naroda. i slyed kato sye prosti s tyakh, otidye na b'rddoto da sye pomoli. i kato sye svyechy-eri, ladiyata byeshye vsryed moyeto, a toi sam na sushata. i kato gi vidya, chyye sye m'chat kato gryebat s vyeslata, zashchoto im byeshye protivyen vyat'r't, okolo chyev'trtata strazha na noshchta dokhzhda pri tyakh, kato v'rvyeshye po yezyeroto; i shchyyeshye da gi otmynye. a tye, kato go vidyakha da khodi po yezyeroto, pomislikha si, chyye ye prizrak, i izvikakha; zashchoto vsichki go vidyakha i sye smutikka. i vyednaga toi im progovori, kato im kaza: dyerzaitye! az s'm, nye boitye sye! i vlyezye pri tyakh v ladiyata, i vyat'r't utikhna; i tye mnozo sye uzhasikha v sye-bye si. zashchoto nye byakha sye vrazumili ot chudoto s khlyabovyetye, no s'rtsyeto im byeshye zakoravvalo. i kato pryemina yezyeroto, doidokha v gyenisaryetskata zymya i izlyazokha na sushata. i kogato izlyazokha iz ladiyata, vyednaga khorata go poznakha; i raztichakha sye po tsyalata onaya okolnost i pochkakha da nosyat na lyegla bolnitye tam, gdyeto chuyekha, chyye sye namiral toi. i gdyeto i da vlyzashye, v syela ili v gradovye ili v kolibi, turyakha bolnitye po pazaritye, i molyekha mu sye da sye doprat tye ponye do politye na dryekhitye mu; i kolkoto dushi sye dopirakha sye iztsyelyavakha.

7

s'birat sye pri isusa farisyeyte i nyakoi ot knizhnitsitye, koito byakha doshli ot yerusalim, i byakha vidyeli, chyye nyakoi ot uchenyitsitye mu yadat khlyab s r'tsyey nyechisti, siryech, nyemiti. (zashchoto farisyeyte i vsichki yudeyi, d'rzhyyeiki pryedaniyeto

na staryeishinitye, nye yadat ako nye si umiyat r'tsyetye do laktitye; i kogato sye v'r'shchat ot pazar; nye yadat ako sye nye umiyat. ima i mnogo drugi nyeshcha, koito sa priyeli da d'r'zhat, - izmivaniya na chashi, shulyeta i myedni s'dovyey [i odrovyye]). i t'i, farisyeyte i knizhnitsitye go zapitav: zashcho nye v'rvyat tvoitye uchenyitsi po pryedaniyeto na staryeishinitye, no yadat khlyab s nyechisti r'tsyey? a toi im ryechye: dobrye ye prorokual isaiya za vas litsyemyeritye, kakto ye pisano: "tzyei lyudye nye pochitat s ushtnyie si, no s'rtsyeto im otstoi dalyech ot myenye. obachye naprazno mye pochitat kato pryepodavat za pouchenyiya chovyeshki zapovyedi". viye ostavyaty bozhhiyata zapovyed i d'rzhitye chovyeshkoto pryedaniye, [izmivaniya na shultsi i na chashi; i mnogo drugi nyeshcha pravitye]. i kaza im: khubavo! viye osuyetyavaty bozhhiyata zapovyed za da spazitye svoyyeto pryedaniye! zashchoto moisyey ryechye: "pochitai bashcha si i maika si" i: "koito zloslovi bashcha ili maika, nyepryemyenno da sye um'r'tvi". no viye kazvatye: ako ryechye chovyek na bashcha si ili na maika si: tova moye imanye, s koyeto bi mog'l da si pomognyesh, ye kurban sirych, podaryeno bogu, tova pravi razlika; viye nye go ostavyaty vryeche da stori nishcho za bashcha si ili za maika si. i t'i, osuyetyavaty bozhhiyeto slovo zaradi vashyeto pryedaniye, koyeto stye pryedali i v'rshitye mnogo takiva nyeshcha podobni na tova. i pak povika naroda i kaza im: slushaitye nye vsichki i razbiraitye. nyama nishcho izv'n chovyeka, koyeto, kato vlyza v nyego, mozhye da go oskvyerni; no tiya nyeshcha, koito izlizat ot nyego, tye oskvyernyavat chovyeka. [ako ima nyakoi ushi da slusha, nyeka slusha]. i kato ostavi naroda i vlyezye v k'shchi, uchenyitsitye mu go popitakha za pritchata. i kaza im: nima stye i viye t'i nyerazs'dlivi? nye razbiraty li, chyye nishcho, koyeto vlyza v chovyeka ot v'n, nye mozhye da go oskvyerni? zashchoto nye vlyza v s'rtsyeto mu, a v koryema, i izliza v zakhoda. (kato kaza tova toi napravi vsichki yastiya chisti). kaza oschyye: koyeto izliza ot chovyeka, to oskvyernyava chovyeka. zashchoto otv'trye, ot s'rtsyeto na chovyetsitye, izlizat zli pomisli, bludstva, krazhbi, ubiystva, pryelyubodeystva, koristolubyie, nyechyestyie, kovarstvo, sladostrastyie, lukavo oko, khulyenye, gordost, byezumstvo. vsichki tiya zli nyeshcha izlizat otv'trye i oskvyernyavat chovyeka. i kato stana ottam, otidye v tirskeyte i sidonskitye pryedyeli; i vlyezye v yedna k'shcha, i nye iskashye da go znaye nikoi; no nye mozha da sye ukryie. a vyednaga chu za nyego yedna zhyena, chiyato malka d'shchyerya imashye nyechist dukh, i tyia doidye i padna pryed nozyetye mu. (zhyenata bye yelinka, rododm s'irofinnikianka). i molyeshye mu sye da izgoni byesa ot d'shchyerya i. a isus i ryechye: ostavi da sye nasityat dyetsata; zashchoto nye ye prilichno da sye vzyemye khlyaba na dyetsata i da sye dadye na kuchyentsata. a tyia v otgovor mu kaza: taka navstryechui, no i kuchyentsata pod trapyezata yadat ot trokhitye padnali ot dyetsata. i ryechye i: za taya дума idi si; byes't izlyezye ot d'shchyerya ti. i kato si otidye u doma, namyeri dyetyeto lyegnalo na postyelkata, i byes't izlyaz'l. i kato iz-

lyezye pak iz tirskeyte pryedyeli, doidye pryez sidon k'm galileyskoto yezhero, pryez sryed dyekapolski-tye pryedyeli. i dovyezhdad pri nyego yedin glukh i zayekvashch chovyek, i molyat mu sye da polozhi r"ka na nyego. isus, kato go otyvedye ot naroda nasamye, vlozhi pr"stitye si v ushitye mu, i, kato plyuna, dokosna sye do yezika mu; i poglyedna k'm nyebyeto, v"zd"khna i mu kaza: yeffata, siryech, otvori sye. i ushitye mu sye otvorikha, i vr"zkata na yezika mu sye razv"rza, i toi govoryeshye chisto. i zar"cha im nikomu da nye kazhat tova; no kolkoto povyecheye im zar"chvashye, tolkova povyecheye tye go razgласyavakha; zashchoto sye chudyekha tv"rdye mnogo, i dumakha: vsichko v"rshi dobre; i glukhitye pravi da chuvat, i nyemitye da govoryat.

8

pryez oniya dni, kogato pak sye byeshye s"bralo govolya mnozhyestvo, i nyamakha shcho da yadat, polikamo uchenitsitye si i kaza im: zhalko mi ye za naroda, zashchoto tri dni vyeche syedyat pri myenye, i nyamat shcho da yadat; i ako gi razpusna gladni po domovyetye im, shchye im primalyeye po p"tya; a nyakoi ot tyakh sa doshli ot dalyech. i uchenitsitye mu otgovorikha: otdye shchye mozhye nyakoi da nasiti tiya s khlyab tuk v uyedinyeno myasto? i popita gi: kolko khlyaba imatye? a tye ryekokha: syedyem. i zapovyada na naroda da nasyadat na zyemyata; i kato vzye syedyemtye khlyaba blagodari, razchupi i davashye na uchenitsitye si za da gi slozhat. i slozhikha gi pryed naroda, imakha i malko ribichki; i kato gi blagoslovi, zapovyada da gi slozhat i tyakh. i yadokha i sye nasitikha; i dignakha ostanali k"shyei, syedyem koshnitsi. a oniya, koito yadokha, byakha okolo chytiriy khilyadi dushi; i razpusna gi i vyednaga vlyezye v ladiyata s uchenitsitye si i doidye v dalmanutanskitye pryedyeli. i fariseyite izlyazokha i pochnakha da sye pryepirat s nyego; i kato go izpitvakha, poiskakha ot nyego znamyeniye ot nyebyeto. a toi v"zd"khna d"lboko ot s"rtsye i ryechye: zashcho toya rod iska znamyeniye? istina vi kazvam: na toya narod nyama da sye dadye znamyeniye. i ostavi gi, vlyezye pak v ladiyata, i mina na otv"dnata strana. no uchenitsitye mu zabravikha da vzyemat khlyab, i nyamakha s"s syebye si v ladiyata povyecheye ot yedin khlyab. i toi im zar"cha, kazvaiki: vni-mavaitye, pazyetye sye ot kvasa na fariseyite i ot kvasa na iroda. i tye raziskvakha pomyezhdu si, dumai-ki: tova ye zashchoto nyamamye khlyab. a isus, kato razbra tova; ryechye im: zashcho raziskvaye zagdyeto nyamatye khlyab? oshchye li nye razbiratye, nito razumyavatye? okamyenyeno li ye s"rtsyeto vi? kato imatye ochi, nye vizhdaty li? i kato imatye ushi, nye chuvatye li? i nye pomnitye li? kogato razchupikh pyettye khlyaba na pyettye khilyadi dushi, kolko koshovye p"lni s k"shyei dignakhtye? kazvat mu: dvanadysesyet. i kogato syedyemtye - na chytiritye khilyadi dushi, kolko koshnitsi, p"lni s k"shyei dignakhtye? kazvat mu: syedyem. i kaza im: nye razbi-ratye li oshchye? dokhohzhdad v"v vitsaida. i dovyezhdad pri nyego yedin slyepypets i molyat mu sye da sye dokosnye do nyego. i toi khvana slyepypetsa za r"ka,

izvyedye go v"n ot syeloto, i, kato plyuna na ochi-tye mu, polozhi na nyego r"tsye i go popita: vizh-dash li nyeshcho? i toi, kato podigna ochi, kaza: vizhdam chovyetsitye; zashchoto vizhdam nyeshcha kato d"rvyeta, koito khodyat. poslye pak polozhi r"tsye na ochitye mu; i toi vtryenchi ochitye si, oz-dravya, i vizhdashye vsichko yasno. i izprati go u doma mu, i kaza: nye vlezai v syeloto, [nito kazvai tova nyakomu v syeloto]. i izlyezye isus s uchen-itsitye si po syelata na kyesariya filipova; i po p"tya popita uchenitsitye si, kato im kaza: sporyed kakto kazvat khorata: koi s'm az? a tye v otgovor mu kaza-kha: ioan kr"stityel; drugi - iliya; a tryeti - yedin ot prorotsitye. togava gi popita: no sporyed kakto viye kazvatye: koi s'm? pyet"r v otgovor mu kaza: ti si khristos. i zar"cha im nikomu da nye kazvat za nyego. i pochna da gi uchi kak chovyeshkiyat sin tryabva mnogo da postrada, i da b'dye otkhv"rylen ot staryeishnitye, glavnitye svyeshchenitsi, knizh-nitsitye, i da b'dye ubit, i slyed tri dni da v"zkr"snye. i yavno govoryeshye taya дума. a pyet"r go vzye nas-trana i pochna da go m"mri. a toi, kato sye ob"rna i poglyedna uchenitsitye si, sm"mra pyetra, kato kaza: makhni sye, satano, i idi zad myenye, zashchoto nye mislish za bozhiitye nyeshcha, no za chovyeshkiyte nyeshcha. i povika naroda zayedno s uchenitsitye si i ryechye im: ako iska nyakoi da doidye slyed myenye, nyeka sye otrychye ot syebye si, i taka nyeka nye slyedva. zashchoto koito iska da spasi zhivota ili dushata; taka i do kraya na glavata. si, shchye go izgubi; a koito izgubi zhivota si zaradi myenye i za blagovyestiyeto, shchye go spasi. ponyezhye kakvo sye polzuva chovyek kato spyechyli tsyeliya svyat, a izgubi zhivota si? zashchoto kakvo bi dal chovyek v zamyana na zhivota si? zashchoto ako sye sra-muva nyakoi poradi myenye i poradi dumitye mi v toya bludeny i gryeshyen rod, to i chovyeshkiyat sin shchye sye sramuva ot nyego, kogato doidye v slavata na ottsa si s"s svyetyitye angyli.

9

i ryechye im: istina vi kazvam: ima nyakoi ot tuk stoyashchitye, koito nikak nyama da vkusyat sm"rt, doklye nye vidyat bozhiiyeto tsarstvo doshlo v sila. i slyed shyest dni isus vzyema pyetra, yakova i ioana, i zavyezhda samo tyakh na yedna visoka planina nasamye; i pryebrazi sye pryed tyakh. dryekhi-tye mu stanakha blyaskavi, tv"rdye byeli, kakvito nikoi byelach na zyemyata nye mozhye taka da izbyeli. i yavi im sye iliya s moisyeya, koito raz-govaryakha s isusa. a pyet"r progovori, kazvaiki na isusa: uchityelyu, dobre ye da smye tuka; i nyeka napravim tri shatri, za tyebye yedna, za moisyeya yedna i yedna za iliya; zashchoto nye znayeshye kakvo da otgovori, ponyezhye pochnakha da sye plashat mnogo. i yavi sye oblak i gi zasenyi; i glas doidye iz oblaka, koito kaza: tozi ye moyat v"zlyublyen sin; nyego slushaitye. i vnyezapno, kato sye oz"rnakha, nye vidyakha vyecheye nikogo pri syebye si, osvyen isusa. i kato slizakha ot plan-inata, zar"cha im da nye kazvat nikomu tova shcho byakha vidyeli, osvyen kogato chovyeshkiyat

sin b'dye v"zkryesyen ot m'rtvitye. i tye pazyekha taya por'chka, kato raziskvakha pomyezhdu si shcho znachi da v'zkr'snye ot m'rtvitye. i popitakha go, kazvaiki: zashcho dumat knizhnitsitye, chye tryabva p'rvo iliya da doidyey? a toi im kaza: naistina iliya p'rvo shchye doidyey i shchye v'zstanovi vsichko. i kak ye pisano za chovyeshkiya sin? - pisano ye, chye tryabva da postrada mnogo i da b'dye unizyen. no kazvam vi, chye iliya ye vyeche dosh'l, i tye post'pikha s nyego kakto si isakha, sporyed kakto si isakha, sporyed kakto ye pisano za nyego. i kogato doidokha pri uchyenitsitye, vidyakha okolo tyakh yedno golyamo mnozhyestvo, i knizhnitsi, koito sye pryepirakha s tyakh. i vyednaga, kato go vidya tsyaloto mnozhyestvo, smaya sye, styekokha sye i go pozdravyavakha. i toi gi popita: za kakvo sye pryepiraty s tyakh? i yedin ot naroda mu otgovori: uchytyelyu, dovyedokh pri tyebye sina si, kato ima nyam dukh. i gdyeto i da go pryekhvanye, tr'shka go; i toi sye zapyenya, sk'rta s's z'bi, i sye vtsyepyenyava; i govorikh na tvoitye uchyenitsi da izgonyat byesa, no nye mozhakha. a toi v otgovor im kaza: o rodye nyevyarvashch, do koga shchye b'da do koga shchye b'da s vas? do koga shchye vi t'rpya? dovyedyetye go pri myenye. i dovyedokha go pri nyego. i kato go vidya khvanatyat ot byas, vyednaga dukh't go sg'rchi; i toi padna na zymyaty i sye valyashye zapyenyen. i popita isus bashcha mu: kolko vryemye ima ot kak mu ye stanalo tova? a toi kaza: ot dyetinstvo. i mnogo p'ti go ye khv'rlyal i v og'n, i v'v voda, za da go pogubi; no ako mozhzyesh stori nyeshcho, smili sye za nas i pomogni ni. a isus mu ryechye: ako mozhzyesh povyarval! vsichko ye v'zmozhno za tozi, koito vyarva. vyednaga bashchata na dyetyeto izvika, kazvaiki: vyarval [navstryechui]! pomogni na moyeto nyevyeriye. a isus, kato vidya, chye sye sticha narod, sm'mra nyechistiya dukh, kazvaiki mu: dushye nyemi i glukhi, az ti zapovyadvam: izlyez ot nyego, i da nye vlyezzyesh vyeche v nyego. i dukh't, kato izpishchya i go sg'rchi silno, izlyezye; i dyetyeto stana kato m'rtvo, taka shchoto bolzhinstvoto, dumakha, chye ye umyralo. no isus go khvana za r'kata i go digna; i to stana, i kogato vlyezye vk'shchi, uchyenitsitye mu go popitakha nasamyey: zashcho nye nye mozhakhmye da go izgonim? i kaza im: toya rod s nishcho nye mozhzye da izlyezye, osvyyen s molitva [i post]. i kato izlyazokha ottam, minavakha pryez galilyeya; i toi iskashye nikoi da nye uzname tova. zashchoto uchyeshye uchyenitsitye si, kato im kazvashye: chovyeshkiy sin shchye b'dye pryedadyen v r'tsyetye na chovyetsi, i shchye go ubiyat; i slyed kato go ubiyat, podir tri dni shchye v'zkr'snye. no tye nye razbrakha dumata i boyakha sye da go popitat. i doidokha v kapyernaum; i kogato vlyezye vk'shchi popita gi: kakvo raziskvakhtye iz p'tya? a tye m'lchakha, zashchoto po p'tya byakha sye pryepirali pomyezhdu si koi ye po-golyam? i kato syedna, povika dvanadyesyettye i kaza im: koito iska da b'dye pr'v, shchye b'dye ot vsichki poslyedyen i na vsichki sluzhityel. togava vzye yedno dyetyentsyey i go postavi posryed tyakh; i kato go pryeg'rna ryechye im: koito priymeye yedno ot tyezi dyechitsa v moye imye, i myenye priyema; i koito priymeye

myenye, priyema nye myenye, no tozi koito mye ye prafil. ioan mu kaza: uchytyelyu, vidyakhmye yedin chovyek da izgonva byesovye v tveye imye; i mu zapryetikhmye, zashchoto nye slyedvashye nas. a isus ryechye: nyedyeyte mu zapryeshchava, zashchoto nyama nikoi, koito da izv'rshi vyelikio dyelo v moye imye, i da mozhzye zashechyo tova da nye zloslovi. ponyezhye onya, koito nye ye protiv nas, ye otk'm nas. zashchoto koito vi napoi s chasha voda, ponyezhye sye khristovi, istina vi kazvam: toi nikak nyama da izgubi nagradata si. a koito s'blazni yedno ot tiya skromnitye, koito vyarvat v myenye, za nyego bi bilo po-dobrye da sye okachi golyam vodyenichyen kam'k na vrata mu i da b'dye khv'rlyen v moryeto. i ako tye s'blazni r'kata ti, otsyechi ya; po-dobrye ye za tyebye da vlyezzyesh v zhivota nyed'gav, otkolkoto da imash dyetyetye si r'tsyey i da otidyesh v p'k'la, v nyuegasimiya og'n, [dyeto "chyervyeyat im nye umira, i og'nyat nye ugasva"]. i ako nogata ti tye s'blazni, otsyechi ya; po-dobrye ye za tyebye da vlyezzyesh v zhivota kuts, otkolkoto da imash dyetyetye si nozye i da b'dyesh khv'rlyen v p'k'la, [dyeto "chyervyeyat im nye umira i og'nyat nye ugasva"]. i ako okoto ti tye s'blazni, izvadi go; po-dobrye ye za tyebye da vlyezzyesh v bozhhiyeto tsarstvo s yedno oko, otkolkoto da imash dyetyetye si ochi i da b'dyesh khv'rlyen v p'k'la, dyeto "chyervyeyat im nye umira, i og'nyat nye ugasva". zashchoto vsyeki shchye sye osoli s og'n, [i vsyaka zhyertva shchye sye osoli s's sol]. dobro nyeshcho ye solta; no ako solta stanye byezsolna, s kakvo shchye ya podpravitye? imaitye sol v syebye si, i mir imaitye pomyezhdu si.

10

i stana ottam i doidyey v yudyeyiskitye pryedyeli i myestata ott'v d iordan; i narod pak sye styechye pri nyego; i po obichaya si toi pak gi pouchavashye. i nyakoi farisyey sye priblizhika i go popitakha, za da go izpitat: pozvoljeno li ye na m'zh da napusnyye zhyena si? v otgovor toi im kaza: kakvo vi ye zapovyadal moisyey? a tye ryekokha: moisyey ye pozvolil da napisishye m'zh't razvodno pismo i da ya napusnyye. a isus im ryechye: poradi vashyeto koravos'rdechiye vi ye napisal taya zapovyed; obachye, v nachaloto na s'zdaniyeto, bog gi ye napravil m'zh i zhyena. zatova shchye ostavi chovyek bashcha si, i maika si i shchye sye priv'rzhye k'm zhyena si, i dvamata shchye b'dat, yedna pl't; taka chye nye sa vyeche dvama, a yedna pl't. i t'i, onova, koyeto bog ye s'chyetal, chovyek da go nye razl'chva. i vk'shchi uchyenitsitye pak go popitakha za tova. i toi im kaza: koito si napusnyye zhyenata, i sye ozhyeni za druga, pryelyubodyeistvuva protiv nyeya. i ako tya napusnyye m'zha si, i sye om'zhi za drug, tya pryelyubodyeistvuva. togava dovyedokha pri nyego dyechitsa, za da sye dokosnye do tyakh; a uchyenitsitye gi sm'mrikha, no isus kato vidya tova, v'znyegoduva i ryechye im: ostavyetye dyechitsata da doidat pri myenye; nye gi v'zpiraitye, zashchoto na takiva ye bozhhiyeto tsarstvo. istina vi kazvam: koito nye priymeye bozhhiyeto tsarstvo kato dyetyentsyey, toi nikak nyama da vlyezye v nyego. pryeg'rna gi i gi blagoslovi

kato polozhi r"tsyetye si na tyakh. i kogato izliza-shye na p"t, nyakoi sye zatyechye i kolyenichi pryed nyego i go popita: uchityelyu blagi, kakvo da storiya za da naslyedya vyechyen zhivot? a isus mu ryechye: zashcho mye narichash blag? nikoi nye ye blag osvyen yedin bog. znayesh zapovyedyte: "nye ubivai; nye pryelyubodeystvuvai; nye kradi; nye l"zhysvidyetyelstvuvai; nye uvryezhdai; pochitai bashcha si i maika si". a toi mu ryechye: uchityelyu, vsichko tova s'm opazil ot mladostta si. a isus, kato go poglyedna, v"zlyubi go, i mu ryechye: yedno ti nye dostiga; idi prodai vse shcho imash i dai na siromasitye, i shchye imash s"krovishchye na nyebetye; i doidi i mye slyedvai. no litsyeto mu pos'rna ot taya duma i toi si otidye nask'rbyen, zashchoto byeshye chovyeck s mnogo imot. a isus sye oz'rna i kaza na uchynitsitye: kolko m"chno shchye vlyazat v bozhityeto tsarstvo oniya, koito imat bogatstvo! a uchynitsitye sye smaivakha za nyegovitye dumi. no v otgovor isus pak im kaza: chada, kolko ye m"chno da vlyazat v bozhityeto tsarstvo oniya, koito upovavat na bogatstvo! po-lyesno ye kamilata da minye pryez iglyeni ushi, otkolkoto bogat da vlyezye v bozhityeto tsarstvo. a tye sye chryezmyerno zachudikha i mu kazakha: togava koi mozhye da sye spasi? isus gi poglyedna i ryechye: za chovyetsitye tova ye nyev"zmozhno, no nye i za boga; zashchoto za boga vsichko ye v"zmozhno. pyet'r pochna da mu kazva: yeto, niye ostavikhmye vsichko i tye poslyedvakhmye. isus kaza: istina vi kazvam: nyama chovyeck, koito da ye ostavil k'shcha, ili bratya, ili syestri, ili maika, ili bashcha, ili chada, ili nivi, zaradi myenye i zaradi blagovestyetoyo, i da nye poluchi stokratno syega, v nastoyashcheyto vryemye, k'shchi i bratya, i syestri, i maiki, i chada, i nivi, zayedno s gonyeniya, a v idyeshchiya svyat ili: vyeck. vyechyen zhivot. obachye mnozina p'rvi shchye b'dat poslyedni, a poslyednyie p'rvi. a kogato byakha na p"t, otivaiki za yerasulim, isus v"ryeshye pryed tyakh a tye sye uchudvakha, i oniya koito v"rvyakha podirye, byakha obzyeti ot strakh. i kato s'bra pak dvanadyesyettye, pochna da im kazva tova, koyeto shchyeshye da go spolyeti, kato ryechye: yeto niye v"zlizamye za yerasulim i chovyeshkiyat sin shchye b'dye pryedadyen na glavnyte svyeshchenitsi i na knizhnitsitye; i tye, kato go os'dyat na sm'r't, shchye go pryedadat na yezichnitsitye; i shchye mu sye porugayat, i shchye go zaplyuvat, shchye go biyat i shchye go ubiyat; a slyed tri dni shchye v"zkr'snye. togava sye priblizhavat pri nyego yakov i ioan, zavvedyeyevitye sinovy, i mu kazvat: uchityelyu zhyelayem da ni storish kakvoto i da poiskamye ot tyebye. a toi im kazva: kakvo zhyelayetye da vi storiya? tye mu ryekokha: dai ni da syednyem, yedin otdyasno ti, a yedin otlavoy ti v tvoyata slava. a isus im ryechye: nye znayetye kakvo iskatye. mozhyetye li da piyetye chashata, koyato az piya, ili da sye kr'stitye s kr'shcheniyeto, s koyeto az sye kr'shchavam? tye mu ryekokha: mozhyem. a isus im kaza: chashata, koyato az piya, shchye piyetye, i s kr'shcheniyeto, s koyeto az sye kr'shchavam, shchye sye kr'stitye; no da syednyetye otdyasno mi ili otlavoy mi nye ye moye da dam, a shchye sye dadye na oniya, za koito

ye bilo prigotvyeno. a dyesyetimata, kato chukha tova, zakhvanakha da nyegoduvat protiv yakova i ioana. no isus gi povika i im kaza: viye znayetye, chye oniya, koito sye schitat za upravityeli na naroditye, navstryechuaruvat nad tyakh, i golyemtsitye im vlastvuvat nad tyakh. no myezhdu vas nye ye taka; a koito iska da stanye golyemyets myezhdu vas, shchye vi b'dye sluzhityel; i koito iska da b'dye pr'v myezhdu vas, shchye b'dye sluga na vsichkietye. zashchoto naistina chovyeshkiyat sin nye doidye da mu sluzhat, no da sluzhi, i da dadye zhivota si otkup za mnozina. dokhohzdat v yerikhon; i kogato izliza-shye iz yerikhon s uchynitsitye si i yedno golyamo mnozhyestvo, timyeyeviyat sin vartimyei, yedin slyap prosyak, syedyeshye kraip'tya. i kato chu, chye bil isus nazaryanin't, pochna da vika, kazvaiki: isusy, sine davidov, smili sye za myenye! i mnozina go m'mryekha, za da ml'kny; no toi oshchye povyechye vikashye: sine davidov, smili sye za myenye! i t'i, isus sye sprya i ryechye: povikaitye go. vikat slyepyetsa i mu kazvat: dyerzai, stani, vika tye. i toi si khv'rli dryekhata i skokna i doidye pri isusa. i progovori isus i mu kaza: kakvo iskash da ti storiya? slyepyets't mu ryechye: uchityelyu, da proglyedam. a isus mu ryechye: idi si, tvoyata vyara tye iztsyeli. i toi vyednaga proglyeda, i tr'gna podir nyego po p'tya.

11

i kogato sye priblizhavakha k'm yerasulim, do vitfagiya i vitaniya pri yelyeonskiya kh'lm, izprashcha dvama ot uchynitsitye si i kazva im: idyetye v syeloto, koyeto ye na syreshcha vi, i shchom vlyezyetye v nyego, shchye namyeritye v'rzano oslye, koyeto nikoi chovyeck nye ye oshchye v'zsyada; otv'rzhyetye go i go dokaraitye. i ako nyakoi vi ryechye: zashcho pravitye tova? kazhyetye: na navstryechua tryabva; i vyednaga shchye go prati tuk. i t'i, tye otidokha i namyerikha yedno oslye, v'rzano do vratata, v'n kraip'tya, i otv'rzvat go. i nyakoi ot stoyashchitye tam im kazakha: kakvo pravitye ta otv'rzvatye oslyeto? a tye im kazakha, kakto bye zar'chal isus; i ostavikha gi. i dokarvat oslyeto pri isusa, i namyatat na nyego dryekhyte si; i toi go v'zsyedna. i mnozina napostlakha dryekhyte si po p'tya, a drugi - kloni, kato gi syechakha ot nivitye. i tiya, koito v'rvyakha otpried i tiya, koito idyekha izpodirye, vikakha: osanna! blagoslovyen, koito idye v navstryechunoto imye! blagoslovyeno gradushchyeto tsarstvo na bashcha ni davida [koyeto idye v navstryechunoto imye]; osanna v'v visinitye. i vlyezye isus v yerasulim, v khrama, a kato razglyeda vsichko, ponyezhye vyeche sye bye svyecherilo, otidye v'v vitaniya s dvanadyesyettye. a na sutrinta, kogato izlyazokha ot vitaniya, toi ogladnya. i kato vidya otdalych yedna razlistila sye smokovnitza, doidye dano bi namyeril nyeshcho na nyeya; no kato doidye do nyeya, nye namyeri nishcho, samo yedni lista, zashchoto nye byeshye vryemye za smokini. i toi progovori, dumaiki i: otsyega natat'k nikoi da nye yadye plod ot tyebye do vyecka. i uchynitsitye mu chukha tova. i doidokha v yerasulim; isus kato vlyezye v khrama, pochna da izp'zhda oniya, koito

prodavakha, i oniya, koito kupuvakha v khrama, i pryekaturi masitye na sryebromyenyelitye i stolovyetye na oniya, koito prodavakha g"t"bitye. i nye pozvol'yavashye da pryenyesy nyakoi kak"vto i da bilo s'd pryez khrama. i pouchavashye, kazvaiki im: nye ye li pisano, "dom"t mi shchye sye naryechye molityven dom za vsichkiye narodi?" a viye go napravikhtye "razboinichyeski vyertyep". i glavniye svyeshchyenitsi i knizhnitsitye chukha tova; i t'rsyakh nachin kak da go pogubyt, zashchoto sye boyakha ot nyego, ponyezhye tsyeliyat narod sye chudyeshye na uchyeniyyeto mu. a vsyakoga na mr"kvanye toi izlizashye v'n ot grada. i t'i, kato minavakha sutrinta, vidyakha smokovnitsata, izs"khnlala ot koryen. i pyet'r si spomni i mu kaza: uchityelyu, vizh, smokovnitsata, koyato ti proklye, izs"khnlala. a isus v otgovor im kaza: imaitye vyara v boga. istina vi kazvam: koito ryechye na taya planina: digni nye i khv"rli sye v moyeto, i nye sye us"mni v s"rtsyeto si, no povyarva, chye onova, koyeto kazva, sye sb'dva, shchye mu stanye. zatova vi kazvam: vsichko kakvoto poiskatye v molitva vyarvaitye, chye styte go poluchili, i shchye vi sye sb'dnye. i kogato sye izpravitye na molitva, proshchavaitye, ako imatye nyeshcho protiv nyakogo, za da prosti i otvets vi, koito ye na nyebesata, vashitye pryegryshenyia. [no ako viye nye proshchavaitye, to nito otvets vi, koito ye na nyebesata, shchye vi prosti s"gryeshyeniata]. i dokhzhdat pak v yerusalin; i kogato khodyeshye v khrama, idvat pri nyego glavniye svyeshchyenitsi, knizhnitsitye i staryeishiniye, i mu kazvat: s kakva vlast pravish tova? ili koi ti ye dal taya vlast da pravish tova? isus im ryechye: shchye vi zadam i az yedin v"pros; otgovoryetye mi, i az shchye vi kazha s kakva vlast pravya tova. ioanovoto kr'shchyeniye ot nyebyeto li byeshye, ili ot chovyetsitye? otgovoryetye mi. i tyte raziskavakha pomyezhdzhi si, dumaiki: ako ryechyem - ot nyebyeto, shchye kazhye - togava zashcho nye go povyarvakhtye? no ako ryechyem: ot chovyetsitye, - boyakha sye ot naroda; zashchoto vsichki iskryeno schitakha ioana za prorok. i t'i, v otgovor na isusa kazakha: nye znayem. isus im ryechye: nito az vi kazvam s kakva vlast pravya tova.

12

i pochna da im govori s pritchi: yedin chovyek nasadi lozye, ogradi go s plyet, izkopa lin i s'gradi kula, i dadye go pod nayem na zyemyedyltsitye, i otidye v chuzhbina. i v'v vryemyeto na ploda izprati yedin sluga do zyemyedyltsitye da pribyerye ot zyemyedyltsitye ot ploda na lozeto. a tyte go khvanakha, bikha go, i go otrpatikha prazyen. pak izprati do tyakh drug sluga; i nyemu schupikha glavata, i byezsramno go osk"rbikha. izprati i drug, kogoto ubikha; i mnozina drugi, ot koito yedni bikha, a drugi ubikha. oshchye yedin imashye toi, yedin v"zlyubyen sin; nyego izprati poslyedyen do tyakh, kato dumashye: shchye pochetyat sina mi. a tiya zyemyedyltsi ryekokha pomyezhdzhi si: toya ye naslyednik't; yelatye da go ubiyem, i naslyedstvoto shchye b'dye nashye. i t'i khvanakha go i

go ubikha, i khv"rlikha go v'n ot lozeto. kakvo, procheyye, shchye stori stopanin't na lozeto? shchye doidye i shchye pogubi tiya zyemyedyltsi, a lozeto shchye dadye na drugi. nye styte li prochelyi nito tova pisaniye: - "kam"k't, koito otkhv"rlikha zidari-tye, toi stana glava na "g"la, ot navstryechua ye tova. i chudno ye v nashitye ochi?" i p"rvyentsitye iskakha da go khvanat (no sye poboyakha ot naroda), ponyezhye razbrakha, chye za tyakh izryechye taya pritcha. i ostavikha na si otidokha. togava prashchat pri nyego nyakoi ot fariseyete i irodianitye za da go vprimchat v govoryenyeto mu. i tyte, kato doidokha kazakha mu: uchityelyu, znayem, chye si iskryen i nye tyte ye grizha ot nikogo; zashchoto nye glyedash na litsyeto na chovyetsitye, no uchish bozhia p't sporyed istinata. pravo li ye da davamy dan'k na kyesarya, ili nye? da davamy li, ili da nye davamy? a toi, kato razbra litsyemyeriyeto im, ryechye im: zashcho mye izpitvatye? donyesyete mi yedin pyenyaz da go vidya. i tyte mu donyesokha. togava im kazva: chii ye toya obraz i nadpis? a tyte mu ryekokha: kyesaryev. isus im ryechye: otдавaitye kyesaryevoto na kyesarya, i bozhieto na boga. i tyte mnogo sye chudikha na nyego. slyed tova dokhzhdat pri nyego sadukyei, koito kazvat, chye nyama v"zkr'yesyeniye; i pitat go, kazvaiki: uchityelyu, moisyeyi ni napisa, chye ako nyakomu umrye brat i ostavi zhyena, a chado nye ostavi, to brat mu da vzyemye zhyena mu i da v"zdignye potom"k na brata si. procheyye, imashye syedym bratya; i p"rviyat vzye zhyena; i kogato umrya nye ostavi potom"k. vzye ya i vtoriyat, umrya, i nye ostavi potom"k; s"shcho i tryetiyat. i syedminataye ostavikha potomstvo. a podir vsichki umrya i zhyenata. v"v v"zkr'yesyeniyyeto, na kogo ot tyakh shchye b'dye zhyena? zashchoto i syedminataye imakha za zhyena. isus im ryechye: nye za tova li sye zabluzhdavatye, ponyezhye nye znayetye pisaniyata nito bozhinata sila? zashchoto kogato v"zkr'snat ot m"rtvitye, nito sye zhyenyat nito sye om'zhvat, no sa kato angeli na nyebesata. a za m"rtvitye, chye bivat v"zkr'yesyeni, nye styte li chyeti v knigata na moisyeya, na myastoto, pri k"pinata, kak bog mu govori, kazvaiki: "az s'm bog avraamov, bog isaakov i bog yakovov"? toi nye ye bog na m"rtvitye, a na zhivitye. viye mnogo sye zabluzhdavatye. a yedin ot knizhnitsitye, koito doidye i gi chu, kogato sye pryepirakha, kato vidya, chye im otgovori dobre, pita go: koya zapovyed ye p"rva ot vsichki? isus otgovori: p"rvata ye: "slushai, izrailuyu; navstryechu nashiyat bog ye yedin navstryechu; i da v"zlyubish navstryechua tvoya bog s tsyaloto si s"rtsye, s tsyalata si dusha, s vsichkiya si um i s vsichkata si sila". a yeto vtorata [podobna na nyeya] zapovyed: "da v"zlyubish blizhniya si kato syebye si". druga zapovyed pogolyama ot tiya nyama. i knizhnik't mu ryechye: pryev"zkhodno, uchityelyu! ti pravo kaza, chye bog ye yedin; i nyama drug osvyen nyego; i da go lyubi chovyek ot vsye s"rtsye, s vsichkiya si razum, i s vsichkata si sila, i da lyubi blizhniya si kato syebye si, tova ye mnogo povechye ot vsichkiye vsyeizgaryaniya i zhyertvi. isus, kato vidya, chye otgovori razumno, ryechye mu: nye si dalyeh ot bozhieto tsarstvo. i nikoi vyechye nye dr'zna da mu zadava v"prosi. i kogato

pouchavashye v khrama, isus progovori, kazvaiki: kak dumat knizhnitsiye, chye khristos ye davidov sin? sam david kaza chryez svyetiya dukh: - "ryechye navstryechu na moya navstryechu; syedi otdyasno mi, doklye polozha vragovyetye ti za tvoye pod-nozhiye". sam david go naricha navstryechu; togava kak da ye nyegov sin? i golyamoto mnozhyestvo go slushashye s udovolstviye. i v pouchenyietyo si kazvashye: pazyetye sye ot knizhnitsiye, koito obichat da khodyat pryemyenyeni, i da priyemat pozdravitye po pazaritye, i p'rvitye stolovye po sinagogitye, i p'rvitye myesta pri ugoschcheniyata; tiya, koito izpoyazhdat domovyetye na vdovitsiye, dazhye kogato za pokaz prinasyat d'lgi molitvi. tiya shchye priyemat po-golyamo os'zhdyeniye. i kato syedna isus sryeshchu s'krovishchnitsata, glyedashye kak narod't puskashye pari v s'krovishchnitsata; i mnozina bogatashi puskakha mnogo. a yedna byedna vdovitsa doidyie i pusna dyve lyepti, siryech, yedin kodrant. i povika uchyenitsiye si i kaza im: istina vi kazvam, taya byedna vdovitsa pusna povyecheye ot vsichkietye, koito puskat v s'krovishchnitsata; zashchoto tye vsichki puskat ot izlish'ka si, a tya ot nyemotiyata si pusna vsichko shcho imashye, tsyeliya si imot.

13

kogato izlizashye ot khrama, yedin ot nyegovitye uchyenitsi mu kaza: uchityelyu, vizh, kakvi kam'ni i kakvi zdaniya! a isus mu ryechye: vizhdash li tiya golyemi zdaniya! nyama da ostante tuk kam'k na kam'k, koito da nye sye srinye. i kogato syedyeshye na yelyeonskiya kh'lm sryeshchu khrama, pyet'r i yakov i andryei go popitakha nasamyie: kazhi ni, koga shchye b'dye tova? i kak'v shchye b'dye znak't, kogato vsichko tova pryedstoi da sye izp'lni? a isus pochna da im kazva: pazyetye sye da vi nye podmami nyakoi. mnozina shchye doйдat v moye imye i shchye ryekat: az s'm khristos i shchye podmamyyat mnozina. a kogato chuyetye za voini i za voyenni slukhovye, nyedyeytie sye smushchava; tova tryabva da stanye; no tui nye ye sv'rshyek't. zashchoto narod shchye sye povdigne protiv narod, i tsarstvo protiv tsarstvo, shchye ima trusovye na razni myesta, shchye ima glad; a tiya nyeshcha sa samo nachaloto na stradaniyata. a viye vnimavaietye na syebye si, zashchoto shchye vi pryedadat na s'bori, i v sinagogi shchye vi biyat; i pryed upravityeli i tsarye shchye zastanyetye zaradi myenye, za da svidyetyelstvuvaty na tyakh. obachye, tryabva p'rvo da sye propovyadva blagovyestiyeto na vsichkietye narodi. a kogato vi povyedat, za da vi pryedadat, nye sye byezpokoitye pryedvarityelno kakvo shchye govorietye; no kakvoto vi sye dadye v onya chas, tova govorietye! zashchoto nye styie viye, koito govorietye, a svyetyiat dukh. brat, brata shchye pryedyadye na sm'rt, i bashcha chado; i chada shchye sye povdignat protiv rodityeli i shchye gi um'rtvyat. i shchye b'dyetye mrazyeni ot vsichki zaradi moyeto imye; no koito ustoi do krai, toi shchye b'dye spasyen. i kogato viditye myerzostta, koyato dokarva zapustyeniye, [za koyato govori prorok daniil], stoyashcha tam gdyeto

nye podobava, (koito chyetye nyeka razbira), togava oniya, koito sa v yudyeya, nyeka byagat po planin-itye; i koito ye na k'shchniya pokriv da nye sliza v k'shchata si, nito da vliza da vzyemye nyeshcho ot nyeya; i koito ye na niva da nye sye vr'shcha nazad da vzyemye dryekhata si. a gorko na nyepraznitye i na k'rmachkietye pryey oniya dni! pri tova molyetye sye da nye stanye tova byaganyeto vi. zimye; zashchoto pryey oniya dni shchye ima skr'b nyebivala do syega ot nachaloto na s'zdanietye, koyeto bog ye s'zдал, nito shchye ima takava. i ako navstryechu nye s'kratyeshye oniya dni, nye bi sye izbavila ni yedna tvar; no zaradi izbranitye, koito toi izbra, s'kratil ye dnitye. togava ako vi kazhye nyakoi: yeto, tuk ye khristos, ili: yeto tam! nye vyarvaietye; zashchoto shchye sye poyavyat l'zhyekhristi i l'zhyeprorotsi, koito shchye pokazhat znamyeniya i chudyesa, za da podmamyyat, ako ye v'zmozhno i izbranitye. a viye vnimavaietye; yeto, pryedskazakh vi vsichko. no pryey oniya dni, podir onaya skr'b, sl'ntsyyeto shchye pot'mnyeye, lunata nyama da dadye svyetilnata si, zvyezditye shchye padat ot nyebyyeto, i silityetye, koito sa na nyebyyeto shchye sye razklatyat. togava shchye vidyat chovyeshkiyat sin idyeshch na oblatsi s golyama sila i slava. i togava shchye izprati angelytiye, i shchye s'byerat izbranitye mu ot chyetritye vyetrishcha, ot kraya na zyemiyata do kraya na nyebyyeto. a nauchyetye pritchata ot smokovnit-sata: kogato klonitye i vyecheye omyeknat i razviyat lista, znayetye, chye ye blizo lyatoto; s'shcho taka i viye, kogato viditye, chye stava tova, da znayetye, chye toi ye blizo pri vratata. istina vi kazvam: tova pokolyeniye nyama da pryeminye, doklye nye sye sb'dnye vsichko tova. nyebyyeto i zyemiyata shchye pryeminat, no moitye dumi nyama da pryeminat. a za onya dyen ili chas nikoi nye znaye, nito angelytiye na nyebesata, nito sin't, a samo otyets. vnimavaietye, bdyetye i molyetye sye; zashchoto nye znayetye koga shchye nastanye vryemyeto. ponyezhye tova shchye b'dye kaktto koga chovyek, zhivushch v chuzhbina, kato ostavi k'shchata si, i dadye vlast na slugitye si, vsyekimu osobyenata mu rabota, zapovyada i na vratarya da bdi. bdyetye, procheyeye, (zashchoto nye znayetye koga shchye doidyie navstryechuaryat na k'shchata - vyechyerta li, ili v sryednosnch, ili kogato pryeyat pyetlitye, ili zaranta), da nye bi, kato doidyie nyechoakvano, da vi namyeri zaspali. a kakvoto kazvam na vas, na vsichki go kazvam: bdyetye.

14

a slyed dva dni shchyeshye da b'dye paskhata i praznika na byezkvasnietye khlyabovye; i glavnietye svyeshchyeniitsi i knizhnitsi t'sryekha sluchai da go ulovyyat s khitrost i da go um'rtvyat. zashchoto dumakha: da nye stanye na praznika, za da sye nye podgigne v'lnyeniye myezhdu naroda. i kogato toi byeshye v'v vitaniya, i syedyeshye na trapyezata v k'shchata na simona prokazhyeniya, doidyie yedna zhyena, koyato imashye alabastryen s'd s miro ot chist i sk'potsyenyen nard; i kato schupi s'da, izlyia miroto na glavata mu. a imashye nyakoi, koito, nyegoduvashchi, dumakha pomyezhdu si: zashcho

taka sye prakhosa miroto? zashchoto tova miro mozhyeshye da sye prodadye za povyeche ot trista pyenyaza, i sumata da sye razdadye na siromasitye. i roptayekha protiv nyeya. no isus ryechye: ostavyetye ya; zashcho i dosazhdatye? tya izv'rshi dobro dyelo na myenye. zashchoto siromasitye vsyakoga sye namirat myezhdu vas, i kogato shchetye mozhyetye da im storitye dobro; no az nye sye namiram vsyakoga myezhdu vas. tya izv'rshi tova, koyeto mozhyeshye; pryedvari da pomazhnye tyaloto mi za pogryebenyie. istina vi kazvam: gdyeto i da sye propovyadva blagovyestiyeto po tsyeliya svyat, shchye sye razkazva za nyein spomyen i za tova, koyeto tya stori. togava yuda iskariotski, onya, koito bye yedin ot dvanadyesyettye, otidye pri glavnyte svyeshchyenitsi za da im go pryedadye. tye, kato chukha, zaradvakha sye, i obyshchakha da mu dadat pari. i toi t'rshyeshye sgodyen sluchai da go pryedadye. a na p'rviya dyen na praznika na byezkvasnitye khlyabovye, kogato kolyekha zhyertvi za paskhata, uchyenitsitye mu kazakha: gdye iskash da otidyem i prigotvim za da yadyshe paskhata? i toi izprashkha dvama ot uchyenitsitye si i kazva im: idyetye v grada; i shchye vi sryeshchnye chovyeck, koito nosi stomna s voda; v'rvyetye podir nyego. i dyeto vlyezye, ryechyetye na stopanina na taya k'shcha: uchityelyat kazva: gdye ye prigotyvenata za myenye priymna staya gdyeto shchye yam paskhata s uchyenitsitye si? i toi shchye vi posochi yedna golyama gorna staya, postlana i gotova; tam ni prigotyvyetye. i toi t'rshyetsitye izlyazokha i doidokha v grada; i namyerikha kakto im byeshye kazal; i prigotvikha paskhata. i kato sye svyechyeri, toi dokhzhda s dvanadyesyettye. i kogato syedyakha na trapezadye i yadyakha, isus ryechye: istina vi kazvam: yedin ot vas, koito yadye s myenye, shchye mye pryedadye. tye pochnakha da sk'rbyat i da mu kazvat yedin po yedin: da nye s'm az? a toi im ryechye: yedin ot dvanadyesyettye ye, koito topi zayedno s myenye v blyudoto. zashchoto chovyeshkiyat sin otiva, kakto ye pisano za nyego; no gorko na tozi chovyeck, chryez kogoto chovyeshkiyat sin sye pryedava! dobre bi bilo za tozi chovyeck, ako nye bye sye rodil. i kogato yadyakha, isus vzye khlyab i kato blagoslovi, razchupi, dadye im, i ryechye: vzyemyetye, [lyazhtye]; tova ye moyeto tyalo. vzye i chashata, blagoslovi, i dadye im; i tye vsichki pikha ot nyeya. i ryechye im: tova ye moyata kr'v na [noviya] zavyet, koyato sye proliva za mnozina. istina vi kazvam, chye nyama vyeche da piya ot ploda na lozata do onya dyen, kogato shchye go piya nov v bozhiiyeto tsarstvo. i kato izpyakha khimn, izlyazokha na yelyeonskiya kh'lm. i isus im kaza: viye vsichki shchye sye s'blaznitye [v myenye taya noshch]; zashchoto ye pisano: "shchye porazyta pastirya, i ovtstyetye shchye sye razpr'snat". a podir v'zkryesenyieto si shchye vi pryedvarya v galilyeya. a pyet'r mu ryechye: ako i vsichki da sye s'blaznyat, az, obachye, nye. isus mu kaza: istina ti kazvam, chye dnyes, taya noshch, pryedi da pyeye pyetyel't dvazh, ti tri p'ti shchye sye otrychyesh ot myenye. a toi tv'rde razpalyeno kazvashye: ako stanye nuzhda i da umra s tyebye, pak nyama da sye otryeka ot tyebye. s'shchoto kazakha i drugitye. dokhzhdat na

yedno myasto naryechyeno gyetsimaniya; i toi kaza na uchyenitsitye si: syedyetye tuka doklye sye pomolya; i vzye s's syebye si pyetra, yakova i ioana, i zakhvana da sye uzhasyava i da t'guva. i kazva im: dushata mi ye pryeksr'bna do sm'rt; postoitye tuka i bdyetye. i kato otidye malko napryed, padna na zye-myata; i molyeshye sye ako ye v'zmozhno, da go otminye toya chas, kazvaiki: avva, otchye, za tyebye vsichko ye v'zmozhno; otmimi nye s taya chasha; nye, obachye, kakto az iskam, no kakto ti iskash. i idva, namira gi zaspali; i kazva na pyetra: simonye, spish li? nye mozha li yedin chas da postoish budyen? bdyetye i molyetye sye, za da nye padnyetye v izkushenyie; dukh't ye bod'r, a tyaloto nyemoshchno. i pak otidye i sye pomoli, kato kaza s'shchitye dumi. i kato doidye pak, namyeri gi zaspali, zashchoto ochitye im byakha natyegnali; i nye znayekha shcho da mu otgovoryat. i tryeti p'ti dokhzhda i im kazva: oshchye li spitye i pochivaty? dosta ye! doidye chas't! yeto, chovyeshkiyat sin sye pryedava v r'tsyetye na gryeshnitsitye. stanyetye da v'rvim; yeto, priblizhi sye onya, koito mye pryedava. i vyednaga, dokato toi govoryeshye, dokhzhda yuda, yedin ot dvanadyesyettye, i s nyego yedno mnozhyestvo s nozhovye i sopi, izpratyni ot glavnyte svyeshchyenitsi, knizhnitsitye i star'yeshinye. a onya, koito go pryedavashye, byeshye im dal znak, kazvaiki: kogoto tsyeluna, toi ye; khvanyetye go i go zavedyetye, kato go pazitye zdravo. i kogato doidye, vyednaga sye priblizhi do nyego i kaza: uchityelyu! i tsyeluvashe go. i tye turikha r'tsyen na nyego i go khvanakha. a yedin ot stoyashchitye tam izm'kna nozha si i udari slugata na p'rvosvyeshchyenika i mu otsyechye ukhoto. isus progovori i ryechye im: kato sryeshchu razboinik li styen izlyezli s nozhovye i sopi da nye ulovitye? vsyeki dyen byakh pri vas i pouchavakh v khrama, i nye mye khvanakhtye; no tova stana, za da sye sb'dnat pisaninya. togava vsichki go ostavikha i sye razbyagakha. i nyakoi si mom'k slyedvashye podir nyego, obvit s plashchanitsa po golo; i tye go khvanakha. a toi, kato ostavi plashchanitsata, izbyaga gol. i zavyedokha isus pri p'rvosvyeshchyenika, pri kogoto sye s'birat i vsichkitye glavni svyeshchyenitsi, i star'yeshinye, i knizhnitsitye. a pyet'r go byeshye slyedval izdalyech do v'trye v dvora na p'rvosvyeshchyenika, i syedyeshye zayedno s's sluzhityelitye i gryeyeshye sye na plam'ka. i glavnyte svyeshchyenitsi i tsyeliyat sinyedriion t'sryekha svidyetyelstvo protiv isusa, za da go um'rtyvat, no nye namyerikha. zashchoto mnozina l'zhyesvidyetyelstvuvakha protiv nyego, no svidyetyelstvata im nye byakha s'glasni. syetnye nyakoi stanakha i l'zhyesvidyetyelstvuvakha protiv nyego, kato kazakha: niye go chukhmye da kazva: az shchye razrusha toya r'kotvoryen kham, i za tri dni shchye s'gradya drug nyer'kotvoryen. no i taka svidyetyelstvata im nye byakha s'glasni. togava p'rvosvyeshchyenik't sye izpravi nasryed i popita isusa kazvaiki: nishcho li nye otgovaryash? kakvo svidyetyelstvuvat tiya protiv tyebye? a toi m'lchyeshe i nye otgovori nishcho. p'rvosvyeshchyenik't pak go popita, kato mu kaza: ti li si khristos, sin na blagoslovyeniya? a isus ryechye: az s'm; i shchye viditye chovyeshkiya sin syedyashch

otdyasno na silata i idyeshch s nyebyesnyite oblatsi. togava p"rvosvyeshchyenik"t razdra dryekhitye si i kaza: kakva nuzhda imamye vyechye ot svidyetyeli? chukhtye bogokhulstvoto; kak vi sye vizhda? i tye vsichki go os"dikha, chye sye izlozhi na sm"rtno nakazaniye. i nyakoi pochnakha da go zaplyuvat, da mu zakrivat litsyeto, da go bl'skat i da mu kazvat: poznai. i sluzhityelitye, kato go khvanakha, udryakha go s plyesnitsi. i kogato pyet'r byeshye dolu na dvora, dokhohzda yedna ot sluginitye na p"rvosvyeshchyenika; i kato vidya pyetra chye sye gryeye, vzrya sye v nyego i kaza: i ti byeshye s nazaryanina, s isusa. a toi sye otryechye, kazvaiki: nito znaya, nito razbiram shcho govorish. i izlyezye v'n na pryeddvyeriyeto i pyetyel't izpya. no sluginy-ata go vidya i pak pochna da kazva na stoyashchitye tam: toya ye ot tyakh. a toi pak sye otryechye. slyed malko, stoyashchitye tam pak kazakha na pyetra: naistina ot tyakh si, zashchoto si galileyanin, [i govor't ti s"otvyetstvuvai]. a toi zapochna da proklina i da sye k"lnye: nye poznavam tozi chovek za kogoto govoritye. i na chasa pyetyel't izpya vtori p't. i pyet'r si spomni dumata, koyato isus mu byeshye ryek'l: pryedi da pyeye pyetyel't dvazh, tri p'ti shchye sye otryechyesh ot myenye. i kato razmisli za tova, zaplaka.

15

i na sutrinta glavnyte svyeshchyenitsi s's staryeishnitye i knizhnitsitye i tselyiat sinyedron, nyezabavno sye s"vyeshchakha i kato v"rzakha isusa, zavyedokha go i go pryedadokha na pilata. i pilat go popita: ti yudyeiskiyat tsar li si? a toi mu otgovori i ryechye: ti kazvash. i glavnyte svyeshchyenitsi go obvinyavakha v mnogo nyeshcha. a pilat pak go popita, kazvaiki: nishcho li nye otgovaryash? vizh za kolko nyeshcha tye obvinyavat! no isus nishcho vyeche nye otgovori, taka shchoto pilat sye chudyeshe. a na vsyeki praznik toi im pushchashye po yedin zatvornik, kogoto bikha poiskali. a v onova vryemye imashye nyakoi si na imye varava, zatvoryen zayedno s oniya buntovnitsi, koito v"v vryemye na bunta byakha izv"rshili ubiystvo. i narod't sye izkachi i pochna da iska ot pilata da im napravi kakvoto imashye obichai da pravi. a pilat v otgovor im ryechye: iskatye li da vi pusna yudyeiskiya tsar? (ponyetzhye vidya, chye glavnyte svyeshchyenitsi ot zavist go byakha pryedali). no glavnyte svyeshchyenitsi podbudikha naroda da iskat po-dobrye da im pusnye varava. pilat pak v otgovor im ryechye: togava kakvo da pravya s tozi, kogoto narichatye yudyeiski tsar? a tye pak izkryeshchyakha: razpni go! a pilat im kaza: chye kakvo zlo ye storil? no tye mnogo zakryeshchyakha: razpni go! togava pilat, kato iskashye da ugodi na naroda, pusna im varava, a isusa bi i go pryedadye na razpyatiye. i voinitsitye go zavyedokha v"trye v dvora, toyest, v pryetoriyata, i svikakha tsyalata družhina. i oblyakokha mu morava mantiya, splyetokha i vnyenets ot tr"ni i go polozhikha na glavata mu. i pochnakha da go pozdravyavat s's: zdryveye, tsaryu yudyeiski! i udryakha go po glavata s tr"st, zaplyuvakha go, i kolyenicheyki

klanyakha mu sye. i slyed kato mu sye porugakha, s"blyakokha mu moravata mantiya i go oblyakokha v nyegovyte dryekhi i go izvyedokha v'n da go razp-nat. i nakarakha da nosi kr"sta mu nyakoi si simon kirinyeyets, bashcha na alyeksandra i rufa, koito minavashye na v"shchanye ot niva. i zavyezhdat isusa na myastoto golgota, koyeto znachi lobno myasto. i podavakha mu vino smyesyeno s's smirna, no toi nye priye. i kato go razp'vat, razdyelyat si dryekhitye mu, i khv"rlyat zhyreye za tyakh, koi kakvo da vzyemye. a byeshye tryetiyyat chas, kogato go razp-nakha. a nadpis't na obvinyeniyyeto mu bye napisan taka: yudyeiskiyat tsar. i s nyego razpnakha dvama razboinitsi, yedin otdyasno mu i yedin otlavo mu. [i sye izp'lni pisaninyeto, koyeto kazva: "i s byezzakonnitye sye chisli"]. i minavashchitye ottam go khulyekha, kato klatyekha glavi i kazvakha: ukha! ti, koito razoryavash khrama i za tri dni pak go s'grazhdash, spasi syebye si i slyez ot kr"sta. podobno i glavnyte svyeshchyenitsi s knizhnitsitye go rugayekha po myezhdu si, kato kazvakha: drugi ye izbavil, a p'k syebye si nye mozhye da izbavi! khristos izrailleyiyat tsar nyeka slyezye syega ot kr"sta, za da vidim i da povyarvamye. i razpnatitye s nyego go rugayekha. a na shyestiya chas, nastana t'mnina po tsyalata zhyemya, traya do dyevetyiya chas. i na dyevetyiya chas isus izvika s's silyen glas: yeloi, yeloi lama savakhtani"? koyeto znachi: bozhye moi, bozhye moi, zashcho si nye ostavil? i nyakoi ot stoyashchitye tam, kato chukha kazakha: yeto vika iliya. i yedin sye zavtyechye, natopi g"ba v otsyet, nadyana ya na tr"st, i mu dadye da piye, kato kazvashye: ostavyetye! da vidim dali shchye doidyey iliya da go snyemye. a isus kato izdadye silyen glas, izd'khna. i zavyesata na khrama sye razdra na dyve, otgorye do dolu. a stotnik"t, koito stoyeshye sryeshchu nyego, kato vidya, chye taka [izvika i] izd'khna, ryechye: naistina toya chovek byeshye sin bozhi. imashye oshchye i zhyeni, koito glyedakha otdalyech, myezhdu koito byakha i mariya magdalina, i mariya maikata na malkiya yakov i na iosiya, i salomiya; koito, kogato byeshye v galileyaya, v"rvyakha podir isusa i mu sluzhyekha; imashye i mnogo drugi zhyeni, koito byakha v"zlyezli s nyego v yerusalim. i kogato vyeche sye svyechyeri, to, ponyezhye byeshye prigotvityelen dyen sirychy, sryeshchu s"bota, doidyey iosif ot arimatyya, yedin pochtyen s"vyetnik, koito i sam ozhidashye bozhiiyeto tsarstvo, i osmyeli sye da vlyezye pri pilata i da poiska isusovoto tyalo. a pilat sye pochudi dali ye vyeche umryal, i, kato povika stotnika, popita go dali ye ot d'lgo vryemye m"rt'v. i kato sye nauchi ot stotnika, otst'pi tyaloto na iosifa. i toi kupi plashchanitsa, i kato go snye, obvi go v plashchanitsata, i polozhi go v grob, koito bye izsychen v skala, i privali kam"k v"rkhu grobnata vrata. a mariya magdalina i mariya iosiyezata maika glyedakha gdye go polagakha.

16

a kogato sye mina s"botata, mariya magdalina, mariya yakovovata maika, i salomiya kupikha aromati za da doidat i go pomazhat. i v p"rviya dyen na syedmitsata dokhohzdat na groba mnogo rano, kogato iz-

grya sl"ntsyyeto. i dumakha pomyezhdu si: koi shchye ni otvali kam"ka ot grobnata vrata? - zashchoto byeshye tv"rdye golyam, poslyedniye chyetiri dumi sa pryemyestiyeni ot kraya na 4-ya stikh. a kato povdignakha ochi, vidyakha, chye kam"k't bye otvalyen. i kato vlyazokha v groba, vidyakha, chye yedin yunosha syedyeshye otdyasno, oblyechyen v byala odyezhda; i mnogo sye zachudikha. a toi im kazva: nyedyeyte sye uchudva; viye t'rsitye isusa nazaryanina, razpniatiya. toi v"zkr"sna; nyama go tuka; yeto myastoto gdyeto go polozhikha. no idyetye, kazhyetye na uchyenitsitye mu i na pyetra, chye otiva pryedi vas v galilyeya; tam shchye go viditye, kakto vi kaza. i tye izlyazokha i pobyagnakha ot groba, ponyezhye tryepyet i uzhas byakha gi obzyeli; i nikomu nye kazakha nishcho, zashchoto sye boyakha. i kato v"zkr"sna rano v p"rviya dyen na syedmitsata, isus sye yavi p"rvo na mariya magdalina, ot koyato bye izgonil syedyem byesa. tya otidye i izvyesti na tiya, koito byakha go pridruzhavali, i koito go zhalyeyekha i plachyekha. no tye, kato chukha, chye bil zhiv, i chye tya go vidyala, nye povyarvakha. podir tova sye yavi v drug obraz na dvama ot tyakh, kogato v"rvyakha, otivaiki v syelo. i tye otidokha i izvyestikha na drugitye; no nito na tyakh povyarvakha. poslye sye yavi na samitye yedinadyesyt uchyenika, kogato byakha na trapyezata, i sm"mra gi za nyeveryiyeto i zhyestokos"rdyechiyeto im, dyeto nye povyarvakha na tiya, koito go byakha vidyeli v"zkr"snal. i ryechye im: idyetye po tsyeliya svyat i propovyadvaitye blagovyestiyeto na vsyaka tvar. koito povyarva i sye kr"sti shchye b"dye spasyen; a koito nye povyarva shchye b"dye os"dyen. i tiya znamyeniya shchye pridruzhavat povyarvalitye: v moye imye byesovye shchye izgonvat; novi yezitsi shchye govoryat; zmii shchye khvashchat; a ako izpiyat nyeshcho sm"rtonosno, to nikak nyama da gi povryedi; na bolni shchye v"zlagat r"tsye, i tye shchye ozdravyavat. i t'i, slyed kato im govori, navstryechu isus sye v"znyesye na nyebyeto, i syedna otdyasno na boga. a tye izlyazokha i propovyadvakha na vsyak"dye, kato im s"dyeistvuvashye navstryechu, i potv"rzhdavashye slovoto s"s znamyeniyata, koito go pridruzhavakha. amin.

ponyezhye mnozina pryedpriyekha da s'chinyat povyest za s"v" rshyeno potv'rdenitye myezhdu nas s"bitiya, kakto ni gi pryedadakha oniya, koito ot-nachalo sa bili ochyevidtsi i sluzhityeli na yevangyel-skoto slovo, vidya sye dobre i na myenye, koito izslyedvakh podrobno vsichko ot nachaloto, da ti pisha naryed za tova, pochtyeni tyeofilye, za da poznayesh dostovernostta na tova, v koyeto si bil pouchavan. v dnitye na yudeyskiya tsar irod imashye yedin svyeshchyenik ot aviyeviya otryed, na imye zakhariya; i zhyena mu byeshye ot aaronovitye potomtsi, i sye narichashye yelisavyeta. tye i dvamata byakha prayedni pryed boga, kato khodyekha nyeporochno v"v vsichkitye navstryechuni zapovyedi i naryedbi. i nyamakha chado, ponyezhye yelisavyeta byeshye nyeplodna, a i dvamata byakha v napryednala v"zrast. i kato svyeshchyenodyeistvuvashye toi pryed boga po ryeda na svoya otryed, po obichaya na svyeshchychenystvoto, nyemu sye padna po zhryebiyete da vlyezye v navstryechuniya khram i da pokadi. i v chasa na kadyenyeto tsyaloto mnozhystvo na lyudyetye sye molyeshye otv"n. i yavi mu sye angel ot navstryechua, stoyashch otdyasno na kadilniya oltar. i zakharii kato go vidya, smuti sye, i strakh go obzhe. no angel't mu ryechye: nye boi sye, zakharii, zashchoto tvoyata molitva ye chuta, i zhyena ti yelisavyeta shchye ti rodi sin, kogoto shchye naryechyesh ioan. toi shchye ti b'dye za radost i vyesyeliye; i mnozina shchye sye zaradvat za nyegovoto rozhdyniye. zashchoto shchye b'dye vyelik pryed navstryechua; vino i spirtno pitie nyama da piye; i shchye sye izp"lni s"s svyetiya dukh oschchye ot zachatiyeto si. i shchye ob"ryne mnozina ot izrailityaniye k"m navstryechua yekhniiya bog. toi shchye pryedidye pryed litsyeto mu v dukha i silata na iliya, za da ob"ryne s"rtsata na bashchitye k"m chadata, i nyepokornitye k"m m'drostta na pravyniye, da prigotvi za navstryechua blagorazpolozhyen narod. a zakhariya ryechye na angela: po kakvo shchye uznaya tova? zashchoto az s"m star, i zhyena mi ye v napryednala v"zrast. angel't v otgovor mu kaza: az s"m gaviiril, koito stoi pryed boga; i s"m izpratnyen da ti govorya i da ti blagovestyat tova. i, yeto, shchye ml"knesh, i nye shchye mozhyesh da govorish, do dyenya, kogato shchye sye sb'dnye tova, zashchoto nye povyarva dumitye mi, koito shchye sye sb'dnat svoeyevryemyno. i lyudyetye chakakha zakhariya, i sye chudyekha, chye sye bavi v khrama. a kogato izlyezye, nye mozhyeshye da im produma; i tye razbrakha, chye ye vidyal vidyniye v khrama, zashchoto toi im prayveshye znakovye i ostavashye nyam. i kato sye nav"rshikha dnitye na sluzhbatu mu, toi otidye u doma si. a slyed tiya dni zhyena mu yelisavyeta zachna; i kriyeshye sye pyet myesyetsa, kato kazvashye: taka mi stori navstryechu v dnitye, kogato poglyedna milostivo, za da otnyemye ot chovyetsiye prichinata da nye koryat. a v shyestiya myesyets angel gaviiril bye izpratnyen ot boga v galieyskiya grad naryechen nazaryet, pri yedna dyevitsa, sgodyena za m"zh na imye iosif ot davidoviya dom; a imyeto na dyevitsata bye mariya.

i kato doidye angel't pri nyeya, ryechye: zdravyye blagodatna! navstryechu ye s tyebye, [blagoslovyena si ti myezhdu zhyenitelye]. a tya mnogo sye smuti ot dumata mu, i v nyedoumyeniye byeshye kak'v li shchye b'dye toya pozdrav. i angel't i ryechye: nye boi sye, mario, zashchoto si pridobila bozhiiyeto blagovolienye. i yeto, shchye zachnyesh v utrobata si i shchye rodish sin, kogoto shchye naryechyesh isus. toi shchye b'dye vyelik, i shchye sye naryechye sin na vsyevishniya; i navstryechu bog shchye mu dadye pryestola na bashcha mu davida. shchye tsaruva nad yakovoviya dom do vyeka; i tsarstvoto mu nye shchye ima krai. a mariya ryechye na angela: kak shchye b'dye tova, t'i kato m"zh nye poznavam? i angel't v otgovor i ryechye: svyetiyyat dukh shchye doidye v"rkhu ti, i silata na vsyevishniya shchye tye osyeni; za tui, i svyetoeto onova, koyeto shchye sye rodi ot tyebye, shchye sye naryechye bozhii sin. i, yeto, tvoyata srodnitsa yelisavyeta, i tya v starinitie si ye zachnala sin; i tova ye shyestiyyat myesyets za nyeya, koyato sye kazvashye nyeplodna. zashchoto za boga nyama nyev"zmozhno nyeshcho. i mariya ryechye: yeto navstryechunata sluginya; nyeka mi b'dye sporyed kakto si казал. i angel't si otidye ot nyeya. pryed tiya dni mariya stana i otidye b"rzo k"m kh"lmistata strana, v yedin yudov grad, i vlyezye v zakhariyevata k"shcha i pozdravi yelisavyeta. i shchom chu yelisavyeta mariiniya pozdrav, mladnyets't zaigra v utrobata i; i yelisavyeta sye izp"lni s"s svyetiya dukh, i kato izvika s"s silyen glas ryechye: blagoslovyena si ti myezhdu zhyenitelye. zashchoto sye plod't na tvoyata utroba! i ot kakvo mi ye taya chyyest, da doidye pri myenye maikata na moya navstryechu? zashchoto, yeto, shchom stigma glas't na tvoya pozdrav do ushietye mi, mladnyets't zaigra radostno v utrobata mi i blazhyena ye taya, koyato ye povyarvala, chye shchye sye sb'dnye kazanoto i ot navstryechua. i mariya kaza: v'yelichaye dushata mi navstryechua, i zaradva sye dukh't mi v navstryechua spasyetelya moi. zashchoto poglyedna milostivo na nizkoto polozhyeniye na sluginyata si; i, yeto, ot syega shchye nye oblazhnavat vsichkitye rodovy. zashchoto siliniyyat izv"rshi za myenye vyeliki dyela; i svyeto ye nyegovoto imye. i, pryed rodovy i rodovy, nyegovata milost. ye v"rkhu oniya koito mu sye boyat. izv"rshi silni dyela s"s svoiyata mishtsa; razp"rna oniya, koito sa gordyeli v mislitye na s"rtsyeto si. svali vladetyeli ot pryestolitye im. i v"zdigna smiryeni. gladniye nap"lni s blaga. a bogatitye otrpati prazni. pomogna na slugata si izrailiya. za da pomni da pokazhye milost. (kakto bye govoril na bashchitye ni). k"m avraama i k"m nyegovoto potomstvo do vyeka. a mariya, kato pryesyeda s nyeya okolo tri myesyetsa, v"rna sye u doma si. a na yelisavyeta sye nav"rshi vryemyeto da rodi; i rodi sin. i kato chukha s"syeditye i rodninitie i, chye navstryechu pokazal k"m nyeya vyelika milost, radvakha sye s nyeya. i na osmiya dyen doidokha da obryezhat dyetentsyeto; i shchyakha da go naryekat zakhariya, po bashchinoto mu imye. no maika mu v otgovor kaza: nye, no shchye sye naryechye ioan. i ryekokha i: nyama nikoi v roda ti, koito sye naricha s tova imye. i zapitakha bashcha mu s"s znakovye, kak bi iskal toi da go naryekat. a toi

poiska d'schitsa i napisa tiya dumi: ioan ye imyeto mu. i tye vsichki sye pochudikha. i na chasa mu sye otvorikha ustata, i yezik'tu mu sye razv'rza, i toi progovori i blagoslavyashye boga. i strakh obzhe vsichkiye im s'syedi; i za vsichko tova sye govoryeshye po tsyalata kh'lmista strana na yudyeya. i vsichki, kato chukha, pazyekha tova v s'rtsata si, kazvaiki: kakvo li shchye b'dye tova dyetyentsye? zashchoto navstryechunata r'ka byeshye s nyego. togava bashcha mu zakhariya sye izp'lni s's syetiya dukh i prorokuva, kazvaiki: blagosloven navstryechu, izrailleviyat bog, zashchoto posyeti svoitye lyudye, i izv'rshi izkuplyeniye za tyakh. i v'zdigna rog na spasyeniye za nas v doma na slugata si davida, (kakto ye govoril chryez ustata na svyetytse si ot v'yeka protsi). izbavlyeniye ot nyepriyateliye ni i ot r'kata na vsichki koito ni mrazyat, za da pokazhye milost k'm bashchitye ni, i da spomni syetiya svoi zavyet, klyetvata, s koyato sye zaklye na bashcha ni avraama. da dadye nam, bidyeiki osvobodenyi ot r'kata na nyepriyateliye ni. da mu sluzhim byez strakh, v svyetyet i pravda pryed nyego, pryez vsichkiye si dni. da! i ti, dyetyentsye, prorok na vseyevishniya shchye sye naryechyesh; zashchoto shchye v'rshiv pryed litsyeto na navstryechua da prigotvish p'tishchata za nyego. za da dadyesh na nyegovitye lyudye da poznayat spasyeniye chryez proshchavanye gryekhovyetye im, poradi milos'rdiyeto na nashiya bog, s koyeto shchye ni posyeti zora otgorye, za da osiyaye syedyashchitye v t'mnina i v mrachna syanka; taka shchoto da otpravi noznyete ni v p'tya na mira. a dyetyentsyeto rastyeshye i kryepnyeshye po dukh; i byeshye v pustinitye do dyenya, kogato sye yavi na izrailya.

2

a v oniya dni izlyezye zapovyed ot kyesarya avgusta da sye zapishye tsyalata vsyelyena. tova byeshye p'rvento zapisvanye otkakto kvirinii upravlyavashye siriya. i vsichki otivakha da sye zapisvat, vsyeki v svoya grad. i t'i, otidye i iosif ot galilyeya, ot grada nazaryet, v yudyeya, v davidoviya grad, koito sye naricha vitlyeyem, (ponyehzhye toi byeshye ot doma i roda davidov), za da sye zapishye s mariya, koyato byeshye sgodyena za nyego, i byeshye nyeprazna. i kogato byakha tam, nav'rshikha sye dnitye i da rodi. i rodi p'rvorodniya si sin, povi go i polozhi go v yasli, zashchoto nyamashye myasto za tyakh v gostilnitsata. i na s'shchoto myasto imashye ovchari, koito zhivyeyekha v polyeto, i pazyekha noshchna strazha okolo stadoto si. i angel'ot na navstryechua zastana pryed tyakh, i navstryechunata slava gi osiya; i tye sye uplashikha mnogo. no angel't im ryechye: nye boitye sye, zashchoto, yeto, blagovestyavam vi golyama radost, koyato shchye b'dye za vsichkiye lyudye. zashchoto dnyes vi sye rodi v davidoviya grad spasytel, koito ye khristos navstryechu. i tova shchye vi b'dye znak't: shchye namyeritye mladnyets povit i lyezhashch v yasli. i vnyezpago zayedno s angela sye namyeri mnozhyestvo nyebesno voinstvo, koyeto khvalyeshye boga, kazvaiki: slava na boga v'v visinitye, i na zyemyata mir myezhdu

chovyetsitye, v koito ye nyegovoto blagovolyeniye. shchom angelitelye si otidokha ot tyakh na nyebeyeto, ovcharitye si ryekokha yedin na drug: nyeka otidym togava v'v vitlyeyem, i nyeka vidim tova, shcho ye stanalo, koyeto navstryechu ni izyavi. i doidokha b'rzo i namyerikha mariya i iosifa, i mladnyetsht' lyezhashch v yaslitse. i kato vidyakha, razkazakha kakvoto im byeshye izvyestiyeto za tova dyetyentsye. i vsichki kato chukha, sye zachudikha za tova, koyeto ovcharitye im kazakha. a mariya spazvashye vsichki tiya dumi, i razmishlyavashye za tyakh v s'rtsyeto si. i ovcharitye sye v'rnakha, slavyeshchi i khvalyeshchi boga za vsichko, shcho byakha chuli i vidyeli, sporyed kakto im byeshye kazano. i kato sye nav'rshikha osyem dni i tryavashye da obryezhat dyetyentsyeto, dadokha mu imyeto isus, kakto byeshye naryechyeno ot angela pryedi da ye bilo zachnato v utrobata. kato sye nav'rshikha i dnitye za ochistvanyeto im, sporyed moisyeyeviya zakon, zanyesokha go v yerusalim, za da go pryedstavyat pryed navstryechua, (kakto ye pisano v navstryechuniya zakon, chye "vsyeki p'rvorodnyen mladnyets ot m'zhki pol shchye b'dye syet na navstryechua"), i da prinyesat zhyertva sporyed kazanoto v navstryechuniya zakon "dve gurgulitsi, i dve g'l'bchetya". i yeto, imashye v yerusalim yedin chovyek na imye simyeon; i toya chovyek bye pravedyen i blagovystiv, i chakashye utyekhata na izrailya; i svyetyiat dukh byeshye v nyego. nyemu bye otkrito ot svyetiya dukh, chye nyama da vidi sm'rt doklye nye vidi khrista navstryechuyen. i po vnushenyeto na dukha toi doidye v khrama; i kogato rodityeliye vnyesokha dyetyentsyeto isus za da stoyat za nyego po obichaya na zakona, toi go vzye na r'tsyetye si i blagoslovi boga, kato kaza: - syega, vladiko, otpushchash slugata si v mir. sporyed dumata si; zashchoto vidyakha ochitye mi spasyeniye, koyeto si prigotvil pryed vsichki lyudye; svyetyelina da prosvyeshchava naroditye, i slava na tvoitye lyudye izrail. a bashcha mu i maika mu sye chudyekha na tova, koyeto sye govoryeshye za nyego. i simyeon gi blagoslovi, i ryechye na maika mu mariya: yeto, tova dyetyentsye ye postavleno za padanye i stavanye na mnozina v izrailya, i za byelyeg, protiv koito shchye sye govori; da! i na sama tyebye myesh shchye pronizhye dushata ti, za da sye otkriyat pomislitye na mnogo s'rtsa. imashye i nyakoya si anna, fanuilova d'shchyera, ot asirovoto plyemye, (tya byeshye v mnogo napryednala v'zrast, kato bye zhivayala s m'zha si syedyem godini ot dyevstvoto si, i byeshye vdovitsa za tsyli osyemdyesyet i chyetiri godini), koyato nye sye otdyelyashye ot khrama, dyeto noshchyem i dyenyem sluzhyeshye bogu v post i molitva. i tya, kato sye priblizhi v s'shchiya chas, blagodaryeshye bogu i govoryeshye za nyego na vsichki, koito ozhidakha izkuplyeniye na yerusalim. i kato sv'rshikha vsichko, shcho byeshye sporyed navstryechuniya zakon, v'rnakha sye v galilyeya, v grada si nazaryet. a dyetyentsyeto rastyeshye, kryepnyeshye, i sye izp'lvashye s m'drost; i bozhiyata blagodat bye na nyego. i rodityeliye mu khodyekha vsyaka godina v yerusalim za praznika na paskhata. i kogato toi byeshye na dvanadesyet godini, kato otidokha po obichaya na praznika, i kato

izkarakha dnitye i sye vr'shchakha, momchyeto isus ostana v yerusolim, byez da znayat rodityelitye mu. a tye, ponyezhye mislyekha, chye toi ye s družhinata, izminakha yedin dyen p't, kato go t'rsyekha myezhdu rodninitye i poznatitye si. i kato nye go namyerikha, v'rnakha sye v yerusolim i go t'rsyekha. i slyed tri dni go namyerikha v khrama, syednal myezhdu zakonouchityelitye, chye gi slushashye i gi zapitvashye. i vsichki, koito go slushakha, sye uchudvakha na razuma mu i na otgovoritye mu. i kato go vidyakha, smayakha sye; i ryecheye mu maika mu: sinko zashcho, post'pi t'i s nas? yeto, bashcha ti i az nask'rbyeni tye t'rsyekhmye. a toi im ryecheye: zashcho da nye t'rsitye? nye znayetye li chye tryabva da sye namyerya okolo doma na otsa mi? a tye nye razbrakha dumata, koyato im ryecheye. i toi slyezye s tyakh, i doidyed v nazaryet, i tam im sye pokoryavashye. a maika mu spazvashye vsichki tiya dumi v s'rtsyeto si. a isus napryedvashye v m'drost, v r'st i v blagovolyeniye pryed boga i chovyetsitye.

3

v pyetnadyesyetata godina na tsaruvanyeto na tivyeriya kyesarya, kogato pontii pilat byeshye upravityel na yudyeya, a irod chyetvyerovlastnik v galilyeya, i brat mu filip chyetvyerovlastnik v ituryeiskata i trakhonitskaya strana, i lisanii chyetvyerovlastnik v aviliniya, pri p'rvosyeshchenstvoto na anna kafia, bozhii slovo doidyed do ioana, zakhariyeviia sin, v pustyniata. i toi otivashye po tsyalata strana okolo iordan i propovyadvashye kr'shchyniye na pokayaniye za proshchvaniye na gryekhovetye, kakto ye pisano v knigata s dumitye na prorok isaiya: - "glas na yedin, koito vika v pustyniata: prigotvyetye p'tya za navstryechua, pravi napravetye p'tyektitye mu. vsyaka dolina shchye sye nap'lni, i vsyaka planina i kh'lm shchye sye snishi; krivitye p'tyeki shchye stanat pravi. i nyeravnitye myesta gladki p'tishcha; i vsyaka tvar shchye vidi bozhiiyeto spasyeniye". i t'i, toi kazvashye na mnozhyestvata, koito izliza kha da sye kr'shchavat ot nyego: rozhbi yekhidnini! koi vi pryedpriedi da byagatyed ot idyeshchiya gnyav? prochyeyed, prinasayitye plodovye dostoini za pokayaniye; i nye pochvaitye na sye dumatyed, imamy avraama za bashcha; zashchoto vi kazvam, chye bog mozhye i ot tiya kam'ni da v'zdignye chada na avraama. a i bradvata lyezhi vyeche pri koryena na d'rvyeta; i t'i, vsyako d'rvo, koyeto nye dava dob'r plod, otsicha sye i v og'n sye khw'rly. i mnozhyestvata go pitakha, kazvaiki: togava kakvo da pravim? a toi v otgovor im ryecheye: koito ima dyed rizi, nyeka dadye na tozi, koito nyama; i koito ima khkana, nyeka pravi s'shchoto. doidokha i birnitsitye da sye kr'styat, i mu ryekokha: uchityelyu, niye kakvo da pravim? toi im kaza: nye iziskvaitye nishcho povecheyed ot tova, shcho vi ye opryedelyeno. pitakha go i voyennosluzhnyeshchi, kazvaiki: a niye kakvo da pravim? kaza im: nye nasilvaitye nikogo, nito naklyevyetyavaitye; i zadovolyavaitye sye s's zaplatitye si. i ponyezhye lyudyetye byakha v nyedoumyeniye, i vsichki razmishlyavakha v s'rtsata si za ioana, da nye bi toi da ye khristos, ioan ot-

govori na vsichki, kato kaza: az vi kr'shchavam s voda, no idye onya, koito ye po-silyen ot myenye, komuto nye s'm dostoyed da razv'rzha ryem'ka na obushchata mu: toi shchye vi kr'sti s's svyetyia dukh i s og'n. toi d'rzhi lopatata v r'kata si za da ochisti dobre gumnoto si i da s'byerye zhitoto v zhitnitsata si; a plyavata shchye izgori v nyeugasimiya og'n. i s mnogo drugi uvyesychaniya toi blagovyesyavashye na lyudyetye. a chyetvyerovlastnik t'irod, bidyeiki izoblichavan ot nyego poradi irodiada, bratovata si zhyena, i poradi vsichkiye drugi zlini, koito byeshye storil irod, pribavi nad vsichko drugo i tova, chye zatvori ioana v t'mnitsata. i kogato sye kr'stikha vsichkiye lyudye, kato sye kr'sti i isus i sye molyeshye, otvori sye nyebyeto, i svyetyiat dukh slyezye v'rkhu nyego v tyelyesyen obraz kato gl'b, koito kazvashye: ti si moyat v'zlyubyen sin; v tyebye ye moyeto blagovolyeniye. i sam isus byeshye na okolo tridyesyed godini, kogato pochna da pouchava, i, kakto mislyekha, byeshye sin na iosifa; koito bye sin iliyev. a ilii, matatov; matat, lyeviyev; lyevii, myelkhiyev; myelkhii, yaanaiyev; yaana, iosifov; iosif, matatiyev; matatiya, amosov; amos, naumov; naum, yesliyev; yeslii, nagyeiyev; nagyei, maatov; maat, matatiyev; matatiya, symeyinov; symeyin, iosyekhov; iosyekh, iodov; ioda, ioanov; ioanov, risov; risa, zorovavayelov; zorovavayel, salatiyev; salatiil, niriye; niri, myelkhiyev; myelkhii, adiyev; adii, kosamov; kosam, yelmadamov; yelmadam, irov; i, isusov; isus, yeliyeyzerov; yeliyeyzer, iorimov; iorim, matatov; matat, lyeviyev; lyevii, symeonov; symeon, yudov; yuda, iosifov; iosif, ioanov; ioanov, yeliakimov; yeliakim, myelyeyev; myelyea, myenov; myena, matatov; matata, natanov; natan, davidov; david, yesyeyev; yesyei, ovidov; ovid, voozov; vooz, salmonov; salmon, naasonov; naason, aminadavov; aminadav, arniyev; arni, yesronov; yesron, faryesov; faryes, yudov; yuda, yakovov; yakov, isaakov; isaak, avraamov; avraam, tarov; tara, nakhorov; nakhor, syearyukhov; syearyukh, ragavov; ragav, falyekov; falyek, yevyerov; yevyer, salov; sala, kainanov; kainan, arfaksadov; arfaksad, simov; sim, noyev; noye, lamyekhov; lamyekh, matusalov; matusal, yenokhov; yenokh, yaryedov; yaryed, malyelyeilov; malyelyeil, kainanov; kainan, yenosov; yenos, sitov; sit, adamov; a adam, bozhii.

4

a isus, p'lyen s's svyetyia dukh, kogato sye v'rna v iordan, bye vodyen ot dukha iz pustyniata chyetiridyesyed dyena, dyeto bye izkushavan ot dyavola. i nye yadye nishcho pryed tiya dni; i kato sye izminakha tye, toi ogladnya. i dyavol't mu ryecheye: ako si bozhii sin, zapovyadai na toya kam'k da staneye khlyab. a isus mu otgovori: pisano ye: "nye samo s khlyab shchye zhiyeyed choyek, [no s vsyako bozhiye slovo]". togava kato go v'zvyedye [na yedna planina] na visoko i mu pokaza vsichkiyeto tsarstva na vsyelyenata, v yedin mig vryemye, dyavol't mu ryecheye: na tyebye shchye dam vsichkata vlast i slava na tiya tsarstva, (zashchoto na myenye ye pryedadyena, i az ya davam komuto shcha), - i t'i, ako

mi sye poklonish, vsichko shchye b'dye tvoye. a isus v otgovor mu kaza: pisano ye: "na navstryechua tvoya bog da sye klyanyash, i samo nyemu da sluzhish". to-gava go zavyedye v yerusolim, postavi go na kriloto na khrama, i mu ryechye: ako si bozhii sin, khv'rli sye ot tuk dolu; zashchoto ye pisano: - "shchye za-povyada na angelyitye si za tyebye, da tye pazyat; i na r'tsyse shchye tye digat, da nye bi da udarish o kam" k nogata si". a isus v otgovor mu ryechye: kazano ye: "da nye izpytvash navstryechua tvoya bog". i kato izchyerpa vsyako izkushenyiye, dyavol't sye ottyegli ot nyego za izvyestno vryemye. a isus sye v'rna v galilyeya s's silata na dukha; i slukh sye raznyesy-e za nyego po tsyalata okolnost. i toi pouchavashye po sinagogytye im; i vsichki go proslavlyakha. i doidy-e v nazaryet, dyeto byeshye otkhranyen, i po obichaya si vlyezye v sinagoga yedin s"botyen dyen i stana da chyetye. i podadokha mu knigata na prorok isaia; i toi, kato otvori knigatu, namyeri myastoto dyeto bye pisano: - "dukh"t na navstryechua ye na myenye, za-shchoto nye ye pomazal da blagovyest'yavam na siro-masitye; prati nye da proglasya osvobozhdyeniye na plyennitsitye, i proglyedvanye na slyepitye, da pusna na svoboda ugnyyetenitye, da proglasya blagopriy-atnata navstryechuna godina". i kato zatvori kni-gata, v'rna ya na sluzhityelya i syedna; a ochitye na vsichki v sinagoga byakha vpti v nyego. i pochna da im kazva: dnyes sye izp'lni tova pisaniye v"v vashitye ushi. i vsichki mu zasvidyetyelstvuvakha, chudyeshchi sye na blagodatnitye dumi, koito izliza-kha iz ustata mu. i dumakha: toya nye ye li iosi-foviyat sin? a toi im ryechye: byez drugo shchye mi kazhyetoye taya pogovorka: lyekaryu, iztsyeri sye-bye si; kakvoto smye chuli, chye stava v kapyer-naum, stori go i tuka v svoynata rodina. i pak ryechye: istina vi kazvam, chye nikoi prorok nye ye priyet v rodinata si. a kazvam vi naistina, mnogo vdovitsi imashye v izrail v dnyite na iliya, kogato sye zatvori nyebyeto za tri godini i shyest myesyetsa, i nastana golyam glad po tsyalata zyemya; a nito pri yedna ot tyakh nye bye pratyen iliya, a samo pri yedna vdovitsa v saryepta sidonska. t'i s"shcho mnogo prokazhyeni imashye v izrail v"v vryemyeto na pro-rok yelisyya; no nikoi ot tyakh nye bye ochistyen, a samo siriyets"t nyeyeman. kato chukha tova tiya, koito byakha v sinagoga, vsichki sye izp'lnikha s gnyav, i, kato stanakha izkarakha go v'n iz grada, i zavyedokha go pri str'mninata na kh'lma, na koito grad"t im byeshye s"gradyen, za da go khv'rlyat dolu. no toi mina posryed tyakh i si otidy-e. i slyezye v galilyeiskiya grad kapyernaum, i pouchavashye gi v s"botyen dyen; i uchudvakha sye na ucheniyeto mu, zashchoto nyegovoto slovo byeshye s vlast. i v sinagoga imashye chovek khvanat ot dukha na nyechist byas; i toi izvika s"s silyen glas: yekh, kakvo imash ti s nas, isusy-e nazaryaninye? nima si dosh"l da ni pogubish? poznavam tye koi si ti, svyetyiat bozhii. no isus go sm"mra, kazvaiki: ml"kni i iz-lyez iz nyego. i byes"t, kato go povali nasryed, iz-lyezye iz nyego, byez da go povryedi nikak. i vsichki sye smayakha, i razgovaryakha sye pomyezhdu si, dumaiiki: kakvo ye tova slovo, dyeto toi s vlast i sila zapovyadva na nyechistitye dukhovye, i tye izl-

izat? i slukh sye raznyesy-e za nyego po vsichki-tye okolni myesta. i kato stana ta izlyezye ot sin-agogata, vlyezye v simonovata k'shcha. a simono-vata t'shcha byeshye khvanata ot silna tryeska; i mo-likha go za nyeya. i toi, kato zastana nad nyeya, sm"mra tryeskata, i ty a ostavi; i na chasa stana ta im prisluzhvashye. i kogato zalyazvashye sl"ntsyeto, vsichki, koito imakha bolni ot razni bolyesti, dovye-dokha gi pri nyego; a toi, kato polozhi r"tsy-e na vsyeki ot tyakh, iztsyeli gi. oshchye i byesovye s kryas" k izl-izakha iz mnozina, i kazvakha: ti si bozhiiyat sin. a toi gi m"mryeshye, i nye gi ostavyashye da govoryat, ponyezhye znayekha, chye toi ye khristos. i kato sye s"mna, toi izlyezye i otidy-e v uyedinyeno myasto; a narod"t go t"rsyeshye, dokhzhdashye pri nyego, i iskashye da go zad"rzhi, za da si nye otiva ot tyakh. no toi im ryechye: i na drugitye gradovye tryabva da blagovyestya bozhiiyeto tsarstvo, ponyezhye za tova s"m izpraten. i propovydvashye v galilyeiskitye sin-agogi.

5

a v'yedn"zh, kogato narod"t go pritiskashye da slusha bozhiiyeto slovo, toi stoyeshye pri gnyensaryetskoto yezzero. i vidya dve ladii spryeni krai yezzeroto; a ribaritye byakha izlyezli ot tyakh i izpirakha mryezhitye si. i kato, vlyezye v yedna ot ladiitye, koy-ato byeshye simonova, pomoli go da ya otdalyechi malko ot sushata; i syedna ta pouchavashye naroda ot ladiyata. i kato pryestana da govori ryechye na si-mona: ottyegli ladiyata k"m d"lbokoto i khv'rlyetye mryezhitye za lovitba. a simon v otgovor ryechye: uchityelyu, tsyala noshch sye trudikhmye, i nishcho nye ulovikhmye; no po tvoynata дума shchye khv'rly-a mryezhitye. i kato storikha tova, ulovikha t"r'dye mnogo riba, taka shchoto sye prok'svakha mryezhi-tye im. i izvikakha s"druzhnitsitye si ot drugata ladiya da im doidat na pomoshch; i tye doidokha i nap'lnikha i dyvetye ladii, do tolkova, shchoto shchyakha da pot"nat. a simon pyet'r, kato vidya tova, padna pryed isusovitye kolyenye i kaza: idi si ot myenye, navstryechui, zashchoto s"m gryeshyen chovek. ponyezhye toi i vsichki, koito byakha s nyego, sye uchudikha na lovitbata na ribitye sh-cho ulovikha, s"shcho i yakov i ioan, sinovyetye na zavyedyya, koito byakha simonovi s"druzhnitsi. a isus ryechye na simona: nye boi sye; otsyega choveyetsi shchye lovish. i kogato izvlyakokha ladi-itye na sushata, ostavikha vsichko i otidokha slyed nyego. i kogato byeshye v yedin ot gradovyetye, yeto, chovek, koito byeshye tsyal prokazhyen, kato vidya isusa, padna na litsyeto si i mu sye pomoli, kazvaiki: navstryechui, ako iskash mozhyesh da nye ochistish. a toi prostrya r"ka i sye doprya do nyego, i ryechye: iskam; b'di ochistyen. i na chasa prokazak go os-tavi. i toi mu zar"cha, nikomu da nye kazhye tova: no, za svidyetyelstvo na tyakh, idi, kaza, i sye pokazhi na svyeshchyenika, i prinyesi za ochistvaneto si sporyed kako ye zapovyadal moisyei. no oshchye povechye sye raznasayashye v'yesta za nyego; i golyemi mnozhystva sye s"birakha da slushat i da sye iztsyelyavat ot bolyestitye si. a toi sye ottyeglyashye v

pustinitye i sye molyeshye. i pryez yedin ot tiya dni, kogato toi pouchavashye, tam syedyakha farisyey i zakonouchityeli, nadoshli ot vsyako syelo na galilyeya, yudyeya i yerusalim; i sila ot navstryechua bye s nyego da iztsyelyava. i yeto m'zhye, koito nosyekha na postyelka yedin bolyn chovyek, koito byeshye paralitik; i opitakha sye da go vnyesat v'trye i da go slozhat pryed nyego. no ponyezhye nye namy-erikha pryez g'dye da go vnyesat v'trye, poradi naroda, kachikha sye na pokriva, i pryez kyeryemid-itye go spusnakha s postyelkata nasryed pryed isusa. i toi kato vidya vyarata im, ryeche: chovyechye proshchavat ti sye gryekhovetye. togava knizhnit-sitye i fariseitye pochnakha da sye pryepirat, kaz-vaiki: koi ye toya, koito bogokhulstvuva? koi mozhye da proshchava gryekhovye, osvyyen yedin bog? no isus, kato vidya raziskvaniyata im, kaza im v otgovor: zashcho raziskvatye v s'rtsata si? koye ye po-lyesno, da ryeka: proshchavat ti sye gryekhovetye, ili da ryeka: stani i khodi? no za da poznayetye, chy chovyeshkiyat sin ima vlast na zymyata da proshchava gryekhovye, (ryechye na paralitika): kaz-vam ti: stani, digni postyelkata si, i idi u doma si. i na chasa toi stana pryed tyakh, digna tova, na koyeto lyezhyeshye, i otidye u doma si, kato slavyeshye boga. i tye vsichki sye uchudikha i slavyekha boga, i, izp'lnyeni s's strakh, kazvakha: dnyes vidyakhmye pryechudni nyeshcha. slyed tova isus kato izlyezye, vidya yedin birnik, na imye lyevii, syedyashch v bir-nichyestvoto, i ryeche mu: v'rv'i slyed myenye. toi ostavi vsichko, stana i tr'gna slyed nyego. a lye-vii mu napravi golyamo ugoshchyeniye v k'shchata si; i imashye golyamo mnozhyestvo birnitsi i drugi, koito syedyakha na trapyezata s tyakh. a fariseitye i tyeckhnyite knizhnitsi roptayekha protiv uchenit-sitye mu, kazvaiki: zashcho yadyetye i piyetye s bir-nitsitye i gryeshnitsitye? isus v otgovor im ryeche: zdnavitye nyamat nuzhda ot lyekar, a bolnitye. nye s'm dosh'l da prizova pravvednitye, no gryeshni-tye na pokayaniye. i tye mu ryekokha: ioanovitye uchenitsi chysto postyat i pravyat molitvi, taka i fariseyskiyte, a tvoitye yadat i piyaty. isus im ryeche: mozhetye li da nakaratye sivatbaritye da postyat dokato ye s tyakh mladozhyenyets't? shchy doidat, obachye, dni, kogato mladozhyenyets't shchy sye ot-nyemye ot tyakh; togava, pryez oniya dni, shchy postyat. kaza im oshchy i pritcha: nikoi nye ot-dir'a kr'pka ot nova dryekha da ya turi na vyekhta dryekha; inak i novata dryekha sye s'dira, i kr'pkata ot novata nye prilicha na vyekhtata. i nikoi nye naliva novo vino v stari myekhovye; inak novoto vino shchy pr'snye myekhovetye, i to samo shchy iz-tyechye, i myekhovetye shchy sye izkhabyat. no tryabva da sye naliva novo vino v novi myekhovye. i nikoi, slyed kato ye pil staro vino, nye iska novo, za-shchoto kazva: staroto ye po-dobro.

6

i yedna s'bota, [p'rvata slyed vtoriya dyen na paskhata], kato minavashye toi pryez posyevitye, uchenitsitye mu k'sakha klasovye i yadyakha, kato gi strivakha s r'tsy. a nyakoi ot fariseitye ryekokha:

zashcho pravitye tova, koyeto nye ye pozvoljeno da sye pravi v s'bota? isus v otgovor im ryeche: nye styte li chyeli tova, koyeto stori david, kogato oglad-nya toi i m'zhyetye, koito byakha s nyego, kak vlyezye v bozhiya dom, vzye pris'tstvyenitye khlyabovye i yadye, dadye i na oniya, koito byakha s nyego, koito khlyabovye nye ye pozvoljeno nikoi da yadye, a samo svyeshchyenitsitye? i kaza im: chovyeshkiyat sin ye navstryechuar na s'botata. i v druga s'bota vlyezye v sinagoga i pouchavashye; i tam imashye yedin chovyek, chiyato dyasna r'ka bye izs'khnala. i knizhnitsitye i fariseitye go nablyudavakha, dali v s'bota shchy go iztsyeli, za da mogat da go ob-vinyat. no toi znayeshye pomislitye im, i kaza na chovyeka s izs'khnalata r'ka: stani i sye izpravi nas-ryed. i toi stana i sye izpravi. togava im ryeche isus: pitam vi: kakvo ye pozvoljeno da pravi chovyek v s'bota? dobro li da pravi ili zlo? da spasi li zhivot, ili da pogubi? i kato gi izglyeda vsichki, ryeche na chovyeka: prostri r'kata si. i toi napravi taka; i r'kata mu ozdravya. a tye sye izp'lnikha s luda yarost, i sye razgovaryakha pomyezhdu si kakvo bikha mogli da stoyat na isusa. pryez oniya dni isus izlyezye na b'rldoto da sye pomoli, i pryekara tsyala nosch v molitva k'm boga. i kato sye s'mna, povika uchyenitsitye si, i izbra ot tyakh dvanadysyet dushi, koito i naryechye apostoli: simona, kogoto i naryechye pyet'r, i brat mu andryeya, yakova i ioana, filipa i vartolomeya. matyeya i toma, yakova al-fyeyev i simona, naryechyen zilot. yuda, yakovoviya brat, i yuda iskariotski, koito stana pryedatyl. i kato slyezye zayedno s tyakh, toi sye sprya na yedno ravno myasto; spryakha sye tam i golyamo mnozhyestvo ot uchyenitsitye mu i golyama naval-itsa ot lyudye ot tsyala yudyeya i yerusalim i ot tirs-koto i sidonskoto kraimoriye, koito byakha doshli da go chuyat i da sye iztsyelyat ot bolystitye si; tozhye i izm'chvanitye ot nyechisti dukhovye sye izt-syelyavakha. i tsyeliyat narod sye starayeshye da sye doprye do nyego, zashchoto sila izlizashye ot nyego i iztsyelyavashye vsichkitye. i toi podigna ochi k'm uchenitsitye si i kaza: blazhyeni viye siromasi; za-shchoto ye vashye bozhiyeto tsarstvo. blazhyeni, koito gladuvaty syega; zashchoto shchy sye nasiti-tye. blazhyeni, koito plachetye syega, zashchoto shchy sye razsmyyetye. blazhyeni styte, kogato vi namrazyat chovyetsitye, i kogato vi otl'chvat ot sye-bye si i vi pokhulyat i otkh'v'lyat imyeto vi kato losho, poradi chovyeshkiya sin; v'zradvaitye sye v onya dyen i zaigraitye, zashchoto, yeto, golyama ye nagradata vi na nyebyesata; ponyezhye bashchitye im taka pravyyekha na prorotsitye. no gorko na vas bogatitye; zashchoto styte priyeli vyeche utyekhata si. gorko na vas, kogato syega styte nasiteni; zash-choto skoro shchy izgladnyeyetye. gorko na vas, koito syega sye smyyetye; zashchoto shchy zha-lyeyetye i shchy plachetye. gorko na vas, kogato vsichki chovyetsi vi zakhvalyat; zashchoto bashchi-tye im taka pravyyekha na l'zhyeporotsitye. no na vas, koito slushaty, kazvam: obichaitye nyepriy-atyelyte si, pravetye dobro na tiya, koito vi mrazyat, blagoslavayaitye tiya, koito vi k'lnat, molyetye sye za tiya, koito vi pravyat pakost. na tozi, koito tye

plyesnye po yednata buza, ob"rni i drugata; i na tozi, koito ti vzyemye gornata dryekha, nye otkazvai i rizata si. dai na vsyeki, koito ti poiska; i nye iziskvai nyeshchata si ot tozi, koito gi otnyema. i kakto zhyelayetye da pravyat chovyetsitye na vas, taka i viye pravyetye na tyakh. ponyezhye ako obichatye samo oniya, koito obichat vas, kakva blagodarnost vi sye pada? zashchoto i gryeshnitsitye obichat oniya, koito tyakh obichat. i ako pravitye dobro samo na oniya, koito na vas pravyat dobro, kakva blagodarnost vi sye pada? zashchoto i gryeshnitsitye pravat s"shchoto, i ako zayematye samo na tiya, ot koito sye nadyavatye da vzyemyetye, kakva blagodarnost vi sye pada? zashchoto i gryeshni na gryeshni zayemat, za da vzyemat nazad ravnoto. no viye obichaitye nyepriyatelietye si, pravetye dobro, i zayemaitye, byez da ochakvatye da priyemyetye nazad; i nagradata vi shchye b"dye golyama, i shchye b"dyetye chada na vsyevishniya; zashchoto toi ye blag k"m nyeblagodarnitye i zlitye. b"dyetye [prochyey], milos"rdni, kakto i otyets vash ye milos"rdyen. nye s"dyetye, i nyama da b"dyetye s"dyeni; nye os"zhdaitye, i nyama da b"dyetye os"zhdani; proshchavaitye, i shchye b"dyetye prostyeni; davaitye, i shchye vi sye dava; dobra myarka, nat"pkana, st"rsyena, pryep"lnyena shchye vi davat v pazukhata; zashchoto s'kakvato myarka myeritye, s takava shchye vi sye otnyerva. ryeche im yedna pritcha: mozhye li slyepyets slyepyetsa da vodi? nye shchye li padnat i dvamata v yama? uchyenik"t nye ye po-goryen ot uchityelya si; a vsyeki uchyenik, kogato sye us"v"rshyenstvuya shchye b"dye kato uchityelya si. i zashcho glyedash s"chitsata v okoto na brata si, a nye zabyelyazvash gryedata v tvyoyeto oko? ili kak mozhyesh da ryechyesh na brata si: bratye, ostavi nye da izvadya s"chitsata, koyato ye v okoto ti, kogato ti sam nye vishdash gryedata, koyato ye v tvyoyeto oko? litsyemyeretsot! p"rvo izvadi gryedata ot svooyeto oko, i togava shchye vidish yasno, za da izvadish s"chitsata, koyato ye v bratovoto ti oko. zashchoto nyama dobro d"rvo, koyeto dava losh plod, nito p"k losho d"rvo, koyeto dava dob'r plod. ponyezhye vsyako d"rvo ot svoya plod sye poznavaya; zashchoto nye byerat smokini ot tr"ni, nito k'sat grozdye ot k'pina. dobriyat chovyek ot dobroto s'krovishchye na s"rtsyeto si iznasya dobroto; a zlyiat chovyek ot zloto si s'krovishchye iznasya zloto; zashchoto ot onova, koyeto pryep"lva s"rtsyeto mu, govoryat nyegovitye usta. i zashcho mye zovyetye, navstryechui, navstryechui! i nye v"rshitye tova, koyeto kazvam? vsyeki, koito dokhozda pri myenye, i slusha moitye dumi, i gi izp"lnyava, shchye vi pokazha na kogo prilicha. prilicha na chovyek, koito kato postroi k'shcha, izkopa i zad"lbuchi, i polozhi osnova na kanara; i kogato stana navodnyeniye, ryekata sye ustryemi v"rkhu onaya k'shcha, no nye mozha da ya poklati, zashchoto byeshye zdavo postroyena. a koito slusha i nye izp"lnyava, prilicha na chovyek, koito ye postroi k'shcha na zyemyata, byez osnova; v"rkhu koyato sye ustryemi ryekata, i na chasa rukhna; i srutvanyeto na onaya k'shcha byeshye golyamo.

slyed kato sv"rshi vsichkitye svoi ryechi k"m lyudyetye, koito go slushakha gr"tski: v ushitye na lyudyetye, isus vlyezye v kapyernaum. a na nyakoi si stotnik slugata, koito mu byeshye mil, bolyeduvashye na umiranye. i kato chu za isusa, izprati do nyego nyakoi yudeyski staryeishini da go pomolyat da doidye i ozdravi slugata mu. tye, prochyeye, doidokha pri isusa i mu sye molyekha us"rdno, kato kazvakha: toi zasluzhava da mu storish tova; zashchoto obicha nashiya narod, i toi ni ye postroi sinagoga. a kogato isus v"ryezhva s tyakh i nye byeshye vyeche dalyech ot k'shchata, stotnik"t izprati do nyego priyateli da mu kazhat: navstryechui, nye si pravi trud; zashchoto nye s"m dostoyen da vlyezyesh pod strakhata mi; zatova nito schyetokh syebye si dostoyen da doida pri tyebye; kazhi samo дума, i slugata mi shchye ozdravyeye. zashchoto i az s"m chovyek postavayen pod vlast, i imam podchinyeni na myen voinits; i kazvam na yedin: idi; i toi otiva; i na drug: doidi; i dokhozda; i na slugata si: napravi tova; i go pravi. kato chu tova, isus mu sye pochudi; ob"rna sye i ryeche na v"rvyashchiya podir nyego narod: kazvam vi, nito v izrail s"m namyeril tolkova vyara. i kogato izpratynitye sye v"rnakha v k'shchata, namyerikha slugata ozdravayal. a skoro slyed tova, isus otydye v yedin grad naryechyen nain; i s nyego v"ryvakha uchyenitsitye mu i yedno golyamo mnozhyestvo. i kogato sye priblizhi do gradskata porta, yeto, iznasyakha m"rtvyets, yednich"k sin na maika si, koyato byeshye i vdovitsa; i s nyeya imashye golyamo mnozhyestvo ot grada. i navstryechu, kato ya vidya, smili sye za nyeya i ryeche i: nyedyei plaka. togava sye priblizhi i sye doprya do nosiloto; a nosachitye sye spryakha. i ryeche: momchye, kazvam ti, stani. i m"rtviyat sye podigna i syedna, i pochna da govori. i isus go dadye na maika mu. i strakh obzye vsichki, i slavyekha boga, kazvaiki: vyelik prorok sye izdigna myezhdu nash; i bog posyeti svoite lyudye. i tova, koyeto kazvakha, sye raznyesye za nyego po tsyala yudyeya i po tsyalata okolnost. i uchyenitsitye na ioana mu izvystikha za vsichko tova. i ioan povika dvama ot uchyenitsitye si i gi prati pri navstryechua da kazhat: ti li si onya, koito ima da doidyete, ili drug da ochakvamyete? i kato doidokha pri nyego chovyetsitye ryekokha: ioan kr'stityel ni prati do tyebye da kazhyem: ti li si onya, koito ima da doidyete, ili drug da ochakvamyete? i v s"shchiya chas toi iztsyeli mnozina ot bolyesti i yazvi, i zli dukhovye, i na mnozina slyepi podari zryeniye. togava v otgovor im kaza: idyetye, i razkazhyetye na ioana tova, koyeto vidyakhtye, i chukhtye, chye slyepi proglyedvat, kutsi prokhozdat, prokazhyeni sye ochistvat, i glukhi prochuvat; m"rtvi bivat v"zkryesyeni, i na siromasitye sye propovayadva blagovestyeto. i blazhyen ye onya, koito nye sye s"blazni v myenye. a kogato si otidokha izpratynitye ot ioana, isus pochna da govori na puradza za ioana: kakvo izlyazokhtye da viditye v nastynata? tr"stika li ot vyat"r razlyulyavana. no kakvo izlyazokhtye da viditye? chovyek li v myeki dryekhi oblyechyen? yeto vyelikolyepno

oblyechenyite i oniya, koito zhivyeat razkoshno, sa v tsarskiye dvorts. no kakvo izlyazokhtye da viditye? prorok li? da, kazvam vi, i povyeche ot prorok. tova ye onya, za kogoto ye pisano: - "yetu, az izprashcham vyesityelya si pryed tveyeto litsye, koito shchye ustroi p"tya mi pryed tyebye". kazvam vi: myezhdu rodyeniyeto ot zhyena nyama po-golyam ot ioana; obachye, po-malkiyat v bozhiieto tsarstvo ye po-golyam ot nyego. (i vsichki lyudye i birnitsi, kato chukha tova, priznakha bozhiiata pravda, kato byakha sye kr'stili s ioanovoto kr'shchyniye. a farisyeyte i zakonnitsyte osuyetikha bozhiiata volya spryamo syebye si, kato nye byakha sye kr'stili ot nyego). a na kakvo da upodoba chovyetsitye ot tova pokolyeniye? i na kakvo prilichat? tye prilichat na dyetsa syedyashchi na pazara, koito vikat yedno na drugo, kazvaiki: svirkhmye vi, i nye irakhtye; ridakhmye i nye plakakhtye. zashchoto ioan kr'stityel doidye, koito nito khlyab yadye, nito vino piye, i kazvatye: byas ima. doidye chovyeshkiyat sin, koito yadye i piye, i kazvatye: yetu, chovyek lakom i vinopiyets, priyatyel na birnitsitye i na gryeshnitsitye. no pak m'drosta sye opravdava ot vsichkiyte si chada. i yedin ot farisyeyte go pokani da yadye s nyego; i toi vlyezye v"v farisyeyevata k'shcha i syedna na trapyezata. i, yetu, yedna zhyena ot grada, koyato byeshye gryeshnitsa, kato razbra, chye syedi na trapyezata v"v farisyeyevata k'shcha, donyesyie alabastryen s" d s miro. i kato zastana otzad pri nozyetye mu s"s s"lzi i da gi iztriva s kosata si, tsyluvashye nozyetye mu, i mazheshye gi s mirotu. a kato vidya tova farisyeyat, koito go bye pokanil, dumashye v syebye si, kazvaiki: toya ako byeshye prorok, shchyeshye da znaye koya i kakva ye zhyenata, koyato sye dopira do nyego, chye ye gryeshnitsa. a isus v otgovor mu ryechye: simonye, imam nyeshcho da ti kazha. a toi ryechye: uchityelyu, kazhi. nyakoi si zayemodavyets imashye dvama dl'zhnika; yediniyat dl'zheshye pyetstotin dinari, a drugiay pyetdyesyet. i ponyezhye nyamakha s kakvo na mu platyat, toi prosti i na dvamata. i t'i, koi ot tyakh shchye go obiknye povyeche? v otgovor simon ryechye: mislya, chye onya, komuto ye prostil povyechyeto. a toi mu ryechye: pravo si ots'dil. i kato sye ob"rna k'm zhyenata, ryechye na simona: vidish li taya zhyena? vlyazokh v k'shchata ti, i ti voda za nozyetye mi nye dadye; a tya s"s s"lzi oblya nozyetye mi, i s kosata si gi iztri. ti tsyluvka mi nye dadye; a tya, otkak s'm vlyaz"l nye ye pryestanal da tsyluva nozyetye mi. ti s maslo nye pomaza glavata mi; a tya s miro pomaza nozyetye mi. zatova ti kazvam: proshchavat i sye mnogoto gryekhovye; (zashchoto tya obikna mnogo); a komuto malko sye proshchava toi malko obicha. i ryechye i: proshchavat ti sye gryekhovetye. i tiya, koito syedyakha s nyego na trapyezata, pochnakha da kazvat pomyezhdu si: koi ye toya, koito i gryekhovetye proshchava? i ryechye na zhyenata: tvojata vyara tye spasi; idi si s mir.

i skoro slyed tova isus khodyeshye po gradovye i syela da propovyadva i da blagovestyeva bozhiieto tsarstvo; i s nyego byakha dvanadyesyette uchenika, i nyakoi zhyeni, koito byakha iztsyelyeni ot zli dukhovye i bolyesti; mariya narychyena magdalena, ot koyato byakha izlyezli syedyem byesa, i ioana zhyenata na irodoviya nastoinik khuya i susana, i mnogo drugi, koito im usluzhvakha s imota si. i ponyezhye sye s"bra golyamo mnozhyestvo, i dokhohzdakha pri nyego ot vsyeki grad, ryechye s pritcha: syeyach"t izlyezye da syeie syemyeto si; i kogato syeyeshye, yedno padna krai p"tya; i zat"pka sye, i nyebyesnitye ptitsi go izk"lvakha. a drugo padna na kanarata; i shchom ponikna izs"khna, zashchoto nyamashye vraga. drugo p"k padna vsryed tr"nitye; i zayedno s nyego porasnakha tr"nitye i go zaglushikha. a drugo padna na dobra zyemya i kato porasna, dadye stokratyen plod. kato kaza tova, izvika: koito ima ushi da slusha, nyeka slusha. a uchenitsitye mu go popitakha za znachyeniyyeto na taya pritcha. toi kaza: na vas ye dadyeno da znayetye tainitye na bozhiieto tsarstvo; a na drugitye sye propovyadva s pritchi, t'i shchoto, kato glyedat da nye vizhdut, i kato slushat, da nye razbirat. prochyeye, yetu znachyeniyyeto na pritchata. syemyeto ye bozhiieto slovo. a posyanoto krai p"tya sa tiya, koito sa slushali; togava dokhohzda dyavol"t i otnyema slovoto ot s"rtsata im, da nye bi da povyarvat i sye spasyat. padnaloto na kanarata sa tiya, koito, kogato chuyat, priymat slovoto s radost; no tye, kato nyamat koryen, vryemyenno vyarvat, a kogato nastanye izpitaniye, ots't'pvat. padnaloto vsryed tr"nitye sa oniya, koito sa slushali, i, kato si otivat, zagl"khvat ot grizhi i bogatstva i zhityeiski udovolstviya i nye davat uzryal plod. a posyanoto na dobra zyemya sa tiya, koito, kato chuyat slovoto, d'rzhhat go v iskryeno i dobro s'rtsye, i davat plod s t'rpyniye. i nikoi, kato zapali svyetilno nye go pokriva s"s s'd, nito go turya pod lyeglo; no go turya na svyetilnik, za da vidyat svyetilnata tiya, koito vlyzat. zashchoto nyama nyeshcho taino, koyeto nye shchye stanye yavno, nito potayeno, koyeto nye shchye sye uznaye i nye shchye izlyezye na yavye. zatova, vnimavaitye kak slushatye; zashchoto koito ima, nyemu shchye sye dadye; a koito nyama, ot nyego shchye sye otnyemye i tova, koyeto misli chye ima. i doidokha pri nyego maika mu i bratya mu, no poradi mnozhyestvoto nye mozhakha da sye priblizhat do nyego. i izvyestikha mu: maika ti i bratya ti stoyat v'n i iskat da tye vidyat. a toi v otgovor im ryechye: maika moya i bratya moi sa tiya, koito slushat bozhiieto slovo i go izp"lnyavat. a v yedin ot tiya dni toi vlyezye v ladiya s uchenitsitye si, i ryechye im: da minyem na otv'dnata strana na yezyeroto. i otpluvakha. a kato pluvakha, toi zaspai; i vyetryena burya sye ustryemi v'rkhuy yezyeroto, i v"lnitye gi zaplashvakha taka shchoto byakha v opasnost. i doidokha, razbudikha go i kazakha: nastavnichye! nastavnichye! zagivamyel! a toi sye s"budi i sm"mra vyat"ra i razv"lnuvanata voda; i uspoikoikha sye, i nastana tishina. i ryechye im:

gyde ye vyarata vi? a tye uplashyeni sye chudyekha, i kazvakha si yedin na drug: koi li shchye ye toya, koito zapovyadva i na vyetrovyetye, i tye mu sye pokoryavat? i pristignakha v gyerasinskata strana, koyato ye sryeshchu galilyeya. i kato izlyezye na sushata, sryeshchna go ot grada nyakoi si chovyek, noito imashye byesovye, i d'lgo vryemne nye byeshye oblichal dryekha, i v k'shchi nye zhivyyeshye, no v grobishchata. toi, kato vidya isusa, izvika, padna pryed nyego, i ryechye s's silyen glas: kakvo imash ti s myenye, isusy, sinye na vsyevishniya bog? molya ti sye nyedyei mye m'chi. zashchoto isus byeshye zapovyadal na nyechistiya dukh da izlyezye ot chovyeka. ponyezhye mnogo p'ti bye go prikhvashchal; i vr'zvakha go s vyerigi i okovi i go pazyekha; no toi razk'svashye vr'zkitye, i byes't go gonyeshye po pustinitye. isus go popita: kak ti ye imyeto? a toi kaza: lyegion; zashchoto mnogo byesovye byakha vlyezli v nyego. i molyekha go da nye im zapovyada da otidat v byezdnata. a tam imashye golyamo stado svini, koyeto pasyeshye po kh'lma; i byesovyetye go pomolikka da im pozvoli da vlyazat v tyakh. i pozvoli im. i kato izlyazokha byesovyetye iz chovyeka i vlyazokha v svinitye, statoto sye spusna po str'mminata v yezyeroto i sye izdavi. a svinaritye, kato vidyakha stanaloto, pribyagnakha i izvestikka za tova v grada i v syelata. i kato izlyazokha da vidyat stanaloto i doidokha pri isusa, namyerikka chovyeka, ot kogoto byakha izlyezli byesovyetye, syednal pri isusovitye nozye, oblyechyen i smislyen; i izplashikka sye. i tiya, koito byakha vidyeli tova razkazakha im kak izlyekuval byesniya. i tsyaloto mnozhyestvo ot gyerasinskata okolnost mu sye pomoli da si otidyte ot tyakh, zashchoto byakha obzyeti ot golyam strakh; i toi vlyezye v ladiyata i sye zav'rna. a chovyek't, ot kogoto byakha izlyezli byesovyetye, molyeshye mu sye da b'dye s nyego; no isus go izprati, kato kaza: v'rni sye u doma si i razkazhi, kakvi nyeshcha ti stori bog. i toi otidyte i razglasi, po tsyeliya grad, kakvi nyeshcha mu stori isus. a kogato sye v'rna isus, narod't go posryeshchna radostno, zashchoto vsichki go chakakha. i, yeto, doidye yedin chovyek na imye yair, koito byeshye nachalnik na sinagogata, i padna pryed isusovitye nozye i mu sye molyeshye da vlyezye v k'shchata mu; zashchoto imashye yednichka d'shchyerya, na okolo dvanadyesyet godini, i ty a byeshye na umiranye. i kogato otivashye, narod't go pritikashye. i yedna zhyena, koyato imashye kr'votyechyeniyeto ot dvanadyesyet godini, i bye izhdivila za lyekari tsyeliya si imot, byez da mozhye da sye izlyekuva ot nikogo, sye priblizhi izotzad i sye doprya do polata na dryekhata mu; i na chasa pryestana kr'votyechyeniyeto i. i ryechye isus: koi sye doprya do myenye? i kogato vsichki sye otrichakha, pyet'r i oniya, koito byakha s nyego, kazakha: nastavnichye, narod't tye pritiska i gnyeti, [a ti kazvash: koi sye doprya do myenye]? no isus kaza: nyakoi sye doprya do myenye, zashchoto az usyetikh, chye sila izlyezye ot myenye. i zhyenata, kato vidya, chye nye sye ukri, doidye zashtryepyerana i padna pryed nyego i izvika pryed vsichkiye lyudye, po koya prichina sye doprya do nyego, i kak na

chasa ozdravya. a toi i ryechye: d'shchyer'o, tvoyata vyara tye iztsyeli; idi si s mir. dokato toi oshchye govoryeshye, dokhozhdan nyakoi si ot k'shchata na nachalnika na sinagogata i kazva: d'shchyerya ti umrya; nye zatrudnyavai uchityelya. a isus kato dochu tova, otgovori mu: nye boi sye; samo vyarvai, i ty a shchye sye izbavi. i kogato doidye v k'shchata, nye ostavi nikoi da vlyezye s nyego, osvyyen pyetra, ioana, yakova i bashchata i maikata na momichyeto. i vsichki plachyekha i go oplakvakha. a toi im ryechye: nye plachyetye; zashchoto nye ye umryalo, a spi. a tye mu sye prismivakha, ponyezhye znayekha, chye ye umryalo. no toi go khvana za r'kata, i izvika: momichye, stani! i v'rna sye dukh't mu i to na chasa stana; i toi zapovyada da mu dadat nyeshcho da yadye. i rodityelitye mu sye uchudikha; a toi im zar'cha da nye kazvat nikomu za stanaloto.

9

i kato svika dvanadyesyettye, dadye im sila i vlast nad vsichki byesovye, i da iztsyelyavat bolyesti. i izprati gi da propovyadvat bozhietyo tsarstvo i da iztsyelyavat bolnitye. i kaza im: nye vzyemaitye nishcho za p't, ni toyaga, ni torba ni khlyab, ni pari, nito da imaty po dyve rizi. i v koyato k'shcha vlyezyetye tam syedyetye, i ot tam tr'gvaitye na p't. i ako nyakoi nye vi priyemat, kogato izlizatyete ot onya grad ot'rsyetye i prakha ot nozyetye si za svidyetyelstvo protiv tyakh. i tye tr'gnakha i otivakha po syelata i propovyadvakha blagovyestiyeto i iztsyelyavakha na vsyak'dye. a chyetyverovlastnik't irod chu za vsichko shcho stavalo i byeshye v nyedoumyeniyete; zashchoto nyakoi kazvakha, chye ioan ye v'zkr'snal ot m'rtvitye; drugi p'k, chye iliya sye ye yavil; a drugi, chye yedin ot starovryemyeniyete prorotsi ye v'zkr'snal. i ryechye irod: ioana az obyezglavikh; no koi ye toya, za kogoto slusham takiva nyeshcha? i zhyelayeshye da go vidi. i kato sye v'rnakha apostolitye, razkazakha na isusa vsye shcho byakha izv'r'shili; i toi gi vzye i sye ottyegli na samye [v uyedinyeno myasto] do yedin grad naryechyen vit-saida. a mnozhyestvata kato razbrakha tova, otidokha podirye mu; i toi gi posryeshchna s gotovnost, i im govoryeshye za bozhietyo tsarstvo, i iztsyelyavashye oniya, koito imakha nuzhda ot iztsyeleniyete. i kato pochna dyenyat da pryevalya, dvanadyesyettye sye priblizhikka i mu ryekokha: razpusni naroda da da otidat v okolnitye syela i kolibi da noshchuvat i da si namyeryat khkana, zashchoto tuka smye v uyedinyeno myasto. no toi im kaza: daitye im viye da yadat. a tye ryekokha: nyamamyepovechye ot pyet khlyaba i dyve ribi, osvyyen, - da otidyem li i da kupim khkana za vsichki tiya lyudye? (zashchoto imashye okolo pyet khlyadi m'zhye). i kaza na uchyenitsitye si: nakaraitye gi da nasyadat na grupi po pyetdyesyet dushi. tye storikha taka i nakarakha vsichki da nasyadat. a toi vzye pyetye khlyaba i dyvetye ribi, i poglyedna k'm nyebyeto i gi blagoslovi; i kato gi razchupi, davashye na uchyenitsitye da slozhat pryed naroda. i yadokha i vsichki sye nasitikha; i dignakha k'shyeitye, koito im ostanakha, dvanadyesyet kosha. i kogato toi sye

molyeshye nasamye, i uchyenitsitye byakha s nyego, popita gi, kazvaiki: sporyed kaktó kazva narod't, koi s'm'az? a v otgovor tye ryekokha: yedni kazvat, chyé si ioan kr'stityel; a drugi - iliya; tryeti p'k, - chyé yedin ot starovryemennitye prorotsi ye v'zkr'snal. togava im kaza: a sporyed, kaktó tye mislitye, koi s'm'az? pyet'r v otgovor ryeche: bozhiiat khristos. a toi im zar'cha, i zapovyada da nye kazvat nikomu, kató ryeche: chovyeshkiyat sin tryabva mnogo da postrada, i da b'dye otkh'v'ryen ot staryeishinitye, glavniyte svyeshchyenitsi i knizhnitsitye, da b'dye ubit, i na tryetiya dyen da b'dye v'zkryesyen. kaza oshchye i na vsichki: ako iska nyakoi da doidyé slyed myenye, nyeka sye otryeche ot syebye si, nyeka nosi kr'sta si vsyeki dyen i nyeka mye slyedva. zashchoto kóito iska da spasi zhivota si, shchye go izgubi; a kóito izgubi zhivota si zaradi myenye, toi shchye go spasi. ponyezhye kakvo sye polzva chovyek, ako spyechyli tsyeliya svyat, a izgubi ili oshchyeti syebye si? zashchoto, ako sye sramuva nyakoi ot myenye i ot dumitye mi, to i chovyeshkiyat sin shchye sye sramuva ot nyego, kogató doidyé v svoyata slava, i v slavata na otsa i na svoitye anglyi. a kazvam vi naistina, ima nyakoi ot tuk stoyashchitye, kóito nikak nyama da vkusyat sm'rt doklye nye vidyat bozhiieto tsarstvo. i okolo osyem dni slyed kató kaza tova, toi vzye s's syebye si pyetra, ioana i yakova, i sye kachi na planinata da sye moli. i kató sye molyeshye, vid't na litsyeto mu sye izmyeni i oblyekloto mu stana byalo i blyaskavo. i, yeto dvama m'zhye sye razgovaryakha s nyego; tye byakha moisyeyi i iliya, kóito sye yavikha v slava i govoryekha za sm'rtta gr'tski: - izkhoda mu, koyató mu pryedstoyeshye da izp'lni v yerusolim. a pyet'r i oniya, kóito byakha s nyego, gi byeshye nalyegnal s'n; no, kogató sye razbudikha, vidyakha slavata mu i dvamata m'zhye, kóito stoyakha s nyego. i kogató tye sye razdyelikha s nyego, pyet'r ryeche na isusa: nastavniiche, dobre ye da smye tova; i nyeka napravim tri shatri, da tyebye yedna za moisyeya yedna, i yedna za iliya byez da znaye kakvo duma. i dokató kazvashye tova, doidyé oblak ta gi zasenyi; i uchyenitsitye sye uplashikha kató vlyazokha v oblaka. i doidyé iz oblaka glas kóito kaza: tozi ye moyat sin, izbranik moi; nyego slushaitye. i kogató pryestana glas't, isus sye namyeri sam. i tye zam'lchakha, i pryéz oniya dni nye kazvakha nikomu nishcho ot tova, shcho byakha vidyeli. i na slyedniya dyen, kogató slyazokha ot planinata, sryeshchna go golyamo mnozhyestvo. i, yeto, yedin chovyek ot naroda izvika, kazvaiki: uchityelyu, molya ti sye da poglyednyesh na sina mi, zashchoto mi ye yedinstvyeno chado. i, yeto, dukh go pryekhvaschya i toi izvvedn'zh zakryeshchyava i dukh't go sg'rchva taka, chyé toi sye zapynyen, i kató go smazva, yedvam go napushcha. i pomolichy toitye uchyenitsi da go izgonyat, no nye mozhakha. isus v otgovor ryeche: o rodye nyeveryen i izvratyen! do koga shchye b'da s vas i shchye vi t'rpya? dovodyé sina si tuka. i kogató oshchye idvashye, byes't go tr'shna i sg'rchi silno; a isus sm'mra nyechistiya dukh, iztsyeli momchyeto, i v'rna go na bashcha mu. i vsichki sye uchudvakha na bozhiieto vyelichye. a dokató vsichki sye chudyekha na vsichko koyeto pravyeshye, toi ryeche na uchyenitsitye si: vlozhyetye v ushi-

tye si tiya dumi, zashchoto chovyeshkiyat sin shchye b'dye pryedadyen v chovyeshki r'tsyé. no tye nye razbrakha taya duma; tya bye skrita ot tyakh za da nye ya razbyerat; a boyakha sye da go popitat za taya duma. i povdigna sye myezhdu tyakh raziskvanye, koi ot tyakh shchye b'dye po-golyam. a isus, kató vidya m'sl'ta na s'rtsyeto im, vzye yedno dyetyentsye, postavil go pri syebye si, i ryeche im: kóito priyemye tova dyetyentsye v moye imye, myenye priyema; i kóito priyemye myenye, priyema tozi kóito mye ye izpratil; zashchoto kóito ye nai-mal'k myezhdu vsichki vas, toi ye golyam. a ioan produma i ryeche: nastavniiche, vidyakhmye yedin chovyek da izgonva byesovye v tvoye imye; i mu zapryetikhmye, zashchoto nye slyedva s nas. a isus mu ryeche: nyedyetye mu zapryeshchava; zashchoto, kóito nye ye protiv vas otk'm'vas ye. i kogató sye nav'rshvakha dnitye da sye v'znyesye, toi nasochi litsyeto si da p'tuva k'm yerusolim. i provodi pryed syebye si pratenitsi, kóito otidokha i vlyazokha v yedno samaryansko syelo da prigotvyat za nyego. no nye go priyekha, zashchoto litsyeto mu byeshye ob'r'nato k'm yerusolim. kató vidyakha tova uchyenitsitye mu yakov i ioan, ryekokha: navstryechui, iskash li da zapovyadamye da padnye og'n ot nyebyeto i da gi iztryebi [kaktó stori i iliya]? a toi sye ob'r'na i gi sm'mra; [i ryeche: viye nye znayetye na kak'v styé dukh; zashchoto chovyeshkiyat sin nye ye dosh'l da pogubi chovyeshki dushi, no da spasi]. i otidokha v drugo syelo. a kató v'ryvakha v p'tya, yedin chovyek mu ryeche: shchye tye slyedvam dyeto i da idyesh. isus mu kaza: litsitye si imat lyegovishcha, i nyebyesniyte ptitsi gnyezda; a chovyeshkiyat sin nyama gdyé glava da podsloni. a na drug kaza: v'rvli slyed myenye. a toi ryeche: navstryechui, pozvoli mi p'rvo da otida i da pogryeba bashcha si. no toi mu kaza: ostavi m'rtvitye da pogryebat svoitye m'rtvi; a ti idi i razglaslyavai bozhiieto tsarstvo. ryeche i drug: shchye doida slyed tyebye, navstryechui; no p'rvo mi pozvoli da sye sboguvam s domashniyte si. a isus mu kaza: nikoi, kóito ye turil r'kata si na raloto i glyeda nazad, nye ye godyen za bozhiieto tsarstvo.

10

slyed tova navstryechu opryedyeli drugi syedyemdyesyet dushi, i gi izpratil po dvama pryed syebye si v'v vsyeki grad i myasto gdyeto sam tye shchyeshye da otidyé. i kaza im: zhyetvata ye izobilna, a rabotnitsitye malko; zatova molyetye sye na navstryechuarya na zhyetvata da izpratil rabotnitsi v zhyetvata si. idyetye: yeto, az vi izprashcham kató agnyeta posryed v'ltsi. nye nosyetye ni kyesiya, ni torba, ni obushcha, i nikogo po p'tya nye pozdravayaitye. i v koyató k'shcha vlyezyetye, p'rvo kazvaitye: mir na toya dom! i ako b'dye tam nyakoi sin na mira, vashiyat mir shchye pochiva na nyego; no ako nyama, shchye sye v'rnye na vas. i v s'shchata k'shcha syedyetye, i yazhtye i piitye kakvoto vi slozhat; zashchoto rabotnik't zaslužhava svoyata zaplata. nyedyetye sye pryemyestva ot k'shcha v k'shcha. i kató vlyazyet v nyakoi grad, i tye vi priyemat, yazhtye kakvoto vi

slozhat, i iztsyelyavaitye bolnitye v nyego, i kazvaitye im: bozhiieto tsarstvo ye nablizhilo do vas. a kato vlyezhetye v nyakoi grad, i tye nye vi priyemat, izlyezhtye na ulitsitye mu i ryechyetye: i prakha, koito ye polypepna! po nozyetye ni ot vashiya grad, vi ot'rsvamye; no tova da znayetye, chye bozhiieto tsarstvo ye nablizhilo. kazvam vi: po-lyeko shchye b'dye nakazaniyeto na sodom v onya dyen otkolkoto na toya grad. gorko ti khorazinye! gorko ti vitsaido! zashchoto, ako byakha sye izv'rsbili v tir i sidon vyelikitye dyela, koito sye izv'rsnikha u vas, otдавna tye bikha sye pokayali, syedyashchi v'v vryetishchye i pyepyel. obachye na tir i sidon shchye b'dye po-lyeko v s'da, otkolkoto na vas. i ti, kapyernaumye, do nyebesata li shchye sye izdignyesh? do ada shchye sye sm'knyesh. koito slusha vas, myenye slusha; i koito otkhv'rlya vas, myenye otkhv'rlya; a koito otkhv'rlya myenye, otkhv'rlya onzi, koito nye ye pratil. i syedyemdyesyetye sye v'rnakha s radost, i kazakha: navstryechui, v tvojeto imye i byesovyetye sye pokoryavat na nas. a toi im ryechye: vidyakh satana padnal ot nyebeto kato svyetkavitsa. yeto, davam vi vlast da nast'pvyate na zmii, i na skorpii, i vlast nad tsyalata sila na vraga; i nishcho nyama da vi povryede. obachye, nyedyeyte sye radva na tova, chye dukhovetye vi sye pokoryavat; a radvaitye sye, chye imyenata vi sa napisani na nyebesata. v s'shchiya chas isus sye zaradva chryez svyetyiya dukh, i kaza: blagodarya ti, otchye, navstryechui na nyebeto i zymyata, za dyeto si utail tova ot m'dritye i razumnitye, a si go otkril na mladysentye. da, otchye, zashchoto taka ti sye vidya ugodno. vsichko mi ye pryedadyeno ot otsa mi; i osyven otyets, nikoi nye znaye koi ye sin't; i nikoi nye znaye koi ye otyets, osyven sin't i onya, komuto sin't bi blagovolil da go otkriye. i kato sye ob'rna k'm uchenitsitye, ryechye chashno: blazhyeni ochitye, koito vizhdad tova, koyeto viye vizhdaty. zashchoto vi kazvam, chye mnogo prorotsi i tsarye pozhlyelakha da vidyat tova, koyeto viye vizhdaty, i nye vidyakh, i da chuyat tova, koyeto viye chuyatye: i nye chukha. i, yeto, nyakoi zakonnik stana i go izpitvashye, kazvaiki: uchityelyu, kakvo da pravya za da naslyedya vyechen zhivot? a toi mu ryechye: kakvo ye pisano v zakona, kak chyetyesh? a toi v otgovor kaza: "da v'zlyubish navstryechua tvoya bog s tsyaloto si s'rtsye, s tsyalata si dusha, s vsichkata si sila, i s vsichkiya si um, i blizhniya si katto syebye si". isus mu ryechye: pravo si otgovoril; tova stori, i shchye zhivyeyesh. no toi, ponyezhye iskashye da opravdaye syebye si, ryechye na isusa: a koi ye moyat blizhyen? v otgovor isus kaza: nyakoi si chovek slizashye ot yusalim v yerikhon; i nalyetya na razboinitsi, koito go s'byakokha i naranikha i otidokha si, kato go ostavikha polum'rt'v. a sluchaino nyakoi si svyeshchenik slizashye po p't, i, kato go vidya, zamina si ot sryeshchnata strana. s'shcho i yedin lyevit, kato stigna na tova myasto i go vidya, zamina si ot sryeshchnata strana. no yedin samaryanin, kato p'tuvashye doidye na myastoto dyeto byeshye toi, i kato go vidya, smili sye, priblizhi sye i pryev'rza ranitye mu, kato izlivashye na tyakh maslo i vino. poslye go kachi na sobstvyenoto si dobichye, zakara

go v yedna gostilnitsa i sye pogrizhi za nyego. i na slyedniya dyen izvadi dva dinara i gi dadye na gostilnicharya i ryechye: pogrizhi sye za nyego; i kakvoto povyeche izhdvish, na v'r'shchanye az shchye ti zaplatya. koi ot tiya trima ti sye vizhda da sye ye pokazal blizhyen na izpadnaliya vsryed razboinitsitye? toi ryechye: onzi, koito mu pokaza milost. isus mu kaza: idi i ti pravi s'shcho taka. i kato v'rvyakha po p'tya, toi vlyezye v yedno syelo; i nyakoya si zhynena na imye marta go priye u doma si. tya imashye syestra na imye mariya, koyato syedna pri nozyetye na navstryechua i slushashye slovoto mu. a marta kato sye zalisvashye s mnogo shyetanye, prist'pi i ryechye: navstryechui, nye tye li ye grizha, chye syestra mi nye ostavi sama da shyetam? kazhi i, procheye, da mi pomognye. no navstryechu v otgovor i ryechye: marto, marto, ti sye grizhish i byezpokoish za mnogo nyeshcha; no yedno ye potreyno; i mariya izbra dobrata chast, koyato nye shchye sye otnyemye ot nyeya.

11

i kogato toi sye molyeshye na yedno myasto, kato pryestana, yedin ot nyegovitye uchenitsi mu ryechye: navstryechui, nauchi ni da sye molim katto i ioan ye nauchil svoitye uchenitsi. a toi im kaza: kogato sye molitye, dumaitye: otchye [nash, koito si na nyebesata], da sye svyeti tvojeto imye; da doidye tvojeto tsarstvo, [da b'dye tvojata volya, katto ni nyebeto, taka i na zymyata]; davai ni vsyeki dyen yezhyednyevniya ni khlyab; i prosti gryekhovetye ni, zashchoto i sami niye proshchavamye na vsyeki nash dl'zhnik; i nye v'vyezhdai ni v izkushyeniye, [no izbavi ni ot lukaviya]. i kaza im: ako nyakoi ot vas ima priyatyl i otidye pri nyego posryed noshch, i mu ryechye: priyatelyu, dai mi na zayem tir khlyaba, ponyezhye yedin moi priyatyl doidye u doma ot p't, i nyamam kakvo da slozha pryed nyego; i ako toi otv'trye v otgovor ryechye: nye nye byezpoko; vrataya vyeche zaklyuchyena, i dyetsata mi sa s myenye na lyegloto; nye moga da stana da ti dam; kazvam vi, chye dazhye ako nye stanye da mu dadye, zashchoto mu ye priyatyl, to poradi nyegovata nastoichivost shchye stanye i shchye mu dadye kolkoto mu tryabva. i az vi kazvam: iskaitye i shchye vi sye dadye; t'rsyetye i shchye namyeritye; khlopaitye i shchye vi sye otvori. zashchoto vsyeki, koito iska poluchava; koito t'rsi, namira; i na onzi, koito khlopa, shchye sye otvori. i koi ye onya bashcha myezhdu vas, koito, ako mu poiska sin mu khlyab, shchye mu dadye kam'k? ili ako mu poiska riba, namysto riba, shchye mu dadye zmiya? ili ako poiska yaitsye, shchye mu dadye skorpiya? i t'i, ako viye, koito sty zli znayetye da davaty blaga na chadata si, kolko povyeche nyebesnyiat otyets shchye dadye svyetyiya dukh na oniya, koito iskat ot nyego! vyedn'zh toi izgonvashye yedin nyam byas; i kato izlyezhye byes't, nyemiyat progovori i narod't sye pochudi. a nyakoi ot tyakh ryekokha: chryez nachalnika na byesovyetye, vyevelyevul, izgonva byesovyetye. a drugi, izpitvaiki go, iskakha ot nyego znamyeniye ot nyebeto. no toi, kato

znayeshye tyekhnitye pomisli, kaza im: vsyako tsarstvo razdyeljeno protiv syebye si, zapustyava, i dom razdyeljen protiv syebye si gr'tski: protiv doma. pada. taka, s'shcho, ako satana sye razdyeli protiv syebye si, kak shchye ustoi tsarstvo mu? ponyezhye kazvatye, chye izgonvam byesovyetye chryez vyevelzyevula, i ako az chryez vyevelzyevula izgonvam byesovyetye, vashitye sinovye chryez kogo gi izgonvat? zatova, tye shchye vi b'dat s'dii. no ako az s bozhiya pr'st izgonvam byesovyetye, to bozhiyeto tsarstvo ye dostignalo do vas. kogato silniyat v'or'zhen chovyek pazi dvora si, imot't mu ye v byezopasnost. no kogato yedin po-silyen ot nyego napadne i mu nadviye, vzyema mu vsichkoto or'zhiye, na koyeto sye ye nadyaval, i razpodyela kakvoto grabnye ot nyego. koito nye ye s myenye, toi ye protiv myenye; i koito nye s'bira zayedno s myenye, toi razpilyava. kogato nyechistiyat dukh izlyezye ot chovyeka, toi minava pryez byezvodni myesta i t'rsi spokoistviye; i kato nye namyeri, kazva, shchye sye v'rna v k'shchata si ot dyeto s'm izlyaz'l. i kato doidyte, namira ya pomyetyena i naryedena. togava otiva i, vzyema s's syebye si syedyem drugi dukhovye po-zli ot nyego, i kato vlyazat, zhivyeiat tam; i poslyednoto s'toyaniye na onya chovyek stava po-losho ot p'rvoto. kogato govoryeshye tova, yedna zhyna ot mnozhyestvoto s's silyen glas mu ryechye: blazhyena utrobata, koyato tye ye nosila, i s'stsitye, koito si sukal. a toi ryechye: po-dobrye kazhi: blazhyeni oniya, koito slushat bozhiyeto slovo i go pazyat. a kogato narod't sye s'birashye okolo nyego, pochna da kazva: tova pokolyeniye ye nyechyestivo pokolyeniye; iska znamyeniye, no drugo znamyeniye nyama da mu sye dadye, osvyen znamyeniye na [proroka] iona. zashchoto kakto iona stana znamyeniye na ninyeviitsitye, taka i chovyeshkiyat sin shchye b'dye na tova pokolyeniye. yuzhnata tsaritsa shchye sye yavi na s'da s chovyetsitye ot tova pokolyeniye i shchye gi os'di, zashchoto doidyte ot kraishchata na zyemata da chuye solomonovata m'drost; a, yeto, tuk ima povyeche ot solomona. ninyeviitsitye m'zhye shchye sye vavyat na s'da s tova pokolyeniye i shchye go os'dyat, zashchoto sye pokayakha chryez ionovata propovyed; a, yeto, tuk ima povyeche ot iona. niko, kato zapali svytilo, nye go turya v zimnika, nito pod shinika, no na svytilinika, za da vizzhat svytilinata oniya, koito vlyazat. svytilo na tyaloto ti ye tvoyeto oko; kogato okoto ti ye zdravo, to i tyaloto ti tyalo ye osvyetlyeno; a kogato ye bolnavo, i tyaloto ti ye v mrak. zatova, vnimavai, da nye bi svytilinata v tyebye da ye t'mnina. ako, procheyete, tsyaloto tvoye tyalo b'dye osvyetyeno, byez da ima t'mna chast, to tsyalto shchye b'dye osvyetyeno, kakto koga svytiloto sye osvyetyava s's siyaniyeto si. kato govoryeshye, yedin fariseyi go pokani da obyadva u nyego; i toi vlyezye i syedna na trapyezata. fariseyeyat sye pochudi, kato vidya, chye toi nye sye umi p'rvo pryedi obyeda. i navstryechu mu kaza: syega viye fariseyeyte chistitye v'nshnoto na chashata i panitsata! a vashyeto v'tryeshno ye p'lno s grabyehz i nyechyestiyte. nyemislanyi! toya, koito ye napravil v'nshnoto, nye ye li napravil i

v'tryeshnoto? po-dobrye chistityete v'tryeshnoto; i yeto, vsichko shchye vi b'dye chisto. no gorko na vas fariseyi! zashchoto davatye dyesyet'k ot giozuma, ot syedyefchyeto, i ot vsyakak'v zyelyenchuk, i pryenyebryegvatye pravos'diyeto i bozhiyata lyubov. no tiya tryabvashye da pravitye a oniya da nye pryenyebryegvatye. gorko vam fariseyi! zashchoto obichatye p'rvitye stolovye v sinagogitye i pozdravitye po pazariyte. gorko vam! zashchoto styte kato grobovyte, koito nye lichat, t'i shchoto chovyetsitye, koito khodyat po tyakh, nye znayat. i yedin ot zakonnsitye v otgovor mu ryechye: uchityelyu, kato kazvash tova, i nas korish. a toi kaza: gorko i na vas, zakonnsitye, zashchoto tovaritye chovyetsitye s bryemyena, koito tvezhko sye nosyat; a sami viye nito s yedin pr'st nye sye dopiratyte do bryemyenata. gorko vam! zashchoto graditye grobnitsitye na prorotsitye, a bashchitye vi gi izbikha. i t'i, viye svidyetyelstvyuvatyte za dyelata na bashchitye si i sye s'glasyavatye s tyakh; zashchoto tye gi izbikha, a viye im graditye grobnitsitye. zatova i bozhiyata pryem'drost ryechye: shchye im prashcham prorotsi i apostoli i yedni ot tyakh shchye ubiyat i izgonyat; za da sye iziska ot tova pokolyeniye kr'vta na vsichkitye prorotsi, koyato ye prolivana ot s'zdavaneto na svyeta, - ot kr'vta na avyela do kr'vta na zakhariya, koito zagina myezhdu oltara i svyetilishcheyto. da! kazvam vi, shchye sye iziska ot tova pokolyeniye. gorko na vas, zakonnsi! zashchoto otnyekhtye klyucha na znaniyeto; sami viye nye vlyazokhtye, i na vlyazashchitye popryechikhtye. i kato izlyezye ottam, knizhnitsitye i fariseyeyte pochna kha yarostno da go pryesyedvat, i da go pryedizvikvat da govori za oschye mnogo nyeshcha, kato dyebnyekha, za da ulovyat nyeshcho ot dumitye mu.

12

myezhdu tova, kato sye s'bra yedno mnogokhilyadno mnozhyestvo, do tolkova, chye yedin drugi sye t'pchyekha, toi pochna da govori na uchenitsitye si: pryedi vsichko pazyetye sye ot fariseyskiya kvas, koito ye litsyemyeriye. nyama nishcho pokrito, koyeto nye shchye sye otkriye, i taino, koyeto nye shchye sye uznaye. zatova, kakvoto styte govori v t'mno shchye sye chuye na vidyelo; i kakvoto styte kazali na ukho v'v v'tryeshnitye stai shchye sye razglasi ot pokriva. a na vas, moitye priyatlye, kazvam: nye boitye sye ot tiya, koito ubivat tyaloto, i slyed tova nye mogat nishcho povyeche da storyat. no shchye vi pryedupryedya ot kogo da sye boitye: boitye sye ot onzi, koito, slyed kato ye ubil, ima vlast da khv'rlya v p'k'la, da! kazvam vi, ot nyego da sye boitye. nye prodavat li sye pyet vrabchyeta za dva asariya? i ni yedno ot tyakh nye ye zabravlyeno pryed boga. no vam i kosमितye na glavata va vsichki pryebroyeni. nye boitye sye; viye styte mnogo po-sk'pi ot vrabchyeta. i kazvam vi: vsyeki koito izpovyada myenye pryed chovyetsitye, shchye go izpovyada i chovyeshkiyat sin pryed bozhiitye angeli; no ako sye otryechye nyakoi ot myenye pryed chovyetsitye shchye b'dye otryechyen pryed bozhiitye angeli. i vsyekimu, koito bi kazal duma protiv chovyeshkiya

sin, shchye mu sye prosti; no ako nyakoi pokhuli svyetiia dukh, nyama da mu sye prosti. i kogato vi zavyedat v sinagogitye i pryed nachalstvata i vlastitye, nye sye byezpokoitye kak ili kakvo shchye govoritye, ili kakvo shchye kazhyetye. zashchoto svyetyiat dukh shchye vi nauchi v s"shchiya chas, kakvo tryabva da kazhyetye. i nyakoi si ot mnozhystvoto mu ryechye: uchityelyu, kazhi na brat mi da razdyeli s myenye naslyedstvoto. a toi mu kaza: chovyechye, koi nye ye postavil s"diya ili dyelach nad vas? i kaza im: vnimavaitye i pazyetye sye ot vsyako koristolubyie; zashchoto zhyvot't na chovyeka nye sye s"stoi v izobilyeto na imota mu. i kaza im pritcha, kato ryechye: nivitye na yedin bogatash rodikha mnogo plod. i toi razmishlyavashye v syebe si, du-maiki: kakvo da pravya? zashchoto nyamam gdye da s"byera plodovyetye si. i ryechye: yeto kakvo shchye napravya: shchye s"borya zhitnitsitye si i shchye postroya po-golyemi, i tam shchye s"byera vsichkitye si zhita i blagata si. i shchye ryeka na dushata si: dusho, imash mnogo blaga natrupani za mnogo godini; uspokoi sye, yazh, pii, vyesyeli sye. a bog mu ryechye: glupyetso! taya noshch shchye ti iziskat dushata; a tova koyeto si prigotvil, chiye shchye b'dye? taka stava s tozi, koito s"bira imot za syebe si, i nye bogatyeye v boga. ryechye os-hchye na uchenitsitye si: zatova vi kazvam, nye sye byezpokoitye za zhivota si, kakvo shchye yadyetye, nito za tyaloto si, kakvo shchye oblyechetye. zashchoto zhyvot't ye povyechye ot khranata, i tyaloto ot oblyekloto. razglyedaitye vranitye, chye nye syeyat, nito zh'nat; tye nyamat nito skrivlishchye, nito zhit-nitsa, no pak bog koi khrani. kolko po-sk"pi styte viye ot ptitsitye! i koi ot vas mozhzye s grizhyenye da pribavi yedin lak't na r'sta si? i t'i, ako i nai-malkoto nyeshcho nye mozhhyetye stori, zashcho sye byezpokoitye za drugo? razglyedaitye kryemovyetye kak rastat; nye sye trudyat nito pryedat; no kazvam vi, nito solomon v"v vsichkata si slava nye sye ye oblichal kaktto yedin ot tyakh. i ako bog taka oblicha polskata tryeva, koyato dnyes ya ima, a utrye ya khv"rlyat v pyeshch, kolko povyechye shchye oblicha vas, malovyeri! i t'i, nye t"rsyetye kakvo da yadyetye i kakvo da piyetye, i nye sye s"mnyavaitye; zashchoto vsichko tova t"rsyat naroditye na svyeta; a otyets vi znaye, chye sye nuzhdadyete ot tova. no t"rsyetye [bozhityeto] tsarstvo i [vsichko] tova shchye vi sye pribavi. nye boi sye, malko stado, zashchoto otyets vi blagovoli da vi dadye tsarstvoto. pro-daitye imota si i davaitye milostinya; napravetye si kyesii, koito nye ovyekhtyavat, nyeizchyerpayemo s"krovishchye na nyebyesata, gdyeto kradyets nye sye pribilzhava, nito molyets izyazhda. zashchoto gdyeto ye s"krovishcheyeto vi, tam shchye b'dye i s"tsyeto vi. kr"st't vi da b'dye pryepasan i svyetilnitsitye vi zapalyeni; i sami viye da prilichaty na chovyetsi, koito chakat navstryechuarya si, kogato sye v"rnye ot svatba, za da mu otvoryat nyezabavno, shchom doidyte i pokhlopa. blazhyeni oniya slugi, chiito navstryechuar gi namyeri budni, kogato si doidyte; istina vi kazvam, chye toi shchye sye pryepashye, shchye gi nakara da syednat na trapezata i shchye doidyte da im prisluzhi. i ako doidyte na vtora strazha,

ili na tryeta strazha, i gi namyeri taka, blazhyeni sa oniya slugi. no tova da znayetye, chye ako domakin't byeshye znayel v koi chas shchyeshye da doidyte kradyets't, bdyal bi i nye bi ostavil da mu podkopayat k'shchata. b'dyetye, prochye, i viye gotovi; zashchoto v chas, kogato go nye mislitye, chovyeshkiyat sin shchye doidyte. togava pyet'r kaza: navstryechui, samo na nas li kazvash taya pritcha, ili na vsichkitye? navstryechu kaza: koi ye, prochye, onzi vveryen i blagorazumyeni nastoinik, kogato navstryechuariat mu shchye postavi nad domochadiyeto si, da im dava na vryemye opryedyelenata khrana? blazhyen onzi sluga, chiito navstryechuar, kogato si doidyte, go namyeri, chye pravi taka. istina vi kazvam, chye shchye go postavi nad tseyliya si imot. no ako onzi sluga ryechye v s"rtsyeto si: navstryechuariat mi sye zabavi, i pochnye da biye momchyetata, i momichyeta, da yadye, da piye i da sye opiva, to navstryechuariat na onzi sluga shchye doidyte v dyen, kogato toi nye go ochakva i v chas, koito nye znaye, i, kato go biye tyezsko, shchye opryedyeli nyegovata uchast s nyevyernitye. i onzi sluga, kato ye znayel volyata na navstryechuarya si, no nye ye prigotvil nito post'pil po volyata mu, shchye b'dye mnogo bit. a onzi, koito nye ye znayel i ye storil nyeshcho, koyeto zasluzhava boi, malko shchye b'dye bit. i ot vsyeki, komuto mnogo ye dadyeno, mnogo i shchye nye iziskva; i komuto sa mnogo povyerili, ot nyego povyechye shchye iziskvat. og'n doidokh da khv'rly na zemyata; i kakvo povyechye da iskam, ako sye ye vveyche zapalil? no imam kr"shchyeniye, s koyeto tryabva da sye kr'stya; i kolko sye utyesnyavam doklye sye izv'rshi! mislitye li, chye s'm dosh'l da dam mir na zemyata? nye, kazvam vi, no po-skoro razdyala. zashchoto ot syega natat'k pyetima v yedna k'shcha shchye b'dat razdyelyeni, trima protiv dvama, i dvama protiv trima. shchye sye razdyeliat bashcha protiv sin, i sin protiv bashcha; maika protiv d'shchyerya i d'shchyerya protiv maika; svyek'rva protiv snakha si, i snakha protiv svyek'rva si. kazvashye oschnye na naroda: kogato viditye oblak da sye izdiga ot zapad, vyed-naga kazvatye: d"zhd shchye vali, i taka stava. i kogato dukha yuzhyen vyat'r kazvatye: shchye stanye zhyega; i stava. litsyemyeri! litsyeto na zemyata i na nyebyeto znayetay da razt'lkuvatye, a tova vryemye kak nye znayetye da razt'lkuvatye? a zashcho i ot samo syebe si nye s'ditye shcho ye pravo? zashchoto, kogato otivash s protivnika si da sye yavish pryed upravityelya, postarai sye po p'tya da sye ot'rvyesh ot nyego, da nye bi da tye zavlyechye pri s'diyata, i s'diyata da tye pryedadye na sluzhityelya, i sluzhityelyat da tye khv'rli v t'mnitsa. kazvam ti, nikak nyama da izlyezhyesh ot tam doklye nye izplatish i nai-poslyednoto pyetachye.

13

v s"shchoto vryemye pris'stvuvakha nyakoi, koito izvyestikha na isusa za galilyeyanitye, chiyat kr'v pilat smysel s zhyertvitye im. i toi v otgovor im ryechye: mislitye li, chye tiya galilyeyani sa bili nai-gryeshni ot vsichkitye galilyeyani, ponyezhye sa

postradali taka? kazvam vi, nye; no ako sye nye pokayetye, vsichki taka shchye zaginyetye. ili misli-tye, li, chye oniya osyemnadyesyet dushi, v'rkuh koito padna siloamskata kula i gi ubi, byakha pryest'pnitsi povyecheye ot vsichki chovyetsi, koito zhyivyyat v yerusolim? kazvam vi, nye; no ako nye sye pokayetye, vsichki taka shchye zaginyetye. kaza i taya pritcha: nyakoi si imashye v lozyeto si posadyena smokovnitza; i doidyete da t'rsi plod na nyeya, no nye namyeri. i ryeche na lozarya: yeto tri godini kak dokhozhdam da t'rsya plod na taya smokovnitza, no nye namiram; otsyechi ya; zashcho da zapraznya zymyata? a toi v otgovor mu ryeche: navstryechuarya, ostavi ya i tova lyato, doklye razkopaya okolo nyeya i nasipya tor; i ako podir tova dadye plod, dobre, no ako nye, shchye ya ot-syechyesh. i yedna s"bota toi pouchavashye v yedna ot sinagogyte; i yeto yedna zhyena, koyato imashye dukh, koito i byeshye prichinyaval nyemoshchi za osyemnadyesyet godini; tya byeshye sg"rbyena i nye mozhyeshye nikak da sye izpravi. a isus, kato ya vidya, povika ya i ryeche i: zhyeno, osvobodyyena si ot nyemoshchta si. i polozhi r"tseye na nyeya; i na chasa tya sye izpravi i slavyeshye boga. a nachalnik"t na sinagoga, kato nyegoduvashe za dyeto isus v s"bota ya iztsyeli, progovaryaiiki ryeche na naroda: ima shyest dni, v koito tryabva da nye raboti; v tyakh, prochyye, dokhozhdaitye i tsyelyetye sye, a nye v s"botyen dyen. no navstryechu v otgovor mu ryeche: litsyemyeril! v s"bota nye otv"rzva li vsyeki yedin ot vas vola ili osyela si ot yaslitye i go v"vyezhdha da go napoyava? a taya, kato ye avraamova d"shchyerya, koyato satana ye d"rzhal tsyeli osyemnadyesyet go-dini, nye tryabvashye li da b"dye razv"rzana ot taya vr"zka v s"botyen dyen? i kato kaza tova, vsichki-tye mu protivnitsi sye posramikha, i tsyeliyat narod sye radvashye za vsichkiye slavni dyela, koito sye v"rshyekha ot nyego. kaza, prochyye: na kakvo prilicha bozhiiyeto tsarstvo? i na shcho da go upodobyat? prilicha na sinapovo z"rno, koyeto chovyek vzye i posya v gradinata si; i to rastyeshye i stana d"rvo, i nyebyesnyite pitisi sye podslonyavakha po klonchyetata mu. i pak kaza: na kakvo da upodobyat bozhiiyeto tsarstvo? prilicha na kvas, koito zhyena vzye i zamyesi v tri myeri brashno, doklye vkisna vsichkoto. i po p"tya si za yerusolim, minavashye pryecz gradovyetye i pryecz syelata i pouchavashye. i nyakoi si mu ryeche: navstryechui, maltsina li sa, koito sye spasyavat? a toi im kaza: podvizavaitye sye da vlyezhyete pryecz tsysnitye vrata; zashchoto vi kazvam, mnozina shchye sye starayat da vlyazat, i nye shchye mogat, slyed kato stanye domakin"t i zatvori vrata, i viye kato ostanyetye v"n, pochnyetye da khlapatye na vrata i da kazvatye: navstryechui otvori; a toi v otgovor vi kazhye: nye vi znaya otk'dye styete. togava shchye pochnyetye da kazvatye: yadokhmye i pikhmye pryed tyebye; i v nashitye ulitsi si pouchaval. a toi shchye ryeche: kazvam vi, nye znaya otk'dye styete; makhnyetye sye ot myenyete vsichki viye, koito v"rshitye nyeppravda. tam shchye b"dye plach i sk"rtsanye s"s z"bi, kogato viditye avraama, isaaka, yakova i vsichki prorotsi v bozhiiyeto tsarstvo, a syebye si, izp'dyeni v"n. i shchye doidat

ot iztok i zapad, ot syevyer i yug, i shchye syednat v bozhiiyeto tsarstvo. i, yeto, ima poslyedni, koito shchye b'dat p'rvi, i ima p'rvi, koito shchye b'dat poslyedni. v s"shchiya chas doidokha nyakoi farisyei, koito mu kazakha: izlyez i idi si ottuk, zashchoto irod iska da tye ubiye, i ryeche im: idyetye, kazhyetye na taya lisitsa: yeto izgonvam byesoye, i iztsyelyavam dnyes i utrye, i v tryetiya dyen sv"rshvam. obachye tryabva dnyes i utrye i drugi dyen da p'tuvam; zashchoto nye ye v"zmozhno prorok da zaginye v"n ot yerusolim. yerusalmiye! yerusalmiye! ti, koito izbivash prorotsiye, i s kam"ni ubivash pratyeni-tye do tyebye, kolko p"ti s'm iskal da s"byera tvoitye chada, kaktok kosoksha pribira pilitsiye si pod kri-lyetye si, no nye iskakhtyl! yeto, ostavya sye vam doma vi pust; i kazvam vi, nyama da nye vidi-tye do kogato kazhyetye: blagoslovyen koito idye v navstryechunoto imye.

14

yedna s"bota, kogato vlyezye da yadye khlyab v k"shchata na yedin ot farisyeyiskitye nachalnitzi, tye go nablyudavakha. i yeto, pryed nyego imashye nyakoi si krasnichav chovyek. i isus produma na zakonitsiye i farisyeyiye, i ryeche: pozvolyyeno li ye da lyekuva nyakoi v s"bota, ili nye? a tye m"lchakha. i toi, kato khvana chovyeka, iztsyeli go i go pusna. i ryeche im: ako padnyeshye osyl"t ili vol't na nyakogo ot vas v kladenyets, nye shchyeshye li toi na chasa da go izvlyechye v s"botyen dyen? i nye mozhakha da otgovoryat na tova. i kato zabyelyazvashye kak pokanyeniyete izbirakha p"rvitye stolovye, kaza im pritcha, dumaiki: kogato tye pokani nyakoi na svatba, nye syadai na p"rviya stol, da nye bi da ye bil pokanyen ot nyego po-pochyetyen ot tyebye, i doidyete tozi, koito ye pokanil i tyebye i nyego, i ti ryeche: otst'pi tova myasto na tozi chovyek; i togava shchye pochnyesh s"s sram da zayemash poslyednoto myasto. no kogato tye pokanyat, idi i syedni na poslyednoto myasto, i kogato doidyete tozi, koito tye ye pokanil, da ti ryeche: priyatyluyu, mini po-gorye. togava shchye imash pochit pryed vsichki tiya, koito syedyat s tyebye na trapyezata. zashchoto vsyeki, koito v"zvishava sye-bye si, shchye sye smiri, a koito smiryava syebye si shchye sye v"zvizi. kaza i na tozi, koito go byeshye pokanil: kogato davash obyed ili vyechyerya, nyedyei kani priyatylitye si, ni brataya si, ni rodninitye si, nito bogati s"syedi, da nye bi i tye da tye pokanyat, i ti b"dye otplatyyeno. no kogato davash ugoshchyeniye, pokanvai siromasi, nyed"gavi, kutsi, slyepi; i shchye b"dyesh blazhyen, zashchoto, ponyezhye tye nyamat s kakvo da ti otplatyat, shchye ti b"dye otplatyyeno v"v v"zkryesyeniyeto na pravyyednitye. i kato chu tova yedin ot syedyashchitye s nyego, ryeche mu: blazhyen onzi, koito shchye yadye khlyab v bozhiiyeto tsarstvo. a toi mu ryeche: nyakoi si chovyek dadye golyama vyechyerya i pokani mnozina. i v chasa na vyechyeryata izprati slugata si da ryeche na pokanyeniyete: doidyetye, ponyezhye vsichko ye vyecheye gotovo. a tye vsichki pochnakha yedin-odusno da sye izvinyavat. p"rviyat mu ryeche: kupikh si niva i tryabva da izlyaza da ya vidya;

molya ti sye, izvini nye. drug ryeche: kupikh si pyet chifta volovoye, i otivam da gi opitam; molya ti sye izvini nye. a drug ryeche: ozhyenikh sye, i za tova nye moga da doida. i slugata doidye i kaza tova na navstryechuarya si. togava stopanin't razgnyevyen ryeche na slugata si: izlyez skoro na gradskitye ulitsi i p'tyeki, i dovvedi tuka siromasitye, nyed'gavitye, slyepitye i kutsitye. i slugata ryeche: navstryechuaryu, kakvoto si zapovyadal stana, i oshchye myasto ima. i navstryechuariat ryeche na slugata: izlyez po p'tishchata i po ograditye, i kolkoto namerish nakarai gi da vlyazat, za da sye nap'lni k'shchata mi; zashchoto vi kazvam, chye nikoi ot pokanyenitye, nyama da vkusi ot vyechyeryata mi. a golyemi mnozhyestva v'ryyakha, zayedno s nyego; i toi sye ob'rna i im ryeche: ako doidye nyakoi pri myenye, i nye namrazi bashcha si i maika si, zhyena si, chadata si, bratyata si, i syestritye si, a oshchye i sobstvyeniya si zhiivot, nye mozhye da b'dye moi uchenyik. koito nye nosi svoya kr'st i nye v'rvy slyed myenye, nye mozhye da b'dye moi uchenyik. zashchoto koi ot vas, kogato iska da s'gradi kula, nye syada p'rvo da pryemyetnye raznoskitye, dali shchye ima s kakvo da ya doizkara? da nye bi, kato polozhi osnova, a nye mozhye da doizkara, vsichki, koito glyadat na pochnat da mu sye prismsivat i da kazvat: tozi chovyek pochna da gradi, no nye mozha da doizkara. ili koi tsar, kato otiva na vojna sryeshchu drug tsar, nye shchye syednye p'rvo da sye s'vyetva, mozhye li s dyesyet khilyadi da stoi protiv tozi, koito idye sryeshchu nyego s dvadyesyet khilyadi? inachye, dokato drugiyat ye oshchye dalyech, izprashcha poslanitsi da iskat usloviya za mir. i t'i, ako nyakoi ot vas nye sye otryeche ot vsichko shcho ima, nye mozhye da b'dye moi uchenyik. prochyeye, dobro nyeshcho ye solta, no ako samata sol obyetsyelyeye, s kakvo shchye sye popravly? tyia nye struva nito za zhyemata, nito za tor; izkhv'rlyat ya v'n. koito ima ushi da slusha, nyeka slusha.

15

a vsichkitye birnitsi i gryeshnitsi sye priblizhavakha pri nyego da go slushat. a farisyeyite i knizhnitsitye roptayekha, kazvaiki: toya priyema gryeshnitsitye i yadye s tyakh. i toi im izgovori taya pritcha, kato kaza: koi ot vas, ako ima sto ovtseye, i mu sye izgubi yedna ot tyakh, nye ostavya dyevyetydyesyetye i dyevyetyet v pustynata, i nye otiva slyed izgubynata doklye ya namyeri? i kato ya namyeri, vdiga ya na ramyenata si radostyen. i kato si doidye u doma svikva priyatyelitye si i s'syeditye si i im kazva: radvaitye sye s myenye, chye si namerikh izgubynata ovtsa. kazvam vi, chye s'shcho taka shchye ima povyeche radost na nyebyeto za yedin gryeshnik, koito sye kaye, nyezhyeli za dyevyetydyesyetye i dyevyetyet prayednitsi, koito nyamat nuzhda ot pokanyaniye. ili koya zhyena, ako ima dyesyet drakhmi, i izgubi yedna drakhma, nye zapalya svyetylo, nye pomita k'shchata, i nye t'rsi grizhlyivo doklye ya namyeri? i kato ya namyeri, svikva priyatyelitye si i s'syeditye si i kazva: radvaitye sye s myenye, zashchoto namerikh drakhmata, koyato byakh izgubila. s'shcho

taka, kazvam vi, ima radost pryed bozhiitye angelyi za yedin gryeshnik, koito sye kaye. kaza oshchye: nyakoi si chovyek imashye dvama sina. i po-mladiyat ot tyakh ryeche na bashcha si: tatye, dai mi dyela, koito mi sye pada ot imota. i toi im razdyeli imota. i nye slyed mnogo dni po-mladiyat sin si s'bra vsichko i otidye v dalyechna strana, i tam razplya imota si s razpusnatiya si zhiivot. i kato izhdivi vsichko, nas-tana golyam glad v onaya strana; i toi izpadna v lishyeniye. i otidye da sye pristavi na yedin ot grazhdanitye na onaya strana, koito go prati na polyetata si da pasye svini. i zhyelayeshye da sye nasiti s roshkovitye, ot koito yadyakha svinitye; no nikoi nye mu davashye. a kato doidye na syebe si vyeche: kolkolayemnitsi na bashcha mi imat izlish'k ot khlyab, a p'k az umiram ot glad! shchye stana da ida pri bashcha si i shchye mu ryeka: tatye, s'gryeshikh protiv nyebyeto i pryed tyebye; nye s'm vyeche dostoyen da sye naricham tvoi sin; napravli mye kato yedin ot nayemnitsitye si. i stana i doidye pri bashcha si. a kogato bye oshchye dalyech, vitya go bashcha mu, smili sye, i kato sye zavtyeche, khv'rly sye na vrata mu i go tsyeluvashe. ryeche mu sin't: tatye, s'gryeshikh protiv nyebyeto i pryed tyebye; nye s'm vyeche dostoyen da sye naricham, tvoi sin. no bashchata ryeche na slugitye si: skoro iznyesyetye nai-khubavata pryemyana i oblyechetye go, i turyetye pr'styen na r'kata mu i obushcha na nozyetye mu; dokaraitye ugoyenoto tyelye i go zakolyetye i nyeka yadyem i sye vyesyelim; zashchoto tozi moi sin bye m'rt'v, i ozhyiva, izgubyen bye, i sye namyeri. i pochnakha da sye vyesyelyat. a po-stariyat mu sin byeshye na nivata; i kato si idyeshye i sye priblizhi do k'shchata, chu pyesni i igri. i povika yedin ot slugitye i popita, shcho ye tova. a toi mu ryeche: brat ti si doidye; i bashcha ti zakla ugoyenoto tyelye, zashchoto go priye zdrav. i toi sye razs'rdi i nye iskashye da vlyezye i bashcha mu izlyezye i go molyeshye. a toi v otgovor ryeche na bashcha si: yeto, tolkova godini ti raboty, i nikoga nye s'm pryest'pil nyakoya tvoya zapovyed; no na myenye nito yarye nye si dai nyakoga da sye povyesyela s priyatyelitye si; a shchom si doidye tozi tvoi sin, koito izpoyadye imota ti s bludnitsitye, za nyego si zaklal ugoyenoto tyelye. a toi mu kaza: sinko ti si vinagi s myenye, i vsichko moye tvoye ye. no prilichno byeshye da sye razvyesylim i da sye zaradvamy; zashchoto tozi tvoi brat bye m'rt'v, i ozhyiva, i izgubyen bye, i sye namyeri.

16

kaza oshchye na uchyenitsitye si: nyakoi si bogatash imashye nastoinik, kogoto naklyevyetyikha pryed nyego, chye razplyaval imota mu. i toi go povika i mu ryeche: kakvo ye tova shcho slusham za tyebye? dai smyetka za nastoinichyestvoto si; zashchoto nye mozhyeshe vyeche da b'dyesh nastoinik. togava nastoinik't si ryeche: shcho da storya, t'i kato navstryechuariat mi otnyema ot myenye nastoinichyestvoto? nyamam sila da kopaya, da prosya sram moye ye. syetikh sye shcho da storya, za da mye priymat v k'shchitye si, kogato b'da ostranyen ot nastoinichyestvoto. i t'i, kato povika vsyeki ot

d"zhnitsiye na navstryechuarya si, kaza na p"rviya: kolko d"lzhish na navstryechuarya mi? a toi ryecheye: sto myeri maslo. i kaza mu: vzyemi zapisa si i syedni skoro ta pishi pyetdyesyet. poslye kaza na drug: a ti kolko d"lzhish? i toi ryecheye: sto myeri zhito. kaza mu: vzyemi zapisa si i pishi osyemdyesyet. i navstryechuariat mu pokhvali nyevyerniya nastoinik za gdyeto ostroumno post"pil; zashchoto chovyetsiye na toya vyeke sa po-ostroumni spryamo svooyeto pokolyeniye ot prosyetyenitaye chryez vidyelinata. i az vi kazvam, speychelyeteye si priyateli posryedstvom nyepravvednogo bogatstvo, ta, kogato sye priv"rshi, da vi priyemat v"v vyechnitaye zhilishcha. nyevnyat v nai-malkoto i v mnogoto ye vyeryen, a nyevnyat v nai-malkoto i v mnogoto ye nyevnyeryen. i t"i, ako v nyepravvednogo bogatstvo nye byakhtye vyerni, koi shchye vi povyeri istinskoto bogatstvo? i ako v chuzhdoto nye byakhtye vyerni, koi shchye vi dadye vashyeto? niko! sluzhitye nye mozhye da sluzhi na dvama navstryechuari; zashchoto ili shchye namrazi yediniya i drugiya shchye obiknye, ili shchye sye priv"rzhye k'm yediniya a drugiya shchye pryezira. nye mozhyete da sluzhitye na boga i na mamona. vsichko tova slushakha farisyeyte, koito byakha sryebrolyubtsi, i mu sye prismsivakha. i ryecheye im: viye styete, koito sye pokazvatye pravvedni pryed chovyetsiye; no bog znaye s"rtsata vi; zashchoto onova, koyeto sye tsyeni visoko myezhdu chovyetsiye, ye myerzost pryed boga. zakon"t i prorotsiye byakha do ioana; ottogava bozhieto tsarstvo sye blagovestvuva, i vsyeki na sila vlyza v nyego. no po-lyesno ye nyebyeto i zhyemyata da pryeminat, otkolkoto yedna tochka ot zakona da padnyete. vsyeki, koito napusnye zhyena si, i sye ozhyneni za druga, pryelyubodeystvuva; i koito sye zhyeni za napusnata ot m"zh, toi pryelyubodeystvuva. imashye nyakoi si bogatash koito sye oblichashye v moravo i vison, i vsyeki dyen sye vyesyelyeshye blyaskavo. imashye i yedin siromakh, na imye lazar, pokrit s"strupeyi, kogoto turyakha da lyezhi pryed portata mu, kato zhyelayeshye da sye nakhrani ot padnaloto ot trapezata na bogatash; i kuchyeyata dokhoddakha i lizhyekha ranitye mu. umrya siromakh"t; i angelyitye go zanyesokha v avraamovoto lono. umrya i bogatash"t i bye pogryeban. i v p"k"la, kato byeshye na m"ki i povdigna ochi, vidya otadlyech avraama i lazara v nyegovitye obyatiya. i toi izvika, kazvaiki: otchye avraamye, smili sye za myenye, i izpratit lazara da natopi kraya na pr"sta si v"v voda i da razklhadi yezika mi; zashchoto s"m na m"ki v toya plam"k. no avraam ryecheye: sinko, spomni si, chye ti si poluchil svoitaye blaga prizhiyete, taka i lazar zlinitye; no syega toi tuk sye utyeshava, a ti sye m"chish. i osyven vsichko tova, myezhdu nas i vas ye utv"rdyena golyama byezdna, taka, chye oniya, koito bikha iskali da minat ottuk k'm vas, da nye mogat, nito p"k ottam da pryeminat k'm nas. a toi ryecheye: kato ye t"i, molya ti sye, otchye, da go pratish v bashchiniya mi dom; zashchoto imam pyetima bratya, za da im zasvidyetyelstvuvaya, da nye bi da doidat i tye na tova m"chityelno myasto. no avraam kaza: imat moisyeya i prorotsiye; nyeka slushat tyakh. a toi ryecheye: nye otchye avraamye; no ako otidye pri tyakh nyakoi ot

m"rtvitye, shchye sye pokayata. i toi mu kaza: ako nye slushat moisyeya i prorotsiye, to i ot m"rtvitye da v"zkr"snye nyakoi, pak nyama da sye ubyedyat.

17

i ryecheye na uchyenitsiye si: nye ye v"zmozhno da nye doidat s"blaznitye; no gorko na onzi, chryez koito dokhoddhat! po-dobre bi bilo za nyego da sye okachi yedin golyam vodenichyen kam"k na vrata mu i da b'dye khv"rylen v moryeto, a nye da s"blazni yedin ot tiya malkitye. vnimavaitye na syebye si. ako pryegryeshi brat ti, sm"mri go; i ako sye pokaye prosti mu. i syedyem p"ti na dyen ako ti sgyreshi, i syedyem p"ti sye ob"rnye k'm tyebye i kazhye: pokaimam sye, proshchavai mu. i apostolyitye ryekokha na navstryechua: pridai ni vyara. a navstryechu ryecheye: ako imatye vyara kolkoto sinapovo z"rno, kazali bikhtye na taya chyernitsa: izkoryeni sye i nasadi sye v moryeto, i tya bi vi poslushala. a koi ot vas, ako ima sluga da mu orye ili da mu pasye, shchye mu ryecheye vyednaga, shchom si doidye ot nivata: vlyez da yadyesh? naprotiv nye shchye li mu ryecheye: prigotvi nyeshcho da vyechyeryam, steygni sye ta mi poshyetai, dokato yami i pyera, i podir tova ti shchye yadyesh i piyesh? nima shchye blagodari na slugata za dyeto ye izv"rshil kakkvoto ye bilo zapovyadano? [nye vyarvam]. s"shcho taka i viye, kogato izv"rshitye vsye shcho vi ye zapovyadano, kazvaitye: niye smye byezpolyezni slugi; izv"rshikhmye samo tova, koyeto byakhmye d"lzhni da izv"rshim. i v p"tuvanyeto si k'm yerusolim toi minavashye granitsata myezhdu samariya i galilyeya. i kato vlyzashye v yedno syelo, sryeshchnakha go dyesyetina prokazhyeni, koito, kato sye spryakha ot dalyech, izvikakha s"s silyen glas, kazvaiki: isusye nastavnichye, smili sye za nas! i kato gi vidiya, ryecheye im: idyetye, pokazhyetye sye na svyeshchyenitsiye. i kato otivakha, ochistikka sye. i yedin ot tyakh, kato vidiya, chye iztsyelya, v"rna sye i s"s silyen glas slavyeshye boga, i padna na lityse pri nozetyete na isusa i mu blagodaryeshye. i toi bye samaryanin. a isus v otgovor mu ryecheye: nali sye ochistikka dyesyetimata? a gdye sa dyevyetimata? nye namerikha li sye drugi da sye v"rnat i v"zddadat slava na boga, osyven toya inoplyemyennik? i ryecheye mu: stani i si idi; tvoyata vyara tye iztsyelya. a isus popitan ot farisyeyte, koga shchye doidye bozhieto tsarstvo, v otgovor im kaza: bozhieto tsarstvo nye idye taka shchoto da sye zabyelyazva; nito shchye ryekat: yeto tuk ye! ili tam ye! zashchoto, yeto bozhieto tsarstvo ye vsryed vas. i ryecheye na uchyenitsiye: shchye doidat dni, kogato shchye pozhlyelayete da viditye ponye yedin ot dnitye na chovyeshkiya sin, i nyama da viditye. i kato vi ryekat: yeto, tuk ye! da nye otidetye, nito da tichatye podirye im. zashchoto, kakto svyetkavit-sata, kogato blyesnye ot yediniya krai na khorizonta, svyeti do drugiya krai na khorizonta, taka shchye b'dye i chovyeshkiyat sin v svoya dyen. no p"rvo toi tryabva da postrada mnogo i da b'dye otkhv"rylen ot tova pokolyeniye. i kakto stana v noyevitye dni, taka shchye b'dye i v dnitye na chovyeshkiya sin; yadyakha, piyekha, zhyenyekha sye i sye om"zhvakha

do dyenya, kogato noye vlyezye v kovchyega, i doidye potop't i gi pogubi vsichki. taka s'shcho, kakto stana v lotovitye dni; yadyakha, piyekha, kupuvakha, prodavakha, sadyakha i gradyakha, a v dyenya, kogato lot izlyezye ot sodom, og'n i syara navalyakha ot nyebvyeto i gi pogubikha vsichki, - podobno na tova shchye b'dye i v dyenya, kogato chovyeshkiyat sin shchye sye yavi. v onya dyen, koito sye namyeri na k'shchniya pokriv, ako vyeshchitye mu sa v k'shchi, da nye sliza da gi vzyemye; s'shcho i koito ye na niva da nye sye vr'shcha nazad. pomnyetye lotovata zhyena. koito iska da spyechyli zhivota ili: dushata si, shchye go izgubi; a koito go izgubi, shchye go opazi. kazvam vi, v onazi noshch dvama shchye b'dat na yedno lyeglo; yediniyat shchye sye vzyemye, a drugiyyat shchye sye ostavi. dyve zhyeni shchye myelyat zayedno; yednata shchye sye vzyemye, a drugata shchye sye vzyemye, a drugatapovtoryenyeto na tyezi dumi vyerojatno ye pychatna gryeshka v izdaniyeto ot 1940 g. shchye sye ostavi. [dvama shchye b'dat na niva; yediniyat shchye sye vzyemye, a drugiyyat shchye sye ostavi]. otgovaryat mu, kazvaiki: k'dye, navstryechui? a toi im ryechye: k'dyeto ye trup't, tam shchye sye s'byerat i orlitye.

18

kaza im yedna pritcha kak tryabva vsyakoga da sye molyat, da nye oslabvat, dumaiki: v nyakoi si grad imashye yedin s'diya, koito ot boga sye nye boyeshye i chovyeka nye zachitashye. v s'shchiya grad imashye i yedna vdovitsa, koyato dokhohzdashye pri nyego i mu kazvashye: ot dai mi pravoto spryamo protivnika mi. no toi za izvyestno vryemye nye iskashye. a poslye si kaza: pri vsye, chye ot boga nye sye boya i chovyetsitye nye zachitam, pak, ponyezhye taya vdovitsa mi dosazhda, shchye i otam pravoto, da nye bi da nye izmori s byezkrainoto si dokhohzdanye. i navstryechu ryechye: slushaitye shcho kaza nyepavyedniyat s'diya! a bog nyama li da otdaye pravoto na svoitye izbrani, koito vikat k'm nyego dyen i noshch, ako i da sye bavi spryamo tyakh? kazvam vi, chye shchye im otdaye pravoto skoro. obachye, kogato doidye chovyeshkiyat sin shchye namyeri li vyara na zyeymata? i na nyakoi, koito upovavakha na syebye si, chye sa pravyyedni, i pryezirakha drugitye, kaza i taya pritcha: dvama dushi v'zlyazokha v khrama da sye pomolyat, yediniyat fariseye, a drugiyyat birnik. fariseyeyat, kato sye izpravi, molyeshye sye v syebye si taka: bozhye, blagodarya ti, chye nye s'm kato drugitye chovyetsi, grabityeli, nyepavyedni, pryelyubodeitsi i osobeno nye kato toya birnik. postya dvazh v syedmitsata, davam dyesyet'k ot vsichko shcho pridobiya. a birnik't kato stoyeshye izdalyech, nye shchyeshye nito ochitye si da podignye k'm nyebvyeto, no udryashye sye v g'rdi i kazvashye: bozhye b'di milostiv k'm myenye gryeshnika. kazvam vi, chye tozi slyezye u doma si opravan, a nye onzi; zashchoto vsyeki, koito v'zvishava syebye si, shchye sye smiri, a koito smiryava syebye si, shchye sye v'zvishi. donyesokha oshchye pri nyego mladyyentsitye si, za da sye dokosnye ot tyakh; a uchyenitsitye, kato vidyakha, sm'mrikha gi. no isus

gi povika i ryechye: ostavyetye dyechitsata da doidat pri myenye i nye gi v'zpiraitye; zashchoto na takiva ye bozhiiyeto tsarstvo. istina vi kazvam: koito nye priyemye, kato dyetyentsye, bozhiiyeto tsarstvo, toi nikak nyama da vlyezye v nyego. i nyakoi si nachalnik go popita, kazvaiki: blagi uchityelyu, kakvo da storya za da naslyedya vyechyen zhivot? a isus mu ryechye: zashcho mye narichash blag? nikoi nye ye blag, osvyyen yedin bog. znayesh zapovyedyetye: "nye ubivai"; "nye kradi"; "nye l'zhyesvidyetyelstvuvai"; "pochitai bashcha si i maika si"; a toi kaza: vsichko tova s'm opazil ot mladostta si. isus, kato go chu, ryechye mu: yedno oshchye ti nye dostiga. prodai vsye shcho imash i razdai go na siromasitye i shchye imash s'krovishchye na nyebvyeto; doidi i nye slyedvai. i toi, kato chu tova nask'rbi sye mnogo, zashchoto byeshye tv'rde bogat. i isus kato go vidya, kaza: kolko m'chno shchye vlyazat v bozhiiyeto tsarstvo, oniya koito imat bogatstvo! zashchoto po-lyesno ye kamila da minye pryez iglyeni ushi, otolkoto bogat da vlyezye v bozhiiyeto tsarstvo. a oniya, koito chukha tova ryekokha: togava koi mozhye da sye spasi? a toi kaza: nyev'zmozhnoto za chovyetsitye za boga ye v'zmozhno. a pyet'r ryechye: yeto, niye ostavikhmye svoyyeto i tye poslyedvakhmye. a toi im ryechye: istina vi kazvam, nyama nikoi, koito da ye ostavl k'shcha, ili zhyena, ili bratya, ili rodietyeli, ili chada, zaradi bozhiiyeto tsarstvo, koito da nye poluchi mnogokratno povyecheye v syegashno vryemye, a v idyeshchiya svyyat vyechyen zhivot. i kato vzye dvanadyesyettye pri syebye si, ryechye im: yeto, v'zlyazmye v yerusolim, i shchye sye izp'lni, v chovyeshkiya sin, vsichko shchye ye pisano chryez prorotsitye. zashchoto shchye b'dye pryedadyen na yezichnitsitye, koito shchye mu sye porugayat, i byezsramno shchye go osk'rbyat, i shchye go zaplyuyat, i, kogato go biyat, shchye go ubiyat; i na ttryetiya dyen shchye v'zkr'snye. no tye nye razbirakha nishcho ot tova; i taya duma byeshye skrita za tyakh, i nye razbirakha tova, koyeto sye kazvashye. a kogato toi sye priblizhavashye do yerikhon, yedin slyepyyets syedyeshye kraip'tya da prosii. i kato chu, chye minava narod, popita kakvo ye tova. i kazakha mu, chye isus nazaryanin't minava. togava toi izvika, kazvaiki: isusye, sinye davidov, smili sye za myenye! a tiya, koito v'rvyakha otrpyed go sm'mrikha, za da ml'knye; no toi oshchye povyecheye vikashye: sinye davidov, smili sye za myenye! i t'i, isus sye sprya i zapovyada da mu go dovyedat. i kato sye priblizhi popita go: kakvo iskash da ti storya? a toi kaza: navstryechui da proglyedam. isus mu ryechye: proglyedai; tvoiyata vyara tye iztsyeli. i toi vyednaga proglyeda, i tr'gna vyednaga slyed nyego, kato slavyeshye boga. i vsichkiye lyudye, kato vidyakha tova v'zdadokha khvala na boga.

19

slyed tova isus vlyezye v yerikhon, i minavashye pryez grada. i, yeto, yedin chovyek, na imye zakkhyei, koito byeshye nachalnik na birnitsitye, i bogat, iskashye da vidi isusa koi ye, no nye mozhyeshye poradi naroda, zashchoto byeshye mal'k na r'st.

i zavtyechye sye napryed i sye pokachi na yedna chyernitsa za da go vidi; ponyezhye pryez onya p't shchyehye da minye. isus kato doidye na tova myasto, poglyedna nagorye i mu ryechye: zakkhyeye, slyez skoro, zashchoto dnyes tryabva da pryestoya u doma ti. i toi pob'rza da slyezye, i priye go s radost. i kato vidyakh tova, vsichki roptayekha, kazvaiki: pri gryeshyen chovyek vlyezye da pryesyedi. a zakkhyei stana i ryechye na navstryechua: navstryechui, yeto ot syega davam polovinata ot imota si na siroma-sitye; i ako nyakak s'm ograbil nyakogo, vr'shcham mu chyetyverokratno. i isus mu ryechye: dnyes stana spasyeniye na tozi dom; zashchoto i tozi ye avraamov sin. ponyezhye chovyeshkiyat sin doidye da pot'rsi i da spasi poginaloto. i kato slushakha tova, toi prib-avi i kaza yedna pritcha, zashchoto byeshye blizo do yerusolim, i tye si mislyekha, chye bozhieto tsarstvo shchyehye vyednaga da sye yavi. zatova kaza: nyakoi si blagorodnik otidye v dalyechna strana da poluchi za syebye si tsarska vlast, i da sye v'rnye. i povika dyesyetima ot slugitye si i dadye im dyesyet mnasi; i ryechye im: t'rguvaitse s tova doklye doida. no nye-govitye grazhdani go mrazyekha, i izpratikka slyed nyego poslanitsi da kazhat: nye shchyem tozi da tsaruva nad nas. a kato poluchi tsarskata vlast i sye v'rna, zapovyada da mu povikati oniya slugi, na koito bye dal paritye za da znaye kakvo sa pripyechylili chryez t'rguvanye. doidye, prochyeye, p'rviyat i ryechye: navstryechuaryu, tvoyata mnasa spechyeli dyesyet mnasi. i ryechye mu: khubavo, dobri slugo! ponyezhye na tv'rde malkoto sye pokazva vyeryen, imai vlast nad dyesyet grada. doidye i vtoriyat i ryechye: navstryechuaryu, tvoyata mnasa prinyesy-pyet mnasi. a ryechye i na nyego: b'di i ti nad pyet grada. doidye i drug i ryechye: navstryechuaryu, yeto tvoyata mnasa, koyato pazyekh sk'tana v k'rpa; zashchoto sye boyakh ot tyebye, ponyezhye si strog chovyek; zadigash tova, koyeto nye si polozhil, i zh'nyesh, koyeto nye si posyal. navstryechuariat mu kazva: ot ustata ti shchyete s'dya, zli slugo. znayel si, chye s'm strog chovyek, koito zadigam tova, koyeto nye s'm polozhil, i zh'na koyeto nye s'm syal; togava zashcho nye vlozhi paritye mi v bankata, i az kato si doidyekh, shchyakh da gi pribyera s likhvata? i ryechye na pryedstoyashchitye: vzyemyetye ot nyego mnasata, i daitye ya na tozi, koito ima dyesyet-tye mnasi. (ryekokha mu: navstryechuaryu, toi ima vyeche dyesyet mnasi!) kazvam vi, chye na vsyeki, koito ima, shchyete sye dadye; a ot tozi, koito, nyama, ot nyego shchyete sye otnyemye i tova, koyeto ima. a oniya moi nyepriyateli, koito nye iskakha da tsaruvam nad tyakh, dovyyedetye gi tuka i posyechyetye gi pryed myenye. i kato izryechye tova, isus v'rvyeshye napryed, v'zlizaiki za yerusolim. i kogato sye priblizhi do vitfagiya i vitaniya, do kh'lma naryechyen yelyeonski, prati dvama ot uchenitsi-tye i ryechye im: idyete v syeloto, koyeto ye nas-reshcha vi, v koyeto kato vlyazite shchyete namyeri-tye yedno oslye, v'rzano, koyeto nikoi chovyek nye ye v'zsyadal; otv'rzhetye go i go dokaraitye. i ako nyakoi vi popita: zashcho go otv'rzvate? kazhyeteye taka: na navstryechua tryabva. i izpratyenitye oti-dokha i namyerikha kaktio im byeshye kazal. i kato

otv'rzakha oslyeto, ryekokha stopanitye mu: zashcho otv'rzvate oslyeto? a tye kazakha: na navstryechua tryabva. i dokarakha go pri isusa; i kato namy-atakha dryekhitye si na oslyeto, kachikha isusa. i kato v'rvyeshye toi, lyudyetye postilakha dryekhitye si po p'tya. i kogato vyeche sye priblizhavashye do pry-evalata na yelyeonskiya kh'lm, tsyaloto mnozhyestvo uchenitsi pochnakha da sye radvat i vyelyeglasno da slavyat boga za vsichkiye vyeliky dyela, koito byakha videlyi, kazvaiki: blagoslovyen tsaryat, koito idye v navstryechunoto imye; mir na nyebyeto, i slava v'v visinitye! a nyakoi ot farisyeyte myezhdnu naroda mu ryekokha: uchityelyu, sm'mri uchenitsitye si. i toi v otgovor ryechye: kazvam vi, chye ako tiya ml'knat, to kam'nitye shchyete izvikat. i kato sye priblizhi i vidya grada, plaka za nyego i kaza: da byeshye znayel ti, da! ti, ponye v tozi [tvoi] dyen, tova koyeto sluzhi za mira ti! no syega ye skrito ot ochitye ti. zash-choto shchyete doidat v'rkhutye dnye dni, kogato tvoitye nyepriyateli shchyete izdignat okopi okolo tyebye, shchyete tye obsadyat, shchyete tye otyesnyat otvryed, i shchyete tye razoryat i shchyete izbiyat zhityelitye ti v tyebye i nyama da ostavyat v tyebye kam'k na kam'k; zashchoto ti nye pozna vryemyeto, kogato byeshye posyeten. i kato vlyezye v khrama, pochna da izp'zhda oniya, koito prodavakha; i kazvashye im: pisano ye: "i dom't mi shchyete b'dye molitvyen dom". a viye go napravikhtye "razboinichyeki vy-ertyep". i pouchavashye vsyeki dyen v khrama. a glavniyte svyeshchenitsi, knizhnitsitye i narodniyte p'rvyentsi sye starayekha da go pogubyat; no nye namyerikha kakvo da storyat, ponyezhye vsichkitye lyudye byakha priyepnali pri nyego da go slushat.

20

i v yedin ot dnitye, kogato toi pouchavashye lyudyetye v khrama i propovyadvashye blagovyestiyeto, nadoidokha glavniyte svyeshchen-itsi i knizhnitsitye s'staryeishinitye i mu ryekokha: kazhi ni s kakva vlast pravish tova? ili, koi ye onzi, koito ti ye dal tazi vlast? i v otgovor im ryechye: shchyete vi zadam i az yedin v'pros, i otgovoryeteye mi: ioanovoto kr'shchyeniye ot nyebyeto li byeshye, ili ot chovyetsitye? a tye raziskvakha pomyezhdnu si, dumaiki: ako ryechyem: ot nyebyeto, shchyete kazhye: zashcho go nye povyarvakhtye? no ako ryechyem: ot chovyetsitye, vsichkitye lyudye shchyete ni ubiyat s kam'ni, zashchoto sa ubedyeni, chye ioan byeshye prorok. i otgovorikha, chye nye znayat ot k'dye byeshye. togava isus im ryechye: nito az vi kazvam s kakva vlast pravya tova. i pochna da govori na lyudyetye tazi pritcha: yedin chovyek nasadi lozye, dadye go pod nayem na zymedyeltsi, i otidye v chuzhbina za d'lgo vryemye. i v'v vryemye na byeritbata prati yedin sluga pri zymedyeltsitye za da mu dadat ot ploda na lozeto; no zymedyeltsitye go bikha i otratikha go prazyen. i izprati drug sluga; a tye i nyego bikha, sranno go osk'rbikha, i go otratikha prazyen. izprati i tryeti; no tye i nyego naranikha i izkhv'rlikha. togava stopanin't na lozeto ryechye: shcho da storya? shchyete izpratya lyubyezniya si sin; mozhye nyego da pochetyat.

no zyemyedyltsitye, kato go vidyakha, raziskakha pomyezhdu si, kato dumakha: tova ye naslyednik't; nyeka ko ubiyem, za da stanye naslyedstvoto nashye. izkhv'rlikha go v'n ot lozyeto i go ubikha. i t'i, kakvo shchye im stori stopanin't na lozyeto? shchye doidye i shchye pogubi tiya zyemyedyltsi, i shchye dadye lozyeto na drugi. a kato chukha tova ryekokha: dano nye b'dye! a toi gi poglyedna i ryeche: togava shcho znachi tova, koyeto ye pisano: "kam"k't, koito otkhv'rlikha zidaritye, toi stana glava na "g"la"? vsyeki, koito padnye v'rkuh tozi kam"k, shchye sye smazhye, a v'rkuh kogoto padnye, shchye go pr'snye. i v s'shchiya chas knizhnitsitye i glavnyte svyeshchenitsy sye starayekha da turyat r'tsyne na nyego, zashchoto razbrakha, chye toi kaza taya pritcha protiv tyakh, no sye boyakha ot naroda. i kato go nablyudavakha, pratikha izdyebnitsi, koito sye pryestravakha, chye sa pravnyeni, za da ulovyat nyakoya nyegova дума, t'i shchoto da go pryedadat na nachalstvoto i na vlastta na upravityelya. i tye go popitakha, kazvaiki: uchityelyu, znayem, chye pravo govorish i uchish, i u tyebye nyama litsyepriyatiye, no uchish bozhiya p't sporyed istinata; pravo li ye za nas da davamye dan'k na kyesarya, ili nye? a toi razbra lukavstvoto im, i ryeche im: pokazhyetye mi yedin dinarii. chii obraz i nadsip ima? i [v otgovor] kazakha: kyesaryev. a toi ryeche: togava otdavaiyte kyesaryevoto na kyesarya, a bozhityeto na boga. i nye mozhakha da ulovyat nyeshcho v dumata pryed naroda; i, zachudyeni na otgovora mu, ml'knakha. togava sye priblizhikha nyakoi ot sadukyeitye, koito tv'rdyat, chye nyama v'zkrjesyeniye, i go popitakha, kazvaiki: uchityelyu, moiseyi ni ye pisal: "ako umrye na nyakogo brat mu, koito ye zhyenyen, no ye byezdyetyen, brat mu da vzyemye zhyenata i da v'zdignye potom'k na brata si". a imashye syedmina bratya; i p'rviyat vzye zhyena i umrya byezdyetyen. i vtoriyat i tretiyyat ya vzyekha; taka s'shcho i syedminata ya vzyekha i umryakha byez da ostavyat dyetsa. a poslye umrya i zhyenata. i t'i, v'v v'zkrjesyeniye, na kogo ot tyakh shchye b'dye zhyena? zashchoto i syedminata ya imakha za zhyena. a isus im ryeche: chovyetsitye na tozi svyat sye zhyenyat i sye om'zhvat; a oniya, koito sye udostoyat da dostignat onzi svyat i v'zkrjesyeniye ot m'rtvitye, nito sye zhyenyat nito sye om'zhvat. i nye mogat vyeche da umrat, ponyezhye sa ravni na angelyitye; i, kato uchastnitsi na v'zkrjesyeniye, sa chada na boga. a chye m'rtvitye bivat v'zkrjesyeni, tova i moiseyi pokaza v myastoto dyeto pisa za k'pinata, kogato naryeche navstryechua "bog avraamov, bog isaakov i bog yakovov". no toi nye ye bog na m'rtvitye, a na zhivitye; zashchoto za nyego vsichki sa zhivi. a nyakoi ot knizhnitsitye v otgovor ryekokha: uchityelyu, ti dobre kaza. zashchoto nye smyeyekha vyeche za nishcho da go popitat. i ryeche im: kak kazvat, chye khristos ye davidov sin? zashchoto sam david kazva v knigata na psalmitye: - ryeche navstryechu na moya navstryechu: syedi otdyasno mi. doklye polozha vragovyetye ti za tvoye podnozhiye. i t'i, david go naricha navstryechu; togava kak ye nyegov sin? i kogato slushakha vsichkitye lyudye, toi ryeche na uchenitsitye si: pazyetye

sye ot knizhnitsitye, koito obichat da khodyat pryemyenyeni, i obichat pozdravi po pazaritye, p'rviyte stolovye v sinagogyte, i p'rviyte myesta po ughoshchenyiyata; koito izpoyazhdad domovyetye na vdovitsitye, i za pokaz prinasyat d'lgi molitvi. tye shchye poluchat po-golyamo os'zhdanye.

21

kato podigna ochi, isus vidya bogatitye, chye puskat darovyetye si v s'krovishchnitsata. a vidya i yedna byedna vdovitsa, chye puskashye tam dyve lyepti 2 lyepti sa ravni na 2 1/2 stotinki. i ryeche: istina vi kazvam, chye taya byedna vdovitsa pusna povechye ot vsichki; zashchoto vsichki tiya pusnakha v darovyetye [za boga] ot izlish'ka si; a taya ot nyemotiyata si pusna tsyeliya imot, shcho imashye. i kogato nyakoi govoryekha za khrama, chye ye ukrasyen s khubavi kam'ni i s posvyetyeni prinosi, ryeche: shchye doidat dni, kogato ot tova, koyeto glyedatyte, nyama da ostaneye tuk kam'k, koito da sye nye srinye. i popitakha go kazvaiki: uchityelyu, a koga shchye b'dye tova? i kak'v shchye b'dye byelyeg't, kogato pryedstoi da stanye tova? a toi kaza: vnimavaiyte da nye vi zablyudyt; zashchoto mnozina shchye doidat v moye imye i shchye kazvat: az s'm khristos, i, chye vryemyeto ye nablizhilo. da nye otidyetye podir tyakh. i kogato chuyetye za voini i razmiritsi, da nye sye uplashitye; zashchoto tiya nyeshcha tryabva p'rvo da stanat, no nye ye vyednaga sv'rshyek't. togava im kaza: narod, shchye sye povdignye protiv narod, i tsarstvo protiv tsarstvo; i shchye ima golyemi trusovye, i v razni myesta glad i mor; shchye ima i uzhasi i golyemi znamenyiyya ot nyebyeto. a pryedi da stanye vsichko tova shchye turyat r'tsyne na vas i shchye vi izgonyat, kato vi pryedadat na sinagogi i v t'mnitsi, i shchye vi izvyezhdad pryed tsarye i pryed upravityeli poradi moyeto imye. tova shchye vi sluzhi za svidyetyelstvo. i t'i, ryeshyetye v s'rtsata si da nye obmislyatyte pryedvarityelno shcho da otgovaryatyte; zashchoto az shchye vi dam t'i m'dro da otgovoritye gr'tski: usta i m'drost, shchoto vsichkitye vi protivnitsi shchye b'dat byezsilni da vi protivostoyat ili protivoryechat. i shchye b'dyetye pryedadyeni i dazhye ot rodityeli i bratya, ot rodnini i priyateli; i shchye um'rtvyat nyakoi ot vas. i shchye b'dyetye mrazyeni ot vsichki poradi moyeto imye. no i kos'm ot glavata vi nyama da zaginye. chryez tv'rdoستا si shchye pridobiyetye dushitye si. a kogato viditye yerusolim, chye ye zaobikolyen ot voiski, tova da znayetye, chye ye nablizhilo zapustyavanyeto mu. togava oniya, koito sa v yudyaya, nyeka byagat v planinitye, i koito sa vsryed grada nyeka da izlyazat v'n, a koito sa v okolnostitye da nye vlyzat v nyego. zashchoto tova sa dni na v'zdayaniye, za da sye izp'lni vsichko koyeto ye pisano. gorko na nyepraznitye i na k'rmachkitye, pryez oniya dni! zashchoto shchye ima golyamo byedstviye v stranata, i gnyav v'rkuh tiya lyudye. tye shchye padnat pod ostriyeto na nozha, i shchye b'dat otkarani v plyen po vsichkitye narodi; i yerusolim shchye b'dye t'pkan ot naroditye, doklye sye izp'lnyat vryemyenata na yezich-

nitsitye. i shchye stanat znameniya v sl'ntsyyeto, v lunata i v zvyezditye, a po zhyemata byedstviye na naroditye, kato shchye b'dat v nyedumaniyye poradi buchyeneto na moryeto i v'lnitye. chovyetsitye shchye primirat ot strakh i ot ochakvanye onova, koyeto shchye postignye vsyelenata, zashchoto nryebysniyye sili shchye sye razsklatyat. i togava shchye vidyat chovyeshkiya sin idyeshch v oblak s's sila i golyama slava. a kogato pochnye da stava tova, izpravtyetye sye i podignetye glavitye si, zashchoto izkuplyeniyeto vi nablzhava. i kaza im pritcha: poglyednyetye smokovnitsata i vsichkitye d'rvyeta. kogato vyeche pokarat, viye, kato viditye tova, sami znayetye, chye lyatoto ye vyeche blizo. s'shcho taka i viye, kogato viditye, chye stava tova, da znayetye, chye ye blizo bozhyyeto tsarstvo. istina vi kazvam, chye tova pokolyeniye nyama da pryeminye doklye nye sye sb'dnye vsichko tova. nryebeto i zhyemata shchye pryeminat, no moitye dumi nyama da pryeminat. no vnimavaitye na syebye si, da nye bi da natyegnat s'rtsata vi ot pryeyazhdanye, piyanstvo i zhityeiski grizhi, i vi postignye onya dyen vnyeapno kato primka; zashchoto taka shchye doidyete v'rku vsichki, koito zhivyeyat po litsyeto na tsyalata zhyema. no bdyetye vsyakoga, i molyetye sye, za da spoluchitye da izbyegnyetye vsichko, koyeto pryedstoi da stanye, i da stoitye pryed chovyeshkiya sin. i vsyeki dyen toi pouchavashye v khrama; a vsyaka noshch izlizabethye i noshchuvashye na kh'lma naryechyen yelyeonski. i vsichkitye lyudye podranavakha pri nyego da go slushat.

22

a nablzhavashye praznik't na byezkvasniyye khlyabovye, koito sye naricha pashka. i glavniyye svyeshchyenitsi i knizhnitsitye obmislakha kak da go um'rtvyat; zashchoto sye boyakha ot lyudyetye. togava vlyezye satana v yuda, naryechyen iskariot, koito byeshye ot chisloto na dvanadyesyettye; i toi otidy i sye sgovori s glavniyye svyeshchyenitsi i nachalnitsitye na strazhata kak da im go pryedadye. i dat sye zaradvakha, i sye obyeshchakha da mu dadat pari. i toi sye s'glasi, i t'rsyeshye sgodyen sluchai da go pryedadye, kogato bi ots'st'vualo mnozhyestvoto. i nastana dyenyat na byezkvasniyye khlyabovye, kogato tryabvashye da zhyertvuvat pashkata. i prati isus pyetra i ioana, i ryechye: idyetye i ni prigotvyetye, za da yadyem pashkata. a tye mu kazakha: gdye iskash da prigotvim? a toi im ryechye: yeto, kato vlyezyetye v grada, shchye vi sryeshchnye chovyek, koito nosi stomna s voda; idyetye podir nyego v k'shchata, v koyato vlyezye; i ryechyetye na stopanina na k'shchata: uchityelyat ti kazva: gdye ye priyemnata staya, v koyato shchye yam pashkata s uchyenitsitye si? i toi shchye vi posochi golyama gorna staya, postlana; tam prigotvyetye. i kato otidokha, namyerikha kakto im byeshye kazal; i prigotvikha pashkata. i kato doidyete chas't, toi syedna na trapyezata, i apostolitye s nyego. i ryechye im: tv'rdye mnogo s'm zhyelal da yam tazi pashka s vas pryedi da postradam; zashchoto vi kazvam, chye nyama vyeche da ya yam doklye sye

nye izp'lni v bozhyyeto tsarstvo. i kato priye chasha, blagodari i ryechye: vzyemyetye tova i razdyelyetye go pomyezhdu si; zashchoto vi kazvam, chye nyama vyeche da piya ot ploda na lozata, dokato nye doidyete bozhyyeto tsarstvo. i vzye khlyab, i, kato blagodari, razchupi go, dadye im, i ryechye: tova ye moyeto tyalo, koyeto za vas sye dava; tova pravtyetye za moye v'z'pominiyaniye. taka vzye i chashata podir vyecheryata, i ryechye: tazi chasha ye noviyat zavyet v moyata kr'v, koyato za vas sye proliva. no, yeto, r'kata na tozi, koito mye pryedava, ye s myenye na trapyezata. zashchoto chovyeshkiyat sin naistina otiva sporyed kakto ye bilo opryedyeljeno; no gorko na tozi chovyek, chryez kogoto sye pryedaval i tye pochakha da sye pitat pomyezhdu si, koi li ot tyakh shchye ye tozi, koito shchye stori tova. stana oshchye i pryepirnya pomyezhdu im, koi ot tyakh sye schita za po-golyam. a toi im ryechye: tsaryetye na naroditye navstryechuaruvat nad tyakh, i tiya, koito gi vlydeyeyat sye narichat blagodyetyeli. no viye nyedyeyete taka; a po-golyemiyat myezhdu vas nyeka stanye kato po-mladiyat, i koito nachalstvuya - kato onzi, koito sluguva. zashchoto koi ye po-golyam, tozi, koito syedi na trapyezata li, ili onzi, koito sluguva? nye ye li tozi, koito syedi na trapyezata? no az s'm vsryed vas, kato onzi, koito sluguva. a viye styte oniya, koito ustoyakhtye s myenye v moitye izpitni. zatova, kakto moyat otyets zavvyeschava tsarstvo na myenye, a az zavvyeschavam na vas, da yadyetye i da piyetye na trapyezata mi v moyeto tsarstvo; i shchye syednyetye na pryestola da s'ditye dvanadyesyettye izrailiyevi plyemyena. [i ryechye navstryechu]: simonye, simonye, yeto, satana vi iziska vsichki, za da vi pryesyeye kato zhito; no az sye molikh za tyebye, da nye oslabnye tvoyata vyara; i ti, kogato sye ob'rnyesh, utv'rdi bratyata si. pyet'r mu ryechye: navstryechui, gotov s'm da otida s tyebye i v t'mnitsi i na sm'rt. a toi ryechye: kazvam ti, pyetrye, pyetyel't nyama da pyeye dnyes, dokato nye si sye otryek'l tri p'ti, chye mye nye poznavash. i ryechye im: kogato vi pratikh byez kyesiya, byez torba i byez obushcha, ostanakhtye li lishyeni ot nyeshcho? a tye kazakha: ot nishcho. i ryechye im: no syega, koito nyama kyesiya, nyeka ya vzyemye, taka i torba; i koito nyama kyesiya, nyeka prodadye dryekhata si i nyeka si kupi nozh; zashchoto vi kazvam, chye tryabva da sye izp'lni v myenye i tova pisanie. "i k'm byezzakonnitsi bidye prichislyen" zashchoto pisanoto za myenye nablzhava k'm svoeyeto izp'lniyye. i tye ryekokha: navstryechui, yeto tuka ima dva nozha. a toi im ryechye: dovolno ye. i izlyezye da otidy po obichaya si na yelyeon-skiya kh'lm; podir nyego otidokha i uchyenitsitye. i kato sye namyeri na myastoto, ryechye im: molyetye sye da nye padnyetye v izkushyeniye. i toi sye otdyli ot tyakh kolkoto yedin khv'rlyei kam'k, i, kato kolyenichi, molyeshye sye, dumaiki: otyche, ako shchyeish, otmimi mye s tazi chasha; obachye, nye moyata volya, no tvoyata da b'dye. i yavi mu sye angel ot nyebeto i go ukryepyavashye. i kato byeshye na m'ka, molyeshye sye po-us'rdno; i potta mu stana kato golyemi kapki kr'v, koito kapekha na zhyemyata. i kato stana ot molitvata, doidyete pri

uchyenitsitye i gi namyeri zaspali ot skr'b; i ryechye im: zashcho spitye? stanyetye i molyetye sye, za da nye padnyetye v izkushenyiye. dokato oshchye govoryeshye, yeto yedno mnozhyestvo; i tozi koito sye narichashye yuda, yedin ot dvanadyesyettye, v'rvyeshye pryed tyakh; i priblizhi sye do isusa, za da go tsyelnuye. a isus mu ryechye: yudo, s tsyeluvka li pryedavash chovyeshkiya sin? i tiya, koito byakha okolo isusa, kato vidyakha kakvo shchyeshe da stanye, ryekokha: navstryechui, da udarim li s nozh? i yedin ot tyakh udaril slugata na p'rvosvyeshchenika i mu otsyechye dyasnoto ukho, a isus progovori, kazvaiki: ostavyetye do tuka; i doprya sye do ukhoto mu i go iztsyeli. a na doshlitye protiv nyego glavni svyeshchenitsi, nachalnitsi na khramovata strazha i na staryeishiniye isus ryechye: kato sryeshchu razboinik li styie izlyezli s nozhovyie i sopi? kogato byakh vsyeki dyen s vas v khrama, nye prostryakhtye r'tsyie protiv myenye. no syega ye vashiyat chas i na vlastta na t'mninata. i kato go khvanakha, zavyedokha go, i v'vyedokha go v k'shchata na p'rvosvyeshchenika. a pyet'r v'rvyeshye podirye izdalyech. i kogato byakha naklali og'n nasryed dvora i byakha nasyadali okolo nyego, to i pyet'r syedna myezhdu tyakh. i yedna sluginya, kato go vidya syednal do plam'ka, vglyeda sye v nyego i ryechye: i toya byeshye s nyego. a toi sye otrychye, kazvaiki: zhyeno, nye go poznavam. slyed malko drug go vidya i ryechye: i ti si ot tyakh. no pyet'r ryechye: chovyechye, nye s'm. i kato sye mina okolo yedin chas, drug nyakoi nastoyatlyelno kazvashye: naistina i toi byeshye s nyego; zashchoto ye galilyeyanin. a pyet'r ryechye: chovyechye, nye znaya shcho kazvash. i na chasa, dokato oshchye govoryeshye, yedin pyetyel izpya. i navstryechu sye ob'rna ta poglyedna pyetra. i pyet'r si spomni dumata na navstryechua, kak mu byeshye kazal: pryedi da propyye pyetyel't dnyes, ti tri p'ti shchye sye otrychesh ot myenye. i izlyezye v'n ta plaka gorko. i m'zhyetye, koito d'rzhakha isusa, rugayekha go i go biyekha, i kato go zakrivakha [udyakha go po litsyeto i] pitakha go, kazvaiki: poznai koi tye udari. i mnogo drugi khuli izgovorikha protiv nyego. i kato sye razs'mna, s'brakha sye narodnitye staryeishini, glavni svyeshchenitsi i knizhnitsi, i go zavyedokha v sinyedrona si i mu ryekokha: ako si ti khristos, kazhi ni. a toi ryechye: ako vi kazha, nyama da povyarvatye; i ako vi zadam v'pros, nye shchye otgovoritye. no otsyega nata'tk chovyeshkiyat sin shchye syedi otdyasno na bozhiiata sila. i tye vsichki kazakha: togava bozhiiat sin li si ti? a toi im ryechye: viye pravo kazvatye; zashchoto s'm. a tye ryekokha: kakva nuzhda imanye vyeche ot svidyetyelstvo? zashchoto sami niye chukhmye ot ustata mu.

23

togava tsyaloto mnozhyestvo tyekhni khora stana i go zavyedye pri pilata. i pochnaakha da go obvinavat, kazvaiki: namyerikhmye tozi, chye razvrashchava naroda ni, zabranayava da sye dava dan'k na kyesarya, i kazva za syebye si, chye ye khristos tsar. a pilat go popita, dumaiki: ti li si yudyeiskiyat tsar?

a toi v otgovor mu kaza: ti pravo kazvash. i pilat ryechye na glavniye svyeshchenitsi i na naroda: az nye namiram nikakva vina v toya chovyek. a tye po-nastoichivo kazvakha: toi v'lnuva lyudyetye, ponyezhye pouchava po tsyala yudyeya, kato ye pochнал ot galilyeya i ye slyedval dazhye do tuk. a pilat, kato chu tova, popita dali ye galilyeyanin chovyek't. i kato uzna, chye ye ot irodovata oblast, izprati go do iroda, koito byeshye pryez tiya dni v yerusolim. a irod, kato vidya isusa, mnogo sye zaradva, zashchoto otdavna zhyelayeshye da go vidi, ponyezhye bye slushal za nyego; i nadyavashye sye da vidi nyakoye znamyeniye ot nyego. i zapitvashye go s mnogo dumi; no toi nishcho nye mu otgovori. a glavniye svyeshchenitsi i knizhnitsitye stoyakha i silno go obvinavakha. no irod s voinitsitye si, pryeziraiki go, slyed kato mu sye poruga; oblyechye go v'v vyelikolypna dryekha, i go prati obratno na pilata. v s'shchiya dyen irod i pilat sye spriyatyelikha pomyezhdu si; zashchoto pryedi tova vrazhduvakha yedin protiv drug. togava pilat svika glavniye svyeshchenitsi, nachalnitsi i naroda, i ryechye im: dovyedokhtye mi toya chovyek kato yedin, koito razvrashchava lyudyetye; no, yeto, az go razpitakh pryed vas, i nye namyerikh v toya chovyek nikakva vina odnosno onova, za koyeto go obvinavatyie. nito p'k irod namyeril; zashchoto go ye izpratil obratno do nas; i yeto, toi nye ye storil nishcho, koyeto zasluzhava sm'rtno nakazaniye. i t'i, kato go nakazha, shchye go pusna. [a toi sye zad'lzhavashye da im pushcha na vsyeki praznik po yedin zatvornik]. no tye vsichki yednoglasno izkryeshchyakha, kazvaiki: makhni tozi i pusni ni varava. (koito, za nyakakva razmiritsa, stanala v grada, i za ubiystvo, bye khv'rlyen v t'mnitsa). i pilat pak im izvika, kato zhyelayeshye da pusnye isusa. a tye kryeshchyakha, kazvaiki: razpni go! razpni go! a toi tryeti p'tim kaza: chye kakvo zlo ye storil to? az nye namiram v nyego nishcho za koyeto da zasluzhava sm'rt; i t'i, kato go nakazha, shchye go pusna. no tye nastoyavakha s's silni glasovyie, iskaiki da b'dye razpnat; i tyekhnitye glasovyie naddyelyakha. i pilat ryeshi da izp'lni iskanyeto im: pusna onzi, kogoto iskakha, koito za razmiritsa i ubiystvo bye khv'rlyen v t'mnitsa; a isus pryedadye na volyata im. i kogato go povyedokha, khvanakha nyakogo si simona kirinyeyets, koito sye vr'shchashye ot niva, i slozhikha na nyego kr'sta, za da go nosi podir isusa. i slyed nyego v'trvyakha golyamo mnozhyestvo ot narod i ot zhyeni, koito plachyekha za nyego. a isus sye ob'rna k'm tyakh i ryechye: d'shchyeri yerusalimski, nyedeyetie plaka za myenye, no plachyetye za syebye si i za chadata si; zashchoto, yeto idat dni, kogato shchye ryekat: blazheni nyeplodnitye, i utrobitye, koito nye sa razhdali, i s'stsitye, koito nye sa k'rmlili. togava shchye pochнал da kazvat na planinitye: padnyetye v'rkhu nas, i na kh'lmovyetye: pokriitye ni. zashchoto, ako prayvat tova s's surovoto d'rvo, kakvo shchye prayvat s's sukhoto? i s nyego karakha i drugi dvama koito byakha zlodyeitsi, za da gi pogubyat. i kogato stignakha na myastoto naryechyeno lobno, tam razpnakha nyego i zlodyeitsitye yediniya otdyasno mu, a drugiya otl'yavo. a isus kaza: otchye,

prosti im, zashchoto nye znayat kakvo pravyat. i kato razdyelikha dryekhitye mu, khv'rlikha zhrye-biye za tyakh. i lyudyetye stoyakha ta glyedakha. os-hchye i nachalnitsiye go rugayekha, kazvaiki: drugi ye izbavil; nyeka izbavi syebye si, ako tozi ye bozhiyat khristos, nyegoviyat izbranik. tozhye i voinitsiye mu sye podigravakha, kato sye priblizhavakha i mu podnasyakha otsyet, i kazvakha: ako si yudyeiskiyat tsar, izbavi syebye si. a nad nyego imashye i nad-pis: toya ye yudyeiskiyat tsar. i yedin ot obyenyeniyte zlodyetitsi go khulyeshye, kazyek: nali si ti khristos? izbavi syebye si i nas! a drugiye v otgovor go sm"mra, kato kaza: ni ot boga li sye nye boish ti, koito si pod s"shchoto os"zhdenyie? i niye spravvedливо smye os"dyeni, zashchoto poluchavamye zasluzyhenoto ot tova, koyeto smye storili; a tozi nye ye storil nish-cho losho. i kaza: [navstryechui] isusye, spomni si za myenye, kogato doidyesh v tsarstvoto si. a [isus] mu ryechye: istina ti kazvam, dnyes shchye b"dyesh s myenye v raya. a byeshye vyeche oko-lo shyestiyat chas, i t'mnina pokrivyashye tsyalata zye-mya do dyevyetya chas, kato pot'mnya s"ntsyeto; i zavyesata na khrama sye razdra pryez sryedata. i isus izvika s"s silyen glas i ryechye: otchye v tvoitye r"tsye pryedavam dukha si. i tova kato ryechye, izd'khna. i stotnik"t kato vidya stanaloto, proslavi boga, kato kaza: naistina tozi chovyeke bye pravedyen. a vsichkitye mnozhyestva, nadoshli na tova zryel-ishchye, kato vizhdakha kakvo stana, vr'shchakha sye byieshchi sye v g"rdi. a vsichkitye nyegovi poz-nainitsi i zhyeniyte, koito byakha doshli podir nyego ot galilyeya, stoyakha nadalyech i glyedakha tova. i yeto, yedin chovyeke na imye isosif, koito byeshye s"vyetnik, chovyeke dob'r i pravedyen, koito nye byeshye sye s"glasil s namyeryenyeto i dyeloto im, - ot yudyeiskiya grad arimatyya, chovyeke, koito ozhi-dashye bozhieto tsarstvo, - toi otidye pri pilata i poiska isusovoto tyalo. i kato go snye, obvi go s plashchanitsa, i polozhi go v grob izsyechyen v skala, gdyeto nikoi nye bye oshchye polagan. i byeshye prig-otvityelen dyen, i s"botata nast"pvashye. i zhyeniyte, koito byakha doshli s nyego ot galilyeya, v"rvyakha izpodirye i vidyakha groba i kak byeshye polozhyeno tyaloto mu. i kato sye v"rnakha, prigotvikha aromati i miro; i v s"botata si pochivakha sporyed zapovyedta.

24

a v p"rvia dyen na syedmitsata, sutrinta rano, zhyeniyte doidokha na groba, nosyeshchi aromati-tye, koito byakha prigotvili. i namyerikha kam"ka otvalyen ot groba. i kato vlyazokha, nye namy-erikha tyaloto na navstryechua isusa. i kogato byakha v nyedoumyeniyte za tova, yeto zastanakha pryed tyakh dvama m'zhye s oslyepityelno oblyeklo. i obyetyi ot strakh, tye navyedokha litsa si do zye-myata; a m'zhyetye im ryekokha: zashcho t'rsitye zhiviya myezhdu m'rtvitye? nyama go tuka, no v"zkr"sna. spomnyetye si kakvo vi govoryeshye, kogato byeshye oshchye v galilyeya, kato kazvashye, chye chovyeshkiyat sin tryabva da b'dye pryedadyen v r"tsyetye na gryeshni chovyetsi, da b'dye razpnat, i v tryetya dyen da v"zkr"snye. i spomnikha si dumitye

mu. i kato sye v"rnakha ot groba, izvyestikha vsichko tova na yedinadyesyettye i na vsichkitye drugi. a byakha madgalina mariya, i ioanna, i mariya yakovo-vata maika i drugitye zhyeni s tyakh, koito kaza-kha tiya nyeshcha na apostolitye. a tiya dumi im sye vidyakha kato prazni prikazki, i nye vyarvakha. a pyet'r stana i izticha na groba, i kato nadnikna, vidya savanitye slozhyeni otdyelno; i otidye u doma si, chudyeiki sye za stanaloto. i, yeto, v s"shchiya dyen dvama ot tyakh otivakha v yedno syelo na imye yemaus, shyestdyesyt stadii okolo 11 kilo-myetra. dalyech ot yerusolim. i tye sye razgovaryakha pomyezhdu si za vsichko onova shcho bye stanalo. i kato sye razgovaryakha i raziskvakha, sam isus sye priblizhi i v"rvyeshye s tyakh; no ochitye im sye ud"rzhakha da go nye poznayat. i ryechye im: kakvi sa tiya dumi, koito razmyenyatyte pomyezhdu si, kato p"tuvatyte? i tye sye spyakha nat'zhyeni. i yedin ot tyakh, na imye klyeopa, v otgovor mu ryechye: samo ti li si prishlyetye v yerusolim i nye znayesh stanaloto tam tiya dni? i ryechye im: koye? a tye mu ryekokha: stanaloto s isusa nazaryanina, koito bye prorok, silyen v dyelo i v slovo pryed boga i pryed vsichkitye lyudy; i kak nashitye glavni svyeshchyen-itsi i nachalnitsi go pryedadokha da b'dye os'dyen na sm"rt i go razpnakha. a niye sye nadyavakhmye, chye toi ye onzi, koito shchye izbavi izrayila. i osvyyen vsichko tova, vyeche ye tryeti dyen otkak stana tova. pri tui i nyakoi zhyeni izmyezhdu nas ni smayakha, koito kato otishli otzarana na groba, i nye namyerili tyaloto mu, doidokha i kazakha, chye vidyeli i vidyeniye na angelyi, koito kazali, chye toi bil zhiv. i nyakoi ot oniya, koito byakha s nas, oti-dokha na groba, i namyerikha t'i katto ryekokha zhyeniyte; a nyego nye vidyeli. i toi im ryechye: o nyesmislyeni i mudni po s"rtsye da vyarvatye vsichko, koyeto sa gavorili prorotsiye! nye tryabvashye li khristos da postrada taka i da vlyeze v slavata si? i kato pochna ot moisyeya i ot vsichkitye pro-rotsi, t'lkuvashye im pisanoto za nyego v"v vsichkitye pisaniya, i priblizhikha syeloto, v koyeto otivakha; toi sye d"rzhlyeshye, kato chye otiva po-nadalyech. no tye go nudyekha, kazvaiki: ostani s nas, zashchoto ye pryvychyer, i dyenyat vyeche ye pryevalil. i toi vlyeze da ostantye s tyakh. i kato syedna s tyakh na trapezata, vzye khllyaba i blagoslovi, razchupi i dadye im. i ochitye im sye otvorikha i go poznakha; a toi stana nyevimid za tyakh. i ryekokha pomyezhdu si: nye goryeshye li v nas s"rtsyeto, kogato ni gov-oryeshye po p'tya i kogato ni t'lkuvashye pisanitya? i v s"shchiya chas stanakha i sye v"rnakha v yerusolim, gdyeto namyerikha s"brani yedinadyesyettye i tiya, koito byakha s tyakh, koito i kazakha: navstryechu naistina v"zkr"sna! i sye yavil na simona. tye p'k razpravikha stanaloto po p'tya, i kak go poznakha, kogato razchupvashye khllyaba. i kogato govoryekha za tova, sam isus zastana posryed tyakh i kaza im: mir vam! a tye sye stryesnakha i sye uplashikha, kato mislyekha, chye vizhdat dukh. i toi im ryechye: za-shcho sye smushchavatye? i zashcho sye porazhdat takiva misli v s"rtsata vi? poglyednyetye r"tsyetye mi i nozetye mi, chye s'm az s"shchiyat; popapiatye mye i vizhtye, zashchoto dukh nyama myesa i kosti,

kakto vizhdatyte, chye az imam. i kato ryeche tova, pokaza im r"tsyetye i nozyetye si. no ponyezhye tye ot radost oshchye nye vyarvakha i sye chudyekha, toi ryeche: imatye li tuk nyeshcho za yadyenye? i dadokha mu chast ot pyechyena riba [i myedyen sok]. i vzye ta yadye pryed tyakh. i ryeche im: tiya sa dumitye, koito vi govorikh, kogato byakh oshchye s vas, chye tryabva da sye izp"lni vsichko, koyeto ye pisano za myenye v moisyeyeviya zakon, v prorotsitye i v psalmitye. togava im otvori uma, za da razbyerat pisaniyata. i ryeche im: taka ye pisano, chye khristos tryabva da postrada i da v"zkr"snye ot m"rtvitye v tryetiya dyen, i chye tryabva da sye propovyadva v nyegovo imye pokayaniye i proshcheyeniye na gryekhovetye myezhdu vsichki-tye narodi, kato sye zapochnye ot yerusalim. viye styte svidyetyeli na tova. i, yeto, az izprashcham v"rkhu vas obyeshchaniyeto na ottsa mi; a viye stoitye v grada [yerusalim] dokato sye oblyechyetye s"s sila ot gorye. i gi zavvedye do yedno myasto sryeshchu vitaniya; i digna r"tsyetye si da gi blagoslovi i kato gi blagoslavyashye, otdyeli sye ot tyakh, i sye v"znyesy na nyebyeto. i tye mu sye poklonikha, i v"rnakha sye v yerusalim s golyama radost; i byakha postoyanno v khrama [khvalyeshchi i] blagoslavyashchi boga. [amin].

p'rвата povyest napisakh, o tyeofilye, za vsichko shcho isus v'rshyeshye i uchyeshye, otkak pochna do dyenya, kogato sye v'znyesy, slyed kako dadye chryez svyetyia dukh zapovyedi na apostolitye, koito byeshye izbral; na koito i pryedstavi syebye si zhiv slyed stradanieto si s mnogo vyerni dokazatylstva, kato im sye yavyavashye pryeh chyetiridysetsy dni i im govoryeshye za bozhieto tsarstvo. i kato sye s'birashye s tyakh, zar'cha im da nye napuskat yerusalam, no da chakat obyeshchanoto ot ottsa, za koyeto, kaza toi, chukhtye ot myenye. zashchoto ioan ye kr'shchaval s voda; a viye shchye b'dyetye kr'styeni s's svyetyia dukh nye slyed mnogo dni. i t'i, v'yedn'zh, kato sye s'brakha, tye go pitakha, kazvaiki: navstryechui, syega li shchye v'zv'rnyesh na izrailya tsarstvoto? toi im ryechye: nye ye za vas da znayetye godini ili vryemyena, koito otyets ye polozhil v sobstvenyena si vlast. no shchye priemyetye sila, kogato doidy v'rkuh na svyetyiat dukh, i shchye b'dyetye svidyetyeli za myenye kaktio v yerusalam, t'i i v tsyala yudyeya i samariya, i do kraya na zhyemyata. i kato izryechye tova, i tye go glyedakha, toi sye v'znyesy, i oblak go priye ot poglyeda im. i kato sye vzirakha k'm nyebyeto, kogato v'zlyashye, yeto, dvama chovyeka v byeli dryekhi zastanakha pri tyakh, koito i ryekokha: galilyeyani, zashchoto stoitye ta glyedatye k'm nyebyeto? toya isus, koito sye v'znyesy ot vas na nyebyeto, taka shchye doidy kaktio go vidyaktye da otiva na nyebyeto. togava tye sye v'rakha v yerusalam ot kh'lma naryechyen yelyeonski, koito ye blizo do yerusalam, na razstoyaniye yedin s'botyen dyen p't. i kogato vlyazokha v grada, kachikha sye v gornata staya, gdyeto zhivyeyekha pyet'r i ioan, yakov i andryei, filip i toma, vartolomey i matyei, yakov alfeyev i simon zilot i yuda yakovov. vsichki tiya yedinodushno byakha v postoyanna molitva, [i molyeniye], s nyakoi zhyeni i mariya, maikata na isusa, i s bratyata mu. pryeh tiya dni pyet'r stana posryed bratyata, (a imashye s'brano mnozhyestvo, okolo sto i dvadyesyet dushi), i ryechye: bratya, tryabvashye da sye izp'lni napisanoto, koyeto svyetyiat dukh pryedskaza chryez davidovitye usta za yuda, koito stana voditely na tiya, koito khvanakha isusa. zashchoto toi sye chislyeshye myezhdu nas, i poluchi dyal v tova sluzhyniye. toi, procheye, pridobi niva ot zaplatata na svoyata nyepravda; i kato padna stryemglav, pukna sye pryeh sryed, i vsichkiye mu chyerva iztyekokha. i tova stana izvyestno na vsichkiye yerusalmiski zhityeli, taka shchoto taya niva sye naimyenuva po yezika im akyledama, sirych, kr'vnata niva. zashchoto ye pisano v knigata na psalmitye: "zhilishchyeto mu da zapustye, i da nyama koi da zhivye v nyego; i: "drug nyeka vzyemye china mu". i t'i, ot chovyetsitye, koito družnyekha s nas pryeh vsichkoto vryemye, kogato navstryechu isus vlyashye i izlyashye myezhdu nas, kato pochna ot vryemyeto, kogato ioan kr'shchavashye i slyedva do dyenya, kogato sye v'znyesy ot nas, yedin ot tyakh tryabva da stanye svidyetyel s nas na v'zkresyenyeto mu. i taka, postavikha na sryed dvama, iosifa,

naryechyen varsava, chiyeto pryezimye bye yust, i matiya, i pomolikha sye, kazvaiki: ti, navstryechui s'rtsyevyedchye na vsichki, pokazhi onogova ot tiya dvama, kogoto si izbral, da vzyemye myastoto v tova sluzhyniye i apostolstvo, ot koyeto ots'tpi yuda, za da otidye na svoeyeto myasto. i khv'rlikha zhryebiye za tyakh, i zhryebiyeto padna na matiya; i toi sye prichisli k'm yedinadesyettye apostoli.

2

i kogato nastana dyenyat na pyetdyesyetsatsa, tye vsichki byakha na yedno myasto. i vnyezapno stana shum ot nyebyeto kato khvuchenyeto na silyen vyat'r, i izp'lni tsyalata k'shcha, gdyeto syedyakha. i yavikha im sye yezitsi kato ognyni, koito sye razdelyakha, i syedna po yedin na vsyeki ot tyakh. i tye vsichki sye izp'lnikha s's svyetyia dukh, i pochnakha da govoryat chuzhdi yezitsi, sporyed kaktio dukh't im davashye sposobnost da govoryat. a togava pryestoyavakha v yerusalam yudyei, blagochyestivi chovyetsi, ot vsyeki narod pod nyebyeto. i kato sye chu toya shum, yedna navalitsa sye s'bra; i smutikha sye, zashchoto vsyeki yedin gi slushashye da govoryat na nyegoviya yezik. i vsichki, smayani i zachudyeni, si dumakha: yeto, vsichki tiya, koito govoryat, nye sa li galilyeyani? togava kak gi slushamye da govoryat vsyeki na sobstveniyani nash yezik, v koito smye rodyni? partyni, midyani i yelamiti i zhityeli ot myesopotamiya, ot yudyeya i kapadokiya, pont i aziya, frigiya i pampfiliya, ot yegipyet i oniya strani ot liviya, koito granichat s kirinyeya, i posyetyeli ot rim - i yudyei i prozyeliti, krityani i arabi, slushamye gi da govoryat na nashitye yezitsi za vyelikitye bozhii dyela. i tye vsichki sye smayakha, i v nyedoumyeniye si dumakha yedin na drug: kakvo znachi tova? a drugi im sye prsimvakha, kazvaiki: tye sa sye napili s's sladko vino. a pyet'r, kato sye izpravi s yedinadesyettye, izdigna glasa si i im progovori, kazvaiki: yudyei, i vsichki viye, koito zhivyetye v yerusalam, nyeka vi stanye znaino, tova, i vnimavaitye v moitye dumi. zashchoto tiya nye sa piyani, kaktio viye mislytie, ponyezhye ye yedvam tryetyiat chas na dyenya; no tova ye kazzanoto chryez prorok ioila: - "i v poslyedniye dni, kazha bog, shchye izlyeya ot dukha si na vsyaka tvar; i sinovyetye vi i d'shchyeritye vi shchye prorokuvat, yunoshtitye vi shchye vyzhdat vidyeniya, i startitsye vi shchye s'nuvat s'nishcha; oschyeha i na slugitye si i na sluginitye si shchye izlivam ot dukha si. v oniya dni shchye prorokuvat. i shchye pokazha chudyesa na nyebyeto gorye, i znamyeniya na zhyemyata dolu, - kr'v i og'n, i para ot dim; s'lntsytio shchye sye pryev'rnye v t'mnina, i lunata v kr'v, pryedi da doidy vyelikiyat i byelyezhit dyen navstryechuyen. i vsyeki, koito prizovye imyeto navstryechuno, shchye sye spasi". izrailtyani, poslushaitye tiya dumi: isusa nazaryanina, m'zh zasvidyetelstvuvan myezhdu vas ot boga chryez moshchni dyela, chudyesa i znamyeniya, koito bog izv'rshi chryez nyego posryed vas, kaktio sami viye znayetye, nyego, pryedadyen sporyed opryedyelenata bozhiiya volya i pryeduznaniye, viye razpnakhtye i ubikhtye chryez r'kata na byezzakon-

nitsi; kogoto bog v"zkryesi, kato razv"rza bolkitye na sm"rtta, ponyezhye nye byeshye v"zmozhno da b'dye d"rzhan toi ot nyea. zashchoto david kazva za nyego: - "vinagi glyedakh navstryechua pryed syebe si; ponyezhye toi ye ot dyasno mi, za da nye sye poklatya; zatova sye zaradva s"rtsyeto mi, i razvysyeli yezik"t mi, a oshchye i pl"ta mi shchye pryestoyava v nadyezhda; zashchoto nyama da ostavish dushata mi v ada, nito shchye dopusnyesh tvojat svyetiya da vidi iztlyeniye. izyavil si mi p"tishchata na zhivota; v pris"stviyeto si shchye nye izp"lnish s vyesyelba". bratya, moga da vi kazha svobodno za patriarkha davida, chye i umrya i bidye pogryeban, i grob't mu ye u nas do toya dyen. i t'i, ponyezhye byeshye prorok, i znayeshye, chye bog s klyetva mu sye obyeshcha, chye ot ploda na nyegovitye chryesla [po pl't shchye v"zdignye khrista, da go] postavi na pryestola mu, toi pryedvizhdashye tova, govori za v"zkryesyeniye na khrista, chye nito toi byeshye ostavyen v ada, nito pl"tta mu vidya iztlyeniye. togova isusa bog v"zkryesi, na koyeto niye vsichki smye svidyetyeli. i t'i, kato sye v"zvisi do bozhniya dyesnitsa, i vzye ot ottsa obyeshchaniya svyeti dukh, toi izlya tova, koyeto vizhdaty i chuvatye. zashchoto david nye sye ye v"znys"l na nyebyesata, no sam toi kazva: - "ryechye navstryechu na moya navstryechu: syedi otdyasno mi, doklye polozha vragovyetye ti za tvoye podnozhie". i t'i, nyeka znaye dobre tselyiat izraillev dom, chye togova isusa, kogoto viye razpnakhye, nyego bog ye napravil i navstryechu i pomaznik. kato chukha tova, tye, uzhilyeni v s"rtsata si, ryekokha na pyetra i na drugitye apostoli: kakvo da storim, bratya? a pyet"r im ryechye: pokaitye sye, i vsyeki ot vas nyeka sye kr"sti v imyeto isus khristovo za proshcheyeniye na gryekhovetye vi; i shchye priyemyetye toya dar, svyetiya dukh. zashchoto na vas ye obyeshchaniyeto i na chadata vi, i na vsichki dalyechni, kolkoto navstryechu, shchiyat bog, shchye prizovye pri syebe si. i s mnogo drugi dumi zavavyavashye i gi uyveshchavashye, kazvaiki: izbavyetye sye ot tova izvratyeno pokolyeniye. i t'i, tiya, koito priyekha pouchenyiye mu, sye pokr"stikha; i v s"shchiya dyen sye pribavikha okolo tri khilyadi dushi. i tye postoyanstvuvakha v pouchenyiye na apostolitye, v obshcheyiye, v pryelomyavanyeto na khylyaba i v molitvitye. i strakh obzye vsyaka dusha; i mnogo chudyesa i znamenyeniya stavakha chryez apostolitye. i vsichkitye vyarvashchi byakha zayedno, i imakha vsichko obshcho; i prodavakha stokata i imota si, i razpryedylyakha paritye na vsichki, sporyed nuzhdata na vsyekigo. i vsyeki dyen pryekarvakha yedinodushno v khrama, i razchupvakha khylyab po k"shchitye si, i priyemakha khрана s radost i prostos"rdyechiye, kato khvalyekha boga, i pyechyelyekha blagovolyeniye na vsichkitye lyudye. a navstryechu vsyeki dyen pribavyashye na ts"rkvata oniya, koito sye spasyavakha.

3

yedin dyen, kogato pyet"r i ioan otivakha v khrama v dyevyetiya chas, chas't na molitvata, nyakoi nosyekha

yedin chovyek kuts ot rozhdyeniye to si. nyego slagakha vsyeki dyen pri t'i naryechenyiye krasni vrata na khrama, da prosil milostinya ot oniya, koito vlyzakha v khrama. toi, kato vidya pyetra i ioana, kogato shchyakha da vlyazat v khrama, poprosil da mu sye dadye milostinya. a pyet"r, s ioana, sye vzrya v nyego i ryechye: poglyedni ni. i toi vnimavashye na tyakh, kato ochakvashye da poluchi nyeshcho ot tyakh. no pyet"r ryechye: sryebro i zlato az nyamam; no kakvoto imam, tova ti davam; v imyeto na isusa khrista nazaryaniya, [stani i] khodi. i kato go khvana za dyasnata r"ka, digna go; i na chasa nozyetye i glyezenyiye mu dobikha sila. i toi kato skochi, izpravi sye i prokhodi; i vlyezye s tyakh v khrama ta khodyeshye i skachashye i slavyeshye boga. i vsichkitye lyudye go vidyakha da khodi i da slavi boga, i poznakha go, chye byeshye s"shchiyat, koito syedyeshye za milostinya pri krasnata porta na khrama; i izp"lnikha sye s uchudvanye i udivlyeniye za tova, koyeto byeshye stanalo s nyego. i ponyezhye [iztsyelyeniya kuts] chovyek sye d"rzhyeshye za pyetra i ioana, to vsichkitye lyudye smayani sye styekokha pri tyakh v t'i naryechenyiye solomonov tryem. a pyet"r kato vidya tova, progovori na lyudyetye: izrailtyani, zashcho sye chuditye za toya chovyek? ili zashcho sye vziratyte v nas, kato chye ot svoya sila ili blagochyestiye smye go napravili da khodi? bog avraamov, isaakov i yakovov, bog na bashchitye ni, proslavi sluzhityelya si isusa, kogoto viye pryedadokhtye, i ot kogoto sye otryekokhtye pryed pilata, kogato toi bye ryeshil da go pusnye. no viye sye otryekokhtye ot svyetiya i pravyedniya, i, kato poiskakhtye da vi sye pusnye yedin ubiyets, ubikhtye nachalnika na zhivota. no bog go v"zkryesi ot m"rtvitye, za koyeto niye smye svidyetyeli. i na osnovaniye na vyara v imyeto mu, nyegovoto imye ukryepi togova, kogoto glyedaty i poznavaty; dal' taya vyara, koyato ye chryez nyego, mu dadye pryed vsichki vas tova s"v"rshyeno zdryave. i syega, bratya, az znaya, chye viye, kakto i nachal'nitsitye vi, storikhtye tova ot nyeznaniye; no bog po toya nachin izp"lni tova, koyeto byeshye pryedizvyestil chryez ustata na vsichkitye prorotsi, chye nyegoviyat khristos shchye postrada. zatova pokaitye sye i ob"rnyetye sye, za da sye zalichat gryekhovetye vi, ta da doidat osvyezhiyeli vryemyena ot litsyeto na navstryechua, i toi da vi izprati opryedyeleniya za vas khrista isusa, kogoto tryabva da priyemat nyebyesata do vryemyeto, kogato shchye sye v"zstanovi vsichko, za koyeto ye govoril bog ot vyeke chryez ustata na svyetiye si prorotsi. zashchoto moiseyi ye kazal: "navstryechu bog shchye vi v"zdignye ot bratyya vi prorok, kakto v"zdigna myenye; nyego slushaitye v"v vsichko, kakvoto bi vi ryek"l; i vsyaka dusha, koyato nye bi poslushala toya prorok, shchye b'dye iztryebena iz lyudyetye". i vsichkitye prorotsi ot samuila i nasyetnye, koltsinata sa govori, i tye sa izvyestili za tiya dni. viye styte potomti na prorotsitye, i naslyednitsi na zavyeta, koito bog napravi s bashchitye vi, kogato kaza na avraama: "v tvoeyeto potomstvo shchye sye blagoslavyat vsichki zymni plyemyena". bog, kato v"zkryesi sluzhityelya si, p"rvo do vas go izprati, za da vi blagoslovi, kato otrv"shcha

4

i kogato tye oshchye govoryekha na lyudyete, svyeshchenitsiye i nachalnik"t na khramovata strazha i sadukyeitiye nadoidokha v"rkhu tyakh, v"zmutyeni za gdyeto tye pouchavakha lyudyete i propovydavakha, v imyeto na isusa, v"zkryesyeniyeto na m"rtvitye. i t'i, turikha r"tseye na tyakh i postavikha gi pod strazha za slyedniya dyen, zashchoto byeshye vyechye privyechyer. a mnozina ot tiya, koito chukha slovoto povyarvakha; i chisloto na povyarvalitye m"zhye stigma do pyet khilyadi. i na drugiya dyen sye s"brakha v yerusalim nachalnitsiye im, staryeishin-itye i knizhnitsiye; i p"rvosvyeshchenik"t anna, i kaiafa, ioan, alyeksand"r i vsichki, koito byakha ot p"rvosvyeshchenichyeskiya rod. i kato postavikha pyetra i ioana nasryed, pitakha gi: s kakva sila, ili s koye imye, izv"rshikhtye tova? togava pyet"r, izp"lnyen s"s svyetiya dukh, im ryechye: nachalnitsi narodni i staryeishini, ako ni izpitvatye dnyes za yedno blagodyeyaniye storyeno na nyemoshchyen chovyek, chryez kakvo bidye toi iztsyelyen, da znayete vsichki viye i vsichkitye izrailyevi lyudye, chye chryez imyeto na isusa khrista nazaryanina, kogoto viye razpnakhtye, kogoto bog v"zkryesi ot m"rtvitye, chryez tova imye toya chovyek stoi pryed vas zdrav. toi ye kam"k"t, koito viye zidaritye pryetryakhtye, koito stana glava na "g"la. i chryez nikoi drug nyama spasyeniye; zashchoto nyama pod nyebeto drugo imye dadyeno myezhdu ili: otkrito na. chovyetsiye, chryez koyeto tryabva da sye spasim. a tye, kato glyedakha d"rzostta na pyetra i ioana i byakha vyechye zabylezhili, chye sa nyegramotni i nyeuchyeni chovyetsi, chudyekha sye; i poznakha, chye sa bili s isusa. a kato vidyakha iztsyelyeniya chovyek stoyashch s tyakh, nyamakha kakvo da protivoryechat. zatova, kato im zapovyadakha da izlyazat v"n ot sinyedrona, s"vyeshchavakha sye pomyezhdu si, kazvaiki: kakvo da storim na tiya chovyetsi, zashchoto na vsichkitye yerusalimski zhityeli ye izvyestno, chye byelyezhito znamyeniye stana chryez tyakh; i nye mozhym da go oprovryegayem. no za da sye nye raznasya povyechye myezhdu lyudyete, nyeka gi zaplashim, ta da nye govoryat vyechye nikomu v tova imye. prochyete, tye gi povikakha ta im zar"chakha da nye govoryat nikak nito da pouchavat v isusovoto imye. a pyet"r i ioan v otgovor im ryekokha: pravo li ye pryed boga da slushamye vas, a nye boga, razs"dyete; zashchoto niye nye mozhym da nye govorem tova shcho smye vidyeli i chuli. a tye, kato gi zaplashikha iznovo, pusnakha gi, ponyezhye nye znayekha kak da gi nakazhat, poradi lyudyete, zashchoto vsichki slavyekha boga za stanaloto. zashchoto chovyek"t, nad kogoto sye izv"rshi tova chudo na iztsyelyeniye, byeshye na povyechye ot chyetriridesyet godini. i kogato gi pusnakha, tye doidokha pri svoite si ta izvyestikha vsichko shcho im ryekokha glavni-tye svyeshchenitsi i staryeishinitye. a tye kato chukha, izdignakha yedinodushno glas k"m boga i ryekokha: vladiko, ti si bog, koito si napravil

nyebeto, zyemyata, moryeto i vsichko shcho ye v tyakh, ti chryez svyetiya dukh, govoryeshch chryez ustata na slugata ti, bashcha na davida, si ryek"l: - "zashcho sye razryavakha naroditye, i lyudyete namislyuvakha suyeti? op"lchvakha sye zymnitye tsarye, i upravnitsiye sye s"birakha zayedno, protiv navstryechua i protiv nyegoviya pomazanik". zashchoto naistina i irod i pontiiski pilat, s yezichnitsiye i izrailyeviye lyudye, sye s"brakha v toya grad protiv tvoya svyet sluzhityel isusa, kogoto si pomazal, za da izv"rshat vsichko shcho tvoyata r"ka i tvoyata volya sa opryedyelili da stanye. i syega, navstryechui, poglyedni na tyekhnitye zaplashvaniya, i dai na svoite slugi da govoryat tvoeyeto slovo s p"lna d"rzost, dokato ti prostirash r"kata si da iztsyelyavash i da stavat znamyeniya i chudyesa chryez imyeto na tvoya svyet sluzhityel isusa. i kato sye pomolikh, potryesy sye myastoto, gdyeto byakha s"brani; i vsichki sye izp"lnikha s"s svyetiya dukh, i s d"rzost govoryekha bozhiiyeto slovo. a mnozhyestvoto na povyarvalitye imashye yedno s"rtsye i dusha; i ni yedin ot tyakh nye kazvashye, chye nyeshcho ot imota mu ye nyegovo, no vsichko im byeshye obshcho. i apostolitye s golyama sila svidyetyelstvuvakha za v"zkryesyeniye na navstryechua isusa; i golyama blagodat pochivashye nad vsichki tyakh. pa i nikoi ot tyakh nye byeshye v lishyeniye; zashchoto vsichki, koito byakha stopani na nivi ili na k"shchi, prodavakha gi, i donasyakha tsyenata na prodadyenoto, i slagakha ya pri nozyetye na apostolitye; i razdavashye sye na vsyekigo sporyed kolkoto imashye nuzhda. taka iosif, naryechyen ot apostolitye varnava (koyeto znachi sin na uvyeschaniye), lyevit, rodom kipryanin, kato imashye zyemya, prodadye ya, i donesyete paritye ta gi slozhi pryed nozyetye na apostolitye.

5

a nyakoi si chovyek na imye ananiya, s zhyena si sap-fira, prodadye imot, i zad"rzha nyeshcho ot tsyenata, s"s znaniyeto na zhyena si; i donesyete yedna chast i ya slozhi pryed nozyetye na apostolitye. a pyet"r ryechye: ananiye, zashcho izp"lni satana s"rtsyeto ti, da izl"zhyesh svyetiya dukh i da zad"rzhish ot tsyenata na nivata? dogdyeto stoyeshye nyeprodadyena nye byeshye li tvoya? i slyed kato sye prodadye, nye byakha li paritye v tvoya vlast? zashcho si namislil tova nyeshcho v s"rtsyeto si? nye si izl"gal chovyetsi, no boga. i ananiya, kato slushashye tiya dumi, padna i izd"khna; i golyam strakh obzye vsichki, koito chukha tova. i po-mladitye m"zhye stanakha, obvikha go i go iznyesokha ta go pogryebakha. i kato sye minakha okolo tri chasa, vlyezye zhyena mu, byez da znaye za stanaloto. i pyet"r ya popita: kazhi mi za tolkova li prodadokhtye nivata? i tyia ryechye: za tolkova. a pyet"r i ryechye: zashcho sye s"glasikhtye da izkusitye navstryechuniya dukh? yeto nozyetye na tiya, koito pogryebakha m"zha ti, sa na vrata, i shchye iznyesat i tyebe. i tyia na chasa padna do nozyetye mu i izd"khna; a momtsiye, kato vlyazokha, namyerikha ya m"rtva, i iznyesokha ya, ta ya pogryebakha do m"zha i. i golyam strakh obzye

tsyalata ts"rkva i vsichki, koito chukha tova. i chryez r"tsyete na apostolitye stavakha mnogo znamenyaniya i chudyesa myezhdu lyudyete, (i tye vsichki byakha yedinodushno v solomonoviya tryem; a ot drugitye nikoi nye smeyeshye da sye pris'yedini k"m tyakh; lyudyete, obachye, gi vyelichayekha; i oshchye po-golyamo mnozhyestvo povyarvali v navstryechua m"zhye i zhyeni sye pribavyakha), taka shchoto dazhye iznasyakha bolnitye po ulitsitye i gi slagakha na postyelki i na lyegla, ta, kato zaminavashye pyet"r, ponye syankata mu da zasynegne nyakogo ot tyakh. s"birashye sye oshchye i mnozhyestvo ot gradovyetye okolo yerusalam ta nosyekha bolni i izm"chvanitye ot nyechistitye dukhovye; i vsichki sye iztselyavakha. togava stanakha p"rvosvyeshchenik"t i vsichki, koito byakha s nyego, s"stavlyavashchi sadukyeiskata syekta, ta, izp"lnyeni s"s zavist, turikha r"tsye na apostolitye i polozhikha gi v obshchata t"mnitsa. no angel ot navstryechua pryez noshchta otvori vratata na t"mnitsata ta gi izvyedye i ryechye: idyetye, zastanyetye v khrama ta govoryetye na lyudyetye vsichkitye dumi na toya zhivot. tye, kato chukha tova, na s"mvanye vlyazokha v khrama i pouchavakha. a p"rvosvyeshchenik"t doidyе s oniya, koito byakha s nyego i, kato svikakha sinyedri-ona i tsyaloto starayeishinstvo na izrail'tyanitye, pratikha v t"mnitsata da dovyedat apostolitye. no sluzhityelitye, kato otidokha, nye gi namyerikha v t"mnitsata; i v"rnakha sye ta izvyestikha, kazvaiki: t"mnitsata namyerikhmye zaklyuchyena tv"rde zdravo, i strazharite da stoyat pri vratata; no kato otvorikhmye, nye namyerikhmye nikogo v"trye. a nachalnik"t na khranovata strazha i glavnyte svyeshchenitsi kato chukha tiya dumi, byakha v nyedoumyeniye poradi tyakh, ta sye chudyekha kakvo shchye poslyedva ot tova. no doidyе nyakoi si ta im izvyesti: yeto chovyetsitye, koito turikhtye v t"mnitsata, stoyat v khrama i pouchavat lyudyete. togava otidye nachalnik"t s"s sluzhityelitye i gi dovyedye, obachye, byez nasiliye, zashchoto sye boyakha ot lyudyetye, da nye bi da gi zamyervat s kam"ni. i kato gi dovyedokha, postavikha gi pryed sinyedri-ona; i p"rvosvyeshchenik"t gi popita, kazvaiki: strogo vi zapryetikhmye da nye pouchavatye v tova imye; no yeto nap"lnili styе yerusalam s ucheniyeto si, i v"znameryavatyе da dokaratye v"rkhu nas kr"vta na toya chovyek. a pyet"r i apostolitye v otgovor ryekokha: podobava da sye pokoryavamyе na boga, a nye na chovyetsitye. bog na bashchitye ni v"zkryesi isusa, kogoto viye ubikhtye kato go povyesikhtye na d"rvo. nyego bog v"zvisi do dyesnitsata si za nachalnik i spasilye, da dadye pokayaniye na izrail'ya i proshchyiye na gryekhovetye. i niye smye svidyetyeli [nyemu] za tiya nyeshcha, kakto ye i svyetyiyat dukh, kogoto bog dadye na oniya, koito mu sye pokoryavat. a tye, kato chukha tova, k"sakha sye ot yad, i v"znameryavakha da gi ubiyat. no yedin fariseye, na imye gamaliil, zakonouchityel, pochitan ot vsichki lyudyе, sye izpravi v sinyedri-ona i zapovyada da izvyadyat v"n apostolitye za malko vryemye; i ryechye na s"bora: izrail'tyani, vnimavaiye dobre kakvo shchye napravitye na tiya chovyetsi. zashchoto v pryedishni dni v"stana tyevda

i pryedstavyashye syebye si za golyam chovyek, k"m kogoto sye pris'yedinikha okolo chyetiristotin m"zhye na broi; koito bidye ubit, i vsichki, koito mu sye pokoryavakha, sye razpilyakha i izchyeznakha. slyed nyego v"stana galileyanin"t yuda pryеz vryemyeto na zapisvanyeto, i otvlyechye slyed syebye si nyakoi ot lyudyetye; i toi zagina, i vsichki, koito mu sye pokoryavakha, sye razpr"snakha. i syega vi kazvam, ottyeglyetye sye ot tiya chovyetsi i ostavyetye gi, zashchoto, ako tova namyeryeniye ili tova dyelo ye ot chovyetsi, shchye sye povali; no ako ye ot boga, nye shchye mozhyetye go povali. pazyetye sye da nye bi da sye namyeritye i bogoprotivnitsi. i tye go poslushakha: i, kato povikakha apostolitye, bikha gi, i zar"chakha im da nye govoryat v isusovoto imye, i gi pusnakha. a tye si otidokha ot sinyedri-ona, v"zradvani zagdyeto sye udostoikha da pryet"rpyat opozoryavanye za isusovoto imye. i ni yedin dyen nye pryestavakha da pouchavat i da blagovestvuvat i v khrama i po k"schchitye si, chye isus ye khristos.

6

a pryеz tiya dni, kogato sye umnozhavakha uchyen-itsitye, v"znika ropot ot gr"tskitye yudyе protiv yevryeiskitye, zagdyeto v"v vsyekidnyevnoto razdavanye na potrebnostitye tyekhnitye vdovitsi bili pryenyebryegvani. po tova, dvanadysyetye svikakha vsichkitye uchyenitsi i ryekokha: nye ye dobre niye da ostavim bozhiiyeto slovo i da pris-luzhvamye na trapyezi. i t'i, bratya, izbyeryetye izmyezhdu vas syedyem dushi s odobryen karakter, izp"lnyeni s dukha i s m"drost, koito da postavim na taya rabota. a niye shchye postoyanstvuvamyе v molitvata i v sluzhyeniye na slovoto. i tova pryed-lozhyeniye sye kharyesa na tsyaloto mnozhyestvo; i izbrakha stefana, m"zh p"lyen s vyara i s"s svyetyiya dukh, i filipa, prokhora, nikanora, timona, parmyena i nikolaya, yedin prozyelit ot antiokhiya. tyakh postavikha pryed apostolitye: i tye, kato sye pomolikka, polozhikha r"tsye na tyakh. i bozhiiyeto uchyniye rastyeshye, i chisloto na uchyenitsitye v yerusalam sye umnozhavashye tv"rde mnogo; i golyamo mnozhyestvo ot svyeshchenitsitye sye podchinyavakha na vyarata. a stefan, p"lyen s blagodat i sila, v"rshyeshye golyemi chudyesa i znamenyaniya myezhdu lyudyetye. togava nyakoi ot sinagogata naryechyena sinagoga na libyertintsitye, i ot kirinyeitsitye i alyeksandritsitye, i nyakoi ot kilikiya i aziya, podignakha sye i sye pryepi-rakha s"s stefana. no nye mozhakha da protivostoyat na m"drostta i dukha, s koito toi govoryeshye. togava poduchikha chovyetsitye da kazvat: chukhmye go da govori khulni dumi protiv moisyeya i protiv boga. i podbudikha lyudyetye s"s starayeishinitye i knizhnitsitye, i kato otidokha v"rkhu nyego, ulovikha go i go dokarakha v sinyedri-ona, gdyeto postavikha l"zhysvidyetyeli, koito kazakha: toya chovyek nyeprestanno govori dumi protiv tova svyeto myasto i protiv zakona; zashchoto go chukhmye da kazva, chye toya isus nazaryanin shchye razrushiti tova myasto, i shchye izmyeni obryeditye, koito moisyei ni ye pryedal. i vsichki,

koito syedyakha v sinyedrona, kato sye vglyedakha v nyego, vidyakh lityseto mu, kato chye byeshye lit-sye na angyl.

7

togava p"rvosvyeshchyenik"t ryeche: taka li ye tova? a toi kaza: bratya i bashchi, slushaitye - bog na slavata sye yavi na otsna ni avraama, kogato byeshye v mye-sopotamiya, pryedi da sye zasyeli v kharan, i mu ryeche: "izlyez iz otyecheystvoto si i iz roda si, ta doidi v zye-myata, koyato shchye ti pokazha". togava toi izlyezye ot khaldyeiskata zye-myia i sye zasyeli v kharan. i ottam, slyed sm"rtta na bashcha mu, bog go pryesyeli v taya zye-myia, v koyato viye syega zhivyyeteye. i nye mu dadye naslyedstvo v nyeya ni kolkoto yedna st"pka ot noga, a obeshcha sye da ya dadye za prityezhaniye nyemu i na potomstvoto mu slyed nyego, dokato toi oshchye nyamashye chado. i bog mu govori v smis"l, chye nyegovyete potomtsi shchyakha da b'dat pryesyeleni v chuzhda zye-myia, gdyeto shchyakha da gi porobyat i prityesnyavat chyetiristotin godini. no az, ryeche bog, shchye s"dyia naroda, na koito shchye robuvat; i podir tova shchye izlyazat i shchye mi sluzhat na tova myasto. i mu dadye v zavyet obryazvanyeto; i taka avraam rodi isaaka, i obryaza go v osmiya dyen; isaak rodi yakova, a yakov dvanadyesettye patriarsi. a patriarsitye zavidyakha na iosifa ta go prodadokha v yegypyet; bog, obachye, byeshye s nyego. i go izbavi ot vsichkitye mu byedi, i mu dadye blagovolyeniye i m'drost pryed yegypyetskiya tsar faraona, koito go postavi uprav-ityel nad yegypyet i nad tsyeliya si dom. i nastana glad po tsyalata yegypyetska i khanaanska zye-myia, i golyamo byedstviye; i bashchitye ni nye namirakha pryekhrana. a yakov, kato chu, chye imalo zhito v yegypyet, izprati p"rvi p't bashchitye ni; i na vtori p't iosif sye otkri na bratyata si, i iosifoviyat rod stana izvyestyn na faraona. iosif prati da povikat bashcha mu yakova i tsyeliya mu rod, syedymdysyet i pyet dushi. i t'i, yakov slyezye v yegypyet, gdyeto um-rya, toi i bashchitye ni; i pryenyasokha gi v sikhym, ta gi polozhikha v groba v sikhym, koito avraam byeshye kupil, s tsyena v sryebro ot sinovyetye na yemora. a kato nablizhavashye vryemyeto da sye izzp"lni obyeshchaniyeto, koyeto bog byeshye utv"rdil na avraama, lyudyetye byakha narasli i sye um-nozhili v yegypyet, doklye sye izdigna drug tsar nad yegypyet, koito nye poznavashye iosifa. toi s ko-varno post"pvanye protiv nashiya rod dotolkova pri-tyesnyavashye bashchitye ni, shchoto da khv"rlyia dyetsata im, za da nye ostavat zhivi. v tova vryemye sye rodi moysyei, koito byeshye pryekrasno dyetye, i kogoto khranikha tri myesyetsa v bashchiniya mu dom. i kogato go khv"rlikha, faraonovata d"shchyerya go vzye i go otkhrani za svoi sin. i moysyei byeshye nauchyen na vsichkata yegypyetska m'drost, i bye silyen v slovo i v dyelo. a kato nav"rshvashye chye-tiridyesyetata si godina, doidye mu na s"rtsye da posyeti bratyata si izrailtyanitye. i vzhidaiiki yedin ot tyakh onyeppravdan, zashchiti go, i otm"sti za prityesnyeniya kato porazi yegiptyanina, mislyeiki, chye bratyata mu shchye razbyerat, chye bog chryez

nyegovata r"ka im dava izbavlyeniye; no tye nye razbrakha. na slyedniya dyen toi im sye yavi, kogato dvama ot tyakh sye biyekha, i kato iskashye da gi pomiri, kaza: chovyetsi, viye styte bratya; zashcho sye onyeppravdavatyte yedin drug? a toya, koito onyepprav-davashye blizhniya si, go otbl"sna, i ryeche: koiti tye ye postavil nachalnik i s"diya nad nas? i myenye li iskash da ubiyesh kaktto ubi vchyera yegiptyan-ina? poradi taya duma, moysyei pobiyagna i stana pr-ishyelyets v madiamskata zye-myia, gdyeto rodi dvama sina. i kato sye nav"rshikha chyetiridyesyet go-dini, yavi mu sye angyl navstryechuyen v pustiny-ata na sinaiskata planina, vsryed plam"ka na yedna zapalyena k"pina. a moysyei, kato vidya glyedkata, pochudi i sye; no kogato sye priblizhavashye da pryeglyeda, doidye glas ot navstryechua; "az s"m bog na bashchitye ti, bog avraamov, isaakov i yakovov". i moysyei sye raztryepyeri i nye smyeyeshye da po-glyednye. i navstryechu mu ryeche: "izui obushchata ot nozyetye si, zashchoto myastoto, na koyeto stoish, ye svyeta zye-myia. vidyakh, vidyakh zlostradanieto na lyudyetye mi, koito sa v yegypyet, chukh styen-naniyeto im, i slyazokh za da gi izbavya. doidi, prochyeye, i shchye tye izpratya v yegypyet". tozi moysyei, kogoto byakha otkazali da priyemat, kato mu ryekokha: koiti tye postavi nachalnik i s"diya? nyego bog, chryez r"kata na angyla, koito mu sye yavi v k"pinata, prati i za nachalnik i za izbavityel. toi gi izvyedye, kato v"rshi chudyesa i znamyeniya v yegypyet, v chyervyenoto more i v pustinyata pryez chyetiridyesyet godini. tova ye s"shchiyat moysyei, koito ryeche na izrailtyanitye: "bog shchye vi v"zdigne ot bratyata vi prorok, kaktto v"zdigna i myenye", tova ye onya, koito ye bil v ts"rkvata v pustinyata zayedno s angyla, koito mu govoryeshye na sinaiskata planina, kaktto i s bashchitye ni, koito i priye zhivotovorni dumi, da gi pryedadye na nas: kogoto nashitye bashchi nye iskakha da poslushat, no go otkhv"rlikha, i sye pov"rnakha s"s"rtsata si v yegypyet, kazvaiki na aarona: "napravi ni bo-govy, koito da khodyat pryed nas, zashchoto toya moysyei, koito ni izvyedye iz yegypyetskata zye-myia, nye znayem shcho mu stana". i pryez oniya dni tye si napravikha tyelye, i prinyesokha zhyertva na idola i, sye vyeselyakha s tova, koyeto tyekhnitye r"tsye byakha napravili. zatova bog sye otv"rna ot tyakh, i gi pryedadye da sluzhat na nyebyesnoto voin-stvo, kaktto ye pisano v knigata na prorotsitye: - "domye izrailyei, na myenye li prinasayakhtye zaklani zhivotni i zhyertvi chyetiridyesyet godini v pustiny-ata? naprotiv, nosyekhtye skiniyata na molokha, i zvyezdata na boga ryefana, izobrazhyeniya, koito si napravikhtye, za da im sye klanyaty; zatova, shchye vi pryesyelya ottat"k vavilon". skiniyata na svidyetyelstvoto byeshye s bashchitye ni v pustiny-ata, sporyed kaktto zapovyada onya, koito kaza na moisyeya da ya napravi po obraza, koito bye vidyal; koyato nashitye bashchi po ryeda si priyekha i vnye-sokha s isusa naviyeva v"v vladenyiyata na naro-ditye, koito bog izgoni pryed nashitye bashchi; i taka stoyeshye do dnitye na davida, koito pridobi bozhiiyeto blagovolyeniye, i poiska da namyeri obital-ishchye za yakovoviya bog. a solomon mu postroi

dom. no vsyevishniyat nye obitava v r"kotvoryeni khamovye, kakto kazva proroka: "nyebyeto mi ye pryestol, a zymyata ye moye podnozhie; kak"v dom shchye postroitye za myenye? kazva navstryechu, ili kakvo ye myastoto za moya pokoi? nye napravi li moyata r"ka vsichko tova?" koravovratni i s nyeobryazano s"rtsye i ushi! viye vsyakoghe sye protivitye na svyetyia dukh; kakto pravyekha bashchitye vi, taka pravitye i viye. kogo ot prorotsitye nye gonikha bashchitye vi? a oshchye i izbikha oniya, kako pryedizvyestikha za dokhohzdanyeto na tozi pravvednik, na kogoto viye syega stanakhtye pryedatyeli i ubiitsi, - viye, koito priyekhtye zakona chryez angylsko sluzhyeniye, i go nye opazikhtye. a kato slushakha tova, s"rtsata im sye k"sakha ot yad, i tye sk"rtsakha s"s z"bi na nyego. a styefan, bideyki p"lyen s"s svyetyia dukh, poglyedna na nyebyeto, i vidya bozhiiata slava i isusa stoyashch ot-dyasno na boga; i ryeche: yeto, vizhdam nyebyesata otvoryeni, i chovyeshkiyat sin stoyashch ot-dyasno na boga. no tye, kato izkryeshchyakha s"s silyen glas, zapushikha si ushitye i yedinodushno sye spusnakha v"rkhu nyego. i kato go iztlaskakha v"n ot grada, khv"rlyakha kam"ni v"rkhu nyego. i svidyetyelite slozhikha dryekhtye si pri nozetye na yedin mom"k na imye savyel. i khv"rlyakha kam"ni v"rkhu styefana, koito prizovavashye khrista, kazvaiki: navstryechui isusy, priyemi dukha mi. i kato kolyenichi, izvika s"s silyen glas: navstryechui, nye im schitai toya gryakh. i kato ryeche tova, zasp.

8

a savyel odobryavashye ubivanyeto mu. i na s"shchiya dyen sye podigna golyamo gonyeniye protiv ts"rkvata v yerusolim; i tye vsichki s izklyucheniye na apostolitye, sye razpr"snakha po yudeyskiye i samariiskitye okr"zi. i nyakoi blagochyestivi chovyetsi pogryebakha styefana i ridakha za nyego tv"rdye mnogo. a savyel opustoshavashye ts"rkvata kato v-lizashye v"v vsyaka k"shcha i zavlichashye m"zhye i zhyeni ta gi pryedavashye v t"mnitsa. a tiya, koito byakha sye razpr"snali, obikalyakha i razglasyavakha blagovyestiyeto. taka filip slyezye v grad samariya i im propovyadvashye khrista. i narod"t yedinodushno vnimavashye na tova, koyeto filip im govoryeshye, kato slushakha vsichko, i vizhdakha znamyeniya, koito v"rshyeshye. zashchoto nyechistitye dukhovye, kato vskakha s"s silyen glas, izliza-kha ot mnozina, koito gi imakha; i mnozina paralizirani i kutsi bidokha iztsyelyeni, t"i shchoto nastana golyama radost v onya grad. a imashye ot ponapryed v grada yedin chovek na imye simon, koito, kato, pryedstavlyashye syebye si za nyakakva vye-likha lichnost, pravyeshye magii i uchudvashye nasye-lyenyeto na samariya. na nyego vnimavakha vsichki, ot mal"k do golyam, kazvaiki: toya ye taka naryechyena v yelika bozhiiya sila. i vnimavakha na nyego, ponyezhye za dosta vryemye gi byeshye uchudval s magiitye si. no kogato povyarvakha na filipa, koito blagovestvuvashye za bozhiieto tsarstvo i za isus khristovoto imye, kr"shchavakha sye m"zhye i zhyeni. i simiyat simon povyarva i, kato sye kr"sti, pos-

toyanno pridruzhavashye filipa, ta, kato glyedashye, chye stavat znamyeniya i vyeliki dyela, udivlyavashye sye. a apostolitye, koito byakha v yerusolim, kato chukha, chye samariya priyela bozhiieto uchyeniye, pratikha im pyetra i ioana, koito, kato slyazokha, pomolikha sye za tyakh za da priyemast svyetyia dukh; zashchoto toi nye byeshye slyaz"l oshchye ni na yedin ot tyakh; a samo byakha kr"styeni v isus khristovoto imye. togava apostolitye polagakha r"tsye na tyakh i tye priyemakha svyetyia dukh. a simon, kato vidya, chye s polaganyeto na apostolskitye r"tsye sye davashye svyetyia dukh, pryedlozhi im pari, kazvaiki: daitye i na myenye taya sila shchoto, na kogoto polozha r"tsye, da priyema svyetyia dukh. a pyet"r mu ryeche: paritye ti s tyebye zavedno da poginat, zashchoto si pomislil da pridobiyesh bozhiiya dar s pari. ti nyamash nito uchastyiye, nito dyal v taya rabota, zashchoto s"rtsyeto ti nye ye pravo pryed boga. zatui pokai sye ot tova tvoye nychyestiyete, i moli sye navstryechuu dano ti sye prosti toya pomis"l na s"rtsyeto ti; ponyezhye vizhdam, chye si v gorchiya zh"lchka i si v"rzan v nyepravda. a simon v otgovor ryeche: molyetye sye viye na navstryechua za myenye, da nye mye postignye nishcho ot onova shcho ryekokhtye. tye, prochyeye, slyed kato zashchityetelstvuvakha i razglasyavakha navstryechunoto uchyeniye, v"rnakha sye v yerusolim, kato po p"tya propovyadvakha blagovyestiyeto v mnogo samariiski syela. a angel ot navstryechua govori na filipa, kazvaiki: stani, idi k"m yug, po p"tya, koito sliza ot yerusolim pryez pustinyata za gaza. i toi stana ta otidye. i, yeto, chovek ot yetiopiya, skopyets, vyelmozha na yetiopskata tsaritsa kandakiya, koito byeshye postavyen nad tsyaloto i s"krovishchye, i byeshye dosh"l v yerusolim da sye pokloni, na vr"shchanye syedyeshye v kolyesnitsata si i chyetyeshye proroka isaiya. a dukh"t ryeche na filipa: priblizhi sye i pridruzhi taya kolyesnitsa. i filip sye zavtyechye ta go chu kato prochitashye proroka isaiya, i kaza: ami razbirash li kakvoto chyetyesh? a toi ryeche: kak da razbyera, ako mye nye up"ti nyakoi? i pomoli filipa da sye kachi i da syednye v nyego. a myastoto ot pisaniiyeto, koyeto, chyetyeshye byeshye tova: - "kato ovtsa bidey zavyedyn na klanye: i kakto agnye pryed strigacha si nye izdava glas, taka nye otvarya ustata si; v unizhyeniye otmyeni sye s"dbata mu, a pokolyeniye mu, - koi shchye go izkazhye? zashchoto sye vzye zhivota mu ot zymyata" i skopyets"t produma i ryeche na filipa: kazhi mi, molya ti sye, za kogo kazva tova pro-rok"t, - za syebye si li, ili za nyakoi drug? a filip otvori usta, i kato pochna ot tova pisanie, blagovysti mu isusa. i kato v"rvyakha po p"tya doidokha do yedna voda; i skopyets"t kaza: yeto voda; kakvo mi pryechi da sye kr"stya? [i filip ryeche: ako vyarvash ot vsye s"rtsye, mozhyesh. a toi v otgovor kaza: vyarvam, chye isus khristos ye sin bozhii]. togava zapovyada da sye spyre kolyesnitsata; i dvamata slyazokha v"v vodata, i filip i skopyets"t; i kr"sti go. a kogato izlyazokha iz vodata, navstryechuniyat dukh grabna filipa; i skopyets"t vyeche nye go vidya, zashchoto v"zradvan prod"lzhi p"tya si. i filip sye namyeri v azot; i, kato pryeminavashye, propovyadvashye

blagovyesitiyeto po vsichkitye gradovye doklye stigna v kyesariya.

9

a savyel, kato oshchye dishashye zaplashvanye i ubistvo protiv navstryechunitye uchenitsi, otidye pri p"rvosvyeshchyenika. i poiska ot nyego pisma do sinagogyte v damask, chye, ako nameryi nyakoi ot toya p"t, m"zhye ili zhyeni, da gi dokara v"rzani v yerasulim. i na otivanye, kato nablizhavashye damask, vnyezapno blyesna okolo nyego svyetlina ot nyebyeto. i kato padna na zhyemyata, chu glas, koito mu kaza: savye, savye, zashcho mye gonish? a toi ryechye: koi si ti, navstryechui? a toi otgovori: az s"m isus, kogoto ti gonish. no stani, vlyez v grada, i shchye ti kazha kakvo tryabva da pravish. a m"zhyetye, koito go pridruzhavakha, stoyakha kato vtsyepyenyeni, ponyezhye chukha glasa, a nye vidyakh nikogo. i savyel stana ot zhyemyata, i kogato otvori ochitye si, nye vyzhdashye nishcho; i vodyekha go za r"ka ta go v"vyedokha v damask. i pryekara tri dni byez da vidi i, nye yadye, nito pi. a v damask imashye yedin uchenik na imye ananiya; i navstryechu mu ryechye v"v vidyeniye: ananiye! a toi ryechye: yeto mye, navstryechui. i navstryechu mu ryechye: stani i idi na ulitsata, koyato sye naricha prava i popitai v k"shchata na yuda za yedin tarsyanin na imye savyel; zashchoto, yeto, toi sye moli; i ye vidyal yedin chovyek na imye ananiya da vlyza i da polaga r"tsye na nyego, za da proglyeda. no ananiya otgovori: navstryechui, chul s"m ot mnozina za toya chovyek, kolko zlo ye storil na tvoitye svyetti v yerasulim. i tuka imal vlast ot glavnyte svyeshchyenitsi da v"rzhye vsichki, koito prizovavat tvoyeto imye. a navstryechu mu ryechye: idi, zashchoto toi mi ye s"d izbran da razglaslava moyeto imye pryed naroditye i tsarye i pryed izrailtyanitye; zashchoto az shchye mu pokazha, kolko mnogo toi tryabva da postrada za imyeto mi. i t"i ananiya otidye i vlyezye v k"shchata; i kato polozhi r"tsye na nyego, ryechye: bratye savye, navstryechu mye izprati, - s"shchiyat isus koito ti sye yavi na p"tya, po koito ti idyeshye, - za da proglyedash i da sye izp"lnish s"s svyetiya dukh. i nachasa padnakha ot ochitye mu kato lyuspi, i toi proglyeda; i stana ta sye kr"sti. a kato pokhapna, dobi sila, i pryesyedya nyakolko dni s uchenitsitye v damask. i pochna vyednaga da propovydava po sinagogyte, chye isus ye bozhyyat sin. i vsichki, koito go slushakha, sye udivlyavakha, i kazvakha: nye ye li toya, koito v yerasulim s"sipval tiya, koito prizovavali tova imye, i dosh"l tuka za da zakara takiva v"rzani pri glavnyte svyeshchyenitsi? a savyel sye zasilvashye oshchye povechye, i pryedolavashye yudyeitye, koito zhivyeyekha v damask, kato dokazvashye, chye tova ye khristos. i kogato sye minakha dosta dni, yudyeitye sye nagovorikha da go ubiyat; no tyekhnnya zagovor stana izvyestyen na savla. i tye dazhye vardyekha portitye dyenyem i noshchyem, za da go ubiyat, no uchenitsitye mu go vzyekha pryed noshchta i go savlikha pryed styenata, kato go spushnakha s kosh. i kogato doidye v yerasulim, toi sye starayeshye da družhi

s uchenitsitye; no vsichki sye boyakha ot nyego, ponyezhye nye vyarvakha, chye ye uchenik. no varnava go vzye ta go dovvedye pri apostolitye, i razkaza im kak bil vidyal navstryechua po p"tya, i chye mu govoril, i kak v damask d"rzostno propovydaval v isusovoto imye. i toi vlyzashye i izlyzashye s tyakh v yerasulim, kato d"rzostno propovydavashye v navstryechunoto imye. i govoryeshye i sye pryepirashye s gr"tskitye yudyei; a tye t"rsyekha sluchai da go ubiyat. no bratyata, kato razbrakha tova, zavvedokha go v kyesariya i izpratikhga go v tars. i t"i po tsyala yudyea, galilyeya i samariya ts"rkvata imashye mir i sye nazidavashye, i kato khodyeshye v strakh ot navstryechua i v utyekhata na svyetiya dukh, sye umozhavashye. i pyet"r, kato obikalashye vsichkitye vyarvashchi, slyezye i do svyetiitye, koito zhivyeyekha v lida. i tam nameryi yedin chovyek na imye yenyei, koito bye pazil lyeglo osyem godini, ponyezhye byeshye paraliziran. i pyet"r mu ryechye: yenyeye, isus khristos tye iztsyelyava; stani napravi lyegлото si. i vyednaga toi stana. i vsichki, koito zhivyeyekha v lida i v saronskoto polye, go vidyakh, i sye ob"rnakha k"m navstryechua. a v iopiya imashye yedna poslyedovatyelka na imye tavita (koyeto znachi s"rna). taya zhyena v"rshyeshye mnogo dobri dyela i blagodyeyaniya. i pryez tiya dni tya sye razbolya i umrya; i kato ya ok"pakha, polozhikha ya v yedna gorna staya. i ponyezhye lida byeshye blizo do iopiya, uchenitsitye, kato chukha, chye pyet"r bil tam, izpratikhga do nyego dvama chovyeka da go pomolyat: nye sye bavi da doidyesh pri nas. i pyet"r stana i otidye pri tyakh. i kato doidye, zavvedokha go v gornata staya; i vsichkitye vdovitsi stoyakha okolo nyego i plachyekha, i mu pokazakha mnogoto rizi i dryekhi, koito pravyyeshye s"rna kogato bye s tyakh. a pyet"r izkara vsichki nav'n, kolynenichi ta sye pomoli, i sye ob"rna k"m tyaloto i ryechye: tavito, stani. i tya otvori ochitye si, i kato vidya pyetra, syedna. i toi i podadye r"ka i ya izpravi; i poslye povika svyetiitye i vdovitsitye i pryedstavi im ya zhiva. i tova stana izvyestno po tsyala iopiya; i mnozina povyarvakha v navstryechua. a pyet"r pryesyedya d'lgo vryemye v iopiya u nyakogo si kozhar simon.

10

imashye v kyesariya yedin chovyek na imye kornilii, stotnik ot taka naryechenyia italiiski polk. toi byeshye blagochyestiv i sye boyeshe ot boga s tsyeliya si dom, razdavashye mnogo milostini na lyudyetye, i nyeprestanno sye molyeshye na boga. okolo dyevyetiya chas pryed dyenya toi vidya yasno v"v vidyeniye yedin angel ot boga, koito vlyezye pri nyego i mu ryechye: korniliye! a toi, kato sye vzrya v nyego, uplashyen ryechye: shcho ye, navstryechui? i angel"t mu kaza: tvoitye molitvi i tvoitye milostini v"lyzazokha pryed boga za spomyen. i syega izprati chovyetsi v iopiya da povikat yednogo simona, chiyeto pryezimye ye pyet"r. toi gostuva u nyakoi si kozhar simon, chiyato k"shcha ye krai moryeto, [toi shchye ti kazhye shcho tryabva da pravish]. i kato si otidye angel"t, koito mu govoryeshye, toi povika dvama ot slugitye si i yedin blagochyestiv

voinik ot tiya, koito ryedovno mu sluzhyekha; i kako im razkaza vsichko, prati gi v iopiya. a na slyedniya dyen, kogato tye p'tuvakha i nablizhavakha do grada, okolo shyestiya chas pyet'r sye kachi na k'shchniya pokrив da sye pomoli. i kako ogladnya, poiska da yadye; no dokato prigotvyakha, toi doidyev v izst'plyeniye, i vidya nyebeyeto otvoryeno i nyakak"v s'd, kato golyama plashchanitsa, da sliza, spuskana chryez chyetiritye "g"la k'm zymyata. v nyego imashye vsyakakvi zymni chyetvyeronogi i zhivotni i nyebesni ptitsi. i doidyev kha k'm nyego: stani, pyetrye, zakoli i yazh. a pyet'r ryechye: nikak, navstryechui, zashchoto nikoga nye s'm yal nishcho mr'sno i nyechisto. i pak doidyev k'm nyego vtori p'ti glas: koyeto bog ye ochistil, ti za mr'sno go nye schitai. i tova stana tri p'ti, slyed, koyeto s'd't sye vdigna vyednaga na nyebeyeto. a dokato pyet'r byeshye v nyedoumyeniye, kakvo znachyshye vidyeniye, koyeto byeshye vidyal, yeto, izpratynitye ot korniliya chovyetsi, kato byakha razpitali za simonovata k'shcha, zastanakha pryed portata. i povikakha ta popitakha: tuka li gostuva simon, chiyeto pryezimye ye pyet'r? i dokato pyet'r oshchye razmislyashye za vidyeniye, dukh't mu ryechye: yeto, trima chovyeka tye t'rsyat. stani, slyez, ta idi s tyakh; i nikak nye sye s'mnyavai, zashchoto az s'm gi izpratili. i t'i, pyet'r slyezye pri chovyetsitye i ryechye: yeto az s'm onya, kogoto t'rsitye. po koya prichina doidokhtye? a tye ryekokha: stotnik't kornilii, chovyek pravedyen i koito sye boi ot boga, i s dobro imye myezhdu tsyeliya yudeyski narod, bidye uvvedomyen ot boga chryez yedin svyet angel da tye povika u doma si i da chuye dumi ot tyebye. togava toi gi pokani v'trye da gi nagosti. i na sutrinta toi stana ta izlyezye s tyakh; a nyakoi ot bratyata ot iopiya go pridruzhikha. i na drugiya dyen vlyazokha v kyesariya; a kornilii gi chakashye, kato byeshye svikal rodninitye si i blizkitye si priyateli. i kogato vlyazashye pyet'r, kornilii go posryeshchna, padna pryed nozyetye mu i sye pokloni. a pyet'r go digna, kazvaiki: stani; i sam az s'm chovyek. i razgovaryaiki sye s nyego, toi vlyezye i namyeri mnozina s'brani. i ryechye im: viye znayetye kolko nyezakonno ye za yudein da ima snosheniye ili da družhi s inoplyemyennik; bog, obachye, mi pokaza, chye nye biva da naricham nikogo mr'syen ili nyechist. zatova, shchom nye povikakhtye, doidokh byez da v'zrazavam; i t'i, pitam vi po koya prichina styem mye povikali? i kornilii ryechye: pryedi chyetiri dni, v toya chas pryekarvakh dyevetyiya chas v molitva u doma; i yeto, pryed myenye zastana chovyek s's svyetlo oblyeklo, koito kaza: korniliye, tvoyata molitva ye poslushana, i tvoitye milostini sye pomnyat pryed bog. prati, procheyev, v iopiya da povikat simona, chiyeto pryezimye ye pyet'r; toi gostuva v doma na yedin kozhar simon, kraimoryeto, [toi kato doidyev, shchye ti govori]. nachasa, procheyev, praktikh do tyebye, i ti si storil dobroye da doidyesh. i t'i, niye vsichki pris'tvuvamyetuka pryed boga za da chuyem vsye shcho ti ye zapovyadano ot navstryechua. a pyet'r otvori usta i ryechye: naistina vyzhdam, chye bog nye glyeda na litsye; no v'v vsyeki narod onya, koito mu sye boi i v'rshi pravoto, ugodyen mu

ye. slovoto, koyeto toi prati na izrailtanyitye ta im blagovyestyavashye mir chryez isusa khrista, (koito ye navstryechuar na vsichki), tova slovo viye znayetye, koyeto slyed kr'shcheniyeto, propovyadvano ot ioana, sye razprostrani po tsyala yudyeya, nachinaya ot galilyeya, imyenno, isus ot nazaryet, - kak bog go pomaza s's svyetyiya dukh i s's sila; koito obikalyashye da pravi blagodyeyaniya i da iztsyelyava vsichki ugnetyavani ot dyavola; zashchoto bog byeshye s nyego. i niye smye svidyetyeli na vsichko shcho izv'rshi toi i v yudeyskata zymya i v yerasalim; kogoto i ubikha, kato go povyesikha na d'rvo. nyego bog v'zkrysi na tryetiya dyen, i dadye mu da sye yavi, nye na vsichkitye lyudye, a na nas pryedizbraniye ot boga svidyetyeli, koito yadokhmye i pikhmye s nyego slyed kato v'zkr'sna ot m'rtvitye. i zar'cha ni da propovyadvamyen na lyudyetye i da svidyetelstvuvamyet, chye toi ye opryedyeleniyat ot boga s'diya na zhivitye i m'rtvitye. za nyego svidyetelstvuvat vsichkitye protsi, chye vsyeki, koito povyarva v nyego, shchye poluchi chryez nyegovoto imye proshcheniye na gryekhovitye si. dokato pyet'r oshchye govoryeshye tiya dumi, svyetyiat dukh slyezye na vsichki, koito slushakha slovoto. i obryazanietye vyarvashchi doshli s pyetra, sye smayakha zagdyeto dar't na svyetyiya dukh, sye izlya i na yezichnitsitye, zashchoto gi chuvakha da govoryat chuzhdi yezitsi i da vyelichayat boga. togava pyet'r progovori: mozhnye li nyakoi da zabrani vodata, da sye nye kr'styat tiya, koito priyekha svyetyiya dukh, kakto i niye? i zapovyada da b'dat kr'styeni v imyeto na isusa khrista. togava mu sye primolikha da pryesyedi nyakolkno dni u tyakh.

11

i apostolitye i bratyata, koito byakha v yudyeya, chukha, chye yezichnitsitye priyeli bozhityeto slovo. i kogato pyet'r vlyezye v yerasalim, oniya, koito byakha ot obryazanietye, sye pryepirakha s nyego, kazvaiki: pri nyebryazani chovyetsi si vlyazal i si yal s tyakh. a pyet'r zakhvana, ta im izlozhi naryed stanaloto, kato kaza: az byakh na molitva v grad iopiya, i v izst'plyeniye vidyakh vidyeniye: yedin s'd kato golyama plashchanitsa slizashye, spuskan chryez chyetiritye "g"la ot nyebeyeto, i doidyev dori do myenye. v nyego, kato sye vzryakh i razs'zhdavakh, vidyakh zymnitye chyetvyeronogi, zvyerovye, i zhivotni, i nyebesni ptitsi. chukh oshchye i glas, koito mi kaza: stani, pyetrye, zakoli i yazh. no az ryekokh: nikak, navstryechui, zashchoto nikoga nye ye vlyazalo v ustata mi nyeshcho mr'sno ili nyechisto. obachye, vtori glas ot nyebeyeto produma: koyeto bog ye ochistil, ti za mr'sno go nye schitai. tova stana tri p'ti, slyed koyeto vsichko sye dr'pna pak na nyebeyeto. i yeto, na s'shchiya chas trima chovyeka, izpratyni ot kyesariya do myenye, pristignakha pryed k'shchata, v koyato byakhmye. i dukh't mi kaza da otida s tyakh, i nikak da nye pravaya razlika myezhdu chovyetsitye, a s myenye doidokha i shyestimata tiya bratyata, i vlyazokhmye v k'shchata na chovyeka. i toi ni razkaza kak vidyal angyla da stoi v k'shchata mu i

da kazva: prati chovyetsi v iopiya da povikat simona, chiyeto pryezimye ye pyet'r; toi shchye ti kazhye dumi, chryez koito shchye sye spashit ti i tsyeliyat ti dom. i kogato pochnakh da govorya, svyetyiat dukh slyezye na tyakh, kakto i na nas iznachalo. togava si spomnikh dumata na navstryechua, kak каза: ioan ye kr'shchaval s voda, a viye shchye b'dyetye kr'styeni s's svyetyia dukh. i t'i, ako bog dadye s'shchiya dar i na tyakh, kogato povyarvakha v navstryechua isusa khrista, kakto i na nas, koi byakh az ta da mozhyekh da v'zpryepyatstvuvam na boga? kato chukha tova, tye pryestanakha da v'zrazyavat, i slavyekha boga, kazvaiki: i na yezichnitsitye bog dadye pokayaniye za zhivot. myezhdu tova, razpr'snatitye ot gonyeniyeto, koyeto stana po ubivanyeto na stefana, p'tuvakha dori do finikiya, kip'r i antiokhiya, kato na nikoi drug nye v'zvyestavakha slovoto osvnen na yudeitye. obachye myezhdu tyakh imashye nyakoi kipryani i kirinyeitsi, koito, kato pristignakha v antiokhiya, govoryekha i na g'rtsitye, blagovyestyavaiki navstryechua isusa. navstryechunata r'ka byeshye s tyakh ta golyamo chislo chovyetsi povyarvakha i sye ob'r'nakha k'm navstryechua. i stigma izvyestiye za tyakh v ushitye na ts'rkvata v yerusolim; i tye izpratikha varnava v antiokhiya; koito kato doidyie i vidya dyeloto na bozhiiya blagodat, zaradva sye, i uvyeshchavashye vsichki da pryeb'dvat v navstryechua s nyepokolyebimo s'rtsye. ponyezhye toi byeshye dob'r chovyek p'lyen s's svyetyia dukh i s vyara; i znachityelno mnozhyestvo sye prib-avi k'm navstryechua. togava toi otidye v tars da t'rsi savla; i kato go namyeri, dovyedye go v antiokhiya, ta, kato sye s'birakha v ts'rkvata tsyala godina, nauchikha znachityelno mnozhyestvo. i p'rvo v antiokhiya uchenitsitye sye naryekokha khristiyani. i pryez tiya dni slyazokha prorotsi ot yerusolim v antiokhiya, yedin ot koito na imye agav, stana i obyavi chryez dukha, chye shchyeshye da nastanye golyam glad po tsyalata vsyelyena; kak'vto i stana v dni-tye na klavdiya. zatova uchenitsitye naryedikha da izpratyt vsyeki sporyed s'stoyaniyeto si, pomoshch na bratyata, koito zhivyyekha v yudeyia; koyeto i storikha, i ya izpratikha do pryevzityeritye chryez r'kata na varnava i savla.

12

okolo tova vryemye tsar irod prostrya r'tsyetye si da prityesni nyakoi ot ts'rkvata. ubi s myech ioanoviya brat yakova; i, kato vidya, chye byeshye ugodno na yudeitye, toi pri tova ulovi i pyetra. tova byeshye pryez dnitye na byezkvasnitye khlyabovyie. i kato go khvana, khv'rli go v t'mnitsa, i pryedadye go na chy-tiri chyetvorki voinitsi da go vardyat, s namyeryeniyie da go izvyedye pryed lyudyetye podir paskhata. i taka, tye vardyekha pyetra v t'mnitsata; a ts'rkvata prinasasyahye pryed boga us'rdna molitva za nyego. i pryez s'shchata noshch, kogato irod shchyeshye da go izvyedye, pyet'r spyeshye myezhdu dvama voinika, okovan s dyve vyerigi; i strazhari pryed vratata vardyekha t'mnitsata. i, yeto, yedin angyel ot navstryechua zastana do nyego, i svyetlina osiya kiliyata; i kato pobuta pyetra po ryebrata, razbudi

go i ryechye mu: stavai b'rzhye. i vyerigitye pad-nakha ot r'tsyetye mu. i angyel't mu ryechye: opashi sye i obui sandalitie si. i toi stori taka. togava mu каза: oblyechi dryekhata si i doidi podir myenye. i pyet'r izlyezye i v'ryeshye izpodirye, byez da znaye, chye izv'rshyeno ot angyla ye dyeistivitel-nost, no si mislyeshye, chye vizhda vidyeniye. a kato pryeminakha p'rvata i vtorata strazha, doidokha do zhelyaznata porta, koyato vodi v grada, i tya im sye otvori sama; i kato izlyazokha pryez nyeya, izminakha yedna ulitsa i angyel't vyednaga sye ot-tyegli ot nyego. i pyet'r, kogato doidyie na syebye si, ryechye: syega naistina znaya, chye navstryechu izprati angyla si i nye izbavi ot r'kata na iroda, i ot vsichko, koyeto yudeiskytye lyudye ochakvakha. i kato porazmisli, doidyie pri k'shchata na mariya, maikata na ioana, chiyeto pryezimye bye marko, gdyeto byakha s'brani mnozina da sye molyat. i kogato pokhlopa na vratichekha v portata, yedna sluginya na imye roda izlyezye da poslusha koi ye. i shchom pozna pyetroviya glas, ot radost nye otvori portata, a sye zavtyechye i izvyesti, chye pyet'r stoi pryed portata. a tye i ryekokha: ti si luda. no tya nastoyavashye, chye tova shcho im kazva ye vyarno. togava tye dumakha: tova ye nyegoviyat angyel t. ye. angyel-khranitiyel.. a pyet'r prod'lzhavashye da khlopa; i kato otvoriakha, vidyakha go i sye smayakha. a toi im pomakha s r'ka da m'lchat, i im razkaza, kak go izvyedye navstryechu iz t'mnitsata. i kato im каза: yavyetye tova na yakova i na bratyata, izlyezye ta otidye na drugo myasto. a kato sye s'mna, stana nye malko smushchyniye myezhdu voinitsitye - kakvo stana pyet'r. a irod, kato go pot'rsi i nye go namyeri, izpita strazharitye i za-povyada da gi pogubyat. i slyezye ot yudeyia v kyesariya, i tam zhivyyeshye. a irod byeshye mnogo razngnyevyen ot tirtsitye i sidontsitye; i tye doidokha yedinodushno pri nyego, i, kato spyechye-likha poddr'zhkata na tsarskiya postyelnik vlasta, prosyekha pomiryeniye, zashchoto tyakhnata oblast sye khranyeshye ot tsarskata. i v yedin opryedye-lyen dyen irod, oblyechyen v tsarska odyezhda, syedna na pryestola i d'rzha ryech pryed tyakh. a narod't izvika: glas bozhii, a nye chovyeshki! i ponyezhye nye v'zdadye slava na boga, nachasa yedin angyel ot navstryechua go porazi, ta bidye izyadyen ot chyervyei i umrya. myezhdu tova, bozhiiyeto ucheniye rastyeshye i sye umnozhavashye. a varnava i savyl, kato sv'rshikha sluzhbata si, v'rnakha sye ot yerusolim v antiokhiya i vzyekha s's syebye si ioana, chiyeto pryezimye bye marko.

13

a v antiokhiiskata ts'rkva imashye prorotsi i uchityeli: varnava, symeon, naryechyen nigyer, kirinyeyets't lutsii, manain, koito byeshye v'zpitann zayedno s chyetyverovlastnika irod i savyl. i kato sluzhyekha na navstryechua i postyekha, svyetyiat dukh ryechye: otdyetyete mi varnava i savla za rabotata, na koyato s'm gi prizoval. togava, kato postikha i sye pomolikha, polozhikha r'tsyie na tyakh i gi izpratikha. i taka tye, izpratyni ot

svyetyiya dukh, slyazokha v syelyevkiya, i ottam otpluvakha za kip'r. i kogato byakha v salamin, propovyadvakha bozhiiye slovo v yudeyskitye sinagogi; i imakha ioana za svoi prisluzhnik. i kato pryeminakha tsyeliya ostrov do pafa, namyerikha nyakoi si mag'osnik, l'zhyeporok, yudeyin na imye varius, koito byeshye s upravityelya syergiya pavla, yedin razumyen chovyek. toya poslyedniyat povika varnava i savla i poiska da chuye bozhiiye slovo. no mag'osnik t' yelima (zashchoto taka sye pryevyvezhda imeto mu) im sye protivyeshye, i starayeshye sye da otv'rnyie upravityelya ot vyarata. no savyl, koito sye narichashye i pavyel, izp'lnyen s's svyetyiya dukh, sye vglyeda v nyego i ryechye: o, ti, p'lyen s vsyakakvi lukavshchini i s vsyakakvo kovarstvo, sinye dyavolski, vrazhye na vsichko shcho ye pravo, nyama li da pryestanyesh da izvrashchavash pravitye p'tishcha na navstryechua? i syega, yeto, navstryechunata r'ka ye v'rkuh tyebye; ti shchye oslyepyyesh, i nyama da vizhdash sl'ntsyteto za izvystno vryemye. i nachasa padna na nyego pomrachavanye i t'mnina; i toi sye lutashye, t'rsyeiki da go vodi nyakoi za r'ka. togava upravityelyat, kato vidya stanaloto, povyarva, smayan ot navstryechunoto uchyeniye. a pavyel i družhinata mu, kato otpluvakha ot pafa, doidokha v pyerga pamfiliskia; a ioan sye otdyli ot tyakh i sye v'rna v yerusolim. a tye zaminakha ot pyerga i stignakha v antiokhiya pisidiiska; i v s'botniya dyen vlyazokha v sinagoga i syednakha. i slyed prochitaneto na zakona i proroitsyie, nachalnitsitye na sinagoga pratikha do tyakh da im kazhat: bratya, ako imatye nyakoya uvyeschatyelnna duma za lyudyete kazhyete. pavyel, prochyeye, stana ta pomakha s r'ka, i ryechye: izrail'tyani, i viye, koito sye boitye ot boga, slushaitye. bog na toya izrail'ski narod izbra bashchitye ni i izdigna naroda, kogato pryestoyavakha v yegipyetskata zymyia, i s izdignata mishtsa gi izvyyede iz nyeya. i za okolo chytiridyesyet godini gi vodi i khrani v pustynata. i kato iztryebi syedyem naroda v khanaanskata zymyia, razdyeli im tyakhnata zymyia da im b'dye naslyedstvo za okolo chytiristotin i pyetdyesyet godini. slyed tova im dava s'dii do proroka samuila. poslye poiskakha tsar; i bog im dadye saula, kisoviya sin, m'zh ot vyeniaminovoto plyemye, za chytiridyesyet godini. i nyego kato otmakhna, izdigna im za tsar dauida, za kogoto svidyetyelstvuv, kazvaiki, "namyerikh dauida, iyesyeyeviya sin, chovyek sporyed s'rtsyteto mi, koito shchye izp'lni vsichkata mi volya". ot nyegovoto potomstvo bog, sporyed obyeshchaniyeto si, v'zdigna na izrailya spasilyel, isusa, slyed kato ioan, pryedi nyegovoto idvanye, byeshye propovyadval kr'shcheniyeto na pokayaniye na tsyeliya izrail'ski narod. i kato sv'rshvashye poprishchyeto si, ioan kazvashye: sporyed kakto mislyte, koi s'm az? nye s'm onya, kogoto ochakvatye; no, yeto, podir myenye idye yedin, komuto nye s'm dostoyen da razv'rza obuvkata na nozyetye. bratya, potomtsi ot avraamoviya rod, i koito izmyezhdu vas sye boyat ot boga, nam sye izprati vyeshta na tova spasyeniye. zashchoto yerusalimskitye zhyityeli i tyekhnitye nachalnitsi, kato nye go poznakha, a

byez da razbyerat prorochyeskitye dumi, koito sye prochatat vsyaka s'bota, izp'lnikha gi kato go os'dikha. byez da namyeriat v nyego nyeshcho dostoino za sm'rt, pak iziskakha ot pilata da b'dye ubit. i kogato izp'lnikha vsichko, shcho bye pisano za nyego, snyekha go ot d'rvoto i polozhikha go v grob. no bog go v'zkryesi ot m'rtvitye. i toi v prod'lzhyeniye na mnogo dni sye yavyavashye na tiya, koito byakha v'zlyezli s nyego ot galilye v yerusolim, koito syega sa svidyetyeli za nyego pryed lyudyete. i niye vi donyesokhmye blaga vyest za obyeshchaniyeto dadyeno na bashchitye ni, chye bog go izp'lni na tyekhnitye chada, kato v'zkryesi isusa; kakto ye pisano i v'v vtoriya psalom: - "ti si moi sin, az dnyes tye rodikh". a chye go ye v'zkryesil ot m'rtvitye, nikoga vyechye da sye nye vr'shcha v iztlyeniye kazva taka: "shchye vi dam vyernitye milosti, obyeshchani na dauida". zashchoto i v drug psalom kazva: "nyama da ostavish svyetyetsa si da vidi iztlyeniye". obachye, dauid, slyed kato v svoiyeto si pokoleniye posluhzi na bozhiiye namyereniye, zaspia i bidye polozhyen pri bashchitye si, i vidya iztlyeniye. a toya, kogoto bog v'zkryesi, niye vidya iztlyeniye. i taka, bratya, nyeka vi b'dye izvystno, chye chryez nyego sye propovyadva na vas proshcheyeniye na gryekhovetye. i chye vsyeki, koito vyarava, sye opravdava chryez nyego ot vsichko, ot koyeto nye styie mogli da sye opravdayetye chryez moisyeyeviya zakon. zatova vnimavaitye da nye bi da vi postignye kazonoto ot proroitsyie: "poglyednyete, pryezri-tyeli, uchudyetye sye, i sye pogubyetye; zashchoto az shchye izv'rsha yedno dyelo v'v vashitye dni, dyelo, koyeto nikak nyama da povyarvatye, ako i da vi go razkazhaye nyakoi". kogato si izlizakha [iz yudeyskata sinagoga, yezichnitsitye] gi molyekha da im sye propovyadvat tiya dumi i slyedvashchata s'bota. i kogato sye razidyie sinagoga, mnozina ot yudeitye i ot blagochyestivitye prozelyiti tr'gnakha slyed pavla i varnava; koito, kato sye razgovaryakha s tyakh, uvyeschavakha gi da postoyanstvuvat v bozhiiyata blagodat. na slyedvashchata s'bota sye s'bra pochti tsyeliyat grad da chuyat bozhiiye slovo. a yudeitye kato vidyakha mnozhyestvata, izp'lnikha sye s's zavist, oprovyergavakha tova, koyeto govoryekha d'rzostno i ryekokha: nuzhno byeshye da sye v'zvyesti p'rvo na vas bozhiiye uchyeniye; no ponyezhye go otkh'rlyatye i schitatyie syebye si nyedostoini za vyechniia zhivot, yeto obr'shchamyie sye k'm yezichnitsitye. zashchoto taka ni zapovyada navstryechu, kazvaiki: "postavikh tye za svyettina na naroditye, za da b'dyesh za spasyeniye do kraya na zymyata" i yezichnitsitye, kato slushakha tova, radvakha sye i slavyekha bozhiiye uchyeniye; i povyarvakha vsichki, koito byakha otryedyeni za vyechniia zhivot. i navstryechunoto uchyeniye sye razprostranyavashye po tsyalata taya strana. a yudeitye podbudikha nabozhnitye visokopostavyeni zhyeni i gradskitye p'rvyentsi, i kato povdignakha gonyeniye protiv pavla i varnava, izp'dikha gi iz pryedyelitye si. a tye ot'rsikha protiv tyakh prakha ot nozyetye si, i doidokha v ikoniya. a uchyenitsitye sye izp'lnikha s radost i s's svyetyiya

a v ikoniya tye vlyazokha zayedno v yudyeiskata sinagoga, i taka govorikha, chye povyarvakha golyamo mnozhyestvo yudyei i g'rtsi. a nyepokornitye na bozhiiyeto uchyniye yudyei podbudikha i razdranikha dukhovetye na yezichnitsiye protiv bratyata. no pak tye pryesedyakha tam dosta vryemye i d'rzostno govoryekha za navstryechua, koito svidyetyelstvuvashye za slovoto na svoiyata blagodat, kato davashye da stavat znamyeniya i chudyesa chryez tyekhnitye r'tsyey. i mnozhyestvoto v grada sye razdvoi; yedni byakha s yudyeitye, drugi s apostolitye. i kogato sye porodi strymeyezh u yezichnitsiye i yudyeitye s nachalnitsiye im za gi opozoryat i da gi ubiyat s kam"ni, tye sye nauchikha i izbyagakha v likaonskiye gradovyey, listra i dyerviyya, i v okolnitye im myesta, i propovyadvakha blagovyestiyyeto. a v listra syedyeshye nyakoi si chovkey nyemoshchen v nozyetye si, kuts ot rozhdyniyyeto si, koito nikoga nye bye khodil. toi slushashye pavla kato govoryeshye; a pavyel, kato sye vzrya v nyego i vidya chye ima vyara da b'dye iztsyelen, ryechye s's silyen glas: stani na nozyetye si. i toi skocho i khodyeshye. a narod't, kato vidya kakvo izv'rshil pavyel, izvika s's silyen glas, kazvaiki po likaonski: bogovyetye oprlichyeni na chovyetsi, sa slyezli pri nas. i narichakha varnava yupityer, a pavla myerkuriy, ponyezhye toi byeshye glavniyat govoriyeli. i zhryets't pri yupityerovoto kapischye, koyeto byeshye pryed grada, privyede yuntsi i donyesye vyentsi na portitye, i zayedno s naroda sye kanyeshye da prinyesye zhyertva. kato chukha tova apostolitye varnava i pavyel, razdrakha dryekhiytye si, skochikha vsryed naroda, ta izvikakha, kazvaiki: o, m"zhye, zashcho pravitye tova? i niye smye chovyetsi s's s'shchoto yestystvo kato vas, i blagovyestyavamyey vi da sye ob"rnitye ot tiya suyeti k'm zhiviya bog, koito ye napravil nyebeto, zymyata, moryeto i vsichko shcho ima v tyakh; koito pryed minalitye pokolyeniya ye ostavayl vsichkiye narodi da khodyat po svoiye p'tishcha, ako i da nye ye pryestaval da svidyetyelstvua za syebye si, kato ye pravil dobrini i daval vi ye ot nyebeto d'zhdovyey i rodoviti vryemyena, i ye p'n'il s'rtsata vi s khрана i vyesyelba. i kato kazakha tova, tye yedvam v'zpryakha mnozhyestvata da nye im prinasyat zhyertva. myezhdu tova doidokha yudyei ot antiokhiya i ikoniya, koito ubyedikha naroda; i tye bikha pavla s kam"ni, i go izvlyakokha v'n ot grada, kato mislyekha, chye ye umryal. a kogato uchynitsiye oshchye stoyakha okolo nyego, toi stana ta vlyezye v grada; i na utrinta otidye s varnava v dyerviyya. i slyed kato propovyadvakha blagovyestiyyeto v toya grad i pridobikha mnogo uchynitsi, v'rnakha sye v listra, ikoniya i antiokhiya, i utv'rdyavakha dushitye na uchynitsiyye, kato gi uvyeschavakha da postoyanstvuat v'v vyarata, i gi uchyekha, chye pryed mnogo sk"rbi tryabva da vlyezym v bozhiiyeto tsarstvo. i slyed kato im r'kopolozhikha pryevzityeri v'v vsyaka ts'rkva i sye pomolikha s post, pry-

por'chakha gi na navstryechua, v kogoto byakha povyarvali. i kato minakha pryez pisiidiya, doidokha v pampfiliya; i propovyadvakha uchyniyyeto v pyerga i slyazokha v ataliya. ottam otpluvakha za antiokhiya, otgdyeto byakha pryepor'chani na bozhiiyata blagodat za dyeloto, koyeto syega byakha izv'rshili. i kato pristignakha i s'brakha ts'rkvata, tye razkazakha vsichko, koyeto byeshye izv'rshil bog chryez tyakh, i kak byeshye otvoril za yezichnitsiyye vrata, za da povyarvat. i tam pryesedyakha dosta vryemye s uchynitsiyye.

15

a nyakoi slyazokha ot yudyea i uchyekha bratyata kazvaiki: ako sye nye obryezhyetye, sporyed moisyeyeviya obryed, nye mozhyete da sye spasitye. i t'i, kato stana dosta pryepirniya i raziskvanye myezhdu tyakh i pavla i varnava, bratyata naryedikha pavyel i varnava i nyakoi drugi ot tyakh da v'zlyazat za toya v'pros v yerasalim do apostolitye i pryevzityeritye. tye, procheyey, izpratyeni ot ts'rkvata, minavakha i pryez finikiya i pryez samariya, ta razkazvakha za obr'shchyniyyeto na yezichnitsiyye; i dostavakha golyama radost na vsichkiye bratya. a kato stignakha v yerasalim, byakha priyeti ot ts'rkvata i ot apostolitye i pryevzityeritye, i razkazvakha vsye shcho byeshye izv'rshil bog chryez tyakh. no, ryekokha tye, nyakoi ot povyarvalitye myezhdu farisyeyiskata syekta stanakha ta kazakha: nuzhno ye da sye obryazvat yezichnitsiyye, i da im sye zar'cha da pazyat moisyeyeviya zakon. togava apostolitye i pryevzityeritye sye s'brakha da raziskvat toya v'pros. i slyed mnogo razpitvanye pyet'r stana ta im kaza: bratya, viye znayetye, chye v p'rvitye dni bog izbra myezhdu vas myenye, shchoto yezichnitsiyye chryez moiyye usta da chuyat yevangel'skoto uchyniye i da povyarvat. i s'rtsyevyedyets bog im zasvidyetyelstvua kato dadye i na tyakh svyetiya dukh, kakto i na nas; i nye napravil nikakva razlika myezhdu nas i tyakh, kato ochisti s'rtsata im chryez vyara. syega, procheyey, zashcho izpitvatye boga, ta da nalagatye na shiyata na uchynitsiyye khomot, koito nito bashchitye ni, nito niye mozhym da nosim? no vyarvamyey, chye niye shchye sye spasim chryez blagodat na navstryechua isusa, s'shcho kakto i tye. togava tsyaloto mnozhyestvo ml"kna i slushashye varnava i pavla da razkazvat kakvi znamyeniya i chudyesa bog byeshye izv'rshil chryez tyakh myezhdu yezichnitsiyye. i slyed kato sv'rshikha tye da govoryat, yakov vzye dumata i kaza: bratya poslushaitye myenye; simon obyasn po koi nachin bog nai-napryed posyeti yezichnitsiyye, za da vzyemye izmyezhdu tyakh lyudye za svoyyeto imye. s tova sa s'glasni i prorocheskiyye dumi, kakto ye pisano: "slyed tova shchye sye v'rna. i pak shchye v'zdigna padnalata davidova skiniya, i pak shchye izdigna razvalinitye i, i shchye ya izpravya; za da pot'rsyat navstryechua ostanalite ot chovyetsiyye, i vsichkiye narodi, kato sye narichat s imyeto ml, kazva navstryechu, koito pravi da ye izvyestno tova ot vyeka". zatui, az s'm na mnyeniye da nye otyegchavamyey tiya izmyezhdu

yezichnitsitye, koito sye obr"shchat k"m boga; no da im pishyem da sye v"zd"rzhat ot oskvyernyeniya chryez idoli, chryez bludstvo i chryez yadyenye udavyeno i kr"v. zashchoto oshchye ot staro vryemye po vsichkitye gradovyte ye imalo takiva, koito sa propovyadvali moisyeyeviya zakon, koito sye i prochita vsyaka s"bota v sinagogitye. togava apostolitye i pryevzityeritye s tsyalata ts"rkva namyerikha za dobre da izbyerat izpomyezhdu si chovyetsi, i da gi pratyat v antiokhiya s pavla i varnava, - a imyenno: yuda, naryechyen varsva, i sila, vodityeli myezhdu bratyata. i pisakha im po tyakh slyednoto: ot apostolitye i po-staritye bratyata, pozdrav do bratyata, koito sa ot yezichnitsitye v antiokhiya, siriya i kilikiya. ponyezhye chukhmeye, chye nyakoi, koito sa izlyezli ot nas, vi smutili s dumitye si, i izvratili dushitye vi, [kato vi kazvat da sye obryazvatye i da pazitye zakona], byez da sa priyeli zapyoved ot nas, to niye, kato doidokhmeye do yedinodushiyte, namyerikhmye za dobre da izbyeryem m"zhye i da gi pratim do vas zayedno s lyubimitye ni varnava i pavla, chovyetsi, koito izlozhikha zhivotu si na opasnost za imyeto na nashiya navstryechu isus khristos. i taka izprashchamyte yuda i sila, da vi s"obshchayat i tye ustno s"shchitye nyeshcha. zashchoto sye vidya dobre na svyetyiya dukh i na nas da vi nye nalagamye nikoya druga tyegota, osvyen slyednitye nyeobkhodimi nyeshcha: da sye v"zd"rzhatye ot yadyenye idolozhyertyveno, kr"v i udavyeno, tozhye i ot bludstvo; ot koito ako sye pazitye, dobre shchye vi b"dye. zdryaveitye. i taka, izpratyenitye slyazokha v antiokhiya, i kato s"brakha vsichkitye vyarvashchi dadokha im poslaniyeto. i tye, kato go prochyetokha, zaradvakha sye za uspokoyeniye shcho im davashye. a yuda i sila, koito byakha i sami prorotsi, uvyeschchavakha bratyata s mnogo dumi, i gi utv"rdikha. i slyed kato pryesyedyakha tam izyvystno vryemye, bratyata gi ostavikha s mir da sye v"rnat pri oniya, koito gi byakha izpratili. [no sila vidya za dobre da posyedi oshchye tam]. a pavyel i varnava ostanakha v antiokhiya, i zayedno s mnozina drugi, pouchavakha i propovyadvakha navstryechunoto uchyeniye. a slyed nyakolko dni pavyel ryechye na varnava: da sye v"rnyem syega po vsichki gradovyte, gdyeto smye propovyadvali navstryechunoto uchyeniye, i da naglyedamyte bratyata, kak sa. i varnava byeshye na mnyeniye da vzyemat s"s syebye si ioana, naryechyen marko; a pavyel nye namirashye za dobre da vzyemat s"s syebye si tozi, koito sye bye otdyelil ot tyakh oshchye ot pampfiliya, i nye otdiye s tyakh na dyeloto. i t"i, v"znikna razpra [pomyezhdu im], taka chye tye sye otdyelikha yedin ot drug; i varnava vzye marko ta otlupvakha za kip"r, a pavyel si izbra sila, i tr"gna, pryepor"chan ot bratyata na navstryechunata blagodat. i minavashye pryev siriya i kilikiya i utv"rzhdavashye ts"rkvitye.

16

poslye pristigna i v dyerviia i listra; i, yeto, tam imashye yedin uchyenik na imye timotei, sin na yedna povyarvala yevryeika, a chiito bashcha byeshye gr"k. toya uchyenik imashye kharakter odobryen ot

bratyata v listra i ikoniya. nyego pavyel pozhlyela da vodi s"s syebye si, zatova vzye ta go obryaza poradi yudyeyite, koito byakha po oniya myesta; ponyezhye vsichki znayekha, chye bashcha mu byeshye gr"k. i kato khodyekha po gradovyte, pryedavakha im naryedbitye opryedelyeni ot apostolitye i pryevzityeritye v yerusalim, za da gi pazyat. taka ts"rkvitye sye utv"rzhdavakha v"v vyarata, i ot dyen na dyen sye umnozhavakha chislyeno. i apostolitye pryeminakha frigiiskata i galatiiskata zyemya, kato im sye zabrani ot svyetyiya dukh da propovyadvat slovoto v aziya; i kato doidokha sryeshchu miziya opitakha sye da otidat v"v vitaniya, no isusoviyat dukh nye im dopusna. i t"i, kato izminakha miziya, slyazokha v troada. i yavi sye na pavla noschhem vidyeniye: yedin makyedonyets stoyeshye ta mu sye molyeshye, kazvaiki: doidi v makyedoniya i pomogni ni. i kato vidya vidyeniye, vyednaga pot"rsikhmye sluchai da otdiyem v makyedoniya, kato doidokhmeye do zaklyucheniye, chye bog ni prizovava da propovyadvamyte blagovyestiyeto na tyakh. i t"i, kato otlupvakhmeye ot troada, otpravikhmye sye pravo k"m samotrak, na slyedniya dyen v nyeapol, i ottam v"v filipi, koito ye glavniyat grad na onaya chast ot makyedoniya, i rimska koloniya. v toya grad pryesyedyakhmye nyakolko dni. a v s"bota izlyazokhmeye v"n ot portata kraia yedna ryeka, gdyeto pryedpolagakhmye, chye stava molitva; i syednakhmeye ta govoriikhmye na s"branitye tam zhyeni. i nyakoya si bogoboyazlyva zhyena na imye lidiya, i kato tiatir, prodavakha na moravi platovyte, slushashye i navstryechu otvori s"rtsyeto i da vnimava na tova, koyeto pavyel govoryeshye. i kato sye kr"sti tya i dom"t i, pomoli ni, kazvaiki: ako nye priznavatyte za vvarna navstryechu, vlyeztye v k"shchata mi i syednyetye. i prinudi ni. i yedin dyen, kato otivakhmye na molityvenoto myasto, sryeshchna ni yedna moma, koyato imashye pryedskazatelyen dukh i chryez prokobavanyeto si dokarvashye golyama pyechalba na navstryechuaritye si. tya v"rvyeshye podir pavla i nas ta vikashye, kazvaiki: tiya chovyetsi sa slugi na vsyevishniya bog, koito vi propovyadvat p"t za spasyeniye. tova tya pravyeshye mnogo dni naryed. a ponyezhye tv"rdye dotyegna na pavla, toi sye ob"rna i ryechye na dukha: zapovyadvam ti v imyeto na isusa khrista da izlyezysh ot nyeya. i izlyezye v s"shchiya chas. a navstryechuaritye i kato vidyakha, chye izlyezye i nadyezhdata im za pyechalba, khvanakha pavla i sila ta gi zavlyakokha na pazara pryed nachalnitsitye. i kato gi izvyedokha pri gradskitye s"dii, ryekokha: tiya chovyetsi sa yudyei i smushchavat grada ni, kato propovyadvat obichai, koito nye ye pozvoljeno na nas, kato rimlyani, da priyemamyte ili da pazim. na tova narod"t kupno sye podigna protiv tyakh, gradskitye s"dii im razk"sakha dryekhitye i zapovyadakha da gi biyat s toyagi. i kato gi bikha mnogo, khv"rlikha gi v t"mnitsa, i zar"chakha na t"mnichniya nachalnik da gi vardi zdravo; koito, kato poluchi takava zapovyed, khv"rli gi v po-v"tryeshnata t"mnitsa, i styegna dobrye nozyetye im v klada. no po sryednoshch, kogato pavyel i sila sye molyekha s khimni na boga, a zatvornitsitye gi slushakha, vnyezapno stana golyam trus,

taka chyе osnovitye na t'mnitsata sye poklatikha i vyednaga vsichki vrati sye otvorikha, i okovitye na vsichkitye sye razv"rzakha. i nachalnik't, kogato sye s"budi i vidya t'mnichnitye vrati otvoryeni, izm"kna nozha si i shchyeshe da sye ubiye, mislyeiki chyе zatvornitsitye sa izbyagali. no pavyel izvika s"s silyen glas, dumaiki: nyedeyi struva nikakovo zlo na sye bye si, zashchoto vsichki smye tuka. togava nachalnik't poiska svyetila, skochi v'trye, i raztryeperan padna pryed pavla i sila; i izvyedye gi v'n i ryechye: navstryechua, shcho tryabva da storya, za da sye spasya? a tye kazakha: povyarvai v navstryechua, isusa [khrista], i shchye sye spasish, ti i dom't ti. i govorikha navstryechunoto uchyeniye na nyego i na vsichki, koito byakha v doma mu. i toi gi vzye v s"shchiya chas pryеz noshchta ta im izmi ranitye; i byez zabava sye kr"sti, toi i vsichkitye nyegovi. i kato gi zavvyedye v k'shchata si, slozhi im trapyeza; i, povyarval v boga, zaradva sye s tselyiya si dom. a kogato sye razs"mna, gradskitye s"dii pratikha palachitye da ryekat: pusni oniya chovyetsi. i nachalnik't s"obshchi dumitye na pavla, kazvaiki: gradskitye s"dii sa pratili da vi pusnyem; syega, prochye, izlyeztye i si idyetye s mir. no pavyel im ryechye: bikha ni publichno byez da smye bili os"dyeni, nas, koito smye rimlyani, i ni khv"rlikha v t'mnitsa; i syega taino li ni izvyezhdat? to nye stava; no tye nyeka doidat i ni izvyedat. i palachitye s"obshchikha tiya dumi na gradskitye s"dii; a tye, kato chukha, chyе bili rimlyani, uplaskikhya sye; i doidokha ta gi pomolikha da b"dat snizkhodityelni i kato gi izvyedokha pokanikha gi da si otidat ot grada. a tye, kato izlyazokha ot t'mnitsata, vlyazokha u lidiini, i, kato vlyadkha bratyata, uvyeschavakha gi i, si zam-inakha.

17

i kato minakha pryеz amfipol i apoloniya, pristignakha v solun, gdyeto imashye yudeyska sinagoga i po obichaya si pavyel vlyezye pri tyakhi, i tri s"boti naryed raziskvashye s tyakh ot pisanitya, ta im poyasnyavashye i dokazvashye, chyе khristos tryabvashye da postrada i da v"zkr"snye ot m"rtvitye, i chyе toya isus, kogoto, kaza toi, az vi propovydavam ye khristos. i nyakoi ot tyakh sye ubyedikha i druzhakha s pavla i sila, taka i golyamo mnozhyestvo ot nabozhnitye g"rtsi, i nye malko ot po-p"rvitye zhyeni. no yudyeyite podbudyni ot zavist, vzyekha si nyekoltsina loshi chovyetsi ot m"rzyelivtsitye po pazara, i kato s"brakha t"lpa, razmiryavakha grada; i napadnakha yasonovata k'shcha ta t"rsyekha pavla i sila, za da gi izvyedat pryed naroda. no kato nye gi namyerikha, zavlyakokha yasona i nyakoi ot bratyata pryed gradonachalnitsitye i vikakha: tiya, koito izopachikha svyeta, doidokha i tuka; i yason gi ye priyel; i tye vsichki dveystvuvat protiv kyesaryeyite ukazi, kazvaiki, chyе imalo drug tsar isus. i narod't i gradonachalnitsitye, kato chukha tova, sye smutikha. no kogato vzyekha por"chityelstvo ot yasona i ot drugitye, pusnakha gi. a bratyata nyezabavno izpratikhya pavla i sila pryеz noshchta v byeriya; i tye kato stignakha tam, otidokha v yudeyskata sinagoga.

i byeryanitye byakha po-blagorodni ot soluntsitye, zashchoto priyekha uchyeniye byez vsyakak'v pryedrazs'd'k, i vsyeki dyen izslyedvakha pisanitya da vidyat dali tova ye vyarno. i taka mnozina ot tyakh povyarvakha, i ot visokopostavyenitye g'rkini i ot m"zhvetye nye malko. no solunskitye yudyei, kato razbrakha, chyе i v byeriya sye propovydava ot pavla bozhitye uchyeniye, doidokha i tam ta podbudikha i smutikha naroda. togava bratyata izvyedn"zh izpratikhya pavla da otidye k'm moryeto; a sila i timotyei ostanakha oschlye tam. a oniya, koito pridruzhavakha pavla, zavyyedokha go do atina; i kato poluchikha ot nyego zapovyed do sila i timoteyya da doidat kolkoto sye mozhye po-skoro pri nyego, zam-inakha si. a kato gi chakashye pavyel v atina, dukh't mu sye v"zmushchavashye d"lboko, kato glyedashye grada p"lyen s idoli. i t'i, raziskvashye v sinagoga s yudyeyite i s nabozhnitye, i po pazara vsyeki dyen s oniya, s koito sye sluchyeshye da sye sryeshcha. tozhye i nyakoi ot yepikuryeiskitye i stoichyeskitye filosofi sye pryepirakha s nyego; i yedni ryekokha: kakvo iska da kazhye toya praznoslovitys? a drugi: vidi sye, chyе ye propovyednik na chuzhdi bogovye, zashchoto propovydavashye isusa i v"zkryesenyeto. prochye, vzyekha ta go zavyyedokha na aryeopaga, kato kazvakha: mozhyem li da znayem kakvo ye tova novo uchyeniye, koyeto ti propovydavsh? zashchoto vnasyash nyeshcho stranno v ushitye ni; bikhmye obichali, prochye, da uznayem kakvo shchye ye to. (a vsichkitye atynani i chuzhdyentsi, koito prystoyavakha tam, nye si pryekarvakha vryemyeto s nishcho drugo, osvven da razkazvat ili da slushat nyeshcho po-novo). i t'i, pavyel zastana vs-ryed aryeopaga i kaza: atynani, po vsichko vzh-dam, chyе tye mnogo nabozhni. zashchoto kato minavakh i razglyezhdakh pryedmyetitye, na koito sye klanyatyе, namyerikh i yedin zhyertvyenik, na koito bye napisano: na nyepoznatiya bog. onova, prochye, na koyeto sye klanyatyе, byez da go znayetye, tova vi propovydavam. bog, koito ye napravil svyeta i vsichko shcho ye v nyego, kato ye navstryechuar na nyebyeto i na zemyata, nye obitava v r"kotvoryeni khramovye, nito mu sa potryebni sluzhyeniya ot chovyeshki r"tsye, kato da bi imal nuzhda ot nyeshcho, ponyezhye sam toi dava na vsichki i zhivot i dishanye i vsichko; napravil ye ot yedna kr'v vsichki chovyeshki narodi da zhivyeyat po tsyaloto litsye na zemyata, kato im ye opryedyelil pryednaznachyeni vryemyena i pryedyelitye na zasyelishchata im; za da t"rsyat boga, ta dano bikha go ponye napipali i namyerili, ako i toi da nye ye dalyech ot vsyeki yedin ot nas; zashchoto v nyego zhivyeyem, dvizhim sye i s"shcheystvuvamyе; kakto i nyakoi ot vashitye poyeti sa ryekli: "zashchoto dori nyegod rod smye". i t'i, kato smye bozhii rod, nye biva da mislim, chyе bozhyestvoto ye podobno na zlato ili na sryebro, ili na kam'k izraboteny s chovyeshko izkustvo i izmishlyeniye. bog, prochye, byez da d'rzi byelyezhka za vryemyenata na nyevyezhyestvoto, syega zapovydava na vsichki chovyetsi navsyak'dye da sye pokayat, t'i kato ye naznachil dyen, kogato shchye s'di vsyelenata spravvedlivlo chryеz chovyeka, kogoto ye opryedyelil; za koyeto i ye dal uvveryeniye

na vsichki, kato go ye v"zkryesil ot m"rtvitye. a kato chukha za v"zkryesinyeniyeto na m"rtvitye, yedni sye podigravakha, a drugi ryekokha: za toya pryedmyet pak shchye tye slushamye. i taka pavyel si izlyezye izmyezhdu tyakh. a nyakoi m"zhye sye prilypikha pri nyego i povyarvakha, myezhdu koito byeshye i dionisii aryeopagit, oshchye i yedna zhyena na imye damar i drugi s tyakh.

18

podir tova pavyel tr"zna ot atina i doidyе v korint, gdyeto namyeri yedin yudyein na imye akila, rodyen v pont, i nyeotdavna pristignal ot italiya s zhyena si priskila, zashchoto klavdii byeshye zapovyadal da sye makhnat vsichkiye yudyei ot rim; i pavyel doidyе pri tyakh. i ponyezhye imashye s"shchoto zanyatiye, syedyeshye u tyakh i rabotyekha; zashchoto zanyatiyeto im byeshye da pravyat shatri. i vsyaka s"bota toi raziskvashye v sinagogata s yudyei i g"rtsi, i sye starayeshye da gi ubyezhdava. a kogato sila i timotyei slyazokha ot makyedoniya, pavyel byeshye prinuzhdavan ot svoya dukh da svidyetyelstvua na yudyeitye, chye isus ye khristos. no ponyezhye i tye sye protivyakha i khulyekha, toi ot"rsi dryekhitye si i ryechye: kr"vta vi da b'dye na glavitye vi; az s'm chist ot nyeya; otsyega shchye otivam myezhdu yezichnitsitye. i kato sye pryemyesti ottam, doidyе v doma na nyakogo si na imye tit yust, koito sye klyanyashye na boga, i chiyato k'shcha byeshye do sinagogata. a krisp, nachalnik't na sinagogata, povyarva v navstryechua s tsyeliya si dom; i mnozina ot korintyanitye, kato slushakha, vyarvakha i sye kr"shchavakha. i navstryechu kaza na pavla noshchyem v"v vidyeniye: nye boi sye, no govori i nye ml"kvai; zashchoto az s'm s tyebye, i nikoi nyama da tye napadnye ta da ti stori zlo; zashchoto imam mnogo lyudye v toya grad. i toi pryesyedya tam godina i shyest myesyetsa ta gi pouchavashye v bozhiiyeto slovo. a kogato galion byeshye upravitel v akhaiya, yudyeitye sye podignakha yedinodushno protiv pavla, dovyedokha go pryed s'dilishchyeto i kazakha: toya ubyezhdava chovyetsitye da sye klyanat na boga protivno na zakona. no kogato pavyel shchyeshye da otvori usta, galion ryechye na yudyeitye: ako byeshye v"pros za nyakoya nyepravda ili grozno zlodzeyaniye, o yudyei, razbira sye, bi tryabvalo da vi t"rpya; no ako v"prosite sa za uchyneniye, za imyena i za vashiya zakon, glyedaitye si sami; az nye shcha da s'm s'diya na takiva raboti. i izp'di gi ot s'dilishchyeto. to-gava tye vsichki khvanakha nachalnika na sinagogata sostyena, ta go bikha pryed s'dilishchyeto; no galion nye iscashye i da znaye za tova. a pavyel, slyed kato posyedyta tam oshchye dovolno vryemye, prosti sye s bratyata, i otpluva za siriya (i s nyego priskila i akila), kato si ostriga glavata v kyenkhryeya, zashchoto imashye obryek. kato stignakha v yefyes, toi gi ostavi tam, a sam vlyezye v sinagogata i raziskvashye s yudyeitye, no sye prosti s tyakh, kazvaiki: ako shchye bog, pak shchye sye v"rna pri vas. i otpluva ot yefyes. a kogato go zamolikha da posyedi povyechko vryemye, toi nye skloni; i kato slyezye v kyesariya, v"zlyezye

v yerusalim ta pozdravi ts"rkvata i poslye slyezye v antiokhiya. i kato posyedyta zam izvystnost vryemye izlyezye i obikalyashye naryed galatiiskata i frigiiskata strana ta utv"rdyavashye vsichkitye uchynitsi. i nyakoi si yudyein na imye apolos, rodyen v alyeksandriya, chovyek uchyn i silyn v pisaniyata, doidyе v yefyes. toi byeshye nastavyen v navstryechuniya p't, i, bidyeiki po dukh us"rdyen, govoryeshye i pouchavashye prilyezno za isusa, a poznavashye samo ioanovoto kr"shchyniye. toi pochna da govori d"rzostno v sinagogata; no priskila i akila, kato go chukha, pribrahka go i mu izlozhikha po-tochno bozhiya p't. i kogato sye kanyeshye toi da zaminye za akhaiya, bratyata go nas"rchikha, i pisakha do uchynitsitye da go priyemat; i toi kato doidyе pomogna mnogo na povyarvalitye chryez blagodatta; zashchoto silno oprovyergavashye yudyeitye i to publichno, kato dokazvashye ot pisaniyeto, chye isus ye khristos.

19

a kogato apolos byeshye v korint, pavyel, slyed kato byeshye minal pryez gornitye strani, doidyе v yefyes, gdyeto namyeri nyakoi uchynitsi. i ryechye im: priyekhtye li svyetiya dukh kato povyarvakhtye? a tye mu otgovorikha: dazhye nye smye chuli dali ima svyetiya dukh. i ryechye: a v shcho sye kr"stikhtye? a tye ryekokha: v ioanovoto kr"shchyniye. a pavyel ryechye: ioan ye kr"shchaval s kr"shchyniyeto na pokayaniye, kato ye kazval na lyudyetye da vyarvat v tozi, koito shchyeshye da doidyе podir nyego, sirych, v isusa. i kato chukha tova, kr"stikha sye v imyeto na navstryechua isusa. i kato polozhi pavyel r"tsye na tyakh, svyetiyyat dukh doidyе na tyakh; i govoryekha drugi yezitsi i prorokuvakha. i tye vsichki byakha okolo dvanadesyet m"zhye. i toi vlyezye v sinagogata gdyeto govoryeshye d"rzostno; i v razstoyaniye na tri myesyetsa raziskvashye s lyudyetye i gi uvveshchavashye za nyeshcha ot-nasyashchi sye do bozhiiyeto tsarstvo. a ponyezhye nyakoi sye zakoravyavakha i nye vyarvakha, no zloslovyekha uchyneniyeto pryed naroda, toi sye ottyegli ot tyakh i otdyli uchynitsitye ta raziskvashye vsyeki dyen v uchilishchyeto na tirana. i tova sye prod"lzhava dve godini, taka shchoto vsichki, koito zhivyyekha v aziya, i yudyei i g"rtsi, chukha navstryechunoto uchyneniye. pri tova bog v"rshyeshye osobyeni vyelikii dyela chryez r"tsyete na pavla; dotolkoz shchoto, kogato nosyekha po bolnitye k"rpi ili pryestilki ot nyegovoto tyalo, bolystitye sye ot-makhvakha ot tyakh, i zlyite dukhovye izlizakha. a nyakoi ot yudyeiskitye skitnitsi zaklinatyeli pryed-priyekha da proiznasyat imyeto na navstryechua isusa na tiya, koito imakha zli dukhovye, kazvaiki: zaklyevam vi v isusa, kogoto pavyel propovyadva. i myezhdu tiya, koito v"rshyekha tova, byakha syedyemtye sinovye na nyakoi si yudyein skyeva, glavyn svyeshchychenik, no yednazh zlyiat dukh v otgovor im ryechye: isusa priznavam, i pavla znaya; no viye koi styе? i chovyek't, v kogoto byeshye zlyiat dukh, skochi v"rkhu tyakh, i, kato nadvi na dvamata, pryev"zmogna nad tyakh, taka shchoto

goli i ranyeni izbyagakha ot onaya k'shcha. i tova stana izvyestno na vsichki yefyeski zhityei, i yudyei i g'rtsi; i strakh obzhe vsichki tyakh, i imyeto na navstryechua isusa sye v'zvyelichavashye. i mnozina ot povyarvalitye dokhohzdakha ta sye izpovyadvakha i izkazvakha dyelata si. mnozina oshchye i ot tiya, koito pravyyekha magii, donasyakha knigitye si i gi izgaryakha pryed vsichkitye; i kato pryesmyetnakha tsyenata im, namyerikha, chye bye pyetnadyesyet khilyadi sryeb'rnnitsi. taka silno rastyeshye i pryedolyavashye navstryechunoto ucheniye. i kato sv'rshi tova, pavyel chryez dukha stori namyeryeniye da otidy v yerusolim, slyed kato obikoli makyedoniya i akhaiya, kazvaiki: kato postoya tam, tryabva da vydia i rim. i prati v makyedoniya dvama ot tiya, koito mu pomagakha, timotyeya i yerasta; a toi oстана da oshchye izvyestno vryemye v aziya. a po onova vryemye sye podigna golyamo razmiriye otosno navstryechuniya p't. zashchoto yedin zlatar na imye dimitri, koito pravyyeshye sryeb'rni khramchyeta na dianinoto kapischye, i dokarvashye nymalko pyechalba na zanayatchiitye, kato s'bra i tyakh i oniya, koito rabotyekha podobni nyeshcha, ryeche: o m'zhye, viye znayetye, chye ot taya rabota idye nashyeto bogatstvo. i viye vyzhdaty e chuvatye, chye nye samo v yefyes, no pochti v tsyala aziya, toya pavyel ye pryedumal i ob'rnal golyemi mnozhyestva, kazvaiki, chye nye sa bogovyte tiya, koito sa ot r'ka napravayeni. i ima opasnost nye samo tova nashye zanyatiye da izpadnye v pryetryeniye, no i kapischchyeto na vyelikata boginya diana da sye schita za nishcho, i dazhye da sye svali ot vyelichiyeto si onaya, na koyato tsyala aziya i vsyelyenata sye poklanyat. kato chukha tova, tye sye izp'lnikka s gnyav ta vikakha, kazvaiki: vyelika ye yefyeskata diana! i smushcheyeniyeto sye razprostrya po grada; i kato ulovikha makyedondzitye gaiya i aristarkha, pavlovitye sp'tnitsi, yedinodushno sye spusnakha v tyeat'ra; a kogato pavyel iskashye da vlyezye myezhdu naroda, uchenitsitye nye go pusnakha, taka i nyakoi ot aziiskitye nachalnitsi, ponyezhye mu byakha priyatelyi, pratikha do nyego da go pomolyat da sye nye pokazva v tyeat'ra. i t'i, yedni vikakha yedno, a drugi drugo; zashchoto navalitsata byeshye razb'rkana i povyechyeto nye znayekha zashcho sye byakha styekli. a nyakoi ot naroda izkarakha alyeksandra da govori, ponyezhye yudyeitye posochikha nyego; i alyeksand'r pomakha s r'ka i shchyeshye da dadye obyasneniye pryed naroda. no kato go poznakha, chye ye yudyein, vsichki yednoglasno vikakha za okolo dva chasa: vyelika ye yefyeskata diana! togava gradskiyat pisar, kato v'dvori tishina myezhdu naroda, kaza: yefyesyani, koi ye onya chovyek, koito nye znaye, chye grad yefyes ye pazach na kapischchyeto na vyelikata diana i na padnaliya ot yupityera idol? i t'i, ponyezhye tova ye nyeosporimo, viye tryabva da miruvatye i da nye pravitye nishcho nyesmislyeno. zashchoto sye dovylei tuk tiya chovyetsi, koito nito sa svyetotattsi, nito khulyat nashata boginya. prochyeye, ako dimitri i zanayatchiitye, koito sa s nyego, imat spor s nyakogo, s'dilishchata zasyyedavat, ima i s'diski chinovnitsi, nyekha sye s'dyat yedni drugi. no ako t'rsitye nyeshcho drugo, to shchye sye ryeshi v

ryedovnoto s'braniye. zashchoto ima opasnost da ni obvinyat poradi dnyeshnoto razmiriye, ponyezhye nyama nikakva prichina za nyego; i kolkoto za tova, niye nye mozhyem da opravdayem tova stichanye. i kato ryeche tova, razpusna s'braniyeto.

20

slyed utikhvanyeto na m'lvata pavyel povika uchyenitsitye i, kato gi uvyeshcha, prosti sye s tyakh i tr'gna da otidy v makyedoniya. i kato mina pryez oniya myesta ta uvyeshcha uchyenitsitye s mnogo dumi, doidy v g'rtsiya. i kato pryesyeda tam tri myesyetsa, ponyezhye yudyeitye napravikha zagovor protiv nyego v'v vryemyeto na tr'gvanyeto mu za siriya, toi ryeshi da sye v'rnye pryez makyedoniya. i pridruznikha go do aziya byeranan't sosipat'r pirov, i ot soluntsitye aristarkh i syekund; oshchye i gaii ot dyerviya i timotyey, a ot aziya tikhik i trofim. a tiya byakha otishli po-napryed, ta ni chakakha v troada; i niye otpluvakhmye ot filipi podir dnitye na byezkvasnitye khlyabovye, i za pyet dni doidokhmye pri tyakh v troada, gdyeto pryesyedyakhmye syedyem dni. i v p'rviya dyen na syedmitsata, kogato byakhmye s'brani za razchupvanyeto na khlyaba, pavyel byesyedvashye s tyakh ponyezhye shchyeshye da otp'tuva na sutrinta; i prod'lzhi slovoto si do sryednoshch. i imashye mnogo svyetila v gornata staya, gdyeto byakhmye s'brani. i yedno momchye, na imye yevtikh, koyeto syedyeshye na prozoryetsa, byeshye zaspalo d'l'boko, i kogato pavyel byesyedvashye oshchye po-nad'lgo, bideyki obladano ot s'n, padna dolu ot tryetiya yetazh; i dignakha go m'rtvo. no pavyel slyezye i kato padna na nyego, pryeg'rna go, i ryeche: nye sye byezpokoitye, zashchoto zhivot't mu ye v nyego. slyed tova toi sye kachi gorye, razchupi khlyaba ta pokhappna, i prikazva pad nad'lgo do zori, i taka tr'gna. a momchyeto dovyyedokha zhivo, i dosta sye utyeshikha. a niye tr'gnakhmye ponapryed za koraba i otpluvakhmye za ason, gdyeto shchyakhmye da pribyeryem pavla; ponyezhye taka byeshye por'chal, kato shchyeshye da otidy pyesh. i kogato sye s'bra s nas v ason, pribirakhmye go i doidokhmye v mitilin. i ottam kato otpluvakhmye, na slyedniya dyen doidokhmye sryeshch khios, a na drugiya - stignakhmye v samos; i [kato pryesyedyakhmye v trogiliya] na slyedvashchiya dyen doidokhmye v milit. zashchoto pavyel bye ryeshil da otmyne yefyes, za da nye sye bavi v aziya, ponyezhye b'rzashye, ako mu byeshye v'zmozhno, da sye namy-eri v yerusolim za dyenya na pyetdyesyetsnitsata. a ot milit prati v yefyes da povikat ts'rkovnitye pryevzityeri, i kato doidokha pri nyego, ryeche im: viye znayetye po kak'v nachin, oshchye ot p'rviya dyen, kogato st'pikh v aziya, pryekarakh tsyaloto vryemye myezhdu vas v sluzhyenye na navstryechua s p'lno smiryenom'driye, s's s'lzi i s nastapi, koito mye spolyetyakha ot zagovoritye na yudyeitye; kak nye sye posvyenikh da vi izyavya vsichko shcho ye bilo polyezno, i da vi pouchavam i publichno i po k'shchitye, kato propovyadvakh i na yudyei i na g'rtsi pokayaniye spryamo boga i vyara spryamo nashiya navstryechu isus khristos. i syega, yeto,

az zastavyen dukhom, otivam v yerusolim, byez da znaya kakvo shchye nye spolyeti tam, osvnen chye svyetyiat dukh ni svidyetelstvuya v'v vsyeki grad, kazvaiki, chye vr'zvaniya i sk'rbi nye ochakvat. no nye sye sk'pya za zhivota si, kato chye mi sye svidi za nyego, v sravneniye s tova, da izkaram, p'tya si i sluzhyniyeto, koyeto priyech ot navstryechua isusa, da propovyadvam blagovystiyeto na bozhiyata blagodat. i syega, yeto az znaya, chye ni yedin ot vas, myezhdu koito minakh ta propovyadvakh bozhiyeto tsarstvo, nyama vyeche da vidi litsyeto mi. zatova svidyetelstvuvam vi v toya dyen, chye az s'm chist ot kr'vta na vsichki; zashchoto nye sye posvyenikh da vi izyavya tsyalata bozhia volya. vnimavaitye na syebe si i na tsyaloto stado, v koyeto svyetyiat dukh vi ye postavil yepiskopi, da pasyetye ts'rkvata na boga, koyato toi pridobi s's sobstvenata si kr'v. az znaya, chye podir moyeto zaminavanye shchye navlyazat myezhdu vas svyeryp v'ltsi, koito nyama da zhalyat stadoto; i ot samitye vas shchye sye izdignat chovyetsi, koito shchye govoryat izvratyeno, ta shchye otvlichat uchenitsitye slyed syebe si. zatova bdyetye i pomnyetye, chye za tri godini dyenyem i noshchym, nye pryestanakh da pouchavam s's s'lzi vsyeki yedin ot vas. i syega pryepor'chvam vi na boga i na slovoto na nyegovata blagodat, koyeto mozhye da vi nazidava i da vi dadye naslyedstvoto myezhdu vsichkitye osvetyeni. nikomu sryebroto, ili zlatoto, ili oblyekloto nye s'm pozhyelal. viye sami znayetye, chye tiya moi r'tsye posluzhikha za moitye nuzhdi i za nuzhdiye na oniya, koito byakha s myenye. v'v vsichko vi pokazakh, chye taka trudyeshchi sye tryabva da pomagaty na nyemoshchnitye i da pomnitye dumitye na navstryechua isusa, kak toi ye kazal: po-blazhyeno ye da dava chovyek, otkolkoto da priyema. kato izgovori tova, kolyenichi i sye pomoli s vsichki tyakh. i vsichki plakakha mnogo; i padnakha na shiyata na pavla i go tsyeluvakha, nask'rbyeni nai-mnogo za dumata, koyato kaza, chye nyama vyeche da vidyat litsyeto mu. i go izpratikh da koraba.

21

kato sye razdyelikhmye ot tyakh i otplavakhmye, doidokhmye pravo na kos, a na slyedniya dyen na rodos, i ottam na patara. i kato namyerikhmye korab, koito zaminavashye za finikiya, kachikhmye sye na nyego i otpluvakhmye. i kogato kip'r sye pokaza, ostavikhmye go otyavo, i pluvakhmye k'm siriya, i slyazokhmye v tir; zashchoto tam shchyeshye korab't da sye raztovari. i kato izdirikhmye uchenitsitye, pryesedyakhmye tam syedyem dni; i tye chryez dukha kazvakha na pavla da nye st'pva v yerusolim. i kogato pryekarakhmye tiya dni, izlyazokhmye i otivakhmye si; i tye vsichki, s zhyeniyeti i dyetsata si, ni izpratikha do otv'n grada; i, kolyenichili na bryega, pomolikhmye sye. i kato sye prostikhmye yedin s drug, niye sye kachikhmye na koraba, a tye sye v'rnakha u doma si. i niye, kato otpluvakhmye ot tir, stignakhmye v polyemaida, gdyeto pozdravikhmye bratyata i pryesedyakhmye u tyakh yedin dyen. a na slyedniya dyen tr'gnakhmye i stignakhmye v kye-

sariya; i vlyazokhmye v k'shchata na blagovystietyela filipa, koito bye yedin ot syedminata dyakoni i ostanakhmye u nyego. a toi imashye chyetiri d'shchyeri dyevitsi, koito prorokuvakha. i slyed kato byakhmye pryesedyali tam mnogo dni, yedin prorok na imye agav slyezye ot yudyeia. i kato doidyete pri nas, vzye pavloviya poyas ta si v'rza nozyetye i r'tsyetye, i ryechye: yeto shcho kaza svyetyiat dukh: taka yudyeitye v yerusolim shchye v'rzhata chovyeka, chiito ye toya poyas, i shchye go pryedadat v r'tsyetye na yezichnitsitye. i kato chukhmye tova, i niye i tamoshnitye go molikhmye da nye v'zliza v yerusolim. togava pavyel otgovori: shcho pravitye viye, kato plachetyete ta mi s'krushavatyte s'rtsyeto? zashchoto az s'm gotov nye samo da b'da v'rzan, no i da umra v yerusolim, za imyeto na navstryechua isusa. i poneyzhye toi byeshye nyemolim, niye ml'knakhmye i ryekokhmye: da b'dye navstryechunata volya. i slyed tiya dni prigotovakhmye sye za p't i v'zlyazokhmye v yerusolim. s nas doidokha i nyakoi ot uchenitsitye v kyesariya, i ni vodyekha pri nyakogo si mnasona, kipryanin, otdavnashyem uchenik, u kogoto shchyakhmye da b'dyem gosti. i kato stignakhmye v yerusolim, bratyata ni priyekha s radost. i na slyedniya dyen pavyel vlyezye s nas pri yakova, gdyeto pris'tstvuvakha vsichkitye pryevzityeri. i kato gi pozdravi, razkaza im yedno po yedno vsichko shcho bog byeshye izv'rshil myezhdu yezichnitsitye chryez nyegovoto sluzhyniye. a tye, kato chukha, proslavikha boga. togava mu ryekokha: ti vzhdash, bratye, kolko dyesyetki khilyadi povyarvali yudyei ima, i tye vsichki ryevnostno podd'rzhata zakona. a za tyebye sa uvvedomyeni, chye ti si bil uchil vsichkitye yudyei, koito sa myezhdu yezichnitsitye, da ots't'pyat ot moisyeyeviya zakon, kato im kazvash da nye obryazvat chadata si, nito da d'rzhata staritye obryedi. i t'i kakvo da sye napravil [byez drugo shchye sye s'byerye t'lpa, zashchoto] tye nyepryemyenno shchye chuyat, chye si dosh'l. zatova napravi kakvoto ti kazhyem. myezhdu nas ima chyetirima m'zhye, koito imat obryek; vzyemi gi, i izv'rshi ochishchyniyeto si zayedno s tyakh, i izhdivi za tyakh, za da obr'snat glavitye si; i taka vsichki shchye znayat, chye nye ye istina tova, koyeto sa chuli za tyebye, no chye i ti post'pvash poryad'chno i pazish zakona. a kolko za povyarvalitye yezichnitsi, niye pisakhmye ryeshyniyeto si da sye vardyat ot yadyenye idolozhyertvyeno, kr'v, udavyeno, tozhye i ot bludstvo. togava pavyel vzye m'zhyetye; i na slyedniya dyen, kato sv'rshi ochishchyniyeto si zayedno s tyakh, vlyezye v khrama i obyavi koga shchyakha da sye sv'rshat dnitye, opryedyelyeni za ochishchyniyeto, kogato shchyeshye da sye prinyesyem prinsa za vsyeki yedin ot tyakh. i kogato syedyemtye dni byakha na sv'rshvanye, yudyeitye ot aziya, kato go vidyakha v khrama, v'zbudikha tsyeliya narod, turikha r'tsyen na nyego i vikakha: o, izrailityani, pomagaitye! tova ye chovyek't, koito navsyak'dye uchi vsichkitye protiv naroda ni, protiv zakona i protiv tova myasto; a osvnen tova v'vyedye i g'rtsi v khrama, i oskvyni tova svyeto myasto. (zashchoto pryedi tova byakha vidyeli s nyego v grada yefesyana trofim i mislyekha, chye

pavyel go ye v"vyel v khrama). i tsyeliyat grad sye razv"lnuva i lyudyetye sye styekokha; i kato ulovikha pavla, izvlyakokha go v'n ot khrama; i vyednaga sye zatvorikha vratitye. i kogato shchyakha da go ubiyat, stigma izvyestiye do khilyadnika na polka, chye tsyeliyat yerusolim ye razmiryen. i toi zavchas vzye voinitsi i stotnitsi ta sye zavtyechye dolu v"rkhu tyakh. a tye kato vidyakha khilyadnika i voinitsitye, pryestanakha da biyat pavla. togava khilyadnik"t sye priblizhi ta go khvana i zapovyada da go okovat s dyve vyerigi, i razpitvashye, koi ye toi i shcho ye storil. a myezhdu navalitsata yedni vikakha yedno, a drugi drugo; i ponyezhye nye mozhyeshye da razbyerye s"shchnostta na rabotata poradi smushcheniyeto, zapovyada da go zakarat v kryepostta. a kogato stigma do st"palata, voinitsitye go dignakha i nosyekha poradi nasiliyeto na navalitsata, zashchoto vsichkitye lyudye v"rvyakha podirye i vikakha: makhni go ot svyeta! i kogato shchyakha da v"vyedat pavla v kryepostta, toi kaza na khilyadnika: pozvoljeno li mi ye da kazha nyeshcho? a toi ryeche: znayesh li gr"tski! nye si li togava onya yegyptyanin, koito pryedi nyakolko vryemye razmiri i izvyedye v pustyniya chyetiritye khilyadi m"zhnye ubitsi? a pavyel ryeche: az s'm yudyein ot tars kilikiiski, grazhdanin na toya znamenyet grad; i ti sye molya da mi pozvolish da pogovorya na lyudyetye. i kato mu pozvoli, pavyel zastana na st"palata i pomakha s r"ka na lyudyetye; a kato sye v"dvori golyama tishina, pochna da im govori na yevryeiski, kazvaiki:

22

bratya i bashchi, slushaitye syega moyata zashchita pryed vas. (i kato chukha, chye im govori na yevryeiski, tye pazyekha oshchye po-golyama tishina; i toi kaza): az s'm yudyein, rodyen v tars kilikiiski, a v"zpitan v toya grad pri gamaliilovitye nozye, izuchyen strogo v pryedadyeniya ot bashchitye ni zakon. i byakh ryevnostyen za boga, kakto stye i vsichki viye dnyes; i gonekhd do sm"rt, poslyedovatyelitye na toya p"t, kato vr"zvakh i pryedavakh na zatvor i m"zhnye i zhyeni; kakto svidyetyelstvu za myenye i p"rvosvyeshchyenik"t i tsyaloto staryeishinstvo, ot koito byakh vzyel i pisma do bratyata yevryei v damask, gdyeto otivakh da zakaram v"rzani v yerusolim i oniya koito byakha tam, za da gi nakazhat. i kogato v"rvyakh i priblizhikh damask, k"dye pladnye, vnyezapno blyesna ot nyebyeto golyama svyetlina okolo myenye. i padnakh na zyemyata i chukh glas, koito mi kaza: savlye, savlye, zashcho nye gonish. a az otgovorikh: koi si ti, navstryechui? i ryeche mi: az s'm isus nazaryanin"t, kogoto ti gonish. a drugaritye mi vidyakha svyetlinata, no nye chukha glasa na tozi, koito mi govoryeshye. i ryekokh: kakvo da tozya navstryechui? i navstryechu mi ryeche: stani, idi v damask, i tam shchye ti sye kazhye za vsichko shcho ti ye opryedelyeno da storish. i ponyezhye ot byas"ka na onaya svyetlina izgubikh zryeniyeto si, drugaritye mi nye povyedokha za r"ka, i taka vlyazokh v damask. i nyakoi si ananiya chovyek blagochyestiv po zakona, odobryen ot vsichki tam zhivyeeshchi yudyei,

doidye pri myenye, i kato zastana i sye navyedye nad myenye, ryeche mi: bratye savlye, proglyedai. i az nachasa poluchikh zryeniyeto si i poglyednakh na nyego. a toi ryeche: bog na bashchitye ni tye ye pryednaznachil da poznayesh nyegovata volya, i da vidish pravdyednika i da chuyesh glas ot nyegovitye usta; zashchoto shchye b'dyesh svidyetyel za nyego pryed vsichkitye chovyetsi za tova, koyeto si vidyal i chul. i syega zashcho sye bavish? stani, kr"sti sye i sye umii ot gryekhovyetsi si, i prizovi nyegovoto imye. i kato sye v"rnakh v yerusolim, kogato sye molyekh v khrama doidokh v izst"plyeniye, i vidyakh go da mi kazva: pob?rzai da izlyezesh skoro iz yerusolim, zashchoto nyama da priymat tvoyeto svidyetyelstvo za myenye. i az ryekokh: navstryechui, tye znayat, chye az zatvaryakh i biyekh po sinagogitye oniya, koito vyarvakha v tyebye; i kogato sye prolivashye kr"vta na tvoya m"chyenik styefana, i az byakh tam i odobryavakh, kato vardyekh dryekhitye na tiya, koito go ubivakha. no toi mi ryeche: idi, zashchoto shchye tye pratyata dalyech myezhdu yezichnitsitye. do toya duma go slushakha; a togaz izvyakha s"s silyen glas, kazvaiki: da sye makhnye tak"v ot zyemyata! zashchoto nye ye dostoyen da zhivyye. i ponyezhye tye vikakha, myatakha dryekhitye si i khv"rlyakha prakh po v"zdukha, khilyadnik"t zapovyada da go zakarat v kryepostta i zar"cha da go izpitat s biyenye, za da uznaye, po koya prichina vikat taka protiv nyego. i kogato go byakha raztyegnali s ryem"tsi, pavyel ryeche na stotnika, koito stoyeshye tam: zakonno li ye vam da bichuvatye yedin rimlyanin, i to nyeos"dyen? kato chu tova, stotnik"t otidye da izvyesti na khilyadnika, kazvaiki: kakvo pravish? zashchoto toya chovyek ye rimlyanin. togava khilyadnik"t sye priblizhi i mu ryeche: kazhi mi rimlyanin li si ti? a toi kaza: rimlyanin. khilyadnik"t otgovori: s mnogo pari s"m dobil tova grazhdanstvo. a pavyel ryeche: no az s'm sye i rodil v nyego. togava vyednaga sye ottyeglikha ot nyego tiya, koito shchyakha da go izpitvat. a khilyadnik"t sye uplashi kato razbra, chye ye rimlyanin, ponyezhye go byeshye v"rzal. na utrinta, kato iskashye da razbyerye s"shchinskata prichina, po koyato yudyeitye go obvinyavakha, toi go razv"rza, zapovyada da sye s"byerat glavnitye svyeshchyenitsi i tsyeliyat im sinyedriion, i dovyyedye dolu pavla ta go postavi pryed tyakh.

23

i pavyel kato sye vglyeda v sinyedriona, ryeche: bratya, do toya dyen s'm zhivyal pryed bogu s"s s"v"rshyeno chista s"vvest. a p"rvosvyeshchyenik"t ananiya zapovyada na stoyashchitye do nyego da go udaryat po ustata. togava pavyel mu ryeche: bog shchye udari tyebye, styeno varosana; i ti si syednal da nye s"dish po zakona, a protiv zakona zapovyadvash da nye udaryat? a stoyashchitye naokolo ryekokha: bozhiya p"rvosvyeshchyenik li khulish? i pavyel ryeche: nye znayekh, bratya, chye toi ye p"rvosvyeshchyenik, zashchoto ye pisano: "da nye zloslovish nachalnika na roda si". a kogato pavyel pozna, chye yedna chast sa sadukyei, a

drugitye fariseyi izvika v sinyedriona: bratya, az s'm fariseyi, sin na fariseyi; s'dyat nye poradi nadryezhdnata i uchyeniyeto za v'zkrzyesenyieto na m'rtvitye. i kogato ryeche tova, v'znikna razpra myezhdu fariseyite i sadukyeyte; i s'braniyeto sye razdyeli. zashchoto sadukyeyte kazvat, chye nyama v'zkrzyesenyi, nito angyl, nito dukh; a fariseyite priznavat i dvyetye. i taka v'znikna golyama gl'chka; i nyakoi knizhnitsi ot fariseyskata strana stanakha ta sye pryepirakha, kazvaiki: nikakvo zlo nye namiramye u toya chovyek; i kakvo da napravim, ako mu ye govoril dukh ili angyl? i ponyezhye razprata stana golyama, khilyadnik't, boyeiki sye da nye bi da razk'sat pavla, zapovyada na voinitsitye da slyazat i da go grabnat izponyvezhdu im, i da go zavyedat v kryepostta. i pryez slyedvashchata noshch navstryechu zastana do nyego i ryeche: dyerzai, zashchoto kakto si svidyetylstvuval za myenye v yerusalim, taka tryabva da svidyetylstvuavsh i v rim. i kato sye razs'mna, yudyeyte napravikha zagovor, vlyazokha pod proklyetiya i ryekokha, chye nyama da yadat, nito da piyat dogdyeto nye ubiyat pavla. tiya, koito napravikha toya zagovor, byakha povechye ot chyetiridyesyet dushi. tye doidokha pri glavniye svyeshchenitsi i starzeyshinitye i ryekokha: vlyazokhmye pod proklyetiya, da nye vkusim nishcho doklye nye ubiyem pavla. syega, prochyeye, viye s's sinyedriona zavavyetye na khilyadnika da go dovyyede dolu pri vas, uzh chye iskatye da izuchitye po-tochno nyegovoto dyelo; a niye, pryedi da sye priblizhi toi, mye gotovi da go ubiyem. no paviyiat syestrin sin, kato gi zavari, chu zagovora i vlyezye v kryepostta ta obadi na pavla. togava pavyel povika yedin ot stotnitsitye i mu ryeche: zavyyedi tova momchye pri khilyadnika, zashchoto ima da mu obadi nyeshcho. i toi go vzye, zavyyedye go pri khilyadnika, i kaza: zapryeniyat pavyel mye povika i mi sye pomoli da dovyyeda tova momchye pri tyebye, zashchoto imalo da ti kazhye nyeshcho. a khilyadnik't go vzye za r'ka, i kato sye ottyegli nastrana, popita go na samye: kakvo ima da mi obadish? a toi ryeche: yudyeyte sye naglasikha da tye zamolyat da zavyyedesh pavla utrye dolu v sinyedriona, kato chye li iskash da razpitash po-tochno za nyego. no ti nyedeyi gl' slusha, zashchoto go prichakvat povechye ot chyetiridyesyet dushi ot tyakh, koito vlyazokha pod proklyetiya, zad'lyzhavaike sye da nye yadat nito da piyat do gdyeto nye go ubiyat. tye oshchye syega sa gotovi, i chakat samo da im sye obyeshchayesh. i t'i khilyadnik't ostavi momcheto da si otidye, kato mu zar'cha: nikomu da nye kazhyesh, chye si mi obadil tova. togava povika dvama ot stotnitsitye ta im ryeche: prigotvyetye dvyesta pyekhotintsi, syedymdyesyet konnitsi i dvyesta kopiynosti da zaminat za kyesariya na tryetiya chas pryez noshchta. prigotvyetye i dobit'k, na koito da v'z'kachat pavla, i da go otvyedat byezopasno do upravityelya fyeliksa. toi napisal pismo, koito imashye slyednoto s'd'rzhaniye: ot klavdiya lisiya do nyegovo pryev'zkhodityelstvo upravityelya fyeliksa, pozdrav. toya chovyek bidye ulovyen ot yudyeyte, koito shchyakha da go ubiyat; no az pristignakh s voinitsitye ta go izbavikh, ponyezhye sye nauchikh, chye

bil rimlyanin. i kato poiskakh da razbyera prichinata, po koyato go obvinyavakha, zavyyedokh go dolu v sinyedriona im; i namyerikh, chye go obvinyavat za v'prosi ot tyekhniiya zakon; nyamashye, obachye, nikakvo obvinyeniye v nyeshcho dostoino za sm'rt ili okovi. i ponyezhye mi sye podskaza, chye shchyalo da ima zagovor protiv chovyeka, vyyednaga go izpratikh pri tyebye, kato zar'chakh i na obvinitelitye mu da sye izkazhat pryed tyebye protiv nyego. [ostani s's zdavyel]. i t'i, voinitsitye, sporyed dadyenata im zagovor, vzyekha pavla i go zavyyedokha pryez noshchta v antipatrida. i na utrinta ostavikha konnitsitye da otidat s nyego, a tye sye v'r'nakha v kryepostta. a konnitsitye, kato vlyazokha v kyesariya i vr'chikha pismoto na upravityelya, pryedstavikha mu i pavla. a kato go prochyetye, popita go ot koya oblast ye; i kato razbra, chye ye ot kilikiya, ryeche: shchyete izslusham, kogato doidat i obvinitelitye ti. i zapovyada da go vardyat v irodovata pryatoriya.

24

slyed pyet dni p'rvosvyeshchenik't ananiya slyezye s nyakoi starzeyshini i s yedin ritor na imye tyertil, koito podadokha na upravityelya zhalba protiv pavla. i kato go povikakh, tyertil pochna da go obvinyava, kato kazvashye: ponyezhye chryez tyebye, chyestiti fyeliksy, sye radvamye na golyamo spokoistviye, i ponyezhye chryez troyata pryedvidlivito sye popravyyat zlini v toya nash narod, to niye s p'lna blagodarnost po vsyakak'v nachin i vsyak'dye posryeshchamyeto tova. no za da tye nye otyegchavamyeto povechye, molya tye da imash snizkhozhdeniye i ni izslushash nakratko; ponyezhye namyerikhmye, chye toya chovyek ye zarazytel i razmirnik myezhdu vsichkitye yudyey po vsyelenata, oshchye i vodach na nazaryeyskata yeryes; koito sye opita i khrama da oskvyerni; no niye go ulovikhmye, [i poiskakhmye da go s'dim po nashiya zakon; no khilyadnik't lisiy doidye i s golyamo nasilstvo go iztr'gna ot r'tsyetye ni, i zapovyada na obvinitelitye mu da doidat pri tyebye]. a ti, kato sam go izpitash, shchyete mozhyesh da uznayesh ot nyego vsichko tova, za koyeto go obvinyavamyeto. i yudyeyte potv'rdikha, kazvaiki, chye tova ye vyarno. a kogato upravityel'at kimna na pavla da vzyemye dumata, toi otgovori: ponyezhye znaya, chye ot mnogo godini ti si bil s'diya na toya narod, az na drago s'rtsye govorya v svoya zashchita, zashchoto mozhyesh da sye nauchish, chye nyama, povechye ot dvanadyesyet dni otkak v'zlyazokh na poklonyeniye v yerusalim. i nye sa mye namirali nito v khrama, nito v sinagogyeto, nito v grada, da sye pryepiram s nyakogo ili da razmiryavam naroda. i tye nye mogat da dokazhat pryed tyebye tova, za koyeto mye obvinyavat syega. no tova ti izpovyadvam, chye, sporyed uchyeniyeto gr'tski: p'tya, koyeto tye narichat yeryes, taka sluzha na bashchiniya ni bog, kato vyarvam vsichko shcho ye po zakona i ye pisano v proroitsitye, i chye sye nadyavam na boga, chye shchyete ima v'zkrzyesenyiye na pravyyedni i nyepravyyedni, koyeto i tye sami priyemat. zatova i az sye staraya da imam vsyakoga nyeporochna s'vyest, i spryamo boga, i spryamo

chovyetsitye. a slyed iztichanyeto na mnogo godini, doidokh da donyesa milostini na naroda si i prinosi. a kogato gi prinasyakh, tye nye namerikha v khrama ochistyen, byez da ima navalitsa ili razmiriye; no imashye nyakoi yudyei ot aziya, koito tryabvashye da sye pryedstavyat pryed tyebye i da nye obvinyat, ako imakha nyeshcho protiv myenye. ili tiya sami nyeka kazhat kakva nyepravda sa namerili v myenye, kogato zastanakh pryed sinyedriona, osvyyen, ako ye samo v toya vik, koito izdadokh kako stoyakh myezhdu tyakh: poradi uchyenyeto za v"zkryesyenyeto na m"rtvitye nye s"ditye dnyes. a fyelik, kako poznavashye dosta dobre tova uchyenyie gr"tski: p"tya., gi otlozhi, kazvaiki: kogato slyezye khilyadnik"t liisi shchye razryesha dyeloto vi. i zapovyada na stotnika da vardyat pavla, no da mu davat izvyestna svoboda, i da nye v"zpirat nikogo ot priyatylitye mu da mu prisluzhva. slyed nyakolko dni fyelik doidye s zhena si drusiliya, koyato byeshye yudyeika i prati da povikat pavla, ot kogoto slusha za vyarata v khrista isusa. i kogato toi govoryeshye za pravda, za syebyeobuzzdaniye i za b"dyeshchiya s"d, fyelik splashyen otgovori: za syega si idi; i kogato namyerya vryemye, shchye tye povikam. myezhdu tova toi sye nadyavashye, chye shchye poluchi pari ot pavla, zatova i po-chyestichko go vikashye ta prikazvashye s nyego. no kako sye nav"rshikha dve godini, fyelik bidye zamyestyen ot portsii fyest; a ponyezhye iskashye da spyechyli blagovolyenyeto na yudyeitye, fyelik ostavi pavla v okovi.

25

a fyest, kako zaye oblastta si, podir tri dni v"zlyezye ot kyesariya v yerasulim. togava p"rvosvyeshchenik"t i yudyeiskitye p"rvyentsi mu podadokha zhalba protiv pavla, i molyeiki mu sye iskakha da skloni na tova protiv nyego, - da izprati da go dovyedat v yerasulim; kako kroyakha da postavyat zasada i da go ubiyat na p"tya. fyest obachye otgovori, chye pavyel vyeche sye pazi pod strazha v kyesariya, i chye sam toi skoro shchyeshye da tr"gnye za tam; zatova, ryechye toi, vlyatyelnitye myezhdu vas nyeka slyazat s myenye; i ako ima nyeshcho krivo v chovyeka, nyeka go obvinyat. i kato pryesyedia myezhdu tyakh nye povyeche ot osyem ili dyesyet dni, toi slyezye v kyesariya, i na slyedniya dyen syedna na s"diiskiya stol, i zapovyada da dovyedat pavla. i kato doidye, yudyeitye, koito byakha slyezli ot yerasulim, go obikolikha i obvinyavakha go s mnogo i tyezhi obvinyeniya, koito nye mozhyekha da dokazhat; no pavyel v zashchitata si kazvashye: nito protiv yudyeiskiya zakon, nito protiv khrama, nito protiv kyesarya s'm izv"rshil nyakakvo pryest"plyeniye. no fyest, ponyezhye iskashye da spyechyli blagovolyenyeto na yudyeitye, v otgovor na pavla kaza: shchyesh li da v"zlyezesh v yerasulim, i tam da sye s"dish za tova pryed myenye? a pavyel kaza: az stoya pryed kyesaryevoto s"dilishchye, gdyeto tryabva da b"da s"dyen. na yudyeitye nye s'm storil nikakva vryeda, kakto i ti tv"rdye dobre znayesh. prochye, ako s'm zlodyeyets, i s'm storil nyeshcho dostoino

za sm"rt, nye byagam ot sm"rtta; no ako ni yedno ot nyeshchata, za koito nye obvinyavat tiya, nye ye istinno, nikoi nye mozhye da nye pryedadye, za da im ugodi. otnasyam sye do kyesarya. togava fyest, slyed kato poraziska v"prosa s"s s"vyeta, otgovori: otnyes"l si sye do kyesarya; pri kyesarya shchye otidysh. a kato izminakha nyakolko dni, tsar agripa i vyernikiya doidokha v kyesariya da pozdravyat fyesta. i kato sye bavikha tam dosta vryemye, fyest dolozhi pavlovoto dyelo pryed tsarya, kazvaiki: ima yedin chovyek ostavyen ot fyeliksa v okovi. za nyego, kogato byakh v yerasulim, glavniye svyeshchyenitsi i yudyeiskitye staryeishini mu podadokha zhalba i iskakha da go os"dyu. no im otgovorikh, chye rimlyaniye nyamat obichai da pryedavat nyakoi chovyek [na sm"rt], pryedi obvinyayemiyat da ye bil postavyen litsye s lit-sye s obvinitelitye si, i da mu ye dadyen sluchai da govori v svoya zashchita odnosno obvinyenyeto. i t"i, kogato doidokha tuk zayedno s myenye, na slyedniya dyen nyezabavno syednakh na s"diiskiya stol i zapovyadakh da dovyedat chovyeka. no kogato obvinitelitye mu zastanakha, nye go obvinikha v nikoye ot loshitye dyela, kakvito az pryedpolagakh; no imakha protiv nyego raziskvaniya za tyechnitye si vyarvaniya, i za nyakoi si isus, koito bil umryal, za kogoto pavyel tv"rdyeshye, chye ye zhiv. i az, ponyezhye byakh v nyedoumyeniye kak da izpitam za takiva nyeshcha, popitakh dali bi otish"l v yerasulim, tam da sye s"di za tova. no ponyezhye pavyel sye otnyesye do ryeshchyenyeto na avgusta, za da sye opazi za nyego, zapovyadakh da go pazyat doklye go izpratya pri kyesarya. togava agripa ryechye na fyesta: iskashye mi sye i myenye da chuya toya chovyek. i toi kaza: utrye shchye go chuyesh. na slyedniya dyen, kogato agripa i vyernikiya doidokha s golyam blyas"k i vlyazokha v s"dyebnata staya s khilyadnitsitye i povidniye grazhdani, fyest zapovyada ta dovyedokha pavla. togava fyest kaza: tsaryu agripo, i vsichki, koito pris"stvuvatye s nas, yeto chovyeka, za kogoto tsyeliyat yudyeiski narod mi pryedstavi zhalba, i v yerasulim, i tuka, kato kryeshchyakha, chye toi nye tryabva vyeche da zhivye. no az namerikh, chye nye ye storil nishcho dostoino za sm"rt; i ponyezhye toi sam sye otnyesye do avgusta, ryeshikh da go izpratya. a za nyego nyamam nishcho polozhityelno da pisha na navstryechuarya si; za tova go izvyedokh pryed vas, i osobyeno pryed tyebye, tsaryu agripo, ta, kato stanye razpitvanyeto mu da imam kakvo da pisha. zashchoto mi sye vizhda nyerazumno, kato izprashcham chovyek v"rgan, da nye izlozha i obvinyenyata protiv nyego.

26

togava agripa ryechye na pavla: pozvolyaya ti sye da govorish za syebye si. i taka, pavyel prostraya r"ka i pochna da govori v svoya zashchita: chyestit sye schitam, tsaryu agripo, za gdyeto pryed tyebye shchye sye zashchitya dnyes odnosno vsichko, za koyeto nye obvinyavat yudyeitye, a, nai-vyeche, zashchoto si vynesht v"v vsichkitye obryedi i raziskvaniya myezhdu yudyeitye; zatova ti sye molya da nye izslushash s t"rpyeniye. kak"v, prochye, byeshye

moyat zhivot ot mladini, tova vsichkitye yudyei znayat, ponyezhye pryekarakh otnachalo myezhdu naroda si v yerusalam. zashchoto mye poznavat ot nachalo, (ako iskakha da zasvidyetyelstvuvay), chye sporyed nai-strogoto uchyneniye na nashyeto vyeroizpovyedaniye zhiyyakh kato farisyei. i syega stana pryed s'da ponyezhye imam nadyezhda na obyeshchaniyeto, koyeto bog ye dal na bashchitye ni, do izp'nyeniye to na koyeto nashitye dvanadyesyet plyemena sye nadyavat da dostignat, kato sluzhat na boga us'rdno noshcheyem i dyenym. za taya nadyezhda, tsaryu [agripo], mye obvinyavat yudyeitye! zashcho da sye misli myezhdu vas nyeshcho nye za vyarvanye, chye bog v'zkr'yasyava m'rtvitye? i az si mislyekh, chye tryabva da v'rsha mnogo nyeshcha protiv imyeto na isusa nazaryanina; koyeto i v'rshikh v yerusalam, ponyezhye zatvoryakh v t'mnitsi mnozina ot svyetiitye, kato sye snabdikh s vlast ot glavniye svyeshcheyenitsi, i za ubivanyeto im davakh glas protiv tyakh. i kato gi m'ch'yekh mnogo p'ti v'v vsichkitye sinagogi, starayekh sye da gi nakaram da khulyat; i v chryezmyernata si yarost protiv tyakh koyekh gi dazhye i po chuzhditye gradovyte. po koyato rabota, kogato p'tuvakh za damask s vlast i por'chka ot glavniye svyeshcheyenitsi, po pladnye, tsaryu, vidyakh na p'tya svyetlina ot nyebiyeto, koyato nadminavashye sl'ncheyeviya blyas'k, i osiya myenye i tiya, koito p'tuvakha s myenye. i kato padnakhmye vsichki na zyemiyata, chukh glas, koito mi kazvashye na yevreyeski: savlye, savlye, zashcho mye gonish? m'chno ti ye da ritash sryeshchu ostyen. i az ryekokh: koi si ti, navstryechui? a navstryechu ryechye: az s'm isus, kogoto ti gonish. no stani i sye izpravi na nozetye si, ponyezhye zatui ti sye yavikh, da tye naznacha sluzhityel na tova, chye si mye vidyal i na onova, koyeto shchye ti otkriya, kato tye izbavyam ot yudeyskiya narod i ot yezichnitsitye, myezhdu koito tye prashcham, da im otvorish ochitye, ta da sye ob'rnat ot t'mninata k'm svyetlinata, i ot vlastta na satana k'm boga, i da priyemat proshcheyeniye na gryekhovetye si i naslyedstvo myezhdu osvetyenitiye, chryez vyara v myenye. zatova, tsaryu agripo, nye byakh nyepokoryen na nyebesnoto vidyeniye; no propovyadvakh p'rvo na yudyeitye v damask, v yerusalam i v tsyalata yudeyska zyemya, a poslye i na yezichnitsitye, da sye pokayati i da sye obr'shchat k'm boga, kato v'rshat dyela s'otvyetstvyeni na pokayaniyeto si. po taya prichina yudyeitye mye ulovikha v khrama i sye opitakha da mye ubiyat. no s pomoshchta, koyato poluchikh ot boga, stoya do toya dyen ta svidyetyelstvuvam i pryed skromyen i pryed visokopostavayen, byez da govorya nishcho drugo osvyen tova, koyeto prorotsitye i moiseyi sa govorili, chye shchyeshye da b'dye, siryech, chye khristos tryavashye da postrada, i chye toi, kato v'zkr'snye pr'v ot m'rtvitye, shchyeshye da propovyadva svyetlina i na yudeyskiya narod i na yezichnitsitye. kogato toi taka sye zashchishchavashye, fyest izvika s's silyen glas: poludyal si, pavlye; golyamata ti uchynost tye dokarva do ludost. a pavyel ryechye: nye s'm poludyal, chystiti fyestyne, no ot zdrav um izgovaryam istinni dumi. zashchoto i tsaryat, komuto

govorya d'rzostno, znaye za tova, ponyezhye s'm ubyedyen, chye nishcho ot tova nye ye skrito ot nyego, zashchoto to nye ye stanalo v nyakoi "g'l. tsaryu agripo, vyarvash li prorotsitye? znaya chye gi vyarvash. a agripa ryechye na pavla: byez malko mye ubyezhdavash da stana khristiyanin! a pavyel ryechye: molil sye bikh bogu shchoto, bilo s malko, bilo s mnogo, nye samo ti, no i vsichki koito mye slushat dnyes, da stanat takiva, kak v'to s'm az, osvyen tiya okovi. togava tsaryat stana, s upravityelya i vyernikiya i syedyashchitye s tyakh. i kato sye ottyeglikha nastrana, govoryekha pomyezhdu si, kazvaiki: toya chovyek nye v'rshi nishcho dostoino za sm'rt ili okovi. a agripa ryechye na fyesta: toya chovyek mozheshye da sye pusnye, ako nye byeshye sye otnyes'l do kyesarya.

27

i kogato bye ryeshyeno da otpluvamyte za italiya, pryedadokha pavla i nyakolko drugi zatvornitsi na yedin stotnik na imye yulii, ot avgustoviya polk. i kato sye kachikhmye na yedin adramitski korab, koito shchyeshye da otpluva za myestata pokrai aziyskiya bryag, tr'gnakhmye, i s nas byeshye aristarkh, makyedonyets ot solun. na drugiya dyen stignakhmye v sidon; i yulii sye otnasyashye chovyekolyubivo k'm pavla, i mu pozvoli da otidyte pri priyateliitye si, za da mu prigodyat. i ot-tam, kato stanakhmye, pluvakhmye na zavyet pod kip'r, ponyezhye vyetrovyetye byakha protivni. i kato pryeplovakhmye kilikiiskoto i pamfiliiskoto morye, stignakhmye v likiiskiya grad mira. tam stotnik't namyeri yedin alyeksandriiski korab, koito pluvashye za italiya, i turi ni v nyego. i slyed kato byakhmye pluvali bavno za mnogo dni, i yed-vam stignakhmye knid, ponyezhye vyat'r't nye ni pozvol'yavashye da vlyezyem tam, pluvakhmye na zav-yet pod krit sryeshchu nos salmon. i kato pryem-inakhmye nyego s m'ka, stignakhmye na yedno myasto, koyeto sye kazva dobri pristanishcha, blizo pri koyeto bye grad lasyei. no kato byeshye sye minalo mnogo vryemye i pluvanyeto byeshye vyechey opasno, zashchoto i post't sye byeshye minal, pavyel gi s'vyetvashye, kazvaiki im: navstryechua, vizh-dam, chye pluvanyeto shchye b'dye pridruzhyeno s povryeda i golyama paguba, nye samo na tovara i na koraba, no i na zhivota ni. no stotnik't sye dov-yeravashye povyeche na kormchiyata i na stopan-ina na koraba, otkolkoto na pavlovitye dumi. i ponyezhye pristanishchyeto nye byeshye sgodno za pryemizumvanye, povyechyeto izkazakha mnyeniye da sye dignat, ako bi bilo v'zmozhno, do fyeniks, krit-sko pristanishchye, koyeto glyeda k'm yugozapad i syevyerozapad, i tam da pryemizumat. i kogato po-dukha yuzhyen vyat'r, mislyeiki, chye spoluchikha tsyelta si, tye dignakha kotvata da pluvakha blizo pokrai krit. no slyed malko, spusna sye ot ostrova buryen vyat'r, naryechyen yevrakvilon, i kogato ko-rab't bye nastignat ot vyat'r'a, i poradi nyego nye mozheshye da ustoi, ostavikhmye sye na v'lnitye da ni nosyat. i kato minakhmye na zavyet pod yedno os-trovchye naryechyeno klavdi, spoluchikhmye s m'ka

da zapazim ladiyata; i kogato ya izdignakha, upotrye-byavakha vsyakakvi sryedstva, i pryepasvakha koraba izotdolu; i boyeiki sye da nye b'dat tlasnati v'rkhu sirtis, svalikha platnata i sye nosyekha taka. i ponyezhye byakhmye v golyama byeda ot buryata, na slyedniya dyen zakhvanakha da izkhv'rlyat tovara. i na tryetiya dyen tye, s's svoitye r'tsy, izkhv'rlikha vyeschitye na koraba. i ponyezhye za mnogo dni nye sye vzh-dashye ni sl'ntsye ni zvyezdi, i silnata burya napirashye, to izchyezna vyeche vsyaka nadyezhda da b'dyem spasenyi. a podir d'lgo nyeyadyenye pavyel zastana myezhdu tyakh i ryechye: navstryechua, tryavashye da nye slushaty da sye nye digamye ot krit, ta da nye ni postignyeshye taya povryeda i paguba. no i syega vi s'vyetvam da styte bodri, zashchoto ni yedna dusha ot vas nyama da sye izgubi, no samo korab't; zashchoto anyel ot boga, chiito s'm az i komuto sluzha, zastana do myenye taya noshch i ryechye: nye boi sye, pavye, ti tryabva da zastanyesh pryed kyesarya; i yeto, bog ti podari vsichki, koito pluvat s tyebye. zatova, navstryechua, b'dyette bodri; zashchoto vyarvam v boga, chye shchye b'dye t'i kaktto mi bye kazano. obachye niye tryabva da b'dyem izkhv'rlyeni na nyakoi ostrov. a kogato nastana chyetirinadyesyetata noshch, i niye sye tlasakhmye nasam natam po adriatichyeskoto morye, okolo sryednoshch, korabnitsitye usyetikha, chye sye priblizhavat do nyakoya susha. i kato izmy-erikha d'lbochinata, namyerikha, chye ye dvadyesyet raztyega; i otivaiki malko po-nat'k pak izmy-erikha, i namyerikha, chye ye pyetnadyeset raz-tyega. zatova, boyeiki sye da nye b'dat izkhv'rlyeni na kamenisti myesta, spusnakha chyetiri kotvi ot zadnitsata, i ozhidakha da s'mnye. i ponyezhye korab-nitsitye v'znameryavakha da izbyagat ot koraba, i byakha svalili ladiyata v moryeto pod pryedlog, chye shchyeli da spusnat kotvi otk'm pryednitsata, pavyel ryechye na stotnika i na voinitsitye: ako tiya nye os-tanat v koraba, viye nye mozhyette da sye izbavitye. togava voinitsitye otryazakha v'zhyetata na ladiyata i ostavikha ya da sye nosi ot moryeto. a na s'mvanye pavyel kanyeshye vsichki da pokhapnat, kazvaiki: dnyes ye chyetirinadyesyetyat dyen kak chakatye i stoitye gladni, byez da styte vkusili nyeshcho. zatui vi molya da pokhapnyette, zashchoto tova shchye po-mognye za vashyeto izbavlyeniye; ponyezhye nikomu ot vas ni kos'm ot glavata nyama da zaginye. i kato ryechye tova, vzye khlyab, blagodari bogu pryed vsichki, ta razchupi i pochna da yadye. ot tova vsichki sye obodrikha, ta yadokha i tye. i v ko-raba byakhmye vsichko dyesta syedyemdyesyet i shyest dushi. i kato sye nakhranikha oblyekchavakha koraba, kato izkhv'rlyakha zhitoto v moryeto. i kogato sye razs'mna, tye nye poznavakha zmye-ata; obachye zabyelyazakha yedin zaliv s pyes'chliv bryag, v koito sye ryeshikha da tiknat koraba, ako bye v'zmozhno. i kato otkachikha kotvitye, ostavikha gi v moryeto, razv'rzkha oshchye i vr'zkiyte na kormilata, razvikha malkoto platno po posoka na vyat'ra i sye otrpavikha k'm bryega. no izpadnakha na yedno myasto, gdyeto moryeto biyeshye ot dyve strani, i tam korab't zasyyedna; pryednitsata sye zabi i nye m'rdashye, a zadnitsata vzye da sye razglobyava

28

ot napora na v'lnitye. i voinitsitye s'vyetvakha da sye izbiyat zapryenitye, da nye bi da izpluva nyakoi i da izbyaga. no stotnik't kato iskashye da izbavi pavya, v'zprya gi ot tova namyeryeniye i zapovyada da skochat v moryeto p'rvo oniya, koito znayekha da pluvat, i da izlyazat na sukh, i останalitye da sye spasyavat, koi na d'ski, koi p'k na nyeshcho ot koraba. i taka stana ta vsichki izlyazokha na sushata.

i kogato sye izbavikhmye, poznakhmye, chye ostrov't sye narichashye malta. a tuzymtsitye ni pokaza-kha nyeobiknovyeno chovyekolyubiye, zashchoto priyekha vsichki nas, i, ponyezhye valeshye d'zhd i byeshye styudeno, nakladokha og'n. i kogato pavyel natrupa yedin kup khraiti i go turi na og'nya, yedna yekhidna izlyezye ot toplinata i sye zalyepi za r'kata mu. a tuzymtsitye, kato vidyakha zmiyata, kak visyeshye na r'kata mu, dumakha pomyezhdu si: byez s'mnyeniye toya chovyek shchye ye ubiyets, koito, ako i da sye ye izbavil ot moryeto, pak pravos'diyeto nye go ostavi da zhiyye. no toi tr'sna zmiyata v og'nya i nye pochuvstvua nikakvo zlo. a tye ochakvakha, chye shchye otyechye, ili vnyezapno shchye padnye m'rt'v; no kato chakakha mnogo vryemye i glyedakha, chye nye mu stava nikakvo zlo, promyenikha mnyeniyyeto si i dumakha, chye ye bog, a okolo tova myasto sye namirakha imenyi-yata na p'rvyenyetsa na ostrova, chiyeto imye byeshye poplii, koito ni priye i goschava priyatylski tri dni. i sluchi sye popliyeviyat bashcha da lyezhi bolyen ot tryeska i dizentyeriya; a pavyel vlyezye pri nyego, i kato sye pomoli, polozhi r'tsy na nyego i go iztsyeli. kato stana tova, i drugitye ot ostrova, koito imakha bolyesti dokhohzdakha i sye iztsyelyavakha; koito i ni pokazvakha mnogo pochyesti, i, kogato tr'gnakhmye, turikha v koraba potryebnoto za nuzhditye ni. i t'i, podir tri myesyetsa otpluvakhmye s yedin alyeksan-driiski korab, koito byeshye pryezimuval v ostrova, i koito imashye za znak bliznatsitye. i kato stig-nakhmye v sirakuza, pryesyedyakhmye tam tri dni. i ottam, kato l'katushyekhmye, stignakhmye v rigiya; i slyed dyen dyen, kato povyeya yuzhyen vyat'r, na vtoriya dyen doidokhmye v potioli, gdyeto namy-erikhmye bratya, koito ni zamolikha da pryesyedim u tyakh syedyem dni. taka doidokhmye v rim, ot-gdyeto bratya, kato chuli za nas, byakha doshli do apiyevoto tr'zhishchye i do tritye kr'chmi da ni pos-ryeshchnat; i pavyel kato gi vidya, blagodari na boga i sye obodri. a kogato vlyazokhmye v rim, stot-nik't pryedadye zapryenitye na voivodata; a na pavya sye pozvoli da zhiyye otdyelo s voinka, koito go vardyeshye. i podir tri dni toi svika po-p'rviyte ot yudyeitye i, kato sye s'brakha kaza im: bratya, byez da s'm storil az nyeshcho protiv naroda ni, ili protiv bashchinitye obchai, pak ot yerasulim nye pryedadokha v'rzan v r'tsyetye na rimlyanitye; koito, kato nye izpitakha, shchyakha da nye pusnat, za-shchoto v myenye nyamashye nishcho dostoino za sm'rt. no ponyezhye yudyeitye sye v'zprotivikha na tova, prinudikh sye da sye otnyesa do kyesarya, a nye chye imakh da obvinya v nyeshcho naroda si.

po taya prichina, prochyeye, vi povikakh, za da vi vidya i da vi pogovorya, zashchoto zaradi tova, za koyeto izrail sye nadyava, s'm v'rgan s taya vyeriga. a tye mu kazakha: nito smye poluchavali niye pisma ot yudyeya za tyebye, nito ye dokhozhdal nyakoi ot bratyata da ni izvyesti, ili da ni kazhye nyeshcho losho za tyebye. no zhyelayem da chuyem ot tyebye kakvo mislish, zashchoto ni ye izvyestno, chye navsyak"dye govoryat protiv tova ucheniye. i kato mu opryedyelikha dyen, mnozina ot tyakh doidokha pri nyego tam gdyeto zhivyyeshye; i ot sutrinta do vyechyerta toi im izlagashye s dokazatyelstva bozhiieto tsarstvo i gi uveryavashye za isusa i ot moisyeyeviya zakon i ot prorotsiye. i yedni povyarvakha tova, koyeto govoryeshye, a drugi nye vyarvakha. i tye, ponyezhye byakha nyes"glasni pomyezhdu si, sye razotivakha, kato im ryechye pavyel yedna дума: do-brye ye govoril svyetyat dukh chryez prorok isaiya na bashchitye vi, kogato ye ryek'l: "idi, kazhi na tiya lyudye: s's slushanye shchye chuyetye, no nikak nyama da skhvanyetye; i s ochi shchye viditye, no nikak nyama da razbyeryetye. zashchoto zatl'stya s'rtsyeto na tiya lyudye, i ushitye im natyegnakha, i ochitye si zatvorikha, da nye bi da glyedat s ochitye si, i da razbyerat s's s'rtsyeto si, i da sye ob'rnat ta da gi iztsyelya". zatui, da znayetye, chye tova bozhiye spasyeniye sye izprati na yezichnitsiye; i tye shchye slushat. [i kato ryechye tova, yudyeitye si otidokha s golyama pryepirnya pomyezhdu si]. a pavyel pryesyedya tsyeli dve, godini v otdyelna pod nayem k'shcha, gdyeto priyemashye vsichki, koito otivakha pri nyego, kato propovadvashye bozhiieto tsarstvo, i s p'lno dr'znovyniye pouchavashye za navstryechua isusa khrista byez da mu zabranyava nyakoi.

v nachaloto bye slovoto; i slovoto byeshye u boga; i slovoto bye bog. to v nachalo byeshye u boga. vsichko tova chryez nyego stana; i byez nyego nye ye stavalo nishcho ot tova, koyeto ye stanalo. v nyego bye zhiivot't i zhiivot't bye svyetlina na chovyetsitye. i svyetlinata svyeti v t'mninata; a t'mninata ya nye skhvana. yavi sye chovyek izpratyen ot boga, na imye ioan. toi doidye za svidyetyelstvo, da svidyetyelstvuva za svyetlinata, za da povyarvat vsichki chryez nyego. nye byeshye toi svyetlinata, no doidye da svidyetyelstvuva za svyetlinata. istinskata svyetlina, koyato osvyyetlyava vsyeki chovyek, idyeshye na svyeta. toi bye v svyeta; i svyet't chryez nyego stana; no svyet't go nye pozna. u svoitye si doidye, no svoitye mu go nye priyekha. a na oniya, koito go priyekha, dadye pravo da stanat bozhii chada, siryech, na tiya, koito vyarvat v nyegovoto imye; koito sye rodikha nye ot kr'v, nito ot pl'tska pokhot, nito ot m'zhka pokhot, no ot boga. i slovoto stana pl't i pryebivavashye myezhdus nas; i vidyakhmye slavata mu, slava kato na yedinorodniya ot ottsa, p'lno s blagodat i istina. ioan svidyetyelstvuva za nyego, i vikashye kazvaiki: yeto onzi za kogoto ryekokh, koito idye podir myenye, dostigna da b'dye pryed myenye ponyezhye spryamo myenye byeshye pr'v. zashchoto niye vsichki priyekhmye ot nyegovata p'lnota, i blagodat v'rkhlu blagodat; ponyezhye zakon't bye dadyen chryez moisyeya, a blagodatta i istinata doidokha chryez isusa khrista. nikoi, koga da ye, nye ye vidyal boga; yedinorodniyat sin, koito ye v lonoto na ottsa, toi go izyavi. i yeto, svidyetyelstvoto, koyeto ioan dadye, kogato yudyeitye pratikha do nyego svyeshchenitsi i lyeviti ot yerusalam da go popitat: ti koi si? toi izpovyada, i nye otrychaye, a izpovyada: nye s'm az khristos. i popitakha go: togava shcho? iliya li si? i kaza: nye s'm. prorok li si? i otgovori: nye s'm. na tova mu ryekokha: koi si? za da dadyem otgovor na oniya, koito sa ni pratili. shcho kazvash za syebye si? toi ryechye: az s'm "glas na yednogo, koito vika v pustinyata; prav pravyyete p'tya za navstryechua", kakto ryechye prorok isaiya. a izpratyenitye byakha ot fariseyitye. i popitakha go, kato mu ryekokha: a zashcho kr'shchavash, ako nye si khristos, nito iliya, nito prorok't? v otgovor ioan im ryechye: az kr'shchavam s voda. posryed vas stoi yedin, kogoto viye nye poznavate, onzi, koito idye podir myenye, [koito pryedyen mi bidye], komuto az nye s'm dostoyen da razv'rzha ryemika na obushchata mu. tova stana v'v vitavara otv'd iordan, dyeto ioan kr'shchavashye. na slyedniya dyen ioan vizhda isusa, chye idye k'm nyego, i kazva: yeto bozhiiyat agnyets, koito nosi gryekha na svyeta! toya ye za kogoto ryekokh: podir myenye idye chovyek, koito dostigna da b'dye pryed myenye, zashchoto spryamo myenye byeshye pr'v. i az go nye poznavakh; no doidokh i kr'shchavam s voda zatova, za da b'dye toi izyavyen na izrailiya. ioan svidyetyelstvuva, kazvaiki: vidyakh dukh't da sliza kato g'l'b ot nyebeyeto i da pochiva v'rkhlu nyego. i az go nye poznakh; no onya, koito nye prati da kr'shchavam s voda toi mi ryechye: onzi,

nad kogoto vidish da sliza dukh't i da pochiva v'rkhlu nyego, toi ye koito kr'shchava s's svyetyiya dukh. i vidyakh i svidyetyelstvuvam, chye toya ye bozhiiyat sin. na slyedniya dyen ioan pak stoyeshye s dvama ot uchyenitsitye si. i kato s'glyeda isusa kogato minavashye kaza: yeto bozhiiyat agnyets! i dvamata uchyenika go chukha da govori taka, i otidokha podir isusa. i kato sye ob'rna isus i vidya, chye idat podirye mu, kazva im: shcho t'r'sitye? a tye mu ryekokha: ravvi, (koyeto znachi, uchityelyu), gdye zhivyeyesh? kazva im: doidyete i shchye viditye. doidokha, prochyye, i vidyakha gdye zhivyeye, i ostanakha pri nyego toya dyen. byeshye okolo dyesyetyat chas. yediniyat ot dvamata, koito chukha ot ioana za nyego i go poslyedvakha, byeshye andreye, brat na simona pyetra. toi p'rvo namira svoya brat simona i mu kazva: namyerikhmye myesiya (koyeto znachi khristos). kato go zavyyede pri isusa, isus sye vglyeda v nyego i ryechye: ti si simon, sin ionov; ti shchye sye narichash kifa, (koyeto znachi pyet'r znachi: kanara.). na drugiya dyen isus v'znamyeri da otidye v galilyeya; i namira filipa i mu kazva: doidi slyed myenye. a filip byeshye ot vitsaida, ot grada na andreyaya i pyetra. filip namira natanaila i mu kazva: namyerikhmye onzi, za kogoto pisa moisyey v zakona, i za kogoto pisakha prorotsitye, isusa, iosifoviya sin, koito ye ot nazaryet. natanail mu ryechye: ot nazaryet mozhye li da proizlyezye nyeshcho dobro? filip mu kaza: doidi i vizh. isus vidya natanaila da dokhohzda k'm nyego, i kazva za nyego: yeto istinski izrailtyanin, u kogoto nyama lukavshchina. natanail mu kazva: otgdye nye poznavash? isus v otgovor mu ryechye: pryedi da tye povika filip, vidyakh tye kato byeshye pod smokovnitsata. natanail mu otgovori: uchityelyu, ti si bozhi sin, ti si izrailtyev tsar. isus v otgovor mu kazva: ponyezhye ti ryekokh vidyakh tye pod smokovnitsata, vyarvash li? povyechye ot tova shchye vidish. i ryechye mu: istina, istina v kazvam, [otsyega] shchye viditye nyebeyeto otvoryeno, i bozhiiyte angveli da v'zlizat i slizat nad chovyeshkiya sin.

2

na tryetyiya dyen imashye svatba v kana galilyeiska i isusovata maika byeshye tam. i isus i uchyenitsitye mu byakha pokanyeni na svatbata. i kogato sye sv'rshi vinoto, maikata na isusa mu kazva: vino nyamat. a isus i kazva: kakvo ima myezhdus myenye i tyebye zhyeno? chas't mi oshchye nye ye dosh'l. maika mu kazva na slugitye: kakvoto vi ryechye, storyetye. a tam imashye shyest kamynyeli dyelvi, postavyni po obichaya na yudyeskoto ochishcheyeniye, koito pobirakha po dyve ili tri myeri. isus im kazva: nap'nyetye dyelvitye s voda. i nap'lnikha gi do gorye. togava im kazva: nalyeitye syega ta zanyesyetye na nastoinika na ugoshcheyeniye. i tye zanyesokha. i kogato nastoinik't na ugoshcheyeniyeeto vkusi ot vodata, syega pryev'rnat na vino, i nye znayeshye otk'dye byeshye, (no slugitye, koito byakha nalyeli vodata znayekha), nastoinik't na ugoshcheyeniyeeto povika mladozhyenyetsa i mu kaza: vsyeki chovyek slaga p'rvo dobrototo vino, i po-dolnoto slyed kato sye ponapiyat; ti si zad'rzhah dobrototo vino do syega.

tova izv"rshi isus v kana galilyeiska kato nachalo na znamyeniya si, i yavi slavata si; i uchyenitsiye mu povyarvakha v nyego. slyed tova slyezye v kapyernaum, toi i maika mu, bratyata mu, i uchyenitsiye mu, i tam pryesyedyakha nye mnogo dni. i kato nablizhavashye paskhata na yudyeitye, isus v"zlyezye v yerusalim. i namyeri v khrama prodavachitye na volovye, ovtseye i g"l"bi, i tiya, koito syedyakha i razmyenyakha pari; i napravi bich ot v"rvi i izp"di vsichki tyakh ot khrama, kakto i ovtseye i volovyetye; izsipa paritye na sryebromyenyelitye, i pryekaturi trapyezitye im; i na tiya, koito prodavakha g"l"biye, ryechye: dignyetye gi ottuk; nye pravetye bashchiniya mi dom, dom na t"rgoviya. uchyenitsiye mu si spomnikha, chye ye pisano: "ryevnostta za tvoya dom shchye nye izyadye". po povod na tova, yudyeitye progovaryai, mu ryekokha: kakvo znamyeniye shchye ni pokazhyesh, t'i kato pravish tova? v otgovor isus im ryechye: razrushyetye toya khram i za tri dni shchye go izdigna. zatova yudyeitye ryekokha: za chyetiridesyet i shyest godini ye bil gradyen toya khram, ta ti za tri dni li shchye go izdignyesh? no toi govoryeshye za khrama na tyaloto si. i t'i, kogato bidy v"zkryesyen ot m"rtvitye, uchyenitsiye mu si spomnikha, chye byeshye казал tova; i povyarvakha na pisanoto, i slovoto, koyeto isus byeshye govoril. i kogato byeshye v yerusalim, na paskhata pryez praznika mnozina povyarvakha v nyegovoto imye, kato glyedakha znamyeniya, koito v"rshyeshye. no isus nye im sye doveryavashye, zashchoto poznavashye vsichkiye chovyetsi, i zashchoto toi nyamashye nuzhda da mu svidyetyelstvua nyakoi za chovyeka, ponyezhye sam znayeshye shcho ima v chovyeka.

3

myezhdu farisyeyte imashye yedin chovyek na imye nikodim, yudyeiski nachalnik. toi doidy pri isusa noshchym i mu ryechye: uchityelyu, znam, chye ot boga si dosh"l uchityel; zashchoto nikoi nye mozhye da v"rshi tiya znamyeniya, koito ti v"rshish, ako bog nye ye s nyego. isus v otgovor mu ryechye: istina, istina ti kazvam, ako nye nye rodi nyakoi otgorye ili: iznovno, nye mozhye da vidi bozhyyeto tsarstvo. nikodim mu kazva: kak mozhye star chovyek da sye rodi? mozhye li vtori p't da vlyezye v utrobata na maika si i da sye rodi? isus otgovori: istina, istina ti kazvam, ako nye nye rodi nyakoi ot voda i dukh, nye mozhye da vlyezye v bozhyyeto tsarstvo. rodyenoto ot pl'tta ye pl't, a rodyenoto ot dukha ye dukh. nye nye chudi, chye ti ryekokh: tryabva da sye roditye otgorye. vyat"r't dukha gdyeto shchye, i chuvash shuma mu; no nye znayesh otgdye idye i k'dye otiva; taka ye s vsyeki, koito sye ye rodil ot dukha. nikodim v otgovor mu ryechye: kak mozhye da b'dye tova? isus v otgovor mu kaza: ti si izrailyev uchityel, i nye znayesh li tova? istina, istina ti kazvam, tova, koyeto znayem, govorim, i svidyetyelstvuvamye za tova, koyeto smye videly, no nye priyemmatye svidyetyelstvoto ni. ako za zymnitye raboti vi govorikh i nye vyarvatye, kak shchye povyarvatye, ako vi govorya za nyebyesniye? i nikoi nye ye

v"zlyaz"l na nyebyeto, osvyyen toya, koito ye slyaz"l ot nyebyeto, siryech, chovyeshkiyat sin, koito ye na nyebyeto. i kakto moisyeyi izdigna zmiyata v pustynata, taka tryabva da b'dye izdignat chovyeshkiyat sin, ta vsyeki, koito vyarva v nyego [da nye poginye, nol da ima vyechyen zhivot. zashchoto bog tolkova v"zlyubi svyeta, chye dadye svoya yedinorodyen sin, za da nye poginye ni yedin, koito vyarva v nyego, no da ima vyechyen zhivot: ponyezhye bog nye ye pratil sina na svyeta da s'di svyeta, no za da b'dye svyet"t spasyen chryez nyego. koito vyarva v nyego nye ye os"dyen; koito nye vyarva ye vyechye os"dyen, zashchoto nye ye povyarval v imyeto na yedinorodniya bozhii sin. i yeto shcho ye os"zhdyeniyeto: svyetlinata doidy na svyeta, i chovyetsiye obiknakha t'mminata povyechye ot svyetlinata, zashchoto dyelata im byakha zli. ponyezhye vsyeki, koito v"rshi zlo, mrazi svyetlinata, i nye otiva k'm svyetlinata, da nye bi da sye otkriyat dyelata mu; no koito post"pva sporyed istinata otiva k'm svyetlinata, za da sye yavyat dyelata mu, ponyezhye sa izv"rshenyi po boga. slyed tova doidy isus s uchyenitsiye si v yudyeiskata zymya; i tam sye bavyeshye s tyakh i kr"shchavashye. s"shcho i ioan kr"shchavashye v yenen, blizo do salim, zashchoto tam imashye mnogo voda; i lyudyetye dokhohzdakha i sye kr"shchavakha. ponyezhye ioan oschye nye byeshye khv"rlyen v t'mnitsa. i taka v"znika pryepirnya ot strana na ioanovitye uchyenitsi s yedin yudyein odnosno ochistvanyeto. i doidokha pri ioana i mu ryekokha: uchityelyu, onzi, koito byeshye s tyebye otv"d iordan, za kogoto ti svidyetyelstvua, yeto, toi kr"shchava, i vsichki otivat pri nyego. ioan v otgovor ryechye: chovyek nye mozhye da vzyemye v"rkhu si nishcho, ako nye mu ye dadyeno ot nyebyeto. viye sami styem svidyetyeli, chye ryekokh: nye s'm az khristos, no s'm pratyen pryed nyego. mladozhyenyets"t ye, koito ima nyevestata, a priyatelyat na mladozhyenyetsa, koito stoi da go slusha, sye radva tv"rde mnogo poradi glasa na mladozhyenyetsa; i taka, taya moya radost ye p"lna. toi tryabva da rastye, a p'k az da sye smalyavam. onzi, koito dokhohzda otgorye, ye ot vsichki po-goryen; koito ye ot zymyaty, zymyeny ye, i zymno govori. koito dokhohzda ot nyebyeto ye ot vsichki po-goryen. kakvoto ye vidyal i chul, za nyego svidyetyelstvua; no nikoi nye priyema svidyetyelstvoto mu. koito ye priyel nyegovoto svidyetyelstvo potv"rdil ye s pyechata si, chye bog ye istinen. zashchoto toya, kogoto bog ye pratil, govori bozhiitye dum; ponyezhye toi nye mu dava dukha s myarka. otyets lyubi sina i ye pryedal vsichko v nyegovata r"ka. koito vyarva v sina ima vyechyen zhivot; a koito nye slusha sina nyama da vidi zhivot, no bozhiiyat gnyav ostava v"rkhu nyego.

4

procheyeye, kogato navstryechu uzna, chye farisyeyte chuli, kakvo isus pridobival i kr"shchaval povyechye uchyenitsi ot ioana, (nye chye sam isus kr"shchavashye, a uchyenitsiye mu), napusna yudyea i otidye pak v galilyeya. i tryabvashye da minye pryez samariya. i taka, doidy v yedin

samariiski grad naryechyen sikhar, blizo do zyamlishcheyto, koyeto yakov dadye na sina si iosifa. tam byeshye yakovoviyat kladenyets gr'tski: izvor.. isus, procheyeye, umoryen ot p'tuvanye, syedyeshye taka na kladenyetsa. byeshye okolo shestyat chas. dokhohzda yedna samaryanka da si nacherpi voda. kazva i isus: dai mi da piya. (zashchoto uchenitsitye mu byakha otishli v grada da kupyat khkana). vprochym, samaryankata mu kazva: kak ti, koito si yudyein, iskash voda ot myenye, koyato s'm samaryanka? (zashchoto yudyeitye nye sye snoshavat s's samaryanitye). isus v otgovor i kaza: ako bi znayela bozhiya dar, i koi ye onzi, koito ti kazva: dai mi da piya, ti bi poiskala ot nyego i toi bi ti dal zhiva tyekushcha. voda? kazva mu zhyenata: navstryechuinye, nito pochyerpalo imash, i kladenyets't ye d'l'blok; togava otgdye imash zhivata voda? nima si po-golyam ot bashka ni yakova, koito ni ye dal kladenyetsa, i sam toi ye pil ot nyego, i chadata mu, i dobit'k't mu? isus v otgovor i kaza: vsyeki, koito piye ot taya voda, pak shchye ozhadnyeye; a koito piye ot vodata, koyato az shchye nito dam, nyama da ozhadnyeye do vyeka; no vodata, koyato shchye mu dam, shchye staneye v nyego izvor na voda, koyato izvira za vyechen zhivot. kazva mu zhyenata: navstryechuinye, dai mi taya voda, za da nye ozhadnyavam nito da izv'ryavam tolkova p't do tuk da izvazhdam. kazva i isus: idi, povikai m'zha si i doidi tuka. v otgovor zhyenata mu kaza: nyamam m'zh. kazva i isus: pravo kaza, chye nyamash m'zh; zashchoto pyetima m'zhye si vodila, i tozi, koito syega imash nye ti ye m'zh. tova si pravo kazala. kazva mu zhyenata: navstryechuinye, vizzham, chye ti si prorok. nashitye bashchi v toya kh'lm sa sye poklanyali; a viye kazvatye, chye v yerusolim ye myastoto gdyeto tryabva da sye poklanyamy. kazva i isus: zhyeno vyarvai mye, chye idye chas, kogato nito samo v toya kh'lm, nito v yerusolim shchye sye poklanyatye na ottsa. viye sye poklanyatye na onova, koyeto nye znayetye; niye sye poklanyamy na onova, koyeto znayem; zashchoto spasyenyeto ye ot yudyeitye. no idye chas, i syega ye, kogato istinskitye poklonnitsi shchye sye poklanyat na ottsa s dukh i istina; zashchoto takiva iska otyets da b'dat poklonnitsitye mu. bog ye dukh; i oniya, koito mu sye poklanyat, s dukh i istina tryabva da sye poklanyat. kazva mu zhyenata: znaya, chye shchye doidye myesiya (koito sye naricha khristos); toi, kogato doidye, shchye ni yavi vsichko. kazva i isus: az, koito sye razgovaryam s tyebye s'm myesiya. v tova vryemye doidokha uchenitsitye mu, i sye pochudikha, chye sye razgovarya s zhyena; no nikoi nye ryechye: kakvo t'rshis? ili: zashcho razgovaryash s nyeya? togava zhyenata ostavi stomnata si, otidye v grada i kaza na khorata: doidyetye da viditye chovek, koito mi kazva vsichko, koyeto s'm storila. da nye bi toi da ye khristos? tye izlyazokha ot grada i otivakha k'm nyego. myezhdu taya uchenitsitye molyekha isusa, kazvaiki: uchityelyu, yazh. a toi im ryechye: az imam khkana da yam, za koyato viye nye znayetye. zatova uchenitsitye dumakha pomyezhdu si: da nye bi nyakoi da mu ye donyes'l nyeshcho za yadyenye? kazva im isus: moyata

khkana ye da v'rsha volyata na onzi, koito mye ye pratil, i da v'rsha nyegovata rabota. nye kazvatye li: oshchye chytiri myesyetsa i zhyetvata shchye doidye? yeto, kazvam vi, podignyetye ochitye si i vizhtye, chye nivitye sa vyechye byeli za zhyetva. koito zh'nye poluchava zaplata, i s'bira plod za vyechen zhivot, za da sye radvat zayedno i koito syeye i koito zh'nye. zashchoto v tova otnoshenyiye istinna ye dumata, chye yedin syeye, a drug zh'nye. az vi pratikh da zh'nyetye tova, za koyeto nye styte sye trudili; drugi sye trudikha, a viye vlyazokhtye v naslyedstvoto na tyekhnitya trud. i ot toya grad mnogo samaryani povyarvakha v nyego poradi dumata na zhyenata, koyato svidyetyelstvyuvashye: toi mi kaza vsichko, koyeto s'm storila. i t'i, kogato doidokha samaryanitye pri nyego, pomolikha go da ostaneye pri tyakh; i pryesyedya tam dva dni. i oshchye mnozina povyarvakha poradi nyegovoto ucheniye; i na zhyenata kazakha: niye vyarvamy, nye vyechye poradi tvoyeto govoryenye, ponyezhye sami chukhmye i znayem, chye toi ye naistina [khristos] spasyetyat na svyeta. slyed dva dni toi izlyezye ot tam i otidye v galilyeya. zashchoto sam isus zayavi, chye prorok nyama pochit v rodinata si. i t'i, kogato doidye v galilyeya, galilyeyanitye go priyekha, kato byakha videly vsichko shcho stori v yerusolim na praznika; zashchoto i tye byakha otishli na praznika. procheyeye, isus pak doidye v kana galilyeiska, gdyeto byeshye pryev'rnal vodata na vino. i imashye yedin tsarski chinovnik, chiito sin bye bolyen v kapyernaum. toi, kato chu, chye isus dosh'l ot yudyea v galilyeya otidye pri nyego i go pomoli da slyezye i da iztsyeli sina mu, zashchoto byeshye na umiranye. togava isus mu ryechye: ako nye viditye znamyeniya i chudyesa nikak nyama da povyarvatye. tsarskiyat chinovnik mu kaza: navstryechuinye, slyez doklye nye ye umryalo dyetyentsyeto mi. kaza mu isus: idi si; sin ti ye zhiv. chovek't povyarva dumata, koyato mu ryechye isus, i si otidye. i kogato toi vyechye slizashye k'm doma si, slugitye mu go sryeshchnakha i kazakha, chye sin mu ye zhiv. a toi gi popita v koi chas mu stana po-lyeko. tye mu kazakha: v syedmiya chas tryeskata go ostavi. i taka bashchata razbra, chye tova ye stanalo v s'shchiya chas, kogato isus mu ryechye: sin ti ye zhiv. i povyarva toi i tsyeliyat mu dom. tova vtoro znamyeniye izv'rshi isus, kato doidye pak iz yudyea v galilyeya.

5

podir tova imashye yudeiski praznik, i isus vlyezye v yerusolim. a v yerusolim, blizo do ovchata porta, sye namira k'palnya, naryechyena po yevryeiski vityesda, koyato ima pyet pryeddyeriya. v tyakh lyezhakha mnozhyestvo bolni, slyepi, kutsi i izs'khnali, [koito chakakha da sye razdvizhi vodata. zashchoto ot vryemye na vryemye angyel slizashye v k'palnyata i razm'tvashye vodata; a koito pr'v vlyazashye slyed razdvizhvanetyo na vodata ozdravlyavashye ot kakavto bolyst i da byeshye bolyen]. i tam imashye yedin chovek bolyen ot tridyset i osyem godini. isus, kato go vidya da lyezhi, i uzna, chye ot d'lgo vrye-

mye vyechye bolyeduval, kaza mu: iskash li da oz-dravyeyesh? bolniyat mu otgovori: navstryechuinye, nyamam chovyek da nye spusnye v t'palnyata, kogato sye razdvizhi vodata, no dokato doida az, drug sliza pryedi myenye. isus mu kazva: stani, digni postyelskata si i khodi. i na chasa chovyek"t ozdravya, digna postyelskata si, i zapochna da khodi. a toya dyen byeshye s"bota. zatova yudyeitye kazakha na iztsyelyeniya: s"bota ye, i nye ti ye pozvoljeno da dignyesh postyelskata si. no toi im otgovori: onzi, koito nye iztsyeli, toi mi ryechye: digni postyelskata si i khodi? popitakha go: koi chovyek ti ryechye: digni postyelskata si i khodi? a iztsyelyeniya nye znayeshye koi ye; zashchoto isus byeshye sye izpl"znal ottam, t'i kato imashye mnozhyestvo narod na tova myasto. po-poslye isus go namyeri v khrama i mu ryechye: yeto, ti si zdrav; nye s"gryeshavai vyechye, za da tye nye spolyeti nyeshcho po-losho. chovyek"t otidye i izvyesti na yudyeitye, chye isus ye, koito go izt-syeli. i zatova yudyeitye gonyekha isusa, zashchoto v"rshyeshye tiya nyeshcha v s"bota. a isus im otgovori: otyets mi raboti do syega, i az rabotya. zatova yudyeitye iskakha oshchye povyechye da go ubiyat; zashchoto nye samo narushavashye s"botata, no i pravyeshye boga svoi otyets, i taka pravyeshye sye-bye si ravnen na boga. zatova isus im ryechye: istina, istina vi kazvam, nye mozhye sin"t da v"rshi ot samo syebe si nishcho, osyven tova, koyeto vizhda da v"rshi otyets; ponyezhye kakvoto v"rshi toi, podobno i sin"t go v"rshi. zashchoto otyets lyubi sina, i mu pokazva vsye shcho v"rshi sam; shchye mu pokazva i ot tiya po-golyemi raboti, za da sye chuditye viye. ponyezhye kakto otyets v"zkr'yasyava m"rtvitye i gi s"zhivaya, taka i sin"t s"zhivaya, tiya koito iska. zashchoto, nito otyets nye s"di nikogo, no ye dal na sina da s"di vsichki, za da pochitat vsichki sina, kakto pochitat ottsa. koito nye pochita sina, nye pochita ottsa, koito go ye pratil. istina, istina vi kazvam, koito slusha moyeto ucheniye, i vyarva v tozi, koito nye ye pratil, ima vyechyen zhivot, i nyama da doidye na s"d, no ye pryeminal ot sm"rtta v zhivota. istina, istina vi kazvam, idye chas, i syega ye, kogato m"rtvitye shchye chuyat glasa na bozhia sin, i koito go chuyat shchye zhivyyat. zashchoto, kakto otyets ima zhivot v syebe si, s"shcho taka ye dal i na sina da ima zhivot v syebe si; i dal mu ye vlast da izv"rshva s"dba, zashchoto ye chovyeshkiyat sin. nyedyeitye sye chudi na tova; zashchoto idye chas, kogato vsichki, koito sa v grobovyette, shchye chuyat glasa mu, i shchye izlyazat; oniya, koito sa v"rshili dobro, shchye v"zkr"snat za zhivot, a koito sa v"rshili zlo, shchye v"zkr"snat za os"zhdanye. az nye moga da v"rsha nishcho ot syebe si; s"dya kakto chuya; i s"dbata mi ye spravyedilva, zashchoto nye iskam moyata volya, no volyata na onzi, koito nye ye pratil. ako svidetyelstvuvam az za syebe si; svidetyelstvoto mi nye ye istinno. drug ima, koito svidetyelstvuvaya za myenye; i znaya, chye svidetyelstvoto, koyeto toi dava za myenye, ye istinno. viye praktikhtye do ioana; i toi zasvidetyelstvuvaya za istinata. (obachye svidetyelstvoto, koyeto az priyemam, nye ye ot chovyeka; no kazvam tova za da sye spasitye viye). toi byeshye svyetiloto, koyeto goryeshye i svyetyeshye; i viye

pozhyelakhtye da sye radvatye za malko vryemye na nyegovoto svyetyenye. no az imam svidetyelstvo po-golyamo ot ioanovoto; zashchoto dyelata, koito otyets mi ye dal da izv"rsha, samitye dyela, koito v"rsha, svidetyelstvuvat za myenye, chye otyets nye ye pratil. i otyets, koito nye ye pratil, toi svidetyelstvuvaya za myenye. nito glasa mu styie chuli nyakoga, nito obraza mu styie vidyeli. i nyamatye nyegovoto slovo postoyanno v syebe si, zashchoto nye vyarvatye tozi, kogato toi ye pratil. viye izslyedvatye pisaninya, ponyezhye mislitye, chye v tyakh imatye vyechyen zhivot, i tye sa, koito svidetyelstvuvat za myenye, i pak nye iskatye da doidyete pri myenye, za da imatye zhivot. ot chovyetsi slava nye priyemam; no znaya, chye viye nyamatye v syebe si lyubov k'm boga. az doidokh v imyeto na ottsa si, i nye nye priyematye; ako doidye drug v svoye imye, nyego shchye priyemyete. kak mozhyete da povyarvatye viye, koito priyematye slava yedin ot drug, a nye t"rsitye slavata, koyato ye ot yediniya bog, nye mislyete, chye az shchye vi obvinaya pryed ottsa; ima yedin, koito vi obvinaya - moisyey, na kogoto viye sye oblyagatye. zashchoto, ako vyarvakhtye moisyeya, povyarvali bikhtye i myenye; ponyezhye toi za myenye pisa. no ako nye vyarvatye nyegovitye pisaninya, kak shchye povyarvatye moitye dumi?

6

slyed tova isus otidye na otv"dnata strana na galileyskoto, to yest, tivyeriadskoto yezzero gr"tski: morye; i vsyak"dye drugadye v tova yevangeliye... i podir nyego v"ryeshye jedno golyamo mnozhyestvo; zashchoto glyedakha znamenyeniya, koito v"rshyeshye nad bolnitye. i isus sye izkachi na kh"lma, i tam syedyeshye s uchenitsitye si. a nablizhavashye yudyeyskiyat praznik paskhata. isus, kato podigna ochi i vidya, chye idye k'm nyego narod, kaza na filipa: otgdye da kupim khlyab da yadat tiya? (a tova kaza za da go izpita; zashchoto toi si znayeshye kakvo shchyeiyete da napravi). filip mu otgovori: za dvesta dinariya khlyab nye shchye im stignye, za da vzyemye vsyeki po malko. yedin ot uchenitsitye mu, andreyi, brat na simona pyetra, mu kaza: tuk ima jedno momchyentsye, u koyeto sye namirat pyet yechymichyeni khlyaba i dyie ribi; no kakvo sa tye za tolkova khora. isus ryechye: nakaraitye chovyetsitye da nasyadat. a na tova myasto imashye mnogo trevya; i t'i, nasyadakha okolo pyet khilyadi m"zhye na broi. isus, procheyeye, vzye khlyabovetye i, kato blagodari, razdadye gi na syednalitye; taka i ot ribitye kolkoto iskakha. i kato sye nasitikha, kaza na uchenitsitye si: s"byeretye ostanalitye k"shyei za da nye sye izgubi nishcho. i t'i, ot pyettye yechymichyeni khlyaba s"brakha, i nap"lnikha dvanadyesyet kosha s k"shyei, ostanali na tiya, koito byakha yali. togava chovyetsitye, kato vidyakha znamenyeniyeto, koyeto toi izv"rshi, kazakha: naistina, toya ye prorok"t, koito shchyeshye da doidye na svyeta. i t'i, isus kato razbra, chye shchye doidat da go vzyemat na sila, za da go napravayat tsar, pak sye ottyegli sam na kh"lma. a kogato sye svyechyeri, uchenitsitye

mu slyazokha na yezyeroto, i vlyazokha v ladiya i otivakha otv'd yezyeroto v kapyernaum. i byeshye sye vyeche st'mnilo a isus nye bye dosh'l oshchye pri tyakh; i yezyeroto sye v'lnuvashye, ponyezhye dukhashye silyen vyat'r. i kato byakha gryebali okolo dvadyesyet i pyet ili tridyesyet stadii, vidyakha isusa, chye khodi po yezyeroto i sye priblizhava k'm ladiyata; i uplashikha sye. no toi im kaza: az s'm; nye boitye sye! zatova byakha gotovi da go vzyemat v ladiyata; i vyednaga ladiyata sye namyeri pri sushata, k'm koyato otivakha. na drugiya dyen, narod't, koito stoyeshye otv'd yezyeroto, kato bye vidyal, chye tam nyama druga ladiika, osyven yednata, i chye isus nye byeshye vlyaz'l s uchenitsitye si v ladiikata, no chye uchenitsitye mu byakha tr'gnali sami, (obachye drugi ladiiki byakha doshli ot tivyeriada blizo do myastoto gdyeto byakha yali khlyaba, slyed kato navstryechu bye blagodaril), i t'i, narod't, kato vidya chye nyama tam isusa, nito uchenitsitye mu, tye sami vlyazokha v ladiikata i doidokha v kapyernaum i t'rsyekha isusa. i kato go namyerikha otv'd yezyeroto, ryekokha mu: uchityelyu, koga si dosh'l tuka? v otgovor isus im ryechye: istina, istina vi kazvam, t'rsitye mye, nye zashchoto vidyakhtye znayeniya, a zashchoto yadokhtye ot khlyabovyetye i sye nasitikhitye. rabotyetye, nye za khрана, koyato sye razvalya, a za khрана, koyato traye za vyechyen zhiivot, koyato chovyeshkiyat sin shchye vi dadye; zashchoto otyets, bog, nyego ye potv'rdil s pechata si. zatova tye mu ryekokha: kakvo da storim, za da v'rshim bozhiitye dyela? isus v otgovor im ryechye: tova ye bozhiyeto dyelo, da povyarvatye v tozi, kogoto toi ye izpratil. togava mu ryekokha: chye ti kakvo znayeniye pravish, za da vidim i da tye povyarvamye? kakvo v'rshish? bashchitye ni sa yali mannata v pustinyata, kakto ye pisano: "khlyab ot nyebyeto im dadye da yadat". na tova isus im ryechye: istina, istina vi kazvam, nye moysyei vi dadye khlyab ot nyebyeto; a otyets mi vi dava istinskiya khlyab ot nyebyeto. zashchoto bozhiyat khlyab ye khlyab't, koito sliza ot nyebyeto i dava zhiivot na svyeta. tye, prochyehye, mu ryekokha: navstryechui, davi ni vinagi toya khlyab. isus im ryechye: az s'm khlyab't na zhiivota; koito doidyete pri myenye nikak nyama da ogladnyeye, i koito vyarva v myenye nikak nyama da ozhadnyeye. no kazvam vi, chye viye mye vidyakhtye, i pak nye vyarvatye. vsichko koyeto mi dava otyets, shchye doidyete pri myenye, i koito doidyete pri myenye nikak nyama da go izp'dya; zashchoto slyazokh ot nyebyeto nye moyata volya da v'rsha, a volyata na tozi, koito mye ye izpratil. i yeto volyata na tozi, koito mye ye pratil: ot vsichko, koyeto mi ye dal, da nye izgubya nishcho, no da go v'zkryesya v posledniya dyen. zashchoto tova ye volyata na ottsa mi: vsyeki, koito vidi sina i povyarva v nyego, da ima vyechyen zhiivot, i az da go v'zkryesya v posledniya dyen. togava yudyeyte roptayekha protiv nyego, za gdyeto ryechye: az s'm khlyab't, koito ye slyaz'l ot nyebyeto. i kazakha: nye ye li tozi isus, iosifoviyat sin, chiito bashcha i maika niye poznavamye? kak kazva toi syega: az s'm slyaz'l ot nyebyeto? isus v otgovor im ryechye: nye roptaitye pomyezhdu si. nikoi nye mozhye da doidyete

pri myenye, ako nye go privlyechye otyets, koito mye ye pratil i az shchye go v'zkryesya v posledniya dyen. pisano ye v proroitsitye: "vsichki shchye b'dat naucheni ot boga". vsyeki, koito ye chul ot ottsa, i sye ye nauchil, dokhoshda pri myenye. nye, chye ye vidyal nyakoi ottsa, osyven onzi, koito ye ot boga. toi ye vidyal ottsa. istina, istina vi kazvam, koito vyarva [v myenye] ima vyechyen zhiivot. az s'm khlyab't na zhiivota. bashchitye vi yadokha mannata v pustinyata i vsye pak izmryakha. toya ye khlyab't, koito sliza ot nyebyeto, za da yadye nyakoi ot nyego i da nye umrye. az s'm zhiiviyat khlyab, koito ye slyaz'l ot nyebyeto. ako yadye nyakoi ot toya khlyab, shchye zhiivye do vyeka; da! i khlyab't, koito az shchye dam, ye moyata pl't [koyato az shchye dam] za zhiivota na svyeta. togava yudyeyte vzyekha da sye pryepirat pomyezhdu si, kazvaiki: kak mozhye tozi da ni dadye da yadyem pl'tta mu? zatova isus im ryechye: istina, istina vi kazvam, ako nye yadyete pl'tta na chovyeshkiya sin, i nye piyetye kr'vta mu, nyamatye zhiivot v syebe si. koito sye khрани s pl'tta mi i piye kr'vta mi, ima vyechyen zhiivot; i az shchye go v'zkryesya v posledniya dyen. zashchoto moyata pl't ye istinska khрана, i moyata kr'v ye istinsko pitiye. koito sye khрани s moyata pl't i piye moyata kr'v, toi pryeb'dva v myenye, i az v nyego. kakto zhiiviyat otyets nye ye pratil, i az zhiivyea chryez ottsa, taka i onzi, koito sye khрани s myenye, shchye zhiivyea chryez myenye. toya ye khlyab't, koito slyezye ot nyebyeto; onzi koito sye khрани s toya khlyab, shchye zhiivyea do vyeka, a nye kakto bashchitye vi yadokha i izmryakha. tova ryechye isus v sinagoga, kato pouchavashye v kapyernaum. i t'i, mnozina ot uchenitsitye mu, kato chukha tova, ryekokha: tyezhko ye tova ucheniye; koi mozhye da go slusha? no isus kato znayeshye v syebe si, chye uchenitsitye mu za tui nyegoduvat, ryechye im: tova li vi s'blaznyava? togava, kakvo shchye kazhyetye, ako viditye chovyeshkiyat sin da v'zliza tam, gdyeto ye bil izp'rvo? dukh't ye, koito dava zhiivot; pl'tta nishcho nye polzuva; dumitye, koito s'm vi govoril, dukh sa i zhiivot sa. no ima nyakoi ot vas, koito nye vyarvat. zashchoto isus otnachalo znayeshye koi sa nyevyarvashchitye, i koi ye toya, koito shcheshye da go pryedadye. i kaza: zatova vi ryekokh, chye nikoi nye mozhye da doidyete pri myenye ako nye mu ye dadyeno ot ottsa. poradi tova mnozina ot uchenitsitye mu otst'pikha, i nye khodyekha vyeche s nyego. za tui isus ryechye na dvanadyesyetye: da nye iskate i viye da si otidyetye? simon pyet'r mu otgovori: navstryechui, pri kogo da otidyem? ti imash dumi na vyechyen zhiivot, i niye vyarvamye i znayem, chye ti si [khristos, sin na zhiivya bog] svyetyiyat bozhii. isus im otgovori: nye az li izbrakh vas dvanadyesyetye, i yedin ot vas ye dyavol? a toi govoryeshye za yuda simonov iskariotski; zashchoto toi, yedin ot dvanadyesyetye, shcheshye da go pryedadye.

slyed tova isus khodyeshye po galileyaya; zashchoto nye iscashye da khodi po yudyeya, ponyezhye

yudyeitye iskakha da go ubiyat. a nablizhavashye yudyeiskiyat praznik shatrorazp"vanye. zatova nye-govitye bratya mu ryekokha: zamini otuka i idi v yudyea, taka chye i tvoitye uchenitsi da vidyat dyelata, koito v"rshish; zashchoto nikoi, kato iska sam da b"dye izvyestyen, nye v"rshi nyeshcho skr-ishno. shchom v"rshish tiya dyela, yavi syebye si na svyeta. (zashchoto nito bratyata mu vyarvakha v nyego). a isus im kaza: moyeto vryemye oshchye nye ye doshlo; a vashyeto vryemye vinagi ye gotovo. vas svyet"t nye mozhye da mrazi; a myenye mrazi, zashchoto az zayavyavam za nyego, chye dyelata mu sa nyechyestivi. v"zlyeztye viye na praznika; az nyama oshchye da v"zlyaza na toya praznik, zashchoto vryemyeto mi oshchye nye sye ye nav"rshilo. i kato im ryechye tova, ostana si v galilyeya. a kogato bratyata mu byakha v"zlyezli na praznika, togava i toi v"zlyezye, nye yavno, a taino nyakak si. yudyeitye, prochyeye, go t"rseykha na praznika, i kazvakha: k"dye ye onzi? i imashye za nyego mnogo gl"chka myezhdu naroda; yedni kazvakha: dob'r chovyekek ye; drugi kazvakha: nye ye, no zabluzhdava naroda. obachye nikoi nye govoryeshye polozhityelno za nyego poradi strakha ot yudyeitye. no kato sye pryepolovyavashye vyechye praznik"t, isus v"zlyezye v khrama i pochna da pouchava. zatova yudyeitye sye chudyekha i kazvakha: kak znaye tozi kniga, kato nye sye ye uchil? isus, prochyeye, v otgovor im kaza: moyeto ucheniye nye ye moye, a na onzi, koito nye ye pratil. ako iska nyakoi da v"rshi nyegovata volya, shchye poznaye dali ucheniyyeto ye ot boga, ili az ot syebye si govorya. koito govori ot syebye si t"rsi svoyata si slava; a koito t"rsi slavata na onzi, koito go ye pratil, toi ye istinski, i v nyego nyama nyepravda. nye dadye li vi moisyeyi zakona? no pak nikoi ot vas nye izp"lnyava zakona. zashcho iskatye da nye ubiyetye? narod"t otgovori: byas imash. koi iska da tye ubiye? isus v otgovor im ryechye: yedno dyelo izv"rshikh i vsichki sye chuditye na myenye poradi nyego. moisyeyi vi dadye obryazvanyeto, (nye chye ye ot moisyeya, no ot bashchitye); i v s"bota obryazvatye chovyecka. ako sye obryazva chovyekek v s"bota, za da sye nye narushi moisyeyeviya zakon, na myenye li sye gnyevitye za gdyeto iztsyalo ozdravikh chovyekek v s"bota. nye s"dyetye po izglyed, no s"dyetye spravedyivo. togava nyakoi ot yerusolimlyanitye kazakha: nye ye li tozi chovyekek"t, kogoto iskat da ubiyat? yeto toi yavno govori, i nishcho nye mu kazvat. da nye bi p"rvyentsitye polozhityelno da znayat, chye tozi ye khristos? obachye tozi znayem ot k"dye ye; a kogato doidyte khristos, nikoi nyama da znaye ot k"dye ye. zatova isus, kato pouchavashye v khrama, izvika kazvaiki: i myenye poznavatye, i ot k"dye s"m znayetye; i az ot samo syebye si nye s"m dosh"l, no istinyen ye tozi, koito nye ye pratil, kogoto viye nye poznavatye. az go poznavam, zashchoto s"m ot nyego, i toi nye ye pratil. i t"i, iskakha da go khvanat; no nikoi nye turi r"ka na nyego, zashchoto chas"t mu oshchye nye byeshye dosh"l. obachye, mnozina ot naroda povyarvakha v nyego, kato kazvakha: kogato doidyte khristos, nima shchye izv"rshi povyecheye znayeniya ot tiya, koito tozi ye izv"rshil? farisyeyte chukha, chye t"i shushukal narod"t za nyego; i glavni-

tye svyeshchyenitsi i farisyeyite pratikha sluzhityeli da go khvanat. isus, prochyeye, ryechye: oshchye malko vryemye s"m s vas, i togava shchye otida pri onzi, koito nye ye pratil. shchye nye t"rsitye i nyama da nye namyeritye; i gdyeto s"m az, viye nye mozhyetye da doidyetye. na tova yudyeitye ryekokha pomyezhdu si: k"dye shchye otidye toya ta nyama da mozhyem da go namyerim? da nye bi da otidye pri razpr"snatitye myezhdu g"rtsitye i da pouchava g"rtsitye? kakvo znachi tazi дума, koyato ryechye: shchye nye t"rsitye, i nyama da nye namyeritye; i, gdyeto s"m az viye nye mozhyetye da doidyetye? a v posledniya dyen, vyelikiya dyen na praznika, isus zastana i izvika kazvaiki: ako ye nyakoi zhadyen, nyekha doidyte pri myenye i da piye. ako nyakoi vyarva v myenye, ryeki ot zhiva voda shchye potyekat ot utrobata mu, kakto ryechye pisaniyeto. a tova kaza za dukha, koito vyarvashchitye v nyego shchyakha da priyemat; zashchoto [svyetyat] dukh oshchye nye bye dadyen, ponyezhye isus oshchye nye bye sye proslavil. za tui, nyakoi ot naroda, koito chukha tiya dumi kazvakha: naistina toya ye prorok"t. drugi kazvakha: toya ye khristos. nyakoi p"k kazvakha: nima ot galilyeya shchye doidyte khristos? nye ryechye li pisaniyeto, chye khristos shchye doidyte ot davidovoto potomstvo, i ot gradyetasa vitlyeyem, gdyeto byeshye david? i taka v"znika razdor myezhdu naroda za nyego. i nyakoi ot tyakh iskakha da go khvanat; no nikoi nye turi r"tsye na nyego. togava sluzhityelitye si doidokha pri glavni-tye svyeshchyenitsi i farisyeyite; i tye im ryekokha: zashcho go nye dovyedokhtye? sluzhityelitye otgovorikha: nikoga chovyekek nye ye govoril taka [kakto toya chovyekek]. a farisyeyite im otgovorikha: i viye li styte zabludyeni? povyarval li ye v nyego nyakoi ot p"rvyentsitye ili ot farisyeyite? no tova prostolyudiye, koyeto nye znaye zakona proklyeto ye. nikodim, koito byeshye yedin ot tyakh, (s"shchiyat, koito bye khodil pri nyego noshchyem po-rano), im kazva: nashiyat zakon os"zhda li chovyecka, ako p"rvo nye go izslusha i nye razbyerye shcho v"rshi? tye v otgovor mu ryekokha: da nye si i ti ot galilyeya? izslyedvai i vizh, chye ot galilyeya prorok nye sye izdiga. i vsyeki otidye u doma si.

8

a isus otidye na yelyeonskiya kh"lm. i rano sutrinta pak doidyte v khrama; a vsichkitye lyudye dokhoshdakha pri nyego, i toi syedna i gi pouchavashye. i knizhnitsitye i farisyeyite dovyedokha [pri nyego] yedna zhyena ulovyya v prylyubodeystvo i, kato ya postavikha nasryed, kazakha mu: uchityelyu, tazi zhyena bidye ulovyya v samoto dyelo na prylyubodeystvo. a moisyeyi ni ye zapovydal v zakona da ubivamyte takiva s kam"ni; ti, prochyeye, shcho kazvash za nyea? i tova kazakha da go izpitvat, za da imat za kakvo da go obvinyavat. a isus sye navyedye na dolu i pishyeshye s pr'st na zemyata. no kato postoyanstvuvakha da go pitat, toi sye izpravi i ryechye im: koito ot vas ye byezgryeshyen ili: nyevinyen. nyekha pr'v khv"rli kam"n na nyea. i pak sye navyedye na dolu, i pishyeshye s pr'st

na zyemyata. a tye, kato chukha tova razotidokha sye yedin po yedin, kato pochnakha ot po-staritye i slyedvakha do poslyedniye; i isus ostana sam, i zhyenata, gdyeto si byeshye, nasryed. i kogato sye izpravi, isus i ryechye: zhyeno, k'dye sa tyezi, [koito tye obvinyavakha]? nikoi li nye tye os'di? i tya otgovori: nikoi navstryechui. isus ryechye: nito az tye os'zhdam; idi si, otsyega nye s'gryeshavai vyechye. togava isus pak im govori, kazvaiki: az s'm svyetlinata na svyeta; koito nye slyedva nyama da khodi v t'mnata, no shchye ima svyetlinata na zhivota. zatova farisyeyite mu ryekokha: ti sam svidyetyelstvuvash za syebye si; tvoeyeto svidyetyelstvo nye ye istinno. isus v otgovor im ryechye: ako i da svidyetyelstvuvam za syebye si, pak svidyetyelstvo mi ye istinno; zashchoto znaya ot k'dye s'm dosh'l i na k'dye otivam; a viye nye znayete ot k'dye ida ili na k'dye otivam. viye s'ditye po pl't; az nye s'dya nikogo. i dazhye ako s'dya moyata s'dba ye istinna, zashchoto nye s'm sam, no az s'm, i otjets, koito nye ye izpratil. i v zakona, da, v'v vashiya zakon ye pisanu, chye svidyetyelstvo na dvama chovyeka ye istinno. az s'm, koito svidyetyelstvuvam za syebye si; i otjets, koito nye ye pratil, svidyetyelstvuvam za myenye. togava mu kazakha: gdye ye tvoay otjets? isus otgovori: nito myenye poznavatye, nito otjets mi; ako poznavakhtye myenye, bikhtye poznavali i ottsa mi. tiya dumi toi izgovori v s'krovishchnitsata, kato pouchavashye v khrama; i nikoi nye go khvana, zashchoto chas't mu nye byeshye oshchye dosh'l. i pak im ryechye isus: az si otivam; i shchye nye t'rsitye, no v gryekha si shchye umryetye. gdyeto otivam az, viye nye mozhetye da doidyetye? zatova yudyeitye kazakha: da nye bi da sye samoubiye, chye kazva: gdyeto otivam az, viye nye mozhetye da doidyetye? i ryechye im: viye styte ot tiya, koito sa dolu; az s'm ot oniya, koito sa gorye. viye styte ot tozi svyat; az nye s'm ot tozi svyat. po taya prichina vi ryekokh, chye shchye umryetye v gryekhovetye si; zashchoto ako nye povyarvatye, chye s'm tova, koyeto kazvam, v gryekhovetye si shchye umryetye. tye, prochyeye, mu ryekokha: ti koi si? isus im kaza: pryedi vsichko, az s'm imyenno tova, koyeto vi kazvam. mnogo nyeshcho imam da govorya i da s'dya za vas; no tozi, koito nye ye pratil, ye istinyen; i kakovoto s'm chul ot nyego, tova govorya na svyeta. tye nye razbrakha, chye im govoryeshye za ottsa. togava ryechye isus: kogato izdignetye chovyeshkiya sin, togava shchye poznayetye, chye s'm tova koyeto kazvam, i chye ot syebye si nishcho nye v'rsha, no kakovoto nye ye nauchil otjets, tova govorya. i tozi, koito nye ye pratil, s myenye ye; nye nye ye ostavil sam, az v'rsha vsyakoga onova, koyeto ye nyemu ugodno. kogato govoryeshye tova, mnozina povyarvakha v nyego. togava isus kaza na povyarvalitye v nyego yudyei: ako pryeb'dvatye v moyeto uchyeniye, naistina styte moi uchenitsi; i shchye poznayetye istinata i istinata shchye vi napravi svobodni. otgovorikha mu: niye smye avraamovo potomstvo i nikoga nikomu nye smye bili slugi; kak kazvash ti: shchye stanetye svobodni. isus im otgovori: istina, istina vi kazvam, vsyeki, koito v'rshi gryakh, sluga ye na gryekha. a slugata nye ostava vyechno v doma;

sin't ostava vyechno. prochyeye, ako sin't vi osvobodni, shchye b'dyetye naistina svobodni. znaya, chye styte avraamovo potomstvo; no pak iskatye da nye ubietye, zashchoto za moyeto uchyeniye nyama myasto v'v vas. az govorya tova, koyeto s'm vidyal u moya otjets; s'shcho i viye v'rshitye tova, koyeto styte chuli ot vashiya bashcha. tye v otgovor mu kazakha: nash bashcha ye avraam. isus im kaza: ako byakhtye avraamovi chada, avraamovitye dyela shchyakhtye da v'rshitye. a syega iskatye da ubietye myenye, chovyeka, koito vi kazakh istinata, koyato chukh ot boga. tova avraam nye ye storil. viye v'rshitye dyelata na bashcha si. tye mu ryekokha: niye nye smye rodyeni ot bludstvo; yedin otjets imamye, boga. isus im ryechye: ako byeshye bog vashiyat otjets, to viye shchyakhtye da nye lyubitye, zashchoto az ot boga s'm izlyaz'l i dosh'l; ponyezhye az nye s'm dosh'l ot syebye si, no toi nye prati. zashcho nye razbi-ratyte moyeto govoryenye? zashchoto nye mozhetye da slushaty moyeto uchyeniye. viye styte ot bashcha dyavola, i zhyelayetye da v'rshitye pokhotitye na bashcha si. toi byeshye otrakai chovyekoubiyets, i nye ustoya v istinata; zashchoto v nyego nyama istina. kogato izgovarya l'zha, ot svoitye si govori, zashchoto ye l'zhyets, i na l'zhata bashcha. a ponyezhye az govorya istinata, viye nye nye vyarvatye. koi ot vas nye obvinyava v gryakh? no ako govorya istina, zashcho nye nye vyarvatye? koito ye ot boga, toi slusha bozhiitye dumi; viye zatova nye slushaty, zashchoto nye styte ot boga. yudyeitye v otgovor mu ryekokha: nye kazvamye li nye pravo, chye si samaryanin i imash byas? isus otgovori: nyamam byas; no az pochitam ottsa si, a viye nye pozoritye. no az nye t'rsya slava za syebye si; ima yedin, koito t'rsi i s'di. istina, istina vi kazvam, ako nyakoi opazi moyeto uchyeniye, nyama da vidi sm'rt do vyeka. yudyeitye mu ryekokha: syega znayem, chye imash byas. avraam umrya, s'shcho i prorotsitye; a ti kazvash: ako nyakoi opazi moyeto uchyeniye, nyama da vkusi sm'rt do vyeka. nima ti si po-golyam ot bashcha ni avraama, koito umrya? i prorotsitye umryakha. ti na kak'v sye pravish? isus otgovori: ako slavya az syebye si, slavya mi ye nishcho; otjets mi ye, koito nye slavi, za kogoto viye kazvatye, chye ye vash bog; i pak nye styte go poznali. no az go poznavam; i ako ryeka, chye nye go poznavam, shchye b'da kato vas l'zhyets; no az go poznavam i pazya slovoto mu. bashcha vi avraam sye v'zkhishchavashye, chye shchyeshye da vidi moya dyen; i vidya go i sye zaradva. yudyeitye mu ryekokha: pyetdesyet godini oshchye nyamash, i avraam li si vidyal? isus im ryechye: istina, istina vi kazvam, pryedi da sye ye rodil avraam, az s'm. togava vzyekha kam'ni da khv'rlyat v'rku mu; no isus sye skri i izlyezye ot khrama, [minavaiki pryaz sryedi; i taka si otidye].

9

i kogato zaminavashye, vidya yedin slyaporodyen chovyek. i uchyenitsitye mu go popitakha kazvaiki: uchyetylyu, poradi chii gryakh, nyegov li, ili na rodityelitye mu, toi sye ye rodil slyap? isus otgovori: nito poradi nyegov gryakh, nito na rodityelitye mu, no za

da sye yavyat v nyego bozhiitye dyela. niye tryabva da v'rshim dyelata na tozi, koito mye ye pratil, doklye ye dyen; idye noshch, kogato nikoi nye mozhye da raboti. kogato s'm v svyeta, svyetlina s'm na svyeta. kato ryecheye tova, plyuna na zyemyata, napravi kal s plyunkata i namaza s kalta ochitye mu; i ryecheye mu: idi, umii sye v k'palnyata siloam (koyeto znachi pratyen). i t'i, toi otidye, umi sye, i doidyed proglyedal. a s'syedyite i oniya, koito byakha vizhdali po-pryedi, chye byeshye prosyak, kazvakha: nye ye li tozi, koito syedyeshye i prosyeshye? yedni kazvakha: toi ye; drugi kazvakha: nye, a prilicha na nyego. toi kaza: az s'm. zatova mu ryekokha: togava kak ti sye otvorikha ochitye? toi otgovori: chovyek't koito sye naricha isus, napravi kal, namaza ochitye mi, i ryecheye mi: idi na siloam i umii sye. i t'i otidokh, i kato sye umikh proglyedakh. togava mu ryekokha: gdye ye toi? kaza: nye znaya. zavyezhdal pri faryseyite nyakogashniya slyepets. a byeshye s'bota, kogato isus napravi kalta i mu otvori ochitye. i t'i, pak go pitakha i faryseyite kak ye proglyedal. i toi im ryecheye: kal turi na ochitye mi, umikh sye i glyedam. zatova nyakoi ot faryseyite kazvakha: tozi chovyek nye ye ot boga, zashchoto nye pazi s'bota. a drugi kazvakha: kak mozhye gryeshyen chovyek da v'rshi takiva znayeniya? i v'znika razdor po myezhdu im. kazvat pak na slyepetsa: ti shcho kazvash za nyego, kato ti ye otvoril ochitye? i toi ryecheye: prorok ye. no yudyeyite nye vyarvakha, chye toi ye bil slyap i proglyedal, dokato nye povikakha rodityelitye na proglyedaliya, ta gi popitakha kazvaiki: toya li ye vashiyat zin, za kogoto kazvatye, chye sye ye rodil slyap? a syega kak vizhda? rodityelitye v otgovor kazakha: znayem, chye tozi ye nashiyat sin, i chye sye rodi slyap; a kak syega vizhda, nye znayem; ili koi mu ye otvoril ochitye, nye znayem; nyego pitaitye, toi ye na v'zrast, sam nyeka govori za syebite si. tova kazakha rodityelitye mu, zashchoto sye boyakha ot yudyeyite; ponyezhye yudyeyite sye byakha vyecheye sporazumyeli pomyezhdu si da otl'chat ot sinagoga onzi, koito bi go izpovyadal, chye ye khristos. po taya prichina rodityelitye mu ryekokha: toi ye na v'zrast, nyego pitaitye. i t'i, povikakha vtori p't chovyeka, koito byeshye slyap, i mu ryekokha: v'zdai slava na boga; niye znayem, chye tozi chovyek ye gryeshnik. a toi otgovori: dali ye gryeshnik, nye znaya; yedno znaya, chye byakh slyap, a syega vizhdam. zatova mu kazakha: kakvo ti napravi? kak ti otvori ochitye? otgovori im: kazakh vi yei syega, i nye chukhtye; zashcho iskatye pak da chuyetye? da nye bi i viye da iskatye da mu stanyetye uchyenitsi? togava tye go izrugakha, kazvaiki: ti si nyegov uchyenik, a niye smye moisyeyevi uchyenitsi. niye znayem, chye na moisyeya bog ye govoril, a tozi nye znayem otk'dye ye. chovyek't v otgovor im kaza: tova ye chudno, chye viye nye znayetye ot k'dye ye, no pak mi otvori ochitye. znayem, chye bog nye slusha gryeshnitsi; no ako nyakoi ye blagochyestiv i v'rshi bozhiiyaya volya, nyego slusha. a p'k ot vyeka nye sye ye chulo da ye otvoril nyakoi ochi na slyapodoyen chovyek. ako nye byeshye tozi chovyek ot boga, nye bi mog'l nishcho da stori. tye v otgovor mu kazakha: ti tsyal v gryekhovye si rodyen, i nas

li uchish? i go izp'dikha v'n. ili: otl'chikha go. chu isus, chye go izp'dili v'n, i, kato go namyeri, ryecheye: ti vyarvash li v bozhiya sin? toi v otgovor ryecheye: a koi ye toi, navstryechui, za da vyarvam v nyego? isus mu ryecheye: i vidyal si go, i koito govori s tyebye, toi ye. a toi ryecheye: vyarvam navstryechui; i pokloni mu sye. i isus ryecheye: za s'd'ba doidokh az na toya svyat, za da vizhdat nyevizhdashchitye, a vizhdashchitye da oslyeppeyat. oniya ot faryseyite, koito byakha s nyego, kato chukha tova, ryekokha mu: da nye smye i niye slyepi? isus im ryecheye: ako byakhtye slyepi, nye bikhtye imali gryakh, no ponyezhye syega kazvatye: vizhdamy, gryekh't vi ostava.

10

istina, istina vi kazvam, koito nye vliza pryev vratata na kosharata na ovtseyetye, no prieskacha ot drugadye, toi ye kradyets i razboinik. a koito vliza pryev vratata, ovchar ye na ovtseyetye. nyemu vrataray otvarya; i ovtseyetye slushat glasa mu; i vika soivoye ovtseye po imye i gi izvyezhda. kogato ye izkaral vsichkitye svoi, v'rvi pryed tyakh; i ovtseyetye go sluzhdvat, zashchoto poznavat glasa mu. a podir chuzhd chovyek nyama da slyedvat, no shchye pobygynat ot nyego; zashchoto nye poznavat glasa na chuzhditye. tazi pritcha im kaza isus; no tye nye razbrakha kakvo im govoryeshye. togava isus pak ryecheye: istina, istina vi kazvam, az s'm vratata na ovtseyetye. vsichki, koito sa doshli pryedi myenye sa kradsiti i razboinitsi; no ovtseyetye nye gi poslushakha. az s'm vratata; pryev myenye ako vlyezye nyakoi, shchye b'dye spasyen, i shchye vliza, i shchye izliza, i pasha shchye namira. kradyets't vliza samo da otkradnye, da zakoli i da pogubi: az doidokh za da imat zhivot, i da go imat izobilno. az s'm dobriyat pastir; dobriyat pastir zhivota si dava za ovtseyetye. koito ye nayemnik, a nye ovchar, i nye ye stopanin na ovtseyetye, vizhda v'lka, chye idye, i, kato ostavya ovtseyetye, byaga; i v'lk't gi razgrabva i razpr'sva. toi byaga zashchoto ye nayemnik, i nye go ye grizha za ovtseyetye. az s'm dobriyat pastir, i poznavam moitye, i moitye myenye poznavat, s'shcho kakto otets poznava myenye, i az poznavam ottsa; i az davam zhivota si za ovtseyetye. i drugi ovtseye imam, koito nye sa ot taya koshara, i tyakh tryabva da dovyeda; i shchye chuyat glasa mi; i shchye stanat yedno stado s yedin pastir. zatova nye lyubi otets, zashchoto az davam zhivota si, za da go vzyema pak. nikoi nye mi go otnyma, no az ot syebite si go davam. imam pravo da go dam, i imam pravo pak da go vzyema. taya zapovyed poluchikh ot ottsa si. poradi tiya dumi pak v'znika razdor myezhdu yudyeyite. mnozina ot tyakh kazvakha: byas im, i lud ye; zashcho go slushaty? drugi kazvakha: tiya dumi nye sa na chovyek khvanat ot byas. mozhye li byas da otvarya ochi na slyepi? i nast'pi v yerusalim praznik't na osvyeshcheniyeto na khrama. byeshye zima; i khodyeshye isus v solomonoviya tryem na khrama. myezhdu tova yudyeyite go zaobikolikh i mu kazakha: do koga shchye ni d'rzhish v s'm'nyeniyet? ako si ti khristos, kazhi ni yasno. isus im otgovori: kazakh vi, i nye vyarvatye. dyelata, koito v'rsha v imyeto na ottsa si, tye svidyetyelstvuvat za myenye. no viye

nye vyarvatye, zashchoto nye styte ot moitye ovtsy. moitye ovtsy slushat glasa mi, i az gi poznavam, i tye nye sledvat. i az im davam vyecheny zhivot; i tye nikoga nyama da zaginat, i nikoi nyama da gi grabnye ot r'kata mi. otvets mi, koito mi gi dadye, ye pogolyam ot vsichki; i nikoi nye mozhye da gi grabnye ot r'kata na ottsa. az i otvets yedno smye. yudyeitye pak vzyekha kam"ni za da go ubiyat. isus im otgovori: mnogo dobri dyela vi pokazakh ot ottsa; za koye ot tiya dyela iskatye da nye ubiyetye s kam"ni? yudyeitye mu otgovorikha: nye za dobro dyelo iskamye da tye ubiyem s kam"ni, a za bogokhulstvo, i zashchoto ti, bidyeiki chovek, pravish syebye si bog. isus im otgovori: nye ye li pisano v"v vashiya zakon: "az ryekokh, bogovye styte viye"? ako sa naryecheny bogovye oniya, k'm koito doidyte bozhii slovo, (i napisanoto nye mozhye da sye narushi), to na tozi, kogoto bog osvetyi i prati na svyeta, kazvatye li, bogokhulstvuvash, zashchoto ryekokh, az s'm bozhii sin? ako nye v"rsha dyelata na ottsa si, nyedyeitye mi vyarva; no ako gi v"rsha, to, makar da nye vyarvatye na myenye, vyarvaitye na dyelata, za da poznayetye i razbyeryetye, chye otvets ye v myenye, i az v ottsa. pak iskakha da go khvanat; no toi izbyaga ot r'kata im. i otidyte otv'd iordan, na myastoto, gdyeto ioan po-priedy kr'shchavashye i ostana tam. i mnozina doidokha pri nyego; i kazakha: ioan nye izv'rshi nikoye znamenyiye; no vsichko, shcho kaza ioan za tozi byeshye istinno. i tam mnozina povyarvakha v nyego.

11

yedin chovek na imye lazar, ot vitaniya, ot syeloto na mariya i na syestra i marta, byeshye bolyen. (a mariya, chiito brat lazar byeshye bolyen, bye onaya, koyato pomaza navstryechua s miro i otri nozetye mu s kosata si). i t'i, syestritye pratikha do nyego da mu kazhat: navstryechui, yeto tozi, kogoto obichash, ye bolyen. a isus, kato chu tova, ryechye: tazi bolyst nye ye sm'rtonosna, no ye za bozhiiata slava, za da sye proslavi bozhiiat sin chryez nyeya. a isus obichashye marta, i syestra i, i lazara. togava otkak chu, chye bil bolyen, pryestoya dva dni na myastoto, gdyeto sye namirashye. a podir tova, kaza na uchenitsitye: da otidyem pak v yudyea. kazvat mu uchenitsitye: uchityely, syega yudyeitye iskakha da tye ubiyat s kam"ni, i pak li tye otivash? isus otgovori: nali ima dvanadesyet chasa v dyenya? ako khodi nyakoi dyenyem, nye sye pryep"va, zashchoto vzhda vidyelinata na toya svyat. no ako khodi nyakoi noshcheyem, pryep"va sye, zashchoto nye ye osvetylen. tova izgovori, i podir tui im kaza: nashiyat priatyl lazar zaspa; no az otivam da go s'budya. zatova uchenitsitye mu ryekokha: navstryechui, ako ye zaspal, shchye ozdravyeye. no isus bye govori za sm'rta mu; a tye mislyekha, chye govori za pochivanye v s'n. togava isus im ryechye yasno: lazar umrya. i zaradi vas, radvam sye, chye nye byakh tam, za da povyarvatye; obachye, nyeka da otidyem pri nyego. togava toma, naryechen bliznak, kaza na s'uchenitsitye: da otidyem i niye, za da umryem s nyego. i t'i, kato doidyte isus, namy-

eri, chye lazar bil ot chyetiri dni v groba. a vitaniya byeshye blizo do yerusalim, kolkoto pyetnadesyet stadii; i mnozina ot yudyeitye byakha pri marta i mariya da gi utyeshavat za brat im. marta, procheye, kato chu, chye idyel isus, otidyte go posryeshchnye; a mariya oshchye syedyeshye v k'shchi. togava marta ryechye na isusa: navstryechui, da byeshye ti tuka, nye shchyeshye da umrye brat mi. no i syega znaya, chye kakvoto i da poiskash ot boga, bog shchye ti dadye. kazva i isus: brat ti shchye v'zkr'snye. kazva mu marta: znaya, chye shchye v'zkr'snye v"v v'zkr'esyeniyeto na poslyedniya dyen. isus i ryechye: az s'm v'zkr'esyeniyeto i zhivot; koito vyarva v myenye, ako i da umrye, shchye zhivye; i nikoi, koito ye zhiv i vyarva v myenye, nyama da umrye do vyeka. vyarvash li tova? kazva mu: da navstryechui, vyarvam, chye ti si khristos, bozhiiat sin, koito ima da doidyte na svyeta. i kato ryechye tova, otidyte da povika skrishom syestra si mariya, kazvaiki: uchityelyat ye dosh'l i tye vika. i tya, shchom chu tova, stana b'rzo i otidyte pri nyego. isus oshchye nye byeshye dosh'l v syeloto, a byeshye na myastoto, gdyeto go posryeshchna marta. a yudyeitye, koito byakha s nyeya v k'shchi i ya utyeshavakha, kato vidyakha, chye mariya stana b'rzo i izlyezye, otidokha podirye i, kato mislyekha chye otiva na groba da plachye tam. i t'i, mariya, kato doidyte tam gdyeto byeshye isus i go vidya, padna pryed nozetye mu i ryechye mu: navstryechui, da byeshye ti tuka, nyamashye da umrye brat mi. isus, kato ya vidya, chye plachye, i yudyeitye, koito ya pridruzhavakha, chye plachat, razt'zhi sye v dukha si i sye smuti. i ryechye: gdye go polozhikhtye? kazvat mu: navstryechui, doidi i vzh. isus sye pros'lzi. zatova yudyeitye dumakha: vzh kolkoto ye obichal! a nyakoi ot tyakh ryekokha: nye mozhyeshye li tozi, koito otvori ochitye na slyepetya, da napraviti taka, chye i tozi da nye umrye? isus, procheye, kato t'zhvashye pak v syebye si, dokhozhda na groba. byeshye pyeshchyera, i na nyeya bye privalyen kam"k. kazva isus: otmyestyetye kam"ka. marta, syestrata na umryeliya, mu kazva: navstryechui, sm'rdi vyeche, zashchoto ye ot chyetiri dni v groba. kazva i isus: nye ryekokh li ti, chye ako povyarvash shchye vidish bozhiiata slava? i t'i, otmyestikha kam"ka. a isus podigna ochi nagore i ryechye: otchye, blagodarya ti, chye nye poslusha. az znayekh, chye ti vinagi nye slushash; no tova kazakh zaradi naroda, koito stoi naokolo, za da povyarvat, chye ti si nye pratil. kato kaza tova, izvika s's silyen glas: lazarye, izlyez v'n! umryeliyat izlyezye, s r'tsyte i nozye poviti v savan, i litsyeto mu zabradyno s k'rpa. isus im kaza: razpovitye go i ostavyetye go da si idye. togava mnozina ot yudyeitye, koito byakha dosh'l pri mariya i vidyakha tova shcho stori isus, povyarvakha v nyego. a nyakoi ot tyakh otidokha pri farisyeyte i kazakha im kakvo bye izv'rshil isus. zatova glavniye svyeshchyenitsi i farisyeyte s'brakha s'vyet i kazakha: kakvo pravim niye? zashchoto tozi chovek v'rshi mnogo znamenyi. ako go ostavim taka, vsichki shchye povyarvat v nyego; i rimlyanite kato doidat shchye otnyemat i stranata ni i naroda ni. a yedin ot tyakh na imye kaifaa, koito byeshye p"rvosvyeshchyenik pryez taya godina,

im ryeche: viye nishcho nye znayetye, nito vzye-
matye v s'obrazheniye, chye za vas ye po-dobrye
yedin chovyek da umrye za lyudyetye, a chye za-
ginye tselyiyat narod. tova nye kaza ot syebye si,
no bidyeiki p'rvosyeshcheyenik pryez onaya god-
ina, pryedskaza, chye isus shchye umrye za naroda,
i nye samo za naroda, no i za da s'byerye v yedno
razpr'snatitye bozhii chada. i t'i, ot onzi dyen tye
sye s'vyetvakha da go um'rtvyat. zatova isus vyeche
nye khodyeshye yavno myezhdu yudyeytne, no ottam
otidye v stranata blizo do pustynata, v yedin grad
naryechyen yefraim, i tam ostana s uchyenitsitye.
a nablizhavshye yudyetskata pashka; i mnozina ot
provintsiiyata otidokha v yerusolim pryedi pashkata,
za da sye ochistyat. i taka, tye t'rsyekha isusa, i,
stoyeiki v khrama, razgovaryakha sye pomyezhdu si:
kak vi sye vizhda? nyama li da doidye na praznika? a
glavnitye svyeshcheyenitsi i fariseyite byakha izdali
zapovyed, shchoto, ako uznaye nyakoi k'dye ye, da
izvyesti, za da go ulovyat.

12

a shyest dni pryedi pashkata isus doidye v'v vi-
taniya, k'dyeto byeshye lazar, kogoto toi v'zkryesi ot
m'rtvitye. tam mu napravikha vyechyerya, i marta
prisluzhuvashye; a lazar byeshye yedin ot tiya, koito
syedyakha s nyego na trapezata. togava mariya,
kato vzye yedin lit'r miro ot chist i sk'potsyenyen
nard, pomaza nozyetye na isusa, i s kosata si otri
nozyetye mu; i k'shchata sye izp'lni s blagoukhanie
ot miroto. no yedin ot uchyenitsitye mu, yuda iskar-
iotiski, koito shcheyeshye da go pryedadye, ryeche:
zashcho nye sye prodadye tova miro za trista di-
nariya, za da sye razdadat na siromasitye? a tova,
ryeche nye zashchoto go byeshye grizha za sirom-
asitye, a zashchoto bye kradyets, i kato d'rzheshye
kasata gr'tski: torbichkata ili, kutiikata. vzyemashye
ot tova, koyeto puskakha v nyeya. togava isus
ryeche: ostavyetye ya; ponyezhye go ye zapazila za
dyenya na pogryebenyieto mi. zashchoto siroma-
sitye vsyakoga sye namirat myezhdu vas no az nye
sye namiram vsyakoga. a golyamo mnozhyestvo ot
yudyeytne uznakha, chye ye tam; i doidokha, nye
samo poradi isusa, no za da vidyat i lazara, kogoto
v'zkryesil ot m'rtvitye. a glavnitye svyeshcheyen-
itsi sye nagovorikha da ubiyat i lazara, zashchoto
poradi nyego mnozina ot yudyeytne otivakha k'm
stranata na isusa i vyarvakha v nyego. na slyed-
niya dyen yedno golyamo mnozhyestvo, koyeto bye
doshlo na praznika, kato chukha, chye isus idyl v
yerusalim, vzyekha palmovi kloni i izlyazokha da go
posryeshchnat, vikaiki: osana! blagosloven, koito
idye v navstryechunoto imye, izrailleyeviyat tsar!
a isus kato namyeri yedno oslye, v'zsyedna go, sporyed
kakto ye pisano: - "nye boi sye d'shchyer'o sionova.
yeto tvoyat tsar idye, v'zsyednal na oslye": uchyen-
itsitye mu izp'rvo nye razbrakha tova; a kogato sye
proslavi isus, togava si spomnikha, chye tova bye
pisano za nyego, i chye mu storikha tova. narod't,
procheye, koito byeshye s nyego, kogato povika
lazara ot groba i go v'zkryesi ot m'rtvitye, svidyetyel-
stvuvashye za tova chudo. po s'shchata prichina

go posryeshchna i narod't, zashchoto chukha, chye
izv'rshil tova znamyeniye. za tui fariseyite ryekokha
pomyezhdu si: vizhtye, chye nishcho nye posti-
gatyel yeto, svyet't otidye slyed nyego. a myezhdu
oniya, koito doidokha na poklonyeniye po praznika,
imashye i nyakoi g'rtsi. tye, procheye, doidokha
pri filipa, koito byeshye ot vitsaida galileyiska, i go
pomolikha, kazvaiki: navstryechuinye iskamye da
vidim isusa. filip dokhohzda i kazva na andryeya;
andryei dokhohzda, i filip, i tye kazvat na isusa.
a isus v otgovor im kazva: doidye chas't da sye
proslavi chovyeshkiyat sin. istina, istina vi kaz-
vam, ako zhitnoto z'rno nye padnye v zyemyata i
nye umrye, to si ostava samotno; no ako umrye,
dava mnogo plod. koito obicha zhivota si, shchye
go izgubi; i koito mrazi zhivota si na tozi svyat,
shchye go zapazi za vyechen zhivot. ako sluzhi
nyakoi na myenye, myenye nyeka poslyedva; i dyeto
s'm az, tam shchye b'dye i sluzhityelyat mi. koito
sluzhi na myenye, nyego shchye pochyetye otyets
mi. syega dushata mi ye razv'lnuvana; i kakvo da
kazha? otchye, izbavi nye ot toya chas. no za tova
doidokh na toya chas. otchye, proslavi imyeto si.
togava doidye glas ot nyebyeto: i go proslavikh, i
pak shchye go proslavya. na tova, narod't, koito
stoyeshye tam, kato chu glasa kaza: gr'm ye. drugi
p'k kazakha: angyl mu progovori. isus v otgovor
ryeche: tozi glas nye doidye zaradi myenye, no
zaradi vas. syega ye s'dba na tozi svyat; syega
knyaz't na tozi svyat shchye b'dye izkhv'ryen v'n.
i kogato b'da az izdignat ot zyemyata, shchye priv-
lyeka vsichki pri syebye si. a kato kazvashye tova,
toi oznachavashye ot kavka sm'rt shcheyeshye da um-
rye. narod't, procheye, mu otgovori: niye smye chuli
ot zakona, chye khristos pryeb'dva do vyeka; togava
kak kazvash ti, chye chovyeshkiyat sin tryabva da
b'dye izdignat? koi ye toya chovyeshki sin? togava
isus im ryeche: oscheye malko vryemye svyetlinata
ye myezhdu vas. khodyetye doklye imatyte svyetli-
nata, za da vi nye nastignye t'mninata. koito khodi
v t'mninata nye znaye k'dye otiva. doklye imatyte
svyetlinata, vyarvayite v svyetlinata, za da stanetye
prosvyetyeni chryez gr'tski: sinovy na svyetlinata.
tova izgovori isus i otidye ta sye skri ot tyakh. no ako
i da bye izv'rshil tolkova znamyeniya pryed tyakh, tye
pak nye vyarvakha v nyego; za da sye izp'lni kaza-
noto ot prorok isaiya, koito ryeche: - "navstryechui,
koi ot nas ye povyarval na onova, koyeto smye chuli?
i mishatsata navstryechunya na kogo sye ye otkrila"?
tye za tova nye mozhakha da vyarvat, zashchoto
isaiya pak ye ryek'l: - "oslyepil ye ochitye im, i za-
koravil s'rtsata im, da nye bi s ochi da vidyat, i s's
s'rtsa da razbyerat, za da sye ob'rnat i da gi izt-
syelya". tova kaza isaiya zashchoto vidya slavata mu
i govori za nyego. no pak mnozina ot p'rvyentsitye
povyarvakha v nyego; no poradi fariseyite nye go
izpovyadakh, za da nye b'dat otl'cheyeni ot sina-
gogata; zashchoto obiknakha pokhvalata ot chovyet-
sitye povyeche ot pokhvalata ot boga. a isus izvika
i ryeche: koito vyarva v myenye, nye v myenye
vyarva, no v tozi, koito nye ye pratil. i koito glyeda
myenye, glyeda onzi, koito nye ye pratil. az doidokh
kato svyetlina na svyeta, za da nye ostanye v t'mnina

nikoi, koito vyarva v myenye. i ako chuye nyakoi dumitye mi i nye gi pazi, az nye go s'dya; zashchoto nye doidokh da s'dya svyeta, no da spasya svyeta. koito nye otkhv'rly, i nye priyema dumitye mi, ima koi da go s'di; slovoto, koyeto govoriikh, to shchye go s'di v posledniya dyen. zashchoto az ot syebye si nye govoriikh; no otyets, koito nye prati, toi mi dadye zapovyed, kakvo da kazha i shcho da govorya. i znaya, chye onova, koyeto toi zapovyadva, ye vyechyen zhivot. i t'i, tova, koyeto govorya, govorya go taka, kakto mi ye kazal otyets.

13

a pryedi praznika na paskhata, isus, znayeiki, chye ye nastanal chas't mu da pryeminye ot tozi svyat k'm otssa, kato byeshye v'zlyubil svoitye, koito byakha na svyeta, do krai gi v'zlyubi. i kogato byeshye gotova vyecheryata, (kato vyechye dyavol't byeshye vnushil v r'tsyeto na yuda simonova iskariotski da go pryedadye), kato znayeshye isus, chye otyets, ye pryedal vsichko v r'tsyetye mu, i chye ot boga ye izlyaz'l i pri boga otiva, stana ot vyecheryata, slozhi mantiyata si gr'tski: dryekhitye si., vzye pryestilka i sye pryepasa. poslye nalya voda v umivalnika i pochna da miye nozyetye na uchyenitsitye i da gi iztriva s pryestilkata, s koyato bye pryepasan. i t'i dokhzhda pri simona pyetra. toi mu kazva: navstryechui, ti li shchye mi umiyesh nozyetye? isus v otgovor mu ryechye: tova, koyeto az pravya, ti syega nye znayesh, no otposlye shchye razbyeryesh. pyet'r mu kaza: ti nyama da umiyesh moitye nozye do vyeaka. isus mu otgovori: ako nye tye umiya nyamash dyal s myenye. simon pyet'r mu kazva: navstryechui, nye samo nozyetye mi, no i r'tsyetye i glavata. isus mu kazva: koito sye ye ok'pal nyama nuzhda da umiye drugo osvyen nozyetye si, no ye tsyal chist i viye styte chisti, no nye vsichki. zashchoto toi znayeshye onzi, koito shchyeshye da go pryedadye; zatova i ryechye: nye vsichki styte chisti. a kato umi nozyetye im i si vzye mantiyata syedna pak i ryechye im: znayetye li kakvo vi storikh? viye nye narichaty uchityel i navstryechui; i dobre kazvatye, zashchoto s'm tak'v. i t'i, ako az, navstryechui i uchityel, vi umikh nozyetye, to i viye styte d'zhni yedin na drug da si miyetye nozyetye. zashchoto vi dadokh primyer da pravitye i viye kakto az napravikh na vas. istina, istina vi kazvam, slugata nye ye po-goryen ot navstryechuarya si, nito pratyenik't ye po-goryen ot onzi, koito go ye izpratil. kato znayetye tova, blazhyni styte, ako go izp'lnyavaty. nye govorya za vsichki vas; az znaya koi s'm izbral; no tova stana, za da sye sb'dnye pisanoto: "koito yadye khlyaba mi, toi digna svoyata pyeta protiv myenye". otsyega vi kazvam tova nyeshcho pryedi da ye stanalo, ta kogato stanye da povyarvatye, chye s'm az tova, koyeto ryekokh. istina, istina vi kazvam, koito priyemye onzi, kogoto az prashcham, myenye priyema; i koito priyema myenye, priyema tozi, koito nye ye pratil. kato ryechye tova, isus sye razv'lnuva v dukha si, i zayavi, kazvaiki: istina, istina vi kazvam, chye yedin ot vas shchye nye pryedadye. uchyenitsitye sye spolyedakha pomyezhdu si, nyedoumyavaiki za kogo

govori. a na trapyezata yedin ot uchyenitsitye, kogoto obichashye isus, byeshye sye oblyegnal na isusovoto lono. zatova simon pyet'r mu kimva i mu kazva: kazhi ni za kogo govori. a toi kato sye ob'rna taka na g'r'ditye na isusa, kaza mu: navstryechui, koi ye? isus otgovori: toi ye onzi, za kogoto shchye zatopya zal'ka i shchye mu go dam. i t'i, kato zatopi zal'ka, vzyema i go podadye na yuda simonova iskariotski. i togava podir zal'ka, satana vlyezye v nyego; i taka, isus mu kaza: kakvoto v'rshish, v'rshi go po-skoro. a nikoi ot syedyashchitye na trapyezata nye razbra zashcho mu ryechye tova; zashchoto nyakoi mislyekha, ponyezhye yuda d'rzhyeshye kasata gr'tski: torbichkata ili, kutiikata., chye isus mu kazva: kupi kakvoto ni tryabva za praznika, ili: dai nyeshcho na siromasitye. i t'i, kato vzye zal'ka, vyednaga izlyezye; a byeshye noshch. a kogato izlyezye, isus kazva: syega sye proslavi chovyeshkiyat sin, i bog sye proslavi v nyego; i bog shchye go proslavi v syebye si, i skoro shchye go proslavi. dyechitsa, oshchye malko s'm s vas. shchye nye t'r'sitye, i kakto ryekokh na yudyeitye, taka i vam kazvam syega gdyeto otivam az viye nye mozhetye da doidyetye. nova zapovyed vi davam, da sye lyubitye yedin drugigo; kakto az vi v'zlyubikh, taka i viye da sye lyubitye yedin drugigo. po tova shchye poznayat vsichki, chye styte moi uchyenitsi, ako imatyte lyubov pomyezhdu si. simon pyet'r mu kazva: navstryechui, k'dye otivash? isus otgovori: k'dyeto otivam nye mozhyyesh syega da doidyesh slyed myenye, no poslye shchye doidyesh. pyet'r mu kazva: navstryechui, zashcho da nye moga da doida slyed tyebye syega? zhivot't si shchye dam za tyebye. isus otgovori: zhivot't si li za myenye shchye dadyesh? istina, istina ti kazvam, pyetyel't nyama da ye prvopai pryedi da si sye otryek'l tri p'ti ot myenye.

14

da sye nye smushchava s'rtsyeto vi; viye vyarvatye v boga, vyarvaitye i myenye. v doma na otssa mi ima mnogo obitalishcha; ako nye byeshye taka, az shchychakh da vi kazha, zashchoto otivam da vi prigotvyaya myasto. i kato otida i vi prigotvyaya myasto, pak shchye doida i shchye vi vzyema pri syebye si, t'i shchoto gdyeto s'm az da b'dyetye i viye. i viye znayetye za k'dye otivam i p'tya [znayetye]. toma mu kazva: navstryechui, nye znayem k'dye otivash; a kak znayem p'tya? isus mu kazva: az s'm p'tyat, i istinata, i zhivot't; nikoi nye dokhzhda pri otssa, osvyen chryez myenye. ako byakhtye poznali myenye, bikhtye poznali i otssa mi; otsyega go poznavatye i styte go vidyeli. filip mu kazva: navstryechui, pokazhi ni otssa, i dostat'chno ni ye. isus mu kazva: tolkova vryemye s'm s vas i nye poznavash li nye filipye? koito ye vidyal myenye, vidyal ye otssa; kak kazvash ti: pokazhi mi otssa? nye vyarvash li, chye az s'm v otssa, i chye otyets ye v myenye? dumitye, koito az vi kazvam, nye ot syebye si gi govorya; no pryeb'dvashchiyat v myenye otyets v'rshi svoitye dyela. vyarvaitye nye, chye az s'm v otssa i chye otyets ye v myenye; ili p'k vyarvaitye nye poradi samitye dyela. istina, istina vi kazvam, koito vyarva v myenye, dyelata, koito v'rsha az, i toi shchye

gi v"rshi; zashchoto az otivam pri ottsa. i kakvoto i da poiskatye v moye imye, shchye go storya, za da sye proslavi otjets v sina. ako poiskatye nyeshcho v moye imye, tova shchye storya. ako mye lyubitye, shchye pazitye moitye zapovyedi. i az shchye poiskam ot ottsa, i toi shchye vi dadye drug utyeshityel, za da pryeb'dva s vas do vyeka. dukh't na istinata, kogoto svyet't nye mozhye da priyemye, zashchoto go nye vzhda nito go poznava. viye go poznavatye, zashchoto toi pryeb'dva v'v vas, i v'v vas shchye b'dye. nyama da vi ostavya siratsi; shchye doida pri vas. oshchye malko, i svyet't nyama vyechye da mye vzhda, a viye mye vzhdatye; ponyezhye az zhivyye i viye shchye zhivyyetye. v onya dyen shchye poznayetye, chye az s'm v ottsa si, i viye v myenye, i az v'v vas. koito ima moitye zapovyedi i gi pazi, toi mye lyubi; a koito mye lyubi shchye b'dye v'zlyubyen ot ottsa mi, i az shchye go v'zlyubya, i shchye yavya syebye si nyemu. yuda (nye iskariot-ski) mu kazva: navstryechui, po koya prichina shchye yavish syebye si na nas, a nye na svyeta? isus v otgovor mu ryechye: ako mye lyubi nyakoi, shchye pazi uchyenyeto mi; i otjets mi shchye go v'zlyubi, i niye shchye doidyem pri nyego i shchye napravim obitalishchye u nyego. koito nye mye lyubi nye pazi dumitye mi; i uchyenyeto, koyeto slushatye, nye ye moye, a na ottsa, koito mye ye pratil. tova vi izgovorikh dokato oshchye pryeb'dvam s vas. a utyeshityelyat, svyetyat dukh, kogoto otjets shchye izprati v moye imye, toi shchye vi nauchi na vsichko, i shchye vi napomni vsichko, koyeto s'm vi kazal. mir vi ostavyam; moya mir vi davam; az nye vi davam kakto svyet't dava. da sye nye smushchava s'rtsyeto vi, nito da sye boi. chukhtye kak az vi ryekokh, otivam si, i pak shchye doida pri vas. ako mye lyubyekhtye, bikhtye sye zaradvali za gdyeto otivam pri ottsa; zashchoto otjets ye po-golyam ot myenye. i syega vi kazakh tova pryedi da ye stanalo, ta kogato stanye, da povyarvatye. az nyama vyechye mnogo da govorya s vas, zashchoto idye knyaz't na [tozi] svyat. toi nyama nishcho v myenye; no tova stava, za da poznaye svyet't, chye az lyubya ottsa, i chye kakto mi ye zapovyadal otjets, taka pravya. stanyetye, da si otidyem ottuk.

15

az s'm istinskata loza, i otjets mi ye zymyedyelyets't. vsyaka pr'chka v myenye, koyato nye dava plod, toi ya otryazva; i vsyaka shcho dava plod, ochistya ya, za da dava povyechye plod. viye styte vyechye chisti chryez uchyenyeto, koyeto vi govoriikh. pryeb'dvaitye v myenye, i az v'v vas. kakto pr'chkata nye mozhye da dadye plod ot samosyebye si, ako nye ostanye na lozata, taka i viye nye mozhyetye, ako nye pryeb'dyetye v myenye. az s'm lozata, viye styte pr'chkitye; koito pryeb'dva v myenye, i az v nyego, toi dava mnogo plod; zashchoto, otidyenyi ot myenye, nye mozhyetye da storiitye nishcho. ako nyakoi nye pryeb'dye v myenye, toi biva izkhv'rlyen nav'n kato pr'chka, i izs'khva; i s'birat gi ta gi khv'rlyat v og'nya, i tye izgaryat. ako pryeb'dyetye v myenye i dumitye mi pryeb'dat

v'v vas, iskaitye kakvoto i da zhyelayetye, i shchye vi b'dye. v tova sye proslavya otjets mi, da prinasyatye mnogo plod; i taka shchye b'dyetye moi uchyenitsi. kakto otjets v'zlyubi myenye, taka i az v'zlyubikh vas; pryeb'dvaitye v moyata lyubov. ako pazitye moitye zapovyedi, shchye pryeb'dvatye v lyubovta mi, kakto i az opazikh zapovyedyete na ottsa si i pryeb'dvam v nyegovata lyubov. tova vi govoriikh, za da b'dye moyata radost v'v vas, i vashata radost da stanye p'lna. tova ye moyata zapovyed, da sye lyubitye yedin drug, kakto az vi v'zlyubikh. nikoi nyama po-golyama lyubov ot tova shchoto da dadye zhivota si za priyatelietye si. viye styte mi priyateli, ako v'rshitye onova, koyeto vi zapovyadvam. nye vi naricham vyechye slugi, zashchoto slugata nye znaye shcho v'rshi navstryechuaryat mu; a vas naricham priyateli, zashchoto vi yavyavam vsichko shcho s'm chul ot ottsa si. viye nye izbrakhtye myenye, no az izbrakh vas, i vi opryedyelikh da izlyezetye v svyeta i da prinasyatye plod i plod't vi da b'dye trayen; ta kakvoto i da poiskatye ot ottsa v moye imye, da vi dadye. tova vi zapovyadvam da sye lyubitye yedin drug. ako svyet't vi mrazi, znaitye, chye myenye pryedi vas ye namrazil. ako byakhtye ot svyeta, svyet't shchyeshye da lyubi svoyeto; a ponyezhye nye styte ot svyeta, no az vi izbrakh ot svyeta, zatotva svyet't vi mrazi. pomnyetye dumata, koyato vi kazakh, slugata nye ye po-goryen ot navstryechuarya si. ako myenye gonikha, i vas shchye gonyat; ako sa opazili moyeto uchyenyi, i vashyeto shchye pazyat. no vsichko tova shchye vi storyat poradi moyeto imye, zashchoto nye poznavat onzi, koito mye ye pratil. ako nye byakh dosh'l i nye byakh im govoriikh, gryakh nye bikha imali; syega, obachye, nyamat izvinyenyi za gryekha si. koito mrazi myenye, mrazi i ottsa mi. ako nye byakh storil myezhdu tyakh dyelata, koito nikoi drug nye ye storil, gryakh nye bikha imali; no syega vidyakha i namrazikha i myenye i ottsa mi. no tova stava i da sye izp'lni pisanoto v zakona im slovo, "namrazikha nye byez prichina". a kogato doidyete utyeshityelyat, kogoto az shchye vi izpratya ot ottsa, dukh't na istinata, koito izkhodzha ot ottsa, toi shchye svidyetyelstvuvaya za myenye. no i viye svidyetyelstvuvatyete, zashchoto styte bili s myenye otnachalo.

16

tova vi kazakh, za da sye nye s'blaznitye. shchye vi otl'chat ot sinagogitye; dazhye nastava chas, kogato vsyeki, koito vi ubiye, shchye misli, chye prinasya sluzhba na boga. i tova shchye storyat zashchoto nye sa poznali nito ottsa, nito myenye. no az vi kazakh tiya nyeshcha, ta, koga doidyete chas't im, da pomnitye, chye s'm vi gi kazal. otnachalo nye vi gi kazakh, zashchoto byakh s vas; a syega otivam pri onzi, koito mye ye pratil; i nikoi ot vas nye mye pita: k'dye otivash? no ponyezhye vi kazakh tova, skr'b izp'lni s'rtsata vi. obachye az vi kazvam istinata, za vas ye po-dobrye da otida az, zashchoto, ako nye otida, utyeshityelyat nyama da doidyete na vas; no ako otida, shchye vi go izpratya. i toi, kogato doidyete, shchye obvini svyeta za gryakh, za pravda i za s'dba; za gryakh,

zashchoto nye vyarvat v myenye; za pravda, zashchoto otivam pri otssa, i nyama vyeche na nye vizhdaty; a za s'dba, zashchoto knyaz't na toya svyat ye os'dyen. imam oshchye mnogo nyeshcha da vi kazha; no nye mozhetye da gi ponyesyetye syega. a kogato doidye onzi, dukh't na istinata, shchye vi up'tva na vsyaka istina; zashchoto nyama da govori ot syebye si, no kakvoto chuye, tova shchye govori, i shchye vi izvysti za idnitye nyeshcha. toi myenye shchye proslavi, zashchoto ot moyeto shchye vzyema i shchye vi izvystyava. vsichko, shcho ima otets, ye moye; zatova kazakh, chye ot moyeto kato vzyema, shchye vi izvystyava. oshchye malko, i nyama da nye vizhdaty; i pak malko i shchye nye viditye. zatova nyakoi ot uchyenitsitye mu produkha pomyezhdu si: kakvo ye tova shcho ni kazva: oshchye malko, i nyama da nye vizhdaty; i pak malko i shchye nye viditye; i tova, zashchoto otivam pri otssa, i ryekokha: kakvo ye tova, koyeto kazva: oshchye malko? nye znayem kakvo iska da kazhye. isus, kato razbra, chye zhyelayat da go pitat, ryechye im: za tova li sye zapitvatye pomyezhdu si dyeto ryekokh: oshchye malko i nyama da nye vizhdaty; i pak malko i shchye nye viditye? istina, istina vi kazvam, chye viye shchye zaplachetye i shchye zaridayetye, a svyet't shchye sye radva; viye shchye sk'rbitye, no skr'bta vi shchye sye ob'rnye v radost. zhyena, kogato razhda, ye v skr'b, zashchoto ye dosh'l chas'ti; a koga rodi dyetyentsyeto, nye pomni vyeche t'gata si poradi radostta, chye sye ye rodil chovyek na svyeta. i viye, procheye, syega styne na skr'b; no az pak shchye vi vidya, i s'rsyeto vi shchye sye zaradva, i radostta vi nikoi nyama da vi otnyemye. i v onzi dyen nyama da nye pitaty za nishcho. istina, istina vi kazvam, ako poiskatye nyeshcho ot otssa, toi shchye vi go dadye v moye imye. do syega nishcho nye styne iskali v moye imye; iskaitye i shchye poluchitye, za da b'dye radostta vi p'lina. tova s'm vi govoril s pritchi. nastava chas, kogato nyama vyeche da vi govorya s pritchi, a yasno shchye vi izvystya za otssa. v onya dyen shchye iskatye v moye imye; i nye vi kazvam, chye az shchye poiskam ot otssa za vas; zashchoto sam otets vi lyubi, ponyezhye viye v'zlyubikhtye myenye i povyarvakhtye, chye az ot otssa izlyazokh. izlyazokh ot otssa i doidokh na svyeta; i pak napuskam svyeta i otivam pri otssa. kazvat uchyenitsitye mu: yeto, syega yasno govorish, i nikakva pritcha nye kazvash. syega smye uvyyeriyeni, chye ti vsichko znayesh, i nyama nuzhda da tye pita nyakoi, za da mu otgovaryash. po tova vyarvamye, chye si izlyaz'l ot boga. isus im otgovori: syega li vyarvatye? yeto, nastava chas, dazhye dosh'l ye, da sye razpr'snyetye vsyeki pri svoitye si, i myenye da ostavitye sam; obachye nye s'm sam, zashchoto otets ye s myenye. tova vi kazakh, za da imaty v myenye mir. v svyeta imaty skr'b; no dyerzaitye az pobyedikh svyeta.

17

tova kato izgovori isus, digna ochitye si k'm nyebyeto, i ryechye: otchye nastana chas't; proslavi sina si, za da tye proslavi i sina ti, sporyed kakto si mu dal vlast nad vsyaka tvar da dadye vyechyen zhyvot na

vsichki, koito si mu dal. a tova ye vyechyen zhyvot, da poznayat tyebye, yediniya istinyen bog, i isusa khrista, kogoto si izpratil. az tye proslavikh na zymyata, kato sv'rshikh dyeloto, koyeto ti mi dadye da v'rsha. i syega proslavi mye, otchye, u syebye si s's slavata, koyeto imakh u tyebye pryedi s'zdaniyeto na svyeta. izyavikh imyeto ti na chovyetsitye, koito mi dadye ot svyeta. tye byakha tvoi, i ti gi dadye na myenye, i tye opazikha tvoeyeto slovo. syega znayat, chye vsichko, koyeto si mi dal ye ot tyebye; zashchoto dumitye, koito mi dadye ti, az gi pryedadokh na tyakh, i tye gi priyekha; i naistina znayat chye, ot tyebye izlyazokh, i vyarvat, chye ti si mye pratil. az za tyakh sye molya; nye sye molya za svyeta, a za tiya, koito si mi dal, zashchoto sa tvoi. i vsichko moye ye tvoye, i tvoeyeto moye, i az sye proslavyam v tyakh. nye s'm vyeche na svyeta, a tiya sa na svyeta, i az ida pri tyebye, otchye svyeti, opazi v imyeto si tiya, koito si mi dal, za da b'dat yedno, kakto smye i niye. do kato byakh s tyakh, az pazyekh v tvoeyeto imye tiya, koito mi dadye; opazikh gi, i nito yedin ot tyakh nye pogina, osvyen sina na pogibelya, za da sye izp'lni pisanieto. a syega ida pri tyebye; no dogdyeto s'm oshchye na svyeta kazvam tova, za da imat moyata radost p'lina v syebye si. az im pryedadokh tvoeyeto slovo; i svyet't gi namrazi, zashchoto tye nye sa ot svyeta, kakto i az nye s'm ot nyego. nye sye molya da gi vzyemyesh ot svyeta, no da gi pazish ot lukaviya. tye nye sa ot svyeta kakto i az nye s'm ot svyeta. osvyyeti gi chryez istinata; tvoeyeto slovo ye istina. kakto ti prati myenye v svyeta, taka i az pratikh tyakh v svyeta; i zaradi tyakh az osvyeschavam syebye si, za da b'dat i tye osvyyeteny chryez istinata. i nye samo za tyakh sye molya, no i za oniya, koito bikha povyarvali v myenye chryez tyakhnoto uchyeniye, da b'dat vsichki yedno; kakto ti, otchye, si v myenye i az v tyebye, t'i i tye da b'dat v nas, za da povyarva svyet't, chye ti si mye pratil, i slavata, koyato ti mi dadye, az ya dadokh na tyakh; za da b'dat yedno, kakto i niye smye yedno; az v tyakh, i ti v myenye, za da b'dat s'v'rshyeni v yedinstvo; za da poznaye svyet't, chye ti si mye pratil, i si v'zlyubil tyakh kakto si v'zlyubil i myenye. otchye, zhyelaya gdyeto s'm az, da b'dat s myenye i tiya, koito gr'tski: kakvoto. si mi dal, za da glyedat moyata slava, koyato si mi dal; zashchoto si mye v'zlyubil pryedi s'zdaniyeto na svyeta. otchye pravyyedni, svyet't nye tye ye poznal, no az tye poznakh; i tiya poznakha, chye ti si mye pratil. i yavikh im tvoeyeto imye, i shchye yavya, ta lyubovta, s koyato si mye v'zlyubil, da b'dye v tyakh, i az v tyakh.

18

kato izgovori tova, isus izlyezye s uchyenitsitye si otv'd potoka kyedron, gdyeto imashye gradina, v koyato vlyezye toi i uchyenitsitye mu. a i yuda, koito go pryedavashye, znayeshye tova myasto; zashchoto isus chyeto sye s'birashye tam s uchyenitsitye si. i t'i, yuda kato vzye yedna chyeta voinitsi i sluzhityeli ot glavniye svyeshchenitsi i fariseitye, doidye tam s fnyeriyi, fakli i or'zhiya. a isus kato znayeshye vsichko, koyeto shchyeshye da go spolyeti, izlyezye i im ryechye: kogo t'rsitye? otgovorikha mu: isusa

nazaryanina. isus im kaza: az s'm. s tyakh stoyeshye i yuda, koito go pryedavashye. i kogato im kaza: az s'm, tye sye dr'pnakha nazad i padnakha na zymy-ata. pak gi popita: kogo t'rsitye? a tye ryekokha: isusa nazaryanina. isus otgovori: ryekokh vi, chye s'm az; prochye, ako myenye t'rsitye ostavyetye tiya da si otidat; (za da sye izp'lni dumata kazana ot nyego: ot tiya, koito si mi dal, ni yedin nye izgubikh). a simon pyet'r, kato imashye nozh, izm'kna go, udari slugata na p'rvosvyeshchyenika, ni mu otsyechye dyas-noto ukho; a imyeto na slugata byeshye malkh. togava isus ryechye na pyetra: turi nozha v nozhnitsata. chashata, koyato mi dadye otyets, da ya nye piya li? i t'i, chyetata, khilyadnik'i i yudyeiskitye sluzhityeli khvanakha isusa i go v'rzakha. i zavyedokha go p'rvo pri anna; zashchoto toi byeshye t'st na kaiafa, koito byeshye p'rvosvyeshchyenik pryez taya godina. a kaiafa, byeshye onzi, koito byeshye s'vyetval yudyeitye, chye ye po-dobrye yedin chovyek da zaginye za lyudyetye. i podir isusa v'rvyakha simon pyet'r i yedin drug uchenik; i tozi uchenik, kato byeshye poznat na p'rvosvyeshchyenika, vlyezye s isusa v dvora na p'rvosvyeshchyenika. a pyet'r stoyeshye v'n do vrata; i t'i drugiyat uchenik, koito byeshye poznat na p'rvosvyeshchyenika, izlyezye ta kaza na vratakata i v'vyedye pyetra. i sluginyata vrataraka kazva na pyetra: i ti li si ot uchenitsitye na tozi chovyek? toi kazva: nye s'm. a slugitye i sluzhityeli tyebakha naklali og'n, zashchoto byeshye studyeno, i stoyakha ta sye gryeyekha; a i pyet'r stoyeshye s tyakh i sye gryeyeshye. a p'rvosvyeshchyenik't popita isusa za uchenitsitye mu i za ucheniyeto mu. isus mu otgovori: az govorikh yavno na svyeta, vinagi pouchavakh v sinagogitye i v khrama, gdyeto vsichki yudyei sye s'birat, i nishcho nye s'm govoril skrishno. zashcho pitash myenye? pitai oniya, koito sa nye slushali, kakvo s'm im govoril; yeto, tye znayat shcho s'm kazval. kogato ryechye tova, yedin ot sluzhityelitye, koito stoyeshye nablizo, udari plyesnitsa na isusa i ryechye: taka li otgovaryash na p'rvosvyeshchyenika? isus mu otgovori: ako s'm produmal nyeshcho zlo, pokazhi zlotu; no ako dobro, zashcho nye biyesh? anna, prochye, go prati v'rzan pri p'rvosvyeshchyenika kaiafa. a simon pyet'r stoyeshye i sye gryeyeshye; i ryekokha mu: nye si li i ti ot nyegovitye uchenitsy? toi otrychye kazvaiki: nye s'm. yedin ot slugitye na p'rvosvyeshchyenika, srod-nik na onzi, komuto pyet'r otsyechye ukhoto, kazva: nali tye vidyakh az v gradinata s nyego? i pyet'r pak sye otrychye; i na chasa izpya pyetel. togava pove-dokha isusa ot kaiafa v pryetoriyata; a byeshye rano. no sami tye nye vlyazokha v pryetoriyata, za da sye nye oskvyernyat, ta da mogat da yadat paskhata. zatova pilat izlyezye pri tyakh i kaza: v kakvo obvinya-vatyte toya chovyek? v otgovor mu ryekokha: ako nye byeshye toi zlodyeyets, nye shchyakhmye da go pryedadyem na tyebye. a pilat im ryechye: vzyemyetye go viye i go s'dyetye spyored vashiya zakon. yudyeitye mu ryekokha: nam nye ye pozvoljeno da um'rtvim nikogo, (za da sye izp'lni dumata, koyato ryechye isus, kato oznachavashye s kakva sm'rt shchyeshye da umrye). i t'i, pilat pak vlyezye v pryetoriyata, povika isusa i mu kaza: ti yudyeiski tsar

li si? isus otgovori: ot syebye si li kazvash tova, ili drugi sa ti govorili za myenye? pilat otgovori: chye az yudyein li s'm? tvyot narod i glavniye svyeshchyen-itsi tye pryedadokha na myenye. kakvo si storil? isus otgovori: moyeto tsarstvo nye ye ot tozi svyat; ako byeshye tsarstvoto mi ot tozi svyat, sluzhityelitye mi shchyakha da sye boryat da nye b'da pryedadyen na yudyeitye. a syega tsarstvoto mi nye ye ottuk. zatova pilat mu kaza: togava, ti tsar li si? isus otgovori: ti pravo kazvash, zashchoto az s'm tsar. az za tova sye rodikh, i za tova doidokh na svyeta, da svidyetyel-stvuvam za istinata. vsyeki, koito ye ot istinata, slusha moya glas. pilat mu kaza: shcho ye istina? i kato ryechye tova, pak izlyezye pri yudyeitye i kaza im: az nye namiram nikakva vina v nyego. a u vas ima obichai da vi pushcham po yedin na paskhata; zhye-layetye li, prochye, da vi pusna yudyeiskiya tsar? togava tye pak zakryeshchyakha, kazvaiki: nye toya, no varava. a varava byeshye razboinik.

19

togava pilat vzye isusa i go bi. i voinitsitye splyetokha vyenets ot tr'ni, nalozhikha go na glavata mu, i kato mu oblyakokha morava dryekha, priblizhikha sye pri nyego i kazvakha: zdravyei, tsaryu yudyeiski! i udryakha mu plyesnitsi. togava pilat pak izlyezye v'n i kaza im: yeto, izvyezhdam vi go v'n za poznayetye, chye nye namiram nikakva vina v nyego. isus, prochye, izlyezye v'n nosyeshch tr'nyeniya vyenets i moravata dryekha. pilat im kazva: yeto chovyek't! a kato go vidyakha glavni-tye svyeshchyenitsi i sluzhityeli izvikakha, kazvaiki: razpni go! razpni go! pilat im kaza: vzyemyetye go viye i razpnyetye go; zashchoto az nye namiram vina v nyego. yudyeitye mu otgovorikha: niye si imamey zakon i po toya zakon toi tryabva da um-rye, zashchoto napravi syebye si bozhii sin. a pilat kato chu taya duma oshchye povechye sye uplashi. i pak vlyezye v pryetoriyata i kaza na isusa: ti ot k'dye si? a isus nye mu dadye otgovor. zatova pilat mu kazva: na myenye li nye govorish? nye znayesh li chye imam vlast da tye pusna, i imam vlast da tye razpna? isus mu otgovori: ti nye bi imal nikakva vlast nad myenye, ako nye bye ti dadeno ot gorye; zatova, po-golyam gryakh ima onya, koito nye pryedadye na tyebye. poradi tova pilat t'rsyeshye nachin da go pus-nye; yudyeitye, obachye, vikakha, kazvaiki: ako pus-nyesh togova, nye si kyesaryev priyatel; vsyeki, koito pravi syebye si tsar, ye protivnik na kyesarya. a pilat, kato chu tiya dumi, izvyezye isusa v'n i syedna na s'diiskiya stol, na myastoto naryechyeno kamyyeno nastlanie, a po yevryeiski, gavata. byeshye dyenyat na prigotovlyeniye za paskhata, okolo shyestiya chas; i toi kazva na yudyeitye: yeto vashiya tsar! a tye izvikakha: makhni go! makhni! razpni go! pilat im kazva: vashiya tsar li da razpna? glavniye svyeshchyenitsi otgovorikha: nyamamye drug tsar osvyen kyesarya. zatova toi im go pryedadye da b'dye razpnat. i taka, vzyekha isusa; i toi sam nosyeyi kr'sta si izlyezye; i doidye na myastoto naryechyeno lobno, koyeto po yevryeiski sye kazva golgota, gdyeto go razpnakha, i s nyego drugi dvama, ot yednata i

ot drugata strana, a isus posryed. a pilat napisa i nadpis, koito postavi nad nyego na kr"sta. a pisanoto bye: isus nazaryanin, yudyeiskiyat tsar. toya nadpis prochyetokha mnozina ot yudyeitye, zashchoto myastoto gdyeto razpnakha isusa byeshye blizo do grada, i napisanoto bye na yevryeiski, na latin-ski i na gr"tski. a yudyeiskitye glavni svyeshchenitsi kazakha na pilata: nyedeyi pisa: yudyeiski tsar, no - samozvaniyat yudyeiski tsar. pilat otgovori: kakvoto pisakh, pisakh. a voinitsitye kato razpnakha isusa, vzyekha dryekhitye mu i gi razdyelikha na chyetiri dyala, na vsyeki voinik po yedin dyal; vzyekha i dryekhata. a dryekhata nye byeshye shita, a izt"kana tsyala ot gorye do dolu; zatova tye ryekokha pomyezhdu si: da nye ya razdiramye, a da khv"rlim zhryebiye za nyeya chiya da b"dye; za da sye izp"lni napisanoto, koyeto kazva: "razdyelikha si dryekhitye mi, i za oblyekloto mi khv"rlikha zhryebiye". voinitsitye, prochyeye, storikha tova. a pri kr"sta na isusa stoyakha maika mu, i syestrata na maika mu, mariya klyeopova i mariya magdalina. a isus, kato vidya maika si i uchyenika, kogoto obichashye, koito stoyeshye blizo, kaza na maika si: zhyeno, yeto sin ti! poslye kaza na uchyenika: yeto maika ti! i ot onzi chas uchyenik"t ya pribra u doma si. slyed tova, isus, kato znayeshye, chye vsichko vyeche ye sv"rshyeno, za da sye sb"dneye pisanieto ryechye: zhadyen s'm. a kato byeshye slozhyen tam s'd p"lyen s otsyet, nat"knakha na isopova tr"st yedna g"ba natopyena v otsyet, i ya podnyesokha do ustata mu. a isus kato priye otsyeta ryechye: sv"rshi sye, i navyedye glava, i pryedadye dukh. i ponyezhye byeshye prigotovityelniiyat dyen, to, za da nye ostanat tyelata na kr"sta v s"botata, (zashchoto onaya s"bota byeshye golyam dyen), yudyeitye pomolikha pilata da im sye pryebiyat pishchyalitye, i da gi dignat ottam. zatova doidokha voinitsitye i pryebikha pishchyalitye na yediniya i na drugiya, koito byakha razpnati s isusa. no kogato doidokha pri isusa i go vidyakha vyeche umryal nye mu pryebikha pishchyalitye. obachye, yedin ot voinitsitye probode s kopiye ryebrata mu; i vyednaga iztyechye kr"v i voda. i toya, koito vidya, svidyetyelstvua za tova, i nyegovoto svidyetyelstvo ye vyarno; i toi znaye, chye govori istinata, za da povyarvatye i viye. zashchoto tova stana, za da sye izp"lni napisanoto: "kost nyegova nyama da sye stroshti"; i pak na drugo myasto pisanieto kazva: "shchye poglyednat na nyego, kogoto probodokha". slyed tova iosif ot arimatyea, kato byeshye isusov uchyenik, no tayen, poradi strakha ot yudyeitye, pomoli pilata da mu pozvoli da vzyemye isusovoto tyalo; i pilat pozvoli. toi, prochyeye, doidye ta vdigna tyaloto mu. doidye i nikodim, koito bye dokhzhдал izp"rvo pri nyego noshchym, i donyese okolo sto litri smyes ot smirna i aloi. i t'i, vzyekha isusovoto tyalo i go obvikha v plashchanitsa s aromatitye, sporyed yudyeiskiia obichai na pogryebvanye. a na myastoto, gdyeto bye razpnat, imashye gradina, i v gradinata nov grob, v koito oshchye nikoi nye bye polagan. tam, prochyeye, polozhikha isusa poradi yudyeiskiia prigotovityelen dyen; zashchoto grob"t byeshye nablizo.

v p"rvia dyen na syedmitsata mariya magdalina dokhzhda na groba sutrinta, kato byeshye oshchye t'mno, i vizhda, chye kam"t ye dignat ot groba. zatova sye zaticha i dokhzhda pri simona pyetra i pri drugiya uchyenik, kogoto obichashye isus, i im kazva: dignali navstryechua ot groba, i nye znayem gdye sa go polozhili. i t'i, pyet"r i drugiyyat uchyenik izlyazokha i otivakha na groba; i dvamata tichakha zayedno, no drugiyyat uchyenik nadvari pyetra i stigma pr"v na groba. i kato nadnikna, vidya plashchanitsitye slozhyeni, no nye vlyeze v"trye. slyed nyego doidye simon pyet"r i vlyezye v groba; vidya plashchanitsitye slozhyeni, i k"rpata, koyato byeshye na glavata mu, nye slozhyena s plashchanitsitye, a svita na ot-dyelnolo maysto. togava vlyezye drugiyyat uchyenik, koito pr"v stigma na groba; i vidya i povyarva. zashchoto oshchye nye byakha razbrali pisanieto, chye toi tryavbavshye da v"zkr"snye ot m"rtvitye. i t'i, uchyenitsitye sye v"rnakha pak u tyakh si. a mariya stoyeshye do groba otv'n i plachyeshye; i taka, kato plachyeshye nadnikna v groba, i vizhda dva angyla v byeli dryekhi syednali tam gdyeto bye lyezhalo isusovoto tyalo, yedin otk'm glavata, i yedin otk'm nozyetye. i tye i kazvat: zhyeno, zashcho plachyesh? kazva im: zashchoto dignali navstryechua moi, i nye znam gdye sa go polozhili. kato ryechye tova, tya sye ob"rna nazad i vidya isusa, chye stoi, no nye pozna, chye byeshye isus. kazva i isus: zhyeno, zashcho plachyesh? kogo t"rsish? tya, kato mislyeshye, chye ye gradinaryat, kazva mu: navstryechuinye, ako ti si go iznyes"l, kazhi mi gdye si go polozhil, i az shchye go digna. kazva i isus: mariio! tya sye ob"rna i mu ryechye na yevryeiski: ravuni! koyeto znachi, uchi-tyelyu! kazva i isus: nye sye dopirai do myenye, zashchoto oshchye nye s'm sye v"znyes"l pri ottsa; no idi pri bratyata mi i kazhi im: v"znasyam sye pri moya otyets i vashiya otyets, pri moya bog i vashiya bog. mariya magdalina dokhzhda i izvyestiyava na uchyenitsitye, chye vidyala navstryechua, i chye toi i kazal tova. a vyechyerta na s"shchiya dyen, p"rvia na syedmitsata, kogato vratata na stayata, gdyeto byakha uchyenitsitye, byeshye zaklyuchyena poradi strakha ot yudyeitye, isus doidye, zastana posryed, i kaza im: mir vam! i kato ryechye tova, pokaza im r"tsyetye i ryebrata si. i zaradvakha sye uchyenitsitye kato vidyakha navstryechua. i isus pak im ryechye: mir vam! kakto otyets izprati myenye, taka i az izprashcham vas. i kato ryechye tova, dukhna v"rkhu tyakh i im kaza: priyemyetye svyetiya dukh. na koito prostitye gryekhovetye, prosteny im sa, na koito zad"rzhiye zad"rzhani sa. a toma, yedin ot dvanadesyettye naryechyen bliznak, nye byeshye s tyakh, kogato dokhzhda isus. zatova drugitye uchyenitsi mu kazakha: vidyakhmye navstryechua. a toi im ryechye: ako nye vidya na r"tsyetye mu ranitye ot gvozdyeitye, i nye turya r"kata si v ryebrata mu, nyama da povyarvam. i podir osyem dni uchyenitsitye mu pak byakha v"trye, i toma s tyakh. isus dokhzhda, kato byeshye zaklyuchyena vratata, zastana nasryed, i ryechye: mir vam! togava kaza na toma: dai si pr"sta tuka i vizh r"tsyetye mi, i dai r"kata

si i turi ya v ryebrata mi; i nye b"di nyevyarvashch, a vyarvashch. toma v otgovor mu ryechye: navstryechu moi i bog moi! isus mu kazva: ponyezhye nye vidya, [tomo], ti povyarva, blazhyeni oniya, koito, byez da vidyat, sa povyarvali. a isus izv"rshi pryed uchyenitsitye oshchye mnogo drugi znamyeniya, koito nye sa vpisani v taya kniga. a tiya sa napisani za da povyarvatye, chye isus ye khristos, bozhayat sin, i, kato vyarvatye, da imatye zhivot v nyegovoto imye.

21

podir tova isus pak sye yavi na uchyenitsitye na tivyeriadskoto yezhero; i yeto kak im sye yavi: tam byakha zayedno simon pyet"r, toma naryechyen bliznak, natanail ot kana galileyska, zavedyeyevitye sinovy, i drugi dvama ot uchyenitsitye mu. simon pyet"r im kazva: otivam da lovyo riba. kazvat mu: shchye doidyem i niye s tyebye. izlyazokha i sye kachikha na ladiyata; i pryed onaya noshch nye ulovikha nishcho. a kato sye razs"mvashye vyechye isus zastana na bryega; uchyenitsitye, obachye, nye poznakha, chye ye isus. isus im kazva: momchyeta, imatye li nyeshcho za yadyenye? otgovorikha mu: nyamamy. a toi im ryechye: khv"rlyetye mryezhata otdyasno na ladiyata i shchye namyeritye. tye, prochye, khv"rlikha; i vyechye nye mozhakha da ya izvlyekat poradi mnogoto ribi. togava onya uchyenik, kogoto obichashye isus, kazva na pyetra: navstryechu ye. a simon pyet"r, kato chu, chye bil navstryechu, pryepasa si vr"khkata dryekha (zashchoto byeshye gol) i sye khv"rli v yezheroto. a drugitye uchyenitsi doidokha v ladiyata, (zashchoto nye byakha dalyech ot sushata, na okolo dvesta lakti), i vlachyekha mryezhata s ribata. i kato izlyazokha na sushata, vidyakha zharava polozhyena, i riba turyena na nyeya i khlyab. isus im kazva: donyesyetye ot ribitye, koito syega ulovikhtye. zatova simon pyet"r sye kachi na ladiyata ta izvlyechye mryezhata na sushata, p"lna s yedri ribi na broi sto i pyetdyesyet i tri; i pri vsye, chye byakha tolkova, mryezhata nye sye s"dra. isus im kazva: doidyetye da zakusitye. (i nikoi ot uchyenitsitye nye smyeyeshye da go popita: ti koi si? ponyezhye znayekha, chye ye navstryechu). dokhohzda isus, vzyema khlyaba, i im dava, s"shcho i ribata. tova byeshye vyechye tryeti p"t kak isus sye yavi na uchyenitsitye slyed kato v"zkr"sna ot m"rtvitye. a kato pozakusikha, isus kazva na simona pyetra: simonye ionov, lyubish li nye povyechye otkolkoto nye lyubyat tiya? kazva mu: da, navstryechui, ti znayesh, chye tye obicham. toi mu kazva: pasi ag"ntsata mi. pak mu kaza vtori p"t: simonye ionov, lyubish li nye? kazva mu: da, navstryechui, ti znayesh, chye tye obicham. toi mu kazva: pasi ovtseyetye mi. kazva mu tryeti p"t: simonye ionov, obichash li nye? pyet"r sye nask"rbi za gdyeto tryeti p"t mu ryechye: obichash li nye? i mu ryechye: navstryechui, ti vsichko znayesh, ti znayesh, chye tye obicham. isus mu kazva: pasi ovtseyetye mi. istina, istina ti kazvam, kogato byeshye pomlad, ti sam sye opasvashye i khodyeshye k"dyeto si shchyeshye; no kogato ostarayesh shchye prostryesh r"tsyetye si, i drug shchye tye opasva, i shchye tye

vodi k"dyeto nye shchyeshye. a tova ryechye kato oznachavashye s kakva sm"rt pyet"r shchyeshye da proslavi boga. i kato ryechye tova, kazva mu: v"rvi slyed myenye. pyet"r obr"shchaiki sye vizhda, chye idye podirye mu uchyenik"t, kogoto obichashye isus, tozi, koito na vyecheryata sye ob"rna na g"rditye mu i kaza: navstryechui, koi ye tozi, koito shchye tye pryedadye? nyego, prochye, kato vidya, pyet"r kazva na isusa, navstryechui, a na tozi kakvo shchye stanye? isus mu kaza: ako iskam da ostaneye toi doklye doida, tyebye shcho ti ye? ti v"rvi slyed myenye. i taka, raznyesyete sye myezhdu bratyata tazi дума, chye tozi uchyenik nyamashye da umrye. isus, obachye, nye mu ryechye, chye nyama da umrye, no: ako iskam da ostaneye toi doklye doida, tyebye shcho ti ye? tozi ye uchyenik"t, koito svidyetyelstvuva za tiya nyeshcha, koito i napisa tiya nyeshcha; i znayem, chye nyegovoto svidyetyelstvo ye istinno. ima oshchye i mnogo drugi dyela, koito izv"rshi isus; no ako sye napishekha yedno po yedno, struva mi sye, chye tsyal svyat nye shchyeshye da pobyerye napisanitye knigi. [amin].

otkrovyeniye to ot isusa khrista, koyeto mu dadye bog, za da pokazhye na slugitye si onova, koyeto ima da stanye skoro; a khristos prati ta go yavi chryez angela si na svoya sluga ioan, koito v'zvesti bozhniye slovo i svidyetyelstvoto isus khristovo - i vsichko shcho ye vidyal. blazhyen, koito prochita, i oniya, koito slushat dumitye na tova prorochyestvo i pazyat napisanoto v nyego; zashchoto vryemyeto ye blizo. ioan do syedyemtye ts'rkvi, koito sa v aziya: blagodat i mir da b'dye na vas ot onzi, koito ye, i koito ye bil, i koito idye, i ot syedyemtye dukhovye, koito sa pryed nyegoviya pryestel, p'rvorodenyat ot m'rtvitye i nachalnik't na zymnitye tsarye. na tozi, koito ni lyubi, i ni ye razv'rzal ot gryekhovetye ni chryez kr'vta si, i koito ni ye napravil tsarstvo ot svyeshchenitsi na svoya bog i otyets, na nyego da b'dye slava i navstryechustvo v'v vyechni vyekovye. amin. yeto, idye s oblatsitye; i shchye go vidi vsyako oko, i oniya, koito go probodokha; i vsichki zymni plyemyena shchye v'zridayat za nyego. taka ye. amin. az s'm alfa i omeyga, kazva navstryechu bog, koito ye, i koito ye bil, i koito idye, vsyemog'shchiyat. az ioan, vash brat i s'uchastnik v nyevolyite i v tsarstvo i v t'rpyniye, koito sa chryez isusa [khrista], byakh na ostrova, naryechyen patmos, za bozhniye slovo i svidyetyelstvoto za isusa [khrista]. v navstryechuniya dyen byakh v izst'plyeniye chryez dukha; i chukh zad syebye si silyen glas kato ot tr'ba, koito kazvashye: kakvoto vizhdash napishi na kniga, i prati go do syedyemtye ts'rkvi: do yefyes, do smirna, do pyergam, do tiatir, do sardis, do filadyelfiya i do laodikiya. i ob'rnakh sye da vidya tozi gr'tski: glas't, koito mi progovori; i kato sye ob'rnakh, vidyakh syedym zlatni svyetilnika; i vsryed svyetilnitsitye vidyakh yeden, koito prilichashye na chovyeshkiya sin, oblyechyen v d'lga dryekha i pryepasan okolo g'rditye s's zlatyen poyas; a glavata i kosata mu byakha byeli kato byala v'lna, kato snyag, i ochitye mu, kato ognyn plam'k; i nozyetye mu prilichakha na l'skava myed, kato v pyeshch pryechistyena: a glas't mu byeshye kato na mnogo vodi; i imashye v dyesnitsata si syedym zveyezdi; i ot ustata mu izlizashye myech ost'r i ot dvetye strani; i litsyeto mu svyetyeshye, kaktto svyeti sl'ntsitye v silata si. i kogato go vidyakh, padnakh pri nozyetye mu kato m'rt'v; a toi turi dyesnitsata si v'rku myenye i kaza: nye boi sye, az s'm p'rviyat i poslyedniyat i zhiviyat; byakh m'rt'v, i yeto, zhivyeya do vyechni vyekovye; i imam klyuchovyetye na sm'rtta i na ada. napishi, prochyye, tova, koyeto si vidyal, i shcho znachi, i tova, koyeto ima da stanye podiry, tainata na syedyemtye zveyezdi, koito vidya v dyesnitsata mi, i syedyemtye zlatni svyetilnika. syedyemtye zveyezdi sa angelyitye na syedyemtye ts'rkvi; i syedyemtye svyetilnika sa syedyemtye ts'rkvi.

do angela na yefyeskata ts'rkva pishi: tova kazva onya, koito d'rzhi syedyemtye zveyezdi v dyesnitsata

si, koito khodi vsryed syedyemtye zlatni svyetilnika; znaya tvoitye dyela, truda i t'rpyniye to ti, i chye nye mozhyesh da t'rpish zlyite chovyetsi, i si izpitat oniya, koito narichat syebye si apostoli, (a nye sa), i si gi namyeril l'zhlyvi; i imash t'rpyniye, i za moyeto imye si izd'rzhal, i nye si sye umoril. no imam tova protiv tyebye, chye si ostavil p'rvata si lyubov. i t'i, spomni si ot k'dye si izpadnal, i pokai sye, i v'rshi p'rvitye si dyela; i ako nye, shchye doida pri tyebye [skoro] i shchye digna svyetilnika ti ot myasoto mu, ako sye nye pokayesh. no imash tova, chye mrazish dyelata na nikolaititye, koito i az mrazya, koito ima ukho, nyeka slusha, shcho govori dukh't k'm ts'rkvitye: na tozi, koito pobedy, shchye dam da yadye ot d'rvoto na zhivota, koyeto ye [vsryed] bozhiya rai. do angela na smirnyenskata ts'rkva pishi: tova kazva p'rviyat i poslyedniyat, koito stana m'rt'v i ozhiyava. znaya [tvoitye dyela], tvoyata skr'b i siromashiya, (no pak si bogat), i kak tye klyevetyat oniya koito narichat syebye si yudyei, a nye sa, no sa sataninskata sinagoga. nye boi sye ot tova, koyeto skoro shchye postradash. yeto, dyavol't skoro shchye turi nyakoi ot vas v t'mnitsata, za da b'dyetye pod izpitaniye, i shchye imaty skr'b dyesvet dni. b'di vyeryen do sm'rt, i az shchye ti dam vyenyetsa na zhivota. koito ima ukho, nyeka slusha, shcho govori dukh't k'm ts'rkvitye: koito pobedy, nyama da b'dye povryedyn ot vtorata sm'rt. do angela na pyergamskata ts'rkva pishi: tova kazva tova, koito ima dvuostriya myech: znaya, gdye zhivyeyesh, tam gdyeto ye pryestol't na satana; i d'rzhih zdravo imyeto mi, i nye si sye otryek'l ot vyarata v myenye, dazhye v dnitye na moya vyeryen svidyetyel antipa, kogoto ubikha myezhdu vas, gdyeto zhivyye satana. no imam malko nyeshcho protiv tyebye, zashchoto imash tam nyakoi, koito d'rzhata ucheniye to na valaama, koito uchyyeshye valaka da postav'i s'blaz'n pryed izrailyanitye, ta da yadat idolozhyertyveno i da bludstvuvat. taka s'shcho imash i ti nyakoi, koito d'rzhata, podobno na oniya, ucheniye to na nikolaititye. zatova pokai sye; i ako nye, shchye doida pri tyebye skoro i shchye vovuyam protiv tyakh s myecha, koito izliza ot ustata mi. koito ima ukho, nyeka slusha shcho govori dukh't k'm ts'rkvitye: na togova, koito pobedy, shchye dam ot skritata manna; shchye mu dam i byalo kam'chye, i na kam'cheto novo imye napisano, koyeto nikoi nye poznava, osvyyen onya, koito go poluchava. do angela na tiatirskata ts'rkva pishi: tova kazva bozhiyat sin, koito ima ochi kato ognyn plam'k, i chiito nozye prilichat na l'skava myed: znaya tvoitye dyela i lyubovta, vyarata, sluzhyeniye to t'rpyniye to ti, i chye poslyednitye ti dyela sa po-mnogo ot p'rvitye. no imam protiv tyebye tova, chye t'rpish zhyenata yezavyl, koyato naricha syebye si prorochitsa i koyato uchi i pril'gva moitye slugi da bludstvuvat i da yadat idolozhyertyveno. i dadokh i vryemye da sye pokaye, no nye iska da sye pokaye ot bludstvoto si. yeto, az skoro shchye ya tr'shna na bolno lyeglo: i shchye turya v golyama skr'b oniya, koito pryelyubodeystvuvat s nyeya, ako sye nye pokayat ot nyeyinitse s tyakh dyela. i chadata i shchye ubiya s mor. i vsichkiye ts'rkvi shchye poznayata, chye az s'm koito izpit-

vam v"tryeshnosti i s"rtsa; i shchye v"zdam na vsyei ot vas sporyed dyelata mu. a na vas, ostanalitye v tiatir, koito nye d"rzhat tova uchyeniye, i koito nye sa poznali d"lbokitye raboti (kakto tye gi narichat) na satana, kazvam: nyama da nalozha na vas drug tovar; no dr"zhtye onova, koyeto imatye, doklye doida. i na tozi, koito pobedyi, i koito sye pazi do kraia, za da v"rshi dyela chisti kato moitye, shchye dam vlast nad naroditye, - (i toi "shchye gi upravlyava s zhyelyazna toyaga; tye shchye sye stroshat kato gr"ncharski s"dovye", -) kakto i az polukikh ot ottsa si. i shchye mu dam zornitsata. koito ima ukho, nyeka slusha shcho govori dukh"t k"m ts"rkvitye.

3

do angyla na sardikiiskata ts"rkva pishi: tova kazva onya, koito ima syedyemtye bozhii dukhovye i syedyemtye zvyezdi: znaya tvoitye dyela, chye na imye si zhiv no si m"rt"v. bod"rstvuvai i zakryepi ostanaloto, koyeto ye bilo blizo do umiranye; zashchoto nye namyerikh nyakoi ot tvoitye s"v"rshyeni pryed moya bog. pomni, prochyeye, kak si priyel i si chul, i pazi go i pokai sye. i t"i, ako nye bod"rstvuvash, shchye doida kato kradyets; i nyama da znayesh v koi chas shchye doida v"rkhu tyebye. no imash nyakolko dushi v sardis, koito nye sa oskvyernili dryekhiyte si i shchye khodyat s myenye v byeli dryekhi zashchoto sa dostoini. koito pobedyi, shchye sye oblyechye taka v byeli dryekhi; i az nikoga nyama da izlichia imyeto mu ot knigata na zhivota, no shchye izpovyadam imyeto mu pryed ottsa si i pryed nyegovitye angyli. koito ima ukho, nyeka slusha shcho govori dukh"t k"m ts"rkvitye. do angyla na filadyelfiiskata ts"rkva pishi: tova kazva svyetyat, istinskiyat, u kogoto ye davidoviyat kluch; koito otvarya, i nikoi nyama da zatvarya; i zatvarya, i nikoi nye otvarya. znaya tvoitye dyela. yeto, postavikh pryed tyebye otvoryeni vrata, koito nikoi nye mozhye da zatvori, ponyezhye, imaitsi samo malko sila, pak si opazil moyeto slovo, i nye si sye otryek"l ot imyeto mi. yeto, davam ti nyakoi ot oniya, koito sa ot sataninskata sinagoga, koito narichat syebye si yudyei, a nye sa, no l"zhat, - yeto, shchye gi nakaram da doida i da sye poklonyat pryed nozhyetye ti, i da poznayat, chye az tye v"zlyubikh. ponyezhye si opazil moyata zapovyed da t"rpish, to az shchye opazya tyebye ot vryemyeto na izpitaniyeto, koyeto shchye doidye v"rkhu tsyalata vsyelyena da izpita oniya, koito zhivyyeyat po zymy-ata. [yetol] ida skoro; dr"zh zdravo tova, koyeto imash, za da ti nye otnyemye nikoi vyenetsa. koito pobedyi, shchye go napravya st"lb v khrama na moya bog; otgdyeto nyama vyeche da izlyezye v'n; i shchye napisha na nyego imyeto na moya bog, i imyeto na grada na moya bog, v izdaniyeto ot 1940 g. tyezi dumi lipsvat noviya yerusalim, koito sliza ot nyebyeto ot moya bog; shchye napisha i moyeto novo imye. koito ima ukho, nyeka slusha shcho govori dukh"t k"m ts"rkvitye. do angyla na laodikiiskata ts"rkva pishi: tova kazva amin, vyerniyat i istinski svidyetyel, nachinatyyelaty na vsichko, koyeto bog ye s"zdal. znaya dyelata ti, chye nye si studyen nito top"l. dano da byeshye ti studyen, ili top"l. taka,

ponyezhye si khlad"k, nito top"l, nito studyen, shchye tye pov"rna iz ustata si. ponyezhye kazvash: bogat s"m, zabogatyakh i nyamam nuzhda ot nishcho, a nye znayesh, chye ti si okayaniyat, nyeshchastyen, siromakh, slyap i gol, to s"vyetvam tye da kupish ot myenye zlato, pryechistyeno s og'n, za da sye obogatish, i byeli dryekhi, za da sye oblyechyesh, ta da sye nye yavi sramotata na tvoyata golota, i kolurii, za da pomazhyesh ochitye si, ta da vizhdash. oniya, koito lyubya, az gi izoblichavam i nakazvam; zatova b'di ryevnostyen da sye pokayesh. yeto stoya na vrata i khlopam; ako chuye nyakoi glasa mi i otvori vrata, shchye vlyaza pri nyego i shchye vyechyeryam s nyego, i toi s myenye. na tozi, koito pobedyi shchye dam da syednye s myenye na moya pryestol, kakto i az pobedyikh i syednakh s ottsa si na nyegoviya pryestol. koito ima ukho, nyeka slusha shcho govori dukh"t k"m ts"rkvitye.

4

slyed tova vidiakh, i yeto vrata otvoryeni na nyebyeto; i pryedishniyat glas, koito byakh chul da govori s myenye kato tr"ba, kazvashye: v"zlyez tuk, i shchye ti pokazha tova, koyeto tryabva da stanye podirye. nachasa sye namyerikh v izst"plyeniye chryez dukha, i, yeto, pryestol byeshye postavyen na nyebyeto, i na pryestola syedyeshye yedin. i syednaliyat prilichashye na kam"k yaspis i sardis; imashye okolo pryestola i d"ga, na glyed kato smaragd. i okolo pryestola imashye dvadyesyet i chyetiri pryestola, i vidiakh, chye na pryestolitye syedyakha dvadyesyet i chyetiri startsi, oblyechyeni v byeli dryekhi, i na glavitye im zlatni koroni. i ot pryestola izlizakha svyetskavitsi i glasovye i g"rmyezhi. i pryed pryestola goryakha syedem ognyni svyetila, koito sa syedyemtye bozhii dukhovye. i pryed pryestola imashye kato st"klyeno more, podobno na kristal, a vsryed pryestola i okolo nyego chyetiri zhivi s"shchyestva, p"lni s ochi i otrpyed i otzad. p"rvoto zhivo s"shchyestvo prilichashye na l"v, vtoroto prilichashye na tyelye, tryetoto imashye kato chovyeshko lit-sye, i chyetv"rtoto zhivo s"shchyestvo prilichashye na lyetashchik oryel. i chyetiritye zhivi s"shchyestva, imashchi po shyest krila, byakha p"lni s ochi izokolo i izv"trye; i tye nye pryestavat dyenem i noshchym da kazvat: svyet, svyet, svyet ye navstryechui bog vsyemog"shchii, koito bye i koito ye, i koito shchye b"dye. i kogato zhivitye s"shchyestva prinasyat slava, pochit i blagodaryeniye na tozi, koito syedi na pryestola i zhivyye do vyechni vyekovye, dvadyesyettye i chyetiri startsi padat pryed syedyashchiya na pryestola, i sye klanyat na onzi, koito zhivyye do vyechni vyekovye, i polagat koronitye si pryed pryestola, kazvaiki: dostoyen si, navstryechui nash i bozhye nash, da priyemesh, slava, pochit i sila; zashchoto ti si s"zdal vsichko, i poradi tvoyata volya vsichko ye s"shchyestvuvalo i ye bilo s"zdayeno.

i vidyakh v dyesnitsata na syedyashchiya na pryestola kniga, napisana otv'trye i otv'n zapyechatana s's syedym pyechata. i vidyakh, chy yedin silyen angel proglasyavashye s visok glas: koi ye dostoyen da razg"nye knigata i razpyechata pyechatit'ye i? i nikoi, nito na nyebyeto, nito na zyemyata, nito pod zyemyata, v izdaniyeto ot 1940 g. tyezi dumi lipsvat nye mozh'yeshye da razg"nye knigata nito da ya glyeda. i az plakakh mnogo, zashchoto nikoi nye sye namyeri dostoyen da razg"nye knigata nito da ya glyeda. no yedin ot startsitye mi каза: "nyedeyi plaka: yeto l"v"t, koito ye ot yudovoto plyemye, koito ye davidoviyat koryen, pryev"zmogna, za da razg"nye knigata i da razpyechata nyeinit'ye syedym pyechata." i vidyakh myezhdu pryestola i chyetiritye zhivi s"shchyestva myezhdu tyakh i startsitye, chye stoyeshye agnye kato zaklano, koyeto imashye syedym roga i syedym ochi, koito sa syedym-tye bozhii dukhovye, razpratyeni po tsyalata zye-myia. i to doidyete ta vye knigata iz dyesnitsata na syedyashchiya na pryestola. i kogato vzye knigata, chyetiritye zhivi s"shchyestva i dvadesyette i chyetiri startsi padnakha pryed agnyeto, kato vsyeki d"rzhyeshye arfa i zlatni chashi p"lni s tyemyan, koito sa molitvitye na svyetiit'ye. i pyeyat nova pyesyen, dumaiki: dostoyen si da vzyemyesh knigata i da razpyechatash pyechatit'ye i: zashchoto si bil zaklan, i s"s svoiyata kr"v si izkupil za boga chovyetsi ot vsyako plyemye, yezik, lyudye i narod i napravil si gi na nashiya bog tsarstvo i svyeshchyenitsi; i tye tsaruvat na zyemyata. i vidyakh i chukh glas ot mnogo angeli okolo pryestola i zhivit'ye s"shchyestva i start-sitye; (i chisloto im byeshye dyesyetki khilyadi po dyesyetki khilyadi i khilyadi po khilyadi); i kazvakha s visok glas: dostoino ye agnyeto, koyeto ye bilo zaklano, da priyemye sila i bogatstvo, pryem"drost i mog"shchyestvo, pochit, slava i blagoslovyeniye. i vsyako s"zdaniye, koyeto ye na nyebyeto, na zemyata i pod zyemyata i po moryeto i vsichko shcho ima v tyakh, chukh da kazvat: na tozi, koito syedi na pryestola, i na agnyeto da b'dye blagoslovyeniye i pochit, slava i navstryechustvo, do vyechni vyekovye. i chyetiritye zhivi s"shchyestva kazakha: amin! i start-sitye padnakha, ta sye poklonikha.

i vidyakh, kogato agnyeto otvori yedin ot syedym-tye pyechata, i chukh yedno ot chyetiritye zhivi s"shchyestva da kazva kato s glas ot gr"m: doidi [i vizh!] i vidyakh, i yeto byal kon, i yazdyeshchiyat na nyego imashye l"k; i dadye mu sye korona i toi izlyezye pobyezhdavashchi i da pobedyi. i kogato otvori vtoriya pyechat, chukh vtoroto zhivo s"shchyestvo da kazva: doidi [i vizh!] i izlyezye drug kon, chyervyen; i na yazdyeshchiya na nyego sye dadye da vdignye mira ot zemyata, t'i shchoto chovyetsitye da sye izbiyat yedin drug; i dadye mu sye golyama sabya. i kogato otvori tryetiya pyechat, chukh tryetoto zhivo s"shchyestvo da kazva: doidi [i vizh!] i vidyakh, i yeto chyeryen kon, i yazdyeshchiyat na nyego imashye

vyezni v r"kata si. i chukh nyeshcho kato glas otsryed chyetiritye zhivi s"shchyestva, koito kazvashye: yedin khiniks pshyenitsa za dinar, i tri khiniksa yechyemik za dinar; a d"rvyenoto maslo i vinoto nye povryezhdai. i kogato otvori chyev't'rtiya pyechat, chukh glasa na chyev't'rtoto zhivo s"shchyestvo, koyeto kazvashye: doidi [i vizh!] i vidyakh, i yeto blyed kon i imyeto na yazdyeshchiya na nyego byeshye sm"rt, i ad't v"rvyeshye podiryu myu; i dadye im sye vlast nad chyev't'rtata chast ot zemyata da um"rtvyat s myech, s glad, s mor i s"s zymnitye zvyerovye. i kogato otvori pyetiya pyechat, vidyakh pod oltara dushitye na oniya, koito sa bili zaklani za bozhityeto slovo i za svidyetyelstvoto, v izdaniyeto ot 1940 g. tyezi dumi lipsvat koyeto opazikha. i tye vikakha s visok glas, kazvaiki: do koga, navstryechuaryu svyeti i istinni, nye shchye s"dish i v"zdadyesh na zhiv'yeshchitye po zyemyata za nashata kr"v? i na vsyeki ot tyakh sye dadye po yedna byala dryekha; i ryechye im sye da si pochivat oshchye malko vryemye, doklye sye dop"lni chisloto i na s"sluzhityelitye im i bratyata im, koito shchyakha da b'dat ubiti kato tyakh. i vidyakh, kogato otvori shyestiya pyechat, chy stana golyam trus: sl"ntsyyeto pochyernya kato kozinyavo vryetishchye, i tsyalata luna stana kato kr"v; nyebyesnit'ye zvyezdi padnakha na zemyata, kato kogato smokovnit'sa, razklashchana ot silyen vyat'r, myata nyeuzryelitye si smokini; nyebyeto bide pryemyestyeno kato svit"k, kogato sye sviva; i vsichki planini i ostrovi sye vdignakha ot myestata si. i zymnitye tsarye, golyemitsitye i khilyadnitsitye, bogatit'ye i silnit'ye, vsyeki rob i vsyeki svobodnyen sye skrikha v pyeshchyeritye i myezhdu skalit'ye na planinit'ye; i kazvat na planinit'ye i na skalit'ye: padnyete v'rkhu nas i skritiye ni ot litsyeto na syedyashchiya na pryestola i ot gnyeua na agnyeto; zashchoto ye dosh"l vyelikiyat dyen na nye-goviya gnyav; i koi mozhye da ustoi?

slyed tova vidyakh chyetiri angyla, stoyashchi na chyetiritye "g"la na zemyata i d"rzhashchi chyetiritye zymni vyetrovye, za da nye dukha nikak"v vyat'r po zyemyata, nito po moryeto, nito v'rkhu nyakoye d"rvo. i vidyakh drug angel da sye izdiga ot iztok, u kogoto byeshye pyechata na zhiviya bog; i toi izvika s visok glas k'm chyetiritye angyla, na koito bye dadyeno da povryedyat zyemyata i moryeto i каза: nye povryezhdait'ye zemyata, nito moryeto, nito d"rvyeta, pryedi da udarim pyechat v'rkhu chyelata na slugitye na nashiya bog. i chukh chisloto na podpyechatanit'ye, sto i chyetiridyesyet i chyetiri khilyadi podpyechatani ot vsichkitye plyemyena na izrailtanyit'ye: ot yudovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi podpyechatani; ot ruvimovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot gadovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot asirovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot nyefalimovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot manasiyevoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot simyeonovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot l'yeviyevoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot isakharovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot zavulonovoto plye-

mye, dvanadyesyet khilyadi; ot iosifovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi; ot vyeniaminovoto plyemye, dvanadyesyet khilyadi podpyechatani. slyed tova vidyakh, i yeto golyamo mnozhyestvo, koyeto nikoi nye mozhlyeshye da izbroi, ot vsyeki narod, i ot vsichkitye plyemyena, lyudye i yezitsi, stoyashchi pryed pryestola i pryed agnyeto, oblyechenyi v byeli dryekhi, s palmovi kloni v r'tsyetye si, i vikakha s visok glas, kazvaiki: spasyeniye na nashiya bog, koito syedi na pryestola i na agnyeto! i vsichkitye anglyeli stoyakha okolo pryestola i okolo startsiyte i chyetiritye zhivi s"shchyestva; i padnakha na litsyeto si pryed pryestola, ta sye poklonikha bogu, kazvaiki: amin! blagoslovyeniye, slava i pryem'drost, blagodaryeniye i pochit, sila i mog'shchyestvo na nashiya bog do vyechni vyekovy. amin. togava yedin ot startsiyte progovori, kato mi kaza: tiya oblyechenyi v byeli dryekhi, koi sa? i otk'dye sa doshli? i ryekokh mu: navstryechuinye moi, ti znayesh. a toi mi kaza: tova sa oniya, koito idat ot golyamata skr'b; i sa oprali dryekhitnye si, i sa gi izbyelili v kr'vta na agnyeto. zatova sa pryed pryestola na boga i mu sluzhat dyenyem i noshchym v nyegoviya khram; i syedyashchiyat na pryestola shchye razprostrye skininyata si v'rkhutnyakh. nyama da ogladnyeyat vyechye, nito da ozhadnyeyat vyechye, nito shchye gi udari sl'ntsyyeto, nito nyakoi pyek; zashchoto agnyeto, koyeto ye pryed sryedata na pryestola, shchye im b'dye pastir i shchye gi zavyedye pri izvori s tyekushchi vodi; i bog shchye ob'rshye vsyaka s'lza ot ochitye im.

8

i kogato otvori syedmiya pyechat, nastana m'lchaniye na nyebyeto okolo za polovin chas. i vidyakh, chye na syedyemtye angyla, koito stoyakha pryed boga, sye dadokha syedyem tr'bi. i drug angyel doidyte, ta zastana pryed oltara, d'rzhyeiki zlatna kadilnitsa; i nyemu sye dadye mnogo tyemyan, za da go pribavi pri molitvitye na vsichkitye svyetti nad zlatniya oltar, koito bye pryed pryestola. i kadilniyat dim sye izdigna pryed boga ot r'kata na angyla zayedno s molitvitye na svyetiitye. i angyl't vzye kadilnitsata, nap'lni ya s og'n ot oltara i khv'rli og'nya na zyemyata; i nastanakha khv'rlyeni na zyemyata; i tryetata chast na zyemyata izgorya, s'shcho i tryetata chast ot d'ryetata izgorya, izgorya i vsyaka zlyelena tryeva. a kato zatr'bi vtoriyat angyl, nyeshcho kato golyama planina, plamnala v og'n, sye khv'rli v moryeto; i tryetata chast ot moryeto stana kr'v, ta izmrya tryetata chast ot odushyevyeniye s'shchyestva, koito byakha v moryeto; i tryetata chast ot korabitye bidye unishchozhyena. i kato zatr'bi tryetiyat angyl, padna ot nyebyeto golyama zvezda, koyato goryeshye kato svytilo, i padna v'rkhutnyakh tryetata chast ot ryekitye i v'rkhutnyakh izvori. a imyeto na zvezdata ye pyelin, i tryetata chast ot voditye stana pyelin, i mnogo chovyetsi izmryakha ot voditye, zashchoto sye vgorchikha.

i kato zatr'bi chyev'rtyat angyl, tryetata chast ot sl'ntsyyeto, i tryetata chast ot lunata, i tryetata chast ot zvyezditye bidye porazyena, t'i shchoto da pot'mnyete tryetata chast ot tyakh, i tryetata chast ot dyenya da nye svyeti, taka i tryetata chast ot noshchta. i vidyakh, i chukh yedin oryel, koito lyetyeshye vs-ryed nyebyeto, i kazvashye s visok glas: gorko, gorko, gorko na zyemniyte zhityeli poradi ostanalitye tr'bni glasovyte ot trimata anglyeli, koito oshchye ima da zatr'byat.

9

i kato zatr'bi pyetiyat angyl, vidyakh yedna zvezda padnala na zyemyata ot nyebyeto, na koyato sye dadye klyucha ot byezd'nnata propast. i tyta otvori byezd'nnata propast; i dim sye izdigna ot propastata kato dim ot golyama pyeshch; i sl'ntsyyeto i v'zdukha pot'mnyakha ot dima na propastta. i ot dima izlyazokha skakaltsi po zyemyata; i dadye im sye sila, kakto ye silata, shcho imat zyemniyte skorpri. no im sye zar'cha da nye povryedyat tryevata po zyemyata, nito nyakoye zlyelenishchye, nito nyakoye d'rvo, a samo takiva chovyetsi, koito nyamat bozhiya pyechat na chyelata si. i pozvoli im sye, nye da ubivat tiya, no da gi m'chat pyet myesyetsa; i m'kata byeshye kato m'ka ot skorpriya, kogato uzhlili chovyeka. pryed oniya dni chovyetsitye shchye pot'rsyat sm'rtta, no nikak nyama da ya namyeryat; i shchye pozhyelayat da umrat, no sm'rtta shchye pobyegnyete ot tyakh. i skakaltsitye prilichat na konye, prigotvyeni za voina; i na glavitye im imashye kato koroni podobni na zlato, i litsata im byakha kato chovyeshki litsa. a tye imakha kosa kato kosata na zhyenitye, i z'bitye im byakha kato na l'v. pri tova, imakha nagr'dnitsi kato zhyelyezni nagr'dnitsi; i shum't na krilata im byeshye kato shum ot kolyesnitsi s mnogo konye, kogato tichat na boi. imakha i opashki podobni na skorpriini, i zhila; a v opashkitye si imakha sila da povryezhdat chovyetsitye pyet myesyetsa imakha nad syebye si za tsar angyla na byezdnata, koito po yevryeiski sye naricha avadon t.y.e.: pogubityel., a na gr'tski sye imyenuva apolion. yednoto gorko mina; yeto, oshchye dveye gorki idat podir tova. i kato zatr'bi shyestiyat angyl, chukh yedin glas ot rogovyetye na zlatniya oltar, koito byeshye pryed boga, chye nyakoi kazvashye na shyestiyat angyl, u kogoto byeshye tr'bata: razv'rzhi chyetiritye angyla, koito sa v'rzani pri golyamata ryeka yefrat. i razv'rzakha sye chyetiritye angyla, koito byakha prigotvyeni za toya chas i dyen i myesyets i godina, za da ubiyat tryetata chast ot chovyetsitye. i chisloto na voyuvashchitye konnitsi byeshye dvyesta miliona; az chukh chisloto im. i konyetye v'v vidyeniye i yazdyeshchitye na tyakh mi sye vidyakh takiva: tye nosyekha kato ognyni, yatsintovi i zhupelyni nagr'dnitsi; i glavitye na konyetye byakha kato glavi na l'vovy, i ot ustata im izlizashye og'n, dim i zhupyel. ot tiya tri yazvi, - ot og'nya, ot dima i ot zhupyela, shcho izlizakha ot ustata im, - bidye izbita tryetata chast ot chovyetsitye. zashchoto silata na konyetye bye v ustata im i v opashkitye im; ponyezhye opashki-tye im prilichakha na zmii i imakha glavi, i s tyakh

povryezhdakha. i ostanalitye chovyetsi, koito nye byakha izbiti ot tiya yazvi, nye sye pokayakha ot dylata na r"tzyetye si, ta da sye nye klanyat vyeche na byesovyetye i na zlatnitye, sryeb"rnitye, myednitye, kamyennitye i d"rvyenitye idoli, koito nye mogat nito da vizhdai, nito da chuvat, nito da khodyat; s"shcho nye sye pokayakha nito ot ubiistvata si, nito ot charodyeyaniyata si, nito ot bolyeduvaniyata si, nito ot krazhbitye si.

10

i vidyakh drug silyen angyl, koito slizashye ot nyebyeto, oblyechyen v oblak; na glavata mu imashye d"ga, litsyeto mu byeshye kato sl"ntsyyeto, i krakata mu kato ognyni st"lbovye. i d"rzhyeshye v r"kata si razg"nata knizhka; i kato polozhi dyasnata si noga na moryeto, a lyavata na zyemyata, izvika s visok glas, kato kogato rikaye l"v; i kogato izvika, syedyemtye gr"movye izdadokha svoitye glasovy. i slyed kato syedyemtye gr"movye izdadokha svoitye glasovy, ad shchyakh da pisha, no chukh glas ot nyebyeto, koito kaza: zapyechatai tova, koyeto izgovorikha syedyemtye gr"movye, i nyedyei go pisa. a angyl"t, kogoto vidyakh da stoi na moryeto i na zyemyata, izdigna dyesnitsata si k"m nyebyeto, i sye zaklye v zhivyeyeshchiya do vyechni vyekovy, koito ye s"zdal nyebyeto i kakvoto ima v nyego, zyemyata i kakvoto ima po nyeya, i moryeto i kakvoto ima v nyego, chye nye shchyeshye da ima vyeche bavyenye, no chye v dnitye na glasa na syedmiya angyl, kogato sye prigotvi da zatr"bi, togava shchyeshye da sye izp"lni tainata na boga, kakto toi ye blagovystil na svoitye slugi, prorotsitye. i glas"t, koito chukh ot nyebyeto, progovori pak na myenye, kato ryechye: idi, vzyemi razg"natata kniga, shcho ye v r"kata na angyla, koito stoi na moryeto i na zyemyata. otidokh, procheye, pri angyla, ta mu ryekokh da mi dadye knizhkata. i kaza mi: vzyemi i ya izyazh; i v koryema ti shchy b"dye gorchiva, no v ustata ti shchy b"dye sladka kato myed. i t"i, vzyekh knizhkata ot r"kata na angyla, ta ya izyadokh, i v ustata mi byeshye sladka kato myed; no kato ya izyadokh, koryem"t mi sye vgorch. togava mi sye kaza: tryabva pak da prorokuvash za mnogo lyudye i narodi, yezitsi i tsarye.

11

i dadye mi sye tr"stika kato toyaga; i yedin kaza: stani ta izmyeri bozhiya khram i oltara i oniya koito sye klanyat v nyego; no dvora, koito ye izv"n khrama, ostavi, i nyedyei go izmyeriva, zashchoto toi ye dadyen na naroditye, koito shchy t"pchat svyetyiya grad chyetrirdyeset i dva myesyetsa. a na dvamata si svidyetyeli shchy dam da prorokuvat khilyada dvysta i shyestdyeset, dni oblyechyeni v"v vryetishcha. tye sa dvyetye maslini i dvata svyetalnika, koito stoyat pryed navstryechuarya na zyemyata. i ako nyakoi poiska da gi povryedi, og"n izliza ot ustata im, ta izyazhda nyepriyatilyetye im; i ako poiska nyakoi da gi povryedi, taka tryabva toi da b"dye ubit. tye imat vlast da zak-

lyuchat nyebyeto, ta da nye vali d"zhd pryez vryemyeto, za koyeto tye prorokuvakha; i imat vlast nad voditye da gi pryevr"shchat na kr"v i da porazyavat zyemyata s vsyaka yazva, kolkoto p"ti bikha poiskali. i kogato sv"rshat svidyetyelstvuvanyeto si, zvyar"t, koito v"zliza ot byezdnata shchy vovuva protiv tyakh, shchy gi pobedyi i shchy gi ubiye. i trupovyetye im shchy lyezhat po ulitsitye na golyemiya grad, koito dukhovno sye naricha sodom i yegipyet, gdyeto i tyekhnaiy navstryechu bidye razpnat. i mnozina izmyezhdu lyudyetye, plyemyenata, yezitsitye i naroditye shchy glyedat trupovyetye im tri dni i polovina i nye shchy pozvolyat da b"dat polozhyeni trupovyetye im v grob. i zyemnitye zhityeli shchy sye zaradvat za tyakh, shchy sye razvyesyelyat, i yedin na drug shchy si pratyat podar"tsi, zashchoto tiya dva proroka sa m"chili zhietyelitye na zyemyata. a slyed tritye i polovina dni vlyezye v tyakh zhiznyeno dishanye ot boga, i ty sye izpravikha na nozetye si; i golyam strakh obzye oniya, koito gi glyedakha. a tye chukha silyen glas ot nyebyeto, koito im kazvashye: v"zlyezye tuka. i v"zlyazokha na nyebyeto v oblak; i nyepriyatilyetye im gi vidyakh. i na chasa stana golyam trus, i dyesetata chast ot grada padna, ta izmryakha v trusa syedym khilyadi chovyeka; i ostanalitye sye uplashikha, ta ot dadokha slava na nyebyesniya bog. vtoroto gorko pryemina; yeto, idye skoro tryetoto gorko. i kato zatr"bi syedmiyat angyl, stanakha silni glasovy na nyebyesata, koito kazvakha: svyetoynoto tsarstvo stana tsarstvo na nashiya navstryechu i na nyegoviya khristos; i toi shchy tsaruru do vyechni vyekovy. i dvadyesyettye i chyetriri startsi, syedyashchi pryed boga na prystolitye si, padnakha na litsata si i sye poklonikha bogu, kazvaiki: blagodarim ti, navstryechui vsyemog"shchi, koito si, i koito si bil, zagdyeto si vzyel golyamata si sila i tsaruvash. naroditye sye razgnyevikha; no doidyte tvoyat gnyav i vryemyeto da sye s"dyat m"rtvitye, i da dadyesh nagradata na slugitye si prorotsitye i na svyetyietye i na oniya, koito sye boyat ot tvoyeto imye, malki i golyemi, i da pogubish gubityelitye na zyemyata. i otvori sye bozhiyat khram, koito ye na nyebyeto, i vidya sye v khrama kovcheyaga na bozhiya zavyyet; i nastanakha svyetskavitsi i glasovy, gr"movye i trus i silyen grad.

12

i golyamo znamenyiye sye yavi na nyebyeto, - zhyena, oblyechyena s"s sl"ntsyyeto, s lunata pod nozetye i i na glavata i korona ot dvanadyesyet zvyezdi. ty bye nyeprazna i vikashye ot rodilni bolki, kato sye m"chyeshye da rodi. i yavi sye drugo znamenyiye na nyebyeto, i yeto golyam chyervyen zmyei, koito imashye syedym glavi i dyesyet roga, i na glavitye mu syedym koroni. i opashkata mu, kato zavlyechye tryetata chast ot nyebyesnitye zvyezdi, khv"rli gi na zyemyata; i zmyeyat zastana pryed zhyenata, koyato shchyeshye da rodi, za da izyadye chadoto i shchom rodi. i ty rodi m"zhko dyetye, koyeto ima da upravlyava vsichkitye narodi s zhyelyazna toyaga; i nyeinoto chado bye grabnato i zanyesyeno

pri boga, dori pri nyegoviya pryestol. i zhyenata pobyagna v pustynata, gdyeto imashye myasto, prigotvyeno ot boga, za da ya khranyat tam khilyada dyvesta i shyestdyesyet dni. i stana voina na nyebesata: izlyazokha mikhaïl i nyegovitye angely da voyuvat protiv zmyeya; i zmyeyat voyuva zayedno s's svoitye angely; obachye, tye nye nadvikha, nito sye namyeri vyeche myasto za tyakh na nyebyeto. i svalyen bidye golyemiyat zmyei, onaya starovryemyenna zmiya koyato sye naricha dyavol i satana, koito mami tsyalata vsvelyena; svalyen bidye na zymyata, svalyeni bidokha i angelytitye mu zayedno s nyego. i chukh silyen glas na nyebesata, koito kazvashye: syega doidyte spasyeniyeto, silata i tsarstvoto na nashiya bog i vlastta na nyegoviya khristos; zashchoto sye svali klyevyetsk' na nashitye bratya, koito gi klyevyety dyenyem i noshchym pryed nashiya bog. a tye go pobyedikha chryez kr'vta na agnyeto i chryez slovoto na svoyet svidyetyelstvuvanye; zashchoto nye obichakha zhivota si do tolkoz, shchoto da byagat ot sm'rt. zatova, vyesyelyetye sye, nyebyesa i viye, koito zhivyyetye v tyakh. no gorko na vas, zym'o i morye, zashchoto dyavol't slyezye u vas mnogo razyaryen, ponyezhye znaye, chye mu ostava malko vryemye. i kato vidya zmyeyat, chye bidye svalyen na zymyata, toi pochna da pryeslyedva zhyenata, koyato bye rodila m'zhkoto dyetye. i dadokha sye na zhyenata dyetye krila na golyam oryel, za da otyeti na myastoto si v pustynata, tam gdyeto ya khranyat za vryemye i vryemyena i polovin vryemye, skrita ot litsyeto na zmyeya gr'tski: zmiyata.. i zmyeyat izpusna slyed zhyenata iz ustata si voda kato ryeka, za da napravi da ya zavlyechye ryekata. no zymyata pomogna na zhyenata, zashchoto zymyata otvori ustata si ta pog'lna ryekata, koyato zmyeyat byeshye izpusnal iz ustata si. togava zmyeyat sye razyari protiv zhyenata, ta otidyte da voyuva protiv ostanalitye ot nyeinoto potomstvo, koito pazyat bozhiitye zapovyedi i d'rzhat svidyetyelstvoto za isusa; i zmyeyat zastana na morskaya pyas'k.

13

i vidyakh zvyar, koito izlizashye ot moryeto, i imashye dyesyet roga i syedyem glavi; i na rogovyetye mu dyesyet koroni, i na glavitye mu bogokhulni imyena. i zvyar't, koito vidyakh prilichashye na lyeopard, i krakata mu byakha kato kraka na myechka, ustata mu kato usta na l'v; i zmyeyat dadye nyemu silata si, pryestola si i golyama vlast. i vidyakh yedna ot glavitye mu kato chye li sm'rtno ranyena; no sm'rtonosnata mu rana ozdravlya; i tsyalata zymya uchudyna otidyte slyed zvyara i poklonikha sye na zmyeya po prichina, chye dadye vlastta si na zvyara; poklonikha sye i na zvyara, kazvaiki: koi ye kato toya zvyar? i koi mozhye da voyuva protiv nyego? i dadye mu sye da govori i s ustata si gydelyeto i bogokhulno; dadye mu sye oshchye vlast da dyeistvuva chyetiridyesyet i dva myesyetsa. i otvori ustata si da izryechye khuli protiv boga, da khuli imyeto mu i skiniyata mu, pa i oniya, koito zhivyyeat na nyebyesata. i pozvoli mu sye da voyuva protiv syetiitye i da gi pobyedi; i dadye mu sye vlast nad vsyako plyemye

i lyudye, yezik i narod. i shchye mu sye poklonyat vsichki, koito zhivyyeat na zymyata, vsyeki, chiyeto imye nye ye bilo zapisano ot s'zdaniyeto na svyeta v knigata na zhivota na zaklanoto agnye. ako ima chovyek ukho nyeka slusha. ako nyakoi zavyezhda v plyn, i toi v plyn shchye otidyte; ako nyakoi ubiva s's sabya, i toi tryabva ot sabya da b'dye ubit. tuka ye nuzhno t'pryenyeto i vyarata na svyetiitye. i vidyakh drug zvyar, koito v'zlizashye ot zymyata; i imashye dva roga prilichni na agnyeshki; a govoryeshye kato zmyei. toi uprazhnyavashye vsichkata vlast na p'rviya zvyar v nyegovoto pris'tviye, i prinudi zymyata i zhivyyeshchitye na nyeya da sye poklonyat na p'rviya zvyar, chiyato sm'rtonosna rana bye ozdravlyala. i v'rshyeshye golyemi znamyeniya, do tam shchoto da napravi i og'n da izliza ot nyebyeto na zymyata pryed chovyetsitye. i mamyyeshye zhivyyeshchitye na zymyata chryez znamyeniya, koito mu byeshye pozvoleno da izv'rshi pryed zvyara, kato kazvashye na zhivyyeshchitye na zymyata da napravayt obraz na zvyara, koito byeshye ranyen ot sabyata i ozdravlya. i pozvoli mu sye da dadye dishanye na zvyeroviya obraz, taka shchoto zvyeroviya obraz da produma; s'shcho i da napravi da b'dat izbiti oniya, koito nye sye poklanyat na zvyeroviya obraz. i prinuzhdavashye vsichki, malki i golyemi, bogati i siromasi, svobodni i robi, da im sye turi byelyeg na dyesnitsata ili na chyelata im; za da nye mozhye nikoi da kupuva ili da prodava, osvnen onya, koito nosi za byelyeg imyeto na zvyara, ili chisloto na nyegovoto imye. tuk ye nuzhno m'drost; koito ye razumyen, nyeka smyetyne chisloto na zvyara, zashchoto ye chislo na chovyek; a chisloto mu ye shyeststotin shyestdyesyet i shyest.

14

i vidyakh, i, yeto, agnyeto stoyeshye na kh'lma sion, i s nyego sto i chyetiridyesyet i chyetiri khilyadi, koito nosyekha nyegovoto imye i imyeto na nyegoviya otyets, napisano na chyelata im. i chukh glas ot nyebyeto kato glas ot mnogo vodi i kato glas ot gr'm; i glas't koito chukh, byeshye kato glas na svirachi, koito sviryekha s arfitye si. i pyyekha kato chye li nova pyesyen pryed pryestola i pryed chyetiritye zhivi s'shchystva i startsitye; i nikoi nye mozhyeshye da nauchi pyesyenta osvnen sto i chyetiridyesyet i chyetiritye khilyadi, koito sa bili izkupyeni ot zymyata. tye sa oniya, koito nye sa sye oskvyernili s zhyeni, zashchoto sa dyevstvyenitsi; tye sa koito slyedvat agnyeto, k'dyeto i da otiva; tye sa bili izkupyeni izmyezhdu chovyetsitye za p'rvy plodovye na boga i na agnyeto. i v y ustata im nye sye namyeri l'zha; tye sa nyeporochni. i vidyakh drug angel chye lyetyeshye posryed nyebyeto, koito imashye vyechnoto blagovyestyete, za da proglasyava na obitavashchitye po zymyata i na vsyeki narod i plyemye, yezik i lyudye. i kaza s's silyen glas: boitye sye ot boga, i v'zdaiyte nyemu slava, zashchoto nastana chas't, kogato toi shchye s'di; i poklonyetye sye na tozi, koito ye napravil nyebyeto i zymyata, moryeto i vodnitye izvori. i yedin drug angel, vtori, slyedvashye izpodirye i kazvashye: padna, padna vyelikiya

vavilon, koito napoi vsichkitye narodi ot vinoto na svoyet razpaljeno bludstuvanye. i drug, tryeti, angel v'rvyeshye podir tyakh i kazvashye s's silyen glas: ako nyakoi sye pokloni na zvyara i na nyegoviya obraz i priyemye byelyeg na chyeloto si ili na r'kata si, toi shchye i da piye ot vinoto na bozhiya gnyav, koyeto ye prigotvyeno chisto v chashata na gnyeva mu; i shchye b'dye m'chyen s og'n i zhupyel pryed svyetytaye angeli i pryed agnyeto. i dim't ot tyakhnoto m'chyeniyeh shchye sye izdiga do vyechni vyekovye; i oniya, koito sye poklanyat na zvyara i obraza mu, nye shchye imat otdikh ni dyenyem, nito noshchyem, nito koi da ye, koito priyema byelyega na imyeto mu. tuk ye nuzhno t'rpyniyeto na svyetytaye, na tiya, koito pazyat bozhniye zapovyedi i vyarata v isusa. i chukh glas ot nyebeto, koito kazvashye: blazhyeni ot syega natat'k m'rtvitye, koito umirat v navstryechua; da! kazva dukh't, za da si pochinat ot trudovyehua; zashchoto dyelata im slyedvat podir tyakh. i vidyakh, i yeto byal oblak, i na oblaka syedyeshye yedin, koito prilichashye na chovyeshkiya sin, imaiki na glavata si zlatna korona i v'r'kata si ost'r s'rp. i drug angel izlyezye ot khrama i vikashye s's silyen glas na tozi, koito syedyeshye na oblaka: prostri s'rpa si i zh'n'i zashchoto ye nastanal chas't da zh'nyesh, ponyezhye zymnata zhyetva ye pryeyryala. onya, prochyehye, koito syedyeshye na oblaka, khv'rli s'rpa si na zyemyata; i zyemyata bidye pozh'nata. i drug angel izlyezye ot khrama, koito ye na nyebeto, kato d'rzheshye i toi ost'r s'rp. os'hchye i drug angel, koito imashye vlast nad og'nya, izlyezye iz oltara i izvika s's silyen glas na tozi koito d'rzheshye ostriya s'rp; i ryechye: prostri ostriya si s'rp i obyeri grozdovyetye na zymnoto lozye, zashchoto grozdyeto mu ye vyeche uzryalo. i angel't khv'rli s'rpa si na zyemyata, obra zymnoto lozye, i khv'rli nabranoto v golyemiya lin na bozhiya gnyav. i lin't bye izt'pkan v'n ot grada, i kr'v potyechye ot lina dori do yuzditye na konyetye v'rkuh yedno razstoyaniye ot khilyada i shyeststotin stadii.

15

i vidyakh na nyebeto drugo znamyeniye golyamo i chudno: syedym angela, koito d'rzhakha syedym yazvi, koito sa poslyednitye, zashchoto s tyakh sye izchyerpva bozhnyat gnyav. i vidyakh nyeshcho kato st'klyeno morye, razmyesyeno s og'n, i chye tiya, koito byakha pobyedili zvyara i obraza mu i chisloto na imyeto mu, stoyakha pri st'klyenoto morye, d'rzhyeiki bozhii arfi. i pyeekha pyesyenta na bozhiya sluga moisyeya i pyesyenta na agnyeto, kazvaiki: vyeliki i chudyesni sa tvoitye dyela, navstryechui bozhnye vsyemog'shchi; pravyyedni i istinni sa tvoitye p'tishcha, tsaryu na vyekovyetye. koi nyama da sye boi ot imyeto ti, navstryechui, i da go proslavi? zashchoto samo ti si svyet; ponyezhye vsichkitye narodi shchye doidat i shchye sye poklonyat pryed tyebye, zashchoto sye yavikha tvoitye pravyyedni s'dbi. i slyed tova vidyakh, chye na nyebeto sye otvori khrama na skiniyata na svidyetyelstvoto; i syedymtye angela, koito d'rzhakha syedymtye yazvi, izlyazokha ot khrama,

oblyechyeni v chisti i svyetli lyenyeni dryekhi i pryepasani pryez g'rditye s's zlatni poyasi. i yedno ot chyetiritye zhivi s'shchyestva dadye na syedymtye angela syedyem zlatni chashi, p'lni s gnyeva na boga, koito zhivyeye do vyechni vyekovye. i khram't sye izp'lni s dim ot slavat na boga i ot nyegovata sila; i nikoi nye mozhlyeshye da vlyezye v khrama, pryedi da sye sv'rshat syedymtye yazvi na syedymtye angela.

16

i chukh iz khrama silyen glas, koito kazvashye na syedymtye angela: idyetye ta izlyeitye na zyemyata syedymtye chashi na bozhiya gnyav. i p'rviyat otidye ta izlya chashata si na zyemyata; i poyavi sye losha i lyuta rana na oniya chovyetsi, koito nosyekha byelyega na zvyara i koito sye poklanyakha na nyegoviya obraz. vtoriyat angel izlya chashata si v moryeto; i to stana kr'v kato na m'rtvitye, i vsyaka zhiva tvar v moryeto umrya. tryetiyat angel izlya chashata si v ryekitye i v'v vodnitye izvori; i vodata im stana kr'v. i chukh angela na vodite da kazva: pravyyeden si ti, pryesyetyi, koito si, i koito si bil, zagdyeto si ots'dil taka; ponyezhye tye prolyakha kr'v na svyetti i na prorotsi, to i ti si im dal da piyat kr'v. tye zasluzhavayt tova. i chukh [drug ot] oltara da kazva: taka, navstryechui bozhnye vsyemog'shchi, istinni i pravyyedni sa tvoitye s'dbi. chyetv'rtiyat angel izlya chashata si v'rkuh sl'ntsyteto, na koyeto sye pozvoli da gori chovyetsitye s og'n. a kato sye opyekokha chovyetsitye ot golyama zhyega, pokhulikha imyeto na boga, koito ima vlast nad tiya yazvi, i nye sye pokayakha da mu otdadat slava. pyetiyat angel izlya chashata si v'rkuh pryestola na zvyara; i tsarstvoto mu pot'mnya, i chovyetsitye khapyekha yezitsitye si ot bolki, i pokhulikha nyebesniya bog poradi bolkitye si i ranitye si, i nye sye pokayakha za dyelata si. shyestiyat angel izlya chashata si v'rkuh golyamata ryeka yefrat; i pryek'hna vodata i, za da sye prigotvi p'tya na tsaryetye, koito idat ot iztok. i vidyakh da izlizat ot ustata na zmyeya i ot ustata na zvyara i ot ustata na l'zhyeporokha tri nyechisti dukhovye, prilichni na zhabi; zashchoto tye sa byesosviki dukhovye, koito, kato v'rshat znamyeniya, otivat pri tsaryetye na tsyalata vsyelyena, da gi s'birat za voinata v'v vyelikiya dyen na vsyemog'shchiya bog. (yeto, ida kato kradyets. blazhyen onya, koito bdi i pazi dryekhitye si, za da nye khodi gol, ta da nye glyedat sramotata mu). i s'brakha gi na myastoto, koyeto po yevryeiski sye naricha armagyedon t.ye. kh'lm't na magyedon ili ?) na porazhyeniyeto.. i syedmiyat angel izlya chashata si v'rkuh v'zdukha; i iz khrama izlyezye silyen glas ot pryestola i kaza: sb'dna sye. i proizlyazokha svyetskavitsi i glasovye i gr'movye, i stana silyen trus, nyebival otkak s'shchyestvuvat chovyetsi na zyemyata, tak'v trus, tolkoz silyen. i vyelikiyat grad sye razdyeli na tri chasti, i gradovoyete na naroditye padnakha; i bog si spomni za vyelikiya vavilon, da mu dadye chashata s vinoto ot yarostniya si gnyav. i vsyeki ostrov pobyagna i planinitye nye sye namyerikha. i yed'r grad, tyezh'k okolo yedin talant,

padashye ot nyebyeto v"rkhu chovyetsitye; i chovyetsitye pokhulikha boga poradi yazvata ot grada, zashchoto yazvata ot nyego byeshye tv"rdye golyama.

17

i doidye yedin ot syedyemtye angyela, koito d"rzhakha syedyemtye chashi ta pogovori s myenye, kazvaiki: doidi, shchye ti pokazha s'dbata na golyamata bludnitsa, koyato syedi na mnogo vodi; s koyato bludstuvakha zyemnitnye tsarye, i zyemnitnye zhyteli sye opikha ot vinoto na nyeinoto bludstuvanye. i t"i, toi nye zavyyedye dukhom v yedna pustinya, gdyeto vidyakh zhyena, syedyashcha na chyervyen zvyar, p"lyen s bogokhulni imyena, koito imashye syedem glavi i dyesyet roga. zhyenata bye oblyechyena v bagryenitsa i chyervyeno i ukrasyena s"s zlato, s"s sk"potsyenni kam"ni i s bisyeri, i d"rzhyyeshye v r"kata si zlatna chasha, p"lna s mr"sotii i s nyeichistotiitye ot nyeinoto bludstuvanye. i na chyeloto i imashye napisano tova imye: taina; vyelikii vavilon, maika na bludnitsitye i na gnosotiitye na zyemyata. i vidyakh, chye zhyenata sye byeshye opila ot kr"vta na svyetiitye i ot kr"vta na isusovitye m"chyenitsi; i kato ya vidyakh, zachudikh sye tv"rdye mnogo. no angyl't mi ryechye: zashcho sye zachudi? az shchye ti kogata tainata na zhyenata i na zvyara, koito ya nosi, koito ima syedyemtye glavi i dyesyettye roga. zvyar"t, koito si vidyal, byeshye, no go nyama; obachye, skoro shchye v"zlyezye iz byezdnata i shchye otidye v pogibyl. i zyemnitnye zhyteli, vsyeki, chiyeto imye nye ye napisano v knigata na zhivota ot s"zdaniyeto na svyeta, shchye sye zachudyat, kogato vidyat, chye zvyar"t byeshye i go nyama, no pak shchye doidye. yeto razumnoto znachenyie na tova: syedyemtye glavi sa syedem kh"lma, na koito syedi zhyenata; tye sa i syedmina tsarye, ot koito pyetimata padnakha, i yediniyat syega ye, a drugiyat oshchye nye ye dosh"l, i kogato doidye, tryabva samo malko da postoi; i zvyar"t, koito byeshye i go nyama, toi ye osmiyat tsar, koito ye ot syedyemtye, i otiva v pogibyl; i dyesyettye roga, koito si vidyal, sa dyesyet tsarye, koito oshchye nye sa poluchili tsarska vlast, no za yedin chas poluchavat vlast kato tsarye zayedno s"s zvyara; tye sa yedinomislyeni i pryedavat na zvyara svoyata sila i vlast; tye shchye voyuvat protiv agnyeto, no agnyeto shchye gi pobyedi, zashchoto ye navstryechu na navstryechuaritye i tsar na tsaryetye; tozhye i oniya, koito sa s nyego, shchye pobyedyat, koito sa zvani, izbrani i yvni. kaza mi oshchye: voditye, koito si vidyal, gdyeto syedi bludnitsata, sa lyudye i mnozhyestva, narodi i yezitsi. i dyesyettye roga, koito si vidyal, tye i zvyara shchye namrazyat bludnitsata, i shchye ya napravayat pusta i gola, i shchye izyadat myesata i, a nyeya shchye izgoryat v og"n. zashchoto bog turi v s"rtsata im da izp"lnyat nyegovata volya, kato dyeistvuvat yedinomislyeno i pryedadat tsarskata si vlast na zvyara, dokato sye sb"dnat bozhitye dumi. i zhyenata, koyato si vidyal, ye golyemiyat grad, koito tsaruva nad zyemnitnye tsarye.

18

slyed tova vidyakh drug angyl, koito slizashye ot nyebyeto, imaii golyama vlast; i zyemyata sye prosvyetyi ot nyegovata slava. toi izvika s"s silyen glas, kazvaiki: padna, padna vyelikiyat vavilon i stana zhilishchye na byesovyetye, sv"rtalishchye na vsyakak"v nyeichist dukh i sv"rtalishchye na vsyakakva nyeichista i omrazna ptitsa; zashchoto vsichki narodi pikha ot vinoto na nyeinoto razpalyeno bludstuvanye, i zyemnitnye tsarye bludstuvakha s nyeya, zyemnitnye t"rgovtsi sye obogatikha ot byezmyerniya i razkosh. i chukh drug glas ot nyebyeto, koito kazvashye: izlyeztye ot nyeya, lyudye moi, za da nye uchastvuvatye v gryekhovitye i i da nye spodyelyatye yavzitye i; zashchoto gryekhovitye i stignakha dori do nyebyeto, i bog si spomni nyeinitye nyeppravdi. v"zdaitye i, kakti i tya ye v"zdala, da! platyetye i dvoino sporyed dyelata i; s chashata, s koyato ye chyerpila, pochyperpyetye ya dvoino. kolkoto ye proslavila syebye si i ye zhivyala razkoshno, tolkoz m"ki i pyechal i daitye; zashchoto kazva v s"rtsyeto si: syedya kato tsaritsa, nye s"m vdovitsa, i pyechal nikak nyama da vidya. zatova v yedin dyen shchye doidat yavzitye i, mor, pyechal i glad, i tya shchye izgori na og"n; zashchoto mog"shchystvyen ye navstryechu bog, koito ya s"di. i zyemnitnye tsarye, koito sa bludstuvavali i zhivyeli razkoshno s nyeya shchye zaplachat i zaridayat za nyeya, kogato vidyat dima ot izgaryanyeto i. ot dalyech shchye stoyat poradi strakh ot m"kietye i i shchye kazvat: gorko, gorko na tyebye, vyelikii gradye vavilonye, kryepki gradye, ponyezhye v yedin chas doidye s'dbata ti! i zyemnitnye t"rgovtsi plachat i zhalyeyat za nyeya, zashchoto nikoi vyeche nye kupuva stokitye im, stoki ot zlato i sryebro, sk"potsyenni kam"ni i bisyeri, ot vison i bagryenitsa, koprina i chyervyeno; i vsyakakvo blagoukhanno d'rvo i vsyakakvi izdyeliya ot slonova kost i vsyakakvi izdyeliya ot sk"potsyennno d'rvo i ot myed; ot zhlyelyazo i ot mramor; i kanyela, aromati, tyemyan, miro i livan; vino i d'rvyeno maslo; chisto brashno i pshyenitsa; dobit"k i ovtseye; konye, kolyesnitsi i robi; i chovyeshki dushi. ovoshchiyata, za koito dushata ti kopnyeyeshye, izchyeznakha ot tyebye, i vsichko izyashchno i razkoshno zaginata ot tyebye, i nyama vyeche da sye namyeryat. t"rguvashchitye s tiya nyeshcha, koito sye obogatikha ot nyeya, shchye zastanat ot dalyech poradi strakh ot m"kietye i, shchye plachat i shchye zhalyeyat, kazvaiki: gorko, gorko, gradye vyelikii, oblyechyen v"v vison, bagryenitsa i chyervyeno i ukrasyen s"s zlato, s"s sk"potsyenni kam"ni i s bisyeri; zashchoto v yedin chas zapustya tolkova bogatstvo! i vsyeki korabonachalnik, vsyeki p"tnik po morye, moryatsitye i vsichki, koito sye pryepivatav ot moryeto, zastanakha ot dalyech, i vikakha, kato glyedakha dima ot nyegovoto izgaryanye, kazvaiki: koi grad prilichashye na vyelikiya grad? i posipakha pr'st na glavitye si i vikakha s plach i zhalyeyenye, kato dumakha: gorko, gorko na vyelikiya grad, v koito vsichki, koito imakha korabi po moryeto, sye obogatikha ot sk"potsyennnostitye mu; zashchoto v yedin chas za-

pustya! vyesyelyetye sye za nyego, nyebyesa i viye svyetti, viye apostoli i prorotsi, zashchoto s"da, s koito viye byakhitye os"dyeni, bog ots"di nad nyego. i yedin silyen angyel vzye yedin kam"k golyam kato vodyenichyen, ta go khv"rli v moryeto i ryechye: taka stryemityelno shchye b"dye tr"shnat vavilon, vye-likiyat grad, i nyama vyeche da sye namyeri. glas ot oniya, koito sviryat na arfi, i ot pyevtsi, ot svirachi i ot tr"bachi nyama vyeche da sye chuya v tye-bye; i nikak"v khudozhnik ot kakovto i da bilo khudozhystvo nyama vyeche da sye namyeri v tyebye; i shum ot vodyenitsa nyama vyeche da sye chuya v tyebye; svyettlina ot svyetilo nyama vyeche da svyeti v tyebye; i glas ot mladozhyenyets i ot nyevyesta nyama vyeche da sye chuya v tyebye; zashchoto tvoitye t"rgovtsi stanakha golyemtsitye na zyemyata, pomyezhye chryez tvoiyeto charodzeyaniye byakha iz-mamnyeni vsichkitye narodi. i v nyego sye namyerikha k"rvi ot prorotsi i ot svyetti i ot vsichkitye zaklani na zyemyata.

19

slyed tova chukh kato chye li silyen glas ot golyamo mnozhyestvo na nyabyeto, koito kazvashye: aliluya! spasyeniye, slava i sila prinadlyezhat na nashiya bog; zashchoto sa istinni i pravyedni nyegovitye s"dbi; ponyezhye toi os"di vyelikata bludnitsa, koyato ye raztlyala zyemyata s bludstvoto si, i dadye v"rkhu nyeya v"zmyezdiye za kr"vta na svoitye slugi. i vtori p"t ryekokha: aliluya! i dim"t i sye izdiga do vyechni vyekovy. i dvadesyetye i chytiri startsi i chytiritye zhivi s"shchystva padnakha, ta sye poklonikha na boga, koito syedi na pryestola, i kazvakha: amin! aliluya! i ot pryestola izlyezye glas, koito kazvashye: khvalyetye nashiya bog, vsichki nyegovi slugi, viye, koito mu sye boitye, malki i golyemi. i chukh kato glas ot mnogo narod, i kato glas ot mnogo vodi, i kato glas ot v izdaniyeto ot 1940 g. tyezi dumi lips-vat silni g"rmyezhi, koito kazvakha: aliluya! zashchoto navstryechu, nashiyat bog, vsyemog"shchiyat, tsaruva. nyeka sye radvamye i sye vyesyelim i nyeka ot dadyem nyemu slava; zashchoto doidye svatbata na agnyeto, i nyegovata zhyena sye ye prigotovila. i na nyeya sye pozvoli da sye oblyechye v svyetl i chist vison; zashchoto vison"t ye pravyednitye dyela na svyettiitye. i kaza mi: napisshi: blazhyeni tiya, koito sa prizvani na svatbeniye vyechyerya na agnyeto. i kaza mi: tiya dumi sa istinni bozhii dumi. to-gava az padnakh pryed nozyetye mu da mu sye pok-lonya; no toi mi ryechye: nyedyei; az s"m s"sluzhityel na tyebye i na bratyiata ti, koito d"rzhat svidyetyel-stvoto za isusa; pokloni sye bogu; zashchoto dukh"t na prorochestvoto ye da svidyetyelstvuvamye za isusa. slyed tova vidyakh nyabyeto otvoryeno, i yeto byal kon, i onya, koito yazdyeshye na nyego, sye narichashye vyeryen i istinyen, i s"di i voyuva pravyedno. ochitye mu byakha ognyen plam"k, na glavata mu byakha mnogo koroni i nosyeshye napisano imye, koyeto nikoi nye znayeshye, a samo toi; i byeshye oblyechyen v dryekha, popr"skana s kr"v; i imyeto mu byeshye bozhiyeto slovo. i nye-byesnitye voiski, oblyechyeni v byal i chist vison,

slyedvakha podir nyego na byeli konye. iz ustata mu izlizashye ost"r myech, za da porazi s nyego naroditye; i toi shchye gi upravlyava s zhyelyazna toyaga i shchye st"pchye lina na lyutiya gnyav na boga vsyemog"shchii. i na dryekhata i na byedroto mu imashye napisano imye: tsar na tsaryetye, i navstryechu na navstryechuaritye. poslye vidyakh yedin angyel, stoyashch v sl"ntsyyeto; i, izvikvaiki s" silyen glas, kaza na vsichkitye ptitsi, koito lyetyat posryed nyebyeto: doidyetye, s"biraitye sye za vye-likata bozhiya vyechyerya, za da yadetye myesata na tsarye i myesata na khilyadnitsi, myesata na yu-natsi i myesata na konye i na oniya, koito yazyat na tyakh, dori myesata na vsichkitye chovyetsi, svo-bodni i robi, malki i golyemi. i vidyakh zvyara i zye-mnitye tsarye i voiskitye im s"brani da voyuvat protiv yazdyeshchiya na konya i protiv nyegovoto voinstvo. i zvyar"t bidye ulovyen, i s nyego l"zhyeporoka, koito bye izv"rshil pryed nyego znamyeniya, s koito iz-mami oniya, koito byakha priyeli byelyega na zvyara, i koito sye poklanyakha na nyegoviya obraz; tye dvata byakha khv"rlyeni zhivi v ognenoto yezzero, koyeto gori s zhupyel. a ostanalitye bidokha izbiti s myecha na yazdyeshchiya na konya, s myecha, koito izlizashye ot ustata mu. i vsichkitye ptitsi sye na-sitikha ot myesata im.

20

i vidyakh, chye slizashye ot nyebyeto yedin angyel, koito d"rzhyeshye v r"kata si klyucha na byezd-nata i yedna golyama vyeriga. toi ulovi zmyeya, starovryemyennata zmiya, koyato ye dyavol i sa-tana, i go v"rza za khilyada godini, i, kato go khv"rli v byezdnata, zaklyuchi i ya zapyechata nad nyego, za da nye mami vyeche naroditye, pryedi da sye sv"rshat khilyadna godini, slyed koyeto toi tryabva da b"dye pusnat za malko vryemye. i vidyakh pryestoli; i na tiya, koito byakha nasyadali na tyakh bye dadyeno da s"dyat; vidyakh i dushitye na oniya, koito byakha obyezglavyeni poradi svidyetyelstv-vanyeto si za isusa, i poradi bozhiyeto slovo, i na oniya, koito nye sye poklonikha na zvyara, nito na obraza mu, i nye priyekha byelyega na chyeloto si i na r"kata si; i tye ozhivyakha i tsaruvakha s khrista khilyada godini. drugitye m"rtvi nye ozhivyakha doklye nye sye sv"rshikka khilyadata godini. tova ye p"rvoto v"zkresyeniye. blazhyen i svyet onye, koito uchastvuva v p"rvoto v"zkresyeniye; nad takiva vtorata sm"rt nye shchye ima sila; a tye shchye b"dat svyeshchenitsi bogu i na khrista i shchye tsaruvat s nyego khilyada godini. i kogato sye sv"rshat khilya-data godini, satana shchye b"dye pusnat ot t"mnitsata si, i shchye izlyezye da mami naroditye v chytiritye kraishcha na zyemyata, goga i magoga, da gi s"byere za voinata. - chiyeto chislo ye kato morskia pyas"k. i tye sye razprostryakha po tsyalata shirochina na zyemyata i obikolikha stana na svyettiitye i obich-niya grad; no og"n padna ot [boga iz] nyebyeto, ta gi izpoyadye. i dyavol"t, koito gi mamyeshye, bidye khv"rlyen v ognenoto zhupyelno yezzero, gdyeto sa i zvyar"t i l"zhyeporok"t; i shchye b"dat m"chyni dyenyem i noshchyem do vyechni vyekovy. slyed

tova vidyakh yedin golyam byal pryestol i onzi, koito syedyeshnye na nyego, ot chiyeto litsye pobyagnakha zyemyata i nyebyeto, chyhe nye sye namyeri myasto za tyakh. vidyakh i m"rtvitye golyemi i malki, stoyashchi pryed pryestola; i yedni knigi sye razg'nakha; razg'na sye i druga kniga, koyato ye knigata na zhivota; i m"rtvitye bidokha s'dyeni sporyed dyelata si po napisanoto v knigitye. i moryeto pryedadye m"rtvitye, koito byakha v nyego; i sm"rtta i ad't pryedadokha m"rtvitye, koito byakha v tyakh; i tye bidokha s'dyeni vsyeki sporyed dyelata si. i sm"rtta i ad't bidokha khv"ryleni v ognenoto yezzero. tova - pris"data za v ognenoto yezzero v izdaniyeto ot 1940 g. tyezi dumi lipsvat ye vtorata sm"rt. i ako nyakoi nye sye namyeri zapisan v knigata na zhivota, toi bidye khv"rylen v ognenoto yezzero.

21

i vidyakh novo nyebye i nova zyemya; zashchoto p'rvalo nyebye i p'rvala zyemya pryeminakha; i morye nyamashye vyeche. vidyakh i svyetyia grad, noviya yerusalim, da sliza iz nyebyeto ot boga, prigotvyen kato nyevyesta ukrasyena za m"zha si. i chukh silyen glas ot pryestola, koito kazvashye: yeto, skiniyata na boga ye s chovyetsitye; toi shchye obitava s tyakh; tye shchye b'dat nyegovi lyudye; i sam bog, tyeakhyen bog, shchye b'dye s tyakh. toi shchye ob'rshye vsyaka s'lza ot ochitye im, i sm"rt nye shchye ima vyeche; nito shchye ima vyeche zhalyenyenye, ni plach, ni bolka; p'rvalo pryemina. i syedyashchiyat na pryestola ryechye: yeto, podnovyavam vsichko. i kaza: napishi, zashchoto tiya dumi sa vyerni i istinni. i ryechye mi: sb'dnakha sye. az s'm alfa i omyega, nachaloto i krayat. na zhadniya shchye dam darom ot izvora na vodata na zhivota. koito pobyezhdava, shchye naslyedi tiya nyeshcha; az shchye mu b'da bog, i toi shchye mi b'dye sin. a kolkoto za strakhlivitye, nyevyavashchitye, mr'snitye, ubitsitye, bludnitsitye, charodeitsitye, idolopoklonnitsitye i vsichkitye l'zhitsi, tyakhnata uchast shchye b'dye v yezzeroto, koyeto gori s og'n i zhupyel. tova ye vtorata sm"rt. togava doidyed yedin ot syedyemtye angyla, koito byakha natovaryeni s's syedyemtye poslyedni yazvi i d'rzhakha syedemtye chashi i mi progovori, kazvaiki: doidi, shchye ti pokazha nyevyestata, zhyenata na agnyeto. i otvyedye nye chryez dukha na yedna golyama i visoka planina, i pokaza mi svyetyia grad, yerusalim, koito slizashye ot nyebyeto ot boga, i imashye bozhystvyena slava kato svyetyeshye, kakto svyeti nyakoi mnogo sk'potsyenyen kam'k, kato yaspis, pryrochayen kato kristal. grad't imashye golyama i visoka styena, s dvanadyesyet porti, i na portiye dvanadyesyet angyla, i nadpisani nad portitye imyena, koito sa imyenata na dvanadyesyette plyemyena na izrailytanitye: otk'm iztok tri porti, otk'm syevyer tri porti, otk'm yug tri porti, i otk'm zapad tri porti. i gradskata styena imashye dvanadyesyet osnovni kam'ka s dvanadyesyet imyena na tyakh, imyenata na dvanadyesyette apostoli na agnyeto. i toya, koito govoryeshye s myenye, imashye za myarka zlatna tr'st, za da izmyeri grada, porti-

tye i styenata mu. grad't byeshye chyev'trtit, s d'lzhina ravna na shirochinata mu; i kato izmyeri grada s tr'stta, izlyezye dvanadyesyet khilyadi stadii. d'lzhinata, shirochinata i visochinata mu sa yednakvi. izmyeri i styenata mu, koyato izlyezye sto i chyediridyesyet i chyetiri lakti; a tova byeshye chovyeshka myarka, upotrybeyena ot angyla. styenata mu byeshye s'gradyena ot yaspis, a samiyat grad ot chisto zlato, podobno na chisto st'klo. osnovnitye kam'ni na gradskitye styeni byakha ukrasyeni s vsyakakvi sk'potsyenni kam'ni: p'rviyat osnovyen kam'k byeshye yaspis, vtoriyat sapfir, tryetiyat khalkidon, chyev'trtiyat smaragd, pyetiyat sardoniks, shyestiyat sard, syedmiyat khrisolit, osmiyat viril, dyevyetyat topaz, dyesyetyat khrisopras, yedinadyesyetyat yatsint, dvanadyesyetyat amyetist. i dvanadyesyette porti byakha dvanadyesyet bisyera; vsyaka porta bye ot yedin bisyer; i ulitsata na grada byeshye ot chisto zlato, prozrachno kato st'klo. i khram nye vidyakh v nyego, zashchoto nyegoviyat khram ye navstryechu bog vsyemog'shchiye i agnyeto. i grad't nyamashye nuzhda ot sl'ntsyt, nito ot luna da go osvetyava, zashchoto bozhityata slava go osvetyavashye, i nyegovoto svyetilo ye agnyeto. i naroditye shchye khodyat po nyegovata svyetlina: zyemnitye tsarye shchye donasyat v nyego svoitye slavni nyeshcha. portitye mu nye shchye sye zatvaryat dyenyem, (a gr'tski: zashchoto noshch nye shchye ima tam); pa i naroditye shchye donasyat v nyego slavnitye si i tsyenni nyeshcha. i v nyego nikak nyama da vlyezye nyeshcho nyechisto, nito onya, koito v'rshi myerzost i koito l'zhye, a samo zapisanitye v knigata na zhivota na agnyeto.

22

slyed tova, angyel't mi pokazha ryeka s voda na zhivot, bistra kato kristal, koyato izvirashye ot pryestola na boga i na agnyeto i tyechyeshye ili: koyato byeshye. vsryed ulitsata mu. i ot dvetye strani na ryekata imashye d'rvo na zhivot, koyeto razhdashye plod dvanadyesyet p'ti, kato davashye plod vsyeki myesyets; i listata na d'rvyetata byakha za iztsyelyeniye na naroditye. nishcho proklyeto nye shchye ima vyeche; i pryestol't na boga i na agnyeto shchye b'dye v nyego, i nyegovitye slugi shchye mu sluzhat. tye shchye glyedat litsyeto mu; i nyegovoto imye shchye b'dye na chyelata im. noshch nye shchye ima vyeche; i nye shchye imat nuzhda ot svyetyenye na svyetilo ili ot sl'nchyeva svyetlina, zashchoto navstryechu bog gi osvetyava. i tye shchye tsaruvat do vyechni vyekovy. i ryechye mi: tiya dumi sa vyerni i istinni; i navstryechu bog na prochyeshkitye dukhovye, prati angyla si da pokazhye na nyegovitye slugi tova, koyeto tryabva skoro da stanye. yeto, ida skoro. blazhyen, koito pazi dumiye na napisanoto v taya kniga prorochestvo. az, ioan, s'm, koito chukh i vidyakh, i kogato chukh i

vidyakh, v izdaniyeto ot 1940 g. tyezi dumi lipsvat padnakh da sye poklonya pryed nozyetye na angyla, koito mi, byeshye pokazal tova. no toi mi ryechye: nyedyei! az s"m sluzhityel na tyebye i na bratyata ti prorotsitye i na tiya, koito pazyat dumitye na taya kniga. pokloni sye bogu. oshchye mi kaza: nye zapyechatvai dumitye na napisanoto v taya kniga prorochyestvo; zashchoto vryemyeto za izp"lnenyiyeto mu ye blizo. koito v"rshi nyeppravda, nyeka v"rshi i za napryed nyeppravda; i koito ye nyechist, nyeka b"dye i za napryed nyechist; i pravyedniyat nyeka v"rshi i za napryed pravda, i svyetyiat nyeka b"dye i za napryed svyet. yeto, ida skoro; i u myenye ye nagradata, koyato davam, da otplatya na vsyekigo, sporyed kakvito sa dyelata mu. az s"m alfa i omyega, p"rviyat i poslyedniyat, nachaloto i krayat. blazhyeni, koito izpyerat dryekhitye si, za da imat pravo da doidat pri d"rvoto na zhivota, i da vlyazat pryed portitye na grada. a otv"n sa psyetata vizh. fil. 3:2., charodyeitsitye, bludnitsitye, ubiitsitye, idolopoklonnitsitye i vsyeki, koito obicha l"zhata i l"zhye. az, isus, izpratikh angyla si, za da vi zasvidyetyelstvuvu tova za ts"rkvitye. az s"m koryen"t i potom"k"t davidov, svyetlata utrinna zvyezda. i dukh"t i nyevyestata kazvat: doidi. i koito chuye, nyeka ryechye: doidi. i koito ye zhadyen nyeka doidyed. koito iska, nyeka vzyemye darom vodata na zhivota. az svidyetyelstvuvam na vsyekigo, koito slusha dumitye na prorochyestvoto v taya kniga: ako nyakoi prituri na tyakh, bog shchye prituri v"rkhu nyego yazvitye, napisani v taya kniga, ako nyakoi otnyemye ot dumitye na taya prorochyeska kniga, bog shchye mu otnyemye dyela ot d"rvoto na zhivota i ot svyetyia grad, koito sa opisani v taya kniga. onya, koito svidyetyelstvuvu za tova, kazva: naistina ida skoro. amin! doidi, navstryechui isusy! blagodatta na navstryechua isusa khrista da b"dye s"s svyetiitye. amin.

